13
4 I
6
M
E.1247.
VII E 21
13.26.a.117

ROTAE AVDITORVM
DECISIONES
NOVAE, ANTIQVAE,
ET ANTIQVIORES,

Ex vetuſtorum exemplarium collatione, & docti Iureconſulti caſtigationibus ab innumeris mendis repurgata, & ſibi ipſis hac poſtrema omnium editione tandem reſtituta.

Acceſſerunt ad calcem ſingularum Deciſionum Petri Rebuffi, Camilli Mellæ, Ant. Mariæ Papazon. Guliel. Realis, & aliorum Iuriſconſultorum Annotationes, atque Additamenta;

Cum duplici Indice, altero Titulorum, altero rerum omnium, quæ iuris ſtudioſis vſui eſſe poſſint, aut obſeruatione digna videbantur.

Bibliotheca S. Mariæ Transpontinæ.

VENETIIS.
Apud Bologninum Zalterium, & Guerreos fratres, vnanimes ſocios. M D LXX.

IVLIO CAPRAE COMITI ILLVSTRI,

DIVINI, ET HVMANI IVRIS CONSVLTO,

ATQVE EQVITI PRAECLARISSIMO,

Dominicus Guerreus S. P. D.

IN Maxima Iuriſprudentiæ uoluminum ubertate, qua iam penè obruimur, IVLI CAPRA uir eruditiſſime, pariter & nobiliſſime, ſi quæ ſunt ſcriptiones, quæ frugem lectori ampliſſimam oſtentent, ac uerè præſtare credantur, hæ meritò tales doctorum uirorum ſententia uideri poſſunt, quæ Romanæ Rotæ Deciſiones (ſic enim uulgo appellant) ſeu potius placita, & ſententias, eorum continent, qui PONT. Opt. & Maximi Capellani dicti, Præfecti prætorio inſtar, ſi Mario Salomonio credimus, eſſe dicuntur. Nam cùm in eum ordinem non niſi Iureconſultorum Coryphæi, ut tu probè noſti, cooptari conſueuerint, qui difficillimas quaſque controuerſias, & lites incomparabili eruditione, & ſanctitate dirimere ſinguli priuatim facilè poſſint; quid eos numero duodecim, & SYXTO IIII. nondum Pontificatum adepto, etiam plures, præſtitiſſe credendum eſt, cùm rebus ultro citroque Aduocatorum diſceptatione diu iactatis, atque, ita dixerim, uexatis, ipſi quæſtiones tandem maturè excipientes, iterum atque iterum uerſantes, ad iuris normam exigentes, & cyclicis diſputationibus (undè Rotæ nomen fluxiſſe, rectè NIC. ANT. GRAVATIVS Iuriſc. eruditiſſimus cenſet) conferentes, quid iuri conſonum, & quid abſonum ſit pronunciant? Quamobrem rectè illud paſſim uſu uenit, ut Romanæ Rotæ ſententiæ maximam apud omnes auctoritatem, & fidem ſibi uendicauerint, atque ijs, qui de iure reſpondendi, cauendi, & iudicandi officio fungi ſolent, diuina planè oracula eſſe uideantur. Primùm enim è prælectionibus commentarijsq́;, quorum fidem anxium diſceptandi ſtudium, ac oſtentatio ſæpe eleuant: mox è tractatibus, qui ſolidiora continent: deinde è reſponſis, quæ, niſi auaritia quoſdam effæminet, & tranſuerſos agat, ueriores, & receptas ſententias demonſtrant, ſibi normam, & artis rationem deſumunt: tandem uerò Romanæ Rotæ, ac Neapolitanæ, quæ Romanam fœlici numine æmulatur, atque exprimit, deciſionibus Colophonem addunt, & rata omnia, atque inconcuſſa facilè reddunt. Vnde iure optimo hæc uolumina nocturna diurnaq́; Iureconſultorum manu euoluuntur, & nullibi non emptores inueniunt. Sed, dij boni,

quibus hactenus labibus, mendis, atque adeò monſtris, quæ typographorum, operarumq; incuria peperit, & inuexit, ſcatebant? omnia interpolata, confuſa, inuerſa, & ſqualore demerſa iacebant, ut iam timendum eſſet, ne opus antea pulcherrimum longeq; uiliſſimum, fœdiſſimam, inutilem, & ſibi ipſi prorſus abſimilem formam indueret. Cuius rei cùm me HIERONYMVS MAGIVS *Anglarenſis, qui cum diuini, & humani iuris ſumma prudentia ſcientiarum omnium abſolutam cognitionem coniunxit, admonuiſſet, pro mirifico ſuo in remp. literariam amore, me hortari cœpit, ut aliquem conquirerem Iuriſprudentem & doctum, & diligentem, qui hæc uolumina repurgaret, & priſtinum ipſis candorem quodam quaſi poſtliminij iure reuocatum reſtitueret: ac tunc demum typis meis excuderem. Ego, qui amici hominis dicta, & iudicium plurimi apud omnes ponderis eſſe certò ſcio, in eam rem animum adieci; & poſtea Pontificij, & Cæſarei iuris peritiſſimum hominem nactus, qui emendandi operis tædium ſucciſiuis horis deuorare poſſet (nam alioqui agendarum cauſarum, & fori militia quo id minùs efficeret, diſtinebatur) id tandem ſum huius labore, & induſtria conſequutus, ut uerè affirmare poſſim, fore, ut poſthac magno cum fructu, & ſine ſtomacho, & moleſtia diuina hæc uolumina legantur, & ſibi ipſis reſtituta eſſe iure dicantur. Verùm cùm reliqua omnia tum caſtigationum, tum elegantioris characteris ornamenta, quæ mea cura præſtare potuit, acceſſerint; illud unum deerat, quod præ cæteris fuit expetendum, nimirum Patroni alicuius non uulgaris tutelare nomen, & numen, quo ſanctiora, atque auguſtiora hæc in iuriſprudentiæ ſtudioſorum manus peruenirent. Ac cùm nobiliſſimum aliquem, & eruditiſſimum uirum mihi ſeligere cuperem, tu inprimis* IVLI *Ill. occurriſti, cuius hæc nomine ornarem, & maiora, digrioraq; redderem. Siquidem tu non ſolùm corporis eximijs dotibus, familiæ tuæ nobilitate, & honeſtarum diſciplinarum ornamentis exuberas, adeò ut patriæ decus maximum prædiceris, ſed diuini, & humani iuris ſcientiam ita ſub optimis noſtræ ætatis Iuriſconſultis hauſiſti; ita hodie doctis lucubrationibus excolis, ut ſummi legum Antiſtitis, & Coryphæi nomen meritò ſis conſequutus, & ab omnibus iurè ſuſpiciaris. Quo fit, ut iam pauci exiſtant, qui tecum in hac facultate conferri, ne dum tibi præferri poſſint. Meum hoc conſilium eam ob rem à bonis omnibus doctiſque viris, qui in te maximas, atq; adeò heroicas dotes, & uirtutes admirantur, probatum iri confido. Opus igitur ſingularis cuiuſdam eruditionis nomine inſigne, ſumma induſtria, & ſolertia expolitum, typiſq; noſtris hac nouiſſima quaſi palingeneſia repræſentatum, tibi* IVLI CAPRA *nobiliſſimo, eruditiſſimoq; Iureconſulto, Equiti præclariſſimo, & Comiti Illuſtri, numeris ſuis abſolutum nuncupo, & dico, & ex celebri nomine tuo maiore quadam amplitudine exornatum, in lucem emitto. Quod ſi tibi, ut ſpero, gratum eſſe ſenſero, præclarè mecum agi putabo, atq; erit quòd uehementer gaudeam. Hoc igitur munus, quod mea tenuitas exhibere potuit, bonam in partem, & meæ erga te obſeruantiæ argumentum accipe, & me tuorum clientulorum albo aſcribere digneris. Vale.*

Venetijs, Kal. Ian. M D LXX.

TABVLA TITVLORVM DECISIONVM, QVAS NOVAS APPELLANT PER ORDINEM ALPHABETICVM.

Accuſationibus	267	Feriis	120	Præſcriptionibus	174
Alienatió.ind.mu.cau.fact.	107	Feudis	258	Probationibus	157
Appellationibus	186	Fide inſtrumentorum	169	Procuratoribus	80
Bigamis	61	Filiis presbyterorum	59	Qui filii ſint legitimi	267
Cauſa poſſeſ.& propriet.	121	His quæ ui metus ue cau.fi.	103	Rebus eccleſ. non alienand.	252
Clericis coniugatis	221	His quæ fiunt à præl.ſin. conſ. cap. 252		Re iudicata	176
Conceſsione præbendæ	237			Renunciatione	49
Conditionibus appoſitis.	267	Iniuriis & damno dato	269	Rerum permutatione	254
Confeſsis	155	Iudiciis	110	Reſcriptis	2
Confirmatione utili	220	Iuramento calumniæ	118	Reſtitutione ſpoliatorum	130
Conſtitutionibus	1	Iureiurando	170	Reſtitutione in integrum	103
Conſuetudine	37	Iure patronatus	261	Sententia excommunication.	271
Diſpenſatione impuber.	267	Libelli oblatione	114	Sequeſt.poſſ.& fructuum	151
Dilationibus	119	Litis conteſtatione	115	Sponſalibus	266
Dolo & contumacia	141	Locato, & conducto	253	Supplend.neglig.prælato.	57
Donationibus	259	Officio uicarii	63	Teſtamentis	260
Electione	45	Officio delegati	68	Teſtibus	163
Exceptionibus	171	Officio legati	78	Vt lite pendente	124
Exceſsibus prælatorum	268	Præbendis	221	Verborum ſignificatione	275

TABVLA TITVLORVM DECISIONVM, QVAS ANTIQVAS APPELLANT PER ORDINEM ALPHABETICVM.

Accuſationibus	445	His quæ fiunt à prælatis	413	Præbendis	386
Aetate & qualitate	303	Hæreticis	445	Priuilegiis	447
Appellationibus	372	Iniuriis & damno dato	448	Probationibus	344
Arbitris	318	Inſtitutionibus	398	Procuratoribus	312
Cauſ.poſſeſ.& propriet.	328	Iudiciis	319	Rebus eccleſiæ non alienan.	413
Cenſibus	443	Iuramento calumniæ	327	Regula.& transla.ad relig.	436
Conceſsione præbendæ	398	Iureiurando	359	Renuntiatione	299
Confeſsis	344	Iure patronatus	437	Reſcriptis	277
Conſtitutionibus	276	Libelli oblatione	325	Rerum permutatione	419
Conſuetudine	292	Litis conteſtatione	326	Reſtitutione ſpoliatorum	331
Decimis	436	Locato & conducto	416	Reſtitutione in integrum	317
Depoſito	418	Mutuis petition.bus	326	Sententia & re iudicata	363
Dilationibus	327	Officio archidiaconi	305	Sententia excommunicatio	450
Dolo & contumacia	337	Officio archipresbyteri	305	Sepulturis	434
Donationibus	424	Officio delegati	307	Sequeſt.poſſeſ.& fructuum	343
Eccleſiis ædificandis	444	Officio iudicis	309	Solutionibus	424
Electione	297	Officio legati	309	Sponſalibus	444
Emptione & uenditione	418	Officio ordinarii	309	Supplend.neglig.prælat.	303
Exceptionibus	360	Officio uicarii	305	Tempo.ordina.	303
Feriis	328	Ordine cognitionum	328	Teſtamentis	424
Fide inſtrumentorum	357	Pactis	310	Teſtibus & atteſtat.	451
Filiis presbyterorum	304	Pœnis	449	Translatione epiſcopi	299
Foro competenti	324	Præſumptionibus	358	Verborum ſignifica.	454
His quæ ui metus ue cauſa	317	Præſcriptionibus	362	Vt lite pendente	341

TABVLA TITVLORVM DECISIONVM D. BERNARDINI DE BISIGNETO SECVNDVM ORDINEM ALPHABETICVM.

Accuſationibus 506
Appellationibus 481
Arbitris 468
Cauſa poſſeſ. & propriet. 471
Clericis non reſidentibus 488
Confeſsis 476
Conſtitutionibus 455
Conſuetudin. 460
Conceſsione præben. 494
Decimis 505
Dilationibus 470
Dolo & contumacia 475
Donatio. inter uir. & uxo. 505
Electione 460
Exceptionibus 479
Fide inſtrumentorum 478
Foro competentį 469
Hæreticis 507
Iudiciis 468
Iureiurando 478
Iure patronatus 505
Litis conteſtatione 469
Locato, & conducto 503
Officio archidiaconi 463
Officio uicarii 463
Officio delegati 464
Pactis 464
Præbendis 489
Præſumptionibus 478
Priuilegiis 507
Probationibus 476
Procuratoribus 464
Qui filii ſint legitimi 505
Rebus eccleſ. non alienand. 501
Rerum permutatione 503
Renuntiation. 461
Reſcriptis 455
Reſtitutione in integrum 467
Reſtitutione ſpoliatorum 471
Sententia, & re iudicata 480
Sententia excommunicat. 507
Sequeſt. poſſ. & fructuum 476
Solutionibus 505
Sponſalibus 505
Supplend. neglig. prælat. 463
Teſtamentis 505
Teſtibus 477
Vt lite pendente nihil inno. 476

INDEX LOCVPLETISSIMVS
OMNIVM RERVM, QVAE IN HIS DOMINORVM DE ROTA DECISIONIBVS
continentur, ordine Alphabetico digeſtus.

A

ABBAS.& cõuentus ſi in aliqua cauſa ſimul ſunt litem conteſtati: tunc ſimul, & diuiſim poſſunt in cauſa procedere:& ſufficit contra alterum ferre ſententiam: ſic & ſi eſſent ambo procuratores inſolidum cõſtituti.deci.9.in fi.de re iudi.in nouis.fol.178

Abbas maior etiam in conſilio uel capitulo generali,ſi erigat,ſeu ordine unam ſacriſtiam ſeu cuſtodiam in aliquo prioratu perpetuo, & conuentuali à ſuo monaſterio dependente priore non uocato ſtatuendo huic cuſtodi de bonis dicti prioratus fore prouidendum,an huiuſmodi erectio,ſiue ordinatio ualeat,& teneat? deci.1.de his quæ fiunt à præla.ſine conſen.capi. nume.1.in nouis. fol. 252

Abbas ſi ſit patronus unius eccleſiæ, & in ea nouæ capellaniæ ædificentur, uidetur etiam illarum eſſe patronus.deci.15.de iure patro.nu.1.in antiq. 442

Abbatiſſa poteſt per quendam archidaconum inſtituere uicarium temporalem in eccleſia ſibi pleno iure ſpectante abbatiſſæ & monialibus licet cura cõmitti nõ poteſt quò ad exercitium actuale:tamen ius poteſt competere ipſis ut exercitium faciant per uerum capacem illius poteſtatis.dec.21.num.3.& 4.de præbend.Biſig. 494

Abſens per audientiam contradictarum citari poteſt, ſed excommunicari non poteſt ,licet bene ſuus procurator. deci.28.de appel.nu.2.in antiq. 376

Abſens non punitur in expenſis ibid. nu. 3.

Abſentem a quocunque defendi publicæ utilitatis eſt, & quemlibet uerba pro reo facientem audiri.deci.24.nu.3. in nouis.91.& deci.35.nu.2.de procu. 98

Abſentes licet ſit honeſtum,& de more citare per audientiam ad ſingulos actus de nouo:non tamen neceſſarium. deci.10.de re iudicat.nu.1.in nouis. 178

Abſenti reo ius nouum ſuperueniens actori debet intimari.deci.13.de dolo & contuma.nume. 1. in nouis. 145

Abſentiam replet diuina Dei præſentia.ibidem circa finẽ.

Abſolui an debeat reus conuentus ratione beneficii cõtra quem actor opponit de incurſu in excommunicationem ab executoribus latam,licet non probauerit ſententiam excommunicationis fuiſſe iniuſtam.deci.12.nu.1.de ſenten.excommu.in antiq. 451

Abſolui poteſt excommunicatus in perſona procuratoris habentis ſpeciale mandatum ad hoc.dec.25.num. 1. eo. titu.in antiq. 453

Abſolui poteſt quis ad cautelam licet cauſam excommunicationis non alleget.dec.6. nu. 1. de ſenten. excommunic.in antiq. 450

Abſolutio ab impetitione non conceditur ob ſolam contumaciam actoris,ſed requiritur quòd iteratò citetur ad uidendum abſolui reum ab impetitione. deciſ. 7. numè. 2.de uerbo.ſignifi.in antiq. 455

Abſolutio non impartitur niſi contrito & petenti, & propterea prior non poteſt petere abſolutionem pro monachis uel ſubditis ſuis abſentibus.dec. 13. nu. 1.de ſenten.excommu.in antiq. 451

Abſolutus ſimpliciter cum cautione ſi nõ pareat an reincidat in excommunicationem ipſo iure. deci. 22. nu. 1. de ſenten.excommu.in nou. 275

Abſolutio ab excommunicatione,an,& quo caſu peti poſſit per non habentem ſpeciale mandatum. deci. 36. de procu.nume.2.in nouis. 99

Abſolutio ab inſtantia iudicii impartitur tribus citationibus præmiſsis dec.3.de dolo& contu.nu.1.in nouis. 143

Abſolutio ad cautelam eſt ualdè extraordinaria & multùm præiudicialis ; cum in ea impedienda non recipiatur iuramentum nec cautio nec ſatiſdatio. deciſ. 36. in fin. de procurato. in nouis. 99

Abſolutio ad cautelam peti non poteſt per concanonicum etiam non excommunicatum, & dicitur magis præiudicialis quàm alia in addit.deciſ.36.de procura.numer. 2. in nouis. 99

Abſolutio ſimpliciter uel ad cautelam,ſi petatur ab eo, qui dicit excommunicationem iniuſtè latam : ſi non probetur manifeſta offenſa,data fideiuſsione impartiri debet, dec.2.de ſenten.excommuni.in nouis. 271

Abſolutio uel relaxatio ad cautelam quare fiat? dec. 9. nu. 2.eodem titul. in nouis. 273

Abſolutionem petenti ſimpliciter uel ad cautelam ſufficit opponere exceptionem manifeſtæ iniuriæ, ſiue offenſæ in genere.dec.1.de ſenten.excommuni.in nouis. 571

Abſolutus ab excommunicatione non parendo mandatis ſuperioris reincidit ipſo iure in excommunicationem, & hoc in ſententia canonis.deciſ.7.de ſenten. excommuni.in nouis. 272

Abſolui ab inſtantia defuncti reus petens non eſt audiendus.cauſ.6.dub.21.num.1.Faſtol. 514

Abſolutio ab inſtantia iudicii an impertiatur reo mortuo actore. cauſ.18.dub.38.nu.1.Faſto. 519

Abſolutio ad cautelam non impertitur niſi ubi ſententia cõtinet intolerabilem errorem in ea expreſſum, uel ubi eſt lata ſententia excommunicationis poſt appellationem legitimam ex cauſa legitima interpoſitam, & de hoc facta fuerit fides. cauſ.16.dub.36.nu.1.Faſtol. 518

Acceptatio & prouiſio factæ ante expeditionem literarum ualent. dec.4.nu.1.de conceſ.præb. Biſig. 495

Acceptatio facta ante purificationem gratiæ ualet ſi infra menſem poſtea purificetur, & uerbo uel facto reuocetur.dec.7.nume. 1.eod.tit.Biſig. 497

Acceptatio beneficii non eſt niſi quædam declaratio. ibid. numer. 5. 497

Acceptatio ante euentum cõditionis an ualeat in euentum conditionis ibid.nume 3. 497

Acceptatio non debet eſſe fortioris efficaciæ quàm prouiſio.ibid.nume.8. ibidem

Acceptatio tribuit ius ad rem.ibid.nume. 10. ibidem

Acceptandi beneficia modi in iure poſiti.dec.15. circa finẽ. de conceſ.præbend.in nouis. 245

Acceptans nulliter poteſt uariare, illud quę beneficium ſibi non debitum dimittere, & aliud ſibi debitum acceptare.dec.13.de conceſ.præben.nume.2.in nouis. 244.

Acceptanti beneficium ſufficit probare beneficium ante acceptationem uacaſſe, licet teſtes uerum tempus uacationis non dicant. deci. 3. de præbend. in nouis. 223

Acceptāti infra menſem ſi executor non prouideat, acceptatio propter hoc non euaneſcit. deciſ. 4. de iure patr. in nouis. 262

Acceptans beneficinm ſi poſt acceptationē dicat quòd non cadebat in ſua gratia, non creditur ſibi. dec. 7. de cau. poſ. & proprie. in antiq. 330

Acceptans beneficium credens uacare per mortem, cùm re uera aliàs uacet, non præiudicat ſuæ gratiæ. deci. 2. nu. 3. de conceſ. præben. in antiq. 398

Acceptans beneficium ſi contra ipſum feratur ſententia à qua non appellat, poteſt beneficium ſecundum acceptare. deci. 15. num. 1. eod. tit. in antiq. 402

Acceptatio beneficij facta per habentem minus decretum infra menſem infra quem habens maius decretum poterat acceptare, eſt nulla. dec. 45. de reſcrip. in antiq. 283

Acceptatio eſt ſub executio gratiæ. deci. 2. num. 2. de conceſ. præben. in antiq. 398

Acceptatio eſt quædam declaratio uoluntatis & tendit ad executionē gratiæ. dec. 10. num. 2. eod. tit. in antiq. 400

Acceptare, eſt nuda expreſsio quæ in ſolo facto conſiſtit. dec. 4 num. 5. de ſenten. excom. Biſig. 508

Acceptatio facta eodem tempore per diuerſos procuratores unius nomine de diuerſis beneficiis debet ſortiri effectum in maiori beneficio. deci. 12. nume. 1. de procur. in antiq. 314

Acceptatio non tribuit ius ut oporteat de ea fieri mentionem à tertio prouiſo à papa. dec. 27. num. 1. de conceſ. præbend. in antiq. 405

Acceptatio non uidetur actus ſpiritualis, ſed extraiudicialis. deci. 8. num. 3. de ſenten. excom. in antiq. 451

Acceptatio nulla ex poſtfacto non conualeſcit. deci. 22. nu. 1. de conceſ. præben. in antiq. 403

Acceptatio an ualeat facta per apoſtolicum expectantem ſi tempore quo acceptat non reperiatur legitimæ ætatis. dec. 1. de præb. nu. 3. in nonis. 222

Acceptatio an naleat ubi non eſt appoſitus menſis. deci. 14. in princ. de conceſ. præb. in nouis. 244

Acceptatio beneficii uel alicuius poſſeſsionis tacita eſſe poteſt quæ eſt quædam mentis, & uoluntatis declaratio. dec. 15. eod. tit. num. 4. in nouis. 245

Acceptatio beneficii facta per coniunctam perſonam an teneat remiſsiuè? dec. 9. in fin. de conceſſ. præbend. in nouis. 241

Acceptatio debet eſſe pura & non conditionalis. deciſ. 10. num. 2. de conceſſ. præb. in nouis. 241

Acceptatio certi beneficii licet in nomine illius per quem uacet, erretur, an ualeat. Prouiſio item certo prouiſionis modo carens an ualeat. dec. 7. de conceſſ. præb. nu. 1. in nouis. 241

Acceptatio eſt quædam declaratio uoluntatis. ibid.

Acceptatio & optio facta per excommuuicatum ualent. dec. 5. de conceſſ. præb. nu. 1. in nouis. 240

Acceptatio tribuit ius ad rem. ibid.

Acceptatio facta infra debitum tempus præſumitur, licet de mortis tempore nihil dicatur. deci. 3. de conceſ. præ. nu. 1. in nouis. 240

Acceptatio poteſt fieri per inhabilem & excommunicatum. deciſ. 5. de conceſ. præb. in nouis. 240

Acceptatio pauperis ante purificationem gratiæ quæ non purificatur infra menſem non ualet: ſecus ſi gratia eſſet in forma dignum arbitramur. dec. 30. num. 1. de conceſ. præbend. in antiq. 405

Acceptatio pauperis facta de beneficio uacante ante purificationem gratiæ factam infra menſem an ualeat. deciſ. 26. num. 1. de conceſ. præben. in antiq. 404

Acceptatio præſumitur facta infra menſem, ſi conſtet beneficium uacaſſe ante acceptationem. deciſ. 24. nu. 1. de proba. in antiq. 348

Acceptatio præſumitur facta infra menſem. deci. 13. nu. 1. & dec. 29. num. 1. de conceſ. præb. in antiq. 405

Acceptatio primi in data licet reddatur inutilis attamē præſtat impedimentum ſecundo. deci. 21. num. 1. de conceſ. præbend. in antiq. 403

Acceptatio primi in data ſi propter reuocationem ſuperuenientem ante prouiſionem ſibi factam reddatur inefficaxan, conualidetur acceptatio & prouiſio ſecundi in data factæ ante reuocationem. dec. 43. nu. 1. de conceſ. præbend. in antiq. 407

Acceptatio tribuit ius ad rem. dec. 26. de conceſ. præb. nu. 4. in antiq. 404

Acceptans ubi notoriè conſtat quòd ius non habet in beneficio non debet expectare declaratoriam ſuper hoc, ſed poteſt aliud beneficium acceptare. dec. 5. num. 1. eod. tit. in antiq. 399

Acceſſorium non ſequitur naturam principalis, ubi principale & acceſſorium non ſunt eiuſdem ſed diuerſæ naturæ. dec. 18. nume. 5. de conceſſ. præb. in nouis. 248

Accuſatus de crimine detētus in carceribus poteſt ſe defendere per procuratorē. dec. 15. nu. 1. de proc. in nouis 88

Accuſatus de crimine ſi moriatur, lis finitur. deciſ. 13. circa finem. ut lite pend. in nouis. 130

Accuſare plures inſimul reum de crimine non permittuntur. cau. 18. dub. 38. nu. 2. Faſtol. 519

Accuſando uel denuntiando ſeu inquirendo obiicitur crimen. deci. 5. num. 1. de accuſa. in antiq. 445

Accuſari non debet ille qui ſuper eodem fuit inquiſitus. dec. 4. num. 1. de pœn. in antiq. 449

Acta facta inter duos collitigantes præiudicant tertio uenienti ad cauſam. deciſ. 3. de reſcript. nu. 46. in nouis. 9

Acta non poſſunt ratificari. in addit. dec. 14. de procu. nu. 3. in nouis. 88

Acta non poſſunt ratificari in præiudicium tertii. in addit. eod. nu. 6. 88

Acta omnia ſunt publica. dec. 5. fol. 509. de lit. conteſt. nu. 3. fol. 117. & deci. 2. in princip. de appel. in nouis. 187

Acta pendente termino ad ueniendum quando ualeant. in addit. dec. 3. de reſcript. num. 21. in nouis. 7

Acta ualent etiam non decreto proceſſo nec probata abſentia dummodo poſtea uere conſtet illum fuiſſe abſentē. ibid. num. 27. 8

Actor ante litem conteſtatam poteſt pœnitere, & deſiſtere à lite. dec. 17. de dol. & contu. nu. 2. in nouis. 148

Actor debet ſequi forum rei in conteutioſis, ſecus in uoluntariis, & extraiudicialibus actious. dec. 7. in princ. de iudic. in nouis. 111

Actor & poſſeſſor in causa beneficiali nihil probans debet uedum ab impedimentis, ſed etiā ab impetratione rei abſolui: ubi reus qui petiit ſuā prouiſionē canonizari, nihil probauit. & quid de expenſis. deciſ. 11. de re iudica. num. 1. in nouis. 364

Actor & poſſeſſor in cauſa beneficiali nihil probans abſoluitur etiam ſi reus det obiectus & illos non probet, ac liti renuntiet: & an ſit in expenſis condemnandus. dec. 11. de re iudi. nu. 1. in nouis. 364

Actor lite pendente ſuper beneficio, ſi nouū ius obtineat, an & quando reo & poſſeſſori prouiſio illa noua intimanda ſit. dec. 13. de dol. & contu. nu. 1. in nouis. 146

Actor poteſt dupliciter mentionem facere in libello de inſtrumento, uidelicet enuntiatiuè aut per modum limitationis. dec. 2. de proba. nu. 2. in nouis. 157

Actor ſine executoris authoritate poſſeſsionem apprehendere non poteſt etiam ſi reus dictæ poſſeſsioni renuntiarit. dec. 1. de renunc. nu. 2. in nouis. 50

Actoris contumacia maior habetur, quàm rei: ideo reus poterit abſolui ab impetitione actoris, ſeruatis terminis in contumaciam actoris recedentis de curia poſt impetratam commiſsionem in cauſa beneficiali & citationem de-

decretam.deciſ.17.de dol.& contu.num.1.in nouis. 148
Actori licere non debet, quod reo non licet & ecõtra. dec. 47.nu.4.ſol.207.& dec.53.nu.1.de appel.in nouis. 211
Actor interrogando an confiteri uideatur contra ſe. dec. 42.num.2.de teſti.& atteſta.in antiq. 256.
Actor qui obtinuit citari reum ad perſonaliter comparendum tenetur etiam ipſe perſonaliter comparere, alioqui reus non comparens non reputabitur contumax.deci.2. num.1.de dol.& contu.Biſig. 475
Actor ſi fuerit contumax condemnabitur in expenſis: neque audietur niſi præſtita cautione.dec.7.nu.3.de uerb. ſigni.in antiq. 455
Actor ubi ſuam probauit intentionem quòd exceptionem reus probare teneatur.dec.25.de iud.nu.2.in antiq. 323
Actore non probante reus etiam ſi nihil petat debet abſolui, & perpetuum ſilentium ſuper moleſtatione actori imponi. dec.6.nu.1.de uerb.ſign.in antiq. 455
Actore defuncto lis non eſt reſpectu eorum quorum intereſt extincta.dec.11.ut lite pend.num.2.in nouis. 128
Actore & reo nihil uel æqualiter probantibus qualis ſententia ferri debeat. deciſ.1.de re iud.nu.1.in nouis. 176
Actore non probante reus etiam ſi nihil petat, debet abſolui. deci.3.de re iudic.in nouis. 177
Actio iniuriarum dicitur infamatoria.deci.1.de accuſa. nume.1.in nouis. 267
Actio iniuriarum etiam ciuilis tollitur annali præſcriptione.deci.2.de iniu.in nouis. 269
Actio in rem tranſit tranſlato dominio & non econtra.dec. 2.de alienat.iudic.mutand.cauſ.fact.nu.1.in nouis. 108
Actio perſonalis non transfertur de perſona in perſonam. deci.13.de procu.in nouis. 87
Actio petitoria, & poſſeſſoria, an uirtute ſimplicis commiſſionis obtentæ ſuper occupatione & ſpoliatione rei ad impetrantem pertinentis poſsit intentari. dec.9.de cauſ. poſſeſ.& proprie.nu.1.in nouis. 223
Actionem habens ad rem quaſi rem habere dicitur dec.11. circa fin.de alien. iud.mut.cauſ.fa.in nouis. 109
Actiones reales cedi poſſunt per non poſsidentem.deciſ.2. de alien.iu.mu.cau.fact.nu.1.in nouis. 108
Actiones deſcendentes ex delictis quæ dantur ad uindictã per præſcriptionem tolluntur ipſo iure. deci.2.de iniur. in nouis. 269
Actiones directæ tranſeunt in ceſsionibus: & ideo ceſsionarius poteſt illas intentare nomine ſuo.deciſ.2.de aliena.iud.muta.cauſ.fact.nu.3.in nouis. 109
Actiones reales cedi poſſunt.addit.dec.2.nu.1.in nouis. 108
Actiones diuerſæ ubi aliquibus competunt alter agẽdo nõ præiudicat alteri niſi citato. deciſ.12.nume.1.de iudi.in antiq. 321
Actus nullus in præiudicium facientis illum uel fieri procurantis tenet.deciſ.8.nu.10.de teſta.in antiq. 418
Actus ſimpliciter explicatus ualet in his ad quæ authoritate una bene, alia autem malè duci poſſumus.dec.29.nu. 2.de reſcript.in antiq. 581
Actus qui non ualet ut agitur, interpretandus eſt ut ualeat ut ualere poteſt. dec.3.nu.2.de confeſ.Biſig. 476
Actus non operatur ultra agentis intentionem.deciſ.14.de conceſ.præb.nu.3.in nouis. 244
Actus omnis à potentia egreditur.dec.5.in 1.addit.de offic.deleg.in nouis. 70
Actus quilibet uenit ſecundum cauſam uel antecedentem uel propoſitã conſiderandus & interpretandus. dec. 19 de appel.nu.3.in nouis. 195
Actus ut ſubſiſtat de iure requirit poteſtatem iuris & facti. deci.5.in prima addi.circa medium.de offi.deleg.in nouis. 70
Additamentum eſt eiuſdem naturæ cuius eſt res cui adiicitur.dec.33.nu.3.de præben.in antiq. 394
Admittendus non eſt ueniens contra illa quæ facere procurauit.deci.8.nu.9.de teſtamen.in antiq. 428
Aduocatus compellitur defendere clientulum.dec.18.nu. 1.de iudi.in antiq. 322
Aduocatus teſtis eſſe non poteſt in cauſa in qua aduocauit. deci.52.de appel.nu.1.in nouis. 210
Aequitas quando iuris rigori præferri debet, & econtra. dec.1.de rer.permu.nu.5.in nouis. 255
Aequitas ſcripta præfertur rigori ſcripto. ibid.
Aetatis defectum patiens an poſsit acceptare beneficium eccleſiaſticum uel præbendam ſacerdotalem. deciſ.1.de præben.nu.3.in nouis. 221
Agens uirtute gratiæ obtentæ de benefi. uno certo modo uacante poteſt obtinere uirtute alterius gratiæ obtentæ ſub alio modo uacan. addit. dec.18.de reſcri. nume.5.in nouis. 20
Alienatio perſonæ maior eſt quàm rei. dec.6. de rer. perm. nu.2.in nouis. 257
Alienatio rei eccleſiaſticæ uenit authorizanda per ordinarium loci in quo res ipſa ſua reperitur & non per iudicẽ patroni ipſius rei.dec.7.de iudi.nu.3.in nouis. 111
Alienatio facta præcedẽte tractatu à capitulo cui epiſcopus facultatem dederat deliberandi ſuper ea, an teneat ſi non interueniat alius tractatus.deciſ.5.num.2.de reb.eccleſ.non alienãd.Biſig. 503
Alienatio rei eccleſiæ redditur nulla propter defectum cauſæ ſiue iuſtitiæ.dec.5.nume.5.de reb.eccleſ.non alienan. Biſig. 502
Alienatio rei eccleſiæ non redditur nulla ipſo iure propter falſitatem cauſæ uel defectum iuſtitiæ, dum tamen ſeruata ſit forma.ibid.nu.15.
Alienatio prohibita non excuſat à pœna etiam ſi fiat cauſa recuperandæ pacis.deciſ.3.de pact.in antiq. 315
Alimenta ſubminiſtrantur pendẽte lite accuſato de crimine uel ſi litigetur ſuper bonis.deci.1.nu.1.de accuſationib. in antiq. 445
Alimenta non debent filiis denegari.in addit. concluſione. dec.1.de conſuetud.in nouis. 38
Alimentorum loco ſuccedit legitima in addit.concluſione. deci.1.de conſuetud.in nouis. 38
Alimentorũ cauſa dicitur ſũmaria.cau.5.du.15.nu.2.Faſt. fol.513.
Allegans contraria nõ eſt audiendus.deci.8.nu.6.de teſta. in antiq. 428
Allegans turpitudem propriam non auditur, niſi uertatur periculum animæ uel fauor libertatis.ibid.nu.8.fol. 427
Alius, alia, aliud, eſt relatiuum præcedentium cum eadem qualitate, & implicat ſimilia.in addit. alio. in deciſ. 1. de reſcrip.in nouis. 3
Anima rationalis eſt forma hominis. deci.11.nu.4. de iur. patro.in antiq. 441
Animus melius quàm uerbis declarari non poteſt.dec.5.in 1.addit.nu.1.de offi.deleg.in nouis. 70
Anni domini diuerſimodè computantur ſecundum cõſuetudinem locorum.deciſ.3.& 4.de iudic.in nouis fol.110. deciſ.17.de iudic.in antiq.fol.351.& deciſ.2.de uerb. ſignifi.in antiq. 454
Appellari ab executore non, niſi modum excedat, poſſe. dec.45.de appel.nu.1.in nouis. 206
Appellans ab interlocutoria ſi obtinuerit pronuntiari pro ſe in articulo grauaminis omnia poſt appellationẽ acta tanquã nulla retractabuntur.dec.13.de re iud.in nouis. 180.
Appellans ab uno uel duobus grauaminibus & generaliter ab omnibus quæ colligi poſſunt ex actis non poteſt proſequi grauamina, niſi in appellatione expreſſa nominatim.dec.2.de appel.nu.1.in nouis.fol.187.& deciſ. 44. nu.1.eod.tit.in antiq. 379
Appellans à declaratione incurſæ excommunicationis, an appellatione pendente debeat uitari.dec.2.nu.5.de dol. & contu. in nouis. 142
Appellans an debeat citari in partibus ad opponendum

contra commiſsionem impetratam per appellatū ſuper deſertione appellationis diffinitiua in partibus io cauſa beneficiali cui delatum eſt per utrumque.deci.56.de appellationib.in nouis. 212

Appellatus an in uim commiſsionis per falſum procuratorem nomine appellantis impetratæ procedere poſsit.decı.61.nu.1.de appel.in nouis. 215

Appellans an poſsit impedimentum probare per propriū iuramentum.deci.25.in fi.2.addi de appel.in nouis. 198

Appellans à ſententia nulla poteſt proſequi nullitatem ſententiæ à qua appellauit,niſi appellatio eſſet deſerta.deci.48.de appel.nu.3.in nouis. 207

Appellans dicitur proſequi ſi per ſe uel alium iter arripit pro impetrāda cōmiſsione.dec.66.de ap.in nouis. 220

Appellans & appellatus utrum ad iudicem in partibus à quo iudicialiter à quibuſdam grauaminibus ad ſedē apoſtolicam fuerat appellatum & appellationi delatū ac terminus ad proſequendum præfixus poſsint re integra redire.dec.49.de appell.in uonis. 208

Appellans & appellatus an poſsint ſuſpēdere petitorium alterius partis in cauſa prophana.dec.5.de cau.poſ. & propriet.in princ.in nouis. 121

Apppellans & appellatus tenentur ſeruare tempora c.j. de electio.in.6.dec.64.de appel.in nonis. 217

Appellans extraiudicialiter ſi dixerit in ſua appellatione ſibi à decem diebus proximè præteriris citrà ad ſuam notitiam deueniſſe:utrum præſumi debeat appellationem poſt uel infra decem dies interpoſitam fuiſſe.dec.39. de ap.in nouis. 204

Appellans in cauſa beneficiali poſt tempora c.ſtatu. de ele. lib.6.quandocunque infra annum ueniens procedere poteſt etiam in contumaciam appellati.dec.21.de appel.in nouis. 196

Appellans in cauſa beneficiali extra iudicium nullos obiectus deducendo,an poſteà repellatur ab obiectibus dandis dec.36.de appel.num.2.in nouis. 217

Appellans in dubio non præſumitur ſuæ appellationi renuntiaſſe.dec.63.in fin.de ap.in nouis. 216

Appellans licet poſsit appellationem ſuam & negotiū principale & cauſam attentatorum ſimul proſequi, attamen ad hoc non arctatur niſi uelit.deciſ.15. de appel. in nouis. 175

Appellans licet fuerit conteſtatus litem ſuper principali negotio: poteſt tamē petere attentatorum reuocationem. deciſ.27.de ap.in nouis. 199

Appellans non obtinebit reuocari attentata poſt ſuam appellationem,niſi doceat de exemptione per ſe allegata, cùm ſibi reſiſtat ius cōmune.dec.35.de app.in nouis. 216

Appellans uon petens apoſtolos dicitur non appellaſſe deciſ.50.de appel.nu.2.in nouis. 208

Appellans non tenetur quærere iudicem pro appellatione interponenda alio loco quàm ubi iudicauit. ibid.

Appellans non poteſt per confeſsionem appellati probare appellationis interpoſitionem, niſi de illa legitimè conſtet quò ad effectum obtinendi reuocationem attentatorum poſt appellationem interpoſitam à diffinitiua dec.30 de appel.in nouis. 199

Appellans non tenetur alibi quærere citādum quàm in eccleſia ſua parœciali, in qua perſonaliter reſidere tenetur. deciſ.10.de appel.in nouis. ſol.192.& deci.83.nu.1.eod. tit.in antiq. 386

Appellans non tenetur ultra binam uicem redire pro apoſtolis licet tutius ſit:ſi tamen illos redeundo non petierit,non cenſebitur ſuæ appellationi renuntiaſſe.dec.57. de appel.nu.2.in nouis. 212

Appellans poteſt redire ad iudicem priorem ſaluo iure expenſarum reficiendarum parti appellatæ.deci.49. de appellat.in nouis. 208

Appellans qui non contradixit aſsignationi termini factæ per iudicem à quo ad fidem faciendum de proſecutione tenetur fidem facere alioqui poſſet iudex non obſtante ſua proſecutione exequi ſententiam:quæ tamē retractabitur ſi contigerit pronuntiari ad fauorem ſuum in cauſa principali.dec.25.de appellat.nu.3.in nouis. 198

Appellanti an ſufficiat iter arripere infra terminum ſibi aſſignatum ad proſequendum.deciſ.13.ſol.175.deciſ.25. nu.1.in nouis.198.deciſ.20.nu.1.fol.374.deciſ.40.nu.1. fol.378.deciſ.48.fol.380.deciſ.50.eod.tit.in antiq. 380

Appellans ſi infra terminum ſtatutum ad proſequendum conſtituit procuratorem eum mittendo ad proſequendum: & procurator deceperit ipſum in non proſequendo,an talis procuratoris malitia debeat ipſi imputari. deciſ.25.in fi.2.addit.de appellat. in nouis. 375

Appellans ſi in termino ſtatuto uel prorogato uel anticipato non compareat;non tamen ſuæ appellationi renuntiat, dummodò in primo termino debito modo apoſtolos petierit.deciſ.57.de appel.nu.1.in nouis. 382

Appellans ſi non petierit apoſtolos cum inſtantia cenſebitur renuntiaſſe ſuæ appellationi.deci.50.in fin.de appellationi. in nouis. 380

Appellans ſi poſt terminum proſequi uelit appellationem ſuam,an requiratur noua citatio.deci.17.de appel.nu.1. in nouis. 194

Appellans ſuper negotio principali non uenit,quin prius attentata finem acceperint.dec.15.de appel.nu.2.in nouis 175.

Appellans tenetur apoſtolos ſecundum Paul. in cle. quāmuis rigor de appell.recipere poſt terminum.deciſ.57. de appel.nu.3.in nouis. 213

Appellans tertius an poſsit impedire ſequeſtrationem beneficii & fructuum:ſi ſententia diffinitiua contra poſſeſſorem lata fuerit.deciſ.4. in prin. de ſequeſtra. poſſeſ. & fruct.in nouis. 154

Appellans uel appellatus ſi ſpolietur coram iudice à quo de hoc conqueri non prohibetur.dec.19.nu.2.de appellat. in nouis. 195

Appellanti an currat tēpus appellationis proſequēdæ quādo per iudicem ſtat quò minus cauſa expediatur. deciſ. 7.in addit.de app.nu.3.in nonis. 191

Appellanti non ſufficit infra annum dare ſolum petitionē. ibidem.in fine.

Appellanti licet re integra etiam inuito appellato renuntiare appellationi:& quid de expenſis factis per ipſum appellatum in pronuntiari faciendo ſuper deſertione ipſius appellationis.dec. 22. circa finem. de re iudic. in nouis. 184

Appellatus ueniens ad curiam quandocunque proſequi poteſt appellationem ſibi non intimatam.deci.1.de electio. in nouis. 45

Appellatus ubi petierit quòd appellans ueniat ad curiam cum omnibus actis & munimentis,ſi appellans non comparuerit, an poſsit circa finem anni procedere in negotio principali appellante amplius non citato: & hoc ubi terminus aliter à iudice præfixus non fuerit: & quid in prophanis.deciſ.32.de appel.nu.5.in nouis. 200

Appellatus ueniens quandocunque ad curiam proſequi poteſt appellationem per aduerſarium interpoſitam ſi de ea conſtat, etiam ſi ſibi intimatum non fuit, deciſ. 6. de appel.in nouis. 191

Appellati diligentia prodeſt appellanti:& ideo ualidus eſt proceſſus formatus uigore commiſsionis ipſius.deci.37. de appel.in nouis. 217

Appellati impedimētum ob petitionē remiſsionis excuſat appellantem.deciſ.7.de app.nu.1.in nonis. 191

Appellare facto plus eſt quàm uerbo, uel in ſcriptis.deciſ. 54.de appel.nu.1.in nouis. 211

Appellandi tempus per compromiſſum partium non ſuſpenditur.deciſ.2.de dilat.nu.1.in nouis. 210

Appellari à diffinitiua ſententia poteſt in domo uel in camera iudicis.deci.40.de appel.nu.2.in nouis. 204

Appellari

Index.

Appellari regulariter ab executore non permittitur. deci. 45. de appel. nu. 1. in nouis. 206

Appellari à delegato officialis generalis epiſcopi ad certā cauſam ad ipſum officialem uel ad ipſum epiſcopum poteſt. dec. 3. de offic. uica. in nouis. 64

Appellari an poſsit à condirione expenſarum facta poſt ſententiam quæ in rē iudicatam tranſiuit. dec. 1. in prin. ut lite penden. in nouis. 524

Appelllari an poſsit per actorem ab omiſsione condemnationis expenſarum non petitarum. deci. 47. nu. 1. de appel. in nouis. 207

Appellari non poteſt ab his quæ iudicis arbitrio relinquuntur. ibid. nume. 207

Appellari an & quàndo poſsit abſentia iudicis. deciſi. 50. de app. nu. 1. in nouis. 208

Appellari debet infra decem dies à die ſcientiæ in actibus extraiudicialibus. dec. 5. de dolo & conta. in nouis. 145

Appellans ad papam eo mortuo poteſt proſequi appellationem coram ſucceſſore. dec. 31. nu. 1. de appel. in anti. 377

Appellans a grauamine illato per delegatum eximitur ab eius iuriſdictione quò ad omnia: ſecus ſi illatū eſſet grauamen ab ordinario. deciſio. 15. numero 1. de appell. in antiq. 374

Appellans a grauamine ante dationem apoſtolorum poteſt impetrare commiſsionem ibid. deciſ. 19. num. 1.

Appellans ab aſsignatione loci non tuti ſufficit quòd dicat ſe appellaſſe quòd locus non eſt tutus. deci. 6. num. 2. de ſenten. excommu. in antiq. 450

Appellans ab aliquo grauamine ad papam neceſſariò non tenetur exprimere cauſam. ibid. nu. 3.

Appellans à diffinitiua poteſt pendente termino ad dandū apoſtolos aſsignato iudicem impetrare: ſecus ſi appellaſſet ab interlocutoria dec. 54. de appellatio. in antiq. 381

Appellans à ſententia lata ſuper nullitate duarum ſententiarum ſuper negotio principali ad fauorem ſuum latarum: ſi obtineat ſententiam confirmatoriam primarum ſententiarum & infirmatoriam tertiæ ſententiæ latæ ſuper nullitate, an poſsit impediri quominus executionem obtineat ſententiarum ad fauorem ſuum latarum. deciſ. 14. nu. 2. de ſenten. & re iudic. in antiq. 365

Appellans cui aſsignatus fuit terminus ad proſequendum ac ſe ad apoſtolicum conſpectum præſentandum quam diligentiam facere debeat. dec. 48. nu. 2. de appel. in antiq. 380

Appellans die latæ ſententiæ cui iudex præfixit terminum ad dandum apoſtolos ad tertiam diem, an elapſo dicto triduo aliter non petitis apoſtolis poſsit appellare. deciſ. 53 num. 8. Biſig. 488

Appellans extraiudicialiter debet intimari facere appel. iuxta c. cauſam. de elect. in cle. aliàs non cenſebitur cauſa deuoluta, niſi ad eius præiudicium. dec. 58. nu. 1. de appel. in antiq. 382

Appellans impeditus in primo fatali habebit integrum ſecundū: ſecus ſi fuerit impeditus in ſecundo: quia non habebit niſi illud tempus per quod impeditus fuit inſtè infrà ſecundum. ibid. dec. 60. nu. 1. 385

Appellans in abſentia iudicis non eſt exemptus ab eius iuriſdictione. dec. 13. nu. 1. de appel. in antiq. 374

Appellatum ſi fuerit à ſententia lata ſuper poſſeſſorio ſuſpenſo petitorio, nunquid poſsit iudex appellationis ſuper utroque pronunciare. dec. 15. nu. 2. de ſenten. & re iudi. in antiq. 365

Appellans petens coram ordinario iudice à quo teſtes abſuturos recipi, non cenſetur renunciaſſe appellationi ſuæ. deci. 36. nu. 1. de appellatio. in antiq. 378

Appellans ſi allegat appellationem præceſsiſſe excommunicationem debet hoc probare. deciſ. 59. nu. 1. de appellationib. in antiq 376

Appellans ſi producat appellationis ſchedulam quàm aliàs produxerat in alio grauamine petens illam in proceſſu ad iſtum ſecundum effectum regiſtrari, an dicatur uerbo iterata appellatio. ibid. dec. 30. nu. 1. in antiq. 376

Appellans ſi facit committi cauſam in curia poteſt præuenire terminum quem ſibi præfixit: ſecus ſi extra curiam. dec. 64. num. 1. de appell. in antiq. 383

Appellans ſi infra decennium ad appellandum producat teſtes ſuos, nō uidetur appellationi ſuæ renunciare. dec. 7. num. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq. 352

Appellans ſi non obtulit ſe coram iudice à quo probaturū exceptiones per ſe propoſitas, iudex ad quem antequā pronunciet bene appellatū, habet cognoſcere de ueritate exceptionis & probationes admittere. dec. 8. nu. 1. de appellatio. in antiq. 373

Appellantis iuramento an ſtatur ſuper proſecutione appellationis ſuæ & quid de impedimento, an illud per iuramentum, probetur. dec. 34. de præb. in antiq. 396

Appellanti poſt decem dies à ſententia lata contra eum per audientiam contradictarum dari debent apoſtoli refutatorij, & ſi iuret ad notitiā ſuam tunc perueniſſe. dec. 74. num. 1. de appellatio. in antiq. 384

Appellandum eſt ad delegatum à ſubdelegato ſuo. ubi ſubdelegatio cū clauſul. donec, &c. facta fuerit. dec. 21. nu. 3. de appellatio. Biſig. 487

Appellans extraiudicialiter licet nullos obiectus deduxerit in appellatione ſua: ſi tamē actor in curia admittatur ad probandum unam materiam quæ eſt de iure ſuo admittitur ad dandū de contraria materia aliàs obiectiua. dec. 3. num. 1. de exceptio. Biſig. 480

Appellati diligentia prodeſt appellanti. deciſ. 47. nu. 3. de appellat. in antiq. 380

Appellare tertiò non licet. dec. 19. nu. 1. 351. & deci. 50. de ſentent. & re iudic. in antiq. ibidem.

Appellare poterit infra decennium à die ſciētiæ citatus ad domum ad audiendam ſententiam. deciſ. 46. nu. 1. de appellatio. in antiq. 379

Appellatio à grauamine uel interlocutoria uiua uoce interpoſita cui iudex à quo detulit, & cauſam remiſit conſentiente appellato deuoluit cauſam. dec. 51. num. 1. de appellatio. in antiq. 381

Appellatio deſeritur ſi ſententia non feratur infra fatalia, licet concluſum ſit in cauſa. dec. 55. nu. 1. 375. & dec. 38. de appellationi. in antiq. 378

Appellatio & eius perſecutio ſunt de actis cauſæ. deciſ. 34. num. 5. de præbend. in antiq. 396

Appellatio extraiudicialis intimari debet per procuratorem appellato. deciſio. 3. numero 1. de appellationibus. in antiq. 372

Appellatio extraiudicialis non habet effectum niſi à die illati grauaminis: & tunc incipit currere tempus. deci 32. num. 2. de appell. in antiq. 377

Appellatio extraiudicialis non operatur fauorem attentatorum. cauſa quinta, dubio 19. nu. 2. Faſto. 514

Appellatio generalis à grauaminibus in iudicio eſt nulla, & ſimiliter generalis allegatio nullitatis, niſi ſpecificentur grauamina & nullitates. dec. 70. num. 1. de appellationibus. in antiq. 384

Appellatio generalis à futuro grauamine extra iudicium, licet non nominentur perſonæ propter quas appellatur, ualet. dec. 35. nu. 1. de appellatio. in antiq. 377

Appellans inuito appellato non poteſt procedere in negotio principali omiſſo articulo appellationis, cùm ſua intereſt redire ad iudicem ad quem in euētum quo appellatio mala pronuntietur. deciſione 8. nume. 4. de appellat. Biſig. 483

Appellans licet coram iudice à quo petit recipi teſtes abſuturos aut ualetudinarios non uidetur propterea renūtiare appellationi. dec. 15. nu. 1. de appellatio. Biſig. 485

Appellans non dicitur proſequi appellationem ex impetratione ſola cōmiſsionis: ſed à tempore quo incipit, in cauſa procedere. cauſ. 17. dub. 37. nu. 1. Faſtol. 518

Appellans

Appellans non proſequitur præter cauſas expreſſas in ſua appellatione etiã ſi ſe referat ad proceſſum.cauſ.32.dub. 43.num.1.Faſtol. 520

Appellans obiectus reſpicientes formam prouiſionis in ſua appellatione deducere tenetur.cauſ.7.dub.24. nume.2. Faſtol. 515

Appellans poteſt deducere obiectus directè fundãtes ius ſuum, licet illos non expreſſerit in appellatione ſua.cau. 31.dub.59.num.2.Faſtol. 525

Appellans procedendo omiſſo articulo grauaminis ſuper negotio principali parte aduerſa non uocata nec præſente, nec per contumaciam abſente, an dicatur facere proceſſum nullum.dec.8.nu.1.de appellationi.Biſig. 483

Appellans qui in appellatione ſua nullos obiectus deduxit, an poſtea audietur articulando quòd primus impetrans aliud beneficium uigore gratiæ iure acceptauerat. cau. 7.dub.24.nu.1.Faſtol. 515

Appellans renuntiando appellationi tacitè uidetur approbare grauamen à quo appellauerat. deciſio.23.num. 7.Biſig. 487

Appellans ſi ob paupertatem non proſequitur appellationem ſuam remanebit tutus à deſertione probata paupertate.cauſ.17.dub.37.num.2.Faſtol. 519

Appellans ſi in termino ad recipiendum apoſtolos aſſignato non comparuit, cenſetur ſententiam approbaſſe.dec. 23.nu.9.de appellatio Biſig. 488

Appellans uiua uoce non faciens diligentiam infrà terminum præfixum non admittitur ad proſequendam ſecundam appellationem poſteà in ſcriptis infra idem decennium interpoſitam.ibid.nu.1. 487

Appellanti à die latæ ſententiæ currit tempus proſequẽdæ appellationis ſuæ.dec.6.nu.2.de reſcript.Biſig. 483

Appellanti cui præfixus fuit terminus ad proſequendum ſufficit iter arripere uel in curia proteſtari quòd infra tempus comparuit, & quid de appellante in curia.dec. 17.num.1.de appellatio.Biſig. 485

Appellatio ab interlocutoria cui iudex detulit, & cauſam remiſit, deuoluit cauſam ad curiam maximè conſentiente appellato.dec.18.nu.1.de appel.Biſig. 485

Appellato ab interlocutoria ſine ſcriptis in cauſa beneficiali interpoſita deuoluit cauſam ad curiam in odium appellantis, aliàs ſecus.ibid.nu.3. 485

Appellatio à ſubdelegato dato cum clau.donec ad ſe &c. approbata ab appellato & ab ipſo ſubdelegato deuoluit cauſam ad curiam.dec.21.nu.1.de appel.Biſig. 487

Appellatio deſeritur per lapſum fatalium poſt concluſionẽ in cauſa.dec.1.nu.1.de appel.Biſig. 481

Appellatio eſt quædam ſpecies defenſionis.deciſ.23.nu.3. de appel.Biſig. 488

Appellationis cauſa eſt alia à prima.dec.10.nume.2.de reſcript.Biſig. 459

Appellationis in cauſa nõ oppoſitum opponi poteſt, & nõ propoſitum proponi, ſi tamen dependeat ex antiquis uel ea concernat, & ex eis trahat originem.dec.10.num.3. de reſcrip.Biſig.. 459

Appellationis intimatio ad hoc ut habeat uim citationis peremptoriæ, & arctet appellatum, an ſufficiat ipſam ſolam intimari abſque eo quòd intimetur ipſum procuratorium.cauſ.15.dub.35.num.1.Faſt. 517

Appellationis interpoſitæ ad Metropolitanum ſi cauſa partibus præſentibus in curia committatur per appellatum tacito de metropolitano, commiſſio eſt ſurreptitia.dec. 19.num.1.de appel.Biſig. 486

Appellationem ubi ſemel appellatus approbauerit, non poterit illam amplius reprobare.dec.21.nume.6.de appel. Biſig. 487

Appellatus in cauſa beneficiali an poſſit proſequi cauſam. appellationis non obſtante quòd ſibi infra menſem intimata non fuerit cauſ.3.dub.12.Faſto. 511

Appellatus petens quòd tam ſuper articulo appellationis quàm ſuper negotio principali procedatur inuito appellante, an ſit audiendus.cau.32.dub.61.nu.1.Faſt. 526

Appellati conſenſus operatur deuolutionem cauſæ ad curiam licet appellatio peccet in forma.deci.18.num.2.de appel.Biſig. 485

Appellatur ad papam omiſſo medio.dec.21.num.5.de appel.Biſig. 487

Appellans non poteſt renuntiare appellationi in præiudicium appellati.deciſ.33.numer.2.de appellationibus in antiq. 377

Appellans non poteſt inuito appellato procedere in negotio principali omiſſo articulo grauaminis.dec.67.nume. 2.de appel.in antiq. 383

Appellans licet non ſeruauerit illa quæ ſeruare tenetur appellatus nihilominus debet introducere appell.deci.59. nu.1.de appel.in antiq. 382

Appellanti ubi præfixus eſt terminus ad proſequendum & appellatus nihil petit: poterit procedi nedum in cauſa appellationis ſed etiam in principali ſine ulla citatione. dec.32.de appel.num.6.in nouis. 200

Appellantem iudex à quo reponere poteſt ad docendum de ſua diligentia.dec.12.de appel.nu.1.in nouis. 192

Appellantes appellationi renuntiare & inferiorem adire poſſunt.dec.4.in fine.de teſti.in nouis. 165

Appellantes in cauſa beneficiali ſolent deducere obiectus in ſuis appellationibus: quos ſi nõ probauerint, grauiter puniuntur.dec.36.de appel.in nouis.. 217

Appellantium eſt inſtare, proſequi & finire ſuas appellationes infra tempora à iure uel ab homine ſtatuta, quod ſi nõ fecerint puniuntur.dec.53.de appellatio.numer.2.in nouis. 211

Appellatus an excuſetur indiſtinctè à condemnatione expenſarum.dec.10.de dolo & contu.in no. 145

Appellatus an poſſit terminum ad proſequendum abbreuiare.dec.25.de appel.nu.2.in nouis. 198

Appellatus an poſſit procedere ſuper deſertione appellationis per audientiam contra appellantem abſentem ubi cauſa ſuper deſertione appellationis tantum commiſſa fuerit: licet extiterit appellatum ad ſedem apoſtolicam à diffinitiua lata in partibus uel in curia.deciſ.59.de ap. in nouis. 214

Appellatus faciens committi cauſam, & cauſas, quam, & quas mouet, ſeu mouere intẽdit contra appellantẽ cum poteſtate citandi in curia & extra, an poſſit procedere per audientiam cõtra appellantem in uim appellationis ſuæ?dec.51.de offic.deleg.in nouis. 74

Appellato an ſicut appellanti iuris terminum abbreuiare liceat.dec.32.de appel.in nouis. 200

Appellatus eſſet fatuus ſi ſe arctaret ad proſecutionem ad quam non tenetur.dec.32.de appel.nu.4.in no. 200

Appellatus in cauſa beneficiali qui appellationi nõ conſenſit: imò contra eam plura attentauit: an uigore ipſius appellationis & commiſſionis in uim ipſius obtentæ contra aduerſarium abſentem procedere poſſit. deciſ.43.de appel.in nouis. 05

Appellatus in cuius præſentia fuit appellatum in cauſa beneficiali, & proceſſum per audientiam contradictarum. ſi poſtmodum feratur ſententia contra eum infra decẽ dies à tempore ſententiæ, de æquitate auditur appellãs. dec.22.de appel.in nouis. 19

Appellans inuito appellante poteſt proſequi appellationem circa finem anni. deciſione 7. in princi. de appel. in nouis. 191

Appellatus poterit proſequi appellationem aduerſarij uigore commiſſionis per ſe ante impetratæ: in qua obtinuit cauſam & cauſas, quam uel quas mouere intendebat contra ipſum appellantem committi.deciſ.34. de reſcrip.in nouis. 36

Appellatus non poteſt appellanti terminum præfigere ad appellationem proſequendum: licet bene poſſit appellationem

pellationem approbare.deciſ.31. de appell. num. 1.&c 5. in nouis. 100.&c 101
Appellatus non tenetur ad proſecutionem negotij principalis, ſed ſolum appellationis articulorum.ibid.nu.4.
Appellatus non poteſt impetrare iudicem præueniēdo appellantem niſi circa finem anni.ibid.num.2.
Appellatus poteſt appellationem approbare: licet iudex illam admittere noluerit per quam cauſa appellationis tātùm, non autem negotij principalis deuoluta cenſebitur.ibid.in fin.
Appellatus poteſt in uim commiſſionis impetratæ per falſum procuratorem obtinere in cauſa procedi, ubi cauſa ad curiam fuiſſet legitimè deuoluta & de mādato papæ commiſſa.dec.60.de appel.in nouis. 215
Appellatus poteſt in curia ſtatim datis apoſtolis impetrare commiſſionem. dec. 16.de appel.in nouis. 194
Appellatus poteſt proſequi appellationem ſibi non intimatam.addit.dec.1.de elect.nu.1.in nouis. 45
Appellatus ſi infra terminum ab homine aſſignatū appellanti commiſſionem impetret, diligentia illa proderit appellanti.dec.7.de appel.in nouis. 191
Appellatus ſi appellationem contra ſe interpoſitam & ſibi non intimatam poſt menſem à die interpoſitionis ſi inſtrumētum appellationis deuenerit ad manus ſuas poſt nouem menſes ab interpoſitione computandos inchoauerit, & proſecutus fuerit cauſam per audientiam, an ualeat proceſſus.dec.64.de appellat.in nouis. 217
Appellari non poteſt ab his quæ conſcientiæ alicuius relinquuntur.dec.18.de concel.præb.in nouis. 247
Appellari poteſt à futuris grauaminibus in cauſa beneficiali.dec.39.in fin.de appel.in nouis. 104
Appellari poteſt à ſententia nulla.& de eius effectibus.deciſ.48.de appel.in nouis.
Appellari poteſt ad papam à duobus delegatis, cum clauſula, quod ſi non omnes, &c. ubi unus commiſit uices ſuas non in totum ſed donec, &c.deciſ. 16. de offic. dele. in nouis. 77
Appellari poteſt à denegata defenſione. deciſ.15. de procura.in nouis. 88
Appellari ſicut à ſententia elapſis decem diebus nō poteſt: ita nec à condemnatione expenſarum, quæ eſt executio ipſius.dec.1.nu.4.ut lit.pendend.in nouis. 125
Appellatio ab electione, prouiſione, &c. alicuius facta uel fienda uiua uoce ad Papam in præſentia partis, an deuoluat cauſam ad curiam? dec.54.de appel.in no. 211
Appellatio ab electione debet continere cauſas, & intandum eſt.addit.dec.1.de elect.no.1.in nouis. 46
Appellatio ab interlocutoria interpoſita ſine expreſſione grauaminū an teneat? dec. 1.de appel.nu.3.in no. 188
Appellatio à diffinitiua cui delatum eſt, & terminus præfixus: quamuis apoſtoli petiti fuerint, non tamen inſtāter tenet.dec.46.de appel.no.1.in no. 207
Appellatio à diffinitiua iuſtificatur ex noniter productis: ſecus in appellatione ab interlocutoria.dec.1.ut lite pendēn.nu.2.in no. 125
Appellatio ab interlocutoria licet aliquando toleretur: tamen ſemper eſt odioſa, quia derogat ordinariæ iuriſdictioni, & dicitur oculos retrotrahere ſecus in diffinitiua quæ eſt fauorabilis.ibidem. 125
Appellatio à mandato iudicis an ualeat ſine expreſſione cauſæ.ibid.num.3.
Appellatio à diffinitiua interpoſita à falſo procuratore in præſentia domini utrum teneat. deciſ. 39. de procu. in nouis. 101
Appellatio alternatiua an ualeat.item diſiūctiua, per totū. dec.33.de appel.nu.1.in nouis. 202.
Appellatio alternatiua uel diſiunctiua ut puta ad papā uel ad archiepiſcopum interpoſita in partibus ualet, & tenet ſecundum curiam.dec.33.de appel.nu.1.in no.
Appellatio an cenſeatur deſerta fide non facta de proſecutione ipſius? dec.25.de appel.nu.3.in no. 197
Appellatio an dicatur deſerta, ſi tam appellans quàm appellatus in termino à iudice præfixo cui non extitit contradictum nihil fecerunt.dec.17.de appel.in nouis. 194
Appellatio an poſſit probari per unum teſtem.deci. 19. circa fin.de re iudica.in no. 183
Appellatio certo modo formanda eſt, eùm informiter appellans nō dicatur appellare.dec. 2.de app.n.3.in no. 188
Appellatio extraiudicialis intimata non inducit litem ad effectum regulæ de ſurrogan. addit. deciſ. 25. de reſcri. num.9.in no. 28
Appellatio extraiudicialis licet per procuratorem interponi debeat: tamen eius intimatio poteſt fieri per non procuratorem. deci.10.in fin.de appel.in no. 192
Appellatio extraiudicialis uerificari debet antequam inhibeatur iudici à quo eſt appellatum.dec.45.de appella.nume. 2.in no. 206
Appellatio eius qui appellauit, & cui iudex apoſtolos dedit, licet non inſtanter petiorit, an ualeat.deci. 46.nu.2. de appel.in no. 207
Appellatio interpoſita coram duobus, quibus tertius commiſit uices ſuas, eſt bona: præſertim ſi appelletur ad papam.addit.dec.16.de offi.dele.num.1.in no. 77
Appellatio generalis à futuro grauamine, quo caſu ſit ualida.dec.23.de præben.num.2.in no. 133
Appellatio interpoſita infra menſem à tempore uacationis beneficij ab intruſione, & impedimentis aduerſarij occupantis, an habeat uim acceptationis? dec.14. de conceſſ. præb.nu 2.in nouis. 144
Appellatio iudicialis in cauſa beneficiali propter cauſam ſuſpitionis uel aliam probabilem exceptionem non admiſſam legitimè intimata cauſam beneficialem ad curiā deuoluit dec.13.de appel.in no. 197
Appellatio interpoſita ab eo qui fuerat procurator conſtitutus in partibus eadem die qua appellauit, an teneat.deci.56.nu.1.de appel.in anti. 212
Appellatio cauſa eſt propter quam totum negotium principale ad curiam deuoluitur. deciſ. 34. de reſcript. in nouis. 36
Appellatio interpoſita per ſpoliatum contra ſpoliantem habet uim citationis.dec.18.num. 1.de reſt.ſpo.in anti. 335
Appellatio intimata ſolùm parti deuoluit quantū ad ipſam partem tantùm.dec. 1.nu.1.de appel.in anti. 372
Appellatio licet propter eius defectum cauſam non deuoluat ad curiam: attamen auditor poterit de appellatione interpoſita per intruſum ab executione duarum ſententiarum contra reum mortuum cognoſcere.dec.13.nu.2.de ſenten.& re iudi.in antiq. 351
Appellatio licet ſit deſerta, poteſt tamen iudex confirmare primam ſententiam.deci.41. numero 1. de appellation. in antiq. 378
Appellatio malè formata non excludit ius partis. deciſ.14. nu.2.de appel.in antiq. 374
Appellatio minus legitima an ſuſpendat iuriſdict. iudicis donec det apoſtolos.dec.51.nu.5.de appel.in anti. 381
Appellatio nedum deuoluit inſtantiam cauſæ, ſed etiam nullitatem ſententiæ.dec.29.num. 4.de ſenten.& re iudica. in antiq. 368
Appellatio non cenſetur deſerta licet appellans non certificauerit iudicem à quo de proſecutione iuxta comminationem ſibi factam. dec.40. nume. 2. de appellatio. in anti. 378
Appellatio non legitima in præiudicium appellantis reputabitur legitima.dec.51.nu.3.de appel.in antiq. 381
Appellatio obiectiua non ualet in ſufficienter expreſſis, ſi continet alia non ſufficienter expreſſa.dec.24.num.1. de app.in anti. 375
Appellatio ſpoliati donec durat ſpolium ualet.dec.4.nu.1. de reſt.ſpo.in anti. 322
Appellatio ſi non proſequatur infra terminum datum

ad

ad pro ſequendũ, deſeritur: & ſententia ſuper deſertione lata, eſt iuterlocutoria. deciſ. 85. nume. 1. de appellatio. in antiq. 386

Appellatio ratione epiſcopatus uel abbatiæ intimari debet in ianuis palatij papæ: ſed in inferioribus ſufficit in audientia contradictarum. dec. 84. nu. 1. de appellation. in antiq. 396

Appellationis articulo omiſſo de partium conſenſu poteſt in negotio principali procedi. dec. 67. nume. 1. de appella. in antiq. 383

Appellationis articulus poteſt omitti de conſenſu partium uel ſolius appellantis. deciſ. 71. nume. 1. de appellatio. in antiq. 384

Appellationis interponendæ decem dies dicuntur utiles ab initio, ſed continui in proceſſu. deciſ. 46. nu. 2. de appellatio. in antiq. 379

Appellatione deſerta ſi iudex proferat ſententiam ſuper principali negotio etiam appellato inſtante, talis ſententia erit nulla. deciſio. 12. nume. 1. de ſenten. & re iudic. in antiq. 365

Appellatione uerbali cui neque delatum neque remiſſum eſt: ſed ſola pars adſentit, an cauſa deuoluatur. Quid ſi iudicis delatio & remiſſio & partis appellatæ conſenſus non interuenerint, cauſaque eius naturæ ſit, ut per appellationem ad curiam deuoluatur. deci. 51. de appel. nu. 2. 3. in antiq. 381

Appellatus in curia poteſt præuenire appellantem in impetratione reſcripti. dec. 12. nu. 2. de reſcrip. in antiq. 278

Appellatus an poſſit cauſam deuoluere re integra abſente appellante. dec. 11. nu. 1. de appel. in antiq. 373

Appellatus poſt lapſa fatalia cum appellationis extraiudicialis in beneficiali in partibus interpoſitæ poterit committi facere, & an requiratur citatio de nouo. dec. 39. nume. 1. de appel. in antiq. 378

Appellatus poteſt quandocunque proſequi appellationem interpoſitam in partibus, licet ſibi non fuerint intimata. dec. 81. nu. 1. de appel. in antiq. 385

Appellatus ſi conſtituat procuratorem in curia ſimpliciter poſt appellationem uidetur appellationem recepiſſe. dec. 21. nu. 2. de appel. in antiq. 375

Appellatus ſi faciat committi cauſam appellationis infra terminum ad proſequendum, poteſt eo proſequente appellans ſe defendere etiam poſt tempus datum ad proſequendum. deciſio. 47. numero 1. de appellat. in antiq. 380

Appellatus nolens appellationem eſſe deuolutam ex eo quod appellans conſtituit procuratorem ad impetrandum uel contradicendum, auditur. deciſ. 33. de appellatio. in antiq. 377

Appellare facto magis eſt quàm uerbo. dec. 54. de appella. nu. 1. in nouis. 211

Appellari poteſt ad epiſcopum uel uicarium à ſententia lata per eorum delegatum. deciſio. 3. de officio uicario. in nouis. 64

Appellari poteſt à uicario ad epiſcopum quando ſumus in interlocutoria. ibid. nu. 3.

Appellari poteſt à collatione facta per uicarium de ſpeciali mandato ad ipſum epiſcopum. deciſio. 7. de officio uicar. in nouis. 67

Appellari poteſt à uicario foraneo ab epiſcopum. ibidem. nume. 8.

Appellatus ſi cõmittit cauſam quam habet contra appellantem docto de appellatione aduerſarii procedere poteſt addi. dec. 11. de offi. deleg. nu. 1. in no. 74

Appellatio licet cauſam appellationis deuoluat: nõ tamen conferendi poteſtatem deuoluit in addi. deciſ. 3. ut lite penden in nouis. 126

Appellatio manifeſtè friuola proceſſum non interrumpit, nec obſtat iudicis inhibitio. deciſ. 58. de appellatio. nu. 1. in no. 213

Appellatio manifeſtè friuola ante ſententiam interpoſita priuat appellantem iure appellandi poſt ſententiam. ibidem. num. 4. 214

Appellatio non cenſebitur deſerta ſi appellans infra terminum iudicem à quo de proſecutione non certificauerit. dec. 13. de app. in no. 175

Appellatio non dicitur deſerta licet cauſa appellationis intra annum non terminetur. dec. 7. de appella. numer. 2. in nouis. 191

Appellatio poteſt iuſtificari ac etiam impugnari ex noua exceptione uel allegatione ex facto aduerſarij oriente. dec. 12. de app. nu. 3. in nouis. 192

Appellatio ſub ſimplici copia non ſub manu publica appellato data non dicitur eſſe legitimè intimata quoad deuolutionem cauſæ ad Romanam curiam. deci. 16. de appel. in no. 198

Appellatio ſuſpendit effectum ſententiæ, & omnium productorum in prima inſtantia, quæ non obſtant in ſecunda, niſi reproducantur. dec. 16. de reſtitu. ſpolia. numero 2 in nouis. 138

Appellatio ſuſpendit effectum omnem ſententiæ. deciſ. 2. de reſti. in integ. in nouis. 104

Appellatio ſola etiam cognitionem nullitatis deuoluit. deci. 5. de lit. conteſt. nu. 3. in no. 117

Appellationis cauſa & cauſa principalis licet eadem ſit cauſa, tamen ſunt diuerſæ inſtantiæ. deciſio 12. de procurato. nume. 1. fol. 82. & deciſ. 1. de lit. conteſta. numero 1. in nouis. 115

Appellationis delatio & remiſſio cauſæ ad primum iudicem differunt. 2. deciſion. de offic. delegat. numero 2. in nouis. 68

Appellationis intimatio facta in eccleſia parochiali de qua agitur: ſi ſit tale beneficium quod requirat reſidentiam ſicut in eccleſia cathedrali ualet. deciſ. 10. de appellat. in no. 192

Appellationis intimatio in cauſa beneficiali facta per quemcunque ualet. dec. 18. de appel. in no. 195

Appellationis remedium etiam diabolo ſi eſſet in iudicio non eſt denegandum. dec. 16. nume. 3. de dolo & contu. in nouis. 147

Appellatio à grauamine ante tertiam ſententiam conformem interpoſita executionem ipſam non impedit. dec. 13. de re iudi. nu. 1. in no. 180

Appellationi adhærentes non poſſunt in eadem cauſa teſtificari. dec. 52. de appel. nu. 1. in no. 210

Appellationi adhæſio debet fieri infra tempus infra quod potuit appellari, huiuſmodi appellatio ab excommunicatione protegit adhærentes eidem. dec. 5. de ſenten. ex commu. in no. 272

Appellationi interpoſitæ quibus actibus renuntiari dicatur. dec. 2. de renun. nu. 2. in no. 51

Appellationi renuntiare non uidetur qui iura ſua coram auditore producit ad finem ut in executione ſententiæ ſuperſedeat: ſecus ſi ab eo citationem peteret uel aliquid quod non poſſit niſi per iudicem expediri. deci. 63. de appel. in nouis. 216

Appellationi renuntiare an & quando quis uideatur. deci. 63. de app. nu. 1. in no. 216

Appellatione deſerta fingitur non appellatum deciſion. 1. appel. num. 5. in nouis. 187

Appellatione extraiudiciali legitimè intimata deſerta, nihilominus negotium principale remanet in curia Romana, & noua citatione opus eſt ad eius proſecutionem deciſio. 17. de appellationibus. numero 1. in nouis. 194

Apoſtolorum recipiendorum tempus currit à die appellationis non ſententiæ. deciſione. 5. de appellationib. numero 1. in nouis, & deciſione. 80. eodem tit. in anti. 385

Apoſtolorum petitio cum tantis inſtantiis ideo fieri debet,

ut iudici debitus honos deferatur, & ipſe moueatur ad reuocandum grauamen. deciſ. 46. nu. 1. de appel. in no. 379.
Apoſtoli quales intelliguntur dari quando iudex illos dedit ſimpliciter non exprimendo reuerentiales uel refutatorios. deciſ. 8. de appel. in no. 192
Apoſtoli ſunt pars appellationis: qui ſi debitè petiti non fuerint, reputabitur non appellans. deciſi. 41. de appellatio. in nouis. 205
Apoſtoli ſunt pars appellationis & de eius ſubſtantia. deci. 50. nume. 3. de appellat. in nouis. 509
Apoſtolos a diffinitiua petere non eſt multùm neceſſarium ibid.
Apoſtoli reuerentiales dantur in appellatione à diffinitiua, refutatorÿ autem ab interlocutoria. dec. 61. nu. 1. de appel. in antiq. 382
Approbatum per me non reprobo. deciſ. 8. nume. 5. de teſtamen. in antiq. 418
Archidiaconus agit contra ſubditos ſibi cauſa uiſitationis ſine licentia epiſcopi: & quid de re diuiſa circa capituli. deci. 1. nu. 1. de officio archidia. in antiq. 305
Archidiaconus poteſt præſcribere ius inſtituendi, & deſtituendi. deciſio. 3. nu. 1. de præſcriptio. in antiq. 363
Archidiaconus cui cõmiſſa eſt ab epiſcopo inductio in poſſeſſionem beneficii per ſe collati, an poſſit alteri delegare uices ſuas. deci. 14. de offic. delegat. in nouis. 76
Archidiaconus de iure communi eſt immediatus prælatus poſt epiſcopum in eccleſia cathedrali, qui eſt oculus epiſcopi & gerit in multis uices ipſius. deciſi. 9. de præbend. in nouis. 225
Archidiaconus nullam habet iuriſdictionem in mundo ratione conſuetudinis, tamen ratione nominis ſonat indignitatem. ibid.
Archidiaconus contra ſubditos poteſt agere poſſeſſorio pro iure uiſitandi ſine licentia epiſcopi. dec. 1. nume. 1. de offi. archi. Biſig. 463
Archidiaconus de iure communi habet curam, deciſio. 55. nu. 2. de præb. Biſi. 492
Archidiacono de conſuetudine poteſt competere ius inſtituendi. deci. 21. nu. 2. de præb. Biſi. 494
Archiepiſcopus Eboracen. non habet alium ſuperiorem quàm Papam. deciſi. 1. de ſupplend. neglig. prælato. nume. 2. in nouis. 58
Archipresbyteratus non cadit in gratia pauperum, niſi ex primatus. deciſ. 1. numero 1. de officio archipresbyter. in antiq. 305
Archipresbyter an ſit dignitas, ibid. nu. 2. 305
Argumentum ſumi poteſt ab ordine ſcripturæ. dec. 33. nu. 15. de præb. in antiq. 396
Argumentum ab identitate rationis ualidum eſt. dec. 21. de præben. in nouis. 330
Argumentum à ſignificatione nominis ualet. deci. 26. nu. 5. de præb. in no. 235
Argumentum ab abſurdo in iure ualidum eſt. deciſ. 64. de appel. nu. 5. in no. 217
Arreſtari non poteſt receſſurus à curia ad effectum reſpondendi interrogationibus non diſpoſitiuè datis tangentibus negotium principale. deci. 3. de ſequeſt. poſſ. & fruct. nu. 1. in no. 153
Arreſtari poteſt quiuis ut reſpõdeat interrogatoriis datis in iudicio: ſecus ſi non dedit. dec. 3. nu. 1. de dolo & contuma. in antiq. 338
Arreſtari poteſt receſſurus de curia donec reſpondeat interrogationibus ſimiliter & literis apoſtolicis dec. 16. nu. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq. 353
Arreſtatus qui receſsit, non debet excommunicari niſi citetur per audientiam contradictarũ ad hoc. dec. 31. nu. 1. de ſenten. excommu. in antiq. 454
Articulus quod eccleſia à tanto tempore quod non extat memoria hominum in contrarium eſt hoſpitali annexa ualet. deci. 4. nu. 1. de teſtib. Biſi. 478
Articuli concernentes petitorũ producti ex parte rei per ordinarium ſecundo loco prouiſi an ſint admittendi contra apoſtolicum expectantem agentem ſuſpenſo petitorio reſtitutorio qui primus receptus fuit ſub conditione ad poſſeſsionem ſi ſibi deberetur. dec. 9. de conceſ. præb. Biſig. 498
Articuli de infirmitate in genere propoſita non concludunt. cau. 11. dub. 31. nu. 1. Faſto. 516
Articuli dati in curia poterunt in partibus ſpecificari quò ad crimina & obiectus. cau. 13 dub. 33. nu. 2. Faſto. 517
Articuli mere obiectiui licet poſt terminum dari non poſſint, ſi tamen deſcenderent à gratia dantis erunt admittendi. deci. 1. nu. 2. de ſeq. poſ. nu. 2. in no. 151
Articuli qualiter ſunt in actione iniuriarum ciuiliter intentata proponendi. deci. 1. nu. 3. de accuſa. in no. 568
Articulorum admiſsio non eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarii & receptio teſtium à qua extitit appellatum ſi poſt appellationem & deinde partis appellantis repoſitionem articuli admiſsi fuerint, nec a tali admiſsione extitit appellatum, ualet deciſ. 15. de proba. in nouis. 161.
Articulis impertinentibus non eſt reſpondendum. deci. 5. nu. 2. de ſequeſt. poſſ. & fruct. in nouis. 154
Articulorum ſpecificatio quid importet. deci. 11. nu. 5 de reſcrip. in no. 17
Articulis ad hoc ut dicatur de iure partis quid requiratur deci. 1. de accu. nu. 3. in no. 268
Articulus grauaminis priùs debet expediri. deci. 33. de reſcri. nu. 1. in no. 35
Articuli dari in caſum & euentum, donec caſus ille euenerit, admitti non debent. deci. 14. de teſtib. nume. 01. in nouis. 166
Articuli euentuales nunquã admittũtur niſi de eo datum fuerit, in cuius euentum articuli ſunt formati. ibid. 166
Articuli in cauſa criminali ciuiliter intentata poſt terminũ dati non ueniunt admittendi. deci. 2. de ſeque. pol. & fruct. in no. 152
Articuli in cauſa prophana merè ciuili, ſi ſunt de iure dantis & aliàs pertinentes, poſſunt poſt terminum & ante concluſionẽ, & debent de æquitate admitti. & quid ſi in cauſa iniuriarum ciuiliter intentata poſt terminum darentur. deci. 9. de teſtib. in no. 166
Articuli in cauſa beneficiali tacitè cenſentur admiſsi ubi teſtes recipiuntur. deci. 16. de teſtib. in no. 167
Articuli merè obiectiui ſunt ſpecificandi: aliàs non debẽt admitti. deci. 1. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. nume. 2. in nouis. 152
Articulus non concludens debet repelli tanquam impertinens. deci. 19. nu. 1. de teſtib. in antiq. 338
Articulus ſuper ualore beneficii, niſi dicat deductis oneribus, non ualet. deciſi. 60. nu. 1. de conceſſ. præben. in antiq. 412
Articuli bene formati per reum non habentem ius in beneficio dati debent admitti. dec. 30. nume. 1. de teſtib. & atteſtat. in antiq. 355
Articuli concluſorii dicuntur, quia factum concludunt, & per reſponſionẽ illis factam lis conteſtatur. deciſ. 239 nu. 1. de probat. in antiq. 349
Articuli calumnioſi admitti non debent. niſi ſint de iure dãtis deci. 56. nu. 1. de teſtib. in antiq. 355
Articuli dantes non uériſimilia non admittuntur. deci. 23. nu. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq. 338
Articuli in dubio admitti conſueuerunt. ibidem. deciſi. 25. numero 1. 338
Articuli in cauſa appellationis ſecundum aliquos non ueniunt declarandi. ibid. deciſ. 14. nu. 5. 353
Articuli obiectiui debent actualiter in termino aſsignato produci: nec ſufficit illos produxiſſe animo corrigendi deci. 32. nu. 1. de proba. in antiq. 349
Articuli obiectiui poſt terminum dati non admittuntur

in cauſa ſpirituali.dec.17.nu.1. de teſtib. in antiq. 355
Articuli obiectiui niſi ſint bene formati & ſpecificati non admittuntur.ibid.deci.28.nu.1. 355
Articuli obiectiui debent dari bene diſpoſiti & ſpecificati in bona forma, niſi dans illus eſſet in probatione.ibi.deci.31.
Articuli obiectiui ſoper crimine homicidii non ſunt de bona materia, quia talis oppoſitio non repellit promotum a beneficio.deci.1.nu.2.de except.in antiq. 360
Articuli obiectiui contra electum quod ſit ineligibilis ad quodcunque beneficium eccleſiaſticum, ex eo quia non fecit ſe promoueri infra tempus debitum, non ſunt admittendi.ibid.dec.3.nu.1.
Articuli obiectiui dandi ſunt infra términum facto & non uerbo tantùm.dec.17.nu.1.de excep.in antiq. 362
Articuli obiectiui quando ex eis dans nullum ius acquirit an ſit admittendi.ibid.nu.2.
Articuli obiectiui qui aliàs eſſent repellendi admittuntur quando gratia, ſi neutri eſt obtenta.deci.14.nu.5. de teſtib.& atteſt.in antiq. 353
Articuli obiectiui ſi poſt terminum fuerint producti, & in termino ad producendum omnia inſtrumenta per quæ probantur obiectus, producantur, ſi negentur ſigilla, & notarius, an admittatur producens ad illa probandum per teſtes.dec.10.nu.1.de teſtib.in antiq. 354
Articuli pertinentes etiam in cauſa prophana de æquitate ſunt admittendi uſque ad concluſionem in cauſa. dec. 21.nume.1.de teſtib.in antiq. 354
Articuli poſt terminum dati in cauſa criminali etiam ciuili ter intentata non ſunt admittendi.ibid.dec.22.num.1.
Articuli quando petuntur admitti, debet proteſtari pars aduerſa ſaluo iure impertinentium & non admittendorū. deci.13.nu.2.de teſtib.& atteſtat.in antiq. 352
Articuli qui non ſunt dati in cauſa principali poſſunt dari in cauſa appellationis.deciſ.14.nu.4.de teſtib. & atteſta. in antiq. 353
Articulorum admiſsio non eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarii, nec uitiat receptionem teſtium dummodo ſint pertinentes.dec.10.no.3.de exceptio.in antiq. 361
Aſcendere de minori dignitate ad maiorem licet, ſed non contra.dec.3.de conſuetud.in nouis. 39
Attentans lite pendente debet cōdemnari in fructibus percipiendis ſi petatur.deci.34.nu.1.de ſentent.& re iudic. in antiq. 370
Attentata an petens reuocari poſt concluſum in cauſa audiatur.dec.26.nu.2.de appella.in antiq. 375
Attentata appellatione pendente poſt eius deſertionē non ſunt reuocanda.dec.76.nu.1.de appel.in antiq. 385
Attentata lit.penden.non reuocantur ubi conſtat de nullitate appellationis uel non intereſſe partis.dec.75.nu.1. de appell.in antiq. 385
Attentata non reuocantur ad inſtantiam illius de cuius nō iure clarè conſtat.dec.7.nu.1.ut lit.pend.in antiq. 343
Attentata nō probantur per remiſsionē ad partes: quia probari debent in curia.dec.7.no.1.fol.345.& deci.35.nu. 1.de probatio.in antiq. 355
Attentata non ſunt reuocanda ad inſtantiam illius de cuius non iure clare cōſtat.deciſ.76.nu.2.de appe.in antiq. 385
Attentata per actorem poſt decretam citationem nondum tamen executam per uiam attentatorum ſunt reuocanda.deciſ.2.nu.1.de appel.Biſig. 482
Attentata poſſunt peti reuocari uſque ad concluſionem cauſæ excluſiuè.deciſ.6.nu.1.ut lit.penden. nihil innoue. in antiq. 342
Attentata poſt appellationem ubi petuntur reuocari non tenetur petitor probare ſe prius poſſediſſe, niſi aduerſarius præſumeretur de iure communi & ex cauſa uerſimili poſsidere.dec.10.nu.1.de appel.in antiq. 373
Attentatorum cauſa dicitur ſummaria io quia ex officio nō ſeruato iuris ordine procedi poteſt.dec.1.nu.2.de offic. iudic.in antiq. 309
Attentatorum cauſa non requirit obſeruationem terminorum.deciſ.78.nu.1.de appel.in antiq. 385
Attentata an ſint reuocanda non obſtante appellationis deſertione allegata.dec.1.nu.4.de appel. in nouis. 186
Attentata contra appellationem quando reuocari debeant deci.44 nu.1.de appel.in nouis. 206
Attentata contra appellationem quando reuocari debeat. ibidem.
Attentata lite pendente ad inſtantiam illius de cuius non iure clarè conſtat, non ueniunt reuocanda.deciſ.2.ut lit. penden.in nouis. 125
Attentata lite pendente uſque ad concluſionem in cauſa excluſiuè poſſunt peti reuocari. deci. 4. ut lit. pend. in nouis. 126
Attentata lite pendente reuocantur nullo iuris ordine ſeruato, imò ex puro & mero iudicis officio.deci.2.num. 3 de reſti.ſpol.in nouis. 132
Attentata petens reuocari quid probare debeat. ibid.
Attentata petens reuocari ſufficit probare ſe in poſſeſsione fuiſſe tempore motæ litis & ſpoliatum fuiſſe. ibid.
Attentata pendente appellatione non ſunt poſt eius deſertionem per modum attentati reuocanda. deciſ.1. nu. 1. de appella.in nouis. 186
Attentata pendente appellatione an ante ipſius deſertionē ſint reuocanda.ibid.nu.3.
Attentata pendente cauſa reſtitutionis ad appellandū ueniunt reuocanda deci.51.de appel.in nouis. 209
Attentata poſt appellationem ab interlocutoria ante tamē diffinitiuam non ueniunt per modum attentati reuocāda, niſi prius iuſtificata appellatione.deciſ.1.nu.6.de appella.in nouis. 187
Attentata per actorem poſt citationem decretam ad inſtantiam ipſius, licet nondum executam ueniunt reuocanda. deciſ.6.ut lite penden.in nouis. 126
Attentata per procuratorem de cuius mandato non conſtat non nocent domino.ibid.deci.7.
Attentata petens reuocari.ſi clarè & notoriè de non iure ſuo conſtaret, nec audiretur: licet iudex propter contēptum ſui ex puro & mero officio ſuo poſſet illa reuocare. deci.2.de reſtit.ſpolia.in nouis. 132
Attentata poſt appellationem extraiudicialem per iudicē uel partem non ſunt reuocanda per modum attentati antequam intimetur.deciſ.38.de appel.in nouis. 203
Attentata poſt appellationem diffinitiuam non reuocantur niſi in euentum cauſæ appellationis.deciſ.44.nu.1. de appel in nouis. 206
Attentata poſt appellationem peti poſſunt & reuocari lite conteſtata ſuper principali non obſtante.dec.27.nume. 1.de appel.in nouis. 199
Attentata quòd in quacunque litis parte reuocentur.dec. 4.nu.1.ut lit.penden.in nouis. 126
Attentata poſt concluſionem non reuocantur. ibid. no.2.
Attentans lite pendente propter dolum & malam fidem in fructibus eſt condemnandus etiam in his qui percipi potuerunt.deci.5.nu.1.de reſti.ſpolia.in nouis. 135
Attentatorum interdictum eſt priuilegiatum plus quam interdictum unde ui. deci.2.nume.2.& de reſtitu.ſpoliato.in nouis. 132
Attentatorum priuilegium eſt ut omnia reſtitui debeant in priſtinum ſtatum. ibid.nu.3.
Attentare ſeu innouare non dicitur qui ius ſuum proſequitur ipſum continuando, & conſeruando: & totum dicitur facere ad tuitionem & conſeruationem iuris ſui antea quæſiti. deciſ.44.de appel.in nouis. 206
Attentata lite pendente reuocantur per offi.iudicis & in eo proceditur iuris ordine non ſeruato.deciſ.2.nu.2.de appel.Biſi. 485
Attentata per tertium niſi iuriſdictionem iudicis ad quem impedirent, non debent per uiam attentati reuocari.

cau.

cauſ.5.dub.19.nu.1.Faſto. 313

Attentatorum reuocatio ſine libello expeditur.deciſ.2.nu.4.de appel.Biſig. 432

Atteſtationes quæ non ualent poſſunt ratificari per partes.deciſ.5.nu.1.de teſti.& atteſta.in antiq. 352

Atteſtationes à uero iudice acceptas aliâs nulliter partes ſta-tite ſicut expreſſe an ratificare poſsint.deci.8.in fi.de offic.delega.in nouis. 72

Auditor cui committitur taxatio fructuum alicuius benefici in quibus quis eſt per tres ſententias diffinitiuas condemnatus, an poſsit facere taxationem fructuum etiam perceptorum poſt ſententiam uſque ad tempus quo ipſe taxationem facit.deci.14.de re iudic.in nouis. 180

Auditor cui committitur cauſa appellationis cum negotio principali: licet pronuntiet malè appellatum, attamen negotium principale non remittitur.deci.2.de appellationib.in nouis. 186

Auditor cui eſt commiſſum quod decernat citationẽ perſonalem: ſi reperit diffamatum de contentis in commiſſione an recipiet probationes de bona fama ad inſtantiam procuratoris generalis.dec.46.de iudic.in nouis. 214

Auditor cui nulla appellatione interiecta committitur cauſa principalis in curia de mãdato ſpeciali cum poteſtate citandi ad partes: an ſtatim ante executionem citationis per ſe decretæ inhibere poſsit.deciſ.2.de appel.in nouis. 187

Auditor datus in curia cum negotio principali in cauſa appellationis interpoſitæ in partibus ſiue ante ſententiam ſiue poſt appellatum fuerit, an ſtatim poſsit inhibere iudici à quo.deci.2.de appel.in nouis 187

Auditor duntaxat habens articulum grauaminis nõ poteſt niſi prius articulo grauaminis expedito procedere ad aliquem actum uigore commiſsionum etiam de ſpeciali mandato habentium clauſulas, quod ſi per informationem &c. ſibi præſentatarum.dec.23.de reſcrip.in nouis. 24

Auditor eſt egregia perſona: ideo mittendum eſt ad ipſum pro teſtimonio ferendo.dec.7.de teſtib.in nouis. 165

Auditor extra curiam ſi committat examinationem teſtiũ cum clauſ.quod ſi nõ omnes &c.an ſi unus ex illis partibus etiam conſentientibus alteri committat, ualeat teſtium receptio per ipſum.deciſ.8.nume.1.de offic.delegat.in nouis. 72

Auditor inhibet ſtatim citata parte.deci.3.de app.in nouis.

Auditor licet detulerit appellationi à diffinitiua: & terminum præfixerit ad proſequendum: ſi poſtea ſibi cõmittatur deſertio appellationis, poterit de illa cognoſcere.dec.29.de appel.in nouis. 199

Auditor nunquam remittit cauſas etiam ſi pronuntiaret bene appellatum ſaluis dominis cardinalibus & coauditoribus ſacri pallatij.dec.3.de appel.in nouis. 188

Auditor qui pronuntiat beneficium alicui fore debitum, poteſt etiam poſſeſſorem in fructibus poſt litem motam perceptis & non petitis condemnare.dec.6.de re indica.in nouis. 177

Auditor qui pronuntiat appellationem deſertam poteſt reponere appellantem, ſi de ſua diligentia doceatur.dec 9.de appel.in nouis. 192

Auditor uirtute commiſsionis ſibi factæ quod ſola facti ueritate inſpecta procedat, poterit terminos palatii abbreuiare.dec.1.de uerbo.ſignifi.in nouis. 274

Auditores habent iuriſdictionem habitu, licet non actu: & ideo commiſsiones quæ illis fiunt non ſunt niſi diſtributiones per quas datur eis ſolum exercitium iuriſdictionis in quo attenditur plus factum papæ quam partis.deciſ.60.de appel.in nouis. 215

Auditores habent ordinarium in audiendo & cognoſcendo.dec.61.de appell.in nouis. 215

Auditores inter ſe cauſas ſibi ipſis remittunt ubi eſt dubiũ de iuriſdictione: & tenet proceſſus per illum cui remiſsio facta fuit. dec.13.num.1 de offi.deleg.in nouis. 71

Auditores ſacri palatii habẽt iuriſdictionem habitum & cenſentur ordinarii, & commiſsiones quæ eis fiunt, non ſunt niſi diſtributiones.ibid nume.2.

Auditores Rotæ poſſunt recipere ceſsionem litis, ſi non iuris.addit.dec.8.num.2.de renunti.in nouis. 52

Auditores ſibi inuicem cauſas remittunt & antequam alius acceptet à remittente non abdicatur iuriſdictio.addit.dec.13.num.1.de offi.delega.in nouis. 71

Auditores ſacri palatii ſunt ordinarii in cognoſcendo: in pronuntiando & diffiniendo delegati.dec.16.in fi.de re iudica.in nouis. 182

Auditores inhibent iudicibus extra rotam ſtatim poſt præſentatam commiſsionem: ſecus in rota ubi debet conſtare de appellatione prius.deciſ.68.nume.1.de appellatio.in antiq. 383

Auditor ante litem conteſtatam non uidetur habere iuriſdictionem.deciſ.16.num.3.de teſtib.& atteſtationib.in antiq. 353

Auditor cameræ non habet iuriſdictionem niſi inter curiales exiſtentes in curia Romana.deciſ.5.num.1.de offi.ordin.in antiq. 309

Auditor cui eſt commiſſum negotium principale ſiue principaliter ſiue in conſequentiam poteſt ſtatim inhibere etiam in partibus.deciſ.4.nume.1.de foro competenti.in antiq. 325

Auditor debet uidere proceſſum iudicis à quo antequam inhibeat.deciſ.62.num.1.de appell.in antiq. 382

Auditor articuli grauaminis pronuntians bene appellatũ non poteſt ſine noua commiſsione procedere in negotio principali.dec.11.num.1.de appell.Biſig. 484

Auditor ſecundus gratiam, ſi neutri, directam primo auditori eius proprio nomine expreſſo, an poſsit exequi.dec.10.num.1.de reſcripi.Biſig. 459

Auditor etiam in cauſa criminali non poteſt reum citare ut compareat perſonaliter, niſi hoc habeat ſpecialiter commiſſum.dec.7.nume.1.de dol.& contuma.in antiq. 338

Auditor in qualibet parte litis pronuntiare poteſt cauſam eſſe deuolutam.dec.27.num.1.de reſcrip.in antiq. 280

Auditor non poterit ſine noua commiſsione de cauſa cognoſcere ubi remiſſoria bullata fuerit, licet partes remiſſoriæ renuntiare uelint.deci.33.num.1.de teſtib.& atteſtationibus.in antiq. 355

Auditores licet pronuntient benè proceſſum & malè appellatum nihilominus negotium principale manebit in curia.dec.4.num.3.de foro compe.in antiq. 315

Auditor nõ abſoluit ad cautelam ſine ſpeciali commiſsione: ſed iudex extra curiam ſic ſi ſibi ſimpliciter abſolutio committatur.deciſ.3.nume.1.de ſenten.excomu.in antiq. 450

Auditor non dat literas abſolutionis præceptorias, ſed intimatorias.deciſi.26.nume.1.de ſenten.excommu.in antiq. 453

Auditor non poteſt pronunciare ſuper deſertione appellationis ſine ſpeciali commiſsione.dec.72.nu.1.de appellatio.in antiq. 384

Auditor partes diſcordantes remittit ad audientiam cõtradictarum ad conueniendum de iudicibus remiſſoriæ deci.45.nu.1.de teſtib.& atteſt.in antiq. 356

Auditor poteſt compellere partes neſcientes quid contineatur ſub iuramento calumniæ ad iurãdum quinque capitula ſub eo contenta, & actor iurare recuſans cadit à cauſa, & reus habetur pro confeſſo.dec.3.nu.1.de iuramen.calum.in antiq. 327

Auditor poteſt in cauſa in qua nullum dubium habet pronuntiare de conſilio & conſenſu coauditorum: licet cauſam non poſerent in conſilium. deci.22 nu.5.de ſenten.& re iudic.in antiq. 367

Auditor poteſt cognoſcere de appellatione inttuſi in executione duarum ſententiarum conformium latarum contra reum mortuum.dec.23.ibid.

Auditor poteſt pronunciare ſuper deſertione ſine noua cōmiſsione dec.86.num.1.de appel.in antiq. 386

Auditor rotæ ſine ſpeciali mandato nōn poteſt admittere reſignationem beneficij,ſed litis & cauſæ ſic.dec.15.nu.1.de renuntiatio.in antiq. 302

Auditor ſacri palatii nō remitit cauſam iudici à quo etiam ſi pronuntiaret malè appellatum.dec.63.num.1.de appellatio.in antiq. 383

Auditor ſecundus cenſetur ſurrogatus quò ad omnia in loco primi.dec.9.num.1.de reſcript.in antiq. 278

Auditor ſecundæ inſtantiæ nō abſoluit excommunicatum ab auditore primæ, niſi uiſis actis primæ inſtantiæ deci.24.num.1.de ſenten.excom.in antiq. 453

Auditores non cognoſcunt de iniuriis niſi de expreſſa commiſſione.dec.2.num.2.de iniu.& dam.dato.in antiq. 449

Auditores uoſentes habere conſilia in cauſis coram eis uertentibus debent benè uidere proceſſum & clarè elicere dubia uera,ut ſui coauditores uera conſilia dare poſsint.dec.3.num.1.de conſtitutio.in antiq. 276

Auditores palatij non poſſunt exequi ſententias ſuas, ſed alii delegati ſic infra annum.deci.39.num.1.de ſenten.& re iudic. in antiq. 371

Auditores ſacri palatii omiſſo articulo grauaminis à quò in partibus extitit appellatum,procedūt in negotio principali ſibi commiſſo. deciſio.4.nu.2. de foro competen. in antiq. 355

Auditor ſi pronuntiet appellationem deſertam non poteſt condemnare in expenſis neque imponere perpetuum ſilentium,niſi ſeruetur terminus.deciſ.35.nume.1.de ſenten.& re iudic.in antiq. 371

Auditor taxat expenſas factas in partibus lite coram eo pēdente.dec.42.num.1. ibid.

Auditor taxat tantum expenſas factas corā eo, niſi habeat ex ſpeciali commiſsione.ibid.dec.44.num.1.

Auditores dubitantes ſuper admiſsione articulorum uel articulo appellationis ſuper illis domino conſulere,& pronuntiare debent. dec. 34.nu.1.de proba.in antiq. 349

Authoritas interpoſita perperam habetur pro non interpoſita.deciſ. 2.num.7.de reb.eccleſi.non alienān.Biſig. 502

Authoritas ubi requiritur ad ualiditatē alicuius actus,neceſſariò in ipſo actu interuenire deber.deciſ.17.nume.3.de iure patronat.in antiq.

Authoritas quæ ſunt,ſi fiant non ſuo tempore,non ualent. dec.10.num.6.de iure patro.in antiq. 440

B

Beneficium cenſetur uacare per mortem accuſati uel inquiſiti de homicidio.dec.13.nt lit.pen.in nouis. 129

Beneficium conferendi poteſtatem habēs perſonæ idoneæ an poſsit conferre expectanti.dec.26.num.3.de præbēd. in nouis. 235

Beneficium conferri non poteſt poſt priuationem niſi lapſis decem diebus.addit.dec.2.nu.67.de reſcript.in no.10

Beneficium curatum habens poteſt impetrare expectatiuā ad aliud ſimile: nec uacabit primum donec fuerit poſſeſſionē ſecundi uigore expectatiuæ pacificè aſſecutus.dec.26.num.2.de præben.in nouis. 234

Beneficium conferendi poteſtatem habens idoneæ perſonæ poterit conferre perſonæ habenti beneficium non ſufficiens.ibidem.

Beneficium deuolutum non dicitur reſeruatum.addi.deci.3.num.3.de offi.leg.in nouis. 79

Beneficium dicitur ſpecialiter reſeruatum ubi papa mandat prouideri de aliquo beneficio certo modo uacante uel uacaturo,ſi ex aliqua cauſa prouiſio non ſortiatur effectum dec.10.num.1.de præbend.in nouis. 225

Beneficium dicitur affectum per ſolam manus appoſitionē papæ.ibid.

Beneficium eccleſiaſticum uacans ſine canonica inſtitutione conferri per eum qui in eo ius habet,non poteſt.dec.1.num.5.de rerum permut.in nouis. 255

Beneficium eccleſiaſticum ſine canonica inſtitutione poſsideri non poteſt.dec.1.num.1.de reſti.ſpolia.in nouis. 131

Beneficium eccleſiaſticum,in quo per ſuperiorem canonicè quis fuit intitulatus propria authoritate dimittere nō poteſt.dec.6.num.3.de conſuetu. in nouis. 41

Beneficium electiuum quod dicatur.dec.3.num.5.de elec. in no. 47

Beneficium incompatibile uacat per aſſecutionem alterius de facto factam.dec.3.num.1.de præben. in nouis. 223

Beneficium intrans authoritate propria dicitur per feneſtrā intrare.ſecus ſi authoritate iudicis,quia per ianuā intrare dicitur.dec.10.nu.3.de cau.poſſ.& propr.in no.123

Beneficium non acceptatur ante uacationem.deci.14.nu.5.de conceſſ.præb.in nouis. 244

Beneficium non debetur impetranti niſi ſub conditione acceptationis.ibid.num.2.

Beneficium non uacat per obitum electi ante confirmationem.dec.6.num.2.de elect.in nouis. 49

Beneficium non uacat per ſponſalia,ſed per contractū matrimonij licet copula non ſit ſecuta.deci.1.num.1.de cleric.coniuga.in nouis. 221

Beneficium non dicitur uacare ſimpliciter propter renuntiationem factam animo permutādi.dec.1.num.7.de rerum permutatio. in nouis. 255

Beneficium pacificè aſſequi quādo quis dicatur ad hoc ut uacent priora beneficia.dec.3.de præb.in nouis. 223

Beneficium putatiuum an per mortem occupantis uacare dicatur.dec.1.num.9.de rerum permu.in nouis. 255

Beneficium quando quis pacificè aſſecutus dicatur.deciſ.3 num.3.de præbend.in nouis. 223

Beneficium qui in uita poſſedit præſumitur id etiam tempore ſui obitus poſſediſſe.dec.4.de probat.in nouis. 558

Beneficium qui per amicum ſine mandato tenuit,non competit interdictū unde ui,ſi ille amicus de poſſeſsione fuerit eiectus.dec.9.num.1.de reſti.ſpolia.in nouis. 136

Beneficium ſecundum recipere non poteſt aliquis per aſſecutionem cuius introducitur primi uacatio ſine licentia ſuperioris quo erat intitulatus.dec.6.nume.4.de conſue. in nouis. 42

Beneficia ſubcollectorum etiam antequam officium acceptauerint ſunt ſedi apoſtolicæ reſeruata.dec.12.de præb. in nouis. 227

Beneficium uacare debet tempore gratiæ,ſi neutri, impetratæ. addi.dec.54. de reſcrip.in nouis. 26

Beneficii acceptatio nullo uacationis modo in gratia expreſſo, an ualeat dec.23.num.1.de præb.in nouis. 233

Beneficij acceptatio uigore gratiæ in forma dignum arbitramur.facta intra menſem ualet etiam ante gratiæ purificationem dummodo poſtea gratia ſua purificetur. dec.10.de conceſſ.præb.in nouis. 241

Beneficium an præſumatur eſſe infra ſummam expreſſam. deci.6.num.5.de præben.Biſig. 490

Beneficium commendatum non cenſetur uacare.dec.1.nu.5.de præben.Biſig. 489

Beneficium ſemel affectum ſemper durat affectum, etiam ſi ceſſet cauſa propter quam fuit affectum.dec.20. nu.1. de præbend.Biſig. 493

Beneficium uiuentis unitum ut poſt ceſſum uel deceſſum ſortiatur effectum,nō poteſt cum altero permutari.dec.5.num.1.de rer.permu.Biſig. 503

Beneficio quærendo facilius renuntiatur, quàm quæſito. dec.4.num.4.de renun.Biſig. 462

Beneficia capellanorum papæ morientium extra curiam an cenſeantur uacare in curia ubi in bullis ſuis adſit,ue apoſtolici fauoris & gratiæ munere perſonaris ſtāte reſeruatione ſubſecuta per alium pontificem.cau.3.dub.11 num.1.Faſto. 512

Beneficia capellanorum ſi fuerint reſeruata an ſi contingat capellanis ipſos priuari dicuntur perdurare reſeruata.cau. 28.dub.53.nu.1.Faſt. 524

Beneficia morientis extra curiam an uacent in curia poſt reſeruationem.can.3.dub.11.num.3.Fallo. 511

Beneficia permutata non ueniunt ſub poteſtate expectantium.deciſ.2.nu.2.de reſti.ſpolia.Biſig. 473

Beneficia ſuorum familiarium conferendi ubi alicui poteſtas conceſſa eſt, non poterit conferre beneficia illius qui deſierat eſſe famulus ſuus ante mortem. deci. 20. nu.1.de præben.Biſig. 493

Beneficia ubi ſemel in manibus papæ fuerunt non ueniūt ad manus inferioris, donec de ipſis papa diſpoſuerit. ibid.num.3.

Beneficia collectorum uel ſubcollectorum ſemel reſeruata ſemper durant reſeruata pro ea uice,& talis reſeruatio eſt ſpecialis. deci. 14. nume. 2. de præbend. in antiq. 389

Beneficia collectorum ſedis apoſtolicæ de ſtylo etiam ceſſante officio eorum remanent reſeruata. ibidem. deciſ. 15.nu.1. 389

Beneficia exempta non continentur ſub cap. ſi propter. de reſcript.in vj.deciſ.2.num.5.de priuilegijs.in antiq. 448

Beneficia liberè debent permutari.deciſ.8.num. 4. de procurat.in antiq. 312

Beneficia non taxata etiam cadunt ſub gratia in forma pauperum.deciſ.45.nu. 1. de conceſsio. præb.in antiq.407

Beneficia permutanda non ueniunt ſub poteſtate expectantium.deciſ.16.nume. 2. de rerum permutatione in antiq. 422

Beneficia per reſignationem ex cauſa permutationis uere uacant.dec.7.num.1.de rerum permut.in antiq. 420

Beneficia reſeruata ſedi apoſtolicæ habens authoritatem cōferēdi, poteſt generaliter & ſpecialiter reſeruata præterquam uacantia in curia per obitum conferre.deciſ.4. num.1.de præb.in nouis. 224

Beneficium non obtinet qui exprimit unum modum uacationis & probat alium.in addit.perſonā in deciſ.11.de reſcript.in nouis. 2

Beneficia ſi cauſa permutationis reſignata in curia fuerint & unus uolentium permutare moriatur : ſi conferatur beneficium mortui.& in perſona ſuperuiuentis perficiatur permutatio,bulla per cancellariā expedietur. deciſ. 4.num.3.de rerum permu.in antiq. 420

Beneficia ſubcollectoris ſurrogati in locum primi cenſentur reſeruata.dec.11.num.1.de præb.in antiq. 389

Beneficia ſemel affecta ſemper durantur affecta.ibid.nu.2. & deciſ.13.eod.tit.num.1.

Beneficia uacatura per aſſecutionem incōpatibilium ſunt reſeruata.deciſ.65.num.1.de reſcript.in antiq. 283

Beneficia uacantia in curia non continentur ſub capitu. ſi propter. de reſcri.in vj dec.2.nu.5.de priuile.in anti.448

Beneficiorum ſectio eſt odioſa.dec.1.nume.3.de rebus eccleſ.Biſig. 502

Beneficium ad effectum ut cadat ſub gratia expectantis, ſufficiat quòd ante gratiā fuerit fundatum,licet conſenſus & authoritas epiſcopi ſuperueniat poſt obſentā gratiam expectantis.deciſio.11.nume.2.de iure patronat. in antiq. 440

Beneficium an dicatur uacare apud ſedem ſi ille cui de eo tanquā uacante apud ſedem papa prouidit ſub conditione,ſi idoneus repertus fuerit,extra curiam literis non expeditis mortuus ſit; deci.3.de feriis.in antiq. 328

Beneficium cenſetur uacare per mortem illius qui ſignata ſupplicatione ante literarum expeditionem deceſſit, & non per obitum prædeceſſoris ſui.deci.87.num. 4. de reſcript.in antiq. 292

Beneficium curatum habet magnam præeminentiam ,& ideo de eo oportet quòd expreſsè fiat mētio,ſicut de beneficio cum dignitate.deci. 1. nume.3. de officio archipresby.in antiq. 309

Beneficium curatum per aſſecutionem ſimplicis requirentis continuam reſidentiam non uacat ipſo iure.deci. 37 num.1.de præbend.in antiq. 397

Beneficium dicitur affectum per appoſitionem manus papæ. dec. 25. nume. 4. de conceſsione præbend. in antiq. 404

Beneficium deuolutum an uideatur uacare in curia. ibid. deciſ.32.nume.2. 406

Beneficium electiuum quod dicatur.deciſ.1.num.1. de electio. in antiq. 298

Beneficium eccleſiaſticum dicitur plenum quando poſsidetur ab aliquo de iure.deciſ.18.nume.1. de præbēd.in antiq. 389

Beneficium non dicitur monoculare, ſi collator habet beneficia cum aliis conferre communiter.deciſ.40. nume. 1.de reſcript.in antiq. 282

Beneficium non uidetur uacare ex quo alteri permutantium eſt collatum.deci.5.nume. 1.de rerum permuta. in antiq. 420

Beneficium poteſt conferri non clerico, quando in habitu & tonſura incedebat.dec. 13.nume. 2.de probationibus. in antiq. 346

Beneficium quo caſu in duobus locis uacare cenſeatur. deciſ. 2.nu.2.de priuileg.in antiq. 448

Beneficium reſeruatum ſi alicui conferatur qui poſtea extra curiam per duas dietas mortuus ſit : licet literas deſuper expeditas non habuerit, non dicetur amplius reſeruatum.deciſio.87. numero 5.de reſcript. in antiq. 292

Beneficium requirens ſacerdotium tenēs ad hoc ut priuari poſsit niſi ſe promoueri fecerit,requiritur monitio.deci.3.nu.1.de pœni.in antiq. 449

Beneficium ſemel affectum ſemper durat affectum. deciſ. 31.nu.1.de præbend.in antiq. 392

Beneficium ſemel taxatum per habentem poteſtatem ſemper ſic durat taxatum.deciſ.44.nume.1.de cōceſ.præbē. in antiq. 407

Beneficium uacat ubi priuatur beneficiatus.deciſ.35.nu.1. de præben.in antiq. 397

Beneficium unitum,uel commendatum non dicitur uacare per ceſſationem commendæ.deciſ.1.num.1.de cōceſ. præbend.in antiq. 398

Beneficium uacans re integra etiam poſt menſem an poſſit acceptari.deciſ.34.nu.1.ibid. 406

Beneficium unitum perdit nomen beneficii.deciſ.11.nu.1. de rebus eccleſiæ non alien.in antiq. 416

Beneficium unitum non poteſt permutari.dec.3.num.1.de rerum permu.in antiq. 419

Beneficium uacare dicitur ubi facta eſt reſignatio, ſeu ubi erat beneficiatus.dec.4.nume.1.de præbēd.in antiq.387

Beneficii corpus & locus ubi eſt ſituatum conſideratur potius quàm ſeruitium ſiue miniſterium quod alibi fit ratione ipſius. dec.6.in fi.de conceſs. præb. in nouis. 240

Beneficia ad laicorum præſentationē ſpectantia non ſunt eius ſpretia conferenda.deciſi. 21. nume. 3. de præbend. in nouis. 230

Beneficia eccleſiaſtica omnia ſunt ſecularia de iure communi.deciſ. 2.nume.1.de præbend.in nouis. 222

Beneficii impetrati fructus quotidianus diſtributiones nō amplexantur.deciſ.8.nu.3.de præben.in nouis. 225

Beneficium requirens reſidentiam domicilii loco habetur deci. 10.nu. 2.de appel.in nouis. 592

Beneficii reſtitutionem petenti ſufficit confeſsio ſpoliantis ad colorandum titulum.deci.17.nu.1.de reſtitu. ſpoliat. in nouis. 139

Beneficii uacationem ad effectum adiudicationis ſibi faciendæ,non ſufficit probare per publicam uocem & famam. dec. 16.& de præben. in nouis. 228

Beneficii uerbum quando includit præbendam.deciſ.2.de fil.presby.& dec.8.de conceſ.præb.in nouis. 240

Beneficia collectorum & ſubcollectorum ſemel reſeruata ſemper remanent reſeruata quamuis deſierint eſſe tales quæ affectio nunquam tollitur niſi per collationem papæ ſubſecutã.deci.10.nume.1.de præbend.in nouis. 225

Beneficia curata conſueuerunt & debent eſſe magis pinguia quàm alia.deci. 20.de præbend.in nouis. 229

Beneficia duo de iure haberi poſſunt:licet epiſcopus poterit ipſa detinentem altero priuare, niſi ſecum diſpenſauerit.deci.5.de rerum permu.in nouis. 256

Beneficia generaliter reſeruata non poſſunt niſi per papam conferri.dec.1.nu.5.de rerum permu.in nouis 255

Beneficia multifariam uacare poſſunt.deci.1.num.1. de reſcript.in nouis. 2

Beneficia per papam reſeruata non poſſunt permutari.deciſ.1.nu.5.de rerum permu. in nouis. 55

Beneficia reſeruata non comprehendũtur ſub nomine beneficiorum qualitercunque uacantium.deci.3.nu. 1. de officio legat.in nouis. 79

Beneficia reſeruata conferendi poteſtas non ſe extẽdit ad beneficia apud ſedem apoſtolicam uacantia. deci. 4. nu. 1.de præben.in nouis. 224

Beneficia reſeruata conferendi poteſtatem habens:an beneficia per ſedem apoſtolicam uacantia conferre poſsit. ibidem.

Beneficia reſeruata & ex cauſa permutationis reſignata in manibus ordinarii iure uacant,ſed per ipſum ordinarium conferri non poſſunt.deci.1.num.1.de rerum permu.in nouis. 254

Beneficia unita non uacant.deciſ.13.nume.2.ut lite pen. in nouis. 130

Beneficiorum diutina uacatio periculoſa eſt.deci.4. in fin. de dolo & contu.in nouis. 143

Beneficiorum obtentorum qualitates exprimere nemioẽ teneri iuris communis eſſe:ſed obtinendorum ſic.deci. 7.nu.2.de præben.in nouis. 225

Beneficiorum omnium diſpoſitio exiſtentium in diœceſi regulariter ſpectat ad epiſcopum. dec. 27. de præbend. in nouis. 236

Bigamus dicitur qui cum uidua uel corrupta, matrimonium contrahit,uel qui diuerſis temporibus habuit ſucceſsiuè duas uxores licet antea nõ corruptas.dec.1.nu. 1.de bigam. in nouis. 61

Bigamus ordinandus qua diſpenſatione egeat. ibid.

Bigamia diuerſimodè conſideratur. ibid. 62

Bigamia ignorantia non excuſatur.ibid.nume.5.

Bigamia uera quæ dicatur.ibid.nu.7.

Bigamia interpretatiua quæ fit.ibid.nu.8.

Bigamia ſimilitudinaria quæ ſit.ibid.nu.9.

Bigamiæ non eſt adiuncta irregularitas de iure naturali, ſed duntaxat de iure poſitiuo.ibid.nu.3.

Bigamus ordinandus characterem recipit:ſed executione caret cum quo papà de poteſtate abſoluta diſpenſare poteſt.ibid.nu.6.

Bigamus ordinandus qua & cuius egeat diſpenſatione. ibid. nume. 2.

Bigamus ſiue uerus ſiue interpretatiuus non poteſt promoueri ſine diſpen.ibid.nu.10. 63

Bigamus diſpenſatur per papam. ibid. nu.11.

Bigamia fuit inducta per apoſtolum.ibid.nu.12.

Bigamus recipit characterem & cum eo aliquando diſpenſat epiſcopus.ibid.nu.13.

Bigami intrantes religionem diſpenſantur.ibid. nu. 15.

C

Camera apoſtolica ſuccedens in ſpoliis defuncti an teneatur ſoluere creditoribus & an creditores teneantur probare creditum cõuerſum in utilitatem eccleſiæ. deciſ.41.nu.1.& 5. de probat.in antiq. 350

Camerarius uel eius auditor non poteſt ſe intromittere de cauſis extra Romanam curiam ad papam per appellationem deuolutis.deci.42.de appel.in nouis. 205

Cancellaria non daret auditorem ubi exprimeretur pendere terminum ad dandum apoſtolos.deciſi.6.nu. 3. de reſcrip.Biſig.

Cancellaria non expedit literas permutationis uirtute procuratorii facti ad permutandum beneficia obtinenda dec.5.num.3.de procu Biſig. 457

Cancellaria non dat auditorem ſuper appellatione ubi exprimitur pendere terminum dandorum apoſtolorum. deciſ.53.nu.3.de appel.in antiq. 381

Cancellatura alicuius clauſulæ in ſupplicatione contentæ operatur conceſsionem aliorum quæ de ſtylo cancellariæ non cenſentur conceſſa.deciſ.50.nume.1.de reſcrip. in antiq. 284

Cancellatura operatur quod omnia alia cenſentur commiſſa.dec.9.nu.4.de reſcrip.in nouis. 16

Cancellatura facit uideri omnia alia conceſſa.dec.28.nu. 3.de reſcript.in nouis. 31

Canonicus poſt receptionem ſuam in canonicum factam habet actionem ad præbendam poſtea uacantẽ,licet nõ dicatur habere ius in præbenda,niſi ſibi aſsignetur.dec. 3.nu.1.de præbend.in antiq. 387

Canonicus ultra numerum ſtatutum poteſt de canonicorum conſenſu eligi,licet non ſufficiant facultates eccleſiæ. deci.2.nu.1.de electio.in antiq. 298

Canonico regulari ſpoliato beneficio datur reſtitutio.dec. 9.nu.1.de reſtitu.ſpolia.in antiq. 333

Canonici eccleſiæ collegiatæ ſi deſeruiãt diuinis in aliqua eccleſia cathedrali, & ob id recipiant diſtributiones & inſtalentur:non propterea uidentur eſſe canonici illius cathedralis eccleſiæ.dec.8.nu.2.de præben.in antiq. 388

Canonici ſingulares citati,ſi fuerint contumaces,non poſſunt excommunicari pro capitulo nõ comparente, ubi decreta fuit citatio contra decanum & capitulum. deci. 2.nu.1.de dolo & contu.Biſig. 475

Canonicorum certus numerus non probatur ex eo quòd ibi longo tempore non fuerunt niſi x. canonici, ſed per confirmantem & iuramentum uel conſuetudinem probari debet.deciſ.9.nu.1.de probat.in antiq. 346

Canonicus an ſolo conſenſu canonicorum efficiatur,nulla præſtatione uel alia electione interueniente.deci.16. nu.3.de conceſſ.præbend.in nouis. 246

Canonicatus collationis effectus eſt afficere præbendã.deci.12.nu.2.de conceſſ.præben.in nouis. 242

Canonicus regularis an poſsit abſque diſpenſatione de cõſenſu abbatis per epiſcopum eccleſiæ ſeculari præfici. dec.5.nu.2.de iure patro.in nouis. 262

Canonicus poteſt pro canonico ſuo petere beneficiũ abſolutionis ab excõmunicationis ſententia etiam ſine mandato,& hoc in ſimplici: ſecus ad cautelam ſi peteretur. deci.36. circa fi.de procur.in nouis. 99

Canonicus præbendatus aliud beneficium impetrans facta de canonicatu non præbenda mentione an gratia ſurreptitia ſit.deci.33.nu.1.de reſcript.in nouis. 35

Canonicus præbendatus in ſecunda gratia tenetur facere mentionem de canonicatu & præbenda,ſi ſint diſtinctæ. ibidem.

Canonici eiuſdem eccleſiæ an inter ſe poſsint mutare præbendas ſuas.deci.6.nu.2.de conſuetu. in nouis. 41

Canonicus ratione ſolius canonicatus percipit diſtributiones quotidianas,ac participat de communibus redditibus,& ſuper excreſcentibus fructibus.deci.26.nu.5.de præben. in nouis. 235

Canonicus ſine præbenda eſſe non poteſt.deciſ.33. de reſcrip.in nouis. 35

Canonicus receptus ultra numerũ non dicitur beneficiarus: ſecus ſi non eſſet certus numerus canonicorũ nec præbendarum qua ſtatim talis conſequitur præbẽdam, quæ dicitur cõſecutiua.deci.26.de præb.in nouis. 234

Canonicus ſi utatur aliquo iure canonicali intẽdẽs acquirere poſſeſsionem aliorum iurium ſcientibus & conſentienti-

ſentientibus his ad quos ſpectat, ſufficit, quò ad reſtitutionem omuium iurium canonicalium. deci. 14. de teſti. ſpo in nouis. 137

Canonicus ſub expectatione præbendæ non habet ius in re ſed ad rem. ibid.

Canonicus ſub expectatione præbeudæ poteſt eſſe delegarus. ibid.

Canonicus ſub expectatione præbẽdæ uacaturæ receptus ubi eſt cerrus numerus præbendarum non dicirur beneficiaius. dec. 26. nu. 1. & 4. de præbeu. in nouis. 234

Canonicum eſſe in eccleſia cathedrali eſt honor. deci. 2. de fil presby 60. & dec. 26. ou. 6. de præb. iu nouis. 234

Canonici in herbis qui dicantur. ibid.

Canonia dicitur beneficium uomiue, tirulo prærogatiua, & reali commodo. ibid. nu. 7.

Canonia plus haber ſpiritualitatis quàm præbenda quæ plus remporalitaris cenſerur habere. ibid. nu. 5.

Canoniæ nomiue ueniunt omoia beoeficia eccleſiaſtica quæ canonicè obrinenrur. ibid.

Canonia parit præbendam, ſicut obligatio actionem. deciſ. 15. nu. u. de conceſ. præben. Biſig. 500

Canooicarus habet ſe ad præbeodam ſicnt mater ad filiã. ibid. nu. 9.

Canonicaruum & præbendarum collatio in eccleſia collegiara de iure communi an ad Præpoſitum uel Decanũ & Capitulum potius ad Epiſcopnm pertineat. deciſ. 8. ou. 1. de præbeod. Biſig. 490

Canonici ſeculares oõ gaudent priuilegio cap. ſi quis ſuadeute. deci. 5. ou. 1. de ſenten. excom. Biſig. 507

Canonico eccleſia renetur reſpoodere de diſtributionibus quotidianis deci. 11. nu. 2. de conceſ. præbeud. Biſig. 500

Canonicus regularis commoraus cum aliquo Cardinali, an poſsit petere groſſos fructus de conſuetudine, uel ſtatuto eccleſiæ debiros cuilibet caoonico, etiam in monaſterio non reſideoti. deci. 1. nn. 1. de cleri. uon reſiden. Biſig. 488

Canonicns regularis habens beneficium cum adminiſtratioue, dicitur habere proprium. ibid. ou. 2.

Canonicns regularis remanens clauſtralis an poſsit aſſumi ad eccleſiam ſecularem conſnetam regi per ſeculares. cauſ. 36. dub. 65. nu. 1. Faſto. 527

Canonicus ſine præbeuda eſſe ooo debet. cauſ. 54. dub. 46. num. 5. Faſtol. 523

Canouicus ſupernumerarius etiam de mandato Papæ receptus non haber diſtributiones quotidianas. deci. 11. nu. 16. de conceſ. ptæb. Biſig. 501

Canonicatum habeos ſub expectatione præbendæ poteſt præbendam uacantem re integra poſt menſem acceptare. deci. 11. nu. 1. de conceſ præben. io uouis. 222

Canunicarns trahit ad ſe præbendam, ſed nõ è contra. dec. 33. in princ. de reſcript. in nouis. 35

Cauonicatus non poteſt nec debet eſſe ſine præbenda ſaltem diu. ibid. ou. 2.

Canonicorum ordo quibuſdam in eccleſiis triplex eſt. deciſ. 9. de conſuet. nu. 1. in antiq. 594

Capellani papæ ſunt exempti à iuriſdictione cuiuſcunque ordinarii. dec. 14. nu. 5. de renun. in aotiq. 301

Capellania au cẽſeatur perperuum beneficium, ubi annis ſiugulis capellanus præſentari & recipi debet. cauſ. 29 dub. 56. nu. 1. Faſtol. 524

Capellaniæ quæ ædificantur in eccleſia ſpectaute ad præſentatioue Abbaris, ſpectant etiã ad præſentationẽ eiuſdem. dec. 7. nu. 1. de reb. eccleſ. nõ alienan. in antiq. 415

Capellanus papæ non probatur ille quem papa iu literis prouiſionis nominat fniſſe capellanum. deciſ. 55. nu. 1. de præbend. iu antiq. 390

Capellæ fundatæ in eccleſia ſpectante ad præſentarionẽ Abbaris ſimiliter pertinent ad præſentatiouem eiuſdẽ. deciſ. 16. nu. 1. de iure patro. in anriq. 442

Capitulum oon poteſt ſe intromittere de fructibus ſpectãtibus ad archidiaconum mortuo ſuo procuratore. deci. 5. nn. 1. de ſup. negli. præla. Biſig. 463

Capiru. ſtarutum. an habeat locum in executoribus gratiarum. dec. 7. num. 2. & 4. de reſcripr. Biſig. 457

Capirulum an poſsit præſcribere ſede uacanre receptionẽ reſignationem beneficiorum ad epiſcopum ſpectantiũ. deci. 7. de rerum permu. in nouis. 558

Capirulum an ſede uacante poſsit dare licentiam tranſeũdi de una eccleſia ad aliam. dec. 6. uu. 3. de rer. permu. in uouis. 557

Capirulum ſede uacante an poſsir recipere reſignariouem ſimplicirer in manibus eorum factam alicuius beneficii ſpectãris ad iuſtirurionem epiſcopi defuncti. ibid.

Capitulum carhedralis eccleſiæ licet non poſsit facere ſtatuta ſiue conſenſu epiſcopi: tamen capitula aliarum eccleſiarum de conſenſu ſuorum prælatorum poſſunt irrequiſito epiſcopo hoc facere. dec. 4. in. fiu. de couceſ. præb. in uouis. 240

Capiuulum ex priuilegio, conſuetudine uel fundatiore maius epiſcopo eſſe poteſt deciſ. 57. de præb. in nouis. 536

Capitulum licet aliquãdo ſine epiſcopo eligat tamẽ authoritas inſtituendi ſemper remaner penes epiſcopum. deci. 4. in fi. de conceſ. ptæb. in nouis. 540

Capirulũ ſede uacante poteſt priuare quem beneficio ſuo propter crimen uel aliam cauſam iuſtam. deci. 6. circa med. de rerum permu. in nouis. 257

Capitulum ſede uacante negligentiam ſui ſuperioris ſupplere poreſt. dec. 1. nu. 1. de ſupplen. negli. prælar. in nouis. 257

Capituli cõtemptus non reddit actũ ipſo iure nullũ ſed annullandum. dec. 5. in priuc. de rer. permut. in uouis. 556

C. oblatæ. non habet locum in curia. dec. 16. de appel. in nouis. 194

C. nõ ſolum. de appel. iu 6. ſecundum aliqnos nõ babet locum in ſentẽtia excõmunicationis iufra decennium ad appellandum promulgata. dec. 28. de appel in nouis. 199

C. ut circa. an recipiat iuterpretationem extenſiuam. dec. 36. de appel. io nouis. 303

C. ſtatuimus. de elect. lib. 6. duo tempora commemorat põderanda. deci. 64. nu. 6. de appel. in nouis. 217

C. cum noſtris. de conceſsio. præbend. loquitnr cùm literæ ſunt imperratæ, ſuper beneficio uacante. deciſ. 11. de præben. in nouis. 516

C. ſuſceptum. de reſcript. non procedit in expectatiuis ſed in prouiſis. deci. 23. uu. 3. de præb. in nouis. 533

C. ſuſceptum de reſcrip. non habet locum in acceptatione dec. 7. in fi. de conceſ. præb. in nouis. 540

C. ſi clericus. de præbend. in 6. inrelligi poteſt per ſubauditum, uidelicet ſi iam præbenda alteri collata erat. ibidem. deciſ. 11. 242

C. is cui. j. reſpons. de offic. deleg. in 6. inrelligitur in gratiis in forma pauperum habere locum. ibid. deci. 18. 247

C. ſtatutum. de reſcrip. lib. 6. an ſibi locum uendicet in gratiarum executoribus datis cum clauſ. uocatis uocandis. dec. 30. nu. 1. de reſcript. in uouis. 32

C. quam ſit. de elect. in 6. locum habet duntaxat iu electionibus ad eccleſias carhedrales, & regulares. deciſ. 3. in prin. de elect. iu nouis. 46

C. quia propter de electio. & c. quam ſit eod. titu habet locum in cathedralibns & nõ in inferioribus eccleſiis. ibidem deciſ. 5. 48

C. ſi ſuper gratiam. de offi. deleg. in 6. loquitur in executore mero, qui ſine cauſæ cognitione poteſt procedere & prouidere. dec. 12. de offi. deleg. in nouis. 74

C. ſi cui. §. ſecns. de præbend. in 6. loquitur quaudo mandatur prouideri de incerto beneficio uacaturo. ibid.

C. ipſo iure. de reſcripe. non habet locum in auditore in curia impetrato & daro. ibid. deci. 13. nu. 2. 75

C. 2. de præbeu. lib. 6. habet locum in omnibus reſeruatis.

deci. 3. de offi. lega. in noois. 79
C. fin. de procura. in clemen. procedit in procoratore abbatis tranſlati ad aliud monaſterium. deciſ. 28. de procura. in nonis. 93
C. dilectus. de procurator. an locum habeat in proeuratore generaliter ad iudicia conſtitoto. ibid. deciſ. 31. nu. 1. 94
C. diſpendia. §. reus. de reſcript. in 6. loquitur in perſonalibus & non realibus actionibus: in reo, & non in actore. ibid. deci. 40. 202
C. ſi annum. de iudici. lib. 6. procedit etiam in cauſa decimarum competentium laico ex priuilegio. ibidem.
C. ad decimas. de reſt. ſpol. lib. 6. loquitur in actore & nō in reo. deci. 11. circa fi. de reſti. ſpolia. in nouis. 136
C. in literis, de reſti. ſpol. loquitur in beneficialibus. ibi. dec. 16. nu. 3. 138
C. conſtitutus. de fil. presby. ibidem.
C. ſignificaſti de diuortiis. C. acceptum. de reſti. ſpolia.
C. cum ueniſſent. de iuſtitu. C. ſuper hoc de renunt. de eorū intellectu. dec. 16. no. 3. de reſti. ſpoliat. in nouis. 138
C. cauſam. de dolo & contu. loquitur in actore legitimè citato per reū cōtumaciter ſe abſentante in cauſa matrimoniali. deci. 17. nu. 2. de dolo & contu. in nouis. 142
C. paſtoralis. de exceptio. habet locū in peremptoriis ſicut in dilatoriis. deci. 2. nu. 3. de ſequeſt. poſſ. & fruc. in nouis. 152
C. cū tu. de teſtib. locum habet in teſtib. & inſtrumētis ex iuris diſpoſitione. dec. 4. in fi. de confeſſ. in nouis. 156
Capitulum ſede uacante non ſuccedit in iuriſdictione delegata epiſcopo. dec. 6. nu. 1. de offi. deleg. in antiq. 308
Cap. dudum. el 2. de elect. habet locum in illo qui tenebat duo beneficia. deciſ. 3. nu. 2. de exceptio. in antiq. 360
Cap. ſuper literis. de reſcript. qood loquitur in literis ad lites, habet locum in beneficialibus. deciſ. 4. num. 2. de reſcript. in antiq. 277
Cap. oblatæ. de appell. non ſeruatur in Romana curia. dec. 12. de reſcript. in antiq. 278
Cap. ſtatutum. §. in nullo. quò ad executores gratiarum an ſeruetur. deci. 55. nu. 1. de conceſſ. præbend. in antiq. 412
Cap. ſtatutum. de reſcript. lib. 6. an in gratiarum executoribus datis cum clauſ. uocatis uocādis, &c. locum habeat. deciſ. 32. de reſcript. nu. 1. in antiq. 281
Cap. ſtatutum. de reſcript. lib. 6. non habet locū in meris executoribus gratiarū. dec. 31. nu. 1. de reſcr. in antiq. 281
Cap. ſi hi contra quos. impedit executionem gratiarum expectatiuarum. deci. 28. nu. 2. de conceſſ. præbend. in antiq. 405
Cap. ſi gratioſæ. habet locum in factis quæ per papam nō fuerunt affecta. deciſ. 31. nu. 2. de appellationib. in antiquis. 377
Cap. ſi hi contra quos. & clemen. 1. ut lite pendent. nō habent locum niſi quando litigatur ſuper beneficio, & nō ſuper pertinentia collationis iure collatoris. deci. 4. nu. 1. de electio. in antiq. 298
Cap. ſuſceptum. de reſcript. in 6. non habet locum in acceptationibus & prouiſionibus executorum. dec. 29. nu. 3. de reſcript. in antiq. 281
Cap. ſtatuimus. de electiō. lib. 6. habet locum in prouiſione facta, & fienda. deciſ. 5. nu. 1. de appel. in antiq. 372
Cap. ſuſcitata. de reſtitu. in integrum non habet locum in ſententia arbitri. deciſ. 30. numero. 4. de reſcriptis. in antiquis. 281
Cap. ut circa. de election. lib. 6. non habet locum quando articuli ſunt probati uel habentur pro probatis: nec quādo appellatur ad inferiorem. deciſ. 13. nu. 1. de teſtib. in antiquis. 352
Cap. ut circa. non habet locum niſi quando appellatur ad papam. ibid. nu. 3.
Cap. ut circa, quando non opponuntur crimina uel defectus non habet locum. deciſi. 16. num. 1. de exceptioni. in antiq. 362
Capit. ut circa effectus. dec. 3. no. 4. de except. Biſig. 480
Capit. licet de præben. in 6. loquitur quando eſt dubium de iure deſinentis. dec. 4. nu. 7. de appel. Biſig. 483
Capit. ut circa. habet locum quando aliquid in facto conſiſtens obiicitur. cau. 7. dub. 24. nu. 3. Faſtol. 515
Capit. ut circa. de elect. non habet locum in appellatione iudiciali. cau. 28. dub. 52. nu. 1. Faſtol. 524
Capit. ut circa intellectus. cau. 31. dub. 59. nu. 3. Faſtol.
Cardinalis non inhibetur alteri cardinali. deciſ. 31. num. 1. de dolo & contum. in antiq. 341
Cardinalis uerbo creditur. deci. 5. no. 2. de probationib. in antiq. 345
Cardinalis aſſertioni non creditur niſi quò ad iuriſdictionem ſuam. deciſ. 33. nu. 1. de probat. in antiq. 349
Cardinalibus ob reuerentiam non inhibetur. deci. 25. nu. 2. de dolo & contu. in antiq. 341
Caſus omiſſus intelligitur denegatus. dec. 14. num. 1. ut lit. penden. in nouis. 129
Cauſa auocata à primo auditore quando cenſeatur. dec. 6. nu. 1. de reſcript. in nouis. 13
Cauſa commiſſa cum poteſtate citandi reum in partibus requirit in modo citandi formam cle. cauſam. de elect. deci. 22. de reſcript. in nouis. 22
Cauſa cenſetur auocata à primo ſi alteri ſcienter committatur. addit. dec. 6. nu. 1. de reſcrip. in nouis. 13
Cauſa commiſſa cardinalibus nunquā cōmittitur inferioribus iudicibus. addit. dec. 23. nu. 7. de reſcrip. in nouis. 25
Cauſa commiſſa in rota ibi in omnem euentum eſt remanſura. deci. 2. circa medium. de appel. in nouis. 187
Cauſa commiſſa uni auditori ſi petatur quod alteri committatur, ſine expreſſa auocatione cenſetur à primo auocata ſi ſignetur. dec. 6. nu. 1. de reſcript. in nouis. 13
Cauſa exiſtente in curia ex natura ſui quando procedi poſſit ad diffinitiuam. ibid. nu. 3.
Cauſa multis modis ſumitur. dec. 3. nu. 3. de renun. in no. 52
Cauſa non deuoluitur niſi in præiudicium appellantis appellatione noliter intimata. addi. dec. 1. nu. 3. de elect. in nouis. 45
Cauſa nullitatis & appellationis commiſſa utraq; uenit æquè principaliter, adeò quod deſerta appellatione pōteſt procedi in cauſa nullitatis. addi. dec. 23. nu. 9. de reſcr. in nouis. 25
Cauſa quando cenſeatur commiſſa ſub nomine dignitatis. dec. 11. nu. 3. de reſcript. in nouis. 17
Cauſa quando dicatur eſſe in curia ex natura ſui. deciſ. 1. nu. 2. de elect. in nouis. 45
Cauſa quamuis cōmittatur quòd ſola facti ueritate inſpecta procedatur: attamen ſunt ſeruandi termini clem. ſæpe. de uerb. ſignifi. dec. 2. de reſcri. in nouis. 6
Cauſa ſemel ad curiam deuoluta ibi ſemper remanet tractanda. dec. 43. de appel. in nouis. 205
Cauſa ſemel in curia commiſſa nunquā reuertitur ad partes. dec. 23. nu. 5. de reſcr. & deci. 1. de offi. deleg. nu. 5. in nouis. 24
Cauſa ſi cōmittatur, quod ſummariè, ſimpliciter, & de plano, nu. 4. ac ſola facti ueritate inſpecta, & terminis non ſeruatis procedatur, quis modus in procedendo ſeruari debeat in prophanis, & quid ſi committatur ſimpliciter & de plano &c. & quod ſola facti ueritate inſpecta procedatur. deci. 3. nu. 5. de reſcript. in nouis. 6
Cauſa ſummariè cognoſcenda an committi poſſit ab inferioribus à papa. dec. 9. nu. 3. de reſcript. in nouis. 16
Cauſæ beneficiales reputantur magnæ & periculoſæ, & ideo in illis multa ſpecialia ſtatuuntur. deci. 27. nu. 2. de procurator. in nouis. 93
Cauſæ beneficiales de ſui natura ſunt in curia tractandæ. deci. 36. nu. 2. de appel. in nouis. 203
Cauſæ beneficiales ad curiam deuoluuntur, quia ibi melius quàm alibi expediuntur. ibid.
Cauſæ grauaminis in appellationibus expreſſio duplici de

caula

cauſa cenſetur inducta, dec. 2. nume. 2. de appel. in nouis. 187
Cauſæ matrimoniales, & beneficiales lite non conteſtata deciduntur. dec. 2. nume. 2. de ſequeſt. poſſ. & fruc. in nouis. 152
Cauſæ non deuoluuntur niſi in præiudicium appellantis appellatione nulliter intimata. deciſ. 1. nu. 3. de elect. in nouis. 45
Cauſæ omnes non deuoluuntur ad curiam per appellationem dec. 1. num. 2. de elect. in nouis. 45
Cauſæ pendentes coram ordinariis non auocantur: ſed dantur adiuncti. dec. 3. num. 6. de reſcript. in nouis. 31
Cauſæ quæ conſiſtunt in iure ſcripto, non ſunt de neceſſitate exprimendæ in libello. dec. 1. nu. 2. ut lite penden. in nouis. 125
Cauſa poſſeſſorii in beneficialibus regulatur ſecundum terminos clement. diſpendioſam. dec. 1. nume. 2. de cauſ. poſſeſ. & proprie. Biſig. 472
Cauſa ſemel deuoluta ad curiam non poteſt extrahi niſi de certa ſcientia Papæ. dec. 13. num. 2. de reſcript. Biſig. 460
Cauſam committere ſummariè ſine ſtrepitu &c. an poſſit de conſenſu partium inferior à papa. dec. 6. nu. 1. de iudic. Biſig. 469
Cauſæ meri & mixti imperii de iure canonico ſunt delegabiles. dec. 5. num. 4. de reb. eccle. non alie. Biſig. 503
Cauſa appellationis eſt diuerſa a cauſa principali. deciſ. 25. nu. 2. de procurato. in antiq. 315
Cauſa appellationis uidetur diuerſa à cauſa principali. dec. 4. nu. 2. de cauſ. poſſeſ. & propriet. in antiq. 339
Cauſa beneficialis deuoluta per appellationem ad curiam quam formam requirit ſeruandam etiam reſpectu procuratoris. dec. 28. num. 1. de dolo & contu. in antiq. 341
Cauſa cenſetur auocata ſi petatur quòd commiſſa uni, alteri committatur etiam ſi non ſit dictum, & cum opportuna auocatione. deciſ. 7. num. 1. de reſcrip. in antiq. 278
Cauſa cenſetur deuoluta ad curiam in petitorio ex quo in ea ſunt latæ tres ſententiæ conformes in poſſeſſorio. deciſ. 8. num. 1. de ſenten. & re iudic. in antiq. 364
Cauſæ deuolutionem ad curiam operatur delatio iudicis cum termini præfixione. dec. 49. nu. 1. de appell. in anti.
Cauſa deuoluta ad ſedem apoſtolicã quando dicatur. dec. 27. nu. 2. de reſcrip. in antiq. 380
Cauſa diligenter eſt tanquam in relationem ponatur inueſtiganda. dec. 3. nu. 1. de offic. deleg. in antiq. 308
Cauſa dicitur ciuilis ubi agitur de crimine ciuiliter. deciſ. 19. num. 1. de iudic. in antiq. 312
Cauſa iuriſpatronatus eſt eccleſiaſtica, nec ſtatuto aut conſuetudine poteſt induci ut à laico cognoſcatur. dec. 3. nu. 3. de conſuetu. in antiq. 292
Cauſarum introductio in Rom. curia & eius ordo. dec. 22. nu. 1. de iudic. in antiq. 323
Cauſa non dicitur agi criminaliter quando agitur ut quis amoueatur ab adminiſtratione, ſecus ſi ad depoſitionẽ ageretur. dec. 7. num. 2. de dolo & contu. in antiq. 338
Cauſa ſi committitur duobus auditoribus ille cognoſcet qui primò eſt præſentata commiſſio. deciſ. 6. nu. 1. de reſcript. in antiq. 278
Cauſa ſi committitur contra reum citandum ut perſonaliter compareat: non eſt citandus eius procurator præſens in curia. dec. 13. num. 1. de dolo & contu. in antiq. 338
Cauſa ſi committitur quòd nullis terminis ſeruatis procedatur per auditorem: termini abbreuiari ſed non totaliter omitti poſſunt. dec. 15. nu. 1. de reſcrip. in antiq. 279
Cauſa appellationis etiam ſi libello reſponſum non eſt, & ſic lis non conteſtata ualet. dec. 9. de litiſconteſt. in antiq. 327
Cauſæ beneficiales debent eſſe breuiores quàm prophanæ deciſ. 25. nu. 3. de appellatio. in antiq. 375
Cauſæ commiſſæ per commiſſionem conſiſtorialem ſunt magis periculoſæ quàm aliæ, ſi in eis ordo iuris debitè non ſeruetur dec. 83. nu. 1. de reſcript. in antiq. 291
Cauſæ debent cõmitti auditoribus doctoribus in iure canonico uel ciuili ſecundum naturam cauſarum. ibid. deciſ. 84.
Cauſæ quando remittantur ad cancellariam. deciſ. 13. nu. 4. de offic. delegat. in nouis. 75
Cauſarum uſus & iura peremptorium terminum inuenerunt ad lites finiendas. deciſ. 2. nu. 2. de ſeq. poſſeſſio. & fruct. in nouis. 152
Cauſa ad curiã deuoluta qualiter cenſeatur. dec. 33. nu. 3. de appell. in antiq. 377
Cauſa an inferior à principe de partium conſenſu cum poteſtate ſummariè procedendi, &c. committere poſſit. dec. 16. num. 1. de reſcript. in antiq. 279
Cauſa appellationis à iudice, uel à parte approbata, deuoluitur ad curiam Romanam. ibid. deciſ. 26. 280
Cautela ſuperflua & abundans non nocet. deciſ. 34. de reſcript. in nouis, & deciſ. 11. de offic. deleg. in nouis. 74
Cautio de indemnitate locum habet in actione in rem. cauſ. 19. dub. 39. num. 2. Fallol.
Cautio de qua in c. ſuſcitata. de reſtitu. in integ. non habet locum quãdo petens executionem eſt ſuſpectus de dilapidatione uel paupertate. dec. 6. num. 2. de reſtitu. in integ. in nouis. 106
Cautio de qua in dicto c. ſuſcitata. an peti & recipi & præſtari coram executore ſententiarum poſſit. ibid. in fin.
Certus certiorari nõ debet. dec. 6. ut lite pend. in nouis. 126
Ceſſionarius habet actionem utilem iure ſuo, & eſt procurator in rem ſuam. dec. 3. nu. 2. de iudic. in antiq. 320
Ceſſionarius non tenetur cauere debitori de indemnitate. ibid. num. 1.
Cedere bonis non permittitur qui in fraudem alienauit bona ſua. dec. 22. num. 4. de reſtit. ſpoliat. in antiq. 337
Ceſſio bonorum debet fieri cum authoritate ſuperioris cum ſua bona ſubiecta ſint ſuperiori. ibid. nu. 3.
Ceſſionis bonorum triplex eſt effectus. deciſ. 31. nume. 5. de ſenten. & re iudic. in antiq. 369
Ceſſionis bonorum beneficium doloſo non impartitur. dec. 22. num. 2. de reſtit. ſpoliato. in antiq. 337
Ceſſioni bonorum an quis poſſit cum iuramento renunciare. dec. 2. nu. 2. de arbit. 318. & dec. 31. nu. 1. de ſenten. & re iudica. in antiq. 368
Ceſſio actionum facta ex cauſa donationis adiecta cauſa pro meritis & ſeruitiis impenſis an ualeat meritis & ſeruitiis non probatis. deciſ. 1. nume. 3. de alien. iud. mut. cauſ. fact. in nouis. 107
Ceſſio de qua non conſtat niſi per confeſſionem debitoris an ſit ualida. ibid.
Ceſſio actionis motæ poteſt cedi in clericum contra laicum. ibid. nu. 4.
Ceſſio debiti de quo non conſtat niſi per confeſſionem non ualet. ibid. nu. 5.
Ceſſio ex cauſa donationis pro meritis & ſeruitiis ualet etiam illis non probatis. ibid. nu. 7.
Ceſſio facta à laico in clericum tunc dicitur facta in poſteriorem, ſi clericus haberet poteſtatem, ſiue ſuperioritatem iuriſdictionalem in laicum contra quem ſit ſibi ceſſio. ibid. in princip.
Ceſſio facta per tertium lite pendente alicui litiganti ualet. dec. 19. nu. 1. de reſcript. in nouis. 21
Ceſſio facta per patrem filio in poteſtate conſtituto nõ ualet. dec. 1. nume. 1. de aliena. iudi. mut. cauſ. fact. in nouis. 107
Ceſſio facta per patrem in filium clericum emancipatũ contra laicum, ualet, & tenet. ibid.
Ceſſio litis & cauſæ obſtat agere uolenti ad beneficium, non tamen quo ad fructus. deciſ. 3. num. 6. de renunciatio in nouis. 53
Ceſſio præſumitur ex tribus ſimulata. deciſ. 1. nume. 2. de alienat. iud. mut. cauſ. fact. in nouis. 108

Ceſſione ſola an dominium in ceſsionarium tranſeat. de alienat.uel mut.cauſ.fact. ibid.

Ceſsionem iuſtificare tenetur creditor, cui facta fuit. ibid, deciſ. 1.nu.6.

Ceſsionarius an poſsit intentare rei uendicationem ex iure ſibi ceſſo à non poſſeſſore.dec.2.num.2.de aliena. iudic.mutand.cauſ.fact.in nouis.

Ceſsionarius an utili uel directa actione agere ualeat.ibid, nume.3.

Ceſsionarius poteſt intentare actiones directas, & ſi emerit competunt ſibi utiles. ibid.

Ceſsionarius non poteſt ingredi poſſeſsionem niſi cum executore uel cum literis gratioſis.deci.2.nume.4. de renũtiatiõ.in nouis. 50

Citatio debet legitimè & clarè peruenire ad ſcientiam illius contra quem agitur ad priuationem ob non promotionem intra annum: nec ſufficerent præſumptiones ſeu cõiecturæ: ſecus ſi ageretur de deuolutione cauſæ. deci. 21.nu. 1.de dolo & contu.in antiq. 340

Citatione decreta ad partes poterit auditor ſi inuenerit aliquem in curia habere ſufficiens mandatum procedere in cauſa licet non fuerit certificatus de executione dictæ citationis.dec.6.num.1.de iudic.in antiq. 321

Citatio decreta inducit litiſpendentiam quò ad actorem impetrantẽ illam.deci.4.nu.2.de dol.& contu.in anti. 344

Citatio decreta licet non executa perpetuat iuriſdictionẽ quò ad iudicem, ut poſtea per mortem delegantis nõ expiret eius iuriſdictio, non tamen quò ad citandum.deciſ. 9.num.2.de dolo & contu.in antiq. 339

Citatio executa operatur præuẽtionem iuriſdictionis etiá ſi alter iudex primò fuiſſet impetratus . ibidem.num.3.

Citatio per edictum ob non tutum neceſſum relaxatur, ſi teſtes dixerint ſe credere impoſsibile uel non tutum citationes exequi poſſe perſonaliter uel ad domum citandi.dec.22.nu.2.de reſcript.in antiq. 180

Citatio per edictum decernitur ſeruata forma clem. dudũ. de iud.in caſibus ibi expreſsis. deciſ. 17.nu.1.de dolo & contu.in antiq. 340

Citatio poteſt exequi in ualuis eccleſiæ parochialis contra Beneficiatum.dec.83.nu.2.de appell.in antiq. 386

Citatio ubi petitur in ſupplicatione per edictum iuxta ca. dudum.de iud. ſi ſignatura habeat, cõceſſum ut petitur, neceſſario ſuper hoc non eſt fienda informatio: ſecus ſi addatur conceſſum ut petitur in forma.dec. 23.nu.5. de dol. & contuma.in antiq. 340

Citationis tempus & datæ commiſsionis inſpici debet ut dicatur cauſa eſſe curia Romana.dec.6.nu. 5. de dolo & contu.in antiq. 338

Citationis uigore decretæ contra unum qui poſtea ante citationes executionem mortuus eſt, non poteſt procedi contra ſurrogatum illi mortuo.deci.9.num. 5.de dolo & contu.in antiq. 339

Citatione decreta licet non executa ſi aliquid mouet actor illud totum uia attentatorum reuocabitur.deci.4.nu.5. ut lite penden.nihil innoue.in antiq. 342

Citatus ad locum nõ tutum poteſt appellare tam à proceſſu quàm a non admiſsione excuſationis propoſitæ per ſuum procuratorem dec.5.nume. 1.de dol. & contu.in antiq. 338

Citatus ad comparendum perſonaliter non ſufficit quod mittat procuratorem ad allegandum cauſas impedimẽti: quia niſi habeat ſufficiens mandatum ad cauſam poterit contra ipſum procedi per audientiam contradictarum.dec.10.nu.5.de dolo & contu.in antiq. 339

Citatus debet in termino cadenti facere id ad quod terminus illum requirit etiam quod pars aduerſa non compareat.deciſ.7.num.2.de procur.in antiq. 313

Citatus per audientiam contradictarum ſi fuerit cõtumax an excommunicari poſsit.dec.2.nume.1.de dol. & contuma.in antiq. 338

Citatus ſi non compareat, nec minus qui eum citari fecit, quid ſit agendum.dec.7.nu.1.de uer.ſigni.in antiq. 455

Citatus ut perſonaliter in cauſa criminali criminaliter intentata compareat, ſi non ueniat, excommunicatur, ſecus ſi ciuiliter.dec.29.nu.1.de ſenten.exco.in antiq. 454

Citandus eſt principalis non eius procurator, ubi agitur de priuando ipſo ob non promotionem infra annum de parochiali per ſe obtenta.deci.20.num.1.de dol. & contuma.in antiq. 340

Citandus per edictum nõ eſt qui non latitat, nec ſubeſt per horreſcentiam niſi conſtet per informationem faciendam iudici de ueritate cauſarum allegatarum in commiſsione per teſtes ibidem.deciſ.25.num.1.

Citari an debeat procurator extra curiam & quando. dec. 22.nu.9.de reſcript. 22

Citari perſonaliter quis debet, ubi agitur ad priuationem beneficii.dec.35.num.8.de procurato.in nouis. 99

Citari debet perſonaliter quando agitur ſuper regreſſu ob non ſolutionem.ibid.nu.9.

Citari debent abſentes in cauſa appellationis in quorum contumaciam lite nõ conteſtata poterit procedi ad diffinitiuam etiam ſi aliquid petatur dari uel fieri à parte in negotio principali.dec.3.nu.5. de reſtit.in integrum. in nouis. 105

Citandus non eſt ille qui præſens non poſſet contradicere. dec.1.de offic.leg.nu.2.in nouis. 79

Citari non debet ulterius ille qui perſonaliter apprehenſus reſpondit ſe non uenturum ad cauſam, uel nihil reſpondit dec.10.circa finem.de re iudicat.in nouis. 179

Citari pars non debet ad uidẽdum decerni remiſsionẽ ſed bene ad uidendum admitti articulos ad probandum in curia & extra quæ licet fuerit uocata in curia: nihilominus in partibus coram iudice remiſſoriæ eſt citanda. deci.1.nu.2.de fide inſtrumento.in nouis. 169

Citata legitimè pars ſi non uenit, nec mittit procuratorem inſtructum ſi in cauſa proceditur, tenet proceſſus in eius abſentia factus, propter contumaciam.deciſ.15. de reſcript.in nouis. 19

Citatus à iure, an excõmunicari poſsit, ſi contumax extiterit.dec.2.nu.3.de lit.conteſtat.Biſig. 470

Citatus ad inſtantiam non procuratoris poteſt obtinere ſibi illum condemnari in expenſis, & ſe abſolui ab obſeruatione iudicii, & condemnari de falſo.deciſ.22. nu. 1. de procurato.Biſig. 467

Citatus ad reſpondendum libello ſi fuerit contumax an excommunicari poſsit.deci.2.nume.1.de litis conteſtatio. Biſig. 470

Citatus quando quò ad aduerſarium non intereſt ſuus aduentus dicitur potius iuri ſui renuntiare quàm quod cõtumax uel inobediens reputari poſsit. ibid.

Citatus ad audiendum ſententiam & contumax an & quãdo ad appellandum admittatur.dec.2. de dolo & contuma.num.1.in nouis. 142

Citatus auditurus ſententiam qui impeditus iudicio non ſiſtit an & ad quæ reſtituatur.ibid.nu.4.

Citatus ad domum non ueniens dicitur eſſe in culpa. dec. 1.in fi.de dolo & contuma.in nouis. 141

Citatus ad domum infra decendium à die notitiæ ſententiæ appellare poterit.ibid.deci.2.num.1.

Citatus per edictum an poſsit intra decendium à die notitiæ à ſententia diffinitiua appellare deciſ. 16. de dolo & contuma.nu.5.in nouis. 147

Citatus per iudicem ad reſpondendum libello & lite conteſtandum ſuper eo: ſi per contumaciam ſe abſentat poterit procedi contra ipſum in cauſa lite non conteſtata, ſi ſemel in cauſa fuerit conteſtata.dec.1.de li.con. in nouis. 115

Citatus per unum ex tribus delegatis datis in ſolidum non tenetur comparere coram collega qui non citauit ipſũ. deci.2.de offic.delega.in nouis. 48

Citatus in diuerſis terminis ſucceſsiuè ſine comminatione poterit in ultimo facere quod incumbit.deciſ.9.de dolo & contuma.in nouis. 144
Citato perſonaliter etiam ex quacunque cauſa procuratorem mittere non ſufficit.dec.1.de dolo & contum.nu.1. in nouis. 141
Citatus per unum ex tribus inſolidum datis coram collega comparere non tenetur.deciſ.2.de officio dele.in nouis.
Citatus qui propter iuſtum impedimentum non comparuit quandoque reſtituitur ad appellandum tantùm & quandoque ad totam cauſam.deciſ.1.in fin.de do.& con. in nouis. 142
Citatus ſi fuerit dominus & non procurator neutro ipſorum comparente an ſententia ualida cenſebitur.deciſ.2. de procurato.num.4.in nouis. 82
Citatus ſi fuerit reus ad totam cauſam poterit actor quandocunque reproducere citationem, & illius contumaciam accuſare.deciſ 14 de dolo & contuma.in nouis. 146
Citatus ſi fuerit ſemel quis perſonaliter poterit contra ipſum in eius contumaciam per audientiam ad excommunicationẽ procedi.deci.7.in fi.de ſent.exco.in nouis. 272
Citatus ut certa die compareat in curia cum comminatione quòd ſiue ueniat ſiue non ad ulteriora uſque ad diffinitiuam ſententiam in eius contumaciam procedetur, licet in dicto termino non compareat, & diutiùs illum qui obtinuit citationem expectauerit: attamen quandocunque procedi poterit contra ipſum.deciſ.21.de appellationi.in nouis. 196
Citatio ad audiendam ſententiam in curia in cauſa beneficiali non expedit quòd contineat illud uerbum, peremptoriè.ſecus in cauſa prophana.dec.10.de re iudi.nu.1. in nouis. 178
Citatio ad audiendam ſententiam in curia an expediat, quòd contineat uerb.peremptoriè.deciſi.10.de re iudic. num.1.in nouis. ibid.
Citatio ad domum facta ad audiendam ſententiam an teneat, ſi aliàs perſonaliter fuerit apprehenſus uel in iudicio ſemel comparuerit.deci.1.de dolo & contu.num.5. in nouis. 141
Citatio ad domum ad teſtes recipiendum an ualeat? ibid.
Citatio ad domum quando ſufficiat? ibid.
Citatio contra uniuerſitatem quomodo exequenda.dec. 22.de reſcript.in nouis. 32
Citatio contra intereſſe putantes dicitur nuntiatoria.dec. 8.de reſcrip.nu.8.in nouis. 15
Citatio an decerni poſſit die feriata pro die non feriata.deciſ.1.de feri.num.1.in nouis. 120
Citatio non eſt affigenda ad parochiam quando non eſt per edictum, licet tutius ſit affigere.deci.5.de reſcript. num,13.in nouis. 12
Citatio debet exequi in tali loco quòd ueriſimiliter poſsit ad notitiam deuenire.deciſ.5.de reſcript.nume.9.in nouis. ibid.
Citatio & inhibitio ex commiſsione deſcendunt.dec.3.circa.fin.de appel.in nouis. 189
Citatio eſt fundamentum iuriſdictionis.deci.33.in fin. de appell.in nouis. 202
Citatio facta ad domum ad audiendum ſententiam an & quo caſu ualeat.dec.1.de dol.& cõtu.nu.1.in nouis. 141
Citatio ad domum ad ſententiam diffinitiuam audiendam ſi ab initio citatus fuerit perſonaliter, an ualeat. & quid de citatione ad teſtes recipiendos.deci.8.nu.5.de dolo & contuma.in antiq. 338
Citatio ad inſtantiam coniunctæ perſonæ etiam promittẽtis de rato non decernitur ſine mandato.deci.18.num.1. de dolo & contuma.in antiq. 340
Citatio commiſſa per edictum exequenda in locis uicinis, ſi in uno loco tantùm fuerit exequuta, non ualet.dec.33. nu.1.de reſcript in antiq. 281
Citatio generalis omnium quorum intereſt, non eſt attentoria ſed monitoria.dec.18.de dol.& cõtu.in nouis. 148
Citatio exequuta contra certam perſonam in uim clauſulæ generalis, & omnes alios quorum intereſt,&c.an teneatur? ibid.
Citatio eſt de proceſſu. ibidem, num.2.
Citatio incerta, uaga,& generalis non ualet.deciſ.17.de re iudic.nu.1.in nouis. 182
Citatio iuris non minus operatur quàm citatio hominis. dec.64.de appell.nu.8.in nouis. 218
Citatio non circunducitur actore in termino non comparente.deci.3.de.reſcrip.nu.20.in nouis. 7
Citatio non requiritur quando fit relatio de aliquo articulo commiſſo ad referendum.ibid.nu.64. 10
Citatio originalis affigi debet,& non copiam, & quomodo exequi debeat per edictum tam in curia quàm in partibus.deci.8.de dol.& contu.num.1.in nouis. 144
Citatio originalis eſt affigẽnda,& non ſufficit copiam affigere.dec.5.de reſcript.num.15. 12
Citatio originalis ſemper affigenda eccleſiæ.deci.22.de reſcript.num.11.in nouis. 23
Citatio partis neceſſaria eſt pro articulis admittẽdis: ſecus in decreto remiſsionis.dec.1.de fid.inſt.num.4.in nouis. 169
Citatio per edictum decreta exequi debet ad minus in duobus locis.deci.5.de reſcript.nu.1.in nouis. 11
Citatio per edictum in partibus debet nedum legi ſed etiã affigi & affixa dimitti.dec.8.de dol.& cont.nume.1.in nouis. 144
Citatio per edictum debet legi:& uerbum, publicani, infert lecturam.dec.5.num.16.in de reſcript.in nouis. 12
Citatio per nuntium in Romana curia inducit litiſpendentiam.deci.9.ut lite pen.in nouis. 125
Citatio quæ fit in curia per audientiam potiùs fit de quadam urbanitate quàm neceſsitate.deciſ.8.in fi.de teſtib. in nouis. 165
Citatio quomodo exequenda in partibus.deci.22.de reſcri.num.1.in nouis. 32
Citatio quomodo exequenda quando agitur de ſimplici beneficio,& quando de curato.ibid.nu.2.
Citatio quomodo exequenda quando eius habet parochialem, & habitat in alia domo ſeparata.ibid.nu.3.
Citatio requiritur in iuramẽto in litem uel deciſorio.dec. 2.de his quæ ui metu.&c.num.3.in nouis. 105
Citatio ſæpe uim monitionis habet.deci.7.circa fi.de ſen. excom.in nouis. 272
Citatio unica pluribus perſonis citandis dirigi non poteſt ſed plures requiruntur.dec.64.numero.7.de appell.in nouis 217
Citationis decretum eſt actus extraiudicialis.deci.1.de.feriis.nu.1.in nouis. 120
Citationis edicto circunducto nõ proceditur niſi parte de nouo citata.dec.64.num.4.de appell.in nouis. 217
Citationis exequendæ forma in prophanis.deci.22.de reſcript.num.5.in nouis. 33
Citationis executio quãdo agitur de parochiali.ibid.nu.6.
Citationis executio quando agitur ſuper canonicatu uel alio beneficio ſimplici.ibid.nu.7.
Citationis executio cum uerbo, publicaui.eſt bona, ac ſi dictum fuiſſet legi.ibid.nu.14.
Citationis per edictum breue compendium.deciſ.5.de reſcrip.nu.6.in nouis. 12
Citationes per edictum executio ſufficit etiam ſi non dicatur quòd ibi erat multitudo.ibid.nu.14.
Citationis copia non eſt danda niſi petatur quando fuit lecta.ibid.num.16.
Citationes per edictum prius leguntur in curia.ibid.nu.20.
Citationes per edictum ſunt exorbitantes à iure communi,& ideo ſtrictæ tenendæ in ſuis terminis,& formis. dec.1.de fer.num.3.in nouis. 120
Citandi forma per edictum qualis ſit? ibid.

Citationes per edictum in audientia contradictarum exequuntur, quia præſumitur quilibet habere procuratorem per quem poterit ad notitiam eius peruenire huiuſmodi citatio. ibid.
Citationes perſonales ex multis & diuerſis cauſis conceduntur. deciſ. 2. de libel oblatio. in nouis. 114
Clauſula, abſque tela iudiciaria, quem operetur effectum. deciſ. 2. de reſcript. nu. 8. in nouis. 6
Clauſula appellationis & totius negotii principalis ſine dictione, cum, trahit negotium principale æque principaliter. deci. 23. de reſcript. num. 13. in nouis. 25
Clauſula, cuius litis ſtatus &c. quid operetur. deci. 20. de reſcript. num. 2. in nouis. 21
Clauſula cum poteſtate citandi extra curiam parum operatur: quia ſufficit conſtare de mente papæ. dec. 1. de procu nu. 8. in nouis. 81
Clauſula cum poteſtate reuocandi toties quoties, quid operetur. dec. 14. de procu. nume. 4. in nouis. 88
Clauſula, cum toto negotio principali. quid operetur. deciſ. 23. de reſcript. nume. 2. in nouis. 24
Clauſula, dummodo ex ordine in confirmatione poni cõſueta, non intelligitur de ordine datæ, ſed de acceptatione. deci. 1. de confir. util. uel inutil. in nouis. 230
Clauſula ex cuiuſcunque perſona in noua prouiſione capit quãcunque uacationem, etiam ſi non uacaſſet beneficium tempore primæ prouiſionis. dec. 11. de reſcr. in nouis. 2
Clauſula generalis non comprehendit maiora, ſed ſimilia. deci. 27. de procu. nu. 2. in nouis. 93
Clauſula generalis, & omnes quorum intereſt &c. in citatione poſita quid operetur, & quos includat. deciſ. 18. de dolo & contu. num. 2. in nouis. 149
Clauſula generalis non obſtantiarum, quamuis tollat impedimentum gratiæ: defectum perſonæ tamen nõ tollit, niſi de eo ſpecialis mentio fiat. deciſ. 1. in fi. de præb. in nouis. 122
Clauſula generalis in fine reſcripti poſita, poteſt ad omnia præcedentia referri: dec. 18. de conceſ. præb. nu. 2. in nouis. 247
Clauſulæ generales ſunt ciuiliter intelligendæ. deciſ. 18. de procurato. in nouis. 89
Clauſula motu proprio, & ex certa ſcientia. quid operetur. deci. 27. de reſcrip. nu. 4. in nouis. 30
Clauſul. motu proprio. in literis beneficialibus inſerta, nõ eſt ampliatiua ſed fortificatiua, nec includit non uerſimilia. dec. 29. de præben. nu. 3. in nouis. 137
Clauſula, non obſtante quòd pro alio ſcripſerimus, non facit gratiam pinguioré. deci. 13. de reſcripi. nu. 2. in nouis. 18
Clauſula, nõ obſtantibus his per quæ effectus gratiæ poſſet impediri. quid operetur. dec. 5. de cõſue in nouis. 41
Clauſula, non obſtantibus. tollit ſtatuta requirentia ſacerdotium. ibid. num. 4.
Clauſula, non obſtantiarum. in gratiis poni conſueta, an deroget ſtatutis generalibus: & quid in ſtatuto alicui ſingulari ſuper certo beneficio edito. dec. 1. de præb. nu. 2. in nouis. 221
Clauſula, non obſtantiarum, non tollit conſuetudines & ſtatuta, niſi ad unum finem tantùm, uidelicet ut gratia non pereat. & ſic firmat gratiam contra nullitatem, ſed dilationes non tollit. deciſ. 14. in 1. addit. ibid. 228
Clauſula, non ſe adſtringens. in articulis poſita, quid operetur. deciſ. 7. de reſcript. nu. 3. in nouis. 14
Clauſula, omneſque alios. quos comprehendat. dec. 8. de reſcrip. in nouis. 15
Clauſula omneſque alios ſine uerbis in decreto nominandos. eſt periculoſa. ibid. nu. 7.
Clauſula, per uos uel notarium ueſtrum. quid operetur. deciſ. 8. de off. deleg. nu. 4. in nouis. 73
Clauſula, præſenti mandato in ſuo robore permanſuro quid operetur. dec. 14. de procurat. num. 4. in nouis. 88
Clauſula, quod per quemcunque actum &c. non intẽdit ſubſtitutum reuocare. dec. 4 de procur. nume. 3. in nouis. 84
Clauſula eadem. quid operetur. ibid. deci. 30. nu. 2. 94
Clauſula quacunque dignitate præditos. quid operetur. dec. 8. nu. 5. de reſcript. in nouis. 15
Clauſula, quidam alii. quid operetur. ibid. num. 5.
Clauſula, quã & quas, comprehendit æque principaliter negotium principale. deciſ. 23. de reſcript. nu. 3. in nouis. 74
Clauſula eadem. operatur effectum ſuum, etiam ſi commiſsio quæ ad partẽ principalem ſit ſurreptitia, & inhibitio afficit. ibi. nu. 4. 24
Clauſula eadem. quãdo cauſa committitur extra curiam, quid operetur. ibid. nume. 8. 25
Clauſ. uel alias quouis modo. latiſsimè eſt interpretanda in præiudicium concedentis. deciſ. 12. nume. 6. de præbend. Biſig. 492
Clauſ. dummodo alteri ius non ſit quæſitum. operatur ut licet non expreſſerit reſeruationem impetrans obtinere nihilominus poſsit. dec. 12. nu. 2. de præb. Biſig. 444
Clauſ. anteferri. an ſit extendenda contra primos in data qui acceptauerunt ante cõceſsionẽ gratiæ ſecundo impetranti factæ. dec. 8. nu. 2. de conceſ. præben. Biſig. 497
Clauſ. anteferri. eſt præſeruatiua gratiæ alterius concurrentis. ibid. deciſ. 11. nu. 1. 498
Clauſ. anteferri habet præſeruare gratiam concurrentem ibid. nu. 12. 500
Clauſ. anteferri quomodo intelligitur effectus ſuos operari. deci. 8. nume. 5. de conceſ. præbend. Biſig. 497
Clauſ. anteferri eſt exorbitans à iure comuni: & propterea ultra terminos ſuos non debet extendi. cauſ. 23. dub. 45 nume. 1. Faſtol. 521
Clauſula, quatenus cauſa ſit legitimè deuoluta, & clauſula etiã ſi non fuerit legitimè deuoluta. quid importet. deci. 1. de procurato. nu. 7 & 9. in nouis. 81
Clauſula, quod ſi nollet uel non poſſet, quid importet. deci. 5. de offic. deleg. in nouis 71
Clauſula, quod ſi nõ omnes. differt à præcedenti. ibi. nu. 2.
Clauſula, quòd per quemcunque actum non intendit reuocare. quid operetur. deciſ. 30. de procura. num. 2. in nouis. 94
Clauſula, quouis alio modo in literis apoſtolicis poſita, quid operetur. deciſ. 1. de ſequeſtra. poſſeſ. & fruct. nu. 3. in nouis. 151
Clauſula, quouis modo, poteſt apponi in prouiſione ordinarii. dec. 1. de reſcript. nu. 14. in nouis. 4
Clauſula, quouis modo. non operatur in reſignatione facta in manibus nuntii non habentis facultatem, ſi illud mei beneficium impetratur. à papa. ibid. nu. 15.
Clauſula, quouis modo, expreſſo modo per aſſecutionem quid operetur. deciſ. 17. de reſcript. nu. 1. in nouis. 20
Clauſula retrotractiua in literis gratioſis appoſita quid operetur, & ad quod tempus referatur. deci. 12. de conceſ. præbend. nu. 1. in nouis. 242
Clauſula, ſeu alio quouis modo, reſpicit perſonam duntaxat expreſſam. deci. 3. de reſcript. nu. 2. in nouis. 4
Clauſula, ſeu alio quouis modo. omnes uacationis modos: ſed non modorum qualitates concernit. ibid.
Clauſula, ſi inueneris, ſi repereris, etſi tibi conſtiterit. quid importet. deci. 12. de offic. deleg. nu. 3. in nouis. 75
Clauſula, ſummariè, & terminis non ſeruatis, quid operetur. deci. 2. de reſcrip. nu. 6. in nouis. 6
Clauſula, uocatis uocandis. facit executorem alias merum mixtum, & delegatum cũ cauſæ cognitione. dec. 12. de offic. delega. in nouis. 74
Clauſula, anteferri. non habet locum, quando gratia obtẽta fuit poſtquam alius prius acceptauerat beneficium iam uacans. deci. 54. de conceſſ. præbend. in antiq. 410

Clauſula, aoteferri, eſt ualde odioſa & propterea reſtringi bilis. ibidem. ou. 2.
Clauſula conſueta poni in cõfirmationibus, dummodo ex ordine debeatur beneficium: non intelligitur tantùm de ordine datæ ſed acceptationis. deciſ. 13. oume. 1. de coo ceſ. præbend. in antiq. 403
Clauſula derogatoria ad ſtatotum, noo includit ſtatutum iuratum. deci. 18. nu. 1. de reſcrip. ih aotiq. 279
Clauſula generalis derogatoria quæ hodie apponitur in literis apoſtolicis derogat ſtatutis eccleſiarum requiren tibus ſacerdotium. deciſ. 41. num. 1. de conceſſ. præben. in antiq. 407
Clauſula, non obſtantiarum geoeralium in literis apoſtoli cis non tollit ſtatutum, priuilegium uel conſuetudinẽ eccleſiæ, niſi de ipſis expreſſa ſit facta mentio in clauſu lis derogatoriis. deciſ. 6. nom. 2. de præbẽ. io nouis. 218
Clauſula, non obſtantibus reſeruationibus, ſe extẽdit etiã ad reſeruationes ſubſecutas uſque ad tempus acceptatioois. deci. 33. nu. 1. de præb. io antiq.
Clauſula, quam duxerit, &c. non apponitur ubi præbendæ non ſunt diſtinctæ. deciſ. 16. num. 2. de præbeod. in antiquis. 391
Clauſula quibuſconque reſeruationibus noſtris ſpecialibus nequaquam obſtantibus, an tollatur effectus reſeruationum factarum tunc & etiam poſt, ante tamen acceptationis & prouiſionis tempus. deciſ. 33. num. 2. de præben. in antiq. 393
Clauſula quouis modo uacet, non includit modum uacandi ex alterius perſona quàm expreſſi. deciſ. 43. nu. 1. de reſcript. io antiq. 283
Clauſula, quouis alio modo in bullis appoſita comprehen dit omnem modum uacandi. deci. 5 2. nu. 1. de conceſſ. præbend. in antiq. 410
Clauſula, quouis alio modo reſpicit omnem modum uacandi per eandem perſonam. deciſ. 14. num. 1. de reſcri. in antiq. 278
Clauſula ſiue aliàs generaliter, ueniuot omnes reſeruationes licet una tantùm ſit expreſſa. deciſ. 17. nu. 1. de præben. io aotiq. 389
Clauſula, uocatis uocandis, operatur ut executores neceſſario efficiantur ueri iudices & cum cauſæ cognitione procedere teneantur. deciſ. 3 2. oum. 2. de reſcrip. in antiq. 281
Clauſulæ derogatoriæ non tollunt oee derogant ordinationi fundatoris quòd beneficium non conferatur niſi ſacerdoti io actu. deciſ. 41. num. 2. de conceſſ. præbend. in antiq. 407
Clauſulæ generales quid operantur. deciſ. 33. oum. 10. de præbeo. in antiq. 395
Clauſulæ inhibitoriæ, & nõ obſtantiarum opponuntur in literis apoſtolicis ad armandum, & exequendum gratiam impetrantis, & non ad tollendum ius alteri acqui ſitum. ibid. nu. 1 1. 395
Clauſulæ non obſtantiarum, quando neceſſariò oeninne in literis ponendæ. deciſ. 18. num. 3. de reſcriptis. in antiquis. 279
Clauſulæ omneſq; alios uigore quoc citari poſſiot, dec. 8. de reſcript. nu. 4. in nouis. 18
Clauſulæ, quouis modo, materia. dec. 1 1. de reſcript. nu. 5. in nouis. 3
Clauſulæ, quouis modo, diſtinctio. ibid. nu. 2.
Clauſulæ, ex cuiuſcunque perſona effectus. deci. 1 1. nu. 13. de reſcri. in nouis. 4
Clauſulæ. quod ſi non omnes. tenor & ſubſtantia. deci. 4. de offic. deleg. nu. 3. in nouis. 70
Clauſula, ac ſi nulla reſeruatio facta foret. includit omnẽ reſeruationem generalem. deci. 25. num. 2. de præbend. in antiq. 390
Clauſula, amoto, &c. tollit ſurreptionem taciturnitatis de tentionis beneficii alterius. deciſ. 38. nu. 1. de reſcript. in antiq. 284
Clemen appellanti. de appellat. non procedit quando nouua exceptio uel allegatio ex facto aduerſarii oritur. dec. 12. de appel nume. 3. in nouis. 192
Clemen. appellanti. non habet locum quando interlocutoria eſt talis cuius grauamen aliter reparari non poſſit. ibid. in ſi. 193
Clem. 1. de ſupplend. neglig. prælat. non habet locum in beneficiis mentalibus. deciſ. 2. de iniur. no. 3. in nouis. 169
Clement. ut calumnis. de re iudic. in quibus ſententiis ſibi locum uendicet. deciſ. 3. nu. 1. & 14. de ſenten. & re iu dic. in antiq. 363. 365. deciſ. 17. de ſenten. excom. io eiſdem. 45 2. deciſ. 1. nu. 3. de except. Biſig. 479
Clementina, 2. ut lite penden. fortius procedit in actore poſt decretam citationem, licet nondum executam. deci. 1 1. nu. 1. de dolo & contu. in antiq. 339
Clementi. cùm ei quem in ſin. an habeac locum in patrono uel ordinatio collatore. deciſ. 7. nume. 1. de præbend. Biſig. 490
Clericatus an ſufficienter dicatur probari per reputationẽ habitum & tonſuram, ab eo qui contra aliquem opponit de cauſ. ſi quis ſuadente. deciſ. 2. nume. 1. de probatio. Biſig. 477
Clericus contrahens matrimonium cum minore. 1 2. anno. an ſtatim amittat beneficium uel poſt copulam carnalẽ ſubſecutam. deci. 1. ou. 1. de ſpon. Biſig. 505
Clericus ſecularis idẽ eſſe non poteſt & remanere in clauſtro. cauſ. 36. dub. 65. ou. 3. Faſtol. 517
Clerici tenentur in beneficio ſuo reſidere. cau. 36. dub. 65. nume. 2. Faſtol. 527
Clericatus poſſeſſio licet inducat præſumptionẽ ſine alia probatione titulum tamẽ non erit ſufficiens ad adiudicandum beneficium. dec. 8. num. 2. de cauſ. poſ. & propne. in antiq. 330
Clericus quis probetur ex quaſi poſſeſſione clericatus an dec. 7. nu. 3. de teſtameo. in aotiq. 426
Clericus cootrahens matrimonium cum impubere perdit beneficium etiam noo ſecuta copula. dec. 1. nu. 1. de ſponſalib. in antiq. 444
Clericus etiam in reali debet gaudere priuilegio clericali, ut corã iudice eccleſiaſtico conueniatur. deciſ. 5. no. 1. de foro competen. in antiq. 325
Clericus exiſteos in poſſeſſione clericatus oon habet pro bare titulum clericatus, duntamen ſit poſſeſſor beneficii, aliàs ſecus. deciſ. 13. oume. 1. de probatio. in antiq. 346
Clericus habens adminiſtrationem poteſt fructus beneficiorum obligare. dec. 1. nu. 3. de ſolutionib. in antiq. 424
Clericus in uita fructuario æquiparatur: ſed cùm moritur uſuario aſſimilatur. deciſ. 41. nume. 2. de probationib. io antiq. 350
Clericus oon habens adminiſtrationẽ poteſt de fructibus teſtari cui ab inteſtato eccleſia ſuccedit. ibid. nu. 4.
Clericus obligans ſe ſimpliciter, non obligat fructus beneficiorum ſuorum niſi in utilitatem eccleſiæ uerſum ſit debitum. deci. 1. nu. 2. de ſolutio. io antiq. 424
Clericus quis reputatur ex habitu & tonſura. deciſ. 13. nu. 3. de probat. in antiq. 346
Clericus rediens ad beneficium non dicitur ſpoliare in ca ſu cap. ſi beneficia de præb. lib. vj. & io eodem caſu non licet propria authoritate redire ad beneficiũ dimiſſum & per alium occupatum. deciſ. 7. nu. 1. de reſtit. ſpoliat. in antiq. 333
Clericus rediens ad ſuum beneficium quod dimiſerat: ſi alium in poſſeſſione inuenerit non debebit propria authoritate illum poſſeſſione ſua ſpoliare. ibidem. nu. 2.
Clericus ſi cõtrahat matrimonium cum minore 1 2. anno. an ſtatim perdat beneficium uel ſubſecuta copula. dec. 1. nume. 1. de ſponſal. in antiq. 444
Clericus ſuccedens laico an ſit ſubiectus ſtatuto quibus erat ſubiectus laicus. dec. 5. de foro compe. io antiq. 325

Clerici per legē diuinā ſunt exempti à iuriſdictione layci. dec. 10. nu. 4. de conſuet. in antiq. 295
Clerici ſimplicis fructus etiam poſt mortem poſſunt eie-duoribus applicari. dec. 1. nu 4. de ſolutio. in antiq. 424
Clericus citari poteſt in ualuis eccleſiæ ſuæ in qua reſidere tenetur: & hoc quando agitur de illa eccleſia. decis. 1. in addit. 1. de dolo & contu. in nouis. 141
Clericus coniugatus qui contraxit cū unica & uirgine incedens in habitu & tonſura gaudet priuilegio clericali. dec. 3. de ſenten. excommu. in nouis. 271
Clericus poteſt & debet etiam aliis clericis contradicentibus bona eccleſiæ malè alienata repoſcere. deciſ. 11. de iudic. in nouis. 112
Clericus ſecularis impetrans beneficium tanquam ſeculare probare debet ſtatum ultimum fuiſſe ſecularē. deci. 2. de præbend. num. 2. in nouis. 222
Clericus ſimplex in uim clauſu. cæterum. poteſt pauperi clerico de beneficio per eum acceptato prouidere. deci. 29. de reſcrip. in nouis. 32
Clerico minori coram iudice laico litiganti authoritate cuius prouidebitur de procuratore ad lites. dec. 7. de iu. onm. 6. in nouis. 111
Clerici nō coguntur ſuſcipere tutelas. deci. 7. in fin. de iud. in nouis. 112
Clerici ſeu beneficiati qui ſuccedūt in onere & honore & uniuerſo iure. prælato defuncto poſſunt proſequi litem à ſuo prædeceſſore inchoatā. dec. 13. de proc. in no. 87.
Clericorū bona gaudent eodem priuilegio cum bonis eccleſiaſticis. dec. 7. in fin. de iudic. in nouis. 112
Clericatum anteceſſoris probatur ex reputatione per triēnium. dec. 11. de filiis præsby. num. 5. in nouis. 60
Clericatus illegitimi etiam probatur per famā coadiuuatam aliquibus coniecturis. ibid. nu. 13. 61
Clericatus illegitimi probatur per literas promotionis ad diaconatum, etiam ſi detur quòd ille ordo nō fuit collatus à proptio epiſcopo. ibid. nu. 14. 61
Clericatus poſſesſio per aliqua tēpora abſque alia probatione an ſufficiat. deciſ. 8. nu. 1. de cauſa poſſeſſ. & proprieta. in antiq. 330
Codicilli trahuntur ad tempus teſtamēti. dec. 13. de prob. nu. 4. in nouis. 162
Cohabitatio ſuperueniens poſt infantiam & pubertatem ratificat matrimonium per infantes cōtractum. deci. 1. de ſponſa. in nouis. 266
Cognatio ſpiritualis propter miniſtrationem ſacramentorum non contrahitur propriè ſicut cum illa quam tenuiſſet in baptiſmo uel ei baptiſmū miniſtraſſet. dec. 4. nume 4. de fil. presbyter. in antiq. 305
[C]ognitio incipiēda eſt ab his de quibus facilior eſt probatio. dec. 29. nu. 5. de ſenten. & re iudi. in antiq. 368
Collatio afficit perceptionem fructuum. deciſ. 2. nume. 4. de priuileg. in antiq. 448
Collatio beneficii præfertur reſeruationi in concurſu. dec. 29. nu. 1. de reſcrip. in antiq. 281
Collatio beneficii ubi debeat fieri per epiſcopū cū conſilio capituli excludit expectātē ad beneficium cōmuniter pertinens epiſcopo & capitulo. deciſ. 79. nu. 1. de reſcrip. in antiq. 290
Collatio beneficii uacaturi non poteſt committi ſingulari perſonæ, ſed bene generali uicario: ſecus ſi beneficium uacaſſet. dec. 4. nu. 1. de offi. uica. in antiq. 306
Collatio beneficii probari poteſt per teſtes & inſtrumēta dec. 38. nu. 1. de probatio. in antiq. 350
Collatio facta ab ordinario infra menſem datum impetranti ad acceptandum non ualet, ſi tamē purificatio infra mēſem fiat. deciſ. 23. numer. 1. de præb. in antiq. 390
Collatio facta ab ordinario infra menſem datum expectantibus ad acceptandum, etiam ſi apparet expectātes nō acceptaſſe infra menſem non ualet. ibid. deci. 27. nume 1. 391
Collatio facta ab eo qui eſt in quaſi poſſesſione iuris conferēdi ſicut & præſentatio ualet. deciſ. 14. nume. 1. de iure patro. in antiq. 442
Collatio beneficii reſignati in manibus non habentis poteſtatem admittēdi reſignationem an ualeat. deciſ. 3. nu. 1. de renuntiatio. Biſig. 461
Collatio canonicatuum pertinet ad prælatum eccleſiæ de conſilio ſui capituli. dec. 8. nu. 2. de præb. Biſig. 490
Collatio de beneficio reſeruato non expreſſa reſeruatione cū clauſula dummodo non ſit alteri ius quæſitum. ualet deciſ. 22. de præbend. Biſig. 494
Collatio beneficii alterius diœceſis uniti beneficio meæ diœceſis ad me dicitur ſpectare. addi. dec. 6. de renunci. nume. 2. in nouis. 56
Collatio beneficiorum an per epiſcopum poſsit committi uicario alicuius epiſcopi. dec. 7. de offic. uicar. num. 8. in nouis. 68
Collatio & in poſseſſionem inductio an ſint diuerſa. dec. 16 de conceſ. præben. nu. 1. in nouis. 246
Collatio facta monacho de beneficio clericis ſecularibus aſsignari conſuetudo, eſt ipſo iure nulla, niſi monachus ipſe diſpenſetur. dec. 28. de præb. nu. 1. in no. 236
Collatio facta per epiſcopum de beneficio ſpectāte ad præſentationem laici ipſo contempto eſt irrita. deci. 5, ultra medium. de rer. permuta. in nouis. 256
Collatio facta monacho de beneficio conſueto clericis ſecularibus aſsignari, eſt ipſo iure nulla niſi habeat diſpenſationem. deci. 28. de præben. nu. 1. in nouis. 236
Collatio lite pēdente facta à capitulo à quo petebatur præbenda an teneat. deciſ. 3. ut lite penden. in nouis. 126
Collatio præbendarum eccleſiarum cathedralium & collegiatarum cuius ſit. deci. 4. de conceſ. præbend. nume. 1. in nouis. 240
Collatio, præſentatio, inſtitutio, & electio differunt. deci. 6. de renun. in nouis. 56
Collatio pro præſentatione quandoq; ſumitur. deciſ. 27. de præben. nu. 1. in nouis. 236
Collatio ſeu præſentatio facta per poſſeſſorem etiam uiolentum, de cuius uiolentia clarè non conſtat, ualet & tenet: quæ conſtito de uiolentia & mala fide uenit caſſanda. dec. 7. de iure patro. in nouis. 264
Collationis alicuius literis ordinarii uel delegati abſq; notarii & teſtium ſubſcriptione in præiudicium impetrantium non creditur. dec. 10. de proba. in nouis. 160
Collationis pertinentiam ſufficit probare reputationem & famam. deci. 3. de probat. in nouis. 158
Collatio facta ad mandatum Papæ de beneficio reſeruato, ualet, etiam ſi de reſeruatione non ſit facta mentio in literis. deci. 59. nu. 1. de conceſ. præbend. in antiq. 412
Collatio facta per ordinarium infra menſem datum expectanti etiam quòd papa mādauerit dictam collationem confirmari, ſi tamen alteri non fuiſſet ius quæſitum, non ualet nec tenet. dec. 25. nume. 2. ibid. 404
Collatio ordinarii facta infra menſem expectāti datum an ſit ualida ſi appareat expectantem non acceptaſſe infra menſem. dec. 21. nume. 2. ibid. 403
Collatio præſumitur fuiſſe facta intra tempus habile. dec. 12. nume. 2. de iure patro. in antiq. 442
Collatio ſola in ſpiritalibus transfert ius: ſecus in contractibus. deci. 87. nu. 2. de reſcrip. in antiq. 291
Collatio uel præſentatio ubi communiter pertinet ad abbatem & conuentum, tutius eſt quod abbas præſentet de conſenſu & uoluntate capituli. dec. 19. nu. 1. de præb. in antiq. 389
Collator poteſt aſsiſtere in lite illi cui cōtulit beneficium. dec. 4. nu. 1. de exceptioni. in antiq. 360
Collator quando impeditur in ſuo turno habet ſequentem turnum. dec. 21. num. 1. de præb. in antiq. 390
Collatio facta alteri per papam ad inſtantiam epiſcopi collitigantis non reuocatur per uiam attentati. deci. 13. nu.

1. de

1.de appel.Biſig. 484

Collatio facta per intruſum in dignitate reſeruata an ualeat.dec.4.num.1.de præbend.Biſig. 489

Collatio facta ab ordinario de beneficio iam collato per papam qui deceſsit antequã eius collatio ſortita fuit effectum, an teneat etiam ſi d. Papa ordinaſſet in euentũ io quẽ dicta eius collatio non ſortiretur effectum,quòd dictum beneficium ſicut erat antea remaneret reſeruatũ: quæ ordinatio a ſucceſſore non fuit recepta.deci.9.nu.1 de præbend Biſig. 490

Collator habet prouidere de præbẽda recepto in canonicum.dec.11.num.3.de conceſ.præbend.Biſig. 500

Collatori ad conferendum quando incipiat currere tempus.dec.7.num.3.de.præbend.Biſig. 490

Collector cameræ apoſtolicæ habens poteſtatem limitatã deputandi in eadem ciuitate & diœceſi unũ ſubcollectorem duntaxat, an uigore dictæ poteſtatis poſsit plures ſucceſsiuè deputare.dec.9. de off. deleg. num. 1. in nouis. 73

Collector non priuat quẽ cui contulit beneficium ſine cauſa.deci.23.de præben.num.3.in nouis. 233

Collectores,poſſunt unum tantum ſubcollectorẽ deputare in qualibet ciuitate & diœceſi.deciſ.9.de offi. deleg. in nouis. 73

Collectores ſunt nuntii ſedis apoſtolicæ,& gaudent certis priuilegiis, & honoribus ſicut capellani papæ. deciſ. 12.circa med.de præben.in no. 227

Collectorum facultas debet probari per literas.dec.10.de offic.deleg.num.1.in nouis. 74

Collectorũ poteſtas debet per literas probari: ſecus ſi ſub collectoribus. deciſi. 10. de officio delega. nume. 1. in nouis. 74

Collectoriæ & ſubcollectoriæ officium an in inuitum conferri poſsit.deci.12.de præbend.num.1. in nouis. 227

Colonus non habet ius in re.dec.2.nume.4. de emptio. & uenditio.in antiq. 419

Colonus uel inquilinus conuentus actione reali debet nominare dominum,aliàs non præiudicare t domino ignoranti.dec.4.num.1.de iudic.in antiq. 320

Commenda non dat ius.deci.1.nu.2.de præbend.Biſig 489

Commẽdatarius nõ facit fructus ſuos, nec eſt prælatus in beneficio: ſed ſimplex procurator habens cauſam legitimæ adminiſtrationis,& habet ius tẽporale.ibi.nu.3. 489

Commiſsio ſuper cauſis motis & mouendis cõprehendit cauſas duntaxat exortas.dec.18.de reſc.in nouis. 20

Commiſsio ſub uerbis generalibus cõcipienda. dec.18.de reſcrip.num.4.in nouis. 20

Commiſsionem impetrans pro alio ſine mandato, cõdemnatur in expenſis, & intereſſe. dec.34. de reſcrip.in nouis. 36

Commiſsiones Auditorũ Rotæ ſunt ſtrictiſsimè interpretãdæ.dec.18.circa medium. de dol.& cõtu.in nouis. 149

Commiſsiones communes ſunt omnibus uolentibus uenire ad causã.dec 40.circa mediũ.de procur.in nouis. 102

Commiſsiones pro intereſſe,ac pro nullitatibus & attẽtatis non dantur in ultimis audientiis.dec.8.de reſcrip.nume 10.in nouis. 15

Commiſsiones ſunt communes actori & reo.dec.17.de dolo & contuma.num.4.in nouis. 148

Cõmiſsionibus impetratis ſuper appellationibus in curia interpoſitis data non apponitur, & ideo præſentatio nõ autem impetratio attenditur ibidem.

Commiſsio impetrata eadem hora qua appellatum extitit in dubio præſumitur poſt appellationem emanaſſe.ibid.

Committi non poteſt quòd nondũ habetur.dec.6.in prin. de offic.deleg in nouis. 71

Commiſsio an cenſenda ſit ſurreptitia in qua non ſit mentio de litiſpendentia inter alios ſuper eadem re.cauſ. 35. dub.64 nu. 1.Faſtol. 527

Commiſsio impetrata ante dationem apoſtolorum an ualeat.dec.6.nume. 1.de reſcrip.Biſig. 457

Commiſsio in qua quis tacet duas ſententias cõtra ſe latas & petit ſe admitti ad dandos obiectus,non obſt.capit.ut circa.de elect.lib.vi.non cẽſetur ſurreptitia.deci.4.nu.1. de reſcrip.Biſig. 457

Commiſsio per præſentiam partium impetrata, & citatio executa in perſonã procuratoris cuius reuocatio ad ſui notitiam nõdum deuenerat,an deuoluat cauſam.dec.3 num.1.de reſcript.Biſig. 456

Confeſsio ſimplex quam fecit reus ad libellum actoris nõ dicendo animo litem conteſtandi &c. non inducit litis conteſtationem: ſecus ſi haberet conditionem annexã dec.1.num.1.de lit.conteſta.Biſig. 469

Commiſsio ubi facta fuerit alicui de beneficiis cũ uacauerint cõferendis,an uigore ipſius poterit talis recipere reſignationem. deciſio. 2.num.1.de renuntiatio. Biſig. 461

Commiſſa de ſpeciali mandato ex certa ſcientia & proprio motu facta cenſetur.deci.60.in fin.de appel.in nouis. 215

Commiſsio acceſſoriè impetrata contra abſentem non eſt ei in partibus intimãda,ſed in uim illius poteſt deinceps per audientiam procedi.dec.15.de reſcript.in nouis. 19

Commiſsio acceſſoriè impetrata non eſt in partibus intimanda.dec.15.de reſcrip.num.1.in nouis.

Commiſsio cauſæ in eo ſtatu in quo erat coram primo auditore ualet non expreſſo aliter ſtatu cauſæ. deciſ.20. de reſcrip.in nouis 21

Commiſsio cauſæ facta ſecundo iudici in eodem ſtatu in quo reperiebatur uidelicet primo,licet non ſpecificetur aliter ſtatus ipſe ualet.dec.11.nu.1.de reſcr.in anti. 278

Commiſsio cauſæ iniuriarum criminaliter ad hoc ut cenſeatur conceſſa,requiritur mentionem expreſſam de iniuriis in ſignatura fieri.dec.2.num.1, de iniur. & damno dato. in antiq. 449

Commiſsio cauſæ pendentis extra curiam Roma. facta in curia tacita litiſpendentia non ualet.deciſ.2e.nume.1.de reſcript.in antiq. 279

Commiſsio facta monacho habenti adminiſtrationem uel officium in eccleſia cathedrali non facta mentione de monachatu,ualet maximè in literis gratiæ.dec.8.num.1 reſcrip.in antiq. 278

Commiſsio habens clauſulam,conſtito de aſſertis antequã cognoſcatur pars eſt uocanda.dec.21.num.1.de reſcript. in antiq. 279

Commiſsio impetrata pendente termino ad dandum apoſtolos ualet,licet uirtute eiuſdem nõ poſsit procedi niſi elapſo dicto termino dec.52.num.1.de reſcr.in antiq. 285

Commiſsio impetrata in cauſa grauaminis pendente termino ad dandum apoſtolos non ualet.dec.54.num.2.de appellatio.in antiq. 286

Commiſsio per quã petitur quòd in cauſa procedatur ſummariè,ſi ſignetur ſic,audiat A.& iuſtitiam faciat, non cẽſetur commiſſus proceſſus ſummarius præpetitus, licet in corpore ſupplicationis nihil fuerit deletum. dec. 10 nume.1.de reſcipt.in antiq. 278

Cõmiſsio ſignata,ut ſola facti ueritate inſpecta procedat, facit ut poſsit iudex abbreuiare terminos de ſtylo ſeruari conſuetos.dec.25.de reſcript.in antiq. 280

Commiſsio ſuper eadem cauſa ſi pluribus auditoribus ſignata fuerit, ille ſolus audiet cui primò præſentata fuerit.dec.1.num.1.de conſtitutio.in antiq. 276

Commiſsio ſi impetratur per partium præſentiam ſufficit eas eſſe præſentes tempore quo proceditur corã iudice: & petens poſt concluſionem cauſæ attentata reuocari non auditur.deciſ. 26.num.1.de appel.in antiq. 376

Committi an poſsint alteri committenda.deciſ.9.nume.1. de offi.uicar.in antiq. 307

Commiſsio cauſæ ſuper ſpoliatione,occupatione,& detentatione alicuius caſtri quod impetrans dicit in commiſſione ad ſe pertinuiſſe & pertinere, an comprehendat etiam petitorium.deci.9.de cauſ.poſſeſſ.& propriet.nu. 1.in

1.in nouis. 123.

Commiſſio cōtra laicum non comprehēdit religioſum. deciſ.8.num.3.de reſcript.in nouis. 15

Commiſſio contra duos non dat iuriſdictionem inter illos duos ſublato de medio ipſo committente.dec.12. de reſcript.in nouis. 17

Commiſſio debet remitti ad regentem quādo aliquid fuit per reum omiſſum.deciſ. 28.de reſcrip.nu.6.in nouis. 31

Commiſſio epiſcopi facta ſuo uicario generali, quòd reſignationem certi beneficii recipiat & conferat, an ualeat & an probari poſsit per teſtes.deciſ.5.num.1.de offi.uic. in nouis. 65

Commiſsio epiſcopi uiua uoce facta de beneficio conferendo an ualeat? ibid.

Commiſſio eſt ſurreptitia in qua dicitur non datā petitionem ſi data fuit una quæ non erat bona.dec.7.de reſcri. num.1.in nouis. 14

Commiſſio & ſubdelegatio probatur per literas ſolo ſigillo delegati ſigillatas. dec.10.de proba.in nouis. 160

Commiſſio expreſſa neceſſaria eſt ad ſummariè procedendum.deci.28.de reſcript.num.2.in nouis. 31

Commiſsio impetrata per A.contra B.& C.ſi A.ſuccumbat non erit ualida quò ad B.& C.uolentes inter ſe agere.deci.12.de reſcr.num.1.in nouis. 17

Commiſſio impetrata ſuper bonis non tunc, ſed poſteà ante litem conteſtatam impetranti ceſsis,& donatis ualet. dec.19.de reſcri.num.1.in nouis. 21

Commiſsio impetrata in curia per filiumfamilias in patria poteſtate conſtitutum ſine conſenſu patris in cauſa prophana in princ. an ualeat? deci.6. de iudi.in nouis. 110

Commiſsio impetrata in curia non eſt niſi quædam diſtributio unde ualet ſi fuerit impetrata per excommunicatum per non habentem mandatum.& quécunque etiam inhabilem. ibidem. num. 2.

Commiſſio in qua plura narrantur quorum aliqua ſunt uera,& aliqua falſa,ſi ex ueris poteſt ſequi effectus & concluſio ualet.deci.7.de reſcri.num.1.in nouis. 14

Commiſſio in qua plura exprimuntur non eſt ſurreptitia ſi unum iuſtificetur, quod ſit releuans.deci.7.de reſcript. in nouis. 14

Commiſſio plura copulatiuè continens qualiter ſit admittenda.deci.7.de reſcript.num.2.in nouis. 14

Commiſſio prima habens quòd ſummariè &c.procedatur ſeruit in quacunque inſtantia.dec.3.de reſcript.num. 17. in nouis. 7

Commiſſio prima ſufficit etiam ſi impetretur nouum ius. deci.18.de reſcript.num.3. in nouis. 20

Commiſſio pro articulis admittendis poſt terminum non ſe extendit ad ſecundā & tertiam inſtantiam. dec. 11.de reſcript.nume.1.in nouis. 17

Commiſſio quòd articuli obiectiui admittātur poſt terminum non ſe extendit ad ſecundam & tertiam inſtantiam ſi in illis meliùs ſpecificari poſſunt. dec. 11.de reſcript. in nouis. 17

Commiſſio ſignata arbitrio iudicis & cū ſimilibus clauſulis quid operetur.dec.9.de reſcript.num.2.in nouis. 16

Commiſſio ſignata audiat & procedat ſummariè quid operetur.deci.9.de reſcript.in nouis. 16

Commiſsio immediatè poſt appellationē à diffinitiua præſentata fuerit,præſumitur fuiſſe impetrata ante appellationem.dec.2.de except.num.1.in nouis. 271

Commiſsio ſi ſignetur audiat &c. & procedat ſummariè &c.omnia in ea petita quò ad modum procedendi dummodo cancellata non fuerint cenſentur conceſſa.deciſ.9 de reſcript.in nouis. 15

Commiſſio ſuper cauſis motis & mouendis obtenta extenditur ad cauſas duntaxat tunc exortas.deci.18.de reſcrip. in nouis. 20

Compenſatio quamuis ipſo iure competat: debet tamen peti ab homine. deciſ.25.nu. 4. de appellationibus. in antiq. 371

Compromiſſum ſi ſit in tres uel in duos, ſic quòd ipſi tres uel duo eorum cognoſcere & pronunciare poſsit ut arbitri ſeu arbitratores & amicabiles compoſitores, & non ſeruato iuris ordine: ſi omnes tres cognouerunt,& tandem duo tantum pronunciauerunt non uocato tertio etiam præſente.ualet eorum duorum pronuntiatio. deci.3.de arbitr.in antiq. 318

Compromitti poteſt de ſpirituali in laicum cum clerico authoritate ſuperiori. deci.46.nume.2.de conceſſ.præbend.in antiq. 408

Compulſoria debet decerni etiam poſt concluſionem cauſæ,parte tamen uocata.deciſ.37.nu.1.de proba. in antiq. 350

Compulſoria conceditur etiam non citata parte.ibid.dec. 42.num.1. 351

Compulſor aſſumptus uigore compulſus an debeat eſſe qualificatus iuxta c.ſtatutum.de reſcript.in 6.dec. 50. in add.de reſcript.in nouis. 34

Compulſores habent duntaxat requirere habentes inſtrumenta ad cauſam neceſſaria ad tradendum parti petenti ſub pœnis & cenſuris per auditores latis,& non per eos fulminandis.dec.1.in fine de fide inſtru.in nouis. 269

Conceſsio generalis non includit quæ concedenti ſunt ſpecialiter reſeruata.dec.29.num. 2.de præb.in nouis. 237

Concluſio in cauſa ſecundum æquitatem Rotæ etiam in cauſa prophana non excludit probationem per inſtrumēta, & literas. deci.2.in fine de reſtitutio.in integ. in nouis. 104

Concluſio in cauſa præcludit uiam reuocationis attentatorum ſicut ſuſpenſio petitorii.deci.4.ut lit.pend.nume.2. in nouis. 126

Concluſio in cauſa beneficiali non eſt neceſſaria: ſecus in prophana.dec.1.de teſtib.num.1.in nouis. 164

Concluſio in cauſa non impedit quò minus teſtes recipi poſsint ſuper habilitatibus impetrantis, & ſuper recognitione ſigillorum,& ſignorum,notariorum pro informatione iudicis.deciſ.2. de teſtib.in nouis. 164

Concluſio in cauſa reuocatur per admiſſionem articulorum.dec.12.num.1.de renun.in antiq. 301

Concluſio in cauſa debet fieri aliqua parte inſtāte,aliàs poteſt appellare.dec.5.num.1.de iudi.in antiq. 320

Concluſio in cauſa etiam prophana poteſt reuocari ſi per producta iura de nouo uideatur auditori reuocanda.ibidem dec.8.num.1. 320

Concluſio in cauſa excludit etiam probationem per inſtrumēta,& hoc in prophanis ſecus in beneficialibus.dec.1. num.1. de probat.in antiq. 344

Concluſio ſi reuocetur ad inſtantiam illius qui eam procurauit expenſæ per ipſum ueniunt reficiendæ. dec.10 nu. 1.de iudi.in antiq. 321

Concluſio in cauſa excludit recognitionem ſeu emendationem defectus inſtrumen.per notarium faciendam.cau. 25.dub.48.num.1. Faſtol. 523

Condemnatus ad perpetuum carcerem nō cenſetur priuatus ſuo beneficio. dec.5. nume.1.de ſen. & re iudic.Biſig. 488

Condemnatus de crimine eſt infamis.ibid. nu.2.

Condemnatus ad perpetuos carceres uidetur condemnatus in metallum. ibid. num.3.

Condemnatus actione iniuriam criminaliter, efficitur infamis: ſecus ſi ciuiliter actum fuerit contra ſe. dec.2 nu. 3. de iniu.&dam.dat.in antiq. 449

Conditio quæ apponitur in literis pauperum potius dirigitur ad prouiſionem & eius affectum quàm ad acceptationem.dec.7.nume.5.de conceſ.præbend. Biſig. 497

Conditio quæ inhæret actui & eſt de ſubſtantia & natura eius non ſuſpendit acquiſitionem poſſeſsionis.deciſio.9 num.3.de conceſſ.præbend.Biſig. 498

Conditio expirat expirante re circa quā uerſatur, deciſ.

Index.

13.ut lite penden.num.2.in nouis. 129
Conditio ex lege competit quando non eſt prouiſum per ius de iure & modo agendi.deciſ.1.de reſtitutin.ſpoliar.nu.3.in nouis. 131
Conditio in poteſtate grauati poſita poteſt per ipſum grauatum declarari.dec.12.de re iudica.nu.2.in nouis. 179
Conditio quæ ſuſpendit effectum gratiæ ſuſpendit etiam effectum decreti tanquam acceſſorij ad dictam gratiam cuius naturã ſequitur.dec.3.de conceſ.præb.in no. 240
Conditio ſi idonei fuerint in gratiis beneficialibus appoſita quid importet.dec.12.de conceſ.præb.nu.4.in nouis. 243
Conditione non niſi adueniente ius aliquod habere dicitur ille cui ſub conditione caſuali aliquid debetur.dec.26.de præben.num.2.in nouis. 234
Conditio turpis uel impoſsibilis quando uitiat relictũ.deciſ.10.num.3.de teſtamen.in antiq. 430
Conferre eſt uoluntariæ iuriſdictionis.addit.dec.7.de offi.uica.nu.5.in nouis. 68
Conferendi beneficia ſuorum familiarium ſi alicui concedatur facultas & unus deſierit eſſe familiaris, an ueniente caſu poſsit cõferre beneficia eius.dec.31.nu.2.de præben.in antiq. 392
Conferenti beneficium inhabili non currit tempus ut deuoluatur beneficium propter negligentiam.dec.9.nu.3 de reſtitu.ſpolia.in antiq. 333
Confeſsio extraiudicialis regulariter probat,& quid in delictis.dec.1.de confeſ.nu.1.in nouis. 155
Confeſsio extraiudicialis infamat confitentem: redditque illum punibilem.ibid.nu.2. 155
Confeſsio non recipit uerborum extenſionem.deciſ.3.de libel.oblatin.nu.2.in nouis. 115
Confeſsio prælati an & quando eccleſiæ præiudicet.dec.3.de confeſ.nu.1.& 2.in nouis. 156
Confeſsio procuratoris cum confeſsione domini eſt cõcordanda.dec.4.de confeſ.in nouis. 156
Confeſsio procuratoris reuocari poteſt per dominum etiã ſi facta ſit in articulis medio iuramento datis.deci.19.de procura.in nouis. 90
Confeſsioni factæ in una cauſa quis contrauenire poteſt, etiam ſi ueniat ut ceſsionarius alienus in alia cauſa inter diuerſas perſonas.deci.34.eo.tit.nu.3. 97
Confeſsio emiſſa in abſentia partis, dumtamen cum cauſa, an ſit ſufficiens ad probandũ.dec.18.n.3.de prob.in antiq. 347
Confeſsio eſt una & prima pars ſatisfactionis poſt contritionem.dec.1.nu.16.de hæretic.in antiq. 447
Confeſsio facta per aliquem tanquam teſtem in uno iudicio non præiudicat ſibi in alio iudicio tãquam parti.deci.4.nu.1.de confeſ.in antiq. 344
Confeſsio facta in uno iudicio nocere debet in alio.ibid.num.2.
Confeſsio partis non ſufficit ad effectum adiudicãdi beneficium.dec.44.nu.1.de teſti.& atteſta.in antiq. 356
Confeſsio peccati eſt pars pœnitentiæ.deci.1.nu.5.de hæretic.in antiq. 446
Confeſsio procuratoris facta domino ſciente præiudicat ipſi domino.dec.2.nu.5.de confeſ.in antiq. 344
Confeſsionem factam in uno iudicio tenetur confitens ſeruare illam in alio.dec.8.nu.11.de teſta.in antiq. 418
Confeſsio rei in cauſa matrimoniali, conſanguinitatis,uel affinitatis, & beneficialis non prodeſt actori.deci.2.nu.4 de lit.conteſt.Biſig. 470
Confeſsionem recipiens pro ſe,debet etiam illam recipere contra ſe.deci.17.nu.2.de reſtit.ſpol.in nouis. 139
Confeſsio rei non probat titulum.ibid.& deci.19.nume.8 eod.titu. 140
Confirmãs trahitur ad tempus confirmati, & non econtra.deci.13.de probat.nu.4.in nouis. 162
Confirmatio ſola ſuperioris tuetur poſſeſſorem, & omnia facta per eũ,licet electio caſſetur.deci.4.de cauſ.poſſeſ.& proprie.in nouis. 121
Confirmatio Papalis ex certa ſcientia ſupplet defectum ſolemnitatis,ſubſtantiale autem nõ,ſi cognitionem cauſæ,& uocationem partiũ adhibuiſſet.dec.2.de confirmatio.util.uel inutil.nume.1.in nouis. 225
Confirmatio Papæ ex certa ſcientia facta facit tranſactionem perſonalem realem.ibidem.
Confirmatio Papæ ex certa ſciẽtia quos defectus ſuppleat.ibidem.
Confirmatio electionis ubi probatur fuiſſe legitimè facta præſumitur electionem legitimè proceſsiſſe.deci.13 nu.2.de conceſſ.præb.in antiq. 401
Confirmans dicitur dare.dec.11.nu.7.de iure patr.in antiq. 441
Coniectura qualiter ſit probanda.dec.27.de reſcri.num.2.in nouis. 29
Coniuncta perſona an & quando admittatur pro coniuncta ſine mandato.deciſ.6.nu.1.& ſequenti.84.& deci.35.de procuratorib.in nouis.98.& deciſ.34.eod.titu.in antiq. 317
Coniuncti poſſunt prodeſſe ſed non obeſſe deciſ.6.in fin.addit.de procur.in nouis. 84
Conſcientia qualiter diffiniatur.dec.18.de conceſ.præbẽ.nume.3.in nouis. 248
Conſcientia ubi oneratur an inducatur electio induſtriæ perſonæ.ibid.
Conſcientiæ mentio in commiſsionibus ubi reperitur ſecundum aliquos importat potius monitionem quam cõditionem.ibidem.
Conſcientiæ alicuius ubi aliquid relinquitur, non admittitur aliàs contrarium probare uolens.dec.61.num 3.de reſcript.in antiq. 288
Conſenſus,& non concubitus facit matrimonium.deciſ.1 nu 2.de ſponſalib.in antiq. 444
Conſenſus an poſsit præſtari ante datã ſupplicationis.deci.4.de renuntia.nu.18.in nouis. 55
Conſenſus expreſſus ambarum partium requiritur, ut delegatus procedere poſsit extra locum.deciſ.15.de offic.delega.in nouis. 76
Conſenſus capituli non requiritur quando legatus unit ex cauſa.dec.2.de offi.legat.nu.1.in nouis. 79
Conſenſus Cardinalis non requiritur in gratia,ſi neutri.deciſ.24.de reſcrip.in nouis. 26
Conſenſus non poteſt præſtari poſt mortem quando procurator ante mortem nihil fecit, etiã ſi principalis porrexiſſet ſupplicationem.deciſ.4.de renun.nume.16.in nouis. 55
Conſenſus qui præſtatur poſt mortem dicitur formalis nõ obſtante regula de extendendo conſenſu.deciſ.4.de renuntia.nu.17.in nouis. 55
Cõſenſus expreſſus partiũ requiritur ut proceſſus factus per delegatum extra locum ſibi decretum ualeat.deciſ.15.de offi.deleg.nu.1.in nouis. 76
Conſenſus tacitus nihil operatur ubi ex iuris diſpoſitione requiritur expreſſus.ibid nu.2.
Conſentire facto plus eſt quàm uerbo.ibidem.
Conſenſus ubi requiritur,ſufficit quòd interueniat ex poſt facto,& tamen ſi actus ex poſt factus eſſet nullus hoc nõ ſufficeret.dec.3.de confeſ nu.4.in nouis. 156
Cõſentire facto plus eſt quàm uerbo.deci.13.de cõceſ.præbend.nu.3.in nouis. 244
Conſequitur quis ex perſona alterius quod ex perſona ſua non poteſt.dec.23.de re iudi.in nouis. 124
Cõſequens ſi fundatur in aliquo antecedenti: ſublato antecedenti tollitur.dec.10.nu.3.de præb.in antiq. 388
Conſeruator ubi eſt datus ad certum tempus finito tempore finitur eius officium etiam quò ad negotia cœpta.deciſ.5.nu.1.de offi.deleg.in antiq. 308
Conſilium mutari non debet in alterius præiudicium.dec.2.nu.

2.nu.3. de ſequeſtra.poſſeſ.& fruct.in nouis. 154
Conſtitutio ſiue ſtatutum canonicorum & capituli poteſt probari per teſtes quia ſcriptura non eſt de eſſe ſiue ſubſtantia legis uel conſtitutionis.dec.1.de conſti.in nouis.1
Conſtitutio & ſtatutum poſſunt probari per teſtes.ibid.
Conſtitutio papæ poteſt probari per teſtes, qui aſsiſtebant illi.deciſ.5.nu.1.de probat.in antiq. 345
Conſuetum fieri tacitè uidetur in diſpoſitionem uel conuentionem uenire cauſ.14.dub.46.nu.6.Faſt. 532
Cõſuetudo excludens ingreſſum religionem à ſucceſsione habet locum etiam ſi ingreſſus apoſtataret.dec.1.n.1.de conſuetu.Biſig. 460
Conſuetudo poteſt tribuere iuriſdictionem.cauſ.3.dub.8.nume.2 Faſtol. 560
Conſuetudo an minori ſpatio inducatur quàm præſcriptio deci.6.de conſue.nu.5.in nouis. 42
Conſuetudo contraria mandato in ipſo mãdato non expreſſa,an ipſum uitiet.deciſ.14.de præb.nu.2.in nouis. 228
Conſuetudo eſt in maioritate prælationis reſpicienda dec.4.de elect.nu.3.in nouis. 48
Conſuetudo interpretatiua inducitur minori ſpatio 2 annorum.deci.6.de conſue.nu.11.in nouis. 42
Conſuetudo optãdi in eccleſia in qua ſunt maiores & minores præbendæ tollitur per cauſ. derogatorias in literis apoſtolicis poſitas.dec.5.de conſue.in nouis. 40
Conſuetudo optionis præbendarum canonicalium quanti temporis ſpatio introducatur.dec.6.eod.tit.nu.9. 44
Conſuetudo optandi inducitur per 2.annos ubi præbendæ ſunt diſtinctæ.ibid.nu 9. 44
Conſuetudo optandi tollitur per clauſulam non obſtante.deci.5.de conſue.in nouis. 40
Conſuetudo optandi eſt contra ius.ibi.dec.3.nu.2. 44
Conſuetudo quòd receptus ultra numerum præbendarũ ualet optare minorem præbendam,ualet.deci.2.de conſuet.in nouis. 39
Conſuetudo quòd habens minorem præbendã poſsit optare maiorem ualet,licet non econtra.ibid.deci.3. 39
Conſuetudo quòd uxor ſuccedat uiro in mobilibus ualet.deci.1.de conſuetu.in nouis. 37
Conſuetudo quòd receptus ultra numerum acceptet maiorem præbendam ualet. deciſ. 2. de conſuet. in nouis. 39
Conſuetudo ualet quòd habens minorem acceptet maiorẽ præbendam,& econuerſo,ibidem. 39
Conſuetudo ſecundum ius &c.præſcribitur ſpatio decem annorum.deci.3.de præbend in nouis. 44
Conſuetudo ſecundum uel præter ius præſcribitur x.annis deci.6.de conſue nu.8.in nouis. 44
Conſuetudo ualet quòd uxor ſuccedat uiro in mobilibus iuribus & actionibus liberis ſtantibus.deciſ.1.de cõſue.in nouis. 37
Conſuetudo unius loci nõ concludit de alio loco.dec.6.de conſue.num.6.in nouis. 44
Conſuetudine an tertia legitima & iure naturæ debita diminui poſsit.dec.1.de conſuet.in nouis. 37
Conſuetudo alterans formam iuris in alienatione bonorũ eccleſiaſticorum, ualet. dec.1.nume.1.de conſuet.in antiq. 37
Conſuetudo Anglicana quòd rex habeat iuriſdictionem in clericos ſolutos in actionibus ciuilibus & perſonalibus merè uel criminaliter,ubi agitur ciuiliter non ualet.dec.10.nume.1.de conſuetu.in antiq. 295
Conſuetudo attenditur circa electionem beneficiorum & collationes.dec.11.num.2.de conſuetu.in antiq. 296
Conſuetudo contra ſubſtantiam actus non ualet.dec.6.nume.3.de conſuetu.in antiq. 293
Conſuetudo contra ius naturale non ualet.ibid.nu.3.
Conſuetudo contra libertatem eccleſiæ non eſt ſequenda, nec tenenda.dec.3.num.4.de conſuetu.in antiq. 292
Conſuetudo eccleſiæ in qua eſt certus numerus canonicorum uel præbendatum,diſponens quòd habens dignitatem ſine præbenda non poſsit acceptare primam præbendam uacaturam,non ualet.deciſ.3[?].nume.1.de conceſſ.præbend.in antiq. 406
Conſuetudo non poteſt tollere ius naturale in totum, ſed bene in parte.dec.7 num.2.de conſuetu.in antiq. 293
Conſuetudo quæ ſecundum ius commune dicitur de re præſcribenda, decennio inducitur.dec.12.nume.2.de probatio.in antiq. 348
Conſuetudo quod quis debeat renũtiare beneficijs ſuis antequam admittatur in canonicum præbendatum in aliqua eccleſia non ualet.dec.4.num.1.de conſuetu. in antiq. 293
Cõſuetudo quod quis poſsit excommunicari ſine ſcriptis, non ualet.ibid.dec.5.num.1. 293
Conſuetudo quòd in inſtrumento non ponatur locus nec dies non ualet.ibid.dec.6. 293
Conſuetudo quòd inferior epiſcopo poſsit inſtituere uicarium ad tẽpus in eccleſia curata non ualet,licet ea priuilegio poſſet.dec.14.num.1.de conſuetu.in antiq. 297
Conſuetudo quòd iudex laicus cognoſcat de iure patronatus non ualet. deciſ. 3. numer. 1. de conſuetu. in antiq. 292
Cõſuetudo quòd uxor ſuccedat uiro in omnibus bonis mobilibus etiam extãtibus filiis,&c.ualet deciſ.7.num.4.de conſuetu.in antiq. 293
Conſuetudo quòd laici iuriſdictionem habeãt in clericos in actionibus ciuilibus & merè perſonalibus an ualeat deci.10. num.1.de conſuetu.in antiq. 295
Conſuetudo quòd epiſcopus in aduẽtu ſuo poſsit canonicum in unaquaque eccleſiarum ſuæ diœceſis ponere an ualeat.dec.11.num.1.de conſuetu.in antiq. 296
Cõſuetudo ubi eſt quòd acquiſita per coniuges æqualiter diuidantur,poteſt alter eorum huic conſuetudini renũtiare.dec.12 num.1.de conſuetu in antiq. 297
Conſuetudo uel ſtatutũ de optando non obſtat apoſtolicis impetrationibus. deci. 2.nume.1.de conſuetu. in antiq. 219
Contentum ſequitur naturam continentis.dec.7.num.2.de rebus eccleſ.non alien.415.& dec.15.num.2.de iure patrona.in antiq. 443
Conteſtatio litis non requiritur in poſſeſſorio cauſæ beneficialis.dec.4.num.1.de litis conteſt.in antiq 316
Contractus innominati re integra pœnitentia diſſoluitur, & quomodo agi poſsit ad intereſſe.deci.8.nu.3.de procurat.in antiq. 313
Contrahentibus non licet circa quantitatem uel qualitatẽ ponderis uel menſuræ in mercibus ſe decipere.deciſ.2.num.4.de pact.in antiq. 319
Contractus fictitius differt à contractu fraudulento.deci.1.de donat.num 3.in nouis. 219
Contractus ſimulatus dicitur,quãdo ſimulatur contractus fieri,& non fit ita.ſicut ſimulatur.ibid.
Contractus tribus modis dicitur,fictitius, imaginarius, & ſimulatus: & de eorum effectibus.ibid.nu.4.
Contractum fictitium eſſe allegant, fictionis ſpeciem exprimere,niſi cauſa,ea qua colligi ualeat,declaretur,non ſufficit.ibid.num.6. 260
Contrariorum eadem eſt diſciplina.cauſ.5.dub.26.num.5.Faſtol. 513
Contrariorum natura eſt quòd uno poſito eodem actu cenſetur reliquum reuocatum.dec.1.in prin.de teſti.in nouis. 164
Contumacia actoris eſt maior rei contumatia.deciſ.53.de appell.in nouis 211
Contumaciæ partium compẽſãtur.deciſ.64.de app.nume 9.in nouis. 219
Contumax quis dicatur deciſ.2.de dol & contu.211.& deciſ.53.de apell.in nouis. 1[illegible]
Et an audiatur appellans do.dec 2.142 & dec.16.de dol. & contu.in nouis,147.& deciſ.24.de app.in nouis, 197.& deciſ.46.num.3.de appell. in antiq. 379

Copia

Copia cuius expenſis danda.deciſ.5.num.18.& 26.fol. 11. & deciſ.22.num.13.& 14.& 15.de reſcript.in nouis. 23

Corpus mortui lite pendente per eccleſiam actricem exhumatum,ab eccleſia rea non uenit per uiam attentati iterum exhumandum ut eccleſiæ reſtituatur.deci.8.nume. 1.ut lite penden.in antiq. 343

Creditores an teneantur probare debita conuerſa in utilitatem eccleſiæ.deciſ.41.nu.5.de probationib.in antiq. 350

Creditores duobus abbatibus ſuper abbatia litigantibus poſſunt agere contra quencunque etiam ſi deſierit poſſidere qui fuit conuentus, ex quo ſe uerum abbatem prætendit.dec.21.num.1.de iudi.in antiq. 322

Creditores poſſunt continuare proceſſũ & inſtantiã initã cũ abbate qui tẽpore cœpti iudicij poſſidebat,licet ſuccubuerit:dum tamẽ dictus abbas cũ altero abbate ſuper petitorio contendat. deciſ.21. nu.1.de iudi.in antiq. 325

Creditores habent electionem quem maluerint conuenire ex duobus contendentibus de hæreditate , aut poſſeſſorem hæreditatis uel petitorem.ibid.num. 3. 325

Crimen an poſſit probari per inſtrumentum,cauſa 5. dub. 1.num. 2.Faſto. 509

Criminoſus condemnatus remittitur ad iudicem ad quem. dec.34.num.1.de appellatio.in antiq. 377

Curſor papæ dicitur perſona publica & fide digna.deciſ.15. de dol.& contu.num. 3. in nouis. 147

Curſoribus Papæ maior fides adhibetur quàm aliis nũtijs, ibid.in fine.

D

DAmna & intereſſe poſt litem conteſtatam dolo uel uiolentia illata probatur iuramento.deci. 2. de his quæ ui &c.num.5.in nouis. 503

Damna petita & ſpecificata in libello & articulis utrum poſſunt probari per iuramentum.deci.3.de iniur.num.1. in nouis. 270

Data non apponatur in commisſionibus in Romana curia impetratis ſuper appellationibus ibidem interpoſitis: & ideò tempus præſentationis ipſarum attenditur. dec. 2. de excep.in nouis. 171

Data in bullis opponitur ſub die datæ ſupplicationis non examinis.dec.3.nu.1.de uerborum ſignifi.in antiq. 454

Datæ tempus in beneficialibus reſcriptis eſt conſiderandum.deci.28.nu.2.de reſcrip.in antiq. 280

Datio libertatis facta pendente optione eius cui legata erat ſeruorum optio,ualet in euentum in quem ille non optetur.dec.26.nu.2.de conceſſ.præb.in antiq. 405

Debitor poteſt deducere ius alienum ad effectum ut concludat de non iure actoris.dec.1.nu.3.ut lit.penden.nihil innoue. Biſig. 476

Debitum non dicitur ante euentum conditionis: ſed ſpes indebitum iri deci. 7. nu.7.de conceſ.præb.Biſig. 497

Debitor debet portare debitum ad domum creditoris ſine petitione.deci.1.nu.2.de decim. in antiq. 436

Debitor uerus poteſt excludere creditorem deducendo alienum debitum, ut excludat ius actoris & abſoluatur ab eius petitione.deci.5.nu.2.ut lite penden.in antiq. 345

Decanatus an ſit dignitas & in nomen dignitatis ſonet. deci.17.de conceſ.præb.nu.1.in nouis. 246

Decanatus eccleſiæ collegiatæ eſt dignitas cum ſit caput collegij & in nomen dignitatis ſonet.deciſ.17.de conceſ. præbend.in no. 246

Deceptio quæ non tranſcendit dimidiam iuſti pretij an ſit licita.dec. 2.nu.2.& 5.de pact.in antiq. 310

Decimæ debentur clericis tam de iure communi quàm de iure diuino,& quibus.deci.14 de iudic.num.2.in no. 113

Decimæ ſiue petantur de iure, ſiue de conſuetudine per perſonas eccleſiaſticas à perſonis eccleſiaſticis ſemper habet locum cle.diſpendioſam.de iudi.ſecus ſi agatur inter laicos.dec.14.de iud.num.1.in no. 113

Decimæ ſunt ſpirituales & fructus ipſarum ſunt dependentia qui cadere poſſunt in laicum & etiam præſcribi.dec. 2.de iudi.nume.1.in no. 110

Decimandi ius non poteſt in laicum cadere,& ideo impræſcriptibile per ipſum.ibid.

Decimandi,ius præſcribere una eccleſia contra aliam poterit.dec. 14.in fin.de iudi.in no. 113

Decimæ prædiales temporis præteriti ſuo tempore non petitæ de cætero peti non poſſunt.deciſ.1.nume.1.de decim. in antiq. 456

Decimæ ſunt res ſpirituales & fructus ipſarum ſunt dependentes ab ipſis.dec.2.nu.2.ibid.

Decimæ poſſunt à laico præſcribi:non tamen ius decimandi.nume.3.ibid.

Declarare non eſt addere.deci.1.in fin.de accuſ.in no. 268

Declaratio non habet locum in articulis obiectiuis. dec. 8 nume.1.de probatio.in antiq. 345

Declaratoria uerba de non prouidendo niſi uni , in dubio intelligenda ſunt cum effectu de prouiſione effectuali. dec.11.nume.15.de conceſ.præb.Biſi. 501

Decretum Papæ non ligat ante purificationem conditionis etiam ſubintellectæ.dec.12.de cõceſ.præb.n.3.in no. 243

Decretum ex falſa cauſa emanatum non afficit beneficium. dec.12.num.1.de conceſſ.præb.in antiq. 405

Decretum omne habet tacitam conditionem in ſe,ſi in cuius fauorem eſt interpoſitum uti uoluerit.dec.51.nume. ibidem. 403

Decretum Papæ de non prouidendo niſi uni , ſi reperiatur appoſitum in gratijs æqualibus factis diuerſis, an ad ſolam prouiſionem præbendarum reſtringatur, & non canonicatuum.dec.11.nu.13.de con.præb.Biſi. 500

Decretum quod ponitur in fine literarum gratiæ in forma communi conceſſæ,an arctet ordinarium ignorantem ut non poſſit interim antequam inſinuatio ſibi ſit facta conferre.cauſ.21.dub.42.nu.1.Faſtol. 520

Defenſio ſua nemini eſt deneganda.deci.3.num.2.de exceptio.Biſi. 480

Defenſionibus pluribus quilibet uti poteſt.deci.53.num.4 de appel.Biſi. 488

Defenſor admittitur ubi agitur de ſtatu perſonæ.dec.35.de procurato.nume.2.in no. 98

Defenſor poſt litem conteſtatam an alium ſubſtituere poſſit.ibid.num.3.

Defenſor ſine mandato tenetur cauere de iudicato ſoluendo.ibid. in princip.

Defenſor admitti debet ſine mandato in cauſa ubi agitur de priuatione beneficij ſienda ob crimen.addit. dec. 35. de procura.nume.4.in no. 98

Defenſor admiſſus ut ſuprà quando poſſit ſubſtituere.ibid. numer. 5.

Defenſor non admittitur quando in eius bonis non poteſt fieri ſententiæ executio.ibid.num.6.

Delatio appellationis facta ab uno ex tribus delegatis an deuoluat cauſã.deci.20.nu.1.de appellationib.in antiq. 374

Delatio appellationi ab interlocutoria unius iudicis ex tribus datis in cauſa per ſedem apoſtolicam , an operetur deuolutionem cauſæ ad Romanam curiam.deciſ.55.nu. 1.de appel.in antiq. 382

Delatio appellationi facta per unum ex pluribus delegatis cum remisſione cauſæ ad ſedem apoſtolicam an deuoluat cauſam ad curiam.dec.9.nu.1.de appel.Biſig. 483

Delatio iudicis à quo cum præfixione termini deuoluit cauſam ad Romanam curiam.dec.16.nu.1.eod.tit.Biſi. 485

Delegati ante impetrationem literarum nullam habent poteſtatem & per conſequens alteri ſubdelegari commiſſum negotium ſibi non poſſunt. dec. 19. de conceſ.præb.in no. 249

Delegati iuriſdictio non expirat per ſententiam abſolutoriam ab inſtantia iudicij per ſe factam.dec.3.in fin.de dolo,& contuma.in no. 143

Delegatio Papæ uel Imperatoris non poteſt probari niſi per literas.dec.5.ante nu.4.de offi.vica.in no. 66

Delegatio utrum probari poſſit per teſtes.dec.21.de conceſ. præbend.poſt nu.7.in no. 252

Delegatus qui uices ſuas alicui ſubdelegauit eum clau.donec ad ſe deduceret reuocandas nõ poterit in cauſa procedere, ubi appellationi interpoſitæ ab aliquo grauamine ſubdelegatus ſuus detuliſſet.dec. 21.nu. 2. de appel. Biſig. 487

Delegati unius ex condelegaris excuſatio in dubio præſumitur præceſſiſſe geſta per alios ſuos condelegatos.dec. 1.nu.1.de præſump.Biſi. 478

Delegatum debet mouere eadem ratio quæ mouere poterat delegantem. cauſ.35.dub.64.nu.2.Faſto. 527

Delegatus habet annum ad exequendam ſententiam. decil.39.nu.2.de ſent.& re iudi.in antiq. 371

Delegatus ab alio quàm à principe non poteſt alium ſubdelegare, nec uices ſuas committere.dec.14.de offi. deleg. in no. 76

Delegatus ab auditore in curia Romana ad recipiendum teſtes in partibus non poteſt alteri committere uices ſuas.dec.8.de offic.deleg.in nouis. 72

Delegatus an conſenſu partium tacito poſſit procedere extra locum ſibi delegatum.dec.15.eod.tit. 76

Delegatus ab ordinario ad unam cauſam tantùm poteſt cõmittere uices ſuas, ſi hoc in ſua commiſſione ſpecialiter contineatur.dec.4.de offi.deleg.nu.1.in no. 69

Delegatus ab ordinario ad unam cauſam tantùm, licet alteri ſubdelegare illam non poſſit: tamen articulum cauſæ cognitionem non requirentem ſubdelegare poterit.deci.14.e.ti. 76

Delegatus committens uices ſuas donec, &c. ſi moriatur re integra antequàm ſubdelegatus uti cœperit iuriſdictione huiuſmodi commiſſio expirat.dec.33.de procur. in no. 96

Delegatus exercitium iuriſdictionis non recipit niſi à tempore præſentatæ & receptæ commiſſionis.deciſ.6.de of. deleg.nume.1.in no. 71

Delegatus habet iuriſdictionem ſuper perſonas etiam non expreſſas ante ipſorum expreſſionem & etiam ante literarum præſentationem & receptionem licet non habeat exercitium iuriſdictionis, niſi per expreſſionem perſonarum & literarum præſentationem. deciſ. 12. circa fi. de presb.in no. 227

Delegatus licet ſciet ſe delegatum ante præſentationem reſcripti procedendo nullum proceſſum facere dicitur. dec.6.nume.1.de offi.deleg. in no. 71

Delegatus ordinarij extra territoriũ ipſius iudicare non poteſt etiã de cõſẽſu partiũ.dec.7.de of.uicar.nu.3.in no.67

Delegatus ordinarij ad certam cauſam deputatus non poteſt aliquem articulum cauſæ cognitionem requirentem ſed nudum miniſterium alteri committere.deciſ.3.de of. deleg. in no. 69

Delegatus ordinarij ad certam cauſam non poteſt ſubdelegare dec.8.eo tit.num.2.in no. 72

Delegatus ordinarij quando ſubdeleget.dec.3.de offi.delegat.in no. 69

Delegatus Papæ poteſt dare curatorem in cauſa quæ corã eo uertitur.dec.7.de iudi.num.6.in no. 112

Delegatus quilibet compelli poteſt ad acceptandum reſcriptum ſibi directum.dec.12.in prin.de præb.in no. 227

Delegatus qui habet iuriſdictionem ſpe & in euentum quò alter nolit aut non poſſit illo principali ſubdelegante nihil poteſt.dec.5.in fin.de offi.delegat.in no. 71

Delegatus qui ſententiam tulit ſiue benè ſiue malè, an officio ſuo functus dicatur.dec.16.de re iudi.nu.3.in no.181

Delegati ad hoc ut de impotentia ſua conſtare dicatur ſola ſua aſſertio ſufficit dec.5.de of.deleg.nu.2.in no. 71

Delictum uicarij nocet epiſcopo, qui pro eo tenetur.dec.6. de offi.uica.in no. 66

Delicta & honores cum capite ambulans.dec.13.ut lit.pen. num.4.in no. 130

Delicta paria mutua compenſatione tolluntur.dec. 16.nu. 5.de reſtit.ſpoliat.in no. 138

Delicta manifeſta indigens manifeſta correctione. deciſ. 1. num.9.de hæretic.in antiq. 446

Delinquere plus dicitur obrepens quàm ſurrepens.dec.11. num.2.de reſcrip.Biſig. 459

Demonſtratio falſa an gratias debeat uitiare. deciſ. 4.nu.6. de reſcrip.in antiq. 277

Demonſtratio falſa uel error qualitatis expreſſæ non uitiat literas cùm de corpore conſtet. dec. 54. num. 1. de reſcrip.in antiq. 286

Demonſtratio falſa non uitiat reſeruationem Papæ.dec.29. nu.1.de præbend.in antiq. 391

Demonſtratio falſa non uitiat legatum.ibid.n.2. 391

Denarios grauiores à leuioribus eligere, & grauiores in maſſam conſtare leuiores expendendo non licet etiam ſi campſor tales denarios mixtim ediderit.deciſ.2. nu.1.de pact.in antiq. 310

Deportatus retinet quæ ſunt iuris naturalis gẽtium. dec. 5. de conceſ.præb.in no. 240

Deportatus poteſt optare & eligere. deciſ. 8. numer.8.de ſenten.excom.in antiq. 451

Deportatus licet amittat ea quæ iuris ciuilis ſunt: non tamen amittit ea quæ iuris naturalis ſunt. dec. 4. nu.3. de ſenten.excom.Biſig. 508

Deportatus poteſt eligere acceptare & uolũtatem ſuam exprimere in executione alterius præcedentis legitimæ diſpoſitionis. ibid.nu.4. 508

Depoſitiones quæ non tenent, habendæ ſunt ac ſi non eſſent receptæ.deci.11.de probatio. nume.1.in nouis. 160

Deportatus retinet illa quæ ſunt iuris gentium.dec.8.nu. 2.de ſenten.excom.in antiq. 451

Deſertio an habeat locum in curia.deciſ.25.nume.2.de appella.in antiq. 375

Deſeruiens duabus eccleſiis nomen aſſumit ex ea in qua magis moratur.dec.8.nu.3.de præbend.in antiq. 388

Deſtinatum ſortitur naturam eius ad quod deſtinatur. deci.1.nu.3.de teſta.Biſig. 505

Deuolutio cauſæ per appellationem habet uim citationis & ideo citationes quæ fiunt per audientiam, non ſunt de ſubſtantia cauſæ.deciſ. 4. nume. 1. de dolo & contumacia.in antiq. 338

Deuolutio ſi fiat ad archiepiſcopũ etiam legatum, habet tamen ſex menſes ad conferendum.deci.1.de ſuppl. negligen.præla.in nouis. 58

Deuolutio uarijs modis fit ob negligentiam.ibid.

Deuolutio fit poſt famã uacationis ſi nõ fit uaga.ibid.nu.3.

Deuolutio fit ad epiſcopum negligente capitulo, deinde ad archiepiſcopum & Papam.ibid.num. 4.

Deuolutione facta de capitulo ad epiſcopum legatus non concurrit cum Epiſcopo: quia potuit conferre in ſex menſibus capituli.ibid.nu.6.

Deuolutione facta de capitulo ad Epiſcopum & poſtea ad Papam legatus concurrit cum Papa.ibid.nu.7.

Dictio, quis uel qui, iuncta uerbo tertiæ perſonæ cum reſpicit aliquid taxatum in quantitate conſiſtens, facit conditionem: ſecus ſi iungeretur uerbo primæ perſonæ: quia tunc faceret demonſtrationem.dec.11.nume.4.de teſtamen.in antiq. 432

Dictio quis uel qui iuncta uerbo futuri temporis.facit conditionem.ibid.nu. 6.

Dictio, & cætera non extenditur ad clauſulas ſubſtantiales. deciſ. 1.de uerb.ſigni.in antiq. 454

Dictio perinde quid denotet.deciſ.12.nu. 2.& 3.de conceſ. præbend.in nouis. 243

Dictio aut eſt ampliatiua.cau.5.dub.16.nu.3. Faſtol. 513

Dictio, ſeu, ponitur correctiuè.ibid.nu.4.

Dictio repetitiua repetit modos & qualitates. cauſ. 24. dub.46.nu.7. Faſtol.

Dictio extunc, temporis extremitatem denotat. dec. 19. in prin.

prin.de app lla.in no. 195
Dies appellandi dati a principio ſunt utiles, in progreſſu uerò continui.deci. 2.de doi.& con.nu. 2.in no. 142
Dies termini computatur in termino in hoc caſu dec. 2. de reſcrip.nu.34.in no. 8
Dieta computatur à fine diœceſis domicilij.deciſ.34. nu. 1. de reſcrip.in antiq. 281
Dignitas inducitur conſuetudine.deci.4.de elect.nume.2. in nouis. 48
Dignitas in eccleſia dicitur illa quæ habet adminiſtrationem admixtam cum iuriſdictio. deciſ. 9. de præbend. in no. 225
Dilatione pẽdente data à iure uel ab homine conquieſcit officium iudicis.dec.37.num.2.de appellat.in antiq. 378
Dilatio pendens impedit id fiendum quod interim prorogat.& pro quo expediendo præfigitur.deci.19.de appel. in nouis. 195
Dilatione pendente data ab homine uel à iure cõquieſcit officium iudicis.ibid.
Dilationum materia eſt amputanda.dec.2.de ſequeſtr.poſſ. & fruct.nu.2.in no. 152
Diligentia eſt fienda de reperiendo & ſtatur iuramento deci.22.de reſcrip.nu.8.in no. 23
Diligens quilibet præſumitur, niſi probetur negligens.dec. 3.de conceſ.præben.in nouis. 240
Diligentia in proceſſu ubi paritas in data gratiæ præualet dec.58.nume.1.de reſcript.in antiq. 286
Dimembratio quid ſit,& quæ requirantur ad hoc ut ualeat. deci.2.de reb.eccle.non alienand.nu.1.in no. 253
Diſpenſatio an uitietur, ſi conditiones in ea appoſitæ ueraciter non fuerint purificatæ.deci.4.num.2.de fil.præsby. in antiq. 305
Diſpenſatio cum illegitimo facta ut poſsit tenere beneficia perſonatus & dignitates cum cura uel ſine cura etiam ſi ad ea quis per electionem aſſumatur non includit eccleſiam cathedralem. deciſ. 1. num. 1. de fil. presbyt. in antiq. 304
Diſpenſatio quò ad maiora extenditur ad minora.ibid.n.2.
Diſpenſatio cum genito ex clerico & ſoluta, ſi non ſit dictũ in diſpenſatione quòd ſoluta erat filia ſpiritualis, an ualeat.ibid.deciſ.2.
Diſpenſatio in qualitates uitioſæ omiſſæ an uitiens, ut ex poſtfacto poſsit quis contra eam obtinere.ibid.deciſ.4.
Diſpenſatus poteſt impetrare beneficia non facta mentione de diſpenſatione, ſecus ſi impetrat nouam diſpenſationem.dec.3.de filijs præsbyte.in antiq. 304
Diſpenſantur illegitimi ad unum curatum per pœnitentiã deciſ.2.de fil.presb.in no. 304
Diſpenſatus per epiſcopum ſuper illegitimitate non poteſt recipere præbendam eccleſiæ cathedralis.ibid.
Diſpenſatus ſufficienter præſumitur qui fuit toleratus longo tempore.ibid.nu.4.
Diſpẽſatus ut poſsit obtinere unum beneficium ſi dimittit illud non poteſt aliud loco illius obtinere.deciſ.1.de filiis præsbyte.in nouis. 59
Diſpenſatio anteceſſoris quæ allegatur ſurreptitia, præſumitur bona ſi per triennium fuit toleratus.deciſ. 2. de fil. præsbyte.nu.8.in nouis. 60
Diſpenſatio cum uerbis exuberantibus & oratione uniuerſali comprehendit præbend.cathedra.ibid.nu.11. 60
Diſpenſatio epiſcopi cum illegitimò non, extenditur ad cathedralem.ibid.num.1.
Diſpenſatio facta per illum qui communiter reputabatur habere facultatem, ualet, licet facultatem non haberet. ibid.numero 9.
Diſpenſatio motu proprio obtenta à promoto ad cathedralem, quod poſſet prioratum in collegiata eccleſia dignitatem curatam exiſtentem, & ad præſentationem patroni layci ſpectantem retinere uſq; ad beneplacitum, ſedis apoſtolicæ decernẽdo ipſum prioratum per munus conſecrationis, uel per aſſecutionem poſſeſsionis, minimè uacare nulla facta mentione de iure præſentandi dicti layci, an ualeat.dec.21.de præben.in no. 530
Diſpenſatio non idonei nõ requirit conſenſum electorum. ibid. circa medium Deciſiones.
Diſpenſatio obtinendi beneficium extenditur ad primum & unicũ tantùm:& in permutando ipſo requiritur quod ſibi ſpecialiter concedatur.dec.1.de fil.præsb.in no. 59
Diſpenſatio quæ fit cum monacho ad eccleſiam ſæcularem debet fieri cauſa utilitatis, uel neceſsitatis.dec.28.de præben.nu.1.in no. 236
Diſpenſatio ſecunda non debet facere mentionem de prima niſi tendat ad diuerſum finem.dec.2.de fil. præsbyte. nume.5. in no. 60
Diſpenſatio ſuper defectu natalium ad unum beneficium ſimpliciter facta an compræhendat curatũ ibid.nu. 1. 60
Diſpenſatio ſuper pluralitate dignitatum incomparibilium requirit expreſsionem qualitatis curæ.deciſ.21.nu.5. de præben. in no. 231
Diſpẽſationũ plures caſus.dec.1.de fil.præsb.nu.3.in no.59
Diſpenſari cum aliquo ubi mandatur cum clau. cùm nobis ipſum xx.annorum exiſtere aſſeratur. an ſufficiat quod executor in literis ſuis appoſuerit ſe diſpenſaſſe in eo ſecundum omnem uim, formam & effectum literarum commiſsionis ſuæ. cau.27.dub.51 nu.1.Faſtol. 523
Diſpenſatio epiſcopi ſtatum eccleſiæ ſine conſenſu capituli & ſine cauſæ cognitione immutare non poteſt. cau. 36. dub.65. nu.6.Faſto. 528
Diſpenſatio requirit cauſæ cognitionem ibid.n.9.
Diſpenſatio eſt iuris communis relaxatio. ibid.
Diſpenſatio facta ex falſa cauſa non ualet. deciſ. 2.nu.6. de reb.eccle.non alienãn.Biſig. 502
Diſpenſationis tempus factæ per epiſcopum ad ſeptenniũ cauſa ſtudij habenti parochialem, an computetur in tempore prorogato prius per Papam de non promouendo.dec.2.nu.2.de cleric.non reſiden.Biſig. 488
Diſtributiones quotidianæ debentur ratione inter eſſentiæ diuinis.dec.26.nu.1. de præb. in nouis. 234
Diſtributiones quotidianæ non computantur in ualore beneficiorum.deciſ.8.de præbend.in nouis.deciſ.29.eod.titu.in antiq.& deci.33.de ſenten.& re iudic.in antiq.370
Idem de mortuariis & anniuerſariis.deciſ.8. de præbend. in no. 225
Dolus dans cauſam contractui ſtricti iuris, non reddit contractum ipſo iure nullum. deciſ. 1.de exceſ. præla. in nouis.& deciſ.2.nu.3.de reb.eccleſ.non alien.in antiq. 414
Dolum allegans illum probare tenetur.deci.2.de dona. nu. 2. in nouis. 259
Dolus in dubio non præſumitur. deciſ.3.nume.4. de reſcri. in antiq. 277
Dolus tam in ſpolio rerum corporalium, quàm incorporalium requiritur.dec.3.nu.1.de reſti.ſpolia.in antiq. 332
Dominium an tranſeat in ceſsionarium per ſolam ceſsionẽ factam à non poſsidente. dec. 2.de aliena.iudi.mu.cauſ. fact. num.1.in nouis. 108
Dominium non tranſit ſine traditione. ibidem.
Dominium eſt cauſa uenditionis ipſius rei.ibid.num.2.
Dominium neque fama neque communi reputatione aut prædeceſſoris poſſeſsione probari. deciſ.25. de re iudi. in nouis. 181
Dominii appellatione in libello expreſsè continetur & uenit utile dominium.dec.2.de alie.iudic.mutan.cau.fact. nu.3.in nouis. 108
Dominium transfertur ex falſa cauſa.dec.2.num.11.de reb. eccle.non alienan.Biſig. 502
Dominii translatio ex quocunque contractu non impeditur propter falſitatem cauſæ ibid.num.10.
Dominus non eſt legitimus procurator ſubditi. deciſ 12 [illegible] iudic.num.1. in nouis. 113
Dominus non poteſt renuntiare ius ſubditi. ibid. in fi.

Dominus poteſt agere pro oppreſsionibus, turbationibus & iniuriis ſubditorum tendentibus in peroiciem ſuæ iuriſdictionis; non tamen pro commodis eorum priuatis. ibid.nume.3.

Dominus faciendo actum neceſſarium & magis ſufficientem non uidetur reuocare procuratorem.dec. 22.de procurato.in antiq. 315

Dominus poſt decem dies à tempore ſcientiæ qualiter intelligatur quòd appellare poſsit. dec. 58.num.7. de appellationibus. in antiq. 376

Dominus punitur ex negligentia procuratoris.ibid. nu. 6.

Domus communis propter delictũ unius dominorum deſtrui non debet in totum.dec.4.n.5.de appel.Biſig. 485

Donationem non faciunt deſinere uerba iſta, pro meritis & ſeruitiis.dec.1.in fin.de alienat.iudi.mut.in nouis.109

Donationem factam mulieri ſi uir non reuocauit expreſsè uidetur cauſa mortis illi donaſſe.dec.1.nu.5.de dona.inter uir.& uxo.Biſig. 506

Donare in dubio quis non præſumitur, nec iactare ſuum, ibid.num.6.

Donata uxori contemplatione uiri cuius cenſeantur eſſe, ibid.num.7.

Donatio quando facta in fraudem, uel ſimulata præſumatur.decil.1.de donat.in nouis. 250

Dotis conſtitutio non impeditur propter falſitatem cauſæ. dec. 2.num.16.de reb.eccle.non ali.Biſig. 503

Dubia in cauſa debent dari partibus præſentibus.dec.5. n. 1.de uerborum ſignificatio.in antiq. 455

Dummodo, potius ſonat in admonitionem, uel comminationem, quàm in conditionem.dec.1.in fin. de condi.ap poſi.in nouis. 567

E

Eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilii.deciſ. 10.de appel.num.1.in nouis. 195

Eccleſia dicitur uidua defuncto prælato curam animarum habente.dec.5.de elect.num.1.in nouis. 48

Eccleſia eſt in anima uiuentis quæ nunquam moritur.dec. 1.num.5.de reſti.ſpoli.in nouis. 131

Eccleſia eſt diſsimilis hæreditati iacenti.ibid.

Eccleſia in contractibus ſuis nullam fraudem adhibere debet. deci. 1.de loc.& condu.in nouis. 553

Eccleſia non dicitur uacare quamuis rector ipſius adeò ſit in fin.anni, quòd promoueri non poſsit.dec. 51.de præb. num.6.in nouis. 532

Eccleſia unita monaſterio cui per clericum ſæcularem deſeruitur, an uacare dicatur.deciſ. 12.de iure patr.nume. 1.in nouis. 166

Eccleſia unita cenſetur pleno iure ſpectare ad epiſcopum uel abbatem cuius menſæ eſt unita.deciſ. 2.de exceſ.prælat. num.5.in nouis. 268

Eccleſiæ melius per proprium prælatum quàm per uicarium ſeruitur.dec.51.de præb.num.2.in nouis. 530

Eccleſiarum prouiſio diuerſimodè conſideratur: nec eſt eadem ratio in minoribus beneficiis quæ in ſuperioribus. dec.3.de elect.num.1.in nouis. 46

Eccleſia antequam conſtruatur debet dotari, alioquin creatio ipſius non tenebit. dec. 1.nu. 2. de eccleſi. edificand. in antiq. 444

Eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilij. dec.83.de appellatio.in antiq. 386

Eccleſia debet defendere ſuos pœnitentes.deci.1.num.15. de hære.in antiq. 447

Eccleſia habet fiſcum. dec. 7. nume. 2. de teſtamen. in antiq. 426

Eccleſia parochialis & hoſpitalarij poſſunt præſcribere iura aliarum eccleſiarum dec.1.nu. 1. de præſcrip.in anti.364

Eccleſia parochialis ex qua quis percipit ex priuilegio mediam partem funeralium, ſi erigatur in collegiatam, an priuilegiatus habebit quartam debitam à collegiatis, uel potius ſicut anteà erit ſoluenda media pars.dec.1.n. 5.de ſepultu.in antiq. 435

Eccleſiæ nomine agere extraneus poteſt prælato negligente.dec.13.num.1.de iudic.in antiq. 321

Eccleſias unitas ſi contingat dimembrari, quælibet ipſarum de per ſe tenebitur ad procurationem epiſcopi illas uiſitantis.dec.1.num.1.de cenſib.in antiq. 443

Eccleſia regularis & cathedralis ubi ſunt multi, & dos fuit conſtituta pro multis: in dubio præſumitur quòd ſit collegiata: licet ſecus ſit in alijs eccleſijs ſæcularibus inferioribus.dec.13.nu.3.de præb. Biſig. 492

Electio facta per compromiſſarios uoto electi capitularis non ſeruato ualet: licet dictum fuerit in compromiſſo quòd perſcrutatis uotis omnium & ſingulorum eligerêt. dec.6.nu.1.de elect.in antiq. 298

Electus adminiſtrans in uim confirmationis nullæ defectu iuriſdictionis uel ratione prouiſionis non gratioſæ aut ſurreptitiæ efficitur inhabilis.dec.6. de elect.nume.5.in nouis. 49

Electus ante confirmationem an poſsit renuntiare ibidem. numero.1.

Electus poteſt ante confirmationem renuntiare iuri ſuo ſi bi ex electione quæſito in manibus eligentium etiam ſi electioni de ſe factæ conſenſerit.dec. 8.de iure patro.nu. 3.in nouis. 164

Electo ante confirmationem non competit ius in re: ſed ad rem reuocabile & confirmabile.deci.6.de elect.nume.1. in nouis. 49

Electo quale ius acquiratur.deci.17. in fin. de præbend. in nouis.

Electio debet notificari electo.dec.3.de elect.in nouis. 46

Electio ut ſit canonica, quando ſeruanda ſit forma c. quia propter & de aliis pluribus in materia electionis. deci.3. nu.5.de elect.in nouis. 47

Electio per impreſsionem facta non ualet. deci.5.de renuntiati.nu.1.in nouis. 56

Electio prælati uel beneficiandi poteſt & debet fieri in eccleſia uel in aliquo alio loco idoneo & honeſto.dec.3.n. 2.de electioni.in nouis. 46

Electio præſumitur facta legitimè, probata confirmatione ipſius.dec.4.de conceſ.præb.circa med.in nouis. 24

Eligere ſæpe ponitur pro præſentare.deciſ.57. de præben. nu. 1.in nouis. 236

Eligens an ſufficiat quòd ſit in quaſi poſſeſſione & quod eligat alternatiuè & ſine ſpecificatione certi modi uacationis.dec.6.de elect.nu.7.in nouis. 49

Electores & præſentatores poſſunt unà cum electis & præſentatis & etiam ſine eis eſſe in iudicio pro eorum intereſſe petere eorum electiones & præſentationes per eos factas canonizari ſeu canonicas pronuntiari. dec. 2. circa med.de iure patro.in nouis. 261

Electores excuſantur à negligentia non autem à culpa ubi homicidam illegitimum uel irregularem ad aliquam dignitatem elegerint.dec.5.de iure pat.nu.5.in nouis.163

Electio ſola immediatè non tribuit ius in dignitatibus eſectiuis, ſecus eſt in ſimplicibus beneficiis.deci.31. nu.2. de conceſ.præben.in antiq. 406

Electus confirmatus exequitur mandatum directum epiſcopo.deci.30.nu.1.de reſcript.in antiq. 581

Electus litigãs ſuper electione, ſi decedat, nihilominus ſententia ſuper iure electionis ferenda eſt.deciſ.3. nu. 1. de elect.in antiq. 598

Eleemoſynariæ eccleſiæ Gerunden. ac capellania ab ea dependens, an cadunt in gratiis expectatiuis.deci.5.n.nu.1 de conceſ.præben.in antiq. 409

Emancipatio facta de clerico per patrem coram patre laico ualet.deci.7.de iudi.in nouis. 111

Emancipatio eſt actus patris, non filii. ibidem.

Emancipatio uacatur præmium ſiue donum. ibid. nu.2.

Emancipatio quòd per iudicem competentê fieri debeat & quis iudex cenſeatur competens.deci.7.de iud.nu.1. &

& 4.in nouis. 11c
Emphyteutica res utrum poſsit dari in dotem, remiſsiuè. dec. 1.in fin.de feud.in nouis. 259
Emphiteuticam rem uenditam per ſecundum emphiteutã, an poſsit primus dominus pro eodem pretio retinere deci. 1.nu. 1.de loca.& condu.in antiq. 416
Emptor ſi emit rē quam credit liberam, & eſt emphiteuticaria, & per biennium non ſoluit cenſum, non cadit in commiſſum.deci.1.nu.1.de empti.& uendi.in antiq. 418
Epiſtola ſi furto ſubtrahatur, cui actio quæratur. deciſ. 18. nu. 2. de proba.in antiq. 347
Epiſtolæ tranſmiſſæ alicui continētes factū ſcribentis cum tertio, an teſtentur contra ſcribentem. ibid. num. 1.
Epiſcopus tenetur quolibet anno ſemel per ſe, uel alium, ſuā diœceſim uiſitare.dec.6.de iure patro.n.2.in no. 263
Epiſcopus allegans ignorantiam uacationis beneficij in ſua diœceſi uacantis non auditur.deci.6.de iure patro.nu.3. in nouis. 263
Epiſcopus an poſsit cōmittere uicario generali collationē certi beneficii.dec.7.de offi.uica.nu. 1.in nouis. 67
Epiſcopus non poteſt aliquam iuriſdictionē exercere in aliena diœceſi abſq; licentia petita, & obtenta.ibid.nu. 3.
Epiſcopus ante confirmationem nihil poteſt.dec.17.n.4. de offi.delegat.nume. 2.in nouis. 72
Epiſcopus ante conſecrationem nō poteſt exercere ea quæ ſunt ordinis, enumerata. ibid.nu.5.
Epiſcopus amittit officia per ſolam electionem, non tamen beneficia ibid.nume.6.
Epiſcopus executor deputatus poteſt alteri ſubdelegare uices ſuas, licet deputati fuerint alij duo in executores in caſu quo ipſe nollet aut non poſſet huiuſmodi actum exercere.deciſ.5.de offi.deleg.num. 1.in no. 70
Epiſcopus executor non committit ſuo officiali purificationem gratiarum commiſsionis ſuæ tempore non factarum.dec.19 de conceſ.præb.num.1.in no. 248
Epiſcopus non diſpenſat cum rectore ſuper ætate. deciſ. 2. de exce.præla.num.1.in nouis. 268
Epiſcopus poteſt committere cauſam uicario alterius epiſcopi, concurrentibus tamen pluribus.dec.7.n.4.de offi. uicar.in no. 68
Epiſcopus & uicarius habent idem conſiſtorium, & tribunal.ibid.nume.6.
Epiſcopus poteſt ſecundum aliquos diſpēſare ad minores ordines cum uerò bigamo.dec. 1.de big.nu.3.in no. 62
Epiſcopus poteſt in duobus caſibus dare uel committere iuriſdictionem ordinariā. deci. 4.nume.3. de offi. uicar. in nouis. 65
Epiſcopus poteſt committere in genere collationem beneficiorum ad ipſum ſpectantium ſuo uicario generali.ibid. deciſ.5.numer.2.
Epiſcopus poteſt depoſitum à beneficio per ſententiam à qua extitit appellatum ad beneficium reſtituere inuito patrono.dec.21.de præbend.nu.6.in no. 231
Epiſcopus poteſt unire rectoriam & uicariam. deciſi. 2. de exce.prælat.in nouis. 269
Epiſcopus propter magnam cauſam utilitatis uel neceſsitatis diſpenſare poteſt contra concilia generalia.deciſi.5 circa medium.de iure patro.in no. 262
Epiſcopus quando in ſynodo aliquid mādat, uel prohibet, dicitur id haberi loco trinæ monitionis. deciſ. 19. circa medium.de dolo & contu.in no. 350
Epiſcopus qui communiter deputatur executor in gratijs in forma pauperum, an committere poſsit in genere officiali ſuo poteſtatem purificādi omnes gratias in quibus eſt uel erit executor deputatus.dec. 19.de conceſ.præbē. nume. 1.in nouis. 248
Epiſcopus reputatur iuriſperitus licèt ſæpiſsimè contrariū reperiatur.deciſ.18.de conceſ.præben.in no. 247
Epiſcopus ſi concedat aliquid quòd appareat in conceſsione enūtiatiuè conſenſum capituli adhibitum fuiſſe: licet non appareat de conſenſu, ſi tamen ſequitur tempus ſufficiens ad præſcribendum ualet talis conceſsio. deciſ. 3. de præſcript.in nouis. 176
Epiſcopo ſemeſtre ad conferendum beneficium per negligentiam patroni laici ad ipſum deuolutum incipit currere ultima die quadrimeſtris laico ad præſentandum dati: ſi beneficium tempore deuolutionis de iure, & de facto uacauerit, & epiſcopus ipſe in diœceſi fuerit. deciſi. 6.de iure patro.in no. 263
Epiſcopus tenetur pro delicto uicarij & officialis ſui, niſi quàm cito ſciuerit, eius delictum purgauerit.ibid.
Epiſcopus an poſsit nominare contra minimum ſtatutum. deciſ.1.num.1.de præben.in antiq. 386
Epiſcopus an poſsit diſpenſare quòd minor xxv. annis teneat beneficium curatum.ibid.dec.2.num.2. 387
Epiſcopus an poſsit ex cauſa diſpēſare ut quis habeat duas dignitates uel perſonatus in eadem eccleſia.ibidem.n. 1
Epiſcopus cui cōmiſſa eſt poteſtas diſpenſandi an poſsit eā alteri committere. deciſi. 9. numer. 5.de offic. uicar. in anti. 307
Epiſcopus diſpenſare non poteſt cùm penitus illiterato. deci. 13.nume. 5.de proba.in antiq. 346
Epiſcopus eximendo eccleſiam uidetur retinuiſſe procurationem.deci. 2.num.1.de cenſib.in antiq. 444
Epiſcopus habet præſumptionem pro ſe, quando agit cum inferiore prælato.& hoc cæteris paribus.deciſi.12.nu. 1. de reſtitu.ſpoli.in antiq. 334
Epiſcopus habens ex priuilegio nominare unum canonicum in qualibet eccleſia: ſi ſemel nominauerit aliquem, licet poſſeſsionem non fuerit conſecutus, non poterit alium nominare. deci.31.de conce.præben.in antiq.406
Epiſcopus infra tempus ſibi motu proprio ſe conſecrari faciendi prorogatum retinet priora beneficia: ſecus ſi ad ſupplicationem ipſius fuiſſet dictum tempus prorogatum. deci. 1.num. 1.de tempor.ordin.in antiq. 303
Epiſcopi iuramento creditur dicentis ſe ignoraſſe tempus uacationis.dec. 10.num. 1.de probat.in antiq. 346
Epiſcopus iurans non tenetur tangere ſcripturas. decil. 7. num.1.de iureiurand.in antiq. 359
Epiſcopus monachum ſimplicem poteſt auocare clauſtro propter negotia, maximè abbate ſciente. dec. 3. num. 2. de offic.uicar.in antiq. 306
Epiſcopus non poteſt committere uicario ſuo ea quæ poſtmodum ſunt ipſi epiſcopo delegata: & an poſsit committere alteri diſpenſationem ſibi commiſſam. deciſi. 9. ibid. 307
Epiſcopus poteſt diſpenſare in præbenda cathedrali: licet ſecus in dignitate & perſonatu.deciſi.1.numer.3.de filijs presbyte.in antiq. 304
Epiſcopus poteſt transferre monachum ad beneficium ſæculare, ita quod beneficium tale monaſterio uniatur & regatur per monachum. Et quid ſi expreſsè non diſpenſauerit ſuper translatione monachorum.deciſ.2. de offi. ordin.in antiq. 309
Epiſcopus ſi confert cappellaniam deuolutam propter negligentiam patroni: non propterea eſt locus pœnæ adiectæ per teſtatorem fundatorem eius, ſcilicet quòd propter hoc deſinat eſſe beneficium.deciſ.10.numer.1. de teſtamen.in antiq. 430
Epiſcopus ſi ex conſuetudine debet habere certam menſuram de grano quod portatur ad urbem, debebit etiam habere de farina quæ portatur ſolùm in fraudē.deciſ. 8. de conſue.in antiq. 293
Epiſcopus tenetur ad reſtitutionem damnorum per officialem ſuum iniuſtè datorum.deci.6.num.2.de offi.uicar. in antiq. 306
Epiſcopus ubi latæ ſunt tres ſententiæ conformes contra eius capitulum, an poſsit executionem ipſarum impedire, ex eo quod non fuerit citatus.deciſi. 13. numer. 1.de ſenten.& re iudi.in antiq. 365

Epiſcopi uel electi fructus extantes tempore translationis beneficiorum priorum debētur translato ſeu aſſumpto in epiſcopū: ſecus ſi eſſet monachus. Et quid in mortuo. dec.1.num.1.de transl.epiſ.uel elect.in antiq. 299

Epiſcopus diſpenſare non poteſt ut regularis remanens in clauſtro iura ſuæ clauſtralitatis percipiat, & eccleſiæ ſæculari deſeruiat.cau.36.dub.65.num.5.Falſo. 528

Epiſcopus diſpenſat in illis tantum quæ ſibi committuntur a iure.ibid.num.11.

Epiſcopus quando diſpenſare poſsit ut regulares præficiantur eccleſiæ ſæculari, quō intelligendum eſt. ibid.nu.12.

Epiſcopus non eſt prælatus.dec.8.num.3.de præ.Biſig. 490

Epiſcopus poteſt alicri cōmittere ut faciat tractatus ſuper alienatione rei eccleſiaſticæ cum capitulo.dec.5.num.1 de reb.eccle.non alie. Biſig. 503

Epiſcopo qui habet ſuam diœceſim uiſitare currit tempus a die quo ſcire potuit uel debuit.deci. 7.nume.4.de præben.Biſig. 490

Eremita cenſetur perſona eccleſiaſtica: licet nullam profeſſionem emittat.dec.2.nu.2.de ſenten.excom.Biſig. 507

Error iuſtus habetur pro titulo.dec.3.de præſcr. in no.176

Error nominis uel cognominis non uitiat commisſionem, dummodo poſsit de perſona per aliquas alias circunſtantias conſtare.dec.16.de reſcript.in nouis. 19

Error nominis impetrantis non uitiat. ibid.

Error non uitiat quando conſtat de corpore.ibid.

Error debet proponi & allegari, & non ſufficit quòd conſtet in actis.ibid.num.4.

Examinatio abſentis circa ſcientiam uel literaturā quæ exigit præſentiam hominis an poſsit fieri per teſtes deci.18. de conceſ.præben.num.4.in nouis. 248

Examinatores promouendorum ad eccleſiaſtica beneficia cuius conditionis & conuerſationis,& literaturæ eſſe debeant.dec.18.de conceſ.præbend.num.4.in nouis. 248

Exceptio actionem præſupponit,cùm ſit eius excluſio.dec. 16.in fin.de iudi.in nouis. 154

Exceptio contra petentem abſolutionem ad cautelam qualiter ſit concipienda.& quam requirat expreſsionem.dec. 5.de exceptio.num.1.in nouis. 172

Exceptio declinatoria poſt terminum ad dicendum contra commisſionem oppoſita ad probandum non eſt admittenda,niſi excipiens iuraret ſecundum formam c. paſtoralis.de excep. dec.1.de except.num.1.in nouis. 171

Exceptio nullitatis ſi incontinenti probetur coram iudice qui ſententiam tulit,impedit executionem.deciſ.3.de exceptio.num.1.in nouis. 171

Exceptio peremptoria non inficit reſcripta,nec conteſtationem litis impedit. de c.4.de exceptio.in nouis. 172

Exceptio peremptoria quòd contra commisſionem non admittatur. ibid.

Exceptio quòd procurator non ſit admittendus, poteſt opponi in quacúque parte litis,niſi &c. deciſ.37.de procur. num.3.in nouis. 201

Exceptio rei iudicatæ uel manifeſtæ offenſæ ex ſola nō pari tione rei iudicatæ an obſtet petenti abſolutionem ad cautelam.dec.6.de exceptio num.1.in nouis. 173

Exceptio ſpoliationis etiam á tertió facta an agenti petitorio obſtare poſsit.dec. 20. de reſtit. ſpol.nu.1.in no. 140

Exceptiones dilatoriæ leuius,& citius admittuntur,probātur & expediuntur quàm peremptoriæ.deciſ.8.in fin. de exceptio.in nouis. 174

Exceptio criminis non repellentis promotū á beneficio, non eſt admittēda deci.1.num.1.de except.in antiq. 360

Exceptio manifeſtæ offenſæ generaliter oppoſita abſolutionem petenti ſimpliciter uel ad cautelam ualet.dec.11.nu. 1.de exceptio.in antiq. 361

Exceptio peremptoria poteſt omitti per prælatum: & prælatus agens nomine ſuo,& conuentus præſumitur agere de conſenſu conuentus.ibid.deci.15. 362

Exceptio reſpiciens negotium principale, oppoſita, niſi ſit rei iudicatæ,tranſactæ ſeu finitæ,non admittitur contra commisſionem.dec.61.nu.2.de reſcript.in antiq. 287

Exceptio ſolutionis non impedit litiſconteſtationem.deci. 1.num.1.de litiſconteſta.in antiq. 316

Exceptiones declinatoriæ non ſunt admittendæ poſt terminum ad dicendum contra commisſionem, niſi iuretur &c.dec.12.num.1.de except.in antiq. 362

Exceptiones quæ ſubintelliguntur in iuramento, & quæ excipi poſſunt contra iuramentum.dec. 2.num. 1. de iureiuran.in antiq. 319

Exceptiones tacitè repelli uidentur,ſi auditor procedat illis non obſtan.dec.13.num.1.de except.in antiq. 362

Exceptio ut ſit de regula limitare debet ipſam regulam.deciſ.12.num.3.de præben.Biſig. 492

Excluſus ex uno capite admittitur ex alio.deciſ.2.nume.5. de except.Biſig. 480

Excommunicandi poteſtatē,incarcerandi, & inſtallandi canonicos,uicarios,beneficiatos eccleſiæ an decanus & capitulū præſcribere poſsint dec.2.de præſcr.n.1.in no.175

Excommunicandi ius poteſt præſcribere quilibet clericos. ibid.num.2.

Excommunicandi poſſesſionem acquirit excommunicans excommunicato obediente,ſciente,& patiente ſuperiore.ibidem.

Excommunicari poteſt citatus per edictum. deciſ. 5. de reſcript.num.9.in nouis. 12

Excommunicatio an probetur per denuntiationem quando in uim dilatoriæ opponitur, & quid quando in uim peremptoriæ. deci. 8.de exceptio.in nouis. 174

Excommunicari nemo debet niſi perſonaliter monitus aut citatus deciſ.3.num.52.de reſcript.in nouis.9.deciſ.1.nu. 3.de fer.120.& deciſ.11.de dol.& contu.in nouis. 245

Excommunicari nō poſſunt ſingulæ perſonæ capituli, licet ut capitulum facientes apprehenſæ fuerint,ſi mandetur citari ſub pœna excommunicationis decanum & capitulum dec.2.num.5.de ſenten.excommu.in antiq. 450

Excommunicari non poteſt hæres,uel ſucceſſor ex proceſſu habito contra defunctum ibid.dec.15.nu.1.ibid. 452

Excommunicatio delegati non præmiſſa monitione canonica,eſt nulla ipſo iure.dec.23.num.1.ibid. 453

Excommunicatio iniuſta eſt iuſtus metus.ibid.dec.32. 454

Excommunicatio non infligitur regulariter niſi perſonaliter apprehenſo.dec.28.num.5.de appel.in antiq. 376

Excommunicatio non probatur per inſtrumentum abſolutionis.dec.5.nu. 1. de except.in antiq. 360

Excommunicatio ſine monitione per ordinarium lata tenet: ſecus ſi per delegatum deciſ. 10.num.1.ſenten.excōmu.in antiq. 451

Excōmunicationē nō probat abſolutio.ibi.dec. 11.n. 1.451

Excommunicationis exceptio poteſt opponi petenti reſtitutionem,& ſententiæ executioni quia etiam poſtquam concluſum eſt in cauſa poteſt in uim peremptorij & per modum obiectionis opponi.dec.26.num.2.de ſenten.& & re iudi.in antiq. 368

Excommunicationis exceptio an admittatur ad impediendas tres conformes ſententias interlocutorias.deci. 17. nu.1.de ſenten.excom.in antiq. 452

Excōmunicatus æquiparatur deportato dec.8.n.7.ibi. 451

Excommunicatus,an dicatur pro manifeſta offenſa prælatus,qui dixit ſe nolle parere literis contra ſe ad beneficiū impetrantis,quamuis intimaris proceſsibus prius dixerit ſe nolle parere.deci.16.n.1.de ſent.excom. in antiq. 452

Excommunicatus an iterum excommunicari poſsit.deciſ. 32.num.6.de præbend.in antiq. 393

Excommunicatus antequam abſoluitur non tenetur reſpōdere ſuper eo quod iniuſtè fuerit excommunicatus. deci.14.num.1.de ſenten.excommu.in antiq. 452

Excommunicatus an poſsit abſolui tempore feriato pendente termino ad dicendum contra commisſionem per ſe præſētatā.dec.30.nu.1.de ſenten.excom. in antiq. 454

Excom-

Excommunicatio aut ſtatim tenet, aut ſtatim non tenet. deci.51.de appel.nu.2.in nouis. 210

Excommunicatio iuſtè prolata dicitur medicinalis, quam excommunicatus cum omni humilitate & obedientia ſuſtinere debet.dec.10.de ſent.excō.nu.2.in nouis. 274

Excommunicatio lata poſt ſententiam diffinitiuam infra decem dies ligat, nec per appellationem ſequentem annullatur.deci.51.de appel.nu.3.in nouis. 210

Excōmunicatio non probatur ex eo ſolo quòd quis pro tali denūtiatus probetur.dec.8.de excep.nu.1.in nouis. 174

Excommunicatio ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſemper timenda eſt.dec.10.de ſent.excom.in nouis. 274

Excommunicationem an inſtrumentum denuntiationis probet.dec.8.de ſent.excom.nu.2.in nouis. 273

Excommunicatione eccleſia maiorem pœnam non habet: deciſ.10.nu.2.de ſent.excom.in nouis. 274

Excommunicationis exceptio an in audientia contradictarum contra impetrantem admittatur.deci.6.de iudi.nu.3.in nouis. 211

Excommunicationis exceptio in curia rariſſimè admittitur, quia nunquam debitè proponitur, & ſpecificatur. dec.8.de ſent.excom.num.2.in nouis. 273

Excommunicationis generalis ſententia ligat ſubditos monitos in genere & contumaces in non ſoluendo: quāuis ſubditus non probetur excommunicatus per tertium, niſi oſtendat illum infra annum non ſoluiſſe.deciſ.19.de dolo & contuma.num.1.in nouis. 150

Excommunicationis generalis ſententiam epiſcopus ferre poteſt.ibid.

Excommunicationis metus an ſit iuſtus metus? deciſ.10. de ſenten.excom.num.1.in nouis. 273

Excommunicationis ſententia ſecum trahit executionem: nec ſuſpenditur per appellationem. dec.36.de procur. num.3.in nouis. 99

Excommunicationis ſententia poſt appellationem legitimam lata, eſt nulla.dec.20.in fin.de appel.in nouis. 196

Excommunicationis ſententia pendente cauſa reſtitutionis ad appellandum lata per modum attentati an abſque abſolutione ueniat reuocanda. deciſ.51.num.2.eod.tit. in nouis. 210

Excommunicationis ſententia executionem ſecum trahit. ibid.

Excommunicationis ſententia trahit ſecum ſuam executionem, & ideo non retractabitur per modum attentati ſi iudex à quo poſt legitimam appellationem & citationem executam declarauerit quem excommunicatum. deci.59. in fin.eod.tit.in nouis. 215

Excommunicationis ſententia lata ex falſa cauſa, & ſine ordine iuris tenet & ualet, ſicut & abſolutio quæ pari paſſu ambulant.dec.7.de ſent.excom.nu.1.in nouis. 272

Excommunicationis ſententia quæ eſt nulla tolli poteſt ad cautelam.dec.9.in fin.eod.tit.in nouis. 273

Excommunicatus abſolutus cum promiſſione de ſtādo iuri, ſi non adimpleat ipſo iure incidit in excommunicationem ſi fuerat excommunicatus à canone, uel à iure, ſecus ſi ab homine: quia in illam reducendus eſt per iudicem.dec.11.de ſent.excom.in nouis. 275

Excōmunicatus abſens per procuratorem defendi poteſt. dec.2.de re iudic.in nouis. 178

Excommunicatus ad effectum ut abſoluatur ad cautelam iuxta formam c.ſolet. quæ probare teneatur. dec.8.circa fin.de ſent.excom.in nouis. 273

Excommunicatus allegans ſe exemptum à iuriſdictione epiſcopi, & petens ſe abſolui ad cautelam à ſententia excommunicationis per epiſcopum in eum prolatā non auditur, niſi aliqualiter doceat de exemptione. dec.35. poſt medium.de appel.in nouis. 203

Excommunicatus licet poſſit impetrare reſcriptum ſuper appellatione ſua interpoſita proſequenda tamen non ſuper interponenda.dec.7.de excep.num.2. 174

Excommunicatus malè abſolutus non reintruditur in eandem excommunicationis ſententiam latam per hominē niſi de nouo citetur, & contumax exiſtat: & ſufficit illū ſemel fuiſſe perſonaliter per citationem apprehenſum: ſecus in ſententia lata à canone in quam reducitur ipſo iure.dec.7.de ſent.excom.in nouis. 272

Excommunicatus non probatur quis niſi dictum fuerit illum non ſoluiſſe quando ſub conditione, niſi ſolueret excommunicatus fuerit.deciſ.19. in fi.de dol. & contumac.in nouis. 150

Excommunicatio iuris infertur ob crimen.deciſ.9. num.2. de reſcrip. Biſig. 458

Excommunicatio hominis infertur pro contumacia. ibid. num.3.

Excommunicationis exceptio an poſt tres interlocutorias lata ſuper cauſæ deuolutione admitti debeat.deci.1.nu.1.de excep. Biſig. 479

Excommunicationis exceptio poſt finitum proceſſum & ſententiam latam proponi poteſt.ibid. nu.2.

Excommunicationis ſententia tribus modis dicitur iniuſta.cauſ.4.dub.14.num.2. Faſtol. 512

Excommunicatus an poſſit acceptare beneficium in uim gratiæ ſuæ.dec.4.nu.1.de ſenten.excom. Biſig. 502

Excommunicatus æquiparatur deportato. ibid.num.2.

Excommunicatus non eſt capax beneficij eccle.ibid.nu.7.

Excommunicatus per epiſcopum uiſitantem, ex eo quod ipſum ad uiſitationem non admiſit prætendens ſe exemptum ante ſatisfactionem non debet abſolui.deciſ.1.nu.1.de ſenten.excom. Biſig. 507

Excōmunicato actus extraiudiciales nō ſunt ita prohibiti, ſicut iudiciales.dec.4.nu.6.de ſent.excom. Biſig. 508

Excommunicatus optare & acceptare poteſt beneficium: ſed de illo ſibi prouideri non poteſt.dec.5.de cōceſ. præbend.num.2.in nouis. 240

Excommunicatus contrahere matrimonium & teſtamentum condere, ac contrahere poteſt. ibidem.

Excommunicatus deportato æquiparatur.ibidem.

Excommunicatus prohibitus eſt eligere, & eligi. ibidem.

Excommunicatus nō poteſt impetrare beneficium, & ideo nō habet poteſtatem eligendi alterum ex beneficiis per ſe priùs obtentis en caſu quo de iure communi datur optio. ibid.

Excommunicatus per contumaciam non eſt abſoluendus niſi priùs ſatisfaciat de expenſis. dec.2. de ſenten. excō. in nouis. 271

Excommunicatus petens ſe abſolui ad cautelam à ſententia excommunicationis lata contra eum poſt appellationem per ordinarium à quo dicit ſe exemptum non auditur niſi priùs probet aliqualiter de exemptione licet nō plene.dec.6.de ſent.excom.in nouis. 272

Excommunicatus petens ſe abſolui ad cautelam aſſerēs ſe poſt appellationem fuiſſe excommunicatum an ſufficienter dicatur probaſſe excōmunicationem per productionem inſtrumenti denuntiationis. dec.8. ibid. 273

Excommunicatus poteſt petere reſtitutionem ad appellandum à ſententia quæ tranſiuit in rem iudicatam in cauſa matrimoniali, uel benefic. dec.7.de excep.num.5. in nouis. 174

Excommunicatus quare repellatur ab agendo.ibid. nu.2.

Excōmunicatus ſi petat abſolutionem ſimpliciter ab excōmunicationis ſententia quæ dicitur iniuſta abſoluitur cum cautione iuratoria niſi de manifeſta offenſa opponatur.dec.2. in princ.de ſenten.excom.in nouis. 271

Excommunicato denegatur reconuentio. deci. 7. de excep. in nouis. 174

Excommunicatus an poſſit optare præbendam. dec.8. nu. 4.de ſent.excom.in antiq. 451

Excommunicatus ignorans ſe excommunicatum, poteſt impetrare beneficia & literas apoſtolicas.deciſ.44. nu. 1. de reſcript.in antiq. 283

Excommunicatus non abſoluitur ad cautelam, licet alleget ſe exemptum, ſi excommunicator eſt in poſſeſsione excō municandi, & ſi ageretur ſuper poſſeſsione. deci.7.num. 1.de ſenten, excommu.in antiq. 451

Excommunicatus poteſt beneficium acceptare, licet ſibi nō poſsit prouideri.dec.8.num.1.ibid.

Excommunicatus poteſt in curia Romana indifferēter cōmiſsionem impetrare: ſed repellitur ab agendo.deciſ. 2. nume.1.de ſenten.excommu.in antiq. 450

Excommunicatus poteſt acceptare beneficium: ſed non poteſt ſibi per executorem prouideri.dec. 28.num.1.de ſen. exc.in antiq. 454

Excommunicatus priuatur fructibus præbendæ.deciſio. 8. num.10.de ſenten.excommu.in antiq. 451

Excommunicato an beneficium conferri poſsit. dec. 8. nu. 11.de ſenten.excommu.in antiq.

Excommunicatio abſolutio ad cautelam difficilius conceditur quàm abſolutio ſimpliciter.ibid.dec.4.num.1. 450

Excommunicato non poteſt conferri beneficium, & ſuſpēſus à canone celebrans non fit irregularis: ſecus ſi ab homine.dec.5.num.1.ibid. 450

Excommunicato quomodo & qualiter ſubtrahantur fructus beneficiorum ſuorum.dec.5.num.1.de pœn. in antiq. 449

Excommunicatum quem fuiſſe ante electionē ſufficit probare: licet non probetur tempore electionis.dec.11.nu. 1.de probatio.in antiq. 346

Executor ante purificationem prouidere non poteſt.deciſ. 10.de conceſſ.præb.in nouis. 241

Executor beneficialis cum gratia ſub forma; dignum arbitramur, &c. ſuper quo conſcientiam oneramus, &c. an poſsit alteri talem executionem ſubdelegare? deciſ.18. de conceſſ.præb.nu.5.in nouis. 247

Executor datus ad prouidendum eſt collator. deci. 5.de præbend.nu.1.in nouis. 224

Executor datus cum clauſ.quòd ſi non omnes, &c.procedere poteſt etiam non conſtito de impedimento aliorum coexecutorum dummodò poſteà conſtet.deci.4.de offi. deleg.nu.1.in nouis. 69

Executor electus à parte poſtquam ſupplicatio eſt ſignata an poſsit literis non confectis, imò in cancellaria nondū nominatus, uel datus liberè procedere ad gratiæ executionem.dec.20.de conceſ.præb.nu.1.in nouis. 249

Executor excommunicatus an poſsit de beneficio prouidere.deci.5.de conceſſ.præb.nu.2.in nouis. 240

Executor gratiarum apoſtolicarum etiam in forma pauperum, dicitur iudex.dec.17.de of.deleg.nu.2.in nouis. 78

Executor habens authoritatē conferendi, & in poſſeſsionē inducendi, an inductio in poſſeſsionem per ſe facta dicatur habere uim collationis. deci.16.circa med.de conceſſ. præben.in nouis. 246

Executor impetrantis licet poſsit prouidere de beneficio ad papam deuoluto, non tamen de reſeruato.deciſ.3. de offi.legat.in nouis. 79

Executor iuriſdictionis exercitium non recipit niſi à tempore præſentationis commiſsionis.dec.6.de offi. delega. in nouis. 71

Executor tam gratiarum quàm ſententiarum eſt delegatus; & in proceſsibus faciendis utitur delegata, & non ordinaria iuriſdictione.ibid. nu. 2.

Executor non committit executionem ſibi committēdam. dec.6.de offi.deleg.nu.1.in nouis. 71

Executor non poteſt aliquid facere ante præſentatas literas.ibid.nu. 2.

Executor quando dicatur non poſſe interuenire, & quid ſi expectans fuit in mora.deciſ.5.de offic. deleg.num.3.in nouis. 75

Executor ſententiæ non tenetur citare partem ad executionem faciendam niſi uelit.deci.15.de dol.& contu.nu. 3.in nouis. 547

Executor rei iudicatæ debet de æquitate citare partem uictam ad taxam fructuum, & expenſarum. ibid.

Executor tandiu exequi poteſt donec mandatum ſuum adimpleuerit.deci.16.de re iudic. in nouis. 181

Executor ubi habet recipere preces cognitionis in aliquo caſu non uenit ex natura executionis: ſed potius à natura exceptionis oppoſitæ per partem.deciſ. 17.de iudic.in nouis. 114

Executoris datio dicitur pars gratiæ quæ poteſt fieri ſine literis, & ſemper literas præuenit.dec.18.de conceſ. præbend. nu.2.in nouis. 247

Executoris poteſtas licet comprehendat deuoluta non tamen includit ſpecialiter, aut generaliter reſeruata, deci. 29.de præb.nu.1.in nouis. 237

Executoris proceſſus formatus cōtra intruſum de cuius intruſione nō cognouit an ualeat.dec.17.de iud.in no.114

Executoris proceſſus gratiarum apoſtolicarum probatur per literas ipſius ſuo ſigillo ſigillatas. deci. 20. in fin.de probat.in nouis. 160

Executori cui commiſſa eſt certæ perſonæ prouiſio, uidentur etiam conceſſa præambula per quæ peruenitur ad illam deci.18.de conceſ.præb.nu.5.in nouis. 148

Executores cum clauſula uocatis, debent ſeruare c.ſtatutū. deci.30.de reſcript.in nouis. 32

Executores duo cum clauſ. quod ſi non omnes, &c. quod prouidere poſsint etiam ſi ipſis de tertij impedimento non conſtiterit modò poſteà conſtet.deciſ. 4. de offi. deleg.in nouis. 69

Executoris poteſtas an expiret morte Papæ.deciſ.12.de offic.deleg.in nouis. 74

Executio ſi fiat ſuper re de qua cognitum & iudicatum eſt, non requiritur ſummaria cognitio: & an in executione uocanda ſit pars.deci. 24.nume.1.de ſenten.& re iudi.in antiquis. 367

Executioni trium ſententiarum ſe opponens non auditur niſi ſe ante ſententias oppoſuiſſet & intereſſe ſuum declaraſſet.dec.9.no.2.ibid. 364

Executor ante inhibitionem habet iuriſdictionem in negotiis cœptis.dec.16.nu.4.de teſtib.in antiq. 353

Executor apoſtolicus non poteſt ſubdelegare cauſæ cognitionem niſi qualificato iuxta c.ſtatutum.de reſcript.in vj. meram autem executionem ſic.deciſ.1.nume.1. de offic. deleg.in antiq. 307

Executor datus in gratia uidetur habere iuriſdictionem antequam auditor inhibeat.dec.16.nume.2. de teſtib.& atteſtatio.in antiq. 353

Executor excommunicatus an poſsit prouidere expectanti beneficium.dec.9.nu.1.de ſenten. excom in antiq. 451

Executor licet mandauerit ſub executori quòd conferat imperanti primum beneficium quod duxerit acceptandum: poterit nihilominus ante acceptationem gratiæ cōferre.dec. 29.nu.5.de reſcript.in antiq. 281

Executor licet poſsit prouidere de beneficio ad papam deuoluto: non tamen de reſeruato.dec.4.nume. 2. de offi. lega.in antiq. 309

Executor neceſſario non uocat aliquem ubi procedit ad examinationem an impetrans ſit idoneus.deciſ.4.nu.3. de ſenten.& re iudi.in antiq. 363

Executor neceſſariò non pronunciat ſuper idoneitate.dec. 7.nume.6.de reſcri.Biſig. 458

Executor omnis datus ad prouidendum eſt collator. deci. 58.nu.2.de præben.in no. 224

Executor poteſt alteri committere examinationem idoneitatis impetrātis.dec.4.n.4.de ſen.& re iudi.in antiq.363

Executor qui ut canonicus datus fuit, licet deſinat eſſe canonicus ante executionem remanet tamē executor.dec. 28.nume.1.de reſcrip.in antiq. 280

Executores dati cū clauſula, uocatis uocandis &c. debent ſeruare c.ſtatutum.de reſcript.lib.6.in his de quibus hic deci.32.num.1.de reſcript.in anti. 281

Execu-

Executores dati ad prouidendum de beneficio nacante nõ poſſunt admittere reſignationes.deciſ. 13.nume. 1. de renunciatio.in antiq. 301

Executores gratiarum apoſtolicarnm ad executionem eorum quæ in commiſſione literatum continentur, procedere non poſſunt niſi prius literas prædictas receperint. dec.4.nume.1.de offi.deleg.in antiq. 308

Executor antequam quis datus.fuerit, ſi imperranti prouideat, an teneat eius proceſſus. deci.4.num. 2.de conceſſ. præben.Biſig. 495

Executor non dicitur habere iuriſdictionem niſi à tempore præſentationis literarum. ibid.nu.5.

Executor teſtatoris datus pro monaſterio ædificãdo poteſt petere reſtitutionem aduerſus negligentiam proſequendæ appellationis per teſtatorem interpoſitæ. dec. 1.nu. t de teſta.Biſig. 505

Executores dantur à papa uel eius cancellaria quos impetrans nominauerit: ſi modo idonei ſint.deciſ. 4. num. 3. de conceſ præben.Biſig. 495

Executori atteſtanti ſuo ſub ſigillo quod aliquis acceptauit certum beneficium, an credatur. deci.1.nume.1. de fide inſtru.Biſig. 478

Executoris literis quando credatur.ibid.nu.2.

Executoris factum parti non citatæ non præiudicat. deciſ. 4.nu.2.de ſenten.& re iudi. 363

Executores gratiarum deputati ad prouidendum de beneficiis uacaturis an poſſint recipere reſignationẽ alicuius in manibus eorũ faciendã.dec.2.nu.3.de renun.Biſi.46t

Executores gratiarum poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis, & procedere parte uocata & non uocata: & dicuntur habere iuriſdictionem.dec.7.n.3.de reſcri.Biſig. 457

Executores gratiarum pauperum an ſimplices clerici deputati de facto procedendo dicantur nulliter procedere.ibi.num.1.

Executores tres ubi deputati fuerint ſuper gratia, quod ſi non omnes duo ueſtrũ ſi duo ex eis ſine tertio de cuius impedimento uel excuſatione nõ cõſtabat eis proceſſerint.an ualeat eorũ proceſſus.dec.t.n.r. de prob.Biſ.476

Executio aliarum citationum quæ non fiunt per edictum & intimatio appellationis quomodo fiat remiſſiuè.dec. 5.de reſcrip.no.31.in nouis. tr

Executio citationis tam in perſonam quàm ad domum poteſt fieri die feriata.dec.1.de fer.nu.2.in nouis. 120

Executio citationis per edictum non eſt neceſſario facienda diebus feſtiuis.dec.5.de reſcrip.nu.24.in nouis. 13

Executio mandati apoſtolici epiſcopo ſub nomine dignitatis directæ, an eo mortuo trãſeat in ſucceſſorem. dec. 17 de offic.deleg.nu.1.in nouis. 78

Executio poteſt fieri etiam in locis non ſpecificatis in citatione & illis omiſſis.dec.5.de reſcript.nu.to.in nouis.12

Executio ſententiæ contra illum contra quem eſt lata fit abſq; cauſæ cognitione: ſed non cõtra tertium cum quo nonum iudicium inchoabitur, niſi cõſenſiſſet proceſſui: de quo ſi negatum fuerit, neceſſe erit probare.dec.25.de re iudi.in nouis. 186

Executio ſententiæ quæ tranſiuit in rem iudicatam facta pendente cauſa reſtitutionis ad appellandum uenit per modum attentati reuocanda.deciſ.5t.de appel.nume.1. in nouis. 509

Executio ſententiæ diffinitiuæ facta poſt cauſam reſtitutionis ad appellandum commiſſam an per uiam attentatorum ſit reuocanda.deciſ.62.eodem ti.nu. 3. in no. 216

Executio ſententiæ non impeditur per exceptionem nullitatis niſi in continenti probari poſſit.dec.5.de lit.conteſt. num.3.in nouis. 117

Executoriales quomodo intimentur quando tutus non patet acceſſus.dec.10.de reſcrip.nu.59.in nouis. ttt

Executoriales ſi reproducũtur corã A. C.non põt procedi ſine monitorio uel citatione procuratoris.ibi.num.55.9

Executor ad exequendum gratias deputatus an ante receptionem literarum habeat poteſtatẽ plenariam exequendi ac ipſius poteſtatis exercitium? deci. 21. de conceſſ. præb.num.1.in nouis. 250

Executor ad taxationem fructuum in oim diffinitiuæ ſententiæ an deputari poſſit in dignitate non conſtitutus, dec.31.de reſcript.num.2.in nouis. 32

Executores gratiarum apoſtolicarum an teneantur ſeruare c.ſtatutum.de reſcipt.in 6.deci.29.de reſcript. num. 1. in nouis. 31

Executores gratiarum apoſtolicarum ſunt delegati, & in faciendis proceſſibus delegata non autem ordinaria iuriſdictione utuntur.dec.19.de conceſ.præb.in nouis.249

Executores ignorãtes & inuitos princeps dare poteſt.dec. 51.de præbend.in nouis. 250

Executores nudum miniſterium ſubdelegare etiam clerico ualent.dec.29.de reſcript.num.1.in nouis. 31

Executores tres ubi dati fuerint cum clauſula, quod ſi nõ omnes &c.ſi duo procedant in negotio narrando tertiũ collegam abſentem notoriè, an dicatur ualidus proceſſus ipſorum.dec.7.de offi.delegat.in nouis. 72

Executores gratiarum poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis & procedere parte uocata uel non uocata: & poſſunt ſententias fulminare.dec.55.n.4.de conceſ.præb. in an.41t

Executores gratiarum uel ſententiæ licet de ſtylo non dentur niſi ſint conſtituti in dignitate: attamen talis ſtylus non obſeruatur in ſubdelegatis ab eis. deciſ. 31. num. 1. de reſcript.in antiq. 581

Executores gratiarũ an poſſint dari ſimplices clerici. dec. 55.de conceſ.præbend.in antiq. 411

Executores ſiue ſubexecutores gratiarum debent. acceptantibus prouidere.dec.65.num.1.ibid. 413

Executoria trium ſententiarum probat ſententias in ipſa inſertas.dec.57.num.1.de reſcript.in antiq. 586

Exempla conſiderare debemus quatenus lege firmentur cauſ.6.dub.21.num. 2.Faſtol. 515

Exemptio an inducatur ubi papa conceſſit cœnobio monachorum, quòd ipſi & eorum loca quieta, libera, & integra cum ſuis priuilegiis permanere ot.deci. 1. num. t. de priuileg.Biſig. 507

Exemptum à iuriſdictione ordinaria allegans ſe à tanto tẽpore de cuius contrario memoria non exiſtit, niſi probet quòd alius prælatus in eo iuriſdictionem præſcripſerit, non auditur.dec.1.de præſcript.in nouis. 174

Exempti per Papam gaudent priuilegio honoris, & aliis antequam perueniat priuilegium ad eos in tantum quòd non poſſunt excommunicari uel ſuſpendi per ordinarium.dec.12.circa medium.de præbend.in nouis. 527

Expectans an acceptare poſſit beneficium per alterum impetratum.dec.13.in fin.vt lit.penden.in nouis. 130

Expectans an permutare poſſit.deciſi. 56.de præb.nume. t. in nouis. 234

Expectãs authoritate apoſtolica ſi acceptet aliquem parochialem eccleſiam uacantem ſibi & nulli alteri de iure debitam nullum modum uacationis exprimendo, an ualeat huiuſmodi acceptatio.dec.23.n.1.de præb.in no.233

Expectans ſi tempore ſuæ acceptationis non reperiatur legitimæ ætatis.an ualeat eius acceptatio.deciſ. t.de præb. num.3.in nouis. 212

Expectans ſub eadem data præfertur ei qui primò executori literas præſẽtauerit.de.5.in prin.eo.tit.in nouis.214

Expectãtes apoſtolici præferuntur in præbda poſtea uacante receptis in canonicos authoritate ordinaria etiã nulla facta mẽtione de dicta reception.dec.17.de præ in no.218

Expectantibus habentibus.pares gratias præfertur ille qui prius præſentauit.deci.4.de reſcri.in nouis. 1t

Expectantes plures ſub eadem data & forma, non habent niſi unum menſem: & quid ſi ſunt ſub diuerſis datis.deciſ.68.nu.4.de reſcript.in antiq. 289

Expectãtes poſt menſem à tempore uacationis nõ poſſunt ſunt beneficium acceptare, etiam ſi adhuc uacet.dec.14. num,

num.1.de conceſ.præben.in antiq. 402
Expectantium authoritate apoſtolica ſub clauſula ad præbendam quam duxeris acceptandam, ſi alter primus in data omittat acceptare primam præbendam uacaturam, non ſibi præiudicat, quin poſsit acceptare ſecundam.deciſ.5.num.1.de præbend.in antiq. 387
Expectans an excludatur à prouiſo per ordinarium infra menſem ad acceptandum datũ de beneficio cadenti ſub eius gratia.dec.6.num.1.de conceſ.præben.Biſig. 496
Expectans qui à proceſsibus per ordinarium factis appellauit an admittatur ad dandum obiectus de permutatione in fraudem ipſius facta in appellatione ſua expreſſos.cauſ.31.dub.59.num.1.Faſtol. 525
Expenſas pro aduocatis & procuratoribus an habere debeat qui per ſeipſum ſupplendo uices ipſorum cauſam agitauit.dec.5.num.1.de procurato.Biſig. 465
Expectans ad collationem decani & capituli ad illa quæ habent conferre in aliqua eccleſia ciuitatis poterit acceptare beneficium quod non eſt de principalioribus in eccleſia cathedrali.dec.8.num.1.de præbend.in antiq. 388
Expectans ad collationem capituli poteſt acceptare beneficium quod hebdomadarius conferre ſolet.dec.16.nu.1.de conceſ.præbend.in antiq. 402
Expectans ad collationem, præſentationem ſeu quamuis aliam diſpoſitionem decani & capituli ſingulorũque canonicorum alicuius eccleſiæ an poſſet acceptare rectoriam in dicta eccleſia ad quam ius præſentandi habet quidam canonicus uigore ſui certi beneficii quartaria nuncupati.dec.49 num.2.ibid. 408
Expectans ad collationem epiſcopi an poterit acceptare beneficium fundatum ante datam ſuæ expectatiuæ licet authoritas & conſenſus epiſcopi circa fundationem dicti beneficii interuenerit poſt obtentam ſuam gratiam.dec.51.num.1.de iur.patro.in antiq. 440
Expectans ad collationem decani & capituli eccleſiæ cathedralis poſſet acceptare beneficia uacantia in ea.deciſ.35.de conceſ.præben. 406
Expectans ad primum uacaturum in eccleſia, poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem inſtitutionem, ſiue electionem pertinens in ipſa eccleſia.deciſ.18 num.1.de conceſ.præbend.in antiq. 402
Expectans apoſtolicus præfertur nominato ab eo qui nominare poteſt ea conceſsione papæ uel priuilegio.dec.6 num.1.de præbend.in antiq. 387
Expectans cui per papam fuit facta gratia de canonicatu alicuius eccleſiæ cum præbenda & præſtimoniis, ſi qua uacabant uel cùm uacare contigerit: an poterit acceptare præbendam uacantem & dimittere præſtimonia, ut poſtmodum alterius canonici decedentis præſtimonia accipere poſsit.dec.10.num.1.de conceſſ.præben. 402
Expectans in forma pauperum poteſt ante purificationem gratiæ acceptare, ſi per eum non ſtetit quominus gratia purificaretur dec.17.num.1.de cõceſ.præb.in antiq. 402
Expectans non compellitur acceptare beneficium quod non uacat de facto licet uacet de iure.deciſ.51.ibid.
Expectans poteſt renunciare ius quod habet ad rem in manibus ſolius notarii.dec.8.de renuntiatio.in antiq. 300
Expectans primus in data ſi medio iuramento pactus ſit cum ſecundo quòd nunquam beneficium cadẽs ſub gratia ſua acceptabit donec ſecũdus obtinuerit beneficium, an ſecundus ſit potior in beneficio uacanti, quod uterque acceptabit infra menſem.deciſ.42.nume.1.de conceſsio.præbend.in antiq. 407
Expectans primus in data licet ſe aſtrinxerit ad probandum quòd infra menſem acceptarit ſecundus beneficium: ſi tamen non probauerit non cadit à iure ſuo.deciſio.62.ibid. 412
Expectans qui habet dimittere beneficium quod poſsidet, ſi gratia habeat effectum nõ poteſt illud permutare.dec.24.num.1.de rerum permutatio.in antiq. 422
Expectanti ad collationem epiſcopi, ſimpliciter prouideri poteſt de beneficio & præbenda cathedrali.deci.6.num.1.de conceſ.præbend.in antiq. 399
Expectantes an impediantur in executione gratiarum ſuarum propter.c.ſi hi contra quos.dec.28.nu.2.ibid. 405
Expectantes in forma pauperum poſt purificationem ſuæ gratiæ non poſſunt impediri ab ordinariis.deci.47.ibidem 408
Expenſæ attentatorum taxari poſſunt ante ſententiam in principali ferendam: & tantum taxabitur quantum pro diffinitiua.dec.5.de dol.& contum.in nouis. 143
Expenſæ poſt litis conteſtationem factæ non ueniunt iure actionis exigendæ ſed officio iudicis.deciſ.47.de appell. num.2.in nouis. 207
Expenſarum à condemnatione probabilis cauſa litigandi licet excuſet, tamen non excuſat à condemnatione fructuum.dec.7.de dolo & contu.in nouis. 144
Expenſarum condemnationem an iudex ex interuallo facere poſsit.deci.1.ut lit.penden.num.1.in nouis. 124
Expenſarum condemnatio an dicatur executio primæ inſtantiæ ſi de expenſis mentio nulla facta fuit, & quid de taxatione.ibid.in fin.
Expenſas proceſſus & ſententiæ nulla præſtita cautione uictor obtinet.dec.6.de reſtit.in integ.num.1.in nouis.106
Expenſæ aduocatorum & procuratorum qui gratis ſeruierunt peti poſſunt, ſi remittuntur animo remunerandi, aliàs non.dec.38.num.1.de ſenten.& re iudi.in antiq. 371
Expenſæ attentatorum antequam pronuntietur in principali & ſuper ſententia, taxantur ad tantum quantum taxarentur in negotio principali.dec.37.num.1.ibid. 371
Expenſæ an debeantur uictori pro aduocatis & procuratoribus qui illum gratis defenderunt.deci.5.numero 2.de procu.Biſig. 465
Expenſæ non debent taxari niſi finitis tribus inſtantiis, alias reuocatur taxatio per uiam attentati.deciſ.45.nume.21 de ſenten.& re iudi.in antiq. 372
Expenſarum condemnatio pro executione ſententiæ latæ pro poſſeſſore non fit: ſecus ſi fieret pro non poſsidente. deci.36.num.1.ibid. 371
Expenſarum condemnatio ſi omittatur in ſententia lata ſuper poſſeſſorio: non poterit deduci in petitorio: ſecus eſt de fructibus.ibid.dec.40.num.1.ibid. 371
Expenſas ubi per ſe cauſam agitauit, non habebit pro aduocatis & procuratoribus non conductis.deci.41.ibid. 371
Expreſsio non eſt neceſſaria in notoriis.deci.32.de reſcrip. nume.4.in nouis. 34
Expreſsio ubi requiritur non ſufficit præſumptio.dec.1.circa medium de alie.iud.mutand.cauſ.fact.in nouis. 108
Exprimenda ſunt in gratiis quæ papam ut concedat aut deneget mouere poſſunt.deci.33.de reſcri.num.2.in nouis. 35
Expreſsio conditionis quæ tacitè inerat in tradendo poſſeſsionem: non facit poſſeſsionem conditionalem, nec præiudicat agenti poſſeſſorio, nec ſuſpendit petitorium aduerſarij.deci.19.num.1.de reſtitu.ſpoliat.in antiq. 336
Expreſsio eorum quæ tacita redderent gratiam ſurreptitiã non operatur diſpenſationem.deci.33.nu.7.de præben. in antiq. 394
Expreſsio falſitatis etiam ſi nõ eſſet talis quæ mouiſſet principem ad concedendum, uitiat literas gratioſas.deciſi.3. num.1.de reſcript.in antiq. 277
Expreſsio non ueri ualoris beneficii obtenti, nocet acceptanti.dec.47.ibid. 283
Expreſsio uel omiſsio tacendæ uel exprimendæ qualitatis uel circunſtantiæ in impetrationibus, præſumitur in dubio fieri doloſè.deci.4.num.5.ibid. 277
Expreſsione qualitatis maioris in gratia non uenit minor qualitas.ibid.num.3.
Extrauagans, execrabilis non habet locum in patrono layco quò ad pœnas.dec.3.nu.1.de iure patro.in antiq. 438

Factum

F

FActum præſumitur ſolenniter actum niſi probetur contrarium.dec.11.de iur.patro.num.2.in nouis. 265
Facta ad conſeruationem non inducunt noui iuris acquiſitionem ſiue diſpoſitionem.dec.15.de conceſsio.præbend.num.2.in nouis. 245
Facta antiqua melius probantur per ſcripturam, quàm per teſtes.dec.1.num.3.de conſtit.in nouis.fol. 1.
Facta poſt appellationem in cathedralium uel regularium electionibus emiſſam,ipſo iure nulla ſunt.dec.44.de appel.num.4.in nouis. 206
Facultas conferendi data per epiſcopum poteſt probari per teſtes.dec.5.de offi. uica.num.1.in nouis. 66
Facultas conferendi certæ perſonæ dari poteſt poſt admiſſam reſignationem.ibid.deci.5.num.10.
Facultas data uicario ſuper collatione fienda probari poteſt per teſtes.ibid.num.11.
Falcidia detrahitur delegatis deſalcabilibus pro non deſalcandis,ubi relinquuntur eidem perſonæ utraque legata deci.12.num.5.de teſtamen.in antiq. 434
Falcidiæ an ſit locus quando portio uniuerſalis hæredis inſtituti non grauata accreuit portioni grauatæ.dec.5.nu.4.de teſtamen.in antiq. 426
Falſa cauſa non impedit dominij translationem.dec.2.nu.4.de reb.eccle.non alienan.in antiq. 414
Falſa cauſa annullat gratiam ipſo iure.ibid. num.5.
Falſa demonſtratio uacationis quando beneficium erat in manibus papæ,& debebat per ipſum conferri:non uitiat gratiam dec.11.num.4.de præb.Biſig. 492
Falſa demonſtratio quæ eſt circa uacationem impetrantis impedit gratiam: & ad uacationem duntaxat narratam in gratia eſt reſtringenda.ibid.num.5.
Falſitas cauſæ uitiat actum ipſo iure, quando ueritas cauſæ erat de eſſentia actus.deciſ.2.num.18.de reb.eccleſ. non alienand.Biſig. 503
Falſitas expreſſa quæ non inducit citius ad concedendum, non uitiat gratiam deciſ.20.nume.1.de reſcript.in antiq. 289
Fama & communis opinio non habent originem à ſcientia certa: ſed plerunque à ſuſpitione ſola & incerto authore dec.6.de except.num.5.in nouis. 173
Fama non facit plenam nec ſemiplenam ſine aliis adminiculis probationem.dec.16.in fi.de præb.in nouis. 228
Famam ſuam negligens crudelis dicitur.deci.5.de accuſat.num.4.in nouis. 268
Fatalia non currunt appellanti ſuper attentatis procedenti ſi obtineat.dec.15.de appel.num.1.in nouis. 193
Fatalium curſus per compromiſſum, uel aliàs de conſenſu partium expreſſo impeditur dec.2.de dilat.nu.2.in nouis. 119
Fatalium curſum attentatorum proſecutione impediri.dec.15.de appell.num.1.in nouis. 193
Fatalia non currunt agenti ſuper attentatis.dec.10.num.3.deciſi.29.num.1.de appell.in antiq. 385
Feudum, ſi patri & filiis & præſertim alicui naturali filio abſenti concedatur: actio filio naturali de æquitate canonica acquiritur ſi donationi huiuſmodi & conceſsioni conſenſerit.dec.2.de feud.in nouis. 259
Feudi donatio in dote finitur ipſo iure per obitum concedentis dec.1.in fi.de locat.& conduct.in nouis. 253
Fictio non habet locum niſi in caſibus a iure expreſsis.deciſ.1.in fi.de ſponſal.in nouis. 266
Fictionis ſpeciem exprimere non ſufficit dicenti inſtrumétum uel contractum fictitium, niſi declaretur cauſa, ex qua colligi poſsit ipſa fictio.deciſ.1.de donat.circa fin. in nouis. 560
Fictionis ſpeciem non deſignans non eſt audiendus.ibid.num.5.
Fictiones & ſimulationes non præſumuntur, niſi appareat cauſæ cognitio propter quam factæ ſunt, &.per quam præſumi debeant.ibid.
Fideicommiſſo uniuerſali non ueniunt quæ pars capit extrinſecus.deciſi.9.nume.4.de officio uicarij in antiq. 307
Fideiuſſor non liberatur per prorogationem factam depoſitario per deponentem: ſecus ſi prima obligatio fuiſſet nouata deciſ.1.de depoſi.in antiq. 418
Filiusfamiliàs non eſt inhabilis de per ſe ratione patriæ poteſtatis ad impetrandum: imò pro alio & per ſe.in caſibus in quibus ſibi competit ius agendi, agere poteſt, & in iudicio comparere, imò & in omnibus caſibus conueniri dec.6.de iudic.num.1.in nouis. 110
Filiusfamilias licet prohibeatur agere ſiue in iudicio comparere ſine conſenſu patris: tamen ſuperueniête eius cóſenſu ualebit iudicium cum eo agitatum.ibid. num. 2.
Filiusfamilias ante emancipationem ad agendum in certa cauſa in qua nondum ius agendi habebat ſi conſtituit procuratorem,& poſt emancipatus fuerit, & ius agendi & conſenſum patris obtinuerit an proceſſus habitus cum tali procuratore ſit ualidus.ibidem.
Filiusfamiliàs in patriæ poteſtate conſtitutus in re certa inſtitutus pro uniuerſali hærede habetur.deciſ.1.de teſta.num.3.in nouis. 260
Filius poteſt propter delictum excludi à legitima.deci.2.de conſuet.num.9.in nouis. 39
Filiorum ſucceſsio & legitima portio quo iure procedat.ibid.num.6.
Filia dotata quæ per pactum iuratum promiſit nolle habere regreſſum ad bona paterna, ſuccedit patri inteſtato cum filijs,licet aliquid contradicant. deciſ.4. de pact.in antiq. 311
Filiusfamiliàs optare non poteſt deciſ.8.num.9.de ſentent.excom.in antiq. 451
Formam rei propriæ in alterius præiudicium ſine cauſa mutare non licere.deci.8.nu.1. de conſuetud.in antiq. 293
Forma cap. j.de confeſ. lib. vj.eſt præcisè in omnibus ſeruanda propter eius rigorem. deciſ. 3.nume. 5. de confeſ. in antiq. 344
Forma,dignum arbitramur,dicitur eſſe quando ſit gratia, & committitur ſi inuentus fuerit idoneus conferatur &c.deciſio.53.numero 5. de conceſsio. præbend. in antiq. 410
Forma eſt quæ dat eſſe rei.deci.11.nume. 5. de iure patro. in antiq. 441
Frater hæres inſtitutus ſi præmoritur ante teſtatorem, filiæ einſdem teſtatoris incertis tantum rebus inſtitutæ capiunt totum per ius accreſcendi.dec.6.nu.1.de teſtamen. in antiq. 425
Frater agens petitione hæreditatis contra fratrem debet habere alimenta & expenſas à fratre poſſeſſore hæreditatis lite penden.dec.2.nu.1.de iudi.Biſig. 468
Fructus an debeantur ſucceſſori translato ad aliquam eccleſiam ac ſi anteceſſor deceſsiſſet dec.58.de procura.nu.4.in no. 93
Fructus debentur à die intruſionis per ſpoliatores & intruſor. in beneficijs uacantibus in curia.qui ſemper condennantur in fructibus à die occupationis, niſi habeant titulum,à papa dec.1.de renun.nu.8.in no. 50
Fructus etiam à ſolo ſeparati comprehenduntur ſub mandato executiuo.dec.31.de reſcript.in no. 33
Fructus non habuiſſe excipere poteſt ille qui condemnatus fuit coram executore cum diſtinctione.dec. 1. de renuncia.nu.5.in no. 50
Fructus in quibus uictus fuit condemnatus in cauſa beneficiali an in nim ſententiæ diffinitiuæ poſsint taxari per nó, conſtitutum in dignitate.dec.31.de reſcr.n.1.in no. 33
Fructus ſunt acceſſorij ad beneficium. dec. 6. de re iu. in nouis. 177
Fructus an lucretur in habilis. deciſ.9. nume.2.de reſtitu. ſpol.in antiq. 333
Fructus beneficij debitoris pro debito ſequeſtrari poſſunt. deci.

deci. 1.nu.5.de ſolutio.in antiq. 424

Fructus beneficiorum babentis licentiam teſtandi,an trāſmittantur in ſucceſſorem uel eaecutorem teſtamēti.dec. 3.nu.1.de teſtamen.in antiq. 425

Fructus beneficiorum uacantium in curia an debeantur fabricæ cui debebantur. deciſione 2.numer. 1. de priui.in antiq. 448

Fru ctus qui percipi potueruntan ueniant ex canone reintegranda.dec.11.nume.1.de reſti.ſpolia.Biſi. 474

Fructus quæſiti per eum qui obtinuit in poſſeſſorio,non reſtituentur poſteà obtinenti in petitorio, quando petitorium ſuit poſt reſtitutionem intentatum:& acceptāti beneficium dicenti poſteà illud non cadere ſub gratia ſua, non creditur.deci.7.nume.1. de cauſ. poſſ. & proprie. in antiq. 330

De litera G.

GEnerale procuratorium non ſufficit in ſpiritualibus: ſecus in prophanis. deci.35.nu.1.de procur.in antiq. 98

Gratia ad beneficium uel officium non extenditur ad beneficium conſuetum teneri per laicos.dec.67. de reſcrip. in antiq. 288

Gratia ad beneficium uacaturum per promotionem alicuius non expirat per mortem papæ,licet ſucceſſor gratias per prædeceſſorem ad uacaturas conceſſas in genere reuocauerit.dec.9.de electio.in antiq. 299

Gratia ad collationem unius non extenditur ad collationē communem plurium.deciſion. 66 . de reſcriptis . in antiq. 288

Gratia ad collationem decani & capituli cōmuniter uel diuiſim habet locum ad collationem ſingulorum canonicorum. ſecus de gratia ad collationem capituli communiter uel diuiſim.dec.3.nume. 1. de conceſsio. præbend. in antiq. 339

Gratia ad collationem decani & capituli communiter uel diuiſim habet locū in beneficijs conſuetis conferri per hebdomadarios.ibid.dec.4.& dec.4.de cōſt.in anti. 276

Gratia ad prouiſionem capituli & canonicorum coniunctim uel diuiſim ſpectans non extenditur ad beneficiū pertinens ad diſpenſationem unius ex canonici ratione præbendæ,quam obtinet in ipſa eccleſia, ſeu extra eam . dec.49 de conceſ.præbend.in antiq. 408

Gratia aduerſarij ſi nulla eſt , non tenetur impetrans de ea facere mentionem in ſua.dec.69.numer. 1. de reſcrip. in antiq. 289

Gratia ante confectionem literarum eſt quædam res informis & imperfecta , quæ perficitur literarum confectione debito modo ordinata.deciſ. 20.nu.5.de conceſ. præb. in no. 250

Gratia apoſtolica non probatur niſi per literas exceptis certis caſibus: ſed certa ſcientia bene poteſt probari per teſtes.deciſ. 27.de reſcript.in no. 29

Gratia certo loco conceſſa faciens mentionem de ſecunda & non de prima nondum extincta:licet in ſecunda impetrans obtulerit ſe dimiſſurum primam gratiā an ualeat . deci. 21 .de reſcrip.in no. 22

Gratia de beneficio uacaturo per contractum matrimonij non expreſſo alio modo: ſi illud ante impetrationem in manibus uicecancellarij uel alterius poteſtatem habentis fuerit reſignatum,ualet.deciſ.22.de præb.in no. 232

Gratia de beneficio laici patronatus non facta mentione de huiuſmodi iure non ualet ex ratione c.cùm dilectus. de iure patr.non autē ex ſcripto iure.dec.21.de præben. nu.7.in no. 232

Gratia de prouidendo aliquibus de beneficio nō extēditur ad beneficia generaliter reſeruata.dec.29.numer . 1. de præb.in no. 237

Gratia in forma laudabili ligat manus ordinarij intra menſem propter decretum,& quid de decreto adiecto in gratia in forma pauperum ante purificationem. deciſ. 2. de conceſſ. præben.nu.1.in no. 238

Gratia dicitur ſurreptitia & nulla, quando quis falſum expreſsit,etiam ſi papa idem conceſsiſſet ſine tali expreſsione,ſi tamen facilius conceſsit.deci. 11.de reſcrip.nu.8.in no. 4

Gratia dicitur ſurreptitia ſi quis falsò eaprimat id quod etiam non tenebatur eaprimere.deciſ. 10. de reſcript. in no. 16

Gratia impetrata per appellātem poſt inſinuationem appellationis factam aduerſario cuius gratia erat inualida, de qua mentionem non fecit,ualet: nec poteſt propter taciturnitatem eius ſurreptitia cenſeri.dec.25. de reſcrip. in nouis. 26

Gratia inferiorum poteſt probari per teſtes.dec. 27. de reſcrip.nu.9.in no. 31

Gratia in forma pauperum purificari poteſt per executorē ex officio etiam in abſentia impetrantis ad coniunctæ perſonæ inſtantiam.dec.9.de cōceſ.præb.nu.1. in no. 241

Gratia in forma pauperum , & in forma ſpeciali. & cum clauſula non obſtante.iudicantur pares:& præfertur diligentior.deci.13.de reſcri. in no.& deciſi. 40. de conceſ. præb.in antiq. 407

Gratia in forma dignum arbitramur,habet clauſ.retroactiuam ad tempus datæ gratiæ, quæ annullat quicquid contra decretum extitit attentatum . deciſi. 2. de conceſ. præb.in no. 238

Gratia in forma pauperum includit omnia beneficia præter quā in eccleſijs cathedralibus. dec.8.in fi.eo.ti.in no. 249

Gratiam habens in forma dignum arbitramur , cum clauſula retroactiua , ſi concurrat cum habente gratiam puram ſecuta purificatione ſuæ gratiæ conditionalis ante uacationem beneficij an debeat præferri in aſſecutione eiuſdem beneficij.dec.12.nu.1.eod.tit.in no. 242

Gratia non dicitur ſurreptitia propter omiſsionem uel falſam expreſsionem quando conſtat papam uoluiſſe facere gratiā in potiori caſu.dec. 1.de reſcript.nu.9.in no. 9

Gratia nouæ prouiſionis an taciturnitate uitietur. deci. 32. nu.1.de reſcrip.in no. 33

Gratia ad dignitatem non extenditur ad dignitatem curatam.dec. 18.nu.1.de præben.Biſig. 493

Gratia cenſetur conſumpta per acceptationem beneficij alterius cadentis ſub gratia.cauſ. 28. dub. 54.nume. 1. Faſtol. 524

Gratia de beneficio ſpectante ad præſentationem abbatis , an extendatur ad beneficium ſpectans ad abbatis præſentationem fiendam de conſenſu alterius.dec.a.num. 1.de conceſ.præbend.Biſig. 494

Gratia de primo uacaturo ad collationem ſeu aliam prouiſionem certi abbatis,an extendatur ad illum qui unicum beneficium habet conferre uel ipſum præſentare. cauſ. 29.dub. 55.nume. 1. Faſtol. 524

Gratia eſt quid principale,executoris datio eſt quoddam acceſſorium.dec.7.nume.5.de reſcript.Biſig. 458

Gratia facta in forma ſpeciali de canonicatu cum reſeruatione præbendæ cum dignitate proxima uacan. cuius uigore de dignitate uacanti , alicui fuit prouiſum : ſi ſuperueniat reuocatoria Gratiarum,an dicatur ſublata quo ad præbendam poſtea uacantem.cauſ.23 dub. 44. num. 1.Faſtol. 521

Gratia facta de canonicatu cum reſeruatione præbendæ & præſtimonialium cedentium uel decedentium an extendatur ad præbendam & præſtimonia uacantia per priuationem alicuius canonici.cauſa 23.dub.46.numero.1. Faſtol. 522

Gratia in forma pauperum dicitur generalis de omni beneficio competenti : & ideo ſumma in ea expreſſa non dicitur pars ipſius.dec.6.nu.9.de præben.Biſig. 490

Gratiæ in forma communi limitatio menſis refertur ad omne beneficium quod ſit uſque ad taxationem incluſiuè. cauſ. 21.dub.42.nume. 2.Faſtol. 220.

Gratia ita redditur ſurreptitia per ſurreptionem alterius in

tacendo ueritatem, ſicut ſi ipſe idem pro quo beneficiũ impetratur ueritatẽ taceret. dec.6.nu.5.de præb.Biſig. 4
Gratia nouiter facta ſecundo expectanti de beneficio reſeruato in qua narratur, quod ſi ſibi non obſtitiſſet reſeruatio, habebat bonum ius, eſt ſurreptitia deciſ.14.num. 1.de præbend. Biſig. 493
Gratia de beneficio uacante per promotionem alicuius nõ extenditur ad uacans per mortem eiuſdem. dec. 53. de reſcript.in antiq. 285
Gratia ex certa ſcientia papæ facta eo mortuo ante ſcripturæ confectionem non expirat.deciſ.87.nu.1.ibid. 392
Gratia facta per principem, quæ ipſi ſoli principi & non alteri facit præiudicium, largè eſt interpretanda. dec. 33. nume.13.de præbend.in antiq. 395
Gratia facta alicui in præiudicium concedentis, nõ eſt ambitioſa ſed extendenda.deciſ.32.nume.3.de conceſ.præben.in antiq. 406
Gratia poteſt purificari in curia romana. deciſ.7. numer.1. de præb.in antiq. 387
Gratia ſecundi non redditur ſurreptitia ob non factam mentionem de litis pendentia ſuper ſurreptione gratiæ primi impetrantis.dec.75.nu.2.de appell.in antiq. 284
Gratia ſi eſt data cum certa taxa, non eſt opus probare beneficium eſſe ſub illa taxa.deciſ.12.nu.1. de probationibus.in antiq. 340
Gratia ſignata per uerbum, ut aſſerit. niſi reperiatur ita eſſe erit ſurreptitia: ſecus ſi ſit ſignata per uerbum, ut aſſeritur.dec.77.de reſcript.in antiq. 290
Gratia, ſi neutri.operatur quod materia obiectiua, quæ aliàs eſſe repellenda, admittatur.deciſ.18.numero 1.de exceptionibus.in antiq. 362
Gratia ſpecialis præbendam afficit: generalis uerò non niſi purificata.dec.40.nu.2.de conceſ.præb.in antiq. 407
Gratiæ effectus cedit dies tempore acceptationis ſeu prouiſionis.dec.10.nu.2.ibid. 400
Gratiam facere à principio gratia eſt: ſed poſtquam facta eſt, de iuſtitia eſt, quod ſuum ſortitur effectum.deci. 33. nume.17.de præbend.in antiq. 396
Gratia facta ad beneficia in curia uacantia extenditur ad deuoluta.dec.32.nu.1.de conceſ.præbend. in antiq. 406
Gratiã habens quòd poſsit acceptare præbendam eccleſiæ cum præſtimonijs unius cedentis uel decedentis, poterit ſimul uel ſucceſsiuè acceptare præbendam uel præſtimonia, & ſeparatim.dec.5.nu.2.de præb.in antiq. 337
Gratiam ſuam quis diuidere non poteſt.dec.20.numero 2. de conceſ.præben.in antiq. 403
Gratias plures habens an una conſumpta poſsit uti alia. dec.59.de reſcript.in antiq. 287
Gratias habens generaliter in ciuitate uel diœceſi præfertur habenti gratiam ſpecialem ad certam eccleſiam, poſteriorem tamen in data.dec.68.nu.1.ibid. 289
Gratia pauperis nolentibus executoribus eam purificare habetur pro purificata ſtante ueritate idoneitatis. deciſ.8.nume.1.de reſcript.Biſig. 458
Gratia quamuis reperiatur fructuum excedere quantitatem in ea expreſſam per uerbum, ut aſſeritur, non cenſetur ſurreptitia, dec.6.nu.1.de præbend.Biſig. 489
Gratia ubi ſit de incerto uacaturo, & additur decretum incertum: illud demum ligat cùm deductum fuerit ad certitudinem per acceptationẽ.deci.6.n.7.de cõceſ.præ. 496
Gratia uitiatur ipſo iure per obreptionem, & ſurreptionẽ. dec.2.nu.4.de reb.eccleſ.non alienand.Biſig. 502
Gratia quando expiret per mortem papæ remiſsiuè dec.12 de offi.deleg.nu.4.in no. 75
Gratia quando propter taciturnitatem dicatur ſurreptitia. dec.25.de reſcrip.in no. 26
Gratia re non integra exiſtente non expirat per mortem concedentis.dec.19.de præben. in no.
Gratiæ ſæpiſsime propter fatuam impetrationem uel negligentiã effectu fruſtrantur.dec.13.de præb.n.2.in no. 217
Gratia, ſi neutri.debet facere mentionem de qualitate beneficij & modo uacandi in reſeruatione, aliàs eſt ſurreptitia.dec.24.de reſcrip.in no. 26
Gratia, ſi neutri.debet continere omnia ac ſi beneficium de nouo impetraretur.ibid.
Gratia, ſi neutri.facit omnem obiectum eſſe de iure dantis.dec.1.in addit.in prin.de ſeque.poſſ & fruc.in no. 151
Gratia ſi non contineat certum modum uacationis uenit omnis modus uacandi.dec.21.de præben in no. 216
Gratiæ alicui præiudicium non ſolum infertur, cùm tollitur ſibi ius quod habet in præſenti: imò cùm tollitur ſibi ſpes firma & propinqua habendi illud ius.dec. 21.de conceſſ præb.in no. 403
Gratiæ primæ reformatio non requirit neceſſario beneficia in prima gratia expreſſa iterum exprimi.dec.18.circa fin.de præb.in no. 219
Gratiæ qualitates & circunſtantiæ probãtur per teſtes.dec. 27.de reſcript.nu.8.in no. 30
Gratiam habens ad maiores & minores præbendas, poteſt etiam medias acceptare.dec.14.de præb.nu.1.in no. 228
Gratiam habens in certa eccleſia de beneficio, ſi quod uacat, uel cùm uacauerit poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem, præſentationem, inſtitutionem, uel electionem, prout ſpectat in ipſa eccleſia: non obſtante quod non habet ad collationem epiſcopi, decani, &c.dec.11.de præb.nu.1.in no. 226
Gratiam obtinens ad beneficium uacaturum cùm illud uacare contigerit poſt aſſecutionem pacificam alterius beneficij nominatim expreſsi cum clau. ſeu quouis alio modo. an habebit primum beneficium uacans per aſſecutionem alterius beneficij non expreſsi in literis.dec.17.de reſcrip.in no. 20
Gratiam ſurreptitiam non omnia tacita reddunt. deciſ. 21. de præb.nu.7.in no. 230

De litera H.

HAereditas licet ſola uoluntate adeatur: attamen hæres immiſcendo ſe rei hæreditariæ, niſi habuerit animum adeundi non uidetur adire.dec.14. in fi.de conceſ. præb.in no. 244
Hæreditas nõ eſt aĩa uiuẽtis.dec.1.de reſ.ſp.nu.5.in no. 130
Hæreditate adita licet tranſeat dominium in hæredem, attamen non tranſit poſſeſsio niſi naturaliter apprehenſa fuerit.deci.1.de reſti.ſpol.nu.4.in no.
Hæres conſtitutus faciens actum qui non poteſt fieri citra ius & nomen hæredis cenſetur illam hæreditatem adire, & in actu indifferenti debet inſpici quo animo fiat. ſed ubi dubitatur ſtandum eſt iuramento.de.15.de cõceſ. præb.nu.3.in no. 245
Hæres nouus uel uniuerſalis ſucceſſor poteſt litem à ſuo prædeceſſore inchoatam proſequi.dec.13.de procu. nume.2.in no. 87
Hæres poteſt inſtitui per relationem ad codicillos.cauſ.22 dub.43.numer.4.Faſtol. 521
Hereditas per procuratorem adiri non poteſt.deci. 21. nu. 2.de procurato.in antiq. 315
Hæres an liberetur cedendo legatario ius exigendi certas menſuras annonæ ab illis, qui eas ſoluere obligantur, legatas pro anniuerſario faciendo.deciſ. 11.numero 1. de teſtamen.in anti. 432
Hæres cedendo actionem legatario quando liberatur. ibid. nume.3.
Hæres non poteſt uenire contra perſonam defuncti. deciſ. 17.nume.5.de iur.patro.in antiq. 443
Hæres poterit res hæreditarias propria authoritate occupare, niſi fuerint per alium occupatæ.deciſ.7. numero 3. de reſtitutio.ſpoliato.in antiq. 333
Hæres ſi legatum perierit ſine eius culpa, quo caſu cenſetur liberatus.dec.11.nu.10.de teſtamen.in antiq. 433
Hæres tenetur ex contractu defuncti, & pœna committitur in perſona ipſius.dec.15.n.2.de ſen.excõ.in anti. 452
Hæretico miſericordia non eſt habenda, nec uenia concedenda, niſi ſatisfaciat ad arbitrium ſuperioris.deci.1.n.4

de

de hæret. in antiq. 446
Hæreſis ſola ſuſpitio notabilis requiritur congruam purgationem.dec.1.nu.8.de hære.in antiq. 446
Hæreticus ad hoc ut poſſit condemnari neceſſe eſt ut aut confeſſione aut teſtibus conuincatur. deciſ. 1. nu. 3. de hære.in antiq.ibidem.
Hæreticus qui recipitur ad miſericordiam habet abiurare. ibid.nu.7.
Hæreticus rediens ad eccleſiam curiæ ſeculari non eſt tradendus: ſed ei imponenda eſt pœnitentia ſalutaris ſaltem perpetui carceris.ibid.nu.2.
Homicidium prædeceſſoris poſt mortem ipſius probatum an nocere debeat ſucceſſori. deciſi. 13. ut lite pend. nu. 3.in no. 130
Hoſpitalarijs uel leproſariam tenentibus an detur reſtitutio, ſi ſpoliati fuerint. deci. 6. in princ. de reſti. ſpolia. in antiq. 333
Hoſpitalarij ſpoliati ab ordinarijs, an poſſint petere ſe reſtitui.deci.3.nu.1.de reſti.ſpol.Biſig. 473

De litera I.

IDoneum quem non eſſe dicenti probare incumbit.de ci. 6.numer.9.de præbend.Biſig. 489
Ignoranti iniuriam ſibi factam an currat præſcriptio annalis a die iniuriæ irrogatæ uel à die ſcientiæ.deci. 2. circa. prin.de iniur.in no. 269
Ignorantia an excuſet à bigamia.deci. 1. de biga.nume.5. in nonis. 5
Ignorantia in facto alieno tollerabilis eſt,& ſemper præſumitur. maximè quando agitur de damno uitando. deci. 34.de procu.in no. 97
Ignorantia iuris neminem excuſat. dec. 10. in fi. de dolo & contu.in no. 145
Ignorātia qualiter probetur.dec.19.nu.2.eo.titu.in no.150.
Ignorantia quando per iuramentum probetur.ibid.nu.3.
Illegitimè natus uel malus adminiſtrator quando quis dicitur, cui incumbat probare. deci. 4.nu.2.de appellatio.in antiq. 372
Illegitimus diſpenſatus quòd beneficia & dignitates tenere poſſit.deciſ.1.de fil.præsby.nu.2. in no. 59
Illiterato penitùs beneficiū curatum cōferri nō poteſt. deci.13.nu.4.de proba.in antiq. 346
Impedimentum collegæ ſufficit uerè fuiſſe, licet alij executores ignorauerint.deci.4.de offi.deleg.nu.4.in no. 69.
Impedimentum collegæ probari debet per literas uel nuntium ad effectum ut alij poſſint procedere in uim clauſulæ, quod ſi non omnes &c. & deciſ.7. de offic. delega. in nouis. 72
Impedimentum legitimum excuſat à curſu temporis iuris uel hominis.deci. 2.in fi.de dila.in no. 110
Impedimentum quando non concernit poteſtatem ſubdelegati: tūc ſine dubio delegatus poteſt libere alteri committere uices ſuas.deci.5.in fi.de off.dele.in no. 70
Impedito legitimè iuris uel hominis tempora non currunt. dec. 2.de dilat.nume.3.in no. 120
Impedimentum non præſtat quòd de iure non ſortitur effectum.deci.8.nume.2.de teſta.in antiq. 427
Impedimentum probatur per iuramentum, ubi adſit præſumptio uerisſimilis pro impedito. deci. 3. nu. 1.de iureiuran.in antiq. 359
Impeditus impedimento facti remanet illæſus. deciſi. 21. nu. 2.de præb.in antiq. 390
Impeditus purificare gratiam ſuam per ordinarium: ſi poſt menſem purificat, retrotrahitur purificatio.deci.8.nu.1. de conceſ.præb.in antiq. 399
Impetrator dicitur authoritate apoſtolica habere ius primariarum precum.deci.15.nu.2.de præb.Biſi. 493
Imperij meri & mixti quæ ſunt ſecundum leges impræſcriptibilia ſunt nec delegari poſſunt: ſecus ſecundum canones dec.2.in prin.de præſcrip.in no. 175
Imperij meri quæ ſunt, ponitur remiſſiuè ibidem.
Impetratio facta de beneficio permutato tanquam uacanti propter incompatibilitatem, ex eo quod perfecta permutatione permutans rediit ad ſuum primum beneficium quod permutarat, an ualeat. deci.3.nu.3.de rer.permu.Biſig. 504
Impetratio beneficij cenſetur ſurreptitia, ſi impetrans tacet ſe habuiſſe beneficium aliud reſeruatum, & illud reſignaſſe in manibus eius, qui non potuit reſignationem admittere deci.14.nu.1.de renun.in antiq. 301
Impetratio beneficij in qua tacetur quod defunctus fuerit familiaris cardinalis, eſt ſubreptitia.deci.16.nu.1.de præben.in antiq. 389
Impetratio facta de beneficio tanquam curato & dignitatem habente ualet etiam ſi reperiatur quòd non ſit dignitas uel curatum.ſed ſimplex officium uel beneficium. deci.4.in prin.de reſcrip.in antiq. 277
Impetratio iudicis ſuper conſecutione iudicij inchoati eſt de actis cauſæ.deci.34.nu.3.de præb.in antiq. 396
Impetratio pro alieno in abſentia ſi ſubreptitia in aliqua parte reperiatur, non nocebit abſenti. deciſi. 74. de reſcrip.in antiq. 290
Impetratio ruit, quando non ſit mentio de reſeruatione.deci.30.nu.1.de præb.in antiq. 391
Impetrans ubi in aliqua eccleſia ſunt minora beneficia, quàm ſint præbendæ, an præbendam acceptare poſſit.deci.8.de conceſ.præb.in no. 240
Impetrantis iuramento ſuper perhorreſcentia ſtatus quò ad reſcriptum obtinendum.deci.3. de reſcrip.numero 2. in nonis. 10
Impetranti beneficium ad collationem præſentationem ſeu quamuis aliam diſpoſitionem epiſcopi decani.& capituli ſingulorumque canonicorum, & perſonarum certæ eccleſiæ, ſi quod uacat uel cùm uacauerit communiter uel diuiſim, an poſſit prouideri de beneficio unico ſpectante ad collationem alicuius prædictorum.deci.19. nu.1.de præb.in no. 227
Impetranti beneficium uacaturum per aſſecutionem, &c. ſufficit probare aſſecutionem de facto: deciſi.3. de præb. in no. 223
Impetrans beneficium quod expreſſit uacare, an obtineat ſi de facto non uacabat, licet bene de iure. deci. 21. nu. 3. ibid. 226
Impetranti non poteſt prouideri de beneficio actu ſacerdotium requirente ex ſtatuto niſi ſit in tali ordine conſtitutus.dec.1.de præb.nu.1.in no. 225
Impetranti quando de certo corpore & certo modo uacaturo mandatur prouideri, non poterit ſi alio modo uacet, prouideri.deci.23.in fin.de præb.in no. 233
Impetrantium ubi gratiæ ſunt in omnibus pares, ille præfertur qui primo literas ſuas præſentat executori.dec.21.de conceſ.præb.in no. 230
Impetratio beneficij non facta mentione de decreto citationis & eius executione an ſit ualida. deciſi.12. ut lit. penden.nu.1.in no. 119
Impetratio beneficij non uacantis inualida eſt. ibidem numero 2.
Impetrans commiſſionem pro alio ſine mandato condemnatur in expenſis & intereſſe.deciſ.34.de reſcript.nume. 3.in no. 36
Impetrans diſpenſationem non facta mentione de cura, non obtinebit licet fortius curam quàm perſonatum conceſſurus eſſet ſuperior.deciſio.2.de fil. præsbyte. nu. 2.in no. 60
Impetrans exprimere debet certum modum uacationis ex certa perſona, & tunc clauſula, ſeu alio quouis modo comprehendit omnem modum ex dicta perſona prouenientem, niſi apponatur, uel ex alterius cuiuſcunque perſona.dec.1.de reſcrip.nu.1.in no. 2
Impetrans licet narret in gratia ſe tenere aliquod beneficium,

cium per ipſum creatum & dotatum: nō propterea aſtringitur ad probandum huiuſmodi dotationem & creationem. deci. 10. de reſcrip. in no. 16

Impetrans parochialem eccleſiam licet narrat pluribus modis uacare: attamen ad uictoriam obtinendam ſufficit quòd unum modum uacationis probet. ibid. deciſ. 14. nume. 1. ibidem. 18

Impetrans ſi unum modum tantùm uacationis purè & diſpoſitiuè aſſerat, an alii modi cenſeantur negati. ibidem num. 1.

Impetrans gratiam ſpecialem de canonicatu ſub expectatione præbēdæ expirare facit primam eius gratiam in cōmuni forma pauperum obtentam. deciſi. 56. de præben. num. 5. in no. 235

Impetrans in aliqua eccleſia maiorem præbendam exprimendo ibi eſſe maiores, & minores, an obtinere poſsit: ſi non faciat mentionem de mediis ſtante conſuetudine eccleſiæ quòd nullus poſsit obtinere maiorem niſi per minores ad maiores fiat aſcenſus. deciſ. 14. nu. 1. de præben. in no. 228

Impetrans in forma, dignum arbitramur, ſi infra menſem acceptauerit, licet executor non purificauerit, dum tamen poſt menſem ſequatur purificatio, ualet: licet collatio ante purificationem non ualeat. dec. 5. io fin. de conceſſ. præb. in no. 238

Impetrans in certa eccleſia de beneficio ibi uacaturo poteſt acceptare beneficium uacans in cimiterio uel ambitu, uel capellis ipſi eccleſiæ contiguis ſituatum. deciſ. 6. ibidem. 240

Impetrans in forma pauperum, ſi intra menſem acceptauerit ante purificationem gratiæ ſuæ beneficium an ualeat acceptatio ſi per executorem ſtetit quò minus gratia ſua purificaretur. deciſ. 1. de conceſ. præben. in no. 237

Impetrans in ordine ſacerdotali non conſtitutus an poſsit acceptare beneficium, ſibiq; de eo facere prouideri ſtante ſtatuto de non conferendo dictum beneficium niſi actualiter conſtituto in ſacerdotio. deciſ. 1. de præb. num. 1. in no. 251

Impetrans licet acceptet beneficium uacās per obitum A. quod tamen uacauit per obitum B. ualebit acceptatio, licet non ualeat ſecūdum aliquos prouiſio. ibid. dec. 7. 528

Impetrans nouam expectatiuam tenetur mentionem facere de prima. deci. 56. de præb. nu. 1. in no. 534

Impetrans poſtquam per Papam ſupplicatio eſt ſignata, an ſtatim poſsit ſibi executorem eligere. deciſi. 50. de conceſſ. præben. nu. 1. in no. 549

Impetrans primum reſcriptum quod nondum eſt præſentatum non poterit de ipſo excipere contra ſecundum præſentatum. dec. 21. de conceſ. præb. nu. 6. in no. 250

Impetrans qui primo beneficium impetrauit litigioſum à Papa tanquam uacans per obitum nulla facta mentione de litiſpendentia: ſed bene de omnibus beneficiis ſuis, ſi poſtea cum narratione primæ gratiæ obtinebat ſe ſurrogari in litem, & in ius defunctu nulla facta mentione in ſurrogatione de beneficiis obtentis, an eius gratia ſubreptitia cenſeatur. deciſ. 18. in fi. de præbend. in nouis. 259

Impetrans ſecundo ſi obiiciet contra primum de conſumptione ſuæ gratiæ per acceptationem alterius beneficii per ſe uel alium factam, ſpecificare debet illum alium. deci. 9. de excepi. in no. 174

Impetrans ſi negligit primam præbendam uacantem acceptare, an totaliter gratia ſua remaneat extincta. deci. 51. de conceſſ. præb. nu. 1. in no. 242

Impetrans ſi inductus fuit in poſſeſsionem alicuius præbendæ ab habente authoritatem conferendi, an dicatur dicta inductio in poſſeſsionem uim collationis habere. ibidem deciſ. 16. nu. 5. 546

Impetrans non tenetur facere mentionem de beneficio annexo impetrato; quia ſufficit mentionem facere de principali. decei. 46. de reſcrip. in antiq. 283

Impetrans non tenetur mentionem facere de ualore beneficii obtenti: ſi tamen expreſſerit & falſum dixerit, gratia cenſetur ſurreptitia. deci. 47. ibidem.

Impetrans non tenetur facere mentionem in eius gratia de qualitatibus inhærentibus beneficio à iure: ſecus ſi inhærerent de facto. deci. 75. ibid. 290

Impetrans non tenetur probare beneficium cadere ſub gratia ſua & taxa in ea apposita. deciſt. 12. nu. 2. de proba. in antiq. 346

Impetrans plures literas habens ſub eadem data quòd per unius uſum cæteris non renuntiat. deciſi. 63. nu. 1. de reſcrip. in antiq. 588

Impetrans præbendam an teneatur facere mentionem de qualitatibus eius. ſcilicet ſi eſt ſacerdotalis uel electiua. deci. 41. in princ. de reſcrip. in antiq. 582

Impetrans primus in forma communi præfertur ſecundo in forma ſpeciali. deci. 4. nu. 1. de uerb. ſigni. in antiq. 455

Impetrans quandiu præcedit eum primus in data, non poteſt facere ſibi prouideri. dec. 52. nu. 2. de conceſ. præb. in antiq. 403

Impetrans qui acceptauit beneficium uacans per mortem Titii, an admitti debeat ad proſecutionem cauſæ cum Sempronio collitigante ſuperſtite. deciſ. 28. nume. 3. ibidem. 405

Impetrans qui duas literas habet ſub eadem data diuerſas gratias continentes, ſi una utatur, non uidetur alteri renuntiare. deci. 63. nu. 5. de reſcrip. in antiq. 588

Impetrans ſi expreſſerit ſe magiſtrum, ſufficit quòd per famam habitum ſeu reputationem dictam qualitatem, quã nis negatum fuerit, probet. deci. 14. nu. 1. de proba. in antiq. 346

Impetrans tenetur mentionem facere de commenda. deci. 4. nu. 3. de reb. eccle. non alie. in antiq. 415

Impetrans ultra ſummam expreſſam in gratia acceptare nō poteſt. deci. 60. nu. 2. de reſcrip. in antiq. 487

Impetranti ad formam c. cùm de beneficio. de præbend. lib. 6. ſufficit probare beneficium ultimò fuiſſe rectum per clericos ſæculares per decem annos. deciſ. 52. nu. 5. de proba. in antiq. 348

Impetranti an nocebit executoris negligentia. deci. 35. de reſcrip. nu. 1. in antiq. 481

Impetranti beneficium per aſſecutionem alterius, an ſufficit probare aſſecutionem factam etiam de facto. deci. 15. nu. 5. de proba. in antiq. 346

Impetrāti beneficium tanquam curatum, curæ animarum expreſsio non nocet. idem dicas de reſidentia neceſſaria. deci. 73. de reſcrip. in antiq. 289

Impetranti beneficia non admittitur exceptio generalis excommunicationis oppoſita: & hoc ita excommunicatione lata ab homine: ſecus ſi à iure. deciſ. 21. nu. 2. de ſenten. excom. in antiq. 453

Impetrantes beneficia debent omnia exprimere quæ mouere poſſunt ad denegandum. deci. 61. nu. 1. de conceſſ. præben. in antiq. 412

Impetrantes in forma communi ſub eadem data, licet uni fuerit prouiſum: nihilominus poterit alteri prouideri. deci. 36. de reſcrip. in antiq. 281

Impetrantes non tenentur probare ualorem beneficii, niſi ſibi opponatur. deciſ. 64. nu. 1. in antiq. de conceſ. præb.

Impetrantibus ad collationē certi Epiſcopi, & in eius diœceſi: licet erigatur noua eccleſia cathedralis & noua diœceſis: nihilominus ius ſuum ſaluum remanebit. deci. 1. nu. 4. de ſepul. in antiq.

Impetratio beneficii ſpecialiter reſeruati per Papam ab alio poſſeſsi tali poſſeſsione tacita, eſt ſubreptitia, & ſi dicat quòd per annum & ultra poſſederit: ſi per biennium poſſederit, erit ſimiliter ſubreptitia: quia oportet quod declaretur illud & ultra. deci. 78. num. 1. de reſcript. in antiq. 390

Impetratio beneficii facta pro abſente, non uitiatur, ex eo

quod

quod ☰ ea non fuerunt expreſſa beneficia quæ obtinebat, ibid. deciſ. 85. nu. 1. 291
Impetrans apoſtolicus uel expectatiuus an primò debeat eſſe in inferiori gradu, & poſtea ſecundum ordinem ſuũ aſcendere ad alios gradus ſuis loco & tempore iuxta ſtatuta & conſuetudines eccleſiæ. deci. 9. num. 2. de conſue. in antiq. 294
Impetrans beneficium per reſignationem, permutationẽ, uel obitum, non tenetur plenè probare titulum prædeceſſoris: ſed eius reputationem & poſſeſsionem. deci. 10. nu. 1. de rerum permu. in antiq. 421
Impetrans beneficium ex cauſa permutationis exprimere debet beneficium aliud quod habet: aliàs nulla eſt permutatio. dec. 5. de reſcrip. in antiq. 278
Impetrans beneficium tanquam curatum, licet reperiatur quod illi cura non imminet: non propterea fruſtrabitur gratia obtenta. dec. 73. in prin. de reſcri. in antiq. 289
Impetrans beneficium per contractum matrimonii debet probare contractum per uerba de præſenti. deciſi. 21. nu. 1. de proba. in antiq. 348
Impetrans debet facere mentionem de gràtia priori ſibi facta in forma pauperum: alioqui ſecunda eius gratia reputabitur ſubreptitia. deci. 39. nume. 5. de conceſſ. præb. in antiq. 407
Impetrans debet exprimere qualitates quæ inſunt beneficio, & cum ipſo naſcuntur. deci. 47. num. 1. de reſcrip. in antiq. 283
Impetrans dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuam: licet faciat mentionem de collegio, ſi tamen non facit mentionem quòd ſit electiua, non tenebit. deciſi. 67. num. 1. de conceſſ. præb. in antiq. 413
Impetrans gratiam de alio beneficio ſufficit quòd expreſſerit præbendam, licet de canonicatu non dixerit. deci. 72. nu. 1. de reſcrip. in antiq. 289
Impetrans habet gratiam uſque ad certam ſummam: ſi contingat beneficium non taxatum magni ualoris uacare, ex quo taxatum non eſt, an poſsit illud acceptare. deciſi. 60. nu. 5. de reſcrip. in antiq. 287
Impetrans licet acceptet beneficium uacans per obitum C. quod tamen uacauit per obitum B. nihilominus tenet acceptatio. deciſio. 19. num. 1. de conceſsio. præbend. in antiq. 402
Impetrans licet dixerit ſe eſſe clericum diœceſis beneficii: cum ſit alterius diœceſis: non tamen erit cenſenda eius gratia ſurrepititia. deciſ. 76. de reſcrip. in antiq. 290
Impetrans ad collationem decani & capituli communiter uel diuiſim ſi acceptat beneficium unicum ſpectans ad collationem decani diuiſim utrum ualeat acceptatio. deciſi. 17. in fin. de præbend. in no. 229
Impetrans ad collationem decani & capituli alicuius eccleſiæ collegiatæ, de beneficio eccleſiaſtico cum cura uel ſine cura poteſt acceptare præbendam poſtea uacantem in ipſa eccleſia ad collationem dictorum ſpectantem. dec. 8. de conceſ. præben. in no. 240
Impetrans ad collationem epiſcopi in forma ſpeciali poteſt acceptare præbendam in eccleſia cathedrali ſpectantem ad collationem epiſcopi. ibid. in fin.
Impetrans ad collationem epiſcopi an poſsit permutare beneficium quòd obtulit in ſua gratia ſe dimiſſurum, cùm foret aliquod beneficium aſſecutus, ubi papæ reſeruauit beneficia uacantia per aſſecutionem alterius beneficii authoritate apoſtolica obtinendi. dec. 8. de rerum permu. in no. 258
Impetrans à ſucceſſore cum clauſ. anteferri. an debeat præferri primùm habenti gratiam à prædeceſſore de canonicatu ſub expectatione præbendæ quò ad præbendam uacantem, quam ipſe primus acceptauerat: ſed ſibi prouideri non fecerat. dec. 9. de rerum permu. in no. 258
Impetrans à Papa quòd poſsit præbendam, quam poſsidebat, permutare: & nihilominus præbendam aliam poſt ſe qui, quam anteà impetrauerat, offerendo ſe in aſſecutione ipſius primam dimiſſuram, ſi non faciat mentionem de gratia alterius, qui ante huiuſmodi ultimam impetrationem impetrauerat primam præbendam, dum uacare contingeret, eius gratia cenſebitur ſurreptitia. deciſ. 12. de re iudic. nu. 1. in no. 179
Impetrans beneficium an teneatur exprimere ea quæ collatorem mouerent ad dandum uel denegandum. deci. 25. de reſcript. nu. 2. in no. 26
Impetrans beneficium per contractum matrimonii non obtinebit probando ſola ſponſalia. deciſi. 1. de cleri. coniugat. num. 1. in no. 221
Impetrans beneficium cum cura uel ſine cura ſpectans ad collationem epiſcopi, an poſsit acceptare decanatum alicuius eccleſiæ collegiatæ, & facere ſibi per ſuum executorem prouideri. dec. 17. de conceſſ. præben. in no. 246
Impetrans beneficium uacans per obitum non tenetur plenè docere de titulo ſui prædeceſſoris decedentis. deci. 4. de rerum permuta. in no. 256
Impetrans beneficium ſolitum regi per ſæculares ſecundũ formam c. cùm de beneficio. de præb. lib. 6. ſufficit quòd probet illud rèctum per decem annos ut tale, ſicuti impetrauit: niſi ex aduerſo probaretur quòd per quadraginta annos ut regulare fuerit gubernatum. deci. 2. de præben. num. 2. in no. 222
Impetrans beneficium ad collationem & prouiſionem alicuius epiſcopi, an poſsit acceptare canonicatum & præbendam alicuius eccleſiæ collegiatæ ſuæ diœceſis ad ipſius præſentationem & capituli admiſsione ſpectantem. dec. 27. nu. 2. de præben. in no. 236
Impetrãs certum corpus beneficii tenetur probare ualorẽ einſdem in gratia ſua expreſſum etiam ſi non negetur, & quid in beneficiis iam obtentis. deci. 20. de præbend. in no. 229
Impetrans ad collationem abbatis an poſsit obtinere etiam beneficium quod habet conferre cum conſenſu epiſcopi. dec. 10. nu. 1. de præbend. Biſig. 491
Impetrans an teneatur probare quòd beneficium ſit infra ſummam, uel ſaltem probare aſſertionem communem. dec. 6. nu. 4. de præbend. Biſig. 489
Impetrans an teneatur facere mentionem de beneficio per ſe renuntiato in manibus non habentis facultatem ipſum inuitum deſtituendi. dec. 4. nu. 2. de renun. Biſi. 462
Impetrans an teneatur mentionem facere de iure ad rem. ibid. num. 3.
Impetrans beneficium cùm uacauerit per munus conſecrationis Petri, uel aliter, præterquàm per mortem ipſius: ſi uacare reperiatur ex perſona alterius, an illud obtinere poterit. dec. 12. nu. 1. de præbend. Biſig. 492
Impetrans certum beneficium uacans tenetur facere mentionem de qualitate eius, & quid ſi expreſſerit æquipollentia, ex quibus reſultant aliquæ qualitates. dec. 13. nu. 1. de præbend Biſig. 492
Impetrans in forma pauperum non tenetur facere mentionem de penſione annua ſuper certis bonis cuiuſdam laici ſibi aſsignata. deciſ. 11. nu. 1. de præbend. Biſig. 491
Impetrans omne beneficium quod acceptat, reputatur cõpetens: & ideo aſſerenti contra reum incumbit onus probandi. deciſ. 6. nu. 10. de præb. Biſig. 490
Impetrans primus in data, an in optione præferatur ſecundo in data prius recepto, ubi de conſuetudine optio antiquiori canonico ſecundum ordinem recepto debetur. deci. 6. num. 1. de conſuetn. Biſig. 460
Impetrans ſecundus in data habens clau. anteferri. an præferatur primo in data qui acceptauit prius: licet ſibi nõ fecerit prouideri. dec. 8. nu. 1. de conceſſ. præb. Biſi. 497
Impetranti beneficium ſine cura non poterit prouideri de beneficio, quod licet tempore ſuæ gratiæ erat ſimplex, effectum fuit poſteà curatum, cau. 8. dub. 35. nume. 1. Faſtol. 515

mpetranti currit tempus ad acceptandum à die notæ uacationis.dec.7.nu.4.de præbend.Biſig. 490

Impetranti dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuam,non ſufficit mentionem facere de collegio,niſi faciat mentionem quòd ſit electiua.deciſione 53. numero 5. de præbend.Biſig. 492

Impetranti ſufficit exprimere præbendam tantùm: ſecus ſi canonicatum ſolùm expreſſent.deciſi.2. numero 1. de præbend.Biſig. 489

Impetrantes apoſtolici præferuntur habentibus primarias preces ab imperatore.dec.54.nu.1.de præb.Biſi. 493

Impetrantes apoſtolici an præferãtur nominatis per archiepiſcopum in uim ſpecialis priuilegij à pontificibus ſibi conceſsi.ibid.dec.16.nu.1. 493

Impetrantium quorum unus ad præſentationem abbatiſſæ & alter ad præſentationem decani expectat,uter præferẽdus ſit in beneficio uacanti.ubi conuentũ fuerit inter abbatiſſam & decanũ de præſentando alternis uicibus prouiſo,ut uacationes adimpletæ per apoſtolicos impetrãtes non computarentur in prædictis uiciſsitudinibus ſuis.dec 3.nu.5.de conceſ.præbend.Biſig. 489

Imputandum eſt ei qui opera malorum hominum utitur. dec.6.nu.2.de offi.uica.in antiq. 306

Inceptum non debet reputari factum dec.11.nume.6. de iure patro.in antiq. 441

Indefinita locutio æquipollet uniuerſali.dec.32.circa med. de procura.in no. 95

Indultum conferendi perſonis quæcunque beneficia obtinentibus, operatur quod poſsit conferri etiam habenti duas parochiales, & etiam epiſcopatum. dec. 2. de fil. preſb.nu.12.in no. 61

Induſtria perſonæ electa, non poteſt commiſſum alteri ſubdelegari.dec.18.nu.4.de conceſſ.præb.in no. & deciſ.5. nu.3.de reb.eccleſi.non alien.Biſig. 503

Infamia legitimè per teſtes legitimos probari debebit,quãdo committitur ad inſtantiam iniuriati: quod ſi inuenit diffamatos citet eos.deciſio.22.numero.1.de reſcrip.in antiq. 280

Inferior à principe non mandat citari per edictum.deciſ.5. de reſcri.nu.7.in no. 52

Inferior non ſupplet defectũ ſuperioris. dec.1.de ſupplèn. neglig.prælat.nu.2.in no. 58

Inferior non põt legem ſuo ſuperiori imponere.dec.20. de conceſſ.præb.nu.4.in no. 250

Ingreſſus monaſterium, ſi infra annum probationis illud exeat,non habebit annum integrum probationis, iterato redeundo ad illud:ſed tantùm temporis quod reſtabat de primo tempore.dec.5.nume.1.de regu: & tranſl. ad relig.in antiq. 436

Ingreſſus religionis tollit defectum illegitimatis.dec.1. de biga.nu.6.in no. 62

Inhibitio canonica quæ dicatur.dec.58.de ap.n.3.ĩ no. 213

Inhibitio cenſetur ſublata,quando pronuntiatur malè appellatum.dec.1.de offic.deleg.nu.3.in no. 68

Inhibitio nõ canonicè facta nõ impedit, quin iudex à quo procedere poſsit.dec.58.de ap.nu.2.in no. 213

Inhibitio nõ legitimè facta non operatur.dec.3.circa med. de excep.in no. 172

Inhibitionis effectum operatur ſimplex intimatio cõmiſſionis.dec.3.circa fi.de appel.in no. 189

Inhibitioni parendum eſt in curia,etiam ſi malè ſit decreta propter facilitatem reformandi commiſsiones. dec.3. de reſcrip.nu.30.in no. 8

Inhibendum eſt colligantibus non extraneis.dec.2.nu.1. ut lite penden.nihil inno.in antiq. 342

Inhibitio in cauſa prophana poſt concluſionem in cauſa non poteſt fieri.dec.66.nu.1.de appel.in antiq. 383

Inhibitio licet fieri poſsit parte non uocata in appellatione iudiciali:ſecus ſi extraiudicialiter appellatũ fuerit.deciſ. 24.nu.1.de dolo & contu.in antiq. 341

Inhibitio poſt concluſionem in cauſa fieri non debet: attamẽ ſi facta fuit,ſententia per auditorem poſt ipſam lata erit nulla ibid.dec.29.nu.1. 341

Inhibitio poſt concluſionem in cauſa poteſt fieri in iudicio partibus ad inſtantiam appellantis.ſecus ſi cauſa ſit coram aliquo auditore ſacri palatij.ibidem deciſio.30. numero.1. 341

Inhibitio ſiue iuſta ſiue iniuſta timenda eſt.deciſi.26.nu.3. de appel.in antiq. 376

Inimicitiæ capitales à perſonali comparitione excuſant: bella uerò generalia non.dec.12.de dolo & contu.nu.1. in nouis. 145

Inimicitiæ capitales non guerræ generales patriæ à perſonali comparitione excuſant: dum tamen tutus ſaluus cõductus haberi poſsit.ibid.

Initium ubi dat eſſe rei perfectum, tunc inſpicitur magis quàm finis. deciſio.10.numer. 9.de conceſſ.præbend.in antiq. 401

Initium & originalis cauſa attenditur.dec.11.nu.6. de conceſſ.præb.Biſig. 500

Iniuria licet tempore aboleatur ſecundum Benedictum de plombi.in l.cùm quis.C.de iniur.quò ad actionẽ & obligationem ciuilem: ſecus tamen quò ad naturalem.deci. 2.de iniur.in no. 269

Iniuriæ æſtimatio ſi per legitimas probationes haberi non poteſt quomodo iudex ſe habere debeat.deci.1. & deci. 4.nu.1.de iniur.in no. 270

Iniuriarum actio & omnis obligatio iniuriarum per pactum nudum tollitur ipſo iure. deciſio. 2. circa med. de iniur.in no. 269

Iniuriam nemini facit,qui utitur iure ſuo:dec.1.num.3.de ſepul.in antiq. 435

Iniuriarum actione licet ciuiliter agatur,requiritur tamen ſpecificatio talis in libello & articulis, quòd pars poſsit certificari,& teſtes deponere.deciſ.1.num.1. de iniu. & dam.dat.in antiq. 448

Iniuriarum uerbalium cauſæ non committuntur per uicecancellarium auditori ſacri palatij: ſecus pro iniurijs realibus.dec.19.de reſcrip in antiq. 279

Iniuriæ æſtimatio debet per iuramẽtum taxari:cauſ.4.dub. 14.nu.3.Faſtol. 512

Innouata per partem unà cum tertio,an ueniant per uiam attentati reuocanda.dec.4.num.1.de appel.Biſig. 482

Inquiri poſt mortem de crimine poteſt quando dubium erãt,an mortuus habuit ius uel non.deciſ. 14.in fi.ut lit. pend.in no. 130

Inquirere an poſsit ordinarius contra certam perſonam ob ſuſpitionem ſolam.deciſio.2.nume.1.de accuſatio.in antiq. 445

Inquiſitor an poſsit eſſe teſtis uel appellare. ibidem numero 2.

Inquiſitor criminis appellare an poſsit.dec.3.ibid.

Inquiſitor ſub qua forma pronuntiet contra hæreticum. deci.1.nu.47.de hæret.in antiq. 447

Inſcribere ad formam talionis quis,& quando debeat.dec. 5.nu.2.de accu.in antiq. 445

Inſcriptio ad pœnam talionis an fieri debeat ante decretũ citationis perſonalis uel poſt.dec.6.nu.1.ibidem. 445

Inſeparabilium ex uitio unius alterum redditur uitioſum. dec.13.de proba.nu 3.in no. 163

Inſtantia cum mortuo nulla eſſe debet. cauſ.6.dub. 21. nume.3. 514

Inſtantia cauſæ an in legatarium tranſeat.deciſ.1.nu.1. de teſta.in antiq. 424

Inſtitutio facta de præſentatione per patronum excommunicatum non ualet. deciſio. 1. numero 1. de inſtitu. in antiq. 398

Inſtitutis duobus hæredibus altero grauato fideicommiſſo & altero non: & portio non grauata accreſcit grauatæ, non propter hoc portio non grauata cenſebitur grauata.dec.

ta.dec.6.nu.4.de teſta.in antiq. 415

Inſtitutio ad quem pertinet ad illum etiam debet pertinere de iure communi deſtitutio.deciſ.6. de renuntia. nu. 1.in no. 56

Inſtitutio præſentatorũ ad beneficia eſt neceſſariæ iuriſdictionis.deci.5. de offic.uicar.nu.3.in no. 66

Inſtituendi facultas eſt neceſſariæ iuriſdictionis, & in ea præmiſſa non procedunt.deciſ.5.de offic.uicar. numero 9.in nouis. 66

Inſtrumenta appellatione teſtium ueniunt.deciſ.17. de teſtibus.nu. 2.in no. 167

Inſtrumenta extracta in uim compulſoriæ per alium notarium. parte non uocata fidem non faciunt, & quid ſi pars ad dicendum contra nihil dicat, ſed illa producat inquantum faciunt pro ſe.deciſio. 2. de fide inſtrumen. in nouis. 170

Inſtrumenta etiam informiter & malè extracta probant, quando originalia ſunt deperdita.deciſ.1. de conſtitut. nu.5.in nouis. 1

Inſtrumenta quæ propria, & quæ communia dicantur.dec. 5.in fi.de proba.in no. 158

Inſtrumentum acceptationis de aliquo beneficio factæ neceſſariò non requiritur quod habeat loca loci deſcripta. dec.6.nu. 1.de fide inſtru.in antiq. 358

Inſtrumentum alicuius capituli, licet minus ſolenniter ſit factum, probat capitulum, & hoc reſpectu tertij: quia ſecus eſſet ſi capitulum induceret per ſe ipſum.deci. 39. nu. 1.de proba.in antiq. 350

Inſtrumentum habet habere diem & locum inſcripto: quãuis hoc pacto partium remitti poſſit.deciſi.6. in prin. de conſue.in antiq. 293

Inſtrumentum locationis quò ad extraneos nõ probat poſſeſſionem: ſed quò ad contrahentes ſic.deciſi.1.de fide inſtru.in antiq. 357

Inſtrumentum uitio notarij ſi ſit in aliqua parte falſum, totum reputatur falſum.dec.3.nu.1.ibid. 357

Inſtrumẽta inſerta in alijs nõ probatur per inſertionẽ niſi ſint inſerta in actis iudicialibus.dec.2.nu.1.ibid.

Inſtrumenta extracta in partibus etiã in uim compulſoriæ parte non uocata decretæ per alium notarium quàm per principaliter rogatum parte non uocata, non faciunt fidem.dec.4.nu.1.ibid.

Inſtrumenta extracta in partibus in uim compulſoriæ decretæ parte citata, fidem faciunt in iudicio.deciſ.43.nu. 1.de probatio.in antiq. 351

Inſtrumenta poſſunt produci poſt terminum ad producendum omnia.dec.2.nu.1.de probatio.in antiq. 345

Inſtrumenta ubi multa de uno met contractu conficiuntur: tamen unicus contractus reputatur.dec.32.nu.4.de præbend.in antiq. 392

Inſtrumentorũ appellatione ea omnia ueniunt quibus cauſa inſtrui poſſet.dec.25.nu.2.de prob.in antiq. 348

Inſtrumentũ aduerſarij producens hoc expreſſo, in quantum in eo contenta pro ſe faciant, non uidetur confiteri, ſi quæ in eo ſint quæ faciunt cõtra ſe: ſecus ſi eſſet proprium.dec.3.de fide inſtrum.nu.1.in no. 170

Inſtrumentum diligentiæ proſecutionis appellationis in cãcellaria præſentatum, ſi contineat commiſſionem alicuius tenoris quàm fuerit illa, quæ fuit in iudicio præſentata, non nocet.dec.4.ibid. 170

Inſtrumentũ productum in iudicio parte non uocata ad dicendum contrà, nõ prodeſt.dec.1.de fide inſt.in no. 169

Inſtrumentum in quo non apparet notarium eſſe rogatũ, an ualet.cau.1.dub.2.nu.1.Faſtol. 509

Inſtrumentũ in quo non cauetur quòd ſpoliatio ſit facta nomine illius contra quem datus fuit libellus, an probet.ead.cauſ.dub.3.nu.1. 509

Inſtrumentum in quo non apparet de loco ubi fuit confectum an ualeat.cau.25.dub.47.nu.1.Faſtol. 523

Inſtrumentorum appellatione omnia ueniunt quibus cauſa inſtrui poteſt.dec.3.nu.2.de teſti.Biſi. 479

Intellectus deci.69.de appel.in anti.deciſio.25.de reſcrip. in nouis. 27

Intentio loquentis per certam demonſtrationem oſtenditur.can.22.dub.43.nu.3.Faſto. 520

Intentio agẽtis magis conſiderari debet quàm uerba.dec. 2.in fin.de alie.iudic.muta.cau.fact.in no. 109

Intentio agentis ſecundum naturã materiæ de qua agitur conſideranda eſt.dec.5.de excep.nu.2.in no. 172

interdictum unde ui in quo differat à remedio prodito in materia attentatorum.dec.2.de reſtitutio.ſpo. nume. 3.in nouis. 132

Interdictum unde ui inſimul cum conditione ex lege intentari non poteſt.dec.7.ibid. 135

Interdictum ſingulare in aliqua eccleſia appoſitum an poſſit ad cautelam relaxari, ſi nullum dicatur.dec.9.de ſent.excommu.nu.1.in no. 273

Interdicto generali non obſtante poteſt celebrari ianuis clauſis baptiſmus, & pœnitentia conferri ac prædicare uerbum Dei.ibidem.nu.2.

Interdictum an relaxetur ad cautelam præſtita cautione, ſicut relaxatur ſententia excommunicatus.dec.18.nu.1. de ſenten.excommu.in antiq. 452

Interdictum præſtita cautione an relaxetur ſicut abſoluitur ſimpliciter excommunicatus. deciſio. 19. numero 2.ibid. 453

Interdictum non poteſt ſuſpẽdi niſi in totum relaxetur ſententia.ead.dec,num.2.

Interdictum unde ui non competit directè, niſi pro rebus immobilibus & corporalibus: ſed loco eius datur utile. cau.5.dub.17.nu.1.Faſtol. 513

Interdicto uti poſſidetis ab una, & interdicto unde ui altera partium intentatis, ſi in utroq; ſufficienter ad uictoriam probatum fuerit pro quo ſententia ferenda erit. dec.9.nu.1.de reſti.ſpolia.Biſi. 474

Intereſſatus admiſſus ad cauſam nõ poteſt impedire expeditionem cauſæ inter alios duos collitigantes inſtructã. dec.4.nu.1.de iudi.Biſi. 469

Intereſſatus ueniens ad cauſam antequam admittatur ad dicendum contra commiſſionem, docere debet ſaltem ſummariè de intereſſe ſuo.dec.1.nu.1.de reſcr.Biſi. 456

Intereſſe in ſpiritualibus non cadit: & ideo agi non poteſt ad æſtimationem. deciſio.8.numero 2.de procuratoribus in antiq. 313

Intereſſe non cadit in beneficialibus. dec.17.nu.1. de conceſ.præbend.in antiq. 402

Intereſſe ubi quis allegat ad effectum admittendi ad cauſam, debet imprimis illud probare.dec.11.num.1. de iudic in antiq. 321

Intereſſe non conſideratur in beneficialibus.deciſi.35. de procura.nu.7.in no. 98

Intereſſatus ueniens ad cauſam an admittatur in eo ſtatu in quo cauſa reperiebatur, uel opus ſit noua commiſſione & terminorum ſubſtãtialium reiteratione, & an procedi poſſit cum procuratore rei poſſeſſoris. dec. 40. de procura.nu.1.in no. 102

Intereſſatus ueniens ad cauſam pro intereſſe poteſt agere petitorio non obſtante ſuſpenſione, ſi non eſt ſpolians, mandans &c. deciſio. 3. de cauſ. poſſeſ. & proprie. nu. 1.in no. 121

Interlocutoria an poſſit ferri parte non citata. deciſi.8.de teſt.num.2.in no. 165

Interlocutoria eſt de proceſſu.dec.1. de appellat. numero 4.in no. 187

Interlocutoria an ferri poſſit parte non citata.deci.52.nu. 1.de appellation.in antiq. 382

Interlocutoria non eſt ferenda in ſcriptis de neceſſitate, niſi in ea uerteretur magna cauſæ cognitio.dec.5. nu. 1. de ſenten.& re iudic.in antiq. 363

Interlocutoria quò ad iudicem non tranſit in rem iudicatam.

tam.dec.42.num.3.de appellatio.in antiq. 379

Interpretatio in dubio fienda eſt in fauorem eccleſiæ.deci. 14 circa finem.de præben.in no. 234

Interpretatio ſeu ſignificatio quæ uitio caret, ſumenda eſt. dec.10.nu.4.de teſtamen.in antiq, 431

Interpretatio fieri debet largè in præiudicium concedẽtis, etiam circa modum uacandi uel poteſtatem conferendi.dec.12.nu.7.192.& dec.22.nu.3.de præb.Biſi. 494

Interpretatio in dubio eſt facienda ſecundum illud quod communiter conſueuit accidere.cau.24.dub.46.num.4. Faſtol. 522

Interrogationi criminoſæ nõ tenetur quis reſpondere.dec. 38 nu.1.de teſtib.& atteſtatio.in antiq. 356

Intimatio quando dicitur legitimè facta appellatio.deciſ. 26.de appel.nu.2.in no. 198

Intimatio litis pendentiæ non ligat manus alterius iudicis, niſi intimetur per Cardinalem.deci.25.nu.1.de dolo & contuma.in antiq. 341

Intruſus eſt tantùm qui habet beneficiũ ab eo qui dare nõ poteſt.dec.13.nu.1.de cauſa poſ.& proprie.in anti. 331

Intruſus in beneficio reſeruato propter decretum reſeruationis nulliter confert beneficia ad eius collationem ſpectantia ratione dicti beneficij reſeruati.dec.20.nume.1. de præbend.in antiq. 390

Intruſus contra e.ſi hi contra quos.non admittitur ad dandos obiectus.& talis intruſio eſt per uiam attẽtati reuocanda.dec.1.nu.1.ut lite pend.Biſig. 476

Intruſio an per uiam attentati ueniat reuocanda.numero 6.

Inualidum uel nullum ab alio firmatum non conſideratur ſecundum ſe, ſed ſecundum id quod ipſum ualidat.dec. 13.de probationi.nu.5.in no. 162

Inuentarium curatoris quod ſe refert ad inuentarium factum per illum qui fuit tutor, ualet.dec.5.num.1.de teſtamen.in antiq. 425

Inuentarium conficiens etiam de bonis quæ ſua eſſe contendit, qualem proteſtationem facere debet.dec.1.num. 10.de dona.inter uir.& uxo.Biſi. 506

Irregularitas an cõtrahatur ad effectum ut ab officio eccleſiaſtico repellatur clericus, ſi probetur illum aliquibus uulneraſſe aliquem, quamuis non conſtet de percuſſione ab eo illata.cau.14.dub.34 nu.1.Faſt. 517

Iudicis poteſtati permiſſa, non ſemper ſunt iuris neceſſitati ſubiecta.dec.3.de ſeque.poſſe.& fru.nu.3.in no. 154

Iudici ubi præfigitur tempus infra quod cauſam debeat finire: tempus incipit currere à receptione literarum.dec. 21.de conceſſ.præb.nu.6.in no. 321

Iudicem appellationis ad partis inſtantiam & ſententiam confirmare & ipſi ſententiæ ſupplere poſſe.deciſi.23. de re iudica.nu.1.in no. 184

Iudicẽ non niſi magna ex cauſa partem ad exhibendũ ſua inſtrumẽta cogere debere.dec.5.de prob.n.2.in no. 158

Iudices delegati abſoluunt ad cautelã licet hoc nõ faciant rotæ auditores.addi.dec.3.de tenũt.nu.3.in no. 52

Iudices debent in dignitate eſſe conſtituti.dec.17.in fi. de conceſſ.præb.in no. 247

Iudices in partibus nunquam ſuper admiſſione uel repulſione articulorum interloquuntur. dec.12.in fi. de probat.in no. 161

Iudicium agitatum cum procuratore conſtituto à minore, eſt ualidum ipſo iure.dec.6.circa med.de iud.in no. 111

Iudicium agitatum cum liberto præiudicat patrono ſcienti.dec.15.de proba.nu.2.in no. 263

Iudiciũ incipit per litis cõteſtationẽ.de.6.de iu.in no. 111

Iudicia non reſpiciunt futura negotia ſed præterita. deciſ. 14.de teſtib.in no. 166

Iudicare eſt honoris.dec.17.in fi.de cõceſ.præb.in no. 247

Iudex contra conſcientiam ſuam ſententiam proferre non debet.dec.13.de re iudi.in no. 180

Iudex cui committitur abſolutio certæ perſonæ & pœnitentiæ iniunctio dicitur induſtria eius & non alterius eſſe electa.dec.18.de conceſ.præben.nu.1.in no. 247

Iudex cui commiſſa extitit per dominum feudi cauſa inter uaſſallos ſuos ſaluo iure ſuo non poteſt partem bonorum adiudicare uni parti, & aliam partem domino feudi.dec.8.de re iudi.in no. 178

Iudex datus contra B. & C. non poteſt procedere in cauſa quam D. intentauit contra G. deciſio. 40. de procurat. in nouis. 102

Iudex datus ſuper proprietate an poſſit cognoſcere de poſſeſſione.dec.9.de cauſ.poſſeſſ.& propriet.n.2.in no. 123

Iudex debet ſemper attendere & laborare ut liti imponatur finis & partium laboribus & expenſis parcatur. dec. 62.in fi. de appel.in no. 216

Iudex deferens transfundit ſuam iuriſdictionem in ſuperiorem: nec poteſt abſque noua commiſſione de cauſa cognoſcere etiam de conſenſu partium, niſi per ſuperiorem ſibi remittatur.dec.49.de app in no. 208

Iudex non deferens appellationibus à diffinitiua punitur. dec.50.nu.2.ibid. 209

Iudex non ſeruando ordinem traditum in excommunicando: ſi excommunicet, ſententia tenet & ualet.deciſi.51. nu.2.ibidem. 210

Iudex deferendo appellationi à ſe iuriſdictionem abdicat. dec.54.circa medium.ibidem. 211

Iudex delegatus non procedit extra locum, niſi de conſenſu expreſſo partium.dec.15.de offi.deleg.in nouis. 76

Iudex eccleſiaſticus cognoſcit de priuilegio clericali allegato per detentum a iudice laico.dec.3. de ſen. excommu.in nouis. 278

Iudex eccleſiaſticus cognoſcit an captus per iudicem laicũ ſit clericus uel non.dec.7.de iudic.in no. 111

Iudex eccleſiaſticus cognoſcit de legitimatione filiorum, & non ſecularis.ibid.

Iudex illius qui confert præmium, & non qui eum ſuſcipit, uidetur adeundus ſuper authoritate præſtãda. ibid.

Iudex ex officio in cauſa beneficiali, poteſt inuitis partibus nouas probationes recipere.deciſi. 1.de teſtib.num.3.in nouis. 164

Iudex ex ſuo officio poteſt partẽ compellere ad exhibendum ſibi inſtrumenta petita per alteram partem.deciſ.5. de proba.nu.2.in nõ. 158

Iudex habet poteſtatem à lege abbreuiandi terminum iuris ex cauſa datum ad proſequendum.deci.41.de appel. nu.3.in no. 205

Iudex impetrans ab appellante in caſu trium ſententiarum conformium uel unius quæ tranſiuit in rem iudicatam an ſtatim inhibere poſſit executor.deciſio. 45. ibidem.

Iudex in cauſa appellationis à diffinitiua an pendente termino ad dandum apoſtolos impetrari poſſit.deciſio.41. ibidem. 204

Iudex in curia datur ex officio.dec.16.in fi.ibid. 194

Iudex quem terminum poſſit in cauſa appellationis aſſignare.dec.17.nu.2.de appellat.in no. 194

Iudex laicus debet adiri in caſu quo laicus donat, uel alienat, uel ſe clerico obligat.dec.7.de iudi.nu.5.in no. 111

Iudex milleſies pronunciando cauſam eſſe deuolutam: ſi re uera non fuerit deuoluta, non erit propterea iudex. deciſ.12.de appel.in no. 192

Iudex non certificatus de proſecutione appellationis poteſt procedere ad executionem ſuæ ſententiæ quæ retractabitur, ſi contigerit eius ſententiam infirmari.deci. 13.de appel.in no. 193

Iudex non debet condemnare in his quæ in petitione actoris non continentur. deciſi. 12. de iur. patro. nume.3. in no. 266

Iudex à quo non legitimè fuit appellatũ, ſi non datis apoſtolis petitis procedat in cauſa, an proceſſus eius reputabitur ualidus.dec.51.nu.4.de appel.in antiq. 381

Iudex cui commiſſa eſt cauſa cum facultate abſolnendi impetrantem commisſionem poterit illum ad cautelam abſoluere. deciſi.3. num.2.de ſententix excommunicatio.in xntiq. 450

Iudex datus in ſecunda inſtantix xn xbſoluxt excommunicatum in prima inſtxntia. deciſ.6.nu.4.de ſenten.excom mu.in xntiq. 450

Iudex datus ad cognoſcendum de compromiſſo emologxto cum incidentibus &c. poteſt partem contrauenientē condēnare xd pœnam compromisſi præſuppoſita clanſula, rato manente contractu.deciſi.1. in princi. de arbi.in antiq. 318

Iudex datus ſuper mala xdminiſtratione alicuius prælati, ſi pendente termino ad dandum apoſtolos ratione appellationis xb aliquo grauamine pro ſe illxto interpoſitæ interdixerit xdminiſtrationem prælxto, an dicatur nulliter processiſſe.dec.77.nu.1.de app.in antiq. 585

Iudex delegatus in cxnſis criminalibus an posſit cognoſcere de cauſa criminali ciuiliter intentxta. deci.19.num.2. de iudi.in antiq. 322

Iudex delegatus non poteſt cognoſcere de nullitate, niſi in uirtute ſuæ appellationis.dec.29.num.2.de ſeut.& re iudi.in xntiq. 368

Index de quo cognouit, de eo iudicare tenetur.dec.1.nu. 14.de hære.in xntiq. 447

Index ex officio & cauſis animum ſuum mouentibus poteſt citare reum perſonaliter ad reſpondendum interrogationibus à ſe factis: nec propter hoc dicetur granatus reus.dec.29.nu.4.de reſcri.in antiq. 281

Iudex firmiter animum ad iuſtitiam faciendam habere debet non obſtan. magnxtum precibus.dec.56.de reſcrip. in antiq. 286

Iudex illi pro quo tulit ſententiam poteſt dare licentiā propria authoritate rem recipiendi ſibi xd iudicatam.deciſ. 26.nu.7.de rer.permn.in antiq. 423

Iudex impetratus uigore appellationis non procedit parte opponente donec apoſtoli ſint exhibiti.dec.19.nu.2. de appell.in antiq. 374

Iudex impetrxtus xb xppellante, ſi procedxt antequam iudex à quo apoſtolos dederit, an ualeat eius proceſſus: dec.53.nu.1.eod.tit. 381

Iudex in xctione iniurixrum non debet habere rationem damni, quia illud uenit per actionem legis Aquiliæ.dec. 1.nu.2.de iud.in antiq. 319

Iudex in curix datur ex officio: ſecus extra curiam: quix niſi contradicatur in audientia hxbebit quem noluerit impetrans.dec.12.nu.2.de reſcri.in antiq. 278

Iudex in poſſeſſorio poteſt imponere perpetuum ſilentiū. dec.26.nu.1.de ſen.& re iudi.in antiq. 368

Iudex laicus dat curatorem ad litem minori clerico agēti corā eo contra laicum.dec.14.nu.1.de iud.in antiq. 321

Iudex licet millies pronuntiet cauſam deuolutam, cum re uera non ſit: non propterea erit iudex.deciſ.42.nume.6. de appell.in antiq. 379.& 192

Iudex literarum, in forma dignū arbitramur.poteſt alteri committere uices ſuas.deciſi.63.num.1.de conceſ. præben.in antiq. 412

Iudex nullitatis an posſit inhibere ubi lxtæ fuerunt tres ſententiæ, duæ conformes & tertia ſuper deſertione xppellationis.deciſio. 3.nume. 2.de ſenten. & re iudica. in xntiq. 363

Iudex per pronuntiationem factam ſuper deſertione appellationis an deſinxt eſſe iudex.deciſi. 42. nume 5. de appella.in antiq. 379

Index poteſt ſæpius deliberare, & ex uarijs opinionibus alteram præeligere. deciſio. 55.numero 1. de reſcript. in xntiq. 286

Iudex primus qui condemnxuit in expenſis, poteſt illa taxare non obſtante xppellatione.deciſi.25.nu.1. de ſent. & re iudi.in antiq. 367

Index qui attentata reuocauit incidenter, poteſt poſteà condemnare in expenſis deciſi.5.nume.1.de offic.iudic. in antiq. 309

Iudex qui non detulit appellationi, non poteſt præfigere terminum ad exm proſequendum. deciſi. 16.num.1. de xppel.in antiq. 374

Iudex an pronuntiare debeat appellationem deſertam interpoſitam à grauamine extraiudiciali, nō obſtāte quòd pronuntiatum fuerit exm eſſe ad curiam deuolutam. cxuſ.3.dub.9.nu.1.Fxſtol. 510

Index appellxtionis à grauamine pronuntiato bene proceſſum & malè xppellatū, & remiſſa cauſa ad iudicem per primū nō poteſt reponere partē ab huiuſmodi pronuntixtione appellantem.dec.7.nu.1.de app.Biſig. 483

Iudex xppellationis in cauſis criminalibus non poteſt cognoſcere de cauſa criminali ciuiliter intentata etiam ad pœnam applicandam fiſco.ibid.dec.10.nu.1. 484

Iudex appellxtionis in cauſa criminalibus non poteſt cognoſcere de ſententia lata continente pœnam pecuniarixm loco corporalis immutatam, licet actum fuerit criminaliter.ibid.dec.11.nu.3. 484

Iudex appellationis ubi extitit appellatum xb admisſione xrticulorū aduerſarij & reiectione appellantis, ſi pronuntiet benè appellatum & malè proceſſum in ea parte quæ admiſit articulos, an tacitè uideatur ſententiam in alia parte confirmaſſe.dec.11.nu.3.de app.Biſig. 484

Iudex à quo licet requiſitus, ſi nullos dedit apoſtolos, an posſit ſine noua commisſione in cxnſx ſibi remiſſa per iudicem xd quem qui pronuntiauit pro xppellato procedere.dec.22.nu.1.de app.Biſig. 487

Index bonus debet lites xbbreuiare.de.4.n.6.de ap.Bi.483

Iudex cui txntum cauſa appellationis à grauamine fuit cōmiſſa, an ſi pronuntiauerit malè proceſſum & benè appellatum, posſit ſine noua cōmisſione procedere in negotio principali.dec.11.nu.2.ibid.Biſig. 484

Iudex deferens appellationi poteſt ei terminum ad proſequendam præfixum prorogxre, ubi iudex processit ex officio ſuo.dec.14 nu.1.de app.Biſig. 485

Iudex deferendo appellationi dicitur penitus functus officio ſuo.dec.23.nu.5.ibid. 488

Iudex dicitur iniuriam inferre, ſi iniuſtè aliquem excommunicat. & tenetur ei ad damna, intereſſe & expenſas. cauſ.4.dub.14.nu.1.Faſtol. 512

Iudex ſi procedat in cxuſa non datis apoſtolis ubi appellatio ſine ſcriptis interpoſita fuit à grauamine, an tenext proceſſus.dec.18.nu.4.de app.Biſi. 485

Iudex impetratus per falſum procuratorem habebit iuriſdictionem quò ad ipſum puniendum.dec.12.nu.3.de procura.Biſi. 467

Iudex malè iudicans tenetur ad damna & expenſas & intereſſe.cauſ.4.dub.14.nu.3.Faſtol. 512

Iudex non debet diuinare, nec de facto ſupplere. deciſi.3. nu.3.de iudi.Biſi. 468

Iudex nō dicitur grauare partem ubi ordinat de termino aſſignādo abſenti non audito quē forſan aſſignando diceretur grauxmen inferre.cxu.22.dub.43.nu.2.Faſt. 521

Iudex poteſt ſecundæ appellationi interpoſitæ infra decem dium reſpondere & apoſtolos dare, licet primæ xppellationi detulerit.deciſ.23.nu.6.de appell.Biſig. 488

Iudex ſecularis poteſt dare curatorem clerico coram ſe litiganti.dec.5.nu.1.Biſig.de iudic. 469

Iudices remiſſoriæ poſſunt recipere patris confesſionem. dec.3.nu.1.de teſt.Biſi. 477

Iudices ordinarij plures habentes poteſtatem in ſolidum, ſi omnes incipiunt procedere inſimul, unus ſine xlijs procedere aut diffinire ceſſante impedimento non poſſet.dec.2.nu.1.de arbit.Biſi. 468

Indicium poſſeſſorium requirit poſſesſionem. dec.1. nu. 4.de reſt.ſpolia.Biſi. 472

Indicandum non eſt bis de eodem crimine. deciſi.5.nu.4. de ſent.

de ſent.& re iudi.Biſi. 481
Iudex qui pronunciauit appellationem deſertam, poteſt appellantem reponere ad docẽdum de diligentia.deci. 42.nu.1.de appell.in antiq. 379
Iudex qui pronunciauit appellationem deſertam, poteſt reponere appellantem, ſi doceat de diligẽtia.dec.42.& 43. nu.1.ibid. 379
Iudex recuſari poteſt, ſi propalauit intentionem ſuam dicẽdo aliquem non habere ius.dec.38.nume.1.de conceſ. præben.in antiq. 407
Iudex ſi pronunciet ſe non iudicem cùm reuera ſit, an deſinat eſſe iudex.dec.42.nu.5.de app.in antiq. 379
Iudex unius territorij an poſſit alteri concedere territoriũ ſiue iuriſdictionem contra ſubditos ſuos, qui in diœceſi alterius deliquerit. deciſ. 13. nume. 2. de conſuetud.in antiq. 297
Iudices in partibus ſeruatis ſeruandis nunquam ſuper admiſſione uel repulſione interloquuntur.dec.10.nu.2.de excep.in antiq. 362
Iudices remiſſoriæ poſſunt etiam recipere cõfeſſiones partium.dec.25.nu.1.de proba.in antiq. 348
Iudex abſoluens ab inſtantia iudicij contra ius, quòd litẽ ſuam non faciat, licet actio, & ius non perimatur.dec.3. de dolo.& contuma.nu.2.in no. 143
Iudex ad quem omnia quæ potuit & debuit primus facere poteſt & debet.deciſion. 23. de re iudica. numero 3. in nouis. 185
Iudex ad quem arreſtat literas, & teſtes recipit affuturos. dec.6.de teſtib.in no. 165
Iudex admittens articulos parte non uocata non dicitur illam grauare ſi priùs citata dedit contra tales articulos exceptione.deci.8.ibid. 165
Iudex an poſſit ſuam pronunciationem reuocare.deciſ. 12. de re iudicat.nu.2.in no. 179
Iudex an poſſit citare ſubditum extra territorium exiſtentem.dec.15.nu.1.de iudic.in no. 113
Iudex appellationis qui ſuccedit primo iudici debet facere ea quæ habuit primus.dec.1.in fi.de lit.conte.in no. 115
Iudex appellationis poteſt pronunciare appellationẽ deſertam ſeu ſententiam confirmare, ſi in eius manibus deſeratur, & negotium principale ſibi commiſſum fuerit. dec.14.nu.1.de appellat.in no. 193
Iudex appellationis poſt lapſa tẽpora an poſſit pronunciare malè appellatum, & condemnatum uel abſoluere? ibid.nu.2. 193
Iudex appellationis poteſt addere.& minuere ſententiæ cõtinenti plures articulos in fauorẽ appellati tunc meliùs probantis.dec.23.de re iudicat.nu.1.in no. 184
Iudex appellatus poteſt ſuper articulo omiſſo cùm ſuccedat loco primi iudicis pronunciare.ibid.
Iudex appellatus duntaxat poteſt, & debet pronũciare ſententiam iuſtam uel iniuſtam.ibidem.
Iudex non debet ſupplere de facto, ſed de iure, niſi factum ei notum eſſe ut iudici.ibidem.
Iudex appellatiõis a grauamine de attẽtatis lite pẽdẽte corã prio iudice an cognoſcere poſſit.de.55.de ap.i no.212
Iudex appellatus debet præmittere triplicem cognitionẽ cauſæ antequam principale negocium aggrediatur.dec. 3.in ſecunda addi.de app.in no. 189
Iudex appellationis pronunciato malè appellatum remittit cauſam niſi partes eſſent contentæ, quod omiſſo appellationis articulo cognoſceret ipſe, quod intelligas in papa, & in alio iudice qui poſſet per quærelã a diri.ibid. in 3.addit.
Iudex à quo an poſſit cognoſcere non facta ſibi uerbali remiſſione per iudicem ad quem.ibidem.
Iudex à quo pronunciato pro appellato in cauſa grauaminis poterit ſtatim procedere in principali donec ſibi inhibeatur.dec.2.de offic.delegat.in no. 681
Iudex à quo in alia diſtincta & diuerſa cauſa ab ea à qua extitit appellatum procedere poteſt.deci.31.nu.1. de appell.in no. 199
Iudex à cuius diffinitiua appellatur, licet appellationi detulerit, poteſt poſt triduum terminum ad proſequendũ præfigere.dec.40.de app.in no. 204
Iudex à quo an poſſit re integra delationem appellationis reuocare.dec.49.de app.nu.3.in no. 208
Iudex à quo appellatione pendente à diffinitiua nihil facere poteſt.dec.25.de app.nu.3.in no. 198
Iudex a quo appellante non proſequente ſuã appellationẽ infra terminum ſibi aſſignatum an poſſit exequi ſuã ſententiam appellante aliter non citato.ibidem.
Iudex cauſæ appellationis interpoſitæ à caſſatione electionis, uel denegatione confirmationis poteſt electionem confirmare.dec.2.de elect.in no. 46
Iudex non dicitur grauare ſi omittit condemnationẽ expẽſarum non petitarum.dec.47.de appel.in no. 207
Iudex nõ dando apoſtolos in termino per ſe prorogato an iuriſdictionem amittat etiam appellante non comparente.dec.57.ibid. 213
Iudex non habet exercitium iuriſdictionis ante præſentationem reſcripti.dec.7.de procur.in no. 85
Iudex ordinarius dicitur delegatus, ſi aliquid ſibi ſpecialiter cõmittatur quod nõ cõprehendatur ſub eius generali iuriſdictione.dec.7.de offic.uicar.in no. 67
Iudex ordinarius põt à capite incipere, & ſententiã ſuam emendare & aliã ferre, ſi eã inuenerit eſſe nullam ratione proceſſus.dec.16.in princ.de re iudic.in no. 181
Iudex põt eſſe teſtis ſuper facto habito corã eo, licet non ſit confecta ſcriptura.dec.5.de teſtib.nu.1.in no. 165
Iudex poteſt decendium ſi appellatum non extitit, exequi ſuã ſententiã poteſt.dec.28.de appel.in no. 190
Iudex poſt terminũ põt gratificare parti in præiudiciũ alterius partis.dec.13.nu.7.de probat.in no. 162
Iudex pronunciando ſe non eſſe iudicem qui re uera eſt, nõ definit eſſe iudex.dec.12.de re iudica.in no. 192
Iudex quanto tempore habeat deliberare de appellationis acceptatione uel refutatione.deciſ.5.de app.nu.3.in no. 190
Iudex quando dat acta pro apoſtolis reuerentialibus appellationi deferri uidetur.dec.8.de app.in no. 191
Iudex quando abſoluit ab inſtantia iudicij contra ius, licet per hoc actio, & ius non perimatur, tamen facit litẽ ſuã. dec.3.in fin.de dolo & contu.in no. 143
Iudex qui detulit appellationi, & terminũ præfixit ad proſequendum, an poſſit poſtea ex interuallo dictum terminum prorogare.dec.25.nu.2.de appella.in no. 198
Iudex qui fuit interlocutus poteſt ex nouis actis ſuã interlocutoriam reuocare.dec.1.de appell.nu.5.in no. 186
Iudex qui cum pluribus alijs iudicauit, poteſt cognoſcere in ſecunda inſtãtia.addit.dec.1.de ſupplen.negli.præla. nu.12.in no. 59
Iudex qui remittit cauſam ad ſuperiorem nõ poteſt poſtea procedere: ſecus ſi remittat alteri iudici.deciſ.13.nu.7. de offic.de leg.in no. 75
Iudex ſecularis an clerico minori tanquam actori litiganti coram ſe curatorem dare poſſit, uel an per epiſcopum ſit dandus? dec.7.de iudi.in no. 111
Iudex ſecundæ inſtãtiæ ſuccedit primo.dec.5.de cauſ.poſ. & propriet.in no. 121
Iudex ſi allegantẽ non curauit audire non probatũ ad huc poterit probare.deciſ.1.nu.2.ut lite pend.in no. 125
Iudex ſuſpenſo petitorio non poteſt concernentia illud, & eius acceſſoria recipere.dec.16.de reſtit.ſpolia.nu.2. in no. 138
Iudex ſi cõminatus fuerit in citatione de procedendo ad ſententiam: ſi non compareat, talis comminatio habebit uim peremptorij.deciſ.10.de re iudic.in no. 178
Iudex ſicut generaliter poteſt condemnare in fructibus: ita executor generaliter poteſt mouere condemna-

tum, ut de illis uictori ſatisfiat abſque aliqua taxatione. dec 5. de re iudica. in no. 177

Iudex ſiue delegatus ſiue ordinarius poteſt ſententiam nullam reuocare, & aliam ferre. dec. 13. circa finem. de re iudica. in no. 180

Iudea ſiue ordinarius ſiue delegatus qui partibus nõ uocatis ſententiã tulit, an iteratò eandem ſententiã partibus uocatis ferre poteſt. dec. 16. de re iudic. nu. 1. in no. 181

Iudex ordinarius quod ſententiam ſuam emẽdare & aliam ferre poſſit. ibid. nu. 2.

Indea uel executor non ſubdelegat cauſas ſibi committendas. dec 6. de offi deleg. in no. 71

Index uigore clauſulæ, omnes quorum intereſt citandi. licet habeat iuriſdictionem in habitu ſuper omnes cõprehenſos ſub clauſula non tamen in actu, niſi exprimãtur: & ideo ante expreſſionem non ualeret citatio. deci. 18. nu. 2. de dol. & contum. in no. 149

Iudicis cõsẽſus an requiratur i prorogatiõe tẽporis ad probãdũ partibus cõiter dati. dec. 2. de dila. nu. 2. in no. 119

Iudex ad quem pendente termino ad proſequendũ io partibus aſſignato non poteſt procedere ad inſtantiã appellati. dec. 18. nu. 1. de appellatio. in antiq. 374

Iudex ad quem poteſt inhibere iudici à quo parte abſente non uocata: ſecus ſi ſit præſens in curia. dec. 26. nu. 1. de dolo & contuma. in antiq. 341

Iudex ad quem poteſt facere gratiam parti in expectando eam. dec. 4. nu. 1. de appellatio. in antiq. 372

Iudex ad quem ſi reuocat abſolutionem excommunicationis factam per iudicem à quo nõ poteſt reintrudere, ſed debet de nouo excommunicare. dec. 65. nu. 1. de appellationibus. in antiq. 383

Iudex à grauamine recepta appellatione poteſt inhibere: & quid in auditoribus ſacri palatij. dec. 6. nu. 1. de appellatio. in antiq. 373

Iudex appellationis poteſt cognoſcere de nullitate & in euentum pronuntiare appellationem iniuſtam. dec. 12. nu. 1. de appellatio. in antiq. 374

Iudex appellationis infirmans ſententiã in uno articulo tãtum in alijs uidetur cõfirmare. ibid. dec. 22. nu. 1. 375

Iudex appellationis cui nõ eſt cõmiſſum negotiũ principale, ſi pronuntiat bene appellatũ: non tamen poteſt admittere articulos: & ſi pronuntiat tantùm bene appellatũ ad admiſſione articulorũ partis aduerſæ, non propterea uidetur tacitè confirmare aliam partem ſententiæ primi iudicis. dec. 19. de probatio. in antiq. 347

Iudex appellationis à ſententia lata in partibus ſuper poſſeſſorio, petitorio ſuſpenſo, an poſſit cognoſcere de poſſeſſorio & petitorio ſimul. dec. 15. nu. 2. de ſenten. & re iudicat. in antiq. 365

Iudex appellationis in expenſis factis in prima inſtantia à qua eſt appellatum poteſt condemnare, ſicut in expenſis factis in cauſa appellationis. dec. 25. nu. 2. ibid. 367

Iudea appellationis poſt appellationem deſertam debet pronuntiare ſe non iudicem. dec. 2. num. 1. de appellation. in antiq. 372

Iudea appellationis poteſt appellationem pronuntiare deſertam. ibid. dec. 7. num. 1. 373

Iudex appellationis à grauamine ſi poſt appellationẽ lata fuerit ſentẽtia ſuper negotio principali, poterit inſimul de utraque ſentẽtia cognoſcere etiam parte inuita. ibid. dec. 8. 373

Iudex appellationis abſque alia cõmiſſione poteſt pronuntiare ſuper deſertione appellationis ſecus in auditore ſacri palatij. deciſion. 57. nu. 1. ibid. 382

Iudex appellationis non poteſt inhibere iudici à quo, ne ſententiam ſuam exequatur in caſibus in quibus appellatio prohibetur, antequã cognoſcat an appellatio ſit recipienda. deciſio. 68. nu. 2. de appella. in antiq. 383

Iudex appellationis poteſt pronuntiare ſine alia cõmiſſione ſuper deſertione appellationis. deciſ. 86. in fin. de appellationi. in antiq. 386

Iudex à quo ante datiõnẽ apoſtolorũ an poſſit teſtes abſuturos recipere. dec. 17. nu. 1. de appella. in antiq. 374

Iudex à quo ſi præfigat terminũ appellanti ad proſequẽdã appellationẽ cenſetur cauſa deuoluta. ibid. dec. 21. 375

Iudex à quo poteſt prorogare terminum præfixum ad proſequendum. deciſion. 35. nu. 1. ibid. 377

Iudex à quo an ſi pendente termino dandorum apoſtolorũ procedat, ualeat proceſſus ipſius. ibid. dec. 37. 378

Iudex à quo ſi non fuerit certificatus ab appellãte de proſecutione, poterit procedere ad executionem, quæ tamẽ tractabitur pronuntiato ad fauorẽ appellantis in negotio principali. ibidem. dec. 40. nu. 3. 378

Iuramentum an taxationem expenſarum præcedere uel ſequi debeat. dec. 4. circa med. de iniur. in no. 270

Iurans conſuetudines & ſtatuta alicuius eccleſiæ obſeruare, an poſſit contrarium à papa impetrare. dec. 1. de iure iurand. nu. 1. in no. 271

Iuramẽtũ dicitur probatio certior cunctis de his quæ cõſiſtunt in animo. dec. 3. nu. 5. de reſcript. in no. 11

Iuramentum dolo extortum non eſt obligatorium. dec. 18. nu. 2. de reſtitut. ſpol. in no. 139

Iuramentum appoſitum in contractu de iure reprobato, non operatur cõtractus ualiditatem: ſed ut iurans illud ſeruet ſic. dec. 6. nu. 1. de iureiur. in antiq. 359

Iuramentũ ad effectum agendi poteſt relaxari parte nõ citata, ſecus ſi ad probationem. ibid dec. 8. nu. 1. 359

Iuramentũ calumniæ ſi petitum fuerit, & non præſtetur nullus eſt proceſſus: ſecus ſi non fuerit petitum. dec. 2. nu. 1. de iur. calum. in antiq. 327

Iuramentum calumniæ omiſſum ſi non fuerit petitũ non uitiat ſententiam. ibid. dec. 4. nu. 1. 327

Iuramentum de non reuocando procuratore conſtituto ad permutandum & reſignãdum beneficium cauſa permutationis obligat neceſſario. dec. 8. nu. 1. de procura. in antiq. 313

Iuramentũ excludit iurantẽ à petitione reductionis ad arbitriũ boni uiri, ubi nõ docetur de dolo arbitratoris; nõ ſicà ceſſione bonorũ. dec. 2. de arbi. in antiq. 318

Iuramentum generale, & confuſum recipit interpretationem, & ſubauditionem iuris. dec. 10. nu. 5. de teſtamen. in antiq. 435

Iuramentum nocet ſpoliato petenti ſe reſtitui. deci. 11. de renun. in antiq. 305

Iuramento dicentis ſe in partibus iuſtitiæ complemẽtum conſequi minimè poſſe, ſtatur. dec. 23. nu. 1. de proba. in antiq. 348

Iuramento procuratoris quantum ad appellantis diligentiam ſtatur. dec. 34. nu. 1. de præben. in antiq. 396

Iurans non uendere, ſi uendat, efficitur periurus: attamen uẽditio tenet. dec. 31. n. 3. de ſentẽ. & re iud. in antiq. 369

Iuranti ſe iuſtitiæ complementum in partibus cõſequi poſſe non ſperare creditur: nec auditur uolens probare cõtrarium. dec. 3. de reſcri. in no. 1x

Iuramentum in litem uel deciſorium non defertur niſi citata parte. dec. 2. in fin. de his quæ ui. &c. in no. 103

Iuramentũ nõ ui, nec dolo extortũ quòd ſalua ſalute ſeruari põt, eſt obligatoriũ. de reſti. ſpol. dec. 18. n. 3. in no. 139

Iuramentum non defertur ei contra quem ex facti qualitate, uel notorietate uehemens eſt præſumptio. dec. 19. de dolo & contu. nu. 3. in no. 150

Iuramentũ perhorreſcentiæ quòd iudices curiæ non operatur. dec. 3. de reſcript. nu. 3. in no. 22

Iuramentum perhorreſcentiæ recipit probationem in cõtrarium. ibid. nu. 4.

Iuramẽtum prædictum poteſt præſtari per habentem mãdatum ad quodlibet iuramentum præſtandum. ibid. nume. 5.

Iuramentum perhorreſcentiæ non conualidat geſta in partibus illo non præſtito. ibid. nu. 6.

Iuramentum quare tactis ſcripturis datur.dec. t.de iura.calum.nu.4.in no. 118

Iuramentum ſuper rebus ablatis ſecundum formam.c. ſuper eo. quod met. cauſ. deferri poteſt parte non citata. deci. 2. de his quæ ui met. cauſ. fiunt. numero 1.in no. 103

Iuramentum ſupet aliqua conſuetudine uel ſtatuto præſtitum non extenditur ad ea quæ de nouo eueniunt: ſed ſemper intelligitur rebus ſic ſtantibus. deciſ.1.de iureiurand.nu. 2.in no. 171

Iuramentum quodlibet ſemper intelligitur habere exceptuatam authoritatem pſpæ.ibid.

Iuramenta generaliter præſtita ſecundum intentionem iurantis ſunt interpreranda. ibid.

Iuramento de perhorreſcentia ſtandum eſt.deciſi.3.de reſcript.num.3.in no. 11

Iuramentum de calumnia an poſſit iudex cogere reum ad ſubeundum, antequam ſibi decernatur copia proceſſus. cau. 26.dub. 50.nu.1.Faſto. 523

Iuriſdictio alterius ordinarij an poſſit tacitè prorogari per litigantes.deci.7.de offic.uica.nu.2.in no. 67

Iuriſdictio iudicis aliàs peritura per citationem perpetuatur.dec.13.de proba.nu.6.in no. 162

Iuriſdictio ſemel amiſſa an & quomodo reuiuiſcat.dec.57. de app.nu.4.in no. 213

Iuriſdictio ſeu poteſtas delegata nõ acquiritur niſi ſcienti & conſentienti.deci. 21. de conceſſ. præben. nume.3.in nouis. 250

Iuriſdictionis exiſtentiam in exceptione rei iudicatæ uel manifeſtæ offenſæ deducere non, niſi eiuſdem iuriſdictionis notorietas deducatur, ſufficit. deci. 6. de excep. nu.4.in no. 173

Iuriſdictionis fructus non ſunt iudicare & excommunicare: ſed potius labor & onus. deci. 2. de præſcript.nume. s. in no. 175

Iuriſdictionis negatio an reddat ipſam iuriſdictionem dubiam.deci.6.de excep.nu.3.in no. 175

Iuriſdictionis poſſeſsio an unico actu quæratur.dec.2.præſcrip.in no. 175

Iuriſdictionē nullus dare poteſt niſi princeps, lex, uniuerſitas, uel conſuetudo. dec.4.de offi.uica.nu.2.in no. 64

Iuriſdictionalia omnia ſunt præſcriptibilia.dec.7.de rerum permu.in no. 258

Iuriſdictio acquiritur ignoranti.deciſi.4.nu.4. de conceſſ. præben.Biſi. 495

Iuriſdictio delegata non eſt extendenda extra perſonas inter quas cauſa commiſſa eſt.deciſ.4. nume. 2.de appella. Biſig. 482

Iuriſdictio perpetuatur per ſolum decretũ citationis quò ad iudicem: ſecus quò ad partem.ibid.nu. 1.

Iuriſdictio cenſetur præuenta per executionem citationis etiam ſi alter iudex primò impetratus fuiſſet.dec.1. nu. 2.de offic.deleg.Biſig. 464

Iuriſdictio delegati expirat per remiſsionem cauſæ ad ſeniorem.dec.8.nu. 1.de offic.deleg.in antiq. 309

Iuriſdictio deuoluitur ad ſuperiorem per negligentiam prælati inferioris epiſcopo: non autem ad conuentum uel capitulum.deci.1.num. 1.de ſupplen.neglig.præla.in antiq. 303

Iuriſdictio nondum competens, committi non poteſt, ut ualeat tempore quo competat. deciſ.9.num.2.de officio uicar.in antiq. 307

Ius reuocandi domum an habeant præſentes in Ro.curia. deci.6.nu.1.de foro compe.in antiq. 325

Ius reuocandi domum præſentes in curia Romana reipublicæ cauſa non habent.deci.27.num.1.de dolo & contu.in antiq. 324

Iuris patronatus expreſsio non eſt neceſſaria in uenditione territorij: & quid ſi exprimatur.deci.4. nu.1. de iure patro. in antiq. 438

Iuri de futuro pacto renuntiari poſſe. deci. 45.nu. 1.de conceſ.præbend.in antiq. 407

Iura ſunt potius concordanda quàm quòd unum aliud tollat uel corrigat. dec. 11.numero 14.de conceſſ.præbend. Biſi. 501

Ius ad rem tollitur quando de ipſo mentio fit, aliàs non. dec.8.nu.4.de conceſſ.præb.Biſi. 497

Ius reuocandi domum an habeant præſentes in Romana curia ſi agatur de cauſa quæ ſapit crimen.cau. 3.dub.10. nu.1.Faſtol. 511

Iura debent ante finem litis petenti reſtitui retenta copia, ſi aduerſarius non contradicat, & ille iuret reportare ea ad mandatum auditoris. deci. 8. nume.1. de fide inſtru. in antiq. 358

Ius futurum per pactum remitti poteſt. deciſ. 1. nume. s. de pact.in antiq. 310

Ius patronatus quòd in laicum laicus ſine licentia transferre poſſit.deci.17.nu.7.de iure patro.in antiq. 443

Ius patronatus acquiritur eo ipſo quòd beneficium conſtruitur cum authoritate epiſcopi. deci. 5. nu. s. de iure patro.in antiq. 438

Ius patronatus beguinarum, cenſetur ius patronatus eccleſiaſticum.dec.8.nu.1.de iure patro.in antiq. 438

Iuris patronatus donatio facta ſine conſenſu epiſcopi ſuit an ualeat.deci. 17.nu.2.ibid. 442

Ius patronatus eſt rei ſpirituali annexum. deci.3. nu.s. de conſue.in antiq. 292

Ius quæritur in iuribus incorporalibus non apprehenſa poſſeſsione corporali. deciſi. 24. nume. 2. de præbend. in antiq. 390

Ius reuocandi domum legato uel aliàs, ſi propterea nõ impeditur in ſua legatione, non conceditur. deci. 1.num.1. de foro compe.in antiq. 324

Ius reuocandi domum non habent uenientes ad Roma. curiam ex cauſa uoluntaria: ſecus ſi ex neceſſaria, & ſit cauſa quæ de facili expediri non poſſit. ibidem. deciſ.2. nume.1. 324

Ius accreſcendi non poteſt uniuerſali hæredi per teſtatoris diſpoſitionē auferri.dec.1.de teſtamen.nu.2.in no. 260

Ius accreſcendi habet hæres uniuerſalis.ibid.nu 3..

Ius ad rem facilius perditur & tollitur quàm ius in re.dec. 17.de præben.in no. 228

Ius agnationis pacto tolli non poteſt.dec.1. de conſuetu. in nouis. 37

Ius naturale dat unicuique facultatem faciendi quod ſibi libet niſi uel iure prohibeatur.deciſ. 64. de appel. nu. 8. in nouis. 219

Ius naturale minui ſed in totum tolli non poteſt.deci.1.de conſue.nu.2.in no. 37

Ius patronatus an poſſit per laicum religioſis ſine uniuerſitate dari.dec.9.de iure patro.in no. 265

Ius patronatus per ſe uendi non poteſt.ibid.

Ius ſpeciale facit ceſſare ius commune.deci.64. de appel. nu.3.in no. 217

Iuri in re non poteſt renuntiari niſi in manibus eius qui inuitum deſtituere poteſt: ſecus eſt in iure ad rem cui etiã in manibus ſimplicis notarij renuntiari poteſt. deciſi. 8. de iure patro.nu. 2.in no. 264

Iuri ſuo renuntiare cuilibet licitum eſt.dec.49.de app.nu. 3.in no. 208

Iuri quærendo facilius renuntiatur, quàm iuri quæſito. deci. 2.de renunt.nu.1.in no. 51

Iura denegantur contẽptoribus ſui iuris.deciſ. 13. de probatio.nu.3.in no. 161

De litera L.

Laicus an poſſit eſſe procurator in cauſa beneficiali in iudicio. dec. 27.de procu.nu.2.in no. 92

Laicus an poſſit eſſe tutor teſtamentarius legitimus uel datiuus clerici. deci. 7. in fi. de iudic.in no. 111

Laicus non poteſt præſentare religioſum profeſſum ad

eccleſiam parochialem. deciſ.5. de iure patrona. nume. 3.in nouis. 262
Laicus quilibet reputatur potentior clerico, cùm ſit terribilior, deciſ.1.de alien.iudic. mutand. cau.fact.numero 1.in nouis. 507
Laicus ſuper re eccleſiaſtica nullam habet diſpoſitionem. deci.7.circa medium.de iudi.in no. 121
Laicus poteſt eſſe procurator ad permutandum,& ad reſignandum, & acceptandum.deci.8.num. 5. de procu.in antiq. 313
Laici ſi ipſorum cauſæ per papam auditoribus ſacri palatij commiſſæ fuerint,nõ habebunt ius reuocandi domum. dec.17.de reſcrip.in antiq. 279
Laudum non ualet ubi unus ex arbitris condemnat in plus quàm alter.dec.1.nu.1.de arbi.Biſi. 458
Legari an posſit actio litigioſa.deci.3.numero 2.de iudic. Biſig. 468
Legata non priuilegiata ſolummodò defalcantur: priuilegiata uerò integraliter ſoluuntur.deciſi. 12. nu. 2.de teſta.in antiq. 434
Legata ubi nominatim ab hærede ueniunt præſtanda, onus ipſorum non pertinet ad fideicommiſſarium. ibid. nume.3. 434
Legatorum omnium onus ſpectat ad fideicommiſſarium uniuerſalem,quãdo legata ſimpliciter relinquuntur, & fideicommiſſum ſimpliciter.ibid.nu.4.
Legatum uitiatur propter caſualem falſitatem.deciſi.2.nu. 8.de re.eccle.non alie.Biſi. 504
Legata ubi pro parte filij grauati præſtari debent, nullatenus præſtantur ſi ſunt indiuidua, propter poſthumum agnatum qui præſtare pro parte ſua non tenebatur. deci.4.nu.4.de appel.Biſi. 482
Legatario tempore mortis acquiritur dominium rei legatæ, deciſio. 10. numero 7. de conceſſ. præbend. in antiq. 400
Legatarius an poſſit cõtinuare proceſſum inchoatum per teſtatorem.dec.1.in princ.de teſta.in antiq. 424
Legatum uitiatur propter defectum ſeu falſitatem cõditionis.dec.11.nu.5.de teſta.in antiq. 432
Legatarius an poſſit continuare proceſſum inchoatum cũ teſtatore in actione ſibi delegata. deci.3.num.1.& 4. de iudi.Biſig. 468
Legatis à latere poteſtas generaliter data ſuper beneficia non includit beneficia ſpecialiter papæ reſeruata. deci. 29.de præb.nu. 2.in nouis. 236
Legatus an uigore legationis ſuæ poſſit unam eccleſiã alteri eccleſiæ ſubijcere.deci. 1.de offic.leg.nu.2.in no. 78
Legatus concurrit cum Papa etiam in deuolutis.dec.2.de ſupplen.negli.præla.nu.10.in no. 10
Legatus confert beneficia deuoluta ſed non reſeruata. deci.3.de offi.leg.in no. 79
Legatus de latere concurrit cum ordinario in conferendo beneficia uacantia ad collationem epiſcopi iure proprio ſpectantia.deci.1.de ſupp.negli.præla.in no. 58
Legatus de latere poteſt unire beneficium alicui dignitati epiſcopali.dec.1.& 2.de offi.leg.in no. 79
Legatus de latere ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium diſpenſare non poteſt. deciſi.4. numero 1. ibidem. 80
Legatus de latere poteſt unire eccleſiam parochialem uni dignitati etiam epiſcopali ex cauſa rationabili.dec.3.nu. 1.de officio lega.in antiq. 309
Legatus de latere poteſt unire eccleſiam parochialem dignitati.deci.4.nu.4.de reb.eccle.non alie.in antiq. 415
Legatus habens poteſtatem cõferendi beneficia certo modo reſeruata,non poteſt aliter reſeruata conferre.dec.1. nu.1.de offic.legat.in antiq. 309
Legatus habens poteſtatem beneficia qualitercunque uacantia conferendi: non poteſt conferre beneficia uacantia per conſtitutionem, execrabilis. uel aliter reſeruata generaliter.dec.4.in prin.ibid. 309
Legatus habẽs poteſtatem reſignationem ex cauſa permutationis recipiendi & perſonas transferendi, non poterit tamen ſe intromittere de beneficijs reſeruatis generaliter uel ſpecialiter.ibidem. 2. 309
Legatus habet ordinariam in prouincia ſibi decreta,& ſtatuta perpetua facere poteſt,& confirmare electos etiam exemptos.dec.3.nu.3.de officio leg.in antiq. & 309.dec. infra eod. tit.in no. 78
Legatus non tenetur edere ſuam poteſtatem.deci.2.de officio leg.in antiq. 309
Legatis quare prohibitum eſt commisſiones facere poſſe alijs de beneficijs uacantibus per reſignationes. deci.5. nu.4.de conceſ.præb.Biſig. 496
Legatus dicitur habere iuriſdictionem ſuper loca,& perſonas exemptas.deci.1.de offi.lega.nu.3. in no. 78
Legatus eſt maior ordinario in prouincia ſibi decreta.deci.1.in prin.de offi.leg.in no. 78
Legatus licet habeat poteſtatem recipiẽdi renuntiationes ex cauſa permutationis,ut beneficia reſeruata ex huiuſmodi cauſa reſeruata tamen conferre non poterit. deci. 29.de præb.nu.3.in no. 237
Legatus natus an habere debet duo ſemeſtria ad conferẽdum.deci.1.de ſup.negli.præla.nu.1.in no. 57
Legatus natus poteſt adiri per querelam.ibid.nu.11. 59
Legatus natus licet ſit ſuperior reſpectu aliorum infra legationem ſuam exiſtentium, ut ad eum appellari poſſit: non tamen eſt ſuperior ſui ipſius ut archiepiſcopi, neque à ſententia ſua poteſt ad ipſum tanquam ad legatũ appellari.ibid.nu.1.
Legatus nõ diſpenſat ſuper pluralitate beneficiorum.dec. 4.de offic.lega.in no. 80
Legatus non poteſt dare alteri facultatem cõferendi.deci. 5.de offic.uica.nu.7.in no. 66
Legatus poteſt unire etiam beneficia exempta exceptis epiſcopalibus & ſuperioribus dignitatibus.deci.1. de officio.lega.in no. 78
Legatus uel ordinarius non poteſt alicui coniunctim committere receptionem beneficij unius ſingularis perſonæ. deci.5.nu.2.de offic.uica.in no. 66
Legatus uel nuntius apoſtolicus habens poteſtatem beneficia qualitercunque uacantia & indebitè occupata conferendi poteſt deuoluta,ſed non reſeruata cõferre.deci. 3.nu.1.de offic.leg.in no. 79
Legatus uocato rectore poteſt diſmembrare. deciſi.1. de offic.lega.nume.5.in no. 79
Legati nati non habent niſi ſex menſes ad conferendum deuoluta.deci. 1. de ſupplen. negligen. prælat. nume.7.in no. 58
Legitima debita iure naturæ minui, ſed non in totum tolli poteſt.deci.1.de conſt.e.in no. 38
Legitima dicitur loco alimentorum ſuccedere.ibidem nume.9.
Legitima an tolli poſſit per ſtatutum municipale.ibid.
Legitimare inferior à principe quò ad ſucceſſionem nõ poteſt.dec.1.qui fil.ſint legi.in no. 267
Legitimus non præſumitur quis ad effectum adiudicãdi ſibi beneficium niſi probet:ſed manutenendi in poſſeſſione ſic.dec.1.nu.1.de præſump.in antiq. 358
Lex ſpecialis quando prohibet illud quod iure communi prohibitum non erat, ſed permiſſum, & pœnam adijcit contrafacienti, actus contra prohibitionem factus pœna præſtita ualidus eſt ipſo iure. deci.64. de appellatio.in no. 217
Legis uerba debent interpretari taliter ut nullam iniquitatem includant.ibid.nu.5.
Libellans cogitur edere iura nominata in ſuo libello ſuper quibus fundatur intentio ſua.deci.7.nu.1.de fide inſtru. in antiq. 358
Libellus de nouo non datur ubi lis fuit conteſtata cum parte,

parte, aliàs ſic. deci. 5. nume. 2. ut lit. penden. nihil in no. in antiq. 342

Libellans in directa ſi probet in utili an obtineat. deci. 2. circa finem. de alie. iud. mut. cau. fact. in no. 109

Libellanti licet ſufficiat proponere aliquam rem ad ſe ſpectate iure dominij uel quaſi, oportebit tamen poſteà aliquam cauſam ex qua cauſaint dominium in proceſſu ſiue in articulis deducere, & probare, aliàs non poſſet ſequi cõgrua ſententia. deci. 7. in fi. de probatio. in no. 159

Libellans ſuper perturbatione & inquietatione an obtinere poſſit probando reum appellaſſe in prouiſione appellati agentis, & ab inductione in poſſeſsionẽ. cau. 3. dub. 13. num. 1. Faſtol. 512

Libellans ſuper inquietatione an obtineat probando aduerſarium appellaſſe à collatione & ab inductione in poſſeſsionem. cau. 35. dub. 49. nu. 1. Faſtol. 523

Libellus alternatiuus an procedat. cau. 5. dub. 16. nume. 1. Faſtol. 513

Libellus ſuper attentatis in fine litis porrectus, an admittendus ſit. cauſ. 1. dub. 4. nu. 1. Faſtol. 509

Libellus accuſatoris ſi non cõtinet locum, & tempus, etiã ſi reus nihil opponat ipſo iure nullus eſt. deci. 10. de ſenten. excom. in no. 274

Libellus capit extenſionem & latam interpretationem in fauorem libellantis. deci. 3. de libel. oblat. in no. 115

Libellus debet eſſe clarus: aliàs ſi obſcurus uel dubius exiſtat, imputat actori, qui poterat illum declarare, & de iure patr. deci. 12. nu. 4. in no. 266

Libellus & articuli in actione iniuriarum etiam ciuiliter intentata debent taliter ſpecificari quòd pars certificari, & teſtes deſuper deponere poſſint. deci. 1. de libel. obla. in no. 114

Libellus in actione iniuriarum ciuiliter intentata an debeat eſſe ſpecificatus, ſicut ſi criminaliter ageretur. deci. 1. de accu. nu. 1. in no. 267

Libellus in dubio præſumitur aptus & non ineptus. deci. 10. in fi. de ſenten. excom. in no. 274

Libellus in quo aliquis dicit rem ſuam fuiſſe, licet non dicat nunc ſuam eſſe, procedit. deci. 3. de libel. oblatio. in no. 114

Libellus ſolam narrationem continens, & nihil concludẽs nullus eſt. deci. 5. de except. nu. 3. in no. 172

Libellus ſi faciat mentionem de aliqua ſcriptura ſuper qua fundatur intentio libellantis, an dicta ſcriptura reo petenti ante litem conteſtatam edenda ſit. deci. 2. de proba. nu. 1. in no. 157

Libellus ſufficit quòd ex præſumptionibus procedat. deci. 3. de libel. obla. in no. 114

Libellus ubi non datur, litis conteſtatio neceſſaria non eſt. deci. 1. de lit. conteſta. nu. 1. in no. 115

Libelli ineptitudo ex duobus cognoſcitur: ex materia & forma. materia autem conſtat ex cauſa & ex re: cauſa facti & iuris. dec. 10. nu. 4. de ſent. excom. in no. 274

Libelli ineptitudinis exceptio põt opponi quandocunque etiam poſt ſententiam. ibidem. 274

Libelli uerba non debent eſſe ſuperflua ſi poſſunt aliquid operari. deciſ. 2. circa medium. de aliena. iudic. mutan. cau. fact. in no. 109

Libello oblato in cauſa criminali etiam ciuiliter intentata concludenti perſonaliter citatus ſi comparet reſpondere tenetur. deci. 2. de libel. obla. in no. 114

Libello inepto euidenter nõ eſt reſpondendum, nec ſuper eo lis conteſtanda. dec. 10. de ſententia excommunica. nu. 3. in no. 274

Libertatis datio facta pendẽte optione eius cui legata eſt ſeruorum optio, ualet in euentum quòd ille non optetur. dec. 7. nu. 4. de conceſ. præben. Biſi. 497

Licentia rectori data de non reſidendo per epiſcopum, nõ expirat per mortem epiſcopi. deciſ. 86. nu. 2. de reſcrip. in antiq. 291

Licentia facta in fine anni ab ordinario cauſa ſtudiorum tenente eccleſiam curatam de non promouendo, ualet. deci. 38. nu. 1. de præben. in antiq. 397

Licentiatus per iudicem iniuſtè an poſsit excommunicari tanquam contumax. deciſ. 1. nume. 1. de dolo & contuma. in antiq. 338

Lis duorum de tertij beneficio iuri ipſius tertij non derogat. deci. 4. de ſeq. poſ. & fru. nu. 1. in no. 154

Lis non dicitur pendere per extraiudicialem appellationem antequam committatur. deci. 25. de reſcrip. in no. numero 5. 28

Lis dicitur pendere poſt deuolutam cauſam ad metropolitanum. ibid. nu. 8.

Lis nunquam finitur niſi per ſententiam. dec. 10. ut lite pẽden. nu. 3. in no. 127

Litis cõteſtatio unde fiat. dec. 6. de litis cõte. n. 1. in no. 118

Litis conteſtatio. ibid. nu. 2.

Litis conteſtatio an in petitione reſtitutionis in integrum propter lapſum fatalium ſit neceſſaria. dec. 3. de reſt. in integrum. nu. 1. in no. 105

Litis cõteſtatio an in cauſa reductionis ad arbitrium boni uiri ſit neceſſaria? ead. deciſ. nu. 3.

Litis conteſtatio an requiratur quando in petenda reſtitu. in integ. officium iud. imploratur? ead. dec. circa med.

Litis conteſtatio non requiritur ubi contra abſentem conſuli non poteſt per miſsionẽ in poſſeſsionem. ead. dec. in add. circa med.

Litis conteſtatio in reſtit. in integ. circa præambula non eſt neceſſaria. dec. 4. de reſtitu. nu. 1. in no. 106

Litis conteſtatiò in cauſa reſti. in integ. principaliter intentata præcludit uiam cognitionis præambulæ de læſione ſeu inſtantia ſententiarum aduerſus quas petitur reſtitutio. deci. 7. ibid. 109

Litis conteſtatio in cauſa appellationis interpoſitæ à diffinitiua, an & quando ſit neceſſaria? deci. 1. de lit. conteſ. nu. 2. & 4. in no. 104

Lis ſi eſt conteſtata in prima inſtantia non eſt neceſſe illam conteſtari in cauſa appellationis de ſtylo Rotæ. deciſ. 5. nu. 1. de lit. conteſtatio. in antiq. 326

Litis conteſtatio in cauſa appellationis ſit neceſſaria. ibidẽ. deciſi. 6. nu. 1.

Litis conteſtatio non ſit in cauſa appellationis parte abſente. dec. 3. nu. 3. ibid.

Litis conteſtatio inducitur per negationem contentorum in libello, etiam quòd non dicatur animo litem conteſtandi. deci. 12. nu. 1. ibid. 327

Litis conteſtatio ſit per reſponſionem factam ad articulos concluſiuos. dec. 18. nu. 1. de teſt. & atteſt. in antiq. 353

Litis conteſtatio nõ requiritur ubi petitur declarari aliquid incidiſſe in canonem, ſi quis ſuadente diabolo. deciſ. 20. nu. 1. de ſenten. excommu. in antiq. 453

Litis conteſtatio an ſemper ſit in cauſis neceſſaria. deciſ. 1. nu. 2. de lit. conteſt. in antiq. 315

Litis conteſtatio inducitur ex reſponſione narratorum in libello, licet non petitioni, nec ualet proteſtatio in contrarium. dec. 2. de lit. conteſt. num. 2. ibid. 116

Litis conteſtatio quibus uerbis ſit. ibid. num. 1.

Litis conteſtatio nõ inducitur ex reſponſione facta libello non habenti concluſionẽ, niſi eſſemus corã Papa, cuius præſentia ſupplet omnem defectum. ibid. in addit.

Litis conteſtatio dicitur ab animo re dependere. ibi. nu. 4.

Litis conteſtatiò nõ requiritur ubi ſummariè proceditur. dec. 3. de lit. conteſt. in no. 116

Litis conteſtatio non eſt neceſſaria cùm agitur ad declarãdum quem incidiſſe in canonem latæ ſententiæ per iniectionem manuum in clericum. ibid. 116

Litis conteſtationi, & alijs ſubſtantialibus iudicij neceſſariò ſeruandis renuntiare nõ poſſunt partes. dec. 4. de lit. conteſtat. in no. 116

Litis conteſtatio non eſt neceſſaria ubi de nullitate proceſſus,

ſus,uel ſententiæ agitur ex actis colligibili.dec.v. de lit. conteſta.nu.1.in no. 517

Litis conteſtatio inducitur per reſponſionem factam ad libellum partem ipſius confitendo, & partem negando. dec.6.de lit.conteſt.nu.1.in no. 118

Litis conteſtatio nihil aliud eſt quã ſimul teſtatio ſiue mẽtis declaratio nolentium litigare.nu.2.ibid.

Litis conteſtatio an in ſecunda inſtantia ſit neceſſaria?dec. 7.de lit.conteſt.nu.1.in no. 118

Litis conteſtatio an coram iudice grauaminis ſit neceſſaria,ſi coram iudice à quo facta non fuerit?nu.2.ibid.

Litis conteſtatio requiritur ubi agitur poſſeſſorio. dec.2. in fin.de reſtitu.ſpoliato.in no. 132

Litis cõteſtatio facta meta excõm.de quo fuit proteſtatũ an ualeat?dec.10.de ſenten.excõ.nu.1.in no. 274

Litis conteſtatio nõ requiritur in cauſa reſti.ob lapſum fataliũ.additio.dec.3.de reſtit.in integr.nu.1.in no. 105

Litis conteſtatio non eſt neceſſaria in cauſa reſtitutionis ad appellationem.ibid.dec.4.nu.1. 106

Lite conteſtata in cauſa reſtitutio.non eſt cognoſcendum amplius de læſione uel iuſtitia illã petentis,uel de alijs præambulis.dec.7.ibid. 107

Lite nõ cõteſtata ſuper actione uerbali infra annũ agẽs ulterius nõ admittitur.dec.2.de iniur.nu.1.in no. 269

Lis nõ conteſtatur in cauſa appellationis abſente parte:ſecus ſi ſit præſens.dec.23.nu.1.de appell.in antiq. 375

Litis cõteſtatio in cauſa appellationis altera parte abſente non eſt neceſſaria.dec.45.nu.1.de appel.in antiq. 379

Lite nõ conteſtata in abſentiam partis proceditur.dec. 28. nu.1.de appellatio.in antiq. 376

Lis non dicitur pendere propter extraiudicialem appellationem.dec.69.nu.1.de appellatio.in antiq. 384

Litis motio iniuſta ſi fiat malitioſè,non inducit uitium litigioſi.dec.2.nu.2.de rer.permu.Biſig. 504

Litis proſecutio non transfertur de perſona ad perſonam, niſi in hæredibus uel uniuerſalibus ſucceſſoribus uel in dominis qui per procuratorem agunt,uel à filio in patrem dec.3.nu.5.de iudi.Biſi. 469

Litigioſi uitium non niſi partem afficit.dec.3. ut lit. pend. nu.1.in no. 126

Literatura & ſufficiẽtia alicuius per teſtes probari poteſt. dec.8.de probatio.nu.1.in no. 159

Literæ in beneficialibus habentur loco tituli.dec.20.de cõceſ.præbend.nu.5.in no. 550

Literis epiſcopi ſuo ſigillo ſine notarij, & teſtium ſubſcriptione creditur in his quæ ſpectant ad ſuum officium. dec.1.de probatio.nu.1.in no. 157

Literis epiſcopi non creditur contra impetrantem apoſtolicum.nu.2.ibid.

Literis epiſcopi in cauſa propria fides nullatenus eſt adhibenda.ibidem.

Literis epiſcoporum creditur in his quæ ſpectant ad eorũ officium.dec.11.de iure patro.nu.1.in no. 265

Literis epiſcopi in quibus narrat ſe ad alterius præſentationem Titium inſtituiſſe creditur etiam quò ad præſentationem.dec.11.de iur.patro.nu.2.in no. 265

Literis prælatorum narratiuis ſuper facto alieno non creditur.ibidem.

Literis clauſis an credatur ſicut patentibus.dec.20.num.1. de probatio.in antiq. 347

Literis epiſcopi cũ ſolo ſigillo etiã plura aſſerentibus quæ fieri potuerant eodẽ tẽpore,dũmodò ſpectent ad ſuum officium,creditur.dec.16.nu.1.de prob.in antiq. 346

Literis epiſcopi cum ſolo ſigillo in præiudicium expectantium non creditur.ibid.deci.17.nu.1.

Literis delegatorum executorum uel ſubexecutorum ſigillatis creditur.ibid.nu.2.

Literæ impetratæ pro aliquo non habentes clauſ.non obſtante quòd pro alio ſcripſerimus.non præiudicant recepto in canonicum ſub expectatione præbendæ.deciſ.11. nu.4.de conceſſ.præb.Biſi. 498

Literis epiſcopi non habentibus ſubſcriptionũ teſtiũ non creditur niſi ſuper excommunicatione,maximè ubi læderetur ius partis.cauſa 36.dub.65.nu.8.Faſtol. 528

Literæ ad beneficia tanquam ambitioſæ ſunt reſtringendæ.dec.60.nu.7.de reſcript.in antiq. 287

Literæ ad beneficia per quas rationes odioſæ dicantur.dec. 33.nu.3.de præbend.in antiq. 394

Literæ impetratæ per ſurreptionem quando ualeant. dec. 70.nu.2.de reſcrip.in antiq. 289

Literæ in forma pauperum nõ ſunt ambitioſæ: imò potius de iuſtitia.dec.10.nu.1.de cõceſ.præben.in antiq. 401

Literæ in forma pauperum uidentur eſſe iuſtitiæ.deciſi.55. nu.4.ibid.

Literis ſigillatis ſigillo executoris cũ iuramẽto partis creditur.dec.7.de offic.deleg.in antiq. 308

Literæ ſuper beneficio expeditæ ante cauſæ cõmiſſionem an poſſint arreſtari:& quid de literis ad lites. dec. 51. de reſcrip.in antiq. 285

Literæ uel ſupplicationes per conceſſum quare non probent.dec.87.nu 6.eodem tit. 292

Locatio facta per prælatum ad certum tempus de bonis ſiue fructibus ſuæ prælaturæ tenet ad uitã ſuam,licet authoritas ſuperioris & conſenſus capituli ſui non interuenerit.dec.1.de locatio & conducto.nu.1.in antiq. 417

Locatio facta per prælatum nomine ſuo & non eccleſiæ an ipſo iure per obitũ ipſius extinguatur.ibi.ultra med.

Locationi factæ per prælatum nomine eccleſiæ utiliter ſeruata debita ſolennitate iuris ſucceſſor tenetur ſtare.

Locatio ſi eſt ſucceſſiuè facta duobus, & ſecundo tradita eſt poſſeſſio:præfertur ſecundus poſſeſſor:aliàs nõ. dec. 2.nu.1.de loca.& conduct in antiq. 418

Locatio & conductio proxima eſt emptioni, & uenditioni.ibid.nu.2.

Locus loci debeat opponi in inſtrumento.deciſ.5.nu.1. de fide inſtrumen.in antiq. 357

Luminarij conſtituti ad quærendum pro luminaribus, an poſſint agere pro his quæ debentur luminariæ. deci.1. nu.1.de iudi.Biſi. 468

De litera M.

MAior.14.an.licet minor ſit quinq; & uiginti, põt obtinere officium ſimplex in eccleſia cathedrali: ſecus ſi haberet adminiſtrationem.dec.2.nu.1.de æta.& qua.in antiq. 304

Maior.14.an hẽt legitimã perſonã ad petẽdas decimas ſibi ex priuilegio debitas.dec.2.nu.1.de dec.in antiq. 436

Malè factum uel malè dictum malè præſumitur. deciſ.1. nu.11.de hæret.in antiq. 447

Mandatũ ad beneficiũ cõprehendit præbendã,etiã,electiuã in eccl.collegiata.dec.62.de reſ.in antiq. 288

Mandatum de prouidendo an liget manus habentis poteſtatem conferendi. deci. 25. num. 3. de conceſ.præben. in antiq. 404

Mandata ſub uniuerſitate an ueniant futura.dec.9.nu.5.de officio uicar.in antiq. 307

Mandatum morte mandãtis ſoluitur.dec.6.nu.3.de procurato.Biſig. 465

Mandatum ad cauſas motas & mouendas comprehendit etiam cauſas beneficiales.dec.27. de procur.nume.4. in no. 92

Mandatum ad cauſas ſimpliciter cõprehendit etiã poſteà exortas.dec.32.eod.tit.nu.3.in no. 95

Mandatum ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas de ſpeciali mãdato papæ in curia cõmiſſas,ſi fiat poſt talem commiſſionẽ.dec.1.de procura.nu.5.in no. 81

Mandatũ ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas etiam poſt mandatũ cõmiſſas & deuolutas:præſertim ſi procurator det iura in cauſa.ibid.nu.10. 81

Mandatum

Mandatum ad omnes cauſas comprehendit etiam futuras. ibid.num.21.
Mandatum ad reſignandum requirit illa uerba, ſponte & liberè.dec.4 de renuntia.num.13 in no. 55
Mãdatum alicui iudici ubi datum fuerit ad citandũ omnes qui ſe opponunt alicui ſuper electione ſua intelligẽdum eſt de his qui ſe oppoſuerunt ante datam literarũ & non poſt.dec.32.in fin.de procur.in no. 95
Mandatum apoſtolicũ epiſcopo ſub nomine dignitatis directũ, eo mortuo etiã re integra ſucceſſor electus & confirmatus exequitur.dec.17.de of.le.nu.1.in no. 78
Mandatum cenſetur datum ſi iura reperiantur eſſe penes ſolitum procuratore, uel ſi quis ſoluat nomine alterius. dec.39.de procurat.num.3.in no. 101
Mandatum de conferendo ſicut de prouidendo non ligat manus cuiuſcunque poteſtatẽ conferendi habentis quò minus prouiſio facta per eum ualeat.deciſ.11.de præbẽ. in no. 226
Mandatum de diſpenſando non habet uim diſpenſationis. dec.2.de fil.presbyte.num.10.in no. 60
Mandatum debet produci per cõpulſum: ſi procurator non uult obligari ad aliquod onus.dec.26.nu.3.de procurato.in no. 92
Mãdatum etiã generale datum in alia cauſa inter eaſdemmet perſonas & partes uertente non ſuffragatur. deci.7. de procur.nu.7.in no. 85
Mandatũ de prouidẽdo alicui de aliquo beneficio in certa eccleſia non extenditur ad unicum beneficium in dicta eccleſia exiſtens.dec.13.de præben.nu.1.in no. 227
Mandatũ de prouidendo habenti ius non tollitur per clau. generales.dec.17.in fi.ibid. 219
Mãdatum generale capit bona etiam poſtea acquiſita.dec. 32.nu.4.de procur.in no. 95
Mandatum iudicis habet uim diffinitiuæ & tenet etiam ſine expreſſione cauſæ.dec.1.ut lit.pen.nu.3.in no. 524
Mandatum re integra mortuo mandatore expirat.deci.52. de offi.deleg.in no. 74
Mandatum rei eſt latè interpretãdum.dec.32.nu.5.de procura.in no. 95
Mandatum ſpeciale nõ requiritur in cauſis beneficialibus. dec.27.de procur.nu.3. in no. 92
Mandatum ſpeciale an requiratur in cauſis matrimonialibus.dec.ibid.nu.4. 93
Mandatum ſpeciale an requiratur ad capiendam poſſeſſionem beneficij.dec.21.de procur.nu.1.in no. 90
Mandatum ſpeciale ad agendum in cauſa beneficiali an ſit neceſſarium.deci.27.de procur.nu.1.in no. 92
Mandatum ſpeciale qui caſus requirant.ibi.circa med.
Mandatum nedum ad contrahendum matrimonium, ſed etiã ad agendum & defendendũ, ſpeciale requiritur. & quid in matrimonio ſpirituali contrahendo.ibid. 93
Mandatum ſi gratia ad beneficium an capiat canonicatum in collegiata.dec.2.de filijs presby.nu.15.in no. 61
Mandati forma eſt diligenter obſeruanda.dec.5.de reſc.nome.2.in no. 12
Mandata procuratoris non extendontur niſi ad perſonas uel cauſas in ipſis expreſſas, cùm ſint ſtricti iuris. deciſ. 13.de procurato nu.2.in no. 87
Mandata procuratoria & reſcripta ſunt multũ ſimilia. dec. 35.de procurat.nu.1.in no. 95
Maritus ratione dotis poteſt præſentare, & cum cenſeatur rerum dotalium dominus: ſi tamen maritus & uxor in præſentando diuerſos concurrat, præſentatus ab uxore præfertur.dec.10.de iure patro.in no. 265
Maritus eſt dominus rerum dotalium uiuente uxore. dec. 16.de iur.patrona.in no. 265
Maritus non cenſetur donare res uxori quas ex neceſſitate illi exhibet.dec.1.nu.2.de dona.inter uirum & uxorem.Biſig. 504
Maritus quod per miniſterium uxoris acquirit, ſibi acquirit.ibidem.nu.8.
Matrimonium carnale & ſpirituale metu contractum non tenet ipſo iure.dec.5.de renun.in no. 56
Matrimonium contrahi poteſt per procuratorem habentẽ ſpeciale mandatũ.dec.8.nu.3.de procur.Biſi. 466
Medio non prohibito ad effectũ nõ permiſſum quandoq; deuenitur.dec.8.nu.2.de conſuetu.in antiq. 294
Menſis appoſitio ante acceptationem ligat manus inferiorum.dec.6.nu.8.de conceſſ.præb.Biſig. 496
Mentio an ſit fienda de reſeruatione generali, & quid de ſpeciali.dec.32.de reſcrip.in no. 33
Mentio an ſit fienda de lite & eius ſtatu ac de reſcripto nullo.dec.6.de reſcrip.in no. 14
Mentio debet fieri de ſtatu litis.dec.20.ibid.
Mentio de pluribus eſt fienda.ibid. 21
Mentio debet fieri de præbendis, quãdo ſunt diſtinctæ.dec. 33.de reſcrip.in no. 35
Mentio de quibus non eſt fienda, habes quinque caſus.deci.25.de reſcript.nu.9.in no. 57
Mentio eorum quæ ſunt publicè nota non eſt neceſſaria. dec.35.de reſcript.in no.nu.7. 34
Mentio quare non ſit fienda in caſu deciſionis. dec.25. de reſcript.nu.7.in no. 28
Mentio ſemper fieri debet de qualitate perſonæ, per cuius obitũ uacat beneficiũ.dec.32.de reſc.nu.8.in no. 34
Metropolitanus non poteſt cognoſcere de negotio principali omiſſo articulo appellationis etiam de partium conſenſu.dec.3.in 3.addit.de annel.in no. 189
Metropolitanus an poſſit committere poteſtatem confirmandi electionem fiendam dec.9.nu.1.de offi.uicar.in antiq. 307
Metropolitanus non cognoſcit de nullitate ſententiæ niſi in uim appellationis.dec.29.nu.3.de ſenten. & re iudicata.in antiq. 368
Metropolitanus an poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorũ ſuffraganeorum illis inuitis, etiam ſi extaret ſtatutum uel conſtitutio.deciſi.13.edicta in concilio prouinciali. de conſuet.in antiq. 297
Metropolitanum omiſſo ſuffraganeo ordinario partes adire non poſſunt.dec.51.nu.4.de appel.Biſi. 487
Metus conſanguineorũ eſt iuſtus metus. dec. 7.de renun. num.3.in no. 57
Metus iuſtæ excommunicationis licet non excuſet, tamen iniuſta excõmunicatio dicitur iuſtus metus, & excuſat quemcunq;.dec.10.de ſenten.excõmu.nu.1.in no. 274
Metu quæ fiunt ualent & tenent regulariter donec reſcindantur.dec.5.de renunti.nu.1.in no. 56
Metus excommunicationis iniuſtæ excuſat eum qui conteſtatur litem cum proteſtatione.deciſ.32.nu.1. de ſenten.excommu.in antiq. 454
Militi qui propter delictum & per ſententiam ius teſtandi amiſit, ſi concedatur ex priuilegio ius teſtandi: intelligitur eſſe conceſſum in re militari, etiam in filiorum iniuriam, & de ipſis mentione nõ facta.dec.21.nu.5.in prin. de præben.in no. 231
Minori impetranti ueniam ætatis incumbit docere de ueritate cauſarum coram ordinario allegatarum.deci.2. nu. 5.de reb.eccle.non alien.Biſi. 502
Minor.14.annis præbendam in cathedrali de iure obtinere poteſt licet regula cancel.aliter diſponat.dec.1.de ætate & qualitate.in antiq. 303
Minor.25.annis non poteſt eſſe procurator ad iudicia etiã conſentiente parte aduerſa, aliàs facit proceſſum nullũ. dec.37.nu.1.de procur.in antiq. 317
Minor ualor unius ex beneficijs permutatis non arguit ſuſpitionem fraudis. deciſi.2.nume.1.de rer. permuta. in antiq. 419
Minori poſſunt competere tam beneficium appellationis quàm in integrum reſtitutionis.dec.4.de reſti.in integr. in antiq. 318

Minorem

Minorem aliquem aſſerens debet computare annos ætatis. dec. 2. nu. 1. de except. in antiq. 360
Monachus agens pro defenſa monaſterij uel abbatis ſeu pro confirmatione electionis ipſius habebit expenſas. dec. 12. de iudic. in no. 113
Monachus an de cõſenſu abbatis ſine diſpenſatione per epiſcopum eccleſiæ parochiali etiã ſecularis præfici poſſit. dec. 5. nu. 2. de iure patro. in no. 262
Monachus contra ſuum abbatem poteſt agere pro alimentis in futurum ſibi præſtãdis, ſed non pro ſuberactis. dec. 10. de iudi. in no. 112
Monachus de iure communi aſſumitur in epiſcopum. dec. 28. in fin. de præb. in no. 236
Monachus mortuus eſt mundo, licet Deo uiuat. deciſi. 28. circa med. de præb. in no. 236
Monachus poteſt agere ſine mandato pro ſuo abbate per epiſcopum priuato & in carceribus detento. deciſ. 11. de iudic. in no. 112
Monachus poteſt agere pro electione abbatis confirmanda. ibidem.
Monacho habenti prioratum perpetuum competit interdictum etiam directum contra ſuum prælatum. deci. 6. de reſtitu. ſpoliato. in no. 135
Monachis antiqua iura generaliter adminiſtrationes eccleſiaſticas prohibebãt. dec. 5. de iure patro. nu. 1. in no. 262
Monachus admiſſus ad accuſationem abbatis debet habere expen. neceſſarias à monaſterio. dec. 4. nu. 1. de accuſa. in antiq. 445
Monachus depoſitus à monachatu cẽſetur priuatus præbẽda, & uoce capitulari. dec. 1. nu. 2. de pœ. in antiq. 449
Monachus delegatus à papa, niſi papa faceret mentionem de monachatu procedendo, an faciat proceſſum nullũ. dec. 3. nu. 3. de offi. uica. in antiq. 306
Monachus ſimplex poteſt eſſe officialis epiſcopi & locum tenens officialis, niſi opponatur. ibid. nu. 1. 306
Monachus non habens proprium accuſans abbatem, debet habere expenſas de bonis monaſterij, ſecus ſi proſequeretur cauſam propriam. dec. 6. nu. 1. de regul. & tranſla. ad relig. in antiq. 437
Monachus propter dictum poteſt à monachatu deponi. dec. 1. nu. 1. de pœn. in antiq. 449
Monachus ſpoliatus beneficio ad nutũ remouibili, non reſtituitur contra abbatẽ ſuum niſi pendente inquiſitione quam contra abbatẽ proſequebatur uel ab extraneo ſit ſpoliatus. dec. 1. nu. 1. de reſti. ſpo. in antiq. 331
Monachus ſpoliatus per abbatem non poteſt petere reſtitutionem niſi ſit ſpoliatus pendente accuſatione quam procurat contra abbatem. dec. 23. nu. 1. de teſtir. ſpolia. in antiq. 337
Monachus recipiens mutuũ, ſi nõ poteſt ſoluere, nõ admittitur ad ceſſionẽ bonorũ: imo poteſt priuari præbenda, & dabitur ei ut poſſit uiuere ad neceſſitatem extra monaſterium. dec. 1. nu 3. de pœn. in antiq. 449
Monachi & alij regulares poſſunt cõſtituere procuratorẽ in cauſis in quibus poſſunt ſuo nomine agere uel cõueniri. dec. 5. nu. 1. de procu. in antiq. 312
Monacho cõmitti cauſæ niſi à ſolo papa poſſunt ſine licentia abbatis. dec. 4. nu. 1. de offi. uica. Biſi. 464
Monachus ſine licentia abbatis an poſſit eſſe officialis uel locum tenens. ibid. nu. 1.
Monachus non habet uelle uel nolle. ibid. nu. 2.
Monachus effectus officialis alicuius epiſcopi procedendo an dicatur nulliter procedere, ſi ſibi oppoſitum non fuerit. ibidem. nu. 4.
Monaſterium exemptum ex eo, quia erat monialium, licet efficiatur monachorum uel canonicorum ſecularium uel regularium, non deſinit eſſe exemptum. dec. 29. nu. 2. de præben. Biſi. 494
Monaſterium pro filio computatur. dec. 10. nu. 10. de teſtamen. in antiq. 431
Moneta tria neceſſariò habere debet. dec. 2. nu. 3. de pactis. in antiq. 310
Moniales habentes aliqua officia ſeu adminiſtrationes in monaſterio ſiue extra diſtincta poſſunt agere & defendere ac procuratorẽ conſtituere pro ſuis officijs, iuribus & rebus earundem. dec. 8. de iud. nu. 1. in no. 112
Moniales agere poſſunt per procuratorem in cauſa electionis nomine ſuo, & eodem modo ſic criminaliter agetur. ibidem.
Moniales per procuratorem agere poſſe iuris eſt. ibid.
Monitio ſub pœna excõmunicationis an requirat prius uocationem partis. cau. 5. dub. 15. nu. 1. Faſtol. 513
Monoſyllaba repetit modos & qualitates. cauſ. 24. dub. 46. nu. 8. Faſtol. 522
Monitoria ſunt perſonaliter exequenda. dec. 5. de reſcr. nu. 22. in no. 13
Mora in iudicijs purgatur. dec. 13. de proba. nu. 7. in no. 162
Mors ciuilis nunquam æquiparatur morti naturali niſi in caſibus à iure expresſis. dec. 28. de procura. in no. 93. & cau. 24. dub. 46. nu. 2. Faſtol. 522
Mors procuratoris neceſſariò non eſt intimanda. dec. 15. de reſcrip. in no. 19
Morte accuſati finitur lis. dec. 14. circa finem. ut lit. penden. in no. 130
Morte papæ an expiret facultas executoris & quando. dec. 12. de offi. deleg. in no. 74
Mortuus an poſſit pronunciari homicidium commiſiſſe. dec. 14. ut lit. pen. nu. 3. in no. 130
Mos in iudicijs eſt ſeruandus dummodo ſubſtantialia iudicij ſeruentur. dec. 4. in fi. de appel. in no. 190
Motus proprius per teſtes probari non poteſt. dec. 27. de reſcrip. nu. 4. in no. 30
Motus proprius licet tollat qualitates extrinſecas: non tamen intrinſecas ſeu principalitatem beneficij, nec lædit ius tertij, nec gratiam ampliat, nec diſpenſationẽ irregularitatis, uel alterius inhabilitatis ĩducit. dec. 6. de præb. nu. 1. in no. 114
Motus proprius licet tollat defectum irritationis literarũ ut puta, taciturnitatis: attamen non tollit defectum natalium ætatis, uitium corporis, bigamiæ, qui defectus quanuis non poſſint opponi per uiam ſurreptionis: attamẽ per uiam iuris communis opponi bene poſſunt, cùm motus proprius diſpenſationem talium non inducat. ibid.
Motus proprius non includit beneficia reſeruata. dec. 29. circa fi. de præben. in no. 137
Motus proprius non tollit tertij, nec gratiam ampliat. dec. 71. nu. 1. de reſcri. in antiq. 289
Motus proprius operatur, ut non teneatur impetrans mentionem facere de aliqua qualitate intrinſeca beneficij. dec. 37. nu. 2. de reſcri. in antiq. 282
Motus proprius non probatur per teſtes. dec. 6. num. 1. de proba. in antiq. 345
Motus proprius licet tollat qualitates extrinſecas, tamen non tollit intrinſecas, nec diſpenſationem inducat. ibi. num. 2. 345
Motus proprius præſeruat à ſurreptione, ſed non tollit ius alterius. dec. 33. nu. 6. & 8. de præben. in antiq. 394
Mulieres intrantes monaſteria in quibus non fit profeſſio, an gaudeant priuilegio cau. ſi quis ſuadente. dec. 1. nu. 1. de reg. & tranſ. ad relig. in antiq. 436

De litera N.

NArrans tenere beneficium à ſe creatum non tenetur id probare. dec. 10. de reſcrip. in no. 16
Narranti plures modos uacandi ſufficit unum probare. dec. 14. de reſcrip. in no. 18
Negatiua ubi eſt directa & eſt cauſa intentionis agentis nõ probatur. dec. 14. in fi. de proba. in no. 163

Negligentia

Negligentia notabilis quæ dicatur, erit arbitrariũ.deciſ.25.nu.4.de conceſ.præbend.in antiq. 403
Neglĩgẽtibus inferioribus cõferre, ad ſuperiorẽ deuoluitur poteſtas cõferẽdi, nõ autẽ ad parem.ibid.nu.5.
Negligentia inferioris ſuppletur per ſuperiorem: non autem per parem uel inferiorem.dec.1.num.2.de ſup.negli.præla.Biſi. 463
Negotiorum geſtor habet poteſtatem à lege pluries etiã ſimul ſubſtituendi ante & poſt litem conteſtatam.deciſ.9.de offi.deleg.nu.2.in no. 73
Nomen exprimi debet.dec.16.de reſcrip.in no. 19
Nomina non ſunt exprimenda in executione contra uniuerſitatem.dec.5.de reſcri.nu.24.in no. 13
Nomen aliquando ſine effectu aut ſubſtantia ſuſtinet uicẽ ſignificati.dec.26.ultra med.de præben.in no. 235
Nominatio domini locũ habet ubi agitur petitorio contra aliquem reali.dec.1.nu.2.de offi.archi.Biſig. 463
Nominatus ab illo in cuius priuilegio cauetur quòd nominati & nominandi ab ipſo cæteris nominatis & nominãdis ab alijs præferantur in beneficio uacante, præfertur nominatis ab alijs priuilegium habentibus nominandi.deciſ.5.de priuileg.in antiq. 448
Notarius creatus per alium quàm per papam uel imperatorem non poteſt conficere inſtrumenta extra territorium creantis.dec.5.de fide inſtru.nu.2.in no. 170
Notarij ſacri palatij quando pauperibus gratis ſcripturas facere debeant.dec.2.nu.1.de conſti.in antiq. 276
Notitia per executionem compulſorialium non ſufficit ut procedi poſſit per audientiam cauſarum contradictarũ.dec.3.de reſcrip.nu.26.in no. 8
Notitia cõmiſſionis præſumitur quãdo mandatum datur poſt cauſæ cõmiſſionem.dec.1.de procu.in no. 80
Notoriũ quõ probetur.dec.6.de excep.nu.2.in no. 173
Notorium à communi opinione in quo differt.ibid.
Notorium an ſemper releuet ab onere probandi.dec.2.de appel.nu.4.in no. 188
Notorium non excuſat ab expreſſione niſi ex actis colligeretur.dec.1.de appel.in no. 186
Notorium non ius agenti poſſeſſorio & reſeruatio obſtant eidem.dec.2.de reſti.ſpo.in antiq. 332
Noua prouiſio debet continere omnes qualitates.deci.24.de reſcrip.in no. 26
Nullum, & inutile æquiparantur in iure.dec.42.de appella.in no. 204
Nullitatis cauſa arguit iniquitatẽ iudicãtis abſq; eo quod tãgatur iuſtitia partis.dec.5.de lit.cõteſt.nu.3.in no. 117
Nullitatis cauſa & reſtitutionis in integrũ poſſunt inſimul intentari: ſecus de interdicto unde ui, & de conditione ex lege.dec.7.de reſti.ſpo.in no. 535
Nullitatem ſententiæ allegans qualiter habeat procedere.dec.5.de lit.conteſt.nu.1.in no. 517
Nullitatem opponenti an incumbat probatio, uel executionem petenti, ſi acta non producantur.dec.9.de probat.nu.1. 160
Nullitas debet ſpecificari in iudicio.dec.70.in fi.de appellatio in antiq. 384
Nullitas ubi principaliter intentatur, termini ſacri palatij ſunt ſeruandi: ſecus ſi incidenter intentatur.dec.24.nu.1.de iudi.in antiq. 323
Nullitatis exceptio impedit litis conteſtationem.deci.5.n.1.ad litis conteſta.in antiq. 316
Nullitatis & rei iudicatæ ſi quæſtio proponatur: utra ueniat primùm diſcentienda.dec.29.nume.1.de ſentent.& re iudica.in antiq. 368
Nullitatem intentans debet in libello cauſam exprimere, in quo poteſt nullitatem & iniquitatem deducere.dec.2.nu.1.de libel.obla.in antiq. 355
Nullitatis exceptio requirentis altiorem indaginem non obſtat iudicio adipiſcendæ, deciſio.5.numer.2.de reſtitutio.ſpolia.Biſi. 476
Nuntius cui commiſſum fuit quòd citaret Titium perſonaliter ſi eum reperiret, aliàs quòd citaret eum ad domum ſuæ habitationis: ſi retulerit citationem & omnia bene feciſſe quæ habuit in mandatis, utrum citatus, non comparens, dici debeat uerus contumax, uel fictus.dec.5.in 2.addi.de dolo & contu.in no. 542

De litera O.

OBiectus debet loca mẽſem, & annum, non autem horam, & diem expreſsè habere, niſi eſſent de ſubſtantia materiæ in articulis deductæ.dec.18.de teſti.in no. 167
Obiectus ſunt odioſi.dec.1.de libel.obla.in no. 514
Obiectus formatus ſuper minoritate ætatis tempore gratiæ debet habere expreſsè declaratos annum & mẽſem gratiæ.cau.8.dub.27.nu.1.Faſtol. 516
Obiectus an poſſint declarari.cauſ.13.dub.33.n.1.Faſt.517
Obiectus in criminalibus debent eſſe luce clariores.dec.2.nu.1.de probatio.Biſig. 477
Obiectus ſi fuerunt repulſi in prima inſtantia ob id quòd extra terminum fuerunt dati, an poſſint in ſecunda inſtantia dari.dec.2.nu.6.de exceptio.Biſi. 479
Obiectus qui ruunt ex mala appellatione in ſecunda inſtantia non poſſunt reformari.dec.15.nu.5.de teſti.& atteſta.in antiq. 353
Obiectus ſi reus & poſſeſſor omiſit dare in prima inſtãtia an poterit dare in ſecũda.dec.8.nu.1.de exc.in antiq.361
Obiectus ſi fuerit reiecti ex eo quòd non fuerunt in termino ad ponendum dati, licet benè in termino ad declarandum, an dati in ſecunda inſtantia debeant admitti.ibid.dec.9.nu.1. 361
Obiectus ſunt magis odioſi quàm actio iniuriam ciuiliter intentata.deciſi.1.numero.2.de iniurijs & dam.dat.in antiq. 448
Obligatio ciuilis, & naturalis an præſcriptione tollatur.dec.2.de iniur.nu.4.in no. 269
Obligatio generalis includit futura.dec.32.de procura.num.2.in no. 95
Obligatio irrita per prælatum in dubio præſumitur potius perſonalis, quàm realis.dec.5.circa med.de loc.& condu.in no. 253
Obligatus ad duo non liberetur unum adimplendo.dec.13.de probatio.nu.2.in no. 161
Obſeruatio temporum appellationis in quibus conſiſtat.dec.64.de appel.nu.10.in no. 219
Offendens aduerſarium licet amittat ius illud non quæritur aduerſario.dec.2.de reſcrip.in no. 3
Officialis epiſcopi licet ex ſua generali poteſtate nõ poſſit punire crimina, & delicta ſeu pœnam ordinariã imponere pro eiſdem tamen poteſt inquirere, & cognoſcere de ipſis.dec.2.nu.1.de offi.uica.in no. 64
Officialis iuriſdictionem ordinariam ſaltem habitu habet.dec.7.nu.2.de offi.uica.in no. 67
Officialium generalium habentium ordinariam ad hoc ut acta ualeant ſufficit probare habitionem, nominationẽ, & communem reputationem ipſorum.deciſi.5.de off.uica.in no. 63
Officiales pro eccleſiæ iuribus agere niſi prælato negligente poſſe.dec.13.de iudic.nu.2.in antiq. 321
Officium ſubcollectorum eſt oneroſum & uile, & tendit ad taliandum & exactionandum.deciſi.12.in fin.de præben.in no. 227
Officium iudicis reſcindens & reſciſſorium quale ſit.dec.3.de in integr.reſtitu.num.3.in no. 105
Officium iudicis quando incidenter imploretur.dec.3.de reſti.in integ.nu.4.in no. 105
Officium iudicis reſcindens etiam ubi principaliter petitur an requiratur litis conteſtatio, & quod ſi nedum reſcindens ſed reſciſſorium imploratur.deciſ.5.in fi.de lit.conteſta.in no. 217

Officium iudicis non impartitur niſi parte petente.deciſi. 13.io ſi.de probat.in no. 163

Officium iudicis circa ea quæ incidunt uel emergunt non competit ante litem conteſtatam.deciſ.2.nume.3.de ap pel.Biſig. 482

Opinio.Io.And.poſita in c.cum in multis. de reſcrip. in 6. hodie ſeruatur in Rota dec 4.de reſcrip.in no. 11

Opinio ueritati cedit.deciſ.4.de offic.deleg. nu.2.in no. & dec.49.nu.3.de reſcrip.in antiq. 284

Opponenti obiectiuè non ſufficit dicere quòd quis per ſe uel per alium acceptauit: niſi ſpecificetur ille alius.dec. 9.de excep.in no. 174

Optari non poteſt præbenda uacans in curia. deciſio. 4.de conſuet.in no. 39

Optari quando poſſit præbenda reſeruata remiſſiuè.deciſ. 2.de conſue.nu.3.in no. 40

Optio non habet locum in beneficijs reſeruatis.deci.1.de rerum permu nu.7.in no. 254

Optio an locum habeat in beneficijs deuolutis ad papam per negligentiam inferiorum.eadem.dec.nu.8. 254

Optio fieri debet intra uiginti dies & tempus ipſius optio nis dicitur currere à die ſcientiæ.ibid.

Optio non ex nouo ſed antiquo titulo prouenit.deciſi. 15. nu.1.de conſue.in antiq. 297

Optio non uidetur noua collatio.dec.8.num.5. de ſenten. excom.in antiq. 451

Optio præbendarum ubi datur de minori ad mediam, & de media ad maiorem quis optare non poterit maiorē ſi ius in minori non habet.deciſ.10.nume.1.de præben. in antiq. 388

Ordinarius an ſi infra menſem datum expectanti ante acceptationem ipſius de facto conferat beneficium quod cadebat in gratia dicti expectantis & ad ſupplicationem eius cui ordinarius contulit deinde papa mandet dictā collationem ordinarij authoritate apoſtolica confirmari, ſi à die datæ præſentium non eſſet alteri ius quæſitum an confirmatio teneat deci.20.in addi. de præben. in no. 226

Ordinarius committere poteſt futura negotia expedienda ſi in rem propria: ſecus in aliena.deciſ.19.de conceſſ. præben.in no. 249

Ordinarius præſumitur eſſe iuriſperitus.deciſ.18.in princi. de conceſ.præb.in no. 247

Ordinarius poteſt ſecundum canones quæ ſunt meri imperij delegare.dec.2. de præſcrip.in no. 175

Ordinariorum officialium acta in partibus probãos, licet de eorum poteſtate per literas patentes nō conſtet,dum modo à partibus in dubio deputatio ipſorum non refricetur.dec.1.de offi.uica.in no. 63

Ordinariorum poteſtas non recipit reſtrictionem ſed tamen non includit beneficia reſeruata. dec.29.de præben. in no. 237

Ordinarius an alteri committere poſſit, ut recipiat reſignationem certi beneficij alicuius, & illud conferat cuidam alteri.deciſio.5.numero 1. de conceſ. præbend. Biſig. 495

Ordinarius eſt minor legato.ibid.nu.2.

Ordinariorum eſt lata poteſtas ad omnia non prohibita de iure communi,& eſt amplianda.deciſ.5.num.3. de conceſ.præb.Biſi. 496

Ordinarij conferre poſſunt beneficia uacantia ante puriſicationem gratiæ in communi forma pauperum.deci.37. nu.1.de conceſ.præb.in antiq. 407

Ordinarij plures quorum quilibet habet poteſtatem inſolidum ſi ſimul incipiunt procedere in una cauſa, poſtea non poterit unus ſine altero ceſſante impedimento diſfinire.dec.3.nu.1.de arbi.in antiq. 319

Ordo iuris ubi non requiritur,ſed tamen partes cœperunt illum obſeruare,an ſibi præiudicent.deciſi.10.nu. 3.de ſenten.& re iudi.in antiq. 364

Ordinem iudiciarium in notorijs obſeruare uanum & ſuperfluum eſt. deciſio. 5. de lit.conteſtatio. numero 3. in nouis. 117

Ordinatio facta per aliquem legatum, ſub modo licet modus ipſe non ſeruetur,tenet.deciſio. 1. de condi.appo.in nouis. 267

De litera P.

PActum priuatorum non dat iuriſdictionem.deciſ.49.de appel.nu.3.in no. 208

Pactum uel iuramentum primi expectantis quòd non acceptabit certum beneficium in præiudicium ſecundi,ualet.dec.1.nu.1.de pact in antiq. 310

Pactum iuratum de non acceptando uel utendo acceptatione per primum in data factum ſecundo an repellat primum acceptantem.dec.1.nu.1.de iureiuran.Biſi. 478

Palatium ſuccedit in locum albi prætoris.dec.8.de dolo & contu.in no. 144

Papa habet liberam ſpiritualium adminiſtrationem ſicut miles habet liberam teſtamenti factionem.deciſ. 27. de reſcrip.nu.3.in no. 30

Papa ius poſitiuum tollere & immutare ad libitum ſuum poteſt.dec.1.de bigam.nu.4.in no. 62

Papa licet legibus ſit ſolutus: tamen decet ipſum ſecundū leges uiuere.ibidem.

Papa nouam faciens conſtitutionem generali conſuetudini contrariam cenſetur ipſam conſuetudinem uelle tollere.dec.31.nu.3.de reſcript.in no. 34

Papa poteſt leuius ſtatutis ſeu ordinationibus clerici, quā laici præiudicare. deciſio.1. circa medium.de præbend. in nouis. 221

Papa poteſt gratijs, & priuilegijs ſuis adijcere formā quā uult.dec.11.nu.1.de præb.in no. 227

Papa poteſt præuenire quemlibet collatorem etiam ordinarium in conferendo.dec.17.ibid. 228

Papa quoad ius commune per clauſulas generales in dubio non intendit diſpenſare. deciſio. 1. in med. de præbend.in no. 221

Papa quando manuum apponit ad beneficium uacans: tunc ſi illa diſpoſitio ex aliqua cauſa non ualeat,uel effectum ſortiri non poſſit ab illa die papa intendit beneficium ipſum reſeruare.deciſio.14.ut lit. pend.numero 1. in nouis. 129

Papa quando uult quòd nuntij uel legati ſui poſſint etiam de beneficijs reſeruatis prouidere id in conceſſione ſolet exprimere:ergo niſi illud exprimatur denegari uidetur.dec.3. de offi.legat.in no. 79

Papa quando mandat prouideri de aliquo beneficio certo modo uacante uel uacaturo: ſi ex aliqua cauſa huiuſmodi prouiſio non poterit ſortiri effectum,nihilominus beneficium remanet reſeruatum.deciſio.9.in princ.de præbend.Biſignet. 490

Papa conferendo canonicatum in aliqua eccleſia,in dubio uidetur conferre cum iuribus canonicalibus quæ cōpetunt canonicis illius eccleſiæ ſecundum eius ſtatuta ac conſuetudines.dec.9.nu.3.de conſuetu.in antiq. 395

Papa in beneficio reſeruato dicitur ſolus ius habere. deci. 30.nu. 5.de præbend.in antiq. 393

Papa licet concedat alicui poteſtatem beneficia conferendi: tamen poterit conferre beneficium eadem ſub prima conceſſione non facta.deciſi.33.numer.9.de præbendis. in antiq. 394

Papa nuda uoluntate recedere poteſt à ſtylo.deci.50.nu.2. de reſcri.in antiq. 284

Papa nunquam tollit ius alterius, nec in re nec ad rem,ubi hoc non exprimit. deciſio. 33. numero 5.de præbend.in antiq. 394

Papa ſi reſeruauit ſuæ collationi beneficia alienius eccleſiæ,nō uidentur includi ſub reſeruatione nōdum creata tēpore reſeruationis.dec.32.nu.7.de præb.in antiq. 393

Papa ſi reſeruat beneficia quæ aliquis obtinet, ſortitur effectum

ctum reſeruatio etiam in beneficio, quod ille obtinebat ſolùm de facto. dec. 8. num. 1. de electio. in antiq. 299

Papa ſi committit in Rota cauſam inter laicos: illi non habent ius reuocádi domum. dec. 17. de reſcr. in antiq. 179

Papa ſi conſtituat uicarium in aliquo epiſcopatu quandiu ſuæ placuerit uoluntati: & ille conceſſit alicui licentiam celebrandi in domo talis licentia non expirat per mortem papæ. dec. 86. nu. 1. de reſcrip. in antiq. 291

Papa ubi manũ appoſuit, inferior ſe intromittere nó poterit. dec. 33. nu. 2. de teſtib. & atteſtatio. in antiq. 355

Papa ubi mandat aliquid ſtudioſè: tunc ordo literæ eſt ſeruandus. dec. 26. nu. 5. de conceſ. præbend. in antiq. 404

Papa ubi nó diſtinguit nec nos diſtinguere debemus. deci. 1. de præbend. in no. 222

Papa an mandando ſimpliciter prouideri uel alias diſponi de certo beneficio uacanti uideatur manum apponere. dec. 6. nu. 4. de conceſ. præb. Biſi. 496

Papa nó poteſt ſucceſſoribus manum ſeu poteſtatem claudere & limitare. dec. 16. nu. 2. de præbend. Biſig. 493

Papa nó præſumitur de facili tollere ius ad rem alteri quæſitum. dec. 8. nu. 3. de conceſ. præbend. Biſig. 497

Papa per ſolum mandatum de beneficio uacaturo nó præſumitur uelle incontinenti ligare manus inferioris, ueque beneficium aliquod afficere. dec. 6. nu. 5. de conceſ. præbend. Biſig. 496

Papa quæ in facto conſiſtunt præſumitur ignorare. dec. 13. nu. 6. de præbend. Biſig. 492

Papa ſemper uidetur facere gratiam abſque præiudicio iuris alieni can. 2. dub. 5. nu. 2. Faſtol. 510

Papa non præſumitur eligere unam uiam per quam iudicium ipſius impugnetur. cau. 12. dub. 32. nu. 2. Faſt. 517

Papa ubi manum appoſuit, uidetur totum negotium ad ſe aduocare: & ſic manus cuiuſcunque inferioris ligare, ſi hoc expreſſerit. dec. 6. num. 1. & 3. de conceſ. præben. Biſig. 496

Papa ubi ſtudioſè aliquid mandat: tunc ordo literæ eſt ſeruandus. dec. 7. nu. 12. de conceſ. præbend. Biſig. 497

Papa ſignando ſupplicationem partis ſimul facit gratiam & executores, licet non nominatos, & certos dicitur dare. dec. 10. de conceſ. præben. nu. 1. in no. 249

Papa ſolus cum bigamo ad ſacros promoto ſuper executione illorum ordinum diſpenſat. dec. 1. de biga. nume. 1. in nouis. 62

Papa ubi deputat certum prouiſorem de reſeruando beneficium pro aliquo in certa eccleſia: ſi prouiſor moriatur antequam prouiderit, poteſt conferendi remanet penes Papam, non autem reuertitur ad ordinarium. dec. 10. in addi. de præben. in no. 226

Papa ubi manum appoſuit inferior ſe intromittere non poteſt. dec. 4. de reſti. in no. 265

Papæ poteſtas à Deo non autem ab homine eſt. deciſ. 1. de biga. nu. 3. in no. 62

Papæ ſcientia certa probari poteſt per teſtes. deci. 27. de reſcri. nu. 1. in no. 29

Papa an poſſit illegitimum legitimare quo ad ſucceſſionẽ hæreditariam etiam in terris Imperatoris. dec. 1. qui fil. ſint legit. in no. 267

Papa confert deuoluta ut ordinarius. dec. 3. de offic. lega. nu. 4. in no. 80

Papa in conferendo omnes ordinarios præuenire poteſt. dec. 2. de præb. in no. 221

Papa committendo cauſam ex certa ſcientia auditori cenſetur uelle eam in ſua curia agitari. deciſi. 1. de procura. nume. 1. in no. 80

Par in parem non habet imperium. deciſi. 3. nu. 2. de foro compe. in antiq. 325

Parochiana eſt filia ſpiritualis. deciſ. 4. nu. 2. de filijs presb. in antiq. 304

Pars non appellans an & quando ſententiæ acquieuiſſe uideatur. dec. 23. de ſe iudi. nu. 2. & 4. in no. 184

Pars ſeparata à toto non eſt ſub toto: ſed eſt totum per ſe. deciſio. 21. numero 2. de rebus eccleſ. non alienand. in antiq. 416

Partus conceptus in his quæ concernunt eius præſeruationem ut producatur in eſſe, gaudet priuilegio iam natorum. dec. 1. nu. 4. de teſta. Biſig. 505

Pater poteſt dare feudum in dotem filiæ ſine aſſenſu domini. dec. 2. de feud. in no. 259

Pater plures filios in ſua poteſtate habens, ſi ſingulos inſtituat in certis rebus, & bonis, & eos illis ſingulariter iubendo eſſe contentos, multa poſteà legata relinquẽs, cenſetur deceſſiſſe teſtatus. deciſio. 1. de teſtament. in nouis. 260

Pater ſi minus relinquit filio inſtituto, quamuis iubeat illum eſſe contentum, nihilo minus lex ſupplet uſque ad legitimam & etiam ſine onere. deciſio. 1. nume. 2. de teſta. in nouis. 260

Pater an in præiudicium hæredis legitimi poſſit transferre iuſpatronatus. deciſio. 17. numero 4. de iure patro. in antiq. 445

Pater poteſt dare licentiã filio ſuo diſponendi in pios uſus. dec. 1. nu. 1. de dona. in antiq. 424

Patientia operatur conſenſum in eo qui actum contradicendo impedire poteſt. deciſ. 16. numero 4. de renuntia. in antiq. 302

Patriæ poteſtatis ius inſtitutionis ſecularis eſt. deciſi. 7. de iudic. nu. 3. in no. 111

Patronus donãs eccleſiam cenſetur donare ius quod in ea habet. dec. 22. nu. 2. de iure patro. in no. 266

Patronus laicus habet ſemeſtre ad præſentandum. deciſ. 6. nu. 2. de iure patro. in no. 263

Patronus mortuo præſentato actore poteſt proſequi cauſam pro ſuo intereſſe, & petere declarari ius præſentandi ad eum pertinere ac præſentatum remoueri. deciſi. 2. de iure patro. in no. 268

Patronus non poteſt per ordinarium, nec per legatum impediri in præſentando. deciſio. 1. circa fin. de præbend. in nouis. 222

Patronis non ſufficit eligere uel nominare ſeu literas mittere de præſentando, niſi præſentent electum ſuperiori infra tempus. dec. 3. de iure patro. in no. 261

Patronus poteſt iteratò alium præſentare, ſi præſentatus ſuperiori in manibus ipſius patroni renuntiauerit. deciſ. 8. de iure patro. nu. 1. in no. 264

Patroni conſenſus non requiritur quando epiſcopus reſtituit appellatione pendente depoſitum à beneficio poſt ſententiam. dec. 21. de præben. nu. 6. in no. 231

Patrono ſufficit præſentare idoneum realiter infra tempus licet eum ſuperior non admittat. dec. 4. de iure patro. in nouis. 262

Patronus excommunicatus non poteſt præſentare: & quid de laico patrono. deciſio. 2. numero 1. de iure patro. in antiq. 437

Patronus laicus habet tempus quadrimeſtre ad præſentandum, ſemeſtre autem ſi ſit clericus. deciſ. 10. numero 1. ibidem. 439

Patronus laicus paruum, uel nullum ius habet, uel ſaltem debile in diſpoſitione beneficij. ead. dec. nu. 4.

Patronus poteſt præſentare ad beneficium uacans de iure, licet non uacet de facto. dec. 9. nu. 1. ibid.

Patroni conſenſus ex poſt facto ſuperueniens ſufficit. dec. 1. nu. 3. de inſtit. in antiq. 398

Patrono an currat tempus præſentandi à die uacationis beneficij, uel potius à die notitiæ. dec. 1. num. 1. de iure patro. in antiq. 437

Patronum licet appareat non præſentaſſe aliquem, an collatio facta ab ordinario infra tempus præſentandi ualeat. dec. 10. nu. 1. de iure patro. in antiq. 439

Patronus an debeat uocari in unione facienda. can. 2. dub. 6. num. 1. Faſtol. 510

Patronus an poſsit augmentare numerum deputatarum ab initio limitatum à fundatore.cauſ.5.dub. 18. nume. 1 Faſtol. 513

Patrono ad præſentandum quando incipiat currere tempus.dec.7.nu. 2.de præb.Biſig. 490

Patrono præſentandi tempus quàdo incipiat currere. dec. 3.nu. 1.de iur.patron.Biſig. 505

Patrono uel collatori ubi quis renunciauit beneficio in manibus non habentis poteſtatem, quando incipiat currere tempus præſentandi uel conferendi reſpectiuè . deciſ.7.num.5.de præb.Biſig. 490

Pauperes Chriſti ultimo loco uocati ad fideicommiſſum, præferuntur alijs uenientibus ab inteſtato in omnem euentum : licet ſub certis modo & conditione uocati uideantur.dec.9.nu. 1.de teſtamen.in antiq. 419

Paupertas ſuperueniens excuſat à iuramento licito. dec. 2. num. 3.de arbitr.in antiq. 318

Peccati taciturnitas oritur ex ſuperbia cordis. dec. 1. nu. 6.de hære.in anti. 446

Penſionis taciturnitas an reddat gratiam pauperis ſurreptitiam.dec. 39.de reſcrip.in anti. 282

Penſionem ſoluens nomine alieno , cenſetur ex mandato domini ſoluiſſe, maxime ſciente penſionario.dec.2.nu. 2.de cauſ.poſſeſsio.& proprieta.in anti. 329

Peremptorium pluries emitti poteſt. cauſ.33. dub. 62.nu. 3.Faſtol. 526

Periurus an ſit infamis.deciſione.1. numero. 2. de iureiur. in antiq. 359

Periurus poteſt priuari beneficio: & quid de ueniente contra fidem datam. ibid. num. 1.& deciſ. 1. nume.1.de pactis.Biſig. 464

Permutantibus & non alijs epiſcopus arctatur ad conferendum beneficia permutata.dec. 1.de re.per.num.3.in nouis. 254

Permutatio beneficij expedienda eſt per epiſcopum in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium, nō per illum ad quem collatio pertinet ex conſuetudine legitimè præſcripta . dec.6.de renun.in no. 57

Permutatio facta lite pendente reuocatur per modum attentati etiam contra ſuperſtitem eo tamen uocato.deci. 3 .ut lite pen.in no. 126

Permutatio facta per ordinarium de beneficio patroni laici eo contempto non eſt nulla ipſo iure ſed annullanda.dec.5.de rer. permu.in no. 256

Permutatione nulla exiſtente an partes poſsint propria authoritate redire ad ſua beneficia. deci. 1. de fil.presbyte. nu.2.in no. 59

Petenti beneficium ex cauſa permutationis ſufficit probare compermutantem pro tali habitum , cuius titulus ſi impugnetur onus probandi incumbit impugnanti.deci. 4.de rer.permu.in no. 256

Permutanti datur regreſſus ad ſuum beneficium quod cū duobus permutauit uno illorum euicto & altero dimiſſo dec. 3.de rer.permu.in no. 256

Permutantes beneficia reſeruata non ſecuto permutationis effectu , an poſsit recurſum habere ad ſua beneficia authoritate propria.dec.4. de re.permu.in no. 256

Permutantes indigent noua collatione ſi permutatio non eſt ſortita effectum.dec. 1.in fi.de fi presby.in no. 59

Permutantes quando poſsint redire propria authoritate . dec.4.de renuo.nu.10.in no. 55

Permutantes ſi adminiſtrauerint in beneficiis permutatis credentes permutationem tenere,quæ fuit nulla. & poſtea moriatur, an dicantur talia beneficia uacare per mortem uel per renuntiationem.dec. 1. de rer.perm.nu. 9.in no. 255

Permutantes ſua beneficia an poſsint ad illa propria authoritate redire.dec. 1.de rer.permu.nu. 2.in no. 254

Permutatio beneficij litigioſi facta lite pendente reuocatur per uiam attentati etiam mortuo permutante , uocato tamen poſſeſſore.dec.3.nu.1.ut lite penden. nihil innouetur. in anti. 342

Permutatio beneficij ſi non ſortiatur effectum , & permutantes moriantur, beneficia extra curiam dicuntur uacare.dec.4.nu.2.de rerum permutatio.in anti. 420

Permutatio de beneficio quod quis ſe obtulit dimiſſurū : ſi aliud uirtute expectatiuæ aſſequatur,tacita tali oblatione facta eſt ſurreptitia.dec.13.nu.1.ibi. 421

Permutatio eſt de numero contractuum innominatorum. dec. 16.nu.5.eo.titu. 423

Permutatio ex quibus præſumitur facta in fraudem expectantium.dec.2.nu.1.de præſump.in antiq. 358

Permutatio facta per procuratorem conſtitutum tempore quo non habuit dictum beneficiū dominus conſtituens, non ualet.dec.26.nu.3.de procur.in anti. 316

Permutatio facta per procuratorem de beneficio cuius nō erat dominus conſtituens tempore conſtitutionis , ſed permutationis,non ualet.deci. 17.nu.1.de procur.in antiq. 314

Permutatio facta per aſſertum procuratorem poteſt per dominum ratificari. Et acceptatio beneficij poteſt fieri per procuratorem,ſed non aditio hæreditatis.ibi.dec.21. nu.1. 35

Permutatio facta per procuratorem laicum ualet.deci.11. nu. 1.de rerum permu.in anti. 421

Permutatio facta ſub conditione, ſi placet patrono , an ualet.ibid.dec.12.nu.1. 421

Permutans beneficium pro pluribus, ſi unum euincatur tāquam reſeruatum poteſt habere regreſſum ad ſuum primum beneficium,ſed opus erit noua collatione. dec. 9. nu. 1.de rerum permu in antiq. 420

Permutans non agit interdicto unde ui , nec ex canone redintegranda.dec.8.nu.1.eo.tit. 420

Permutans ſi obtineat beneficium habens ordines annexos: ſi infra annum ſe promoueri non fecerit, an priuetur tali beneficio ante maximè ordinatione teſtatoris hoc diſponente.dec.1.nu.1.eo.tit. 419

Permutantes inſimul expediunt literas ſeu bullas ſuas : nec alter ſine altero poſſet illas expedire, & hoc de ſtylo cancellariæ apoſtolicæ.dec.17.de con ſue.in antiq. 297

Permutantes tenentur in impetratione exprimere alia beneficia quæ poſsident.dec.15.num.1.de rerum permuta. in anti. 422

Permutare poteſt eccleſiam curatam clericus etiam in fine anni,licet ſe promoueri non fecerit.dec.38.nu.2.de præben.in anti. 397

Permutare ultimo die anni non poteſt non promotus.dec. 6.nu.1.de rerum perm. in anti. 420

Permutantes non poſſunt propria authoritate redire ad priora beneficia , licet non inducantur incurrere pœnā . c.de multa.de præb.& c.cum quis.ſi contra faciunt.dec. 3.nu.1. de rerum permu.Biſig. 504

Permutatio & eius expeditio.Biſig.ibid.nu.2.

Permutatio an ſufficienter præſumatur fraudulenter facta in præiudicium expectantium ex ſola diſparitate beneficij. ibid.dec.5.nu.1. 505

Permutatio facta de eccleſia minori cum eccleſia pinguiori non cenſetur facta in fraudem expectantis, qui iniuſtè litem moueat ſuper minori eccleſia.dec. 2.num.1.de rerum permu.Biſig. 503

Permutatio facta in fraudem expectantis apoſtolici an cenſeatur,ubi conſtitutus procurator ab aliquo octuagenario ad reſignandum in curia ex cauſa permutationis in manibus uicecancellarij reſignauit & permutauit cum eius conſanguineo cuius beneficium non ualebat tertiam partem beneficij adepti. cauſ.6. dub. 22. nume. 1. Faſtol. 514

Permutatio in fraudem expectantis facta an cenſeatur,ubi ab infirmo,de cuius ſalute deſperabatur,beneficium maioris ualoris permutatū fuit.cau.31.dub.60.n.1.Faſt. 525

Petenti reſponderi libello ſi obijciatur de compromiſſo, uidendum eſt an ſit tale quod impediat litis conteſtatio nem: quia ſecus ſi eſt ſimplex. deciſ. 11. numero 1. de litis conteſtatio. in antiq. 327

Petitio poſſeſsionis bonorum ſecundum tabulas facta ante euentum conditionis, ualet in euentum. dec. 7. nu. 6. de conceſſ. præb. Biſig. 497

Petitorium non uenit ſub poſſeſſorio. dec. 2. nu. 2. de cau. poſſeſſ. & proprie. Biſig. 471

Petitorium licet A. ſuſpenderit quò ad B. non obſtabit quò minus ipſe B. admitti debeat ad petitorij cauſam ab A. contra terminum colligitantem reaſſumptam. dec. 7. nu. 2. de reſti. ſpol. Biſi. 473

Petitorium an poſsit pluries in eadem inſtantia ſuſpendi. dec. 8. de cauſa poſſeſsionis & proprie. nu. 1. in no. 122

Petitorium quaſi ſemper trahit ad ſe poſſeſſorium: & illi præualet. dec. 6. ibid.

Petitorium ſuſpendi an feriarum tempore poſsit, ut in ſolo poſſeſſorio procedatur dec 2. ibid.

Petitorium ſuſpendens cum proteſtatione quòd ab illo non intendit recedere niſi exprimat: dando poſtea libellum ſuper utroque uidetur à dicta ſuſpenſione receſsiſſe. ibid. dec. 6.

Petitorium ſuſpendens ſemel, illudq́; reaſſumens, an poterit iteratò illud ſuſpendere. ibid.

Petitorio & poſſeſſorio intentatn, ipſoq; petitorio ſuſpenſo ſi pronuntiatum exiiterit ſuper poſſeſſorio poterunt partes. tam coram iudice à quo quam coram iudice ad quem redire ad petitorium & in eodem procedere. deciſione 1. de cauſa poſſeſ. & proprie. in no. 121

Petitorio & poſſeſſorio agenti ad effectum impediendi ſuſpenſionem petitorij ſui factam per partē ſibi aduerſam, ſufficit producere ſolam factam gratiam illi de alio beneficio per cuius aſſecutionem papa uoluit & decreuit beneficium de quo agitur uacare, licet non probet plenè huiuſmodi uacationem nec aſſecutionem. deciſ. 15. de præb. in no. 228

Petitorio ſuſpenſo omnia illud concernentia & eius acceſſoria ſuſpenſa eſſe uidentur. deciſ. 16. de reſtit. ſpol. nu. 2. in no. 138

Petitorio ſuſpenſo etiam arreſtari poteſt actor. ut poſitionibus petitorium ipſum concernentibus reſpondeat. dec. 5. de ſequeſtratio. poſſeſ. & fruct. nu. 1. in no. 154

Petitorium & poſſeſſorium ubi intētatur, pronuntiatio in poſſeſſorio eſt præmittenda: in executione tamen proprietas debet præualere. deciſ. 14. num. 4. de reſt. ſpol. in antiq. 334

Petitorium licet inter duos colligigantes fuerit ſuſpenſum coram ſuo iudice. ſi contingat per titium coram alio iudice agi ſuper eodem petitorio: poterit ſuſpendens tale petitorium uenire & agere pro ſuo intereſſe ſuper petitorio coram ſecundo iudice. dec. 6. de cauſ. poſſeſ. & proprieta. in antiq. 330

Petitorium poteſt ſuſpendi in cauſa appellationis: ſecus in cauſa principali: quia non poſſet poſt concluſionem in cauſa. dec. 4. nu. 2. eod. tit. 329

Petitorium tempore feriarum non poteſt ſuſpendi ut procedatur in poſſeſſorio. dec. 1. nu. 1. de fer. in antiq. 328

Petitorium ſuſpendi poteſt etiam in ſecunda inſtantia, niſi de rei iure conſtet. dec. 4. de cauſa poſſeſsio. & proprieta. in antiq. 329

Petitorij ſuſpenſio quò ad unam partem operatur effectū etiam quò ad aliam etiam non petentem. dec. 12. nu. 1. de cau. poſ. & proprie. in antiq. 331

Petitorij ſuſpenſione ſtante inter duos coram uno iudice, quòd illud coram alio iudice & cum alio collitigante intentari poſsit. deciſi. 6. num. 1. de cauſa poſſeſſ. & proprieta. in antiq. 330

Plenitudo non indiget adiectione. dec. 32. nu. 6. de præben. in antiq. 392

Pœna conuentionalis exigitur in materia euictionis. deciſ. 34. de reſcrip. nu. 4. in no. 36

Pœnæ tenere debent ſuos authores. deciſ. 1. nu. 1. de iura. cal. 118. & dec. 3. de cau. poſ. & proprie. in no. 121

Pœnalis clauſula quantumcunque poſsibilis, ſi diſpoſitioni impoſsibili adiungatur, non tenet. deciſ. 20. nu. 2. de teſtamen. in antiq. 480

Poſitio data & iurata per procuratorem, per dominum reuocari poteſt. dec. 2. de confeſ. nu. 1. in no. 155

Poſitiones in prima inſtantia datæ per iuramentum procuratoris poſſunt per dominum in ſecunda inſtantia mutari, & in melius reformari ſine expreſſa reuocatione erroris. dec. 2. de confeſ. nu. 1. in no. 155

Poſitioni obiectiuæ tenetur quis reſpondere. dec. 43. nu. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq. 356

Poſitionem ubi quis negauerit, non poterit amplius contra ponentem ſe iuuare ex ea deci. 42. num. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq. 356

Poſitiones in prima inſtantia per procuratorem etiam cum iuramento datæ, poſſunt in ſecunda per principalem reuocari ſine expreſſa reuocatione erroris. dec. 32. nu. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq. 355

Poſitionibus an renuntians liti & cauſæ teneatur reſpondere. dec. 40. nu. 1. eod. tit. 356

Poſitionibus concernentibus petitorium non tenetur reſpondere pars, ſi fuerit ſuſpenſum petitorium. ibidem. deci. 41. nu. 1. 356

Poſitionibus non bene ſpecificatis uel non diſpoſitiuè datis non cogitur quis reſpondere. dec. 29. nu. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq. 354

Poſitionibus tam pertinentibus quàm impertinentibus reſponderi debet de ſtylo palatij. dec. 24. nu. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq. 354

Poſitionibus ubi ſemel reſponſum eſt, an iteratò reſponderi cogi poſsit pars. dec. 1. nu. 1. de confeſ. in antiq. 344

Poſitioni concernenti excommunicationem, an reſpondere quis teneatur. dec. 9. nu. 1. de reſcrip. Biſi. 458

Poſsidens beneficium eccleſiaſticum an habeat probare titulum poſſeſſorium. dec. 1. de reſtitutio. ſpoliato. nume. 2. in no. 131

Poſsidens nomine meo ſi expellatur de poſſeſsione, non cōpetit mihi interdictum unde ui, contra ſpoliantem, niſi doceam quod de mandato meo poſſeſsionem recipiet. dec. 9. de reſti. ſpo. nu. 1. in no. 136

Poſsidens partem in poſſeſsionem totius eſſe cenſetur. dec. 14. de reſti. ſpo. nu. 1. in no. 137

Poſsidens recenter non præſumitur bonæ fidei poſſeſſor, unde habet titulum oſtendere. dec. 1. de reſtitu. ſpol. nu. 3. in no. 131

Poſsidens conditio melior eſt in pari cauſa turpitudinis. dec. 4. circa prin. de re iudi. in no. 177

Poſsidere an præſumatur qui olim poſſedit. dec. 4. de probatio. in no. 158

Poſsidere totum uidetur, qui nactus eſt poſſeſsionem alicuius rei quam de iure communi poſsidere & tenere poteſt. dec. 14. de reſti. ſpo. nu. 1. in no. 137

Poſſeſsio prælaturæ ſed non poſſeſsio bonorum eccleſiæ mortuo prælato uacat: unde œconomus eccleſiæ uel ſucceſſor poteſt agere nomine eccleſiæ contra occupantem poſſeſsionem interdicto unde ui: nō autem crimine hæreditatis expilatæ uel adipiſcendæ interdicto. deciſ. 1. de reſti. ſpo. nu. 4. in no. 135

Poſſeſsio quærēda facti eſt: tamen ipſa apprehenſa & quæſita iuris eſt. dec. 5. ut lit. penden. in no. 126

Poſſeſsio uitioſa facit uacare priora beneficia. deciſi. 3. de præben. nu. 2. in no. 223

Poſſeſsionis datio eſt de proceſſu quæ inhibetur lite pendente. dec. 3. in fin. ut lit. penden. in no. 126

Poſſeſsionis effectus cōſiſtit in perceptione fructuum. dec. 1. de reſtit. ſpoliat. nu. 1. in no. 131

Poſſeſsionis exceptio non habet locum in continuatione poſſeſsionis uel in præſcriptione tanti temporis cuius contrarij memoria non exiſtit.deciſi.11.de reſtitu.ſpol. num.2.in no. 136
Poſſeſsioni & proprietati nihil commune. dec.7.de cauſ. poſſeſ.& propriet.nu.1.in no. 112
Poſſeſsionem alicuius rei apprehendens an totum poſsidere uideatur.dec.14.de reſtitu.ſpolia.in no. 137
Poſſeſsionem apprehendens beneficij propria authoritate perdit ius quod in beneficio habuit.deciſ.10.ut lite penden.nu.2.ibid. in no. 127
Poſſeſsionem corpore & animo acquiri iuris eſt de reſtit. ſpol.deciſio.12. 137
Poſſeſsionem ingrediens lite pendente iudicem offendit & partem.dec.5.de reſti.ſpolia.nu.2.in no. 135
Poſſeſsionem pacificam ſi quis probauerit inſufficienter. ex hoc infertur ad fructuum perceptionem.deciſ.15.de præb.in no. 228
Poſſeſsionem ſuam qui cõtinuat,ſpoliare nõ dicitur.dec. 11.de reſtitu.ſpolia.nu.3.in no. 136
Poſſeſsio beneficij eccleſiaſtici an ſola confirmatione quæratur.dec.1.de reſtitu.ſpoli.nu.4.in no. 131
Poſſeſsio capta ſine literis in conſiſtorialibus non eſt bona.dec.6.de elect.nu.4.in no. 49
Poſſeſsio corporalis poteſt per quemcunq; recipi etiã excõmunicatum.dec.21.de procurat.nu.2.in no. 90
Poſſeſsio cùm ſit quid facti, iure ciuili infirmari non poteſt.dec.3.de reſti.ſpoliato.nu.7.in no. 134
Poſſeſsio generalis iuriſdictionis acquiritur per unicum actum dummodò utens intendat uti iure ſuo quòad iuriſdictionem uniuerſalem. deciſione 2. de præſcript.nu. 3.in no. 575
Poſſeſsio iuris canonicalis uel præbendæ per ſpecialem procuratorem acquiritur non per negotiorum geſtorem:niſi dominus ratum habuerit infra tempus quo potuiſſet poſſeſsionem nanciſci.deciſi.21.de procu.num.1. in no. 90
Poſſeſsio iuris canonicalis uel præbendalis an ad alia non apprehenſa & poſſeſſa non extendatur.deci.14. de reſt. ſpoli.in no. 137
Poſſeſsio iuris canonicalis quo modo acquiratur. deciſio. 12.ibid. 537
Poſſeſsio.multa habet commoda.deciſi.50.circa med. de cau.poſſeſ.& proprie.in no. 124
Poſſeſsio non eſt danda ſine titulo agenti interdicto adipiſcendæ.deci.10.in fi.ut lite pend.in no. 128
Poſſeſsio pacifica impeditur etiam per ſolam moleſtiam facti & prætenſionem.deciſ.1.de reſcri.nu.12.in no. 2
Poſſeſsio acquiſita eſt quid iuris,licet in acquirendo ſit facti.dec.81.nu.1.de reſcrip.in antiq. 291
Poſſeſsio an dicatur acquiri per ſolum tactum anuli eccleſiæ clauſæ,ſi fiat in præſentia habentis poteſtatem conferendi.dec.5.de cauſa poſſeſ.& proprieta.in antiq. 329
Poſſeſsio an transferatur ex contractu rei eccleſiæ indebitè facto,& ex cauſa inſufficienti.deciſi.1.num.3.de conſuetu.in antiq. 295
Poſſeſsio beneficij an acquiratur per traditionem anuli.deciſ.1.nu.1.de cauſa poſſeſ.& proprie.in antiq. 328
Poſſeſsio diutina facit quem præſumi promotum: & ideo dicenti negatiuam incumbit onus probandi. dec.4. nu. 1.de probatio.in antiq. 345
Poſſeſsio facilius perditur quàm proprietas.dec.16.num.5. de rerum permu.in antiq. 422
Poſſeſsio quod ex contractu inutili transferatur.dec.1. nu. 4.de conſuetu.in antiq. 293
Poſſeſsio transfert onus probandi negatiuam in aduerſarium: licet ſecus in ordinario.deciſ.3.nume.1.de probatio.in antiq. 345
Poſſeſsio ſola dat titulum in beneficialibus. deciſ.50.nu.2. de præb.in antiq. 388
Poſſeſsio uiolenta facit uacare priora beneficia. deciſi.15. nu.2.de probatio.in antiq. 346
Poſſeſsionis acquiſitio & traditio poſſunt fieri ſub traditione.dec.19.nu.2.de reſti.ſpo.in antiq. 336
Poſſeſsionis traditio eccleſiæ clauſæ fit etiam ſolo anulo ſi per habentem conferendi poteſtatem fiat.deci.5.num.1. de cau.poſſ.& propriet.in antiq. 329
Poſſeſsio an ſufficienter probetur per inſtrumentum publicum in quo continetur partem eſſe inductam in poſſeſsionem.cau.20.dub.41.nu.1.Faſtol. 320
Poſſeſsio dicitur acquiri per tactum anuli portæ clauſæ: & ſi fuerit ſpoliatus,erit reſtituendus.deciſi.8.nu.1. de reſti.ſpolia.Biſig. 474
Poſſeſsio & acceptatio poſſunt acquiri ſub conditione,qua deficiente nihil acquiritur.deciſ.9.nu.2.de conceſ. præbend.Biſig. 498
Poſſeſsio transfertur ex inutili contractu, ubi non poſſet transferri dominium. deciſi.1. nume.8.de reſtitu. ſpolia. Biſig. 472
Poſſeſsionis eſſentia non diuerſificatur per iuſtum uel iniuſtum.dec.1.nu.7.de reſti.ſpo.Biſig. 472
Poſſeſſor abſoluitur etiam ſi ſit actor,ſi utraque pars in cauſa beneficiali nihil probat.deciſio.1. de re iudica.nu.5.in nouis. 176
Poſſeſſor beneficij an & quomodo agere poſſit ad penſionẽ diu prædeceſſori ſuo ſolutam quam tamen ipſe nunquam percepit.deci.1.de reſti.ſpo.nu.1.in no. 135
Poſſeſſor beneficij litigioſi debet amoueri à detẽtione ſeu poſſeſsione de ipſius facto, & perinde tractari ac ſi eſſet beneficium reſeruatum.dec.3.in 2.addi.in no. 134
Poſſeſſor beneficij de cuius non iure conſtat, poteſt dare contra reſeruationem obiectus tam in perſonam quàm gratiam ad effectum abſolutionis tantum.dec.4.in prin. de re iudic.in no. 177
Poſſeſſor bonæ fidei alicuius caſtri ſiue uillæ ratione cuius competit ius præſentandi ad eccleſiam:licet nunquã antea præſentauerit, poteſt ad ipſam eccleſiam præſentare.dec.7.de iur.patro.nu.1.in no. 264
Poſſeſſor bonæ fidei non ſpoliat.dec.7.de reſtit.ſpol.nu.1. in nouis. 135
Poſſeſſor fatuus reputatur qui contra non poſſeſſorem petitorium intentat.deci.1.circa fi.de re iudi.in no. 176
Poſſeſſor malæ fidei tenetur ad reſtitutionem fructuum à tempore occupationis iniuſtæ,licet tempus occupationis nec quantitas ſeu ualor fructuum coram iudice probata non fuerint,cùm coram executore probari potuerunt.dec.4.de reſti.ſpo.nu.2.in no. 135
Poſſeſſor non eſt amouendus niſi per illum cuius intereſt & habentem ius.dec.4.de re iudi.nu.2.in no. 177
Poſſeſſor rei litigioſæ an obtinere poſsit per ius nouum lite pendente ſibi ſuperueniente.dec.25.de reſcrip. nu.3. in nouis. 27
Poſſeſſor uiolentus duntaxat condemnatur in fructibus qui percipi potuerunt.deciſ.5. de reſtitutio. ſpoliat. nume.1.in nouis. 135
Poſſeſſore reo mortuo an per inſtantiam actoris poſsit procedi per audientiam contra omnes quorum intereſt ad ulteriora ad effectum adiudicationis fiendæ actori.deci. 8.ut lit.pend.in no. 527
Poſſeſſor beneficij etiam non probato titulo beneficij nec penſionis,poterit agere nomine ſui beneficij.dec.9. nu. 1.de cau.poſ.& proprie.in antiq. 330
Poſſeſſor etiam ſi nullum ius habeat in beneficio, tamen dare poteſt obiectus. deciſio.6. nume.2. de ſenten.& re iudic. in antiq. 363
Poſſeſſor etiam intruſus poteſt excludere actorẽ per obiectus.deciſ.7.num.1.de excep.in antiq. 361
Poſſeſſor malæ fidei ſicut uiolentus condemnandus eſt in fructibus à tempore occupationis:licet de tempore non conſtet.dec.2.nu.5.de pœn.in antiq. 449

Poſſeſſor

Poſſeſſor præbendæ reſtituendus eſt ad res ad præbendam ſpectantes quas poſsidebat defunctus ex cuius perſona uacauit aduerſus quoſcunque ſpoliatores: ſed non contra ſpoliatorem colligitantem ſuper præbendā, licet dicat ſpoliatum nunquam eas poſſediſſe. dec. 18. nu. 1. de reſti. ſpo. in antiq. 335

Poſſeſſor reus non eſt amouendus à poſſesſione beneficij etiam ſi nullum ius habeat, ubi conſtat de non iure actoris. dec. 6. nu. 1. de ſent. & re iudi. in antiq. 363

Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitorium. deci. 15. nu. 3. de ſenten. & re iudic. in antiq. 365

Poſſeſſorio per tres ſententias conformes deciſo ſuſpenſo prius petitorio non eſt amplius ſententia dicenda ſuper poſſeſſorio. deciſio. 34. nume. 1. de cauſ. poſſ. & proprieta. in antiq. 331

Poſsidens authoritate ſuperioris poteſt agere nomine beneficij uel dignitatis pro rebus & iuribus pertinentibus ad beneficium uel dignitatem. dec. 18. nu. 2. de reſti. ſpo. in antiq. 335

Poſſeſſor de cuius non iure conſtat, non eſt amonendus ut alter inducatur in poſſesſionem loco ſui non habens ius in beneficio. deciſione 2. numero 3. de exceptio. Biſig.

Poſſeſſor reus in cauſa beneficiali de cuius iure non conſtat an poſsit dare obiectus de non iure ſuo contra actorem, de cuius iure cōſtat, niſi uincatur per obiectus illos. dec. 2. nu. 1. de excep. Biſi. 479

Poſſeſſorij priuilegium quorſum inductum. deciſio. 3. de cau. poſſeſ. & propriet. nu. 1. in no. 121

Poſſeſſor beneficij dicitur habere poſſesſionem pacificā: licet ſibi poſteà moueatur lis ſuper beneficio. deciſ. 3. de præben. in no. 223

Poſſeſſorio agens an poſsit illud ſuſpendere, & tranſire ad petitorium decis. 5. de cau. poſ. in no. 125

Poſſeſſorio agenti ad petitorium colorandum ſufficit docere ſe inſtitutum, licet de præſentatione non conſtet. dec. 4. de cau. poſ. & proprie. in no. 121

Poſſeſſorium iudicium non eſt arduum. dec. 1. nume. 1. de offi. archi. Biſig. 463

Poſſeſſorium reſtituendæ eſt multum fauorabile pro ſpoliato, & celeritatem deſiderat præſertim in odium ſpoliantis. deciſio. 1. numero 3. de cauſ. poſſeſ. & proprieta. Biſig. 471

Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitorium, licet ſecus econtra. deciſio. 1. numero 3. de cauſa poſſesſio. & proprieta. Biſig. 471

Poſſeſſorum non trahit ad ſe petitoriam, licet ſecus econtra. dec. 2. nu. 3. ibid. 471

Potuiſſe dicitur, qui licet per ſe non potuit: tamen potuit per alium. dec. 5. de offi. deleg. nu. 2. in no. 70

Præbenda optata loco primæ habetur. dec. 8. nu. 6. de ſenten. excom in antiq. 451

Præbendæ ubi non ſunt diſtinctæ terminus menſis non ſtatuitur. dec. 26. nu. 1. de præb. in antiq. 391

Præbenda eſt acceſsio canonicatus, & non contra. deciſ. 11. nu. 8. de conceſ. præb. Biſig. 500

Præbenda oritur ex canonica ſicut ex matre filia. ibid. numero 10.

Præbenda debetur ratione canonicatus. deci. 19. in fine. de præb. in no. 229

Præbenda naſcitur ex canonis tāquam filia à matre. deciſ. 33. de reſcrip. nu. 1. in no. 35

Præbenda nomine beneficij continetur. deciſ. 8. de conceſ. præb. in nouis. 241

Præbēda poteſt renunciari ſine authoritate ſuperioris. dec. 6. nu. 6. de conſue. in no. 48

Præbenda unde dicta eſt. deciſio. 26. nume. 1. de præbend. in nouis. 234

Præbendæ eccleſiæ cathedralis non niſi exiſtentibus in quartodecimo anno conferuntur. deciſi. 26. de reſcript. in no. 28

Precario in dubio transfertur poſſesſio. dec. 1. nu. 1. de reſti. ſpolia. in antiq. 332

Præceptum de ſoluendo à quo non fuit appellatum, impedit litis conteſtationem ſicut ſententia diffinitiua. deci. 7. nu. 1. de litis conteſt. in antiq. 326

Præceptum de ſoluendo uim diffinitiuæ habet, actionéq; parit ſicut & ſententia. ibid. nu. 5.

Præceptum ſine ſcriptis factum in fauorem eius cui pars detulit iuramentum deciſorium, ualet. deciſi. 4. nu. 1. de iureiurand. in antiq. 359

Præcepto prohibitiuo uel negatiuo renuntiari expreſsè nō poteſt. dec. 10. nu. 2. de conſuet. in antiq. 295

Præcepta negatiua ſemper obligant: ſecus de affirmatiuis: quia licet obligent ſemper, non tamen ad ſemper. dec. 10. nu. 3. de conſuet. in antiq. 295

Præceptum de ſoluendo non eſt ferendum in ſcriptis. dec. 1. nu. 1. de ſent. & re iudi. Biſig. 480

Præceptū de ſoluēdo eſt eiuſdē effectus ſicut ſententia, & ex eo oritur actio in factū ſicut ex ſentētia. ibi. nu. 2. 480

Præiudicium peremptorium dicitur grauius quàm dilatorium. dec. 12. de re iudic. num. 1. in no. 175

Prælatus ſine conſenſu ſui capituli agere poteſt. deciſ. 3. de confeſ. nu. 4. in no. 556

Prælati inferiores poſſunt excommunicare & iudicare. dec. 2. circa med. de præſcrip. in no. 175

Prælati modernis temporibus plus ſequuntur carnalitatis affectum quam iudicium rationis, & ſæpe ex inordinata affectione promouent ſuos. deciſ. 1. num. 3. de probatio. in no. 157

Prælati qualem poteſtatem habent in beneficijs mentalibus. dec. 2. circa fi. de exceſ. præla. in no. 269

Prælatus an & quando ſine conſenſu ſuæ congregationis eccleſiæ adminiſtrationem exercere poteſt. dec. 3. de cōfeſ. nu. 4. in no. 156

Prælatus eſt legitimus adminiſtrator ſuæ eccleſiæ, & pro ea ſtare debet in iudicio. dec. 3. de confeſ. nu. 3. in no. 556

Prælatus ex ſola confirmatione nomine eccleſiæ, agere poteſt pro iuribus ſubtractis. dec. 1. nume. 1. de reſtitu. ſpolia. in no. 138

Prælatus ex ſola confirmatione habet ius & adminiſtrandi & agendi, tam petitorio, quàm poſſeſſorio eadē. dec. num. 4.

Prælatus licet ſit uſufructuarius in uita: tamen eſt uſuarius in morte. dec. 1. circa fin. de loca. & conduct. in no. 253

Prælatus nō ſuccedit ut hæres, nec tenetur ſeruare omnes contractus iniuſtos maximè inutiliter per prædeceſſorem ſuum. ibid.

Prælatus poteſt agere & defendere, & procuratorem conſtituere pro membris & ſubditis ſuis. deciſ. 56. de procura. in no. 99

Prælatus plus iuris habet in inſtituendo quàm patronus in præſentando. dec. 11. nu. 2. de iure patro. in no. 265

Prælatus quando ſtare contractui per prædeceſſorē facto cogitur. dec. 1. de loca. & conduct. nu. 1. in no. 253

Prælatus agit interdicto unde ui pro rebus ablatis eccleſiæ antequam eſſet prælatus dec. 2. nu. 2. de his quæ ui metusue cauſ. fiunt. in antiq. 317

Prælatus non poteſt agere pro damno dato ſubdito, niſi dicat ſua intereſſe. dec. 1. nu. 1. de iudi. in antiq. 319

Prælatus uel prælatiſſa poteſt creare uicarios temporales. dec. 1. nu. 1. de offi. ordi. in antiq. 309

Prælato agenti pro ſua eccleſia, exceptio oppoſita quòd nō ſit prælatus, ſeu in poſſesſione prælaturæ, non eſt admittenda. dec. 6. nu. 1. de excep. in antiq. 360

Prælati electio in collegiatis eccleſiis pertinet ad collegiū. dec. 8. nu. 4 de præb. Biſig. 490

Præparatorium natura eſt quòd impedimēta tollātur quæ obſtare poſſent. dec. 27. de reſcript. nu. 5. in no. 39

Præpoſitura non eſt dignitas de iure. deciſio. 17. de conceſ.

præb.in no. 146
Præpoſitura concurrentibus tribus eſt dignitas principalis in ea collegiata.dec.4.de elect.in no. 147
Præſcribi iura epiſcopalis ad utramque legem ſine iuriſdictionis ſine diœceſanam pertinentia per inferiores epiſcopis poſſunt. deciſio.2. circa medium.de præſcrip. in nouis. 175
Præſcribendi cauſam quandoque titulus iniuſtus tribuit. dec.3.de præſcript.nu.1.in no. 176
Præſcriptio legitima regulariter eſt quadragenaria.deci.2. in prin.de præb.in no. 223
Præſcriptio quadragenaria annotum prima tollitur per ſecundam quadragenariam contrariam.dec.2.de præben. nu.3.in no. 223
Præſcriptio uacante eccleſia non currit.dec.7. de rer. permu.in no. 258
Præſcriptionem probare uolenti an ſufficiat dicere ſe legitimè præſcripſiſſe.dec.7.nu.4.de proba.in no. 159
Præſentare, uerb. quod aliquando pro conferre ponatur. ſicut uerb. eligere, pro præſentare.deciſ.27.de præben. nu. 1.in no. 236
Præſentatio an probetur ex narratiua inſtitutionis facta per epiſcopum.dec.1.de iure patro.nu.1.in no. 265
Præſentatio debet fieri per inferiorem ſuperiori.dec.27.de præb.in no. 236
Præſentatio eſt fructus poſſeſſionis.deci.7.de iure patr.nu. 1.in no. 264
Præſentatio modicum iuris confert.deciſi.4.de cau.poſ. & proprie.in no. 121
Præſentatio dat ius ad rem.deciſio.7.num.2.de iure patro. in antiq. 438
Præſentatio patroni clerici habet uim electionis.dec.1.nu. 2.de inſti.in antiq. 398
Præſentatio ſecundò facta poſt renuntiationem primi præſentati in manibus patroni ſubſequente etiam renuntiat.in manibus patroni epiſcopi ualet.deciſ.16.nu.2.de renun.in antiq. 302
Præſentatus an poſſit in manibus ſolius patroni clerici renuntiare.dec.16.nu.3.de renunt.in antiq. 302
Præſentati renuntiatio in manibus patroni facta ante inſtitutionem,an ualeat.deciſio.7.nume.1.de iure patronat. in antiq. 438
Præſentatus à pupillo maiore infante præfertur præſentato à tutore. deciſio. 6. numero 2. de iure patronat. in antiq. 438
Præſentatus à patrono tenetur probare ſe infra tempus iuris fuiſſe præſentatum,ſi hoc negatur.deciſ.12. nume.1. eodem titu. 441
Præſentatus à donatario præfertur præſentato ab hærede donatoris,licet conſenſus epiſcopi ſuperueniat poſt donationem & præſentationem.deciſio.17.num.1.eodem titu. 442
Præſentatio abbatis per epiſcopum admiſſa præſumitur facta de conſenſu capituli. deciſi.5.nu.1. de his quæ fi. à prælatis.in antiq. 252
Præſentatus primo à patrono laico debet admitti per epiſcopum, aliàs tenebitur epiſcopus primo non admiſſo. dec.6.nu.2.de conſue.Biſig. 460
Præſentia partium an faciat cauſam eſſe in curia.deciſi. 19. nu. 2.de appel.Biſig. 486
Præſumptio eſt ſemper pro poſſeſſore.deci.8.nu.3.de cau. poſſeſ.& propriet.in antiq. 330
Præſumptio non habet locum pro ueritate cauſarum in appellatione extraiudicialis expreſſorum: & ideo cauſæ ipſe probari debent. deciſio.44. de appellat.nume. 3. in nouis. 206
Præſumptio uiolenta eſt legitima probatio etiam in iudicio.dec.2.in prin.de except.in no. 173
Princeps non præſumitur in ſuis reſcriptis uelle præiudicare iuri tertij,nec fortè poſteà id facere ſine cauſa. deciſ. 20.de præbend.in no. 230
Princeps unus an poſſit ſocium ſibi æqualem in principatu delinquentem punire.deci.3.num.1.de foro compe. in antiq. 325
Princeps ubicunque facit aliquem actum, & ad ipſius effectualem ſupplerionem remouet impedimenta quæ cõpletioni actus obſtarent uniuerſaliter loquẽdo, tam præſentia quàm futura impedimenta remouiſſe uidetur. dec.33.nu.16.de præben.in antiq. 394
Principali ſublato cenſetur & ſublata acceſſoria ad illud. dec.1.de appel.nu.2.in no. 186
Principium eſt potiſſima pars rei.dec.12.nu.3.de iure patro.in antiq. 440
Prior eſt caput collegij, & per collegium uel conuentum eſt eligendus. deciſio. 13. numero 4. de præbendis. Biſig. 492
Prior clauſtralis an poſſit ſuum monachum uagabundum uel aliàs criminoſum per uiam iuſtitiæ cognitionis punire.cau.3.dub.8.nu.1.Faſtol. 510
Prior prioratus ſecularis in quo eſt uicarius,uidetur habere curam in prioratu, & non ipſe uicarius.dec.2.de offi. uica.in antiq. 306
Priuatio præſupponit habitum.deciſi.15.nu.5.de procura. Biſig.467.& dec.14.nu.3.de reſcript.in no.18.& dec.14. ut lit.penden.in no. 129
Priuatus eccleſia quæ eſt totum,cenſetur priuatus prioratu qui eſt pars.dec.1.nu.1.de accu.Biſig. 507
Priuilegiatus ueniens contra ſuum priuilegium in quo decretum irritans eſt appoſitum,ſibi non præiudicat.deci. 3.nu.1.de priui.in antiq. 448
Priuilegium & conſuetudo pariſicantur,dec.11. num.3.de conſuetu.in antiq. 396
Priuilegium perſonale non egreditur perſonam eius uel eorum cui uel quibus conceditur.deciſ.4.numero 2.de priuileg.in antiq. 448
Priuilegium principis latiſſimè eſt contra ipſum interpretandum.dec.4.nu.1.de præb.in no. 224
Priuilegium reale de nõ ſoluendis decimis extenditur ad colonos ſecus ſi ſit priuilegium perſonale.deciſ.4. nu. 5. de priuil.in antiq. 448
Priuilegia apoſtolica debent habere ſubſcriptionem aliquorum cardinalium,& annum.dec.1.num.1.de priuil. in antiq. 447
Priuilegiatus ſi in termino peremptorio ſibi aſſignato de priuilegio ſuo non docuerit,an audiatur poſtea ſi de illo conſtare periterit.cau.10.dub.29.nu.1.Faſtol. 516
Priuilegium papæ non eſt interpretandum in præiudiciũ tertij.dec.2.nu.2.de renunt.Biſi. 465
Priuilegium an unico actu contrario perdatur.deciſi.8.de cau.poſ.& proprie.nu.2.in no. 122
Priuilegium datur à principe ſine ſcriptura.dec.10. de offi. delega.nu.7.in no. 74
Priuilegium principis in ſui præiudicium eſt latiſſimè interpretandum.dec.3.de offi.lega.in no. 79
Priuilegium principis latè eſt interpretandum.deciſi. 4. de præb.in no. 224
Priuilegium principis cum alterius præiudicio tacito non ualere iura quæ dicunt loquuntur de præiudicio quod imminet de præſenti. deciſio. 21. de præbend. nume.1. in no. 231
Probatio non tuti acceſſus quò ad unum nõ ſufficit quò ad alios,niſi &c.dec.5.de reſcriptis.nu.21.in no. 13
Probatio reputationis,& communis opinionis releuat ab onere probandi negatiuam.deciſi.15.de probatio.numero 1.in no. 163
Probationis facultas non eſt anguſtanda.deciſ.2. de ſeque. poſ.& fruc.nu.3.in no. 152
Probationes & iura in una inſtantia factæ perpetuò faciunt fidem inter eaſdem perſonas, & non tamen diuerſas,niſi tertius pro ſuo intereſſe ante finem litis ueniat, aut

aut à ſententia appellet, uel cauſam ſuam ſciuiſſet agitari dec.20.de re iudi.in no. 183
Probationes impertinentes ſunt reijciendæ.dec. 21. de teſti.nu. 1.in no. 184
Probationes in iure receptæ quod notorietatē inducant. dec.3.de reſti.ſpo.nu. 2.in no. 133
Probationes in iure legitimè receptæ inducunt notorietatem.ibidem.
Probationum materia eſt fauorabilis & amplianda.dec.14. nu.2.de appel.in antiq. 374
Probationes non ſunt augmentandæ.deciſi.3.nu. 2.de probat.Biſi. 477
Proceſſus in Rota contra eum qui etiam monitus dederat mandatum coram A.C.tenet illo non citato.dec. 2.de reſcrip.nu.56.in no. 9
Proceſſus in uim gratiæ ſi neutri.ualet non obſtante nullitate primæ gratiæ.dec.18.de reſcri.nu.6. 20
Proceſſus per iudicem à quo poſt appellationem interpoſitam a grauamine formatus non reuocatur ex ſola pendentia per modum attentati.dec.19.de appel.nume. 2.in nouis. 195
Proceſſus poſt legitimam appellationē factā eſt nullus: & multò fortius poſt inhibitionem etiam ſi contingat appellationi renuntiare.dec.20.de appel.in no. 196
Proceſſus poſt inhibitionem factus eſt nullus.dec.31.de appel.nu.1.in no. 199
Proceſſus poſt brachium ſæculare quomodo fiat.dec. 2.de reſcrip.nu.57.in no. 9
Proceſſus procuratoris abbatis tranſlati ualidatur per ratificationē noui abbatis.dec. 29.de procur.in no. 94
Proceſſus procuratoris abbatis tranſlati tenet, ſi conſtitutus fuit procurator nomine eccleſiæ.deci.29. de procura.in no. 94
Proceſſus quibus modis impugnari poſſit reſpectu interlocutoriæ.dec. 2.de appel.nu. 5.in no. 188
Proceſſus quomodo fiendus poſt intimationem executorialium.dec.3.de reſcrip.nu.49.in no. 9
Proceſſus quomodo fiendus quando tertius uenit ad cauſam.dec. 40.de procu.in no. 102
Proceſſus ſuper negotio principali parte non opponente quando ualeat omiſſo articulo appellationis deci.23.de reſcrip.in no. 25
Proceſſus ſuper negotio principali eſt bonus, ſi partes conſentiant omiſſo articulo appellationis.ibid.nu.12.
Proceſſus ſuper negotio principali omiſſo articulo appellationis etiam de conſenſu partium, extra curiam non ualet.ibid.num.14.
Proceſſus ualet factus ab uno etiam non conſtito de impedimento ſi uerè impedimentum probatur.deciſ.7. de offic.deleg.in no. 72
Proceſſus agitatus à procuratore reuocato cuius reuocatio non deuenerat ad notitiam, ualet.deciſi.3.num. 2. de reſcrip.Biſig. 456
Proceſſus in uim literarum ſubreptitiarum parte non opponente ualet.dec.13.nu.1.de reſcrip.Biſig. 459
Proceſſus factus ad inſtantiam excommunicati an ſit nullus.cau.16.dub.36.nu.2.Faſt. 518
Proceſſus contra actorem qui impetrauit ſolùm commiſſionem non tenet niſi citetur in partibus.dec. 34. de reſcrip.in no. 36
Proceſſus coram collega non ualet ut hic.dec. 2. de offic. delega.in no. 68
Proceſſus duorum executorum ex tribus datis cum clauſula, quòd ſi non omnes &c.non ualet, niſi conſtet de impedimento tertij.dec.7.de offic.delega.in no. 72
Proceſſus executoris ſententiæ factus in contumacem ualet.dec.15.de dolo & contu.in no. 146
Proceſſus factus contra procuratorem reuocatum ualet quò ad fructus & expenſas.dec.28.de procu.in no. 93
Proceſſus factus coram duobus ualet parte non opponente.dec.13.nu.3.de offi.deleg.in no. 75
Proceſſus factus pendente termino ad recipiendum apoſtolos an ualidus cenſeatur.deciſio.19.de appella.nume. 1.in no. 195
Proceſſus factus per procuratorem de cuius mandato non conſtat an ualeat.dec.7.de procu.in no. 85
Proceſſus formatus in cauſa cum procuratore conſtituto poſt executionem citationis quamuis indebitè factam ualet.dec.11.de dolo & contu.in no. 145
Proceſſus formatus per procuratorem domini in cauſa criminali perſonaliter citati non ualet.dec.10. de procura. in no. 86
Proceſſus formatus per audientiam contradictarum in abſentia procuratoris tranſeuntis ad locum non exiſtentem de ſuburbijs curiæ Romanæ ualet.deciſio.5. de iudi.in no. 110
Proceſſus formatus per iudicem à quo ſuper petitorio ſuſpenſo, tenet licet ipſe detulerit appellationi ab interlocutoria per quam declarauit ſuſpenſionem non tenuiſſe.dec.7.de cau.poſſ.& proprieta.in no. 122
Proceſſus formatus in curia omiſſis tribus citationibus per audientiam conſuetis fieri in terminis.c. ſtatuimus. de elect.lib.vj. ualet & tenet.deci.4.de dolo & contuma.in nouis. 143
Proceſſus habitus per audientiam contradictarum contra debitè citatum in partibus tenet etiam ſi poſt concluſionem produceretur procuratorium ad cauſas deuolutas duntaxat ſub data incontinenti poſt citationem.deciſ. 1. ibidem.
Proceſſus in cauſa principali factus, coram primo, poſtquā ſecundus pronuntiauit malè appellatum, & ſibi remiſit cauſam eſt ualidus etiam ſi ab huiuſmodi ſententia fuerit appellatum, niſi fuerit inhibitum.deciſi. 1.de offic.deleg.in no. 68
Proceſſus factus per iudicem à quo termino apoſtolorum dandorum pendente, ualet. deciſio. 37. in prin.de app. in antiq. 378
Proceſſus factus coram ordinario publicè excommunicato ualet, & ſimiliter coram auditore rotæ: ſecus ſi coram delegato.dec. 2.nu.1.de iudic.in antiq. 320
Proceſſus factus per audientiam contradictarum pendente termino ad ueniendum ad cur.Rom.eſt nullus.deciſ. 30.nu.1.eodem titu. 324
Proceſſus factus lite non conteſtata in cauſa prophana eſt nullus, ſecus in ſpirituali.deciſ.8.nu.1.de litis cōteſ. 326
& ibid.dec.10.nu. 1. 327
Proceſſus factus cū actore excōmunicato ualet, ſi nō opponatur.dec. 27.nu. 1.de ſenten.excommu.in antiq. 454
Proceſſus formatus in uim reſcript. impetrati ab appellato in quo non fuit facta mentio de dilatione appellationis & termini præfixione, & ſic de cauſæ deuolutione ad curiam, an teneat parte non opponente.dec.48. de reſcrip.in antiq. 283
Proceſſus formatus in partibus coram uicario alicuius epiſcopi, licet per literas parentes non probetur eius poteſtas, dummodo à partibus non negetur, facit fidem.dec. 4.de offi.ordi.in antiq. 309
Proceſſus in cauſa grauaminis formatus parte abſente & non citata tenet.dec.52.nu.1.de appel.in antiq. 381
Procurator abbatis ſi contingat ipſum abbatem ad alium monaſterium transferri an procedere poſſit in cauſa. dec.29.de procur.in no. 94
Procurator ad allegandas abſentiæ cauſas etiam in cauſa criminali admittitur. deciſio. 24. de procurat.numer.1. in nouis. 91
Procurator quilibet etiam ſimpliciter conſtitutus abſentiæ cauſas allegare poteſt.ibid.nu.2.
Procurator ad appellandum cogitur proſequi appellationem per eum interpoſitam.addi. deci.9. de procurato in nouis. 86

Index.

Procurator ad audiendam ſententiam appellat.ibidem nu mero 5.

Procurator ad cauſam non renuntiat iuri.dec.3. de renun. nume.9.in no. 53

Procurator ad cauſas beneficiales poteſt eſſe laicus, non tamen ad eligendum dec.27.de procuratori.nu.2. 92

Procurator admiſſus uſque ad concluſionem cauſa criminali non poteſt repelli, ſi ſententia ueniat ferenda pro reo.addi.dec.37.de procur.in no. 100

Procurator admittitur in cauſis in quibus procedi poteſt contra abſentem.ibid.nu. 2.

Procurator admittitur in omni caſu quo ſententia, contra abſentem ferri poteſt.dec.37.nu.2.eod.titu.

Procurator ad omnia negotia poteſt in iudicio comparere. addi.dec.31.de procu in no. 94

Procurator aliquis ſi conſtitutus fuerit contra B. mortuo. B. non erit amplius procurator quoad tertium uenientem poſt mortem ipſius B. ad cauſam pro ſuo intereſſe. dec.13.de procu.nu.2.in no. 87

Procurator an iurare teneatur de calumnia in animã ſuam etiã ſi principalis iurauerit.dec.1.nu.1.de iur.calũ. 118

Procurator an poſſit ante acceptationem mandati ſubſtituere.dec.7.de procu.in no. 85

Procurator non cenſetur reuocatus per actum domini neceſſarium.dec.20.de procu.nu.2.in no. 90

Procurator non efficitur dominus cauſæ ſed inſtantiæ.ibidem.nu.3.

Procurator nõ datur inuitus.dec.12.circa mẽd.de præben. in no. 127

Procurator non tenetur appellationem proſequi, licet bene appellare.dec.2.nu.2.de procu.in no. 82

Procurator per reaſſumptionem uidetur ſuum ſubſtitutum reuocare ſicut dominus.deciſi.14. in fin.de procur. in nouis. 88

Procurator plureis certos & inſolidum ad iudicia, & negotia conſtituens:ſi poſtmodo conſtituens alios ad iudicia intelligitur reuocare.dec.18.eod.tit. 89

Procurator poſtquã eſt dominus litis effectus, nec tacitè nec expreſsè ſine cauſa poteſt reuocari.deciſi.20. nume. 1.ibidem. 90

Procurator poteſt conſtitui ab accuſato de crimine detentio in carceribus.dec.15.nu.2.ibid. 88

Procurator poteſt interuenire in cauſa inquiſitionis de crimine non impediente ordinis executionem.dec.35. nu. 2.ibidem. 98

Procurator poteſt opponere crimina non expreſſe in ſuo mandato.dec.17.de procu.nu.1.in no. 89

Procurator poteſt poſt ſententiam uenire nomine proprio contra illud quod fecit uti procurator.dec.34.de procu. in nouis. 96

Procurator poteſt ſubſtituere generaliter in omnibus cauſis in quibus acceptauit onus procurationis cum diſtinctione tamen de qua hic dec.33.eod.tit. 96

Procurator primus per conſtitutionem ſecundi, etiam ſi ſecundus noluerit onus acceptare cẽſetur reuocatus.dec. 20.eod.titu. 90

Procurator quare non poſſit in criminalibus interuenire. dec.37.de procu.nu.3.in no. 100

Procurator qui acceptauit ad effectum ſubſtituendi tantũ mortuo uel recedente ſubſtituto tenetur ſatisfacere notario.dec.23.de procur.nu.1.in no. 91

Procurator qui compulſus eſt in propria partis aduerſæ reſpondere:ob id ſuum ſubſtitutum reuocaſſe non cenſetur.dec.25.de procu.nu.1.in no. 92

Procurator qui fuit ſubſtitutus poſt litem conteſtatam ſi aliquem actum fecit poteſt ſubſtituere.dec.5.de procu. nu.2.in no. 84

procurator qui litem eſt conteſtatus tenetur appellare nõ tamen proſequi.dec.26.de procu.nu.3.in no. 92

Procurator qui non eſt litem conteſtatus.ſed poſteà interceſſit, & ad aliquem actum præceſſit, an alium ſubſtituere poſſit.in addi.ad dec.5.de procur.in no.

Procurator qui ad ſubſtituendum duntaxat onus recepit: ſi ſubſtituit cum clauſ.donec &c. mortuo uel recedente ſubſtituto tenetur notario cauſæ ſatisfacere, ſi principalis non ſit in curia.dec.23.nu.2.ibid. 91

Procurator qui litem eſt conteſtatus, licet appellare teneatur à diffinitiua: attamen non tenetur eam proſequi, niſi conſtitutus fuerit etiam ad proſequendum.dec.26. in fi.ibidem. 92

Procurator qui non habet mandatum ad proſequendum appellationem non poteſt acceptare terminum.10. dierum qui datur cum apoſtolis reuerentialibus. dec.9. de procu.nu.7.in no. 86

Procurator qui ſententiam obtinuit, an agere poſſit in ſecunda inſtantia contra illum pro quo ſententiam obtinuit & dare obiectus eoſdem per ordinarium datos in prima inſtantia quos ipſe impugnauerat.deciſ.34. nu.1. ibidem. 96

Procurator qui ſimpliciter mandatum acceptauit ad agendum, defendendum, appellandum, & appellationẽ proſequendum, compellitur proſequi.dec 9.ibid. 86

Procurator recipit poteſtatem executiuam ſui officij à tẽpore præſentationis & receptionis mandati.deciſ. 7. de procu.nu 1.in no. 85

Procurator rei ſuperſtitis actore defuncto an poſſit uel debeat cum procuratore ſurrogari in locum defuncti litẽ continuare.dec.11.nu.3.ut lit.penden.in no. 128

Procurator tenetur acceptare mandatum:& non ſufficit illud datum fuiſſet in actis per alium.deciſi.7.nume.6. de procur.in no. 85

Procurator tenetur exceptiones omnes domino competentes proponere:alias imputabitur ei. dec.24.nu.2. de procu.in no. 91

Procurator tenetur proſequi in caſu præmiſſo, etiã ſi quando appellauit ſit proteſtatus quòd non intendebat proſequi.dec 9.de procu.nu.2.in no. 86

Procurator uel collector habens facultatem deputandi unum locum ſui poteſt unum, & reuocato illo alium deputare.dec.9.de offi.deleg.nu.4.in no. 73

Procuratoris cõſtitutio ad renuntiandum beneficio debet ſpontè & liberè fieri.dec.5.de renun.in no. 56

Procuratoris factum regulariter præiudicat domino, niſi ſciens ſtatim contradixerit.dec.13. de conceſ. præbend. nu.3.in no. 244

Procuratoris falſi actis ſi dominus utatur an ratificare illa cenſeatur.dec.39.de procur.in no. 101

Procuratoris geſta an ualeant ante præſentationem procuratorij.dec.7 de procu.nu.3.in no. 85

Procuratoris officium eſt uile & onerosũm. & ideo nemo compellitur inuitus ad ſuſcipiendum huiuſmodi officium dec.26.de procu.in no. 92

Procuratoris reuocatio an intimari debeat aduerſario, & hoc tam in iudicialibus quàm extraiudicialibus.dec.2. de procu.nu.3.in no. 82

Procuratoris reuocatio non inducitur per plures comparitiones, & ſubſtitutiones, etiam ſi in aliqua non ſit clauſula quòd non intendit reuocare, ſi in ultima reperitur dicta clauſula.dec.4.de procu.nu.2.in no. 83

Procuratori non uidetur dominus niſi licita mandaſſe.dec. 7.in fi.ut lit.penden.in no. 126

Procuratorem conſtituens in eodem mandato ad lites & negotia:ſi alios ad lites tantùm conſtituat etiam cum reuocatione aliorum ſub quacunque forma conſtitutorũ, non uidetur reuocaſſe cõſtitutos ad negotia.ibid. 89

Procuratorem conſtituere poteſt uxor pro marito detento.addi.dec.16.de procur.in no. 89

Procuratorem ſubſtituere uidetur dominus qui dat facultatem ſubſtituendi.dec.4.de offi.uica.nu.5.in no. 65

Procuratores non poſſunt uariare poſitionem iuratam. deci.

dec.2.in fi.de confeſ.in no. 155

Procuratoribus pluribus ſimul & non in ſolidum conſtitutis ualet proceſſus factus cum uno in cauſis beneficialibus.dec.3.de procur.in no. 33

Procuratorium ad appellandũ ab alicuius electione, prouiſione uel poſtulatione &c. licet expreſſa crimina & defectus in ipſo continere debeat; attamen ſecus eſt ſi contineat mandatum ad agendum, & defendendum.deci.17. de procur.in no. 89

Procuratorium ad cauſas motas, & mouendas extenditur ad futuras cauſas.dec.18.de reſcrip.nu.1.in no. 20

Procuratorium authentico ſigillo munitum quando ad cauſas fidem faciat & ualeat. deciſ.12. de procurato.nume. 1.in no. 87

Procuratorium concernens certas perſonas, ad alias non extenditur.dec.40.nu.1.de procur.in no. 102

Procuratorium & reſcriptum delegationis ſunt multum ſimilia.dec.7.de procu.nu.1.in no. 85

Procuratorium ſpeciale requiritur ad capiendum poſſeſſionem canonicatus & præbendæ.deciſ.21. de procurato.in no. 90

Procuratoria mandata ſunt ſtricti iuris, & nõ extẽſibilia de perſona ad perſonã.dec.11.nu.1.ut lit.pen.in no. 118

Procurator conſtitutus à domino ſine ſpeciali mandato nõ poteſt ante litem conteſtatam alium procuratorem conſtituere.dec.4.de offi.uica.nu.1.in no. 64

Procurator conſtitutus per reum ad cauſas dũtaxat ad romanam curiam legitimè deuolutas poſt commiſſionem factam de ſpeciali mandato papæ eſt legitimus, & cum eo procedi poterit.dec.1.de procu.nu.1.in no. 80

Procurator conſtitutus ante appellationem intimatam uel cõmiſſionem de ſpeciali mandato factam in omnibus & ſingulis cauſis motis & mouendis ad romanã curiam legitimè deuolutis, an poſſit in cauſa poſtea legitimè deuoluta procedere.ibid.nu. 2. 80

Procurator conſtitutus ad lites alicuius, an cenſeatur conſtitutus ad futuras, ibid.nu.4. 81

Procurator conſtitui poteſt ad futuras cauſas.ibi.cit.me.

Procurator cenſetur reuocatus, ſi dominus in ſecunda inſtantia ſine proteſtatione alium procuratorem cõſtituat. dec.2.de procur.nu.1.in no. 82

Procurator conſtitutus ad certam cauſam ſpecialiter non reuocatur per generalẽ conſtitutionẽ alterius ad omnes & ſingulas cauſas motas & mouẽdas.dec.22.de procur. nu. 1.in no. 91

Procurator conſtitutus in cauſa criminali pro citato perſonaliter ad agendum & defendendum poteſt cauſas rationabiles abſentiæ & impedimentorum allegare, licet non fuerit expreſſæ & ſpecialiter ad hoc cõſtitutus.dec. 24.nu.1.eo.titu. 91

Procurator conſtitutus in omnibus & ſingulis cauſis motis & mouendis, an in cauſa beneficiali & matrimoniali ad agendum & defendendum comparere poſſit.dec.27. nu.1.eo.titu. 92

Procurator conſtitutus ad certam cauſam non reuocatur per generalem conſtitutionem alterius ad omnes cauſas.dec.22.de procur.nu.1.in no. 91

Procurator conſtitutus à minore an proceſſum cum eo agitatum reddat nullum.dec.6.de iudi.nu.2.in no. 140

Procurator conſtitutus ad iurandum de ueritate in animã conſtituentis an dicatur ſufficiens mandatum habere. dec.1.de iura.calum.nu.2.in no. 118

Procurator conſtitui poteſt in cauſa criminali quãdo reus eſt captus.dec.15.de procur.in no. 88

Procurator cũ poteſtate ſubſtituendi & reuocãdi &c. ſubſtituens & transferens totaliter ſuam poteſtatẽ in alium proteſtando quòd de cætero nollit in cauſa ſe intromittere: nihilominus quando uoluerit onus procurationis, poterit in ſe reaſſumere & ulterius in cauſa procedere. dec.14.de procur.in no. 88

Procurator cum facultate ſubſtituendi ſciens alium non expreſsè ſubſtitutum proſequi, an ſi poſtea eundem expreſsè ſubſtituat, uideatur ratificare acta antea per eum habita.dec.38.nu.1.eo.titu. 103

Procurator datus cum facultate ſubſtituẽdi reuocandi & reaſſumendi, licet totaliter facultatem ſuam in alium transferat: poteſt tamen quandocunq; reaſſumere onus procurationis.dec.14.de procur.in no. 88

Procurator datus etiam ad proſequendum appellationem, ſi procuratorium recipiat ſine proteſtatione tenebitur proſequi.deci.2.de procur.nu.2.in no. 82

Procurator uerificãdo procuratorium coram iudice à quo, uidetur receſſiſſe ab appellatione.dec.28.nu.4.de appella.in antiq. 376

Procuratori non cenſetur data facultas ſubſtituendi, licet in mandato adſit clauſula releuationis ſubſtituti uel ſubſtituendi ab onere ſatiſdandi.dec.23.num.1.de procurato.in antiq. 315

Procuratores conſtituti ad acceptandum beneficium cẽſentur reuocati per conſtitutionem aliorum ultimo loco factam.dec.11.de procurato.in antiq. 314

Procuratores plures dati cenſetur in ſolidum conſtituti etiam ſi non ſit dictum, & quemlibet ipſorum in ſolidũ: quia ſufficit quod conſtituens ſimpliciter dicat in ſolidum.dec.13 num.1.ibid. 314

Procuratores plures dati ad certum actum, ſi illum diuerſimodè explicauerint, quid attendi debeat.deciſ.16.nu. 1.ibid. 314

Procuratorium abbatis & conuentus per notarium ſine eorum ſigillo factum ualet.deciſ.32. numer.1.de procurator.in antiq. 316

Procuratorium capituli in quo non ſunt ſpecificata nomina canonicorum, niſi ſigillum ſit appoſitum, non ualet. dec.9.nu.1.eod.titu. 313

Procuratorium cum ſolo ſigillo in quo prælatus cum conuentu uel capitulo conſtituit procuratorem, ualet.deci. 36.nu.1.eod.titu. 317

Procuratorium factum ad cauſas deuolutas duntaxat poſt cauſam tamen commiſſam in curia de ſpeciali mandato papæ ualet.dec.13.de reſcript.in antiq. 278

Procuratorium generale an extendatur ad lites & cauſas de futuro.deciſione 30.numero 1.de procuratoribus.in antiq. 316

Procuratorium non habens nomina ſingulorum de capitulo deſcripta uel ſigillum ipſius capituli nõ ualet.deciſ. 29.nu.1.de procur.in antiq. 306

Procuratorium ſolo ſigillo iudicis ſignatum ſine ſubſcriptione teſtium facit fidem.dec.15.nu.1.de procuratorib. in antiq. 314

Procuratorij forma ſeruatur in cauſis per appellationem deuolutis: ſecus in illis quæ per ſpecialem commiſſionẽ deuoluuntur.deciſion.28.numer.1.de dolo & cõtuma. in antiq. 341

Procurator datus poſt litem conteſtatam an poſſit ſubſtituere.dec.2.de procura.nu.4.in no. 82

Procurator debet dare mandatum per compulſum ſi uult limitatè acceptare: alias tenetur facere omnia de quibus in mandato.dec.9.de procu.nu.3.in no. 86

Procurator decani & capituli pro omnibus beneficiatis eiuſdem eccleſiæ conſtitutos an poſſit pro ſingulis procurare.dec.36.eod.tit.nu.1.in no. 99

Procurator de conſuetudine Romanæ curiæ approbata à iure iurat etiam in animam ſuam. deciſ.1. de iuram. cal. nu.2.in no. 118

Procurator depoſitus an poſſit eſſe teſtis in cauſa quã procurauit? deciſione 52.numero 2.de appell.in no. 210

Procurator dominus litis debet citari & non principalis, licet in ſummarijs poſſit uterque citari.dec.2. de procura.nu.6.in no. 82

Procurator effectus dominus litis ſicut dominus tacitè uel

expreſsè factum procuratoris ratificare poterit: & quid in habente facultatem ſubſtituendi.deciſi. 38. nume. 1. eod.tit. 101
Procurator etiam dominus litis reuocatur ſi dominus etiã in ſecunda inſtantia alium conſtituat.deci. 2.de procura. nu. 5.in no. 82
Procurator etiam ſi compareat pro citato ad perſonaliter comparendum ualet proceſſus parte non opponente an te concluſionem.dec.10.de procu.nu.1.in no. 86
Procurator etiam reuocatus teſtis eſſe non poteſt. dec. 11. de teſti.in no. 166
Procurator rei & poſſeſſoris nõ dicitur habere mandatum quò ad tertiũ poſteà uenietẽ.dec.40.de procu.in no. 102
Procurator excommunicatus quare non admittatur. dec. 5.de conceſ.præbend.in no. 239
Procurator fines mandati excedendo nihil agit.dec.13.de conceſ præbend.nu.2.in no. 243
Procurator generalis de nouo in aliqua cauſa citatus poteſt petere dilationem ad conſulendum principalem, ſi uériſimiliter non erat informatus.dec.31.nu.2.de procurat.in no. 94
Procurator generaliter conſtitutus in omnibus, & ſingulis cauſis contra quaſcunq; perſonas, & coram quibuſcunque iudicibus, an admitti debeat ad cauſas tunc nondũ, ſed poſteà exortas.dec.31.de proc.in no. 95
Procurator habens mandatum ſpeciale ad beneficiũ certi ualoris acceptandum, ſi acceptet minoris ualoris an præiudicet domino.dec.13.nu. 1.de conce.præb.in no. 143
Procurator habet capere initium illorum quæ agit in perſonam propriam.dec.1.de iuramen.cal.nu.2.in no. 118
Procurator in cauſa criminali regulariter non interuenit. dec.15.de procura.nu.1 in no. 88
Procurator in cauſa criminali conſtitui poteſt quando reus eſt captus.ibid.nu.2.
Procurator in prima inſtantia ſubſtitutus non poteſt alterum collegam procuratorem in ſolidum datum cum facultate ſubſtituendi & reuocandi &c.reuocare.dec.21.de procura.in no. 87
Procurator in Romana curia non ſolum in animam domini, ſed etiam animam ſuam de calumnia iurare tenetur etiam ſi dominus iurauerit.dec.2.num.1.de iura.calum. in nouis. 119
Procurator laicus eſſe poteſt in cauſa beneficiali ad agendũ licet non ad eligendum dec.27.de procur.in no. 92
Procurator licet litem fuerit conteſtatus: attamen reuocari poterit eo tamen non contradicente.deciſ.2. de proc. in nouis. 82
Procurator licet ſine cauſa reuocari non poſſit, poteſt tamẽ dominus adeſſe cauſæ ſuæ ibid.nu.3.
Procurator licet per litis conteſtationem efficiatur dominus litis, non tamen factus eſt dominus cauſæ unde finita inſtantia per ſententiam amodo ceſſat poteſtas eius acquiſita per litis conteſtationem.dec.20.in fi.de procu. in no. 90
Procurator reuocatus ſuſtinendi litem poteſt condemnari in expenſis.dec.28.de procur.nu.3.in no. 93
Procurator reuocatur ubi dominus appellat à diffinitiua, licet habuerit mandatum ad appellandum & proſequẽdum.dec.20.eod.titul. 90
Procurator reuocatus tenebitur de ſuo, ſi cum aliquo ignorante eius reuocationem contraxerit.dec.2. de procur. nu.3.in no. 82
Procurator ſibi præiudicat recipiendo mandatum, ſi non proteſtatur à principio.dec 9.de procu.nu.4.in no. 86
Procurator ſi ex parte accuſati interuenerit non ualet proceſſus: ſecus ſi ex parte accuſatoris ſecundum Ioan. de Lign.dec.37.poſt med.eod.titul. 100
Procuratores ſi in cauſa beneficiali tres uel quatuor conſtituantur ſimul & non inſolidum.& cum uno ex illis, alijs ſe non opponentibus procedatur in cauſa, ualebit proceſſus.dec.3.de procura.in no. 83
Procurator ſi in cauſa criminali admittatur, tenet quod ſit cum eo.dec.10.in prin.de procurat.in no. 86
Procurator ſi poſt litem conteſtatam aliam ſubſtituat cum clauſ. donec &c. & ſubſtitutio moriatur uel recedat an poſſit compelli inuitus ad proſequendũ cauſam ulterius uſque in finem.dec. 16.eod.titul. 92
Procurator ſine defenſor an interuenire poſſit pro reo cõtra quem inquiritur ad effectum priuationis.dec.35.nu. 1.eod.titul. 98
Procurator ſubſtituens cum clauſula, donec uices ſuas ad ſe duxerit reuocandas.ſi poſt ſubſtitutionem procedat, cenſebitur reuocaſſe ſubſtitutum.deciſ.30. de procurator.in no. 94
Procurator ſubſtituens in omnibus cauſis non dicitur ſubſtituere, niſi in illis in quibus acceptauerat.dec.7.de procura.num. 2.in no. 85
Procurator ſubſtitutus ab habente facultatem à domino, cenſetur conſtitutus à domino: & ideò poteſtas eius nõ finitur re integra per mortem ſubſtituentis.ſecus ſi fuiſſet ſubſtitutus ex facultate à lege conceſſa procuratori poſt litis conteſtationem.dec.33.eo.titu.nu. 1. 96
Procurator ſubſtitutus ab habente mandatum ſubſtituẽdi cenſetur à domino conſtitutus.dec.38.in fi.eo.titu. 101
Procurator ſubſtituens tenetur defendere cauſam ſi ſubſtitutus deficiat etiam in ſecunda inſtantia.deciſ.16.eodem titu. 92
Procurator ſubſtitutus cenſetur reuocatus ſi antequam aliquid faciat ſubſtituens procedat in cauſa. deciſi. 30. de procu.in no. 94
Procurator ſubſtitutus dominus litis effectus, poteſt alium ſubſtituere.dec. 5.de procur.in no 84
Procurator ſubſtitutus etiã cum clauſula, quòd per quãcunque comparitionem non intendebat eum reuocare, cenſetur reuocatus per ſecundam ſubſtitutionem. deci. 4. de procur.in no. 85
Procurator ſubſtitutus nõ reuocatur per actus neceſſarios ſubſtituentis.dec.25 de procur in no. 92
Procurator ſubſtitutus per ſubſtitutionem alterius reuocatus eſſe cenſetur.dec.4.de procur.in no. 83
Procurator ſubſtitutus per litis conteſtationem efficitur dominus litis: & ideo alium ſubſtituere poteſt. deciſ. 5. eodem titu. 84
Procurator ſubſtitutus ab eo qui habuit mandatum à domino cenſetur ab eodem domino conſtitutus, & poterit per eum lite conteſtata alium ſubſtituere. deciſio.8. eodem titu. 85
Procurator ſubſtitutus qui per reaſſumptionem tacitè reuocatus fuit, ſi proceſſerit eius acta procurator ſubſtituens ratificare poterit.dec. 14.in fi.de procur.in no. 88
Procurator ſubſtitutus qui litem conteſtatus eſt non cenſetur reuocatus, ſi ſubſtituens compulſus à iudice aliquid faciat, dummodo poſtea ſolus ſubſtitutus in cauſa procedat.dec. 15.nu. 1.ibid. 92
Procurator ſubſtitutus procedens in cauſa poſt reaſſumptionem cauſæ facit actus nullos licet poſſint ratificari, ſecus tamen eſt ſi eſſet expreſsè reuocatus quia ratificari non poſſent.dec.14.de procur.in no. 88
Procurator ad impetrandum & arreſtari faciendum, &c. non poteſt impedire quo minus cauſa deuoluatur. deci. 6.nu.1.de procur.in antiq. 313
Procurator ad iudicia non poteſt facere ea quæ ſunt gratioſa & uoluntaria.dec. 24.nu. 1.eod.tit. 315
Procurator ad audiendam ſententiam duntaxat nõ poteſt appellare.dec 5.nu.1.de procur.in antiq. 312
Procurator ad cauſas deuolutas tenetur defendere dominum in cauſa commiſſa in curia de ſpeciali mandato papæ.dec.33.nu. 1.eo.titu. 317
Procurator an poſſit conſtitui ad acceptandum & permutandum beneficia in poſterum obtinenda.dec. 26. nu.1. de pro-

de procura.in antiq. 316
Procurator an poſsit facere approbationem appellationis de qua in c.1.cordi.ſine ſpeciali mandato.deci.5.nu.2.de conſuet.in antiq. 293
Procurator capituli an appellat pro qualibet ſingulari perſona capituli.dec.1.nu.3.de ſen.excom. in antiq. 450
Procurator cum poteſtate iurandi de calumnia & ſubſtituendi, poteſt tranſigere & componere.dec.4.nu.1.de procur.in antiq. 312
Procurator cum libera, non tamen habens ſpeciale mandatum, an poſsit acceptare beneficium.dec.27.nume.1.eodem titu. 316
Procurator datus ad litem pupilli non tenetur præſtare iuramentum.dec.5.nu.1.de iureiur.in antiq. 359
Procurator datus generaliter poteſt proteſtari quòd non intendit acceptare, niſi certas cauſas.dec.3.nu.1. de procura. in antiq. 312
Procurator datus ad allegandas cauſas abſentiæ, debet ſe offerre illas probaturum coram iudice & iurare de calumnia.dec.7.nu.1.de procur.in antiq. 313
Procurator excommunicatus non poteſt impetrare reſcriptum ad agendum.dec.20.nu.1.de procu.in antiq. 315
Procurator faciens actum contrarium proteſtationi, à proteſtatione uidetur recedere.deciſ.18.nume.1. de procurato.in antiq. 315
Procurator generalis beneficium acceptare non niſi cum mandato expreſſo poteſt.deciſ.68.nume.2.de reſcrip. in antiq. 288
Procurator habens generale mãdatum an poſsit acceptare beneficia & illa permutare.dec.26.nu.1.de procurato.in antiq. 316
Procurator habens minus ſufficiens mandatum, ſi offerat ſe infra tempus debitum magis ſufficiens producturum, poterit procedi contra citatum per audientiam contradictarum etiam procuratore monito.dec.19.nu.1.de dolo & contu.in antiq. 340
Procurator in Romana curia in animam conſtituentis & ſuam tenetur iurare.dec.1.nu.1.de iur.calum.in anti. 327
Procurator in prima inſtantia, in ſecunda ſi non ſit procurator, poteſt produci in teſtem per partem aduerſam. deci.12.nu.1.de teſtib.& atteſta.in antiq. 352
Procurator non cenſetur reuocatus, ſi dominus explicet actum in iudicio neceſſario. dec.22.nu.2.de proc.in antiq. 315
Procurator non cenſetur reuocatus ubi dominus in iudicio ex neceſsitate comparet.dec.31.nu.1.eo.ti. 316
Procurator non niſi cum ſpeciali mandato matrimonium contrahere poteſt.dec.27.nu.2.de procur.in anti. 316
Procurator non poteſt renuntiare ut non nocetur uel ſaltem eius dominus ad uidendum iurare teſtes.deci.24.nu.2.de procur.in anti. 315
Procurator primæ inſtantiæ cenſetur reuocatus per conſtitutionem alterius ſecunda inſtantia factam.dec.25.nu.1.de procu.in anti. 315
Procurator primo conſtitutus cenſetur reuocatus per cõſtitutionem ſecundi.deci.14.nume.1.de procurato. in antiq. 314
Procuratoris generalis dolus nocet domino.dec.6.nu.3.de offi. uica.in anti. 306
Procurator ſi non appellat infra decendium non auditur poſteà dominus etiam per uiam reſtitutionis.dec.27.nu.1.de appel. in antiq. 376
Procurator ubi aliquem actum facit: licet de eius mandato tunc non conſtaret, non dicitur nulliter poſſeſsiſſe.dec.19.nu.1.de procur.in antiq. 315
Procurator capituli an poſsit petere abſolutionem canonicorum ut ſingulorum excommu.dec.1.de dolo.& contu.Biſi. 475
Procurator conſtitutus ad cauſam, licet cenſeatur limitatus ad principalem tantùm cauſam attamen poterit appellare.dec.2.nu.2.de procur.Biſi. 464
Procurator conſtitui poteſt ad acceptandum, & permutandum etiam beneficia in poſterum conferenda.dec.4.nu.1.ibid. 465
Procurator cum libera an poſsit acceptare beneficia.deciſ.8.nu.1.de procur.Biſig. 456
Procurator cum libera non poteſt adire hæreditatem, ibi nume.2.
Procurator datus ad audiendam ſententiam duntaxat poteſt appellare.dec.2.nu.1.de procur. Biſig. 464
Procurator effectus dominus litis, licet ſe ſubtrahat, continuè citari debet, & in cauſa abſentiæ poteſt procedi per contradictas.cau.30.dub.58.nu.1.Faſtol. 525
Procurator falſus condemnatur in expenſis, ac puniri de falſo poteſt.dec.12.nu.2.de proc.Biſi. 467
Procurator generalis cum libera poterit permutare.deci.4.nu.2.de procur.Biſig. 465
Procurator generalis poterit petere reſtitutionem in integrum quando incidenter peti poteſt; ſecus ſi principaliter.dec.1.nu.2.de reſti.in integ.Biſig. 468
Procurator generalis ordinis habens poteſtatem per ordinem, & pro ſingulis perſonis de ordine, &c. non admittitur pro una conuentu.cau.6.dub.23.nume.1.Faſtol. 515
Procurator habens mandatum ad permutandum cũ clauſ. quòd à die conſtitutionis incluſiuè ad unum actum eſſet ſublata poteſtas, poterit tantùm infra annum permutare.dec.15.nu.1.de procur.Biſig. 467
Procurator perſonam domini repræſentat.deciſ.6.nu.2.de procur. Biſi. 465
Procurator ſubſtitutus de cuius ſubſtitutione non conſtat, facit proceſſum nullum: nec ſufficit quòd ratificentur acta per eum ab altero cum procuratore ſubſtituentis.ibid.nu.1. 465
Procurator ſubſtitutus effectus dominus litis poteſt alium ſubſtituere: & licet procurator ſubſtituens moriatur ante acceptationem, ualet proceſſus cum eo agitatus.dec.9.nu.1.de procur.Biſig. 466
Procurator ſubſtitutus etiam re integra ſi decedat, ſubſtitutus poterit procedere.ead.dec.nu.2.
Procurator ſubſtitutus à procuratore uirtute facultatis à domino principali habito de ſubſtituendo non poterit reuocari à ſubſtituente expreſsè. ibi.nu.4.
Procurator transferens in totum uices ſuas in ſubſtitutum à ſe licet habeatur in procuratorio clau.procuratorio in ſuo robore nihilominus duraturo: non poterit reaſſumere cauſam ſine ſpeciali mandato. dec.11.nu.1.de procur.Biſig. 467
Procuratorem quis conſtituere poteſt pro ſe & pro alijs præſentibus & non contradicentibus. deci.13.nu.1.de procur.Biſig. 467
Procuratores an intelligantur conſtituti inſolidũ ubi conſtituens dixerit, & quemlibet ueſtrum conſtituo procuratorem abſque eo quod dictum eſt inſolidum.deci.7.nu.2.de procu. Biſig. 466
Procurator articulos per eum datos etiam per iuramẽtum de ſtylo palatij reuocari poteſt.etiam non docto de errore in ſpiritualibus: ſecus in prophanis.dec.19.de procu.in nouis. 89
Procurator capituli non poteſt pro ſingulis clericis eccleſiæ petere abſolutionem.dec.36.eo.tit. 99
Procurator cenſetur reuocatus ſi dominus appellet à ſententia & alios procuratores etiam non acceptantes conſtituat.dec.20.de procur.in no. 90
Procurator cenſetur reuocatus per mortem naturalem uel ciuilem domini.dec.28.eo.ti. 93
Procurator cogitur etiam defendere in cauſa reſtitutionis.dec.9.de procu.nu.6.in no. 86
Procurator litis de perſona in perſonam non transfertur, niſi in hæredibus & uniuerſalibus ſucceſſoribus, uel

in

in dominos uel à filio in patrem.dec.1.nume.2.de teſtament.in antiq. 424
Procurator ad acceptandum beneficium poterit acceptare dignitatem.dec.68.de reſcrip.in antiq. 288
Procurator ad agendum & defendendum qui pro ſe obtinuit ſententiam, quæ tranſiuit in rem iudicatam. cogitur defendere in cauſa reſtitutionis obtentæ contra ſententiam, principalem ſuum, deci.30. numero 3.de reſcri. in antiq. 281
Procuratores inſolidum conſtituere ſufficit abſq; eo quod dicatur, & quemlibet ipſorum inſolidum. dec.7.nu.1.de procur.Biſig. 466
Procuratorium generale an extendatur ad cauſas futuras. dec.3.nu.1.de procur.Biſi. 468
Produci poſſunt inſtrumenta poſt concluſionem.dec.2.de reſti.in integ.nu.3.in no. 104
Productio iurium facta uerbo tantùm in termino partibus datum ualet.deciſio.32.nu.1.de iudicijs.in anti. 384
Proteſtatio tacita & expreſſa differunt.dec.15. circa fi.de offi.delega.in no. 77
Profeſsio poteſt fieri per monachum in manibus ſui abbatis uel alterius ab eo poteſtatem habentis. dec.4.nu.1.de reg.& tran.ad reli.in antiq. 437
Prohibitum ubi aliquid perpetuò ſit, omne aliud cenſetur prohiberi, per quod peruenitur ad illud.dec.4.num.8.de ſenten.excom.Biſig. 508
Pronunciatio ſuper deuolutione non eſt neceſſaria. deci. 3. de reſcrip.nu.18.in nouis. 7
Pronunciari cauſam eſſe deuolutam in ſpiritualibus neceſſariò non debet: ſecus in prophanis. deci.21.nu.1.de ſent. & re iudi.in antiq. 367
Proprietas potior eſt poſſeſsione.dec.49. nume.1.de reſcri. in antiq. 484
Prorogari multa poſſunt quæ de nouo inchoari prohibentur.dec.21.in fi.de præb.in no. 432
Prorogata res non cenſetur innouata per prorogationem, ſed potius eadem reputatur ſicut ante.ibid.
Prorogatio fieri non poteſt de loco ad locum niſi in caſibus in iure expreſsis.dec.7.nu.3.de offi.nica.in no. 67
Prorogatio quæ fit in alienum iudicem etiam ordinarium ex certa ſcientia & non per errorem fieri debet.ibi.
Proteſtans generaliter vel ſpecialiter tacitè uel expreſsè. ſi actum directè contrarium faciat, à proteſtatione recedit. dec.15.circa fi.de offi. deleg.in nouis.ſup.proteſtatio. 77
Proteſtans per actum contrarium à proteſtatione ſua recedere cenſetur.dec.6.de cauſ.poſſ.& propr. in no. 122
Proteſtatio quod nihil fiat pendente termino ad dicendum contra commiſsionem paruipenditur in Rota.deci.3.de reſcr nu. 30.in no. 8
Proteſtari debet aduerſario quod ſeruiat quando agitur ſuper beneficio conſiſtenti in diſtributionibus, & ſufficit proteſtari procuratori.dec.22.de reſcr.nu.10.in no. 23
Proteſtandum eſt aduerſario quod deſeruiat quando ſumus in canonicatibus.dec.1.de renun.nu. 6.in no. 51
Prouiſio, & mandatum de prouidendo de certo beneficio uacante, æquiparantur.deciſ. 1.numero 3. de reſcriptis. in nouis. 2
Prouiſio & præſentatio inter ſe differunt. dec. 27. de præb. nu.1.in nouis. 236
Prouiſio dat ius in re. deciſ. 7. in fin. de conceſſ. præbend. in nouis. 240
Prouiſio apoſtolica de beneficio iuriſpatro. clerici & laici communiter, ualet. deciſ.47.nu. 1.de conceſſ.præbend. in antiq. 408
Prouiſio executoris de beneficio quod ignoratur uacare, ualet: ſecus ſi non uacaret. deci. 36.nume. 1.de præben. in antiq. 397
Prouiſio facta poſtquam papa appoſuit manum ei qui acceptauerat prius, uel poſtea acceptauit, non ualet. deciſi. 25.nu.1. de conceſ. præbend.in anti. 404
Prouiſio facta per executorem gratiæ ante receptionem literarum ualet ſi non opponatur. deciſ. 58. numero 1.eq dem tit. 412
Prouiſio in qua narratur canonicè prius prouiſum fuiſſe, eſt ſurreptitia.dec.24.nu.1.de conceſ. præb. in anti. 404
Prouiſio non ualet ubi non ualet acceptatio.deci.45.nu. 2. de reſcrip.in antiq. 283
Prouiſio tribuit ius in re.deciſ. 26.nu.3. de conceſ. præben. in antiq. 404
Prouiſio facta ante purificationem gratiæ an teneat. dec. 5. nu.11.de conceſ.præb.Biſig. 497
Prouiſio tribuit ius in re.dec. 7.nume. 9. de conceſsio. præbend.Biſi. 497
Proximitas in cauſis ſpiritualibus nihil operatur. dec.6. de procur.in no. 84
Pubes contrahens cum impubere etiam per uerba de præſenti ante tempora pubertatis poteſt cum alio pubere matrimonium legitimum contrahere non obſtante promiſsione iuramento firmata, & ſuperioris prohibitione. dec.1.de deſpon.impub.in no. 267
Puniri non debet quis in alio nec in plus quàm deliquerit. dec.64.de appel.in no. 217
Purificatio gratiæ pauperis per duos ex executoribus facta non conſtito de impedimento tertij executoris dummodo de eo poſtea conſtet, ualet.dec.4.nu.1. de offi.delega. in no. 69
Purificatio gratiæ facta per executorem in forma pauperū ad inſtantiam conſanguinei impetrantis non habentis mandatum ualet, & poteſt fieri etiam ex officio, & in abſentia impetrantis licet ſit tutum ſuper hoc pronunciare. dec.9.in prin.de conceſ.præb.in no. 241
Purificatio gratiæ pauperis ſi ſit commiſſa epiſcopo, eo mortuo an poſsit capitulum eam purificare. dec. 56.de conceſ.præb.in antiq. 412

De litera Q.

QVadriennium ad petendum reſtitutionem computatur à die ultimo ſententiæ. deci.2.de reſtitu. in integ. in no. 104
Quadriennium reſtitutionis aduerſus probationes omiſſas non currit à die præfixionis terminis: ſed à die ſententiæ uel ſententiarum poſteà latarum. ibid.nu.2.
Quæſtores pro luminaribus non poſſunt agere iudicialiter pro rebus quæ debentur luminaribus prædictis. dec. 20.nu.1.de iudi.in anti. 322
Qualitas adiecta rei, eius immutat naturam.dec. 32. num. 9.de præben.in anti. 392
Quarta integra detrahi non poteſt de fideicommiſſo uniuerſali, niſi prius deductis legatis ad pias cauſas, & ſic ſolum de reſiduo.dec.12.nu.1.de teſta.in antiq. 434
Quarta non detrahitur de fideicommiſſo uniuerſali pro legatis pijs pertinentibus ad onus hæredis.ibi.nu.6.

De litera R.

RAtum habere non poſſum quòd nomine meo non eſt geſtum.dec.29.de procur.in no. 94
Ratum habere poſſum quod nomine meo geſtum tacitè uel expreſsè dummodo ratihabitio fiat infra tempus, quo actus eſſet gerendus per me.deci.13.circa medium. de conceſ.præb.in no. 244
Ratificata non cenſentur antea geſta per ſubſtitutionem, niſi dicatur expreſsè, licet ſecus ſit, ſi ille qui geſsit acta conſtituatur procurator à principali uel domino litis. deciſ. 38.de procur.in no. 101
Ratificatio inducitur ſi dominus utitur geſta per aſſertum procuratorem.dec.39.eo. ti.nu.1. 101
Ratificari an poſsint geſta per falſum procuratorem .ibid. nume.2.

Ratificari non poſſunt geſta per non procuratorem poſt cõcluſum in cauſa niſi præiudicium ratificantis.dec.10.nu.1.de procu.in anti. 314
Ratificari poſſunt geſta per non procuratorem à domino ante ſententiam: ſecus poſt, quia ſolùm in eius præiudicium id facere poſſet. & quæ ſit cauſa differentiæ. dec. 11. de procur.in antiq. 312
Ratum habere non poſſum, quod meo nomine non eſt factum.dec.10.nu.5.de iure patronat.in anti. 419
Ratificari non poteſt quod ab initio nullum eſt. deci.6.nu.4.de procur. Biſi. 465
Ratum habere non poteſt quis, quod ſuo nomine geſtum non eſt. dec.6.nu.3.de procur. Biſig. 465
Ratio debet uires & ſignificatum uerbi propoſiti ampliare, ubi ampliatiua ratio fuerit. cauſ. 3. dub. 25. numero 2. Faſtol. 511
Receptio ſola canonicum quæ eſt poſsibilis ſortiri effectũ, eſt impeditiua ſecundarium literarum. dec. 11.nu.5. de conceſ.præb.Biſi. 500
Receptus ſub conditione, ſi ſibi debeatur, non alijs, cenſetur pure.dec.9.nu.1.de conceſſ.præb.Biſi. 499
Receptio per capitulum ad canonicatum per papam collatum eſt quid facti.deci.14.de officio delegat.in no. 76
Receptus in canonicum authoritate apoſtolica præfertur cæteris qualitercunq; uenientibus in petitione præbendæ uacantis.dec.11. de conceſ.præb. nu. 2.in no. 242
Receptus primò à capitulo ex pluribus nominatis à rege & regina, præfertur alteri.dec. 7.num. 1. de conceſſ. præben in anti. 399
Receſſurus à curia non tenetur reſpondere interrogatorijs aduerſarijs, niſi dentur in modum poſitionum, & hoc petat.dec.17.nu.1. de teſtib. & atteſt. in antiq. 353
Recognitio ſigillorum & notarium inſtrumentorum poſt terminum ad producendum omnia productorum, per quæ obiectus probantur, an fieri poſsit. dec.3. num.1.de proba.Biſig. 477
Reconuentio non habet locum in cauſa appellationis. dec. 1.nu.1.de mutuis pet.in anti. 326
Reconuenire an poſsit reus actorem uirtute commiſsionis actoris, an opus ſit ſibi alia commiſsione.ibidem.
Reconuenire poteſt reus actorem coram eodem auditore impetrato ſuper iniuriis.dec.3. num. 1. de iniur. & dam. dat. in antiq. 449
Reconuentus an ſit tutus excipiẽdo de litis pẽdentia ſuper eadem re coram maiori tribunali per alium.cau.19.dub.39.nu.1. Faſtol. 519
Rector in cuius parochia ædificatur aliqua capella habet ius præſentandi ad dictam capellam, & præſentatum epiſcopus inſtituet. deciſ. 4. circa finem. de conceſſ. præbend.in no. 239
Rector in dimembratione alicuius eccleſiæ ſeu bonorum eiuſdem per aliquem legatum de latere facienda, uocari debet: cauſæ ueritas expreſsioq; adeſſe debent tractatus item & aliæ iuris ſolennitates ſunt ſeruandæ.deci. 1. de rebus eccleſ.non alie.in no. 253
Regiſtrum quid dicatur.deciſion. 28. numero 2. de probationib.in antiq. 349
Regreſſum habens debet docere quòd tempore ſibi reſeruati regreſſus habebat aliquod ius cum diſtinctione tamen.dec.4.de reſcript.nu.10.in no. 2
Regreſſum habens de conſenſu non tenetur aliter inſtificare.ibidem.nu.11.
Regreſſum habens ſi uti procurator alterius reſignat illud beneficium ad quod habet regreſſum ſibi non præiudicat.dec.34.de procur.nu.4.in no. 97
Regula à maiori uel pari non habet locum in beneficialibus.dec.2.de fil.presby.nu.2.in no. 60
Regula de publicandis non habet locum in permutatione.dec.4.de renun.nu.11. in no. 55
Regula de publicandis olim locũ non habebat ſi conſenſus præſtabatur poſt mortem. ibi.nu.10.
Regula dolo petis. non uendicat ſibi locum in petitorio. dec.16.in fin.de reſtitu.ſpol.in no. 139
Regularis quando præficitur eccleſiæ ſæculari debet præſentari ut clericus, & inſtitui, & in officio cum presbyteris ſæcularibus conformari. cau. 36. dub. 65. numero 4. Faſtol. 527
Reipublicæ intereſt habere homines liberos.dec.31.nu.2. de ſent.& re iudi.in antiq. 369
Rei uendicationis in actione quæ requirantur.dec.15.de re iudica.nu.2. in no. 181
Relatiuũ, aliud uel alia.licet referunt diuerſum in ſuppoſito: referunt tamen idem uel conſimile in ſubſtantia uel qualitate.dec.54.nu.2.de reſcript.in antiq. 286
Releuatio ſubſtituti in fine procuratorij non inducit ſubſtituendi poteſtatem. dec.1.nu.1.de procu. Biſi. 460
Religioſus conſentiens prouiſioni de ſe factæ nulla teſtitutione eorum quæ habebat ordini facta, an uirtute ſtatuti, quòd nullus frater, &c. excommunicatus ſit.dec.5. nu.1.de conſti.in antiq. 276
Religioſus expectans poteſt acceptare officio ſpectãtia ad collationem ſui abbatis.dec.3.nu.1.de regu.& tran.ad reli.in anti. 437
Religioſus poteſt ſuo nomine agere contra prædones qui eum ſpoliarunt. dec.15.nu.1. de iudi.in antiq. 321
Religioſus ſtatim quod conſenſit prouiſioni de ſe factæ eximitur à iuriſdictione ſui generalis.& eſt extra regulas & confirmationes ordinis. dec.5.de conſti.in anti. 276
Religio non impeditur propter falſam cauſam. dec. 2. nu. 15.de rebus eccle.non alie.Biſi. 502
Religioſus deprædatus cappa uel breuiario poteſt contra prædonem agere nomine ſuo.dec. 6. nu. 1.de reſtitutio. ſpol.Biſi. 473
Remedium ordinarium quandiu ſupereſt non eſt recurrendum ad extraordinarium. deci. 34. nume. 2. & deciſ. 62. nu. 2. de appellatio. in no. 202. 516. & dec.11. de reſeri.in no. 17
Remedio ordinario ubi locus ſit ad extraordinarium non eſt recurrendum.dec.34.de app.nu.2.in no. 202
Remedium legis diffamari.quando intentatur ab eo, quem reus aſſerit eſſe ſuum creditorem, quomodo procedatur.dec.2.nu.1.de dila.in anti. 327
Remiſsio ad probandum in partibus datur ſub bulla niſi in commiſsione concedatur quòd detur ſub ſigillo auditoris.dec.28.nu.1.de iudi.in anti. 324
Remiſsio ad partes ſuper eiſdem articulis non datur niſi ſemel.dec.29.nu.1.de iudi.in antiq. 324
Remiſsio ad partes non conceditur pro probandis attentatis.dec.10 nu.2.de appel.in antiq. 373
Remiſsio cauſæ ad cancellariam præſente notario cauſæ & una partium ualet.dec.27.de iudi.in anti. 324
Remiſſoria ſemel utrique parti data, ſi fuit impugnata ab una parte, non debet ei iteratò dari: licet duret pro illo cui de ſurreptitia impetratione falsò oppoſitum fuerat. cau.9.dub.28.nu.1.Faſtol. 516
Remiſſoriæ forma qualis ſit.dec.1.nu.2.de teſti.Biſi. 477
Remiſsio in ſecunda inſtantia licet noui articuli dentur, non eſt iteratò concedenda.dec.16.de teſtib. in no. 567
Remiſsio licet pro dilatorijs exceptionibus & alijs præambulis uel incidentibus uel emergentibus in cauſa regulariter non detur extra curiam tamen pro exceptionibus peremptorijs, ut puta contra teſtes, uel alias bene conceditur ad partes.deciſio. 6.de probationibus. in nonis. 158
Remiſsio non datur ad partes ſuper attentatis: ſed datur terminus ad probandum in curia. dec.4.ut lit. pend.nu. 3.in no. 126
Remiſsio pro inſtrumentis producendis non datur: ſed bene pro ſignis & ſigillis recognoſcendis. deciſio.6.de probatio. in no. 158

Remiſsio

Remiſsio ubi aliqui articuli per teſtes, aliqui per ſcripturam ſunt probandi, conceditur: ſecus ubi articuli uenirent probandi per ſcripturam. deci. 17. de teſt. in no. 167

Remiſsionis littera poſtquam eſt bullata auditor ſine noua commiſsione procedere non poteſt. deci. 4. de teſtibus. in no. 165

Remiſsione decreta in prima inſtantia pro articulis admiſſis, an ſi pars negligens fuerit in prima inſtantia poſsit in ſecunda uti & illam proſequi. dec. 20. de teſt. in no. 167

Remiſſoria non datur quando materia poteſt probari per ſcripturas. dec. 10. de offi. deleg. nu. 3. in no. 74

Remiſsio cauſæ ad cancellariam ſufficit, ſi fiat notario cauſæ & una partium præſente, uel remittatur commiſsio ad cancellariam. deciſ. 35. nume. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq. 324

Remiſſoria decernitur ad inſtantiam aſſerti procuratoris cauentis de rato ſub pœna, &c. dec. 47. nu. 1. de teſti. & atteſta. in antiq. 357

Remiſſoria non datur ubi probatio debet fieri per inſtrumenta & ſcripturas. dec. 46. nume. 1. de teſti. & atteſta. in antiq. 357

Remiſſoria non conceditur etiam ex cauſa ante litis conteſtationem. dec. 37. nu. 1. ibid. 355

Remiſſoriæ fiunt per bullam papæ, niſi petatur quòd decernatur ſub ſigillo auditoris. deciſio. 36. nu. 1. de teſti. & atteſt. in antiq. 355

Remiſſoriam de conſenſu partium auditor cauſæ poteſt ſine uicecancellario concedere. deci. 39. nu. 1. de teſti. & atteſta. in antiq. 356

Remiſsionem reportatam de partibus auditor ſine ſpeciali commiſsione aperire non poteſt. ibi. num. 2.

Renuntiare futuræ ſucceſsioni per pactum iuramento uallatum an poſsit. dec. 1. nu. 8. de conſuetu. in no. 38

Renuntians in partibus liti & cauſæ non eſt condemnãdus in expenſis factis poſt intimationem renuntiationis in curia. dec. 3. de renun. nu. 12. 53

Renuntiantibus iuribus ſuis non datur ad illa regreſſus. dec. 4. de renun. nu. 2. in no. 54

Renuntians liti & cauſæ & beneficio tenetur ad fructus perceptos ſi poſſeſsionem facta non dimiſerit. deci. 1. de renun. nu. 1. in no. 50

Renuntians liti & cauſæ non cenſetur ſibi iure competenti renuntiare. dec. 3. nu. 1. eo. tit. 52

Renuntians liti & cauſæ tenetur dimittere poſſeſsionem. dec. 1. de renun. in no. 50

Renuntiare iuri in fauorem ſui introducto cuicunque licet. dec. 32. nu. 3. de appella. in no. 200

Renuntiare liti & renunciare iuri differunt. deciſ. 3. de renunt. nu. 2. in no. 52

Renuntiare quilibet poteſt iuri ſiue priuilegio ſibi conceſſo. dec. 10. de procur. in no. 86

Renuntiare uidetur iuri ſuo habens regreſſum & permittens alium poſsidere. deciſ. 3. de renuntiat. nume. 11. in no. 52

Renuntiari an poſsit ſubſtantialibus iudicij & pluribus alijs. dec. 2. de renun. nu. 3. in no. 55

Renuntiatio facta in manibus non habentis poteſtatem admittendi reſignationem, an inducat uacationem beneficij dec. 1. nume. 2. de renuntia. Biſi. 465

Renuntiatio facta in manibus non habentis poteſtatem admittendi reſignationem non obſtat agenti contra intruſum in beneficio per ſe renuntiato. deciſ. 3. nume. 1. ibi. Biſi. 461

Renuntiatio petendæ reſtitutionis factæ poſt ſpoliationẽ, an obſtet petenti ſe reſtitui. dec. 2. nume. 3. de reſtitutio. ſpol. Biſig. 473

Renuntians liti & cauſæ poteſt cogi ad reſpondendum poſitionibus. dec. 4. de renun. nu. 12. in no. 55

Renunciatio beneficij reſeruati facta in manibus ordinarii obſtat agenti petitorio uel poſſeſſorio, quamuis Papa eandem renuntiationem non admittendo, poſſet renuntiantem in petitorio annullare. dec. 4. per tot. de renunt. in no. 53

Renuntiatio beneficij debet eſſe uoluntaria, aliàs non ualet. dec. 5. de renun. in no. 56

Renuntiatio expreſſa & tacita differunt. dec. 55. de officio deleg. in no. 76

Renuntiatio litis fieri debet coram proprio auditore cauſæ aliàs non ualet. dec. 3. de renun. nu. 3. in no. 52

Renuntiatio metu facta uenit reſcindenda. deci. 5. de renuntia. nu. 1. in no. 56

Renuntiatio primi beneficij ſecundi collationem præcedere debet. dec. 12. nu. 3. de re iudi. in no. 180

Renuntiatio ſpontanea licet non admiſſa, obſtat repetenti uel agenti petitorio ſeu poſſeſſorio. dec. 4. de renun. nu. 2. in no. 54

Renuntiatio tituli non ualet, niſi fiat in manibus ordinarij collatoris, aut uicecancellarij, uel alterius de ſpeciali mãdato papæ. dec. 3. de renun. nu. 3. in no. 53

Renuntiationem, ille recipit, qui poteſt ipſum renuntiantẽ inuitum deſtituere. dec. 7. de iudic. nu. 3. in no. 115

Renuntiare quilibet poteſt iuri ſuo. deci. 31. nu. 4. de ſent. & re iudi. in anti. 369

Renuntiari poteſt iuri ad rem. dec. 7. num. 3. de iure patro. in antiq. 438

Renuntiare poteſt ne quis ad boni uiri arbitrium recurrat. dec. 2. nu. 1. de arbit. in anti. 318

Renuntiatio beneficii non poteſt admitti per habentem poteſtatem conferendi tantùm. deciſio. 5. de renuntia. in antiq. 300

Renuntiatio ceſsionis bonorum an teneat cum iuramento. dec. 4. nu. 1. de renun. in antiq. 300

Renuntiatio facta poſt ſpoliationem non ualet. dec. 8. in prin. de renun. in antiq. 300

Renuntiatio petitionis reſtitutionis facta per iam ſpoliatũ ualet. dec. 3. nu. 1. de renun. in antiq. 300

Renuntiatio permutantium facta in fraudem expectantiũ ipſius expectantibus non nocebit. dec. 16. nu. 8. de rerum permu. in anti. 422

Renuntiatio ſpontanea beneficii nocet dicenti ſe ſpoliatũ. dec. 6. de renun. in antiq. 300

Renuntiatio ſymoniaca non nocet reſignanti. dec. 7. de renun. in anti. 300

Renuntiatur faciliùs beneficio quærendo quàm quæſito. dec. 14. nu. 4. de renunt. in anti. 302

Renuntians in manibus non habentis poteſtatem recipiendi reſignationem, licet perdat poſſeſsionem, non tamen perdit proprietatis ius reſpectu non habentium poteſtatem illum priuandi. dec. 3. nume. 2. de renun. Biſig. 461

Renuntians liti & cauſæ cenſetur etiam renuntiare iuri quod habet tam in cauſa prophana quàm ſpirituali. deci. 23. nu. 3. de ſent. & re iudi. 367

Renuntians non ſolùm perdit ius in proprietate, ſed etiam in poſſeſsione: imò faciliùs in poſſeſsione poſito, quod renuntiatio non teneret. deciſio. 5. num. 2. de reſtitu. ſpolia. Biſig. 473

Renuntiari poteſt quilibet iuri pro ſe introducto. dec. 5. nu. 3. de iureiur. Biſig. 478

Renuntiari poteſt per pactum iuri futuro, licet non per ſimplicem repudiationem. dec. 5. nume. 2. de iureiur. Biſig. 478

Renuntiatio beneficii reſeruati in manibus ordinarii per exemptum ab eius iuriſdictione non ualet. deci. 4. nu. 1. renuntia. Biſig. 462

Renuntiatio debet eſſe pura. dec. 6. num. 2. eiſdem tit. 462

Renuntiatio facta per permutantem ſub conditione, ſi patruo ſuo placuerit, an in caſu uoluntatis dicti pacti patrui, ualeat. dec. 6. nu. 5. ibidem. 462

Renuntiatio facta per iuramentum ſuper re minus licita:

tæ: duntamen iuramentum ſit obſeruabile abſque metu æternæ ſalutis, debet ſeruari. deciſio.1.num.4.de iureiurand.Biſig. 478
Renuntiatio ſimplicium beneficiorum an poſsit fieri in manibus collatoris inferioris epiſcopus, ut ipſe ſolus ſine epiſcopus poſsit admittere renuntiationem. dec. 5. de renun.Biſi. 462
Repræſaliæ quando concedantur.dec.3.de reſcrip.num.57. in nouis. 9
Reſcriptum dicitur eſſe commune. deciſi.47.nu. 2. de app. in antiq. 380
Reſcriptum ſecundum faciens mentionem de primo reuocat illud.dec.80.de reſcri.in antiq. 299
Reſcriptum ſurreptitium parte non opponente non uitiat proceſſum.dec.48.num.1.de reſcrip.in anti. 288
Reſcripta ubi multa eiuſdē tenoris impetrantur in una cauſa, quò ad effectum reputantur unum.dec.32.num.3.de præb.in antiq. 392
Reſcriptum ſurreptitium iuriſdictionem tribuit.dec.13.de offic.deleg.nu.3.in no.dec.60.de app. 76
Reſcriptum ſuper futuris appellationibus ſeu in cauſis impetrantium non ualet. deciſ. 2. de excep. nume. 2. in nouis. 271
Reſcripti impetratio non eſt actus iudicialis ſed extraiudicialis: dec.6.nu.2.de iudi.in no. 111
Reſcripti uerba ſæpe impropriantur in libello, ſine modo poſtea agendi. dec. 2. de alie. iudic. mutand. cauſ. fact. in nouis. 109
Reſcripto poteſt reus uti contra ipſum impetrato etiam inuito impetrante & etiam ſecundum aliquos ante præſentationem.dec.61.de appellat.num.1.in no. 315
Reſcriptum an cenſeatur extinctum altero collitigante mortuo.dec.10.ut lit.penden.in no. 127
Reſcriptum commune eſſe cenſetur. deci.7.in princip.de app.in no. 191
Reſcriptum contra legem quo caſu ſit ualidum.dec.32.de reſcrip.nu.2.in no. 34
Reſcriptum citius uitiatur ex falſa expreſsione quàm taciturnitate.ibi.nu.5.
Reſcriptum cū clauſulis generalibus an extendatur ad controuerſiam ortam poſt impetrationem.dec. 18.de reſcri. nu.2.in no. 20
Reſcriptum gratioſum per quod alteri præiudicium infertur non ualet niſi de primo mentionem faciat. deci.12. de re iudi.nu.2.in no. 179
Reſcriptum impetratum per clericum contra laicos abſque clauſ.& quoſdam alios non comprehendit religioſos nō nominatos in ipſo.dec.8. numero 1.de reſcr.in no. 25
Reſcriptum licet ſit ſurreptitium, tamen per illud datur iuriſdictio, cùm ope exceptionis ſit annullandum. dec.13. de offi.deleg.nu.2.in no. 75
Reſcriptum perſonale non tranſit ad alias perſonas quam in eo expreſſas.dec.10.numero 1.ut lit.pend.in no. 127
Reſcriptum potius in dubio interpretari debemus ut ualeat quàm pereat.deciſi.9.in fi.de cau.poſſeſſ. & proprieta.in no. 123
Reſcriptum primum ad hoc ut reuocetur per ſecundum eſt neceſſe quòd fiat mentio expreſſa de primo & de contentis in ipſo.dec.6.nu.2.de reſcrip. in no. 13
Reſcriptum ſine mandato ſpeciali impetratum eſt nullum. dec.61.de appel.nu.1.in nouis. 315
Reſcriptum impetratum ab excommunicato pro non excommunicatum, ſi impetrando non fuit oppoſitum de excommunicatione, ualet.deciſio.9.numero 4.de reſcri. Biſig. 459
Reſcriptum non redditur nullum ipſo iure per ſurreptionem, ſed ope exceptionis. dec. 2. numer. 4. de reb.eccleſ. non alienand.Biſig. 502
Reſcriptum non ſemper redditur ſurreptitium ob taciturnitatem eorum, quibus expreſsis conceſſum non fuiſſet.cau.35.dub.64.nu.3.Faſtol. 527
Reſcriptum ſecundum non faciens mentionem de primo ſurreptitio an ualeat.dec.xi.nu.1.de reſcrip.Biſig. 459
Reſeruatio papalis inficit titulum & poſſeſsionem.deciſ.3. de reſti.ſpol.num.1.in no. 133
Reſeruatio papæ afficit beneficium ſuper & de quo fit, & inficit totum quicquid diſponitur in contrarium. deci.1. de rerum permu.num.4. in no. 254
Reſeruatio ſpecialis aliquando eſt fortior generali.deciſ.3. de offi.leg.nu.2.in no. 79
Reſeruatiuus apprehendens poſſeſſorium beneficij per alium etiam iniuſtè occupati cadit in pœnam.c.eum qui. de præb.in ſext.dec.3.de reſti.ſpol.nu.2.in no. 135
Reſeruatiuus non poteſt propria authoritate poſſeſsionem beneficii per alium detenti apprehendere & detentatorem eijcere quantumcunque notoriè ius non habētem. dec.3.de reſti.ſpol.num.3.in no. 133
Reſeruatio an expiret per prouiſionem factam per papam ei qui extra curiam literis non expeditis moritur.dec.3. nu.1.de feriis.in antiq. 328
Reſeruatio beneficij per commendam non perpetuam ſubſequutam non expirat. dec.7.de elect.in antiq. 298
Reſeruatio beneficij obſtat agenti poſſeſſorio niſi ſit ſpoliatus lite pendente: quia tunc officio iudicis ſibi ſubuenitur.dec.xi.nu.1.de cauſ.poſſeſſ.& proprie.in anti. 331
Reſeruatio beneficiorum non uitiatur ex falſa demonſtratione ſi nominatim beneficia fuerant reſeruata: ſecus ſi generaliter: quia non teneret niſi ille in cuius perſona fuiſſet facta reſeruatio, beneficia teneret. deci.29.nu.3. de præb. in antiq. 391
Reſeruatio facta ad inſtantiam partis tanquam ambitioſa debet reſtringi: ſecus ſi fieret motu proprio. dec.8.num. 3.de elect.in anti. 299
Reſeruatio geminata in fauorem uniuſmet operari poteſt multos effectus.dec.32.nu.1.de præb.in antiq. 392
Reſeruatio papæ non impedit unionem faciendam per ordinarium: ſed ſuſpendit eius effectum durare tempore collationis factæ uigore reſeruationis. deci. 4.nu.1.de rebus eccleſ.non alien.in anti. 415
Reſeruatio papæ ſubſequens unionem factam ab ordinario impedit effectum unionis, licet de ea non fuerit facta mentio.eadem dec.nu.2.
Reſeruatio papæ obſtat agenti poſſeſſorio: quia afficit titulum & poſſeſsionem.deci.10. nu. 1.de cau.poſſ. & propriet.in anti. 330
Reſeruatio beneficij licet impediat collationem ipſius tamen non impedit reſignationem.deciſi.1. de rerum permu.nu.4.in no. 254
Reſeruatio papæ expirat per ſolam collationem etiam poſſeſsione non ſubſecuta.deciſio.24. nume. 1. de præbendis.in anti. 390
Reſeruatio ſpecialis per papam dicitur quando reſeruat aliquod beneficium collationi ſuæ, ſeu collationi ſedis apoſtolicæ. dec.28.nu.1. de præben.in antiq. 391
Reſeruatio ſimplex ſequens gratiam ſecundam, & præcedens acceptationem & prouiſionem an impedire potuerit in acceptando & ſibi prouidere faciendo.dec.53.nu. 12.de præb.in antiq. 395
Reſeruationis effectus eſt ligare inferiorum poteſtatem circa beneficium reſeruatum.dec.32.nu.2. ibid. 392
Reſeruationis exceptio eſt excluſoria poſſeſſorii ubi conſtaret de reſeruatione uel incontinenti poſſet probari de illa.dec.11.nu.2.de reſti.ſpol.in antiq. 334
Reſeruatio an expirat per commendam factam ad incertū tempus.dec.1.nu.4.de præben.Biſig. 489
Reſeruatio beneficiorum an dicatur ceſſare ubi qualitas propter quam fuit facta, deficit. cau. 18. dub. 53. num. 2. Faſtol. 524
Reſeruatio etiam perſonalis facit beneficium remanere in manibus papæ & ſucceſſorum donec de illo diſponatur. dec.

dec.9.nu.2.de præb.Biſig. 491
Reſeruatio inficit poſſeſsionem.dec.1.nu.6. reſti.de ſpoliz. Biſig. 472
Reſeruatio inficit titulum & poſſeſsionem.dec.5.nume.5. ut lite penden.nihil inno.Biſi. 476
Reſeruatio non expirat per commendam factam per papã. dec.1.nu.1.de præb.Biſi. 489
Reſeruatio papæ an ſufficienter probetur,ſi fuerit conſcripta per alterum de duobus deputatis ad ſcribendum reſeruationes.can.12.dub.3 2.nu.1.Faſſol. 517
Reſeruationes ſunt odioſæ & reſtringibiles.dec.1.nu.6. de præb.Biſi. 489
Reſidere debent clerici in beneficijs ſimplicibus remiſsiuè. dec.21.de reſcrip.nu.4.in no. 23
Reſignatio facienda eſt in manibus illius qui poteſt inuitũ deſtituere.dec.6.propè med.de rerum permu.in no. 257
Reſignatio beneficij facta pro liberando fratre de carceribus an teneat.dec.7.de renun.nu.1.in no. 57
Reſignans qui poſſedit per triennium poſt reſignationem ſi ſpolietur à reſignatario: non iuuatur alle.Lapi.89.dec.1. de renun.nu.15.in no. 51
Reſignans ſpoliatus reſtituitur ratione hic poſita.ibid.n.11.
Reſignatio amiſsionis bonorum cauſa facta quòd non ualeat.dec.7.de renun.in no. 57
Reſignatio beneficij, qualiter & in cuius manibus ſit fienda.dec.6.nu.1.de rerum permu.in no. 257
Reſignatio beneficij reſeruati etiam ex cauſa permutationis facta ueram uacationem inducit.dec.1.de rerum permu.nu.4.in no. 254
Reſignatio facta propter liberationem fratris de carceribus non ualet.dec.7.de renun.nu.1.in no. 258
Reſignatio quòd admitti non poſsit ab eo qui conferendi tantùm facultatem habet. dec.6. de renuntiatio. numero 1. in no. 56
Reſignans cum clauſula, & non aliter, nec alio modo, uel in manibus non ualentis eam admittere, retinet ius penes ſe.dec.1.de renun.nu.15.in no. 51
Reſignans cum reſeruatione loci & ſtali mortuo reſignatario ſedebit in priori loco.ibi.nu.16.
Reſignans in manibus habentis facultatem admiſſa uel nõ admiſſa reſignatione an amittat titulum & poſſeſsionem & de huiuſmodi reſignatione opponi per tertium. deci.4.eo.tit. 54
Reſignanti reſeruatis fructibus datur mandatum de manu tenendo.dec.1.de renun.nu.16.in no. 50
Reſignatarij capacitas requiritur à principio. dec.1. de renun.nu.15.in no. 50
Reſignatario quæritur ius ante acceptationem. ibidem. numero 12.
Reſignatio admitti non poteſt ab eo qui habet tantùm facultatem conferendi.dec.6.de renun.in no. 56
Reſignatio de beneficio reſeruato in manibus ordinarij tenet, licet ipſe non poſsit conferre: & ideò reſignans non repellitur ab agendo. decẽ. 4. de renuntia. numer. 4. in no. 54
Reſignatio beneficii reſeruati non poteſt admitti per ordinarium quando reſignans eſt ab eo exemptus.ibi.nu.7.
Reſignatio etiam non admiſſa obſtat beneficium repetenti.dec.4.de renun.in no. 54
Reſignatione facta propter liberationem fratris de carceribus uenit caſſanda.dec.7.de renun. in no. 57
Reſignatio facta metu Regis eſt nulla.dec.5.de renunt.nu. 3.in no. 56
Reſignatio facta reſeruata penſione & non aliter: ſi penſio à principio fuit nulla, non conualidatur etiam ſi reſignatarius poſteà penſionem ſoluat & extingat.deciſi.1.de renun.n.14.in no. 51
Reſignatio in articulo mortis, uel ſi domino meo placuerit, facta an ualeat.dec.5.de renun.nu.2.in no. 56
Reſignatio in manibus habentis facultatem conferendi & non admittendi reſignationem an ualeat.dec.4.nu.8.de de renun.in no. 55
Reſignatio iuris ad rem ualet facta in manibus notarij, & aliquando etiam ualet de iure in re.dec.3.de renunc.nu. 13.in no. 53
Reſignatio metu facta tenet,licet ueniat reſcindenda.dec. 5.de renunt.in no. 56
Reſignationis admiſsio non confert ius, licet admiſsio permutationis habeat uim collationis. dec.4. de renun. nu.5.in no. 55
Reſignationem beneficiorum admittunt Vicecancellarius & referendarij.dec.3.de renunt.nu 8.in no. 52
Reſignationem recipere iuriſdictionis eſt uoluntariæ.deci. 6.de rer.permu.nu.1.in no. 257
Reſignans beneficium etiam ex cauſa permutationis perdit poſſeſsionem beneficii reſignati.dec.2.num.1.de renuntiationi.in antiq. 299
Reſignans ex cauſa permutationis, ſi expellatur à poſſeſſione. non habebit interdictum reſtitutionis, ſi permutatio ſequatur. deciſ. 2. nume.3. de renuntiatio. in antiq. 300
Reſignatio beneficij facta ex cauſa permutationis non operatur ueram uacationem beneficii ſi permutatio non ſortiatur effectum.dec.9.de renun.in anti. 306
Reſignatio beneficii reſeruati etiam ex cauſa permutationis inducit ueram uacationem beneficii: licet pro collatione ſit recurrendum ad papam.ibid.dec.10. 305
Reſignatio ex cauſa permutationis facta in curia non inducit reſeruationem, ſi permutatio non ſortiatur effectum.dec.4.nu.1.de rerum permutatio.in anti. 420
Reſignatio facta per habentem beneficium in manibus ſolius notarii, non tenet.dec 8.nu.1.de renun.in anti. 306
Reſignatio facta per metum eſt ipſo iure nulla. deci. 2. nu. 1. de his quæ ui metus cauſ.fi.in antiq. 317
Reſignatio quæ fit ex cauſa permutationis quòd implicitam habeat & tacitam conditionem.deci.16.nu.3.de rerum permu.in anti. 422
Reſignatio ubi non tenet ſi ſuperior intra ſex menſes non conferat, uel renuntiantes ad beneficium non compellat redire poteſtas conferendi deuoluitur ad ſuperiorẽ.dec. 8.nu.de renun.in anti. 300
Reſignationes admittere non poteſt qui inuitum deſtituere non poteſt.dec.13.nu.1.de renun.in antiq. 301
Reſignantes ex cauſa permutationis ante ſecutam ſeu perfectam permutationem per ordinarium an perdant ipſorum poſſeſsionem. deci. 16. nume.1. de rerum permu.in anti. 422
Reſignantes ex cauſa permutationis opus habent noua collatione,ſi non ſequatur permutatio. ead. dec.nu.6.
Reſtitutio non datur etiam ſi conſtet de iniuſtitia ſententiarum,niſi quis iuſtificet titulum ſuum. dec.7.de reſtit. in integr.nu.5.in no. 107
Reſtitutio non niſi cum læſione datur. dec.5.de reſti. in integ.nu.1.in no. 103
Reſtitutio petenda eſt nedum aduerſus probationes omiſſas:ſed etiam aduerſus ſententias.deci.2.de reſtitu.in integr.nu.4.in no. 104
Reſtitutionem petenti aduerſus tres ſententias latas pro poſſeſſore non præſtatur cautio pro expenſis à uictore. deci.6.de reſti.in integ.in no. 106
Reſtitutio quando incidenter uel principaliter dicatur peti & quæ ſit differentia. dec. 3. de in integ.reſtitu.num. 2.in nouis. 105
Reſtitutio quando petitur ab habente adminiſtrationem uel non, differentia. deci. 6. de reſtitutio. in integrum. nu.3.in no. 107
Reſtitutio ubi per uiam principalis petitionis petitur, requiritur conteſtatio litis: ſecus ſi incidenter ſuper occurſis in iudicio: quia tunc non proceditur ordine.dec.3.de reſti.in integ.in nouis. 105

Reſtitutioni aduerſus ſententiam locum noo eſſe ubi appellationi locus ſit. dec.34.de appel.nu.1.in no. 202
Reſtitutio liberi hominis niſi titulus probetur, denegatur. dec.2.nu.2.de reſti.ſpol.io no. 132
Reſtitutio non datur poſt quadriennium.dec.2.de reſtit.in integ.nu.5.in no. 104
Reſtitutio non datur pro eo qui allegat, quòd procurator ſubſtitutus monitus ad acceptandum uel refutandum non comparuit. decíſ. 5. de reſtitut.in integr. nume. 2. in nouis. 106
Reſtitutio non datur ex eo quod procurator receſſerit nõ dimiſſo ſubſtituto acceptante.ibid.nu.2.
Reſtitutio datur etiam non refectis expenſis quando quis non fuit perſonaliter citatus. ſecus tamen, &c.deci. 5.de reſti.in integ.nu.3.in no. 106
Reſtitutio datur etiam poſt quadriennium probato impedimento, dec.2.de reſti.in integr.nu.6.in no. 104
Reſtitutio in cauſa matrimoniali non datur niſi doct. de titulo.dec.12.nu.1.de reſti.ſpo.in no. 131
Reſtitutio in criminalibus denegatur.dec.2.de ſequeſt.poſ. & fruct.in no. 152
Reſtitutio in integrum petitur diuerſis modis.dec.7.de reſti.in integr.nu.1.in no. 107
Reſtitutio in integrum aduerſus tres ſententias diffinitiuas quadriennio præſcribitur computando à die ſententiæ ultimæ: & quid ſi petatur aduerſus probationes omiſſas in prima inſtantia.dec.2.de reſti.in integ.in no. 104
Reſtitutio in integrum propter lapſum fatalium an requirat litis conteſtationem: & quid ſi ſuper reſtitutione officium iudicis principaliter intentetur.ibid.dec.3. 105
Reſtitutionem petens per litis conteſtationem uidetur habilitatus ad rem petendam. deciſi.7. nu.3. de reſtit.in integr.in no. 507
Reſtitutionem petens quando teneatur cauere.ibidem.deci.6.num. 1. 106
Reſtitutus aduerſus tres ſententias debet ante omnia ſoluere expenſas. deciſi. 1.de reſtitutio. in integr. nume. 4. in nouis. 104
Reſtitutus quis uidetur ſi poſt impetratam & præſentatam commiſsionem iudex procedat ad ulteriora. dec.7.de reſti.in integ.nu.4.in no. 107
Reſtituitur quis contra ſententiam, licet in commiſsione pro ſe impetrata plura narrata ſint falſa: quia ſufficit unum ex ipſis eſſe uerum. dec.30. numer. 2. de reſcrip. in antiq. 281
Reſtitutio ad appellandum non requirit litis conteſtationem, nec alium iuris ordinem. deciſio. 6. num.1.de litis conteſta.in antiq. 316
Reſtitutio ad appellandum datur ex modica præſumptione.dec.30.nu.5.de reſcrip.in antiq. 281
Reſtitutio ad gratiam extinctam non præiudicat ei qui interim aliam gratiam impetrauit.dec.48.num. 1. de conceſ. præb.in antiq. 408
Reſtitutio aduerſus lapſus fatalium dicitur incidenter peti, nec requiritur litis conteſtatio.dec.2.nu.1.de reſt.in integ.in antiq. 318
Reſtitutio aduerſus tres ſententias conformes non conceditur niſi conſtito prius de illarum iniuſtitia.ibidem. deciſ.5.nu.1. 318
Reſtitutio an poſsit agi pro cadauere amoto. dec.5.nu.1.de cau.poſſ.& propr.in antiq. 328
Reſtitutio hoſpitalario uel ſimilibus ſpoliatis non datur quando crimen tangit adminiſtrationem, propter quod fuit amotus. deciſio. 6. numero 1. de reſtitut. ſpoliato. in antiq. 333
Reſtitutio in integrum aduerſus lapſus fatalium dicitur incidenter peti, & propterea non requiritur in ea conteſtatio litis. deciſi. 3. nume. 1. de reſtitutio. in integrum in antiq. 318
Reſtitutus ad appellandum die reſtitutionis infra decendium debet appellare. deciſio.62.de appellat. numer. 2. in nouis. 216
Reſtitutio ad appellandum à diffinitiua quæ tranſiuit in rem iudicatam non petitur per excommunicatum, niſi in cauſa matrimoniali, & beneficiali. deciſi. 7. de excep. in nouis. 174
Reſtitutio ad appellandum non requirit litis conteſtationem. dec. 4.de reſtitutio.in integr.in no. 506
Reſtitutionem ad appellandum petens à ſententia diffinitiua quæ aliàs tranſiuit in rem iudicatam debet probare ultra impedimenta aliquid de iure ſuo, & læſione. deci. 5.de excep.in no. 172
Reſtitutio ad appellandum coram iudice ad quem & non à quo petenda eſt.deci. 2. circa finem. de dolo & contuma.in no. 142
Reſtitutio aduerſus fatalia incidenter & non principaliter petitur.dec.3.de reſti.in integr. in no. 15
Reſtitutio aduerſus quadriennium datur propter ignorantiam & poſt quadraginta annos.dec. 2.de reſti.in integr. nu.7.in no. 504
Reſtitutio aduerſus ſententiam non conceditur quandiu quis appellare poteſt. deciſion. 34. nume. 1. de appella. in nouis. 202
Reſtitutio aduerſus tres ſententias conformes non eſt danda, niſi prius conſtet de iniuſtitia alicuius earundem. deciſione. 1.de reſtitution.in integrum nu. 2.in no. 103
Reſtitutio aduerſus tres ſententias non datur niſi doceatur de noua cauſa propter quam, &c.ibi.nu. 2.
Reſtitui non debet qui in termino ad dandum obiectus nihil deduxit.dec.2.nu.4.de exceptio. Biſi. 479
Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium an dicatur incidenter peti.dec.1.nu.1. de reſtitu.in integr. Biſi. 468
Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium obtenta ſufficit abſq; reſtitutione aduerſus ſententiam latam ſuper deſertione ead.dec.nu.3.Biſi. 468
Reſtitutio peti non poteſt pro monaſterio uel eccleſia quæ nondum ſunt.dec. 1.num. 2.de teſtamen. Biſig. 505
Retractari non debet quod eſt factum legitimè. dec.58.de appel.nu.5.in no. 214
Reuocatio procuratoris quando intimanda & quomodo, deci. 2.de proc.nu.2.in no. 82
Reuocatio generalis procuratorum tacita non niſi ad ſpecies expreſsis ſimiles extenditur.dec.18.de procura. nu. 1.in no. 89
Reus citatus ad quæ teneatur. deciſi. 14. de dolo & contu. nu.3.in no. 146
Reus, & poſſeſſor de cuius non iure conſtat contra reſeruationem tam in perſonam quàm in gratiam poteſt dare obiectus ad effectum abſolutionis reportandæ, non autem adiudicationis.deciſio. 4. numer. 1. de re iudi in nouis. 177
Reus etiam in beneficialibus actore non probante abſoluitur ab eius impetitione. dec. 1.num. 2. ut lite pend. nihil innouet.Biſi. 476
Reo ſufficit quod uincat per non ius actoris, etiam ſi non conſtet de iure ſuo. deciſio. 2. numero. 2. de exceptio. Biſig. 479
Reus liti & cauſæ & beneficio renuntians, quod poſſeſſionem dimittere teneatur. deci.1.de renuncia. numero 1.in nouis. 50
Reus non eſt à poſſeſsione ſua expellendus: ſed potius ab impetitione actoris abſoluendus, ubi de non iure actoris conſtat. licet rem nullum ius habeat. deci. 4.de re iudica. in no. 177
Reo citato non ueniente in termino nec actore ſi poſtmodum actor compareat. quod procedi poſsit contra reum ſine noua citatione. deciſi.14. de dolo. & contuma.nu. 1.in nouis. 146
Reo comparente & non actore quæ remedia.ibid.nu. 2. 7
Reo in cauſa prophana dantur quadraginta dies, actori triginta

ginta ad ponendum & articulandum. dec. 2. nu.4.de ſe queſt.poſſeſ.& fruct.in no. 152
Reorum eſt fugere, actorum inſtare.ibid.
Reus actore non comparente ab inſtantia iudicij cum expenſis abſoluendus eſt, ſi hoc petat. deciſi. 3. de dolo & contuma.nu.1.in no. 143
Reus non abſoluitur ab inſtantia iudicij, niſi citato ad hoc actore.dec.7.nu.4.de uerb.ſigni.in anti. 455
Rigor iuris ea rationabili cauſa ſæpe omittitur.dec.1.num. 4.de biga.in no. 62
Rigor iuris ſcriptus æquitati præfertur. deci. 1. de rerum permu. nu.6.in no. 255
Rigor iuris nõ ſeruatur quando fit diſpoſitio circa pias cauſas: ſecus ſi circa prophanas.dec.1.nu.2.de do.in ant. 424

De litera S.

SAeculares quandiu inueniri poſſunt, non ſunt ponendi regulare: in eccleſiis ſæcularibus.cau.36.dub.65.nume.7.Faſtol. 528
Scientia certa Principis an proprio motu in litteris non expreſſo uitium ſurreptionis excludit. deciſi.6.de præben. nu.1.in no. 224
Scientia publica facit probationem liquidiſsimam.dec.19. nu.4.de dolo & contuma.in no. 150
Scientia certa principis idem operatur, quod clauſula non obſtante.ibidem.
Scienti cauſam in qua prætendit ſe intereſſe habere inter aliquos agitari: ſi ſe non opponat, ſibi paratur præiudicium.deci.2.nu.2.de reſcrip. Biſi. 456
Scriptura non eſt de ſubſtantia gratiæ.dec.87.numer.3.de reſcrip.in anti. 291
Scripturam eſſe de eſſentia legis dicere non eſt peccatum. dec.1.de conſtitu.nu.2.in no. 1
Scriptura authentica in aliquo libello mentionata ante litis conteſtationem eſt edenda: deciſi. 2. numer. 1: de prob.in no. 157
Senes uidelicet octogenarii ualetudinarij à perſonali comparitione excuſantur.dec.9.de iudi.in no. 112
Sententia reſtitutionis non fertur niſi probato uel exhibito titulo colorato. dec.7.nu.3.de proba. in no. 159
Sententia reuocatoria attentatorum uim diffinitiuæ habet. dec.1.ut lit.pend.nu.1.in nouis. 124
Sententia ſuper attentatis quando dicatur uim diffinitiuæ habere.dec.1.ut lit.pend.nu.3.in no. 125
Sententia ſuper attentatis eſt executioni demandanda antequam de principali cognoſcatur. deciſio. 5. in fin. de dol. & contuma.in no. 143
Sententia ſuper attentatis habet uim diffinitiuæ: & ideo cle.appellanti, non uendicat ſibi locum in ea.dec.xi. de de appel.in no. 192
Sententia ſuper deſertione appellationis à diffinitiua uel peremptoria exceptione habet uim diffinitiuæ: ſecus ab interlocutoria.deci.21.de re iudi.in no. 184
Sententia ſuper nullitate proceſſus lata uim diffinitiuæ habet.dec.5.de litis conteſt.nu.1.in no. 117
Sententia ſuper proprietate an tollat etiam poſſeſsionem. dec.3.de reſti.ſpol.in no. 133
Sententia ualet ſuper iure ſuperuenienti.dec.18.de reſcrip. nume.6.in no. 20
Sententia ultima finem imponit liti, & ſuccedit loco primæ.dec.2.de reſtitu.in integr.in no. 104
Sententiæ executionem nullitatis exceptione etiam ſi in rem iudicatam tranſierit, impedit. deci.3.de exceptio num.1.in no. 171
Sententiæ executionem ſi contra excipiatur de nullitate proceſſus cui probandi onus incumbit.deci.9.de proba. nume.1.in no. 160
Sententiæ uerba in cuius perſona ſint concipienda. dec. 2. in fin.de procur.in no. 83
Sententiam qui reportauit in poſſeſsorio cum fructibus: ſi in petitorio ſuccumbat, à quo tempore fructus ſint reſtituendi.dec.18.de re iudi.nu.1.in no. 182
Sententiæ tres conformes in poſſeſſorio ante ingreſſum petitorij ſunt plenè executioni mandandæ. deciſi. 10. circa medium.de cauſa poſſeſsio. & proprie.in no. 123
Sententiæ tres latæ ſuper attentatis ſunt ante omnia executioni mandandæ antequam ueniatur ad negotium principale.dec.2.de re iudi.in no. 177
Sententia an poſsit ferri contra illum qui tempore litis conteſtatæ non poſsidebat.cauſ.30. dub.57.num.1.Faſt. 529
Sententia debet eſſe conformis libello.cauſ.10.dub.30.numer.1.Faſtol. 516
Sententia interlocutoria de neceſsitate non eſt ferenda in ſcriptis: ſed ſufficit quod ſcribatur in actis.dec.1.num.3. de ſenten.& re iudi.Biſi. 480
Sententia lata per duos arbitros an ualeat, ubi compromiſſum factum fuit in tres uel duos, & in procedendo omnes adhibiti fuerunt.deci.2.de arbi.Biſig. 468
Sententia lata ſuper petitorio per iudicem ad quem ſuper poſſeſſorio aditum, non ualet: licet coram iudice à quo à principio actum fuiſſet utrobique.dec. 2.nu.1.de cau. poſſeſ.& proprie. Biſi. 472
Sententia lata ex falſa cauſa niſi habeat errorem iuris expreſſum, ipſo iure tenet. dec.2. num. 2. de ſeq. poſſ. & fruct. Biſi. 476
Sententia ſuper attentatis dicitur interlocutoria.dec.1.nu. 3.de offi.iud.in antiq. 310
Sententia ſuper deſertione appellationis eſt interlocutoria habens tamen uim diffinitiuæ. dec. 42. nu.2.de appella. in antiq. 369
Sententiæ executioni intereſſatus opponere ſe poteſt. dec. 2.nu.1.de ſenten. & re iudi.in anti. 363
Sententia lata in confeſſum quæ non poteſt ualere ut ſententia, ualet ut præceptũ. dec. 3. nu.1.de confeſſis. Biſ. 476
Sententia non redditur nulla propter falſitatem cauſæ, niſi per dolum eſſet lata.dec.2.nu.15: 16. & 17.de rebus eccleſ.non alie.Biſig. 502
Sententia ſuper deſertione appellationis dicitur interlocutoria: & ideò appellans docto de diligentia poterit reponi.dec.22.nu.2.de appel. Biſig. 487
Sententia ab inſtantia iudicij dicitur interlocutoria. dec.3. de dolo & contu.nu.2.in no. 143
Sententia abſolutoria pro abſente ferri poteſt. deci. 10. de procu.in no. 86
Sententia abſolutoria ſed non adiudicatoria ferri poteſt pro reo excommunicato abſente, & per procuratorem ſe defendente.dec.7.de re iudi.in no. 178
Sententia à non ſuo iudice notoriè lata, uel quæ continet intollerabilem errorem ſine difficultate & ordine eſt relaxanda, etiam ſi error uel iniquitas colligi poſsit ex actis.dec.5.nu.3.de lit.conteſt.in no. 117
Sententia debet eſſe certa, & clara.dec.4.num.2. de reſtitu. ſpol.in no. 135
Sententia diffinitiua non niſi partibus ad ipſam audiendam peremptoriè citatis, ualet.dec.17. de re iudi. nu. 2. in nouis. 182
Sententia diffinitiua non poteſt contra non citatum non confeſſum aut non conuictum promulgari. deciſ. 17. de dolo & contu.nu.2.in no. 148
Sententia diffinitiua uel habens uim diffinitiuæ lata contra citatum ad audiendum uoluntatem domini auditoris, non ualet.dec.17.de re iu.in no. 182
Sententia diffinitiua proferri debet in ſcriptis quæ probari poteſt per teſtes.dec.19. 183
Sententia eſt actus iuris ciuilis.dec.3.de reſtitu.ſpol. num. 7.in no. 133
Sententia excommunicationis ex falſa cauſa lata etiam iuris ordine non ſeruato ſicuti ualet, ita & abſolutio. dec. 7.de ſenten.excommu.nu.1.in no. 272

Sententia

Sententia habens uim diffinitiuæ regulatur ſecundum taxationẽ uti diffinitiua.dec.5.de dolo & contu.in no. 143

Sententia in acceſſorijs generalis ferri poteſt, quæ coram executore poſtea uenit declaranda.deciſ.4.de reſtitutio. ſpoliato.in no. 135

Sententia in cauſa beneficiali non trãſit in rem iudicatam, quin docto de errore reuocari non poſſit, ſicut in cauſa matrimoniali.dec.16.circa fin.de re iudi.in no. 182

Sententia in cauſa matrimoniali non tranſit in rem iudicatam,& in ipſa exuberat officium iudicis.deci.7. in fin.de exceptio.in no. 174

Sentẽtia in inuirũ fertur.dec.3.in fin.de reſt.ſpo.in no. 134

Sententia inter alios lata regulariter poſſeſſori non præiudicat.dec.14.de probatio.in no. 163

Sententia interlocutoria uim diffinitiuæ habẽs non regulatur ſecundum terminos cle. appellanti.ſecus quoad effectum.c.cordi.dec.2.ut lit.pend.nu.2.in no. 225

Sentẽtia interlocutoria parte abſente lata etiam non contumace ualida eſt.dec.8.nu.2.de teſtib.in no. 165

Sententia interlocutoria ſuper perẽptorijs exceptionibus lata habet certas ſuas executiones & effectus magnos. dec.21.circa fin.de re iudic.in no. 184

Sentẽtia interlocutoria lata parte non uocata licet ſit iniuſta ſi ab ea non extiterit appellatum, ualebit & tenebit. dec.22.de re iudica.in no. 184

Sententia iuris non minus efficaciæ eſt quàm ſententia hominis:& agenti etiam poſſeſſorio obſtat utraq; . deciſ.3. de reſtit.ſpolia.nu.6.in no. 134

Sententia iuris in quo differt à ſententia hominis.ibid.

Sententia lata cum primo procuratore reuocato per conſtitutionem alterius,ſi reuocatio ad notitiã ipſius,uel iudicis peruenerit,eſt nulla.dec.2.de procur.nu.1.in no. 82

Sententia lata contra penſionarium infra triginta dies poſt lapſum terminum eſt nulla.deci.2.de reſcript.num.24.in nouis. 7

Sententia lata contra electores præiudicat electo.dec.2.de electio.nume.3.in no. 46

Sententia lata ſuper deſertione nulla eſt.dec.22.de re iudi. num.1.in no. 184

Sententia lata cõtra non legitimè citatum eſt ipſo iure nulla.dec.23.de re iudicat.in no. 184

Sententia lata inter duos litigantes an & quãdo tertio poſſidenti præiudicet.dec.14.de re iudicat.in no. 182

Sententia lata per iudicem à quo poſt appellationẽ interpoſitam coram iudice ad quem non reuocatur per uiam attẽtati ſub prætextu inhibitionis primi iudicis ad quẽ per ipſum reuocata;ſed à futuro euentu pendebit.deci. 65.de appellat.in no. 220

Sententia poteſt cõfirmari quando in ea eſt defectus & nõ in proceſſu.dec.3.de reſcrip.nu.38.in no. 8

Sententia præiudicat tertio ſcienti & non appellanti.deciſ. 34.de procura.in no. 97

Sententia pro ſpoliato lata ſuper poſſeſſorio antequã procedatur in petitorio eſt plenè executioni mandanda,ſecus ſi ſit lata pro ſpoliante.dec. 1. de reſtitutio. ſpoliato. num. 1.in no. 131

Sententia quæ ex nouis actis reuocatur, an excuſet à condemnatione expenſarum factarum in ſecunda inſtantiã, & quid ſi ea eiſdem. deciſio. 10. de dolo & contumacia. in nouis. 145

Sententia quomodo ſit concipienda contra defenſorem admiſſum pro inquiſito citato per ædictum, ut ſit per inquiſitionem &c.beneficio priuetur.dec.35.nu.8.de procurato.in no. 94

Sententia rei iudicatæ nomen ſiue effectum non habet,niſi à competenti iudice lata ſit.deciſ.6.de exceptio.num. 2.in no. 173

Sententia abſolutoria tantùm ab impetitione quæ tranſiuit in rem iudicatam non obſtat, quin mortuo eo pro quo lata fuit, debeat admitti ille contra quem lata fuit ad proſequendum ius ſuum ſuper beneficio ſuper quo fuerat res iudicata.deciſ.17.num.1.de ſenten. & re iudi. in antiq. 366

Sententia abſolutoria ab impetitione poteſt fieri ex diuerſis cauſis, nec obſtabit ſi in ea non fuerit impoſitum perpetuum ſilentium.ibid.num. 2.

Sententia abſolutoria nullum ius adiudicat actori.ibidem. num.3.

Sententia diffinitiua lata per falſas cauſas tranſit in rem iudicatam,ſecus in interlocutoria.dec.16.nu.1.ibid.

Sententia diffinitiua ubi concluſum eſt in cauſa, poteſt ferri in uacationibus,non autem interlocutoria. dec.2.nu. 1.de fer.in antiq. 328

Sententia diffinitiua uel interlocutoria etiam lata ex falſa cauſa niſi habeat errorem iuris expreſſum ipſo iure tenet:licet ope exceptionis reuocari poſſit. deciſ.1. nu.2. de ſequeſt.poſſeſſ.& fruct.in antiq. 343

Sententia incerta in acceſſorijs ferri poteſt.dec.2.nu.1.de pœnis.in antiq. 449

Sententia inter alios lata inducit præſumptionem.deciſ.4. nu.2.de ſentent.& re iudi.in antiq. 363

Sententia iudicis ualet ubi factum erat notorium, licet iudici non conſtaret.dec.12.nu.1.de fide inſtru.in anti. 358

Sententia lata nõ ſeruato termino ad producẽdum omnia, eſt nulla.dec.31.nu.1.de iudi.in antiq. 324

Sententia lata non publicatis teſtibus non uitiatur niſi fuerit appellatum à nõ publicatione.dec.2.nu.1. de ſenten. & re iudi.in antiq. 363

Sententia lata ſuper attentatis an dicatur interlocutoria ſi feratur iuris ordinẽ ſeruato.dec.10.num.1. de ſenten. & re iudi.in antiq. 364

Sententia lata ſuper poſſeſſorio dicitur diffinitiua.ibid.numero 4.

Sententia lata contra pupillum nocet ſubſtituto eius uulgari uel cohæredi ad quem pupillo abſtinente ab hæreditate peruenit hæreditas.dec.17.num.4.ibid. 466

Sententia lata in cauſa beneficiali tranſit in rem iudicatam inter eaſdem perſonas; quo uerò ad iudicem ſecus.ibid. nu.5.& 6.

Sententia lata in confeſſum ante litem conteſtatam, quæ non poteſt ualere ut ſententia, ualet ut præceptum.ibid. deciſ.18.nu.1. 166

Sententia lata ſuper attentatis eſt interlocutoria.deciſ.85. num.1.de appellat.in antiq. 386

Sententia licet non poſſit ferri in abſentem non contumacem, tamen præceptum ſeu decretum benè poteſt.dec. 4.nu.2.de iureiur.in antiq. 359

Sententia nulla per ſecundum confirmata non poteſt ulterius allegari nulla.dec.6.num.1.de ſenten.& re iudica.in antiq. 364

Sentẽtia per falſas allegationes & cauſas lata,eſt nulla.dec. 27.nu.1.de ſenten.& re iudi.in antiq. 368

Sententia quæ fertur ſuper his quæ incidunt uel emergunt pendente lite dicitur interlocutoria.deci.10.nume.2 de ſenten.& re iudi.in antiq. 364

Sententia quòd conformis libello eſſe debeat.deci.1.de arbitr.in antiq. 318

Separatorum ſeparata ratio eſſe debet.dec.16.235.de præben.nu.2.in no.& cauſ 6.dub.21.nu.2.Fallo. 514

Sequeſter durante ſequeſtro poteſt eligere & præſentare. deciſ.5.de elect.in antiq. 298

Sequeſtrum decretum poſt ſententiam diffinitiuam inter alios colitigantes latam, an impedire poſſit tertius inter eſſe ſuum deducens.deciſ.11.numer.1.de ſentent.& re iudic.in antiq. 364

Sequeſtrum in uim ſententiæ nullæ decretum an ſi quis uiolauerit teneatur pœnis de quibus in clem.ad compeſcendas.deciſ.2.num.1.de ſequeſt.poſſ.& fruct.Biſi. 476

Sequeſtrum debet relaxari antequam procedatur ad executionem.deciſ.3.de reſcript.num.54. in nouis. 9

Sequeſtrum non datur contra poſſeſſorem, ſi ſententia pro petitore eſt lata. deciſio. 4. de ſequeſtra. poſſeſsio. & fruct. in no. 154

Sequeſtrum uiolans licet admittat ius ſuum, illud ius non quæritur aduerſario. deciſio. 3. de reſcript. numer. 10. in nouis. 69

Seruus hæres inſtitutus non dicitur maioris æſtimationis quàm priùs: nec propterea dominus effectus eſt locupletior. deci. 26. de præben. nu. 1. in no. 234

Sigillum ad cauſas non facit fidem in alijs. deciſ. 12. de procura. nume. 2. in no. 87

Sigillum authenticum quod dicatur. ibid. in fin.

Sigillum Epiſcopi ex generali conſuetudine reputatur authenticum. deci. 1. de probat. nume. 1. in no. 157

Sigillum quando dicatur authenticum. deciſio. 12. de procurat. nu. 2. in no. 87

Sigillum ſolùm probat in his quibus non inſertur perpetuum præiudicium. deciſio. 15. numer. 2. de procurato. in antiq. 314

Signatura ſufficit ſi dicat ſummariè procedat ut poſsit etiã procedi ſimpliciter & de plano. dec. 28. de reſcri. i no. 31

Signatura per fiat in genere præfertur ſignaturæ per conceſſum in ſpecie. ibid. nume. 7.

Signatura reſtringit latè petita niſi corrigatur per regentem. deci. 9. de reſcript. nu. 5. in no. 16

Signatura commisſionis de ſummariè producendo, ſi dicat audiat ſummariè, &c. & nihil ſit deletum omnia petita in ea uidentur conceſſa. deciſi. 1. & 2. de reſcript. in antiquis. 277

Signatura commisſionis ſi habet audiat ſummariè, &c. ſub illo, &c. alia uidetur conceſſa quæ petuntur quò ad ſummarium proceſſum. deciſio. 23. numer. 1. de reſcript. in antiq. 280

Signatura habens quòd abſque obſeruatione terminorum, ſacri palatij procedatur non operatur ut auditor aliquid quò ad probationem partium tangere posſit, licet in totum non teneatur ſeruare requiſita ad ordinem iuris. ibidem numer. 2.

Signatura quæ habet, audiat, &c. & procedat ſummariè. &c. cenſetur conceſſus proceſſus ſummarius præpetitus: ſecus ſi habeat tantum, audiat talis, & iuſtitiam faciat. dec. 10. nu. 1. de reſcript. in antiq. 278

Signatura ſi habeat, audiat A. & ſummariè procedat, &c. auditor poterit procedere ſummariè in cauſa ut petitum ut eſt extenſione illius, &c. ibid. nu. 2.

Signatura ſi habeat, cognoſcat ſummariè &c. cenſetur conceſſus proceſſus ſummarius ſimpliciter & de plano & ſine ſtrepitu & figura iudicij. deciſio. 82. de reſcrip. in antiq. 291

Significatio quoties ſumitur ex uniuerſo ſi aliud falſum eſt, totam orationem falſam efficit. cau. 15. dubi. 35. nu. 3. Faſtol. 518

Symoniam opponere non poteſt notarius de inſtrumento ſymoniaco rogatus. deciſ. 4. de renun. nu. 17. in no. 56

Simulationis cauſæ ſunt tres ſpecies. deciſi. 1. de donatio. nu. 5. in no. 259

Syndicus uniuerſitatis non poteſt agere uel conueniri pro iuribus ſingulorum de uniuerſitate. dec. 1. nu. 3. de dolo & contu. Biſig. 475

Sollicitator in cauſa per dominum miſſus non poteſt eſſe teſtis, ſecus ſi per procuratorem. deciſi. 12. de teſtibus. in nouis. 166

Solutio facta putatiuo prælato an & quando ſoluentem liberet. deci. 1. de reſti. ſpol. nu. 6. in no. 131

Solutio ubi fieri certo termino & loco debet an posſit procedi in eo loco contra non ſoluentem tanquam contra latitantem. deci. 1. de dolo & contu. in no. 141

Solutio continuata per triennium facit præſumi retro debitum ſolutum. deciſio. 3. de locat. & conduc. in no. 254

Soluens nomine alieno præſumitur habere mandatum ad ſoluendum. deciſio. 2. de cauſa poſſeſſ. & proprieta. in antiq. 329

Solui an debeat curſoribus pro interrogatorijs iudicis in remiſſoria ex parte rei. deci. 34. nume. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq. 355

Species extracta de ſuo genere amplius non includitur ſub ipſo. deci. 13. ut lit. pend. nu. 1. in no. 129

Specificatio articulorum quid importet. deci. 11. de reſcri. nu. 5. in no. 17

Specificari debent bona ablata ante ſententiam & ſtatur iuramento probata uiolentia. deciſion. 1. de his quæ ui. in nouis. 103

Specificari debent crimina contra teſtes oppoſita: licet non ueniant pœna ordinaria puniendi. deciſ. 1. numer. 3. de iniu. & dam. dat. in antiq. 448

Spes firma ubi adeſt ex cauſa præcedenti de certo effectu certam conſequentiam neceſſariam habente proximè producendo, habetur idem effectus ac ſi tempore cauſæ ſuiſſet productus. deci. 21. nu. 4. de præb. in no. 230

Spes radicata in aliquo iure de præſenti competenti eſt attendenda in gratia principis ad effectum ut dicatur præiudicium iuri tertij afferri. ibid. nu. 5.

Spes attenditur: quia quod eſt in ſpe, quaſi indubitatum cenſetur in actu. deci. 11. nu. 3. de iure pat. in antiq. 441

Spiritualia æſtimationem ſiue intereſſe nõ capiunt. deci. 6. n. 1. de procu. 84. & dec. 2. circa ſi. de cõceſ. præb. ĩ no. 258

Spoliator an admittatur ad cedendum bonis. deci. 30. nu. 1. de ſcut. & re iudi. in antiq. 368

Spoliator doloſus non auditur ſuper petitorio antequam ſpoliatus plenè fuerit reſtitutus, etiam ſi uellet bonis cedere. dec. 22. nu. 1. de reſtit. ſpo. in antiq. 337

Spoliator uiolentus & intruſus cum titulo reprobato condemnandus eſt etiam in fructibus qui percipi potuerunt: ſecus ſi ageretur contra alium poſſeſſorem ad quem peruenit res cum titulo colorato. dec 10. nu. 1. de reſti. ſpo. in antiq. 333

Spoliatus beneficio quod propter extrauag. execrabilis retinere non poterat, non reſtituitur. deci. 15. nu. 1. de reſti. ſpol. in antiq. 334

Spoliatus debet reſtitui cum fructibus perceptis & quę percipi potuerunt, niſi ſpoliator habuiſſet aliquam cauſam rationabilẽ. deci. 25. nu. 1. de reſti. ſpo. in antiq. 337

Spoliatus debet probare ſe habuiſſe poſſesſionem ab eo qui authoritatem habebat inſtituendi. deciſi. 5. nu. 1. de reſtitu. ſpol. in antiq. 332

Spoliator niſi probatum fuerit uiolentiam intuliſſe uenit condemnandus in fructibus à tempore ſpoliationis. deciſio. 10. de reſtitutione ſpoliatorum. numero. 1. in nouis. 136

Spoliator non dicitur qui poſſesſionem ſuam continuat. deci. 11. in ſi. nu. 3. ibid.

Spoliationis exceptio non repellit aliquem ab agendo, niſi ſpoliantem, mandantem uel ratum habentem. dec. 10. de reſtitu. ſpolia. nu. 1. in no. 140

Spoliationis exceptio facta à tertio obſtat agenti petitorio ibidem.

Spoliationis exceptio rerum priuatarum an obſtat ſpoliato. ibidem.

Spoliationis exceptio factæ à tertio an posſit opponi executioni. ibidem. in fin.

Spoliatus agens interdicto unde ui tenetur docere de titulo ne detur uitioſus ingreſſus. dec. 2. de reſtitu. ſpoliato. in no. 132

Spoliatus agens poſſeſſorio ad præbendam non tenetur probare fundum ex cuius poſſesſione dicit ſe apprehendiſſe poſſesſionem ad præbendam ſpectaſſe. deciſio. 13. ibid. 137

Spoliatus agens interdicto unde ui, an ſi dicat in articulis ſe beneficium aliquod canonicè & legitimè poſſediſſe & ſpoliatum eſſe petens reſtitui, licet nõ producat ſuam inſtitutio-

inſtitutionem,nec dicat per quem fuerat inſtitutus, ſit audiendus. deciſione 7. de probationibus. numero 1. in nouis. 159

Spoliatus agens interdicto quid probare teneatur. dec.13. de reſtitutione ſpoliatorum.nu.1.in no. 161

Spoliato an obſtet exceptio ſententiæ contra ſe latæ.dec.3. de reſtitutione ſpoliatorum.nu.5.in no. 133

Spoliato an obſtet iuramentum de non petendo reſtitutionem,& quid de pacto de non agendo.deciſio.18.numero 1.ibid. 139

Spoliato ſufficit ad colorandum titulum probare ſuperioris authoritate poſſeſſionem beneficij apprehendiſſe. dec.16.de reſti ſpol.nu.3.in no. 138

Spoliatus ante ingreſſum petitorij debet integraliter reſtitui.dec.25.de reſtit.ſpoliat.in no. 137

Spoliatus beneficio an poſſit ſuo titulo renuntiare uel pactum facere de non agendo interdicto unde ui. deciſ.3. de renuntiat.nu.4.in no. 53

Spoliatus beneficio quod cum altero incompatibili retinebat non eſt reſtituendus. deciſio.3. de reſtitutio.ſpolia. nu.5.in no. 53

Spoliatus eſt reſtituendus etiam poſt renuntiationem, ſi probet quòd poſt illam remanſit in poſſeſſione.deciſ.1. de renun.nu.3.in no. 50

Spoliatus habens primam ſententiam an poſſit in ſecunda inſtantia parte contradicente ad petitorium per ſe ſuſpenſum redire. dec. 10. de cauſa poſſeſ.& propriet. nu.1.in no 123

Spoliatus petitorium & poſſeſſorium intentans, & demũ ſuſpenſo petitorio obtinens in poſſeſſorio recuperatis fructibus & expenſis ſi ſuccumbat in petitorio, condẽnatur in fructibus à tempore litis motæ in petitorio citra perceptis.dec.18.de re iudica.nu.1.in no. 182

Spoliatus pluribus uicibus in eodem iudicio poteſt ante cõcluſionem in cauſa ſuſpendere petitorium.dec.8. nu. 1.de cauſ.poſſeſ.& propriet.in no. 122

Spoliatus ſi poſt obtentam ſententiam in poſſeſſorio quæ tranſiuit in rem iudicatam intrauit poſſeſſionem beneficij ſine executore fructus percipiendo an cadat à iure ſuo in petitorio. deciſio.10. de cauſ. poſſeſ. & propr.nu. 1.in no. 123

Spoliatus poſt reſignationem tenetur probare quod poſt illam poſſidebat:dec.1.de renunt.nu.8.in no. 50

Spoliatus tenetur potius quam de iure coloratum titulum producere.dec.16.de reſti.ſpolia.nu.3.in no. 138

Spoliatus una re præbendali apprehenſa & ſpoliata debet reſtitui ad omnes alias res & iura.deciſ.14.de reſtitu.ſpoliator.in no. 137

Spoliato agenti reſtitutorio an obſtet papalis reſeruatio. deciſ.3.nume.1.& 4.de reſtitut. ſpoliat. & quid de alijs reſeruationis.ibidem.in no. 134

Spoliato agenti reſtitutorio non poteſt obijci quæſtio proprietatis.ibid.

Spoliato agenti interdicto obſtat ſpõtaneæ renuntiationis exceptio.dec.16.de reſtitu.ſpoliat.in no. 138

Spoliato agenti interdicto obſtat pactum de non petendo uel non agendo.ead.deciſ.nu.4.

Spoliato agenti poſſeſſorio an obſtet exceptio quòd eo tẽpore quo beneficij poſſeſſionem intrauit, alius per cuius obitum dixit ſe idem beneficium occupaſſe,& poſſeſſionem habuiſſe tunc uiat adhuc, illudque beneficium tenuit & poſſedit.dec.21.eod.tit.in no. 141

Spoliato agenti interdicto non obſtat intruſionis uel nõ canonicæ inſtitutionis exceptio.ibid nu.2.

Spoliato non expedit quod ablata ſibi ſtatim in libello ſpecificet:quia probata uiolentia ſtabitur eius iuramento de rebus ablatis & ualore earum. dec.1.de his quæ ui metus ue cauſa fiunt.in no. 103

Spoliato obſtat exceptio uiolentiæ notoriæ.dec.16.in fi.de reſtit.ſpolia.in no. 138

Spoliatum petentem reſtitutionem beneficij oportet probare poſſeſſionem habuiſſe ab illo qui habuit authoritatem inſtituendi.dec.7.de probatio.nu.1.in no. 159

Spolium ultimum ſemper purgandum eſt.dec.27.in fin.de appel.in no. 199

Spoliatus an debeat audiri ſuper reſtitutione ubi latis duabus ſententiis contrarijs ſuper beneficio ſpoliato petit ſe audiri ſuper deſertione appellationis interpoſitæ per ſpoliatum à ſententia ad fauorem ſui lata.dec.1.nu.1.de reſtitu.ſpolia.Biſig. 471

Spoliatus apoſtolicus reſtituendus eſt contra permutantẽ ipſum ſpoliãtem beneficio ea cauſa fictæ permutationis renuntiato non obſtante renuntiatione iuri & poſſeſſioni & petitioni reſtitutionis iuramento per ſe facta. dec. 2.nu.1.de reſtitut.ſpoliat.Biſig. 472

Spolians licet conuenerit cum ſpoliato ſuper dilatione ſoluendorum fructuum & expenſarum, non impeditur propterea agere interim petitorio.deci.12.num.2.de reſtitu.ſpolia.Biſi. 474

Spoliatus non obtinebit ſi ſuſpenſo petitorio probauit ſolùm poſſeſſionem ſuam: quia debebat etiam deiectionem probare.cauſ.34.dub.63.nu.1.Faſtol. 126

Spoliatus petens ſe reſtitui per uiam attentati lite pendente exceptione prioris ſpolij per ſe commiſſi, an repellatur.cau.10.dub.40.nu.1.Faſtol. 520

Spoliatus qui illico recuperat poſſeſſionem ſuam non dicitur ſpolium committere.ibid.nu.2.

Spoliatus quando dicatur incontinenti deijcere ſpoliatorem.ibid.nu.3.

Spoliatus ultimo loco ſemper auditur.cauſ.1.dub. 4.nu.2. Faſtol. 509

Spoliatus una perceptione,& demum ad reliquas ſucceſſiuas admiſſus, an reſtitutionem petere poſſit.dec.13.nu. 1.de reſtitu.ſpo.Biſig. 474

Spoliato petenti reſtitutionem contra prouiſum à papa inductum per ſuum executorem in poſſeſſionem beneficij reſignati, an obſtet quòd ſibi fuerit prouiſum de dicto beneficio non uacante de facto, licet de iure. dec.5. nu.1.de reſt.ſpol.Biſi. 473

Spoliatio an poſſit probari per inſtrumẽtum.cau.1.dub.1. nu.1.Faſtol. 509

Spoliatus etiam agendo uia attentatorum excluditur per exceptionem notorij non iuris,& hoc in beneficialibus. dec.13.nu.2.de reſti.ſpo.in antiq. 334

Spoliatus eſt reſtituẽdus antequam de nullitate ſententiæ cognoſcatur, & rei iudicatæ exceptio à qua non fuit appellatum, impedit reſtitutionem.dec.1.nu.1.& 3.de ordi.cogni.in antiq. 328

Spoliatus infra quod tempus uidetur poſſeſſionem perdere, ſi petere negligat.deciſ.4.nume. 4. de reſtitu.ſpoliat. in antiq. 332

Spoliatus non reſtituitur, ſi detinebat beneficium reſeruatum. deciſio. 17.nume. 2.de reſtitutio. ſpoliatorum.in antiq. 335

Spoliatus penſionem ad hoc ut obtineat neceſſariò docere debebit de iure ſuo.dec.3.num.2.de reſtitut.ſpoliato. in antiq. 332

Spoliatus petens ſe reſtitui in cauſa beneficiali aliqualiter tenetur colorare titulum.dec.20. num. 1.de reſtit. ſpolia.in antiq. 337

Spoliatus poteſt per pactum renuntiare petitioni reſtitutionis.dec.3.nu.2.de renun.in antiq. 300

Spoliatus qui fuerat lite pendente ſurrogatus non reſtituitur.deciſio.17.nu.1.de reſti.ſpo.in antiq. 335

Spoliatus ſemper uidetur grauari.dec.4.num.3.de reſtitu. ſpol.in antiq. 332

Spoliatus ſi appellauerit etiam poſt decem annos, poterit proſequi appellationem ſuam ſi grauamen non habet uim diffinitiuæ ſententiæ uel interlocutoriæ. ibidem. numero 2.

Spoliatus ubi notorium eſt eum non habere ius maximè in beneficialibus, non eſt reſtituendus. dec. 1. nu. 2. de ordi. cogni. in antiq. 38

Spoliatus uenit reſtituendus etiam ſi ſpoliator dicat beneficium reſeruatum, niſi incontinenti paratus eſſet illud probare. dec. 11. nu. 1. de reſtit. ſpoliato. in antiq. 334

Spoliato an obſtet renuntiatio petenti reſtitutionem. deci. 16. nu. 3. de rerum permu. in antiq. 422

Spoliato nocet renuntiatio facta cum iuramento de non petendo reintegra. dec. 11. de renun. in antiq. 301

Spoliato petenti reſtitutionem obſtat exceptio notorij nõ iuris & reſeruationis. deciſio. 2. nu. 1. de reſtitut. ſpolia. in antiq. 332

Spoliato petenti reſtitutionem obſtant defectus notorij nõ iuris. dec. 14. nu. 1. de reſti. ſpo. in antiq. 337

Spoliato poſt renuntiationem agenti reſtitutorio nocet ſpontanea renuntiatio: ſecus ſi ante renuntiationẽ fuiſſet ſpoliatus. dec. 6. nu. 1. de renun. in antiq. 300

Spoliato ſufficit quod probet poſſeſsionem per traditionem clauium beneficij. deciſio. 11. numer. 1. de reſti. ſpo. in antiq. 337

Status cauſæ ita exactè non uenit ſpecificandus in commiſsione eidem iudici facienda. deciſi. 4. nume. 2. de reſcrip. Biſig. 457

Statutum iuratum non tollitur per clau. derogatoriam ad ſtatutum ſimpliciter poſitam: quia requiritur quod dicatur non obſtante ſtatuto iurato &c. deciſ. 18. nume. 2. de reſcrip. in antiq. 279

Statutum, priuilegium, conſuetudo non tolluntur per nõ obſtantias generales literarum apoſtolicarum. deciſi. 6. nu. 1. de conſti. in antiq. 277

Statutum probatur per teſtes. deciſi. unic. de conſtitutio. in nouis. 5

Statutum ſi prohibeat de maleficio cognoſci poſt annum, an pro delicto occulto cognoſci poſt dictum tẽpus poſſit. dec. 2. de iniur. nu. 3. in no. 269

Stylus curiæ propter dubietatẽ doctorum ſecundũ omnes pro iure ſeruandus eſt. dec. 1. de fil. presby. in no. 59

Stylus ſacri palatij pro iure habetur. dec. 2. de ap. in no. 187

Stylus cancellariæ facit ius. 55. nu. 3. de conceſſ. præbend. in antiq. 411

Stylus palatij apoſtolici eſt ius, licet ex facto oriatur. deciſ. 16. de conſue. in antiq. 297

Stipulatio bis ſuper eodem concepta, licet non obliget promiſſorem amplius quàm ſemel: attamen ſi prima pacto uel præſcriptione ſit ſublata, agi poterit ex ſecunda. dec. 23. nu. 2. de appel. Biſi. 488

Subcollectores non dicuntur iudices, ſed negotiorum geſtores. dec. 10. de offi. deleg. num. 2. in no. 74

Subcollectorum deputatio poteſt probari per teſtes. deciſi. 10. de offi. deleg. nu. 2. in no. 74

Subdelegare & committere uices ſuas differunt. dec. 8. nu. 6. de offic. deleg. in no. 73

Subdelegare poteſt archidiaconus miſsionem in poſſeſsionem. dec. 14. de offi. leg. nu. 1. in no. 76

Subdelegari quando poſsit nudum miniſterium. dec. 3. de offi. deleg. nu. 2. in no. 69

Subdelegatus delegati à principe non poteſt articulũ cauſæ cognitionem requirentem ſubdelegare. deci. 8. de offic. deleg. nu. 3. in no. 71

Subdelegatus non ſubdelegat. dec. 8. de offi. delegat. num. 5. in no. fallit deciſ. 33. nu. 4. de procu. in no. 96

Subdelegare non poteſt auditor in Ro. curia pro teſtibus excommunicatis, ſi non eſſet bulla Inno. dec. 8. de offi. deleg. nu. 4. in no. 72

Subdelegatus à pluribus delegatis uice omnium fungitur. dec. 31. nu. 3. de reſcrip. in antiq. 281

Subexecutor ad taxandum fructus debet eſſe in dignitate conſtitutus. dec. 31. de reſcript. in no. 33

Subexecutores deputari poſſunt perſonæ in dignitate non conſtitutæ. dec. 7. nu. 7. de reſcrip. Biſi. 458

Subſidium charitatiuum debetur Prælato de iure cõmuni, & præſcribi nõ poteſt. deciſ. 3. nu. 1. de cenſi. in anti. 444

Subſtitutio ſecunda an operetur reuocationẽ primæ. deci. 9. de offic. deleg. nu. 3. in no. 73

Subſtitutus ab eo qui habuit mandatum à domino, cenſetur conſtitutus ab ipſo domino. Fely. in ca. poſt ceſsionem. col. fi. de probatio. deciſio. 8. de procur. numero 12 in nouis. 85

Subſtitutus à procuratore domino litis non mandati, non uidetur ſubſtitutus à domino. ibid. num. 2.

Subſtitutus ab uno ex duobus procuratoribus, non poteſt per alterum reuocari. deciſio. 1. de procuratorib. in nouis. 80

Subſtitutio breuiloqua cõtinẽs duas uulgares & duas pupillares, ad oĩa extẽditur. dec. 6. n. 2. de teſtam. in ant. 415

Subſtitutio facta inſtitutis particulariter in rebus certis, an extendatur ad hæreditatem uniuerſalem eis accreſcentem. ead. deciſ. nu. 3.

Subſtitutiones regulãtur potius à mente teſtatoris quàm à uerbis ipſis. dec. 9. nu. 2. de teſta. in antiq. 429

Subſtitutus à procuratore facto domino litis poteſt alium ſubſtituere, poſtquam factus eſt dominus litis. deciſ. 18. nu. 1. de procurato. in antiq. 316

Succedens in ius alterius iuſtam ignorantiæ cauſam habere dicitur. dec. 1. de teſtib. nu. 2. in no. 164

Succesſio aſcendentis debetur proximiori deſcendenti ratione cognationis. dec. 1. nu. 5. de conſuet. in no. 38

Succesſio in eccleſiaſticis hæreditatibus locum nõ habet. dec. 13. in fin. de procurat. in nouis. 88

Succesſio in beneficialibus licet detur: nõ tamen hæreditaria. dec. 1. circa finem. de locat. & conduct. in no. 253

Succeſſor contractui inito per prædeceſſorem ſuum an ſtare teneatur. dec. 1. nu. 2. de loca. & conduct. in no. 253

Succeſſor debet fauorabiliter proſequi quos nouis ſuo prædeceſſori fideliter paruiſſe. eadem dec. ultra medium.

Succeſſor eodem iure, quo & prædeceſſor uti poteſt. deciſ. 10. ut lit. penden. nu. 4. in nouis. 127

Succeſſor in beneficio dicitur habere titulũ à papa niſi ſurrogetur gratioſè. dec. 13. de procurat. nu. 2. in no. 87

Succeſſor in epiſcopatu exequitur cõmiſſa anteceſſori ſub nomine dignitatis. additio. dec. 17. de of. deleg. in no. 78

Succeſſor locantis an teneatur ſicut ipſe locans. deciſ. 2. in prin. de locat. & conduct. in nouis. 253

Succeſſor recipiendo annuam penſionem pro re locata à prædeceſſore ad certum tempus, an uideatur ratificaſſe dictam conductionem. eadem dec. circa med.

Succeſſor quando tenetur ratificare geſta per ſuum prædeceſſorem. eadem dec. in fin.

Succeſſor ſingularis poteſt agere ſpolio. deciſ. 3. de reſcrip. num. 45. in nouis. 9

Succeſſor ſeu ſurrogatus in locum obtinentis executoriales poteſt procedere ſine noua intimatione. dec. 2. de reſcri. num. 46. in nouis. 9

Succeſſor uniuerſalis ſuccedit in iure, lite & cauſa. dec. 19. de procurato. in nouis. 94

Succedens clerico habenti adminiſtrationẽ tenetur ad debita conuerſa in utilitatem eccleſiæ, ad quæ tenetur eccleſia, quid autẽ ſi defunctus non habuiſſet adminiſtrationem. dec. 41. nu. 3. de probatio. in antiq. 350

Succeſſor etiam ex titulo lucratiuo non tenetur ſtare colono. dec. 2. nu. 3. de emptio. & uenditio. in antiq. 419

Succeſſor in beneficio conuenitur ad cauſam ſicut defunctus in eiſdem terminis in quibus cauſa reperiebatur. dec. 1. nu. 1. ut lite penden. nihil inno. in antiq. 343

Succeſſor in re in qua debetur uſusfructus, tenetur pati uſufructuarium rei frui dicta re. dec. 2. num. 2. de emptio. & uenditio. in antiq. 419

Succeſſor an debeat admitti ad cauſam inchoatã per prædeceſſorem ſuum. cau. 6. dub. 20. nu. 1. Faſto. 514

Sufficientia probari an poſſit per teſtes.deciſ.8.nume.1.de probatio.in nouis. 159
Summariè procedi poteſt in Rota in cauſis infra quingentos ducatos.dec.2.de reſcrip.nu.16.in nouis. 6
Summariè procedi poteſt etiam quòd non prima ſed ſecunda commiſſio dicat ſummariè.ibid.nu.17. 7
Summariè procedi non poteſt niſi in ſignatura ſpecialiter dicatur ſummariè,&c. procedat.dec.38. de reſcript.nu.3.in nouis. 31
Summa expreſſa dicitur eſſe pars gratiæ.deciſ.6. num.6. de præb.Biſig. 490
Sumptum de regiſtro bullarum fidem facit:de regiſtro ſupplicationum non.dec.18.num.1.de probatio.& deciſ.10. num.1.de fide inſtrumen.in antiq. 358
Sumptum de originali regulariter fidem non facit. ibid. dec.11.nume.1.
Sumptum ſententiæ diffinitiuæ non probat in cauſa.deciſ. 40.nu.1.de probatio.in antiq. 350
Suorum appellatione nedum continentur parentes,& cõſanguinei,ſed etiã domeſticæ perſonæ.dec.6. de renunciationibus.num.2.in nouis. 57
Superior ubi actum explicat cum cauſæ cognitione, uidetur ſuper tali actu diſpenſare, etiam quòd expreſsè non diſpenſet.dec.2.nu.2.de offic.ordi.in antiq. 309
Superſedendum non eſt in cauſa ciuili etiam ſi cauſa criminalis præiudicaret ciuili,niſi pars adhæreat fiſco.deciſ.2. de reſcriptis.num.33.in nouis. 8
Surrogatio in lite, & iuribus defuncti uim collationis habet,& ideo debet in ipſa fieri mentio de beneficiis obtẽtis.dec.18.de præb.in no. 229
Surrogatus in litem, & in ius quod quomodolibet competebat defuncto,an cenſeatur etiam ſurrogatus ad poſſeſſionem,licet expreſsè in gratia id non exprimatur.dec.5 ut lit.pen.in nouis. 126
Surrogatus in locum rei & poſſeſſoris lite pendente defuncti,an audiatur petendo per uiam attentatorum reuocari poſſeſſionem apprehenſam per actorem,& quid in caſu quo tertius ſe intruſiſſet in beneficium.dec.10. per tot. ibidem. 127
Surrogatus poteſt eodem iure uti quo poterat ille in cuius locum fuit ſurrogatus.eadem dec.num.4. 127
Surrogatus in locum actoris defuncti an poſſit continuare litem cum procuratore ſuperſtitis,dec.11.nu.1.ut lit. pendent.in nouis. 128
Surrogatus poteſt ſubſcribere ſententiam latam per illam in cuius locum ſucceſsit.dec.11.de reſcri.nu.4.in no. 17
Surrogatus quando poſſit omnia quæ primus poterat.dec. 11.de reſcrip.nu.2.in nouis. 17
Surrogatus lite pendente an admittatur ad dandum obiectus.dec.1.nu.4.ut lit.pend.Biſi. 476
Surrogatũ loco alterius,uice illius fungitur.dec.13. nu.2. de rerum permutatio.in antiq.& dec.11.nu.7.de cõceſſ. præb.Biſig. 500
Surrogatus in iure defuncti ſi non ſurrogatur etiam in lite non admittitur ad iudiciũ.dec.24.de reſcrip.in ant. 280
Surrogatus in iure defuncti & lite cenſetur etiam ſurrogatus ad poſſeſſionem,ſi de poſſeſſione eſt facta mentio in aliqua parte literarum.dec.81.eod.titu. 291
Surrogatus lite pendente non habet fundamentum alicuius coloratæ poſſeſſionis uel detentationis.deciſ.5.nu.3. ut lit.penden.in antiq. 342
Surrogatus lite pendente eſt remouendus à ſua detentatione ante omnia:& an poſſint reuocari talia attẽtata ex officio nobili etiam parte non uocata.ibid.nu.4. 343
Surrogatus per ordinarium in beneficio litigioſo in curia, non poteſt dare de iure tertij.ibid.num.1. 342
Suſpenſus à canone celebrans non incurrit irregularitatem:ſecus ſi ab hoc homine.deciſ.5.nu.2.de ſenten. excommu.in antiq. 450

T

TAxa quæ erat tempore uacationis attenditur & non tẽpore datæ.dec.10.in prin.de conc.præb.in antiq.400.
Taxatio ponitur cauſa diminutionis non augmẽti.dec.60. nu.6.de reſcript.in antiq. 287
Taxa eſt pars gratiæ.dec.10.circa med.de probat.in no.160.
Taxatio fiẽda ſuper rebus ablatis requirit citationem partis.dec.2.de his quæ ui metùs ue cau.fi.in no. 103
Taxatio fructuum reſtituendorum eſt acceſſorium quoddam ad executionem ſentẽtiæ,quod ſicut principale expediri poteſt.dec.31.nu.2.de reſcrip.in no. 33
Taxatio rerum ablatarum debet fieri parte citata.dec.2.de his quæ ui,&c.nu.1.in no. 103
Tempus ad recipiendum apoſtolos quando currere incipiat.dec.5.nu.1.de appel.in no. 190
Tẽpus appoſitum dec.& non iuriſdictioni non eſt prorogabile.dec.2.de dilat.nu.5.in nouis. 119
Tempus datum in remiſſione pro teſtibus producendis & recipiendis,an compromiſſo pendente currat.dec.2.nu. 1.de dilat.in no. 119
Tempus executionis poſt ſententias ſuper attentatis latas eſt de fatalibus ſubducendum.deciſ.15.numer.1.de app. in nouis. 192
Tempus quod detur petentibus reſtitui aduerſus treis ſententias & omiſſas probationes, & quando computandũ ſit.dec.2.de reſti.in integr.nu.1.in nouis. 104
Temporis adiectio in materia acceptationis præbendæ uidetur poteſtatem acceptandi reſtringere.dec.11.nu.3. de conceſſ.præb.in no. 242
Tempora c.ſtatuimus.ſunt communia appellato & appellanti.dec.17.circa med.de appel.in no. 194
Tempora in reſcriptis diuerſimodè ſunt conſideranda.dec. 21.de conceſſ.præben.nu.8.in no. 355
Tempus conferendi currit epiſcopo à tempore renunciationis & ratihabitionis.dec.2.nu.1.de electio.Biſig. 460
Tempus datæ acceptationis an attendi debeat.dec.10.nu. 1.de conceſſ.præben.in antiq. 400
Tempus futurum attenditur,ubi uerba gratiæ diriguntur ad tempus prouiſionis.ead.dec.num.3. 400
Tempus conditionis debet attendi in conditionibus. ibid. num.5.
Tempus uacationis uel prouiſionis fiendæ attendi debet. ibid.num.6.
Tempus datæ non ſemper attenditur.ead.dec.nu.8.
Tempus ubi eſt de ſubſtantia alicuius actus oportet quòd probetur.dec.13.nu.3.de conceſ.præben.in antiq. 401
Tempus acceptandi non currit expectantibus ſi beneficiũ per alium poſsideatur etiam de facto licet non de iure. dec.57.nu.1.de conceſ.præbend.in antiq. 412
Tempus de cuius contrario non extat memoria hominum inducit præſumptionem pro ſolennitate actus,ut cenſeatur interueniſſe.dec.4.num.2.de teſtib.Biſi. 478
Terminus ad dicendum contra articulos quomodo ſeruetur.dec.2.de reſcrip.nu.36.in no. 8
Termini ad dicendum contra producta materia. dec.2. de reſcrip.nu.39.in no.
Terminus ad libellandum quomodo ſeruetur.dec.2. de reſcript.nu.32.in nouis.
Terminus ad proſequendum appellationem an poſſit per appellatum abbreuiari.dec.25.de appel.nu.2.in no.325
Terminus certus ubi aſsignatur ad aliquem actum extra iudicialem explendum, ſi in illo termino non expleatur poteſt re integra poſt terminum expleri.dec.11.nume.2. de conceſſ.præb.in nouis. 242
Terminus hominis ſuccedit loco termini iuris.deciſ.25. in fi.de appel.in nouis. 198
Terminus iſte ad articulandum reiterari debet die 12 quãdo prima uice fuit malè ſeruatus. dec.2. de reſcript. nu. 35.in nouis. 8
Terminus octo dierum datus ad probandum exceptionẽ excommu-

excommunicatioois an per iudicem prorogari poſſit.deciſ.4.de ſent.excom.in nouis. 271

Terminus ad articulandum non datur inſimul utrique parti in prophanis: ſecus in beneficialibus in quibos ſummariè proceditur.dec.25.num.1.de iudic.in antiq. 323

Terminus ad concludendũ parte inſtante prorogandos eſt, aliàs poteſt appellare.dec.9.no.1.de iudicijs in anuiq. 320

Terminus ad conſulendum dominum extra Rotam cõſueuit dari: ſecus in Rota.dec.23.nu.1.eod.tit. 323

Terminus ad declarandum articulos obiectiuos noo cõceditur.dec.14.num.1.de teſtib.item.dec.9.nu.2.de exceptio.in antiq. 353

Terminus ad articulandum aſsignatus, obi ooo fuit ſeruatus ao ſi pars iteraiò ſibi illum aſsignari perat, id fieri debeat per uiam reſtitutionis in integrum.cao.33.dub.62.oum.1.Faſtol. 526

Terminus ad dandum obiectus eſt peremptorium.deciſ.2.nu.5.de except.Biſig. 479.

Terminum peremptoriom nõ licet traoſgredi.cau.33.du.62.no.2.Faſto. 526

Termini ſeruati in petitorio ſi contingat illud ſuſpendi nõ ſunt reiterandi in poſſeſſorio.dec.1.num.1.de cauſ.poſſ. & proprie Biſig. 471

Terminus peremptorius inoentus eſt ot eſſet litium finis.dec.2.de ſequeſtra.poſſeſ.& fruct.nu.2.in nouis. 152

Terminus peremptorius excludit à productione exceptionum peremptoriarum uel probationum neceſſariarum. ideo opus erit reſtitutione in integrum.ibid.

Terminus perẽptorius eſt excluſiuus, nec poſt ipſum quis admittitur abſque reſtitutione.dec.64.de app.in no. 217

Terminus primus ad cauſam finiendam non poteſt abbreoiari etiàm per iudicem.dec.32.nu.2.de app.in no. 200

Termino ad proſequendom appellationem præfixo per appellãtem tranſgreſſo an requiratur noua citatio.dec.32.de appel.oum.6.in nouis. 200

Terminus reaſſumptionis cauſæ ooo eſt neceſſarius.dec.2.de reſcript.nu.19.in nouis. 7

Terminus ſi præfigarur ad appellandum quid ſufficiat.dec.25.de appel.num.1.in nouis. 198

Termini ad àrticolandum materia.de reſcri.ou.33.in no. 8

Termini dies computatur in termioo in hoc caſu.dec.2.de reſcript.num.34.in nouis. 8

Termini ad dicendum contra commisſionem obſeruatio.dec.2.de reſcript.no.28.in nouis.

Termini ad producendum omnia materia, & quòd eios omisſio uitiat proceſſum, licet ſit ſecus ſecundũ Aegid.dec.2.de reſcript.num.37.in nouis.

Termini aſsignatio habet conditionem tacitam, licet oon expreſſam ſi non oenerit in termino allegaturos rationes, & cauſas quare, &c.dec.17.de iudi.in no. 114

Termini præfixio nõ operatur delationem, nec deuolutionẽ negotij principalis ad curiã.dec.32.de app.in no. 200

Termino pendente ad recipiendũ apoſtolos an iudex procedere poſsit.dec.19.de appel.nu.1.in no. 196

Termini ali qui receſſeruot ab aula.dec.2.de reſcrip.ou.15.in nouis. 7

Termini in prima inſtantia conſueti ſeruari debent in cauſa appellationis in curia commiſſa.deci.3.de appellatio.in nouis. 128

Termini omnes in palatio apoſtolico ſont peremptorij, licet id non exprimatur.dec.10.de re iudi.nu.5.in no. 178

Termini omnes ſeruãtur ſæpe in duabus audientijs, & etiã in una.dec.2.de reſcript.nu.10.in nouis. 7

Termini poſt executoriales intimatas infra triginta dies poſſunt ſeruari & declaratoria prómulgari reſpecto poſſesſionis: tamẽ ſecus reſpectu ſructuũ, &c.ibid.nu.25. 7

Termini quando non ſint aliquo modo ſeruandi. deci.2.de reſcrip.nu.8.in no. 6

Termini quando quis uenit pro intereſſe.ibid.nu.45. 6

Termioorum quatuor qui ſeroantur poſt intimationẽ executorialiũ monitotiorũ oel ſimiliũ.materia.ibi.nu.50. 9

Termini quatuor non ſeruantur pro obtinenda abſolutoria.ibid.ou.51. 9

Termini quatuor ſubſtãtiales, & principales.ibid.nu.11. 7

Termini qui ſeruautur in omoibus cauſis cõmuniter ſunt ſeptem.ibid.nu.13. 7

Termini qootquot ſunt lite conteſtata in palatio peremptorij ſunt.dec.10.de re iudic.nu.2.in oo. 178

Termini ſacri palatij omnes cenſentur poſt litem conteſtatam peremptorij, licet id oon exprimatur. dec.2.de ſequeſtratione poſſesſio.& fruct.nu.3.in no. 152

Termini ſeruari poſſuot infra menſem datum pẽſionarijs.dec.2.de reſcript.nu.23.in nouis. 7

Termini ſeruandi in cauſa oullitatis.ibid.nu.60. 10

Termini ſeruandi in cauſis attentatorum.ibid.nu.61. 10

Terminus ad dicendum contra appellationem poteſt circuoduci non comparente appellato.dec.6.num.1.de iudic.in antiq. 310

Terminus ad dicendum contra commisſionem ſeruari debet, ubi agitur de deſertione alicuius appellationis.dec.73.nu.1.de appel.in antiq. 384

Terminus datus actori ad articulandum non uidetur datus etiam reo in cauſis prophanis: ſecus io beoeficialibus.dec.1.nu.1.de dilatio.in antiq. 327

Termino aſsignato ad producendum aliqua iura: ſi illa uerbo producatur, erit ſatisfactũ.dec.32.de iud.io anti. 324

Termini malè ſeruari contra auditorem cameræ in prima inſtantia reaſſumuntur in ſecunda inſtantia coram auditore rotæ.dec.26 nu.1.de iudic.in antiq. 324

Termini ſubſtantiales in totum omitti non poſſunt, licet bene abbreuiari poſſint: quãuis committatur quòd nullis terminis ſeruatis in curia procedatur.dec.15.num.2.de reſcrip.io antiq. 279

Termini ſeruandi quando appellatur ab auditore cameræ oel extra palatium.dec.2.ou 62.de reſcrip.in no. 10

Termini ſeruandi in cauſis quæ committuntur ad referendum.ibid.nu.63. 10

Termini ſeruandi in cauſis commisſis cardinalibos.ibid.nume.65. 10

Termini ſeruandi in cauſis priuationum, & quaodo agitur ad canonizationem regreſſus ob non ſolutionem.ibid.num. 66

Termini ſeruari ante obtentam ſecundam gratiam quæ uenit canonizanda non ſunt repetendi.ibid.nu. 68

Termini ſubſtantiales quo caſu abbreuiari poſsint, & an totaliter omitti poſſint.ibid.nu.1. 5

Terminorum ad declarandum & iurandum de calumoia materia.dec.2.de reſcript.nu.4.in nouis. 7

Terminorum breue compeodium pro iunioribus.deciſ.2.de reſcrip.nu.9.in nouis. 6

Terminorum obſeruatio prodeſt ſucceſſori ſingulari & uenienti ad cauſam pro intereſſe.ibid.nu.42. 9

Terminorum obſeruationis, & modi procedendi Vrbanus papa V. author fuit.dec.2.de reſcrip.no.2.in no. 6

Terminorum reiterationis materia.ibid.nu.41. 8

Terminorum ſeruandorum ſeu reiterandorum tempus utile eſt, & non contiouum.dec.1.de dilationib.in oo. 119

Terminorum ultra quatuor prædictos omisſio non uitiat.dec.5.de reſcrip.nu.12. 7

Terram alicuius ſi maodator ſupponi interdicto: illud mãdatum extenditur ad terram de facto detentam ab eo.dec.8.nu.1.de elect.in antiq. 299

Tertius cui ſunt fructus reſeruari, debet citari, ſi actor uult condemnationem fructuum.deciſio.1. de renunt.num.6.in nouis. 50

Tertius non impedit executionem quando poſſesſio tempore petitæ executionis oon erat uacua.deciſ.2.de reſcr.nu.47.in nouis. 9

Tertius ueniens poteſt procedere per aodientiam contra actorem abſeotem.ibid.nu.48. 9

Teſtamen-

Teſtamentum ſecundum rumpit primum, licet in ſecundo aliquis hæres non ſit, uel eſſe noluerit. dec.20.de procu.in nouis. 90
Teſtamenti cauſa trahit ad ſe cauſam inteſtati. dec.1.de teſtam.nu.2.in no. 260
Teſtamenta omnia iura conantur ſuſtinere.ibid.
Teſtator ſi inſtituit quē.n ex dimidia diſponendo quòd uenientes ab inteſtato habeant alias partes: talis inſtitutus habebit nihilominus alias partes. deciſ.1.num.2.de teſtam.in no. 260
Teſtatus ut pro parte quis decedat, & pro parte inteſtatus lex prohibet.ibid. nu.2.
Teſtamentum factum per eum cui tanquam prodigo fuit ad iudicia litis datus curator, & pro tali habitus & reputatus, non ualet: nec admittitur ſubſtitutus ad probandum illum non fuiſſe prodigum.dec.8.nu.1.de teſtamen.in anti. 427
Teſtamentum in quo ordinatur beneficium ſacerdotale: teſtator diſponit quòd talis. 14. annorum illud habeat etiam antequàm ſit ſacerdos, ualet.dec.4.nu.1. de teſta. in antiq. 425
Teſtator quando ſub diuerſis conceptionibus legat, & declarat ex quo uel quando ſoluatur legatum, tunc talis declaratio uidetur potius fieri cauſa demonſtrationis quam taxationis: ſecus ſi ſub una conceptione. dec.11. nu.8.& 9.de teſta.in anti. 433
Teſtator ubi legat certam quantitatem quam tertius debet, intelligitur eſſe in legato ſolùm debitum à tertio. dec.xi.nu.2.de teſta.in anti. 433
Teſtamentum ut ualeat in dubio interpretari debemus. dec.8.nu.3.ibi.
Teſtes abſuturi recipi poſſunt per iudicem etiam non cognito de grauamine.dec.2.nu.1.de teſt.in anti. 351
Teſtes abſuturi ſi ſunt recepti ordine iudiciario, & poſt litis conteſtationem, poteſt per eos ferri diffinitiua: aliàs non. ibid.dec.9.nu.1. 352
Teſtes de quorum morte uel impedimento dubitatur, poſſunt examinari ad cautelam per ordinarium iudicem cauſa pendente in curia. dec.3.nu.1.ibi. 351
Teſtes iurati infra terminum probatorium, poterunt examinari poſt dictum terminum. dec.3.num.1.de dilatio. & deci.26.nu.1.de proba.in anti. 348
Teſtes iurati infra terminum remiſſoriæ, poſſunt poſt elapſum dictum terminum examinari de æquitate. dec. 1. num.1.de teſti.Biſig. 477
Teſtes non debent recipi ſuper eiſdem articulis in cauſa appellationis etiam ſi pars iure ſe non habuiſſe copiam quæ reperitur decreta poſt publicationem ipſam. deciſ. 30.nu.1.de proba.in antiq. 349
Teſtes per uiam reſtitutionis produci poſſunt publicatis atteſtationibus.dec.4.nu.1.de teſtib.in anti. 352
Teſtes ſi publicatæ fuerint & didicitæ depoſitiones eorum an iteratò produci poſsint propter ſentētiæ nullitatem. dec.1.nu.1.de teſti. & atteſta.in antiq. 351
Teſtes ſuper declaratione atteſtationum publicatis atteſtationibus non ſunt admittendi, ubi declaratio non releuaret.dec.44.nu.1.de proba.in antiq. 351
Teſtes ſuper habilitatibus impetrantis poſt concluſionem poſſunt recipi.dec.8.nu.1.de teſti.in anti. 352
Teſtium receptio eſt iuriſdictionis: examinatio uerò facti: quæ poteſt committi notario, & extraiudicialiter expediri.dec.27.de probat.in antiq. 349
Teſtium receptio ſine expreſſa admiſsione articulorum ualet in beneficialibus & in materia attentatorum.dec.11. de teſti.in anti. 352
Teſtes debent deponere pro utraque parte. dec.3.nu.3.de excep Biſi. 480
Teſtis eſſe non poteſt qui conſimilem cauſam habet.deci. 52.de appel.in nouis. 210
Teſtis nullus eſſe poteſt in cauſa propria.dec.52.num.1.de appel.in no. 210
Teſtis ſtatim rediens poſt dictum ſuum poteſt illud corrigere ſi errauit: ſecus ſi ex interuallo. deciſi.19.de teſti. in nouis. 167
Teſtis ueritatem celans mortaliter peccat. dec.12.de teſti. nu.2.in nouis. 168
Teſtis dictum potius debet interpretari ut ualeat quàm ut pereat.ibidem.
Teſtis non citati depoſitio, ſi in præſentia partis iurauerit, ualet.ibidem.
Teſtes abſuturi non ſolùm unius inſtantiæ reſpectu recipiuntur: ſed etiam reſpectu totius litis.deciſi.22.de teſti. nu.2.in no. 168
Teſtes ad requiſitionem partis recipiuntur: quia ad officium iudicis illos examinare non pertinet ſine requiſitione partis.dec.13. de proba. nu.3.in no. 161
Teſtium receptio facta admiſsis articulis à qua admiſsione fuit appellatum: & pars appellans repoſita an ualeat, ſi articuli iterum admittantur.dec. 10.nu.1.de exceptio. in antiq. 361
Teſtium uerba dubia interpretantur contra producentem. dec.6.nu.1.de teſti.in anti. 352
Teſtimonium de auditu à poſſeſſore in poſſeſſorio iudicio ſufficit.dec.10.num.1.de teſti.& atteſt.in antiq. 352
Teſtes abſuturi ſuper articulis etiam impertinentibus in forma recipi poſſunt, dummodo non peccent in materia.dec.5.num.3.de ſequeſt.poſſeſ.& fruct.in no. 155
Teſtes abſuturi examinati pendente termino ad ueniendū probant.dec.2.de reſcript.nu.22.in no. 7
Teſtes ob crimina exceptiue contra ipſos probata, licet repellantur, non tamen pœna ordinaria puniuntur, neque infames reputantur.dec.1.nu.2.de accuſat.in no. 268
Teſtes etiam affuturi ſuper articulis non admittendis uel iam repulſis non debent recipi, ſi ex defectu materiæ uenirent repellendi.dec.21.nu.2.de teſt.in no. 168
Teſtes etiam dicentes quòd ipſi non auderent accedere ſufficiunt.dec.5.de reſcript.nu.4.in no. 12
Teſtes & inſtrumenta in quibus caſibus parem effectum habeant in iudiciis.dec.3.num.5.de off.uica.in no. 66
Teſtes & inſtrumenta pari paſſu ambulant. deci.1. de fide inſtrum.num.2.in no. 169
Teſtes iidem uel alii ſuper eiſdem articulis iteratò produci poſſunt non obſtante publicatione ipſorum, dummodo non rite facta fuerit.dec.11.de proba. 160.& dec. 13.de teſti.in no. 169
Teſtes infra terminum datum in remiſsione iurati, poſſunt poſt illum examinari. dec.3.de teſti.in nouis. 164
Teſtium examen poteſt committi notario.dec.3.de teſtib. in nouis. 164
Teſtes pœna ordinario non puniuntur licet eorum crimina probentur.dec.1.circa finem.de libel.obla.in no. 114
Teſtes quando debeant eſſe rogati, & quando non. deci. 21. de teſti.in no. 168
Teſtes quando non requirantur ad probandum tutum acceſſum.dec 5.de reſcrip.nu.6.in no. 12
Teſtes qui infra terminum peremptorium datum ad probandum iurauerunt: de rigore iuris poſt terminum examinari non poſſunt: ſecus de æquitate maxime ſi parti negligentia imputari non poſsit. dec.13.num.1.de proba.in nouis. 161
Teſtes ſingulares probant non tutum acceſſum. deci.5.de reſcrip.nu.4.in no. 12
Teſtes ſpontanei ſunt ſuſpecti de ſubornatione. dec.22. in princip.de teſt.in no. 168
Teſtes auriti quandoque probant: licet regulariter fidem non faciant. deciſio.8.de reſtitutio.ſpoliato.nu.1.& 2. in nouis. 136
Teſtium appellatione ueniunt inſtrumenta. dec.17.de teſti.nu.2.in nouis. 167
Teſtium receptio in qua multa concurrunt & habet fieri
cum

cum cauſæ cognitione, licet ſubdelegari poſsit, attamen examinatio ipſorum non poteſt. dec. 18. de conceſ. præb. nume. 2. in no. 147
Teſtium productio facta in partis abſentia non die ad quē pars citata fuit ſed ſequenti non ualet. dec. 15. de teſtib. in nouis. 167
Teſtium publicatio facta in poſſeſſorio an obſtet uolenti producere teſtes etiam ſuper articulis directè contrarius in petitorio. dec. 23. de teſtib. in no. 168
Teſtium receptio an ualeat lite non conteſtata ſuper libello appellatorio illos producentis. licet reſpectu alterius partis libelli lis fuerit conteſtata. deciſio. 1. num. 3. de lit. conteſta. in nouis. 115
Teſtium receptores dicuntur iudices delegati, & an poſſint delegare, & committere uices ſuas alteri. deci. 8. de offi. delega. nu. 1. in no. 72
Teſtimonium de auditu ualet in poſſeſſorio à parte poſsidente rem ſpoliatam: & quid in alijs caſibus. dec. 8. de reſtitu. ſpolia. no. 136
Teſtimonium ſuper notorio licet ſit ſuper ſententia certa, attamen teſtimonium ſuper communi opinione eſt ſolùm de credulitate. deciſio. 6. de exceptionib. nume. 5. in nouis. 173
Theſauraria an ſit dignitas uel ſimplex officium de iure communi. dec. 9. num. 1. de præben. in no. 225
Theſauraria decanatus & præpoſitura an ſint dignitates. dec. 9. de præb. nu. 1. in no. 225
Titulus errore facti ſuffultus dat cauſam præſcribend. dec. 3. de præſcrip. num. 1. in no. 176
Titulus in beneficialibus requiritur coloratus etiam in poſſeſſorio. dec. 21. de reſti. ſpol. nu. 1. in no. 141
Titulus ubi oſtendi debet non requiritur ita arcta probatio. dec. 1. num. 3. de reſti. ſpol. in no. 131
Titulum ſuum quando quis cogatur dicere. ibi. nu. 7.
Titulus minus iuſtus non tamen reprobus dat cauſam præſcribendi: & ideò ex eo acquiritur mediante præſcriptione dominium. dec. 2. nu. 1. de præſcrip. in anti. 367
Titulus non allegatur in his quæ præſcribuntur tanto tempore de quo non extat memoria. dec. 10. num. 2. de reb. eccle. non alie. in anti. 416
Traditio rei locatæ nullum ius reale in re conſtituit. dec. 2. nu. 3. de loca. & conduct. in antiq. 418
Tranſgreſſor cano. licet canon. de electio. lib. 6. non redditur ineligibilis. dec. 3. de excep. in antiq. 360
Tranſumptum ſine compulſoria fidem non facit. deciſi. 36. num. 1. de proba. in anti. 350
Tranſumptum ad hoc ut probet, citari debet pars quam tangit negotium: & quid ſi perſona ſit incerta. dec. 1. circa fin. de fide inſtrumentorum. in no. 170
Tres ſententiæ conformes latæ ſuper attentatis ſunt ante omnia executioni demandandæ. dec. 28. nu. 1. de ſent. & re iudi. in anti. 368
Tutor licet non poſsit principaliter authoritatem præſtare in re ſua: bene tamen poteſt conſequenter. dec. 1. nu. 3. de eccleſ. ædifican. in anti. 444
Tutor uel curator cui interdicta eſt adminiſtratio bonorū agere nec conueniri poteſt. deci. 21. nume. 2. de iudic. in antiq. 322
Tutor datus à ſuo iudice adminiſtrat bona ubicunque ſita. dec. 7. de iudi. num. 6. in no. 111
Tutor & curator poteſtatem recipiunt à iure quam iudex nec augere nec minuere poteſt. deci. 10. nume. 2. de procura. Biſi. 467

V

Valor monetæ intrinſecus inſpicitur & non extrinſecus, ubi non eſt curſus monetæ expreſſæ in gratia. dec. 64. de reſcrip. in anti. 288
Valoris communis mentio ubi ſit, inſpicitur taxa decimæ: ubi autem ſecundum taxam decimæ ualor exprimitur, inſpicitur taxa beneficij. dec. 42. de reſcrip. in antiq. 283
Valor & quantitas bonorum ablatorum probatur iuramento, quando eſt probata uiolentia. dec. 2. de his qui ui. &c. nu. 2. in no. 103
Variare non poteſt clericus habens facultatem nominandi. dec. 1. nu. 1. de præben. in anti. 386
Variatio maximè in principe cuius actus debent eſſe ſtabiles, damnatur. dec. 33. nu. 1. de præben. in antiq. 396
Venditio facta publice uel per ſubhaſtationes præiudicat quò ad poſſeſsionem & proprietatem ei qui ſe non oppoſuit. dec. 3. nu. 1. de empt. & uend. in anti. 419
Venire contra factum proprium nemo admittitur. dec. 17. nume. 6. de iure patro. 443. & deciſi. 8. num. 7. de teſtam. in antiq. 423
Veniens ad cauſam pro intereſſe non impedit expeditionem niſi doceat ſtatim de bono iure uel colorato titulo. dec. 8. de reſcript. nu. 9. in no. 15
Verbum canonicè eſt uerbum iuris quod non cadit in mentem teſtis. dec. 7. de probat. nu. 1. in no. 159
Verbum deuolutum in commiſsionibus cauſarum inſertum quod tempus reſpiciat. deciſi. 1. num. 3. de procura. in nouis. 81
Verbum, pertinere. in commiſsione poſitum quid importet. dec. 9. de cauſ. poſſ. & proprie. nu. 2. in no. 123
Verbum, quaſi. notat improprietatem ueritati contrariam ſimilitudinariam. dec. 2. circa fin. de alie. iudi. mut. cauſ. fact. in no. 109
Verba deſeruiunt intentioni. dec. 5. circa medium. de offi. deleg. in no. 70
Verba in commiſsionibus expreſſa poſſunt ſtylum & rigorem iuris ſubmouere. dec. 2. nu. 3. de reſcrip. in no. 6
Verba iſta, audiat & procedat ſummariè & de plano. quid operentur. dec. 28. nu. 1. de reſcrip. in no. 31
Verba inſtituta ſunt ad hoc ut per ipſa mentis intrinſeca manifeſtentur. dec. 5. circa med. de offic. deleg. in no. 70
Verba propter iuris conſonantiam quandoque in iure obliquantur. dec. 27. de præb. in no. 234
Verba quæ ad proprium ſenſum trahi non poſſunt referenda ſunt ad improprium. dec. 24. nu. 2. de præb. in no. 233
Verba ſunt notæ earum quæ ſunt in animo paſsionum. dec. 2. in fin. de lit. conteſt. in no. 116
Verba diſpenſatione poſita, ſi paternæ incontinentiæ non ſit imitator, potius ſonant in modum inſtructiuum cōmiſſarij quàm quod inducant conditionem. deci. 4. nu. 4. de filiis presby. in anti. 305
Verba indicant animum illa proferentis, niſi aliàs ex circunſtantijs contrarium appareret. dec. 1. nu. 10. de hæretic. in antiq. 447
Verba intentioni deſeruiunt, & nō intentio uerbis. eadem dec. num. 13.
Verba narratiua papæ quando dicantur probare. deciſ. 22. num. 2. de præb. in anti. 390
Verba papæ prolata ſuper facto papæ habent uim diſpoſitionis. dec. 60. nu. 4. de reſcript. in antiq. 287
Verba propter ſubiectam materiam ſunt aliter intelligenda quàm ſecundum eorum proprium ſignificatum. dec. 10. nu. 6. de teſta. in antiq. 431
Verbis enuntiatiuis bullæ executoriæ non creditur. deciſ. 31. nu. 1. de proba. in antiq. 349
Verbis enuntiationis notariorum non creditur, licet faciant præſumptionem maximè inter præſentes. deci. 9. nu. 1. de fid. inſtru. in anti. 358
Verbum dari ſumitur quandoque pro uerbo tradi in contractibus de quorum natura eſt ſola traditio. dec. 10. nu. 7. de teſta. in anti. 431
Verbum infinitiui eſt aptabile ad præſens & futurum, uel etiam præteritum, quamuis ſit modus præſentis temporis dec. 11. num. 7. de teſt. in antiq. 433
Verbum, pertinere. concernit proprietatem, quamuis latiſſimè

fimè ſumptum poſſesſionem comprehendat.dec.49.nume.4.de reſcrip.in anti. 284
Verba ad illum ſenſum debent reduci, quem uerba rectè intelligentibus generarent. cauſ.24. dub.46. numer.3. Faſtol. 522
Verba prolata quæ ſupponunt aliud, nihil diſponunt ſuper eo quod ſupponunt.dec.1.num.2.de procur.Biſi. 464
Verba, uel aliàs quouis modo.an debeat reſtringi ad perſonam expreſſam. dec.12.nu.2.de præb.Biſi. 492
Verbum, condemno.ne actus ſeruetur, interpretandum eſt pro uerbo præcipio, largè accipiendo illud ſecundum ſubiectum.dec.3.num.3.de confeſ.Biſi. 476
Verbum, ita quod, &c.modum & ſpeciem addere rei diſpoſitiuæ uidetur.cau.11.dub.31.num.2.Faſtol. 517
Verbum, ſi tibi conſtiterit.in commisſione papali poſitum, requirit uocationem partis ante proceſſum inchoãdum ſuper informatione commiſſorum.dec.21.num.2.4.de reſcript.in antiq. 279
Verbum, ſi ita repereris.non arctat ad citandas partes: ſecus ſi adſit, ſi ita inueneritis. dec.14. num.1. de dolo & contuma.in antiq. 339
Verbum, ſi per informationem ſummariam inueneris. in commisſione appoſitum, nõ requirit citationem partis, nec minus in tali caſu dãda eſt copia teſtium: ſecus ſi adſit uerbum, ſi tibi conſtiterit.ibid.dec.15.num.1. 339
Verbum, ſi inueneris. in commiſsione poſitum, non arctat ad citandas partes, ubi agitur de re modica.ibi.deci.16. num.1. 340
Verbum, ſtatim. reuertitur ad terminum iuris. dec.2.nu.1. de teſta.in antiq. 424
Verbum, trado.in ſe non importat dominium, nec tranſlationem dominij: & tamen propter ſubiectam materiam ſumitur pro dari.dec.10.num.8.ibi. 431
Verbum, tutorum ſumitur pro tutore. ead.dec.nu.9.
Verbum, ut aſſeritur.tanquam generale & impersſonale nõ cenſetur prolatum per impetrantem.deci.60.num.1.de reſcript.in antiq. 287
Verbum, ut aſſeritur.& uerbum, ut aſſeris.differunt.ibid. nume.3.
Verificatio totius ſumitur ex particularium ueritate.cauſ.15.dub.35.nu.2. Faſto. 518
Veritas plus inſpicienda eſt quàm falſitas uel opinio. deci.8.num.4.de teſtam. in antiq. 427
Vicarius habens poteſtatem conferendi beneficia poteſt conferre etiam dignitates.dec.7.de offi.uica.in anti. 306
Vicarius perpetuus petendo decimas & iure parochialia habet intẽtionẽ fundatã de iure cõmuni.dec.5.ibi. 306
Vicarius qui poteſt ex ſpeciali mandato recipere reſignationem beneficiorum: non poteſt illa conferre, licet præſentatos per patronum posſit inſtituere ſine ſpeciali mandato.dec.1.de renuntia.in anti. 299
Vicario ſeu officiali generali poteſt committi poteſtas conferendi beneficia uacatura, & recipiendi reſignationes: ſingulari tamen perſonæ & de ſingulari beneficio committi non poteſt.de offi.uica. in antiq. 299
Vicarij poteſtas ubi à partibus negatur: neceſſariò uenit probanda per habilitatem, nominationem & reputationem ad hoc ut acta per eum ualeant. dec.4.num.1.de offi.ordi.in antiq. 309
Vicaria perpetua beneficium eccleſiaſticum eſſe cenſetur. dec.2.de exceſſ.præla.nu.1.in no. 268
Vicaria alicuius parochialis eccleſiæ an poſsit uniri alicui monaſterio ſeu menſæ abbatiali.ibi.
Vicarius cui committitur facultas conferendi debet habere generalem adminiſtrationem in ſpiritualibus: & an ſufficiat habere adminiſtrationem temporalium dubitatur.dec.5 de offic.uica.num.9.in no. 299
Vicarius de criminibus poteſt inquirere, ſed non punire. dec.2.de offi.uica.in no. 64
Vicarius & officialis epiſcopi ſunt unũ & idem.ibid.nu.2.
Vicarius epiſcopi quando alium poſsit loco ſui ſubſtituere.ibid.dec.4.num.1.
Vicarius ſubſtituens iuriſdictionem à ſe non abdicat. dec.4.de offi.uicar.num.3.in nouis. 65
Vicarius poteſt ſubſtituere ad certam cauſam, ſed non generaliter.ibid.num.4.
Vicarius epiſcopi in ſpiritualibus & temporalibus an poſſit ex commiſsione epiſcopali alium in ſpiritualibus uicarium generalẽ facere.dec.4. de offi.uica.n.1.in no. 64
Vicarius epiſcopi habet ordinariam. ibi. nu.3.
Vicarius idem habet conſiſtorium cum epiſcopo. deciſ.7. nu.6.eod.tit.
Vicarius inſtitutus ad præſentationem monachorũ in parochiali unita monaſterio, quò ad ſpiritualia & temporalia, dicitur perpetuus & non temporalis. deci.24.de præben.in no. 233
Vicaria curam habẽs animarum eccleſiæ unitæ abbatiſſæ non eſt ad nutũ amouibilis.dec.21.n.1.de præb.Biſ. 494
Vicarius curã habet animarũ.cau.7.dub.25.n.2.Faſt. 515
Vicarius epiſcopi an posſit conferre beneficia extra dioeceſim.dec.5.nu.1.de offi.uicar. Biſi. 464
Vicarius habens poteſtatem conferendi beneficia, poteſt conferre dignitatem.dec.2.num.1.de offi.uica.Biſi. 463
Vicarius uicarij excommunicati non eſt excommunicatus: ſed eius executio ſuſpenſa cenſetur.deciſ. 4. de off. uica.nu.2.in no. 64
Vicarius ſubſtitutus à uicario habente facultatem ſubſtituendi poteſt exequi cõmiſſa uicario ſubſtituenti.dec.2.de off.uica.nu.3.in no. 63
Vicarius mortuo epiſcopo poteſt ante notitiam conferre ibid. num.4.
Vicarius minus ius & minorem utilitatem habet in eccleſia quàm rector.dec.2. in principio. de exceſſ. prælato. in nouis. 268
Vicarij facultatem ac priuilegia plura uide deci.2. de offi. uica.nu.5. in nouis. 65
Vicarij non recuſantur ſed dantur eis adiuncti. deci. ibid nume.6.
Vicarij facultas præſumitur quãdo pronuntiauit.ibi.nu.7.
Vicarij uel officialis poteſtas præſumitur in his, in quibus non requiritur facultas ſpecialis. ibi.nu.1.
Vicecancellarius non dat executores ſententiæ, niſi ſeruatis terminis palatij. dec.45.nu.1.de ſenten.& re iudica. in antiq. 375
Victor etiam ſine quacunque appellatione expenſas & omnia alia petita in prima inſtantia petere & proſequi poterit.dec.47.in fin. de appel.in nouis. 207
Victus uictori in expenſis debet condemnari. dec.22.de re iudic.& dec.47.de appel.nu.3.in no. 207
Vino legato intelligitur de uino quod ex uinea naturaliter naſcitur, & non de eo quod fit accidentaliter. dec.3. nu.5.de reſt.ſpolia.in nouis. 134. & deciſ.15. nume.2.eod. tit.in antiq. 334
Violans ſequeſtrum appoſitum ſuper beneficio in uim ſententiæ nullæ, incidit in pœnas.clem. ad compeſcendas. dec.1.nu.1.de ſequeſt.poſſ.& fruct. in anti. 343
Violentia duobus in locis inferri uidetur, primo in loco ubi eſt perſona, cui fit uiolentia, ſecundò ubi eſt poſſeſsio propter quam perſonæ alibi eſt illata uiolentia. deciſ.2. nu.3.de priuileg.in anti. 448
Violentia facta domui uacuæ non ſufficit ad condemnationem fructuum percipiendorum. Et diſtributiones quotidianæ non computantur in ualore beneficij impetrati ſecundum communem æſtimationem.dec.33.nu.1.de ſenten.& re iudi.in anti. 370
Violẽtia probata per teſtes ſufficit probare res ablatas per iuramentum deci.56. nume.1.de reſtitutio. ſpoliato. in antiq. 335
Viſitator datus ab aliquo quàm à romano pontifice eccleſiæ uacanti an poſsit dare licentiam tranſeundi ad aliam

ecclesiam.dec.6.nu.5.de rer.permu.in nouis. 257
Vnire eſt iuriſdictionis & præſcriptibile per inferiorem epiſcopo.dec.1.de offi.leg.nu.3.in nouis. 78
Vnire poteſt legatus in certis caſibus.dec.1. de offi.legat. in nouis.
Vnio ad hoc ut teneat an uocandus ſit rector eccleſiæ quæ unitur.dec.2.de offi.lega. in no. 79
Vnio epiſcopatuum & ſuperiorum dignitatum ſoli papæ competit.dec.5.de off.legat.num.3.in no. 78
Vnio ex falſa cauſa facta ſeruata forma iuris ua let. deci.5. in princ.de exceſſ.prælat.in no. 568
Vnio eſt contractus ſtricti iuris.ibi.
Vnio fienda alicuius eccleſiæ alicui prælato ſubiectæ alteri eccleſiæ uel perſona extra diœceſim rei alienandæ conſtituta uenit authoriaanda per eum ſub cuius poteſtate res ipſa conſiſtit.dec.7.circa princi.de iudi.in no. 215
Vnio quod rectore non uocato fieri poſsit. dec. 1. de rebus eccleſiæ non alie.nu.2.in no. 253
Vnio unius eccleſiæ licet fieri poſsit rectore non uocato, tamen dimembratio ſiue alienatio partis ipſius ipſo non uocato fieri non poteſt. dec.5.de rebus eccleſ. non alie. num.2.in nouis. 253
Vnio an requirat tractatum. dec. 1.nu.1.de reb.eccle.non alie. Biſig. 502
Vnio cenſetur alienatio.ead.dec.nu.2.& deci. 2. nume.3. Biſig. 502
Vnio de non uacante an teneat.cau.2.dub.7.nu.5.Faſt. 510
Vnio facta ex falſa cauſa an ſit nulla ipſo iure.deci. 2. nu.1. de reb.eccle non alie. 502
Vnio facta ſine conſenſu capituli an ualeat.cau.5.dub.5.n.1.Faſtol. 510
Vnio fieri non poteſt ab epiſcopo ſine conſenſu capituli. cauſ. 8.dub.26.num.1.Faſtol. 516
Vnio præſumitur rectè facta maximè ſi ſit antiqua.dec.15. nu.4.de reb.eccl. non alie. 414
Vnio probata falſa cauſa propter quam fuit facta infringitur.ead.dec.5.nu.5. 414
Vnire, iuriſdictionis eſt: & præſcriptibile. dec. 3.nu.2.de off.lega.in antiq. 309
Vniri ex neceſsitate beneficium poteſt per ordinarium cadens ſub expectatiuis, etiam poſt proceſſum factum per executorem.dec.5. nume.1. de reb.eccleſ.non alienan. in antiq. 415
Vniri poteſt beneficium reſeruatum: ſed unio habebit effectum ceſſante reſeruatione.dec. 6.nu.1.ibi.
Vnitur tribus modis beneficium.dec.9.num.2.ibid.
Vnio facta ex falſa cauſa ualet, ſed annullatur probata falſitate: ſed facta ſine cauſa non ualet. dec.12. nu. 5. ibi.
Vnio facta menſæ epiſcopali non facta mentione de beneficijs prius eidem unitis, ualet.ibi.dec.13.nu.3.
Vnio eccleſiæ facta per epiſcopum monaſterio in recompenſatione damnorum per eum illatorum non ualet.deci.14.nu.1.de reb.eccle.non alienan.in antiq. 416
Vnio facta capitulo de conſenſu epiſcopi, & ipſius capituli, an teneat. dec. 1.nu.1.de eccleſ.ædifican.in antiq. 414
Vnio facta præpoſituræ cum conſenſu capituli de eccleſia aliqua, quamuis ex unione capitulum poſſet conſequi aliquod commodum an ualeat. deci.3.nu 5. de reb. eccleſ. non alienand.in antiq. 414
Vnio non redditur nulla propter falſam cauſam in unione expreſſam, licet annullari poſsit: & ideo expectantes nõ poſſunt beneficium unitum acceptare niſi unione annullata.deci. 2.nu.1.ibid. 414
Vnio eſt ambitioſa. dec. 2.nu.6.
Vnio probata falſitate cauſæ poteſt annullari.dec.8. num. 1. ibidem.
Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis de quo nõ extat memoria hominum. ibi.dec.9.num.1.
Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis de quo in contrarium non extat memoria hominum: nec requiritur quòd allegetur titulus.dec. 10.num.1.ibi.
Vnio uidetur donatio: & eſt contractus ſtricti iuris. dec. 2. num.2.ibid.
Vnionis effectus non tollitur per prouiſionem papæ ſubſequentem, niſi de unione fiat mentio.deciſ.3.nu.2. de rerum permutatio.in anti. 419
Vſusfructus poteſt uendi ad tempus.dec.2.num. 2. de emptione & uenditio.in antiq. 418
Voluntas coacta uoluntas eſt.dec.5.de renun.n.2.in no. 56
Voluntas qualiter probatur, & in quibus caſibus unica requiſitio requiratur, cùm trina regulariter ſit neceſſaria. dec.5.de offic. deleg.in nouis. 70
Vtile per inutile non uitiatur deciſ.44. de appel.numer.1. in nouis. 106
Vtile per inutile uitiatur in materia indiuidua.dec.4.num. 3.de app.Biſi. 482
Vxor quæ fuit conſtituta à uiro ſuo tutrix & gubernatrix tam bonorum quàm liberorum, an teneatur ponere in inuentario iocalia ab eius uiro ac cæteras res ſibi traditas: & quid de alijs rebus contemplatione eius uiri ipſi ab alijs datis.dec. 1.n.1.de don.inter uir. & uxo.Biſi. 506
Vxor tenetur operari uiro: & ideo acquiſita ex operis ſuis pertinent ad maritum & eius hæredes. deci.1.num.3.de dona. inter uir.& uxor.
Vxor quicquid acquirit ex opera ſua uiro acquirit: & quid ſi ex pecunia mariti quæſi uiſſet. ead.dec.nu.4.
Vxor ſi non probat à quo bona habuerit: habet in dubio præſumptionem contra ſe, illa eſſe uiri.ead.dec.num. 9.
Vxor clerici coniugati poteſt conſtituere procuratorem ad agendum & defendendum pro ſuo marito in carceribus detento.dec. 16.de procu.in nouis. 88
Vxorem pro marito incarcerato procuratorem conſtituere poſſe iuris eſt. deci. 13.de procuratoribus. numer. 1. in nouis. 88

F I N I S.

ERRATA IMPRESSIONIS VITIO.

Fol. 2. Deci. 2. 1
Fol. 5. Dec. 3. 2
Fol. 24. ſum nar. 15. in cauſa. 20 cauſa.
Fol. 46. Deci. 3. col. 2. lin. 3. interiores inferiores.
Fol. 47. col. 1. in Addit. nu. 1. 2. & 3. 3. 4. 5.
Fol. 50. ſum nar. 17. Regnaos Reſignans.
Fol. 67. ſum nu. 5. uolutaria uoluntariæ.
Fol. 68. ſum nar. 2. Dilatio delatio.
Item in epitom. Deci. 2. eſt ex
Fol. 71 Deci. 6. nu. 2. cum quam
Fol. 72 ſum nar. 1. uno ab uno
Fol. 87. Deciſ. 11. nj.
Fol. 89. Deci. 12. mix.
Fol. 97. De Iudicijs. De Procuratorib.
Fol. 103. Deciſ. 30. 3.
Fol. 108. Deci. 1. lin. 5. dubitatabant dubitabant.
Fol. 109 li. 1. quàm ipſe. quàm quod ipſe.
Fol. 122. lin. 10. donare. dare.
Fol. 126. Dec. 4. nu. 3. Remiſeo Remiſſio.
Fol. 118. Deci. xv. xi.
Fol. 131. Deci. 1. lin. 9. conformatione confirmatione,
Fol. 151. Deci. 2. lin. 21. iurare iuraret.
Fol. 157. Deciſ. 2. lin. 16. procedendum producendum.
Fol. 159. Deciſ. 17. 7.
Fol. 152. Deciſ. 12. 21.
Fol. 162. col. 2. lin. 38. delatio dilatio.
Fol. 163. col. 1. lin. 28. impediatur impartitur.
Fol. 171. De excepe. niſi uellent. niſi uellet.
Fol. 174. de præſcrip. Deci. 1. in ſummar. articuli exemptione articuli de exemptione.
Fol. 192. Deci. 12. in ſummar. nu. 2. renuntiationem pronuntiationem.
Fol. 198. in epit. ſua ſub
Fol. 202. Dec. 35. col. 2. lin. penul. poſt uerbum extraiudicialem, quo ex quo.
Fol. 208. col. 2. lin. 5. patre parte.
Item lin. 8. de iure. Indice.
Fol. 211. Deci. 54. col. 2. lin. 18. appellatio appellato.
Fol. 211. Dec. 47. 57
Fol. 221. Deci. 1. de præben. lin. 18. dilata deleta.
Fol. 223. col. 1. lin. 22. ſutrnia ſutrina.
Item lin. 34. in cauſa in caſu
Fol. 224. Deciſ. 7. in ſummar. nu. 2. obtētatorum obtentorum.
Fol. 225. 1. col. Deciſ. 21. 9
Item in 2. col. lin. 15. legit. legitur.
Fol. 235. col. 2. lin. 25. prarogantiam præ rogatiuam.
Fol. 236. Dec. 27. lin. 6. remiſſionem prouiſionem.
Fol. 237. in ſum. nu. 3. includit uerisſimilia includit non uerisimilia.
Fol. 240. de conceſſ præb. 139
Fol. 240. col. 1. in addit. li. 19. ualdè ualidè.
Fol. 247. in ſum. nu. 1. ſub forma arbitramur ſub forma dignū arbitramur.
Fol. 251. poſt nu. 5. per uacationem uocationem.
Fol. 274. Deci. antiquæ. nouæ.
Fol. 287. Deciſ. 61. in ſum. nu. 2. poſita oppoſita.
Fol. 308. Deciſ. 4. ſedente & habente ſedentes, & habentes.
Fol. 310. Deci. 2. nu. 1. 2. ſi cuſor ſi cuſſor.
Fol. 313. Deci. 8. in ſum. nu. 3. nominati innominati.
Fol. 330. Dec. 7. in ſumma. nu. 1. quæſt. un quæſiti.
Item Dec. 13. 8.
Fol. 331. col. 2. de reſtitu. ſpol. num. 1. remouibili amouibili
Item in epitom. Deciſ. 2. obſtante idem obſtante eidem.
Item Dec. 3. in ſum. ſpolium ſpolio.
Fol. 342. Deciſ. 1. in addit. lin. antepenul. unum eiuum.
Item li. ult. prædeceſſoribus prædeceſſori.
Fol. 358. Dec. 12. nu. 1. licet iudici licet non iudici.
Fol. 361. Deci. 12. in ſum nar. nu. 1. declaratoriæ declinatoriæ.
Item Nota exceptiones. Nota quod exceptiones.
Fol. 367. Dec. 19. 23
Fol. 373. Deci. 10. nume. 2. probandis pro probandis.
Fol. 374. Deci. 19. nu. 2. apponente noppoente.
Fol. 383. Deci. 68. num. 1. Auditoris inhibent Auditor inhibet.
Fol. 385. Deciſ. 83. Cathedralis Parrochialis.
Fol. 394. poſt nu. 4. contrarius cōtrarius.
Item nu 5. nec in ſe nec in re.
Fol. 395. col. 1. lin. 3. paſtores paſtoris.
Item lin. 27. cauſas clauſas.
Item lin. 48. adiuncta adiecta.
Item lin. 52. poſit poſſit.
Fol. 403. Deci. 21. in ſum. nu. 4. nobilis notabilis.
Fol. 411. Deci. 55. in ſum. nu. 1. capit. §. in nullo c. ſtatutum. §. in nullo.
Fol. 416. Deci. 13. lin. 3. prædeceſſorores prædeceſſores.
Fol. 432. Deci. 2. 21
Fol. 435. Deci. 21. 1.
Fol. 440. Deci. 2. 21.
Fol. 451. Deci. 8. nu. 2. Depoſitus Deportatus.
Fol. 457. Dec. 5. 6.
Item Deci. 6. 7.
Fol. 468. Deci. 2. de arbitr. ergò in 200 ego in 200.
Fol. 471. Deci. 2. nu. 2. ſup. ſub.
Fol. 493. Dec. 15. in ſum. nu. 2. Imperator impetrator.
Item lin. 10. imperator impetrator.
Fol. 519. cauſa 29. 19
Fol. 525. Dub. 60. nume. 1. expectantes expectantis.

DECISIONES DOMINORVM DE ROTA, QVAS NOVAS APPELLANT.

IN nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate eiuſdem Milleſimo trecenteſimo ſeptuageſimoſexto, die mercurij XXX. menſis Ianuary, Pontificatus domini Gregorij Papæ XI. Anno ſexto. De mandato, & uoluntate, & unanimi conſenſu omnium Dominorum meorum Coauditorum ſacri Palatij Apoſtolici pro tunc in Rota ſedentium: videlicet Roberti de Stratonen. legum, Arnoldi Terreni decretorum; Galhardi de Noua eccleſia decretorum, Ioannis de Vayrolijs legum; Nicolai de Cremona decretorum, Petri Cambonis decretorum, Aegidij Bellemeræ vtriuſque iuris, Bertrandi de Alamo legum; & Ioannis de Amelia legum profeſſorum, ſedentium etiam tunc in Rota cum dictis Dominis Auditoribus, & conſentiente Reuerendo in Chriſto patre, domino Bertrando Epiſcopo Pamphilonenſi legum doctore, olim prædicti palatij cauſarum, nunc verò contradictarum Audientiæ Domini noſtri Papæ Auditore: Ego Guilelmus Horbort Alemanus decretorum doctor minimus, & inter dominos meos Auditores minor, concluſiones, ſeu determinationes, aut Deciſiones infraſcriptas quorundam dubiorum, in quibus finaliter omnes, vel maior pars dominorum meorum prædictorum, & aliorum poſtea ſuperuenientium remanſerunt, ad perpetuam rei memoriam cœpi colligere, & ſcribere, continuando vſque ad Annum Domini MCCCLXXXI. ad menſem May. Et hoc ſub correctione & emendatione omnium dominorum meorum prædictorum, & aliorum ſuperuenientium, & melius ſentientium.

De Conſtitutionibus.

EPITOME.

Conſtitutio ſiue ſtatutum canonicorum, & capituli poteſt probari per teſtes: quia ſcriptura non eſt de eſſe, ſiue ſubſtantia legis, uel conſtitutionis.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutio & ſtatutum poſſunt probari per teſtes.*
2 *Scriptura an ſit de eſſentia legis.*
3 *Antiqua facta melius probantur per ſcripturam, quam per teſtes.*
4 *Statutum probatur per teſtes.*
5 *Inſtrumenta etiam informiter, et malè extracta, probant, quando originalia ſunt penes aduerſarium.*

DECISIO I. aliàs 246.

1 CONSTITVTIO, † [a] ſiue ſtatutum cano
a nicorum, ſiue capituli, poteſt probari per teſtes: quia ſcriptura non eſt de eſſe, ſiue ſubſtantia legis, uel conſti-
b tutionis: [b] ut xxv.q. ij. ca. inſtitutionis. & de iureiuran. c. j. in. fi. j. reſpon. lib. vj. & de renun. c. j. eo. li. Licet Io. And. in mercu. in regula, nemo poteſt ad impoſsibile, pertractãdo quæſt. prædictam, & multas ſolutiones ponendo, & inter alias Pet. de Bell. pert. di
2 centis, non eſſe peccatum † dicere, quòd ſcriptura ſit de eſſe legis. per l. humanum. C. de legib. dicit, dictum Petr. habere multum æquitatis. Et dicit quòd ſi princeps eſſet, neceſsitatem ſcripturæ imponeret conſtitutionibus inferiorum: ita quòd aliter factæ non ualerent, niſi de ſcripto promulgarentur. Et reſpondet ad iura primò introducta, tamen aliqui Domini dixerunt, quòd ſi ſtatutum eſſet antiquum, & de longinquiſsimo tempore, quòd niſi eſſet
3 redactum in ſcripturam, difficulter probaretur: nam † huiuſmodi antiqua facta melius probantur per ſcripturam, quàm per teſtes, propter labilem hominum memoriam prout leg. & no. de proba. cap. tertio loco. & c. cum cauſam. de fide inſtr. cap. cum Ioannes. c. cum P. ad iſtam materiam uide Archid. j. diſtinct. c. lex ſcripta.

ADDITIONES.

a Conſtitutio. Adde deciſ. v. incip. nota quòd reſeruationum reuocatio. tit. de probat. in antiq.

b Legis uel conſtitutionis. Adde de hoc per Bartò. in l. de quibus. ff. de legib. per Rayn. in. l. conſuetudinis. C. quæ ſit long. conſuet. Bald. in c. j. de conſtitut. Abba. Sicu. Felyn. Dec. in rubr. de conſtit. caſus autem in quibus ſcriptura requiritur, enumerantur per glo. in uerb. in ſcriptis in cap. j. de cenſib. lib. vj.

4 Ant. Mar. Papaz. Cum † iſta deciſione concordat de-
ciſio 5. & 6. de probat. in antiq. Et ad materiam faciunt
quæ notaui infra ſuper deciſ. 27. de reſcrip. ubi dixi, quòd
gratia apoſtolica non poteſt probari per teſtes. & ibi ha-
bes multa ad hoc Fel. in Rub. huius tituli latè examinat
hanc difficultatem: & nu. 7. dicit eſſe communem opi.
quòd non requiratur ſcriptura, & deinde refert Sal. di-
centem communem eſſe in contrarium. Decius autem
ibidem facit duodecim fundamenta pro iſta deciſione, &
vndecim pro parte contraria, & finaliter concludit ſe-
cundùm Fel. & clariùs etiam exponit dicens, quòd ſcri-
ptura non eſt de ſubſtantia legis, vel ſtatuti: & ſine ſcri-
ptura vel publicatione probat, ſi conditor vult. Sed quan
do non conſtat de mente conditoris, non poteſt dici lex,
vel ſtatutum, donec fiat ſcriptura & publicetur. Et po-
teſt applicari hic id, quod fuit deciſum in cauſa D. I.
Valentina nõ admiſsionis in militem coram R.P.D. Pere
grino Fabio Bononien. Epiſcopo Veſtan. & domino meo
5 præcipuo, vbi non ſolùm ſenſerũt domini, † ſtabilimenta
religionis Hieroſolimita. poſſe probari per teſtes: ſed ex
quo originalia erant penes religionem, contra quam age
batur, dixerunt adhibendam eſſe fidem copiæ ipſorum
ſtabilimentorum, extractæ per publicum Notarium, fa-
cta tamen fide quod fuit facta diligentia pro illis formi-
ter leuandis, iuxta doct. Bar. in l. publicati. C. de teſta.
& Decium conſil. 36. col. 2. Et de hac materia habes ali
quid per Staphi. in 5. parte. & facit dec. Aegi. 446. tit. de
appellat. vbi quòd ſufficit tranſumptũ, quando originale
haberi non poteſt.

De Reſcriptis.

Epitome.

Impetrans exprimere debet certum modum uacationis ex certa perſona, & tunc clauſula, ſeu alio quouis modo, comprehendit omnem modum ex dicta perſona prouenien tem, niſi apponatur uel ex alterius cuiuſcunque perſona. Vel ſic, clauſula, quouis modo, reſpicit ſolùm perſonam expreſſam. h. d.

SVMMARIA.

1 *Beneficia multifariàm vacare poſſunt.*

2 *Clauſula, ſeu alio quouis modo, an reſpiciat perſonam dumtaxat expreſſam.*

3 *Prouiſio, & mandatum de prouidendo de certo beneficio vacante equiparantur.*

4 *Clauſula, ſeu alio quouis modo, omnes modos vacationis, ſed non qualitates modorum, concernit.*

5 *Clauſula, quouis modo materia & distinctio 6.*

7 *Clauſula, ex cuiuſcunque perſona, effectus.*

8 *Gratia dicitur ſubreptitia, quando quis falſum expreſſit, etiam ſi Papa id conceſſiſſet ſine tali expreſſione, ſi tamen faciliùs conceſſit.*

9 *Gratia non dicitur ſubreptitia propter omiſſionem, vel falſam expreſſionem, quando conſtat Papam voluiſſe facere gratiam in potiori caſu.*

10 *Regreſſum habens debet docere, quòd tempore ſibi reſeruati regreſſus habebat aliquod ius, cum distinctione.*

11 *Regreſſum habens de conſenſu, non tenetur alter iuſtificare.*

12 *Poſſeſſio pacifica impeditur per ſolam moleſtiam facti, & prætenſionem.*

13 *Clauſula, ex cuiuſcunque perſona, in noua prouiſione capit quamcunque vacationem, etiam ſi beneficium non vacaſſet tempore primæ prouiſionis.*

14 *Clauſula, quouis modo, poteſt apponi in prouiſione ordinarij.*

15 *Clauſula, quouis modo, non operatur in reſignatione facta in manibus nonij non habentis facultatem, ſi illud-met beneficium impetretur à Papa.*

DECISIO II. aliàs 28.

1 Sit mandetur † alicui prouideri de certo benefi-
a cio certo modo uacãte: ᵃ puta per cõſtitutionẽ
b execrabilis. adiecta clauſula, ᵇ ſeu quouis alio
c modo ᶜ vacauerit, ſi nõ uacet prædicto, ſed alio
modo: puta per conſtitutionẽ c. de multa. uel per non pro
motionẽ ad ordinẽ presbyteratus: ut in c. licet canon. de
ele. li. 6. uel per contractũ matrimonij: ut in c. j. de cler. cõ
iug. uel per ingreſſum religionis. de regul. c. beneficium.
lib. vj. fuit dubitatum utrum de dicto beneficio ſic alio
modo, quàm expreſſo in gratia uacante, poſſit prouide-
ri impetranti. Super quo Domini erant uarij propter c.
ſuſceptum. de reſcrip. libr. vj. per quod c. aliqui domini
declinabant in partem negatiuam: quia uno modo ex-
preſſo non uenit alius: ut ibi. ar. c. nonne. de præſump. hoc
uerum, niſi aliud appareret de intentione mandantis: ut
in d. c. ſuſceptum. j. reſpon. puta Papa mandat alicui pro
uideri de beneficio uacante per reſignationem, uel alio
d ᵈ quocunque modo uacauerit. † tunc enim ſecundum
2 Ioan. An. ibidem, uenit omnis alius modus uacandi. &
hoc propter clauſulam antedictam. pro quo allegat ipſe
c. cum aliquibus, in fi. eod. titu. & c. duobus. in fin. eod. ti-
tu. & c. ſi motu proprio. de præb. eod. lib. Cuius opinio
indubitanter eſt uera, & ſeruatur in omni uacatione con
tingenti per eandem perſonam. nam prædicta clauſula,
ſeu quouis alio modo, reſpicit omnem modum uacandi
per eandem perſonam: ſecus ſi per diuerſas: ſecundum
Lap. ibidem. licèt do. Ioan. Cal. in quadam ſua quæſtione,
quæ incipit, Papa contulit. tenuerit diſputando omnem
modum uacandi uenire, etiam per aliam perſonam ſub
clauſula antedicta. Ratio ſua primò fuit hæc: Quia præ-
dicta clauſula omnem modum uacandi includit ſecun-
dum clarum intellectum, & competentiorem eum facit:
quia clauſula non adijcitur ad ſubiectum reſtrictum; ſed
generaliter: & plus imprimit relatio generalis: maximè
cum hæc diſiunctiua coniunctio terminum præcedentẽ
non repetat, ſaltem reſtrictiuè, & uniuerſaliter in uno ſo
lo ſuppoſito uerificatur. Et quia mens uerbis non repu-
gnat, quæ omnia copioſè fundat per iura multa. Et ad ra
3 tiones omnes in contrarium allegatas reſpondet: † cuius
opinionem do. Aegi. intellexit, & ueram putauit in bene
ficio iam uacante, de quo prouidetur, uel prouideri man
datur per Papam. Nã non potuit uidere qua ratione hoc
caſu recedendum foret à propria ſignificatione uerborũ.
Conſentit tamen bene quòd opinio Lapi, quam ſeruat
Palatium, locum ſibi uendicat in beneficio nondum ua-
cante: de cuius uacatione certa ſperatur in certam perſo
nam. puta, mandatur prouideri alicui de certo beneficio,
cùm illud uacare contigerit per aſſecutionem pacificam
alterius beneficij, uel per contractum matrimonij, uel
quouis alio modo. Nam tunc ſecundum eum: quia ad
e iſtam perſonam ſolùm ᵉ Papa habuit reſpectum, ſolùm in
telligitur de illa. ar. c. P. & G. & c. cum olim. de offi. deleg.
& plus facit ſecundum eum quædam ratio ab extrinſeco
ſumpta, quàm ius aliquod poſitiuum: puta clauſula, Vel
alio quouis modo fuerit introducta, ad tollendum frau-
des, quas propter c. ſuſceptum. antedictum inueniebant
obtinentes beneficia, quæ ſperabant uacare contra impe
trantem: quæ fraus ceſſat, ſi uacet per aliam perſonam.
l. fi. §. cui dulcia. ff. de vi. tri. & oleo legat. quæ allegatio
pro dicta opinione non ponit uerbum, alio, ſecundum ip
ſam. Reuera ſalua reuerentia tanti patris, & domini
mei, ego non video differentia inter caſum, & caſum.
Nam ſiue de uacanti, ſiue de uacaturo prouideatur, ſiue
prouideri mandetur (loquor de certo beneficio) ſemper
expri-

exprimitur certus modus uacandi per certam perſonam: & utrunque caſum exprimit Papa in d.c. ſuſceptum, ſi rectè inſpiciatur. Nam in primo reſp. mandatur prouideri- 1
de certo beneficio, certo modo uacante in certam perſonam. In ſecundo caſu loquitur de uacaturo, in quo caſu rarò uidi poni clauſulam, Seu alio quouis modo. Sed ſi poneretur, credo idem quod in primo caſu: quia non uideo rationem diuerſitatis. Sed credo rationem utrobique 2
uniformem, ergo idem ius, de translat. epiſco. c. inter corporalia. cum ſi. Eſt tamen quædam regula, ſiue ordinatio in cancel. domini Vrbani Papæ. v. declarata per dominum Greg. xj. quæ facit pro & contra in q. noſtra. Ordinatio verò Vrbani ſtat ſic. Si petatur alicui de certo beneficio prouideri, & in ſupplicatione ſuper hoc ſignata non fiat mentio de reſeruatione, quòd licèt impetrans huiuſmodi habuerit, & producat reſeruationem de beneficio antedicto, literæ ſuper hoc conficiendæ non expediantur cum narratione reſeruationis eiuſdem: ſed cum clauſula, Si non fuerit alteri ius quæſitum: mandabitur ſibi prouideri. Dominus noſter Greg. non uult, quòd ſtylus præfatus ſeruetur tempore ſuo: quia quando prouidet, uel prouideri mandat, intentio ſua eſt prouidere, quocunque modo ad ipſum pertineat, niſi eſſet generaliter reſeruatum: quia tunc non intendit prouidere, uel mandare prouideri, niſi in ſupplicationibus de generali reſeruatione fuerit facta mentio, & illa generalis reſeruatio fuerit ſpecificata. Ex qua regula concluditur nullam fore differen-
f tiam inter prouiſionem factam, uel mandatum de prouidendo certi beneficij uacantis: apparet etiam omnem modum uacandi includi uno excepto: uidelicet generali reſeruato: quæ reuera non reſpicit modum uacationis, ſed potiùs modum affectionis beneficij, ſiue pertinentiam collationis. & ideò meo iudicio modicùm faciunt prædictæ regulæ ad propoſitum. Fuit igitur concluſum per omnes opi. Io. And. & La. fore tutiorem, & ſic eligendam, & ſeruandam, & hactenus ſic fuiſſe obſeruatum in Rota. argu. c. iuuenis. de ſpon. cum ſim. uide aliam ſimilem infrà ſub num. 77. hoc titu.

ADDITIONES.

a Certo modo uacante. Pro intellectu iſtius deciſ. uide Felyn. in cap. ex par. j. col. 10. ext. de reſcrip. & deci. 44. incip. ſi impetrans aliquam eccleſiam, infra hoc titu. de reſcript. & adde glo. egregiam in reg. 18. cancellariæ apoſtolicæ, in cap. item uoluit quòd ſi quis in infirmitate &c.

b Clauſula. Adde Aegid. deciſ. 410. titu. de præben. & deciſ. 14. incip. nota quòd clauſula. de reſcript. in antiq. & deci. 47. incip. habens gratiam, infra hoc tit. doctor. in ca. ſuſceptum. de reſcrip. lib. vj. Geminia. conſi. 79.

c Quouis alio modo. Vide hic quid operetur clauſula, Quouis alio modo, in literis apoſtolicis appoſita. & dic quòd concernit omnes modos uacationis, ſed non perſonas. Et ideò ſi impetratur beneficium ut uacans per mortem Titij, uel quouis alio modo, non haberet illud, ſi uacat per mortem alterius. Et idem ſi dixit, per mortem Titij, qui deceſſit in tali loco, & tali die. Nam ſi alio loco, & alio die obijt, beneficium ſimiliter non habebit propter ſpecificationem, quam fecit: nam, ut dicit Lap. mors Titij non eſt mors alterius: nec mors uno loco, & tempore, eſt mors alio loco & tempore: ſed mors eſt modus uacationis. dicta ergo clauſula, Quouis alio modo, modos omnes vacationis concernit: ſed non concernit qualitates modorum. & ideò volens cautè impetrare, debet dicere, per mortem Titij, vel quouis alio modo: vel cuiuſuis alterius, vel quouis alio tempore, & loco. Sed tu dices c. ſuſceptum. ſolum exprimit de modo vacationis: quo caſu falſa expreſsio vitiat, niſi adiungatur clauſula, Quouis alio modo. ſed locus & tempus ſunt qualitates adiectæ, quarum expreſſio non requiritur, nec reperitur hoc iure cautum, quòd illarum falſa expreſsio vitiet, vel quod ſit neceſſaria. Dic ergo quòd clauſula, Quouis alio modo, non concernit omnem modum vacationis, & qualitatem adiectam, quæ eſt modus modi, cùm modus ſit quædam qualitas, ff. de tranſa. l. cum hij. §. modus. C. de ijs quæ ſub modo, per totum. & in c. verum. de condi. appo.

d Alio. Adde quòd verbum, alius, eſt relatiuum præcedentium cum eadem qualitate, & ex ſuo proprio ſignificato implicat ſimilia. Fel. in c. ſedes. de reſcri. in verſi. dictio, alius, nu. 6. & quãdo huic dictioni præponitur nomen vniuerſale, importat maiora expreſsis. ita glo. not. ſecundum Ioan. de Imol. in cle. prima, in verb. quamuis. de re iud. Sed habes contrariam glo. in l. ſi fugitiui. C. de ſer. fug. quæ dicit alia ſcilicèt ſimili, vel extraordinaria. Tu dic quòd glo. in d. cle. j. procedit regulariter, niſi materia ſubiecta aliud importet. & hoc modo intelligas glo. in d. l. ſi fugitiui. de iſta autem dictione, alius, alia, aliud, vide Abb. in c. officij. de pœni. & remiſsio. & in cap. mulieres. de ſentent. excommunica. adde text. cum gloſſ. in cle. j. in verb. alij. de reſcript. quandoque etiam reſtringit terminum generis ad expreſſa. iuxta ea quæ dicit Old. conſi. viij. & cclxxxij. & Roma. conſi. xiij. & xlij. circa finem. & xcij. & Cald. conſi. ij. in tit. de appellat. cum concordan. & per Iaſ. in l. quæcunque. in j. not. ab C. qui admit.

e Perſonam ſolùm. hic ergo habes quòd exprimens vnum modum, & probans alium, non obtinet beneficium, per cap. ſuſceptũ. de reſcript. lib. vj. Adde ſimilem deciſ. Bart. in l. j. C. quæ ſit longa conſuet. de illo, qui libellat conſuetudinem, & probat ſtatutum. Et quid de illo, qui propoñit mutuum naturale, & probat mutuum ciuile, per Bal. conſi. 190. incip. Sempronius. in ij. part.

f Mandatum. Adde quod ſi duobus in vna eccleſia, & vni Papa prouideat, alteri verò mandet prouideri, præfertur prouiſus à Papa. cap. duobus. de reſcript. lib. vj.

A.M.P. Cum iſta deci. habes concordantes. dec. 14. 43. & 53. hoc titulo in anti. Contra eam tamen facere videtur deciſ. 53. de con. præben. in eiſdem, ubi dicitur, quòd iſta clauſula, quouis modo, capit beneficium etiam ſi uacaret ex perſona alterius: ſed iudicio meo, dec. illa procedit, quando fuerant appoſita uerba, & ex cuiuſcunque perſona, uel aliàs, quando conſtaret de intentione concedentis, ut dicit tex. in c. ſuſceptum. de reſc. lib. 6. quem ad hoc alle. Fel. in c. in noſtra, correla. 37. in 2. fallē. licèt litera Fel. ſit corrupta, dum dicit, de intentione impetrantis, prout eſt corrupta litera Io. Silu. in trac. de beneficio in 12. q. 3. partis, qui ſequitur Fel. & eum recitat de verbo ad verbũ. Intentio enim impetrantis nihil poteſt operari in hoc propoſito, & text. in d. c. ſuſceptum. quem allegat Fel. non loquitur de intentione impetrantis, ſed mandantis, videlicèt Papæ, qui ibi mandauerat prouideri de vaca-
5 turo. Circa materiam iſtius clauſulæ † habemus plures dec. applicabiles, videlicèt deciſionem 17. infrà c. cum qua concordat Aeg. dec. 687. de præbend. & infrà de conceſ. præb. 7. & deci. 20. 21. & 22. & infrà de præben. & 2. ac 19. de conceſſ. præb. in antiq. ac 29. de reſcri. in eiſdem, & dec. Biſeg. 12. de præb. & 12. infrà de re iud. Et faciunt etiam dec. Aeg. 251. 616. & 430. & notata per Staphi. 5. parte principali. fol. 107. & in alia impreſſ. 6. 92. & per Caſſa. dec. 5. de præbend. & deciſi. 29. ſuper regulis, & per eundem Fel. in d. c. in noſtra. correla. 15. & bo. me. Ludouicum Gome. Epiſcopum Sar. in li. ſuo regularum, ſuper q. 3. Regulæ de ueri. noti. & q. 54. regulæ de infir. ubi dicit, quòd iſta clauſula non capit beneficium decedentis infra 20. dies: quod etiam repetit in q. 16. regulæ de public. Sed quia deciſiones de quibus ſuprà loquen-
6 tes de iſta Clauſula, † videntur adeò inter ſe contrariæ, quòd animus legentium de facili confunditur, ideò ſunt conſiderandi tres caſus. Primus, videlicèt, quando iſta clauſula apponitur in vacantibus de præſenti, ut in iſta

deciſi. & alijs concordan. de quibus ſuprà. Secundus ca-
ſus, eſt in gratia ad uacatura, cùm quis impetrat, vel ob-
tinet ſibi prouideri de beneficio vacaturo, cùm primùm
Titius contraxerit matrimonium, uel aſſequutus fuerit
aliud beneficium incompatibile, aut munus conſecratio
nis ſuſceperit, cum iſta clauſula, quouis modo vacauerit,
& tunc procedunt deci. 17. infrà eo. & deciſi. 21. infrà de
præbend. ſuper qua deciſi. 21. decreui ponere omnes con
cordantes, & diſcordantes loquentes in hoc ſecundo ca-
ſu. Tertius caſus procedit in acceptationibus, puta, ſi ego
habens gratiam expectatiuam, acceptaui beneficium tan-
quam uacans in genere, non exprimendo modum uaca-
tionis, ſed generaliter, quouis modo vacet, aut accepta-
ui beneficium tanquam uacans per obitum Titij, cum
clauſula quouis modo, & tunc iſta clauſula comprehen-
dit vacationem ex perſona alterius, ut latè de hoc tertio
caſu, & quando nullus modus exprimitur dixi ſuper d.
deciſi. 22. infrà de præbend. & ſic ſuis locis habebis mate
rias ſuas. Sat eſt hic poſuiſſe hanc diſtinctionem, ne con-
fundaris ex uiſione tot deciſi. in hac materia diuerſimo-
dè loquentium. Aduerte tamen dum ſuprà allegaui deci-
ſi. Caſſa. 5. de præbend. quia dicta per eum ſic de plano
non procedunt, per rationes prædicti Sarnen. in d. 3. q.
& per ea quæ dixi ſuper d. deciſi. 22. de præbend. & 7. de
con. præbend. ubi uidebis. Et quia in additione ad hanc
7 deciſi. datur cautela, quòd apponatur clauſula, † ſiue ex
cuiuſcunque perſona uacet, per quam clauſulam, uenit
etiam vacans ex alia perſona non expreſſa. Iſta enim ver-
ba ſunt adeò lata, & comprehenſiua, quòd ſi quis impe-
traret beneficium per obitum Titij, obtineret illud etiam
ſi vacaret per obitum Sēpronij, & non Titij, ut ſentit hæc
deciſi. & Staphi. vbi ſuprà: & Pau. Hiero. in practica Can-
cellariæ. fol. 75. dum tractat de notabilibus ſuper non ſeruatis.
8 ſeruatis. Dubitant tamen aliqui an † dici poſſit talem im-
petrationem narrantem beneficium vacare per obitum
Titij, eſſe ſubreptitiā, cùm aliter uacet, videlicèt per obi-
tum Sempronij, nihilominùs ex quo conſtat, Papam ſi-
gnaſſe ſupplicationem, cum illa clauſula, ex cuiuſcun-
que perſona uacet, conſtare uidetur eius intentionem
fuiſſe, quòd talis impetrans omnino haberet illud bene-
ficium, & ſic talis ſubreptio, uel falſitas expreſſa non ui-
detur conſiderabilis, prout dicetur infrà ſuper deciſi. 7.
Sed una ratio facit me dubitare. Nam Papa ſciuiſſet, quòd
beneficium vacabat per obitum Sempronij, qui habebat
nepotes pauperes, aut qualificatos, & ab ipſo Papa co-
gnitos & dilectos, eis potiùs prouidere uoluiſſet, quàm
illi impetranti: falſitas enim commiſſa in exprimendo a-
deò inficit, quòd etiam ſi ſine tali expreſſione Papa con-
ceſſiſſet gratiam, ipſa gratia dicitur ſubreptitia, & nulla,
ſi propter talem expreſſionem Papa faciliùs conceſſit,
quàm ſine illa expreſſione conceſſiſſet, ut ſæpiùs tenue-
runt Domini mei per doct. Inno. in c. ſuper literis. de re-
ſcript. & collect. in c. ex tuarum. de ſorti. & Aegid. deci-
ſi. j. hoc titul. de reſcript. licèt in quadam cauſa Hiſpalen.
portionis Domini voluerint hoc locum non habere, ex
9 quo conſtabat expreſsè Papam † ex certa ſcientia uoluiſ-
ſe facere gratiam etiam in potiori caſu: & quòd Papa non
potuiſſet clarius derogaſſe ſtatutis illius eccleſiæ, hic au-
tem nedum peccauit in exprimendo uacationem per obi
tum Titij, ſed etiam in tacenda, & omittenda uacatione
per obitum Sempronij. Ergo &c. Ideò crederem dicen-
dum de hac clauſula, prout dicitur de noua prouiſione,
quòd procedat, & habeat locum, dummodò Titius habe
ret aliquod ius, ſiue bonum ſiue malum in illo beneficio,
licèt Sempronius illud poſſideret: ut de noua prouiſione
habetur in deciſi. 24. de præbend. in anti. & per deciſi.
Aegid. 7. de præbend. & Biſeg. 4. de præbend. & latè Sar.
in regula, de annali. q. 25. numer. 4. & 5. & not. Fel. in
c. inter dilectos. de fide inſtru. ubi loquitur de confirma-
tione numero 26. cum pluribus ſeq. & in c. ex parte. el. j.
de reſcrip. numer. 51. & facit quòd nuper deciſum fuit
in vna Lucen. decanatus, ubi determinatum fuit quòd
10 habens † regreſſum deberet docere, quòd tempore ſi-
bi reſeruati regreſſus habebat aliquod ius in illo benefi-
cio. Quod tamen ita de plano non procedit, ſed quando
quis ceſsit, reſeruato ſibi regreſſu per obitum ultimi poſ
ſeſſoris tantùm, ſine conſenſu ceſsionarij: quo caſu non ſo
51 let requiri conſenſus, ſed quando † datur regreſſus de con
ſenſu ceſsionarij, quia ceſsionarius ita uoluit, tunc abſ-
que alia probatione prioris tituli datur canonizatio re-
greſſus: ut fuit deciſum in una Cæſarauguſtana Archipreſ
byteratus de darocha corā Reuer. & illuſtr. domino meo
Col. D. Marcello cardinali Creſcentio, tunc Rotæ Au-
ditore, & epiſcopo Marſican. hodie uerò Concilij Tri-
dentini, & Bononiæ legato meritiſsimo, erat tamen in il-
lo caſu etiam reſeruata penſio 80. duc. ultra regreſſum,
& ſic conſtabat, quòd ceſsionarius magnifecerat illud
ius, ideò etiam non habeo pro abſoluto, quòd ſufficiat
ſolus conſenſus quoad regreſſum, adeò, ut quis exonere-
tur à probando priori titu. licèt inueniam annotatum,
quòd in d. cauſa plures ex Dominis hoc ſenſerunt. Nam
poſſem ego hodie cedere amico, uel conſanguineo meo
prætenſum ius ad ſuum beneficium, ut ipſe conſentiret
regreſſui, & tamen nullum ius habebam: tamen huic
52 fundamento poſset reſponderi, quòd ſicut † per moleſta-
tionem facti, & prætenſionem impeditur pacifica poſſeſ-
ſio, ut anno 1546, dicebatur in cauſa Salamantin. portio-
nis coram Reu. domino meo Fabio Accorambono hodie
Decano meritiſsimo, ita per iſtam prætenſionem iuris
poſſit concedi regreſſus, prout in alio caſu daretur ſubro
gatio, uel ſaltem debita eſſet: iuxta cle. 2. ut lite pend. Sed
quicquid ſit, fuit in terminis huius clauſulæ reſolutum co
ram bo. me. Ioan. Paulo Ptolomæo, tunc Rotæ decano,
meo obſeruandiſsimo domino, in una Abulen. beneficij
53 de Villadiego, quòd iſta clauſula, † ex cuiuſcunque per-
ſona, poſita in noua prouiſione, capit beneficium, etiam ſi
uacet ex perſona alterius quàm illius, ex cuius perſona
narratur uacatio, & etiam capit beneficium, ſi non uacaſ-
ſet tempore primæ prouiſionis, ſuper qua petitur noua
prouiſio, quia iam erat facta collatio ualida alteri. Nam in
caſu illo quis impetrauerat à Papa per obitum Accoliti,
per cuius obitum fuerat prouiſum alteri, ab epiſcopo ha-
bente indultum, quo indulto, ſtante prouiſio apoſtolica,
non ualebat. Et prouiſus à Papa impetrauerat nouam pro
uiſionem, tempore quo prouiſus ab ordinario, qui non
expediuerat literas ſuper noua prouiſione infra ſex men-
ſes, ut tenebatur, propter clauſulam indulti, amiſerat ius
ſuum, & ſic tunc temporis uacabat ex perſona illius pro
uiſi ab ordinario, non ex perſona Accoliti, ut narraba-
tur in ſupplicatione. Propterea cogita: quia tantum in-
tendo cumulare materias, & eas diſtinguere, quantum
uires ingenij mei patiuntur, ut uiri magis ſubtiles practi
ci, & eruditi poſſint faciliùs diſcurrere, & deligere verita
14 tem. Aliqui etiam dubitant, an iſta clauſula † aliquid ope
retur in collatione ordinariorum, qui debent eſſe certi de
modo uacationis: & quia collatio eſt actus legitimus, ta-
men idem crederem eſſe in ordinariis, ut in ſpecie tenet
gloſsator prag. in tit. de cauſis, ſuper gloſſ. incip aliàs quo
uis modo. fol. 122. ſecundum paruam impreſ. & conſul-
uit Gemi. per varias rationes conſi. 119. & Cat. conſi. 30.
nume. 12. Habes multa de iſta clauſula in tract. de ben.
q. 12. tertiæ partis. 5. limi. ubi uidere poteris per teipſum.
Si tamen fieret reſignatio in manibus nuntij non haben
tis facultatem illam admittendi, uel in manibus notarij
55 publici, clauſula † iſta in impetratione poſteà facta à Pa-
pa, nihil operaretur: ut concluſum fuit in cauſa Aſtoricē.
integræ portionis poſt plures informationes de anno
1540. ſecus ſi habuiſſet facultatem admittendi, non ta-
men conferendi: ut in deci. 10. & 14. de renun. in antiq.

EPITOME.

Cauſa ſi committitur, quòd terminis non ſeruatis, ſed ſola facti ueritate inſpecta procedatur: ſeruandi ſunt termini cle. ſæpè. de uerb. ſigni.

SVMMARIA.

1 *Termini ſubſtantiales quo caſu abbreuiari, & an totaliter omitti poſſint.*

2 *Vrbanus Pap. V. author fuit obſeruationis terminorum, & modi procedendi.*

3 *Verba in commiſſionibus expreſſa poſſunt ſtylum & rigorem iuris ſummouere.*

4 *Ordinatio Rotæ de modo procedendi vigore commiſſionis ante diem.*

5 *Modus procedendi in cauſis prophanis.*

6 *Clauſula, ſummariè & terminis non ſeruatis, quid operetur.*

7 *Termini quando in cauſis non ſunt ſeruandi.*

8 *Clauſula abſque tela iudiciaria & aliæ quædam important quòd termini non ſeruentur.*

9 *Terminorum breue compendium.*

10 *Termini omnes ſeruantur ſæpe in duabus audientijs & non in vna.*

11 *Termini quatuor ſubſtantiales & principales.*

12 *Terminorum vltra quatuor prædictos omiſſio non vitiat.*

13 *Termini qui ſeruantur in omnibus cauſis communiter ſunt ſeptem.*

14 *Termini alij qui receſſerunt ab aula.*

15 *Summariè procedi poteſt in Rota, in cauſis infra quingentos ducatos.*

16 *Summariè procedi poteſt etiam quod non prima, ſed ſecunda commiſſio dicat ſummariè.*

17 *Commiſſio prima habens quòd ſummariè etiam procedatur ſeruit in qualibet inſtantia.*

18 *Pronuntiatio ſuper deuolutione non eſt neceſſaria.*

19 *Terminus reaſſumptionis cauſa non eſt neceſſarius.*

20 *Citatio non circunducitur actore in termino non comparente.*

21 *Acta pendente termino ad veniendum quando valeant.*

22 *Teſtes aſſiduè examinati pendente termino ad veniendum probant.*

23 *Termini ſeruari poſſunt infra menſem datũ penſionarijs.*

24 *Sententia lata contra penſionarium infra 30. dies datos ad ſoluendum; eſt nulla.*

25 *Termini poſt executoriales intimatas infra 30. dies poſſunt ſeruari, & declaratoria promulgari reſpectu poſſeſſionis tantum, ſecus reſpectu fructuum.*

26 *Notitia per executionem compulſorialium non ſufficit vt procedi poſſit per audientiam contradictarum.*

27 *Acta valent etiam non decreto proceſſu nec probata abſentia, dummodò poſteà verè conſtet illum fuiſſe abſentẽ.*

28 *Termini ad dicendum, contra commiſſionem, obſeruatio.*

29 *Proteſtatio quòd nihil fiat pendente termino ad dicendum contra commiſſionem paruipenditur in Rota.*

30 *Inhibitioni parendum eſt in curia etiã ſi malè ſit decreta.*

31 *Superſedendum non eſt in cauſa ciuili etiam ſi cauſa criminalis præiudicaret ciuili niſi pars adhæreat fiſco.*

32 *Terminus ad libellandum quomodo ſeruetur.*

34 *Termini ad articulandum materia.*

34 *Dies termini computatur in termino in hoc caſu.*

35 *Terminus ad articulandum reiterari debet die duodecimo, quando à principio fuit malè ſeruatus.*

36 *Terminus ad dicendũ contra articulos quomodo ſeruetur.*

37 *Termini ad producendum omnia materia.*

38 *Sententia poteſt confirmari quando in ea eſt defectus & non in proceſſu.*

39 *Termini ad dicendum contra producta materia.*

40 *Terminorum ad declarandum & iurandum de calumnia materia.*

41 *Terminorum reiterationis materia.*

42 *Terminorum obſeruatio prodeſt etiam ſingulari ſucceſſori & venienti pro intereſſe.*

43 *Succeſſor ſingularis poteſt agere ſpolio.*

44 *Succeſſor ſeu ſubrogatus in locum obtinentis executoriales poteſt procedere ſine noua intimatione.*

45 *Termini quando quis venit pro intereſſe.*

46 *Acta facta inter duos colligantes præiudicant tertio venienti ad cauſam.*

47 *Tertius veniens non impedit executionem quando poſſeſſio tempore petitæ executionis non erat vacua.*

48 *Tertius veniens ad cauſam an poſſit procedere contra actorem abſentem.*

49 *Terminorum quatuor qui ſeruantur poſt intimationem executorialium, & ſimilium materia.*

50 *Termini iſti etiam reiterantur in vim bullæ.*

51 *Termini iſti non ſeruantur pro obtinenda abſolutoria.*

52 *Excommunicari quis non poteſt niſi perſonaliter citetur.*

53 *Proceſſus quomodo fiendus poſt intimationem executorialium.*

54 *Sequeſtrum debet relaxari antequàm procedatur ad executionem.*

55 *Executoriales ſi reproducantur coram A. C. non poteſt procedi ſine monitorio vel citatione procuratoris.*

56 *Proceſſus in Rota contra eum qui etiam monitus dederat mandatum coram A. C. tenet illo non citato.*

57 *Proceſſus poſt brachium ſeculare quomodo fiat.*

58 *Repreſaliæ quando concedantur.*

59 *Executoriales quomodo intimentur quando tutus non patet acceſſus.*

60 *Termini ſeruandi in cauſa nullitatis.*

61 *Termini ſeruandi in cauſis attentatorum.*

62 *Termini quãdo appellatur ab Auditore cameræ vel extra palatium.*

63 *Termini in cauſis quæ committantur ad referendum.*

64 *Citatio non requiritur quando fit relatio de aliquo articulo commiſſo ad referendum.*

65 *Termini ſeruandi in cauſis commiſſis Cardinalibus.*

66 *Termini in cauſa priuationis & quando agitur ad regreſſum ob non ſolutionem.*

67 *Beneficium conferri non poteſt poſt priuationem, niſi lapſis decem diebus.*

68 *Termini ſeruati ante obtentam ſecundam gratiam quæ venit canonizanda non ſunt repetendi.*

69 *Sequeſtrum violans vel offendens aduerſarium licet amittat ius illud, ius tamen non quæritur aduerſario.*

DECISIO III. aliàs 33.

1 QVANDO committitur cauſa in Palatio ve
2 terminis non ſeruatis ſola facti [a] veritate inſpecta procedatur; poſſunt termini ſubſtantiales, videlicèt ad ponendum, & articulandum & dicendum contra articulos, & ad producẽdum, omnia, & dicendum contra producta ſecundum ſtylum & morẽ Palatij ſeruari conſueti, ad arbitriũ Auditoris abbreuiari: ſed totaliter non omitti. Alij uerò nõ

 ſub-

ſubſtantiales poſſunt omitti, ita quòd termino ad libellan-
dum omiſſo, poteſt terminus, viij. vel x. dierum, ad po-
nendum, & articulandum, ſiue ad dandum articulos, &
ad concludendum, aſsiguari. Nam ſecundum Io. Mo. in
c. fi. de hæret. lib. vj. ſuper uerbo, figura, uigote illius ſo-
b lius uerbi, poteſt iudex incipere ab articulis: [b] quibus pro
batis poteſt ſtatim procedere ad ſententiam. Multò for-
tiùs uigore prædictorum uerborum, quæ ultra alia in
cle. diſpendioſam. de iudi. & io cle. ſæpè. de uerb. ſign. de
bent aliquid operari. xix. diſtin. in memoriam. de priui.
cap. in ijs. & c. ſi Papa. eod. tit. lib. vj. ad dicendum uerò
contra articulos, poteſt terminus aſsignari ad primam
diem, ad producendum omuia etiam ad primam uel ſe-
cundam diem: Ad dicendum uerò contra producta po-
teſt terminus aſsignari ſecundum multitudinem produ-
ctorum: Si uerò debent produci teſtes extra curiam, fiat
ut moris eſt. Prædictum autem modom procedeudi, iu-
2 uenit primò Dominus Vrbanus † Papa vj. ad pooendum
celerem finem litibus: qood utique erit ſaciendum, ne
lites fiant immortales, & partes fatigentur labotibus &
expenſis. de do. & contu. c. finem de off. or. c. ut litigan-
tes. lib. vj. de reſtitu. ſpoliat. c. frequens. eod. lib. vj. Do-
3 minus † verò Aegid. credebat, quòd ſi termini ad ponen
dum, & produceudum omnia omitterentur, dummodò
aſsignaretur unus communis terminus peremptorius par-
tibus ad proponendum, ponendum, & probandum om-
nia, quæ uellent in cauſa, quòd proceſſus uoo eſſet uul-
lus: quia totus ſtylus, & rigor iuris, ſecundum eum, ſub-
latus eſt per dicta uerba iu commiſsione expreſſa. Sed
quia iſtæ commiſsiones hodie nimis faciliter obtinentur,
& multa dubia oriebantur ex eiſdem, idcirco Auditores,
de quorum numero ego Guilermus tuoc eram, poſteà fe
4 cerunt quandam ordinationem † de modo procedendi
uigore commiſsionis antedictæ talis tenoris.

Quia oonoulli dubitantes de modo procedendi uigo-
re commiſsiouis factæ, ut ſola facti uetitate inſpecta, &
terminis non ſeruatis, uel abbreuiatis, procedatur. Ad
tollendum omne dubium, ſic erit procedendum: videli-
cèt in beneficialibus, & alijs cauſis, in quibus aliàs de io-
re communi ſummariè, ſimpliciter, & de plano &c. pro-
ceditur, ut prædicta uerba, ſi ea omnia iu commiſsione
exprimantur, aliquid operentur, ſi partes ſint iu curia &
ſint præſeutes, omiſſo termino ad libellandum, & recepto
ſtatim iuramento de calumnia à partibus, quod tamen ſi
tunc omittatur, poteſt recipi in quacunque parte litis, ad
dandas poſitiones, & articulos concludentes, termiuos x.
dierum, ad dicendum contra articulos ad primam, ad pro
ducendum omuia etiam ad primam diem: ad dicendum
verò cootra producta, ſecuudum multitudinem produ-
ctorum arbitrariè in prima iuſtantia aſsignator. In ſecon-
da uerò, & tertia inſtantijs ad poneodum, & articulãdum
ad ſecundam diem, & alij termini, ut ſuprà, in prima in-
ſtantia obſeruentur. Si uerò una partium ſuerit abſens,
ita quòd in eius abſentia per audientiam ſit proceſſum,
uel procedendum, ſi in prædicta commiſsione de ipſius
abſentia fiat meutio, & concedatur quòd ſola facti ueri-
tate inſpecta, ut ſuprà, procedatur: ſeruetur modus proce
dendi antedictus: alioquin omnes termini Palatij ſeruen
tur, ut eſt moris. Si verò uuum de doobus prædictis in
commiſsione concedatur: puta quòd ſola facti ueritate
inſpecta, uel terminis uon ſeruatis procedatur, ſeruentur
omues termini Palatij: ſed abbreuieutur ad arbitrium
iudicis.

5 In cauſis † verò prophanis ſi committatur caoſa, quòd
ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ac ſola facti ueritate
inſpecta, & terminis uou ſeruaris procedatur, ſeruetur
modus procedendi, ot iu cauſis beneficialibus ſupradi-
ctis, ſeruata ſemper diſtinctione de præſentia, uel abſen-
tia partium, ſuperiùs annotata. Si uerò committeretur
cauſa prophana ſimpliciter, & de plano &c. ſed quòd ſo-
la facti ueritate inſpecta procedatur: tunc poteſt procedi
ſummariè ſimpliciter & de plano, &c. omnes tamen ter-
minos Palatij in ſummario proceſſu ſeruari conſuetos, ob
ſeruando, & in nullo abbreuiando. Si uerò conceditur
quòd terminis uon ſeruatis, uel abbreuiatis procedatur,
tunc omnes termini in cauſa prophana ſeruari conſueti,
obſeruentur, ſed abbreuientur ad arbitrium Auditotis.
Si uerò utrunque conceditur: uidelicèt, qoòd ſola facti
ueritate, &c. & terminis uon ſeruatis, &c. tuoc omues
termini, ut io proceſſu ſummario, ſeruentur, & etiam ab-
breuientur ad arbitrium Auditoris. Quæ ordinatio facta
fuit Rom. anno domini M. ccclxxx. die vij. Ianuarij, Pon
tificatus ſanctiſsimi io Chriſto patris, & domini uoſtri,
Domini Vrbani diuina prouidẽtia Papæ vj. anno ſecũdo.

A u d i t i o n e s.

a Sola facti. Aduerte quòd licèt in commiſsione cauſæ pro
phanæ in curia ſint appoſita dicta uerba, poſita iu d. Clẽ.
diſpendioſam. de iudic. ſed & declarata in d. Clem. ſæpè.
de uerb. ſignific. non cancellata, & ſignetur autem, idem
tamen eſt dicendũ quod in cauſæ ſpiritualis cõmiſsioue.
b Incipere ab articulis. Quia articuli duplici funguutur
officio: tenent enim locum petitionis, & locum facti pro-
bandi: ſecundum Old. quæſt. ccxxiij.

A. M. P. Cum iſta dec. concord. dec. 15. & 25. hoc
tit. io antiq. & Aegi. dec. 481. de iudi. in princ. In contra-
rium tamen uidetur facere dec. 9. infrà eo. & Aegi. deci.
338. & 394. hoc tit. de reſcriptis, ac dec. 1. eo. tit. in an-
6 ti. ubi † ſi petatur committi, quòd ſummariè, & termi-
nis nou ſeruatis, & uihil fuerit deletũ, omnia cenſentur
conceſſa: ſentieutes quòd nulli termini ſiut ſeruandi. Sed
illud contrarium tolli poteſt modificando, prout per d.
dec. 23. quæ ſentit, quòd licet d. uerba, terminis uon ſer-
uatis, uideantur importare totalem omiſsionem omniũ
terminorum, tamen dicit qoòd Aoditor debet ex urbani
tate ſaltem ſeruare aliquos terminos. Et hæc dec. ooſtra
idem ſentit, ſed dicit fuiſſe ordinatum, per Vrba. Papam
vj. Et deinde per Dominos, qoòd aliqui termini ſeruen-
tur. Contra hanc dec. tameo fuit iudicatum coram Bo-
me. Car. Simoneta, dum eſſet Rotæ Auditor, io una Vi-
7 ceotina plebis, uidelicèt quòd nulli † termini erant ſer-
uandi: ſed ibi erat oratio uniuerſalis, omnibus, & quibuſ-
cunq; terminis tam ſubſtantialibus, quàm ooo ſubſtan-
tialibus de iure, & ſtylo ſeruari ſolitis penitus omiſsis, &
minimè ſeruatis. Et agebatur etiam de infirmanda ſenten
tia Rotali, & conſtabat de bono iure, nimirùm ſi ita fuit
obtentum ſtantibus illis uerbis aptis comprehendere cã
ſus etiam ſpecialiſsimos, ut latè circa orationem uniuer-
ſalem deducit Sar. in proœ. Regul. q. 4. Termini etiam
8 non ſeruantur, quando † in commiſsiooe dicitur, abſque
aliqua tela iudiciaria, uel, quòd procedatur via executiua,
aut quòd præfixo termino loco terminorum, & aliquan
do etiam dicitur quòd terminis unica citatione ſeruatis.
Et quòd quando fuit dictum, procedas prout uolueris,
uide infrà ſuper dec. 28. & Fel. in c. dilecti. de iudi. ubi in
ſimi. ponit plura exempla. Et quia hic etiam dicitur, quòd
cauſa erat ſummariè commiſſa, quoad hoc concordant
cum iſta dec. 28. infrà eod. & io. ac 25. eod. ti. in antiq. &
Aeg. deciſ. 276. de reſcript. quæ tamen loquuntur, quan-
do fuit dictum ſummariè, ſimpliciter, & de plano. Et non
fuit dictum, quòd terminis uon ſeruatis: ut hic. Et nihi-
lominùs uolunt, quòd termini poſsint abbreuiari, ut etiã
dicit dec. unica, infrà de verb. ſig. & ſic dec. noſtra pro-
cedit iu potioribus terminis; & illa uerba, etiam ter-
minis non ſeruatis, ſunt oullius effectus. Et ſecun-
dum iſtam deciſi. ooſtram fuit deciſum coram domi-
no meo Veſtan. in una Cæſarauguſtan. parochialis de
conſueta die 16. Nouembris 1545. De iſta clauſu-
la, ſummariè &c. uide etiam infrà eod. ſuper d. dec. 28.

Et

Et cùm uario modo à diuerſis ſtylus iſte tradatur, & con-
tinuè mentes iuniorum magis inuoluantur, & alios re-
9 prehendere non intendam; cogor hic † breuem tracta-
ctum terminorum deſcribere, ordinem meum aliquali-
ter prætermittendo: licèt certus ordo in hac materia da-
ri non poſsit: cùm omnis ordo ſeruari ſolitus fuerit de-
ſtructus, tum in Rota, propter bullam Innocentij, tum
extra Rotam, propter commiſsiones reiteratorias; quæ
facillimè conceduntur, cum clauſula, etiam ſi termi-
ni malè, & nulliter, ac inculcatè tenti, & ſeruati fuerint:
10 adeò ut ſæpè termini † omnes obſeruantur in duabus au
dientijs, & etiam in una tantùm: ut permittit d. Bulla, &
atteſtatur Caſſa. dec. 8. de Reſcrip. in fine, licèt illud ulti-
mum diſpliceat Dominis. Solùm igitur ſuccurrendum
eſt ignauiæ miſerorum, qui aliquos terminos obſeruare
prætermiſerunt, quia ſi ſeruati non ſunt, meritò nec rei-
terari poſſunt &c. Et ideò ſententia poſteà abſque talium
terminorum obſeruatione lata, remanet nulla. Intelligen-
11 do tamen de quatuor † terminis tantùm, uidelicèt ad ar-
ticulandum, dicendum contra articulos, producendum
omnia, & dicendum contra producta: & qui ſunt adeò
ſubſtantiales, quòd illorum omiſsio uitiet ſententiam:
ut dicit Caſſad. d. dec. Et licèt Aegid. dec. 27. de dilatio-
nib. uelit, quòd tantùm omiſsio terminorum ad articu-
landum, producendum omnia, & ad ſententiam, uitiet
ipſo iure ſententiam, uult tamen quòd licèt alij non ſint
ſubſtantiales, & non uitient ipſo iure, quòd reddant pro-
ceſſum nullum parte opponente, & appellante, ac cau-
ſam committente, & ſententia tanquam iniuſta ueniat in
fringenda. Sed hodie hoc ultimum de appellatione pa-
12 rum obſeruatur. Vltra iſtos quatuor † terminos, ſeruan-
tur tres alij termini, in omnibus cauſis, uidelicèt ad dicē-
dum contra commiſsionem: Et ad libellandum, ac decla-
randum, & iurandum de calumnia: & iſti duo ultimi re-
putantur pro uno, & omnes ſeruantur ad primam diem;
& ſecundum Caſſad. d. dec. 8. omiſsio iſtorum trium ter-
minorum non uitiat proceſſum, intelligendo tamen ſe-
cundum Aeg. d. dec. j. de dilationibus. Et etiam ultra iſtos
13 ſeptem † terminos, qui ſunt illi, quos in ſingulis cauſis
continuè ſeruamus, reperies in libriculo, Stylus curiæ
nuncupato, & in alio nuper edito per eruditiſsimum col-
14 legam meum D. Octauianum Veſtrium, ponentem etiā
multos alios terminos, qui receſſerunt ab aula, & nun-
quam ſeruantur, prout eſt terminus ad reſpondendum li-
bello, & litem conteſtandum, ad dicendum contra decla-
rationes, & ad dicendum contra appellationem, & alios
plures. Sed ut magis quàm poſsibile in hac materia ordi-
natè procedam, primò præmittam aliqua euidentialia,
antequàm deueniam ad examinationem ſingulorum ter-
15 minorum. Igitur ſcias † quòd Auditores Palatii in cauſis
prophanis à 500. ducatorum infrà, poſſunt ſummariè, &
prout in beneficialibus, procedere, etiam quòd commiſ-
ſio hoc nō dicat, ut cautum eſt, in d. bulla Inno. viij. Item
16 ſcias quòd quando prima commiſsio † non dat, quòd ſum
mariè procedatur, dubitatur an in uim ſecundæ, uel al-
terius commiſsionis poſtmodum impetratæ, poſsit ſum-
mariè procedi contra reum contumacem, ipſo aliter in
partibus non citato, cùm uideatur neceſſarium hanc no-
uam commiſsionem, dantem nouam formam proceden-
di, intimari ipſi reo, ut ſentit Aegid. deciſi. 492. de dilat.
tamen in contrarium eſt deciſi. 25. infrà eod. & Aegi. de-
ciſi. 521. de reſcript. & deciſi. 662. de iudic. & reperio in
notis Ptolomæi, nume. 26. annotatum, quòd plures ex
17 Dominis dixerunt, † quòd ſi in prima commiſsione da-
tur, quòd ſummariè, talis commiſsio ſeruit cuilibet in-
ſtantiæ. Secus ſi talis clauſula non ſit in prima, ſed in ſe-
quentibus cōmiſsionibus. Caſſad. tamen d. dec. 8. in prin.
& nume. 5. tenet contrarium, & Aegi. deciſ. 41. de reſcrip.
quos ſequendos eſſe puto; quia Ptolomæus etiam non
18 firmat pro deciſione. Eſt etiam ſciendum, † quòd licèt
in deciſ. 21. de re iud. in antiq. dicatur, quòd in cauſis
prophanis ſemper ante omnia eſt pronunciandum ſuper
deuolutione, tamen deciſ. 27. de reſcript. in eiſdem, di-
cit, quòd poteſt pronunciari in quacunque parte litis: ta-
men nunquam in uiginti annis, quibus curiam practica-
ui, uidi ſuper deuolutionem huiuſmodi pronunciari, &
credo hoc introductum, tum quia in Palatio apoſtolico
regulariter proceditur ſummariè, tum quia in commiſsio
nibus ſemper apponitur in eis clauſula, etiam quòd cauſa
huiuſmodi non eſſet legitimè deuoluta. Tum quia per
proceſſum ad ulteriora ſicut iudex uidetur ſe competen
tem declarare, ita declarare uidetur cauſam eſſe deuolu-
19 tam: prout dicitur, † quòd terminus reaſſumptionis cau-
ſæ eſt neceſſarius: quia iudex procedendo ad ulteriora, ui-
detur reaſſumere, per Aeg. dec. 139. de iudic. Imò quòd
eſt plus, ut idem Aegid. dec. 576. de iudic. dicit, quòd per
ſolam præſentationem commiſsionis cauſa cenſetur de-
uoluta, abſq; aliqua citatione, ex quo Papa appoſuit ma-
20 num: quando uerò † cauſa eſt commiſſa, & pars eſt cita-
ta in partibus ad comparendum infra certum terminum,
licèt ſi actor in termino non compareat, ſecundum deci.
6. de iudic. in antiquis terminus circunducatur: adeò,
quòd actor non poteſt accuſare ampliùs cōtumaciam rei
prout etiam not. Sal. in l. ij. ff. de in diem adiect. Et ideò ali
quando fuit dubitatum, an ſi monitorium Auditoris Ca-
meræ non reproducatur in termino, poſsit reus excom
municari, tamen ſemper uidi ſeruari, quòd circunductio
non habetur in conſideratione, & tanto magis quando
proceditur in uim commiſsionis, in quibus commiſsioni
bus ſolet ſemper dici, quòd auditor ſeruatis quatuor ter-
minis declaret: ut uidebis infrà dec. 17. de dolo & contu.
21 Dubitatur tamen ſæpè † an pendente termino ad ue-
niendum, ualeant interim geſta: Et ſi quidem loquamur
de terminis, qui poſſunt reiterari, quæſtio eſſet leuis. Re
gulariter enim geſta iſto tempore non ualent, ut in dec.
30. de iud. in ant. licèt pendente iſto termino ante repro-
ductam citationem, ſi reperiatur procurator ſpecialis in
curia poſſet procedi eo citato, ut dicit Fel. in c. gratum. de
offi. deleg. col. ij. nu. 5. in fin. uerſic. ij. præſens in iudicio.
22 Aliàs tamen obtinui † examinari teſtes affuturos infra
tempus ad ueniendum. Et fuit poſteà ſatis reclamatum
coram Bo. me. d. Th. de Tanis in una Lucana parochialis
de Beuellio. Et Domini uoluerunt eſſe adhibendam fidē
ipſis teſtibus. Eramus tamen in probando ſpolio attenta-
to. Ideò crederem hoc caſu dicendum, prout de teſtibus
examinatis ad perpetuam rei memoriam. Ad iſta etiam in
cidenter applicari poteſt, quod fuit deciſum in una Me-
diol. Clarauallis penſionis inter Reuerendiſsimum Car-
dinalem de Cæſis, & Epiſcopum Tornabenum, in qua
23 † fuerat proceſſum, ad obſeruationem quatuor termino
rum, pendente termino, de quo in literis penſionum
(quòd ex nunc lapſis 30. diebus ſententiam excommuni
cationis incurrat) fuit enim dictum, quòd infra menſem
24 illi termini potuerunt ſeruari, licèt † ſententia declarato
ria non fuiſſet bona, niſi lapſo menſe. Et ratio, quæ mouit
Dominos fuit, quia ſtatim lapſo termino, Penſio poterat
peti, & erat debita, & potuiſſet conueniri, omni alia uia,
quàm cenſurarum: ſatis eſt enim, quòd non cenſuretur,
niſi poſt 30. dies. Et præſertim, quia illi quatuor termini
25 ſeruantur de urbanitate. Aduerte tamen, quòd † licèt poſt
intimationem executorialium reus debeat expectari per.
30. dies, quòd nihilominùs quatuor termini ſeruari, &
etiam declaratoria promulgari poteſt infra dictum tem-
pus, quantum eſt reſpectu poſſeſsionis, uel negotij prin-
cipalis, non autem quò ad fructus, & expenſas, prout iu-
dicatum fuit in una Palentina Archidiaconatus per D.
Ptolomæum, & ratio deci. colligitur ex lectura ipſarum
executorialium, ubi ad dimittendam poſſeſsionem, aſsi-
gnantur tantum ſex dies, & quò ad reliqua 30. dies. An
autem ſufficiat, & poſsit procedi per audientiam contra-

16 dictarum,† ſi doceretur, quòd reus habuerit notitiam ci
tationis, ex quo in partibus fuit proceſſum contra ipſum
uirtute compulſorialium: fuit reſolutum procedi non poſ
ſe in una Arboren. Canonicatus, & beneficiorum R. D.
Veſtano. Et in propoſito dicit Aegid. deciſ. 334. de dilatio.
quòd pendente termino præfixo ad probandum diſpenſa
tionem, poteſt procedi uirtute primæ commiſsionis, nec
erunt propter dilationis pendentiam termini reiterandi.
27 Et quia poſt terminum ad ueniendum, Auditor† ſolet de
cernere proceſſum per audientiam cõtradictarum, prout
etiam decernit, ſi partes, uel procuratores recedant de cu
ria, dubitatum fuit coram Ptolomæo in una Bononien.
bonorum de Platoſijs, & in una Triuentina coram Domi
no Rauellen. reſolutum fuit, quòd ualent acta per audien
tiam, etiam non decreto proceſſu, nec probata abſentia,
dummodò conſtaret poſteà, illum uerè fuiſſe abſentem:
& adducebatur in exemplum id, quod dici ſolet de procu
ratore, qui poſt ſententiam docuit ſe eſſe procuratorem
tempore ſententiæ. Succeſsiuè modò uidendum eſt ſingu
28 lariter, de ſingulis terminis. Et primò de termino † ad di-
cendum contra commiſsionem, qui ſemper ſeruatur ad
primam diem. Et quò ad hoc ſcias unum, in quo multi de
cipiuntur, uidelicet quòd ſi aduerſarius meus impetrauit
commiſsionem, & ego reus uolo abſolui, & ſeruare
terminos, non teneor obſeruare iſtum terminum. Pro
quo faciunt not. per Ab. in c. cùm olim. de cenſi. & Fel.
in c. cum uenerabilis, de excep. col. v. Aliquando ta-
men contingit citare aliquem ad dicendum contra com-
miſsionem, & uidendum inhiberi, uel aliquid fieri iuxta
29 ipſius commiſsionis formam, † & citatus proteſtatur nil
fieri pendente termino ad dicendum contra commiſsio-
nem: quæ proteſtatio extra Rotam, & coram inferioribus
iudicibus admittitur, tamen Rota paruipendit talem pro
teſtationem, niſi allegaretur aliquid multum releuans. Et
tunc etiam Domini ſolent remittere terminum ad domũ,
& ibi audire partes: aliàs paſsim inhibent, & procedunt,
hac proteſtatione non obſtante, quicquid dicat deci. 31.
de ſent. exc. & dec. 21. de Reſcr. in ant. Et ad hoc facit,
quòd fuit deciſum in cauſa Tolletana matrimonij coram
R. D. Veſtano, ubi Auditor Cameræ uirtute commiſsio-
nis mandantis principaliter inhibere Rotæ, conſtito,
quòd cauſa criminalis præiudicaret ciuili, inhibuerat Ro
30 tæ: dictum enim fuit † quòd licèt Auditor Cameræ non
potuiſſet iſto caſu inhibere, ſine cauſæ cognitione, quia
commiſsio principaliter emanata erat ad inhibendum, cũ
clauſula conſtito, & tamẽ parendum erat inhibitioni pro
pter facilitatem reformandi commiſsionem, fuit poſteà
31 etiam reſolutum in eadem cauſa, quòd licèt cauſa† crimi
nalis penderet ad inſtantiam fiſci, non impediebatur pro-
ceſſus in cauſa ciuili, niſi aduerſarius adhæreret fiſco, &
allegabatur no. in l. rerum amotarum. ff. rerum amot. Si-
32 militer† terminus ad libellandum, & libellari uidendum
ſeruatur ſemper ad primam, prout omnes termini ad di-
cendum contra iura, uel articulos facto datos, & ſimiles.
33 Terminus † uerò ad articulandum in cauſis ſummarijs,
& beneficialibus ſemper ſeruatur, in prima inſtantia ad
duodecimam diem, ad octauam in ſecunda, & ad ſextam
in tertia, prout in libro ſtyli curiæ: & eodem modo iſtũ
terminũ ſemper uidi ſeruari etiã in cauſis non ſummarijs,
& prophanis, quicquid dicatur in d. libriculo ſtyli curiæ.
34 Et ſcias, † quòd quò ad hoc, dies termini cõputatur in ter
mino, ut ſi citatio ſit facta prima die mẽſis, & dies 12. erit
iuridica, illa die terminus erit ſeruandus, alioquin prima
die iuridica, quòd eſt utile, propter dilationes ad partes:
quia quando iſte terminus eſt bene ſeruatus, non poteſt
etiam apprehenſus in curia petere dilationem, & ita repe
rio annotatum per Ptolomæum annotatione 8. & ſic ſem
per practicaui, licèt in dec. 1. infrà de dila. dicatur, quòd ſi
mãdatur Auditori, quòd repetat terminos infra octo dies,
quòd intelligitur de utilibus, & non de continuis: quæ
dec. non procedit in iſto termino, ſed bene in alijs termi-
nis, qui ſeruantur in ſecundam diem, & in dilationibus,
35 quæ regulariter dantur ad ſecundam diem. Nec † uerum
eſt id, quod aliqui dicunt, quòd ſi reiteretur iſte termi-
nus, quòd cenſeatur bene ſeruatus, nec ampliùs ſint con
cedendæ dilationes, niſi reiteratio fiat in termino, ut ſa-
ciunt cauti procuratores, qui licèt ſeruauerint iſtum ter-
minum in prima audientia, illum de nouo ſeruant die 12.
uide etiam ad hanc materiam Staphilæum de literis iuſti.
fol. 143. & in alia impreſ. c. 587. ubi dicit, quòd commiſ-
ſiones ſunt communes, & quòd reus poteſt ſeruare termi-
num, quo caſu non præiudicaret actori, qui obtinuit com
miſsionem literis non expeditis, cum clauſula dummodò
expediatur ante terminum ad articulandum. Et uide Sar.
omnino in compendio ſignaturæ nu. 16. & 59. ubi ponit
multa de iſto termino, quæ nolo tranſcribere. Circa au-
tem admiſsionem articulorum uidebimus infrà de teſti.
36 ſuper dec. 8. Terminus † autem ad dicendum contra ar-
ticulos ſeruatur ad ſecundam diem in prima inſtantia, &
37 in alijs ad primam diem. Quò autem ad † terminum ad
producendum omnia, ut uidimus ſuprà, eſt ſubſtantialis,
& eius omiſsio etiam uitiat proceſſum, & ſententiam: ut
habetur per Caſſa. ubi ſuprà, & Aegi. deciſ. 271. 310. &
317. & de iud. in ant. 31. Tamen reperio eundem Ae-
gid. deciſ. 481. de iudic. tenentem, quòd ſi Audi-
tor ſecundæ inſtantiæ, cui fuit præſentata commiſ-
ſio, cum poteſtate procedendi terminis non ſeruatis, ac
ſummariè, & ſola facti ueritate inſpecta, omiſit terminum
iſtum, & alios ſequentes, & parte uocata ſententiam tu-
38 lit: Auditor † tertiæ inſtantiæ, qui terminos omnes bene
ſeruauit, poſſet ſententiam dicti ſecundi Auditoris confir
mare, ſi aliàs reperit eam iuſtam: fecit enim quod facere
debuit alter, & non grauatur pars, quæ potuit producere
coram eo. hæc ſunt uerba Aegi. ſi igitur teneamus deciſ.
Caſſ. & Aegid. de quibus ſuprà: quòd ſententia omiſſo
iſto termino ſit nulla ipſo iure, non potuiſſet confirmari,
& ſic iſta deciſio Aegidii 481. de iudic. non erit uera:
& tamen uidetur multùm æqua, & ſancta. Et ideò cogi-
ta cùm caſus euenerit, ſi Domini, qui ſolent ſemper ha-
bere æquitatem præ oculis, uelint iſtam deci. Aeg. 481. de
iudic. ſeruare. Et conſidera, ſi dici poſsit, quòd dec. contra
riæ procedant, quando in commiſsione non fuiſſet clauſu
la, quòd omiſſa terminorum obſeruatione, quæ non erat
in caſu dec. Caſ. nec iſtis dec. contrarijs Aegi. Et licèt in
hac dec. & alijs concord. ſit hæc clauſula, & dicatur, quòd
Auditor etiam ſtante hac clauſula poteſt abbreuiare, ſed
non in totum omittere, non tamen dec. dicunt, quòd pro
pterea ſententia ſit nulla, ut dicit Aeg. dec. 27. de dilatio.
Et Caſſa. ubi ſuprà. Ideò non eſt mirum, ſi ſententia poſ-
ſet confirmari. Melius tamen erit terminum iſtum ſerua-
39 re ad tollendum difficultates: † ſi enim uitium eſſet tan-
tùm in ſententia, & non in proceſſu, ſententia etiam nul
la poſſet confirmari, quando conſtaret de iuſtitia illius:
ut uoluerunt Domini in una Vicent. matrimonij prima
Iulij 1547. ſimiliter etiam ſenſerunt in una Vlixbonen.
Caſalis coram R. D. Ioan. Suauio Reomano. Terminus
40 † uerò ad dicendum contra producta in prima inſtantia,
ſeruatur ad ſecundam diem, in alijs ad primam, & produ-
ctio iurium facta uerbo, ſufficit: ut dicit deciſ. 32. de iu-
di. in antiq. Scias tamen quòd omiſſo iſto termino pote-
ris te iuuare, ſi producendo aliqua iura facto, ſeruaſſi ter
minum ad dicendum contra illa, ut tenuerunt Domini
in d. cauſa Cæſarauguſtan. parochialis die conſueta. Alij
41 duo † termini ſubſequentes uidelicèt, ad declarandum &
iurandum de calumnia, ut dixi, ſemper ſimul ſeruantur: &
ad primam diem in qualibet inſtantia. Aduerte tamen ad
dec. 2. de iura. calum. in antiq. in qua dicitur, quòd nul-
lus eſt proceſſus ſi parte petente tale iuramentum non
præſtatur, ſecus ſi pars non petat, licèt dec. 4. eo. tit.
dicat, quòd poteſt quandocunque etiam poſt ſententiam

præſtari

præſtari, ſi ante non fuit præſtitum, & dicit dec. 1. & 2. in
frà d. tit. de iurament. calumni. quòd procurator debet iu
rare etiam in animam domini, ut ibi uidebis. Reiterantur
42 † autem termini in ultima citatione, quando fertur ſen-
tentia, & eodem die datur libellus, & concluditur in cau
ſa, & præſtatur iuramentum in ſupplementum, ac abſol-
uitur pars per Auditorem à quibuſcunque cenſuris, ad ef
fectum ualiditatis ſententiæ, aliquando tamen ante ſenté
tiam, per aliquos dies concluditur in cauſa, de qua mate
ria uidebis infrà de iudi. Et quo ad reiterationem uide e-
tiam Caſſ. dec. 9. de reſcrip. ubi docet quid narrandum
ſit in commiſsione reiteratoria. An auté reus, uel tertius
ueniens ad cauſam poſt terminos nulliter ſeruatos, tenea
tur illos reiterare, cùm iſta obſeruatio inducta eſſe uidea-
tur in eorum fauorem: ego pro nunc crederem, quòd de
berent reiterari: quia eſt datum pro forma, & ſolennitate,
43 ut in c. dilecta. de reſcrip. An uerò terminorum † obſerua
tio proſit ſingulari ſucceſſori, uel uenienti ad cauſam pro
intereſſe, dicendum eſt quòd ſic: prout dictum fuit in ſi-
mili; in una Placentina Caſtri Sarmatis, ubi Domini re-
ſoluerunt, quòd inſtantia tranſit ad ſingularem ſucceſſo-
rem. ut per Bar. in l. Lucius. §. rogatus. ff. ad Trebel. tex. eſt
in l. in iudicio. ff. famil. erci. & in ead. cauſa etiam conclu-
44 ſerunt, ſingularem † ſucceſſorem poſſe agere ſpolio. Et
quod eſt plus, in una Aurien. Monaſterij pro Reueren-
diſsimo, & Illuſtr. Card. Farneſio, tentum fuit, quòd poſt
45 quàm literæ executoriales fuerant intimatæ, ſi quis † ſur-
rogetur in locum illas obtinentis, poteſt abſque noua in-
timatione executorialium procedere ad illarum executio
nem, citato tamen procuratore rei ad dicendum contrà:
cui tamen dabitur dilatio ad partes, ſi illam petierit. Quò
46 autem ad uenientes † pro intereſſe, habes latè per Fel. in
c. ſuper do. de offic. deleg. in c. ueniens. 2. de teſti. & in
c. cum ſuper. de re iudic. & clariùs per Caſſ. deciſ. 1. de ex-
cept. & aliquid dicam infrà deciſi. ulti. Et facit quod deci
ſum fuit 28. Februarij. 1538. in cauſa Valentina Sanct.
Michaelis, coram bonæ memoriæ Raynaldo Petrutio cō-
tra collegam meū, & amicum præcipuum & honorandiſ-
47 ſimum dominū Tho. For. ubi uoluerunt Domini, † quòd
ex quo ipſe uenerat ad cauſam, pro intereſſe, ſibi præiudi
caret proceſſus de partibus iam productus, inter primos
collitigantes, in quo erant etiam plures teſtes examinati.
pro quo facit deciſi. Aeg. 258. de iudic. Et ad iſtud propo
ſitum tertij uenientis pro intereſſe, facit quod fuit deci-
ſum in una Conchen. Parochialis della Motiglia. ubi
48 † quòd tertius non impedit executionem, quando poſſeſ
ſio tempore petitæ executionis, non erat uacua: quia ſi
uacua fuiſſet, ſua intererat, ne daretur ſibi durior aduerſa
rius per doct. Inno. in d. c. ueniens. & ad hanc materiam
facit deci. facta in cauſa Valent. de Pego coram domino
Puteo nuper Rotæ Decano, & hodie Archiepiſ. Baren.
49 meritiſsimo: ubi quòd ueniens † ad cauſam pro intereſ-
ſe poteſt procedere contra actorem abſentem, per audien
tiam contradictarum: ut ſentit Aeg. deciſi. 156. ut lit. pen
dent. quam tamē dec. intellige, ut dicam infrà de proc. de
ci. 40. Habes etiam aliam ſpeciem terminorum, de quibus
per Fel. in c. ad probandum. de re iudic. & Caſſ. dec. 6. de
50 cauſa poſſeſ. Sunt † enim quatuor termini, qui ſeruantur
ad docendum ſe paruiſſe literis executorialibus, uel lite-
ris apoſtolicis ſibi intimatis, puta ſuper reſeruatione pen-
ſionis, uel ad docendum ſe paruiſſe Monitorio, aut docen
dum de appellatione, & eius legitima proſecutione: ut
ſentit Aeg. dec. 207. de appella. & deci. 36. de re iudi. in an
ti. in ſi. Quilibet enim terminus ſeruatur primò pro pri-
ma dilatione, & ſic ſucceſsiuè ſecundò, tertiò & quartò
pro quarta, ex ſuperabundanti. Et licèt aliqui dubitent,
51 an † iſti termini malè ſeruati, poſsint reiterari? Ego non
credo hæſitari poſſe, quia bulla Inno. indefinitè loquitur
de omnibus terminis in Palatio ſeruari ſolitis. Et ita etiam
quò ad hoc, tentum fuit in d. cauſa Valentina Archidia-
conatus. Et licèt aliqui uelint pro obtinenda ſententia ab
ſolutoria eſſe ſeruandos iſtos quatuor terminos: & Fel. in
c. uenerabilis. de iud. nu. 14. loquens de remedio l. diffa-
mari. C. de ingen. manumiſſ. dicat etiam aſsignari debere
terminum, tamen hoc alibi non reperio, & nunquam ter
minos iſtos tali caſu ſeruari uidi, ſed bene præfigi termi-
num ad docendum de iuribus ſuis, in uim ſpecialis com
miſsionis, qui terminus etiam aſsignatur potius ex urba
nitate, quàm ex neceſsitate: ut ſæpè ſeruari uidi: ut latiùs
dicam infrà de dolo & cont. ſuper dec. 17. Poſt iſtos qua
tuor terminos, in materia dec. & ſimilibus dantur execu-
52 toriales, quæ † ſunt intimandæ perſonaliter: aliàs reus
non poteſt excommunicari: ut deciſum fuit in una Cre-
mon. penſionis, de qua etiam per Sar. in q. 48. de anna-
li. Et eadem ratione debent perſonaliter intimari literæ
apoſtolicæ, & monitoria, iuxta dec. 11. de dolo & cont.
& dec. 21. eo. ti. in anti. & infrà de ferijs. dec. unica. in ſi.
53 Et † intimatis executorialibus reus non poteſt declarari
pro fructibus uel expenſis, ut ſuprà fuit dictum, niſi lap-
ſis 30. diebus, qui datur poſt rem iudicatam, ut etiam not.
in l. 4. de re iud. Et quia forma executorialium hoc dictat,
quòd reus moneatur ad ſoluendum intra 30. dies quibus
elapſis procedatur. Quibus 30. diebus lapſis, ſeruatis qua
tuor terminis prædictis, proceditur ad declaratoriam,
quæ publicatur per curſores in eorum bancho, ubi dici-
tur Acie campi Flore, poſt quam publicationem expe-
ctantur x. dies, & tunc datur aggrauatoria, & poſt alios x.
reaggrauatoria, & ſucceſsiuè dec. x. in x. dies, datur inter
dictum, & brachium ſæculare, licèt aliquando concedan
tur commiſsiones, quòd iſti duo, & etiam tres termini ſer
uentur unico contextu, & in cauſis prophanis, & aliquan
do etiam in beneficialibus datur commiſsio, quòd audi-
tor loco executorialium decernat mādatum executiuum.
Et rationem quare ſic paſsim, & lento gradu proceditur,
eſſe puto, quia regulariter dari conſueuerant quatuor mē
ſes ad ſoluendum: ut per Fel. in c. quærenti. de off. de le.
poſt latam enim ſentētiam, ſi bene conſiderabis, nunquā
peruenitur ad brachium ſæculare, quòd non labantur iſti
54 quatuor menſes, feſtina quantū uelis. Et aduerte † quādo
beneficium eſt ſequeſtratū, quòd decet peti relaxatio ſe-
queſtri, aliàs uiolarent ſequeſtrum, & poſſeſsio dici poſ-
ſet attentata: ut ſæpè tenuit Rota præſertim quando ad-
uerſarius priùs poſsidebat: quia ſi tempore decreti ſeque-
ſtri actor fuiſſet poſſeſſor, cùm ſequeſter poſsideat domi-
no, & iſte ſit declaratus dominus, non uidetur committe
re uitium, prout non committitur, ſi poſſeſsio uacua re-
55 periatur, ut per Caſſ. dec. 6. de cau. poſſ. Et caue, † ne pro-
ducas executoriales coram Auditore Cameræ, ut aliquā-
56 do fieri uidi: quia proceſſus † erit nullus, niſi pars mouea
tur coram eo, uel citetur procurator habens mandatum
ſufficiens: ut fuit tētum, anno præterito in Rota. & in pro
poſito etiam tentum fuit, quòd ſi poſt factum monitoriū
per Auditorem Cameræ de reſiſtendo moleſtationibus,
cōmittatur cauſa in Rota, & procurator rei dederit man
datum coram Auditore Cameræ, quòd potuit procedi in
Rota, per contradictas in una Conchen. de Vilar. Et in
termino brachii ſæcularis taxentur expenſæ negotij exe-
57 cutiui. Poſt brachium † uerò ſæculare ſi conſtat de diligē
tia, & quòd difficilis ſit executio, poſt ſex menſes, uel an-
num arbitrio ſignaturæ, datur commiſsio, quòd Auditor
interdicat ſpecialiter parochiæ, ſub qua reus degit, &
poſt annum, facta intimatione primi interdicti, interdici-
tur alia parochialis, & elapſo alio anno, interdicūtur duo
monaſteria conuentualia, poſteà ciuitas, uel ſi ſit inſignis
diœc. tantum habes aliquid de materia interdicti per Fel.
in c. ſanè. 2. de of. del. & per Staph. de literis iuſtitiæ. fol.
136. & in alia impreſ. fol. 115. Et poſt hæc, etiam facta fi-
de de diligentijs præteritis excommunicantur domini tē
58 porales, ac † in Camera Apoſtolica conceduntur repreſa
liæ, & conceditur etiam monitorium cōtra aduerſarium
ad

ad comparendũ perſonaliter, & ſe excuſandũ ab hæreſi. Et
59 licèt illa, prout executio † executorialium, ſint perſonaliter intimanda, ut ſuprà, tamen ſi conſtat de nõ tuto acceſſu, datur commiſſio, quòd perinde arctent, ac ſi perſonaliter intimatæ fuiſſent, ut uidebis infrà ſuper deci. 5. & 22. ubi etiam de modo illas exequendi uidebis. Reſtat nunc dicere quomodo procedendum ſit in certis caſibus parti-
60 cularibus. Et primò in † cauſa nullitatis, de qua habes deciſi. 24. de iud. in ant. quæ diſtinguit, aut agitur principaliter de nullitate, & termini ſunt ſeruandi, aut incidenter, & non ſunt ſeruandi. Aegi. tamen in deciſ. 317. de iudic. dicit indiſtinctè terminos in cauſa nullitatis ſeruandos, etiam ſi nullitas colligatur ex actis. ſed una dec. diſtinguitur per aliam, & poteſt intelligi, quòd in caſu Aeg. agebatur principaliter. Durũ tamen eſt illud quòd dicit, id procedere, quando etiam nullitas colligitur ex actis; cùm in deci. 5. infra de litis conte. dicatur in tali caſu non eſſe terminos ſeruandos. Igitur pro concordia & corroboratione dictæ dec. 5. aduerte, quòd Aegi. dicit, quòd conſtabat de nullitate ex actis primæ inſtantiæ, in uim compulſorialium extractis, & quòd alia pars potuiſſet alia acta extrahere, ex quibus conſtaret de ualiditate ſententiæ: & ſic uidetur ſentire contrarium, ſi conſtaſſet ex eiſdem actis coram illo iudice factis. & meliùs ſe declarat in deci. 21. de iudic. Sed quicquid ſit, ſemper Domini uolunt, quòd termini ſeruentur, ad tollendas difficultates, niſi habeatur commiſſio, quòd præfixo termino ad iuſtificandum ſententiam loco terminorum ſubſtantialium, arbitrio Auditoris procedatur. Et ſic in paucis diebus tres ſententiæ expediuntur. Et de hac materia vide Fel. in c. fi. de offi.
61 iud. nu. 11. Eodem modo proceditur in materia † attentatorum, quicquid dicat deciſ. 10. infrà vt lite pend. & 78. de appellatio. in ant. Et Aeg. deci. 101. ut lit. penden. ut latiùs videbis ſuper dictis dec. Imò dicit expreſſe dec. 28. de app. in ant. quod ſi poſt inhibitionem proceſſum fuiſſet, etiam tunc terminis non ſeruatis attentata huiuſmodi
62 reuocantur. quando uerò † appellatur ab Auditore Cameræ, uel à ſententia lata in partibus, aut aliàs extra Palatium, uel auocatur cauſa, dicit Aegi. deciſi. 74. de iudic. quòd ſi appelletur, etiam à proceſſu, vel grauamine de partibus, & cauſa committatur in curia quod termini iam in partibus ſeruati, non ſeruantur in curia: tamen in fin. dicit, quod ſemper incipi oportet de nouo, quia proceſſus de partibus modicũ valet. Et in dec. 78. dicit, quòd quando appellatur ab Auditore Cameræ ſeruantur termini prout in ſecunda inſtantia: habes tamen clariſſimam deciſ. 26. de iudi. in ant. quæ dicit in iſtis caſibus ſeruandos eſſe terminos, prout in prima inſtantia: niſi conſtet eos ſeruatos in prima inſtantia iuxta morem curiæ. Et idem dicit deci. 4. infrà de app. ubi etiam aliquid dicam. In cau
63 ſa † autẽ quæ committitur ad referẽdum dicit Aegi. deci. 82. de iudic. quod ſi committatur Auditori, quod uideat, & referat Papæ, non ſunt ſeruandi termini. Et ita in ſimili
64 in una Bononien. Caſtriliani coram † Accorambono, ubi Papa commiſerat Cardinali Simonetæ, quòd videret, an verum eſſet, quòd antiquitus Gozadini fuiſſent poſſeſſores, & domini d. Caſtri: & Cardinalis prædictus parte non citata retulit Papæ, pro ipſis Gozadinis, & Papa cum narratiua dictæ relationis conceſſit eis d. Caſtrum, & mandauit eos reſtitui, & reſolutum fuit in dicta relatione par-
65 tem non debuiſſe citari. Et ſcias etiam quòd † in cauſis commiſſis Cardinalibus, ſupra ſcripti ſeptem termini etiam ſeruantur, & proceditur coram auditoribus ſuis abſque alia commiſſione. Aegi. dec. 43. de offi. deleg. quem
66 refert Sar. in compen. ſignaturæ, nu. 48. In cauſa † uerò priuationis ob commiſſum delictum, termini ſunt ſeruandi, prout in prophanis, ſecus quando agitur vigore regreſſus ob non ſolutionem. Ita fuit determinatum in vna Ro. parochialis ſancti Valentini pro Reuerendiſſ. & Illuſtriſſimo Cardinali Creſcentio: pro quo faciunt no. per Sar. q. vij. reg. de ſubro. & facit deci. 4. infrà de ſeq. poſ. Et aduer
67 te, quòd † poſt ſententiam priuationis, non poteſt conferre beneficium priuati niſi lapſis decem diebus, datis ad appellandum, ut fuit tentum in una Veroné. coram Reuerendiſſimo domino Antonio Auguſtino de anno 1545.
68 Quid † ſi ſeruatis terminis virtute unius gratiæ, quis obtinet nouam gratiam, puta ſi neutri, vel ceſſionem à tertio non colligante, an primi termini ſeruiant: & Aeg. deci. 662. de iudic. dicit, quòd ſeruiunt, & non ſunt repetendi. Et ita etiam reperio fuiſſe dictum in una Valentina de pego coram Tolomæo, & in una Conch. ſancti Michaelis coram domino de Puteo, & in vna Barchinonen. coram Rauellen. in quibus cauſis noluerunt Domini quòd ſi impetratur ius nouum, in tertia inſtantia debeat illud ius nouum canonizari, prout in prima, & Auditor habet iuriſdictionem uirtute primæ commiſſionis, quæ deciſi. tamen procedunt ſi commiſſio non ſit reſtricta ad certum titulum, ut uidebis infrà ſuper deciſi. 19. licet Domini in una Ro. ſancti Nicolai de Cæſarinis coram domino Veſtano uoluerint contrarium, quia in illa cauſa Bartol. Merlotus cùm iam habuiſſet duas ſententias ſuper regreſſu, ob non ſolutionem, quas Rota habebat pro iniuſtis, ex quo aduerſarius oſtendebat feciſſe
69 certum depoſitum. Bar. † impetrauit beneficium ob uiolationem ſequeſtri: in odium enim uiolati ſequeſtri Rota uoluit confirmare primas ſententias, quæ in ueritate non erant iniuſtæ, ſed rigoroſæ: & ideò tunc notaui, quod licèt uiolator ius ſuum amittat, illud tamen non quæritur aduerſario, prout etiam dictum fuit de bulla Alexandrina contra offendentes colligantes in una Taruiſina feudi coram Tolomæo. Et ſic primæ duæ ſententiæ fuerunt confirmatæ. De terminis autem qui coram Auditore Cameræ ſeruantur, habebis in quodam formulario typis dato.

EPITOME.

Statur ſoli iuramento, cùm quis allegat ſe non poſſe conſequi iuſtitiæ complementum in partibus quò ad reſcriptum obtinendum in curia.

SVMMARIA.

1 *Probatio per ſolum iuramentum quo caſu ſit ſufficiens.*
2 *Iuramentum de perhorreſcentia recipit probationem in contrarium: & poteſt probari per habentem mandatum ad quodlibet alterius generis iuramentum præſtandum. 3.*
4 *Iuramentum perhorreſcentiæ non conualidat geſta in partibus: nec operatur quoad iudices Curiæ. 5.*
6 *Cauſa pendentes coram ordinarijs non auocantur, ſed dantur aduentis.*

DECISIO III. aliàs 45.

SI impetretur commiſſio de ſpeciali mandato, in qua narrat impetrans ſe non ſperare poſſe conſequi in partibus iuſtitiæ complementum:
a ſufficit hoc probare [a] † per ſolum iuramentum
1 impetrantis: quia ea, quæ conſiſtunt in mente, uel in animo alicuius, aliter probari non poſſunt. de ſent. excom. c. ſi uerè. de reſcri. c. ſtatutum. & ibi per Ioan. And. ſuper uerb. ſaltem per proprium iuramentum. lib. vj. facit c. ut circa. eod. titu. & lib.

ADDITIONES.

a Probare. Adde Rot. in an. eod. titu. deciſi. lxj. & Bart. in l. inter omnes. §. rectè. ff. de furt. uide Fel. in c. accedens. ut lit. non conteſta. num. 13. & ratio aſſignatur etiam per Phi. Deci. in conſi. 256. numer. 9. quia in dependentibus ab animo ſtatur iuramento eius, de cuius animo & propoſito

poſito dubitatur: ut per glo. in §. aliæ. Inſti. de acti. c. paſtoralis. de excep. c. ſignificaſti. el primo, de homi. l. ſi cui. ff. §. iiſdem. ff. de accuſat. & per Bar. in. l. ij. §. ſi à pupillo. ff. pro empt. Exceptio de non perhorreſcentia contra reſcriptum in dicta perhorreſcentia fundatum an ſit bona, uide Aegid. deciſi. 45. de exceptio.

A. M. P. Cum iſta deciſi. concordant deciſi. 23. de pro
2 ba. & 61. de reſcript. in ant. Aegi. † tamen deciſi. 45. de ex
cept. dicit, quòd poteſt probari contrarium, & ſic quòd
tale iuramentum non operatur præſumptionem iuris, &
de iure. & dicit contrarium probari per indicia, & præ-
ſumptiones, & cum Aegid. tranſeunt omnes in c. ſtatu-
tum. de reſcript. cum diſtinctione tamen Ioan. Add. pro
quibus eſt uidendus Fel. in c. accedens. el. 2. ut lite non
conteſta. col. 5. nume. 17. Et facit deciſi. Caſſ. 1. de iureiu.
3 ubi dicit, † quòd tale iuramentum poteſt præſtari per ha
bentem mandatum ad iurandum de calumnia, & quodli
bet alterius generis iuramentum præſtandum, licèt ad
id mandatum ſpeciale requiratur. & ſubiungit, quòd po-
teſt præſtari in fine primæ, aut ſecundæ inſtantiæ, refe-
ctis expenſis propter Bullã Inno. Aduerte tamẽ quòd de
menſe Maij 1546. coram Tolomæo, fuit tentũ, quòd per
4 iuramentum † præſtitum non conualidarentur geſta in
partibus, non præſtito iuramento, ſed duntaxat in Ro-
ta: quia bulla Innoc. non habet locum extra curiam. Et
pondera illa uerba deciſi. noſtræ, quòd non poteſt conſe-
5 qui iuſtitiam in partibus, quia ſi † iuraret quis non poſſe
conſequi iuſtitiam coram aliquo iudice in curia, non ſta-
retur ſoli iuramento, ut per Staph. fol. 172. & in alia im-
preſſ. fol. 126. Quinimò, ut dicit idem Staph. fol. 177. &
6 in alia 130. cauſæ † in curia, uel in partibus coram ordi-
narijs pendentes, non aduocantur, ſed dantur adiuncti,
& non ſtatur ſimplici iuramento, niſi coloretur cum ali-
quo grauamine parti illato, & non iuratur, niſi quando
ſignatura commiſsionis habet clauſulã, quòd recepto iu
ramento: & ratio eſt, quia quis non arctatur ad iuſtifican
dum omnia narrata, ut dicetur infrà dec. 7. Et aduertas
in practica, quòd ſi in commiſsione non ſunt illa uerba,
prout iurare paratus eſt: tunc Dominus regens non ap-
ponit in ſignatura illa verba, recepto iuramẽto prædicto.

EPITOME.

Opinio Io. And. poſita in c. cùm in multis. de reſcript. lib. 6. hodie ſeruatur in Rota.

DECISIO IIII. aliàs 43.

2 VOLVERVNT Domini quòd opi. Io. An. 2 po-
ſita in c. cùm in multis. de reſcri. lib. vj. ſuper
glo. fi. in nouel. tanquam æqua, & fauorabilis
pauperibus, imò ſecundum aliquos tanquam
uera, & iuridica propter clauſulas non obſtantiarum, hò
die in gratijs pauperum poſitas, de cætero ſeruetur.

ADDITIONES.

2 Opi. Io. An. Adde Rot. in an. de conceſſ. præben. Deciſi.
11. & pro intelligentia tex. in d. c. duobus. uide planè per
Oldra. conſi. 193.

A. M. P. In dec. non habet clarã intelligentiam, quia in
d. c. duobus. tractantur plures quæſtiones: tamen credo
quòd intelligatur, circa ſecundum reſponſum, dicti c.
1 ubi dicitur, quòd † inter habentes gratias pares, præfer-
tur ille, qui prius præſentauit executori, prout dicitur
in dec. 5. infrà de præb. & 58. hoc titu. in anti. & habetur
idem in dec. 20. infrà de conceſſ. præb. Ideò de hac mate
ria uide ſuper d. deciſi. 5. ubi multa dixi, quia magis apta
tur ad illum titulum: & ſecundum aliquos intelligitur
iſta dec. de alio dicto Io. An. dum dicit, quòd ſi ſunt duo
prouiſi in forma communi ſub eadem data, licèt uni ſit
prouiſum, poteſt alteri prouideri, propter clauſulam, nõ
obſtante quòd pro alio ſcripſerimus, de qua in d. c. duobus. & infrà deciſi. 13. Aliqui etiam uolunt, quòd litera ſit corrupta, & quòd uelit dicere de opi. Io. An. in c. cùm in multis. in fi. & ſic concordabitur cum dec. 5. de cõceſ. præb. & 8. de cau. poſſ. in anti. ubi ſi notoriè conſtat, quòd acceptans non habebat ius in beneficio acceptato, non eſt opus expectare ſententiam ſuper declaratione, ut aliud acceptare poſsit. & facit deciſ. Caſſ. ultima, de reſcri. nu. 4. & aliquid habes per Staph. dum tractat de durabilitate literarum, uerſ. ſed de iſtis. in fi. fol. 111. & in alia impreſſ. fol. 84.

EPITOME.

Non ſufficit per edictum citare in uno loco.

SVMMARIA.

1 *Citatio per edictum decreta exequi debet ad minus in duobus locis.*
2 *Mandati forma eſt diligenter ſeruanda.*
3 *Teſtes quot requirantur, & quomodo probari debeat non tutus acceſſus.*
4 *Teſtes ſingulares probant non tutum acceſſum.*
5 *Teſtes etiam dicentes, quòd ipſi non auderent accedere: ſufficiunt.*
6 *Teſtes quando non requirantur ad probandum non tutum acceſſum.*
7 *Inferior à principe non mandat citari per edictum.*
8 *Citatio debet exequi in tali loco, quod uerisimiliter poſſit ad notitiam deuenire.*
9 *Excommunicari poteſt citatus per edictum.*
10 *Executio poteſt fieri etiam in locis non ſpecificatis in citatione, & illis omiſſis.*
11 *Rota ſequitur dec. Caſſ. 5. de dolo & contu.*
12 *Citatio non eſt affigenda ad parochiam, quando citatio non eſt per edictum, licèt tutius ſit affigere.*
13 *Citationis per edictum executio ſufficit, etiam ſi non dicatur quòd ibi erat multitudo.*
14 *Citatio originalis eſt affigenda, & non ſufficit copiam affigere.*
15 *Citationis copia non eſt danda, niſi petatur, quando ſuit lecta.*
16 *Citatio per edictum debet legi & uerbum, publicari, inſert lecturam.*
17 *Copia executorialium non datur niſi expenſis petentis.*
18 *Executoriales ſunt legenda & perſonaliter intimanda.*
19 *Citationes per edictum prius leguntur in curia.*
20 *Probatio non tuti acceſſus quò ad unum, non ſufficit quò ad alios, niſi, &c.*
21 *Executio aliarum citationum, quæ non ſunt per edictum, & intimatio appellationis quomodò fiat.*
22 *Monitoria ſunt perſonaliter exequenda.*
23 *Nomina non ſunt exprimenda in executione contra uniuerſitatem.*
24 *Executio citationis per edictum non eſt neceſſariò fienda diebus feſtiuis.*
25 *Copia executorialium per edictum decretarum non eſt dimittenda de neceſſitate, ſed de æquitate & ſtylo.*

DECISIO V. aliàs 79.

SI committatur cauſa cum poteſtate citandi
1 † per edictum in curia, & in locis uicinis in par
tibus affigendum, non ſufficit, quòd fiat execu
tio in uno loco uicino, quantuncunq; publico:
ſed requiritur quòd in pluribus locis exequatur, & ad
minus

minus in duobus; quia pluralis locutio &c.de reg. iur,
pluralis locutio.li.vj.facit glo.Io.And. in cle.cauſam.ſu-
per uerb.loco. de elec.& quia forma mandati hoc habet
2 † quæ eſt diligenter ſeruanda.de reſcrip.c.cum dilectam.
de præbend.c.cum de non.lib.vj.l.diligenter.ff.man.

A.M.P.Principalis materia iſtius dec.fundatur in con-
ſtit.Bonifac.8.incip.Rem non nouam.& in cle.1. de for.
compe.Et cum hac noſtra dec.concordat deciſ.33.hoc ti
tu.in anti.& deciſi.22.ibidem, docet quomodo teſtes de
ponentes de non tuto acceſſu, debeant deponere:& licèt
non exprimatur hic per quot teſtes id probari debeat, ta
men dec.22.de dolo & contu.in ant.dicit,quòd non ſuffi
3 cit iuramentum,ſed Auditor † debet capere informatio-
nem,cum tribus, & ſic uidetur innuere, quòd duo non
ſufficiant, quod nõ credo uerum, cùm in qualibet ardua
cauſa duo ſufficiãt. ſed iſtud intelligi poteſt prout in qua
dam cauſa Beneuẽtana,coram Reuer.P.& domino meo
plurimùm obſeruã.D.Achille de Craſsis, tertio illius no
biliſsimæ familiæ ſacræ Rotæ auditore, & alterius Achil
lis, meritiſsimi Cardinalis nepote: fuit enim tentum in
4 illa cauſa, quòd † ad probandum non tutum acceſſum,
ſufficit unum teſtem dicentem, quòd citationes exequi
non poſſunt, niſi de licentia proregis, & alium dicẽtem,
quòd nullus auderet exequi,& ſic ſufficiunt teſtes ſingu
lares.& in alia Cordubẽ.corã eodem,prout habui ex lib.
5 Annotationum ſuarum, fuit dictum † ſufficere,quòd te
ſtes dicant, quòd ipſi non auderent exequi. Attende ta-
men quòd in deciſ.23.de do.& cõtu.in ant.dicitur,quòd
6 † ſi peteretur aliquem citari per edictum, & commiſsiò
ſit ſignata (fiat ut petitur) quòd tunc non requireretur
informatio, uel probatio de non tuto acceſſu: & ideò in
commiſsionibus ſignatura hodie addit conſtito de non
tuto acceſſu, licèt d.dec.23.hodie non ſeruetur, ut atte-
ſtatur Caſſ.dec.2.de dolo.in fi.pro quibus uide Staph.dũ
tractat de literis iuſtitiæ,uerſi.ſi petitur cõmitti.fol.168.
& in alia 123.Et ad materiam huius dec.facit dec.8.infrà
7 de dolo & contu.in addi.ubi tenet,quòd† inferior à prin
cipe non poſsit committere quem citari per edictum; li-
cèt Doct.ſint uarij.Et dicit Fel.in c.gratum. de offi. dele.
col.ij.uerſ.adde tamen, quòd citatio per edictum, debet
apponi in loco publico,& notorio, & literis legibilib. &
non ita in loco alto,quod non poſsit legi.& Aegi. deciſi.
188.de dolo.quòd ad hoc, ut taliter citatus poſsit excõ-
8 municari,non ſufficit† probare,quòd in uicinis partibus
fuit affixum edictum, ſed oportet etiam probare, quòd
uerisimiliter ad eius notitiam potuerit perueniſſe. Valdè
tamen dubito de hac dec.Aegid.quia tex.quem allegat,
non loquitur de citatione per edictum, ſed de ſimplici
citatione,licèt tex.ibi dicat,poſt citationis edictum,quæ
uerba non important citationem per edictum,de qua lo
quimur,ſed citationem ſimplicem,etiam perſonalem,ut
declarat glo.ibi, nec etiam Doct.ibi dicunt,quòd citatus
9 †per edictum non poſsit excommunicari,cùm imò licèt
citatus ad domum, & parochiam,uel cathedralem, non
poſsit excommunicari,poteſt tamen excommunicari ci-
tatus per edictum,eò quia eſt doloſus,non permittendo
ſe citari,& ideò Papa in d.conſti.Rem non nouam,decer
nit talem citationẽ afficere,ac ſi perſonaliter citatus fuiſ-
ſet.& ità etiam cantat forma citationum, & glo.in d.con
ſtitutione, in uerbo perſonaliter, hoc declarat in termi-
nis, quòd in uim talis citationis quis poteſt excommuni
cari,per tex.11.q.3.c.nemo epiſcoporum. Et propterea
ſæpè uidi multos errare,ſeu non animaduertere ad hoc,
dum in commiſsionibus apponunt clauſulas, quòd Au-
ditor mandet decerni citationem cũ decreto,quod petia
de arctet, ac ſi aduerſarius perſonaliter citatus fuiſſet, cũ
etiam talis clauſula exponatur in forma citationis per e-
dictum,etiam ſi non ſit dictum in commiſsione.& Aegi.
in deciſi.193.de iudic.dicit,qđ qu Auditor mandet ci-

tationem per edictum affigi in tribus locis,& ſolum affi-
gatur in duobus,ſufficit: quia ſatis eſt ſeruare formam iu
ris, tamen nihil allegat: & crederem contrarium eſſe de
iure, cum decretum iudicis ſit ſeruandum: tamen uide
cle. cauſam.in.§.intimatio.in fine ibi,niſi ad appellatum
plena notitia aliter deueniſſet.& uide Caſſ.etiã in dec.5.
de dolo & contu. ubi dicit, quòd ſi iudex mandat cita-
10 tionem† exequi tempore, quo ſunt audientiæ, cùm de-
creto quòd legatur in audientia contradictarum, quòd
tẽpore uacantiarũ,quo audiẽtia contradictarũ eſt clauſu
la, poterit exequi in alijs locis ſolitis in curia,ſed propter
hoc non tollitur dec.Aegi.quia in caſu Caſſ.non poterat
aliàs fieri, & unus locus erat ſubrogatus loco alterius:
cùm iudex decreuiſſet eſſe exequendam in tribus locis,
fines mandati erant diligenter cuſtodiendi, vt in propo-
ſito dicit d.deci.33.Imò contra Caſſa. in terminis facit
deci.1.infrà de ferijs.licèt ipſe alleget eam pro ſe, cùm
pro eo faciat tantùm opinio collectoris:qui tamen refert
omnes alios, eo excepto tenuiſſe contrarium. & in fine
dicit; quòd ille fuit punitus in proceſſu, & dicitur ibi,
quod oportet expectare nouas audientias, allegando ſa-
tis urgentes rationes. Modernis tamen temporibus Do-
mini in una parochialis de Eſſera, coram Reueren.d.Ra
11 nellen. † tennere dec.Caſſ.nemine diſcrepante. Ad tol-
lendas igitur has difficultates ſemper apponas in com-
miſſione clauſulam, cum poteſtate citandi, etiam per
edictum publicum; in audientia publica literarum con-
tradictarum, uel acie campi Floræ, & cancellaria apoſto
lica, ac locis propinquis in decreto nominandis affigen
dam.Caſſa.tamen in deciſi.1.de dolo.dat unum intelle-
ctum ad deciſi.Aegi.qui non reſoluit difficultatem, uide
eum, & cogita tu pro ratione deciſi.Aegid.Nam ſi eſſet
uera deci.Aegi.licèt in forma citationum detur; quòd
exequantur in tribus locis in curia, & duobus in parti-
bus,tamẽ ſufficeret in duobus exequi: ut dicit, & diſpo-
nit d.cle.1.de iudi.uel in uno publico,ut in d. cle. cauſã.
Et ad hanc materiam faciunt no.per Caſ.dec.1.de appel.
12 dum dicit,quòd in† executione citationis per edictũ, eſt
neceſſaria affixio: ſecus dicit in executione, quæ non fit
per edictũ,quãdo fit ad domũ,& parochiã, ubi nõ requi
ritur affixio,ut etiã fuit reſolutũ in una Mediolanen.paro
13 chialis corã Tolomæo, ubi etiã dictum fuit, quòd† in ci-
tatione, per edictum, non requirebatur expresſio, quòd
ibi erat populi multitudo, & hoc propter uerba ipſarum
citationum: fuit tamen dictum in una Mindonien.corã
14 † domino Veſt.quòd executio executorialium non erat
bona:quia non fuerant affixæ literæ originales,ſed copia:
& quia non apparebat facta ibi exiſtente multitudine
perſonarum, & ſic non erant decretæ per edictum: quia
multitudo non fuiſſet requiſita, prout non requiritur e-
tiam in citationibus,quæ fiunt per edictum, licèt in alijs
requiratur ſecundũ d.dec.ſed iſta ſunt modici momenti;
quia ſolent Notarij ſemper dicere in inſtrumentis execu-
tionum,et aliàs,et alia feci,iuxta formam retroſcriptarũ,
literarum, quæ uerba inferũt,Notarium ſeruaſſe omnes
ſolennitates requiſitas ex forma citationis. Tamen ſem-
per tutius erit exprimere in ſpecie, & quòd citatio affi-
gatur, & dimittatur copia domi. Dicit tamen tex. in d.
15 clem. cauſam. non † debere dari copiam, niſi petatur,
quod tamen intellige, ſi fuerit lecta citatio, quia text.
ibi declarando quomodo intimatio dicatur legitimè fa
cta,dicit,porrecto ſibi ſub ſcriptura authentica, uel per-
lecto illius tenore, & copia modo conſimili, ſi petita fue-
rit, inde facta, ex quibus uerbis clarè paret, quòd al-
terum fieri ſufficit ſi igitur fuerit lecta citatio; non eſt
danda copia, niſi petatur: vt dicit gloſ.ibi in uerbo,
ſi petita. de cuius tamen ueriori intellectu uidebis in-
16 frà dec.22.ideò requiritur omnino in tali † executione
per edictum uerbum; legi &c. vt dicit expreſsè dec.8.
de dolo.licèt Caſ.eo.tit.de dolo & cõt.dec.4.dicat,quòd

uerbum,

uerbum, publicaui, idem importat, dicens, quòd quan-
do requiritur lectura citationis, ſufficit ſi dicatur, affixi,
& publicaui, dum ibi multitudo gentium ad diuina con
fluebat audiendum: ſentit tamen quòd melius ſit dice-
re eam legiſſe: ſed cùm Notarij ſoleant dicere, citaui,
monui, & requiſiui, & aliàs, & alia feci iuxta retroſcri-
ptarum literarum formam, & tenorem, ut ſuprà, uidi ta
men ſæpè admittere tales executiones pro benefactis,
etiam quòd non dicatur, de populi multitudine, nec al-
ta, & intelligibili uoce, quando forma citationis id non
dicit, & iſta uerba generalia ſufficiunt. pro quo facit de-
ciſi. Tho. Faſto. du. 51. ubi data forma de diſpenſando cũ
minore, ſufficit, quòd dicatur, diſpenſaui iuxta formam
literarum. Concludo igitur, quòd iſto caſu, quando cita
tio fuit lecta, non eſt danda copia, ſi non petatur: & hoc
etiam ita ſentit Caſ. in d. dec. 1. de app. & clariùs Fel. in c.
cum M. de conſtit. numer. 71. col. 21. ſuper iiij. concl. ibi
uerſi. ſed adde, dum loquitur de intimatione litis pro e-
uictione: & ita dicit eſſe intelligendum tex. d. cle. Conſu
lerem tamen ſemper quòd daretur copia, ad conſtituen-
dum aduerſarium in maiori contumacia. Non tamen da
17 tur † copia executorialium, propter earum formam, ni-
ſi ille cui intimatur, eam uelit ſuis expenſis. Et ratio dif-
ferentiæ adducitur in d. dec. facta in cauſa Mediolan. quia
prima citatio eſt loco libelli, & citatus debet ſcire ſuper
quo ſit litigaturus, ut poſſit uenire inſtructus: quæ ratio
non procedit in executorialibus. Et ibi etiam dicitur de
citationibus ſemper eſſe dandam copiam, non tamen fa-
cta mentione, quando eſſent lectæ. & ideò executoria-
18 les, † de quibus non datur copia, debent omnino legi;
propter ſupradicta: & hoc quando perſonaliter intiman
tur, quia quando ad domum, & parrochiam, & non ſunt
per edictum, modicum ſuffragantur, quia non poteſt
procedi ad cenſuras, ut ſuprà. Et quia idem Caſſ. d. dec. 1.
19 de dol. & cont. dicit, quòd citatio, † quæ fit per edictum,
debet fieri in duobus locis in partibus, & in duobus in
curia, & quòd poſt ultimã publicationem incipit curre-
re terminus ad comparendum: propterea cauti procura
tores, & ſolicitatores, antequàm mittant citationem ad
partes, illam publicant in curia, & ſic non conteritur tan
tum tempus, licèt iſta practica ſit contra cle. dudum. &
d. conſtitu. ubi dicitur, citationem iuris exequendam in
partibus, & poſtmodum in curia. Forma tamen citatio-
num eſt in contrarium, ideò melius eſt earum formam
ſequi, & ſeruare d. cautelam. Et ad hanc materiam facit
quod dicitur per eundem Caſ. in dec. 2. eo. tit. de dolo &
20 cont. quòd probato † non tuto acceſſu contra unum, ta-
lis probatio non ſufficit quò ad alios citandos, niſi gene-
raliter eſſet probatum de non tuto acceſſu ad aliquam
ciuitatem. Et quòd ſufficit teſtes dicere, quod credunt
eſſe impoſsibile, uel non tutum citare eos. & in deciſ. 3.
ſubſequenti dicitur, quòd probatio non tuti acceſſus in
prima commiſsione, ſeruit etiam ad decretum executo-
rialium, ut non ſit neceſſè probare iterum, niſi conſtaret
quòd medio tempore ceſſaſſet metus, & eſſet tutus ac-
ceſſus. Et idem Caſſ. in dec. 6. ibidem, loquens de citatio
ne per edictum, dicit, quòd citatio talis exequi debet in
locis magis propinquis, quibus ſit poſsibile, & quòd ci-
tatio cum termino nimis breui, non arctat citatum, etiã
poſt terminum, ideò in practica, ſi locus diſtat per decem
dietas, dantur xx. & ſi diſtat per xx. dietas, dantur xl. dies
ad comparendum: & ſic ſemper duplicatur. Et de mate-
ria citationis per edictum uide latè per Fel. in c. quoniã
frequenter. §. porrò. ut lite non conteſt. & per Staphi. fo.
168. & alia impreſ. 123. & Soci. in tract. cita. fol. 39. arti-
culo 23. principali, & uidebis infrà de dolo & contu. ſu-
21 per dec. 8. De alijs autem citationibus † quæ non fiũt per
edictũ, habes infrà eo. ſuper dec. 22. & de modo intiman
di appellationem habes infrà de appel. deci. 10. Aduerte
tamẽ quòd de ſtylo Auditoris Cameræ requiritur, quòd
22 † monitoria perſonaliter exequantur, aliàs ipſe nõ proce
dit. Et ratio eſt, quia quis non poteſt declarari excommu-
nicatus, niſi fuerit perſonaliter citatus: ut dixi ſuprà, &
facit etiam dec. 1. infrà de ferijs. & not. Sar. in compen. ſi
gnaturæ. num. 82. licèt Fel. in d. c. quoniam. §. porrò. nu.
14. dicat, quòd ſufficit ſi probetur, quòd citatio potuerit
uerisimiliter ad eius notitiam perueniſſe, & alleg. d. deci.
Aegi. 188. ſed in rei ueritate Fel. non bene conſiderauit,
nec examinauit hanc materiam, ſed ſimpliciter retulit. d.
dec. Aegi. Et ad hanc materiam etiam facit deciſi. Aegid.
185. de procurat. ubi quando quis uult agere contra uni
23 uerſitatem, nomina † non ſunt exprimenda; niſi in deli-
ctis officialium, quæ nõ tranſeunt ad ſucceſſores: quia ci
tatio per edictum, non arctat non expreſſos ad comparẽ-
dum perſonaliter, quod dictum tamen non procedit ità
24 abſolutè. Poſſet tamen dubitari, an executio † per edictũ,
eſſet fienda diebus feſtiuis, præſertim ſi uerum eſſet id;
quod fuit deciſum in dicta cauſa Mediolanen. quòd non
requiritur mentio, quòd adeſſet populi multitudo. Et li-
cèt hoc dicens uideatur, quia ut dicit Caſſ. d. dec. 4. de do
lo, & contu. poſſet exequi citatio tali hora, quòd nullus
ibi eſſet, tamen nec in cle. cauſam, nec in cle. 1. de iudic.
nec in forma ipſarum citationum, aliquid dicitur de die-
bus feſtiuis. Imò dictæ clementinæ dicunt, etiam quòd
non ſint de illis diebus ſolennibus, & cle. cauſam. in caſu
iſto quando tutus non patet acceſſus, quaſi remittat ſe ar
bitrio iudicis, & dicit ſufficere exequi in aliquo loco pu-
blico, taliter quòd uerisimiliter poſsit ad notitiam illius
deuenire, & glo. ibi interpretatur, in nundinis publicis,
miſſa, uel alio loco, per populum frequẽtato: adeò quòd
ſi eſſet uer. d. dec. Aegi. 194. de iudic. etiam quòd mande-
tur exequi in locis pluribus in ipſa forma citationum, ſuf
ficeret uno loco ualdè publico citari, quod tibi ſeruiet ſæ
25 pè. Sed an de executorialibus † ſit dimittenda copia, quã
do exequuntur per edictum, cùm in earum forma dica-
tur eam tantùm dari expenſis rei, ſi fuerit petita, & hoc
caſu non ſit qui illam petat, nec d. cle. cauſam. arctet ad di
mittendum copiam: Imò præſupponit, illam non eſſe dã
dam, dum poſtquàm dixit de executione fienda domi,
& in eccleſia, ſubiungit, ac de ipſa quandocunque petita
fuerit, copiam fieri appellato. deberet enim ſatis eſſe eam
publicari in tot locis, tamẽ practica inoleuit in contrariũ,
& dimittitur ſemper copia affixa. Et de hac materia, quã-
do ſit danda copia, & quid in curſoribus, & executori-
bus publicis, & quando pars eſt præſens, in loco iudicij,
uide per Fely. in c. cùm in iure. de offic. deleg.

EPITOME.

Si cauſa uni auditori commiſſa hoc expreſſo alteri com-
mittatur, eo ipſo cauſa à primo auocata cenſetur.

SVMMARIA.

1 *Auocata cauſa à primo auditore quando cenſeatur.*
2 *Quæ ſint neceſſaria ad reuocationem primi reſcripti.*

DECISIO VI. aliàs 67.

SI petatur quòd cauſa commiſſa uni Audito-
ri committatur alteri, & ſignetur, audiat ta-
a lis: auocata [a] † cauſa à primo auditore cenſe-
1 tur ſine expreſſa reuocatione: quia ſatis con-
ſtat de mente committentis alteri, quòd uoluerit cauſam
à primo reuocare. Item ex quo fit mentio de primo re-
b ſcripto [b] in ſecundo, primum reuocatur. [c] de reſcri. cæ-
c terum. de reſtitu. ſpo. audita.

ADDITIONES.

a Auocata. Adde Rot. infrà in an. eo. tit. dec. 7. & dec. 80.
b Reſcripto. uide per Fely. poſt Inn. in c. ex literis. de offic.
deleg. nu. 1. & in anti. dec. 6. de dol. & contuma.

c Primùm

c Primùm reuocatur. Oportet tamen ad hoc ut reuocetur
2 primum † reſcriptum per ſecundum, quòd fiat expreſſa
mentio de primo. Item, quòd res contentæ in primo no
minatim exprimantur in ſecundo. Item exprimi debent
perſonæ iudicum, &c. quæ ſunt ſubſtantialia reſcripti. &
hæc uera cùm ad diuerſos iudices, uel auditores impe-
tratur reſcriptum: ubi autem impetratur ad eũdem, ſeu
eoſdem, tunc ſufficit quòd in ſecundo dicatur, non ob-
ſtante primo, nec alia expreſſio eſt neceſſaria: ut not. Ho
ſti. & Io. And. in d. c. audita. & in c. ij. de dolo. & contum.

A.M.P. Cum iſta deciſi. concordant deciſi. 3. infrà de
appell. col. iij. uerſ. ſed pone, & 20. hoc titulo in antiq. à
contrario ſenſu. & facit deciſi. Aegid. 46. hoc tit. & idem
habetur in dub. Faſtoli. 64. & in deciſi. 7. hoc tit. in antiq.
quæ tamen non habet illa uerba, hoc expreſſo, quæ ſunt
maximi momenti, quia ſine illis commiſsio eſſet nulla:
cùm reſcriptum auocatorium ſubreptitium ſit ipſo iure
nullum, ut per Caſſa. deciſi. 1, & 2. hoc titu. & per Fel. in
c. ad audientiam. el. 2. in 2. Fallen. & in c. cæterum nu. 16.
eod. titu. ubi ponit multos notabiles caſus. Et quando ſit
fienda mentio de proceſſu, & an reſcriptum poſt conclu
ſionem in cauſa impetratum ualeat, uide Fely. in c. non-
nulli. hoc tit. num. 27. & uide eundem in c. ex literis. de
offi. deleg. & in d. c. cæterùm. & in c. ex tenore. de reſcri,
ubi de iſtis, & an ſit fienda mentio de reſcripto nullo, uel
elidibili. Et facit ad hoc infrà eod. dec. 20. ubi uide om-
nino, quia dicit etiam eſſe faciendam mentionem, de ſta
tu litis, ideò dic iſtam deci. procedere quando coram pri
mo iudice non erat conteſtata, uel habita pro conteſtata:
ut ibi latiùs. & de hac materia uide etiam per Staph. fol.
172. & in alia impreſ. 126.

EPITOME.

Ex pluribus narratis in commiſſione ſufficit unum eſſe
uerum, ex quo poſsit ſequi effectus, & concluſio, licet
alia ſint falſa.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio plura narrans, aliqua uera aliqua falſa, quan
do valida ſit cenſenda.*
2 *Commiſſio plura copulatiuè continens qualiter ſit admit-
tenda.*
3 *Clauſula non ſe aſtringens in articulis actualis poſita, quid
operetur.*
4 *Error in nomine aduerſarij non uitiat reſcriptum, ſecus ſi
erretur in nomine impetrantis.*
5 *Commiſſio eſt ſubreptitia in qua dicitur non eſſe datam pe
titionem, ſi data fuit una, quæ non erat bona.*

DECISIO VII. aliàs, 68.

1 LICET plura† capitula [a] in commiſsione [b] ob-
a tenta narrentur, quorum aliqua ſunt falſa, ali-
b qua uera, Si ex ueris poteſt ſequi effectus, &
concluſio, ualet commiſsio: iuxta not. in ca. ex
parte conuentrenſis. c. inter cæteras. & c. olim. de reſcrip.
faciunt not. in ſimili de proba. c. licet. & de iudi. exhibi-
ta. in ultima glo.

ADDITIONES.

a Plura capitula. Quòd ſi plura copulatiuè † ponuntur in
2 commiſsione, quorum alterum per ſe ſufficit, & tunc il-
lud ſolùm ſufficit probare: ita tenet glo. in c. ex parte. el
1. de reſcrip. uide Butri. in cap. ij. de reſcrip. & in d. c. ex-
hibita. de iudic. hoc eſt uerum, niſi unum de copulatiuè
in oratione poſitis, ueniat qualificatiuè ad aliud: quo ca-
ſu utrunq; probandum eſt, ut in c. licèt cauſam. de pro-
ba. ubi ponens teſtes falſos & corruptos depoſuiſſe, ha-
bet probare totam orationem, ſcilicèt corruptos & fal-
ſum dixiſſe: nec ſufficit probare ſolùm dixiſſe falſum, ni
ſi probet etiam corruptos: quia iſta qualitas ſeu uerbum,
corruptos, qualificat totam orationem. facit quod not.
Bart. in l. diuus. ff. de re iudi. per quod dicit Archi. in c. ij.
de teſti. lib. vj. quòd ſi in eodem articulo plura accumu-
lantur indiſtinctè non ſufficit alterum probare: unde in-
ſtruit ponentẽ non eſſe uerboſum. hæc uera, niſi ponens
aſtringat ſe ad utrunque probandum: quia tunc mos ei
3 gerendus eſt. ff. de proba. l. circa. ſaluo, niſi in fine articu-
lorum ponatur † clauſula, uidelicèt non aſtringens ſe ad
utrunq; probandũ, & cætera: ut not. in d. c. licèt cauſam.
& uide Hoſtienſ. in ſum. de reſcrip. §. & de ipſius. uerſ. cũ
duo. & Simo. de Broſano in commẽto regulæ in toto. de
reg. iu. lib. vj. ultra duas certas. Adde Ioan. Andr. quem
omnes ſequuntur, in cap. licèt. de probatio. ubi dicit bo-
num eſſe, quòd in fine articulorum, pars ſemper proteſte
tur & utatur iſta clauſula, de qua quidem clauſula uide
Bart. in l. circa. ff. de probat. & in l. Fulcinius. §. cùm hoc.
ff. ex quib. cauſ. in poſſeſ. eat. & Hoſtienſ. in d. cap. licet. &
ibi Abbat. numerò. 13. uerſic. nonò. & per eundem in ca.
dilecti. num. 16. de iudic.
b In commiſsione. Adde deciſi. 3. eo. tit. in antiq. facit etiã
deciſi. 14. ĩ. eod. idem de commiſsione impetrata contra
ſententiam, ut per Rotam eod. titu. in antiq. deciſi. 52. &
Aegid. deciſi. 3. de electio.

A.M.P. Licèt infinitæ deciſiones faciant ad hanc ma-
teriam, tamen quia pleniſsimè tractatur per Fely. in ca. ij.
in uerbo, copula, & in c. ſuper literis. & in c. in noſtra. &
in c. ſedes. in princ. & in c. poſtulaſti. de reſcrip. ubi etiam
latè de hac materia, de quo etiã uide per Staph. fol. 266.
& in alia impreſ. 122. ideò hic ſolùm applicabo aliqua,
quæ non adducuntur per eos: nõ omittendo tamẽ quòd
cum iſta dec. concordat deciſi. 3. & 30. hoc tit. in antiq. &
Aegid. 280. hoc titu. & alleg. Lap. 24. in fi. aliæ autem de
ciſiones quæ allegantur per Fel. contra iſtam, ut ipſemet
ſoluit, loquuntur in gratioſis. Ad materiam tamen præ-
4 ſentis deciſi. habes deciſi. 16. infrà eod. † ubi quòd error,
ſeu falſa expreſſio in nomine aduerſarij uel cognomine
non uitiat reſcriptum: licèt ſecus ſit, ſi erretur in nomine
impetrantis, uel in diœceſi. ut per Fel. in c. ſignificãte. de
de reſcrip. col. ij. Et dicit Aegid. dec. 191. hoc titul. quòd
5 ubi † narratur petitionem nõ datam, & ſit data una, quæ
non ſit bona, commiſsio nõ eſt ſubreptitia, prout in dec.
34. hoc tit. dicit, quòd commiſsio narrans acta cauſæ, &
re geſta ad cauſam facientia eſſe in curia Auinionen. non
eſt ſubreptitia, ſi ibi eſt Notarius habens protocollum. Et
dum in hac deci. dicitur, quòd deci. procedit, niſi unum
ueniat qualificatiuè ad aliud, adde Sarn. ſuper regula de
furro. q. 44.

EPITOME.

Per reſcriptum impetratum per clericum contra laicos
abſque clauſula, & quoſdam alios, religioſi nominati in re
ſcripto conueniri non poſſunt.

SVMMARIA.

1 *Reſcriptum impetratum per clericum contra laicum an
comprehendat alios, quam nominatos.*
2 *Maiores perſonæ, quàm expreſſæ, an includantur in re-
ſcripto vigore clauſulæ, & quidam alij.*
3 *Commiſſio contra laicum non comprehendit religioſum.*
4 *Clauſula, omnesq; alios, quos comprehendat.*
5 *Clauſula quacunque dignitate præditos.*
6 *Clauſula, omnesq; alios, vigore quot citari poſſint.*
7 *Clauſula quidam alij.*
8 *Citati contra intereſſe putantes, dic tur monitatoria.*

9 Clauſula

9 *Clauſula, omneſq́; alios, ſine verbis, in decreto nominandos, eſt pericuſoſa.*
10 *Commiſſiones pro intereſſe ac ſuper nullitatibus & attentatis non dantur in ultimis audientijs.*
11 *Veniens ad cauſam pro intereſſe non impedit expeditionem, niſi doceat ſtatim de bono iure, vel colorato.*

DECISIO VIII. aliàs. 71.

1 SI clericus impetrat reſcriptum † contra laicos
2 nominatim expreſſos ſine clauſula, ª & quoſdam alios, &c. licèt prædicti laici nominent aliquos religioſos tanquam dominos, à quibus habent cauſam coram iudice: tamen contra illos iudex procedere non poteſt, maximè ſi nominati de hoc excipiunt: tum quia non ſunt de expreſsis, nec incluſis: tum
2 quia ſunt maiores † quàm perſonæ expreſſæ. arg. eorum, quæ leguntur, & no. in c. paſtoralis. & c. ſedes. de reſcrip. facit cle. non poteſt. de procu.

ADDITIONES.

a Clauſula. Adde quòd clauſula, quoſdam alios, non comprehendat uniuerſitatem, ut per Archidiac. in c. ij. de reſcrip. lib. vj. ſequuntur Ioan. Andr. & Dominic. de ſancto Geminia. ibidem & plura ad hoc accumulat Fely. in cap. cauſam quæ. in xj. col. uerſic. ſecunda declaratio, de reſcr.

A. M. P. Iſtud ſummarium eſt defectuoſum, quia poſt illa uerba, abſq; clauſula, debet ſequi, omneſq́; alios &c. & inſuper non habet perfectum ſenſum, igitur ſummabis ſic: Per † reſcriptum impetratum contra laicos nominatim
3 expreſſos, ſi laici prædicti denominent in dominũ aliquem religioſum, in uim talis reſcripti non poteſt procedi contra ipſum religioſum, præſertim ipſo excipiente. Ad iſtam dec. facit quod no. Caſſ. dec. 38. ſuper Regul. &
4 plenè. Sarnen. in prooe. regu. q. 4. dum dicit, quòd † ſub tali clauſula, non cõprehenduntur perſonæ maiores, aduerſario perſonaliter nominato, & docet nos quòd apponamus
5 † clauſulam, omneſq́; alios, quacunq; dignitate, & excellentia præditos, uel cuiuſcunq; gradus, ſtatus, præeminentiæ uel dignitatis exiſtant. de quo etiã habetur per
6 Fel. in c. eam te. de reſcri. Et uirtus huius † clauſulæ eſt, quòd perſonæ uirtute illius poſsint citari. latè examinatur per Doctor. in c. cùm in multis. hoc titu. lib. vj. & præſertim per Sarnen. ibi num. 22. & ſequentibus, & nu. 57. ubi eſt concluſio, quòd non ueniunt ultra quatuor. Imò ſecundum ipſum ibi, non ueniunt niſi tres, cùm aduerſarius in commiſsione nominatus inter illos quatuor comprehendatur, quamuis gloſſ. ibi teneat cõtrarium. Quod dictum Sarnen. mihi non placet: nam tex. in d. c. cùm in
7 multis. dicit expreſsè quòd uirtute † clauſulæ, quidam alii, non poſſunt citari ultra tres uel quatuor, ſed ſic eſt, quòd ſi aduerſarius eſt ſpecialiter nominatus, non eſt cõprehenſus, in clauſula & quidam alii, ideò uirtute talis clauſulæ, non poteſt citari, nec inter illos quatuor cõputari. Sarnen. tamen ubi ſuprà, facit quatuor limitationes, ſequendo Soc. in tract. citationum in 5. articulo principali, licèt prima limitatio, quòd illa reſtrictio, ad quatuor perſonas, non habeat locum in ordinario, non teneatur per Felyn. in d. c. ſedes. in fine, uerſi. & not. ratione infinitatis euitandæ, quia quis uirtute unius citationis poſſet mille perſonas citare. tamen iſta quæſtio rarò contingit cùm iudices ordinarij procedant uia ordinaria, & nõ uirtute commiſsionum, in quibus apponitur talis clauſula, & tunc non cõſiderantur tanquam ordinarij, ſed tanquã delegati, quorum iuriſdictio excitatur: ut per Fely. in rubri. de reſcrip. niſi dicas hoc procedere, quãdo ordinarius mandaret nuntio, uel curſori ut citaret Titium, & quoſdã alios nominandos per Sempronium, tamen de ualiditate talis decreti dubitãt Doct. in d. c. cùm in multis. Secunda etiã limitatio Sarnẽ. quòd talis clauſula, & quoſdã alios, nõ operetur in Rota, quia nõ debet reſtringi ad tres, uel quatuor, quamuis ipſe non firmet, nõ procedit. Imò ſeruatur contrarium, & dec. 2. Biſig. de reſcrip. id clarè dicit in fine, quinimo d. deciſio Biſig. dicit, quòd licèt uirtute talis clauſulæ, non poſsint citari ultra quatuor, tamen ſi plures ueniant ad cauſam, Auditor habet iuriſdictionem quò ad omnes. Sed aduerte ne confundaris, quia iſta clauſula tripliciter capitur, & extenditur. Et primò cõtra omneſq́; alios, ſua communiter, uel diuiſim intereſſe putantes, & tunc procedit d. deciſio Biſig. Secũdò capitur prout in tex. deciſi. noſtræ, & in d. c. cùm in multis. uidelicèt contra Titium, & quoſdã alios, uel ut dicit gl. in d. c. cùm in multis, ibi Papa mandat citari Titiũ, & quoſdam alios, per Semproniũ iudici nominandos: & iſta clauſula æquipollet tertio capiti, quòd ſeruamus quotidie in Palatio, uidelicèt omneſq́; alios in decreto, uel executione citationis præſentium uigore ad partes decernendæ nominãdos, quia ſi alii non nominati uolunt ad cauſam uenire, oportet eos nouam commiſsionem impetrare, & ante omnia de eorum intereſſe docere: ut in deciſi. 11. de iud.
8 in anti. ex qua notari poteſt, † quòd illa uerba quæ adduntur in commiſsionibus pro intereſſe, uidelicèt, cõſtito de illo, ſunt ſuperflua, quia omnino tenẽtur de illo docere. Quæ clauſula, in decreto, uel executione nominãdos, etiã apponitur propter dec. 18. infrà de dolo & cõtu. ubi dubitatur an iudex poſsit mãdare, quòd citẽtur intereſſe putãtes in genere, quæ citatio tamen eos nõ arctaſſet ad cõparendum, ſed fuiſſet tãtùm nũtiatoria, adeò quòd ſententia lata cõtra ſpecialiter nominatũ, eis nõ præiudicaſſet, niſi quòd ſi uellent agere contra illum, qui ſententiam reportauit, obſtaret ſibi exceptio. Pro quibus facit deci. Aeg. 11. de re iudica. & faciunt no. per Fel. in c. 2. de conſtit. ubi latè de iſtis citationibus generalibus. Et ad ſuprà dicta adde Caſſ. dec. 2. de dolo. Et circa hanc clauſulam Sar. ubi ſuprà, ponit plures alias fallentias, quas uide per te, licèt in practica dubitarem, prout ab antiquis procuratoribus dubitari uidi: pro quibus omnibus uide Soc. ubi ſuprà, & in c. quoniam. in fi. de reſcrip. & quæ ipſe Fel. no. ſuper clauſula: rebuſq; alijs, in
9 rub. de reſcrip. Et ſcias unum in practica, † quòd generaliter d. clauſula, omneſq́; alios intereſſe putantes, ſine alijs uerbis, uidelicèt, in decreto nominandos, eſt periculoſa, quia omnes uenientes ad cauſam, etiam in ultimis audientijs admitti debent cùm abſque alia commiſsione poſsint uenire, ſi enim requireretur commiſsio, prout requiritur ſtantibus alijs uerbis, non daretur eis in ultimis audientijs talis commiſsio, prout nec etiam
10 † dantur commiſsiones ſuper nullitatibus, uel attentatis, licèt aliquando quis de menſe Maij impetret iſtas commiſsiones, nec illis utitur, niſi in fine audientiarum: non
11 tamen eſt ſimpliciter uerum, quòd † ueniens pro intereſſe impediat executionem. ut fuit tẽtum in una Dert. Sacriſtiæ, coràm d. Veſta. licèt ibi non plenè docuerit de intereſſe: quia non eſt dubium, quòd ſi oſtendiſſet de aliquo bono iure, Domini ſuperſediſſent. de quo uide quæ dicam ſuper dec. ult. infrà de proc.

EPITOME.

Si commiſsio ſignetur per uerbum audiat, & procedat ſummariè. &c. omnia in commiſsione contenta commiſſa cenſentur. Vel ſic, in commiſsione ſignata per uerbum audiat, & procedat ſummariè, &c. omnia in ea petita conceduntur ſi cancellata non ſint. h. d.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio ſignata, audiat & procedat ſummariè etc. quid operetur.*
2 *Commiſſio ſignata. arbitrio iudicis, & cum ſimilibus clauſulis, quid operetur.*

3 *Cauſa*

3 *Cauſa ſummariè cognoſcenda an committi poſſit ab inferioribus à Papa.*

4 *Cancellatura operatur quòd omnia alia cenſentur commiſſa.*

5 *Signatura reſtringit latè petita niſi corrigatur per regentem.*

DECISIO IX. aliàs 77.

a SI petatur committi cauſa [a] cum poteſtate procedendi ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſola facti ueritate inſpecta, ac terminis non ſeruatis, uel abbreuiatis, ſi ſignetur, audiat, &c, & procedat ſummariè, &c. nihil in commiſsione cancellando omnia petita cenſentur conceſſa. de reſcrips. olim, de dona. cùm dilecti.

ADDITIONES.

a Committi cauſa. Adde infra eod. titu. deciſ. 28. & deciſ. j, in antiq. hoc eod. tit.

Ant. Ma. Pap. De hac dec. dictum eſt aliqualiter ſuprà deciſ. 2. & ibi habes concordantes ad iſtam, quibus adde
1 † Caſſa. hoc tit. dec. 7. & 8. & 14. vbi habes multa de cauſa ſummariè cõmiſſa, & de extenſione ſignaturæ: quod ſub uerbo, ſummariè, etiam ſine uerbo &c. eſt, ac ſi dictum fuiſſet ſimpliciter, & de plano ſine ſtrepitu, & figura iudicij. Pro quo facit deciſ. 82. de reſcriptis, in antiq. & adde not. per Fely. in c. j. de conſti. & in c. dilecti. de iudi. & Card. ac Vitalinum in cle. diſpendioſam. de iud. & in cle. ſæpè de re iudi. ubi concludunt poſt multa,
2 quòd omnia illa uerba, † arbitrio tuo, & ſimilia, important arbitrium boni uiri, & arbitrium regulatum à iure. & uide omnino Stap. dum tractat de literis iuſtitiæ, fol. 141. uerſi. dicendum eſt modò. Et quia multi procurant habere tales commiſsiones ſignatas arbitrio Auditoris, & neſciunt quid petant, ideò ſcias, quòd illa uerba important tantum circa ordinem procedendi, & circa ea, quæ ſunt leuis præiudicij, ut datio libelli, magis à principio, quàm in medio, uel in fine, litis conteſtatio, dilationes, admiſsiones articulorum, ſaluis exceptionibus, iuramentum calumniæ à principio, ſatiſdationes, & ſimilia: tamen in deciſione cauſæ, articulorum præiudicialium iſtæ clauſulæ nihil faciunt, ut per doc. in dictis lo-
3 cis. Et quia dubitatur ab aliquibus, † an inferior à Papa poſſit committere cauſam ſummariè: ut hic habes deci. 6. de indic. & 16. de reſcrip. in antiq. & alleg. Lap. 102. in fi. & alleg. 228. ubi latè examinatur materia, quibus adde Fel. latè tenentem, quòd inferior non poſsit eum duabus ampliationibus, & quinq; declarationibus, in c. j. de reſcr. col. 1. & 2. in c. 1. de conſti. Et dum hic dicitur, quòd
4 ſi aliquid non † cancellatur, omnia cenſentur conceſſa, cum iſta concordant dec. 1. de reſcripl. in antiq. cum alijs ſecum concordantibus, de quibus dixi ſuprà dec. 2. quæ tamen dec. 2. facit in contrariũ, cùm ibi nihil ſit cancellatum, & tamen non poteſt procedi omiſsis terminis. Sed reſponderi poteſt, quòd hoc nõ poteſt dici contrarium, quia licèt termini in totum non omittantur, omittuntur tamen aliqui, ſeu omitti poſſunt, & ratio illius dec. eſt, quia non creditur Papam uoluiſſe quòd omitterentur termini iuris: ſatis eſt enim quòd illa clauſula aliquẽ effectum operetur, ut fuit ibi dictum. & ad materiam iſtius dec. & contra eam facere uidetur deciſ. 10. de reſcript. in antiq. ubi ſi petatur committi quòd procedatur
5 ſummariè, ſimpliciter, & de plano, & † ſignatura dicat, audiat talis Auditor, & iuſtitiã faciat, non poteſt ille Auditor ſummariè procedere, prout fuit petitũ, quia hoc nõ uidetur commiſſum, imò neglectum: ſi enim Papa hoc uoluiſſet, id expreſsiſſet, igitur hæc dec. erit limitanda: ut infrà dicam ſuper dec. 28. Melius igitur eſt quòd aliquid cancelletur, quia tunc omnia alia cenſentur conceſſa etiam de ſtylo non ſolita concedi. ut in dec. 50. de reſc. in antiq. & deci. 5. Biſeg. eod. tit. & per Fel. in c. ſuper literis. de reſcrip. nu. 23. niſi in caſu præmiſſo ſignatura extendatur per regentem, ut facere poteſt, ſecundum dec. 7. Caſſa. hoc titu.

EPITOME.

Non redditur gratia ſubreptitia ſi impetrans non probat creationem beneficij uel dotationem, in ea narratam, nec ad illam probandam tenetur. Vel ſic, Narrans in gratia ſe tenere beneficium à ſe creatum, uel dotatum, creationem probare non tenetur. h. d. 84.

SVMMARIA.

1 *Narrans tenere beneficium à ſe creatum non tenetur id probare.*

2 *Gratia dicitur ſubreptitia, ſi quis falſo exprimat id, quod etiam non tenebatur exprimere.*

DECISIO X. aliàs 84.

SI quis narrat in gratia ſe tenere aliquod beneficium per ipſum creatum, & dotatum, non aſtringitur ad probandum huiuſmodi dotationem, & creationem: nam ſufficit fieri men-
a tionem [a] de corpore beneficij, quòd quis obtinet, licèt non exprimat qualitates ipſius beneficij: & ſi exprimat, hoc fit ex ſuperabundanti cautela, quæ ſibi obeſſe nõ debet. arg. not. in cle. ſi dignitatem. de præbend.

ADDITIONES.

a Mentionem. Adde quòd impetrans ſpecialem mentionem facere tenetur de beneficio, quòd obtinet: nec ſufficit generalis, quòd qualiter intelligatur etiam in legato & ordinario, uide tex. & ibi not. per Doctor. in cle. fin. de offic. ordinar. & Oldrad. conſ. 140.

Ant. Mar. Papa. Ad iſtam deciſ. facit deci. Aegid. 416.
1 de præbend. ubi † ſi obtinens capellam impetrat eccleſiã, non obſtãte capella, quam dicit de bonis ſuis fundatam, non tenetur probare, quòd ſic fuerit fundata, uel ſi habet probare, ſufficit eius iuramentum, uel alia leuis probatio. Contra tamen hanc dec. facit deci. 47. de reſcript. in antiq. ubi licèt quando quis impetrat, non teneatur facere mentionem, de ualore beneficij, quod obtinet, ta-
2 men ſi exprimat falſum ualorem, † gratia dicitur ſubreptitia. tamen iſta contrarietas concordari poteſt, ut in deciſ. 19. infrà de præbend. ubi quòd ſi aduerſarius non negat ualorem, quòd tunc impetrans non teneatur probare, prout illum probare non tenetur, ſi conſtaret Papam non fuiſſe propter id motum ad concedendum. & ad hoc faciunt not. per Fel. latè in c. cùm ordinem. de reſcript. ubi examinat, quando expreſsio actus non neceſſarij uitiat, uel non. Et ad prædictam contrarietatem poteſt aliter reſponderi, quòd illa qualitas, quòd beneficium obtentum eſſet fundatum, uel non fundatum, nihil mouebat concedentem, ſed qualitas expreſſa, quòd ego obtinebam beneficium modici ualoris, potuit bene mouere concedentem ad dandum aliud beneficium, quod non dediſſet, ſi intellexiſſet me habere beneficium pingue. & ad materiam iſtam uide quæ latè ſcribit Fely. in c. ex parte 1. & in c. ad aures. de reſcript. & in c. auditis. de præſcript.

EPITOME.

Commiſſio, quòd articuli obiectiui admittantur poſt terminum, ſe non extendit ad ſecundam & tertiam inſtantiam, ſi in illa meliùs ſpecificari poſſunt.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Commiſſio pro articulis admittendis non ſe extendit ad ſecundam & tertiam inſtantiam poſt terminum.*
2 *Surrogatus quando poſſit omnia, quæ primus poterat.*
3 *Cauſa quando cenſeatur commiſſa ſub nomine dignitatis.*
4 *Surrogatus poteſt ſubſcribere ſententiam latam per illum, in cuius locum ſucceſſit.*
5 *Articulorum ſpecificatio quid importet.*

DECISIO XI. aliàs 92.

a COMMISSIO a impetrata in prima inſtantia,
b quòd articuli obiectiui b poſt terminum illius
inſtantiæ dati, non obſtante lapſu eiuſdem ter
mini, & mala ſpecificatione admittantur, dum
modo alias ſint probabiles per teſtes, non extenditur ad
ſecundam uel tertiam inſtantiam, in quibus pars de iure
communi poterit meliùs ſpecificare, & alios de nouo in
termino dare. per l. per hanc. C. de tem. app. de fid. inſtru.
cùm Ioan. ex quo enim habet ordinarium remedium, nõ
eſt recurrendum ad extraordinarium remedium. ff. de mi
no. l. in cauſæ. Hæc uera, ſi materia ſit talis, quæ poſſet in ſe
cunda, uel tertia inſtantia ſpecificari: ſecus uerò ſi alio mo
do non poſſet ſpecificari. puta quia negatiua, uel aliàs im
poſſibilis ad ſpecificandum: tunc enim ſi repetita fuit in
termino, poteſt & debet admitti in ſecunda inſtantia ad
probandum uigore primæ commiſſionis.

ADDITIONES.

a Commiſſio. adde quòd commiſſio impetrata in prima aliquando deſeruit, nedum in prima, uerum etiã in aliis in-
ſtantiis: ut per Aegid. deciſi. 422. & 649. hoc tit. & deciſ.
1. de litis conteſta. & per Caſſad. deciſ. 8. de reſcript.
b Obiectiui. Adde quòd articuli obiectiui ſunt facto & nõ
uerbo infra terminum dãdi. deciſi. 17. incip. dic quòd ſty
lus ſub titul. de except. in antiq. & requirunt exactam &
magnam ſpecificationem termini, ſcilicet, hominis, loci,
& temporis: de quibus in l. libellorum. ff. de accuſatio. diei
uerò & horæ ſpecificatio de neceſſitate non requiritur. ut
in deciſi. 18. infra de teſtib.

1 Ant. Mar. Pap. Cum † iſta deciſ. concordat Aegi. dec. 642.
& 649. hoc tit. tamen contra conclu. facere uidentur de-
ciſ. Aegid. 41. hoc titul. & Caſſad. 8. hoc titul. ubi dicunt,
quòd Auditor ſecundæ, & tertiæ inſtantiæ poteſt uti clau
ſula poſita in commiſſione Auditoris primæ inſtantiæ,
quòd procedat ſummariè &c. pro quibus etiam facit de-
ciſ. eiuſdem Aegid. 526. de iudic. Et facit quòd Auditor
ſurrogatus in locum primi, poteſt omnia, quæ poterat pri
mus etiam quo ad ſurrogationem, & prouiſionẽ gratiæ ſi
neutri, ut in deciſ. 9. hoc titulo in antiq. & deciſ. Aegid. 39.
40. de præbẽd. 328. 329. & 340. de reſcript. cum pluribus
aliis. & idem not. Biſig. deciſ. 10. hoc tit. Pro quibus uide
Fely. in c. cæterum. de reſcri. Sed pro ſolutione iſtius con-
trarij, cõſidera rationem dictæ deciſ. Aegid. 422. de reſcri
pt. dum dicit, quòd termini ſunt inſtantiæ, & non cauſæ,
& idem dicit dicta deciſ. 46. eo. ti. & ſic uult inferre, quòd
commiſſio, quòd Auditor admittat articulos non obſtan
te lapſu termini, reſpicit cauſam, & non inſtantiam, termi
ni autem & dilationes reſpiciunt inſtantiam, & non cau-
ſam: ut dicit Aegid. ibi, non tamen intelligendo de termi
nis, qui uocantur ſubſtantiales, & ideò finita una inſtantia
nõ habent locum in alia, & hoc clarius dicitur in dicta de
ciſi. 3. hoc tit. Et ex iſtis not. quòd uerba, quæ apponuntur
2 in cõmiſſionibus, uel alteri † ſurrogato, ſeu ſurrogã. ſunt
modici momenti. Et ad prædicta facit deciſ. Aegid. 353. de
iudic. ubi dicit, quòd cautio data de repræſentando corã
primo, durat quo ad ſecundum, quod tamen dicit intelli-
gi quando nomen auditoris primi non fuit expreſſum, li
cèt in dicta deciſ. 39. optimè examinetur, an quando cau-
3 ſa † commiſſa uni Auditori, cenſeatur commiſſa tanquam
tali, uel tanquam Auditori, & dignitati, etiam expreſſo no
mine proprio: & ſentit quòd cenſeatur commiſſa tanquã
Auditori, adeo ut ſurrogatus in locum ſuum poſſit cogno
ſcere de illa cauſa, & loquitur in terminis gratiæ ſi neutri,
quæ ſolet dirigi Auditori cauſæ. & cum illa deciſ. concor-
dant dictæ deciſ. 28. hoc tit. deciſ. 35. de iudic. & deciſ. 27.
de præbend. Et annis elapſis ita fuit dictum & reſolutum
in una Segobien. in qua pronũciauerat d. Tho. de Thanis,
4 & concluſum † quòd Auditor in locum eius ſurrogatus
uirtute commiſſionis generalis poterat ſubſcribere ſentẽ
tiam per ipſum D. Toloſ. latam. item uide d. dec. 46. hoc
tit. de reſcript. quæ declarat importantiam ſpecificationis
5 † articulorum, & quòd ueniat in ipſa ſpecificatione. & ad
primò dicta adde Staphi. fol. 172. & in alia 126.

EPITOME.

Noua commiſſio eſt neceſſaria inter duos reos ſimul con
uentos, nolentes inter ſe opponere: ſi ille, qui primò commiſſionem obtinuit, ſuccubuit. Vel ſic, commiſſio contra duos impetrata, uicto, uel mortuo impetrante, finitur. h. d.

DECISIO XII. aliàs 130.

SI. A. impetrat commiſſionem contra B. & C. &
A. ſuccumbat inter B. & C. uigore huiuſmodi
a commiſſionis nõ poteſt procedere: a quia nul-
lus iſtorum obtinuit commiſſionem hanc, &
quia mutatæ ſunt perſonæ, uidelicèt, qui primò fuit reus,
nunc eſt actor. Voluerunt Domini quòd opus eſſet noua
commiſſione: nam res inter alios acta &c. de re iudic. quã
uis. cum ſi. de offi. del. P. & G. cum ſim. de tertio uerò ſu-
peruentiente pro ſuo intereſſe ad cauſam, uide Inno. de
ſpon. c. ueniens. de re iud. c. cùm ſuper. de teſt. c. ueniens.

ADDITIONES.

a Procedere. Adde deciſ. 2. eod. tit. in antiq. & an idẽ ſit quo-
ad ſurrogatum in iure, niſi ſurrogetur etiam in lite, uide
deciſ. 24. eod. titul. in antiq.
Ant. Mar. Pap. Cum iſta dec. concordat deciſ. 2. hoc titu. in
antiq. & Aegid. 448. hoc tit. & faciunt not. per Staphi. fol.
174. & in alia impreſ. 128. Contra tamen iſtam deci. facere
uidetur deciſ. Aegid. 96. de re iudicat. in fine, ut ponderat
Sarnen. in quæſt. 12. regulæ. de ſurro. ubi addit etiam tres
caſus. Sed in ueritate dicta deciſ. Aegi. 96. de re indic. non
eſt contraria iſti: quia Aegid. in fine deciſ. dicit, quod fate-
tur Auditorem ex hoc ſolo, quòd actor ſit mortuus, non
debere abſoluere reũ ab inſtantia: ſed magis debere atten
dere ad finem cauſæ, propter alios qui uenire poſsẽt, & iu
dicium reſtaurare: & ſic non loquitur de colligantibus,
ſed de uenientibus de nouo: dubitat tamen iſta dec. an ue
nient ad cauſam pro intereſſe, dicatur colligans quò ad
reũ, & dum anno elapſo allegaretur iſta deci. ad hoc, quòd
eſſet introducta lis etiam quò ad reum, & intruſum, in u-
na Hiſpalen. cano. & præbend. pro canonico Cauarien. in-
timo amico meo coram Domino Auguſtino. Domini non
habuerunt pro abſoluto, quòd eſſet lis: licèt ex alio capite
obtinuerit canonicus, uidelicèt quia actor ceſſerat in fa-
uorem intruſi, & ſic intruſus tanquam ſubrogatus ſuſtine
bat partes actoris. uide tamen quæ dicam infra de proc. de
ciſ. 13. & 40. & ſuprà dec. 2. nu. 4.

EPITOME.

Gratia in forma pauperum concurrens cum ſpeciali con
inente etiam clauſulam non obſtan. ſi pro alio &c. & maio
em ſummam, prior in diligentia illi præfertur.

SVMMARIA.

1 *Gratia forma pauperum, & in forma ſpeciali, etiam cum clauſula, non obſtante, iudicantur pares, & præfertur diligentior.*

2 *Clauſula, non obſtante quod pro alio ſcripſerimus, non facit gratiam pinguiorem.*

DECISIO XIII. aliàs 106.

1 GRATIA [a] in communi forma pauperum, & ſpe
ciali, in qua licèt exprimatur maior ſumma, &
clauſula non obſtante, ſeu ſi hodie pro alio &c.
dummodò ad eandem collationem, reputan-
b tur pariles: & ideò ſi ſint in data concurrentes, qui alium
c præuenit [b] literas ſuas præſentando, erit potior [c] poſteà in
beneficio uacante iuxta 2. reſpon. c. duobus. de reſcrip. li-
br. 6. non ob. c. ſi pro te. eod. tit. & lib. ad quod reſpondēt
Dom. prout reſpondent Ioan. Andr. Pau. & Stepha. in Clē.
cùm ei quem. de conceſ. præbend. & hoc uidetur tenuiſ-
ſe Oldr. in conſil. 233. dicens ſe uidiſſe multas ſententias
latas pro paupere in Palatio apoſtolico. in hanc etiam opi
nio. declinauit Dominus Viuarien. Dominus Aegid. Bel-
la. contrà, propter nota. Ioan. Andr. in c. ſi motu proprio.
de præben. lib. 6. & quia ſpecialis gratia ſtatim afficit præ
bendam, ut in c. eum cui. de præben. lib. 6. generalis ue-
rò non ante purificationem. de conceſ. præbend. cùm ei
quem. in Clem.

ADDITIONES.

a Gratiæ. Adde deciſ. 336. infrà de conceſ. præbēd. in antiq. & Aegi. deciſ. 1. de conceſſ. præben.

b Præuenit. Adde deciſ. Capell. Toloſ. quæſt. 25. incip. item fuit quæſitum, duo ſunt, &c.

c Potior. Adde deci. 5. infrà de præben. & dic idē in gratia facta in forma, dignum arbitramur, concurrente etiam gratia in forma ſpeciali purè facta. deci. 15. infrà de conceſſ. præbend.

Ant. Mar. Pap. Iſtud ſummarium non bene aperit mentem
dec. dicitur enim hic quòd licet iſtæ duæ gratiæ uideātur
1 & iudicentur pares: etiam quod ſecundus, qui habet † in
forma ſpeciali habeat clauſulam, non obſtante quòd pro
alio ſcripſerimus, quòd nihilominus, ſi primùs, qui ha-
bet gratiam in forma pauperum ſit diligentior, præfertur
ſecundo, & ratio deciſionis eſt: quia licèt ſecunda gratia ui
2 deatur pinguior, propter clauſulam, † non obſtante, nihi
lominùs illa clauſula eſt modici momenti: quia ſolùm eſt
appoſita ad tollendam ſubreptionem, non ad augendam
gratiam. Iſta enim clauſula, nō obſtante &c. apponitur ut
cōſtet, quòd Papa recordatus etiam de prima, uoluit gra-
uare ordinarium de alio expectante. pro quo facit text. ro
tundus in c. non poteſt. §. cùm uerò. de præbend. libr. 6.
cum illa dec. concordat dec. 40. de conceſſ. præbend. in
antiq. quaſi de uerbo ad uerbum. Et pro intelligentia
dec. aduerte, quòd gratia in forma ſpeciali dicitur illa,
quæ datur pauperibus graduatis, ut per Caſſ. qui allegat
hanc dec. in deciſ. 8. de conceſſ. præbend. Et per Sarnen &
Staph. in 10. forma gratiæ expect. Circa autem cōcurſum
uidebis infrà de præbend. ſuper 5. dec. Et circa gratiam in
forma ſpeciali uidebis infrà deciſi. 8. de conceſſ. præbend.
ubi etiam magis declarabo iſtam dec. cùm ibi ſit propria
materia: & uide dec. Aegi. 144. hoc tit. quæ dicit, quòd in
ter habentes gratias diuerſas præfertur qui habet pin-
guiores clauſulas, nō conſiderata diligentia, de quo tamē
uide ſuper d. dec. 5. A. M. P.

EPITOME.

Impetrans parœcialem eccleſiam, licèt narret illam pluribus modis uacare: attamen ad uictoriam obtinendam ſufficit, quòd unum modum uacationis probet.

SVMMARIA.

1 *Probare ſufficit unum modum uacationis narrātis plures.*

2 *Uno modo uacationis purè & diſpoſitiuè aſſerto, an alij uideantur eſſe negati.*

3 *Priuatio præſupponit habitum.*

DECISIO XIIII. aliàs 83.

SI impetrans aliquam eccleſiam parœcialem nar
ret in gratia ſua ipſam pluribus modis [a] uacare:
2 puta per conſtitutionem execrabilis. c. de mul-
ta. & quòd non fuerit ad ſacros ordines promo
tus infra annum, ſufficit impetranti unum modum uacā
1 di, qui ſufficeret probare. † de præbend. c. cum iam dudū.
de ap. c. ſignificauit. de exceſſ. præ. c. grauē. de prob. c. licèt.
de reſcrip. c. 2. Superfluum enim eſſet probare ultimū mo
dum uacandi, ſi promoueri non tenebatur: puta per con-
ſtitutionem execrabilis. uel cap. de multa. eſſet priuatus.
ceſſante. n. cauſa, &c. pro quo dicto faciunt no. Ioan. And.
in nouel. de teſtib. præſentium. ſuper gl. articulus. in fi. lib.
6. Aduerte & intellige concluſionem, quando impetrans
probat primum uacādi modū: puta per conſtitutionē exe
crabilis. Si uero probat tertiū modū ſcilicèt per c. licèt ca-
non. In hoc caſu Domini erant uarii. Maior tamen pars di
xit idem eſſe in hoc ſecundo caſu, quod in primo. Domi-
2 nus Aegid. contrà, & aliqui alii. Nam uno † modo purè &
diſpoſitiuè aſſerto, omnes alii modi cēſentur eſſe negati.
Nā impetrans hic purè & diſpoſitiuè aſſeruit modum ua-
candi per cōſtitutionem execrabilis. ergo negauit modū
uacādi per c. licèt cano. de præſum. c. nonne. Prætereà nō
ſequitur, tenuit per annum pacificè, & non fuit promo-
b tus: [b] ergo uacauit per decre. licèt canon. niſi addatur &
3 canonicè tenuit: nam priuatio † præſupponit habitum: ut
l. una §. 1. ff. de iniuſt. rup. & irrit. teſt. & per hoc dicit om-
nia argumenta in contrarium facta ſublata, & ſoluta.

ADDITIONES.

a Modis. Adde Aegid. deciſ. 335. hoc titul. & facit ad iſtam materiam ſuprà eod. tit. deciſ. 7.

b Promotus. Adde quòd præſumitur pro eo qui multo tēpore deſeruiuit in beneficio, quòd fuerit promotus: ut deciſ. 4. de probat. in antiq.

Ant. Mar. Pap. Contra iſtam dec. facit deciſ. Aegi. 335. hoc titu: ubi dicit debere probari utrūque modum expreſſum: tamen aduerte quòd in fine uidetur ſentire cum illa dec. prout etiam refert collector iſtius deciſ. facit ad hanc dec. quod not. Fely. in c. 2. de reſcript. in uerbo, copula. nu. 17. ubi dicit, quòd oportet omninò probare primum modū, & ad hanc deciſ. faciunt quæ notaui ſuper. dec. 22. de præb. & 7. de conceſſ. præbend. infrà, & Fely. tractat plene hanc materiā in c. noſtra. correla. 37. de reſcrip. de quo feci mētionem ſuprà deciſ. 1. & uide Sar. quæſt. 4. de benefi. ua. per ob. famil. car.

EPITOME.

Commiſsio acceſſoriè impetrata contra abſentem non eſt in partibus intimanda, ſed etiam in uim illius poteſt deinceps per audientiam procedi. Vel ſic, commiſsio quòd ſola facti ueritate inſpecta &c. ſi in uim illius emanaret itatio legitima, poteſt deinceps per audientiam procedi. h. d.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio acceſſoriè impetrata non eſt in partibus intimanda.*

2 *Mors procuratoris neceſſariè non eſt intimanda.*

3 *Mors procuratoris debet in partibus intimari.*

Decisio

DECISIO XV. aliàs 115.

a IN uim commiſsionis [a] impetratæ parte abſen
te, ut procedi posſit ſola facti ueritate inſpe-
cta, terminis non ſeruatis, uel abbreuiatis, po
b terit procedi [b] per audientiam in abſentia par
tis: nec eſt neceſſaria intimatio ipſi abſenti facienda. Nam
ſi cauſa ſit in curia per appellationem, uel commiſsionem
de ſpeciali mandato deuoluta, citata parte legitimè, pars
debebat uenire, uel mittere procuratorem inſtructum ſuf
ficiēter ad omnia, quæ poſſent occurrere, uel impetrari in
cauſa cootra eum: quòd ſi non fecerit, tenet totum, quic-
quid fit in eius abſentia, propter contumaciam ipſius. ar-
gu. c. ſtatuimus. de elec. lib. 6. & c. cupientes. eod. titul. &
lib. de app. cap. ſæpè. & c. cordi. lib. 6. ut lit. non conteſta.
quoniam frequenter. & de eo qui mit. in poſ. cauſ. rei ſer-
uand. cap. ſi.

ADDITIONES.

a In uim commiſsionis. Intendit deciſ. in ſumma, † quòd
1 poſtquā cauſa eſt legitimè deuoluta, ſi fiat cōmiſsio, quòd
procedat ſummariè, & terminis abbreuiatis, quòd non
eſt talis cōmiſsio intimāda reo in partibus, cū ex quo fuit
legitimè citatus ad causā, debuit uenire, uel mittere pro
curatorē. Et iſtud clariùs habetur per Aeg. deciſ. 30. hoc
tit. Cōtra hoc tamē uidetur dec. 13. infrà de dolo & cont.
quæ tamē loquitur in impetrante nouā gratiā, uidebis i-
bi, & uide deciſ. Aegi. 525. de dilatio. ubi uidetur dicere,
quòd noua cōmiſsio eſt intimāda, licèt uideatur ſentire,
quòd de ſtylo ſeruetur cōtrarium: prout dicit nō ſeruari,
2 quòd intimetur † mors procuratoris, quā intimandā eſſe
dixit, dec. 31. de iudic. quæ dec. in effectu non ſeruatur, ut
fuit ultimo loco deciſum in una Bonon. bonorū de Pla-
teſiis, corā bo. me. Io. Pau. Tolomæo tunc Rotæ Decano:
tamen in una Fulginate. hæreditatis corā Reuer. D. meo,
D. Antonio Auguſtino conſummatisſimo ſua ætate uiro,
à quo ex eius benignitate, plures habui annotationes, &
deciſiones in Rota factas, deciſū fuit, de anno 1549. quòd
3 bene † mors procuratoris eſt intimanda, & quòd pars de-
bet de nouo citari ad legitimè comparendum.
b Poterit procedi. Etſi aliter proceditur, proceſſus nō tenet,
tanquā factus contra non contumaciā. de ma. & obe. c. in-
ter quatuor. ſecundū Io. Mo. in d. c. cupientes. & Archi. 3.
q. 9. c. oīa. & c. abſeote. & c. re uera. & c. chartæ. Et ſubdit
Io. And. in præall. c. cupiētes. quòd quāuis ab homine nō
ſit terminus aſsignatus, nec ſit appellationi delatū, quòd
literæ per appellantē infra terminū d. c. ſtatuimus. impe-
tratæ, nullo modo ualent: & ſic talibus literis nō obſtanti
bus, & appellantis abſentia non obſtante, procedit curia
hoc caſu, & admittetur proſequens tunc appellationē e-
tiā poſt terminū: dūmodò res ſit integra: ar. in c. in cauſis.
de ele. & ff. de cenſi. l. 3. ſecundū eū, & etiā Inno. & Hoſti.
ibidē. Iſtud ultimū, ſcilicèt proſequentē appellationē ad
mittendū, nō uidetur procedere nec in actore, nec in reo
In actore. n. non: quia pœna non ſeruantis tēpora d. c. ſta-
tuimus. eſt, ut negotium non deuoluatur: ut in cle. causā
de elect. Itē in reo hoc non uidetur etiā poſſe procedere,
ſi probarentur omnia tēpora elapſa à die notitiæ quomo
dolibet habitæ: quia ſi notitia talis præiudicat appellato,
etiā ſi notificatio facta noo ſit, ut ſcilicèt cauſa dicatur de
uoluta: ut d. clem. cauſam. & procedi poſſet in eius abſen-
tia, ita ergo curret ſibi tempus ad deducēdum illam ad cu
riā, ubi appellans illā nō deduxit. Si. n. uerū eſt quod præ
miſi, quòd ſi appellans non ſeruaſſet tēpora, etiā re inte-
gra non posſit in curia proſequi, idē eſſet in appellato nō
ſeruāte, ſi ſibi notificatum fuiſſet, ut utriuſque æqua eſſet
cōditio. Sed ex quo cle. cauſā. æquiparat notificationē, &
ſcientiā appellatiudē dico in appellante qui per ſe ſciuit
ſi à tēpore ſciētiæ nō ſeruauit tēpora. Videtur ergo quòd
poſſet reus ſcilicèt appellatus proſequi nō obſtante lapſu
tēporis, ubi nec fuit intimatum, nec ſciuit: & uide quod
no. Pau. in d. clem. cauſam. ſuper uerſi. demum. ubi colligi
tur, quòd hoc poſſet habere locū in appellato proſequen
te etiā poſt tempora re integra: maximè, quia quò ad ap-
pellantem negotium uidetur deuolutum, nec ei proui-
det clem. cauſam. ſed prouidet ſolùm appellato. pro quo
dicto, ſcilicèt quòd in nullo posſit habere locum, facit
quod not. Cōpoſt. & Archi. in d. c. ſtatuimus. ſuper uerb.
de iure. ſcilicèt, quòd iudex primò habet uidere an tem-
pora ſint ſeruata.

EPITOME.

Error oomiois, uel cognomiois illius, contra quem im-
petratur commiſſio, eam ooo uitiat, ſi per circunſtaotias po
teſt de perſooa conſtare.

SVMMARIA.

1 *Error nominis impetrantis non uitiat.*
2 *Error quando conſtat de corpore non uitiat.*
3 *Nomen exprimi debet.*
4 *Error debet proponi & allegari, & non ſufficit quòd con-*
ſtet in actis.

DECISIO XVI. aliàs 133.

a ERROR [a] nominis ſiue cognominis illius, contra
quem impetratur commiſsio, dummodò per
aliquas alias circunſtantias posſit conſtare de
perſona, quòd ſit illa, quæ in commiſsione eſt
expreſſa, non uitiat proceſſum habitum contra perſonā
eandem: maximè ſi fiat executio citationis uigore dictæ
commiſsionis decretæ ſub uero nomine, & cognomine,
& citatus expreſſo uero nomine & cognomine procura-
torem ad cauſam conſtituat. Inſtit. de lega. §. ſi quis in no
mine. C. de teſtam. ſi quis. facit c. licèt ex quadam. de teſti.
de conſang. & affi. c. tua alleg. etiam pro hoc dictum Inno
cen. in cap. ſignificante. de reſcript. pro hac concluſione
etiam faciunt not. per Ber. Hoſti. Archi. & Io. Mo. in c. cū
in multis de reſcrip. ſuper uerb. nominis. lib. 6.

ADDITIONES.

a Error. Adde Innoceo. & Fely. & alios io c. ſignificante. de
reſcript. & Bal. in d. l. ſi quis in nomine. de teſtam. & l. fin.
C. de hære. inſti. et uidetur text. in l. ſi quis in fundi uoca-
bulo. ff. de leg. 1. et Hoſti. plenisſimè in Sum. de reſcript.
præſentatio. §. ratione autem.

1 A. M. P. Cum † iſta deciſ. concordat Aegid. deciſ. 643. hoc
tit. & induci poteſt ad hoc, quòd ſufficiat conſtare de cor
pore, deciſ. eiuſdem Aegi. 11. de procuratorib. ubi habe-
tur, quòd ualet proceſſus habitus cum Albizo de Medi-
cis, cùm procurator cōſtitutus ſub nomine Bartholomæi
comparuiſſet in prima, et ſecunda inſtantia, quod præſer-
tim dicit procedere, cùm in tertia inſtantia principalis de
2 clarauerit de eo ſenſiſſe. Et quando † ſufficiat conſtare de
corpore, in iſtis terminis uide Fely. in c. ſignificante. de re
ſcript. ubi allegat hanc deciſ. & dicit, ſecus eſſe, ſi erretur
in nomine impetrantis commiſsionem, uel in eius diœc.
3 et latè examinat materiam. Et quòd † ſi non eſt expreſſum
nomen, ſed dictum ſit contra N. et omnes alios, uide per
eum, quia eſt utile ſcire, et uide Sar. qui in materia nomi-
nis exprimendi multa congerit q. 30. de annali. et ad hāc
materiam uide aliquid per Staphi. ſol. 185. et in alia im-
4 preſ. fol. 135. uerſi. ſi petitur. Attende † quòd non ſufficit
conſtare de errore in actis, niſi proponatur & allegetur:
ut per Aegid. deciſ. 490. de iudic. et ideò ſufficit dare arti-
culos correctiooales ante concluſionē: ut per Aegid. de-
ciſ. 497. de confeſſ. et quo modo reuocetur confeſsio do-
cto. de errore, Aegid. 698. et infrà de procu. 19. ubi dici-
tur quòd procurator reuocat confeſsionem, etiam non
docto de errore in beneficialibus: ſed dubitatur in pro-
phanis, ſuper quo uide Aegid. 693. de confeſſ. in fine, et
ſeq. et ſuper d. deciſ. 19. A. M. P.

EPITOME.

Gratiam obtinens ad beneficium uacaturum, per aſſecutionem pacificam alicuius cum clauſula, uel alio quouismodo, etiam ſi non i lo, ſed alio quocunque modo uacet, beneficium oblinebit. Vel ſic, clauſula, quouiſmodo ſi expreſſus eſt in ea certus modus ſpecialiter, per executionem ſortitur effectum, etiam ſi alio modo uacet. b. d.

DECISIO XVII. aliàs 143.

HABENS gratiam de certo beneficio cum illud uacare contigerit, per aſſecutionem pacificam alterius beneficii, & nominatim expreſſi cum clauſula, ſeu quouis alio modo, ut habeant locum iura hic alleg. oportet hic formare duas quæſtiones: Prima, ſi procurator generaliter, uel coniuncta perſona aſſequatur pacificam poſſeſſionem ſecundi beneficii, an uacabit primum? Et reſpondetur quòd nõ. Secunda quæſtio
b eſt talis, nunquid impetrans habebit primum beneficium uacans per aſſecutionem alterius beneficij nõ expreſſi in literis. Et reſpondetur quòd ſic. de prob. cap. ſi tibi abſenti. in 3. gloſſ. lib. 6. pro eadem conclu. faciunt not. per Ber. in c. 2. de poſt. præl. in gloſſ. fina. & Spe. tit. de cõiunct. per ſo. §. 1. uer. Item quod eſt cauſa ſpiritualis. qui alleg. not. in c. quia nos. de teſta. licèt illud non uacet per executionem illius beneficij expreſſi in gratia: ſed per aſſecutionem alterius beneficii incomparabilis, illud debebitur impetrãti uigore iſtius clauſulæ, quouis alio modo, antedictæ, nõ alteri, qui fortè poſteà per aſſecutionem beneficii per eius aſſecutionem reuera uacat, impetrauit illud. arg. not. per Lap. de reſcrip. c. ſuſceptum. lib. 6. & ſic determinatur per Collect. de præben. c. de multa. & Dominum Ioan. de Ligna. ibidem. uide pleniùs ſuprà eod. dec. 1.

1 Suprà † ad deci. primã, latè dictum fuit ſuper hac clauſula, & uide Cardinalem conſi. 30. num. 12. & in practica cancell. fol. 80. Ant. Mar. Pap.

EPITOME.

Commiſſio ſuper cauſis motis, & mouendis obtenta extenditur ad cauſas tunc duntaxat exortas, mandatum extenditur ad futuras lites, dummodò mandati uerba non repugnent.

SVMMARIA.

1 *Mandatum procuratorum extenditur ad futuras lites.*
2 *Reſcriptum cum clauſulis generalibus an extendatur ſuper controuerſia orta poſt impetrationem.*
3 *Commiſſio prima ſufficit etiam ſi impetretur nouum ius.*
4 *Commiſſio ſub verbis generalibus concipienda.*
5 *Agens uirtute unius gratiæ obtentæ de beneficio uno cum modo uacante, poteſt obtinere uirtute alterius gratiæ obtentæ ſub alio modo uacandi.*
6 *Sententia ualet ſuper iure ſuperuenienti.*
7 *Proceſſus in uim gratiæ, ſi neutri ualet non obſtante nullitate primæ gratiæ.*

DECISIO XVIII. aliàs 148.

COMMISSIO impetrata ſuper cauſis motis, & mouendis per impetrantem, extenditur duntaxat ad tunc, & non poſteà exortas, etiam ſi ſtatim inciperet poſteà cõpetere actio: puta, quia poſt impetrationem incipiat poſſidere, & ſpoliatus uult agere poſſeſſorio non poteſt uigore prædictæ commiſſio
a nis, quæ non extenditur ad futura:[a] arg. contrum quæ leg. & not. in cap. fin. de reſcrip. ſuper uerbo, ad futuras. Secus
1 in procuratorio, † in quo quis conſtituitur procurator ad cauſas motas, & mouendas: quod quidem mandatum be
b ne extenditur [b] ad cauſas futuras. de proc. c. non iniuſtè. ff. eod. l. 3. & 4.

ADDITIONES.

a Futura. Adde hic quod not. Ioan. And. in addit. Specul. tit. de reſcript. præſentat. §. ratione quoque uerſi. itẽ excipitur quòd eſt ad futuras. ubi dicit, quòd cautius loquitur Hoſt. uerſi. 17. dicendo cum tex. decre. excipitur, quòd ad futuras controuerſias trahitur. hoc enim intendit decre. illa,
2 quòd habens † reſcriptum cum clauſulis generalibus in perſonis, & rebus trahebat aliquem non nominatum in reſcripto ſuper controuerſia orta poſt impetrationem: procedit etiam cùm ſolũ in rebus erat clauſula, & ipſum nominatum trahebat ſuper tali controuerſia: ſi enim obtentum fuiſſet ſuper futuris, ſuſpectum eſſet, quia hoc nõ habet ſtylus. extra de ſen. ex. c. ad hæc. Si tamen apparet de ueritate reſcripti, & certa ſcientia Papæ, parendum eſſet. facit de reſtitut. ſpo. c. audita i ptin. & quod ibi ſcripſi poſt Inno. & adde hic, quòd infrà deciſione quæ incipit, Item ſi unus ex tribus executoribus. de offi. dele. 6. Extenditur
b Add. Abb. poſt Inno. in ca. cum olim. el 2. de reſcrip. ubi tenent, quòd quando aliqua exprimũtur in reſcripto, quòd ad illa extenditur iuriſdictio, & ad acceſſoria expreſſa, dũ modò maiora non ſint. c. ſedes eod. titul. & latè per Felyn. in d. c. cùm olim. & licèt dicatur, quòd reſcriptum regulariter non extendatur ad aliàs perſonas principaliter, quàm contra quas impetratum eſt: tamen extenditur ad ſucceſſorem rei, & uitii eius, contra quem impetratum eſt. ut latè per An. de But. in c. quia. de iudi.

A. M. P. Concordat cum iſta deci. 35. infrà de procura. in fin. ubi uide. Sed contra hanc deciſi. facit de directo deciſi. ſequens infrà eod. ubi dicitur, quòd ualet commiſſio etiam ſuper bonis, & rebus poſt commiſſionẽ acquiſitis. Secundò etiam contra deciſi. facit deciſi. 13. infrà de dolo
3 & contuma. ubi habetur, † quòd ſi impetratur noua gratia, uidelicèt ſi neutri, uel ſimilis poſt motã litem, Auditor poteſt in uim illius nouæ gratiæ adiudicare beneficium uirtute primæ cõmiſſionis. Pro quibus uide ſuper dictis deci. Felyn. in c. relatum. de offic. deleg. n. 3. & Staphi. fol. 548. & in alia impreſſi. fol. 111. nume. 52. Pro ſolutione tamen conſiderabam, quòd hæc deciſ. in fin. ſentit contraria procedere, quãdo commiſſio habet clauſulam, rebusque aliis in actis cauſæ deducendis: quia iſta clauſula eſt apta etiam futura comprehendere, & eo ipſo quòd Papa concedit, commiſſionem cum iſta clauſula, ſic conſtat de intentione Papæ, quæ ſufficit, ut dicit hæc dec. in finalibus uerb uel ſecundò dici poteſt, & hanc credo eſſe ueram in
4 telligentiam, quòd hæc dec. procedit, quando † exprimitur in cõmiſſione certa, & ſpecialis cauſa, propter quam ius competit in beneficio: puta quòd fuit dictum, ſuper beneficio mihi ſpectante uirtute præſentationis, ſeu electionis quàm peterem confirmari: in deciſ. uerò ſequenti impetrans de aliqua certa uel ſpeciali cauſa non fecit mẽtionem, ſed generaliter propoſuit rem ad ſe ſpectare, uel reum ſibi obnoxium, & hoc caſu nõ eſt mirum, ſi liqueat poſtea, etiam ex cauſa de nouo ſuperuenienti, de bono iure actoris, quòd Auditor poteſt cauſam expedire. Et hanc diſtinctionem, iudicio meo optimè probat text. in c. abbate ſanè. de re iud. lib. 6. uer. ſed ad hoc pars ueſtra reſpondit. pro quo uide omnino Soci. in regula, ius ſuperueniẽs. Iſtis tamen obſtare uidetur dec. Aegid. 662. de iudic. ubi,
5 † ſi quis egit uirtute gratiæ obtentæ de beneficio uno certo modo uacante, poteſt obtinere uirtute alterius gratiæ obtentæ ſub alio modo uacandi. ſed aduertendum eſt, quòd dec. Aegi. procedit, quando commiſſio eſt generalis, ut ſuprà. nam licèt ſibi ius competeret ex uno capite, tamen in commiſſione non reſtringit ſe ſuper illo capite tantùm, ſed commiſit cauſam ſuper tali beneficio ad eum ſpectãte. Gomes. tamẽ in cõpendio ſignatur. nu. 76. reſpõ
6 det ad hãc deciſi. Aegi. quòd aliud eſt i prophanis, in quibus iudex nõ poteſt iudicare ſuper iure ſuperueniẽti, contra dec. ſeq. in terminis. & Staphi. dũ tract. de literis iuſtitiæ. uerſic. nõ datur cõmiſſio ſuper cauſis motis, & mouẽdis. fo. 174. & ſequẽti, & ĩ alia impreſſ. fo. 128. allegat iſtas dec.

dec.& nihil ſoluit,ſed tranſit ſicco pede,ut ibi per eū. Ta-
7 men Caſſa.in dec.33.ſuper regulis.nu.6.dicit iudicē poſ
ſe procedere uirtute gratiæ,ſi neutri,etiam ſi priores lite-
ræ paterentur mille defectus.Et ita etiā dicit Gomes in 7.
q.regulæ de idiomate,& 7.q.regulæ de non iudicādo iux
ta for.ſupplicationis.Si tamē cōmisſio eſſet ſpecialis,puta
ſi quis diceret ſe præſentatū,& in cōmisſione peteret cō-
mitti Auditori,ut uocatis uocandis eū inſtitueret,uel be
neficiū ſibi cōferret,iuxta clem.Auditor.de reſcrip.& tūc
crederē Auditorē non poſſe in uim gratiæ,ſi neutri,proce
re,propter prædicta: niſi dicatur, ut aliàs dictum fuit in
quadā cauſa,quòd per literas,ſi neutri,ſatis dabatur iuriſ
dictio Auditori, quod credo uerisſimū:quia in illis cōmit
titur quod ſi per euentū litis ſibi conſtiterit neutri litigan
tiū ius cōpetere,adiudicet beneficiū impetrāti.Et hinc eſt,
quòd illa noua gratia eſt intimanda, ut dicit dec.13. infrà
de dolo & cont. & ſic illa intimatio habet quodammodò
uim citationis,licèt fortè intimanda non ſit,quando com
misſio cauſæ pricipalis fuiſſet generalis,ut uidetur innue
re Collector illius deciſ.Ideò cōmisſiones ſemper latisſi-
mis uerbis ſunt cōcipiendæ. Et ſcias quòd Domini ſecuti
fuerunt d.dec.Aegid.47.de iudi.de qua ſuprà nu.4. in u-
na Gualchen.corā R.D.Proſpero de ſancta cruce, nobili
Romano,& epiſcopo Chiſſamē.& nūc apud ſereniſsimū
regē Romanorū ſedis Apoſtolicæ nuntio,& domino meo
colendisſimo,qui ob eius optimas uirtutes,& acutisſimū
ingeniū in 22.ad aduocationis, & in 27. ſuæ ætatis annis
ad Auditoratus officia promotus eſt.An.Mar.Pap.

EPITOME.

Commiſſio impetrata ſuper bonis poſt impetratio-
nem,uel litem conteſtatam ceſſis,ſeu donatis ualet,& te-
net.

SVMMARIA.

1 *Ceſſio ſeu donatio facta per tertium lite pendente alicui li-
tiganti ualet.*

DECISIO XIX. aliàs 176.

COMMISSIO impetrata ſuper bonis non tunc,
ſed poſteà ante lit. conteſt. impetranti ceſſis,
& donatis ualet, & tenet: imò ſecundum ali-
1 quos,ſi ceſſio † uel donatio fieret poſt litis con
teſtationem ualeret,& teneret.per c.abbate ſanè.de re iu
di.lib.6.ratio,quia ius ipſius impetrantis commisſionem
impetratam non inficit ipſo iure: quia ſic tales exceptio-
nes contingentes negotium principale poſſent obiici con
tra literas: & litiſconteſtationē impedirent,contra caſum
c.1.de lit.conteſt.lib.6. & contra not. per Innoc.in cap.ex
parte B. de for.compe.& eſt caſus in dict.cap.abbate.Con
trarium autem dicere eſſet inducere, aut impetrationem
commisſionis non ualere, aut impetrantem omninò non
ius habere,quod eſſet abſurdum.ergo ex quo inferebatur
alia concluſio, quòd ceſſio facta alicui litiganti per ter-
tium lite pendente ualet,& tenet, ut leg. & not.in capit.
2.ut lite penden.in clem.per Innoc.in addit.& eſt tex. in
d.c.abbate ſanè.

HAEC decisſi. contrariatur proximè præcedenti,
ut eſt dictum ſuper ea. Aduertè tamen, quòd
in text.præſentis deciſ.deficit copula, &, poſt
illa uerba contra literas,& ſic ſenſus deci. quæ
bene non intelligitur,erit,quòd licèt nullum ius compe-
teret impetranti commisſionem generalem,nihilominùs
ualet commisſio: àliàs ſi non ualeret commisſio,proptêr
non ius impetrantis, poſſet reus dando de non iure acto-
ris impedire litis conteſtationem,dicendo,domine Iudex
non habetis iuriſdictionem: quia ante impetratam com-
misſionem actor nullum ius habebat, & ſic eſſet diſcutiē
dum de meritis cauſæ ante litem conteſtatam,& hoc uo-
luit dicere Staphi.fol.174.& 128.in alia impreſſ.& licèt ip
ſe non det exemplum: hoc poſſet procedere,ſi narrans in
commisſione ſe prouiſum ab ordinario,peteret commit-
ti cauſam ſuper beneficio uacante per obitum apud ſedē,
quo caſu iuſtè denegaretur cauſæ commisſio, ut ipſe di-
cit: quod tamen rarò euenit: quia commisſiones artifi-
cioſæ concipiuntur ſub uerbis generalibus. Anto. Maria
Papaz.

EPITOME.

Commiſſio cauſæ in eo ſtatu, in quo erat coram primo
Auditore, ualet de ſtatu cauſæ aliter non expreſſo; de eo e-
nim ex actis conſtabit.

SVMMARIA.

1 *Mentio debet fieri de ſtatu litis.*
2 *Clauſula, cuius litis ſtatum, &c.*
3 *Mentio de pluribus eſt fienda, ut hic.*

DECISIO XX. aliàs 214.

SI cauſa committatur in eodem ſtatu, [a] in quo
erat coram primo Auditore, ualet commisſio:
licèt ſtatus cauſæ non exprimatur ſpecialiter.
& eſt ratio: quia per acta primi Auditoris po-
terit leuiter,& ſtatim conſtare,in quo ſtatu eſt cauſa. ar-
gu.l.nominatim.ff.de cond.& demon.aliàs ff.de liber. &
poſthu. & ſic non obſtat c.inter monaſterium. de re iud.
& de dolo & cont.c.ex literis.cum ibi nota.hoc uerum ſe
cundum aliquos, niſi per eiuſmodi commisſionem adno
caretur cauſa in totum à primo Auditore:quia tunc de to
to proceſſu ſecundum eos oporteret fieri mentionem. ar
gu.not.in loco prælle.& in c.audita.de reſti.ſpol.& in c.
cæterum.de reſcri.& ibi per Innoc.Reſpondebatur quò
ad hoc ſufficere,ſi in commisſione petebatur certam cau
ſam commiſſam certo Auditori alteri committi,ſubden-
do clauſulam conſuetam, cuius cauſæ ſtatum dignemini
habere pro expreſſo: tunc enim Papa committendo alte
ri,uidetur ex certa ſcientia committere,& ſtatum cauſæ
pro expreſſo habere.argumen.not.in loco prælleg. & in
hoc finaliter omnes remanſerunt. Et de materia,qualiter
ſcilicèt ualeant literæ per ſubreptionem impetratæ, dic
ut notat.per Ioan.Monach. in cap. ſi. de fil. presbyter.

ADDITIO.

a Statu. Adde Anto. Butr.conſi.95.incip.uiſis his quæ legū
tur.& deciſ.11.eod.titu.in antiq.& Geminian.conſ.120.

ANTE omnia aduerte,quòd tex.eſt corruptus,
dum allegat l. nominatim. ff. de condi. & de-
mon. Vult dicere.ff.de liber.& poſt. Intellige
1 † tamen deciſ. hanc, quando cauſa committi-
tur alteri,propter abſentiam primi,uel mortem,ut quoti
die euenit in Rota,& idem eſſet, ſi cauſa committeretur
eidem,uel iudici ordinario,ſecundum Fely.in c. cæterū.
de reſc.& in c.ex literis.de of.deleg.facit dec.4.Biſig.hoc
titu. in fin. ubi uide latè. Quando uerò cauſa auocatur
ab uno, & committitur alteri, tunc eſt fienda mentio de
2 ſtatu litis, ſaltem per † clauſulam, cuius litis ſtatum, &c.
ut dicit expreſsè deciſio iſta. Cum iſta deciſio. concor-
dat.deciſ.11.hoc titu.in antiq. & Caſſa.deciſ.hoc titu. li-
cèt expreſsè non approbet eam ualere, ſed dicit, quòd
hæc ſurreptio non uitiat ipſo iure, cùm reſcriptum non
ſit auocatorium, & ſic ſentit, quòd ope exceptionis in-
ficeretur talis commisſio: cauti tamen procuratores ſem
per apponunt clauſulam, cuius litis ſtatum,&c.ad tollen
dum ſurreptionem.Contra hoc tamen facere uidetur de
3 ciſi.6.ſuprà eo.ubi † ſufficit fieri mentionem,quòd cauſa
pendebat coram alio.& nihil dicitur de ſtatu cauſæ expri
mendo,quā deciſ.intelligo procedere,quādo corā primo
lis non erat habita pro conteſtata propter not. per Fely.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

in c.cæterũ.de reſcrip.col.4.ubi dicit, quòd in donatione adiũcti eſt fiẽda mẽtio de reſcripto quando lis eſt conteſtata coram primo,& quòd,quando lis eſt conteſtata ; debet etiam fieri mentio de proceſſu,dicens etiam quòd non ſolùm de reſcripto debet fieri mentio,ſed de omni notabili clauſula, in eo appoſita : puta quòd cauſa erat commiſſa ſummariè,prout in beneficialibus,uelcũ clauſula,appellatione remota.Quando autem nõ ſit fienda mentio de proceſſu in hoc caſu?habes decem fallent.per eum , ibi in ij. iij.& iiij.col.Et dicit dec.20.hoc titulo in antiq.quòd etiã quando cauſa de partibus auocatur,de tali litis pendentia eſt fienda mentio.& idem dicit Aegi.dec.46.de reſcrip.etiam ſi cauſa penderet coram domino temporali. Et dum dicitur,quando alius iudex ſurrogatur in locum alterius, quòd non eſt fienda mentio de proceſſu primi , uide aliquid ſuprà dec.11.ubi notaui,quãdo ſecũdus intelligatur ſurrogatus in locum primi,quod procedit in iudicialibus, non autem in gratioſis,ut per Aegid.dec.338. hoc titu.Et ad hanc deci.facit alleg.Lap. 88.col.4. Et quando in impetratione literarum gratioſarum ſit fienda mentio de lite, habes deci.Aegi.2. ut lite pendent. dec. 48.& 52. de reſcript.& dec.102.749.de præb. & facit dec. Biſig. 219. & 699.hoc tit.& dec. Caſſa. 18. de præbend. Et faciunt no. per Fely.in c.nonnulli.de reſcr.in 2. fallen. & in c. noſtra. eod.tit.3.correl.& in c.accedentes.de præſcrip. de clauſula,pro expreſsis,de qua hic,poſt Butri.conſi.2.uide conſi. Soc.272.2.parte.Ant.Maria Papaz.

EPITOME.

Gratia tertia faciens mẽtionem de ſecunda, & non de prima nondum extincta, licet in ſecũda prima ſit oblata dimitti, non ualet.

DECISIO XXI. aliàs 220.

SI A.[a] habens gratiam in forma pauperum,impetret aliquod uacans beneficium,aſſerens ſe dimiſſurum prædictam gratiam in forma pauperum, poſtquàm pacificam poſſeſsionem dicti beneficij uacantis fuerit aſſecutus,& antequam poſſeſsionem pacificam huiuſmodi beneficij habeat , impetret aliam gratiam tertiam de alio beneficio uacante,faciendò mentionem de ſecunda gratia , & non de prima , ſcilicèt quam habuit in forma pauperum.Fuit cõcluſum per omnes hanc ultimam gratiam fuiſſe,& eſſe ſurreptitiam,pro eo quòd non fecit mentionẽ de prima gratia, quæ adhuc mãſit in ſuo robore: nec erat extincta ante aſſecutionem huiuſmodi ſecundi beneficii per ipſum impetrati,& poſsibile foret ipſum nunquam aſſequi:& ſic ſemper primam gratiam retinebit,& uigore illius aliquòd beneficium cadens in gratiam ſuam poterit acceptare: & quia de illa nõ fecit mentionem,ergo,&c. de reſcript.c. in noſtra . cap.ſi proponente.& c.ad audientiam. 2.de præbend. cap.ſi mo
b tu.proprio.libr.6.[b].

ADDITIONES.

a Si.A.Hæc deci.eſt clara , & cum ea concordat deci. 40.de conceſ.præben.in ant.& Fel.in c.in noſtra. correla. 14. de reſcript. facit mentionem de iſta deciſi.allegãdo aliam deci.quam non reperio. Ant.Mar. Papaz.

b Lib.6.Adde ad confirmationem quæ ponit Felyn.in c.nõ nulli.de reſcript.13.col.

EPITOME.

Si cauſa committitur cum poteſtate citandi reum in partibus; ſeruanda eſt forma Cle.cauſam.de electio.

SVMMARIA.

1 *Citatio quomodo exequenda in partibus.*
2 *Citatio quomodo exequenda, quando agitur de ſimplici beneficio,& quando de curato.*
3 *Citatio quomodo exequenda,quando qui habet parrochialem,& habitat in alia domo ſeparata.*
4 *Reſidere debent clerici in beneficiis ſimplicibus .*
5 *Citationis exequendæ forma in prophanis.*
6 *Citationis executio quando agitur de parrochiali.*
7 *Citationis executio,quando agitur ſuper canonicatu , uel alio beneficio ſimplici.*
8 *Diligentia fienda de reperiendo,& quod ſtatur iuramento.*
9 *Citari ac debeat procurator extra curiam, & quando.*
10 *Proteſtari debet aduerſario , quòd ſeruiat, quando agitur ſuper beneficio conſiſtenti in diſtributionibus,& non ſufficit proteſtari procuratori.*
11 *Citatio originalis ſemper affigenda eccleſiæ.*
12 *Copia eſt ſemper danda expenſis citantis , præterquam in executorialibus.*
13 *Copia concordans cum originali danda eſt.*
14 *Citationis executio cum uerbo , publicaui, eſt bona,ac ſi dictum fuiſſet,legi.*
14 *Copia non eſt danda expenſis citantis,quando fuit dimiſſa copia in eccleſiis.*
16 *Citatio contra uniuerſitatem quando exequenda.*

DECISIO XXII. aliàs 228.

VOLVERVNT,& ordinauerunt Domini,quòd
quando committitur cauſa de ſpeciali manda
a to cum poteſtate citandi [a] in partibus,quòd in
modo citãdi per omnia ſeruetur forma Cle.cau
ſam electionis,de elect.ita quòd ſi non fiat diligẽtia de per
quirendo perſonam citandam in loco domicilij , ſi tutè id
b poſsit fieri;licèt fiat citatio in beneficio [b] de quo agitur e-
tiam in eccleſia cathedrali, non ſufficit etiam ſi aliquis de
eccleſia aſſerens ſe procuratorem citandi,dicat citandum
fore abſentem,& petat,& recipiat copiam huiuſmodi ci-
tationis,niſi conſtet de procuratorio legitimo ad hãc cau
ſam id aſſerentis,arg.eorum quæ not.in d.Cle.cauſam. &
c.conſtitutionem.eo.tit.in Cle. & c.procurator. de elect.
lib.6.per Ioan.And.in nouel.

ADDITIONES.

a Citandi. Adde de citatione in cap. fin. de eo qui mittit. in poſſeſſ.quando contra uagabundum per Innoc.& ibi per Abbat.& infra de appellat. deciſio. 10. ubi poteſt limitari iſta, quando agitur de parrochiali.

b Beneficio.intelligas de beneficio nõ curato:aliàs bene ſufficeret ibi facta citatio,& in cathedrali:ut in deciſi. 10.incip.item quòd in cauſa beneficiali.infra de appellatio.

1 HIc habes † formam exequẽdi citationes , quæ
non exequuntur per edictum : de quibus per
edictum exequendis, fuit dictum ſuprà deciſi.
5.De materia autem intimationis appellatio-
nis dicam ſuper deciſi.10.de appel.Et quia Caſſad.deciſi.1.
de appellat.clarè loquitur ſupra utraque materia,uide eũ
ibi omninò.Cum hac deciſi.concordat dicta deciſi.10.in-
2 frà de appellat.ubi quando † ſumus in beneficio reſiden-
tiam non requirente , tunc debet fieri diligenti in domo:
ſecus tamen dicit , quando agitur de parrochiali, ſeu alio
beneficio reſidentiam requirente:quia tũc ſufficit intima
re in tali beneficio & cathedrali illius loci. Et idem dicit de
ciſi.83.eod.titu.de appe.in anti.& clarius habetur per Ae
gid.deci.414.& 369.de iudic.deciſi.31. de præbend.Et fa-
cit etiam ad materiam iſtam Aegid.deciſi.576.de iudic.&
deciſi. ſequen. quæ deci. procedunt iudicio meo , quan-
do taliter citatus non probaret,quòd habebat aliud domi
cilium ,ipſi citari facienti , uel publicè in loco illo notum:
quia ſi id probaretur,non ſufficeret executio citationis fa
cta in parrochiali,de qua tractatur:quia eſſet de directo cõ
tra cle.cauſam.de electio. in qua habetur,quòd debet fieri
diligẽtia ad domũ,& ſi domus in remotis exiſtat,debet in
timari in cathedrali loco domus,& ut utroq; caſu uideli-
cèt,

cet, quando fit ad domum, uel ad cathedralem, ut exponit
gloſ. ibi, debet exequi etiam in beneficio, uel eccleſia, de
qua agitur: licet ſecundum formam ipſarum citationum
debeant etiam exequi in parrochiali, ſub qua citandus de-
3 git, & moratur. Igitur † tutius eſt, quod ſi quis habet aliã
domum, quod ad illam fiat diligẽtia, & in parrochiali ſub
qua domus exiſtit, ac beneficio, de quo tractaretur. Vi-
demus enim ſæpè unum Bononien. etiam nobilem, & be-
ne cognitum, habere parrochiale Imolæ: qui ſecundum
aliam opinionem eſſet citãdus ad illam parrochialem, &
cathedralem Imolen. quod tutum eſſe non crederem, ra-
4 tione, de qua ſuprà. poſſe tamen attentari, quòd † idem
eſſet etiam in beneficiis ſimplicibus, in quibus etiam cleri
ci de iure communi tenentur reſidere: ut latè per Siluam,
in tract. ſuo de beneficio, quarta parte. q. 3. Et dum dixi ſuf
ficere, quòd eſſet publicè notũ domiciliũ, id ſufficeret, ad
trãferẽdũ onus probandi contrariũ in aduerſariũ, facit de-
ciſ. ultima: infrà de proba. Aegid. tamẽ deciſ. 309. de iudic.
dicit, quòd ſufficit executio facta in parrochiali, & illa, de
qua agitur, ac collegiata oppidi, ubi eſt illa eccleſia, dum-
modo pars iuret, quòd non potuit apprehendere aduerſa
rium uel procuratorem, licèt ſeruata non ſit forma d. cle.
cauſam. Aduerte autem in citationibus, quæ mittuntur d.
5 partes, quòd † ſecundum ſtylum curiæ datur forma diuer
ſa. Nam in prophanis dicitur, quòd reus citetur perſonali
ter, ſi fieri poterit: ſin autem ad domũ, & parrochiam ſuã,
facta diligentia de reperiendo eum perſonaliter, ſi fieri po
terit, & ſi ad domũ nõ patet tutus acceſſus, tunc in parro-
6 chiali ſub qua degit, & cathedrali. Alia † eſt etiam forma
quãdo agitur de parrochiali: quia facta diligẽtia de repe-
riẽdo perſonaliter, debet citari in domo, ſi pateat tutus ac
ceſſus ad eã, alioquin in parrochiali de qua agitur, & ca-
thedrali, & parrochiali ſub qua degit. Et ſic patet eſſe exe-
quẽdã in domo, ſi habet domũ, quã tamẽ in dubio habere
nõ præſumitur, ex quo tenetur reſidere in parrochiali: per
7 ſuprà dicta. Alia † eſt etiã forma, quando agitur ſuper ſim
plici beneficio: quia tũc nõ citatur ad illud beneficiũ, ſed
prout in prophanis, niſi ſit canonicus: quia citatur etiam
in eccleſia, ubi eſt ſitus canonicatus. Et dum dicitur, ſi ad
domum non patet tutus acceſſus, attende quòd nõ loqui
tur in caſu cle. 1. de iudi. id eſt, non loquitur de domo tan
tum, ſed de domicilio, quod comprehendit totã ciuitatẽ.
Bartol. in l. domiciliũ. ff. ad muni. multi enim errant in hoc
propter iſtam deci. dicentem, quòd ſufficit ſeruare formã
8 d. cle. cauſam. Ideò aduerte, quòd † ſemper in executione
citationis debet dici, quòd fecit diligentiam de reperien-
do eum perſonaliter in ciuitate illa, in qua citãdus eſt, uel
eius domo, & ſi non habeat ibi domum, tunc cautius eſ-
ſet, ſi diceretur feciſſe diligentiam de reperiendo domũ;
& propterea eum citaſſe in cathedrali loco domus, & in
parrochiali, uel beneficio, de quo agitur. ſi tamen non ſint
appoſita uerba prædicta de diligentia, ſtabitur iuramẽto
partis quod ſit facta: ut per Aegi. d. dec. 309. de iudic. in fi.
Cogita tamen, quia d. dec. 83. de appel. in anti. dicit, quòd
non debet hæc diligẽtia fieri ad domum, quãdo agitur de
parrochiali, ex quo tenetur ibi reſidere, & credo illam do
ciſi. ueriſſimã, niſi aliud ex aduerſo probetur: licet melius
ſit facere talẽ diligentiã: poſſet tamẽ ſaluari executio, ſi fa
cta nõ ſit talis diligẽtia, ut tentum fuit de anno 1546. in u-
na Feretrana parrochialis corã D. Rauellen. dixerũt enim
Domini, quòd ſatis fuit illũ fuiſſe citatum in cathedrali,
& parrochiali, in qua tenebatur reſidere. Cautius etiã fo-
ret, quãdo aliquis habet procuratorem in cauſa, quæ auo
9 catur de partibus, ſi non reperto principali citetur procu-
rator, uel diceretur facta diligentia de reperiendo etiam
procuratorem, propter uerba d. cle. ibi, uel procuratorem
talem non inueniri, & propter d. deci. Aegi. 576. de iudi.
ubi dicit quòd ſufficit citare procuratorem. Tamen nun
quam audiui hæc ſeruari in executione citationum,
ſed bene in intimatione appellationum, de qua loquitur
propriè d. cle. ut ſentit Aeg. dec. 581. de appellatio. crederẽ
bene citandum eſſe procuratorem qui in prima inſtantia
dediſſet mandatum generale, præſertim ſi eſſet cum clau-
ſula, etiam ad comparendum in Ro. Curia: quia d. cle. di-
cit, uel procuratore in dicta cauſa ſpecialiter conſtituto, li
cet aliàs non ſufficiat proteſtari procuratori, ut fuit dictũ
10 in una Conchen. portionis coram d. Veſtano. † quòd ad
hoc, ut quis poſſet condemnari in diſtributionibus quo-
tidianis, neceſſarium erat proteſtari aduerſario, & non ſuf
ficiebat proteſtari procuratori. Et licèt ſecundum formam
11 d. cle. cauſam. & dec. Caſſ. 1. de appel. citatio † non ſit affi-
genda, quando non citatur quis per edictum: tamen cau
tius eſt, quòd ſemper originalis citatio ad eccleſiam affiga
12 tur, & † copia dimittatur, ut dixi ſuprà d. dec. 5. Et licet
Vitali. in d. cle. cauſam teneat quando quis citatur ad do-
mum, copiam tunc dandam expenſis petentis, tamen cõ-
trarium ſeruatur, niſi in executorialibus, propter earum
formam, in quibus dicitur expreſsè, quòd detur expenſis
petentis: ut de hoc latè dixi d. deciſi. 5. Et aduerte quòd
13 ſemper in executione apponas illa uerba, † copiam dedi
cum originali concordantem, & auſcultatam propter uer
ba tex. d. cle. requirentia ſcripturam authenticã ponderan
do text. ibi copiam modo præmiſſo fieri appellato. ſuprà
enim loquens de copia, dixerat ſub ſcriptura authentica.
& pro hoc etiã facit dec 26. infrà de app. licet dicat, quòd
quando legitur citatio, ſufficit copia ſimplex, niſi petatur
ſub ſcriptura authentica. tamen etiam executio ſaluaretur
ſine dictis uerbis cum originali concordanti: quia eſt præ
ſumendum pro notario. Et licet tex. d. cle. non dicat dan-
dam eſſe copiam, & ſit magna altercatio inter doc. qui ar-
guunt in materia libelli: tamen cõmunis opinio eſt, quòd
non detur expenſis actoris, ſed rei: ut refert Fely. in c. 1. de
libelli obl. & Bart. ibi relatus, & alij plures dicunt attendi
debere conſuetudinem: quæ in effectu eſt talis in hac ma
teria, quòd detur copia expenſis citari facientis. Et in ueri
tate, qui dicunt non eſſe dandam copiam, fundantur, quia
poterit de facili illam habere à notario cauſæ, uel uidere
originale: quæ ratio non militat in caſu iſto: quia poterit ci
tari ruſticus, uel mulier, qui non intelligent quid dicat ci-
tatio: & deinde quòd notarius, qui citauit, recedat de illa
ciuitate: & iſti tales non poſſent ampliùs habere copiam,
prout in caſu præcedenti, nec poſſent conſulere peritio-
res, & ſic nec mittere procuratorem inſtructum. Et aduer
14 te † pro ſaluandis executionibus factis, quòd etiam uer-
bum, publicaui, importare poteſt lecturam, uel eundem
effectum. Nam tex. in d. cle. in princi. dicit, quòd quando
legitur citatio, non eſt danda copia, niſi petatur. & in §.
quod ſi forſan. ſimiliter dicit, quòd facta publicatione nõ
eſt danda copia, niſi petatur: prout in caſu præcedenti, &
ſic iſti duo caſus æquiparantur à lege. & hoc etiã patet ad
ſenſum, quia non uideo quomodo fieri poſſit publicatio,
niſi legatur citatio in præſentia plurium, & in loco publi-
co. dicendo igitur quòd publicauit, ſatis uidetur dicere
quòd legit. Nam publicatio proceſſus, teſtium, & inſtru-
mentorum, non fit, niſi legendo, uel per notarium, uel per
partem, cui datur ipſa publicatio: ut habetur per Bal. in l.
2. C. quemadmodum teſta. aper. & per Spec. in tit. de in-
ſtru. edi. §. omnino. in ultima charta. Crederem bene,
15 quòd † facta publicatione modo prædicto, ſi reus uellet
habere copiam, eſſet danda ſumptibus ſuis: quia ſatis eſt,
quòd una, uel duæ copiæ fuerint dimiſſæ: cùm tex. non
dicit, quòd ſint dandæ plures copiæ, ſed una, quando-
cunque fuerit petita. De hac materia etiam uidebis in-
frà de dolo & cont. ſuper dec. 8. & 11. habes etiam latè de
hac materia per Soc. in tract. cit. præſertim in 17. artic.
principali, ubi ponit multas pulcherrimas quæſtiones ſu-
per citatione ad domũ facta, quas uide per te, & ponit la-
tè de citatione cõtra intereſſe putantes, in 22. artic. & ſeq.
Et ſuper d. dec. 8. uidebis, quid ſi reus malè citatus com
pareat, & an ſufficiant probari ſcientiã, quando nullo mo

16 do citatus ſuit. Et quia quãdo †citatur uniuerſitas, uel col
legiũ in forma citationis, eſt clauſula, quòd citentur com
muniter, uel diuiſim, propter quã clauſulam ſunt qui cre
dunt, quòd ſufficiat citare perſonas particulares uniuerſi
tatis etiã extra collegium. Aduertendũ eſt, quòd illa uer
ba intelliguntur iuxta iuris diſpoſitionẽ, uidelicèt quòd
ſi facta intimatione capitibus Collegii, & ipſi noluerint
congregare Collegium, quòd tunc poſſunt citari particu
lares, ut ſuprà, & ita ſeruatur in pract. pro quo uide Soc.
ibi articulo 20. quæſti. 20. & ibi etiam q. 19. habes quomo
do citetur pupillus, & minor, uideas eum, quia non inten
do tranſplantare. Ant. Maria Papaz.

E P I T O M E.

Auditor habens duntaxat articulum grauaminis uigo-
re ſpecialis commiſſionis, continentis alia quam graua-
men actum, procedere non poteſt, niſi priùs articulo gra-
uaminis expedito.

S V M M A R I A.

1 *Articulus grauaminis prius debet expediri.*

2 *Clauſula, cum toto negotio principali, quid operetur.*

3 *Clauſula, quam, & quas, comprehendit, & introducit æquè principaliter negotium principale. & nu. 8.*

4 *Clauſula, quam, & quas, operatur effectum ſuum, etiam ſi commiſſio quò ad partem principalem ſit ſubreptitia, & inhibitio afficit.*

5 *Cauſa in curia commiſſa nunquam reuertitur ad partes.*

6 *Clauſula, quam, & quas, quando cauſa committitur extra curiam.*

7 *Cauſa commiſſa Cardinalibus nunquam committitur inferioribus.*

9 *Cauſa nullitatis, & appellationis commiſſa, utraque uenit æquè principaliter, adeò quòd deſerta appellatione procedi poteſt in cauſa nullitatis.*

10 *Proceſſus ſuper negotio principali parte non opponente quando ualeat omiſſo articulo appellationis.*

11 *Clauſula appellationis, & totius negotij principalis ſine dictione cum, tunc negotium principale uenit æquè principaliter.*

12 *Proceſſus ſuper negotio principali eſt bonus, ſi partes conſentiant omiſſo articulo appellationis. & ſic nota quòd iudex habet iuriſdictionem.*

13 *Intellectus deciſi. Aegid. loquentium de negotio principali.*

14 *Proceſſus ſuper negotio principali omiſſo articulo appellationis etiam de conſenſu partium extra curiam non ualet.*

15 *Deſerta cauſa appellationis in curia, in cauſa reuertatur ad primum iudicem.*

DECISIO XXIII. aliàs 237.

VOLVERVNT & ordinauerunt Domini concordi
ter, quòd licèt plures commiſſiones etiám de
ſpeciali mandato, habentes etiam clauſulas,
quòd ſi per informationem, &c. dirigantur, &
præſententur alicui de dominis Auditoribus habenti dũ
taxat articulum grauaminis: tamen ipſe uigore iſtarum
commiſſionum non debet, nec poteſt procedere ad ali-
quem actũ, niſi primo expedito articulo grauaminis: quo
expedito, ſi pronunciet bene proceſſum, & malè appella-
tum remittet totam cauſam cum omnibus prædictis com
miſſionibus Auditori primo, à quo appellatum extitit: ut
ipſe uigore illarum procedat, & faciat, quod mãdatur fie
ri per dictum Auditorem, cui prædictæ commiſſiones di
rigebantur, quia ipſe ei in hoc ſuccedit. Si uerò ipſe pro-
nuntiet malè proceſſum, & bene appellatum, retinebit to-
tum negotium principale, & de illo cognoſcet: & tunc
primò uigore prædictarum commiſſionum procedet in
cauſa, uigore quarum nulla habet poteſtatem proceden-
di, niſi in euentũ, quo primus Auditor grauauerit: & quia
euẽtus ille euenit, procedet, & faciet iuſtitiam in Dei no
mine. argu. eorũ quæ leg. & not. in c. ut debitus. & c. cùm
in eccleſiis. & c. cùm ſit Romana. de appel.

An. Ma. Pa. Aduerte, quòd in ſummario cadit punctus
in uerba, uigore ſpecialis commiſſionis. Et ſic in effectu
1 habetur in hac dec. quòd† ſi committatur primò articu-
lus grauaminis, & deinde fiãt mille commiſſiones, quod
ſubintelligitur clauſula, in euentum, quòd primus iudex
grauauerit, quòd priùs & ante omnia cognoſcatur: & idẽ
2 eſt, †ſi committatur cauſa grauaminis unà cum toto nego
tio principali in eadem commiſſione, ut fieri ſolet, præſer
tim in commiſſionibus, de partibus. Et hoc dicit ad lite-
ram hæc dec. ſic malè ſummata, & clariùs dicit etiam de
ciſ. Aegi. 410. hoc tit. de reſcript. quæ concordat cum iſta,
& quam ad hoc etiam ponderat Fely. in c. cauſam quæ, de
reſcrip. nu. 36. ubi plura dicit in hac materia. & in c. olim.
de except. & Franc. in c. ſæpè, de appell. col. 4. & 5. Et ideò
cauti procuratores, quando committunt cauſam graua-
minis, in eadem commiſſione apponunt clauſulam, Nec-
3 non† quam, & quas habent, & mouent habereque, & mo
uere intendunt ſuper tali eccleſia, uel prædio, & ſic æquè
principaliter, & uia indirecta cõmittunt negotium prin-
cipale ſub inuolucro uerborum. & ita eſt ſtylus, ut refert
Gomes. in q. 34. de infir. reſid. num. 4. inducendo tex. in c.
ſi eo tempore. de reſcrip. lib. 6. & ſentit etiam Fely. in cap.
perſonas. de appel. Et mirum uidetur, quòd hæc clauſula,
quam & quas, ſic de facili concedatur, cùm ſapiat auoca-
tionem: poſſet enim appellari ab aliquo grauamine, &
cõmitti cauſa cum iſta clauſula, poſtquàm cauſa eſſet pe-
nè inſtructa: prout accidit in una Bononienſ. locationis
bonorum inter illos de Peregrinis, & Illuſ. D. Hermeten
de Bentinolis de anno 1547. coram Domino Baren. tunc
Rotæ Decano, in qua ego credens ſententiam diffinitiuã
eſſe latam contra Peregrinos, commiſi cauſam appellatio
4 nis in curia, cum iſta† clauſula, & obtinui inhiberi, & inhi
bitio fuit præſentata in partibus, & poſt illam iudex ille
pronuntiauit, quòd Domini uoluerunt, quod inhibitio
afficeret propter illam clauſulam, non obſtante etiã quòd
opponerent inhibitionem non afficere poſt concluſionẽ,
ſuper quo fuit facta alia deciſ. de qua ſuo loco faciam mẽ
tionem, ſed ratio quare conceditur iſta clauſula, eſt, quia
5 quando † cauſa committitur in curia ſuper aliquo graua-
mine, nunquam reuertitur ad partes etiam ſuper negotio
principali: ut refert Gomes. in 2. q. procemii. poſtquàm i-
gitur ſignatura deliberauit committere cauſam grauami
nis, per quam tota cauſa eſt deuoluta ad curiam, nõ incõ
uenit omnia committi eidem iudici, & quod ſibi æquè
principaliter committatur negotium principale, in quo ta
men nolente appellante nunquam proceditur, niſi cogni
to ſuper grauamine: ſi tamen appellatus uult procedere
in negotio principali, ſolet dari commiſſio, quod præfixo
termino ad docendum de appellatione, grauamine, ac de
prætenſis proceſſu, & actis, quo non docto, procedatur
6 in negotio principali. Eſſet † bene aduertendum ad com-
miſſiones cauſarum, quæ committuntur ad partes, cum
in illis ceſſent prædicta: quia ſi pronuntietur malè appella
tum ſuper grauamine, cauſa reuertitur ad primum iudi-
cem, ut patet infrà. Et illud quod dicebam ſuprà cauſas
ad curiam deuolutas etiam ſuper negotio principali, in
curia cognoſcendas, habet locum nedum ſi cauſa de par-
tibus: ſed etiam ſi ab Auditore Cameræ committatur in
Rota, ut per Aegid. dec. 37. in titu. de appel. quinimo pro
cedit etiam à quocunque iudice fuerit appellatum, ſi cau
ſa, committatur in ipſa Rota, ut dicit deciſ. 3. infrà de ap-
pel.

pel.in fi.& d.deciſ. Aegid.19.hoc titu. de reſcript. Eſt be-
7 ne uerum,quod,† ut dicit d.dec.3. cauſæ commiſſæ Car-
dinalibus , nunquam committuntur inferioribus iudici-
bus,ut dicit etiam Sat.in compendio ſignaturæ num. 48.
Et per iſta ceſſat id, de quo dubitatum fuit in deci. 11. Bi
ſig.de ap. ubi dubitabatur,an ſi Auditor Rotæ pronuntia
uit,bene appellatum,poſſet procedere in negotio princi
pali,abſque noua commiſſione,& ſtante ſtylo,de quo ſu-
prà,quod totum negotium ſemper cenſetur deuolutum,
fuit tentum quod ſic. Sed ſi dicat quis,quid ergo opera-
tur clauſula, quam & quas,ſi ſemper negotium totum cē
ſetur deuolutum? Reſpondeo, quod quando non eſt ap-
poſita iſta clauſula, omnino eſt pronunciandum ſuper ap
pellatione: nec poteſt appellatus dicere, procedatis ſu-
per negotio principali : ſed oportet eum expectare ſen-
tentiam: quia in negotio principali non poteſt proce-
di,niſi poſt latam ſententiam in cauſa appellationis: nec
intelligitur commiſſum negotium principale,niſi poſt de
8 ciſum articulum appellationis. quando uero † eſt appoſita
iſta clauſula tunc negotium principale uenit æquè prin-
cipaliter, & ita fuit aliàs reſolutum in una Ferrarien.do-
tis,pro Paſqualetis,contra Herculem Saxonum. corā bo
næ memoriæ domino Nicolao Aragonia. Et facit quod
9 quando † cōmittitur cauſa appellationis,& nullitatis,cau
ſa nullitatis uenit æquè principaliter; ut de anno 1548.
tentum fuit coram R.D.Sebaſtiano Pighino,tunc epiſco
po Ferentino,& hodie Archiepiſcopo Sipōtino,& apud
ſereniſſimum Imperatorem pro ſede apoſtolica nuntio,
in una Bononien.crediti.& ideo aliàs reſolutū fuit, quod
perempta inſtantia appellationis nō perimitur cauſa nul-
litatis,in cauſa Salamantina Abbate, coram dominō Ve-
ſtano,de mēſe Ianuarii 1546. niſi eſſet præfixus terminus
ad docendum de nullitate. Aduerte tamen,quod Biſig.
10 dec.8.de appel.dicit,quòd† proceſſus iudicis appellatio-
nis à grauamine ſuper principali omiſſo articulo grauami
nis,parte abſente factus,non eſt nullus ipſo iure,quando
pars à principio fuit citata ad totam cauſam, licèt etiam
non fuerit in caſu illo præfixus terminus ad iuſtificādum
appellationem,& ideo aduerte,quod etiam in caſu clauſu
læ,quam & quas,licèt non præfigatur terminus, proceſ-
ſus non erit nullus ipſo iure:ut optimè probat iſta deciſi.
licèt litera ſit corrupta aliqualiter:ex ea. n. conſtat,quod
quando quis eſt citatus ad totam cauſam,ut citatur uirtu
te d.clauſulæ,quam & quas, quòd procedi poteſt, ut ſu-
11 prà. At† quando eſt commiſſa cauſa appellationis cū clau
ſula,nec non totius negotii principalis,intelligitur etiam
commiſſum negotium principale æquè principaliter: ſe-
cus ſi apponatur dictio,cum,quæ de ſui natura eſt cōiun-
gere acceſſoriè: dictio uerò, &, coniungit æquè principa
liter: ut per Bart.in l. 1.& 3.ff.de fid.inſtru.& Fel.in c.quā
to.de iud.col.3.habes tamen dec.Aegid.606.de cauſ. poſ
ſeſ.& propriet.& deciſ.607.de appellatio. ubi dicit nō ue
nire negotium principale etiam ſi ſit dictum,nec non cau
ſam negotii principalis, niſi partes inſtēt.pro quo uide in
frà de cauſa poſſeſ.ſuper deciſ.1. Quando autem commiſ
ſio non habet iſtam clauſulā, quam & quas, Aegid.in de-
ciſ.ſuis ſatis uariauit. Nam in deciſ. 25. de appella.dicit ſim
pliciter,quòd Auditor poteſt omiſſo articulo appellatio-
nis à grauamine, procedere ſuper negotio principali : &
idem ſimpliciter dicitur in deciſ.4. de foro cōp. in antiq.
pro quo etiam facit deciſ. 9.de app.in eiſdē, ubi ſi poſt ap-
pellationem à grauamine eſt lata diffinitiua, iudex ad quē
datus ſuper utraque appellatione non debet cognoſcere
de grauamine tantùm, ſed procedere ſuper utroque. Ali-
bi dicit Aegid. quòd poteſt procedere ſuper negotio prin
cipali, reſeruatis expenſis, uel ſaluo iure expenſarum, ut
in dec.eiuſdem 7.in fi.& deciſ.9.tit.de appellationib. ubi
dicit hoc procedere ſolùm quando cauſa committitur in
Rota: ſecus ſi ab ordinario appelletur ad Metrop. ut in d.
deciſ.7.& d.dec.3.de appel.infra quātis deciſ.Aegid. 419.
de reſcript. dicat,quòd etiam Auditores Rotæ iuriſdictio
nem ſuā multùm reſtringunt, ſentiens ibi, quod non poſ
ſunt cognoſcere de principali, contra prædicta. Dicit ta-
12 men,quòd † iudex de partium conſenſu, procedere po-
teſt in negotio principali,in d.deciſ.3.pro quo facit deciſ.
Faſto.dub.61.& d.deciſ.3.de app.inf.& deciſ.63.& 71.de
app.in antiq. Imò Aegid.in d.deciſ.37.de appellat. dicit,
quòd de conſenſu ſolius appellantis iudex inuito appel-
lato poteſt procedere ſuper negotio principali. Et hoc di
cit Aegid.deciſ. 161. de probatio. clariſſimum: quia quis
poteſt renuntiare priuilegio ſuo,quo ſtante, iſta clauſula
pötiùs operatur pro appellato, quàm pro appellāte. Ideo
caue quando appellatus eſt poſſeſſor ne apponas iſtā clau
ſulam, ne appellatus poſſit ex illa ſe iuuare, modo quo ſu
13 prà, etiam† deciſ. Aegid. & aliæ, de quibus ſuprà, dum di
cunt,quòd iudex procedere poteſt in negotio principali
omiſſo articulo appellationis,ſic indiſtinctè loquendo,in
telligi debent inſtante appellante, per ſupraſcripta : quia
iudex nunquam procedit, niſi parte inſtante, nec inſtan-
te appellato tantùm procedere poſſet, ut ſuprà: licèt Fa-
ſtoli ubi ſuprà, dicat, quòd appellatus poteſt inuito appel
lante inſtare, quòd procedatur ſuper utroque, quando nō
eſſet appellatum à grauamine, ſeparato à negotio princi-
pali: ſed ibi uterque appellauerat, & agebatur de cenſu-
14 ris. Nota† tamen quòd iſte conſenſus partiū nō operatur
extra curiam : quia partes non poſſunt conſentire, quòd
cauſa non reuertatur ad ordinarium, ad euitandum collu
ſiones, ut dicit d. deciſ. 3. de appel. in 3. addi. Et licet d.de
ciſ. Aegid. 117. de appellatio. dicat contrarium, uidelicèt
quod ſi Metropolitanus, ad quem fuit appellatum, proce
dat ſuper negotio principali parte non opponente, tenet
proceſſus, illud fortè eſt ratione taciti conſenſus. Dicta
uerò deciſ. 3. procedit in conſenſu expreſſo: multa enim
tacitè fieri permittuntur, quæ expreſsè fieri prohibētur.
facit id quod dicitur de procuratore, qui poteſt tacitè per
mittere ſententiam tranſire in rem iudicatam, non tamen
poteſt renunciare appellationi, ut not. in l. cùm quid. ff. ſi
cert. pet. dicit tamen d. dec. 3. quod ſi eſt Papa, uel talis iu
dex, qui poſſit adiri per querelam, quòd tunc partes poſ-
ſunt conſentire. Et idem dicit Biſig. deciſ. 6. de app. in anti
quiorib. ubi etiam tractatur, quando articulus grauami-
nis non recipit diuiſionem à negotio principali, ut quan-
do appellatur à diffinitiua, & an poſſit cognoſci de nulli-
tate omiſſo articulo appellationis, pro quibus facit alleg.
Lapi. 98. Et ad iſta facit, dec. Aegid. 520. de appellatio. ubi
15 loquitur, † quando cauſa eſt deſerta in curia, an iudex de
beat remittere iudici à quo, & an tunc requiratur noua
commiſſio. pro quo facit deciſ. prædicta Biſig. 11. de ap-
pella. quæ etiam notanda eſt in hac materia, ubi dicitur,
quod poſtquàm Auditor Rotæ pronuntiauit malè appel
latum ſuper grauamine, non poteſt procedere in negotio
principali ſine noua commiſſione, propter facilem aditū
ad Papam, quod uerum credo, ſi prima commiſſio non
haberet in corpore aliquid de negotio principali, pro-
pter hanc deciſ. Et ad hanc materiam poſſent applicari de
ciſ. Aegid. 23.48.349.& 684. de offic. deleg. de iudic. de
præſumpt. & de appellatio. & not. per Felyn. in c. G. perpe
tuus. de offic. deleg. ubi habetur, quòd quis teneatur iu-
ſtificare appellationem, & exhibere acta, & proceſſum de
partibus. Et ad prædicta etiam faciunt not. per Fel. in c. o-
lim. de except. & per Staphi. fo. 171. in tract. de literis iu-
ſtitiæ. uer. quando appellatur ab interlocutoria. & in aliis
impreſ. fo. 125. ſed melius facit bulla Innoc. ſuper faculta
te Dominorum Auditorum, ubi eis datur facultas proce
dendi ſuper negotio principali omiſſo articulo appella-
tionis, refectis expenſis, & faciunt notata per Fran. in c. ut
debitus. de appel. col. penul. & fina.

EPITOME.

1 Gratia, ſi neutri, debet facere mentionem de qualitate be
neficii

neficij, modo uacandi, & reſeruatione: alıter eſt ſurreptit a. Ve: lie, impetrans gratiã ſi neutri, omnia debet exprimere, ac ſi de nouo beneficium impetraret. h.d.

SVMMARIA.

1 *Gratia, ſi neutri, debet continere omnia, ac ſi beneficium de nouo impetraretur.*

2 *Noua prouiſio debet continere omnes qualitates.*

3 *Beneficium debet uacare tempore gratiæ, ſi neutri, impetratæ.*

4 *Conſenſus Cardinalis non requiritur in gratia, ſi neutri.*

DECISIO XXIIII. aliàs 238.

IMPETRANS gratiam, [a] ſi neutri litigantium ius competat in beneficio, de quo litigatur, & ſibi de illo prouideatur, tenetur facere mentionem de qualitate beneficii, & de uacatione & modo uacandi, & reſeruatione, aliàs dicebant Domini gratiam fore ſurreptitiam: quia noua gratia eſt, & noua eſt prouiſio, & nouus titulus ex illa acquiritur. Idcirco omnia quæ poſſunt Papam mouere ad concedendum, uel deuegandum, ſunt exprimenda, aliàs cenſetur circunuentus, & gratia eſt ſurreptitia. per iura communia, de reſcri. c. cú dilecta. c. cùm adeò. c. conſtitutus. c. ad aures. cap. ſi proponente. cap. ad audientiam. & ibi not. de præbend. ca. ſi motu proprio. c. cùm in illis. c. non poteſt. lib. 6. & cle. 1. eod. tit. cum multis ſimilibus.

ADDITIONES.

a Gratiam. Adde Felyn. in cap. in noſtra. de reſcrip. in 15. col. & deciſ. 7. infra eod. tit. in antiq.

b Noua. Vide de ſurrogatione, deciſ. 17. infra de præbend.

A.M.P. Contra iſtam deciſ. facere uidetur in terminis

1 deciſ. 17. infrà de præbend. ubi dicitur, quòd † in ſurrogatione, ſeu reformatione gratiæ, non oportet exprimere ea quæ in prima gratia fuerunt expreſſæ: ſed in ueritate hic non cadit contrarietas: quia gratia, ſi neutri, non dependet à prima gratia: imò præſupponit primam nullius momenti: in caſu autem d. deci. 17. reformatio dependebat à prima gratia, & ideò cùm in prima eſſent expreſſæ qualitates, in alia non erat opus alia expreſsione, præſertim quia ſatis dicuntur expreſſæ qualitates primæ, cùm ſemper pri

2 ma gratia præinſeri ſoleat: † in noua autem prouiſione debent narrari omnes qualitates, ut in prima: quia fit ſeparatim, & de per ſe, ut in deciſ. 24. infrà de præbend. pro quibus uide omninò deciſ. Aegid. 365. de præbend. quæ ſatis declarat hanc contrarietatem, diſtinguendo, quòd aliquãdo in ſecunda gratia nil de nouo conceditur: ſed uerba dubia declarantur, prout in reformatione, quæ fit propter omiſsionem aliquam, comprehenſam tamen ſub uerbis generalibus, & tunc non eſt fienda mentio de qualitate beneficij, nec de aliis, de quibus hic. Aut prima gratia erat nulla, & per nouam prouiſionem infunditur ei ſpiritus, & tunc debent exprimi ea de quibus in hac deciſ. & ita etiam habetur per eundem Aegid. in deciſ. 746. de probatio. ubi latè de materia declarationis. Ratio primi dicti ſecundum eum, eſt, quia ſufficit conſtare de mente Papæ, quòd uoluit conferre, & quando de eius mente conſtat, ne cõtingat dubitari ſuper aliquibus nõ expreſsis, fiunt tales reformationes, quæ non concernunt ſubſtantiam gratiæ, meritò nõ requiritur talis expreſsio. Et iſtis adde Fel. in c. in noſtra. correla. 15. & 16. ubi facit tres caſus, reſpondendo ad gloſſ. in c. ſi apoſtolicæ. de præbend. lib. 6. quæ eſt ſatis dura: ubi concludit ipſe Fel. quòd ſi fiat noua gratia, quæ ſubintret in locum primæ in totum, & operetur eoſdem effectus, quos operata fuiſſet prima, ſi fuiſſet ualida, quod túc de omnibus eſt fienda mentio, ut hic: concludens in ſumma, quòd quando aliquid additur primæ gratiæ, eſt fienda mentio de omnibus prædictis. In ſecundo uerò caſu ibi uult limitare dictam gloſſ. ſed credo eius limitationem non procedere propter dictam dec. Aegid. quæ optimè declarat dictam gloſſ. fœdere diſtinctionis. Et iſtis adde Gomes. in reg. de Annal. quæſt. 28. & meliùs quæſt. 7. regulæ de non iudi. iuxta for. ſupp. & ſuper quæſt. 16. de publicandis reſigna. In gratia uerò, ſi neutri non debet fieri mẽtio de modo uacandi, ut ſentit Fel. in d. corre. 15. in fine, licèt ſe remittat ad dicta per eum in correl. 37. ubi poſtea tranſit cum hac deciſ. ſimpliciter. In gratia enim, ſi neutri narratur quòd lite, & cauſa uertente inter A. & B. & quòd Papa uolens B. facere gratiã, mandat Auditori, ut ſi per euentum litis conſtiterit neutri ipſorum litigantium ius competere, conferat beneficium ipſi B. Eſt uerum quòd fit mẽtio, ſi eſt parrochialis, uel dignitas, & de habilitate B. ac ualore, cum clauſula, quouis

3 modo. † oportet tamen quòd beneficium uacet tempore impetrationis talis gratiæ, licèt gratia uideatur tempus futurum reſpicere: ut fuit tentum in una Aretina parrochialis de Pantano coram Tolomeo, & in una Conchen. ſancti Michaelis, corã d. de Puteo: & etiam oportet quòd lis pendeat tempore impetrationis, uel quòd dicatur, ſi

4 per euentum futuræ litis. Et ſcias quòd etiam † ſi beneficium uacaſſet per obitum familiaris Cardinalis, nõ requiritur conſenſus illius Cardinalis in iſta impetratione: ut refert Gom. fuiſſe deciſum per Rotam in q. 8. regul. de impetran. bene per. Et quòd ſit fienda mentio de lite, uide in dec. ſeq.

EPITOME.

Gratia impetrata per appellantem poſt inſinuationem appellationis factam aduerſario, cuius gratia erat inualida, de qua mentionem non fecit, ualet; nec poteſt propter taciturnitatem eius de ſurreptione impugnari.

SVMMARIA.

1 *Gratia quando propter taciturnitatẽ dicatur ſurreptitia.*

2 *Impetrans beneficium an teneatur exprimere ea quæ collatorem mouerent ad dandum, uel negandum.*

Appellatio extraiudicialis non inducit litis pendentiam.

3 *Poſſeſſor rei litigioſæ an ius nouum lite pendente poſſit requirere.*

4 *Iura non adaptantur ad ea, quæ contingenter accidunt.*

5 *Lis non dicitur pendere per extraiudicialem appellationẽ antequam cauſa committatur.*

6 *Intellectus dec. 69. de appell. in antiq.*

7 *Mentio quare non ſit facienda in caſu huius deciſ.*

8 *Lis dicitur pendere poſt deuolutam cauſam ad metropolitanum.*

9 *Mentio de quibus non eſt facienda, habes quinque caſus.*

10 *Appellatio extraiudicialis intimata non inducit litem ad effectum regulæ de ſurrogandis.*

DECISIO XXV. aliàs 310.

SI reus, [a] & poſſeſſor beneficii nullum ius habens in beneficio per eum detento: puta, quia erat generaliter, uel ſpecialiter reſeruatum, extra iudicium appellet à gratia ſui aduerſarii, quæ ex aliquibus cauſis fuit re ipſa nulla, & ſurreptitia, & etiam aduerſario intimet eam, & poſteà idem poſſeſſor, & appellans ante impetrationem cõmiſsionis in curia impetret nouam gratiam à Papa ſuper dicto beneficio generaliter reſeruato, nullam de gratia aduerſarii, nec de ſua appellatione, & intimatione faciens mentionem, fuit du

1 bitatum, utrum huiuſmodi gratia † noua propter taciturnitatem [b] antedictam fuerit, & ſit ſurreptitia. Et quia Domini in hoc dubio erant uarii: tamen maior pars tenuit, quòd gratia propter hoc nõ eſſet ſurreptitia. Propter primum

γ num non,per regulam, non præſtat impedimentum. de
regu.iur.lib.6.de elect.auditis.& in hoc omnes concorda
uerũt.Propter ſecundum non, quia ſi hoc Papæ expreſſiſ
ſet,quomodò aduerſario ſuo nullum ius in dicto benefi-
cio competijſſet & propterea appellaſſet:nihilominus, &
multò fortius literas ſiue gratiam Papa ſibi dediſſet, ſeu
feciſſet. de reſcrip.c.ſuper literis. & ſic ceſſat ratio, quòd
2 † omnia quæ Papa ad denegandum, uel cócedendum mo
uere poſſunt,ſint exprimenda.de reſcrip.cũ adeò.c. ad au
res.& c.ſi proponente. cum ſimilib. Præterea huiuſmodi
appellatio non eſt, niſi quædam prouocatio ad cauſam.
de app.cũ m ſit.& ſic non eſt introducta per eam uera litis
pendentia.Ea propter dicebant prædicti Domini non ha
bere locum Cle.2.ut lit.pend.Sed poſito quòd per appel-
lationem antedictam ſic intimatam dicatur lis pendere,
prout aliqui Domini uoluerunt dicere, quia uim citatio-
nis habet:ut in c.ſtatuimus.de elect.lib.6.iuncta Cle.cau
c ſam.eo.tit.tamen non ob.tum quia illud edictum, [c] ut li-
te,uel appella.pendent.nil innouetur.intelligitur, quan-
do aliquid innouatur, uel aliquid in præiudicium partis
petitur. At hic nullum præiudicium fiebat parti:tum quia
non poſſidet: tum quia gratia ſua eſt nulla.& ſic nó obſt.
iura.ut lit.pé.c.1.& fi.& de teſti.cauſam.ubi uidetur hoc
tenere Ber.in gl.2.cum quo concor.Tãn.Gof.& Io. And.
in nouel.qui loquuntur,quando priuilegium impetratur
lite pendente in præiudicium partis poſsidentis. At hic
non poſsidet,nec ſua interfuit,ergo.Et per hoc ultimum
tollitur cõtrarium d.c.ex parte.ſuprà de reſcri.quod uide-
tur multùm obſtare,cui etiam & c.bonæ.de cõfir.uti. uel
inuti.& not.in c.oblatæ.per Ber. in fin. tenentem contra-
rium,multùm inſiſtebant iuribus,in quibus expreſsè ca-
uetur,quod ſi appellans impetrat literas ſuper aliquo ne-
gotio,in quo appellauit non facta mentione de ſua appel-
latione,literæ ſunt nullæ: & hoc ſiue appelletur ad Papã,
ſiue ad alium inferiorem: ſecundum Arch.in c. concerta-
tioni.de app.lib.6.quod eſt uerum, ſi partis appellatæ in-
terſit. At hic in caſu noſtro partis appellatæ non interfuit:
quia nullum ius habuit, ergo.Et ſic intelligit Inno. c. ex
parte.ſcilicèt perſonæ ibidem ſuper uer.appellatione.qui
3 etiam dicit in c.1.ut lit.pen.quòd poſſeſſor † rei litigioſæ
aliqua noua poteſt facere & ante & poſt litis conteſtatio-
né, dummodò nó uergat in præiudiciũ aduerſarii ſui. al-
leg.c.ſignificante.de app.& not.ibidem.Idem tenet Ioan.
Mo.ſuper rub.ut lit.pen.lib.6.quem etiam uide pro mate
ria ſuper rub.de reſcrip.in fi.ſuper uer. aut res eſt integra.
uerum eſt,quòd quædam nota additionalis quam recitat
Io.And.in nouel.in dict.c.1.ut lit.pen.fuit alleg.pro con
trario,uidelicèt,quòd licèt literæ impetratæ per poſſeſſo-
rem lite penden.ualeant:tamen uigore illarum impetrás
pro tunc non poteſt ſe iuuare:ſed bene in futurum contra
alios:nec procedetur,nec ſententiabitur iuxta illas:ſed ſe
cundum priora iura,quæ partes tempore introductæ litis
habebant:contra quod allegabatur text.rotundus, in cap.
abbate ſanè. de re iudi. lib.6.& col.ſuprà eod. 19.ubi ſen-
tentia fuit lata uigore priuilegii impetrati poſt litis con-
teſtationem ſuper eadem re in iudicio deducta, & inter
eaſdem partes. Ad quod reſpondebatur illud c.non obſta
re.quia illud priuilegium non fuit obtentum à communi
domino,ſed à priuato. At opinio Inno.loquitur, quando
priuilegium impetratur à communi domino lite penden
te:quia tunc ſecundum illud non iudicatur.& ſic etiam in
telligit,& ſoluit Ioan.de Lig.in illo c.1.ut lite pend. Et ſi
dicatur,quòd ſaltem actori in futurũ per dictam impetra-
tionem nouam præiudicatur:puta, ſi ad ipſum actorè be-
neficium ſine uitio deueniret:quia tunc non cogeretur re
ſtituere,niſi reus doceret de iure ſuo: præcluſa eſt etiam
ſibi uia ad futuram,& nouam impetrationem. Ad quod
reſpondebatur per Dominum Aegid. quòd talia futura,
quæ ſe habent ad eſſe, & ad non eſſe merè contingentis
non ſunt ponderanda: quia non habet ſpem in aliquo ue-
ro actu de præſenti iure fundato,ut ff.qui ſatiſdare cogã.
l.ſciendum.§.penultimo.& ff.de in litem iurando. l.1. &
ff.ex quibus cauſis maior.l.Iulianus.& extrà de iniur.c.in
4 noſtra.Iura † enim ad ea, quæ ſæpè & frequenter, non ad
ea, quæ raró & contingenter accidunt, adaptantur. ff. de
legi.l.nam ad ea.de appel.c.ſæpè. Concludebat ergo Do-
minus Aegid.ſub diſtinguendo,quia aut prædicta impetra
tio uitiatur ratione innouantis, aut ratione impetrantis.
d ratione innouantis non:quia innouatio [d] dicitur reſpectu
iuris,uel poſſeſsionis partis,contra quá, nó reſpectu iuris
partis impetrantis, ut probatur in dicto c. abbate ſanè. &
not.Io.And.in nouell.in c.finali, poſt Inno. ut lit. pendẽt.
in addi.nó poteſt etiam dici aliquid innouatum reſpectu
principis, à quo ius nouum impetratur:quia princeps pro
priè non attentat, cùm ſit ſupra ius, ut in c. propoſuit. de
conceſ.præb. nec reſpectu illius contra quem impetratio
facta eſt:quia ſua non intereſt,ut ſuprà deductum eſt: er-
go. Nec ſecundum dici poteſt Primò,quia eſſet contra o-
pinionem gloſ.Tan Gof.& Io.Andr.in c.cauſam.de teſt.
allega.& Inno.in c.1.ut lit.pend.& in cap. ſignificante. de
appell.pro eo quia non intereſt actoris,ut ſuprà deductũ
eſt.Secũdò, quia eſſet hoc caſu ſine lege loqui in materia
odioſa,& reſtringibili,imò & contra rationem, per prædi
cta.Tertiò,quia non eſt ueriſimile Papam moueri ad dene
gandum ea tali lite ſine aliqua cauſa rationabili mota, &
cuius effectus non impeditur reſpectu alterius partis per
iſtam impetrationem,nec etiam ex non iure,ſeu non inte
reſſe alterius.ergo &c.Ego uerò, qui huiuſmodi cauſam
habui, & in relationibus poſui propter diuerſa motiua
Dominorum, cõſului tres dominos Cardinales extra Ro
tam ſuper dubio antè dicto, qui declinauerunt in partem
primam, & concluſionem primam, uidelicèt prædictam
gratiam nouam propter taciturnitates antè dictas non fo
re ſurreptitiam,ſed ualidam,per motiua antedicta, tuli ta
men ſententiam primam pro actore uigore cuiuſdam gra
tiæ per ipſum impetratæ in forma, quòd ſi per euentum
litis conſtiterit neutri ius competere &c.quia per acta ha
bita coram me cõſtitit clarè neutrum ius in beneficio, de
quo agebatur habere:pronuntiaui pro dicto actore de cõ
ſilio Dominorum meorum omnium.

ADDITIONES.

a Si reus. Adde ad hanc deciſ.deciſ.12.incip.tu obtinens. in-
fra de re iudica.
b Propter taciturnitatem. An de iure inualido mentio fieri
debeat in impetratione literarum apoſtolicarum,uide Io.
de Silua in ſuo tracta.de benefic. in 3.parte.quæſt. 11.uerſi
cul. decima octaua qualitas. Et an quis teneatur facere
mentionem de taciturnitate eius quod omiſſum fuit in
alia impetratione, de quo Papa potuit habere notitiam
ex diſpoſitione iuris, uel ex regulis cancellar.apoſtol.ui-
de infra. deciſ. 32. incip. extra Rotam. hoc titul. Et an
de gratia, cuius literæ nondum ſunt confectæ in deciſio.
20.incip. circa ſecundum dubium. infra de conceſſ. præ-
ben. Et an de falſa narratione, ea qua impetratio priùs
facta redditur nulla,in deciſ.25.incip.in cauſa concluſio-
nis.infra de præbend.Et an de beneficio renuntiato, renũ
tiatione exiſtente nulla in deciſ.7.incip.dubitatur, an ua-
leat.infra de renuntiant. & uide Ioan. de Silua, ubi ſupra
quæſt.12.uerſic.tertia qualitas.
c Edictum. Adde infra ut lite pendent. deciſ.10. & de cauſ.
poſſeſſ.& proprie.deciſ.2.
d Quia innouatio. Adde deciſ.43. incip. ſi appellatus. infra
de appellatio.

A.M.P. Aduertendum eſt,pro intelligentia deci. quòd
licet appellatio extraiudicialis eſſet intimata aduerſario:
tamen cauſa adhuc non erat cõmiſſa, ut denotant illa uer
ba in corpore deci.ante impetrationem commiſsionis gra
tiam

tiam impetrauit. quæ uerba ſunt magnæ conſiderationis,
licèt in d. ſummario non fiat mentio de iſtis uerbis. Nam
5 † ante impetrationem commiſsionis, lis non dicitur, ſaltè
uerè, pendere: nec tunc eſt locus regul. de ſurrogandis, ut
dicit Gomeſi. in dicta regul. q. 12. uerſ. Item quò ad effectū
lis enim conſtat ex iudice, actore, & reo, uulgato c. forus.
de uerb. ſignific. At hic deficiebat principalis, uidelicet iu
dex, meritò non uidetur fuiſſe dubitandum: ſecus eſſet ſi
fuiſſet iudicialiter appellatum: quia in prima inſtantia, co
ram primo iudice erat lis uera, de qua debuiſſet fieri men
6 tio. Et ad iſta facit in terminis † deciſ. 69. de appella. in an-
tiq. & deciſ. Caſſad. prima eod. tit. in fine. ubi dicitur, quòd
lis non dicitur pendere, per extraiudicialem appellationē;
contra quam tamen deciſ. 69. Gomeſius ponderat deciſ.
Aegid. 749. de reſcript. in regul. de trien. q. 54. reſponden-
do tripliciter ad dictam deciſ. 69. Quibus tamen rationi-
bus non obſtantibus, prout non obſtant, cùm ſint diuina-
tiuæ, credo omninò dictam deciſionem 69. procedere,
quando quis poſt appellationem extraiudicialem cauſam
non commiſit, nec partem uirtute talis commiſsionis cita
uit, per ſuperiùs dicta. Et quòd hoc uerum ſit, probatur
per text. apertum in clemen. 2. ut lite pendent. dum ibi re
quirit citationem à iudice competenti emanatam, & reū
illius uigore citatū fuiſſe, & hoc clariſsimè probatur per
deciſ. 38. de appel. infra. ubi dicitur, quod attentata poſt
appellationem extraiudicialem, per iudicem, uel per par-
tem non ſunt reuocanda per uiam attentati, antequàm in
timetur eiſdem, & deciſ. 44. ibidem in fin. uerbis dicit, in-
tellige ſanè dictam deciſ. 38. de attentatis ante impetratio
nem cummiſsionis ſuper dicta appellatione: quia ſi cauſa
appellationis eſſet commiſſa alicui Auditori Palatii, uel
alibi, manus executoris eſſent ligatæ per c. ut noſtrum. de
appel. & c. quamuis. de elect. & ſic apparet ex iſtis duabus
deci. quòd ante cōmiſsionē cauſæ huiuſmodi appellatio-
nis, non eſt uera lis: & propterea non eſt mirū, ſi in præſen
ti deciſ. dicitur ualere priuilegium impetratum ante præ-
ſentationem commiſsionis, & in effectu d. deci. 69 ſi bene
conſideretur, eſt clariſsima, & habet terminos ſuos, claros
nec opus eſt doct. declarationibus ſed uolui iſta dixiſſe pro
pter oppugnationes Samen. deciſ. enim illa nil aliud di-
cit, niſi quòd per extraiudicialem appellationem lis non
dicitur pendere, quò ad effectus cle. 1. & 2. ut lit. penden.
quia in clemen. 1. præſupponitur litem iam introductam
in Curia, & inter duos pendere, & ſic quòd pars ſit citata,
& cle. 2. expreſsè loquitur quando pars fuit citata de man
dato iudicis, ut ſuprà. Et ſi dicatur quòd Aegid. in d. dec.
749. de reſcript. dicit contrarium ibi in princip. aduer-
tatur, quòd Aegid. non intendit decidere in illa deciſi.
an ſit introducta uera lis, ſed an impetratio iuris noui
poſt intimationem appellationis, & illius deuolutionem
ad Curiam, ſit ſubreptitia: & concludit talem impetra-
tionem ualere, & conformat ſe cum hac deciſ. noſtra latiſ-
ſimè materiam examinando. Ex cuius dictis conſtat hanc
deci. nullam habere difficultatem: cùm iſte eſſet reus &
7 poſſeſſor: quia † ſi aduerſarius bonum ius habuiſſet, iſta
ſua impetratio eius aduerſario non nocuiſſet, niſi iuri ſuo
expreſsè derogaſſet: ſi uerò aduerſario ius non competiiſ-
ſet, præiudicium eius non eſt conſiderabile, cùm non poſ
ſideret, & nullum ius habeat. pro quo faciunt deciſ. Aegi.
8 502. ut lit. pendent. & deciſ. 219. de præbend. & Gemi. cōſ.
79. aduerte etiam quòd † hæc deciſ. loquitur tantùm, &
procedit, quando eſſet appellatum ad Papam: quia fortè
ſecus eſſet, quando ad metropolitanum, qui cauſam habe
ret cognoſcere, quia tunc cùm iudex datus reperiretur, ſta
tim intimata appellatione, dicitur lis uerè introducta, &
tunc illa uerba, ante impetrationem commiſsionis, eſſent
ſuperflua. Et ſic habes, quòd cauſa appellationis non de-
uoluitur, niſi poſt intimationem eiuſdē, ut dicit d. deciſ.
38. & habes tex. clarum in clemen. cauſam. de elect. quæ
tamen intelligi debet quò ad præiudicium appellati, ut
habes infrà de appel. 6. & 18. & per Aegid. deciſ. 273. de
appellatio. & quò ad effectum ſurrogationis non dicitur
uera lis per ſupradicta. Et an ante intimationē appellatio-
nis appellatus procedens dicatur attentare, & an ſufficiat
appellationem ex cauſa probabili eſſe interpoſitam: & an
ueniant tantùm reuocāda attentata contra appellationē:
& quid in cathedralibus eccleſiis, de quibus loquitur de-
ciſ. 44. de appel. infrà, omnia examinantur latè per Deciſi
in c. bonæ. de app. qui reprobat Frāch. in duabus quæſt. Et
quia hæc dec. multa dicit, quæ non ſunt in ſūmario. Igitur
9 primò noto ex hac deciſ. quòd † de gratia nulla aduerſario
non eſt fienda mentio in impetratione: puta ſi aduerſarius
habebat prouiſionem ab ordinario de beneficio generali-
ter reſeruato, pro quo faciunt nota. per Sar. q. 11. de ſur. &
infrà de app. 58. Secundò nota, quòd nec etiam eſt fienda
mentio de lite mota per poſſeſſorem cōtra illum, cui nul-
lum ius competit, ut ita etiam declarat Franch. in c. obla-
tæ. de app. col. 6. Tertiò nota, quòd appellatio extraiudicia
lis non eſt, niſi quædā prouocatio ad cauſam. Quartò no.
quòd edictum ut lit. pen. non habet locum, niſi quando ali
quid innouatur, uel aliquid in præiudicium partis petitur.
Quintò not. quòd talia futura quæ ſe habēt ad eſſe, & nō
eſſe mere contingentis, non ſunt ponderanda: quia nō ha
bent ſpem in aliquo actu fundato de præſenti, pro quo ui
de Fel. in c. in noſtra. corre. 7. extra de reſcript. & Sar. q. 4.
de iure quæſit. non tol. & q. 3. de benef. uacant. Et poſtquā
elaboraui, ut ſuprà pro intellectu præſentis dec. fuit ma-
gna contentio in Rota ſuper hoc, in una Palentina cano-
nicatus, & præben. contra Reuerendo D. Io. Reomano.
Gallicæ nationis Auditore, de anno 1548. & finaliter fuit
decisum, quòd † appellatio extraiudicialis intimata non
10 inducit litem ad effectum regulæ de ſurrogandis, niſi cau
ſa fuerit commiſſa, iuxta dictam deciſ. 69. & ad promiſſa
quando ſit fienda mentio de lite, uide per Fel. in c. ſuper li
teris. de reſcript. nu. 28. & in c. 1. & eo. tit. nu. 33. & Faſto.
dub. 64. A.M.P.

EPITOME.

Præbendæ eccleſiæ cathedralis non niſi exiſtentibus in
quartodecimo anno, conferuntur. Et quartus decimus an-
nus inceptus non habetur pro completo.

SVMMARIVM.

Aetas quæ requiratur ad canonicatum.

DECISIO XXVI. aliàs 325.

SVPPOSITA ordinatione Domini noſtri Grego.
11. quæ habet, quòd præbendæ cathedrales nō
niſi habentibus annos quatuordecim conferan
tur, annus decimuſquartus inceptus non habe
a tur pro completo. [a] ut in l. ſicut legetur. ff. de lega. 1. ff. de
mino. l. 3. §. minorem autē. nec ob. ff. de mu. & ho. l. ad
rem. quia ibi in reſtrictione: hic uerò in augmento tempo
ris attenditur rei publicæ fauor. Archi. in c. ſi annum. de
iudi. lib. 6. ſuper uerſic. peregiſti: ubi recitat omnes caſus
in quibus requiritur, quòd annus ſit completus. Tandem
dicit, quòd regulare eſt, quòd annus ſit completus, alleg.
dictam l. 3. §. minorem. & ff. de condi. & demon. l. non pu-
tabam. Reſpondet ad l. ad rem publicam. ſuperius pro cō
trario inductam, quòd illud eſt ſpeciale, quod attigiſſe ſuf
ficiat in publicis honoribus. & per hoc demōſtratur quòd
in cōtrarium eſt ius commune. ff. de legib. l. ius ſingulares
de priuil. c. ſanè. De iſta materia quando annus habetur
pro inchoato, & quando habetur pro completo, uide mo
dernos hodie in Cle. generalem. de æta. & ibi per Io. And.
Pau. & Guil. & uide Io. in Clemēti. ne in agro. ſuper uerſi.
peregerit: qui remittit ad no. in c. cùm uigeſimum, de of
fic. de leg. & uide Arch. 77. diſtincti. capi. placuit.

ADDI-

ADDITIONES.

a Pro completo. Annus quando debeat eſſe completus, uel
non, Felyn.in cap.cum uigeſima.col.fina.uerſicu. limita,
iſta.de offic.delegat.

A.M.P. Cum iſta dec.concordat dec.1.& 2. de ætate &
qual.in antiq.& Aegid.727.eod.tit.de æta.& faciunt not.
per Staph.in noua formā expecta.uerſi.eſt notandum cir
ca præmiſſa.in fine, fol. 24. & 48. & in alia impreſ. 22. &
1 43.ubi etiam dicit de ætate † promouendi ad beneficium
ſimplex: ſuper hoc tamen habes regulam cancellariæ 17.
ubi etiam determinatur de canonicatibus in eccleſiis col
legiaris, quod non dentur, niſi maioribus decem anno-
rum. Ant.Maria Papaz.

EPITOME.

Gratia apoſtolica non probatur, niſi per literas, ſed eius.
circunſtantiæ bene poſſunt per teſtes probari, & ideò certa
ſcientia Papæ probari poteſt per teſtes, quamuis proprius
motus non poſſit.

SVMMARIA.

1 *Gratia apoſtolica an poſſit probari per teſtes.& nu.6.*
2 *Coniectura qualiter ſit probanda.*
3 *Papa habet liberam ſpiritualium adminiſtrationem, &*
miles liberam teſtamenti factionem.
4 *Clauſula, motu proprio, & ex certa animi ſcientia, quid in*
cludat, uel operetur.
5 *De præparatoriis alicuius negotij eſt, ut impedimenta ob-*
ſtabilia tollantur.
7 *Gratia apoſtolica probatur per teſtes in certis caſibus.*
8 *Gratia, qualitates, & circunſtantia probantur per teſtes.*
9 *Gratia inferiorum poteſt probari per teſtes.*

DECISIO XXVII. aliàs 332.

a LICET a Romana curia obſeruet, quòd gratia
1 †papalis non poſſit probari, niſi per literas: cui
ius materia habetur per Ar.& Io.And.i proœ
mio li.6.& aliquid tangitur in Clem. dudum.
de ſepul. Et quòd collatio facta per Papam de beneficio
ſpectāte ad præſentationem patroni laici alicui facta per
literas apoſtolicas, non ualet, niſi ex certa ſcientia Papa
laico patrono præiudicare intendat: tamen probata colla
tione Papali de tali beneficio ſpectante ad collationē lai-
ci patroni alicui facta per literas apoſtolicas, de huiuſmo
di iure patronatus nulla mentione facta, per teſtes proba
b ri poteſt dicta certa ſciētia[b] Papæ, & ea probata per teſtes
gratia ex eo capite non eſt inualida, nec ſutreptitia repu-
tanda, ſecundū maiorem partem Dominorum Auditorū:
licèt aliqui magni Domini declinauerunt in partē oppoſi
tā, allegantes principaliter, quòd eadem ſolennitas requi
ritur in probatione declarationis, ſine qua diſpoſitio re-
manet nulla, & inualida ſimpliciter ipſo iure, ſicut in pro
batione ipſius diſpoſitionis principalis: licèt ſecus, ubi di-
ſpoſitio aliàs non pertinens fuiſſet ipſo iure nulla: ſed alia
ageretur uel de qualitate, uel quantitate declaranda. Mo
dò ſi non conſtaret de huiuſmodi certa ſcientia, gratia eſ
ſet ipſo iure nulla, ut ſupponitur: et patet per not.de offi.
leg.dilectus.de iu.pa.cùm dilectus de præbend.c.2.lib.6.
et per Io. Mo. Ar.et Ioan.And.et ibi plenè. Igitur non po
teſt probari, niſi per literas: pro primo allegatur l. ſi quis
in fundi uocabulo.ff.de leg. 1.et l. hæredes palam.§.quod
uerò.& §.ſed ſi notam.ff.de teſtam.prædicta diſtinctio ui
detur probari ad literam in l.quoties.1.& 2.reſp. ff.de hæ
red.inſtit. iſtam eandem diſtinctionem ponit Cy.C.de co
dicill.l.1.dicens, quòd ſi agatur de uoluntate ab initio in-
ualida confirmanda, requiritur eadem ſolennitas: ſi uerò
de ualida declaranda ſufficiunt duo teſtes, ut in d.§. ſed
2 ſi notam. Secundò† inducebatur ad iſtam partē l. cū pro-
ponebatur, cum ſua gl. ff.de leg.2.de coniectura probāda,
quæ debet probari eo modo, ſicut diſpoſitio principalis,
et non aliter, ſecūdum Ray.& Azonē, licèt alii, uidelicèt
Io.& Hug.dicant, quòd nedum modis præmiſſis, ſed etiā
multis aliis modis probari poteſt huiuſmodi coniectura.
Item pro hoc inducebatur, quòd motus proprius Papæ
non probatur, niſi per literas.de præben.ſi motu proprio.
lib.6. Item quia non extendit ſe gratia ad beneficium fa-
cta ad hoſpitália, niſi Papa ex certa ſcientia hoc duxerit
ordinandum: ut de præbend.per literas.in Clemen.& ta
men huiuſmodi certa ſcientia non probatur, niſi per lite-
ras: ut ibi nota. per Gui.Pau.& Guil. Item per regulam,
quia idem iuris eſt de toto & parte: ut l.quæ de tota.ff.de
rei uēdicatio. & cùm gratia, cuius uidetur eſſe pars cer-
ta ſcientia, non poteſt probari niſi per literas: ut ſupponi-
tur, ergo nec iſta certa ſcientia. Item allegatur, pro caſu l.
fin.C.de fideicommiſ.libertatibus.cum ibi notat.per glo.
& per Cyn.allegabatur etiam tex. in ratione ſui in dicta l.
quoties.1.reſpon.ff.de hæred.inſti. quia uoluntas uerum,
& proprium fratrem inſtituendi non probatur per teſtes,
ſi alium inſtituit, quem credidit eſſe fratrem. Pro conclu-
ſione allegabatur regula, cui ſtandum eſt, niſi ab ea repe-
riatur receſſum: & ſi reperitur fore receſſum per ſpecia-
lem conſtitutionem, illa tanquam exorbitans, extenſionē
non reciperet, etiam ex identitáte rationis: ut ff. de legi.
l.quòd uero.& ff.ad municipa.l.cōſtitutionibus.& de re-
gul.c.non ſolùm.& c.conſtitutionem.lib.6. de regul.iur.
quæ à iure.& regula, odia.& regula, in pœnis.in merc.ibi
per Ioan. And.in diſputationibus ſuis. Sed conſtat regulā
eſſe, quòd ita probant teſtes ſicut ſcriptura: ut l.in exercē
dis.C.de fid.inſtru.& in cap.cùm Ioannes. de fide inſtru.
Ergo licèt ſtatuatur in caſibus non ſufficere probationem
teſtium: ſed requiri probationem per ſcripturam, de qui
bus per Ioan. Andr.& Ioan. Mo. capitul.1. de cenſib. lib.
6.non eſt trahendum ad conſequētiam in aliis. & per hoc
tolluntur quaſi omnia allegata pro alia parte. Dicebatur
etiam per legiſtas, quòd Bart.in d. l.cum proponebatur.
dicit, quòd quando uult quis probare diſpoſitionem di-
rectè, uel per coniecturas, requiritur quòd probetur cū
eadem ſolennitate teſtium, &c. & ita loquuntur lecta, &
not.pro alia parte. Sed quando quis uult probare qualita-
tem diſpoſitionis, ſufficit minor numerus: ut d.§.ſed ſi no
tam.& d.l.quoties.§. 1.ſed hic agitur non de diſpoſitione
probanda, ſed de probanda qualitate. ergo, &c. maximè
quia per iſtam declarationem, & declarationis probatio-
nem nil de nouo datur, ſed priùs datum ſignificatur: er-
go, &c. Pro hoc etiam allegabantur, & inducebātur duæ
leges, quæ bene faciunt ad propoſitum. Pone, Imperator
in literis ſuis dat licentiam electo in una prouincia ad re-
gendam tutelam unius pupilli, transferendi domicilium
ſuum ad aliam prouinciam ſuā: nunquid uidetur per hoc
ipſum abſoluere à tutela? dicit text.legis, quòd ſic: dum-
modò ſciat, quòd ſit electus. Sed nunquid de iſta ſcientia
oportebit conſtare per literas? certè dicit text. quòd nō:
ſed ſufficit, quòd aliter conſtet, dummodò habeant de
translatione per expreſſum, & ita tollit impedimentum
tutelæ, & bene facit: quia licèt pupillo per hoc præiudi-
caretur, & iuri authoritate publico, licèt utilitate priua-
to: tamen obſtantia illius præiudicii tollitur, ſi ſciat, licèt
non exprimat.ff.de excu.tu.l.idem Vlpianus.in fin.& ibi
not.per gloſſ.& Bart.qui pro hoc alleg.l.bonorum.C.qui
admit.ad bono.poſſeſ.facit per eandem uiam Inſtit. qui-
bus ex cauſis ma.non poſſ.in prin.& de exhæred. liber. §.
ſed ſi in expeditione.& ff.de re iudica. l.quidam. & ff.de
acqui.hæred.l.illud.facit etiam c. 1.de cōſti.li.6. Item pro
hoc inducebatur alia lex etiam faciens ad propoſitū, quæ
dicit, quòd ſi miles ſciens filium ſe habere, aliū inſtituat,
filium tacitè exhæredat, ut inſtitutionis impedimentum
tollat, licèt de illo in teſtamento non faciat mentionem.

bene

benè facit: quia ſicut per illam collationem hoc caſu pa-
trono præiudicatur, ita in caſu huius legis per talem extra
nei inſtitutionẽ filio præiudicatur: & tamẽ ad tollendũ ob
ſtantias talis præiudicii ſufficit ſcientia, licèt in teſtamento
non ſit expreſſa, & etiam alias non præſumeretur: ut l. cũ
acutiſsimi. C. de fideicommiſſ. & eſt bona æquiparatio per
Doc. C. ſi contra ius uel utilitatem publicam. l. fina. maxi-
3 mè quia Papa † tanquam rei publicæ pater, habet liberã
bonorum diſpoſitionem, & poteſtatem patronum laicum
exhæredandi, & ſibi præiudicandi, ſicut miles habet libe-
ram teſtamenti factionem, & filii exhæredationem facieo
di: ut C. de milit. teſt. l. ſicut. de conc. præ propoſuit. 9. quæ
ſtio. 3. c. cuncta per mundum. & c. per principalem. ut lit.
pen. c. 1. in fin. in cle. Poteſt etiam hoc perſuaderi hoc mo-
do: quia ſi in certis ſpecialibus caſibus ſit expreſſum, quòd
de obſtaculo, uel impedimeoto tollendo in ipſa diſpoſitio
ne fiat mentio, ut in exhæredatione, & motu proprio, &
in caſu cle. 1. & ca. per literas. de præbend. & eodem titul.
c. cùm illis. lib. ſexto. In contrarium quò ad caſus alios ſub
regula compreheſos, per tales caſus exceptos, firmatur re
gula. ut. ff. de penu. legat. l. nam quod liquidè. in fin. de pri
4 uile. c. ſi Papa. lib. ſexto. Poteſt † etiam aliter reſponderi ad
d. c. ſi motu proprio. ut faciat pro concluſione: quia illud
quod ibi dicitur, quantum ad hoc eſt ius nouum, & rigo-
roſum: ut ibi not. in fin. ultimæ gloſſ. & ideò non recipit ex
tenſionem, per rationem primam huius partis: imò pro-
bat in contrarium ius eſſe, per rationem ſuprà proximam.
Item alia ratio eſt, quia motus proprius includit de neceſ-
ſitate unam negatiuam non coarctatam, uidelicèt quòd
nullus ſuper hoc Papæ porrexit ſupplicationem: ut oot. in
dict. c. ſi motu proprio. & tamen talis negatiua, uel impoſ-
ſibilis eſt ad probandũ: ut in l. actor. C. de proba. & c. quo-
niam contra. eodem titu. uel nimis difficilis: ut not. glo. ul-
ti. dict. c. ſi motu proprio. Sed certa ſcieotia & uoluotas,
de qua loquimur, nullam negatiuam, ſed ſimplicem affir-
matiuam includit, quæ tamen probabilis eſt: ut dicta l. a-
ctor. igitur &c. imò ſecundum dominum & patrem meũ
dom. Io. de Lig. motus proprius & uoluntas Papæ poſſet
probari per ipſius aſſertionem, & per alias circunſtantias
prægnantes, & ueriſimiles, licèt hoc modo exprimeretur
in litera: ut puta, Papa contulit mihi abſenti, ignoranti, &
in remotis degenti per multos annos unum beneficiũ ua-
cans in curia ſua, pro quo nec ego nnquã, uel aliquis pro
me ſupplicauit: nec ueriſimile eſt, imò quaſi impoſsibile
eſt, quòd ſupplicauerim: tales enim uehementiſsimæ præ
ſumptiones probant ſufficienter. de præſumptio. cap. aſ-
ferte mihi gladium. & ca. literas. & cap. quia non eſt ueriſi
mile. cum ſi. Item poteſt dici, quòd in caſu cle. per literas.
non eſt eadem ratio, ſicut in caſu noſtro: quia ibi agitur de
maiori præiudicio ſcilicèt pauperum. Item quia per hoc
gratia, quæ non eſt, niſi ad beneficium, ad hoſpitale, quod
non eſt beneficium, non extenderetur. hic uerò ſolùm a-
gitur de gratia in ſua ualiditate conſeruanda. Item quia i-
bi agitur de generalitate non extendenda: hic uerò agitur
de ſpecialitate non perimenda, quorum ſecundum fauora
bilius eſt, quàm primum. patet per not. Io. Mo. in regula,
in generali. cum coocor. & per conſequeos noo eſt mira-
bile, ſi ceſſante ratione ceſſat extenſio iuris exorbitantis.
Non obſtat ſi dicatur, quòd pars gratiæ eſt ſublatiua ob-
ſtantiæ huiuſmodi præiudicii: quia licèt fateor, quòd gra
tia abſque illa noo poterat in eſſe produci: tamẽ dico quod
propter hoc nõ ſequitur, quòd ſit pars gratiæ: imò totam
ipſam gratiam cenſetur tanquam præambulatoriũ quod-
dam præcedere, ſaltem intellectu eo modo, quo reſerua-
5 tio præcedit collationem. De † præparatoriis enim alicu-
ius negotii eſt, quòd impedimenta tollantur, quæ obſtare
poſſent: ut l. 3. §. qui habet hauſtum. ff. de ſer. ruſti. prædi.
nec ob. l. quoties. 1. reſpoo. de hæredib. inſti. quia ibi loqui
tur de errore in corpore rei legatæ, uel perſonæ legatarii:
& ſic ſtat concluſi o uera, & fuerunt teſtes admiſsi: uidel
cèt duo Cardinales ſuper certa ſcientia, & uoluntate P
pæ de antedictis. Vide etiam quomodò poterit, & debe
conſtare de iotentione alicuius per Ino. de poſtu. præ. bo-
næ. ij. ſuper uerſ. requiſitus. poſt prin.

ADDITIONES.

a Licèt. Pro intellectu & ornamento huius deciſi. uide Pa-
nor. Fely. & alios ſcribeotes io rub. de cooſtit. ext. & Aegi.
deciſi. 746. de probatio.
b Certa ſcientia Principis poteſt probari per teſtes. arg. l. idẽ
Vlpianus. §. fin. ff. de excuſ. tutor. gl. ſi. in Clem. 2. de reſcri
pt. contrarium ſentit Iaſ. in l. 2. col. 1. ff. quod quiſq; iuris.

6 SVPER iſta dec. fuit aliquid dictum ſuper dec. u-
oica de conſtit. cum ultima parte huius deciſi.
concord. deciſi. 6. de proba. in antiq. reperio ta
men duas deciſ. quæ contrariæ uidentur huic
deciſi. uidelicet deciſ. 5. & 39. de prob. in antiq. Nam io
deciſ. 5. dicitur quòd conſtitutio, ſeu reſeruatio Papæ po-
teſt probari per teſtes. & in deciſ. 39. dicitur, quòd colla-
tio beneficii probari poteſt per inſtrumenta, uel teſtes,
cùm parem uim obtineant: prout etiam contra deciſi. fa-
cere uidetur deciſio. 15. infrà de conceſsio. præbend. ubi
ad probandum collationem ſufficit probare inductiooem
io poſſeſsionem, & ſic oedum probatur poſſeſsio per te-
ſtes, ſed per argumenta. Pro deciſione tamen facit deciſ.
6. de proba. in antiq. & deciſ. Aegid. 746. de probatio. quæ
latiſsime examinat, & facit longam diſtinctionem. Et cũ
hac noſtra deciſ. tranſit. Caſſa. deciſ. 20. de præbend. & in
deciſ. 33. & meliùs deciſ. 35. ſuper regulis, & ſuper ſecun-
da de reſeruationibus: licet in deciſ. ultima de reſtit. ſpo.
diſcurreodo dicat contrarium, num. 4. & etiam faciunt no
tata per Fely. in rubr. de conſti. qui tenet cum iſta deciſio
ne excipiendo tres caſus, qui etiam uirtualiter hic com-
7 prehenduntur & excipiuntor, uidelicet, † quando agitur
de probanda qualitate: ſecundos in caſu conſcientiæ: ter-
tius quando literæ ſunt deperditæ. Poteſt etiam excipi ſeu
cooſiderari: quartus caſus, de quo in dec. 5. infrà de offi.
uicari. in uerſi. de ſecundo dubio. ubi commiſsio data uer
bo per epiſcopum ſuo uicario de confereodo, poteſt pro-
bari per teſtes. Sed Decius ſuper eadem rub. de conſt. col.
6. uerſ. ex prædictis. & uerſic. ſed tamen. tenet quòd gratia
poſsit probari per teſtes, & reſpondet ad contraria: tamẽ
Vitalinus in procemio cle. in. §. nunc igitur. col. 3. nu. 17.
uerſic. dicta tamen ſupp. meliùs iudicio meo concludit,
dum dicit, quòd ſi reperiantur teſtes bonæ famæ, &c. qui
fuerint præſentes tempore quo Papa contulit, & accide-
rit qoòd Papa deceſſerit tam citò, quòd literæ, uel ſuppli
catio non potuerint expediri ante mortem, ſufficit proba
tio per teſtes: ſecus ſi per imperrantem ſtetit, quin expedi-
rentur. beoe tamen uideas dictam dec. Aegi. quia aliud eſt
8 † quando agitur de probanda ipſa gratia, aliud quando de
probanda aliqua qualitate: puta quòd Papa erat informa-
tus, & fecit gratiam ex certa ſcientia: ut puta quòd ſciebat
illum cui cooceſsit gratiam, eſſe minorem. ut dicũt Doct.
in c. ſi eo tempore. de reſcri. lib. 6. Prout accedit in una I-
molen. caſtri Duciæ coram Bo. Me. Io. clerici epiſcopo Ma-
cerar. Britono, ubi Domini admiſerunt Reuerendiſſ. & Il-
luſt. Cardinalem Campegium ad probandum, quòd Cle-
meos tempore ſibi factæ gratiæ de dicto Caſtro, recorda-
batur, quòd prius fecerat gratiam dominis Maluetiis de
dicto Caſtro, & ſic quòd intentio Papæ fuit tali gratiæ de-
rogare. Et ad ſuperiùs dicta facit deciſi. Caſ. 7. de dolo & cõ
tu. in ſi. ubi ratione difficilis probationis admittitur præ-
ſumpta probatio. & facit d. dec. 5. ubi in fioe dicit, quòd ſta
retur dicto alicuius Cardinalis. & licèt Aegi. dec. 595. de
probatio. uideatur innuere, quòd gratia poſsit probari
per teſtes: nihilominùs in dec. 6. 1. eod. titu. de probatio. cõ
cludit, quem noo admitti ad probandum gratiam per te-
ſtes,

ſtes,niſi probata amiſsione literarum:& idem ſequitur in
duabus deciſi.ſequentibus,quas uide, quia faciunt ad di-
ſtinctionem de qua ſuprà. pro quibus faciũt optimè not.
per Gomes.in q.7. de Idiomat. & q. 1. & 13. de non iud.
iux.for.ſupp.&q.9.de impe.ben.uacan.per obi.famil.Car.
faciunt etiam not.per Staphi.in 5.parte principali ſui tra-
ctã.dum tractat.de ui & effectu clau.uer. non obſtat præ-
dictis.fo.109.& in alia impreſ.fo.84. & uide aliquid per
Fely.in c.2.de prob.nu.25.Et aduerte dum iſta dec. alle-
gat tex.in l.cùm proponebatur.cum ſua gl. uult dicere ff.
de leg.2.præmiſſa tamen de plano procedunt quò ad gra
tias apoſtolicas , quòd non poſsint probari per teſtes , ſed
9 † gratiæ inferiorum deberent poſſe probari per teſtes,per
rationes et iura,quæ adducuntur in hac dec.& d.dec.5.de
off.uica.& in hoc caſu credo procedere d.dec.39.de pro-
bat.& 15.de con.præb.dec.uerò 5.de probat. loquitur in
reſeruatione,quæ fit per regulam,ſeu conſtitutionem , &
dec.5.de off.uic.non loquitur in gratia , ſed in facultate
conceſſa uicario,& dicitur ibi quòd facta fuit uerbo tan-
tum : & ideò non eſt mirum , ſi probari poteſt per teſtes:
prout etiam per teſtes probari poteſt gratia anteceſſoris:
ut per Aegid.deciſi. 645.de probatio.Pro quibus facie op
timè dec.10.infrà de offi. deleg. ubi uidebis , quæ ibi no-
taui. Anto.Maria Papaz.

E P I T O M E.

Si in cauſa prophana petatur procedi ſummariè, &c. &
prædicta uerba non ſunt cancellata:ſignetur q; commiſsio,
Audiat talis Auditor, & iuſtitiam faciat, uirtute talis com-
miſsionis non poterit procedi ſummariè, ut eſt petitum.

S V M M A R I A.

1 *Verba iſta, Audiat, & procedat ſummariè, & de plano, quid operentur.*
2 *Commiſſio expreſſa neceſſaria eſt ad ſummariè procedẽdu.*
3 *Summariè procedi non poteſt. niſi in ſignatura ſpecialiter dicatur, ſummariè, &c. procedas.*
4 *Signatura ſufficit, ſi dicat ſummariè procedat, ut poſſit etiã procedi ſimpliciter & de plano.*
5 *Cancellatura facit uideri omnia alia conceſſa,*
6 *Commiſſio debet remitti ad Regentem, quando aliquid fuit per eum omiſſum.*
7 *Signatura per fiat in genere, non præfertur ſignaturæ per conceſſum in ſpecie.*

D E C I S I O XXVIII. aliàs 358.

a SI commiſsione † a impetrata petatur, quòd pro
1 cedatur in cauſa prophana ſimpliciter ſumma
riè,de plano,& ſine ſtrepitu & figura iudicii:&
licèt prædicta uerba non ſint cancellata, nec a-
liquid eorundem, ſi ſignatura tantum habeat , Audiat ta-
lis,& iuſtitiam faciat, Auditor uigore huiuſmodi cõmiſ-
ſionis non poteſt procedere ſummariè,&c.prout peteba-
tur. Quia hoc non uidetur commiſſum , imò neglectum:
quia ſi Papa uoluiſſet,id expreſsiſſet.de deci.c.ad audien-
2 tiam. Prætereà † requiritur ad ſummarium proceſſum,per
quem tolluntur aliqua ſubſtantialia iuris,quòd id expreſ-
ſe committatur,caſibus in iure expreſsis duntaxat exce-
ptis,in quibus lex dat poteſtatem& ordinem ſic proceden
di:ut in cle.diſpendioſam.de iudi. quòd enim requiratur
expreſsio,& ſpecialis commiſsio ac mandatum Papale ad
procedendũ ſummariè,eſt text.clarus in cle. ſæpè. de uer.
ſig.in prin.ibi ,committimus,& procedi mandamus , &c.
ueruntamen ſi ſignatura haberet, Audiat talis , & proce-
dat ſummariè,&c.bene Auditor uigore huiuſmodi ſigna-
turæ poſſet procedere ſecundum formam cle. antedictæ:
quia tunc ſub illo uerbo, &c.bene uenirent omnia alia in
commiſsione non cancellata,uidelicèt de plano ſine ſtre-
pitu,& figura iudicii.quæ tamen ſunt diuerſa & unum ſi-
ne alio ſæpe ponitur, & committitur prout not. Io. And.
in d.cle.ſæpè.ſuper uerbo,figura.

A D D I T I O N E S.

a Cõmiſsione. Adde ſupra eo.dec.9. & in antiq.dec.1.& 10.
hoc eo.ti.& uide Iaſ.in l.2.col.2.C.de diuerſ. reſcrip.Fely.
in cap.cum noſtris.col.7.de reſcript.Aegid.dec. 276. hoc
titulo.

A.M.P. Aduertendum eſt quod dictio,&c. de qua in sũ
mario,in corpore dec.eſt extenſa, uidelicèt ſummariè de
plano ſine ſtrepitu & figura iudicii:attento enim dec.non
bene ſummatur,cum aliud non intendat deciſi. niſi quòd
3 † non ſufficit petere in commiſsione,quòd cauſa cognoſ-
catur sũmariè,niſi in ſignatura commiſsionis dicatur ſum
mariè,&c.procedat:ſi enim peteretur,quòd sũmariè,ſim
pliciter,& de plano procederet,& ſignatura dicat, audiat
N.Auditor,& iuſtitiam faciat,dicit, quod tunc nõ poteſt
ſummariè procedere:quia ex quo deuiatur a regulis iuris
communis,requiritur ſpecialis mentio. Et quia de illis di-
ctum fuit ſupra dec.1.& 9.& habes deci. Aeg.276.338.et
394. de reſcript. Adde ſolùm deci.Caſſa.ultimam, hoc tit.
4 ubi dicitur,† Si in ſignatura dicatur, procedat ſummariè,
etiam ſine dictione,&c. Auditor poteſt procedere ſimpli-
citer,& de plano,ut ſupra.ad id tamen quod dicit deciſ.
5 iſta,quòd † ſi ſignatura dicat,audiat,& procedat ſumma-
riè,&c. & illa uerba ſimpliciter,& de plano non ſunt can-
cellata,tunc poteſt iudex de plano procedere. Adde quòd
quando aliqua uerba ſunt cancellata, alia quæ etiam de
ſtylo concedi non conſueuerunt,cenſentur cõceſſa: ut di-
cit dec.50.de reſcript.in anti.& dec.5. Biſig. eo. tit. & ha-
bes latè per Fel.in c.ſuper literis. num. 23. eo. tit. & per
Staphi.fol.143.& in alia impreſ.105.et per Gomeſium in
regula,de iure quæſi.q.1.nu.25.fol. 16. Aduerte tamẽ ad
6 unũ,quod dicit Caſ.deci.7.eo.ti.quòd † ſi petatur, quòd
ſummariè, et regẽs omiſerit ponere in ſignatura uerbum
ſummariè,ualet proceſſus ſummarius,et Auditores remit
tunt cõmiſsionem ad regentẽ reaptãdam , etiam in tertia
inſtantia:puto tamen quòd ſi ſignatura diceret, procedat,
ut petitur,cùm in corpore commiſsionis fuerit petitum,
quòd ſummariè procederetur,procedendum erit ſumma
riè. Et ad hanc materiam facit,quòd fuit reſolutum in cau
7 ſa Tolletan.de Xetaffe,uidelicèt,quòd † ſignatura per fiat
in genere, non præfertur ſignaturæ per conceſſum in ſpe-
cie,ad certum corpus,non obſtante regula. Quid autem
operetur clauſula, omni iuris ſolennitate remiſſa , uel iu-
ris ſolennitate omiſſa, examinat Fely. latè in c. dilecti. de
iudic.de quo uide ſuprà dec.2. Anto.Maria Papaz.

E P I T O M E.

Simplex clericus in uim clauſulæ ceterum poteſt paupe-
ri clerico de beneficio per eum acceptato prouidere quia
executores gratiarum apoſtolicarum poſſunt nudum ſuum
miniſterium committere clericis & notariis prout ſtylus cu
riæ ſeruat, & non tenentur ſeruare.c.ſtatutum . de reſcript.
lib.6.niſi aſſumerent partes iudicis, quia tunc tenentur. Vel
ſic, Executores literarum apoſtolicarum poſſunt ſubdelega-
re nudum miniſterium perſonis non in dignitate conſtitu-
tis,de ſtylo Palatii, niſi aſſumerent partes iudiciales.h.d.

S V M M A R I A.

1 *Executores iuxta formam c.prudentiam de offi. del. quod nudũ miniſterium, ſubdelegare etiam clerico ualeant.*
2 *Subdelegatus à pluribus delegatis uice omnium fungitur.*

D E C I S I O XXIX. aliàs 369.

SI in communi † a forma pauperum dantur tres
executores cũ clauſula, quòd ſi nõ omnes, &c.
1 iuxta formam c.prudentiam.de offi dele. ſi duo
2 ex eis,tertio legitimo impedimẽto ſe excuſãte,
gratiam

gratiam huiuſmodi purificauerint, quò ad alia exequenda & facienda commiſerint, ut eſt mons uices ſuas in genere Abbatibus, Præpoſitis, Archidiaconis & notariis publicis & cuilibet eorum. Si unus ſimplex clericus ex prædictis ſubdelegatis procedens ad ulteriora prouideat impetranti de beneficio per eum debitè acceptato, ac inſtituat & in corporalem poſſeſsionem inducat: dubitatur utrum ualuerit huiuſmodi prouiſio, inſtitutio, & inductio. Cauſa dubitandi fuit duplex. Prima, quia uidebatur quòd huiuſmodi ſubdelegatio non ualeret: quia ſimplici clerico & non in dignitate conſtituto facta fuerat cõtra c. ſtatutum. de reſcrip. lib. 6. Secundò quia facta fuit per unum & non per duos, & ſic contra formam mandati, quæ diligẽter eſt obſeruanda, aliàs non ualet quod agitur. de reſcript. c. cũ dilecta. ff. manda. diligenter de præben. c. cui de non lib. 6. His non obſtan. fuit concluſum, & determinatum per omnes dominos contrarium & reſponſum ad c. ſtatutum. illud non habere locum in executor. meris gratiarum & ſententiarum: prout ibi not. Io. Mo. & Archi. & licèt de ſtylo cancellariæ ſit, quòd non dentur executores etiam in gratiis uel ſententiis niſi ſint in dignitate conſtituti: tamen ille ſtylus non ſeruandus
b eſt, nec receptus in ſubdelegatis,[b] quibus non committitur niſi nudum miniſterium, puta prouiſio & inductio in corporalem poſſeſsionem, quæ ſine quacunque cauſæ cognitione fieri poſſunt, & ideo ſimplicibus clericis committuntur: quemadmodum dicitur de examinatione teſtium in c. cùm Bertoldus. de re iudi. & per Pau. in cle. iudices. de of. dele. Hanc concluſioné uidetur tenere Guil. de Mon. laudu. in extrauagan. ſedes apoſtolica. Ioah. xxii. faciunt not. per Ioan. Andr. in c. ſuper quæſtionũ. in prin. ſuper gl. ſi ergo. de of. dele. in nouel. & in Specul. eo. tit. §. 1. uerſi. ſed nunquid. Secunda etiam ratio in contrarium non obſtat, quia licèt forma mandati hoc habeat, quòd unus ſine altero procedere nõ poſsit, ut in c. prudentiam. & in c. cauſam matrimonii. de offi. dele. tamen quia datur eis poteſtas ſubdelegandi à lege, ut in c. paſtoralis. & in c. ſanè. eod. titu. etiam quando ſcribitur in forma paupe-
1 rum, ut in d. Clem. iudices. ſi duo † uel tres committunt uices ſuas uni, ille fungitur uice duorum ſiue omnium: de quo ſunt tex. clari in c. quamuis. de offi. deleg. & c. penul. de elec. libr. 6. & ideò quicquid ille unus facit, omnes facere cenſentur.

ADDITIONES.

a Communi. Adde deciſ. 31. hoc titu. in anti. & Aegid. Bellemer. deciſ. 171. de offi. delegat.

b Subdelegatis. Adde quòd ſubdelegati executorum habent nudum miniſterium. Et nunquid facta ſubdelegatio in genere ualeat, Lap. allega. 127. Aegid. Bellemer. dec. 110. de offi. delegat. Geminia. conſ. 75.

c Inductio. Adde. deciſ. 14. incip. ſi epiſcopus infrà de offi. delegat.

A. M. P. Vltima pars iſtius ſummarii magis congruit
1 literæ. Cum hac † deci. concordat de uerbo ad uerbum deciſ. 31. de reſcrip. in anti. Et ad idem tendunt deciſ. 32. ibidem, & prima de offi. deleg. & 56. de conceſſ. præben. in eiſdem. & deciſ. 7. Biſig. de reſcr. Ed ad hãc materiam uide latè deciſ. 17. 18. & 19. infrà de conceſſ. præben. cum his quæ ibi notaui: faciunt not. per Fel. in c. fina. de præſumpt. & in c. de cætero. de re iudi. & c. eam te. & c. quoniam. de reſcrip. & not. per Staph. in octaua forma mandati fo. 41. & 42. & in alia impreſ. 37. & Sar. in ſuo tracta. expec. in octaua forma mandati. Ant. Mar. Papaz.

EPITOME.

Executores dati cum clauſula, uocatis uocandis. ſeruare debent c. ſtatutum. ſupra alleg. tam quò ad perſonas quàm quò ad loca: quia ipſi non ſunt meri executores, ſed ueri iudices.

SVMMARIVM.

1 *C. ſtatutum de reſcrip. libr. 6. an ſibi locum uendicet in gratiarum executoribus datis cum clauſ. uocatis uocandis.*

DECISIO XXX. aliàs 370.

a
1
b
Ex hoc[a] & propter primum dictum inſurrexit aliud dubium, † utrùm prædicta cõſtitutio c. ſtatutum de reſcrip. libr. 6. habeat locum in executoribus gratiarum datis[b] cum clauſula uocatis uocandis &c. Et ſine argumentis fuit dictum, quòd ſic, tam quò ad perſonas, quã quò ad loca, dietas, ciuitates, & diœceſes: intantum quòd ſi prædicti executores procedant extra locum eis deputatum, uel partem trahãt ultra unam dietam, nil ualet quod agitur, niſi de expreſſo conſenſu partium id faciant, ut ibidem in. §. in nullo quoque. dicitur & hoc propter decretum ibidem in fine appoſitum. Et ratio eſt: quia prædicti executores non sũt meri, ſed ueri iudices: & cum cauſæ cognitione, ac uocata parte, & ordine iudiciario ſeruato debent procedere:
c ut in cap. exhibita. de iudi.[c] & ideò quia debent trahere, & citare, id non poſſunt extra locum eis deputatum facere, niſi ſecundum formam dicti. §. in nullo. & hoc tenet expreſsè Guil. de mon. laud. in clem. 1. de reſcript.

ADDITIONES.

a Ex hoc. Fuit dubitatum in Rot. utrùm compulſor aſſumptus uigore compulſus debeat eſſe qualificatus, iuxta d. c. ſtatutum. cùm ipſe citat teſtes, defert iuramenta ſuper rei cognitione, compellit, excommunicat, & facit actus iuridicos, iuxta gl. in cle. prima de offi. dele. fuit tamé obtentum quòd non, ex quo forma compulſus habet contrarium, cùm dirigatur ſimplicibus clericis. Pro contrario facit deciſ. 4. de fi. inſtru. man. & facit in ſimili quod habetur in c. pro illorum. de præb.

b Datis. Adde deciſ. 32. infrà eo. tit. in antiq. & deciſ. 1. de offi. dele. in anti. & dec. 55. de conceſ. præb. in anti.

c De iudic. Adde ibi per Felyn.

A. M. P. Iſta dec. eſt. §. ad dec. 13. infrà de iudi. ut eſt uidere in deciſionibus per numerum. De hac materia habes latè infrà in titulo de offi. deleg. & de conceſſ. præb. ubi multa accumulaui, & facit in terminis deciſ. 32. hoc titulo in anti. Et uide omninò Aegid. dec. 126. de reſcrip. ubi optimè declarat hanc materiam diſtinguendo, & inter alia dicit, quòd ſi agatur contra intereſſe putantes, tũc non eſt ſeruandum d. c. ſtatutum. quò ad dietas, de qua dietarum materia uide per Felyn. latè in c. nonnulli. de reſcript. Et de iſto executore dato cũ clauſula, uocatis, &c. uide per eundem Fely. in c. exhibita. de iudi. & in c. fin. de præſumpt. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Executor ad taxationem fructuum in uim diffinitiuæ ſententiæ deputari non poteſt ille, qui non eſt in dignitate conſtitutus. Vel ſic, Subexecutor ſententiæ non in dignitate conſtitutus fructus, in quibus quis condemnatus fuit, taxare non poteſt. h. d.

SVMMARIA.

1 *Fructus in quibus uictus fuit condemnatus in cauſa beneficiali, an in uim ſententiæ diffinitiuæ poſsint taxari per non conſtitutum in dignitate.*

2 *Taxatio fructuum reſtituẽdorum dicitur quoddam acceſſorium ad ſententiæ executionem.*

3 *Fructus etiam à ſolo ſeparati comprehenduntur ſub mandato executiuo.*

DECISIO XXXI. aliàs 403.

1 QVIr dubitatum utrùm † ſubexecutor ſenten-
tiæ diffinitiuæ, non in dignitate conſtitutus
poſſet taxare fructus, in quibus nictus fuit cō
demnatus. Et uidebatur aliquibus quòd ſic,
maxime ſi in hoc partes expreſsè conſentirent: cùm iſte
ſit unicus, & certus articulus, qui poteſt de expreſſo con
ſenſu partium per iudicem, ſiue executorem etiam extra
locū, in quo deputatus eſt, expediri: ut in §. in nullo quo-
que. in cap. ſtatutum. de reſcript. libro ſexto. quod cap. e-
tiam non habet locum de iure in executoribus ſententia
rum, & gratiarum, ſecundum Ioan. Mo. Arch. & Io. And.
ibidem. Hoc uerum in meris executoribus datis ad pro-
uidendum, uel exequendum: ſecus uerò in mixtis, & aſſu
mentibus ſibi iuriſdictionem, & cum cauſæ cognitione
procedentibus. tales enim debent eſſe in dignitate conſti
a tuti, uel canonici [a] eccleſiarum cathedralium, ſecundum
Doctores antedictos. Cū igitur prædicta taxatio fructu-
um requirat uocationem partium, & cauſæ cognitionē,
dixerunt omnes Domini, paucis exceptis, non poſſe expe
diri huiuſmodi actum requirentem cauſæ cognitionem,
niſi per executores, ſiue ſubexecutores in dignitate con-
ſtitutos, etiam ſi partes ambæ in hoc uellent conſentire:
quia d. §. in nullo quoque. ſuperiùs allegatus, non habet
locum quo ad perſonas, ſed benè quò ad loca. Mihi tamē
ſub dubio uidebatur, quòd licèt in prædicta taxatione re
quiratur partis uocatio, illa duntaxat fit ad inſtructionē,
& informationem ſummariam habendam de illis. & ad
interloquendum ſuper ipſis: quæ etiam poſſet fieri in par
tis abſentia: ut legitur, & not. per Innoc. in ca. auditis. de
proc. faciunt etiam ea, quæ leg. & not. in cle. iudices. de of
2 fi. dele. tum etiam, quia huiuſmodi taxatio † eſt quoddam
acceſſorium ad executionem ſententiæ, quòd poteſt ex-
pediri ſicut principale. ar. de reg. iur. acceſſorium. lib. 6. &
hoc tenet expreſsè Gui. de mon. lau. in extrauagan. ſedes
apoſtolica. Contra hanc opi. meam fuerunt alleg. quædā
not. Inno. in c. de cætero. de ſen. & re iudi. quod licèt me-
rus executor, puta ſententiæ, poſſet aliquas probationes
recipere ad ſui inſtructionem, ſuper aliquibus appoſitis,
uel propoſitis coram eo: tamen nunquam de hoc poſſet
iudicare, ſiue diffinire, ſed debet, & tenetur ſuperſedere,
& totum negotium ſufficienter inſtructum ad ſuperiorē
remittere: quia prædictus executor, ut ponebatur in fa-
cto, nedum probationes ſuper ualore fructuum recepe-
rat: ſed etiam illum articulum diffinivit, fructus taxādo,
& partem ad ſoluendum per cenſuram eccleſiaſticam cō
pellendo. Hoc per Dominum Auditorem huiuſmodi cau
ſæ totum factum fuit annullatum, & de nouo per eundē
Auditorem fructus taxati. In quam ſentētiam ego poſteà
motus ex dicto Inno. ſuperiùs allegato, conſenſi: licèt Ho
ſtien. ibidem. teneat contrarium. Pro cuius opinione fa-
ciunt plura iura, quàm pro opinione Innoc. uidelicèt, de
reſcript. c. ſi quando. c. cùm adeò. c. ad aures. c. conſtitutus
c. poſtulaſti. c. ad audientiam. & c. ſi proponente. de offic.
deleg. c. ex parte. & c. ſuper eo de appellat. cap. dilecto. et
ibi Io. And. in nouella.

ADDITIONES.

a Canonici. Adde Dominic. in cap. dudum. de reſcrip. lib. 6.
et Felyn. in cap. paſtoralis. de offic. delegat. in 3. col. uerſi.
utrùm uerò abbatia.

A. M. P. Poſſet addi ad hoc ſummarium, quòd licèt exe
cutor merus ſententiæ poſſit aliquas probationes admit
tere ad ſui inſtructionem: tamen debet negotium remit-
tere ad ſuperiorem. et in iſtis executoribus non requiri-
tur dignitas. Et faciunt ad hanc deciſi. not. per Staphi. dū
tractat de literis iuſtitiæ fol. 175. uerſ. latis tribus ſenten-
tiis. ubi etiam allegat deciſi. 14. infrà de re iudi. ubi quan
do committitur taxatio fructuum, Auditor tamen poteſt
taxare fructus etiam poſt tres ſententias perceptos, cum
diſtinctione tamen, de qua ibi. pro quo facit illud quod
3 fuit deciſum in cauſa Placētina caſtri Sarmatis, quòd † fru
ctus etiam à ſolo ſeparati, qui tamen pendebant, quando
fuit decretum mandatum, comprehendebantur ſub mā
dato executiuo: quia ſunt pars fundi, per tex. in l. fructus.
ff. de rei uendi. quòd tibi ſeruiet ſæpè, præſertim in mate
ria ſequeſtrationis. Et ad materiam præſentis dec. facit al-
leg. Lapi 2. ubi latè de executore ſententiæ, de qua mate-
ria habetur etiam latè per Fely. in cap. de cætero. de re iu-
di. et in c. paſtoralis. §. quia uerò. et in cap. cùm ordinem.
de reſcript. qui ad hoc allegat dec. 15. infrà de dolo et con
tu. ubi uidebis. A. M. P.

EPITOME.

Gratia nouæ prouiſionis, in qua eſt tacitus defectus, de
quo Papa ex diſpoſitione iuris, uel ex cancellariæ regulis
ſcientiam habere potuit, ſurreptitia non eſt. h. d. primò. Vel
ſic, Taciturnitas omnis gratiam apoſtolicam non uitiat:
ſed illa tantùm, quam ſi Papa ſciuiſſet, gratiam denegaſſet.
uel ſic, Surreptionis maius eſt uitium in exprimendo quam
in omittendo. h. d.

SVMMARIA.

1 *Gratia noue prouiſionis an taciturnitate uitietur.*
Taciturnitas illa impedit gratiam, quam ſi Papa ſciuiſſet, ipſam denegaſſet.
2 *Reſcriptum contra legem quo caſu ſit ualidum.*
3 *Papa nouam faciens conſtitutionem generali conſuetudini contrariam, cenſetur ipſam conſuetudinem uelle tollere.*
4 *Expreſſio non eſt in notorijs neceſſaria. 6.*
5 *Expreſſio falſa cuius uitiat reſcriptum, quàm taciturnitas.*
7 *Mentio an ſit facienda de reſeruatione generali: & quid de ſpeciali.*
8 *Mentio ſemper fieri debet de qualitate perſonæ, per cuius obitum uacat beneficium.*

DECISIO XXXII. aliàs 468.

EXTRA Rotam ſuppoſito iſto facto R. utrinſque
a iur. Doctor, habens gratiam [a] de canonicatu
ſub expectatione præbendæ, dignitatis, perſo-
natus, ſeu officii eccleſiæ Creten. canonicatū,
& præbendam, ac cantoriam dictæ eccleſiæ uacantem ui
gore dictæ gratiæ de facto acceptauit, cùm de iure non
poſſet: quia canonicatus, et præbenda, ac cantoria erant
ſpecialiter reſeruatæ: ut patet per ſeruationem, de qua
conſtat. & etiam quia Cantoria eſt dignitas maior poſt pō
tificalem, & poſt iſtam acceptationem factam, fecit expo-
ni Papæ formam gratiæ, et dictæ acceptationis non facta
mētione, quòd gratiā ſpecialiter haberet, uel nō haberet
de dignitate poſt pontificalem, et hoc expoſito obtinuit
tunc à Papa de canonicatu, et præbenda prædictis proui-
deri ſibi tanquam ſpecialiter reſeruatis, reſeruationē obti
nendo etiam expreſſione facta in literis, quòd dicta can-
toria dignitas eſt maior poſt pontificalem. Opponitur cō
tra literas antequam expediantur per Cancellariā, quòd
non expediantur, uel quòd expeditio prima executioni
non demandetur pro eo, quòd talis prouiſio nō ualet, cū
in literis expeditis prædictis excepta fuerit dignitas ma-
ior poſt pontificalē. et de hac exceptione in ſuppoſitione,
et in literis huiuſmodi prouiſionis non fit mentio, ut ex-
ceptio, ſed contraria poſitio. Quæritur an talis oppoſitio
ſufficiat ad impediēdū literas, uel executionē antedictas,
ſaltē quò ad cātoriā? Et ſic primò uidetur, quòd oppoſitio
talis ſit bona, & ſufficiens: quia quando alicui obſtant plu
ra impedimenta, licèt fiat ſibi gratia de ſublatione unius,

non propter hoc tollitur aliud:& ideò adhuc alio rema-
nente,totum adhuc remanet impedimentū.ff.de ſer.ur.
præd.l.ſi domus.de ſil.preſ.c.2.de auctoritate & uſu pal-
lii.c.ex tuarū.de priuil.c.paſtoralis. Modò dicta exceptio
nnn ualebat ex duplici cauſa. Primò,quia gratia nō ſe ex-
tēdebat ad dignitatem huiuſmodi maiorē. Secundò,quia
reſeruatæ erant,& non eſt ſublatum, niſi ſecundum impe
dimentum: ergo in uno impedimento adhuc remanet.
2 Tertiò, † quādo aliquid in gratia exprimitur, uel tacetur,
quo non expreſſo,uel tacito Papa gratiam denegare po-
tuiſſet: ergo eſt ſurreptitia,& nulla.de election.cap.dudū.
el 2.& capitulo ad audiētiam.de reſcriptis.cap. 2.de præ-
bendis.cap.dudum. lib.6.Modò hic uidetur expreſſum,
quòd uirtute dictæ gratiæ, & acceptationis ſibi dicta Cā-
totia deberetur: niſi reſeruatio obſtaret,quod eſt ſalſum:
quia ex alio capite acceptatio nō ualebat: puta,quia dicta
Cantoria ſub dictis literis non cadebat. Item tacuit,quòd
dignitas maior poſt pontificalem in dictis literis erat exce
pta, quod tacitum ſi expteſſum fuiſſet, mouiſſet Papam
ad nō concedendum: ergo,&c.Contrariū puto: quia aut
uitiaretur dicta gratia prouiſionis per falſi expreſsionem,
ant per ueri raciturnitatē,cùm de poteſtate collatorum,
& habilitate prouiſi, ac uacatione minimè dubitatur: ſed
neutrum eorum poteſt dici:ergo,&c. Dico primò, quòd
non fuit defectuoſa per falſi expreſsionem,uel ſuggeſtio-
nem,niſi dicèretur in hoc quòd ſuggeſta eſt acceptatio,
cùm pto eo ſolo fuiſſet uitioſa, quia beneficium reſerua-
tum. Sed breuiter dico,quòd hoc nullo modo uiderur
Papæ ſuggeſtum: quia non ſequitur,hoc impediuit,ergo
non illud,cùm plura poſſunt eſſe impedimenta, quorum
quodlibet per ſe ſufficiens eſſet,ut probant iura ſuperiùs
allegata. facit capitul.cùm pro cauſa.de ſententia excom-
munica.Secundò,quia nō fit ſurreptitia propter taciturni
tatē: quia ſi hoc diceretur, hoc eſſet propterea,quia taci
tum eſſet in gratia prouiſionis, quòd in gratia,uigore cu-
ius fuit facta acceptatio,fuerat facta exceptio maioris di-
gnitatis poſt pontificalem: ſed hoc non obſtat,quia nun-
quam uitiat gratiā huiuſmodi taciturnitas,quando in ca-
ſu ex narratione & ſorma prouiſionis debet uerisſimiliter
eſſe notum. ſic eſt in propoſito: igitur patet primum,quia
quādo facit actū,qui pōt certo obſtaculo impediri,ſi ſciat
obſtaculū illud,& eſt in eius poteſtate,illud tollere uide-
tur,eſto quòd nec de hoc aliquid dicat, nec de hoc ali-
quid dicatur ſibi,uidetur ipſe uelle tollere iſtud.ff.de ex-
cuſat.tutorum.l.idē Vlpianus.§.ſi.& ff. de re iudi.l.quidā
conſulebant.ibi,eſt de neceſsitate.ff.de hæredi.inſti.l.pe.
ad quid enim oportet aliquid dicere alicui,quod ipſe per
ſeipſum uerisimiliter ſcire debet,certè fruſtrà:ut ff.de ac.
empt.l.1.& l.ea quæ.ff.de ædilit.edict.§.ſi intelligatur.cū
ſi.ibidē alleg.pro quo faciunt not.Ia. Pe.Cy.C.ſi cōtra ius
a uel uti.pob.l.omnes.circa prin.uidelicèt,quòd licèt † re-
ſcriptū nō ualeat contra legem:tamen ſi facta eſt talis nar
ratio facti in reſcripto,quòd princeps cognoſcere potuit
reſcriptū eſſe contra legē,licèt de hoc in reſcripto nil di-
catur expreſsè,ſeu quòd non dicat,nō obſtante tali lege,
ualet reſcriptū. idem dic ſecundum not.Ioan.And.de re-
ſcrip.in nouel.c.1.priuilegiū ſcilicèt, ſine reſcriptum con
b ceſſum per principem [b] ualere, & ius commune tollere,
licèt de illo nō faciat mentionem: quia in ſcrinio pectoris
ſui cenſetur illud habere.l.omnium.C.de teſta.Item facit
quod not.Ioan.Andr.in gloſſ.de conſt.c.1.lib.6.quòd Pa-
3 pa faciens † nouā conſtitutionem, generali conſuetudini
contrariam,uidetur uelle tollere dictam conſuetudinem:
pro eo quòd præſumitur illam ſcire,etiā ſi de ea mentio-
nem non faciat.facit ad hoc,quod notatur de exceſ. præla
to.c.1.lib.6.Item facit quod not.Fred.de Senis in tracta-
tu ſuo de retū permut.concluſione 6.ubi dicit,quòd im-
petrario beneficii ex cauſa permutationis obtenta,nō ua
let, ſi beneficium eſt reſeruatum, & de reſeruatione non
eſt mentio facta, niſi ſit generalis,& pluribus nota: quia
tunc præſumeretur, quòd Papa illam ſciuiſſet, & tunc
expreſsio neceſſaria non fuiſſet in notis per prius. Dictæ
rationes ſatis uidētur eſſe claræ: uidelicèt, quòd ex for-
ma narrationis Papa debuit ſcire uerisimiliter, quòd in
gratia prima excipiebatur dignitas electiua: quia iſtud
eſt notum ex papali conſtitutione, plus quàm notoria,
quòd in omnibus huiuſmodi literis ponitur dicta clauſu-
4 la exceptiua: in notorio † uerò admonitio, uel expreſ-
ſio neceſſaria non eſt. hinc eſt, quòd licèt emptor debeat
emptionem uenditori denunciare: tamen ubi eſſet noto
rium, non eſſet opus denunciare: ut de ac.empt.l.empto.
in rubr. Item alia ratione ſecundò deducta: quia aut dicis
Papam fuiſſe deceptum in hoc, pro eo quòd credidit,
quòd forma ſibi expreſſa hoc importaret,quòd ſub ea ta-
lis dignitas comprehendeteretur: aut pro eo,quòd ipſe pu-
tauit, quòd in prima gratia ſuerit facta mentio expreſſa,
quòd dignitas maior huiuſmodi comprehenderetur ſub
ipſa, quia non uiderur, quòd ex alia opinione potuiſſet:
Sed neutrum dici poteſt. Non primum: hoc enim eſſet
ponere in principe errorem iuris, quod eſſet abſurdum:
ut in c.1.de conſti.lib.6. Certum enim eſt de iure moder-
no, ſecundum conſtitutionem Domini noſtri, quòd ſub
generali gratia non comprehenditur dignitas maior poſt
pontificalem, etiam ſi non poneretur clauſula exceptiua:
ut habent ordinationes Io.22. per omnes ſummos pon-
tifices confirmatæ. Nec ſecundum: quia non eſt uerisi-
mile Papam diuinare: ut l.ſi putator.ff.ad leg. Aquil.Se-
cundò uidetur uerisimiliter, quod Papa debuit idem iu-
dicium facere de eo, quod ſibi non appateat, & de eo,
quod non erat: ut l.3.& l.utilia Polla.ff.de contrahend.
emptio.quia uerisimile eſt, quòd Papa debuit præſume-
re, quòd non ſuit poſita clauſula in primis literis,per quā
in eis huiuſmodi literis comprehendi ualeret: tum quia
hoc non eſt conſuetum, imò prohibitum fieri, nec credo
factum adhuc fuiſſe de tempore Papæ moderni: tū quia
ſi ita eſſet, uerisimile eſt, quòd dictus R.de hoc fecilſet
mentionem in ſecundis literis, ut eas faciliùs obtinere
potuiſſet: quia quilibet præſumitur uelle eſſe diligens in
c iure ſibi acquirendo: [c] ut de arbi.cap.1.cum ſimilib.ff.de
probat.l.cùm de indebito.in prin.& in ſi.& l.ſi poſitum.
eod.titu. Concludo ergo ex præmiſsis Papam in conceſ-
ſione nouæ prouiſionis non fuiſſe circunuentum: & per
conſequens dictam gratiam minimè reputari, ſeu uitia-
ri tanquàm ſurreptitiam. quod principaliter probatur ſic:
5 quia licèt falſæ † omnes expreſsiones, quæ potuerunt
mouere principem uerisimiliter ad faciliùs conceden-
dum, regulariter uitiant gratias: quia literæ habent ta-
citam conditionem, ſi preces ueritate nitantur, tamen
non omnia tacita, quorum expreſsio mouere potuiſſet
d ad denegandum gratiam, uitiant: ſed [d] ea ſolùm, de qui-
bus reperitur expreſſum, uel de quibus in iure eſt cautū,
quòd eis expreſsis eam gratiam nullatenus conceſsiſſet.
Hinc eſt,quòd licèt Papa ita libenter daret beneficium
magni ualoris ſicut parui, de huiuſmodi dignitate ualet
gratia, nec ex taciturnitate huiuſmodi uitiatur, licèt ſe-
cus ſi minoris ualoris expreſsiſſet: ut not.gloſſ.in Clemē.
1. præl.quæ uult, quòd conceſsio facta per Papam cri-
minoſo ualeat ipſo iure. quòd no.Innocent. de conceſſ.
præben.c.propoſuit. & c. cum noſtris. & probat.c.inter
dilectos. de exceſ. præla.& c. accedens.de accuſa.tamen
ſi fuiſſet crimen expreſſum, hoc ualde potuiſſet moue-
re ad denegandum: ut de æta. & qual. c.eam te. cum ſi-
milib. Modò ita eſt, quòd hic non poſſumus dictas lite-
ras arguere ex falſi ſuggeſtione: quia non reperitur ali-
quid falſi ſuggeſtum, quod Papa propter hoc, quòd in
præmiſsis literis non fuiſſet adiecta clauſula excepti-
ua, dictam nouam prouiſionem denegaſſet: imò ue-
riſimile eſt magis de contrario, attenta dignitate im-
petrantis: & quòd gratia iſta non fundatur ſuper ali-
quo iure ipſius, &c. Ad rationes ſactas in contrarium:
& de

& de prima notum eſt, quòd non eſt impedimentum col
lanonis, & inquãtùm tolleret impedimẽta, uidetur utrũ-
que tollere, unum expreſsè, & alind tacitè per prædicta.
Ad ſecundam rationem ſufficienter eſt reſponſum per pri
mam rationem huius partis.

ADDITIONES.

a Gratiam. Adde ad hanc deciſ. Felyn. in cap. in noſtra. 5. cor
rela. extrà de reſcrip. Aegid. deciſ. 668. hoc titul.
b Principem. Not. principem ex ſola uoluntate contra ius
poſitiuum poſſe diſpenſare. Innoc. in cap. cùm ad monaſte
rium. de ſtatu regular. Abb. in cap. cum literis. de in integ.
reſtitution.
c Acquirendo. Ad quòd conſequendum cuilibet licèt uigi-
lare. l. ſumma cum ratione. ff. de pecul.
d Sed ea. Adde Calder. conſ. 6. de præbend. Felyn. in cap. ſu
per literis. col. 2. & cap. poſtulaſti. col. 3. de reſcrip.

A.M.P. Habes aliam ſimilem quaſi de uerbo ad uerbũ
per Aegid. deciſ. 698. hoc tit. Cùm autem ſuprà deciſ. 7. &
21. dictum ſit de ſurreptionis materia, hic tantùm dicã ſu-
per difficultate, quæ habetur hic in 2. col. huius deciſ. nu.
1 3. in uerſic. Itẽ facit quod not. Fede. ubi dicit, quòd † im-
petratio beneficii ex cauſa permutationis obtenta, nõ ua
let, ſi beneficium erat reſeruatum, ſi non fuit facta men-
tio de ipſa reſeruatione: niſi reſeruatio ſit generalis, & plu
ribus nota, & ſic præſupponit etiam de generali reſerua-
tione non eſſe fiendam mentionem, quando eſt nota. Et
uidetur inferre, quòd ſecus ſit in ſpeciali reſeruatione ſi-
militer nota: & quòd minor ratio ſit in generali, quàm in
ſpeciali, quod uidetur contra deciſ. 21. infrà de præbend.
2 ubi licèt † de ſpeciali mentio non requiratur, de generali
tamen mentio ſemper eſt facienda: prout etiam de quali-
bet reſeruatione mentio fieri debet, aliàs collatio eſt nul-
la: ut in deciſ. 3. de præben. in antiq. Et quia Felyn. multùm
laborat ſuper hac contrarietate, in c. in noſtra. de reſcript.
correla. 5. qui contra ſolitum confusè loquitur: ſed in effe
ctu ſentit, quòd de ſpeciali nõ contenta in regulis, eſt fien
da mentio: de generali uerò ſemper debet fieri mẽtio, ni-
ſi ſit in corpore iuris, uel publicè nota. Et ratio eſt, quia exi
ſtentia in regulis præſumuntur nota: & de iis, quæ ſunt no
ta Papæ, mentio non requiritur. Dicit tamen ipſe, ibi in fi.
3 quòd † ſemper debet exprimi qualitas perſonæ, propter
quam uacat beneficium: puta an ſit capellanus, uel colle-
ctor &c. uel an beneficium uacet in curia: hoc enim ex-
preſſo ſatis Papa poteſt ſcire; an ſit reſeruatum. & uide eũ-
dem ibi correla. 6. & deciſ. Aegid. 425. & 718. de præben.
Ego autem crederem, quòd in hoc caſu nulla eſſet diffe-
rentia inter ſpecialem, & generalem, dummodo conſtare
poſsit quòd eſſet nota Papæ: prout ſentit hæc deciſio in di
cta 2. col. uerſic. ſecundo. quia non ſit ſurreptitia; facit dec.
24. de rerum permutat. in antiq. ubi ſi fiat permutatio co-
ram ordinario, tacito de aliis beneficiis, ualet: quia præ-
ſumitur habere notitiam de eis: ſecus ſi ſit corã Papa. Pro
quibus faciunt not. per Felyn. d. c. in noſtra. correla. 29. &
in c. ueniens. col. 2. de præſcript. Et ſatis conferunt ad hoc
deciſ. Caſſad. 1. 2. 5. & 7. de reſerua. ubi etiam habes, an re-
ſeruationes inductæ per regulas ſint generales: & uide
eundem in dec. 53. de præbend. & meliùs in dec. 12. ibidẽ.
Inueni tamen poſt congeſtionem de qua ſuprà, Aeneam
de Falco. in tract. reſeruat. ſuper 4. effectu reſeruat. fol. 24.
clariſsimè declarantem hanc difficultatem, uide eum qui
meliùs dicere non potuiſſet. Et quò ad ultimam partem
ſũmarii, quòd maior ſit defectus falſitatis expreſsæ, quàm
taciturnitas, facit id quod dixi ſuprà deciſ. 7. Anton. Ma-
ria Papaz.

EPITOME.

Canonicus præbendatus in ſecunda gratia tenetur facere
mentionem de canonicatu, ac præbenda huiuſmodi, ſi præ-
bendæ ſunt diſtinctæ, aliàs ſufficit, quòd faciat mentionem
de canonicatu: Et canonicus non debet eſſe ſine præben-
da ſed ſine canonia bene poteſt eſſe præbendatus.

SVMMARIA.

1 *Canonicus præbendatus aliud beneficium impetrans, facta
de canonicatu, non præbenda, mentione, an gratia ſur-
reptitia ſit.*
2 *Papam, ut cõcedat, aut deneget quæ mouere poſſunt, in gra
tiis exprimenda ſunt.*
3 *Mentio debet fieri de præbendis, quando ſunt diſtinctæ.*
4 *Præbendæ diſtinctæ quæ dicantur.*

DECISIO XXXIII. aliàs 449.

1 QVIDAM † habens canonicatum, & præbẽdã
in certa eccleſia, impetrat aliud beneficium ua
cãs, faciens mentionem de canonicatu, ſed nõ
de præbenda. dubitatur utrùm gratia ipſius eſ-
ſet ſurreptitia? Et uidebatur aliquibus, quòd non: quia ca
nonicatus trahit ad ſe præbendam, ſed non econtrà: quia
canonicatus non poteſt, nec debet eſſe ſine præbenda, ſal
tem diu. 1. q. 3. ſi quis obiecerit. de præben. c. relatum. Sed
præbendarius poteſt eſſe non canonicus: ut in c. ſuper ſpe
cula. de magiſ. & legitur & not. de conſti. cùm M. Præte-
reà præbenda naſcitur ex canonica, tam quàm filia à ma-
tre. 12. q. 1. c. de quibus. d. c. relatum. & c. dilectus. eo. tit. Di
citur autem à pretio, quod quis recipit pro labore ſuo, nõ
à præbeo, præbes, iuxta illud, non à præbendo rectè præ-
benda uocatur, ſed magis à precio, cuius amore datur:
prout not. Guil. de mon. lau. in cle. ſi iuxta. de præben. Vi-
debatur aliis Dominis, & maiori parti contrarium: quia
iura canonicalia, & iura præbendalia ſunt diſtincta, & in
diſtinctis bonis cõſiſtunt: prout legitur & not. in d. c. cùm
M. per Inno. & Hoſt. & ideò iura prohibent à nullo, præ-
terquàm Papa poſſe dari ius ad uacaturas præbendas: ut
in cap. propoſuit. de conceſſ. præben. ergo &c. Præterea ſi
de iure, quod habeo ad rem, puta de expectantia ad præ-
bendam, debeo, & teneor facere mẽtionem: ut in c. in nõ-
ſtra. de reſcript. multò fortius de iure in re: puta præbẽda
actualiter obtenta quantumcunque modica. eod. titu. c. ſi
proponente. de præbend. ſi motu proprio. lib. 6. Plus enim
mouiſſet Papam ad non credendum prædicto impetrãti,
ſi expreſsiſſet ſe canonicum præbendatum, quàm ſolùm
canonicum: quia præbenda habet plus commodi, & tem-
poralitatis, quàm canonia: ut in iuribus & deciſ. ſuperiùs
2 alleg. Cùm † igitur omnia, quæ poſſunt Papam mouere
ad denegandum, uel concedendum ſint in gratiis expri-
menda: ut in c. cùm adeò. c. ad aures. c. cõſtitutis ad audiẽ
tiam. & c. ſi proponẽte. & d. c. ſi motu proprio. & uide not.
ibi per Ar. & Ioan. And. in nouel. ergo uidebatur maiori
parti prædictam gratiam fore ſurreptitiam. Hoc uerum
ſecundum me, de canonicatibus, & præbendis diſtinctis:
ſecus de indiſtinctis, præſertim conſecutiuis, quas quis cõ
ſequitur: eo ipſo quòd canonicatum adipiſcatur: ut in c.
fin. de conceſſ. præben. lib. 6. Idem de portionibus præbẽ-
dalibus, etiam ubi eſſet certus numerus canonicorũ, ſed
non præbendarum: de quibus per Innoc. in c. dilectus. &
c. dilecto. de præben. in quibus caſibus præbendæ cenſen-
tur annexæ canonicatibus: & ſunt de iuribus & pertinen
tiis ipſius, de quibus non tenetur quis facere mẽtionem.
argu. c. translato. de conſtit. de præbend. exſtirpandæ. & c.
ſuper eod. lib. 6. Fuit ergo concluſum, & conſultum Do-
mino Auditori, quòd informaret ſe de diſtinctione, uel in
diſtinctione canonicatuum, & præbendarum dictæ eccle-
ſiæ, in qua dictus impetrans aſſeruit canonicatũ obtinere.

ADDITIO.

Cùm iſta dec. concordat dec. 2. Biſig. in tit. de præbend.

& dec.72.de reſcript. in antiq. ſed iſtud ſummarium non
eſt ſuper difficultate reſoluta per dec.quæ aliud non intẽ
3 dit,niſi decidere,antgraria ſecũda in qua fit mẽtio, quòd
quis erat canonicus, ſit ſubreptitia, ex quo nihil fuit di-
ctum,quòd obtinebat præbendam. Et diſtinguit,quòd
aut præbendæ ſunt diſtinctæ,& debet fieri mentio de ca-
nonicatu, & præbenda: ſi uerò non ſunt diſtinctæ, tunc
ſufficit fieri mentionem de canonicatu, quia præbenda
4 tunc in conſequentiam uenit.† Quando autem præben-
dæ dicantur diſtinctæ,habes ſatis clarè, per Fel. in c.cùm
M.de conſti.nu.28.Et de hac materia per eundem in c.po
ſtulaſti.nu.29.& 33.cum pluribus ſequentibus.de reſcri.
& in terminis huius deci. ſatis clarè loquitur in c. cùm
adeò.de reſcript. & uide etiam aliquid per eundem in c.
eam te.& in cap. in noſtra. correl.3. eod.titul.& aliquid
habes in deci.Caſſad.17.de præbend.Et de materia cano
nicatus,uide infrà de præbend.ſuper deciſ.25.& per Sta-
phi.fol.45.&106.& in alia impreſſ.41.& 81.A.M.P.

EPITOMA.

Si committatur cauſa, & cauſæ, cum poteſtate citandi,po
teſt impetrans uigore dictæ commiſſionis proſequi appella
tionem aduerſarii. Vel ſic.Appellans ſi faciat committi cau
ſam, & cauſas,quam & quas mouet, ſeu mouere intendit
contra appellantem ſuper certo beneficio cum poteſtate ci
tandi in curia, et extra, et ad partes, docto de appellatione
poteſt per audientiam procedere contra ipſum.h.d.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio cauſæ,quam habet quis contra B. capit cauſam appellationis interpoſita in partibus per B.*

2 *Proceſſus contra actorem,qui impetrauit ſolùm commiſſionem, non tenet, niſi citetur in partibus.*

3 *Impetrans commiſſionem pro alio ſine mandato,condemnatur in expenſis,& intereſſe.*

4 *Pœna conuentionalis exigitur in materia euictionis.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 493.

SI cõmittatur cauſa, & cauſæ, quam, uel quas
mouere intendit A.contra B.ſuper certo bene
ficio,cum poteſtate citandi in curia, extra, et
ad partes: ſi pars impetrans huiuſmodi com-
miſſionem,non recipiat citationem ad partes: ſed produ
cat appellationem interpoſitam per partem aduerſam in
partibus, et uigore illius petat procedi, licèt in prædicta
commiſſione non dicatur cauſa appellationis: nihilomi- 2
nùs tamen Auditor uigore dictæ appellationis poteſt pro
cedere. Ratio, quia non eſt dubium quòd cauſa appella-
tionis eſt cauſa propter quam totum negotium principa 3
le ad curiam extitit deuolutum, ſi debita forma ſit ſerua-
ta.c.1.de elect.lib.6.iuncta Clem.cauſam.eod.tit.Tum e-
tiam quia per huiuſmodi appellationem apparet de cau-
ſa,quam prædictus A. contra B. et ſuper quo mouet, ſeu
mouere intendit: tum etiam, quia ſi uerbum appellatio-
nis expreſſiſſet in commiſſione,etiam citiùs obtinuiſſet
ſic quòd non eſt tale tacitum, quod Papam mouiſſet ad
denegandum,igitur iſta taciturnitas non obeſt.de reſcri.
c. ſuper literis. tum etiam quia ſuperflua, et abundans 4
cautela non nocet: ergo,quia ex abundanti.quia fortè di
ctam appellationem tempore commiſſionis non habuit,
uel ſi habuit,utrum deuoluebat,dubitauit:ergo commiſ
ſionem cum poteſtate citandi impetrauit, quæ quidem
citatio,ſcilicet hominis,citationem iuris,uidelicet appel
lationem non excludit: operantia enim augmentum di-
minutionem operari non debent. de priuileg. c. in iis.de
præben.c.cui de non.lib.6.etc.

ADDITIO.

Iſtud ſummarium non concludit,et in effectu dec.hoc
5 dicit,quòd† ſi A.committat cauſam,quam habet,ſeu ha-
bete intẽdit,ſuper tali re,abſque eo quòd citet B.eius ad
uerſarium,qui in partibus appellauerat:uirtute talis com
miſſionis,poteſt repetita appellatione pro parte B. inter-
poſita in cauſa procedere:licèt in cõmiſſione nihil dictũ
fuerit de huiuſmodi appellatione. Ratio eſt: quia uerbũ,
cauſam,poteſt optimè cõprehendere cauſam appellatio
nis. Et cum iſta dec.concordat alia infrà de officio deleg.
11.& infrà de appella.60.61.ubi habetur,quòd ualet ap
pellatio iterpoſita per falſum procuratorẽ, & quod appel
latus poteſt uti cõmiſſione nomine appellantis, etiã ſine
mandato impetrata,nec per ipſum ratificata, & procede-
re in cauſa,ut ibi uidebis,& facit dec.6.infrà de appel. &
dec.1.infrà de elect.ubi habetur,quòd appellatus poteſt
procedere contra appellantẽ uirtute appellationis per ip-
ſum interpoſitæ, & etiã ſibi nõ intimatæ, & ibi uide quæ
notaui.Contra dec. prædictã tamen uidentur facere duæ
dec. Aegid.uidelicèt 456.& 462.de iudiciis, ubi dicitur,
quòd ſi P.contra Io.commiſſionẽ, & citationẽ obtinuit,
& illa nõ executa Io. uelit procedere,opus eſt,quòd ipſe
obtineat nouã citationẽ,in uim illius primæ cõmiſſionis,
uel ſecundũ dictã dec.25.tã in uim illius primæ,quàm al
terius cõmiſſionis,quã tenetur facere Io.pro abſolutoria
obtinẽda.Ecce ergo quòd non poteſt procedi, niſi citato
P.Pro ſolutione tamen huius contrarii dicendũ arbitror,
quòd licèt iſtæ dec.uideantur contrariæ,tamen omnes tẽ
dunt ad unũ finẽ.Et ſi rectè percipiatur ſenſus huius dec.
noſtræ,& aliarũ deciſ.de quibus ſuprà,non dicunt, quòd
uirtute talis commiſſionis poſſit procedi,ſed uirtute ap-
pellationis,quæ deuoluerat negotiũ ad curiã, & habue-
rat uim citationis.In caſu autem Aegi. pars non erat cita-
ta,nec cauſa deuoluta,ideò non eſt mirum,ſi non poterat
procedi in cauſa,niſi citato P. contra quem puto procedi
potuiſſe,etiã ſine noua commiſſione:cùm commiſſiones
in Rota ſint diſtributiones,& excitent tantùm iuriſdictio
nẽ,ut dicit d.dec.61.& ſunt cõmunes utrique parti: ut di
citur in hac dec.& dicam latiùs ſuper dec. 6.de app.& ad
hoc facit dec.27.infrà de dolo & cont.ubi dicitur expreſ-
ſè, quòd actor impetrauerat commiſſionẽ, & receſſerat
de curia,& Domini noluerunt,quòd reus ueniens poſſet
procedere contra actorem eo non citato:prout etiam idẽ
dicit dec.7.de uerbo.ſigni. in antiq. cum diſtinctione ta-
men,de qua ibi. Ideò cogita, & uideas quæ ſcripſi ſuper
d.dec.6.& aliis,infrà de appel.& d.dec.17. Rota enim ap
probauit d.deciſ. 17. in una Leodien.& in una Valentin
coram Domino Puteo 24.Ianuarii,1543.ut reperio anno
tatum per bonæ memoriæ Tho.de Thanis.Nos enim ho-
2 die ſeruamus,quòd† ſi reperitur præſentata commiſſio cõ
tra me,ad inſtantiam principalis,uel legitimi procurato-
ris,procedimus ipſo citato,uel eo abſente per Audientiã
3 contradictarum:† ſi uerò impetrata ſit per aſſertum procu
ratorem,obtinemus commiſſionem,in qua mãdatur Au
ditori,ut præfixo termino tali aſſerto procuratori ad do-
cendum de mandato,condemnet eum in expenſis, ac dã
nis,& intereſſe:ac declaret beneficium propter talem cõ
miſſionem non eſſe litigioſum,& etiam quòd talis aſſer-
tus procurator promiſerit de rato ſub pœna ducentorum
ducatorum:Domini nolunt,quòd talis pœna exigatur in
hoc mundo,cùm ſemper habeant æquitatem præ oculis
4 omni rigore prætermiſſo.†Conſueuit tamen Rota condẽ
nare in pœnis conuentionalibus in materia euictionis,ut
in una Bononien.bonorum de Plateſiis,in qua eram pro
curator coram bonæ memoriæ Paulo de Capizuchis, o-
lim Rotæ Decano,& poſteà Epiſco. Neocaſtren. patruo.
a.r.d.Io.Antonii,nuper etiam in eodem ſacro Auditorio
recepti,ob huius bonã indolem,non minùs de eo,quàm
de patruo ſperandum eſt.A.M.P.

EPITOME.

Noua prouiſio per actorem contra reum poſſeſſorem
poſt litem introductam, impetrata, debet per Auditorem
abſenti poſſeſſori intimari.h.d. uel ſic: Lite ſuper beneficio
penden-

pendente ſi actor Impetraret nonum ius, puta, gratiã ſi neu tri, id per Auditorem reo abſenti intimari debet. h.d.

SVMMARIA.

1 *Gratia non impetrata lite pendente poſſeſſori eſt intimanda.*
2 *Auxilio nouo indigent: quæ de nouo emergunt.*
3 *Citatus legitimè debet comparere, uel procuratorem mittere ad omnia, quæ occurrere poſſent in cauſa.*

DECISIO XXXV. aliàs 310.

1 LICET in cauſis † beneficialibus in curia per appellationem, uel aliàs, legitimè poſſet procedi per audientiam, & pronuntiari contra abſentem præſertim poſſeſſoré pro actore uigore iuris ſibi ante huiuſmodi litem, uel ſaltem tempore commiſſionis obtentæ competentis: tamen ſi actor poſt litem introductam, puta in medio cauſæ impetret nouã gratiam, ſiue nouum ius, puta ſi neutri ius competat in beneficio de quo litigatur, quòd ei prouideatur: uoluerunt & dixerunt maior pars Dominorum, quòd huiuſmodi gratia noua poſſeſſori eſt intimanda, antequàm ſententia contra eum proferatur: tum quia ſi dicta gratia impetrata non eſſet, abſens pro ſe ſentẽtiam reportaſſet, per regulam, actore non probante &c. Et quia fortè tempore introductionis huiuſmodi cauſæ bene ſciuit nullũ ius aduerſario ſuo competere, idcirco nõ curauit uenire, uel mittere. Sed quia ex nouo iure per eũ impetrato ipſum uult uincere, quod ueriſimiliter potuit ignorare, idcirco eſt uocandus ad dicendum contra prædictam gratiam, quam fortè de ſurreptione uult impugnare, uel ſaltem intimatio ſibi facienda, ut ueniat, uel mittat, ſi uelit. Ea
2 † enim quæ de nouo emergunt, nouo indigent auxilio. l. de ætate. §. ex cauſa. ff. de interrogat. actio. c. cæterùm. extrà de iurament. calum. & ca. paſtoralis. & ibi de hoc in 4. gloſ. de exceptio. facit. c. & circa. & c. ſtatuimus. de elect. lib. 6. Mihi & aliquibus Dominis uidebatur huiuſmodi intimationem fieri non debere de iuris rigore, licèt de benignitate apoſtolica utile foret, & cõcedi poſſet. Ra
3 tio Dominorum meorum & mea fuit. Nam † ex quo citatus fuerat poſſeſſor legitimè, debet comparere, uel mittere procuratorem ſufficientem ad omnia quæ occurrere poſſent, uel impetrari in cauſa contra eum, quæ nedum eſt ſuper negotio principali commiſſo, ſed etiam ſuper omnibus dependentibus & connexis. Et ideò ſiue dicamus dictam gratiam per actorem nouiter impetratam, negotium incidens uel emergens ſiue cõnexum, ad omnia illa legitimè fuit citatus, uel ab homine, uel à iure uſque ad ſententiam incluſiuè. Si igitur non uenit, nec miſit, imputet ſibi, & tenebit quicquid fit in eius abſentia, quam replet Dei præſentia. c. ueritatis. de dol. & contumac. & c. 2. de arbitris. li. 6. faciunt iura uulgaria, c. quoniam frequẽter. ut lit. non conteſtat. c. fin. de eo qui mittit. in poſſeſſ. & c. ſæpè. de appellatio. c. 1. & c. cupientes, de elect. lib. 6. Dicendum tamen eſt, quòd concluſio ſiue primum dictum Dominorum poſſet procedere in illo, qui non uenit, nec procuratorem miſit cõfiſus de ſententia abſolutoria. Sed mea & aliquorum Dominorum opinio poſſet procedere in illo, qui procuratorem miſit, cui credo ſufficere huiuſmodi intimationem fieri, cum ipſe ſufficienter debeat eſſe inſtructus de omnibus cauſam ipſam tangentibus. ca. in pertractandis. de iurament. calum. Crederem tamen ſibi inducias dandas ad conſulendum Dominum, ſi eas peteret. cap. dilectus. de procuratorib.

De Conſuetudine.

EPITOME.

Conſuetudo ualet, quòd uxor ſuccedat uiro in mobilibus, iuribus, & actionibus, liberis extantibus.

SVMMARIA.

1 *Pars tertia, legitima, & iure naturæ debita, an prætextu conſuetudinis diminui poſſit.*
2 *Ius naturale minui poteſt, ſed non in totum tolli.*
4 *Aſcendentis ſucceſſio debetur proximiori deſcendenti ratione cognationis.*
5 *Filiorum ſucceſſio & legitima portio quo iure procedat.*
6 *Teſtatorum diſpoſitio quo iure rumpi poſſe dicatur.*
7 *Renuntiari an poſſit futuræ ſucceſſioni per pactum iuramento uallatum.*
8 *Legitima dicitur loco alimentorum ſuccedere.*
9 *Filius poteſt propter delictum excludi à legitima.*
10 *Legitima an in totum tolli poſſit.* 11.

DECISIO I. aliàs 18.

FVIT dubitatum, & in relationibus poſitum: utrùm ualeret cõſuetudo, qua cauetur, quòd uxor marito habenti bona mobilia, & immobilia, ſuccedat in omnibus bonis mobilibus debitis, & creditis, etiam liberis extantibus. Et uidebatur aliquibus quòd non: quia conſuetudo non præualet iuri naturali: imò ipſi contraria eſt irrationabilis, & potiùs dicenda corruptela, & per conſequens non eſt præſcriptibilis, etiam ſi omnes homines de mundo eam obſeruarẽt per infinita tempora 32. q. 7. flagitia. de conſuetud. c. cùm tanto. & ibi not. ſed hæreditas patris debetur ipſi filio de
a iure naturæ. [a] ff. de regul. iur. l. iura ſanguinis. ff. de pact. l.
b iùs agnationis. [b] iuncta l. filius. ff. de ſuis & leg. hæred. me
c lius. ff. unde libe. l. ſcripto. [c] & 1. di. ca. ius naturale. ibi dũ
d dicit, liberorum ſucceſſio. cui iuri naturali [d] per conſuetudinem derogari non poteſt: ut ſuprà probatum eſt: er
e go &c. quòd eſt uerum in toto, ſed parte [e] non ſic: ut not. Din. in propria materia de reg. iur. cap. indultum. li. 6. Pro qua concluſione faciunt nota. per Ioan. Andr. poſt eum in nouel. c. tua. & c. à nobis. de deciſ. & de conſuetud. ſuper rubrica, & per Innocen. in cap. fina. At in caſu noſtro conſuetudo non tollit ius ſucceſſionis liberorum in toto, puta in omnibus bonis, ſed duntaxat in mobilibus: ergo & cætera. Et ſic fuit determinatum, & concluſum poſt publicas relationes, ipſam conſuetudinem ualuiſſe, & ua
1 lere. Pro † qua concluſione [f] ego alleg. nota. Ab. poſitam
f in cap. Raynutius. uer. conſuetudinem. ubi ipſe Ab. not. prætextu conſuetudinis etiam partem tertiam legitimã, & debitam de iure naturæ diminui poſſe, quod dicit melius alibi non haberi: ſicq; ſecũdum eum, eſſet clarus textus pro dicta concluſione: imò ſecundũ D. Aegi. quidam Do. Pet. Bertrandi, qui fuit Cardinalis ſanctæ Romanæ eccleſiæ fecit quandam lecturã ſolemnẽ ſuper lib. 6. decret. & tenuit in c. 2. de conſu. eo. lib. ualere ſtatutum adimens etiam in totum legitimam appellatam bonorum ſubſidiũ debitam filiis. ratio ſua fuit potiſſima: quia de iure naturali uoluntas teſtatoris debet adimpleri: ut Inſti. de re. diui. §. per traditionem. ff. ſi quis à parent. manu. fue. l. non uſque. & 13. q. 2. canon. ultima uoluntas: quæ tamen ſæpè per ius ciuile immutatur per querelam inofficioſi teſtamenti, quæ eſt iuris ciuilis. ff. de inoffi. teſta l. ſi non mortis. §. ſi quis, iuncta l. filio. §. ultim. ff. eod. titu. & quod ibi not. Item ius dicendi teſtamentum nullum ratione præteritionis eſt iuris ciuilis: quia non competit, niſi in patria poteſtate conſtitutis: ut. ff. de lib. & poſth. l. ſi quis poſthumus. §. ſi filium. & ff. de iniuſt. rup. & irrit. fact. teſt. quæ tamen patria poteſtas de iure ciuili eſt: ut Inſtit. de

pa.po.§ 1.& ita ante ius ciuile cuilibet ciui Romano lice-
bat de bonis ſuis diſponere pro libito uolūtatis: ut in pri-
mo capite legis Falcidiæ cauebatur.ut ff.ad leg. Falc.l.1.in
prin.ergo hæc omnia alio iure ciuili tolli poſſunt: ut Inſt.
de leg.agna.tutel.§.fi. & ff.de capi.dimi.l.eas obligatio-
nes. In eadem opinio. eſt Din.per idem motiuum in effe-
ctu in d. c. indultum. licèt illud per alia motiua, & mul-
tum aptè deducat. pro hac opin. facit c. Raynutius.de te-
ſtam. in fina. cùm ibi not. per gloſſ. ibi cùm dicit quòd
contra uoluntatem teſtatorum lex Falcidia inducta ſit.
2 & quomodo illud intelligatur, ibi uide. Breuiter con-
cludendo putat Dominus Aegid. ſecundum quod eſt in
princip.concluſum, quòd hoc ius naturale in totum tolli
non poteſt, ſed bene minui uel augeri poteſt. Primum
probat, quia talis conſuetudo, expreſsè militaret contra
rationem naturalem, quæ clamat ubique, quòd filius
ſaltem in aliqua portione patri ſuccedat.ut in d.l.ſcripto.
ſuperiùs alleg.& in auth.de hæred.& Fal.§.1.& §.ſi quis
autem non implens.col.1.Ratio huius ponitur ff.de libe.
& poſthum.l.in ſuis.& ex qui.cau.mai.l.cùm miles.Quid
enim legalius eſt, quàm proprium filium ad paternam ſuc-
g ceſsionem admittere g in authen.qui.mo.na.effi.ſui.§.eſt
ergo ſciēdū.in princ.facit optimè 18.q.4.c.fin.de iureiur.
c.quintauallis.& quod no.C.de epiſc.& cleric.l.ſi quis ad
declinandam. ergo non ualet cōſuetudo contraria:ut C.
quæ ſit lon.conſuet.l.2.& in d.c.fi.de conſuetu. Fallit hoc
h ex cauſa, h ex qua poteſt fieri exhæredatio:ut in authen.
ut cùm de appe.cog.§.aliud.& §.cauſas.& not.etiam d.c.
quintauallis. tunc enim ceſſat ratio naturalis, propter ra-
tionem naturalem contrariā fortiorem, quæ habet, quòd
delicta non remaneant impunita.ff ad leg. Aqui.l.ita uul-
neratus. de ſentent.excom.c.ut fame. Nec obſtat motiuū
Pet.Bertrandi,& Din.quia licèt ceſſarent omnia remedia
iuris ciuilis:tamen nihilominùs id, quod inter omnes di-
ctat ratio naturalis, eſſet debitæ executioni mādatum: ſi-
cut ſolet dici in contractibus à iure gentium introductis.
argu.ff.de mino.l.quòd ſi minor.§.fi.ſecundum Iacob.de
Are.ſicut enim ciuilis conſtitutio non tolleret contractus
iuregentium in totum:argu.Inſti.de iur.na.§.ſed natura-
lia.igitur nec hoc caſu. Probatur ſecundum, ſcilicèt quòd
per conſuetudinem ius naturale poteſt augeri, uel minui:
quia quota à iure ciuili ſimpliciter eſt introducta: ergo
alio iure ciuili, uel conſuetudine, quæ uim legis habet,
poteſt augeri uel minui:ut in iuribus ſuperiùs alleg.quòd
intelligo uerum dummodo diminutio non eſſet ita nota-
bilis, quòd cenſeretur peremptio, uel nimis enormis:quia
tūc eſſet irrationabilis, per prædicta,& de dec.c.ſuggeſtū.

ADDITIONES.

a Iure naturæ. Et in honorem ſanguinis.l.1.§.largius.ff.de
ſucce.edic.ſed iura ſanguinis nullo iure ciuili tolli poſsūt:
ergo nec ſtatuto: quod non eſt aliud, quàm quædam ci-
uium conuentio.l.omnes populi.ff.de iuſti.& iur.l.de qui
bus.& l.ſequent.ff.de legi.
b L.ius agnationis. Vbi † ius agnationis pacto tolli non
3 poteſt.
c L.ſcripto. Vbi † aſcendentis ſucceſsio debetur proximio-
4 ri deſcendenti ratione cognationis.
d Iuri naturali. Quia iura naturalia immutabilia ſunt.Inſti.
de iur.na.gen.& ciui.§.ſed naturalia.nec ea iuris ciuilis ra
tio corrumpere poteſt: ut Inſtit.de legi.agna.tu.§.fi.ſed
5 reſpōde, quòd licèt ſucceſsio † filiorū,& ius legitimæ por
tionis proceſſerit ex iure naturali, tamen ex ea naturali ra
tione, eſt uariabilis in quanta,& in quota & in modo por
tionis prædictæ, ut infrà dicam. Vel potes dicere, quòd le
gitima debetur filio de iure ciuili non naturali:ut nota.in
authen.de hæred.& fal.§.1.&.§.ſi quis autem.ubi dicit,
quòd lex imponit neceſsitatem parentibus, ut relin-
quant filiis legitimam. ſed conſtat legem eſſe ius ciui-
le: ut ff.de iuſti.& iur.l.ius autē ciuile. Item à iure ciuili
quota eſt aucta.ut d.authen.nouiſsimæ.unde nomine, ori
gine, quotitate,& entitate de iure ciuili dicenda eſt. & ſe
cundum hoc omnia contraria ceſſant.
e Sed in parte. Et ſic ius rumpendi † tortum trahit à iure ciui
6 li: quia ante ipſum ius ciuile non erat uia aliqua prodita
ſeu apta ad rumpendum teſtatorum diſpoſitionem:ſimi-
liter uia petendi ſupplementum legitimæ, data eſt à iure
ciuili:ut l.omnimodo. C.de inoffi.teſta.ſi ergo hæc iure ci
uili ſunt introducta, nimirum ſi ſtatuto, quod eſt ius ciui
le, illa tollantur.l.de quibus & l.non eſt nouum.ff.de legi.
not.gloſ.in d.l.1.in prin.ff.ad leg. Falcid.& per hoc ceſsāt
rationes omnes contrariæ ſupra factæ, & fundatæ ſuper
iure ſanguinis,& naturæ, quæ intelliguntur in ſucceſsio-
ne inteſtati nullo ſubſiſtēte ſtatuto. Præterea ius ciuile pri
uat filios ex certis cauſis deſcriptis in §. aliud quoq ue ca-
pitulum. hic alleg.& in authen.non licèt. C.de libe. præ-
te.igitur & ſtatutum poterit priuare:ut dicta l.omnes po
puli. Nam ratio ſtatuti fuit fauor publicus conſeruanda-
rum familiarum cauſa inuentus, ſecundum Bal.in l.maxi
mum uitium. C.de lib.præte.uidemus inſuper quòd licèt
iure naturæ hæreditas patris ſit debita filio, ut ſapiunt ar-
gumenta in contrarium facta: tamen quota, & quanta
nō eſt de iure naturali, ſed ciuili: ut l. duodecim tabularū
C.de leg.hæredi.in authen.de trien. & ſemiſ.§. t. in au-
then.de hæredi.& Fal.§.1.& §. ſi quis autem. & hæc ratio
concludit quò ad diminutionem. Plus dico, quòd ſiue de
iure naturali, ſiue ciuili hæreditas aut etiam eius portio
in bonis patris ſit debita filio:tamen circa hoc uariè repe-
ritur in iure diſpoſitum. Nam antiquitus debebatur totū
patrimonium patris filio:ut l.in ſuis ff.de liber.& poſth.&
Inſt.de hæred.quæ ab int.§.ſui.poſteà ſuperuenit ius Co
dicis,& totum illud reſtrinxit ad quartam:ut l. cùm quæ-
ritur.& l.ſcimus. C. de inof. teſt. demum ſuperuenit ius
Authenticorum, alterans, et limitans dictam portionem.
ſecundum numerū filiorū:ut in authen.nouiſsima. C. de
inof.teſt.ſi hoc facere potuit ius ciuile, cur & hoc nō po-
teſt ius municipale ſcilicèt detrahere, alterare,& diminue
re? Ratio diuerſitatis pro nūc mihi nō occurrit. Nō obſt.
ſi dicatur, quòd tale ſtatutū tollēs filio, uel diminuēs por-
tionē ſuā, foret iniquū, ergo nō ualet, cùm lex debeat eſſe
æqua & iuſta, rationabilis & honeſta: ut 4. di. c. erit autē
7 lex. Nam certum † eſt quòd per pactum iuramento ualla
tum renuntiatur futuræ ſucceſsioni.c.quamuis. de pact.
libr.6.iuncto c.non eſt obligatorium. de regul.iur.libr. 6.
ſed nemini dubium, quòd iuramentum non eſt uinculū
iniquitatis:ut c.quanto.de iureiu.poterit ergo lex, ut po-
te non iniqua, quem priuare futura ſucceſsione, ſicut po-
teſt pactum iuratū l.non impoſsibile.ff. de pact.et not. in
rub.C.de decre.dec.lib. 10. Præterea nonne uidemus iu-
ra diuino præcepto ſtabilita alterari, reſtringi, & minui?
certè ſic:ut eſt cathedraticum in c. conquerente de offi.
ordi.item decanæ.in c.tua.de deci.per Innoc.ergo multò
fortius facultas ſucceſsionis priuatæ perſonæ tolli pote-
rit, minui, & reſtringi. In hanc partem declinant Dyn. in
regula, iodultum.et Ioan.Andr.ibidem in merc.Idem te
net Cy.in l.ſcimus.C.de nup.idem Abb.et Ioan.Andr. in
c.Raynutius.de teſta.idē in addi. Spe.in tit. de ſucceſ. ab
inteſt.ſuper rubric.et allegat ibi legem Lōgobardā idem
diſponentem.et hoc expreſsè tenet Bar. in l.Titius.§. fin.
ff.de condi.et demon.in l.1.ff.de ſuis et legi.et l.ſi ita quis
in fin.ff.de leg.2.item Bald.in l.cunctos populos.C.de sū.
trinita.in 13.col.et ſupponit pro indubitato ita eſſe. et in
d.l.maximum uitium.Idem Old.conſi. 107.incip. circa
ius municipale.et ita ſequuntur omnes moderni, et ita ſe
rè per totam Italiam ſeruatur.
f Concluſione. Quæ concluſio communiter tenetur. Sed
huic concluſioni obſtare uidentur duo.
8 Primò quòd legitima ſuccedit † loco alimentorum:
ut in authentic. de trien. & ſemiſ. §. prohibemus. uer-
ſicul. unde enim. ſed educatio liberorum eſt de iure
naturali.

naturali.l.1.§.ius naturale.ff.de iuſti.& in. ergo tolli non
poteſt,cùm iura naturalia non tollantur, ut ſæpiùs dictũ
eſt.Item quia alimenta nõ debent filiis denegari.arg.l.nec
filium.C.de patr.poteſta. Secundò uidetur obſtare tex. in
d.anthen. de rnen.& ſemiſ.quæ uidetur habere clauſulam
derogatoriam ad quamcunque conſuetudinem uel legẽ
cuiuſcunque inſerioris, ex quo ratio ſic diſponendi eſt u-
niformis ubicunque locorum,per quam ſtatueretur cõ-
trarium:& ſic leges municipales non debent ualere: ut in
authen.nauigia.C.de fur. & in authen. omnes peregrini.
C.cõmunia de ſucceſ.Cogitabis.

g Paternam ſucceſsionem admittere. Iuxta illud Auguſti-
ni dicitur,qui uult Deum inſtituere, & filium exhæreda-
re alium quærat ſibi pro conſilio quàm Auguſtinum.text.
in c.fina.17.quæſt. 4. glo. in l.ſi quis ad declinandam. in
uerb.ſimilitudo.C.de epiſ.& cleric.& gl.in.l. Papinianus.
§.Imperator.in uerb.ſæpiſsimè.ff.de inofficio.teſta.

h Ex cauſa. Quia propter delictum † filius excluditur à le-
gitima. Et poteſt ratio aſsignari,quia delinquendo filius ui
9 detur conſentire in pœnam,ut legitima ſibi auferatur, &
alia pœna etiam corporalis imponatur:arg.l. 1.§. beſtias.
ff.de poſtu.& ſic non tam ex lege, quàm ex ſuo conſenſu
ſurgit priuatio dictæ legitimæ:Cogita ſi placuerit tibi iſta
ratio nec ne.

i Alio iure ciuili. Nam ſtatutum municipale† tollet in totũ
10 legitimam. Et ideò ſtatuta,quæ hodie communiter ſunt
in Italia, prohibentia feminas extantibus maſculis ſucce
dere,& legitimam petere poſſe,prouident eis,ut dotẽtur
arbitrio propinquorum:nam tunc dos ſuccedit loco legi
timæ,licet fortè diminutæ,& ſi dictum ſtatutum non pro
uideret in aliquo, non teneret tanquam irrationabile, &
contra legem tam naturæ,quàm diuinam, canonicam &
ciuilem.de quo per Bar.in l.liberorum.ff.de uerb.ſigni.&
per Bald.in d.l.maximum. Adde Guid.Pap.tractantẽ ma-
teriam alimentorum, & iurium uxori debitorum, deciſ.
296.incip.ad onus. Et quomodo & in quo uxor ſuccedat
uiro, Doctor.in authen.præterea. C. und. uir & uxor. &
Guid.Pap.deciſ.439.

1 A.M.P.Cum hac † deciſ.concordat deciſ.7.eod. titu.
in antiq.non reperio tamen alias deciſ.concord.neque di
ſcordantes,& ſatis examinatur materia hic:De materia au
tem conſuetudinis,& quomodò,& per quantum tempus
inducatur,uide per Fel.in c.ſtatuimus. de maior. & obe.
& in c.cùm contingat.de for.comp.& latè de materia cõ-
ſuetudinis uide per eundem in c.cùm cauſa.de re iud. &
in cap. 2.de prob.& in c.cùm M.de conſti. & aliquid in c.
ad noſtram.de prob.& in c.cùm dilectus,de fide inſtru.&
in c.Iac.in c.ne Dei, de Simo. & in c.Eccleſia ſanctæ Ma-
riæ.& in c.cum acceſsiſſent. de conſt.& uide deciſ.Caſſa.
unic.hoc tit. & quando requiratur obſeruantia quadragẽ
naria,uide Aeg.dec.1.& 63.hoc ti.& 64.de reſtib.& facit
deciſ.6. infrà. Et quomodo ſint formandi articuli in hac
materia,uide eundem Aegid.d.deciſ.2.& deciſ.7. hoc ti-
tu. Et de extenſione conſuetudinis, Aegid. deciſ.63. de
priuil.& deciſ.461.& 11.hoc tit. Et not.ex dictis in hac de
2 ciſione,quòd †legitima debita iure naturæ & ipſum ius na
turale minui poteſt,ſed non in totum tolli. Item quòd fu-
turæ ſucceſsioni renunciari poteſt per pactum iuramen-
to uallatum,& quòd legitima tolli non poteſt per ſtatutũ
in totum,licèt poſsit commutari ſicut quòd mulier dota-
ta non ſuccedit. Et iſtis adde Caſſad.deciſ.unic.hoc tit. u-
bi dicitur quòd ualet conſuetudo, quòd ſacerdos habeat
lectũ cuiuslibet capitis familiæ: Et quòd clerici poſſunt
exigere à laicis aliquod temporale, etiam pro repletio-
ne uentris,&,ut in Britannia,tertiam partem mobilium.
Et præſumitur,quòd laici ad id ſe obligauerint ſoluendo
longo tempore,& ſi detur pro ſacramentis,ſufficiunt de-
cem anni. Et ad iſta facit dec. Aegid.465.hoc titul.ubi di-
citur, quòd conſuetudo,quòd fructus beneficiorum de-
beantur ad uſum mortui, non intelliguntur de curatis:
dicit tamen in deciſ.229.hoc tit.quòd ualet conſuetudo,
quòd quis plures optet præbendas.& 9.eod.tit.quòd ua-
let conſuetudo, quòd capitulum eligat aliquos canoni-
cos, qui ſecundum ordinem ſuæ receptionis acceptare
poſsint præbendas uacantes.Anto.Mar.Pap.

EPITOME.

Conſuetudo, quòd receptus ultra numerum præbenda-
rum, minorem ualeat optare, ualet.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo quòd capitulum eligat canonicos,et quòd ipſi ac
ceptent minores præbendas ſecundum ordinem ſuæ rece-
ptionis, valet.*

DECISIO II. aliàs 226.

SI in eccleſia,ubi eſt certus numerus, & diſtin-
ctio præbendarum, uidelicèt maiorum, & mi
norum, ſed non eſt ibi certus numerus cano-
nicorum,ſit conſuetudo,quòd receptus in ca-
nonicum ultra numerum præbendarum, & carens præ-
benda,prout interdum ſit,& fieri poteſt de iure,de conſti.
cap.cùm M.de præben.c.relatum.c. dilecto. & c. dilectus
filius. ubi de hoc non poſſet optare maiorem,ſed dũtaxat
minorem præbendam,iuxta ordinem ſuæ receptionis, ua
let,& tenet huiuſmodi conſuetudo.ar.eorum,quæ leg.&
not. de ma. & obed. cap.ſtatuimus. per Inno.de præben.
cap.quamuis.& c.cui de non. per Archid. eod. titulo. li-
bro 6.

AUDITIO.

A.M.P.Ad hanc dec.facit dec.9. eo.ti.in anti. ubi dici-
tur,quòd impetrans apoſtolicus,uel expectatiuus primò
debet eſſe in inferiori gradu, & poſteà ſecundũ ordinem
ſuũ aſcendere ad alios gradus,ſuis loco,& tempore, iuxta
ſtatuta,& conſuetudines eccleſiæ,& idem dicitur in dec.
4.Biſig.eo.ti.& ad hoc facit dec.Aeg.587.hoc tit.ubi etiã
1 dicitur,† quòd ualet conſuetudo,quòd capitulum eligat
canonicos,& quòd ipſi ſecundum ordinem ſuæ receptio
nis acceptent minores præbendas. & uide dec. ſequentẽ.
& deciſ.1.infrà de rerum permutat.et dec.6.infrà hoc tit.
& dec. 14. infrà de præben. De materia autem canonici
creati ultra numerum, uidebis latè infrà ſuper dec. 25.de
præbend.ubi ſcripſi. Ant.Maria Papaz.

EPITOME.

Conſuetudo ualet, quòd habens minorem præbendam,
poſsit optare maiorem,ſed non econuerſo.

DECISIO III. aliàs 227.

VALET, & tenet conſuetudo,quòd habens, ſiue
optans minorem præbendam in prædicta ec-
cleſia, ubi ſunt maiores, & minores præben-
dæ, ut præfertur iuxta ordinem ſuæ receptio-
nis, poſsit poſteà optare maiorem præbendam, cum ua
cabit.ar.eorum quæ leg.et not.in c.ſi.de conſu. lib. 6. ha-
bens uerò maiorem non poterit ſecundum eandem con
ſuetudinem optare,ſiue recipere minorem: quia licitum
eſt aſcendere de minori dignitate ad maiorem, ſed non
deſcendere de maiori ad minorem. ar. eorum quæ le. &
not.de transla. epiſ. cap. licet. et c. quanto. Pro quo facie
quædam not.Io.Mo.in d.c.ſi.de conſue.et in c.cum aliqui
bus.de reſcrip. li.6. et Io.An.in d. c.ſi.de conſu.uidetur te
nere contrarium per §.præterea.Inſti.de actio.quia illa eſt 1
melior, quæ plus placet.

AUDITIO.

A.M.P.Hæc deci.non habet concordãtes,neq; diſcor-
dantes,præſertim quo ad ſecundam partẽ:quia iſte eſt de

caſibus,qui rarò cõtingunt,nec eſt quæſtio de pane lucrãdo:quia ille qui habet minorẽ, nunquã contradicet. pro quibus uide etiam deciſ. præcedentem, & ſequentem in fin.& adde Staphi.de vi & effectu clauſu.fol.91.& in alia impreſ.72.ubi refert,quod iuniores canonici poſsũt optare infrà tempora primi, & ualet optio ſequentium, in euentum,quod antiquior non optet. & allegat deciſi. Aegid.468. de conceſſ.præben.facit etiã ad propoſitũ illud,quod dicit Aeneas de Falen.effect.49.ubi dicit,quòd ille qui propter reſeruationẽ, intrauit locũ antiquioris canonici,& habuit minorem præbendam, ſedere debet in inferiori loco,& quòd ius optandi ſibi non competet,niſi poſtquàm fuerit antiquior in receptione, & ſic ſi interim uacarent præbendæ maiores,ipſe non poſſet illas acceptare,& licèt nihil alleget, uidetur ad hæc facere deci.4.hoc titulo in anti.circa finem. Et ad propoſitum uide aliam q. eiuſdẽ ſuper effectu.37.uidelicèt quando reſeruatur præbenda alicuius,& ille optet aliam,quæ cenſebitur reſeruata,& uide eundem Aeneam in 47.effectu, numer.4.& 9. ubi dicitur, quòd canonicus creatus auctoritate apoſtolica habet ius ad primam præbendam: & quòd conſuetudo optandi dat ius ad rem,& dicit ſuper effectu 50. quòd optans uirtute conſuetudinis ſcienter beneficium reſeruatũ,ipſo iure priuatur, nec poteſt redire ad primũ, & ſuper quinto effectu dicit,quòd excommunicatus non poteſt optare,de quo uide infrà de conceſſ.præbend. ſuper deciſ.5.& 14.Et ad materiam optionis, uide latè etiã per eundem Staphi.dum tractat de vi & effectu clauſu. fo.100.& in alia impreſſ.fo.79. Anto. Maria.Papaz.

EPITOME.

Præbenda uacans in curia aut groſſi fructus prætextu conſuetudinis optari non poſſunt.

DECISIO IIII. aliàs 296.

SIcut canonicatus,& præbenda in curia Romana uacantes per alicuius obitum optari non poteſt uigore conſuetudinis,ſecundùm c.fina. de cõſuetud.libro ſexto: ita nec groſſi fructus per dictum canonicum in curia defunctũ obtenti poſſunt optari,ẽt ſi illi groſſi fructus redirent ad Capitulũ prout do.Grego. Papa vndecimus declarauit per ſuã bullã in iudicio productam.

ADDITIO.

1 A. M. P. Ad hanc † deci.uide Lapum alleg.48.uerſic. quid ergo ſi Papa.& uerſicu. ſed nunquid habeat.& uide Caſſad.deciſ.4.de conceſ.præben.& quæ dicã ſuper deciſ. ſequenti.& Staphi.ac Aeneam de Falco.& Gaſparem de Peruſio in locis ibi deſcriben. quia examinant latè hanc materiã,& uide an ualeat conſuetudo,quòd poſsint optari præbendæ.reſeruatæ,per Cald.conſi.3.in tit.de conſue. & ad hanc deci.uide Gigant.in tracta.penſion.q.63. Item uide an præbenda deuoluta poſsit optari, & infrà quantum tempus poſsit, & debeat fieri optio,uide ſuper 1.additi.ad deciſi.1.infrà de rerum permu.ubi dicitur, quòd habes tempus 10.dierum tantùm. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Conſuetudo optandi in eccleſia, in qua ſunt maiores, & minores præbendæ, tollitur per clauſulas derogatorias in literis apoſtolicis poſitas. vel ſic, Derogatur conſuetudini optandi maiorem præbendam, ſi mandatur prouideri.de tali præbenda, non obſtantibus ſtatutis,& conſuetudinibus.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, Non obſtantibus his per quæ effectus gratia poſſet impediri, quid operatur.*
2 *Optar: quando poſſint prabenda.*
3 *Clauſula, Non obſtantibus, tollit ſtatuta requirentia ſacerdotium, dummodo,&c.*

DECISIO V. aliàs 300.

SI mandetur alicui prouideri de maiori præbenda, cùm uacauerit in certa eccleſia,in qua minores,& maiores præbendæ exiſtunt, non obſtantibus ſtatutis, & conſuetudinibus illius eccleſiæ, in contrarium facientibus quibuſcunque, & præſertim illis, quibus cauetur, quòd nullus poſsit habere maiorem, niſi primò habeat minorem,& per minorẽ gradatim aſcendat ad eandem. Fuit dubitatũ utrùm per has clauſulas derogatorias, conſuetudo optandi, de qua in c. fina.de conſuet.lib.6.tollatur, ſeu uerius differatur.Et dicebãt aliqui Domini,& maior pars, quòd ſic: attẽto quòd per expreſſum de maiori præbenda mãdabatur prouideri,non obſtante conſuetudine,&c.Tum etiam, quia aliàs gratia impetrantis poſſet totaliter fruſtrari per optantem in effectu qui illam minorem non optatam habere nõ poteſt. propter c.cui de non.de præb. lib.6.quod tamen potuit in caſu c.fin.antedicti, ſicque ſunt diuerſi caſus non aduerſi. Aliam rationem dicebat do. Nimoſieo.quia aliud eſt, ubi ſunt gradus præbendarum,& debet fieri aſcẽſus, & non deſcenſus:qui nedum per optionem,ſed etiam per collationẽ nouã, uel aſsignationẽ Capituli fit ſæpè, quæ quidẽ collatio, ſiue aſsignatio nõ eſt dubium per decretũ Papæ impediri. de conceſ. præb.c.propoſuit. & Cle.cùm ei quem.eo. tit. Aliud,ubi non ſunt gradus præbendarũ, ſed omnes præbendæ appellantur maiores: una tamen melior eſt altera. Si ad illam meliorem deueniretur tantũ per optionem,& per conſuetudinem,tali conſuetudini per dictas clauſulas non derogaretur. Quia gratia impetrantis in non optatis ſuum poſſet ſortiri effectum: ſecus uerò in caſu noſtro ſupradicto. Videtur tamen obſtare prædictæ diſtinctioni uerbum,gradatim, poſitum in illo text.quod tamen non refertur ad prædictas præbendas, ſeu gradus præbendarum, ſed ad gradus perſonarum, prout ibidem not.glo.ſuper eo.uerſic. Præterea uidetur ob.glo.etiã ibidem ſuper uerb.meliores, quærens de habente maiorẽ, utrùm poſsit uigore illius conſuetudinis optare minorẽ: & tenet quòd ſic: quia illa uidetur ſibi melior, quæ magis ſibi placet. Inſt.de actio.§.præterea,ſi quis generaliter.ſed intellige glo.non de minore in gradu: ſed non ualore. Alij Domini tenentes contrariũ,dicebant,caſum uerſimilem, & poſsibilem,quòd nullus curaret optare minorem:& ſic gratia ſua poſſet ſortiri effectum. Ad hoc reſpondebatur, quòd hoc eſſet de rarò contingentibus, ad quæ iura non aptantur: ſed ad ea, quæ frequenter accidunt.ff.de legi.l. nam ad ea.de appel.c.ſæpè. Sed noſtris temporibus cupimus augeri, non minui,aſcendere, & non deſcendere. de translat.epiſcopo.c.quanto.& c.licèt.ergo,&c. Quam rationem ultimam alleg. Ioan.Mo.in c.cùm aliquibus.de reſcript.in caſu quaſi ſimili.Ad materiam uide nota.per Archid.25.quæſtione ſecunda in ſum.in fin.& per eũdem Ioan.And.in c.ſi propter tua debita.de reſcript.libr.6.

ADDITIO.

A.M.P. Ad iſtam dec.facit dec.2.& dec.9.col.2.eo.tit. in anti.& dec.6.de conſti.in eiſdẽ.& facit dec.1.& 14.infrà de præbend.fuit ſuper hac dec.latè diſputatũ in una Placentina portionis, corã domino Veſtano, in qua fuit approbata hæc deci.cum diſtinctione Franchi.in ca.cùm in tua.hoc tit.lib.6.& Falco.5.effectu,fol.26. Et circa clauſulam, Non obſtante, uide ſemper Fely.qui latiſsimè examinat in c.nonnulli.de reſcript. Quo uerò ad clauſulam, de qua in hac dec.uidelicèt,Nõ obſtantibus his,per quæ effectus gratiæ poſſet impediri, uel differri,uide per eundem Fel.ibi.col.13.nu.37.uerſic.not.tertiò:& uide ad materiam huius deci.Gaſp.de Peruſio in tract.reſeruat.fo.14. & 15.dum tractat de effectu reſeruationum, & Aeneã de Falco.fo.21.& fol.25.ſuper 5.effectu reſeruat.ubi latè examinant iſtam deciſi.& cap.fina.de conſue.libr.6.ubi per

Rochum

quinque caſus, in quibus poteſt optari præbenda reſeruata. et Staph. etiam latè examinat materiam iſtam dum tractat de ui et effectu clauſula. fol. 100. et ſequenti, et in alia impreſ. 77. uide eos, et facit ad hoc deciſi. 42. de conceſſ.
3 præbend. in antiq. ubi per† clauſulam, Non obſtantibus derogatur ſtatutis eccleſiarum requirentibus ſacerdotiũ, dommodò tamẽ ſint in ætate, quòd poſſint proximis quatuor temporibus ad ſacerdotium promoueri. dicit tamen quòd per tales clauſulas non derogatur uoluntati teſtatoris, quod huiuſmodi beneficium nõ conferatur, niſi actu ſacerdoti. et cum iſta dec. etiam concordat dec. 4. eod. tit. in antiq. quam uide ad longum. A.M.P.

EPITOME.

Conſuetudo de optando, ubi canonicatus & præbendæ ſunt diſtinctæ non minori tempore, quam 40. annorum induci poteſt: licet decennium ſufficiat, ubi actualis illarum diſtinctio non eſt.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo optionis præbendarum canonicalium, quantò temporis ſpatio introducatur.*
2 *Canonici eiuſdem eccleſiæ an inter ſe poſſint mutare præbendas ſuas.*
3 *Beneficium eccleſiaſticum in quo per ſuperiorem quis eſt canonicè inſtitutus, propria auctoritate dimittere an ei liceat.*
4 *Beneficium ſecundum recipere per cuius aſſecutionem inducatur primi uacatio, nemini licet.*
5 *Conſuetudo an minori ſpatio inducatur, quàm præſcriptio.*
6 *Præbenda poteſt renuntiari ſine auctoritate ſuperioris.*
7 *Conſuetudo optanti eſt contra ius.*
8 *Conſuetudo ſecundum uel præter ius præſcribitur 10. annis.*
9 *Conſuetudo optandi inducitur per 10. annos, ubi præbendæ ſunt diſtinctæ.*
10 *Conſuetudine unius loci non concluditur de alio loco.*
11 *Conſuetudo interpretatiua inducitur minori ſpatio x. annorum.*

DECISIO VI. aliàs 460.

1 QVAERITVR† quanti temporis ſpatio iotroduci
2 poſſit in eccleſia conſuetudo optionis præbendarum canonicalium. Et uidebatur aliquibus, quòd ſpatio 10. annorum, quaſi conſuetudo non ſit contra ius & ſit rationabilis. per no. 12. diſtin. conſuetudo. & hanc opin. ſequitur Ioan. And. in c. fin. de conſuetu. lib. 6. fundans ſe, quòd ſi ille textus uoluiſſet requi
b ri conſuetudinem præſcriptam, expreſsiſſet, ſicut fecit in c. non eſt. ibi, dum tamen aliàs ſit præſcripta. eod. titul. & lib. & non facit hanc expresſionem, ſed ſimpliciter conſuetudinem eſſe proponit. & idem uidetur tenere Ioan. And. licèt narratiuè loquatur, de conſuetudi. c. cùm tanto. Tamen aliquibus uidetur, quod imò requiritur præſcriptio 40. annorum ſpatio: quia præbenda canonicalis eſt titulus beneficialis: ſed cõtra ius eſt, quòd alicui de facto ſuo quæratur titulus in beneficio, ita ut beneficiũ ſuũ dici poſſit. de inſtitut. ex frequentibus. et c. fina. et de reg. iur. beneficium libro ſexto. Ergo iſta conſuetudo eſt contra rigorem iuris ſcripti: quo caſu omnes concordant, quòd requiritur præſcriptio quadraginta annorum. In hac quæſtione, uidetur probabiliter conſiderari ſtatus eccleſiæ, de qua quæritur: utrùm habeat hanc conſuetudinem. Nam et aliquæ ſunt eccleſiæ, in quibus non eſt numerus canonicatuum, nec diſtinctio præbẽdarum, de præbend. c. dilecto. et in iſtis non poteſt introduci conſuetudo: quia nõ eſt reperiri, quòd in talibus eccleſiis præbẽdæ aliquæ uacent: ergo præbenda non uacans optari non poteſt: ut requirit illa decr. cùm in tua. Aliquæ ſunt eccleſiæ, in quibus bene eſt numerus canonicatuum, ſed nullus numerus, nec diſtinctio præbendarum: ut patet de cõceſ. præbend. c. fina. §. ſi autem. libro ſexto. & in iſtis eccleſiis non poteſt introduci cõſuetudo hæc. Pari ratione maximè, quia in talibus eccleſiis, per adminiſtratorem capituli, bona diuiduntur inter canonicos: & illi quantò ſunt pauciores, tantò recipiunt maiores portiones, & quantò plures ſunt, tantò minores recipiunt portiones: ut in dicto capitu. fin. §. ſi autem. Aliquæ ſunt eccleſiæ, in quibus eſt certus numerus canonicarum, & per correſpondentiam ad numerum canonicatuum eſt etiam numerus, ſed nõ diſtinctio præbendarũ: imò omnia bona ſunt, quò ad dominiũ, & adminiſtrationẽ Capituli in cõmuni: in & ſuper quibus bonis quaſi in quodam confuſo abſque aliqua actuali diſtinctione inſtitutus eſt numerus præbendarũ, correſpondens numero canonicatuum. Et iſta præbendæ propriori uocabulo uocantur portiones priuilegiatæ, ſecundum Innoc. de præbend. cap. dilectus el. 1. & in iſtis eccleſiis ſunt obſeruantiæ diuerſæ. Nã in aliquibus ſicut Capitulũ habet omnium bonorũ dominium: ita per officiales ſuos omnia bona adminiſtrat: & de fructibus recollectis tot facit æquales portiones, quot ſunt canonici, & cuilibet tradit partem ſuam, & ſic ſeruatur in eccleſia Andagauẽ. In huiuſmodi eccleſiis hæc cõſuetudo ſimili modo non poſſet introduci: quia cùm inter præbendas non ſunt tituli beneficiales, non ſit actualis diſtinctio, & inter portiones, quæ ſiunt de bonis adminiſtratis nulla ſit electio, uel durat illa diuiſio fructuum, niſi quòd illis fructibus etiam extantibus non eſt reperire unam eſſe meliorem alia. In aliquibus uerò eccleſiis eſt certus numerus canonicatuum: & in quibus in & ſuper bonis Capituli abſq; alia actuali diſtinctione inſtitutus eſt numerus præbendarum correſpondens numero canonicatuum. Capitulum autẽ, ad quòd ſpectat dominium bonorũ nõ adminiſtrat per officiales ſuos, ſed diuidit bona Capituli in tot præbẽdas quot ſunt canonici, & cuilibet ipſum Capitulũ conſignat præbendã ſuã, & ſiunt hæ conſignationes ad tẽpus, ſecundum quòd Capitulo placet, & tẽpore elapſo omnes reducuntur in communi, & ſit noua bonorum diuiſio. Iſtis autẽ præbendis ſic diuiſis, quia non eſt poſſibile quòd ita ſint diuiſæ æqualiter, quin inter eas poſsit reperiri electio, in aliquibus eccleſijs eligunt antiqui canonici per ordinẽ eorum: in aliquibus per ſortem, prout habet ſe diuerſa eccleſiarum conſuetudo, ut not. Ioan. And. in nouell. in prealleg. capitul. cùm in tua. in gloſſ. non uacantes. Et onde, quòd huiuſmodi cõſuetudo conſignationis bonorum per præbendas, ſeruatur in eccleſijs ſancti Petri, & ſancti Martini: & in iſtis poteſt habere locum conſuetudo optionis præbendarum: quia antiquiore mortuo ſequens poteſt optare præbendam, quæ fuerit ſibi aſsignata: & ſic deinceps uſque ad ultimum. Et in iſtis eccleſiis eſt uerum dici eam poſſe introduci decem annorum ſpatio. Nam in iſtis eccleſiis canonicus nullo modo mutat, nec mutare poſſet titulum: cùm inter præbendas ubi ſunt tituli beneficiales, non ſit actualis diſtinctio: ſed dũtaxat, prout præbenda in mera temporalitate conſiſtit, eam mutare nihil iuri contrarium: & continet in ſe æquitatem magnam per illa quæ not. Innocẽn. de maiorit. & obedientia, cap. ſtatuimus. & in iſto caſu concludunt & locum habent rationes Doctorum, hanc partem tenentium, poſitæ in d. c. cùm in tua. & clarè apparere poteſt eas bene intuenti. In aliquibus autẽ eccleſiis eſt certus numerus canonicatuũ, & etiam certus numerus præbendarum, quæ quidem præbendæ ſunt inter ſe actualiter, & realiter diſtinctæ, ita quòd non eſt unum beneficium eccleſiaſticum actualiter, & realiter ab illo diſtinctum à dote, & fundatione al

rerius

terius,& in quibus quælibet præbẽda eſt domina ſuæ do
tis: & ſi non ſit numerus canonicatuum,eſt tamen & nu
merus,& modo præmiſſo realis diſtinctio præbendarum:
ut colligitur,& not.de conſtitu.c.cùm M.& de iſtis loqui
tur de probat.c.ex literis.huiuſmodi ſtatus ſunt quaſi om
nes eccleſiæ Normandiæ, & Angliæ, & Vratislanienſ.de
qua quærimus. Et in his eccleſiis indubitanter credo,
quòd non poteſt introduci hæc conſuetudo minori ſpa-
tio decem annorum,imò dicere aliud reputo magnã ſim
plicitatem. Ad probationem autem concluſionis,præmit
to unum,in quo Doctores concordant, quòd canonica-
tus & præbenda,quæ pro eo eſt inſtituta,tantam habent
connexionem,& correſpondentiam inter ſe,quòd eo ip-
ſo quòd aliquis aſſequitur unam præbendam canonica-
lem, & per conſequens aſſequitur illum canonicatũ, pro
quo præbenda fuerat inſtituta:quia ad poſitionem unius
connexorum, ponitur reliquum.de conſtitu.c.translato.
cum concordan.ibi alleg.& de regu. iur. acceſſorium. li-
bro ſexto. Canonicatus autem,& præbẽda canonicalis in
uicem ſunt annexi,& correſpondentiam habẽtes una ad
alterum:ut prima quæſtio.3. in ſumma. & ibi not.& ca.ſi
quis dator.& capi.ſi quis epiſcopus.& c.ſi quis obiecerit.
& c.ſaluator.uerſicul.in nomine. hoc tenent Compoſtel.
Ioan.And.de Colle.de conſtitu.cùm M.Ferrarien. Archi.
& Ioan.Andr.de præben.c.ſi clericos.lib.ſexto.& clariùs
Guil.de monte laud.& Zenzelin. de præbend.ſi iuxta. in
clemen.ubi patet,quòd Papa utendo ſua poteſtate excel
lenti, dat uni canonicatum ſupernumerarium ſub expe-
ctatione præbendæ:quando uacans præbenda ſibi confer
tur eo ipſo,& per conſequens confertur ſibi ille canoni-
catus,qui ſimul uacauit cum præbenda:quia ille eſt cum
quo,& pro quo præbenda fuit inſtituta,& qui habet cor
reſpondentiam,& aliter deſinit eſſe. Et ex illis arguitur
ſic.Ille qui habet in eccleſia unam præbendam canonica
lem,conſequitur aliam præbendam actualiter,& realiter
diſtinctam à prima,conſequitur & per conſequens nouũ
canonicatum: quia primus canonicatus remanet cũ præ-
benda dimiſſa,& illa,quæ uacauit,cum præbenda,quam
recepit,conſequitur ipſam præbendam:ut patet ex ſupe-
riùs allega.ergo conſequitur nouum beneficium eccleſia
ſticum,realiter,& actualiter diſtinctũ ab illo,quod dimit
tit,ut ex ſe patet,& conuincibiliter probatur. de conceſ.
præben.c.literas.de præbend.ſi iux.in clemen ergo habẽs
in eccleſia unam præbendam canonicalem, ſi ea dimiſſa
optat aliam à prima actualiter,et realiter diſtinctam, per
optionem ipſam conſequitur nouum beneficium eccle-
ſiaſticum à primo realiter diſtinctum.Sed iſtud eſt noto-
riè contra ius,quòd aliquis ſine canonica inſtitutione ſu-
perioris habeat beneficium eccleſiaſticum: ergo in iſta
conſuetudine optionis requiritur præſcriptio quadragin
ta annorum.de conſuet. c. ſi. Vt ſic faciam diſtinctionem
Doctorum,quòd aut præbendæ,ut ſunt tituli beneficia-
les,& eccleſiaſtici, ſunt inter ſe actualiter, & realiter di-
ſtinctæ. Aut ut ſunt tituli beneficiales,& eccleſiaſtici,præ
bendæ ſunt diſtinctæ:ſed earum emolumenta per aſſigna
tiones capitulares, uel alias, inter ſe diſtinctionem ha-
bent: & per conſequens maioritatem & minoritatem ua
lore. Primo caſu, quia per optionem præbendæ indubiè
dimittitur titulus beneficialis,qui priùs habebatur,& no
uus acquiritur: & tunc in introductione conſuetudinis
optionis neceſſarium ſit ſpatium quadraginta annorum:
quia indubiè hæc conſuetudo eſt contra ius.Secundo ca
ſu,quia per optionem nec canonicatus,nec præbendæ,ut
ipſa eſt titulus beneficialis,quæ priùs habebatur, dimitti
tur:imò reuera canonicatus,& præbẽda canonicalis priùs
habita retinetur, & ſolùm præbenda,id eſt,terrenum pro
portione fructuum,& canonicatuum cõtingens aſſignatã
eſt, & ſic ſola temporalitas mutatur: & in iſto caſo ſuffi-
ciant decem anni: quia iſtud æquitatem habet,et nullam
repugnantiam iuris. Et iſtam diſtinctionem in terminis ſa

cit Compoſt.de conſuetu.in c.fin.et in ſimili gloſſ.ordin.
prima quæſtione 3.in ſumma.et Collect.de re. permu.c.
2 quæſitum.ubi quærentitan duo canonici eiuſdem eccle-
ſiæ poſſunt inter ſe mutare præbendas ſuas? reſpondit
per diſtinctionem præmiſſam,quòd in caſo ſecundo ſic,
& in primo non,niſi cum auctoritate ſuperioris: ſicut ec-
cleſia,et eccleſiaſtica beneficia permutantur. Secũdò pro
3 batur ſic: Secundum†iuris communis diſpoſitionem nul
. lus poteſt auctoritate ſua dimittere beneficium eccleſia-
ſticum, in quo eſt per ſuperiorem canonicè intitulatus:
ſed optans præbendam uacantem, primam dimittit au-
ctoritate propria.ergo illa optio eſt contra ius commune.
Antecedens probatur de renun.c.admonet. et c. quod in
dubiis.conſequens eſt ex terminis notiſſimum. Et ſi dica
tur, iſte non dimittit primam, ſed ius commune facit eã
uacare per aſſecutionem ſecundæ:ut in allega. ca.literas.
4 et c. ſi iuxta. Reſpondeo,† quòd de iure communi non
poteſt aliquis recipere ſecundum beneficium, per cuius
e aſſecutionem introducitur primi uacatio, [e] ſine licentia
ſuperioris,quo erat intitulatus,ut in dicto c.admonet.et
c.quod in dubiis.et 00.7.quæſtione 1.placuit.et 21.quæ-
ſtio.2.c.1.et plenè per omnes in præalle.c.admonet. Et li
cèt contrarium ſeruetur de conſuetudine,tamen illa con
ſuetudo eſt contra ius: et ideò in eius introductione ne-
ceſſaria eſt ipſius continuatio per ſpacium 40. annorum,
ut ſuprà eſt deductum. Tertiò probatur ſic. Iſta conſue-
tudo eſt contra ius commune,per quam quæritur ius ad
beneficium uacaturum,talis eſt cõſuetudo optionis,hoc
ſuppoſito,quòd in eccleſia ſint præbẽdæ canonicales rea
liter diſtinctæ igitur. De antecedenti etiam ſunt textus
de conceſſ.præbend.c.nullam & c.ne captandæ.lib.6. de
conſequenti eſt text.in c.cùm in tua.de conſuet. lib.6. et
ibi not.quòd uirtute conſuetudinis iſta præbenda eſt de-
bita eam optare petenti,et uolenti,in gloſſ. quæ incipit,
per hoc ſatis.et ſi coniungatur decre.maioribus.de præb.
et decre.quæſitum.de re.permuta.credo,quòd determi-
nent indubiè iſtam conſuetudinem eſſe nedum contra
ius ſimpliciter,imò contra concilium Turonenſ.Adden-
do enim c.quæſitum.quod eſt gloſſ.in c.maioribus. ad ip
ſum c. maioribus. nihil aliud dicit, niſi quòd prohi-
bet diuiſiones, et commutationes fieri præbendarum,
et ex uerbis diuiſionis quòd procedat, apparet quòd
intelligitur de præbendis eiuſdem eccleſiæ. et hoc,
quòd iſta conſuetudo ſit contra ius commune, clarè de-
terminat Archidiac. in alleg. c. cùm in tua. in gloſſ. quæ
incipit,habentes. Et ad idem,quòd etiam in eadem eccle
ſia prima præbenda dimiſſa,recipere ſecundam ſit contra
ius commune,tenet glo.et Pau.in alleg.c.ſi iuxta.de præ
bend.in clemen. Et præterea cùm generaliter ſit uerum,
quòd eccleſiæ, ubi tangitur ipſius eccleſiæ lex, uel iura,
nón admittat præſcriptiones minoris temporis quàm 40.
annorum: ut de præſcrip.c.de quarta. quæro. ubi funda-
5 tur iſta diſtinctio,quòd in cõſuetudinibus,†quæ ſunt cõ
tra ius commune,ſint neceſſarii 40. anni: in aliis ſufficiãt
10.Nam licèt inter conſuetudinem, et præſcriptionẽ ſint
multæ differentiæ: tamen nunquam reperimus,quod mi
nus tẽpus ſufficiat in conſuetudine, quàm in præſcriptio
ne: imo tex.innuit oppoſitum, quòd requiritur tempus
uniforme.de cau.poſſeſ.et proprie. ca.cùm eccleſia Sutri
na.de elect.c.cumana.de conſuet c.ſi.lib.6.nunc ſic cum
Doctoribus diſtinguamus. Quòd aut conſuetudo,quæ
inducitur, tangit priuatos,uel eorum res,uel iura,et tũc
ſi non ſit contra ius,introducetur ſpatio 10.annorum,ſer
uatis aliis,quæ ſunt neceſſaria in introductione conſuetu
dinis,cùm tanto tempore eorum bona poſſunt præſcribi
aliis ſeruatis,quæ in præſcriptione ſimiliter requiruntur,
et ſic intelligitur c.conſuetudo.cum ibi no. 12.diſt. Aut
tangit eccleſias,ſeu earum ſtatũ,res,uel iura, et tunc ſem
per in introductione conſuetudinis requiruntur 40. an-
ni,cùm tanti temporis præſcriptio in earum rebus,uel iu-

ribus

ribus requiratur. Et hanc diſtinctionem facit Innoc.in c.
cùm dilectus. de conſuetud. & ipſum ſequuntur ibidem
Hoſti.& Ioan.And.& Collect.eod.titu.c.ex parte.Et ulti
mum membrum clariùs ponit Innoc. de conſuetudi. ca.
fina.ubi quærit de duobus. Primò,quæ conſuetudo di-
catur rationabilis.Secundò, quanti temporis præſcriptio
requiratur ad eam introducendam. Ad primum reſpon-
det,quòd illa eſt rationabilis,quæ non eſt contra ius: uel
ſi eſt,habet tamen iuris alterius approbationem. Ad ſecũ
dum reſpondet quòd requiritur præſcriptio 40.anno.Si-
ue ergo dicas,quòd iſta conſuetudo non ſit contra ius,ut
aliqui opinantur: ſiue dicas, quòd eſt contra ius, ſed ha-
bet iuris approbationem,clara eſt determinatio,quòd u-
troque caſu uniformiter requiratur præſcriptio 40.anno
rum ſecundum ipſum,& ibi tenet idem indiſtinctè gloſſ.
ordi.ſuper uerbo,legitimè ſit præſcripta.& etiam Comp.
Rurſus ſi aliquis uellet tantùm inhærere opinioni illius
gloſſ. c. fin. adhuc neceſſariò oporteret eam diſtinguere
inter conſuetudinem, quæ eſt ſecundùm ius, uel præter
ius commune, & quòd in nullo per eam derogatur iuri
particulari alterius eccleſiæ, uel eccleſiaſticæ perſonæ: &
ad introductionem iſtius conſuetudinis ſufficiunt 10.an
ni: ut no.in illo c.conſuetudo. uel per conſuetudinem ip
ſam,licèt præter,uel ſecundùm,& non contra ius cõmu-
ne,per eam tamen derogatur, uel detrahitur in toto, uel
in parte iuri pertinenti ad illam eccleſiam, uel perſonam
eccleſiaſticam: & ſic ratione adiuncti præiudicii, quod ſit
alteri,requiratur præſcriptio 10.annorum.Et illa conclu-
ſio uidetur inconuincibiliter probari, de conſuetud. c.
cùm dilectus.coniuncta decre. abbate. de uerb. ſignific.
Nam iſta conſuetudo non eſt contra ius, quòd de certo
monaſterio debet eligi abbas alterius monaſterii uacan-
tis:& tamen quia iuri electorum in aliquo derogatur, cũ
anteà poſſunt de iſto,uel aliis,ubi uellent,liberè eligere;
modò non poſſunt, niſi de iſto, & ſic eorum in eligendo
libertas reſtringitur, eſt neceſſaria præſcriptio 40. anno-
rum: ut in d. c. abbate ſuprà alleg. & quaſi omnes tenent
in allegato c.cùm dilectus.& idem probatur de elect. ca.
cumana.de cauſ.poſſ.& propr. cap. cùm eccleſia Sutrina.
Nam iſtud non eſt contra ius,quòd alii,quàm canonici ca
thedralis eccleſiæ admittantur ad eligendum,unà cum ip
ſis: licèt eſſe contra ius,quòd alii,quàm ipſi ipſis excluſis
eligant.ut not.Ioan.And.in præall. ca.cùm eccleſia Sutri-
na.& cum introductione conſuetudinis iſtius, quòd ele-
ctorum poteſtas in tantum uidetur dirimi, quòd per con
ſuetudinem aliis acquiri requiritur 40. annorum ſpatiũ:
ut in d.c.clarè probatur.Eodem modo facit de offi.Archi
diaco.c.dilecto.cum ſuo uero intellectu.Nam iſta conſue
tudo,quòd Archidiaconus in monaſterio habeat iuriſdi-
ctionem,non eſt contra ius,ſed præter,& eſt rationabilis,
& fauorabilis: & tamen requiritur, quòd ſit legitimè præ
ſcripta,ſecundùm Innoc. & per omnes ibidem. Et iſtud
poſſet per multa conſimilia iura probari. Sed per iſtam
conſuetudinem etiam ſi diceremus, quod non eſt contra
ius: tamẽ in dubio detrahitur iuri,ſcilicèt illius,ad quem
pertinet collatio præbendarum,qui illam poteſtatem per
conſuetudinem illam perdit:igitur, &c. Et ſi dicatur non
perdit,quia potuit conferre ultimam: dico quòd ideò no
toriè diminuitur poteſtas ſua, quia uni pingui præbendæ
uacanti poſſit illam conferre habenti aliam minùs pin-
guem, & illam alteri, & ſic deinceps: unde poſſet remu-
nerare quatuor, uel quinque, uel plures perſonas ex ua-
catione unius præbendæ, modò non poteſt conferre ni-
ſi unam, & omnino deteriorem. & iſta ſola ratio uidetur
ſufficiens ad deſtruendũ opi.glo.quæ poteſt dicere,quod
ipſa eſt contra omnes,& manus omnium contra eam.Cõ
po.enim,quem ipſa alleg.illam opi.non tenet:ſed facit di
ſtinctionem æquiſſimam, & iuri conſonam, quam ſuprà
recitaui.Nec etiam Archidia.quem etiam alleg. illud te-
net:imo tenet oppoſitum. Nam primò determinat,quod
illa conſuetudo eſt contra ius in gloſſ.ſua,quæ incipit,ha-
bentes.& licèt priùs in alia gloſſ.ſequenti uideatur innue
re,quod ad eius introductionem ſufficiant 10.anni: tamẽ
in fin.alleg.in contrarium.c.ſi de beneficio.de præbend.li
bro ſexto,cui ſtat: cùm contrarium non ſoluat,nec uide-
tur uerè poſſe ſolui. Nam quòd unum beneficium de-
beat per regulares uel ſeculares regi,iſtud non eſt contra
ius: & tamen ad introductionem iſtius conſuetudinis re
quiruntur 40.anni. ubi nec uidentur ualere ſolutiones
Ioan. Andr. Prima non: nam ſicut per illam conſuetudi-
nem applicatur certus ſtatus uni beneficio: ita per iſtam
uni eccleſiæ. Item applicatur ſtatus certus, uel non, per
non conſuetudinem: nil facit ad propoſitum, cum origi-
nalis diſtinctio habeat,utrùm conſuetudo ſit contra ius,
uel non ſit contra ius,eo quòd per eam certus ſtatus ap
plicetur. quod facit ad propoſitum,certè nihil. & iſta eſt
omninò ſecundùm ius,uel ſaltem præter,& rationabilis,
& tamen 40.anni requiruntur.Vnde ille text. omninò ui
detur confundere gloſſ. diſtinctionem. Nec ualet ſecun-
da ſolutio, quæ habet, quòd ideò faciat mentionem de
præſcriptione quadraginta annorum, quia loquitur in
præſcriptionibus, quæ ſunt odioſæ, & ambitioſæ: ſecus
in optionibus, quæ non ſunt odioſæ,nec ambitioſæ.iudi-
cio meo parum ualet hæc ſolutio. Nam iſte text.non con
ſiderauit ambitionem, odium, uel fauorem: ſed conſi-
derauit ubicunque non ſit mentio de conſuetudine ec-
cleſias, uel perſonas eccleſiaſticas tangente. intelligitur
de præſcriptione quadraginta annorum ſpatio. Nã cùm
præſcriptio legitima ad conſuetudinem ſe habeat,ut una
ex partibus eam eſſentialiter conſtituentibus: nam qui
dicit conſuetudinem, dicit eam legitime præſcriptam eſ-
ſe. Et clarè probatur in alleg.c.quanto.de conſueto. de e-
lect.c.cùm eccleſia Vulterana. de cauſ.poſſeſſ. & propri.
c.cùm eccleſia Sutrina.meliùs in c. Cumana. de elect. fa-
cit regula,in toto. de regu.iur.libro ſexto,& quæ not. In
nocen.de teſtim.c.fraternitatis. & ſic etiam uidetur not.
Ioannes Andreas,in alleg c.cùm de beneficio. ſuper uer-
ſicul.legitimam. Et quia dicit, quòd hæc præbenda poſ-
ſet non optari, fateor: ſed non propter hoc minoris, ſed
maioris temporis præſcriptio requiritur in conſuetudinis
introductione: ut not.Ioannes Andreas de præſcript. ca.
de quarta. Si enim hic, uidelicèt, quòd præbenda ua-
cans poteſt non optari, impedit,ne iſte uſus optionis ha-
beat continuam cauſam, ſecundùm hoc requiritur du-
plicatum tempus: ſi non impedit,requiruntur quadragin
ta anni: ut ibi not.Innoc.licèt Hoſtien.dicat,quòd de iu-
re canonico uniformiter quadraginta annorum præſcri-
ptio eſt neceſſaria. & illa quæ ibi poſuerunt iſti Doctor.
6 ſatis probant diſtinctionem,quam ſuprà poſui; † ſcilicèt,
quòd aliud ſit in conſuetudinibus eccleſiarum: aliud ſit
in conſuetudinibus priuatorum. Nec etiam ualet,quòd
dicit, quòd æquitatem & rationem habet illa conſuetu-
do. Nam & ſi hoc ſit uerum, nihilominùs quadraginta
annorum præſcriptio requiritur in ipſius introductione:
ut in alleg. c.quanto. Poſſet etiam dici tunc hoc dictum
non procedere. Nam licèt æquũ, & rationabile ſit, quòd
ei qui longiori tempore ſeruierit, prouideatur de maiori
bus præbendis: ut de maio.& obed.c.1.& c.ſtatuimus. &
in concor.ubi gloſſ.alleg.tamẽ, quòd ipſi auctoritate pro
pria recipiant illud, non uidetur habere æquitatem, per
iura ſuprà alleg. Nec negari poteſt, quin iſta conſuetudo
cum peccato incipiat in eccleſiis,in quibus,ut dixi, præ-
bendæ ſunt actualiter diſtinctæ, cùm illi eam inceperunt
introducere ſine titulo,& ſic cum detrimento animarum
ſuarum tenuerunt ipſas præbendas. Nunc reſtat reſpon-
dere ad arg.gl.quia ſi textus dict. c.cùm in tua. uoluiſſet
intelligi de conſuetudine præſcripta, hoc feciſſet, ſicut
fecit in c.non eſt. Reſpondeo,quòd in cap.non eſt.textus
diſpoſitiuè tractans de conſuetudine, quærit utrùm con-
6 ſuetudo † ualeat, ſcilicèt quòd Epiſcopus ſine Capitulo
corrigat

corrigat crimina.& quia text.habet reſpondere eam uale
re; oportet eum dicere de conſuetudine præſcripta,& ſic
de perfecta,iuxta.c. cũ tanto.eodem titulo.Sed in c. eum
in tua.textus ſolùm per modum ſuppoſiti facit mentionẽ
de cõſuetudine:quærens,dato quòd in eccleſia ſit aliqua
conſuetudo optionis:& ſi aliquis ibi impetret cannonica-
tum ſub expectatione primæ præbendæ uacaturæ: utrùm
per iſtã impetrationẽ impediãtur optiones: & dicit quòd
non ; modò iura,quæ aliquid ſupponunt, illud tanquam
in eſſe ſuo perfecto & iuſtè & rationabiliter eſſe factũ et
introductũ intelligunt:ut ſatis clarè probatur in.c. Cum a
na. ſuprà all. & ibi no. Itẽ ad rationẽ all.per Archi.reſpon
deo,quòd rei ueritas eſt,quòd illè,qui habet unicã præ-
bendam,ſi recipit aliam à prima diſtinctam, mutat ſuum
titulum:ut ſunt caſus in illis.c.literas. & c. ſi iuxta. ſuprà
alle. Nam licèt prohibitus alienare poſsit alienare in unũ
de familia:reuera alienatio eſt, licèt permiſſa: tam in aliã
perſonam prohibetur.ſic & Epiſcopus alienare prohibi-
tus,ſi alienet in Capitulum,licèt non ſit alienatum ab ec-
cleſia,quia Epiſcopus & Capitulum faciunt unum cor-
pus:tamen alienatum erat à menſa epiſcopali. ſic & hic ,
licèt iſte optans non mutat titulum eccleſiæ:quia in eccle
ſia,in qua primò remanebit intitulatus:tamen ſuum titu-
lum primum bene mutat,cùm eccleſia plures tales titu-
los habeat. per ea quæ not.& alleg.Hoſtien.de his quæ fi.
à præla. c.cum apoſtolica. & per gloſſ. & Pau.de rebus
eccleſi.non ali.c.ſi unam.in cle.Et quod ſequitur , quòd
omnia nomine eccleſiæ poſsidet:Reſpondeo aliud eſt poſ
ſidere præbendam,ut titulum,& ipſam poſsidere nomi-
ne proprio,& non eccleſiæ: ut probatur de prob. cap. ex
literis. & no.Innoc.de cauſa poſſ.c.cùm ſuper.& de reſti.
ſpo.c.in noſtris. & c.ex parte.& ſic loquitur q. de præb.ut
tit.beneficialis poſſeſſa. Aliud eſt poſsidere bona,& res il-
lius præbendæ,& illas poſsidet bene nomine eccleſiæ, ut
probatur in §. fi. 12.quæſtione.all.per Archi. Et ratio eſt ,
ut dicunt Doctores quòd canonicus agens contra cano-
nicum eiuſdem eccleſiæ de bonis præbẽdæ aget nomine
præbẽdæ:quia eccleſia omnes præbendas æqualiter poſsi
det tanquã ſuas. Sed ſi cõtra extraneũ, utilius eſt nominẽ
eccleſiæ, licèt poſsit etiã nomine præbẽdæ agere: ſecũdũ
Innoc. & alios in alleg.c.ex literis.de probatio. Nũc reſtat
reſpõdere ad uoũ,quod obiicitur.Si tu dicas quòd per op
tionẽ mutatur titulus beneficialis: ergo per conſuetudinẽ
poteſtas optãdi introduci non poteſt: quia illa cõſuetudo
eſſet cõntra ius diuinum,quo cauetur. Nemo ſibi ſumat
honorem,niſi qui uocatus fuerit à Deo,tanquam Aaron.
Hebræ.quinto de elect.c. qualiter. & contra illud etiam
Apoſtoli,Maneat unuſquiſque in ea uocatione,&c.ad Co
rinth.7.& 21.quæſtione.c.1.Sed contra ius diuinum non
7 ualet conſuetudo.de conſu.c.fi. Reſpondeo,† quòd con-
ſuetudo operatur duos effectus principaliter. Primus,
quòd uirtute conſuetudinis præbenda uacans eſt debita
eam optare uolentis:ut in præall.c.cum in tua. Et licèt ſit
contra ius commune,quòd ad beneficium uacaturũ quæ
ratur ius,ut ſuprà eſt clarè probatum,& dicit decr.magis
clarè de præbend.c.dilectus.nihilominùs tamen iſta con
ſuetudo reputatur rationabilis:quia habet approbationẽ
iuris:ut etiam eſt tex.de præben.c.cùm in eccleſia. lib. 6.
& ibi etiam not. Secũdus effectus cõſuetudinis eſt, quòd
ad præbendam optatam admittendus eſt ille per illũ per
quem eſt aſſuetum:puta per Capitulum , uel per alium ,
qui tempore,quo ſe petit admitti,præeſt Capitulo,uel a-
lio,prout eſt conſuetum.Et licèt etiam iſtud ſit cõtra ius
commune,ſecundùm quod iſtud pertinet ad Capitulum
uel ad Epiſcopum cum conſenſu,uel ſaltem cum conſilio
Capituli,ſecundùm diuerſas opiniones:tamen nihilomi-
nùs per conſuetudinem poteſt introduci:& dicetur con-
ſuetudo rationabilis,quæ etiam habet approbationem iu
rium:ut clare probatur de elect. cùm eccleſia Vulterana.
de cauſa poſſeſſ. c.cùm olim. &c. His ſuppoſitis clarè re-
ſpondetur ad argumentum inductum , quòd iſtud eſt
contra ius diuinum, quòd aliquis ſine inſtitutione ſupe-
rioris recipiat beneficium uacans , fateor:& cùm dicitur,
quòd ſic facit iſte optans,dico quòd non imò dico, quòd
quia præbenda uirtute cõſuetudinis eſt ſibi debita,tamen
cùm ad eam ſe petit admitti per illum, ad quem uirtute
conſuetudinis pertinet, & per illum admittitur, hæc ad-
miſsio uirtute conſuetudinis loco inſtitutionis ſuperio-
ris ſuccedit, & licèt iſtud ſit contra ius poſitiuum, tamen
non contra ius diuinum.ideò poteſt conſuetudine intro
duci.Ita in ſimili notat Innocentius Hoſti.Compoſtel.de
electioni.c.tranſmiſſam.& e.tit.c.quòd ſicut.&c.

Additiones.

a Conſuetudo. Adde deciſi. 2.& 5. ſupra hoc titu.& deciſi.
Aegid.1.& 63.hoc titulo.Et an conſuetudo optandi ſit cõ
tra ius commune,Calder.conſil.7.
b Expreſsiſſet. Quid autem ſi canonici alicuius eccleſiæ lon
go tempore ſteterunt,quòd non optauerunt præbendas,
an talis conſuetudo tollatur:uide per Dominic. de ſancto
Geminia.in d.cap.fi.in 2.col.uerſicul.quæro pone. de cõ-
ſuetud.libr. 6.
c Primi uacatin. Vide Rochũ Curt.in ſuo tract.de iure pa-
tronat.in uerb.honorificum.in 4.quæſito. uerſic. ſed hic
ſuboritur.& deci.3.incip.ſufficit impetraoti.infrà de præ
bend.

A.M.P.Hæc dec.facit plures diſtinct. & examinat latè
6 materiam,uideas eam diligenter. Habes † notare in hac
dec.quòd licèt quis non poſſit renuntiare beneficio,niſi
in manibus habentis facultatem deſtituendi: tamen non
eſt ſic in præbenda,quæ poteſt mutari,quia iudicatur tã-
7 quam de re temporali.Item quòd†cõſuetudo optandi eſt
contra ius,& contra concilium Turon. Et ideò requirun-
tur xl. anni,& idem eſſet etiam ſi haberet iuris approba-
8 tionem.Item quòd quando † conſuetudo eſt ſecundum,
uel præter ius commune,& non præiudicatur iuri parti-
culari alicuius,quòd ſufficiunt 10.anni,aliàs ſi derogatur
alicui, requiruntur xl.& uide hic differentiam inter con-
ſuetudinem,&præſcriptionem.habes ſimiles dec.Aeg.1.
& 6.hoc titul.quæ clarùs loquuntur , & Caſ. dec. 17. de
præbendis.latè examinat materiam huius dec.& Gigas:
in ſuo tractat.penſionum.quæſtione 63.Et quia hic deſcri
buntur plures ſpecies canonicatuum , & præbendarum,
adde Fel.in c.poſtulaſti. de reſcri. & in c. cùm M.de con-
ſtitu.nu.28.& latè in c.ſtatuimus.de maio.& obed. Et ui-
de quæ dixi infrà ſuper dec.25.de præben.& ſuprà de re-
ſcrip.dec.33.Ad præmiſſa facit quòd deciſum fuit coram
domino Ranelle. in una Mediolan. optionis , ubi habe-
9 tur, quòd † conſuetudo optandi inducitur ſpatio 1x. an-
norum in eccleſiis,ubi præbendæ ſunt diſtinctæ,& nõ an
nexæ canonicatibus.& in una Cauerien.decimarum co-
10 ram Tolomæo fuit tentum,quòd † ex conſuetudine u-
nius loci non poteſt induci, uel argui conſuetudo in alio
loco:fuit tamen dictum in una Bononien.ſancti Andreæ
11 corã domino de ſancta cruce,quòd † per duos , uel tres
actus inducitur conſuetudo interpretatiua etiam minori
ſpatio decem annorum,& ideò quòd legatus modernus
Bononieo.qui uiderat facultates Cardinalis Cibo per a-
lios legatos,eidem Cardinali Cibo ſucceſſores,late inter-
pretatus fuiſſe , & eos regulæ de diebus bis , uel ter de-
rogaſſe,potuerat derogare eidem regulæ: non obſtante
regula reductiua facultatum Legatorum,ſacta per Clemẽ
tem,& per Paulum Tertium innouata.& ad iſta etiam fa
cit deciſio Caſſ.unica hoc titulo,quam uide per te, & ui-
de Bellenzin. in ſuo tract. de charitat. ſubſid.q. 62.& 82.
An.Ma.Pa.

De

De Electione.

Epitome.

Appellatus ueniens ad Curiam, quandocunque proſequi poteſt appellationem, ſibi nullatenus intimatam.

SVMMARIA.

1 *Intimatio in materia appellationum habet uim citationis quò ad appellatum.*
2 *Cauſa quando dicatur eſſe in Curia ex natura cauſæ.*
3 *Cauſa exiſtente in Curia ex natura cauſæ, quando procedi poſſit ad diffinitiuam.*
4 *Appellatus poteſt proſequi cauſam ſibi non intimatam.*
5 *Cauſæ omnes non deuoluuntur ad Curiã per appellationẽ.*
6 *Cauſa non deuoluitur niſi in præiudicium appellantis appellatione nulliter intimata.*

DECISIO L. aliàs 38.

FVit dubitatum [a], & ſæpè in conſiliis poſitum,
b utrùm [b] appellatus poſſet in Curia Romanã proſequi appellationem interpoſitam in partibus, in forma c. ſtatuimus. de elect. li. 6. ſibi infra menſem non intimatam, & procedi in uim iſtius appellationis non intimatæ in abſentia partis appellantis per audientiam contradictarum, ut moris eſt. Et uidebatur multis, quòd non: quia intimatio uidetur eſſe hodie de ſubſtantia formæ appellationis deuoluentis cauſam beneficialem ad Curiam: ut in Clem. cauſam electionis. de elect. & quia quælibet forma dat eſſe rei: ut 1. q. 1. detrahe. de bap. c. 1. & 3. de elec. c. quia propter. ergo, &c. maximè ſi de huiuſmodi proſecutione, & de itineris ſui arreptione ad Curiam, aduerſarium ſuum, uidelicèt appellantem, qui fortè ſuam appellationem ideò ſibi non intimauit, quia cauſam ſuam ad Curiam nec deuolui, nec eãm ibidem agitari uoluit, non certificauit: quia ueriſimiliter appellans ignorare potuit; quòd aduerſarius ſuus ipſum appellaſſe ſciuerit, quæ quidem ignorantiam meritò ipsũ à contumacia debuit excuſare. de ſen. excommunicat. c. ſi uerò qui ma. accu. poſ. c. cùm in tua. de conſtitutio. c. ut animarũ periculis. li. 6. Et uidebatur aliquibus huiuſmodi certificationem adeò fore neceſſariam, quòd aliàs nõ ualeret proceſſus factus in abſentiam prædicti appellantis, niſi de nouo citaretur. Pro quò allegabam c. cordi. de ap. lib. 6. ſi appellantis noluerit, & petierit &c. & Cle. 1. de ap. His non obſtan. fuit determinatum per omnes Dominos contrarium quò ad utrunq; membrum, uidelicèt appellatum poſſe proſequi appellationem interpoſitã per ſuum aduerſarium in cauſa beneficiali etiam ſibi non intimatam infra menſem, uel poſt, dummodò de illa faciat ſidem coram Auditore in Romana Curia: nec requiritur aliqua certificatio fienda appellanti, maximè ſi appellans infra menſem plenã notitiam abſq; intimatione appellantis de huiuſmodi appellatione habuerit, & idem ſi poſt menſem, dummodò conſtaret de huiuſmodi appellatione. Et ratio poterit eſſe utriuſq; dicti: quia ſi non emanaſſet Cle. cauſam electionis. de elect. non eſt dubium, quòd appellans ire, uel mittere tenebatur ad Curiam, per c. ſtatuimus. ſuprà alle. ut ſi appellatus ueniret, ſe defenderet. modò d. Cl. cauſam. quæ uult huiuſmodi intimationẽ fieri appellato infra menſem, emanauit ſolùm in fauorem ipſius appellati, ne prætextu ignorantiæ ſe ualeat à con-
1 tumacia excuſare, † ſicut ipſa intimatio [c] habet uim cita-
c tionis quò ad appellatum, & arctat ipſum ad eundum uel mittendum procuratorem ad Curiam. Ita citat, & arctat d. c. ſtatuimus. appellantem ad eundum, uel mittendum: ſicque idem appellans debuit iſtum caſum præuidere, & de illo dubitare, & mittere procuratorem ad Curiam: ut ſi appellatus uellet proſequi appellationem, ipſe haberet, qui eum defenderet, ſaltem in Audientia contradictarum, alioqui ad inſtantiã appellati poſſet procedi per eandem Audientiam in cõtumaciam appellantis ſeruatis ſemper tẽporibus dicti c. ſtatuimus. quam quidem appellationem non etiam intimatam, inuito etiam appellante, appellatus poteſt proſequi, ſecundum Inno. ibidem. & in d. c. cordi. & Pau. in Cle. cauſam antedictam. Ratio, quia huiuſmodi intimatio ſit introducta in fauorẽ ipſius appellati: & non appellantis: quia proprium ſuum factum ignorare non poteſt. ff. pro ſuo. l. ſi. de reſcri. c. ab excommunicato. hoc in eius læſionem retorqueri nõ debet; ut l. quòd ob fauorem de regul. iuris. Pro quo faciunt in ratione not. per Inno. in c. interpoſita. de ap. & in c. cordi. eo. tit. li. 6. Hanc concluſionem poſuit Io. And. in d. Cl. cauſam. ſuper uer. deuoluta. circa ſi. & æqualiter ipſe & Pau. tetigerũt hoc idem in Cl. conſtitutionem. eod. tit. quorũ opi. ſemper fuerunt approbatæ & ſeruatæ in hoc puncto.

Additiones.

a Fuit dubitatum. Pro declaratione huius deciſionis, & aliarum de deuolutione loquentium, quæro hic de tribus: Primò, quando cauſa dicatur eſſe in Curia ex natura cauſæ, ut quia eſt de maioribus. de ap. c. ut debitus. in ſi. & de elect. c. quãuis. li. 6. Vel quia cauſa eſt beneficialis ſeruata forma c. 1. de elect. li. 6. & Cle. cauſam. eo. ti. Quãdoque cauſa eſt in Curia per accidens: & tunc dic, quòd ſiue ſit appellatum à diffinitiua, ſiue ab interlocutoria, alterum tantùm duorum facit litem eſſe in Curia: uel quòd ſit delatum, uel per appellatum, uel iudicem: ut in c. ſæpè de appel. Sola ergo termini præfixio hoc non operatur, quicquid dixerit gl. d. c. ſæpè. ubi no. & eod. ti. c. Nicolao. hoc uerum quantùm ad negotium appellationis tantùm ſed ſi appellatione interpoſita ab interlocutoria ſtatim uellent partes negotium principale eſſe in Curia: ut ſic ibi terminaretur omiſſo appellationis articulo, exigitur conſenſus utriuſque partis: ut in c. cordi. de app. li. 6. Secundò quæro quis ſit effectus, quòd cauſa ſit in Curia. Dic, quòd effectus eſt, quòd negotiũ ſit in Curia, quia ubi eſt in Curia, cauſa non mittitur extra Curiam, ſed manet in Curia: & tũc parti non ſufficit mittere procuratorem ad impetrandum, & contradicendum: ſed oportet mittere procuratorem ſufficienter inſtructum ad cauſam tractandam. Vbi uerò negotium non eſt in Curia: tunc ſufficit mittere procuratorem ad impetrandum, & contradicendũ, ex quo cauſa ibi non debet tractari, ſed committi extra Curiam. Tertiò quæro, poſito quòd ſit in Curia, an & quando poſſit diffinitiuam procedi? Dic quòd ſi cauſa eſt talis, in qua nõ exigitur litis conteſt. ſui natura, tũc indiſtinctè cõtra contumaciter abſentem, uel citatum, uel elapſo termino appellationis, ubi ſtatutus eſt ab homine, qui terminus habet uim citationis peremptoriæ, procedi poteſt ad diffinitiuam. Si uerò cauſa eſt talis, cuius natura exigitur litis conteſtatio, ſi appellatur ante litis conteſtationẽ non poteſt tũc procedi ad diffinitiuam ſententiã, poſito, quòd cauſa ſit in Curia, ex quo lis nondum eſt cõteſtata: ſed tũc pars non comparens in termino, condemnatur in expenſis. de app. c. Nicolao. Si uerò appellatur poſt litem conteſte. quia tunc appellatio non reſcindit cõteſtationem litis. l. ita demum. C. de procu. & in l. ſi. C. de temp. app. poterit procedi ad diffinitiuam, ex quo ſubeſt fundamentum litis conteſtationis ſuper quo fertur ſententia in cauſa appellationis: ut eſt caſus ſecundum uerum intellectum in cap. per tuas. de appel. & per hoc intelligas gl. in c. ueniẽs. de teſtib. quæ tota laborat ad ſoluendum contrarium duorum capitulorum, ſcilicèt c. ſæpè. de app. in quantum dicit, quòd ſufficit mittere procuratorem ad impetrandũ. & c. Nicolao. eo. tit. ubi dicitur, quòd non proceditur ad diffinitiuam, ſed ſit condẽnatio in expenſis. Sed reſponde ad dicta cõtraria, & dic, quòd in d. c. ueniens. cauſa erat in

Curiã

Curia ex natura cauſæ: quia beneficialis: uel ibi erat per partem, uel iudicem delatum: & per hoc tollitur primum contrarium. Ad ſecundum contrarium, dic, quòd in d.c. ueniens. lis erat conteſtata: uel ſi non erat coteſtata, natura cauſæ poterat procedi ad diffinitiuam: quia cauſa erat beneficialis per ſuperiùs dicta.

b Vtrum. Add. infrà de appellationib. deciſ. 6.

c Et ſicut ipſa initimatio. Quæ ſunt communia tam parti appellanti, quàm appellatæ, uide infrà deci. 17. de appe. & 21. eo. tit. & dicit Compoſt. in d.c. ſtatuimus. quòd præſens in Curia, non obtinebit cõtra abſentem, ſic procedi, niſi doceat ſe tempora d.c. ſtatuimus. ſeruaſſe. Idem ſentit Archi. in d.c. ſtatuimus. ſuper uerſic. expectata. ubi dicit, quòd ante tempus d.c. noo eſt contumax: & ſic procedi non poteſt: ut 3. q. 9. omnia. & cap. abſente. c. teuera. & quaſi per totum. Idem tenet Inno. in d.c. ſtatuimus. ſuper uerbo à die. circa finē, & ſuper uerbo, iofrà menſem. uerſ. ſi autem non arripuerit.

4 A.M.P. Aduertendam eſt, quòd † hæc dec. non procedit
in omoibus cauſis, ſed tantùm in beoeficialibus, nam, tex.
in c. ſtatuimus. de elect. lib. 6. ſolùm loquitur in cauſis, in
quibus proceditur per electionem, poſtulationē, & prouiſionē. In prima tamen additione hic dicitur, quòd proce-
dit tantùm in tribus caſibus, de quibus in ea: ſentit tamen,
5 quòd etiam † aliæ cauſæ poſſunt deuolui ad Cu-
riam per appellationem, concurrente altero de duobus,
uidelicèt, quòd fuerit delatū appellationi per iudicem,
uel per partem, pro quo ulti. habes io termi. deciſ. Aegi.
729. de appellationib. quæ tamē uidetur omnino require-
re admiſſionem appellati. & facit ad idem dec. 51. de app.
in an. & Biſ. dec. 18. & 21. eo. tit. ubi latè & plenè articulus
diſcutitur. Cum iſta dec. concord. plures deciſi. uidelicèt
infrà de app. 6. ubi uidebis, & dixi ſuprà de reſcr. dec. ulti.
& facit dec. 81. de app. in an. & Faſto. dub. 12. & in materia
facit dec. Aegi. 718. de præben. 733. & 236. & 560, de app.
ubi latè examinat. Et etiam ad materiam iſtam uidere po
teris aliquid per Fel. in c. ex parte. el. 2. & in c. cùm contin-
gat. de reſcr. num. 18. & ad propoſitum huius deci. facit re-
ſolutio anno 1545. facta coram D. Accorambono in una
6 Salamantina portionis, ubi dictum fuit, quòd † appellatio
nulliter initimata, non deuoluit cauſam quo ad appellan-
tem, licèt deuoluatur in eius præiūdiciū. ita Aeg. d. deci.
273. de appellatio. & infrà de app. 54.

EPITOME.

Auditor cauſæ appel. interpoſitæ à caſſatione electionis, uel denegatione confirmationis, confirmat electionem, & confert beneficium tanquam debitum.

SVMMARIA.

1 *Auditor appellationis in cauſa electionis confirmare poteſt electionem*
2 *Appellatio, ab electione debet continere cauſas: & iurandum eſt.*
3 *Sententia lata contra electores, præiudicat electo.*

DECISIO II. aliàs 159.

SI appelletur per electum à denegatione confirmationis, uel caſſatione electionis ad Curiam, & Auditor, qui pronūtiat bene appellatū eſſe, uel reuocat caſſationem electionis, uel pronūtiat electionem eſſe canonicā, poteſt electionem, ſeu electum confirmare: quia fortiùs procedit ratio cle. Auditor. de reſcr. io dignitatib. electiuis. io quibus eſt maius periculū, quàm in aliis. de ele. c. nihil eſt. et c. ne pro defectu et c. quam ſit. et c. cupientes. lib. 6. prout leg. et notat. per Io. Ant. Pau. et Guil. in eadem clem. Auditor. de reſcript. ſuper uer. debitum.

ADDITIO.

1 A.M.P. Ad iſtam † dec. non reperio concordantes, ne-
que diſcordantes, niſi dec. 4. infra de iure pat. in fi. ubi di-
citur, quod licèt poſt acceptationem non ſequebatur col-
latio, quòd Auditor poteſt conferre uirtute cle. Auditor.
de reſcript. uide Do. in d. cle. Auditor. hic allegata. Et ſcias
2 quòd † qoando appellatur io materia electionis, debent
exprimi cauſæ, cur impugnatur electio, et debet iurari,
quòd creditur illas eſſe ueras, ita Fel. in c. in cauſis. de te-
4 ſti. Et aduerte, quòd † electus ſentit incommodum ex ſen-
tēntia lata coutra electores, ſi habuerit notitiam de ea
Fel. in c. ueniens 2. de teſt. col. 3. Ad præmiſſa facit, quòd
ſi Papa mandat conferri beneficium, prout quotidie fit,
qoando literæ expediuntur per cancellariam, quia ſi non
eſt expeditus proceſsus, per quem executores ſolent pro-
uidere, Auditor prouidet in uim dictæ clemen. A.M.P.

EPITOME.

Diſpoſitio c. quam ſit. de ele. lib. 6. locum habet dūtaxat in electis ad eccleſias cathedrales, & regulares.

SVMMARIA.

1 *Eccleſiarum prouiſio diuerſimode conſideratur, nec eſt eadem ratio in inferioribus beneficijs, quæ in ſuperioribus.*
2 *Electio prælati, uel beneficiandi poteſt, & debet fieri uel in eccleſia, uel in aliquo alio loco idoneo, & honeſto.*
3 *Electio notificanda electo.*
4 *Beneficium electiuum quod dicatur.*
5 *Electio ut ſit canonica quando ſeruanda ſit forma c. quia propter. de electio. & de alijs in forma electionis.*

DECISIO III. aliàs 288.

MAIOR pars Dominorum tenuit, c. quam ſit. de ele. li. 6. tantùm locum habere in electis ad eccleſias cathedrales, & regulares, & non ad inferiores dignitates per quorum prælatorum obitum eccleſiæ non dicuotur uiduatæ, nec in eorum electione obſeruanda ſit forma c. quia propter. de ele. per rationes & motiua Io. Mo. & Archi. in d.c. quam ſit: licèt Ioan. An. in nouel. teneat ibidem contrarium, propter identitatem rationis, & propter tria in eadem conſtitutione expreſſa. Primò, propter uerbum generale ſcilicet uacationum diuturnitatibus, quæ ita periculoſa eſt in inferioribus dignitatibus, ſicut in ſuperioribus. de conceſſ. præb. c. nulla. & c. quia diuerſitatem. & c. poſt electionem. Secūdò ponderat uerba illa dum dicitur, ſtatuimus. et ſic quādo electio in eccleſia aliqua ſit celebranda: & nō dicit de eccleſia, uel eccleſiæ, in qua eſt magna differentia, prout notauit ipſe in clem. 1. de præbend. ſuper uer. incerta. et ibi inſiſtendo huic opinioni retorquet quoddam dictum Archi. in c. oe captandæ. de conceſ. præben. li. 6. et in regula iuris, in generali. e. li. per Io. Mo. contra eorū opinionem hic poſitam. Tertio dicit optimè facere pro opinione ſua ſupradicta §. fi. uer. cæterùm. ibi dum dicit, quiuis electus. ergo de quocunque electo cōfirmando debet intelligi. 19. diſt. c. ſi Romanorum. de maio. et obed. c. ſolitæ. cum ſimilibus. Ad quæ motiua reſpondebatur per dictos
1 Dominos opinionem Io. Mo. et Ar. ſequentes, † quod nō
eſt eadem ratio in inferioribus dignitatibus, quæ eſt in ſu-
perioribus. nam non eſt tantum periculum io diuturnita-
te oacationum illarum dignitatum, ſicut ſuperiorū: quia
oon ſuot ſponſi eccleſiarum. Et ideò in ſponſis, et paſtori-
bus datur minus tempus ad eligeodum, ut patet in ea. ne
pro defectu. de ele. quàm in aliis: ut in c. nulla. de conceſ.
præb. & c. quia diuerſitatem. e. ti. & de iur. pat. c. quoniā.
& c. cùm propter. & c. eam te. & ſic ooo obſtat primum

uerbum per ipſum ponderatum diuturnitatibus uaca-
tion um,&c. Ad ſecundū motiuū reſpondebatur, † quòd
loquitur de forma,& modo eligendi, ſeu electionis, quæ
regulariter ſi ſine impreſsione, & metu fieri poteſt, debet
in aliqua eccleſia, uel in aliquo loco idoneo, & honeſto
circa ipſam eccleſiam fieri. 23.di. In nomine Domini. de
ele.cum terra.& c.in cauſis.de app.c.qua fronte.& c.con
ſtitutus. Ad.§.fi.uer.cæterùm.qui fortiſsimè uidetur ob-
ſtare,& ſingularem caſum ponere, & omnes electiones
confirmandas comprehendere, reſpondebatur referri, &
reſtringi duntaxat ad præcedentia. Nam talia debent eſſe
ſubiecta,qualia præmittũtur eorum prædicata:& ea quæ
in præfationibus dicuntur,in ſubſequentibus repetita in
telliguntur.31.q.7.Apoſtolus.de appe.ſecũdò requiris.ff.
de uer.obli.l.Titia.§.idem reſpondit. Item quia intelligi-
tur de generibus electorum ibidem ſuperiùs expreſſorũ,
& non de generibus electionum: uerba enim generalia
ſæpiſsimè reſtringuntur. de præb.c.cùm in illis. lib.6.&
c.1.eod.tit.in cle.Et quia illa conſtitutio eſt multum pœ
nalis,licèt in fauorem eccleſiæ edita, tamen hoc non ob-
ſtante non uidetur extendenda, ſed potiùs reſtringenda,
& in ſuis terminis tenenda. argu.c.licèt canon.& c. ſtatu-
tum. de elect.libr.6.& per hoc reſpõdebatur motiuo Do
mini Corſien.uolentis dicere conſtitutionem in fauorem
eccleſiæ editam,quantũcũque pœnalem extẽdibilem ad
ſimiles caſus, & ad hoc induxit multas leges. Sed prædi-
cti Domini remanſerunt in prædicta opinione, & conclu-
ſione licèt dominus Viuarien.quem habui ſuper hoc cõ-
ſultum, reputabat opinionem Ioan.And. fore tutiorem.

·Additio.

A. M. P. Hoc c.quàm ſit.de ele.libr.6.diſponit, quòd
1 † electores notificent electo ſuam electionem,quanto ci-
tiùs commodè poſſunt:& quòd electus poſteà infrà tres
mẽſes petat confirmationem. Hoc præmiſſo, dicitur in
deciſ.quòd hoc c.habet locum tantùm in eccleſiis cathe-
dralibus, & regularibus. Ad hanc materiam adde deciſi.
a hoc tit.primam in antiq.ubi dicitur, † quòd tantùm ele-
ctiuum dicitur illud beneficiũ,in cuius collatione requiri
tur confirmatio ſuperioris,ſeu ſeruatur forma c.quia pro-
pter. de elect.ſeu per cuius uacationem eccleſia redditur
uiduata prælato.& idem dicit Io.de Sylua,in tract.de be
neficio,tertia parte q.1.& Staph.in ſecunda parte titu.de
modo,& forma ſol.59.& in alia impreſ.fol.50.ubi etiam
dicit, quòd appellatione beneficii electiui non uenit can
toria ſecundum Aegid.dec.69.de præbend.pro quo facit
3 deciſ.3.hoc titulo in antiq.ubi tenet † quòd debeat ſerua
ri forma d.c.quia propter. in electione præpoſiti eccleſiæ
collegiatæ. Et an ſufficiat facere mentionem de elect.per
æquipollens,habes deciſ.67.quæ eſt final.de conceſ.præ-
bend.in antiq.& Staph.ubi ſuprà fol.61.& in alia 52. Et
ſcias,quòd electus non conſecratus,debet legere ſuã ſen
tentiam. Fel.in c.eam te.de reſcr.ubi latè de Epiſcopo nõ
conſecrato: & uide eundem in rubr.de re iudic.ubi dicit,
quòd confirmatio electionis, dicitur diffinitiua ſenten-
tia. Et an electio poſsit fieri per procuratorem, Fely.in c.
cùm omnes,de conſti.& idem Fely.in c.1.de conſtit.uerſi.
fallit B.dicit,quòd licèt in electione nõ ſit ſeruata forma
canonis,ualet, dummodò aliàs conſenſus ſit purus. Et
quæ differentia ſit inter eligere,& præſentare, uide per
Fel.in d.c.in noſtra.nu.58. Et de electione facta de nocte,
per eundem in c.conſuluit. de offic.delegat.& an ualeat
facta de criminoſo, uidebis infrà de præbendis, & habes
per eundem in c.ex parte.de reſcr.& de criminibus oppo
ſitis contra electum,habes per eundem in c. ſuper his. de
accuſatio.& in c.licèt.de probat.Anto.Maria Papaa.

Epitome.

Præpoſitura eſt dignitas principalior in eccleſia collegia-
ta,dummodò tria conueniant. Primò quòd ſit electiua:ſe-
cundò,quòd habeat adminiſtrationem bonorum tempora-
lium dictæ eccleſiæ: tertiò quòd habeat prærogatiuam in
choro,& loco capitulari, quæ quidem tria ſunt ſigna maio-
ritatis,niſi conſuetudo aliter diſponat.

SVMMARIA.

1 *Præpoſitura eſt principalior dignitas in eccleſia colleggia-
ta tribus concurrentibus.*
2 *Dignitas inducitur conſuetudine.*
3 *Conſuetudo eſt in maioritate prælationis inſpicienda.*

DECISIO IIII. aliàs 451.

1 FVit dubitatum † utrùm præpoſitura [a] ali-
a cuius eccleſiæ collegiatæ electiuæ, habens ad-
miniſtrationem bonorum temporalium illius
eccleſiæ,& prærogatiuam in ſtallo chori,& lo-
co, ac uoce capitulari,ratione huiuſmodi adminiſtratio-
nis,& præeminentiæ cenſeatur principalior prælatura,ſi-
ue dignitas,quàm decanatus eiuſdem eccleſiæ, quæ etiã
dignitas eſt electiua,habens curam animarum,& iuriſdi-
ctionem in canonicos ipſum eligentes,& in clericos om-
nes illius eccleſiæ, non tamen ſuper præpoſitum tenet ſi-
gillum Capituli ad cauſas, & claues ad priuilegia & li-
brum ſtatutorum,beneficiorum, ac conſuetudinum,ha-
bens etiam ſtallum ſuperiorem in parte ſiniſtra chori, &
regere chorum in diuinis, conuocare etiam Capitulum,
cuius eſt caput: prout legitur & not.in c.cùm inter uni-
uerſas.de elect.& de conceſ.præbend.c.poſt electionem.
Et uidebatur aliquibus Dominis, quòd præpoſitus eſſet
maior,& principalior in dignitate: quia ſuper Decanum
ſedet in capitulo,& choro: ipſumque præcedit in proceſ-
ſione & aliis, quæ unà cũ adminiſtratione arguunt præe-
minentiam,& maioritatem,& propterea dicimus Archi-
diaconum maiorem in dignitate Archipresbytero,in cu
ius locum regulariter ſuccedit Decanus,idem officium
exercens: ut not.in c.miniſteriũ.de offic.Archipreſ. Præ-
poſitus regulariter in locum Archidiaconi qui eſt maior
Archipresbytero,ratione iuriſdictionis cum adminiſtra-
tione.licèt Archipresbyter ſit maior ratione ordinis:ut pa
tet in tit.de.offi.Archid.& Archipreſ.per to.& legitur &
not.per Io.An.in nouel.de of.leg.c. deliberatione.libr.6.
ſuper uer.electionis.& ibi declinauit in hãc opin.de præ-
poſito in eccleſia Cameracen.quẽ conſultus dicebat eſſe
maiorem poſt Epiſcopum,etiam in illa eccleſia quod ha-
berem pro indubitato,ſi eſſet dare talem Præpoſitum ha-
bentem tales prærogatiuas,& præeminentias,quas ibi po
nit Io.An.in nouel.uidelicèt,quia ille Præpoſitus imme-
diatè ſedebat,& ſe ſubſcribebat poſt Epiſcopum:uocabat
Capitulũ,& Archidiaconus ad illud tenebat ſigillũ,nõ ut
miniſter,ſed ut Præſidẽs,iubẽs ex eo literas ſigillari:cõſer
uabat iura,& priuilegia Capituli,uelut maior in collatio-
nibus,& inſtitutionibus ad Capitulũ ſpectãtibus erat pri
mus. Quæ omnia ſunt ſigna maioritatis ſecundũ eũ. quo-
rum quædam in caſu noſtro habet Præpoſitus. uidelicèt
ſeſsionem,& ſubſcriptionem temporalium,ſiue præben-
darum: omnia alia uerò habet Decanus. Quamobrẽ per
omnes Dominos fuit concluſum, Decanum maiorem,&
principaliorem in dignitate prædictæ eccleſiæ collegiatæ:
præſertim propter iuriſdictionem, & curam,quam habet
in eligentes,& cæteros clericos eiuſdẽ eccleſiæ,quæ plus
arguunt prælationem,& maioritatem,quàm adminiſtra-
tio temporalium, uel aliquod præmiſſorum. Tum quia
ſpiritualia digniora ſunt tẽporalibus.12.q.1.præcipimus.
C.de ſacroſanct.eccl.ſancimus.de pœnitent.& remiſſ.c.
cùm infirmitas.tum etiam quia paſtor, & prælatus ratio-
ne curæ eſt.21.di.ſicut faciunt not.per Inno.de offi.ordi.
c.cùm ab eccleſiarũ.& de elect.c.quia propter.poſt princ.
per eundem. Arch.uerò in d.c.deliberatione. reputat il-
lum maiorem in dignitate, qui habet conuocare Capi-
tulum, & in illo eſt ut caput, habens primam uocem
in eodem.

in eodem.de qua maioritate remittit ad not.per Inn.in c.
1.de maior & obe.& de no.ope.nuu.c.1.in glo.ult. per eũ
dem, uidelicèt Archi.pleniùs de multiplici maioritate in
c.quanquam. 2.q.7.& Ioan.Andr.in c.ſedes. de reſcri. de
quo etiam per Hoſtien.in ſumma,de offic.Arch.§.1.Pau.
in Cle.1.de elect.ſuper uer.monaſteriis.in fine, dicit di-
gnitatem principalem alicuius eccleſiæ ſemper eſſe cura-
tam reſpectu collegii,nihil tamen alle.cuius dictum cre-
derem uerum,ſi collegium ipſum in eorum prælatum eli
gat:quia tunc indubitauter habet curam eo eligentes eũ
iuxta not.per Innoc.in dicto c.cùm ab eccleſiarum. Ego
uerò dicebã,quòd ſuper hac principalitate, ſiue maiori-
tate recurrendum eſt ad conſuetudinem generalem illius
prouinciæ,uel illius eccleſiæ,quæ eſt quaſi notoria in Ale
mania,Præpoſitos eſſe maiores Decanis, & iam in literis
apoſtolicis eis præponuntur. In Frãcia uerò econtrà: quã
conſuetudinem fundabam per not. Innocen.in c. de mul
2 ta.de præbend.circa finem. Nam,† ſicut ibi ſecundum In-
nocen.conſuetudo facit aliquem in dignitate conſtitutũ,
qui aliàs non eſſet de iure communi:ſic pari, & fortiori ra
tione poteſt facere aliquem maiorem,uel minorem alio.
argumen.à minori de electioni.c.cùm in cunctis.de teſti.
c.licèt.cùm ſimil.Pro quo faciunt dicta no.per Innocen.
in c.1.de maiorit.& obedien. pro quo etiam inducebam
prædicta not.Ioan.Andr.in apparatu circa finem, ſuper
uerſ.electionis.in dicto.c.deliberatione. ubi dicit tex. ex-
3 preſsè,† quòd in maioritate prælarionis inſpicienda eſt cõ
ſuetudo,quæ ſi non dicit, & concludit Archidiaconũ de
iure communi præeſſe, & maiorem poſt Epiſcopum, cu-
ius eſt oculus,de offic.archi.c.1.& c. ad hoc. in cuius lo-
cum ſuccedit præpoſitus,ergo,&c.

ADDITIO.

a Præpoſitura.Vide Felyn.in rub.de maiori.& obed.& ad-
de c.cum eccleſia.de offic.ordinar.& c.ſaluator.§. in no-
mine.1.q.3.& quid in decanatu.uide deciſ.17.infrà de cõ
ceſſ.præbend.Et an dignitas inducatur, ſeu cognoſcatur
ex iſtis tribus ſignis.de quibus hic fit mentio, uide deciſ.
9.infrà de præbend.

A.M.P.Ad hanc dec.adde,quæ notaui infrà de præbẽ.
dec.8.& de conceſſ.præb.dec.16. & quæ latè dicit Fel. in
rub.de maio.& obe.Et quò ad §.hic uide dec.præceden-
tem.Anto.Maria Papaz.

EPITOME.

Forma c.quia propter de elect.& c.quam ſit eo.ti.lib.6.ha
bet locum in cathedralibus,& non in inferioribus eccleſiis,

SVMMARIA.

1 *Rectore,uel prælato curam animarum habente defuncto ec-
clesia dicitur vidua.*

2 *Paſtor quis dicatur.*

DECISIO V. aliàs 452.

EX hoc ſurrexit aliud dubium, uidelicèt utrùm
in electione a talis præpoſiti, uel Decani eccle
2 ſiæ collegiatæ requiratur forma cap.quia pro-
pter.de electio.quia ut præſupponebatur in fa
cto,fuit quidam electus in præpoſitum eccleſiæ collegia
tæ,in qua,ut partes concordabant Præpoſitura erat prin
cipalis dignitas illius eccleſiæ,& hoc per uiã ſcrutinii ele-
cto ſine ſtatuto, niſi uno ſcrutatore, uidelicèt Decano e-
iuſdem eccleſiæ,nec per uerba ſingularis, ſed pluralis nu
meri:& propterea dicebatur electio nulla,quia nõ fuit ſer
uata forma Concilii generalis, uidelicèt c. quia propter
antedicti, quam dicebant aliqui locum duntaxat habere
in cathedralibus & regularibus eccleſiis, & nõ in inferio
ribus dignitatibus,ſiue prælaturis. per quorum prælato-
rum obitum non cenſentur eccleſiæ uiduatæ, iuxta opi-
nionem omnium doctorum, & ſcriben.in dicto c. quia
propter.& in c.ſicut.tum propter formam.de elect.lib.6.
per Ioan.And.ubi Archi.tenet cum Hoſtien.qui ſolus eſt
in contraria opinione.alle.c.licèt de elect.lib.6. quod lo-
quitur expreſsè de electione inferiorum dignitatum,di-
cens Arch.illi dec.non eſſe reſponſum,nec poſſe reſpon-
deri per Doctores antedictos. Cui tamen dec.optimè reſ
pondet Paul.tenẽs cum primis,& maiori parte in cle.con
ſtitutionem,ſuper uerſ.formam.de elect. ubi etiam reci-
tat opiniones Doct.ſcribentium in hoc puncto. Pro hac
opinione primorum etiam fuerunt allegata quædam no.
Inno.in c.in Geneſi.ſuper uer.numero de elect. & per eũ
dem in c.ex parte de conceſſ.præben. ſuper uer. affecta-
tur.meliùs in c.ne pro defectu.de elec.ubi dicit expreſsè
illud trimeſtre tempus ſtatutum ad eligendum, habere
locum duntaxat in cathedralibus,& regularibus eccleſiis
non in inferioribus dignitatibus, ſiue beneficiis, in qui-
bus dicit habere locum c.nulla.de conceſſ.præben.uideli
cèt de tempore ſemeſtri:& hoc apparet in prin. dum di-
cit tex.nulla miniſteria.i. dignitates,uel officia.& ſequi-
tur in textu,ſeu beneficia uel eccleſiæ tribuãtur, &c.Sed
caue,quia totum illud c.loquitur in dignitatibus,officiis
ſeu beneficiis collatiuis: ſecus uerò in electiuis,in quibus
dicebat Hoſtien.tã in dicto c.ne pro defectu.quàm in di-
cto c.quia propter.habere locũ tempus trimeſtre. & hoc
idẽ ipſe notat in ſumma ſua ti.ne ſede uac. §. & ſi quis.de
qua aliquas opiniones recitat Arch. in ca. deliberatione.
de offic.deleg.ſuper uer.electionis.declinans in ſententiã
Innoc.quam conſuetudo generalis amplectitur. & ſic ſer
uatur ſecundùm eum, ſicq; uidetur recedere à ſua opi-
nione prima poſita in dicto c.ſicut.quòd tamen non facit
ſi rectè inſpiciatur:quia licèt concedatur, quod electores
habent tempus ſemeſtre ad eligendum ad dignitates, ſi-
ue prælaturas inferiores:tamen cum hoc ſtat, quòd ſecũ
dum formam d.c.quia propter.eligant,ubi nihil de tem
pore,infra quòd debet fieri electio, diſponitur: quia an-
tea quò ad cathedrales & regulares eccleſias. & in præce
denti erat diſpoſitum,quæ licèt ſint eiuſdem Concilii:ta-
men propter ordinem ſcripturæ,ex quo licèt arguere: ut
c.ſi quis iuſte.de procura.;de præben.c.mandato.lib.6.ap
paret cap.ne pro defectu.præceſsiſſe c.quia propter. quæ
ca.ambo præceſſerunt c.nulla. editum in concilio Latera
nen.per Alex.3.qui diu præceſsit Innoc.3. in celebrando
concilium generale:prout not.Ioan.Andr.in.c. dilectus.
de conceſſ. præbend. quibus & aliis conciliis generali-
bus,quando & ubi,& propter quos fuerunt celebrata,
uide Ioan. Andr.in nouell.in c.uenio.de ele.ſuper gloſ.2.
libr.6.Ex quibus omnibus ſic ſparſis fuit concluſum per
omnes ſecundum Innocen.in dicto c.quia propter.quòd
in electione omnium prælatorum habentium curam cle-
ri,& populi illius loci,habet locum c.quia propter. quia
ſecundum eum paſtores & ſponſi ſunt, qui gregem ha-
1 bẽt,& præſunt eccleſiis: & per eorum obitum † dicun-
tur eccleſiæ uiduatæ.alleg. c.ſicut.21.di.hanc opinionem
reputo euangelicam,propter uerbum, uiduatæ,poſitum
in c.quia propter.quòd ſimpliciter dicit, & diſponit for-
mam prouidendi per uiam electionis eccleſiis uiduatis,
non exprimendo has,uel illas.ergo noſtrum non eſt ex-
primere.2.quæſt.5.conſuluiſti.19.diſtin.ſi Romanorum.
de coniugi.lepro.c.quoniam.de maior.& obedien.c.ſoli-
tæ.cum ſimilibus.

2 Sed quid ſi prælatus † inferior epiſcopo uel abbate ha-
bet duntaxat unam curam,uidelicèt populi,uel cleri:cre
derem idem,ſi præſit,& eſt ibi per modum capitis, qua
tunc paſtor eſt. Sed pone quòd Præpoſitus ſiue Archidia
conus habet curam animarum,populi, ſiue laicorum cũ
adminiſtratione temporalium, Decanus uerò curam cle
ri totius eccleſiæ,& Capituli,cũ præeminẽtia,de quibus
ſuprà in proxima concluſione:& ambo debẽt præfici per

electionem

ctionem, debet ne ſeruari forma c. quia propter. in electione utriuſque? Crederem hic recurrendum ad conſuetudinem illius eccleſiæ, & etiam uicinarũ uidelicet quis eorum reputatur, & habetur cõmuniter pro præſidenti capite, & principaliori prælato, in cuius electione dicerẽ ſeruandam formam c. quia propter. nam ambo æquè principales eſſe non poſſunt: quia hoc eſſet monſtruoſum, & cõtra ſanctiones canonicas, diſponẽtes de unico paſtore, & rectore cuiuslibet eccleſiæ. 7. q. 1. in apib. de electio. dudum. de officio ordi. quoniam in pleriſque. de præbend. c. cùm non ignores. & ibi cum concordant.

Hic ſuperuenit quidam nouus auditor Anglicus nomine Thomas de Sabandia legum Doctor ac frater domini Simonis domini archiepiſcopi Cantuarien. Anno domini 1480. de menſe Septembri, tempore Vrbani Papæ vj. Pontificatus ſui anno iij.

ADDITIO.

a Electione. Adde dec. 3. ſuprà, eod. titu.

EPITOME.

Electo non competit ius in re ante confirmationem, ſed ad rem ius reuocabile, uel confirmabile.

SVMMARIA.

1 *Electus ante confirmationem an poſſit renunciare.*
2 *Beneficium non uacat per obitũ electi ante confirmationẽ.*
3 *Electo ius non competit in re.*
4 *Epiſcopi creati per Papam ſtatim poſſunt adminiſtrare.*
5 *Electus adminiſtrans, in uim confirmationis nullæ defectu iuriſdictionis, uel nouæ prouiſionis non gratioſæ, aut ſurreptitiæ, efficitur inhabilis.*
6 *Poſſeſſio capta ſine literis in conſiſtorialibus non eſt bona.*
7 *Eligẽs an ſufficiat quòd ſit in quaſi poſſeſſione, & quòd eligat alternatiuè & ſine ſpecificatione certi modi uacationis.*

DECISIO VI. aliàs 492.

CVM ad Capitulum alicuius eccleſiæ pertinet eligere Decanum in ipſa eccleſia, ad Epiſcopum confirmatio electionis huiuſmodi, ſi ad decanatum dictæ eccleſiæ quis eligatur, & electus electioni huiuſmodi conſenſit: tali electo non cõpetit ius in re in dicto decanatu, ante cõfirmationem: ſed ius ad rem reuocabile, uel confirmabile per ſuperiorem confirmatorem. hoc tenet gl. ordi. in c. noſtri. & in c. qualiter. & c. tranſmiſſam. de elec. Et Innoc. in d. c. noſtri. & idem Inn. in c. cùm ueniſſent. de in integr. reſtit. & hoc tenet Ioan. Andr. in c. ſi electo. eo. tit. lib. 6. ubi dicit, quòd quaſi una uacatio, &c. Hoc etiam tenet gloſa ordi. in c. r. ut li. pen. in cle. ſuper uerbo, collato, ibi, uſque ad confirmationem. quæ gloſ. ſingularis eſt, & raro reperies alibi ſecundùm Ant. de But. ibidem. & huic adde aliam gl. ſingularem, quæ eſt in præalle. c. cum ueniſſent. ſuper uerbo, renunciauit. quæ dicit, quòd licèt ante † confirmationẽ poſ-
1 ſit electus in manibus non ſui ſuperioris renunciare: tamen exigitur, quod talis renũciatio fiat in manibus eligẽtiũ. quæ gl. alibi non habetur, de quo uide infrà de iu. pa.
2 dec. 8. & Lap. ibidem, dicens, quòd ſi dictus electus † ante cõfirmationẽ moriatur in Curia Romana, quòd per eius obitũ dictũ beneficiũ non uacat in Curia, nec extra Curiã, ſed per obitũ primi. Sed ſi poſt confirmationem, à qua nõ fuit appellatũ, idẽ electus cõfirmatus moriatur in Curia: tunc per eiuſdem electi obitũ dictus decanatus uacat in Curia. Nec ob. gl. ord. in c. quanto. 58. di. & opinio Archi. poſita in c. is cui. de elec. lib. 6. ubi tenet, quòd per ſolam electionem canonicam ante confirmationem acquiritur electo ius in re in dicto beneficio, quod intelligo in re ius acquiri. ſ. ius proſequendi electionem, & non tale ius quale acquireretur poſt confirmationẽ, ut c. ut quis duas. de elec. lib. 6. Nec etiam obſtat c. inter dilectos. de fide inſtru. ubi dicitur, quòd qui confirmat, non donat, quia loquitur de confirmatione extraiudiciali. Nec ob. c. auditor. de reſcript. in cle. quia loquitur, quando non ex gratia expectatiua expectans haberet ius in re: ſed Auditor uigore gratiæ, & executionis, & tanquam executor iuris, prouidet expectanti de dicto beneficio uacanti, exequẽs ius ad rem, & deducens ipſum in eſſe perfecto. Sed quando ad unum & eundem pertineret eligere, & cõfirmare, tunc quia eligendo confirmat, & confirmando eligit, per ſolam electionem talem habet ius in re. c. ex parte. de cõceſſ. præben.

3 A.M.P. Ad iſtam † dec. non reperio alias dec. concordantes, neq; diſcordantes. examinatur plenè hæc materia per Sar. in 1. & 4. q. regu. de non tollen. iur. quæſt. & in q. 24. regulæ de benefi. uacã. per obitũ fam. Card. & aliquid dicit Caſſa. deci. 18. de præben. & latè per Aeneam de Falco. in tract. reſeruationum, ſuper effectu 46. & 47. ubi deducit decem modos, per quos acquiritur ius ad beneficiũ quos tacito auctore repetit idẽ Sar. in d. 1. q. Et Io. de Sylua, in tract. de bene. in 3. parte. q. 1. latè etiam examinat hanc materiam, dicens eſſe communem opinionẽ, quòd quando electus acceptauit, habet ius in re, & quod confirmatio dat ſolùm exercitium, uide tamen Fely. in c. cam te de reſcrip. col. 2. & 3. ubi facit regulam cũ quatuor extenſionibus, & quinq; reſtrictionibus, nec decipiaris prout multi decipiuntur, ex quo Epiſcopi noſtri temporis ante conſecrationem dicuntur electi, licèt nõ fuerint electi à Capitulo, ſed à Papa: quia iſti habent maiorem au-
4 ctoritatem: ut per Fel. ibi in 3. extẽſione, ubi dicit, † quòd iſti non cõfirmantur aliter, & poſſunt ſtatim adminiſtrare. & quòd illa prouiſio apoſtolica habeat uim confirmationis, uide ibi latè. & etiam uide eundem in c. ſuper his. de accu. & in c. cùm Bertoldus. de re iud. & aliquid dicit in c. in noſtra. de reſcrip. correl. 37. nu. 104. & uide in prag
8 matica Sanct. in titu. de election. in principio. ubi habes multa in materia electionis. & uide alleg. Lapi. 8. & 78. & latè per Petrũ de ſancto Blaſio in tract. de elect. ubi ponit omnia, & per Mil. in uerbo, electus. & quò ad illud, quod dicit Ioan. de Sylua, dum ſentit, quòd electus à Capitulo dicatur habere ius in re, neſcio quod ius habere poſsit, cùm ante confirmationem non poſsit exercere: & ſi exercet, priuatur iure ſuo: ut dicunt Docto. in c. auaritiæ. de elect. lib. 6. pro quo facit deci. facta in cauſa Calaguritana Abbatiſſatus, corã D. Peregrino, ubi tentũ fuit, quòd
5 † electus adminiſtrans in uim confirmationis nullæ, defectum iuriſdictionis, uel nouæ prouiſionis non gratioſæ, aut ſurreptitiæ, efficitur inhabilis, non obſtãte dicto Milis in uerbo, pœna decretalis. Et an electus, & etiam confirmatus ante inſtallationem poſsit adminiſtrare, Fel. in c.
6 ne Dei timorem. de ſimo. latè examinat. Et † quando literæ non ſunt expeditæ, quòd non poteſt capi poſſeſsio in conſiſtorialibus, habetur in extrauagant. iniunctæ. & per Sar. in regula, de non iudi. iuxta for. q. 1. nu. 3. & ad materiam uide Staphi. ſuper 3. forma fol. 37. ubi loquitur de
7 nominatis à Rege, quale ius eis cõpetat. Et † an ſufficiat quòd eligens ſit in quaſi poſſeſsione eligendi tempore electionis, Lapus alle. 79. ubi ẽt dicit, quòd electio non poteſt eſſe alternatiua, & in alle. 6. dicit, quòd exprimi debet certus modus uacationis, licèt aliàs ſufficiat in genere: ut per Fely. latè in c. in noſtra. de reſcr. d. correl. 37. Anto. Maria Papaz.

De Renunciatione.

EPITOME.

Reus, qui renunciat liti, & cauſæ, & beneficio, niſi de facto poſſeſsionem dimittat, tenetur ad fructus perceptos.

SVMMARIA.

1 Reus liti, & cauſæ, & beneficio renuncians poſſeſſionem dimittere tenetur.
2 Actor ſine executoris authoritate poſſeſſionem apprehendere non poteſt, etiã ſi reus dictæ poſſeſſioni renũciarit.
3 Spoliatus eſt reſtituendus, etiam poſt renunciationem, ſi probet quòd poſt illam remanſit in poſſeſſione. & num. 9. & 12.
4 Ceſſionarius non poteſt ingredi poſſeſſionem, niſi cum executoris authoritate vel cum literis gratioſis.
5 Fructus non habuiſſe excipere poteſt ille, qui condemnatus fuit coram executore, cum diſtinctione.
6 Tertius, cui ſunt fructus reſeruati, debet citari, ſi actor vult condemnationem fructuum.
7 Proteſtandum eſt aduerſario, quòd deſeruiat, quando ſumus in canonicatibus.
8 Fructus debentur à die intruſionis.
9 Spoliatores & intruſi in beneficijs uacantibus in curia ſemper condemnantur in fructibus à die occupationis, niſi habeant titulum à Papa.
10 Reſignans qui poſſedit per triennium poſt reſignationem, ſi ſpolietur à reſignatario, nõ iuuatur alleg. Lapi. 89.
11 Reſignans ſpoliatus reſtituitur ratione hic poſita.
12 Reſignans cum clauſula, & non aliter, nec alio modo, vel in manibus non ualentis eam admittere, retinet ius penes ſe.
13 Reſignatario quæritur ius ante acceptationem.
14 Reſignatio facta reſeruata penſione, & non aliter, ſi penſio à principio fuit nulla, non conualidatur etiam ſi reſignatarius poſteà penſionem ſoluat, & extinguat.
15 Reſignatarij capacitas requiritur à principio.
16 Reſignanti reſeruatis fructibus datur mandatum de manutenendo.
17 Regnans cum reſeruatione loci, & ſtalli mortuo reſignatario ſedebit in priori loco.

DECISIO I. aliàs 158.

a VICET reus [a] † & poſſeſſor beneficij in principio, uel in medio litis renunciet liti, & cauſæ, & beneficio, de quo litigatur, ac iuri, quod habet in eo, niſi conſtet, quòd realiter, & de facto poſſeſſionem dimiſerit, condemnabitur in fructibus per eum perceptis: quia licèt per renunciationem perdat poſſeſſionem iuris, iuxta no. per Inno. in c. quod in dubiis. & c. ſuper hoc de renun. tamen poterit adhuc incumbere poſſeſſioni realiter, & de facto: & ſi tali poſ-
b ſeſſione ſpoliaretur, reſtitueretur: [b] ut not. Inno. in d. c.
2 ſuper hoc. † Præterea licèt dictus poſſeſſor renũciet ſuæ poſſeſsioni: tamen actor ſine auctoritate executoris eam apprehendere non poteſt. de præben. eum qui. lib. 6. cum ibi no. & ſic expedit ſibi, quòd habeat ſententiã pro ſe, cũ condemnatione fructuum, quos ſi prædictus renuncians non perceperit, non tenetur reſtituere: ſed de hoc debet, & poteſt excipere coram executore, & percipientem nominare, contra quem aget de nouo obtinens in cauſa ante dicta. iuxta no. in c. cùm ſuper. de re iudic.

ADDITIONES.

a Reus. Adde Calder. conſil. 4. eod. ti.
b Reſtituetur. Adde quòd facit contra deciſi. 2. eod. titu. in antiq. circa medium. & Caſſa. deciſi. 4. de reſtitut. ſpoliator.

A.M.P. Vltra contenta in ſummario, hæc dec. dicit unum, ad quod ſæpè allegatur, & iſta eſt materia ſpecialis
3 huius dec. uidelicèt, quòd † licèt renũcians beneficio, ad mittat poſſeſsionem iuris, ſi tamen incumbat poſſeſsioni realiter, & de facto, & ſpolietur à tertio, non à reſignata-
4 rio, reſtituendus eſt. Itẽ ſecundò † dicit aliud, quòd licèt poſſeſſor renũciet liti & cauſæ, ac poſſeſsioni, tamẽ actor non poteſt ingredi poſſeſsionẽ ſine authoritate executoris, quod intellige niſi literæ expediantur in forma gratioſa per camerã, in quibus Papa ex nũc ſurroget etiam quò ad poſſeſsionẽ, non autem mandet ſurrogati: ut per Caſſ. dec. 1. ut lite pẽ. Itẽ & tertiò aliud etiã dicit, hæc dec. uide-
5 licèt, quòd † expedit actori habere ſententiã pro ſe cũ condẽnatione fructuum, quos ſi prædictus renuncians non perceperit nõ tenetur reſtituere: ſed de hoc poteſt, & debet excipere coram executore, & percipientẽ nominare, cõtra quẽ aget de nouo obtinẽs in cauſa prædicta. Quod ultimũ intellige, ſi poſt ceſsionẽ alius habuerit fructus: quia ſi ante ceſsionẽ poſſeſſor permiſiſſet aliũ fructus percipere, non eſſet opus de nouo agere contra illũ prout dicit hæc dec. ſed poſſet procedi ad executionem ſententiæ cõtra talẽ: ut etiã habe. infrà de re iud. ſuper dec. 4. 24. &
6 25. & infrà, ut lite pend. dec. 8. niſi dicamus, † quòd hic reus poſsidebat eccleſiã: ſed alius percepit fructus ipſius eccleſiæ fortè ſibi reſeruatos: quo caſu ſententia nõ præiudicat illi tertio, niſi fuerit citatus, ut in dictis locis latè dixi: & ad hãc materiã fructuum adaptari põt quod dicit Fel. in c. de quarta. de præſ. ubi dicit, quòd bonæ fidei poſſeſſor fructus induſtriales facit ſuos, nec tenetur ad reſtitutionem: licèt hoc in Rota parũ operetur: quia ſemper Domini condẽnant in fructibus, conſtito etiã ſemiplenè
7 tantũ arbitrio ſuo de intruſione. Et † iſtud de fructibus induſtrialibus facit ad lites ſuper canonicatibus, in quibus ut aduerſarii poſsint in diſtributionibus quotidianis condẽnari: caueant ſolicitatores faciunt proteſtationẽ, quòd debeat deſeruire, aliàs de damnis &c. & quod intendunt, ſe
8 reualere, &c. Et ſcias in propoſito † quòd ſpoliator, & intruſus in beneficio reſeruato per obitum in curia, niſi habeat titulũ à Papa condẽnatur in fructibus, à die intruſionis & ſpoliationis: ut fuit tentũ in una Neapolitan. beneficiorũ corã Ptolomæo. Et circa materiam principalẽ dec. uidelicèt, quò ad reſtituendũ ſpoliatũ poſt reſignationẽ: primò ponam dec. quæ uidentur facere contra hanc dec. nam habes dec. 4. infrà eo. ubi dicitur, quòd renunciatio ſpontanea licèt nõ admiſſa, obſtat beneficiũ repetenti. Et infrà de rerũ permu. dec. 2. & eod. ti. in ant. dec. 8 ubi dicitur, quòd reſignanti ex cauſa permutationis non competit interdictũ unde ui, nec condictio canonis reintegrãda. Et ad propoſitũ facit dec. 3. infrà de reſt. ſpo. in fi. uerbis, ubi habetur, quòd qui renunciat, uidetur habere rẽ pro derelicta, & ſic poſſeſsionẽ amittit. Et faciunt ad hanc materiã dec. 2. & 6. de renũ. hoc ti. in an. Nã in dec. 5. dicitur, quòd reſignãs ex cauſa permutationis, perdit poſſeſsionẽ omnimodã beneficii, ſi permutatio habet effectũ, ſubiungens, quòd non põt dici illud poſsidere naturaliter, quia non tanquã uſuarius, uel tanquã habẽs ius in re: & quia reſignãs uidetur perdere naturalẽ, quæ erat cõiũcta cũ ciuili, quia in dubio uidetur totũ ius deduxiſſe: quare ſi ſpolietur, nõ datur ſibi interdictũ reſtitutorium. Et in dec. 6. dicitur quòd renunciatio ſpontanea beneficii nocet ſpoliato, ut non poſsit agere ſpolio, ſubiungens tamẽ, quòd ſi renunciatio fuiſſet facta poſtquam ſpoliatus fuerat, talis renunciatio non obſtaret, quin quis poſsit petere ſe reſtitui, licèt iſtud ultimum limitetur per deciſ. 3. & 11. eo. titu. nam in dec. 3. dicitur, quòd ſimplex renunciatio facta poſt ſpoliationem non obſtat, quin agi poſsit ſpolio, niſi ſit facta per pactum. & in dec. 11. dicitur, quòd nõ obſtat niſi ſit iuramento uallata, de quibus plenè uidebis infrà de reſt. ſpo. dec. 18. quæ concordat cũ prædictis, & ſic prædicta omnia uidentur contra hanc dec. Sed realiter ea intelligendo non contradicunt in aliquo: quia

† dec.

9 † dec.noſtra non negat, quin reſignãs amittat omne ius,
& non dubitat, quòd reſignans dimitteret poſſeſsionẽ
uacuam poſt reſignationem ſactam, quòd ipſe reſignans
poſtmodum non poſſet agere ad reſtitutionẽ: & ideò ſub
iungit illa uerba, & poſt reſignationẽ potuerit incũbere
poſſeſsioni realiter & de facto, per quæ uerba ſemper Ro
ta uoluit, quòd talis reſignans ſpoliatus poſt reſignationẽ
non ſolùm probet de ſua poſſeſsione ante, ſed etiam poſt
reſignationẽ continuatã, aliàs non reſtituit ſpoliatos: ſe-
quendo conſiliũ Cald.4.hoc tit.nõ tamen dat reſtitutionẽ
contra reſignatariũ, ſed contra tertiũ ſpoliãtem. & etiam
10 † ſi reſignans ſtetiſset in poſſeſsione per trienniũ poſt reſi
gnationẽ, & poſteà ſpoliaretur à reſignatario: licèt aliàs ſe
ſecũdũ alle. Lap.89. præſumatur retroceſsio, non daretur
reſtitutio: quia quò ad ipſum nõ habet locũ d.alle. Lap. ut
latè dicit Sar.q. 24. de triennal. Et ad præmiſſa uide omni
no Sar.in d.quæſt.24.& quæſt.57.de annali. & Caſ.dec.4.
de reſt.ſpo.ubi latè examinãt. & dec.2.hoc ti.ubi aliquid
etiam dicit in hac materia. Et ut ex eis colligitur, hæc ob
ſeruantia Rotæ potiùs eſt fundata in odio ſpoliantium,
quàm in iure. Ad iſtam materiam uide aliqualiter Lapum
11 alle.52.† Conſidera unam rationem, in qua poſſet funda
12 ri iſte ſtylus. Nam cùm † reſignationes ut plurimum fiant
in fauorem certæ perſonæ, cum clauſula, & non aliàs, nec
alio modo, reſignatio non ſortitur effectũ, donec acquira
tur beneficium reſignatario. Et ſic interim titulus rema-
net penes reſignantem. iuxta not.in c.cũ pridem. de pac.
& facit d.dec.2.de renun.in ant.ubi ſi modus non ſequa-
tur, nihil dicitur factũ, prout etiam dicitur in dec. 9. ibi.
Ideò nimirum ſi iſte interim ſpolietur, & habẽs titulũ ẽt
coloratum admittitur ad petendum reſtitutionem, pro
quo facit etiam dec.14.hoc tit.in ant.in 2.col.ubi quando
eſt facta reſignatio in manibus non ualẽtis illam admitte
re, ius remanet penes reſignantem donec recipiatur & ad
mittatur per Papã, uel priuetur beneficio: & iſte erit reſti
tuendus. prout etiã homicidæ, & alii priuandi: ut per Biſ.
dec. 2.& 4.hoc tit.& poteſt agere contra intruſum: ut di-
cit d.dec.3. Sed non eſt mirũ in hoc caſu: quia reſignatio
nõ eſt perfecta, ut etiã per Caſ.dec.8.de præb.& d.dec.4.
aliàs tamẽ in una Theati.abbatiæ coram bo. me.domino
Petro Vorſio Epiſcopo Aquen. in prima, & per duas alias
conformes fuit data reſtitutio reſignanti, non probato,
quòd remãſerat in poſſeſsione poſt reſignationẽ: licèt cau
ſa nõ fuerit multùm diſputata, ſed poſtmodum audiui,
quòd Domini in aliis cauſis noluerunt dare reſolutionẽ,
niſi expreſsè probetur, quòd poſt reſignationẽ reſignans
remanſit in poſſeſsione, ut mihi euenit etiam in una Pe-
ruſina plebis de confinio. Cogita tamen ad rationem pro
ximè dictam, quia forſan ſeruiet, ad hoc: ſed in una Sala-
mantina portionis coram d. Accorãbono fuit tentũ quòd
13 ſtatim ualet reſignatio, & ius abdicatur à reſignante, ante
quam reſignatarius acceptet: quia non eſt credendũ quòd
reſignatarius uolit acceptare beneficiũ præſertim pingue,
cùm poteſt illud reſignare ad libitum ſuum, tamen ibi cõ
currebant nonnullæ coniecturæ, fuit tamen dictũ in una
Tullen. parochialis ſancti Pauli coram domino Veſtano,
14 quòd † reſignatio facta reſeruata ſibi pẽſione, & nõ aliàs,
nõ ualidatur, ſi penſio reperiatur nulla, à principio, licèt
ſteà reſignatarius illã acceptet, & admittat, & extinguat,
& in una Glaſquẽ. præceptoriæ coram domino de ſancta
15 cruce dictum fuit, quòd † capacitas reſignatarii attendi-
tur à principio, & licèt ex poſt facto efficeretur capax, nõ
reualidatur. Et ad iſtam dec. noſtram ad Staphil. in tertia
parte de uarijs mo. nar2.fol.65.& in alia impreſſ.55.

Ad præmiſſa etiam applicari poteſt, quod fuit reſolutũ
in una Paduana congregationis coram Domino Rauell.
16 ubi Daniel † Bonfilius reſignauerat, reſeruatis ſibi fructi-
bus, & ſemper continuauerat poſſeſsionem, ac dubitans
ſpoliari petebat mandatum de manutenendo, prout obti
nuit: quia ſtante dicta reſeruatione fructuum potuit con
tinuare, tum propter uerba reſeruationis, tũ propter clau
ſulam etiam propria authoritate percipienda, ut ponde-
rat Pariſ.conſi.39.& 93.in 1.uol.nec requiritur alia noua
apprehenſio, uel animi ſui declaratio, & ad hoc propoſi-
tum facit alia dec. facta in cauſa Legionen. canonicatus
17 coram Do.Maceraten.ubi † ille qui reſignauit canonica
tum reſeruatis ſibi loco in choro, & capitulo mortuo reſi
gnatario, debet ſedere in priori loco, licèt multa colora-
ta allegarentur in contrarium. A.M.P.

EPITOME.

Iuri futuro, ſeu appellationi interponendæ ſimplici-
ter renunciari non poteſt: ſed per pactũ expreſſum ſic, Vel
ſic, Pacto renunciatur tacitè, & expreſsè appellationi futu-
ræ: Interpoſitæ uerò per actum contrarium.

SVMMARIA.

1 *Iuri quærendo facilius renunciatur, quàm iuri quæſito.*
2 *Appellationi iam interpoſitæ quibus actibus renunciari dicatur.*
3 *Appellationi renunciatur etiam per procuratorem.*
4 *Renũciari an poſſit ſubſtãtialibus iudicij, & pluribus alijs.*

DECISIO II. aliàs 287.

1 LICET appellationi † interponendæ ab inter-
locutoria, uel diffinitiua ſententia poſsit per
pactum renunciari, per l. ulti. C.de temp.ap-
pel. ſine pacto tamen ſimpliciter non ualeret
huiuſmodi renunciatio. & ſic non ob. ff. de re.iur.l.qui po
teſt.& l.is qui hæres.ff.de acq.hæred.ubi dicitur, quòd iu
a ti futuro [a] non poteſt quis renunciare, quod uerũ eſt ſim-
pliciter, ſed per pactũ ſic: ut in l.poſtquã.C.de pact.& no.
gl.ord.in c. ex multiplici. de dec.& ibi per Gof. quẽ alle.
Arch.& ſic ſoluit, & rationẽ diuerſitatis ponit. 2.q.6.can.
autẽ.ubi idẽ tenet Io.hoc etiã uidetur tenere Barb.de ar
bi.cùm dilectus.in gl.fi.& eo.ti.innotuit.per Inno.ſuper
uerſ.retenta.in fi.idẽ tenet Io.And.in nouel.de app.c.fi.li.
6.in quæſtione, utrũ ſtatutũ Epiſcopi quòd à ſua interlo-
cutoria nõ ualet appellari. Spe. uidetur tenere contrariũ
tit.de app.§.in quibus. uerſ.quid ſi conuenit.in alio uerò
§.ſcilicet ſi.eo.tit.in fi.tenet cũ primis.& hoc ſi fiat pactũ
prædictum ante litem cõteſtatã ſiue poſt, ſiue ante ſentẽ
tiam, ſiue poſt: legitimè tamen diſtinguunt inter pactum
factum in iudicio, & extra iudicium de non appellando:
ut in primo caſu ualeat factum per unam partium tãtùm
in abſentia alterius. & ſic loquitur lex.1.§.ſi quis ante.ff.à
quib.app.non li.in ſecundo uerò caſu non ualeat, niſi am
bæ paciſcantur, uel in præſentia unius partis: & ſic loqui
tur lex ulti.C.de temp.app.quam ſic intelligit gl.in d.§.ſi
quis ante, quæ quidem de tacente, & non contradicente,
ex quo in eius præſentia fit, ualeret. quæ diſtinctio pla-
cuit omnibus Dominis: prædicta procedunt in expreſſa
renunciatione per pactum.

2 Sed quid † iuris de renunciatione tacita: puta feratur
interlocutoria contra me. Ego infra decennium mihi da
b tum ad appellandum [b] compareo coram prædicto iudi-
ce, & produco teſtes, uel aliquem alium actũ facio: nun-
quid per hoc renuncio appellationi poſteà per me inter-
ponendæ: uidetur quòd ſic: quia per tales actus renuncia
tur appellationi iam interpoſitæ. de offi. deleg.c.gratũ.de
app.c.ſolicitudinẽ.de teſt.c.cùm ueniſſet. ergo multò for
tius interponendæ: quia facilius renunciatur iuri quæ-
rendo, quam quæſito. ff. de acq. hære.l.is qui.de iureiur.
c.quemadmodum.de app.c.conſtitutis. de accuſ.cap.ſu-
per his.de præb.ſi is cui.& c.quodã lib.6.de conc. præb.
c.ſi.eo.li. Præterea hoc uidetur expreſſum in l.ad ſolutio
nẽ.C. de re. iudic. ubi dicitur, quòd ſi condemnatus pe-
tat tempus ad ſoluendum id, in quo cõdẽnatus eſt, quòd
uidetur acquieuiſſe ſententiæ, nec poteſt appellare. So.
Secundum Inno. in c. ſolicitudinem. ſuperius all. quia

ibi quaſi expreſsè appellationi renunciauit appellans, uel
potius ſententiæ acquieuit, ſed hic non. Tum etiam quia
lex ſimpliciter concedit, quòd infra decem dies poſsit ap
pellare, & ſic uidetur Innoc. ibidem in hanc partē decli-
nare ſuper uerbo, renunciare: idem tenet in c. quod ad
conſulationem. ſuper uer. recipiens. & Io. And. in d. c. ſi à
iudice. ſuper uer. teneri. de app. lib. 6. cū quo concor. Ho-
ſti. ibi, & in c. ſignificauerunt de teſt. ubi proſequitur hāc
ultimam quæſtionem. Dominus & pater Io. de lign. poſt
Hoſt. diſtinguit ſic. Aut ille actus quem facit grauatus in
fra x. dies concernit interlocutoriam contra eum latam:
aut nō. Si cōcernit tunc non poteſt poſteà appellare: quia
uidetur à grauamine receſsiſſe, & interlocutoriæ acquie
uiſſe. per. l. ad ſolutionem antedictam. In ſecūdo uerò ca
ſu credit opinionem Inn. & Hoſt. uериſsimam per ratio-
nes ſuperius tactas. Crederem, quòd ſi actus tenderet ad
declinandum iuriſdictionem iudicis, quòd per hunc a-
ctū non renunciaretur appellationi interpoſitæ: nec inter
terponendæ. de quo ponit exemplum Io. And. in c. ſi à iu
dice. de app. ſecus uerò ſi non eſſet talis actus declinato-
rius iuriſdictionis, ſed potius approbatorius: puta ſi pro-
ducat teſtes in cauſa principali, ut c. gratum. & c. cùm ue
niſſet. & fin. ſuperius alleg.

ADDITIONES.

a Iuri futura. Quid ergo importat renunciatio, quam quis
facit de omni iure quod habet, uel habere ſperat, uide
per Bart. in l. quod Seruius. ff. de condi. cauſ. dat. l. qui Ro
mæ. §. duo fratres in 6. quæſt. de uerb. oblig. in l. poſt emā
cipationem. §. 1. ff. de liberatio. leg. l. qui cum tutoribus.
ff. de tranſact.

b Ad appellandum. Adde dec. 63. infrà de appellatio.

A. M. P. Ad iſtam dec. facit dec. 63. infrà de ap. ubi ui
debis materiam renunciationis appellationis, de qua per
Fran. in c. interpoſitæ. §. ille denique. de appel. & faciunt
dec. 4. & 11. hoc titulo in an. & Aeg. dec. 137. de renūciat,
3 dicit, quòd etiam † procurator per actum contrarium ui
detur renunciare appellationi: non tamen etiam princi-
palis uidetur renunciare petendo copiā actorum, ut per
eundem Aegi. dec. 291. & 707. hoc titu. facit ad materiā
4 dec. 2. infrà de litis cōteſt. ubi dicitur, quòd † litis conteſta
tioni & ſubſtantialibus iudicij renunciari non poteſt. &
an poſsit renunciari ceſsioni bonorum facit dec. 4. hoc ti
tulo in ant. & deciſ. 2. de arbi. & 32. de re iudi. in ant. pro
quo uide Fely. in c. ſi diligenti. de foro cōpe. Et an renun
ciari poſsit futuræ ſucceſsioni cum iuramento, habes, ſu
prà de conſuetudine in additione 5. incip. ſed in parte. Et
ſic ius rumpendi, ad primam dec. Ant. Mar. Papaz.

EPITOMA.

Renunciatio litis fieri debet coram proprio Auditore
cauſæ, alias non ualet, per rationes quas ponit gl. in c. quā
uis. de elec. lib. 6. ſuper uerbo, partibus. Renunciatio tamē
tituli non ualet, niſi fiat in manibus ordinarij collatoris
aut uicecancellarij uel alterius de ſpeciali mandato Papæ.
quamuis Inno. in c. ueniens. de renun. dicat, quòd renun-
ciatio facta abſente parte teneat. Vel ſic, Renuncians liti
& cauſæ iuri ſibi competenti renunciare non cenſetur. h.
d. Et uide hic differentiam inter renunciationem litis et cau
ſæ, et renunciationem liti et iuri.

SVMMARIA.

1 *Renuncians liti & cauſæ, non cenſetur iuri ſibi competenti renunciare. 5.*
2 *Renunciare liti & renunciare iuri, differunt.*
3 *Dictio cauſa multis modis ſumitur.*
4 *Spoliatus beneficio an poſſit ſuo titulo renunciare, uel pactum facere de non agendo interdicto unde ui.*
6 *Auditores Rotæ poſſunt recipere ceſſionē litis, ſed nō iuris.*
7 *Iudices delegati abſoluunt ad cautelam, licèt hoc non faciunt Rotæ Auditores.*
8 *Reſignationem beneficiorum admittunt Vicecancellarius & Referendarij.*
9 *Procurator ad cauſam non renunciat iuri.*
10 *Ceſſio liti & cauſæ obſtat agere uolenti ad beneficium, non tamen quò ad fructus.*
11 *Renunciare uidetur iuri ſuo habens regreſſum & permittens alium poſſidere.*
12 *Renuncians in partibus liti & cauſæ, non eſt condemnandus in expenſis factis poſt intimationem renunciationis in curia.*
13 *Reſignatio iuris ad rem ualet facta in manibus notarij, & aliquando etiam valet de iure in re.*

DECISIO III. aliàs 306.

1 SI actor † in cauſa beneficiali ante litem con-
a teſt. renunciet cauſæ, [a] ſecundum maiorem
partem Dominorum non uidetur renuncia-
re iuri ſibi pro tunc in beneficio competenti. 1
Ratio eſt, quia aliud eſt renunciare iuri, aliud liti. de ele. 2
cùm inter. de renuncia. c. ſanè. & c. ueniens. hoc etiā no.
Inno. in c. in noſtra. ſuper uer. recepti. & de reſcrip. in fi. &
poteſt fieri hæc renunciatio litis in abſentia partis ſecun-
b dùm Inno. c. cùm pridem. [b] de pact. ſuper uer. renuncia
uit. quia alle. l. poſtquam. C. de pac. meliùs per eum in di-
cto c. ueniens. quæ quidem lex iuncta l. cum donationis
de tranſ. C. multum uidetur obſtare prædictæ concluſio
2 ni. ſed reſpondebatur, † quò loquuntur in prophanis, &
rebus ac iuribus corporalibus, quibus ſine auctoritate ſu
perioris quis poteſt renunciare & transferre dominiū, ſe
cus in beneficialibus, ſiue iuribus ſpiritualibus, quibus ſi
ne auctoritate ſuperioris renunciari non poteſt. de renūc.
c. quod in dubijs. & ca. admonet. Aliqui Domini ſentien-
tes cōtrarium, faciebant differentiam inter renunciare li
ti, & renunciare liti & cauſæ: nā renunciatio litis uidetur
reſpicere inſtantiam: renunciatio uerò litis & cauſæ to-
tum negotium principale in iudicium deductum. Renū-
cians ergo liti & cauſæ, nedum inſtantiæ, ſed toti nego
tio principali in iudicium deducto renunciaſſe uidetur.
hoc uerum tacitè ſecundùm Legiſtas & poſt litem mo-
tam, aliàs ſecus: prout ipſi notant in d. l. poſtquàm. Alia
enim ſunt acta cauſæ, alia litis, prout no. Innoc. de reſti. c.
cùm cauſam. & Ioan. Andre. in cle. ſæpe. de uerb. ſigni.
quorum dictum poſſet procedere, ſi ſumatur dictio, cau-
ſæ, pro neceſſario inferente ſuum cauſatum: quia tunc
conſiſtit in iure: ſecus uerò ſi ſumatur pro controuerſia,
quæ non eſt ante litem conteſtatam. de uerb. ſig. c. forus.
de of. dele. c. ſuper quæſtionum. & in l. amplius. ff. rē ra.
3 ha. & de iure patro. c. ex litteris. Quot † uerò modis ſumi
tur dictio, cauſæ, uide per Ioan. And. plenè in nouel. cap.
cùm dilectus. extrà de accuſa. & per Io. monach. in cap.
ſi. de iurament. calum. libr. 6. & in cle. dudum. de ſepul.
§. in ſtudijs. ſuper uer. ratione uel cauſa. per Pau. Et dif-
ferentiam inter litem & cauſam uide. C. de tranſac. l. cau
ſas, uel lites in gloſſ. Et ut audiui, duæ ſententiæ contra-
riæ olim in palatio apoſtolico per duos magnos uiros
fuerunt promulgatæ in ſimili caſu. Vna fuit lata domi-
num Guil. de Gimello poſteà Carthaginen. eccle-
ſiæ epiſcopum contra primam concluſionem: ſecun-
da per dominum Petrum de Sarcenato poſteà Viuarien
ſem epiſcopum, tunc ſanctæ Romanæ eccleſiæ Car-
dinalem, infirmatoria primæ, ſecundum quem prædicta
concluſio prima ſiue opinio confirmatur & corrobora-
tur, ualdè per ſtylum & obſeruantiam Palatij, quæ ha-
bet, quòd Auditor renunciationem litis & cauſæ poteſt
recipere, ſed non iuris, niſi id expreſſè ſibi committa-
tur, de quo tamen aliqui Domini dubitabant, cùm ipſi
poteſtatem

poteſtatem habent de omnibus incidentibus dependen
tibus & connexis cognoſcere, & diffinire. Sed hæc renun
ciatio quando fit in iudicio coram Auditore, eſt unum de
incidentibus: ergo. Alij & maior pars tenuerunt contra-
rium. Tum quia Auditores habent ſtrictiſsimam pote-
ſtatem, & ſtrictiorem quam alij delegati qui poſſunt ab-
c ſoluere c ad cautelam, quod tamen Auditores ſine ſpecia
li mandato nõ poſſunt: prout leg. & no. in c. ſolet. de ſent.
excõmunicat. lib. 6. Tum etiam quia facillimè poteſt ha-
beri regreſſus ad Referendarium uel ad dominum Vice
canella. qui habẽt poteſtatẽ recipiẽdi huiuſmodi reſigna-
tionẽ in curia: ergo. Tum etiam quia procuratores nõ ha
bent poteſtatem renunciãdi iuri. Poſſet etiam induci cle.
auditor. de reſcrip. ad utranque partem. Sed quicquid ſit,
de facto ſeruatur, quòd nullus Auditor renunciationẽ iu
ris in beneficiali admittit, ſed bene litis & cauſæ. Nec ſe-
cundũ d. dominum Vitarien. per dictam renunciationẽ
litis & cauſæ uacat beneficium. Et per hoc apparet, quòd
alia eſt renũciatio litis & cauſæ, alia iuris: nec ſecundum
eundem per dictam renunciationem litis & cauſæ uacat
beneficium, ſeu aliqua uacatio iuris ſeu tituli inducitur.
quòd ſi procederet, ſæpiſsimè multa beneficia uacarent,
& impetrari poſſent: quod tamen nunquam eſt perce-
ptum, uel auditum. Fatebatur quòd prædicta renũciatio
litis & cauſæ bene obſtaret poſteà agere uolenti ſuper eo
dem beneficio: quemadmodũ pactum de nõ petẽdo: ſiue
non agendo obſtaret bene creditori ſiue domino: licèt
per illud non perdidiſſet dominium. C. de tranſac. l. ſi pro
fundo. ar. eorum quæ leg. & not. in c. j. de lit. conte. lib. 6.
Pro quo etiam induxit unum dictum Inno. notabile in
cap. ſuper hoc. de renunc. uidelicet, quòd licet renuncia-
4 tio † facta de beneficio per ſpoliatum non ualeat. d ut in
d cap. ſolicitè. de reſti. ſpol. tamen pactum factum de non
agendo interdicto unde ui, bene obſtabat poſteà agere
uolenti: prout etiam not. Ber. in cap. ex inſinuatione. de
procu. Poſtea uerò audiui in quibuſdã alijs cõſilijs allega
ri unum text. contra prædictam conclusionẽ primam, pro
caſu, de cri. fal. c. fi. ubi obligauit ſe reus ſub periculo cau
ſæ, quòd probaret literas falſas, per quas actos impetebat
eum ſuper eccleſia, quam ipſe tenebat. Sed quia id non
probauit, imponebatur ſibi perpetuum ſilentium ſuper
ipſa eccleſia. Sed poteſt reſponderi, quòd hoc contin-
gebat ex ui pacti, ſiue obligatione facta coram ordinario,
qui poteſt nedum recipere renunciationem litis, ſed etiã
iuris. de renunc. c. admonet. & c. quòd in dubijs. Poſſent
etiam contra prædictam concluſionem induci, & alle-
gari omnia iura, quæ allegantur & recitantur de taci-
ta renunciatione iuris in beneficio, in cap. ex ore. de his
quæ fi. à præla. & cle. gratiæ. de reſcrip. & de trãſac. c. ex li-
teris. & per Archi. 7. quæſtione. j. can. quàm periculoſum.
qui recitat Innoc. in c. ueniens. de renunc. ubi dicit ex-
preſsè, quòd ſi quis renunciat iuri uel ſeruituti quam ha
bet in aliqua re certa, etiam abſente domino rei, res ſit
libera: & eodem modo ſi renunciat liti. alleg. l. poſtquàm.
C. de pac. Ad quod poteſt reſponderi ut ſuprà, quòd om-
nia loquuntur in rebus & iuribus prophanis: ſecus in re-
bus & iuribus eccleſiaſticis, & ſpiritualibus, quæ non poſ
ſunt acquiri nec dimitti, niſi certis modis in iure ex-
e preſsis. e

ADDITIONES.

a Cauſæ. Adde dec. 15. eo. tit. in anti. & per Abbat. in c. cùm pridem. de pact.

b C. cùm pridem. Et ibi uide Panormita.

c Abſoluere. Adde deci. 4. de ſentent. excommunicatio. in antiq.

d Valeat. Adde deciſ. 18. infrà de reſtitut. ſpoliator.

e Modis in iure expreſsis. Adde gloſſ. ſingu. in c. fin. in uerb. ex ui. extra de iure patro. quæ dicit, quòd priuationis pœna in materia beneficiali non imponitur, nec habet locũ, niſi in caſibus à iure expreſsis. Et adde Barba. in addit. ad Pano. in c. nouit. extrà de iudic.

A. M. P. Iſtud ſummarium huius dec. multa dicit, & pa
5 rum concludit. Dic igitur quòd † renuncians liti & cau-
ſæ, in cauſa beneficiali, nõ intelligitur renũciare iuri ſibi
competenti. Inſuper etiam ſummari poteſt ſecunda pars
6 hoc modo: uidelicèt, quòd de ſtylo † Auditores poſſunt
recipere ceſsionem litis, ſed nõ iuris: quia Auditores ha
7 bent ſtrictiorem facultatem quàm alij delegati, † qui poſ
ſunt abſoluere ad cautelam, quod tamen Auditores non
faciunt, propter facilem aditum ad ſuperiorem. Et nota
8 ri poteſt ex iſta dec. uerſ. tũ etiã quia facillimè quòd † Re
ferendarij & Vicecancellarius admittere poſſunt reſigna
tiones beneficiorũ. de quo etiã per Sar. in cõpen. ſignatu-
ræ, nu. 38. licèt receſſerit ab aula. Itẽ notari poteſt ſecun-
9 dò, quòd † procuratores cauſarum nõ poſſunt renunciare
iuri. Tertiò, quòd per ceſsionem litis & cauſæ nõ induci
10 tur uacatio aliqua iuris, ſeu tituli. Quartò, quòd † iſta ceſ
ſio obſtat poſteà agere uolẽti ſuper tali beneficio, prout
pactũ de non petendo. Non obſtat tamen quò ad fructus
ut per Millis in uerbo, renunciãs iuri liti & cauſæ. Cũ iſta
dec. quòd Auditor non poſsit recipere ceſsionẽ iuris cõ
petẽns in beneficio, ſed tãtũ litis & cauſæ, cõcordat dec.
15. hoc tit. in anti. uide aliquid per Caſ. dec. 2. de appel.
& Staph. de uarijs modis uacationum tertia parte fol. 68.
& in alia impreſ. fol. 57. Et in hac materia renunciationis
ſcias, quòd procurator, qui litigauit pro aliquo, ſibi non
præiudicat reſpectu iuris proprij ſibi competentis in re
litigata, cui non cenſetur renunciare. ut in dec. 34. infrà
de procu. Dicit tamen Fede. in tract. permut. q. 59. quòd
qui conſentit, quòd ſuum beneficiũ alteri conferatur, nõ
detur illi renunciare: prout dictũ fuit in una Palentina di
midiæ portionis coram D. Accorambono, de anno 1546.
11 quòd † quis patiendo alium etiã per biennium tantùm
poſsidere beneficium, ad quod habebat regreſſum, poſt
quàm regreſſui locus fuit, uidetur iuri ſuo renũciare: per
doctr. Imolæ in c. ex ore. de ijs quæ fiunt à prælat. & alle-
gabatur in propoſito dec. 6. infrà de rerum permu. & cõſ.
Gem. 39. pro quo faciunt not. per Sar. q. 49. de trienna. in
fin. intelligo tamen iſta ut in caſu dictæ cauſæ relatæ per
Sar. quæ fuit corã Ptolomæo, qui refert in ſuis notis 58.
quòd ibi habens regreſſum paſſus fuerat beneficiũ poſsi
deri per triennium: & ille poſſeſſor obierat, & nouus poſ-
ſeſſor dabat de alle. Lapi. quod facere non potuiſſet de-
functus: ut dixi ſupra eod. dec. prima numero 9. Et ad ma
teriam iſtius dec. uide Aegid. 14. hoc titulo, ubi dicitur,
11 quòd † renuncians in partibus liti & cauſæ pendenti in
curia, non eſt condemnandus in expenſis factis poſt in-
timationẽ talis renunciationis. Et ſcias, quòd poſt ceſsio
nem non pronũciatur, niſi alter uelit habere ſententiam
expenſis ſuis, quæ ſententia prodeſt, quò ad collitigãtes.
13 Et ad hanc dec. facit, quòd † habens ius ad rem poteſt re
ſignare in manibus notarii: ut dicit d. dec. 14. hoc eo. tit.
in anti. in 2. col. uer. ſecus tamen fuiſſet. & dec. 8. ibi, imò
etiam ſi haberet ius in re. In caſu huius dec. ualet ceſsio
facta coram notario & teſtibus, ad hoc ut lis dicatur ex-
tincta: ut fuit tentum in una Valentina coram domino
Tho. de Thanis. dicit tamen Sar. quæſtione 56. regulæ de
triennali. nu. 6. quòd lis non extinguitur per ceſsionem
coram notario: & ideò hic requiritur quòd fiat coram
Auditore. Ant. Mar. Papaz.

EPITOME.

Renunciatio beneficij reſeruati facta in manibus ordinarij obſtat agenti petitorio uel poſſeſſorio: quamuis Papa eandem renunciationem non admittendo, poſſet renunciantem in petitorio annullare. Vel ſic, Renunciatio ſpontanea licèt non admiſſa; obſtat beneficium repetenti. h. d.

SVMMARIA.

1 *Renuntiatio ſpontanea, licèt non admiſſa, obſtat & præiudicat repetenti uel agenti petitorio uel poſſeſſorio,*
2 *Renuntiantibus iuribus ſuis non datur ad illa regreſſus.*
3 *Reſignatio etiam non admiſſa, obſtat beneficiũ repetenti.*
4 *Reſignãs in manibus habentis facultatẽ admiſſa uel nõ admiſſa reſignatione, an amittat titulum & poſſeſſionẽ, & an de huiuſmodi reſignatione opponi poſſet per tertiũ.*
5 *Reſignationis admiſſio non confert ius: licèt admiſſio permutationis habeat uim collationis.*
6 *Reſſignatio de beneficio reſeruato in manibus ordinarij tenet: licèt ipſe non poſſit conferre: & ideò reſignans non repellitur ab agendo.*
7 *Reſignatione facta in manibus habentis facultatem admittendi, ſed non conferendi, an quis amittat ius.*
8 *Reſignatio in manibus habentis facultatem conferendi, ſed non admittendi reſignationes, an ualeat.*
9 *Reſignatio beneficij reſeruati non poteſt admitti per ordinarium, quando reſignans eſt ab eo exemptus.*
10 *Permutantes quando poſſint redire propria auctoritate.*
11 *Regula, de publicandis, non habet locum in permutatione.*
12 *Renuntians liti & cauſa poteſt cogi ad reſpondendum poſitionibus.*
13 *Mãdatũ ad reſignãdũ requirit illa uerba ſpõte & liberè.*
14 *Cedens liti non fatetur aduerſarium ius habere.*
15 *Regula, de publicandis, olim locum non habebat, ſi conſenſus præſtabatur poſt mortem.*
16 *Conſenſus non poteſt præſtari poſt mortem, quando procurator ante mortem nihil fecit, etiam ſi principalis porrexiſſet ſupplicationem.*
17 *Conſenſus qui præſtatur poſt mortem, dicitur formalis, non obſtante regula, de extendendo conſenſu.*
18 *Conſenſus an poſſit præſtari ante datam ſupplicationis.*
19 *Simoniam opponere non poteſt notarius de inſtrumento ſimoniace rogatus.*

DECISIO IIII. aliàs 352.

1 SI opponatur † ſpoliato, quòd ſponte renunciauerit ſuo beneficio per ipſum tanquam ſpecialiter reſeruatum impetrato, & producatur inſtrumentum renũciationis factæ per eum purè, ſponte, & libere in manibus ſui ordinarij: licèt non cõtineatur in eodem inſtrumento, quòd fuerit huiuſmodi renunciatio admiſſa, nihilominùs tamẽ Domini omnes, uno duntaxat uacillante, dicebant prædictã renunciationem obſtare agenti. Ratio, quia per dictã renunciationẽ ſpontanee factam in manibus ſui iudicis, & prælati, nedũ idem renuncians amiſit poſſeſsionem, ſed etiam proprie
a tatem, [a] quãtum in eo fuit: & ideò ſibi ſemper obſtabit, & præiudicabit ſua ſpõtanea renunciatio: licet illa in nullo præiudicet ſuo ſuperiori, quò minus poſsit ipſum retinere, ſi uelit, etiam inuitum, iuxta not. per Ber. Inno. & Hoſti. in c. admonet. e. quòd in dubijs. & c. ſuper hoc, de renunc. Admiſsio enim prælati non eſt niſi quædam abſolutio, ſiue dimiſsio à ſua iuriſdictione, nec per eam cõfertur nec auffertur ius ſiue titulus in beneficio: quòd tamẽ 4
fit per reſignationẽ etiam ex cauſa permutationis factã,
b quia opus eſt noua collatione [b] etiam in caſu regreſſus: prout legitur, & not. in c. inter cætera. de præbẽ. & de re. permutat. c. cum uniuerſorum. & c. 1. eo. tit. lib. 6. & nota ui pleniùs in concluſione. 1. de rer. permut. Præterea præ
c dicta renunciatio [c] obſtaret etiam agenti poſſeſſorio: ut c. accepta. de reſt. ſpo. & c. ſuper hoc. de renunc. quod eſt plus priuilegiatũ in iure, quàm petitoriũ. de ord. cog. c. 2. & fi. de reſti. ſpo. per totum: multò fortiùs agenti petito-
2 rio. Renunciantibus † enim iura ſua non eſt ammodo dandus regreſſus ad ea. 7. q. 1. c. quàm periculoſum. cum ſimilibus.

ADDITIONES.

a Proprietatem. Adde Nicol. Boerium in addit. ad conſuet. Biturig. in tit. *des couſtumes touchant donations*. §. 1. Sed aduerte quòd non ſemper uerum eſt, quòd per reſignationem etiam admiſſam reſignans priuetur poſſeſsione beneficij reſignati: prout eſt uidere in reg. 34. cancellar. apoſtolic. imò etiam reſignatione admiſſa, reſignans facit fructus ſuos, donec admiſsio reſignationis fuerit reſignanti intimata: intellige tamen illud uerum quando reſignat per procuratorem ab eo abſentem: ſecus ſi per ſe ipſum.

b Noua collatione. Vide deciſ. 1. infrà de fil. presbyteror. incip. ſi illegitimus. & deciſ. 10. incip. nota quòd reſignatio. hoc tit. in antiq. & deciſ. 3. incip. ſi quis permutauerit. infrà de rer. permutat. & quæ dicã ſuper deciſ. 4. hoc tit. in antiquiorib.

c Renunciatio. Adde in materia renunciationis, an beneficiũ poſſet reſignari in manibus notarij pro ſummo Pontifice, aut pro alio collocatore renunciationem acceptãtis, & an talis reſignans poſſet talem reſignationem reuocare: & quid ſi reſignatione ſic facta, & illa pro ſummo Põtifice tantum accepta, ſtatim reſignãs moreretur, an tale beneficiũ cenſeretur tãtum apud ſedem apoſtolicam, & non apud ordinariũ collatorẽ uacare, & an per acceptionem illam ſic ut præmittitur, per notariũ publicum factã tale beneficium dicatur ſedi apoſtolicæ reſeruatum, uel an poſſet per ordinarium collatorem conferri, uide glo. & Doctor. in c. ad aures. in uerbo, laicorum. extrà de his quæ ui met. ue cau. fi. & glo. in c. quod dei timorem. Et ibi Panor. extra de ſtat. monach. Sed quid ſi quis procuratores ſuos ad reſignandum ſuum beneficium conſtituerit adiecto iuramento, quòd eos non reuocabit, an non obſtante tali iuramẽto illos reuocare & beneficium repetere poſsit, uide glo. in §. ego enim iuro. tit. de electio. in uerb. utiliorem. in pragmat. ſanct. dec. capell. Toloſ. 260. incipit. item an iurans. & ibi gloſ. Roc. Curt. in tract. de iure patro. in uerb. honorificum. quæſtione 1. in Panormit. in c. fin. col. 3. ext. de off. uicar. & in c. penult. de procurat. & glo. in d. capit. ad aures. in uerb. iuramento. & in c. ad audientiam. in uerb. reſignandum. de his quæ ui metuſve cauſ. fiunt. & deciſ. 8. de procurat. in antiq. Itẽ in cuius manibus renunciatio beneficij fieri debeat, uide deciſ. 8. infrà de iur. patronat. incip. ſi aliquis præſentatus. & deciſ. 7. incip. nota quòd ubi quis præſentatus. de iur. patr. in antiq. Adde Io. de Sylua, in tract. de benefic. in 3. parte, q. 12. uerſic. decima octaua qualitas.

A.M.P. Summarium huius deciſionis eſt corruptũ: di
3 citur enim hic, quòd ſi quis † reſignauit beneficiũ in manibus habentis facultatẽ admittendi reſignationem, & reſignatio huiuſmodi non reperiatur admiſſa agat ſuper ſpolio, quòd non poteſt obtinere, obſtãte ſibi exceptione illius reſignationis: ſicut nec etiã poſſet obtinere in petitorio: quia reſignãs quantum in eo fuit, amiſit poſſeſsionẽ, & proprietatẽ, ideo ſibi obſtat ſua renũciatio quæ tamen non præiudicat ſuo ſuperiori, quominùs poſsit illũ reſignantẽ retinere obnoxiũ illi beneficio. Et ſic not. pri-
4 mò ex hac dec. quòd † reſignans, admiſſa uel non admiſſa reſignatione, ſtatim quòd facta ſit reſignatio in manibus habentis facultatem, amittit titulum & poſſeſsionem beneficii. uide tamen dec. 3. Biſi. & 14. hoc tit. in anti. & per Sar. q. 29. de inſtr. & Caſ. dec. 2. hoc ti. Secundò nota, quòd de reſignatione huiuſmodi põt etiã opponi per tertiũ ſpoliatorẽ, qui non ſit reſignatarius, ut multi dicunt: quia conſtat quod in caſu iſto ille, qui opponebat, non erat reſignatarius, ſed impetrauerat beneficium tãquam ſpecialiter reſeruatum, & reſignatio erat facta in manib. ordinarii.

ordinarii:ut dicit hæc dec.& erat facta ſpontè & liberè,
5 & ſic ſine conditione. Tertiò nota hic, quòd † admiſsio
prælati non confert ius,ſed eſt quædam abſolutio & di-
miſsio à ſua iuriſdictione. Quartò nota, quòd per reſi-
gnationem ex cauſa permutationis, & admiſsionem ſu-
perioris cenſetur facta collatio cùm permutantibus, ut
hic,& in deciſ.1. infrà de rerum permu. ideò ſi ex aliqua
cauſa permutantes uellent redire,opus eſſet noua colla-
tione. Et ratio uidetur in promptu, quia in caſu permu-
tationis narratur coram ordinario, quòd illi intendunt
permutare: & admiſsio iſto caſu non eſt aliud, quàm cui
libet eorum conferre. Concordantes habes ſuprà dec.1.
& deci.6. hoc titulo in ant. ſentit idem, licèt non tam
clarè, quia nihil dicitur ibi an reſignatio fuerit admiſſa,
uel collatio alteri facta:ſi enim non eſſet admiſſa reſigna
tio hic, multùm dubitarem de ueritate primæ partis hu
ius dec.quia ut ſentit d.dec.Biſig.3.hoc ti.qui reſignat in
manibus non habentis facultatem, non repellitur poſt-
eà ab agendo: ut latè per Caſſ.d.dec.5.hoc tit. & facit d.
dec.14.hoc tit.in antiq.col.2.pro quo etiā uide Fel in c.
6 in noſtra.correl.34.de reſcrip. Et quòd † reſignatio de re
ſeruato, in manibus ordinarij teneat, licèt ipſe non poſ-
ſit conferre,facit dec.Biſig.4.hoc ti.& Caſ.8.de præb.Et
hoc caſu,ſi reſignans agat,non obſtat ſibi exceptio:ut di-
cit d.dec.3.Biſig.quia eſſet dare de iur.tertii. & cum iſtis
cōcordat dec. 6. infrà de rerū permut.ubi latiùs dicam.
7 Quādò † autē reſignatio fuit facta in manibus habentis
tantū facultatem admittēdi reſignationem,nō autem cō
ferendi,an ualeat collatio,& an quis amittat ius ſuum,fa
cit deciſ.1. hoc tit. in ant.& deciſ.1. Biſig.eod.tit.quæ in
ſummario uidetur contraria, ſed non reſoluit. Quando
8 † uerò reſignatio facta fuit in manibus habentis faculta
tem conferendi tantùm, nō tamen habentis facultatem
admittendi reſignationes, an ualeat?uide deciſ.5. & 13.
eod.tit.in ant.& 2. Biſig.& facit dec.6. infrà eo.in ratio-
ne decidendi, ubi dicit, quòd iſte reſignans non amittit
titulum,licèt amittat poſſeſsionem: pro quibus uide Fe
ly.in c.cum dilecta.de reſcri.nu.65. In priori uerò caſu,
quando quis habebat facultatem admittendi reſignatio
nem,fortè reſignans amitteret titulum & poſſeſsionem,
ex quo ille habebat facultatem deſtituendi, quam facul
tatem non habebat ille, qui habebat facultatem confe-
rendi tantùm, & ſic ceſſaret contrarium propter d. dec.
9 3.Biſig. Et † quia aliquæ dec. loquentes de reſignatione
facta de beneficio reſeruato in manibus ordinarii,dicūt
quòd talis reſignans amittat etiam titulū. Aduerte quòd
dec.4.Biſig. dicit ordinarius poteſt admittere reſignatio
nem beneficii reſeruati,niſi reſignans eſſet exemptus,&
eam ſequitur Caſſa.dec.8.de præ. Et ideò in illo caſu,ex
quo quando eſt exēptus,ſi iſte non potuit admittere reſi
gnationem,dicitur,quòd reſignans non amiſit titulum.
Sar. tamen q.29.de infir.reſ. in fi. facit differentiam circa
iſtam difficultatē,an reſignatio ſit facta in manibus non
habentis facultatem admittendi,uel quando reſignatio
fuit facta in manibus ſuperioris,& nō fuit admiſſa. uide
ibi, & hæc ſufficiunt quò ad tertium notabile,de quo ſu
10 prà. Quò † autem ad quartum notabile uidebis infrà de
rer.perm.ſuper d.dec.1.quia ibi eſt materia ſua.Reperio
enim plures deciſ.contrariantes,licèt credam permutan
tes poſſe redire propria auctoritate ad eorum beneficia,
præſertim ſi ſint uacua: ſi autē plena ſunt, aut alter per-
mutantium poſſidet, & poterit ſpoliari,cùm non poſsit
dari de ſpolio ſine titulo colorato: aut poſſeſſorio eſt oc
cupata à tertio, & nulli dubiū quòd tunc tu non poteris
ingredi propria auctoritate,illum tertium ſpoliando: ut
in terminis ſentit d.deciſ.1.uide tamen ad hoc Sar. q.24.
de trien. Et ad materiam uide eundem q.3. de publican-
dis, ubi latè examinat q.an illa regula loquens de reſigna
tione habeat locū in illa,quæ ſit ex cauſa permutationis,
licèt non ſoluat illam difficultatem: prout etiā non reſol
11 uit, an † regula illa procedat in permutatione, licèt po-
ſteà reſolutum fuerit, eam non procedere in una Floren
tina parrochialis de Pidriolo corā Domino de Thanis,
& prius coram D.Mariſcano in una Segobien. prædicta.
Tamen aduerte, quòd hodie rarò eueniet caſus de quo
ſuprà:quia ſemper reſignationes fiunt cum illa clauſula,
& non aliter,nec alio modo,& ſic non abdicatur ius à re
ſignante,niſi perfecta reſignatione: ut fuit dictum ſuper
dec.1.ſuprà eod.pro quo facit dec.3. Caſſ.hoc tit.& ulti
12 ma eiuſdem, de conceſ.præb. Et adde quòd † renuntians
liti & cauſæ,tenetur ad inſtantiam partis poſitionibus &
articulis reſpondere:ut in deciſ.40.de teſtib.in antiq. Et
13 aduerte quòd † in mandato ad reſignandū ſatis operan-
tur illa uerba,ſpontè & liberè,propter iſtam deciſ. quam
quò ad hoc ſequitur Staph.fol. 66. & in alia impreſſ. 55.
Et ad hanc materiā uide Fely.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.
de conſt.q.13.& in c.ſi uerò.de iureiur.& dicit Fely.in c.
14 olim.de reſcri.nu.15. quòd cedens † liti,licèt non poſsit
ampliùs agere,tamen propter hoc nō uidetur fateri ad-
uerſarium ius habere. & in c.Capitulum.de reſcr.nu.39.
dicit,quòd renuntians inſtrumento debiti,non uidetur
renuntiare debito. Et an renuntians cum pacto,quòd ſi-
bi reſeruetur penſio,committat ſimoniam,uide Fely. in
c.ad audientiam. el 2.de reſcrip. & habes infrà de ſimo-
nia.ubi de reſignatione facta in fauorem certæ perſonæ,
& an poſsit renuntiari ceſsioni bonorum, habes deci.4.
hoc tit. in antiq.& Fely.in c.ſi diligenti. de ſo.compe. &
infrà de re iud.dec.32.& per Fel.in c.ex parte.de iureiu.
Caſſ.in hoc ti.ponit ſatis notabiles dec.quas per te uide-
re potens, & præſertim dum loquitur de bulla Alexan-
drina,cuius occaſione per Paulum III. edita fuit noua
regula ad tollendas excogitatas fraudes: quia multi por
rigebant ſupplicationes ad ſignandum, & expectabant
mortem reſignantium: & tunc præſtabant cōſenſum eo
mortuo,etiam poſt longiſsimum tempus. Et quia fuit a-
15 liàs in Rota reſolutum, quòd † regula,de publicandis,
non habebat locū, quando conſenſus præſtabatur poſt
mortē,in una Segobien. beneficii de Villa Caſtri coram
D.Romano, & multi etiam ad eludendū dictam regu-
lam,de publicandis,reſignabāt ex cauſa permutationis,
ideò per d.regulam Papa uoluit,quòd tempus publican
di īciperet à die porrectæ & ſignatæ ſupplicationis: pro-
ut hodie uult regula S. D. N. Iulii III. bullæ & in ma
teria dictæ bullæ Alexandrinæ fuit reſolutū in una Palen
tina ſcolaſtriæ, primò coram D. de Puteo,& demum co
16 ram D.Veſtano, quòd † licèt ſufficiat ante mortē fuiſſe
factum aliquem actum per procuratorem,ut res non ſit
integra,& poſsit proſequi poſt mortem:tamen non ſuffi
cit ſupplicationem fuiſſe porrectam per principalem,&
poſteà præſtitum fuiſſe conſenſum per procuratorem:
quia quò ad eū etiam res dicitur integra. Et aliàs in cau
ſa Tolletan.parrochialis de Xetaffe coram D. Rauellen.
17 tentum fuit, quòd † conſenſus,qui præſtatur per porre-
ctionem,dicitur formalis:non obſtante regula de nō ex
rendendo conſenſu infrà xv. dies,quæ non intelligitur
de iſto conſenſu. Et aduerte dum Caſſ.ſuper d.deciſ.2.lo
quitur de duobus conſenſibus: quòd Sar.q.29.de infir.
dicit,quòd tempus incipit à primo conſenſu, licèt fortè
hodie eſſet ſecus,propter regulam, quòd illud uerbum
hodie operetur. Et dum Caſſ.deciſ.3. hoc tit. dicit,quòd
18 † conſenſus præſtatur etiā ante datam ſupplicationis:ad-
uerte, quia notarii nolunt extendere conſenſum, niſi ſit
præſtitus poſt datam, uel eodē tēpore: & interrogaui ali
quos in quo ſit fundatus eorū ſtylus,& neſciuerunt ali-
ter reſpondere, niſi quòd uidemus regulam de infirmis,
& primā regulam de publicandis,ubi tēpus incipit à die
præſtiti cōſenſus, qui ſi poſſet antè præſtari, homines ſo
licitarēt nimis cōſentire,& tandē firmant ſe in ſtylo,pro
ut & nōſciūt de aliis multis:in caſu tamē Caſſ.erat,ut opi
nor, facta reſignatio penes aliquē notariū corā teſtibus

ante ſupplicationem: ſed literæ in uim talis inſtrumenti
non potuiſſent expediri: quia Abbreuiatores nec Sum-
miſta illas relaxaret, niſi uiſo tali conſenſu à tergo manu
notarii cameræ, uel cancellariæ. Ratio tamen, quia con-
ſenſus non capiuntur per notarios ante datam, eſt iudi-
cio meo: quia nunquam fiunt reſignationes liberè, ſed
in fauorem certæ perſonæ, & eſſent ſimoniacæ ante da-
tam, & ideò notarii etiam puniri poſſent iuxta conſtitu-
tionem extrauagantem, cùm deteſtabile. de ſimonia præ
19 ſertim ſi non reuelarent: prout etiam † notarius de tali
inſtrumento rogatus non poſſet opponere de ſimonia: ut
reſolutum fuit in una Tolletan. parochialis. del dedreto
coram Domino Veſtano. & ad ſuperiùs dicta uide omni-
nò Silua. in tract. de beneficio. q. 32. tertiæ part. qui latè
examinat materiam iſtam. Anto. Maria Pap.

E P I T O M E.

Quæ metu fiunt ualent & tenent, donec per prætorem
reſcindantur præterquam matrimonium carnale & ſpiritua
le, & renunciatio per habentem iuriſdictionem ſecularem
extorta, quæ ſunt nulla ipſo facto. Vel ſic: Renunciatio per
metum facta non eſt nulla ipſo iure, ſed officio iudicis ue-
nit reſcindenda. h. d.

S V M M A R I A.

1 *Renuntiatio metu facta uenit reſcindenda.*
2 *Renuntiatio beneficij debet eſſe uoluntaria, alias nulla eſt.*
3 *Reſignatio metu facta tenet, licet ueniat reſcindenda.*
4 *Reſignatio in articulo mortis, uel ſi domino meo placuerit, facta, an ualeat.*
5 *Reſignatio facta metu Regis eſt nulla.*

D E C I S I O V. aliàs 374.

1 FVIT dubitatum de illo, qui renuntiauit † per
uim & metum beneficio ſuo, utrùm renuntia-
tio ualeret, & teneret, uel eſſet nulla ipſo iure.
In quo Domini erant dubii, & uarii. Nam ali-
qui uolebant dicere, quòd eſſet nulla, & irrita ipſo iure.
per c. abbas. & c. ad audientiam: quòd me. cau. Nam in c.
abbas. dicitur expreſsè, quòd ea quæ fiunt per metum,
debent in irritum reuocari. & in c. ad audientiam. dicitur,
quòd debet carere robore firmitatis: quæ uerba innuũt,
& inducunt expreſſam nullitatem, & in c. exhibita. in fi.
de iudic. & de excep. c. dilecti. c. dilectæ. & c. ſignificaue-
runt. cùm infinitis ſimilibus. de hoc uidetur clarus tex. in
terminis in cle. multorũ. §. ſanè. de pœn. Præterea quem-
admodũ debet eſſe plena libertas, & nulla coactio in ma-
trimonio carnali contrahendo, uel diſſoluendo: ut in c.
cùm locum. de ſponſalib. & in c. accedens. de procu. ita &
in matrimonio ſpirituali: ut in c. 1. quod me. cau. ubi in-
greſſus religionis factus per metum non tenet, nec etiã
electio facta per impreſsionẽ: ut in c. in nomine domini.
23. di. & 77. di. can. 1. & c. ſi quis per pecuniam. & legit. &
not. per Inno. & Hoſtien. in c. bonæ. el. 1. & i c. quòd ſicut.
de elect. In hanc partẽ uidetur declinare Inno. in c. ad au
res. quòd me. cau. & de renunt. capit. ſuper hoc. & Ho-
ſti. in ſum. ti. de renũt. §. qualiter. ubi expreſsè dicit, quòd
2 renuntiatio † beneficii debet eſſe uoluntatis, & libera, a-
liàs non ualet. pro hac opi. facit tex. in c. ſuper hoc. de re-
nunt. & c. in præſentia. & cle. 1. eo. ti. ubi procuratoris con
ſtitutio ad renuntiandũ beneficio debet fieri ſpõtè, & li-
berè. & ibi uide Ioann. Andr. Pau. Gẽze. & Stepha. ſuper
dictis uerbis. Maior pars tenuit cõtrariũ: uidelicèt, quòd
renuntiatio beneficii facta per metum tenet mero iure:
ſed reſcinditur officio iudicis, uel actione quòd metus
cauſa. Et per hoc induxerunt, & allegauerunt prædicta
iura. & c. abbas. & c. ad audientiam. & d. cleme. multo-
rum. §. ſane. quia illud eſt ius nouum, & ſpeciale in illo ca
ſu: uidelicèt quòd renuntiatio facta per captionẽ, uel de-
tentionem ſecularium poteſtatũ eſt irrita ipſo iure: ergo
niſi illa interueniãt, ualet, & tenet: ut dicit ibi Pau. & Ste
ph. ſuper uer. decernimus. & remittũt ad not. in c. au ctori
tate. quæſtione. 6. & 22. quæſtione. 4. inter cætera. & c. ab
bas. 18. quæſtione. 2. ubi glo. magiſtralis, quæ ponit regu-
lam: uidelicèt, quòd facta per metum tenẽt & ualẽt: quia
coacta uoluntas, eſt uoluntas. 15. quæſtione 1. c. merito. &
ponit caſus multos exceptos à regula. & Ioannes Andr.
in nouel. addit multos alios, & Hoſt. i ſum. quod. me. cau.
§. penult. ponit bene nouem, inter quos non eſt iſte. ergo
ſtandum erit regulæ, niſi reperiatur contrarium in iure.
C. de teſta. l. præcipimus.

3 A. M. P. Teneas ultimum ſummarium: † quia regulari-
ter facta metu tenent, licèt dentur plures fallẽtiæ, de qui-
bus per Doctores hic allegati. Ad iſtam deciſ. facit deciſ.
7. infrà eo. & dec. 2. de iis quæ vi met. in antiq. & latè per
Sar. quæſtione 10. de infir. ubi etiam de reſignatione facta
per iram. & per Felyn. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de con-
ſtit. num. 127. & in c. ſi uerò. de iureiurand. facit ad hoc
4 dec. 1. Biſig. hoc titulo circa finem. Et an ualeat † reſigna-
tio facta in articulo mortis, habes per Fely. in c. paſtoralis.
§. præterea. de offi. ordi. in ſecunda declaratione. Et an ua
leat reſignatio, ſi domino meo placuerit, habes dec. ulti-
mam Biſig. hoc titulo, & per Fely. in c. cùm contingat. de
iureiur. Et illa dec. noſtra fuit canonizata in una Cràco-
uien. canonicatus & præbend. coram domino Rauellen.
5 ubi Domini uoluerunt † ceſsionem factam metu Regis
eſſe nullam, per iura in fine huius deci. allegata. & proba
to metu admiſerunt partem ad proſecutionem executo-
rialium. Quibus adde Staphi. in. 3. parte dum tractat de
uariis modis uacã. fol. 66. & in alia impreſ. 55. Anto. Mar.
Papaz.

E P I T O M E.

1 Epiſcopus conferens beneficium in aliena diœceſi non
poteſt illius permutationem auctorizare, nec alia facere ni
ſi competat ex priuilegio uel conſuetudine h. d. Vel ſic: Per-
mutatio beneficii expedienda eſt per epiſcopum, in cu-
ius diœceſi ſitum eſt beneficium, non illius ad cuius colla-
tionem pertinet.

S V M M A R I A.

1 *Reſignatio admitti non poteſt ab eo qui conferendi facultatem tantum habet.*
2 *Collatio beneficij alicuius diœceſis uniti beneficio meæ diœceſi, ad me dicitur ſpectare.*

D E C I S I O VI. aliàs 398.

1 SI † aliquis epiſcopus habeat collationem alicu
ius beneficii ſiti in diœceſi alterius epiſcopi ex
conſuetudine legitimè præſcripta, ſi tenens il-
lud beneficium ualet illud pro alio beneficio
permutare: fuit dubitatum in cuius manibus poſſet, & de
beret fieri reſignatio huiuſmodi beneficii. Et uidebatur
aliquibus quòd in manibus illius habentis poteſtatẽ cõ-
ferendi. nam ad quem pertinet inſtitutio, ad illum etiam
debet pertinere deſtitutio, ſiue reſignationis receptio. de
hæret. c. cùm ex iniũcto. de c. pel. mo. c. 4. de priuile. cùm
& plãtare. §. i eccleſiis. de renũc. c. admonet. & c. quod in
dubiis. Vide Doctores in. c. cum examinati de hære. c. cũ
addi. Abb. in gl. fi. Fuit concluſum & determinatum per
omnes contrarium. Nam licèt alicui ex conſuetudi-
ne debeatur beneficii collatio: non ſequitur quòd ad
eum pertinet inſtitutio, reſignationis receptio ſeu
2 deſtitutio. a Et ratio quia tantùm præſcriptum quan-
tùm poſſeſſum, & non plus: de deci. c. cùm in tua.
de offi. archi. c. fin. de præſcript. c. auditis. & c. cùm
olim. de reli. dom. c. cùm dilectus. & c. cùm uenerabilis.

Pro

Pro quo facit optimè c. cùm in illis. de præbendis libro 6. ubi textus pouit differentiam inter collationem & præſentationem, & inſtitutionem & electionem: quæ omnia poſſunt dioerſis perſonis ex priuilegio, uel conſuetudine competere: ut in dictis iuribus ſuperiùs alle. Pro hoc etiam uidetur textus in c. uuico de capel. mo. lib. 6. ubi Abbates, ad quos ſpectat plena iuris diſpoſitio aliquorum beneficiorum, nihilominùs tenentur, & debent præſeutati ſiue inſtituti per eos præſentari epiſcopo, ad committendum eis curam animarum: nec inſtitutos per epiſcopum poſſunt ſine cauſa, & ipſius conſenſu amouere, & priuare eorum beneficijs. facit etiam cle. quia regulares. de ſup. negl. præla. Iura uerò pro contraria parte allegata loquuntur in illo ad quem de iure communi ſpectat inſtitutio ſiue collatio: ſecus uerò de conſuetudine, uel aliquo alio iure ſpeciali. pro quo etiam faciunt oot. per Inno. & Hoſti. in c. ex frequentibos. de inſti.

Additio.

a Reſignationis deſtitutio. Quò ad poteſtatem admittendi reſignatiooem, adde deciſ. 5. & 13. hoc eod. titul. in antiquis.

A. M. P. Iſtud ſummarium nihil ualet: dicitur enim hic, quòd habens collationem ſeu ius couferendi iure ſpeciali, puta, quia acquiſiuit ins conferendi ex præſcriptione, uel conſuetudine, aut priuilegio in aliena diœceſi, non poteſt admittere reſignationem, etiam ex cauſa permutationis: quia aliud eſt deſtituere, aliud conferre: imò ſunt penitus diuerſa, & tantùm dicitur poſſeſſum, quantùm præſcriptum. pro iſta dec. facit dec. 13. & 15. hoc tit. in antiq. ubi dicitur, quòd qui poteſt conferre, non poteſt etiam reſignationem admittere: & plus dicit dec. Biſig. eod. tit. ſecunda, quòd etiam habens facultatem conferendi beneficia uacantia per reſignationem oon poteſt ipſam reſignationem admittere, & omnes ferè deci. Biſig. hoc titulo tendunt ad hoc, & de illis fuit dictum ſuprà deciſio. 1. uide ad hoc Fel. in c. cum auditis. de præſcrip. oum. 18. & io c. cùm dilecta de reſcrip. nu. 65. nbi ponit plura exempla, & uide Staph. dum tractat de uar. mod. uac. tertia parte, fol. 69. ſecunda facie in fine, & in alia imp. fol. 57. Et hic applicari poteſt quod fuit deciſum in una Vrbinaten. Foroſempro-
2 nienſis unionis, ubi dicitur quòd † collatio beneficij alterius diœceſis uniti ad beneficium meæ diœceſis ad me ſpectare debet, nec teneor requirere conſenſum alterius Epiſcopi, quando unum eſt unitum alteri tanquã capiti: ſecus fortè ſi eſſent inuicem unita, uel æquè principaliter: iuxta doctrinam Zabarellæ & Aeg. in c. 5. de reli. do. & nota. per Caccialup. in tract. penſionum. 8. artic. principali. uerſi. 16. quæro quid dicat Petrus de Peruſio in tract. unionum cap. 10. in fine, qui poteſt ſaluari in unione non transfuſiua. Anto. Maria Papaz.

Epitome.

Reſignatio beneficij facta pro ſui fratris liberatione, & metu perdendi patrimonium, an ualeat, & detur ad illud regreſſus.

SVMMARIA.

1 *Reſignatio facta propter fratris liberationem de carceribus non valet.*

2 *Reſignatio amiſſionis bonorum cauſa facta, non valet.*

DECISIO VII. aliàs 463.

1 DVBITATVR † an ualeat reſignatio beneficii in manibus ordinarii propter liberationẽ fratris ſui de carceribus. Deciſum fuit quòd non ualet, & mandauit eam Papa caſſari: & maximè, quia iuſtus metus interuenit mihi reſignanti: quia contumelia fratri illata mihi infertur. ff. de lib. cau. l. præ-
a tereà. & Cle. unica, de homi. Item † ſi renuntio beneficio etiam per iuramentum: qoia timeo perdere patrimonium, datur regreſſus, quòd metus cauſa. c. abbas. per Innocen. Item metus conſanguineorum eſt iuſtus metus. de elect. c. ſciant. lib. 6. & ibi Io. Mo. de ſenten. exc. c. quicunque. ubi per Archid. quòd appellatione ſuorũ, nedum continentur parentes & conſanguinei, ſed etiam domeſticæ perſonæ. C. de iis qui ad eccl. confu. l. præſenti. & gl. fi. quòd met. cau. c. uno, lib. 6. & de appell. c. ex parte M. xxuj. diſtin. cau. communis filius. Sed tamen neceſſe fuit probare, quòd niſi prædictus clericus renũtiaſſet, fratres & parentes ſui mortui in carceribus fuiſſent.

A. M. P. Hæc dec. fundatur in iuſto metu, & dicit quòd ideò eſt, quia contumelia illata fratri meo, dicitur mihi illata, & ideò reſignatio iſta etiam iurata, uel propter timorem amiſsionis patrimonij erit meticuloſa, & ſic nulla: non tamen ipſo iure, ſed uenit caſſanda, ut dicitur in deciſione. ideò dum in ſummario dicitur, non ualet, dicas, caſſanda uenit, pro clariori intelligentia. pro quibus faciunt dicta ſuper dec. 5. ſuprà eo. & not. per Fel. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſti. num. 126. & ſequen. & in c. cauſam matrimonij. de off. del. Ant. Mar. Papaz.

De Supplend. negli. prælat.

Epitome.

Archiepiſcopus legatus natus ſi fuerit negligens infra ſemeſtre tempus conferre beneficia vacantia, non babebit aliud ſemeſtre tanquam legatus: cùm utraque poteſtas poſſit in collatiooe concurrere, & inferior non ſupplet defectum ſuperioris, licèt capitulum negligentiam ſui epiſcopi ſuppleat. Vel ſic: Legatus natus non habet duo ſemeſtria: quia tunc legatus concurrit cum ordioario.

SVMMARIA.

1 *Legatus natus an habere debeat duo ſemeſtria ad conferendum.*

2 *Archiepiſcopus Eboracen. non habet alium ſuperiorem, quam Papam.*

3 *Deuolutio ſi fiat ad Archiepiſcopum, etiam legatum habet tantum ſex menſes ad conferendum.*

4 *Deuolutio uarus modis fit ob negligentiam, vt hic.*

5 *Deuolutio fit poſt famam vacationis, ſi non ſit vaga.*

6 *Deuolutio fit ad Epiſcopum negligente capitulo: deinde ad Archiepiſcopum & Papam.*

7 *Legati nati non habent niſi ſex menſes ad conferendum deuoluta.*

8 *Deuolutione facta de capitulo ad Epiſcopum Legatus non concurrit cum epiſcopo, quia poteſt conferre in ſex menſibus capituli.*

9 *Deuolutione facta de capitulo ad Epiſcopum, & poſtea ad Papam Legatus concurrit cum Papa.*

10 *Legatus concurrit cum Papa etiam in deuolutis.*

11 *Legatus natus poteſt adiri per querelam.*

12 *Iudex qui cum pluribus alijs iudicauit, poteſt cognoſcere in ſecunda inſtantia.*

DECISIO I. aliàs 513.

FVIT dubitatum, utrùm Archiepiſcopus, qui
1 eſt legatus † natus, ſicut Eboracen. & Cantuarien. de quo in c. 5. de off. leg. habeat duo ſemeſtria ad conferendum beneficia ad ipſum

ſum per negligentiam inferiorum prælatorum, uel ſui
Capituli deuoluta: puta Capitulum ſuum neglexit con
ferre aliquod beneficium ſpectans duntaxat ad eorum
collationem, uel præſentationem infra ſex menſes. Et
ſic deuoluebatur collatio ad Archiepiſcopum eorum
immediatum ſuperiorem per c. nulla. de conceſ. præben.
qui fuit etiam negligens in conferendo per alios ſex mē
ſes, & ſic uidebatur per huiuſmodi negligentiam quam
fecit, ut Archiepiſcopus, quòd eſſet deuoluta collatio
ad eum tanquam ad legatum, per iur. uulgar. de conceſ.
præbend. c. poſtulaſti. & c. à collatione. de appel. lib. 6.
& ſic debet habere aliud tempus ſemeſtre. Fuit dictum,
& tentum contrarium per omnes. Nam legatus de late-
re poſſet concurrere cum ordinario in conferendo be-
neficia uacantia, & ad collationem Epiſcopi ſpectantia
iure proprio, per iur. uulgar. de off. leg. c. 1. 2. & 3. lib.
6. tamen nuſquam reperitur iure cautum, quòd con-
currat uel ſuccedat in beneficijs ad Epiſcopum ſpectan.
iure deuoluto, in quibus etiam Capitulum non ſupplet
negligentiā Epiſcopi: prout pulchrè deducit Inno. in c. cū
in cunctis. de elect. ſuper uer. per c. quam glo. recitat,
& approbat Archi. in c. 1. ne ſe. ua. ſuper uer. intromit-
tere. li. 6. & Io. And. in nouel. in c. quanquam. de elect.
eo. li. Pro hoc etiam introducebam, & alleg. c. licèt. de
ſupplen. negl. præla. ubi Papa reputabat collationem Ar
chidiaconatus Richimundiæ in eccleſia Eboracen. ad
ſe deuolutam propter duo ſemeſtria lapſa, puta annum:
2 quia Eboracen. Archiepiſcopus † non habet alium ſu-
periorem, puta Patriarcham uel primatem, quàm Pa-
pam, ut ibi dicit textus: tamen ille idem Archiepiſcopus
eſt legatus natus: ut probatur in d. c. 1. de off. leg. Si igi-
tur deuoluta fuiſſet illius Archidiaconatus collatio ad
ipſum tanquam legatum Papa dediſſet ſibi adhuc unum
ſemeſtre, antequam de collatione Archidiaconi ſe intro
miſiſſet: quòd tamen non fecit, ut ibi apparet. Prætereà
licèt legatus natus ſit ſuperior per reſpectum ad alios in
fra legationem ſuam exiſtentes, ut poſſit ad eum appel-
lari, uel ipſe adiri per ſimplicem querelam: ut in c. 1. de
off. lega. tamen non crederem, quòd ipſe eſſet ſuperior
ſui ipſius, ut Archiepiſcopi: nec quòd à ſententia ſua poſ
ſit ad ipſum tanquam ad legatum appellari: nec de ipſo
ſibi ipſi querela deferri. arg. c. romana. de appel. de con-
ſuet. c. 2. li. 6. Ad iura in contrarium alleg. uidelicèt ad c.
poſtulaſti. & c. à collatione, poteſt reſpōderi, quòd ibi ip
ſe & alius ſolus non proceſſit, ſed cum alijs: & ideo à col-
latione & grauaminibus non ſolùm ipſius ſolius, ſed e-
tiam aliorum, quorum erat immediatus ſuperior appel-
lari, & de facto illorum, & etiam tanquam minimæ par-
tis, ut Epiſcopus poterat cognoſcere. At in caſu noſtro
ſolus proceſſit, neglexit, uel deliquit: ergo, &c.

3 A. M. P. Summarium iſtius deciſ. parum ualet, † du-
bitatur enim hic ex quo Capitulum neglexit per ſex mē
ſes conferre beneficium ſpectans ad eius collationem
dūtaxat, adeò, quòd collatio deuoluebatur ad Archiepi-
ſcopum eiuſdem diœceſis eorum immediatum ſuperio
rē, qui etiam erat legatus natus, an iſte debeat habere ſex
menſes tanquā legatus: & deciditur quòd ſibi ſufficiunt
ſex mēſes. Ad iſtā dec. uide omninò Io. de Silua in tract.
de bene. ſecūda parte. q. 3. ubi latè de auctoritate legato
rum, & in q. 63. & 64. tertia parte, & pragmaticam ſanc.
in titulo de collatione. in uerbo, reſpectiuè, & in uerbo,
legatorū. ſol. 86. facit ad hanc materiā dec. unica eo. ti. in
4 ant. & 1. Biſig. ubi dicitur, quòd † negligente Abbate
uel inferiore prælato conferre, non deuoluitur facultas
conferendi Capitulo, uel alijs inferioribus, ſed Epiſco-
po: ut dic. Aegi. dec. 426. hoc titul. quòd per negligen-
tiā Epiſcopi in prouidendo iure deuoluto non ſuccedit
Capitulum, ſed ſuus ſuperior immediatus. & idem in cō
firmatione & inſtitutione, de quo uide latè per Fel. in c.
irrefragabili. de off. ordi. & uide dec. Caſ. 8. de præb. ubi
latè tractat hanc materiam, & aliquid per Fel. in c. e-
doceri. de reſcrip. & in c. uerum. de foro compe. & facit
dec. 1. de elect. in ant. ubi dicitur, quòd tempus con-
ferendi currit Epiſcopo à tempore renunciationis, & ra-
tihabitionis, & idem dicit Caſſ. dec. 2. de renun. in fin.
pro quo facit deci. Aegi. 660. hoc titul. ubi dicitur,
5 quòd † probatur ſatis deuolutio, ſi erat publica fama,
impetrans contraxit matrimonium: fama tamen quæli-
bet non ſufficit, ut dictum fuit in una Eugubina coram
domino de ſancta cruce, ubi propter certam famam con
ſanguinei aſſumpſerunt ueſtes lugubres: poſteà audito
quòd ille non obierat, cœperant dubitare, & miſerant
ad partes Germaniæ pro habenda ueritate, & propterea
dictum fuit, quòd ordinarius non poterat de negligen-
tia notari, & de materia negligentiæ, uide per Sar. q. 28.
triennali, ubi ponit infinitos caſus negligentiæ. Eſſet hic
latius tractanda materia deuolutionis collationis, uideli
cèt, quando deuoluatur ad inferiores ob negligentiam
Epiſcopi, & quando de Capitulo ad Epiſcopū, & de Epi
ſcopo ad Archiepiſcopum: ſed non intendo amplius ex-
aminare materias ut feci ſuprà, ſed breuiter ponere con
cordantes, & diſcordantes, ac applicare aliquas nouas de
ciſiones, & colligere notabilia aliqua pro clariori intelli
gentia: qua tempus audientiarum inſtat, & tunc uacare
non potero, uideas per te in locis ordinarijs. Nota primò
6 ex iſta deciſ. quòd † in ſpectantibus ad collationem ſo-
lius Capituli, uel alicuius inferioris Epiſcopo: ſi iſti ne-
gligant per ſex menſes, collatio deuoluitur ad Epiſcopū,
qui habet alios ſex menſes, infra quos, ſi Epiſcopus non
conferat, deuoluitur collatio ad Archiepiſcopum: & Ar-
chiepiſcopo infra ſex menſes non conferente, deuolui-
tur ad Papam: in ſpectantibus uerò ad collationem Epi
ſcopi tantùm, collatio deuoluitur ad Archiepiſcopum:
deinde ad Papam, ut etiam habetur & not. in c. 2. de con
ce. præb. & ad hoc facit dec. Biſ. 1. hoc titulo, ubi habetur
quòd negligente Abbate, nō deuoluitur ad monachos,
7 uel canonicos regulares. Secundo, no. quòd licet † lega
ti nati, ut iſte Eboracen. Cantuarien. Remen. & Piſanus
ſint Legati nati, & poſſint ſuam iuriſdictionem exerce-
re in diœceſibus ſuffraganeorum ſuorum. & tota prouin
cia, ut habetur in c. c. de off. leg. lib. 6. & in c. 1. extrà de
app. tamen ipſi non poſſunt conferre beneficia ad colla-
tionem inferiorum ſpectantia, niſi poſtquàm propter eo
rum negligentiā ad eos deuoluatur collatio. Quo caſu
etiam ſit quòd fungatur duplici officio, uidelicèt Archi
epiſcopi & Legati, non tamen habent niſi unū ſemeſtre,
ut ſuprà, & in d. c. 1. de off. lega. in 6. Tertiò nota, & ad-
uerte, quòd iſta deciſ. intrat de una ſpecie Legatorū ad a-
liā, & ſic confundit mentem legentiū: poſtquam enim di
xit de Legato nato, incipit dicere de Legato de latere, in
8 uer. nā Legatus. ex quo uerſi. nota quòd licèt † Legatus
de latere cōcurrat cū quolibet ordinario, & poſſit cōfer
re eodē tempore, prout etiā Papa concurrit: adeò quòd
collatio illius qui primò contulit eſt præferenda, tamen
dicitur hic, quòd ſi Legatus ſtetit in iſto concurſu cum
inferiore per ſex menſes, puta cum Capitulo, ad cuius
collationem ſpectabat beneficium, quòd huic Legato
pariter imputatur negligentiā, ſi non contulit infra illos
ſex menſes, adeò quòd cùm poſt illos deuoluta ſit colla
tio ad Epiſcopum, ipſe nōn poterit tunc concurrere cū
Epiſcopo, licèt ſit eius ſuperior per iura hic alleg. Sed du
9 bitari poſſet, an † lapſis ſex menſibus competentibus E-
piſcopo, & facta deuolutione ad Papam, Legatus qui
fuit negligens, poſſit concurrere cum Papa? Et crede-
rem quòd non, argumento prædictorum, quia ſi non cō
currit cum Epiſcopo, propter negligentiam ſuam præte
ritam, non debet concurrere cum Papa: tamen uide gl.
in c. 1. de off. leg. lib. 6. quæ uidetur dicere contrarium.
& Doc. in c. uenerabilis. de præb. & conſidera, & ſi eorū
dicta

dicta poſſint intelligi ooo data aliqoa negligentia legati, prout iu caſu d.c.uenerabilis.ubi inuenit beneficium ua caſſe per tantum tempus: tamen non dicitur quòd primis ſex menſibus quibus uacauit, ipſe fuerit præſens, & ſic uegligeus, quia concurrebat cum epiſcopo: dicit tamen Ioan. de Sylua in d. q.64. tertiæ partis, quòd licèt
10 † Legato currat tempus Lateran. cōſilij ſicut ordinarijs, tameo quòd poterit conferre, donec prælatus ſoæ legationis iure proprio, uel deuoluto poteſt conferre. ſed poſtquam deuoluta eſſet collatio ad prælatum, extra ſuā legationem ex ſua & aliorum inferiorum negligentia, tunc conferre oon poterit, niſi ultimatè deuolueretur ad Papam, qui tunc poterit. cogita de ueritate quia ualdè dubitò, propter rationem de qua ſuprà, & uide Fely. in d.c.irreſragabili.& inſra de offi.leg.dec.3. ubi dicitur, quod Legatus confert deuoluta, ſed non reſeruata. Nā Legato ſic ut ordinario currunt tempora Lateran. concilij: ut not.in d.c.ij. de conceſ. præb. Quartò uot.iu uer. præterea licet. quòd deciſi. reuertitur ad materiam Le-
11 gati nati, & dicit, quod licèt iſte † Legatus ſit ſuperior quo ad alios, ita quòd poteſt adiri per querelam & appellationem: tamen uon eſt ſuperior ſui ipſius. Quintò uota hic unum, quod facit ad Dominos meos, quòd licèt
12 † uuus cum pluribus iudicauerit, ad eum etiam appellari, & ipſe ſolus cognoſcere poteſt: quod tamen ſecus eſt, quando ſolus proceſſit, niſi de partium conſenſu: ut ſæpè accidit in ſacro Rotæ auditorio, ubi partes propter integritatem Dominorum conſentiunt, ut idem qui pronunciauit, cognoſcat in prima, ſecunda, & tertia inſtantia; ſperantes talia de nouo probare, quòd ſententiam ſuam reuocabit. Qui ſint Legati nati, qui miſſi, & qui de latere, habes in d.c.j.de offi. leg.lib.6. & infrà titu. ſuo latiùs dicam. Anto.Maria Papaz.

De Filijs presbyterorum.

Epitome.

Diſpenſatio obtinendi beneficium extenditur ad primum & unicum beneficium tantum. Vel ſic, Diſpenſatus ſuper beneficio obtinendo, non poteſt illud permutare cum alio, niſi ſibi ſpecialiter hoc concedatur. h.d.

Summaria.

1 *Diſpenſatus ut poſſit obtinere unum beneficium, ſi dimittit illud, non poteſt aliud loco illius obtinere.*

2 *Permutatione nulla exiſtente an partes poſſint propria authoritate redire ad ſua beneficia.*

3 *Diſpenſationum plures caſus.*

Decisio I. aliàs 339.

Si illegitimus beneficiom curatum quod obtinuit uigore diſpenſationis iuxta formam c.1. de fil presby. lib. 6. ſibi factæ, pro alio curato beneficio cum legitima authoritate ordinarij permutauit dubitatur de duobus. Primò, otrùm dicta permutatio fuerit nulla, uel aliqua ipſo iure. Secundò, ſi eſſet nulla, utrùm quilibet poſſet habere regreſſum ad ſuum beneficium ſic permutatum. De primo, licèt altercatio, & dubietas ſit magna inter modernos Doctores ſolennes: uidelicet Archi. ex parte una qui in c. 1.de fil.presb.& in c.non poteſt.§. illud autem. de præben. li. 6.tenet expreſsè, quòd collatio ſit nulla: cùm prædicta
a diſpenſatio [a] ſe extēdat duntaxat ad primum & unicum: & ſic adepto primo beneficio diſpenſatio ſuum eſt ſortita effectum: & ideò collatio ſiue receptio ſecundi non ualet. & ita dicitur Papam Boniſa. ſententiaſſe. Io. Mo. tenet contrarium, cum quo concor. Io. And. in nouel. dicens. Si Dominos Bonifacius ſic pronunciaſſet, multò melius ſcire deboit Io.Mo.qoi Car. fuit quia ipſe expreſsè tenet contrarium. Idcirco Io. And.declinat in partem ipſius, & tenet coutra Archi. hic arguendo tamen in c. non poteſt. pro & contra.ueruntamen quicquid ſit, & licèt opinio Dominorum Io. Mo. & Io. And. ſit benignior & æquior: tamen alia, uidelicet opinio Archi.de iure eſt uerior, & recepta ac ſeruata in curia, ſecundum ſtylum, qui propter dubietatem Do.ſeruandus eſt pro iure, ſecundum omnes in c. ex literis. de conſti. de eri. fal. c. quàm graui. Ad ſecundum dicebant omnes, quòd locus eſt regreſſui, præſertim ſi legitimus, prout ponebatur in facto, ignorauit defectum illegitimi ſecum permutantis: uel ſi ſciuit dolo, caruit, & excuſatus fuit propter uarias opiniones Docto.prælleg. quæ etiam illegitimum permutaorem à dolo excuſant. ar. c. cùm uniuerſorum. de rer.permu. Dicebam tamen ego, quòd autoritate ſuperioris eſt regreſſus habendus in caſu ſupradicto, propter renunciationem ueram in prædicta permutatione factā,
b per quam quilibet amiſit ius [b] quod in beneficio ſuo habuit: & ideò illud recuperare non poterit ſine noua collatione, quæ debet fieri per ſuperiorem habentem ad hoc poteſtatem, arg.uo.in c.licet.de rer.permu. & c.ſi beneficia.de præb.lib.6.per Io. And.in nouel.

Additiones.

a Diſpenſatio. Adde Fely.in c.innouamus. de treug.& pac. nu.3.facit ad prædicta: nam diſpenſatus ad duo incompatibilia, non intelligitur diſpenſatus in eadem eccleſia. Pet.in c.poſtulaſti. de reſcrip.nu.41.

b Amiſit ius. Adde deciſ.4.incip. ſi opponatur. ſuprà de renunciatio.

A.M.P. In hac dec.dubitatur de duobus, licèt in ſum
1 mario non fiat meotio niſi de primo dubio. Primum † dubium eſt, an illegitimus qui obtinuit ſecum diſpenſari ut poſſit obtinere unum beneficium, eo obtento poſſit permutando cum alio, aliud obtinere dimiſſo primo: & deciditur quòd non, iuxta text.in c. 1.eod.titu. in 6. & in c.non poteſt.§.1.de præb.eo. li. Et cum illa concordat Aegid. deciſ.756.de rerum permutat. Et latè materiam examinat Fel.in c.fin.de tre. & pace. & Iaſ. in l. diuortio
2 §.quòd in anno.ff.ſolu.ma. Secundum † dubium eſt, an ſi nulla ſit, prout eſt, permutatio, partes poſſint redire ad ſua beneficia propria authoritate, & de hoc uide inſrà de rer.permu.dec.1.& 3. Et ad materiam diſpenſationis, de qua hic tractator, principaliter uide an diſpenſatus ad ſacros ordines intelligatur etiam diſpenſatus ad beneficia curata. Et de materia exenſionis & connexitatis, uide Fely. in c.at ſi clerici.de iud. & in §.de adulterijs. & in c.præterea de offi.deleg.& in c. fin. de treuga & pace. & ad materiam uide etiam Staph.ſo. 44.47. & 70. & in alia impreſ.fo.34.44.58.& habes in prag.ſanc.ſo.105.io titu. de colla. ſuper gl. in uerbo conſecrati, ubi habetur,
3 † quòd noo uacant beneficia non promoti, ſi obtinuit prorogationem temporis, etiam non facta mentione de alijs beneficijs, & quòd diſpenſatus ad duo intelligitur diſpenſatus de non reſidendo. Et quòd minor diſpenſatus ad curata, intelligitur diſpenſatus, ut non teneatur promoueri infra annum, & an in diſpenſatione ſit fienda mentio de qualitate aggrauante, & an in impetratione beneficiorum debeat fieri mentio de diſpenſatione obtēta: uide dec. 2 & 3. in anti.hoc tit. & uide dec.1. de præb. in antiq.ubi habens facultatem nominandi, non poteſt, niſi ſemel nominare, etiam ſi nominatos renunciaret. Anto.Mar.Pap.

Epitome.

Diſpenſatus per Epiſcopum ſuper illegitimitate non poteſt recipere præbendam eccleſiæ cathedralis, quia regula, cui conceditur maius uidetur conceſſum minus, non procedit

cedit in diſpenſationibus. Vel ſic: Diſpenſatio Epiſcopi cum illegitimo non extenditur ad cathedralem et præbend. h. d.

SVMMARIA.

1 *Diſpenſatio Epiſcopi iuxta formam c. 1. de fil. presby. cum illegitimo facta, ad præbendas cathedrales non extenditur.*

2 *Illegitimo diſpenſatus beneficia & dignitates tenere poteſt.*

3 *Diſpenſatio Epiſcopi cum illegitimo non extenditur ad cathedralem.*

4 *Diſpenſantur illegitimi ad unum curatum per pœnitentiariam.*

5 *Diſpenſatio ſecunda non debet facere mentionem de prima, niſi tendant ad diuerſum finem.*

6 *Diſpenſatus ſufficienter præſumitur, qui fuit toleratus longo tempore.*

7 *Clericatus anteceſſoris probatur ex reputatione per triennium.*

8 *Diſpenſatio anteceſſoris quæ allegatur ſurreptitia, præſumitur bona, ſi per triennium fuit toleratus.*

9 *Diſpenſatio facta per illum qui communiter reputabatur habere facultatem, ualet, licet facultatem nõ haberet.*

10 *Mandatum de diſpenſando non habet uim diſpenſationis.*

11 *Diſpenſatio cum uerbis exuberantibus & oratione uniuerſali comprehendit præbendas cathedralis eccleſiæ.*

12 *Indultum conferendi quæcunque etiam beneficia obtinentibus, operatur, quòd poſſit conferri etiam habenti duas parochiales, & etiam Epiſcopatum.*

13 *Clericatus illegitimi etiam probatur per famam coadiuuatam aliquibus coniecturis.*

14 *Clericatus illegitimi etiam probatur per litteras promotionis ad Diaconatum, etiam ſi ordo illi non fuit collatus à proprio Epiſcopo.*

15 *Mandatum ſeu gratia ad beneficium an capiat canonicatum in collegiata.*

DECISIO II. aliàs 136.

VOLVERVNT Domini, quòd opinio Io. Mo. po
1 ſita in c. 1. de fil. presby. lib. 6. de cætero ſerua-
a retur: uidelicet, quòd † diſpenſatio [a] Epiſco-
b pi iuxta formam illius c. facta illegitimo [b] nõ extendatur ad præbendas cathedrales propter præeminentiam, & maioritatem, quam habent canonici eccleſiæ cathedralis ſuper alios clericos ciuitatis & diœceſis: quia ipſi ſunt pars corporis eccleſiæ, & epiſcopi ſunt caput. de teſt. c. requiſiſti. Epiſcopus enim eſt caput, & ipſi membra. de his quæ fi. à præl. c. nouit. & c. quanto. ſic
c dicit Inn. quod eſt magnus honor [c] eſſe canonicum eccleſiæ cathedralis hoc not. ipſe de ſep. c. fraternitatem. pro hoc etiam facit una not. Archi. in c. 1. de conſu. in fi. lib. 6. Io. Mo. alleg. c. quamuis. 1. de præb. libr. 6. & c. extra pandæ. §. qui uerò. eod. tit. qui §. nihil facit ſecundum Io. And. qui tenet eum Archi. contra Io. Mo. quorum opinionem tenet Dominus Oldr. in ſuis quæſtionibus per multas rationes conſi. 215. Puncta breuia dixit tamen Dominus Robert. d. Ioan. And. in Spe. tit. de fil. presbyt. in diſpenſatione Papali ſuper defectu natalium diſtinxiſſe. Aut illa eſt cruda & nuda: puta Papa diſpenſat cum illegitimo, quòd poſsit tenere unum beneficium ſimpliciter, tunc non ueniet neque curatum, neque cathedrale.
d [d] ſi uerò diſpenſat, quòd poſsit retinere beneficia quæcunque, tunc quia huiuſmodi diſpenſatio eſt exuberãs, uenient omnia. Contra tamen primum membrum diſtinctionis uidetur text. in c. tua nobis. de uerb. ſigni. uide Io. And. in nouel. in c. gratia. lib. 6. de reſcript. in prin. quando uerbum, beneficium, includit, uel non includit præbendam, qui remittit ad not. per eum de præbend. c. ult. poſt principium.

ADDITIONES.

a Diſpenſatio. Nota ſecundùm aliquos, & maximè ſecun-
2 dum ſtylum Cancellariæ: † quòd ubi eſt diſpenſatum cum illegitimo, quòd tenere poſsit beneficia, & dignitates cum cura uel ſine cura, etiam ſi ad ea quis per electionem aſſumatur, &c. ut infra in antiquis deci. 1. eod. titu. quæ incipit, Nota ſecundum aliquos. Aduerte tamen quia in diſpenſationibus non habet locum illa regula, quòd cui conceditur maius, & minus conceſſum uidetur: quia in his diſpenſationibus conceſsio in maiori non extenditur uel ad minus: niſi illud minus ſub maiori includeretur: ut ſi concedatur illegitimo quòd promoueatur in Epiſcopum, tunc etiam de reliquis ordinibus intelligitur eſſe conceſſum. de exceſ. prælat. c. ex litteris. ad fin. prædicta autem regula & argumentatio, ut dixi, in diſpenſationibus locum non habet: prout expreſsè not. Hoſti. in cap. poſtulaſti. de reſcrip. ubi etiam Compoſt. dicit, quem ſequitur d. Anto. quod ſi habens dignitatem & perſonatum cum cura, impetrat diſpẽſationem non facta mentione de cura, non ualet impetratio: quia ſi ſciuiſſet curam, non diſpenſaſſet, nec habet obſtare quòd fortiùs eſſet conceſſurus curam quàm perſonatũ: quia imò non eſſet propter periculum curæ animarum, quibuſcunq; rebus pretioſarum. 12. q. 1. præcipimus. Item quia regula a minori uel pari non habet locum in beneficialibus, uel priuilegiis: ut in c. ſanè. de priuileg. quia non extenduntur, niſi minus excluderetur in maius, ut ſuprà dictum eſt.

b Illegitimo. Adde Felyn. in c. poſtulaſti. col. 7. de reſcript. Item adde quòd quemadmodum illegitimus diſpenſatus per Epiſcopum in terminis eius deciſionis non cenſetur diſpenſatus ad tenendum præbendas eccleſiæ cathedralis, ſic diſpenſatus per ingreſſum religionis non cenſetur diſpenſatus ad tenendum beneficia: ſecundum gl. in c. extrà de filiis presbyte. uide Guliel. Benedict. in c. Raynutius. in uerb. & uxorem. extrà de teſtament.

c Honor. Adde infrà. deci. 26. incip. ſi legatus apoſtolicus. ſub finẽ. de præb. in no. Et adde quòd honor eccleſiæ parochialis dicitur augeri, ſi erigatur in collegiatam. deci. 1. incip. ſuppoſito quòd imò, &c. tit. de ſepult. in antiq.

d Cathedrale. Adde deci. 1. eod. tit. in antiq. & quæ ibi not. Et an ſufficiat generalis mentio de qualitatibus beneficio inhærentibus, uide per gloſ. in uerb. qualitates. col. 3. titu. de colla. in pragm. ſanctio. uerſ. ſed nunquid ſufficit generalis mentio beneficiorũ. &c. Et an appellatione dignitatis ueniat pontificalis: gl. in c. quicunque hæreticos. §. ad hæc in uerb. dignitates. de hæret. lib. 6. Et an in diſpoſitione generali includatur epiſcopalis dignitas, c. quam periculoſum. de ſent. excommu. lib. 6.

A. M. P. Vltra ſummarium de quo ſuprà: Nota etiam,
5 quòd hic in prima additione dicitur, † quòd in diſpenſationibus, & priuilegiis non procedit illa regula, de quo magis, ergo de quo minus, niſi minus ſub maiori neceſſariò includeretur: ut in diſpenſatione, quòd illegitimus promoueatur in Epiſcopum: quia neceſſariò cenſetur ſibi conceſſum, ut poſsit promoueri ad minores ſeu inferiores ordines. De materia iſtius dec. fuit dictũ in præcedenti, uide tamen omnino Syl. in tract. de benefi. q. 61. in tertia parte, ubi concludit Epiſcopum poſſe diſpenſare cum illegitimo ad canonicatum in cathedrali: ſed Fel. in c. poſtulaſti. de reſcrip. concluſione ſecunda. nu. 24. ponit regulam cum quatuor fal. & ibi ſentit quòd Epiſcopus non poſsit diſpenſare cum illegitimo ſuper tali præbẽda:

ſed

4 ſed ſolùm ſuper ſimplicibus beneficijs. Tamē † ſacra pœ-
nitentiaria quotidiè paſsim concedit illegitimis gratiam,
quæ dicitur in prima forma, ut poſsint ad primum ordi-
nem à quocunque catholico antiſtite promoueri, & unū
beneficium, etiam cui cura immineat animarum, obtine
re: ut ego dum eſſem ſacræ pœnitentiariæ procurator ſæ
pè expediebam. & uide latiùs per eundem Felin c. in no
ſtra. corol. 39. ubi etiam ponit regulam cum ſeptem fallē
tijs, & allegat dec. 35. de conceſſ. præb. in antiq. & dec. 8.
infrà eo. tit. in fine, & Faſtoli. dubio 44. quem uideas per
te. Et in materia diſpenſationis facit quod fuit reſolutū in
5 una Leodien. Decanatus coram d. Rauellē. † quòd licèt
regulariter in ſecunda diſpenſatione ſit fienda mētio de
prima, id procedit, quando diſpenſationes tendunt ad di-
uerſum finē, & fuerunt obtentæ propter diuerſa: ſecus ſi
ad unum & eundē finē tendāt: quia cùm una ſufficiat, nō
eſt neceſſe facere mentionem de alia, pro quo facit tex. in
c. 2. hoc tit. lib. 6. & dec. 3. hoc titulo in antiq. Et facit ad
materiam diſpenſationis alia dec. facta in cauſa Gadicen.
6 pēſionis, coram Domino Veſtano, ubi dicitur, quòd † di
ſpenſatio præſumitur bona, ſi quis fuit per 30. annos re-
putatus pro diſpenſato: imò quod plus eſt, in una Placen
tina canonicatus & præbenda Domini tenuerunt etiam
7 † in probando clericatu autboris, quòd ſufficiat probare
quòd per triennium fuit reputatus pro clerico, & fuit ēt
8 reſolutum in eadem cauſa quòd poſt triennium, etiā † ſi
daretur de ſurreptione diſpenſationis factæ cum anteceſ-
ſore illegitimo, non arctatur quis ad probandum, uel ue-
rificandum diſpenſationem, & omnia fundabantur in al-
leg. Lap. 89. Et in materia diſpenſationis, facit alia reſolu-
9 tio facta in alia cauſa, quòd † diſpenſatio facta per illum,
qui communiter reputabatur habere facultatem ſuper
matrimonio, ualet, licet facultatē nō haberet, per conſil.
10 Anch. 409. in fi. in qua cauſa etiam fuit tentum, † manda-
tum de diſpenſando non habere uim diſpenſationis, con
tra doct. Ioan. Andr. in c. literas. de reſt. ſpo: quæ ſolet ad
11 hoc allegari. & quia etiam dicitur in hac dec. quòd † ſi Pa
pa diſpēſando dicat, quòd poſsit obtinere beneficia quæ
cunque, tunc quia huiuſmodi diſpenſatio eſt exuberans,
ueniunt præbēdæ in cathedralibus. adde Sar. q. 3. regulæ
de Annali. ubi dicit, quòd ſtante tali uerbo uniuerſali, ho
micidæ, & alij poſſent obtinere. Pro quo facit reſolutio
facta in cauſa Salamantina de Azarem, coram Ptolomæo,
12 ubi habetur † quòd habens facultatem conferendi per-
ſonis quæcunque, quotcunque, & qualiacunque benefi-
cia obtinentibus, poteſt conferre etiam habenti duas par
rochiales, non facta mētione de eis, quòd facit pro indul
tis Cardinalium, & ideò fuit dictum in una Paduana be-
neficiorum coram d. de Puteo inter Reuerendiſ. Cardina
lem Piſanum, & Epiſcopum Foroſempronien. quòd uale
bat collatio facta Epiſcopo per ipſum Cardinalem. Et ad
illud quod dixi ſupra, circa probationem clericatus, facit
13 alia dec. facta in eadē cauſa Leodien. decanatus, ubi † li-
cèt ſecundum Biſig. dec. 2. de prob. præſumptio ſit cōtra
illegitimum, & propterea teneatur regulariter oſtendere
literas diſpenſationis: tamen concurrentibus aliquibus
coniecturis cum fama, ſufficit. Imò fuit tentum in una
14 Aſtoricen. parrochialis ſancti Briani, quòd † habilitates
illegitimi probantur per diaconatum, etiam quòd non
fuerit promotus à proprio Epiſcopo: ſed per alium dicē
tem habere facultatem à proprio Epiſcopo: pro quo uide
Aegid. deciſ. 76. de regularib. in fi. Et ad materiam huius
15 deciſ. uide Staph. fol. 60. & in alia impreſ. fol. 71. ubi † in-
nuit præmiſſa nō procedere in canonicatibus collegiata
rum, in dec. 62. de reſ. in antiq. ubi id dicitur ad literam,
licèt poſteà ſequatur op. Archi. cōtrariam. In materijs ta
men non odioſis bene ueniretur habes in antiq. dec. 9.
de offic. Vicar. & Biſig. eod. titul. ubi cauetur, quòd data
Vicario facultate conferendi beneficia, poteſt cōferre di
gnitates. pro quo uide Felin. in d. c. poſtulaſti. num. 59. &
in c. cùm cauſam. de reſcrip. nu. 52. Anto. Mar. Papaz.

De Bigamis.

Epitome.

Bigamus ordinatus characterem recipit, ſed executione
caret, cum quo Papa diſpenſare poteſt de abſoluta poteſta
te, & iuridiciali.

SVMMARIA.

1 *Bigamus ille dicitur, qui cum uidua, uel corrupta matri-*
monium contrahit: uel qui diuerſis temporibus habuit
ſucceſſiuè duas uxores, licèt anteà non corruptas, biga-
mia diuerſimodè conſideratur.
2 *Bigamus ordinandus qua & cuius egeat diſpenſatione.*
3 *Bigamia non eſt adiuncta irregularitas de iure naturali,*
ſed duntaxat de iure poſitiuo, quod Papa poteſt tollere,
& immutare: nec eſt de eſſentialibus ordinis quem non
debere eſſe bigamum.
4 *Papa non debet leges tranſgredi, licet ſit legibus ſolutus.*
5 *Ignorantia an excuſet à bigamia.*
6 *Bigamus ordinatus characterem licèt recipiat, executio-*
ne caret.
7 *Bigamia uera quæ dicatur.*
8 *Bigamia interpretatiua quæ ſit.*
9 *Bigamia ſimilitudinaria quæ ſit.*
10 *Bigamus ſiue uerus, ſiue interpretatiuus non poteſt promo*
ueri ad ordines ſine diſpenſatione.
11 *Bigamus diſpenſatur per Papam, ut hic.*
12 *Bigamia fuit inducta per Apoſtolum.*
13 *Bigamus recipit characterem, & cum eo aliquando di-*
ſpenſat Epiſcopus.
14 *Ignorantia excuſat ad obtinendum diſpenſationem.*
15 *Bigami intrantes religionem diſpenſantur.*

DECISIO I. aliàs 447.

QVONDAM factum extra Rotam, de mandato ta-
men Papæ propoſitum in Rota ſub hac for-
ma occurrit. Quidam clericus in minoribus
conſtitutus contraxit matrimonium in fa-
ciem eccleſiæ cū quadam uidua, per uerba de præſenti,
carnali copula ſubſecuta: quo matrimonio poſteà diuor-
a tiato propter certum impedimentum, [a] quod tamen, ut
præſupponitur in facto, dictus clericus tempore contra-
cti matrimonii ignorauit, intrauit religionem, & promo
tus fuit ad omnes ſacros ordines, ſine tamen aliqua diſpē
ſatione. Ex quo facto eliciebantur tria dubia. Primum,
utrùm prædictus clericus eſſet uerè, uel interpretatiuè
bigamus cenſendus. Secundum, utrùm etiam ſi uerus eſ
ſet bigamus, receperit characterem, quando poſteà ſe fe
cit promoueri ad ſacros ordines. Tertium, an indigeret
diſpenſatione, & per quem diſpenſari poſſet. De primo
uidebatur aliquibus Dominis prædictum clericum ſic,
ut præmittitur, cùm uidua contrahente, uerum biga-
1 mum † reputari. Nam ille uerus bigamus dicitur, qui cū
uidua uel corrupta matrimonium contrahit: ut 33. diſti.
can. maritum. & de big. c. debitum. & c. à nobis uel qui di
uerſis temporibus habuit ſucceſsiuè duas uxores etiam
anteà non corruptas: ut 26. diſtin. acutiùs & tales nō pro
mouentur propter defectum ſacramenti: quia diuiſerūt
carnem ſuam in plures: ut in dicto c. debitum. Quòd in
tellige, quando matrimonium tenuit: ſecus uerò ſi de fa-
cto matrimonium cum uidua, uel corrupta, uel eum ſe-
cunda uxore contraxit: puta, quia in ſacris cōſtitutus ſic
contraxit: ut in dicto c. à nobis. uel ſi quis unam de iure,
alteram de facto poſt mortem primæ: tales enim biga-

mi

mi reputantur interpretatiuè; quantum ad legem pro-
motionis non propter defectum ſacramenti, ſed propter
defectum intentionis cum opere ſubſecuto: ut in c.nu-
per. de biga. de quo uide gloſſ. auream in c. ſuper eo. &
per Ber. ubi ponit tertium caſum de bigamo interpre-
tatiuo, de quo nihil ad propoſitum, ſiue ad caſum no-
ſtrum, in quo ſecundum omnes Dominos finaliter repu-
tabant dictum clericum de facto cum uidua contrahen-
tem interpretatiuè bigamum, de quo reputo textum cla
rum in c. à nobis. ſuperiùs alleg. ubi uidetur etiam de-
ciſio tertiæ quæſtionis, uidelicèt cum tali interpretatiuo
bigamo tanquam cum marito uiduæ contra doctrinam
Apoſtoli diſpenſare non licèt, non propter defectum ſa-
cramenti, ſed propter defectum intentionis cum ope-
re ſubſecuto. quòd intelligas uerum de inferiori à Papa,
& quo ad ſacros ordines: quò ad minores uerò ordines
ſecundum aliquos etiam epiſcopi poſſunt cum uero bi-
gamo diſpenſare: ut in c.lector. & c.ſubdiaconus. xxiij. di.
2 & l.di. c. placuit. in prin. Solus † autem Papa cum bigamo
ad ſacros promoto ſuper executione illorum ordinum di
ſpenſat: ſed ut ad illud promoueatur, non poteſt, id eſt,
non debet diſpenſare, ſecundùm Hug. in c. quicunque. l.
diſt. quem ſequitur Archi. in c. unico, de biga. li.6. in gloſ.
j. remittens ad not. per eum in dicto c. lector. ubi recitat
dictum beati Thomæ ſuper iiij. ſententiarum, di.27. q. ul.
dicentis, quòd bigamiæ non eſt coniuncta irregularitas
3 † de iure naturali, ſed duntaxat de iure poſitiuo, quòd Pa
pa poteſt tollere & immutare ad libitum ſuum, de conſti.
c. 5. lib.6. & de reſcrip. c. ſtatutum. & c. fin. e. lib. de quo in
c. propoſuit. de conceſ. præb. nec eſt de eſſentialibus ordi
nis, quòd aliquis non ſit bigamus, quod patet ex hoc,
quia recipit characterem, ſi talis ordinetur: ut in d.c. qui-
cunque & ſecundùm eum Papa poteſt in tali ordine tota
liter diſpenſare. Nec obſt. prohibitio Apoſtoli, quæ ſe-
cundum Pe. non eſt facta à Deo, ſed ab homine. & ideò
Papa non aſtringitur, cùm eius poteſtas non ſit ab homi-
ne, ſed à Deo. de iudi. c. nouit. de maio. & obed. c. ſolitæ.
cum multis ſimi. quæ ratio Pe. non placet mihi: quia quic
quid Apoſtolus dixerit, ſeu prohibuerit, totum fuit à
Deo & ſpiritu ſancto, & omnes ſtringit intelligo inferio-
res, ſed non Papam, qui eſt maior Apoſtolo in poteſtate:
ut in c. ſacroſanct. 22. diſtin. & ideò diſpenſare poteſt con
tra Apoſtolum, ſecundum Lau. in d. c. lector. & meliùs
per Archi. in d.c. ſubdiaconus & ſuppoſito quòd Apoſto-
lus haberet parem poteſtatem cum Papa, adhuc non re-
ſtringeret eum ſua prohibitio: cùm par in parem, &c. de
elect. c. innotuit. de reſcrip. c. fi. lib.6. de qua materia uide
in c. ſuper eo. de big. Crederem in hac materia ſalua cor-
rectione, ſic diſtinguendum. Aut loquimur de uero bi-
gamo, aut interpretatiuo. Si de uero, tunc aut quærimus
de poteſtate abſoluta Papæ diſpenſandi cum bigamo:
tunc crederem quòd ante & poſt promotionem poſsit di
ſpenſare propter plenitudinem ſuæ poteſtatis. de conceſ.
præb. c. propoſuit. de transla. præla. c. 1. Aut loquimur de
iuridica ſua poteſtate, de qua in c.1. de cau. poſſ. & propri.
& in c. literas. de reſtitu. ſpol. tunc crederem opi. Hug. &
Arch. ueriſsimam ſuperiùs tactam: quia nunquam Pa-
pa conſueuit cum uero bigamo ad ordines ſuſcipiendos
diſpenſare, nec eſſet decens nec iuridicum: tum propter
defectum ſacramenti: tum etiam propter generalem pro
hibitionem Apoſtoli, quam licèt non de neceſsitate, ta-
men de honeſtate decet ipſum obſeruare: quia licèt ſit
4 ſolutus † legibus, tamen decet ipſum legibus uiuere. C.
de legi. l. digna uox. præterea non omnia quæ licent, ex-
pediunt, ſecundùm eundem Apoſtolum: ut 11. quæſtio-
ne 1. c. aliud, & de uot. c. magnæ. In interpretatiuo uerò
maximè ſi ignoranter contraxit cum ſecunda, cum qua
contrahere non potuit, crederem etiam ante factum, ut
poſſet promoueri ad ſacros ordines, nô eſſe peccatum di
ſpenſare cum tali, imò reputarem id utile ex cauſa, &
maximè ſi uellet intrare religionem, per quam etiam tol
litur defectus illegitimitatis. de fil. preſ. c. 1. & conſeruan
tur etiam bigamo priuilegia immunitatis: prout etiam
not. Archi. in d.c. 1. de big. Miſericordiam etiam Apoſto-
lus meruit, quia ignoranter peccauit. 8. di. c. conſuetudo.
Poſt uerò ſuſceptionem ordinum etiam ſacrorum, ſiue
loquamur de uero, ſiue de interpretatiuo bigamo, crede-
rem Papam indubitanter poſſe diſpenſare: maximè ex ra
tionabili cauſa, propter quam ſæpe rigor iuris omittitur:
ut 1. quæſtione. 7. c. tali. & c. exigunt. de præbē. c. uacante.
& c. expoſuiſti. quæ poteſt eſſe ratio characteris, fauor re
ligionis, uel exercitium curæ ſibi eſt pòſt facto commiſ-
ſæ. ff. de reli. & ſump. fu. l. quæ religioſis. de regula. c. quòd
Dei timorem. de cleric. excommunica. miniſt. c. latores.
de tranſa. c. fin. & reputo tex. de hoc d. c. quicunque. 50.
diſtinct. Ex quibus fuit concluſum, & reſponſum per om-
5 nes Dominos concorditer ad tertium † caſum, ſiue quæ-
ſtionem nobis propoſitam ualde fauorabilem, & diſpen-
ſabilem, & hoc per Papam duntaxat. Licèt aliqui magni
uiri extra Rotam uoluerunt prædictum clericum ſic ma
trimonium cum uidua contrahentem à bigamia excu-
ſare, & ſic nulla diſpenſatione indigere, propter impedi-
menti ignorantiam. pro quo allegatur quoddam dictum
Archi. in d.c. unico. ſuper uerb. bigamus. lib.6. qui intelli-
git c. nuper. eod. titu. de illo, qui ſciens impedimentum
contraxit in ſacris cum ſecunda: ſecus ſi ignoranter, quia
ignorantia ipſum à bigamia haberet excuſare. Sed Ioan.
an. ibidem in nouel. & etiam in c. nuper. tenet contrariū,
cuius opin. tutior eſt, & ideo in dubio amplectenda. de
ſponſ. iuuenis. per quæ etiam eſt ſufficienter reſponſum
6 ad ſecundum dubium, † utrùm prædictus clericus biga-
mus ad ſacros promotus receperit characterem? uidetur
quòd ſic, ſed non executionem, ſicut dicimus in laico ſi-
ue puero ad ſacros promoto: ut in c. nō eſt. de æta. & qua-
lit. ſuper qua executione indiget diſpenſatione Papali,
quam Papa Vrbanus ſextus impendit prædicto religioſo
propter deciſionem noſtram antè dictam. Tum etiam
quia, ut ponebatur in facto, ipſe erat nobilis, diues, & ſe-
nex, & multa bona intrando religionem ſecum detulit,
ac monaſterio reliquit: quæ cauſæ etiam aliquando di-
ſpenſationem inducunt: ut in c. de multa. in fine, de præ-
bend.

ADDITIO.

2 Impedimentum. Matrimonium nullum an impediat quo
minus mulier debeat priuari dote propter adulterium,
uide per gloſſ. in c. plerunque. in uerb. non ualebit. extrà
de donat. inter uir. & uxor. Item an ex cōtractu nullo do
minus poſsit agere ad commiſſum? per Guido. Pap. deciſ.
590. incip. quidam uendidit. Et an ex taciturnitate iuris
inualidi poſsit cauſari ſurreptio, uel obreptio, dec. 25. in-
cip. ſi reus, & poſſeſſor. ſuprà de reſcr.

A.M.P. Iſta deci. non habet concordantes, nec diſcor-
dantes, ſed quia ſummarium non comprehendit omnia,
7 de quibus in corpore dec. ideò nota primò, quòd † Biga-
mia contrahitur triplici modo, & quatuor modis ſecun-
dum aliquos: Primò, quando quis cum uidua uel corru-
pta contraxit, & conſummauit matrimonium ualidè, uel
diuerſis temporibus habuit duas uxores etiam antè non
8 corruptas, & iſta dicitur uera bigamia. Secundò † dicitur
bigamia interpretatiua, ut cum habens uxorem contra-
hit cum alia de facto, & ſic matrimonium ſecundum non
9 tenet. Tertiò † dicitur ſimilitudinaria, ut quando mona-
chus, uel monialis profeſſa matrimonium cōtrahit de fa-
cto, & de hac ſpecie ſentit dec. noſtra, dum allegat gloſſ.
auream in c. ſuper eo. de bigamis. licèt litera ibi deficiat,
quia non allegat titulum, quæ tamen gloſſ. non ſufficit,
niſi iuncto tex. & gloſſ. in c. nuper. eodem titu. & uide di-
ctá gl. quia ponuntur in ea quinque modis cōtrahēdi bi
gamiam

10 gamiam. Secundò nota ex iſta dec. quòd † ſiue quis ſit ue
rus, ſiue interpretatiuus bigamus, non poteſt ſine diſpen
11 ſatione ad ordines promoueri. Tertiò nota, quòd † Papa
de ordinaria poteſtate diſpenſat cum bigamo interpreta
tiuo, quòd poſsit in ſuſceptis ordinibus miniſtrare: in ue-
rò autem bigamo de abſoluta & plenaria poteſtate tantũ
diſpenſat, non tamen diſpenſat ad ſuſcipiendum ordines
ſecundum opi. aliquorum in uera bigamia, ſed interpreta
12 tiua tantum. Quartò nota † bigamiam eſſe inductam per
Apoſtolum, nec eſt de eſſentialibus ordinis, quem nõ de
13 bere eſſe bigamum, & propterea † bigamus characterẽ
recipit, ſicut & infans: & ideò ſecundum aliquos, etiã Epi
ſcopus diſpenſat, quòd poſsit ordinari, & concedit, quòd
14 poſsit miniſtrare in minoribus. Vltimò nota, quòd † igno
rantia ſatis excuſat, ſaltem ad obtinendum diſpenſationẽ,
& tunc daretur etiam de promouendo, ſoluta tamen cõ-
15 poſitione, prout † datur uolentibus ingredi religionem;
& per ſacrã pœnitentiariam conceditur, quòd non obſtã
te, quòd quis fuerit homicida uoluntarius, poſsit (intran
do religionem in altaris miniſterio) celebrare. de quibus
etiam uide aliqualiter per Fel. in c. cum deputati. de iud.
in 1. col. & aliquid per Staph fol. 75. & 196. in fi. & in alia
impreſ. fol. 60. & 144. & de materia bigamiæ uide pulchrè
in Summa angelica, in uerbo Bigamia. Ant. Mar. Papaz.

De Officio Vicarij.

EPITOME.

Probatio poteſtatis et iuriſdictionis officialium ordinariorum, ac etiam per eoſdem officiales actorum et geſtorum non eſt neceſſaria, niſi per partem aduerſam negetur poteſtas, quia tunc probatur per communem reputationem in partibus.

SVMMARIA.

1 *Vicarij ſeu officialis poteſtas præſumitur in his, in quibus non requiritur facultas ſpecialis.*
2 *Vicarius habet ordinariam.*
3 *Vicarius ſubſtitutus à Vicario habente facultatem ſubſti tuendi, poteſt exequi commiſſa uicario ſubſtituenti.*
4 *Vicarius mortuo Epiſcopo poteſt ante notitiam conferre.*
5 *Vicarij facultas ac priuilegia plura.*
6 *Vicarij non recuſantur, ſed dantur eis adiuncti.*
7 *Vicarij facultas præſumitur, quando pronunciauit.*

DECISIO I. aliàs 47.

a VALENT acta[a] agitata in partibus coram of-
b ficiali[b] alicuius Epiſcopi, licèt non probetur
per literas patentes eius poteſtas, dummodo à
c partibus non negetur: quia ordinarius[c] eſt.
de conſuet. c. 2. de appel. c. Roma. lib. 6. Si uerò ab aliqua partium negetur eius poteſtas: tunc oportebit, quòd probetur: quia per negationem fit res dubia. ff. de uerb. obligat. l. inter ſtipulantem. Sed tunc ſufficit probare habitionem, nominationem, & communem reputationem ad hoc, quòd acta per eum ualeant. per l. Barbarius. ff. de offic. præ. & per not. per Inno. in c. nihil. de elect.

ADDITIONES.

a Acta. Adde dec. 4. infrà in anti. de offic. ordi.
b Officiali. Quamuis talis generalis officialis habeat ordinariam poteſtatem, tamẽ quia ſua iuriſdictio non eſt perpetua, ſed ad nutũ ſuperioris reuocabilis, uidetur quòd ſit probanda, ſaltem quòd tolerabatur, & habebatur pro uicario ſeu officiali: prout dicit Io. An. in Legato in c. cum in iure peritus. de offi. deleg. niſi dicas, quòd quia talis iuriſdictio eſt notoria, probatione non indiget: iuxta not. in c. ueſtra. de coh. cleri. & mulier. aliàs non uideo quomodo hæc deciſio poſsit procedere in ſui principio, non probata ſua iuriſdictione, ſaltem eo modo, quo dixi: Cogitabis. Ordinarius. Et adde hic quod no. Inno. in c. innotuit. de eo qui fur. ordi. te. ubi dicit, quòd præſumitur pro fundamento iuriſdictionis ordinarij, ſi tulit ſententiam præſente uel abſente parte, & ab ea non fuit appellatum: quod not. pro cauſa Padeburgen. in delegatis uero ſecus eſſet.

1 A.M.P. Cum iſta † dec. concordat dec. 4. de offi. ordi.
in anti. & Aegid. 402. de offi. leg. & in propoſito facit dec.
Aegid. 134. de præſumptio. ubi dicitur, quòd etiam habi
litates impetrantium præſumuntur, ſi non ſint negatæ;
præmiſſa intellige procedere in geſtis per uicarium, quò
ad ea, quæ ſolent concedi uicarijs, & quæ poſſunt ipſi ſua
ordinaria facultate, & in his, in quibus non requiritur
2 ſpecialis facultas. Nam † uicarius habet ordinariã: ut per
Fely. in rub. de offi. delega. & ad hoc facit quod dicitur
de delegato, quòd ei ſtatur in concernentibus ordinariã
iuriſdictionem: ut per Gaſ. de Per. in tract. reſer. ſol. 19.
quo. uer. quæ autem beneficia. & facit ad materiam iſtam
quod fuit deciſum in cauſa Ceneté. canonicatus & præ-
3 bendæ coram domino Veſtano. † quòd ſubſtitutus à uica
rio Epiſcopi habente facultatem ſubſtituendi, poteſt exe
qui commiſſa uicario ſubſtituenti, & quòd incœpta per
ſubſtitutum, poſſunt perfici per ſubſtituentem. Sed quia
dubitabatur an ille, qui deputauit uicarium eſſe Epiſco-
pus, uel haberet tantum reſeruatos fructus ſine admini-
ſtratione, & de hoc opponebatur, fuit reſolutum, quòd
hoc debebat probari: ſecus ſi negatum non fuiſſet in ter-
mino ad dicendum contrà, & in eadem cauſa, & poſteà
etiam in cauſa Licien. Canonicatus & præbendæ coram
4 D. Auro. Auguſtino fuit reſolutum, quòd † uicarius po-
tuerit mortuo epiſcopo ante notitiam conferre: ut per
5 Cal. in conſi. 4. de offi. deleg. Et quid poſsit † uicarius da-
tus à c. ſede uacante, uide Fely. in c. eam te. de reſcrip. Et
de materia uicarij perpetui in aliqua eccleſia, uide per
Fely. in c. poſtulaſti. de reſcri. & in c. G. perpetuus. de offi.
deleg. Et quòd uicarius præcedit Archidiaconum habes
per Fely. in rub. de maio. & obe. & per Staphi. in ſecunda
parte de modo & forma impetrandi. uer. ſecundò dubita
tur. fo. 58. & in alia impre. 47. Et an ſi ſit conſtitutus uica
rius cum iuramento de non reuocando, poſsit reuocari?
Idem Fely. in c. ſi diligenti. de foro compe. num. 44. Et no
ta, quòd uicarius poteſt eſſe iudex in cauſa ſui epiſcopi,
quòd ſæpe accidit: ut per Fely. in c. cùm ueniſſent. de iu-
di. nume. 11. Et an ſucceſſor in officio poſsit cognoſcere
cauſas cœptas per prædeceſſorem, habes per Fely. in c.
quoniam abbas. de offi. deleg. & quando allegatur uica-
rius ſuſpectus, non debent eligi arbitri: ut per ipſum Fel.
in c. ſuper quæſti. §. quoniam uerò. & in c. inſinuante. de
6 of. dele. De ſtylo autem ſignaturæ, † uicarij non poſſunt
recuſari, ſed dantur eis adiuncti: ut per Staph. fo. 185. &
in alia impreſ. 136. Et not. quòd dicitur in ultima additio
7 ne. ad hanc dec. quòd † ſi fuerit lata ſententia per uicariũ
præſente uel abſente parte, & non fuerit appellatum,
quòd præſumitur pro fundaméto iuriſdictionis iudicis,
pro quo facit dec. Aegid. de regularib. in fi. Ant. Mar. Pap.

EPITOME.

Officialis epiſcopi de criminibus poteſt inquirere et cognoſcere, ſed non punire.

SVMMARIA.

Vicarius de criminibus poteſt inquirere, ſed non punire.
Vicarius & officialis epiſcopi ſunt unum & idem.

DECI-

DECISIO II. aliàs 66.

SI ſeruetur op. Io. Mo. in c. licèt. de off. uica. li. 6. uidelicèt quòd officialis epiſcopi licèt ex ſua generali poteſtate non poſsit punire crimina, & delicta, ſeu pœnā ordinariā imponere pro eiſdem: tamen poteſt inquirere, & cognoſcere de tam ex ſuo mero, quàm implorato officio: & ſi inuenerit talem criminoſum, remitteret eum ad epiſcopum puniendum. de offi. Archi. c. ad hæc.

Additio.

1 A. M. P. Iſta † dec. non habet concordantes nec diſcordantes: quia eſt fundata in facultate conceſſa huic ui
2 cario: & ſcias, quòd licèt †, hic dicatur officialis, idem eſt quod uicarius: quia ita appellantur uicarij in Hiſpania & aliis prouinciis. pro quo facit deciſ. Aegid. 444. hoc tit.

Epitome.

A delegato officialis generalis epiſcopi ad certam cauſam ad ipſum officialē, uel ad ipſum epiſcopū appellatur.

SVMMARIA.

1 *Appellari poteſt ad epiſcopum vel vicarium à ſententia lata per eorum delegatum.*

2 *Appellari poteſt à vicario ad epiſcopum quando ſumus in interlocutoria.*

DECISIO III. aliàs 350.

LIcet officialis generalis epiſcopi committat uices ſuas in totum alicui alteri, quò ad certam cauſam: nihilominùs à ſententia prædicti delegati ab officiali poterit ad ipſum officialem, uel epiſcopum appellari ſecundùm Io. And. & Archi. qui hoc not. in c. 2. de conſue. li. 6. dicentes, quòd in poteſtate appellantis eſt ad quem maluerit appellare. alle. c. dilect. de appe. Et poteſt eſſe ratio, quia licèt officialis Epiſcopi committat totaliter uices ſuas in una cauſa; nihilominus remanet iudex ordinarius in omnibus aliis; quia ad uniuerſitatem cauſarum datus eſt, & unum conſiſtorium habet cum epiſcopo. de app. c. Romana. & in d. c. 2. de conſue. lib. 6. & ideò ſicut poſſet appellari ad epiſcopum à delegato ſuo, ita ad ipſius officialem. de ap. c. dilectis. & c. ad hoc ſi in una. banc op. firmat Arch. in c. 1. de offic. uica. lib. 6. ſuper uer. gerunt. circa fi. & refert Ber. tenuiſſe, appellari debere ad primum delegantem in c. dilecti. de appell. ſuperiùs alle. remittit Arch. ad no. per eum in c. ſi delegatus. de offic. dele. lib. 6. in fin. ubi tenet prædictam concluſionem ueram, pro qua ibi in §. fi. uidetur text.

Additio.

1 A. M. P. Cum † iſta concordat deci. 7. infrà ſecundùm unum intellectum. & de hac materia uidebis infrà de ap
2 pel. Scias tamen, quòd licèt aliqui uelint, † quòd non poſsit appellari ab officiali, ſeu uicario ad epiſcopum, quando ſumus in diffinitiua: ſecus tamen eſt in interlocutoria, ut per Franchū in c. 2. de conſue. lib. 6. Et ratio eſt, quia etiam ipſemet officialis poſſet illam reuocare, & ita tentum fuit in interlocutoria coram D. Puteo in una Toletan. fructuum. Anto. Mar. Papaz.

Epitome.

Vicarius epiſcopi in ſpiritualibus et temporalibus non poteſt, ſi in ſua commiſſione ſpecialiter hoc non habeat, alium in ſpiritualibus facere Vicarium generalem.

SVMMARIA.

1 *Vicarius generalis Epiſcopi non poteſt abſque ſpeciali mandato generalem Vicarium conſtituere.*

2 *Vicarius Vicarij excommunicati non eſt excommunicatus: ſed eius executio ſuſpenſa cenſetur.*

3 *Epiſcopatus poteſt duobus caſibus dare uel committere iuriſdictionem ordinariam.*

4 *Vicarius Epiſcopi quando alium poſſit loco ſui ſubſtituere.*

5 *Vicarius ſubſtituens iuriſdictionem à ſe non abdicat.*

6 *Vicarius poteſt ſubſtituere ad certam cauſam, ſed non generaliter.*

7 *Epiſcopus non poteſt dare facultatem ſibimet Epiſcopo conferendi.*

8 *Procuratorem ſubſtituere uidetur dominus qui dat facultatem ſubſtituendi.*

DECISIO IIII. aliàs 378.

2 FVit dubitatum, utrùm uicarius † epiſcopi in
1 temporalibus & ſpiritualibus poſsit ex commiſsione & mandato epiſcopi alium uicariū in ſpiritualibus duntaxat deputare? Et uidebatur quòd ſic: quia licèt procurator conſtitutus à domino ſine ſpeciali mandato non poſsit ante litem conteſt. alium ſubſtituere procuratorem: ut in c. 1. & in c. is qui. de procu. lib. 6. tamen habens ſuper hoc mandatum ſpeciale, id bene poterit, ut in eiſdem iuribus. Præterea delegatus ab ordinario ad unam cauſam tantùm, poteſt cōmittere uices ſuas, ſi hoc in ſua commiſsione contineatur ſpecialiter: ut not. Io. An. de offi. deleg. c. is cui. in fi. lib. 6. ergo idem uidetur dicendum in uicario generali habente ſuper hoc ab epiſcopo ſpeciale mandatum. Item uidetur ſuper hoc tex. clarus. in c. 1. de offi. uica. lib. 6. ubi uicarius
2 † uicarij excommunicati non cēſetur excommunicatus, licèt eius executio ſuſpendatur interim, donec uicarius, qui commiſit ſibi uices ſuas, ad huiuſmodi ſententia abſoluatur. Vbi tamen Io. Mo. Arch. & Ioan. An. tenent contrarium: uidelicet quòd uicarius epiſcopi alium uicariū generalem dare nō poſsit. per c. clericos. de offi. uic. & ibi not. per Ioann. And. in nouel. ſuper 1. gloſſ. poſt Gof. & Hoſti. qui tamen Hoſti. dixit in d. c. 1. de offic. uic. lib. 6. uicarium epiſcopi poſſe in totum, & ad tempus ex cauſa de conſenſu epiſcopi committere uices ſuas, quas tamen à ſe non abdicat, ſed penes ſe retinet. alle. d. c. clericos. inquantum dicit, non permittas. quaſi prohibeat permitti, quòd temeritate propria non faciat, ſed ex cauſa id permittere potuit: puta, quia imminet neceſſaria profectio. ff. de offic. eius cui man. eſt iuriſdi. l. 1. de app. c. peruenit. & de reſcr. c. ſtatutum. §. inſuper. lib. 6. & ſic de conſuetudine approbata ſeruari dicit. Aliqui tamen Domini dicebant huiuſmodi commiſsionem epiſcopi uidelicèt, quòd uicarius ſuus poſſet dare alium uicarium, mero iure non tenere: Mouebantur, quia uicarius epiſcopi habet ordinariam iuriſdictionem, ut in c. Romana. de ap. & de conſu. c. 2. li. 6. quā nullus dare poteſt, niſi princeps, uel lex, uel uniuerſitas, uel cōſuetudo. ut leg. & not. per Io. & Archi. 21. q. 1. can. experientiæ. & per Inno. & Hoſti. de offi. ordi. c. cùm ab eccleſiarum. & in Spe. de offi. or. §. 1. Modò dicemus prædictam poteſtatem uicarij deputati à uicario ipſam habere ab uno de quatuor modis prædictis, aut non. Conſtat enim quòd à neutrò illorum, ergo. Si uerò dicamus eam habere ab homine: puta ex commiſsione epiſcopi, id eſſet abſonum: quia inferior à principe non poteſt facere ordinarium: ut not. Ber. etiam in Epiſcopo expreſsè, niſi conſuetudo hoc habeat. in c. 2. ne præ. uices ſuas. ergo prædicta commiſsio caret roboris firmitate, tanquam facta ab illo, qui nullam habet poteſtatem ſuper

per

per hoc. de offi. deleg. c. cùm ſuper. & c. ſuper quæſtionũ.
& c. uenerabilis. & c. ſi. niſi uelimus dicere, quòd ſicut ui
carios Epiſcopi habet iuriſdictionem ordinariam à lege:
ita & uicarii, qood poſſet ſuſtineri in caſu ſuperiùs po-
ſito per Hoſtien. & noo in nullo alio: qui tamen io dicta de
cre. 2. ne præl. uic. ſu. dicit, quòd in duobus caſibus Epiſc.
3 dat † iuriſdictionem ordinariam. primò creando officia-
lem, cui generaliter uices ſuas committit, & ſi alio nomi-
ne appelletur: ut uicedominus, uel oicarius: noo enim eſt
uis in nomine. de proc. c. petitio. & hoc poteſt facere ſecũ
dùm eum ad annom uel plures ut placet. Secundò, perpe
tuum uicarium confirmando, uel inſtituendo, uel conſe
rendo beneficium, cui ſit annexa iuriſdictio de iure. de of
fic. ordi. c. cùm ab eccleſiarum. uel de conſuetudine. de e-
lect. c. dudum. uerſ. tandem. de foro compet. c. cùm cõtin-
gat. ſalua pace Hoſt. io omnibus prædictis caſibus uel lex,
ſeu uniuerſitas, uel conſuetudo, & non Epiſcopos dat iu
riſdictionem ordinariam. Teneas ergo op. ſoam prædictã
poſitam in c. 1. de offi. Vica. lib. 6. quò ad quæſtiooem.

ADDITIO.

a Fuit dobitatum. Ad iotellectom huius deciſionis uide Do
mi. Aoto. de Buttio io c. G. perpetuus. de fide inſtrumen-
tor. Bald. in c. ſi. de offi. deleg. Domini. de ſancto Geminia.
in c. Romaoa. de offi. Vicar. lib. 6.

4 A. M. P. aduerte quòd dec. † iſta nõ procedit prout io sũ
mario: quia dicitur in fine deciſ. tene igitur opin. Hoſt.
in d. c. 1. de offi. Vica. lib. 6. quò ad q. ooſtram, cuios opi-
nio eſt (ut ibi refert Collector) Vicarium poſſe in totum,
& ad tempus ex cauſa de conſenſu Epiſcopi committe
re uices ſuas, qoas tamen à ſe non abdicat, ſed penes ſe re-
tinet, & ſubiungit qoòd ex caoſa permitti poteſt: puta,
quia imminet neceſſaria profectio, & ſic de conſuetudine
approbata ſeruari dicit: uide Hoſt. quia dec. iſta eſt corru-
pta, & uidetur ſentire qoòd etiam Epiſcopus non poſ-
ſit expreſsè concedere Vicario facultatem deputandi aliũ
ut per Millis in oerbo Vicarius. Summatur igitur ſic: † Vi
carius Epiſcopi noo poteſt alteri uices ſuas committere,
niſi ex cauſa, & de conſenſu Epiſcopi, & tunc iuriſdictio-
nem à ſe non abdicat, ſed penes ſe retinet: ſed ſi eſt Vica-
rius in ſpiritualibus & temporalibus, non poteſt etiam
de conſenſu uel mandato Epiſcopi alium Vicarium in ſpi
ritualibus conſtituere, niſi aliter ſe habeat conſuetudo. Et
nota quòd ſic dec. ſentit quòd Vicarius poſsit ſubſtituere
6 ad certam † cauſam, licèt non io totum, & quò ad hoc
Epiſcopus poteſt dare facoltatem ſpecialem, licèt de ge-
nerali uideatur ſecus. & ad hoc faciunt not. per Felyn. in
7 c. ſanè. de offi. deleg. ubi habetur, quòd † Epiſcopus nou
poteſt dare Vicario facultatem conferendi Epiſcopo. Et
de iſta materia uide aliquid per Fely. in c. G. perpetuus,
de fide inſtru. in prin. nom. 2. uer. inquantum hic. Et uide
quæ dicit Sar. q. 10. regulæ de idiomate, ubi examinat an
illa regula procedat in Vicaria perpetua, & facit ad hoc,
quòd ſi auditor ſubdelegat Vicarium Epiſcopi ad aliquid
8 faciendum, ipſe non poteſt ſubdelegare: ſecus † ſi habens
ad id facultatem alium loco ſui ſubdeleget in omnibus
cauſis: quia tũc ille poterit facere omnia, quæ poterat pri
mus, ut ſentit Fely. in d. c. G. perpetuus. de fide inſtr. quia
Dominus qui dedit facultatem ſubſtituendi, eum ſubſti-
tuiſſe uidetur: ut infrà de proc. dec. 33. & ita fuit tentum
in quadã cauſa Iacen. coram Domino Antonio Auguſti
no. Ant. Mar. Pap.

EPITOME.

Commiſsio Epiſcopi facta ſoo Vicario generali, qoòd re
ſignationem certi beneficij recipiat, & conferat, ualet, &
poteſt probari per teſtes talis commiſsio ſuper uno tantùm
articulo fact. 1. h. d. Vel ſic: Legatus uel ordioarius oon po-
teſt alicui committere cooiunctim, quòd recipiat reſigna-
tionem alicuius beneficij uoius ſingularis perſonæ, & con
ferat ſur alteri quamuis diſiuoctim ſic. h. d.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio Epiſcopi uiua voce facta de beneficio conferendo ualet, poteſtq́; probari per teſtes.*
2 *Legatus vel ordinarius non poteſt alicui coniunctim committere receptionem beneficij unius ſingularis perſonæ.*
3 *Inſtitutio præſentatorum ad beneficia eſt neceſſariæ iuriſdictionis.*
Intellectus §. prohibemus. c. deliberatione. de offic. deleg. libro 6.
4 *Teſtes & inſtrumenta an parem effectum habeant in iudicijs.*
5 *Vicario generali poteſt dari facultas conferendi non autẽ particulari perſonæ.*
6 *Vicario non datur facultas in ſpecie.*
7 *Legatus non poteſt dare alteri facultatem conferendi.*
8 *Vicarius, cui committitur facultas conferendi, debet habere generalem adminiſtrationem in ſpiritualibus, & an ſufficiat habere adminiſtrationem temporalium, dubitatur.*
9 *Inſtituendi facultas eſt neceſſariæ iuriſdictionis, & in ea præmiſſa non procedunt.*
10 *Facultas conferendi certæ perſonæ dari poteſt poſt admiſſam reſignationem.*
11 *Facultas data Vicario ſuper collatione fienda, probari poteſt per teſtes.*

DECISIO V. aliàs 397.

SI Epiſcopus dat † & committit oiuæ uocis ora
culo officiali ſuo generali poteſtatem recipieo
1 di reſignationem certi beneficii ſpectantis ad
collationem ſuam, & conferendi illud certæ
perſonæ: Fuit dubitatum de duobus, uidelicèt utrùm ua-
leat huiuſmodi commiſsio. Secundò ſi ualeat, utrum poſ
ſet & debeat probari per teſtes, uel literas. In prima quæ-
2 ſtione fecit, & facit dubium §. prohibemus. in c. delibe-
ratione. de offi. deleg. lib. 6. ubi prohibetur expreſsè Lega
a to † etiam de latere, ne in genere, uel in ſpecie cuiquam
poſsit committere, ſiue poteſtatem dare recipiendi reſi-
gnationem & conferẽdi beoeficia etiam perſonis idone-
is infra legationem ſuam exiſtentia: & apponitur decretũ
irritans huiuſmodi reſignationes & collationes contra
hoiuſmodi prohibitiones factas, cum per huiuſmodi cõ-
miſsionem daretur uia ad uacatura beneficia conferen-
da, contra concilium Lateranen. de conceſ. præben. c. nul-
la. quæ ratio uidetur fortiùs locum habere in Epiſcopo,
ſeu quolibet alio ordinario in prouincia ſibi decreta, de
offi. leg. c. 2. eod. li. Prætereà ubi eſt eadem ratio, ergo idẽ
ius. de conſt. c. tranſla. de tranſla. Epiſco. c. inter corpora-
lia. Sed eadẽ, imò fortior eſt ratio in Epiſcopo, quàm in Le
gato in caſu prædicto, ergo. In contrarium oidebator per
c. fin. de offic. Vicar. & de præben. c. ſtatutum. in fin. eo. li.
in quibus apparet expreſsè, quòd Epiſcopus poteſt com-
mittere collationem beneficiorum ad ipſum ſpectantiũ
ſuo Vicario generali: quod eſt oerum in genere, ſed in ſpe
cie nequaqoam. prout legitur & no. in c. conſtitutus, &
c. ſi. de conceſ. præ. nam genus ſub ſe plura comprehendit
quàm ſpecies: multa eoim licent in genere, quæ non licẽt
in ſpecie. eo. tit. c. accedens. de iur. pa. c. ex literis. cum ſi-
mil. Et pro hac parte fuit concluſum & determinatum
non obſtare d. c. deliberatione. quò ad generalem com-
miſsionem, ſiue poteſtatem conferendi beneficia pro-

hibitiua: quia illud procedit ubi Epiſcopus alteri, quam
ſuo officiali hanc poteſtatem daret, ponderato prin. illius
§. ſecũdum Io. And. ibidem, qui remittit etiam ad no. per
eum in c. ſtatom in ult. glo. de præbend. lib. 6. quæ bene fa
ciunt ad quæſtionem propoſitam. & licèt prædicta pote-
ſtas ſit generalis, commiſsio tamen eſt ſpecialis, ſine qua
etiam Vicarius generalis non poſſet conferre beneficia:
ut in d. c. fi. de of. Vic. lib. 6. & ſuppoſito quòd ualuiſſet, &
fieri poſſet talis commiſsio etiam in ſpecie generali Vica-
rio Epiſcopi habenti generalem adminiſtrationem bono
rum, & rerum, ut 10. q. 1. ſtatuimus. tamen in officiali Epi
ſcopi meo iudicio eſſet aliter ſentiendum, qui nullam ha
beret adminiſtrationẽ rerum uel bonorum temporaliũ.
de elect. c. is qui. lib. 6. nec ob. c. Romana. de ap. & c. 2. de
conſue. lib. 6. uidelicèt cùm idem conſiſtorium habeat of
ficialis cum Epiſcopo: ergo &c. quod fateor quò ad iuriſ-
dictionalia, & in his quæ ſunt fori contentioſi. in his ue-
rò quæ ſunt uoluntariæ iuriſdictionis ſecus. Nec ob. c. ex
frequentibus. de inſti ubi officiales Epiſcopi poſſunt de
iure communi inſtituere præſentatos ad beneficia: quia
3 huiuſmodi inſtitutio † eſt neceſſariæ iuriſdictionis, & nõ
uoluntariæ, in qua ſcilicèt uoluntaria iuriſdictione non
ſuccedit Capitulum ſede uacante: prout leg. & no. de ma-
io. & obed. c. uno. & de inſtit. c. 2. li. 6. Fateor etiam, & cre
do, quòd in ſpecie Epiſcopus poſſet committere ſuo Vica
rio generali poteſtatem recipiendi reſignationem, & ad-
miſſa per Epiſcopum poſſet eidem Vicario dare poteſta-
tem conferendi illud beneficium ſic reſignatum, quia
tunc ceſſaret cauſa prohibitionis: ergo debet ceſſare pro-
hibitio. de renun. c. poſt tranſlationem. de ap. c. cum ceſ-
ſante. Nam huiuſmodi commiſsiones ſic diſtinctas poſſet
etiam facere Legatus cuicunque perſonæ, ſecundum Io.
And. in d. c. deliberatione. in §. prohibemus. qui §. intel-
ligitur quando permixtim ſimul & ſemel darentur ambæ
prædictæ poteſtates. Pro ratione diuerſitatis poſſet indu-
ci c. quæſtiones. de re. permu. quòd d. Io. An. non alleg. cu
ius tamen opinio per omnes recipitur, & approbatur. De
ſecundo dubio uidelicèt, utrùm commiſsio generalis uel
ſpecialis in caſibus prædictis, in quibus fieri & ualere poſ
ſet facta officiali uel Vicario uiuæ uocis oraculo per Epi-
ſcopum, ſi negaretur, poſſet probari per teſtes? uideba-
tur quòd non, per l. unic. C. de man. prin. & per c. cum in
iure peritus. de offi. deleg. quæ iura procedunt in delega-
b tione[b] Papæ uel Imperatoris: in aliis inferioribus ſecus;
in quibus habent locum iura communia: uidelicèt quòd
4 parem † uim habent teſtes & inſtrumenta in iudicio. C.
de fid. inſtr. l. in exercendis. & extrà eod. tit. cap. cùm Ioan
nes. ſecundum Vber. & Tan. quos alleg. Spe. tit. de proba.
§. ulti. uer. ſed nunquid delegatus. qui remittit etiam ad
not. per eum in tit. de leg. §. ſupereſt uer. ſed nunquid ſi
propter. Pro quorum opi. facit in arg. ſaltem quòd iſte ca-
ſus non eſt de illis requirentibus neceſſariò ſcripturam,
numeratis per glo. in c. 1. de cenſi. lib. 6. ergo &c. quam
quidem concluſionem dicebant aliqui Domini ueram in
commiſsione facta uiuæ uocis oraculo ſuper uno articu-
lo: ut in iuribus in prin. ſuperiùs allegatis: ſecus uerò ſi ſo
per diuerſis, pluribus, & præſertim diſcrepantibus à iure
cõmuni, ſicut in Legato miſſo ad certã prouinciã, cui da-
rentur multæ ſingulares & diuerſæ poteſtates, ſibi de iu-
re communi competentes. de quibus in c. quod tranſla-
tionem. de offi. leg. in quo caſu poſſet procedere & loqui
l. unic. C. de man. princ. Pro cuius intellectu uide Io. 97.
di. nobiliſsimus. & 25. q. 2. inſtitutionis. Pro concluſione
prædicta fuerunt etiam alleg. dicta & not. in cle. dudum.
de ſepult. & per Guil. de Cun. ff. de iudi. l. 2. qui ponit
tres uel quatuor intellectus prædictæ l. unic. C. de man-
da. princi.

Additiones.

a Si Epiſcopus. Adde per Biſigna. deciſ. 5. de conceſsio. præ-
bend. Abbat. c. conſtitutus de conceſſ. præbend.
b Delegatione. Delegatio Papæ uel imperatoris non poteſt
probari niſi per literas: ſecus in inferiori. uide Aegid. deci.
110. de offi. deleg.

A. M. P. Ad iſtam dec. applicari poteſt deciſ. 1. & 4. hoc
5 titulo in antiq. ubi dicitur, quòd † Vicario generali poteſt
dari facultas conferendi beneficia: particulari uerò perſo
næ non. Contra tamen deciſ. noſtram in terminis facit. de
ciſ. 5. Biſig. de conceſ. præb. quam ad hoc ponderat Sta-
ph. illam conferendo diuerſis rationibus in tertia parte,
dum tractat de uariis modis uaca. fol. 68. & in alia im-
preſſ. 57. in qua deciſ. 5. dicitur, quòd ordinarius poteſt
committere alicui ut conferat certum beneficium alteri.
ſed reperio adnotatum in quodam libro deciſ. quòd Do-
mini reuouerunt contra d. deciſ. 5. & contra Staph. de an
no. 1544. ſed non dicitur in qua cauſa, nec coram quo.
Tu qui indiges, quæras magis diligenter: quia rationes
Staph. ualdè urgent, præſertim dum conſiderat, quòd
in hoc caſu ceſſat ratio captandæ mortis. & in dicta deciſ.
Biſig. ipſe fatetur aliàs iudicatum, prout in deciſ. noſtra:
ſed poſteà Domini uoluerunt contrarium in pluribos a-
liis cauſis, pro quo conſidera, quòd poſſet dari occaſio
inferendi uim, uel committendi ſimoniam: quia reſigna
tarius, qui ſcit collationem omninò eſſe fiendam in eius
fauorem, poſſet concordare cum reſignante, poſtquàm
ſciuit notarium eſſe rogatum de tali commiſsione facta
6 per Epiſcopum. Nota primò ex iſta deciſ. quòd † Epiſco-
pus non poteſt committere collationem in ſpecie, ſed tã
tùm in genere ſuo Vicario generali. per text. in c. conſti-
tutus. de conceſ. præbend. & ſic quòd multa licent in ge-
nere, quæ non licent in ſpecie. Secundò nota, quod Le-
gatus non poteſt in genere nec in ſpecie delegare, uel cõ
mittere collatione beneficiorum: ut in c. deliberatione.
de officio delega. in 6. hic allegato: & ideo ſolent habere
8 facultatem in ſpecie ſuper hoc. Tertiò nota, quod † ſi Epi
ſcopus dat poteſtatem conferendi beneficia, requiritur
commiſsio ſpecialis: & quòd fiat Vicario qui habet gene-
ralem adminiſtrationem in ſpiritualibus, uel bonorum
temporalium, de quo ultimo tamen dubitandum eſt.
9 Quarto nota, † quòd iſta non requiruntur in facultate in
ſtituenda, quæ eſt neceſſariæ iuriſdictionis, & non uolun
tariæ, in qua uoluntaria non ſuccedit capitulum ſede ua-
cante. pro quibus facit deciſ. Aegid. 93. hoc titu. & not.
per Staph. in loco ſupradicto fol. 69. & in alia impreſsio.
10 57. Quintò nota, quòd † bene poteſt diuiſum concedi fa
cultas admittendi reſignationem: & illa poſteà admiſſa,
poteſt dari facultas conferendi certæ perſonæ. Vltimo no
11 ta in §. de ſecundo dubio, quòd † licèt commiſsio facta
per Papam uel imperatorem nõ poſsit probari per teſtes,
probari tamen poteſt per teſtes commiſsio conferendi, de
qua in hac deciſ. facta uerbo per Epiſcopum uel legatum.
& ad hanc materiam uide dec. Aegid. 443. hoc titu. ubi
habetur de facultate data per Epiſcopum de conferendo
decem beneficia, pro quibus conferunt, quæ notaui ſu-
prà de reſcript. deciſ. 27. ubi uideas. Ant. Maria Papaz.

Epitome.

Epiſcopus tenetur pro delicto vicarii & officialis ſui: ni-
ſi poſtquàm ſciuerit, purgauerit illud.

DECISIO VI. aliàs 278.

SI Vicarius, uel officialis alicuius Epiſcopi, uel
alterius Prælati delinquat in officio ſibi com-
miſſo, tenetur Epiſcopus. ff. de tribu. l. ſi ſer-
uus. & duabus leg. ſequentib. niſi quã cito ſci
uerit, purgauerit eius delictum. C. de exer. mi. l. fi. & l. qui
cunque.

cunque.& extrà ut lit.non conteſt.c.1.& ea quæ ibi ſnot. Pro quo faciunt not.per Inno.de fideiuſ.c.quòd quibuſdam.in 1.glo.in fin.faciunt et iam quæ leguntur,& not.in c.cùm quis.de ſent.excommunicat.libr.6. & in regula iuris,ratihabitio.eodem lib.

ADDITIO.

Habes duas alias dec.concordantes cum iſta,uidelicèt deciſ.6.in antiq.& deciſ.1.Biſig.hoc titulo,& aliquid per Felyn.in c.cùm ordinem.de reſcript.nu.10. A.M.P.

EPITOMA.

A ſpeciali delegato Epiſcopi, uel eius Vicarij generalis ad ipſum Epiſcopum uel eius Vicarium poterit, & debebit appellari: hinc eſt quòd à vicario generali ſuper collatione beneficij,uel alio articulo ſibi ſpecialiter ab Epiſcopo commiſſo,poteſt ad eundem appellari.h.d. Vel ſic: A collatione facta per Vicarium Epiſcopi de ſpeciali mandato ad ipſum Epiſcopum appellatur.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus an poſſit committere Vicario generali collationem certi beneficij.*

2 *Appellari an poſſit à collatione facta per Vicarium ad ipſum Epiſcopum.*

Intellect.c,2 de conſuet.lib.6.uerbum conſiſtorium.

3 *Epiſcopus non poteſt aliquam iuriſdictionem exercere in aliena diœceſi abſque licentia petita & obtenta.*

4 *Epiſcopus poteſt committere cauſam Vicario alterius Epiſcopi concurrentibus tamen pluribus.*

5 *Conferre,eſt uoluntariæ iuriſdictionis.*

6 *Epiſcopus & Vicarius habent idem conſiſtorium, & tribunal.*

7 *Iudex ordinarius dicitur delegatus, ſi aliquid ſibi ſpecialiter cõmittatur,quod non comprehendatur ſub eius generali iuriſdictione.*

8 *Collatio beneficiorum an per Epiſcopum poſſit committi Vicario alicuius Epiſcopi.*

9 *Ratio deciſionis.*

10 *Appellari poteſt à Vicario foraneo ad Epiſcopum.*

DECISIO VII. aliàs 371.

1 SI Epiſcopus † dat poteſtatem ſuo Vicario in ſpiritualibus conferendi beneficia, & à collatione per ipſum facta appelletur ad ipſum Epiſcopum, & idem Epiſcopus cõmittat huiuſmodi cauſã appellationis alicui Vicario ĩ ſpiritualibus alterius Epiſcopi, qui uigore huiuſmodi cõmiſsionis de conſenſu ſaltẽ tacito partiũ in hac cauſa appellationis procedat uſque ad diffinitiuam ſententiã incluſiuè, à qua ad Papam appelletur, Fuit dubitatum de duobus. Primò utrùm po
2 tuerit † à collatione facta per Vicarium primum ad Epiſcopum appellari. Secundò utrùm ualuerit proceſſus habitus per Vicarium alterius Epiſcopi in alia diœceſi. De primo uidebatur prima facie quòd non: quia idem conſiſtorium habet Vicarius cum Epiſcopo.de conſue.c.2.lib.6. de ap.c.Romana.eo.li.ergo non poteſt appellari ad ipſũ propter rationem in dictis iurib.poſitam, & quia gradatim eſt appellandum,de ap.dilecti. dicebatur per omnes contrarium: uidelicèt ualere huiuſmodi appellationem.
a ratio: quia hanc collationem Vicarius [a] quantumcunque generalis in ſpiritualibus facere non potuit ſine ſpeciale commiſsione,& mandato Epiſcopi: ut de offi.Vicar.c.fin. lib.6.Cùm igitur huiuſmodi collatio non caderet in ſuã generalem poteſtatem. Vicariatus non poteſt quòad hoc cenſeri idem conſiſtorium,ſed cenſetur unius ſpecialis articuli ſiue cauſæ commiſsio, quam ſi Epiſcopus, uel eius officialis generalis alicui facere, & ab illo appellari contingeret, ad ipſum Epiſcopum, uel eius officialem poſſet appellari.ut legit.& not.io.c.dilecti.de ap.ſuperiùs alleg. per Ioan. And.in nouel. Et faciunt pro hoc not. per Archi.io c.2.prædicto.de conſuet lib.6.ut not.per Io. And. Pau.& Zenze.& Guil.in Clem. 2.de reſcrip. ubi ponunt differentiam inter Vicarium Epiſcopi in ſpiritualibus deputatum cum iuriſdictione, uel ſine iuriſdictione. Facit pro prædicta concluſsione c.à collatione.de appel.libr.6. Audiui poſteà in relationibus publicis allegari ſuper hoc per Dominum Anſelmum de Mediolano aduocatum Roman.curiæ,& dicentem dictũ c.2.de conſu. intelligendũ, de appellatione iudiciali, & non extraiudiciali, propter uerbũ conſiſtoriũ in textu ibidem poſitum, quod non erit, nec dici poteſt niſi quando iudex iudicialiter procedit,& pro tribunali ſedet.de offi.ord. c.cùm Epiſcopus. de re iudi.c.ſi.cum ſi.lib.6.quod nõ credo: cùm illud c. & c.Roma.de ap.generaliter loquantur: ergo de quacũq; appellatione extraiudiciali uel iudiciali ſunt intelligenda. 19.di.c.ſi Romanorum,de maio.& obed.c.ſolitæ.cùm ſimilib.pro hoc etiam facit c.cordi.de app.li.6.quod loquitur tam in iudiciali,quàm extraiudiciali appellatione à iudice ordinario,uel delegato interpoſita. nec poteſt negari,quin officialis iuriſdictionem ordinariam habeat: ſaltem habitu,etiam ſi nunquam pro tribunali ſederet. per dictum c.Romana.ergo &c. Secundum dubium non fuit pro tunc determinatum: ſed Domini uoluerunt deliberare:& totum dubium huiuſmodi quæſtionis pendet, utrũ litigantes potuerint tacitè prorogare iuriſdictionem Vicarij alterius Epiſcopi,& an ualuerit tacitus conſenſus ipſius Vicarii? Et primò uidetur quòd non, quia regulare
3 eſt quòd † Epiſcopus non poteſt iuriſdictionem aliquam in diœceſi aliena exercere: ut 9. quæſt. 2.can.Epiſcopum & duobus c.ſequentibus.1 2.quæſt. 1.can.placuit. hoc uerum ſine licentia petita & obtenta illius Epiſcopi, in cuius diœceſi uult procedere & cognoſcere: nec ſubditos ſuos inuitos ibi trahere.de offic.ordi.cùm Epiſcopus.li.6. & niſi in caſu Cle.1.de fo.compe.ubi de hoc per Io. And. & Pau.ergo quod per unum fieri non poteſt,nec per aliũ. de regul.iur.c.poteſt quis,libr.6.cum ibi not. ergo ex parte committentis non uidetur ualere commiſsio,nec uidetur ualere conſenſus partium.per §.in nullo quoque.c.ſtatutum de reſcriptis, lib.6.nec reperitur aliàs in iure cautum,quòd poſſet fieri prorogatio de loco ad locum, niſi in caſibus in iure expreſsis.ergo id non erit dicendum.ne ſe. ua.c.1. de ſenten.excom.c.is qui lib. 6. Præterea prorogatio, quæ fit in alienum iudicem etiam ordinarium ex certa ſcientia,& non per errorem fieri debet. ff. de iur. om.iud.l.ſi per errorem.ff.de iud.l.1.& 2.& not. de offi. dele.cap.P.& G.nam ut ibi not.ſiue loquamur de prorogatione rei ad rem,temporis ad tempus,perſonæ ad perſonam,ſemper requiritur expreſſus conſenſus partium: ergo multo fortiùs in prorogatione loci ad locum,per dictum §.in nullo quoque.licèt Pet.de Bel.Per.in l.ſi ex cõſenſu.C.de epiſco.audi.uelit innuere,quòd unus ordinarius poſsit cognoſcere,& iudicare in alieno territorio inter ſuos ſubditos niſi prohibetur: quia licet tranſire per agrum alienum,niſi prohibitus fuerit: ut l. per fundum, ff.de ſerui.ruſt.prædi.Inno.uerò & Hoſti.tenent contrarium in c.nouit.de offi.leg.ubi de hoc per Io.And.in nouell.& Spe.de cõpe. iudi.adi.§.1.uerſic.quid ſi duo Piſani.& in tit.de lega.§.nunc dicendum.uer.ſed pone.in quibus locis uidetur innuere,quòd delegatus ordinarii extra territorium ipſius iudicare non poteſt, etiam de conſenſu partium.& facit quod Spe.not.tit.de appel.§.nunc tractemus.uerſi.quid ſi de facto.facit pro hac opinione c.ut animarum.de conſti.li.6.in fi. Præmiſsis uerò argumentis & dictis Docto, non obſtantibus fuit per omnes Dominos poſteà deciſum,& concluſum contrarium: uidelicèt quòd proceſſus dicti Vicarii alterius Epiſc. ualuerit, cu-

ius ſententia fuit per unum de Dominis cõfirmata:nam
in dicta prorogatione interuenerunt omnia,quæ de iure
interuenire debuerunt: conſenſus uidelicèt ordinarii iudi
cis committentis ſiue prorogãtis,qui ſufficit:de fo.cõpe.
c.ſignificaſti.iudicis prorogati,qui ex certa ſcientia uigo-
re cõmiſsionis alterius Epiſcopi ſibi factæ proceſsit: ergo
b conſenſit procedendo: [b] quia uoluntariè & non inuitus
cognouit, & ſententiam tulit. arg.eorum quæ legunt.&
not.de fil.presby.ueniens. Interuenit etiam conſenſus par
tium qui ex certa ſcientia & non per errorem coram hu-
iuſmodi commiſſario, etiam in alieno territorio , fortè &
ſine fortè:ut ponebatur in facto, eis magis cõmodu pro-
ceſſerunt uſque ad ſententiam diffinitiuã incluſiuè, ergo
nõ inuiti, ſed uoluntariè,quod ſufficit:ut in d.c.cùm Epi-
ſcopus.de offi.ord.lib.6.meliùs in c.ut litigãtes.per gloſſ.
or.Io.And.qui limitatiuè loquitur.ſed Archi.ibidem di-
cit ſufficere conſenſum partiũ ſine licentia Epiſcopi quod
crederem uerum, niſi expreſsè Epiſcopus contradiceret:
quia tunc ſecus.

ADDITIONES.

a Vicarius. Vide Felyn.c.licet.de offic.ordina.col.1.nam di-
cit ibi quòd Vicarius,quò ad collationem beneficiorum
habet delegat. contra per Biſig.deciſ.ſio.hoc eod.titul.
b Procedendo. Conſentire an quis dicatur procedendo ad
actum,adde deciſ.30.incip.ſi procurator habens manda-
tum. infrà de procuratori.& deciſ.12.incip.ſi auditor ad-
mittat articulus.infrà de probationib.& deciſ.2.& incip.
nota quòd Epiſcopus poteſt. de offic.ordinar.in antiq.

A. M. P. De hac materia fuit dictũ ſuprà deciſ.3.licèt
hæc deciſ.ſit magis clara & aperta & loquatur in diuerſis
terminis, quicquid dicatur in ſummario uideas per te,&
ut uidebis, deciſio habet duas partes. In prima enim du-
bitat,an à collatione facta per Vicarium de ſpeciali man-
dato potuerit ad ipſum Epiſcopum appellari? Et finaliter
cõcludit, quòd ſic,rationibus hic adductis, quibus adde
omninò Franchum, qui ponit plura alia exempla in pro-
poſito in c.dilecti.el 2.de appella.hic allegatu , col.8.q.2.
3.& ſequentibus.Et uide aliqua per Felyn.in rub.de offic.
delegat. Quò autem ad ſecundam partem iſtius dec.dum
4 reſoluitur, quòd † Epiſcopus poteſt committere cauſam
uicario alterius Epiſcopi, de quo nihil fuit dictũ in ſum-
mario, addi poteſt dec.ultim.Biſig. hoc tit.quæ facit dif-
ferentiam inter contentioſam & uoluntariam iuriſdictio
5 nem, & uult quòd † Epiſcopus poſsit conferre beneficia
in aliena diœceſi: quia iſtud eſt uoluntariè iuriſdictionis,
de qua uoluntaria & contentioſa ſeu neceſſaria dixi etiam
ſuprà deciſio.5.ſuper 4.notabili. Nota hic primò , quòd
6 † Epiſcopus & Vicarius habent idem conſiſtorium, & tri
bunal. Et quid dicatur conſiſtorium in propoſito hic etiã
7 habes. Secundò nota, quòd † quando aliquid ſpecialiter
committitur, quod non comprehenditur ſub generali
iuriſdictione, quam habet iudex ordinarius, quòd ad id
dicitur delegatus. Pro quo etiam habes not.per Felyn.in
c.licèt in corrigẽdis.de officio ordina.colum.1. Tertiò no
8 ta,quòd † Epiſcopus poteſt committere Vicario alterius
Epiſcopi in alia diœceſi reſidenti, collationem beneficio-
rum: ut ſuprà. Aduerte tamen, quòd iſtud ideò hic ten-
9 tum fuit, † quia, ut dicitur in fine deciſionis , interuenit
conſenſus Epiſcopi committentis ac commiſſarii , & par-
tium: aliàs partibus reclamãtibus eſſet ſecus:ut clarè hic
dicitur per iura allegata in ipſa deciſi. Et dum dicitur hic,
10 quòd † ab officiali uel Vicario appellatur ad ipſum Epi-
ſcopum,licèt ſit idem tribunal & conſiſtorium , applicari
poteſt deciſi.facta in cauſa Abulen.matrimonii corã Sar-
oẽ.de anno 1542. ubi cõcluſum fuit appellari poſſe à Vi-
cario Foraneo ad Epiſcopum, & iſta non eſt in libro ſuo.
Anto.Maria.Pap.

De Officio delegati.

EPITOMA.

In cauſa grauaminis poſtquam ſecundus auditor pronun
ciauit malè appellatum,& remiſsit cauſam:quamuis ab hac
pronunciatione fuerit appellatum primus auditor ſtatim po
teſt in principali procedere, donec ſibi inhibeatur.

SVMMARIA.

1 *Proceſſus in cauſa principali factus corã primo ,poſtquàm
ſecundus pronunciauit malè appellatum, & ſibi remiſit
cauſam, eſt ualidus, etiam ſi ab huiuſmodi ſententia fue-
rit appellatum, niſi fuerit inhibitum.*
2 *Appellationis dilatio & remiſſio cauſa ad primum iudi-
cem differunt.*
3 *Inhibitio cenſetur ſublata, quando pronuntiatur malè ap-
pellatum.*
4 *Cauſa deuoluta ad curiam nunquam reuertitur ad partes.*

DECISIO I. aliàs 138.

SI appellatur à grauamine ab uno Auditore, &
per alium Auditorem cui huiuſmodi cauſa ap
pellationis eſt cõmiſſa,pronuncietur bene pro
ceſſum per primũ Auditorem,& malè per par-
tem appellatum,& cauſa primo Auditori remittatur: pri-
mus Auditor ſtatim poteſt ad ulteriora in negotio princi
pali procedere, non obſtante quòd à pronunciatione ſe-
cundi Auditoris,iterum extiterit appellatum,& cauſa hu
iuſmodi appellationis alteri commiſſa: dummodò per ter
tium de nouo non fuerit inhibitum. nam ex quo remiſſa
fuit cauſa per ſecundum Auditorem primo , ſublata erat
eius inhibitio: & ſic ceſſante cauſa, &c.de appel.c.cũ ceſ-
ſante.cum ſi.uide pleniùs hanc concluſionem declaratam
infrà deciſi.58.& 65.de appella.

1 A.M.P. Aduerte quòd † in textu datur limitatio, ui-
delicèt,niſi fuerit commiſſa cauſa appellationis alteri, &
fuerit inhibitum primo iudici,cui cauſa fuit remiſſa:quia
ſtante tali inhibitione, non poterit ille iudex procedere.
2 Item nota, † quòd non ſine miſterio dicitur hic (& cau-
ſam remiſit) quia ſi non remiſiſſet cauſam,ſed tantùm de
tuliſſet appellationi: tunc primus iudex non poſſet cogno
ſcere. pro quo facit deciſ.54.infrà de appel.& Franchus in
c.ut debitus. eod.titulo.col.10.uerſ.ultimo pone.numer.
3 28.Item nota,quòd quando † cauſa appellationis ab ali-
quo grauamine illato per aliquem Auditorem committi-
tur alteri Auditori,& ille ſecundus inhibet primo, & po-
ſteà pronunciat in cauſa,ſtatim facta pronunciatione, ſeu
declaratione per Auditorẽ cauſæ appellationis, quòd eſ-
ſet malè appellatum,inhibitio cenſetur ſublata,& primus
procedere poſſet in negotio principali,ut ſentit iſta deciſ.
& deciſ.58.de appel.in fin.ſuper quo tamen eſt cogitan-
dum: ut latius dicam ſuper d.dec.58.ubi eſt materia ſua.
Item nota,quòd iſta dec.non procedit, quando appella-
4 tum fuit in partibus,& † cauſa commiſſa in curia:quia nũ-
quam reuertitur ad partes.ut per Aegi.deci.37.in titu.de
appellationib.& dec.129.eo.tit.in fine cum infinitis aliis
quæ adduxi ſuprà dec.23.de reſcrip.Anto.Maria Papaz.

EPITOME.

Citatus per unum eſt tribus coram collega comparere nõ
tenetur, nec proceſſus coram collega ualet.h.d.

DECISIO II. aliàs 110.

CITATVS per unum ex tribus iudicibus dele-
gatis, datis inſolidum, ut certa die compareret
coram eo, uel ſuo collega,coram ipſo collega,
qui non citauit, comparere non tenetur: nec
ualet proceſſus per collegam habitus contra eum.ar.
eorum

eorum quæ legun. & not.in c.cùm plures.de offi.dele.li bro.6.& de reſt.ſpo.c.audita.& ff.de re ind.l. inter pares.

A.M.P.Iſta dec.eſt clariſsima,nec habet diſcordantes, nec curaui quærere concordantes:quia iura in ea allegata de plano procedunt,quando tamen ſunt dati inſolidum. & adde ad ſummarium, quòd non ualet proceſſus factus coram collega huiuſmodi:& in parua impreſsione allegatur etiam tex.in c.audita.de reſti.ſpo.uide tamen Aegid. deci.476.hoc titu.qui concordare uidetur, licèt non clarè loquatur.

E P I T O M A.

Delegatus ordinarij ad certam cauſam deputatus, non poteſt articulum cauſæ cognitionem requirentem, ſed nudum miniſterium committere.

S V M M A R I A.

1 *Delegatus ordinarij quando ſubdeleget.*
2 *Subdelegari quando poſſit nudum miniſterium.*

D E C I S I O III. aliàs 164.

DELEGATVS ordinarij deputatus ad certam cauſam audiendam, non poteſt committere receptionem teſtium, uel quencunque alium actũ cauſæ cognitionem requirentem, ſed nudum miniſterium, ſiue nudam examinationem teſtium per eũ receptorum bene committere poteſt: prout legitur, & not.per Innoc.& Hoſtien.in c.cùm Bertoldus.de re iudi. & in c.ſuper quæſtionum.de offic.deleg.poſt prin.per Io an. And.in nouel.ac per eundem, & Pau. in cle. iudices. de offi.dele.Sed pleniſsimè in Spe.ti.1.§.1.uer. ſed nunquid delegatus.

1 A.M.P.Ad primam partem iſtius dec.†faciunt deciſ.8. &14.infrà eo.ubi latiùs dicam. & faciunt not. per Franch.in c.cùm cauſam.de appel.col.1.4. & 5.& latè habes per Fely.in c.ſuper quæſtionum. offic. dele.in princ.& in §.fin. Quò autem ad ſecundam partem quòd nudum mi
2 niſterium † poſsit ſubdelegari, facit in contrarium deciſi. 18 infrà de conceſ.præben.col.3.uerſ.hinc eſt.ubi expreſſè dicitur, quòd nudum miniſterium examinis teſtium non poteſt ſubdelegari,licèt receptio teſtium, in qua interuenit cauſæ cognitio,delegari poſsit. Sed in illa dec. allegantur certa iura,quæ non loquuntur in examine teſtium;ſed ſuper ſcientia:ideò cùm ſit electa induſtria perſonæ,in illo caſu non eſt mirum,pro quibus uide Fely.in c. cùm Bertoldus.de re iudi.num. 2.& in c.de cauſis. & in c. ſuper quæſtionum.col.3.hoc titulo. Anto. Maria Papaz.

E P I T O M A.

Purificatio gratiæ pauperis per duos ex executoribus facta, non conſtito de impedimento tertij executoris, dummodò poſtea conſtet,ualet. Vel ſic, Duo de executoribus gratiæ pauperis dati cum clauſula, quòd ſi non omnes etc. quouſque conſtet de impedimento tertij ad eius purificationem procedere non poſſunt. h.d.

S V M M A R I A.

1 *Duo executores cum clauſula, Quòd ſi non omnes &c. quòd prouidere poſſint. etiam ſi ipſis de tertij impedimento non conſtiterit, modò poſtmodum conſtet.*
2 *Opinio ueritati in beneficialibus cedit.*
3 *Executor datus cum clauſula (quòd ſi non omnes,&c. procedere poteſt etiam non conſtito de impedimento aliorum executorum,dummodo poſteà conſtet.*
4 *Impedimentum collegæ ſufficit uerè fuiſſe:licet alij executores ignorauerint.*
5 *Clauſula, quòd ſi non omnes tenor & ſubſtantia.*

D E C I S I O IIII. aliàs 166.

1 SI duo [a] ex † tribus executoribus datis ad puri
2 ficandum gratiam,& prouidendum impetranti cum clauſula, quòd ſi non omnes &c. gratiam impetrantis purificent, uel prouideant, antequam ipſis conſtet de impedimento tertij, dum tamen de huiuſmodi impedimento ex poſt facto conſtet, & conſtare poterit, purificatio ſeu prouiſio eorum tene-
2 bit,& ualebit. Nam † in huiuſmodi beneficialibus manifeſtata ueritate opinio cedit ueritati.8. di. ueritate comperta.ar.ad hoc.de ap.c.dilectis.in fi.& notatur ibidẽ per Inno.in glo.ult.in prin.quam alle. Ar.& in hanc opinionem declinat in c.cùm plures.de offi. dele. ſuper uerbo, malitioſè.li.6.ubi Io.An.in nouel.remittit ad not.de reg. iur.c.eum qui certus.li.6.& ibi diſtinguit licèt Doc. quaſi omnes in c.prudentiam.de offic.dele.teneant contrariũ dicentes,quòd etiam proceſſus duorum per tertium nõ poſſet ratificari.per regulam, quod ab initio &c. Pro prima concluſione alleg.etiam not.in l.ne in arbitris. C. de arbi.

A D D I T I O N E S.

a Si duo. Adde dec.7. infrà eod.tit. & Roma. ſingular. 13. Sed pone iuxta iſtam deciſionem,quòd duo ſunt delegati cum clauſula,quòd ſi ambo non poterunt, unus exequatur.modò unus non poteſt,alter,cui non conſtabat, proceſsit ſolus:an ualeat proceſſus. Videtur quòd non: ut l.multùm intereſt.ff.de condi.& demon. Io. And. diſputauit contrarium:quia ueritas & iuriſdictionis auctoritas faciunt ualere.ar. C.de manu.uin.l.ſi pater.§.1.& reſpondet ad l.multùm.quòd ibi loquitur in aditione hæreditatis quæ animo expletur,ſed iuriſdictio non expletur animo inferioris,ſed iudicio ſuperioris,ſecundùm Io. An. quod Bal.credit uerum.nam iuriſdictio iſta etiam apud duos reſidet inſolidum quò ad indiuiſibilem iuriſdictionem:ſed exercitium debet eſſe commune.ſic. C. de cõdi. inſertis.l.ſi plures.per iſtam ergo clauſulã accreſcit exercitium:ſed in iure accreſcendi in indiuiduis non requiritur ſcientia:quia ius accreſcendi eſt de appẽdiciis rei principaliter ſcitæ: & ideò ualet quod fit, ſicut quando accreſcit per prorogationem:ut d.l.2.§.2. ff. de iud. ſecundùm dictum Bal.in l.falſus.C.de furt.

A.M.P.Huius dec.duo ſummaria ſunt de directo contraria,ut uides:nec poſſunt concordari:tamen primum ſummarium eſt uerius,ut uidebis infrà:licèt cum ſecunda parte ſummarii concordat deci.7. infrà eod.ubi dici-
3 tur † quòd debet cõſtare de impedimento tertij,aliàs nõ ualet actus,& idem ſentit Aegid.deci.336.de cõceſſ.præbend.& faciunt quæ dicam infrà ſuper deci.19.de conce. præbend.ubi dicitur,quòd executor non poteſt procedere ante præſentationem literarum,licèt ſciat ſe habere facultatem,& de hoc etiam habes infrà eod. 6.dec. Pro primo autem ſummario facit dec. 1.Biſi.in titu.de proba. u-
4 bi habetur,quòd † ſufficit probare tertium iudicem fuiſſe impeditum tempore, quo alii duo proceſſerunt, licèt non conſtet eos ſciuiſſe de tali impedimento. Et etiam facit dec. 17.infrà de iud. ubi dicitur,quòd ualet proceſſus factus contra intruſum,licèt de intruſione non conſtet, ſi uerè eſt intruſus,quam deciſi.ponderat ad hoc Staph.dũ tractat de literis iuſti.fol.170.uerſ. utrum autẽ. & in alia impreſ.fol.130.Et ad iſta facit etiam dec. Aegi. 359.de appellationib.ubi dicit,quòd ſufficit conſtare de uoluntate collegæ,licèt non fuerit intimata.Et ratio prædictorũ redditur per aditionem hic poſitam,quæ diſtinguit & firmat concluſionem,quod in caſu dec.ualet proceſſus:quia omnes executores habebant iuriſdictionem,& defectus tantùm erat in exercitio,quod accreſcebat,& dicit quod in

iore accreſcendi in indiuiduis non requiritur ſcientia, & qnòd ueritas & ıorıſdictıonıs antoritas facıont ualere actum. Et ad d. dec. 7. ıufrà eo. & d. deci. 5. Aegı. de cōceſſ. præb. reſponderı poteſt, quòd ıbi non dıcitur, qnòdnon poſsit conſtare ex poſt facto. nam etiam hic dıcıtur, quòd debet conſtare, ſed quòd ſufficit ſi poſteà conſter, reſponderi poteſt, quòd & alıa deci. contraria, quòd quis nihil poſsit ante receptas lıteras, procedit, quia adhuc nō erat acquiſita iuriſdictio habitu, oec actu, ut infrà dec. 6. Et ad iſta uıde omnınò Fel. in c. ſcıſcitatus. de reſctip. ın uerbo, oportet. num. 3. & in c. eam te. in fine, eod. titu. & ın c. prudentıam. de off. deleg. in uerbo, adıicimus, ubi ponit quàdo ſufficiat ſimpliciter nolle, etiam quòd poſsıt, & uıde Felyn. in c. paſtoralis. hoc titulo. oumer. 3. ubı dicit, quòd ſtatur dicto ſubdelegantis de impedimento. & uide text. in d. c. ſcıſcitatus. ubi habes uerba extenſa iſtins clauſnlæ,

5 ¶ Quòd ſi non omnes, &c. uidelicèt, † in ipſis exeqoendıs ſimul intereſſe neqniuerit, nnus uel plures exequantur, & ſic ceſſat omnis dıfficultas propter uerba iſtius clauſulæ, & oeutrum ex ſummarius eſt bonum. Ant. Mar. Pap.

Epitoms.

Epiſcopus executoz deputatus cum dnobns aliis in gratia pauperis cum clauiula, qnòd ſi nollet, uel nnn poſſet, &c. committendo alteri uices ſuas, mandatum adımplere uıdetur.

SVMMARIA.

1 *Executor datus cum clauſula, quòd ſi non potueris &c. ſubdelegare poteſt: & actum per ſubdelegatum valet, nec valet poſteà actum.*

2 *Potuiſſe dıcitur, qui licet per ſe non potuit, potuit tamen per alium.*

3 *Clauſula, quòd ſi nollet, vel non poſſet, quid importat.*

4 *Clauſula, quòd ſi non omnes, differt à præcedenti.*

5 *Executor quando dıcatur non poſſe interuenire, & quid ſi expectans ſuit in mora.*

DECISIO V. aliàs 192.

SI Epiſcopns habens poteſtatem gratiam in forma pauperum purificandı, alııs duobus etiam deputatis in caſu, quo ıpſe nollet, aut nō poſſet huıuſmodi actum exercere, alteri cōmıttat uices ſuas, qui huıuſmodı gratiam purificet, tenet & ualet huiuſmodi cōmiſsio: ita quòd purificatio poſt huiuſmodi commıſsionem ſacta per illos duos, non ualet: quia cōmittendo uidetur mandatum Papæ adımplere, & ſic ceſſat poteſtas aliorum, intelligi autem debet buıuſmodi uoluntas ſecundùm diſpoſitionem iuris communis: uidelicèt quòd per ſe, uel alium hoc faciat. de offic. deleg. iudices. in Clem. & eod. tit. c. quamuis, & c. paſtoralis.

1 Additio. Ego babui † iſtum caſum de facto in cauſa Xanction. præb. quæ uertebatur inter quendam Hermànum Gruter agentem ex una parte, & Corradum ſe defendentem ex altera. nam Hermannus habebat gratiam in forma pauperum, in qua erant ſibi datı tres executores ad illam exequendam: uidelicèt d. Archiepiſcopus Colonien. eum clauſula, quòd ſi ipſe nollet, aut non poſſet mandatum apoſtolıcum exequi: quòd tunc duo alıı ın bulla nominati exequerentur. dominus Arcriepiſcopus recepta bulla ſcripſit illis duobus executoribus datis in euētum, quòd libenter uolebat mādatum apoſtolıcum exequi: ſed quia erar pro tunc certis aliis negotiis ſuæ eccleſiæ occupatus, committebat ıllis, & cuilibet eorum ınſolıdum uices ſnas, donec eas duxerit reuocandas. Illi duo executores recepta lıtera Atchiepiſcopi fulmınarunt proceſſum ſnum, ſe executores à ſede apoſtolica nominantes, nō aūt ſubdelegatos Archıepiſcopi: qui executores commiſerūt alii uıces ſuas, ut in ſorma. Fuit reuocatum in dubıum, an prouiſio facta per dictum ſubdelegatum ualeret. Et aliquibos ex Dominis Auditoribus uıdebatur quòd ſic: quia dominus Archiepiſcopns Colonien. in cōmiſsione, quā fecit alıis, proteſtatus eſt ſe pro arduis negotiis occupatū, ideò eis committebat uices ſuas. Per quæ uerba uıdebatur purificata prima pars diſiunctiuæ, & conditionis, uidelicèt, ſi oon poſſet, dato enim quòd proteſtaretur uelle, ex quo tamen ſatebatur ſe nō poſſe, ſufficit, de reg. iur. c. in alternatiuis. libr. 6. nam ſola aſſertio ſua ſufficit qnò ad hoc, ut de impotētia ſna cōſtet. c. ſciſcitatus. de reſcrip. & in c. prudētiam. in prin. de offic. dele. iſta namqu e æquipollere uidentur, ſi quis dicat ſe non poſſe, uel ſe fore pro arduis, negotiis occupatum, imò ſecundùm uſitatum modum loquendi, qui attendendus eſt, de ſponſ. c. ex literis. homines uolentes ſe excuſare, quòd non poſſunt, ſimilia uerba inueniunt: dicentes, ſe aliis grauioribus occupatos: ſufficit ergo, quòd per æquipollentia uerba proteſtatus ſuerit ſe non poſſe. ar. c. licèt ex quadam. de teſti. Nec uidetur ſufficere quòd illis duobus cōmiſerit uices ſuas, ex quo fatebatur ſe nō poſſe: quia nec illi tenebantur ſuā ſubdelegationem recipere, imò conſultè fecerunr, non recipere: ut patet de offic. deleg. c. ſuper quæſtionū. §. ſi uerò duo. Et iſtis fortè rationibus motus Auditor, qui habuit cauſam in prima inſtantia, credens uerificatam illam clauſulam, ſi non poteris &c. & ob boc poteſtatem in dictos executores in euentum datos translatam, tulit ſentētiam pro dicto Hermanno, & ſibi adiudicauit præbendā uigore prouiſionis factæ per ſubdelegatum ipſorum. Ego in ſecunda inſtantia cauſam habens ex commiſsione mihi in cauſa appellationis, dubitaui de uiribus dictæ ſententiæ motus ex rationibus infrà ſcriptis. Nam in caſu noſtro fuit facta prouiſio à ſubdelegato prædictorum duorū executorum: ergo prouiſio nulla. Conſequentia eſt nota; antecedens ſic probatur: aut dicti executores proceſſerunt, ut ſubdelegati Archiepiſcopi, aut tanquàm delegati immediatè dati à Papa. Primo caſu certum eſt, quòd ſubdelegare nō potuerunt l. à iudice. C. de iudi. de appel. c. cùm cauſam. de re iudica. c. cùm Bertoldus. nec uoluerunt ut ſubdelegati procedere, prout ex uerbis eorum apparet, ſed tantùm ut executores principaliter deputati ex ui clauſulæ, quòd ſi non omnes &c. Aut proceſſerunt ut delegati, & ſimiliter procedere non potuerunt. Quod ſic probo. nam ipſi fuerunt delegati in euentum cōditionis, & non aliter, quæ conditio nondum extitit: igitur ob defectum cōditionis nullam ut delegati poteſtatem habuerunt. Conſequentiam nemo negabit: antecedens autem, quòd conditio non euenerit, probatur: quia uelle aut nolle cōſiſtit in animo, qui non meliùs quàm uerbis declarari poteſt: cùm ad hæc inſtituta ſint uerba, ut mentis intrinſeca manifeſtent. ff. de ſupellect. leg. l. Labeo. & quod not. 1. quæſtione. 1. c. dedit. proptereà dicimus quòd uerba deſeruiunt intentioni. de uerbo. ſignifi. c. intelligentia. cum concord. quando enim de non uoluntate alicuius quæritur, non aliter conſtare poteſt, niſi demùm interueniente requiſitione uel proteſtatione illius, ſecūdùm Archi. de offic. deleg. cùm plores. lib. 6. ſuper uerbo, impediri. in fin. & uidetur quòd neceſſaria ſit trina requiſitio: ut not. per gloſſ. in clement. dudùm. de ſepul. in uerbo, requiſiuerunt. niſi in caſibus, in quibus unica requiſitio ſufficit: ut oot. per gloſſ. in clement. 1. de decimis ſuper uerbo, factam. Item quod committendo alteri dicatur poſſe, probatur, nam in omni actu qui poteſt per alium perfici, quis dicitur poſſe, ſi per alium poteſt quò ad iuris effectū: alioquin repugnantiam manifeſtam implicaret, Si dicerē, de
a iure poſſum & per meipſum a & per alium facere: & licèt de facto per me non poſsim, per alium tamen poſſum, ergo uerum eſſet dicere quòd non poſſum: abuſiua

ſiua foret iſta concluſio. Quod demonſtro tali ratione. In omni enim actu eliciendo oportet ut ibi adſit poteſtas iuris & facti: alioqui altero deficiente, talis actus de iure nõ ſubſiſtit: ut in dicto c. ſciſcitatus. de reſcrip. & omnis actus à potentia egreditur ſecundùm Ioan. Mo. de regu. iur. c. actus. libro 6. Modò ſic fingamus, quòd delegatus Papæ ſolus & inſolidum datus de facto impeditus alteri ſubdelegat: ſi ſubdelegatus procedit, nullus dubitat quin proceſſus teneat alio non obſtan. iſte enim proceſſus iuris interpretatione attribuitur ſubdeleganti, iuxta regulã, qui per alium facit. de regu. iur. libr. 6. Nunc arguo ſic. aut factum dicetur ab eo, qui non potuit, & hoc eſt falſum: quia ſecundùm hoc non teneret, ut ſuprà probaui: ergo factũ dicitur ab eo, qui potuit: ex quo ſequitur, quòd licèt illi
2 qui † non per ſe, per alium tamen potuit, potuiſſe dicitur: alioquin adhuc aliud abſurdũ ſequeretur: uidelicet quòd Delegatus Papæ ſuper articulo per alium explicabili ſi eſſet de facto impeditus, non tamẽ adeò quin poſſet alteri cõmittere, committendo excuſatus eſſet, quod eſt falſiſſimum. Quod hoc ſequeretur probo. nam ſecundum textum is qui per alium poteſt, non poſſe dicitur ſi per ſe nõ poſsit: ſed ultima poſſe nemo cogitur: ergo &c. Concludendo ergo quòd interdum iſtud, non poſſe refertur ad perſonã onerati excuſandam, ita quòd obligatus eſt omnino per ſe facere, ſi poteſt, & tunc bene poteſt fieri diuiſio, uel ſeparatio talis, uidelicèt quòd iſte non poteſt per ſe, & poteſt per alium: & ſic poteſt, & non poteſt aliquando refertur ad iuris effectum, & tunc talis ſeparatio non conuenit: quia tunc eſt uerum dicere ſimpliciter, hoc poteſt, uel non poteſt, quia ſi nec per ſe uel per alium poteſt, uerum eſt dicere quòd non poteſt. ſi autem per ſe, uel alium, uerum eſt dicere ſimpliciter, iſte poteſt. in regula in alternatiuis. Committendo igitur executor alteri uices ſuas, mandatum apoſtolicum exequitur cũ effectu, ſiue de facto in propria perſona poſsit, ſiue non poſsit: quia de hoc non eſt grauatus, ut omninò ſi poſsit, ipſe faciat, dũmodò malitioſè ſe non exoneret. Ex quo ergo non eſt impeditus in committendo, imò committere poteſt, & de facto cõmittit, uerificatur utrũque: uidelicèt quòd uult, & poteſt, ex quo de facto poteſt, id quòd de iure poteſt. Illa autem clauſula, per quam in euentum, quo non poſſet, aut nollet, alii facerent. debet intelligi, quando caſus eſſet quantum ad non poſſe de iure, uel de facto, nec per ſe nec per aliũ poſſet: puta, quia excõmunicatus, uel aliter inhabilis, eſſet committendum de iure: ſed quando tale impedimentum concernit poteſtatem ſubdelegandi: tũc ſine dubio poteſt liberè alteri committere uices ſuas. & hoc meo iudicio clarè uoluit gloſſam dict. c. cùm plures. ſuper uerbo, recuſaret. ibi, & quod dixi de delegato impedito collegam hoc caſu poſſe procedere, uerum intelligo niſi ille, qui inchoauit ſubdelegatum daret. Et ſic per dict. gloſſ. habetur, quòd collega qui habet iuriſdictionem ſpecialem & in euentum quo alter nolit, aut non poſsit, illo principali ſubdelegãte nil poteſt: quoniam ſufficit quòd per alium poſsit, ut dixi.

ADDITIO.

a Per meipſum. Adde quòd ubi agitur de acquirẽdo & ſic de lucro captando, in quo uertitur adminiculum acquiſitionis, qui per aliũ facit, ipſe propriè facere uidetur. text. eſt ſing. in l. certè. ff. de precar. ſecundum Bald. in l. unic. §. ne autem. C. de caduc. toll. & Iaſ. in §. 1. col. fin. Inſtit. de actio. quod not. ad hoc uidelicèt, quòd quis dicitur poſſe per ſe quod per alium poteſt.

3 A. M. P. Cum iſta deciſ. † concordat Aegi. dec. 133. hoc titul. uide tamen totam deciſionem ad longum, quia ar-
4 guit ad partes, & optimè declarat omnia, & præſertim † illam clauſulam, ſi nollet, uel non poſſet, quæ differt ab alia, quòd ſi non omnes, &c. de qua in fine præcedẽtis deciſio. Et fundamentum principale eſt, quòd licet dicat ſe impeditum, alii procedere non poſſunt: quia non dicitur uerè impeditus, qui per alium poteſt actum expedire, ut
5 hic. nam † illa uerba, ſi nolit, uel non poſsit, alii faciant, intelliguntur ſi per ſe, uel alium nolit, & ponitur in deciſio. ad longum caſus in terminis. uideas per te, & uide in propoſito Aegid. 663. de conceſſ. præben. ubi dicit ſi ſtante hac clauſula expectans ſtetit per quatuor annos, quòd non præſentauit, & tunc epiſcopus erat abſens, an tunc dicatur non poſſe ad hoc ut alii poſsint conferre, & ſenſit quòd ſic, & uide aliquid per Fely. in c. ſciſcitatus. de reſcri. in fine. Anto. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Executor non committit executionem adhuc ſibi nõ cõmiſſam, & idem in delegato.

SVMMARIA.

1 *Executor & delegatus iuriſdictionis exercitium non recipiunt, niſi à tempore præſentationis commiſſionis.*

2 *Executor tam gratiarum quàm ſententiarũ eſt delegatus.*

3 *Iudex uel executor non ſubdelegat cauſas ſibi committendas.*

4 *Executor non poteſt aliquid facere ante præſentatas ſibi literas.*

DECISIO VI. aliàs 142.

SI unus ex tribus executoribus datis impetranti in forma pauperum cum clauſula, quòd ſi non omnes, &c. det poteſtatem alicui omnes gratias auctoritate apoſtolica ſibi commiſſas, & committendas purificandi, & prouidendi, ac omnia & ſingula faciendi, quæ ſibi incumbunt: licèt huiuſmodi ſubdelegatus poteſtatem habeat quò ad gratias tempore ſubdelegationis delegato commiſſas: tamen quò ad committendas poſteà nullam habet poteſtatẽ: quia quod nõdũ habuit, cõmittere nõ potuit. 1. q. 7. can. Daybertũ. de iu. patr. c. quod autem. de reſcr. c. ſi. de offi. ord. c. 1. li. 6. & ibi per Ioan. mo. delegatus enim exercitium iuriſdictio-
1 nis non † recipit, niſi à tempore præſentatæ, & receptæ cõmiſsionis. de reſcript. c. paſtoralis. in fi. de app. c. ſuper eo. 2. in fi. per Inno. in c. ex cõquæſtione. de reſtit. ſpolia. per Arch. in c. is qui de procur. in 6. & argum. in l. 2. C. de his qui ue. æta. impe. Et ideò niſi ante omnia fiat præſentatio reſcripti proceſſus eſt nullus, etiam ſi ſcit ſe eſſe delegatum: ita quòd iſtud non eſt ratione ignorantiæ, ſed quia ſua iuriſdictio pendet ex productione reſcripti. quod eſt notandum ſecundùm Bald. in l. falſus. C. de furt. Et quòd
2 ſit delegatus & non ordinarius patet: quia † omnis executor tam gratiarum, cùm ſententiarum delegatus eſt, & delegati iuriſdictione in proceſsibus faciendis utitur, & non ordinaria. de præbend. c. pro illorum. & c. dilectus. & c. fina. de conceſſ. præbend. c. propoſuit. & eo. tit. c. executor. & c. ſi capitulo. & c. ſi ſoli. lib. 6. & de officio delega. c. cùm plures. & c. ſi ſuper. & c. is cui. lib. 6. & eo. titu. in clementi. c. iudices. & pro hac parte faciunt notat. per Ioannem Mo. in c. ſi confirmationem. de electio. libro 6. Sed notata ibidem per Ioannem And. in nouel. faciunt in cõtrarium: quæ tamen intelliguntur, quando ordinarius cõmittit cauſas, ſiue negotia futura expedićda iure proprio: ſecus ſi alieno, ut in caſu propoſito. ergo. Idem tenet Io. Mo. in c. Romana. de offic. ordi. lib. 6. & Pau. in clemen. 1. de hæret. in gloſſ. ſi inquiſitoribus. in clemen. idem Guil. in Spe. tit. de deleg. §. excipi poteſt. uer. quid ſi committentes.

A. M. P. Aliter, & clariùs ſummari poteſt hæc dec. uide
3 licèt, Si † executor gratiæ in forma pauperum det poteſta

tem alicui omnes gratias anctoritate apoſtolica ſibi commiſſas, & committendas purificandi, ac prouidendi, & omnia faciendi, quæ ſibi incumbunt: licèt talis ſubdelegatus poteſtatem habeat quò ad cauſas ſeu gratias tempore ſubdelegationis ipſi executori commiſſas: tamen quò ad committendas poſteà nullam habet poteſtatem: quia quod nondum habuit, committere non potuit. Cum iſta deci. concordat deci. ultima de offic. uicar. in antiq. & facit in ſimili deciſ. 3. Biſig. eod. titul. ubi, ſi epiſcopus commiſit uicario facultatem diſpēſandi in omnibus cauſis, tā ordinaria auctoritate, quàm etiam apoſtolica ſibi commiſſis, & committendis, uicarius nihil poterit in poſteà committendis. Et ad materiam iſtam uide Felyn. in c. quoniā: col. 2. de reſcript. & in c. fina. §. cæterum. de offic. delega.
4 Et dum deciſi. conſiderat, quòd † executor nihil facere poteſt, niſi poſt præſentatam ſibi commiſsionem, uel gratiam, uide infrà deciſ. 19. de conce. præbend. & in propoſito infrà de procur. deciſ. 7. ubi dicitur. quòd procurator non poteſt exercere ante acceptationem mandati. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Proceſſus duorum executorum ex tribus datis cum clauſula, quòd, ſi non omnes &c. non ualet, niſi conſtet de impedimento tertii.

SVMMARIA.

1 *Proceſſus ualet factus uno, etiam non conſtito de impedimēto, ſi uerè impedimentum probetur.*

DECISIO VII. aliàs 243.

RETENTO prædicto themate, Si duo ex tribus prædictis executoribus datis cum clauſula antedicta narrando tertium collegam eorum abſentem, notoriè procedant in negotio eis commiſſo, proceſſus eorum non ualet, niſi aliter conſtet de impedimento, & abſentia collegæ, de quo debet conſtare per literas, uel nuncium: ut in c. prudentiam. de offi. dele. aliàs daretur occaſio figmentis, quod nō eſt tolerandum.

A.M.P. De materia iſtius fuit dictū ſuprà dec. 4. ideò ad
1 ibi dicta me refero, & dic † quòd ſufficit, quòd ex poſteà conſtet de impedimento: quia hic non requiritur, quòd conſtet à principio, & ſic ceſſant contrarietates. A.M.P.

EPITOM.

Auditor extra Romanam curiam non ſubdelegat, niſi certum articulum, puta receptionem & examinationem teſtiū, &c. et de conſenſu partium et talis commiſſarius nequibit alteri committere uices ſuas, etiam ſi ad id partium uoluntas acceſſerit: quia ſubdelegatus à principe, et delegatus ordinarij, non poſſunt alijs committere uices ſuas. Vel ſic, Delegatus ab Auditore in curia Romana, etiam de partium uoluntate ad recipiendum et examinandum teſtes in partibus non poteſt alteri committere uices ſuas. h. d.

SVMMARIA.

1 *Delegatus ab Auditore in curia Romana, etiam de partiū uoluntate ad recipiendum & examinandum teſtes in partibus, non poteſt alteri committere uices ſuas.*
2 *Delegatus ordinarij ad certam cauſam non poteſt ſubdelegare.*
3 *Subdelegatus delegati à principe non poteſt articulum cauſæ cognitionem requirentem, ſubdelegare.*
4 *Subdelegare non poteſt auditor in Ro. Cu. pro teſtibus examinandis, ſi non eſſet bulla Inno.*
5 *Subdelegatus an ſubdeleget.*
6 *Subdelegare & committere uices ſuas differunt.*
7 *Clauſula, per uos uel notarium ueſtrum.*

DECISIO VIII. aliàs 258.

SI auditor † datus in cauſa in curia Romana de
1 conſenſu partium committat examinationem teſtium in partibus tribus perſonis ſine clauſula, quòd ſi non omnes, &c. ſi unus ex illis committat uni collegæ ſuo, uel alteri, etiā partibus conſentientibus, nō ualet ipſius cōmiſsio, nec teſtium receptio: quia pactū priuatorum &c. de foro compe. c. ſi diligenti. Ego & aliqui, mecum uacillando diximus multum obſtare Cl. iudices. de offi. del. quia non poteſt negari per illā Cle. quin receptores teſtium ſint iudices delegati, qui poſsūt delegare, & committere uices ſuas alteri uel collegæ. de offic. delega. c. quamuis. & c. paſtoralis. & c. ſuper quæſtionum. §. porro. Sed prædicti ſunt huiuſmodi: ergo. Reſpon
a debatur per diſtinctionem. † Aut Auditor prædictus cō-
2 miſit prædictā receptionem ut ordinarius,[a] aut ut delegatus. Si ut ordinarius, tunc ſtat regula, quòd delegatus ordinarii ad certā cauſam non poteſt ſubdelegare: quia hoc eſt priuilegiū cōceſſum delegatis à principe. C. de iudic. à iudice, & de appellationib. c. cùm cauſam. & in dictis iuribus ſuperiùs alleg. Aut Auditor facit prædictam commiſsionem ut delegatus à principe: tunc iterum ſtat regu
3 la, quòd ſubdelegatus † delegati etiam à principe ſubdelegare non poteſt articulum cauſæ cognitionem requirētem, prout legit. & not. in dicto. c. cùm cauſam. & in c. cū Bertoldus. de re iudic. per Innocen. & Hoſtien. in dicta Clemen. iudices. per omnes ſcribentes, & in Specul. titu: de delegat. §. 1. uerſicul. ſed nūquid ſubdelegatus, ſic quocunque caſu poſito non ualuit dicta commiſsio, nec conſenſus partium potuit ipſis hanc poteſtatem dare: licèt
b ualuiſſet conſenſus earum, quòd extra locum[b] eis deputatum cognouiſſet, & citaſſet, per §. in nullo quoque. de reſcri. in c. ſtatutum. libro ſexto. Ego uerò prædictam receptionē libēter ſaluaſſem, ſi potuiſſem: propter magnas expenſas factas in remiſsione reportata per dictum Inno
c cen. in c. cū cauſā. de teſtib. qui dicit, quòd partes[c] atteſtationes inualidas & nullas poſſunt tacitè & expreſsè ratificare, licèt de tacita ratificatione uacillet. Sed fuit mihi
1 reſponſum, quòd hoc dictum poſſet procedere poſt receptionem factam à uero iudice, licèt aliàs nulliter. Sed quia hic fuit defectus in recipiente, ergo fundamentum, & c. 5. quæſtio. 1. cùm Paulus de preſ. non bap. c. Veniens.

ADDITIONES.

a Vt ordinarius. Auditor ſacri Palatij quam iuriſdictionem habeat an ordinariam an delegatam, uide Felyn. in rub.
2 de reſcript. col. 2. uerſicu. hos autem quinque caſus. Et quid de alis Auditoribus Curiæ uide gloſſ. in clem. auditor. de reſcript. Et an Auditores Rotæ habeant authoritatem legis condendæ, ita ut ſententia lata contra deciſiones Rotæ ſit nulla, uide per Card. in c. paſtoralis. de fid. inſtrum. & ibi. Felyn. uerſicul. & idem eſt de deciſi. Rotæ Prepoſi. in c. cùm cauſam. col. 4. uerſi. tertiò quæro. extra de appellatio. dec. 14. incip. ſi epiſcopus committat. infra hoc titul.
b Locum. Adde deciſ. 30. incip. ex hoc & propter primum ſuprà de reſcript.
c Partes. adde Felyn. in cap. tuos. de teſtib.

A.M.P. Hæc diuiſio eſt ſatis clara, & ſecundum ſummarium eſt ſatis bonum. primum autem ſummarium eſt in-
4 tricatū. Nota igitur primo, † quòd Auditor in curia non poteſt ſubdelegare iudices ad recipiendum, & examinandum teſtes in partibus, niſi de conſenſu partium. rationem habes per Aegid. deciſio. 657. & hodie idem
5 eſſet, quia eſſent decernendæ remiſſoriæ ſub plumbo per Papam

Papam, niſi haberemus bullam Innocẽtinam. et ſic iſta de
ciſi. hodie parum ualet. Nota ſecundò hic quòd delega-
tus ordinarii non ſubdelegat, ut ſuprà dec. 4. Nota tertiò,
5 quòd † ſubdelegatus delegati etiam à principe non ſubde
legat articulum cauſæ cognitionem requirentem. Nota
quartò, quòd ex quo hic non erat clauſula, quod ſi non
omnes, de qua ſuprà deciſi. 4. quòd unus ex ſubdelegatis
non potuit alteri committere uices ſuas, etiam de conſen
ſu partium: ſi autem hic fuiſſet dicta clauſula, tunc qui-
libet procedere potuiſſet, cùm in tali caſu non requiratur
ſubdelegatio: quia ſatis eſt, quòd unus ſit impeditus, uel
aſſerat ſe impeditum: ut in c. prudentiam. hoc titulo.
Cum autem iſta dec. dicit, quòd † ſubdelegatus ab ordi-
nario non poteſt alteri committere uices ſuas, etiam cir-
ca receptionem & examinationem teſtium. uide ſuprà
dec. tertia, ſcias tamen, quòd licèt delegati ordinarii nõ
ſubdelegent, nec committant alteri uices ſuas, quia ordi
narius non poteſt hoc concordare, tum ſicut ſubdelega-
tus à delegato principis poteſt cõmittere alteri uices ſuas,
non tamen ſubdelegare: ita iſte debet uices ſuas commit
tere poſſe, præſertim circa nudum miniſterium, uel ſaltẽ
tacitè, dicendo ſe impeditum: quia tunc non dicitur ſub-
delegare, ut ſentit iſta deciſ. ſi enim hic fuiſſet clauſula,
quòd ſi non omnes &c. nullum fuiſſet dubium: & idem
ſi fuiſſet appoſita clauſula in remiſſoriis apponi ſolita, ui
7 delicèt, quòd † per uos, uel notarium ueſtrum fidum ad
hoc deputandum, licèt ſi hoc caſu pars proteſtetur, quòd
uult teſtes examinari præſente iudice, ipſe debeat interue
nire: ut ſuo loco dicemus. A.M.P.

Epitome.

Collector eſt negotiorum geſtor Cameræ Apoſtolicæ &
poteſt de iure plures ſimul in eadem ciuitate, & diœceſi ſub
ſtituere ſubcollectores: ſed eius poteſtas eſt reſtricta, quòd
unum dumtaxat ſubcollectorem conſtituat, reuocando u-
num, et dando alium: ita quòd ſemper unus remaneat, et
non plures.

Summaria.

1 *Subcollector Cameræ Apoſtolicæ habens poteſtatem limi-*
tatam deputandi in eadem ciuitate, et diœceſi unum ſub
collectorem duntaxat, an uigore dictæ poteſtatis poterit
plures ſucceſſiuè deputare.
2 *Geſtor negotiorum habet poteſtatem à lege plures etiam ſi-*
mul ſubſtituendi ante & poſt lit. conteſtatam.
3 *Collectores poſſunt unum tantùm ſubcollectorem deputare*
in qualibet ciuitate & diœceſi.
4 *Procurator uel collector habens facultatem deputandi u-*
num loco ſui, poteſt unum deputare: & reuocato illo a-
lium deputare.
5 *Subſtitutio ſecunda an operetur reuocationem primæ?*

Decisio IX. aliàs 265.

1 SI collector habens poteſtatem à Papa colligẽ-
di, recipiendi, & quitandi pecunias Cameræ
Apoſtolicæ debitas in certis locis, & regnis per
ſe, uel alios, cum hac limitatione, uidelicet,
quòd niſi unum ſubcollectorem duntaxat in ſingulis ci-
uitatibus, & diœceſibus poſſit conſtituere: poteſt ſucceſ-
ſiuè plures diuerſis temporibus ſubcollectores deputare:
ita quòd ſemper, niſi unus remaneat in qualibet ciuitate
& diœceſi. Et conſtituendo ſecundum, uidetur primum
tacitè reuocare. licèt de huiuſmodi reuocatione in ſe-
cunda conſtitutione nullam fecerit mentione. Ratiò
2 † primi dicti eſt, quia negotiorum geſtor à lege habet po
teſtatem, nedum unum, ſed plures ſimul, & nedum poſt,
ſed etiam ante litis conteſtationem ſubſtituendi: ut legi-
tur & not. in c. 1. de procur. lib. 6. uerùm quia dictus col-
lector negotiorum geſtor Cameræ Apoſtolicæ eſt, & po
ſet de iure etiam plures una uice deputare ſubcollecto-
res, niſi eſſet, ut præmittitur, limitata poteſtas: quæ qui-
dem limitatio reſpicit conſtitutionem fiendam, & de plu
ribus ſimul, & una uice. ergo. Præterea non eſt uériſimi-
le Papam uoluiſſe ita latè impedire per dictam limitatio-
nem poteſtatem collectorum ſuorum. Nam ſi primus &
unicus deputatus, eſſet inutilis, uel moreretur, & colle-
ctor, apud quem adhuc remanſit poteſtas colligendi, non
poſſet alium deputare, negotium Cameræ nimis impedi
retur, uel ſaltem differretur, quod non eſt præſumendum
Papam uoluiſſe. Et ſic dicebant Domini plus ponderan-
a dam mentem, quàm uerba [a] de uer. ſig. c. præterea. & c. in
his. & c. intentionem. Item ponderauit dominus Nico. &
bene quòd prædicta limitatio eſt facta ſine inhibitione
uel decreto: ergo ſi prædictus collector plures etiã ſimul
deputaret, dixi, ſub dubio fortè, huiuſmodi deputationẽ
ualere, de præben. c. inter cætera. & c. dilectus. Pro hoc e-
tiam alleg. unam not. Io. And. in clem. unic. de ſequeſtra.
ſuper uer. nullatenus. & dominus Aegid. aliam clem. 1. de
iure pa. poſt prin. Pro ſecundo dicto allegabantur multa
iura de tacita reuocatione procuratorum & iudicum. de
procur. c. non iniuſtè. & c. ſi quem. & c. licèt. eo. ti. lib. 6. de
offi. dele. quamuis. et c. ſi delegatus. eo. lib. Præterea præ-
ſumendum eſt ex mente conſtituentis, quòd conſtituen-
do ſecundum, uoluerit ipſum omni modo, et forma me-
liori, quibus potuit, deputare, iuxta poteſtatem ſibi tradi
tam, ſecundùm quam non potuit habere duos ſubcolle-
ctores, ergo, etc. Et ſi cõtrarium ſenſiſſet, uel uoluiſſet, ſua
conſtitutio nihil ualuiſſet, quia formam mandati non ſer-
uaſſet. de reſcript. c. cum dilecta. ff. mand. diligenter. ergo
ut potiùs res ualeat quàm pereat, ſic eſt interpretandum.
de uerbo. ſigni. abbate.

Additio.

a Verba. Adde quòd ſi conſtat de mente, uerba non cura-
mus. l. quoniam indignũ. et l. teſtamentum. et ibi per Bal.
C. de teſta. ſic etiam mens teſtatoris magis inſpicitur, quã
uerba teſtamenti. l. cùm uirum. C. de fideicõmiſ. l. 3. de iu-
re delib. Bal. in l. precibus. col. 10. C. de impub. et ali. ſub-
ſti. et per Ant. Barba. in conſ. incipi. Spectabilis ac genero-
ſus miles. quod eſt poſt conſ. 45. Alex. in 4. uol.

A.M.P. Iſtud ſummarium ponit factum ſatis clarum:
3 nam † licèt de iure negotiorum geſtor, uel procurator da
tus ad negotia poſſit ſubſtituere, etiam ſi non detur facul
tas in ſpecie, ut in c. 1. de procur. lib. 6. & ſic cùm iſte depu
tatus fuiſſet collector ſtando in ſimplicibus terminis de-
putationis, ipſe, potuiſſet plures ſubcollectores eodẽ tem
pore ſubſtituere, tamen Papa, uel Camerarius in ipſa de-
putatione, uel per regulam cancellariæ ſecundum Fel. in
c. cùm dilecta. de reſcrip. in 3. col. primæ amplia. nu. 56. re
ſtrinxit facultatem iuris communis, quòd non poſſet, niſi
unum duntaxat in ſingulis ciuitatibus & diœceſibus con
4 ſtituere. Stante hac limitatione modò dubitabatur, † an
poſtquàm ſemel unũ deputauit, poſſet eum reuocare, et
alium in eadem ciuitate ſubſtituere? Et determinatũ fuit
quòd ſic. Ratio dubitãdi fuit, quia cùm facultas eſſet tan
tùm deputandi unum in qualibet ciuitate: hoc modo ui-
debatur duos uel plures deputare in eodem loco. Ratio-
nem uerò decidendi uideas hic per te legendo deciſionẽ.
Sentit etiam dec. iſta, quòd ex quo limitatio, & reſtrictio
prædicta non habebat decretum irritans, ualuiſſet depu-
tatio plurium, ut etiam ſentit Felyn. in loco ſuprà allega-
5 to. Quod autem ad ſecundam partem dec. quòd † per ſub
ſtitutionem unius alter cenſeatur reuocatus, non uidetur
hæſitandum. infrà de procur. ſuper dec. 2. & aduerte ad id
quod dicit Fel. quòd facultas eſt reſtricta per regulã, quia
bene per regulam reſeruantur tantùm beneficia unicorũ
ſubcollectorum: ſed non dicitur in ea quid non poſſint
plures deputari. A.M.P.

EPITOME.

Licèt poteſtas principalium collectorum debeat probari per literas, poteſtas tamen ſubcollectorum per teſtes probari poteſt.

SVMMARIA.

1 *Collectorum poteſtas debet per literas probari: ſubcollectorum autem per teſtes. 4. & 5.*
2 *Subcollectores non dicuntur iudices, ſed negotiorum geſtores.*
3 *Princeps non committit legationem ſine ſcripto: ſed priuilegium, & cauſa delegationem.*
6 *Remiſſoria non datur quando materia poteſt probari per ſcripturas.*
7 *Priuilegium datur à Principe ſine ſcriptura.*

DECISIO X. aliàs 226.

DIXERVNT & concluſerunt omnes Domini
in eiſdem conſiliis, prout etiam in quibuſdã
1 aliis concluſerunt, † quòd licèt commiſſio, ſi-
ue poteſtas principalis Collectoris deputati
per Papam eſſet, & ſit probanda per literas: ut C. de man.
prin. l. unic. & de offic. deleg. c. cùm in iure. & in extrauagan.
Bonifacii, iniunctæ. tamẽ commiſſio ſubcollectoris,
& eius poteſtas, ac exercitiũ poſſet probari per teſtes, qui
fuerunt præſentes tempore commiſſionis ſibi factæ. con
tra quod etiam alleg. not. in dicto c. cùm in iure. per In-
nn. & in c. ſi à ſubdelegato. per Archi. Quia ſicut ſubdele
2 gationes [a] iudicum ſubdelegatorum ſunt probandæ per
literas: ita & huiuſmodi conſtitutiones ſubcollectorum,
3 Ad quod reſpondebatur, † quòd huiuſmodi ſubcolle-
ctores non eſſent iudices, ſed adminiſtratores ſiue nego-
tiorum geſtores: de quorum poteſtate poteſt cõſtare per
teſtes. Sed quicquid ſit, tam collectores, quàm ſubcolle-
ctores habent poteſtatem compeſcendi partem, ſiue par-
tes, & contradictores & rebelles: ergo non ſunt nudi ad-
miniſtratores, nec negotiorum geſtores: ſed ſunt compul
ſores cùm certa poteſtate eis tradita, de qua meo iudicio
debet conſtare per literas, & non per teſtes, per iura ſupe-
riùs allegata. Prætereà quia hodie ſecundùm ordinatio-
nem domini noſtri Gregorii Papæ moderni, nomina ſub
collectorum debent mitti per collectores Camerario, &
ſcribi ad librum Cameræ: ergo ad illum librum meo iudi
cio dicebam recurrendum, & non ad dandum remiſſio-
nem ad probandum per teſtes extra curiam ſine ſpeciali
mandato Papæ: quòd tamen dominus Vrbanus Papa ſex
tus faciliùs conceſſit tempore ſchiſmatis.

4 A. M. P. Dec. † iſta ceſpitat, nec bene uidetur firmare pe
des: tamen pro dec. facere uidetur dec. 5. ſuprà de offic. ui,
ca. ubi commiſſio admittendi reſignationem data per E-
piſcopum ſuo uicario poteſt probari per teſtes: uide ta-
men Belenzi. in tract. de charita. ſubſi. quæſtione 3. ubi la-
5 tè examinat materiam huius deci. & diſtinguit, † quando
agitur de probanda facultate, ad effectum, ut ſoluere de-
bentes, cautè ſoluant, & tunc requiritur ſcriptura: quan-
do autem agitur ad effectum probandi reſeruationẽ, tunc
6 ſufficiunt teſtes. Aduerte tamen, quòd † hic petebatur re-
miſſoria ut in uerſ. præterea. & dicit eam non eſſe dandã:
quia poterat haberi recurſus ad libros cameræ, quo caſu
in ueritate non datur remiſſoria, ut in dec. 46. de teſti. in
antiq. ſed etiam non debuerat admitti teſtes in curia pro-
pter not. in c. cùm in iure. hoc titulo. & ſuprà dec. 5. de of
ficio. uica. De materia autem ſubcollectorum uidebis ſu-
7 per dec. 9. infrà de præbend. Et nota quòd † princeps ſine
ſcriptura dat priuilegium, & delegat cauſam: ſed non cõ-
mittit legationem ſine ſcripto. iuxta gloſ. in ca. inſtitutio-
nis. 25. quæſtione 1. quod tamen non credo ita ſimpliciter
procedere, & uide Fely. qui ſimpliciter tranſit cum iſta de
ciſ. in c. in noſtra. de reſcrip. nu. 22. dec. uerò 5. de offi. uic.
non obſtat per rationes quas poſui ſuprà de reſcript. dec.
27. in fine. A. M. P.

DECISIO XI. aliàs 343.

Similis eſt deciſ. ultimæ ſuprà de reſcript. & ibi eam uide.

EPITOME.

Executoris poteſtas dati ad prouidendum, ſi ita inuenerit eſſe, &c. non expirat morte Papæ re integra.

SVMMARIA.

1 *Intellectus cap. ſi ſuper. de off. deleg. lib. 6. & cap. ſi cui. §. ſecus. de præbend. eod. lib.*
2 *Executoris mixti poteſtas non expirat morte Papæ.*
3 *Clauſula, ſi inueneris, ſi repereris, & ſi tibi conſtiterit.*
4 *Gratia quando expiret per mortem Papæ.*

DECISIO XII. aliàs 349.

SI Papa mandet alicui executori ut uocato poſ
ſeſſore certi beneficii, & aliis qui fuerunt euo
candi, ſi eſt ita, uel ita eſſe inuenerit, prouideat
Titio de dicto beneficio, quòd idem Titius ex
poſuit Papæ certo modo uacare; & Papa moriatur re in-
tegra ante præſentationem, & receptionem dictarum lite
rarum: dubitatur utrum expirauit per obitum Papæ po-
teſtas executoris ante dicti. Et dicebat maior pars Domi-
a norum, quòd non, alleg. c. ſi ſuper gratia [a] de offic. deleg.
lib. 6. quia ex quo gratia durat, durabit etiam poteſtas e-
xecutoris, ut ibi. Aliqui dicebant cõtrarium, & alleg. pro
ſe c. ſi cui. § ſecus. de præb. li. 6. ubi dicit text. quòd ſi pro
prouiſione facienda certæ perſonæ ſit data poteſtas alicui
executori, illa expirat omnino, ſi concedens re integra
moriatur: & ſic eſt in propoſito: ergo, &c. Ego uerò di-
cebam, ſalua correctione, quòd in caſu noſtro non habe-
ret locum, nec c. ſi ſuper. nec c. ſi cui. ſed iura quæ dicũt,
quòd mortuo mandatario expirat mandatum re integra,
locum ſibi uendicant. Inſt. mand. §. rectè. de offic. del. c. li-
cèt & c. gratum. Et reſpondi ad c. ſi ſuper. quòd illud loqui
tur in executore mero, qui ſine cauſæ cognitione poteſt
procedere & prouidere: cuius poteſtas durat etiam mor
tuo mandatore, ex quo gratia durat. ſed in caſu noſtro nõ
eſt merus executor, ſed iudex delegatus habens neceſſa-
riò uocare partẽ, & cum cauſæ cognitione procedere ad
prouiſionem faciendam, ut in c. exhibita. de iud. de reſcr.
c. ex parte, & c. olim. & quia hoc nõ fecit, imò nec literas
recepit, ut ponitur in themate, non uideo quomodò po-
ſteà mortuo mandatore potuit procedere ad executionẽ
mandati requirẽtis cauſæ cognitionem. Nec obſt. quòd ſi
gratia durat, ergo poteſtas executoris. Nã ſicut per mor-
tem executoris, ita per mortem mandatoris expirat man-
datum: prout legitur & not. in d. c. licet. Sicut igitur mor
tuo mandatario, ſiue executore, impetrãs, cuius gratia ad
huc durat, neceſſe habet recurrere ad mandatorem: puta
ad Papam pro alio executore, prout legitur & not. per In
no. in c. cùm dilectus. de iu. pa. de exceſ. præl. c. inter di-
lectos. & per Archi. de reſcr. c. tibi qui. lib. 6. ita & in caſu
propoſito mortuo mandatore, licèt gratia duret, recurrat
ad ſuum ſucceſſorem pro nouo iudice ſiue executore ſibi
concedendo, c. ſi cui. meo iudicio etiam modicum facit,
loquitur quando mandatur prouideri certæ perſonæ, &
de incerto beneficio uacaturo. Sed in caſu noſtro manda-
tur prouideri certæ perſonæ, & de certo corpore benefi-
cii certo modo uacante, & non uacaturo, quod multùm
ponderauerunt primi Domini dicentes, & aſſerentes,
quòd hoc c. ſi cui 2. reſpon. nihil facit ad propoſitũ, quòd
loquitur in gratia facienda, & non facta, quæ eſt ſolutio

omnium

omuiom Doct.& illorum duorum capitulorum quæ uidentur contraria,& bene dicont,& ſtarem cum eis,ſi Papa prouidiſſet,& ſine cauſæ cognitione prouideri mandaſſet de certo corpore beneficii uacantis certæ perſonæ: quia tunc mortuo Papa adhuc duraret poteſtas executoris, & procederet d.c.ſi ſuper. Sed in caſu noſtro Papa nō prouidit, ſed cum cauſæ cognitione,& iuris ordine ſeruato,quod innuunt uerba,ſi eſt ita,& uocatis uocandis, per iura ſuprà per me allegata,prouideri mandauit. ergo re integra poteſtas non executorum,ſed iodicum delegatorum re integra mortuo Papa expirauit.arg.iurium ſuperiùs allegatorum. In qua opinione fuit dominus cardioalis ſancti Angeli, quando erat Auditor: prout domiοus Rob.retulit nobis.

ADDITIONES.

a Capit.ſi ſuper gratia. de intellectu huius c.uide Petr. de Anchar.in conſil.poſito in reportatis Antonius de Butrio in clem.literas poſt repetitionem.de reſcript.& per eundem,& per Autoniū de But.in clem.Aoditor.de reſcrip.

A. M. P. Fundamentum totius deciſioois ooſtræ eſt, quòd hic requiritur cauſæ cognitio , & iuris ordo , propter illa uerba, ſi eſt ita,uocato poſſeſſore,de quibus ultimis uerbis non fit mentio in ſummario, & ſuot maximæ
2 importantiæ: quia † clauſula uocatis uocandis, ſemper facit executorem mixtum:ita quòd pars debet iudicialiter audiri: ut per Felyoum io c.de cætero.de re iudicata.numero decimo.& præſertim, quia ultra illa uerba, uocato
3 poſſeſſore, ſequuntur alia uerba,uidelicèt,uel † ſi inueneris, quæ etiam important ſemper parte citata , quicquid dicatur de uerbo repereris,quòd id oon importet,ut dicunt deciſiones decimaquarta & decimaquinta , de dolo & contumacia.in ant.quod idem operautur uerba,ſi cōſtiterit, quòd uerbum, inueneris.licèt in deciſione decimaſexta ibidem dicatur, quòd in cauſis modicis non importat partis citationem:circa quas clauſulas uide deciſionem Aeg.68.de uerbo.ſign.deciſi.85.de præben.& deciſiooem 176.de offi.deleg.ubi modicam facit differentiā inter inuenire,& reperire, imò ponit unum pro alio in d. deciſio.12.& oide de reſcrip.io antiq.21.& Lapum alleg. 55.61.103.& 127.& Felyuom in c.ſecundò de reſcript.in prin.numero 5.qui dicit non eſſe differentiam inter iouenire,& reperire.& Staph.dum tract.de literis iuſtitiæ.fo. centeſimoſeptuageſimoooo, uerſ.ſecus fortè.& io alia impreſſ.132.& facit dec.16.infrà de iodic.ubi etiam uide
4 aliquid de hoc. De hac materia autem † quando gratia expiret per mortem Papæ, uideas iofrà ſuper dec. 18.de præbeod. Aoto. Maria Papaz.

EPITOME.

Aoditores inter ſe cauſas ſibiipſis remittunt, ubi eſt dubiom de iuriſdictione: & tenet proceſſus per illum, cui remiſsio facta fuit. Ve ſic, Si unus Auditor cauſam alteri remittat,ualet remiſsio : et ſi poſt remiſsionē huiuſmodi procedat,ualet proceſſus.h.d.

SVMMARIA.

1 *Auditores poſſunt in dubio iuriſdictionis ſibiipſis cauſas remittere: & proceſſus per illum, cui facta eſt remiſsio, tenet.*

2 *Cap. ipſo iure.de reſcript.non habet locum in Auditore in curia impetrato & dato.*

3 *Auditores ſibi ipſis cauſas remittunt: & antequàm alius acceptet,a remittente non abdicatur iuriſdictio.*

4 *Cauſa quando remittuntur ad cancellariam.*

5 *Reſcriptum ſubreptitium iuriſdictionem tribuit.*

6 *Proceſſus factus coram duobus valet parte non opponente.*

7 *Iudex qui remittit cauſam ad ſuperiorem,non poteſt poſteà procedere: ſecus ſi remittat alteri iudici.*

DECISIO XIII. aliàs 361.

s SI cauſa committatur duobus Auditoribus,† & unus alteri deferendo cauſam remittat: & ille dominus cui deferebatur, remittendo ex aliquo motiuo eandem cauſam Auditori ſibi deferenti remittat: & ille ulteriùs in cauſa procedat: fuit dubitatum utrum proceſſus eius ualuit? Et uidebatur primaſacie,quòd non:quia ſicut per delegationē iudex perdit iuriſdictionem: ut in c.cum appellationibus friuolis. de ap.li.6.ſic & per delatiooem ſiue remiſsionē.de appel. c.intimaſti.de offi.le.c.licèt.lib.6.Fuit determioatum per omoes Dominos contrarium : tum quia Auditores ſacri palatii habent iuriſdictionem habitu,& cenſentur quaſi
a ordinarii: ᵃ ita quòd commiſsiones quæ eis fiunt, nō ſunt
2 niſi diſtributiones.Hinc eſt,quòd c.ipſo iure. † de reſcrip. lib.6.non habet locum io Auditore in curia impetrato & dato:& ideò unus poteſt deferre alteri.ar.notatorum in cle.auditor.de reſcript.& in Spe.titul.de auditore.§.1.facit pro ſecundo,uidelicèt quòd unus deferre poteſt alteri,maximè ſi eſt concertatio,quis eorum ſit iudex in illa cauſa, c.paſtoralis.cum ibi not.de reſcrip.tum quia, licèt reſcriptum ſit ſurreptitium: tamen per illud datur iuriſdictio, nec eſt nullum, ſed ope exceptionis aonullandum. de reſcrip.c.cæterum.& c.ad audientiam.cum ibi not.tū quia in illa remiſsione primò facta,per primum Auditorem intelligebatur,ſiue iotelligi debebat,ſi ille aui cauſa remittebatur, iuriſdictionem uigore commiſsionis ſibi præſentatæ habebat: ſed quia ſibi uidebatur,prout etiam uerum erat in facto,primum Auditorem remittentem latiorem commiſsionem habere quàm ipſe habebat: idcirco eandem cauſam, & partes ad ipſum remittebat,ptout debebat:quia primus iuriſdictiooem quam habebat à ſe abdicare,& in alium transfundere ſine licentia ſuperioris nō poterat.ar.c.paſtoralis de offic.deleg.& c.ſuper quæſtiooum.§.inteotionis.& de reſti.ſpoliator.c.audita.Nec oo.iura io cootrarium alleg.uidelicèt c.cum appellationibos.& c.intimaſti.& c.licèt.quæ procedunt quādo cauſa transfertur per delationem,relatiooem, & remiſsionē ad examen ſuperioris: tunc enim de tali cauſa defereos , remittens, ſeu referens aliter ſe de cætero intromittere nō poterit,niſi per principem cauſa eadem ſibi remittatur: ut in d.c.cum appellatioobus.in fin.& ſi poterit per principem cauſam defereoti, & remittenti, qui ex toto deſierat
1 eſſe iudex, remitti,ut ibi multo fortiùs per Auditorem, qui fortè nullam, uel ita latam poteſtatem in cauſa habebat,poterat, & debebat cauſa remitti primo Auditori ſibi pari, & non ſuperiori,qui per ſuam remiſsionem non deſierat eſſe iudex , imò à ſe iuriſdictionem quam habebat, abdicare non poterat remittendo alteri iudici,ſed be
b ne remittēdo ad Cancellariū domini noſtri Papæ : ᵇ quia hoc eſt remittere ad curiam ſiue conſiſtorium ipſius principis. tunc enim etiam ſi iuriſdictionem habuiſſet,illa totaliter in poteſtate ſuperioris transfuſa fuiſſet per iura ſuperiùs alleg.& uide oot. per Ioan.Andr.in nouel.in c.ut debitus. de appella.

ADDITIONES.

a Quaſi ordinarii. Adde ao idem ſit in iudice delegato per glo.ſingul.in capit.de cætero.in uerb.extraordinarium.extrà de tranſactio.& ibi Cardio.qui dicit per illā glo.quòd iudex delegatus dicitur extraordinarius , & non ordinarius.adde aliam glo.in c.quoniam.io oerb.ordinario.extrà de probat.de auditore an dicatur ordinarius uide dec. 60.incip.ſi in cauſa.& deciſ.61.incip.fuit dubitatū, & per me.infrà de appellatio.

b Papæ. Adde quòd aliàs dicitur ad cancellariam prout hodie ſeruatur. facit not.per epiſcopum ſacrameu.io pro. reg.fo.4.antiq.

A.M.P.

A.M.P.Summarium huius deciſionis non comprehé-
3 dit omnia,quia dic tur etiam in dec.,quòd † unus Audi-
tor remiſerat cauſam alteri Auditori,qui noluit remisſio-
nem ex aliqua cauſa acceptare , & ideò cauſam eandem
remiſit ad eundem, qui ſibi remiſerat,, qui ſine alia com-
misſione cœpit procedere. Quo ſtante dubitabatur an
ualeret proceſſus,& ratio dubitãdi erat, quia uidebatur,
quòd ille primus remittens abdicauerit à ſe iuriſdictionẽ
remittendo, ut dicitur in c. cum appellationibus . & aliis
concordantibus hic allegatis. Tamẽ reſolutum fuit,quòd
per iſtam remisſionem non admittebatur iuriſdictio,per
rationes,de quibus hic. Intellige tamen iſta procedere,
antequam ille,cui remiſit,acceptaſſet remisſionem,cœ-
piſſet procedere,ut dicit hæc dec.& Fely.in rub.de reſcr.
& in c.nonnulli.§.ſunt & alii,nu.35.eo.tit.& Aegid.dec.
73u.de reſcript. quia licèt commisſiones in Rota ſint di-
ſtributiones , tamen illud habet locum à principio , uel
quãdo ex poſtfacto contingit dubitari ſuper mala,uel in-
4 ordinata iuriſdictione , ut ſentit hæc deciſ.Tamen† poſt-
quàm unus Auditor cœpit procedere,non poteſt non orta
difficultate ſuper iuriſdictione cauſam alteri Auditori
remittere , ſed cauſam ad Cancellariam remittit: ut dicit
hæc dec.in fine.Cum iſta dec.quòd Auditores ad ſe inui-
cem cauſas remittant,concordant infrà de iudic.deciſ.6.
& in antiq. 1.de conſti.& 6.de reſcrip.ſed omnem difficul
tatem tollit bulla Innocentii octaui,quæ clarisſimè loqui
tur ſuper hoc in primo capite.Nota etiam in iſta deciſ. il-
5 lud,quòd†reſcriptum ſubreptitium dat iuriſdictionem .
& adde dec.65.de reſcript.in antiq.& Fely.in c.ad audien
tiam.el 2.num.41.& in c.cæterùm.de reſcrip.uide tamen
6 Aegi.dec.485.de iudiciis.ubi dicitur,†ſi cauſa ſit duobus
commiſſa, & ſecundus processit ad plures actus parte nõ
opponente,non cogitur remittere, ſed poteſt procedere
7 ad ulteriora. Item nota hic quòd licèt† Auditor remittat
cauſam alteri, & alter non acceptat , ſed illam remittit ei-
dem,posſit procedere in cauſa, & quòd per remisſionem
iudex non deſinat eſſe iudex, ut hic, tamen bene deſinit ,
ſi illam remittit ad ſuperiorem ,& principis conſiſtorium,
de quo conſiſtorio uide per Sarnenſ.in proœ. in titulo de
epiſcoporum dignitate,num.22.& in quæſtione 7. regu-
læ,de trien.numero 2. A.M.P.

E P I T O M E.

Archidiaconus cui commiſſa eſt ab epiſcopo inductio in
poſſeſſionem beneficij,poteſt eam alteri ſubdelegare.

DECISIO XIIII. aliàs 368.

SI epiſcopus cõmittat Arch.ſuæ eccleſiæ quòd
Titium, cui contulit certum beneficium , per
ſe, uel alium inducat in corporalem poſſesſio
nem. Fuit dubitatum utrùm ualeret inductio
per alium facta. Videbatur quòd non : quia delegatus ab
alio, quàm à principe, non poteſt alium ſubdelegare, nec
uices ſuas committere : ut in c.cùm cauſam. de app. ubi
de hoc per Ber.& de offic.deleg.c.ſuper quæſtionum:§.ſi
uerò.C.de iud.l.à iudice. Prætereà hic uidebatur certũ,
& nudum miniſterium commiſſum,quod per alium exer
ceri non poteſt.de offic.deleg.c.ſi.ergo, &c.Dicebatur &
concludebatur per omnes contrarium : uidelicèt, quòd
ualuit inductio & commisſio huiuſmodi, quæ non fuit,
niſi executio officii prædicti Archidiaconi,ad cuius offi-
cium de iure communi ſpectat inducere beneficiatos per
epiſcopum,& alios in corporalem poſſesſionem.de offic.
archi.c.ad hæc.& c.ut noſtrum & c.ſi.quod quidem offi-
cium ipſe poteſt per alium exercere. de reg.iur.ca.poteſt
quis.lib. 6. nec eſt tale officium ſiue miniſterium in quo
ſpecialiter eſt electa induſtria perſonæ , de qua loquitur
prædicta decre.ſi.de offic. deleg. ergo per alium exerceri
poteſt. Sed ſuppoſita opi.illa pro uera poſita Ber.in dic.de
cret.cùm cauſam. quòd delegatus ab ordinario ad unam
cauſam tantùm non poſſet illam alteri ſubdelegare:uerũ
eſt totam, ſed partem ſic, ſiue articulum cauſæ cognitio-
nem non requirẽtem,qualis eſt huiuſmodi inductio,quæ
fit extraiudicialiter & ſine quacunque cauſæ cognitionẽ:
imò potiùs eſt facti quàm iuris:ſicut receptio per capitu-
lum ad canonicatum per papam collatum.de præbend.c.
pro illorum.in fin.arg.not.in c.cùm Bertoldus. de re iud.
& in Cle.iudices.de offi.del.& ibi per Pau. Vel poſſet in-
telligi opinio Ber.& ſuorum ſequacium uera,ubi additur
ſpecialiter & expreſsè in commisſione facta per ordina-
rium, quòd ille per ſe , uel alium de illa cauſa cognoſcat:
tunc enim poſſet etiam totam cauſam, nedum partẽ, ſeu
certum articulum alteri committere: ut not. Ioan. Andr.
in c.is cui.in fin.de offic.deleg. lib.6. quæ gl.eſt notabilis.
a & bene tenetur in ordinario [a] ſic committente:ſed in de-
legato à principe committente uices ſuas alteri cum illa
clauſula non.ut in d.c.is cui.& not.de procur. cap. is cui.
eod.lib.

A D D I T I O.

a Ordinario. Adde.deciſ.8.uer.incip.ſi Auditor. ſupra hoc
titul.

A.M.P.De hac materia dixi ſuprà deciſ.3.& 8.& ſuper
deciſ.4.ſuprà de officio uicarii , quæ uidetur facere con-
tra iſtam: ſed in ueritate in hoc caſu iſte potuit ſubdelega
re duplici ratione: tum quia erat Archidiaconus,ad quẽ
de iure communi hoc officium inducendi in poſſesſionẽ
ſpectat : ut in c.ad hæc.& c.ut noſtrum.de offic.archid.&
ſic excitabatur tantùm iuriſdictio : tũ quia mittere in poſ
ſesſionem eſt nudum miniſterium , non requirens cauſæ
cognitionem, quo caſu, ſemper poteſt ſubdelegari,ut in
diſtinctione.dec.Vide ad materiam Franch. in c.cùm cau
ſam.de appel.& per Fel.in.c.ſuper quæſtionum.§.ſi uerò.
col. 2.& in c.fin.§.cæterum.hoc titul. A.M.P.

E P I T O M E.

Conſenſus expreſſus partium requiritur,ut proceſſus fa-
ctus per delegatum extra locum ſibi decretum ualeat : nec
ſufficit tacitus, nec unius partis tantùm. Vel ſic, Tacitus cõ
ſenſus partium non operatur ad hoc, ut delegatus posſit pro
cedere extra locum, in quo deputatus eſt.h.d.

S V M M A R I A.

1 *Delegatus an partium tacito conſenſu poſſit procedere ex-
tra locum ſibi delegatum.& nu. 3.*

2 *Tacitus conſenſus nihil operatur, ubi ex iuris diſpoſitione
requiritur expreſſus.*

DECISIO XV. aliàs 380.

a SI iudex [a] delegatus à Papa in certo loco proce
dat in alio,& citat partes, quæ comparent co-
ram eo,& litem conteſtantur,& teſtes produ-
cunt , Fuit dubitatum utrùm ualuerit huiuſ-
modi proceſſus ſic extra locum deputatum factus. Et cau
ſa dubii fuit,quia licèt §.in nullo quoque. in c. ſtatutum. 1
de reſcript.lib.6. dicat, quòd delegatus non posſit citare
nec cognoſcere extra ciuitatem, uel diœceſim in quibus
extitit deputatus,niſi ad hoc acceſſerit expreſſus conſen-
ſus partium earundem ,tamen ex quo partes uoluntariè,
& ſcienter coram prædicto iudice proceſſerant extra lo-
cum, uidebantur ſatis expreſsè in hoc ſuum præſtitiſſe cõ
ſenſum. Plus eſt enim facto conſentire,quàm uerbo.de of
fic.delegat.c.gratum.de ap.c.dilecti.& de his quæ fiunt à
ma.par.capit. c.ex ore.& ibi infinita iura in gl.& etiã in c.
dilecti.ſuperiùs alleg. quæ tamen omnia iura loquuntur
de tacito conſenſu . At in caſu noſtro non ſufficit tacitus
conſenſus,ſed requiritur expreſſus: ut in §. in nullo quo-
que ſuperiùs alleg.ubi Io.And.& Archi.ſuper uer.expreſ
ſus

ſus. dicunt in tantùm inhærendum illi literæ, quòd licèt
interueniat tacitus conſenſus partium: puta, quia nõ op-
ponitur exceptio contra locũ, ſed in illo proceditur, quòd
non ualeat proceſſus ipſo iure per fin. illius c. ubi ponitur
decretum. Nec etiam ſufficeret cõſenſus expreſſus unius
partis actoris uel rei: cùm textus ibidem dicat, partiũ ea-
rundem, ſcilicèt ambarum. pro quo ultimo facit optimè
c. de cauſis. de offic. deleg. & Cle. ſæpè. de uer. ſig. in fin.
& ibi per Ioan. Andr. ſuper uerbo, partibus. & ſuper uer.
1 præceden. uidelicèt non contradicentibus. † ubi notat ca
ſum, in quo ſufficit tacitus conſenſus non reclamantis. &
allegat pro concor. c. 2. de accu. lib. 6. facit capitul. primũ
de iuramento calum. eo. lib. & c. tuis. Interdum tamen di
cit, quòd requiritur expreſſus: ut in d. §. in nullo quoque.
aliàs non contradicere ſapit medium, de quo remittit ad
nota. in regul. iuris, qui tacet. li. 6. Credo enim concludẽ-
2 do non ſufficere tacitum † conſenſum, ubi ea iuris diſpo-
ſitione requiritur expreſſus, ut in caſu noſtro. & in c. admo
net. de renunc. c. quod in dubiis. & de reg. c. beneficiũ. lib.
6. differentia enim magna eſt inter tacitam profeſſionem
& expreſſam. de regul. c. porrectum. & ibi per Hoſt. quod
magna uis eſt in uerbis. pro quo in c. ſi inter. de ſponſ. & c.
tuæ. de cele. miſ. c. cùm Marthæ. & de bap. c. 1. de re iudic.
c. ult. lib. 6. magna eſt enim differentia inter tacitam renũ-
ciationem & expreſſam, ut in dictis iuribus. c. admonet. &
c. quod in dubiis. & in c. ea nre. ſuperiùs alleg. & ibi iura
pro & contra. Præterea ubicunque iura diſponunt de ex-
preſſa mentione facienda: ibi non ſufficit tacita: ut in c. cæ
terum. c. ſi proponente. c. ad aures. c. ad audiẽtiam. c. cùm
adeò. c. conſtitutus. de reſcript. de conſti. c. 1. in fin. lib. 6. de
præbend. c. ſi motu proprio eod. lib. & cle. per literas. &
clement. ſi romanus. eod. tit. & de exceſſ. præl. c. unico. lib.
6. cum infini. ſimil. Et licèt hoc ſit durum, cùm plus ſit ali
quid facere facto, quàm exprimere uerbo, ut in primis cõ
cordantiis & iuribus: tamen ſufficit ita ſcriptum, & ſic ne-
ceſſariò obſeruandum eſſe: ut 19. diſtinct. can. in memo-
riam. & in l. proſpexit. ff. qui & à quibus. & pro hac parte
fuit determinatum & concluſum per omnes dominos po
tiſsimè: quia ut ponebatur in facto, reus tractus per dictũ
iudicem delegatum extrà locum, in quo erat deputatus,
comparuit, proteſtando expreſsè de non conſentiendo in
eum, tanquam in iudicem, niſi quatenus de iure tenere-
tur, quam uoluit habere pro repetita in ſingulis actibus,
& terminis: quam quidem proteſtationem iudex admiſit
quatenus ualeret, & ualere poſſet de iure: ſed de iure fuit
ualida, & bona: ergo & cætera. Et ideò dicebat dominus
Nicol. ſub dubio fortè, quia attẽta forma huiuſmodi pro-
teſtationis, & admiſsionis per iudicem, quòd pars poſteà
coram eo procedendo non uidebatur ab huiuſmodi pro-
teſtatione recedere: & ſi ſic, tunc indubitanter proceſſus
non ualuiſſet: quia tunc nec tacitè nec expreſsè conſen-
ſiſſet, imò ſemper contradixiſſet, & in ſua contradictione
perſtitiſſet. Quod tamen ſalua correctione nõ crederem:
quia quantumcũque quis tacitè uel expreſsè generaliter,
uel ſpecialiter proteſtetur, actum directè contrarium fa-
ciendo, à proteſtatione recedit, ut in propoſito: ergo &c.
arg. iurium communium de conſti. c. cùm acceſsiſſent. &
c. cùm M. ubi de hoc. de appel. c. ſolicitudinem. quod me.
cau. c. t. de elect. c. Cumana. de do. & cõtu. c. eum qui. lib.
6. de qua materia pleniſsimè in regul. in generali. per Ioã.
Mo. lib. 6.

A d d i t i o.

a Si in dea. Adde ad hanc deciſ. deciſ. 8. ſuprà eo. tit. & de-
ciſ. 30. ſuprà de reſcript. & deciſ. 7. ſuprà de offic. Vicar.

1 A. M. P. Iſta † dec. eſt clariſsima: quia nõ ſufficit conſen
ſus tacitus, imò ut dicit dec. non ſufficit conſenſus unius
partis: quia tex. in quo fundatur dec. in c. ſtatutum. §. in
nullo quoque. de reſcript. lib. 6. dicit, niſi ad hoc acceſſerit
expreſſus conſenſus partium. Et ſic cum expreſſus con-
ſenſus à iure requiratur, non ſufficit tacitus: prout dici-
tur, quando requiritur expreſſa mentio, ut in iuribus hic
allegatis. Quibus adde Felyn. in c. cùm olim. el primo. de
offi. deleg. in princ. & Sar. q. 11. de impe. bene. uacan. per
obitum fam. Card. Anto. Maria Pap.

E p i t o m e.

Si à duobus delegatis, quibus tertius committit ſuas ui-
ces, donec eas duxerit ad ſe reuocandas, appelletur ad Pa-
pam, ualida eſt appellatio.

S V M M A R I A.

1 *Verbum debebit neceſſitatem importat.*
2 *Intellectus cap. ſi delegatus. de offic. delegat. lib. 6.*
3 *Appellatio interpoſita coram duobus quibus tertius com-
miſſit uices ſuas, eſt bona: præſertim ſi appelletur ad Pa
pam.*

DECISIO XVI. aliàs 387.

a SI tres ſunt dati delegati a cum clauſula, quòd
ſi non omnes &c. quorum unus commiſit ui-
ces ſuas non in totum, cũ clauſula, donec, &c.
aliis duobus collegis ſuis, & ſi ab illis duobus
appellatur ad Papam, dubitabam ego qui habui cauſam,
utrùm ualuerit huiuſmodi appellatio. Et cauſa mea dubi
tandi fuit de c. ſi delegatus. in fi. de offic. deleg. lib. 6. pro-
1 pter uer. debebit. ibidem poſitum, quod neceſsitatẽ † im-
portat. de ſenten. excommu. c. ut famæ. de appel. c. oblatæ.
& no. de ſta. mo. c. 2. ſuper uer. debebant. in cle. & propte
reà in d. c. ſi delegatus. in glo. fin. in princ. uolebat Archi.
innuere huiuſmodi appellationem non ualere: nec pro-
ceſſum habitum uigore eiuſdem, etiam ſi de hoc nõ eſſet
exceptum, tanquam factum ab eo, qui non eſſet iudex
competens alleg. not. per Innoc. & Hoſtien. in c. referente.
de præbend. quod intelligit Arch. in aliis inferioribus iu
dicibus, ad quos non poteſt appellari omiſſo medio: ſe-
cus uerò in Papa: prout leg. & not. in c. dilecti. 3. de appel.
Et ideò concludit Archi. & Ioan. And. poſt eum, quòd te-
net & ualet appellatio interpoſita ad Papam omiſſo dele-
gante in caſu decre. ſi delegatus. & tenebit proceſſus, ſi
non excipiatur. pro quo alleg. not. per Innocen. in c. cum
Bertoldus. de re iudi. in glo. ordi. & remittit Ioan. And. ad
ea quæ ipſe not. ibidem ſuper uer. ad nos. & in hanc par-
2 tem omnes declinauerunt, & † prædictum c. ſi delegatus.
intellexerunt de unico iudice delegato ſubdelegante alte
ri, & non collegæ ſuo: ſecus uerò in duobus, uel tribus de
legatis committentibus uices ſuas non in totum aliis eo-
rum collegis: tunc enim propter huiuſmodi mixturam, di
cebant licere quod aliis non liceret. de conſe. eccle. uel al.
c. aqua. & c. 1. lib. 6. Pro quo etiam faciunt not. per Inno-
cen. de prob. c. quoniã. in princi. & de elect. c. ſtatuimus.
per Compo. quæ quidem ratio mihi non placuit: quia nõ
uidi rationem diuerſitatis inter primum & ſecundum ca-
ſum, imò mixtura huiuſmodi iudicum delegatorum ali-
quando plus nocet, quàm prodeſt. de offi. deleg. c. ſuper
quæſtionum. §. ſi uerò. & c. cùm ſuper eod. tit. & ibi uide-
tur text. de quæſtione huiuſmodi.

A d d i t i o.

a Delegati. An antè canonicus ſupernumerarius poſsit eſſe
delegatus Papæ uide pulchrè per Fel. in c. cùm M. Ferra-
rien. de conſti. in 10. col. in glo. in uerbo, ſuprà numerũ.

3 A. M. P. Dubium erat, † an eſſet appellandum ad il-
lum qui commiſerat uices ſuas, propter c. ſi delegatus. in
fine. hoc tit. in 6. ſed ille text. procedit quando erat unus
delegatus ſolus qui ſubdelegauit, & fortè etiam ſi non
appellaretur ad Papam, ut ſentit hæc dec. uide ad hoc Fe-
lyn. in c. ſuper quæſtionũ. §. porrò. eod. tit. & omninò Frã-
chum,

cuum, in c.dilecti.el 3. de appel.col.3.numero 12.Aoto. Maria Pap.

E p i t o m e.

Mandatum Apoſtolicum Epiſcopo ſub nomine digoitatis directum, eo mortuo etiam re iotegra ſucceſſor electus & confirmatus exequitur: cum potiùs reſpiciat iuriſdictionem, quàm ordioem. Vel ſic, Electus coofirmatus exequitur mandata Apoſtolica Epiſcopo ſub oomioe digoitatis commiſſa. h.d.

S V M M A R I A.

1 *Executio mandati Apoſtolici Epiſcopo ſub nomine dignitatis directi, an eo mortuo tranſeat in ſucceſſorem.*

2 *Executor gratiarum Apoſtolicarum etiam in forma pauperum dicitur iudex.*

3 *Succeſſor in Epiſcopatu exequitur commiſſa anteceſſori ſub nomine dignitatis.*

4 *Epiſcopus ante confirmationem nihil poteſt.*

5 *Epiſcopus ante conſecrationem non poteſt exercere ea quæ ſunt ordinis, hic enumerata.*

6 *Epiſcopus amittit officia per ſolam electionem, non tamen beneficia.*

D E C I S I O XVII. aliàs 434.

1 FVit dubitatum utrùm mandatum † Apoſtoli-
cum directum Epiſcopo alicuius eccleſiæ ſub
nomine dignitatis, ipſo mortuo re integra ele
ctus confirmatus per ſedem Apoſtolicam poſ
ſet exequi. Et uidebatur quòd non: quia ante coofecratio
nem non eſt Epiſcopus: ut de elect. in c. quod ſicut. & c.
ſuffraganei. nec pro Epiſcopo ſcribitur, aut habetur, ſed
pro electo tantum: ut io c. cùm dilecti. de dol. & cont. er-
go aliud eſt Epiſcopus, & aliud electus. His tamen oõ ob
ſtantibus fuit deciſum & concluſum contrarium. Ratio,
quia prædictum mandatum potiùs dirigitor Epiſcopali
dignitati, quàm ordini, quæ noo moritur. de reſcrip. cap. ſi
gratioſæ. lib. 6. ratione cuius ſucceſſor poteſt exequi man
datum directum prædeceſſori. de offic. deleg. ca. quoniam
abbas. cum ibi not. Præterea abbas electus confirmatus
habet admioiſtrationem legitimam, ratione cuius poteſt
iudicare, excommunicare, ſuſpendere, &c. ut in ca. tranſ-
miſſa. & c. nihil eſt. de elect. & in c. auaritiæ. eod. tit. lib. 6.
cum ibi oot. & not. in c. 1. de transla. Epiſ. Et quia huiuſ-
modi mandata Apoſtolica potiùs reſpiciunt iuriſdictioōē
quàm ordinem: ut de offic. deleg. c. fin. & per totum, & in
2 cle. iudices. eo. titul. ubi executor † gratiarum Apoſtolica
rum etiam in forma pauperum appellatur iudex. idem ha
betur in c. cum plures. & c. ſi ſuper gratia. eod. titul. lib. 6.
ergo pro concluſione faciuot ea quæ habentur & not. in
c. eam. de reſcript.

3 A.M.P. Cum † iſta dec. concordat dec. 30. de reſcript. io
antiq. & Aegid. 262. de reſcript. & uide latè per Fely. in c.
eam te. de reſcript. & in c. quoniam abbas. hoc tit. Et ſcias
quòd etiam Epiſcopus tantùm electus, & pronunciatus
per Papam exequitur mandata Apoſtolica prædicta: quia
talis non iodiget confirmatione, & ſtatim poteſt admini-
ſtrare: ut notat Felyn. in d. c. eam te. col. 2. ubi latè exami-
4 nat omnia, uide per tex. Et oota ex hac. dec. quòd † Epiſco
pus electus à Capitulo, uel populo nihil facere poteſt an-
te confirmationem Papæ: ut etiam per Felyn. io d. c. eam
5 te. Item quòd etiam † poſt confirmationem, & ante conſe
cratiooem noo poteſt exercere ea quæ ſunt ordinis Epi-
ſcopalis, ut interuenire cõſecrationi alterius Epiſcopi, cõ
ficere oleum ſanctum, conferre ordines & ſimilia: & ideò
6 † non amittit priora beneficia, niſi poſt conſecrationem,
licèt per ſolam electionẽ etiam uacant officia Auditorum
Rotæ, qui ſtatim appellantur locum tenentes, imò tempo
re Pauli ſecuodi ſtatim promoto Auditore ad Epiſcopatum, amouebatur à Rota: ſed ipſe primus ob integritatem Didaci de Ocha, qui contra ipſum pronunciauerat in certa cauſa, ordinauit quòd amplius Auditores promouendi non amouerentur, ſed locum teneotes appellarentur. Aot. Maria Pap.

De Officio legati.

E p i t o m e.

Legatus de latere poteſt ex cauſa rationabili unire beneficium alicui dignitati Epiſcopali, uel alteri digoitati. h.d.

S V M M A R I A.

1 *Legatus de latere poteſt parrochialem eccleſiã unire alteri dignitati intra terminos ſuæ legationis. Nam maior eſt quolibet ordinario.*

2 *Legatus an uigore legationis poſſit unã eccleſiam alteri eccleſiæ ſubijcere.*

3 *Legatus dicitur ſuper loca & perſonas exemptas iuriſdictionem habere.*

Unio epiſcopatuum & ſuperiorem dignitatum ſoli Papæ competit.

4 *Citandus non eſt ille, qui præſens non poſſet contradicere.*

5 *Legatus uocato rectore poteſt diſmembrare &c.*

D E C I S I O I. aliàs 118.

SEcundum maiorem partem Dominorum Le-
1 gatus † de latere poteſt unire eccleſiam parro
chialem menſæ epiſcopali, uel alteri dignitati
ex cauſa rationabili: quia hoc poteſt Epiſco-
pus, ut in c. ſicut unire. de exceſ. præla. quo ipſe maior eſt,
2 & eſt ordinarius in prouincia ſibi decreta. a de offi. leg. c.
1. & 2. lib. 6. ergo ipſe hoc poteſt. Præterea unire eſt iuriſ-
dictionis, & præſcriptibile per inferiorem Epiſcopo, ut
notat Ioan. And. io Clem. ne in agro. de ſta. mo. §. ad hæc.
ergo & per Legatum id fieri poterit, qui iuriſdictionem
ordinariam habet in prouincia ſibi decreta, & præfertur,
& ſtatuta perpetua facere poteſt. de offi. leg. c. nouit. & cõ
firmare electos exemptos. de elect. c. ſi abbatem. lib. 6. oec
iſtud eſt de caſibus reſeruatis. & no. in c. quòd translatio-
nem. de offi. leg. ergo, &c. Hoc tenet Ioan. Andr. in addi.
Spec. in tit. de offi. leg. §. ounc oſtendendum. licèt ibidem
Spec. io uer. 11. uideatur ſentire cõtrà. Hoc etiam tenuiſ-
ſe dicitur Fre. de Se. in conſilijs ſuis. In hanc opin. uidetur
etiam inclinare Ioan. de Ligna. in d. c. ſicut unire. oon ob-
ſtante c. ſi. de coofir. oti. uel inuti. ubi uideotur ſentire Ho
2 ſtien. Inno. & Abb. quòd Legatus † non poteſt uigore le-
gationis unam eccleſiam ſubijcere alteri, uel in perpetuũ
conſerre mooaſterio alicui: quia loquuntur in exẽptis,
& de tali donatione per quam præiudicaretur nimiùm or
dinario, & totaliter à iuriſdictione ſua & obedientia exi-
meretur, & ſubtraheretur, quod non contingit in uoio-
ne, licèt per eam fortè auferetur collatio, tamen non ſub
iectio, nec obedientia ſeu correctio, quod contingebat in
caſu. c. ſi. ſuprà dicti. Nec ibi Inno dicit, quòd non poſſit
unire: ſed dicit, quòd ius unius eccleſiæ oon poteſt dari:
quia hoc eſt ſolius principis: ut ipſe not. de conſtitutio.
quæ in eccleſiarum.

A d d i t i o.

2 Decreta: Et hoc † etiam inſertur quòd cum Legatus iu-
3 riſdictionem habeat ſuper loca & perſonas exemptas, de
offic. leg. c. 1. et c. quod translationem. & de uerbo. ſigni. c.
ſ. lib. 6. quòd poſſit unire etiam beneficia exempta exce-
ptis epiſcopatibus, & ſuperioribus dignitatibus, quorum
unio ſoli Papæ competit: ut d. c. quod translationem. &

oe

neſed. u2.c.1.ideò ad eccleſias collegiatas poſsit unire. Si tamen talium eccleſiarum reſeruatio per ſedem Apoſtolicam facta eſſet durante reſeruatinne non poteſt illas unire: ut in extrauaganti Benedicti Papæ 12.quæ incipit, Dudum felicis.

A. M. P. Cum iſta dec. concordat ad literam dec. 3.eod. titu.in antiq.& dec. Aegid.403.& 513.hoc titul.& uide infrà de præben.23.quòd Epiſcopus poteſt unite.& ibi habes plures concordantes. Ratio tamen dubitandi fuit in hac dec.propter tex.in c.fina.de cõfir.utili.ubi dicitur, quòd Legatus nõ poteſt unam eccleſiam alteri ſubiicere, uel in perpetuum conferre monaſterio: ſed in hac dec.reſpondetur, quòd procedit ille tex.quando nimiùm præiudicaretur ordinario, & beneficium totaliter à iuriſdictione & obedientia ordinarii eximeretur & ſubtraheretur, quod hic non cadit: quia ſibi remanet ſubiectio & obedientia ſeu correctio. Item in iſta impreſsione per titulos habes unam additionem quæ non eſt in aliis, & in aliis habes unam quæ non eſt in iſtis: ideò uideas illam per te: ad
4 ditio enim iſta dicit, quòd † Rector eccleſiæ quæ unitur non eſt uocandus: quia ſi eſſet præſens non poſſet contra dicere, & idem dicit de Capitulo, cuius conſenſus nõ eſt requirendus, ſecundùm eum: licèt litera ſit corrupta, ponitur enim uerbum, narrandus, pro uacandus. Et ad iſta uide deciſ. ſequentem quæ hoc dicit ad literam. Aduerte
5 tamen quòd Aegid.d.deciſ.403.hoc tit.dicit † Legatum poſſe unire, diuidere & diſmembrare, rectore tamen uocato, & ſic uidetur in hoc contrarius: ſed conſidera pro concordia, ſi dici poſsit, quòd dum dicit rectorem uocandum, loquitur quò ad diſmembrationem & alienationem bonorum: uide etiam ad materiam quid quando beneficium eſſet reſeruatum, per Petrum de Peruſio in tractat. unionem.q.3. & per Aeneã de Falco.in tracta.reſer. q.4.principali, effectu 23.fo.44.& per Staph.fol.81.& Syl ua.q.3.ſecundæ partis, & alia in materia uide infrà de exceſ.præla.deciſ.1. Ant. Mar. P.

EPITOMA.

Legatus de latere poteſt unum beneficium alicui dignitati etiam epiſcopali in ſua prouincia unire, cùm etiam epiſcopi hoc poſsint. Et in facienda tali unione rector beneficij uniti neceſſariò uocandus non eſt, nec in ea neceſſarius eſt conſenſus capituli.

DECISIO II. aliàs 58.

a LEGATVS de latere de ſua poteſtate poteſt unire [a] beneficium alicui dignitati etiam epiſcopali infrà legationem ſuam exiſtenti: quia maior eſt Epiſcopo in prouincia ſibi decreta. de offic. leg.c.1.lib.6.& ſi Epiſcopi hoc poſſunt, ut in c.ſicut unire. de exceſ.præla.multò fortiùs Legatus de latere: quia non eſt de caſibus reſeruatis, de quibus no.in d.c.ſicut unire. & c.quod translationem.de offic.leg. Allegantur pro cõtrario not. Inno.in c.fi.de confir.uti.quæ loquũtur ad diſmembrationem eccleſiæ, & dare alteri: ſed hoc ſolus Papa poteſt. Idẽ uidetur not. Ber.in c.antedicto, quod translationem.

ADDITIO.

a Vnire. Et not. quòd in tali unione non eſt uocandus rector eccleſiæ, quæ unitur: quia præſens non poſſet contradicere cum effectu.ar.ff.de fideicom.liber.l. ergo.§.illud uideamus.& ff.de re.iur.l.qui poteſt inuitus. Vnde eo inuito & ignorante fieri poteſt: ut eſt expreſſum in cle.ſi una.in prin.de re.ec.non alie.nec in ea eſt neceſſarius conſenſus Capituli: ut not.in d.cle.ſi una. Et ad materiam unionis uide per Felyn.in c.poſtulaſti. de reſcript.nu.22.

EPITOME.

Legatus uel nuncius Apoſtolicus habens poteſtatem beneficia qualitercunque uacantia, & indebitè occupata conferendi, confert deuoluta, ſed non reſeruata.

SVMMARIA.

1 *Beneficia reſeruata non comprehenduntur ſub nomine beneficiorum qualitercunque vacantium.*
2 *Priuilegium principis latiſſimè eſt interpretandum, ſi in ſui præiudicium declinet.*
3 *Legatus confert beneficia deuoluta, ſed non reſeruata.*
4 *Reſeruatio ſpecialis aliquando eſt fortior generali, vt hic.*
5 *Beneficium deuolutum non dicitur reſeruatum.*
6 *Papa confert deuoluta vt ordinarius.*

DECISIO III. aliàs 119.

LEGATVS uel nuncius apoſtolicus habens po-
1 teſtatem à Papa beneficia † qualitercunque uacantia, & indebitè occupata conferendi, non poteſt beneficia generaliter reſeruata conferre: puta per conſtitutionem execrabilis, uel alio modo: quia in hoc generali mandato non ueniunt generaliter reſeruata.de offi.vic.c.ſi.li.6. facit c.quamuis.2.de præbend.eod. lib. & c.dudum. eod. titu. quia in illis poteſtatibus nõ ueniunt generaliter reſeruata. pro hoc etiam alleg.cle.ſi de beneficio.de præbend.cum ibi not. Nam licèt executor impetrantis poſsit prouidere de beneficio ad Papam deuoluto: tamen non de reſeruato. pro quo etiam faciunt not. per Archi.in c.cùm in tua.de conſue.ſuper uer.nõn exiſtit. lib. 6. pro hoc etiam alleg. dictum Fre.de Se.in tracta. ſuo de rer.per.uidelicèt, quòd Legatus habens poteſtatem recipiẽdi reſignationem ex cauſa permutationis, & transferendi perſonas, non poſsit ſe intromittere de beneficiis reſeruatis generaliter, uel ſpecialiter: ut in c. dudum.de præb. ſuperiùs alleg. Dicebatur etiam, quòd decretum, & prohibitio c.2.de præbend.lib.6.habet locũ in omnibus reſeruatis generaliter: & quod ibi dicitur de beneficiis in curia uacantibus, ponitur gratia exempli, & non aliàs. Præterea quando Papa uult, quòd nuncii uel Legati ſui poſsint etiam de beneficiis reſeruatis prouidere, in conceſsione ſolet exprimere: ergo niſi illud exprimatur, denegari uidetur. de decimis.c.ad audientiam. Præterea in conſtitutione execrabilis, etiam ponitur prohibitio eadem cum decreto, quæ in c.2.de præb.lib.6.ſuperiùs alle. D.Rober.contrà, propter uerbum generale,
2 qualitercunque: & quia priuilegiũ † principis in ſui præiudicium eſt latiſsimè interpretandum. de uer.ſig.olim. de dona.c.cùm dilectus.de reg.iur.c.decet.cum ſi.qui tamẽ poſt relationes ſuas in eadem cauſa opinionem in tit.de præbend. mutauit, & in dictam concluſionem conſenſit.

3 A. M. P. Deciſio eſt clara † quòd uirtute iſtius facultatis Legatus non poteſt conferre generaliter reſeruata, per iura in deciſione allegata, & facit ad hoc deciſ.4. & 28.infrà de præben.& concordãt dec.ult. hoc tit.in antiq.cum qua concordat Aegid.dec.720.& 549.de præbẽ. & licèt dec.noſtra uideatur loqui de generaliter reſeruatis tantũ, & ſic, quòd uelit poſſe conferri ſpecialiter reſeruata, licèt in ſummario deficiat uerbum generaliter, ta-
4 men idem magis eſt dicendum † in ſpecialiter reſeruatis, per ea quæ notat Aeneas de Falco. in tract. reſeruat.in 4. præludio.q.2.principali. fol.7.nu.4.& in 6.effectu quartæ q.principalis priuilegii, num.12. fol.33.ubi effectu concludit, quòd reſeruata ſpecialiter difficiliùs ueniunt. facit ad hoc etiam dec.4.infrà de præb.& deciſ.9.de conceſſ.præb.in antiq.ubi dicitur, quòd habens facultatẽ cõferendi reſeruata, põt cõferre etiam generaliter reſeruata, uacantibus per obitũ apud ſedẽ dũtaxat exceptis. Dũ aũt in prima parte sũmarii dicitur, quòd Legatus iſte poterie cõferre deuoluta iſto, ſed nõ reſeruata, dec.noſtra in hoc
5 nõ dubitauit: quia † beneficia deuoluta ad Papam ob ne-

gligentiam

gligentiā ordinariorum non dicuntur, nec ſunt reſeruata, licet ordinarii illa cōferre non poſſint: ut in c.licet. de ſupplen.negli.præla.& habetur latè in dicto tractatu, & eo-
6 dem effectu.nu.7.& per Lapum alle.84.num.5. Nam† Papa talia beneficia confert ut ordinarius: ut per eundem Aeneam in dicto tract.1.q.principali nu.12.fol.9. Sed Aegid.dec.106.hoc tit.in terminis dicit, quòd Legatus confert deuoluta ad Papam, per tex.in c.uenerabilis.de præbend.cum ibi not. & ad hoc & alia ſupradicta uide ſuprà de ſupplen.negl.præl.dec.unic.num.2.7.& 8. Ant.Maria Papaz.

EPITOME.

Legatus de latere ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium diſpenſare non poteſt.

DECISIO IIII. aliàs 286.

LEGATVS de latere ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium non poteſt diſpenſare quia hoc ſolus Papa poteſt: ut no.Ber.& Tanc. in c.dudum.de ele.& Bar. Brix. in can.ſanctorum.70.di.& Ber.& Inn.in c.de multa.de præbend.ubi in fi.de hoc plenè per Io. Andr. in nouel. qui recitat ibi omnes opi.do.& diſtinctionem Hoſt.in ca.literas.de conceſſ. præb.& Ar. in c.1. de conſue.& idem dicit, ac concludit, quòd hoc habet ſtylus curiæ.pro quo ſtylo alleg.iura noua, uidelicèt c.ſuper eo.& c.non poteſt. 2. reſp. & c. cum ſingula.de præb.lib.6.& de offi.ord.c.ordinarii.e.li.remittet.ad Spe.ti.2.§.uidendum reſtat.uer.illud.& uer.ſeq.ac uer.ſed nunquid epiſcopus. de quo etiam per Guil.de mōte Lan.in conſti.execrabilis.Io.22.

A.M.P.Iſta dec.eſt clara, non curaui quærere concordantes, uide in tract.dē benefi.q.3.ſecundæ partis principalis,& Fel.in c.nonnulli. de reſcrip. in princ. & in c. at ſi clerici.de iudi.A.M.P.

De Procuratoribus.

EPITOME.

Si poſt factam commiſſionem de ſpeciali mandato Papæ cum poteſtate citandi ad partes, reus conſtituat procuratorem ad cauſas duntaxat legitime deuolutas, poteſt in cauſa cum dicto procuratore procedi.

SVMMARIA.

1 *Papa committendo cauſam ex certa ſcientia, Auditor cenſetur velle eam in ſua curia agitari.*

2 *Procurator conſtitutus ante appellationem intimatam, uel commiſſionem de ſpeciali mandato factam in omnibus, & ſingulis cauſis motis, & mouendis, ad Romanam curiam legitimè deuolutis, an poſſit in cauſa poſteà legitimè deuoluta procedere.*

3 *Verbum, deuolutum, in commiſſionibus cauſarum inſertū, quod tempus importat. & in addit.nu.6.*

4 *Procurator conſtitutus ad lites alienas, an cenſeatur conſtitutus ad futuras.*

5 *Mandatum ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas de ſpeciali mandato Papæ in curia commiſſas, ſi fiat poſt talem commiſſionem.*

6 *Notitia commiſſionis præſumitur, quando mandatum datur poſt cauſæ commiſſionem.*

7 *Clauſula. quatenus cauſa ſit legitimè deuoluta quando cauſa committitur de ſpeciali mandato Papæ parum operatur.*

8 *Clauſula, cum poteſtate citandi extra curiam parum operatur: quia ſufficit conſtare de mente Papæ, quod uoluit cauſam in curia cognoſci.*

9 *Clauſula, quatenus cauſa ſit legitimè deuoluta. & clauſula, etiam ſi non fuerit legitimè deuoluta, quid importent.*

10 *Mandatum ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas etiam poſt mandatum commiſſas & deuolutas, præſertim ſi procurator det iura in cauſa.*

11 *Mandatum ad omnes cauſas comprehendit futuras.*

DECISIO L. aliàs 19.

a FVIT dubitatum utrum cum procuratore[a] cōſtituto per reum ad cauſas duntaxat ad Romanam Curiam legitimè deuolutas poſt commiſſionem factam de ſpeciali mandato Papæ Auditor poſſet procedere in cauſa? Et fuit breuiter con-
1 cluſum, † & ſic ſemper obſeruatum, quòd ſic: quia Papa committendo cauſam ex certa ſcientia Auditori, uoluit eam in curia ſua agitari. de offi.deleg.paſtoralis. de app. c.ut noſtrum.faciunt pro hac quæſtione quæ le. & not.in c.cupientes.de elect.lib.6. Fortiùs procedit hæc concluſio, ſi poſt citationem decretā & legitimè executam iuxta formam Clem.cauſam electionis.de elect.fiat huiuſmodi procuratoris cōſtitutio: quia tunc eſt præſumptio, quòd ſciuit cauſam ſub forma prædicta, quod ſolum ſufficit: ut in dicta Clemen. in fin. Pro quo etiam faciunt not. in c. cùm per bellicam 34.q.1.& in c.ſcribam.de præſum. Idē dicebant Domini obſeruandum, ſi pars appellata conſtitueret procuratorem cum prædicta limitatione poſt appellationem ſibi legitimè intimatam, iuxta formam Cle. cauſam.de electio.quia tunc eſſet uerificata limitatio prædicta: quia tempore conſtitutionis procuratoris fuit cauſa per citationem iuris legitimè deuoluta: ſecus ſi conſtitueretur procurator cum prædicta limitatione ante prædictam appellationem legitimatā, uel commiſſionem de ſpeciali mandato factam, quia huiuſmodi cauſa tempore conſtitutionis non erat ad curiam deuoluta, & contra mentem & uoluntatem conſtituentis procederetur cum tali procuratore, cuius uoluntas ſeruanda eſt.de proc. ca. quærelam.e.conſtitutus.cum ibi not.per Inno.& eo.ti.c. ſi quem lib.6.& de accuſ.c.ueniens. Et ſi cum dicto procuratore procederetur, nihil ualeret proceſſus: tum quia nō habuit poteſtatem in cauſis non deuolutis procedendi, tum quia excederet fines mandati. de reſcrip. c. ex parte decani. de procur. c. in præſentia. & c. ex inſinuatione. Hoc uerum, niſi eſſet conſtitutus ad cauſas etiam deuol-
2 uendas: quia tunc ſi poſteà cauſa in curia per appellationem legitimam deuolueretur, ſiue per commiſſionē de ſpeciali mandato Papæ introduceretur, cum tali procuratore, ulteriùs in cauſa ritè & debitè bene procederetur: quia iam apparet de mente conſtituentis, quòd tā in cauſis deuoluendis, quàm deuolutis uoluit talem eſſe procuratorem, qui etiam ad futuras cauſas bene poſſet conſtitui.ff.de procu.l.3.& 4.de procu.c.non iniuſtè.& ibi no. quæ quidem concluſionem uidelicèt primam putauit do. Aegi.ueram, ſi cauſa committeretur cum poteſtate citandi ad partes: quia tunc apparet de certa ſciētia Papæ, uidelicèt quòd ipſe uult omnes cauſas huiuſmodi fore in Curia terminandas, & per cōſequens, quòd cauſa eo ipſo ad Curiam ſuam deuoluatur, ſecus uerò credebat, ſi ſimpliciter, licèt de ſpeciali mandato, cauſa commiſſa eſſet, dicendo de mandato domini noſtri Papæ audiat talis, & iuſtitiam faciat, omiſſa poteſtate citādi ad partes. Ratio ſua fuit iſta: quia tunc cum Papa non dat Auditori poteſtatē citandi partem inuitam ad ueniendum ad litigandum de partibus coram eo: apparet quòd non eſt de certa ſcientia, & de mente ipſius, quòd cauſa ſtatim ad Curiam ſuam deuoluatur, quod non præſumitur, niſi hoc exprimatur. arg.not.per Io.Mo.in c.generali.de reg.iu.lib.6. Ad quid ergo refert ſe dicta ſignatura: certè ad caſum, quo cauſa aliàs reperiretur legitimè ad curiam deuoluta, uel ſi pars reperiretur in curia præſens: ſed præſentia dicti procuratoris

toris limitati non ſufficeret: quia talis procurator non re-
perit hoc caſu cauſam deuolutam, nec etiam deuoluere
poteſt. quia hoc eſſet contra mentem ſuæ limitationis, &
ſic nil ageret, per iura ſuperiùs alleg. Nec obſtant prædi-
ctis, quòd cauſa deuoluitur per intimationem factã iux-
ta formam dictæ Cle. cauſam electionis. de elect. quia il-
lud uerum eſt de deuolutione, quæ uim citationis impor
tat, & tunc ius citat: & per conſeques cauſam ad Curiam
deuoluit: ut c. ſtatuimus. de elect. li. 6. Nos enim loqui-
mur de eo, quòd ſolum uerbum ſonat. uidelicèt, audiat,
ſi eſt legitimè deuoluta, & ſi dicatur per uerba quæ ſequũ
tur, datur Auditori poteſtas citandi: uidelicèt iuſtitiam
faciat in Curia, ſi reperiat partem præſentem, uel per cõ
tumaciam abſentem, ſed non poteſt dici contumax, niſi
uno de tribus modis notatis in c. quoniam frequenter: ut
lit. non conteſt. & 11. q. 3. cano. certum. ergo poteſt etiam
eſſe quòd cauſa ſit in curia de iuris neceſsitate terminan-
da: & quòd nihilominùs citatio ſeu intimatio ſit ad par-
tes faciendæ: ut in c. ſæpe. & c. cordi. de appell. libro 6. Sed
b pone, [b] quòd procurator † conſtituatur ante appellatio
a nem intimatam, uel commiſsionem de ſpeciali mandato,
ut ſuprà, factam in omnibus, & ſingulis cauſis motis, uel
mouendis ad Curiam Romanam legitimè deuolutis. Fuit
permaximè altercatum: utrum cum tali procuratore poſ
ſit in cauſa poſteà legitimè deuoluta procedi. Et uide-
batur aliquibus Dominis quod non: quia uerbum, de-
uolutum, reſpicit duntaxat tempus præſens, & non
futurum: ut ſic referatur ad cauſas tunc motas legitime
deuolutas, & non ad cauſas mouendas: niſi addatur,
& deuoluendas, per iura communia. de reſcrip. c. ſi. & c.
3 ad hæc. Alij Domini † & maior pars dixerunt, & unanimi
ter concluſerunt, quòd uerbum, deuolutum, referatur ne
dum ad motas, ſed ad mouendas, licet poſteà deuolutas.
Pro quo allegat not. Inn. in c. dilecti. de except. ubi ponit
uerſum, uidelicèt, Præſens confuſum præſentis non te-
net uſum: imò ſæpè nedum refertur ad præſentia, ſed etiã
reſpicit præterita & futura. Et hoc maximè procedit, ſi
talis procurator dedit articulos, & produxit iura domini
ſui, qui per hoc uidelicèt mittendo ſibi informationem,
& iura uidetur tacitè ratificare acta habita cum tali pro-
curatore ſic limitato, quæ ratificatio, ſufficit: prout legitur
& not. per Innoc. in c. ex parte decani. de reſcript. quam
concluſionem crederem indubitanter ueram, ſi in dicto
procuratorio eſſent perſona & cauſa, ſuper qua nunc lis
ne uertitur expreſſæ, aliàs re uera dubitarem de conclu-
ſio ante dicta.

ADDITIONES.

a Procuratore. Adde deci. 13. de reſcript. in antiq. & dec. 6.
de dol. & contumac. in eiſdem & dec. 4. infrà de teſtib. &
Aegid. dec. 476. cum ſeq. hoc titu.
b Sed pone quòd. Pone quòd cõſtituo te procuratorẽ ad li
4 tes meas ſeu cauſas, an uidearis conſtitutus † ad lites futu
ras? Guil. de Cun. in l. item ad litem. ff. de proc. dicit, quòd
aut ego qui te procuratorẽ cõſtitui, habebã lites præſen-
tes, aut nullas lites præſentes habebã. Primo caſu nõ uide
or te conſtituere ad futuras. Secundo caſu ſic, ut conſtitu
tio aliquid operetur: ideò procuratorem conſtituens de-
bet exprimere ad lites de præſenti agendas, & de futuro
contingentes. argumen. l. ſi ita & l. pediculis. §. cùm que-
reretur. ff. de auro & arg. legat. ff. de fund. inſtru. l. fundus.

5 A. M. P. Iſta † dec. plura continet, & quantum ad con
tenta in ſummario, uidelicèt, quando mandatum ſit poſt
commiſſam cauſam, nulla uidetur difficultas, & cum iſta
deci. concordat infrà dec. 31. in ratione ſui. & deci. 13. de
reſcri. & 33. hoc tit. in anti. & Caſſa. dec. 2. eo. titu. in ſio. &
ratio deciſi. eſt: quia ex quo Papa committit cauſas in cu
ria, ſatis cauſa dicitur deuoluta: facit in propoſito, quòd
licet cauſa non deuoluatur quò ad reum, quando appella
tio nulliter, & non ſeruata forma cle. cauſam. de elect. in

6 timatur, uel citatio fuit malè executa, tamen † ſi poſt ta-
lem executionem nulliter factam, reus conſtituat procu-
ratorem, præſumitur quòd habuerit notitiam citationis,
& cum tali procuratore procedi poteſt: ut infra de dolo
& contu. deciſ. 11. & 17. in ſi. & per Aegid. dec. 364. de præ
ſumptio. & dec. 359. de iudic. Quo caſu, etiam quòd tale
mandatum diceret, quatenus cauſa eſſet legitimè deuo-
7 luta, illa clauſula nihil deberet importare, per rationem
dec. noſtræ, de qua ſuprà, quæ etiam uidetur militare in
hoc caſu: imò dec. noſtra, id expreſsè dicit in uer. fortius
procedit hæc concluſio. Et aduerte, quòd multum refert
cauſam fuiſſe commiſſam de ſpeciali mandato Papæ, ut
dicam infrà de appel. deciſi. 3. & hoc in ſpecie ponderat
in hoc propoſito deciſ. 28. de dol. in antiq. dicens, quòd ſi
cauſa etiam eſſet ſimpliciter deuoluta, per appellationem
interpoſitam & intimationem, ſufficeret. Et licèt dica-
8 tur hic iſta procedere, ſi † fuerit dictum cum poteſtate
citandi extra curiam, quaſi uelit dicere, quod requiritur
clauſula cum poteſtate citandi in curia & extra: aduerten
dum eſt quòd Caſſ. dec. 4. de reſcrip. & Sar. q. 2. proce. di-
cunt, quòd etiam ſi non dicatur cũ poteſtate citãdi extra
curiã, nihilominùs poteſt decerni citatio, tamen propter
hoc non euacuatur intẽtio, ſeu ratio deci. noſtræ, quæ fun
datur in certa ſcientia Papæ. uult enim dec. quòd conſtet
intentionem Papæ fuiſſe auocare cauſam de partibus, &
quòd cognoſceretur in curia, quòd de facili deprehendi
poteſt: imò non ſubuenit mihi pro nunc, quòd poſsit da-
ri cauſa, quin ſemper habeatur certitudo, quòd Papa uo
luit cauſam tractari in curia, quando ſignat commiſsionẽ,
9 & cauſam in curia committit, † niſi ſignatura diceret, pro
ut hic præſupponitur in 3. col. uidelicèt audiat talis Audi
tor, ſi cauſa ſit legitimè deuoluta, quæ clauſula hodie nõ
practicatur, imò ſolet apponi paſsim clauſula, etiã ſi cau-
ſa huiuſmodi non fuerit ad Romanam curiam legitimè
deuoluta, nec in ea de iuris neceſsitate tractanda: quæ
clauſula, ut plurimum, eſt ſuperflua: niſi in cauſis appella
tionum in partibus intimatarum, iuxta d. cle. licet multi
in fraſcando apponant mille clauſulas ſuperfluas & uen-
toſas. Ponitur tamen aliud dubium in 2. col. huius deciſ.
& col. ſi. uer. ſed pone. ubi concluditur, quòd etiam ſi pro
curator conſtituatur ante cauſam commiſſam, uel appel
10 lationem intimatam ad omnes cauſas motas, & mouen-
das, legitimè tamen deuolutas, & reſoluitur quòd ueniũt
etiam cauſæ poſtea deuoluendæ, & quæ tempore manda
ti non erant deuolutæ: quia uerbum deuolutas, refertur
etiam ad mouendas, licet poſteà deuolutas: & concluſio
nem tãtò magis dicit procedere, ſi procurator poſteà det
iura, quia dominus mittendo informationem, uidetur
ratificaſſe. Dubitandum tamen eſſe dicit Collector deci.
ibi, ſi mandatum non eſſet ſpecialiter ad certam cauſam
cum certa perſona, ſed generaliter tantùm. Contra tamen
iſtam concluſionem habes in terminis deciſ. Aegid. 470.
& 575. & procurator. licet litera d. deci. 31. ſit corrupta:
& deciſ. 575. fundet ſe in uerbo. aſtringitur, quod eſt præ
ſentis temporis: ideò crederem, quòd mandatum exten-
deretur ad omnes cauſas deuoluendas: quia uerbũ, deuo
lutas, poteſt applicari ad tempus futurũ, ut hic. imputet
enim ſibi dominus, qui potuit legem clariùs dicere, ſicut
dicetur infrà eod. ſuper deciſi. 32. ubi habetur quòd man
datum comprehendit cauſas poſteà exortas: uidebis ibi.
Habes etiã hic unã additionẽ, in qua dicitur, quòd ſi † cõ
11 ſtituo procuratorem ad meas cauſas, ſi de præſenti nul-
las cauſas habeam, mandatum extenditur ad futuras: ſecus
ſi de præſenti aliquas cauſas habeam, licet dec. 30. e. titu.
in ant. dicat non uenire aliquo modo cauſas futuras, niſi
dicatur, & idem ſentit Biſig. dec. 3. eodem. tit. licèt non re
ſoluat. Contra tamen prædicta reſolutũ fuit per Dominos
in una Placentina bonorum de Pallauicinis corã R. D. Ia.
Puteo Rotæ decano. ubi uoluerunt Domini, quod mãda-
tũ ad omnes & ſingulas cauſas, cõprehendere debeat etiã

cauſas fututas: licèt conſtituens tempore conſtitutionis
haberet alias cauſas fundamentum fuit in doctri. Alex. in
apoſtillis ad Bar. in l. damni infecti. §. ſi is qui. in net. futu
ras cauſas. ff. de dam. infect. & uide ad hoc Pariſium côſ.
42. col. 2. & facit in propoſito ad prædicta Aeg. dec. 306.
hoc tit. obi habetur quòd procurator ad cauſas deuolu-
tas poteſt dicere in curia de nullitate proceſſus agitari cô
tra eum, ſuper cauſa quæ uerè non erat deuoluta: quia
quò ad hoc, cenſetur habere mandatum. Et facit etiam
ad hoc, quòd bic dicitor, quòd licèt procnrator qui ha-
bet in mandato clauſulam ad proſequendum appellatio-
nem, quòd ſi recipit mandatum ſine proteſtatione, tene-
tut proſequi. uide Aegi. dec. 346. hoc tit. Et quid impor-
tent illa uerba dec. de ſpeciali mandato, uide Aegi. dec.
747. de iudic. & dec. 556. hoc tit. de procurato. Anto. Ma
ria Papaz.

E p i t o m e.

Si dominus in ſecunda inſtantia ſine proteſtatione alium
procuratorum conſtituat, primum, qui litem ſnerat conte-
ſtatns reuocaſſe cenſetui.

S V M M A R I A.

1 *Sententia lata procuratore per conſtitutionem alterius re
uocato, eſt nulla.*

2 *Appellationem proſequi an teneatur procurator, ſicut te-
netur appellare.*

3 *Certificatio an ſit neceſſariò facienda aduerſario de reuo-
catione, & quando.*

4 *Citatiò domini procuratore non citato, an ſit efficax, ut
nullo eorum comparente, ſententia ualida fieri poſſit.*

5 *Reuocatio procuratoris quando intimanda & quomodo.*

6 *Procurator dominus litis debet citari & non principalis,
licet in ſummarijs poſſit uterque citari.*

7 *Procurator datus poſt litem côteſtatã an poſſit ſubſtituere.*

D E C I S I O II. aliàs 21.

S I dominus [a] principalis in ſecunda inſtantia a-
a lium conſtituat procuratorem quàm in pri-
ma, ſine proteſtatione quòd citra reuocatio-
nem aliorum hoc facit, primum licèt ipſe in
prima inſtantia fuerit litê côteſtatus, cenſetur reuocaſſe,
b ita [b] quòd ſententia lata cû primo procuratore reuocato
1 in ſecûda † inſtantia eſt nulla, ſi reuocatio ad ipſum, uel
ad iudicem peruenerit. de procu. c. ex inſinuatione. c. ¦ in
noſtra. & c. mâdato. & de reſcri. c. ex parte decani. Ratio,
quia licèt cauſa principalis & cauſa appellationis eſt ea-
dê cauſa, tamen ſunr diuerſæ inſtantiæ: prout legit. & not.
de teſti. c. ueniens. & de fi. inſtru. c. cùm Ioannes, ſicq; pri
ma inſtantia eſt finita quò ad primum procuratorê, qui
2 licèt † teneatur à ſentêtia contra dominû ſuum lata appel
lare: tameu non tenerut appellationem proſequi, niſi ue-
lit: prout leg. & no. de procu. c. nô iniuſtè. Et ſi fortè, imò
ſine fortè, nollet prædictus procurator cauſam appellatio
nis proſequi, opus eſſet nouo procuratorio: & tunc non
eſt quærendû de reuocatione expreſſa uel tacita: quia fini
ta prima inſtantia per ſentêtiã, & appellationis interpoſi-
tionem, ab ea per procuratorem illius inſtantiæ functus
eſt officio ſuo: per no. in d. c. non iniuſtè. & per Doc. in c.
petitio. eod. titu. & hoc uerum, niſi eſſet datus ad proſe-
c quendum, appellationem: tunc enim ſi procuratorium ſi
ne proteſtatione recipit, tenetur proſequi. ar. eor. quæ le-
guntur, & no. in clem. 1. de procu. & tunc procedit dubiû
ſuperiùs tactum, & deciſum. Sed quid ſi in prima inſtan-
tia lite per ipſum procuratorem conteſtata, fieret reuo-
catio antedicta, & deueniret reuocatio ſine noui procu-
ratoris conſtitutione huiuſmodi ad iudicem, & ad ipſius
procuratorem? Certè puto idem, niſi reuocationi fuerit
contradictum: & hoc ſiue loquamur de expreſſa reuoca-
tione: per c. 2. de procu. lib. 6. propter uerbum nolente, ibi
poſitom à contrario: ſiue de tacita, quæ fit alium conſti-
tuendo procuratorem, uel cauſæ ſuæ tractandæ adeſſen-
do: ut in c. ſi quem eodem titul. & lib. & ibi not.

A d d i t i o n e s.

a Si dominus. Imò uidetur, quòd requiratur † certificatio
3 aduerſarii quando ipſe certificatus fuit de mandato pro-
curatoris, aliàs eius certificatio non requiritur: ut not. in
c. mandato. de procura. ſuper illo argo. qui dubius eſt. Sic
dicas, quòd in iudicialibus certificato aduerſario de pro-
curatoris mandato nunquam reuocatio ualet ad præiudi
cium aduerſarii, niſi eodem modo certificetur de reuoca
tione ipſe uel iudex: ſi uerò non eſt certificatus de manda
to, ſemper ualet reuocatio ſolo procuratore certificato.
ita intelligitur quod not. in d. c. mandato, & ita not. etiam
glo. in c. 1. de procura. li. 6. In extraiudicialibus dic. quòd
ſi agitur cum certa perſona: ut quia certificatur aliquis cû
quo uult contrahere, ut ſecum contrahat, & quòd con-
ſtituat procuratorê ad contrahendû: tûc non ualet reuo-
catio, niſi certificetur de reuocatione ille, cum quo côtra
here debebat. l. ſi fideiuſſor. §. 1. ff. mandat. Si uerò actus
geritur non cum certa, ſed cum incerta perſona: ut quia
mando procuratori ut contrahat, non dico cum quo: tûc
ualet reuocatio: licèt non tranſeat in notitiam contrahen
tis, & imputet ſibi, qui cum procuratore contrahit, ſi nô
exquirat an mandatum ſit reuocatum, agere tamen pote
rit contra procuratorem. argu. l. 3. §. falſus. ff. de fur. & ar.
l. ſi procuratori falſo. ff. de condi. ob cauſam. & l. falſus. C.
de furt. Forma autem fiendæ reuocationis eſt, ut ſi eſt ge
neralis inſtitutio, debeat generaliter & publicè fieri reuo
catio. l. ſi pupillus. §. proſcribere. ff. de inſtitut. ſecus ſi ſit
ſpecialis procurator: quia tunc requiritur ſpecialis reuo-
catio, ſecundùm Mar. Sali. & Ioannem Andr. Et ideò ſi re
ctè inſpicis nô eſt differentia inter actus iudiciales & ex-
traiudiciales: ſed ſolùm an actus geratur cum certa per-
ſona uel non, quæ ſit certificata uel non de mandato: ſed
illa poteſt eſſe differentia, quæ communiter fit à gloſ. &
procedit: quia communiter contingit tales actus iudicia-
les fieri cum certa perſona: extraiudiciales uerò cum in-
certa, ſecundum dominum Anto. in c. ex parte. hic allega.
Et uide per Io. de Ligna. in Cle. 1. de renuntia.

b Reuocaſſe. Subaudi cû cauſa, aliàs non eo côtradicente:
ut in c. quamuis. de procu. lib. 6. Sed licèt ſine cauſa reuo-
care non poſsit: poteſt tamen adeſſe cauſæ ſuæ, ſicut po-
teſt omnis, cuius intereſt, ut in l. ſi ſuſpecta. ff. de inoffi. te-
ſta. Proderit autê iſta aſsiſtentia: quia poterit teſtes, & in-
ſtrumenta producere, & alia allegare: ut ibi. Et per Inno.
in c. cùm ſuper. de re iudic. Et aduerte quòd adeſſe cauſæ
eo caſu, quo reuocare non poteſt. text. in d. c. quamuis, re
liquit in arbitrio domini. Inuitus ergo non compellitur,
niſi ex cauſa: ut l. ſi actor malit. ff. de procur. l. fi. C. eod. Ex
4 quo † infert alibi Bar. quòd ſi citaretur dominus & non
procurator ad aliquê actû: puta, ad uidendû iurare teſtes,
uel publicari, uel ad audiêdam ſentêtiã: ſi dominus nô cô
pareat uel procurator, ſententia nulla erit: quia talis cita-
tio nô arctauit dominum: debuit. n. citari procurator qui
erat dominus inſtantiæ. & ita tenuit diſputando do. Lab.
de râpo. ut refert Bar. in l. furioſo. ff. de re iudi. Bal. in l. pro
curatoribus. C. de procu. & per do. Pet. de Peruſio in c. 2.
de teſtib. Iſto ergo caſu poſſet eſſe utilis ſubtilitas legiſta
rum, dum diſputant in cuius perſona ſint concipiêda uer
ba ſententiæ. Canoniſtæ enim tenent nihil referre. de ele-
cti. c. querelam. nam imò multùm poſſet referre, ſi conci
perentur in illum, qui non erat dominus inſtantiæ, nec in
ea citatus tenebatur neceſſariò comparere. de quo plene
per Barto. in d. l. furioſo.

c Proſequendum. Adde deciſ. 9. infrà eod.

A.M.P.

1 A. M.P. Deci.iſta eſt ſatis clara † & habet plura capi-
ta.circa reuocationem procuratoris, quæ uideas per te.
Concordat cũ ea dec. 25.eo.titul.in anti.& Aegi.dec.531.
hoc tit. Et facit ad materiam infrà deciſ.4.& 14.hoc titu
lo in antiq.& Caſ. qui multa dicit in propoſito in deci.2.
2 de appel. & præſertim dum dicit, qòd licèt † reuocatio
debeat intimari iudici uel parti: tamen illud habet locũ
quò ad præiudicaodõ aduerſario: ſecus quò ad præiudi-
cium reuocantis, de qua materia reuocationis procura-
torum,&quando,& quomodo debeat iotimari,& io qui
bus cauſis intimatio non ſit neceſſaria,uide latiſsimè per
Fel.in c.ex parte decani.col.3.cũ duabus ſequentibus, de
reſcript.ſtylus tamen eſt,quòd reuocationes procurato-
rum ad reſignandom, & ſimilium reuocantur peoes Cã-
cellariæ & Cameræ notarios,& huiuſmodi intimatio ſuf-
ficit, quia uidetur facta principi: quod tamen dixerunt
Domini in una Gerunden.coram domioo de Graſsis, in
his quæ oou poſſuut expediri, niſi in manibus Papæ: ſed
in extinctioue peoſionis,& caſſatione regreſſus,quæ poſ-
ſunt fieri coram quocuoque notario, talis intimatio non
ſufficiebat: ſed quòd in illo caſu,ex quo fuerat conſtitu-
tus procurator ad caſſandum regreſſum, uoo erat fienda
ſibi aliqoa iorimatio: cùm licèt ipſe haberet titulum be-
neficii illius, ad qoem erat reſeruatus regreſſus: tameo
non agebatur de præiudicio ſeu incommodo pecuniario,
quod requiritur ad hoc, ut ſit neceſſaria intimatio: ſecus
ſi agitur tantùm de præiudicio reuocantis. allegabatur
dec.11. hoc titu.io antiq.Fel.in c.ex parte decani.de re-
ſcrip.nu.17.Aymus cõſ.76.qui ſatis clarè loquitur.& idẽ
eſſet quando eſt conſtitutus procurator ad reſignandum,
niſi eſſet Cle.1.de renun.quam credidiſſem etiam proce-
dere io caſo iſto, cùm dicatur ibi id eſſe oe fiat uariatio
inter perſonas eccleſiaſticas. Et circa ultimam additionẽ,
3 † quòd debeat citari procurator domious litis, adeò
quòd non ſufficiat citare principalem, uide Decium in c.
in nomine domini.nu.36.de teſti. obi dicit hoc oon pro-
cedere in cauſis ſummariis: ut etiã ſentit hæc deci.& Ro-
ma.ſingul.20.Et ad propoſitom etiã uide Fely.in c. cùm
4 M.de coostit.col.20.ubi dicit, quòd † procurator datus
poſt litem conteſtatam non poteſt ſubſtituere, pro quo
uide etiam deci.28.hoc titulo in antiq.ubi procurator
ſubſti tutus à procuratore domino litis, poſtquàm eſt ef-
fectus domious litis, poteſt etiam ipſe ſubſtituere. Ant.
Maria. Papaz.

EPITOME.

Proceſſus cum uno,uel pluribus procuratoribus ſimul nõ
inſolidum factus, ualet & tenet in cauſa beneficiali: quia il-
le cum quo eſt proceſſum, uidetur eſſe per iudicem electus.
h.d. Vel ſic, Procuratoribus ſimul non iosolidum conſtitutis
ualet proceſſus cum uno tantum habitus, aliis ſe oon op-
pooeotibus: quia ille uidetur electus.

DECISIO III. aliàs 107.

SI io cauſa beneficiali tres uel quatuor procura-
tores conſtituantur ſimul, & non inſolidum:&
cum uno ex illis aliis ſe noo opponeotibus,
procedatur in cauſa, ualebit proceſſus, illum-
que iudex eum quo proceſsit, uidetur elegiſſe, iuxta for-
mam c.ſi duo.§.ſanè.de procur.lib.6.

ADDITIO.

A. M.P. Deci. iſta de plano procedit in caoſis be-
oeficialibus per text. hic allegatum, & notat Oldr.conſi.
130.in 2.dobio.Anto.Maria.Papaz.

EPITOME.

Per ſecondam procuratoris ſubſtitutionem primus ſub-
ſtitutus reuocatus eſſe cenſetur.h.d. vel ſic, Procurator pri-
mò ſubſtitutus, intelligitur reuocatus per ſecundum.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus etiam cum clauſula, quòd per quam-
cunque comparitionem non intendebat eum reuocare,
cenſetur reuocatus per ſecundam ſubſtitutionem.*
2 *Procuratorum reuocatio non inducitur per plures compa-
ritiones & ſubſtitutiones, etiam ſi in aliqua non ſit clau-
ſula, quòd non intendit reuocare, ſi in ultima reperi-
tur dicta clauſula.*
3 *Clauſula, quòd per quemcunque actum, &c. & quòd non
intendit ſubſtitutum reuocare.*

DECISIO IIII. aliàs 121.

SI procurator ſemel ooum ſubſtituat,& iteratò
alium poſteà ſimpliciter, & ſine reuocatiooe
primi ſubſtituat, primum reuocare cenſetur,
etiam ſi in prima ſubſtitutiõe proteſtatus fue-
rit expreſsè, quòd propter aliquam comparitionem &c.
quia aliud eſt comparere, aliud eſt reuocare uel ſubſti-
tuere: diuerſæ enim ſpeciei ſuot: & ſic faciendo unũ non
cẽſetur facere reliquũ. Pro qua opi.alleg.in ratione l.ſi
quis eum.ff.de procur.& c.non iniuſtè. eod.titu.& not.
Ioan.Andr.& Archi.in c.ſi duo.in princi.& licet.eod.tit.
lib.6.

ADDITIO.

1 A.M.P. Addenda † etiam eſt ad ſummarium clauſula,
de qoa in dec. uidelicèt,etiam ſi in ſecunda ſubſtitutiooe
proteſtatus ſit,quòd propter aliqoam comparitionem,
non intendebat eum reuocare:quia aliud eſt comparere,
aliud eſt ſubſtituere uel reuocare.& iſta ſola ratio tibi ſuf
ficiat ad intellectum deci. Cũ iſta dec. concordat Aegid.
dec.530.hoc ti.loquens tamen in conſtituente, ubi dicit
qòd primus cenſetur reuocatus, etiam ſi ſecundus non
acceptet. Ad iſtam dec.& illius materiam facere uidetur
dec. Aeg.590.eod.tit.ubi ponitur caſus, quòd procurator
primo ſubſtituit Albertum, ſecundò Bernardum, ſine pro
teſtatione; tertiò comparuit in cauſa cum proteſtatione,
quòd non intendebat ſubſtitutos reuocare, & appellauit,
ac ſtatim ſubſtituit Goffredum ſioe proteſtatiooe, dubita
tur, & demum deciditur, quòd primi procuratores non
ceoſentur reuocati, & ſic oec per ſecundam ſubſtitutio-
nem erat reuocatus primus, nec per tertiam eraot reuoca
ti alii duo prædicti. Sed iſtud contrarium declaratur per
dec. Aeg.591.de præſumptio.ubi oult, quòd illa proteſta
tio facta ultimo loco, nedum præſeruat ſecundum ſubſti-
tutum, ſed declarat etiam animum ſuum, quòd quando
ſubſtituit ſecoudum, oon intellexit reuocare primum.
Quod uerũ credo, qòd ad futura,& etiam quò ad præ
terita, ſi interim ille primos nullos actus feciſſet oomine
illius, qoia iſta declaratio non eſt propriè declaratio, ſed
eſt quædam ratificatio, qoæ non poteſt retrotrahi in præ-
iudicium tertii, per iura uulgaria, ut etiam declarat Caſſ.
dec.4.de proba.nu.7.Et ad hoc facit alia dec. Aeg.454.de
procurator.obi licet per comparitionem domini in cau-
ſa, quando ooo præceſsit proteſtatio de qua ſuprà, ſubſti-
tutus cenſetur reuocatus: oihilomious ſi dominus poſt
conſtitutionem procuratoris bis compareat, & litem cõ
teſtetur, noo cenſetur reuocare procuratorẽ, ſi poſt iſtas
duas comparitiones, & lite per eum conteſtata compa-
reat,& proteſtetur, tunc quòd nõ intendit reuocare &c.
& dictus procurator primò conſtitutus cum parte aduer
ſa non contradicente poſteà procedat, ualebit proceſſus,
per tres rationes, de quibus ibi, quæ ſeruiunt ad corrobo-
rationem intentionis meæ, licèt dec. ſit aliqualiter corru-
pta,& ad id quod dicebam de ratificatione facit dec.10.
hoc titu.in anti.& 13. infrà de conceſſ. præben. Aduerte
tamen in iſta materia, quòd clauſula, de qua in deciſio-

mittuntur pro canonicis etiam ad petendum abſolutionem ſimplicem, non tamen ad cautelam, de quo uide per Fel. ubi ſuprà. Et an defenſor iſte poſt litem conteſtatam poſsit reuocari, uide per Fely. in c. ex parte decani. de reſcrip. in fi. Ant. Ma. Papa.

EPITOME.

Procurator non poteſt ante acceptationem mandati ſubſtituere.

SVMMARIA.

1 *Procurator recipit poteſtatem executiuam ſui officij à tempore præſentationis & receptionis mandati, non prius.*
2 *Iudex non habet exercitium iuriſdictionis ante præſentationem reſcripti.*
3 *Geſta per procuratorem an valeant, antequàm præſentet mandatum procuratorium.*
4 *Procurator ſubſtituens in omnibus cauſis non videtur ſubſtituere, niſi in illis, in quibus acceptauerat.*
5 *Proceſſus factus per procuratorem, de cuius mandato non conſtat: an valeat.*
6 *Procurator tenetur acceptare mandatum: & non ſufficit illud datum fuiſſe in actis per alium.*
7 *Mandatum etiam generaliter datum in alia cauſa inter eaſdemmet partes vertente, non ſuffragatur.*

DECISIO VII. aliàs 145.

SI procurator ad certam cauſam cõſtitutus cũ mandato ſubſtituendi generaliter in omnibus & ſingulis cauſis, in quibus procurator exiſtit cõſtitutus, ſubſtituat: talis ſubſtitutus ad huiuſmodi certam & expreſſam cauſam proſequendã nõ admittitur, niſi doceat dictũ procuratorẽ ſubſtituentem onus procurationis ante huiuſmodi ſubſti
a tutionẽ acceptaſſe: ᵃ quia ante acceptationem procurator non cenſetur. ar. à contrario, cle. 1. de procu. cum ibi no. & C. eo. l. inuitus. & no. per Archi. de procu. c. is qui. lib. 6. qui remittit ad no. per Compoſ. de elec. c. ſtatuimus. in gl. quæritur quis procurator. per Guil. in Spe. eo. ti. §. 1. uerſ. quid ſi procurator.

ADDITIO.

a Acceptaſſe. Concluditur ergo, quòd procurator † recipit
1 poteſtatem executiuam ſui officij à tempore præſentationis & receptionis mandati, & non antè, & ſi aliquid facit ante receptas literas mandati, non ualet: quia non eſt procurator actu: nec dominus ratũ habere tenetur, niſi quòd ipſe fecit tanquam procurator: ſed ante literas ſuſceptas non eſt procurator, ut dixi: igitur &c. Hoc tenet Bar. in quodam ſuo conſilio quod incipit. An procurator conſtitutus in abſentia, &c. qui alleg. d. c. is qui. in cle. 1. in gloſ. ſuper uerb. receptis. quod not. Compoſte. in d. c. 1. & Spe. in loco hic alleg. Probat etiam ratione tali. Nam mandatum inducit contractum mandati: ergo requiritur conſenſus ipſius, ſed conſentire non uidetur ante receptionem mandati, uelut ignorans ſuæ poteſtatis fundamentum. pro hoc facit etiã in ſimili, quia mandatum procuratoriũ & reſcriptum delegationis ſunt multùm ſimilia: ut not. infrà eo. ti. dec. 32. quæ ſic incipit, fuit dubitatũ an procurator generaliter conſtitutus, &c. Sed illud quod facit iu
2 dex † ante præſentationẽ literarum eſt nullum: eò quòd iuriſdictionis exercitium non habet ante præſentatum ſibi reſcriptum: ut in c. ſuper eo. el 2. de appel. & de reſcrip. c. paſtoralis. Igitur eodem modo quod facit procurator, cuius organa ſunt ſuſpenſa, uſque ad receptionem literarum, & aperturam earum. pro quo facit quod habetur per Bal. in l. falſus. C. de fur. Contrarium ſeruat Rota ſcili-
3 cèt, quòd actus geſti † per procuratorem antequàm recipiat procuratorium, ualent: & ſufficit quod illud ante ſententiam in iudicio producatur.

A. M. P. Deciſi. iſta in principio dicit multa, quæ non comprehenduntur in ſummario, & in finalibus uerbis dicit totum oppoſitum illius quòd dicitur in ſummario, uidelicèt, quòd imò ualent geſta per procuratorem antequàm recipiat mandatum, ſi poſteà illud ante ſententiã producatur: Sed aduerte, quia etiam ego non intelligebã principium huius dec. antequàm uiderẽ deciſi. Aeg. 172. hoc titul. quæ aperuit mihi oculos intellectus. Conſtructus enim uerborum huius deci. eſt inculcatus, & oportet facere punctum poſt uerbum ſubſtituendi. Et intelli-
4 gendo in caſu de quo loquitur Aeg. crederẽ, quòd † ſubſtitutio non tenuiſſet, niſi ſubſtitutus docuiſſet ſubſtituẽtẽ acceptaſſe onus illius cauſæ. Nam ego certè ſcio me cõſtitutum eſſe procuratorem in pluribus cauſis, quarum cauſarum onus non recepi, nec recipere intendo, & ideò ſi ſubſtituerem procuratorem in omnibus cauſis, in quibus ego ſum cõſtitutus procurator, ut ponitur hic caſus, intelligendũ eſſet de cauſis, in quibus onus acceptaſſem: quia de alijs non cogitaui, nec præſumendum eſt, quòd cogitauerim: uerba enim nõ extenduntur ad ea, quæ quis mente ueriſimiliter non cogitauit: per iura uulgaria. Summabis igitur iſtam deci. ſic. Procurator conſtitutus ad certam cauſam cum poteſtate ſubſtituendi, ſi antequàm acceptet onus cauſæ ſubſtituat unum procuratorem in omnibus cauſis, in quibus erat procurator, non uidetur quò ad iſtam cauſam ſubſtituiſſe. Et pro uera intelligẽtia iſtius
5 dec. uide deci. 19. hoc tit. in antiq. ubi habes † an ualeant geſta per procuratorem, de cuius mandato non conſtat, dummodò poſteà appareat. & uide Curt. Iunio. qui multùm laborat ſuper hac dec. conſi. 63. Et ſcias unum in propoſito quod dicit Aeg. dec. 681. hoc titul. uidelicèt, quòd
6 licèt tertiùs † det mandatum per compulſum, uel aliàs, in quo dicatur te eſſe conſtitutum procuratorem, niſi tu compareas & acceptes, poteſt procedi per audientiam contradictarum te non citato. Pro quo facit illud quòd aliàs fuit reſolutum in una Lucana canonicatus corã bo-
7 næ memoriæ d. Io. Mohedano Epiſcopo Rauelẽ. ubi † fuerat datum mandatum generale pro Laurentio de Medicis in una alia cauſa contra Antonium Brachium, qui citari fecerat eundem Laurentium, etiam ſuper dicta cauſa Lucana: & uidens mandatum non eſſe productum in cauſa Lucana, proceſsit per audientiam, non citato tali procuratore, & Domini uoluerunt proceſſum huiuſmodi ſuſtinere. Moti tamen etiam certis coniecturis, quòd mandatum non eſſet bene clarum pro ambabus cauſis. Et ſimiliter facit reſolutio facta in cauſa Conchen. beneficij de Villar. de qua dixi ſuprà de reſcript. deci. 2. & quòd ualeat ſubſtitutio in omnibus cauſis, in quibus ego ſum procurator, uide infrà deciſ. 33. Anton. Maria Papaz.

EPITOME.

Subſtitutus ab eo, qui habuit mandatum a domino, cenſetur ab eodem domino conſtitutus: & ideò poſt litem conteſtatam, poteſt alium ſubſtituere.

DECISIO VIII. aliàs 146.

SVbſtitutus per cõſtitutum ad hoc ſpeciale mãdatum habentem, cenſetur à domino conſtitutus. ff. quòd cuiuſque uniuerſi. l. item eorũ §. ſi decuriones. arg. de ſen. ex. c. mulieres. ſecũdum Ar. qui hoc not. de procu. c. 1. ſuper uer. poteſtas. lib. 6. Hinc eſt quòd ſubſtitutus huiuſmodi poſt litem per eũ conteſt. poteſt ulteriùs ſubſtituere: quia factus eſt dominus litis: ut in d. c. 1. & c. ſi duo. 1. reſpon. in fi. lib. 6. C. eod. titul. de procur. l. nulla. Pro hoc ultimo faciunt not. per
c Arch. & Ioan. And. in nouel. in c. is qui. de procu. lib. 6. ubi tenẽt, quòd ſubſtituens ſubſtitutum à ſe qui eſt litem

conteſtatus non reuocauit, niſi eo caſu, quo reuocaret dominus conſtitutum à ſe.

A.M.P. De iſta materia ſatis dictum fuit ſuprà dec. 5. uide ibi. & adde dec. 28. eod. tit. in anti. Aduerte tamen, quòd ſubſtitutus à procuratore domino litis effecto, & non ui mandati non uidetur à domino conſtitutus: ut per Aegid. dec. 6. hoc tit. & infrà dec. 33.

E p i t o m e.

Procurator qui ſimpliciter mandatum acceptauit ad agẽdum, defendendum, appellandum, & appellationem proſequendum, compellitur proſequi appellationem per eum interpoſitam, ſi mandatum ad hoc extendatur. Vel ſic, Procurator conſtitutus ad agendum, appellandum, & proſequendum compellitur proſequi, ſi appellet. h.d.

S V M M A R I A.

1 *Procurator ad appellandum cogitur proſequi appellationem per eum interpoſitam.*

2 *Procurator tenetur proſequi in caſu præmiſſo, etiam ſi quando appellauit, ſit proteſtatus, quòd non intendebat proſequi.*

3 *Procurator debet dare mandatum per compulſum, ſi uult limitatè acceptare, alias tenetur facere omnia, de quibus in mandato.*

4 *Procurator ſibi præiudicat recipiendo mandatum, ſi non proteſtatur à principio.*

5 *Procurator ad audiendum ſententiam appellat.*

6 *Procurator cogitur etiã defendere in cauſa reſtitutionis.*

7 *Procurator qui non habet mandatum ad proſequendum, non poteſt acceptare terminum x. dierum, qui datur cum reuerentialibus.*

D E C I S I O IX. aliàs 147.

SI procurator conſtitutus ad agendum & defendendum, appellandum, & appellationem proſequendum, onus procurationis acceptauerit, & appellat: tenetur, & compellitur appellationem proſequi: licèt de contrario, uidelicèt, quòd non uelit eam proſequi, proteſtetur: per cle. 1. de procu. antedict. non ob. c. non iniuſte. de proc. quia ibi loquitur de procuratore conſtituto duntaxat ad agendum & defendendum, & non appellandum, nec appellationem proſequendũ. talis enim in caſu c. non iniuſtè. licèt teneatur appellare, non aſtringitur proſequi: ſecus uerò ſi contineatur in mandato per eum acceptato: quia tunc ad omnia in eo contenta tenetur: per dictam Clem.

1 A. M. P. Iſta † ultima uerba ſummarij, ſi mandatum,
2 &c. ſunt ſuperflua. Potuiſſet meliùs addi, quòd † tenetur
proſequi, etiam ſi quando appellauit proteſtatus fuerit,
quòd non intendebat proſequi: quia illa proteſtatio non
ſuffragatur. Potuiſſet bene à principio, quando acceptauit onus procurationis limitatè acceptare: ut dicit dec. 3.
3 hoc titu. in anti. Quod tamen intellige, † ſi dedit manda
tum per compulſum, aliàs ſi ipſe ſimpliciter produxiſſet
mandatum, non potuiſſet limitatè acceptare, & ita quoti
die ſeruatur, & hoc etiam ſentit d. dec. quæ dicit: poterit
proteſtari, quòd non intendit recipere mandatum, & ſic
præſupponit mandatum non eſſe receptum tempore pro
4 teſtationis. † quod per receptionem mandati ſine prote
ſtatione ſibi præiudicat, ſicut per receptionem litterarũ
præiudicialium: ut per Doc. in l. quæ dotis. ff. ſol. mat. Cũ
iſta dec. concor. dec. Biſi. 2. hoc tit. & infrà dec. 26. in fi. &
Aegi. dec. 346. hoc titul. & ſuprà deci. 2. col. 2. Si autem
5 † mandatum tantùm diceret, ad audiendum ſententiam,
non poſſet appellare: ut dicit deci. 5. eod. titul. in antiq.
& Biſig. 2. hoc titul. Dicit tamen Aegi. dec. 283. eod. tit.
6 quẽ ſequitur Caſ. dec. 2. hoc titulo, quòd † procurator ad
agendum & defendendum, qui pro ſe ſententiam obtinuit, quæ tranſiuit in rem iudicatam, cogitur defendere dominum in cauſa reſtitutionis ex aduerſo obtentæ. Et ad præmiſſa omnia uide Fel. in c. cùm olim. el 1. de offi. de leg. & in c. cùm cauſam. de re iudi. ubi latè, quòd procurator poteſt facere quæ ſunt connexa, & ponderat dec. Biſi. quæ dicit, ad audiendum ſententiam duntaxat, nihilominus uult, quòd poſsit appellare. & ideò cogitabam, quòd quando diceret, & ad appellandum, quòd eadem ratione poſſet proſequi, ſed an in hoc caſu & præcedenti cogi poſsit ad proſequendum, cogita: quia licèt poſsit, ſi uult: tamen nimis graue eſt, quòd cogatur: regulariter enim procurator non cenſetur datus ad ſecundam inſtantiam, niſi dicatur. Et ideò cùm in una Bononien. parrochialis de monte maiori coram bonæ memoriæ Marco Antonio
7 Marſchotto Bononienſi tunc Rotæ Decano, † procura-
tor, qui non habebat mandatum ad ſecundam inſtantiã, appellaſſet, & Auditor dediſſet reuerentiales cum termino decem dierum, fuit reſolutum, quòd illa præfixio termini non potuit recipi per illum in præiudicium Domini, qui habebat annum. A.M.P.

E p i t o m e.

Geſta per procuratorem domini in cauſa criminali perſonaliter citati, ualent.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator ſi compareat pro citato ad perſonaliter comparendum ualet proceſſus parte non opponente ante concluſionem.*

D E C I S I O X. aliàs 151.

SI citatus perſonaliter comparet per procuratorem, & cum illo procedatur in cauſa etiam 2
criminaliter intentata uſque ad concluſionẽ incluſiuè, ualet & tenet proceſſus. per no. in c. 1. de iudi. lib. 6. ſuper uer. criminaliter. Tum etiam, quia quilibet poteſt renunciare iuri, ſiue priuilegio ſibi conceſſo. de cõſti. c. cùm acceſsiſſent, de regula. c. ad Apoſtolicam. Tum etiã quia de facili reditur de extraordinario ordine ad ordinarium. de uerb. ſigni. c. ſæpè. in Cle. Et poteſt ferri ſententia abſolutoria pro abſente. per l. quamuis indubitati. C. ad leg. Iul. de adul. ubi de hoc per Iaco. de Aret. per Dominum Nicol. Aurelianenſ. Epiſcopum. Non ob. quod ibi not. Franc. Accur. & Cyn. poſt Io. And. in nouel. in d. c. 1. de ind. uidelicèt, quòd iſta exceptio opponi poteſt in qualibet parte litis: quia illud intelligo uerum regulariter. Fallit in caſu, ubi iã eſſet in cauſa concluſum, & ſententia abſolutoria pro abſente ferenda. Arch. tamen in c. qui generaliter. de procu. lib. 6. dicit, quòd ſi in cauſa criminali admittatur procurator, tenet quod ſit cum eo.

A.M.P. Iſtud ſummarium modicum ualet quia in effe
1 ctu † dec. dicit, quòd ſi Dominus citetur ad comparendũ
perſonaliter, & mittat procuratorem, quod ualent geſta per eum parte non opponente, licèt repelli poſsit quandocunq; ante concluſionem in cauſa, non autem poſt, uide ad iſtam dec. infrà, dec. 37. ad longum. A. M. P.

E p i t o m e.

Procurator in prima inſtantia ſubſtitutus, non poteſt per collegam procuratorem in ſecunda inſtantia reuocari.

S V M M A R I V M.

1 *Subſtitutus ab uno ex duobus procuratoribus non poteſt per alterum reuocari.*

DE-

DECISIO XI. aliàs 161.

SI duo procuratores conſtituantur inſolidum cum clauſula, quòd non ſit melior conditio occupantis, & cum poteſtate ſubſtituendi, & reuocandi ſubſtitutos, &c. Si unus eorum primò ſubſtituat, & ſubſtitutus ille in prima inſtantia procedat: licèt ſecundus collega primi procuratoris ſubſtituentis in ſecunda inſtantia alium ſubſtituat, & ille in ſecũda inſtantia procedat: tamen per huiuſmodi ſubſtitutionem ſecundi, primus ſubſtitutus in prima inſtantia non cenſetur reuocatus: ita quòd ille primus ſubſtitutus poteſt procedere in tertia inſtantia: quia ſicut ſecundus ſubſtituens non potuit ſuum collegam reuocare: ita nec eius ſubſtitutum. argu. eorum quæ legunt. & not. in c. ſi duo. de procu. lib. 6.

1 A.M.P. Iſta uerba, in ſecunda inſtantia, ſunt ſuperflua: quia nullo modo, & nullo tempore collega poteſt reuocare: per rationem huius dec. uidelicèt, quia ſicut non poſſet reuocare collegam: ita nec ſubſtitutum ab eo. facit in propoſito dec. 16. hoc tit. in antiq. ubi dubitat, ſed non reſoluit: & ſe remittit, quando duo ſunt procuratores, & unus confitetur, alter negat. Anto. Mar. Pap.

EPITOME.

Procuratorium authentico ſigillo munitum, etiam abſque notarij & teſtium ſubſcriptione, ualet ad cauſas.

SUMMARIA.

1 *Procuratorium authentico ſigillo munitum quando ad cauſas fidem faciat, & ualeat.*

2 *Sigillum quando dicatur authenticum.*

DECISIO XII. aliàs 163.

1 VALET † procuratorium ad cauſas ſolo ſigillo Epiſcopi, uel alterius prælati ſigillatum ſine ſubſcriptione notarij uel teſtium, dummodò ſigillum ſit recognitum, uel probatum: ſecus ſi negatum fuerit. hoc not. Hoſti. in c. 1. de procu. & facit optimè cle. 1. de procu. eod. tit. & ibi per Io. And. & Pau. & Guil. qui alleg. duos tex. pro hoc. ubi uidetur caſus. ff. de procu. l. ſi procurator. de cenſi. c. ſopitæ. facit c. cùm dilectus. de reli. do. de tranſac. c. contingit. & c. ſignificauit. de appel. à contrario. Quia ſi ille actor habuiſſet uerũ, & authenticum ſigillum Capituli, ad cauſas fuiſſet admiſſus: ſed quia oſtendit duntaxat ſigillum ad citationes, & cauſas, ideò fuit repulſus ſecundùm gl. ibidem. Speculator tamen dicit, quòd ſigillum ad cauſas non facit fidẽ in alijs. titu. de inſtr. edi. §. poſtremo. uer. itẽ quòd non eſt ſigillatum. & in titu. de cita. §. nam de. uer. litteris agitur.
2 Quod † uero dicatur ſigillum authenticum uide Spec. de proc. §. ratione autem formæ. uer. itẽ quòd non eſt in ſigillo. & in ti. de prob. §. fin. uerſ. x. uide Arch. qui alleg. dictũ Hoſt. de proc. c. 2. lib. 6. & ibi per Io. Andr. in nouel.

A.M.P. Iſta dec. habet multas concordantes, quas uide per te, ſed etiam omnes dec. allegandæ indigent declaratione: quia ſic de plano non procedunt. Cõcordant enim dec. 9. 15. 19. 32. & 36. hoc titulo in anti. & faciunt ad materiam iſtam deci. 1. & 10. infrà de proba. & Aegid. deciſ. 321. 323. 337. ſed ſi bene uis materiam iſtam intelligere, uide Fely. in c. 2. de fide inſtr. col. penul. A.M.P.

EPITOME.

A. procurator cõſtitutus contra B. mortuo B. non eſt amplius procurator, ita quòd tertius ueniens poſt ipſius mortem pro ſuo nouo intereſſe cum eo procedere non poteſt.

SUMMARIA.

1 *Perſonis mutatis in cauſa beneficiali, mutata cenſetur & cauſa.*

2 *Mandata procuratoris non extenduntur, niſi ad perſonas, uel cauſas in illis expreſſas.*

3 *Procurator conſtitutus contra B. mortuo B. non eſt amplius procurator, etiam quò ad intereſſe putantes.*

4 *Succeſſor in beneficio dicitur habere titulum à Papa, niſi ſurrogetur gratioſè.*

DECISIO XIII. aliàs 171.

1 SI A. conſtituat † procuratorem cõtra B. in cauſa beneficiali, & in medio litis moriatur B. & poſt ipſius mortem ueniat C. ad cauſam pro ſuo nouo intereſſe, reſumendo cauſam in ſtatu in quo B. quondam dimiſit, iuxta formam c. ſi ij cõtra quos. in fi. ut lit. pend. lib. 6. non ualebit proceſſus habitus inter procuratores A. & C. quia mortuo B. extincta fuit lis quò ad eum, quæ non tranſit in ſingularem ſucceſſorem: prout leg. & not. per Innoc. de iud. c. quia uerò. & de arbi. c. ex parte. & quia mutatæ ſunt perſonæ, mutata eſt & cauſa. de teſt. c. ueniens. & c. cùm in tua. de re iudi. c.
2 cùm ſuper. & c. fi. Prætereà mandata † procurationis ſunt ſtricti iuris, & ideò non extenduntur, niſi ad cauſas & perſonas in ipſis expreſſas. de proc. c. qui ad agendum. lib. 6. & cle. non poteſt. eo. ti. Non obſt. quòd aliqui uoluerunt dicere, quòd ſicut hæres nouus, uel uniuerſalis ſucceſſor poteſt litem à ſuo prædeceſſore inchoatã proſequi. C. de acquir. poſ. l. ulti. & ff. eod. tit. l. Pompo. §. cùm quis. ita & clerici ſeu beneficiati, qui ſuccedunt in onere & honore, & uniuerſo iure prælato defuncto. de off. deleg. c. quoniã abbas. de reſti. ſpo. c. in litteris. & ibi per In. & reſpondet Inno. in d. c. quia uerò. & fatetur hanc inſtantiam ueram, ſi defunctus egit, & litem inſtaurauit nomine eccleſiæ, beneficij, uel prælaturæ: prout ponit ibidem exempla. Secus ſi nomine proprio: quia tunc eſt perſonalis actio, quæ non transfertur de perſona in perſonam ſecundùm eum. Et quia non habet locum ſucceſsio in eccleſiaſticis hæreditatibus, ſed opus eſt noua collatione, ut ibi not. in d. c. ſi ij contra quos. per Io. Mo. faciunt not. in c. ſignificauit. de reſcript.

3 A.M.P. Cum iſta † dec. concordat dec. 40. infrà eod. & Aegid. 314. hoc titu. quamuis dec. iſta mihi clariſsima uideatur, nec eſſet opus tot fundamentis factis hic abſque neceſsitate: quis enim dubitat, quòd ſi mandatũ dicit ad cauſam contra B. quòd mortuo B. finitur mandatũ? Eſt bene uerum illud quod dicit dec. quòd hoc non procederet in prophanis, ubi datur ſucceſsio, & hæres repræſentat
4 perſonam defuncti: † In beneficialibus autem quis dicitur habere titulum à Papa, & non dicitur ſuccedere in locum mortui, ut dicit hæc dec. in fine. & Sar. q. 1. regulæ de public. ſed bene dubitari poſſet, quid ſi Papa gratioſè ſubrogaſſet iſtum tertiũ loco B. an mandatum eſſet extinctũ: quia lis ſuſtinetur in perſonam gratioſè ſubrogati: ut per Aeg. dec. 545. ut lit. pend. & Caſſ. dec. 1. ut lite penden. & Sar. q. 70. regulæ de annali. præſertim quia Papa ſolet ſubrogare ad litis, & cauſæ proſecutionem, & defenſionem in eiſdem ſtatu & terminis, ut dicit dec. 5. infrà ut lite pẽden. in fi. & Sar. q. 12. de trien. & propereà iſto caſu ſubrogatus dicitur repræſentare perſonam illius, in cuius locũ ſubrogatur, ſicut hæres: putarem tamen quòd procurator tunc poſſet petere inducias ad conſulendum Dominum, iuxta dec. infrà 31. & 11. ut lite pend. tamen mãdata ſunt ſtricti iuris, & non extenduntur, ut hic, & per Caſſad. dec. 1. eod. titu. ſi tamen B. egiſſet nomine eccleſiæ, fortè ſecus eſſet: quia quando prælatus agit nomine eccleſiæ tunc datur ſucceſsio, ut infrà deci. 29. uide tamen

d.deciſ.11.ut lit.pend.ubi mortuo B.actore, ille qui ſurrogatur in eius locum, procedit contra procuratorem rei, qui erat procurator contra B.& non contra ſubrogatum: ſed ibi erant uerba ex uberantia, de quibus ſuprà in ſurrogatione, uidelicèt ad litis & cauſæ procurationem in ſtatu, & terminis.conſidera bene tu prooecte, ſi ſcias aliam ſolutionem,& uide etiam infrà dec.ult.Ant.Mar.Pap.

EPITOME.

Procorator datus cum poteſtate ſubſtituendi, & reuocandi, &c. ſubſtituens & transferens totaliter ſuam poteſtatem in alium, proteſtansq; quòd de cætero nolit in cauſa ſe intromittere, nihilominus quando uoluerit etiam re non integra, poteſt onus procurationis reaſſumere. Vel ſic, Procurator datus cum poteſtate ſubſtituendi, reuocandi, reſſaumendi, licèt totalem poteſtatem in ſubſtitutum tranſferat, poteſt tamen quandocunque reaſſumere procurationis onus. h.d.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus procedens in cauſa poſt reaſſumptionem cauſæ, de qua ſuprà, facit actus nullos, licèt poſſint ratificari: ſecus tamen eſt, ſi eſſet expreſsè reuocatus: quia ratificari non poſſent.*
2 *Dictionis etiam vis.*
3 *Clauſula, cum poteſtate reuocandi toties quoties.*
4 *Clauſula, præſenti mandato in ſuo robore permanſuro.*
5 *Acta non poſſunt ratificari in præiudicium tertij.*

DECISIO XIIII. aliàs 184.

SI procurator habens mandatum ſubſtituendi, & reuocandi, ac etiam reaſſumendi toties quoties ſibi uidebitur expedire, licèt ſubſtituendo totaliter transferat poteſtatem ſuam in alium,& proteſtetur quòd amodò in cauſa huiuſmodi non uelit ſe intromittere, nihilominus poſteà etiam re non integra quandocúnque uoluerit onus procurationis in ſe reaſſumere, & ulteriùs in cauſa procedere poterit, propter formam mandati antedictam. pro quo alleg. quæ leg.& not.in c.licet. de proc.lib.6.per quam reaſſumptionem uidetur ſuum ſubſtitutũ reuocare, ſicut dominus: ut in c.ſi quem.de proc. lib. 6. poteſt tamen ſi ſubſtitutus poſt huiuſmodi tacitam reuocationem procedat, acta per eum ratificare: ſecus uerò ſi expreſsè eum reuocaſſet & inhibuiſſet, ne procederet. pro hoc alle.not.in c.ex parte decani.de reſcrip.

A.M.P.in primo ſummario deficit uerbum, etiam, ante uerba, re integra. Et in ſecundo ſummario deficiũt uerba (etiam re integra) ultra dicta in ſummarijs: duo alia etiã dicit hæc deciſio, uidelicèt, quòd † per talem reaſſumptionẽ cauſæ tacite reuocatur ſubſtitutus, adeò quòd ſi procedat poſteà in cauſa, requiritur ratificatio actorũ: ſecus tamen ſi expreſsè reuocaſſet, & inhibuiſſet, ne procederet: quia † tunc nõ potuiſſent acta ratificari. ad iſtã dec. facit dec.Biſ.11.hoc titulo, ſed cogita quid uelint dicere illa uerba deciſionis etiam re integra: quia dictio, etiã, ſolet præſupponere ſortiorem caſum, & leuior caſus uidetur, ſi procurator ſubſtituens reaſſumat, & procedat antequàm ſubſtitutus cœperit procedere: prout dicit expreſſe dec.30.infrà eo. & ideò cogimur dicere, quòd deficiat uerbũ, nõ.& quòd dec. dicere uelit, re etiam non integra, propter dictã dec.30. & præſertim ſtantibus uerbis, † toties quoties. de quibus in dec.& alijs uerbis, quibus ad præſens utuntur notarij cõmuniter uidelicèt, † præſenti mãdato in ſuo robore permãſuro: quæ uerba etiam põderat Biſ. dicta dec. 11. per quæ uerba nulli dubiũ eſt, quòd etiam re non integra ſubſtituens poteſt onus procurationis reaſſumere, ſaltẽ bis, ut ſolent importare dicta uerba, toties quoties. Et licèt Biſig. dicat, quòd illo caſu ſubſtituens non poterat reuocare, & ſic uideatur contrarius præſenti dec. tamen ibi non habebat facultatem reuocandi, ut hic. Et dum dicitur in fine huius dec. quòd † procurator poteſt acta ratificare: intellige dummodò non agatur de præiudicio tertij uel aduerſarij: ut in dec. 1. eo. titulo in anti. Dum autem etiam dicitur, quòd ſi expreſsè inhibuit, non poteſt ratificare. uide rationem per Felyn. in c.ex parte decani.de reſcrip. & in c.nonnulli.§.ſunt & alii.eo.titu.dum loquitur de falſo procuratore & de procuratore reuocato. A.M.P.

EPITOME.

Accuſatus de crimine, detentus in carceribus per procuratorem ſe defendere poteſt.

SVMMARIA.

1 *Procurator in cauſa criminali nõ interuenit regulariter.*
2 *Procurator conſtitui poteſt in cauſa criminali, quando reus eſt captus.*
Defenſio legitima nemini deneganda.

DECISIO XV. aliàs 201.

a LICET [a] in † cauſa criminali non poſsit interuenire procurator ex parte rei: ut l. pennl. §.ad crimen.ff.de publi.iudi.& de accu.c.ueniens.
b & c.licèt. tamen ſi reus accuſatus [b] uel accuſandus de crimine detineatur in carcere poteſt procuratorem conſtituere ad defendendum ſe. Nam prædicta regula habet locum in reo, ſiue accuſato libero: † ſecus in capto & conſtricto, cui non eſt deneganda legitima defenſio, quæ non negaretur etiam & diabolo, [c] ſi eſſet in iudicio.de exce.c.cum inter.quæ ſi per iudicẽ denegaretur, ab huiuſmodi denegatione licitè poſſet appellari. de appell.c.ut debitus. & c.dilecto. Pro qua concluſione uide not.in d.§.ad crimen. imò poſſet iuridicè ſuſtineri, & dici, quòd talis poſſet,& deberet à quolibet defendi, etiã ſine mandato. per l.ſeruum quoque. §.publicè.ff.de procura.& 23.q.5.c.reus.

ADDITIONES.

a Licet. Adde deciſ.10.ſuprà eod. titu. & deciſ.17.& 35. infrà, eod.titu.
b Accuſatus. Adde Guid. Pap. deciſi. 456. incip. uox publica.
c Diabolo. Adde deciſ.16.infrà de dolo, & contu. incip. cum iura.

EPITOME.

Vxor clerici coniugati poteſt conſtituere procuratorem ad agendum et defendendum pro ſuo marito in carceribus detento.

SVMMARIVM.

1 *Uxor pro marito incarcerato procuratorem conſtituere poſſe iuris eſt.*

DECISIO XVI. aliàs 203.

1 VXOR † præſenti clerici coniugati detentõ in carceribus poteſt procuratorem ad agendum,& defendendum pro dicto ſuo marito detento conſtituere: tum quia coniuncta perſona eſt: tum quia etiã uidetur ſuã proſequi iniuriam: Pro prima ratione faciunt ea quæ legunt. & not. in c.nonnulli. per Inn.& Hoſti.& c.ex parte decani.de reſcrip.ff.de procu.l. ſed & hæ perſonæ. Pro ſecunda ratione facit c.de cætero.de teſti.de accu.c.cùm P.& ea quæ no. 2. q.7.in ſumma, per Hoſtien.& per Ioan.

A.M.P.

A.M.P. Iſta dec. dum dicit, quòd uxor poteſt pro marito procuratorem conſtituere, quia coniuncta perſona, nõ ſatisfacit: quia licèt coniuncti admittantur pro coniuncto in iudicio, & popularibus actionibus ac pro uniuerſitate, ac canonicus pro canonico, ut ſuprà dec. 6. & infrà dec. 36. tamen tales non poſſunt conſtituere procuratorem: ut in dec. 34. hoc ti. in ant. & infrà dec. 35. & per Fel. in c. nonnulli. de reſcript. §. ſunt & alii. nu. 42. ſed alia ratio in hac dec. allegata, uidelicèt, quòd hic uxor uidetur ſuam proſequi iniuriam, melior uidetur, per iura hic allegata. A.M.P.

EPITOMA.

Habens mandatum ad opponendum crimina defectus, poteſt illa opponere, quamuis in procuratorio ſpecificata non fuerunt.

SVMMARIVM.

Procurator poteſt opponere crimina, licèt non exprimantur in mandato.

DECISIO XVII. aliàs 254.

PROCVRATOR habens ſufficiens mãdatum ad agendum, uel defendendum, ac crimina, & defectus in perſonam & formam opponendũ: licèt etiam crimina, uel defectus in procuratorio nõ exprimantur: poteſt nihilominus crimina certa, & defectus quoſcunque opponere, & de illis excipere. Nã licèt huiuſmodi expreſſio criminũ & defectuum requiratur in procuratorio ad appellandũ ab alicuius electione prouiſione, uel poſtulatione facta, uel fienda, ut in c. procurator. de elect. lib. 6. tamen hoc non requiritur in procuratorio ad agendum & defendendum: prout no. Io. And. & Pau. in Cle. non poteſt. de procu. qui alleg. dictum Compo. in c. 1. de elect. lib. 6. & ibi etiam per Pe. de cãp. & Ar. & Sp. in ti. de proc. §. 1. uer. ſed nũquid ſufficit.

AODYTIO.

A.M.P. Summarium iſtud non comprehendit omnia. Nam dicitur hic, quòd in mandato ad appellandum ab alicuius electione, prouiſione, uel poſtulatione facta uel fienda, debent exprimi crimina certa & defectus opponẽdi: in mandato autem ad iudicia ſufficit, quòd dicatur ad agendum uel defendendum, ac crimina & defectus in perſonam & formam opponendum.

EPITOMA.

Habens procuratores ad negotia & ad iudicia ſimul: et poſtea conſtituens alios ad iudicia cum reuocatione quorumcunque etc. non intelligitur reuocaſſe niſi ad iudicia conſtitutos.

SVMMARIA.

1 *Tacita generalis procuratorum reuocatio non niſi ad ſpecies expreſſis ſimiles extenditur.*

2 *Clauſulæ generales ciuiliter intelligendæ.*

3 *Procuratorem conſtituens in eodem mandato ad lites & negotia, et ſi alios ad lites tantum conſtituat, etiam cum reuocatione aliorum ſub quacunque forma conſtitutorum, non uidetur reuocaſſe conſtitutos ad negotia.*

4 *Reuocatio non eſt intimanda, quando agitur tantum de præiudicio reuocantis.*

DECISIO XVIII. aliàs 256.

1 SI † quis conſtituat plures procuratores certos, & inſolidum ad negotia & iudicia in uno procuratorio: & poſtmodùm conſtituat alios ad iudicia tantùm cum reuocatione omnium procuratorum ſuorum, aliàs ſub quacunque forma uerborum per ipſum cõſtitutorum, procuratores ad iudicia aliàs per eum conſtitutos uidetur duntaxat reuocaſſe, & non alios ad negocia. Ratio, quia duo & diuerſa uidentur eſſe mandata: & licèt unum ſit reuocatum, tamẽ ſtat
2 reliquum. Et † clauſulæ huiuſmodi generales ſunt ciuiliter intelligendæ: ut l. fin. §. cui dulcia. ff. de ui. tri. & ole. lega. præſertim ſi apparet per aliquem actum dicti reuocantis alios procuratores ad negotia conſtitutos, noluiſſe reuocaſſe: prout ponebatur in facto: puta, quia unus de electis procuratoribus ad negotia conſtitutus poſt huiuſmodi reuocationem beneficium aliquod uacans nomine domini ſui acceptauit: quam quidem acceptationem idẽ dominus ratam & gratam habuit, fecitq; ſibi de illo beneficio prouideri, & ſe in poſſeſſionem induci, & per aliqua tempora illud beneficium ſic acceptatum tenuit & poſſedit, per quos actus expreſsè apparet quòd ipſum reuocari noluit. ergo & c. ar. eorũ quæ leguntur, & not. in c. licèt. de procu. lib. 6.

AODYTIO.

3 A.M.P. Dicitur hic, quòd † ſi quis cõſtituat plures procuratores inſolidum ad negotia & lites in eodem mandato, & poſteà conſtituat alios ad iudicia tantùm, cum reuocatione omnium procuratorum ſuorum aliàs ſub quacunque forma uerborum per ipſum conſtitutorum: procuratores ad iudicia, aliàs per eum cõſtitutos uidetur dũtaxat reuocaſſe, & non alios ad negotia: quia duo diuerſa uidentur eſſe mandata. Et ſic ut uides primi procuratores erant conſtituti in eodem mandato: ſi enim fuiſſent conſtituti in diuerſis mandatis, & unus ad iudicia, & alij ad negotia: tunc materia erat clara, maximè ſtantibus illis uerbis, ſub quacunque uerborũ forma, de quibus uerbis uidelicèt, in eodẽ mandato, & alijs, uidelicèt, ſub quacunque uerborum forma, & non fit mentio in ſummario. De materia reuocationis procuratorum, habes etiam ſuprà dec. 5. & 4. infrà 26. & 25. & in antiq. 11. 14. 22. & 25. & in terminis huius dec. uide Fely. ponentem plura exempla, in c. ex parte decani. col. 3. in uerbo, reuocatio. nu. 11. cum duabus col. ſeq. & in c. ſedes. de reſcript. col. 5. nu. 21. & ui
4 de dec. 11. hoc titulo in anti. ubi † ſi quis facit procuratorem ad acceptandum, ſi ſecundò facit alios procuratores, uidetur primum reuocare, & etiam quòd non ſit certificatus, non poteſt acceptare: quia agitur tantum de præiudicio conſtituentis. Anto. Maria Papaz.

EPITOMA.

Procurator articulos per eum datos etiam per iuramentũ de ſtylo Palatij reuocare poteſt, etiam non docto de errore.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio procuratoris reuocari poteſt per dominum etiam ſi facta ſit in articulis medio iuramento datis.*

DECISIO IX. aliàs 260.

PRocurator articulos datos per eum etiam per iuramentum tanquam datos per errorem etiã non docto de errore poteſt reuocare de uſu, ſtylo & obſeruantia Palatij, licet de iure eſſet contrarium fortè obſeruandum, prout legitur & not. de confeſ. in c. fin. & ibi per Inno. quem quidem ſtylum dicebant aliqui Domini indifferenter eſſe obſeruandũ in cauſis beneficialibus, & matrimonialibus, in quibus uertitur animæ periculum. nec poteſt haberi recurſus contra procuratores, qui nõ ſunt ſemper bene inſtructi, & ideò ſemper & frequenter dant, & ponunt cõtraria, propter nouas informationes eis miſſas, uel datas per clientulos ſuos, quæ poſteà reuocant, & admittitur eorum reuocatio, ſaltem cum iuramento ſuper errore, ut ſciatur ueritas. In cauſis uerò prophanis idem, uiſi articuli fuerunt dati per iuramentum: tunc enim ſecundum aliquos Dominos nunquam admitteretur procurator ad reuocatio-

uocationem errorum, uel ad dandum de materia contraria: propter not. in c. cùm in poſitionibus. de iureiurand. lib. 6.

ADDITIO.

A.M.P. Iſtud ſummarium procedit ſimpliciter in cauſis beneficialibus & matrimonialibus, in cauſis uerò pro
phanis dec. dubitatiuè loquitur, licèt idem etiam in iſtis
ſeruari uiderim, habes dec. 2. de confeſ. & 32. de teſt. in an
1 tiq. quæ dicunt, † dominum poſſe reuocare confeſsioné
procuratoris, & in terminis huius dec. uide Aegid. deciſ.
695. de confeſſ. & per Fely. in c. 1. ut lite non conte. num.
58. ubi proſequitur materiam per tres col. Ant. Mar. Pap.

EPITOME.

Dominus appellando à diffinitiua, reuocat procuratorem primæ inſtantiæ, quamuis habeat mandatum ad appellãdũ & appellationem proſequendum. Vel ſic, Procurator contra quẽ eſt lata ſententia, cenſetur reuocatus, ſi non ipſe ſed dominus appellauit, ac alios ſine proteſtatione cõſtituit. h. d.

SVMMARIA.

1 *Procurator poſtquàm eſt dominus litis, an tacitè vel expreſſè ſine cauſa poſſit reuocari.*

2 *Teſtamentum ſecundum rumpit primum.*

3 *Procurator non cenſetur reuocatus per actum domini neceſſarium.*

4 *Procurator non efficitur dominus cauſæ, ſed inſtantiæ.*

DECISIO XX. aliàs 281.

SI contra procuratorem conſtitutum ad certam cauſam etiam cum mandato appellandi, & appellationem proſequendi, & qui eſt litem conteſtatus, feratur ſententia diffinitiua, à qua nõ ipſe, ſed dominus appellauit, & cauſam appellationis cõmitti obtinuit alteri Auditori, corã quo libellum dedit, aliosq; procuratores ſimpliciter, & ſine proteſtatione ad eandem cauſam conſtituit: qui dum onus procurationis recipere recuſaſſent, primus procurator alterius in hac ſecunda inſtantia proceſsit uſque ad concluſionem incluſiuè. dubitatur utrùm ualuerit proceſſus in ſecunda inſtãtia habitus cum huiuſmodi procuratore. Aliqui uolentes
1 ſuſtinere proceſſum dicebãt, quòd ſic. Nam † ipſe per litis conteſtationem in prima inſtantia factus erat dominus litis, & totius cauſæ, & ſic nec tacitè nec espreſsè ſine cauſa poterat reuocari inuitus. de procu. c. 2. lib. 6. cũ ibi not. Prætereà licèt dominus appellauerit, per huiuſmodi appellationem ſuum procuratorem nõ reuocauit: imò potiùs factum ſuum approbauit. per l. 3. §. falſus. ff. rem ratam hab. & ff. de iud. l. licet. & not. de re iudi. c. 1. Item multùm põderauerunt Domini hoc dicẽtes, quòd ſecunda conſtitutio procuratoris nõ habuit effectum propter contradictionem eorundem: ergo perinde eſt ac ſi nunquam fuiſſet facta. de elect. c. ſi electio. lib. 6. de tranſla. epiſcop. c. inter corporalia. Alij & maior pars, de quorum numero ego fui, tenuerunt contrarium, non ponderando appellationem, ſed comparationem, & alios actus, præſertim ſubſtantiales, quos exercuit & fecit in ſecunda inſtantia dominus principalis in propria perſona, uide licèt impetrando commiſsionem, dãdo libellum ſine proteſtatione, per quos actus non eſt dubium ſiue ante, ſiue poſt litem conteſtatam tacitè procuratorem reuocare: ut in c. ſi quem. de procu. lib. 6. Prætereà dando ſecundum, primum uidetur & cenſetur reuocare, de procu. c. non iniuſtè. cùm ibi not. etiam ſi ſecundus procurator noluerit acceptare mandatum. ſecundùm Ioan. And. in c. ſi duo. in 1. gloſſ. de procura. lib. 6. qui alle. §. poſteriore. In-
2 ſti. quibus mo. teſt. infir. ubi dicitur, quòd ſecundum † teſtamentum rumpit primum, licèt in ſecundo teſtamento aliquis hæres nõ ſit, uel eſſe noluerit. de quo etiam remittit Ioan. And. ubi ſuprà ad Spe. ti. de procur. §. ratione autẽ formæ. uer. ſed eum dato ſecundo. Idem tenet Archi. in c. licèt. de procu. qui alle. ff. de adi. legat. l. ſi transferam. & l. legatum. §. pater. Ioan. And. in nouel. in d. c. ſi duo. ſuper prædicta gloſſ. alle. pro contrario. ff. de reſcind. uenditio. & quando lic. ab emptio. diſce. l. ſi id quod. ubi remittit etiam ad not. in §. prætereà. Inſtit. qui mo. tol. ob. in gl. ſed quæ. & ad nota. per eum poſt Dy. in regu. non præſtat. de reg. iur. lib. 6. Ad illud quòd dicebatur per alios Dominos de lite conteſtata, per quam factus erat dominus litis: Reſpondetur, quòd licèt factus ſit quis dominus litis conteſtationem, hoc eſt illius inſtantiæ: tamen non eſt factus dominus cauſæ: ergo finita inſtantia per ſententiam amodò ceſſat poteſtas acquiſita per litis conteſtationem. Ceſſat ergo poteſtas data ad appellandum, & ad appellationem proſequendum, propter appellationem interpoſitã per dominum, & proſecutionem eiuſdem. arg. c. ſi quẽ. ſuperiùs alleg.

ADDITIO.

A.M.P. Primum ſummarium nihil ualet, ſecundum uero poteſt ſtare. Sed aduertendum eſt, quòd uis non ſtat in eo, quòd dominus appellauerit: ſed quia poſt appellationem plures actus ſubſtantiales fecit, ac alios procuratores conſtituit, etiam quòd ipſi non acceptauerint, quod non refert: ut hic, & per Aegid. dec. 530. hoc eo. titu. & dixi ſuprà dec. 7. Dicitur enim expreſsè in deciſ. iſta, quòd appellatio, & non acceptatio procuratorum nihil
operantur in propoſito, & ſic deciſ. remanet clariſsima.
3 Aduerte tamen, quòd † ſi dominus faciat aliquem actũ
neceſſarium, puta reſpondeat poſitionibus &c. non uidetur reuocare procuratorem: ut in dec. 22. & 31. in antiq. hoc tit. & uidebimus aliquid infrà deciſ. 25. ubi idem dicitur in procuratore faciente actum neceſſarium, quod non cenſetur reuocare ſubſtitutum. Et etiam ſatis ad propoſitum faciunt quæ dixi ſuprà eo. dec. 4. num. 3. Et nota
4 hic in fine, quòd licèt † procurator per litis conteſtationé
efficiatur dominus litis, id eſt, illius inſtantiæ: non tamen efficitur dominus cauſæ. Ant. Mar. Pap.

EPITOME.

Poſſeſſio iuris canonicalis uel præbendæ per ſpecialem procuratorem acquiritur, nõ per negotiorum geſtorem: niſi dominus ratum habuerit infra tempus intra quod potuiſſet poſſeſſionem nanciſci.

SVMMARIA.

1 *Mandatum ſpeciale an requiratur ad capiendam poſſeſſionem beneficij.*

2 *Poſſeſſio corporalis poteſt per quemcunque recipi, etiam per excommunicatum.*

DECISIO XXI. aliàs 290.

1 AD recipiendum † poſſeſsionem iuris canonicalis, uel præbendæ requiritur ſpeciale mandatum. ff. de acqui. poſ. l. 1. §. per procuratorem. & facit pro hoc not. in c. accedens. de præben. ubi dicit gloſ. in fi. quòd dominium uel poſſeſsio non acquiritur per negotiorum geſtoré. ff. de nego. geſt. l. ſi ego. hoc uerum niſi dominus ratũ habeat: ut ibi not. in d. l. 1. §. per procuratorem. ff. de acq. poſſ. quæ quidé ratihabitio debet fieri infra idem tempus, infra quod prædicti actus deberent expediri per dominum, aliàs poſt lapſum illud tempus, nil ualeret ratihabitio. ff. rem rat. habe. l. penul. Pro hoc ultimo dicto uide Ioan. mona. in c. quàm ſit. de elect. lib. 6. in §. cæterum. ſuper uer. petere. in ultima quæſtione. Contra tamen prædictam concluſionem uidetur
facere gloſella Ioan. And. in cle. 1. ut lite pen. ſuper uer.
2 collato. ibi, ſed ubi amicus. Ego crederé ſalua † correctione poſſeſsionem corporalé beneficij, quæ eſt facti, poſſe

recipi

recipi per communem amicum, ſine conſanguineum, ſine ſpeciali mandato: quia poteſt dari & capi per excommunicatum, de præbend. c. pro illorum. in fina. Et ſic poteſt intelligi gloſa Ioan. And. in clem. ſuperiùs alleg. Secus uerò de poſſeſſione, quæ multum haberet iuris, ſiue per quam dominium beneficii uel canonicatus daretur, quæ ſine ſpeciali mandato non acquiruntur: ut in primis iur. pro quo ultimo dicto faciunt quædam not. per Ioan. Andr. in nouel. de præb. c. ſi tibi abſenti. ſuper glo. 3. lib. 6. & per Arch. ſuper uerb. collationem.

Additio.

Ant. Mar. Papaz. Iſta deci. uario modo intelligitur per Doc. ut refert Fel. quem uide in c. nonnulli. de reſcrip. §. ſunt & alii. nu. 18. & uide Dominicum in c. ſi tibi. de præbend. libr. 6. qui tenet contra iſtam dec. facit ad hanc materiam dec. Aeg. 55. ubi etiam ſi ſic datur procurator ſpecialiter ad capiendum poſſeſſionem, ipſe non poteſt capere poſſeſſionem plenam, alium ſpoliando. Ant. Mar. Papaz.

Epitome.

Per generalem conſtitutionem procuratoris ad omnes cauſas non reuocatur procurator prius ad certam cauſam ſpecialiter deputatus.

SVMMARIVM.

1 *Procurator conſtitutus ad certam cauſam, non reuocatur per generalem conſtitutionem alterius ad omnes cauſas.*

DECISIO XXII. aliàs 298.

a x b SI quis a † conſtituat procuratorem b ad certam cauſam ſpecialiter proſequẽdum, & ſubſequenter conſtituat alios generaliter ad omnes & ſingulas cauſas motas & mouendas proſequendum primum reuocare non cenſetur, per regulam, generi per ſpeciem. de reg. iur. lib. 6. de reſcri. c. 1. & de præbend. c. dudum. eo. lib. Et faciunt not. per Hoſti. in c. in noſtra. de procu. & per Io. And. in c. non iniuſtè. eod. tit. in nouel.

Additiones.

a Si quis. Adde ad hanc deci. deci. 18. ſuprà, eod. titu.

b Procuratorem. De materia procuratorum & quæ in eis ſunt ſpecialia & ſingularia uide Pet. Ranen. in ſuo alphabeto in uerb. procurator.

Epitome.

Procurator qui ad ſubſtituendum duntaxat onus recipit & ſubſtituit cum clauſula, donec, etc. mortuo uel recedente ſubſtituto, tenetur notario cauſæ ſatisfacere, ſi principalis non ſit præſens in curia.

SVMMARIVM.

1 *Procurator qui acceptauit ad effectum ſubſtituendi tantùm, mortuo uel recedente ſubſtituto, tenetur ſatisfacere notario.*

DECISIO XXIII. aliàs 303.

a LIcet procurator a conſtitutus ad cauſam recipiat onus dũtaxat ad ſubſtituendũ, & ſubſtituat: ſi ſubſtitutus decedat, uel recedat, nihilo minus prædictus procurator ſubſtituens tenetur ſatisfacere notariis illius cauſæ de ſalario eorum ſi pars principalis non ſit in curia, quæ ſi fuerit præſens, ad ſatisfaciendum compellatur. Ratio: quia ſemel recipiendo onus procurationis ad omnia tenetur, quæ incũbunt, & ſine quibus lis expediri non potuit. de procu. c. accedens. & c. conſtitutus. ut lit. non conteſt. c. 1. de procu. c. 1. in cle. aliàs enim poſſent fieri fraudes multæ, & prorogationes litium, quibus eſt occurrendum. de do. & cõtu. c. finem. de offi. ordi. c. ut litigantes. lib. 6. de reſt. ſpo. c. frequens. cum ſimilibus. & etiam notarij in ſalarijs eis debitis poſſent defraudari, quod eſſe non debet. dignus eſt

b enim operarius mercede b ſua. de reſcrip. cum ex officij. de præbẽ. c. cùm ſecundum apoſtolum. de magiſ. c. ſuper Specu. cum multis ſimilibus.

Additiones.

a Licèt procurator. iſtam dec. refert & ſequitur Caſ. dec. 1. hoc titulo, ſed in caſu quando procurator acceptauit ſimpliciter, aliàs ualdè dubitarem de ueritate deciſ. & ideò ſemper ſeruabis cautelam, de qua infrà dec. 26. Anto. Mar. Pap.

b Sua mercede. Eſt autem merces id quod recompenſatur pro retributione alicuius operis: ideò reddere mercedẽ eſt actus iuſtitiæ, ſicut reddere pretium rei emptæ: ſecundùm beatum Thomã. 1. 2. quæſt. 14. articul. 1.

Epitome.

Ad allegandum cauſas abſentiæ, uel excuſationem pro perſonaliter citato, admittitur etiam generalis procurator.

SVMMARIA.

1 *Procurator ad allegandas abſentiæ cauſas etiam in cauſa criminali admittitur. & nu. 2.*

3 *Publicæ utilitatis eſſe abſentem à quocunque defendi.*

DECISIO XXIIII. aliàs 314.

1 PRocurator † conſtitutus in cauſa criminali pro citato perſonaliter ad agendum & defendendum poteſt cauſas rationabiles abſentiæ, & impedimentorum, quare uenire non potuit perſonaliter, allegare: licèt ad excuſandum, ſeu excuſationes proponendum non fuerit expreſſè & ſpecialiter conſtitutus. Pro quo uidetur textus expreſſus & rotundus de accu. c. ueniens. ubi Papa uoluit procuratorem archiepiſcopi Pragen. in cauſa criminali per eum deſtinatum admittere: ſed tamen ei conceſſit audientiam, ut ſi poſſet ipſum aliqualiter à perſonali comparitione excuſaret. facit etiã

2 c. expoſuit. de dila. ubi † procurator conſtitutus ad agendũ & defendendum propoſuit & allegauit cauſas abſentiæ pro Burdegalen. archiepiſcopo, quòd quilibet procurator etiam ſimpliciter conſtitutus facere poteſt, & debet ſecundùm gloſſ. ibidem, quæ rationẽ ponit ibidem: quia procurator tenetur exceptiones omnes domino competentes proponere, aliàs imputabitur ei. ff. de excep. l. omnes. & ff. de fideiuſ. l. ex perſona. Alia etiam ratio poteſt aſ

3 ſignari, † quia publicæ utilitatis eſt abſentem à quocunque defendi, & quemlibet uerba pro reo facientem audire. ff. de procu. l. ſeruum quoque. §. publicæ. 23. quæſt. 5 in cano. reos.

Additio.

Ant. Mar. Papaz. Iſta dec. eſt ſatis clara, & cum ea concordat. dec. 7. hoc titulo in anti. ubi etiam dicit, quòd in mandato requiritur clauſula ad iurandum de calumnia in animam domini, & quod talis procurator debet nedũ allegare, ſed etiam offerre in termino, ſe cauſas excuſationum probaturum. & facit in terminis deci. Aegi. 211. ubi habetur, quòd ualet mandatum ad excuſandum non habens cauſas excuſationis expreſſas. A. M. P.

EPI-

EPITOME.

Si procurator habens ad ſubſtituendum mandatum ſuffi ciens ſubſtituat, & ſubſtitutus onus acceptando litem conteſtetur in cauſa, & procedat: quamuis ſubſtituens ad compulſionem iudicis aliquid faciat: dummodò in cauſa ulterius non procedat: non uidetur ſubſtitutus propterea reuocatus. Vel ſic, Procurator qui compulſus in præſentia partis aduerſæ poſitionibus reſpondet non cenſetur propterea huiuſmodi ſubſtitutum reuocaſſe. h. d.

SVMMARIA.

1 *Procurator qui compulſus in præſentia partis aduerſæ reſponderc: ob id ſuum ſubſtitutum reuocaſſe minime cenſetur.*

2 *Non obſunt ea quæ compulſi, uel metu facimus.*

DECISIO XXV. aliàs 318.

1 SI † procurator habens mandatum ſubſtituendi ſubſtituat, & ille ſubſtitutus onus procurationis ſuſcipiendo litem conteſtetur, & in cauſa procedat: licèt ſubſtituens poſteà in proceſſu cauſæ compulſus per iudicem, articulis aduerſarij reſpondeat, uel aliquem alium actum faciat: per hoc nō cenſetur ſuum ſubſtitutum reuocaſſe, dummodò poſteà non ipſe, ſed ſolus ſubſtitutus in cauſa procedat. Ratio, quia fortè tanquam legalior perſona, & meliùs inſtructa ad id compellebatur: quia non uoluntarius, ſed compulſus hoc fecit. Secus uerò ſi uoluntariè & ſubſtituto conſentiente reſpondiſſet. Et ſic intelliguntur ea quæ leguntur, & no. in c. ſi quem. in fi. de procu. lib. 6. Ea † enim quæ
2 compulſi & metu excommunicationis facimus, nobis imputari non debent. argu. not. in c. cùm dilectus. quod metus cauſa.

ADDITIO.

A. M. P. Aduerte, quod hic in mandato iſtius procuratoris non aderat clauſula, de qua dixi ſuprà dec. 4. ubi uideas, & infrà dec. 30. ſi enim ibi fuiſſet illa clauſula, ſic de facili non reuocaretur ſubſtitutus, ut dictum fuit ſuprà dec. 1. & 4. & 20. Et nota hic in fine dec. quòd ea quæ cōpulſi nel metu excommunicationis facimus, nobis obeſſe non debent. tex. no. in c. cum dilectus. quod metus cauſa. Ad iſtam dec. applicari poſſunt dec. 21. & 51. hoc titulo in antiq. uide eas, quæ loquuntur de dominis, qui conſtituerunt procuratorem, & poſteà fecerunt actus, neceſſarios, & uide omninò Fel. in c. ex parte decani. col. pen. num. 54. de reſcript. A. M. P.

EPITOME.

Mandatum habens ſubſtituendi, ſi poſt litem conteſtatam ſubſtituat, an ſubſtituto decedente, uel recedente teneatur litem proſequi. Vel ſic, Subſtituens donec reuocauerit, ſubſtituto eius differente, cauſam reaſſumere, & eius appellationem proſequi compellitur, ſi ad hoc mandatum habet. Vel ſic, Procurator, qui poſt litem ab eo conteſtatam ſubſtituit cum clauſula, donec eas ad ſe &c. mortuo uel recedente ſubſtituto cauſam proſequi compellitur. h. d.

SVMMARIA.

1 *Procurator qui poſt litem conteſtatam ſubſtituit: ſubſtituto recedente uel mortuo cauſam ipſam proſequi compellitur.*

2 *Procurator ſubſtituens tenetur defendere cauſam, ſi ſubſtitutus deficiat etiam in ſecunda inſtantia.*

3 *Mandatum debet produci per compulſum, ſi procurator non uult obligari ad aliquod onus.*

4 *Procurator qui litem eſt conteſtatus, tenetur appellare, non tamen proſequi.*

DECISIO XXVI. aliàs 733.

1 FVIT dubitatum, utrùm † habens mandatum ſubſtituendi, ſi poſt litem conteſtatam per eum factam alium ſubſtituat cum clauſula, donec, &c. & ille ſubſtitutus in cauſa procedat, & moriatur, uel recedat, prædictus ſubſtituens poſsit compelli inuitus ad proſequendum cauſam ulteriùs uſq; in finem. Et uidebatur quòd non: quia eſt officium uoluntarium, uile, & onerosum. & ideò nemo compellitur inuitus ad ſuſcipiendum huiuſmodi officium. C. de procu. l. inuitus. & extrà eo. tit. c. non iniuſtè. cum ibi no. quæ ſunt uera ab initio antequàm onus procurationis ſuſcepit: ſed poſtquàm ſuſcepit ſemel, maximè lite conteſtata tenetur dominum defendere, & cauſam ulteriùs proſe-
2 qui etiam inuitus: ut in c. 1. & in c. is qui. & c. ſi duo. & c. licèt. de proc. lib. 6. facit optimè cle. 1. eo. tit. facit in ſimil. nam licèt procurator, qui litem eſt conteſtatus teneatur appellare à diffinitiua: tamen non tenetur eam proſequi: ut in d. c. non iniuſtè hoc uerum, niſi conſtitutus fuerit etiam ad appellationem proſequendum, & mādatum huiuſmodi ſuſcepit: tūc enim ad huiuſmodi appellationem proſequendum compellitur: ut leg. & not. infrà de appel. deciſ. 7. ſic eſt in propoſito. ergo & pro hac parte fuit concluſum per omnes Dominos.

ADDITIONES.

2 A. M. P. Iſta † dec. parum ſeruit, & uidetur extra propoſitum illud, quod dicitur poſt litem conteſtatam: quia ſiue ante, ſiue poſt litem conteſtatam ſubſtituat ſiue cum clauſula, donec, ſiue ſine ea, ipſe remanet procurator, & tenetur defendere dominum, ſi ſimpliciter onus acceptauit, ut dixi ſuprà dec. 9. Et ideò inoleuit ſtylus, quòd † cau-
3 ti procuratores dant mādatū per cōpulſum, & demùm acceptant onus ad effectū ſubſtituēdi tantùm, ac ſubſtituunt: & tunc non poteſt habere locū hæc dec. quæ in effectū loquitur in caſu claro, quando quis habebat mandatū ad cauſam, & ſimpliciter ſubſtituit, quo caſu (ut in dies ſeruamus) etiam ſubſtituto præſente citamus ſubſtituentem, qui re uera remanſit procurator, & qui non poteſt aliter diffugere, ne citetur, niſi faciat ſe expreſsè reuocare per dominum. Vide tamē infrà dec. 30. ex qua poteſt colligi, quæ fuerit ratio dubitandi in præſenti deciſ. & dum
4 dicitur hic, quòd † procurator, qui litem eſt conteſtatus, tenetur appellare, non tamen proſequi, adde Aegi. 346. eod. hoc titu. & ſuprà d. dec. 9. nu. 4. & 5. A. M. P.

EPITOME.

Quamuis in contrahendo matrimonium carnale uel ſpirituale exigatur ſpeciale mandatum: tamen ſufficit utrobiq; ad iudicia mandatum generale. Vel ſic, Ad agendum & defendendum in cauſa beneficiali non requiritur ſpeciale mandatum. h. d.

SVMMARIA.

1 *Mandatum ſpeciale an ad agendum in cauſa beneficiali ſit neceſſarium. 2. & in matrimoniali. 4.*

2 *Laicus an poſſit eſſe procurator in cauſa beneficiali in iudicio agitanda: non tamen ad eligendum. 5.*

DECISIO XXVII. aliàs 375.

1 FVIT † dubitatum, utrùm ad agendum & defendendum in cauſa beneficiali requiratur ſpeciale mandatum. Nam quidam procurator habens mandatum generale: puta in omnibus & ſingulis cauſis motis, & mouendis domino ſuo per quaſcunque perſonas, proceſsit in quadam cauſa beneficiali, & reportauit ſententiam contra ſe. Dubitatur an ſententia ualeret? Videbatur aliquibus quòd non ualeret, nec teneret ſententia lata cum dicto procuratore: quia ſicut in matrimonio carnali requiritur

ritur ſpeciale mandatum nedum ad contrahendum, ſed etiam ad agendum & defendendum: ut de procu. c. accedens. & c. fi. eo. tit. lib. 6. & ibi not. per Ioan. And. & etiam in c. qui ad agendum. eod. tit. in gloſſ. ulti. in nouella. ergo & in matrimonio ſpirituali: quia multùm ſunt ſimilia, & de uno arguitur ad aliud. de translatio. epiſcop. cap. inter corporalia. Quòd autem requiratur ſpeciale mandatum in matrimonio ſpirituali contrahendo, uidetur textus de electio. c. fina. §. penul. lib. ſexto. & eodem tit. c. quia propter. & de præben. c. accedens. cum ibi no. & quòd etiã
2 ad agendum requiratur † ſpeciale mandatum facit text. c. procuraror. de electi. lib. 6. Præterea ſub generali clauſula non ueniunt maiora, licèt ſimilia: ut in c. qui ad agendum. iuncta clemen. non poteſt. eod. ti. facit decre. ſedes. de reſcrip. Nam cauſæ beneficiales reputantur magnæ & periculoſæ, & ideò in illis multa ſpecialia ſtatuuntur. de elect. c. quàm ſit. c. quamuis. & c. ut circa. lib. 6. de procura. c. ſi duo. §. fin. eod. lib. de appel. c. oblatæ. in fi. & c. ut debitus. in fin. ergo &c. Prædictis argumentis non obſtantibs fuit deciſum contrarium. Nam non reperitur in iure cautum: quòd huiuſmodi cauſæ beneficiales requirant ſpeciale mandatum quò ad agendum in iudicio, nec inter caſus ſpeciales requirentes ſpeciale mandatum, qui numerantur per Ioan. And. in dicto c. qui ad agendum. & in Spec. titu. de procu. §. t. ner. Item opponitur, quòd licet habeat generalem. Iſte caſus ibi non numeratur. ergo &c. Præterea cauſa beneficialis, cauſa eſt: & quia prædictus procurator fuit conſtitutus in omnibus & ſingulis cauſis motis & monendis, & hæc poterat comprehendi ſub illa, ergo &c. de cauſa poſſeſsio. & propri. cauſa
3 beneficiali. in clem. Præterea laicus † poteſt eſſe procurator in iudicio in cauſa beneficiali ad agendum, ut in c. 1. de procura. licèt non ad eligendum: ut in c. fi. de elect. lib. 6. de quo omnia contraria loquuntur, & ſic non obſtant. Idem fuit poſteà determinatum per omnes etiam in cauſa matrimoniali ad agendum per eadem motiua, & per c. accedens, de procura.

A n d i t s o.

In quantum deciſ. iſta loquitur de cauſis beneficialibus, concordat notabilis deciſ. Aegid. hoc tit. & uidimus aliquid ſuprà deciſ. 6. & habetur de hac materia per Fely. in c. coram. de offic. delega. in c. ſedes. de reſcri. nume. 32. ubi ponderat dicta deciſ. Aegid. dum dicit, quòd mandatum ad omnes & ſingulas cauſas comprehendit omnes cauſas, in quibus non requiritur ſpeciale mandatum.
4 Dum autem deciſ. iſta in fine concludit, quòd † in cauſis ſpiritualibus ad agendum non requiritur ſpeciale mandatum, in contrarium facit deciſ. 35. hoc titul. in antiq. ſed ibi nihil allegatur; uide Imol. in c. accedens. de procurat. qui notabiliter loquitur ſuper hoc. Aduerte tamẽ, quòd licèt in cauſis beneficialibus non requiratur ſpeciale mãdatum: uidetur tamen quòd ſaltem requiratur mandatũ in quo ſingulariter fiat mentio, quòd conſtituitur procurator ad cauſas beneficiales. & ſpirituales in genere: ut dicit Lapus allega. 70. & propterea dicit ipſe, quòd non ſufficeret mandatum ad cauſas ciuiles, & criminales etiam cum clauſula & ad omnes alias cauſas, etiam quæ requirerent ſpeciale mandatum. Tamen Domini in una Gerunden. coram domino Accorambono tenuerunt mandatũ ad cauſas motas & mouendas cõprehendere etiam cau-
5 ſas beneficiales. Et nota hic, quòd † laicus poteſt eſſe procurator in cauſa beneficiali, non tamen ad eligendum, per iura hic alleg. Anto. Maria Pap.

E p i t o m e.

Diſpoſitio Clementinæ fi. de procur. procedit in procuratore abbatis tranſlati ad aliud monaſteriũ, & locum habet nõ ſolùm in morte naturali, ſed etiam in ciuili ex identitate rationis h. d.

S V M M A R I A.

1 *Procurator cenſetur reuocatus per mortem naturalẽ uel ciuilem domini.*

2 *Proceſſus factus contra procuratorem reuocatum ualet quò ad fructus & expenſas.*

3 *Procurator reuocatus ſuſtinendo litem, poteſt condemnari in expenſis.*

4 *Fructus an debeantur ſucceſſori tranſlato ad aliquam eccleſiam, ac ſi anteceſſor deceſſiſſet.*

D E C I S I O XXVIII. aliàs 376.

Fuit dubitatum utrùm clemẽ. fi. de procur. haberet locum in procuratore abbatis tranſlati ad aliud monaſterium? Et uidebatur quòd nõ: quia nunquam mors ciuilis æquiparatur morti naturali, niſi in caſibus à iure expreſsis: prout leg. & no. in c. ſuſpectum. de reſcrip. lib. 6. & in c. ſi epiſcopus à paganis. de ſupplen. negli. prælat. eod. lib. Fuit determinatum & concluſum contrarium per omnes: propter identitatẽ rationis: tum etiam quia ſatis eſt ibidem in tex. expreſsũ: prout ibidem tenet & dicit Genze. dicens Cle. etiam locum habere in ciuiliter mortuo: puta in renuntiante, depoſito, aut tranſlato, propter rationes antedictas.

A n d i t s o.

1 Deci. † iſta eſt ſatis clara, & eam ſequitur & alle. Caſ. dec. 1. & 3. de cauſa poſſeſ. & in dec. 2. de app. & 4. de locato, & 6. ut lite pẽd. & Sar. q. 20. regulæ de publi. & 62. regulæ de Annali. facit dec. 4. infrà de rerũ permu. & unica de trãsla. Epiſcopi. in anti. & Fel. in c. licèt. de of. dele. & poſſunt induci deciſiones Aeg. 112. 548. de probat. dec. 564. & 645. de procurator. Et licèt dec. parla. Delphinalis. 547. dicat cõtrarium: tamẽ eam reprobatam refert Sar. d. q. 62. re-
2 gulæ de Annali. Et quamuis deci. † iſta de plano procedat quò ad beneficiũ, nõ tamen procedit quò ad fructus & expẽſas: quia quò ad iſta procedi poteſt citato procuratore illius qui ceſsit, ut fuit reſolutum in una Palentina canonicatus corã bonæ memoriæ Tho. de Thanis, de anno
3 1545. Imò procurator generalis illius qui ceſsit, ſi ſuſtinuit litẽ, & nõ aduiſauit dominum, quòd procedebatur poſt ceſsionem fortè ſecretam, tenetur de ſuo ad expenſas: ut in una Conchen. canonicatus inter P. Marchina. & Io. Vergara. Nã procurator Petri ſuſtinuerat litẽ per plures annos, & dicebat ignoraſſe ceſsionem: & ideò Domini uoluerunt eum teneri. Et ad hoc applicari poteſt id quod fuit etiam diu diſceptatum in Rota, in quadam cauſa compromiſſoria coram Dominis meis de Puteo & Accorambono inter olim Cardinalem Bembum, & Epiſco-
4 pum Veronen. Nam dubitatur † an idem quod dicitur in morte naturali per gl. in c. præſenti. de off. or. lib. 6. haberet locum in morte ciuili, quando prælatus trãsfertur de eccleſia ad eccleſiam: fuerat enim prædictus Epiſcopus tranſlatus ad eccleſiam Veronen. dimiſſa eccleſia Bergomen. in qua tempore tranſlationis reperiebantur plures fructus, quos Epiſcopus prædictus dicebat ad ſe pertinere: neſcio tamen quid fuerit reſolutum, quia cauſa fuit poſteà concordata. Sed principaliter allegabatur conſil. Cardinalis 111. & Pauinus in tracta. in. 2. parte. q. 8. col. fi. uideas per te. Et ad propoſitum huius dec. multa adducit Caſ. dec. 16. ſuper regu. ubi etiam, an ualeat ſententia lata cõtra mortuum naturaliter uel ciuiliter, & uide dec. Aeg. 260. de re iudicat. ubi dicit, quòd poſt ceſsionem procuratoris poteſt procedi per audientiam contra dominum ad ſententiam, & facit etiam deciſi. eiuſdem Aegid. 345. de iudiciis. quam uideas per te, licèt ſit aliqualiter corrupta. Anto. Maria Papaz.

Epi-

EPITOME.

Proceſſus procuratoris abbatis, tranſlati, & ſic reuocati, ot ſupra deciſ. præcedenri ualidatur per ratificatiooem oour abbatis, cum diſtiuctioue hic poſita.

SVMMARIA.

1 *Proceſſus procuratoris Abbatis tranſlati tenet, ſi conſtitutus fuit procurator nomine eccleſiæ.*

DECISIO XXIX. aliàs 377.

EX hoc inſurrexit aliud dubiũ, ſuppoſito quòd procurator dicti abbatis tranſlati, cuius poteſtas propter trãſlationem huiuſmodi ceſſauit & expirauit, ulterius proceſſerit in cauſa ad multos actus, quos quidem actus, & omnia acta. & agitata per illum procuratorem nouus abbas ratificauit, & rata ac grata habuit. Fuit dubitatom utrùm per huiuſmodi ratihabitionem ualuerit ſeu ualidatus fuerit proceſſus habitus cum dicto procuratore poſt tranſlationem dicti domini ſui abbatis? Et uidebatur quòd non propter regulã quòd uomine meo non eſt geſtum, ratum habere non poſſum. de ſent. exc. c. cùm quis. lib. 6. & de reg. iu. c. ratũ quis eo. li: At hic procurator non egit nomiue iſtius; ſed alterius, ergo: Diſtinguebatur, aut abbas primus tranſlatus agit nomiue proprio, aut nomine monaſterij. In primo caſu ſtandum erit regulæ. In ſecundo caſu non habet locum regula: quia ſicut uniuerſalis ſucceſſor ſuccedit in iure litis & cauſæ: ut no. Inno. de reſcr. in c. ſignificauit. & de iudi. c. quia. ita & prælatus qui ſuccedit in onere & honore. de off. deleg. c. quoniam abbas. de ſolu. c. ſi de quoruudam. etiam ſi proprium nomen primi abbatis in procuratorio & libello fuiſſet expreſſum: puta Ioannes abbas talis monaſterij, adhuc ſucceſſor poterat litẽ inchoatam à prædeceſſore ſuo proſequi. Pro quo alleg. unam ſingularem not. Innoc. in c. gratum. de offi. delega. & ſic omnia acta habita per dictum procuratorem nomine monaſterii, potuit rata & grata habere. per regulam, ratihabitionem. de reg. iur. lib. 6. & per not. in c. ea parte Decani. de reſcript. per Innoc.

ADDITIO.

1 A.M.P. Iſta † dec. procedit quando primus abbas cõſtituit nomine eccleſiæ procuratorem iſtum, ſecus ſi nomiue proprio: ut dicit diſtinctio de qua in dec. pro quo facit deci. 13. ſuprà in ratione ſui prope finem, ſed uidetur, quòd in dubio præſumendum ſit, quòd fecerit nomiue eccleſiæ: præſertim, ſi ſit dictum, iu mandato, N. Abbas, &c. ut per Aegi. dec. 5. & 548 hoc tit. quas uide per te, & uide latè per Fel. in c. nonnulli. §. ſunt & alii. col. 3. & 4. Et ſi procurator ignorabat tranſlationem, uidetur quod ualeant geſta per eum, ut dicitur de uicario Epiſcopi, ſupra de offi. uica. dec. 1. nume. 4. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Subſtituens cum clauſula, douec uices ſuas ad ſe duxerit reuocandas, habens mandatum reuocandi ſi poſt ſubſtitutionem procedat, ualet proceſſus: & procedendo ipſum ſubſtitutum uidetur reuocare. Vel ſic, Subſtituens cum clauſula, douec &c. non obſtante quòd ſubſtitutus acceptauerit, et nihil tamen iu iudicio fecerit, procedere poteſt, et procedendo ipſum ſubſtitutum uidetur reuocare hoc dicit.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus cenſetur reuocatus, ſi antequam aliquid faciat ſubſtituens, procedat in cauſa: intelligendo tamen ut infrà.*

2 *Clauſula, quòd per quemcunq; actum non intendit reuocare, quid operetur.*

DECISIO XXX. aliàs 386.

SI procurator habens mandatum ſubſtituendi ſubſtituat, & committat uices ſuas alteri præſenti, & in ſe onus procurationis ſuſcipiendi, cum clauſula tamen, douec eas ad ſe duxerit reuocandas, ſi poſt huiuſmodi ſubſtitutionem, & onerũ aſſumptionem non cum ſubſtituto, ſed cum ſubſtituente in cauſa procedatur: dubitatur utrùm ualuerit, & tenuerit huiuſmodi proceſſus? Et uidebatur quòd nõ: quia ex quo alter onus procurationis ſuſcepit, uidebatur negotiũ inchoaſſe & occupaſſe, & ſic alter ſubſtituẽs de illo negotio ſe itromittere nõ potuit, neque debuit, niſi in caſibus exceptis. i c. quãuis. & c. ſi duo. de proc. li. 6. facit c. cũ plures. ratione ſui, de offi. deleg. eo. li. quod dictũ fortè poſſet procedere, ſi prædictus ſubſtitutus poſt ſuſceptionem oneris aliquem actũ iudicialem in cauſa feciſſet: ſed quia hoc non fecit, nec ſe unquam de huiuſmodi cauſa intromiſit, ſed ſemper cõtinuatum fuit cum ſubſtituente, qui primò occupauerat, & proceſſerat in cauſa, dixerunt & decreuerunt omnes Domini ualuiſſe, & ualere proceſſum habitum cum dicto ſubſtituente: quia nõ commiſit uices tuas in totum: tum etiam quia procedendo tacite uidetur ipſum reuocaſſe. arg. pro proprio decre. c. quãuis. & c. ſi delegatus. de offic. deleg. lib. 6. de procura. c. is qui. eo. lib. Pro ſecundo facit c. ſi quem. eod. lib. & ut. in ratione ſui.

ADDITIO.

1 A.M.P. Secundum ſummarium eſt uerius, † ſed adde poſt uerbum acceptauerit (& nihil tamen in iudicio fecerit) quia deciſ. ita dicit, & dum dicit procedere poteſt, (dic procedi poteſt contra ipſum) quia ita dicit dec. licèt etiam utrunque ſubſiſtere poſsit. Ratio dubitandi fuit hic, quia uidebatur tranſtuliſse in totum uices ſuas, quò caſu ſubſtitutus non poteſt reuocari, ut in iuribus hic allegatis, ſed quia iſte non commiſit in totum uices ſuas, & procedendo re integra uidebatur reuocaſſe ſubſtitutum: ideò ualidus fuit proceſſus. Et ad hoc faciunt quæ dixi ſuprà deciſ. 14. ubi etiam ſi procedere cœpiſſet, & litem cõteſtatus fuiſſet, potuiſſet reuocari. Et dum dicitur hic, quòd procurator procedendo uidetur reuocare ſubſtitutum, hoc uerum eſt, niſi ſit appoſita in mandato ſubſtitutionis alia clauſula, quòd per quemcunque actum etiam
2 non intendit reuocare, ut ſuprà. † dec. 4.

EPITOME.

Generalis procurator & non ſpecialis conſequitur inducias ad dominum conſulendum ſuper cauſa, de qua non potuit uerſimiliter informari. Vel ſic, Procurator generalis ſi in aliqua cauſa de nouo citetur, poteſt petere inducias ad dominum conſulendum. h. d.

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio c. dilectus. de procu. an locum habeat in procuratore generaliter ad iudicia conſtituto?*

2 *Procurator generalis in aliqua cauſa de nouo citatus an petat inducias ad dominum conſulendum?*

3 *Procurator ad omnia negotia poteſt in iudicio cõparere.*

DECISIO XXXI. aliàs 395.

FVit dubitatum † utrùm c. dilectus. de procurato. haberet locũ in procuratore generaliter
1 conſtituto ad iudicia: puta ad agendum & defendendũ in omnibus & ſingulis cauſis motis & mouendis &c. uidelicèt an talis procurator poſsit petere in curia dari ſibi inducias ad conſulendum dominum in partibus? Et uidebatur quòd non: quia, ut uidetur. c. dilectus. loquitur in negotiorum geſtore conſtituto ad negotia, & nõ ad iudicia, inter quos de iure magna eſt diffe-

4 differentia.ut de procu.e.1.li.6.ᵃBreuiter diſtinguebatur:
aut prædictus procurator erat ſic generaliter conſtitutus
ante quàm cauſa,ad quam nunc citatur, fuerat commiſſa
contra dominum ſuum,aut pòſt.Si antè,tunc omnes Do
mini dicebant habere locum c.dilectus.pari ratione, pro
quo etiam alleg.c.propoſuit.de dila.quod modicum facit
ad propoſitum iudicio meo.Si uerò poſt cauſam commiſ
ſam,præſertim de ſpeciali mandato,& citatio decreta fue
rat,conſtitutus ſic generaliter,& cum eodem procurato-
rio ad curiam miſſus eſt citatus ad dicendum contra com
miſsionem, contra quam nihil dixit, ſed ulteriùs ad ali-
2 quos actus proceſsit,& tandem inducias † ad conſulen-
dum dominum petiit: prout hæc omnia ponebantur in
facto:tunc dicebant omnes Domini inducias deuegādas
tum quia uidebatur malitioſè & cauſa diſferendi nego-
tium facere,tum quia præſumptio erat cōtra eum, quod
ſufficienter per dominos ſuos,qui eum poſt cauſam com
miſſam miſerant,inſtruxerant.quod ſi non fecerunt, im-
putent ſibi.de iura.cal.c.in pertractandis.ut lit. non con-
teſt.c.i.s.& de dol.& contu.c.prout.

Additio.

a Cap.t.lib.6.§.procurator.ubi eſt una differentia inter pro
curatorem & negotiorum geſtorem. Aliam differentiam
habes in c.quæ generaliter.1.eod.tit. & li. & de negotio-
rum geſtore uide aliqua ſingularia per Petr. Rauennatē
in ſuo alphabeto aureo,uer.negotiorum geſt.

A.M.P. Iſta duo ſummaria uirtualiter referunt ſubſtā
3 tiam dec.ſed in ueritate † dec.dicit, quòd ſi aliquis con-
ſtituit procuratorem ad omnia eius tractāda negotia , an
tequàm cauſa aliqua ſit contra eum commiſſa, licèt talis
procurator ueniat ad curiam,ſi citetur,debet ſibi dari di-
latio ad conſulendū dominū:ſi uerò tale mandatū factum
fuit poſt cauſam commiſſam, & citationem decretā,tunc
ſecus:quia præſumitur dominum habuiſſe notitiam cita-
tionis, & ad illum effectum miſiſſe procuratorem infor-
matum,prout tenebatur. Pro quibus faciunt quæ dixi ſu
prà dec.1.intelligo tamen de citatione decreta,& ſaltem
habita à notario,per ea quæ dicit Sar.in compen. ſignatu
ræ nu.69.& in regula de Annali.q.45.& Stap.dum tractat
de literis iuſti.fol.145.uer.poſtremò,& uer. & hoc quan
do.& in alia impreſ.fo.109. De iſta materia aliquid dixi
ſuprà de reſcrip.dec.15.& 18.ubi habes unā dec.moder-
nam,& dicam latiùs ſuper deciſ 13.infrà de dolo.ubi eſt
locus ſuus,& ibi etiam uidebis tres dec.modernas. Nota
2 tamen,quòd † in uim talis mandati ad omnia eius tractā
da negotia,poteſt quis comparere in iudicio,etiam quòd
non dicatur ad lites & cauſas,ut dicitur in dec.Anto. Ma
ria.Pap.

Epitome.

Mandatum procuratoris & iudicis delegati,licèt parificē
tur: tamen mandatum procuratoris de ſui natura ad cauſas
nondum exortas extenditur, niſi uerba præſentis temporis
duntaxat ſpecifice opponantur,ſecus in iudice.Vel ſic, Pro-
curator generaliter conſtitutus ad cauſas poſteà exortas,po
teſt & debet admitti,ſecus in iudice.h.d.

SVMMARIA.

1 *Mandata procuratorum & iudicum ſunt multum ſimilia.*
2 *Obligatio generalis,uel mandatum generale an ſemper in
cludat futura.*
3 *Mandatum ad cauſas ſimpliciter,comprehendit etiam po-
ſtea exortas.*
4 *Mandatum generale capit bona etiam poſteà acquiſita.*
5 *Mandatum res latè interpretandum.*

DECISIO. XXXII. aliàs 413.

Fuit dubitatū utrùm procurator generaliter
conſtitutus per aliquem in omnibus & ſingu-
lis cauſis contra quaſcunque perſonas & co-
ram quibuſcūque iudicibus poſſet,& deberet
admitti ad cauſas aliquas tunc nondum,ſed poſteà exor-
tas? Et uidebatur aliquibus Dominis, quòd huiuſmodi
mandatum non extenderetur ad futuras:ſed duntaxat ad
præſentes cauſas tunc exortas. Ratio, & motiuum iſtorū
2 Dominorum fuit:quia † mādata huiuſmodi procuratoria
& mandata iudicum ſiue reſcripta ſunt multum ſimilia.
a ff.de iur.om.iudic.l.& quia.ſed ᵃ reſcripta non extendun
tur ad futuras cauſas:ut in c.eam te.& c.ſignificauit. & c.
ſi.de reſcri.Pro hac opinione uidetur facere dictum Spe.
tit.de procu.§.1. uer. ſed pone cap. cuius dictum ſanè in-
tellige: quia hoc operabatur uerbum præſentis tempo-
ris:puta conſtituitur quis ad cauſas, ſed ad cauſam, quæ
uertitur inter A,& B,ſed ubi nil tale exprimitur,per quod
poſsit apparere de intentione conſtituentis, an uoluerit
ipſum conſtituere & præterita,præſentia,& futura, maxi
mè ſi conſtituens eſt reus,ne maneat indefenſus:Fuit de-
terminatum & concluſum contrarium per maiorem par
tem Dominorum,& hoc per l.ſi.C.quæ res pign.ob.poſ.
& ff.de pign.l.& quæ nondum. ubi dicitur,quòd in obli-
2 gatione † generali tam præſentia,quàm futura bona cō
prehenduntur:indefinita enim locutio æquipollet uni-
uerſali.19.di.c.1.de priui.c.quia.circa de elect.c.ut circa.
li.6.ubi de hoc brocardo.& ſic fuit obtentum ſecundum
Spe.tit.de procu.§.2.uerſi.ſed quid ſi procuratorium eſt
generale. Pro hac concluſione facit illa authoritas ſuprà
alleg per Inn.in c.dilecti.de except. quia præſens confu-
ſum præſentis non tenet uſum. ubi tamen Hoſt.dicit mā
datum alicui iudici ad citandum omnes, qui ſe opponūt
tali,ſuper electione ſua,uel alio facto , intelligendum eſt
de his,qui ſe oppoſuerunt ante datam literarum, & non
poſt : cuius contrarium ibi uidetur ſentire Inno.Nec ob-
ſtant illa iura pro contrario allega.uidelicèt,l.& quia.& c.
quia licèt ſint in aliquibus ſimilia, tamen non in omni-
bus: & præſertim in caſu noſtro claudicat prædicta ſimi-
tudo.Nam licèt prohibitum ſit per legem reſcriptum nō
extendi ad futuras cauſas : ut in d. c. ſi. de reſcriptis,& c.
ſignificauit.tamen hoc non reperitur prohibitum in pro
curatore:imò permiſſum,uidelicèt quòd poſsit conſtitui
ad futuras cauſas, & ad generales, & ſpeciales : ut ff. de
procur.l.1.2.3.& 4.& legitur & no.in c.nō iniuſtè.de pro
cura.& per Specu.tit.de procu.§.1.uer.conſtituitur autē
procurator. Ratio diuerſitatis poteſt aſsignari : quia in
impetratione reſcriptorum ſæpè circumuenitur conce-
dens , & ſurreptitiè ut plurimùm impetrantur : idcirco
adeò ſtrictè intelliguntur.de reſcrip.c.ſedes.c.ex tenore.
& c.ſuper literis.cum multis ſimilibus.ſed non ſic in mā-
dato procuratoris,quod ſit à conſtituente, & nemine im
petrante:& ideò in fauorem ipſius cōſtituentis latiùs eſt
interpretandum quàm reſcriptum : licèt parificentur in
multis:ut de procura.c. non poteſt. in Clem. & in multis
ſimilibus.

Additio.

a Multùm ſimilia. De hac ſimilitudine uel comparatione
procuratorii,& mandati iudicis uide per Abbat.in c.cùm
olim.de offic.delega.Adde Fely.in c.relatum.eo. titu. u-
bi etiam uidere licèt differentias inter mandatum iudicis
& procuratorium.

3 A.M.P. Cum iſta dec.quòd † mandatum procuratio-
nis extendatur ad cauſas futuras poſteà exortas, concor-
dat dec.t.ſuprà eod.tit.& 18.ſuprà de reſcri.licèt in con-
trarium faciat deciſi.30.hoc titulo in anti. ſed illa loqui-
tur in mandato generali ad cauſas , & non dicitur quòd
ibi

ibi eſſet clauſula ad cauſas motas, & mouendas, ut hic: quinimo ſi bene aduertatur, illa dec. concordat cum illa, quia in fi. allegat c. quia circa. de priuile. quod optimè probat iſtam intentionem, & dec. reſidet. in ult. opi. & idem
4 dicit dec. 3. Biſig. eo. tit. licèt † aliqui dubitent etiam ſtante clauſula, ad mouendas, an ueniant cauſæ ratificatione rerum & bonorum ac beneficiorum poſteà acquirendorum: puta, ſi quis poſt conſtitutum illum generalem procuratorem acquirat alia bona, uel alia beneficia, ſuper quibus ſibi moueatur lis: tamen etiam idem dicendum eſt in iſto caſu, quia etiam talia bona comprehenduntur in reſcriptis anteà impetratis: ut ſuprà de reſcr. dec. 19. ubi dixi. Pro quo induci poteſt dec. 26. in ant. & Biſig. 4. hoc ti. ubi dicitur, quòd ualet mandatum ad acceptandum & permutandum beneficia etiam conferenda, & licèt deci. 17. eod. ti. in anti. uideatur contraria d. dec. 26. tamen ſe remittit ad finem illius dec. quæ idem dicere uidetur: imò etiam hæc deci. noſtra loquitur, & intelligi debet quò ad bona poſt mandatum acquiſita, dum allegat l. fin. C. quæ res pigno. oblig. poſ. & c. dilecti. de excep. & uide per Fely. qui ſequitur iſtam concluſionem in c. relatum. de of. deleg. col. 2. ubi ponit ſeptem differentias inter mandatum procuratoris, & mandatum delegati. Et ad iſta uide Staph. dũ tractat de literis iuſtitiæ fo. t 74. uerſi. non datur commiſſio. & in alia impreſ. fol. t 28. Et iſte caſus de obtinendo beneficium poſt mandatũ, ut audiui ab excellentiſsimo procuratore do. Ioan. Emghiano fuit reſolutus pro affirmatiua, quòd mandatum extendatur in una ſua cauſa propria Calaguritana coram Domino Sarnenſ. & tantò ma-
5 gis hoc procedere debet† in mandato rei, ne remaneat indefenſus: ut dicit deciſ. iſta, licèt Sam. in q. 2. de Idioma: intelligat iſtam deciſ. in fine, & eam adducat ab probandum quòd mandatum actoris ſit fauorabile: quod tamen non dicit deciſ. ſi bene perſcruteris, licèt dicat mandatum eſſe fauorabilius reſcripto, ſed quòd mandatum rei nõ ſit magis fauorabile mandato actoris, non negat: præſertim cũ ſuprà id affirmauerit, & uide infrà de præb. dec. 18. ubi dicitur, quod executor non poteſt ſubdelegare quò ad cauſas ſibi committendas. Ant. Mar. Pap.

Epitome.

Morte procuratoris ſubſtitutio ex ſpeciali mandato ſubſtituentis (etiam re integra) non expirat: ſecus ſi ab eo ut a domino litis facta foret. Vel ſic, Procurator cum poteſtate ſubſtituendi ſi in mortis articulo ſubſtituat generaliter in omnibus &c. & moritur re integra antequam ſubſtitutus acceptet mandatum, dicti ſubſtituti poteſtas non expirat. h. d.

SVMMARIA.

1 *Subſtitutio ex ſpeciali mandato ſubſtituentis facta, an re integra morte procuratoris expiret?*
2 *Subſtitutio mandatum habentis, dicitur à Domino miniſterio ſubſtituentis facta.*
3 *Procurator poteſt ſubſtituere generaliter in omnibus cauſis, in quibus acceptauit onus procurationis, cum diſtinctione tamen.*
4 *Subdelegatus poteſt ſubdelegare ponendo alium loco ſui in caſu iſto.*

DECISIO XXXIII. aliàs 414.

1 SI aliquis † cõſtitutus procurator in diuerſis cauſis & à diuerſis perſonis cum mandato ſubſtituendi, exiſtens in extremis ſubſtituat unum in omnibus prædictis cauſis ad agendum & defendendum cum clauſula, Donec &c. & moriatur re integra, antequàm huiuſmodi ſubſtitutus acceptet onus procurationis: fuit dubitatum & quæſitum utrùm talis ſubſtitutus poſſet proſequi cauſas per dictum defunctum occupatas, & inchoatas? Et cauſa dubitandi fuit eadem quæ ſuprà in proxima concluſione in prin. ponitur: uidelicèt, quia mandata iudicis delegati & procuratoris multùm ſunt ſimilia. Sed ſi iudex delegatus committat uices ſuas alicui cum prædicta clauſula, & moriatur re integra, antequam ſubdelegatus uti cœperit iuriſdictione, expirat huiuſmodi commiſsio morte delegati: ut in c. ſi delegatus. de offi. deleg. lib. 6. ergo uidetur idem in mandato procuratoris cum dicta clauſula ſubſtituti. Sed hoc motiuo non obſtante fuit determinatum contrarium. Nã hæc
2 ſubſtitutio † eſt quædam conſtitutio, & cenſetur à domino facta, miniſterio tamẽ ſubſtituẽtis uigore ſpecialis mãdati ſibi ſuper hoc facti, & quia dominus adhuc uixit, ut ponebatur in facto, ergo acceptare, & uti potuit poteſtate ſibi nomine domini facta. Secus uerò ſi prædictus procurator nullam habuiſſet ſubſtituendi poteſtatem à domino, ſed à lege: puta, quia poſt litem per eum conteſtatã ſubſtituiſſet: tunc enim ipſo mortuo re integra mandatũ ſubſtituit extinctum fuiſſet, & in hoc habet ſimilitudinẽ cum iudice delegato habente poteſtatem à lege ſubdelegandi. de offi. deleg. c. quamuis. & c. paſtoralis.

Additio.

A. M. P. Iſta dec. ſatis clara uidetur, & declarat dec. Ae-
3 gid. 272. hoc titul. quæ reliquit dubitandum an † conſtitutus procurator in pluribus cauſis poſsit unum procuratorem in omnibus ſubſtituere: & hic determinatur quòd ſic: requiritur tamen, quòd ſubſtituens priùs acceptauerit: ut ſuprà deciſ. 7. Et ratio huius dec. eſt illa, de qua ſuprà deciſ. 8. quia quando ille qui habet facultatem ſubſtituendi in mandato ſubſtituit: ſubſtitutus dicitur habere mandatum à domino quòd ſuperuiuebat procuratore ſubſtituenti: ut etiam per Aeg. dec. 6. hoc tit. & ſic licèt ſubſtitutus uiuente ſubſtituente non acceptauerit mandatum, remanebat radicatum in perſona domini: ſecus tamen eſt, quando uti dominus litis ſubſtituit: ut dixi ſuper d. dec. 8. quia ſubſtitutus uidetur habere mandatum à ſubſtituente, non à domino. Et ad præmiſſa applicari poteſt quod reſolutum fuit in una cauſa coram reuerendo
4 Domino meo de ſancta Cruce quod † licèt Vicarius Epiſcopi, qui erat ſubdelegatus per unum ex Auditoribus Palatii, non poſſet alium ſubdelegare. ſi tamen habebat facultatem ab Epiſcopo ſubſtituendi alium loco ſui, potuit alium in locum ſuum ponere. Et ad præmiſſa adde & uide omninò Fel. in c. relatum. de of. deleg. & aliquid in c. ſane. eo. ti. col. 2. A. M. P.

Epitome.

Procurator qui ſententiam obtinuit, non poteſt prius per eum dicta etiam in ſui fauorem impugnare. Vel ſic, Qui ut procurator alicuius expectantis egit, poteſt nomine ſuo cõtra eum agere, cuius fuit procurator. h. d.

SVMMARIA.

1 *Procurator poteſt etiam poſt ſententiam uenire nomine proprio contra illud quod fecit uti procurator.*
2 *Sententia præiudicat tertio ſcienti & non appellanti.*
3 *Confeſsioni facta in una cauſa quis contrauenire poteſt, etiã ſi ueniat ut ceſſionarius alterius in alia cauſa inter diuerſas perſonas.*
4 *Regreſſum habens, ſi uti procurator alterius reſignat illud beneficiũ, ad quod habet regreſſum, ſibi nõ præiudicat.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 415.

1 SI † ſecũdus in data ex expectantibus in aliqua eccleſia agat ut procurator nomine primi expectantis ſiue præcedentis ipſum in data ſuper præbenda per eum acceptata; contra ordinaria authoritate prouiſum, & poſſeſſorem dantem de ſur-

reptione

reptione gratiæ primi expectantis, & obtineat ſenten-
tiam diſſinitiuam pro primo impetrante, fuit dubitatum
utrum prædictus procurator poſſet agere in ſecũda inſtã
tia contra illum: pro quo ſententiã obtinuit, & dare eoſ-
dem obiectus datos per ordinarium in prima inſtantia
ad annullandam gratiam ipſius primi impetrantis, & ac-
ceptantis? Et uidebatur prima facie quaſi omnibus Do-
minis quòd non: tum per regulam, quod ſemel appro-
bo, ampliùs reprobare non poſſum. 8. quæſt. ij. c. dile-
ctisſimi. de æta. & qualit. c. accepimus. & ibi multæ con
cor. tum etiam quia indecens eſt, quòd illũ nunc impu-
gnet, quẽ defendit, uel defẽdere tenetur. de na. ex liber.
uen. c. uno. tum etiam, quia fuit procurator ſuus in cauſa
ipſum tangente: idcirco repelli debet poſteà ab agendo
contra eum: quia iuri ſuo renuntiare uidetur. de tranſac.
c. ex literis. ff. ex quib. cau. ma. l. nec non. §. fi. & l. ſeq. & ff.
de rei ueo. l. inter officiũ. quæ lex inducebatur ad utran-
que partem. tum etiam ſi ſciuit in prima inſtantia præce-
dentẽ ſe in data nullum ius habere, & per cõſequens ius
ſibi competere: ergo prædicta ſententia, ſi etiam nõ fuiſ-
ſet procurator in cauſa, ſibi præiudicaſſet. per l. ſæpè. ff.
de re iud. & c. quamuis. eod. tit. Facit pro hac parte. c. ex
ore. de his quæ fi. à maio. par. ca. cum iur. alle. de tacitè re
nuntiãte. Quibus iuribus & motiuis nõ obſtãtibus fuit
determinatũ, & ſententiatũ poſt publicas relationes cõ-
trariũ: quia nõ clarè conſtabat, nec cõſtare poterat, quòd
procurator primi expectantis, & in prima inſtantia agen
tis ſciuerit illum, cuius cauſam duxit ius non habere: i-
mò ex quo ordinarius defecit in probatione obiectuũ,
potiùs debebat præſumere ipſos obiectus calumnioſos,
quàm ueros: & ſic ipſum bonum ius habuiſſe. arg. c. ſta-
tuimus. de elect. libr. 6. de iur. calum. c. i. & ii. ergo. Præ-
tereà in facto alieno tolerabilis eſt ignorantia, quæ ſem-
per præſumitur: maximè quando agitur de damno uitã
do, niſi probetur ſcientia. de re. iur. c. præſumitur. li. 6. cũ
concor. ibidem poſitis. At in caſu noſtro ueriſimiliter po
tuit ius ſibi competere ignorare: tum propter prioritatẽ
datæ, tum propter calumnioſos obiectus: ergo in nullo
prædicta ſententia ſibi præiudicauit: maximè quia iura-
uit nouiter probationes dictorum obiectuum, uidelicèt
nullitatẽ gratiæ primi ipſum in data præcedentis, ad eius
notitiam perueniſſe: quod uidetur ipſum excuſare à ca-
lumnia. de except. c. paſtoralis. de elect. c. ut circa. lib. 6.
de iur. calum. per totũ. Quæ omnia concederẽ, & faterer
de plano quò ad ſententiã latam inter primum ipſum in
data præcedentem, & ordinariũ poſſeſſorem, quòd ſibi
ignoranti ius competere non præiudicauit. Sed ego di-
cebã ipſum ex alio capite repellendũ: uidelicèt pro eo,
quòd erat procurator ſuus in prima inſtãtia: & iuſtificã-
do tũc gratiã clientuli ſui, & impugnãdo materiã obiecti
uam contra gratiam tunc datã, & ſic gratiam quam pri-
mò approbauit, non potuit nunc reprobare: & materiã
obiectiuam quã primò impugnauerat, non poterat mo-
dò iuſtificare tanquam cõtrarius, & turpitudinem ſuam
allegando. arg. iurium prædictorum pro contraria parte
inductorum in principio, & facit c. cùm ſuper. de con-
ceſ. præb. Pro hoc etiam faciunt not. in c. inter dilectos.
de fi. inſtru. ſuper uer. præiudicet. per Innoc. & Hoſtien. &
Ioan. Andr. in c. ſuborta & in c. cùm ſuper. de re iudi. per
eoſdẽ. & Archi. 7. q. i. c. quàm periculoſũ. ſuper prima gl.
Ad materiam pro & contra uide Dy. ſuper prima regula
iuris, in quæſtione de illo qui recipit præbẽdam ſuam à
quodam prælato ſuo, cuius titulũ uolebat poſteà impu-
gnare: ſed aliqui Domini uolentes eũ excuſare de officio
procurationis antedicto, & aliis ſupradictis per me alle.
dicebant ipſum in aſſumptione officii procurationis, &
aliis minimè deliquiſſe: imò reputabant hoc ſibi ad ma-
gnam prudentiam. Nam ſi gratia, acceptatio & prouiſio
prædicti eũ præcedentis in data ualuiſſent, ipſe procura-
tor aliàs in data ſecundus factus eſſet primus: ſicq; mul-
tum intererat prædictã ſuã gratiã, & omnia inde ſecuta
iuſtificare, & omnes obiectus impugnare, ut fieret pri-
mus immediatè poſt ipſum: imò ſecundũ prædictos Do
minos ex quo uidebat ipſum in data priore prudentisſi-
mè faciebat, quòd ſe nõ opponebat: ſed ab impugnatio-
ne deſiſtebat ſtatim, iuxta conſiliũ Doctorum, & præſer-
tim Ioan. And. in c. cùm in multis. de reſcript. in fin. lib. 6.
quas excuſationes reuera reputabã iuridicas, & bonas, ſi
dictus procurator non uidiſſet prædictos articulos obie
ctiuos, illoſq; minimè impugnaſſet, & ſtatim ab officio
procurationis ceſſaſſet, & diligenter indagaſſet, utrum
fuiſſent prædicti obiectus ueri & probabiles: quod tamẽ
poſt primam ſententiam fecit, ſe dicto clientulo ſuo op-
ponendo, illoſq; ueros & probabiles aſſerendo: imò
eos probauit, & ſententiam pro ſe non obſtantibus alle-
gationibus meis reportauit.

A. M. P. Primum ſummarium eſt contra deciſ. & ni-
hil ualet: ſecundum uerò ſummarium eſt bonum. ad-
dito tamen quòd iſte procurator obtinuit ſententiam ad
iudicatoriam pro expectante, & poſteà cùm cognouiſ-
ſet illum, cuius nomine egerat, nullum ius habuiſſe, &
iuraſſet noniter nullitatem gratiæ ipſius pro quo egerat,
ad eius notitiam perueniſſe: potuit nomine ſuo agere. Et 1
ratio etiam eſt, quia ut dicitur hic, non conſtabat, nec
conſtare poterat, quòd iſte procurator quando procura-
torio nomine agebat, ſciuerit illum eius principalem
ius non habere, & ius ſuum proprium cùm eſſet ſecun-
dus expectans, bonum eſſe, & ſic ipſis præſuppoſitis ma-
teria uidetur clara. Contra tamẽ hanc dec. uidetur dec.
Aegid. 712. de re iudicat. & Biſig. 4. de re iudic. & 17. eo.
2 tit. in antiq. ubi dicitur, quòd † ſententia præiudicat. ter-
tio ſcienti, & non appellanti. Sed iſtæ dec. non ita de pla-
no procedunt: imò dicit Felyn. in c. cùm ſuper. de re iu-
dic. in fin. quòd Rota iudicauit contra d. dec. Aegid.
per conſil. Oldrad. 255. & idem Felyn. comprobat iſtam
dec. in c. quamuis. de re iud. col. fin. Ad iſtam deciſ. adde
deciſ. de confeſ. in antiq. repetita de uerbo ad uerbũ per
Biſig. deciſ. 5. eo. tit. licèt quatuor ultima uerba deficiunt
3 tãtùm, ubi dicitur, quòd † cõfesſio facta per aliquẽ ut te
ſtẽ, non præiudicat ſibi conuento uti executorem teſta-
mentarium: ſentit tamen, quòd ſi conueniretur nomine
proprio, ſibi præiudicaret: tamen hoc nõ dicitur ibi licèt
ſummarium dicat, quòd talis confesſio præiudicat. & ita
tenet Capitius deciſ. 52. licèt Purpu. in l. 2. C. de eden. in
fin. teneat contrarium, quod credo uerius per not. in c.
per tuas. de proba. & in ſimili facit illud de quo reſolutũ
fuit in cauſa Florẽtina pecuniaria, primò coram domino
Accorambono, & ſecundò coram D. Anto. Auguſtino:
ubi Domini uoluerunt, quòd R. D. Fran. Soderinus,
qui in alia diuerſa cauſa confeſſus fuerat ſe hæredẽ Car-
dinalis Soderini ex teſtamento, non poterat hodie uenië
do uti cesſionarius fiſci dicere, ſe nõ eſſe hæredem teſta-
mentariũ: ſed ipſum ab inteſtato decesſiſſe. quis enim ue
nire non poteſt cõtra illud, quod eſt propria uoce prote-
ſtatus, niſi cõfesſionem ſuam aliter interpretetur: ut in d.
c. per tuas. & licèt dictus dominus Fran. diceret ſe uenire
hodie tanquam cesſionarium fiſci, & ſic eſſe perſonam di
uerſam, allegando d. de. 4. reſponſum fuit dictum idẽ eſ-
ſe: quia ueniebat ad propriam utilitatẽ, & quòd cõtraria
allegans, & etiam turpitudinem ſuam, nõ eſt audiendus,
& facit ad hoc quædam deci. facta coram D. de Graſsis,
4 quòd † habens regreſſum per ceſſum uel deceſſum, ſi uti
procurator reſignauit, ſibi non præiudicauit, quia poſſet
agere ad regreſſum. per not. in c. ex literis. de tranſ. & in l.
fi. C. ne uxor pro mari. Ant. Ma. Papa.

EPITOME.

Coniuncta perſona debet admitti ad defenſionem abſen
tis citati per edictum, ut ſi per inquiſitionem &c. beneficio
priuetur, & talis coniuncta perſona ſic ut præfertur admiſ-
ſa, etiam poſt litem conteſtatam ſubſtituere non potuit.

 SVM-

SUMMARIA.

1 *Procurator ſiue defenſor an interuenire poſſit pro reo contra quem inquiritur ad effectum priuationis.*
2 *Abſentem à quocunque defendi poſſe publicæ vtilitatis exiſtit.*
3 *Defenſor etiam poſt litem conteſtatam an alium ſubſtituere poſſit.*
4 *Defenſor admitti debet ſine mandato in cauſa, ubi hoc crimen agitur ad priuationem beneficij.*
5 *Defenſor admiſſus vt ſupr. quando poſſit ſubſtituere.*
6 *Defenſor non admittitur, quando in eius bonis non poteſt fieri ſententiæ executio.*
7 *Intereſſe non conſideratur in beneficialibus.*
8 *Citari quis debet perſonaliter, ubi agitur ad priuationem beneficij.*
9 *Citari debet perſonaliter, quando agitur ſuper regreſſu ob non ſolutionem.*

DECISIO XXXV. aliàs 420.

1 SI committatur † Auditori, quòd inquirat con
tra A. ipſo uocato per edictum in curia ſuper
certo crimine, propter quod, ſi reperiatur il-
lud commiſiſſe, mandatur priuari beneficio,
fuit dubitatum utrùm defenſor ſine mandato, maximè
coniuncta perſona, poſſet interuenire, & debere admit-
ti ad defenſionẽ ipſius abſentis? Et uidebatur aliquibus
quòd non. Quia cùm defenſor ſine mãdato teneatur ca-
uere de iudicato ſoluendo: prout not. Spe. tit. de ſenten.
excom. in prin. quæ cautio in caſu noſtro cùm ipſe nõ ſit
ſoluendo, locũ habere nõ poteſt. j. quæ. j. can. quàm pio.
de ſymo. c. querelã. de pact. c. cùm pridem. cum ſimi. imò
nec cõiuncta perſona in huiuſmodi ſpiritualibus cauſis,
a quæ æſtimationẽ ſiue intereſſe [a] nõ recipiunt ſine mãda-
to nõ admittitur: prout legitur & no. per Inno. in c. corã.
de off. deleg. in princ. & de cauſ. poſ. & proprie. c. cùm o-
lim. circa finẽ. Præterea cùm hic defenſor ſi ſuccũberet,
nõ poſſet cõdẽnari, id eſt, priuari, nec executio cõtra eũ
fieri, ergo uidetur nullo modo audiendus. Fuit determi-
natũ quaſi per omnes contrarium. Ratio: Cùm hic non
agatur criminaliter ad directam pœnam pro crimine in-
b fligendam, ſed potiùs ciuiliter [b] in quo caſu ſicut procu
rator poſſet īteruenire pro actore agẽdo: ut de procur. c.
tuæ. de accuſa. c. ſuper his. & c. ueniẽs. & c. īquiſitiõis. ubi
uide de hoc Ioã. And. ſuper gl. ij. ſic & defenſor pro reo
2 ipſum defendendo: quia † publicæ utilitatis eſt abſentẽ à
quocunque defendi. 13. q. v. c. reos. ff. de procur. l. ſeruũ
quoque. §. publicæ. & l. non ſolùm. §. fin. Præterea cùm
hic agatur de quæſtione ſtatus, meritò defenſor admitti-
tur. de teſt. c. cùm olim. & no. Inno. in c. cauſam quæ. qui
fil. ſint legi. ubi ipſe in glo. ſua magna in fi. uidetur deter-
minare hãc quæſtionẽ, dicens in inquiſitione admitten-
dũ defenſorem, quẽ recitat Spec. & idẽ tenet in tit. de ſen
ten. §. 1. in fin. nihil aliud dicẽdo uel allegãdo: poſſet ta-
men allegari pro dicta eorũ cõcluſione. c. ueritatis. de do
lo & contu. ubi glo. ordi. ſuper uer. nec omnis. hoc uide-
tur tenere. Facit etiã pro hac opinione c. cùm I. & A. de
re iudi. & not. per Ioan. Andr. in nouel. in c. qualiter &
quãdo. §. debet. de accu. ſuper uer. illi. ubi dicit Ioan. An
dr. poſt Hoſt. procuratorẽ admittendũ in cauſa inquiſitio
nis de crimine nõ impediente ordinis executionem: ſe-
cus uerò ſi impediret ordinis executionẽ poſt peractam
pœnitentiam: ut in d. c. inquiſitionis. quia ſicut tunc nõ
poſſet interuenire procurator: multo minùs defenſor. &
licèt non habeat locum cautio de iudicato ſoluendo in
hoc caſu: præſtabit tamen aliam, uidelicèt ratihabitionẽ:
obligabit etiã ſe ad impẽdia litis & intereſſe, prout etiã
deducit Inno. in d. c. cauſam quæ. qui filij ſint leg. ubi etiã
ponit modum ſententiandi contra hunc defenſorem. &
meliùs in Spe. ti. de ſen. prola. §. ut autem. uerſi. ſi autem
agit. Ad maiorem tamen certitudinem, & ualiditatem
proceſſus fuit concluſum, quòd Auditor dictum defen-
ſorem cum dictis cautionibus & obligationibus admit-
teret, & audiret, & nihilominus per audientiam ſemper
contra abſentem ipſum ad ſingulos actus citando proce-
deret, & ſic fuit obtentum & factum. Sed utrùm prædi-
3 ctus defenſor † poſſet ſubſtituere alium loco ſui in caſo
prædicto etiam fuit dubitatum. In quo dubio fuerunt ar
gumẽta facta pro & contra, quæ facit & ponit Spe. titul.
de procura. §. j. uerſicul. ſed nunquid defenſor qui cauit.
&c. ubi Spe. uidetur finaliter declinare in partem affirma
tiuam, quòd ſic, etiam ante litem conteſtatam, cùm præ
dictus defenſor poſt ſatiſdationem ſit factus dominus li-
tis. alle. ff. de procurato. l. Titius. tum etiam quia ſenten-
tia ſi contra eum feratur, eſt mandanda executioni in bo
nis ſuis, & non domini. per l. Plautius. ff. de procur. & l. ſi
quis cùm procurator nomine. & dicit ſic ſententiatum:
licèt multi ſapientes ſecundùm ipſum dixerunt contra-
rium, cuius dictum poſſet procedere in merè ciuilibus,
& cauſis prophanis: ſecus in criminalibus miſtis, & be-
neficialibus, uel alijs ſpiritualibus. Ratio: Nam cùm in
illis non habeat locum prædicta cautio: non poteſt fieri
in bonis defenſoris ſententiæ executio, ergo ceſſat Spec.
ratio. Et ideò fuit concluſum, quòd non admitteretur
ſubſtitutus in caſu ſupradicto.

ADDITIONES.

a Intereſſe. Adde gl. pragmat. ſanct. in tit. de elect. in uerb.
utiliorem. & Innoc. in c. querelam. extrà de elect.
b Potiùs ciuiliter. Adde quòd procurator poteſt conſtitui
in cauſa criminali, quando criminalis cauſa incidit cum
ciuili. ut habetur per Dominic. de ſancto Geminia. in
c. ex antiquis. 54. diſtinct. in ij. col. uerſic. nota primò. &
per Fel. in c. meminimus. col. v. num. 17. de accuſ.

A.M.P. Summarium nihil ualet: nam hic mandatum
fuit aliquem priuari beneficio, conſtito, quòd aliquis
4 certum delictum commiſiſſet, & dubitabatur † an defen
ſor ſine mandato eſſet admittendus, prout in cauſis cri-
minalibus, ut ſuprà dec. 6. Et fuit dictum, quòd licèt hæc
eſſet cauſa criminalis ad directam pœnam pro crimine
infligendam: nihilominùs quòd non agebatur de ſtatu
perſonæ, & quòd non eramus in caſu, in quo impedire-
tur ordinaria executio poſt peractam pœnitentiam, &
quòd propterea defenſor admittendus erat cum cautio
ne tamen de rato, ac de ſoluendis expenſis litis, & dam-
nis, & intereſſe, & nihilominùs quòd procederetur etiã
per audientiam cõtradictarum. Ponitur etiã aliud dubiũ
in hac deci. ſeu in §. j. (nam ponitur per §. in alia impreſ-
ſione, licèt in illa impreſ. deficiant tres ultimæ lineæ, quæ
dicunt illum ſubſtitutum non fuiſſe admiſſum, ut dici-
5 tur in ſummario.) Dubium eſt igitur in hoc §. † an talis
defenſor poſt admiſſionem, & litem conteſtatam poſſet
alium ſubſtituere, & deciditur in fine quòd non, ſecun-
dùm iſtam impreſſionem. Ratio tamen qua mouetur
deciſ. ad hoc dicendum, deſtruit totam deci. in iſto, &
etiam in caſu præcedenti. Nam primò refert Spec. tenen
tem partem affirmatiuam, quòd iſte poſſit ſubſtituere,
licèt dicat multos ſapientes tenuiſſe contrarium: ut ibi.
& deinde dicit quòd dictum Spe. poſſet procedere in
cauſis prophanis, & merè ciuilibus: ſecus in criminali-
bus mixtis, & beneficialibus & alijs ſpiritualibus cauſis:
quia cum in iſtis non habeat locum prædicta cautio, nõ
poteſt fieri in bonis defenſoris ſententiæ executio. ergo
ceſſat Spec. ratio, & propterea quòd fuit concluſum
non admitti ſubſtitutum, iſta ſunt uerba meæ deci. Pon-
dero igitur quòd hic non ſumus in cauſa merè ciui-
li, ſed aut beneficiali, uel ſpirituali, aut criminali,
uel

uel mixta, nec dici poteſt quòd ſimus in cauſa propha-
na, ut dixi ſuprà de reſc. ſuper dec. 2. colum. fin. quia hæc
deci. dicit contrarium, dum dicit, quòd dictum Spec. pro
cedit in cauſis prophanis, & non in illa. Sed dato etiam
quòd eſſemus in materia prophana, oritur alia contrarie
6 tas: quia dec. dicit, quòd † in cauſis, in quibus non po-
teſt fieri in bonis defenſoris ſententiæ executio, non ca-
dit prædicta cautio: quia etiam non cadit quando peti-
tur abſolutio ad cautelam: ut in deciſ. ſeq. in fin. & ſic de
fenſor nõ admittitur, ergo fruſtrà quæritur an poſsit ſub
ſtituere. Sed ſic eſt quòd in caſu iſto ubi agitur ad priua
tionem beneficij in euentum delicti, non poteſt fieri exe
cutio in bonis defenſoris: quia ipſe non habet beneficiũ,
ergò in hoc caſu non cadit cautio, & conſequenter nec
ſubſtitutio. Crederem igitur quòd aliquo modo iſte de
fenſor poſſet ſubſtituere, prout dicitur de coniuncta per
ſona in dec. 34. hoc tit. in ant. & dixi ſuprà deci. 6. & 19.
quod facit ad dec. ſequentem. Non negarem tamen ad-
mittendum defenſorem, prout in cauſis criminalibus,
ex quo agitur de cauſa ſtatus. Poſſet tamen à prædictis
contrarietatibus defendi hæc dec. ſi dicamus, quòd at-
tento effectu, quòd Papa mandauit beneficium in euen-
tum priuationis conferri, cauſa non dicitur prophana. Itẽ
& quòd licèt executio non poſſet fieri contra defenſorẽ
quantum eſt reſpectu beneficij, poterat fieri tamen re-
ſpectu expenſarum, ac damnorum & intereſſe, pro qui-
bus erat præſtita cautio. Et ad illam rationem quòd hic
poterat fieri executio contra defenſorem, quantum eſt
reſpectu beneficii, reſponderi poteſt, quòd nec etiam
ad hoc ſe obligauerat defenſor, & quòd ſatis eſt quòd
fuit admiſſus in caſu à iure permiſſo, in quo tales defen-
ſores ſubſtituit: quia aut debuit admitti de iure, & con
ſequenter debet poſſe ſubſtituere: aut non debuit admit
ti, & fruſtrà quæritur de facultate ſubſtituendi. Ad iſta
etiam faciunt not. per Fely. in c. ex parte decani. in fi. de re
ſcript. ubi quærit an defenſor, qui cauit iſto modo poſ-
ſit poſt litem conteſtatam reuocari. Et not. hic unum,
7 quòd † in cauſis beneficialibus & ſpiritualibus non conſi
deratur intereſſe, ut etiam dicitur ſuprà dec. 6. & in ant.
8 hoc ti. deci. 8. Item not. quòd † licèt agatur ad priuatio-
nem, cauſa non dicitur criminalis, ſed ciuilis: tamen ſcias
quòd pars in tali caſu debet perſonaliter citari, ut fuit di
ctum in quadam cauſa pro affine Cardinalis Caurienſis
9 de menſe Octobri 1549. ubi etiam fuit reſolutum † idẽ
eſſe, quando agitur ad regreſſum ob non ſolutionem.
Ant. Ma. Pap.

EPITOME.

Abſolutio ab excommunicatione non poteſt peti per nõ habentem ſpeciale mandatum, quamuis generalis procurator, uel coniuncta perſona poſsit petere excommunicationis ſententiam pronunciari nullam. vel ſic, Procurator decani & capituli pro ſe & omnibus clericis eccleſiæ non poteſt abſolutionem ſingulorum de eccleſia petere. h. d.

SVMMARIA.

1 *Procurator decani & Capituli pro omnibus clericis eccleſia conſtitutus, an poſsit ſingulariter vel pro ſingulis ſpecialiter procurare.*

2 *Abſolutio ab excommunicatione, an & quo caſu procurari & peti poſsit per non habentem ſpeciale mandatum.*

3 *Excommunicationis ſententia ſecum trahit ſuam executionem nec per appellationem ſuſpenditur.*

4 *Abſolutio ad cautelam peti non poteſt per concanonicum etiam non excommunicatum, & dicitur magis præiudicialis quàm alia.*

DECISIO XXXVI. aliàs 426.

a SI Decanus, [a] Canonici & Capitulum alicu-
ius eccleſiæ collegiatæ pro ſe & omnibus
beneficiatis eiuſdem eccleſiæ conſtituant pro
curatorem contra eorum Epiſcopum ſuper
indebita & exceſsiua exactione charitatiui ſubſidij ad
agendum & defendendum &c. & præſertim ad petendũ
abſolutionem ab excommunicationis ſententia tam ſim
pliciter, quàm ad cautelam: Dubitabatur utrùm prædi
ctus procurator poſſet agere, & defendere, & abſolutio
nem petere prædictam, præſertim ad cautelam nomine
prædictorum beneficiatorum ſingulariter & ſpecialiter
in litera excommunicationis epiſcopi nominatorum? Et
fuit breuiter concluſum per omnes quòd non: nam licèt
prælatus poſſet agere, & defendere & procuratorem cõ-
ſtituere pro membris & ſubditis ſuis: ut leg. & not. in c.
cùm deputati. de iud. & in c. olim. de reſtit. ſpo. per Innõ.
& in cle. 1. de reſcri. facit tex. in c. auditis. de præſcri. tamẽ
quia de prædictis beneficiaris non conſtitit quòd eſſent
ſubditi dictorum canonicorum & Capituli, ergo &c. Præ
b tereà licèt canonicus [b] non excommunicatus poſsit pro
cõ canonico ſuo petere beneficium abſolutionis ab excõ
municationis ſententia, etiam ſine mandato: prout de
ducit Inn. in c. Romana. de ſen. ex. li. 6. tum quia iſti bene
ficiati non ſunt de collegio, uel Capitulo nec confratres.
prædicta no. Inno. non uendicat ſibi locũ, quæ fortè nõ
procederet in abſolutione petenda ad cautelam, quæ eſt
ualdè extraordinaria, & multùm præiudicialis: quia in
ea nõ recipitur iuramentum; nec cautio præſtatur, nec
ſatisfactio impeditur: & ideò cum maiori difficultate da
tur, quàm ſimplex abſolutio: prout leg. & not. in c. ſolet.
& in c. uenerabilibus. de ſen. exc. lib. 6. Ex eodem facto in
ſurrexit aliud dubium: utrum, uidelicet ſi poſt citatio-
nem ad partes decretam per Auditorem & eius executo
rem, uel poſt appellationem legitimam à ſententia excõ
municationis in aliquem per ordinarium lata ad ſedem
apoſtolicam interpoſitã, quis declaretur incidiſſe in præ-
dictam excommunicationis ſententiam, & denuncietur
publicè excommunicatus, & reaggrauetur per modum
c attentati [c] prædicta eſſent reuocanda? Et uidebatur ali-
quibus Dominis quòd ſic, per iura uulgaria, ut lit. pen-
dent. in rubro, & nigro. & de appellatio. c. non ſolum. lib.
6. cum multis ſimilibus. in antiq. Fuit tamen per maiorẽ
partem Dominorum determinatum contrarium: nam li
cèt per appellationem ſuſpendatur executio aliarum ſen
tentiarum, & effectus: ut ff. ad Turpillia. l. 1. in fin. & de
3 iureiurand. c. uenientes. † tamen hoc fallit in excommu-
nicationis ſententia, quæ ſecum trahit executionem: ut
in c. paſtoralis. de appellat. & ibi de prædicta concluſione
per Innocent. At omnia prædicta non ſunt, niſi quædam
extenſiones primæ ſententiæ, quæ ſtatim habuit ſuum ef
fectum: ergo &c pro qua concluſione etiam faciunt no
tata per Inno. in c. prætereà. de appellatio. uide ad mate-
riam not. per Ioan. Monach. in c. licèt. & in c. is qui. de ſen
tent. excommun. lib. 6. Adde de hac materia deciſ. 451.
infrà de appel.

ADDITIONES.

a Si decanus. Ad hanc deciſ. adde Bald. in addit. Spec.
tit. de procur. uerſ. per procuratorem. Cyn. & Ang. in l. ſi
quis mihi bona. §. ſed utrum. ff. de acq. hæred. & in Spec.
ti. de procur. §. 1. uerſi. item opponitur.
b Canonicus. Adde deciſ. Cappell. Toloſ. quæſtione 56.
incip. item fuit quæſitum, ſi unus correus.
c Attentati. In materia reuocationis attentatorum uide de
ciſ. 1. & quæ ibi addidi. tit. de appell. in nouis.

A. M. P. Primum ſummarium nihil ualet, ad ſecundum uerò adde, ut in text. quòd licèt mandatum eſſet

ſpeciale ad petendum abſolutionem etiã ad cautelam, quæ eſt magis præiudicialis: tamen illam petere non po-
4 teſt † prout nec canonicus non excommunicatus pro cõcanonico ſuo abſolutionem ad cautelam petere poſſet: quia in ea petenda non requiritur iuramentum, nec cautio præſtatur, nec ſatisfactio impeditur, quæ ſunt magnæ importantiæ in hoc propoſito, ut etiam in præcedẽti deciſ. Sed dum deciſ. loquitur de clericis ſimplicibus reddit rationem: quia non conſtabat eos comprehenſos in mandato, & quia non apparebat eos eſſe ſubditos dictorum canonicorum & Capituli, uel eſſe de Capitulo, uel collegio, aut confratres: & nullum dubium eſt, quod ſi conſtaſſet eos tales, abſolutio peti potuiſſet. pro quo facit deciſ. 8. infrà de iud. & hoc non negat deciſ. iſta, quæ in effectu plus decidit factum quàm ius, niſi in quantũ loquitur de canonico agente pro concanonico: quinimò etiam prælatus ſolus non poſſet pro Capitulo. pro qua materia uide omninò Fely. latiſsimè in c. nonnulli. de reſcript. §. ſunt & alii. col. 16. num. 18. & in c. cùm M. de cõſtit. nu. 25. cum duobus ſeq. ubi examinat an illud quod dicitur de coniunctis, habeat locum in coniunctis coniunctione ſpirituali, & nota etiam aliquid in c. cum deputati. col. 2. de iudic. Ad iſtam deciſ. ſatis conſerunt deciſ. Aegi. 10. & 108. hoc tit. uide eas ubi quando procurator cenſeatur factus nomine capituli canonicis interuenientibus, & an nomina ſint exprimenda, uide in antiq. deciſ. 9. & 29. hoc titu. Auto. Maria Papaz.

EPITOME.

Si clericus contra laicum intentauit crimen ſacrilegij criminaliter, & admiſſus laicus per procuratorem uſque ad concluſionem non poteſt opponi, quòd non debet admitti procurator: ſi poſt concluſionem conſtabat ſententiam eſſe ferendam pro reo.

SVMMARIA.

1 *Abſolutoria poteſt etiam in cauſa criminali ferri pro abſente, nec valet oppoſitio contra procuratorem.*
2 *Procurator admittitur in omni caſu, quo poteſt ſententia contra abſentem ferri. 5.*
3 *Procurator quare non poſſit in criminalibus interuenire.*
4 *Procurator admiſſus uſque ad concluſionem in cauſa criminali, non poteſt repelli, ſi ſententia veniat ferenda pro reo.*
6 *Exceptio quòd procurator non ſit admittendus, admittitur in quacunque parte litis, niſi, &c.*

DECISIO XXXVII. aliàs 485.

SI clericus contra laicum intentauit crimen ſacrilegii criminaliter: & cùm admiſſus fuerit laicus per procuratorem ad cauſam uſque ad concluſionem incluſiuè, ueniteque ſententia abſolutoria ferenda pro laico, non poteſt ad impediendum ſententiam, uel proceſſum procuratoris annullandum opponi contra procuratorem: ex eo quòd non poſſit procurator in cauſa huiuſmodi admitti. Primò quòd non ad impediendum ſententiam, propter l. quamuis in dubitati. C. ad legem Iul. de adult. ubi dicitur, quòd ſen-
1 tẽtia † abſolutoria poteſt ferri in crimine pro abſente, & contra præſentem: ergo & in perſonam procuratoris fortiori ratione. facit pro hoc: Quia communis opinio habet, quòd in cauſis, in quibus poteſt ſententia ferri con-
2 tra abſentem poteſt procurator † admitti, per l. ſeruum quoque, §. publicæ. ff. de procu. ergo idem ſi pro abſente: quia iura ſunt magis extenſiua in fauorem abſentium, quam in eorum læſionem. ut l. abſenti. ff. de pœnis. Præ-
3 tereà quia ceſſat ratio, quare procurator † non poteſt in criminalibus interuenire: ut l. penul. §. ad crimen. ff. de pub. iudi. uidelicèt, quòd ſententia eſſet deluſoria: quia non poſſet abſens puniri, &c. quæ ratio hic ceſſat. Hanc concluſionem tenet Ia. de Are. in l. quamuis indubitati. C. ad l. Iul. de adult. & per hoc non ob. quod ibi not. per Accur & Cy. poſt eum. uidelicèt quòd illa exceptio op-
6 poni poteſt in qualibet parte litis. quod cõfirmat Io. An. de iudi. c. 1. li. 6. in nouel. quia iſtud intelligit uerum regulariter, fallit in caſu, ubi iam eſſet in cauſa concluſum, & ſententia abſolutoria ferenda eſſet pro abſente. Io. de lig. reſpondit ad rationes, Franc. & Old. in c. licèt. de accuſ. Secundò dixi, quod dicta oppoſitio præcedentem proceſſum non annullat, & ſic in glo. l. quamuis. alleg. & Ber. & Ioan. mo. Archi. & Ioan. And. in d. c. 1. de iudi. lib. 6. quæ habet, quòd exceptio iſta eſt dilatoria & ita determinat Ioann. And. ibidem in nouel. Item dicta concluſio probatur: Quia non omne crimen ſacrilegũ requirit pœnam maiorẽ. & tamẽ in his ſolis criminibus dictã pœnam maiorẽ requirendo habet locũ prohibitio. §. ad crimẽ: ſecundũ cõmunẽ glo. & doct. opinionẽ. l. ſeruũ quoque. §. publicæ. & d. §. ad crimen. & l. 1. ſecundum Io. An. ff. quando cauſæ appellationum per alium exerceri poſſunt. & per Bar. & Cyn. C. de accuſat. l. reos. & de iniur. l. fi. licèt Io. mo. de pœnis. & Io. And. prædictus in dictis locis. Bart. in d. §. ad crimen. ubi pleniſsimè per eum. De iure uidetur contrarium eſſe uerius: maximè per l. fi. C. de iniur. coniuncta l. ſi ff. eo. ti. & per d. §. ad crimen. quæ loquitur indeterminatè. & §. ſed & ea, recipiẽdo uerbũ incluſiuè, ne ibi fruſtra idẽ uerbũ ponatur: dominus Io. de lig. ut ſuprà dicit melius ſore dicendum & decidẽdum, quòd ſi ex parte accuſati interueniat procurator, quòd non ualet proceſſus: ſed ex parte accuſatoris tunc ualet, ut bene uidetur probare l. fi. C. de iniur. quia dicit nedum illuſtres priuilegiatos, ut in cauſis iniuriarum per procuratorem ſe defendant, ſed ultra dicit, quòd nullus alius põt ſe defendere in cauſis huiuſmodi per procuratorẽ, ſeu admitti. debet enim hoc reſtringi ad unicã cauſam. l. unica. C. de fam. hoc eſſet diuinare. Et ſi uis ſcire qualem ſolutionẽ colligit Guil. de Cuneo ad illam l. qualiter pulchrè ſoluatur d. §. publicæ. uide Bar. in d. §. ad crimen. ad l. abſentem. reſpondit dominus Io. & Inno. quòd iſta lex loquitur de procuratore, quando eſt notum iudici, uidelicèt in delicto contumaciæ: ut ibi patet: & in tali ceſſat intentio legis abſentem. & habet locum lex quàuis. ff. ad leg. Iul. de adult. & iſte eſt nouus caſus in quo punitur abſens. l. 1. ff. ſi quis ius dicenti non ob. Nam an loquitur de pœna delicti iudici ignoti, quòd notum fieri non poteſt, niſi parte præſente. Certos autem caſus in quibus damnatur abſens, uide per Bar. d. §. ad crimen. & præmiſſa intellige in caſu, in quo pœna eſt corpori, uel perſonæ infligenda, aliàs ſecus ſecundum prædicta: quia tũc iuris ratio ceſſaret. In contraria opinione communiores ſunt uidelicet Iac. de Are. Guil. de Cu. & Ia. de Butr. ideò eſt ſecurior. Per præmiſſa poteſt uideri quid ſi ſententia ferenda eſſet condemnatoria, diſtinguẽdo ſecundum gl. & doct. ut ſuprà dictum eſt.

ADDITIO.

4 A.M.P. Summariũ huius dec. † non bene procedit, niſi addatur, ſi poſt concluſionẽ cõſtabat ſententiam eſſe ferendã pro reo. pro quo procurator comparuerat: quia ſi ſententia non ueniret ferenda pro reo, contrarium ſentit hæc deciſ. per Doct. Io. And. in c. 1. de iudic. lib. 6. in nouella. Cum iſta deciſi. concordat deciſio. 10. ſuprà eo. & uide Fely. in c. exceptionem. de excep. col. 13. nu. 30. Plura notari poſſunt ex hac deciſi. incidenter dicta, & Primò
5 quòd † in caſibus, in quibus põt pronũtiari cõtra abſentẽ põt etiã procurator admitti, ut et habes ſuprà deciſi. 35. quia nũquã admittitur procurator, quãdo ſentẽtia eſſet deluſo-

deluſoria, & non poſſet abſens puniri: ut quando agitur
6 de pœna corporis afflictiua. Secundò, quòd † exceptio, quòd procurator non ſit admittendus, poteſt opponi in quacunque parte litis: licèt non obſtet in caſu iſto quãdo ſententia uenit ferẽda pro reo, ut ſuprà. Tertiò, quòd antequam opponatur iſta exceptio, tenet proceſſus pro quo etiam facit dec. 10. ſuprà.

E p i t o m e.

Dominus tacitè uel expreſsè poteſt factum ſui procuratoris ratificare: & idem poterit procurator dominus litis effectus, procurator tamen cum poteſtate ſubſtituendi conſtitutus ſubſtituendo ſimpliciter, non ratificat, niſi expreſse hoc dicat, anteà geſta per ſuum ſubſtitutum.

S V M M A R I A.

1 *Procurator ad litem habens mandatum ſubſtituẽdi, ſciens alium non expreſse ſubſtitutum proſequi, an ſi poſteà eundem expreſsè ſubſtituat, uideatur ratificare acta antea per eum habita.*

2 *Subſtitutus per procuratorem mandatum habentem, cenſetur à domino conſtitutus.*

3 *Ratificata non cenſentur antea geſta per ſubſtitutum, niſi expreſse dicatur: licet ſecus ſit, ſi ille qui geſſit acta, conſtituatur à principali, uel à domino litis.*

D E C I S I O X X X V I I I. aliàs 454.

1 FVit dubitatum utrum procurator † ad cauſam habens mandatum à domino ſubſtituendi, ſciens Titium ab eo nõ expreſsè ſubſtitutum agere, & proſequi cauſam tanquam ſuum ſubſtitutum: & poſteà ſubſtituendo eum ad eandem cauſam ulteriùs proſequendam, uideatur omnia acta antea per ipſum habita & actitata ratificare. Et uidebatur aliquibus quòd ſic, per l. ſæpe. ff. de re iudi. & c. quamuis. eo. tit. cum ſimi. & per no. Inno. in c. ex parte decani. de reſcrip. & c. in præſentia. de proc. quæ omnia loquuntur in ratificatione domini principalis tacita uel expreſſa: ergo idem in procuratore, qui loco domini habetur. de proc. c. 1. & c. fi. li. 6. Quod dictum omnes Domini dicebant procedere, & ueritatem continere in procuratore iuris: uidelicèt qui eſt factus dominus litis: qui ſicut dominus poſſet ratificare tacitè, & expreſse geſta, & acta per falſum procuratorem, nomine tamen ſuo. ita & hic procurator qui nedum loco domini, ſed uerus dominus litis poſt litis conteſtationem efficitur. Hinc eſt quod ſine ſpeciali mandato domini ſubſtituere poteſt. Item alius conſtitutus à domino non poſſet: ut in d. c. 1. lib. 6. in hoc uerò conſtituto à uerò domino habente ſpeciale mandatum ſubſtituendi dixerunt Domini poſſe procedere, & per eum fieri ratificationem expreſſam, propter mandatum ſubſtituendi, & clauſulas alias generales in procuratoris poni cõſuetas, ſed tacitam non niſi poſt lit. conte. per eum. Ar. re iur. c. ratihabitionem. lib. 6. omnia enim quæ per dictum procuratorem fiunt expreſse, & in mandato ſuo continentur, à domino facta cenſentur: non ſic in tacitis, quæ non habet in mandatis. & ſic ſecundum omnes Dominos prædicta
2 ratificatio † expreſſa cenſetur facta à domino, ac ſi ipſum ſubſtituiſſet. Nam omnis per procuratorem ſubſtitutus cẽſetur à domino conſtitutus. iuxta no. in c. is qui. & c. ſi duo. de proc. li. 6.

A d d i t i o.

A. M. P. Iſta deci. † eſt clara, ſed facias punctum, ut ego feci, ante uerba illa, antea geſta, ut ſit ſenſus, quòd procurator habens facultatem ſubſtituendi, ſimpliciter ſubſtituendo non uidetur ratificare anteà geſta, (niſi hoc expreſsè dicat) quòd tamen eſt ſecus in domino conſtituente, uel in procuratore domino litis effecto ſubſtituente: quia ipſi, ut dicitur hic, de facili uidentur ratificare: quæ differentia eſt menti tenenda. Ad iſtam deciſ. faciunt no. per Fel. in c. ex parte decani. col. 3. nu. 8. de reſcri. & in c. 1. ut lite non conte. col. 9. nu. 24. & in c. nonnulli. §. ſunt & alii. de reſcr. col. 3. & 4. ubi latè quando poſsint ratificari geſta per non procuratorem uel falſum procuratorem & uide deciſ. Anto. Maria Papaz.

E p i t o m e.

Dominus ratificat geſta, ſeu facta falſi procuratoris, ſi eis utatur; ſed tutius eſt ſi expreſse ratificet.

S V M M A R I A.

1 *Ratificatio inducitur, ſi dominus utitur geſtis per aſſertum procuratorem.*

2 *Ratificari an poſſint geſta per falſum procuratorem.*

3 *Mandatum cenſetur datum, ſi iura reperiantur penes ſolitum procurare, uel ſi quis ſoluat nomine alterius.*

D E C I S I O X X X I X. aliàs 455.

PEr prædictam concluſionem ego poſteà formaueram aliud dubium, uidelicèt, Si Titius aſſerens ſe procuratorem Caii, nomine ipſius, & ipſo præſente, & tacente à quadam diffinitiua ſententia contra ipſum Caium lata, appellet, & iudex deferat: utrùm ualeat huiuſmodi appellatio in tantùm quòd per eam ſuſpenſa ſit illius ſententiæ executio? Et breuiter propter not. per Inno. in d. c. ex parte decani. de reſcri. & c. in præſentia. de procur. ſuprà in concluſione proxima alle. fuit concluſum per omnes Dominos dictam appellationem ualuiſſe, & ſuſpendiſſe executionẽ ſententiæ: maximè quia Caius prædictam cauſam appellationis poſteà eſt proſecutus, & eam alteri Auditori committi obtinuit: per quæ ſatis de ratihabitione conſtitit, quæ retrotrahitur, & mandato comparatur. ut de ſen. ex com. c. cùm quis. de reg. iur. c. ratihabitionem li. 6. Mihi tamen uidebatur tutius, quòd ad tollendum omne dubium, & ne poſteà fieret ſuper hoc diſputatio in cãcellaria: & ne poſſet impediri executio poſt tertiam ſententiam, quòd dictus Caius principalis expreſsè dictum actum geſtum per Titium falſum procuratorem ſuum expreſse ratificet, quòd & factum eſt coram me, qui habui cauſam.

A d d i t i o.

A. M. P. Summarium ſubſtantialiter comprehendit
1 omnia: ſed † dec. in effectu dicit, quòd iſte aſſertus procurator appellauit à ſententia in præſentia domini, & iudex detulit, & quòd appellatio ualuit: quia dominus fuit præſens, poſteà cauſam appellationis committi fecit. Ad iſtam dec. faciunt ea quæ dixi ſuper præcedenti dec. Et licèt uideatur obſtare ea quæ dicit Fel. in c. nõ nulli. §. ſunt
2 & alii. de reſcript. dum dicit, † quòd geſta per falſum procuratorem non poſſunt ratificari. pro quo uide infrà de appel. deci. 60. tamen Fel. ibi ſatis clarè reſpondet, uide notabilia uerba eiuſdem in c. ex parte decani. de reſcri. col. 3. nu. 50. uer. fallit 3. ubi licet geſta per procuratorem reuocatum non poſsint ratificari: tamen hoc fallit, niſi ſimus in actu, qui à quibuſcunque etiam ſine mandato facto poſſet ratificari. & uide eundem in c. 1. ut lite non con
3 teſt. facit ad præmiſſa, quòd † dominus dando iura ſua in manibus alicuius ſoliti procurare, uidetur ipſum conſtituere procuratorem: ut per Fel. in c. cauſam quæ. de reſcriptis col. 12. nu. 58. & in c. ſicut. de re iudic. nu. 39. & 40 & per Rebuffum fol. 108. & facit dec. 1. de cauſa poſſ. & proprie. in anti. ubi habetur quòd ſi aliquis ſoluat nomine alicuius, præſumitur habere mandatum, & idem dicit Sar. q. 31. regulæ de Annali. & 6. regulæ de Triẽ. & uide Caſſ. dec. 3. hoc titul. Anto. Maria Papaz.

EPITOMA.

Procuratorium concernens certas perſonas ad alias non
extenditur, niſi clauſulæ generales ſubſiſtant: & ideò ueniés
ad cauſam pro ſuo intereſſe, habet dominium principalem
ad cauſam uocare, ſeu facere uocari.

SVMMARIA.

1 *Iudices dati contra A. & B. actores, & C. reum, an procedere poſſint in cauſa, quam D. intentauit contra C. & quomodo.* 2.

3 *Procurator rei & poſſeſſoris non dicitur habere mãdatum quò ad tertium poſteà comparentem.*

4 *Proceſſus quomodo faciendus quando tertius uenit ad cauſam.*

DECISIO XL. aliàs 456.

SI cauſa cõmittatur inter A. & B. actores, & C.
reum & poſſeſſoré in curia præſentes, & ſerua-
tis ſeruandis, citra tamen concluſioné C. de cu
ria recedat, & certum procuratorem ad agẽdũ
& defendendum &c. in dicta cauſa conſtituat, & poſt hoc
D. ſuperueniens pro ſuo intereſſe petat procedi ad ulte-
riora in cauſa, & ad faciendum fidé de ſuo intereſſe pro-
ducit ſtatim omnia iura ſua, & facit citari procuratorem
dicti C. ad dicendum contra qui excipiendo propoſuit ſe
non habere mandatum contra D. ſed contra A. & B. Ex
1 hoc themate inſurgunt tria dubia. † Primum utrum in
uim primæ commiſsionis obtentæ per A. & B. contra C.
poſsit procedi cum D. nouiter ſuperueniente contra C.
& ſi dicatur quòd ſic: utrum omnes termini de ſtylo pala-
tii ſeruari conſueti, ſint ſeruandi uel reiterandi inter di-
ctum C. & D. uel ſit admittendus duntaxat in ſtatu, in
quo cauſam inuenit. Tertium utrum, procurator dicti C.
bene excipiat: ita quòd ſit idem C. de nouo citandus ad
hanc cauſam pendentem inter ipſum D. & C. Ad primum
dicebãt aliqui Domini, & maior pars quòd attẽto, quòd
eſſet cauſa in curia ſemel commiſſa inter dictos primos
tres, & ſuper uno & eodem beneficio, quæ commiſsiones
communes ſunt omnibus uolentibus uenire ad cauſam,
iuxta not. Inno. in c. ex conquæſtione. de reſti. ſpo. in uim
primæ commiſsionis poſsit procedi, etiam inter illum D.
& C. ſuperuenientem pro ſuo intereſſe: Pro quo alleg.
una not. Inno. pulcherrima in c. ueniens. el 1. de ſpon.
quam not. Inno. ego credebam ueram, & poſſe intelligi
in illo ſuperueniente de nouo ad cauſam, nõ contra pri-
mum reum & poſſeſſorem: ſed contra actorem, uel pro
actore illis aſsiſtendo non agendo, contra quem intelle-
ctum ſiue opinionem meam fuerunt alle. duæ decre. in
contrarium: uidelicèt c. ueniẽs. de teſt. & c. cùm ſuper. de
re iudi. facit cle. conſtitutionem. de elect. & not. in decre.
diſpẽdia. §. reus quoque. de reſcri. lib. 6. quas decret. ego
inducebam pro me, & nota in c. P. & G. & in c. cùm olim.
de off. dele. & prædict. §. reus. qui loquitur in perſonali-
bus & non realibus actionibus, & loquuntur in reo & nõ
in actore. Et ideò fuit concluſum & conſultum per oẽs
tutius eſſe nouam commiſsionem cum poteſtate citandi
dictum C. reum per dictum D. obtinere: quia Domini nõ
reputabant mãdatum procuratoris C. contra A. & B. ſuffi
ciens contra D. & ſic ceſſat tertium dubium, & etiam ſe-
cundum: quia tunc expedietur cauſa inter A. & B. & C. &
D. poterit pro ſuo intereſſe à ſententia diffinitiua, ſi fera-
tur pro A. & B. appellari, & cauſam appellationis proſe-
qui cõtra A. & B. iuxta c. cùm ſuper. & ea quæ ibi not. per
Inno. ſuperiùs alle. Sed ſi ſic contingeret pulcherrimum
dubiùm reſtaret de modo procedendi, & ſententiandi cõ
tra dictos A. & B. ſi dictus D. ad ſe probaret beneficiũ, de
quo agitur, pertinere: ſed ſuppoſito quòd in uim primæ
commiſsionis & cum procuratore C. uel per audientiam
contra eum poſſet, & deberet procedi ad inſtantiam il-
lius, quo, & qualiter ſit procedendũ: uidelicèt, utrùm inci
piendus ſit proceſſus à capite, uel ille D. ſit admittendus
in eo ſtatu, in quo cauſam inuenit: in quo Domini erãt ua
rii, aliqui tenentes primũ, aliqui ſecundũ. Primi uerò aſ-
ſerentes de nouo inchoandum proceſſum, mouebantur:
quia mutatis perſonis, &c. c. cum in tua. & c. ueniens. de
teſti. nouis enim morbis, &c. de iur. ca. c. cæterum. tum ét
fortè propter obiectus dãdos per dictũ C. reum & poſſeſ-
ſoré contra dictũ D. ſuperuenientem de nouo, a quibus
totaliter excluderetur, ſi terminus ad ponendũ & articu-
landũ non daretur. & propter hoc fuit determinatũ & cõ
cluſum per oẽs, quòd aſsignaretur utriq; parti terminus
competens ad ponendum & articulandum, ad dicendum
contra articulos, & dicendum contra producta. Et quan-
quam opinio iſtorum Dominorum ſit æqua, tamen ego
credo ſecundã opi. magis iuridicam, per iura antiqua &
noua, uidelicèt d. c. ueniens. de teſt. & ut lite pen. c. ſi
hi contra quos. & cle. 1. eod. titul. cum ibi not. per In-
no. in c. quia V. de iudi. & in c. dilecti. de excep.

ADDITIO.

2 A. M. P. Deci. † iſta tres decidit difficultates Prima
quòd ſi A. cõmittit cauſam contra B. & C. poſſeſſorem, &
& C. conſtituat procuratorem contra A. & B. ſi D. ueniat
ad cauſam debet citare C principalem: nec ſufficeret cita
re procuratorem dimiſſum ab eo in dicta cauſa: quia di-
ctus procurator nõ habet mandatum contra D. & iſte ca-
ſus eſt clarus & cõcordat deciſ. 13. ſupra eo. & Aegi. 314.
3 hoc titu. Secundus caſus eſt, an iudex impetratus per A.
contra prædictos poſsit procedere in cauſa, quam D. in-
tentauit contra C. & illud etiam nõ habet dubium, quod
nõ poteſt procedere, ut fuit dictum ſupra de reſcrip. dec.
7. poteſt tamen audiri D. excipiendo cõtra A. ut dicit hæc
4 deci. Tertium dubium eſt † de modo procedendi dato,
quòd reſcriptum impetratum per A. dediſſet iuriſdictio-
nem quò ad D. an ſit inchoandum de nouo, uel admitta-
tur in terminis, in quibus repetiatur: & dicit quòd Do-
mini uoluerunt, quòd præfigeretur partibus terminus ad
ponendum & articulandum, & dicendum contra produ-
cta. ſed hæc deciſ. ſicco pede pertranſit, ideò uideas ſem-
per in hac materia dec. primam Caſſa. de excep. ubi facit
diſtinctionem, quãdo quis uenit ad cauſam in uim clau-
ſulæ, omneſque alios intereſſe putantes, appoſitæ in re-
ſcripto per aduerſarium impetrato: & tunc tertius debet
admitti in eidem ſtatu et terminis: ut eſt tex. in c. fin. ut li-
te pẽdente. lib. 6. & notat Felyn. in c. cùm ſuper. de re iudi.
nu. 13. Quando uerò quis impetrat commiſsionem quòd
mandetur Auditori, ut conſtito de intereſſe ipſum admit-
tat: tunc non admittitur in eodẽ ſtatu, ſed debet inchoa-
ri de nouo: ut dicit idem Caſ. ibi, & ſic iſto caſu uidetur di
cendum quòd termini ſint de nouo ſeruandi, de quo ta-
men ualde dubito. In priori uerò caſu quando uenit uir-
tute clauſulæ prædictæ: omnia acta facta ſibi proſunt &
nocent intantum, quod dicit Ioan. Mo. in d. c. fin. ut lite
pendente. quòd ſi tempore quo tertius uenit ad cauſam,
teſtes ſint publicati: publicatio illa ſibi nocebit. pro quo
facit dec. Neap. 35. Et ad iſtam materiam recurre ſem-
per ad Fely. in c. ueniens. el 2. de teſtibus. in c. exceptio-
nem. de excep. & c. cùm ſuper. de re iudi. Et uide ſuprà de
reſcri. dec. 2. dum dixi de terminis, qui ſeruantur, quãdo
quis uenit pro intereſſe, ubi habes deciſ. modernas, & in
frà de reſti. ſpo. deciſi. pen. & infrà de re iudi. 20. ubi uide
bis melius eſſe quòd tertius non appellet à ſententia, ne
ſibi præiudicent acta, ſi tamen poteſt probabiliter ignora
re ſententiam eſſe latam, de quo etiam dixi ſuprà deci. 2.
de reſcrip. num. 42. & ad materiam iſtius deciſ. faciunt
quæ dixi ſuprà dec. 13. A. M. P.

De his quæ vi metuſve cauſa fiunt.

Epitome.

Spoliato nō expedit, quod ablata ſibi ſtatim iu libello ſpecificet: quia probata uiolentia ſtabitur eius iuramento de rebus ablatis, & ualore earum. vel ſic, In libello io interdicto oode ui, oon teoetur libellans ſtatim ante litem cooteſtatam ſpecificare res uiolenter ablatas. h.d.

SVMMARIVM.

1 *Specificari debent bona ablata ante ſententiam, & ſtatur iuramento probata violentia.*

DECISIO I. aliàs 157.

Libellans in interdicto onde ui, & petens bona mobilia & immobilia ſibi per uiolentiā ablata reſtitui: non tenetur illa ſtatim ante litis conteſtationem ſpecificare, dummodo deducat uiolentiam, qua probata ſufficit res ablatas probare per iuramentum. quod me.cau.c.ſi.& not. de prædictis in c.cum dilectus.de ord.cog. & de reſti. ſpolia.c.grauis. & c. cùm ad ſedem.& ibi oot.per Inn.

Additio.

1 A.M.P. Iſta † dec.eſt ſatis clara, ex qua ioſertur, quòd
ante ſententiam debent ſpecificari bona. Aeg.dec.186.de libell.oblatione.dicit, quòd oportet in iſto libello exprimere res, quas exprimere poteſt, ſed nihil dicit de iuramento.& facit ad materiam dec.1. infrà de libel. oblatio. ubi dicitur, quòd libellus & articuli io actiooe iniuriarū, debeot taliter ſpecificari, quòd aduerſarius per illa certificari poſsit, uide dec.ſequentem. A.M.P.

Epitome.

Ad taxatiooem rerum ablatarum faciendam per iudicem pars uocanda eſt, ſed non ad dilationem iuramenti parti faciendam.

SVMMARIA.

1 *In delatione iuramenti ſecundum formam c. ſuper eo. quòd metus cauſa, non eſt neceſſaria partis citatio.*
2 *Taxatio rerum ablatarum debet fieri parte citata.*
3 *Valor & quantitas bonorum ablatorum probatur iuramēto, quando eſt probata violentia.*
4 *Citatio requiritur in iuramento in litem, vel deciſorio.*
5 *Damna & intereſſe poſt litem conteſtatam dolo vel violentia illata, probantur iuramento.*

DECISIO II. aliàs 299.

Licèt quò ad taxatiooem rerum ablatarum per iudicem faciendam, pars, contra quam ipſa ta
1 xatio debet fieri, ſit citaoda: tamen † quò ad de
fereodum iuramentum iuxta formam c.ſuper eo: quod metus cauſa.& l.ſi quando. C. uode ui. Domini dixeruot partis uocationem non eſſe neceſſariam: licèt tutius ſit, quòd fiat. Nam ex quo iuramentum prædictum eſt neceſſarium, & de neceſsitate iuris deferendū in odium uiolenti, uel doloſi: ut not.in dictis iuribus, partis non intereſt ſioe uocetur, ſiue non. Pro hoc alleg.l.quémadmodum. ff. de iureiuran. pro caſu: ſecus de iuramento io litem, uel deciſorio actori deferēdo, uel reo, iuxta formam c.fin.de iureiuran. tunc enim requiritur partis uocatio: quia illorum intereſt: & dicere poterit quælibet pars ſibi fore deferendum: & quia etiam una pars poterit alteri referre, ut ibi.

Additio.

2 A.M.P. Tria dicuntur hic. Primò, † quod quò ad taxa
tionem rerum ablatarum per iudicem faciendam, pars
3 debet citari. Secuodò, † ad defereoduni iuramentum in
in caſu d.c.ſuper eo.& in caſu l.ſi quando. C. uode ui. nō eſt opus citare partem: licèt tutiùs ſit, quòd citetur. Ter
4 tiò, † quòd io iuramento in litem uel deciſorio requiri
tur partis citatio. Et ſic iſta deciſio uidetur ſatis intricata. Tamen quia ſoluto ſecundo caſu prædicto, ſatis clara redditur: ideò uide Aegi.dec.580.de iureiuran. qui illam declarat procedere, quando conſtabat aduerſarium eſſe uiolentum: & iuramentum deferebatur tantùm ſuper ualore.& uide iofrà dec.3.de iniur.& dam. dato, ubi dicitur,
5 † quòd quando petūtur damna & intereſſe illata poſt litē
cooteſtatam dolo uel uiolentia, ſufficit illa probare per iuramentum, & ſic hoc habere poterit locum in ſpolio mero, ubi ſpoliator dicitur io dolo, quia dec. Biſ. dicit ſi dolo uel uiolentia, & ita loquitur Aegi.d. dec.580. de iureiuran. & illam dec.3. ualdè extollit Fely. in c.ſacro. de ſenten.excommu.nu.11. licèt nuoqnam hoc uiderim practicari, ideò bene cogita. Differentiam autem inter iſtud iuramentum & iuramentum in litem, ac iuramentum affectioois, & iuramentum uoluntarium & neceſſarium, uide latè per Iaſonem, in rub.& in l.in actionibus. ff. de in litem iurando.& ad prædicta uide Iaſonem, in repetitione l.admooendi.de iureiurando.num.311. A. M. P.

De Reſtitutione in integrum.

Epitome.

Aduerſus tres ſeotentias conformes non eſt reſtitutio cōcedenda, niſi iudici priùs conſtiterit de iniuſtitia earūdem.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio non niſi cum læſione datur.*
2 *Reſtitutio aduerſus tres ſententias non datur niſi doceat ſummariè de noua cauſa propter quam, &c.*
3 *Reſtitutio etiam datur aduerſus tres ſententias latas ſuper ſpolio conſtito de bono iure.*
4 *Reſtitutus aduerſus tres ſententias debet ante omnia ſoluere expenſas.*
5 *Reſtitutio datur etiam cedenti bonis reſeruata congrua portione, etiam non refectis expenſis.*

DECISIO I. aliàs 5.

a Adversus [a] treis diffinitioas ſententias cōformes, non eſt danda reſtitutio in integrum, niſi priùs conſtet Auditori de iniuſtitia ſententiarum aotedictarum, uel alterius earoodem:
1 quia † aliàs non cenſetur læſio, ſine qua noo datur reſtitu
2 tio: † imò antequàm audiatur uolens intentare iudicium
reſtitutorium aduerſus treis ſententias, ſiue interlocutorias, ſiue diffinitiuas: primò opus eſt, quòd ſummariè de noua cauſa doceat, propter quam ſit ueriſimile ipſum fore læſum: ut ff. de minor. l.minor. cum ſua gl. faciunt not. pro hac concluſione per Inn. in c.auditis.& c.cùm ex literis. de reſt.in integ.

Additiones.

a Aduerſus. Adde dec.capel. Toloſa. 54. incip. itē fuit quæſitum, Si latæ tres ſenteotiæ.

A.M.P. Cum iſta dec. concordat dec. 5. hoc titulo in anti.& Aegid.dec.409.de iniurijs. & deciſi.iſta procedit, quādo reſtitutio principaliter petitur: ſecus ſi incidenter, uel excipiendo: ut in dec.1.eo.ti.in antiq. Et quādo incidēter

ter peti dicatur, uide dec.2.& 3.hoc ti.in an. Et Aeg.502.
hoc tit.& per Biſig. dec.uni.eo.ti.ubi dicitur, quòd ſi prin
cipaliter petatur, requiritur mãdatum ſpeciale. Et ad iſta
uide omnino Caſſa.dec.1.hoc titu.ubi habes, ſi commit
tatur cauſa reſtitutionis poſt tres ſententias, an executio
impediatur? Et uide ad materiam iſtam planè per Staph.
fol.62.& in alia impreſſ.fol.120. Et aduerte dum allega-
tur l.minor.& adde, quæ eſt ſecunda. & uide Aeg. deci.
334.hoc tit.ubi habetur, quòd in reſtitutione ad appel
3 landum ſufficit præſumptiua probatio: fuit † tamen alias
data reſtitutio etiam aduerſus tres ſententias latas in ſpo
lio: cùm conſtitiſſet de bono iure ex iuribus nouiter re-
pertis per ſucceſſorem, quod iuſtè ignorauerat: ut in u-
na Tolletana parrochialis coram domino Verallo, prout
refert Ptolo.deciſi. 89. Et ad hæc facit alia deciſ.eiuſdem
4 Ptolom.22.quòd † ille qui reſtituitur aduerſus tres con-
formes, debet ante omnia ſoluere expenſas: ſecus ſi ad-
uerſus unam tantùm. Et facit alia deciſ.facta in cauſa Iſpa
len.canonicatus, ubi dicitur, quòd cedens bonis etiam
5 poſt † tres ſententias reſeruata ſibi congrua portione, de
bebat reſtitui in integrum, etiam non refectis expenſis.
An.Ma.Pa.

EPITOME.

Quò ad petendum reſtitutionem in integrum aduerſus
treis ſenteotias, & probationes omiſſas, quadriennium à
die ultimæ ſententiæ computatur.

SVMMARIA.

1 *Tempus quod detur petentibus reſtitui aduerſus treis ſen
tentias, & omiſſas probationes: & quando computan-
dum ſit.*
2 *Quadriennium reſtitutionis aduerſus probationes omiſ-
ſas non currit a die præfixionis termini, ſed à die ſenten
tiæ, vel ſententiarum poſteà latarum.*
3 *Produci poſſunt inſtrumenta poſt concluſionem.*
4 *Reſtitutio petenda eſt: nedum aduerſus probationes omiſ-
ſas, ſed etiam aduerſus ſententias.*
5 *Reſtitutio non datur poſt quadriennium.*
6 *Reſtitutio datur etiam poſt quadriennium probato impe-
dimento.*
7 *Reſtitutio aduerſus quadriennium datur propter igno-
rantiam etiam poſt xl. annos.*

DECISIO II. aliàs 165.

1 LATIS † tribus diffinitiuis ſententiis, ſi peti-
tur reſtitutio in integrum aduerſus eas, & ad
probationes etiam in prima inſtantia omiſ-
ſas, computabitur quadriennium datum ad
reſtitutionem petendam à die ſententiæ ultimæ, & non
primæ: nec à termino premptorio ad probãdum aſsigna
to in prima inſtantia: quia nec per lapſum huiuſmodi pe
remptorii termini erat completa læſio in probando.
Nam in ſecunda & etiam in tertia inſtantia non propo-
ſita proponam, & non probata probabo. per l. per hanc
C.de temp.app.de fid.inſtr.c.cùm Ioan.per primam etiã
ſententiam non eſt effectualiter pars læſa, dummodò ab
ea fuerit appellatum, quæ appellatio omnem ipſius effe-
ctum ſuſpendit. de iureiu.c.uenientes. ergo & læſionem,
ſi qua fuerit. Vltima enim ſententia, quæ finem liti impo
nit, & quæ lædit, & ſuccedit loco primæ: ergo ab illo tem
pore incipit currere primò quadriẽnium datum ad reſti-
tutionem petendam. Non ob. dictum Inn.& Hoſt.in c.co
ram.de reſti.in integ. & Archi. in c.2.eo. tit. Io. Andr. &
Pau.in ele.unic.qui omnes dicunt, & tenent, quòd non à
die ſententiæ latæ, ſed à fine termini peremptorii compu
tabitur dictum quadriennium, quando petitur reſtitutio
aduerſus probationes omiſſas: quia dictum Inn. & aliorũ
intelligitur de ſententia interlocutoria, ſuper aſsignatio-
tione dicti termini peremptorii prolata: ut not. Pau. in d.
ele. ſed non loquitur de diffinitiua ſententia poſteà ſecu-
ta per quam effectualiter fuiſſet inducta læſio, ſi non fuiſ-
ſet appellatione ſuſpenſa. Sed quia fuit ab ea appellatum,
ſtatus eius illæſus, & integer debeat remanere medio tẽ
pore: ut in l.unic.§.integer.ff.nil innoua.app pen.& ff. de
pœn.l.2.§.1.arg.not.in c.paſtoralis.de app. Prætereà ſecũ
dum Inno.& alios Doc.dicta opi.ceſſat, quando petitur
reſtitutio nedum aduerſus lapſum termini, ſed etiam ad-
uerſus ſententiam poſtea ſubſecutam: ſic & in propoſito.
ergo, &c. Et ſi utique quis uellet prædictam opi.prædicto
rum Doc.ſuſtinere, oporteret eum fateri, quòd per lapſũ
peremptorii ultimæ inſtantiæ, quando nil aliud pars poſ
ſet producere, tunc primò eſſet læſio, & inciperet currere
quadrienniũ, ſi nulla ſequeretur ſententia. Si uerò ſeque
retur ſententia, illa eſt quæ ledit, ut ſuprà dixi: quia uſq;
ad concluſionem in cauſa, & etiam poſt, ſecundùm æqui
tatem Rotæ etiam in cauſa prophana poſſunt inſtrumẽ-
ta & literæ produci, non obſtante lapſu termini, ad pro-
ducendum omnia præfixi: nec per lapſum termini, nec
per concluſionem, ſed ſententiam completa eſt læſio: ab
illo igitur tẽpore computabitur quadriẽniũ reſtitutionis
in integrum. Conſilium tamen dictorum Dominorum
eſt ſanum, & tutum, quòd nedum aduerſus probationes
omiſſas, ſed etiam aduerſus ſententias petatur reſtitutio:
& tunc ceſſat omnis dubitatio.

ADDITIO.

A.M.P. Ad iſtam dec. adde Caſſa.dec. 2. eo.ti. Staph. in
loco allegato in præcedenti dec. & dec. capel. Tolo. 54.
& 55. Et de quadriennio iſto poſt mortẽ pupilli, quando
incipiat, loquitur Aeg.dec.653.& ſeq. hoc tit. Nota tamẽ
2 hic, quòd † quando præfigitur terminus peremptorius
ad producendum omnia iura: ſi pars non producit, lapſo
quadriennio non poteſt producere, nec reſtitutionẽ pro-
ſequi aduerſus probationes omiſſas: licèt ſi poſt præfixio-
nem talis termini ſequatur ſententia: tempus reſtitutio-
nis petendæ non currat, niſi à die ſententiæ uel ſententia
3 rum, & ſic reſoluuntur contraria. Nota ſecundò, † quòd
poſt concluſionem in cauſa de æquitate Rotæ poſſunt
produci inſtrumenta & literæ, non obſtante etiam lapſu
4 termini ad producendum omnia præfixi. Nota tertiò † cõ
ſilium quod datur hic in fi. & teneas menti, quòd tutius
eſt nedum aduerſus probationes omiſſas, ſed etiã aduer-
ſus ſententias petere reſtitutionem, & tunc ceſſat omnis
dubitatio. Et ad iſtam dec. facit reſolutio facta in quadam
5 cauſa coram Domino meo de ſancta cruce, † quòd poſt
quadriennium non datur reſtitutio, ne diſpoſitio c. 1. de
in integrũ reſtitut. ſit fruſtratoria: ut per Fel. in c.1.col.fi.
de præſcrip.& Caſſa d.d. dec.2. præſertim, quia læſio non
poteſt prætendi in beneficialibus: ut per Inno. in c. que-
6 relam. de electione.& deci.8.de procu. in antiq.† fuit ta-
men data reſtitutio poſt quadrienniũ probato impedimẽ
to in cauſa Aſtoricen. portionis coram Mariſcoto: ut re-
fert Ptolomæus dec. 96. Et ad iſta facit alia dec. facta in
cauſa mea Bononien.hæreditatis, coram domino Accorã
7 bono, † quòd etiã poſt quadraginta annos datur reſtitu-
tio aduerſus quadriennium, ex capite ignorantiæ: ut per
Affli.dec.23.379.& uide Staph.fo.162.& in alia impreſ.
129.Ant.Ma.Pa.

EPITOME.

In petitione reſtitutionis in integrum propter lapſum
fatalium, non eſt neceſſaria litis conteſtatio.h.d.

SVMMARIA.

1 *Litis conteſtatio an in petitione reſtitutionis in integrum
propter lapſum fatalium ſit neceſſaria?*

Litis

2 *Litis conteſtatio an in iudicis officij imploratione procedat.*

3 *Litis conteſtatio an in cauſa reductionis ad arbitrium boni uiri, ſit neceſſaria?*

4 *Officium iudicis quando incidenter imploretur.*

5 *Reſtitutione in integrum petita, ſi aduerſarius non compareat, proceditur ad diffinitiuam: ſi autem compareat, neceſſaria eſt conteſtatio.*

Procedi non poteſt ad diffinitiuam abſque litis conteſtatione.

6 *Reſtitutio quando dicatur incidenter vel principaliter petita.*

DECISIO XXX. aliàs 9.

1 SI petatur † reſtitutio in integrũ propter lapsũ fatalium, non eſt neceſſaria litis conteſtatio. Ratio, quia non principaliter, ſed incidenter petitur. de offi. iud. c. 2. hoc not. Inn. c. ſuſcitata. de reſti. in integ. Sed quid ſi aliàs ſuper reſtitutione officiũ iudicis principaliter intentetur: [a] uidetur caſus, quòd ſit litis conteſtatio neceſſaria. dict. c. 2. Fallit ſecundùm Bernard. ibidem, in caſu authent. ſi omnes. C. ſi minor ſe ab hæredita. abſtin. uidelicèt, ſi minor petat ſe ſolùm reſtitui aduerſus factum ſuum, & contra perſonam incertam. de qua materia ſatis diffusè pertractant Cy. & Butri. qui ponunt pro regula in omni officio non requiri litis conteſtationem, niſi minor petat aduerſus certam perſonam ſe reſtitui, ut aliquid ſibi detur, uel fiat. ideò ſi expulſus de ſocietate petit ſe reduci, non requiritur litis cõteſtatio ſecundùm Iacob. Butri. Odofre. in tract. ſuo de offic. iudic. tenet cum But. Specu. in titul. de reſtitu. in integrum. §. 2. in fin. diſtinguit, cùm contra certam perſonam agitur, an ſit abſens per contumaciam: & tunc non requiritur litis conteſtatio per l. in cauſæ. §. cauſa cognita. ff. de minori. per d. authenti. ſi omnes. aut nulla partium eſt abſens per contumaciam: & tunc eſt neceſſaria litis cõteſtatio. d. c. 2. de offic. iudi. ſuprà allegato. Audiui ſemel in Bononia per dominum Richardum de Saliceto maximum Legiſtam in materia prædicta diſtingui ſic. Aut im-
2 ploratur † officium iudicis duntaxat reſcindens, etiam principaliter: ut quia petitur ſententia contra minorem indefenſum ferri, uel contra maiorem abſentem lata reſcindi. ut de procur. c. querelam. de re iudi. c. cùm Bertoldus. de maior. & ob. c. inter quatuor. de conſtit. c. eccleſia ſanctæ Mariæ. & tunc non eſt neceſſaria litis cõteſta. aut imploratur principaliter officium iudicis nedum reſcindens, ſed reſciſſorium: ut puta, quia nedum petitur reſcindi ſententia, ſed etiam res adiudicari: tunc eſt neceſſaria litis conteſtatio. & ſic intellexit ſecundam partem c. 2. de officio iud. pro qua diſtinctione faciunt not. in ſimili per Inno. in c. ex literis. ſuper uerſi. præſentibus. de reſt. in integ. &c.

ADDITIONES.

a Principaliter intentetur. In cauſa Romanæ reductionis ad arbitrium boni uiri, quæ coram me pendebat: fuit in-
3 ter dominos meos dubitatum, an lis † eſſet conteſtanda: ita quòd ea omiſſa ſententia iudicis reducentis ſit nulla. Circa quòd conſilia Dominorum fuerunt uaria & diuerſa. Nam quidam dixerunt, quòd cùm officium iudicis in dicta cauſa principaliter imploretur, quòd lis omninò erit conteſtanda: ut in c. fina. de officio iudic. Alij dixerũt contrarium, ſcilicèt quòd non principaliter, ſed incidenter fuit iudicis officium imploratum: ideò conteſtatio nõ erat neceſſaria: ut in dict. c. fina. & in hac opinione ego
4 fui. † Nam officium iudicis tunc dicitur incidenter implorari, quando petitur aliquid non propter ſe, ſed propter aliud: uel quãdo lite pendente illud impetratur: uel ſi petitur propter ſe, tamẽ ratione rei poſtrà habendæ petitur, ex qua petitione petẽs nihil cõſequitur, nec ſibi aliquid iuris acquirit in re. ita notabiliter dicit Inno. in d. c. fin. ſed in caſu executores teſtamenti ſe ſentiẽtes grauatos de parua quãtitate æſtimationis rei pro executione teſtamenti, iudicis officiũ implorarunt, ut æſtimatio dictæ rei facta per arbitrũ ſeu arbitratorem ad iuſtũ pretiũ reduceretur, & ita reductũ fuit: ex qua reductiõe nihil noui iuris conſecuti ſunt executores, igitur incidenter fuit dictũ officiũ imploratũ, & ſic conteſtatio non fuit neceſſaria: & poſito ſine præiudicio, quòd fuiſſet principaliter imploratũ, cõſiderato quòd petẽs nil ſibi dari uel fieri petit: ſed ſolùm ut remoueatur obſtaculũ, ſine cuius remotione ſibi contra abſentẽ per miſsionẽ in poſſeſsionem ex primo & ſecundo decreto conſuli non põt. Adhuc dico quòd nõ eſt neceſſaria litis cõteſtatio. ita tenet Pet. Cyn. Butri. & Bald. in authenti. ſi omnes. hic allegata. Et ideò ſi lata ſententia contra eccleſiã uel minorem nondũ executioni mandata, aduerſus quàm tanquam læſo, & læſus peteret ſe reſtitui: quia eis non poſſet contra actorem abſentẽ conſuli per miſsionẽ in poſſeſsionem bonorũ ipſius actoris: certè in dicta cauſa procederetur lite non conteſtata: ut l. in cauſæ. §. cauſa cognita. ff. de mino. & per Doc. in dicta authent. ſi omnes. & in authen. qui ſemel. C. quõ & quando iudex. per Spe. titu. de reſti. in integ. §. 1. uerſi. fin. & per Ioan. And. in d. c. fin. Cùm ergo dictis executoribus contra dictã dominam agentẽ & abſentem conſuli non potuiſſet per miſsionem in poſſeſsionẽ, cùm tantùm peterent ſententiã arbitratoris reduci ad æquitatẽ, & iuſtitiam pretii: meritò conteſtatio nõ fuit neceſſaria, & ſine ea potuit ad ſententiã procedi, & ita puto de iure ſalua ſententia meliori. Dominus aũt Bal. in dicta authen. ſi
5 omnes. in quarta quæſtione dicit, † quòd petita reſtitutione in integrũ, ſi aduerſarius non comparet, proceditur ad diffinitiuã ſententiam: ſed ſi cõparet, ſemper eſt neceſſaria conteſtatio. Ego credo quòd aut aduerſarius comparet, & clarũ eſt quòd conteſtatio requiritur: aut non cõparet, & tunc ſi põt aliter conſuli minori, quàm per diffinitiuam, & tũc lite non conteſtata non proceditur: ſed ſi aliter conſuli non põt, ut in caſu d. authenti. uel quando minor petit reſtitutionem aduerſus ſententiã nondũ executioni mandatã, tunc ſemper lite nõ conteſtata proceditur. quod bene not. Et adde pulchrã limitationẽ Bald. quæ habetur in repertorio in uerbo, reſtitutio. §. 5. nec diſtinguit ipſe an petatur aliquid dari uel fieri. Pro hac opi. Specul. facit gloſſ. in c. per uenerabilem. qui filii ſunt legit. & l. fi. § illud. C. de temp. appel. ubi in cauſa appellationis ſimilis diſtinctio fit, an pars ſit præſens uel abſens: Sed de lato ſuæ reuerentiæ ipſe uidetur minùs bene intelligere hæc uerba, an partes ſint præſentes, uel nõ: quia nemini dubium eſt, quòd in cauſa appellationis citari debeant abſentes, qui ſi non uenerint, ſunt contumaces, & procedetur ad diffinitiuam contra eos lite nõ conteſtata, etiam ſi aliquid petatur dari uel fieri à parte in negotio principali: licèt in appellatione petatur ſolùm pronunciari ſententiam iniquam, & bene appellatum, & malè iudicatum ut l. eos. C. de appel. & ſi compareant, tunc præſentes dicuntur: ut in dicta authen. ſi omnes. & tunc litem cõteſtantur, tam in cauſa appellationis quàm reſtitutionis, ſed hoc eſt plus, quòd etiam non comparentibus in cauſa appellationis proceditur ad diffinitiuam, etiã ſi aliquid petatur dari uel fieri a parte: ſed in cauſa principali ſi petatur aliquid dari uel fieri ad diffinitiuam non proceditur lite non conteſtata: ſed ad alia iuris remedia. & illo reſpectu eſt ſpeciale in cauſa appellationis. Sed ubi non petitur aliquid dari uel fieri: tunc ad diffinitiuam proceditur abſque litis conteſtatione. quia per alia iuris remedia auctori non prouidetur. Et de hoc eſt caſus in dicta authenti. ſi omnes. & hæc ubi reſtitutio petitur per uiam principalis petitionis, ſed ubi peteretur incidenter ſuper

occurſis

occurſis in iudicin, non eſt dubium, quòd litis conteſtatio non eſt neceſſaria: quia ſuper ea non proceditur ordinariè. & debet expediri ita quòd principalis cauſa terminetur infrà ſua tempora: ut cum petitur reſtitutio aduerſus lapſum termini, ſecundùm Barto. de Saliceto in dicta authen. ſi omnes. pro quo uide dec. 3. infrà de lit. cõteſta.

A.M.P. Ratio iſtius dec. eſt quòd iſta reſtitutio dicitur
6 incidẽter petita: quia ſi principaliter diceretur petita: tunc eſſet neceſſaria litis conteſtatio. cum iſta dec. concordãt deciſio. 2. & 3. hoc titu. in ant. & Biſig. unica eod. titu. ubi etiam dicit, quòd † quando petitur principaliter, requiritur mandatum ſpeciale, & quòd ſi ſit pronunciatum ſuper reſtitutione, quòd reſtitutio quò ad illam ſententiam non erat multùm neceſſaria, ſed tantùm ad appellandum. Contra deci. iſtam tamen facere uidetur deciſ. prima hoc titu. in anti. ubi, quando principaliter petitur, reſtitutio eſt concedẽda ſine aliqua ſummaria cognitione: ſecus ſi incidenter peteretur. Tamen pro reſolutione, conſidera uerba illius dec. dum dicit, quòd eſt concedenda ſine cauſæ cognitione, ad hoc ut quis admittatur ad reſtitutionis petitionem, & uide Inno. in loco ibi allegato, & uide omnino Felyn. in c. ſi. de off. iudi. qui latè examinat materiam iſtam: pro quibus etiam faciunt quæ dixi infrà de litis conteſt. deci. 5. col. 2. facit dec. ſequens. uideas per te iſtam dec. quæ ponit plures caſus: quia iſta materia parum practicatur in curia, ubi ſemper ſummariè proceditur ſine litis conteſtatione, & libello, & uide ad materiam ultimi dubii Aegi. 502. hoc tit. ubi dicit, quòd quando reſtitutio in modum replicationis proponitur, cẽſetur incidenter intentata, & Aeg. 334. de arbitris. dum tractat de reſciſſione laudi. Et nota hic differentiam inter officiũ iudicis reſcindens & reſciſſorium. & uide dec. ſequentem. Anto. Maria Papaz.

E p i t o m e.

In cauſa reſtitutionis ad appellandum non eſt litis conteſtatio neceſſaria.

DECISIO IIII. aliàs 44.

SI in reſtitutione concedenda ad appellandum non eſt neceſſaria litis conteſtatio: quia in his & aliis præambulis ſicut in probando infamiam contra illum, contra quem cõcedenda eſt citatio perſonalis, uel facienda eſt inquiſitio: non eſt ſeruandus iuris ordo. ar. eorum quæ leg. & not. in c. qualiter & quãdo. & c. cùm oporteat. & c. inquiſitionis. de accuſa.

A d d i t i o.

A.M.P. Iſta deci. eſt ſatis clara: & ratio redditur in ea, quòd in hoc caſu proceditur ſummariè: prout in probanda infamia contra illum, contra quem eſt formanda inquiſitio, uel decernenda citatio ad perſonaliter comparẽdum. De materia reſtitutionis ad appellandum, uide dec. ſeq. ac deci. ultimam infrà, quæ declaratur per iſtam, & uide dec. præcedentem. A.M.P.

E p i t o m e.

Petens ſe reſtitui ad appellandum, debet docere aliquid de ſuo iure ultra probationem impedimentorum.

S V M M A R I A.

1 *Reſtitutio nõ datur pro eo, qui allegat. quòd procurator ſubſtitutus monitus ad comparendum, & acceptandum non comparuit.*

2 *Reſtitutio non datur ex eo, quòd procurator receſſerit non dimiſſo ſubſtituto acceptante.*

3 *Reſtitutio datur etiam non refectis expenſis, quando quis non fuit perſonaliter citatus, ſecus tamen, &c.*

DECISIO V. aliàs 87.

NOn ſufficit petenti reſtitutionem ad appellandum à ſententia diffinitiua, quæ alias tranſiuit in rem iudicatam, etiam uigore ſpecialis commiſſionis, in qua allegabat impedimenta illa duntaxat probare, niſi aliqualiter doceat de ſuo intereſſe & læſione: quia poſſet eſſe, quòd nullum ius in beneficio haberet: ſed ut fructus perciperet cauſa prorogandi negotium, uellet appellare fruſtratoriè, & ſic non eſſet audiendus. 2. quæſtio. 6. can. non ſolet. de elect. c. cùm inter. & c. ſtatuimus. eo. tit. lib. 6. de accu. c. ſuper his. & ibi per Inn. de appel. quorum intereſt. facit etiam ad hoc not. per Innoc. in c. corã. in fi. & c. cùm ex literis. de reſti. in integ.

A d d i t i o.

A.M.P. Cum iſta deciſ. concordat dec. 30. de reſcri. in antiq. & Aegid. 334. hoc titu. & dec. 418. de appellatio. ubi dicitur, quod ſufficit quælibet modica præſumptio, & faciunt dicta ſuprà deciſ. 1. & facit deciſ. facta in cauſa calaguritana Abbatizatus coram domino Veſtano, ubi reſo
1 lutum fuit, † non ſufficere ad reſtitutionem allegare, quòd procurator ſubſtitutus monitus ad acceptandum uel refutandum non comparuit, & alia deci. facta in ea-
2 dem cauſa † quod non erat danda, ex quo procurator re
3 ceſsit non dimiſſo ſubſtituto acceptante: † reſtitutio tamen datur quando reus non fuit perſonaliter citatus, & auditur tunc, etiam non refectis expenſis: ut in una Zamoren. parochialis: ſi tamen ille fuiſſet perſonaliter citatus, tunc etiam datur, ſed refectis expenſis: ut in una Ilerden. beneficii coram domino Aquen. de anno 1545. per nota. per Staphi. fol. 162. & in alia impreſſ. 120. Anto. Maria Papazzonis.

E p i t o m e.

Petens reſtitutionem in integrum aduerſus tres ſententias latas pro poſſeſſore, non tenetur cauere ſecundùm formam c. ſuſcitata. de reſti. in integ.

S V M M A R I A.

1 *Victor obtinet expenſas proceſſus & ſententia nulla præſtita cautione.*

Diſpoſitio c. ſuſcitata, de reſt. in integrum. non procedit in petitione expenſarum, ad quas petens fuit cõdemnatus.

2 *Cautio quo caſu, & quare requiratur in petitione expenſarum in iudicio factarum.*

3 *Reſtitutio quando petitur ab habentem adminiſtrationem uel non, differentia.*

DECISIO VI. aliàs 435.

FVit dubitatum utrùm cautio, de qua loquitur c. ſuſcitata. de reſti. in integ. habeat locum, quã
1 do petuntur expenſæ † litis, in quibus fuit cõdemnatus petens reſtitutionem aduerſus tres ſententias abſolutorias pro poſſeſſore latas, & nulla alia executio petitur. Et uidebatur quòd ſic: quia petens executionem alicuius ſententiæ, contra quam petitur reſtitutio in integrum, tenetur cauere idoneè huiuſmodi reſtitutionem petenti ante executionem ſententiæ de uniuerſis reſtituẽdis, quæ percepit occaſione huiuſmodi ſententiæ. At in caſu propoſito prædictas expenſas perciperet ratione ſententiarum pro ipſo latarum: ergo. Quia prædictæ expenſæ non ſoluuntur ratione iudicati: ſed ratione temerariæ uexationis: ut in c. calumniam. de pœn. & in c. ſi. de do. & contu. cum ibi no. Fuit determinatum cõtrarium per omnes Dominos: tum etiam quia prædicta cautio habet locum in ſententia adiudicatoria, lata pro agente ſuper aliqua re, quam non ipſe, ſed aduerſarius antè poſſedit, & tempore executionis poſſidet. Si igitur

debe

debet poſſeſsionem dimittere,dignum & iuſtum eſt, ut
ſibi caueatur in caſum,& euétum quo reſtituatur aduer
ſus ſententiam, quòd ille nouus poſſeſſor reſtituat uni-
uerſa: ſecus ueró ubi lata eſt ſententia abſolutoria pro
poſſeſſore,qui ſemper poſſedit rem,de qua agitur, & cu-
ius poſſeſsione,& commodo poſſeſsionis etiam lite pen
deote priuari non debuit: ut in c. 1.& 2. ut lite pendente.
2 ergo.Præterea præſtatio dictæ cautionis † non habet lo-
cum,niſi quando petens executionem eſt ſuſpectus de di
lapidatione,uel paupertate:ita quòd ſi poneretur in poſ-
ſeſsionem, & alter obtineret reſtitutionem, non habe-
ret facultatem reſtituendi percepta,& fortè per ipſum cō
ſumpta: ſecus uerò ubi eſſet ſoluendo, & ceſſaret prædi
cta ſuſpitio, ſecundùm Inno. quæ quidem ſuſpitiones,
nec fuerunt allegatæ, nec propoſitæ in caſu noſtro. ergo,
&c.Præterea dixerunt Domini, ſub dubio tamen, quòd
prædi ta cautio deberet peti, recipi & præſtari corā exe-
cutore ſeotentiarum,& non coram Auditore dato in cau
ſa reſtitutionis,qui non habet exequi ſententiam, ſed dū
taxat cognoſcere utrū reſtitutio ſit danda aduerſus eam:
quod crederem uerum in uoluntaria cautione: ſecus in
neceſſaria, per quā impediretur proceſſus,ſi non præſta-
retur. tunc enim de iſto præambulo poſſet cognoſcere,
per l.oratio.ff.de ſpon.& c.præterea.& c.ex literis. de of-
fic.de leg.

A d d i t i o.

A.M.P.Iſta deciſ.eſt clariſsima uideas eam per te: quia
diſtinguit plures caſus.Et ad materiam reſtitutionis, ad-
3 uerte ad unum,quòd † eſt magna differentia, quando ſim
plex clericus uel prælatus,qui habet tātūm adminiſtratio
nem,petit reſtitutionem:quia prælatus dicitur agere no-
mine eccleſiæ,loquor,quando agitur ſuper fructibus: ut
fuit tētum in una Tiburtina grani.coram domino de Graſ
ſis Anto.Maria Papaz.

E p i t o m e.

Litis conteſtatio in cauſa reſtitutionis in iotegrum principali
ter iotentata,præcludit uiam cogoitioois præambulæ de læ
ſiooe.

S V M M A R I A.

1 *Lite conteſtata in cauſa reſtitutionis non eſt cognoſcendum amplius de læſione,uel iniuſtitia illam petentis uel de alijs præambulis.*

2 *Reſtitutio in integrum petitur diuerſis modis.*

3 *Reſtitutionem petens per litis conteſtationem uidetur habilitatus ad rem petendam.*

4 *Reſtitutus quis uidetur,ſi poſt impetratam,& præſentatā commiſſionem,&c.iudex procedat ad ulteriora.*

5 *Reſtitutio non datur etiam,ſi conſtet de iniuſtitia ſententiarum,niſi quis iuſtificet titulum ſuum.*

D E C I S I O VII. aliàs 191.

PEr litis conteſtationem factam in cauſa reſtitu
tionis in integrum principaliter intentata præ
cluſa eſt uia cognitioni præambulæ de læſione
ſeu iniuſtitia ſententiarum, aduerſus quas
petitur reſtitutio.de qua loquitur Inoo.in c.cùm ex lite-
ris.& c.auditis.de reſtit.in integr.quia illa eſt quædam di
latio,quæ ceſſat poſt litem conteſt.de re iudi.c.inter mo-
naſterium.

A d d i t i o.

A.M.P. Poſt uerba cognitioni præambulæ,de quibus
1 in ſummario adde: † de læſione, ſeu iniuſtitia ſententia-
rum aduerſus quas petitur reſtitutio. Intendit eoim di-
cere, iſta dec.quòd per litis conteſtationem eſt aperta
uia& inchoatum iudicium reſtitutionis: & ideò non po
teſt ampliùs opponi,quòd debeat ante omnia conſtare,de

aliquo iure petentis reſtitutionem. Iſtud enim quòd con
ſtet de bono iure petentis reſtitutionem, eſt quod-
dam præambulum,quod requiritur à principio, antequā
iudex incipiat cognoſcere de cauſa: ut dicit dec. 4. ſuprà
2 eo.Vel dicas,quòd † reſtitutio tripliciter petitur. Nā pri-
mò quis petit reſtitui aduerſus ſententiam,uel contractū
aut præſcriptionem.Secundò, quòd poſtquam declaratū
fuerit eum reſtituendum, res reſtituatur. Tertio modo,
3 quis † petit ſe admitti ad reſtitutionem in integrum, &
ſucceſſiuè eodem cōtextu rem reſtitui: & iſte eſt caſus no
ſter,quod per litis conteſtationem quis uidetur reſtitu-
tus, uidelicet habilitatus ad rem petendam ut dicit In-
no.in locis in dec.allegatis.Et ideò aliàs Rota in una Ca
4 uarien.decimarum coram Ptolomæo uoluit, quòd † per
proceſſum ad ulteriora in cauſa principali poſt præſenta-
tam commiſsionem & repetitionem actorum, pro iuſtifi
catione reſtitutionis petitæ cenſeretur eccleſia reſtituta:
adeò, quòd licet negotium principale oon eſſet expedi-
tum infra quadriennium,nihil erat. Et ad præmiſſa facit:
5 dec.facta in cauſa Calaguritana Archidiaconatus, † ubi,
licèt conſtaret exactis de iniuſtitia ſententiarum, & exe-
cutionis factæ contra Martinum Ximenez, & propterea
quòd Martioo debebatur reſtitutio in integrum aduer-
ſus illas,& propterea peteret ſe reſtitui nedum aduerſus
ſententias,ſed ad beneficium, Domini reſoluerunt,quòd
ipſe iuſtificaret titulum ſuum,quòd ſibi daretur reſtitu-
tio,quò ad omnia: Rota enim quantum poteſt quærit eui
tare circuitus:ſi enim pronuntiaretur quem eſſe reſtituē
dum in integrum, daretur materia appellandi,& ſic tres
ſententiæ darentur ſuper reſtitutione in integrū, & tres
ſuper reſtitutione rei. A.M.P.

De Alienatione iudicij mutandi cauſa facta.

E p i t o m e.

Ceſsio actionis motæ per patrem in filium clericum emā
cipatum cootra laicum ualet.

S V M M A R I A.

1 *Ceſſio facta per patrem filio in poteſtate conſtituto non ualet.*

2 *Ceſſio præſumitur ex tribus ſimulata.*

3 *Ceſſio de qua non conſtat niſi per confeſſionem debitoris an ſit ualida. 4.*

5 *Ceſſionem iuſtificare tenetur creditor, cui facta fuit ceſſio, probando quòd erat creditor, aliter quam per confeſſionem cedentis.*

6 *Ceſſio ex cauſa donationis pro meritis & ſeruitijs ualet etiam illis non probatis.*

D E C I S I O I. aliàs 177.

CEssio facta per patrem in filium clericum emā
cipatum contra laicum ualet & tenet: quia ſi
non deberet ualere, hoc eſſet uno de tribus
1 modis. Aut quia in patria† poteſtate conſtitu-
tus,& ut uideretur donare ſibi ipſi, quod eſt abſurdum.
ff.de contrahen.emp.l.2.& quia tunc non eſſet differen
tia inter donantem & recipientem.de iure patro.c.per no
ſtras.de inſti.c.fi. quæ ratio ceſſat per emancipationem.
Aut quia in clericum tanquam in potentiorem: quæ ratio
ceſſat, præſuppoſito facto, quòd laicus contra quē fiebat
ceſsio, erat potentior clerico:puta quia Dux, uel Comes.
Præterea potioritas hæc ſiue maioritas clerici in hoc ca-
ſu tunc procedit, quando clericus ceſsionarius haberet
poteſtatē ſiue ſuperioritatem iuriſdictionalem ſuper lai-
cum,contrà quem fit ſibi ceſsio: prout not. Inn. & Hoſt.

de alie. iud. mut. cau. fact. c. 2. Prætereà Hoſt. in ſumma in tit. de alie. mu. iud. §. fi. reputat quemlibet laicum potentiorem clerico, ex eo quia terribilior. 2. q. 7. can. alicui. & c. multis. eiuſdem cauſæ & quæſtionis. & de immu. eccle. c. clericis laicos. li. 6. Aut propter fraudem & præſumptã
2 ſimulationem † a quæ ceſſat propter coniunctionem ſanguinis. de præſump. cum in iuuentute. & c. literas. ut not. Inn. & Hoſt. ubi ſupra. Et ſi dicatur, quòd forte nõ ualet, ex eo quia facta eſt ut laicus trahatur ad forum eccleſiaſticum, contra c. 2. de alie. mut. iud. Reſpõdeo, quòd hoc nõ poteſt dici: quia præſupponitur in facto, quòd dictus filius clericus obtinuit reſcriptum, ſiue commiſsionem contra laicum ante quamcunque ceſsionem ſibi factam, per patrem, & fecerat eum citari. Præterea ratio fraudis prædicti c. 2. ceſſaret, quando clericus ceſsionarius uel laicus cedens non auderent, nec poſſent prædictum laicũ coram ſuo iudice laico conuenire, facit in ratione c. ſtatutum. de reſcrip. §. cùm uerò. lib. 6.

ADDITIO.

a Simulationem. Ceſsio † præſumitur ſimulata ex tribus. Primo ex paruitate pretii: quia tunc in eo quod excedit pretium, præſumitur ſimulata. Secundò ex defectu tituli ceſsionis, & tunc in totum præſumitur ſimulata: ut quia nullus titulus poſitus eſt in inſtrumẽto. Tertiò quãdo eſt pro parte uendita, & pro parte donata. Quæro quando ceſsio ſit uerè ſimulata? glo. fin. in l. per diuerſas. C. mandat. reſpondet, quando omne commodum & incõmodum uere ſpectat ad cedentem. licèt ex ſerie & forma ceſsionis uideatur ſpectare ad ceſsionarium. ut C. plus ualere. quod agitur, per totum. Pone quòd notarius dixit in inſtrumento ceſsionis, quòd Titius ceſsit actiones pro cẽtũ aureis, non aliter ſpecificato titulo in inſtrumento, an tũc ceſsio uitietur. Aliqui dicunt, quòd requiritur, quòd expreſsè titulus exprimatur: ut not. in l. per diuerſas. & l. ab Anaſtaſio. C. man. Bar. tenet quod ſufficit tacitus: quia titulus nil aliud eſt quàm cauſa: ut l. 3. §. ex pluribus. ff. de acqui. poſſ. unde ſi notarius diceret, talis ceſsit pro centum, ſatis appareret de cauſa propter pretium adiectum de centum, per quòd cauſa emptionis ceſsio facta fuit. l. 1. C. de præd. curi. li. 10. Spe. in ti. de ceſsi. actio. & Io. An. poſt eum in addi. tenet quòd non ſufficit tacitus, niſi exprimatur in principio inſtrumenti: quia non ſufficit præſumptio, ubi requiritur expreſsio. Bal. ſtat cum Bart. & putat ceſsionem tenere. pro quo adducit glo. no. ad hoc in l. apud Celſum. §. ſi cum legitima. ff. de doli excep. & eſt gl. parua. & uide gl. in l. C. ne liceat poten. Item præſumitur ſimulata ceſsio, ſi facta eſt clerico à laico contra laicũ: maximè in regione, in qua conſueuerunt fieri tales ceſsiones in fraudem. Et quòd talis ceſsio præſumitur ſimulata probat text. in c. ex parte. de alie. iud. mu. cau. fac. ibi dum dicit, extra odiosè, quod ex fronte cupiditatis uidetur procedere, ſecundum Pet. & Abb. in d. c. ex parte.
3 in diſtinctionibus ſuis. Deinde quæro utrum ceſsio † debiti, de quo non conſtat, niſi per confeſsionem debitoris, ualeat? Et uidetur quòd non: quia debet apparere realiter de debito & numerata pecunia, non per ſolam cõfeſſionem debitoris: ut eſt tex. in l. ab Anaſtaſio. præallegata, in uerbo, re ipſa. & iſta eſt communis ſententia Do. uidelicet Ia. de bel. & Ia. But. Ia. de Are. Ray. & Bar. qui ita conſuluerunt, ut refert Bart. & Bal. in d. l. per diuerſas. licèt ipſe ibi non ſequatur eos, quando appareret confeſsio de pretio æquiualenti: ſecus ſi non eſſet pretiũ æquiualẽs ſecundùm eum: quia tunc eſſent duæ ſuſpitiones. Sed ego pro nunc non recederem à communi opi. Doct. tam illuſtrium, qui conſuluerunt, ut dixi ſuperius. Item quæro an ceſsio actionum facta ex cauſa donationis adiecta cauſa pro meritis & ſeruitiis impenſis, ualeat meritis & ſeruitiis per ceſsionarium non probatis. Et uidetur quod non: quia ceſſante cauſa no debet tenere ceſsio. l. ſub prætextu. C. de ſacroſan. ec. l. ſi quaſi. ff. de pigno. act. Item & fortius, quia donatio quæ eſt cauſa ceſsionis, non eſt ſimplex & mera: ut in d. l. 1. in fi. eſt enim facta ob cauſam: puta propter ſeruitia: ergo, &c. In contrarium facit, quia in præal. l. 1. reprobatur ceſsio, per quam poſsit præſumi, quòd ceſsionarius ſit redemptor litis: quia id quod dat ob ceſsionem, non æquiualet actioni: ſed in themate noſtro nihil eſt datum ob hanc ceſsionem, nec ſeruitia ob hanc cauſam facta: ex quo ſequitur quod litis redemptor non poteſt præſumi. & ſic ceſſat regula d. l. 1. Secundò, quia iſta uerba, pro meritis & ſeruitiis, non faciunt deſinere eſſe donationem: ut not. l. donatione. C. de colla. nã & ſimplices donationes quæ fiunt non coniunctis perſonis, fiunt uel ut amicitia captetur, uel propter merita præterita: ergo licet exprimatur donatio, non uitiatur: quia uerba ad maiorem corroborationem exprimuntur, & ſic non debent operari contrarium: ut C. de iura. calum. l. 2. ad fi. imo potius contractum iuſtificare: ut ff. de dona. l. Aquilius. & ita teneo, licet Bar. aliter ſentiat.

A. M. P. Iſta dec. habet quatuor capita, nec fit mentio in ſummario, niſi de uno, quod uide per te, quia dec. ſatis clare loquitur, & dum dicitur, quòd laicus ſemper præſumitur potentior clerico, uide Sar. q. regulæ de ſu o gan. nu. 2. In ſecunda uerò parte dec. examinatur quando ceſsio dicatur ſimulata. In tertia autem parte dubitatur.
4 An † ceſsio debiti de quo non conſtat, niſi per confeſsionem debitoris, ualeat. Et iſta pars non bene percipitur, niſi uideatur iura hic allegata: dubitatur enim in hac ter-
5 tia parte, an † ſi ego cedo alicui creditori meo creditum meum, nec conſtet aliter illum, cui cedo eſſe meum debitorem quàm per confeſsionem meam, an ualeat talis ceſsio, cùm alias regulariter permittatur ceſsio [illegible] to rem, & collector dicit eſſe communem: quòd non ualet ceſsio. Et iſtam opinionem ſecuta eſt Rota in una [illegible] n- tina pecuniaria inter R. D. Franciſcum Soderini & Magnificum D. Luyſium de Rodulphis fratrem C. Me. Nicolai Cardinalis Rodulphi, quem ob eius o[illegible]as uirtutes, cauſas, & negotia ſua tractando pluribus annis colui.
6 In ultima uerò parte dec. dubitatur † an ualeat ceſsio facta ex cauſa donationis adiecta clauſula pro meritis & ſeruitiis, illis per ceſsionariũ non probatis: & tenet eam ualere, licet Bar. teneat contrarium.

EPITOME.

Actiones reales cedi poſſunt per non poſsidentem. Et quid in ceſsionarium ceſsione illa transferatur. & quomodo agendum ſit.

SVMMARIA.

1 *Dominium an tranſeat in ceſſionarium per ſolam ceſsionem.*

2 *Ceſſionarius an poſſit intentare rei uendicationem ex iure ſibi ceſſo.*

3 *Ceſſionarius an utili uel directa actione agere ualeat.*

DECISIO II. aliàs 179.

1 ACtiones reales cedi poſſunt etiã per non poſſidentem. de hoc allega. pro caſu. l. certi. C. de hære. uel acti. uend. cum ibi not. Sed nunquid per † huiuſmodi ceſsionem tranſit dominium in ceſsionarium? Domini dubitatabant, & Spec. in titu. de ceſ. acti. §. uer. item quid ſi mihi cedis. tenet, quòd non. quia potior uidetur ceſsio facta actionis quàm rei. ff. de iu. do. l. ſi ſponſalibus. §. 1. præterea nemo dat quod non habet. quæſtio. 7. can. Daybertum. & de iure patro. c. quòd antem. ſed cedens huiuſmodi actionem nullum dominium habuit in re, quod non tranſit ſine traditione: ut l. traditionibus. C. de pac. ff. de acquiren. poſsio. l. quẽadmodum. & l. qui uniuerſas. ergo non plus iuris potuit

in

in alium transferre, quàm ipſe habuit de donatio. inter
uirum & uxor. c. nuper. Ioan. Andr. in addit. Speculat.
ubi ſuprà dicit, quòd Doct. non dubitauerunt, quin ex ceſ
ſione rei uenditæ transferat dominium: ut nota. in l. plane.
ff. famil. erciſcun. Sed utrum ceſſionarius poſsit agere &
intentare rei uendicationem ex iure ſibi ceſſo, dicit fore
dubium. et uidetur innuere quod ſi contra poſsidentem
rem ceſſam: contra non poſsidentem non. alleg. diſtinct.
gloſ. in l. fin. C. de hæred. uel action. uidelicet an cedat
competentem, & nil agit, an competituram, & ualet:
& illam intentabit, quando alius inciperet poſsidere: &
ſic cedenti & ceſsionario competit tunc actio. Dicit ſub
ſequenter. quòd quidam Abbas Galliæ in regula, pro
poſſeſſore. de regul. iur. libro ſexto. reddit rationem qua
re translato domino tranſit actio in rem, & non econ-
trà: quia dominium eſt cauſa uendicationis ipſius rei. ff.
de rei uēdicatio. l. in rem. actio. ſed rei uendicatio nō eſt
cauſa dominij: ſed proceſsit ex dominio. abſurdum autē
eſſet quod principale ſequeretur acceſſorium. allegat de
uulgar. & pupill. ſubſtit. l. ex pupillari. & quibus modis
pignus uel hypothec. ſoluit. l. Lucius. & cuius contra-
rium eſt iuridicum & regulare. eodem titu. c. acceſſo-
rium. lib. 6. cum concordant. ſubſequenter ibidem do-
minus Ioan. Andr. dicit dominum ſuum in legibus diſpu
taſſe hanc quæſtionē, uidelicet, an habens rei uēdicatio
nem ceſſam à domino contra poſſeſſorem bene petat
rem iure dominij. & facit ad dubium tactum in relationi
bus per dominum Robertū circa materiam prædictam,
uidelicet, utrum ceſsionatius cui ceſſæ ſunt actiones
reales, agendo prò rebus ſibi iure ceſsis dominij, uel
quaſi, uideatur intētare utilem uel directam actionem:
in quæſtione uerò propoſita per dominum Ioan. Andr.
ubi ſuprà, dicit dominum ſuum in legibus in ſua diſpu-
tatione poſt Dy. tenuiſſe huiuſmodi ceſsionarium poſſe
proponere directam rei uendicationem nomine ceden-
tis: & niſi utatur iure cedentis, ſuccumbet in directa: ob
tinebit autem ſi intentat utilem nomine ſuo, cum præ-
dicta. l. fi. C. de hær. uel acti. uen. id permittat. dicens ergo
1 rem ad ſe pertinere iure dominij, ueram cauſam allegat,
loquendo de utili. Subdit quod ſi non exprimat in libel-
2 lo, an proponat directam nomine cedentis, an utilem
nomine proprio, ponderabuntur uerba libelli: & ſi
in eo innititur iuri actoris, ut ſupra dictum eſt, dicetur
intentare directam nomine cedentis: ſi uero ſuo iuri
innititur, & ſuo domino, quia dicit rem ad ſe ſpecta-
re iure dominij, tunc uidetur utilem nomine ſuo propo
ſuiſſe: ut ſic ex narratione libelli id recipiatur, ex quo ſe
qui poſsit condemnatio. ff. de eden. l. 1. nec uerba libelli
debent eſſe ſuperflua, ſi poſſunt aliquid operari. C. de pre
ci. impe. offer. l. fi. Nec ob. quod uerbum ſimpliciter, po-
ſitum intelligitur de directo. ff. ſi ager uec. uel emphyt.
pet. l. 1. §. 1. & not. ff. de euic. l. minor. §. 1. quia illud proce
dit in illo qui ſuo dominio tantum poteſt uti. ſed is po-
teſt uti ſuo & alterius dominio ſimpliciter: ergo propo-
ponendo intelligitur de ſuo. & dicit quòd quæſtio do-
minij ſui incipit, Ego qui habeo, &c. & per iſta intelligas
ne deciparis, dictum Spec. poſitum in ti. de procu. §. ſe-
quitur uidere. uer. ſed quæritur. & uer. ſed nūquid agēs.
uidelicet, quod ceſsionarius ſimpliciter agendo uidetur
intentare directam. alle. ff. de pet. hære. l. nec ullam. §. item
ſciens. & ff. de reli. & ſump. fu. l. 2. & dictam l. planè. ff. fa-
mil. erciſcund. Ber. Io. An. & Io. mo. in c. abbate ſanè. de
re iudicat. lib. 6. dicunt etiam in dubio ſi quis dicat ſe do
3 minium habere intelligitur de directo: quando autem
is, cui ceſsio facta eſt, agit utili uel directa, remittit Spe.
ubi ſupra ad Ho. in ſum. ti. de ceſsio. ſub ti. de alle. nu. iu-
di. §. fi. ubi dicit Hoſt. in prin. quod in ceſsionibus tran-
ſeunt actiones directæ: & idcò ceſsionarius poteſt illas
intentare nomine ſuo: ſed ſi actiones emātur, competūt
utiles. In fine uerò dicit, quod ſi cedens habeat dire-
ctam, ceſsionarius etiam proponat directam; ſi utilem,
proponat utilem, &c. & hoc dictum allegaui in conſilijs.
maior pars etiam legiſtarum. ſ. Dy. Guil. de Cu. Ia. de Bel
uiſo, quos Bar. recitat, & cum eis concor. in l. ſi mater. §.
eandem. ff. de excep. rei iudi. tenent & dicunt expreſsè,
quòd appellatione dominij in libello, expreſsè continetur
& uenit utile dominium. & probant per d. §. eadem,
ibi, nam in qualicunque, &c. & per l. ſed & ſi pignori. §.
item ſi iurauerís. ff. de iureiu. & per l. quibus diebus. §. do
minus. ff. de cōdi. inde. & l. ſtipulatio iſta. §. hæc quoque.
de uerb. obl. de quo per Dyn. Inſti. de acti. §. aliæ. & per
Ia. de Beluiſo. in authen. de litigioſis. glo. uerò in d. §. ean
dem. & Pet. de bellapertica tenent contrarium: prout e-
tiam ibi recitat Bar. & all. pro ſe l. ſi cùm argentum. §. ſi
fundum. ff. de except. rei iud. Et quia uerbum dominij, in
telligitur de directo: ut in l. 1. §. qui in perpetuum. ff. ſi a-
ger uect. ad quam reſpondent ut ſuprà. Pro hac parte al-
leg. etiam dominus Aegid. notam domini Iac. de But. in
l. emptor. C. de hære. uel acti. uen. & l. qui ſtipendia. C. de
proc. ubi ſecundum eum tenet & dicit expreſsè, quòd
nunquam quis cenſetur uelle agere actione ceſſa, niſi de
ceſsione faciat mentionem. & plures alias rationes idem
dominus Aegid. pro hac parte induxit. ſed finaliter cum
alijs dominis, & præſertim cum Bar. remanſit. Sed ut qui
dam Domini dixerunt, cedens in caſu noſtro non potuit
proponere directam, nec utilem. Directam non: quia ce
dens rem nunquam poſsidebat, & ſic dominium nun-
quam habebat. Vtilem non: quia ceſsionarius nunquam
tenuit, nec poſſedit. Publicianam non: quia ut prætendi
tur in facto, eſt iniuſto titulo cedens & ceſsionarius domi-
nium prætendebant: & quia ceſsionarius, & etiam ce-
dens nunquam poſsidebant. Et ſic quia uſucapere nō po
terant, ſic nec Publicianam intentare. Ad hoc reſponde-
bant: quia prædictus ceſsionarius petebat bona ſibi ceſſa
iure dominij, uel quaſi; & petebat ea meliori modo &
forma quibus de iure poterat, & debebat. & quia etiam
omnes actiones reales & perſonales etiam competentes
cedenti dedit, & ceſsit, ac tranſtulit in ceſsionarium me-
liori modo, & forma, &c. quòd uendebat omnis modus
ſiue actio utilis huic ceſsionario, ſubdicto uerbo, uel qua
ſi: nā utilis etiam cedi poteſt; ut not. Spe. ti. de ceſ. bon.
§. 1. uer. ſed nunquid cui competit. uerba enim reſcripti
ſæpè improprianturin libello. ſiue modo poſteà agendi.
ut not. Inn. in c. epiſcopi. de re. eccleſiæ non alie. intentās
etiam directam, & probans in utili bene obtinebit. arg.
eorum quæ leg. & no. in c. examinata de iudi. Pro quo
etiam facit dictum Specu. in titu. de ſentent. §. qualiter.
uet. quid ſi lis. Dixit etiam dominus Nicol. quòd licet ius
ex quo oritur Publiciana, quaſi dominium appelletur:
ut §. aliæ. ſuperius alleg. tamen non per hoc ſequitur, 2
quin ius competens ceſsionario quaſi dominium ualeat
appellari: & ſi nō quaſi dominium directum, tamen qua
ſi dominium utile. per no. Cy. in l. fin. C. de hære. uel acti.
uend. poſt Pet. de bellapertic. Verbum enim quaſi, notat
improprietatem ueritati contrariam ſimilitudinariam. ff.
ſolu. matr. l. ſi cum dotem. in fine. modò qui actionem ha
bet ad rem, quaſi rem habere dicitur: ut l. qui actione. ff.
de regul. iur. Sed ceſsionarius iſte habet actionem ad ha-
bendum hoc dominium, nec de iure canonico eſt curan
dum de nomine actionis, dum modo ex forma libelli &
alijs actitatis in cauſa poſsit conſtare de intentione agen
tis. de iudi. c. dilecti. Et in hoc Domini finaliter remanſe-
runt, quòd reciperetur id quod magis utile foret, & ex-
pediret pro intentione agentis, quae magis debet conſi-
derari, quàm uerba. de uerb. ſig. c. prætereà. & c. intelli-
gentia. uerba enim libelli in fauorem libellantis latam re
cipiunt interpretationem: ut l. ſolent. ff. de iudic. & l. in-
ter ſtipulantem. §. Stichus. ff. de uerb. obl.

ADDITIO.

Ant. Mar. Pap. Deciſio iſta non dubitat quin actiones
reales

reales cedi poſsint per non poſsidentem, ſed tantùm du bitat & non bene reſoluit, an dominium per talem ceſſionem transferatur: & an ceſsionarius poſsit intentare rei uendicationem, & an agendo uideatur intentare directam, uel utilem, aut publicianam, & quid, quando agitur omni meliori modo, prout ſeruatur in curia, uideas per te. Antonius Maria Papazzonis.

De Iudicijs.

EPITOME.

Curator datus ad litem pupilli, non tenetur facere inuentarium.

DECISIO I. aliàs 45.

PRocurator ſeu curator datus ad litem pupillo, non tenetur facere inuentarium: per rationes quas ponit Spe. tit. de actore ab uniuerſitate, uel curatore deputato. §. 1. uerſicu. puberes.

EPITOME.

Diſpoſitio c. ſi annum. de iudi. li. 6. procedit, in cauſa decimarum competentium laico ex priuilegio.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ poſſunt praſcribi: ius verò decimandi non.*

DECISIO II. aliàs 46.

CAp. ſi annum. de iudi. li. 6. habet locum in laico maiore quatuordecim annis defendente decimas ſibi, ut prætenditur, ex priuilegio apostolico debitas, & ante Lateranen. concilium in feudum conceſſas: propter uerba textus ibi, & alijs cauſis ſpiritualibus, & dependentibus ab eiſdem. Sed nulli dubium quin decimæ ſunt ſpirituales, & dependentia ſunt fructus decimarum: ut no. Io. mo. ibidem expreſsè,
1 † qui bene poſſunt cadere in laicum, & etiam præſcribi: licet ius decimãdi non. ut not. de præſcrip. c. cauſam quæ. & de deci. c. quamuis, per Bernard. & ſic fuit determinatum poſt relationes meas in cauſa Dertuſen.

EPITOME.

Fit computatio annorum domini a natiuitate, non a circuncisione.

DECISIO III. aliàs 50.

2 A Natiuitate [a] Domini, &c. ab ipſo die natiuitatis Ieſu Chriſti, & non à die circuncisionis eſt computandus, & inchoandus in Romana curia annus.

ADDITIO.

a A natiuitate. Adde ad hanc deciſ. & ſequentem deciſ. 17. incip. ſciendum eſt quòd curia Romana. eod. tit. in antiq.

EPITOME.

Annus ab incarnatione domini poſt menſem Martii incipit ſecundum curſum Franciæ, & Angliæ, et Flandriæ.

DECISIO IIII. aliàs 108.

SEcundum curſum Angliæ, & Franciæ an-
2 nus [a] incarnationis dominicæ non incipit poſt annum natiuitatis, ſicut ſecundum curſum Romanæ curiæ: ſed poſt menſem Martij concurrunt ſub eodem numero tam annus à natiuitate præcedens, quàm annus incarnationis ſubſequens.

ADDITIO.

a Annus. Adde deciſ. 7. infra eod. titu. in antiq.

EPITOME.

Facta fide de abſentia procuratoris a ciuitate, et ſuburbij, ubi de curia, procedi poteſt per audientiam, hoc dicit Vel ſic, In abſentia procuratoris etiam cauſa recreationis, et ad breue tempus per audientiam proceditur, et ualet proceſſus.

DECISIO V. aliàs 129.

2 IN abſentia [a] procuratoris cauſarum tranſeuntium ad Ananiam, uel alium locũ non exiſtentem de ſuburbiis curiæ Roma. etiam ſi Papa ibidem cũ Dominis Cardinalibus reſideat, procedi poterit per audientiam facta fide de abſentia antedicta. Idem uoluerunt Domini obſeruare in teſtibus aſſuturis illuc tranſeuntibus, recepto & præſtito prius per eos iuramento, quòd ea de cauſa non recedant, & in breui non ſunt reuerſuri, ne copia probationum pereat, & curſus cauſarum impediatur: quia probationes non ſunt anguſtandæ: ut lite non conteſt. c. quoniam. de teſt. c. Albericus. & c. ſignificauit.

ADDITIO.

a In abſentia. Adde quomodo, qualiter, & quando proceſſus in actione ciuili, uel criminali fieri poſsit contra abſentem: Guid. Pap. deciſ. 429. incip. procedi debet cõtra abſentem. &c.

EPITOME.

Commiſſio impetrata per filium familias in patria poteſtate conſtitutum, quia non eſt niſi quædam diſtributio, ualet.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio impetrata per excommunicatum, & per quencunque inhabilem, ualet.*

2 *Prohibitio patrii facta filio de non agendo, ſiue in iudicio procedendo, non dicitur habere perpetuam cauſam prohibitionis.*

3 *Exceptio excommunicationis an in audientia contradictarum admittatur contra impetrantem.*

DECISIO VI. aliàs 175.

COmmiſsio impetrata in curia per filium familiàs in patria poteſtate conſtitutum ſine conſenſu patris, & in cauſa prophana ualet: maximè ſi ille filius ante litis conteſtationẽ emancipatur: & emancipatus de conſenſu patris in bonis, in quibus patri non quæritur uſusfructus, agat: per illud generale: quia non refert per quem preces Imperatori offerantur. C. de precib. impe. of. l. uniuerſi. Præterea quia
1 huiuſmodi impetratio † in curia non eſt niſi quædam diſtributio, hinc eſt, quòd ualet commiſsio impetrata per excommunicatum, per nõ habentem mandatum, & per quencunque etiam inhabilem: ita quòd ca. ipſo iure. de
2 reſcrip. in 6. & c. nonnulli. [a] de reſcrip. non uendicant ſibi locum in curia: imò ſecundùm aliquos Dominos filiuſfamiliàs non eſt inhabilis per ſe ratione patriæ poteſtatis ad impetrandum: quia non eſt ſimpliciter prohibitus impetrare uel agere: imò reperio quòd in omnibus pro alio & per ſe in caſibus, in quibus ſibi competit ius agendi, agere poteſt, & in iudicio comparere: imò & in omnibus caſibus conueniri: ut l. filiusfamiliàs. §. ſed & ipſe. ff. de procu. & ff. de actio. & obli. l. ſi filius. in ſecundo reſpon. de procura. c. non iniuſtè. & c. qui generaliter. lib. 6.

Nec

Nec mirum : quia contrahit, & quaſi contrahit in omni-
bus: ut l. tam ex contractibus. ff. de iudi. & in iudicijs qua
ſi contrahimus : ut l. 3. §. idem ſcribit. ff. de pecu. & de iu
2 di. c. ſi. Sed licet prohibeatur † agere, ſiue in iudicio com
parere ſine conſenſu patris : ut in l. cùm non ſolùm. §. ne-
ceſsitate. C. de bo. quæ libe. tamen huiuſmodi prohibi-
tio non habet perpetuam cauſam prohibitionis : quia ſu
perueniente conſenſu ualebit iudiciom cum eo agitatũ.
& in multis caſibus ualet ſine c ſenſu patris: ut in c. ſi an
num. de iudi. lib. 6. quod quidem iudicium incipit per li-
tis conteſtationem , quæ eſt exordium litis. de offic. de-
leg. c. ſuper quæſtionum . & quia ante litem conteſtatam
quis non cenſetur agere , ſed agere uelle : ut l. amplius.
rem rat. haber. ff. & ideò dantur induciæ deliberatoriæ ,
an quis uelit cedere , uel contendere. de procura. c. dile-
ctus. de dilat. c. 1. & 2. quæſt. 3. c. offeratur. Et quia reſcri-
pti impetratio non eſt actus iudicialis , ſed extraiudicia-
lis : ut not. Innoc. in c. quoniam . de proba. & probat c.
nonnulli. & c. ſi. de reſcrip. quia bene ualent agitata per fi
lium familiàs, ſicut no. Iac. de Butr. de procuratore con-
ſtituto à minore, & iudicio habito cum illo, quod ſit ua
lidum ipſo iure, in l. non eo minus. ff. de mino . Facit pro
præmiſsis : quia oon reperitur ius iohabilitans : & edi-
ctum non eſt de permiſſorijs , ſed potiùs prohibitorijs,
ergo intelligitur eſſe permiſſom. ff. ex quib. cau. ma. l. 1.
de ſponſa. c. cùm apud. quid enim ſcitur , dum commiſ-
ſio per filiumfamiliàs impetratur, qualiter agetur an ex
caſtrenſi, uel quaſi : an ex conſenſu uel ſine? & hoc eſt for
tius argumentum : quia ſufficit quòd interueniat iſte cõ
ſenſus : ergo non requiritur , quòd ante impetrationem
commiſsionis præcedat . Nec ob. c. nonnulli. de reſcr.
quia hic pro alio non impetrat, ſed pro ſeipſo. Ex quo in
ferebatur alia cõcluſio , quòd ſi filiusfamiliàs ante eman-
cipationem ad agendum in certa cauſa, in qua nondum
ius agendi habere poterat , procuratorem conſtituerit,
& poſteà emancipatus fuerit, & ius agendi , & conſen-
ſum patris obtinuerit , quòd proceſſus habitus cum tali
procuratore eſt ualidus & bonus, per eadem motiua.

Additio.

a C. nonnulli . Compoſt. in e. nonnulli . hic allega. dicit
3 quòd curia † practicat , quòd in audientia contradicta-
rum non admittitur excommunicationis exceptio con-
tra impetrantem, niſi probetur per litteras, & opponatur
per filium contra quem impetratur, etiam ſi pro eo lata
eſſet ſententia excommunicationis, non admittatur op-
poſita, niſi timeat præiudicium literatũ aliquod in futu-
rum : quo caſu ſufficit præſtare cautionem de non u-
tendo literis contra eum. Adde deciſ. 60 . & 61 . infra
de appellat.

Epitome.

Emancipatio facta de clerico per patrem coram iudice
laico , qui eſt iudex patris , ualet.

Summaria.

1 *Emancipatio per iudicem competentem fieri debet.*
Et quis iudex cenſeatur competens? & nume. 4.
2 *Emancipatio eſt actus patris & non filij.*
3 *Patriæ poteſtatis ius inſtitutionis ſæcularis eſt.*
4 *Emancipatio vocatur præmium ſiue donum.*
5 *Iudex laicus debet adiri in caſu, quo laicus donat, vel*
alienat, vel ſe clerico obligat, & econuersò.
6 *Clerico minori coram iudice laico litiganti, autoritate*
cuius de procuratore ad lites prouidebitur.

Decisio VII. aliàs 178.

a EMancipatio [a] facta de clerico per patrem co-
ram iudice laico & ipſo autorizante eſt uali-
1 da, & licet lex dicat quod † emancipatio de-
beat fieri per iudicem cõpetẽtem. C. de eman
b ci. liberor. l. 1. [b] iudex competens in hoc caſu cenſetur
iudex ipſius patris agentis, & emãcipantis, quæ quidem
2 emancipatio † eſt actus ipſius patris & non filij : ut in d.
l. 1. ergo eſt ſolennizandus à iudice patris, & non à iudi-
3 ce filij. Facit † quia ius patriæ poteſtatis eſt à poteſtate ſæ
culari, & non eccleſiaſtica introductum : ut inſtit. de pa
tria pot. in princi. & quia actus huiuſmodi ex ſola uolun
tate patris procedit , pro qua explenda ſiue autorizanda
adhibet iudicem ſuum proprium & non filij : ſicut dici-
tur in ſimili de alienatione , ſiue unione fienda alicuius
eccleſiæ ſiue rei eccleſiaſticæ alicui prælato ſubiectæ al
teri eccleſiæ uel perſonæ extra ciuitatem , uel diœceſim
rei alienandæ, ſiue eccleſiæ uniendæ cõſtituta, qui huiuſ
modi alienationem ſeu unionem auctorizabit , ille uti-
que ſub cuius poteſtate & iuriſdictione res alienandæ
uel uniendæ conſiſtunt : prout legit & not. de re. eccle.
non alie. c. dudum. li. 6. & in Clem. c. ſi una. eo. ti. & me-
liùs 17. q. 3. in uenditionibus. in gl. Sic in propoſito iudex
illius uolentis liberare filium ſuum de patria poteſtate ,
huic liberationi autoritatem præſtabit . Nec obſt. illud
generale, quòd actor debet ſequi forum rei. de foro cõ-
pet. c. cum ſit. quia illud procedit in contentioſis, & quan
do iudicium redditur in inuitum : ſecus in uoluntarijs
& extraiudicialibus actibus , ut hic . Pro quo facit opti-
mè dictum Inn. de renuncia. c. quòd in dubijs. quòd il-
le recipit renunciationem beneficij à uolente renuncia-
re , qui poſſet ipſum inuitum deſtituere . Sed ubi filius
poſſet petere per iudicem patrem compelli ad emanci-
pandum, in caſibus apud iudicem patris agendum foret:
ut l. iuris ordinem. C. de iur. om. iud. & de foro compe-
ten. c. ſi clericus laicum. ergo, &c. Si dicas econtra, quod
poſſet apud iudicem filij , in caſibus dic utrunque poſſe.
per not. Cyn. in l. ſi prædium. C. de prædi. minor. quæ opti
mè facit ad hanc concluſionem. Nec obſt. c. ſi annum. de
iudic. Vbi quando agitur de beneficio per minorem 14.
annis, iudex eccleſiaſticus dabit curatorem ad litem , &
non ſæcularis : quia hoc euenit ne dum ratione perſo-
næ, ſed etiam rei eccleſiaſticæ, ſuper qua laicus nullam ha
bet diſpoſitionem. de conſti. c. eccleſia ſanctæ Mariæ . de
reb. eccle. non alie. c. fin. Prætereà ibi etiam filius ſine con
ſenſu patris, & etiam in patria poteſtate conſtitutus age
re poteſt . Ad quid ergo haberetur recurſus ad iudicem
patris, cùm ſine eo iudicium ſiue actus expleri poſsit: ſe-
cus autem in propoſito caſu : ergo &c. Nec obſt. c. ſi iu-
dex. de ſen. exc. ubi iudex eccleſiaſticus cognoſcit an ca-
ptus, uel detentus per iudicem laicum ſit clericus uel ne:
quia hoc euenit ratione poſſeſsionis clericatus, in qua ca
ptus clericus reperitur , licet negetur . Vel quia hæc eſt
cauſa merè eccleſiaſtica , uidelicet cognoſcere de cleri-
catu , ſicut cognoſcere de legitimatione filiorum , cuius
cognitio duntaxat ſpectat ad iudicem eccleſiaſticum, &
non ſæcularem. de or. cogni. c. tuam. & qui filij ſint legit.
c. cauſam. & c. lator. Prætereà exceptio clericorum tendit
ad libertatem eorum. de foro compe. c. nullus. ſed huiuſ
modi emancipatio non derogat huic libertati , ſi coram
laico fiat , imò etiam auget : ergo , &c.

Additiones.

a Emancipatio. Adde Aegid. deciſ. 6. de for. compet. Et no-
ta quòd ex hac noſtra deciſione, & allegatis in ea, poteſt
decidi quæſtio , quæ coram me incidenter mota fuit in
5 cauſa Pragen. uidelicet, quòd ſi laicus † uult donare cle-
rico ultra ſummam quingentorum aureorum : & idem
ſi lai-

ſi laicus minor uult alienare clerico, uel ſe ei ſolenniter
obligare, quòd iudex ipſius laici non clerici in prædictis
caſibus erit adeundus ſuper inſinuatione, uel auctoritate
præſtanda; & econuerſo, ſi clericus uellet laico ſic dona-
re, alienare, uel ſe obligare, quòd iudex ipſius clerici ſu-
per inſinuatione uel auctoritate debebit adiri: quia agen
ti actum iſtis caſibus non recipienti, auctoritas impertí-
6 tur. Et ex prædictis etiam quæritur, † ſi clericus minor tã
quam actor litigat coram iudice ſeculari, an dictus iudex
poterit ſibi donare curatorem ad lites, uel dari debet per
epiſcopum ſuum? Oldr. q. 56. & Spec. in tit. de curatore.
tenet, quòd quilibet etiam iudex delegatus dare poteſt.
& refert quod Ia. de Arena, dicit, quod debet dari à iudi
ce illius loci, ubi cauſa uertitur: ut l. 1. C. ubi pe. tu. Pro
hoc facit l. ſi longius. ff. de iudi. In contrarium facit. C. de
adminiſtra. tu. l. fi. §. 1. ubi dicitur recurrendum eſſe ad iu
dicem competentem, ſcilicet ad eum, coram quo lis uer
titur. Pro hoc facit c. fi. de iud. lib. 6. ubi dicit ſpeciale in
delegato Papæ, ut dare poſsit curatorem in cauſa, quæ
coram eo uertitur. Old. ibi diſtinguit: quia aut loquitur
in procuratore generali, & cum ille uideatur datus ad
omnes cauſas, ut l. qui habet. §. fin. ff. de tutel. Dico quòd
debet dari à ſuo iudice, & habebit effectum datio quò
ad lites, quæ agitarentur etiam extra territorium iudicis,
qui dedit eum, ad ſimilitudinem tutoris, qui datus à ſuo
iudice adminiſtrat bona ubicunque ſita: ut not. de ex-
cu. tu. l. propter litem. §. licet. Aut loquimur de curatore
dato ad unam litem tantùm: & tunc debet dari ab illo,
ubi cauſa tractatur: dum tamen ſit caſus talis, cui compe
tat de iure, ſicut conſueuit dici in prorogatione, in l. 1. C.
de iur. om. iud. Pro hoc adducit præalleg. c. ſi annum. in
prin. ubi dicit, de ſuo, loquitur ſimpliciter ad lites: ubi di
cit, de dato, ad illam cauſam tantùm. & uide quòd no. In-
noc. in c. petitio. de procura. Et an in bonis patrimoniali-
bus in clericis pupillis habeat locum tractatus tutelarũ,
& laicus poſsit eſſe eius tutor teſtamentarius, legitimus
uel datiuus cogita. Dubium facit: quia tutela eſt pote-
ſtas in capite libero, & datur principaliter perſonæ: ſed
non uidetur permiſſa datio de laicis, & perſonis eccleſia
ſticis, nec in bonis ipſorum, quæ gaudent eodem priuile
gio cum bonis eccleſiarum; ut c. decernimus. de iudi. &
de uita & honn. cler. c. fin. nec clerici uidentur cogendi
ſuſcipere tutelas, niſi tantùm legitimas, ſi noluerint: ut
not. in authen. presbyteros. C. de epiſco. & cleri. & 76. di
ſtinct. cano. peruenit. & uide quod not. Bald. in l. genera-
liter. circa fin. C. de epiſco. & cleri.
b C. de emancip. liberor. l. 1. Vbi de patria poteſtate loqui-
3 tur, & ſic de iure patris, † quod habet in filium adimen-
do, & in ipſum filium præmium conferendo: emancipa-
tio enim uocatur præmium ſiue donum. l. 2. l. cùm opor-
tet. §. cùm autem. C. de bo. quæ li. & l. penul. C. de bon.
4 mat. † Iudex enim illius qui confert præmium, non qui
eum ſuſcipit, uidetur adeundus ſuper auctoritate præ-
ſtanda: & maximè in hoc caſu, in quo canones non mul-
tum curant de patria poteſtate, & de ſuis effectibus.

EPITOME.

Monialis, & præſertim canonica regularis habens admi-
niſtrationem, ſiue officium poteſt agere & defendere, et pro
curatorem conſtituere pro ſuis adminiſtrationibus.

SVMMARIVM.

Moniales per procuratorem agere poſſe iuris eſt.

DECISIO VIII. aliàs 221.

MOniales & præſertim canonicæ regulares ha-
bentes aliqua officia, ſeu adminiſtrationes in
monaſterio, ſiue extra diſtincta, poſſunt age
re & defendere, ac procuratorem conſtituere
pro ſuis officijs, & adminiſtrationibus, ac iuribus, & re-
bus earundem: ſicut dicitur & legitur de quocunque
religioſo. de reſcript. c. ndocen. & in c. 1. in Cle. eo. tit. per
Guil. de mon. Laud. Pro hoc faciunt not. per Innoc. in c.
5 cum dilecta. de reſcrip. in prin. ubi dicit, quòd † monia-
les poſſunt agere per procuratorem in cauſa electionis
nomine ſuo, & eodem modo ſi de crimine ageretur: quẽ
recitando Arch. idem tenet in c. 2. in fine, de iudi. lib. 6.

EPITOME.

Senes, uidelicèt octogenarij, ualetudinarij, & adeò de-
biles quòd equitare non poſſunt, à perſonali comparitio-
ne excuſantur, ad quam tenentur ſenes robuſti, & ualentes
laborare.

DECISIO IX. aliàs 222.

SEnes, uidelicèt octogenarij, ualetudinarij &
adeò debiles, quod nõ ualent equitare, à per
ſonali comparitione excuſantur. ar. not. in c.
querelam. de procurat. ut lite non conte. c.
quoniam frequẽter. & 4. q. 4. can. nullus. uet. Item ſi quis
ſe iniuriam. per Ioan. An. & 5. q. 3. can. ſi ægrotans per eũ
dem, & Archi. & Hoſt. in ſum. de teſt. cog. §. 1. uerſ. exci
piuntur. Senes uerò robuſti, ac potentes ad laborandum
non excuſantur: quia hæc duo coniunctim requiruntur,
quòd ſint ſenes & ualetudinarij, qui etiam à ueniendo
ad iudicium cauſa perhibendi teſtimonium excuſantur,
pro quorum teſtimonio erit mittendum ad eos. de teſtib.
c. ſi quis teſtium.

EPITOME.

Monachus contra ſuum abbatem poteſt agere pro alimẽ
tis in futurum ſibi præſtandis, ſed non pro ſubtractis.

DECISIO X. aliàs 305.

MOnachus profeſſus contra ſuum abbatem pro
alimentis ſibi ſubtractis agere non poteſt, per
regulam, Dolo petit, &c. ſed pro ſibi miniſtrã
dis in futurum bene poteſt agere: prout leg.
& not. de accuſat. c. ex parte. & faciunt pro primo dicto
not. per Io. mo. in c. cordi. de appellatio. lib. 6. ſuper uer-
ficul. in expen. in fin. gloſſ.

EPITOME.

Pro defenſa monaſterij uel abbatis ſui etiam ſine mãda
to monachus agere poteſt, et etiam pro confirmatione ele-
ctionis prædicti ſui abbatis.

DECISIO XI. aliàs 334.

a MOnachus poteſt agere ſine mandato [a] pro ſuo
abbate ad inſtantiam principis, ut prætende-
batur in facto, per epiſcopum priuato, & ca-
pto, ac incarcerato, ut liberetur à carceribus,
uel reſtituatur ad regimen abbatiæ. Ratio: Nam ſi age-
re poteſt pro electione abbatis cõfirmanda, de reſcriptis.
c. cum dilecta. de conſue. c. cùm dilectus. de re iudic. c. ad
probandum. multo fortiùs pro iam confirmato & iniuſtè
priuato reſtituendo. ar. de accu. c. ad petitionem. Præte-
reà ſi quilibet clericus poteſt, & debet etiam alijs cleri-
cis contradicentibus bona eccleſiæ malè alienata repoſce
re: ut de re. eccleſiæ non alie. c. ſi quis presbyterorum. &
c. hoc conſultiſsimo. libr. 6. multò fortiùs perſonam alie-
natam, & à prælatura remotam. 12. q. 2. can. præcipimus.
de pœ. & remiſſ. ca. cùm infirmitas. hæc autem actio ten
dit ad utilitatem monaſterij, imò ad defenſam, pro qua
quilibet de eccleſia admittitur ſine mandato. de teſti. c.
cum olim. & ibi per Ion. & 31. diſt. can. Nicena. in fi. per
Archi. Pro qua cõcluſione faciunt optimè not. per Inno.
de re iudi. c. cum I. & A. ueruntamen tutius eſſet, quòd
prædictus

prædictus monachus de licentia epiſcopi ageret, etiam in caſu antedicto, ſecundum Inno. ibidem.

ADDITIO.

a Sine mandato. Monachus poteſt agere in iudicio ſine licentia Abbatis, quando eſt in ſtudio de conſenſu abbatis cauſa ſtudendi. uide gl. & Bar. in l. ſi longius. §. ſi filius. in fi. ff. de iudi. uide in c. ex parte tua. de accu. & in c. 2. ne cle. uel mo. lib. 6. Bal. in aut. habita. 6. col. C. ne fil. pro pa.

EPITOME.

Monachus agens pro defenſa monaſterij, uel abbatis, ſeu pro confirmatione electionis ipſius debet habere expẽſas per Auditorem taxandas, ſecundùm qualitatem perſonæ, & ualorem bonorum monaſterii.

DECISIO XII. aliàs 335.

EX hoc etiam inferebatur alia cõcluſio, quòd ex quo prædictus monachus proſequitur utilitatem monaſterii agendo, præmiſſa ſuper hoc aliquali ſummaria cauſæ cognitione, debet habere alimenta, & expenſas litis à monaſterio, quas & quæ Auditor æſtimabit ſecundum qualitatem perſonæ & ualorem bonorum, ac redditũum monaſterii. ar. iniurium uulgarium. de accu. c. ex parte. & c. olim. in fi. de elec. c. ut præteritæ. & c. cùm non deceat. lib. 6.

EPITOME.

Dominus poteſt agere pro oppreſſionibus, turbationibus et iniuriis ſubditorum tendentibus in perniciem ſuæ iuriſdictionis, non tamen pro commodis eorum priuatis.

SVMMARIVM.

1 *Dominus pro iniuriis & damnis datis ſubditis agere non poteſt: ſed pro ſuo intereſſe ſic.*

DECISIO XIII. aliàs 388.

a 1 PRæpoſitus, a † ſeu quiuis alius dominus habens ſubditos, uel colonos proprios poteſt agere contra epiſcopum talliantem, ſeu exactionantem, uel ſpoliantem, turbantem, aut moleſtantem eoſdem actione iniuriarum, & pro ſuo intereſſe. hoc uerum dicebant Domini, dummodò præmiſſa fierent in odium, & iniuriam prædicti Præpoſiti: ſecus uerò ſi in odium ſubditi uel coloni. ſecundũ Inn. & Hoſt. in c. dilectis filiis, de appel. & hoc idem nota. per Ioan. And. in c. auctoritate. de priui. in glo. fi. lib. 6. Faciunt etiam pro hac concluſione not. per Arc. & Ioan. And. in nouel. de re iud. c. ad apoſtolicæ. & per Guil. de mon. Laud. & Zenz. c. de reli. & uene. ſanc. in. c. 1. in prin. in cle. & in Spec. tit. de appel. §. 1. & §. quis poſſit. in fin.

Ex quo inſurrexit aliud dubium, uidelicet, utrùm idem Præpoſitus uel dominus poſſet agere in iudicio pro rebus ablatis eiſdem ſuis ſubditis, uel colonis, uel damno eis illato emendando. Et breuiter fuit determinatum quòd non, per not. dictorum Doc. ubi ſuprà. Quorum ratio eſt iſta: qui domini non intereſt, nec eſt legitimus procurator ſubditi. Prætereà ſi hoc dominus poſſet ſuo iure petere: ergo & eadem ratione pactum poſſet facere de non petendo: quia cuilibet licitum eſt renuntiare iuri ſuo. 7. q. 1. can. quàm periculoſum. de regula. c. ad apoſtolicam. & hoc eſſet abſonum dicere, quòd dictus dominus poſſet renuntiare ius ſubditi. ergo, &c.

ADDITIO.

a Præpoſitus. Adde dec. 1. hoc tit. in antiq.

EPITOME.

In decimis ſiue petantur de iure, ſiue de conſuetudine per perſonas eccleſiaſticas a perſonis eccleſiaſticis, ſemper habet locum clem. diſpendioſam. de iudi. ſecus ſi agatur inter laicos.

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio cle. diſpendioſam. procedit ſolùm inter eccleſiaſticos.*

2 *Decimæ debentur de iure communi, & diuino clericis.*

DECISIO XIIII. aliàs 433.

FVit dubitatum utrùm ſi agatur inter Præpoſitum alicuius eccleſiæ cathedralis, qui de cõſuetudine legitimè præſcripta à tanto tempore, cuius initii memoria, &c. & epiſcopum eiuſdem eccleſiæ, qui tam de iure communi, quàm de conſuetudine, ut ſuprà, prætendunt ad ſe decimas prædiales & reales certarum poſſeſſionum, agrorum, uillarum ſitarum in diœceſi eiuſdem epiſcopi ad ſe pertinere, haberet locum cle. † diſpendioſam. de iudi. Et dubiũ facit diuerſitas opinionum Doct. in eadem cle. nam & Ioan. Andr. & Pau. uidentur tenere expreſsè quòd ſic. Zenz. & Guil. de mon. Lau. tenent contrarium in decimis: quæ non de iure communi uel diuino, ſed iure conſuetudinario debentur. At in caſu noſtro uterque prætendit decimas ad ſe pertinere. ergo &c. Præterea tex. clem. prædictæ loquitur de decimis ad quarum præſtationem quis poteſt compelli per cẽſuram eccleſiaſticam monitione præmiſſa, & ſic uidetur tantùm locum habere cùm agitur contra debitores decimarum. At in caſu noſtro agitur contra duos competitores ſuper iure percipiendi à tertio & non ab alterutro. ergo &c. Breuiter omnes Domini dixerunt opinionem gloſſ. ordin. præſtãtiorem, & ſemper ſic fuiſſe obſeruatum in Rota: & hoc
2 ea ratione. Nam non eſt dubium quin decimæ † eccleſiaſticæ & ſpirituales debeantur clericis de iure communi & diuino: ut 16. q. 7. can. omnes decimæ. & ca. reuertimini. 6. q. 1. & quaſi per totã illam quæſtionem, & de deci. c. tua nobis. & c. à nobis. & quaſi per totum. Sed quibus clericis debentur, ſuper hoc iura diuerſimodè ſtatuerũt: ut in dicta cauſa & quæſtione, & in dicto tit. de dec. Sed conſtat quòd has decimas tanquam ſpirituales una eccleſia præſcribit contra aliam: ita quòd uni eccleſiæ ex conſuetudine longinqua legitimè præſcripta debentur, & non alteri: ut expreſsè probatur de præſcri. c. de quarta. & de deci. c. 2. li. 6. ergo qualitercunque agatur de iure percipiendi decimas eccleſiaſticas, alias de iure communi debitas clericis, ſemper habet locum cle. prædicta: ſecus uerò ſi ageretur inter laicos etiam de decimis eccleſiaſticis, ad quarum præſtationem nullus poſſet per cenſuram eccleſiaſticam compelli. & propter hoc fuit illud expreſſum in dicta cle. & ſic fuit obtentum, & concluſum.

EPITOME.

Iudex domicilij, originis delicti, et rei de qua agitur, citare poteſt ſuos ſubditos extra territorium exiſtentes, et talis citatio aliquando perſonam afficit, aliquando bona tantùm.

DECISIO XV. aliàs 464.

SI quæritur utrùm iudex poſſit citare ſubditum extra territorium exiſtẽtem, diſtingue, aut loquitur de iudice generali ut domicilii uel originis, & tunc aut ſubditus latitat, aut non. Primo modo citatio arctat eum, ut ſi infra territorium latitaret. hoc tenet Innoc. extrà de rapt. c. 1. Secundo caſu tenet citatio, ut afficiat bona, dummodò fiat ad

domum, uel eccleſiam: patet de cle.non reſi. c. ex tunc cum concor.non autem perſonam, ut de conſti.c.2.li.6. cum concor. Aut de iudice ſingulari, ut rei de qua eſt. quæſtio, uel contractus, uel delicti. Primo caſu citatio non tenet, ut arctet perſonaliter citatum: ſed ut contra eum procedatur ſuper illa: ut lite non conteſtata.c.quoniam.§.in alijs.& de do.& contu.c.prout. Secundo caſu etiam non tenet, niſi in hoc, quòd procedatur ſecundũ formam c.Romana.§.contrahentes.de fo.compe. lib. 6. Tertio caſu diſtingue, aut crimen eſt graue, & etiam citatio citatum non arctat: ſed habet locum remiſſio, per §.ſi uerò quis comprehenſorum.in authentic.ut nulli iudici.ut hic. Aut eſt leue, & etiam nec tenet citatio, nec habet locum remiſſio, propter §.ſi fiet. ergo citatio per iudicem ubi moratur ad requiſitionem iudicis delicti,& arctabatur perſonaliter, ita quòd ſententia in eum poſteà lata, tenet. facit de priuil.c.1.lib.6.de hoc 3.q.6.c.1. & per Inn.& Hoſti.de fo.compe. c. licet.& de conſti.c.1. lib.6.&c.

EPITOME.

Auditor cui eſt commiſſum, quòd decernat citationem perſonalem, ſi repererit diffamatum de contentis in commiſſione, non recipiet probationes de bona fama: nec admittet procuratorem allegantem cauſas abſentiæ ſuæ ſine ſpeciali mandato.

DECISIO XVI. aliàs 476.

AVditor cui eſt commiſſum, quòd ſi reperiat aliquos de contentis in commiſſione ſibi directa publicè diffamatos, decernat cõtra eos citationem perſonalem: & quòd ſuper huiuſmodi infamia teſtes recipiat: non ob hoc abſque alio mãdato ſpeciali etiam ad inſtantiam procuratoris huiuſmodi citandorum generaliter deputati ad cauſas poteſt recipere teſtes ſuper bona fama. Ratio duplex eſt, quia iſta eſt extraiudicialis informatio: ideò hanc receptionem facere poteſt, ut ſuprà. Secunda ratio, quia natura huiuſmodi cauſæ perſonam procuratoris non admittit, & fuerat antè deciſum per tres concordes interlocutorias, ut dicebat dominus Valhardus Auditor. Item tenent Domini, quod ſi talis procurator uellet allegare cauſas abſentiæ, non admitteretur, non obſtante l. ſeruum quoque. §. qui publicè.ff.de proc.qui intelligitur de procuratore habente ſpeciale mandatum ad huiuſmodi excuſationes, ſeu cauſas abſentiæ proponendum, & procuratore poſt citationem deſtinato ad hoc ſpecialiter: quia poſt executionem huiuſmodi, & eius reportationẽ ſunt talia alleganda: quia exceptio actionem præſupponit, cũ ſit eius excluſio.ff. de exceptio.l. 2.de hoc ſolet ſemper ſpecialis commiſſio impetrari.

EPITOME.

Proceſſus factus per executorem ſententiæ contra intruſum, licèt de intruſione non cognouerit, ualet.

DECISIO XVII. aliàs 479.

SI executor eidem P. datus contra A.uigore dictarum literarum narrantium A.fuiſſe tam lite pendente, quàm poſt ſententiam intruſum, non facta inquiſitione de ueritate dictorum narratorum proceſſit, monendo eum ſub pœnis excommunicationis ipſo facto latis, quòd à poſſeſſione infra ſex dies deſiſteret, & propter hoc fuit appellatum: & cauſa appellationis commiſſa Auditori, proceſſus huiuſmodi non potuerat repugnari, ex eo quòd cauſarum cognitionem non præmiſit, dummodò tamen eorum Auditori poſteà de ueritate conſtet, ſumitur fundamentum ex not. Inno. de præſump. c. dudum. & Pau.in Clemen.j. de offi.dele.& not. Pau.de conceſ.præbend.c.cùm ei quem.in Cle. Mouit etiam Dominos, quia ubi executor habet recipere preces cognitionis in aliquo caſu, non uenit ex natura executionis, ſed potiùs à natura exceptionis oppoſitæ per partem, ut patet ex lectura j. noua. ff. de re iudi.l.a diuo Pio.§.ſi ſuper rebus. & in c.de cætero.& in c. cùm ſuper. de re iudic. per Inno. Item mouit, quia aſſignatio termini ſex dierum habebat cognitionem tacitã, licèt non expreſſam, ſi nõ ueniret in termino allegaturus rationes ex cauſas, quare non debet fieri executio contra eum: ſicut enim ueniret infra terminum ad opponendum, ita & uenire potuit ad allegandum cauſas in contrarium, ſi quas habebat.de dolo & contu.c.cùm dilecti.

De Libelli oblatione.

EPITOME.

Libellus & articuli in actione iniuriarum etiam ciuiliter intentata debent taliter ſpecificari, quòd pars per illa certificari, & teſtes deſuper deponere poſſint.

DECISIO I. aliàs 39.

a IN actione iniuriarum [a] licèt agatur ciuiliter, tamen requiritur ſpecificatio talis in libellis & articulis, quòd pars poſſit certificari, & teſtes deponere: ſed non tanta, quanta in obiectibus, qui ſunt plus odioſi. Pro hoc dicto alle.tex.in c. tuæ. de procu.& no.Inno.in c.accepimus.de purga.c.faciunt etiam notata de ſpecificatione criminum contra teſtes, quæ licèt probentur, tamen pœna ordinaria non puniuntur: ut in c.cùm dilectus. de ordi.cog.de dicta ſpecificatione notatur in c.ex parte Adæ.de teſtib.& eod. titu. c.præſentium. lib. 6. & ibi de hoc.

ADDITIO.

a Iniuriarum. Attende ad conſil.Soci.246.nu.13.14.primo uol.& in conſi.109.nu.3.in tertio uol.Iaſ.in l.edita. C. de eden.& decif.1.infra de accuſat.

EPITOME.

Libello oblato in cauſa criminali etiam ciuiliter concludenti citatus perſonaliter, ſi comparet, reſpondere tenetur.

DECISIO II. aliàs 272.

LICET contra perſonaliter citatum detur libellus concludens ciuiliter in cauſa criminali: nihilominus tamen tali libello ſic citatus, ſi cõparet, tenetur reſpondere: & ſi non comparet, poteſt excommunicari. Ratio, quia nedum propter pœnam ordinariam ſibi pro crimine infligendam, uel cauſam, in qua non poterit interuenire procurator, ubi quis perſonaliter citatur: ſed etiam propter enormitatem criminis & ſcandali ex hoc exorti in partibus, & ad terrorem aliorum, ne ſimilia perpetrentur, & quia forte non poteſt ita plenè conſtare, nec probari per teſtes de facto, ſicut per ſuam reſponſionem & confeſſionem: idcirco ad reſpondendum prædicto libello debuit perſonaliter uenire iuxta mandatum Papæ. Ex multis enim, & diuerſis cauſis citationes perſonales conceduntur. de iudic.c.1.in ſi lib.6.& eo tit.c.1.in Cle. & quandocunque, & ex quacunque cauſa quis perſonaliter citatur, non ſufficit mittere procuratorem. de maio.& obe.c.ſi.de do. & cont. c. dilecti.de dila.c.expoſuit.& ibi per Ber.

EPITOME.

Libellus in quo aliquis dicit rem ſuam fuiſſe, licèt non dicat nunc ſuam eſſe, procedit. Vel ſic, Sufficit libellum ex præſumptionibus procedere.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Præſumptio an poſſit libellum ualidare.*
2 *Verborum extenſio non habet locum in confeſſionibus.*

DECISIO III. aliàs 325.

1 SI in libello † narrem ſundum ad me pertinuiſ
ſe, & pertinere conſueuiſſe, petens illum mi-
hi adiudicari, ualet huiuſmodi libellus: licèt
in narratione illius non dixerim, & pertine-
re, &c. Ratio: quia ſufficit quòd libellus procedat ex præ
ſumptionibus ut in l. eius. §. Lucius. ff. de his quæ in frau.
cred. not. Inno. in c. 2. de libel. obla. nec obſtant quædam
no. Cyn. alleg. in contrarium in l. edita. C. de eden. in 3. q.
& glo. ac dictum Bar. ff. de confeſ. l. certum. quia illa intel
liguntur, ubi in libello petuntur, quæ ſignificant abnega-
tionem: hic uerò ſecus, quia petit præſentem adiudica-
2 tionem. Nec obſt. gloſſ. in d. l. certum. quia loquitur † in
confeſsione, quæ non recipit uerborum extenſionē: quia
præiudicaret confitenti, quod non eſt ueriſimile proce-
dere ex eius mente: Sed nos loquimur in libello, qui capit
extenſionem, & latam interpretationem in fauorem li-
bellantis: ut l. ſolemnos. ff. de iudi. & l. inter ſtipulantem.
§. Stichum. ff. de uerb. obli. & de cauſa poſſeſ. & propriet.
c. cùm eccleſia. nec ob. l. ſi adulterii. §. idem Pollioni. ff. de
adult. ubi non ſufficit error exiſtens etiam notorius, niſi
allegetur. Facit c. accedens. ut lite non conteſt. quia alle-
gari uidetur, cùm tales & ſimiles præſumptiones, ex qui-
bus oritur, in libello, uel exceptionibus exprimuntur.
per dict. §. Lucius, ut no. Bar. in d. §. idem Pollioni.

De Litis conteſtatione.

EPITOME.

In cauſa appellationis interpoſitæ à diffinitiua una par
te præſente, non eſt neceſſaria litis conteſtatio: ſecus ſi
utraque.

SVMMARIA.

1 *Litis conteſtatio in cauſa appellationis interpoſitæ à diffini*
tiua, an & quando ſit neceſſaria. & nu. 4.
2 *Litis conteſtatio an ſemper ſit in cauſis neceſſaria.*
3 *Receptio teſtium lite non conteſtata ſuper libello partis pro*
ducentis, an ſit ualida.

DECISIO I. aliàs 8.

1 FVIT dubitatum utrum in cauſa † appellatio-
2 nis [a] interpoſitæ à diffinitiua eſſet neceſſaria li
tis conteſtatio. Et uidebatur quòd non: quia
non eſt neceſſarius libellus, ſecundum Inn. in
c. cùm contingat. de offi. delega. ſuper quod debet fieri li-
tis conteſtatio: ut 3. q. 3. can. induciæ. §. offeratur. & de lit.
conteſta. c. uno. de electio. c. dudum. Si igitur non detur
libellus, ergo nec erit litis cōteſtatio neceſſaria. Præterea
aut lis eſt conteſtata in principali cauſa, aut non. ſi non,
ſententia eſt nulla, quia caret fundamento: ut lite non cō
teſta. in rubro & nigro. ergo ab ea non eſt neceſſarium ap
pellari. de re iudi. c. 1. ſi uerò lis fuerit conteſtata in princi
pali cauſa, hoc uidetur ſufficere in cauſa appellationis:
quia licèt ſint diuerſæ inſtantiæ, tamen eadem cauſa eſt.
de fide inſtru. c. cùm Ioannes. de iur. calum. c. 2. lib. 6. ubi.
Arcbid. tenet libellum neceſſarium, & proſequens litis
cōteſtationem neceſſariam in cauſa appellationis. remit-
tit ad Spec. tit. de libel. concep. §. nunc dicendum. uer. ſed
nunquid in cauſa appellationis. ubi dicit Spec. dominum
Clementem 4. ita mandaſſe ſeruari Auditoribus. Hoſt.
etiam in ſumma ti. de appella. §. quis ſit effectus. dicit, ubi
appellatur à diffinitiua, datur libellus parti, niſi ſit contu-
max: quia tunc proceditur lite non conteſtata: ut in c. per
tuas. de appella. per quam decre. dicebant & conclude-
bant omnes Domini, quòd ſi una pars uocatur per iudi-
cem ad reſpondendum libello, & litem conteſtandum
ſuper eo, & per contumaciam ſe abſentat, poſſe procedi
lite non conteſtata, dūmodò ſemel in cauſa fuerit lis cōte
ſtata: & hoc ſiue præſens fuerit in curia, ſiue abſens, quia
eadem eſt ratio utrobique. & ſic intelliguntur not. Inno.
in dicto. c. cùm cōtingat. & probatur C. de temp. app. l. ſi.
§. illud. Si autem pars non eſt abſens per contumaciam,
& tunc ſiue ſit in curia, ſiue extra, procedi non poteſt lite
non cōteſtata, & ſic procedet contrarius intellectus c. in-
terpoſita. in fin. de appell. & Spe. ubi ſuprà. Simile quod
not. Spe. de officio iudicis quo imploratur reſtitutio in
integrū. de reſti. in inte. §. 2. in fin. Et facit quòd tres ſunt
inſtantiæ, & non cauſæ. Ad materiam uide not. in c. Ray
naldus. de teſta. per Ber & Ioan. An. in nouel. Dominus
uerò & pater meus Io. de Lig. in d. c. per tuas. uidebatur
diſtinguere ſicut diſtinguit gl. in c. prout. de dol. & cōtu.
2 & in c. ſæpè. de appel. quia † aut liquet, aut liquere poteſt
de cauſa ſtatim: & pro tunc proceditur lite non conteſta-
ta, & aliàs non. teneas diſtinctionem ſuperiùs poſitam,
quæ tutior eſt. Ex quo inſurrexit aliud dubium: Si à ſen-
tentia abſolutionis lata pro reo in cauſa iniuriarū per utrā
que partem appellatur, & in cauſa appellationis per am-
bas partes dantur libelli appellatorii: puta una partium,
quæ habuit ſententiam pro ſe in prima inſtantia, petat eā
confirmari, alia infirmari: & in termino aſsignato utrique
ad reſpondendum libello hinc inde, & litem conteſta. ſu-
per eiſdem ambæ partes lite conteſtata ſuper libello dun
taxat confirmatorio, & nō ſuper alio: & pars illa ſuper cu-
ius libello non fuit lis conteſtata producat teſtes ſuper ar-
ticulis ex materia libelli ſui deſcendentibus, probantibus
clarè intentionem ſuam, ita quòd ſententia ueniebat fe-
renda pro ipſo: dubitaui ego qui habui cauſam in ſecun-
3 da inſtantia, utrùm † ualeret receptio teſtium prædicto-
rum ad effectum ſententiæ ferendæ pro ipſo. Et uideba-
tur mihi quòd non. quia lite non conteſtata ſuper libello
partis illos produxerat, per rubrum & nigrum, ut lit. non
conteſt. per tot. tum etiam per ſuperius in ſuprà proxima
concluſione dicta & allegata. Fuit determinatum & con-
cluſum per omnes Dominos meos contrarium: quia fuit
lis conteſtata in prima inſtantia legitimè ſuper libello da
to tunc per iſtum, qui tunc propter defectum probatio-
nis ſuccubuit: & tunc quia legitimè intentionem ſuam
probauit, debet obtinere: tum etiam quia libelli erant cō
tradictorii, & ambo appellatorii, ita quod ſecundum ali-
quos hoc ſolùm uidebatur ſufficere pro lite conteſtata.
Pro quo fuit allegatum c. oblatæ. in ſi. de appel. & quod
no. Innoc. in c. ex inſinuatione. de procura. circa finem. tū
etiam, quia ex quo fuit aſsignatus terminus utrique par-
ti ad reſpondendum libello hinc inde, & litem conteſtan
dum ſuper illo, ſi una pars omiſit litem conteſtari, uel nō
petiit, imputet ſibi: & poterat procedi lite non conteſta
ta in eius contumaciam per c. per tuas. de appel & C. de
temp. app. l. ult. quæ ratio ſummè mihi placuiſſet, & pla-
ceret, ſi teſtes fuiſſent producti contra omittentem litis
conteſtationem, & pro illo qui fuit litem conteſtatus,
ſed totum econtra fuit factum: ergo uidebatur quòd to-
tus proceſſus nihil ualuerit habitus coram me. Verunta-
men propter dicta motiua Dominorum, & concordiam
& conſilia, ego tuli ſententiam informatoriam. primò
ex noniter actitatis coram me nihil eidem adiudicando,
condemnationem tamen expenſarum omittendo, à qua
ſententia iterum per utranque partem fuit appellatum,
& per me delatum, & in tertia inſtantia lite conteſtata
ſententia confirmata & ſuppleta.

ADDITIO.

a Appellationis. Tu dic meliùs, quòd quando † à dif-
finitiua ſententia appellatur, in cauſa appellationis non

fit litis conteſtatio etiam utraque parte præſente. Ratio eſt: quia in tali cauſa articulus de inſtitia appellationis non eſt ſeparatus à negotio principali:& ideò ſufficit litis conteſtatio facta in cauſa principali coram iudice, qui de principali cognouit. Vbi verò appellatur ab interlocutoria: tunc bene fit litis conteſtatio ſuper articulo appellationis, aut ſuper grauamine, & libellus offertur ſecundū Goſ.in d.c. per tuas.& idem tenet Io. And. in c.Raynaldus.de teſta. plus etiā dicit d.Pe. de Peruſio in d.c.interpoſita.de appel.quòd etiā lite non conteſtata ſuper appellationis articulo, nec etiam ſuper principali, poteſt in cauſa appellationis ad ſentētiam procedi, & ſi iuſtificata fuerit appellatio ab interlocutoria,nō poterit ſuper principali ad ſententiam procedi, niſi ſuper eo ſit facta cōteſtatio, & ita intelligitur ſecundum eū d.c. per tuas.Quid ſi agatur cauſa nullitatis ſententiæ, an poſsit eo modo procedi, quo proceditur in cauſa appellationis? Dic quòd ſic,ut in c.in noſtra.in glo.ff.de procur.facit quod not.Abb. in c.cauſam. de reſcriptis.

EPITOME.

Pars rea ſi negat narrata in libello prout narrantur,vera eſſe:& petita prout petuntur,fieri non debere:litis cōteſtatio facta cenſetur abſque eo quòd dicat, animo litem conteſtandi.

SVMMARIA.

1 *Litis conteſtatio quibus verbis fit.*

2 *Reſpondens narratis in libello, videtur litem conteſtari: licet non intendat.*

3 *Narratio an & quo caſu pro petitione vel conteſtatione habeatur.*

4 *Conteſtatio dicitur ab animo rei dependere.*

DECISIO II. aliàs 12.

a 1 SI pars rea reſpondendo libello [a] † negat narrata prout narrantur, & dicat petita fieri nō debere,ſi non addat, & dicat animo litē conteſtandi, fuit dubitatum utrū per huiuſmodi reſponſionem fuerit lis conteſtata? Et breuiter ſine argumentis fuit determinatum & cōcluſum quòd ſic,per l.rē non nouā.C.de iudi.& per l.2.C. de iur. cal.§.patroni.de li.cōte.c. unico.& ibi idē tenet Abbas poſt Inn.& de elec.c.dudū. el 1.& not.per Spe.tit. de lit.conte.§.1. uer.quid ergo ſi proponuntur. ubi hanc quæſtionē pertractando eā ſic decidit, imò interdū ſufficit reſpondere narratis in libello,licet nō petitioni:prout legitur & no. in c.unic.de lit. cōte.in nouel.per Ioā.Andr.nec iuuaret

b protestatio [b] facta in cōtrariū,uidelicet quòd per hmōi reſponſionē non intenderet litē cōteſtari: prout legitur & no.in c.ſollicitudinem.de appel.Nec mirū, quia prædicta iura loquuntur ſimpliciter,& talē animi expreſsionē non requirūt.Facit,quia præſumitur quòd quis uer-

c bo nō exprimat,quod in mente [c] nō cogitauit.ff.de reb. dub.l.in ambiguo.& de reg.iur.c.in obſcuris.lib.6.alioqui ſimili ratione in cōtractibus,in ultimis uolūtatibus, priuilegijs & reſcriptis non ualeret, quòd fieret, niſi adderetur huiuſmodi animi expreſsio,quòd eſſet abſurdū. Pro qua concluſione faciunt ea quæ leguntur & not.in c.intelligentia.& c.præterea.de uerb.ſig.

ADDITIONES.

a Libello.In quo petitio continetur: ſi autem in libello fieret ſola narratio abſque petitione,& concluſione: tunc per reſponſionem non intelligeretur conteſtatio facta. Fallit in Papa coram quo ſola narratio facta, & reſpōſio ad eam ſecuta induceret conteſtationem:quia eius præſentia ſupplet omnem defectum, quod eſt notandum ſecundum Doct.in d.c.unico.de lit.conteſt.

b Proteſtatio.Hoc uerum, quādo iudex & aduerſarius diſſentiunt proteſtationi: ſi autem conſentirent tacitè uel expreſsè, tunc fit conteſtatio: quia conteſtatio depēdet ab animo rei: ut in auth.de exhi.reis.§.illud.quo animo caret,qui ſic proteſtatur:& ab ipſa proteſtatione recedere non uidetur per expreſsionem uerborum habētium inducere cōteſtationem: quia proteſtatio in principio litis facta,uidetur in quolibet actu iudicij repetita,dūmodò actus ſequens fiat incōtinenti: ſecus ſi ex interuallo, ſecūdùm quod not.in regula, in generali,& regula,exceptionē.de re.iur.li.6. Et ex hac ratione cōcluditur quòd etiam ſi iudex,& aduerſarius non conſentiunt proteſtationi,conteſtatio impeditur per dictam proteſtationem: cuius contrarium uiſus ſum uoluiſſe, ſuprà in principio huius apoſtillæ.

c Quod in mente. Iſta ratio poſſet in contrariū retorqueri,ſcilicèt quòd non eſt uериſimile,quòd quis mente gerat aliud,quā id quod uerbis expreſsit: quia uerba ſunt notæ earum quæ ſunt in animo paſsionum.de ſpon.c.ex literis.& c.intelligentia. & c.præterea.de uerb. ſignifi.

EPITOME.

Litis conteſtatio non eſt neceſſaria cùm agitur ad declarandum quem incidiſſe in canonē latæ ſententiæ per iniectionem manuum in clericum.

DECISIO III. aliàs 54.

a SI petatur quis per ordinarium declarari [a] incidiſſe in canonem, Si quis ſuadente.17.q.4. quia percuſsit clericum,ad finem,quòd denūtiaretur publice excommunicatus, & euitaretur a Chriſti fidelibus,non requiritur litis conteſtatio: quia licet ordinarius, qui eſt executor canonis, debeat parte uocata & cum cauſæ cognitione ſummariè procedere,& de hoc inquirere:ut legitur,& no.de cen.c.præſenti.de pœnis.c.1.ſuper uer.commodè.& in c.ſe. ſuper uer.conſtiterit.per Ioan.And.& Pau.tamen quia hic nihil petitur adiudicari, uel auferri; tū etiam quia petitur executio ſententiæ iam latæ per canonem: tum etiā propter periculum animæ,ſcilicèt,cōmunionis:tū etiā,quia ubi proceditur ſummariè nulla requiritur litis conteſtatio. Pro quo alleg.not.per Inno.in c.fi.de offi.iud.& in c. ad noſtram.de iureiur.& in c.ſacr.de ſent.excom.& not. in c.quoniam frequenter.§.in alijs.ut lit.non conteſt. & c.tuæ.per Ber.Spe. tamen tenet contrarium, quòd etiā in ſummaria cognitione requiritur litis conteſtatio.titu. de offic. iudic.§.fin.uerſi.ſed quæritur.

ADDITIO.

a Declarari.Quid ſi appelletur à declaratione iudicis, qui pronuntiat,& declarat aliquē in excōmunicationis ſententiam incidiſſe, an appellatione pendente debeat in iudicialibus & extra iudicialibus euitari, uide per Lapū in Cle.unic.de ſequ.poſſeſſ.& fruct. ubi tenet quòd ſic. alleg.c.ſolet.in fin.de ſenten.excom.lib.6.de appellatio. c.peruenit.& facit quod not. Ioan.Andr.in c.paſtoralis. ſuper uerb.denuntiare poteſt.eo.tit.Et an in iſta declaratione requiratur partis citatio.dic quòd ſic:ut not.gl.antepenul.in fin.Clemen.1.de pœn.

EPITOME.

Litis conteſtationi & alijs ſubſtantialibus iudicij partes nequeunt renuntiare: litis conteſtatio eſt exordium & ſubſtantiale iudicij.

DECISIO IIII. aliàs 88.

IN cauſa, in qua ſeruandus eſt ordo iuris & litis conteſtatio neceſſaria, partes huic ordini ſubſtantiali & litis conteſtationi renuntiare non potuerunt quia litis conteſtatio eſt exordium & ſubſtantiale iudicij, & non ſolùm in fauorem iuris priuati,puta partium,ſed etiam iuris publici, & iudicis introductum,cui partes renuntiare nō poſſunt. de foro compe.c.ſi diligenti.de ſen.excō.c.contingit.de fer. c.fi.

c.fin.arg.no. 2.q.1.can.in primis.& in ſum.per Ioã.& per
Ber.in c.de cauſis.in gl. 2.de offi.deleg.& per Ioan.Andr.
de re iudi.c.fi.lib.6.& in Clem.ſæpè.de verb. ſigni. in gl.
penul.per eundem,vbi remittit ad Spe.facit à contrario
ſenſu de iura.calum.c.1.lib.6.

EPITOME.

Si ex actis notoriè conſtat,de nullitate ſententiæ, vel
proceſſus, tunc iudex vocatis partibus abſq; obſeruatio
ne alicuius ordinis reuocabit ſententiam: ſi verò reſul-
tat probabile dubium aut extra acta nullitas allegetur,
tunc ordo iudiciarius ſi principaliter agatur,ſeruabitur:
ſecus ſi incidenter.

SVMMARIA.

1 *Litis conteſtatio nõ eſt neceſſaria, vbi de nullitate proceſ-
ſus, vel ſententia agitur, ſi ex actis conſtet error & ini-
quitas.*
2 *Nullitatem ſententiæ allegãs qualiter habeat procedere?*
3 *Ordinem iudiciarium in notorijs obſeruare vanum, & ſu
perfluum eſt.*
4 *Sententia quo ordine tanquam nulla reſcindi petatur.*

DECISIO V. aliàs 340.

FVit dubitatum vtrùm quando agitur de nul-
1 litate † ſententiæ,vel proceſſus,requiratur li
2 tis conteſtatio,[a] & alius ordo iuris? Et reſpon
debatur per omnes diſtinguendo: aut de hu-
iuſmodi nullitate poterit notoriè conſtare ex actis, aut
non. In primo caſu non eſt neceſſaria aliqua litis conte-
ſtatio, nec libelli oblatio: imò ſi daretur libellus: nihilo-
minus, ſi iudici poſſit conſtare ex actis ſentẽtiam primi
iudicis nullam, ſuper huiuſmodi nullitate ſtatim, voca-
ta tamen parte ad audiendum ſententiam, poterit ſe ex
pedire & pronuntiare. Pro quo allega.text. c.cùm ad ſe-
dem.de reſtitu.ſpoliato.& Clemen.paſtoralis.de re iud.
& c.olim.de iureiur.& vnam notã Inno.in c. cùm inter.
de conſue.circa fi.ubi dicit,quòd quandocunque eſt cõ
tentio de iure,an ſtatutum ſit nullum, vel ualidum, de
iure nullus ordo requiritur, hoc uerum quando ex ipſo
ſtatuto poteſt deprehendi nullitas,ſecus uerò ſi propter
defectum aliquem extrinſecum,& aliunde prouenien-
2 tem huiuſmodi nullitas proueniret: † quando uerò no-
toriè reſultat nullitas ſententiæ ex actis,nil pars habet fa
cere: ſed dicere,cum hodie notoriè cõſtet uobis de nul-
litate ſententiæ contra me latæ,hodie agatur,& pronũ-
3 tietur. ff. ut in poſ.legat.l.ſi is à quo. In notorijs † enim
ordinem ſeruare,eſt ordinem non ſeruare. de iureiur.c.
ad noſtram. In contrarium uerò facit, quia ſententia ſu-
per nullitate proceſſus lata uim diffinitiuæ habet. ut
not. Inno.in c.auditis.de procu.& Ioan.Andr.in c.fin.de
appellationi.in Clemen.1.ſuper uer.repulſione.in fi.ad
quam nõ deuenitur,niſi ordine iuris ſeruato.de electio.
c.dudum.de lit.conteſt.c.uno.de reſtit. ſpoliat.c. cõque
rente. de maio.& obed.c.inter quattuor. & ca. ſolitæ.&
C.de lit.conteſt.l.un.ff.rem ratam habe.l.amplius.ergo,
&c. Reſponderi tamen poteſt hoc procedere poſſe ſer-
uata tamen diſtinctione ſtatim dicenda, quando eſt du-
bium de nullitate ipſius proceſſus: ſecus uerò ſi notoriè
conſtet ipſum proceſſum,ſeu ſententiã fuiſſe & eſſe nul
lam, ex actis,quæ ſunt publica. de probatio.c.quoniam
contra. ſicut dicimus in ſimili,quando ſententia eſt à nõ
ſuo iudice notoriè lata: uel licet à ſuo iudice ſit prolata,
tamen ſi contineat intolerabilem errorem,ſine difficul-
tate,& ordine eſt relaxanda. de iudic.c.at ſi clerici. de re
ſcript.c.ab excommunicato.de ſent.excom.ca.per tuas.
& c.ſoler.& c.uenerabilibus.lib.6.imò Inno. dicit alibi
& Ioã.And.poſt eum in nouel. quòd quandocunque er
ror,uel iniquitas recolligi poterit ex actis, retractabitur
ſnia,ac ſi error fuiſſet in ſententia expreſſus,hoc not.de
re iud.c.cùm Bertoldus.& per Archi.de ſent.exc.c.Ro-
mana.in fi.lib.6.& per Pau.in d.Clemen.paſtoralis.de re
iud. In ſecundo uerò caſu, uidelicèt quando nõ ex actis
reſultat nullitas allegata,ſed aliundè, & requirit altiorẽ
indaginem,& aliqualem probationem: tunc iterũ poteſt
diſtingui: nam aut principaliter intentatur nullitas, aut
incidenter. Primo caſu requiritur litis conteſtatio,& or-
do iuris,ſecundùm Inn.qui hoc not.de offi.iud.c. 2.qui
allegat tria iura,de procu.c.in præſentia.de offi.deleg.c.
cùm contingat,& ff.de ſer.l. 1. Aut incidẽter intentatur,
tunc non,ſicut leg.& not.per Inn.de reſt.in inte.c.ſuſci-
tata.& uide ſuprà de reſti.in integ. deciſ.3. At in caſu no
ſtro principaliter agebatur de nullitate ſententiæ, & da-
batur ſuper hoc libellus.ergo. Oldra. uerò in quæſtioni-
bus ſuis,q.12.uidetur dicere, & tenere quòd ſi in cauſa
4 appellationis † à diffinitiua ſententia agatur de nullitate
ipſius ſententiæ,tũc non eſt neceſſaria litis conteſtatio:
quia pars ipſius appellationis eſt: ut not.per Inn.in c.di-
lecto.de appellatio.& ſicut in cauſa appellationis nõ eſt
neceſſaria litis conteſtatio: per c.per tuas,de appellatio.
(quod tamen intellige iuxta cõcluſionem ſuperius per
me poſitam:) ita nec ſuper huiuſmodi nullitate requiri
tur litis conteſtatio: imò ſecundũ ipſum maiori ratione
non eſt neceſſaria litis cõteſtatio in cauſa nullitatis,quã
appellationis: quia ĩ cauſa nullitatis ſemper arguitur ini-
quitas iudicãtis,& abſque eo quod tangitur iuſtitia par
tis: & ſic uidetur maiori ratione poſſe procedi lite non
conteſtata,quàm in cauſa appellationis, in qua ſæpè de
iniquitate partis agitur: ut de appellatio. cap.interpoſi-
ta.§.ſanè. imò ſecundum eum eſt tanta connexitas inter
appellationem & nullitatem,quòd ſolum appellatio etiã
cognitionem nullitatis deuoluit: ut .ff. fami.erciſcun.l.
quædam mulier & not.Innocen.in dict.capit.dilecto. &
hoc etiam uidetur innuere Oldra. in dicta quæſtione
in fin. dum dicit, tunc non eſt neceſſaria litis conteſta-
tio in cauſa nullitatis,quando is, qui ſententiam nullam
dicit, promptam fidem offert de nullitate ipſius ſenten-
tiæ: ut C.quando prouo.non eſt neceſſe.l. 1.de reſti.ſpo.
c.literas.multò fortius ſi refert ſe ad acta, quæ ſunt pu-
blica,& notoria tã iudici,quàm partibus,ut prædixi. er
go &c. hoc etiã uidetur tenere ſecundũ Legiſtas expreſ
sè Bar.in l.cũ querebatur.ff.de re iud.per l.Theopõpus.
ff.de dot.præleg.Spe.uidetur diſtiguere breuiter,& mul
tum confusè. Aut nullitas opponitur in modũ exceptio
nis ad impediendum executionẽ ſententiæ: & tunc non
eſt dãdus libellus,nec litis cõteſtatio eſt neceſſaria: imò
niſi probatio ſit in prõptu, executio non impeditur.per
l.1.ſuperius alle.C.quando prouo. non eſt neceſſe. aliàs
.n.non eſſet litium finis.C. de tranſac.l. fratris ad hoc.ff.
ad exhiben.l.iij.C.ut in poſ.le.l.ſi is à quo. Aut agitur, &
petitur abſolutio de facto,uel reſtitui inſtrumẽta: tunc
requiritur libelli oblatio, & litis conteſtatio ſecundum
eũ.hoc ultimũ non intelligo.hæc no.ipſe Spe.ti.de libel.
concep.§.nunc dicendũ.uer.quid ſi ſententia. remitten
do ad not.per eũ in tit.de li.conteſt.§ ſi.uer.quid de cã.
ubi ponit, & tenet primũ membrũ diſtinctionis nil tan-
gendo de ſecundo,ubi eſt maior difficultas. Dic melius
ut per eũ in tit.de ſenten.excom.§.iuxta.uer.ſicut ſi cau
ſa. De nouo audiui ſemel dominum Richar.de Saliceto
diſtinguentẽ ſic. Aut imploratur duntaxat officium iu-
dicis reſcindens etiam principaliter: ut quia petitur ſnĩa
contra minorem,uel maiorem abſentem lata, reſcindi.
de re iud.c.cùm Bertoldus de proc.c.querelã. de ma.&
obe.c.inter quatuor.de conſti.c. eccleſia ſanctæ Mariæ.
& tũc non eſt neceſſaria litis conteſtatio,nec ordo iuris.
Aut non imploratur principaliter officium iudicis ne-
dum reſcindens, ſed reſciſſorium: ut puta quia nedum
petitur reſcindi ſententia,ſed etiam res adiudicari: tunc
non eſt neceſſaria litis conteſtatio,& alius ordo iuris. &

ſic intellexit aliam partem c. 2. de nſ. iudic. pro qua diſtin
ctione faciunt not. Innoc. in ſimili. de reſti. in inte. c. cùm
ex literis. ſuper uerbo, præſentibus.

A d d i t i o.

a Requiritur litis conteſtatio. Adde Bald. in addit. Spe-
cul. de lit. conteſta. §. 2. & per Specu. ibid. §. penul. & ibi
Ioan. Andr. & in addit. ad eundem Spec. in tit. de ſen-
ten. uerſic. cauſa nullitatis per Oldra. conſi. 15. per Aegi.
dec. 319. de iudic.

E p i t o m e.

Per reſponſionem rei negantis partem libelli actoris
etiam abſentis, & partem eiuſdem libelli confitentis ſit
litis conteſtatio, quoniam actor in ſua propoſita intentio
ne ſemper perſiſtere præſumitur.

S V M M A R I V M.

1 *Litis conteſtatio unde fiat: Litiſconteſtatio quid. 2.*

DECISIO VI. aliàs 354.

SI dato libello per actorem compellitur reus
ad reſpondendum libello, & reus reſponde-
at confitendo partem, & partem negando: li
cèt tēpore huiuſmodi reſponſionis rei actor
nihil dixerit, nec etiam præſens non fuerit, dicebāt Do-
mini omnes, litis conteſtationem fore factam ex utra-
1 que parte † quæ fit per narrationem & petitionem in iu-
re ex parte actoris propoſitam, & reſponſionem rei ſecu
tam: ut in c. unic. de lit. conteſt. de elec. c. dudum. de do.
& cōtu. c. prout. At in caſu propoſito datus erat libellus
pro parte actoris, in quo continebatur narratio facti &
petitio, in quibus ipſe ſemper perſiſtebat, atque fiebat
directa reſponſio per reum confitendo & negādo, quod
2 ſufficit: per iura antedicta. ergo &c. Dubium enim facit:
quia † litis conteſtatio nihil aliud eſt, quàm ſimul teſta-
tio, ſiue mentis declaratio uolentium litigare, ergo ui-
debatur quòd ſimul, & eodem tempore deberent cōcur
rere petitio actoris, & rei reſponſio: ut in l. conſenſu. ff.
de act. & obli. Ad quod reſpondebatur, quòd dato li-
bello actoris ſemper conſtare uidetur de animo ſuo liti-
gandi, maximè inſtando, ut reus compelleretur ad reſpó
dendum, & ſic perſiſtendo in ſua petitione haberet ani-
mum litigādi, quod ſufficit: reſpondendo igitur huic ani
mo ſiue petitioni ſtatim fuit litis conteſtatio facta, etiā
ſimultaneè, & propter concurrentiam animorum. & per
hoc fuit ſaluatus unus magnus proceſſus habitus in par
tibus, in quadam cauſa Hiſpalen. mihi commiſſa, ſuper
quarta debita parochiali ſacerdoti de legatis quibuſdā
religioſis non mendicantibus.

E p i t o m e.

In cauſa appellationis à diffinitiua parte uocata con-
tumace, etiam in curia exiſtente, non eſt neceſſaria litis
conteſtatio. Idem utraque parte præſente, ſi in principa
li lis fuit aliàs conteſtata: ſecus ſi non fuit conteſtata:
tunc neceſſaria eſt litiſconteſtatio, ut ſententia ferri poſ-
ſit.

S V M M A R I A.

1 *Litis cōteſtatio an & quo caſu ſit in inſtantia neceſſaria?*
2 *Litis cōteſtatio an ſit ſuper articulo grauaminis neceſſa-
ria?*
3 *Omiſſio articuli grauaminis coram iudice ad quem, an
annullet proceſſum?*

DECISIO VII. aliàs 467.

1 AVditor † in ſecunda inſtantia non tenetur con
teſtari litem, niſi uelit: quod intellige ſi alte
ra pars eſt abſens per contumaciam, & altera
non hoc tenent Spe. & Archi. de iuram. ca-
lum. c. 2. libr. 6. Hoc breuiter ponit tex. in l. fina. §. illud.
C. de tempor. appel. & c. per tuas. de appel. quia in hoc
quòd ponit ius ſpeciale in caſu contumaciæ, uidetur in
nuere contrarium eſſe de iure communi. ut l. 1. in fi. ff. ad
muni. & ergo non procedunt no. per Inno. de offi. dele.
c. cùm contingat. uide Io. And. ſuper hoc de teſta. c. Ray
naldus. in nouell. Contumaciam intellige, etiam ſi pars
contumax ſit in curia præſens, quia tunc apprehēdi po-
teſt, & eſt uere cōtumax: & per conſequens ex cōtuma-
cia magis priuilegiata. l. & poſt edictum. §. fi. ff. de iud.
quia hoc eſt priuilegium appellantis: ut d. c. per tuas. er-
go nō eſt auferendum, nec reſtringendum. de reg. iur. l.
indultum. ff. de conſti. pri. l. 3. Quid ſi appellatur ab inter
2 locutoria? dic, aut quæris, an ſuper articulo † grauami-
nis ſit neceſſaria litis conteſtatio: & dic quòd non: quia
in una inſtantia una litis conteſtatio eſt ſufficiens: & ita
mandauit Auditoribus Clemens 4. & recitat Spe. & Ar-
chi. in d. c. 2. de iura. cal. in gl. 1. & probatur de appella-
3 tio. interpoſita. in ratione ſui. Aut quæris utrū † corā iu-
dice appellationis omiſſo articulo grauaminis, iuxta ca.
cordi. de appel. lib. 6. uel expedito, iuxta c. ut debitus. de
appel. & procedendo ſuper negotio principali, an tūc co
ram illo iudice neceſſaria ſit litis cōteſtatio: & tunc dic,
Aut fuerat coram illo primo lis legitimè conteſtata, aut
non. Primo caſu non eſt neceſſaria litis conteſtatio. Se-
cundo caſu ſic. Ratio eſt, quia una litis conteſtatio in cau
ſa ſemper eſt neceſſaria, ubi ſeruatur ordo iuris, extra ut
lit. non conteſt. per totum, & non plures: quia hoc non
reperitur in iure cautum. Item iudex appellationis, qui
ſuccedit primo iudici, debuit facere ea, quæ facere ha-
buit primus: ut l. per minorem. ff. de iudi. & d. cap. inter
poſita. modò primus, litis conteſtationem, ſi non fecit,
faciat ſecundus, aliàs non. ergo idem de iſto.

De Iuramento calumniæ.

E p i t o m e.

Procurator in Romana curia non ſolum in animam
domini, ſed etiam in ſuam de calumnia iurare tenetur,
etiam ſi principalis iurauerit.

S V M M A R I A.

1 *Procurator an iurare teneatur de calumnia poſt quàm
dominus iurauit.*
2 *Procurator an poſſit iurare in animam domini ſui: &
mandatum de hoc faciendo, an ſit ualidum?*
3 *Conſuetudo Romanæ curiæ, quòd procurator iuret in ani
mam ſuam & conſtituentis, admittenda eſt.*
4 *Iuramentum datur tactis ſcripturis, & quare.*

DECISIO I. aliàs 37.

2 QVidam procurator[a] in Romana † curia in cau
1 ſa beneficiali appellauit à me eo quòd ipſum
compellebam ad iurandum de calumnia, ne
dum in animam domini ſui, ſed etiam pro-
priam: cui appellationi tanquam friuolæ de conſilio Do
minorum meorum non detuli, comminando ſibi pœnā.
c. fi. de iura. cal. quam pœnam dicebant omnes Domi-
ni etiam locum habere in procuratore nolente iurare
in animam ſuam propriam, ſed dumtaxat in animam
domini ſui. de quo tamen bene & fortiter dubitabam:
quia pœnæ tenere debent ſuos auctores. de his quæ fi.
à ma. part. capitul. c. quæſiuit. ſed quicquid fuerit, præ-
dictus procurator uidens motiua Dominorum, & e-
tiam Doctorum finaliter, nedum in animam domi-
ni ſui, ſed etiam propriam iurauit, & præſtitit ca-
lumniæ iuramentum. Et rationem huius ponit
Ioan.

b Ioan. Andr. & Ioan. mo. in c. 2. de iura. calum. b lib. 6. ſu-
per uerbo, ab ipſius. Nam licèt dominus principalis iu
raſſet, procurator nihilnminus iurare tenetur: quia ip-
ſe calumniari poſſet, ſicut dominus: ipſe etiam ſi ſciat do
minium ſuum habere malam cauſam, & uelle deierare,
ipſe deierare non debet: imò in quacunque parte litis
qua notitia perueniat ad ipſum, partem ſuam malam,
& iniquam cauſam fouere, debet deſiſtere, & ulteriùs
eam non proſequi, iuxta conſtit. Io. 22. & Benedicti 12.
& Greg. 11. quam concluſionem teneot expreſsè Accur.
Ia. Pet. & Cyn. in authen. principales. in ulti. q. in fin. de
iura. calum. C. & faciunt not. in c. in pertractandis. eod.
tit. & de elect. c. procurator. libro 6. & in c. præſentium.
de teſt. eod. lib. & per Hoſt. in ſum. eod. tit. §. 2. circa ſin.

Additiones.

a Quidam procuratot. Pone quod ego conſtitui procura
2 torem † ad reſpondendum & iurandum de ueritate in
animam mei domini, an ſit ſufficiens mandatum? Et ni
detur quòd ſic, quia tacitè uidetur ineſſe, quòd iuret ue
ritatem: ergo eius expreſsio non uitiat. C. de fideiuſ. l. nó
rectè. Contrarium eſt uerum: quia hæc forma mandati
ponit aduerſarium in difficultate probationis. Nam ſem
per mandans poſſet dicere: dico quòd procurator non re
ſpondit uerum: & per hoc eſſet deterior conditio aduerſa
rij, quàm ipſe per ſe reſponderet. & ad hoc habes gl. no.
in c. j. de proc. in Cle. & facit ad hoc quod no. ff. de iudi.
in l. ſolemns. in ratione ſui. & l. non aliàs. & l. ſeq. de-
ber ergo eſſe tale mandatum, quòd poſsit reſpondere
quicquid uult in præiudiciũ domini ſui, ſicut & ipſe do-
minus poſſet: ut l. non ſolùm. & ibi no. ff. de procurato.
ita not. Bald. in l. ſi proc. ff. de condictio. indebit. & in c.
b ſi. de iura. calumn. per Ho. & Io. And. in uerb. ſindicum.
3 ubi dicit, † quòd procurator iurat in animam conſtituẽ
tis de ueritate dicenda, & etiam de conſuetudine Roma
næ curiæ in animam ſuam, quæ eſt approbata in c. 2. de
iur. ca. li. 6. & cum bona conſcientia poteſt reſpondere ea
quæ ſcit, uel ab alijs in quorum animas iurauit, intelle
xit uera eſſe. de teſti. c. præſentium. li. 6. Cyn. non pla-
cet quòd dominus per procuratorem iuret: quia procu
rator habet capere initium illorum quæ agit in perſonã
propriam. l. inter ſtipulantem. §. j. ff. de uerb. obl. l. quæ-
cunque. ff. de act. & obl. Item alia ratione mouetur: quia
4 † iuramẽtum debet præſtari tactis ſcripturis, ut præſen-
tia euangeliorum terreatur: quod non eſſet, ſi dominus
eſſet abſens. unde uel eſt concedendum, quòd in animá
domini abſentis non iuretur: uel ſi dicatur, quòd per
alium iurare poſſit, intelligatur ſcilicet, per miniſtrum
& nuntium, qui concipiat uerba in perſonam domini.
ff. de conſti. pec. l. eum qui. & ita ipſe dicit in l. 2. in pe-
nultima quæſtione, quæ incipit ultimo. C. de iur. ca-
lum. Dic quòd poteſt iurare in perſonam domini, & in
eius animam: ut in c. fina. de procurato. lib. 6. not. in c. fi.
de iura. calum. & in c. 2. & fina. eod. titu. lib. 6. & Bar. exi-
git, quòd habeat ſpeciale mãdatum ad iurandum in ani
mam domini: ut l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ff. de acq.
hæred.

Epitome.

Procurator in Romana curia non ſolum in animam do
mini, ſed etiã in animam ſuam de calumnia iurare tenetur.

DECISIO II. aliàs 40.

PRocuratot in Romana curia non ſolùm in a-
nimam domini, ſed etiam in animam ipſius
tenetur præſtare iuramentum de calumnia:
alioqui habebit locum c. ſi. de iur. cal. & licèt
dominus principalis iurauerit: nihilominus tamen pro
curator iurare tenetur: quia & ipſe calumniari poſſet, ſi
cut dominus, prout legit & no. in c. in appellationis, ſu
per uerbo, ab ipſis. de iur. cal. li. 6. faciunt etiam no. in ſi
mili per Doc. in c. præſentiũ. de teſtib. lib. 6. & in authen.
principales. eo ti. in gl. & uide no. in c. in pertractandis.
eo. ti. & faciunt no. in c. procuratot. de ele. li. 6. & per
Hoſt. in ſum. eo. ti. §. 2. circa fin.

De Dilationibus.

Epitome.

Terminorum ſeruandorum ſeu reiterandorum tempus
utile dicitur, & non continuum.

DECISIO I. aliàs 135.

SI mandetur Auditori, quòd repetat omnes
terminos non debitè ſernatos infra octo dies
illi ſunt utiles, & non continui: ita quòd in
octo diebus repetens uenier, & ſunt termini
repetendi antedicti. Pro hoc poſſunt induci iura alleg.
per Doct. de tempore utili & continuo. de conceſsio.
præben. c. quia diuerſitatem. & 2. q. 6. cano. anteriorum.
per Ioan. & de conceſ. præben. c. 1. in Clement. & per
Ioan. Andr. & Paul. in Clemen. 1. de reſtit. in integ.

Epitome.

Tempus bimeſtre uel trimeſtre datum ad teſtes produ-
cendum, & recipiendum non currit pendente partium cõ
promiſſo.

SVMMARIA.

1 *Tempus probationis indultum partibus an compromiſſo pendente currat.*
2 *Iudicis conſenſus an requiratur in prorogatione temporis ad probandum partibus communiter dati.*
3 *Impedito legitimè iuris uel hominis tempora nõ currunt*

DECISIO II. aliàs 360.

1 FVit dubitatum utrum curſus † illorum duo-
rum menſium, ſiue plurium datorum in re
miſsione facta alicui iudici pro teſtibus pro-
ducendis, & recipiendis, de quibus in c. li-
cet. de probatio. & c. præſentium. de teſti. libr. 6. impe
diatur per compromiſſum factum per partem: ita quòd
ſi per compromiſſum medio tempore factum, non fue
rit terminatum negotium, utrùm iudices antedicti poſt
lapſa tempora ſupradicta poſsint procedere ad ulteriora,
& teſtes recipere? In quo Domini erant uarij. Aliqui
dicebant quòd non: quia hoc tempus uidetur appoſi-
tum deciſioni, & non iuriſdictioni: ergo non uidetur
prorogabile. arg. nota. in c. de cauſis. de offi. deleg. quod
capit. uidetur facere pro uera opinione, uidelicet quòd
conſenſu partium prædictum tempus poſſet prorogari,
2 quod crederem uerum de conſenſu iudicis, † qui in hu-
iuſmodi prorogatione temporis eſt neceſſarius, ſecun-
dum Innocen. & Hoſt. ibidem. At hic in caſu noſtro
non ponitur conſenſum iudicis interueniſſe. ergo, &c.
Præterea pro parte in contraria ſcilicet affirmatiua alle-
gabatur Clemen. quamdiu. de appellat. & authen. ſi ta-
men. C. de tempor. appellat. in quibus apparet, quòd per
compromiſſum, uel aliàs de conſenſu partium expreſ-
ſo impeditur curſus temporis fatalium dati à iure, uel
ab homine ad proſecutionem appellationis, ſic etiam
uideretur in propoſito, quòd etiam per compromiſſum
hoc factum de communi conſenſu partium impedia-
tur curſus dictorum trium menſium aſsignatorum ad te
ſtes recipiendos. quod crederẽ uerũ ſi remiſsio eſſet cõ-

munis:ſi uerò non eſſet communis,ſed unius partis dű-
taxat : crederem illam partem per huiuſmodi compro-
miſſum à productione huiuſmodi teſtium non excuſa-
ri.argumen.no.in dicta Clemen.per Pau. de termino de
cem dierum dato ad appellandum , cuius curſum com-
promiſſum , ſeu communis conſenſus partium non im-
pedit. Ratio, quia illud tempus tantùm datur uni parti
ad ſuſpendendű ſniam, uel grauaminis effectum: ſed tē-
pus proſecutionis appellationis datur utrique parti : &
ideò communis conſenſus facit curſum eius dormire ſe
cundum eum. Fuit tamen concluſum finaliter per om-
3 nes Dominos,attento quòd † legitimè impedito tempo
ra iuris uel hominis non currant:de præſcriptio.c.j. & c.
illud,de conceſsione præbend.c. quia diuerſitatem . de
electionib.capit.ſi electio.lib.6.de appellatio.c. ſicut.in
fine,in Clementi. quòd per dictum compromiſſum im-
pediatur curſus dictorum trium menſium, & ſic obten-
tum & pronunciatum.

De Feriis.

EPITOME.

Tempore Feriarum ob neceſſitatem hominum, poteſt decerni citatio, et decreta exequi etiam per edictum.

SVMMARIA.

1 *Citatio decerni poteſt die feriata, pro die non feriata.*
2 *Executio citationis tam in perſonam, quàm in domum poteſt fieri die feriata.*
3 *Citationes per edictum ſtrictè in ſuis terminis tenenda ſunt.*
4 *Excommunicari nemo debet, niſi perſonaliter monitus & citatus.*

DECISIO I. aliàs 367.

1 SI cômittatur † cauſa tempore Feriarum ob ne
ceſsitatem hominum introductarum,cű po-
teſtate citandi per edictum in Curia, ſeu ex-
tra,dubitatum fuit utrùm in his Feriis pote
rat decerni huiuſmodi citatio, & exequi in ualuis ma-
ioris eccleſiæ,ubi tunc eſt Curia. De primo,uidelicet de
citatione decernenda, licèt fuerit, & ſit magna alterca-
tio Doct.in c.ſi.de fer.& ibi per Innocen. & Ioan. And.
in nouell. plenè tamen concluſio eſt hæc modernorum
Docto. quòd licet citatio ſacta die non feriata ad diem
feriatam,non ualeat,tamen citatio decreta die feriata ad
non feriatam , bene tenet & ualet. Ratio,quia non eſt a-
ctus iudicialis,ſed poteſt fieri extra iudiciű, & in domo,
& ſine quocunque iudiciali ſtrepitu , & uocatione par-
tis:idcirco ceſſet ratio c.1.& ult.de fer.ceſſante igitur cã,
ceſſat & effectus.de appella.c.cùm ceſſante. cum ſimili.
licèt Io.& Ar.in c.placita.15.q.4.ubi de hac materia.di-
cant, quòd decretum de citando non poteſt fieri die
feriato:ut C.de feriis.l.fin.ſed executio bene.Pro quorű
dicto faciunt no.in ſimili per Io.Mo. de fo.compe. c.Ro
mana.§.contrahentes.libro ſexto.quorum Docto. dicta
intelligo,quando decretű de citando debet fieri,& fit cű
cauſæ cognitione, & iudice pro tribunali ſedente: talis
enim actus , ſiue ſtrepitus iudicialis non poteſt fieri die
feriato,ſed ſine cauſæ cognitione , & extra iudicium be
ne poteſt fieri quocűque tempore. de quo etiam in Spe-
cu.tit.de cita.§.1.uer.item excipiunt.de for. compe.c.1.
in clem.ſuper uer.feſtiuis.per Ioan. Andr. De executio-
2 ne † uerò citationis,ſiue ad perſonam,ſiue ad domű non
a eſt dubium quin fieri poterit die feriato; [a] quia eſt facti,
& non fit per iudicem , nec cum cauſæ cognitione , ſed
per nuncium uel per literas.de appellatio. c. cùm parati.
& de offi.deleg.c.prudentiam, & c.cùm contingat.& ibi
per Bernar.quæ tamen executio prædictæ citationis per
edictű,cùm debebat legi,exequi,& publicari in audien
tia contradictarum literarum Apoſtolicarum , quæ non
eſt tempore feriarum:idcirco omnes Domini,me ſolo ex
cepto,dicebant,& concludebant,quòd huiuſmodi: exe
cutio facta in ualuis maioris eccleſiæ, ſiue cathedralis in
anania, nec tenuit,nec ualuit,nec etiam citatum ſic con-
ſtituit contumacem,quòd propter eius contumaciã ex-
3 communicari potuerit. Motiuum eorum fuit: † quia hu-
iuſmodi citationes per edictum ſunt exorbitantes à iu-
re communi:& ideò ſtrictè tenendæ in ſuis terminis, &
formis.de regu.iur.c.quæ à iure,libr.6.At forma & mo-
dus citandi per edictum eſt traditus ſcriptus in iure,pu-
ta quòd debeat fieri in audientia literarum apoſtolicarű:
& nihilominus in palatio apoſtolico,& in ualuis maioris
eccleſiæ illius loci.ut in clem. 1. de iud.quorum ſi aliquid
deficiat,totum ruit.1 q.1.can.detrahe.de clerico nõ bap.
c.ueniens. cum ſimil. ergo &c. Præterea rõ quare huiuſ-
modi citationes per edictum ſint in prædicta audiētia li-
terarum exequendæ,& publicãdæ: quia præſumitur qui
libet habere procuratorem, per quem poterit ad notitiã
citati peruenire huiuſmodi citatio: qui quidé procurato
res tempore feriarum poſſunt, & habent licentiam eun
di,& uagandi quocunque uoluerint.ergo, &c.Eſſet igi-
tur ualde graue quem ſic haberi , & reputari contuma-
cem,quòd excommunicari poſsit, qui uerifimiliter ſe ci
4 tatum ignorauerit. Excommunicari † enim nemo debet,
niſi perſonaliter monitus & citatus: ut not. Innoc.in c.ſi.
de eo qui mit.in poſſeſ. Mihi tamen cum correctione di
ctorum Dominorum meliùs ſentientium uidebatur cõ-
trarium. Ratio mea fuit, nam attenta forma inductionis
Feriarum omnis actus,qui tempore feriato potuit, & de
buit fieri per Auditorem ſacri palatii in audiētia contra-
dictarum,ille potuit & debuit fieri in ualuis maioris ec-
cleſiæ,quæ eccleſia ſuccedit loco prædicto audientiæ,ut
patet per formam. At hic actus citationis executionis po
tuit fieri, & debuit in ualuis maioris eccleſiæ ſucceden-
tis loco audientiæ:ſurrogatum enim in loco alterius eo-
dem iure cenſeri debet: ut lit.penden. ca. eccleſia ſanctæ
Mariæ.cű ſimil. Præterea,prout ponebatur in facto,præ-
dicta etiam citatio fuit executa in ualuis Palatii cauſarű
& in partibus in duobus locis : ergo non eſt uerifimile
quòd ad eius notitiam non potuit peruenire. 16.diſtinc.
can.quòd dictis.de poſtu. præla. c. 1. facit optimè clem.
cauſam electionis.de elect.Et hanc concluſionem crede
rem ueram ,uidelicet iſtum reputari legitimè citatum &
a contumacem [a] ita quòd ob eius nequitiam poſſet proce
di in cauſa:ut ſic,licet præſumptiuè ſit contumax:puniа
tur in proceſſu,non tamen quòd poſſet excommunicari:
quoniam debet præcedere monitio & citatio perſona-
lis,ſecundum Innocen.ut ſuprà.& facit cap. 11.quæſt.3.
can.nemo.& c.certum.& de ſenten.excommunica. c.ſa-
cro.Veruntamen Ioan. And.in clemen.1. de iudic.ſupe-
rius allega.ſuper uerſ.perſonaliter. dicit quòd ille proceſ
ſus qui fieri poſſet contra perſonaliter citatum,poſſet ēt
fieri contra hunc citatum per edictum : ſed perſonaliter
citatus & non comparens poteſt excommunicari : ergo
& iſte.quod crederem uerum ſi prædicta citatio eſſet le-
cta in audientia contradictarum , quia tunc eſſet magis
uerifimile ad ipſius perueniſſe notitiam quàm ſi facta fo
ret in ualuis eccleſiarum,quas (proh dolor) pauci hodie
uiſitant,præſertim procuratores Rom. cur.qui citius &
omni die de mane currunt ad tabernas , quàm ad eccle-
ſias.Sufficiat ergo quòd puniatur in proceſſu, & nõ pro
cedatur ad excommunicationem , & ſic fuit factum . fa-
ciunt not.in clem.cauſam electionis.de elect.in glo.pen.
per Ioan.Andr.in clementi.ſi ante. de dolo & contum.
per eundem.

ADDI-

ADDITIO.

a Die feriato. Adde Bart.in l. 1.col.4.ff.de no. ope.nuncia. uerſic.quærit.

De cauſa poſſeſsionis & proprietatis.

EPITOME.

Ad petitorium ſuſpenſum etiã coram iudice appellationis rediri poteſt, ſi cauſa appellationis, & negotij principalis ſit tantùm ſibi commiſſa.

DECISIO I. aliàs 131.

INtentato petitorio & poſſeſſorio coram iudice ſi petitorium poſteà ſuſpendatur, in ſolo poſſeſſorio procedatur, & pronũcietur, & appelletur, & appellationi deferatur, & cauſa appellationis & negotii principalis alteri Auditori cõmittatur, tam coram illo, quàm corã alio primo iudice partes poſsunt ſi uoluerint, redire ad petitorium, & procedere in eodem. Si uerò una pars uellet coram primo procedere in petitorio: alia in poſſeſſorio coram ſecundo, non eſt audienda propter priuilegiũ ſpoliationis. de ord. cog. c. fin. & ne continentia cauſæ diuidatur. C. de iudi. l. nulli. & de cau. poſ. & proprie. c. 1. & 2. & de ſeque. poſ. & fruct. c. 1. Hæc uera, ſi cauſa appellationis & negotii principalis ſit ſecundo iudici commiſſa: ſi uerò tantum cauſa appellationis, tũc non poſſet de cauſa petitorii cognoſcere ſine ſpeciali commisſione, nec etiam primus, donec cauſa poſſesſionis fuerit terminata propter priuilegiũ, & ne cauſæ continentia, &c.

EPITOME.

Tempore feriarum, et uacationum poteſt ſuſpendi petitorium antea non ſuſpenſum.

DECISIO II. aliàs 140.

TEmpore feriarum ſiue uacationum poteſt ſuſpendi petitoriũ à ſuſpendente anteà inchoatum, & procedi in ſolo poſſeſſorio: quia hoc eſt quaſi quoddam præambulum ſiue pars ipſius poſſeſſorii priuilegati, in quo poteſt attenta forma indictionis uacationum procedi. ff. de ſpon. l. oratio. Item quia hæc ſuſpenſio in nullo tangit proceſſum petitorii: imò tendit ad ipſius excluſionem &c. nihil enim habẽt commune poſſeſsio & proprietas. ff. de acquiren. poſſeſ. l. naturaliter. §. nihil commune. Mihi ſemper uidebatur contrarium: uidelicet quòd non haberet locum ſuſpenſio tempore feriarum: quia cõceſsio Papæ, ſcilicet, quòd poſsit procedi illo tempore in cauſis poſſeſſoriis, poſſet intelligi de poſſeſſoriis tũc inchoatis: imò hæc habet forma indictionis uacationum, & ſic non procedit dicta cõcluſio: imò forma bene habet de inchoandis, quod intelligo principaliter: ſecus per modum ſuſpenſionis.

EPITOME.

Exceptio litiſpendentiæ inter duos ſuper poſſeſſorio non obſtat tertio ſuperuenienti petitorio agere uolenti, hoc dicit. Vel ſic, Veniens ad cauſam pro intereſſe: poteſt agere petitorio non obſtante ſuſpenſione, ſi non eſt ſpolians.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſorij priuilegium quorſum inductum.*

DECISIO III. aliàs 149.

SI inter Titium & Seium actum ſit poſſeſſorio duntaxat: Caius ueniens ad cauſam pro ſuo intereſſe, poteſt agere petitorio. Nec ob. ſibi exceptio de litiſpendentia dicti poſſeſſorij, dummodò ipſe non fuerit ſpolians, uel mandans, &c.
1 quia † huiuſmodi priuilegium poſſeſſorij eſt inductum in odium ſpoliantis, uel mandantis, &c. de ord. cogni. ca. fin. de reſti. ſpo. c. cùm ad ſedem. & de cauſa poſſeſ. clem. unic. & quia pœnæ debent tenere ſuos authores. de cenſi. c. 1. de his quæ ſi. à ma. par. cap. c. quæſiuit. cùm igitur iſte non deliquit, ergo. plenius inuenies hanc quæſtionem ſuperiùs diſputatam.

EPITOME.

Sufficit agenti poſſeſſorio ad petitorium colorandum docere ſe inſtitutum, licet de præſentatione non conſtet.

DECISIO IIII. aliàs 189.

SVfficit præſentatio à laico alicui epiſcopo ad aliquam eccleſiam, & inſtituto per eum ſi agat poſſeſſorio quò ad colorandum petitoriũ docere de huiuſmodi inſtitutione, licèt non doceat de præſentatiõe, quæ modicum iuris confert. de offic. legat. c. dilectus. & quia ſola confirmatio ſuperioris licèt caſſetur electio, tuetur poſſeſſorem, & omnia facta per eum: prout leg. & not. per Innocen. & Hoſtien. de elect. c. nihil eſt. & de reſtitu. ſpo. c. in literis. & c. quia cunctis. de conceſsio. præben. lib. ſexto.

EPITOME.

In cauſa appellationis prophana appellans, uel appellatus non poteſt ſuſpendere petitorium utriuſque partis, quia illud eſt ſpeciale in cauſa beneficiali, per clemen. uni. de cauſ. poſſeſ. quæ in alijs cauſis quam beneficialibus non uendicat ſibi locum.

SVMMARIA.

1 *Clement. unica de cauſa poſſeſ. & proprie. non habet locum in cauſa appellationis prophana.*

2 *Agens poſſeſſorio an poſſit illud ſuſpendere, et tranſire ad petitorium?*

DECISIO V. aliàs 205.

1 IN cauſa appellationis † prophana non habet locum clementi. unica de cauſ. poſſeſ. uidelicet quòd appellãs & appellatus poſsit ſuſpẽdere petitorium utriuſq; partis: quia hoc eſt ſpeciale in cauſa beneficiali, ut ibi not. in j. gloſſ. per Io. And. & Paul. poſt princi. in uerſ. quid de appellante in alia cauſa. ubi uidetur diſtinguere, tamen finaliter uidetur in dicta concluſione remanere. petitorium tamen à ſe intentatum poteſt ſuſpendere in ſecunda inſtantia, ſicut in prima, uigore c. paſtoralis. de cauſ. poſſeſsio. quod generaliter loquitur. Et quia licèt ſit finita prima inſtantia, adhuc durat cauſa. & iudex ſecundæ inſtantiæ ſuccedit primo, coram quo id licuiſſet, ergo & coram iſto. Hoc uerum, niſi utrunque per appellationem, uel alio modo ſit ad curiam deuolutum: ſecus uerò ſi unum illorum duntaxat: ſecundùm Paul. ubi ſuprà, & uide Innocen. ſuper dicto. c. paſtoralis. ſuper uerbo, pendente. Sed quid dices
2 in caſu conuerſo, agens † poſſeſſorio uult illud ſuſpendere, & tranſire ad petitorium, an poſsit? uidetur quòd non à contrario tex. d. Clemen. quia ſi illud eſt ſpeciale, quòd poſsit actor tam in cauſa principali quàm appellationis petitorium ſuſpendere, & tranſire ad poſſeſſorium in o-

dium

dium ſpoliantis,tamen in caſu conuerſo ubi ceſſat fauor
ſpolii,dicta ſuſpenſio non licebit.Cõtrarium uidetur no
ta.in c.paſtoralis.in 4.gl.de cauſa poſ. ſed poteſt illi gloſ.
reſponderi , quòd illa non dicit rediri ad petitorium ſu-
ſpenſo poſſeſſorio: ſed dicit, quòd rediri poteſt ad petito
rium de poſſeſſorio inchoato, ſubaudi,& ei prius renun
tiato.Sed ſi uis tenere opinionem illius gloſſæ, quòd poſ
ſeſſorium poſsit ſuſpendi,ſubaudi etiam in cauſa appella
tionis,& hoc addit illa Clement. 1. de nouo. de quo per
Paul.ibi,ſuper uerbo,aduerſario,in fine. Pro prima par-
te facit quod ſuſpenſo poſſeſſorio inuita parte petitoriũ
intentare non poſsit.Et ratio diuerſitatis eſt,quia poſſeſ-
ſorium eſt.priuilegiatũ,per dictum c.paſtoralis. & ideò
propter ipſum intentandum petitorium ſuſpendi poteſt
quod priuilegium petitorio non eſt conceſſum:& ſic nõ
poterit poſſeſſorium ſuſpendi,ut poſteà petitorium intẽ
tetur.pro quo uide in c.2.de lib.ob.in gloſſ.fina. Contra
rium tamen concluditur in dec.8.& 10. infrà eod.tit.Sed
dubitatur eo caſu quo de poſſeſſorio reditur ad petito-
rium,an fiat condemnatio expenſarum? Hoſtien.in ſum
ma de cauſa poſſeſsio. tenet quòd ſic.in §.an quæſtio poſ
ſeſsionis.uerſic.ſed ſi prius.dic ut ibi.

Epitom 2.

Suſpendens peritorium cum proteſtatione quòd ab il
lo non intendit recedere , niſi exprimat,dando poſteà li-
bellum ſuper vtroque, videtur à dicta ſuſpenſione receſ
ſiſſe.

DECISIO VI. aliàs 250.

SI ſuſpendens petitorium utriuſque partis po-
ſteà dedit libellum concludentem in petitorio
& poſſeſſorio, à prædicta ſuſpenſione uidetur
recedere:licet tempore ſuſpenſionis proteſta-
tus fuerit quòd ab huiuſmodi ſuſpenſione non intendit
recedere,niſi hoc exprimeret : ſatis enim hoc expreſsit ,
quando petitorium poſteà intentauit,quod ſibi licuit.de
cauſa poſſeſ.& proprie.c.paſtoralis . Præterea per actum
contrarium à proteſtatione receditur: prout leg.& not.
in c.cum M.de conſtit.& de appellationi.c.ſolicitudinẽ.
ergo,&c.Sed eſt magnum dubium utrum ſuſpendens ſe
mel petitorium,illudque reaſſumens poſsit iterato illud
petitorium ſuſpendere.infrà deci. 8.

Epitom 1.

Si pronuncietur ſuſpenſionem petitorii locum non ha
bere,& ob hoc appelletur, & iudex deſerat,& poſteà in
petitorio procedat, proceſſus eſt nullus.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſioni & proprietati nihil commune.*

DECISIO VII. aliàs 283.

SI quis ſuſpendit petitorium utriuſque partis,
procedendo in ſolo poſſeſſorio,& pronuncie-
tur ex aliqua cauſa ſuſpenſionem huiuſmodi
locum non habere,& appelletur ab huiuſmo
di pronũciatione, & Auditor deferat, & nihilominus po
ſteà in petitorio procedat,proceſsus eſt nullus: quia per
delationem deſinebat eſſe iudex in tota cauſa.de appell.
c. cum appellationibus friuolis.li.6. & ſic proceſſus ruit
tanquam à non ſuo iudice factus,de iudic.c. at ſi clerici.
cum ſimilib.de hac concluſione bene dubitabam,nec in
1 ea conſentiebam ſimpliciter: † quia poſſeſsio & proprie
tas nil habent commune:ut in l.naturaliter. §. nihil com
mune.ff.de acqui.poſ. licet igitur expediuerit poſſeſſo-
rium ſic pronunciando,& etiã deferendo,& quò ad hoc
deſierit eſſe iudex:tamen adhuc nihilominus remanſit ,
iudex in petitorio, quod etiam ſibi fuit commiſſum , &
adhuc reſtabat expediendum.argumen.iurium c.1.& 2.
c.cùm dilectus.de cauſ.poſ.& proprie.de teſtib.c.ſigni-
ficauerunt.de iud.c.ſi. cum ſimilibus.

Epitom 1.

Spoliatus pluribus uicibus poteſt in eodem iudicio
petitorium in cauſa beneficiali ſuſpendere: quamuis in
alia cauſa non priuilegiata poſt litis conteſtationem ſu-
per proprietate ſpoliationis actio, uel exceptio intenta-
ri non poſsit.

SVMMARIA.

1 *Petitorium an poſſit pluries in eadem cauſa ſuſpendi.*
2 *Priuilegium an unico actu contrario perdatur.*

DECISIO VIII. aliàs 382.

1 QVit dubitatum † utrùm quis pluries poſſet ſuſ
pendere petitorium in una , & eadem inſtan-
tia ante concluſionem:puta, aliquis in princi
pio cauſæ, ſiue litis ſuſpendit petitorium, po
ſtea in medio litis reuocat huiuſmodi ſuſpenſionem , &
procedit in petitorio:ante uerò concluſionem iterum ſu
ſpẽdit petitorium,an hoc ſit licitum?Et uidebatur quòd
non : quia non licet ſic uariare cum diſcrimine alterius :
de reg.iur.mutare.li.6.& de renunc.c. cùm illuſio.in cle
menti. Præterea cùm hoc ſit priuilegium agentis , quòd
poſsit ſuſpendere petitorium ante concluſionem:& uſus
eſt hoc priuilegio ſemel,tamen per actum contrariũ ui-
2 detur recedere,& renunciare priuilegio. † unico .n.actu
a contrario perditur priuilegium .a de conſtitu. c.cum ac-
ceſsiſſent.de præbend.c.pro illorum. fuit deciſum & de
terminatum cõtrarium per omnes Dominos. Nam hoc
priuilegium ſuſpenſionis petitorii conceſſum eſt in odiũ
ſpoliantis:ut in clem.unic.de cauſa poſſeſsionis, & pro-
prietatis,durante enim hac cauſa debet durare & priui-
legium,hoc eſt,antequam purgata ſit huiuſmodi uiolen
tia,& ſpoliatio per reſtitutionẽ,ſemper durabit hoc pri-
uilegium,intantum quòd nedum in prima, uel ſecunda
inſtantia,ſed in tertia poteſt ſuſpendi petitorium, ante ta
men concluſionem ultimæ inſtantiæ , quæ eſt conclu-
ſio totius cauſæ,de fide inſtrumen.ca.cùm Ioannes. Nec
obſt.contrarium de uariatione:quia humanitas iuſtæ pœ
nitudinis nemini eſt auferenda.2.q.5.cano. ſi quis libel-
los.de appella.c.cum ceſſante.& c.interpoſita. ff. de inoſ.
teſtam.l. Papinianus. §.meminiſſe.de accuſa.c.licèt.ff.de
iuriſdict.omni.iudic.l.ſi conuenerit. Quòd perditur pri-
uilegium unico actu contrario,non obſtat : quia uerum
eſt,ſi ille actus haberet,ſiue habuiſſet ſuum effectũ:puta
ſi iſte ſuſpendens primò petitorium,& poſtea reaſſumẽs
obtinuiſſet ſententiam in petitorio , & uellet tunc iterũ
ſuſpendere petitorium,iſtud non liceret,quia hic petito
rium traheret ad ſe poſſeſſorium. de cauſ.poſſeſ. & pro-
prie.c.cùm dilectus:de teſti.c.ſignificauerunt.pro prima
tamen opi.uidetur facere quædam not. Pau. in cle.unic.
de cau.poſ.in glo.penult.

Additio.

a Perditur priuilegium. An priuilegium unico actu perda
tur,uide Felyn.in c.cum acceſsiſſent.de conſtitut.extrà,
in uerſi.ſeptimò limita.ubi perbellè diſtinguit.

Epitom 1.

Vigore commiſsionis obtentæ ſuper ſpoliatione , &
occupatione certæ rei ad impetrantem pertinentis in pe
titorio procedi poteſt:h. d. Vel ſic. Per ſimplicem com-
miſsionem

miſsionem agi poteſt petitorio & poſſeſſorio, niſi tantùm eorum alterum ſit commiſſum.

SUMMARIA.

1 *Actio petitoria & poſſeſſoria an uirtute ſimplicis commiſſionis obtentæ ſuper occupatione & ſpoliatione rei ad impetrantem pertinentis poſſit intentari.*

2 *Verbum, pertinere, in commiſſione poſitum, quid operetur.*

3 *Reſcripta ſunt ſtricti iuris: nec extenduntur ad caſus in eis non expreſſos.*

DECISIO IX. aliàs 369.

SI committatur Auditori cauſa, quæ uertitur
inter Titium & Seium de, & ſuper ſpoliatione,
occupatione, & detentatione alicuius caſtri,
uel terrarum, quod, uel quas dicit impetrans
in commiſsione ad ſe pertinuiſſe, & pertinere, dubi
1 tatur† utrùm uigore huiuſmodi commiſsionis actor poſ
ſit agere petitorio & poſſeſſorio? Et uidebatur aliquibus
Dominis, & præſertim mihi, quòd duntaxat poſſet procedi
in poſſeſſorio, quod principaliter eſſet cõmiſſum,
& nullo modo ſuper proprietate, quæ nihil habet cõmune
cum poſſeſsione. ff. de acqui. poſſeſ. l. naturaliter. §. nihil.
Omnes Domini, me excepto, dicebant & tenebant
contrarium, & hoc propter uerbum, pertinere, poſitum
in commiſsione, quod eſt latiſsimum. ff. de uerbo. ſignif.
l. uerbum, pertinere. de fide inſtrumen. c. inter dilectos.
& ibi gl. ſuper uerb. pertinere. Ad hoc reſpondebatur,
2 quòd † hoc uerbum, pertinere, in commiſsione ſi eſſet
poſitum in uim cauſæ, ſiue per modum acceſſorii, et non
principaliter, et licet proprietas interdũ imo quaſi ſemper
ad ſe trahat poſſeſſorium, et illi præualeat, ut de cau.
poſſeſ. et proprie. c. 1. et 2. et c. cum dilectus. et forte iudex
propterea datus ſuper proprietate poſſet cognoſcere
de poſſeſsione ſecundùm Io. & Vinc. in c. 1. de ſequeſt.
tamen id non procedit in caſu conuerſo: quia nuſquam
reperitur quòd poſſeſsio trahat ad ſe proprietatem:
vt not. in dictis iuribus, & in c. paſtoralis. eodem
tit. Præterea dixerunt prædicti Domini, quòd licèt
committeretur ſimpliciter cauſa poſſeſsionis abſque dictione
limitatiua tantùm, uel duntaxat, nihilominus poſ
ſet agi de proprietate: ſecus uerò ſi limitatiuè committeretur.
pro quo allega. no. in dict. c. 2. & c. paſtoralis.
de cauſ. poſ. & proprie. & not. in c. 1. de ſequeſtra. poſ
ſeſſ. & fruct. quas gloſſ. credo veriſsimas quò ad dictum
ſecundum, videlicèt quando cum limitatione cauſa poſ
ſeſsionis, vel proprietatis committitur: quia reſcripta
3 † ſunt ſtricti iuris, & non extendentur niſi ad cauſas expreſsè
commiſſas. de offic. delega. c. P. & G. de reſcript.
capitu. fina. & c. cauſam quæ, cum ibi not. Sed
quò ad primum dictum credo ſemper ſalua correctione
gloſſ. non ita intelligendas, nec ſic loquuntur, ſi rectè inſpiciantur.
Nam quando ſimpliciter, & indefinitè aliqua
committitur cauſa iudici inter Titium, & Seium, ſuper
tali re, tunc poteſt agi petitorio, & poſſeſſorio, & hoc
fateor de plano: quia indefinita æquipollet uniuerſali.
de priuileg. c. quia. de elect. c. vt circa. libr. 6. ubi de
hoc. vno tamen commiſſo aliud non veniet, niſi per modum
reconuentionis, ſecundùm Ioan. & Vinc. in d. c.
1. de ſequeſtra. præmiſſa tamen proteſtatione, qui alleg.
authen. conſequenter. C. quomodo, & quando iudex.
de mut. peti. c. 1. & 2. de ordi. cog. c. 2. finito tamen
negotio commiſſo, ſuper non commiſſo neutra partium
poteſt agere niſi ex noua commiſsione, de reſti. ſpo. c.
audita. de offic. delega. c. cùm olim. & c. cùm contingat.
Allegabant etiam prædicti Domini pro dicta concluſione
unum dictum Innocen. in c. epiſcopi. de re. eccle.
non alie. videlicèt, quòd vigore reſcripti ea quæ de
bonis eccleſiæ alienata ſunt, pro earũ recuperatione poteſt
agi petitorio, & poſſeſſorio. quod dictũ uidetur multùm
facere pro ipſis in caſu propoſito. Ad quod reſpondebam,
quòd uerba iſta poſita in dicto reſcripto ſapiunt,
& ſapere poſſunt tam petitorium quàm poſſeſſorium.
Et ideò in dubio potiùs debemus interpretari, quòd reſcriptum
valeat, quàm pereat, de uerbo. ſigni. c. abbate
cum ſimilibus.

EPITOME.

Actor qui ſuſpenſo petitorio in cauſa beneficiali obtinuit ſententiam, & ſequeſtrum in poſſeſſorio, poterit coram iudice ad quem ſuus aduerſarius appellauit, etiam eo inuito, reaſſumere petitorium: dummodò ſibi ſit commiſſum. h. d.

SUMMARIA.

1 *Spoliatus habens primam ſententiam poteſt in ſecunda inſtantia parte contradicente ad petitorium redire. Clem. unic. de ſequeſt. poſſ & fruct. intellectus.*

2 *Inductum in fauorem, non debet in odium retorqueri.*

3 *Beneficium intrans auctoritate propria, dicitur per feneſtram intrare: auctoritate autem iudicis intrans, per ianuam intrat.*

DECISIO X. aliàs 417.

1 SI pro ſpoliato ſuſpenſo petitorio † in prima
inſtantia feratur ſententia in poſſeſſorio, &
per ſpoliatorem ab eo appelletur. Fuit dubitatum,
& ſatis inter partes altercatum, utrùm
in ſecunda inſtantia prædictus ſpoliatus habens ſententiam
reſtitutoriã pro ſe, poſſet inuita parte aduerſa, imò
expreſsè contradicente, id redire ad petitorium reaſſumendo
illud in ſtatu, in quo dimiſit. Et videbatur aliquibus
Dominis quòd non, niſi primò cauſa poſſeſſorij eſ
ſet terminata per alias duas ſententias, tum propter priuilegium
interdicti, quod non admittit proprietatem in
contrarium. de ordi. cogni. c. fina. de reſti. ſpo. c. in literis.
tum propter ſequeſtrum factum de fructibus occaſione
primæ ſententiæ, iuxta formam clem. vnicæ, de
ſequeſtr. poſſeſ. & fruct. quòd ſecundùm aliquos reuocaretur,
& ceſſaret, ſi dicta ſententia in poſſeſſorio lata,
infirmaretur in ſecunda inſtantia. quod non crederé, niſi
illa infirmatoria per alias duas confirmaretur, & tunc
per illam victoriam finalem fructus ſequeſtrari, & reconditi
illi victoriam prædictam obtinenti bene traderentur.
vt in dicta clement. Licèt aliqui Domini, fortè non
improbabiliter, intellexerint d. clementi. de finali uictoria
quò ad fructuum ſequeſtratorum reſtitutionem in
petitorio factam: Sed ſanior intellectus eſt, quòd intelligatur
de vtroque, prout innuunt verba clement. In dubio
verò principali ſuperiùs facto, fuit concluſum per
omnes, quòd dictus ſuſpendens poterat redire ad petitorium
inuito aduerſario, qui vlteriùs poterit proſequi poſ
ſeſſorium, & inſtare pro infirmatione primæ ſententiæ,
quæ tamen ſibi modicum valebit, niſi quò ad expenſas ſi
alter in petitorio obtinebit, quod trahit ad ſe poſſeſſorium.
de cauſ. poſſ. & proprieta. c. cùm dilectus. nec
ſpoliatoris eſt contradicere in hoc caſu: cùm ſpoliatus
non curet ab ipſo poſſeſsionem, & fructus recuperare,
quos ante ingreſſum ad petitorium recuperaſſet, ſi proſequendo
poſſeſſorium tres ſententias pro ſe obtinuiſ
ſet: vt in c. Piſanis. de reſti. ſpo. de ordi. cogni. c. cùm
dilectus. cùm enim hoc priuilegium ſit introductum à
iure in fauorem ſpoliati, & odium ſpoliantis: vt in c. fina.
de ordi. cogni. de cauſ. poſſeſ. & proprietat. c. paſtoralis;
& clem. vnica. eodem tit. & tali fauori renuntia-
re

2 re potuit. de regularib. c. ad apoſtolicam. quod † enim ob fauorem alicuius ſtatutum eſt, in eius læſionem retorqueri noo debet. de reg. iur. c. quod ob gratiam. libro ſextu. & C. deleg. l. quod fauore. & quia ipſius aduerſarij non intereſt reſiſtere, audiri nou debet. 2. quæſt. 6. can. non ſolent. de elect. c. cum inter R. & de appella. c. qua fronte. de offic. delega. c. cùm contingat. de accuſat. c. ſuper his. cum ſimilibus.

Sed pone, retento eodem themare, quòd prima ſententia lata in poſſeſſorio tranſiuit in rem iudicatam: & ille pro quo lata fuit, ſine executore intraſſet poſſeſſionem beneficij fructus percipiendos ex eodem. Fuit dubitatum, vtrum primus poſſeſſor expulſus, modo quo ſuprà, poſſet prædicta petere reuocari per modum attenti? Et videbatur aliquibus dominis, & maiori parti quòd ſic, propter litis pendentiam in petitorio, qua pendente nihil debet iuoouari: vt lit. penden. in rubro & in nigro. tum etiam, quia propria auctoritate iotrauit poſſeſſiouem contra iuris diſpoſitionem: ergo meritò etiam in petitorio debet ſuccumbere. per l. ſi quis in tantam. C. unde ui. & per c. placuit. 16. q. 6. & de præbend. c. eum qui, lib. 6. & per uot. per Iuuo. io c. cùm olim. ſuper uer. portatorium. de priuile. quæ tamen not. Iuuo. poſſet induci pro contraria parte, quam credo ueram, ut ſtatim ſubijciã, ibi dum dicit, niſi partibus præſentibus, &c. & ibi. imò plus uidetur, &c. per quam gl. & rationem, quã ſtatim dicam, credo prædictum ſpoliatum modo præmiſſo non poſſe agere ſuper attentatis: ſed bene interdicto ſiue cõditione ex prædictis legibus, & canonibus. Ratio: nam licèt poſſet dici aliquid attentatum circa beneficij poſſeſſionem: tamẽ nihil eſt attentatum circa proprietatem, & ſic attentando nec ius, nec iudicem quò ad proprietatem offendit, quæ ad ſe trahit poſſeſſionem, ſi in petitorio obtineat. de cau. poſſ. & propriet. c. cùm dilectus. ſicque nullum præiudicium fit parti in petitorio. Et ſic nou ob edictum ut lit. penden. quòd locum habet quando lite pendente aliquid in præiudicium partis attentatur: ut no. Inno. ſuper rubrica ut lite penden. & meliùs in c. ex parte. §. perſonæ. de reſcri. Non ob. ſi dicatur, imò magnum præiudicium fit huic parti expulſæ à poſſeſſione: quæ multa habet commoda, de præſcrip. c. ad aures. de conceſſ. præben. c. cum noſtris. quod fateor uerum, ſi ſibi iniuriatur circa poſſeſſionem, pro qua ſibi cõpetunt alia auxilia iuris, de quibus ſupra: ſed hoc habet remedia ordinaria: ergo non curet de hac uia extraordinaria. ff. de mino. l. in cauſæ. Nihil enim habent commune proprietas & poſſeſſio. ff. de acq. poſ. l. naturaliter. §. nihil cõmune. cum igitur terminatum ſit poſſeſſorium per ſententiam partibus præſentibus, quæ trãſiuit in rem iudicatã, fortè non multùm peccauit, ſi intrauit poſſeſſionẽ de facto per ſuum aduerſariũ occupatam ſine executore, abſque tamen uiolentia: nec propterea fortè incurret pœnã c. eum qui. de præben. lib. 6. nec teneretur ad reſtitutionem rei, quam propter auctoritatem rei iudicatæ tenere poteſt, ſecundum Innoc. in d. c. cùm olim. qui alleg. l. nerum. ff. de condi. indebi. Pro quo faciunt etiam not. per Ber. & Ioan. Andr. in c. uigilanti. de præſcrip. Prætereà ſi propter litis pendentiam in petitorio haberet locũ prædictorum attentatorum renocatio, ſequeretur abſurdũ, quòd pendente petitorio, & ante eius finem nunquam poſsit fieri plena executio ſententiarum etiam trium latarum in poſſeſſorio: quæ tamen ante ingreſſum petitorij plenè ſunt executioni mandandæ de iudi. c. fin. de teſti. c. ſignificauerunt. de ordi. cogni. c. 2. & c. fin. de reſti. ſpol. c. Piſanis. cum multis ſimilibus. Ad quod dominus Nicolaus, qui hoc dubium poſuit in conſilijs, reſpondebat, quòd prædicta iura loquuntur de executione fienda per iudicem, uel eius auctoritate: quæ ſi ſic fieret, non poſſet dici aliquid attentatum: nam quod iure fit, iuſte fit. de electio. c. cùm eccleſia Vulterana. de reſt. ſpol. c. audita. & c. cùm olim. de regu. iur. c. factum legitimè lib. 6. & ſic dicebant non procedere argumentum ab abſurdo.
3 At in caſu noſtro hic habens † ſententiam pro ſe, nõ intrauit per oſtium, puta auctoritate iudicis, ſed aliundè, puta propria auctoritate, ergo tanquam fur & latro eſt puniendus. de iure patro. c. relatum. de inſti. c. ea frequentibus. remque & ius ſuum meritò perdere debet, per iura ſuperiùs allegata: uidelicèt per can. placuit. 16. quæſt. 6. & c. eum qui. de præb. lib. 6. quæ iura intelligo, quando quis per uiolentiam abſque ſententia ſine titulo canonico ſe intruſit, uel iotrudi permittit in beneficio. At in caſu noſtro ſententiam pro ſe habuit, quæ in rem tranſiuit iudicatam, & ſine uiolentia, ut ponebatur in facto poſſeſſionem apprehendit, & fortè uacuam, quid ergo hic malè fecit, niſi quòd ſine executure intrauit. Agat igitur hic ſpoliatus contra prædictum ſuum ſpoliatorẽ, uel interdicto unde ui, ſecundũ aliquos, uel ad intereſſe ſecundum aliquos: prout not. Innocen. in dicto c. cùm olim. & currat lis in petitorio, cui nullum in prædicto caſu factum eſt præiudicium ſuo marte, & ſic fuit obtentum & ſententiatum, hoc eſt in petitorio proceſſum, & non fuit auditus prædictus ſpoliatus.

Vt Lite pendente.

Epitome.

Iudex in ſententia reuocatoria attentatorum ſi omiſit condemnationem expenſarum, an eam poſteà facere poterit?

SUMMARIA.

1 *Expenſarum condemnationem, an iudex ex interuallo facere poterit?*

2 *Appellatio à diffinitiua iuſtificatur ex nouiter productis: ſecus in appellatione ab interlocutoria.*

3 *Mandatum iudicis habet uim diffinitiua: & tenet etiam ſine cauſæ expreſſione.*

4 *Appellari non poteſt à ſententia certis diebus elapſis: item nec à condemnatione expenſarum.*

DECISIO I. aliàs 53.

SI iudex reuocet quædam attentata ante omnia lite pendente, & tunc non condemnet in expenſis,
5 † dubitatur utrùm poſteà poſſet huiuſmodi condemnationem expenſarum facere. Et uidebatur quòd non, quia uim diffinitiuæ habet: & ſic eodem die huiuſmodi condemnatio eſſet facienda, per l. Paulus. de re iudic. & per c. concertationi. de appellatio. lib. 6. tum etiam quia quò ad hunc articulum functus eſt officio ſuo: ut in c. in litteris. de officio delegati. quod capitul. uendicat ſibi locum in diffinitiua. Sed hæc ſententia ſiue pronunciatio, licèt diffi-
a nitiuæ uim habeat [a] quò ad quædam, [b] puta quò ad ef-
b fectum Clement. appellanti. de appellatio. tamen ad præ-
c miſſa effectum cenſetur habere interlocutoriæ, [c] & diffinitiuæ, tum quia per eam nõ deciditur negotium principale, tum etiam quia ſimpliciter ſine ordine ſolenni ex puro, & mero officio iudicis proceditur ſuper huiuſmodi attentatis: prout no. Innocen. de reſcript. c. ex parte. de maiorit. & obedien. c. dilecti. & de except. c. dilecti. & per Ioan. Andr. de appellat. c. non ſolùm. libro ſexto, ubi dicit expreſsè, quòd eſt interlocutoria. & intelligas ſemper quò ad præmiſſum effectum, & quò ad effectum c. cordi. de appellat. ſecus quò ad effectum clement. appellanti. quæ non habet locum in interlocutoriis

torijs uim diffinitiuæ habentibus: ut in caſu noſtro, & in
articulo deſertionis & abſolutionis ab inſtantia iudicij,
& huiuſmodi, quia nimis graue præiudicium tales ſen-
tentiæ parant. Nec obſt. c. cordi.: quia locum ſibi uendi-
cat in huiuſmodi cauſis: quia facilius eſt parti inſerere
cauſã grauaminis, & appellationẽ in ſcriptis: ut in c. cor
di. quã ſubitò infra duos, uel tres terminos in una ſepti-
mana fortè ſeruatos, probationes ſuper dictis articulis
coram iudice adducere. & intelligo prædictam cõcluſio-
nẽ in principio poſitam, ſi huiuſmodi interlocutoria in
rẽ tranſit iudicatam. Nã tunc huiuſmodi condẽnatio ex
d penſarum [d] non eſt niſi quædam prædictæ interlocuto-
riæ executio, & non noua ſententia, ſecũdũ Inno. in c. ſæ
pè. de appella. Nec poteſt ſecundùm eum ab huiuſmo-
di cõdemnatione expenſarum appellari: quia hoc tem-
e pus condẽnationis trahitur ad tempus ſententiæ. [e] Pro
qua opinione Inno. faciunt not. per Ioan. Mo. in c. licet.
ſuper uerbo, conualeſcat. circa medium, & in c. his qui.
in ultima glo. circa fin. de ſenten. excommuni. lib. 6.

ADDITIONES.

a Diffinitiuæ uim habet. Scilicèt ut poſsit iuſtificari ab
appellante, uel impugnari ab appellato ex nouis alle-
gationibus, uel probationibus: ut ſic ſit par ratio ap-
pellandi in iſta, ſicut in diffinitiua: ergo par ratio pro-
bandi. & ſic non allegatum allegabo, & non probatum
probabo: ut l. per hanc. in fi. C. de tempo. ap. & not. in c.
2 fraternitatis. de teſtib. Sed † quæritur quæ eſt ratio, quòd
appellatio à diffinitiua iuſtificatur ex nouiter productis
& non ab interlocutoria? Dic quòd appellatio ab interlo
cutoria, licèt aliquãdo toleretur, tamen sẽper eſt odioſa,
quia derogat ordinariæ iuriſdictioni: ſed appellatio à dif
finitiua eſt fauorabilis, ideò magis iuuãda per quaſcun-
que probationes. Et iſta eſt ratio clemẽ. appellãti. ſecun-
dũ Bal. in l. eos. §. ſi quid autẽ. C. de appell. Itẽ appellatio
ab interlocutoria habet oculos retrò. ff. de mino. l. ait
prætor. §. permittitur. ſed appellatio à diffinitiua habet
oculos in ſupremum finẽ, ſecundũ eum. Item cauſæ nõ
intentatæ in appellatione ab interlocutoria, remanẽt in
iuriſdictione iudicis à quò. l. generaliter. §. ſi iudex. C. de
iureiurand. & hoc uerum in allegationibus, quæ conſi-
ſtunt in facto: ſed allegationes quæ cõſiſtunt in iure ſcri-
pto, non oportet exprimere in libello. l. ornamentorum.
ff. de auro & argento lega. Unum tamen ſcias, quòd ſi iu
dex allegantẽ nõ curauit audire, nõ probatũ adhuc po-
terit probare. l. ait prætor. §. quid tamen. ff. de mino. Et ra
tio huius eſt: quia per iudicem ſtetit, quò minus proba-
tio facta fuerit. de appel. c. interpoſita. & ideò nõ eſt par
ri aliquid imputandum.
b Quò ad quædã. Scilicèt ut ab ea appelletur in ſcriptis, &
cũ expreſsione cauſæ. & ita tenet dec. 10. de ſentẽ. & re
3 iud. in antiquis, quæ incipit. no. quòd † ſententia lata. Cõ
trarium tenet Abb. & Ioan. Andr. in c. peruenit. el 2. de
appella. ubi dicunt, quòd ſicut appellatio tenet à diffini
tiua ſine expreſsione cauſæ, ita tenet à mandato iudicis
quod habet uim diffinitiuæ, quod eſt notatu dignũ. Idẽ
tenet Bal. in l. minoribus. C. de his quibus ut indig. & fa
cit quod not. in l. ait prætor. §. permittitur. ff. de mino. &
uim diffinitiuæ dicitur habere, quando lite pendente
uel poſt appellationem eſt aliquid attentatum circa poſ-
ſeſsionem rei, de qua agitur, quo caſu ſententia lata ſu-
per reuocatione talium attentatorum habet uim diffini
tiuæ, quia ſapit naturam ueri poſſeſſorij. Sed ſi attenta-
tum fuit circa perſonam, & non circa rem, ſuper qua
lis pendebat: tunc ſententia reuocatoria attentatorum
uidetur eſſe interlocutoria, & non diffinitiua. Et uide-
tur ita ſentire deciſio. 2. de re iudi. infrà.
c Interlocutoriæ. Ratio eſt, quia lata eſt ſuper proceſſu &
nõ ſuper negotio principali: ut not. in clem. ſi. de appel-
lat. tamen requirit cauſæ cognitionem, id eſt partium ci-
tationem, uel peremptorium edictum. l. maiorem. C. de
appel. per quã l. ita conſuluit Bart. ut dicit Bald. in l. eos.
C. de appel. & not. quòd d. clementi. appellanti. non ha-
bet locum, quando noua exceptio, uel allegatio ex fa-
cto aduerſarij oritur: quia tunc per talem exceptionem
bene poteſt appellatio iuſtificari ac etiã impugnari. ar. l.
tale pactum. §. qui prouocauit, in ratione ſui. ff. de pact.
& ff. de condi. fur. l. ſiue manifeſtus. §. tandiu. Item non
habet locum dicta clemen. quando interlocutoria talis
eſt, cuius grauamen aliter reparari non poteſt: ut ſi iu-
dex interlocutus eſt aliquem torquendum. Idem ſi ap-
pelletur à ſecundo decreto: quia eadem eſt ratio finalis,
quæ eſt indiffinitiua, ſecundùm Bal. in l. per hanc. C. de
temp. appell.
d Condemnatio expenſarum. Hoc dictum non ca-
4 pio quòd condemnatio † expenſarum ſit executio pri-
mæ ſententiæ, cùm in ea nulla de expenſis mentio fa-
cta fuit: ſed ſi fuiſſet facta condemnatio expenſarum, &
non taxatio, tunc dicta taxatio poſſet fieri etiam poſt de
cem dies: quia eſt executio primæ ſententiæ, in qua fuit
facta condemnatio, ſed non taxatio, & ab illa appellari
non poteſt propter dictã rationem: & ita intelligo Inno.
in c. ſæpè, hic allegato, & in c. fin. quod metus cauſa.
e Ad tem us ſententiæ. Sed à ſententia elapſis decem die
bus non poteſt appellari: ergo nec à condemnatione ex
penſarum, quæ eſt executio primæ ſententiæ. ita ſenſit
glo. in ſimili in l. ſi cum exceptione. §. hæc autem actio.
ff. quod metus cauſa, & ita intellige iſtam apoſtillam.

EPITOME.

Ad inſtantiam illius de cuius non iure clarè conſtat, at
tentata lite pendente non ueniunt reuocanda.

DECISIO II. aliàs 55.

a AD inſtantiam [a] illius, de cuius nõ iure clarè cõ
ſtat, non ueniunt attentata lite pendẽte reuo-
canda, ſicut dicimus in interdicto unde ui. iu
xta not. per Innocen. in c. conſtitutus. de fil.
presby. c. ſignificaſti. de diuor. & quia ſua non intereſt
b hoc petere. [b] de elect. c. cùm inter canonicos. 2. quæſtio.
6. can. non ſolent. & de teſti. c. ueniens. el 2. præſertim ſi
reuocatio huiuſmodi attentatorum tendat ad reſtitutio
nem poſſeſsionis adeptæ lite pendente, ne per hoc de-
tur uitioſus ingreſſus huic notoriè ius non habenti. arg.
c. eum qui. de eo qui mitti. in poſſ. libro ſexto, & hoc ui
detur Oldr. tenuiſſe in quæſtionibus ſuis.

ADDITIONES.

a Ad inſtantiam. Adde deciſ. 2. infra de reſtit. ſpoliat.
b Hoc petere. Item ex quo notoriè conſtat de non iure
ſuo, apparet eum uelle committere peccatum mortale:
quia ſi fieret ſibi reſtitutio poſſeſsionis, prout ipſe pe-
tit, perciperet fructus ratione dictæ poſſeſsionis, quos
ſine peccato percipere non poſſet, ex quo titulus & ca-
nonica inſtitutio ſibi deficit: imò ſi illos percepiſſet, re-
ſtituere teneretur: ut not. glo. in c. cùm ſuper. de cauſa
poſſeſ. not. in c. dilecto. de præben. & in c. cùm dilectus.
de iur. patro. & ubi conſtat quem notoriè eſſe paratum
ad peccandum, poteſt iudex illi præcipere, & inhibere
ne peccet. text. eſt cum glo. fin. c. ad audientiam. & in c.
ex literis. de ſpon.

EPITOME.

Si lite pendente in Palatio Apoſtolico ſuper beneficio
reus poſſeſsionem transferat in alium per uiam permu-
tationis, uel alio modo reuocabitur per modum atten
tati.

SUMMARIUM.

1 *Uitium litigioſi non niſi partem afficit.*

DECI-

DECISIO III. alias 56.

a SI lite pendente a in Palatio ſuper beneficio ec-
cleſiaſtico reus & poſſeſſor transferat benefi-
cium in alium permutando, uel alio modo,
& moriatur, huiuſmodi permutatio reuoca
bitur per modum attentati, etiam contra illum ſuper-
ſtitem, tamen eo uocato. arg. not. per Inno. de conſti. ca.
cùm M. & de appel. c. cùm teneamur. & per Hoſti. in c. li
cet. de præbend. lib. 6.

ADDITIO.

a Si lite pendente. Pone, quòd peto præbendam à Capitu
lo, & Capitulum lite pendente alteri confert: Vel pe-
to electionem meam confirmari ad eccleſiam, ſuperior
lite pendente alteri confert, an teneat collatio? Reſpon-
deo, ſi peto rem corporalem, uel incorporalem ut mihi
debitam, non ut meam, & reus lite pendente alienat, te-
net alienatio. Idem ſi petatur confirmatio electionis, e-
tiam ſi ante electionem fuerit appellatum, quia licèt ap
pellatio deuoluat cauſam appellationis: non tamen de-
uoluit poteſtatem conferendi. & ſi dicatur, caſſari debet
quod fit pendente appellatione: uerum eſt, de his, quæ
ſpectant ad iudicem, uel cauſæ proceſſum: ut ſi recipian
tur teſtes, uel feratur ſententia, quæ caſſatur probata le-
gitima appellatione. de teſti. c. ex parte. collatio uerò nõ
pertinet ad proceſſum. Non obſtat de arbitr. c. ex parte.
quia ibi prima electio impedit ſecundam, non autem li-
tiſpendentia, per quòd apparet quòd ſi epiſcopus petit
aliquem à beneficio remoueri, tenet collatio quam facit
lite pendente: ubi autem quis dicit præbendam ſuã, tũc
lite pendente inhibetur alienatio per conuentum, non
2 autem per tertium: † quia uitium litigioſi non afficit, ni
ſi partem, non autem tertium. hodie dic ut in c. 1. & 2. ut
lite penden. Quid ſi contra poſſeſſorem beneficij fera-
tur ſententia, à qua appellet, an poterit interim priuari
poſſeſſione beneficij? Reſpondeo, quòd non: quia da-
tio poſſeſſionis eſt de proceſſu. de præben. c. licet epiſco
pus, libr. 6. qui inhibetur lite pendente: ſecundum do-
minum Pe. de Peruſio in c. cùm M. de conſti. in fi.

EPITOME.

Attentata lite pendente uſque ad concluſionem cau
ſæ excluſiuè poſſunt peti reuocari.

SUMMARIA.

1 *Attentata in quacunque litis parte reuocantur.*
2 *Attentata poſt concluſionem non reuocantur.*
3 *Remiſsio ſuper attentatis non datur ad partes: ſed datur terminus ad probandum.*

DECISIO IIII. aliàs 57.

a ATtentata a lite pendente poſſunt peti reuoca
ri uſque ad concluſionem in cauſa excluſiuè:
1 quia † in quacunque parte litis talia ex offi-
cio, & ante omnia ſunt reuocanda, propter
contemptum iudicis, & partis. iuxta no. in c. non ſolùm.
de appell. libro 6. & pleniùs per Io. Mo. in c. cupientes de
2 electio. eodem lib. ſuper uer. gratia. † Concluſio enim
præcludit uiam reuocationi attentatorum, ſicut ſuſpen
ſio petitorij. de cau. poſſeſ. & proprie. c. paſtoralis.

ADDITIO.

a Attentata. Nota quòd remiſsio ſuper attentatis non da-
tur ad partes: ſed datur terminus ad probandum in cu-
ria, & ita ſeruat audientia: ut dicit deciſ. 7. de probat. in
antiq. deciſ. 10. de appellat. in eiſdem. & deciſ. 6. infra de
probatio. quæ bene facit ad propoſitum, licèt non loqua
tur de attentatis.

EPITOME.

Surrogatus in litem, & in ius quod cõpetebat defun-
cto, cenſetur ad poſſeſsionem etiam ſurrogatus, licet ex
preſsè in ſurrogatione de eo mentio non ſit facta.

DECISIO V. aliàs 64.

SVrrogatus in litem, & in ius, quod quomodo
libet competebat defuncto, ſi in aliqua parte
gratiæ ſit mentio de poſſeſsione defuncti, ad
poſſeſsionem etiam cenſetur ſurrogatus, li-
cèt expreſsè id in gratia non exprimatur. Nam licèt poſ
ſeſsio quærenda ſit facti: tamen ipſa apprehenſa, & quæ
ſita eſt iuris: ut leg. & not. in c. cùm in noſtris. de con-
ceſſ. præbe. facit in ſimili quod not. Io. Mo. in c. 1. de cõ-
ſti. libr. 6. de conſuetudine elicita, & elicienda. Si uerò
in nulla parte gratiæ de poſſeſsione fiat mentio, tunc ſe
cundùm aliquos ad poſſeſsionem non cenſetur ſurroga
tus. per l. cùm hæredes. ff. de acquir. poſſ. & per ea quæ le
guntur. ff. ſo. ma. l. ſi conſtante. §. ſi uerò. Alij tamen, &
maior pars Dominorum dixerunt contrarium, propter
uerba id innuentia in illis ſurrogationibus poni conſue-
ta: puta, in & ad omne ius, quod tali quomodolibet com
petebat, ſeu competere poterat tempore obitus ſui, &
quod admittatur ad proſecutionem iuris, litis, & cauſæ,
in eo ſtatu, in quo defunctus deberet admitti.

EPITOME.

Attentata per actorem poſt commiſsionem per eum
impetratam ueniunt reuocanda: & ſic cle. 2. ut lit. pen.
fortius in actore, quàm in reo locum habet.

DECISIO VI. aliàs 75.

a QVod dicitur a in clem. 2. ut lit. penden. fortio-
ri ratione procedit in actore aliquid poſt ci-
tationem decretam, licèt non executam, at-
tentante, quàm in reo: quia ipſe certus eſt de
commiſsione impetrata, & citatione decreta: ergo am-
pliùs certiorari non debet. de reſcrip. c. ab excommunica
to. de reg. iur. c. eum qui. lib. 6. & maior contumacia eſt
actoris, quàm rei. de dolo & contuma. c. cauſam quæ. &
c. actor. libro 6. Pro quo faciunt iura allega. per Ioan. An.
& Pau. in dicta clemen. ſuper uerb. citatio.

ADDITIO.

a Quod dicitur. Adde deciſ. 4. hoc tit. in antiq. deciſ. 2. de
do. & contumac. & deciſ. 25. de ſentent. & re iudicat. in
antiq.

EPITOME.

Attentata per procuratorem de cuius mandato con-
ſtat, non nocent domino.

DECISIO VII. aliàs 81.

QVod ad reuocationem attentatorum lite pen-
dente, uel poſt appellationem, non ſufficit
dicere, uel probare per teſtes, quòd uiderint
per talem procuratorem meum talia atten-
tari, niſi conſtet de procuratorio & mandato domini:
quia dolus procuratoris, &c. nec uidetur dominus ſibi
mandaſſe, niſi licita. iuxta not. in c. 1. ut lite non conte-
ſtata.

EPITOME.

In cauſa beneficiali mortuo reo poteſt ad ulteriora
procedi per audientiam contradictarum contra omnes
ad effectum adiudicationis fiendæ actori, maximè pro-
pter

pter fructus ſequeſtratos.

DECISIO VIII. aliàs 544.

IN cauſa beneficiali mortuo ren & poſſeſſore ad inſtantiam actoris poteſt procedi per audientiam contra omnes, quorum intereſt ad ulteriora, ad effectum adiudicationis fiendæ actori, & fortè propter fructus anteà ſequeſtratos obtinendos. Nam qui finalem obtinet uictoriā, illos conſequitur, iuxta formam Clement. unicæ de ſeq. poſſeſ. &
a & fruct. ſæpè enim quæritur de iure [a] defuncti, ut ſciatur de iure ſuperſtitis. ad hoc 2. q. 1. can. in primis. & licèt appareat defuncto ampliùs non deberi non propter hoc ſequitur ſuperſtiti uiuenti deberi, ad hoc de reſcri. c. olim. hæc enim & alia leguntur & no. ut lite pendent. c. 1. ſuper uerſ. defuncti. per Io. And. in lectura, & nouel. lib. 6.

ADDITIO.

a De iure. Adde deciſ. 14. incip. Titius erat expectans, infra hoc titu. & Panormit. in c. ex parte. extrà de arbitris. per Aegid. Bellemer. deciſ. 40. & deciſ. 76. col. 3. & dec. 512. incip. ſurrogatus.

EPITOME.

In Romana curia citatio per nuntium inducit litiſpendentiam. ſed extra curiam habet locum Clemen. 2. ut lite pendente.

DECISIO IX. aliàs 279.

CLement. ut lite penden. non habet locum in Romana curia in eo, quod ibi ſtatuitur, talia in citatione exprimenda per quæ plenè poſſet inſtrui pars citata. Nam in loco ubi præſentes ſunt iudex & partes, & pars rea citatur per nūtium, uel curſorem ad dicendum contra commiſsionē, poteſt leuiter, ſi uult recipere, & habere copiam commiſſionis, & ex contentis in eadem ſe inſtruere, ad cuius inſtantiam, & ſuper quo commiſsio eſt impetrata, & cauſa commiſſa: imputet ergo ſibi ſi copiam non recipit. Præterea Clement. loquitur, quando citatio fit per ſcripturam: ſecus uerò ſi per nuntium, cuius tamen contrarium Io. And. innuit in dicta Cl. in gl. ultima in fine. Sed quicquid ſit, omnibus Dominis uidebatur ſufficere in curia citationem factam per curſorem, & ad partem citatam legitime peruenisſe, & per eam litem pendere, quò ad attentata etiam poſteà reuocanda.

EPITOME.

Reus, & poſſeſſor ſi lite pendente moriatur, & actor poſſeſsionem recipiat & tertius ſurrogatur, reuocabitur poſſeſsio per uiam attentati.

SVMMARIA.

1 *Reſcriptum perſonale non tranſit ad alias perſonas, quam in eo expreſſas.*
2 *Poſſeſſionem beneficij apprehendens propria authoritate perdit ius, quod in beneficio habuit.*
3 *Lis nunquam finitur, niſi per ſententiam.*
4 *Ius prædeceſſoris tranſit in ſucceſſorem.*

DECISIO X. aliàs 411.

a SI lite pendente a in curia Romana, & poſſeſſore extra curiam defuncto, ſtatim actor poſſeſſionem beneficij litigioſi apprehendat, & poſteà alter in ius & litem dicti defuncti per Papam mandatur ſurrogari: & iſte ſurrogandus antequam ſurrogetur, petat attentata per dictum actorem quò ad poſſeſsionem, & fructuum reſtitutionem reuocari, dubitatur, & quærebatur de duobus, uidelicèt utrum per obitū dicti rei & poſſeſſoris lis fuerit finita & extincta? Et ſi nō utrum prædictus ſurrogandus poſſet huiuſmodi attētata petere reuocari? In primo dubio uidebatur, quòd
1 eſſet extincta, quia reſcripta † perſonalia ſunt, nec tranſeunt ad alias perſonas, quàm in eis contentas, de offi. de leg. c. P. & G. & c. cùm olim. ergo uno illorū mortuo extinctū uidetur reſcriptum. de reſcript. c. ſignificauit. Inſt. mandati. §. ratione. & ff. eo. ti. l. inter cauſas. in prin. quod eſt uerum re integra, & ſic loquuntur prædicta iura: ſecus uerò ſi lis fuerit inchoata ante mortem, ut in caſu noſtro: quia tunc poteſt ſuperſtes, uel is, cuius intereſt, proſequi litem. ut li. penden. c. 3. in Cl. §. ſi uerò alter. ubi gl. uidetur innuere, quòd ſi nullus prædictorum litē proſequeretur, ipſam tunc finitam eſſe, & non pendere. quæ gl. uidetur multùm facere pro hac parte. Nam hic actor ſuperſtes capiendo poſſeſsionem, uoluit litem ulteriùs proſequi: ergo ſumus in caſu gl. antedictæ. faciunt etiam pro hac parte not. per Spec. tit. de offi. deleg. §. teſta. uer. item finitur mortuo impetratore. & not. per Inno. in c. ex parte. de arbi. Quibus non obſtan. fuit deciſum, & cōcluſum contrarium. & hoc per c. ſi hi contra quos. ut li. pen. lib. 6. Contra quam conſtitutionem & eius prohibitionem hic actor poſſeſsionem beneficij litigioſi apprehendit: & ſic nil egit propter decretum ibidem appoſitū: niſi uellemus illam conſtitutionem intelligere ſtrictè in præſentatione collocatione, ſiue electione alteri, quàm petitori facienda, & non in poſſeſsionis apprehenſione, quæ ibi nō prohibetur, nec irritatur, quæ eſt pœnalis, & non uidetur extendenda. de elect. c. ſtatutum. lib. 6. cū ſi. Quibus non obſtan. adhuc credo actorem peccaſſe in
b apprehēſione [b] huiuſmodi poſſeſsionis, quam aut apprehendit propria authoritate, aut authoritate Apoſtolica:
2 uel ordinaria. Si propria, † non potuit: imò ius perdidit quod in beneficio habuit, per c. eū qui. de præb. lib. 6. Si authoritate Apoſtolica, puta per executorē, qui ante litē motā fortè de huiuſmodi beneficio ſibi prouidit: ſed poſſeſsionem non tradidit: quia per alium authoritate ordinaria inductum occupata fuit, quo mortuo ipſum in poſſeſsionē uacuā induxit, quod uidetur ſibi licuiſſe de iure. de præb. c. pro illorum, & c. de multa. cum ibi not. & c. licèt. eo. tit. lib. 6. à contrario ſenſu. & quod not. per Innoc. in c. ex parte. de arbit. ſuperius allegat. Sed dic quòd non potuit. quia per commiſsionem factam in curia, ligatæ fuerunt ſibi manus: imò ablata fuit ſibi totaliter poteſtas ſe plus intromittendi de huiuſmodi negotio. arg. c. ut noſtrū. de app. de reſcrip. c. ceterū. de elect. c. quamuis. & c. ſi eo tempore. & c. ſi poſtquē lib 6. de offi. deleg. c. paſtoralis. Si authoritate ordinaria, illud plus haberet de colore iuris: tamen uidetur dicendum idem
3 propter litiſpendentiam † adhuc in curia, quæ nunquā finitur, niſi per ſententiam, ſecundùm Rotam. & cui prohibetur antecedens, puta collatio, præſentatio, ſiue electio, ut in c. 2. ut lit. pend. lib. 6. ergo & conſequens, uidelicèt inſtitutio, & in poſſeſsionē inductio. ar. c. qualiter. & c. quiſquis. de elec. Nec ponebatur in facto, quòd dictus actor apprehenderit poſſeſsionem authoritate ordinaria, ſed Apoſtolica: puta per ſuum executorem: ergo ceſſat hæc ultima dubitatio, & ſtat prima, quæ fuit deciſa: uidelicèt, adhuc litē pendere. & hoc etiam probatur per bullam illius ſurrogandi, in qua Papa narrando litē adhuc pendere, mandauit eū ad huiuſmodi litis perſecutionē admitti in eo ſtatu, in quo dictus poſſeſſor, ſi uiueret, poſſet & deberet admitti: ſed ſi ipſe uiueret, poſſet agere ſuper huiuſmodi attētatis, & poſſeſſorē petere amoueri à poſſeſsione lite pendente apprehenſa: ergo & iſte
4 in locum eius ſurrogatus. Nam † qui in locū alterius ſurrogatur,

rogatur, eodem iure nti poteſt, & debet: ut lite pendent. c. eccleſia ſanctæ Mariæ. cum ſi. & ſucceſſor eodem iure, quo & prædeceſſor. de ſolnt. c. 1. & per hoc uidebatur reſponſum ad ſecundum: uidelicet, quòd ille ſurrogandus poſſet ante omnia petere reuocari huiuſmodi attentata. de quo tamẽ multi Domini dubitabant: quia contra hũc nihil fuit attentatum: ergo non uidebatur audiendus, tãquam cuius non intereſt: quia poſſeſsionem iſtius beneficii non habebat. 2. quæſt. 6. can. non ſolent. de elect. c. cùm inter canonicos. de accn. c. ſuper his. cũ ſi. Præterea licèt mandatum fuerit de ſurrogãdo quò ad proprietatem, non tamen quò ad poſſeſsionem, quæ eſt facti, & nihil habet commune cum proprietate. ff. de acquir. poſ. l. naturaliter. §. nihil commune. Aliquibus Dominis uidebatur, quòd ſua multum intereſſet, ſaltem quod iſte actor intrudens ſe lite pendente à poſſeſsione amoueretur, & ſibi de fructibus non reſpondeatur: ut ſi uinceret iſte ſurrogatus, rem, id eſt, beneficium uacuum cum fructibus reperiret. arg. eorũ quæ leguntur & not. per Inno. de teſti. c. ueniens. & de re iudi. c. cùm ſuper. Fuit igitur conſultũ & concluſnm ſic, quòd iſte tertius ante omnia ad litis proſecutionem admitteretur, & poſteà implorato officio iudicis, in cuius contemptum poſſeſsionem beneficii litigioſi corã eo prædictus actor apprehendit, ab huiuſmodi poſſeſsione amoueretur ex puro, & mero officio ſuo, & nõ ad inſtantiam dicti ſurrogari: inter quẽ & prædictum actotem ſic à poſſeſsione amotum, ulteriùs lis trãſeat ſuo marte ſuper proprietate, ſuper qua lata ſentẽtia pro aliqua partium earundem, mandabitur etiã executioni quò ad poſſeſsionẽ. de cau. poſ. & proprie. c. cùm dilectus. Interim tamen manebit poſſeſsio uacua, & non tradetur prædicto ſurrogato: quia ſua gratia ad poſſeſsionem principaliter, ut dictũ eſt, ſe non extendit: & ſic fuit obtentnm. Si uerò non actor, ſed quidam alius, puta Titius, per ordinarium ſic lite pendente intruderetur, ſiue in poſſeſsionem induceretur prædicti beneficii litigioſi, & tertius puta Seius, per Papam in ius, litem & poſſeſsionem rei, & poſſeſſoris defuncti ſurrogari mandaretur: & ille peteret intruſionem, & inductionẽ reuocari per modũ attẽtati, ipſumq; intruſum amoueri, & ſe in poſeſsionẽ induci, fuit poſteà in quibuſdam aliis conſilus dubitatum, utrùm eſſet audiendus. Et erat cõcluſum quòd nõ. Tũ quia nunquã fuerat lis inter iſtos duos niſi modò: tũ quia potuit eſſe, quòd defunctus nullũ, ſed ſuperſtes bonũ ius, ſeu titulũ habuiſſet, ſeu haberet: & ideò ante huiuſmodi diſcuſsionem, maximè ſuperſtite contradicẽte, nihil dixerunt Domini fore innouandum. Veruntamen dixerunt hunc ſurrogãdum bene poſſe agere interdicto adipiſcendæ poſſeſsionis, quæ non eſt danda ſine titulo. arg. eorum quæ leguntur, & not. de cau. poſſ. c. 2. & c. paſtoralis. per Inno. & de reſti. ſpn. c. in literis. & c. ex parte; per eundem. Superſtes uerò bene poteſt agere ſuper attentatis lite pendente contra intruſum, petendo ipſum à poſſeſsione moueri: imò petere etiam poſſe caſſandam, & pronuntiari nullam, per c. ſi hi contra quos. ſuperiùs allegato.

ADDITIONES.

a Pendente. Adde deciſ. 5. incip. not. nunquid reo. eod. titu. in antiq. & deciſ. 18. incip. mortuo quodam Ambroſio. de reſtit. ſpoliato. in antiq. & Biſign. deciſ. 1. incip. nunquid reo & poſsidente. in antiq. hoc eod. titul.

b In apprehenſione. Nota hic caſum in quo beneficii poſſeſsio dicitur malè apprendi. Adde aliũ quem ponit Dominic. de ſaocto Geminian. in conſ. 75. incip. in cauſa magiſtri Ioannis, &c. ubi dicit quòd poſſeſsio beneficii nõ dicitur legitimè apprehendi, quæ adipiſcitur coram quatuor teſtibus: neq; dicitur ſatisfactnm regulæ cancellariæ Apoſtolicæ, quæ nult, qnòd ille, cui eſt ſacta collatio beneficii, teneatur collationem & acceptationem publicare infra tres menſes in loco beneficii: aliàs gratia, acceptatio, & prouiſio ſint nullæ. & ſentit idem Geminia. ubi ſuprà quòd beneficũ poſſeſsio debeat apprehendi quando adeſt populi multitudo, & quòd non ſufficiunt qninque teſtes. nam uerbum, publicare, importat quòd actus fiat quando pnpulus loci cõuenit. Crederẽ tamen quòd ad ſatisfaciendum dictæ regulæ cancellariæ ad minns requirerentur decem teſtes.

EPITOME.

Surrogatus in locum actoris defuncti, litem cum procuratore rei ſuperſtitis continnat, cui tamen petendi dilario aſsignabitur, infra quam domino ſuo ſurrogationem intimabit.

SUMMARIA.

1 *Surrogatus in locum actoris defuncti an poſſit continuare litem cum procuratore rei ſuperſtitis.*

2 *Actore defuncto lis non eſt reſpectu eorum, quorum intereſt extincta, vel inchoanda.*

3 *Procurator rei ſuperſtitis actore defuncto an poſſit, vel debeat litem continuare cum procuratore ſurrogati in locum defuncti.*

DECISIO XV. aliàs 440.

1 SI agens † petitorio ſuper certo beneficio lite pendente moriatur, & qnidam alter in omni iure & ad omne ius, quod eidem defuncto competebat, an litis & cauſæ huiuſmodi proſecutione per Papam ſurrogetur, Fuit dubitatũ, utrùm cum procuratore rei ſuperſtitis poſſet ulterius iſte ſurrogatus litem continuare, & in cauſa ad ulteriora procedere ſine noua citatinne eiuſdem rei, uel ſaltem intimatione huiuſmodi ſurrogationis ſibi faciẽda? Et uidebatur aliquibus Dominis quòd non: quia huiuſmodi ſurrogatio eſt noua prouiſio, quã reus & poſſeſſor veriſimiliter ignorare poteſt, ipſamq; de ſurreptione impugnare poterit: ergo meritò erit ad minus ſibi intimandum, & terminus ſibi præfigendus, infra quem ſi nelit, poterit ipſam in aliquo impugnare, quòd ueniat, uel mittat. argu. c. fin. de elect. lib. 6. Præterea uidebatur, quòd poteſtas procuratoris rei data contra defunctum non extenderet ſe ad ipſius ſurrogatum: quia huiuſmodi procuratoria ſunt ſtricti iuris, & non extenſibilia de perſona ad perſonam, ut dicimus iudice delegato. de officio delega. c. P. & G. & in c. cùm olim. & de procurat. c. qui generaliter. meliùs in c. qui ad agendum. lib. 6. iuncta clem. non poteſt. eo. titu. At hic eſt mutata perſona; ergo uidetur cauſa mutata: ut c. ueniens. & c. cùm in tua. de teſti. de re iudica. c. cùm ſuper. & c. fin. Fuit concluſum per maiorem partem Dominorum, de quorum numero ego tũc etiã erã, contrariũ.

2 Nam † non eſt dubium, quòd eadẽ lis & cauſa adhuc pẽdet & durat cũ ſuperſtite, cõtra quẽ etiam omnes admittuntur quorum intereſt: nt in c. 2. ut lit. pen. lib. 6. & in clemen. 1. eo. tit. ita quòd ſi alicuius intereſt: uolens uenire ad cauſam ſiue litem in ſtatu, in quo eã inueniet, proſequi poterit, & debebit, ut in prædictis iuribus per quæ reprobatur opinio Inno. in c. quia uerò. de iudi. ar. etiam regulæ, is qni in ius alterius de reg. iur. li. 6. Pro quo etiã facit forma literarum, in quibus ſurrogatus mãdatur admitti ad proſecutionem, & defenſionem litis, & cauſæ in eo ſtatu, in quo ſi defunctus uiueret, deberet admitti. Sed ſi defunctus uiueret admitteretur: ergo & iſte in locum eius ſurrogatus arg. iurium prædictorum. facit etiã c. eccleſia ſanctæ Mariæ. ut lit. penden. quod alii tenentes

3 contrarium intellexerunt uerum, † uidelicèt hnnc ſurrogatum admittendum contra ſuperſtitem principalem, ſed non ipſius procnratorem cõtra mortuum ſubſtitutũ.

Non

Non ob. quòd procuratorium non uidetur extendi niſi
ad perſonas in eo expreſſas, quod fateor, niſi ab ipſo, uel
ſub ipſo cõprehẽſas. At in caſu noſtro attẽro quòd eadẽ
cauſa, ad quã cõſtitutus eſt durat: attento etiã quod ius
& Papa ad proſecutionem illius cauſæ ſurrogatũ admit
tunt, & admitti uolunt in locum defuncti, bene hæc per
ſona ſub uerbis procuratorii potuit comprehẽdi, ipſeq́;
poterit gratiã iſtius ſurrogati, ſicut dominus, impugna-
re. Ad uitãdum igitur circuitũ, & ne lites fiant immorta
les, dixerunt maior pars Dominorum, non domino, ſed
procuratori cauſæ prædictæ, & nõdum finitæ, huiuſmo
di intimationem fore faciendam, & terminum ad oppo
nendum, & dicendum contra gratiam ſatis longum ſta-
tui, ut bene poſſet conſulere dominum ſuum ſi petat ſta
tuendum, iuxta formam c. dilectus. de procura. Si uerò
id nõ peteret, nec aliquid contra huiuſmodi ſurrogatio-
nem diceret: Auditor poterit ad ulteriora procedere ſine
alia intimatione, procedendo tam per audientiam, quã
cum dicto procuratore ſuperſtitis. & hoc eſt tutius.

Epitome.

Lis non dicitur pendere per citationem curſoris. h. d.

SVMMARIA.

1 *Impetratio beneficij nulla de decreto citationis et eius exe cutione facta mentione, an ſit ualida.*

2 *Impetratio beneficij non uacantis inualida eſt.*

DECISIO XII. aliàs 469.

a
Vppoſito a quòd cauſa ſit commiſſa ad inſtan
tiam abbatis & conuentus monaſterij con-
tra Ioan. ſuper parrochiali eccleſia quam mo
naſteriũ poſſedit tanquam unitam, per 12. an
nos proximè præteritos & ratione dictæ unionis ad ſe, &
Ioannes ratione collationis ad ſe pertinere prætendunt:
decretaq́; citatione ad inſtãtiam monaſterii contra Io. &
executa per curſorem in curia, Io. eadem die qua dictus
curſor eũ citauerat ad dicendum contra commiſsionem
tenore commiſsionis eidem Io. non explanato per curſo
1 rem, & non apparet quale præceſsit † an citatio, uel im-
petratio, impetrauit dictam eccleſiam tanquam iure de
uoluto, non faciens mentionem de commiſsione, decre
to & executione citationis, quòd ualet huiuſmodi impe
tratio, hoc eſt, quòd nõ eſt ſurreptitia occaſione præmiſ
ſorum. Nõ obſt. c. cauſam quæ. de teſti. quia ut ibi notat
Hoſtien. non intelligitur illud c. niſi de impetratione fiẽ
da in præiudicium partis ſuper eo, de quo his litigatur.
2 modò hic ſtamus, † quia ſi beneficium eſt unitum, non
uacat, & ſi non uacabat, nõ ualet impetratio. de conceſ.
præ. c. 1. non obſt. c. 2. ut lite penden. in clem. tamẽ quòd
præceſsiſſet executio, exequens probare tenetur per no
ta. in glo. de reſcriptis. c. fi. in clemen. & Cyn. poſt Iacob.
C. de probat. in l. cùm te. ff. de nego. geſt. l. eum qui. per
glo. tamen quia citatio non habuit plenam certitudinẽ
cauſæ &c. ut in dicta clementina, ſi tamen preceſsiſſet
plena citatio, fortè ſecus, propter præiudicium litis pen
dentiæ, de quo. ff. de rei uendic. l. fi. &c.

Additio:

a Suppoſito. Adde ad hanc deciſ. glo. & do. Cardin. in cle.
2. ut lit. pendent. in 2. quæſt.

Epitome.

Si Papa mandat Dionyſium, ſi homicidium commiſiſ
ſe conſtiterit, beneficio priuari, & illud mihi conferri: &
lite ſuper hoc pendente Dionyſius moriatur, an expectã
tes poſsint hoc acceptare.

SVMMARIA.

1 *Beneficium an dicatur per mortem ciuilem uacare. Caſus in gratia omiſſus cenſetur denegatus.*
Mors naturalis & ciuilis in quibus æquiparentur.

2 *Re circa quam uerſatur conditio, expirante, expirat & ipſa conditio.*

3 *Homicidium prædeceſſoris, poſt mortem ipſius probatum an nocere debeat ſucceſſori?*

4 *Debita & honores cum capite ambulant.*

DECISIO XIII. aliàs 491.

a
Itius a erat expectans authoritate domini no
ſtri Papæ moderni, ad collationem certi colla
toris in certa diœceſi ad beneficium eccleſia
ſticum cum cura uel ſine cura. Deinde B. aſſe
ruit Papæ, quòd quidam Dionyſius obtinens unum be-
neficium curatum ad dicti collatoris collationem perti-
nens, cõmiſerat homicidium, & ſupplicauit Papæ quòd
committeret in partibus alicui, quòd ſi ſibi conſtaret di-
ctum Dionyſiũ dictum homicidiũ cõmiſiſſe, priuaretur
dicto beneficio, & dicto B. conferret, & Papa mãdat cer
to iudici, quòd ſi uocatis dicto Dionyſio, & aliis, qui fo-
rẽt euocãdi, cõſtaret de præmiſsis, dictum D. dicto bene
ficio priuaret, & conferret dicto B. & antequàm prædi-
ctus iudex procederet in dicto negotio, dictus D. mori-
tur extra curiã Romanam, & dictus T. expectãs dictũ be
neficium acceptauit per obitũ dicti D. uacãs uigore gra-
tiæ, & ſibi de eo obtinuit prouideri. Deinde facta men-
tione de iſtis de nouo impetrat à Papa ſibi prouideri de
dicto beneficio, dũmodò alicui non ſit in eo ſpecialiter
ius quæſitũ. Nũc circa præſentẽ cauſã quæritur de duo-
bus. Primò, cui prædictorũ huiuſmodi beneficiũ debea-
tur, an neutri? Secũdò, an poſt obitum dicti D. poſsit in-
b quiri, & cognoſci b de huiuſmodi crimine: & in caſu quo
conſtaret de huiuſmodi homicidio, dicto B. prouideri
x poſsit per dictum iudicẽ? Nam beneficium † huiuſmo-
di certum eſt, quòd uacat per mortem naturalem, & nõ
per priuationem, ſeu mortem ciuilem, ergo debebitur
dicto expectanti, & non illi, qui per priuationem impe-
trauit: ut c. ſuſceptũ. de reſcri. li. 6. nã caſus omiſſus intel-
ligitur denegatus: quia mors ciuilis & naturalis ſunt di-
uerſæ. Nam mors ciuilis æquiparatur naturali: ut patet
16. q. 1. placuit. in prin. & c. ſi epiſcopus. de ſupplen. neg.
præl. li. 6. ſolum in caſibus in iure expreſsis: & maximè
quãdo mors ciuilis habet eundẽ effectũ cũ morte natu-
rali. Tum etiam quia non eſt ſecuta priuatio, ergo deficit
cauſa. Tum etiam quia expectans potuit dictũ beneficiũ
acceptare: nam per dictũ mandatum de prouidendo, Pa
pa dictum beneficium non extraxit de dicta gratia expe
ctatiua, ex quo non uacauit per priuationem: & tunc ue
nitur ad illud, quòd ſpecies extracta de ſuo genere am-
pliùs non includitur ſub ipſo. c. dudum. de præbend. lib.
6. per Io. Mo. &c. Præterea licèt ſecundum regulas can-
cellariæ felicis recordationis domini Vrbani Papæ quin
ti per dominũ noſtrũ Papã confirmatas, quando Papa ap
ponit manum ad beneficium uacans: tunc ſi illa diſpoſi-
tio ex aliqua cauſa nõ ualeat, uel effectum ſortiri nõ poſ
ſit, ab illa die Papa intẽdit dictũ beneficiũ reſeruare: ſed
ſecus hic, ubi apponit manum ad beneficium uacaturũ,
ſcilicet per priuationem, ut ſuprà tactũ eſt. ergo dictum
beneficium non eſt affectum, ergo expectans illud po-
tuit acceptare: nec ex tali gratia in beneficio non uacan-
te inſurgit aliqua reſeruatio: nec quòd dictum beneficiũ
ſit ex ea affectum, quia dicta regula loquitur in uacante
beneficio, quæ cùm ſit reſtrictiua, non trahitur ad benefi
cium non uacans, ut in caſu noſtro, ergo expectans ſi
ſua gratia aliàs ſit canonica, & beneficium ſiue præ-

benda aliàs cadat ſub gratia ſua, poteſt illam impetrare, & ſibi de ea facere prouideri. Aliud eſt præterea appone re manum purè, aliud conditionaliter, hoc prægnans ui
2 detur, & bene congruit: quia † expirante re, circa quam uerſatur conditio, expirat ipſa conditio: ut no. Doct. in c. uerum. de condi. appo. maximè, &c. Præterea non dice mus gratiam huiuſmodi expirare etiā re integra, per obi tum tameo illius, qui priuari debuiſſet, ſi repertum fuiſ ſet ipſum homicidium cōmiſiſſe: ſicut nec expiraſſet hu iuſmodi per obitum concedentis ipſam gratiam. de off. deleg. c. ſi ſuper. ergo durat, niſi dicamus eam carere iu ris effectu propter cauſam non ſecutam. ſ. priuationem: ut dicamus illud: Quidquid eſt cauſa cauſæ, eſt cauſa
3 cauſati, &c. Sed quæro † an poſt obitum dicti mortui poterit idē mortuus pronuntiari homicidium cōmiſiſſe, & per cōſequens priuandus, & priuari huiuſmodi beneficio? Et puto quòd non, quia mortuus non eſt in rerū natura: ergo priuari non poteſt: quia non entium non ſunt cauſæ, nec etiā differentiæ: & maximè quia priuatio præ ſupponit habitum: prout not. gl. in c. ad diſſoluendū. de deſpon. impube. & maximè quia crimina morte extinguūtur: ut c. cauſatus. §. pen. de hære. lib. 6. pro hac bene facit glo. notabilis ſuper uer. mortuus. in c. à nobis. 2. de ſent. excōmunic. cū iuribus alle. in ipſa, & de hoc 24. q. 2. in ſumma. Facit etiam quod not. Arch. in dicto c. accu
4 ſatus. ad fi. ult. gl. dat pro regula, † quòd delicta & bona res cum capite ambulant. alleg. l. 2. ff. ſi ex noxal. cauſa agat. & l. ſi pater tuus. ff. ſi pendente appellatione mors interueniat. Ad dicta iura quæ dicunt, quòd inquirendum eſt de crimine poſt mortem propter bona: ut l. itē ſi uerberatū. §. 1. ff. de rei uen. & 2. q. 1. c. in primis. prout not. in c. 1. ut lit. pē. lib. 6. ſuper uerbo, electi. per Io. Mo. in gl.
c reſponderur, quòd locū habeot, quando dubiū [c] erat an mortuus habuit ius uel non. Sed ſecus hic: quia non ob. quòd diu commiſerit homicidium, habuit ius in benefi
d cio: nā non fuit priuatus ipſo iure, [d] ſed priuandus: & ſic per eius mortē uacat beneficiū: & ideò ius eſt quæſitum expectanti. Non obſtat c. ſi hi contra quos. nā non loquitur in caſu noſtro: nā ibi agitur, ut quis à beneficio amoueatur, & alteri de eo prouideatur: tunc morte accuſati finitur lis. Sed ubi quis petit aliqoem de beneficio priuari, ſeu amoueri, quod aſſerit ad ſe pertinere, & dicit ſe ius habere in eodem: tunc ſi moriatur accuſatus, haber locū c. ſi hi contra. ut ibi not. ſuper glo. ulti. nec etiam ex iſto mandato hoc beneficiū erit reſeruatū: quia mandatū eſt conditionale, quod nullum habuit effectū in natura. l. eadē dicemus. ff. de uerb. obli. & ratio iur. in c. fi. Super hoc dicunt quidam, quòd huiuſmodi beneficiū nec debetur expectanti uigore gratiæ expectatiuæ, propter manus appoſitionem Papæ: nec illi cui mandabatur proui
e deri [e] in euentum, in quem conſtaret de dicto homicidio: cùm beneficium huiuſmodi non uacauerit ut ſuprà dixi, per priuationem, ſed per mortem naturalem: ſed debebitur expectanti uigore ultimæ gratiæ, per quam Papa ſibi mandauit prouideri de dicto beneficio. Alii diſtinguunt ſic. Aut enim dictus priuandus re integra mortuus eſt extra curiam Romanam, & tunc uera ſunt quæ ſuprà dicuntur, ſcilicet quòd beneficium huiuſmodi debeatur expectanti. Aut re non integra eſt mortuus: & tunc ſubdiſtinguitur: quia aut lis ſuper huiuſmodi beneficio pendebat in curia Romana, aut extra curiam Romanam. Si primo caſu, dicunt, quòd licèt expectaos potuit dictum beneficium acceptare: non tamen potuit de eo ſibi facere prouideri: ut c. ſi hi cōtra quos. ut lit. pendent. libro. 6. Secundo caſu potuit acceptare, & ſibi facere de dicto beneficio prouideri. Tertiò uidetur quòd dicta expectatiua litera conceſſa, dummodò alteri in beneficio non fuerit ius quæſitum, non debeat concedi: quia aut diceremus expectatiuo dicto competere ius in dicto beneficio uigore dictæ gratiæ expectatiuæ, quod indubiè credo, ut ſuprà congruè eſt allegatum: & tunc ſuperflua eſt gratia iſta ultima, per quam mandatur ſibi prouideri de beneficio prædicto, dummodò in eo non ſit alicui ſpecialiter ius quæſitum: & tunc litera non eſt concedenda, ut dixi. Aut non debebatur ſibi ius uigore gratiæ expectatiuæ: tunc literæ iſtius ultimæ gratiæ ſibi non dantur, niſi dicant in eo, ex quo caſu dubitat acceptationem & prouiſionem factas uigore expectatiuæ non ualere. De facto eſt ille caſus, qui mihi apparet notabilis.

ADDITIONES.

a Titius. Vide Felyn. in c. in noſtra. num. 102. de reſcript. Thom. Faſtol. dub. 46.
b Cognoſci. Adde deciſi. 8. & quæ ibi not. ſuprà hoc titul.
c Dubium. Adde d. dec. 8. ſuprà hoc titu.
d Ipſo iure. De hoc uide poſt omnes per Fely. in c. de quarta, uerſi. faciunt poſtremò prædicta. de præſcrip t.
e Prouideri. Hic cadit dubium, an iſte cui mandabatur prouideri debuerit probare iſtum defunctum commiſiſſe homicidium, ut ratione incapacitatis ipſius defuncti cognoſcatur, an tale beneficium fuerit iuſtè impetratum? Et credo quòd hoc caſu impetrans teneretur purificare, narrata per eum, aliàs diceretur impetraſſe beneficium uiuentis ſine cauſa: & repelli deberet à tali beneficio. c. qui in uiuorum. extrà de conceſſ. præbend. nec ſola narratio homicidij ſufficeret ad probandum defunctum fuiſſe homicidam: cùm delictum non præſumatur. l. meritò. ff. pro ſuo. Quòd ſi iſte impetrans poſt mortem talis defuncti iterum tale beneficium impetraret tacita prima impetratione quam fecerat per expreſſionem dictæ incapacitatis, crederem talem ſecundam impetrationem eſſe nullam, præſuppoſito, quòd incapacitas expreſſa non eſſet uera: & quòd dictus impetrator dici poſſet intruſus: per not. in d. c. qui in uiuorum. Quòd ſi impetrarem beneficium cuiuſdam Titij propter eius incapacitatem, & obtinerem iudices in partibus, crederem interim dictum Titium poſſe reſignare beneficium quo priuandus eſt: ſecundum Dominic. de ſancto Geminia. conſ. 105. incip. pro declaratione dubiorum &c. & uide gloſ. in reg. 27. cancella. apoſt. non tamen poſſet permutare ſecundum Gemin. ubi ſuprà Sed an ille qui per expreſſionem non uerę incapacitatis beneficiom obtinuit, aut occupauit, teneatur ad reſtitutionem fructuum, uide deciſ. 4. incip. fuit dubitatum utrùm detentor. infrà de reſti. ſpolia. Sed quid de illo qui lite penden. beneficium occupat uide dec. 5. incip. ex quibus inferebatur. infrà de reſtitu. ſpol. Nota tamen cautelam, ut is qui ueoit priuandus non poſſit reſignare per glo. d. reg. cancell. 27.

De Reſtitutione ſpoliatorum.

EPITOME.

Poſſeſſor beneficij eius titulo, & etiam penſionis eidem beneficio debitæ plenariè non probato, poteſt agere nomine dicti beneficij condictione. c. querelam. de elect. ad penſionem ſubtractam, quamuis ipſe agens in percipiendi poſſeſſione non fuerit.

SVMMARIA.

1 *Beneficij poſſeſſor quomodo agere poſſit ad penſionem diu prædeceſſori ſuo ſolutam.*

2 *Poſsidens beneficium eccleſiaſticum an habeat probare titulum poſſeſſorium.*
3 *Poſsidens recenter non præſumitur bonæfidei poſſeſſor: ſed habet titulum oſtendere.*
4 *Poſſeſſio beneficij eccleſiaſtici an ſola confirmatione quæratur.*
5 *Eccleſia nunquam moritur: quia eſt in anima viuentis.*
6 *Solutio facta putatiuo prælato an & quando ſoluentem liberet.*
7 *Titulum ſuæ poſſeſſionis dicere quando quis cogatur.*

DECISIO I. aliàs 4.

1 POſſeſſor beneficii poteſt agere nomine bene
a ficii condictione [a] ex decr. querelam. de elect.
b pro annua penſione [b] diu ſuis prædeceſſoribus ſoluta, & poſtmodum ſubtracta, licet ipſe nunquam fuerit in poſſeſsione percipiendi eandem. iuxta not. per Inno. in c. in literis. de reſti. ſpo. ubi no. in fin. pen. gloſſ. & in c. cum ſuper. de cauſa poſſ. &
c proprie. tenet idem in prælato, qui nondum adeptus [c] eſt
d poſſeſsionē dignitatis, dũmodo ex conſormatione, [d] uel aliàs haberet bonũ ius, & titulum in prædicta dignitate. Ratio, quia nõ ipſe, qui nõ poſsidet, ſed eccleſia, quæ poſſidet, agere uidetur: & ſic non nomine ſuo, ſed nomine eccleſiæ agere uidetur. & per hoc ſoluitur. l. cũ hæredes. ff. de acqu. poſ. cuius dictũ intellige in caſu, quo alius nõ poſsideat: quia cùm effectus poſſeſsionis cõſiſtat in perceptione fructuũ. ff. de ac. re. do. l. in bonæfidei. ſi uellet nõ poſſeſſor fructus percipere, poſſeſſorẽ ſine dubio ſpoliaret, quod nõ licet: per l. extat. ff. quod me. cau. & C. unde ui. l. ſiquis in tantã. 16. q. 1. & placuit. de reſtit. ſpo. c. olim. & c. item cum quis. de præben. c. eum qui. & c. licet.
2 lib. 6. Sed † utrùm prædictus agens poſſeſſorio ex decr. querelã teneatur plene, uel ſemiplene docere de ſuo titulo ad reſtitutionẽ pẽſionis ſubtractæ: conſequẽter fuit dubitatum: Et uidebatur quod nõ, per l. cogi C. de peti. hære. & per c. in literis. de reſti. ſpo. Per hoc diſtinguebatur ſic. Quia aut agens poſſeſſorio modo quo ſuprà, poſsidet, aut non poſsidet. ſi nõ poſsidet, tunc oportet quòd titulum probet: ut not. Innoc. in c. tranſmiſſam. de elect. & dico plene: quia actor eſt, & non habet pro ſe præſumptionẽ, quæ ipſum ab onere probandi releuaret. l. actor. C. de prob. & C. de eden. l. qui accuſare. & ut eccleſiaſtica benefic. c. ut noſtrum. de iureiu. c. fi. nec mirũ: quia intereſt illorum, contra quos agitur: quia ſoluendo non li-
e berantur. [e] ſecundũ Inn. de quo tamen per eũ plenius in c. nihil eſt. de elect. Si poſsidet, aut eſt recens eius poſſeſſio: & [illegible] idẽ: ut Inn. no. de conceſ. præben. c. quia cũctis
3 in [illegible] plures. uer. nec obſtat. Ratio eſt, quia † ex tali rec[illegible] poſſeſsione nõ præſumitur bona fides, nec iuſtus titu[illegible] not Inno. d[illegible] reſtit in integ. c. 2. in gl. per monach[illegible] [illegible] ſi longo tẽpore poſſedit in caſu, quo alia pr[illegible] contra eum [illegible] puta, quia cõpetitorẽ habet [illegible] ſi [illegible] ut not. Inn. in d. c. quia cun[illegible] probare poſſeſsione, & commun[illegible] ſecundum Inn. in d. c. tranſmiſſam. & d[illegible]. Pro hoc etiam facit per eundem Inn. de eo [illegible] innotuit. nec oportet tũc probare titulum. p[illegible] de pe[illegible] hære. & l. fin. §. penu. co. ti[illegible] u. & ſic [illegible] illa. fateor tamẽ quòd
f in caſibus in quibu[illegible] de titulo non requiritur ita [illegible] pro[illegible] principaliter age[illegible] tur. iuxta ea quæ de [illegible] de ue[illegible] o. ſi gni. c. ueniens. l[illegible] 6. & de præſu[illegible] ud.

A D D I T I O N E S.

Condictione. Condictio competit [illegible] uando non eſt prouiſum per ius de iure, & modo agendi. ut no. in l. 1. ff. de condi. ex lege. & in c. ſæpè de reſti. ſpo. uel agetur utili interdicto no[illegible] d recto, quod non competit pro iuribus incorporalibus. l. [illegible] & 2. ff. de ui, & ui ar. uel poteſt agi officio iudicis, quod loco actionis ſuccedit: ut in c. 2. de offic. iudic.
b Penſione. An appellatione beneficii eccleſiaſtici ueniat penſio, uide Fely. in c. ad audientiam. 2. extra de reſcript. & ibi Panormit. & Barbat. Nicol. Boer. in addit. ad Dyn. in reg. beneficium. de regul. iur. in 6. & ibi an appellatione beneficii omne beneficium contineatur.
c Nondum eſt adeptus. An Prælatus po[illegible] permutare dignitatem, cuius poſſeſsionem nondum eſt adeptus, uide gloſſ. in §. item quòd uniuerſitates. in ue[illegible] poſſidebunt. titul. de collatio. in pragmat. ſanctio.
d Conſormatione. Ex ſola † enim confirmatione Prælatus
4 habet ius & adminiſtrandi, & agendi tam petitorio, quàm poſſeſſorio. Sed cõtra iſtud opponitur, & uid[illegible] ur quod cõfirmatus adminiſtrare nõ poſsit, nec poſſeſſorio agere, niſi fuerit in poſſeſsionẽ inductus: quia ſi ex cõfirmatione dominiũ acquiratur, non tamẽ poſſeſsio. l. cùm hæredes. ff. de acqu. poſ. ubi tex. dicit, quòd licet in hæredem tranſeat dominium adita hæreditate, poſſeſsio tamẽ non tranſit, niſi naturaliter fuerit apprehenſa. hoc idem probat tex. in c. in præſentia. de prob. ibi dum dicit, bonis eius inuaſerant, &c. Reſpõdeo ad primũ, quòd poſſeſſorio nomine eccleſiæ agi poteſt, ut dicit iſta deciſio: quia mortuo Prælato uacat poſſeſsio prælaturæ, ſed nõ poſſeſſio bonorũ eccleſiæ, quã ſi quis occupat, œconomus eccleſiæ, uel ſucceſſor poteſt agere nomine eccleſiæ pro illa recuperãda, interdicto unde ui, non tamẽ crimine expilatæ hæreditatis, uel interdicto adipiſcẽdæ. Et eſt ratio
5 quare poteſt agere, quia † eccleſia eſt in anima uiuẽtis, quæ nunquã moritur. arg. in authẽ. quomodo op. epiſcopos, in fi. & no. in l. & quia. ff. de iuriſd. om. iud. diſsimilis quæ eſt eccleſia hæreditati iacẽti: quia hæreditas nõ eſt in anima uiuẽtis. ff. de fidei. l. mortuo. ff. de ſtip. ſer. l. uſusfructus eſt. l. 1. §. Scæuola. ff. ſi quis teſt. li. & ff. de min. l. etiã ſecundũ Inno. in c. eum ſuper. de cauſ. poſ. & propric. nomine autem proprio agere non poſſet, ut in contrario.
e Non liberãtur. Subaudi prælato exiſtẽte in prælatura mala fide. & intellige hoc uerũ, quòd no liberantur ſoluentes eidem, niſi cum ipſo prælato contraxiſſent: quo caſu bene liberar[illegible] ſol[illegible]ẽtes eidem, ſic intelligitur l. ſi urba
6 na. ff. de cõdi. inde. Et ex hoc not. quòd † per ſolutionem factam putatiuo prælato non liberantur ſoluentes, quando obligatio deſ[illegible]endit ex contractu ueri prælati: ſed quãdo obligatio deſcen[illegible] ex contractu prælati putatiui, tũc ſoluentes falſo præ[illegible]ato bene liberantur, ſecundum Bald. in d. l. ſi urbana. quod bene nota.
f Doceri oporteat de titulo. Vnde quæritur † quando quis
7 cog[illegible]tur dice[illegible] [illegible] ſuæ poſſeſsionis. Circa quod breuiter ſic conclud[illegible], quod ſi poſsidenti reſiſtat ius commune: tunc compel[illegible]itur dicere ti[illegible]ul[illegible] ſuæ poſſeſsionis, etiã ſi ſolo poſſeſſorio agatur quia laicus po[illegible]idens decimas d[illegible] it ſe ſpo[illegible]atum: nam non debet reſtitui, niſi titulu probet, cùm ius comm[illegible] [illegible] contra eum. ut in c. cauſam quæ. de præſcript. & pe[illegible] Innoc[illegible] n c. conſtitutus. de filiis presb. & in c. ex inſinuatione. de procura. Idem ſi poſsidenti non re[illegible] ius cõmune [illegible] d poſſ[illegible] nõ poteſt habe[illegible] ſine [illegible] o, ut in [illegible] eneficial[illegible] idem ſi p[illegible] po teſt haberi ſine [illegible] par tis non compel[illegible]tur d[illegible] tul[illegible] ut in d. l. cogi. C. de petit. hær. [illegible] a eũ ex ſuo offi[illegible] io inqu[illegible] en [illegible] lũ[illegible] t in c or[illegible] 6 [illegible] e ficiu. de reg. [illegible] ſ ſc uiſus [illegible] c his quæ fi[illegible] a [illegible] a eum [illegible] ob[illegible] dum non cano[illegible] c[illegible] per Ioã. And.

in c.licet Hely.de ſimo.& per gl.in d.regula beneficium, & per Arch.in d.c.ordinarii in uerbo,exhibere.circa medium in uerſi.quod uerum intelligo indiſtinctè. & per Inno.in d.c.ex inſinuatione,quod ſingulariter not.& adde,quod habetur in conſi.D.Fe.de Peruſio poſito in lib. conſi.cooperto corio rubeo fol.415.

EPITOMÆ.

Petenti reuocari attentata lite pendente ſufficit probare ſe in poſſeſsione fuiſſet tempore motæ litis, & ſpoliatum fuiſſe.

SVMMARIA.

1 *Attentata reuocari petens quid probare debeat.*

2 *Poſſeſſione titulata ceſſante in beneficialibus non habet locum poſſeſſorium.*

3 *Interdictum unde ui, in quo differat à remedio prodito in materia attentatorum.*

4 *Notorius iuris defectus petentis reuocationem attentatorum ipſorum reuocationem impedit.*

DECISIO II. aliàs 14.

1 FVit dubitatum utrùm † petenti ſe reſtitui ad
2 ſuam poſſeſsionem per uiam attentati, [a] quia
dicit ſe lite pendente ſpoliatum, ſufficeret
b probare ſe poſſediſſe [b] tempore litis inchoatæ, & ea pendente ſpoliatum fuiſſe: licet aliter poſſeſsionem ſuam non coloret. Et uidebatur quod non, propter not. Archid.in c.eum qui.de eo qui mit. in poſ.lib. 6. & Innoc.in c.ex parte. de reſti. ſpolia. & per eundem de fil. presb.c.conſtitutus.& per Io.And.in Cle.unica, de cauſ. poſ.quæ omnia iura & no.doct.loquuntur,& procedunt quãdo agitur poſſeſſorio directè, & principaliter per interdictum unde ui:tunc enim nõ dabitur reſtitutio beneficii ad poſſeſsionem ſine colorato titulo, ne detur uitioſus ingreſſus:ut in d.c.eum qui.ſuperiùs alleg. Tum etiã, quia beneficiũ eccleſiaſticum ſine canonica inſtitutione poſsideri nõ poteſt. de inſti.c.ex frequentibus. & de reg. iur.c.1.li.6.arg.ſimile optimũ.ff.de interdict.l. 2.§. quædam.& ff.de aqua quot.& æſt.l.1.§.permittitur.& de reſti.ſpo.c.ad decimas li.6.ſecus uero quãdo petitur reſtitutio per uiam attentati:tum quia illa petitur incidenter: tũ quia nullo iuris ordine ſeruato in hoc caſu proceditur: imò iudex ex puro & mero officio ſuo illa in priſtinum ſtatum reuocabit, & ſic non iure actionis, ſed potiùs ex officio iudicãtis in huiuſmodi negotio erit procedendũ. Et eſt ratio,quia plus offenditur iudex, cuius officiũ contemnitur, quàm pars:imò lex offenditur prohibens, ne lite pendente aliquid innouetur: prout apparet in rubro & nigro,ut lit.pẽ. Merito igitur cõtra ipſum proceditur grauiùs,qui ius,iudicemq;,& parte eludit,quàm qui partẽ tãtùm.ar.c.cordi.in fi.de appellatio li.6. & propter hoc eſt interdictũ attẽtatorũ plus quàm unde ui interdictũ priuilegiatũ:prout no.Inn.pulchrè in c.dilecta. de maio.& obe.& de appel.c. bonæ. & uide per eundem in c.cũ teneamur. eod.tit. & per Hoſt.& Io.Mo.in c. cupientes.de electi.ſuper uerb.in gratia.& per eundem in c. nõ ſolùm.in gl.fi.de appel lib 6.& in cle. 2.ut lit. pen.per
c Io.And.Sed ſi cõſtaret clare, & notoriè de non iure petentis reuocationẽ huiuſmodi attentati, crederẽ talem tunc non audiẽdum, & ita uidi ſeruari in Palatio. Ratio eſt, quia eo ipſo quòd cõſtat de nõ iure ſuo, eo ipſo conſtat quòd nõ intereſt petentis reuocari attẽtata, quod attẽtata reuocẽtur. Modo illud eſt regulare, quod in iudiciis illi quorũ non intereſt, non audiuntur. 2.q.6.can.nõ ſolẽt.de electi.ca.cùm inter canonicos. de ac. u.c.ſuper is. cũ ſim.daretur ergo occaſio peccato mortali, & ita locũ haberet ratio Inno.no.poſita,in c.ſignificaſti.de diuor.& in c.3.& c.conſtitutus.de fil.presbyt. uide deciſ. 2. ſuprà ut lit.pcoden. quod intelligas uerum,quando pars petiit reuocari attẽtata:ſecus uerò ſi iudex propter contẽptum ſui iuris, & iuriſdictionis ſiue legis ex puro & mero officio ſuo pro uoto illa uellet reuocare in pœnam attentantis,& contemnentis,ſiue offendentis ius & iudicem, quod poſſet: ſed per hoc non reſtitueretur poſſeſsio illi, de cuius non iure conſtaret:ſed prouidendum eſſe tertio per habentem poteſtatem.ar. no.in c. ex parte.de reſcrip. & c.dilecti.de maiorit.& obed. Faciũt ea quæ leg.& not. in c.cùm M. de conſti.per Inno.de accu.c.ad petitionẽ. & de diuor.c. porrò. hanc concluſionem uidetur etiam tenuiſſe dominus Oldra.in quæſtionibus ſuis.

ADDITIONES.

a Per uiam attentati. Adde pro declaratione & ornamento huius dec.Stephan. Aufrer. in addit.ad Capell. Toloſ. deciſ. 15.incip.itẽ fuit quæſitum an intentãti. ubi refert cõmunẽ eſſe opinionẽ, quòd in beneficialibus oporteat iuſtificare poſſeſsionẽ ex titulo,antequã fiat reſtitutio ſaltẽ in prima figura,ſecundũ Imol.in cle.unic.de cau. poſſeſſ.& propriet. & ita ſeruatur tã in Parlamẽto, quàm in aliis tẽporalibus curiis cognoſcentibus de poſſeſſorio in beneficialibus. Quod tamen fallit, quando quis ſe dicit ſpoliatũ lite pendẽte: quia tunc ſufficit probare ſe fuiſſe in poſſeſsione tempore motæ litis,& ſpoliatum fuiſſe. Et in hoc eſt magis priuilegiatum remedium attẽtatorum, quàm interdictum unde ui. prout dicitur in hac deciſ. Et ita fuit iudicatum per arreſtũ Curiæ Parlamẽti, Vauri ſedentis anno domini 1485. pro domino Georgio de Ambaſia Epiſcopo Montisalbani, qui lite pendente in Curia prædicta fuerat ſpoliatus per Do.Ioan. de ſancto Stephano electum ſe dicentẽ. Et fuit idem de Ambaſia reintegratus per uiam attentatorum abſq; productione alicuius tituli in odiũ ſpoliationis lite pendente. quod nota, & adde deciſ.proximè ſequentem incip. ſi contra agentẽ poſſeſſorio. & deciſ. 11. incip. nota quòd ubi aliquis. de cauſ.poſſeſſ. & propriet.in antiq.
b Poſſediſſe. Ceſſante † ergo poſſeſsione titulata nõ habet
2 locum poſſeſſoriũ in beneficialibus.ſimile uidemus quãdo petitur reſtitutio liberi hominis, quæ denegatur, niſi titulus probetur: quia tali poſſeſsioni ſine titulo ius reſiſtit:& ideò non datur poſſeſſoriũ,niſi titulus oſtendatur. ſic & in matrimonio carnali non datur poſſeſſorium,niſi probetur titulus matrimonii.c.ex parte.c. ex tranſmiſſa. de reſt.ſpo. Sunt enim hæc poſſeſſoria miſtæ naturæ, in quibus abſq; titulo nõ concluditur poſſeſsio, nec datur in eis poſſeſſoriũ:ut in ſimili not.in l. 2.§.quædã.ff.de in-
3 terdic.& in hoc† differt interdictũ unde ui,à remedio prodito in materia attentatorũ,in qua non requiritur probatio tituli etiam colorati: ſed ſufficit probare ſolùm ſtatũ & hic eſt mirabilis effectus & differentia materiæ attentatorum ab interdicto unde ui. Alia differentia ponitur in c.ex parte. de reſcrip. per Inno. ubi dicit,quòd cùm omnia reſtitui debeant in priſtinum ſtatum,retractabuntur in materia attentatorum ſententiæ cenſuræ,quæ alias ualerent, licèt eſſent iniuſtæ. Tertia differentia eſt, quia proſequenti uiam attentatorum non obſtabit excommunicationis exceptio, quæ alias obſtaret agenti poſſeſſorio recuperandæ: ut in c.cùm inter.& c.ſignificauerunt. de excep.c.pia.cod.titu.lib.6. Quarta differentia eſt,quãdo agitur per uiam attentatorum ſufficit quædam ſummaria informatio, ex mero & puro iudicis officio ut in c.cupientes. ſuper uer.gratia,de elect. lib.6.per Ioan. Mo.& melius in gloſſ.fin d. c. non ſolùm. de appell. Si uerò ageretur poſſeſſorio: tunc oportet litem conteſtari,& ordinario iure procedi. Et nota, quòd quando aliquid reuocatur per officium iudicis lite pendente, oportet quòd præcedat diligens cauſæ cognitio: ut not. in Spe.de appel.§.pen. uer. ſed quæro. & nota bene ſupradi-

prædictos mirabiles effectus,& differentias materiæ at-
tentatorum ab interdicto unde vi.
c De non iure. Notorius † ergo defectus iuris petentis re-
4 uocationem attentatorum impedit reuocationem ipſo-
rum & quæ exigantur ad dictam reuocationem, uide
per Ioan.Monach.in d. c. cupientes. de electio. & adde
decif. 7.incip.ſi quis dicat. & c.infra de probat.& deci. 16.
incip.ſi A conferatur. infrà hoc tit.& dec. 75. incip.not.
quòd attentata.de appellat.in antiq.adde etiam deciſ. 2.
incip.nota quod ubi agitur poſſeſſorio. de reſtit. ſpolia.
in antiq.

SVMMARIA.

1 *Agenti poſſeſſorio ſuper beneficio obſtat Papalis reſeruatio, ut reſtitutio impediatur.*
Papalis reſeruatio obſtat agenti poſſeſſorio ex vi decreti titulum & poſſeſſionem inficientis.
2 *Probationes in iure legitimè recepta notorietatẽ inducũt.*
3 *Materia reſeruationis defenſiua eſt in poſſeſſorio.*
4 *Agenti interdicto etiam principaliter, uel ſuſpenſo petitorio ſemper obſtat Papalis reſeruatio.*
5 *Habens & occupans duo beneficia incompatibilia, an ſi vno illorum ſpolietur, ueniat reſtituendus?*
6 *Sententia iuris non minoris efficacia eſt, quàm ſententia hominis agenti etiam poſſeſſorio obſtat utraque.*
7 *Sententia lata ſuper beneficio an executione non facta tollat poſſeſſionem?*

DECISIO III. aliàs 56.

a SI contra [a] † agentem poſſeſſorio producatur
1 Papalis reſeruatio, fuit dubitatum utrum obſtaret agenti,& deneganda eſſet reſtitutio? Et
uidetur quòd non, per iura uulg. quia agenti interdicto non poteſt obijci proprietatis quæſtio. in
c.In literis.de reſti. ſpolia.nec poteſt reconueniri niſi de
illa ſpoliatione.de ordi.cog.c. fi. At prædicta reſeruatio
cõcernit merè petitorium ſiue proprietatẽ:ergo.Fuit de
ciſum & cõcluſum per omnes Dominos cõtrarium. Ra-
tio, quia decretũ Papæ in reſeruationibus appoſitum nedũ afficit,& inficit titulum, ſed etiam poſſeſsionem.arg.
eor.quæ leguntur & not.de appel.c.ut noſtrũ.de elect.c.
ſi eo tempore.libr.6. facit enim decretum Papæ, quòd
b poſſeſsio [b] contra reſeruationes obtenta, eſt meri facti,
& caret omni effectu & adminiculo iuris, ſine quo in beneficialibus poſſeſsio nõ procedit, & eſt inualida: prout
legitur & not.per Inno.de reſtit. ſpoliato. c. ex parte. &
de eo qui mit.in poſſeſſ.c.uno.lib.6.per Archi. & in cle.
uni.de cau.poſ.& propriet.per Ioã.Andr.& quia in prædicta reſeruatione conſtat clarè & notoriè de non iure
agentis interdicto, nec poteſt, nec potuit apud ipſum eſſe ulla poſſeſsio, quæ requiritur in hoc interdicto: ut in c.
conſultationibus.de offic.deleg.meritò igitur denegabi
c tur ſibi reſtitutio. [c] arg.c.acceptata.de reſti.ſpol.& c.ad de
cimas.eod.titu.lib.6. Pro quo etiam faciunt not.optimè
per Innoc.de diuor.c.ſignificaſti.de fil.presbyt.c.conſtitutus, de reſti.ſpo.c.in literis.in fine. Et ſic dicebant Do-
mini in Palatio ſemper obtentum: dum tamen ille agẽs
poſſeſſorio non innitatur etiam reſeruationi, ſed ueniat
etiã ex collatione inferioris a Papa nõ habentis ſpecia-
lem poteſtatem conferendi huiuſmodi beneficia reſeruata: uel ex collatione etiam executoris deputati à Papa
in forma communi, uel ſpeciali, quia aliàs ceſſaret ratio
antedicta ſecũdũ eos. Mihi autem in primo caſu uidebatur diſtinguẽdũ, utrùm agatur principaliter poſſeſſorio
tantũ, uel petitorio & poſſeſſorio ſimul ab initio, & ſuſpendatur poſteà petitorium: & in utroque caſu ſi produ
catur reſeruatio, uidelicet poſt ſuſpenſionem huiuſmodi: uel quãdo actũ eſt tãtũ poſſeſſorio, quòd tũc non procederet prædicta cõcluſio. Monebar, quia ex quo huiuſmodi reſeruatio tangit petitorium, quod nihil habet cõ
mune cum poſſeſſorio.ff.de acquir.poſſeſ.l. naturaliter.
§.nihil.de illo igitur ſuſpenſo, uel principaliter intentato iudex non poteſt cognoſcere, nec pronuntiare, quia
de qua re.&c.de cau.poſſ.& proprieta.c.cum ſuper. Tũ
etiam quia per ſuſpenſionem huiuſmodi petitorij ſuſpẽ
ſa uidetur eius tota iuriſdictio quò ad illud. idcirco nul-
lam potuit ſuper hoc probationem recipere. de cauſ.
poſſ.c.paſtoralis.quod ſi faceret, nil ageret.de iud.c. at ſi
clerici. Præterea ſi tẽpore ſuſpenſionis huiuſmodi non
fuit producta reſeruatio, ergo adhuc non conſtabat cla-
rè,& notoriè de iure ſuſpendentis. ergo procedunt ra-
tiones Innocen.ſuperiùs allegatæ, & per eum poſitæ in
d.c.ſignificaſti.de fil. presbyter.& in d.c. cõſtitutus.& c.
in literis.de reſti.ſpoliat.poſt uerò ſuſpenſionem petito-
rij pars nõ potuit obiicere, nec producere, nec iudex re
cipere, prout ſuperiùs deductum eſt. ergo &c. Secus uerò ſi ãte ſuſpẽſionẽ eo tẽpore, quo de utroque agebatur
produceret: quia tunc ſuper utroque reus ſe defendere
poterat, ſicut fuit factum in c.cum eccleſia.& c.cùm ſu-
per. de cau.poſſ.tũc enim crederem prædictam concluſionem ueriſsimam,& aliàs non. Quam quidem meam
diſtinctionem dicebant Domini mei poſſe procedere,&
locum ſibi uendicare in quocunque obiectu non notoriè inficiente poſſeſsionem, ſed duntaxat proprietatẽ,&
requirentem aliquam diſcuſsionem: ſecus uerò in obiectu ſpecialis uel generalis reſeruationis, de qua ſtatim ſine aliquali diſcuſsione poteſt notoriè & clarè conſtare
de non iure agentis, quæ bene obſtat agenti poſſeſſorio.
in c.in literis de reſti. ſpolia. quod crederem uerum, quãdo hæc notorietas non ex iure agentis inſurgeret, uel ex
confeſsione, uel probatione, uel productis agentis,& nõ
rei defendentis. & ſic dicebam intelligenda not. Inno.
in c.conſtitutus.& c.ſignificaſti.ſuperiùs alleg. ubi reputabam,& reputo ter.pro huiuſmodi intellectu, pro quo
etiam optimè facit c.ad decimas.de reſti. ſpol. ſecus uerò ſecundum me, ſi inſurgeret huiuſmodi notorietas ex
productis poſt ſuſpenſionem petitorij, intelligo ipſius
rei, qui etiam excipiẽdo de crimine, uel proprietate, uel
non canonicæ inſtitutionis non audiatur: ut in c. in literis.& in c.item cum quis.de reſti.ſpol. Cui intellectui uidentur obſtare aliqua uerba Inno. poſita in c. conſtitutus.ſuperiùs alle.uidelicet, ſi non conſtaret per confeſsionem, uel probationes admiſſas de non iure ipſius petentis reſtitutionem, quod non eſt facienda reſtitutio. ergo nedum per confeſsionem partis, imò etiam per probationes poteſt conſtare de non iure ipſius actoris pro-
2 bationes † enim in iure legitimè receptæ bene inducunt
d notorietatem: [d] de uer.ſig.c.cũ olim.& ibi per Inno. Ad
quã obiectionẽ poteſt reſpõderi, quòd Inn. loquitur de
probationibus legitimè admiſsis: puta ante ſuſpenſionem petitorij, uel factis per agentem: & ſic ſaluatur, &
3 ſtat adhuc intellectus meus. Nec obſtat, quòd † materia
reſeruationis eſt defenſiua in poſſeſſorio: ſicut renuncia
e rio ſpõtanea,& multæ aliæ exceptiones defenſiuæ, [e] quæ
benè ſunt admittendæ in poſſeſſorio: de quibus per gl. in
c.1.ut li.non conteſt.& in c.ex conquæſtione. de reſtitu.
ſpo. ergo admiſsibiles ſunt. Ad quod reſpondeo dupliciter ut priùs, uidelicet, quòd ſunt admittendæ per iudicem cõpetentem. At hic in caſu noſtro non eſt iudex cõ
petens, ut ſuperius probatum eſt. ergo &c. Præterea fateor inſtantiam de exceptionibus inſurgentibus ex facto agentis,& in iure expreſsis: ut in d.c. accept. & in c.
ſignificaſti.de diuort.in d.c.conſtitutus. & in c. ad decimas.ſuperius alle. Secus uerò de exceptionibus inſurgẽ
tibus ex facto alterius: puta, non canonicæ inſtitutionis,
uel beneficij reſeruationis: quam reſeruationẽ quæ ut
plurimum fit occultè, potuit uerſimiliter ignorare: ut in
c.ſi beneficia.de præbẽd.li.6. Quã ſaluo iudicio meliori

dicerē nō obſtare agēti interdicto, niſi in caſu antedicto:
nec unquā reperi in iure cautū, quòd reſeruatiuus poſ-
ſet propria authoritate poſſeſsionem beneficii per alium
detenti apprehendere, & detentorem eiicere quantun-
cunque notoriè ius non habentem qui ſine ordine iu-
ris non eſt remouēdus. de præb. c. licet. 2. li. 6. facit opti-
mè quòd not. Inno. de priui. c. cū olim. per Archid. ut li.
pēden. c. 2. lib. 6. facit optimè quod notat Innoc. in c. ue-
niens. de fil. presby. ſuper uerb. amoto. Ex quo infero,
quòd reſeruatiuus apprehendens poſſeſsionem benefi-
cii per alium occupati etiam iniuſtè cadit in pœnam c.
eū qui. de præbē. li. 6. Nō obſtantibus prædictis meis mo
tiuis ſemper uidi ſeruari prædictā cōcluſionē: uidelicet,
4 quòd agenti † interdicto etiam principaliter: uel etiam
ſuſpenſo petitorio ſemper obſtabit, & admiſſa fuit Papa
lis reſeruatio, & impedita reſtitutio: dico de ſpeciali, de
generali raro uidi, & de illa magis dubitarem, niſi eſſet
notoria, & cum decreto facta: ſicut in c. licet. de præbēd.
lib. 6. de qua ſi conſtaret, crederem idem: ſecus uerò de
aliis generalibus reſeruationibus beneficiorum: puta, ca
pellanorum, collectorum, ſubcollectorum, &c. Nam cū
de illis poſſet eſſe dubium, utrùm eſſent & fuiſſent ta-
les, & ſic beneficia eorum reſeruata, dicerem illam non
obſtare agenti interdicto. argu. not. per Innocen. in d. c.
cōſtitutus. & per Archi. 8. q. 1. c. 1. ſuper uerbo, facti. &c.

A D D I T I O N E S.

a Si contra. Adde deciſ. 2. hoc titu. in antiq. deciſ. 10. & 11.
de cauſ. poſſeſſ. & propriet. in antiq. Auſre. in addit. ad de
ciſ. Capel. Toloſ. deciſ. 15. incip. item fuit quæſitum an
intentati. & uide deci. ſupra proximā, & addit. 1. ibi poſi
tam incip. per uiā attētati. & Aegid. deciſ. 17. hoc titul.
b Quòd poſſeſsio. Item in poſſeſsione beneficii litigioſi,
quæ ſi eſt tradita per ordinarium, nullo iuris adminicu
lo iuuatur, propter decretum appoſitū in c. 2. ut lit. pen.
lib. 6. unde non dicitur poſſidere ille, cui talis poſſeſsio
tradita eſt. & ideò ſeruat Rota, quòd talis poſſeſſor be-
neficii litigioſi debet amoueri à detētione, ſeu poſſeſsio
ne ipſius de facto, & perinde tractari, ac ſi eſſet beneficiū
reſeruatum: eo quòd ſine peccato talis poſſeſsio teneri
nō poſſet: nec debet parari agenti uitioſus ingreſſus. c. ex
frequentibus. de inſtit. & c. 1. de eo qui mit. in poſ.
c Reſtitutio. Pone quòd aliquis tenuit duo beneficia incō
5 patibilia † ultra tempus ſtatutum in extrauaganti exe-
crabilis, de præbend. & uno illorum fit ſpoliatus, an de-
beat reſtitui? Dic quòd non: quia cùm appareat quòd de
iure communi talia beneficia teneri non poſsint: nō eſt
reſtitutio facienda, nec articulus admittendus ſuper re-
ſtitutione, & licèt quis per diſpenſationem poſsit talia
beneficia tenere: tamen cùm illud fit ex accidēti, & gra-
tia ſpeciali in dubio attendi non debet. l. 6. §. fin. ff. de an.
leg. & l. ſed & ſi per prætorem. §. fi. ff. ex quibus cauſis ma
io. Pro quo facit l. ſi cui uinum. ff. de uino triti. lega. ubi
teſtator legando uinum, uidetur legare uinum, quod ex
uuea naturaliter naſcitur, non quod fit accidentaliter ex
tritico, uel aliqua alia materia: quamuis cōtra hoc uidea
tur facere c. referente. de præbend. & Specul. de peti. &
6 poſſ. Ex prædictis paret, quòd ſicut per ſententiam † ho
minis impeditur reſtitutio: ut quia agēti poſſeſſorio, ob
ſtat hominis ſententia. 7. q. 1. can. præſentium. & de can.
poſ. & proprie. c. cùm dilectus. ſic & ſententia iuris obſta
bit eidem agenti, quæ non eſt minoris efficaciæ, quàm
ſententia hominis. quod eſt uerum, ut notat Innoc. in c.
teſtimonium. de teſtib. & in c. primo de teſtibus cogen-
dis. Sed in hoc eſt differentia inter ſentētiam iuris & ho
minis: quia ſententia iuris expectat probationes poſt
ſe, per quas declaretur aliquem incidiſſe in eam: & ideo
ſuper hoc cauſæ cognitio adhibetur: alias ſicut dicit
Io. Mona. ex ſola maiori propoſitione concluderetur, ut
ipſe notat. in c. ſtatuimus. de ſentē. excommu. lib. 6. Sen-
tentia autem hominis non expectat probationes poſt ſe:
quia ipſæ eam præcedunt: ideo cùm ſententia iuris, quā-
tum ad nos, pendeat ex probandis, licet in ſe nō pendeat
non impedit reſtitutionem ſpoliati. Sententia autem ho
minis cùm ex probandis non pendeat, ſed iuſte appare-
at ex probatis, impedit reſtitutionem: quam iam proba-
te non probanda impediunt. de diuor. c. ſignificaſti. &
& per Innoc. in d. c. conſtitutus. de fil. presby. & hoc mo-
do debet intelligi, quod not. 3. q. 1. in ſumma, ſecundum
Oldra. conſilio 127. Sed opponitur contra prædicta, ut
uidetur, quòd indiſtinctè ſententia ſuper proprietate &
titulo beneficij tollat, & abdicet etiam poſſeſsionem, ſi-
cut & renūtiatio ipſius. de reſti. ſpoliat. c. ſollicitè. Vnde
ſicut exceptio renunciationis obſtaret agēti poſſeſſorio:
ut not. ſecundum Inn. in c. ſuper hoc. de renuncia. ſic &
ſententia ſuper beneficio lata: ut in caſu d. conſtitutio-
nis execrabilis. Ad hoc reſpondetur dupliciter. Primò,
7 quia non eſt uerum, † quòd ſententia lata ſuper benefi-
cio tollat poſſeſsionem executione non facta: quia ſentē
tia eſt actus iuris ciuilis, poſſeſsio autem facti eſt. res au
tem facti iure ciuili infirmari non poſſunt. ff. de acquirē.
poſſeſſ. l. 1. §. ſi uir. & ff. ex quibus cauſis maio. l. denique.
Nec obſtat æquiparatio ſentētiæ & renunciationis: quia
nō eſt uera. Nam ſententia non præſupponit animū eius
contra quem fertur: imò fertur in inuitum. ff. de uerbo.
obliga. l. inter ſtipulantem. §. 1. & de pecu. l. etiam ſum-
ma cum ratione. Renunciatio autem præſupponit ani-
mū renunciantis. ff. de ædil. edict. l. quæritur. §. fi. C. de iu
reiurā. l. ſi quis iuſiurandū. & 7. quæſt. 1. can. quā pericu-
loſum. Iure autem innitentes animo & conſenſui, & eos
qui in inuitos exercerentur, quantū ad eorum efficaciā
& operationem ueliociorem, conſtat differentiam eſſe,
ut colligi poteſt ex coniunctione duarū legum, ſcilicet l.
1. C. de pigno. & l. non eſt mirum. ff. de pignorat. actio. Et
huius differentiæ ratio non poteſt eſſe, quia q. 2. renun-
tiat beneficio, per actum renuntiationis uidetur habere
rem pro derelicta, & ſic poſſeſsionem amittit, ut ff. de ac-
qui. poſ. l. ſi quis ui. §. differentia, quod non eſt in priua-
to per ſententia, ſecundum Oldra. ubi ſuprà.
d Notorietatem. Adde idem dicendum de ſententia, quæ
rem facit notoriam: ſecundum Rotam deciſ. 19. incip. ex
tra Rotam. infra de dol. & cōtumac. per iura ibi allegat.
Et ibi uide an aduerſus talem notorietatem admittatur
quis allegando ignorantiam. Et adde Lanfranc. de Oria.
in repet. c. quoniam contra falſam, extrà de probatio. qui
alleg. tex. in l. emptorem. ff. de actio emp. Adde idem di
cendum de publica ſcientia, quæ facit probationem li-
quidiſsimam ſecundum Rot. d. deciſ. 19. Idem de proba
tione fundata ſuper iuris præſumptione quæ dicitur pro
batio liquidiſsima glo. ſingul. in l. ſi tutor petitus. in uer.
oſtenderis. C. de pericul. tutor.
e Exceptiones defenſiuæ. Quæ exceptiones litis ingreſſū
impediant, uide per Aufre. in addit. ad deciſ. Capell. To-
loſ. deciſ. 67. incip. item fuit quæſitum ſi exceptio.

E P I T O M E.

Si conſtat de iniuſta occupatione beneficij fit condem
natio in fructibus perceptis à tempore occupationis: li-
cet tempus occupationis non ſit deductum nec fructu-
um perceptorum ualor probatus.

S V M M A R I A.

1 *Detentor beneficij an debeat in fructibus tempore occupa
tionis per eum perceptis condemnari.*
2 *Detentor malæ fidei tenetur fructus tempore iniuſtæ deten
tionis perceptos reſtituere.*

DECI

DECISIO IIII. aliàs 24.

1 FVit dubitatum utrùm detentor † ſine occupator beneficii de facto poſſet, & deberet condemnari in fructibus à tempore occupationis huiuſmodi per ipſum perceptis? Dubium facit, quia poterit eſſe, quod detentor etiam iniuſtè ab initio habuit bonam fidem, & colorem detinendi: & tales dicuntur bonæ fidei poſſeſſores, qui non niſi à tempore motæ litis ueniunt in fructibus condemnandi: quia tunc incipiunt habere malam fidem, & non faciunt fructus ſuos: prout legitur & not. in c. grauis. de reſtit. ſpolia. & c. in literis. per Innoc. eod. titul. quod eſt ueriſsimum, & ſeruatur in Palatio, quando non conſtat de mala fide: diſtinguendo tamen de fructibus extantibus uel conſumptis in bonæ fidei poſſeſſoribus, prout diſtinguitur in d. c. grauis. per Docto. & in l. certum. C. de rei uendi. Et uide Bartol. ff. de uſucapio. l. 4. & melius per Spec. titul. de fruct. & intereſſe. §. 1. uerſicu. ut ſuprà. Sed, ut po-
2 nebatur in facto, in caſu noſtro conſtabat † de mala fide detinentis, puta, quia ab initio ſcienter poſſeſsionem beneficii recepit iniuſtè, propter quod indubitanter teneretur ad reſtitutionē fructuum perceptorū nedum ante litis conteſtationem, ſed poſt: ut in l. cum quærebatur. C. unde ui. & in d. l. certum. & l. domum. C. de rei uendicat. & ff. de pet. hære. l. ſed ſi ante. & ſic ueniet à tēpore occupationis iniuſtè in fructibus perceptis condemnandus: licèt nondum ſit probatum tēpus occupationis, nec quantitas, ſeu ualor fructuum, quæ omnia coram executore probabūtur: licèt aliqui Domini de hoc ultimo dubitabant: quia ſententia debet eſſe certa & clara: ut §. curare. Inſtitu. de act. at in caſu noſtro ſententia uidetur incerta, ergo. Ad quod reſpondebatur per maiorem partem Dominorum in hanc concluſionem declinantium, illud nequaquam obſtare: quia in acceſſoriis poteſt ferri talis generalis ſententia, poſteà per executorem tempore executionis per eum fiendæ declaranda. iuxta not. per Inno. in c. tanta. de exceſ. prælato. & de reſtitut. ſpol. c. cùm ad ſedem. tutius tamen eſſet, ſi fieri poſſet, quòd tam de tēpore, quàm de ualore iudex ſe informaret, ut ſic certam & claram ſententiam ferre poſſet: quæ tamen ualent in genere, & ut ſuprà dictum eſt, condemnaret, per not. Innocen. in ſuprà dictis.

Epitome.

Occupator beneficii lite pendente tenetur ad fructus perceptos, & etiam qui percipi potuerunt, ac ſi de uiolentia conſtaret.

SVMMARIA.

1 *Attentans lite pendente propter dolum & malam fidem in fructibus eſt condemnandus.*

2 *Ingrediens poſſeſſionem lite pendente, ius, iudicem, & partem offendit.*

DECISIO V. aliàs 25.

2 EX quibus inferebatur, & eliciebatur alia concluſio, uidelicèt, quòd attentans † aliquid lite pendente in ſententia ferenda ſuper renocatione huiuſmodi attētatorum poteſt & debet in fructibus perceptis condemnari, propter dolum, & malam fidem ſuam, per iura & rationes in proxima concluſione poſitas. Sed quid de fructibus qui percipi potuerunt, nunquid ueniet etiam talis attentans condēnandus? Videbatur quòd non: quia nō eſt uiolentus, qui dūtaxat in huiuſmodi fructibus ueniet condemnādus: ut in d. c. grauis. & c. conquerente. de reſti. ſpol. & de offic. deleg. c. cum cauſa. ubi tamen gl. ſupplet etiam de illis, qui percipi potuerunt. talis attentans ſcienter in præiudicium litis poteſt, & debet condemnari: quia dolus temerarius & malæ fidei cenſetur: & ideò merito uiolento comparatur. per l. cum querebatur. C. unde ui. & l. domum. C. de rei uendicat. Et ſi dicatur, quare iſto caſu, & non in alio caſu ſuprà proximæ concluſionis ſit condemnatio in fructibus, qui percipi potuerunt? Poteſt reſpon-
2 deri, quia ille non tantùm peccauit, ſicut iſte. Ille † enim offendit ius & partem: ſed iſte offendit ius, iudicem, & partem, ingrediendo poſſeſsionem fortè lite pendente: meritò in eum iura magis debent inſurgere, qui ius, iudicem, & partem eludit. de app. c. cordi. in ſi. lib. 6. Prætereà in caſu ſuprà proximæ concluſionis fuit dūtaxat poſſeſſor, ſed nō uiolētus, nec doloſus, nec temerarius: talis enim tenetur reſtituere fructus duntaxat perceptos ſiue ante, ſiue poſt litem conteſtatā. ut in l. ſi fundus. C. de re. uēd. At in caſu noſtro fuit malæ fidei, doloſus, temerarius & contēptor iuris, & iudicis, & incidit in uitiū litigioſi. propter quæ omnia ſimul iuncta meritò uiolēto cōparatur, qui tenetur reſtituere perceptos, & eos qui percipi potuerūt per ueteres poſſeſſores, per iura ſuperiùs alleg. & not. in d. c. grauis. & uide per Spec. pro hoc in tit. de fructi. & intereſſe. §. 1. uer. ut ſuprà dicta, poſſet tamē prædictus attentans aliquem colorem dubiū probabilē habuiſſe, qui ipſum ab illis, qui percipi potuerunt, excuſaret: licèt non à perceptis. iuxta no. in gl. per dictam l. domum. & per Cy. in dicta l. certum. C. de rei uēdic. facit pro hoc optimè c. ex inſinuatione. de procu. ubi ſentētia nulliter lata excuſauit illum, pro quo lata erat, à condemnatione fructuum, qui percipi potuerunt: licèt non perceptorū. Et ſic fuit concluſum & obtentum per omnes.

Epitome.

Monacho habenti prioratum perpetuum competit interdictum etiam perpetuum contra ſuum prælatum: ſecus de clauſtrali.

DECISIO VI. aliàs 80.

a MOnacho[a] habenti prioratum perpetuum competit interdictum etiam directum contra ſuū prælatum: ſecus uerò de manuali, ſeu clauſtrali. de ſta. mo. c. cum ad monaſterium. §. tali. de elect. c. cùm inter R. & ibi no. per Inno. & qui. cle. uel uo. c. fin. per eundem, & Hoſti. & de offic. arg. c. præſenti. in ſi. magnæ glo. per Archi. lib. 6. de ſupplen. negli. præla. c. quia regulares. ſuper uer. cum oportuerit. per Genze. & Guil. in c. cùm ſingula. de præbend. lib. 6. per Ioan. Andr. in nouel.

Additio.

a Monacho. Adde deciſ. 1. hoc titul. in antiq.

Epitome.

Cauſæ nullitatis & reſtitutionis in integrum poſſunt ſimul intentari: ſed interdictum unde ui, & cōdictio l. 2. C. de reſc. uen. propter repugnantiā ſimul nō cōcurrunt.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor bonæ fidei non ſpoliat.*

DECISIO VII. aliàs 116.

LIcèt cauſa nullitatis, & reſtitutio in integrum ſimul poſsint intentari, & proponi, iuxta no. per Inno. in c. cùm ex literis. de reſti. in integ. tamē interdictū unde ui, & condictio ex lege 2. C. de reſcin. uend. & c. cùm dilecti. de empt. & uen. tanquam materiæ repugnantes non poſſunt concurrere. Ratio, nā eo ipſo quòd quis petit cōtractū reſcindi: quia

deceptus ultra dimidiam iuſti pretii,&c.præſupponit cõ
tractum ab initio ualidum,uel ſaltem talem, qui dat co-
1 loratum titulum poſsidendi.ergo bona fide poſſedit, † &
bonæ fidei poſſeſſor non ſpoliat. ergò.arg.de reſtit. ſpo.
c.olim.& c.grauis.& c.ſæpè.& c.cùm ad ſedem.

EPITOME.

Teſtimonium de auditu aliquando ualet, ut in poſſeſſorio à parte poſsidente rem ſpoliatam, & alijs caſibus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes auriti quandoque probant: licèt regulariter non faciant fidem.& nu.2.*

DECISIO VIII. aliàs 117.

1 IN† poſſeſſorio ſufficit teſtimoniũ de auditu 2
2 à parte,quæ tenet,& poſsidet rem ſpoliatam,
de qua agitur.ar.nota.in clem.2. de teſti. facit
c.quàm ſit.de exceſſ.præla.alleg.etiam no.per
Innoc.de elect.c.per inquiſitionem.&de iudic.c.at ſi clerici.

ADDITIO:

2 Teſtimonium de auditu.Nota † caſum quo ualet teſtimo
2 nium de auditu: Item ualet, ubi tale teſtimonium non
eſt alteri præiudiciale:ut not.Innoc.in c.1. de conſe. ec-
cle.uel al.in prin.uel potes latius concludere circa hoc,
quòd teſtimonium de auditu regulariter non ualet.Fallit in caſu c.2.de conſue.Item fallit in re antiqua, quãdo
agitur de probando,quòd memoria non exiſtit in contrarium.ff.de proba.l.ſi arbiter.&in l.3.§.Labeo.ff.de aqua
plu.ar.Item fallit,quando agitur de probanda cõſanguinitate.de teſti.c.quoties.& c.licèt ex quadam.nam iſtis
caſibus teſtimonium de auditu ualet. Teſtimonium autem de auditu proprio in re per auditum capeſcibili, &
incorporali,& in confeſsione,quæ non uidetur, ualet teſtimonium de auditu,poſito,quòd non uiderit,dum tamen habeat uoces notas:ut no.in d.§.Labeo. In re uerò
capeſcibili uiſu,& corporali,quæ poteſt uideri, teſtimonium debet eſſe de uiſu,non de auditu.hæc materia ponitur per Inn.in c.cùm cauſam. de teſtib. per Cy. & Bal.
in l.teſtium.C.de teſti.

EPITOME.

Si poſsidens nomine meo eijciatur de poſſeſsione, tamen ego non debeo reſtitui: quia interdictum unde ui, mihi non competit, niſi probem, quòd huiuſmodi poſſeſsionem aliquo modo ratam habuerim.

SVMMARIVM.

1 *Qui per am cum ſine mandato beneficium tenuit,non competit interdictum unde vi, ſi ille amicus de poſſeſſione fuerit eiectus.*

DECISIO IX. aliàs 150.

1 LIcèt † amicus meus recipiat poſſeſsionem beneficii mei, & teneat & poſsideat, & fructus percipiat nomine meo,ſi expellatur de poſſeſſione,& ſpolietur,mihi non competit interdictum unde vi, contra ſpoliantem: niſi doceam quòd de mandato meo poſſeſsionem recepit:uel quòd huiuſmodi receptionem nomine meo ſactam ratam & gratam habuerim, & fructus, ſeu penſionem mihi ſoluerit. & ſic intelligitur regula,is poſsidet,cuius nomine poſsidetur. de reſtit.ſpo.c.cùm ueniſſet.de reſcript.c. ſi diligenti.

EPITOME.

Interdictum unde vi, habet locum quò ad cõdemnationem fructuum, cùm perſonæ uiolentia infertur, & res inuaduntur: aliàs ſecus.

SVMMRIAVM.

1 *Spolians ad fructus, non, niſi perſonæ uiolentiam ſecerit, tenetur.*

DECISIO X. aliàs 156.

NOu ſufficit † probare quò ad condemnationem fructuum faciendam à tempore ſpolia-
1 tionis, quòd ſpolians fregerit oſtia, & ſimilia ſecerit,niſi facta fuerit uiolentia perſonæ ſpoliatæ,uel eius familiæ exiſtenti in domo:quia poterit eſſe,quòd domus erat uacua: & ſic non cenſetur facta uiolentia.iuxta nota.c. cùm ad ſedem. ſuper uer. interdictũ unde ui.de reſti. ſpo.& in Spec.titul.de peti.& poſſ. §. 1. circa ſin.uer.item nota.

EPITOME.

Rectore agente poſſeſſorio ad decimas obſtar exceptio præſcriptionis tanti temporis: cuius memoria non exiſtit.

SVMMARIA.

1 *Petitorium utriuſque partis ſuſpendi poteſt in beneficialibus:ſed non in cauſis prophanis.*
2 *Exceptio ſpoliationis non habet locum in continuatione poſſeſſionis: uel in præſcriptione tanti temporis, cuius contrarij memoria non exiſtit.*
3 *Qui continuat ſuam poſſeſſionem, non dicitur ſpoliare.*

DECISIO XI. aliàs 259.

SI rector † alicuius parochiæ agat poſſeſſorio
pro decimis certarum terrarum infrà paro-
1 chiam ſuam cõſiſtentium, quibus dicit ſe per
aliquos religioſos ſpoliatum à 10.annis citra:
& religioſi ad concluſionem poſſeſſorij dicant, & dene
in articulis,quomodo ipſi per centum annos & citra, &
ultra,& per tantum tempus,cuius contrarii, &c. aliquarum prædictarũ decimarum fuerunt in poſſeſsione percipiendi,& aliquarum retinendi, & præſtatione aliquarum liberi,& immunes,& per dicta tempora in poſſeſſione huiuſmodi libertatis: Dicebant omnes Domini hanc materiam bonam,& admiſsibilem ad excluſionem poſſeſſorii per rectorem intentati. Nam licet prædictis religioſis prima facie reſiſtat ius commune,& aſsiſtat rectori:& ſic uidetur quòd non,niſi conſtaret de legitimo eorum titulo,ipſi non eſſent audiendi,per c.ad decimas. de reſtitu. ſpoliato. lib.6. quod nihil facit ad caſum propoſitum:quia loquitur in actore,& non in reo ſe defendente per legitimam præſcriptionem, & temporis continuationem. Per quorum primum tollitur ius percipiẽdi per rectorem. de præſcriptio.c.de quarta.& eod.titu. c.1.lib.6. Per ſecundum ſua decennalis poſſeſsio. nam duo eandem rem,& eodem tempore inſolidum poſsidere non poſſunt.de probatio.c.licet.& ibi de uerbo, & citra,quod denotat continuationem,& ſufficit hoc exprimere,licet non addatur continuè.ut ibi.Si igitur pro
2 bent † præſcriptionem pro titulo,& continuationem poſ
ſeſsionis per centum annos citra & ultra, reſtat concluſio,quòd non poteſt prætendi per rectorem ſpoliatio:
3 qui † enim ſuam poſſeſsionem continuat,non ſpoliat.de
reſtitutio. ſpolia. c. olim.1.& c.cùm ueniſſet. cum multis ſimilibus.

EPITOME.

Petens ſe reſtitui ad præbẽdam,quid probare habeat, & quomodo eius poſſeſsio debeat apprehendi, & acquiratur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſionem corpore & animo acquiri iuris eſt.*

DECISIO XII. aliàs 275.

Etentiſe reſtitui ad præbendam, ſeu poſſeſſionem præbendæ diſtinctæ, quia dicit ſe ſpoliatum a, non ſufficit ſibi probare ſtallum in choro, & locum in capitulo aſsignatum, uel ſi bi poſt poſſeſsionem traditam per funes campanarum, uel cornu altaris: quia hæc ſunt potiùs iura canonicalia, quàm præbendæ. de præbend. c. relatum. c. dilectus. & c. dilecto. de renuntiation. c. cùm inter. Nec etiam ſufficeret ad reſtitutionem obtinẽdam, quòd mandatum eſſet per Capitulum, uel alium diſtributori uel colonis, uel reddituarijs prædicto præbendato de fructibus & redditibus illius præbendæ reſponderi: niſi probet ipſos reddituarios paruiſſe, & ſibi de redditibus illius aliquid ſoluiſſe: uel ſe in poſſeſsionem mãſi uel fundi ſpectantium ad præbendam inductum fuiſſe, & ipſum animo poſsidendi poſſeſsionem fundi, ſeu mãſi ingreſſum fuiſſe, ap

1 prehendiſſe, & uſum fuiſſe. † Corpore enim & animo acquiritur poſſeſsio. ff. de acquiren. poſſeſsio. l. 3. in princi. Hoc uerum, niſi conſuetudo eſſet eccleſiæ, quòd prædicto uel alio modo acquireretur poſſeſsio, quæ bene ualeret, ſi probaretur: tamen ſi negaretur, probare tenetur. de conſue. c. 2. ſecundùm Innoc qui hoc not. in c. in litteris. de reſtit. ſpo. & ibi plenè, quomodo acquiritur poſſeſſio iuris canonicalis præbendalis, & electionis: uel niſi eſſet aliquis certus locus deputatus præbendato talis præbendæ, per cuius inſtallationem, ſiue inductionem bene acquiritur poſſeſsio, ſecundum Innoc. ubi ſuprà. & not. de præben. c. eum qui. & c. licet. 2. lib. 6. per Archidia.

ADDITIO.

a Se ſpoliatum. Adde, quòd licèt ſpoliatus ante omnia ſit reſtituendus, hoc tamen fallit, ſi propter reſtitutionem ſpoliati timetur oriri ſcandalum: ut habetur per Fel. in c. 2. de præſcri. in 2. col. uer. 6. propter ſcandalum. & adde glo. in c. ad petitionem. in uerſi. reſtituendus. de accuſa. & Pau. de Caſt. in conſil. 313. incip. Ad confirmationem eorum. & Car. in Cl. 1. de cau. poſ. & propr. in 9. oppoſi.

EPITOME.

Agens poſſeſſorio ad præbendam non tenetur probare fundum, cuius poſſeſsionem dicit ſe apprehendiſſe, ad præbendam ſpectaſſe. Vel ſic, Petens reſtitutionem agri pro ſuo beneficio, non cogitur ipſum agrum probare ad ſuum ſiue ad beneficium pertinere: ſed duntaxat ipſius agri poſſeſsionem apprehendiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus agens interdicto quid probare teneatur.*

DECISIO XIII. aliàs 276.

Ed ex prædicta concluſione inſurrexit aliud dubium, Vtrum agens poſſeſſorio ad præbendam teneatur probare manſum, ſeu fundum quem dicit ſpectare ad præbẽdam, cuius poſſeſsionem apprehenderat, ſpectaſſe, & ſpectare ad ſuam præbendam. Fuit reſponſum & concluſum quòd nõ: maximè ſi id per partem aduerſam nõ negaretur, quia illud ſapit petitorium: uidelicet, probare dominium, quod ad hoc locum non habet per d. c. in literis. de ordi. cogni. c. ſi. ut eccl. bene. c. ut noſtrum. Tum etiam, quia tanta, & tam uehemens præſumptio eſt pro poſsidente, & apprehendente auctoritate ſuperioris poſſeſsionem, quod nõ

1

admittitur probatio in contrarium: uel ſaltem transferetur probatio in negantem, propter huiuſmodi tam uehementem præſumptionem. de præſum. c. literas. & c. ſi. ut eccle. bene. c. ut noſtrum. Nimis † enim grauaretur agens interdicto cum huiuſmodi probatione, qui non tenetur probare niſi duo, uidelicet ſe ſpoliatum, & ſe poſſediſſe rem, de qua agitur. de offi. deleg. c. conſultationibus, ergo.

EPITOME.

Præbendatus petens ſe reſtitui ad unam rem præbendalem, debet reſtitui non ſolùm ad illam, qua ſpoliatus fuit, ſed etiam ad omnes alias res maximè continuas.

SVMMARIVM.

1 *Poſsidere totum eum uideri, qui nactus eſt poſſeſsionem alicuius rei quam de iure communi poſsidere, & tenere poteſt.*

DECISIO XIIII. aliàs 277.

1 Ex † præmiſsis dubitatur fortiùs, utrum una re præbendali apprehenſa, & ſpoliata, poterit & debet fieri reſtitutio ad omnes alias res, & iura tanquam per præbendatium agentem poſſeſſorio apprehenſa, ſeu poſſeſſa? Videtur quòd ſic: quia enim eſt in poſſeſsione partis, in poſſeſsione totius eſſe cenſetur. ff. de ſeruitu. l. una eſt uia. & qui minimam partem fundi poſsidet &c. ff. de acquiren. poſſeſſ. l. poſsideri. Et qui autem tetigit, totum tetigiſſe uidetur. de pœni tentia, diſtinctione prima, can. uulgaris. quæ argumen. uide per Ber. de præſcriptioni. c. auditis. ſuper uerb. interruptionẽ. & in c. cùm Bertoldus. de re iudi. ſuper uerb. quodam iure. Sed non eſt ita ſecundùm Ber. ibidẽ. quod intelligas uerũ in rebus, uel iuribus diuiſibilibus & ſeparatis: in indiuiſibilibus & cõtiguis, procedunt dicta iura & argumenta. Sed quantũ ad propoſitum Ion. & Hoſt. in dicto c. in literis. cõtrarij ſunt: Hoſt. enim dicit poſſeſſionẽ iuris canonicalis, uel præbendalis nõ extendi ad alia, niſi apprehenſa & poſſeſſa, & per cõſequens nullam fieri reſtitutionem, niſi quò ad poſſeſſa, & capta. Inno. tenet ibi contrarium, & etiam in c. ex parte. eodem titu. Nam ſi canonicus utatur aliquo iure canonicali, intendens per hoc acquirere poſſeſsionem aliorum iurium ſcientibus & conſentientibus his, ad quos ſpectat, ſufficit quòd ad reſtitutionem conſequendam omnium iurium canonica liũ. Et hanc tenuerunt quaſi omnes Domini, & procedit de rigore iuris ſecundum Dyn. in c. t. de re. iur. lib. 6. & Innocen. hoc. idem alibi uidetur ſentire, uidelicet, quòd † quandocunque quis nanciſcitur poſſeſsionem alicuius rei, quam de iure communi poſsidere, & tenere poteſt: totum poſsidere uidetur. in dicto c. auditis. de præſcriptionib. & de exceptionib. c. cùm uenerabilis. in gloſſ. penultima. facit text. de reſtitutione ſpoliato. c. cum ueniſſet. Nec obſt. dictum Inno. in c. in præſentia. poſt princip. de prob. quod loquitur in adipiſcenda poſſeſsione, non autẽ recuperanda, quæ eſt plus priuilegiata. de ordui. cogni. c. 2. & c. fina. de reſtitutio. ſpoliato. per totum.

EPITOME.

Sententia pro ſpoliato lata ſuper poſſeſſorio antequã procedatur in petitorio, eſt plenè executioni mandanda: ſecus ſi ſit lata pro ſpoliante.

DECISIO XV. aliàs 319.

Icet ſpoliato agenti interdicto unde vi, reſtituto ad ſuum beneficium debeat ante ſatisfieri de fructibus perceptis, & expenſis, in quibus ſpolians extitit condemnatus, alias in petitorio

rio non debet audiri: prout leg.& oot.in.c.piſanis.de re-
ſtit.ſpol.& in.c. ſignificauit.de reſti. tamen id non proce-
dit io caſu conuerſo,ſecundum omnes: uidelicet, quan-
do ſententia abſolutoria fertur io poſſeſſorio pro poſsi-
dente, & ſpoliatore, ut prætendebatur, & cootra ſpo-
liarum in expenſis coodemnatum, de quibus ſi uelit ſpo-
liatus inchoare, uel reaſſumere petitorium antea per eū
ſuſpenſum, non renetur ante huiuſmodi inchoationem,
uel reaſſumptionem ſatisfacere poſsidenti, qui uigore
executoriæ ſuæ ſuper dicta ſententia factæ, petit & recu-
perat illas, ſi uelit, quod ante ingreſſum petitorū debet
plenè, & integraliter reſtitui, & nihilominus in petito-
rio procedat. Ratio diuerſitatis inter primum & ſecun-
dum caſum eſt, quia hoc eſt priuilegium ſpoliati: quia
ipſe ante ingreſſum petitorii debet plenè, & integraliter
reſtitui, & hoc in odium ſpoliantis: ut de ordi. cog.c. 2.
& in iuri. aotedictis. Sed hoc in alio caſu oon reperitur
in iure cautum, & ibi ceſſat odium: ergo idem noo erit
dicendum. arg.ne ſe. ua.c.j.cum ſimilibus.

EPITOME.

Suſpendendi petitorium in ſecunda inſtantia non ob-
ſtant producta in prima iostaotia, per quæ de non iure
ſuo conſtare oidetur.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio eſt deneganda, quando conſtat de nō iure agētis.*
2 *Petitorio ſuſpenſo omnia illud concernentia, & eius ac-ceſſoria, ſuſpenſa eſſe videntur.*
3 *Agens interdicto recuperandæ an teneatur titulum ſal-tem coloratum probare.*
4 *Agenti interdicto an obſtet pactum de non agendo vel petendo.*
5 *Delicta paria mutua compenſatione tolluntur.*

DECISIO XVI. aliàs 393.

SI A. conferatur certum beneficium, pota ar-
chipresbyterarus uacans per obitum Titii, &
idem A. eondem archipresbyteratum poſteà,
antequam tamen poſſeſsionem habeat, reſi-
gnet in manibus ordinarii ſoi ex cauſa permutationis fa-
ciendæ cum B. pro alio beneficio, & admiſſa huiuſmo-
di reſignatione ſubſequenter iteratò, & de oono eidem
A. conferatur idem archipresbyteratus tanquam uacans
adhuc per obitum Titii, uigore cuios collationis ſcilicet
ultimæ, aſſecutus eſt poſſeſsionem pacificam eiuſdem ar
chipresbyteratus, poſt hæc omnia prouideretur dicto B. de
eodem archipresbyteratu uacante per liberam reſigna-
tiooem prædicti A. factam ex cauſa permutationis, uigo
re cuius prouiſionis idem B. expulit, & ſpoliauit per
uim, & uiolentiam dictum A. poſſeſsione ſua, qui pro-
pterea eondem B. traxit in cauſam agendo primò petito
rio & poſſeſſorio, & quia B. poſſeſſor uiolentus ſeoten-
tiam abſolutionis pro ſe reportauit, idem A. ad ſedem
apoſtolicam appellauit, & in ſecunda inſtantia ſuſpeo-
dit petitorium utriuſque partis procedendo io ſolo poſ-
ſeſſorio, in quo obtinuit duas ſententias diffinitiuas: de
quarum infirmatione io tertia inſtaotia agebatur, & du-
bitabarur propter quædam ioſtrumenta producta in pri
ma inſtantia per B. ſpoliatorem contra ipſum A. agentem
tūc petitorio, & poſſeſſorio: uidelicet, de prima collatio-
ne ſibi facta, & de reſignatione ex cauſa permutationis
poſteà ſubſecuta, quæ non fuerūt negata per ipſum, nec
exceptum cōtra illa: prout ponebarur in facto: Verū per
illa producta io tantū eſſet titulus illius A. diſcoloratus,
& cōſtaret de non iure ſuo, quòd non ueniret reſtituen-
dus, & prædictæ duæ ſentētiæ deberēt infirmari? In quo
dubio Domini erant uarii, & diuiſi, qua ſi per medium.

Aliqui dicebāt denegandam reſtitutionem, & infirman-
das duas prædictas ſeotētias: moti ex dicto Ino. in c.con-
1 ſtitutus. de fil. preſ. diceotis, quòd † quādo conſtat per cō
feſsionem, uel probatiooes admiſſas de non iure agentis
in poſſeſſorio, tunc deneganda eſt reſtitutio. all.c. ſignifi-
caſti. de diuor. facit optimè c. ad decimas. de reſti. ſpo. lib.
6. pro quo dicto faciunt etiam not. per Inno. in c. in lite-
ris. in fi. eo. titu. At in caſu propoſito cooſtat clarè per in-
ſtrumenta ſupradicta iudicialiter producta, & non nega
ta, de reſigoatiooe facta per A. ante ſuam ſpoliatiooem:
ergo non erit reſtituendus: ut in c. accepta. de reſti. ſpol.
& in c. cùm ueniſſet. de inſtit. & de renun. c. ſuper hoc.
per quos tex. clarè probatur, quòd agenti interdicto ob-
ſtat ſpootaneæ renuntiationis exceptio: ergo. &c. alii Do
mini, de quorum numero ego eram, tenebant contrariū,
defendendo dictas ſententias reſtitutorias latas pro A.
per non modicæ auctoritatis uiros, qui eas ſiue certis,
& ueris motiuis non tulerunt. Et ut dicebam, credo di-
ctos Domioos meos motos: quia prædicta inſtrumenta
prædictæ primæ collationis & reſignationis fueruot pro
ducta, quando agebatur petitorio & poſſeſſorio: & for-
tè noo reproducta in ſecunda inſtantia. Et ſi ſuppoſito
quòd eſſent reproducta in ſecunda inſtantia, tunc diſtin-
guendum dicebam: aut ante ſuſpenſionem petitorii, aut
poſt. Si poſt, dicebam illa non obſtare, ex quo ſapie-
2 bant petitorium, quod erat ſuſpenſum: † & ſic iudex
non poterat ea recipere, nec ſecundum ea iudicare: quia
poteſtas ſua ſuſpenſa erat quo ad petitorium, & omnia
illud concernentia, & eius acceſſoria. de cau. poſ. & pro
prie. c. paſtoralis. & cle. un. eo. tit. Aut ante ſuſpenſionem
erant reproducta, & tunc aut erant negata, aut non. Si
negata, per quam negationem efficiebatur res dubia. tūc
non obſtabant reſtitutioni: ſecundum Ino. in d. c. cōſtitu
tus. Si uerò oon erant negata, nec exceptum contra il-
la, adhuc idem uidetur per fin. c. ſignificauerunt. de re-
ſti. Nā non dicitur liquidè cooſtare de petitorio, niſi poſt
concluſionem: ut ibi not. Guil. & etiam Inn. At hic fuit
ſuſpenſio facta ante concluſionem: ergo. Nec obſtat,
quòd fuerunt producta in prima inſtantia, & cōcluſum,
& non negatum: quia à concluſione ſiue ſententia fuit
appellatum, quæ appellatio ſuſpēdit effectum ipſius ſen
tentiæ concluſionis, & omnium productorum in pri-
ma inſtantia: ergo non obſtant in ſecooda, niſi repro-
ducantur. de iureiur. c. uenientes. de fi. inſtr. c. cùm Ioan-
nes. C. de temp. appel. l. per hanc. & hunc intellectum
3 poſuit, & dixit Nicolaos de Crem. dicens † etiam non
reperire legem, uel canonem imponentem onus probao
di titulum, uel colorē tituli agenti interdicto recuperan
dæ: multominus ſi reintegrandæ: ut expreſsè probatur
in d. c. in literis. in fin. quia prædo. &c. qui tex. tamen lo-
quitur in beneficialib. niſi in caſu c. ad decimas. de reſti.
ſpo. lib. 6. Sed ratio illius decr. fuit duplex. tum quia con
ſtabat de iure proprietatis ſpoliatoris ootoriè per confeſ
ſionem agentis, & ſpoliati: tum etiam, quia ibi ius com-
mune reſiſtebat actori, & aſsiſtebat reo. Sic ego etiam
reſpondebam ad c. conſtitutus. de fil. preſ. & not. ibi-
dem per Innocen. & ad c. ſignificaſti. de diuor. quæ iura
loquuntur expreſsè, quando per confeſsionem petentis
reſtitutionem clarè conſtabat de non iure eorum in pe-
titorio: & ideò deoegabatur eis reſtitutio: ſecus uerò
dicebam, ſi per probationes rei conſtaret, quas non di-
cebam admittendas. per c. in literis. & c. fi. de ord. cog.
Ad capitula & iura pro alia parte inducta, uidelicèt c. ac-
cepta. c. cum ueniſſet. & c. ſuper hoc. reſpondebam illa
loqui, quando actum erat petitorio, & poſſeſſorio. Et
ſic intelligit Ber. c. accepta. & c. ſollicitè, uel illud loqui
tur, quando opponitur exceptio abiurationis beneficii,
quæ bene obſtat agenti poſſeſſorio, ut in c. cum ueoiſ-
4 ſent. de inſtit. Sicut † & pactum de non petendo uel
non ageodo obſtaret agenti interdicto. not. gloſſ. in c.

ex

ex inſinuatione . de procu. Quòd autem agens interdi-
cto teneatur coloratum titulum producere , eſt potius
per ſtylum receptum , quam à iure introductum : quia
non reperitur ſuper hoc ius ſcriptum , ſed eſt receptum
ea paritate rationis. c cum qui.de eo qui mitt.in poſ.lib.
6.prout nota.ibi Arch & Io. An.in clemen. unic.de cau.
poſ.& propter.& ex uo.per Innoc.in c.ex parte.de reſtit.
ſpol.ubi tamen dicit ſufficere pro colore , quòd probet
agens interdicto , ſe auctoritate ſuperioris poſſeſsionem
beneficii apprehendiſſe : licèt fortè ſua collatio, ſiue ele-
ctio ſit uitioſa , & non canonica. pro quo optimè facit c.
cum noſtris. de conceſ. præbend.cum ibi not. & no.in d.
c.in literis. per Inn. At in caſu noſtro conſtat de colorato
titulo iſtius A. ſpoliati: puta, quia auctoritate ſuperioris
ingreſſus fuit, & habuit poſſeſsionem licèt ratione uirio
ſæ collationis : conſtat etiam de uiolento ingreſſu ipſius
B.ſpoliatoris, propter quam uiolentiam totum ius quod
habuit uigore collationis ſibi factæ de dicto archipre-
sbyteratu, ipſo facto amiſit: ut in c.eum qui.de præbend.
lib.6. Propter quod fortè poſſet non improbabiliter dici
ipſum non poſſe repellere agentem interdicto , prætex-
tu uitioſi tituli ſui: cùm ipſemet perdiderit titulum pro-
pter uiolétiam factam per eum, quæ per uiam replicatio
5 nis ſibi obiici poſſet. nam † paria delicta mutua compen-
ſatione tolluntur. de adult.c. intelleximus. quod tamen
uidelicet hoc ultimũ non credo procedere, niſi in petito
rio: propter not. in c. paſtoralis. de cau.poſ. & propter.ſu-
per ucr. intentatis . per Ber. Nec etiam ob. regula , dolo
petis,&c.quæ etiã uendicat ſibi locum in petitorio: pro-
ut legitur & not. in c. in literis.in fin. ſed potiùs dicerem
habere locum in hoc caſu regulam, in pari cauſa turpitu-
dinis, &c. Credo tamen agenti poſſeſſorio bene obſtare
exceptionem uiolentiæ notoriæ : puta ſi per uim & uio-
lentiam poſſeſsionem fuiſſet ingreſſus : & hoc etiam in-
nuit Inno. expreſsè in d.c.conſtitutus. &c.

Epitome.

Rei confeſsio non probat titulum actoris in benefi-
cialibus : quamuis in poſſeſſorio coloret illum ad effe-
ctum ut ſpoliatus reſtituatur.

SVMMARIA.

1 *Petenti reſtitutionem beneficij ſufficit confeſſio ſpoliantis ad colorandum titulum.*
2 *Specialiá multa contra ſpoliantem introducta.*
3 *Confeſſionem qui pro ſe acceptauit, contra ſe etiam recipiat oportet.*

DECISIO XVII. aliàs 408.

1 QVit dubitatum & quæſitum per me, qui ha-
bui cauſam, utrùm † in poſſeſſorio cauſæ be-
neficialis ſufficiat confeſsio ſpoliatoris ad co-
lorandum titulum ſpoliati agentis, & reſti-
tutionem b[illegible]n[illegible]ficii, quo dicit ſe ſpoliatum, petentis ? Et
uidebatur aliquibus quod non , quia per confeſsionem
aduerſarii non [illegible] titulus : prout leg. & not. in c.
eum qui de eo q[illegible] pos. to princi. & c. 1. de confeſ.
lib 6. ergo. &c. [illegible] uerum quò ad effectum adiudi-
cationis , ſiue canonizationis tituli : ſed ad effectum re-
ſtitutionis beneficii, quo qui dicit ſe ſpoliatum, maximè
per uiolentiam, dixerunt & concluſerunt omnes Domi-
ni prædictam confeſsionem factam per ſpoliatorem pro
colore hui[illegible]ſmodi ſufficere, & hoc in odium ſpoliantis ,
2 propter † quod multa ſpecialia iura contra ſpoliantẽ ſta-
tuuntur. ut patet in Cle. unic. de cau. poſ. & propter pu-
ta reus & poſſeſſor, ac ſpoliator uolẽs excuſare ſpoliũ, &
probare agentẽ interdicto priuatũ iuſtè per ſententiã iu
dicis, quæ bene obſtaret agẽti interdicto: ut in c. audita.
&c.cõquerente. de reſti.ſpo. dicit, & dat in poſitionibus,
& articulis ſuis quomodò prædictus agens fuit uerus, &
canonicus rector talis parrochialis eccleſiæ , & in pacifi-
ca poſſeſsione eiuſdem per multos annos: quomodò po
ſteà propter quoddam homicidium uolũtarium ipſe au
ctoritate apoſtolica fuit ritè , & ſententialiter priuatus
prædicta eccleſia, & ipſe in poſſeſsionem eiuſdem , & ea-
dẽ auctoritate inductus : & quòd uigore huiuſmodi in-
ductionis tenet & poſsidet nõ uiolenter, ſed iuſtè, & ſan
3 ctè, ergo &c. Præterea † ea quo prædictam confeſsionem
uult recipere pro ſe, debet etiam eam recipere contra ſe .
4.q.3.ſi quis teſtibus. 19. diſt. can.ſi Romanorum. faciunt
not. per Inn.de excep. c.cùm uenerabilis.

Epitome.

Pactum ſiue iuramentum de non petẽdo reſtitutionẽ
poſt ſpoliationem, obſtat agẽti poſſeſſorio. Vel ſic, Licet
renuntiatio cũ iuramento facta poſt ſpolium non impe-
diat reſtitutionem, ſecus tamen in pacto de non agendo.

SVMMARIA.

1 *Renuntiatio facta cum iuramento an impediat reſtitutionem?*
2 *Iuramentum dolo extortum non eſt obligatorium.*
3 *Iuramentum non vi, nec dolo extortum, quod ſalua ſalute ſeruari poteſt, eſt obligatorium.*
4 *Præſumptio præſumptionem tollit.*

DECISIO XVIII. aliàs 401.

1 SI agenti interdicto † unde ui , ſiue poſſeſſorio
in cauſa beneficiali obiiciatur, & probetur iu
ramentum ſpontè præſtitum , etiam poſt ſpo-
liationem de non moleſtando ſpoliatorem in
iudicio, uel extra , fuit dubitatum, utrùm non obſtante
tali iuramento, ſpoliatus ueniret reſtituẽdus? Et uideba-
tur aliquibus, quòd dictum iuramentum non impediret
reſtitutionem ea paritate rationis. c. ſollicitè. de reſti.ſpo.
Itẽ ea eo, quia iuramenta huiuſmodi ſunt ciuiliter inter-
pretãda. de iureiur. c. ueniens. Sed prædictum iuramentũ
poſſet intelligi , & interpretari de moleſtatione facti , &
2 non iuris: ergo. Itẽ præſumitur dolo † extortum, ergo nõ
obligat. quia fraus & dolus , &c. de reſcr. c.ex tenore. &
c. ſedes . præſertim in odium uiolenti , qui non auditur
excipiens de crimine, nec de non canonica inſtitutione .
de reſti.ſpo.c.in literis. §. itẽ cùm quis. Præmiſsis nõ ob-
ſtantibus fuit concluſum, & determinatum contrarium.
a Nam licèt renuntiatio ª etiam cum iuramento facta poſt
ſpoliationem non impediat reſtitutionem: ut in c. ſollici-
tè. ſuperiùs alleg. tamen pactum , ſiue iuramentum de
non agendo, uel reſtitutionem non petendo bene obſtat
agenti interdicto: prout not. Ber. in c. ex inſinuatione. de
procu. & Inno. in c. ſuper hoc. de renunt. & per Spec. tit.
de peti. & poſ. §. fin. uerſic. 15. Et uidetur pro hoc tex. de
iureiur. c. peruenit. & à contrario ſenſu, & c. debitores.
& c. ad noſtram. eo. tit. Pro hoc etiam facit c. 1 de reſtitu.
ſpol. unde ille Philaſius cæcus renuntiauit poſſeſſorio, ſi-
ue interdicto unde ui, & ideò fuit aduerſarius ſuus audi
tus, & admiſſus in petitorio. Facit etiam pro hoc regula
3 generalis, quòd omne † iuramentũ non dolo, nec ui præ
ſtitum, quod poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis æternæ ,
eſt ſeruandũ: ut in c. ſi uerò. de iureiu. At hoc iuramentũ
poteſt ſeruari ſine detrimento animæ. ergo , &c. præſer-
tim quia non replicabitur per actorẽ de dolo , metu, uel
ui, in quibus caſibus adhuc ante relaxationẽ non eſſet au
diendus : prout legitur per Bern. in c. abbas. quod met.
cau. & meliùs per Inno. in c. ad aures. eod. titu. Et ſi dica-
tur, imò præſumitur dolo, uel metu præſtitum: quia non
eſt uerisimile , &c. ut in c. ſuper hoc. de renuntia. quia
ut præſupponitur in facto, erat præſtitum poſt ſpoliatio-
nem

nem factam, ergo non ſpontaneè. Reſpondeo has præ-
4 ſumptiones † tolli per alias præſumptiones, & rationes for tiores. Nam in inſtrumento publico producto ſuper dicto iuramento præſtito, expreſſe cótinebatur, quòd ſpótè, non coactus, nec dolo, aut fraude inductus iurauerat non moleſtare, &c. Et quia contra huiuſmodi iuramentum nno fuit aliquid dictum, exceptum, uel datum, ergo illi ſtandum, donec eſſet reprobatum. de præſum. c. illud. de fide inſtrum. c. cùm Ioannes. Præterea in d. c. ſuper hoc. & c. ſollicitè. renunciauit, & abiurauit beneficium, & totum ius ſibi competens in illo, quod difficilius admittitur, quàm renunciatio, uel abiuratio actionis, ut in caſu noſtro. arg. de iureiur. c. quemadmodum. de accu. c. ſuper his. Et ex hoc, & ex uerbis in dicto inſtrumento expreſsis fuit dictum, & concluſum per omnes Dominos, quòd nedum prædictum iuramentum extenderetur ad moleſtationem iuris, ſed etiam facti: quia iurauit eum non moleſtare, nec inquietare ratione prædictæ eccleſiæ, nec eius reſtitutionem in iudicio, uel extra petere. Sicque ego, qui habui cauſam, de conſilio Dominorũ meorum pronunciaui prædictum agentem interdicto non audiendum obſtante prædicto iuraméto, ſibique ſuper moleſtationibus huiuſmodi perpetuum ſilentium imponendum fore, & impoſui, ac in expenſis eundem actorem condemnaui: quia omnes termini fuerunt ſeruati, & in cauſa concluſum.

Additio.

a Nam licèt renunciatio. Adde deci. 3. uerſ. pro quo etiam induxit ſuprà, de renunciatio.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio tituli facta per ſpoliatorem, pro ſpoliato ad poſſeſſorium colorandum ſufficit: & operatur quod ſtatim poſſit ſequi ſententia.*

DECISIO XIX. aliàs 421.

1 FVit dubitatum utrùm † confeſsio ſpoliatoris, qua confeſſus eſt iudicialiter ſpoliatum in beneficio ius habere, cuius poſſeſsionem petit, agendo interdicto unde ui, ſufficeret pro colore poſſeſsionis ipſius ſpoliati ad effectum reſtitutionis obtinendæ? Et uidetur quòd non; quia per confeſsioné non probatur titulus: ſed per canonicam electionem ſiue inſtitutionem. 2. q. 1. can. legum. de inſtit. c. ex frequentibus. de reg. iu. c. 1. lib. 6. & legitur & not. in c. 1. de confeſſ. lib. 6. quæ iura loquuntur, & procedunt quando agitur petitorio ad effectũ adiudicationis beneficij habendæ: ſecus uerò ſi poſſeſſorio, in quo ſufficit leuior tituli probatio, quæ eſt coloratio poſſeſsionis. arg. c. cum noſtris. de conceſ. præb. & c. in literis. de reſt. ſpo. & c. ex parte. eo. ti. ubi tenet Inn. ſufficere probare ad effectum reſtitutionis obtinendæ, quòd ſpoliatus fuit in poſſeſsionem inductus per illum qui poteſtatem habuit à iure, uel cóſuetudine inducendi: ut ſunt Archidi. &c. de offi. ar. c. 1. & 2. & c. ad hæc. Cùm igitur cófitendo hoc ſpoliator, meritò ſpoliatus ab onere probandi releuetur, qui eſt effectus confeſsionis, in tantum, quòd ſtatim poteſt, & ſequi debet condénatio: & eſt ratio, quia in confitenté nullæ ſunt partes iudicis, niſi in ſententiando, ſiue condénando: ut extrà de confeſ. per to. de elect. c. per inquiſitionem. & c. dudum. 2. & ibi not. & meritò etiam hic deberet ſufficere cóſeſsio ſpoliantis in odium ipſius, & ſpo-
b liati fauorem, in cuius odium [b] multa ſpecialia in iure ſunt ſtatuta. de cau. poſ. & prop. c. paſtoralis. & cle. unic. eod. tit. de ord. cog. c. fi. de reſt. ſpo. c. in literis. & c. ité cùm quis. & C. unde ui. lib. 1. & l. cũ quærebatur. & l. ſi quis in tãtam. de præben. c. eum qui. libro ſexto. & ſic fuit ſententiatum & obtentum per me, qui habui cauſam: quia reſtitui ſpoliatum nil probãtem in iudicio de titulo ſuo: nam ſpolians uolens defendere ſe à ſpolio, dixit, & propoſuit dictum ſpoliatum canonicè tenuiſſe, & poſſediſſe beneficium, de quo agebatur, multis annis: ipſumque auctoritate apoſtolica ordine iuris ſeruato debitè priuatũ: ſeque eadem auctoritate in poſſeſsionem eiuſdem beneficij inductum fuiſſe, & ſic nequaquam ſpoliaſſe: ſed auctoritate iudicis canonicum ingreſſum habuiſſe. quod tamen hoc ultimum ſcilicet priuationem & inductioné non probauit, & ideò ſententiam in poſſeſſorio contra ſe reportauit. ar. eorum quæ leguntur, & no. in c. conquerente. de reſt. ſpo.

Additiones.

a Titulus. Nota titulum beneficij non probari confeſsione: ut hic. item nec præſumptione: ut deciditur dec. 8. de cauſ. poſſeſ. & propriet. in antiq. Nec quis præſumitur legitimus ad effectum adiudicandi ſibi beneficium niſi probetur: ſed an ſaltem ad effectum ſe manutenere faciendi, uide deciſ. 1. de præſumptio. infrà in antiq.

b In cuius odium. Adde deciſ. 17. ſuprà eod.

Epitome.

Exceptio ſpoliationis non repellit aliquem ab agendo, niſi ſpoliantem, mandantem, uel ratum habentem.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio ſpoliationis etiam a tertio facta an agenti petitorio obſtare poſſit.*

DECISIO XX. aliàs 438.

1 FVit dubitatum, † Pone quòd A. ſpoliatus per B. ſuo beneficio agat contra B. interdicto unde ui, petendo ſe reſtitui: antequàm uerò reſtituatur per ſententiam, uenit quidam C. aſſerens ad ſe dictum beneficium pertinere de iure, intentando petitorium cótra dictum A. qui excipiendo proponit ipſum non audiendum, donec fuerit, & ſit ad poſſeſsionem dicti beneficij plenè reſtitutus. Dubitabatur utrùm per huiuſmodi exceptionem C. repelleretur ab agendo? Videbatur aliquibus quòd ſic, per c. olim uobis. de reſt. ſpo. ubi exceptio ſpoliationis etiam facta à tertio bene obſtat agenti petitorio. Præterea poſſeſſorium hodie adeò eſt priuilegiatum, quòd nedum agens interdicto unde ui, poterit ſuſpendere petitorium a ſe, ſed etiam à partibus ſibi aduerſis inchoatum: ut in cle. unic. de cau. poſ. & propri. multò fortius igitur poterit, & uidetur quencunque repellere excipiendo. Nam cui damus actionem &c. de reg. iur. c. qui ad agendum. li. 6. Pro hac parte poſſet induci c. 2. de ord. cog. & ea quæ leguntur & not. in c. fi. eo. ti. per quæ expreſsè patet exceptionem ſpoliationis etiam rerũ priuatarum obſtare agenti interdicto: ipſumque non audiendum, donec excipiens fuerit plenè reſtitutus: quæ tamen decr. c. 2. de ordi. cog. quòd ad hoc, hodie eſt correcta: quia rerum priuatarum ſpoliatio agenti ſuper eccleſiaſticis, uel econtrario, hodie opponi non poteſt, per finem decre. nouæ, frequens. de reſt. ſpo. lib. 6. per quam decre. fuit deciſum, & obtentum contrarium. ubi expreſsè apparet, quòd in criminalibus cauſis opponi non poteſt ſpoliatio facta ab alio quàm actore. At in caſu noſtro prædictus C. actor non ſpoliauit, nec ſpoliationem gratam, nec ratam habuit, & ſic nullo deliquit: & ideò factum alterius ſibi obeſſe non debuit. C. de inoffi. teſt. l. ſi quis in ſuo. uer. finem. de reſti. ſpo. c. cum ad ſedem. de reg. iur. c. non debet. lib. 6. Pœnæ etiam ſuos debent

bêt tenere auctores. C. de pœnis. l. ſancimus. de his quæ fiunt à ma.part. ca.c. quæſiuit. Non obſtat d.c. olim uobis. in contrarium alleg. quia ſecundùm Hoſtien. Ioan. mo. & Archid. licèt exceptio ſpoliationis per tertium poſſet opponi executioni ut ibi, tamen non proceſſui, nec diffinitioni, ut hic. Ioan. And. in nouel. ibidem reſpondet aliter, uidelicet quòd ibi non eſt propriè ſpoliationis exceptio, ſed inopiæ allegatio. quam tamen ſatetur poſſe cauſari ita bene à ſpoliatione, ſicut ab alluuione, naufragio, uel incendio. Nec obſtat cle. in contrarium allega. quia eſt introducta contra ius commune, & hoc in odiũ ſpoliantis. At hic non ſpoliauit, nec mandauit: ergo, &c.

EPITOME.

Agens poſſeſſorio ſuper beneficio reſtituitur contra eius ſpoliatorem, quamuis ipſe alium de eodem ſpoliauerit. Vel ſic, Agenti poſſeſſorio ſuper beneficio obſtat exceptio quòd tempore, quo dicit ſe poſſeſsionem habuiſſe, alius poſsidebat.

SVMMARIA.

1 *Agẽs poſſeſſorio quid probare in cauſa beneficiali debeat.*
2 *Exceptio intruſionis, uel non legitimæ institutionis non obſtat agenti interdicto.*

DECISIO XXI. aliàs 439.

1 SI agenti † poſſeſſorio ſuper aliquo beneficio, quo dicit ſe ſpoliatum, opponatur per ſpoliantem, quòd eo tempore, quo poſſeſsionem beneficii intrauit, alius, per cuius obitum dixit ſe idem beneficium occupaſſe, & poſſeſsionem habuiſſe, tunc adhuc uixit, illudque beneficium tenuit, & poſſedit: Fuit dubitatum utrùm obſtaret agenti prædicta exceptio? Et fuit per omnes Dominos, me ſolo excepto, concluſum, & determinatum quòd ſic: & quòd hæc eſſet bona materia, & admiſsibilis ad probandum. Mouebantur per no. in c. cùm ad ſedem. de reſt. ſpo. ſuper uer. pars utraque. Nam agens poſſeſſorio debet probare duo, ſe poſſedisse, & ſpoliatum eſſe: ut in decre. conſulationibus. de offi. deleg. Si igitur reus uelit, & poterit probare ipſum nunquam, ſed alium tempore ſpoliationis prætenſæ poſſedisſe, audietur: quia reus poteſt ſe ſuper eodem poſſeſſorio defendere multis modis: ut in d.c. cùm ad ſedé. & ſunt tex. in c. cùm eccleſia. & c. cùm ſuper. de cauſ. poſſ. & proprie. Prætereà duo eandem rem inſolidum impoſsibile eſt poſsidere: ut in c. inter dilectos. de fide inſtru. & l. 3. §. ex contrario. ff. de acquir. poſſeſſ. ergo materia optima, & iure fulcita. Prætereà in beneficialibus requiritur titulus, ſaltem coloratus etiam in poſſeſſorio: prout legit. & not. per Inno. de reſtitutione ſpoliatorum. c. in literis. & c. ex parte. de cau. poſ. & proprie. & c. uno. in cle. At in caſu noſtro titulus allegatus, ſiue productus à iure eſt reprobus, ſiue infectus a iure: quia in beneficium uiuentis ſe intruſit. ut in c. 1. & 2. de conceſſ. præben. ergo nullatenus audiendus. arg. not. per Innoc. in c. conſtitutus. de fil. presby. quod de plano confiterer, ſi de hoc notorio conſtaret per confeſsionem, uel per acta: ut in c. ſignificaſti. de diuor. & ſic loquitur Inn. At ubi uelit quis improbare titulum allegatum excipiendo, & exceptionem probando: crederem ipſum nullatenus
2 audiendũ quia † agenti interdicto non obſtat crimẽ intruſionis uel nõ canonicæ inſtitutionis exceptio: ut in c. in litteris. & in c. item cùm quis. de reſti. ſpo. Prætereà licèt prædicta concluſio poſſet ſuſtineri in uiuente, & alio ſuum beneficium ingrediente, & hoc excipiente, tamen in alio ſpoliante non crederem illud procedere. ar. a contrario. c. frequens. de reſt. ſpo. li. 6. Concludendo igitur dicebant prædictum ſpoliatum, de cuius poſſeſsione, & ſpoliatione conſtabat, ante omnia reſtituendũ: & poſteà de titulo, ſiue uitioſo ingreſſu agendum, & diſputandum, quia prædo. &c. de reſti. ſpo. c. in litteris. ſed tamen non fui auditus, quia excipiens iuxta prædicta fuit admiſſus ad probandum in Curia, & extra: & malè ſecundùm me.

De Dolo & contumacia.

EPITOME.

Citatio facta ad domum ad audiendum ſententiam tenet, ſi aliàs perſonaliter fuerit apprehenſus, uel in iudicio ſemel comparuit.

SVMMARIVM.

1 *Citatio facta ad domum ad audiendum ſententiam an & quo caſu ualeat.*

DECISIO I. aliàs 48.

a VAlet citatio a † ad domum b ad diffinitiuam
1 ſententiam audiendam, ſi ſemel in cauſa, ma
b ximè ab initio fuerit perſonaliter apprehenſus, uel ſemel comparuit in iudicio, & de iudicio ſiſti cautionem præſtitit. ut not. Inn. in c. fin. de eo qui mit. in poſſeſ. & alleg. pro caſu c. cauſam quæ. de do. & contu. Sed loquitur in actore abſente, cuius contumacia eſt maior, quàm rei. ut ibi not. glo. Vtrùm autem ualeat huiuſmodi citatio ad domum ad teſtes recipiendum. Ioan. Andr. in c. 1. de iudic. lib. 6. ſuper uerbo, perſonaliter. remittit ad mercur. in regula, præſumitur. de regul. iur. in 6. & uide de hoc per Bar. in l. 4. §. prætor ait. ff. de dam. infect. & per Petrum de Perusio in c. 2. de teſti.

ADDITIONES.

a Valet citatio. Circa hunc articulum dic latiùs quòd duo ſunt caſus. Primus in eo qui ſemel fuit in iudicio: quo caſu ſufficit citatio ad domum quantum ad reliquũ proceſſum: unde ſi liquebit de cauſa, poterit ad diffinitiuam ſententiam perueniri, uel ad alia iuris remedia contra cõtumaces prodita: ut in c. cauſam quæ. & c. prout. de dolo & contu. Secundus caſus eſt in eo, qui in iudicio nunquam fuit: & tunc aut ipſe in certo loco tenebatur morari, ut clericus in eccleſia, uxor cum marito: & tunc ſimiliter citatio facta ad domum ſufficit, ut poſsit per eam in cauſa procedi: quia ibi, ſi non reperitur, præſumitur latitare. deciſ. 10. infrà de appellatio. Quod poteſt eſſe uerum, ſi de illa eccleſia, uel illo matrimonio agatur: ſecus ſi de cauſa prorſus extranea. nam illa obligatio ad trahendum moram in certo loco, ad alias cauſas non eiuſdem naturæ non debet extendi: ſicut eſt culpa cõmiſſa ad certum actũ, quæ non reputat quem ſuſpectum quò ad aliũ actum: ut ff. de ſuſp. tu. l. 3. §. quæri. & hac ratione dicit Inn. in d.c. fin. quòd ſi quis tenetur certo termino ſoluere, & certo loco, ſi ibi non reperitur, uidetur poſſe procedi tanquam contra latitantem. Contrarium tenet ipſe: quia nõ eſt ita aſtrictus ad morandũ ibi, ſicut eſt clericus, & uxor, de quibus ſuprà dixi. ſed eo caſu quò ad talẽ morã non tenetur, an tunc quò ad efficaciã proceſſus, & cõtumaciæ ſufficiat citatio ad domum? intẽtio Inno. ſuper hoc eſſe uidetur, quòd ſufficiat quò ad primũ decretũ, etiam contra pupillum, & rei publicæ cauſa abſentem: quãtũ uerò ad diffinitiuã in caſibus, in quibus poteſt ferri lite non conteſtata, uel quãtum ad uenditionem bonorum faciẽdam, tenet ipſe quòd non ſufficit citatio ad domum, ex quo malitioſè ſe nõ abſentauit: ſecus ſi malitioſè: puta, quia poſt citationem ſe abſentauit, uel conſtat

de

de malitia per alias coniecturas, de quibus in l. Fulcinius §. quid ſit latitare. ff. ex quibus cauſis in poſſeſ. eatur. Dy. tamen dixit, quòd ab initio ſufficit citatio ad domum, ſi perſonæ copia haberi non poteſt. & dicit Barto. quòd hanc tenet Inn. in præalleg. c. ſi. ſed ut ſuprà dixi, tenet etiã quò ad primum decretum, non quo ad ea, quæ ſunt magni præiudicii, ut ſententia & uenditio, niſi latitaret. de hoc tractatur per Bart. in l. 4 §. prætor ait. ff. de dã. infect. & ibi tractatur plenè de qua domo debet intelligi, & quid ſi domum non habet, uel habet duas, in quibus æqualiter habitat, quid iuris ſit plenè proſequere, ut ibi per eum. & quid ſi facta eſt citatio ad ſtationem, ſeu apothecam uide Bar. in l. cùm quidã. ff. de fundo inſtru. Sed pone quòd iudex commiſit nuntio, quòd citaret Titiũ perſonaliter, ſi eũ reperiret, aliàs quòd citet eum ad domũ ſuæ habitationis: apparet relatio nũtii in actis, quòd citauit, & omnia bene fecit, quæ habuit in mãdatis: citatus in termino nõ comparuit: dubitatur utrũ cẽſeri debeat uerus contumax, uel fictus: cùm ex relatione nuntii nõ appareat an perſonaliter citauerit uel ad domum? dicit Bal. in l. properãdum. §. & ſi quidẽ. C. de iudi. quòd præſumitur eum citaſſe potius domi, quàm perſonaliter quia citatus perſonaliter non comparendo eſſet in uero dolo: ſed citatus ad domum eſt in culpa: unde debet præſumi potius culpa quàm dolus: quia debemus præſumere in benigniorẽ partem: ut l. interpretatione. ff. de pœn. & l. meritò. ff. pro ſocio.

b Ad domum. De iſta citatione ad domum an ualeat, quã do fieri poſsit, & an ſufficiat citare procuratorẽ in principio cauſæ, uide per Guido. Pap. deciſ. 255 incip. quis non poteſt citari. Maria. Socyn. in tractat. citatio. Et an quis poſsit citari in perſonam uxoris, uel in domo habitationis per Guido. Pap. deciſ. 445. incip. an ualeat citatio. Et de illo qui fuit citatus coram diuerſis iudicibus, per Guid. Pap. dec. 443. incip. quidam reperitur citatus. Adde quòd ad domum regulariter non poteſt citari abſens, quando agitur de his, quæ ſunt grauis præiudicij. l. ignotare. C. de reſti. in integ. c. quoniã. §. ſunt & alii. ut lit. non conteſta. c. cauſa. & ibi Panormit. de dol. & contumac. & c. fin. de eo qui mittit. in poſſeſſ. Sed hoc fallit in tribus caſibus. Primus eſt in cauſa liberali. l. cùm uerò. §. ſubuectum. ff. de fideic. libertatib. l. infamis. ff. de liberal. cauſ. Secundus eſt quando expediret ipſi agẽti: ut potius procedatur: quia debitum erat uſurarium: tũc enim poteſt citatio fieri ad domũ. l. [illegible] ulcinius. §. adeò. ff. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. eat. Tertius eſt, quando tale eſſet uitiũ per quod tota transferretur poſſeſsio, uel uera poſſeſsio ex ſecundo decreto. & ita ſentit Inno. in d. c. ſi. de eo qui mitit. in poſſeſſ. cauſ. rei ſeruand. Vide in hac dec. alios duos caſus, uid. licèt quando abſens ab initio fuit apprehenſus, qui erit quartus caſus. Et ſi ſemel in iudicio comparuit. Adde Bald. conſi. 412. in 2. part. conſ. 16. in 4. par. Roma. conſ. 404. Pan. conſ. 30. & 74. Cardinal. conſi. 23. Angel. conſi. 216. & deciſ. 10. infra de appellatio.

EPITOME.

Citatus ad domum cùm ſit fictè contumax, infra decem dies, a die notitiæ ſententiæ appellare poterit.

SVMMARIA.

1 *Citatus ad audiendum ſententiam & contumax, an & quando ad appellandum admittatur.*

2 *Dies ad appellandum dati a principio ſunt utiles: in progreſſu uero continui.*

3 *Contumaces alii ueri, alii ficti. Item ueri quidam apparenter, & exiſtenter: quidam apparenter & non exiſtenter. Ficti uero quidam apparenter & exiſtenter: quidam apparenter & non exiſtenter.*

4 *Citatus auditurus ſententiam, qui impeditus iudicio non ſiſtit, an & ad quæ reſtituatur.*

5 *Appellans à declaratione iudicis, qui illum in excommunicationis ſententiam incidiſſe pronunciauit, appellatione pendente uitandus eſt.*

DECISIO II. aliàs 49.

1 SI feratur † ſententia diffinitiua contra ſic citatum ad domum, cùm reputetur fictè, & non 2 uerè contumax, [a] ipſe poteſt à tempore ſcientiæ infra decendiũ appellare: quia non currũt illi decẽ dies à tẽpore prolationis ſententiæ, ſed a tẽpore notitiæ: ſicut dicitur & legitur de appellatione extraiudiciali, in c. concertationi. de appel. li. 6. & ibi dicit 2 Io. An. quòd † dicti decẽ dies tũc ſunt utiles ab initio, ſed cõtinui in progreſſu. de quo de cõceſ. præb. c. quia diu [illegible] ſitatẽ. pro quo tamẽ uideas Archi. in c. ſtatuimus de el[illegible] ct. li. 6. ſuper uerſi. infra menſẽ. qui tenuit quòd citatus per d. c. ſtatuimus. ſi fuerit contumax, nõ poterit appel[illegible] e. Io. An. poſt Cõpoſt. in Cle. cauſã. in gl. penul. de [illegible] o. diſtinguit inter uerũ & fictũ cõtumace[illegible] nõ andiatur appellãs, ſecũdus ſic remittens a[illegible] no. per eum in Cle. ſi ante. de dol. & contum. & cu eo cõcordat [illegible] p. & uide Spec. tit. de appel. §. 1. uer. illud autem notan[illegible].

ADDITIONES.

a Contumax. Adde dec. 16. infra eod. & uide de hac materia per Cy. in l. properãdũ. in 9. q. C. de iudic. & per [illegible] 3 elanũs, qui ita diſtinguit. Nã † quidã eſt uerus cõtumax apparenter, & exiſtenter: quidã apparenter & nõ exiſtenter: quidã eſt fictus contumax apparenter & exiſtenter. quidam eſt fictus contumax apparenter & non exiſtenter: ita quòd ſunt duo caſus in uero, & duo in ficto. Redeo ad primum membrum ſcilicèt, quãdo quis eſt uerus cõtumax apparenter & exiſtenter, ut eſt ille, qui dicit, nolo uenire, uel inuẽtus dixit, ueniã, & non uenit abſque aliqua cauſa. Iſte uerò cõtẽnit iudicẽ, ideo eſt uerus contumax, nec appellat: ut l. ex conſenſu. ff. de appel. & l. poſt edictũ. in fi. ff. de iudic. Secũdũ mẽbrum eſt, quã[illegible] eſt uerus cõtumax apparenter, ſed nõ exiſtenter: & quis ſit ille, dic, quod qui inuentus dixit, ſe uelle uenire [illegible] dolo aduerſarii, uel alio caſu impeditus fuit abſque [illegible] culpa. ff. de reſtitut. in integr. l. diuus. & ille, ſi uul[illegible] appellare, non auditur à iudice à quo nec admittitur eius appellatio: quia eſt uerus cõtumax apparenter, tamen corã iudice ad quem appellatũ eſt, ſi probabit tale impedimentum, iudex procedet ſuper ſua appellatione, ſicut ſi [illegible] et admiſſa: ut l. ſciendum. ff. de appellatio. recipi. & l. a proconſulibus. C. de appella. interim uerò dum de hoc diſcẽtitur, an uerè impeditus fuerit uel nõ, iudex à quo quam ſententiã exequetur: ut ſentit glo. in d. Clemẽ. ſi ant[illegible] de dol. & cõtumac. in iſtis uerò caſibus, & ſimilibus, quibus perdit beneficium appellandi, dicas uerum eſſe, niſi talis contumax ueniat iudice pro tribunali ſedente: ut eſt caſus in d. l. diuus. Tertiũ membrum eſt [illegible] uãdo quis eſt fictus cõtumax apparẽter & exiſteter, ut c[illegible] tus ad domum, ad quẽ citatio nõ peruenit: & ille ſine dubio auditur appellãs: ut l. ab eo. C. quomodo & quãdo iud. Quartum membrum eſt, quando quis eſt f[illegible] us contumax apparenter & nõ exiſt[illegible] nter, ut ille, qui non fuit inuentu[illegible], tamen citatio peruenit ad eius not[illegible] iam: & illius ap[illegible] elatio recipitur a iudice à quo: quia ſibi non liquet [illegible] dici, eum uerum contumacem: tamen pars c[illegible] ram iudice ad quem poterit excipere de i[illegible] a ſupe[illegible] eni[illegible] nti not[illegible] qua probata iudex ad quẽ pronuncia[illegible] it appe[illegible] nem non detuliſſe cauſam ad eum. quantum er[illegible] ad iudicem à quo ut eius appellationem recipiat cen[illegible] etur fictus contumax: ſed corã iudice, ad quem, ſi de notitia facta fuerit

fides

ſides,cenſebitur in effectu uerus.& ſic ſaluari poteſt gl. in d clem.quæ uidetur ſibi obloqui in uer.& licèt tertia. Aduerte in eo quod Bar. uerum contumacem apparenter & nó exiſtenter admittit, ut ſuprà in ſecundo mébro dictum eſt, ad proſecutionem appellationis, ſi probat coram iudice appellationis impedimentum: dubito an benedicat, & contra eum facit capitu.cùm Bertoldus. de re iudi.& c.ex literis.de reſt.in integ. ubi ſentétia petitur retractari propter impedimentum citati, non comparentis, beneficio reſtitutionis coram eodem iudice non beneficio appellationis coram alio. Item doctrina gloſſarũ
4 eſt quòd † citatus, qui non comparuit propter iuſtum impedimentum quandoque reſtituitur ad appellandum tantùm, quandoque ad totam cauſam: ut not.in l.penul. & fi.ff de reſti.in integ. Sed opinio Bar.& glo.d.clem.admittit ipſum ad proſecutionem appellationis ſine aliqua reſtitutione. quod uidetur contra prædicta iura, per quæ teneo contra Bar.& illam gloſſ.& dico quòd ille, quem citatio apprehendit, impeditus admittitur ad appellandum reſtitutionis beneficio: & quòd interim executio ſentétiæ retardatur, niſi contra ſic petentem malitia præſumatur iuxta formam c. ſuſcitata. de reſti. in integ. coniuncta l. 1. C. in integ. reſti. poſtula.ne quid noui fiat. nec eſt iſta reſtitutio petenda coram iudice appellationis, ad quem per talé appellationem nó eſt cauſa deuoluta: ſed coram iudice à quo: ut no.Cy.& Bart. in ſimili in l.præſes.C.de appell.& hæc omnia ſcribit Pe. de Ancha.
5 in d.cle.ſi ante.proſequere ut ibi. Sed quid † ſi appelletur à declaratione iudicis, qui pronũtiat, & declarat aliqué in excõmunicationis ſententiam incidiſſe, an appellatione pendnete debeat in iudicialibus & extraiudicialibus euitari? uide per Lapũ, i cle.unic.de ſequeſt.poſ.& fruct. ubi tenet quod ſic alle.c.ſolet.in ſi.de ſen.excom. li.6. & de appel.c.peruenit.& facit quod no.Io.An.in c. paſtoralis.ſuper uer.denuntiare poteſt.eo.ti.& an in iſta declaratione requiratur partis citatio, dic quòd ſic: ut no.gl.ante penu.in ſi.in cle.1.de.pœn.

E p i t o m e.

Actore non ueniente ad cauſam reus abſoluitur ab inſtantia iudicij, ſi hoc petat: & actor ſibi condemnabitur in expéſis: quia adhuc iuriſdictio ſua durat, & iudex qui taliter contra ius abſoluit, facit litem ſuam.

S V M M A R I A.

1 *Reus actore non comparente ab inſtantia iudicij cum expenſis abſoluendus eſt, ſi hoc petat.*
2 *Iudex abſoluens ab inſtantia iudicij contra ius, litem ſuã non facit: licèt actio & ius non perimantur.*

D E C I S I O III. alias 69.

1 A Ctore † non ueniente reus poteſt, & debet abſolui ab inſtantia iudicii, ſi hoc petat: & actor in expenſis condemnari, præmiſsis tamé tribus citationibus per audientiam contradictarum, & quarta ex ſuperabundanti. prout legitur & not. in c.conſuluit. de off. dele. per Innoc. & per eundem in c.ad petitionem.de accu. & talis ſententia dicitur interlocutoria, & non diffinitiua, ſecundum Fran. ibidem.& ſic non eſt neceſſaria litis conteſtatio: imo ante lité conteſtatam peti, & fieri debet, ſecundùm Inno. ubi ſuprà per authentic.qui ſemel. C.quomodo & quãdo iudex.& 3.q.3.can.ſi.§.quod fieri. Et licèt fiat huiuſmodi abſolutio ab inſtantia iudicij etiam per delegatum, tamé
a non per hoc expirat ſua iuriſdictio [a] quo minus, ſi infra annum actor poſteà ueniat, in uim primæ commiſsionis poſsit procedere iudex in cauſa citato, & uocato reo de nouo: ut no.ibidem Innocen. cum quo cócordat Archi. in c.uenerabilis.de iudi. ubi ponit rationem dicés, quod licèt pereat inſtantia, tamen lis, uel iuriſdictio iudicis non perit: quia iuriſdictio & reſcripta perpetua ſunt. C.de diuerſ.reſcrip.l.falſo. cum ſi. concordant etiam in hoc Pe.& Ab.de iudi.c.examinata.& Spec.titu.de of.iudi.§.deſeruire.& Pau.in cle.ut calumnus.de re iudi.

A d d i t i o.

a Non expirat ſua iuriſdictio. Et not. quòd quando iudex
2 abſoluit ab inſtantia † iudicii contra ius, licèt per hoc actio & ius non perimantur, tamé facit litem ſuam.caſus eſt in l.penult.C.de pact.quod Bart.habet ibi, pro notabiliſsimo, ideò tene menti perpetuò.

E p i t o m e.

Elapſis temporibus c. ſtatuimus. de elect. libr.6. pars præſens poteſt procedere etiam tribus aliis citationibus omiſsis: quia dictæ citationis non ſunt de ſubſtantia, ſed ad bene eſſe.

D E C I S I O IIII. aliàs 78.

S I poſt lapſum 20.dierum datorum ad expectãdum abſentem per c.ſtatuimus.de elect.libr. 6.pars præſens in cauſa ulterius procedat, & libellum offerat tribus illis citationibus per audientiam conſuetis fieri, omiſsis: nihilominus ualet, & tenet proceſſus: quia prædictæ citationes non ſunt de eſſe, ſed de bene eſſe, & fiunt potiùs ut labantur 20.dies prædicti, quam propter aliquod aliud: ut not. Archi. in prædict.c.ſtatuimus.nã ſeruata forma c.ſtatuimus: iuncta clemen.cauſam electionis.eod.titu.cauſa eſt in curia & pars aduerſa citata: quæ tamen eſt expectãda per 20. dies ad hoc, ut ulteriùs poſsit procedi in cauſa: quia pro contumace habetur.de appella.c.ſæpè.Si igitur computatis omnibus temporibus prædict.c.ſtatuimus. ipſa tempora ſunt lapſa: ſatis eſt quòd procedatur ulteriùs in cauſa: quia pro contumace habetur, de appella. c. ſæpè. & c. cordi.eod.titu.libr.6.& hoc propter celerem expeditionem cauſarum beneficialium, in quibus uacatio diutina ualdè periculoſa exiſtit. de elect.c.quàm ſit.lib.6. de qua materia uide Compo.& Archi.in dict.c.ſtatuimus.& Specu.titu.de appella.§.nunc breuiter. uerſi. ſed nunquid. & ſeq.

E p i t o m e.

Expenſæ attentatorum taxari poſſunt ante ſententiã in principali ferendam.

D E C I S I O V. aliàs 99.

S I fiat condemnatio expenſarum in cauſa attétatorum, poteſt fieri taxatio earundem ante ſententiæ prolationem in principali, & pro ſententia ſuper attentatis lata tantum taxabitur, quantum pro ſententia in principali lata: quia nim diffinitiuæ habet. ut in conſtitutionibus Io. 22. pro regiſtro quantum continet: pro aduocato & procuratore ad arbitrium iudicis, prout uiderit eos plus, uel minus laboraſſe. Alia eſt etiã ratio, quia ſentétia talis eſt ante omnia, etiam antequàm de principali cognoſcatur, executioni demandanda. de appella.c.bonæ. & c. cùm teneamur.de maio.& obe.c.dilecti. & ibi per Innoc.& ſic per conſequens de expenſis ſatisfaciendum.

E p i t o m e.

Proceſſus habitus per audientiam contradictarũ contra debitè citatum in partibus, tenet etiamſi poſt concluſioné actor produceret procuratorium ad cauſas deuolutas duntaxat ſub data incontinenti poſt citationem.

DECI-

DECISIO VI. aliàs 169.

SI uigore citationis decretæ ad partes, & legitimè executæ, in cauſa procedatur per audientiam in contumaciam ſic citati uſque ad concluſionem, uel prope, ſi tunc producatur procuratorium, licèt limitatum ſit ad cauſas deuolutas duntaxat, de data poſt executionem factam citationis antedictæ, & tempore inchoati proceſſus ualebit, & tenebit quicquid factum eſt. Nam imputet ſibi qui procuratorium ſatis tempeſtiuè non miſit, uel ſi miſit procuratorium, producere omiſit: quæ omiſsio ſiue negligentia ſæpè nocet: prout legit. & not. ut li. non conteſt. c. 1. Non ob. prædicta limitatio, quæ uerificatur per commiſſionem de ſpeciali mandato factam, quæ deuoluit cauſam quam ſciuit: ex quo uigore illius citatus fuit, & poſteà procuratorem modo præmiſſo conſtituit. quod ſufficit, ut in fine. cle. cauſam electionis. de elect.

EPITOME.

Licèt probabilis cauſa litigandi excuſetab expenſis: non tamen à fructibus, qui ſunt beneficii.

DECISIO VII. aliàs 182.

PRobabilis cauſa litigandi licèt excuſet à condemnatione expenſarum, prout legitur & no. in c. fin. de do. & contuma. tamen non à condemnatione fructuum, qui ſunt officii, ſeu beneficij. de off. ord. c. præſenti. lib. 6. & debentur beneficiato, ut ibi. Et licèt quis poſſet dici bonæ fidei poſſeſſor in caſu ante litem conteſtatam: tamen poſt litem conteſtatam dicitur malam fidem habere, ſi ſuccumbat: & ideò tenetur ad reſtitutionem fructuum: & ſic debet eos cuſtodire, & non conſumere: prout leg. & no. in c. in litteris. de reſtitu. ſpolia. per Inno. & Hoſti. & per Bern. eod. titu. c. grauis.

EPITOME.

Citatio originalis per edictum debet legi in audientia publica, & affigi ualuis palatij cauſarum, & eccleſiæ maioris ubi curia degit, ac portis eccleſiarum illorum locorum in ea deſignatorum, & in eiſdem locis per aliquas horas affixa dimitti: & ideò copia eius affixa eiſdem locis non ſufficit, niſi appenderet eam cum ſigillo illius cu næ, à qua originale citationis emanauit.

SVMMARIVM.

1 *Citatio per edictum in partibus debet nedum legi, ſed affigi, & affixa dimitti.*

DECISIO VIII. aliàs 223.

1 SI † committatur cauſa cum poteſtate citandi
2 per edictum [a] affigendi in curia, & extra, ut in forma, licèt huiuſmodi citatio poſteà per auditorem decreta legatur in audientia contradictarum, & affigatur ualuis palatij, & eccleſiæ maioris, ubi eſt curia, & etiã licèt legatur, & publicetur in locis uicinis in partibus, in quibus mãdatur fieri executio, non ſufficit, niſi affigatur ualuis illorum locorum, & dimittatur ibi affixa per aliquas horas ibidem. Nec ſufficit affixio copiæ inſtrumenti ſiue litteræ citationis, niſi affigatur litera originalis, cui pars tenetur credere, & nõ copiæ: quæ ſi non faciunt fidem in iudicio, multò fortius nec extra. de fide inſtru. c. 1. & 2. cum ibi not. de offi. deleg. c. cùm in iure. Præterea non ſufficit lectio, ſeu publi-
b catio huiuſmodi citationis ſine affixione, [b] propter formam, quæ habet, quòd affigatur: ut in cle. dudum. de iu di. quæ licèt loquatur de affixione fienda in uno loco, puta in albo Prætoris, in cuius locum ſuccedit hodie palatium apoſtolicum, tamẽ quia Princeps, puta Papa, uult, & mandat eam fieri in pluribus locis, forma huiuſmodi mandati diligenter eſt ſeruanda: quia exorbitans à iure communi: tum etiam quia arctat ignorantem. ar. eorum quæ leguntur, & not. in c. cùm dilecta. de reſcri. & de reſti. ſpol. c. Piſanis. de præben. c. cui de non lib. 6. ff. man. l. diligenter. in his tamen executionibus cautum eſſe exequentem oportet, ut poſt citationem appenſam, & cum illam ſigillatam illius loco relinquat copiam, & tunc citatus nullam excuſationem habere poterit.

ADDITIONES.

a Edictum. Adde Caſſad. dec. 1. hoc titul.
b Sine affixione. Et no. ſecundùm Pau. de Liaza. & Guil. de mon. Laud. quòd ſpeciale eſt in Papa, ut in caſu d. cle. dudum. quòd talis citatio, lectio, & affixio ualeat: alias regulariter non ualeret, niſi citatione priùs legitimè facta ab homine, uel a iure: quo caſu ſi citatus ad curiam die aſſignata non compareat, fit citatio in audientia publica, uel præconizatio, uel in albo Prætoris conſcriptio: & tales citationes ſunt potiùs declarationes primarum citationum, quàm propriæ ſint citationes: ſi autem non præcederet citatio iuris, uel hominis, ut habetur in c. 1. c. ut circa. c. cupientes. de elect. lib. 6. & in c. ſæpè. de appel. tunc lectio, publicatio, & affixio prout hic dicitur, non ſufficeret: maximè quando tangeret ſpecialiter certam perſonã, ſi ea certa perſona inueniri poteſt inquiſitione facta: ut in c. fin. de elect. lib. 6. & ff. de appel. l. cùm quidam. & in Spec. de do. & contu. §. reſtat. in princ. Et de quatuor modis citandi, uide plenè per Bart. in extrauagan. ad reprimendum.

EPITOME.

Licèt tres ſimplices termini habeantur loco peremptorii: tamen ſi quis ad aliquem actum quinquies citetur, poterit in ultimo facere quod incumbit.

SVMMARIVM.

1 *Citatus in diuerſis terminis ſucceſſiuè ſine comminatione poterit in ultimo facere quod incumbit.*

DECISIO IX. aliàs 241.

1 SI † tres, quatuor, uel quinque termini ſucceſſiuè ſine comminatione ad unum actum explendum per Auditorem aſſignentur, puta ad uidendum quem abſolui ad cautelam, citatus in ultimo termino poteſt dicere, & opponere illi
2 id quod in primo: Nam licèt prædicti tres termini [a] primi habeantur loco termini peremptorij, & ſi id non exprimatur in eis: ut C. quomodo & quando iudex. l. tres denuntiationes. 24. q. 3. can. de illicita. & no. in c. ad petitionem, de accu. per Inno. & alij termini poſteà ad idẽ aſſignati ſunt de gratia. ff. de iud. l. & poſt edictum. C. eo. ti. authen. iubemus. de dol. & contu. c. prout & de offi. de leg. c. conſuluit. & huiuſmodi gratia non debet eſſe fruſtratoria, nec iterum citanti damnoſa. de reg. iur. c. quod ob cauſam. lib. 6. imò in hoc termino gratioſo poterit uenire, & contumaciam ſuam expurgare. de proc. c. querelam. de dolo & contu. c. cauſam quæ. & c. cùm dilecti. de offi. dele. c. conſuluit. præſertim quia in omnibus primis terminis circunductum eſt, & erat edictum quò ad actum in eis fiendum, qui in alio termino quò ad hoc licèt ex ſuperabundanti, & de gratia aſſignato, potuit fieri, & expleri. C. quomodo & quando iudex authent. qui ſemel. & legitur & not. in d. c. conſuluit. & faciunt not.

not.de confeſ.c.1.per Archi.& de dolo & contu.c. actor. lib. 6.

ADDITIO.

a Termini. Addc deciſi.10. incip. licèt in cauſis infra de re iudicat.

EPITOME.

Sententia quæ ex eiſdem actis reuocatur, non eacuſat à condemnatione expenſarum: ſecus ſi ex nouis. & uide quod not.Bar.in l.fin.ff.de re iudica.

DECISIO X. aliàs 251.

Licèt ſententia pro aliquo in prima inſtantia lata quæ in ſecunda inſtanria reuocatur ea nouis actis, excuſet quem à condemnatione expenſarum factarum in ſecunda inſtãtia: prout legit.& no.per Innocen.& Hoſti.in c.fin.de dolo & contu. tamen id non procedit, quando ex eiſdem, & primis actis ſententia reuocatur: quia tunc apparet de iniuſtitia ipſius ſententiæ manifeſta, quæ ſententia non excuſat à condemnatione cxpenſarum, ſecundum Inn. ibidem. & Ioan.mo.quem uide de hac materia in c.cordi. de app. ſuper uerbo, in expen.lib.6.licèt fortirer uideatur obſta re c.ea inſinuatione de procu.ubi ſententia, quæ fuit nulliter lata, & reuocata, excuſauit eum, pro quo lata erat in poſſeſſorio à fructibus, qui percipi porueruntt. Sed poteſt reſponderi, quòd in hoc pepercit ſibi Papa de gratia, uel quia non conſtabat de uiolentia: Vel aliter, licèt fuerit ille excuſatus à fructibus, qui percipi potuerunt, tamen non à fructibus perceptis. Spec. etiam uidetur intinere, quòd quæcunque ſententia excuſat appellatum ab expenſis. titu. de expen. §. nunc uidendum. uerſ. ſed quid.-de appel. De qua materia uide per Ioan.And.in nouel.& in lectura.de reg.iur.c.ignorãtia.lib.6.qui concordat cum Inn.& ponit rationẽ diuerſitatis, quare in primo caſu eacuſatur appellatus à cõdemnatione eapenſarũ propter ſententiam pro ſe latam, & non in ſecundo caſu. Nã in primo caſu eacuſatur propter probabilem ignorantiã ſiue errorẽ facti. Io ſecundo non, propter ignorantiã iuris, quæ neminẽ eacuſat.1.q.4.can.turbantur.§.notandũ. & ibi in ſumma, de ignorãtia iuris naruralis & ciuilis. Primã rationem ſiue concluſionem. Ioã. And.& aliorum intellige de ignorantia facti alieni: ſecus ſi proprii, in quo intolerabilis eſt error.de reſcri.c. ab excommunicato. & C.de iu.& fac.ign.l.error facti.

EPITOME.

Procedi poteſt in cauſa cum procuratore conſtituto poſt executionum citationis, quamuis indebitè factam.

SVMMARIVM.

1 *Perſonaliter citato etiam ex quacunque cauſa procuratorem mittere non ſufficit.*

DECISIO XI. aliàs 271.

SI de ſpeciali mãdato Papæ aliqui perſonaliter, & legitimè citari mandentur, licèt huiuſmodi citatio non fuerit debitè eaecuta, ſi tamen omnes prædicti poſt huiuſmodi citationem decretam, & in partibus aliquibus, ſed non omnibus locis iuxta formam mandati lectam, procuratores ad cauſam huiuſmodi proſequendam in curia conſtituant, præſumitur ſe ſciuiſſe citatum, & huiuſmodi citationis habuiſſe, & habere indubitatam notitiam: intantum quòd contra perſonaliter citatos ad eacommunicationem, contra alios ad ulteriora in cauſa poteſt procedi. facit de dolo & contuma. c. dilecti. arg. eorum quæ leguntur & not.in Clem.cauſam.de elect.in fi. Attamen quia hæc ſequens oratio in aliquibus deci.ponitur poſt finem imme-
1 diatè ſequentis deciſionis ibi, quandocunque † enim, & ex quacunque cauſa quis perſonalirer citatus, non ſufficit mittere procuratorem. de maio.& obe.c.fin.de do. & contu.c. cùm dilecti. de dilar. c. expoſuit. & ibi per Ber. Contra quam quidem concluſionem, uidelicèt quò ad excommunicationem ferendam contra ſic non legitimè citatos perſonaliter allegabam duas notas Innocen. quæ uidentur fortiter obſtare. Vna eſt in c.fi.de eo qui mit. in poſſeſ. Secunda eſt in c.ad petitionem.de accu.uidelicèt, quòd nunquam eſt aliquis excommunicandus, niſi fuerit perſonaliter monitus, uel apprehenſus, uel niſi ſe in fraudem abſentaret, uel impediret quòd nõ poſſet ad eũ citatio, aut monitio huiuſmodi peruenire: ut lit.non conteſt.c.quoniam.& de huiuſmodi fraude & impedimento debet cõſtare antequàm excommunicetur: nam qui fraudem allegar, eam probare tenetur.ff. de dolo ma l. dolũ. Ad quæ reſpondebatur, quòd notitia citationis ipſum cõſtituit uerum cõtumacem, per regulam, qui certus, &c. & ideò tanquam contra contumacem poſsit ad excommunicationem procedi.11.quæſt.3.can.certum.& ut lit. non conteſt.c.tuæ.

EPITOME.

Inimicitiæ capitales non guerræ generales patriæ à perſonali comparitione excuſant, dum tamen tutus ſaluus conductus haberi poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Inimicitiæ capitales à perſonali comparitione excuſant: bella verò generalia non.*

DECISIO XII. aliàs 315.

1 Licèt † guerræ & inimicitiæ capitales, & perſonales quem fortè à perſonali cõparitione excuſarent: ut in c.accedens. ut lit.non conteſt. & in c. paſtoralis. de re iud. in clemen.tamen generales guerræ patriæ non eacuſant: præſertim ſi detur, & probetur, quòd tales perſonalirer cirati cum literis ſalui conductus principis illius patriæ, uel inimicorũ guerram facientium poſſent uenire, & illas obtinere, ſicut aliàs obtinuerunt: & cum illis ad curiam illorum, uel aliorum principum tranſiuerunt: prout ponebatur & allegabatur in facto. ar. pro hoc eorum quæ leguntur & no.in c.cum dilecti.de dolo & contu. & c.ueniens. de accu.ſuper uer.uiarum diſcrimina.per Inno.qui reputat illas excuſationes nimis uagas & generales.

EPITOME.

Prouiſio noua per actorem contra reum poſſeſſorem poſt litem introductam impetratam debet per Auditorem abſenti poſſeſſori intimari.hoc dicit. Vel ſic. Lite ſuper beneficio pendente, ſi actor impetret nouum ius, puta nouam prouiſionem uel gratiam, ſi neutri, id per Auditorem reo abſenti intimari debet.

SVMMARIA.

1 *Actor lite pendente ſuper beneficio, ſi nouum ius obtineat, an & quando reo & poſſeſſori prouiſio illa noua intimanda ſit.*

2 *Auxilio nouo indigent, quæ de nouo emergunt.*

DECISIO XIII. aliàs 320.

1 Licèt † in cauſa beneficiali introducta in curia per appellationem, uel alias legitimè, poſsit procedi per audientiam, & pronuntiari contra abſentem, præſertim poſſeſſorem, & pro actore uigore iuris ſibi ante huiuſmodi litem, uel ſaltem

tempore commiſsionis obtentæ competentis, tamen ſi
actor idem poſt litem conteſtatam, & introductam, puta
in medio cauſæ, impetrat oouam gratiã, ſiue nouũ ius,
puta, quòd ſi neutri ius competat iu beneficio, de quo li
tigatur, quòd ei prouideatur Voluerunt & diaerunt ma
a ior pars Dominorum [a] quod huiuſmodi gratia noua præ
dicto poſſeſſori intimetur, antequàm ſententia contra eũ
proferatur. Tũ quia ſi dicta gratia impetrata non eſſet, ab
ſens ſententiam pro ſe reportaſſet, per regulã, actore nõ
probante, &c. & quia forte, & ſine fortè tẽpore introdu
ctionis huiuſmodi cauſæ, bene ſciuit aduerſario ſuo nul-
lum ius competere, idcirco nonu crauit uenire, uel mit-
tere. Sed quia ea noun iute per eum impetrato ipſum
vult uincere, quòd ueriſimiliter potuit ignorare, idcirco
meritò eſt uocandus ad dicendum forte contra prædi-
ctam gratiam, quam fortè de ſurreptione uult, & poteſt
impugnare: unde intimatio eſt ſibi faciẽda ut ueniat, uel
2 mittat, ſi uelit. Ea enim † quæ de nouo emergunt, nouo
auxilio indigent. ff. de inter. acti. l. de ætate. §. ea cauſa.
de iura. calum. c. cæterum. de eacept. c. paſtoralis. & ibi in
quarta gloſ. facit c. ut circa. & c. ſtatuimus. de elect. lib. 6.
Mihi uerò, & aliquibus alijs Dominis uidebatur intima
tionem huiuſmodi oõ debere fieri de iutis rigore, licèt
de benignitate canonica utilius foret, & concedi poſſet.
Ratio Dominorum meorum & mea fuit. Nam ea quo
citatus fuit legitimè poſſeſſor, debebat uenire, uel mitte
re ſufficienter ad omnia, quæ poſſunt incurrere, uel im
petrari in cauſa contra eum, quæ nedum eſt ſuper nego
tio principali commiſſa, ſed etiam ſuper omnibus inci-
dentibus dependentibus, & cõnexis: & ideò ſi dicamus
prædictam gratiam nouiter impetratam, negotium inci
dens, emergens, uel conneaum ad omnia illa fuit legiti-
mè citatus per actorẽ, uel ab homine, uel à iure uſque
ad ſententiam incluſiuè: Si igitur non uenit, nec miſit
imputetur ſibi, & tenebit quicquid fit in eius abſentia,
quam replet diuina Dei præſentia. de do. & contu. c. ueri
tatis. de arb. c. 2. lib. 6. faciunt iura uulgaria ut lit. non cõ
teſt. c. quoniam frequenter. de eo qui mit. in poſ. c. ſi. de
appel. c. ſæpè & de elect. c. 1. & c. cupientes. li. 6. Pro quo
etiam facit concluſio 17. infrà de appel.

Aodtyso.

a Maior pars Dominorum. Dicendum quòd concluſio, ſi-
ue primum dictum Dominorum poſſet procedere in il-
lo, qui non uenit, nec procuratorem miſit, confiſus de ſẽ
tentia abſolutoria: Sed hæc opinio mea, & aliquorũ Do
minorum poſſet procedere in illo, qui procuratorem mi
ſit, cui credo ſufficere huioſmodi intimationem fieri, cũ
ipſe debeat ſufficienter eſſe inſtructus de omnibus cau-
ſam ipſam tangentibus. ut de iur. calum. c. in pertractan-
dis. crederem tamẽ ſibi inducias dandas ad conſuleodũ
dominum, ſi eas peteret. ut de procur. c. dilectus.

Eſitome.

Si nec actor, nec reus compareat in termino citationis
factæ ad totam cauſam, poteſt nihilominus ueniens poſt
terminum procedere per audientiam contra abſentem
eius contumacia non obſtante, ſine noua citatione.

SUMMARIA.

1 *Reo citato non ueniente in termino, nec actore, ſi poſtmo-
dum actor compareat, procedi poteſt contra reum ſine
noua citatione.*
2 *Reo comparente & non actore, quæ remedia competant.*
3 *Reus citatus ad quæ teneatur.*

DECISIO XIIII. aliàs 345.

1 Licèt † impetrans commiſsionem cum poteſta
te citandi in partibus, & decreta citatione, ac
debitè eaecuta, non compareat ipſe, nec ad-
uerſarius ſuus in termino ad quem fecit ad-
uerſarium ſuum citari, nihilominus ſi poſt eũdem termi
num compareat, & procedi petat in cauſa, procedi pote
2 rit etiã ſine noua citatione per audientiam. Ratio, † quia
reo citato comparente certum actum in certo termino
expediendum actore non ueniente competunt duo re-
a media: uidelicet circũductio [a] edicti peremptorii, uel ab
ſolutio ab inſtantia iudicii: prout deducitur in c. conſu-
luit. de offi. dele. & tertium remedium eſt c. actor. de do.
& contu. libr. 6. Tamen neutro ueniente licèt circundu-
catur edictum, quò ad illum actum pro tunc in illo ter-
mino faciendum, non tamen circunducitur in totum ſi
reus eſt ad totam cauſam uſque ad diffinitiuam ſenten-
b tiam incluſiuè citatus: tunc enim quandocunque [b] reo,
uel actore ueniente poteſt procedi in cauſa in contuma-
ciam alterius uſque ad diffinitiuam ſententiam incluſi-
uè arg. eorum quæ leguntur & no. in d. c. conſuluit. per
Inn. in c. auditis. de procur. per eundẽ. & plenè per Ar-
chi. de eo qui mit. in poſ. c. unic. & c. 1. de do. & coutu. li.
3 6. Reus enim † ſic citatus ad duo tenetur: uidelicet com
parere, & in certo termino comparere. & licèt quò ad ſe
cundum circunductum fuerit edictum, nihilominus ad
huc remanet primum, in quo ſi fuerit contumax, proce
detur contra eum, tanquam contra contumacem, niſi iu
dex de benignitate uelit eum eapectare, & de nouo cita
re: ut in d. c. conſuluit. in ſi. & in c. cùm dilecti. de do. &
contu.

Additſones.

a Circunductio. Adde de iſta circunductione termini dec.
15. incip. ſi teſtes infra de teſtib.
b Quandocunque. Adde dec. 21. infra de appellat.

Eſtome.

Vocatus ad iudicium etiam delegati, comparere tene
tur allegaturus defenſionem ſuam, quamuis nõ ſuit pro
prius, ſed commuois, aut litera uocationis nõ contioeat
iuriſdictionẽ uocãtis, dummodò narret tale quid, quod
ſi uerum foret, comparere teneretur.

SUMMARIA.

1 *Proceſſus executoris ſentẽtia factus in contumaciã ualet.
Executor rei iudicatæ debet de æquitate citare partẽ
uictam ad taxam fructuum & expenſarum.*
2 *Executor ſententiæ non tenetur citare partem ad execu-
tionem faciendam, niſi uelit.*
3 *Curſor Papæ dicitur perſona publica, & fide digna.*

DECISIO XV. aliàs 355.

1 Si eaecutor † trium ſenteotiarum diffinitiua-
rum in palatio Apoſtolico latarum, citet in
curia per curſorem domini noſtri Papæ, par-
tem condemnatam in fructibus, ad uidendũ
taxari fructus, & in contumaciam partis non comparen
tis eoſdem fructus taxet, fuit dubitatum utrum ualuerit
huiuſmodi taxatio, propter duo. Primò, quia non per ſu
um nuntium iuratum citauit, oec per literas ſuas: ergo
non uidebatur pars aduerſa legitimè citata: per no. in c.
prudentiam. de offic. delega. & in c. cùm parati. de appe.
Secundò quia non miſit parti poteſtatem ſuã, nec eam
de hoc aliter certificauit, quòd plene inſtrui potuerit:
ergo uidebatur, quòd cõparere nõ tenebatur, per c. cum
in iure. de offic. deleg. & per c. præterea. de dilat. Fuit
deciſum,

deciſum, & determinatum contrarium: uidelicèt, quòd
ualoit huiuſmodi taxatio: dummodò modum non exceſ
ſerit in taxando facta in contumaciam illius citati, qui
in dubio, ex quo ſe executorem dictarum ſententiarum
narrauit, debebat cóparuiſſe, & fidem ſibi fieri de ſua po
teſtate petiuiſſe, quam ſi tunc non feciſſet, fortè taxa-
tio non ualuiſſet. & ſic loquitur d.c. cùm in iure. Et quia
hoc non fecit, nec comparendo, nec aliquid allegando,
ergo tenuit, & ualuit taxatio facta in ſuam contumaciã.
ff. de iudic. l. ſi quis ex aliena. & de accu. c. ueniens. cum
2 ſimil. Præterea executor † ſententiæ uidetur eſſe merus
executor, qui non tenetur citare partem niſi uelit, ad e-
xecutionem faciendam: ut in c. de cætero. de re iudi. &
not. in c. paſtoralis. de offic. delega. & ſi citet, hoc fit ex ſu
perabundanti, & extraiudicialiter & pro informatione
ſummarum habenda de fructibus, & de omnibus dedu-
cendis: ut in l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. ff. de re iudic.
in qua citatione non requiritur talis, & tanta ſolẽnitas ſi
ue expreſsio, quæ habetur in c. præterea. ſuperiùs alleg.
& in clem. 2. ut lite pendent. Cùm igitur præfatus execu
tor, ut executor, fecerit citari partem, exprimendo etiã
ad quid, & ſuper quo, uidelicet ad uidendum taxari fru-
ctus, in quibus pars ſciuit, & ſcire debuit ſe cõdẽnatam,
maximè attento quòd forma executorialium ſententia-
rũ in palatio apoſtolico latarũ eſt notoria, & ſimilis per
omnia quaſi in omnibus cauſis, ſatis pars fuit certifica-
ta quò ad hoc, ut ſaltem compareret ad allegandum &
proponendum tam contra executorem, quàm contra ci
tationem, ſi aliqua uoluiſſet: & quia id facere non cura-
uit, tenuit proceſſus habitus in eius cõtumaciam. de ap.
c. per tuas. de do. & contumac. c. prout. & c. ueritatis. nec
iudex ſiue executor tenetur ſemper mittere, nec oſten-
dere ſuam originalem poteſtatẽ parti, niſi hoc petatur:
licet bene teneretur inſerere tenorem poteſtatis ſuæ in
citatione, ſiue in proceſsibus ſuis. & hoc uerum, quan-
do citat per literas, ſecus ſi per nuntium, ut hic. & ſic in-
telligatur d.c. cùm in iure peritus. de offic. deleg. prout
nota. per Bernard. Nec uitiatur prædicta citatio pro eo,
quòd non facta fuit per nuntium proprium, ſed per cur
ſorem Papæ: quia ſecúdum omnes Dominos tutius erat
3 citare per curſorem † Papæ qui eſt perſona publica nota,
& authentica, ac iurata, quàm per aliquem alium nun-
tium priuatum etiam iuratum: imò maior fides adhibe-
tur curſoribus Papæ, quàm alijs nuntijs. arg. no. in c. cũ
parati. de appel. & de offic. delega. c. prudentiam. ſupe-
riùs alleg.

Epitome.

Contumax præſumptus ſiue fictus à die ſententiæ in-
fra decem dies auditur appellãs: uerus aũt cõtumax nõ.

SVMMARIA.

1 *Citatus per edictum an poſſit intra x. dies à ſententia diffi-*
nitiua appellare.
2 *Præſumptus ſiue fictus contumax à die ſcientiæ intra x.*
dies a die ſcientiæ appellans auditur: uerus autem con
tumax non.
3 *Appellationis remedium nemini eſt denegandum.*

DECISIO XVI. aliàs 364.

1 CVm iura clamitent, † quòd contumax [a] regu-
2 lariter non auditur appellans: ut 2.q.6.can. ei
qui appellat. §. ſunt etiam quorum. 24. q. 3.
de illicita. & C. de iudic. l. properandum. §. ſin
autem aõſuerit reus. & l. & poſt edictum. §. fin. ff. eod.
& C. quorum appellat non reci. l. 1. Fuit dubitatum u-
trum citatus per edictum, iuxta formam Clemen. 1. de
iudic. & non comparens poſſet à ſententia diffinitiua in
fra decẽ dies à tempore notitiæ cõputandos, appellare?

Et uidebatur primò quòd nõ: quia talis citatio arctat pe
rinde citatum, ac ſi perſonaliter apprehẽſus fuiſſet. Sed
ſi perſonaliter quis inuentus citatur, & non comparet,
uerus contumax reputatur: & ideò ei appellare non li-
cuit: ergo &c. prout expreſsè deducit Specul. titu. de cõ
tuma. §. 1. uer. & not. quem alleg. Ioan. Andr. in Clem.
unic. de dolo & cõtuma. ubi pleniſsimè de hac materia,
& in Clemẽ. cauſam electionis. §. penul. in ultima gl. ubi
remittit ad no. per Compo. in c. 1. de election. Fuit bre-
uiter dictũ per omnes Dominos, & determinatum con
2 trarium: nã licèt prædicta citatio † facta per edictum, iu
xta formã Cle. prædictæ perinde arctat, &c. & poſſet pro
cedi parte abſente quò ad diffinitiuã, tamen illa eſt quæ
dam fictio iuris, quæ facit tales haberi pro perſonaliter
citatis: & inſurgit hæc fictio ex quadã iuris præſumptio-
ne: quod præſumit talem ſic per edictum citatũ habuiſ-
ſe notitiam, quòd citatio huiuſmodi ad ipſum perueniſ-
ſet, quæ tamen potuit non peruenire: ut puta, quia fuit
ultra mare, & ſic impoſsibile foret ipſum ſciuiſſe ſe cita-
tum: uel ſi ſciuit, fortè legitimè impeditus in ueniendo,
aut mittendo fuit, & ſic non contẽpſit. de ſenten. excõ.
c. uenerabilibus. in princip. & §. porrò archiepiſcopus.
uerſic. ſecus autem. & uerſi. & hoc ipſum. & §. ſed ſi cau
ſa. lib. 6. ſicque contra huiuiuſmodi præſumptionem, cũ
non ſit iuris & de iure, bene admitteretur probatio in
contrariũ, ſecundùm Guil. & Genze. in dicta Clemen. 1.
maximè ſi haberet probationes incontinenti paratas. ar.
extrà qui ma. accuſa. poſ. c. ſi. de reſtitu. ſpoliato. c. literas.
ergo quemadmodũ dicimus prædictam citationẽ ſuper
iuris præſumptione, & fictione fundatam, potiùs igitur
habemus dicere contumaciam ex ea inſurgentem fictã,
quã ueram. Fictè igitur contumax auditur appellans: de
ſenten. excõ. c. uenerabilis. li. 6. & no. in dictis iuribus, &
per dictos Doct. ergo, &c. Præterea graue eſſet, imò ini
quũ tale, & tãtum præiudiciũ fieri parti ſic fictè citatæ, ſi
3 ei auferretur defenſio, quod eſt appellationis † remediũ,
b quod non eſſet denegandũ diabolo, [b] ſi eſſet in iudicio.
de exceptio. c. cùm inter. de appel. c. cùm ſpeciali. Satis
enim eſt abſentẽ ipſum in proceſſu, & diffinitione cauſæ
punire: quemadmodũ dicimus, & ſeruamus in citato ad
domũ, & loco beneficii de quo agitur, & in eccleſia ca-
thedrali: qui ſi non cõpareat in cauſa beneficiali, auditur
appellans: ut probatur in dicta Clemen. cauſam electio-
nis. per Ioan. An. multò fortius citatus per edictũ in lo-
cis plus diſtantibus, & remotis. Et ſic pro hac parte fuit
declaratum, & determinatum taliter citatum poſſe ap-
pellare, niſi expreſsè poſſet cõſtare de ipſius ſcientia, &
contemptu, qui ſolus facit quòd nõ auditur appellans,
c [c] ſecundum Ioã. An. in d. Cle. unic. Imò ſecũdum obſer
uantiam Rotæ etiam ſi eſſet uerè contumax, audiretur
appellans à diffinitiua infra 10. dies, computandos à tẽ-
pore prolationis ſententiæ, ſed non ſcientiæ.

Additiones.

a Contumax. Adde Fely. in c. quoniam frequenter. §. por-
ro. nu. 19. ut lit. non conteſt. & deciſ. 2. ſupra eod. titul.
b Diabolo. Adde deci. 15. incip. licèt in cauſa. ſupra de pro-
curatorib.
c Appellans. Adde Fely. in c. quod ad conſultationem. nu.
22. & dec. 46. de appellationib. in anti.

Epitome.

Contra actorem commiſsionem & citationem impe
trantẽ, ac nõ dimiſſo procuratore de curia recedentem,
ad inſtãtiã rei ſeruatis terminis per audientiam poteſt
pro reo ab impetitione ſententia diffinitiua ferri.

SVMMARIA.

1 *Actore obtinente cauſam beneficialem in curia Romana,*
ſi reus non citatus poſteà ueniat, poteſt ſeruatis termi-
nis ab ipſius actoris impetitione abſolui.

2 *Sententia diffinitiua non poteſt contra non citatum, non confeſſum, aut non conuictum promulgari.*
3 *c. cauſam quæ. de do. & contuma. intellectus.*
4 *Commiſsiones ſunt communes actori & reo.*
5 *Actoris contumacia maior habetur, quàm rei.*

DECISIO XVII. aliàs 402.

1 SI actor † præſens in curia impetrat commiſsionem, in cauſa beneficiali contra reum poſſeſſorem abſentem cum poteſtate citandi ipſũ in partibus: & decreta citatione ad inſtantiã ipſius actoris recedat de curia, & uadat ad partes nullo procuratore dimiſſo, ſi poſt eius abſentiam producatur procuratorium ſufficiens pro reo ante executionem prædictæ citationis, & procedatur per audientiam ad inſtantiam rei cõtra actorem abſentem uſque ad concluſionẽ incluſiuè, & petat pro parte rea ferri ſententiã abſolutoriã ab impetitione actoris: dubitabatur utrùm talẽ, uel qualem ſentẽtiã Auditor poſſet, & deberet ferre in caſu ſuprà poſito. In quo dubio Domini erant uarij. Aliquibus enim uidebatur quòd ab inſtantia iudicii duntaxat cũ condemnatione expenſarum Auditor deberet reum abſoluere. per authenti. qui ſemel. C. quomodo & quando iudex. de offi. delega. c. conſuluit. cum ibi not. de do-
2 lo & contu. c. actor. lib. 6. Contra † enim non citatum, nõ confeſſum, non conuictũ nõ poteſt diffinitiua ſententia promulgari. 2. quæſt. 2. can. nos in quẽquam. de conſti. c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de mai. & obe. c. inter quatuor. de cauſ. poſſeſ. & proprie. ca. 1. Ad hic actor nunquã fuit citatus. ergo. Præterea ſuppoſito quòd reum feciſſet citari, adhuc ante litẽ conteſtatam poterat pœnitere, & deſiſtere à lite: ut C. de appe. ſi quis libellos, canonizata 2. q. 6. can. ſi. §. ſi quis libellos. ubi de hoc. & per Hoſtiẽ. plenius de crimine fal. c. fi. & per Archi. in dicto c. actor. multò fortius re integra ante quancunque citationis executionem deſiſtere potuit. & hoc potiùs in caſu prædicto debemus præſumere, quàm contrarium: cùm non proceſſerit ad actum citationis exequendæ. argu. de electio. c. in cauſis. & c. quamuis. eodem titul. lib. 6. cum ibi no. Alii Domini, & maior pars fuerunt in contraria opinione: uidelicèt quòd poſſet, & deberet ferri diffinitiua ſententia abſolutoria ab impetitione pro reo præſente. Mouebantur per c. cauſam quæ. de dolo & contumac. ubi in contumaciam actoris procedebatur lite non conteſtata ad diffinitiuam ſententiam, etiam condemnatoriã: ergo multò fortius ad abſolutoriam. pro quo etiam allegabant l. properandum. C. de iudi. & no. per Ber. in c.
3 prout. de dolo & contumac. Sed ſi † c. cauſam quæ. bene & rectè inſpiciatur, loquitur in actore legitimè citato per reum contumaciter ſe abſentante. loquitur etiam in cauſa matrimoniali, in qua non eſt litis conteſtatio neceſſaria. in clemen. diſpendioſam. de iudici. At in caſu noſtro poſtquàm reus uenit, nuſquã actor citatus fuit: ergo &c. Ad quod reſpondebatur per Dominos in hanc opinionem declinantes, quòd hic actor impetrando cõmiſsionem, & citationem ad partes, pronũciauit, & uoluit cauſam eſſe in curia: & ideò debuit hoc præcauere, & cogitare, & procuratorem in curia dimittere: ut quando reus, ſuus aduerſarius ueniret, eum defenderet, ſicut dicimus in appellante. de appel. c. interpoſita. & c. cordi. ut ibi no. li. 6. & de renunc. c. ueniens. cum ibi no. ergo ſi hoc non fecit, iuſtè potuit contra ipſum per audiẽtiam, etiã ad diffinitiuam ſententiam procedi. ar. in ſimili in c. ſtatuimus. de elect. lib. 6. Præterea intimatio appellationis iuxta formam clemẽ. cauſam electionis. de elect. & citatio, quãdo de ſpeciali mandato cauſa cõmittitur, fiunt, ut reus certificetur ſuper quo uelit actor agere, ad hoc quod poſsit uenire, uel mittere, inſtructus. ar. cle. 2. ut lit. pend. de dilat. c. præterea. At hic actor certus fuit, uel ſaltem eſſe debuit de facto ſuo. de reſcrip. c. ab excõmunicato. & de iureiurand. c. eum qui certus. lib. 6. ergo non erat opus ipſum citare, uel certificare de cauſa, & ideò ſecundùm ſtylum Palatii clem. 2. ut lit. penden. fortiùs procederet in actore, quàm in reo. Item commiſsio-
4 nes † ſunt communes, ita quòd reus poteſt uti reſcripto impetrato etiã cum clauſula preiudiciali per actorem, & econuerſo. de mut. petit. c. 1. & 2. & leg. & not. per Innocen. in c. ex conquæſtione. de reſtitu. ſpo. quod etiam debuit actor præuidere, & ſuſpicari reum uelle, uel poſſe uenire, & tali commiſsione uti, & dimiſiſſe procuratorem ſufficientem. quod ſi nõ fecit, imputet ſibi. de ap-
5 pella. c. ſæpè. & c. Nicolao. cum ibi not. Maior † eſt enim contumacia actoris, quàm rei: ut in dictis iuribus. c. cauſam. & c. actor. ergo, &c. Quòd enim pœnitere & deſiſtere poſſet ante litem conteſtatã, fatebantur Domini, ſi ueniſſet, uel de hoc conſtituiſſet: ſed quia de hoc non cõſtitit, attento quòd citationem, & commiſsionem obtinuit, potiùs debemus præſumere de contrario, & quod in eadem uoluntate permanſit. ar. de præbend. c. ſi tibi abſenti. li. 6. Præterea etiam in hoc dubio potiùs debemus præſumere citationem executã, ex quo reus procuratores poſt datam ipſius citationis decretæ miſit ſpecialiter ad cauſam quã non citatum. arg. no. in c. bonæ memoriæ. de elect. ergo ſi citatus fuit, in eius cõtumacia procedi potuit, & uſque ad diffinitiuam ſententiam. ut in c. ſtatuimus. de elect. lib. 6. ergo, &c. Fuit tamen finaliter mihi, qui habui cauſam, per omnes Dominos dictũ, & concluſum, quòd ſi reperirem peracta procuratoriũ pro reo, ſtatim poſt decretam citationem, & receſſum actoris productum, quòd aliquantulum ſuperſederem, & expectarem aduentum actoris: quia melius eſt aliquãtiſper expectare, &c. ff. de dam. infec. l. ſi finita. de procura. c. querelã. de re iudi. c. cùm Bertoldus. ut lite non conteſt. c. quoniam. ſi uerò longe poſt eſſet productum, quòd tunc reciperem iuramentum à procuratore rei, utrùm ſciret, uel crederet dominum ſuum fuiſſe citatum uel ne: & ſi iuraret ipſum fuiſſe citatum, quòd tunc ferrem ſententiam abſolutoriam ab impetitione actoris: alioquin ab inſtantia iudicij abſoluerem reum. Sed quia reperi per acta procuratoriũ ſtatim poſt receſſum actoris productũ: idcirco de conſilio Dominorum meorum ſuperſedi, & ſuperſedendum decreui ad tempus: quia propter multa impedimenta forſitan actor non potuit hactenus uenire: quæ forſitan ipſum excuſarent à ueniẽdo. de appel. c. ex ratione. & de ſen. excommu. c. uenerabilibus. lib. 6.

EPITOME.

Generalis citatio omnium quorum intereſt, non eſt arctatoria, ſed monitoria.

SVMMARIA.

1 *Executio citationis facta contra certam perſonã in uim clauſulæ generalis, et omnes alios quorum intereſt, &c. an teneat.*
2 *Clauſula generalis, & omnes quorum intereſt, &c. in citationem poſita, quid operetur, & quos includat.*

DECISIO XVIII. aliàs 419.

1 SI † impetretur commiſsio per certam perſonã contra Decanum, & Capitulum certæ eccleſiæ, & ſuper certo beneficio, ac omnes alios, quorum intereſt, cum poteſtate citandi in curia, & extra curiam, & decreta citatione ad partes ſub prædicta forma, ſi executor citationis citat certam perſonam detinentem, & occupantem beneficium, de quo agitur nõ expreſsã in citatorio, ſed comprehenſam ſub clauſula, perſonaliter ipſã apprehẽdẽdo, Fuit dubitatũ, utrùm contra talẽ perſonã, ſic citatã, & nõ comparẽtem

poſſet

poſſet procedi per audientiam. In quo Domini erant uæ
rii: aliqui, & maior pars declinantes in partem affirmati-
uam, mouebantur, quia ex quo prædictus citatus inter-
fuit, & per executorem apprehenſus fuit, ſtatim extracta
fuit ſpecies à genere, & hoc in prima citatione: quod me
ritò debet ſufficere. ar. c. cùm in multis. de reſcrip. in fin.
lib. 6. Præterea ſi Decanus & Capitulum contra quos in
ſpecie, & contra omnes alios in genere decreta fuit cita-
tio, fuiſſent legitimè citati, & non comparuiſſent, & per
audientiam proceſſum, & lata diffinitiua ſententia fuiſ-
ſet pro actore, & contra dictos Decanum & Capitulũ,
illa utique ſententia præiudicaſſet dicto tenenti benefi-
cium, & ſic citato & apprehẽſo, quia ſciuit cauſam ſuam
agi: nec ignorantiam poterat prætẽdere, quia fuit per ci
tationem perſonaliter apprehenſus. arg. c. quamuis. de re
iudi. & c. ſuborta. & l. ſæpè. ff. eod. tit. Attento igitur hoc,
quòd ſibi præiudicaſſet dicta ſententia etiam contra De-
canum & Capitulum lata, niſi appellaſſet ab ea, ut euite
tur circuitus, & executio ſententiæ, poſſet fieri contra
eum, dicebant prædicti Domini poſſe procedi per audiẽ
tiam contra ipſum ſic citatũ, & apprehenſum uigore præ
dictæ clauſulæ generalis. arg. clemen. auditor. de reſcrip.
Alii Domini tenentes contrariũ, de quorum numero ego
eram, dicebant hoc uerum, ſi executor citationis habuiſ-
ſet poteſtatem extrahendi ſpeciem de genere, puta ſi mã
datum fuiſſet ſibi, quòd citaret quemcunque detentato-
rem talis beneficii nominati, uel quem actor ſibi duceret
nominandum. de quo tamẽ ego bene dubitabam, & du-
bito, utrùm Auditor potuiſſet ſic mandaſſe, nulla certa
perſona per ipſum expreſſa in primo citatorio, nec fortè
b ſub cómiſsione comprehenſa. & credo quòd non: [b] tũ
quia commiſsiones noſtræ ſunt ſtrictiſsimè interpretan-
dæ: tum etiam quia licet iudex, ſiue Auditor uigore clau
ſulæ generalis habeat iuriſdictionẽ in habitu ſuper om-
nes comprehenſos ſub clauſula, non tamen in actu, niſi
exprimantur: ante quam tamen expreſsionem non uale-
ret citatio, quæ eſt de proceſſu. de probat. c. quoniam con
tra. Pro hac concluſione uidentur tex. clari, in c. paſtora-
lis. de reſcrip. in fin. & in d. c. cùm in multis. in fi. per quas
decre. credo debere fieri hãc expreſsionem perſonarum
comprehenſarum ſub clauſula generali per iudicem in
prima citatione per eum decernenda, & non per execu-
torem citatione decreta: qui, ut puto formam mandati
excederet, ſi ad ſpeciem deſcenderet, ſicq; nil ageret. de
reſcrip. c. cùm dilecta. ff. man. l. diligenter. cum ſimilibus.
Debeat enim in genere citare omnes, quorum intereſt,
prout ſibi mãdabatur. qui ma. accu. poſ. c. cùm in tua. de
elect. c. ſi. lib. 6. Et quid operatur tũc talis citatio, ibidem
no. per Innocen. Ad quod primi multùm probabiliter re
ſponderunt meo iudicio, hoc procedere in iudicib. datis
extra curiam, qui de facili poſſunt ſcire, & ſe informare
de perſonis, nominibus, & cognominibus earundem: ſe
cus uerò in curia, ubi propter locorum diſtantiam, & ma
litiam intruſorum, & occupatorum indebitè, ut pluri-
mum, beneficia collata per ſedem apoſtolicam. Dixerũt
prædicti Domini ſaltem de æquitate debere ſufficere ex-
preſsionem, & citationem factam de certa perſona com-
prehẽſa ſub clauſula generali per executorẽ in partibus:
maximè quia attenta forma citationis ipſe non citat, ſed
Auditor. quorum dictum ſapit aliqualem æquitatem, nõ
tamen ſcriptam in iure: ergo ſtandum erit rigori: prout
leg. & not. de dolo & contumacia. c. 1. & in clemẽ. quam-
a uis rigor. de appell. Præterea ſi mandentur citari [a] om-
nes, quorum intereſt, & in genere citentur: talis citatio
non eſt arctatoria, ſed monitoria, ita quòd omnes, qui
putauerint ſua intereſſe, poterũt uenire ad cauſam ſi uo-
lunt: & cum illis qui ueniunt, poteſt procedi, aliàs non:
prout not. Hoſtien. & Innocen. in c. dilecti. de except. ubi
de hac materia plenè. ſicut dicimus in ſimili de appella-
tione interpoſita in cauſa beneficiali, iuxta formã. c. 1. de
elect. lib. ſexto, quæ etiam citat omnes quorum intereſt,
nec eos arctat ad ueniendum, niſi uelint. Pro quo dicto
ego allegabam quoddam dictum Hoſt. in c. paſtoralis. de
reſcr. ſuperiùs alleg. ubi arguit glo. ordi. pro & contra, u-
trùm index poſsit citare ante expreſsionem rerũ ſub ge-
nerali clauſula comprehẽſarum: & uidetur tenere quod 1
non. Hoſtien. uerò ibidem dicit, quòd iudex poteſt cita-
re: ſed pars non tenetur reſpondere ante expreſsionem
rerum. Si uerò uelit uenire, & reſpondere, tenebit ſua re
ſponſio. arg. in ſimili eorum quæ leguntur & not. de iu-
ra. calum. c. cùm cauſam. in gl. fin. Ad id quod inducitur
pro alia parte: uidelicèt, quòd ſententia lata contra De-
canum & Capitulum huic ſic citato præiudicat, quia ſci-
uit ſuam cauſam agi: fateor, uidelicèt quòd non audire-
tur poſteà uolens agere contra hunc pro ſe ſententiam
reportantem obſtante ſibi exceptione rei iudicatæ, per
iura ſuperiùs allegata. Ad hoc tamẽ ſi uelit tacere, & poſ-
ſeſsionem retinere, nunquam ſententia prædicta contra
ipſum mandabitur executioni: quia non eſt lata, nec poſ-
ſet ferri ſic generalis, & incerta, uidelicèt contra omnes,
quorum intereſt. Inſti. de acti. §. curare. C. de ſenten. quæ
ſin. cer. quan. l. 1. per totum. nec debet in expenſis condẽ-
nari: quia ſe non oppoſuit, nec ad opponendum uenit:
imò abſoluendus eſſet ab illa citatione, & pars aduerſa
condemnanda in expenſis, iuxta no. per Inn. & Hoſtien.
in d. c. dilecti. ſicq; multùm ſua intereſt, quòd non proce
datur contra eum in ſpecie per audientiam: niſi fuerit in
primo citatorio expreſſus per iudicem, prout de rigore
iuris eſt faciendum. & ſi non fuerit expreſſus, licèt per
executorem fuerit in ſpecie citatus, quæ citatio eum ad
comparendum non arctauit: & ſic comparere non tene-
batur: & ſic per conſequens contumax non fuit, ergo cõ
tra non contumacem proceſſus habitus non tenet. de cõ
ſtit. c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de maio. & obe. c. inter qua-
tuor. de cauſa poſſeſsio. & propriet. c. 1. ut lit. non conte-
ſta. c. 1. & c. quoniam. ergo, &c. Fuit tamen per omnes
Dominos datum concorditer cõſilium, quòd prædictus
actor obtineret à Papa, ualidationem proceſſus habiti
contra ſic citatum per audientiam: quia iam erat conclu
ſum in cauſa, ut ponebatur in facto, quòd & factũ fuit,
& obtentum, & lata ſententia contra prædictum abſen-
tem, & malè, ſecundum me. ſed quod principi placuit,
&c. qui de nulla ſententia poteſt facere aliquam. C. de le
gi. digna uox. Inſti. de iur. natu. gen. & ciui. §. ſed & quod
principi. 2. q. 6. hoc quippe. de immun. eccle. in c. 1. in Cle
men. cum ibi not.

ADDITIONES.

a Ac omnes alios. De citationibus quaſi faciunt Auditores
ſacri Palatii, & quo ordine fiant, uide per Fely. in c. quo
niam contra. §. porro. uerſ. demum an citatio. col. 11. nu.
20. extra ut lit. non conteſtat.

b Et credo quòd non. Adde Ludouic. Roma. conſ. 342. in-
cip. quoad primum.

EPITOME.

Generalis excommunicationis ſententia ligat ſubdi-
tos monitos in genere, & contumaces in non ſoluendo:
quamuis ſubditus non probetur excommunicatus per
tertium, niſi oſtendat illum infra annum non ſoluiſſe.

SVMMARIA.

1 *Sententia generalis excommunicationis quos ligare di-
catur.*

2 *Ignorantia qualiter probetur.*

3 *Iuramentum non defertur ei contra quem ex facti qualita
te, vel notorietate vehemens eſt præſumptio.*

4 *Scientia publica facit liquidiſſimam probationem.*

DECISIO XIX. aliàs 444

EXtra Rotam petebatur conſilium à Dominis
ſuper quodam facto tali, Quidam epiſcopus
1 in ſua † generali ſynodo impoſuit clericis be
neficiatis ſuis ſubditis charitatiuum ſubſidi-
um ſoluendum certo termino: & quia infra illum termi
num non curauerunt ſoluere, emiſit, & fecit legi iteratò
publicè in eccleſia, uel ſecundum aliam partem in ſequē
ti ſynodo quaſdam literas generales, cenſuras eccleſiaſti
cas, & præſertim ſententiam excommunicationis con-
tinentes contra omnes clericos ſuos beneficiatos in ge-
nere non ſoluentes dictum charitatiuū ſubſidium infra
terminum in literis expreſſum. Poſt hoc contra quendā
A. clericum beneficiatum, & ſubditum prædicti epiſco-
pi nominatim non expreſſum in dictis literis præſenta-
tum prædicto epiſcopo ad quandam parrochialē eccleſi
am pertinētem ad inſtitutionem eiuſdem epiſcopi, fuit
exceptum per quendam B. compræſentatum ſuum ipsū
non inſtituendum, ſed repellēdum tanquā excommuni-
catū uigore literarum prædictarum, quas dicebat prædi
ctus A. præſentatus ſe ignoraſſe, & ſic minimè ligatum
fore: contra quod replicabatur per B. prædictum A. tem
pore publicationis dictarum literarum præſentem fuiſ-
ſe in loco, & ſic nullam poſſe prætendere ignorantiam.
Hic dubitatur de tribus. Primò utrùm A. nō nominatus
in literis epiſcopi ſuppoſito quòd fuit clericus beneficia
tus eiuſdē epiſcopi, & præſens in loco tempore prædicti
edicti: & quòd terminus limitatus in literis fuit lapſus,
incurrerit dictā ſententiā: Secūdò, utrùm ſe excuſare po
terit prætextu ignorantiæ, & debeat admitti ad eandem
& ſi admittatur qualiter probetur. Super quibus fuerūt
oſtenſa in Rota ſcripta & all. diuerſa, & contraria duorū
Doctorum legum Peruſinorum fratrū, uidelicèt Baldi
& Petri de Peruſio: qui tamen in primo dubio concor-
dauerunt in hoc, ſententiam generalem epiſcopi ex cau
ſa, ſiue pro facto generali poſſe proferri, & contra incer
tam perſonam, & per modū publici edicti, & ligare om-
nes ſcientes & contumaces. pro quo allegauit dominus
Bald. leges & canones & docto. l. uidelicèt, iubemus. C.
de defen. ciuit. quam reputat in hac materia notabilem.
authentic. ſi omnes. C. ſi ut ab hære. ſe abſtineat. & ff. de
ori. iur. l. 2. §. exactis. & ff. de inſtitutoria. l. ſed & ſi pupil-
lus. §. proſcribere. & C. de furt. l. inciuile. de maio. & obe
dien. c. humilis. not. per Innocent. in c. præterea. de ap-
pella. & de offic. delega. c. p. & g. & per eundem in c. in
Lateranen. de præbend. ex quibus dictis Innocen. dice-
bat liquere ita ligari quem excommunicatum in gene-
re, ſicut in ſpecie, conſtito de debito, & excommunica-
tione, de quibus liquidè ſecundum eum conſtabat in ca
ſu noſtro: ergo, &c. Dominus Pet. frater ſuus multò plu
res canones pro ualiditate generalis ſententiæ allegauit,
uidelicèt, c. 2. de offi. ordi. de teſtib. c. tam literis. & c. cō
ſtitutis. el 1. & de iureiurand. c. ad noſtram & 5. quæſtio.
5. canon. quidam maligni. de ſentent. excommun. capit.
à nobis. 1. & c. Romana. §. caueant. libro ſexto. & c. pro-
poſuit. de cle. excommu. cum ibi not. ad quod facit c. 2.
ne cle. uel mo. ibi not. per Ioann. andr. in nouel. ſuper 2.
gloſſ. dicentem, quòd quandocunque aliquid in ſynodo
mādatur, uel prohibetur fieri per epiſcopum ſub pœna
aliqua, illud tūc habetur loco trinæ monitionis: ita quòd
ſine aliqua alia monitione contrà faciens pœnam incur
rit. facit etiā c. cùm in tua. qui mat. accu. poſ. & ibi mul-
tæ concordantiæ ſuper uerb. publicè: quæ decre. eſt cla-
uis in omnibus iſtis dubiis: maximè in ſequentibus duo
bus. facit etiam ad præmiſſa c. 1. de loca. & c. ut anima-
rum periculis. de conſtitu. libro ſexto. Ex quibus omni-
bus apparet incertam perſonam ſcientem, & delinquen
tem contumacem generali ſententia excommunicatio-
nis ligari. Sed quia dictus A. allegabat ignorantiam, du-
bitabatur utrùm eſſet audiendus: & ſic qualiter ille ha-
a bebat probare ſuam ignorātiam.[a] In quo ultimo dubio
etiam prædicti ambo Doctor. concordabant, quòd regu
lariter probetur per iuramentum ignorantia allegata.
pro quo inducit dominus Baldus l. non omnes. §. a bar-
baris. ff. de re mil. ubi quis ſe purgat de dolo præſum-
pto per iuramētum. & no. in l. ſi cui §. iiſdem. ff. de accu.
Pro quo etiam inducit multos cano. uidelicèt c. propo-
ſuiſti. 82. di. c. ſi uerò de ſentē. excommu. c. paſtoralis. de
exceptio. c. innotuit. de electio. capitul. ut circa. c. nulli.
eodē titulo libro ſexto. quæ intra quaſi omnia allegauit,
idem dominus Petrus dicens, etiam in caſu noſtro pro-
poſito ignorantiam allegatam probari per iuramētum,
pro quo allegauit duas gloſſ. ordinarias. Prima eſt in ca
non. qui & humanis. 11. quæſtione. 2. alia in dict. c. cùm
in tua. qui matr. accuſa. poſſ. ſuper uerbo, iuramēto. Pro
quo allegauit etiam duas leges, C. de peric. tu. l. ſi tutor.
& de inſtitoria. l. ſed & ſi pupillus. §. proſcribere. dicebat
etiam aliis duobus modis probari ignorātiam, quos mo
dos not. gloſſ. in regula, præſumitur. libro ſexto. Sed ad
huiuſmodi probationem ignorantiæ dixit dominus Bal
dus nullo modo prædictum A. admittendum fore. Nam
quando aliquid eſt publicè notum, ignorantia non pro-
batur per iuramentum, ſecundum eum: ut not. in regu-
la iuris. c. ignorātia. & c. præſumitur. libro ſexto. aſſignās
triplicem rationem. Prima, quia allegans talem ignoran
tiam, allegat ſuam turpitudinem, id eſt, dolum præſum
ptum, ſiue latam culpam: unde nō debet audiri ad excu
ſationem delicti prætendendo aliud delictum, cùm de-
buerit ſcire, eſto quòd reuera fuerit ignorans. arg. not.
in l. quod te. ff. ſi cert. petat. Nec poteſt quis ignorantiam
allegare in facto tam publico, quod non eſt ſingulis ſigil
latim intimandū: ſed ipſis uulgo, per quod præſumitur
perueniſſe ad aures eorum, quos tangit negotium: ut in
c. 1. de poſtu. præ. 16. quæſtion. 1. canon. quod dicitur. de
cler. excommuni. miniſt. c. illud. Prætereà iuramentum
non ualet, niſi ſibi deferatur à iudice. ut in cap. final. de
3 iureiurando. & de proba. c. ſicut. Sed iudex † non de-
fert iuramentum in defectum probationis ei, contra
quem eſt uehemēs præſumptio ex facti qualitate, ſiue
notorietate: ſicut expreſsè leg. & not. C. qui & aduerſus
quos. l. 1. Si autem quis fuiſſet ita diſtās, quòd edictum
ad eius ueriſimiliter notitiam non potuiſſet peruenire,
tunc bene excuſaretur à dolo, & lata culpa. ff. de decr. ab
ord. facien. l. fina. & leg. & not. in dict. c. cùm in tua. hæc
tamen abſentia non præſumitur in clericis, qui tenentur
in ſuis beneficiis reſidere: ut leg. & nota. per Innocen. in
c. fina. de eo qui mitti. in poſſeſ. Et ideò omnes textus ſe
cundum eum, qui dicunt ignorantiam iuramēto proba-
ri, loquuntur ubi ignorantia poteſt eſſe uerſimilis: quæ
eſt, quando cauſatur ex probabilibus argumentis, uel
coniecturis. facit c. ad apoſtolicæ. de cleri. excommunic.
miniſt. cum ibi notatis. melius in c. ut animarū. de con-
ſtitu. libro ſexto. ubi de hoc per Archidiaco. & optimè
facit ſecundum eum. ff. quod ui, aut clam. l. competit
hoc interdictum. & ff. ſi quis teſtamento liber eſſe iuſſ.
fuer. l. 1. in fine. & facit bene gloſſ. ordinaria in l. 1. ff.
de recep. & quod notatur. ff. de uerbo. ſignifica. l. latæ
4 culpæ. 1. reſponſ. & l. magna negligentia. publica † er-
go ſcientia facit liquidiſsimam probationem, contra
quam non ſufficit iuramentum. facit quod nota. C. de
pericu. tut. l. ſi tutor. & quod no. in Specul. titul. de abol.
ad finem. Ex quibus concludit prædictus Doct. dictum
A. præſentatum tanquam excommunicatum repellen-
dum, & tanquam incapacem beneficii eccleſiaſtici nul-
latenus inſtituendum. de cleric. excommunic. mini-
ſtrant. c. poſtulaſtis. de æta. & qualit. c. cùm bonæ. &
iuxta not. in c. pia. de exceptio. & de ſentent. excom
munic. c. decernimus. libro ſexto. dominus uerò Petr.

Doctor

Doctor prædictus bene ionuit, & concedit circa ea quæ publicè ſiuot præſumi ſcientiam, & quòd quis præſumitur ſcire ſententiam publicè latam, per iura ſuperius ad hoc inducta. & gloſſ. quæ hoc expreſsè ootat, in d. regula, præſumitur. Pro quo alleg. text. pro caſu. 11. quæſtione 3. canone qui & humanis. ibi tameo non potuit ignorare ſententiam proprij ſacerdotis, teputo meliorẽ tex. in hac materia. c. cùm io tua. ſæpius alleg. Sed licèt ſecũdum eum ſic præſumatur ſcieotia, tameo oon eſt præſumptio iuris & de iure: & ideò recipitur probatio in contrarium: ut in dicto c. cùm io tua. Quare concludit prædictum præſentatum ad probandum ſuam ignorantiam admittendum per ſuum ſacramentum, per iura ſuperius alleg. in hoc paſſu inducta. Dicebat etiam præfatus dominus Petrus prædictum B. ſeotentiam excommuoicationis contra dictum A. obijcieotem aſtringi ad probandum duo, ſcientiam dictæ latæ ſententiæ, & noo ſolutionem ſubſidij infra terminum præfixum, & quaoquam fortè primum, oidelicèt ſcientia illius A. præſumptiuè probetur, propter illius præſentiã io loco, in quo fuit publicè promulgata, & publicata ſententia, & io hoc non admittatur eius contradictio: prout oot. io ſimili per Archid. quod me. cau. c. unic. libro ſexto, ſuper uerſi cu. uacuamus. & probetur lapſus termioi per inſtrumentum: tamen quia oon probauit ſolutionem oon factam infra terminum, dicebat ſibi imponeodum ſilentiũ: & alium, uidelicèt A. præſentatum admittendum. Pro quo alleg. duas ootas ootabiles Innoc. uoam, in c. ſuper his. de accuſa. ſecuodam in c. propoſuit. de cleri. excommunica. miniſtr. ubi tenet Innocen. expreſsè, quòd ſi quis probat excommunicationem latam io aliquem ſub conditione, uidelicèt, niſi infra certum terminum ſoluerit decem, non ſufficit probare ſenteotiam, niſi etiam probauerit, quòd non ſoluerit. Ratio, quia non conſtat illum excommunicatum, niſi probetur ſententia, & conditio. Et reſpondet ad leges contrarias, prout reſpondet Innoc. in dicto c. ſuper his. ad l. 1. C. de probat. & ad l. ſi ex cautiooe. C. de non numerata pecunia, & per hoc ultimum allegatum omoes Domini concluſerunt pro A. Allegationes tamen domini Baldi ſuppoſita præſeotia A. in loco tempore promulgatioois ſentẽtiæ, reputabant ueriores, propter præſumptam ſcieotiam, niſi eam aliter excuſaret per modos tactos in d. c. cùm in tua. & in d. regula, præſumitur. ſuperius alleg.

ADDITIO.

a Ignorantiam. Adde quibus modis ignoraotia probari poſsit, per d. Abbatem conſi. 35. col. ult. in 1. uol. & nota hanc deciſ.

De Sequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum.

EPITOME.

Gratia ſi neutri facit materiam obiectiuam deſinere eſſe obiectiuam & cenſeri de mero iure ageotis. hoc dicit, Vel ſic. Habens gratiam ſi neutri, dans articulos obiectiuos malè ſpecificatos, an ſit audiendus.

SVMMARIA.

1 *Gratia alicui ſuper aliquo beneficio litigioſo collata an ſi cõſtet neutrum litigantium ius habere, aliquid operetur?*

2 *Articuli merè obiectiui ſunt ſpecificandi, aliàs non ſunt admittendi.*

3 *Clauſula, quouis alio modo, in literis Apoſtolicis appoſita, quid operetur.*

DECISIO I. aliàs 27.

1 FVit dubitatum utrum habens gratiam, † ſi per euentum litis neutruoi litigantium conſtet ius habere in beneficio ſuper quo litigatur, tali prouideatur, dans articulos obiecti-
a uos a in perſonam, uel formam gratiæ aduerſarij ſui malè ſpecificatos, eſſet audiendus, uel talis materia repellenda. Et uidebatur prima facie nullatenus audiendus, per iura uulgaria, de electio. c. ut circa. lib. 6. iuncta Cle. conſtitutionem. eo. tit. per quam Cle. dicebatur contrariũ: dũmodo aliàs articuli ſint de bona materia, licèt ſint malè ſpecificati. Ratio, quia dicti articuli deſcendunt de
b gratia ſua, b & ſic ſuot de iure ſuo: quia per hoc uincet, & ſibi prouidebitur: & ſic ſumus extra caſum d. c. ut circa. & ſumus in caſu d. Cle. conſtitutionem. in prin. Præterea quòd prædicti articuli ſunt de iure dantis, & ooo requirentis exactam ſpecificationẽ. de qua io dicto c. ut circa. ſatis uidetur eſſe clarũ: quia implementum gratiæ conditionalis noo eſt aliud, oiſi executio ipſius gratiæ: & ideò negari non poteſt quin ſit ita bene de iure partis, ſicut gratia ipſa: quia ſine huiuſmodi implemento & ante huiuſmodi implementũ gratia omoioò caret effectu. ff. de uerb. ſigoiſi. l. cedere diẽ. de reſcrip. c. ſi pro te. li. 6. de cõceſ. præb. c. unic. in Cle. Modò gratia huiuſmodi eſt conditionalis, habens iſtã conditionem, Si neutri ius cõpetat, &c. quæ conditio eſt una copulatiua: uidelicèt, ſi impetraoti, & ſuæ parti aduerſæ oon comperat ius, &c. Ergo implementum ambarum conditionum eſt de iure partis: modò probare quòd aduerſarius non habet ius, eſt implere alteram conditionum. ergo materia de hac data eſt de iure partis. Fateor tamen quòd obiectiua eſt: ſicut omne ius unius partis aliam partem impediens eſt obiectus, ſed non recipitur ut obiectus, ſed ut ius partis. per Clemen. cooſtitutionem, antedictam.

ADDITIONES.

a Articulos obiectiuos. Aduerte hic ut intelligas: † Nam quidã ſunt articuli merè obiectiui, & iſti, ſi non ſunt ſpecificati, non ſunt admittendi: ut in d. c. ut circa. & quod ibi notatur. Quidã ſuot articuli, qui de ſe ſunt obiectiui: ſed quia à tenore gratiæ deſcẽdere poſſunt, fiunt de iure taoquã à gratia deſcendentes: quãuis in ſe ſint obiectiui. & iſti cõſiderantur eſſe nõ obiectiui, ſed de iure: & ita patet io gratia, Si oeutri litigantium, &c. quæ facit omnẽ obiectũ eſſe de iure, ex eo quia deſcendit a gratia: & ſic directè ius dantis, ſcilicet gratiam ſuam quæ eſt directè ius ſuũ: ergo iſto reſpectu oportet dicere iſtos articulos ita eſſe de iure, ſicut articuli, qui dantur de uacatione beneficij: cùm illi ſolùm non inferant titulũ meũ canonicũ: noo effectum gratiæ meæ tribuaot, ſed iuncti & uniti cũ obiectibus ſic: quorum articulorum materia & gratia mea deſcẽdit. Patet ſimile in flumine, quòd per ſe ſolùm non dicitur oauigabile, ſed cum alijs iunctum bene eſt nauigabile: ut l. quominus. ff. de flumi. & l. ſi autem plures. §. fina. de aqua plu. arcen. unde licèt poſt terminum articulos merè obiectiuos dare non poſſum, quia à mea gratia non deſcẽdunt: tamen ſi deſcendunt à gratia, poſſum dare, ſicut illos, qui ſunt merè de iure. quoniam ius meum ita indioiſibiliter ſtat in eis, ſicut in articulis merè de iure: & totum iſtud iodiuiſibile deſcendit à gratia mea: igitur quemadmodum articulos merè de iure ſemper dare poſſum, ita & articulos de non iure partis, qui ex gratia mea deſcendunt. Probatur hoc per aliud ſimile. Nam ſi habens gratiam per adhæſionem, uel conſtitutionem, execrabilis in extrauag. de præbend. det articulos, per quos in aliud crimen obiicit, certè illi diceretur de iure: & quotidie tales, uelut de iure & gratia deſcendentes, admittuntur, ſicut ſi eſſent merè de iure: nec eſt inconueniens, quòd articuli obiectiui per ſe cõſiderati ſtẽt in terminis obiectuũ: ſed ſi à gratia deſcẽdere

poſſunt,dicantur alterius naturæ,& fiunt de iure: ſic ui-
demus in l.eum qui ædes.ff. de uſucapiooi. ubi tigna an-
tequam ſint ædibus infixa, cenſeotur res mobiles, poſt-
quam uerò ſunt infixa,ſunt alterius naturæ, & inter im-
mobilia tunc cēſentur. Qui ergn uult dare articulos me
rè obiectiuos, & à ſua gratia directè noo deſcendentes:
debet eos dare in termiuo,aliàs nō deberet admitti:quia
ſtylus non ſauet ei, ſicut fauet illi, qui dat obiectus à ſua
gratia deſcendentes,cùm iſti ſint pars gratiæ ſuæ, & per
conſequens iuris ſui: quia deſcendunt à iure, & gratia
mea,uelut materiatum à materia. & adde hic quod ha-
betur infrà deciſio.1.de accuſationib.
b Gratia ſua. Adde Oldrad.conſil.116.

Eptτomx.

Articuli in cauſa criminali etiam ciuiliter intentata
poſt terminum dati non ueniunt admittendi.

SVMMARIA.

1 *Probationis facultas non eſt anguſtanda: & propterea articuli poſt terminum deberent admitti.*
2 *Cauſarum uſus, & iura peremptorium uſum inuenerunt ad lites finiendas.*
3 *Termini ſacri Palatij conceſſi, ſunt peremptorij. Reus fauorabilior actore.*
4 *Reo inſtante, & petente in cauſa prophana dantur 41. dies, actori 30. ad ponendum & articulandum.*

DECISIO II. aliàs 30.

1 FVit dubitatum, & per me in publicis relationi
bus poſitum,utrùm in cauſa † criminali etiam
ciuiliter intentata, articuli poſt terminum da-
ti poſſent, & deberent admitti. In quo dubio
Domini mei Auditores erant uarii,& quaſi diuiſi per me
dium. Aliqui Domini dicebant, quòd ſic,ſaltem de æqui
tate & benignitate Palatii: maximè, ſi ius partis aduer-
ſæ non multùm in hoc læderetur: quia probationes non
ſunt anguſtandæ. 14. quæſt.2.can.quanquam. C.de hæ-
re.l.quoniam.ut lite non conteſt.c.quoniam frequenter,
præſertim ſi pars dans articulos iurare materiam de no-
uo ad ſui notitiam perueniſſe. argumen.c. paſtoralis.de
exceptionibus, & de teſtib.c.præſentium.ff.de noni ope
ris nuntiatio.l.de pupillo.& c.ut circa.de electіon. lib.6.
Allegabat etiam prædicti Domini pro ſe, notam Ioann.
And. in Clement. ſæpè. de uerborum ſignificatione.ſu-
per uerſiculo non obſtante. & nota.in l.ſi ea. C.de accuſ.
& Specul. titulo de exceptioni.§. dicendum. uerſic. ſed
pone, datus eſt terminus peremptorius, quas notas etiā
illi Domini tenentes contrarium, allegabant pro ſe, di-
centes prædictos articulos de iure communi nullo mo-
do admittendos. Ratio: nam licet in cauſis beneficiali-
bus, & matrimonialibus, in quibus proceditur lite non
conteſtata, & ſimpliciter, & de plano, ut in Clemen.di-
ſpendioſam. de iudic. iuncta Clemen. ſæpè. de uerbor.
ſignificatio. articuli dati poſt terminum, & etiam inſtru-
menta poſt concluſionem admittuntur, & recipiuntur
de æquitate canonica, & ſtylo Palatii: tamen in propha-
nis, & criminalibus cauſis talis ſtylus, ſiue æquitas non
procedit: tum propter odioſitatem materiæ: tum quia
in his non eſt tantum periculum: tum quia dantur lon-
giores induciæ: tum quia materia dilationum eſt ampu
tanda. C. de dila.l.1. de teſtib. c. ſignificauerunt. & c. ul-
tra tertiam. de reſtitut.ſpol. c.frequens. lib.6.facit opti-
mè pro hac parte. l. quinquaginta. ff. de execu. tu. & l.
diffamari. C.de ingenu.manumiſſ. & de procu.c.tuæ. de
accu.c.licet.de proba.c.licet.uide Spe.tit.de dila.§.nunc
2 uideamus.in fi.uerſi. Præterea † cùm cauſarum uſus, &
iura uſum peremptoriorū inuenerunt, ut eſſet litium fi-
nis,ſi poſt illud quis in talibus audiretur, uix lis aliquem
finem haberet,quem iura uolunt imponi.de dolo & con
tu.c.finem.& malitiis & periuriis uia daretur,quod non
eſt faciendum.de iureiur.c.ſi uerò.no.Spe.eo.ti. & §.ubi
ſuprà,uer.præterea cùm cauſarum. Sed quia omnes ter-
mini in Palatio apoſtolico poſt litem conteſtatam ſunt
peremptorii, licèt id non exprimatur: ut no.Spe.expreſ-
sè in tit.de cita.§.uiſo.uerſi.ſed dicunt etiam.& not.in c.
1.de excep. in clement.per Ioan.And. Pro qua concluſio
ne facit optimè c.coram.de reſti.in integ.cum ibi no. per
Innoc.qui expreſsè dicit, quòd omittens peremptoriam
exceptionem opponere, uel probationes neceſſarias in
termino peremptorio proponere,non auditur ſine in in-
tegrum reſtitutione, & poteſt ratio dicti ſui aſsignari:
quia cùm aſsignatio huius termini ſit quædam interlocu
toria: ut ff. de arbi.l.qualem.in fi.& per eam ius partibus
acquiritur: de re iud.c. cùm inter. & c. quod ad conſul-
tationem. de elec.c.cùm dilecti. & de teſti.c.ſignificaue-
runt. non debet ſine cauſæ cognitione per quandam qua
ſi reſtitutionem reuocari: ut in d.c.coram. Sed in crimi-
nalibus reſtitutio denegatur: ut not.per Spec.ti. de reſti.
in inte.§.quis autem.uer.ſed pone. ergo & cætera. Quā
rationem ponūt Bern. & Compo.in c. quod ſicut.de ele
ctio.cuius not. ibidem fuit pro hac parte alleg.quam in-
telligas ſecundum Ioann. mo.de re.iur.c.in generali. lib.
6.uer.ultimò quæritur.quæ nota etiam bene facit ad pro
poſitum. Facit etiam pro hac parte l.auxilium. ff. de mi-
no.c.concertationi.de appel.lib.6.c. conſuluit.de offi.de
le. & de reſti.in integ. c. 1. in clem.cum multis ſimilibus.
In hanc partem etiam uidetur declinare Paulus in cle.
conſtitutionem.de elec. ſuper uer.ſuper his.ubi uide bo
nam diſtinctionem. Pro hac parte etiam faciunt nota. do
mini Ioan. de Ligna.in c.cùm dilectus. de fi. inſtrumen.
dominus uerò Aegidius,qui tenuit cum primis,conceſ-
3 ſit omnes terminos † palatii fore perēptorios, quantum
ad hoc, ut dato ſemel termino parti nō amplius ſine cau
ſæ cognitione alius nouus terminus debeat aſsignari.
Sed hoc nihilominus non obſtante, ſi poſt terminum re
& facto ſine protelatione dentur articuli, recipi debent,
poſtquam partis non intereſt: ſicut ſi reciperentur pro-
bationes poſt terminum. alleg. not.in. d.l.ſi ea. C. de ac-
cu.& not. per Ioan.An in clemen. ſæpè. de uer. ſignific.
ſuper uer.non obſtan.& ibi multa iura pro hac parte. Ad
hæc ego, qui habui cauſam, & in primam partem decli-
nando ſic ſententiaui, reſpondi quòd multum intereſt
partis, cui ius eſt iam quæſitum, quòd termini non re-
petantur, nec articuli admittantur: tum propter remiſ-
ſionem ad partes decernendam, quæ haberet fortè lon-
gum tractum: tum quia ſi non admittantur, reportabit
ſaltem ſententiam abſolutoriam, ſi eſt reus, pro ſe cum
condemnatione expenſarum. Ecce magnum intereſſe:
mutari igitur non debet conſilium in alterius præiudi-
cium. de elect.c.conſtitutionem.in cle. & de regu. iur.c.
mutare.lib.6. Ad aliam rationem, quæ uidetur magis ur-
gere: uidelicèt ex quo etiam in prophanis de ſtylo Pala-
tii recipiuntur probationes poſt terminum,quæ non poſ
ſent recipi,niſi admiſsis articulis, ergo &c.poſſet reſpon
deri, & intelligi de probationibus notoriis, & quæ fiunt
per inſtrumenta & literas, ex quibus ſtatim poteſt habe-
ri ueritas ſine aliqua diſcuſsione, & probatione cauſæ:
per quæ poteſt dici,hodie conſtat, hodie agatur: ut in c.
literas.de reſti.ſpol. & l.ſi is à quo. ff.ut in poſ.legat. & de
re iud.c. cùm olim.ſecus uerò crederèm in probatione te
ſtium, quæ requirit cauſæ cognitionem, & longum tra-
ctū: ut in ti.de teſti.per totum.de proba.c.licet.& de teſti.
c.præſentiū.lib.6.& nec obſtat c.paſtoralis.de except.al-
leg. pro contrario,quod poſſet induci pro noſtra conclu
ſione.in eo. quòd ibi nō auditur poſt terminum præfixū
ad proponendū dilatorias,niſi cum iuramento: imò quò
ad

ad hoc continet iniquitatem ſecundum Vbertum: quia homines proni ſunt ad iurandum & deierandum. de iureiur. c. & ſi Chriſtus. de cohabita. cle. & mulie. c. clericos. Et ideò ſecundum ipſum illa non ſeruabitur in foro ſæculari, prout recitat Specu. titul. de excep. §. 2. uerſic. cæterum. qui ponit etiam in §. ſequenti, uerſic. ſed pone aliam ſolutionem. Bernard. & Compoſt. in c. quod ſicut. ſuperiùs alleg. ad dictam decre. paſtoralis dicentium illam non loqui de termino peremptorio, nec de exceptionibus peremptorijs, ſed de dilatorijs: ideoque ſecundum eum non debet ad hoc trahi, cùm ſit contra rationem iuris inducta, ut quis poſt peremptorium admittatur, & quòd ſuo iuramento in ſua cauſa ſtetur, contra c. ſicut. de proba. cum quo concordat Ber. ibidem. licèt Hoſt. & Innocen. teneant contrarium, uidelicet quòd etiam procedat, & locum habeat dicta decre. in peremptorijs ſicut in dilatorijs: prout recitat Spec. in loco ſuperius alleg. uidelicèt in dict. §. uerſic. utrum autem poſsit ſtatui. tit. de exce. Nec obſtat l. de pupillo. ff. de noui ope. nun. & decr. præſentium. de teſtib. lib. 6. pro alia parte in contrarium inductæ: quia non loquuntur de termino hominis, ſed iuris: mitius enim agitur cum lege, quàm cum eius miniſtro. ff. de arbit. l. Celſus. de cleri. excômu. c. ſi celebrat. ergo & cætera. Prædictam concluſionem intellige de articulis actoris, qui ſemper debet eſſe paratus: ſecus uerò poſſet dici de articulis rei defenſoris datis poſt terminũ, cuius partes ſunt fauorabiliores quàm actoris. de proba. c. ex literis. Tum etiam quia reorum eſt fugere, actorum inſtare. de præſump. c. nullus. de uerb. ſignifi. c. forus. tum etiam quia maior eſt contumacia actoris, quàm rei. de do. & contu. c. cauſam quæ. & c. actor. eodem tit. lib. 6. quam concluſionem reputabant Domini uerisſimam in quibuſdam alijs conſilijs, dummodò prædicti articuli
a rei merè eſſent defenſorij: [a] puta perimentes intentionem agentis quò ad abſolutionem, non quò ad iudicatoriam obtinendam, & dati in termino ad huiuſmodi exceptiones peremptorias proponendas aſsignato: puta in termino dato ad dicendum contra articulos pro parte a-
4 ctoris datos. Et adeò † ſecundum conſtitutiones Ioann. 22. reo inſtante, & petente in cauſa prophana dabuntur 40. dies, & actori niſi 30. ad ponendum & articulandum: imò ſtultus eſſet reus habens exceptionem bonam peremptoriam, ſi illam opponeret ante fundatam intentionem actoris: prout leg. & not. in c. de teſtibus, extrà, de teſtib. & c. ex parte. de dol. & contu. c. finem. cum ſimilibus: ſecus uerò ſi nimis expectaret cum dictis ſuis articulis: puta prope concluſionem: quia tunc non audiretur propter præſumptionem malitiæ: quia præſumitur quòd cauſa dilationis, & protelationis iudicij hoc faciat: maximè ſi ſit poſſeſſor. hoc uerum, niſi uellet iurare quòd materia per ipſum non ſic tardè data de nouo ad eius notitiam perueniſſet: ut in c. paſtoralis. de exceptio. & c. ut circa. de elec. lib. 6.

Additio.

a Defenſorij. Adde quòd in criminalibus ad defenſionem rei poſt concluſionem cauſæ, & etiam poſt teſtium publicationem admittitur probatio per inſtrumenta: ut not. Bar. in l. 1. in fin. ff. de quæſt. & in l. diui fratres. ff. de pœnis. ubi dicit, quod de innocẽtia rei ſi apparet etiam poſt ſententiam, poteſt abſolui ex ſpeciali gratia ſeu Principis beneficio. quod tene menti perpetuò.

Epitome.

Non cogitur quis reſpondere interrogatorijs ſiue poſitionibus principale negotium tangentibus, niſi dentur diſpoſitiuè medio iuramento, & in ſcriptis.

Summaria.

1 *Reus de curia proceſſurus non debet arreſtari nec compelli ad reſpondendum interrogationibus principale negotium tangentibus, niſi diſpoſitiuè dentur per modum articulorum.*

2 *Pars arreſtata de mandato domini Auditoris ad reſpondendũ certis interrogationibus non diſpoſitiuè datis, ſi illicentiata de curia recedat, an poſſit excommunicari?*

3 *Iudices poteſtati permiſſa non ſemper ſunt iuris neceſſitati ſubiecta.*

Decisio III. aliàs 31.

1 VOluerunt & ordinauerunt omnes Domini cõcorditer, quòd † nulla partium de cæterò citaretur, uel arreſtaretur ad reſpondendum certis interrogationibus datis, uel dãdis, quibus alias de iure eſſet reſpondendum negotium principale concernentibus, niſi datæ fuerunt, ſeu dẽtur diſpoſitiuè, & per modum poſitionum, & articulorum, & in ſcriptis. Si uerò per inaduertentiã fierent huiuſmodi citationes, uel arreſtationes, pars citata, ſeu arreſtata non compellatur reſpondere huiuſmodi interrogationibus, niſi datæ fuerint per modum ſuprà dictum. Hoc uerum, ſi aliqua partium hoc petat, aliàs ſi uoluerit ſpontè reſpondere, mos eſt ei gerendus. ff. de probationib. l. circa. & de reſtitutio. ſpol. c. 1. & ſi reſponderet affirmatiuè, ſibi præiudicat ſua confeſsio: ut not. per Bernar. in c. cùm cauſam. de iuramento calumniæ. Ratio primæ concluſionis eſt, quia interrogans nihil, ſed ponens diſpoſitiuè omnia quæ poſuit confitetur: ut de confeſ. c. 1. & 2. lib. 6. cum ibi not. ergo ut non claudicet iudicium, dignũ, & iuſtum eſt: quòd dicat actor interrogando per rei confeſsionem, ſi uult releuari, ita & reus per actoris interrogationem diſpoſitiuè datis releuetur, ut ſeruetur in iudicio æqualitas: cùm rei non liceat eſſe deteriorem conditionem, quàm actoris: ut de regul. iur. c. non licet. lib. 6. & de mut. pet. c. 1. & 2. Item quia iſtæ reſponſiones fiunt pro eo, quòd reus uel actor non erit præſens tempore termini ad reſpondendũ poſitionibus aſsignandis: quo tempore poſitionibus reſpondere deberet, & per conſequens haberentur loco reſponſionum, quæ fierent in illo termino ad poſitiones iam datas: ſed tunc non reſponderetur, niſi poſitioni per alteram partem diſpoſitiuè datæ: ergo nec nunc. eiuſdem enim naturæ ſunt ea, quæ in loco alterius ſucceſſerũt: ut extrà, ut lit. penden. c. eccleſia ſanctæ Mariæ. quæ dicta ſunt intelligenda de interrogationibus deciſorijs: ſecus uerò de præparatorijs, quibus partes bene tenentur reſpondere, licet diſpoſitiuè non dentur. prout legitur & not. in dict. c. cùm cauſam. per Ber. Ratio ſecundi dicti eſt: quia uolenti & conſentienti non fit iniuria, neque dolus: ut in l. cùm donationis. C. de tranſa. 7. q. 1. can. quam periculoſum. de regul. iur. c. ſcienti. lib. 6. facit dictum c. 1. de reſtitutio. ſpoliat. Aut enim contradicit, aut conſentit. Si conſentit, habet locum ratio proximè dicta: ſi contradicit, aut pro cauſa contradictionis allegat, quòd non ſunt datæ interrogationes per modum poſitionum, & tunc habet locum primum dictum: aut illam cauſam nõ aſsignat, & tunc compellitur reſpondere: quia poſtquàm dictam cauſam nõ allegat, non uidetur uelle in ea ſe fundare, & tunc conſuetudo & ſtylus curiæ eum arctat. Nũquàm tamẽ compellitur dare pars reſponſiones ſuas per iuramentum, etiam ad poſitiones, niſi interrogationes dentur per iuramentum, ſi hoc petatur, per rationem iam dicta. Sed ex hoc inſurrexit aliud dubium: utrùm
2 ſi aliqua partiũ arreſtata de mandato Domini Auditoris ad reſpondendum certis interrogationibus non diſpoſitiuè datis, illicentiata de curia recedit, poſsit excommuni-
3 cari? Et uidebatur quòd non: quia ſi ueniſſet, reſpondere

non

non tenebatur ad interrogationes impertinentes.argu-
men.V.q.2.can.1.& ff.de ferus.l.1.cum ſimilib.Fuit al-
leg.in contrarium,quòd ex quo conſtabat de iuriſdictio
ne iudicis citantis, ſeu arreſtantis, quòd tenebatur reſ-
pondere, uel comparere ſaltem allegaturus impertinen
tiam interrogationum,uel petiturus ſe de arreſtari.ff. de
iudi.ſi quis ex aliena.3.q.3.can. ſi epiſcopus. de appella-
tionib.c.duobus.de accuſatio.c.ueniens.cum ibi not. &
quia cùm neutrum fecerit,iudicem contempſit,propter
quem contemptum excommunicari potuit.1 .quæſtio.
3.can nemo.& c.certum.& ut lite non conteſta. c. quo-
niam.& c.tuæ. de iud. c. 1. & in dict.c.ueniens. propter
quod fuit concluſum,quòd Auditor ſi uellet,illum pro-
pter cõtemptum huiuſmodi ex ſuo officio,ſed non ad in
ſtantiam partis excommunicare poſſet: tamen melius eſ
3 ſet, quòd ſuperſederet:quia non omnia† quæ iudicis po
teſtati permittuntur,iuris neceſsitati ſubiiciuntur. ff. de
iudic.l.non quicquid.maximè cùm non interſit partis,
nec ius ſuum per hoc læditur.

EPITOMA.

Tertium appellans à ſententia contra poſſeſſorem be
neficii lata pro ſuo intereſſe ſequeſtrum impedire non
poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Lis duorum de tertij beneficio,iuri ipſius tertij non nocet.*

DECISIO IIII. aliàs 390.

SI feratur ſententia diffinitiua in cauſa benefi-
ciali pro actore,& contra reum poſſeſſorem,
a & ab illa ſentẽtia appelletur per tertium,[a] qui
dicit ſua intereſſe,fuit dubitatum utrum ter-
tius appellans poſſet contradicere,& impedire ſequeſtra
tionem beneficii & fructuum,iuxta Cle.unicam, de ſe-
queſtr.Et uidebatur quòd ſic:quia per hunc appellantẽ
impediretur realis & actualis executio ſententiæ, quæ
eſt maius quàm ſequeſtratio fructuum: ut in c. cùm ſu-
per.de re iudica.cum ibi not.ergo multò fortiùs ſeque-
ſtratio fructuum,quæ minus eſt.de dec.c.ex parte.de re.
iur.c.cui licet.lib.6. Pro hac opinione facit quædam not.
1 Pau.in gloſſ.penul.dictæ Clemen.qui quærit.† Quid ſi
duo ſi litigant de beneficio,quod in totum ſpectat ad ter
tiũ, nunquid per talem litẽ impeditur in iure ſuo? tenet
quòd non:quia abſurdum eſſet hoc dicere uel allegare.
facit c.cùm eccleſia Vulterana. de electio. quia nemini
facit iniuriam,&c. & res inter alios acta, &c.de re iudi.
c.quamuis.facit etiam pro prædictis quædam not.Ioan.
Andr.in Clemen.eadem ſuper uerſi.contra poſſeſſorem.
ubi dicit quòd ſi feratur ſententia contra poſſeſſorem:
non tamen pro petitore non eſt locus ſequeſtrationi. cũ
quo concord.Genae.& Paul.At hic licèt ſentẽtia adhuc
non ſit lata pro iſto nouo petitore, licèt lata ſit contra
poſſeſſorem,ad inſtantiam fortè illius qui nullum ius
habet in beneficio:ergo uidetur quòd ad eius inſtãtiam
non ſit faciẽda huiuſmodi ſequeſtratio.de accu. c.ſuper
his.Præmiſsis non obſtantibus fuit deciſum contrarium
per omnes. Nam per huiuſmodi ſequeſtrationem nullũ
fit iſti præiudicium neque damnum: imò erit ſibi plus
utilis quàm damnoſa:uidelicèt,quòd fructus per unam
idoneam perſonam colligantur,& reſeruentur ſibi, ſi fi-
nalem in cauſa uictoriam obtineat:nec per hoc impedi-
tur in iure ſuo in aliquo : ergo ceſſat dictum Pau.quod
fortè procederet,ſi iſte tertius fuiſſet, & eſſet poſſeſſor
beneficii:quia ſi inter duos uel plures competitores be-
neficii fertur ſententia pro uno contra unum contra re-
liquos non fit ſequeſtratio:nec habet locum Clemen.illa
quod probat ibi textus dum dicit.quando una diffiniti-
ua pro petitore & contra poſſeſſorem,non poſsidentem
tamen pacificè triennio, fertur ſententia, quod non eſt
hic.ergo & c.Præterea dictum etiam Ioan. Andr. ſupe-
riùs alleg.non obſtat, qui loquitur quando ſententiã fer
tur pro petitore,qui agebat ad priuationem: tunc enim
non eſt locus ſequeſtrationi,quæ non habet locum, niſi
quando agitur ſuper titulo beneficii:& ideò ſi inter pe-
titorem & poſſeſſorem eſſet alia quæſtio realis, uel per-
ſonalis,non eſſet locus illi conſtitutioni,ſecundum Ioã.
And.ſuper uerſi.diffinitiua & Pau.ibidem. Cùm igitur
iſtius tertii non interſit impedire huiuſmodi ſequeſtra-
tionem ſibi potiùs utilem,quàm damnoſam,non erit au
diendus. 2.q.1.can.nõ ſolent. & in dicto c.ſuper his.Nec
obſt.c.cùm ſuper.cum ibi notatis per Innoc. & Hoſtien:
ibi enim poſſet fieri appellanti uidelicet tertio magnum
præiudicium,ſi fieret executio ſententiæ latæ pro uicto-
re,& ipſe in poſſeſsionem induceretur,& ſic ſibi nouus
poſſeſſor & durior aduerſarius conſtitueretur.At hic in
caſu noſtro illi habenti unam ſententiam pro ſe, non da-
bitur poſſeſsio,nec aliquid de fructibus percipiet, niſi ſi
nalem in cauſa uictoriam obtineat: ergo maius præiudi-
cium fieret tertio per illam executionem, quàm per iſtã
ſequeſtrationem,quæ fit per iudicem,& non per partẽ:
imò parte inuita:ergo non debet eſſe partibus dãnoſa, ſe
cundum Guil.& Genae.ibi, qui remittunt ad not. in c.
examinata.de iudic.& pleniùs de hac materia ſequeſtra
tionis per Ioan.mo.de regu.iur.c.locupletari.lib.6.

ADDITIO.

a Appelletur per tertium. Adde quòd tertius poteſt appel-
lare à ſententia lata contra alium,non obſtante clauſula
appellatione remota:ut per Bart.in l.1.§.fin.uer. quæro.
iuncto uer.ſequen.ff.qui.& à quibus appel.nõ lic.& per
Ab.in c.ſuper eo.de offic.delegat.

EPITOME.

Teſtes abfuturi ſuper articulis etiam impertinẽtibus
in forma, dum modò non peccent in materia, recipi
poſſunt, non obſtante petitorii ſuſpenſione.

SVMMARIA.

1 *Actor eſt non obſtante petitorij ſuſpenſione arreſtari, do*
nec poſitionibus petitorium concernentibus reſpõdeat.
2 *Articulis impertinentibus reſpondendum non eſt. Pro-*
bationes non anguſtandæ.
3 *Teſtes abſuturi ſuper articulis etiam impertinentibus in*
forma recipi poſſunt, dummodo non ſit peccatum in
materia.

DECISIO V. aliàs 394.

SI ſuſpenſo petitorio † per actorem reus ut poſ
ſeſſor, det articulos ſapientes petitorium &
facit arreſtare actorem, quòd non recedat de
Romana curia,donec reſponderit eiſdem ar
ticulis:ſi actor uelit recedere,fuit dubitatum utrùm te-
neatur illis ante receſſum ſuum reſpondere? Et uideba-
tur quòd non, propter ſuſpenſionem antedictam, per
quam ſunt clauſæ manus Auditoris:ita quòd prædictum
actorem ad id compellere non poſſet. & ſic uidebatur
quòd huiuſmodi arreſtatio ad articulos datos in petito-
rio ſe non extenderet.ar.eorum quæ ſcripſi ſupra de re-
ſti.ſpol.deci.16.tum etiam quia nihil habent commune
proprietas & poſſeſsio.ff.de acquir.poſ.l. naturaliter.§.
nihil cõmune. facit c.paſtoralis. de cauſa poſ. & propr.
cum ibi not.Præterea ſi ad hoc poſſet,& deberet com-
pelli,& articulos ſapientes petitorium confiteretur,poſ
ſet ſibi præiudicare huiuſmodi cõfeſsio etiam in poſſeſ
ſorio : prout etiam deductum eſt ſuprà in dicta deci. 16.
de reſtit.ſpol.& faciunt pro hoc not.in c.conſtitutus.de
fil.preſ.per Inno.ergo ad id compelli non debes de pro-
a bat.c.1.Præterea articulis † impertinentibus,& non ad-
miſsibili-

miſsibilibus non eſt reſpondendum. de offi.deleg.c.cùm contingat. At huiuſmodi articuli ſunt impertinentes,& pro nunc non admiſsibiles:ergo &c. His non obſtant.cõtrarium fuit deciſum, & concluſum per omnes Dominos: & hoc ne copia probationum etiam in futuro tẽpore pereat, & anguſtetur.de teſti.c. Albericus.& c.ſignificauit. Tum etiam quia cauſa petitorii ſemper remanet in curia, licèt ad tempus ſit ſuſpenſa. Finita igitur cauſa poſſeſſorij,ſi reus uellet ingredi petitorium, multùm releuaretur per reſponſionem aduerſarij: maximè quò ad articulos negatiuos probãdos. de confeſ.c. 1.lib.6.ſi illis non reſpondetur, periret ſibi copia probationis: quia negatiua per rerum naturam,&c.de probat.c.quoniam.
3 de elect.c. bonæ memoriæ. Item quemadmodum † teſtes abfuturi, uel morituri ante litem conteſtatam, & etiam ſuper articulis abiectiuis non admiſsibilibus,uel fortè nunquam admittendis recipiuntur: ut in c. quoniam frequenter. ut lit. non conteſt. & hoc propter dictam rationem,ne probationes pereant:ita & multò fortiori ratione in caſu noſtro compellitur reſpondere prædictis articulis: quæ confeſsio tamen ſibi in nullo præiudicabit in poſſeſſorio,maximè ſi de hoc fuerit proteſtatus:,& ſuppoſito quòd confiteretur talia, per quæ clarè conſtaret ipſum,ius nullum, ſiue titulum habere in beneficio,de quo agitur, non eſſet nimis abſurdum dicere quòd ſibi præiudicaret, & reſtitutionem ſuam impediret, ne daretur ſibi uitioſus ingreſſus,& cum peccato beneficium eccleſiaſticum teneret.de inſtit.c. ex frequẽtibus. de eo qui mit. in poſ.c. 1.lib.6.Et hoc eſt reſponſum, ſi bene uideatur, ad motiua pro contraria parte inducta.

De Confeſſis.

Epitome.

Confeſsio extraiudicialis in delictis non probat, quò ad effectum,ut pœnæ ordinariæ infligantur.

SVMMARIA.

1 *Confeſſio extraiudicialis ad inſtantiam partis facta præiudicat confitenti.*
2 *Confeſſio extraiudicialis infamat confitentem redditq́ illum punibilem.*

DECISIO I. aliàs 180.

1 LIcèt confeſsio † extraiudicialis regulariter probet, tamen ſecus eſt in delictis, in qui-
2 bus confeſsio extraiudicialis [a] plenè delictũ non probat, quò ad effectum pœnæ ordinariæ infligendæ. probatur de exceſ. præla. c. quam ſit graue. ubi presbyter beneficiatus confeſſus ſe crimen adulterij commiſiſſe, non deponitur, ſed beneficio priuatur: ut ibi no.per Inno.& Hoſt.& allegatur una glo. notabilis Bar.ff.ad leg. Iul.de adul.l. capite quinto. uidelicèt, quòd confeſsio extraiudicialis talis non plenè probat, nisi quò ad effectum confitentem ſubiiciendi torturæ.

Additio.

a Confeſsio extraiudicialis. Gloſ. in c. per inquiſitionem.
a de elec.tenet, quòd ex tali confeſsione † poteſt confitẽs damnari. idem Inno. ibi. pro quo facit dictum c. quàm ſit. Compoſt. tenet contrarium in c. oli.de reſcrip. ſuper uerbo, confeſſus. Inno.tenet oppoſitum in c.inquiſitionẽ.in c.interpoſita.de app.ſuper uer.probaturum.& habet hic locũ gl.iuris ciuilis in d l. ca.quinto.hic all.quæ eſt ſingularis,& tenet, quod talis confeſsio facit ſolum indicium ad torturam. & hoc tenent Legiſtæ pro euangelio. Tũ dic ſecundum dominũ Anto.quòd ſi confeſsio extraiudicium infamat confitentem de facto,quòd poteſt puniri,cum in tali infamia facti non ponderetur iuris effectus: uel dato quòd non infamet, inducit tamen tantam ſuſpitionem, ex qua poteſt procedi ad iudicium purgationis, & ex infamia facti ſola ſuſpitione probabili proceditur ad iudicium purgationis.de purg.ca.c.inter. Et eſt concluſio Doc.in c.ex parte.de offi.ordi.hoc tamẽ caſu non admitteretur directa purgatio contra confeſsionem, niſi aliter eam excuſet: ne ipſe ueniat contra id, quod uiua uoce eſt proteſtatus: ſed excuſando eam,& aliter intelligendo,poterit excuſari. nam excuſatio perimens confeſsionem nõ admittitur: ut eſt caſus in c.cùm dilecti. de accu. ex quibus declaratur opinio Innoc. in d.c. quàm ſit. uerba fuerunt originaliter do. 2. q. 1. can. multi.in glo.magna, quæ eſt nobilis ad hoc.& idem no. glo.de iudi.c. at ſi clerici. ſuper uerbo, non tenet. uerſi. ſed pone clericus.hæc eſt uera quando confeſsio deducitur in probatione in iudicium: ſed ſi ut delictum,ea probata habet locum dictum c. quàm graue.

Epitome.

Poſitiones in prima inſtantia datæ per iuramentum procuratoris, poſſunt per dominum in ſecunda inſtantia mutari, & in meliùs reformari ſine expreſſa reuocatione erroris.

SVMMARIVM.

1 *Poſitio data, & iurata per procuratorem per dominum reuocari poteſt.*

DECISIO II. aliàs 60.

POſitiones datæ in prima inſtantia per iuramẽtũ procuratoris in ſecunda inſtantia poſſunt per dominum principalem mutari, & meliorari ſine expreſſa reuocatione erroris: Tum quia illud iuramentum non fuit de ueritate, ſed de crudelitate: tum quia procuratores non ſunt ita plenè informati, ſicut principales, qui non poſſunt uariare poſitionem iuratam, iuxta not. in c. cùm in poſitionibus. lib.6. de iureiur.

Additio.

a Poſitiones. Adde deci. 19 ſuprà de proc.& Aegid.deciſ. 16. hoc tit.de confeſſ.

Epitome.

Confeſsio prælati ſine conſenſu Capituli præiudicat eccleſiæ in caſibus, in quibus eſt legitimus adminiſtrator. Vel ſic, Prælatus eſt legitimus adminiſtrator à iure deputatus omnium eccleſiarum,monaſteriorum,& congregationum ſuæ diœceſis,pro quibus ſolus poteſt agere, & defendere in iudicio, ſi bona ſint communia uel diſcreta,arduis exceptis. hoc dicit.

SUMMARIA.

1 *Confeſſio Prælati an & quando eccleſiæ præiudicet.*
2 *Confeſſio Prælati præiudicat eccleſiæ in cauſis, in quibus eſt legitimus adminiſtrator.*
3 *Prælati ſuarum eccleſiarum ſunt legitimi adminiſtratores.*
4 *Prælatus an & quando ſine conſenſu ſuæ congregationis eccleſiæ adminiſtrationem exercere poteſt.*

DECI-

DECISIO III. aliàs 466.

1 Onfeſsio † Prælati [a] agentis præiudicat eccle-
a ſiæ ipſo iure, etiam ſi ſine conſenſu capituli
agat. Circa quod dico, quòd prima pars depē-
b det ab uno alio: uidelicet ſi Prælatus [b] † dici-
2 tur adminiſtrator legitimus, & in quibus cauſis ſit admi
niſtrator legitimus, & in quibus non, & hoc concernit
ſecundam partem iſtius concluſionis. Dico enim quòd
in cauſis, in quibus Prælatus eſt adminiſtrator legitimus
ſuæ eccleſiæ in agendo, confeſsio eius præiudicat eccle-
ſiæ eo modo, quo præiudicat cōfeſsio adminiſtratoris le-
gitimi, uidelicet ſi ſit facta die iudiciaria, & per modum
iuriſdictionis contentioſæ, & abſque colluſione & frau-
de. Hanc concluſionem probant iura clarè, extrà ut lite
non conteſt. c. 1. de confeſsis. c. ultim. de re iudica. c. ſub-
orta. de depo. c. 1. & c. potuit. de loca. & cōduct. & de cap.
mo. c. cùm dilectus. de election. c. dudum 2. Sed ibi in cō
trarium aliqualiter: licèt enim prædicta iura in ſyndico,
uel procuratore eccleſiæ loquantur: fortiori ratione ui-
gent in prælato, qui maius ius ratione ſuæ legitimæ ad-
miniſtrationis ſibi competentis iure prælaturæ ſuæ cen-
ſetur habere, quàm dicti procuratores & ſyndici, qui poſ
ſunt conſtitui & reuocari. de procuratо. c. 1. de iudic. c.
cauſam quæ. no. Archi. de teſtib. c. præſentium. lib. 6. Hāc
concluſionem ponit Cyn. poſt Pet. in l. una. C. de confeſ.
15. q. de iſta parte eſt caſus in c. ſi aduerſus. de in int. reſti.
lib. 6. Si intelligatur de confeſsione Prælati, quod aliqua
liter uidetur glo. ſonare. Si uerò non eſſet adminiſtrator
legitimus ipſius cauſæ & litis: tūc ſtatur eccleſiæ. de pœ-
nit. diſtinct. 1. per rationem contrariam. & hanc ſecundā
partem poſuerunt etiam Petr. & Cyn. in l. 1. prælleg. &
gloſſ. quæ dicit, quòd requiritur conſenſus ſui capituli.
ſta no. 22. diſtin. can. de Conſtantinopolitana. in penulti.
glo. per c. 1. de procura. & c. cauſam quæ. de iudic. Quæ
argumenta & glo. uidentur ſequi dictum gloſſ. in c. præ-
ſentium. prælleg. Videamus igitur in quibus cauſis ſpe-
ctat hoc caſu legitima adminiſtratio ad Prælatum. Et ad
3 iſtam concluſionem reſpondet text. quòd † Prælati ſunt
adminiſtratores ſuarum eccleſiarum legitimi, & mona-
ſteriorum & congregationum, & pro eis in iudicio ſta-
re poſſunt defendendo. c. edoceri. de reſcriptis. & agen-
do: ut in. c. cùm deputati. de iudic. & probatur ff. quod
cuiuſq; uniuer. no. l. cuncti. Excipit textus unum caſum,
uidelicet ſi bona prælaturæ de bonis cōgregationis ſunt
diſtincta omninò: ut in dicto c. edoceri. in fine, quod ex-
cipit omninò, ideſt, etiam quò ad adminiſtrationem. Nā
ſola diuiſio non tolleret Prælato legitimam adminiſtra-
tionem, niſi poſt diuiſionem bonorum congregationis à
bonis Prælaturæ diſcreta eſſēt, & de adminiſtratore pro
uiſum: ut pulchrè ponit Innocen. in d. c. edoceri. Sed di-
4 ceret aliquis ſi eſt ita, quòd † adminiſtratio legitima per-
tineat ad Prælatum, uidetur quòd debeat eam exercere
cum conſenſu ſuæ congregationis: ut de procuratorib.
c. 1. de iudic. c. cauſam quæ. Sed ut dicit Innocē. hic non
reperitur, quòd adminiſtrator legitimus de iure non te-
neatur cum conſenſu alterius ſuam adminiſtrationē exer
cere: qui reſpondet ualde bene ad alia iura prædicta. Cō
tradicit tamen, quòd in arduis tenetur requirere conſi-
lium in iudicio, ſicut in extraiudiciis: ut c. nouit. & c. quā
to. de his quæ fiunt à præ. Et iſta eſt ueritas: ſaluo quòd
aliqui dicunt, quòd imò debet habere cōſenſum. & hoc
conceditur gratia collationis. Sed nihilominus his non
obſtantibus dico, quòd ſi agat Prælatus ſine conſenſu
Capituli, uel conuentus, ualet quod facit ſine dubio in
non arduis: patet hoc per d. c. edoceri. & d. c. cùm depu-
tati. & etiam in arduis, licèt Capitulum per ſuum con-
ſenſum non adhibitū poſſet cōtradicere, & petere quòd
mutaretur, quod factum foret eius conſenſu ſpreto, aut
eo ignorante. Quod patet ex eo, quòd quando ex depitio
alicuius negotii pertinet primò ad aliquem iure ſuo, li-
cèt ex poſtfacto forma adduciatur ſibi, ſecundum quam
debet facere, uidelicet de conſenſu uel conſilio alterius:
quod facit dicta forma ſeu conſenſu non adhibito non
ualet. Hanc regulam uidetur poſuiſſe gloſſ. ordin. in Cle
men. 2. de iure patr. ſuper uerbo, prohibitionem. & In-
nocen. de rebus eccleſi. non alienandis. c. dudum lib.
ſexto, ubi dicit, quòd ubi conſenſus requiritur, quòd ſuf
ficit, quòd interueniat ex poſtfacto: & tamen ſi actus
ex poſt facto eſſet nullus, hoc non ſufficeret, ut ip-
ſemet dicit, & probat c. auditis. de election. Et iſta regula
ſatis probatur per. c. 1. & 3. de his quæ fiunt à præ. cū ibi
no. Certum enim eſt, quòd adminiſtratio de iure com-
muni eſt ſolis prælatis commiſſa: licet ſuperuenerunt iu-
ra arctantia prælatos ad requirendum conſilium, uel con
ſenſum. igitur &c. no. per Inno. & alleg. de arbitr. c. cùm
olim. ne ſede uacan. c. 1. lib. 6. per Archid. & per hoc ſecū-
da pars concluſionis eſt expedita, & quæſtio ex toto ueri
ficata, præterquàm in uno caſu excepto, de quo, &c.

ADDITIONES.

a Confeſsio prælati. Adde his quæ hic dicuntur, ſcilicet an
confeſsio prælati præiudicet eccleſiæ. Bal. in l. in contra-
ctibus. §. ſed quoniam. uerſi. quæro quid in tutore. C. de
non numerat. pecun. per Anto. de Butr. Imol. & Sicul. c.
fin. de præſcript.

b Si prælatus. Adde deciſ. Capell. Toloſ. 79. incip. item fuit
quæſitum ſi prælatus.

EPITOME.

Si reus dixerit ſe certo tempore poſſediſſe: & demum
1 procurator eius in libello, ſeu articulis dicat actorem ſe-
ciſſe quo minus poſſet poſſeſsionem habere: concordan
da eſt confeſsio domini cum dicto alterius partis.

DECISIO IIII. aliàs 471.

IN cauſa beneficiali reus prouocatus ad cauſam
confeſſus eſt ſe poſsidere in principio cauſæ:
& ita ante litem motam in impetratione no-
uæ prouiſionis, quæ obſtante reſeruatione
non ualebat, & ita aſſeruit, ſi procurator eius poſtmo-
dum deducat in libello & poſitionibus ſuis, de tempore
tamen ſequenti, & actorem feciſſe quo minùs reus ipſe
potuiſſe poſſeſsionem habuiſſe, actoremq; poſſeſsioni in
cumbere ipſo actore etiam hoc aſſerente, concordanda
eſt dicta confeſsio procuratoris cum ipſa confeſsione, &
aſſertione rei, propter temporum diuerſitatem. argu. de
teſtib. c. cùm tu. & C. de furt. l. maniſeſtiſsimi. & de accu-
ſatio. c. cùm dilecti. maximè, quia non eſt ueriſimile pro
curatorem uoluiſſe contra producta per dominum con-
fiteri. produxit enim in facto iſto inſtrumentum poſſeſ-
ſionis adeptæ ante litem, & nouam prouiſionem: & con-
tra aſſertionem dictæ ſuæ partis principalis noluiſſe cer-
ta ſcientia confiteri. maximè etiam quia non eſt ueriſimi
le dominum illud uoluiſſe ſub clauſula generali: & ideò
non eſt ueriſimile procuratorem id potuiſſe: præſertim
quia uerba, quò minus, poſſunt etiam habere bonā in-
terpretationem, ſi recipiantur cū iuris effectu: ut ff. quod
quiſq; iu. l. 1. in fi. ſcilicet quò minus potuit habere cum
effectu: quia non uidetur uerſum, quod non durat uer-
ſum. ff. de in rem uerſo. l. ſi pro parte. §. uerſum. Facit ta-
men dubium no. Barto. de uerborum obligatio. l qui au-
tem. ubi uidetur notare, quòd dicta interpretatio d. c. cū
tu. quæ habet locum in teſtibus & inſtrumentis ex iuris
diſpoſitione, & non habet locum in depoſitionibus par
tis cuiuſdam: quia primi probant, & ſecundi non, ſecun-
dum dominum Corſien.

De Probationibus.

Epitoma.

Literis Epiſcopi ſuo ſigillo ſigillatis ſine notarij & teſtium ſubſcriptione, creditur in his, quæ ad ſuum ſpectant officium. Vel ſic, litteris aſſertiuis Epiſcopi ſuo dũtaxat ſigillo munitis in extraiudicialibus ad eius officium ſpectantibus creditur: quamuis eis pro collatione ordinaria non ſtetur in præiudicium apoſtolici impetrantis, nec pro facto proprio ipſius epiſcopi. hoc dicit.

SVMMARIA.

1 *Sigillum Epiſcopi ex generali conſuetudine authenticum reputatur.*

2 *Literis Epiſcopi non creditur contra impetrantem apoſtolicum.*

3 *Promoueri non debet quis ad eccleſiaſtica carnali affectu.*

DECISIO I. aliàs 22.

FVit a dubitatum utrùm credatur literis Epiſcopi ſolo ſuo ſigillo ſigillatis ſine tabellione, & teſtibus ſuper reſignatione ex cauſa permutationis facta in manibus ſuis, & per eum admiſſa, & collatione ſubſecuta. Et licèt in hoc dubio poſſent fieri plura argumenta, & allegari rationes Doctorum pro & contra, recitatæ in c. poſt ceſsionem. de proba. & 11. quæſt. 3. can. curæ. per Ioan. & Archid. tamen attenta generali conſuetudine totius orbis, qua reputatur ſigillum Epiſcopi authenticum, quam etiam ſeruat Palatium Apoſtolicum in his, quæ ſpectant ad ſuum officium, & quæ inter ſubditos ſuos extra cauſam eius propriam fidem facit: dummodo non procedat ut iudex: quia tunc ſecus: ut in c. quoniam contra. de probat. & de teſti. c. cùm à nobis. Fuit per omnes Dominos determinatum, & concluſum, quòd in caſu prædicto literæ Epiſcopi facerent plenam fidem, dummodò omnia in litteris ſuis contenta coram eo, & per eum uno & eodem tempore facta, & completa exiſtant, aliàs non facerent fidẽ, niſi de ultimo actu ſuo partium. prout not. per Inno. in dict. c. quoniam contra. Ratio prædictæ concluſionis patet per ſuperiùs dicta: quia omnia & ſingula præmiſſa ſpectant ad officium ſuum, & inter ſubditos ſuos extraiudicium per eum expediuntur. de renunci. c. admonet. de rer. permut. c. quæſiuit. & c. uno eo. tit. li. 6. Pro qua concluſione faciunt expreſsè no. per Innoc. & Hoſti. in c. 1. & 2. de fide inſtrumen. & not. in dict. c. poſt
2 ceſsionem. per Hoſti. Non obſtat ſtylus† Palatij, quo cauetur quòd non creditur literis Epiſcopi contra apoſtolicum impetrantem, in quibus Epiſcopus diceret ſe primò contuliſſe beneficium, quàm Papa, ſeu eius executor: non quia ſigillum eius non ſit authenticum: quia imò eſt, ut ſuprà dictum eſt: ſed propter fraudem quæ timetur: quia ſæpè, imò quaſi frequenter accidit, quòd Epiſcopi, uel eorum cancellarii contra apoſtolicos impetrantes anticipant datas. Et quia fraus & dolus nemini debet patrocinari: & ut malitiis obuietur. de reſcrip. c. ſedes. & c. ex tenore. ff. de rei uen. l. in fundo. eſt iſtud in palatio apoſtolico inuentum, in quo etiam ſeruatur, quòd literis Epiſcopi in cauſa propria fides nullatenus adhibetur. C. ne quis in cau. ſu. in rubro & in nigro. & 4. quæſt. 3. can. ſi teſtes. §. nullus. Sed in hoc caſu, uidelicet ultimæ collationis factæ per epiſcopum contra apoſtolicum impetrantem quodammodo Epiſcopus uidetur ferre teſtimonium in cauſa propria, ut ipſe collationem ſuã propriam factam forſan in perſonam fratris, nepotis, & conſanguinei, aut familiaris, collationi apoſtolicæ factæ alteri perſonæ ſibi extraneæ præferre poſſet. & ita ſolebat ſemper dicere in conſil. reuerẽdiſsimus in Chriſto pater dominus Petrus de Sarcena ſanctæ Ro. eccleſiæ Cardinalis dum erat in Rot. Prætereà poſſet etiam aſsignari alia ratio diuerſitatis quare in primo caſu noſtro creditur literis Epiſcopi, & non in ſecundò: quia in primo caſu nõ poteſt fieri collatio alteri, quàm permutanti, per clem. unicam. de re. permu. & ſic quodãmodo illa collatio eſt neceſſaria: quia de neceſsitate iuris non poteſt fieri alteri. In ſecundo uerò caſu eſt locus gratificationi, & poteſt conferre cui uult: ut legi. & nor. de præben. c. relatum. & de reſcript. c. tibi qui. lib. 6. Sed Prælati modernis
3 † temporibus plus ſequentes carnalitatis affectũ, quàm iudicium rationis, ſæpè ex inordinata affectione promouent ſuos: ut in c. graue. de præb. & machinantur omnes fraudes, quas poſſunt contra apoſtolicos impetrantes. de de renun. c. 2. li. 6. de conceſſ. præb. c. 1. eo. lib.

Additio.

a Fuit dubitatum. Adde quòd abbas ponit iſtam dec. 1. in c. poſt ceſsionem. eod. hoc tit. de probat. & adde deciſ. 10. infrà eod.

Epitoma.

Si in libello ſit mentio de authentica ſcriptura, illa ante litis conteſtationem eſt edenda, ſecundum diſtinctionem hic poſitam. Vel ſic Actor faciens mentionem de aliqua ſcriptura, tenetur reo eam petenti antequàm libello reſpondeat, ſi tunc habeat, exhibere. h. d.

SVMMARIA.

1 *Scriptura authentica in aliquo libello mentionata ante litis conteſtationem eſt edenda.*

2 *Actor poteſt dupliciter facere mentionem ſui inſtrumẽti.*

DECISIO II. alias 34.

a SI in libello actoris ſit mentio a† de aliquo
1 priuilegio, uel ſcriptura, quibus fundatur intentio libellantis, fuit dubitatum an illæ ſcripturæ, ſi petantur per reum conuentum, ut ante omnia exhibeantur, ſint exhibendæ antequàm reus compellatur reſpondere libello? Et licèt poſſent fieri ſuper hoc multa argumẽta pro & contrà: finaliter fuit determinatum, & concluſum per omnes, quòd ſi actor habeat illas ſcripturas penes ſe, ita quòd in prõptu poſſint haberi, & exhiberi, quòd tunc ante omnia compellitur ad exhibendũ, ut ſic per inſpectionẽ earum reus poſſet deliberare utrũ uelit cedere, uel contendere: & ſic loquuntur omnes leges tit. ad exhibendum. aliàs non compellitur illas exhibere: imò reus compellitur libello reſpondere: & proceditur ad ulteriora in cauſa, & in termino ad procedendum omnia actor, ſi uoluerit, illas producet. & ſi fuerit contentio inter partes, utrùm prædictas ſcripturas actor habeat, uel nõ penes ſe, uel in breui poſſit habere, iudex poterit, & debebit ſuper hoc actori deferre iuramentum. de fi. inſtru. c. cùm Ioannes. & de iura. cal. c. 2. li. 6. Hæc concluſio probatur per nota. per Inno. c. 1. de probat. & Spec. ti. de inſtru. edi. §. nunc dicamus. uerſic. quid ſi quis. Quam concluſionem dixit dominus Aegid. ueram, niſi ſcriptura ſit talis, quæ debeat eſſe penes conuentum, uel cuius tenor ſatis exprimitur in libello: quia tunc ſine alia productione ſatis poſſet liberare conuentus. & ita ceſſat ratio Innoc. terminus enim à ſtylo ſtatutus eſt ad producendum omnia.

Additio.

a Fit mentio. Dominus Bartol. in l. edita. C. de edendo, di-
2 cit, quòd aut ſit mentio† de inſtrumẽto enuntiatiuẽ: aut

per

per mudum limitationis. Si enuntiatiuè uel demõſtratiuè, tunc non ſit editio reo per actoreio ad deliberandõ. Si limitatiuè tunc aut reus deber habere copiam illius inſtrumenti, & non ſit editio; ut in l. 2. ff. de eden. nec obſtat. l. poſtquàm. §. ſi dies. ff. ut lega. no. caueatur, quia ibi ſit editio ad ſui probarionem, non ad deliberationem: aut reus non debet illud inſtrnmentum babere: tunc bene debet fieri editio ſecundum diſtinctionem Innucen. Dicit Bald. in d. l. edita in recollectis: quòd ubicunque reus ex facta meutione inſtrumenti poteſt reddi dubius, quòd ibi habet locum dictum Inuo. ubi autem non poteſt fieri dubius, ibi non debet fieri editio ad deliberandum: cùm copia inſtrumenti non ſit de ſubſtantia delibe rationis impertinens quantum ad ius delibetandi. facit l. ultima. C. de preci. Imper. offer. & adde quod habetur infra eo. ti. deci. 5.

EPITOME.

Pertinentiam collationis ſufficit probare per reputationem & famam. Vel ſic. Sufficit probare per famam, & alia adminicula, quòd collator erat in quaſi poſſeſsione conferendi. hoc dicit.

DECISIO III. aliàs 123.

SVfficit probare pertinentiam collationis per famam, & reputationem, & alia adminicula, puta per auditum, quòd beneficium, de quo agitur, conſueuit conferri per talem, & per inſtrumentum admiſsionis illius ad cuius collationem ſpectare dicitur: præſertim ſi impetrans habuerit ad collationem Epiſcopi. Pro quo facit ius commune. de elect. c. cum eccleſia Vulterrana. & 21. diſtinct. can. in nouo. 1. quæſt. 3. can. ſi quis Epiſcupus, de bæret. c. cùm ex iniuncto.

EPITOME.

Qui in uita poſſedit beueficium, præſumitur tempore obitus poſſediſſe.

DECISIO IIII. aliàs 124.

SI probetur aliquem tenuiſſe, & poſſediſſe certum beneficium in uita ſua, illud tempore obitus ſui adhuc præſumitur poſſediſſe niſi probetor contrarium. nam qui ſemel rem poſſedit, adhuc eam præſumitur poſsidere. ff. de acqui. poſſ. l. 3. §. in amittenda. & §. quòd ſi ſeruus. & ff. de proc. l. eum qui. Pro hoc faciunt notata Phi. & Hoſti. & Ioan. An. in c. cùm ad ſedem. de reſti. ſpo. ſuper. 3. gl. & in Spe. de actio. & peti. §. ſequitur. uer. quid ſi ago.

ADDITIO.

a Si probetur. Contrarium tener ibi glo. & in c. cum eccleſia. de cauſa poſſ. in gl. 3. ad idem tenet glo. in l. ſiue poſsidetis. C. de probat. ſed pro iſta concluſione uidetur tex. expreſſus in c. olim. 3. de reſt. ſpol. ibi, dum dicit, uel etiã priùs habuiſſet &c. Ex quo textu clarè colligitur, quòd petenti reſtitutionem per interdictum unde ui, ſufficit probare quòd iam poſſedit iſta: licèt non probet, quòd poſſederit ſpoliationis tẽpore. & hanc opi. tenent Hoſti. & Ioan. And. in d. c. cùm ad ſedem. & Pet. & Cy. in præall. l. ſiue poſsidetis. Non obſtat ratio tenentium contrarium, qui dicunt, quòd quia poſſeſsio de facili perditur: ideò non præſumitur poſsidere, qui olim poſſedit. Nam hæc ratio non concludit: quia ſi faciliùs perdatur poſſeſſio, quam dominium: non propterea ſequitur, quòd non præſumatur hodie poſsidere, qui olim poſſedit: ut in dict. §. amittenda. & d. §. quod ſi ſeruus. hic alleg. ibi dum dicit, ſi conſtat nos poſsidere, donec, &c. qui enim hoc dicit, probet: ut ff. de probationib. l. ei qui dicit. nam ſi dicam, quòd nunquam habui animum poſſeſsionem perdendi: magis eſt credendum mihi, quam dicenti, quòd animum depoſui poſsidẽdi, ex quo de animo meo quæritur: ut extrà de homicid. c. ſignificaſti. & de pigno. actio. l. ſi creditor. & de ſenten. excommu. c. ſi uerò. 2. & ita teneas.

EPITOME.

Quamuis una pars non compellatur alteri parti exhibere propria inſtrumenta, iudex tamen ex officio eam compellere poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Iudicem non niſi magna ex cauſa partem ad exhibendum ſua inſtrumenta cogere debere.*

DECISIO V. aliàs 213.

LIcèt pars actrix, uel rea non poſsit compelli ad edendum, ſeu producendum inſtrumenta, ſeu priuilegia ſua in iudicio: præſertim ſi aſſerat illa ſua propria, & non cõmunia: ut in l. qui accuſare. & l. ea quæ. C. de eden. & in c. 1. de proba. ubi ponitur ratio. tamen iudex ex ſuo officio poteſt partem compellere ad illa exhibenda ſibi, & ipſe habet uidere utrùm ſint propria, uel communia, uel facientia ad cauſam, uel ne: ut ff. ad exhi. l. 4. C. de eden. l. 1. hoc uerum ſecundùm dominum Aeg. præmiſſa aliquali leui, & ſummaria cognitione: puta iudex petat à parte petente exhibitionem, quare id petat, & quid dicat, ſeu ponat uerba ſaltem in effectu ipſum, ſeu ius ſuum concernentia. Alii Domini quaſi omnes dicebant ſolummodò ſufficere iuramentum partis, quòd malitiosè non peteret illud. reuera Inn. in c. 1. de probatio. ſuperiùs alleg. circa medium, uidetur declinare in opinionem domini Aegidii, ubi dicit, quòd † iudex niſi cauſa magna deberet cogere partem ad exhibẽdum ſua inſtrumenta, quæ habet penes ſe. ut ibi: alios uerò faciliùs cogere poterit ad exhibendum. & ſic dicit intelligendum l. 3. §. penul. ff. ad exhiben. & idem dicit Spec. titu. de inſtrumen. edi. §. uidendum reſtat. uerſi. & not. ex præmiſsis. in fin. & uerſic. & not. quòd ſi lite pendente. & uide ibi in Spec. in prædicto uerſi. & not. ex præmiſsis. quæ ſunt inſtrumenta communia & edenda, & quæ non. qui remittit ad Inno. in dicto c. 1. ubi plenè per eum.

EPITOME.

Pro inſtrumentis producendis non datur remiſsio: ſed bene pro ſignis & ſigillis recognoſcendis.

DECISIO VI. aliàs 218.

LIcèt pro inſtrumentis producendis in cauſa per appellationem, uel de ſpeciali mandato ad Curiam deuoluta ſeu commiſſa nõ detur remiſsio ad partes: a prout leg. & not. in c. ſtatuimus. de electio. & c. cupientes. lib. 6. & c. cordi. de appellatio. eod. lib. Tamen ſi inſtrumenti producti ſigna, ſigilla, & notarii negentur: pro illis probandis in partibus, ſi nullo modo poſsint probare in curia, bene eſt concedenda remiſsio: quia illa ſunt probanda per teſtes, quos ſecum ducere nõ poterat ad curiam, nec tenebatur: prout in d. locis legit. & not. Præterea licèt pro dilatoriis exceptionibus, & aliis præambulis, uel incidentibus ſeu emergentibus in cauſa regulariter non detur remiſsio extra Curiã, de priuil. c. cùm olim eſſemus. & per Ioan. And. de appella. c. 1. & in Spec. tit. de dilat. §.

s. uct.

1.uer.ſed etſi.& de excep.c.pia.& ibi per Io.Mo.Archid. & Ioan. And. in nouel.tamen pro exceptionibus perem ptoriis, puta contra teſtes, uel aliàs bene conceditur remiſsio ad partes. de fideiuſſor. c. conſtitutus. de teſtib. c. ex parte Adæ. &c. de teſtibus. & de excepr.c.1.cum ſimilibus. Sed in caſu propoſito totum ius partis periret, ſi huiuſmodi ſigna, ſigilla, & notarii non probarentur; ergo &c. de teſtib.c. Albericus. & c. ſignificauerunt.

A d d i t i o.

2 Remiſsio ad partes. Sed an ſuper attentatis ſit ad partes concedenda remiſsio, uide deciſ.4.& ibi addita, ſuprà ut lite pendente.dec.7.de probat.in antiq.deci.10.de appellat. in eiſdem.

E p i t o m e.

Sufficit ad colorandum poſſeſſorium dicere in articulis ſe in beneficio canonice inſtitutum, & poſſediſſe, ac ſpoliatum fuiſſe.

S V M M A R I A.

1 *Petens reſtitutionem beneficij debet probare coloratum titulum ſpecificum: unde ſufficit dicere in libello quòd canonicè poſſidebat.*

2 *Beneficij reſtitutionem petenti incumbit probatio legitimæ inſtitutionis.*

3 *Sententia reſtitutionis non fertur, niſi probato, uel exhibito titulo colorato.*

4 *Præſcriptionem probare uolenti an ſufficiat dicere ſe legitime præſcripſiſſe.*

D E C I S I O XVII. alias 257.

1 SI quis † dicat ſe beneficium aliquod canonicè, & legitimè poſſediſſe, & ſpoliatum eſſe petens ſe reſtitui, licèt non producat ſuam inſtitutionem, nec dicat per quam fuerat inſtitutus, dicebant omnes Domini (me & uno alio Domino exceptis,) articulum huiuſmodi fore admittendũ ad probandum in Curia, & extra: quia tunc poterat producere ſuam inſtitutionem, & inductionem, uel probabit per teſtes. de teſtib.c.præſentium. lib.6. Mihi uidebatur articulum nimis uagum, incertum, & confusè datum: ergo non eſſe animaduertendum: quia non eſt uagandum cum detrimento alterius.ff.de dolo. l. item exigit. & ff.de iniur.l.prætor edixit.& de elect.c.ut circa. cũ ibi not. per Archi.lib.6. Præterea uerbum, canonicè, eſt uerbum iuris, quod non cadit in mentem teſtes. ergo, &c. de teſtib.c.cùm cauſam. & quia ad canonicam inſtitutionẽ requiruntur multa, de quibus in c. 1. de reg. iu. lib.6. ergo &c. Allegabam etiam pro non admiſsione dictum Innoc. in c. ex parte. & c. ex literis. de reſt. ſpol. & dictum Archi.de eo qui mittitur in poſſeſſ.c.unic. li.
2 6. † qui dicunt, quòd petens reſtitutionem beneficij oportet probare ſe poſſeſsionem habuiſſe ab illo, qui habuit authoritatem inſtituendi. & quia prædictus articulans nec de illo alio aliquid dixit, ſeu deduxit in prædicto ſuo articulo, mihi & prædicto Domino meo uidebatur non eſſe audiendum: præſertim attento ſtylo noſtro quia non admittimus aliquem reſtitutionem petentem in beneficialibus, niſi exhibeat, & producat aliquem titulum coloratum: propter not. dictorum Doctorum, & Ioan. Andr. & Paul. in Clemen. unic.de cau.poſ & pleniùs per Io. And. in add. Spec. titu.de reſt. ſpol.in princ. Ad quod ultimum reſpondebatur aliud eſſe in probatio
3 nibus, aliud in probandis articulis. Si loquamur † de probationibus & ſentẽtia reſtitutionis ferenda, illa nunquã fertur, niſi probato, ſiue exhibito titulo colorato: & ſic loquuntur prædicti Doct. Si uerò loquamur de probandis articulis, tunc enim ſufficit deducere colorem, ſiue canonicum titulum, & illum poſteà per literas uel per teſtes probare: quia ſatis deducitur dum dicit ſe canonice inſtitutum. Nec prædicta incertitudo, ſiue generalis obſtat, quia illa poteſt per dicta teſtiũ, ſiue productionem inſtrumentorũ ad certitudinẽ, & ſpeciem reduci: maximè quia prædicta materia non eſt obiectiua, ſed eſt de iure dãtis, quæ non requirit tã exactã ſpecificationem. de electio.c. conſtitutionem.in Cle. Præterea ſi teſtes dicunt, uel per inſtrumẽta, ſeu literas appareat beneficium collatũ, & ſe inſtitutũ per talẽ, & quòd ad collationẽ illius conſueuit pertinere collatio, & inſtitutio, eſt ſatis: nã apparet ipſum, canonicè inſtitutũ. ſic uerbum, canonicè, per factũ probatur, & declaratur. Ad quod etiam inducebatur dictũ Inn.& Hoſt.ac Io.And.poſt eos in c.fraternitatis.de teſt.
4 † ubi dicunt, quòd ſufficit uolenti probare præſcriptionem allegare, & dicere, quòd legitimè præſcripſit: licet nõ dicat per 40.annos. Pro quo etiã faciunt nota.c.cùm eccleſiæ Sutrina. de cauſa poſſeſsio. & propr. & meliùs in c.cùm de beneficio.de præb.lib.6.& in c. Romana.de electiõ. ergo dicebant non obſtare ſecundũ rationem meam. Reuera ego id capere non poſſum, quia ex facto & actibus ius oritur, & elicitur: & licet illa generalis narratio, uidelicèt quòd ſibi canonicè ſit prouiſum, ſufficeret in libello ad effectũ inferendæ concluſionis: tamen in proceſſu deſcendendũ eſt ad ſpeciẽ probationis ad effectũ: prout leg. & not.in c.cũ ad ſedẽ de reſtitu.ſpol.& de probat.c.licet. Itẽ licèt generalia, ſi eſſent probata, acta ſufficerent in repellendo: non tamen ſufficererent, nec ſufficiunt in proponendo. ſecundùm Archi.in d.c.ut circa. ſuper uer. omnia & ſingula. & facit cle.conſtitutionẽ.de elect.in fi. Probatur etiam hoc per ſimile. Nam licèt ſufficiat proponere & dicere in libello aliquam rem ad ſe ſpectare iure dominij uel quaſi: oportebit tamen poſteà aliquam cauſam, ex qua cauſatur dominium, in proceſſu ſiue in articulis deducere, & probare, aliàs non poſſet ſequi congrua ſententia. pro quo optimè faciunt ea quæ leg. & not.in c.abbate. de re iu.lib.6.

E p i t o m e.

Si mandatur Auditori, quòd ſi per euentum litis cõſtiterit neutri litigantium ius competere, prouideatur ſufficientiori: de huiuſmodi ſufficientia poterit ſe informare per teſtes.

S V M M A R I V M.

1 *Literatura & ſufficientia alicuius per teſtes probari poteſt.*

D E C I S I O VIII. aliàs 270.

1 SI mandetur Auditori, quòd † ſi per euentum litis ſibi conſtiterit neutrum litigantium ius habere in beneficio, prouideat ſufficientio-
2 ri: de huiuſmodi ſufficientia [a] poteſt ſe informare per teſtes quis eorum excedat alium in litteratura, moribus, uita, nobilitate, ætate, & conuerſatione: & ſecundùm hoc iudicabit unum ſufficientiorem alio. Pro hoc alleg. unum dictum Innocen. in c. licèt. de tranſlatio. epiſc. in ult. gloſſ. Ego uerò allegaui ſtylum Curiæ & Cancellariæ, & ubi omni tempore docetur per teſtes de ſufficientia impetrantium ante confectionem literarum: & etiam omnia prædicta probantur, & probari poſſunt per teſtes quò ad electos abſentes, promotos, & confirmatos ad epiſcopatus. facit etiam clemen. Romani. de iureiuran. Sed reuera hæc omnia iura, & prædictã procedũt de examinatione & probatione extraiudiciali. Sed ex quo hic loquitur de prouiſione facienda in iudicio, quæ habet uim quaſi adiudicationis, uoluit dominus Fran. dicere quòd perſonæ deberent uocari, uideri,

&

& examinati: quod reuera bene poſſet procedere quò ad literaturam, ſiue ſcientiam, de qua non poſſet alio modo conſtare, niſi per examinationem perſonæ: prout leg. & not. in c. ſi fortè. de elect. lib. 6. quod crederem uerum, niſi poſſet conſtare per teſtes, uel literas unum graduatũ in aliqua ſcientia, & alium non graduatum, & ſic illum præſumptiuè magis idoneũ ratione gradus. Sed ubi ambo haberent gradum, nec poſſet conſtare quis eorum eſſet literatior alio, tunc crederem procedere dictum domini Fran. aliàs non. Cæteras omnes alias qualitates crederem probandas per teſtes. arg. not. in d. c. ſi fortè. & in c. cùm olim. de elect. & c. poſt quàm. & in cle. iudices. de offi. deleg. cle. una. de conceſſ. præben.

Additio.

a Sufficientia. Sufficientia ſiue idoneitas eſt duplex ſcilicèt intrinſeca: ut puta, quòd quis ſit caſtus, ſobrius, &c. & iſta idoneitas præſumitur. Sed quis non præſumitur idoneus circa extrinſeca: puta quòd ſit doctus, quòd ſcit cãtare, legere, uel ſimile: & ſi opponitur alicui, quòd neſcit legere, uel cantare, tunc debet ſupponi examini. &c. de his per Abba. & Fel. in c. fina. de præſum. ubi plenè de iſti ſcribunt.

Epitome.

Statur ſententiæ, quæ in rem tranſiuit iudicatam narranti proceſſum, & partis aduerſæ præſentiam, uel contumaciam, niſi probetur nullitas. Exceptione de nullitate proceſſus obiecta, cui incumbat probatio, an excipienti an executionem petenti. Pars præſumitur fuiſſe in ſententia præſens niſi contrarium exprimatur.

SVMMARIVM.

1 *Si contra ſententia executionem de nullitate proceſſus excipiatur: cui onus probandi incumbit.*

DECISIO IX. aliàs 30t.

1 SI † petatur executio alicuius ſententiæ, quæ tranſiuit in rem iudicatam, & producatur inſtrumẽtum ſententiæ corã executore, in quo narratur commiſsio iudicis ſententiam proferentis, libelli oblatio, litis conteſtatio, & alia ſubſtantiãlia iudicii: & excipiatur per illum contra quem debet fieri executio de nullitate proceſſus: & negentur omnia prædicta in prædicto inſtrumento contenta: Fuit dubitatum cui incumberet onus probandi, an excipiẽti, uel executionem petenti? Ad quod reſpondebatur prout Inno. reſpondet in terminis de offi. deleg. c. cum in iure. ſuper uer. de mandato. Aut continentur in dicto inſtrumento ſententiæ partem contra quam fuit lata ſententia, fuiſſe præſentem: aut non. In primo caſu incumbit onus probandi excipienti. In ſecundo caſu agenti: propter rationes quas ibi ponit, & etiam in c. quoniam. de proba. & in c. in præſentia. de renunc. per Ber. & Hoſtien. & uide etiam Ber. in c. ad reprimendam. de offic. ordi. in glo. fin. & per eundem de re iudica. c. ſicut. Compoſt. in c. bonæ memoriæ. Maguntinenſi. de electio. tenet idem in abſente per contumaciam: cuius contrarium uidetur innuere Innocen. in d. c. cum in iure. cuius opinionem Innocen. intelligo in ficto contumace: opinionem uerò Compoſt. in uerb. cuius abſentiam, ſupplet Dei præſentia. de do. & contu. c. ueritatis. & de arbi. c. 1. lib. 6. & C. de iudic. l. properandum.

Epitome.

Literis ordinarii, uel delegati abſque notarii, & teſtium ſubſcriptione in præiudicium alicuius non creditur.

DECISIO X. aliàs 348.

a SOluerunt, & ordinauerunt Domini concorditer, quòd ſtylus [a] qui habet, quòd literis collationis beneficii factæ per ordinarium ſolo ſuo ſigillo ſine ſubſcriptione teſtium, & tabellionis non credatur in præiudicium impetrantium, propter præſumptam fraudem, & calumniam: hoc idem etiam ſeruetur in quocunque alio collatore, ſeu nuncio apoſtolico ad hoc habente poteſtatem conferendi beneficia certi ualoris, & numeri, propter identitatem rationis, & maioris præſumptionis fraudis: & quòd recipiens beneficium ab illis teneatur probare, & illud ſit infra taxam in literis illius comprehenſam, quæ eſt pars gratiæ ſuæ: & per illam taxam limitatur, aliàs collatio non ualeret. de conceſſ. præben. c. unic. in clemen. Contra primã concluſionem uidentur multum obſtare not. Archid. in c. ſi à ſubdelegato. de offic. delega. lib. 6. uidelicet, quòd commiſsio & ſubdelegatio huiuſmodi probatur per literas ſolo ſigillo delegati ſigillatas. Præterea proceſſus facti per executorem gratiarum apoſtolicarum probantur per literas ſolo eorum ſigillo ſigillatas: ut in Spe. tit. de remiſſ. §. utile. uer. ſed nunquid remiſsio iudicum. & per Ber. & Compoſt. de reſcript. c. capitulum ſanctæ Crucis. & de elect. c. ſtatuimus. per eundem lib. 6.

Additio.

a Quòd ſtylus. Adde deciſ. 1. ſuprà. eod. tit.

Epitome.

Non obſtante publicatione teſtium nõ ritè facta, poſſunt iidem teſtes, uel alii ſuper eiſdem articulis produci.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitiones quæ non tenent, habendæ ſunt ac ſi non eſſent receptæ.*

DECISIO XI. aliàs 39t.

a SI ad inſtantiam partis producentis teſtes, publicantur atteſtationes [a] non ritè receptæ: puta lite non conteſtata, & partibus non uocatis ad uidendum eos iurare: dubitatur utrum eadem pars poſſet eoſdem, uel alios ſuper eiſdem articulis producere? Et uidebatur aliquibus quòd non: præſertim ſi didicit teſtificata, propter periculum ſubornationis: tum quia ſibi ipſi uiam præcluſit, ſecundùm Geoze. in cle. teſtibus. de teſti. ſecus uerò ſi ad inſtantiam ſui aduerſarii eſſet facta huiuſmodi publicatio: quia tunc non debet præſtare impedimentum, quod de iure non ſortitur effectum. de reg. iur. c. non præſtat. lib. 6. Item quia in 1 extraordinaria actione &c. de accu. c. qualiter. unde † depoſitiones quæ non tenent, pro non receptis debent haberi. facit quod no. ſuprà de teſti. c. cùm cauſam. & c. cùm clamor. de proba. c. in præſentia. Per has eaſdẽ rationes, & per d. cle. in prin. alle. fuit concluſum contrarium. etſi ad inſtantiam producentis ſit facta publicatio, & didicerit teſtificata. nam ſi iidem teſtes dicant id, quod primò, ſic ceſſat ſubornationis timor: aut dicant contrarium, & ſic non reuelabũt eum, nec erit in probatis: & ſic in utroque caſu ceſſat ratio poſita in d. cle. teſtibus. de teſti. quæ potiùs procedit in aduerſario uolente producere teſtes ſuper articulis directè contrariis. Nec ob. no. in c. cùm in tua. & c. ueniens. de teſti. quæ potiùs faciunt pro opinione hac: quia illa loquuntur in teſtibus ritè receptis, & ob aliud primò, & ob aliud ſecundo productum: ſed hic nos loquimur quando ad eundem effectum, & ſuper eiſdem articulis probandis producuntur: quia prima productio, receptio, & atteſtatio nihil ualuerũt. Si uerò nũc

debitè

debitè recipiantur: & idem dicunt, quod primò, ualebit eorum depoſitio, ſi deponant contra, uel extra articulũ, nihil ualebunt: nec proderunt dicta eorum producenti. de teſti.c. de teſtibus. & de proba.c.licet. & de teſtib.cogen.c.præterea.

ADDITIO.

a Publicantur atteſtationes. Adde deciſ. 13. infra de teſtib. Item an & quando publicatio atteſtationũ, ſit impedimẽto, ut alii teſtes examinari nequeãt Clem. conſ. 83. uol. 4.

EPITOME.

Valet receptio teſtium, à qua extitit appellatum ſi poſt appellationem, & deinde partis appellantis repoſitionem iidem articuli admiſsi fuerunt, nec à tali admiſsione extitit poſteà appellatum. Vel ſic, Teſtium receptio tenet facta ſuper articulis à quorum appellatione fuerat appellatum: & in uim talis appellationis repoſitione ſecuta talium articulorum admiſsio denuò facta fuit, à qua minimè fuit appellatum. hoc dicit.

DECISIO XII. aliàs 392.

SI Auditor admittat articulos in aliqua cauſa, & recipiat ſtatim teſtes ſuper illis: & poſteà ab huiuſmodi articulum admiſsione appelletur: & pars appellans per Auditorem in ſtatum priſtinum reponatur: & poſtea iterum idem articuli admittantur: & tunc non appellatur: fuit dubitatum utrum receptio teſtium poſt admiſsionem primam, & ante repoſitionem facta ualuerit? Et uidebatur quod non: Nam ex quo Auditor partem appellantem repoſuit in ſtatum, in quo fuit ante huiuſmodi admiſsionem, fatebatur ſe grauaſſe: & ideò reuocando grauamen, uidelicèt admiſsionem, quæ fuit principalis, uidebatur etiã omnia acceſſoria reuocaſſe, & ſic receptionem teſtiũ nil ualuiſſe, aliàs nõ reuocaſſet, nec ceſſaſſet grauamen cũ effectu. de ap.c. cũ ceſſante. & eo.tit.c.ſi à iudice.lib.6. Dicebatur, & concludebatur per omnes cõtrarium. Nã licèt Auditor partem appellãtem repoſuerit, hoc fecit animo meliùs deliberandi, & non repellendi: ſed potiùs admitendi articu-
a los: a quẽ animũ poſteà declarauit eos admittendo: Nec etiã ſecundũ omnes Dominos eſſet magnum peccatũ, ſi ſeruatis omnibus terminis reciperentur teſtes ſuper articulis aliàs pertinentibus, & admiſsibilibus nihil de admiſsione pronuntiando: Imò ſecundum aliquos eo ipſo quòd iudex teſtes recipit, articulos admittit ſaltẽ tacitè, & ideò iudices in partibus ſeruatis ſeruandis nunquã ſuper admiſsione, uel repulſione articulorum interloquun-
b tur. b ſed teſtes & inſtrumenta recipiuntur ad probandũ eoſdem: & ſi actor probat ſuam intentionẽ, procedũt ad diffinitiuam ſententiam, nec huiuſmodi admiſsio eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarii: nec uitiat receptionem teſtiũ dũmodò aliàs ſint pertinentes. pro hoc facit finis.c. conſtitutionem. de elect. in clemen. Præterea licèt ab admiſsione prima articolorum fuerit appellatum tamen non à receptione teſtiom, nec à ſecunda admiſsione, quæ declarat primam bonam, & canonicam: ergo.

ADDITIONES.

a Admittendi articolos. Articuli quot modis dicuntur; & an poſsint iterum produci. Adde Bald. in marga. in uerbo, articulus. uer. final.
b Interloquuntur. Iudex tamen debet articulos examinare, ſi ſint tales, qui probati releuant partem producentem: ut habetur per Spec. de of. om. iud. §. de ſeruitu. uer. ſi poſt lit. conteſt.

EPITOME.

Teſtes qui infra terminum peremptoriom datum ad probandum iurauerunt dicere ueritatem, de rigore iuris poſt terminum examinari non poſſunt: ſed de æquitate ſic, ſi iudici uidebitur, & parti non poſsit negligentia imputari.

SVMMARIA.

1 *Teſtes iurantes intra terminum ad probandum datum deponere: an lapſo termino poſſint cogi deponere?*
2 *Obligatus ad duo non liberatur unum adimplendo.*
3 *Inſeparabilium uno uitioſo omnia redduntur uitioſa.*
4 *Probatio eſt rei dubiæ oſtenſior per argumẽta fidẽ faciens.*
5 *Inualidum uel nullum alio firmatum non conſideratur ſecundum ſe. ſed ſecundum id, quòd ipſum ualidat.*
6 *Iuriſdictio iudicis per citationem perpetuatur, aliàs peritura: ſimiliter & teſtium receptio, & actio tempore peritura.*
7 *Probationum facultas non eſt anguſtanda.*

DECISIO XIII. aliàs 495.

1 EXtra Rotam fuit † dubitatum, ſi dato peremptorio termino ad probandum, teſtes infra illum producti fuerunt, qui in dicto termino
2 iurauerunt, 2 & non depoſuerunt: & per producentem ſtetit, quo minus depoſuerunt: quærebatur nunquid poſsint dicti teſtes poſt terminum examinari: ita quòd examinatio, & depoſitio eorum ualeat, & ſtãdum ſit dicto eorum de iure? Iſtud dubium decurrit mihi in Rota tẽpore, tempore quo auditoratus officiũ exercebam: & in meis deciſionib. erat una deciſio, quæ communiter non habetur: & adeò erat corrupta, quòd nulla bona ſententia haberi poterat ex eadem: ſed prout concipete potui ex ea, & ex uerbis Doctorum ſcribentiũ, correxi, & ad ſanũ intellectũ reduxi: prout infrà deſcribitur additis etiam aliquibus. Et primò allegatũ fuit quòd nõ ſunt examinãdi parte aduerſa ſe opponente: pro qua parte fuit allegatum dictũ Spe. in ti. de teſte. §. qualiter. uer. is quoque. & per Ia. de Are. in l. damni infecti. §. Sabini. ff. de dam. infe. & per Archi. & Io. And. in nouel. in c. pia. de exc. li. 6. & per eundem Archi. 33. q. 2. fin. Secũdò probatur ſic. Res quæ aſſumpſit ſibi principiũ ſine effectu cum dependentia ad aliud perficiẽs ad ualidũ effectum deducta, ſeu ad id quod dependebat, iudicatur ſecundũ finẽ, & euentũ eius, à quo depẽdebat, & ex tũc, & non prius: ut ff. de reg. iur. l. quæ legata & C. de condi. inſer. l. ſi uxorẽ. & ff. de uerb. obli. l. ſi rem. & cõmu. prædi. l. receptũ. & ff. de aqua plu. arcẽ. l. in cõcedendo. Sed probatio licèt aſſumat principiũ per iuramẽtum: id tamen procedit ſine ualido effectu ante depoſitionem, & cũ dependẽtia ad dictum, ſeu depoſitiooem teſtium: ad id ergo deueniẽs ex tunc ſecũdum tempus eius debet iudicari: ergo tanquã facta poſt tempus nulla & inualida probaretur. Tertiò
2 † qui debet duo facere: faciẽdo unum, pœna non euitat: ut in l. Celſus. ff. de arbit. & de dolo & contu. c. cũ dilecti. Sed ille qui debet probare, duo debet facere: ſcilicèt teſtes facere iurare, & deponere. ſi unũ facit, & nõ aliud, nõ euitat pœnã, quæ eſt aduerſarii uictoria. arg. l. 1. C. de ordi. iud. & nihil actũ eſſe dicitur, cùm aliquid ſupereſt ad agendũ: ut l. cùm Sillanianum. C. de iis quib. ut indig. Quartò quãdo duo ſont, quorũ unum tendit ad implendũ, ſeu ad infirmandũ aliud: & in eo quòd habet firmare, eſt uitiũ & impedimentũ totum reddit uitioſum: ut ff. rem ratã hab. l. rerũ. Sed depoſitio habet implere, ſeu firmare ioramentũ, & ſine eo nihil eſt. Si ergo in depoſitione eſt uitiũ, eo quòd tẽpore incõgruo facta eſt, totum debet uitiari. Item nec dictum ſine iuramento, nec iura-
3 mentum ſine dicto eſt aliqoid: & in duobus † inſeparabilibos ex uitio unius redditur alterum oitioſum: ut l. 1. §. 1. de qua quot. & æſt. & ff. de arb. l. parui. §. id quod. Quintò, iura denegantur contemptoribus ſui iuris:

ut C.de annali excep.l.1.in fi. Debet enim reus eſſe ſolli-
citus facere uocari teſtes, ut deponant: & facere eos co
gi per remedia prætoris,quæ ſunt multa: ut C.de inoffi.
teſta.l.contra maiores. & C.de annali except. l. 1. onde
potuit de negligẽtia iodicis conqueri ſi per eum ſtetit:
ut C.de ſacra.al.l.1.non enim proceditur ex mero iudi-
cis officio hoc caſu nec ad officiũ iudicis pertinet teſtiũ
examinatio ſine partis requiſitione.de accuſ. c. qualiter
& quando.ſed ad reqniſitionem partis teſtes ſunt exami
nandi & cogendi:ut 3.quæſtio.9.c.fina. & ita debet nni
parti deferre,ut alteri parti non faciat iniuriam:ut C. de
ſta.& imagi.l.nt uirtutum præmia.& 2.quæſtio.3. queri
tur.& alibi dicit Papa,ita ſumus in iuſtitia debitores, ut
aliis iniuriam non faciamus: ut extrà de foro compet. c.
ex tenore.& poſt terminum ita debet audire unam par-
tem,ſi ius alterius no fiat deterins:nt ff.ſi quis cau.l. & ſi
poſt tres.Sed hic, ſi teſtes reciperenrur,ius partis effice
retur deterius, & in totum tollererur per exceptionem
probandam,quæ probata non eſt.ff. de peti.hære. l. de-
perditum.&ff.de tribnto.l.illud.§.minns.Sextò,nõ ſunt
teſtes examinandi ex eo:quia iudex poſt terminum non
debet eos audire.l.mancipiorum.ff.de optio.legat. & ff.
de accuſ.l.Titia.& C.de ingen.manu.l. diffamari. maxi-
mè cum iuri ſuo reus renunciaſſe uideatur:ut l.ſi eo tẽ-
pnre.C.de remiſſion. pigno.aliàs nullus eſſet litiuio fi-
4 nis. Septimò,probatio † eſt rei dubiæ oſtenſio per argu-
menta faciens fidem:ut nnt.C.de proba. ſuper rubrica,
& hoc idem tenet ibi Azo in ſumma.Cum ergo aſſigna
tus eſt terminus ad probandum, & per conſequens aſſi-
gnatus eſt ad oſtendendum,ſed per ſolum ſacramẽtum
teſtis nihil oſtenditur in termino dato ad probãdum,er-
go cõcluditur depoſitio teſtium inualida,per quam res
dubia oſtenditur,& non clara.Octauò probatur ſic.Cõ
firmans trahitur ad tempus confirmati, & non contrà:
ut l.ſi fundus.i 1 fi.ff.de pigno.&l.non ſolùm. &l.fin. C.
ad Macedo.Cùm ergo ſacramentum depoſitionem cor-
roboret,& ex ea fides Iudici inſurgat:magis dicimus ip
ſum ſacramentum tradi ad tempus depoſitionum, quã
econtrà. Simile nos uidemus. Nam cùm teſtamentum
confirmet codicillns: codicilli tamẽ trahuntur ad tẽpus
teſtamenti.& pro hoc,quia confirmatũ nõ reducitur ad
tempus confirmantis:ut l.ſi certarum.§ ſi miles.ff. de iu
re codicilln.Quid plura? terminus non eſt datus ad te-
ſtes producendum,ac iurari,& recipi uidendum, ſed ad
probandum:ergn probatione non facta excluditur pars.
ff.de iudic.l ad peremptorium. cum l. ſequenti. & C. de
accuſ.l.ſi ea. &l.mancipiorũ.&l. diffamari.ſuperius alle.
& de excep.c.paſtoralis.In contrarium qnòd dicti teſtes
b ſint examinandi poſt terminum, [b] probatur ſic. Fides te
ſtium reducitur ad ipſum iuramentum: ut l. ſi quando.
C.de teſtib.ergo ſecundùm tempus iuramenti iudicare
debemus: ut l. aſſe toto. ff. de hære. inſtit. quia quando
duo ſunt unum propter aliud,iudicandum eſt tantum i-
bi unum eſſe:ut l. Titius.&l.Iulianus.ff.de condit. & de
monſt. Sed fides teſtis eſt propter ſacramentum:ut l.iuſ-
iurandum.C.de teſtib.ergo &c. Secuodò, probatio ad
quam fuit terminus ſtatutus,uidetur aſſumpſiſſe princi
pium à tempore iuramenti, & terminationem tempore
depoſitionis & dicti.ſed lege canetur,quòd uno tẽpore
initiata poſteà trahuntur ad tempus initii:& ex eo & ſe
cũdum ad tempus facta cenſentur:ut ff.de ſolu.l.ſub cõ
ditione.& C.de re.permu. l. ex placito. cũ ſi. Sed in caſu
propoſito,probatio iochoata eſt tempore iurameoti: &
ſic iofra dilationem terminata.Demum trahitur ad ini-
tium ſui,& ſic infra termioum,& ex dicto tempore fa-
cta eſſe cẽſetur:ergo ualida eſt dicẽda, & eſt ſtãdũ. Huic
accedit illud generale,uidelicet quòd ratihabitio retro
trahitur.ff.ad Maced.l.1.in fi.&l.donationes.C.de dona.
inter uirum & uxo.Tertiò,ſi initiata,&poſteà terminata
non traherentur retrò,ut dixi:tamen iudicari debet eſſe
ctus rei ex tempore,& ſecondum tẽpus initii: ut l.quod
tempore.C.de teſti.mili.ff.qui.ex cau.ma.l.nec non.§ ſi
quis ſæp,ùs. & ff.ad leg. Falcid.l.in quantitate.§. legata.
&l.pœnales.§ annua & l.Palutius.Cùm ergo dicta pro
batio ſit iurata iofra terminum,effectus eius, ſtatus & fi
des iudicandus eſt proceſſiſſe ex tempnre, & ſecũdum
teropus initii,ſcilicet iuramenti,& ſic ualida eſt cenſen-
da.Pro hoc facit, quia quãdo aliquid cõponitur ex duo
bus,iudicatur ſecundũ id,quod eſt potentius:ut l. quic
quid.§.cũ in partes.ff.de acquir.re.domi.& ff.de ſtat.ho
mi.l.quæritur.Sed principium potentiſſima pars eſt. Et
ideò ſi principium ſuadet unum,& finis aliud: iudican-
e dum eſt ſecundum principium,& non ſecundum finem.
5 Quarto [c], quando † aliquid inualidum,uel nullum fir-
matur ab alio,nõ iudicatur ſecũdũ ſe,ſed ſecundum id,
quod facit ipſũ ualidũ.probatur in l.ſi quis priore. ff. ad
Trebel.Inſtit.qui.ino.teſtam.infirmentur.§. ſi qnis prio
re.in authẽti.de defen.ciui.§.ſed interim.& C. de uete.
iur.enu.l.2.§.omnia.cũ ſimilibus.Sed iuramenti præſta
tio qua iurãt teſtes ſe dicere uerum, dat robur dicendis
per eum,& facit dicta ſua aliqua. & ualida,quæ aliàs fo
rẽt nulla,& inualida:ergo ſecundũ dictũ & depoſitionẽ
ſuam,& ex ſuo tempore non ſunt iudicanda, ſed ſecun-
dũ tempus, quod facit ipſa ualida,id eſt,ſecondum tem
pus iuramẽti: ergo ſecundum id tempus iudicãdum eſt
fore ſtandum dicto teſtis,cum ſit infra terminum.& hãc
partem tenuit Iacob.Butri.in ſua diſputatione,quæ inci
pit,Quæſtio talis eſt,ordinata fuit delatio, &c. Quintò
6 ſic,ſicut actio † tẽpore peritura per ſolã citationẽ perpe
tuatnr,ita quòd poſſit lis cõteſtari, & in cauſa procedi:
ut C.de annal.except.l.ut perfectius.ita teſtium receptio
perpetuata uidetur, ex quo citati corã iudice iurauerũt,
ut poſteà deponere poſſint: & maximè cùm dies iura-
menti,& dies depoſitionis ſcribi debeãt.Quid plura per
ſolã citationem perpetuatur iuriſdictio iudicis, aliàs tẽ-
pore peritura:ut extrà de officio delega.c.gratum. & c.
relatum.quantò magis debet perpetuari unicus actns
iudicii.argu.à minori:ut C.de ſacroſanct.eccleſ authen-
tic.multò magis.& ff.de diuer.& tẽpora. præſcript. l. de
7 acceſſionibus.Sextò,quia probationum † facultas non
eſt anguſtanda:ut C.de hæretic.l.quoniam.imò eſt fauo
rabilis,& ei leges pinguiùs ſubueniunt: ut C. de iureiu-
rand.l.generaliter.ff.de teſti. l.ſerui.argu.ff. de interdict.
l.nequid.ſic nõ uidetur dicendum;quòd teſtes iurati nõ
deponant: ne facultas probationis depereat. Septimò
quia ſatis uidetur eſſe diligens reus, poſtquam curauit
quòd teſtes iurarent,& comparerent corã iudice: unde
iudex debuit facere examinare tempore iuramẽti:quod
ſi nõ fecit,ſtetit per iudicẽ,nõ per partem: & negligen-
tia iudicis nõ debuit afferre nocumẽtũ parti: quia alteri
per alterũ,&c.ff.de regul.iur.l.non debet.nimirũ poſito
ſine præiudicio,quòd nõ fuerit diligens reus in proban
do:quia nõ fecit teſtes deponere dictum ſuum,cùm iu-
dicis mora purgetur:ut ff.ſi quis cauti.l. 2.&l. & ſi poſt
tres.& quod ibi not.Si ergo paratus eſt reus poſt termi-
oum facere deponere,audiendus eſt.argum.ff.de arbitr.
l.ſi cùm dies.§.ſi quis ex litigatoribus.Octauò,quia iu-
dex poſt terminũ poteſt gratificare parti in præiudicium
alterius partis. de officio delegat. c. conſuluit. & quod
ibi oot.& C.quomodo & quando iudex.l. 1. Poteſt etiã
& poſt peremptorium teſtes examinare iuratos.argum.
dictæ l.ſi cum dies.cum ſimilibus.In hac quæſtione con
ſultus tunc domious Vbertus de Nouaria dixit quòd ſi
producẽs fecit quod potuit,& debuit: ſcilicèt faciendo
teſtes iurare: & producendo eos corã iudice, tuoc ſunt
examinãdi etiam poſt terminum:cùm examinatio faciẽ
da ſit moto iudicis.Et in hac opinione eſt dominus Dy.
per l.1.in fi.ff.de bonorũ poſſeſſio.ex teſtamen.mili. ubi
dicitur, quòd miles receptus ad iuramẽtũ,ad totũ rece
ptus uidetur.Dominus Iaco.de Butri.in l. ſi quaodo. C.
de

de teſtibus ſic diſtinguit. Aut eſt datus terminus ad probandum, & tunc ſufficit infra terminum iurare: cùm teſtis fides ad iuramentum reducitur: ut l. aſſe toto. ff. de hæred. inſtituen. & in dicta l. ſi quando. Interdum aſsignatus eſt terminus ad probatum habendum: & tunc non ſufficit: ut dicta l. ſi quando. in fine, ubi dicitur, pars læſa, quia probare debuit, &c. Confirmatur primum membrum huius diſtinctionis aduerſans. Primò, quando unum propter alterum, &c. ut l. Paulus. ff. de condit. & demonſtratio. Sed fides teſtis eſt propter ſacramentum: ut dict. l. ſi quando. Secundo, quia ad primordia ſequentia referuntur: ut l. 1. C. de imponen. lucra. deſcript. Contra prædictam concluſio- 2
nem uidetur fortiter obſtare: quia per partem producentem non poteſt ſtare: ergo ſibi non eſt imputandum, cùm ſibi examinare non licebat: ut dict. l. 1. ff. de bonor. poſſeſſ. ex teſtament. milit. & ff. de uſu. l. ſi pro te. Modò nihil uidetur, quod litigatori debeat imputari: cùm non ad eum pertineat examinatio teſtium, ſed ad iudicem. C. de teſti. l. nullum. & l. fina. & C. de fide inſtrument. authentic. apud eloquentiſsimum. facit etiam quod not. C. de tempo. appe. l. final. §. illud. in fin. Solutio. dic quòd imò bene poteſt ſtare per partem, licèt per eam non examinentur teſtes, ſed per iudicem: quoniam pars habet ſollicitare, & implorare iudicis officium, ut id expediat, uel expediri faciat. Hoc enim eſt regulare, quòd officium iudicis nunquam impeditur niſi parte petente: ut ff. de no. ope. nunci. l. de pupillo. §. quiopus. & de dam. inſect. l. 4. §. hoc edictum. & not. per Doct. ff. de iuriſdi. om. iud. l. 1. unde ſi per iudicem, uel aduerſarium ſteterit, ipſo iure non nocet parti, aliàs datur reſtitutio: ut colligitur ex nota. per Ioan. Mo. per Archi. & Ioan. Andr. præallegat. c. pia. & per Innoc. de re iudi. c. cùm Bertoldus.

ADDITIONES.

a Iurauerunt. An teſtis poſsit iurare per procuratorem, uide per Abbat. in c. licet. extrà de teſtibus in 2. col. uerſi. item quarto. & per Fely. ibid. nume. 1.

b Poſt terminum. An teſtes poſsint examinari poſt terminum adde Fel. in c. licet. col. 9. nume. 151. ubi plenè de hoc tractat, & allegat hanc deciſ.

c Non ſecundum finem. Adde Barbat. in rub. extrà de teſtament. uerſi. tertiò facit. & deciſ. 10. incip. Vrbanus Papa. uerſic. non obſtat quòd attendimus initium. de conceſſ. præbend. in antiquis.

EPITOME.

Res inter alios acta & ſi regulariter non noceat poſſeſſori, tamen de ſuperioris mandato contra ipſum poſſeſſorem poteſt fieri executio, ſi lite pendente, uel poſt ſententiam ſe intruſit. Et ſi dictus tertius negat ſe poſſediſſe, incumbit onus probandi aſſerenti illum poſſidere.

DECISIO XIIII. aliàs 477.

SVppoſito quòd P. qui contra M. ſuper beneficio obtinuit tres ſentẽtias diffinitiuas in petitorio, & poſſeſſorio: & fecit fieri executionem, & proceſſus, & poſt hoc reperit A. intruſum, contra quem obtinuit commiſsionem à Papa: narrando tamen intruſionem ſactam fuiſſe tam lite pendente, quàm poſt dictas ſententias: & quòd dictæ ſententiæ quò ad poſſeſſorium contra dictum A. executioni mandarentur, perinde ac ſi contra eum latæ fuiſſent. Videns hoc A. expoſuit Papæ poſſeſsionem huiuſmodi habuiſſe ante dictas ſententias, & ſe poſſe ſtatim de ſuo iure docere: & obtinuit mandari Auditori cauſæ coram quo primò cauſa pendebat, quòd ſi reperiret quòd ante ſententias huiuſmodi poſſeſsionem habuiſſet, ipſum ſuper petitorio ante executionem audiret: ſed ſi reperiret quòd poſt ſententias habuiſſet poſſeſsionem, eum non audiret, quouſque ſententiæ huiuſmodi fuerint contra eum executioni mandatæ, huiuſmodi onus probandi quod poſt ſententias incumbit ipſi P. adeò quòd ſi nihil probet, Auditor debet executionem contra A. retardare: ideò quia de iure communi ſententia lata inter P. & M. non deberet præiudicare ipſi A. cum diuerſæ ſint perſonæ, & ex diuerſo iure ſe fundant, nec unus habet ab alio cauſam, nec poſſet prohibere alium. ff. de re iudic. l. ſæpè. cum ibi no. & eo. tit. c. quamuis. in antiquis. Fallit ſecundùm quoſdam in uno caſu, uidelicèt ſi ille A. poſſeſſor fuiſſet factus lite pendente, uel poſt ſententias: uel ſi non fuit, hoc uoluit Papa, quòd ſub illa tacita conditione, ſi preces ueritate niterentur, de reſcript. c. 2. ergo ſtabitur regulæ, niſi probetur exceptio, per not. in clement. literas. de reſcript. licèt contrarium aliqui Domini cum urgenti motiuo tenuerint, dicentes ſi dicatur, conſtat A. nunc poſsidere, & quòd anteà non poſſedit: eſt negatiua, quæ probari non habet, nec poteſt: ut l. actor. ff. de probat. Dico quòd uno modo
2 ᵃ ubi eſt directa negatiua, & eſt cauſa intentionis agentis non probatur. ff. de uerbor. oblig. l. igitur. & ibi plenè not. Bart. per Innocent. in c. tertio loco. de probati. pleniùs per gloſſ. & Doct. in c. bonæ. de elect. & in clement. literas. de reſcrip. imò ſecus in propoſito, cùm ueniat per modum exceptionis contra intentionem de iure communi fundatam, &c.

ADDITIO.

a Vno modo. Adde Lanfranc. de Orian. in c. quoniam contra falſam. uerſi. tertio not. extra de probat. & adde deciſ. ſequent.

EPITOME.

Probatio famæ & reputationis releuat ab onere probandi negatiuam illum qui eam aliàs probare teneretur.

DECISIO XV. aliàs 478.

IN cauſa quæſtionis ſuprà proximè, ſi probat
1 † P. quòd M. durante lite & tempore ſententiarum pro poſſeſſore habebatur publicè & notoriè, eo ipſo ſatis ſe exonerat à probatione negatiuæ, attenta natura materiæ, de qua agitur: quæ non requirit probationes ita exactas: ut not. ff. de re iudic. l. à diuo. §. ſi ſuper. Item quia præſumptio faciens pro negante, ipſum releuat ab omni onere probandi: ut not. ibid. Bart. iuncto quòd non ſit poſsibile duos poſsidere in ſolidum eandem rem. ut l. ſi ut certo. §. ſi duobus uehiculum. ff. commod. & ff. de acquir. poſſeſſ. l. 3. §. ex pluribus. Ita non uidetur poſsibile eſſe opinionem de poſſeſſ. M. quando ſit directe contraria opinioni. argum. ff. de procurat. l. poſt litem. §. 1.

De Teſtibus.

EPITOME.

Si poſt concluſionem ad inſtantiam actoris ſactam in cauſa beneficiali admittantur articuli, tacitè cenſetur concluſio reuocata.

teſtium, qui tardè prope finem termini eſſent recepti, nõ poſſent omnes examinati: Pro hoc facit quod no. Io. An. in c. præſentium. de teſtib. li. 6. & ibi in nouel. ſuper uerb. producendos. hanc opi. tenet Spe. tit. de teſt. §. qualiter. uerſ. is quoq; qui remittit ad ti. de dila. §. 1. uerſ. ſed quid ſi infra. & dicit quòd ſic ſeruat Curia. Arch. tamen uidetur innuere cõtrarium in c. pia. de excep. ſuper uerb. octo dierum. lib. 6. de quo uide logam diſputationem. add. deciſio. 13. ſupra de probat.

Epitome.

Poſtquàm litera remiſsionis eſt bullata, Auditor ſine noua comiſsione procedere nõ poteſt. Vel ſic, Papa ad ſe totũ negotium reuocante nõ poteſt inferior procedere.

DECISIO IIII. aliàs 76.

POſtquàm litera remiſsionis eſt bullata, licèt articuli non includantur, & ad partes tranſmittantur: Auditor non poteſt ſine noua commiſſione ulteriùs procedere, etiam ſi pars uelit remiſsioni renuntiare: quia ex quo Papa manum appo-
a ſuit, inferior a ſe de negotio amodò intromittere non poteſt. per c. ut noſtrũ. de appellat. & de elect. c. ſi eo tempore. & c. quamuis. lib. 6.

Additio.

a Inferior. Nec ualeret proceſſus, imò eſſet nullus factus per inferiorẽ, poſtquàm Papa ad ſe taliter negotiũ reuocanit. de off. legat. c. licet. de elect. c. prooida. li. 6. & no. in d. c. ut noſtrũ. quod eſt uerum quò ad ipſos litigantes tantùm, quò ad tertiũ uerò proceſſus eſt aliquis: & ideò de cauſa coram Papa uertenti poſſet tertius agere corã inferiore contra unum ex litigantibus. Si autem reus ab eodem, & ſuper eodẽ coram diuerſis iudicib. cõueniretur, ualeret proceſſus utriuſq; iudicis, ex quo non eſſet exceptũ, ſecundùm quòd dicit Inn. in c. cũ M. de cõſtit. ſuper uerb. reuocaris. & ſi per appellationem eſſet ad Papã negotiũ deuolutum, poſſunt appellantes appellationi renũciare, & inferiorem adire: ut no. gl. in c. ſi poſtquam. de elect. lib. 6. cui adde deciſio. 43. infrà de appella.

Epitome.

Iudex poteſt eſſe teſtis ſuper facto habito coram eo, licèt non ſit confecta ſcriptura.

DECISIO V. aliàs 89.

IVdex poteſt eſſe teſtis ſuper aliquo actu per eũ facto, licèt non ſcripto. de accuſa. c. cũ dilecti: & de electio. c. cùm dilectus. de conceſſ. præb. c. inter dilectos. maximè in cauſa appellationis: ut not. gl. in c. cùm à nobis. de teſtib. & Inn. in c. quoniam contra falſam. in fine. de probatio. & Compoſt. in c. ſtatuimus. de electio. in fine. lib. 6. & in Speculat. tit. de probatio. §. iuxta. uerſicu. ſed pone quod public

Epitome.

Iudex ad quẽ arreſtat literas, & teſtes recipit abſuturos.

DECISIO VI. aliàs 90.

IVdex appellationis à grauamine poteſt literas arreſtare, & teſtes abſuturos recipere, propter periculum: ut lite non conteſta. c. quoniã frequenter ut lit. non conteſt. & ualebunt huiuſmodi arteſtationes ſic receptæ coram iudice à quo eſt appellatum, ſi pronũcietur bene per eum proceſſum, & malè per partem appellatum: ſi autem pronũtietur contrà, tunc eſt nimis dubium.

Epitome.

Auditor eſt egregia perſona: ideò mittendum eſt ad ipſum pro teſtimonio.

DECISIO VII. aliàs 91.

AD Auditorem ſacri Palatij neceſſarium in teſtem, eſt mittendum tanquam ad egregiam perſonam pro teſtimonio ferendo. ff. de iureiuran. l. ad perſonas. & in authenti. eod. titu. §. quoniam multi. faciunt not. in c. ſi qui teſtium. de teſti. lib. 6.

Epitome.

Iudex ſi admittat articulos ad probandum parte non uocata, quæ priùs fuerat citata ad dicendum contra articulos prædictos, & exceptiones dedit, non grauat eam: ideò ab eo non poterit appellari.

SVMMARIA.

1 *Iudex admittens articulos parte non uocata, non adſtringit illam, nec grauat, ſi prius citata dedit contra tales articulos exceptiones.*

2 *Sententia interlocutoria parte abſente lata, etiam non contumace, ualida eſt.*

DECISIO VIII. aliàs 93.

1 IVdex † admittendo articulos parte non uocata non grauat, ſi antè fuit citatus ad dicendũ cõtrà: quia eſt actus iudicis: nec intereſt amodò partis aduerſæ, ex quo ſemel ſuas exceptiones dedit licet ab huiuſmodi admiſsione tanquã iniqua, & ſuarum exceptionum repulſione poſſet appellare. de appel. c. dilecto. & c. ex parte. Aegid. contrà: quia huiuſmodi admiſsio eſt quædam interlocutoria, ad quam eſt pars uocanda. de accuſa. c. ad petitionem. & ibi per Inno. & de appella. c. ſi à iudice. in fi. lib. 6. de offi. deleg. c. cùm contingat. Hæc enim admiſsio ſecundùm eum eſt quædam declaratio pertinentium articulorum, & per conſequens admittendorum: & ſic interponitur decretum ſuper remiſsione ad partes, quod non eſt interponendum,
a niſi parte uocata, uel per contumaciam abſente: a ut lit. non conteſt. c. quoniam. de eo qui mit. in poſ. c. contingit. Ratio, quia interlocutio poteſt fieri parte abſente etiam non per contumaciam, ſecundùm Inn. in c. auditis. de procu. Prætereà ſiue cauſa ſit per appellationem, ſiue per citationem, ſiue de ſpeciali mandato in Curia, partes ſunt citandæ ad totam cauſam, & ſingulos actus uſq; ad diffinitiuam ſententiam incluſiuè: & citationes quæ fiũt poſteà in Curia per audientiam, uel aliàs, potiùs ſunt, uel fiunt de quadam urbanitate, quàm neceſsitate, ſeu rigore iuris: prout leg. & not. in c. ſtatuimus. de elect. lib. 6. & in d. c. auditis. per Inn. & de do. & contu. c. ulti. per Doct. in 6. ergo &c.

Additio.

a Per contumaciam abſente. Valida eſt interlocutoria
2 † lata parte abſente, etiam non contumace: quod eſt uerum, quando eſt talis, quæ parum grauet. tex. eſt no. in l. ille à quo. & in l. recuſare. ff. ad Trebell. ſecus in ea, quæ enormiter grauat, uel abſorbet ius alterius partis. auth. ut ſpon. larg. §. ad hoc. & de hære. & fal. §. ſi uerò abſunt. & quod not. in l. 3. §. penult. ff. de bo. poſ. & uide gl. no. in l. nec quicquam. §. ubi decretum. in 1. gloſſ. & quod ibi not. per Ia. Bu. & quod habetur in deciſ. 59. infrà de appellat.

Epitome.

In cauſa etiam prophana merè ciuili articuli de iure dantis ſunt poſt terminum & ante concluſionem admittendi.

DECISIO IX. aliàs 101.

OMnes Domini excepto uno uoluerunt haberi pro ſtylo de cætero, quod in cauſa prophana merè ciuili articuli qui ſunt de iure dantis, & aliàs pertinentes in materia, & in forma dati poſt terminũ, ante tamen concluſionẽ, poſſunt & debẽt admitti de æquitate: licèt fortè de rigore iuris eſſet contrarium obſeruandum, propter c. paſtoralis. de excep. & no. per Compoſ. in c. quod ſicut. de elec. & Pau. de Leazar. in c. conſtitutionem. in uer. ſimiliter ijs. de electio. in Clem. De Articulis uerò in cauſa iniuriarum ciuiliter intentata poſt terminum datis conſilia erant diuiſa. de quo ſupra in dec. 2. de ſequeſtrat. poſ. & fruct.

EPITOME.

Valet receptio teſtium non affuturorum in cauſa beneficiali & attentatorum ſuper articulis de iure datis, & non admiſsis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes uidentur admiſſi eo ipſo quòd recipiuntur.*

DECISIO X. aliàs 105.

1 VAlet † receptio teſtium etiam non affuturorũ ſuper articulis expreſsè nõ admiſsis in materia attentatorum, & etiam in quacũque cauſa beneficiali: dum tamen ſint de iure dantis,
a & termini ᵃ aliàs conſueti ſunt ſeruati. Nã eo ipſo quòd teſtes recipiuntur, articuli admittuntur ſaltem tacitè. argument. not. in Clem. ſæpè. de uerbo. ſignificatio.

ADDITIO.

a De iure dantis. Qualiter cognoſcatur quod articuli ſunt de iure dãtis, uide dec. 1. infra de accuſat. quæ incipit, Item fuit dubitatum an actione iniuriarum.

EPITOME.

Procurator etiam reuocatus teſtis eſſe non poteſt.

DECISIO XI. aliàs 126.

SI procurator qui litem eſt conteſtatus, uel cauſam duxit, in aliqua parte litis reuocatur, & poſteà in teſtem producatur, nõ ualebit eius teſtimonium: quia præſumitur, quòd ad finẽ ut deponeret in cauſa, ſit reuocatus: & ſic fraus & dolus &c. de reſcript. c. cæterùm. c. ex tenore. & c. ſedes. & quia ſubeſt eadem, uel maior ratio conſtitutionis. c. Romana. de teſtib. libr. 6.

EPITOME.

Sollicitator in cauſa per dominum miſſus, non poteſt eſſe teſtis ſecus ſi per procuratorem.

DECISIO XII. aliàs 154.

SOllicitator in cauſa miſſus, & ſalariatus ad ſollicitandum per principalẽ, non poteſt eſſe teſtis in ipſa cauſa: quia maiorem affectionẽ uidetur habere ad cauſam, quàm procurator,
a quia teſtimonio repellitur. ᵃ de teſti. c. Romana. lib. 6. Si uerò eſt familiaris procuratoris deputatus per eum ad ſollicitandum cauſas ſibi cõmiſſas, poteſt eſſe teſtis: quia ſocius ſocii mei non eſt meus ſocius. ff. pro ſoc. l. nam ſocius. 81. diſtinct. can. legitur. maximè in leuibus & præãbulis, ſiue incidentibus: puta ad probandum diligentiã procuratoris, ſigna, ſigilla, uel quid ſimile.

ADDITIO.

a Repellitur. Adde an procurator poſsit eſſe teſtis pro domino, & ſyndicus pro conſyndico, Capell. Toloſ. q. 18. incip. item fuit quæſitũ ſi unus. &c.

EPITOME.

Non obſtante publicatione atteſtationum non ritè factã iidẽ & alii teſtes ſuper eiſdẽ articulis produci poſsũt.

DECISIO XIII. aliàs 163.

a NOn obſtante publicatione teſtium ᵃ non ritè facta poſſunt alii teſtes uel iidem ſuper iidem articulis produci: prout legit. & not. in Cle. teſtibus. de teſtib.

ADDITIO.

a Teſtium. Adde deci. de probat. 11.

EPITOME.

Articuli euentuales nunquam admittuntur, niſi de eo dati fuerint, in cuius euentum articuli ſunt formati.

SVMMARIVM.

1 *Articuli dati in caſum & euentum, donec caſus ille euenerit admitti non debent.*

DECISIO XIIII. aliàs 170.

1 SI † articuli dantur in caſum aliquem, uel euẽtum ſi euentus non uenit: puta quia de contrario non eſt datum nec ſomniatum, huiuſmodi articuli non debent admitti: quia probati non reuelarent. de offi. deleg. c. cũ cõtingat. licèt dominus Nicolaus de huiuſmodi concluſione aliqualiter titubauerit, dicens, quòd licèt in prima inſtantia non releuent: poterunt in ſecunda inſtantia releuare, ſi detur de materia cõtraria; & multum ſibi foret utile habere niſi unicã remiſsionẽ. Ad quod reſpondebatur, quòd iudicia non reſpiciunt futura negotia, ſed præterita de reſcrip. c. fi. & ſic foret abſurdum quòd ſuper articulis non nunc, ſed in ſecunda, uel in tertia inſtantia releuantibus modò daretur remiſsio. Expectet ergo euentũ propter quẽ illos dedit. Habuit etiam dominus Nicolaus aliud motiuum: quia ſecundum ſe ſequeretur ex dicta concluſione, quòd non teneretur dare obiectus in termino, ſed pòſt. Nã ſi detur per partẽ aduerſam in termino materia, quã impugnarem, uel eneruarem per obiectus, fruſtrà darem illos in termino illo. debeo ergo expectare illum euentum. Verùm quia ille euentus poteſt euenire: puta, quia aduerſarius meus dabit de gratia, ex qua prætendit ſe ius habere, quam ego propter ſurreptionem, uel aliquem defectum uolo narrare: Idcircò debeo illũ euentum præuenire, & prædictam materiam obiectiuã dare: & ſi aduerſarius meus non det de gratia, quam per obiectus per me in caſum & euentum datos in termino euacuare intendo: articuli mei obiectiui, iuxta concluſionem antedictam non uenient admittendi: ſed ſi poſteà huiuſmodi gratia producatur, prædictos articulos repetere potero, & etiam nouos dare potero: ſi de nouo ad notitiam meam peruenerit aliquid, ſeruata tamẽ forma decre. ut circa. iuncta cle. conſtitutionem. de elect.

EPITOME.

Teſtium productio facta in partis abſentia, non die ad quam pars citata fuit, ſed ſequenti, non ualet.

DECISIO XV. aliàs 572.

SI teſtes citati ad certam diem non iuridicam ad iurandum,& pars ad audiendum illos iurare illa die: ſi tunc non, ſed die ſequenti iurarunt in abſentia partis, non ualet receptio hu
a iuſmodi iuramenti: quia circunductum a fuit edictum: & opus erat noua citatione, ſine qua non ualet receptio. de teſti. c. 2. niſi iudex de benignitate partibus præſentibus in craſtinum terminum prorogaſſet: ut legit. & not. in c. conſuluit. de offic. deleg.

ADDITIO.

a Circunductum. De hac termini circunductione uide de ciſ. 14. incip. licèt impetrans. ſupra de dol. & contumac.

EPITOME.

In ſecunda inſtantia nõ datur noua remiſsio: licèt noui articuli admittantur.

DECISIO XVI. aliàs 215.

SI in prima inſtantia detur, & tranſeat remiſsio ad partes pro teſtibus producendis in ſecunda inſtantia: licèt noui articuli dentur etiam admiſsibiles, quia ſunt de iure dantis: non eſt iteratò remiſsio extra Curiam concedenda. ſed prædicti articuli in curia ad probandum infra certum terminum bene debent admitti: dummodò atteſtationes receptæ in partibus non ſint publicatæ: ut ſit litium finis, & non aperiatur uia fraudibus. de do. & contu. c. finem. de teſti. c. fraternitatis. & c. teſtibus. eod. tit. in Cle.

EPITOME.

Licèt ſuper articulis probandis per inſtrumenta non detur remiſsio ad partes, tamen ſi nõnulli per teſtes probandi ſunt, alii autem per inſtrumenta, remiſsio concedenda eſt.

SVMMARIA.

1 *Articuli ubi aliqui per teſtes, aliqui per ſcripturam ſunt probandi, datur remiſſio ad partes.*

2 *Teſtium appellatione ueniunt inſtrumenta.*

DECISIO XVII. aliàs 248.

1 QVando † cauſa eſt per appellationem, uel citationem de ſpeciali mandato factam in curia: licet pro articulis datis ad probandum duntaxat per ſcripturam non detur remiſsio extra curiam: iuxta not. per Doct. in c. 1. de elect. lib. 6. & c. cordi. de appel. eod. lib. tamen ſi aliqui articuli ſunt probandi per teſtes, & aliqui per ſcripturã, tunc bene conceditur remiſsio extra Curiam ad uitandum circuitum. de reſcript. c. auditor. in clemen. Alia ratio etiam poſſet alle
2 gari: quia † nomine teſtium cõtinentur etiam inſtrumẽta: ut in l. in exercendis. C. de fi. inſtru. & de teſtib. c. peruenit. Si igitur detur remiſsio pro teſtibus producendis ergo produci poterunt & inſtrumenta. de teſti. c. præſentium. lib. 6.

EPITOME.

In materia obiectiua requiritur exacta ſpecificatio nominis, loci, menſis & aliarum circunſtantiarum: dies uerò & hora non ſunt neceſſaria, niſi eſſent de ſubſtantia materiæ in articulis deductæ.

DECISIO XVIII. aliàs 255.

LIcèt in materia obiectiua requiratur exacta, & magna ſpecificatio criminum: uidelicèt nominis, loci, & temporis & aliarum circunſtantiarum, de quibus in l. libellorum. ff. de accuſ. canonizata 2. quæſt. 8. & in c. ut circa. de elect. iuncta cl. conſtitutionem. eod. titu. tamen de neceſsitate non requiritur ſpecificatio diei, & horæ: dummodò menſis & annus bene ſpecificentur: ut in dicta l. libellorum. licet Hug. & Ber. in uerſibus ſuis poſitis in c. tuæ. de proc. in princ. uideantur innuere diem ſicut menſem fore exprimendum: tamẽ in fine illorum uerſuum uidètur ab hoc dicto recedere, dicendo ſic. & licet hora, dies, non menſis prætereatur. Quam opinionem, ſiue concluſionem, Domini credebant ueram, niſi dies, uel hora eſſet de ſubſtantia materiæ in articulis deductæ: tunc enim neceſſariò eſſent exprimendæ: quia alias non eſſent concludentes, & ſic nõ admiſsibiles. de offi. deleg. c. cùm cõtingat.

EPITOME.

Teſtis de facto ſuper quo interrogatus eſt, dixit ſe nihil ſcire, ſi poſtea ex interuallo rediens uult ſuper illo nonnulla teſtificari, non eſt audiendus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis ſtatim rediens poſt dictum ſuum, poteſt illud corrigere, ſi errauit: ſecus ſi ex interuallo.*

DECISIO XIX. aliàs 263.

1 SI † teſtis iuratus, & examinatus ſuper certo articulo dicat, & deponat uno die ſe nihil ſcire de contentis in articulis: & rediens poſt triduum dicat, & deponat contrarium: eius teſtimonio uidelicet ultimo nõ creditur. Tũ propter longum interuallum, tum quia præſumitur ſubornatus, & informatus, tum quia uarius in ſua depoſitione: Primò unum deponendo, poſteà contrarium, ſecundùm Inn. Ber. & Hoſti. in c. præterea. de teſti. cogen. & per Spe. ti. de teſte. §. 1. uerſi. Item quid ſi teſtis. Pro hoc etiam faciunt no. per Ber. in c. cùm cauſam. in ultima glo. & c. ueniens. & c. cùm in tua. in fin. de teſti. Secus uerò ſi rediret
a ſtatim ad corrigendum dictum ſuum: a ut in dictis iuri. & eod. tit. c. cùm clamor. &c.

ADDITIO.

a Ad corrigendum dictum ſuum. Quid autem ſi teſtis in mortis articulo, dixerit ſe falſum depoſuiſſe? non nocet parti: ut habetur per Bartol. in l. ſi quis in graui. §. 1. ff. ad Sill. Bal. in authen. ſi dicatur. C. de teſt. in l. generaliter. C. de non nu. pec. facit quod no. Bart. in l. filium. ff. de his qui ſunt ſui, uel ali. iur. & quòd teſtis poſsit ſtatim mutare depoſitionem ſuam, adde Alex. in conſil. 70. in 4. col. In primo uol.

EPITOME.

Si in prima inſtantia articuli ſunt admiſsi in cauſa beneficiali ad probandum in Curia, & extra, de benignitate canonica poterit etiam in ſecunda inſtantia dictam remiſsionem proſequi.

DECISIO XX. aliàs 302.

SI in prima inſtantia articuli alicuius admittãtur ad probãdũ in Curia & extra Curiã: licèt pars tunc fuerit negligens ad proſequẽdum, & habẽdum remiſsionem ad partes, nihilominus de benignitate canonica, præſertim in cauſa beneficiali in ſecunda inſtantia poterit uti & proſequi dictam remiſsionẽ. per l. per hanc. C. de temp. ap. & per c. cùm Ioannes. de fide inſtr. quia probationes non ſunt anguſtandæ, de teſt. ſignificauit. & c. Albericus. & l. quoniam. in fi. C. de hæretic.

EPITOME.

Super articulis non admittendis, uel iam repulſis ex defectu materiæ, nõ debent recipi teſtes etiam abſuturi.

teſt etiam inter eaſdem perſonas, propter uariationẽ iu-
dicii, publicatione teſtium primò productorum, non ob
ſtante: ut ſunt tex. clari. de teſti. c. ueniẽs. c. ſeries. & c. cũ
in tua. Nam in caſu noſtro teſtes primò recipiebantur
ſuper poſſeſſorio ſuper morte ad aliud, id eſt, ad aliũ effe
ctũ: puta ad colorandum poſſeſſorium duntaxat: & ſic ſe
mplenè probãdum titulũ: nunc uerò recipiũtur ad pro
bandum plenè titulum, & uictoriã obtinendam in peti-
torio, quod trahit ad ſe poſſeſſorium: ut in c. cùm eccle-
ſia Sutrina. & c. cùm ſuper. & c. cùm dilectus. de cau. poſ
ſeſ. & proprieta. Præterea prædicta receptio teſtium in
poſſeſſorio ſuper morte uidebatur non neceſſaria, & ſic
ſuperflua: quia nõ tenebatur probare niſi duo: uidelicet
ſe poſſediſſe, & ſe ſpoliatum eſſe. de offi. deleg. c. conſul-
tationibus. & pro colore tituli ſui produceret titulũ ſuũ
uel gratiã ſuã ſiue inſtrumentum inductionis in poſſeſ-
ſionem. iuxta no. per Innocen. c. in literis. & c. ex parte.
de reſti. ſpo. & in Cle. unic. de cau. poſ. & proprieta. imò
etſi teſtes producti in poſſeſſorio aliquid dicerẽt, quod
tangeret petitorium ſuſpenſum, iuxta dictam Clemen.
unicam, de cauſ. poſſeſſ. & proprieta. dictum eorum ni-
hil ualeret. Tum quia non ritè recepti: uidelicèt per iudi
cem, cuius ſuſpenſa eſt iuriſdictio quõ ad ſapiẽtia, ſiue
concernentia petitorium. & ſic dict. Clement. teſtibus.
in nullo obſtat. Tum etiam, quia deponunt non iurati
ſuper articulo extra caſum ſiue materiam, de qua agitur.
de teſtib. c. nuper. & c. de teſtibus. & ſic fuit obtentum.

De Fide inſtrumentorum.

EPITOME.

Super articulis admittendis ad probandum, tam in curia quàm extra, pars citanda eſt: ſed non in decreto remiſsionis.

SUMMARIA.

1 *Inſtrumenta extracta in partibus in uim compulſoria nõ faciunt fidem parte non uocata.*
2 *Teſtes & inſtrumenta pari paſſu ambulant.*
3 *Inſtrumenti productio non niſi parte uocata ualet.*
4 *Citatio partis neceſſaria eſt pro articulis admittendis ad probandum: ſecus in decreto remiſſionis.*
5 *Pars an ſit in publicatione uel exemplatione inſtrumentorum citanda.*

DECISIO I. aliàs 10.

FVit dubitatum † utrum inſtrumenta exempla
ta in ſcriptis extracta in partib. parte ad hoc
1 ibidem non uocata in vim compulſoriæ hæc
parte uocata facerent fidem? Et breuiter fuit
dictum, & concluſum per omnes Dominos quòd non:
ſi fuerunt extracta, ſiue exemplata per alium notarium,
quàm per illum, qui illa aliàs recepit & confecit: quia
tunc ſecus: nam illis bene ſtaretur tanquam originalibus
ſine uocatione partis. Ratio Dominorum quò ad primũ
2 dictum fuit, † quia teſtes & inſtrumenta pari paſſu am-
bulant. C. de fide inſtru. l. in exercendis. & eo. tit. c. cùm
Ioannes. de teſti. cogen. c. peruenit. & præſertim ubi ui-
get ratio uniformis. ff. ad leg. Aquil. l. illud. de transla. epi
ſco. c. inter corporalia. modò receptio uel publicatio te-
a ſtiũ facta parte non uocata, [a] non ualet. de teſt. c. 2. C. de
teſtament. l. publicari. igitur idẽ de inſtrumentis. Hinc
3 eſt, quòd † productio inſtrumenti facta in iudicio non
b prodeſt, niſi pars uocaretur [b] ad dicendum cõtra: poteſt
enim inſtrumẽtum eſſe falſum, uel abraſum &c. de fide
inſtrumẽ. c. inter dilectos. de proba. c. tertio loco. cum ſi.
Præterea ſi in publicatione dictorum teſtium omnes
ſunt uocandi, quorum intereſt: ut leg. & not. de teſt. c. ſi
gnificauit. & c. albericus. ita in publicatione, ſiue exem-
c platione [c] inſtrumentorum etiã uetuſtate cõſumptorũ.
de fide inſtru. c. ſi. quia aliàs reputantur exemplaria, &
non publica, nec authentica, quibus nulla fides eſt in iu
dicio adhibẽda. de fide inſtrum. c. 1. & C. de edend. au-
then. ſi quis in aliquo. nec ſecũdum prædictos Dominos
meos aliquid facit uocatio partis facta hic in Curia ad
uidẽdũ decerni cõpulſorias: ſicut in ſimili non obſtat,
quòd ad decernendũ remiſsionẽ ſuper articulis ad par-
tes nõ fuerit in Curia pars uocata, uocãda eſt nihilomi-
nus in partibus corã iudice remiſsionis ad uidẽdũ teſtes
recipi, & iurare. de teſt. cogen. c. dilectorũ. de teſti. c. præ
ſẽtiũ. li. 6. quæ ſimilitudo mihi nõ placuit. Nã pars ad ui
4 dẽdũ † decerni remiſsionẽ, nõ uocatur in Curia: ſed be-
ne ad uidẽdũ admitti articulos ad probandũ in Curia &
extra: ſuper quibus admiſsis ad probãdum extra ſinea-
lio decreto Papa dat remiſsionem ad partes, & non Au-
ditor: niſi de conſenſu utriuſque partis. de quo tamen be
ne dubito an Auditor id facere poterit. Præterea aliud
eſt enim ex toto nouũ facere, quod regulariter prohibe-
tur: aliud antiquum reficere: ut de no. ope. nunc. per to-
tum. de iudæis. c. cõſuluit. Sic in propoſito: quia teſtes de
nouo recipiũtur, et noua deponere debẽt & iurare: nimi
rum ſi requiratur ibi maior ſolennitas, ſcilicèt partis uo
catio ad uidẽdum iurare eos, & etiam ad reprobandum
eoſdẽ, ſi uoluerit, & ad recognoſcendum perſonas: ſecus
uerò in extractione, ſiue in exemplationibus inſtrumen
torum anteà cõfectorum & publicatorum per authen-
ticam perſonam, quã, & etiã contenta in illis poteſt in Cu
ria reprobare cùm citabitur ad dicendum contra ſic exẽ
plata, & reportata, poteſt eſſe etiam quòd pars contra
quam deberet fieri huiuſmodi extractio, uel exempla-
tio in partibus, mãſit in Curia: quomodo ergo citabitur
ad hoc in partibus? Reſponderunt Domini quòd debet
tunc procedi ſecundum formam c. ſi aduerſarius. de eo
qui mit. in poſſ. & debent requiri procuratores, & amici
& citari ad domum, & per edictum in loco, ubi debet
fieri huiuſmodi extractio, ſi domicilium nõ habet. ar. c.
ex tuæ. de cle. non reſi. quam poteſtatem citandi crede-
bam, & dicebam illos compulſores non habere. Tum
quia ſunt meri executores mandati per nos facti: prout
apparet ex forma compulſoriæ. Tum quia nos Audito-
res non poſſumus eis hanc poteſtatem extra Curiam da
re. arg. eorum quæ leg. & not. in Clemen. Auditor de reſ
crip. Si igitur ad huiuſmodi extractionẽ requiritur uti-
que uocatio partis: recurrat ad ordinarium pro huiuſ-
modi extractione fienda: de fi. inſtrumẽ. cum P. tabellio,
quia meo iudicio compulſores noſtri non tenentur ad
hoc, neque id poſſunt: cùm ipſi habeant duntaxat requi
rere habẽtes, & tenentes inſtrumenta ad cauſam neceſſa
ria ad tradendum parti id petenti ſub pœnis & cenſuris
per nos latis, & non per eos fulminandis, nec deputan-
tur per nos ad compellendum, citandum &c. ſed dũta-
xat ad requirendum, tradendum, & ſub ſignis eorum
uel publica manu remittendum: quibus rationibus me-
is non obſtantibus prædicta concluſio ſemper tempore
meo fuit in Curia obſeruata: quæ eſt ſatis dura, & rigo-
roſa: & uidi multos propter hoc in Curia ſuccumbere.

ADDITIONES.

a Vocata. Adde deciſ. 5. ſupra de teſtib.
b Pars uocaretur. Scilicet; quòd † pars ſit citãda in publica
5 tione uel exẽplatione inſtrumẽtorũ, & aliter nõ ualeãt:
ſufficit tamẽ, quòd pars quam tangit negotium, ſit præ
ſens, quamuis non ſit citata, ut not. Innoc. in c. fina. de
fide inſtru. Item contra producẽtem ſtatur ſumpto. l. ad
hæc. C. de fide inſtru. Item ſtatur contra eum, qui tran-
ſumi fecit. ff. de admi. tut. l. chirographis. & ideò contra
tutorem probatur ex inuẽtario; licèt nõ appareãt inſtru
menta

mẽta originalia debiti, quod eſt bene notandũ. Et aduer te, quòd quando petitur publicati aliquod inſtrumentũ, quod tangit certam perſonã: illa nominatim eſt citanda: a ut in c. cùm P. tabellio. de fide inſtrum. ſi uerò non tangit certam perſonam, ut quia petitur publicari priuilegium, uel indulgentia in genere: tunc propoſito edicto generali ſit publicatio. c. cùm inhibitio. de clandeſt. deſp. & in c. cùm in tua. qui ma. accuſa. poſſ. aliter non ualeret priuilegii publicatio: niſi fiat per illum, qui conceſſit: quia tũc ualeret publicatio nullo præmiſſo edicto: quod a eſt uerum, niſi tale priuilegium ſit ſuſpectum: quia tunc requiritur citatio. c. cùm dilecta. de confir. uti. uel inuti.

c Publicatione, ſiue exemplatione. Differentia eſt inter publicationem & exemplationem. Publicatur enim quod priuatum erat, puta teſtimonia: exemplatur autem id quod eſt publicum, & publica authoritate nititur, ut teſtamentum, & inſtrumentum, ſecundum Innoc. & Hoſt. in dicto c. fin.

EPITOME.

Si pars uocata ad dicendum contra inſtrumenta extracta in uim compulſoriæ, & producta infra terminum nihil opponit: ipſa poſteà opponere non poterit: quinimo approbare uidetur ea ſi ipſis utatur inquantum faciant pro ſe, quæ etiam contra ſe recipere tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta extracta in uim compulſoriæ per alium notarium parte non uocata, fidem non faciunt.*

DECISIO II. aliàs 264.

1 LIcèt ſecundum † concluſionem per me ſuperiùs tactam, & ſcriptam inſtrumẽta, ſiue acta in uim compulſoriæ hic per Auditorem decretæ per alium notarium, quàm illum qui ea confecit, & ſcripſit in partibus parte non uocata extracta fidem faciant: tamen ſi pars, quæ in partibus non fuit uocata, hic uocetur ad dicendum contrà, & nihil dicat contra ea: ſed eadem acta ſiue inſtrumenta inquantum faciunt pro ſe producat, & ſi ipſis uti noluerit, ipſa approbare uidetur: ergo tenetur recipere contra ſe. 19. diſtinctio. can. ſi romanorum. arg. not. per Ber. de teſtib. c. cùm nuntius. & per Innoc. de excep. c. cùm uenerabilis. & de cenſi. c. cùm olim. de fid. inſtru. c. imputari.

EPITOME.

Productio inſtrumenti appellationis aduerſarii cum proteſtatione inquantum contenta pro eo faciant, &c. producenti non nocet: quamuis in eo contineantur aliqua quæ faciant contra eum.

SVMMARIVM.

1 *Producens inſtrumentum hoc expreſſo, inquantum in eo cõtenta pro ſe faciant, non uidetur confiteri, ſi qua in eo ſunt, quæ faciunt contra eum.*

DECISIO III. aliàs 282.

1 LIcèt † quis producat appellationem partis aduerſæ inquantum facit pro ſe, & contra partem aduerſam, & non aliter, nec ultrà: ſi aliqua contineantur in ea, quæ ſunt, & faciant contra eũ: illa ſibi nõ nocent: tum propter proteſtationẽ præmiſſam, quæ multùm interdum prodeſt, & cõſeruat ius, quòd alias ſine proteſtatione amitteretur. de conſti. c. cùm. M. de elect. c. cumana. quod me. cau. c. 1. de homi. c. prælati. lib. 6. de proc. c. ſi quem. eod. lib. tum quia contenta in dicta appellatione ſunt uerba narratiua partis, & notarii, & non ſunt ſua, nec ſunt diſpoſitiua: ergo nil probant. de priui. c. ſi Papa. lib. 6. de ſentent. excomm. c. ſi ſummus. in cle. Secus uerò ſi eſſet appellatio propria ſiue inſtrumentum [a] proprium: quia tunc narratis in illis a ſtaretur contra eum, nec poſſet recipere partem pro ſe, partem cõtra ſe. de fide inſtru. c. imputari. de quo ad plenum per Innoc. de fide inſtrum. c. cum uenerabilis. & de cenſi. cum olim.

ADDITIO.

a Inſtrumentum. Adde Fely. poſt omnes in c. cùm uenerabilis. de fid. inſtru. in. 6. col. uer. prima concluſio.

EPITOME.

Si inſtrumento diligentiæ proſecutionis appellationis in Cancellaria præſentatæ, contineatur commiſſio alterius tenoris. quàm fuerit illa, quæ fuit in iudicio præſentata, huiuſmodi narratio non nocet.

DECISIO IIII. aliàs 289.

LIcèt in inſtrumento diligentiæ facto in Cancellaria de proſequendo appellationem interpoſitam à diffinitiua ſententia, contineatur commiſſio alterius tenoris, quam fuerit in iudicio præſentata, non nocet: dummodo in utraque contineantur nomina perſonarum, & iudicis à quo fuerit appellatum, per quæ poſſet apparere de uoluntate, & mente illius uolentis appellationem proſequi, quæ mens potiùs conſideranda eſt, quàm uerba. de uerbo. ſignific. c. intelligentia. & ca. prætereà. At hic habemus tam mentẽ quam uerba: ergo &c.

EPITOME.

Inſtrumenta confecta per notarios, qui de conſuetudine, uel priuilegio poſſunt infra territorium eorum notarios creare, fidem faciunt infra territorium conſtituentium eos: aliàs non.

SVMMARIVM.

1 *Notarius creatus per alium, quam per Papam, uel Imperatorem, non facit inſtrumentum extra territorium creantis.*

DECISIO V. aliàs 291.

1 INſtrumenta † confecta per notarium, ſiue tabellionem Regum, Prælatorum & Vniuerſitatis, qui ex conſtitutione, uel priuilegio poſſunt creare notarium infra territorium & iuriſdictionem eorum: prout legit. & not. per Inn. & Hoſti. in c. cùm P. tabellio. de fide inſtru. faciunt fidem extrà etiam in Romana Curia, dummodò ſint infra territoriũ conſtituentis confecta, aliàs non. Nam ipſi extra territorium ſiue iuriſdictionem conſtituentium nulla poſſunt conficere inſtrumenta: quia hoc competit duntaxat creatis per Papam, uel Imperatorem: prout leg. & not. in d. c. cùm P. & plenè per Specu. titul. de inſtrum. edi. §. reſtat. uerſi. ſi quis poteſt. & uerſi. quid de his. ubi remittit ad ſum. Hoſtien. eod. titu. uidelicèt, de fide inſtru. §. quibus inſtrumentis. & in titul. ne cleri. uel mo. §. quæſiuit. uer. quid ergo.

De Iureiurando.

EPITOME.

Qui in ſua receptione ſtatuta, & laudabiles conſuetudines eccleſiæ ſeruare iurauit: poteſt nihilominus poſteà contra eas impetrare. Vel ſic, Qui iurauit uel conſuetudines uel contractus ſeruare: poteſt nihilominus cõtra ea impetrare, dũmodò in gratia ponatur clauſula, Non obſtantibus ſtatutis & conſuetudinibus etiam iuratis. h. d.

SVMMA-

SVMMARIA.

1 *Iurans conſuetudines & ſtatuta alicuius eccleſiæ obſeruare, an poſſit contrarium à Papa impetrare, & an ualebit talis impetratio.*

2 *Iuramentum ſuper aliqua conſuetudine, uel ſtatuto præſtitum non extenditur de nouo euenientis, ſed ſemper ſubintelligitur rebus ſic ſtantibus.*

DECISIO I. aliàs 294.

Licet quis iuret tempore receptionis ſuæ in canonicum ſeruare ſtatuta, † & conſuetudines laudabiles eccleſiæ & poſteà impetret à Papa aliquas portiones, ſeu præbendas contra conſuetudinem illius eccleſiæ, non cenſetur periurus: & ualet huiuſmodi impetratio: præſertim ſi in gratia huiuſmodi ponatur clauſulæ derogatoriæ hodie poni conſuetæ, uidelicèt, Non obſtantibus ſtatutis, & conſuetudinibus eccleſiæ contrariis, etiam iuramento & confirmatione ſedis apoſtolicæ corroboratis, & eſt tunc indubitatum, per not. in c. cum aliquibus. de reſcrip. & de præb. c. ei cui. lib. 6. & tunc non obſtaret glo. Ioan. Andr. in c. cùm non deceat. ſuper uerbo, ſtatutum. de electio. lib. 6. Si uerò non ponerentur dictæ clauſulæ derogatoriæ, & eſſet gratia facta motu proprio dicto iuranti, idē: quia in quolibet iuramento intelligitur ſuperioris authoritatis excepta. de iureiuran. c. uenientes. & ibi de hoc not. per Ioan. Andr. in nouel. Si uerò fieret gratia ad inſtantiam iurantis ſeruare dicta ſtatuta: tunc poſſet diſtingui. Aut expreſsè iurauit ſeruare ſtatuta, & omnia contenta in eis, & ſine cauſa impetraret, fortè non ualeret contra illa iuramenta huiuſmodi impetratio, niſi obtinuiſſet

2 abſolutionem ab huiuſmodi iuramento: † Si uerò ex aliqua cauſa rationabili ſuperuenienti impetraſſet, ualeret, & teneret huiuſmodi impetratio: quia in quolibet iuramento intelligitur, ſi res in eodē ſtatu permanſerit. de iureiu. c. quemadmodum. Aut iurauit in genere ſeruare omnia ſtatuta eccleſiæ: & tunc ex cauſa, uel ſine cauſa poſſet impetrare contra ea: quia non eſt uerisimile quòd uoluit ſe in tantum arctare, quòd nunquā contra illa ſtatuta impetraret. iuramenta enim huiuſmodi ſecūdū intentionem iurantis ſunt interpretanda. 22. q. 5. cau. humanæ aures de iureiur. c. ueniens. & c. quintauallis. pro qua diſtinctione faciunt quæ leguntur & not. in c. clericos, eod. titu. & c. uenientes. in nouel. uide Paul. in c. 1. de regula in Clementi.

De Exceptionibus.

EPITOME.

Exceptio declinatoria poſt terminum ad dicendum contra commiſsionem, non admittitur ad probandum.

DECISIO I. aliàs 53.

Exceptiones declinatoriæ fori poſt terminum ad dicendum contra commiſsionem oppoſitæ, ad probandum non ſunt admittendæ, niſi uelient iurare excipiēs ſecundum formam c. paſtoralis. de exceptio.

EPITOME.

Si immediatè poſt appellationem à diffinitiua præſentetur commiſsio: præſumitur quòd ante appellationem fuerit impetrata.

SVMMARIA.

1 *Commiſſione immediatè poſt appellationem à diffinitiua præſentata: ſi non excipiatur eam ante appellationem fuiſſe impetratam, bona eſt commiſſio, & pro ea præſumendum. & numero 4.*

2 *Reſcriptum ſuper futuris appellationibus non ualet.*

3 *In Curia Romana in commiſſionibus impetratis ſuper appellationibus ibidem interpoſitis nulla data interponitur: quapropter impetratio non attenditur, ſed præſentatio.*

DECISIO II. aliàs 210.

1 Si immediatè poſt † appellationem [a] interpo-
2 ſitam à diffinitiua, & delationem Auditori, præſentetur commiſsio alteri Auditori ſuper ipſa appellatione, & excipiatur de ſurreptione: uidelicèt, quòd huiuſmodi commiſsio ſit impetrata ante appellationem interpoſitam, bona eſt exceptio, & præſumptiue probata ſcilicet præſumptione uiolenta, quæ eſt legitima probatio etiam in iudicio. de præſumptionib. c. afferte. & hoc propter modicum temporis interuallum, infra quod eſſet impoſsibile huiuſmodi commiſsionem fuiſſe poſt appellationem interpoſitam impetratā: præſertim ſi ſententia fuit lata in urbe Cancellario exiſtente in Anania: prout erat in quæſtione propoſita.

2 † Reſcriptū enim ſuper futuris appellationibus, ſeu cauſis impetratum non ualet. de reſcrip. c. fin. de appellationib. c. 2. quæ iura loquuntur in reſcriptis appellationum ad partes impetratis, in quibus apponitur data reſcripti: ex qua poterit liquidè apparere, quæ præceſſerit, uidelicet appellatio, uel reſcripti impetratio.

3 † Sed quia in Romana Curia in commiſsionibus impetratis ſuper appellationibus ibidem interpoſitis, nulla data apponitur: & ideò præſentatio, & non impetratio attenditur. Idcir-

4 cò fuit concluſum in quibuſdam aliis conſiliis, quòd † ſi appelletur à diffinitiua, & ſtatim antequam dentur apoſtoli præſentetur alteri Auditori commiſsio ſuper dicta appellatione, quòd ualet commiſsio, maximè ſi non excipitur. argumento notatorum in c. cæterum. de reſcriptis. Idem dicebant Domini, ſi non appareret quid præceſsiſſet, puta quando eadem hora fuit appellatum, & eadem hora fuit commiſsio præſentata: quam appellationem in dubio debemus præſumere præceſsiſſe ratione naturæ ſuæ: & quia poſsibile eſt propter præſentiam officialium Papæ in Curia, ad quos de facili poteſt haberi recurſus, quòd incontinenti poſt appellationem ſignata fuit commiſsio, & præſentata. Secus uerò in primo caſu, quando Curia, & Officiales ſunt alibi, & extra locum ubi extitit appellatum.

ADDITIO.

a Appellatum. Adde deci. 42. infrà de appellationib.

EPITOME.

Exceptio nullitatis impedit executionem ſententiæ, quæ tranſiuit in rem iudicatam ſi incontinenti probetur coram iudice, qui illam ſententiam tulit: quam executionem non ſuſpendit etiam inhibitio alterius iudicis, cui nullitas huiuſmodi eſt commiſſa: qui tamen ſi pronuntiabit ſentētiam huiuſmodi nullam, etiam eius executionem reuocabit.

SVMMARIVM.

1 *Exceptione nullitatis executionem ſententiæ etiam ſi in rem iudicatam tranſierit, impediri.*

DECISIO III. aliàs 280.

1 Licèt † per uiam exceptionis nullitatis [a] poſ-
b ſit impediri executio [b] alicuius ſententiæ,
a quæ in rem tranſiuit iudi. prout le. & not. per Ber. de offi. dele. c. paſtoralis. & per Ioã. And. de excep. c. pia. lib. 6. & per Spe. ti. de exec. ſententiæ. §. 1. in

in fi. & hoc intelligas ſi incontinenri exceptio huiuſmo-
di probetur, aliàs nõ differretur executio. prout le. & no.
per Ber. & Inn. de teſti. ca. ueniens. Tamẽ huiuſmodi exe-
cutio nõ impeditur per uiam actionis ſuper nullitate: pu
ta, pars, quæ nõ appellauit à ſentẽtia obtinet cauſam cõ-
mittı alteri auditori, ſeu iudici, & petit inhiberi primo iu
dici uolenti exequi ſuam ſententiã: iudex poſt huiuſmo-
di commiſsionẽ, & inbibitionẽ alterius procedit ad exe-
cutionẽ peritã. Quæritur utrũ ualeat huiuſmodi execu
tio facta lite pendente, & poſt inhibitionẽ. Et dicebatur
per aliquos quod ſic: quia motio huius litis nou impedit
executionem. prout expreſſe no. Inn. in c. cùm in iure. de
off. deleg. ſuper uer. de mandato. nec inhibitio impedit:
quia nõ eſt legitimè facta. de appel. c. nõ ſolùm. in fi. & c.
Romana. eo. ti. fiat ergo executio: nec per hoc impeditur
litis proſecutio ſuper nullitate: quia boc eſt ſpeciale, quã
do tres ſunt diffinitiuæ ſentẽtiæ latæ cõformes: ut in cle.
1. de re iudi. quæ ponit ius nouũ, & ſpecialem caſum: & ſi
obtinebit prædictus agens in cauſa nullitatis, etiã obtine
bit reuocatinnẽ executionis. de reſti. in inte. ca. ſuſcitata.
C. de pre. Impe. offe. auth. qnæ ſupplicatio. de procura. c.
in noſtra. & c. auditis. de re iudi. c. paſtoralis. in clem. Nec
obſt. l. ſi prætor. de iudi. in fi. ad quam reſpondit Innoc. in
d. c. cùm in iure peritus. multùm bene.

Additiones.

a Eaceptionis nullitatis. Add. qnòd exceptio nnllitatis ſen-
tentiæ ſemper poteſt opponi, etiam ſi per ſtatutũ dicatur
quòd nulla exceptio opponi poſsit: nt babetnr per Ang.
in l. nõ erit. §. dato. ff. de iureiu. & per Fel. in c. ex parte Io.
2. de offi. dele. in 5. col. ſuper ulti. fallen. num. 17. fol. 166.
b Executio. Adde infra in an. de lit. conteſt. dec. 2.

Epitome.

Eaceptio peremptoria non inficit reſcripta, nec litis
conteſtationem impedit.

Svmmarivm.

1 *Exceptio peremptoria quòd contra commiſſionem non ad-
mittatur.*

Decisio IIII. aliàs 284.

1 SI † per impetrantem commiſsionem narretur
clarè de iure ſuo, & non de iure partis adner-
ſæ conſtare, propter hoc dicatur, ſiue excipia-
tur per eandem partem aduerſam, duas ſenten
tias pro ſe habentem commiſsionem ſurreptitiam, huiuſ
modi exceptio non eſt admittenda: quia eſt perempto-
ria, concernens principale negotium, quæ non admitti-
tur contra literas, nec litis cõteſtarionem impedit. de lit.
conteſt. c. 1. lib. 6. & not. Inno. in c. ex parte B. reginæ. ſu-
per uerb. aſsignatum. de foro compe. & de reſcrip. c. ſu-
per literis.

Epitome.

Proponens exceptiones contra petentem abſolutio-
nem ad cautelam, non eſt neceſſe quòd dicat, quòd eaci
piendo proponit.

Svmmaria.

*Exceptio contra petentem abſolutionem ad cautelam qua-
liter ſit concipienda, & quam requirat expreſſionem.*
2 *Intentio agentis ſecundum naturam materia de qua agi
tur, conſideranda eſt.*
3 *Libellus ſolam narrationem continens, & nihil conclu-
dens, nullus eſt.*

Decisio V. aliàs 319.

SI in termino aſsignato per Auditorem reo ad
1 uidendum abſolui † actorem ad cautelã, reus
dat poſitiones, & articnlos concludentes de
materia offenſæ manifeſtæ & rei iudicatæ, li-
cet non dicat quòd excipiendo illos porrigat: nihilomi-
2 nùs uidetur tamen eacipiendo a talia eſſe ſufficiẽter pro
poſita, adeò quòd ſi Auditor his repulſis abſoluat, ipſe
grauat, & ab eo ob hoc licitè appellatur, dummodò aliàs
non peccent in materia, nec in forma, nec ſint ratione ca
lumniæ, aut ex alio capite repellendi. Ratio hnius cõclu
2 ſionis: Quia intentiones † ipſornm agentium ſecundnm
naturam ſubiectæ materiæ de qua agitur, conſiderandæ
ſunt: ut probatur per l. uulgatam. ſi uno anno. ff. loca. cũ
concord. facit de fide inſtrument. c. inter dilectos. §. cæ-
terùm. de ordi. cogni. c. cum dilectus. de teſta. c. ſi pater.
lib. 6. Modò in hoc termino interuenit actor, ut proſequa
tur ſuam intentionem, uidelicèt articuli illius eapeditio
nem: reus uerò ut eam impugnet: modò arma reorum
impugnantium actoris intentionem ſunt eaceptiones:
ut Inſtit. de eacep. in princ. igitur animo impugnandi,
& per cnnſequens excipiẽdi uidentur dictæ poſitiones,
& articuli eſſe datæ: & per boc reſponſum eſt ad duas ra-
tiones in cnntrarium alleg. quarum prima eſt hæc. Quia
cùm aliquid poteſt proponi ad multos fines differentes
ſpecie, non ſufficit proponere, niſi dicatur ad quem fi-
nem ſpecifice proponatur, ne aduerſarius obſcurus re-
maneat, & incertns. & hæc ſiue agendo: ut ff. de eden. l.
1. in princip. & l. Pomponius. de rei uendi. ſiue excipien-
do: ut in l. 1. §. ab eo. ff. de fluminib. & l. Titiæ textores. in
prin. ff. de leg. 1. & facit no. Ioan. Andr. in c. pia. de eacept.
ſuper uer. ſpeciem. lib. 6. & per Bart. de peti. hæredi. l. ſi
poſt motam. Modò articuli de re iudicata, & mani feſta
offenſa poſſunt dari ad finem probationes adducendi ſu-
per negntio principali, uel ad finem litiſconteſtationem
impediendi: ut in c. 1. de lit. conteſt. lib. 6. & ad finem im-
pediendi abſolutionem ad cautelam. de ſentent. excom-
muni. c. ſolet. & c. uenerabilibus. §. ſecus. lib. 6. qui fines
ſunt omnes differentes ſpecie: ergo generalis propoſitio
per Auditorem meritò fuit repelienda. facit c. cùm dile-
ctus. de nrdi. cogni. Secunda ratio eſt pro parte iſta con-
traria: quia reus in eacipiendo fit actor, & eius partes
ſuſtinet. ff. de exce. l. 1. ergo propoſitio exceptionis, &
3 propoſitio actionis æquiparantur: ſed † libellus non na-
let, ſi ſolùm babet narrationem: niſi etiam habeat con-
cluſionem, & petitionem: ut de elect. c. dudum. 2. de lit.
conteſt. c. unic. Ratio ibidem ſecnndum Hoſtien. quia li-
bellus datur nedum ut reo actionem edat: ſed etiam uc
iudex ſecundum eum ſententiam ferat: ut l. ut fundus. ff.
commni diui. de ſimo. c. licet Hely. uidetur expreſſum. C.
de fideicõmiſ. libertat. l. ſi. ergo idem in exceptione uim
actionis habente. Quæ quidem rationes antedictæ non
obſtant. Nam quanquam ad multos alios fines talis mate
ria dari poſsit, & quanquam reus ita dando ſe in aliquo
non declaret, nec aliud dicat: cenſetur tamen ſpecialiter
hoc caſu dediſſe ad iſtum finem, uidelicèt excipiẽdo, ne
ille articulus ſecundum actnris intentionem expediatur:
tunc in illa concluſione concordat Bart. & ponit eam in
dict. l. 1. 2. & 3. q. licèt rationes ipſum mouentes non ſunc
multùm efficaces, etiam ſi tenerentur. not. per Io. Mo.
1. q. 4. can. quia præſulatus. & not. ſecundum aliquos in c.
cùm eccleſia Sutrina. de cauſ. poſſ. & propriet. & ibi teti-
git aliquid Ioan. Andr. in nouel. & opinio Inno. poſita in
d. c. unic. de lit. conteſta. qnam tamen reprobat Hoſtien.
& tangit etiam ibi Ioan. Andr. in nouel. omnia potiùs fa
cerent pro concluſione prædicta, quam credo ueram: &
fuit determinatum & ſententiatum in Rota poſt publi-
caſ re ationes.

Addi-

A D D I T I O.

a Excipiendo. Adde Felyn.in c.apoſtolicæ.nu.17.extrà de exceptio.

E P I T O M E.

Petenti abſolutionem ad cautelam non obſtat exceptio rei iudicatæ, uel manifeſtæ offenſæ ex ſola non paritione rei iudicatæ.

S V M M A R I A.

1 *Offenſa manifeſta, uel res iudicata impediunt abſolutionem ad cautelam.*

2 *Sententia rei iudicatæ nomen ſiue effectum non habet: niſi à competenti iudice lata ſit.*

3 *Iuriſdictionis negatio an reddat ipſam iuriſdictionem dubiam?*

4 *In exceptione rei iudicatæ, uel manifeſtæ offenſæ iuriſdictionis exiſtentiam deducere non, niſi eiuſdem iuriſdictionis notorietas deducatur, ſufficit.*

5 *Fama & communis opinio unde dicantur originem habere.*

D E C I S I O VI. aliàs 327.

SI contra petentem abſolutionem ad cautelam opponatur exceptio rei iudicatæ, uel ma
2 nifeſtæ offenſæ, † ex ſola non paritione rei
iudicatæ: talis exceptio nullo modo eſt admit
tenda, niſi deducatur nullitas ex defectu iuriſdictionis,
aut propter intolerabilem errorẽ expreſſum: puta quia
a dicitur excommunicatio lata poſt appellationẽ [a] legiti-
mã per illum, cuius iuriſdictio non negatur, ſed potiùs
partibus approbatur. Et eſt ratio ſecundùm Inno.in c.ſo
2 let.de ſenten.excom.cui reſponderi non poteſt: quia † ſen
tentia nomen rei iudicatæ non habet, niſi ſit lata à iudi-
ce competenti. C.ſi à non compe.iud.per to.& extrà de
iudic.c.at ſi clerici. aut enim cõſtat manifeſtè de iuriſdi
ctione, aut conſtat manifeſtè de non iuriſdictione, aut nõ
conſtat de uno, neque de altero, ſed dubiũ eſt. Primo ca
ſu non poteſt peti huiuſmodi abſolutio ex defectu iuriſ
dictionis, cùm de ea conſtet manifeſtè. Nec ſecundò ca
ſu, cùm tunc de nullitate excõmunicationis conſtet ma
nifeſtè. Tertio ſolo caſu, uidelicèt cùm de iuriſdictione
dubitatur, eſt locus petitioni huiuſmodi. Sed in illo ter-
tio caſu non poteſt dici res iudicata mãnifeſtè: nec per
conſequens offenſa non parẽdi ei: quia cùm nullo modo
ſciri poſsit, quòd ſit res iudicata, niſi ſciatur iuriſdictio il
lius qui eam tulit: ergo nec unius ſine altero poteſt eſſe
notitia manifeſta. Caue tamẽ, quia an ſola iuriſdictionis
3 † negatio faciat iuriſdictionem dubiam, eſt uidendũ. Cir
ca quod uidetur ſic diſtinguendum, aut intentio negan
tis fundata eſt de iure communi, & tunc ſola negatio fa
cit rem dubiam: quia probabilis, imò iam probata eſt: ut
ſi ille, qui de iure communi non eſt iudex, excõmunica
uit. & ita procedit l.4. C.qui.ad liber. procla. non licet.
Aut econtrà, quia intentio iudicis, & eius iuriſdictio
fundata eſt de iure communi: & tunc negatio eſt impro
babilis, & per conſequens non facit rem dubiam. ſecun
dum nota.Cyn.C.de procuratorib.l.1.& hoc uerum, ni
ſi allegaret, & probaret exceptionem ſaltem ſemiplenè:
tunc redderet iuriſdictionẽ dubiã: & ſic per conſequẽs
rem iudicatam, & offenſam.argu. not.per Innoc.ubi ſu-
prà, & per Cyn.in d.l.1.C.de proc. Ex qua concluſione
4 inferebatur alia: uidelicèt, quòd † nõ ſufficit in exceptio
ne prædicta, uidelicèt rei iudicatæ, uel manifeſtæ offen
ſæ exiſtentiam iuriſdictionis deducere: ſed oportet ultra
b deducere notorietatem, [b] iuriſdictionis eiuſdem. Quæ
quidem concluſio unum ſupponit, & aliud diſponit.
Supponit enim quòd etiam iuriſdictio ſi negetur per pe
tentem abſolutionem ad cautelam: nihilominus poteſt
excipi de re iudicata, & manifeſta offenſa, dummodò in
exceptione etiam exiſtentia iuriſdictionis deducatur. Se
cundò diſponit, uidelicèt, quòd deductio exiſtentiæ de-
bet notorietatem continere. Primũ patet, tũ quia text.
d.c.ſolet.dicit, contra petentem abſolutionẽ ad cautelã,
uel ſimpliciter poſſe excipi de manifeſta offenſa, & re iu
dicata: ergo & poterit iſto caſu: aliàs eſſet dicere, quòd
ſola negatio unius partis tolleret ius alterius, quod eſſet
iniquum. Tum quia hoc caſu ceſſat ratio Inno. quia con
ſtito de iuriſdictione eius, ceſſat ratio, ut dictum eſt. Præ
tereà, quia iuri ſatisfacit, cùm talis exceptio infra octo
dies ſit probanda: & ita non plus impedietur proceſſus,
quàm alias: ergo, &c. Secũdũ patet: quia ubi quis habet
probare notorietatem, non ſufficit probare ueritatem: ut
ipſe Inn.ponit in d.c.ſolet.de ſentent.excom. Modò hoc
caſu probanda eſt notorietas: ergo, &c. Sed qualiter pro
betur huiuſmodi notorietas, recurrendum erit ad not.
uulgarem in c.tua.& c.ueſtra.per Doct.de cohab.cle.&
mul.& 2.q.1.de manifeſta.& in Spe.ti.de notor.per totũ.
Aliqui tamen, & plures dicebant ſufficere in hoc caſu ad
deductionem notorietatis deducere exiſtentiam, & exi
ſtentiæ publicam uocem, & famã ſimul. Dominus Aegi.
& aliqui cum eo contrà, & bene meo iudicio: Nam regu
la eſt, quòd non probat hoc eſſe, quod ab hoc contin-
git abeſſe: ut l.ad probationem.C.de probat.& in c.cùm
contingat.de offi.dele. Sed licèt ita ſit, quòd nihil poteſt
eſſe notorium, niſi uerum: ut not.in. d.c.tua. de cohab.
cle.& mulie.tamen poteſt aliquid eſſe uerum, & de illo
eſſe publicã uocem & famam, & tamen non eſt notoriũ.
Ratio eſt, quia ut dicit Inno.in d.c.tua.de cohab.cle. &
mulier. Iſta enim differẽtia eſt inter communem opinio
nem, quæ publicam famam in ſe dicitur continere: ut in
c.ueniens. de uerb.ſignifi. ad fi.& manifeſtum ſeu noto-
5 rium: quia fama † & communis opinio non habent origi
nem à ſcientia certa: ſed plerunque à ſuſpitione ſola, &
incerto authore: ut habetur de conſec.di.4.c. Sanctum.
Sed manifeſtum & notorium ſemper procedunt a ſcien
tia certa, non dico unius uel duorum, ſed totius populi,
uel maioris partis. Hinc eſt, quòd licèt teſtimonium ſu-
per notorio ſit ſuper ſcientia certa: tamen teſtimoniũ ſu
per communi opinione eſt ſolùm de credulitate: ideò li
cèt communis opinio poſsit eſſe de longè præteritis:
tamen notorium non eſt niſi de præſentibus, uel proxi-
mè præteritis: ut not. Inno.in d.c.ueniens. Fallit quando
huiuſmodi certa ſciẽtia eſt in mente populi certitudina-
liter reſeruata, ſicut de Chriſti paſsione. uide Io. Cal.in
cõmento.d.c.ueſtra.in deſcriptione notorij. Modò ergo
ad propoſitũ, poteſt eſſe uerũ quod ponitur, & probari
poteſt per duos teſtes tanquã uerũ, quia nihil de notorie
tate deponere ſcirẽt & probare: nihilominus cõmunem
uocẽ & famam per illos, qui de ueritate dubitabant: imò
per præmiſſa patet, quòd etiã ijdẽ teſtes poterunt de u-
troque deponere, uidelicet de ueritate & fama, & nihi-
lominus notorietatẽ ignorare uel negare, quanquã hæc
ſubtilia & uera ſint, & de iuris rigore exigerentur in ue-
ra, & plena probatione notorietatis: tamẽ in caſu noſtræ
quæſtionis non requiritur adeò exacta, & plena proba-
tio, ſed ſufficit ſemiplena: & ideò maior pars Dominorũ
dicebat ſufficere in hoc caſu publicam uocem, & famam
cum alijs adminiculis, quæ habebantur in caſu ſeu facto
propoſito. & ſic fuit obtentum. de teſtib.c. prætereà.

A D D I T I O N E S.

a Poſt appellationem. Petenti autem abſolutionem ad cautelam an credatur iuramento ſuo quòd appellauit ante excommunicationem latam, uide Felyn. in c. apoſtolicæ. in 7. col. uerſi. adde etiam quòd petens. de exceptio.

Noto-

præſcribit, uel ipſi poſſent præſcribere, quòd alteri Prælato ſubſunt quò ad iuriſdictionem & coercitionem huiuſmodi. prout legitur & not. de præſcript. c. cùm ex offi. & c. cùm non liceat. & c. auditis.

E P I T O M E.

Ordinarius poteſt ſecundum canones ea quæ ſunt meri imperii delegare: ſecus ſecundum ius ciuile.

S V M M A R I A.

1 *Decànus & Capitulum alicuius eccleſiæ collegiatæ an poſſint præſcribere poteſtatem excommunicandi, incarcerandi, & inſtallandi canonicos, vicarios, & beneficiatos eccleſiæ delinquentes.*

2 *Iudicare & excommunicare non ſunt fructus iuriſdictionis, ſed potiùs labor & onus.*

3 *Poſſeſſio iuriſdictionis an unico actu quæratur.*

D E C I S I O II. aliàs 416.

FVit dubitatū, & in relationibus poſitū utrùm
1 Decanus † & Capitulum alicuius eccleſiæ collegiatæ poſſent præſcribere poteſtatem excommunicandi, incarcerandi, & inſtallandi canonicos, uicarios & alios beneficiatos illius eccleſiæ delinquentes? Super quo dubio fuit ſolenniter per aduocatos in publicis relationibus allegata, & tractata materia meri & mixti imperii, & quia prædicta uidebātur meri imperii, & ſpectantia non ad ſe, ſed ad Principem: ut l. imperium. ff. de iuriſdict. om. iud. ergo non uidebantur
2 præſcriptibilia, † ſicut nec delegabilia ſecundum leges: ſecus uerò ſecundum canones, ſecundum quos etiam ea quæ ſunt meri imperii, poſſunt delegari: prout legitur & not. in c. in archiepiſcopatu. de rap. & ſunt textus de hoc hodie in c. licet. de offic. uica. lib. 6. & ne cleric. uel monac. c. epiſcopus. eo. li. & ſunt etiam ſecundum canones præſcriptibilia etiam per inferiores. Nam non eſt dubiū Epiſcopos, & ſuperiores Prælatos habere merum & mixtum imperium, uidelicet iudicandi, & corrigendi, puniendi, & excommunicandi, incarcerandi, deponendi, degradandi, ſuſpendendi, interdicendi &c. 25. diſt. can. perlectis. 24. q. 4. corripiantur. 11. q. 3. cano. ſententia paſtoris. & c. curæ. de elect. tranſmiſſa. de tranſla. epiſcop. c. 1. & utrobique not. & de offi. ordin. c. 1. & c. conquerente. de iudi. c. at ſi clerici. & c. cùm nō ab homine. & de for. compe. c. conqueſtus. & c. poſtulaſtis. & c. ſi. de ſta. mo. c. 2. de ſentē. exc. c. ut famæ. & c. ſi clericos. lib. 6. de pœnis. c. degradatio. e. lib. cum multis ſi. & per Spe. ti. de iu. om. iu. §. 1. uerſi. ad huiuſmodi. ubi enumerat omnia, quæ ſunt meri imperii Epiſcopis pertinentia. Sed omnia iura epiſcopalia ad utranq; legē ſiue iuriſdictionis, ſiue diœceſanā pertinentia, ſunt per inferiores Epiſcopis præſcriptibilia: ut de præſcrip. c. auditis. & c. cùm olim. cū ibi nota. & not. 16. q. 3. can. quicunque. de offi. archi. ca. dilecto. de exceſ. præ. c. accedētibus. ergo &c. Quòd autē punitio, & correctio canonicorum cathedraliū eccleſiarum poſſet ſecundum conſuetudinem legitimè præſcriptā ad Decanum & Capitulum pertinere, eſt tex. in c. irrefragabili. §. exceſſus quoque. de offi. ordi. imò quandoq; ad ſolū Decanum: ut in c. dilectis de appel. & de ſentē. excommuni. c. dilecto. lib. 6. ubi ille decanus habuit, & exercere potuit utrunq; gladiū, maximè ubi ipſe eſt caput capituli immediatum ab illo capitulo electus, & per epiſcopū confirmatus, prout ponebatur in facto: nā tunc ipſe ſolus ex delectione & confirmatione ſuperioris haberet omnimodā iuriſdictionem in ipſum eligentem, ſiue in ipſos eligentes. prout pulchrè notat, & deducit Inno. in c. cùm ab eccleſiarū. de offi. ordi. & ibi text. Quòd inferiores Prælati poſſunt excōmunicare & iudicare, facit de offi. archi. c. mandamus. & c. ad hæc. de dec. c. peruenit. dūmodò ſit talis perſona, in quam hoc ius cadere poteſt. de his quæ fiunt à maior. par. ca. c. 3. de appellat. c. Romana. §. 1. lib. 6. de conſue. c. 2. eod. li. imò dicit Inno. quòd quilibet clericus poſſit præſcribere ius excommunicandi, & ſimilia: licèt non habeat ordinariam iuriſdictionem. Sed quia, prout ponebatur in facto, prædicti Decanus & Capitulum, niſi ſemel prædicta exercuerunt, Fuit dubitatum, & etiam ſolenniter ſuper hoc allegatum, utrùm per unicum actum huiuſmodi quæſiuiſſent poſſeſſionē in ſimilibus caſibus iudicandi, & procedendi. Et fuit allegatum ad partem negatiuam quodam not. Innocen. in c. cùm dilectus. de reli. do. ubi ipſe tenet expreſsè, quòd licèt quis ſit in poſſeſſione ſubiectionis alicuius etiam per mille annos, non propter hoc poteſt illum iudicare, ſiue condemnare neque ciuiliter, neque criminaliter: imò ſententia excommunicationis in ipſum prolata non te-
2 net. Ratio, quia iudicare, † & excommunicare non ſunt fructus iuriſdictionis, nec propriè fructus dici poſſunt: imò potiùs periculum, labor, & onus. & ſic non obſtat c. cùm eccleſia Sutrina. de cauſſa poſſeſſ. & propriet. & c. conſultationibus. de iure pa. Nam eligere, uel præſentare bene ſunt fructus poſſeſſionis iuris eligendi, uel præſentandi. ut not. alibi Inn. in c. in literis. de reſti. ſpo. non ſic in illo qui tantùm habet poſſeſſionem ſubiectionis ſiue iuriſdictionis alicuius. Pro qua concluſione facit optimè ſecundùm Innoc. decre. cùm contingat. de foro cōpeten. Nam ibi dicitur, licèt canonici Beluacen. haberent iuriſdictionem ſuper familiares ipſorum de conſuetudine: tamen non poterant illos excommunicare. Sed poſſet reſponderi quòd ibi tantùm præſcriptum, quantū poſſeſſum. de deci. c. cùm in tua. uel quia illi non habebant aſsiſtentia tantùm iuris communis, ſicut iſti Decanus & Capitulum. ar. c. ad decimas. de reſti. ſpo. lib. 6. Reſpondit etiam Inno. ad l. Barbarius. ff. de offi. Præto. & ad ad not. per eum in c. nihil eſt. de electioni. à quo dicto uidetur Inno. recedere in fin. glo. eiuſdem ibi, tamen alii aliter dicunt, & ut uidetur, meliùs: ut not. per eum de reſti. ſpol. c. olim. 3. ubi tenet expreſsè, quòd quilibet clericus poſsit poſsidere, & præſcribere ius excommunicandi, & ſi ille quem excommunicat, obedit ſciente & patiente Epiſcopo, uel alio ſuo ſuperiore: ſtatim excommunicans acquirit poſſeſſionem excommunicandi, & tenet eius ſententia, ſi erat in poſſeſſione excommunicandi. prout not. Inno. in dicto c. cùm dilectus. in glo. fina. & remittit ad not. per eum in c. 2. de reſtitut. ſpol. Sed utrùm
3 ſufficiat ad hoc unicus actus † poſſeſſionis. Innoc. in c. 2. de capel. mon. uidetur innuere quòd non. Pro quo facit tex. in c. cùm eccleſia Sutrina. de cauſa poſ. & proprieta. & not. in c. fina. de conſuetu. Nam ſecundùm Innoc. ubi ſuprà, licèt poſſeſſio generalis iuriſdictionis acquiratur per unicum actum, dummodò utens intendat uti iure ſuo quò ad iuriſdictionem uniuerſalem: tamen hoc non procedit in perſonis: rationem diuerſitatis ponens: quia ſub iuriſdictione comprehenduntur omnes partes eius, & actus: ſed ſub perſona non continentur alia. & in illis habet locum regula, quòd tantum præſcriptum, quantum poſſeſſum. de deci. c. cùm in tua. hæc uera ſi nullus alius ſit in iuriſdictione illarum perſonarum: quia tūc ad alias perſonas non extenderetur poſſeſſio iuriſdictionis quæſita in uno homine: ſed ſi alius eſt in poſſeſſione iuriſdictionis ſuper unum populum, & ego exerceam iuriſdictionem in unam perſonam tātūm illius populi ſciēte domino, & patiente, ſuper totum populum acquiro: quia quaſi una & continua eſt gleba, ſcilicet unus populus: & nunc bene extenditur poſſeſſio de perſona ad perſonam. Ratio, quia ille in quem exercui iuriſdictionē, non poſsidebat illum contra quem ego præſcribo iuriſdictionem: ſed alius contra quem præſcribo iuriſdictionē in hanc perſonā, & aliam cōmuniter habebit. de

præſcrip.

præſcrip. c. cùm ex officii. De extenſione iuris corporalis, & incorporalis uide Inno. in c. in literis. de reſtitu. ſpol. & ibi per Pau. de hac materia prædictorum duorũ dubiorum in ſuo commento. At in caſu noſtro fuit probatum prædictis Decano, & Capitulo datam poteſtatem plenariam iudicandi, corrigendi, puniendi, excommunicandi, & etiam incarcerandi omnes perſonas beneficiatas illius eccleſiæ per priuilegium Epiſcopi illius loci, & per ſedem apoſtolicam confirmatam: & quòd ipſi fuerunt in poſſeſsione generali prædictorum, & eis ſæpè ob temperatum excepto actu inſtallationis, quem licèt niſi ſemel exercuerant: Tamen qui i poſteà in 40. annis ſimilis caſus non occurrerat, ſed modò nouiter occurrit, fuit deciſum, & concluſum quòd tenuerat & ualuerat huiuſmodi inſtallatio. per Innocen. in dicto c. dilectus. de capel mo. ſuper uerſic. poſſeſſorum. in fi. & per not. per Ber. in dicto c. cùm eccleſia Sutrina. & per Specul. tit. de præſcriptio. §. 1. uerſi. ſed pone quòd melius. & per eundem titu. de iur. om. iud. §. 1. circa fin. ubi recitat quaſi de uerbo ad uerbum not. Innoc. ſupraſcript. & uide ad materiam Innocen. in dicto c. 2. de reſtitu. in integr. & in dicto c. olim. de reſti. ſpol. & de poſtu. prælator. c. bonæ. 2. per eundem.

A d d i t i o.

2 Præſcriptibilia. Ad intellectum horum quæ de præſcriptione meri & miſti imperii hic dicuntur, uide Alexan. de Imol. conſ. 16. uolu. 5.

E p i t o m e.

Si conceſsio Epiſcopi apparet facta cum conſenſu Capituli, licèt de conſenſu aliter non appareat, ſufficit, ſi ſequitur tempus ſufficiens ad præſcribendum.

S V M M A R I V M.

1 *Titulus manifeſtus præſcribendi cauſam quandoq; tribuit.*

D E C I S I O III. aliàs 473.

1 SI apparet † conceſsio Epiſcopi, quæ dicitur facta cum conſenſu ſui Capituli, de quo conſenſu non apparet, & ſequitur tempus ſufficiēs ad præſcriptionem, illud ſufficit. Nam talis titulus errore facti ſuffultus dat cauſam præſcribendi: uidelicèt ſi Epiſcopus donat, & dicit de conſenſu ſui Capituli, & ita tradit monaſterio. & ita procedit quod not. gl. de conſue. c. cùm dilectus. & de præſcript. c. de quarta. & præſumitur talis error, per c. ea noſcitur. de his quæ fiunt à Prælat. quia iuſtus error habetur pro titulo. ff. pro empt. l. 2. in prin. & §. ſi à pupillo. & ff. pro legat. l. fi. & iuſtus eſt hic error facti. l. 2. ff. de iu. & fact. ignor. maximè per not. in dict. c. ea noſcitur. ſuper quo tamen uide dominum Bart. ff. rem ratam haber. l. actor. ſecus ſi in iure erraſſet. & ita procedit quod not. in c. 2. de his quæ fiunt à Prælat. argu. ff. de iur. & fact. ign. l. 5. & de uſucap. pro empt. l. 2. §. ſi à pupillo. & l. ubi lex. & l. nonnunquam. ff. de uſucap. probant not. argu. 10. q. 3. cognoſcimus. & ità not. Paul. in Clem. 1. de re. eccle. non alie. in glo. pen. & ibi plenè uide. Aliqui Domini nolunt dicere, quòd requiritur ſubſcriptio clericorum. pro quo uide text. 12. quæſt. 2. can. ſine exceptione. & not. Inno. in c. dudũ. de reb. eccle. nõ alie. lib. 6. De alia ſubſcriptione idem dixerunt Domini de Rota per c. tua. in fin. de his quæ fiunt à Prælat. ſed dic ad hoc ut in quæſtionibus domini Neapolitani. quæſt. 78. cùm dixi, præſumi aſſenſum capituli interueniſſe: intelligo quò ad effectum excludendi malam fidem in recipiente. & ita procedit opi. Paul. ut præſcriptio curat ad effectum ualidandi: alienandi autem ad perpetuum ſecus. & ita procedit opinio Barto. in d. §. ſi à pupillo. licèt ſecus ſit de alienatione temporali: ut d. ea noſcitur. de his quæ fi. à Prælat. & ita procedit ibi glo. &c. quod intellige, niſi opponatur per partem conſenſum non interueniſſe. & ita procedunt not. Inn. in dict. c. ea noſcitur.

De Re iudicata.

E p i t o m e.

Actore & reo nihil probantibus, uel æqualiter probantibus; ſi actor poſsidet abſoluitur, non ex eo, ut quia ſit actor, ſed quia poſſeſſor.

S V M M A R I V M.

1 *Si utraque pars in cauſa beneficiali nihil probat: poſſeſſor abſoluitur, etiam ſi ſit actor.*

D E C I S I O I. aliàs 15.

1 SI in † cauſa beneficiali actor & reus ambo uel nihil, uel non plenè probauerint intẽtionem ſuam, Fuit dubitatum utrum pro actore poſſidente, & tenente beneficium poſſet & deberet ſententia ferri abſolutoria? Et uidebatur quòd nõ: quia actore non probante, &c. per l. actor. C. de probatio nib. & de iureiur. c. fi. & de cauſ. poſ. & proprie. c. cùm eccleſia Sutrina. & ut eccle. benefic. c. unic. Fuit determinatũ & concluſum per omnes Dominos quòd ſic. diſtinguẽdo, Aut uterque, ſcilicèt actor poſſeſſor, & reus nõ poſſeſſor petit adiudicari beneficiũ: & tũc ſi neuter probat, quilibet debet abſolui ab impetitione alterius. Ratio, quia uterque eſt actor & reus in caſu prædicto. ar. c. licet. de proba. & c. ex litteris. & de cau. poſ. & prop. c. unic. in cle. nullus tamen eorũ condẽnabitur in expenſis, ſed fiet compenſatio hinc & inde. Fuit tamen quædam no. Inn. allegata in contrarium in c. cùm contingat. de off. dele. uidelicèt, quòd in caſu prædicto reus eſt abſoluendus ab obſeruatione, & impetitione rei de qua agitur. quã not. intelligas reo rem quam actor petit, detinente & poſſidente uel neutro tenente. tunc enim habet locum regula, actore non probante, &c. Si uerò actor poſſeſſor petit titulum ſuum pronuntiari canonicum, ſicque adiudicari beneficium; & reus non poſſeſſor petit ſolùm ſe abſolui ab impetitione actóris poſſeſſoris, uel nil petit: tunc enim ſententia eſt ferenda abſolutoria pro reo etiã abſente actore nil probante. per d. l. actor. & alia iura in contrarium alleg. & facit. C. de eden. l. qui accuſare. & l. fi. C. de rei uendi. & l. 2. de proba. ff. & no. in c. per tuas. de appell. Fatuus autem eſſet poſſeſſor, qui contra non poſſeſſorem petitorium intentaret, propter difficultatẽ probandi dominium, niſi haberet probationes paratas in petitorio, deberet enim potiùs intentare interdictum uti poſsidetis, ſi in poſſeſsione turbaretur: aut interdictum unde ui, ſi de poſſeſsione deiiceretur. ar. l. is qui deſtinauit. ff. de rei uendi. & de proba. c. licet. & de iud. c. examinata. & hoc eſt conſilium B. in c. cùm eccleſia Sutrina. de cau. poſ. in glo. 2. Si uerò reus poſsidet, uel neuter poſsidet: tunc iterum ſtat regula; actore non probante &c. & ſic poteſt intelligi not. Innoc. in c. cùm contingat. ſuperiùs alleg. & ibi uide quod not. Io. Andr. & Innoc. in c. ex conqueſtione. de reſtitu. ſpoliato. & de offic. uicari. c. 1. poſt. Innoc. & Hoſti. & in c. mandatum. de reſcript. poſt Compoſt.

E p i t o m e.

Tres ſententiæ latæ ſuper attentatis ſunt ante omnia executioni mandandæ, antequàm ueniatur ad negotium principale.

DECI-

DECISIO II. aliàs 113.

TRes ſententiæ ſuper attentatis latæ, antequàm procedatur in petitorio ſunt ante omnia executioni demandandæ: dummodò prædictæ ſententiæ uim diffinitiuæ habeant: puta ſi lite pendente, uel poſt appellationē à diffinitiua aliquid ſit attētatum circa poſſeſsionem rei, de qua agitur: quia tunc ſapit naturam ueri poſſeſſorii, quod eſt plene executioni mandandum ante ingreſſum petitorii. de reſti. ſpol. c. Piſanis. nec poſſet opponi nullitas ante executionem earundem. de re iudic. cle. ut calumniis.

EPITOME.

Actore non probante reus, etiam ſi nihil petat, debet abſolui.

DECISIO III. aliàs 120.

a ACtore a nil probante ſeruatis terminis reus ab impetitione actoris, licet nullam petitionem dederit, poteſt & debet abſolui per regulam, actore non probante &c. de iureiuran. c. fi. & quia trahendo reū in cauſam, ſatis impetiit, moleſtauit, & impediuit: & ideò poteſt, & debet actori etiam ſuper huiuſmodi moleſtatione, & impedimento perpetuum ſilentium imponi: imò ſuper re de qua agitur. de cau. poſ. & proprie. c. cùm eccleſia. & de re iudi. c. cùm Bertoldus. & de reli. do. conſtitutus. de proba. c. licet.

ADDITIO.

a Actore. Adde hic regulam Grego. 11. quæ eſt 103. in numero, inter meas. & incipit, Dominus noſte Gregorius non uult quòd ſtylus.

EPITOME.

Reus & poſſeſſor de cuius non iure conſtat contra reſeruationem tam in perſonam, quàm in gratiam poteſt dare obiectus ad effectum abſolutionis reportandæ, non autem adiudicationis.

SVMMARIA.

1 *Reus & poſſeſſor de cuius non iure conſtat, poteſt actorem per obiectus excludere.*

2 *Conſtito de non iure actoris & rei, non eſt tamen reus à ſua poſſeſſione expellendus: ſed potius ab impetitione actoris abſoluendus.*

DECISIO IIII. aliàs 160.

1 REus † & poſſeſſor beneficii, de cuius non iure
2 cōſtat, poteſt dare contra reſeruationem obiectus tam in perſonam, quàm gratiam ad effectum abſolutionis, ſed non adiudicationis obtinendæ: ut in c. ex inſinuatione. de procu. & ibi per Innoc. & in c. olim. de reſcript. & de hoc uidetur tex. in c. cum noſtris. de conceſ. præbend. nudus enim detentor repellit agentem rei uendicatione, ſi ſua non intereſt, propter commodum poſſeſsionis, ſiue retentionis. ar. l. Paulus. §. fi. qui. mo. pig. uel hypo. ſol. & faciunt no. per Arcbid. de præben. in c. licet. lib. 6. Præterea magis abhorrent iura, quòd nullum habens titulum ingrediatur beneficium, quàm ingreſſus per non habentem titulū de poſſeſsione eiiciatur propter regulā: Turpius eiicitur, &c. de iureiurā. c. quemadmodū. In pari enim cauſa turpitudinis melior eſt conditio poſsidentis. de adult. c. intelleximus. de reg. iur. c. in pari. lib. 6. Non obſtant duæ concluſiones ſuperiùs poſitæ, uidelicèt, quòd ille de cuius non iure clarè & notoriè conſtat per acta, nō agit ſuper attentatis, nec poſſeſſorio: quæ ambo ſunt multùm in iure priuilegiata. de ordi. cogni. c. 2. & fi. de reſti. ſpo. per totum. de appel. c. non ſolùm. lib. 6. quia hi certant de poſſeſsione recuperanda, & de reducendo in ſtatum priſtinū: quod eſſet abſurdum, & iniquum, ex quo conſtat de non titulo ipſorum: & quia per hoc daretur uitioſus ingreſſus, propterea etiam in dubio prohibetur fieri miſsio in poſſeſsionem realem: ut in c. unic. de eo qui mit. in poſ. lib. 6. Alius uerò detentor certat de poſſeſsione retinēda, & nō admittenda: de qua nō eſt eiiciēdus, niſi per illum, cuius intereſt, & habētem ius: ut in d. c. cum noſtris. de conceſ. præben. & ibi per Inn. & ideò eſt uocandus antequàm eiiciatur, ut uideatur tā de iure agentis, quàm etiam poſsidētis. de præb. c. licet.
2 2. lib. 6. Ex quibus infertur alia concluſio, quòd † ubi cōſtat de non iure actoris, reus, licèt nullum ius habeat, à poſſeſsione nō eſt amouendus: imò ab impetitione actoris eſt abſoluendus. C. de rei uendi. l. fi. de reſcri. c. olim. in fi. not. per Compoſt. de reſcript. c. mādatū. & per Inn. de reſti. ſpo. c. in literis. uer. fatemur. tamē modificat hoc dictum ſecundum concluſionem primam ſuprà eo. ti. quilibet enim detētor præſumitur poſsidere ſecundum Inno. in c. cùm olim. 2. de priuileg. ſuper uer. portarium. in fin. qui alleg. 18. q. 1. c. 1. idem tenet Archi. ut lit. penden. c. 2. lib. 6.

EPITOME.

Iudex generaliter condemnat in fructibus, & executor generaliter monet cōdemnatum abſque taxatione.

SVMMARIVM.

1 *Reus & poſſeſſor de cuius non iure conſtat, poteſt actorem per obiectus excludere.*

DECISIO V. aliàs 183.

1 SIcut † Auditor poteſt generaliter condemnare in fructibus per reum & poſſeſſorē perceptis: ita poteſt generaliter executor huiuſmodi ſententiæ abſque aliqua taxatione monere dictū cōdemnatum, ut de illis ſatisfaciat uictori infra certū terminū, infra quem terminū poteſt uenire, & allegare ſe illos nō percepiſſe, uel eos in utilitatē beneficii cōuertiſſe & ſimilia. quod ſi non fecerit, ſentētia excommunicationis propter hæc prolata eſt iuſta: nec relaxabitur donec plenè fuerit ſatisfactū: quia pro re iudicata extitit promulgata. ar. no. in c. ſolet. de ſent. excō. li. 6.

EPITOME.

Auditor qui pronuntiat beneficium alicui fore debitum, poteſt etiam poſſeſſorem in fructibus poſt litē motam perceptis, & non petitis, condemnare.

DECISIO VI. aliàs 189.

AVditor qui pronuntiat beneficium fore alicui debitum prouidendo de ipſo iuxta formam cle. auditor. de reſcript. poteſt etiam condemnare ex officio in fructibus à tempore motæ litis per poſſeſſorem perceptis, etiam in libello non petitis. de iure patr. c. cùm dilectus. de offi. deleg. c. cū cauſa. quia fructus ſunt acceſſorii ad beneficium, & ueniūt à tempore motæ litis. ff. de uſur. l. uideamus. & l. mora. §. in bonæ fidei. arg. etiam c. cum eccleſia Sutrina. de cauſa poſ. & proprie. de præb. c. dilecto. in fin. & faciunt not. per Inn. de re iudi. c. cùm ſuper. & c. grauis. de reſtit. ſpo. & ibi per Inno. & Hoſti. & de præben. c. dilecto. in fin. utrùm & quando ueniant ex officio, uel ne fructus percepti.

EPITOME.

Pro reo excōmunicato abſente, & ſe per procuratorē defendente, poteſt ferri ſententia abſolutoria: ſed non adiudicatoria.

DECISIO VII. aliàs 194.

PRo reo excommunicato abſente, & ſe per procuratorem deſendente poteſt ferri ſententia abſolutoria: ſed non adiudicatoria. arg. eorū quæ leguntur & no. in c. cùm inter. de excep. pro hoc alleg. in ratione l. quamuis indubitati iuris. C. de adult. faciunt etiam not. in c. per tuas. de appel. uidelicèt, quòd pro reo contumace abſente poteſt ferri ſentētia infirmatoria, uel abſolutoria.

EPITOME.

Dominus feudi poteſt committere cauſam feudalem alteri decidēdam inter uaſallos ſuos: per quam commiſſionem idem commiſſarius non poteſt aliquid domino adiudicare.

DECISIO VIII. aliàs 198:

SI dominus feudi committit, ſeu dat poteſtatē alicui cognoſcēdi, ſeu decidendi cauſam feudalem, de certis bonis inter uaſallos ſuos, ſaluo iure ſuo, ſi iudex huiuſmodi inter prædictos uaſallos duntaxat procedendo, & ſeruatis ſeruādis partem bonorum adiudicauerit uni parti, & aliam partem domino feudi, talis ſententia lata pro domino feudi non ualet, neque tenet: quia nullo agente nec libello dato, nec lite conteſtata eſt lata. de uerb. ſignifi. c. forus. de lit. conteſt. c. un. cum ſimilib. Nec obſtant uerba illa, ſaluo iure ſuo: quia illa non ſunt, niſi quædam proteſtatio, uidelicèt quod per ſententiam ferendam inter partes ſibi quò ad ſuum nō præiudicaretur: & ſic nō eſt niſi quædam proteſtatio, prout Papa ſæpè proteſtatur in deciſionibus ſnis: ut in c. cū à nobis. de teſtib. de appel. c. ut debitus. in fin. & ut lit. penden. c. 1. in fin. in Clem.

EPITOME.

Si Abbas & conuentus in aliqua cauſa ſunt ſimul litē conteſtati: lata ſententia pro actore & ab eo appellato per reos poſſunt ſimul, & diuiſim in cauſa procedere, & ſufficit contra alterum ferri ſententiam.

DECISIO IX. aliàs 209.

LIcèt actum ſit in partibus per Epiſcopum contra Abbatem & conuentum cuiuſdam monaſterii ſuper annua penſione præſtanda Epiſcopo: & lata ſententia pro Epiſcopo, & contra Abbatē, & conuentum, à qua pro parte eorūdem Abbatis & Conuentus extitit ad ſedē apoſtolicā appellatum: tamen ſi in cauſa appellationis Epiſcopus duntaxat proceſsit contra Abbatem, & nihil probauit: nec ſententiam latam in partibus produxit: Abbas poteſt & debet abſolui ab impetitione Epiſcopi. per regulā, actore nō probante &c. Non obſtāte quòd in partibus ſit actum, & ſētentiatum contra Abbatē, & conuentum coniunctim: quia de hoc non cōſtitit: & ſi conſtaret, quia Epiſcopus dimiſit conuentum, & traxit Abbatem in cauſam, cùm iudicium redditur in inuitum, ipſe poterat ſe deſendere & petere ſe ab huiuſmodi moleſtatione, & ab impetitione abſolui. Prætereà quia ipſe ſolus, uel quilibet alter poſſet iura, & bona eccleſiæ defendere, etiam aliis inuitis: ut not. Inn. in c. cùm olim. de teſtib. & de reb. eccle. non alie. c. ſi quis presbyterorum. & c. hoc cōſultiſsimo. eo. tit. lib. 6. Cùm igitur conuentus appellauerit, & non miſerit procuratorem ad proſequendum, huiuſmodi appelationē: ſi Abbas nō proſequeretur trāſiret in rē iudicatā de re iud. c. quod ad cōſultationē. ergo meritò ad proſecutionē huiuſmodi appellatio. ſolus fuit admittēdus. Item quia ſententia ueniet ferenda pro eo, & non contra eum ergo &c. ff. de mino. l. nō eo minus. Imò ſecundū Inno. in c. præſentium. de teſt. li. 6. ſi Abbas & Conuentus in aliqua cauſa ſimul ſunt litem conteſtati, tunc ſimul, & diuiſim poſſunt in cauſa procedere, & ſufficit cōtra alterum ferre ſententiam. de quo ibi per Io. And. in nouel. ſuper uer. Abbas.

ADDITIO.

2 Simul ſunt litem conteſtati. Sic & ſi eſſent ambo procuratores in ſolidum cōſtituti. ut not. in c. in noſtra. de procurat.

EPITOME.

Citatio ad audiendam ſentētiam in curia in cauſa beneficiali non expedit, quòd contineat illud uerbum, peremptoriè, ſecus in cauſa prophana.

SUMMARIA.

1 *Citatio ad audiendam ſententiam in curia an debeat continere illud uerbum. peremptoriè.*

2 *Termini quotquot ſunt lite conteſtata in Palatio, peremptorij ſunt.*

DECISIO X. aliàs 245.

LIcèt † in cauſis prophanis, in quibus ordo, &
1 figura iudicii ſeruatur, neceſſe ſit peremptoriū exprimi in citatione unica, quæ fit ad ſentētiam audiendam: per l. ad peremptorium. ff. de iud. & C. quomomodo & quando iudex. l. 2. aliàs ſētentia nō ualet: ut uidetur notari per Io. 23. q. 3. can. de illicita. & Inno. in c. ad petitionem. de accu. & Specu. ti. de cit. §. uiſo. uer. quod ſi lata. & Guil. de mon. Lau. de dolo & contuma. c. 1. ſuper uer. promulget. in clem. tamen id non eſt neceſſe in cauſa beneficiali, in qua proceditur ſine ſtrepitu, & figura iudicii: ut in cle. ſæpè. §. aliàs. uer. ſententiam uerò. de uer. ſigni. ubi de hoc per Ioan. And. ſuper uerb. nō peremptorio. ita quòd ualet citatio facta in audiētia cōtradictarum ad audiendum ſententiam diffinitiuā, etiā contra abſentem proſerendam ſine expreſſione peremptorii: dummodò cauſa, uel per appellationē, iuxta formam. c. ſtatuimus. & cle. cauſam electionis. uel per citationem de ſpeciali mādato facta ſit in curia. Nam tam per dictam appellationem, quā per dictam citationem pars abſens citatur ad totam cauſam, ſingulos actus uſque ad audiendum ſententiā incluſiuè: & ſic nō eſſet neceſſariū, licèt ſit honeſtū, & de more citare abſentem per audientiā ad ſingulos actus de nouo: prout legitur & no. per Inno. & Hoſt. ac Io. An. in nouel. in c. auditis. de proc. & aliqualiter in c. conſuluit. de of. dele. & plenè de cōfeſ. c. 2. li. 6. per Arch. Aliqui tamen uoluerūt dicere, quòd etiam in cauſa prophana ſecundum morem Curiæ non ſit neceſſarium in citatione exprimere perē-
2 ptoriū, etiam ad ſentētiā audiendam: quia † poſt litis cōteſtationem omnes termini in Palatio apoſtolico ſunt peremptorii: licèt id non exprimatur: ut no. Spec. expreſſè in d. §. uiſo. ubi dicūt etiā quidam allegando dicta decre. conſuluit. de offic. deleg. præſertim ſi in partibus in cauſa ſit cognitū plenè, & cōclusū. Prætereà fuit allegatū unum dictū Bart. in l. finita. §. ſi plures. ff. de dā. infect. uidelicèt, quòd ſi iudex fuit comminatus in citatione, quòd procedet ad ſententiam: ſi non cōpareat, huiuſmodi cōminatio habet uim peremptorii. Si uerò comminetur quòd procedat, ut iuſtū fuerit, uel prout de iure poterit: talis cōminatio nō eſt loco perēptorii: quia ſecūdū Spec. in d. §. uiſo. uer. ſi quæritur. huiuſmodi cōminatio cōſueuit poni poſt peremptoriū, licèt nō ſit neceſſaria, quādo ponitur peremptoriè in citatione: ut ff. de iu. l. ad perēptoriū. & de reſtit. in integ. c. cū ex literis. ut no. ibidem & Spe. in eo. §. uer. item iudex. cuius dictū intelligas, & modifica iuxta ſuperiùs allegata. Dicit tamē In. unū notabile uerbū in dicta decre. ad petitionē. de accuſat. in magna gl. circa mediū, quòd ſi inueniatur, & apprehendatur

hendatur citatus, & citanti reſpondeat, non ueniam ad
a cauſam,[a] uel nihil reſpoudeat: & ſic perſooaliter citatus
nō uadat, uel malitioſe procurat, ne ad eū perueniat cita
tio. ut lit. nō conte. c. quoniā. in his caſib. non credit talē
iteratò citandum, nec ad teſtiū receptionem, nec ad au-
diendum ſententiam: imò ſine ulla alia citatione poteſt ſe
cundū eum ad examinationem cauſæ, & ſententiā proce
di. Rationē ponit, quia cùm prædictæ citationes tres, uel
plures non fiant, niſi ad probationem contumaciæ: & in
b prædictis caſib. apparet contumacia[b] citatorum. ergo nō
eſt oeceſſe alias ſolennitates fieri: quia in incertis nō cer-
tis eſt opus coniecturis. ff. de uerb. obl. l. continuus. ff. de
re iu. l. contumacia. facit cle. ſi ante. de dolo & contuma.

ADDITIONES.

a Ad cauſam. Adde idem dicēdum in ſuperiore, quem inſe
rior uult conſtituere in negligentia: nam licet ad hoc re-
quirantur tres requiſitiones. c. 1. ibi, tertiò cum humilita
te requiſitus. extrà de ſupplend. neglig. prælat. fallit tamē
quàndo in prima requiſitione ſuperior reſpōdet ſe nō fa-
cturum id ſuper quo, & ad quod faciendum requiritur.
nam tunc unica requiſitio ſufficit ſecundū Panorm. & a-
lios in d. c. 1. Et idē dic in citando ter, quando in prima ci
tatione reſpondet ſe non uenturum, ut hic.
b Contumacia enim propriè dicitur quando quis fuit cita
tus perſonaliter: ſi autem alia citatione dicitur ceſſario.
per gl. ſingularem in l. ſi accuſatoribus. C. de accu. quam
adducit Alexan. in l. contumacia. ff. de re iudicata.

SVMMARIA.

1 *Actor & poſſeſſor in cauſſa beneficiali nihil probans ab-
ſoluitur, etiam ſi reus det obiectus, & illos non probet,
ac liti renunciet.*
2 *Et an reus ſit in expenſis condemnandus.*

DECISIO XI. aliàs 261.

1 LIcèt actor † poſſeſſor io cauſa beneficiali nihil
probent, & reus per eum in cauſam tractus
nihil petendo, ſed dando obiectus contra eū,
& illos non probans: & poſtmodum renuntiā
do liti, & cauſæ recedat: pro actore poſſidente poteſt ferri
ſententia nihilominùs abſolutoria ab impedimentis, &
moleſtationib. &c. & ſuper illis dicto reo perpetuum ſi-
2 lentium imponi. de probat. c. ex literis.[a] & c. licet. & uide
ſimilem concluſionem in deciſ. 1. ſuprà de re iudica. quā
intelligas de reo petente ſuam prouiſionem canonizari,
& nihil probante: in quo caſu actor & poſſeſſor etiā non
probans intentionem ſuam, debet nedum ab impedimen
tis & moleſtationibus, ſed etiam ab impetitione rei ab-
2 ſolui, & in expenſis condemnari. Sed † utrùm in caſu pro
poſito reus ueniret in expenſis condemnandus? Domini
erant uarii, nec fuit pro tunc diſcuſſum. Aliquib. uideba-
tur quòd non deberet condemnari, propter temerariam
uexationem actoris, qui iniuſtè, & inuitum traxit, & ue-
xauit eum, ut uidetur: & quia reus agnoſcens bonam fi-
dem renunciauit liti: ergo nihil fuit ei imputandum. Alii
afferētes contrariū, propter regulam, Victus uictori, &c.
Prætereà ſi ab initio liti renuntiaſſet, & ſe in nullo oppo-
ſuiſſet, nec obiectus dediſſet: fortè procederet dictorum
Dominorū opinio. Sed quia ſe oppoſuit, & obiectus de-
dit, in quorum probatione defecit, ergo ſaltem propter
exceptionem oppoſitam, & non probatam deberet con-
demnari in expenſis: quod crederē ueriſsimum, per c. fin.
de do. & contu. & c. ſtatuimus. de elect. lib. 6. ubi uidetur
text. ſed ille text. loquitur in obiiciente, appellante, & in
probatione obiectuum deficiente.

ADDITIO.

a C. ex literis. Ad declarationem huius deciſionis uide do.
Fel. in d. c. ex literis. qui multa bona & notanda dicit. Nā
iſtæ deciſiones ſunt ſatis crudæ & tenues, niſi adiuuen-
tur aliorum Doctorum dictis, quibus ſimul iunctis habe
tur plena notitia iuriū. Et principaliter ſunt uidenda ſcri-
pta nouiſsimorum Doctorum qui omnes articulos & api
ces iuris ſunt diligentiſsimè perſcrutati.

EPITOME.

Per reſcriptum gratioſum ad beneficium uacaturum, ius quæſitum alteri ſpecialiter in dicto beneficio non tollitur, niſi ſpecialis mentio de eo fiat. Et ideò prima gratia ad certum beneficium uacaturum impetrata, non abſorbetur per ſecundam gratiam ad idem beneficium, ut uacans, impetratum in qua non ſit mentio de prima.

SVMMARIA.

1 *Reſcriptum gratioſum per quod alteri præiudicium infer-
tur, non ualet, niſi de primo mentionem faciat.*
2 *Diſpoſitio in poteſtate grauati poſita, poteſt per ipſum
grauatum declarari.*
3 *Collationem ſecundi beneficij debet præcedere renuntiatio
primi.*

DECISIO XII. aliàs 329.

TV obtinens præbendam Colonien. impetraſti
gratiam à Papa de præbenda Maguntin. certo
modo uacatura, offerēs te in aſſecutione præ
bendæ Maguntin. dimittere Colonien. poſteà
ego impetraui præbendam tuam Colonien. dum ipſam
uacare contigerit per aſſecutionem antedictam: tu impe-
tras à Papa quòd poſsis dictam præbendā Colonien. per-
mutare pro alio beneficio, & nihilominus præbendā Ma
gunt. proſequi, de mea gratia, ſeu mea impetratione nul
la facta mentione, ſecunda gratia eſt ſurreptitia, & nul-
1 lius eſt momenti. Ratio: quia reſcriptum † gratioſum per
quod alteri præiudicium infertur, eſt inualidum; niſi de
primo faciat mentionem. per iura uulgaria, de reſcriptis.
c. conſtitutus. & c. quamuis. li. 6. de conſuet. c. in tua. eo-
dem lib. de offi. delega. c. ſuper eo. & optimè probat hoc
l. quoties. C. de preci. Impe. offe. Non. n. eſt, nec eſſe præ-
ſumitur hoc de mente Principis: maximè dum hoc igno
rat. ff. de pac. l. tres fratres. no. hoc in d. c. ſuper eo. At in ca
ſu præſenti, ſi tua ſecunda gratia effectu præſens, & pura,
præſentem ſortiretur effectum, mea gratia totaliter eſſet
perēpta, & ſic perpetuum præiudicium mihi afferretur.
Nā facta renūtiatione ex cauſa permutationis tolleretur
omninò ſpes uacationis expreſſa in literis meis: ergo &c.
Prætereà ſi non poteſt afferri præiudicium, uidelicèt di-
latorium: ut in c. quamuis. & c. tibi qui. de reſcriptis. li. 6.
multò minus perēptoriū, quod eſt grauius: ut in l. quo-
ties. ſuperiùs allegata. In contrariū facit quòd tu potuiſ-
ſes abſq; aliqua impetratione dictam præbendam Colo-
nien. renuntiare, & per ſuperiorem renuntiatio admitti;
& tamen per hoc ſolum gratia mea perimeretur ex toto:
igitur ex impetratione tua nō inſurgit mihi hoc præiudi
ciū: & per cōſequēs ratione talis præiudicii ſurreptitia di
ci non poteſt, ſiue reddi. Primū patet: quia Papa mihi ta
lem gratiam faciendo non fuit ſuæ intentionis te impedi
re in renuntiando in matrimonio contrahendo, in reli-
2 gionem intrando. Nam † quando conditio ponitur in po
teſtate grauati, diſpoſitio ipſa adeò debilis eſt, quòd licet
grauato eam declarare: ut in l. qui balneum. §. amplius. ff.
qui po. in pign. hab. & c. ſi pro te. de reſcriptis. li. 6. Sic eſt
de iſta: quia in poteſtate ſua erat nō aſſequi, eo ipſo quòd
conditio ponitur in poteſtate grauati, uidetur grauato
data poteſtas etiā non implēdi. l. cùm ab eo. §. ſi uerò ſub
conditione. ff. de contrahend. emptio. imò & contra ue-

niendo: ut in l.ſi gratuitam.§. ſi.ff. de præſcript.ubi Bart.
Nõ obſtant iura, quæ dicunt, quòd ſi per te ſtat quò mi-
nus poſſeſsionem habeas ſecundi beneficii incompatibi
lis. ut in c.commiſſa. de elect.lib.6. de præbend. c. licet.
2.eod.lib. & in Cle.ſi plures.eod.tit.de præb.quia loquũ
tur in iam prouiſo, qui uoluntariè poſtquam prouiſioni
conſentit, reſilire non poteſt: nos autem loquimur in nõ-
dum prouiſo, qui ſolùm conſenſu poteſt reſilire: ut de
elect. c.ſi electio.lib.6.& clem.gratiæ. de reſcri. Nec ob-
ſtat, quòd te obtuliſti dimiſſurum: quia plus facis, ſi an
tè dimittis. Nam licèt primum ſit neceſſarium, iſtud nõ
neceſſarium remanet uoluntarium, imò ſecundùm Vin
cen. quem recitat Io. Andr. in nouel. in c.ueniens. de re-
3 nuo.† renũtiatio primi beneficii debet præcedere colla-
tionem ſecundi: quod non ſeruatur, patet ſecundũ dictũ
principale huiuſmodi argumenti per c.ſuſceptum. de re
ſcrip.lib.6. quod nihil facit ad caſum noſtrũ, propter clau
ſulam in huiuſmodi gratijs poni conſuetam: uidelicèt,
ſeu quouis alio modo, &c. cùm enim per renuntiationẽ,
ſiue per ingreſſum religionis, ſiue per contractum matri
monij huiuſmodi præbenda uacet, mihi debebatur. per
hoc enim ceſſant omnia argu. & alleg. in contrarium, &
ſtat concluſio uera, Quòd gratia tua ſecunda eſt ſurre-
ptitia re ipſa: quia ſi Papa ſciuiſſet mihi factam prædi-
ctam gratiam, nullo modo tibi conceſsiſſet gratiam ſecũ
dam. ergo &c. pro & contra in d.quæſtione, uide no. per
Archid. & Ioan. Andr. in nouel. de præb. c. ſi poſtquam
lib.6.

EPITOME.

Executio trium ſententiarum ſuſpenditur, donec ap-
pellatio ab interlocutoria, uel grauamine diffiniatur, ut
circuitus euitetur.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio à grauamine ante tertiam ſententiam inter-
poſita trium ſententiarum executionem non impedit.*

DECISIO XIII. aliàs 322.

DIxerunt & ordinauerunt omnes Domini, me
ſolo excepto, qui huiuſmodi cauſam habui,
& propter huiuſmodi concordiam ipſam ad
Cancellariam remiſi, nolens contra conſcien
tiam, nec contra conſilia omnium proferre ſententiam
1 diffinitiuam: uidelicèt, † quòd ſi appelletur ante tertiã
ſententiam diffinitiuam ab aliquo grauamine, etiam ue
ro, & iuſto, nihilominus, tertia diffinitiua feratur, &
poſtmodum articulus prædictæ appellationis ſiue graua
minis alicui alteri Auditori committatur: & petatur pro
cedi, & pronuntiari ſuper dicto grauamine, quòd pars
id petens non erit audienda: nec de illo erit cognoſcen-
dum, nec pronuntiandum, antequàm prædictæ tres dif-
finitiuæ ſententiæ conformes fuerint effectualiter exe-
cutioni mandatæ, per cle. ut calumnijs. 2. reſp. de re iu-
di. ubi allegaui glo. Ioan. Andr. col. penulti. & antepenul.
in contrarium, qui dicit, quòd ille tex. non impedit pro-
ſecutionem appellationis interpoſitæ ante ultimam ſenten
tiam à grauamine: dummodò tempora appellationis nõ
ſint lapſa, quæ re uera labi poſſent ſecundùm me, ſi pri-
mò deberet fieri executio, & poſteà dictæ appellationis
proſecutio. Ad quòd reſpondebatur quòd non, per cle-
menti. quamdiu. de appellationibus. nec per huiuſmodi
cognitionem proſecutionis, & pronuntiationem impe-
ditur executio: ſed ipſa facta ſi pronunciatum fuerit ma
lè proceſſum, & bene appellatum: tunc retractabitur
per uiam nullitatis, nedum prædicta ſententia poſt præ-
dictam appellationem lata, ſed etiam ipſius executio, &
quidquid ſecutum eſt ob id, de elect. c. qualiter. de pro-
cu. c. auditis. de re iudi. c. paſtoralis. in cle. Omnes uerò
Domini dicebant, quòd ex quo prædicta cognitio, & pro
nuntiatio tãgebat nullitatẽ tertiæ ſententiæ, quòd ſuper
illa nullo modo ante realem, & effectualem executionẽ
prædictarum trium ſentẽtiarum deberet audiri: & quòd
meliùs, & tutiùs eſſet ſuſpendere cognitionem & pro-
nuntiationem antedictam, donec eſſent prædictæ ſentẽ
tiæ executioni demandatæ, propter rationem cle. antedi
ctæ. in princ. & etiam ad euitandum circuitum. cle. Au-
ditor. de reſcri. præſertim, quia cauſa appellationis à præ
dictis grauaminibus ante prolationem tertiæ diffinitiuæ
ſententiæ non fuit commiſſa, nec pendere dicatur, quia
ſi diceretur pendere, tunc aliqui Domini bene dubita-
bant, aliqui non. imò idem quod ſuprà dicebatur, per 2.
reſpõ. cle. ut calumnijs. antedictæ, pro cuius intellectu
uide ibi Io. And.

EPITOME.

Auditor cui cõmittitur taxatio fructuum alicuius be
neficij, in quibus quis eſt per tres ſententias diffinitiuas
condemnatus, poteſt nedum fructus uſque ad ultimam
ſententiam ſed etiam poſt, uſque ad tempus quo ipſe ta-
xationem faciet, per condemnatum perceptos taxare.
Vel ſic, Si commiſſa eſt Auditori, uel executori taxatio
fructuum, uigore talis commiſsionis poteſt illos taxare,
nedum uſque ad tempus ultimæ ſententiæ, ſed etiam uſ
que ad ipſorum taxationis tempus. h. d.

DECISIO XIIII. aliàs 337.

AVditor † cui committitur taxatio fructuum ali
cuius beneficij, in quibus quis eſt per tres ſen
tentias diffinitiuas condemnatus: poteſt ne-
dum fructus uſque ad ultimam ſententiam
incluſiuè, ſed etiam poſt, uſque ad tempus, quo ipſe ta-
xationem huiuſmodi faciet, per condemnatum perce-
ptos taxare, ſecundùm maiorem partem Dominorum:
quia ad illos etiam condemnatus tenetur, & reſtituere
compellitur per executionem: & ueniunt ex officio iudi-
cis. & ſic dicebant Domini ad uitãdum circuitum, quòd
poſſunt per dictum dominum Auditorem taxari: quem
admodum per executorem poſſent, & taxari deberent.
Quòd uerũ ego & dominus Gaillardus dicebamus, ſi
prædictus Auditor prædictas ſententias exequi poſſet.
Sed ſi nõ haberet poteſtatẽ exequẽdi & taxandi: idcircò
alios fructus, quàm illos in quibus facta eſt condẽnatio,
taxare non poteſt: pro quorũ taxatione, & cõpulſione re
currere haberet ad executorem ſuũ: & ſi aliter taxaret,
formam mandati excederet, & ſic nil ageret, per iura
uulgaria, de reſcrip. c. cùm dilecta. ff. mandat. l. diligenter.
cum ſimi. uerumtamen ad tollendum omne dubium fuit
per omnes conſultum, quòd prædictus dominus Audi-
tor declararet taxando prædictos fructus, ſingulis annis
tãtum ualuiſſe, & ualere: fietq; poſtmodùm coram exe
cutore computus quot annis poſſederit, & perceperit
fructus, & compelletur per eundem executorẽ & reſti-
tuendũ eoſdem. Addiderunt etiam aliqui Domini, quòd
nedum idem Auditor poſſet, & deberet huiuſmodi de
clarationem ualoris annui facere: ſed etiam unã certam
quotam pro annis & temporibus præteritis uſque ad tẽ-
pos taxationis taxare: quæ additio mihi, & dicto Domi-
no Gaillardo non placuit: ſed primum conſilium bene
nobis uidebatur ſufficere debere, quod fieret compu-
tus, & executio per executorem dandum per Papam.

EPITOME.

Dominium non probatur per famam, aut reputatio-
nem, uel poſſeſsionem: ideò per ueras cauſas probari
oportet.

SVMMARIA.

1 *Dominium neque fama, neque communi reputatione, aut
prade-*

prædeceſſoris poſſeſſione probari.
2 *Quæ requirantur in actione rei vendicationis.*

DECISIO XV. aliàs 330.

1 SI † uendico à te caſtrum, in cuius poſſeſsione
tu es, quod tamen ego nunquam poſſedi, tan
quam ad me pertinens iure dominii, uel qua-
ſi: & probo per teſtes, quòd pater meus illud
poſſedit: & dum uixit habitus, & reputatus fuit pro do-
mino publicè, communiter, & notoriè: non ſufficien-
2 ter probo, a ita quòd tu uenies abſoluendus ab impetitio
ne mea, niſi aliud probem. Ratio eſt, quia aut dices hoc
caſu dominiũ eſſe probatum, uel quaſi dominiũ. Sed neu
trũ potes dicere: ergo &c. Primũ non: quia licet illa ſit, &
fuerit opinio Placentini, quòd poſſeſsio cum tali reputa
tione dominii præſumptionem ſufficientem inducat, per
l. litibus. & l. ſi coloni. C. de agri. & cenſi. li. 11. & l. Titia. ff.
de ſol. tamẽ Doct. eam reprobant in l. cùm res. C. de pro
ba. & ibi plenè per Cyn. & Bar. in l. quidã in ſuo. in. ſi. ff. de
condi. inſti. ubi gl. hoc tangit. Item nõ poteſt dici de hoc,
ſicut de quaſi dominio, quia ſi ſic, aut hoc dices de quaſi
dominio cauſato primò in perſonam patris, & translato
etiã abſq; aditione in perſonam filii: ut l. in ſuis. ff. de libe.
& poſth. aut de quaſi dominio creato de nouo in perſo-
nam filii. Sed neutrũ dici poteſt: ergo primum non. Nam
2 † quatuor in creatione iſtius actionis neceſſariò requirũ
tur: uidelicet traditio, iuſta cauſa traditionis, uera poſſeſ-
ſio, & poſſeſsionis admiſsio. De duob. primis, & de quar-
to, ſunt tex. ff. de public. l. 1. 2. & 3. & per totũ. & Inſtit. de
actio. §. aliæ. Tertium determinant Doct. in d. l. cùm res,
quia uſucapioni æquiparatur: ut l. fine. §. hoc acto. ff. de
public. in qua illud requiritur: ut l. ſi. ff. pro ſuo. Modò li-
cèt probetur poſſeſsio, non tamen probat traditionẽ fa-
ctã ex iuſta cauſa: ergo nec ualet depoſitio cõmunis opi-
nionis & famæ. Tum quia illa non refertur ad quaſi domi
niũ, ſed ad uerum dominiũ probandum, & in illius proba
tione etiam inſufficiens eſt, ſi refertur ad quaſi dominiũ
probandum. Sed ad uerũ dominiũ ſpectat ſecundùm om
nes. Tũ quia ſi ad quaſi dominium, & eius uera principia
referretur: tamen plenam probationem nõ faceret, cùm
uix faceret ſemiplenam. iuxta no. ff. de teſti. l. 3. & de teſti.
c. ueniens. de app. c. 1. & per Spec. tit. de fama. Secundũ ue
rò membrũ principale dici non poteſt, tũ quia etiã æqui-
paratione ſuppoſita Publicianæ & uſucapionis, de quo
ſuprà per l. nihil. C. pro hære. tum quia licèt in translatio
ne dominii, & per conſequẽs quaſi dominii, fallũt iſtæ re
gulæ: quia traditio non requiritur: ut l. cùm hæredes. ff.
de acqu. poſ. in prin. tamen in creatione noui dominii nõ
reperio eas fallere. Præterea aduertendum eſt, quòd ius
Publicianæ eſt ualdè debile: & ideò ſublato ſibi pede for
tiori, imò quaſi ambob. pedibus, & ſuo totali fundamen-
to, uidelicèt traditione ex iuſta cauſa, & poſſeſsione: non
mirum ſi ruat totum: quia ſi nullum ius nunquàm agen-
di cõpetiiſſet, nec mihi nec actori meo: quomodo abſq;
principio creari poterit, eſſet mirabile: ſecus in dominio,
quod fuit iam creatum, & quod ſine traditione trãsfer-
tur, & de quaſi dominio idem: quia in perſonam actoris
uerum ius dominii, uel quaſi, & ius agẽdi rei uendicatio
ne, uel Publiciana iam cõpetiit: ergo &c. & ita tenet Bart.
in l. 1. ff. de publi. & in l. cũ ſpõſus. §. is cui. eo. tit. ergo &c.

ADDITIO.

2 Non ſufficiẽter probo. Qualiter poſsit probari dominiũ,
& an ſit difficilis omnis probatio, uide Alexan. in conſil.
4. in 2. col. & in conſi 81. in 2. col. in 1. uol. in quib. locis po
nit an probetur dominium de antiquo per ſolam famam.
& in conſ. 1. in ul. col. in 4. uo. & in conſi. 10. & 11. in eod.
4. uolum.

EPITOME.

Ordinarius qui tulit ſententiam, quæ eſt nulla ratione
formæ, poteſt parte uocata aliam ferre: ſi uerò eſt nulla
ratione proceſſus, incipiat de nouo & iterũ cognoſcat:
ſi uerò eſt Delegatus, uel Auditor, functus eſt officio
ſuo: ſi eſt executor gratiarum tamdiu exequetur donec
mãdatum ſuum adimpleatur, ne effectus iſte in longius
tempus cum diſpendio ferri contingat. de offi. dele. c. ſi ſu
per gratia. lib. 6. & l. quid tamen. in prin. ff. de arb. quod
confirmatur per no. per Compoſt. & Ioan. And. in c. Capi
tulum. uer. Item quæritur. de reſcrip.

SVMMARIA.

1 *Iudex, ſiue ordinarius, ſiue delegatus qui partibus non uo
catis ſententiam tulit, an iteratò eandem ſententiam
partibus vocatis ferre poteſt. & nu. ſequen.*
2 *Iudex ordinarius ſententiam ſuam emendare, & aliam
ferre poteſt.*
3 *Delegatus qui ſententiam tulit, ſiue benè ſiue malè, an
officio ſuo functus dicatur.*

DECISIO XVI. aliàs 341.

1 DVbitatur, utrùm † Auditor pronuntiando ali-
quã ſententiam diffinitiuã per primũ Dominũ
Auditorem latam nullã, parte non uocata uel
uocata, ſed non legitimè, & ſic nulliter proceſ
ſit, & pronuntiauit, poſſet iteratò aliam, & ſimilem ſen-
2 tentiam a debitè, & partibus uocatis ferre? Et uidetur
quòd ſic: quia iudex, qui malè iudicauit, non dicitur fun
ctus officio ſuo: ſed iterũ debet iudicare bene, & proce-
dere. argu. C. quomodo & quando iudex. l. ſi præſes. C. de
accu. l. 3. ff. de arbit. l. diem. §. ſed ſi de pluribus. & de ac-
cu. c. qualiter. el 1. Fuit concluſum & determinatum per
omnes Dominos uno excepto, contrarium, per l. iudex.
de re iudi. & de offi. deleg. c. in literis. & c. uenerabili. &
de electio. c. ſi compromiſſarius. §. ſi uerò. lib. 6. & contra
ria loquũtur in ordinario ſecundum Innoc. qui poteſt à
2 capite incipere, & † ſententiam ſuam emendare, & aliã
ferre, ſi eam inuenerit eſſe nullã ratione proceſſus, aliàs
ſi eſſet nulla ratione formæ: ut in c. & ſi ſententia. de re iu
di. lib. 6. meritò poſſet iudex idẽ pronũtiare: ne utile uitia
3 retur per inutile. in regula, utile. de reg. in. li. 6. Secus † ve
rò in delegato, qui ſiue bene, ſiue malè iudicauerit, fun-
ctus eſt officio ſuo, per iura ſuprà pro 11. alleg. & ſic deſiit
eſſe iudex in pronuntiando: ut in l qualẽ. ff. de arbi. Hoc
etiam paritur contrarium: quia idem eſt non eſſe, & inu-
tiliter eſſe. de transla. epiſcop. c. inter corporalia. de cleri.
non reſi. c. tua. & quia beneficiũ Principis debet habere
ſuum effectũ, ne illud illudatur. de elec. c. commiſſa li. 6.
& executor tamdiu exequi poteſt, donec mandatum ſuũ
adimpleuerit: ne effectus ipſius in tempus longius cũ di-
ſpendio differri contingat. de offi. deleg. c. ſi ſuper gratia.
lib. 6. & l. quòd tamen. ff. de arbit. in prin. Quod confirma
tur per nota. per Compoſt. & Ioan. Andr. in c. capitulum.
de reſcript. uer. Item quærit. & alleg. c. quærenti. & c. ſi-
gnificaſti. de off. dele. Nec obſtat c. qualiter. de accu. quia
illi erant generales legati, & ſic ordinarii. de offic. leg. c. 1.
& 2. lib. 6. & nondum ſententiã tulerant, ſecundùm Ber.
ibidem: ſed errauerant in proceſſu: unde poterant il-
lam emendare, & errorem ſuum corrigere: imò ſecun-
dùm Spec. titu. de prolat. ſentent. §. qualiter. uerſic. hoc
quoque notandum in factis & omnibus aliis præter-
quàm in ſententiis diffinitiuis, poteſt tam ordinarius
quàm etiam delegatus iterum facere, quod minus re-
ctè fecit. De ordinario probatur de elect. c. cum ter-
ra. & c. noſtri. & de reſcript. c. ab excommunicato.
De delegato probatur de offic. delegat. capit. ſignifica-

ſti.de appel.c.cum ceſſante.& c.ſi à iudice.eod.tit.lib.6. quæ inra loquuntut de interlocutoria reuocanda. quæ & quãdo reuocari poſsit, remittit ad Spec. tit.de excep. §.uiſo.uer.ſed ſi iudex.& ſecundũ Io.And in nouel. ſuper prima gl.in d. c.qualiter. dicit, quòd ordinarius non poteſt corrigere ſentẽtiam annullandam.alle ff.de re iudi.l.cùm querebatur.& l.poſt rem.& C.de ſentẽt.ex periculo reci.l.2.ſed nullam reuocare poteſt.de frig. c. fraternitatis.de purga. uulga.c.2.1. quæſtio. 3. epiſcopos. & alleg.dictã l.ſi præſes.& C.de accuſ.l.ſi accuſatoribus. remittit ad not.per eum poſt Innocen.de re iudic.c.1.& c.cùm inter.ſuper uer.poſtquàm io rem.& ad not.per gl. de re iudi.c.cùm Bertoldus.in glo.ſed qualiter.& ad Spe. ubi ſuprà,& tit.de reſti.in integ.§ uidendum.uerſ.& nota.io tit.de arbit.§.fin.uerſicu.licet. & per Dyn.in regula quod ſemel.de reg.iur. lib.6. In prima tamen opinione unus de Dominis uolebat dicere, quòd ex quo prædictus Auditor, qui pronuntiauit ſuper nullitate ſenteotiæ,remanſerat adhuc iudex in negotio principali, & poterat cognoſcere de iuſtitia & iniuſtitia primæ ſentẽtiæ: quia prout ponebatur in facto, dicto Domino Auditori fuit commiſſum totum, uidelicèt cauſa appellationis negotii principalis,nullitatis,& iniquitatis ſentẽtiæ,& pronuntiando ſuper nullitate,non eſſet functos officio ſuo. Et ideò ſi malè iudicauit, poterat iteratò procedere: & bonam ſententiam ferre.quod dicebant Domini uerum ſi eius pronũtiatio eſſet interlocutoria:ſed quia uim diffinitiuæ habet:ut not.Innoc.in c.auditis.de proco.expedito illo articulo diffinitiuè pronuntiando ſiue malè, ſiue benè functus eſt officio ſuo, per iura ſuperiùs alleg. Fatebantur tamen quòd remanſerat index quò ad alia. & licèt ſecundum opinionẽ Spe.tit.de audi.& Io. An.in cle.auditis. de reſcrip. Auditores ſacri Palatii ſunt ordinarii in cognoſcendo:tamen habent delegatam in pronũtiãdo,& diffinìendo.& ideò eorum diffinitiuas ſenteotias non poſſunt reuocare,nec emendare.per iura ſuprà alleg.& no.Innoc.in c.cum Bertoldus.de re iudi. ubi uidetur inouere,quòd in cauſa beneficiali quilibet iudex ſiue delegatus ſiue ordinarius poteſt ſenteotiam nullam reuocare,& aliã ferre. Ratio poteſt eſſe,quia ſicut in matrimonio carnali ſententia non tranſit in rem iudicatam, quin docto de errore poſsit reuocari.ut ĩ c.lator.c.tenor. c.conſanguinei.de re iud.ita & in matrimonio ſpirituali cũ de uno arguatur ad aliud.de transla.epiſco.c.inter corporalia:& hoc uerum ſecundum Inn.quando ex ſententia patenter deprehenditur iniquitas:ut in d.c.cùm Bertoldus.tunc enim quandocunque poteſt error uel iniquitas deprehendi,& colligi ex actis, retractabitur ſententia,ac ſi error fuiſſet in ſentẽtia expreſſus: ut no. Pan. de re iudi.c.paſtoralis. in cle. & de ſentent. excommuni. c.Romana.in fin.per Archid.libr.6.

Additio.

a Similem ſententiam. Adde Pet.de Suzar.in l.ſi ut proponis.1.C. quomo.& quando iudex.& l.4.C.de accuſatio. & in l.abſentem.ff.de pœnis.& in l.ſi præſes.C.quomod. & quando index.& Bart.in l.eos.4.eod.titul.

Epitome.

Sententia diffinitiua uel habens uim diffinitiuæ lata contra citatum ad audiendum uoluntatem domini Auditoris,non ualet.

Summaria.

1 *Citatio incerta, uaga & generalis non ualet.*

2 *Sententia diffinitiua non,niſi partibus ad ipſam audiendã peremptoriè citatis,ualet.*

DECISIO XVII. aliàs 341.

Retento eodem themate idem Auditor, cui
omnia prædicta fuerunt commiſſa cauſa ap-
pellationis,negotii principalis, nullitatis, &
iniquitatis fecit citari partem ream ad audiẽ
dam uoluntatem ſuam in cauſa,ſeu cauſis, quæ inter ip-
ſum, & ſuum aduerſarium uertebantur coram ipſo ad
certum terminum peremptorium,in quo quidem termi
no pronuntiauit ſuper nullitate ſenteotiæ per primum
dominum Auditorem latæ. Dubitabant an huiuſmodi
pronuntiatio ex hoc ſolo capite eſſet nulla. Et reſponde
a batur per omnes quòd ſic. a Tum quia incerta, & uaga
1 & nimis generalis fuit hæc citatio,quæ nõ ualet.ar.ff de
uer.obli.l.qui inſulam.de reſcr. c.ſi. & ibi per Ber. ſuper
uer. indeterminatè. Tum quia huiuſmodi pronuntiatio
habet uim diffinitiuæ, ut ſuprà deductũ eſt, & probatũ
2 quæ non † eſt ferenda niſi pars peremptoriè ad ipſam au
diendam expreſsè citetur.per l.ad perẽptorium. & l. ſequent.ff.de iudi. & per oo.per Inno.in c. ad petitionem. de accu.& per Io.An.io cle.ſæpè.de uer.ſign. ſuper uer. non peremptorii.qui alle.Inn.ubi ſuprà,& remit. ad no. per Io.in canon.de illicita.34.q.3.de of.dele.c. cõſuluit. & ad Guil.in Spe.ti.de cita.§.uiſo.uer.quid ſi lata.no. etiam Gui.de mon.Lau.ti.de dolo & cõtu.c.1. ſuper uer. promulger in cle.pro qua cõcluſione faciunt etiam ſcripta per me ſuperiùs in concluſione 10.eo.tit.

Additio.

a Quod ſic. Et an ſententia lata contra non citatum ſit nulla adde Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſt. uer. tertiò limita. Adde Bar.in l.2.§. quod de frumentaria .ff. de admi rerum ad ciuit.pertinentium,ubi dicit, quòd ualet ſi nullum ius parti competeret.

Epitome.

Spoliatus petitorium & poſſeſſorium intentans,& demum ſuſpenſo petitorio obtinens in poſſeſſorio recuperatis fructibus & expenſis, & ſuccumbens in petitorio, condemnatur in fructibus & expenſis à tempore petitorii primo inchoati.

Summarium.

1 *Sententiam qui reportauit in poſſeſſorio cum fructibus: ſi in petitorio ſuccumbat, à quo tempore fructus ſint reſtituendi?*

DECISIO XVIII. aliàs 405.

Si quis in cauſa beneficiali intentando primò
1 petitorium & poſſeſſorium, poſt iuramentũ
calumniæ præſtitum ſuſpendat petitorium:
& procedendo in ſolo poſſeſſorio pro ſe tres
ſententias diffinitiuas obtinuit cum cõdemnatione fructuum,& expẽſarum,quibus, & etiã poſſeſsione reſtitutis,ipſe poſteà in petitorio ſuccumbat:Fuit per me, qui cauſam habui,dubitatum & propoſitum à quo tempore deberet fieri pro nunc condemnatio, ſeu pronuntiatio condemnationis fructuum: utrùm uidelicèt à tempore motæ litis in petitorio per ſpoliatum primò, uel poſteà per ſpoliationẽ,& in petitorio obtinentẽ. Volebant aliqui dicere, maxime Legiſtæ, quòd ex quo tẽpore lis conteſtata fuit,quæ exæquat omnes poſſeſſores,& facit poſſeſſores malæ fidei, deberet fieri cõdẽnatio fructuũ à tẽpore motæ litis de nouo ſuper proprietate,ſiue petitorio:præſertim cũ nunc ſuccũbens in petitorio primò cõueniat,& nũc cõuenitur. Maior pars,& quaſi omnes dicebãt contrariũ. Nam fructus ſequuntur rem. Cũ igitur nunc adiudicatur huic agenti petitorio res petita puta beneficiũ: ergo habet rem cũ fructubus à tempore

motæ litis & eum facit per ſuum aduerſarium primo factæ, quæ conſtituit ipſum in mora, malæ fidei poſſeſſoré. Imputet enim ſibi nunc ſuccumbens in petitorio, quòd primò intentauit illud: prout not. gloſſ. expreſsè in c. ſignificauerũt. de teſtib. ſuper uer. recurſum. Idem uoluit & not. gl. in c. cũ ſuper. & c. paſtoralis. de cau poſ. & propriet. ubi dicit expreſsè gloſ. quòd ſuccumbens in petitorio, tenetur reſtituere fructus ab ipſo perceptos ratione cõdemnationis factæ in poſſeſſorio: quia eos, ex quo nullũ titulum in beneficio habuit, malè percepit, & ſalua conſcientia retinere nõ potuit: idcirco ad reſtitutionẽ abſque etiã quacunque cõdẽnatione tenetur eorundẽ. Quod crederẽ uerũ, ſi ab initio etiá ante litis ingreſſum ſciuit ſe nullũ ius in beneficio habere: & ſic fuit ſemper malæ fidei poſſeſſor, qui non facit fructus ſuos: prout notabiliter deducit Inno. in c. ex literis. de reſti. ſpo. & in c. conſultationibus, de iure pa. Si uerò ante litis ingreſſum ignorauit ſuum titulũ fore uitioſum: imò credebat probabiliter ſe bonũ ius habere, licèt poſteà declaretur contrarium, tunc crederem diſtinctionem glo. procedere, quòd tenetur tantùm reſtituere extantes fructus ante litis conteſtationem & poſt, & non conſumptos: poſt litem uerò conteſtatam uniuerſos: ut C. de rei uend. l. certum. quæ glo. eſt in c. grauis. de reſti. ſpo. & pleniùs per Spe. tit. de fruct. & intereſſe. §. 1. uerſi. ut anteſcripta. ubi uide de hac materia. Ego uerò de conſilio Dominorum meorum Coauditorum omnium, qui in hoc concorditer aſſerunt, in prædicto caſu cõdemnaui uictum in fructibus á tempore motæ litis in petitorio citrá perceptis non exprimendo per quem mota fuerat: ſed hoc ſecundùm eoſdem Dominos meos ueniebat in executione ſẽtentiæ meæ.

EPITOME.

Sententia diffinitiua proferri debet in ſcriptis, quæ probari poteſt per teſtes.

DECISIO XIX. aliàs 409.

FVit dubitatum utrùm diffinitiua ſententia lata contra aliquem poſſet probari per teſtes. Et [a] uidebatur quòd non: quia debet fieri in ſcriptis, aliás non ualeret. de re iudi. c. fi. lib. 6. Præterea de proceſſu cauſæ debet conſtare per legitima documenta, aliás non præſumitur pro ipſo: ut in c. quoniam contra. de proba. multò fortiùs de. ſententia, quæ eſt concluſio ſiue finis cauſæ. de uerb. ſigni. c. forus. facit c. cùm iure. cum ibi not. per Inno. de offi. deleg. Fuit concluſum & determinatum contrarium per omnes, & alleg. tex. & Doct. quòd ſententia diffinitiua poſſet probari per teſtes: uidelicet c. Albericus. de teſtib. in fi. & c. ſicut nobis. de re iudi. præſertim ſi allegabatur amiſsio inſtrumenti [b] ſententiæ. per c. cùm olim eſſemus. de priuil. ſed tũc oportebit probare duo amiſsionem & tenorem ſententiæ, qui difficulter meo iudicio probari poterit, ut ibi. Seruetur igitur cautela Inno. ſi eſt in cauſa appellationis, quam ponit in c. ſi. perpetuus. de fide inſtru. Ad arg. in cõtrarium reſpondebatur, quòd nõ omnia, in quibus debet interuenire ſcriptura, per ſcripturam neceſſariò ſunt probanda: ut notat Compoſt. in c. 1. de electio. lib. 6. qui ponit exemplum de appellatione, quæ debet fieri in ſcriptis. ut c. cordi. de appellatio. libr. 6. tamen de ipſa poterit fieri fides per unum teſtem. quam opinioné uidetur Paulus reprobare in clementi. conſtitutionem ſuper uerſic. fiat fides. de electio. & allegat pro ſe prædictum c. cùm olim eſſemus. quod intellige ut ſuprà dixi. regulariter enim iudiciis, inſtrumentis, & teſtibus probari poteſt. de fide inſtru. c. cùm Ioannes. ſit tamen probatio leuiùs citiùs & ſecuriùs per ſcripturam, maximè in facto antiquo. ff. de pigno. l. contrahitur. ff. de probat. l. Celſus. de præſcrip. c. ad audientiam. de proba. c. cùm cauſam. Pro quo dicto ultimo faciunt ea quæ leguntur & no. in c. tertio loco. de proba.

ADDITIONES.

a Probari per teſtes. An ſentẽtia poſsit probari per teſtes, & qualiter, uide per Bar. in l. geſta. C. de re iudic. in pen. col. in uerſi. qualiter debeant. per Abba. in c. ſicut. de re iud. in 1. col. uer. item nota. Adde Fel. in c. ſicut. de iud. in uerſic octaua & ultima declaratio.

b Amiſsio inſtrumenti. Teſtamenti amiſsi tenor an quod poſsit probari per duos teſtes per l. teſtium. C. de teſtib. & illum text. pro ſingulari allegat Guliel. Bened. in cap. Raynutius. in uerb. teſtamentum. uerſic. plus dico, &c.

EPITOME.

Probationes in una inſtantia factæ perpetuò faciunt fidem inter eaſdem perſonas, non tamen diuerſas: licet ſuper eadem re & cauſa: niſi tertius pro ſuo intereſſe ante finem litis ueniat, aut à ſententia appellet.

DECISIO XX. aliàs 410.

SI poſt diffinitiuam ſententiam latam per A. cõtra B. quæ in rem tranſiuit iudicatam, quidã C. obtinuit cauſam de nouo committi cõtra A. habẽtem ſententiam pro ſe, ut præfertur. fuit dubitatum utrùm inſtrumenta & iura per prædictũ A. contra B. in alia inſtantia producta, & regiſtrata, & nunc de nouo repetita contra C. in hac inſtantia facerẽt fidem? Et uidetur quòd ſic: poſtquàm enim ſemel producta ſunt in iudicio, & redacta in actis, ſunt publica, & authentica documenta, quæ fidem faciunt perpetuam: ut in c. quoniam contra. de prob. de elect. c. dudum. §. geſta. de re iu. c. cum inter. iuxta finem. quod uerũ eſt inter eaſdem perſonas, uel habentes cauſam ab eiſdẽ, & quando ad id agitur. de re iud. c. quamuis. & ibi per Inno. & meliùs per ipſum. de teſti. c. cauſam quæ. in Cle. ſæpè. de uer. ſigni. per Io. An. alias ſecus. de teſtib. c. ueniens. quia res inter alios acta, &c. niſi in caſibus, notatis in d. c. quãuis. quorum noſtra nõ intereſt, &c. Si uerò dictus C. pro ſuo intereſſe à dicta ſententia lata pro A. & contra B. infra debitum tempus appellaſſet: & de ſuo intereſſe docuiſſet, ſicque executionem impediuiſſet. iuxta ea quæ leg. & not. in c. cùm ſuper [a] de re iud. tunc cùm prædicta lis effectualiter finita non eſſet: aliter uidetur fore dicendum: uidelicet quòd tunc omnia acta illius iudicii habita inter A. & B. fortè fidem facerent in hoc iudicio nunc inchoato inter A. & C. quia primum effectualiter nondum erat finitum: quia ſententia huiuſmodi erat appellatione ſuſpenſa: & ſic acta cauſæ adhuc durant, & fidem faciunt inter omnes uenientes ad cauſam, quorum intereſt. de teſti. c. ueniens. & in c. cùm ſuper. eod. titul. ſed ex quo prædicta ſententia lata pro A. cõtra B. ut ſupponebatur in facto, in rem tranſiuit iudicatam, & ſic lis effectualiter erat terminata, & de nouo per dictum C. inchoata: fuit concluſum per omnes Dominos acta primi iudicii huic C. non obſtare, niſi cauſam ſuam ſciuiſſet agi, & ſe non oppoſuiſſet: quod ſibi tunc non opponebatur nec probatur: tũc enim prædicta acta ſibi bene præiudicaſſent: prout no. per Inn. in d. c. cauſam quæ. in fi. ac etiam in d. c. quamuis.

ADDITIO.

a C. cum ſuper. Adde Felyn. in d. c. cum ſuper. qui in hac materia multa præclara ſcribit.

EPITOME.

Sententia ſuper deſertione appellationis à diffinitiua uel peremptoria exceptione habet uim diffinitiuæ: quia nihil reſtat ad agendum, ſed cognitum executioni mandandum. ſuper deſertione uerò appellationis à grauamine eſt interlocutoria, quæ quò ad iudicem nunquã tranſit in rem iudicatam.

DECISIO XXI. aliàs 427.

FVit dubitatum utrùm interlocutoria lata ſuper deſertione appellationis interpoſitæ à grauamine illato in aliqua cauſa baberet uim diffinitiuæ ſententiæ? Et fuit concluſum per omnes quòd non. Nam licèt id ſit uerum in ſententia interlocutoria lata ſuper deſertione appellationis interpoſitæ à diffinitiua, & in qualibet alia ſententia lata ſuper exceptione peremptoria habente uim diffinitiuæ: prout legitur & no. in Clem. cũ à repulſione. de app. & in Cl. unic. de ſequeſtr. tamen id non procedit in prædicta interlocutoria ſuper deſertione appellarionis interpoſitæ à grauamine ante ſententiam illato, prolata. Ratio diuerſitatis eſt: quia poſt prædictas interlocutorias ſuper exceptione peremptoria, uel præiudicialibus quæſtionibus prolatas, nil reſtat ad cognoſcendum, ſed cognitum executioni demandandum. At in caſu noſtro ſuperiùs poſito adhuc reſtat cognitio cauſæ principalis: ergo nil uidetur actum, dum aliquid reſtat ad agendum, 7. q. 1. can. nihil. de reſt. ſpoliator. c. Piſanis. cũ ſi. Præthereà prædictæ interlocutoriæ ſuper peremptoriis exceptionibus latæ habẽt certas ſuas executiones, & effectus magnos: ut in c. 1. & c. tuam. de ordin. cog. quod non habent aliæ interlocutoriæ, quæ nunquã quò ad iudicẽ in rem tranſeunt iudicatam, ſicut aliæ. de app. c. cum ceſſante. & c. ſi à iudice. eod. titul. lib. 6. ergo meritò poteſt dici, & notari diuerſitas in iſtis, & in aliis. & ſic fuit obtentum.

EPITOME.

Ipſo iure eſt nulla ſententia contra non legitimè citatum lata, quod intellige ut infrà dicitur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata ſuper deſertione nulla eſt.*

DECISIO XXII. aliàs 425.

a SEd pone a quòd proceſſum ſit per audientiã,
& pronunciatum contra abſentem appellationem ſuam fuiſſe deſertam, & abſentem appellantem, & appellationem deſerentem cõdemnatum in expenſis factis in cauſa deſertionis per appellatum. Fuit dubitatum utrùm proceſſus & ſententia
b tenerẽt, ſi ab ea non eſſet appellatũ uel eſſet nulla b ipſo
iure. Pro nullitate ſententiæ uidẽtur facere omnia iura infrà in dec. 59. de appel. inducta: uidelicet canon, nos in qnenquam. 2. q. 1. & c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſti. & c. expreſsè not. hoc Ioannes in ſum. 2. quæſt. 6. Pro ualiditate ſententiæ inducebãtur quæ not. Innoc. in c. auditis. de procura. ubi dicit ualere, & tenere interlocutoriã latã parte non uocata, licèt ſit iniuſta, ſi ab ea non
1 fuerit appellatum. At in caſu noſtro † ſententia ſuper de
ſertione lata eſt interlocutoria: ut in c. ſua. de appel. & de elect. ca. cũ dilectus. no. per Io. mo. de elect. c. cupientes. ergo, &c. per quã notã intelligo de interlocutoria uim diffinitiuæ non habente, & ſuper aliquo incidẽti in cauſa ante diffinitiuã prolatã: ſed ubi interlocutoria habet uim diffinitiua, quia per eã diffinitur articulus, de quo principaliter actum eſt, ut in caſu noſtro: tunc crederem notam Inno. non procedere, ſed potiùs not. Ioan. ſuperiùs allegatam, & iura pro nullitate ſentẽtiæ inducta locũ ſibi uendicare. Sed ſuppoſito quòd ualeret ſententia lata ſuper deſertione, nũquid teneret ſententia cõdẽnationis expenſarũ? Videtur quòd ſic, quia uictus uictori &c. de do. & cõtu. c. fin. cum ibi nota. Præthereà quia appellando uidebatur eũ trahere, & uexare: & ideò in expenſis factis occaſione huiuſmodi temerariæ uexationis potuit, & debuit condẽnari. prout uidetur text. clarus in c. interpoſita. §. ille denique. de appel. quem tex. intelligo de expenſis factis per appellatum ratione proſecutionis appellationis interpoſitæ per ſuum aduerſariũ: quia ſortè miſit ad Curiam procuratorẽ, & ad proſequẽdũ deſertionem iſtius appellationis, cui appellationi aduerſarius renunciauit, & ſe ad iudicem à quo appellauit remitti petiit: quod ſibi licuit, dũ tamen ante præſentationẽ appellationis ſuperiori factã, ſeu uerius cõmiſsionem ſuper appellatione impetratam, ut ibi. Sed in caſu noſtro appellatus nullas expenſas fecit occaſione appellationis: ſed duntaxat deſertionis, quam licuit appellanti deſerere, illiq́ue renuntiare tacitè, & expreſsè re integra appellato inuito & cõtradicente: ut in d. §. ille denique. & c. cum ſit. eod. tit. & c. quãuis. de elect. lib. 6. ergo res quæ culpa caret, in damnum uenire nõ conuenit. de conſti. c. cognoſcẽtes. ex iuris enim permiſsione nemo debet lædi, nec dãnũ pati. de elect. c. cũ eccleſia Vulterrana. & in clem. unic. de re. permut. cum ſimilibus. & ſic fuit obtentum & pronuntiatum totum proceſſum ſuper deſertione principaliter habitum, & factum contra abſentem nullum.

ADDITIONES.

a Sed pone. Alii habent banc deci. pro §. deciſionis, infra de appell. 59.

b Nulla. Add. ſententia dicitur nulla ipſo iure, ſi tria cõcurrant, ſcilicet dolus aduerſarii corrumpens. Itẽ quod aduocatus corruptus fecerit falſas allegationes: Itẽ quòd ſententia fuerit lata contra abſentem. Bart. in l. 1. in 2. op. C. de aduo. diuerſo iudi.

EPITOME.

Iudex appellationis poteſt addere, & minuere ſententiæ cõtinenti plures articulos in fauorem appellati, tũc melius probantis.

SVMMARIA.

1 *Iudicem appellationis ad partis inſtantiam, & ſententiã confirmare, & ipſi ſententiæ ſupplere poſſe.*

2 *Pars non appellando an & quando ſententiæ acquieuiſſe uideatur. & nu. 4.*

3 *Iudex ad quem, omnia quæ potuit, & debuit primus facere, poteſt, & debet.*

DECISIO XXIII. aliàs 365.

1 SI ã † diffinitiua ſententia continente diuerſa
capitula per unam partem, contra quam lata eſt, appelletur, & non per aliam: fuit dubitatum utrùm Auditor datus in cauſa appellationis poſsit ad inſtantiam partis appellatæ pronuntiare ſuper omiſsis in dicta ſententia, & illam ſupplere in parte, ibiq́ue addere? Et uidebatur aliquibus quòd non. Quia
2 pars † apppellata non appellando à ſententia, uidetur ac
quieuiſſe ſententiæ, & eam ex toto tacitè approbaſſe: ergo nil noui modò poteſt petere, niſi ſimpliciter confirmationem illius. de re iudi. c. quod ad conſultationem. de teſti. c. ſignificauerunt. de app. c. concertationi. lib. 6. & pro hoc uidetur tex. de teſta. c. Raynutius. & c. Raynaldus. in quibus per utrãque partẽ fuit appellatũ: & ideò iudex cauſæ appellationis ibi ſuppleuit, addidit, & ſubtraxit primæ ſentẽtiæ, quod aliàs nõ potuiſſet, ut uidetur: quia iudici non licet ſupplere de facto, ſed de iure. ut C. ut quæ deſunt aduoca. per totum. facit optimè l. eos. C. de app. & de off. deleg. c. cùm contingat. & not. in c. ut debitus. de appel. quia iudex appellationis duntaxat poteſt, & debet pronuntiare ſententiam iuſtam, uel iniuſtam, & nil aliud. Fuit per omnes Dominos determinatum contrarium. Nam ex quo per unam partem fuit appellatum à tota ſententia, quæ appellatio ipſius effectum ſuſpendit. ff. ad Turpil. l. 1. & de iureiur. c. uenientes. & ſicut petitur per appellantem totaliter infirmari: ita pars aduerſa poteſt eam petere confirmari, & ſupple

ri

ri omiſſa, quæ fortè in prima inſtantia non fuerunt adeò plenè probata, ſicut in ſecunda. ergo, &c. quia primo iudici non plenè conſtitit de facto, ſicut ſecūdo: idcirco ſuper articulo omiſſo iudex appellationis poterat pronuntiare. de fide inſtr. c. cum Ioannes. C. de tēpo. appel. l. per hanc. Præterea ſi iudex poteſt eam in partem infirmare, ita & illi addere, & ſupplere: ut in dictis c. Raynutius. &
3 c. Raynaldus. Item † iudex appellationis ſuccedit iudici primo, ita quòd omnia quæ primus iudex facere potuit, & debuit, & ipſe poteſt, & debet argu. iurium prædictorum capitulor. Raynutius. & Raynaldus. Cum igitur primus iudex debebat ſuper articulo omiſſo pronuntiaſſe, & non pronuntiauit: ergo iudex appellationis faciet id ſupplendo negligentiam primi. Præterea, ſæpè conſequitur quis ex perſona alterius, quod ex perſona ſua cōſequi non potuit: ut l. petendæ. C. de temporib. reſtit. in integ. petend. & de conceſ. præbend. c. authoritate Martini Papæ. li. 6. Ex appellatione igitur partis aduerſæ pars appellata hoc conſequitur, quod alias non poſſet. Quā quidem appellationem ita bene poteſt proſequi ſicut appellans, ſeruata diſtinctione c. oblatæ. & c. ex inſinuatione. de appella. & de confirma. uti. uel inuti. c. bonæ. Præterea ubi conſtat iudici ex dictis teſtium, uel inſtrumentis productis eorum eo de aliquo facto, ibi tunc poteſt ſupplere de facto: quia notum eſt ſibi ut iudici, ſecundū Inn. in. c. 1. de poſtu. prælator. ſuper uer. requiſitus. & alleg. c. 1. de corp. uitiat. & l. ulti. ff. de ap. & Inſti. de acti. §. ſi minus. & l. bouem. §. aliquando. ff. de ædil. edic. At in caſu noſtro conſtitit, & conſtare poterit ex actis, & actitatis cauſæ tam primo, quàm ſecundo iudici fore pronuntiandū ſuper articulo omiſſo. ergo ſuper illo debet pronuntiare. de reſti. ſpo. c. cùm ad ſedem. de re iud. c. cùm
4 Bertoldus. Non † obſtant rationes in contrarium allegatæ: uidelicèt quòd pars appellata non appellando à ſententia uidetur illi ſententiæ acquieuiſſe: quia illud uerū eſt ſi pars aduerſa acquieuiſſet, & eius effectum non ſuſpendiſſet: ſed quia appellauit, ex eius appellatione pars appellata conſequitur hoc priuilegium: ut ſuprà deductū eſt. Nec ob. d. c. Raynutius. & d. c. Raynaldus. ubi dicitur de hoc, quòd iudex appellationis poſſet addere, & ſupplere ſententiam primi iudicis: quia requiritur quòd ſit appellatum à ſententia per utranque partem: quia ſic contingebat ibi de facto: ut in c. ſi duobus. de app. licet neceſſarium non fuiſſet ſecundum omnes Dominos. Ad id, quòd iudex non poteſt ſupplere de facto, reſponſum eſt, niſi factum ei notū ſit ut iudici: & quia ita fuit in caſu noſtro: ergo, &c. Sicque ego qui habui cauſam huiuſmodi appellationis de conſilio omnium Dominorum ſuppleui ſententiam primi domini mei Auditoris in duobus articulis omiſsis per eum: & probatis clarè eorū eo.

E p i t o m e.

An & quando ſententia lata inter duos litigātes præiudicet tertio poſsidenti.

DECISIO XXIIII. aliàs 472.

SI tempore litis agitatæ inter P. & M. A. poſſediſſet beneficium, de quo P. contra M. ageret, latæ ſententiæ contra M. an ipſi A. in poſſeſsione præiudicium attuliſſent, & afferre dicerentur? Et dicebat dominus Robertus quòd ita fuerat obtentum præſente R. P. D. tituli ſancti Euſtachii Cardinalis in conſiliis bonæ memoriæ Cardinalis Gulielmi dudum habitus: & quòd Pau. hoc tenet in cle. 1. de pœnis, qui all. c. quia. V. de iudi. & c. ſignificauit. per quorum iurium allegationem dicit in c. ſi clericus. de præb. lib. 6. cum ſua gloſſ. quæ dicit talem allega. puto, quòd in caſu illorum conſiliorum poſſeſſor tertius reo condēnato poſſeſsionem habuerat: quia illa iura tunc bene faciunt, alias non. alle. c. ſi clericus. prædictum cum ſua gl. quæ dicit, quòd illi impetranti perſonæ præiudicatur: quia cùm de ſuo præiudicio ageretur, ſciens ſe opponere neglexit. alleg. ſimile in c. quamuis. de re iudica. maximè quia illa oppoſitio conſiſtebat in agendo, quæ grauior uidetur quàm illa in defendendo, quæ minus grauis ſecundum eum uidetur. pro hoc alleg. tres gloſſ. Prima eſt in c. cùm ſuper. in gloſſ. magna, quaſi in medio columnæ ſecundæ illius gloſ. ibi, uidetur & ſi res aliqua extrà de re iudica. ubi dic. ſicut dicitur in l. ſæpè. ff. de re iudicat. quòd agitatum iudicium cum liberto præiudicat patrono ſcienti. ita idem uidetur quòd ſi res aliqua uendicetur ab aliquo, qui eam non poſsidet, ſed tenet: ego poſſeſſor debeo offerre me ad defenſionem eius, & niſi me offeram, fit mihi præiudicium quò ad poſſeſsionem: ut ff. depoſi. l. bona fides. §. qualiter. licèt ſecus, & ſi ille reus poſsidebat: quia tunc nō mitteret ad defenſionem, nec ſibi fieret præiudicium: ut l. modo conceſſ. §. ſi autē. & §. ſi uerò. Secundò alleg. pro hoc aliam gloſ. eiuſdem in dicta gloſ. magna poſt princip. tertiæ columnæ eiuſdē glo. magnæ. uerſi. per iſtam autem decret. in princip. & ibi, ex quo certus. Tertiò alleg. aliam glo. Innocen. de re iudic. c. quamuis. in gloſ. 1. ubi uidetur id quod dicit textus quòd ſententia lata inter aliquos tertio non præiudi-
2 cat, ª eſt intelligendum quò ad actionem, uel exceptionem pariendi. Nam ſecus quò ad poſſeſsionem. Sed iſta gloſ. non habet hunc intellectū, qui ſibi imponitur: quia intelligitur de iudicio mutatæ poſſeſsionis de perſona rei condemnatæ in alium grauiorem. patet, quia hoc alleg. Innocen. in eadem glo. probo eandem concluſionē ratione: quia in caſu d. c. cùm ſuper. non fit præiudicium quò ad proprietatem, ut ibi patet in fin. & ita non eſt de caſibus comprehenſis ſub c. quamuis. & tamen ibi præiudicatur quò ad poſſeſsionē: igitur illa res iudicata inter alios non præiudicat. Nec obeſt quò ad proprietatē: dum modò ad eum, & non ad rem cōdemnatum poſſeſſio pertineat: in poſſeſsione præiudicatur, ſi ſciuit cauſā agi, & non defendit, nec appellauit. Secundò hoc probo ſic: quia ſi ſpecialiter hoc diceret in caſu d. c. cùm ſuper. aut hoc diceret pro eo quòd ad Epiſcopum priori loco, & ad monaſteriū ſecundo loco illius cauſæ defenſio pertineret: aut pro eo quòd Epiſcopus à monaſterio cauſā habuiſſet. Sed neutrum dici poteſt: quia ſic præiudicaretur in proprietate d. c. quāuis. & l. ſæpè. alle. & quia epiſcopus potuiſſet prohibere monaſterio ſe defendere, & hoc non eadem ratione, qua ſuprà per dictā l. ſæpè. aut ut dicit Barto. in dicta l. ſæpè. quia uidetur Epiſcopus dediſſe facultatem agendi ipſi monaſterio, & non hoc eadem ratione. quia in illo caſu tenet idem Bartol. quò ad proprietatem præiudicium generari. & ſic intelligit opi. Bar. quam non putat improbatam eſſe & etiam non uidetur quòd aliquis de dictis quatuor caſibus in dicto c. cùm ſuper. ualeat propriè applicari, quia ſi ſic, tum deciſi eſſent contra d. c. quamuis. uel contra d. l. ſæpè. quod non eſt credendum. aut tu poneres rationem ſpecialitatis quam ponit Innoc. in c. quamuis. de re iud. in princ. ſecundæ columnæ magnæ glo. in uer. arg. eius quod dictum eſt ibi. ad hæc eſt ratio: quia ſicut Epiſcopus poſſet agere contra, A. ſi poſsideret, &c. quod non eſſet ei ius exercere ibi iura epiſcopalia: multò fortius quando ea petebat, debebat excipere: & certe tunc hoc idē hoc caſu: quia ſi P. poſſediſſet ab initio, de quo agitur contra A. contra eum agere potuiſſet, & ſic per conſequens eo agente potuiſſet uenire ad cauſam, & excipere, ne fieret ſibi præiudiciū in poſſeſſorio: prout hoc ſatis ponit Inn. in dict. c. cùm ſuper. igitur cùm ratio ſpecialitatis nō apparet in hoc caſu, idem eſt: maxime ſi ratio Inno. poſita in dict. c. cùm ſuper. in dict. uer. per iſtam autem decret. ibi, ex quo enim, quia ex quo iura uolunt, quòd contra eum ratione ſolius detentionis detur actio: ut l. officiū. ff. de rei uen. quod etiam fiat executio, iudicium fiat

delu-

deluſorium ſit bona, & per conſequens generalis: idē uidetur in propoſito, ſi aduerſarius dixit ſe poſsidere, cùm reuera non poſsideret: quia quò ad litem pro poſſeſſore: habetur maximè cùm per partem & iudicē pro tali reputatur: ut ff. de rei uen. l. is qui ſe obtulit. allegatur pro parte iſta dictū Archid. in c. unic. de eo qui mit. in poſſ. lib. 6. & opi. Guliel. de monte Lau. qui idem dicitur tenuiſſe in Clem. ut calumniis. de re iudic. In contrarium facit generalitas §. fi. l. ſæpè. alleg. ubi dicitur ualde generaliter, quòd ſi fundum a te Titius petierit, quem ego non ex perſona Titij ad me pertinere dico: quamuis contra Titium me ſciente iudicatum ſit, tamen præiudicium patior: quia neque ex eo iure quo Titius uictus eſt, uendico, neque potui interdicere Titio, quo minus iure ſuo utatur, hoc dicitur. Si ergo nullum præiudicium illi eſſet quò ad poſſeſsionem: inducitur regula generaliter negatiua, & quò ad poſſeſsionem ut uidetur, res inter alios acta aliis nō præiudicat, quæ non reperitur uitiata. hoc caſu Tu cogitabis. Caue quia iudicium ſiſti loquitur: & dicit probabiliter ſolui poſſe. ad c. cùm ſuper. quia loquitur in caſu quo agitur contra perſonas, quæ uendicantur, & de quarum poſſeſsione agitur: ita quòd duo faciunt pro actore: & quia de iure Titii agitur in caſu noſtro: ergo ſunt Domini multum contrarii domino Gallardo &c.

Additio.

a Tertio non præiudicat. Adde l. 2. & ibi glo. & Doctor. C. quib. res iudic. non noc.

Epitome.

Executio ſententiæ cōtra illum contra quem eſt lata, fit abſque cauſæ cognitione. ſed non contra tertium, cum quo nouum iudicium inchoabitur, niſi conſenſiſſet proceſſui.

DECISIO XXV. aliàs 479.

SI ſententia fuit lata pro P. & contra M. & executor uelit eam exequi contra A. qui poſſeſſioni incumbit: & A. dicat eam de iure non exequendam: quia neſciuit cauſam agi: & P. dicat contrarium, maxime uirtute quarundam commiſſionum Papalium executori ſpecialiter deputatarum, aliàs directarum, ſuper quibus oporteat cauſæ cognitionem habere: talis articulus non poteſt ſine ſpeciali mandato expediri durantibus feriis: pro eo, quia cauſæ cognitionem plenam requirit, cùm in hoc caſu de pleno præiudicio in poſſeſſorio contra illum, contra quem fortè nullo iure ſententia debet exequi: modò ſuper intruſione poſſeſsionis requiritur plena cauſæ cognitio. ff. ſi per uim uel alio modo. leg. fin. & de præb. c. licet el 2. & ita non obſtat c. ſi ſuper. de re iudica. per ea quæ ibi not. Nec obſtat quod communiter dicitur idem iuris, & fortius quo ad hoc de executione ſententiæ, ſicut de ſententia: cum ex ea magis debeat habere rem paratam, quàm ſententiā: ut l. minor 25. annis cui fideicōmiſſum ff. de mino. quia dico. quòd uerū eſt in caſu, in quo debet fieri executio contra illū contra quem ſententia eſt lata, & contra quem de iure declaratur, & per ſententiam declaratio facta eſt. Sed ubi agitur de executione contra alium fiēda: tunc eſt quaſi una noua inchoatio litis, propter perſonæ mutationem. ff. de except. rei iudica. l. cum quæritur. & requiritur alia cauſæ cognitio quam primò. ſed ſi partes expreſsè, uel tacitè, uidelicet nō contradicentes, in hoc conſentirent, proceſſus in hoc ualidarentur: prout omnes tenet per l. 1. ff. de fer. cum ibi not. & per not. in c. fina. de ferijs. & in Clement. ſæpè. de uerbo. ſignifica.

De Appellationibus.

SVMMARIA.

1 *Attentata pendente appellatione non ſunt poſt eius deſertionem per modum attentati reuocanda.*

2 *Principali ſublato cenſentur et ſublata acceſſoria ad illud.*

3 *Attentata appellatione pendente an ante ipſius deſertionem ſint reuocanda.*

Exceptio deſertionis dicitur præiudicialis in materia attentatorum.

4 *Deſertio eſt prius per iudicem cognoſcenda, quàm attentata ea pendente.*

5 *Appellatione deſerta fingitur non appellatum.*

6 *Attentata poſt appellationem ab interlocutoria, ante tamen diffinitiuam, an ueniant per modum attentati reuocanda?*

DECISIO I. aliàs 5.

1 ATtentata [a] appellatione † pendente à diffiniti-
a ua poſt ipſius deſertionem [b] nō ueniunt per
b modum attentati [c] reuocanda. [d] per l. furti.
c in prin. ff. de his qui no. infa. & c. licet. de ſent.
d excom. li. 6. à contrario, cum ibi not. & no. in c. uenientes. de in reint. factum enim legitimè reuocari non debet. de reſtitu. ſpol. c. audita. de reg. iur. factum legitimè.
2 li. 6. & 30. quæſt. 1. ad limina. Præterea † ſublato principali, ſublata uidentur & omnia priuilegia, quæ poſſunt acceſſoriè ſequi ex illo. C. de po. l. 4. & C. de fruct. & lit. expen. l. terminato. de procurato. c. auditis. de appella. c. cùm ceſſante. cum multis ſimil. Cùm igitur in caſu noſtro ceſſet, & ſublatum ſit principale, uidelicèt appellatio: ergo & omnia ex illo ſecuta, per iura ſuperius alle-
e gata. tum etiam quia res deuenit ad eum ſtatum [e] à quo potuit habere efficax principium: tum etiam quia paria ſunt non appellare, uel appellare & appellationem non proſequi, ſeu appellationi renuntiare. de appel. c. ſollicitudinem. & c. cum ſit. eod. tit. & c. quamuis. & c. ſicut. eod. tit. in cle. Poſteà uerò in quibuſdam alijs conſi-
3 lijs fuit dubitatum, utrum ſi conſtaret † ex actis de deſertione appellationis, & de aliquibus ante ipſius deſertionem attentatis conſtaret per probationem, utrum ante pronuntiationem iudicis ſuper huiuſmodi deſertione deberent huiuſmodi attentata terminari? Et fuit determinatum, & concluſum quòd non: ſi ex actis conſtaret de ipſa deſertione, per regulam, Dolo petit. &c. & per l. ſi is à quo. ff. ut in poſſeſ. leg. hodie conſtat, hodie agatur. de re iudi. c. cum olim. de reſtitu. ſpol. c. litteras. Tum etiam quia conſtat appellationem deſertam: ergo ipſe non eſt iudex, ſed ille, qui tulit primam ſententiam, per dicta iura, cùm ſit &c. Si igitur ſuper attentatis pronuntiaret, ſua ſententia tanquam à iudice ſuo lata, non teneret. C. ſi à non compet. iudic. l. 1. de iudi. c. at ſi clerici. ergo. Secus uerò ſi ex actis notoriè non conſtaret de prædicta deſertione, ſed pars ipſam allegans uellet probare: tunc enim propter priuilegium attentatorum, quæ in curſu omnium aliarum cauſarum ſunt reuocanda, dixerunt Domini quòd iudex poſſet ea reuocare non obſtante de-
4 ſertione appellationis † allegata, & probanda, ſed non probata. argu. c. non ſolùm. de appel. lib. 6. per Io. mo. Mihi tamen uidebatur quòd cùm dicta exceptio deſertionis eſſet præiudicialis petitioni attentatorum, de illa eſſet cognoſcendum, & pronunciandum. de ord. cog. c. intelleximus & c. tuam. cum ibi not.

Additiones.

a Attentata. Adde ad materiam huius deciſionis ea, quæ accumulantur in deciſ. 36. incip. ſi decanus, ſuprà de procuratorib.

cutat. uide dec. 51. incip. ſi committatur cauſa reſtitut. infrà hoc. eod. tit. Et an attentata poſt & contra appellationem à grauamine reuocentur, non conſtito priùs de grauamine, uel niſi appellans ſe illud obtulerit probaturum, uide in deciſ. 44. incip. licèt in cauſa benefic. infrà hoc tit. Et an facta per iudicem à quo poſt decem dies à tempore ſententiæ ueniant reuocanda per uiam attentatorum in caſu, in quo fictus contumax infra decem dies poteſt appellare, uide in deci. 28. incip. licèt fictè contumax. infrà hoc tit. Item adde quòd attentata lite pendente non reuocãtur, ubi conſtat de nullitate appellationis, uel quando non conſtat de intereſſe partis, dec. 75. incip. nota quòd attentata poſt inhibitionẽ, hoc ti. in anti. Adde aliũ caſum in dec. 76. incip. nota quòd attentata appellatione. hoc ti. in ant. Sed an iudex, qui incidẽter attentata reuocauit, poſsit poſteà condemnare in expenſis: uideretur quòd ſic: cùm ſit functus officio ſuo: c. in literis. extr. de offi. dele. Veritas tamen eſt in contrarium: non enim eſt functus officio ſuo: nec in hoc propoſito reuocatio attentatorum poteſt dici ſententia diffinitiua, ſed bene interlocutoria. argu. eorum quæ not. per Innoc. in c. ex parte. ext. de reſcript. & in dec. unic. incip. not. ſi attentata. de offic. iudic. in antiq.

b Deſertionem. Quia appellatione † deſerta fingitur non
5 appellatum: ut not. Ioan. Andr. in c. licet. de ſentent. excom. lib. 6. & ideò ſicut factum per iudicem nulla interpoſita appellatione non debet ut factum legitimè reuocari: ita & factum poſt appellationem ipſa deſerta, quæ pro non facta habetur.

c Attentati. Dic circa iſtum articulũ quòd aliquando ſunt
6 aliqua attentata † ante diffinitiuam, ſed poſt appellationem interpoſitam ab interlocutoria, & tunc non reuocantur per modum attentati, niſi priùs iuſtificata appellatione: ut in c. non ſolùm. §. illa uerò. de appel. lib. 6. ubi caſus. & in c. ſignificante. c. Rodulphus. de reſcript. c. ſignificauit. de iudi. c. exhibita. & de except. c. dilecti. & c. dilectæ. & c. ſignificauerunt. & de appella. c. dilecto. c. ex parte. & c. ſignificantibus. cum ſimilibus. in quibus habetur clauſula irritans, uidelicet, reuocando in irritum, &c. Et eſt ratio quando reuocantur per modum attentati: quia per appellationem legitimam iudicis à quo erat ſuſpenſa iuriſdictio: ideò per non iudicem facta fuerũt, & ſic nulla ſunt merito declaranda, & tanquam nulliter attentata decernenda. Aliquando ſunt per iudicem attentata poſt appellationem à diffinitiua interiectam: & tũc non cognito de iuſtitia appellationis, nec probata ueritate cauſæ ipſius: prædicta per modum attentati reuocantur. de iureiur. c. uenientes. & de appel. c. non ſolùm. in prin. lib. 6. & eſt caſus ſingu. ſecundùm unam lecturã in c. ex parte Adæ. de teſti.

d Reuocanda. Circa materiam attentatorum an ſint reuocanda in qualibet parte litis uide per Matth. de Afflict. in deciſ. Neapolit. 352. incip. quidam curbi ceruix. num. 4. deciſ. 27. infrà eod. tit. Et an lite pendente reuocanda ſint, per eund. Matth. de Afflict. dec. 231. incip. quidã conceſsit. Et an attentata præferantur nullitati per eundem Afflict. dec. 98. Et an attentata habeant locum in reſcripto lite pendente impetrato, per eundem Afflict. deci. 366. incip. in pleno conſilio. Et an attentatum habeatur pro conſummato, & an ut conſummatum puniatur, per eundem Afflict. deciſ. 276. incip. ſereniſsimus rex. & Socin. in tractat. fallent. in uerb. attentatio.

e Ad eum ſtatum. Dic de hoc, ut no. Bar. in l. pluribus. §. & ſi placeat. ff. de uerb. obli. ubi examinat illud generale, utrùm res uitietur, ſi peruenit ad caſum, à quo potuit incipere.

Epitome.

Vt in primo ſummario.

SUMMARIA.

1 *Appellans à grauaminibus quæ ex actis colligi poſſunt, non poteſt proſequi, niſi illa quæ in appellatione nominatim ſunt expreſſa.*

2 *Cauſa grauaminis in appellationibus expreſſio duplici de cauſa cenſetur inducta.*

3 *Appellatio certo modo, formanda eſt: informiter enim appellans non dicitur appellare.*

4 *Notorietas an ſemper releuet ab onere agendi, uel probandi.*

5 *Proceſſus quibus modis impugnari poſſit reſpectu interlocutoria.*

DECISIO II. aliàs 7.

1 SI appelletur † ante ſententiam à grauamine uno, uel pluribus i appellatione expreſsis clauſula generali ſecuta, & ab omnibus aliis grauaminibus, quæ ex actis, ſiue proceſsibus cauſæ colligi poſſunt: Fuit dubitatum utrùm huiuſmodi appellans poſſet proſequi grauamina non expreſſa uigore clauſulæ generalis antedictæ. Videbatur aliquibus quòd ſic, per c. qui ad agendum. de proc. li. 6. & dominus Viuarien. Cardi. olim Auditor ſacri Palatij dixit hoc olim fuiſſe de ſtylo: quia omnia acta ſũt publica, & quidquid continetur in eis. de prob. c. quoniam. & no. Innoc. in c.
a cùm in iure. de off. deleg. ergo tanquam notoria, [a] & publica, & ſe exhibentia non ſunt aliàs exprimenda: ut lit. non conteſt. c. accedens. de accu. c. euidẽtia. cum ſimilib. Et in hanc partem uidetur declinare Pau. in cle. appellanti. de appellatio. Contrarium uerò fuit per omnes Dominos determinatum, & deciſum, prædictum ſcilicet appellantem audiri non debere, niſi ſuper expreſsis: ut ſit litiũ finis, & ne uagetur in incertum. de do. & contu. c. finẽ. cũ ſi. & hoc uult c. cordi. de appel. li. 6. iuncta cle. appellanti. eo. ti. Et hoc dixit etiã quidã dominus Hu. Galteri, ſe uidiſſe ſeruari de tempore Io. Robumelli. Dominus uerò Aeg. Bella. diſtinguebat: & placuit aliquibus Dominis ipſius diſtinctio: quia aut appellatur à certo, & ſpecialiter nominato grauamine: & pro cauſa grauaminis iuſtifi-
b canda [b] allegatur generaliter id, quod colligitur ex actis, nil ſpecialiter exprimendo, & tunc poſſet habere locum opinio domini Pauli, & ſtylus antiquus: quia ſatis certũ eſt, cuius certitudo ex actis colligitur, quæ ſunt publica, ut ſuprà dictũ eſt. ff. de re iudic. l. in ſumma. C. de ſenten. quæ ſine certa quan. profer. l. 3. de reſti. ſpo. c. cum ad ſedẽ. de reſti. in integr. c. ex litteris. aut appellatur generaliter nullo grauamine expreſſo ſpecialiter: ut ſi appelletur ab omnibus, & ſingulis grauaminibus, quæ poſſunt colligi ex actis: & tunc nõ ualet appellatio propter nimiã ipſius generalitatẽ, & incertitudinem, quæ reprobatur à iure. de reſcrip. c. ad aures. & c. ſi. & de libell. oblat. c. 1. & 2. & de ap. c. 2. & c. conſuluit. ſi enim relatio ad acta ſufficeret, fatuus eſſet, qui aliquod grauamen exprimeret: imò nunquã Cãcellaria reſcriptum ſuper tali appellatione daret: quæ etiã licèt multa grauamina ſint in appellatione expreſſa nominati, nunquã dat reſcriptũ appellationis, niſi ſuper uno grauamine, quod appellans duxerit ex omnibus eligendũ per eum expreſſum: prout no. per Io. And.
2 de ap. c. cùm cauſam. Præterea † expreſsio cauſæ [c] graua-
c minis eſt inducta duplici de cauſa. Primò, ut deferatur honor iudicibus. de ap. c. ut debitus. ut iudex poſsit cognoſcere, ſi & in quo grauauit, & quales apoſtolos dare debet: ut in c. cordi. eod. titul. libro ſexto. Secundò, ut pars non poſsit ampliùs uariare: ſed generaliter in appellatione ſe referendo ſolùm ad acta non ſatisfit alicui prædictarum rationum. ergo, &c. & idem putauit dominus Aegi. ſi à certo & expreſſo grauamine, & nõ hoc ex aliis,

quæ

quæ ea actis colligi poſſunt appellatur quò ad non ex-
preſſa quæ tamen ex actis colligi poſſunt, quò ad illa cẽ
ſetur idem, ac ſi ea illis ſolùm fuiſſet appellatum. ar. ff. de
uerb. oblig. l. ſcire debemus. de ſpon. c. ex literis. Nec ob.
prædicta decre. qui ad agẽdum. alleg. pro contrario: quia
ibi non agitur de præiudicio procuratoris conſtituti, cu-
ius uoluntas ibi ſolùm requiritur. eod. tit. c. licet. & ideò
cùm conſtet de eius uoluntate ad uagam generalitatem,
quæ ſibi præiudicat, non recurratur: hic uerò agitur ne-
dum de præiudicio ſuo, ſed etiam partis, iuris & iudicis,
quibus poſſet illudi per huiuſmodi incertam, uagam, &
generalem & obſcuram appellationem. & ne huiuſmodi
3 illuſio † & uariatio fiat, certus modus ſtatuitur appellan-
di, qui ſi non ſeruetur. ut in d. c. cordi. iuncta clem. quam-
uis. de appellat. reputabitur nõ appellans. Sed ex hoc in-
ſurrexit aliud dubium, uidelicet ſi appellatur ab interlo-
cutoria alicuius iudicis ſimpliciter nulla cauſa iniquita-
tis, nullitatis, uel iniuſtitiæ expreſſa, nunquid ualeret ta-
lis appellatio? Secũdùm dominum Aegid. uidetur quòd
ſic, qui dicit ſe hoc audiuiſſe à quodam magno uiro non
obſtante d. clem. appellanti. quæ intelligitur ſecundùm
eum in caſu, quo aliqua cauſa grauaminis fuit expreſſa:
& aliàs non. Sed hanc opinionem non putat idem domi
nus Aegid. fore ueram: quia ſecundùm eum conſideratis
rationibus prædictis, quæ mouerunt ad condendum d.
clemẽ. appellanti. magis fauendum eſt appellanti, qui in
aliquo appellatum, & iudicem certificat: nullũ tamen ex
primẽs, in nullo certificat. ergo &c. Præterea uerba cle.
d [d] ſi propriè recipiantur, dicto intellectui repugnant. er-
go &c. Item ſi prædicta opinio procederet, nulla diuerſi-
tas eſſet inter appellationem interponendam à diffiniti-
ua, uel ab interlocutoria, quæ tamen eſt magna: ut in c. ſæ
pè. & in c. cordi. de appel. lib. 6. & ff. eod. ti. l. 2. & 3. & bre
uiter ego reputo textum clariſsimum in d. c. cordi. poſt
prin. ibi dum dicit, ab interlocutoria uel grauamine, &c.

ADDITIONES.

a Tanquam notoria. Hoc non uidetur uerum: quia † licèt
4 notorietas excuſet ab onere probandi, quia de ſe dat fi-
nem probationis: non tamen excuſat à neceſsitate forma
liter opponendi: quia notorium ſui natura non dat hunc
finem expreſsionis: ut dicit glo. in dicta. cle. appellanti. &
no. Docto. in d. c. accedens. Vel dic ſubtilius ut infrà in fi
ne apoſtillæ ſequentis.
b Cauſa grauaminis iuſtificanda. Dic circa iſtam materiam
quòd aliquando iniquitas interlocutoriæ detegitur ex al
legationibus iuris: & tunc non requiritur expreſsio iuſti
tiæ cauſæ expreſſæ in appellatione: & ita intelligatur &
ſaluetur opinio Innoc. quam ponit & recitat glo. in dicta
clement. appellanti. in gloſſ. 2. Et ratio eſt: quia ex tenore
ſententiæ apparet iniquitas eius: ut not. in clem. paſtora-
lis. de re iudica. aliquando iniquitas debet detegi ex alle-
gationibus & probationib. facti, ita quòd quæſtio eſt fa-
cti non iuris: & tunc eſt neceſſe quòd cauſa exprimatur
in appellatione ab interlocutoria, ecce primò. & quòd ex
primatur etiam quare ſit iniuſta, ecce ſecundò. & ita in-
telligitur gloſ. 2. in d. clem. appellanti. & opinio d. Pau. ibi
dem, & Lapi, qui concordat cum eis. Ex quibus infertur
quòd ubicunque ex actis apparet iniquitas interlocuto-
riæ, quòd tunc ſufficiat dicere, appello propter iniquita-
tem ſententiæ, quæ euidẽs eſt ex actis. Nec obſtat quod
dicit gloſſ. in dict. clemen. appellanti. quòd notorietas nõ
excuſat ab expreſsione: quia intelligenda eſt de alio noto
rio, quam de notorio ex actis cõſtante, uel ex tenore ſen
tentiæ: quod eſt ualdè notandum ſecundùm dominum
Anto. in d. clem. appellanti.
c Expreſsio cauſæ. Ratio quare in appellatione ab interlo-
cutoria requiritur expreſsio cauſæ, adde quod not. Do-
minus Antonius in c. ex parte Adæ. de teſti. in princip. in
ſua repetitione.
d Verba clement. Quoniam † illa arctant appellantem ad
5 expreſsionem cauſæ nominatim & expreſsè, ideò nõ ſuf
ficit, quòd in genere uel tacitè exprimat. Et ratio poteſt
eſſe ut ſuperiùs dictum eſt. Quia talis interlocutoria nõ
iuſtificatur niſi per cauſam in ea expreſſam: & cauſa non
iuſtificatur niſi per eadem acta. Nam appellare ab interlo
cutoria, eſt appellare à proceſſu: quia interlocutoria eſt
de proceſſu cauſæ: ſed proceſſus non poteſt impugnari,
niſi per cauſas extrinſecas, quæ non ſunt incluſæ in pro-
ceſſu, & hoc de cauſis facti: ſed cauſæ iuris ſunt liquidæ
per aperturam librorum, de quibus non loquitur d. Cle-
men. appellanti. ita no. Innoc. in c. fi. de noui ope. nuntia.
ipſe tamen iudex qui fuit interlocutus, bene poteſt ex no
uis actis ſuam interlocutoriam reuocare. l. 1. §. hæc uerba.
ff. ne uis fi. ei. & l. quod iuſsit. ff. de re iudic. c. cùm ceſſan-
te. de appellatio. & idem in ſuperiore interloquente, qui
eſt aditus per uiam querelæ, & officiũ iudicis, nõ per uiã
appellationis. l. arbitrio. ff. qui ſatiſd. cog. quod bene not.

EPITOME.

Auditor datus in cauſa appellationis interpoſitæ in par-
tibus cum negotio principali, ſtatim poteſt inhibere cõ-
ſtito de appellatione, & quòd per eam ſit cauſa ad ſedem
apoſtolicam deuoluta. Secundò: Auditor, cui commiſſa
eſt cauſa appellationis nõ deuoluentis, & negotii princi
palis cum poteſtate citandi ad partes, iudici à quo, ſtatim
poteſt inhibere ſecundùm æquitatem canonicam, & ſty
lum Palatii. Tertiò, Auditor cui commiſſum eſt negotiũ
principale de ſpeciali mandato Papæ cum poteſtate citan
di ad partes, poteſt inhibere citatione decreta, licèt non
executa. Quartò, Auditor Palatii in cauſis appellationũ
ab Auditore Cameræ, uel aliis iudicibus ſtatim parte ci-
tata ad dicendum contra commiſsionem inhibere po-
teſt, & cauſas nunquam remittit, ſed penes ſe retinet.

DECISIO III. aliàs 21.

FVit dubitatum utrùm Auditor datus in Curia
cum negotio principali in cauſa appellationis
interpoſitæ in partibus, ſiue ante ſentẽtiam, ſi
ue poſt fuerit appellatum, ſtatim poſſet inhi-
bere iudici à quo exitit appellatum? Et fuit concluſum
per omnes Dominos quòd ſic, dummodò Auditori con-
a ſtet [a] appellatum, & per appellationem cauſam ad curiã
deuolutam: uel ſi appellationem recipiens tanquam de-
uoluentem incipiat de ueritate cauſæ appellationis, aut
de negotio principali ex certa ſcientia cognoſcere, de ap
pel. c. romana. §. quòd ſi obiiciatur. lib. 6. aliàs non: ut in c.
non ſolùm. eod. tit. & libro. Illa uerò ratio eſt, quia anteà
ſuper principali negotio iuriſdictio nõ cenſetur eſſe fun
b data: cũ interim ſuper deuolutione de exceptione,[b] quæ
habetur in d. c. romana. §. ſi uerò uocatis. ualeat diſputa-
ri: ſuper quibus parti defenſio auferenda non eſt: maxi-
mè quia tales commiſsiones non dant iuriſdictionem ſi-
ne ſpeciali mandato, niſi in cauſa deuoluta, cùm ſuper a-
liis committendis uicecancellarius, ſine ſpeciali manda-
to non habet poteſtatem: quia contra ius eſſet, ſecundũ
not. per Ioan. mo. de regu. iur. in generali & Compoſt. de
elec. c. ſtatuimus. lib. 6. Sed pone, quòd committitur cau
ſa appellationis cum negotio principali Auditori cũ po-
teſtate citandi ad partes de ſpeciali mandato: quia fortè
appellatio non deuoluit, utrùm ſtatim ante decretum ci
tationis poſsit inhibere iudici à quo dicitur appellatum?
De rigore iuris dicebatur quòd non, per clem. 2. ut lit. pẽ
den. Sed de æquitate canonica, & ſtylo Palatii dicebatur
ſeruari contrarium: maximè ſi dicitur poſt ſentẽtiam dif
finitiuam appellatum: quia ſtatim ius inhibet: ut in c. nõ
ſolùm. 1. reſpon. ſuprà alleg. Si igitur iudex datus ad iuris
executionem poteſt etiam inhibere, cùm factum ſuum
hoc caſu non ſit niſi quædam iuris executio, uel declara-

tio:

tio: probator argumentum, quia quando Papa cauſam, quam ſcit eſſe coram uno Auditore ex certa ſcientia ad manum ſuam recipiens eam committit in audiẽtia ſua, ut ibi ſit in omnem euentum ſuum remanſura ipſam aduocando ad ſe, auocat totam cauſam ab illo iudice, ſibique & partibus inhibere uidetur: ut de appellat. c. ut noſtrum. per Innoc. & de conſti. c. cùm M. cum ibi not. Modò ſic eſt in propoſito: per hoc enim quod dicitur ibi appellatum, apparet quòd ſcit cauſam eſſe apud illũ, à quo dicitur eſſe appellatum. intelligas etiam per hoc quòd concedit poteſtatem citandi ad partes, apparet quòd ex certa ſcientia uult cauſam ſuam in auditorio ſuo perpetuò remanere, & ſi appellatio non deuolueret, fruſtrà daret poteſtatem citandi ad partes: cùm ipſa appellatio ſiue termini præfixio citaret: ut in c. ſæpè & c. cordi. de appel. lib. 6. & in cauſa beneficiali in c. ſtatuimus. de elect. li. 6. Et ideò ſtylus Curiæ habet, quòd etiam in caſu prædicto Auditor datus tam in cauſa appellationis, quàm in negotio principali citata parte de appellationibus cognoſcet forté ad inſtantiam importunam partiũ, & bene proceſſum per iudicem à quo, & malè ab ipſo appellatum pronuntiaret: nihilominus tamen cauſa in curia remaneret, & non remitteretur ad partes: & hoc propter appoſitionem manus Papæ, & aduocationem cauſæ principalis: & hoc habet ſtylus, licèt de iure eſſet contrarium aſſerendum, per c. cùm eccleſia. & c. ut debitus. de appella. cum ibi notatis. Sed quid ſi nulla appellatione interiecta committitur cauſa principalis in curia de mandato ſpeciali cum poteſtate citandi ad partes, & decreta citatione, licèt non executa: utrùm Auditor ſtatim ante executionem citationis huiuſmodi poſſet inhibere? Videbatur aliquibus quòd nõ: quia ante executionem ius non inhibet: ut lit. penden. c. ſecundo. in clement. nec ex certa ſcientia uidetur Papam uelle auferre iudici iuriſdictionem, quam ignorat. ff. de iur. omnium iudic. l. 1. nec ante lapſum termini ad dicendum contra commiſsioẽ dicitur fundata iuriſdictio: quia excipi poterit in termino cauſa pendente coram illo iudice, à quo Papa ignorans in dubio non uidetur uelle iuriſdictionem auferre, ut probant communia iura. Quibus etiam rationibus ſuprà dictis non obſtantibus fuit per maiorem partem ſaltem de æquitate dictum, & concluſum contrarium: quia in cauſa proximæ concluſionis ita bene poſſet & deberet opponi de ſurreptione cõmiſsionis, ſicut in caſu iſto: tamen propter appoſitionẽ manus Papæ, & aduocationem cauſæ à quocunque, æquum eſt quòd inferior de cætero de huiuſmodi cauſa non ſe intromittat: maximè hæc æquitas procedit quando totus tenor commiſſionis cauſæ de qua agendum eſt, inhibitioni fiendæ inſeritur: imò ſecundum aliquos ſimplex intimatio, quæ induceret perfectam notitiam prædictorum ex iuris diſpoſitione inhiberet, per clement. 2. ut lit. pen. licèt aliqui magni uiri de hoc fortiter dubitabant: quia intimatio nec uim citationis, nec inhibitionis habet. Sed ſi in eodem inſtanti inhibitio cum citatione emanaret: non poſſet ibi notari grauamen, per d. clem. nec tolleretur per hoc defenſio parti: quia ſurreptio poſteà oppoſita in termino bene inficeret inhibitionem, & citationem, ſicut commiſsionẽ: cùm citatio & inhibitio ex commiſſione deſcendant. deſtructo igitur principali, deſtruuntur & omnia, quæ ſequuntur ex illo. de elect. c. qualiter. de procura. c. auditis. de re iudic. c. paſtoralis. in cle. cum ſi. In cauſis uerò appellationum interpoſitarum ab Auditore Cameræ, uel aliis iudicibus in Curia etiam ante ſententiam, & commiſsionem in Palatio ſtatim citata parte ad dicendum contra commiſsionem Auditor inhibet. Ratio, quia ſacrum Palatium nunquam cauſas huiuſmodi ad eos remittit, etiam ſi Auditor bene pronunciauit proceſſum, & malè appellatum. Saluis d. Cardinalibus, & coauditoribus ſacri Palatii, ad quos bene remittuntur cauſæ, in quibus pronuntiatum fuerit bene proceſſum, & malè appellatum: ſeruatis tamẽ tribus terminis anteà conſuetis: ante quorum terminorum obſeruationẽ nunquam inhiberet Auditor coauditoribus ſuis, uel dominis Cardina. à quibus ſi appellatur ante ſententiam, ſiue poſt, tarò uel nunquam huiuſmodi cauſas appellationũ uidi committi in palatio, ſed ſemper conſueuerunt committi aliis dominis Cardinalibus, &c.

A D D I T I O N E S.

a Auditori conſtet. Triplicẽ cauſæ cognitionem iudex appellationis debet præmittere, antequàm principale negotium aggrediatur. Prima, an ſit appellatum: & an ſit talis appellatio, quæ deuoluat: puta, quia ſit interpoſita infra decem dies, & an in ſcriptis. Item an ex cauſa rationabili: Et ſi in hoc iudex malè fuerit arbitratus, puta, quia friuola erat cauſa expreſſa in appellatione, uel econtrà, poteſt ab eo appellari: & hæc eſt prima cognitio, quam facit iudex appellationis: Unde conſueuerunt appellantes portare inſtrumentum ſententiæ à qua appellatũ eſt, ut ſic appareat appellatum infra decẽ dies, & etiam inſtrumentum appellationis, per quod iudex cognitionẽ appellationis recipiat: quo facto iudex poterit inhibere inferiori: ut not. in c. non ſolum. de appella. lib. 6. non tamen poterit adhuc de principali cognoſcere: & tunc aſſumet cauſæ cognitionem ſecundã, hoc eſt, citauit appellatum, niſi eſſet caſus, in quo eſſet citatus à iure: ut in c. ſæpè. de appellatio. & ex citato fit litis conteſtatio in articulo appellationis: ut in c. Raynaldus. uerſic. dilectus. de teſta. qua conteſtatione facta recipiat probationes appellationis ſuper ueritate grauaminis, uel oblatione probationis, uel ſuper delatione: & altero ipſorum probato pronuntiabit ſe iudicem appellationis, & remouebit grauamen: & ſi aliquid eſt innouatum, reuocabit illum per modum nullitatis & attentati: & dicit ſe debere in principali procedere. Et hæc eſt ſecunda cognitio: Demum citabit partes ad principale, & aſſumet cauſam in eo ſtatu, in quo erat remoto grauamine: ut no. per glo. in d. c. ſæpè. & hæc eſt tertia cognitio. Si uerò appellans non probaret alterum iſtorum: tunc iudex ad quem deberet appellationem remittere ad iudicem à quo, ſecundum diſpoſitionem c. ut debitus. de appella. & c. cordi. eo. tit. lib. 6. Sed ſecundum ſtylum nõ fit remiſsio, imò remanet in curia, & ibi terminabitur & decidetur, ut infrà in hac deciſione notatur, quando dicatur canonica inhibitio, ut poſt eam factam reuocetur, ut de infrà deciſio. 58. eod. titu.

b De exceptione. Quia cauſa deberet remitti ad iudicem à quo fuit appellatum, niſi partes eſſent cõtentæ, quòd omiſſo appellationis articulo iudex appellationis cognoſceret: quia etiam tunc non fieret aliqua remiſsio: ut in c. cord. de appellat. lib. 6. hic allega. quod intelligas in Papa, & in alio iudice, qui poſsit per querelam adiri. In aliis autem iudicibus ſecus. unde non poſſent ſubditi Epiſcopi conſentire, quòd Metropolitanus ad quem fuit appellatum, cognoſceret de negotio principali omiſſo appellationis articulo: cùm illo omiſſo nullam habet iuriſdictionem Metropolitanus in ſubditos ſui ſuffraganei etiam ipſis uolentibus niſi ſuffraganei conſenſus accedat: ut in c. Romana. de foro compe. lib. 6. aliàs eſſet facile partibus contingere appellationes forte ad hunc finem ſuorum ordinariorum iuriſdictionem eludendi. Conclude ergo, quòd pronuntiato malè appellatum, iudex appellationis de iure regulariter remittit cauſam. Fallit in iudice, qui poteſt per querelam adiri, qui non tenetur remittere partibus conſentientibus, quòd ipſe de principali cognoſcat. d. c. cordi. Secundò, fallit quando ſtylus Palatii, qui pro iure habetur: ut in c. 2. de præbend. lib. 6. prohibet talem remiſsionem fieri, ut hic. Sed hic oritur dubitatio eo caſu, quo

remiſsio

remiſsio fieri debet, puta quia appellatio à grauamine non fuit iuſtificata ſecundum formam c. ut debitus. de appellat. an iudex à quo poſsit cognoſcere non facta ſibi uerbali remiſsione per iudicem ad quem. Dic quòd aut iudex à quo, non detulit appellationi: & tunc cùm ſit finita cauſa appellationis, ſtatim poteſt de principali cognoſcere, quamuis non ſit ei ſacta uerbalis remiſsio, etiã ſi iudex appellationis pendente ipſa appellatione inhibuerit ipſi iudici à quo, ne in cauſa procederet, aut iudex à quo detulit appellationi: tunc quia per hoc abdicauit à ſe iuriſdictionem, neceſſaria erit uerbalis remiſsio: ut in c.cum appellationibus.de appel.lib. 6.

EPITOME.

Siue cauſa appellationis interpoſitæ à ſententia Auditoris cameræ, uel alterius iudicis ordinarii, uel delegati committatur in Rota, omnes termini debẽt, ut in prima inſtantia obſeruari. Mos ſiue conſuetudo in iudiciis toleratur dummodo ſubſtantia iudicii ſeruetur.

DECISIO IIII. aliàs 20.

ANno domini milleſimo trecenteſimo ſeptuageſimo ſexto die 3. menſis Aprilis, fuit in Auenion. per omnes Dominos Auditores concorditer ordinatum, quòd ſi à diffinitiua ſententia Auditoris cameræ, uel alterius cuiuſcunq; iudicis ordinarii, uel delegati in Curia uel extra ad ſedẽ apoſtolicã appellari, & cauſam appellationis huiuſmodi alicui de Auditoribus ſacri Palatii committi contingat, quòd omnes termini in cauſa huiuſmodi appellationis ut in prima inſtantia conſueti in curia ſeruari ſunt ſeruandi. Mouebantur Domini principaliter ad huiuſmodi ordinationem faciendam propter expeditionem executoriæ quæ aliàs per cancellariam non tranſiret. Præterea licèt reuera ſit hæc ſecunda inſtantia: ut in c.cum Io.de fide inſtru. & de reſti.c.Raynutius.& c.Raynaldus.& in l.per hanc. C.de tẽp.ap. tamẽ quia corã domino Auditore cameræ, uel aliis iudicib. in partibus rarò uel nunquam termini Palatii ſolent ſeruari: idcirco ne propter defectum ordinis iudiciarii ſententia tã prima, quàm ſecũda poſſet impugnari, & eiuſdem executio impediri: Idcirco Domini taliter ut præmittitur, ordinauerunt, & uoluerunt ſic de cætero obſeruari, & procedi. hoc uerum, niſi cõſtaret coram dictis dominis iudicibus in dicta prima inſtãtia omnes, & ſingulos terminos Palatii fuiſſe, & eſſe ſeruatos; quæ tamen ordinatio ſecundum dominũ Aegi. magis de una bona & groſſa æquitate, quàm de iuris rigore procedit. Hinc eſt quòd ſi Auditor ſeruaret terminos ſicut in ſecunda inſtantia, non credebat propter hoc quòd grauaret: nec quòd ob hoc ab eo poſſet appellari: quia in partib. & in dicta curia Auditoris cameræ alius mos, ſiue conſuetudo procedẽdi eſt, quàm in Palatio: quia mos ſiue conſuetudo dummodò ſubſtantialia iudicii ſeruẽtur, toleratur in iudiciis: prout legi. & not. in c. cùm ueniſſent. de eo qui mit.in poſ.cau.rei ſer.

EPITOME.

Recipiendorum apoſtolorum tempus currit à tempore appellationis, non ſententiæ, ſecundum ueram opi. Hoſti. quæ ſeruatur in Rota.

SVMMARIA.

1 *Tempus ad recipiendum apoſtolos quando currere incipiat.*

2 *Tempus xxx. dierum in caſu petendorum apoſtolorum, vel dandorum dupliciter conſideratur.*

3 *Iudex quanto tempore habeat deliberare de appellationis acceptatione, vel refutatione.*

DECISIO V. aliàs 29.

1§ FVit † dubitatum a quo tempore. a 30. dies ad
a dãdum & recipiendum apoſtolos inciperent
currere tam iudici, quàm appellanti: hoc eſt,
quærere utrùm à tempore appellationis inter
poſitæ, uel à tempore prolationis ſententiæ. In qua quæſtione Doct. antiqui, & moderni erant uarii & diuerſi. Hoſti. fuit in opi. quòd à tempore appellationis, & non ſententiæ, per multas rationes quas ponit in c.cordi. de ap.li.6. per quas rationes & quãplures alias idem tenuit Genze. in clem. quamuis. de appel. Pro quorum opi. uidetur tex. in c.ab eo. de appel.li.6. ubi Io. And. & etiã in dicta cle. ſenſit, & tenet contrarium: uidelicèt, quòd à tempore ſententiæ, & non appellationis incipiunt dicti 30. dies currere. cum quo concordat Paul. in dicta cle. quãuis. mouentur principaliter per l. iudicibus. C.de appella. canonizata. 2.q.6. ubi expreſsè dicitur, quòd prædicti dies currunt à tempore ſententiæ: uerum eſt, ſecundũ Genze. ubi ſententia eſt appellatione ſuſpenſa. & ſic intelligit ipſe hanc legem, per hoc ſubauditum, aliàs eſſet ibi clarus. text. pro opi. Ioan. And. & Paul. Simili modo intellexit prædictam legem Dominus Io. de Lig. in c. dilectis. de appel. declinãdo in partem Hoſt. & Genze. ad prædictas opi. concordandas credebat probabiliter fore
b diſtinguendum b ſic. Aut loquimur quò ad petitionem
2 † reſpectu appellantis: aut quò ad dationem apoſtolorum reſpectu iudicis. Primo caſu, aut appellans appellauit uiua uoce ſtatim poſt ſententiam: & tunc iſte caſus eſt clarus ſecundum eum, quia tempora appellationis, & ſententiæ tunc ſimul currunt: aut poſt ſententiam ex interuallo: puta ultima die decendii appellauit, quo caſu dubium currit: & tunc, aut ignorauit uſque ad tempus quo appellauit ſententiam fuiſſe latam, & tunc à tempore appellationis currit tempus petẽdi apoſtolos: quia nõ priùs currit tempus appellandi: ut in auth. hodie. ſignata ſuper l. eos. C.de appellat. & eod. tit. c. concertationi. li.6. & ita no. Cy. in d.l. iudicibus. Aut ante appellationẽ ſciuit ſententiam fuiſſe latam, & tunc propter æquitatẽ notatam per Ioan. And. in d.c. ab eo. credebat dominus Aegid. quòd à tempore ſententiæ, ſic tunc ſciuit, alioquin à tempore appellationis, per d.l. iudicibus. cum ibi not. per Cy. poſtquàm enim à tempore ſententiæ ſtatim potuit appellare, ſibi imputet, ſi non appellauit quò ad id, de quo quæritur maximè ſi deliberare uoluit an ſibi expediret appellare, eo ipſo deliberare debuit, an expediret petere apoſtolos, quos petere nõ fuit difficile: & quia quò ad hoc impedimentũ legitimum excuſaret. Si uerò loquamur in iudice, qui habet dare apoſtolos quò ad ipſum credit dominus Aegi. magis exuberare æquitatẽ, de qua loquitur Io. And. in d.c. ab eo. quia ſecundũ eundem Io. And. ibidem non debet eſſe iudex quò ad hoc deterioris conditionis, quàm appellans: quia diligentior debet eſſe appellans in facto proprio, quã iudex, quem negotiũ non ita tangit. Tũ quia debet præſumere ſuã ſententiã eſſe bene latam & ei ſtandum, & per cõſequens ab ea nõ appellandum: tum quia facilius eſt apoſtolos petere, quàm dare: tũ quia in poteſtate grauati eſt quãdo appellet, & apoſtolos petit: non ſic in iudice. facit de excep. do lo. l. pure. §. ſi. tũ quia in caſibus infinitis, in quibus licet à tempore notitiæ appellare, eſſet iniquum, ſi poſt centum dies à tempore ſententiæ, licèt poſt decem dies a tempore notitiæ appellaretur, cucurriſſe iudici tempus dandorum apoſtolorum à tempore ſententiæ. & per hoc in hoc caſu credit ipſe nedũ à tẽpore appellationis: imò à tẽpore intimationis factæ iudici currere prædictũ tẽpus apoſtolorum petendorum, & ita fuit obtentum in conſiliis præſente ſecundum eum. Tempore uerò meo ſine prædicta & quacunque diſtinctione fuit concluſum, & determinatum per omnes opin. Hoſti. & Genze. æquiorem,

&

& iuſtiorem, & ipſam ſeruatam & ſeruandam ſemper in
Palatio, propter efficaces rationes, quas allegant.

ADDITIONES.

a Tempore. Et ſic tempora petendorum apoſtolorum inci
piunt currere uoà cum tempore appellationis interpo-
nendæ. unde à tempore latæ ſententiæ, ſi interfuit prola
tioni ipſius, uel aliter eam fore latam ſciuit: Si uerò du-
dum poſteà ſuperuenit ſcientia ſententiæ tunc à tempo
re ipſius ſcientiæ. Adde dec. Capell. Tolo. quæſt. 44.
b Diſtinguendum. Pro qua † facit, quia dicti 30. dies cur-
3 runt etiam iudici, ut deliberet interim an uelit admitte
re, uel refutare appellationem, ſed cùm ante interpoſi-
tionem non cadit deliberatio: ut in c. ad diſſoluendum.
de deſpon. impu. ergo nec antè debet incipere præſcri-
ptio. Item ex contrario ſequeretur abſurdum: quia ſi pe-
terentur in ultimo momento 30. dierum, iudex nullum
haberet terminum ad tradendum apoſtolos.

EPITOME.

Appellatus ueniens quandocunque ad curiam, proſe
qui poteſt appellationem per aduerſarium interpoſitam,
ſi de ea conſtat, etiam ſi ſibi intimata non fuit.

DECISIO VI. aliàs 41.

Voluerunt Domini, & in hoc omnes concorda
uerunt, quòd opin. domini Ioan. Andr. po-
ſita in clemen. cauſam. de electio. ſuper uerſi
cu. deuoluta. circa fin. ſeruetur, uidelicèt,
a quòd appellatus [a] ueniens quandocunque ad curiam po
teſt proſequi appellationem per aduerſarium ſuum in-
terpoſitam in partibus: dummodò de ea conſtet, licèt nõ
fuerit ſibi intimata. Nam inuito appellante poteſt proſe-
qui appellationem, ſecundùm Pau. & Genze. ibidem.
Gul. contrà, & not. in cle. conſtitutionem. eo. titu. faciunt
etiam in ratione ſui not. per Inno. in c. interpoſita. de ap-
pellationib. & eod. ti. c. cordi. lib. 6.

ADDITIO.

a Appellatus. Adde ſuprà de elect. deci. 1. deci. 81. de ap
pellat. in antiq. & Faſto. dub. 12.

SVMMARIA.

1 *Appellatus in termino, & intra terminum aſſignatum ab homine appellanti, ſi commiſſionem impetret non impedit appellantem à defenſione, ſi ipſe appellatus procedat in cauſa.*
2 *Appellatio non dicitur deſerta, licèt cauſa appellationis intra annum non terminetur.*
3 *Impedimentum appellati petentis remiſſionem excuſat appellantem: & contra impedimentum appellantis abſorbet diligentiam appellati.*

DECISIO VII. aliàs 65.

1 Si appellatus † in termino, [a] & infra termi-
a num aſsignatum ab homine appellanti ad
proſequendum appellationem ſuam impe-
tret commiſsionem, licèt appellans det exce
ptiones generales contra illã, dummodo in eis non perſi
ſtat, nec propter eas appellet: huiuſmodi diligẽtia appel
lati prodeſt appellãti. Itẽ quòd ſi poſt 10. dies appellatus
ulterius procedat in cauſa, appellãs poteſt ſe defendere.
quia reſcriptum commune eſt. de mu. pe. c. 1. & 2. & 00.
Inn. in c. ex conqnæſtione. de reſt. ſpo. alle. etiam l. omnẽ
honorem. C. de temp. ap. non ob. clem. ſi appellationem.
de appellat. quæ loquitur quando neutra partium infra
terminum proſequitur appellationem, ſed poſt termi-
num lapſum: tunc enim diligentia etiam utriuſq; non
prodeſt. Prætereà appellatus inuito appellãte poteſt pro
ſequi appellationem circa finem anni. C. de app. l. eos. &
not. Inno. in c. cordi. de appellat. lib. 6. facit. c. oblatæ. eo.
ti. Igitur ſi ipſe poteſt proſequi, alter poteſt ſe defendere:
ut in d. c. oblatæ. & de exceptio. c. cùm inter. & c. dilecti.
Spe. tamen uidetur innuere, & tenere contrariũ. ti. de ap
pel. §. nunc breuiter. uer. Item pone præfixus fuit. In ter
mino uerò iuris, dicit prædictam opi. fore ueram, dum-
modò nimium non præcurrat: ut in d. c. oblatæ. hoc te-
net Specu. eod. ti. & §. uer. licèt autem. ſub uer. appella-
tur tamen.

ADDITIO.

a Si appellatus in termino. Solet dubitari utrum appellãti
2 † ſufficiat, quòd appellatus infrà annum dederit petitio-
nem ad effectum, quòd ſi cauſa appellationis infra annũ
non fuerit terminata, non dicatur appellatio deſerta? Et
uidetur, quòd datio petitionis nõ ſufficiat, nec impediat
curſum fatalis ut in l. ſi. C. de tem. ap. ubi tex. dicit, quòd
appellans debet ſummaria ope niti, ut cauſa finẽ intra
annũ accipiat: ſed per exhibitionẽ petitionis factam per
appellatum ſumma diligentia non probatur: ut patet ex
ſignificatione huius uerbi, ſumma, quam ponit Io. And.
in c. ex ratione. circa princi. de appellat. ubi etiam plus
dicit, quòd non ſufficit, quòd ſtet per iudicem, niſi pars
adeat ſuperiorem, qui compellat iudicem ad expeditio-
nem cauſæ, ſi ſuperioris copia poſsit haberi: quia aliàs
appellans nõ dicitur ſumma ope niti: licèt ſuper hoc fue
runt opiniones, utrùm cùm ſtat per iudicem, currat tẽ-
pus proſequendæ appellationis, uel non. Prætereà cùm
ut in facto proponitur, ipſe appellans poſt petitionem ap
pellati impedierit expeditionem cauſæ inſtando in peti-
tione remiſsionis ad partes: quis dubitat iſtum non adhi
3 buiſſe diligentiam in expeditione? ſicut † enim, ut dicũt
Doc. in d. c. ex ratione impedimẽtum appellati petentis
remiſsionem excuſat appellantem: ita econtrà impedi-
mentum appellantis abſorbet diligentiam appellati, &
accuſat malitiam ipſius appellantis expeditionem cau-
ſæ impedientis. Non obſtat ſi dicatur, quòd diligentia ap
pellati debeat ſufficere, ut hic in princ. deci. dicitur: quia
illud intelligendum eſt de diligentia finali, non de cona
tu. Si enim ad inſtantiã appellati cauſa eſſet finita per ſen
tentiã, nõ poſſet dici appellatio deſerta, ſicut dicitur hic
de cõmiſsione cauſæ: quia hic aliud non requiritur. Nã
ex quo cauſa ſemel eſt commiſſa in tempore, fruſtra ap-
pellans feciſſet iteratò committi: imò nõ potuiſſet: quia
iam præuentus erat: ſed in caſu noſtro aliud reſtat quàm
petitio appellati, quæ (ut ſupra dixi) petendo remiſsio-
nem ad partes impediebat cauſam expediri: in qua remiſ
ſione inſtanter perſeuerabat. Item quòd non ſufficiat da
re ſolam petitionem, probatur, quia aliàs oblato libello
nunquam deſereretur appellatio: imò propter uerbum
ſumma ope, de quo ſupra dixi, neceſſarium eſſet quòd
pluries, & inſtanter peteretur cauſam expediri, ſicuti in
apoſtolis dicitur: ut notat. Bald. in authen. Item ſi apoſto
los. C. de temp. appel.

EPITOME.

Si iudex det acta pro apoſtolis reuerentialibus, appel-
lationi deferre uidetur.

DECISIO VIII. aliàs 70.

a Si iudex det acta pro apoſtolis [a] reuerentiali-
bus, licèt uerbum, deferimus, non proferat,
ſatis deferre uidetur, & à ſe iuriſdictionem
abdicare, & in ſuperiorem transfundere: in
tantùm quòd etiam ſi de communi conſenſu partium po
ſteà in eadem cauſa procedat: nullus eſt ipſius proceſ-
ſus,

ſus, niſi cauſa per ſuperiorem ſibi remittatur: prout leg. & nota. in c. cùm appellationibus friuolis. de appellat. lib.6.

ADDITIO.

a Apoſtolis. Et quando iudex dedit apoſtolos ſimpliciter non dicendo reuerentiales, uel refutatorios, quales tunc dati intelligantur, uide in conſilio Bal. poſito in libro par uo charta 242.

EPITOME.

Auditor qui pronuntiat appellationem deſertam, poteſt reponere appellantem, ſi de ſua diligentia doceatur.

DECISIO IX. aliàs 74.

SI Auditor pronuntiat ſuper deſertione appellationis: tamen ſi appelletur, & interim doceatur de diligentia appellantis, poteſt reponere: quia quo ad hoc cenſetur interlocutoria, & remanſit iudex reuera: quia ſemper poteſt reuocare. de appel. c. cùm ceſſante. & c. ſi à iudice. lib.6.

EPITOME.

Intimatio appellationis facta in eccleſia parrochiali de qua agitur, & etiam in eccleſia cathedrali ualet: quia eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilii. Vel ſic, Cauſa ut ad curiam deuoluatur, ſufficit appellationem intimare in parrochiali eccleſia de qua agitur, & etiam in cathedrali. hoc dicit.

SVMMARIA.

1 *Eccleſia cathedralis domicilij loco ſuccedit.*
2 *Beneficium requirens reſidentiam, domicilij loco habetur.*

DECISIO X. aliàs 82.

a IN cauſa beneficiali [a] ſuper aliqua eccleſia par-
rochiali quò ad deuolutioně ipſius cauſæ ad
curiam, ſufficit appellationem eſſe intimatam
in ipſa eccleſia, de qua agitur, & etiam in ec-
cleſia cathedrali: licèt poſſeſſor, ſeu intruſus perſonaliter
non apprehēdatur, nec alia diligentia fiat de ipſo perqui-
rendo: quia appellans non tenetur ipſum alibi quærere,
quàm in eccleſia ſua parrochiali, in qua perſonaliter re-
ſidere tenetur, ſicut maritus cum uxore. argum. not. per
Innoc. de eo qui mit. in poſſeſ. c. ſi. de cleric. non reſid. c.
1 ex tuæ. Prætereà † quia eccleſia cathedralis ſuccedit loco
domicilii: ut in cle. cauſam electionis. de electi. Si igitur
b ibi, & in beneficio de quo agitur fiat intimatio, [b] ſufficit.
2 arg. not. in clem. antedict. dummodò † ſit tale beneficiū,
quod requirat perſonalem reſidentiam: tale enim debet
pro domicilio reputari: ut not. Innoc. & Hoſti. de priui-
leg. ex ore. & Archidiac. de reſcrip. c. ſtatutum. ſuper uer-
ſicu. actor & reus. lib.6.

ADDITIONES.

a In cauſa beneficiali. Adde dec. 52. ſuprà de reſcript. & de
ciſ. 1. circa medium. ſupra de do. & contum.
b Intimatio. Et quando extra iudicium appellatur, licet ap
pellatio per procuratorem debeat interponi: tamen inti-
matio poteſt fieri per non procuratorem: ut infrà. eod. ti
tu. deciſ. 18. & deciſ. 3. eod. tit. in antiquis.

EPITOME.

Clementina appellanti. de appella. non uendicat ſibi locum, ubi à lata ſententia ſuper attentatis appellatur.

DECISIO XI. aliàs 85.

SI à ſententia lata ſuper attentatis appelletur, cle. appellanti. de appellat. non uendicat ſibi locum, quò minus Auditor cauſæ appellationis poſsit recipere teſtes, & de aliis quàm in appellatione expreſsis cognoſcere: maximè incidenter. Nam licèt huiuſmodi ſentētia ſit reuera interlocutoria: prout per Io. An. in c. non ſolùm. de appel. lib.6. quia per eam non diffinitur negotium principale, tamen uim diffinitiuæ habet tanquam ſuper exceptione peremptoria lata: maximè ſi per eā ſit reſtitutio poſſeſsionis adeptæ, lite uel appellatione pendēte, uel poſt inhibitionem. argu. no. in clem. ad compeſcendas. de ſequeſt. poſſeſſ. & fruct. & cle. ſi. de ap. per Io. And.

EPITOME.

Iudex qui pronuntiauit appellationē deſertā ad docendum de ſua negligentia poteſt reponere appellantem.

SVMMARIA.

1 *Appellantem quo caſu iudex reponere poſſit.*
2 *Iudex an poſſit ſuam renuntiationem reuocare.*
3 *Clementina, appellanti. de appellat. non procedit, quando noua exceptio vel allegatio ex facto aduerſarij oritur.*

DECISIO XII. aliàs 89.

1 SI à pronuntiatione † iudicis, qui pronuntia-
uit appellationē interpoſitā fuiſſe, & eſſe de-
ſertā: pro eo quòd nō probauit appellans dili
gentiam ſuā, & in proſequendo appellationē
appelletur: iudex à quo poteſt reponere, ſi uult, ad docē-
dū de huiuſmodi diligentia: uel ſi datus ſit iudex in cauſa
appellationis, & corā eo de prædicta diligētia doceatur,
poteſt & debet remittere cauſam iudici à quo, ut ipſe in
cauſa appellationis, quam ipſe pronuntiauit deſertā per
errorem, quæ reuera deſerta non erat, ulteriùs procedat:
quia licèt prædicta pronuntiatio uim habeat diffinitiuæ,
quò ad hoc, quòd clem. appellanti. non habeat locū, &
etiā quò ad terminorū obſeruationem, & diffinitiua: ta-
a men reuera interlocutoria eſt: [a] in c. ſua. de appellat. &
de elect. c. cùm dilectus. & no. Io. Mo. in decr. cupientes.
ſuper uer. priuatos. de elect. lib.6. quæ non tranſit in rē iu
dicatā quòd ad iudicem. de app. c. cùm ceſſante. & c. ſi à
iudice. eo. tit. lib.6. Licèt aliqui Domini uoluerūt dicere,
2 quòd per dictam pronūtiationem † deſierat eſſe iudex,
per c. ſignificantibus. de off. deleg. quod fortè poſſet pro-
cedere, ſi non appellaretur ab huiuſmodi pronuntiatio-
ne. Sed ſi appellaretur, cùm appellans iudicem ſic pro-
nūtiantē dicat fuiſſe, & eſſe iudicē, adhuc ipſe iudex po-
teſt ſuā pronūtiationē reuocare. Nec iſtud per omnia eſt
uerū, quòd ſi iudex pronūtiat ſe nō eſſe iudicē, qui reue
ra eſt iudex: quòd per huiuſmodi pronūtiationē deſinat
eſſe iudex. arg. eorum quæ legunt. & no. in c. dilectus. el
3. de præbend. & ar. eorum quæ dicuntur, & obſeruantur
de ſtylo Palatii, quando iudex pronuntiet ſuper deuolu-
tione cauſæ: quia hoc non obſtante, ſi non eſt deuoluta,
non eſt iudex, uel ſi non ſit deuoluta, licèt millesies pro-
nuntiet eam deuolutam non propter hoc erit iudex. arg.
no. per Io. Mo. in regula, in generali. de reg. iur. lib. 6.

ADDITIO.

a Interlocutoria eſt. Ratio eſt, quia lata eſt ſuper proceſſu,
3 & non ſuper negotio principali: ut not. in clem. ne. † ſi. de
appellat. tamen requirit cauſæ cognitionem, id eſt par-
tium citationem, uel peremptorium edictum. l. ſi contra
maiorē. C. de ap. per quā Lita cōſuluit Bar. ut dicit Bal. in

l. eos.

Leos.C.de appel.no.quòd d.clem.appellanti.non habet locum,quando noua exceptio,uel allegatio ex facto aduerſarij oritur: quia tunc per talem exceptionem, bene poteſt appellatio iuſtificari,ac etiam impugnari.ar.l. tale pactú.§. qui prouocauit.in ratione ſui.ff.de pact. & ff.de condi.fur.l.ſiue manifeſtus.§. tandin.Item non habet locum dicta cle.quando interlocutoria talis eſt,cuius grauamen aliter reparari non poteſt: ut ſi iudex interlocutus eſt aliquem torquendum. Idem ſi appelletur à ſecundo decreto: quia eadem eſt ratio finalis, quæ eſt in diffinitiua,ſecundùm Bal.in l.per hanc.C.de tempo. appella.

EPITOME.

Sufficit appellanti in partibus à diffinitiua infra terminum præfixum ad proſequendum iter arripere.

SVMMARIA.

1 *Appellanti ſufficit iter arripere infra terminum datum ad proſequendum.*

2 *Appellatio non cenſetur deſerta, licèt appellans non certificauerit iudicem à quo de perſecutione iuxta comminationem ſibi factam.*

3 *Iudex à quo ſi non fuerit certificatus ab appellante de proſecutione comminationis: poterit procedere ad executionem, quæ tamen retractabitur pronuntiato ad fauorem appellantis in negotio principali.*

DECISIO XIII. aliàs 94.

1 SI index † in partibus appellāti à diffinitiua cer-
2 tum terminum [a] ad proſequendum appellationem: puta menſem uel alium terminū ad ipſum de huiuſmodi proſecutione certificandum præfixit: ſufficit appellanti iter arripere infra primū terminum ad huiuſmodi appellationem proſequendum ſtatutum: licèt ſuper illa non impetret reſcriptum infra eundem terminum: quia iter arripiendo fecit diligentiā in proſequendo. Debuit enim etiam parare ſarcinulas ad uiam & cauſam: ita quòd ſi infra prædictum terminum effectualiter non proſequatur, non eſt ſibi imputandum. arg.eorum quæ le.& no.in c.ſtatuimus.& c.cupientes.de
2 electio.lib.6.& licet ſi iudicem † non certificauerit [b] in-
b fra alium terminum de huiuſmodi proſecutione: ipſe iudex poſſet propterea exequi ſuam ſententiam: iuxta nota.in c.perſonas.& c.cùm ſit Romana. & c. reprehenſibi
3 lis.de appella. tamen † propter hoc appellatio non cenſetur deſerta: dummodo eam ulteriùs, proſequatur, & ſi obtinuerit infirmari ſententiam, caſſabitur & eius executio.de electio.c.qualiter.de iureiuran.c. uenientes. de re iudic.c.paſtoralis.in Clemen.

ADDITIONES.

a Terminum.Adde deci.40.48.& 50.infra hoc titu.in antiquis.Dec.in c.perſonas.nu.8. eod. titu. & deci.25. infra eod. titu.

b Certificauerit.Hic adde quod not.Lapus in cle. 1. de appellatio.cuius dictum poſui infrà deci.25.eod.tit. quæ incipit.Item ſi certus terminus.

EPITOME.

Iudex appellationis poteſt pronuntiare appellationem deſertam,ſeu ſententiam confirmare.

SVMMARIA.

1 *Sententiam an confirmare poſſit iudex poſt ipſius deſertionem.*

2 *Iudex appellationis poſt lapſa tempora, an poſſit pronuntiare male appellatum,& condemnatum,uel abſoluere.*

DECISIO XIIII. aliàs 98.

LIcet † appellatio [a] interpoſita à diffinitiua ſit de-
1 ſerta, [b] Auditor tamē datus in huiuſmodi cau-
2 ſa appellationis poteſt pronuntiare appellatio-
b nem deſertam,uel confirmare primam ſententiam ſi uoluerit:præſertim ſi in commiſſione ſibi facta negotium principale expreſsè committatur. Nam ex quo tranſiuit in rem iudicatam,& tempora appellationis ſunt elapſa,& ſic per ius eſt confirmata:ut de appella.c. perſonas,& c.cū ſit.& c.reprehenſibilis.& de electio.c.cùm dilectus.iudex non malè fecit confirmando ſententiam per legem iam confirmatam.hoc uidetur etiam tenere Innocen.in c.1.de confir.vti. vel inutil.in fine.adde deci.infrà eod. titu. 24.

ADDITIONES.

a Licèt appellatio. Hoc eſt verum ſecundum deciſionem
a.hoc titu.in antiquis.ſi in ſuis manibus appellatio eſt de
ſerta,aliàs ſecus.de reſcript.c.ex patre.el 2.Sed nunquid
2 † poſt lapſa tempora appellationis iudex appellationis poſſit iudicare benè uel malè appellatum, uel condemnare, vel abſoluere.gloſſ.in l.eos.C. de appellatio. dicit, quòd nō. quia ipſo iure iuriſdictio reuolauit ad iudicem primum.pro gloſſ.facit ff.de excuſat.tutor. l. ſcire oportet.§.conſequens. dicit Iacobus Butri. quod aut eſt certum tempora inſtantiæ fore elapſa:& tunc non poteſt pronuntiare. Aut eſt dubium: & tunc ſuper dubio inſtantiæ pronuntiat,non ſuper negotio principali.Bald. in dicta l. eos dicit,quòd ſi eſt dubium an appellatio ſit deſerta:tūc iuriſdictio ad primum iudicem non redit:& ideò niſi pronuntiet eam deſertam, remanet iudex etiam ſuper negotio principali ratione dubij.Tamen pro domino Iaco. facit clem. ſi appellationem. de appellat. vbi dicitur, quòd de conſenſu partium etiam non valet. Sed illud intellige: quando exiſtenter & apparenter eſt deſerta: aliàs ſequeretur quod ſuper iſto dubio iudex ad quem, cognoſcere non poſſet, quod eſt falſum. Sed ſi conſtat ex actis quòd eſt deſerta: tunc glo. dictæ leg.eos. eſt uera.Scias tamen quòd hoc ex ſolo curſu temporis non conſtat, niſi biennium ſit elapſum: vt not. per Innocentium in c.in præſentia.de renunciationib. nam ante biennium potuerunt interuenire impedimenta, quorum probatio uel reprobatio in facto conſiſtunt:& ideò dubium eſt. & adde quod not. ipſe Bald. in. l. præſes. C. quomodo & quando iudex.

b Deſerta. Nota uerbum, quia loquitur quando appellatio eſt deſerta propter non proſecutionem infra annum fatalem:ſecus ſi fuiſſet deſerta, quia non commiſſa infra tempus ſibi aſſignatum.

EPITOME.

Fatalia non currunt appellanti ſuper attentatis procedenti: quia attentatorum proſecutio impedit curſum fatalium.

SVMMARIA.

1 *Attentatorum proſecutione fatalium curſum impediri.*

2 *Appellans ſuper negotio principali non venit, quam priùs attentatorum finem acceperit.*

DECISIO XV. aliàs 102.

1 FAtalia † ad proſequendum, & finiendum appellationem interpoſitam à diffinitiua ſtatuta non currunt appellanti, qui proſequitur, & agit ſuper attentatis: imò illud tempus, & etiam tempus executionis finiendum poſt ſentētias ſuper
2 attentatis latas eſt de fatalibus ſubducendum. Nam † licèt appellās poſſit appellationem ſuā: & negotium principale,

Celſus.ff.de arbi.c.cùm dilecti. de do.& contuma.
b In curia. Subaudi poſt commiſſum in Curia de ſpeciali
mandato, uel per appellationem deuolutam:ut infrà pa
tet, alias dec. procederet.

EPITOME.

Appellationis intimatio fieri poteſt per quemcunque
etiam non habentem ſpeciale mandatum: dummodò de
appellatione, & intimatione per authenticã ſcripturam
conſtet.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ſine mandato intimatur per quemcunque.*

DECISIO XVIII. aliàs 327.

a Valet intimatio * † appellationis in cauſa bene
1 ficiali facta per quemcunque etiam non ha-
bentem ſpeciale mandatum: dummodò con
ſtet de appellatione. Nam ſufficeret tunc, qua
litercunque in notitiam appellati deueniat fore appella
tum:ut ff.de peti.hæred.l.item ueniunt. §. petitam.in fi.
c.le.cauſam.de ele. Qui enim certus eſt, certiorari non de
bet ut in regula, eum qui certus. de reg. iur. lib. 6. licèt
gl. uideatur ibi innuere contrarium, ſuper uerſ. appellan
ti. remittens ad not. in c. procurator. de elect. lib. 6. & ibi
uideas gl. Io. An. in nouel. in ultima glo. Archi. in can. ſi
quis præpoſtera. 50. diſt. ubi tenet expreſsè contradictã
concluſionem. alleg. tamen in contrarium prædictam l.
Item ueniunt. & c. cum contingat. de off. deleg.

ADDITIO.

a Intimatio. Adde ſuprà eod. titu. dec. 10. & dec. 3. hoc
eod. titu. in antiq.

EPITOME.

Validus eſt proceſſus factus pendente termino ad re-
cipiendos apoſtolos.

SVMMARIA.

1 *Termino pendente ad recipiendum apoſtolos, an iudex
procedere poſſit?*
2 *Proceſſus per iudicem à quo poſt appellationem interpo
ſitam à grauamine habitus, non reuocatur ex ſola pen
dentia per modum attentati.*
3 *Actus quilibet uenit ſecundum cauſam, uel antecedentẽ,
uel propoſitam conſiderandus, & interpretandus.*
4 *Pendentia termini dandorum apoſtolorum idem opera-
tur, quod ipſa datio.*

DECISIO XIX. aliàs 128.

a Si iudex a procedat pendẽte † termino ad dan-
1 dum & recipiendum apoſtolos à iure, uel ab
homine præfixo, ualebit proceſſus ſecundũ
omnes ſolo me excepto. Allegabatur pro, di-
cta opinione c. ut ſuper. & c. ab eo. de appellatio. li. 6. pro
b pter uerbum ibidem poſitum, ex tunc, b quod denotat
extremitatem temporis. de appellatio. c. præterea. & hoc
uidetur tenere Ioan. Andr. in dicto c. ut ſuper. in nouel.
c ſuper glo. antepenulti. c reprobando glo. Hoſti. in c. ord.
eo. tit. quam allegaui pro me. Allegabam etiam c. ſignifi-
cãte. & c. ſæpè. c. oblatæ. c. perſonas. de appel. & c. non ſo
lùm. eodem titu. lib. 6. Nam dilatione pendente data ab
homine uel à iure conquieſcit officium iudicis, & nihil
in præiudicium partis eſt attentandum, ut in dictis iuri-
bus patet. Faciunt etiam alia iura multa de conceſ. præb.
c. nulla. & c. quia diuerſitatem. de loca. c. potuit. de com-
mo. c. unic. de elect. c. commiſſa. de præb. c. ſtatutum. lib.
6. de conceſ. præben. c. cùm ei. quem. §. ſecus. in clem.
cum multis ſimilib. Hãc opinionem tenuit dominus Io.
de Lig. in c. dilectis. de appellat. ubi tamen uacillando di
ſtinguebat ſic. Aut iudex à quo appellatũ eſt, & per quẽ
aliquid attentatum eſt pendente termino ad dandum a-
poſtolos poſteà appellationi huiuſmodi detulit, aut nõ.
In primo caſu dixit non ualere proceſſum habitum pen
dente termino apoſtolorum. In ſecundo caſu dixit ualere
& tenere. Finaliter tamen tenuit in utroque caſu non ua
lere proceſſum. Dicit tamen Io. Cal. in quadam ſua quæ-
ſtione tenuiſſe opinionem patris ſui Ioan. And. adoptiui
antedictam. Idem tenet ut dicit Paul. etiam in quadam
ſua quæſtione per eum diſputata.

ADDITIONES.

a Cap. ut ſuper. Hæc decre. optimè facere uidetur pro opi.
2 iſta. Io. And. ubi proceſſus † habitus per iudicem à quo
poſt appellationem interpoſitam à grauamine, non reuo
catur ex ſola pendentia per modum attentati: & tamen
includit omne tẽpus ab interpoſitione appellationis uſ-
que ad inhibitionem, uel iuſtificationem appellationis,
& ſic tempus dandorum apoſtolorum. Præterea hanc
partem uidetur clarè confirmare tex. in d. c. ut ſuper. &
d. c. ab eo in quibus tria tempora uidẽtur notari. Primum
eſt, tempus denegationis apoſtolorum. Secundum eſt, tẽ
pus negligentis apoſtolos oblatos recipere, requiſitione
præmiſſa. Tertium eſt, tempus antecedens denegationẽ
& negligentiam. De primis duobus ius diſponit poſt ter
minum non ualere proceſſum hæc patent per rationes
& iura. Nam dictio ex tunc poſita in illa decre. ut ſuper.
extremum tempus ſignificat. ff. de condi. & demon. l. 3.
in fin. de conſtitu. c. ex literis. de appellationi. c. ſuper
eo. 2. in fin. & c. cum ſpeciali. uerſic. exceſſu quoque. de
ſacra. unct. c. uno. uerſicu. unde in ueteri. & de electioni. c.
quam ſit. lib. 6. de præbend. c. ſi tibi abſenti. in fin. cũ ſim.
& per hoc innuitur, quòd ante illud extremum tempus,
quod ſonat in conditionem, ualet proceſſus. arg. ſumpto
à contrario ſ. iurium, quod eſt in iure fortiſſimum argu-
mentum. 25. diſtin. can. qualis. & maximè cùm de con-
trario non reperiatur ſtatutum: unde uidetur remanere
ſub regula permiſſiua: quia ſic de eo poterat exprimi, ſi
idem iuris eſſet, ſicut expreſſit de alijs duobus. de transl.
epiſcop. c. inter corporalia. & de deci. c. audientia. de
uerb. ſign. c. cùm in partibus. Præterea quòd pendentia
termini non impediat proceſſum, probatur alia ratione.
Nam termini exceptio, & pendentia id ſolùm impedit
fiendũ interim quod prorogat, & pro quo expediendo
præfigitur: illud autem quod in termino uel poſt non de
bet fieri per terminum, non impeditur tanquam ſepara-
tum ab illo. ſic intelligitur l. ſiue pars. C. de dilationi. &
de app. c. ſignificante. & probatur C. de non nume. pecu.
l. generaliter. §. his autem. uerſicu. nullo tamen. unde pen
dente appellatione non prohibetur appellans, uel appel-
latus, ſi ſpolietur coram iudice à quo, de hoc conqueri:
ut in c. cùm teneamur. de appellatio. Sic eſt in caſu no-
ſtro: quia terminus eſt aſſignatus ad recipiendum apoſto
los: unde illa quæ ſunt ſeparata ab eis, non impediuntur
in termino uel poſt, quæ neceſſariò habeant expediri.
hoc probo æquiparando terminum iuris & hominis,
quod bene licet hoc caſu: ut in c. perſonas. hic alleg. & in
clem. quamuis. de appellat. Sed uideo quòd pendentia
termini iuris ſola & per ſe non impedit proceſſum, ſiue
loquamur de termino appellationis interponendæ, ſiue
proſequendæ. Primum probatur per not. per Spe. de ap-
pel. §. reſtat. in fin. ſecundum Inno. c. non ſolùm. eod. ti.
lib. 6. Si ergo non impeditur proceſſus per terminum iu-
ris, ergo nec hominis illum reſtringentis, uel arctantis.

b Ex tunc. Dictio, ex tunc, ſignificat effectum uerbi con-
ſummati.l.5.§.1.de condit.& demonſtrat.dictio ex nunc,
actum uerbi prolati: ut ibi. & etiam præſentem uerbi a-
ctum, ſed futurum effectum.l.lecta.ff.ſi cert. petat. deciſ.
588. Guid. Pap.
c Super gloſ. antepenult. Sed quòd opinio Hoſti. ſit uera,
3 probatur quatuor rationibus. Prima, omnis actus† debet
conſiderari ſecundum cauſam antecedentem, uel pro-
ductam, ut ſecundum illam fiat interpretatio. 15.q.6.c. 1.
in fine. 23.q. 4. can. ipſa pietas. l. uerum. ff. de furt. ſed ſi
conſideremus cauſam apoſtolorum ſecundum cauſam an-
tecedentẽ ſiue ſequentem, ſemper inuenimus, quòd eſt
appellatio & eius inſtructio & informatio, ſiue aliud de-
pendens. Sed ſicut appellatio facit irritum proceſſum
ex ſola ſui pendentia: ita & terminus dependens ab
ea. Nam omnis ſequela appellationis aſſumit natu-
ram ab ea: & ſic de ſequela diſponitur, ſicut de princi-
pali. de appel. c. ſolicitudinem. Secunda ratio eſt, quia
talis terminus participat de cauſa appellationis, propter
quam datur. Ex hoc arguo ſic. Quoties ſunt duo, quæ ſe
habent per modum cauſæ & cauſati: illa ſunt omninò ſe-
parabilia. ff. de donatio. inter uir. & uxor. l. ſponſus. §. ge-
neraliter. de iudæ. c. ita quorundam. & C. de lati. lib. tol. l.
1.§. 1. ſed appellatio per ſe impedit diffinitiuam ſenten-
tiam, & facit eam nullam. de ſent. excom. c. per tuas. ergo
& terminus cauſatus ab ea. Tertia ratio, quia quando ali-
qua participiant eandem cauſam directò, uel per me-
dium principaliter uel ſecundariò, unius pendentia fa-
cit ſimilem proceſſum in alia. Primum patet ff. de except.
l. fundam. & l. fundi. & de ordi. cogni. c. tuam. qui fil. ſint
legit. c. lator. Secundum probatur ff. de iureiuran. l. duo-
bus §. exceptio. & l. ſi actor. ſed appellationis & dationis
apoſtolorum eadem eſt cauſa: quia ſi appellatio cauſam
habet legitimam, datio apoſtolorum eam irritabit, &
erunt delatorij, aliàs deberetur pœna. de appel. de prio-
re. & C. eod. titu. l. quoniam. & 2.q.6. decreto. ſi tamen eſt
illegitima, apoſtoli erunt refutatorij, quòd totum in eis
debet exprimi, ſicut cauſa in appellatione. de appel. c. cor
di. lib. 6. ergo pendentia dationis ipſorum apoſtolorum
ſic facit ſimilem proceſſum, ſicut pendentia appellatio-
nis, quæ participat eandem cauſam cum eiſdem. Quarta,
4 †pendentia termini dandorum apoſtolorum idem uide-
tur operari, quòd ipſa datio, & appellationis ſubſequens
motio. probatur, ſicut aliquid pendere uel ſperare de pro-
ximo pendere ſunt paria. l. ſi teſtis. & l. ſequenti. ff. de pe-
ti. hære. & in c. eccleſia. ut lit. penden. de appel. c. ſugge-
ſtum. de alie. iud mut. cau. fact. c. 1. cum ſua gloſ. ſed ſpes
firma eſt datis apoſtolis uel denegatis in termino litem
pendere, quæ uitiaret proceſſum iudicis à quo, ut ſuprà
dictum eſt: ergo & ipſa ſpes propinqua idem operabitur.
ad quod facit ff. de excep. rei iudic. l. ſi quis cùm totum.
§. ſi ancillam. ubi dicitur, quòd quoties apud ſecundum
iudicem id petitur, quòd appellatione quæſitum eſt, ob-
ſtat exceptio rei iudicatæ. ſed certum eſt, quòd ſecun-
dus iudex debet cognoſcere de remiſſione, & apoſtolis,
ſicut de appellatione: ergo quo ad utrumque iudicem
erit in ſuſpenſo æqualiter. & per has rationes & plures
alias concludit Paulus de Leaz. in prælleg. quæſtione
pro iſta parte, ubi omninò uideas.

Epitome.

Proceſſus poſt appellationem legitimam factus irri-
tus eſt: multò fortius poſt inhibitionem, etiam ſi contin-
gat appellationi renuntiare.

DECISIO XX. aliàs 130.

SI poſt inhibitionem iudex à quo appellatũ eſt
procedat, eius proceſſus irritus eſt & nullus,
etiam ſi pars appellans poſteà appellationi re-
nunciet, tacitè, uel expreſsè per regulam, quod
ab initio, &c. de electio. c. auditis. c. dudum. Sed quòd pro-
ceſſus habitus poſt inhibitionem iudicis: imo poſt legiti-
a mam appellationem ſit nullus, [a] multi ſunt text. de re-
ſcrip. c. Rodulphus. c. ſignificante. c. ſignificauit. de iudi.
c. exhibita. de except. c. dilecti. c. dilectæ. & c. ſignificaue
runt. de appella. c. dilecto. & c. ex parte. & c. ſignificanti-
bus. cum multis ſimilibus. In quibus habetur clauſula ir-
ritans, uidelicèt reuocato in irritum, &c. probat optimè
c. per tuas. & c. ſolet. de ſenten. excommu. lib. 6. in qui-
bus apparet ſententiam excommunicationis nullam la-
tam poſt appellationem legitimam. De nullitate poſt
inhibitionem habetur in c. Romana. & c. non ſolùm. in
fi. lib. 6. faciunt etiam pro hoc iura alia in ſimili uideli-
cèt de dolo & contuma. c. ueritatis. in fi. de deſpon. im-
pu. c. ad diſſoluendum. in fi. de præben. c. inter cætera. &
c. dudum. lib. 6. de reſcrip. c. tibi qui. de conceſſ. præbend.
c. ſi ſoli. & c. ſi capitulo. & c. executor. lib. 6.

Additio.

a Sit nullus. Adde deci. 65. incip. ſi appelletur à grauamine,
infra hoc titu.

Epitome.

Appellans in cauſa beneficiali poſt tempora, c. ſtatui-
mus. de elect. li. 6. quandocunq; infra annum ueniens pro-
cedere poteſt etiam in contumaciam appellati.

DECISIO XXI. aliàs 132.

APpellans in cauſa beneficiali poſt lapſa tempora
in c. ſtatuimus. de elect. lib. 6. poteſt infra an-
num quandocunque appellationem ſuam in
curia proſequi, & procedere per audientiam
contra appellatum abſentem, & hoc uidetur innuere Ar
chidiaco. qui recitat opinionem Innocent. & Hoſtien. in
capitu. ſtatuimus. ſuper uerſicu. expectata. non obſtante
glo. Compoſt. quam recitat ibidem Archid. ſuper uerſic.
ſicut de iure. ibi. dum dicit, & à præſente tempora fuerũt
ſeruata. quia debet intelligi, id eſt, poſt lapſa. Ratio po-
teſt aſsignari. Nam licèt d. capit. ſtatuimus. diſponat quòd
antequàm ſint ſeruata, id eſt, lapſa illa tempora non poſ-
a ſit procedi. [a] in contumaciam partis abſentis, tamen non
diſponitur ibidem, quòd illis lapſis non ualeat procedi:
imò ibi potius ibidem innuitur, quòd tunc ad ulteriora
procedatur; uerùm ſecundum Compoſte. per uiam ſim-
plicis querelæ, ſed non in uim appellationis, quia tempo
ra non ſeruauit. quem recitat Pau. in clementi. conſtitu-
tionem. ſuper uer. repellatur. de elect. nec eſt neceſſaria
noua citatio niſi per audientiam: quia à lege citatus eſt.
& ſic tanquam contra contumacem poſſet procedi. arg. c.
ſæpè. de appellat. fecit ergo magnam gratiam appellans
appellato, ipſum diutius expectando. Datur enim ſimile
in citatione hominis, qui ex ſpeciali mandato citauit ali
quem, ut ſexageſimo die compareat in Curia, cum com-
minatione ſcilicet, quòd ſiue ueniat, ſiue non, ad ulterio
ra uſque ad diffinitiuam ſententiam incluſiuè, in eius con
tumaciam procedetur: licèt ille ad cuius inſtantiam ci-
tatio emanauit in prædicto ſexageſimo die non compa-
reat, & diutius aduerſarium ſuum expectare uoluerit,
b poterit, quia ad duo tenetur: [b] uidelicèt comparere, &
certo die comparere. & licèt quò ad ſecundum circun-
ductum ſit edictum: tamen non quò ad primum. Et ideò
quandocunque actor poſtea ueniẽs poteſt procedere in
contumaciam citati, ſi non comparuerit. ar. eorum quæ
leg. & not. in c. eùm dilecti. de do. & contuma. Eandem
etiam uim ſiue effectum habet citatio iuris. ut in dictis
iurib. & in c. cupientes. de elect. lib. 6.

Additiones.

a Non poſſit procedi. Et ſi proceditur proceſſus non te-
neat tãquã factus contra non contumacem. de maior.

&obedient. c. inter quatuor. ſecundum Ioan. Monach. in d.c.cupientes.de electio.lib.6. & Archidiac. 3. quæſt. 9.can.omnia.cau.re uera.& can. chartæ. Et ſubdit Ioan. And.in d.c. cupientes. quòd quamuis ab homine non ſit terminus aſsignatus, nec ſit appellationi delatum, quòd literæ per appellantem infra terminum d.c.ſtatuimus.impetratæ nullo modo ualent: & ſic talibus literis non obſtantibus,& etiam appellantis abſentia non obſtante procedet Curia hoc caſu:& admittetur proſequens appellationem tunc etiam poſt terminum, dummodo res ſit integra.arg.c.in cauſis.de electio.& ff.de cenſib.l.3. ſecundum eum. & etiam Innocen. & Hoſtienſ. ibidem. Iſtud ultimum, ſcilicet proſequentem appellationem admittendum,non uidetur procedere nec in actore,nec in reo. In actore enim non,quia pœna non ſeruantis tempora d. c. ſtatuimus. eſt, ut negotium non deuoluatur. ut in clem. cauſam. de elect. Item in reo hoc non uidetur etiam procedere poſſe,ſi probarentur omnia tempora lapſa à die notitiæ quomodolibet habitæ:quia ſi notitia talis præiudicat appellato, etiam ſi notificatio facta non ſit, ut ſcilicet cauſa dicatur deuoluta: ut d. clem. cauſam. & procedi poſſet in eius abſentia: ita ergo curret ſibi tempus ad reducendam illam ad Curiam, ubi appellans illam non deduxit.Si enim uerum eſt quod præmiſi,quòd appellans non ſeruaſſet tempora, etiam re integra non poſſet in Curia proſequi. idem eſſet in appellato non ſeruante ſi ſibi non fuiſſet notificatum, ut utriuſque æqua eſſet conditio.Sed ex quo d.clem.cauſam.æquiparat notificationem,& ſcientiam appellati:idem dicam de appellato, qui per ſe ſciuit, ſi à tempore ſcientiæ non ſeruauit tempora.Videtur ergo quòd poſſet reus, ſcilicet appellatus proſequi non obſtante lapſu temporis,ubi nec fuit intimatum,nec ſciuit.& uide quod not. Pau.in d.clem.cauſam.ſuper uerb. demum. ubi colligitur quòd hoc poſſet habere locum in appellato proſequente etiam poſt tempora re integra:maximè quia quò ad appellantem,negotium uidetur deuolutum: nec ei prouidet d. clement. cauſam. ſed prouidet ſolùm appellato. Pro primo dicto ſcilicèt quòd in nullo poſſit habere locum, facit quod not. Compoſtel & Archidiac. in d. c. ſtatuimus. ſuper uerb.de iure. ſcilicet quòd iudex primò habet uidere an tempora ſint ſeruata.

b Ad duo tenetur. Adde deci. 14. incip. licèt impetrans ſupra de do. & contumac.

E p i t o m e.

Appellatus, in cuius præſentia fuit appellatum in cauſa beneficiali, ſi poſtmodùm feratur ſententia contra eum,infra decem dies à tempore ſententiæ,de æquitate auditur appellans.

DECISIO XXII. aliàs 137.

APpellatus in cauſa beneficiali, licèt in eius præſentia fuerit appellatum, uel ibi perſonaliter intimata appellatio,iuxta formam cle.cauſam electionis.de electio.ſi procedatur per audientiam contradictarum,& ſententiam feratur contra eum, poterit;ab huiuſmodi ſententia appellare infra 10.dies à prolatione ſententiæ [a] computandos de æquitate: licèt de rigore iuris non poſſet:quia pro uero contumace habetur,qui non appellat:ut no.Archidiac.in c. ſtatuimus. de ele.ſuper uer.infra menſem. lib. 6. poſt tamen decem dies etiam à tempore ſententiæ minimè poterit appellare:quia uerus contumax fuit in non ueniendo,& ſic poterit opinio Archidiac. procedere. poſita in d. c. ſtatuimus.ubi ſuprà.Pro quo uide Io.And.in d. clem. cauſam electionis.in glo.penul.ubi alleg. Compoſt.remittens ad no.per eum in cle.ſi ante.de dolo & contumac. Poſteà uidi ſæpiùs obſeruari contrarium: uidelicèt, quòd recipiebatur appellatio interpoſita à tempore ſcientiæ, præſertim quando appellatio non fuit intimata appellato, uel ſuo procuratori perſonaliter apprehenſo, ſed ad domum, uel in eccleſia cathedrali: quia tunc fictè contumax reputatur,qui bene auditur appellans:& nota. in d. clem. ſi ante.

A d d i t i o.

a Prolatione ſententiæ. Adde hic deciſionem 28.quæ incipit licèt fictè contumax. infra eod. tit. & ſuprà de dol. & contumac.deci.2. incip. ſi feratur. & deciſ. 16. quæ incipit, Cùm iura clamitent.

E p i t o m e.

Appellatio iudicialis legitimè intimata cauſam beneficialem ad curiam deuoluit.

DECISIO XXIII. aliàs 70.

SI in cauſa beneficiali in iudicio in partibus propter cauſam ſuſpitionis uel aliam probabilem exceptionem non admiſſam ad ſedem apoſtolicam appelletur, & appellatio debitè iuxta formam clemen.cauſam electionis.de electio.intimetur: totum negotium principale ad curiam cenſetur deuolutum: per not. in c. ſtatuimus. ſuper uerbo, propter hoc. per Ioan.mo.& Archidiac.in dicta clemen.ſuper uer. occaſione. Ioan. Andr. Pau. & Genze.

E p i t o m e.

Iudex appellationis ſi de eius deſertione excipiatur: poteſt de huiuſmodi deſertione cognoſcere, ſine noua commiſsione.

S V M M A R I A.

1 *Auditor cauſæ appellationis ſine noua commiſſione poteſt de deſertione cognoſcere.*

2 *Iudicis eſt cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio.*

DECISIO XXIIII. aliàs 153.

1 AVditor † datus in cauſa appellationis à diffinitiua interpoſita, ſi excipiatur de deſertione appellationis,poteſt de ea ſine alia noua commiſ-
2 ſione cognoſcere:quia† iudicis eſt cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio. de reſcript. c. ſuper literis. de offic. deleg.c.ſignificantibus.de præbend. c. dilectus. de appe. c.ſua.& ibi tex.de prædicta materia.ad quod facit.l. 25.ſi. cum ibi not.C.de tempo.app.tum etiam quia omnes cauſæ in Curia ſolent committi cum incidentibus dependentibus,& connexis. At huiuſmodi deſertio eſt unum incidens ſiue emergens, de quo,tanquam de præiudiciali ante omnia eſt cognoſcendum. arg.not.de ordi.cogni. c. 1. & c.tuam.pronuntiare enim ſuper deſertione in caſu prædicto,eſt pronuntiare ſe non iudicem.quod poteſt, & debet quilibet iudex facere, quando de eius iuriſdictione dubitatur.per iura ſuperiùs ad hoc inducta.

E p i t o m e.

Sufficit appellanti iter arripere infra terminum ad proſequendum præfixum: ſed cùm præfigitur ad ſe præſentandum, tunc requiritur perſonalis præſentatio, & non ſufficit quòd iter arripuerit.

S V M M A R I A.

1 *Terminus ſi præfigatur ad proſequendum, quid ſufficiat.*

2 *Terminus ad proſequendam appellationem, an poſſit per appellatum abbreuiari.*

3 *Appellatio an cenſeatur deſerta, ſide non facta de proſecutione appellationis.*

DECISIO XXV. aliàs 155.

a 1 b SI certus terminus a † præfigatur per iudicem extra Curiam ad proſequendum appellationem, ſufficit appellanti iter b infra illud tempus arripere: ut not. Specu. titu. de appel. §. nunc breuiter. uer. item quid ſi pars. qui alleg. de re iudic.c. cùm cauſam.& de elect.c.ſtatuimus.libro ſexto. Ratio, quia cùm terminus aſsignatur ad proſequendum duntaxat, ſufficit inchoare, uel incipere ultima die: ſecus uerò ſi aſsignaretur terminus nedum ad proſequendum, ſed ad præſentandum ſe apoſtolico conſpectui: tunc enim non ſufficit itineris arreptio, niſi ſequatur realis præſentatio, ſi poterit habere præſentiam domini Papæ: alioqnin fiat proteſtatio in ualuis Palatij, ut eſt moris, & quomodò quis debet ſe præſentare apoſtolico conſpectui, uide Ioan. Andr. in nouel. in c. quamuis ſuper uerbo, ſede apoſtolicæ. de offic. ord. libro ſexto. Hæc procedunt quando appellatur, & terminus præfigetur per hominē extra Curiam: ſecus ſi in Curia: quia ibi requiritur maior diligentia in proſequendo, uidelicèt quòd nedum uadat, uel iter arripiat uerſus Cancellariam, niſi etiam ad ipſum Vicecancellarium, uel Locum eius tenentem accedat, ſi poterit: alioquin de hoc proteſtetur, & præſentet commiſsionem ſignandam, & recipiat ſuper hoc publicum inſtrumentum: quia ſi infra terminum præfixum ſignata, uel appræſentata non fuerit, non ſibi nocebit: quia quod per me non ſtat, &c. de eo qui mit. in poſſeſ. c. 2. & in reg. iur. c. quod per me. lib. 6. Pro prima concluſione facit optimè, c. meminimus. de appellatio. quod c. alleg. Archidi. in ſimili materia de diligentia facienda. ne ſede uacan. c. unic. ſuper uer. mora. li. 6, ad de ſuprà deciſ. 13.

ANOTTIONES.

a Si certus terminus. An iſte terminus † ad proſeqnendum
2 poſsit per appellatum abbreuiari, uide infrà deci. 32. eodem titulo. quæ incipit, appellatus. Item an iudex qui detulit appellationi, & terminum præfixit ad proſequendum poſsit poſteà ex interuallo circa finem illius termini dictum terminum prorogare, uide dec. 35. eod. tit. in antiq. quæ incipit, no. utrùm iudex, qui appellationi detulit. ubi tenet quod ſic.

b Sufficit appellanti iter. Sed pone quòd datus fuit terminus 15. dierum ad iter arripiendum, & unius menſis ad comparendum coram Papa cum actis, & munimentis cauſæ ad proſequendum dictam appellationem, aliuſque menſis datus fuit ad fidem faciendum de proſecutione prædicta: infra quos terminos nullam fidem fecit appellans, elapſis uero quinque menſibus talis appellans fecit fidem coram iudice, qui tulit ſententiam qualiter in primo termino iter arripuit, & comparuit in termino in Curia apoſtolica ad proſequendum dictam appellationem: & quòd ſibi reſponſum fuerat, quòd clauſa erat audientia, & qualiter pro parte dicti appellantis proteſtatum fuit per eum non ſtare, quòd interim ſibi non cur-
a retent dicta tempora. Modò quæritur, quia † non fecit fidem infra terminum ſibi ſtatutum coram dicto iudice: an dicta appellatio ſit deſerta, uel non? De iure communi appellatione pendente à diffinitiua nil faciendum eſt per iudicem à quo. l. 1. ff. nil no. ap. penden. de iureiuran. c. uenientes. de ap. c. non ſolùm. libro ſexto. per iura noua eſt conceſſum iudici à quo appellatur, quòd poſsit ſtatuere terminum appellanti ad iter arripiendum. uel proſequendum, uel ad ſe præſentandum. de appellatio. c. perſonas. & c. cùm ſit. & ſi infra illum terminum appellans non proſequitur, rata manet diffinitiua uel interlocutoria. ut in dictis iuribus. & de ſenten. excommunic. c. licet. lib. 6. Et ſi de hoc iudex certus eſt, poteſt exequi ſuam ſententiam, etiam appellante non citato: ut not. Innocen. de appellat. c. ex ratione. Hoc non uidetur Federi. de Senis prima facie uerum, ſcilicèt quòd iudex poſsit compellere appellantem ad faciendum ſibi fidem de proſecutione: argumen. ad hoc de appellat. c. ex inſinuatione: quia non innenitur hoc ſibi permiſſum à iure, unde dici poſſet ſecundùm eum, quòd ex quo iniuſto impedimento ceſſante non facit ſibi fidem de proſecutione infra terminum ſibi aſsignatum, cui non contradixit, quòd talis executio non debeat retractari, ſed pendeat ex futuro euentu cauſæ appellationis. Sicut in ſimili nota. de appel. c. paſtoralis. in gloſſ. antepenultim. circa medium. ſed propter hoc appellatio non debet dici deſerta: non enim eſt nouum, quòd iudex à quo cognoſcat ad ſui inſtructionem, an appellans ſit infra terminum ſuam appellationem proſecutus: ut nota. de appellat. c. conſtitutus, per Innoc. & facit quod not. Bernar. de appellatio. c. ſæpè. in gloſſ. ut ſi lis eſt conteſtata. & pro tanto inualuit conſuetudo per iudices à quibus appellatur aſsignari terminum ad fidem faciendum de proſecutione appellationis, ut ſine nota reprehenſionis poſsint ſuas ſententias exequi, ſi non conſtat eis de proſecutione appellationis facta. & ita determinat Fede. de Sen. in conſi. 228. Dicit autem Lap. in clementi. 1. de appellatio. quòd B. appellans, cui fuit terminus aſsignatus per iudicem à quò ad ſe præſentandum, & fidem faciendum, paruit primo termino, ſed non ſecundo: ut quia fidem non fecit in termino, quòd propter hoc appellatio non eſt deſerta: quia hoc cantū non reperitur in iure, niſi iudex in termini aſsignatione adieciſſet, quòd aliàs fide non facta haberet appellationem pro deſerta: quo caſu nō foret deſerta appellatio ipſo iure, ſed opus eſſet ſententia: quod eſt notandum. Vbi uerò primo termino non paruiſſet: ut quia cōtumax fuiſſet ī appellatione ītroducēda: tūc ſine terminus ſtatutus ſit à iure, uel ab homine, puto quòd habeatur pro deſertore appellationis. & ita itelligo Inn. in c. perſonas. de appellat. quod intelligo uerum, niſi fuiſſet impeditus: quia ille qui habuit proſequi appellationem in termino aſsignato, nō uidetur appellationem deſerere, ſi fuit impeditus, etiam propter inopiam: quia ter-
1 minus hominis ſuccedit loco termini iuris. ff. de re iudi. l. 4. §. ſi quis, & per Inn. in c. ex ratione. de appell. Sed dubitatur ſi appellans fuit infirmus, uel aliàs iuſto impedimento detentus, ita quòd appellationem nō potuit proſequi, nec poteſt impedimentum per teſtes probare utrū poſsit ipſum probare per proprium iuramentum. Spec. in ti. de appel. tenet quòd ſic. allegat in hoc C. de excuſatio. tut. l. ſi tutor. & per Inn. in c. ſi. quod met. cauſ. Quid ſi infra terminum ſtatutum appellans procuratorem cōſtituit, quem miſit ad proſequendum. ſed procurator decepit dominum, & non iuit, an talis procuratoris malitia debeat domino imputari? Archidiac. in c. uno. ne ſede uacan. libro ſexto. dicit quòd non: ut l. qui mittuntur. ff. ex quibus cauſis ma. dic ut ibi per eum.

EPITOME.

Appellatio ſua ſimplici copia non ſub manu publica appellato data non dicitur eſſe legitimè intimata.

SVMMARIVM.

1 *Intimatio quando dicatur legitimè facta appellato.*

DECISIO XXVI. aliàs 168.

1 SI in † cauſa beneficiali per appellantem tradatur appellato copia appellationis animo intimandi ſibi appellationem, non ſufficit quò ad deuolutionem cauſæ ad Curiam, niſi per aliqua alia indicia conſtiterit appellatum de huiuſmodi appellatione certam & indubitatam notitiam habuiſſe.

Nam

Nã ad hoc quòd appellatio deuoluat, requiritur quòd legitimè fuerit intimata parti appellatæ, uel eius procuratori iuxta formam clem. cauſam electionis. de electio. quæ eſt, quòd appellatio ſub ſcriptura authentica porrigatur, & tradatur appellato, licèt non legatur ſibi tenor, ſecundum gloſſ. ibidem. Si uerò non traditur ſibi huiuſmodi ſcriptura, ſed oſtendatur: tunc perlecto ipſius tenore ſufficit tradere nudam copiam appellato, niſi petat eam ſub manu publica ſibi tradi: tunc requiritur quòd ſic ſibi tradatur: alioqui cauſa non cenſetur deuoluta ad Curiam: prout leg. & not. in cle. antedicta.

EPITOME.

Appellans lite conteſtata ſuper prĩcipali negotio põt petere reuocationem attẽtatorũ, ſicut ultimò ſpoliatus.

SVMMARIVM:

1 *Attentata poſt appellationem peti poſſunt reuocari, lite conteſtata ſuper principali non obſtante.*

DECISIO XXVII. aliàs 185.

1 LIcet † pars rea in cauſa appellationis à diffinitiua in partibus interpoſita coram Auditore huiuſmodi cauſæ in Curia ſuper libello dato per actorem in negotio principali litem conteſtetur, nihilominus poterit poſteà agere de, & ſuper attentatis, poſt & contra prædictam ſuam appellationem in partibus interpoſitam, & ea petere reuocari: quia in hoc eſt priuilegiata huiuſmodi actio, quæ ante omnia in quacunque parte litis eſt expedienda: ut in c. non ſolùm. de appellat. li. 6. nec per litis conteſtationem antedictam uidetur renuntiare huic priuilegio: tum quia ad hoc compulſus per iudicem, & non uoluntariè hoc fecit: tum quia licèt actor dixiſſet ſe ſpoliatum quibuſdam rebus per reum, & reus ſuper hoc eſſet litem conteſtatus: tamen reus ibi etiam poterat dicere, & excipere ſe ultimò ſpoliatum eiſdem rebus per actorem, & petere huiuſmodi ſpoliationem reuocari per uiam nullitatis, ſiue attentatorum: quia ultima ſpoliatio ſiue uiolentia ſemper purganda eſt, iuxta not. in c. fina. de ordi. cogni.

EPITOME.

Licèt fictè contumax infra 10. dies à tempore ſcientiæ ualeat appellare, facta tamen per iudicem à quo, poſt decem dies à tempore ſententiæ non ueniunt per uiam attentatorum reuocanda.

DECISIO XXVIII. aliàs 351.

a LIcèt fictè cõtumax [a] poſſit à ſententia diffinitiua infra decem dies à tempore ſciẽtiæ computandos appellare: prout leg. & not. in clemen. cauſam. de electio. & in clemen. ſi ante. de dol. & contu. tamen ea quæ fiunt poſt decem dies à tempore prolationis ſententiæ, & ante interpoſitionem prædictæ appellationis per iudicem ſeu executorem ualent, & tenent, nec reuocabuntur per modum attentati, ſeu nullitatis, ſed beneficio iniuſtitiæ docto, & cognito de hoc in cauſa appellationis. Ratio: quia ſtatim lapſis decem diebus iudex non tenebatur plus expectare: ſed poterat, & debebat ad executionem procedere. de offic. delega. c. paſtoralis. de re iudi. c. quòd ad conſultationem. de teſti. c. ſignificauerunt. de elect. c. cùm dilectus. & ſic dicebant Domini intelligendum c. non ſolùm. de appellatio. lib. 6. quod quidem c. dicebant aliqui non habere locum in ſententia excommunicationis infra etiam decem dies datos ad appellandum promulgata: propter not. in c. uenerabilibus §. porrò per Ioan. And. & in c. licet de ſenten. excommunic. lib. 6 licèt Ioan. mo. contrà, in c. is cui. eodem titulo. §. fin. Archidiac. uerò ibi & in d. c. non ſolùm. uidetur ſibi contrarius in hoc, ſecundum Ioan. Andr. in nouel. qui remittit ad Specu. tit. de appella. §. de officio. uer. ſi uerò.

ADDITIO.

a Fictè contumax. Adde ſuprà de dol. & contum. deciſ. 2. & 16. & ſuprà eod. deciſ. 22.

EPITOME:

De deſertione appellationis cognoſcit iudex à quo extitit appellatum uirtute nouæ commiſſionis ad eum obtentæ: quia iſta eſt alia à cauſa principali.

DECISIO XXIX. aliàs 188.

SI Auditor qui tulit diffinitiuam ſententiam, licèt detulerit appellationi interpoſitæ ab eadem, & terminum decẽ dierum præfixerit ad proſequendum: ut eſt moris, ſi poſteà ſibi committatur deſertio huiuſmodi appellationis, de illa poteſt cognoſcere: quia alius articulus eſt à principali. & quia de iure communi iudex, qui tulit ſententiam diffinitiuam, ſi pars non eſt proſecuta appellationem ſuam infra terminum à iure, uel ab homine præfixum, poteſt & debet illam exequi. de appellatio. c. perſonas. c. cùm ſit. & c. reprehenſibilis. & de offic. deleg. c. paſtoralis.

EPITOME.

Appellans non poteſt per confeſſionem appellati probare appellationis interpoſitionem: niſi de illa legitimè conſtet.

DECISIO XXX. aliàs 190.

QVò ad reuocationem attentatorum poſt appellationem interpoſitam à diffinitiua, non ſufficit probare [a] per confeſſionem partis appellatæ fuiſſe appellatum: niſi probetur infra decem dies: & per habentem poteſtatem appellationem huiuſmodi interpoſitam. de elect. c. cùm dilectus. & ibi not. in fin. & ſic dicebant Domini intelligendum c. non ſolùm. primo reſpon. de appel. lib. 6.

ADDITIO.

a Nõ ſufficit probare. Oportet ergo quòd duo probet appellans: primò ſe appellaſſe: ſecundò quòd infra decem dies appellauerit: quia non ſequitur, talis appellauit: ergo infra decendium: quia qui dicit ſolennitatem extrinſecam, illam probare debet. l. quæcunque. ff. de publi. ſecundum Compoſt. in dict. c. cùm dilectus.

EPITOME.

Proceſſus poſt inhibitionem factus eſt nullus.

DECISIO XXXI. aliàs 193.

SI ab excommunicatione, uel excommunicationis reintruſione latæ, aut factæ propter contumaciam: quia pars rea noluit reſpondere libello, appelletur, & Auditori primo per iudicem appellationis inhibeatur, & poſt huiuſmodi inhibitionem primus iudex procedat: totus proceſſus eſt nullus. per §. 2. in c. non ſolùm. & c. Romana. §. ſi uerò. de appellatio. lib. 6. Nec obſtat quòd prædicta reintruſio uideatur alius, & ſeparatus articulus, à negotio principali, quod non eſt uerum: quia ipſa reintruſio eſt facta occaſione, & ratione negotij principalis: quia noluit reſpondere libello, & litẽ cõteſtari ĩ cauſa prĩcipali, & ſi reintrudẽdo, uel excommunicando grauauit: cùm in totum erat ſuſpenſa ſua iuriſdictio. per c. ad hoc ſi in una. de appellat. Secus uerò ſi fuiſſent, & eſſent diuerſæ, & diſtinctæ cauſæ,

tunc enim licèt eſſet appellatum in una, non propter hoc retardaretur proceſſus in alia. de appellatio. ſuper eo. & in d.c. ad hæc.

E P I T O M E.

Appellatus licèt poſsit appellationem approbare, & petere quòd infra certum terminum ueniat appellans cum omnibus actis, iuribus, & munimentis ad Curiam; uel quòd procuratorem ſufficiēter inſtructum tranſmittat: non tamen appellanti aliquem terminum ſtatuere poteſt ad appellationem proſequendam.

S V M M A R I A.

1 *Appellatus non poteſt appellanti terminum præfigere ad appellationem proſequendam.*
2 *Terminus primus ad cauſam finiendam non poteſt abbreuiari.*
3 *Renuntiare iuri pro ſe introducto cuicunque licet.*
4 *Appellatus non tenetur ad proſecutionem negotij principalis: ſed ſolum appellationis articulorum.*
5 *Appellatus an poſſit præfigere terminum appellanti ad appellationem proſequendam.*
6 *Termino ad proſequendam appellationem præfixo per appellantem tranſgreſſo, an requiratur noua citatio.*

D E C I S I O XXXII. aliàs 104.

1 APpellatus † terminum ad proſequendum appellationem interpoſitam parti appellanti præfigere non poteſt: licèt poſſet appellationem approbare: ut in c. ſæpè. de appellatio. & pe-
a tere *quòd appellans infra terminum iuris ueniat cum omnibus actis, & munimētis ad Curiam, uel mittat procuratorem ſufficienter inſtructum: & tunc dicitur procurator ſufficienter inſtructus, quando portat acta, iura & munimenta ſeu inſtrumenta: ut in c. cupientes. in primo reſpon. in fin. & in c. 1. ſuper uerb. inſtructus. de electio. lib. 6. & iuxta formam c. cordi. de appellat. lib. 6. ubi de hoc per omnes ſcribentes. & uide Specul. titu. de appel. §. qualiter. uerſic. hoc autem. ubi ponit duas rationes. Prima eſt: graue enim eſſet appellantem, qui in cauſa appellationis actoris uices gerit, & qui probare habet, metiri terminum ex parte rei, & conformare ſe uoluntati appellati. argumen. ff. qui ſatiſda. cog. l. de die. in princ. & 3. quæſt. 3. can. induciæ. §. ſpatium. uerſicu. ei autem Secunda ratio: quia indultum à iure beneficium nemini eſt auferendum: ut in regula, indultum. de reg. iur. li. 6. & 27. diſtinct. can. de his. Sed appellans à iure habet annum, uel ex cauſa biennium ad ſuam appellationem proſequēdam: ut in c. cùm ſit Romana. & c. ex ratione. & de appellatio. quod per appellatum non eſt in parte, nec in toto ſibi tollendum, uel abbreuiandum: nec etiam per eū in impetrando præueniendum: ut in c. oblatæ. de appellatio. & ibi clarus text. pro dicta concluſione, in qua remāſerunt omnes Domini exceptis dominis Aegidio & Gallardo, quibus uidebatur contrarium fore dicendum: uidelicèt quòd ſicut licet appellanti terminum iuris abbreuiare: ita & appellato. per regulam cōmunem, Quod licet actori, licet & reo, & ecōuerſo. de mut. petitio. c. 1. & 3. de reg. iur. c. non licet. libro ſexto. Hinc eſt, quòd ſi cauſa committatur ſimpliciter, de plano, uel appellatione remota decidenda, ad inſtantiam actoris, reus poteſt uti eodem reſcripto, & eodem modo procedere: ut in iuribus antedictis. Dominus Aegidius bene conceſsit appellatū non poſſe terminum à lege conceſſum appellanti ad finiendum cauſam abbreuiare, uel illum infra quem ſi nō proſequeretur, deſereretur eius appellatio: ſed terminū etiā iuris datū ad impetrandum uel inchoandum proſequi appellationem, dicebat per appellatum ſicut per appellantē poſſe abbreuiari: quia in primo uertitur magnū periculū, ſiue præiudiciū, quod fieret appellanti, in ſecūdo non. Ad quas rationes reſpondebatur, quòd primus
a † terminus ad cauſam finiendam etiam per iudicem non poteſt abbreuiari: prout leg. & notatur. in c. oblatæ. & in clemen. ſicut. de appellat. ergo nimirum ſi hoc non poterit appellatus. De termino uerò deferendi appellationē in caſu non proſecutionis, dicebatur idem. Nam aut loquimur de termino iuris dato ad proſequendum, uel hominis. Si iuris, eſt annus nedum ad proſequendum, ſed ad finiendum: ut in cle. ſicut. de appel. quò ad appellantē qui quandocunque uoluerit, poteſt impetrare, & proſequi appellationem ſuam infra illum annum: ſed appellatus nequaquam, niſi circa finem anni: ut not. in c. oblatæ. eod. tit. Terminus uerò hominis præfigitur duntaxat ad proſequēdum & non finiendū, ut prædictū eſt: infra quē ſi appellans nō inchoauerit proſequi, puta impetrando, uel iter arripiendo, ſecundum aliquos deſerta eſt ſua appellatio, & redibit ad iudicē à quo appellauit: ut in c. perſonas, & c. cùm ſit. & c. ſæpè. & c. reprehēſibilis. de appel. Loquendo igitur de quocunq; termino ſemper per eius lapſum inducitur deſertio appellationis: ergo ſecundum opinionem domini Aegid. eſſet abſurdum dicere partē appellātem per appellatum aſtringi ad ſuam appellationem deſerendam. Non obſtat regula, Non debet licere
3 actori. nam † cuilibet licitum eſt renuntiare fauori pro ſe introducto. de reg. c. ad apoſtolicam. in fauore enim appellantis eſt annus ſibi indultus à lege ad proſequendū, & finiendum ſuam appellationem: ut in iure ſuperiùs alleg. cui fauori poteſt renūciare, & ſeipſum arctare, & breuiorem ſibi ipſi terminum aſsignare ſi uult: mos enim in hoc gerendus eſt ſibi. de reſti. ſpolia. c. 1. Sed nullibi reperio cautum hunc fauorem per partem aduerſam fore auferendum. ergo, &c. quod enim ob fauorem alicui conceſſum eſt, in eius læſionem nō debet retorqueri. de reg. iur. c. quod ob gratiam. lib. 6. Ad regulā, Non debet licere actori &c. reſpondebatur per unum de Dominis illam procedere, ubi eſt per omnia æqualitas rationis: ut ecce, ſicut appellatus poteſt petere iudicem appellatum: quia hoc uoluit appellans, ita appellās pœnitēdo poteſt reuerti ad iudicē a quo appellauit, quia hoc noluit appellatus, & pœnitendo præſumitur quòd hoc uelit: ita in propoſito permittitur appellāti ſuæ proſecutionis terminū præfigere: quia præſumitur quòd hoc uelit appellatus, ut ſic uel cito cauſa appellationis terminetur, & appellās ad iudicē à quo remittatur: uel quòd ſic arctetur quòd ſua appellatio per nō proſecutionē deſeratur: uel ut ſaltem citiùs, tempus datum à lege appellanti ad proſecutionem præueniatur in præiudiciū appellantis. Sed non eſt ueriſimile quòd placeat appellanti econtrà: quia ceſſat ratio prædicta, & ſemper tenderet in ſuū præiudicium, quòd contra priuilegium iuris dantis ſibi longius tēpus per factū appellati ita arctaretur. Modò licèt ſit uerisimile quòd in fauorabilib. quis libenter conſentiat: tamen non eſt ita in odioſis: ut l. inuitus. cū ibi nota. per Cyn. C. de procurato. ergo nō eſt rationis identitas utrobique. Nec obſtat. d. c. cordi. §. poſt hæc. quia ibi appellatus poteſt arctare appellantem nedum ad proſequendum cauſam appellationis: ſed etiam negotii principalis in Curia, ſi hoc uoluerit, & petat: ergo multò fortius terminum coarctare. Reſpondeo dupliciter. Primò per huiuſmodi petitionem, ſiue principalis cauſæ in Curia proſecutionem nihil deperit appellanti: imò conſequitur quod intendit. Nam proſequendo appellationem ſuam ſi pronunciaretur bene appellatum, & malè proceſſum, propter quod appellauit, habet intentum, & ſic non remittetur ad iudicem à quo: ſed negotium principale remanebit in Curia penes iudicem ad quem: ut legit. & nota. in c. cùm in eccleſiis. & cap. ut debitus. de appellatio. ergo multum releuatur in hoc, quòd omiſſo articulo

appella-

appellationis, ut ſic euitetur circuitus cognoſcatur de negotio principali: de quo tamen non cognoſcetur, niſi circa finem anni à iure indulti. & ſic per prædictam petitionem appellati, de qua in d. c. cordi. nihil deperit ſibi de tempore proſecutionis appellationis ſuæ: imò ſecundum me augetur & duplicatur ſibi tempus. Nam vbi alias non fieret prædicta petitio, appellans nedum debet incipere proſequi appellationem ſuam, ſed eam finire infra terminum iuris: vt in clement. ſicut. ſæpè allega. At vbi appellatus vult, & petit ſecundum formam d. c. cordi. tunc ſufficit ſibi mittere procuratorem ſufficienter inſtructum circa finem anni proſequendum, & incipere proſequi negotium principale. & ſic habet duos annos, vbi aliàs non haberet niſi vnum. Si igitur grauaretur in aliquo ex dicta petitione appellati, releuaretur in alio, videlicet in termino ad finiendum, ut præfertur. & hæc eſt ſecunda ratio. Pro alijs rationibus vide Inno. & Ioan. Andr. in nouel. & Ioan. Mo. ſuper ver. volũtate. in d. c. cordi. Dominus uerò Robertus non declinauit nec ad unã, nec ad aliam partem: ſed dixit ſe uelle deliberare: qui poſtea deliberatus dixit ſæpè tenuiſſe, quòd licèt appellatus non poſſet præfigere terminum appellanti ad proſecutionem ſuæ appellationis, per rationes ſuperiùs tactas: tamen ſibi ipſi & proſecutioni ſuæ terminum præfigere poterit. Sed non uideo quid operetur huiuſmodi præfixio: cùm appellans poſsit nihilominus uti termino iuris. eſſet enim appellatus qui habet ſententiam pro ſe, bene ſatuus arctando ſe ad proſecutionem, ad quam non tenetur: ut not. Doct. loco ſuperiùs alleg. & licèt hoc dixerit Specu. Innoc. incidenter in d. c. cordi. tamen ambo recedunt ab huiuſmodi opinione, dicentes ueriùs appellatum nullum terminum præfigere poſſe, niſi terminum iuris. & in hoc reſidebant quaſi omnes Domini.

ADDITIO.

a Et petere. Hæc petitio non uidetur neceſſaria in cauſis beneficialibus, ut dicit Ioan. And. in c. cordi. ſuper uerbo, petierit. in prin. qui remittit ad not. in c. 1. de elect. lib. 6.
4 & tene quòd ibi dicitur. Hanc autem † petitionem facere non poteſt appellans. & eſt ratio: quia appellans tenetur ſolùm ad proſequendum appellationis articulum, non autem negotium principale. Ratio rationis eſt, quia ante ſententiam ipſe aſſerit ſuam appellationem fore legitimam: cuius uigore ad iudicem appellationis prætendit principale fore negotium deuolutum. Igitur appellatio reſiſtere non poteſt petenti id, ad quod ipſe appellans principaliter tendit: ſed appellatus appellationi reſiſtendo innuit principale negotium non fore deuolutum. non mirum ergo ſi per appellantem ad portandum acta principalis cauſæ cogi non poteſt: cum ipſe tendat, ut cauſa ad iudicem à quo remittatur, & fiat conſequenter condemnatio expenſarum: ut notatur in c. interpoſita. §. 2. de appella. & per Io. And. in c. cordi. eodem tit. lib. 6.

EPITOME.

Appellatus ſi petierit quòd appellans ueniat cum omnibus iuribus & munimentis ad curiam: ſi ſine illis iuribus compareat, pro eis ulterior dilatio non dabitur.

5 EX præmiſſis † igitur inſurrexit aliud dubium. Si iudex deferat & terminum non præfigat: appellatus tamen petat, quòd ueniat ad Curiam cum omnibus actis & munimentis: ut in d. c. cordi. & ſic appellans habebit annum ad proſequendum à iure præfixum: utrùm appellato ueniente circa finem anni, & petente procedi in negotio principali procedi
a poterit ſine noua citatione [a] in abſentia appellãtis per audientiam? Volebant aliqui dicere, & maior pars quòd opus ſit noua citatione, per §. ſæpè. & c. oblatæ. de appellatio. ubi apparet quòd etiam quando appellatio recipitur à iudice: & terminus ab ipſo, uel à prouocante ad proſequendum appellationem præfigitur, qui quidem terminus licèt habeat uim peremptorij quò ad appella
6 tionem proſequendum: tamen illo † elapſo opus eſt noua citatione quò ad proceſſum fiendum in negotio principali. Sed antequam tranſeam ulterius, reſpondeo hoc eſſe uerum, quando appellatus nil fecit, nec petijt, quòd appellans ueniret, uel mitteret ſufficienter. At ubi hoc peteret, & iudex deferret: crederem, ſub dubio tamen, quòd niſi appellans ueniat, uel mittat procuratorem ſufficienter, quòd circa finem anni poterit per audientiam in negotio principali procedi. Et ſic intelligo Innoc. qui alleg. pro contrario in d. c. cordi. ſuper uer. petierit. ibi, habebit ergo locum &c. & ſuper uerſ. appellans. ubi ponit duas concluſiones: quarum prima eſt hæc: quòd quando pars appellata petijt, ut appellans ueniret cum omnibus actis, & munimentis &c. niſi ueniat in termino iuris, uel hominis non habebit remiſſionem, ſiue nouum terminum pro eis producendis: imò eis non expectatis procedetur ulteriùs in cauſa. pro quo nil alleg. ſed poſſunt allegari ea, quæ leguntur & notantur in c. ſtatuimus. & c. cupientes. de elect. libro 6. Secunda concluſio eſt iſta, quòd quando nil petit appellatus, ſed tantùm terminus eſt appellanti ad proſequendum appellationem præfixus per iudicem, quòd nedum in cauſa appellationis, ſed etiam in principali poteſt procedi ſine ulla citatione. allega. c. ueniens. de renunt. licèt aliqui ſecundum eum contradicant: tamen ipſe uidetur reſidere in prædicta opinione, quam credo uerisſimam: dummodò appellatio ſit recepta à iudice, uel approbata à parte: prout ſuppletur in capitu. Nicolao. per Ioan. de Lig. arg. etiam unius notulæ Ber. in c. cùm cauſam. de re iudi. in princi. aliàs enim non procederet prædicta Inno. concluſio: quia ſola termini præfixio non operatur delationem, nec deuolutionem negotij principalis ad Curiam: prout leg. & not. per Ioan. Andr. & Archid. in c. cum appellationibus friuolis. libr. 6. & Specu. in tit. de appella. § qualiter. uerſi porrò. ubi dicit, quòd termini præfixio nil operatur, niſi quòd per neutram partium poſſunt anteà literæ ſuper appellatione impetrari: ad quod duntaxat ſufficit mittere procuratorem ad Curiam: ut in c. Nicolao. de appellat. ubi iudex defert, & terminum præfigit: tunc partes nedum ad impetrandum & contradicendum, ſed etiam ſufficienter debent mittere ad totam cauſam, & hoc non ex ui præfixionis termini, ſed delationis iudicis, quæ deuoluit, & transfert totum negotium principale ad Curiam: ut in c. cum appellationibus. ſuperiùs allegato. de quo tamen ſunt opiniones diuerſæ. Si igitur iudex defert, & terminum non præfigit, & pars appellata petit iuxta formam d. c. cordi. credo caſum indubitatum: nam tunc ſuccedit terminus iuris loco termini hominis infra quem debet appellans uenire, & mittere ſufficienter: ut ſi appellatus uoluerit, uel etiam ſuperior, quòd omiſſo articulo appellationis procedatur in negotio principali, poſsit ulteriùs procedi etiam ipſo ulteriùs non uocato, ex quo non miſit ſufficienter. Pro hoc alleg. arg. in c. appellationi. 2. quæſt. 6. in additione. Adde de hac materia, quæ quidem lex ibi canonizata multùm uidetur facere pro contraria opinione: ſed intelligo eam quando non fuit appellatio recepta à iudice, uel approbata à parte, nec petitio facta ſecũdum formam d. c. cordi. his enim duobus concurrentibus ſecus ſecundum dominum meum, & per Io. de Ligna. in c. interpoſita. de appella. Si enim diceretur fore neceſſariam nouam citationem: quid operaretur tunc prædicto appellati petitio: imò eſſet ſuperflua, ex quo idẽ deberet repeti, & de nouo cum omnibus actis, & munimẽtis citari, ut eſt moris. Credo ergò ſi non ueniat, uel mittat appellans ſufficienter, poſſe procedi in eius contumaciam per audientiam

probanda.de reſcrip.c.ſignificauit.c.Rodulphus. & c. ſi
gnificāte.de maior.& obe.c. dilecti. & ibi per Innocen.
de appella. c. dilecto. & c. ex parte ſignificantibus. cum
multis ſimilibus.ſed optimè & ibi clarus teat. eſt hodie
de appella.c.non ſolùm.§. fin. lib. 6. Pro hoc facit etiam
dictū Innocen.in c.ſolet.de ſenten.excōmunica.lib.6. ui
delicet quòd allegans ſe exemptum à iuriſdictione Epiſ
copi,& petens ſe abſolui ad cautelā à ſententia excom-
municationis per Epiſcopum in eum prolata, non audi-
tur, niſi doceat de exemptione ante omnia. licèt Ioan.
And.in nouel.ibi nariet: tamen dictum Innocen. tenet
Rota: uidelicèt quòd aliqualiter, licèt non plenè, debeat
cōſtare de huiuſmodi exemptionem antequàm abſolua
tur, né illudatur ordinariæ poteſtati: pro qua facit ius cō
mune,& reſiſtit agenti, ſiue abſolutionē petēti. arg.c. ad
decimas. de reſti.ſpo.lib.6.

EPITOME.

Capitulum, ut circa. de elect. lib.6. non extenditur ad
illum, qui in ſua appellatione dixit ſe canonicè inſtitutū
& aduerſario ius non competere.

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio c. ut circa. an recipiat interpretationem exten
ſiuam.*
2 *Appellans in cauſa beneficiali extra iudicium nullos obie
ctus deducendo, an poſteà repellatur ab obiectionibus
dandis.*

DECISIO XXXVI. aliàs 267.

SI poſſeſſor beneficii appellet in partibus extra
iudicialiter aſſerēs ſibi canonicè de illo bene
ficio fore prouiſum,& aduerſario ſuo nullū
ius cōpetere:& quòd ipſum indebitè inquie
tat,& moleſtat nihil obiiciendo uel exprimendo in ſua
appellatione in perſonam, uel in formam, nō repelletur
2 ab obiectibus poſteà dādis in Curia. Nā† c. ut circa. quia
eſt à iure exorbitans,& multum pœnale, quòd excludat
à iure iam quæſito, eſt reſtringendū,& ſtrictiſsimè inter
prætandum. de elect.c. ſtatutum. li.6. de regn.iur.c. quæ
à iure. & cap. odia. eodem libro. Sed cùm prædicta con-
ſtitutio arctet non tantum appellātem, ſed appellatum,
& crimina & defectus opponentem in perſonam uel for
mam, ad illam exactam ſpecificationem, & in caſu pro-
poſito nihil opponitur: ſed tantum appellatur à moleſta
tionibus,& c. ergo nec obſtat quòd uideatur impugna-
re prouiſionem aduerſarii indirectè, in eo quod dicit ſi-
bi nullū ius competere in beneficio quod poſsidet. Nam
eo ipſo quod dico mihi ius competere: per conſequens
dico tibi nullum ius deberi: quia duo unam rem &c. de
fide inſtrumento c. inter dilectos. de conceſſ. præbend.
c.1.lib.6. Subintellecta igitur,& quæ de iure inſunt ex-
primere non nocet. de iureiuran.c. quemadmodum. de
electio.c. ſignificaſti. de præbend.c. ſignificatum. cum ibi
nota. & ff. de ſolu. l. cùm quis. & in decr. 2. de reſcriptis,
cum ibi no. Prætereà non ſufficit prouiſionem impugna
re, niſi propter hoc appellet: ut in c.1. de appella. lib.6. At
hic appellans prouiſionem non impugnat, ſed pro con-
ſeruatione iuris ſui appellat: ergo &c. licèt dominus Ro
bertus tenendo contrariū dixerit, quòd expreſſa nocēt,
non expreſſa non nocent. de procura. c. fi. cum ibi not.
& dixit quòd ita tempore domini Inn. ſexti, & Vrbani
2 quinti ſemper fuit obſeruatū, quòd omnes† appellantes
in cauſa beneficiali extra iudicium etiam nullos obie-
ctus in appellatione deducendo, uel exprimendo repel-
lantur ab obiectibus poſteà dandis. & pro hoc alle. unā
not. Io. Mo. in c. ſtatuimus. de elect. ſuper uer. contingat.
li.6. quæ nihil facit, nec obſtat meo iudicio: quia loqui-
tur quò ad deuolutionem cauſæ beneficialis ad Curiam,
quæ de ſui natura ſunt tractandæ ibidem:& leuiùs poſ-
ſunt ibi tractari,& diffiniri, quam alibi: ſeruata tamē for
ma clem. cauſam electionis. de elect. & pro primo dicto
fuit allegatum c. conſtitutionem. in princi. eod. ti. in cle-
mē. Nam ſi quis appellat propter ius ſuum: licèt impu-
gnet indirectè ius partis aduerſæ: dummodò nil obiiciat
in perſonam, uel in formam, non habet locum conſtitu
tio, ut circa. quæ eſt multum rigoroſa,& ad occurrendū
fraudibus inuēta: quæ ceſſat in caſu propoſito: ergo &c.
Et ſi iudex dubitet de aliqua fraude, uel malitia contra
nunc dantē obiectus: recipiat iuramentum de malitia. de
iura.calu. c.2.lib.6. in fi. de except.c. paſtoralis ſecus ue-
rò ſecundum aliquos ſi appellans ius ſuum non deducē
do, ſed ius partis aduerſæ impugnando ab eius intruſio
ne, uel non canonica inſtitutione etiam in genere appel
laret: niſi tunc cauſas & circunſtantias huiuſmodi intru
ſionis, uel non canonicæ inſtitutionis in appellatione ex
primat, repellitur poſteà ab obiectibus, & cadit à iure
ſuo. Clarè enim conſtat quòd non pro iure ſuo tuendo,
ſeu conſeruando, fortè quia nullum ius habet: ſed ius al
terius impugnādo directè appellat. Secus uerò ſi indire
ctè: ut in clementi. conſtitutionem. ſuperiùs alleg.

EPITOME.

Appellatus ſi poſt appellationem, & terminum aſsi-
gnatum appellanti commiſsionem impetret, uigore cu-
ius procedatur in cauſa, ualidus eſt proceſſus, dummo-
do appellans procedat de diligentia ſua.

DECISIO XXXVII. aliàs 295.

SI appellatus poſt terminum aſsignatum appel
lanti ad proſequendum impetret commiſsio
nem uigore cuius uſque ad concluſionem in
cauſa procedatur, & poſteà appellans doceat
de diligentia proſecutionis per eum facta infra terminū
præfixum ſibi, Dixerunt omnes Domini cōcorditer ua
luiſſe,& ualere proceſſum habitū uigore commiſsionis
antedictæ. Ratio, quia ex quo appellatio prædicta non
fuit deſerta, utraque pars poterat eā proſequi, per c. ob-
latæ. & c. ſæpè. & c. ex inſinuatione. de appellat. & ſic di
ligentia appellati proſit appellanti. C. de appellationib. l.
eos. de quo tamen uide deciſ. 7. ſuprà eod. titu. nec tunc
habet locum clemen. ſi appellationem. de appellatio.

EPITOME.

Attentata poſt appellationem extraiudicialem per iu
dicem, uel per partem non ſunt reuocanda per modum
attentati, antequàm intimetur eiſdem.

DECISIO XXXVIII. aliàs 309.

2 ATtentata a per iudicem, uel partem poſt ap-
pellationem extra iudicium interpoſitam an-
te notificationem eiuſdem eis factam non ue
niunt per modum attentati reuocanda, pro-
pter iuſtam cauſam ignorantiæ: & quia de nulla temeri-
tate redargui potuerunt. arg. clem. 2. ut lit. penden. & al-
leg. not. Ioan. Mo. in c. cupientes. de electio. ſuper uerſi-
cul. à gratia. lib. 6. Cui uidetur multùm obſtare quoddā
dictum Innocen. in c. dilectis. ſuper uer. innotuerit. de
appella. ubi dicit expreſsè, quòd appellans in abſentia iu
dicis etiam ante notificationem ſibi factam ita eximitur
à iuriſdictione iudicis à quo appellauit, ſicut ſi in eius
præſentia appellaſſet. alleg. c. paſtoralis. eod. titu. & 2.
quæſt. ſexta. can. biduum. cuius dictū modifica, & intelli
ge iuxta not. per Arch. in c. appellatio. ſuper uerſicu. iudi
ci. eod. titu. lib. 6. Concedatur dictum Innocen. quo
ad translationem iuriſdictionis. Non ſequitur ergo quòd
hoc ſolùm ſufficiat quò ad reuocationem attentato-
rum, in quo articulo oportebit appellātē probare duo:
uidelicèt, ſe ex cauſa probabili appellaſſe, & uerā cauſā
appella-

appellationis fuiſſe, uel eſſe, uel ſaltē illam ſe propoſuiſſe coram iudice à quo appellauit, & obtuliſſe ſe ad probandum, & non admiſſum fore. de appel. c. interpoſita. de teſti. c. ex parte Adæ. & hæc duo etiam habet probare appellans quò ad tranſlationem iuriſdictionis. intelligas effectualiter: prout not. per Io. Mo. & Archid. in c. romana. de app. §. quid ſi obiiciatur. ſuper uerſ. an ſit uera. lib. 6. Pro concluſione faciunt nota. in c. ſi poſtquàm. de elect. per Io. And. & Io. Mo.

ADDITIO.

a Attentata. Adde infra eod. tit. deciſ. 44.

EPITOME.

Appellatio præſumitur infra decē dies à die notitiæ appellantis interpoſita: attamen facta poſt decem dies à tēpore grauaminis cauſam beneficialem non deuoluit: ſed facta infra decem dies à die ſcientiæ ſic.

DECISIO XXXIX. aliàs 316.

a SI poſſeſſor [a] beneficii appellat extra iudicium à publicatione quorundam proceſſuum aduerſarii ſui impetrantis apoſtolici: quos quidem proceſſus, & eorum publicationem dixit ei à decem diebus proximè præteritis citrà ad notitiam ſuam perueniſſe: dubitatur utrùm præſumi debeat prædictam appellationem poſt, uel infra decem dies interpoſitam fuiſſe? In quo dubio Domini erant uarii. Aliqui dicebant ipſum præſumendum decima diē præterita notitiā dictorum proceſſuum habuiſſe: & tunc decendium incepiſſe ad appellandum, & ſic poſt decē dies appellatum fore & nulliter. alle. c. concertationi. de appel. lib. 6. Alii aſſerentes cōtrarium allegabant pro ſe c. licet. de proba. & ea quæ ibi not. Nam aliud eſt dicere à decē diebus citrà: ad cuius uerificationem ſufficit quòd una die ex decem diebus ſciuerit: ſecus ſi adderetur copula,
a & [b] citrà. quæ denotat cōtinuationē temporum, & dierum: & ut res potiùs ualeat, quàm pereat. de uerb. ſign. c. abbate. attento etiā quòd de facili cauſæ beneficiales ad curiā deuoluuntur: quia meliùs ibi quàm alibi expediuntur. Dicebant Domini iſtud de æquitate melius interpretandū fore infra decendium fore appellatum: præſertim cùm nedum à prouiſione facta, ſed etiam facienda, & ſic à futuris grauaminibus in cauſa beneficiali poterit appellari, quod eſt in illis ſpeciale. de elect. c. qui cōtra certam. lib. 6. Fuit finaliter per omnes concluſum meliùs, & tutius fore partē aduerſā, uidelicet appellatū citari de nouo: cùm idem Auditor haberet cōmiſsionē de ſpeciali mandato cum poteſtate citandi in Curia & extrà, ne proceſſus poſteà rueret: quia ubi deeſt fundamētum nihil ſuperædificari poteſt. 1. quæſt. 1. can. cum Paulus. de preſ. non bap. c. ueniens, quod eſt citatio. de proba. c. quoniam. 2. quæſt. 1. nos in quēquam. de conſti. c. eccleſia. de maio. & obe. c. inter quatuor. de cau. poſ. c. 1.

ADDITIONES.

a Si poſſeſſor. Francus in c. concertationi de appel. libr. 6.
b Copula &. An aliquando ponatur pro id eſt, uide Alexā. de Imo. conſi. 22. in 2. & 3. col. in 1. uolu. ubi ponit etiā de alternatiua uel item in conſil. 120 in 2. col. in 1. uol. ubi ponit an copula capiatur pro uel, & in conſi. 48. in 2. col. in fi.

EPITOME.

Si iudex à cuius diffinitiua appellatur appellationi deferat: & poſt triduum terminum ad proſequendū præfigat, ualet talis præfixio.

SUMMARIA.

1 *Terminum ad proſequendam appellationem an & quando iudex poſſit ſtatuere.*
2 *Appellatur à diffinitiua ſentētia etiā extraiudicialiter.*

DECISIO XL. aliàs 365.

SI appelletur à diffinitiua ſententia: & Auditor deferat appellationi: & per tres dies poſteà
1 præfigat terminum † decē dierum ad proſequēdū, Fuit dubitatum utrum ualuit huiuſmodi termini præfixio? Hoc eſt quærere: utrū iudex poſt quā detulit appellationi potuerit terminū ad proſequēdum ſtatuere. quæ quidem quæſtio ſatis ruminatur per Ioā. And. in nouel. in c. cum appellationibus friuolis. ſuper uer. iuriſdictionē. de appellatio. li. 6. Et dicit aliquos Docto. quos nominat, tenere quòd non: quia per delationem huiuſmodi tam acceſſorium, quàm principale negotium uidetur in ſuperiorem transfuſum. extrà de app. c. dilectis filiis. §. præterea. nec eſt appellans ſine termino: quia ſtatim habet terminū iuris. extra de appel. c. cū ſit. & uidetur tenere hanc opinionem Genze. in cle. 1. de appel. Io. And. breuiter in loco quo ſuprà, tenet expreſsè contrariū, allegans multas rationes, & tandē clarum textum pro ſua opinione in c. cordi. §. poſt hoc. ibi poſtquam fuerit appellatum & appellationi delatum. de appel. lib. 6. & ibi uidetur hoc idem tenere Io. And. in nouel. Hoſti. & Archi. allegat etiam Io. And. tex. unum pro ſe, uidelicèt glo. ordinariā Ber. in c. 2. de matri. contract. contra interdic. eccle. in 4. gl. ubi alleg. decre. ſæpè. de appel. quæ bene facit. Nam ibi litera loquens de dilatione iudicis, ſubdit poſtea de termino, ſicut in d. c. cordi. §. poſt hæc. & in clem. 1. de appella. ubi uidetur Pau. innuere quòd deferre, & terminū præfigere ſint actus iudiciales, & debent ſimul & non diuiſim expediri: cuius opinio nō ſeruatur. Nā extraiudicialiter † etiam à diffinitiua ſententia appellatur in domo, uel in camera: & dantur apoſtoli reuerētiales: & defertur appellationi: nec requiritur partis uocatio, quæ eſſet neceſſaria, ſi eſſent actus iudiciales. 2. quæſt. 1. can. nos in quenquam. de cōſti. c. eccleſia. de maio. & obe. c. inter quatuor. cum ſi. & in hanc partem, uidelicet opinionem Io. And. & ſequacium, declinauerunt omnes Domini, & etiam ego, licèt pro concord. Docto. allegaueram dominum & patrem meum dominum Io. de Ligna. qui uidetur diſtinguere, & concordare prædictas opi. ſic. Aut iudex deferens ſtatim præfigit terminum appellanti ad proſequendum, & poteſt: & ſic dixit intelligendum d. c. ſæpè. & d. c. cordi. §. poſt hoc. aut ex interuallo terminum præfigat, & non poteſt: & ſic dixit intelligendā opin. contrariam.

EPITOME.

Pendente termino ad dandum apoſtolos ſuper appellatione ante diffinitiuam iudex impetrari non poteſt: quoniam apoſtoli ſunt pars appellationis.

DECISIO XLI. aliàs 357.

FVit dubitatum ſi appelletur à diffinitiua, & antequam Auditor det apoſtolos, & terminū præfigat ad proſequēdum, pars appellās porrigat Vice cancellario unā cedulam pro commiſsione in dicta cauſa appellationis obtinenda, ſi iudex poſteà appellationi deferat, & terminum decē dierum ut eſt moris præfigat ad proſequendum, infra quem terminum prædictus appellans confiſus de ſua prima diligentia, nullam aliam fecit: utrū ſufficiat ſibi illa prima, ad hoc quòd non dicatur huiuſmodi appellatio deſerta? Dicebant omnes me ſolo excepto, quòd ſic. Nam ex quo ius huiuſmodi appellationi defert, & terminum ſtatuit: ut 2. q. 6. can. biduum. & de appella. c. cū ſit. ſtatim

potuit

potuit proſequi. de appel. c. oblatæ. & c. ex inſinuatione de confir. uti. uel inuti. c. bonæ. imò poſſet commiſsionẽ ante dationem apoſtolorum ſuper dicta appellatione impetrare. hoc uerum de appellatione à diffinitiua: ſecus uerò ſi ab interlocutoria, ut in noua conſtitutione domini Gregorii Papæ xi. Prætereà ſi debitor ſoluat ante terminum uidetur liberatus. meliùs eſt igitur præuenire, quà præueniri. Cũ igitur ille præueniẽdo terminũ fecerit diligentiã ſuam, meritò à negligentia, quæ deſertionem induceret, debet excuſari. Mihi uerò ſalua correctione uidebatur cõtrariũ, & moueor, ac præſuppono quòd apoſtoli ſunt pars appellationis: ut in d. c. cordi. & in c. ab eo. de appel. lib. 6. intantum quòd ſi petiti debitè non fuerunt, reputabitur non appellans: ut in dict. c. ab eo. & clemen. quamuis. eod. ti. Modò autem aut fuerunt apoſtoli petiti per uerum appellantem, aut non. In primo caſu, ſi fuerunt petiti, & terminus ad dandum & recipiẽdum apoſtolos per iudicem præfixus, ante dationem eorũdem nihil potuit, uel debuit fieri per partem uel iudicem, cuius officium pendente termino conquieſcit. de appellat. c. ſignificante. In ſecundo caſu, ſi non fuerunt petiti, non reputabatur adhuc appellans. ergo ſuper eo quod non erat in rerum natura, nihil poterat fieri, uel impetrari. de deſpon. impub. c. ad diſſoluendum. cum ibi alleg. Prætereà iudex habet poteſtatem à lege abbreuiãdi terminum iuris ex cauſa datum ad proſequendum: ut in c. cùm ſit. & c. oblatæ. de appellatio. quod quidem beneficium legis pars ſibi auferre non potuit. de reg. iur. c. indultum. cum ſimi. quod ſibi in præmiſſo caſu auferretur: cum ſui termini præfixio nil operaretur, quæ eum ratificatione ſententiæ operatur & eius executionem, ut in prædictis iuribus. ergo &c. fruſtrà enim terminus ad proſequendũ daretur, ſi iam eſſet proſecutus, & ualeret prædicta huiuſmodi proſecutio: quæ quia facta eſt, cũ non potuit, nec debuit: & quando potuit & debuit, eã non fecit: pro nulla reputari debebit. de appella. c. dilectis. §. prætereà. nullum enim & inutile æquiparantur in iure. de transla. epiſco. c. inter corporalia. Cùm igitur infra terminum ſibi ſtatutum ab homine, qui præueniri non poteſt: ut in d. c. oblatæ. nullam diligentiam de proſequendo ſuam appellationem fecerit: fecit ergo appellationem ſuam deſertam, & firma & rata manſit iudicis ſententia: ut in dictis iuribus, c. cũ ſit. c. oblatæ. c. reprehẽſibilis. & c. perſonas. de appel. nec excuſat eum ſua diligentia, quæ, ut ſuprà probatum eſt, nulla fuit, ergo nil rationale poterat ad hoc agi. Sed quod irrationabiliter actum erat, prudenter & iuſtè debebat reuocari & emendari: & ſic denuò debuiſſet diligentiã ſuam infrà terminum ſibi ab homine præfixum alium Auditorem impetrando feciſſe. de accuſat. c. qualiter. 1. de elect. c. noſti. quod potuit uoluit, quod noluit adimplere nequiuit. de offi. deleg. c. cùm ſuper.

E p i t o m e.

Camerarius uel eius Auditor non poteſt ſe intromittere de cauſis extra Romanam Curiam ad Papam per appellationem deuolutis.

DECISIO XLII. aliàs 336.

SI à iudice in Campania appelletur ad Papam, uel eius officiales: Auditor cameræ de huiuſmodi cauſa appellationis ſine ſpeciali mãdato, ſeu ſine ſpeciali commiſsione non poteſt ſe intromittere: quod ſi fecerit, totus proceſſus ipſius eſt irritus atque nullus, tãquam à non ſuo iudice factus. de iud. c. at ſi clerici. & l. ſi quis ex aliena. ff. e. ti. cauſæ enim appellationum quarumcunque ab extra ad ſedem apoſtolicam interiectarum, conſueuerunt, & ſolent in Palatio apoſtolico per dominum Vicecancellarium committi, & tractari: nec de his poteſt ſe dominus Auditor cameræ intromittere: quia nec eſt Auditor nec officialis Papæ, ſed Auditor cameræ & camerarii. Et quemadmodum Camerarius de huiuſmodi cauſis per appellationẽ ad curiam delatis ſe nõ poſſet intromittere, ita nec eius Auditor. de reſcriptis. c. ſuper literis. in fine.

E p i t o m e.

Cauſa ſemel in curia deuoluta ibi ſẽper remanet tractãda: & ſi econtrà appelletur ab executione proceſſuũ, licet ipſi appellationi non detulerit pro confirmatione ſuorum iurium, nihilominus eam proſequi poteſt.

DECISIO XLIII. aliàs 321.

SI appellatus in cauſa beneficiali poſt & contra appellationem contra eum, & à ſuis proceſsibus in partibus interpoſitam, & ſibi legitimè intimatã: facit nihilominus per ſuos executores cõtinuare proceſſus, à quibus extitit appellatum excommunicando, & aggrauando: & poſteà uigore dictæ appellationis cauſam in Romana curia obtineat committi contra ſuum aduerſarium, Fuit dubitatũ utrùm uigore huiuſmodi commiſsionis, & appellationis poſſet contra abſentem appellantem procedi? Cauſa dubitandi fuit: quia uidebatur quòd ex quo appellationi prædictæ non detulit: imò contra eam plura attentauit, quòd ex ea ſe intromittere non debuit, neque potuit. per c. an ſit. de appella. & de election. c. bonæ memoriæ. magis uidebatur etiam iuri ſibi quæſito ex prædicta appellatione, uidelicet quo ad deuolutionẽ cauſæ quantum ad ſe tacitè renuntiaſſe, ueniendo contra eam. arg. c. ex parte. de reſcrip. Fuit dictum & concluſum per omnes Dominos contrarium. Nam ex quo ſemel cauſa fuit legitimè ad ſedem apoſtolicam deuoluta, ſemper manſit ibidem tractanda: quæ quidem deuolutio per huiuſmodi tacitam renuntiationem non ceſſat: imò nec per expreſſam, niſi ea interueniat, quæ leg. & not. ac habentur in c. quamuis. de ele. li. 6. Nec ob. quod dicitur, quòd illi nõ detulit: ergo ſe ex ipſa iuuare nõ debuit quò ad illũ effectũ: uidelicèt quò minus poſsit ius ſuum proſequi, deferre nõ tenebatur: maximè ſi expreſſa in appellatione cõtra eum interpoſita erant friuola, & non uera. Et ideò quicquid per ſuos executores fiebat, totũ factũ fuit pro tuitione & defenſione iuris ſibi quæſiti, cuius effectus per appellationẽ extraiudicialem impediri non potuit. prout legi. & not. in c. conſtiturus. de appella. & ibi

a per Inno. & ideò nõ poteſt dici innouatio: [a] quia fuit iuris ſui antiqui continuatio, & conſeruatio. arg. c. 1. ut li. pẽ. nec forte illa reuocarẽtur per modũ attẽtati, niſi probaretur ueritas cauſæ appellationis huiuſmodi extraiudicialiter, & ante diffinitiuã interpoſitæ. arg. eorũ quæ leg. & not. in c. non ſolum. § fina. de appel. lib. 6. & in c. ſi poſtquam. de electi. eod. lib. Dum igitur uidebat ſe non poſſe proficere in partibus per continuationem, & aggrauationem proceſſuum, habuit recurſum ad proſecutionem appellationis nõ ſuæ, ſed partis aduerſæ, ſibi tamen intimatæ, per quã tota cauſa fuit ad Curiam tranſlata: ut in c. ſtatuimus. de elect. li. 6. iuncta clemen. cauſam eod. titu. cui priuilegio ſeu tranſlationis per prædicta renuntiare non potuit. Non obſtat c. an ſit. quod loquitur in appellante, qui propriæ ſuæ appellationi nõ detulit. At hic loquimur in appellato: ergo non obſtat d. c. bonæ memoriæ. Nã ibi fuit per utranque partem appellatũ, & neutra partium deferebat appellationi alterius: & ſic paria delicta, &c. de adul. c. intelleximus. Prætereà ibi appellatio maioris partis capituli poſtulantis Epiſcopum Vormacienſ. & appellationem interponẽtis ne minor pars ad electionem aliam procederet, poſtulatione eorũ non caſſata fuit friuola manifeſtè: quia notoriè cõſtabat poſtulationẽ huiuſmodi factam per impreſsionẽ: & ſic remanſit tota poteſtas penes partem minorẽ, quæ poſt poſtulationem, & electionem prædictas elegerat in

Archiepiſco-

Archiepiſcopum Præpoſitum ſancti Petri: & ante huiuſmodi poſtulationem etiam appellauerat, ne ſine eis propter iuſtam cauſam timoris quam habebant, ad electionem aliquam procederent: qua tamen appellatione non obſtāte maior pars proceſſit in negotio electionis ſpreta minori parte: & poſtulauit Vorm. ad inſtantiā ducis Sueuiæ tunc in Romanorum Regem electi io Archiepiſcopum Maguntinen. & appellauit ut ſuprà dicitur: & quia maior pars non detulit appellationi minoris partis: ergo nec minor pars, apud quam reſidebat tota poteſtas eligē di, non tenebatur appellationi maioris partis deferre. per regulam c. quia fruſtra legis auxilium. &c. de uſur. c. quia fruſtra. cum ſimilibus. ibidem alleg.

ADDITIO.

a Innouatio. De innouatione, uide deciſ. 25. incip. ſi reus & poſſeſſor. ſuprà de reſcrip.

EPITOME.

Attentata poſt & contra appellationem à grauamine non reuocantur: niſi priùs conſtiterit de grauamine, uel quòd appellans ſe illud obtulerit probaturum.

SUMMARIA.

1 *Attentata contra appellationem quando reuocari debeant.*

2 *Deſiſtere à ſui iuris proſecutione nemo cogi poteſt.*

3 *Præſumptio non habet locum pro ueritate cauſarum in appellatione extraiudiciali expreſſarum: ſed probandæ ſunt.*

Intellectus cap. interpoſita: de appel.

4 *Facta poſt appellationem in cathedralium vel regularium electionibus emiſſam, ipſo iure nulla ſunt.*

DECISIO XLIIII. aliàs 344.

DIcèt in cauſa beneficiali extraiudicialiter con-
tra aliquem impetrantem apoſtolicum: pu-
ta à gratia & proceſſibus ſuis appelletur: ſi-
biq; huiuſmodi appellatio intimetur: & ip-
ſe poſt & contra huiuſmodi appellationem nihilominus
ius, ſiue gratiam ſuam proſequendo aliqua faciat, & attē
tet, puta apprehendendo poſſeſſionem, abſque tamē uio
lentia recipiendo fructus, & alia iura beneficij ſui exce-
1 dendo, ſecundum omnes Dominos, præmiſſa † non ſunt
per modum attentati reuocanda, niſi ante omnia cogno-
ſcatur, & doceatur de ueritate cauſæ appellationis. Ratio
eſt, quia quando appellatur ante diffinitiuam: regulare
eſt non reuocari attentata poſt appellationem, niſi in e-
uentum cauſæ appellationis. de appel. non ſolùm. §. illa.
lib. 6. Stemus igitur regulæ, utile per inutile non uitia-
tur. C. de appel. l. præcipimus. Prætereà quando quis ius
ſuum proſequitur, ipſum continuat & conſeruat, non in-
nouat, ſed totum quicquid facit, hoc fit ad tuitionem &
conſeruationem iuris ſui anteà quæſiti: ut lite pendente. c.
2 2. Nullus † enim tenetur, uel debet dimittere ius ſuum,
uel deſiſtere à proſecutione, & continuatione ſui iuris,
uel poſſeſſionis ſuæ, propter aliquam contradictionem
uel appellationem, imò deſiperet, qui hoc ſaperet: ut not.
Innoc. de maior. & obe. c. dilecti. & in c. uenerabili. de
cenſi. & de his quæ fi. à ma. par. ca. c. 1. Ratio, quia nemi-
ni facit iniuriam, qui utitur iure ſuo. de elect. c. cùm no-
bis olim. & c. cùm eccleſia Vulterana. poterit etiam di-
cta appellatio eſſe friuola, cui deferre non tenebatur.
de appell. c. cum appellationibus friuolis. lib. 6. nec un-
3 quam † pro ueritate cauſarum in appellatione extraiudi
ciali expreſſarum præſumitur, niſi earum ueritas probe-
tur: ut in d. c. non ſolùm. & c. Romana. §. cū uerò. eod. tit.
& lib. Hoc uerū, niſi appellans cauſas per ipſum antè pro
poſitas obtuliſſet ſe probaturū: ut in c. interpoſita. de ap-
pel. quæ dec. & cōſimiles poſſunt ītelligi de appellatione
iudiciali, & nō extraiudiciali. Veruntamen ſi dicamus, &
intelligamus eā loqui in appellatione extraiudiciali: tamē
nō comprehendit caſum noſtrū, in quo non fuit facta hu
iuſmodi oblatio: ſed ubi foret facta, tunc quò ad transla-
tionem iuriſdictionis, & quò ad reuocationem attenta-
torum ſufficit hæc duo probare: ſcilicèt quòd propoſue-
rit grauamen, & illud obtulit ſe legitimè probaturum, li
cèt non probet ueritatem cauſæ in appellatione expreſ-
ſæ. Rationē uide per Io. Monach. & adde in c. Romana.
ſuperiùs alle. ſuper uer. an ſit uera. Nec obſtat c. ſi poſt-
quàm. de elect. lib. 6. quia hoc eſt ſpeciale contra regulā
4 antè dictam, ut † in electionibus cathedralium, uel regu
larium eccleſiarum quicquid factum fuerit poſt, & con-
tra appellationem etiā extraiudicialem ex cauſa probabi
li emiſſam, ſit nullū ipſo iure: ſecus uerò in electionibus
inferiorū eccleſiarum ſecundum Ioan. And. Io. Mo. & e-
tiam Archid. ibidem. uide de hac cōcluſione aliqualiter,
ſed non ita plenè ſuprà dec. 38. eodem tit. quam conclu-
ſionem intelligas ſanè: uidelicet de attentatis ante impe-
trationem cōmiſſam ſuper dicta appellatione: quia ſi cau
ſa appellationis eſſet cōmiſſa alicui Auditori in Palatio,
uel alibi, manus executorū ſtatim eſſent clauſæ. per c. ut
noſtrum. de appel. & c. quamuis. de elect. lib. 6.

EPITOME.

Si in partibus ab executione trium ſententiarum, uel unius quæ tranſiuit in rem iudicatam, cauſis rationabilibus expreſſis appelletur. Iudex tamen in curia inhibere non poteſt, niſi poſtquàm ſibi de illorum ueritate conſtiterit.

SUMMARIA.

1 *Appellari ab executore non niſi modum excedat, poſſe.*

2 *Appellatio extraiudicialis probanda eſt, antequam iudici à quo appellatum eſt, inhibeatur.*

DECISIO XLV. aliàs 346.

SI appelletur in partibus ad Papam ab aliqua
executione trium ſententiarum diffinitiua-
rum latarum in curia, uel unius ſentētiæ, quæ
aliàs in rem tranſiuiſſet iudicatam, pro eo
quod prætenditur de poteſtate dicti executoris non con
ſtitiſſe, neque conſtare: & ſi conſtare poſſet dicitur, quòd
modum ſuæ poteſtatis exceſſit: & quòd dictæ ſententiæ
fuerunt per falſa inſtrumenta latæ: & committatur cauſa
huiuſmodi appellationis alicui Auditori ſacri Palatii: &
petatur ante omnia inhiberi prædicto executori, ne ad
ulteriorem executionem procedat huiuſmodi inhibitio,
niſi aliqualiter de præmiſſis in appellatione expreſſis cō-
ſtiterit, non eſt aliquatenus concedenda. Ratio propter
uериſimilitudinem duorum primorum grauaminū in ap
1 pellatione expreſſorum. Tum † quia regulariter ab exe-
cutore non poteſt appellari, niſi modum excedat: quem
excedere non præſumitur, niſi doceatur. de appella. c. no
uit. de re iudi. c. quod ad cōſultationem. ubi de hoc. Tum
2 † quia huiuſmodi appellatio eſt extraiudicialis: quæ ueri
ficari debet antequam inhibeatur iudici à quo eſt appel
latum: ut de appel. c. interpoſita. & c. non ſolùm. §. fin. li-
bro 6. Tum quia certa cauſa eſt in appellatione expreſſa,
uidelicet, quòd ſententiæ fuerunt latæ per falſa inſtru-
menta, tangit nullitatem ipſarum trium ſententiarum,
quæ non impedit earum executionem: de re iudi. c. ut ca-
lumniis. in clement.

EPITOME.

Tenet appellatio à diffinitiua, cui delatum eſt, & ter-

minus

minos præfixus:qnamnis apoſtoli petiti fuerunt, non tamen inſtanter.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio eius qui appellauit, & cui iudex apoſtolos dedit, licèt non inſtanter petierit, an valeat?*

DECISIO XLVI. aliàs 351.

1 SI † appelletur à diffinitiua, & appellans petat apoſtolos, licèt non inſtanter, ſi tamen iudex incontineoti deferat huiuſmodi appellationi, & termioum ad proſequendum præfigat, quẽ appellans acceptat, ualebit, & tenebit huiuſmodi acceptatio, & appellatio: non obſtat quòd apoſtoli cum inſtantia debita non fueruot petiti ſaltem unico contextu, iuxta formam clemen. quamuis rigor. de ap. Ratio, quia petitio apoſtolorum cum tantis inſtantiis, ideò debet fieri, ut iudici debirus honor deferatur: & ipſe moueatur ad reuocandum grauamen, ſi grauauit: quod fortè non faceret, ſi talis inſtãtia non fieret: quæ ratio ceſſat, ex quo detulit, licet etiam appellatio friuola fuerit. de appellat. c. cum appellationibus friuolis. lib. 6. Superfluum enim eſſet apoſtolos datos iteratò petere cùm iam dando & deferendo iudex eſſe deſierat, nec eos amodò dare poſſet: ut in d. c. cum appellationibus friuolis. Pro hac concluſione facit optimè quoddam dictum Inno. recitatuo per Archi. in c. cordi. de appellationib. ſuper uerſicu. de partium. lib. 6. modicum ante fin.

S V M M A R I A.

1 *Victor poteſt ab omiſſione condemnationis expenſarum appellare, & denuò illas petere.*

2 *Expenſæ poſt litis conteſtationem factæ non veniunt iure actionis exigendæ, ſed officio iudicis.*

3 *Appellari non poteſt ab iis, quæ iudicis arbitrio relinquuntur.*

4 *Actori licere non debet, quod reo non licet: & econtra.*

DECISIO XLVII. aliàs 353.

a SI Auditor ferens diffinitiuã ſententiam [a] pro actore, & contra reum non condẽnat ipſum in expenſis non petitis per actorẽ in libello: ſi actor habens ſententiam pro ſe ab huiuſmodi omiſsione condemnationis expenſarum appellet: Fuit

1 reuocatum in dubium, utrùm appellatio † teneret: & an in cauſa appellationis prædictus appellans poſſet de nouo petere expenſas, & agere ſuper illis? Super qno Domini erãt uarii. Aliqui dicebãt quòd nõ teneret appellatio. per l. omnẽ honorẽ. C. quãdo prouocare nõ eſt nece. Tũ etiã, quia nõ erant petitæ in libello: & iudex ideò nõ grauauit, ſi in illis nõ cõdẽnauit: quia ſecundũ formã libelli, &c. de accu. c. qualiter & quando. de ſimo. c. licet Hely.

2 Etſi dicatur quòd nõ erat neceſſe eas peti ĩ libello: † quia omnes expenſæ quæ poſt litem conteſtatam accidunt, uenient ex officio iudicis, & non iure actionis: ut io l. ædiles. §. ſciendum. ff. de ædi. edic. & oota. per Innocẽ. in c. finem. de do. & contu. & in c. ſæpè. de appel. & per Spec. titu. de expeo. §. nunc de expen. uer. hoc quoque norandũ. & ideò iudex poterat condemnare, uel nõ condemnare. per l. non quicquid. ff. de iudi. & de offi. deleg. c. cõſuluit. & ideò ſi condemnationem expenſarum omiſit, appella-

3 re nõ potuit. Nam in iis quæ † iudicis arbitrio [b] relinquũ-

b tur, appellari non poteſt: ut not. Spec. titu. de off. iud. §. impedit. Alii & maior pars, de quorum numero ego eram, tenebant & dicebant contrarium: uidelicet quòd appellare & expenſas in quibus primus iudex non condemnauit, petere potuit. Mouebantur: quia regulariter uictus uictori de iure cõmuni debet condẽnari in expenſis: ut l. properandum. C. de iud. de pœnis. l. calũniam. Et licèt ſecundùm unum intellectũ l. omnẽ honorẽ. quando uictus non appellat, uictor ab omiſsione condẽnationis expenſarũ appellare non poterit: tamẽ ſecundũ maiorem partem, ſi uictus à ſeotentia contra ſe lata appellat, uictor etiã appellare poterit. Nã utraq; pars à ſentẽtia appellare nõ poteſt. de teſta. c. Raynutius. & c. Raynaldus. & pro hoc alle. una not. Ber. in c. ſignificauerunt. de exce. ſuper uer. abſoluitur. quæ reprobatur ibidẽ per Abba. & etiam per Spe. titu. de appell. §. 10 quibus. uer. 34. ubi Spe. aliter prædictã l. omnẽ honorẽ. intelligit, diceos quòd uictus ſi appellet, tunc uictor appellare nõ poterit pro eo tantum quod iudex nõ adiudicauit ſibi expẽſas: uel quòd adiudicauit inſufficiẽter. & pro hoc alle. l. omnẽ honorẽ. & not. per eum ti. de expen. §. poſtmodum. uer. illud quoque. Si uerò uictus non appellat: tunc uictor appellare poterit: ut ipſe nota. in uer. ſed quid ſi uictus. Ratio diuerſitatis eſt ſecuodùm eũ. Nã quando uictus appellat, tunc uictor etiã ſine quacũq; appellatione expenſas, & omnia alia petita in prima inſtãtia petere, & proſequi poterit. per l. per hãc. C. de tẽpor. appel. de fide inſtr. c. cùm Ioã. fruſtrà igitur tũc ipſe appellaret, ex quo ex appellatione partis aduerſæ ſe iuuare poterit, & illud conſequi, quod ex ſua. de appellat. c. oblatæ. & de honeſtat. iudicem qui eum honorauit: ut in d. l. omnem honorem. At ubi uictus nõ appellaret, ſi ipſe uictor etiam appellare non poſſet: expenſas ſuas nunquam recuperaret: ſicq; ſibi magnum præiudicium fieret ex facto aduerſarii ſui, quod eſſe nõ debet.

4 Non † enim debet licere actori, quod reo non licet, & cõtra. de mu. peti. c. 1. & 2. de reg. iur. c. nõ licet. li. 6. Concludendo igitur dicitur quòd id ſeruat Curia, & quòd hæc eſt mens prædictæ l. remittens ad not. per eum, quæ modicum ad hoc faciuot, ti. de expen. §. nunc uidendũ. ad fi.

ADDITIONES.

a Diffinitiuam ſententiam. Adde Felyn. in c. ſignificauerũt. de exceptio. Cardin. in clem. ſæpè. §. fin. penult. quæſt. decimò ſeptimò quæritur.

b Iudicis arbitrio. Secus eſt quãdo aliquis iudex ex officio ſuo facere poteſt, & non uult facere: quia tunc appellari poteſt. ut habetur per Fel. in c. per tuas. col. 3. uerſi. itẽ inquantùm dicit hic gl. extrà de teſtibus.

EPITOME.

A ſententia nulla appellatur: ut in uim talis appellationis poteſt appellatus proſequi nullitatem ipſius.

S V M M A R I A.

1 *Appellatione facta à ſententia ipſo iure nulla, an deſerta appellatione debeat ſuper huiuſmodi appellationis deſertione pronuntiari?*

2 *Appellatio interpoſita ad Papam treis habet effectus.*

3 *Appellatione facta à ſententia nulla poteſt appellatus in vim talis appellationis proſequi nullitatem.*

DECISIO XLVIII. aliàs 361.

1 FVit dubitatum utrùm ſi appelletur † à diffinitiua ſententia, quæ eſt ipſo iure nulla & deſeratur appellatio, poſsit, & debeat pronuntiari ſuper deſertiooe huiuſmodi appellationis? Et uidebatur aliquibus Dominis quòd non: quia ſicut non tenebatur à ſententia, quæ eſt nulla appellare: ut de re iudic. c. 1. ita nec tenebatur proſequi. fruſtrà enim proſequeretur, cùm nullum effectum operaretur. de offic. deleg. c. cùm cõtingat. de appel. c. qua fronte. Ad hoc reſpon-

2 debatur quòd prædicta appellatio † treis effectus operari poterat. Primò cauſam ad curiam deuoluebat, nedum.

appella-

appellationis,ſed totius negorij principalis:maximè ſi de
latum erat per iudicem,ut ponebatur in facto.de ap.c. ſæ
pè.§.ſaluis.& eod.tit.c.cordi.lib.6.ner.ijsq; & c.cum ap-
pellationib.eod.ti. & lib. Secundo per eum pars appella-
ta ad curiam citabatur: præſertim ſi terminus a iudice;
uel ab appellante erat præfixus: ut in dictis iuribus, c. ſæ-
pè. & c.cordi.ſicq; ſi pars appellata uenit, uel miſit ad cu
riam propter huiuſmodi appellationem deuoluentem,
& citantem: & pars appellans non uenit,neque miſit,te-
nebatur parti appellatæ competenter facere recompenſa
tionem & refuſionem expenſarum: ut prædictis c. ſæpè.
& c.cordi.&c.reprehenbilis.uerſi. ſi autem. Tertiò, quia
3 in uim † prædictæ appellationis poterat appellans proſe-
qui nullitatem ſententiæ à qua appellauit: iuxta nota.
per Inno.in c.dilecto. de appellatio. quod facere non po-
terat, ſi erat deſerta. Sicque multùm expediebat, ot pars
maior Dominorum dicebat prounntiari ſuper deſertio-
a ne [a] appellationis huiuſmodi, & ſic factum eſt per me,
qui habui cauſam. Et prædictum dubium poſui in conſi-
lijs.uide Ioan. Andr.& Paulum io clem.ſi appellatiooem.
de appel.in penul. & ulti. glo.

A d d i t i o.

a Super deſertiooe. Adde quòd iudex à quo poteſt præfi-
gere terminum appellanti: quo elapſo ita erit deſerta ap-
pellatio ex lapſu illius termini, ſicut per lapſum illius ter
mini iuris.ita dicit dom. Abb.in c.de appellationibus.ex
trà de appella.in ulti.no.& ibi per do.Fely.io prin.

E p i t o m e.

Si iudex non defert appellationi re integra de uolunta
te partium reaſſumit iuriſdictionem: ſecus ſi deferat, aut
appellatio ſit ſuperiori præſentata: cùm tunc ad eum ſit
principale negotium deuolutum, niſi per ſuperiorem
cauſa ad primum delegatum iudicem remittatur:partes
tameo ad iudicem ordinarium poſſunt redire.

S V M M A R I A.

1 *Appellatio cùm per auditorem delatum eſt, partes renun-*
tiare non poſſunt.
2 *Appellationi interpoſitæ & interponendæ, & an quando*
poſſit renuntiari.
3 *Iuri ſuo renuntiare cuilibet licitum eſt.*
4 *Iudex deferens transfundit ſuam iuriſdictionem in ſuperio*
rem: nec poteſt abſque noua commiſſione de cauſa dela
ta cognoſcere.

D E C I S I O XLIX. aliàs 363.

EX hoc inſurrexit aliud dubium, uidelicèt, u-
1 trùm ad iudicem † io partibus à quo iudiciali-
ter à quibuſdam grauaminibus ad ſedem apo-
ſtolicam fuerat appellatum, & apellationi de
latum, ac terminus ad proſequendum huiuſmodi appel-
lationem præfixus, ambæ partes re integra, hoc eſt, ante-
quàm ſit huiuſmodi appellatio ſuperiori præſentata, &
per ipſum recepta, poſſint ad prædictum iudicem, à quo
ſic erat appellatum, & delatum, redire, & in principali ne
gotio procedere ad ulteriora? Aliqui Domini dicebant
quòd ſic.per c.interpoſita. §. ille denique. de apppel. ubi
2 uidetur textus rotundus de appellante, † quòd poſſit re-
a nũtiare [a] appellationi ſuæ expreſsè, & redire ad priorem
iudicem, ſaluo iure expenſarum reficiendarũ parti appel
latæ: quæ tunc locum non habet, ſi de ipſius conſenſu &
uoluntate huiuſmodi habeatur reditus ſiue regreſſus.
Pro qua parte facit optimè textus in c.quamuis. de elect.
lib. 6. & facit clem. quamuis rigor. de appel. & io anti-
quis c.perſonas.c.cùm ſit.c.ſæpè. & c. reprehenſibilis. io
quibus apparet quòd propter tacitam renuntiationem
appellantis, & non petentis apoſtolos debito tempore,
nec in termino proſequentis appellationem, partes re-
deunt ad priorem iudicem, & ad ipſius examen: multò
fortius propter renuntiationem expreſſam. Nam cui-
3 libet licitum eſt reountiare † iuri ſuo.de regular.c. ad apo-
ſtolicam. Pro hac etiam parte faciunt & poſſunt induci
omnia argumenta, & rationes inductæ per Io. Monach.
io c.cum appellationibus. de appel. lib. 6. ubi quærit, &
diſputat de iure appellatioois deferente, An poſſit re in-
tegra huiuſmodi delationem reuocare, & in cauſa ulte-
riùs procedere? & teoet quòd ſic, per multas rationes,
quas dominus Ioan. Andr. reprobat in duobus locis,
atque ibidem in nouel. remittit, dicens Tancredum te-
nuiſſe contra Ioan. Moo. remittit enim primò ad notata
per eum in c.conſtitutus. 2.de appel. ſuper uerbo. confir-
mauit.& in c.meminimus.de accuſa.ſuper uerbo, defer-
re. quem ſecuti maior pars Dominorum in prædicto du-
bio tenuerunt, & concluſerunt contrarium.per d.c. cum
appellationibus friuolis. ubi expreſsè apparet, quòd per
4 delationem † iudicis transfunditur tota iuriſdictio in ſu-
periorem, in tantùm quòd de illa cauſa amodò ſe intro-
mittere non poteſt, etiam de conſenſu & uoluntate par-
tium: niſi per ſuperiorem ſibi remittatur: quæ remiſſio
cenſetur ooua commiſſio, & in uim illius nouæ, & non
antiquæ commiſſionis procedere poteſt. Cõſenſus enim
partium quòad hoc nil operatur: quia pactum priuato-
rum,&c.de foro compe.c.ſi diligẽti.ff.de iuriſdi.om.iud.
l.ſi conuenerit. Nec obſtant iura in contrarium allegata,
quæ loquuntur quando iudex à quo appellatur, non de-
tulit, & ſic remanſit iudex: tunc enim tacitè uel expreſsè
appellationi renuotiare poſſent, & ad illum redire. Pro
hac parte faciunt duo iura antiqua: uidelicèt, c. ſolicitu-
dinem.& c.dilectis.de appel.in quibus dicitur, quòd per
appellationem legitimam nedum negotium principale,
ſed omnia acceſſoria ſunt ad ſedem Apoſtolicã delata, &
ideo caſſantur omnia poſt huiuſmodi appellationem per
iudicem à quo attentata, & facta.facit c. dilecti. eod. ti.
Prima tamen opinio poſſet procedere, & locum habere
in ordinario, uel tali iudice, qui poteſt adiri per ſimplicẽ
querelam, ad quem partes poſſunt redire, noo obſtante
delatione. argumen.c.primi, de foro compet.de appella.
c.Romana. lib. 6.

A d d i t i o.

a Renunciare. Adde quando appellationi renuntiare poſ-
ſit, Fely.in c.ex parte.el 2.de teſt.cog.col.2.uer. Sed de il-
lo articulo.& Bal.in l.edita.C.de eden.

E p i t o m e.

Quamuis ius deferat appellationi interpoſitæ à diffi-
nitiua: tamen io præſentia iudicis ſi publicè haberi po-
teſt, appellari & apoſtoli peti debent, quos iudex à quo
dat reuerentiales, & dat etiam acta pro apoſtolis.h.d. Vel
ſic. Iudex ſi ſe in publicum non exhibeat, ſufficit ante do
mum ſuam appellare, & apoſtolos petere.

S V M M A R I A.

1 *Appellari an & quando poſſit in abſentia iudicis.*
2 *Appellans, non petens apoſtolos, dicitur non appellaſſe.*
3 *Apoſtoli ſunt pars appellationis, & de eius ſubſtantia.*

D E C I S I O L. aliàs 369.

SI appelletur à diffinitiua ſententia in abſentia
iudicis, & ad domum ſuam, quam inhabita-
re conſueuit, & coram notario cauſæ. Dubita
1 tur † utrùm ualeret huiuſmodi appellatio: præ-
ſertim ut præſupponebatur in facto, quod bene ſcie-
batur per appellantem ubi erat Auditor, io loco tamen
à domicilio ſuo diſtante bene per duas dietas: & ſic ut
uidebatur, debebat appellans iuiſſe, & apoſtolos in-
fra 30. dies petijſſe: quia illos non petijt: nec prædi-
ctam appellationem prædicto Auditori, quando potuit,
intimauit:

intimauit: uidebatur appellationi renunciaſſe, per c.cordi.& c.ab eo.de appella.libro ſexto.iũcta clemen. quamuis. eo. titu. Fuit determinatum & coocluſum contrarium. Nam licèt iura uelint, quòd coram iudice ſit appellandum, ut ei debitus honor deferatur: ut in c. ut debitus.de appella.& 2.q.6. can. biduum. & ibi per Ioan. & de appella. c.ſuggeſtum. per Hoſtien. tamen hoc eſt intelligendum ſi poteſt haberi eius copia, & in publico, non in hortis, uel uilla ſuburbana, ut in dicto can.biduũ. uel niſi iuſtus metus appellãtem excuſat: ut in c.ſi.de appella.in his enim ualet appellatio interpoſita in abſentia iudicis, facta cum proteſtatione de metu, uel eius abſentia: ut in dictis iuribus, ut not.per Io. And & Archid. in c.appellatio de appella libro ſexto.ſuper uerſi.iudici. At hic nedum fuit in horto iudex, ſed fuit ultra duas dietas in aliena diœceſi, à loco, quo iudicauit, ubi eum quærere non debuit, nec tenebatur. argum.c.ſtatutum. §. in
3 nullo.de reſcript.libro ſexto. Ex hoc † etiam infertur, quòd non tenebatur ibidem ipſum quærere pro apoſto-
a lis dandis, qui ſunt petendi [a] tempore & loco congruis. At hic, uidelicet locus domicilũ fuit cõgruus ubi appellauit infra tempus debitum, & apoſtolos inſtãter petiit: ergo appellationi non renuntiauit: quia iuribus hoc ſuadẽtibus ſatisfecit. Præterea unus de Dominis dixit, quòd non eſſet multùm oeceſſaria apoſtolorũ petitio, quãdo appellatur à diffinitiua: quia iudex non poſſet dare alios apoſtolos, quàm reuerentiales: quia ius defert appellationibus huiuſmodi: & ſi non deferret, puniretur: ut leg.& not.in c.de priore.de appella. Superfluum enim illud impetratur, quod à iure conceditur. C. de theſau. l. unica. præterea ſi c.cordi.rectè inſpiciatur ibi, de apoſtolis petendis per appellantem à diffinitiua, nihil diſponitur: imò ibidem de his, quæ antiquitas ſtatuit in appellationibus à diffinitiuis ſententiis interpoſitis, nihil immutatur: ſed in antiquis de hoc nihil diſponitur: ergo. Probatur hoc etiam in c.ſæpè. de appella. uerſi. ſaluis. Tamen
3 Domini non ſtabant huic rationi: quia apoſtoli † ſunt pars, imò de ſubſtantia appellationis: licèt Archi.uideatur innuere contrarium in c.ab eo.de appel. quod quidẽ c.& c.ut ſuper. & c. cordi. & omnia iura loquentia de apoſtolis petendis, uel dandis, loquuntur generaliter, ſiue in iudicio, ſiue extra appelletur, ergo generaliter ſunt intelligenda. 2.q.5.can.conſuluiſti.& 19.diſt. ſi Romanorũ.de maio.& obed.c.ſolitæ.de coniugi.lepro.c.quoniã. Præterea ſi apoſtolici per appellantem à diffinitiua non deberent peti, ad quid diſputarẽt Doctores in d.c.ab eo. & in cle.quãuis. ſuperiùs alle. utrùm illi 30. dies dati ad petendum apoſtolos currant à die prolatioois ſentẽtiæ, ſiue appellationis interpoſitæ: fruſtrà, n. tunc circa hoc inſtarent Doctores. §.his quoque.in d.c.cordi.& uer.ſaluis in d.c.ſæpè. Non obſt.quia alius eſt modus appellandi à diffinitiua: puta ſine cauſa, & ſine ſcriptis, & etiam proſequendi, & partem non proſequentẽ puniẽdi: quòd in appellationibus interpoſitis ante ſententiam & in illis prædicta iura ualuerunt aliquid immutare. Sed quò ad apoſtolorum petitionem, & dationem, qui ſunt pars appellationis, & de eius ſubſtantia, nihil immutatum eſt, imò ſtatutum, & ordinatum eſt, quòd per quemcunque appellantem infra 25.dies, ac loco, & tempore cõgruis, & cum debita inſtantia apoſtoli petantur: aliàs prædictus appellans appellationi ſuæ renũtiaſſe uidetur. imò reputabitur non appellans: ut in d.clemen. quamuis. & d.c.cordi.hoc etiã per antiquos canones expreſsè probatur: ut 2.q.6.c.ſi quis iudicem.uer.poſt datam uerò ſententiam. & can. ſententiam. can.poſt appellationem. & can.& qui.§.ſunt etiam quorum.& §. iudicibus autem. ita quòd ſi iudex appellationem recipiat ſiue non, ſemper apoſtolos tradere, & exhibere tenetur: prout legitur & notatur in dict.c.cordi.& c.ut ſuper.de appel.lib.6.

ADDITIO.

a Sunt petendi. Nam ſi appellans non petiit apoſtolos, dicitur non appellaſſe. uide per Domi. de ſancto Gemi. in c. ab eo.§.ſi.de appel.lib. 6. & Fel. in c. perſonas.de appel col.fin.& deciſ. 57.infrà eod.

EPITOME.

Lite ſuper reſtitutione ad appellandum pendente nihil debet innouari, & innouata debent reuocari.

SUMMARIA.

1 *Attentata pendente cauſa reſtitutionis ad appellandum ueniunt reuocanda.*

2 *Sententia excommunicationis pendente cauſa reſtitutionis ad appellandum lata per modum attentati, an abſque abſolutione ueniat reuocanda.*

3 *Sententia excommunicationis an per appellationem annulletur.*

DECISIO LI. aliàs 379.

1 SI committatur † cauſa reſtitutionis ad appellandũ à diffinitiua ſententia, qua pendente hæc ſententia mandatur executioni, & fiunt proceſſus cenſuras eccleſiaſticas continentes contra reſtitutionem petentem, Dubitabatur de duobus. Primò utrùm prædicta executio facta huiuſmodi cauſa ſiue negotio reſtitutioois pendente ſit reuocanda per modum attentati? & ſi ſic, utrùm huiuſmodi reuo-
2 catio locum habeat in huiuſmodi cenſuris [a] eccleſiaſticis, ſicut in aliis? De primo uidebatur quòd non: quia ex quo ſententia diffinitiua nulla appellatione ſuſpenſa trãſiuit in rem iudicatam, poterat & debebat executioni mandari.de re iudic.c.cùm inter. c.quod ad conſultationẽ. de elect.c.cùm dilectus.de appel.c.concertationi. libro ſexto, cum ſimilibus. Factum igitur legitimè retractari oon debet; ergo.de reſti.ſpol.c.audita.de reg.iur. factũ legitimè.lib.6. Effectus etiã confirmationis prætextu appellationis impediri oon poteſt.de appel.c.cõſtitutus. de excep.c.cùm eccleſiaſticæ. Præterea cũ adhuc non ſit reſtitutus ad appellandum. ſtat ſententia firma, & ſi eſſet reſtitutus, ideò eſſet appellatum, uideretur idem, quod tamẽ eſt falſum, per c.non ſolùm.de appella.libro ſexto. Et ideò fuit concluſum & determinatum per omnes Dominos contrarium: Videlicèt prædicta attentata huiuſmodi cauſa reſtitutionis pendente fuiſſe, & eſſe reuocanda per modum attentati: maximè quia, ut ponebatur in facto, per Auditorem antedictum ante huiuſmodi executionem factam fuerat inhibitum, & canonicè, & poſteà reſtitutus ſententialiter ad appellandũ: & ideò, quicquid medio tẽpore factũ fuerat poſt, & contra huiuſmodi inhibitionẽ, erat reuocandum: ut in dicto c. non ſolũ. in ſi.& c.Romana.§.cùm uerò.eodem titul. libro ſexto. Præterea non poteſt negari, quin lis pendebat, ſaltem ſuper huiuſmodi reſtitutione, an eſſet concedenda uel ne, & ex cauſis in petitione reſtitutionis deductis pars, contra quam poterat inſtrui plenè, & ueriſimiliter præſumere ipſam reſtitutionem dandam, & concedendam: ergo meritò debebat ſuperſedere executioni, donec de eo eſſet cognitum, & diſcuſſum. facit in argumen. clemen. 2. ut lite pendente.& c.præterea.de dilationib. Nam ſi ſententia aduerſus quam petitur reſtitutio in integrum nõ eſt executioni demandanda, niſi detur cautio, & cætera: ut in c. ſuſcitata. de reſtitu. in integrum, multò fortius quando petitur reſtitutio ad appellandum ex certis, & legitimis cauſis, quæ reſtitutio citiùs & leuiùs conceditur, & concedi debet, quàm reſtitutio aduerſus ſententiam: ut in c. quamdiu. eod. titu. in clemen. Reuocabuntur

igitur omnia tanquam lite pendente attentata . per cle.
2. ut lite pendent. poſtquàm etiam Papa cauſam reſtitu-
tionis commiſit, uidetur ad ſe negotium totum reuocaſ
ſe, & ſic nihil potuit fieri medio tempore negotio ſic pē
dente. de appella. c. ut noſtrum. de elect. c. ſi eo tempore.
a lib. 6. & deci. 62. infrà eod. De ſecundo, † utrùm cenſu-
ræ eccleſiaſticæ poſt dictam inhibitionem, & lite pen-
dente fulminatæ eſſent per modū attentati reuocandæ,
ſicut alia facta; puta in corporalem poſſeſsionem indu-
ctio, &c. uidebatur aliquibus quòd ſic. propter not. Ar-
chid in c. non ſolùm. ſuperiùs allega. ubi dicit expreſsè,
quòd iudex ex officio ſuo reuocabit ſententiam excom
municationis latam poſt ſententiam diffinitiuā infra de
cem dies datos ad appellandū, ſicut alia attentata: ut di-
cit glo. Inno. eodem titul. c. ſolet. & idem dicit in c. uene
rabilibus. de ſentent. excom. §. porrò. lib. 6. æquiparans
talem ſententiā ſententiæ latæ poſt appellationem: & ta
men fatetur hoc caſu neceſſariam abſolutionem. cuius
opinionem ibi reprobat Io. An. ſuper uerſi. appellatum.
dicens, quòd Archid. aut ex uerbis ſuis prædictis corri-
gere uoluit, quod dixerat: aut eſt ſibi contrarius: aut
uoluit inducere nouum caſum, quo ſententia nulla ege-
ret abſolutione: quod Ioan. And. non capit: quia hoc eſ-
ſet dicere contra decre. illam, & c. per tuas. de ſenten. ex-
communicatio. & decre. cùm olim. de officio deleg. &
decre. ab excommunicato. de reſcrip. tenet igitur Ioan.
And. per illam literam in decr. uenerabilibus. quòd non
reuocatur per modum attentati ſententia excommuni-
cationis, ſicut alia: imò abſolutio eſt neceſſaria. Et ratio
ſua eſt iſta, quia excommunicatio aut ſtatim tenet, aut
ſtatim non tenet: ut legitur & notatur in c. paſtoralis. de
appellationib. Sed pone quòd poſt latam ſententiam diſ-
finitiuam iuxta decem dies iudex excommunicat partē
non parentem: poſteà illa pars appellat: non eſt dubium
quòd bene ligat illa ſententia. Speciale eſt ergo in illa
3 quòd per appellationem † ſequentem non annulletur,
licèt malè fecerit iudex excommunicando infra decem
dies: & excommunicando eum, tolleret illi beneficium
iuris, ſcilicet appellandi, quod non debet eſſe. de regul.
iuris. c. indultum. libro ſexto. cum ſimilibus. Præterea
ſi licèt iudex non ſeruando ordinem traditum in excom-
municando, in c. cùm medicinalis. de ſenten. excommu
nicatio. lib. 6. excommunicet: tamen ſententia tenet, &
ualet ſecundùm omnes ibidem ſcribentes. ſic etiam in ca
ſu noſtro, licèt iudex infra decem dies non debebat ex
communicare, tamen quia excommunicauit ſiue benè
ſiue malè, ante appellatonē tenuit, & ualuit. 11. q. 3. can.
ſententia paſtoris. quia ſtatim excommunicationis ſen-
tentia ſecum executionē trahit, ut in c. paſtoralis. de ap.
In hanc partem etiam declinauit Spec. tit. de appel. §. de
officio. uerſi. ſi uerò. poſt Ioan. Mona. in c. is cui. de ſen-
ten. excommunicat. tum enim bene ueniet reuocanda,
in ſecundo caſu non. Sed quicquid ſit, Domini omnes
declinauerunt in opinionē Io. Mona. quò ad prolationē
ſententiæ: ſed quò ad monitionem, & denuntiationem,
& alia executorialia prædictæ ſententiæ conſiſtentia in
facto, dixerunt omnia illa per modum attentati bene
reuocanda, de qua uidelicet denuntiatione ego uacilla
bam. propter c. paſtoralis. de appel. quia ibi expreſsè ap-
paret, quòd poſt appellationem poteſt fieri executio ex-
communicationis ſententiæ ante appellationem latæ,
quæ eſt denuntiatio, quæ poteſt fieri ſecundum me, ubi
& quandocunque executio ſententiæ tenet. At ſecun-
dùm ſupradicta in caſu noſtro tenuit, & ualuit execu-
tio: ergo licitè potuit fieri denuntiatio: niſi uelimus di-
cere, quòd propter inhibitionem, & litis pendentiam
non potuit neque debuit fieri prædicta denuntiatio: &
ideò tanquam poſt inhibitionem, & litis pendentiam in
præiudicium litis pendentiæ, & contemptum iudicis
facta fuit reuocatio, per iura ſuperiùs allegata. Ad
quod reſpondeo, quod ſimili modo poſt inhibitionem,
& litis pendentiam non potuit, nec debuit ferri prædi-
cta excommunicationis ſententia: tamen hoc non ob-
ſtante tenet, & ualet, ut ſuprà dictum eſt. Nā licèt multa
fieri prohibeantur, facta tamen rata manent, de regu. c.
ad apoſtolicam. Præterea iſte eſt unus caſus de irretra-
ctabilibus, in quibus maximè procedit dicta regula: Mul
ta fieri prohibentur &c. De quo in clem. præſenti. de cen
ſib. in quibus irretractabilibus non habet locum reuoca
tio attentatorum: ut not. Io. Monach. in c. cupientes. de
electio. ſuper uer. à gratia. libro ſexto.

ADDITIO.

a Cenſuris. Vide Bartholo. Socyn. in tractat. fallentia. in
uerb. attentatio. uerſi. 7. fallit.

EPITOME.

Adhærentes appellationi quòd pro appellante teſtes
eſſe non poſsint. Item & hi qui conſimilem cauſam tum
fouent tum habent.

SVMMARIA.

1 *Adhærētes cauſa non poſſunt in eadem cauſa teſtificari.*
2 *Procurator depoſitus an poſſit eſſe teſtis in cauſa, quam procurauit.*

DECISIO LII. aliàs 381.

1 FVit dubitatum, utrùm † adhærentes appella-
tioni in cauſa beneficiali poſſent eſſe teſtes
pro appellante? Et ſine argumentis fuit de-
terminatum, & concluſum per omnes quòd
non, propter affectionem cauſæ, tum quia per adhæſio-
a nem [a] fecerunt ſe partem: ut in c. ſtatuimus. & c. cupien-
tes. de elect. lib. 6. At nullus poteſt eſſe teſtis in cauſa
ſua propria: ut 4. q. 3. can. ſi teſtes. §. nullus. Inſtit. de te-
ſtam. ordi. §. licèt. ergo &c. Præterea ſi ſimilitudo cauſæ
repellit teſtem: ut in c. perſonas. de teſtib. multò fortiùs
quando teſtis in eadem cauſa adhæret agēti. Et ſicut pro
curator & aduocatus repelluntur à teſtimonio propter
affectionnem cauſæ: ut in c. Romana. de teſtib. lib. 6. Ita
& adhærentes, qui ſunt pars in cauſa, ut ſuperiùs dictū
eſt, & fuerūt citati ad cauſam, ut ponebatur in facto. Ve
rùm quia replicabatur per partem aduerſam, quòd ap-
pellatio ſua propter non proſecutionem ſuam erat deſer
ta, & ſic per conſequens ceſſauit adhæſio: unde diceba-
tur ualuiſſe teſtimonium dictorum adhærentium depo
nentium in cauſa poſt deſertionē huiuſmodi appellatio
nis: cuius contrarium fuit concluſum & determinatum
per omnes Dominos. Nam licèt ceſſaſſet appellatio, non
tamen ceſſauit cauſa, quæ per uiam ſimplicis querelæ
fuit in Curia introducta, in qua non eſt dubium quòd
producti in teſtes reo conuento adhæſerunt, propter
quod ſuſpecti fuerant: quæ ſuſpitio durante cauſa dura
re uidetur, licèt ceſſat adhæſio. argu. d. c. Romana. de te
2 ſtib. lib. 6. ubi † apparet expreſsè, quòd procurator etiam
depoſito officio non poteſt eſſe teſtis in eadem cauſa, in
qua procurauit, propter affectionem ipſius cauſæ. Pari
ratione, & multò fortiùs de adhærentibus, qui adhærē-
do fecerunt ſe partē: & propterea præſumitur minùs &
plùs fauere uni parti quàm alteri: quæ nimia fauentia re
pellit iudicem, & teſtem, ut lit. non conteſt. c. accedens.
Pro & contra faciunt not. per Spec. tit. de teſte. §. 1. verſic.
quid ſi olim. & verſic. Item quid fuit in eadem cauſa. &
verſic. quid ſi appelletur. & verſic. quid ſi iudex ſtatim.

ADDITIO.

a Per adhæſionem. Adde ſimilem quæſtionem an ſcilicet
cedens uideatur adhærere illi cuius fauore cedit: & an
cedens

cedens poſſit eſſe teſtis pro ceſſionario, uel repellatur ratione adhæſionis & affectionis, per Guid. Pap. deciſ. 530. Et quid de fideiuſſore an poſſit eſſe teſtis pro debitore, per Specul. tit. de teſte. §. 1. Et an uenditor pro emptore, Guid. Pap. conſ. 74. in 2. parte. Et quid de mediatore & proxeneta an poſſint eſſe teſtes in contractum eorum medio celebrato, uide in d. conſil.

EPITOME.

Appellans in cauſa beneficiali, & non proſequens ſuã appellationem appellato proſequente, ſi in ipſa appellationis cauſa ſuccumbat, non auditur iterum appellans quod ſecus eſt, ſi eſſet appellatus: poteſt tamen reſtitui ad prædictam appellationem proſequendum, ſi ſe legitimè impeditum probauerit.

SVMMARIVM.

1 *Appellans extraiudicialiter in cauſa beneficiali, in cuius contumaciam proceſſum eſt, & ſententia lata contra eum, an ab ea non poterit iterum appellare.*

DECISIO LIII. aliàs 384.

1 FVIT dubitatum utrùm † appellans extraiudicialiter in cauſa beneficiali iuxta formam c. ſtatuimus. de elect. lib. vi. & intimans aduerſario ſuo eandem, iuxta formam clemen. cauſam. eod. titu. ſi appellato huiuſmodi appellationem in contumaciam partis appellantis proſequente, & pro ſe ſententiam reportante, poſſet ab huiuſmodi ſententia appellare infra decem dies à prolatione ſententiæ? Videbatur aliquibus Dominis quòd ſic. Nam in iudiciis ſeruanda eſt æqualitas, ita quod non debet licere actori, quòd non licet reo: nec econuerſo. de mut. pe. c. 1. & u. de regu. iur. c. non debet. lib. vi. ſed licèt millesies procedatur in abſentia partis appellatæ in cauſa beneficiali, & ſententia contra eũ feratur, ipſe de ſtylo & more curiæ infra decem dies à tempore prolationis ſententiæ poterit appellare: ergo & appellans. quod tamen non eſt de iure: dummodò ſit appellatio debitè intimata iuxta formam clemen. antedictæ: quia contumax non auditur appellans: ut notauit expreſsè Compoſt. & Archid. in dicto c. ſtatuimus. quod intelligas de uero, & non ficto contumace. de quo per Io. And. in clemen. prædict. in glo. ante pe. & meliùs in cle. ſi ante. de do. & contu. Maiori parti Dominorum, de quorum numero ego fui unus, uidebatur dicendum eſſe contrarium: nam maior eſt cõtumacia actoris quàm rei: de do. & contum. c. cauſam. & c. prout. & c. actor. lib. vi. & ſic ceſſat argumentum æqualitatis pro cõtraria parte inductum. Præterea appellantium eſt inſtare, proſequi, & finire ſuas appellationes infra tempora a iure, uel ab homine ſtatuta: quod ſi non fecerint, puniuntur, de appel. c. cùm ſit. & c. perſonas. & c. ſæpè. & c. irreprehenſibilis. & cle. ſicut. eo. tit. Itẽ ut plurimũ appellantes in cauſa beneficiali ſolent deducere obiectus in ſuis appellationibus, quos ſi nõ probauerint, grauiter puniuntur: ergo multò fortiùs ſi nõ proſequuntur. ar. c. ſtatuimus. §. ſi uerò. & c. ſeq. de elect. li. vi. Nonne etiã dicit c. cordi. in fi. de appel. li. 6. quòd bene facit ad propoſitũ, quòd in eũ meritò iura debẽt inſurgere, qui ius, iudicẽ, & partẽ eludit. Cũ igitur hic appellãs ius offendit appellando friuolè, deducendo obiectus in ſua appellatione confictos, quod uериſimiliter præſumitur: quia eos nec curauit proſequi, nec probare, contra c. ut debitus, de appel. & d. c. ſtatuimus. & c. quãuis. de elect. lib. vi. Iudicem offendit à cuius proceſsibus friuolè dicitur appellaſſe, licèt extraiudicialiter. Iudicem etiam ad quem appellauit in non ueniendo, nec ſuam proſequẽdo appellationem: & partem ſibi aduerſam eludit citando ipſam ad curiam per ſuam appellationem, & uexando eam laboribus & expenſis. Et ſi dicimus, & reputamus illum ſcilicet manifeſtum, & uerum contumacem, qui nullo modo auditur appellans, quem citatio iudicis, uel iuris perſonaliter apprehendit: prout leg. & not. in d. clem. cauſam. & c. ſi ante. multò fortiùs idem dicendum erit in citante, & appellante, qui eſt certiſsimus de facto ſuo: & ideò certiorari non debet. arg. cle. ij. ut lit. pendent. quæ fortiori ratione procedit in actore quàm reo. Nam rei eſt fugere: actoris uerò inſtare. ut in d. c. cauſam quæ. de dolo & cõt. & ſic fuit obtentum, quòd non audiretur appellans, niſi per uiam reſtitutionis: qua uia etiam non deberet audiri, niſi doceret de ſuo intereſſe, & aliquali læſione, uel de iuſta cauſa abſentiæ uel impedimento. arg. not. in c. cùm Bertoldus. de re iudic. de reſtitut. in integr. c. cũ ex literis.

EPITOME.

Appellatio contra formam debitam ad Papam etiam interpoſita non deuoluit negotium etiam ad ſedem apoſtolicam, niſi iudex à quo illi detulerit.

SVMMARIVM.

1 *Appellare facto magis eſt quàm uerbo, uel ſcripto.*

DECISIO LIIII. aliàs 385.

SI appelletur ab electione, prouiſione, præſentatione, uel poſtulatione alicuius facta, uel fienda uiua uoce ad Papam, & non in ſcriptis, in præſentia tamen partis, Dubitabatur utrum per huiuſmodi appellationem cauſa deuolueretur ad Curiam Romanam. Et uidebatur aliquibus quòd ſic: maximè ſi huiuſmodi appellãs propter hoc ad ſedem apoſtolicam ad proſequẽdum huiuſmodi appellationis negotiũ perſonaliter acceſsit, & cauſam legitimam ſiue probabilem in huiuſmodi ſua appellatione uiua uoce in
1 terpoſita expreſsit: quia † plus eſt facto appellare, quàm uerbo, uel in ſcriptis. de appella. c. meminimus. c. ſuggeſtum. & c. dilecti. pro hoc etiam allegabatur una not. Archid. in c. cordi. de appellationi. li. vj. ſuper uerb. de partium. circa finem. ubi Archid. uidetur innuere, quòd quãdocunque, & quomodocunque appelletur ad Papam etiam ſine ſcriptis, & licèt etiam nullam cauſam aſsignauerit, nec apoſtolos petierit, procedi poterit in cauſa appellatio inuito. allegat c. ſignificaſti. & c. Romana. de for. competen. & de appellationib. c. cum appellationibus friuolis. libro ſexto. Ex cuius dicto uidetur, quòd appellatio uiua uoce interpoſita etiam ſine ſcriptis, & nulla cauſa aſsignata deuoluat totum negotium principale ad Curiam: quod intellige uerum, ſi iudex huiuſmodi appellationem recipiat, & eidem deferat: tunc enim per huiuſmodi delationem ad ſe iuriſdictionem abdicat, & totam ſuam poteſtatem in ſuperiorem transfundit, & ſic loquuntur iura allegata per Archidiac. & etiam ipſemet ſic dicit, & not. in loco allegato. Si uerò iudex tali appellationi non deferat, nunquam talis appellatio deuolueret: quia eſſet manifeſtè friuola, per quam hodie nullum negotium ad Curiam deuolueretur: ut in c. ut debitus. de appellationib. & meliùs in c. quamuis. de election. libro ſexto. & ibi tex. clarus. Præterea omnes Doctores dicunt, & tenent, quòd in appellationibus interponendis iuxta formam c. ſtatuimus. & c. cupientes de election. lib. vi. requiritur forma c. cordi. de appell. in princip. eod. lib. prout Archidiac. & Ioan. And. notant expreſsè in decre. cupientes. ſuper uerb. appellatio. & Ioan. Mona. ſuper uerb. deuoluit. Cùm igitur prædicta appellatio nec fuerit interpoſita in ſcriptis, nec cauſa rationabilis aſsignata: idcirco fuit concluſum, & determinatum quòd nullo modo deuolueret. Præterea, alius eſt enim modus ante ſententiam appellandi, & alius poſt: ut in decret. ſæpè. & c. ut debitus. & c. cordi. de appellatio. & licèt prædicta

O 2 appel-

appellatio ſit ualida, quando ſic appellatur à diffinitiua: ut in l. ſcio de appel. tamen nihil ualet ante ſententiam: imò reputabitur non appellans: ut in c. cordi. ſuperiùs al leg. Si igitur nulla eſt appellatio, nullum effectũ, & præſertim deuolutionem negotii principalis ad Curiã, quod eſt ualde odioſum, & exorbitans à iure communi, prout not. Io. Mo. in regul. in generali. de reg. iur. lib. vi. operari, ſeu inducere poteſt. argu. regulæ, non præſtat. & c. quod ab initio. de regu. iur. lib. vi.

EPITOME.

Iudex appellationis à grauamine de attentatis lite pẽdente coram primo iudice non cognoſcit.

DECISIO LV. aliàs 389.

SI appelletur ab aliquo grauamine ante ſententiam diffinitiuam, & committatur cauſa appellationis huiuſmodi grauaminis alicui alteri Auditori, Fuit dubitatum, & quæſitum utrùm per appellantem poſſent peti quædam attentata lite pendente coram primo Auditore, à quo nunc extitit appellatum, reuocari per Auditorem datum in cauſa appellationis à grauamine? Et breuiter fuit dictum per omnes quòd non, niſi eſſent attentata poſt appellationem nunc ultimò interpoſitam, & ſibi commiſſam. de iudi. c. Rodulphus. c. ſignificante. & c. ſignificauit. de excep. c. dilecti. c. dilectæ. cum multis ſimi. uel niſi eſſent attentata poſt inhibitionem per ipſum factam primo iudici. de appella. c. Romana & c. non ſolùm. libr. vi. cùm etiam de nullo alio poteſt cognoſcere, niſi de grauamine in appellatione expreſſo: ut in clem. appellanti. de appella. At hæc non fuerunt expreſſa, nec ſibi commiſſa: ergo &c. Præterea prædicta attentata uidentur concernere negotium, ſiue cauſam principalem, quam non habet, niſi in euentum. de appellat. c. ut debitus. pronuntiato igitur bene appellatum, & malè proceſſum cognoſcat de illis attentatis: alioquin remittit cauſam primo Auditori, iuxta not. in c. ut debitus. & c. cùm in eccleſia. eodem titul. & c. Romana. libro ſexto.

EPITOME.

Appellatio ubi ad Romanam Curiam cauſam deuoluit, contra appellantem abſentem per audientiam appellatus procedere poteſt: ſecus ſi poſt annum procedat petendo appellationem pronuntiari deſertam.

SVMMARIVM.

1 *Si appellatum eſt in partibus, & delatum appellationi: & poſt fatalia lapſa appellatus impetrat commiſſionem ſuper deſertione, an debeat appellans de nouo in partibus citari?*

DECISIO LVI. aliàs 418.

1 SI † appelletur à diffinitiua ſententia lata in partibus in cauſa beneficiali, & defertur appellationi per utranque partem: ſi poſt fatalia appellationis appellatus impetrat commiſſionem ſuper deſertione appellationis in Curia. Fuit dubitatum utrùm appellans deberet citari in partibus ad dicendum contra commiſſionem, & docendum de diligentia, uel poſſet procedi cõtra eũ per audientiã? Super quo Domini erant uarii. Aliqui dicebant quòd ſi prædicta appellatio deuoluiſſet negotiũ principale ad Curiã, quòd poſſet procedi per audientiam ſuper deſertione tã quam ſuper acceſſorio, quod ſequi debet naturã ſui principalis. de reg. iur. c. acceſſorium. lib. vi. Quod dicebant alii Domini, uerum, ſi cauſa appellationis fuit commiſſa infra fatalia: ſecus ſi poſt: quia cùm tunc non per modum acceſſorii, ſiue incidenter agatur de deſertione, uocanda eſt pars in partibus, quæ fortè uult docere de impedimentis legitimis, propter quæ à negligentia proſecutionis excuſaretur. de appella. c. ex ratione. & clemen. ſicut appellationem. eodem titul. Vel fortè poſſet dicere, & proponere ſe acquieuiſſe ſententiæ contra eum in partibus latæ, uel appellationi renuntiaſſe, quod poterit. de appellat. c. interpoſita. & c. ſollicitudinem. Et in hanc partem declinauit maior pars Dominorum.

EPITOME.

Iudex appellanti & apoſtolos petenti ſi ad recipiendũ eos præfigat certum terminum in quo appellans iterum comparens petat apoſtolos, ſi iudex iterum terminum prorogat, non tenetur appellans in ultimo termino apoſtolos petere. h. d.

SVMMARIA.

1 *Appellans ſi in termino ſtatuto, uel prorogato, uel anticipato non compareat, an ſuæ appellationi renuntiare uideatur?*

2 *Appellans non tenetur in termino prorogato iterum apoſtolos petere: ſufficit enim ſemel petiiſſe.*

3 *Iudex non dans apoſtolos in termino appellanti prorogato an iuriſdictionem amittat?*

4 *Iuriſdictio ſemel amiſſa an & quomodo reuiuiſcat?*

DECISIO XLVII. aliàs 460.

1 SI Auditor appellanti † & Apoſtolos cum debita inſtantia petenti, præfigat certum terminum ad dandum & recipiendum apoſtolos: & illos appellans in termino certo præfixo petat: & iudex iterum prorogat eundem terminum ad aliam certam diem, in quo die nec appellans comparet, nec iudex dat, Dubitabatur de duobus. Primò, utrùm appellans in termino prorogato non comparendo, nec apoſtolos petendo uidebatur appellationi ſuæ renuntiaſſe? Secundò utrùm iudex non dando, iuriſdictionem ſtatim amiſerit: ita quòd irritus eius fuerit proceſſus poſteà per eum habitus. Ad primum omnes Domini dicebant ſtandum gloſſ. ordi. Io. And. in clem. quamuis. ſuper uerſicu. uidetur. de appellatio. cum qua concord. Paul. per omnia & clariùs loquitur, uidelicèt, quòd licèt tutius ſit, quòd appellans in termino prorogato iteratò compareat: non ta-
2 men † tenetur plus de iure apoſtolos petere: ſufficit enim bina uice ipſum petiiſſe, & ſic negligentem uel renuntiantem dici non poſſe, & hoc dicit Pau. ibidẽ ſatis colligi de mente illius decre. quæ de tertio termino non loquitur. Iniquè eſt enim appellantis ne toties grauetur in eundo, & in petendo. Nam ex quo bis cum debita inſtantia petiit, iuri ſiue conſtitutioni ſatisfecit: ergo negligens dici non poteſt. abſurdum etiam eſſet ſecundùm prædictos Doct. appellantem ſingulis diebus termini, imò in pluribus horis diei poſſe eundem ad comparendum & petendum arctari. Idem per eadem motiua fuit determinatum in quibuſdam aliis conſiliis de termino ſibi anticipato per iudicem: uerbi gratia: Iudex aſſignauit terminum iuris, ſiue ultimam diem termini iuris ad dandum, & recipiendum apoſtolos: uolens autem apoſtolos dare ante prædictum terminum iuris, facit partem appellantem citari ad certã diem ante dictũ terminũ iuris, in quo appellante non comparente iudex dat apoſtolos refutatorios in contumaciã citati, & non cõparentis tunc, nec in termino iuris: Fuit dubitatum utrũ appellans propter hoc renuntiaſſet appellationi ſuæ? Et fuit cõcluſũ quòd nõ. Tũ quia ſicut in termino prorogato nõ tenebatur petere, per iura ſuperiùs ad hoc inducta: ita nec in anticipato: quia ſicut iudex potuit prorogare: ita & multò fortius abbreuiare. argumen. no. in c. cùm ſit. de appellat. de ſeq. &

&c te iudi. c quod ad conſultationem. tum etiam quia in
termino iuris primo ſibi præfixo non tenebatur compa-
rere, nec petere apoſtolos iā datos: fruſtrà enim quis pe-
tit extrà, quod intus habet. de iudic. c. examinata. cum
ſimi. In ſecundo† dubio Domini erant uarii. Aliqui aſſe-
ruerunt Auditorem non dantem apoſtolos in termino
prorogato, nullam iuriſdictionem amiſiſſe: tum quia nō
fuit in illo termino debitè per appellantem requiſitus:
quod uult conſtitutio, ut ſuper. & c. ab eo. de appellat.
lib. 6. Tum quia totus terminus iuris cedit ſibi ad dandū
apoſtolos. Ante lapſum autem totius termini, uidelicèt
30. dierum, non amittit iuriſdictionem, imò retinebit,
& apoſtolos adhuc offerre & dare poterit, cùm ſit infra
terminum iuris: & ſic iuriſdictio eius in totū non expira
uit, nec proceſſus eius impeditus, imò fortè ſecundùm
Pau. ubi ſuprà, appellans tenetur eos recipere poſt termi
num iuris, cùm dentur ad inſtructionem ſuperioris: ſed
ſi nō reciperet, crederem nihilominus authoritate dictæ
cle. in fin. appellationem ſuā nihilominus proſequi poſ-
ſe, & iudicem etiam poſt terminos apoſtolos dantem, iu
riſdictionem in negotio principali amiſiſſe. decre. ab eo.
eo. ti. iuncta cle. quāuis. in fi. maior pars, & quaſi omnes
in prædicto ſecundo dubio tenuerunt, & concludendo
dixerunt Auditorem non dantē apoſtolos in ſecundo ter
mino per ipſum præfixo debitè per appellantem petitos
iuriſdictionē amiſiſſe: & proceſſum poſteà per ipſum ha
bitum non ualuiſſe. Ratio, quia nedum ille terminus
fuit partis ad petendum, ſed etiam iudicis ad tradendū:
ut in dictis iuribus & not. Io. And. in cle. quamuis. ſuper
uer. tempore. & idem Pau. ibidem. Si ergo non tradidit
requiſitus, perinde eſt ac ſi expreſsè denegati fuiſſent, per
ſi. cle. ante dictæ: ſed ſi eos denegaſſet, iuriſdictionē ami-
ſiſſet, ergo nec per dationem apoſtolorū poſt iuriſdictio
nē ſemel amiſſam ſine noua cōmiſsione recuperaret. ar-
gum. c. cū appellationibus friuolis. in fi. de ap. li. 6. Semel
4 † enim extincta iuriſdictio non reuiniſcit. de conſe. diſt.
4. can. quæris. ff. de ſolut. l. qui res. §. aream. imputet enim
ſibi quòd ſe terminum iuris abbreuiando ad hoc arcta-
uit, quod potuit, ſecūdùm Pau. ubi ſuprà, cùm eius fauo
rem reſpiciat per l. quod fauore. C. de legib. & in re. iur.
quod ob gratiam li. 6. Nec habet locum in hoc caſu mo
ræ purgatio quò ad reaſſumptionē iuriſdictionis ac uali
dationem proceſſus poſteà habiti, licèt bene quò ad in-
ſtructionem ſuperioris illos poterit dare, & mittere pro
pter decretū irritans poſitum in fi. c. ut ſuper. ſuperiùs al
leg. Ex qua concluſione ſequitur, quod ſi iudex in primo
termino per eum præfixo apoſtolos nō dat appellāti pe-
tenti, licèt in termino ſecundo per eū prorogato illos de
derit etiā petenti in iſto eodē termino, & recipiēti, quòd
nihilominus iuriſdictionem amittit: quod curia non ſer
uat, licet tex. ſit clariſsimus in dicta cle. quāuis. uer. quid
ſi iudex. iuncto ſi. c. & gl. ſuper uer. ex tunc. & ſequent. Se
quitur enim conſequenter ex præmiſsis, ut uidetur, una
alia concluſio prima facie, quòd licèt pars in termino
præfixo apoſtolos nō petat, quòd iudex nihilominus da
re tenetur, & ultroneus ſe ad hoc offerre: quod ſi non fe-
cerit, deſinit eſſe iudex. Nam ſecundum aliquos, ſufficit
prima petitio, ſiue requiſitio, quam facit appellans tem
pore appellationis, attēto etiam quòd ille terminus per
iudicem præfixus eſt ſuus, ſicut partis, ipſe debet, & te
netur facere quod ſuum eſt, licèt pars ſit negligens in
actu ſuo. de dolo & contu. c. cùm dilecti. &c. actor. lib.
6. Tamen ſalua correctione non crederem hoc dictum
ueritate fulciri. Moueor, Nam ex quo appellans in ter-
mino primò ſibi præfixo non petijt cum debita inſtantia
apoſtolos, appellationi ſuæ renunciauit. Si renuntiatum
ſit appellationi, iudex apoſtolos dare non tenetur: ſed
poteſt ad ulteriora procedere, & ualebit, ac tenebit ſuus
proceſſus: ergo &c. Pro quo mihi uidetur text. cla-
rus in dicto c. ut ſuper. in fine. dum dicit, Si uerò iudex
non exhibuerit apoſtolos requiſitus: ex tunc ſi in cauſa
procedat, irritus eius ſit proceſſus, niſi appellationi re-
nuntiatum fuerit: quod intelligunt ibidem Docto. ſiue
tacitè, ſiue expreſsè. Cùm igitur ſimus in caſu ibidem
excepto, dicendum erit proceſſum iudicis poſt renun-
tiationem appellationis fore ualidum ratione etiā hoc
dictante: quia ceſſante cauſa, &c. Tum etiam quia ſuper
appellatione quæ non eſt, apoſtoli fruſtrà darentur. de
deſpon. impu. c. ad diſſoluendū. Præterea c. ab eo. poſt c.
ut ſuper. editū, declarat per optimè quomodo illud uer
bum, requiſitus, debeat intelligi: uidelicèt nedum de
prima requiſitione, ſed de ſecunda & tertia, quæ olim
ante editionem cle. quamuis de rigore iuris requireban
tur, licèt hodie per eandem cle. ſufficiat unico contextu
cum debita inſtantia, congruo tamen loco & tempore
eoſdem à iudice petere: ut in eadem cle. quæ etiam ſtrin
git & arctat appellantem ad petendum apoſtolos itera-
tò in termino per iudicem præfixo, quod ſi non fecerit,
reputabitur non appellans: ſi uerò non appellaſſet, lo-
cus dationi apoſtolorum non eſſet: ergo iudex in dando
in culpa non fuit. ergo pœnam non meretur. de conſti. c.
cognoſcentes. cum ſimi.

Epitome.

Valet proceſſus primi Auditoris poſt inhibitionem ſe
cūdi, cui cauſa appellationis manifeſtè fruſtratoriæ fuit
commiſſa factus.

S U M M A R I A.

1 *Appellatio manifeſtè friuola proceſſum non interrumpit, nec obſtat iudicis inhibitio.*
2 *Inhibitio uirtute appellationis inducta quæ præſupponat, & quid operetur.*
3 *Inhibitio quando dicitur canonica.*
4 *Appellatio manifeſtè friuola ante ſententiam interpoſita, priuat appellantem iure appellandi poſt ſententiam.*
5 *Retractari non dicitur quod illegitimè factum habetur.*

DECISIO LVIII. aliàs 412.

1 SI appelletur† manifeſtè friuolè a ante ſenten-
2 tiam ab aliquo prætenſo grauamine ab ali-
quo Auditore, & datis apoſtolis refutatorijs
committatur huiuſmodi cauſa appellationis
alteri Auditori, & per eum ſeruatis ſeruandis inhibea-
tur primo Auditori, ne ulteriùs in cauſa procedat: qui
non obſtāte huiuſmodi inhibitione in cauſa procedat ad
ulteriora, imò uſque ad diffinitiuam proceſsit: Fuit du-
bitatum utrùm huiuſmodi proceſſus, & ſententia uale
rent, & tenerent? Et uidebatur prima facie multis Do-
minis quòd proceſſus totus prædicti domini Auditoris
primi, poſt inhibitionem ſibi factam per ſecundū rueret,
& eſſet nullus: per iura uulgaria, & communia, uideli
cèt de appel. c. Romana. §. quòd ſi obijciatur. & c. non ſo
lùm. §. illa. eod. titu. lib. 6. in quibus expreſsè habetur,
quòd poſtquàm iudex appellationis incepit cognoſcere
de appellationis cauſa, an ſit uera, poteſt inhibere iudici
à quo, ne in principali cauſa ulteriùs procedat: ut in d. §.
quòd ſi obijciatur. quod ſi fecerit, totum reuocabitur
per modum attentati tanquam nullum. §. illa alleg. ergo
&c. quæ iura loquuntur, & intelliguntur quando cano-
nicè facta eſt inhibitio: ut in §. illa. ſuperiùs allega. quod
uerbū dominus Nicola. multū ponderauit, & bene: Sed
b in caſu noſtro inhibitio nō eſt canonicè b facta: ut ſtatim
2 probabo: ergo. Nam † ad huiuſmodi inhibitionē cano
nicè faciendā requiruntur duo, uel tria, uidelicèt, quòd
appellatio ſit ex probabili cauſa interiecta tali, quæ ſi ſo
ret probata, deberet legitima reputari: ut in c. ut debi-
tus. & in c. paſtoralis. de appel. & quòd per talem appel
lationem ſit deuolutum negotium ad eum, & quòd
ipſa recepta huiuſmodi appellatione ex cauſa proba-
bili interpoſita, incipiat cognoſcere an huiuſmodi cauſa

ſit uera. hæc habentur & probantur in dicto §. quòd ſi obijciatur. tunc primò & non antè poteſt inhibere, ut ibi: & † tunc canonica dicitur inhibitio, poſtquàm nil ualet, quòd agitur: ut in §. illa. ſuperiùs alleg. At in caſu noſtro non ex probabili, nec ex uериſimili, ſed ex manifeſtè friuola cauſa extitit appellatū: ergo per talem appellationem non fuit negotium ad ſuperiorem deuolutum. de elect. c. quamuis. lib. 6. & in d. c. ut debitus. ergo non recipienda per iudicem appellationis: quæ licèt recepta fuerit, hoc fuit de facto, & non de iure, de quo non eſt curandum. Nam non quod fit, ſed quod fieri debet, pōderandum eſt. de elect. c. cùm cauſam. Præterea reperio quòd appellatio † manifeſtè friuola interpoſita ante ſententiam priuat quem iure appellandi poſt ſentētiam, à qua aliàs ſibi licitum fuiſſet appellare: ut in clemen. ſi ante. de do. & contumac. ergo multò fortiùs inficit proſecutionem illius, & propter eā fiendam, quæ fundatur ſuper appellatione à iure reprobata, & infecta, cui ius non defert, nec eſt à iudice deferēdum. de elect. c. cùm nobis olim. de appel. c. cum appellationibus friuolis. lib. 6. Si igitur non ualet principale: nec acceſſoriū. de iure iur. c. cùm contingat. & c. cùm quidam. Quod autem ualeant agitata poſt inhibitionem non ritè factam, eſt propterea, quia quò ad reuocationem attentatorum neceſſe eſt probare ueritatem cauſæ expreſſæ in appellatione, ut dictis iur. c. Romana. & c. nō ſolùm. & leg. & not. per Io. Mo. in c. cupientes. de elect. ſuper uer. à gratia. lib. 6. At ibi eſt aliquid de ſe iniquum, & à iure reprobum, & friuolum, iuſtificari nō poteſt: ut de uſur. c. cum tu. de te. iur. c. eſtote. de conſuetu. c. cùm tanto. de re iudi. c. paſtoralis. in cle. ergo in caſu noſtro nunquam poſſet probari ueritas cauſæ appellationis: ſi probaretur, non releuaretur, quia friuola: ergo non admittenda. de offic. deleg. c. cùm contingat. C. de proba. l. ad probationem. nec poſſet prædicta appellatio iuſtificari ex nouis cauſis ſuperuenientibus: ut in cle. appellanti. de appell. ergo ſtat concluſio uera, quòd proceſſus primi Auditoris factus poſt huiuſmodi appellationem manifeſtè friuolam ualet, & nō tenet inhibitio ſecundi Auditoris non canonicè facta. facit de no. ope. nun. c. 1. de teſti. in integr. c. cùm ueniſſent. Ratio, quia factum legitimè † retractari non debet. de reſti. ſpo. c. audita. de reg. iur. c. factum legitimè. lib. 6. Et quæ dicatur appellatio manifeſtè friuola, uide per Ioan. And. in clem. ſi ante. de do. & contuma. & quia ſæpè dicitur id manifeſtum. quod non eſt. de appella. c. conſuluit. fuit concluſum, & conſultū fore tutius, quòd ſecundus Auditor examinato negotio, aut non, inhiberet, uel inhibitionem factam reuocaret, uel ſaltem malè appellatum, & bene proceſſum per primum iudicē pronuntiaret: per quam tamen pronuntiationem non ualidaretur proceſſus poſt inhibitionē, ſi fuiſſet canonice facta, ſed bene antè. prout leg. & not. in c. nō ſolum. per Io. An.

3 (margin, beside "bi: & † tunc canonica dicitur inhibitio")
4 (margin, beside "rio quòd appellatio † manifeſtè friuola")
5 (margin, beside "niſſent. Ratio, quia factum legitimè †")
c (margin, beside "ſecundus Auditor examinato")

Additiones.

a Friuolè. Adde deciſ. 1. ſupra de offic. delegat.

b Canonicè facta. Inhibitio enim ligat manus iudicis à quo: quod eſt uerum in actu reuocabili per appellationem à diffinitiua: aliàs in irreparabili, ut in tortura, & ſimilib. ſufficit ſola appellatio ſine inhibitione. l. ſi quis prouocatione. C. de appellatio. & per Bald. in l. generaliter. §. licet iuramentum. C. de reb. credit.

c Examinato. Sed ad iſtam examinationem faciendam, quis debeat portare proceſſum primi iudicis, & de illo facere fidem apud iudicem appellationis, an appellans, an uerò appellatus, uide per Guidonem Papæ deci. 20. incipien. nunquid appellans.

Epitome.

Appellatus ſi uelit in cauſa deſertionis procedere coram iudice in Curia impetrato, neceſſe habet partē citari facere de partibus: ſecus in cauſa appellationis principale negotium deuoluente.

DECISIO LIX. aliàs 424.

SI à diffinitiua ſententia lata in partibus, uel in Curia ad ſedem apoſtolicam appelletur: & non ſuper dicta appellatione, ſed ſuper deſertione ipſius appellationis commiſſio in Curia impetretur per partem appellatam, & petatur pronūtiari ſuper deſertione eiuſdem, & procedi per audientiā contra appellantem abſentem: Fuit dubitatum utrùm poſſet ſic procedi, & pronuntiari appellante non uocato, nec ſpecialiter citato. Et uidebatur quòd ſic, ex quo enim negotium principale fuit ſemel deuolutum ad Curiam, ſemper remanſit ibi cū omnibus ſequelis ſuis dependentijs & connexis. At prædictum negotium, ut ponebatur in facto, legitimè fuit ad Romanam curiam deuolutum: ergò ibidem tractandum, & fiendum. arg. c. ſtatuimus. iuncta clemen. cauſam electionis. de elect. facit regula iuris, acceſſorium. de reg. iur. lib. 6. Præterea cauſa deſertionis eſt pars appellationis: ergo iudex, cui committitur cauſa appellationis, poteſt etiam ſine noua commiſſione de deſertione cognoſcere: prout ſcripſi ſuperiùs in dec. 24. eo. ti. quæ incipit Auditor datus, &c. quod eſt uеriſſimum, quando cauſa appellationis eſt commiſſa principaliter: tunc enim per modum conſequentiæ, ſiue acceſſorij iudex de deſertione cognoſcet, & per audientiam procedet ad effectum pronuntiandi ſe iudicem, uel non, quod iudex poteſt, & debet facere, cùm de ipſius iuriſdictione dubitabat. de reſcri. c. ſuper literis. de off. deleg. c. ſignificantibus. de præben. c. dilectus. At ſi appellatio ſit deſerta, non eſt iudex: ergo &c. Secus uerò ubi nō eſt cauſa appellationis, ſed deſertionis principaliter cōmiſſa: hunc enim nunc articulū nec diſcutere, nec diffinire poteſt, niſi parte legitimè ad hoc uocata. per iura uulgaria. 2. q. 1. c. nos in quēquā. de conſti. c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de maio. & obed. c. inter quatuor. de cau. poſſ. & prop. c. 1. cum ſimi. At illud quod dicitur in contrarium ſuperiùs, ex quo ſemel negotium principale ſiue appellationis fuit deuolutum ad curiam &c. Reſpondebatur hoc uerum illo pendente, & nondū finito: ſed illo finito per ſententiam, quæ in rem tranſiuit iudicatam amodò tam cauſa principalis, quàm appellationis ſi eam non eſt proſecutus appellans infra fatalia, non eſt in curia. Iſte uerum dixit ex quo ſuper ea lata eſt ſententia, cuius appellatio eſt deſerta. 8. q. 5. ca. 1. & facit. c. 1. de lit. conteſt. lib. 6. Si ergo principale non eſt: ergo nec acceſſorium, quod ſequitur naturam ſui principalis: ut in d. regula, acceſſorium. Et fuit concluſum per omnes Dominos partem appellātem legitimè citandam ad negotium deſertionis principaliter commiſſum in curia tractandum & finiendum: quia citatus fortè deſertionē excuſabit propter legitima impedimenta quæ habuit, quod ſibi licebit de iure. de appel. c. ex ratione. & cle. ſi appellationem. & c. quandiu. de appellatio.

Epitome.

Declaratio ſiue denuntiatio excommunicationis facta poſt appellationem ab excommunicationis ſentētia per ordinarium lata ad ſedem apoſtolicam interpoſitā non uenit reuocanda per uiam attentati.

a EX eodem facto[a] inſurrexit aliud dubium, utrum ſi poſt citationem ad partes decretam per iudicē, & eius executionem, uel poſt appellationē legitimā à ſententia excommunicationis in aliquem per ordinariū lata ad ſedem apoſtolicam interpoſitā, quis declaretur incidiſſe in prædictā excommunicationis ſententiam, & denuntietur publicè excommunicatus, & aggrauetur: utrùm per modū attētati prædicta eſſent reuocanda. Et uidebatur aliquibus

Dominis

Dominis quòd ſic, per iura uulgaria: ut lite penden. in ru
bro & in nigro. de appellatio. c. non ſolùm. lib. 6. cũ mul-
tiſ ſim. in antiquis. Fuit tamen per maiorem partẽ deter
minatum contrarium. Nam licèt per appellationem ſu
ſpendatur effectus, & executio illarum ſententiarum:
ut ff. ad turpil. l. 1. & de iureiur. c. uenientes. tamẽ hoc ſal
lit in excommunicationis ſentẽtia, quæ ſecum trahit ſuá
executionem. ut in c. paſtoralis. de appellatio. & ibi pro
dicta concluſione per Inn. At omoia prædicta non ſunt,
niſi quædam extenſiones primæ ſententiæ, quæ ſtatim
ſuum babuir effectũ: ergo &c. Pro qua concluſione etiã
faciunt oor. per Inno. in c. prætereà. de appel. uide ad ma
teriam not. per Io. Mo. in c. licet. & c. is qui. de ſenten. ex-
commu. lib. 6. uide de iſta concluſione in deci. 51. ſuprà
hoc titu. quæ incipit, ſi committatur cauſa reſtitutionis.

ADDITIO.

a Ex eodem facto. Nota quòd §. eſt deci. 36. ſuprà de pro-
curatorib.

EPITOME.

Appellatio per falſum procuratorem facta ualet, & e-
tiam tacitè procedendo in ea ratificatur.

DECISIO LX. aliàs 429.

a SI in cauſa[a] beneficiali appelletur in partibus
à diffinitiua lata per executorem apoſtolici
impetrantis, & intimetur appellato debitè
prædicta appellatio: & poſteà appellatus ue
niens ad Curiam inueniat cauſam appellationis, & nego
tij principalis commiſſam alicui Auditori nomine pro-
curatoris appellantis, de cuius procuratorio non conſti
tit, nec unquam appellans factum illius procuratoris rati
ficauit: in uim cuiuſquidem cõmiſsionis appellatus pro-
ceſsit per audientiam cõtra appellantem, & obtinuit ſen
tentiam confirmatoriam primæ ſententiæ pro ipſo in par
tibus latæ cum condemnatione fructuum, & expenſarũ,
à qua ſententia non in Curia, ſed in partibus à tempore
notitiæ infra decẽdium appellauit, & cauſam appellatio
nis & nullitatis prædictæ ultimæ ſententiæ mihi cõmitti
obtinuit, & proceſsit ſuper nullitate antedicta petendo
ſecundam ſententiam pronunriari nullam: Dubitabam,
& cauſam relationibus poſui ſuper nullitate proceſſus
primi Domini Auditoris, & fuit ſollenniter allegatũ pro
utraque parte, & tandem concluſum per omnes Domi-
nos ualuiſſe proceſſum, & ſententias antedictas: tum
quia cauſa fuit legitimè deuoluta, & ſeruata tẽpora per
appellatum: tum quia de ſpeciali mandato Papæ cauſa
fuit cõmiſſa licèt inſtantiã falſi, uel nullius procuratoris
in qua commiſsione nominatus fuit per expreſſum ap-
pellatus, qui potuit etiam ante præſentationẽ huiuſmo-
di cõmiſsionis ut illa ſecundũ opinionem aliquorum e-
tiam inuito impetrante: prout leg. & not. in c. ex conque
ſtione, de reſtit. ſpol. licèt unus de Dominis dixerit hoc
procedere, quãdo conſtaret de impetrante, uel procura
tore ad hoc ſpeciale mandatũ habente: ut in c. nõnulli. de
reſcri. & c. ex parte decani. eod. ti. ff. quod quiſque iur. l.
1. §. ſi procurator. tum etiam, quia ſurreptitium reſcriptũ
dat iuriſdictonem: ut not. in c. cæterùm. de reſcri. & c. ad
audientiam. tum etiam quia Auditores habent iuriſdi-
b ctionem habitu, [b] licèt non actu: ut in ſimili in c. paſtora
lis. de reſcrip. in fi. & ideò cõmiſsiones quæ fiunt eis, non
ſunt niſi diſtributiones, per quas datur eis ſolum exerci-
tium iuriſdictionis, in quo attẽditur plùs factum Papæ,
quàm partis: præſertim quando de ſpeciali mãdato com-
mittitur: tunc enim uidetur de certa ſcientia, & proprio
motu facere. arg. c. cùm olim. 3. de off. dele. Pro qua con
cluſione allegabatur quædam not. Spec. tit. de appel. §.
nunc breuiter. uerſi. quid ſi apparet.

ADDITIONES.

a Si in cauſa. Adde dec. 6. ſuprà de iudic.
b Habitu. Adde dec. 13. ſuprà de off. dele. & dec. proximè
ſequentem.

EPITOME.

Appellatus utitur commiſsione nomine appellantis
etiam ſine mandato impetrata, nec per ipſum poſteà rati
ficata.

SVMMARIA.

1 *Appellatus an in uim commiſſionis per falſum procura-
torem nomine appellantis impetrata procedere poſſit.*
2 *Reſcriptum ſine mãdato ſpeciali impetratũ an ſit nullum.*

DECISIO LXI. aliàs 430.

FVit dubitatum, & per me qui cauſam habui
1 in relationibus poſitum, utrùm † pars appella
ta in cauſa beneficiali deuoluta ad Curiã per
appellationem partis ſibi aduerſæ poſsit uti
commiſsione nomine appellantis impetrata per falſum
procuratorem nullum mandatum ad hoc habẽtem, nec
appellante ratificante, & procedere in cauſa uigore eiuſ
dem? Et uidebatur quòd non, per c. nonnulli. de reſcrip.
cum ibi not. Nam, ut ibi apparet, reſcriptum eſt nullum
ſine ſpeciali mandato impetratum. At ſic eſt in propoſi-
ſito: ergo. Nec obſt. not. Inno. in c. prudentiam. de off. de
leg. & in c. ex conqueſtione. de reſti. ſpo. uidelicèt, quòd
reus poteſt uti reſcripto contra ipſum impetrato etiam
innito impetrante, etiam ante præſentationem, ſecun-
dùm aliquos. ut ibi not. quia Inno. loquitur quando cõ
ſtat de impetrante, uel eius mandato. At bic non conſtat
de impetrante, uel ipſius mandato: ergo &c. Pro hac opi
nione fuit alle. quædã lex cum ſua gl. ff. quod quiſq; iur.
a l. ſi procurator. & fuit determinatũ [a] & concluſum per
omnes Dominos uno duntaxat excepto contrarium, tũ
quia huiuſmodi commiſsiones, quæ fiunt in Curia, ſunt
duntaxat diſtributiones, & modica, uel ueriùs nulla iu-
riſdictio datur per eas: ſed duntaxat iuriſdictionis exer-
citium: quam Auditor habet babitu, licèt non actu
habeat exercitiũ, quod exercitatur per huiuſmodi com-
miſsiones, ſicut dicitur & legitur in ordinario. de off. or-
di. c. licet in corrigendis. At Auditores ſacri Palatij habẽt
ordinariũ in audiendo & cognoſcendo: pront legitur &
no. in cle. Auditor. de reſcri. &c. Prætereà Papa poteſt hu
iuſmodi habitum deducere in actũ cõmittendo huiuſ-
modi exercitiũ etiã nullo petente: nã ipſe aliquando pro
prio motu dat iudicẽ: ut in c. cùm olim. de oſ. dele. de pur
ga. canon. c. inter ſollicitudines. nec refert per quẽcũque
preces offerãtur. C. de prec. imp. off. l. uniuerſi. Ipſe enim
eſt, qui cõmittit, & per ſuũ curſorẽ huiuſmodi cõmiſſio-
nes, & nõ per partes præſentantur: & hoc maximè proce
dit, quando de ſpeciali mandato, ut in caſu noſtro, aliqua
cauſa cõmittitur: tunc enim ipſe ad nullius inſtantiam id
facere uidetur. arg. c. ſi motu proprio. de præb. lib. 6. tum
etiam quia huiuſmodi commiſsiones ſunt communes:
iuxta not. per Inno. ubi ſuprà: maximè quando in eis no
men rei ſiue appellati exprimetur, ut in caſu noſtro. Id-
circo bic appellatus poteſt uti commiſsione ſupradicta
præſertim in cauſa legitimè deuoluta, & de ſpeciali man
dato Papæ commiſſa, ut præfertur.

ADDITIO.

a Fuit determinatum. Adde Card. in cle. 1. in 3. notab. de
appellatio.

EPITOME.

Reſtitutus ad appellandum à die reſtitutionis infra
decendium debet appellare.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio ad appellandum impetrata poſt ſententiam, quæ tranſiuit in rem iudicatam, quid operetur.*

2 *Reſtitutus ad appellandum habet decem dies à die reſtitutionis, intra quos debet appellare.*

3 *Executio ſententiæ diffinitiuæ facta an in impetratione reſtitutionis ad appellandum efficiatur reuocabilis?*

DECISIO LXII. aliàs 446.

a SI lata [a] una diffinitiua ſententia in cauſa bene
ficiali, quæ tranſiuit in rem iudicatam,& an-
te expeditionem executoriæ poſſeſſor, cõtra
quē prædicta ſententia extitit promulgata,
1 uenit ad curiā,& obtineat cauſam reſtitutionis ad† ap-
pellandum cõmitti,& apprehendendo aduerſariũ in Cu
ria faciat ipſum citari ad dicendum contra huiuſmodi cõ
miſsionem: qui nil dicens contra eandem receſsit cũ exe
cutoria ſua ad partes, uigore cuius habuit poſſeſsionem,
& percepit fructus antequam aduerſarius ſuus fuerit re
ſtitutus ad appellandum: quæ omnia poſtquàm primus
poſſeſſor ex cauſis legitimis fuerit reſtitutus ad appellā
dũ, petiit reuocari per modũ attentati: Dubitatur utrùm
uenirent reuocāda? Et breuiter omnes Domini, me dun
taxat excepto, concluſerunt quòd non. per c. ſuſcitata. de
reſt. in integ. niſi præſtita cautione de reſtituēdo uniuer
ſa, quæ occaſione ſententiæ obuenerunt in caſu, quo pe-
tens reſtitutionem in integrum aduerſus ipſam ſentētiā
obtinuerit in cauſa: ſic & fieri debuit executio ſententiæ
etiam pēdente cauſa reſtitutionis in integrũ, multò for
tius ſi duntaxat petatur, & pendeat cauſa reſtitutionis ad
appellandum, quæ ſi non concederetur, fruſtrà dicta exe
cutio impediretur: & ideò pendente hoc dubio tenuit,
& ualuit dicta executio: & ſi ualuit, reuocari nõ debuit.
per c. audita. de teſti. ſpo. & per regulam iuris, factum le
2 gitimè. li. 6. Præterea † licèt quis reſtituatur ad appellan-
dũ, poterit ne appellare infra 10. dies poſt huiuſmodi re
ſtitutionem conceſſam immediatè ſequen. eſſet enim
iniquum executionem prædictæ ſententiæ medio tem-
pore impedire. pro quo facit in ſimili id quod leg. & no.
in c. ut calumniis. de re iudi. in cle. & quod ibi not. Præ
tereà an prædicta executio fuerit iuſtè, uel iniuſtè facta,
id futurus declarabit euentus. Nã ſi iſte nunc reſtitutus
ad appellandum, & qui etiam infra decendiũ, ut poneba
tur in facto, à dicta ſentētia appellauit, obtinuerat in cau
ſa appellationis, uidelicet informatoriam prædictæ ſen-
tentiæ, per conſequens & caſſationem ſiue reuocationē
executionis eiuſdem obtinebit. Nam caſſato principali,
caſſatur & acceſſorium. de proc. c. auditis. de re iud. c. pa
ſtoralis. in cle. ex quo enim habet hoc remedium ordina
rium: non eſt ſibi concedendum extraordinarium. ff. de
mino. l. in cauſæ. & ſic euitatur circuitus. de reſcri. c. audi
tor. in cle. quod crederem, quando auxilium extraordi-
narium & ordinariũ pari paſſu ambularent, & idem eſſet
modus procedendi: ſed ubi uia extraordinaria eſt leuior
& celerior quàm ordinaria, ut in caſu noſtro, crederē ſal
ua correctione dictam legem non procedere. Quòd au-
tem uia attentatorum eſt leuior in procedendo & pro-
bando, no. Doct. expreſsè in c. dilecti. de maio. & obe.
per Innoc. & de excep. c. dilecti. & in c. bonæ. de appella.
per eundem, & per modernos in c. non ſolùm de appel.
lib. 6. & per Io. mo. pleniſsimè in c. cupientes. de elect.
lib. 6. Præterea ego faciebam aliud, & illud generale fun
damentum, ut lite pendente nihil innouetur: & lis hic pē
debat per commiſsionem, & citationem, quæ peruenit
ad partes, ut lite pend. in rubro & nigro, & in cle. 1. eod.
ti. Ad quod prædicti Domini reſpõdebant litē hic ſuper
negotio principali non pendere: ſed illud terminatũ per
ſententiam fore, quæ in rem tranſiuit iudicatā: ergo exe-
cutioni mandanda. de offic. dele. c. quærenti. & c. paſto-
ſtoralis. de re iudi. c. cum aliquibus. & c. de cætero. cum
multis ſimi. quod ego negabam, hoc attento quòd po-
ſteà reſtitutus fuit ad appellandum: & ſic perinde fuit,
ac ſi infra decem dies computandos à tempore prolatæ
ſententiæ appellaſſet: quia reſtituere eſt in priſtinum ſta-
tum reponere. de elect. c. quia diligentia. & l. 1. C. de ſen
ten. paſ. & in c. quamuis. de reſcri. lib. 6. quæ decte. uide-
tur facere contra me. Nam huiuſmodi reſtitutiones in-
telliguntur fieri ſine præiudicio iuris alieni: ut ibi. At hic
3 in caſu noſtro ante reſtitutionem † conceſſam ad appel-
landũ facta fuit executio, & iuridicè, & debitè, ac per eā
ius quæſitum aduerſario, quod per huiuſmodi reſtitutio
nē non læditur, nec reuocatur: quod ſi reuocari debet id
futurus declarabit euentus ſcilicet finis ſecundæ inſtan-
tiæ. ergo &c. quod mortuum mulcet aures, & procede-
ret ſi lis ſuper dicta reſtitutione nõ penderet: ſed ex quo
lis fuit introducta, nihil erit meo iudicio medio tempo-
re attentandum circa poſſeſsionem beneficij naniſcen-
dā uigore ſententiæ: quæ effectualiter non tranſiuit in rē
iudicatam: quod apparet per reſtitutionem conceſſum
d. c. ſuſcitata. etiam meo iudicio non obſt. quia ibi peteba
tur reſtitutio aduerſus ſentētiam: & ideò propter aliqua
lem calumniam, & ſuſpitionem, quam habuit Papa con
tra reſtitutionem petentem, ordinauit, & uoluit ſic per
cautionem præſtandā, & executionem fiendā prouideri:
& ſecundũ uerũ intellectũ fuit potiùs gratioſa prouiſio,
quàm iuris communis determinatio. Sed in caſu noſtro
petebatur reſtitutio ad appellandum non calũnioſè, ſed
ex ueris, & iuſtis cauſis, & probauit litis euentus quia re
ſtitutus fuit, & appellauit: ergo executio prædictæ ſentē
tiæ medio tēpore fieri non debuit: quia ſuſpenſa extitit:
ut in c. uenientes. de iureiur. & ſi dicatur non tēpore cõ
miſsionis ſiue petitionis reſtitutionis in integrũ, ſed tē
pore reſtitutionis & appellationis bene ſuſpendebatur
effectus ſiue executio prædictæ ſententiæ: ſed quicquid
anteà factum fuit: ualidum erat. ergo minimè reuocādũ.
per regulam iuris, factũ legitimè, ſuperiùs alle. Ad quod
poſſet reſponderi quòd propter hoc præambulum, uide
licet, reſtitutionem ad appellandum, meritò deberet ſu
ſpendi executio. arg. c. non ſolùm. 1. reſponſo. de appel. li.
6. & ff. de ſpon. l. oratio. Quibus tamen non obſtan. fuit
denegata attentatorum reuocatio, & proceſſum in ne-
gotio principali ad euitādum circuitum, & citiùs finem
liti imponendum, & partium parcendo laboribus, & ex
penſis, ad quæ ſemper bonus iudex habet tendere, & la
borare: ut de do. & contuma. c. fin. de offi. ordi. c. ut liti-
gantes. lib. 6. de reſt. ſpo. c. frequens: eo. lib. cum ſimi. & in
hanc partem finaliter declinaui.

ADDITIO.

a Si Lata. Adde quòd deci. 51. ſuprà eod. allegatur contra
ria huic: quam quidem deci. 51. dicit Caſſad. in dec. 1. ut
lit. pendent. eſſe in obſeruantia & non iſtam.

EPITOME.

Appellationi renuntiare non uidetur, qui iura ſua coram Auditore producit ad finem, ut in executione ſententiæ ſuperſedeat: ſecus ſi ab eo citationem peteret, uel aliquid, quod non poſſet, niſi per iudicem expediri.

SVMMARIVM.

1 *Appellationi renunciare an & quando quis uideatur?*

DECISIO LXIII. aliàs 476.

1 SI ille, † qui à ſentētia diffinitiua contra eũ per
Auditorem Cameræ lata ad ſedem apoſtoli-
cam appellauit, poſt appellationem compa-
ret corā Auditore, & producat ſua iura, ubi
ſibi

ſibi oſtendit ſuam ſententiam fuiſſe iniuſtam ad iſtum fi-
nem quòd idem Auditor à dictæ ſentẽtiæ executione re
a cedat:per hoc ſuæ appellationi a renunciare non uidetur.
Ratio,nam tunc quis uel renuntiat facto, uel tacite ſuæ
appellationi, cùm in eo contrarietas non euitetur: ut de
appella.c.ſolicitudinem.in fin.ut ecce,ſi appellatio ſit le-
gitima,iudicis iuriſdictionem ſuſpendit:ut de ſen.excom
mu.c.per tuas.& habet effectum talis ſuſpenſio,quòd iu-
dex à quo,cuius iuriſdictio eſt per appellationem ſuſpen
ſa,non poteſt in cauſa ulteriùs procedere: & ſi procedat,
nullus eſt ipſo iure proceſſus eius:ut in c.licet: de ſenten.
excommu.li.6.& in c.per tuas. alle. meliùs in c.interpoſi
ta.& c.non ſolùm.de appel. & idcirco ſi appellans cum iu
dice à quo procedit ad aliquem actum,qui non poſſet ex
pediri,niſi uirtute iuriſdictionis, & huiuſmodi ſit ſuſpen
ſa,tunc uidetur uelle per factum contrarium ſuæ appella
tioni renuntiare:ut de conſtitu.c.cùm M.uel eſſe ſibi cõ-
trarius,quod non creditur in dubio, nec permittitur in
expreſſo:ut c.ſolicitudinem.alleg.ita procedit c.gratum.
de offi.deleg.de teſti.c.cùm ueniſſet. nam producere iu-
ra ſua,nõ eſt procedere cum tali iudice ad actum,qui nõ
poſſet,niſi in uim iuriſdictionis expedire:quia poteſt fie-
ri cum non iudice,& extra iudicium. Præterea quia aliàs
finis & ſuus intentus conſiderandus eſt in facto.ff.de do-
na.l.5.in fi. cum l.ſequent. & l.ultim. in princip.ff.de ne-
got.geſt.modò ille producebat,ne fieret executio,modò
ad idem tendit ſua appellatio.& ita bene facit not.Innoc.
de appel.in c.ſi.in ſi.glo. & Pau. in clem. ſi ante. de do. &
cõtuma.de ignorante appellationem. Præterea licèt pro
ductio poſſet reſpicere plures intentiones,& fines: reſpi-
ciendus tamẽ eſt in dubio ille, qui minimè obeſt produ-
centi: puta,quia non eſt ueriſimile in dubio quòd pars ta
citè ſuæ appellationi renuntiare uelit,niſi bene appareat.
per communia iura.Præmiſſa intellige, niſi petijſſet à iu-
dice tali, quòd pronuntiaret, uel interloqueretur ſuper
executione non fienda: uel quòd citaret partem aduer-
ſam ad dicendum contra.cùm enim talia non poſſint fie-
ri à iudice,niſi in uim ſuæ iuriſdictionis, quæ dicitur eſ-
ſe ſuſpenſa,apparet quòd tales actus cõtrarij ſunt huiuſ-
modi ſuſpenſioni, & per conſequens appellationi prædi-
ctæ,per clarum fundamentum ſuprà alleg.

ADDITIO.

a Appellationi. Adde deci.ſuprà de renuntia. 2. & quid ſi
iudex detulit dec.ſuprà eod.49.

EPITOME.

Si appellatus appellationem contra ſe interpoſitam,
& ſibi non intimatam .poſt menſem à die interpoſitio-
nis, ſi inſtrumentum appellationis deuenerit ad manus
ſuas poſt 11.menſes ab interpoſitione computandos,in-
choauerit, & proſecutus fuerit cauſam per audientiam,
ualebit proceſſus.

SUMMARIA.

1 *Tempora decre. infrà de electio. ſunt tam ab appellato
quam ab appellante obſeruanda.*
2 *Diſpoſitio capit. Statuimus. de election.libro ſexto,qua ra-
tione fuerit introducta.*
3 *Ius ſpeciale ceſſare facit ius commune.*
4 *Edicto citationis circunducto, non proceditur, niſi parte
de nouo citata.*
4 *Argumentum ab abſurdo in iure validum.*
6 *Capitu. ſtatuimus,de electio.libro ſexto, duo tempora com
memorat ponderanda.*
7 *Citatio unica uni tamen perſonæ dirigi poteſt: pluribus au
tem perſonis citandis plures requiruntur citationes.*
8 *Citatio iuris non minus operatur, quam citatio hominis.*
9 *Contumaciæ partium inter ſe compenſantur.*
10 *Obſeruatio temporum appellationis in quibus conſiſtat.*

DECISIO LXIIII. aliàs 487.

SI appellatus appellationem contra ſe interpo-
ſitam ſibi non intimatam, licèt poſt menſem
à die interpoſitionis eius computandum de-
uenit inſtrumentum appellationis illius ad
manus ſuas poſt 11.menſes à dicta interpoſitione compu
tandos, apud ipſam ſedem inchoauerit proſequi, & per
audientiam contradictarum abſque alia citatione,uel in
timatione ad partes uſque ad cõcluſionem incluſiuè fue
rit proſecutus, terminos ſubſtantiales legitimè obſeruan
do, ualet proceſſus ſecundum Dominos.N.F. & B. Do-
mini Gallar. & Guil. aliàs contrarij fuerunt & Domini
Ro.& Ve.contr. & dominus Corſien. remanſit dubius.
Motiua Dominorum Ro.& Ve.fuerunt: quia Compoſt.
& Archid.& ſequaces in c. 1.de elect.lib.6.uidentur tene
1 re, quòd ita tenetur appellatus † ſeruare tempora d. c. 1.
alle. ſicut appellans,modò uerbum, ſeruare, debet inte-
grè intelligi cum effectu: ut l.1.§. ſi. ff. quod quiſque iu-
ris.cum ſimi.ut nedum intelligatur de lapſu ipſorum tẽ-
porum, ſed intelligatur magis de expeditione huiuſmo-
di, quæ infra illa tempora eſt habenda. Secunda ratio eo-
2 rum, quia ratio † c. ſtatuimus.de electio. lib. 6. alleg. eſt
iſta, ut diuturnitati uacationis omnium beneficiorũ oc-
curratur. Modò ſi nõ obſeruarentur tempora,ceſſaret ra-
3 tio. Tertia ratio, quia † contra ius commune ſpeciale in-
troducitur cum certa forma. ceſſante igitur huiuſmodi
forma ipſum ius ceſſat: quia ceſſante cauſa ceſſare debet
& effectus. modò c.ſtatuimus.alleg.inducit ius ſpeciale,
& ſub certa forma: uidelicet ſi infra tempora certa expe-
ditiones certæ fiant. quod notat uerbum infrà ibi poſi-
tum. Quarta ratio eſt,quia poſt peremptorium quis abſ-
que reſtitutione non admittitur. de reſtit.in integr.c.co-
ram.de excep.c.paſtoralis.Sed iſta tempora uim habent
peremptoriorum terminorum: igitur &c. Quinta ratio,
4 † quia edicto citationis circunducto non proceditur, ni-
ſi parte de nouo citata.ff.de iudi.l.& poſt edictum.§.1.ſed
actore non comparente in termino iuris circunducitur:
ut d.l.& poſt.§.1.not.de offic.deleg. c.conſuluit.Sexta ra
5 tio, quia † bene arguitur in iure ab euitatione abſurdi. l.
2.§.1.& l.ſi quis. ff.de ſeruo cor.& de nego.geſt.l. Pompo
nius.& ſol.mat.l.diuortij. & ff.de excuſ. tut.l. ſcire. §. il-
lud.& de reg.iur.l.aliud.§.abſurdum. & C. de reſtam. &
l.cõſulta.de præben.lib.6.c.dudum.ſed abſurdum foret,
ſi appellans dormiret, quòd appellatus eius diſpendio ua
gare deberet perpetuò in uento, & in incerto expectan-
do: quia malitijs hominum debet obuiari: ut in l.in fun-
do.ff.de rei uen.de reſcrip.c.ſedes. Septimò hoc proba-
tur per Innoc.qui in dicto c. ſtatuimus. notat expreſsè,
quòd ſi pars iter non arripuit infra menſem, uel non ex-
pectauerit per 20.dies, non habet locum proceſſus iſtius
conſtitutionis. Octauò, quia qui committit in legem,eõ
demnando eius obſeruantiam,non debet gaudere bene-
ficio huius legis: ut. ff. de minor. l. auxilium. de uſur.c.
6 quia fruſtra.cum ſimi. Pro quo ſciendum eſt, quòd † duo
tempora per c.ſtatuimus. ponderantur. Primum tempus
eſt itineris arreptio, pro quo datur menſis, qui currit à
die appellationis interpoſitæ & intimatæ: ut not. de inti-
matione per Archid.& alios in dicto c.ſtatuimus.alle. Se
cundum,expectatio 20.dierum, & incipit currere ab ad-
uentu alterius partis decurſo. De primo tempore eſt tex.
in dict.c.ſtatuimus.in fin.1.reſpon.ibi,cùm dicit,à die ob
iectionis iter arripuit infra menſem. De ſecundo eſt tex.
in eo.c. 1.reſpon.ibi cùm dicit,ſed ſi pars aliqua nõ uene-
rit &c. Aliqui uerò addunt tertium tempus intermediũ:
uidelicèt inter duo tempora ſupradicta, quod arbitrium
uocant.

uocant.per §.quod ſi per 20.in c.cupientes.de electio.li-
bro.6. Sed certè gloſſ.Ioan. Andr. ſentit contrarium in di
cto c.ſtatuimus.in princip. ſecũdo reſpon.in gloſſ.quæ in
cipit,æquior computatio.& idem not.in dict. §. qui inci-
pit rationabile &c.Quid dicendum? breuiter puto cõtra
gloſſ.ut deduxi ſuprà. Alia ratio eſt, quòd uerba legis de-
bent interpretari taliter, ut nullam iniquitatem includãt.
4.diſtin.can.erit autem lex.& probant iura ſuprà pro ab-
ſurditate tollenda: Modò quando quis aſtringitur à tem
pore itineris arrepti de loco ubi degit, Romanam curiã
accedere ante tempus, quo iuxta iudicium ſui, ſeu boni
uiri arbitrio conſiderato ire ſolet, uel commodè poteſt di
plomate non utendo:ut ff.de uer.obligat.l.continuus.§.
1.& ff.ſi quis cau.l.1.argu.eod.titu.l.2.§.quod autem di-
ximus.& ff.de pigno.actio.l.ſi ſeruus.& de ædilit. edict.l.
ſi quid uenditor.ideò ſi adeò citius quàm more ſolito ire
ſolet, ſeu poteſt,iuerit una pars,quòd etiam computato
tempore 20.dierum ſuæ expectationis una cum tempo-
re ſuæ itinerationis, totum ſimul non conſtituat huiuſ-
modi arbitrarium tempus: utputa, ſi ſolet ire in ſex men
ſibus.l.ſi.ff.de dilat. quadruplicato uſu mutando equos,
& itinerando in curribus, & dormiendo in itineratione
ſicut faciunt curſores portantes proſpera noua, iuerit in
ſex ſeptimanis, & expectauerit poſtea 20.diebus pro alijs
tribus menſibus & 25.diebus, procedi poterit contra nõ
contumacem,quod eſſet iniquum.non enim licet ſic præ
currere ſuum aduerſarium ſupplantando, de appe. c. ſæ-
pè.in fin.& c.oblatæ.circa medium.cum ſimi.arg. 26.q.3.
can.placuit.ff.de adim leg.l.2.§.fin autẽ. Intelligatur au-
tem aduentus huiuſmodi ſecundum communem aduen
tum itinerandi uſuſactum,uel ſaltem de tali aduentu cu-
ius tempus coniunctum cum 20.diebus non faciunt mi-
nus quàm ſit arbitrarium tempus.& in hoc ſit differentia
inter computationem d.§. quod ſi per 20. & d. c. ſtatui-
mus. & in hoc ſaluentur dictæ duæ gloſ. & tollatur dicta
iniquitas.& hoc uerius puto,quod licèt hoc nouum ſuũ
motiuum prima facie uidebatur: tamen eſt menti tenen-
dum. Super præmiſſis pono tres concluſiones. Prima,
pro eo ſolo non impeditur pars ad Curiam ueniens in al
terius partis non uenientis contumaciam, dummodò a-
liàs ſit res integra ad appellationem proſequẽdum, quòd
infra menſem iter non arripuit ueniendi,ſed potiùs poſt
menſem lapſum.& illa concluſio concernit primum tem
pus. Et iſtam concluſionem uidentur expreſsè tenere
Hoſt.Innocen Archid & Ioann Andr.in d.c. ſtatuimus.
ſuper uerbo, infra menſem. etiam alia citatione uel inti-
matione irrequiſita. quia dicti Doct. aliam citationem,
ſeu intimationem non requirunt: Et pro hoc in ratione al
leg.ff.ſi quis cau.l.& ſi poſt tres dies.ff.de opt.lega. l. man
cipiorum.extra de præbend.c. ſi tibi abſenti. lib. 6. Facit
not.ſuprà in concluſione.1.de dolo & contu.& hoc in ra
tione deducta: quia ſi contrarium diceretur: aut hoc di-
ceretur, quia per hoc induceretur deſertio appellationis:
aut quia per hoc impediretur,& circunduceretur citatio
nis effectus: quia rectè percutiendo ad medullam aliud
non apparet: ſed nullum poteſt dici: igitur &c. Primò,
primum dici non poteſt: quia hoc eſſet contra commu-
nem opinionem Doct. omnium. Secundò, quia dictus
menſis non adijcitur coniunctim ad proſequendum ap-
pellationem: ſed coniunctim ad proſequendum appella-
tionem & negotiũ principale, ut ibi patet.& not. per In-
noc.cuius ratio eſt illa: ergo utrunque uniformiter debet
reſpicere.argu.ff.de uulg.& pupil ſubſti.l.hoc iure. & C.
de impub.& alijs ſubſti.l.quamuis. & tamen nullus dice
ret de mente Papæ fuiſſe priuare partem non arripientẽ
iter infra menſem, ob hoc ſolùm à proſecutione iuris ſui
contrarium tenet gloſſ.Ioan.Andr.in dicto.c. ſtatuimus.
& per §.quod ſi per 20.alleg.in glo. duabus ſimilibus ſu
prà alle.igitur &c.Nec poteſt dici quòd per hoc impedia
7 tur citatio iuris,ſeu eius effectus.Ratio eſt † quia quot ſũt
perſonæ citatæ,tot ſunt citationes diuerſæ,& ab inuicem
ſeparatæ.ff.de uerb.oblig.leg.ſcire debemus. nec appella
tionis intimatio concernit mandatum factum appellato,
nec econtrà,nec ab eo per conſequens liberatur.ar.C. de
do.inter ui.& uxo.l.maritus.& ff.de calumnia.l.ſi. quia a-
liàs ſequeretur, quòd ſeruans ipſa tempora nõ poteſt pro
cedere contra non ſeruantem: quod eſt contra mentem
decre.& nota.ergo per hoc quòd ego appello, non ſeruo
primum tempus,hoc eſt,non iter arripio infra menſem:
non minus arctantur alij ex hominis citatione ad ſeruan
dum ſi nolunt euitare contumaciæ pœnam. Præterea
quia citatio ad cauſam non concernit niſi comparitionẽ,
& tempus comparitionis in cauſa, licet deliquerit pars
in arripiendo iter, dummodò non delinquat in compa-
rendo,effectu ipſius comparitionis puniri non debet:ſed
hìc ſolum effectum termini dati ad iter arripiendũ, quia
illum perdit, nec ſibi alius datur. Probatur conſequen-
tia: quia quis non debet puniri in alio,quàm deliquerit,
nec in plus.ff.de pœnis.l.ſanctio legum.& de cõſti c.2.de
his quæ ſi.à ma.par. cap. c.quæſiuit. & ſi aliud diceretur,
ſequeretur quòd nõ ſeruans primum tempus,nõ eſſet ex
pectandus in ſecundo: ergo &c. Præterea nullum ius re-
peritur talẽ pœnam imponens: igitur pœna impoſita cõ
temnemur.ar.l.ſi uerò.§.de uiro.ff.ſol.ma. Item nõ poteſt
dici circunductus citationis effectus, cùm actor tempo-
re citationis nõ compareat in cauſa: ut l.& poſt edictum.
§.1.alleg.ſed hic ſecus: quia ſi appellatus comparet in ter-
mino,eſt actor: quia in beneficialibus quilibet poteſt eſ-
ſe actor & reus,ſicut in caſibus not.in c. ex literis. de pro-
ba.& facit clemen.uni.de cau.poſſeſſ.& propriet. Secun
da ratio,quia ratio d.c.ſtatuimus,ſeu eius arctatio nõ fuit
fauor ſingularis partium,ſed magis naturæ cauſæ,quæ re
quirit accelerationẽ,ſecundũ omnes ſcribẽtes,præſertim
Archi.& facit de elect.c.cùm inter uniuerſas. & c. ne pro
defectu.& c.ut circa.lib.6.& de appel. c.oblatæ. modò ſi
peteretur,uel circunduceretur hæc citatio iuris: cauſa re
maneret nihilominus apud ſedem apoſtolicam terminã-
da.per clem.cauſam.de electio.quæ deuolutionem,& ob
ſeruationem temporum huiuſmodi requirit: aliàs requi
reretur noua citatio,& per hoc celeritas impediretur, &
prorogatio induceretur contra mentem,& rationẽ Doct.
ita quòd daretur occaſio per remedium Docto.impediẽ-
di finem,ad quem principaliter intendit, cõtra l.ſi miles.
ff.de teſta.mili. Præterea quid intereſt appellantis,aut ip-
ſius cauſæ, uel beneficij appellatum iter arripuiſſe, uel
non arripuiſſe infra menſem:dummodò debito tempore
in Curia ſe repræſentet?certè nihil: imò magis cauſæ &
beneficio obeſſet: ergo licèt in aliqua culpa fuerit,quam
non reputo multum puniendam: quia in re propria abſ-
que cuiuſcunque præiudicio,ut præfertur,arg.ff. ſo. ma.
l.ſi conſtante.§.ſi marito.non propter hoc debet omitti,
quin puniatur culpa appellantis,quæ per culpam prædi-
ctæ appellationis non purgatur,maximè cùm ſit multò
maior. Facit, quia cauſa principalis eam punibilem red-
dat.de do.& contu.c.cauſam.& c. actor.lib.6.Item fauor
cauſæ,& beneficij, ut prædixi. Faciunt.Inſti.de nup.§.af-
finitas.ff.de condit.& demonſt.l.cùm tale.§. legatum. cũ
ibi nota. Tertia ratio,quando lex ſpecialis prohibet illud,
quod iure cõmuni prohibitũ non erat,ſed permiſſum,&
pœnam adijcit contrafacienti:actus contra prohibitionẽ
factus pœna præſtita ualidus eſt ipſo iure:ut l. ſi. in prin.
ff.de diuor.not.Cyn.C.de legi. l. non dubium. in ultima
quæſtione,de cuius materia uide per eũ.C. de ſepul. uio.
l.qui ſepulchrum.& per Bar. in l.ſcire. ff. de pœnis. licèt
ergo illud ſpeciale d.c.ſtatuimus. mandet iter arripi infra
menſem,& per conſequens ſecundum te,licèt nõ fatear,
tacitè inhibere uideatur,ne aliter fiat: tamen quia certã
pœnam adijcit,ualet igitur de pœna proceſſus in contu
maciam factus:ergo dicere nõ deberemus proceſſum hu
iuſmodi non ualere: quia non eſt ueriſimile quòd eadem
conſtitutiu

conſtitutio addat pœnam pœnæ, ſi non dicat: ut dict. l. ſci
re. cum intellectu ſuo, quẽ ibi dant Dy. Bar. & Pe. & Cy.
poſt eum in l. non dubium. alle. in fin. Secunda concluſio
eſt, Quòd ſi pars comparens poſt omnia tempora tria ſu-
pradicta ex toto lapſa, uidelicèt poſt menſem tempus ar-
bitrarium, & 20. dies, uenit ad curiam: & ſtatim poſt eius
aduentũ inceperit procedere per audientiam, ualet pro-
ceſſus: nec ideò uitiatur quòd comparens nõ expectauit
per 20. dies à die dicti aduentus ſui computandos, alterã
partẽ. Pro huiuſmodi concluſione & clariori deductione
ſuppono duo ad euidentiam: Primum, quòd uerbum, ue
nit, poſitum in uerſicul. ſed ſi pars non concernit omne
tempus, ſed refertur ſolùm ad tempus, in quo pars quælibet,
quæ in fine mẽſis dati ad arripiendum iter, iter arri-
puiſſet, uenire cõmodè potuiſſet: quia illud tempus in-
certum eſt ex natura rei: ut l. interdũ. ff. de uerbo. obliga.
& l. continuus. §. 1. eod. ti. alleg. alias enim intelligeretur
contra literæ mentem: quia ſic, ſi ueniret poſt inchoatum
proceſſum, rueret contra mentem, uel nullum eſſet, etiã
contra mentem arg. ff. de legat. 3. l. uxor. 1. reſponſo. Secũ-
dò ſupponendum eſt, quòd uerſicu. ſed ſi pars. ſupponit
unam partem tantùm ueniſſe: tunc idem eſt cùm dicit, al
teram non ueniſſe: ita quòd loquitur in caſu, in quo de
tempore, de quo loquitur prima ſuppoſitio proximè præ
cedens, uenit una pars, & altera non uenit: quia hoc ſo-
nat uerbum, aliqua, quod eſt participium: maximè quia
de uno dicit, & de alio negat, & econtrà. l. cùm prætor. ff.
de iudic. l. in poſſeſſionem. §. 1. ff. quib. ex cauſ. in poſſeſſ.
eat. l. maritus. C. de procuratorib. & C. de pact. conuent. l.
fin. & extrà de præſumptio c. nonne. Secundò, quia ſequi
tur ibi in uerſi. poſt aduẽtum, quod uidetur referri ad tẽ-
pus unde uenerit, uel illud præcedens. ex quo ſequitur
quòd ſi neutra pars tunc uenerit: ſed poſt iã lapſum 20.
uel 30. dierũ poſt illud tempus ueniſſet una pars alia mi-
nimè ueniente, iſte caſus ex uerb. literæ dict. c. ſtatuimus.
uerſi. ſed ſi pars. nõ decideretur. ſed quia non eſt uerſimi
le quin noluit text. ex mente decidere illum caſum: ex
mente: igitur illum caſum decidi oportet: nec non mens
ex naturam maximè colligi debet, ex ratione iſtius ca. &
iur. communis. Sed ſi à fine temporis arbitrarii non com
putaremus hunc caſum ex mente huiuſmodi 20. dierum
eſſet dare infinitos caſus, in quibus loco 20. dierum darẽ-
tur 40. & l. ſi altera pars tardè ueniret, per quod proroga-
retur lis, contra naturam materiæ, & rationem decre. &
iuris communis. Præterea quòd ambæ duæ cõcluſiones
ſint ueræ, & illud quod ſequitur ex eis ſumptis, quòd
pars comparens, & iudex ſolùm deberent inſpicere, ſi di-
cta tria tempora lapſa fuerunt, probatur clarè hoc modo.
Pono, me exiſtente in Curia appellet procurator meus in
partibus, uel contra me appelletur, & caſu ad me uenit
inſtrumentum appellationis, quid dices hoc caſu? Certè
fateri oportet quòd ex mente ſufficit lapſum dictorum
trium temporum expectare. Vel pone quòd appelletur
Romæ Curia exiſtente in Auenione, & quòd ſtatim Cu-
ria de Auinione ad Romam transferatur: quid dices? tunc
credo lapſum dictorum trium temporum prædictorum
expectandum. Tertia concluſio, Quòd ſi pars comparens
omittit comparere poſt dicta tria tempora ex toto lapſa,
etiam per unum integrum annum, & ultra: poteſt nihil-
ominus poſt annum, & lapſum dictorum trium temporũ
comparere, & procedere in cauſa appellationis per audi-
entiam contradictarum, ut principalis concluſio ſonat.
Hanc concluſionem deduco ualdè clarè ſic. quia quando
cũque aliqua cauſa beneficialis, uel prophana, uel ciuilis,
uel criminalis per citationem hominis quò ad totam cau
ſam de ſpeciali mandato Papæ in partibus legitimè exe-
cuta eſt, ad eandem curiam legitime deuoluta habet lo-
cum hæc concluſio, ut etiam practica docet. igitur idem
8 de citatione iuris, de qua in c. ſtatuimus. præal. quia † nõ
uidetur quòd minus debeat operari citatio iuris, quam
hominis in deuolutione cauſæ fiendæ. & citationes ſunt
fiendæ in curia per audientiam ad ſingulos actus. Opera-
tur enim principalis citatio in partibus facta, primò ad
totam cauſam, quòd pars tenetur ſubire iudicium in to-
ta cauſa in curia & per citationem dictæ audientiæ ad ſin
gulos actus reſpondere, ut practica & communis experi-
entia docent, ita quòd omnes citationes in una deuolu-
tione in una citatione hominis, uel iuris ab initio factæ in
cludunt ſententiam, & per ſingulas citationes in curia ad
ſingulos actus diſtinctos: ut probatur in dicto c. ſtatui-
mus. cum ibi nota. Et dixi plenè, & totaliter per citatio-
nem iuris, uel hominis ad curiam deuoluta, quia etiam
per appellationem & eius intimationem ſecundum for-
mam cle. cauſam. bene fit deuolutio cauſæ quò ad hoc,
quòd in curia, & non alibi cauſa tractanda ſit amodò, ſed
non eſt plena hæc adhuc deuolutio quouſque per cita-
tionem iuris, quæ requirit dictorum temporum lapſum,
pars arctatur certo tempore in cauſa huiuſmodi apud ſe
dem apoſtolicam litigare. Modò retardatio proceſſus e-
tiam annalis non eſt modus tollendi dictam plenam de-
uolutionem, uel eius plenitudinẽ diminuendi. ergo &c.
ff. de his qui ſunt ſui uel alie iuris. l. patre furioſo. cum ſi-
milibus. Præterea quia de hoc non poteſt quis conqueri:
quia quanto fuit plus, & ampliùs expectata, tanta ſibi ma
ior gratia fuit, arguendo per regulam Philoſophi, Sim-
pliciter, ad ſimpliciter, & maius ad maius, & maximè ad
maximè. nec cauſa patitur in hoc damnum, imò accele-
rationem, quia ex citatione cauſa prorogaretur. ut de ſe
patet. quia fateor, quòd ex retardatione cauſa haberet dã
num, propter quod ſuperior poſſit, ſi uelit, ſuper hoc con
tra partem utranque ex officio procedere: ſed non debe
ret ob hoc ad unius partis inſtãtiam alteri pœnam impo
9 nere, quia † ambarum partium contumaciæ compenſan-
tur, ut l. ſi ambo. ff. de compenſa. & ff. ſolu. matri. l. uiro. fa
cit de except. c. cum occaſione. de cenſi. c. olim. 25. diſtin.
c. ſi. de uſur. c. quia fruſtra. de regu. iur. c. cùm partium. &
not. Specu. de appel. §. nunc uidetur. iuncto uerſi. eſt autẽ
& alius. in fin. & per hoc approbantur fortiter ſupradicta:
& maximè quia tardè comparentis minor eſt contuma-
cia, quam nullo modo comparentis. Nunc reſtat reſpon-
dere ad rationes in contrarium factas. Ad primam dico,
10 quòd † obſeruatio temporum cõſiſtit in duobus. Primò
in comparẽdo in Curia infra tempora, uel ſtatim poſt lap
ſum eorum, & hoc ſub pœna proceſſus, caſu tamen quo
pars iſta compareret, & procedere uellet. Secũdò, in hoc
conſiſtit obſeruatio prædicta, quòd pars diligens & com
parens expectet eorundem temporum lapſum, nec ante
præcurrat: quia ſi hoc faceret, proceſſus uideretur contra
non contumacem factus, & non teneret: ut probatur u-
trunque in d. decre. ſtatuimus. & concernit utranque par
tem, ut de ſe patet. Et hoc eſt quod uoluerunt dicere di-
cti Doctores. & ſi das eis alium intellectum: malè intelli-
gas. & hoc modo intelligendo nihil ad propoſitum facit,
quia ſatis dedi bonum intellectum. Ad ſecundam dico,
quòd iſta faciunt contrà, ut patet in prima ratione cõclu
ſionis ſupra per me poſita, & in alijs locis huius conclu-
ſionis principalis dixi de hoc. Ad tertiam rationẽ, quòd
hic pro forma ſtudioſè non additur, quòd arreptio itine-
ris fiat infra menſem, ſed pro forma ſtudioſè adijcitur i-
ſtorum trium temporum lapſus: ut patet ex dictis ar. Pro
hoc no. Innoc. in c. dilecta. in glo. non ordinem. & quòd
ſtudioſè nõ adijceretur, quòd quælibet pars iter arripiat,
patet: quia una non arripiente, alia procedit, ita quod nõ
ſonant iſta uerba, niſi in monitionem aut termini aſſigna
tionem: imò ipſa appellatio, & nedum appellatio, imò ci
tatio iuris, & nedum iſta citatio, imò ius naturale, quod
dat unicuique facultatem faciendi, quod ſibi libet, niſi
ui, uel iure prohibeatur, ut Inſtit. de iure na. §. 1. ergo in
facultatem & admonitionem, & non in factum ſeu for-
mam ſonant. argu. de offic. ordi. c. licèt. & c. cũ aliquibus.
de

de reſcript.libro ſexto. licèt fateor quòd ipſa itineris arreptio, & comparitio infra terminum iuris facienda imponitur ſub neceſſitate cauſatiua: quia alias incurreret pœnam proceſſus. Ad quartam, quòd terminus iuris, qui conſtat ex tribus partibus, ut prædixi & nõ alius hic obtinet uim peremptorii: dico quò ad pœnam proceſſus incurrendam non autem quò ad hoc, quin poſteà procedi poſſit, ut dixi. Ad quintam dico, quòd hæc citatio iuris de qua loquitur c. ſtatuimus. terminum habet in hoc certum, quem præuenire non poteſt: quia tunc procedi poteſt, & non antè. Tamen rei minus huiuſmodi nõ habet in hoc certitudinẽ quòd de neceſſitate pars præſens habeat tunc cauſam inchoare: imò ultra ſi uult, poteſt partem illam expectare, ut dixi. Ad ſextam dico, quòd tollitur abſurditas: quia utraque pars poteſt agere quando uult. Item ſi appellatus non uult agere, poteſt appellantem indirectè compellere ad agendum. per l. diffamari. C. de ingenuis manu. Ad ſeptimam dico, quòd hoc dictum Inn. intelligitur re non integra: ſecus uerò re integra, prout ipſe Inn. exponit in illa glo. Ad octauam dico, quòd ex eo, in quo quis committit in legem, non iuuat ſe de lege: ſed bene in alio. & ita not. glo. Io. And. de reg. iur. c. ex eo. li. 6. per c. Raynutius. & c. Raynaldus. de teſt. licèt ergo quò ad iter arripiendum non detur ſibi aliud tempus: quia quò ad hoc legem nõ uidetur obſeruaſſe, ſcilicet, pro ſe utendo diplomate, uel aliàs ex negligentia alterius partis nõ uenientis ſatis citò ueniret alius ex ipſa lege quò ad alia capitula: uidelicet quò ad proceſſum ſe iuuabit. & hæc ſufficiant.

EPITOME.

Sententia lata poſt inhibitionem reuocatam, & poſt appellationem ab interlocutoria uel grauamine ante diffinitiuam illato, non reuocatur per modum attentati, niſi priùs cognito de appellatione, & eius uera cauſa reperta. Et circa hoc uide caſum ſingularem in cap. ex parte. de teſtib.

DECISIO LXV. aliàs 461.

a SI appelletur [a] à grauamine ante diffinitiuam, & nõ deferatur appellationi, & committatur cauſa appellationis alteri Auditori, qui ſeruatis ſeruandis inhibet primo Auditori, ut eſt moris, & demum pronuntiat male appellatum, & bene proceſſum per primum Auditorem, & remittit ſibi cauſam à qua ſi iterum appelletur, & non deferatur appellationi, & alteri Auditori illius ſecundæ appellationis cauſa committatur: ſed antequàm per iſtum ſecundum Auditorem ſuper hac ſecunda appellatione inhibeatur primo Auditori. præfatus Auditor priùs procedendo ulteriùs in cauſa principali concludit, & ſententiam diffinitiuam fert contra dictum appellantem, cuius proceſſus & ſententia tanquam appellatione pendente ſupradicta per modum attentati petuntur per iſtum ſecundum Auditorẽ reuocari. Et uidebatur quòd hæc attentata eſſent reuocanda: maximè propter pendentiam appellationis. de iureiuran. c. uenientes. Item propter inhibitionem primi Auditoris factam: quia eius iuriſdictio per huius inhibitionem uidetur eſſe ſublata: quod utique eſſet uerum, ſi ab ipſius Auditoris remiſſione non fuiſſet appellatum. Sed, ut ponitur in facto, ab eius pronuntiatione, & remiſſione appellatum fuit, quæ appellatio totam cauſam reponit in priſtinum ſtatum, & pronuntiatum ſuſpen-
b dit. [b] dicto c. uenientes. ſicque ſtat prima inhibitio poſtquam quicquid factum fuit, uenit per modum attentati reuocandum. pro hoc c. non ſolum. & gloſſ. Ioan. And. in c. cupientes. in §. denique. ſuper uerbo, recedendum. & Io. mo. ibidem ſuper uerbo, à gratia. Iſtis non obſtantibus fuit contrarium deciſum per omnes dicentes pendere totum ex futuro euentu, & pronuntiatione ſecundi Auditoris. Nam ſi pronuntiabit bene appellatum, & malè proceſſum: totum reuocabitur quicquid poſt huiuſmodi appellationem factum fuerit: ut in d. [...] & c. ex parte. Si uero pronuntiet malè appellatum, [...] proceſſus primi iudicis, qui non impeditur per malã appellationẽ: nec appellatio ante diffinitiuam habet impedire uel ſuſpẽdere iuriſdictionem iudicis: ſecus eſt in appellatione à diffinitiua. Nec obſtat inhibitio primi Auditoris, quæ fuit ſublata per eius remiſſionem. Nec obſtat quòd fuit appellatum à remiſſione: quia nõdum liquet, nec eſt pronunciatũ, an ſit benè appellatũ, ante cuius inhibitionẽ, & pronuntiationẽ ſcilicèt ſecundi Auditoris, ualet ſẽper proceſſus primi ex remiſſione ſibi facta per quã fuit ſublata inhibitio. benè facit ff. de no. ope nunti. unde in nulla culpa eſt primus iudex, qui ignorat an ab huiuſmodi remiſſione fuiſſet appellatũ. Item ſi ſciuit appellatum, non tenetur ſuperſedere, nec inducit hunc effectũ, niſi inhibeatur ſibi à ſecundo Auditore: ſic totum pendet ex futuro euentu, & pronuntiatione ſecundi auditoris, qualiter proceſſus primi auditoris ualuit.

ADDITIONES.

a Appelletur. Adde deciſ. 1. ſuprà de offic. delegat.

b Pronuntiatum ſuſpendit. Appellatio quãdoque pronuntiatum extinguit, quandoque ſuſpendit. de hoc uide per Imol in l. tale. § qui prouocauit. ff. de pact. in repetit. & Alex. conſil 35. uolu. 4.

EPITOME.

Præparans ſe ad proſecutionem alicuius rei, uidetur ipſam proſecutionem inchoare.

DECISIO LXVI. aliàs 488.

SI Papa cum cancellaria exiſtente in Anania, & Auditores Palatij in Roma: & Auditor in Roma ferat ſententiam, & parti condemnatæ uiua uoce licèt ab eadem ſententia appellanti datis apoſtolis reuerentialibus præfigat terminum 10. dierum ad proſequendum appellationem. & infra 10. dies appellans arripuit iter per ſe, uel alium ad huiuſmodi Ananiam pro impetranda commiſſione ſuper dicta appellatione, talis itineris arreptio, & proſecutio ſufficiens eſt & deſertionem excuſat: licèt aliqui domini contrà. Dominorum tamen ratio fuit iſta: quia illud tempus non ad proſecutionem appellationis complendam, ſed ad eius inchoationem ſtatuitur: modò inchoat proſequi, qui facit præparatoria, abſque quibus ipſa proſecutio fieri nõ poteſt: quia idem iudicium eſt de termino, & de uia, ſine quibus ad terminum perueniri non poteſt: ut l. oratio. ff. de ſponſa. & no. Spe. de appel. §. nunc breuiter. uer. item ſi pars. qui alle. ad hoc c. cum cauſam. de re iudi. & de electio. c. ſtatuimus. li. 6.

De Confirmatione utili uel inutili.

EPITOME.

Clauſula, dummodò ex ordine, in confirmatione poni conſueta non intelligitur de ordine dato, ſed de acceptatione.

DECISIO I. aliàs 52.

SI clauſula ſolita poni in confirmationibus, dummodò ex ordine beneficium debeatur, nõ intelligitur tantùm de ordine datæ, ſed etiã acceptationis, quia tunc primò beneficiũ eſt debitum: ut in c. 1. & fin. de conceſſ. præbend. lib. 6.

EPITOME.

Papa cõfirmando diſmembrationẽ ex certa ſcientia: quòd ſolennitates non ſubſtãtialia ſuppleuiſſe uideatur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Cōfirmatio Papæ ex certa ſciētia quos defectus ſuppleat?*

DECISIO II. aliàs 130.

1 PApa † confirmando [a] ex certa ſcieotia prædi-
a ctam diſmembrationem eccleſiæ factam per
Legatum, inſerendo totum tenorem huiuſ-
modi diſmembrationis, ſupplendo omnem
defectum, ſi quis interueniſſet, uidetur ſuppleuiſſe om-
nem defectum ſolennitatis, uidelicèt partis uocationé,
& alia ſolennia: ſed non ſubſtantialia, uidelicèt poteſta
tem Legati diſmembrantis, & ueritatem cauſarum ex-
preſſarum. argum. eorum quæ leg. & no. per Inno. in c. 1.
& 2. & penul. de confir. utili, uel inutili. & per eundē in
c. 1. de tranſac. ubi uidetur innuere, quòd confirmatio Pa
palis facta ex certa ſcientia firmet infirmum, & inualidū
nedum quò ad ſolennitatem, ſed quò ad ſubſtantiam
etiam. ſed intellige dictum ſuum ſanè, uidelicèt quando
facta extitit cum cauſæ cognitione, & parte uocata: tunc
ſanat totum. & hoc uidetur Inno. innuere in eod. c. ſuper
uerbo, autboritate. & in dictis c. 1. & 2. de confirma. utili
uel inuti. Concluſionem uerò prædictam uidetur tene-
re, & approbare expreſſe Spec. tit. de lega. & §. nunc o-
ſtendendum. uerſi. 18. & uide per Io. And. Pau. & Guil.
in clem. paſtoralis. de re iudica. & bene & per Archid. 56.
diſtinct. can. Cenomanenſem.

ADDITIO.

a Papa confirmando. Item dicta confirmatio Papæ, ex cer-
ta ſcientia facta, facit trāſactionem perſonalem realem,
quod eſt notandum: de quo in c. ueniens. de tranſact. &
c. niſi eſſent. de præb. & de tranſact. c. 1. per Iono. & Hoſt.
in c. cùm acceſſiſſent. de confirma. uti. c. uenerabilis. de
fide inſtrum. c. inter dilectos. de conceſſ. præb. c. quia di-
uerſitatem. de reli. domib. c. conſtitutus. & pleniùs per
Hoſt. in ſumma, de confirm. utili. §. quis ſit effectus. in
quibus iuribus plenè habetur de efficacia dictæ confir-
mationis.

De Clericis coniugatis.

EPITOME.

Ex contractu matrimonij per uerba de præſenti con-
tracti, etiam carnali copula non ſecuta inducitur uaca-
tio beneficij tale matrimonium contrahentis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium per ſponſalia non uacat.*

DECISIO I. aliàs 26.

SI impetretur beneficiū uacans per contractum
matrimonij, Fuit dubitatū utrùm ſufficiat im
petranti probare tractatum de contrahendo,
uel quod ſponſalia fuerunt, & erant cōtracta?
Et breuiter ſine argumentis fuit concluſum, quod non:
ſed oportebit ipſum probare matrimoniū per uerba de
præſenti legitimè contractū, licèt non fuerit conſumma
1 tum. Ratio, quia † beneficium per ſponſalia non uacat:
prout leg. & notat per gl. & Io. And. in nouel. in c. 1. de
cle. coniuga. facit c. beneficium. de re. iur. lib. 6. imò ad-
huc eſt dubium, an per matrimonium legitimè per uer-
ba de præſenti contractum uacet beneficium: per lecta
& notata eod. ti. c. diuerſis fallacijs. & meliùs in c. Ioan-
nes. & per Inn. pulchre in c. tuæ. de apoſta. ibi uide. tum
quia ſi ſic uacaret: puta per ſponſalia, non deberetur im
petranti propter falſum modum uacandi expreſſum, &
uerum modum uacandi non conceſſum. per c. ſuſceptū.
de reſcrip. lib. 6.

De Præbendis.

EPITOME.

Clauſula generalis in litteris gratioſis inſerta, licèt fir-
met gratiam, & uitium ſurreptionis tollat: impedimen-
tum tamen ſeu inhabilitatem perſonæ nō remouet, nec
diſpenſationem inducit.

SVMMARIA.

1 *Statuta eccleſiarum dicuntur per clauſulas derogatorias
in literis ſpecialibus inſertas, ſublata, uel ſaltem dilata.
& numero ſequenti.*

2 *Clauſula derogatoria in ſtatutis, uel conſuetudinibus ec-
cleſiarum appoſita, quid operetur?*

3 *Aetatis defectum patiens, an poſſit acceptare beneficium
eccleſiaſticum, uel præbendam ſacerdotalem.*

DECISIO I. aliàs 3.

a SI ſtatutum [a] † eſt in aliqua eccleſia de certa præ
1 benda non conferenda, niſi actualiter in ſacer
dotio conſtituto, Fuit dubitatū utrùm impe-
b trās apoſtolicus, qui nō fuit in tali ordine [b] poſ
ſet huiuſmodi præbendā acceptare, ſibique facere proui
deri de eadē, prædicto ſtatuto nō obſtante? Et uidebatur
quòd non. per c. 1. de conſti. li. 6. & in hanc concluſionē
uidebatur declinare Archid. in c. cum aliquibus. de re-
c ſcrip. lib. 6. Fuit deciſum [c] & determinatum per omnes
d contra: cum hac limitatione: [d] uidelicèt, dummodò præ
dictus acceptans tempore acceptationis, & prouiſionis
huiuſmodi fuerit in tali ætate, quòd infra annum poſſit
promoueri in ſacerdotem. per c. ei cui. cum ibi nota. per
Io. And. de præb. li. 6. Hanc cōcluſionem uidetur ponere
Ioan. Mo. in c. ſi pro pauperibus. de præb. eo. lib. motus
x † ex clauſulis derogatorijs hodie in gratijs cōmunibus,
& ſpecialibus poni conſuetis, per quas ſublata, uel ſal-
tem dilata omnia ſtatuta quæ in contrarium eſſent, cen-
e ſentur: prout innuunt hæ clauſulæ, [e] non obſtantiarum
ſi bene inſpiciantur. & per has clauſulas ſatisfit d. c. 1. de
conſti. lib. 6. pro contrario inducto, & reſpondetur mo-
tiuis Archid. per motiua fortiora Io. And. & Io. Mo. in lo
cis præallegatis. Dominus uerò Robertus allegat unum
dictum domini Guil. de monte Laud. poſitum in extra-
uag. ſedes apoſtolica. Io. 22. contra prædictam concluſio
nem, quòd licet per non obſtantias hodie in gratijs poni
conſuetas derogetur ſtatutis generalibus omnia benefi-
cia eccleſiaſtica reſpicientibus: tamē non derogatur per
eas ſtatuto alicui ſingulari ſuper certo beneficio edito ni
ſi de illo certa, expreſſaque mentio fiat. per c. 1. de conſti.
ſuprà alle. in contrar. & ſic dixit dominus Gallardus ſe
poſt publicas rationes in quadam cauſa de Arragonia ob
tinuiſſe, & ſententiaſſe, quod alij Domini recordantes
adhuc de illa dixerunt uerum eſſe in ſtatuto appoſito in
prima fundatione certi beneficij per fundatorem, ſiue
laicum, ſiue clericum, uel in teſtamentis eorum, quibus
Papa non intendit præiudicare, nec derogare per huiuſ-
modi clauſulas generales, ne retrahantur à fundatione,
& ordinatione beneficiorū. argu. c. cùm dilectus. de iure
patro. & eorum quæ legun. & notan. in c. licet. de præb.
f lib. 6. Quam concluſionem [f] crederem indubitanter ue-
ram in ſtatutis, ſeu ordinationibus laici: ſecus uerò ſi cle
rici quibus Papa uult, & poteſt leuiùs præiudicare. ar-
gu. c. cùm dilectus, antedicti, & 16. q. 1. cano. decerni-
mus. Secus uerò Domini dicebāt de ſtatuto facto de cer
to beneficio per ordinarios collatores prælatos, quibus
Papa uult, & poteſt præiudicare ex ſua generali, & ordi-
naria poteſtate, & dare ius ad uacatura beneficia ad colla
tionem eorum ſpectantia. de conceſſ. præbend. c. propo-
ſuit. ipſe enim in conferendo omnes ordinarios poteſt
præuenire. de præbend. c. dudum & c quam [illegible]. lib.
6. & claudere eis manus per ſuum decretum. de conceſ.
præben.

præbeo.c.1.& c.ſi capitulo.& c. ſi ſoli. lib. 6. & c. cùm ei quem.eod.titu. in elemen. & fuit obtentum, & ſententiatum in quadam cauſa Tornacen. pro quodam apoſtolico acceptante præbendam actu ſacerdotium requirentẽ ex ſtatutis Epiſcopi, & Capituli illius eccleſiæ non habentis ordinem presbyteratus, exiſtentis tamen in legitima ætate: ſcilicet quod talis infra annum poterat promoueri, & promotus fuit etiam ante litem motam. licèt ad hoc non tenebatur fortè ante adeptam poſſeſſionem pacificam. de electio.c.licet canon.& c.commiſſa.eod.titu lib. 6. quæ omnia intelligas, quando in gratia ſunt ſublata ſtatuta, & conſuetudines per non obſtantias hodie in gratijs ſpecialibus poni conſuetas. Contrarium crederem in forma pauperum, in qua non tolluntur ſtatuta, & conſuetudines, prout expreſsè not. Ioan. Mona. & Archid. in dict. c. ſi pro clericis pauperibus. Quod intellige de be-
g neficijs requirentibus ſacerdotium, g uel alium ſacrum ordinem aptitudine, ſed non actu. Si uerò actualiter: quia tunc non ſunt ſu ta ſtatuta, non poteſt prouideri impetranti de beneficio actu ſacerdotium requirente ex ſtatuto, niſi ſit in tali ordine conſtitutus: ut ibi not.
3 Ex hoc inſurrexit † aliud dubium. Pone quòd prædictus expectaos apoſtolicus tempore acceptationis nõ eſſet legitimæ ætatis: utrum ualuiſſet acceptatio? uidetur uelle Ioann. Andr. in c.ei cui. ſupra alleg. in 1. gloſſ. quod ſic. Sed contrarium fuit obtentum: quia per non obſtantias prædictas non perimitur ſtatutum, licèt appoſita ſit clauſula firmans gratiam, ut non obſit ei: & idcirco non perimitur qualitas præbendæ per ſtatutum inducta, modò qualitate durante. & ſi non obſtet ſtatutum gratiæ, obſtat tamen diſpoſitio iuris communis, quæ non uult ſacerdotale beneficium conferri patienti defectum ætatis. ut in dictis iur. ei cui. & c. licet canon. quod ius commune Papa in dubio per tales clauſulas non intendit diſpenſare: ut not. per Ioan. mo. in c. cum aliquibus. de reſcript. lib. 6. & c. .de fil. presbyte. eod. lib. & not. Ioan. And. in c. ſi motu proprio. de præben. facit c. nõ poteſt. eo. tit. lib. 6. & per hoc tollitur una ſubtilitas, quam ponit Ioan. And. ad taluãdam dictam glo. ſuam in d. c. ei cui. in nouel. ad materiam ſupradictam uide Archid. in rolario 25. quæſt. 2. in ſum. in fin. & per eundem Ioan. And. de reſcript. c. ſi propter lib. 6.

ADDITIONES.

a Si ſtatutum. Deciſionem concluſio Dominorum de Rota, qui ſequuntur opi. Io. Mo. & Io. Andr. contra Archi. & quæ iſtarum opi. ſit uerior, uide in repetitione c. ei cui. de præben. lib. 6. & in conſilio Domini Lauren. de Rodulfis. poſito in libro reportationũ domini Anton. de Bu. ſuper 4. libro decreta. & utrobique declaratur intellectus huius deciſionis.
b Tali ordine. Adde Roch. Curt. in ſuo tractat. iuriſpatro. in uerb. honorificum. q. 3. uerſi. circa aliud an de neceſſitate præſentatus debeat eſſe ſacerdos. &c.
c Fuit deciſum. Adde gloſſ. in uerb. reſidentiæ. titul. de collat. in pragmatic. ſanctio. deciſ. 3. titul. de pœnis. infrà in antiq.
d Cum hac limitatione. Hoc puto uerum, ſi apparet de intentione mãdãtis, quòd tali patienti defectũ in ætate noluerit præbendam ſacerdotalem conferri: de qua intentione uidetur apparere, cùm in literis Papalibus apponitur clauſula, nõ obſtantibus aliquibus, per quæ effectus noſtræ gratiæ impediri ualeat, uel differri. Nã tũc ſatis appa. et de intentione ſcribẽtis, quòd ipſe uoluit dari ſibi ſacerdotalem præbendã, ordinem autem recipiet cùm erit ætatis legitimæ: ubi uero in dictis literis non eſſet adiecta dicta clauſula, ſed ſimpliciter mãdatum prouideri de præbenda: tunc de ſacerdotali non poterit prouideri tali impetranti in ætate defectum patienti.

e Clauſulæ. Clauſula generalis, nõ obſtantiarum, quamuis tollat impedimentum gratiæ, defectum perſonæ tamen nõ tollit, niſi de eo ſpecialis mentio habeatur: quia nõ eſt ueriſimile, quòd per talẽ generalem clauſulã Papa uoluerit fraudare eccleſiam ſeruitio unius ſacerdotis. & de effectu huius clauſulæ, uide plenè per Ioan. And. in cap. 1. de exceſ. prælato. lib. 6. per Lapum abbatem in c. ei cui. de præben. eo li. pleniſſimè per Barto. in extrauagan. ad reprimendam. ſuper uerbo, non obſtantibus.
f Concluſionem. Adde reg. Cancell apoſtol. 40 incip. item uoluit quod ſuper quouis beneficio. & i g. oſ.
g Requirẽtibus ſacerdotium. Adde gl. in uerb. reſidentiæ. in tit. de collat. in pragmat. ſanctio.

EPITOME.

Impetrans beneficium ſolitum regi per ſeculares ſecũdùm formam c. cum de beneficio. de præbend. lib. 6 ſufficit quòd probet illud rectum per 10. annos, ut tale, ſicuti impetrauit, niſi ex aduerſo probaretur, quod per 40. annos, ut regulare, fuerit gubernatum.

SVMMARIA.

1 *Alteratio ſtatus beneficij probatur 40. annorum ſpatio.*
2 *Clericus ſecularis impetrans beneficium tanquam ſeculare, probare debet ultimum ſtatum fuiſſe ſecularem: & ſufficit.*
3 *Præſcriptio 40 annorum prima tollitur per ſecundam 40 contrariam.*

DECISIO II. aliàs 32.

1 FVit dubitatum † quid impetrans ſecundum
2 formam c. cùm de beneficio.[a] de præben. lib. 6. teneatur probare, uidelicet uel ſimpliciter ultimum ſtatũ illius beneficij, uidelicèt illud rectum per clericum ſecularem ultimò, & quod per 40. annos fuerit ſic rectum: uel an ſufficiant decem anni. in quo Domini erant uarij. Nam ſecundùm aliquos requiritur cõtinuatio, & pacifica gubernatio tanti tẽporis quod legitima præſcriptio ſit completa, quæ eſt quadragenaria. de cauſ. poſſeſ. & proprieta. c. cùm eccleſia Sutrina. de præſcrip. c. de quarta. & c. ad aures. cũ ſimilibus. Et hoc uidetur expreſsè innuere tex. d. c. cùm de beneficio. ſuperiùs all. g. quẽ ſic intelligunt quaſi omnes ſcribẽtes, propter uerbũ, legitima. quæ regulariter eſt quadragenaria: ſecus uerò ſi illud uerbum non eſſet poſitũ in tex. ſecundùm Io. And. quia tunc procederet dictum eius poſitum in c. ſi. de conſue. in nouel. eod. lib. ſuper gloſ. cõſuetudo. ubi uidetur innuere, quod ſufficiat decennalis præſcriptio in conſuetudine ſecundùm ius cõmune introducta. Et quia conſuetudo, de qua loquitur dictum c. cùm de beneficio. eſt talis, cùm omnia beneficia eccleſiaſtica ſunt ſecularia de iure communi: idcirco maior pars Dominorum declinauit in hãc ultimam opinionem, uidelicet ſufficere in hoc caſu decennalem præſcriptionem, per dictum domini Ioan. And. ſuperius alleg. & poſitum in d. c. fina. de conſue. & hoc uerum ſecundùm prædictos Dominos, niſi ex aduerſo probaretur illud beneficium per regulares anteà fuiſſe gubernatum per 40. annos, uel gubernãdo per eoſdẽ ſic in ſua inſtitutione fuiſſe inſtitutum: tunc enim propter mutationem ſtatus ipſius beneficij benè aſtringitur impetrans ad probãdũ quadragenariã præſcriptionẽ: tum quia ſecundùm primam cauſam illa prima præſcriptio regularũ quadraginta annorũ, nõ tollitur, niſi per contraria præſcriptionẽ quadragenariam: ut not. de exceſ. prælator. c. accedentibus. tum quia ſecundũ caſum ius commune obſtat clerico ſeculari, & ſic requiritur quadragenaria præſcriptio, per iura & dicta Doctorum ad hoc ſuperiùs inducta. facit c. Cumana. de electionibus. & de reſtitutione ſpoliatorum. c. ad decimas.

mas. libro ſexto, clementina, quia regulares. à contrario
a ſenſu, de ſupple. negli. præla. Dominus uerò Aegid. † fuit
ſingularis opinionis in hac materia. dicebat enim ſic cir-
ca primũ dictum, quòd ſi clericus ſecularis impetret be
neficiũ aliquod tanquã ſeculare, uel clericis ſecularibus
aſſignari conſuetũ: ſufficit quòd ultimus ſtatus fuerit ſe-
cularis, licèt non probetur quòd ille ſtatus fuerit per 10.
annos obſeruatus: dummodò nõ probetur contrariũ, ui-
delicèt aliũ ſtatum legitimè præſcriptum præceſſiſſe. pro
quo alleg. not. per gloſ. in c. poſſeſſiones. de re. eccle. nõ
alie. rationem enim aſſignauit, quia ibi non agitur de mu
tatione ſtatus ipſius rei: ſed ſolùm de uſu, & ſtatu ipſius
uſus, ſolùm debet attendi ſtatus, uel poſſeſſio qui pro
tunc eſt. de ſen. excõmunic. c. ſi iudex. cum ibi no. li. 6. de
elect. querelam. & de iure patro. c. conſultationibus. & ff.
de offi. præto. l. Barbarius. ita quòd uerbum, conſuetum,
referatur ad ſolum uſum, ut C. de epiſ. an. l. 3. cum mul-
tis ſimilib. licèt ubi ageretur de ſtatus mutatione in præ-
iudiciũ alterius religionis, ordinis, uel eccleſiæ, uerbũ,
conſuetũ, reciperetur pro cõſuetudine legitimè per 40.
annos obſeruata, propter naturã materiæ, & præiudiciũ
eccleſiæ: ut in c. cũ eccleſia Sutrnia. de cau. poſ. & propr.
de elec. Cumana. & in c. cũ eccleſia Vulterana. de of ord.
c. cum ſatis. de iurepa. c. cura. de cõſue. c. cùm dilectus. &
de uer. ſig. c. abbate. de priuile. c. ſi de terra. cũ multis ſi. fa
cit ſecũdũ ea, quia de iure cõmuni omnia beneficia, ſunt
ſecularia, ex eo quòd primæuus ſtatus beneficiorũ eſt ſe-
cularis, cùm de beneficio ſeculari fiat regulare, & nõ ecõ
uerſo. facit de don. c. ad apoſtolicæ. ut prædixi. & ſic dixit
intelligendũ dictũ c. cùm de beneficio. & placuit Domi-
nis hæc opinio, quam ego crederem etiã ueram ubi nul
lus alius ſtatus præcedens, nec ſubſequens allegaretur,
nec probaretur propter aſſiſtentiam iuris communis: ſed
in cauſa, in quo cõtra impetrantẽ iuxta formã prædictæ
decre. daretur de ſtatu regularium præcedenti, uel ſubſe
quenti ſtatũ ſecularem allegatum per impetrantẽ, etiam
ſi ſtatus ille regularis nõ fuerit per 40. annos obſeruatus,
crederem impetrantem aſtringi ad probandũ ſtatum me
diũ, ſcilicèt ſecularitatis fuiſſe ſeruatum per 40. annos, &
hoc meo iudicio innuunt multa uerba illius tex. ibi uide
licet, etiã quæ eſt dictio ampliatiua, ſi ante uel poſt ſcili-
cet ſtatum regularitatis allegatum per impetrantem reli
gioſi quãdoque. & ſic nõ ſemper, nec per 40. annos mini-
ſtrauerunt in eodem, licèt aliqui uelit ſupplere ad dictũ
uerbũ quandoque, &c. ita quòd præſcriptio ſit legitimè
cõpleta per religioſos ante, uel poſt per 40. annos in eo-
dem beneficio miniſtrantes, qui eſt abſonus intellectus
meo iudicio. Nam ſi primò fuiſſet beneficiũ regulare per
quadragintaãnos, & poſteà ſeculare per alios quadragin
ta annos, & ulteriùs iterum per 40. crederẽ ultimum ſta-
tum attendendum, & per illum ſublatum mediũ ſtatum.
3 Nam ut ſupra dictum eſt, præſcriptio † quadragenaria pri
ma tollitur per ſecundam cõtrariam quadragenariam.
iuxta no. in c. accedẽtibus. de exceſ. præla. At ubi primus
ſtatus beneficij fuiſſet ſecularis, niſi per unum annum ex
ſua primæua inſtitutione, ſeu fundatione mutatus in re-
gularem, & obſeruatus per 10. uel 20. annos ita quòd nõ
erat adimpleta legitima præſcriptio, & ſubſequenter ite-
rũ iſte ſecundus ſtatus mutaretur, & reduceretur ad ſta-
tum priſtinum ſecularitatis: tunc crederem ſufficere præ
ſcriptionem decennalem: tum propter aſſiſtentiam iuris
communis: tum quia res de facili redit ad naturam ſuã.
35. di. ab exordio. ff. de pac. ſi unus. ad materiã uide Ber.
in d. c. poſſeſſiones. & per eundem de reli. do. c. inter qua
tuor. & per ipſum & Ioan. And. de ui. & ho. cle. c. quo-
niam. & 16. q. 3. peruenit. per Arch.

ADDITIO.

a Cùm de beneficio. Add. dec. 22. de probat. in antiq. & de
ciſ. 49. de reſcript. in eiſdem.

EPITOME.

Impetranti beneficium uacaturum per aſſecutionem
&c. ſufficit probare aſſecutionem de facto.

SVMMARIA.

1 *Beneficium incompatibile vacat per aſſecutionem alterius*
1 *de facto factam.*
2 *Poſſeſſio vitioſa quòd priora beneficia vacare faciat.*
3 *Beneficium quando quis pacificè aſſecutus dicatur.*

DECISIO III. aliàs 61.

a SVfficit a † impetranti beneficium uacaturum
1 per aſſecutionem pacificam b alterius benefi
b cii probare, quòd ille, per cuius aſſecutionẽ
impetrauit poſſeſſionem alterius beneficii,
a ſit aſſecutus, licèt de facto, & uiolenter: quia † uitioſa poſ
ſeſſio facit uacare priora beneficia. de præbend. eum qui.
lib. 6. no. Inno. in c. conſtitutus. ſuper uerb. appellauit. ex
trà de appellatio. idem tenet Guliel. in c. licet. de præ-
bend. lib. 6. Sed Roland. dicit contrarium Pariſijs fuiſſe
determinatum, per c. ſi beneficia. de præbend. lib. 6. De
hoc per Guliel. 92. diſtinct. can. ſi qui epiſcopi. per Pau. in
c. gratiæ. de reſcript. & c. in pleriſque. de electio. in clem.
nec debet eſſe inuaſor melioris conditionis &c. ut in d. c.
eum qui.

ADDITIONES.

a Sufficit. Sed quæro † quando quis dicatur beneficium pa
3 cificè aſſecutus? dic quòd quando habet liberum curæ
exercitium, licèt maioris partis bonorum poſſeſſionem
nõ habeat, ſecundùm Ste. & Zen. in cle. gratiæ. de reſcrip.
per glo. in c. cõmiſſa. de elec. lib. 6. hoc uidetur cõtra text.
& glo. magnam. in c. ſi tibi cõceſſo. de præb. lib. 6. ſed dic,
quòd licèt haberem exercitium curæ, ſufficiat quò ad fi-
nem, ut currat tempus, de quo in c. licèt canon. de elect.
lib. 6. nõ tamen quò ad finem ut uacent priora beneficia:
nã tunc requiritur, quod adminiſtrationem bonorum ec
cleſiaſticorum, uel maioris partis habeat, ut dicatur paci-
ficè poſſidere. ut in d. c. ſi tibi conceſſo. & oportet quòd
quis poſſederit pacificè ſecundum beneficium per duos
mẽſes, ut inducatur uacatio primi, aliàs nõ diceretur pa-
cifica poſſeſſio ſecũdùm Lap. in d. c. commiſſa. ſuper gl.
quæ incipit. aliquandiu. cuius opi. bis uidi ſeruari in Ro-
ta, Pau. de Lea. in cle. gratiæ. dicit quòd pacificè dicitur
poſſidere, qui poſſidet ſine cõtrouerſia iuris, uel facti, iu
diciali, uel extraiudiciali. & not. hæc pro cauſa parrochia
lis eccleſiæ ſancti Io. euãgeliſtæ Patauienſ. diœce. tamen
dec. 3. de cau. poſſeſ. & proprie. in antiquis dicit, quòd
ubi aliquis eſt in poſſeſſione beneficij, licèt ſibi mouea-
tur lis ſuper beneficio: tamen uidetur pacificam poſſeſ-
ſionem habere: quia ad hoc quòd quis uideatur pacifi-
cam poſſeſſionem habere, ſufficit quòd de facto poſſi-
deat, licèt ſuper iure ſibi controuerſia moueatur: ut no.
Inn. in d. c. conſtitutus. in gl. 2. & Archid. in c. licet. ſuper
uerbo, pacificam. de præb. lib. 6. ad quod facit l. nim facit.
ff. de ui & ui ar. licèt contra facere uideatur l. Lucius. §.
hæredes. ff. ad Trebel. facit quod not. in c. commiſſa. ſu-
per uerbo pacifica. de elect. lib. 6. ita determinat. d. deci. 3.
de cauſ. poſſeſ. & propri. in antiquis, quæ incipit no. quod
ubi aliquis. & illa eſt plenior iſta, cui adde quod not. d.
Ant. in ſuis recollectis in d. cle. gratiæ. & in cle. ſi plures.
de præbend.
b Pacificam. An per aſſecutionem beneficij incompatibi-
lis uacent priora beneficia etiam patronata, quo caſu an
non uocato poſſeſſore patronus poſſit procedere ad præ
ſentationem alterius clerici, uide Roch. Curt. in ſuo
tractat. iuriſpatronat. in uerb. honorificum. 4. quæſt.
uerſic. ſed hic ſuboritur quæſtio acceſſoria. adde deci. 6.
incip.

incip. quæritur quanti temporis. uerſi. ſecundo probatur. ſuprà de cõſuetud. Et quando quis dicatur habere poſſeſſionẽ pacificã, per gl. in §. itẽ quòd uniuerſitates. in uerb. poſſidebũt. tit. de collatio. in pragmat. ſanctio. & deciſio. 3. incip. nota quòd ubi aliquis. de cauſ. poſſeſ. & propriet. in antiquis. Cum hac deciſ. concordat deciſ. 15. de probat. in antiq.

EPITOME.

Poteſtas conferendi beneficia reſeruata non ſe extendit ad beneficia apud ſedem apoſtolicam uacantia.

SUMMARIUM.

1 *Habens poteſtatem conferendi beneficia reſeruata, an beneficia per ſedem apoſtolicam uacantia conferre poſſit.*

DECISIO IIII. aliàs 97.

1 Habens † poteſtatem conferendi [a] authoritate
a apoſtolica beneficia ſedi apoſtolicæ reſeruata, poteſt nedum ſpecialiter, ſed generaliter reſeruata, uacantibus in curia per obitum duntaxat exceptis: quia illa non ueniunt ſub generali cõceſſione. de præbend. c. 2. lib. 6. Ratio, quia priuilegium principis latè eſt interpretandum. de uerb. ſigni. c. olim. de dona. ca. cùm dilectus. & ubi non diſtinguit Papa, nec nos diſtinguere debemus. 2. q. 5. can. conſuluiſti. de transl. epiſcop. c. inter corporalia. de ma. & obed. c. ſolitæ. de coniug. lepro. c. quoniam. Dominus Aegid. & Pe. gaſconis contrà per c. 2. de præbend. lib. 6. propter inhibitionem, & decretum ibidem poſitum, quod refertur ad omnia beneficia qualitercunque poſita apud ſedem
b apoſtolicam uacantia. Concedatur hoc: aliud enim [b] eſt dicere beneficium uacans apud ſedem apoſtolicam conferre: & aliud reſeruata ſedi apoſtolicæ conferre: ut infrà in concluſione notatur.

ADDITIONES.

a Conferendi. Adde ſuprà in tit. de leg. deciſ. 3. quod legatus. & in an. dec. 9. de conceſ. præbend. habere poteſtas.
b Aliud enim. Adde quod ſuprà facit de offic. leg. deciſ. 3.

EPITOME.

De duobus expectantibus in data paribus præfertur primò præſentans executori.

SUMMARIUM.

1 *Executor datus ad prouidendum quòd collator ſit.*

DECISIO V. aliàs 100.

a SI unus [a] de duobus habentibus gratias æquales, & eiuſdem datæ primò præſentat literas ſuas executori ſuo quam alter, & faciat fieri proceſſus: præfertur alteri in præbenda, uel beneficio poſteà
1 uacante propter huiuſmodi diligentiam: quia † omnis executor datus ad prouidẽdum eſt collator. iuxta ea quæ legunt. & not. de præben. c. pro illorum. & de reſcrip. c. tibi qui. & de præb. c. ſi cui. per Archid. lib. 6. ita quòd locũ habet 1. reſp. c. duobus. de reſcrip. eo. li. ſed nõ tertiũ.

ADDITIO.

a Si unus. Caue quia c. duobus. uerſic. ſi uerò. ſuprà alleg. uidetur intelligendum de præſentatione factum eis, ad quos ſpectat canonicorum receptio, & collocatio præbendarum: ut dicitur in prin. non de præſentatione facta executori: ideò hæc deciſio eſt contra diſpoſitionem d. c. duobus. & ita conſuluerunt d. Petrus de Anch. & Fran. de zabarellis.

EPITOME.

Motus proprius licèt tollat qualitates extrinſecas: non tamen intrinſecas: puta curam, ſeu principalitatem beneficii: nec lædit ius tertii: nec gratiam ampliat: nec diſpenſationẽ irregularitatis, uel alterius inhabilitatis inducit.

SUMMARIUM.

1 *Certa ſcientia principis proprio in literis non expreſſo, an uitium ſurreptionis excludat.*

DECISIO VI. aliàs 111.

a LIcèt motus proprius [a] Papæ excludat, & tollat qualitates extrinſecas, intrinſecas tamen non: puta curam uel principalitatem beneficii de quo prouidetur, uel mandatur prouideri, de quibus ſi non fiat mentio in gratia etiam proprio motu facta, ipſo iure eſt nulla: ut not. Ioan. Andr. in c. ſi motu proprio. de præbend. libro ſexto. in nouel.

ADDITIO.

a Licèt motus proprius. An † certa ſcientia principis pro-
1 prio motu in literis nõ expreſſo uirium ſurreptionis excludat. Doct. dicunt quòd non. in c. ſi motu. de præbend. lib. 6. alibi lex uidetur uelle quòd idem operatur certa ſcientia principis reſcribentis, quod operatur clauſula, nõ obſtãte. l. idem ſcribit. §. ſi. ff. de excu. tu. & l. quidam conſulebant. ff. de re iudic. & uide per Bal. in uſibus feudorũ. in prin. in fin. tertiæ chartæ.

SUMMARIA.

1 *Motus proprius quid operetur? 3.*
2 *Qualitates beneficiorum obtẽtatorum exprimere nemo de iure communi tenetur: licèt obtinendorum ſic.*

DECISIO VII. aliàs 512.

a DIcebant Domini quòd motus proprius [a] † nõ
1 tollit ius tertii: puta ſi beneficium ſpectabant ad iuſpatronatus alicuius laici, de quo Papa ſi ſciuiſſet, nullatenus prouidiſſet: iuxta not. in c. 2. de præbend. libro ſexto. per omnes & pro hoc facit unum dictum c. nobis. de iurepa. & in clem. per literas: eo. tit. de præbend. per Ioan. Andr. & Pau. ubi etiam dicunt ſuper uerbo, directas. quòd licèt proprius motus uitium ſurreptionis tollat, tamen gratiam nõ ampliat, nec diſpenſationem irregularitatis, uel alterius defectus, aut retentionis plurium beneficiorum incompatibilium inducit: ut not. prædicti Docto. in clem. ſi romanus pontifex. de præbend. Contra primam concluſionẽ allegatur una not. Io. And. in cle. ſi dignitatẽ. de præb. ſuper uerbo, mandamus. quam tamen aliqui Domini intellexerunt de qualitatibus beneficiorum obtentorum: ſecus de his, de quibus Papa prouidet, uel prouideri mãdat. & credo hoc ultimũ fuiſſe de mente gloſſatoris: quia
2 † de iure communi non tenetur quis exprimere qualitates beneficiorum obtentorum, ſed bene obtinendorum: ut in dicta cle. ſi dignitatem. & in c. cùm in illis. de præb. quemadmodum enim proprius motus tollit ſurreptionem in obtentis: ut in cle. ſi Romanus. eo. tit. ita in obtinẽdis. Pro hoc & etiam contra ſecundam ſolutionem, uide licèt quòd gratiam ampliat, & ius tertij tollit, inducebam c. ſi pluribus. de præb. lib. 6. maior pars dominorum remanſerunt, & tenuerunt prædictas duas concluſiones.

ADDITIO.

a Motus proprius. Si tamen cautus aduocatus †. in modo
3 opponendi, nam licèt motus proprius tollat unum

defectum

defectum irritationis literarum, ut eſt defectus taciturnitatis, alios tamen defectus non tollit: ut puta defectũ natalium, ætatis, uitium corporis, bigamiæ & ſimil. quanquam dicti defectus per uiam ſurreptionis non poſsint opponi propter expreſsionem motus proprii: tamen opponi poſſunt per uiam iuris communis: cùm motus proprius talium diſpenſationem nõ inducat: ut in c. eam te. de ætate & quali. & per Io. An. in d. c. ſi motu. & ideò ſublato defectu taciturnitatis per motum proprium, alii remanẽt, & ad nullitatem diſpoſitionis ſufficit unũ ex pluribus defectibus remanere: ut l. ſi non lex. ff. de hæredi inſtitu. & l. ſi domus. ff. de ſerui. urbano. prædi.

EPITOME.

Quotidianæ diſtributiones in impetrationes beneficii certi ualoris non computantur.

SUMMARIA.

1 *Fructus beneficij impetrati quotidianas diſtributiones nõ amplexatur.*

2 *Diſtributiones quotidianæ in beneficij ualore non computantur.*

DECISIO VIII. aliàs 134.

1 QVando † impetratur certum beneficiũ certi ua-
loris fructuum: ſecundũ cõmunem æſtimatio-
2 nem diſtributiones quotidianæ ᵃ in huiuſmo-
di ualore fructuum non ſunt computandæ.
Ratio, quia illæ dantur ratione certi miniſterii perſonalis: puta intereſſentibus diuinis, & non ſunt de corpore beneficij: & ideò non comprehenduntur ſub illis: prout leg. & not. in c. licet de præb. & de cle. non reſi. c. uno. lib. 6. & ibi per Io. And. in nouel. per eundem in addi. Spec. tit. de cõceſ. præb. pro hoc optimè facit ſi. de conceſ. præben. §. in illis uerò. libr. 6. ubi diſtributiones quotidianæ ſunt aliud, quam illud quod datur ratione præbendæ.

ADDITIO.

a Diſtributiones quotidianæ. Nota † quod diſtributiones quotidianæ non cõputantur in ualore beneficii. Ita etiã determinat Oldr. conſi. 118. Et Io. And. in addi. Specu. de conceſ. præb. quorũ rationes uide in repetitione cle. primæ, de conceſ. præb. per d. Pet. de Ancha. ubi idem dicitur de mortuariis & anniuerſariis. Adde dec. ult. hoc tit. in antiq. & Fely. in c. ad aures. de reſcrip.

EPITOME.

Dignitas in eccleſia dicitur illa, quæ habet adminiſtrationem admixtã cum iuriſdictione: perſonatus uerò, uel officiũ quando habet adminiſtrationẽ ſine iuriſdictione

SUMMARIUM.

1 *Theſauraria, Decanatus, & Præpoſitura, an ſint dignitates.*

DECISIO XI. aliàs 173.

1 DE † Theſauraria an ſit dignitas, ᵃ uel ſimplex of-
ficium de iure cõmuni, Domini erãt uarii: ali-
2 qui dicebant quòd ſonat in nomẽ dignitatis,
& in multis eccleſijs pro principaliori dignita-
te reputatur: alii & maior pars, de quorum numero ego fui, dicebãt quod Theſauraria ſecluſa conſuetudine, & reputatione eccleſiæ de iure cõmuni nõ ſonat in nomẽ dignitatis, niſi Archidiaconatus, & Archipresbyteratus propter iuriſdictionẽ & præeminentiam, quas habẽt ſuper alios, & præſertim ſubditos, & perſonas eccleſiaſticas: prout patet expreſsè in toto tit. de of. Arc. & Archipresby. Imò ſecundum Inn. in c. de multa. de præbẽ. etiã ſi archidiaconus nullã haberet iuriſdictionẽ in mundo ratione conſuetudinis, tamẽ ratione nominis ſonaret in dignitatẽ: ſecus de Præpoſitura, Decanatu, & aliis, ut patet exẽplũ de præpoſitis in eccleſia Carnotẽ. & Turonẽ. do. Nic. nõ reputauit aliquẽ de iure cõmuni poſt Epiſcopũ in eccleſia cathedrali in dignitate cõſtitutũ, niſi unũ. qui immediatè eſt poſt eũ, qui in aliquibus eccleſiis uocatur, Præpoſitus, in aliquibus Theſaurarius, &c. tamẽ de cõmuni iure immediatus Prælatus poſt Epiſcopũ in eccleſia cathedrali eſt Archidiaconus, qui eſt oculus Epiſcopi, & gerit in multis uices ipſius: ut in c. ad hæc. & mãdamus. de of. Arc. In aliis eccleſiis collegiatis eſt ille qui eſt caput, & Prælatus eccleſiæ, uel collegii electus ab ipſo collegio, & per Epiſcopum cõfirmatus: & talis habet præeminentiã, & iuriſdictionẽ ſuper eligẽtes eum, & ſibi obedire tanquã Prælato eorũ tenẽtur: prout legit & no. de of. ord. c. cũ ab eccleſiarũ. per Inn. & Hoſt. tamen quicquid ſit, cõſuetudo, & cõmunis reputatio multum operatur in illis: prout le. & no. per Inn. & Ho. in d. c. de multa. & Arc. in c. 1. de conſue. lib. 6. & Paul. in cle. ut hi, qui de æta. & quali. qui uidetur cõcludere ad propoſitũ quòd habentes adminiſtrationẽ rerũ ſine prærogatiua non uidentur in dignitate, ſed officio conſtituti: ut ſunt ſyndici, procuratores, caſtellani & ſacriſta. 1. q. 3. ſaluator. ſed ſi habent adminiſtrationem, & iuriſdictionem, ut Camerarius Papæ: tunc eſt dignitas ſecundum eum, & remittit ad notata per eum de deci. c. 1. in cle.

ADDITIO.

a Dignitas. Dignitas eccleſiaſtica ex tribus cognoſcitur. Primò quando habet adminiſtrationem rerum eccleſiæ cũ iuriſdictione: ut 86. diſt. uolumus. & cẽteſima diſtinc. can. Diaconi. Secundò quãdo habet nomẽ dignitatis, & prælationẽ, ſiue prærogatiuã in eccleſia tã in choro, quã in capitulo: licèt non habeat adminiſtrationem rerũ uel iuriſdictionem de conſuetudine. c. cùm olim. & de inſti. cum ueniſſent. Tertiò quando in eccleſia eſt conſuetudo, quòd illius officium habeatur pro dignitate.

EPITOME.

Collectorum & ſubcollectorum beneficia tempore officiorum collectoriæ, & ſubcollectoriæ, poſſeſſa, uel acquiſita ſunt perpetuò reſeruata, donec huiuſmodi reſeruatio per collationem Papæ ſit ſemel extincta; & talis reſeruatio ſpecialis eſt, & non generalis.

SUMMARIUM.

1 *Beneficia collectorum & ſubcollectorum ſemel reſeruata, ſẽper remanẽt reſeruata, quamuis deſierint eſſe tales.*

DECISIO X. aliàs 181.

BEneficia † collectorum, ᵃ uel ſubcollectorum
1 ſemel reſeruata, licèt deſinant eſſe collecto-
res, & ceſſet officium eorum, ſemper rema-
nent reſeruata, nec aliquis poteſt diſponere
de eis præter Papam: quia per decretum Papæ ſemel fue-
runt affecta, quæ affectio nunquam tollitur, niſi per col-
lationem Papæ poſteà ſubſecutã. & quia ſemel erat abla-
a ta poteſtas ordinario ᵃ conferendi per huiuſmodi reſer-
uationẽ, niſi reſtituatur ſibi huiuſmodi poteſtas, & tollatur impedimẽtũ, nunquã poterit ſe intromittere de huiuſmodi beneficio. Pro hoc allega. iura cõmunia de appellatio. c. ut noſtrũ. de off. ord. c. paſtoralis. & de præbẽ. c. ſtatutũ. lib. 6. & de elect. c. ſi eo tempore. eo. li. quam cõcluſionem intelligo uerã de beneficiis tempore collectoriæ uel anteà obtẽtis: ſecus de poſt obtentis, uel obtinẽdis quæ poſt finitum officiũ non ſunt reſeruata. Pro hoc etiã faciũt declarationes dominorũ Vrba. v. Papæ & Gre. xi. quæ habẽt, quando Papa mandet prouideri de aliquo beneficio certo modo uacãte, uel uacaturo, ſi ex

aliqua cauſa huiuſmodi prouiſio non poterit ſortiri effectum, nihilominus tamen huiuſmodi beneficium manet reſeruatū. Sed uidi dubitari utrū huiuſmodi reſeruatio deberet cenſeri generalis uel ſpecialis? & fuit determinatum in Rota, & etiā per dominum uicecācellarium quòd ſpecialis.

ADDITIONES.

a Collectorum. Adde deciſ. 12. infra eod. deciſ. 14. 29. 31. & 31. eod. tit. in antiq. Biſignet. deciſ. 20. eo. tit.

b Ordinario. Pone quòd ordinarius infra menſem datum expectanti, ante tamen acceptationem ipſius, de facto contulit, cuidam beneficium uacans, quod cadebat in gratia dicti expectantis ad ſupplicationem eius, cui ordinarius cōtulit: deinde Papa mandauit certis iudicibus quòd illam collationem ordinarii authoritate apoſtolica confirmarent, ſi à die datæ præſentium non eſſet alteri ius quæſitū. Quæritur an confirmatio teneat & etiā prouiſio facta expectāti? Et uidetur quòd non, poſtquā Papa manum appoſuit, mandando confirmari collationem ordinariam: quia per talem manus appoſitionem uidetur ad ſe totum negotium aduocaſſe, & ſic executoris, & cuiuſcunque alterius inferioris manus ligatæ fuerūt: ar. c. ut noſtrum. de appe. & de offi. dele. c. paſtoralis. pro hoc faciunt nota. per Inn. Hoſt. & Io. An. in c. cùm dilectus. de iure patrona. ubi dicunt, quòd ſi Papa deputat certū prouiſorē, & beneficiū reſeruet pro aliquo in certa eccleſia, & talis prouiſor antequàm prouiderit, moriatur; quòd conferendi poteſtas illud beneficium remanet penes Papā, nō autē reuertitur ad ordinarium collatorē. hoc idem tenet Compoſt. in c. capitulum. uerſi. quòd ſi executor. de reſcri. ubi dicit, quòd ſi prouiſor datus per Papā prouidit, prouiſio tamen eſt nulla: quia tale beneficiū intelligitur affectū adeò quòd in illa uacatione per alium inferiorē à Papa de eo diſponi non poteſt. Ad idem facit quod not. Inno. & Io. And. in c. inter dilectos. de exceſ. præla. In oppoſitū uidetur quia per ſolum mādatum de conferēdo, ſicut nec per mandatū de prouidēdo nō ligantur manus cuiuſcunque poteſtatem conferēdi habentis, quominus prouiſio facta per eū ualeat: ut in c. quia cunctis. §. ex parte. uer. non ſic autem. de conceſ. præben. lib. 6. niſi Papa expreſsè beneficium reſeruaſſet ſuæ diſpoſitioni, uel decretum appoſuiſſet in tali mādato, uel ſuam uoluntatem expreſsè declaraſſet, ſeu inſinuaſſet dictis iudicibus, uel interdixiſſet, ut ibidē not. ſuper uerbo, exprimatur. & ſuper uerbo, inſinuet. & per hoc reſpondetur ad unā rationem factam ſuprà in cōtrarium: quia Papa non uidetur ad ſe negotium aduocare, nec manus apponere, niſi exprimat quòd nullus alius poſsit diſponere: puta reſeruādo, diſponendo ſeu decernēdo per præmiſſa: unde credo primam partem eſſe ueram, quòd ſimpliciter mandādo prouideri de beneficio uacante, uidetur manum apponere, etiam ſi aliàs non reſeruat. Aliqui tamen reſpondent ad iura allegata: quia illa omnia loquuntur, ubi Papa mandat prouideri de beneficio uacaturo: quo caſu non eſt ueriſimile, quòd per tale mandatum uelit manus ordinarii ligare, uel beneficium afficere, etiam ſi de certo beneficio uacaturo mandet prouideri: puta tali, illud expreſsè nominando. Sed non uideo rationem diuerſitatis inter beneficiū uacans, & beneficium uacaturum, cùm caſus uacationis euenerit. & eadem eſt ratio utrobique: unde crederem ſecundam partem ueriorem de iure, & ſic quòd prouiſio expectantis ſit potior, & confirmatio per conſequens inualida cenſeatur, per regulam allegatam. & ita tenet Cancellaria: uidelicèt quòd per ſolam manus appoſitionem Papæ, ſiue prouideat de uacante, ſiue de uacaturo, aut mādet prouideri, ſeu aliàs diſponi etiā de incerto, quòd tūc beneficium ſit affectum, & clauſæ ſint manus cuiuſcunque inferioris collatoris.

EPITOME.

Habens gratiam in certa eccleſia poteſt acceptare, etiam nullius collatione expreſſa.

SVMMARIA.

1 *Papa poteſt gratiis & priuilegiis ſuis adiicere formam quam uult.*

2 *Gratiis ſi nullus uacandi modus inſertus ſit omnis uacandi modus uenit.*

3 *Poteſtas executoris dati ad prouidendum de beneficio uacante, uel uacaturo, an extendatur ad beneficium, quod de iure uacat, & non de facto.*

4 *Genus quò ad omnia idem operatur, quod ſpecies quò ad quædam ſub generalitate ſpecialiter enumerata.*

DECISIO XI. aliàs 196.

HAbens gratiam de beneficio, ſi quod uacat, uel
cùm uacauerit in certa eccleſia, quod duxerit
acceptandum: poteſt acceptare beneficiū ad
cuiuſcunque collationem, præſentationem,
inſtitutionem, uel electionem, prout ſpectat in ipſa eccle
ſia, non obſtante quòd nō habet ad collationē Epiſcopi,
1 Decani, &c. quia † poteſt Papa adiicere formā gratiis,
& priuilegiis ſuis, quam uult. & quando non exprimi-
2 tur aliquis modus, [a] uenit omnis modus, prout leg. &
not. de præb. c. cùm in illis. li. 6. & element. 1. eod. titu. &
in glo. quæ incipit, quamuis iſtud uerbum.

ADDITIO.

a Aliquis modus. Not. quòd † quando in gratia nullus mo
2 dus uacationis exprimitur, uenit omnis modos uacan-
di. & pro hoc uide text. in c. 1. ibi, per mortem alicuius,
uel aliàs, &c. de renunc. & in c. 1. de re. permu. li. 6. & ui-
3 de deciſ. 23. inf. iſto tit. Vidi dubitari utrū poteſtas exe-
cutoris dati ad prouidendum beneficio uacante, uel ua
caturo extendatur ad beneficium, quod de iure uacat,
& non de facto. Et uidetur quòd non, per c. cùm noſtris.
de conceſſ. præbend. Dicunt quidam quòd illud c. loqui
tur, cùm literæ ſunt impetratæ ſuper tali beneficio tan-
quam uacante: quod quidē cùm non uacet de facto, ui-
detur reſcriptum obreptitium, & imputet ſibi impetrās,
qui in literis expreſsit uacare beneficium, quod de facto
non uacabat: ſecus cùm literæ generaliter cōceduntur
ſuper uacāte uel uacaturo. Ratio bona diuerſitatis inter
iſtum caſum & præcedentem aſsignari non poteſt. Ioan.
And. uidetur quòd in beneficio uacante ratio ſit: ſcilicet
odium reſcriptorum. Sed certè magis odioſa eſt cenſen-
da impetratio generalis, & uaga ſuper uacantibus, & ua
caturis, quàm ſuper beneficio, in quo non ualet impe-
tratio, ſi de facto non uacet, ut dixi. quod enim uitiat ſpe
cialem impetrationem, ſcilicèt coloratā facti poſſeſsio-
4 nem: debet etiam uitiare generalem: quia idem † opera
tur genus quò ad omnia, quod ſpecies quò ad quædam,
quæ ſub generalitate uidentur enumerata ſpecialiter: ut
l. ſi chorus. de legat. 3. & l. ſi duobus. ff. de admi. tu. Item
ſciens beneficium uacare de iure non de facto, de facili
poſſet defraudare mentem dicti c. cum noſtris. impetran
do generaliter, & ſub nube beneficium uacans, uel uaca
turum, & ſubiiciendo uacationem facti illius beneficii
ſibi notam, talibus autem fraudibus occurrendum eſt:
ut in c. quanto, de diuor. ita no. do. Pet. de Ancha. in c. ſi
propter. de reſcrip. lib. 6.

EPITOME.

Beneficia ſubcollectorum etiā antequā officium ſubcollectoriæ acceptauerint, ſūt ſedi apoſtolicæ reſeruata.

SVMMARIVM.

1 *Collectoriæ & ſubcollectoriæ officium an in inuitum conferri poſſit.*

DECI-

DECISIO XII. aliàs 207.

a LIcèt iuxta ordinationem[a] domini noſtri Gre-
gorii Papæ XI. unicus ſubcollector, in quali-
bet diœceſi ſit deputandus, cuius beneficia ſint
reſeruata: tamen ſi ille unicus remoueatur,
& alter loco eius ſurrogetur, ſicque ſucceſsiuè plures
ſubcollectores in una diœceſi deputentur: beneficia om
nium ſic ſucceſsiuè deputatorum ſunt reſeruata, prout
ſuperiùs in concluſione 10. eſt dictum, & cõcluſum: ui-
delicèt, quòd licèt ceſſet officium, tamen non ceſſat re-
ſeruatio. & eſt uerum dicere, quod quilibet pro tempo-
re ſuo erat ſolus & unicus ſubcollector: & ſic ipſorum
beneficia cadunt ſub reſeruatione, & fuerunt affecta ſe
mel, quæ reſeruatio nunquam extinguitur, niſi per pro-
uiſionẽ Papalem. ſaluo caſu decre. ſtatutum de præb. li.
6. quæ decre. eſt reuocata per extrauagan. Bonifacii quæ
incipit, piæ ſolicitudinis. Ex quo dubio oriebatur aliud
dubiũ, uidelicèt, utrùm ante acceptationẽ, & exercitiũ
huiuſmodi officii beneficia cenſeantur reſeruata? quod
non fuit pro tunc, ſed bene aliàs ruminatum, &
1 deciſum quòd ſic: quia † tale officium in inuitum con-
fertur, & poteſt cõpelli ad recipiẽdum, ut quilibet dele
gatus. de off. dele. c. paſtoralis. & c. ſanè. & quia eſt offi-
ciũ honorabile, & utile Rei publicæ ſortitur ſtatim ſuũ
effectum, etiam antequàm poteſtatem ſuam uideat, uel
recipiat. argu. eorum quæ dicuntur de capellanis Papæ
& exemptis per Papam, qui gaudẽt priuilegio honoris
& aliis, antequã perueniat ad eos, intantùm quòd non
poſſunt excommunicari, uel ſuſpendi per ordinarium
hoc ignorãtes: prout legitur & no. de conceſſ. præbend.
c. infra lib. 6. Sed quia hi collectores ſunt nuntii ſedis a-
poſtolicæ, & gaudẽt certis priuilegiis & honoribus, ſi-
cut capellani Papæ. ergo, &c. Quæ concluſio poſſet pro-
cedere ſecundum dominum Robertum in deputato per
Papam: de aliis uerò deputatis per alios collectores, uel
etiã dominum Camerariũ Papæ, dubitauit, & ego: quia
ut mihi uidetur officiũ huiuſmodi eſt plus oneris, quã
honoris: & talia onera non tenetur quis ſubire inuitus.
ar. eorum quæ nota. de procuratore ſiue ad iudicia, ſiue
ad negotia, qui non datur inuitus, licèt abſens dari poſ-
ſit. ff. de procur. l. 1. & l. inuitus. C. eo. & debet expreſsè
cõſentire: aliàs inuitus dicitur ſecundum leges. ff. de pro
cura. l. filiusfamiliàs. §. inuitus. ſecũdũ canones uerò ſuf-
ficit tacitus conſenſus: ut in cle. 1. de procur. Duo uerò
iura multũ mouent me in contrariũ: uidelicèt c. paſtora
lis. de reſcrip. in fi. & c. ſuper eo. in fi. de appellat. ubi iu-
dex delegatus habet iuriſdictionem ſuper perſonas etiã
nõ expreſſas, ante ipſorum expreſsionem, & etiã ante li-
terarum præſentationem & receptionem, licèt non ha-
beat exercitium iuriſdictionis: niſi per expreſsionẽ per-
ſonarum, & literarum præſentationẽ. ſic uidetur in ſub-
collectore, quòd etiã ante receptionẽ literarũ, uel exer-
citium officii cenſetur eſſe collector: & per conſequens
ſint affecta ſua beneficia. neſcio ſoluere, niſi quia unũ of
ficium uidelicèt iudicandi eſt honoris, & publicæ utilita
tis: ut in c. ut debitus. de appellatio. ergo redditur in in-
uitum. ſed officium ſubcollectoris eſt oneroſum & utile,
quia tendit ad talliandum & exactionandum: ergo. &c.

ADDITIO.

a Ordinationem. Adde dec. 10. ſupra eo. & dec. 13. hoc ti.
in antiq. & Biſig. dec. 20. hoc tit.

EPITOME.

Si mandetur prouideri alicui de aliquo beneficio in
certa eccleſia, de unico ibi exiſtenti, non prouidebitur.

SUMMARIA.

Mandatum de prouidendo alicui de aliquo beneficio in certa eccleſia, non extenditur ad unicum beneficium habentem.

2 *Gratia ſæpiſſimè propter fatuam interpretationem, uel ne
gligentiam effectu fruſtrantur.*

DECISIO XIII. aliàs 216.

1 VOluerunt & ordinauerunt † Domini dictum
Ioan. Mon. in regula, in generali in uer. ſic eſt
a inutilis. & Archid.[a] in c. ſi pro clericis de
præbend. lib. 6. & Io. And. in cle. 1. eo. ti. in gl.
in certa. uidelicèt quòd cùm ſcribitur de aliquo benefi-
cio in aliqua eccleſia alicui prouideri, ſi non ſit ibi niſi
unicum, de illo ſibi prouideri non poterit: cũ iſtud uer-
bum, aliquo, ſit ibi relatiuũ ſupponens diuerſitatem. il-
lud etiam locum habet quando ſcribitur, ſeu mandatur
prouideri alicui de beneficio ſpectante ad collationem,
prouiſionem, præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſi
tionem Epiſcopi, Decani & Capituli, ſingulorumque ca
nonicorũ & perſonarum certæ eccleſiæ, ſi quod uacat,
uel cùm uacauerit cõmuniter, uel diuiſim: ſcilicet quòd
impetranti non poteſt prouideri uigore gratiæ de huiuſ
b modi beneficio unico[b] ſpectante ad collationem alicu-
ius prædictorum, propter identitatem rationum per di-
ctos Doctor. alleg. in loco præall. præſertim cùm in hoc
caſu gratia impetrãtis totaliter nõ pareat, ſed in aliis po
terit cõſeruari. de reſcri. c. ſi eo tẽpore. li. 6. Et dato, quod
tamen non eſt ueriſimile, quòd omnes prædicti ſingula-
riter ſinguli non haberent niſi unum beneficium confer
re, & ſic ex toto gratia impetrantis fruſtraretur, & peri-
ret, adhuc procederet dicta concluſio. Nam imputet ſi-
bi impetrans, quòd talem collationem elegit, & ſic fatuè
2 impetrauit. ſæpè enim gratiæ † per fatuam impetratio-
nem, ſiue negligentiã fruſtrãtur effectu. de cõceſ. præb.
c. cum noſtris. & c. 1. de reſcri. c. ubi qui. & c. ſi eo tempo
re. & c. duobus. lib. 6. & in d. c. ſi pro clericis. & c. ſi pluri-
bus. de præbẽd. lib. 6. cum multis ſimil. Nec obſtat quòd
in hac ultima forma nõ ponitur relatiuũ de aliquo: quia
ponitur ſimile, ſiue æquipollẽs idẽ importans: uidelicèt
de beneficio in ſingulari numero, & ita ibi, & ſi quod, id
eſt, ſi aliquod uacat, &c. non enim refert de æquipollen
tibus quid fiat. de teſti. c. licet ex quadã. & l. nominatim
ff. de cõdi. & demon. & in l. certum. ff. ſi certum petatur.
& ſic dicebant aliqui Domini ſeniores ſæpiſsimè deter
minatum, & ſeruatum fore, & Oldr. ſic tenuiſſe in quæ-
ſtionibus ſuis.

ADDITIONES.

a Archidiac. Allegat etiam ibi Archidia. de illo qui unicã
ouem habebat, ut dicitur. 2. Re. 12. & 3. q. 7. §. ſi. contra
rium huius uidetur ſentire Io. de Lig. in c. ſi. in fi. de præ
ben. quia ſi per tale mãdatum de prouidẽdo uidetur no-
luiſſe mãdans etiam dictam unã collationem grauare:
& uide hic omninò quod not. Io. de Lig. in c. poſtulaſti.
in fi. de conceſ. præben. Et an idem ſit in nominato & gra
duato per uniuerſitatem ſtudii generalis quando nomi
nationẽ ſuã præſentauit prælato alicuius eccleſiæ unicã
collationẽ tantùm habẽti. per gl. in §. ita quòd parochia
lis. in uerb. turnum. tit. de collatio. in pragmat. ſanctio.
b Unico. Adde Thom. Faſtol. cauſ. 29. dub. 55. dec. 40. inci.
nota quòd ubi eſt aliquis. de reſcript.

EPITOME.

Si mandetur prouideri alicui de maiori præbẽda, ua-
let gratia, licèt ibi ſint mediæ & minores, & poterit im-
petrãs maiorẽ acceptare, & de illa ſibi facere prouideri.

SUMMARIA.

1 *Gratiam habens ad maiores & minores præbendas, poteſt
etiam medias acceptare.*

1 *Conſuetudo contraria mandato in ipſo mandato non ex-*
preſſa, an ipſum uitiet?

DECISIO XIIII. aliàs 217.

1 SI mandetur alicui prouiderit† de maiori præben
da vacante, nel nacatura alicuius eccleſiæ, in
qua dicũtur per impetrantem eſſe maiores &
minores præbẽdæ, licèt inibi etiã ſint mediæ:
nihilominns valet & tenet ĩpetratio & prouiſio & acce
ptatio de maiori, de qua poſteà agitur, quam Papa ſibi
ſpecialiter impetranti reſeruauit conferendam: nec de a-
lia, ſcilicet minori, vel media poſſet ſibi prouideri, per c.
cui de non. de præbend. lib. 6. Nec obſtat quòd de medijs
non eſt facta mentio: quia aut illæ mediæ ſunt de maiori
bus, aut de minoribus: vel eſt neutra illarum, ſed diſtin-
2 cta per ſe. In primis† duobus caſibus ſatis eſt expreſſum
in gratia: ſed propter ultimum procedit dubium, præſer-
tim propter conſuetudinem locorum & eccleſiarum, qui
bus cauetur, quòd nullus poteſt obtinere maiorem, niſi
per minores ad maiores fiat aſcenſus. Modò ſi, ut dictum
eſt, fiat mentio, in gratia, & quò ad hoc tollantur ſtatuta,
tamen illa ſtant ad huc quò ad medias, per quas oporte-
bit aſcendere ad maiores, ergo ſublato uno impedimen-
to aliud manet: nec ſublatum dicitur, niſi de hoc expreſ-
sè mentio fiat. argum. c. licet. de conſtit. lib. 6. & c. non
poteſt. de præbend. & c. 1. eod. tit. in cle. Sed reſpondeo
dupliciter, quòd in caſu prædicto prædictæ conſuetudi-
a nes, & ſtatuta per clauſulas derogatorias,[a] & per non ob
b ſtan.[b] generales, quæ ſunt multùm prægnantes, ſunt
ablatæ, licet non peremptæ. prout leg. & not. in c. cum ali
quibus. & in c. ſi propter tua debita. de reſcrip. lib. 6. &
pro hoc facit tertia concluſio ſuperiùs determinata in ca
ſu magis dubio, & forti. Secundò dico, & credo quòd
per expreſſum prædicta ſtatuta ſunt ſublata in gratia.
Nam ex quo mandatur prouideri impetranti de maiori
præbenda, quam dixerit acceptandam non obſtantibus
ſtatutis, & conſuetudinibus illius eccleſiæ, quibus caue-
tur vt ſuprà: & omnes præbendæ inferioris grados poſ-
ſint dici minores reſpectu maiorum, quòd ſatis conſtat
de mente Papæ illa ſtatuta, & quæcunque alia impedi-
menta velle remouere. pro quo faciunt etiam not. per
Ioan. And. poſt Archi. in nouel. in c. ſi poſtquàm. de præ-
ben. lib. 6. licèt Archid. videatur innuere contrarium in
roſ. 25. q. 2. in ſumma, in fi.

ADDITIONES.

a Clauſulas derogatorias. Per clauſulas derogatorias in li-
teris apoſtolicis appoſitas tollitur cõſuetudo optandi in
eccleſia in qua ſunt maiores & minores præbendæ: dero-
gaturq́ue conſuetudini optandi maiorem, ſi mandatur
prouideri de tali præbenda non obſtantibus ſtatutis &
conſuetudinibus ſecundum Rot. dec. 5. ſupra de conſue
tud. Et quantum tempus requiratur ad introducendum
conſuetudinem optandi vbi præbendæ ſunt diſtinctæ. de
ciſ. 6. de conſuet. ſupra.
b Per non obſtant. Hoc vult dicere quòd dicta clauſula,
non obſtan. non tollit conſuetudines & ſtatuta. niſi ad v-
num finem tantùm: uidelicèt, ut gratia non pereat: & ſic
firmat gratiam contra nullitatem: ſed dilationes non tol
lit. & ita dicit Ioan. mona. ſe pronuntiaſſe de mandato
Papæ in dict. c. cum aliquibus.

EPITOME.

Petenti beneficium vacans per aſſecutionem: ſufficit procedere gratiam ſuam ad effectum impediendi ſuſpenſionem petitorii factam per partem aduerſam: nec arctatur ad probandum vacationem beneficij, & aſſecutionem ipſius.

DECISIO XV. aliàs 235.

HAbenti gratiam de certo beneficio vacante per aſſecutionem pacificam alterius beneficij authoritate apoſtolica collati agenti petitorio & poſſeſſorio adipiſcendæ, ad effectum impediẽdi ſuſpenſionem petitorij ſui factam per partem ſibi aduerſam: ſufficit producere ſolam factam gratiam illi de alio beneficio per cuius aſſecutionem Papa uoluit, & decreuit beneficium, de quo agitur, vacare: licèt non probet plenè huiuſmodi vacationem, nec aſſecutionem. Ratio, quia ſatis conſtat per dictam gratiam de reſeruatione, & manus Papæ appoſitione, quæ ſuſpenſionem petitorij habent impedire: vt ſuprà 10 concluſione. t. de re iud. & per not. Inno. de fil. presb. c. conſtitutus. & de reſtit. ſpol. c. in literis in fi. de diuort. c. ſignificaſti.

EPITOME.

Petenti beneficium per aſſecutionem quò ad effectum adiudicationis ſibi faciendæ, non ſufficit probare prædictas aſſecutionem & uacationem per publicam uocem & famam.

DECISIO XVI. aliàs 236.

AD effectum adiudicationis fiendæ prædicto a-
genti, non ſufficit probare huiuſmodi uaca-
a tionem, & aſſecutionem[a] pacificam per teſtes
deponentes de fama publica, & uoce denota-
ta: quia actor clarè debet probare intentionem ſuam, a-
liàs reus abſolueretur: quia actore non probante, &c. 2.
q. ult. ti. actor. vt eccleſi. bene. c. vt noſtrum. de proba. c. in
præſentia. de iureiuran. c. fi. præterea fama non facit ple-
nam probationem, nec ſemiplenam ſine alijs adminicu-
lis. prout leg. & not. de appel. c. 1. de teſti. c. ueniens. el 2.
& c. præterea.

ADDITIO.

a Aſſecutionem. Sufficit tamen probare aſſecutionem de
facto eod. titu. deci. 3.

EPITOME.

Impetrans beneficium uacans dummodò non ſit alterius quæſitum, de acceptante quodcunq; beneficium acceptauit, non tenetur facere mentionem.

DECISIO XVII. aliàs 244.

a LIcèt de more & ſtylo[a] Curiæ ſit receptum,
quòd impetrans certum beneficiũ uacãs per
obitum extra Romanam Curiam cũ clauſula,
dummodò nõ ſit alteri i eo ſpecialiter ius quæ
ſitũ nõ teneatur facerẽ mẽtionẽ de expectãtibus autho
ritate apoſtolica ibidẽ & illud idẽ beneficium acceptanti
bus, propter not. Io. An. poſitã in nouel. c. ſi poſtquàm. de
præb. li. 6. quæ tamẽ loquitur in duobus expectantibus,
ſiue impetrãtibus expectationes à Papa: uidelicèt, quòd
ſecundus non teneatur facere mentionem de gratia pri-
mi. & hoc propter clauſulas derogatorias. Tamen omnes
Domini, me ſolo excepto, dixerunt hoc non procedere
b in canonicè electis,[b] uel præſentatis ad dictum benefi-
cium ante impetrationem antedictam, licet non ſit ſub
ſecuta confirmatio, uel collatio. Nam Papa per ſuam col
lationem noluit præiudicare ritè & canonicè electis, uel
c præſentatis,[c] nec tollere ius ad rem eis quæſitum. de offi.
dele. c. ſuper eo. & c. ex parte. & de reſcri. c. quamuis. li. 6.
Pro hac concluſione uidetur optimè facere quæſtio do-
minicalis poſita per Ino. in c. innotuit. de ele. ſuper iter.
ordinat ergo. Ego autem dicebàm me non uidere diffé-
rentiam, ſiue rationem diuerſitatis inter primum caſum,
ſeu ſtylum, & ſecũdum. Nam uerũ eſt dicere, quòd i utro
que caſu neutri eorũ eſt ius quæſitũ i beneficio ſiue in re,

licèt bene ad rem, quòd facilius perditur, & tollitur. de conceſ.præb.c.ſi.li.6 de reſcri.c.gratiæ.in cle. Præterea Papa poteſt præuenire quẽlibet collatorẽ etiã ordinariũ in conferendo, uel delegatũ.de præb.c.dudum.& c.quãuis.2.li.6.Item uideo quòd licèt Capitulum elegerit aliquem in epiſcopũ: & antequam confirmetur, Papa ma-
d num apponit inhibẽdo, reſeruãdo, uel prouidẽdo:[d] cõfirmatio poſteà facta, ſiue collatio nõ tenet. de ele.c.ſi eo tẽpore.li.6.Itẽ uideo de receptis in canonicos authoritate ordinaria, quibus licèt ius acquiratur iuxta receptionis ſuæ ordinẽ ad præbendã proximã uacantẽ, ſiue uacaturã.de præb.c.relatum.& c.dilectus. tamen apoſtolici expectãtes etiam de huiuſmodi receptione nullam mentionem facientes illis præferuntur poſteà in præbẽda uacante.de præb.c.hi qui.& c.ſi poſtquàm.li. 6. Verum eſt quòd poſteà in aliis conſiliis audiui unam rationem diuerſitatis inter primum, & ſecundum caſum, quæ placuit mihi. Nam in primo caſu licèt præiudicetur impetranti quò ad iſtud beneficium per ipſum nunc acceptatum: tamen ex toto gratia ſua non perimitur, ſed remanet ſibi ſaluum ius aliud beneficium acceptandi: non ſic in caſu ſecundo: quia electus uel præſentatus ex toto, & perpetuò eſſet excluſus: quaſi prædictus ſtylus in illis ſeruaretur, quod eſſet abſurdum: nec præſumendum quòd Papa tantum præiudicium uoluerit facere canonicè electis, uel præſentatis, niſi de hoc faceret mentionem. ar. dictorũ iuriũ.c.ſuper eo.c.ex parte.& c.quãuis. Facit etiã ratio in c.deliberatione.de off.legar.li.6.pro qua ratione diuerſitatis poteſt induci ſtylus ſimilis de impetrante ad collationem Decani, & capituli, communiter uel diui-
e ſim, ſi acceptat beneficium unicum [e] ſpectans ad collationem Decani diuiſim, utrum ualeat acceptatio. Nam aut potuit conſeruari gratia in aliis beneficiis ſpectãtibus ad collationem Capituli, aut non. In primo caſu non ualet acceptatio. In ſecũdo ſic, licèt Docto. uelint tenere quòd in neutro caſuum prædictorum ualeat: ut not. Ioan. An. in cle.s.de præbend.ſuper uerbo. incerta.

ADDITIONES.

a More & ſtylo. Adde Gomeſ. in regul. de non tollen. iur. quæſt.4.n.23.

b Electis. Quale autem ius acquiratur electo per electionem, uide per glo. in c. quanto. 63. di. & ibi Dominicus de sã. Geminia. uidetur tenere cõtrariũ in illis in quibus Papa confert canonicatũ, licèt expectet præbendã: quia præferũtur his qui habuerunt ex poſt collationẽ à Papa. uide ibi.

c Præſentatis. Adde. Aegi. dec. 11. de reſcript.

d Prouidendo. Nec habenti mandatum de prouidendo cuius ius etiam non tollitur per clauſulas generales, aliàs periret mandatum ſuum, quo mãdabatur ſibi de certo corpore beneficii prouideri.

e Vnicum. Adde deci.12.ſupra eod.titu.

EPITOME.

In ſurrogatione ſeu reformatione gratiæ non oportet exprimere ea, quæ in prima gratia ſunt expreſſa.

DECISIO XVIII. aliàs 274.

Licèt in ſurrogatione litis & iuris alicuius defuncti impetrata à Papa, debeat fieri mentio
a de [a] beneficiis obtentis, quia nim collationis habet: ut lite penden.c.1.& 2.libr.6. tamen ſi quis primò impetrauit aliquod beneficium litigioſum à Papa, tanquam uacans per obitũ nulla facta mẽtione de litis pendentia: facit tamen mentionem de omnibus beneficiis ſuis per eũ obtentis: & ſi poſteà cum narratione primæ gratiæ obtineat ſe ſurrogari in litẽ, & in ius dicti defuncti nulla facta mentione in ſurrogatione de beneficiis obtentis, & alia gratia expreſſatis. Dixerunt omnes Domini gratiam ſecundam propter hoc non uitiari, nec fore ſurreptitiam. Tum quia cenſetur quædam reformatio gratiæ primæ, in qua non eſt neceſſè exprimere beneficia anteà expreſſata ſecundùm ordinationem nouam domini Gregorii Papæ x1. Tum quia in ſecunda fit plena narratio de prima, imò recurrendum eſt ad ipſam. Tum quia nunc impetratur idem corpus, quod tunc, & per eandem perſonam, & idem modus uacandi exprimitur, & defectus in prima litis pendentia uidelicet, tollitur. & per hoc ſoluitur obiectus: uidelicèt quod non uigore primæ, quæ fuit nulla, ſed ſecundæ gratiæ ius impetrantis conſequitur. expreſsè de hac dec. uide glo. penult. in c.ſi apoſtolicæ.de præbend.lib.6.

ADDITIO.

a Fieri mentio. Qualiter & de quibus debeat fieri mentio in reſcriptis apoſtolicis, uide ad ſaturitatem, per Felyn. in c. in noſtra.extrà de reſcrip.

EPITOME.

Si Epiſcopus habens facultatem à Papa cõferendi certos canonicatus, & præbendas, confert canonicatũ uni. & reſeruat pro eo præbendam: ante cuius uacationem moritur Epiſcopus poterit nihilominus ille, cui Epiſcopus contulit, poſtea acceptare præbendam.

SUMMARIUM.

1 *Literæ facultatis per mortem illius cui conceſſa ſunt, non expirant.*

DECISIO XIX. aliàs 285.

1 SI † Epiſcopus habens poteſtatem à Papa prouidendi tribus perſonis de canonicatibus, & præbendis ſuæ eccleſiæ, ſi collato per eum canonicatu uni, & reſeruata præbenda ſibi, & nulli alteri de iure debita cùm uacauerit conferenda: & ante huiuſmodi uacationem præbẽdæ & collationis moriatur Epiſcopus: nihilominus iſte cui canonicatus eſt collatus, præbẽdam poſteà uacantem poterit acceptare. Ratio, quia gratia iam erat facta, quæ nõ expirat per obi-
a tum [a] concedentis.de offi.deleg.c.ſi ſuper.lib.6. Tum etiam quia ratione canonicatus debebatur ſibi præbenda. de præbend.c.relatum.facit c. ſi is cui. & c. quodam. de præbend.lib.6.

ADDITIO.

a Non expirat per obitum. Adde deciſ.12. ſupra de offic. delegat.

EPITOME.

Non Solùm ualor certi beneficii impetrandi, ſed etiã obtentorum debet per impetrantem exprimi ſecundũ communem æſtimationem, cùm ſit pars gratiæ ſuæ ſecundum regulam domini Grego.x1. ſed circumſcripta regula, ualorem obtentorum in ſua impetratione exprimere non tenetur, nec probare, niſi aliquod illorum obtentorum ſe dimiſſurum obtulerit.

DECISIO XX. aliàs 295.

Licèt impetrans certum corpus beneficii ualorem eiuſdem beneficii per eum in gratia ſua expreſſum probare teneatur, etiam ſi non negetur, quia pars gratiæ ſuæ eſt: tamen ſecundùm omnes hoc non procedit in ualore probando beneficii obtenti in gratia expreſſo, præſertim ſi illud ſe obtulerit dimiſſurum, quia tũc eſt indubitatum: ſed ſi uult illud retinere cum illo de nouo ſibi collato, tunc ſecundũ aliquos uideretur diſtinguendũ. Aut eſt ſimplex beneficium, puta capellania, uel ſimile, & expreſſit bonũ & magnũ ualorẽ, propter quẽ citiùs Papa gratiã non feciſſet, quàm fecit: tũc nõ arctatur ad probandum. Aut

eſt dignitas, vel beneficium curatum, & exprimitur valor modicus: quia tunc præſumitur quòd Papam volebat decipere: & quia iſta beneficia conſueuerunt, & debent eſſe magis pinguia, quàm alia. de vita & honeſt. cleric. c. ut quiſquis. tunc tenetur ualorem probare. Tutius eſt tamen ſecundum Dominos, quòd aliqualiter probet, licèt non ita exactè ſicut in primo caſu: & hoc uerum, ſi non negetur ualor, ſecus uerò ſi negaret: tunc plenè probare tenetur. Ego uerò dicebam me non legiſſe, quòd impetrans teneretur de ualore, uel quacũque alia qualitate beneficij obtẽti facere mentionem. pro quo induxi ea quæ leguntur & not. in cle. 1. de præ. per Io. And. & Pau. ueruntamen ex quo expreſſit ad inducendum Papam faciliùs pro gratia ſibi facienda, id feciſſe uidetur: & ſic per conſequens ad probandum ſe adſtrinxiſſe. de reſt. ſpoliato. c. 1. de proba. c. licet. quod crederem uerum, ſi negaretur ualor: ſi uerò non negaretur ualor, probationem nullam requirerẽ, nec crederem proceſſum ex hoc fore nullum ſiue iniuſtum, dummodò de alijs ſubſtantialibus plenè conſtaret. Dominus tamẽ Vrba. Papa vj. in primordio creationis ſuæ voluit, & ordinauit, quòd nedum impetrantes certum beneficiũ uacans, uel certo modo uacaturum, de ualore illius teneretur facere mentionem: ſed etiam de ualore omnium beneficiorum quæ obtinerent tempora impetrationis, & hoc ſecundum communem æſtimationem, & non ſecundum taxationem decimæ, quod eſt graue: aliàs uoluit & decreuit huiuſmodi gratias fore nullas & nullius roboris uel momenti. hoc uerum, niſi proprio motu eſſent factæ. Idem etiam uoluit, & ordinauit in confirmationibus obſeruari.

EPITOME.

Promotus ad aliquam dignitatem poteſt impetrare, quòd primam dignitatem retineat cum ſecunda, cum decreto quòd prima non uacauerit per aſſecutionem poſſeſſionis ſecundæ dignitatis, uel per munus conſecrationis: & talis impetratio ualet.

SUMMARIA.

1 *Papa poteſt diſpenſare cum promoto ad epiſcopatum: quod retineat beneficium ad laici præſentationem ſpectans.*

2 *Impedimentis duobus concurrentibus non poteſt unum ſine altero auferri.*

3 *Argumentum ab identitate rationis validum eſt.*

Beneficia ad laicorum præſentationem ſpectantia non ſunt eis ſpretis conferenda.

4 *Spes firma ex cauſa præcedenti de certo effectu conſequentiam neceſſariam habente proximè producendo, habetur idem effectus, ac ſi tempore cauſæ fuiſſet productus.*

5 *Princeps non præſumitur in ſuis reſcriptis velle præiudicare iuri tertij.*

6 *Iudex an poſſit aduerſario non conſentiente terminum prorogare.*

7 *Tacita non reddunt gratiam ſurreptitiam: ſed ſolum in iure expreſſa.*

8 *Res prorogata non cenſetur innouata: ſed ſemper eadem reputatur.*

DECISIO XXI. aliàs 331.

1 SVppoſito facto quòd Papa † quendam A. priorem cuiuſdã prioratus, quæ dignitas curata, & principaliter in eccleſia collegiata exiſtebat, ſpectãs ad præſentationẽ patroni laici, promouit ad aliquã eccleſiã cathedralẽ, & cũ eo tempore huiuſmodi promotionis, uel citò poſt, & ante uacationem dicti prioratus motu ſuo proprio diſpenſauit, quòd promotione nõ obſtãte eundẽ prioratũ vnà cũ dicta cathedrali eccleſia retinere poſſet uſq; ad beneplacitũ ſedis apoſtolicæ decernendo ipsũ prioratũ per munus conſecrationis, uel per aſſecutionẽ poſſeſſionis minimè uacare nulla facta de iure præſentandi prædicti laici mentione. Dubitabatur utrũ huiuſmodi gratia, ſiue diſpenſatio fuerit nulla, & ſurreptitia? In quo Domini erant uarij, maior tamẽ pars dicebat eam eſſe ſurreptitiam, & ſecundùm illa conſilia fuerunt latæ duæ ſententiæ, & nunc pendet in tertia inſtantia, in qua eſt concluſum, & non reſtat niſi prædictas ſententias confirmare, uel infirmare. Motiua maioris partis ſecundum quæ fuerũt prædictæ duæ ſententiæ promulgatæ, fuerunt iſta. Primum uidelicèt, quòd nedũ affertur alicui gratiæ præiudicium, cùm tollitur ſibi ius, quod habet in præſenti, imò cùm tollitur ſibi ſpes firma & propinqua habendi aliud ius. pro quo inducebatur caſus l. inde Neratius. ff. ad leg. Aquil. & l. Statius florus. §. Cornelio fœlici. ff. de iure fiſci. per eandem uiam facit C. communia de le. l. 1. ea enim quæ incontinenti fiunt, uel fieri debent, in eſſe uidentur. de teſti. c. præterea. de teſt. ſpoliat. c. literas. l. lecta. ff. ſi cert. petat. per quæ iura uidetur quòd adueniente tempore, uel caſu, quo patronus præſentare deberet, ſi illa gratia facta non fuiſſet huiuſmodi, tũc deberet carere effectu, & ius patrono aperiri,
2 ergo &c. Secundum motiuũ, † quia ibi ſunt duo impedimenta, quorum uno ſublato aliud non uidetur eſſe ſublatum. ff. de ſerui. ur. prædi. l. ſi domus. de fil. presb. c. 2. li. 6. de aut. & uſu pal. c. ex tuarum. de priui. c. paſtoralis. Modò hic uidentur duo impedimenta, unum de elect. c. cùm in cunctis. de conſt. c. cum M. circa prin. aliud de iure patroni; igitur primo ſublato ſecundum non uidetur eſſe ſublatum: maximè quia uidetur utrunque eſſe ſupra ius, & non poſſet fieri niſi ex plenitudine poteſtatis. Modò licèt Papa utatur ſua plenitudine poteſtatis in uno articulo, non ſequitur quòd uelit uti in alio: quia talia tanquam odioſa ſunt reſtringenda, ut regula, quæ à iure. de regul. iu. lib. 6. non autem trahenda de caſu ad caſum. ff. de lib. & poſth. l. cùm quidam. de priui. c. ſanè. de reſcript. c. ſuſceptum. lib. 6. maximè in excogitatis, ut in c. 1. de conſti. lib. 6. Tertium, quia in expediendo actum permutationis Epiſcopus utitur beneficio aliàs à iure ſpecialiter ſibi conceſſo, ut c. quæſitum. de re. permu. & contra concilium Turon. de quo in c. maioribus. de præb. & tũc quia pro intereſſe patroni ipſum uocare tenetur: ut not. Inno. de renun. c. quod in dubijs. & per Io. An. de rer. permu. c. unic. li. 6. & in cle. unic. e. ti. per Pau. Modò in propoſito potuit intereſſe patroni, ut haberet priorem reſidentem, & eum in propria perſona honorantem, quia meliùs ſeruitur eccleſiæ per proprium prælatum quàm per uicarium: ideò iura à prælato requirunt reſidentiam perſonalẽ. de cleric. non reſi. quia nonnulli. & c. 2. & fi. 21. q. 1. c. 1. de ele. licet canon. li. 6. amodò enim propter maiorem dignitatem epiſcopalem in prioratu non tenebitur perſonaliter reſidere: & ſic apparet de notabili intereſſe patroni, ergo &c. Quartum propter identitatem rationis, ex qua licitum eſt arguere. de transla. epiſco. c. inter corporalia. modò ratio quare introductũ eſt, quòd beneficia laicorum ad eorum præſentationem pertinentia eis ſpretis non conferantur eſt, ne turbati ex hoc ab eccleſiarum fundatione retrahantur, prout leg. & not. per omnes ſcribentes in c. cum dilectus. de iure patro. & in c. 2. de præb. libr. 6. ſed eadem uidetur turbatio, cum certũ habeant tempus conferendi talia uacatura: nec de modica tẽporis dilatione curare habeãt. ut l. ſi debitori. ff. de iudi. & l. quod dicimus. ff. de ſolu. ergo. cui enim præiudicatur in tẽpore ſæpè præiudicatur in iure. de elec. cùm in ueteri. de ap. c. cum ſit. & c. præterea & c. 1. li. 6. de re iud.
4 quod ad conſultationẽ. cũ ſimi. Quintum motiuũ, † quia quãdo ex aliqua cauſa præcedẽte oritur ſpes firma de certo effectu trahẽte cõſequentiam neceſſariam ad cauſam ipſam de proxime producendo, habetur perinde effectu ſecuto, ac ſi tempore cauſæ fuiſſet iam productus, ut ff. ad leg. Aquil. l. huic ſcripturæ. §. 1. & l. ita uulneratus.

in princi.

in princi.clarus tex.in l.dãni.§.Sabioi. ff. de dam. infect.
a perinde [a] enim eſt vel iam de præſenti eſſe, vel de propin
quo futurum fore: ut probatur per ea quæ leg. & no. ff.
de mino.l.3.§.s. Modò ſi iam vacaret beneficium, appa-
reret de graui præiudicio ipſius patroni, & non valeret
gratia ſine diſpenſatione ſecundum omnes, igitur etiam
ſic ratione cauſæ præcedentis beneficium iam patrono
cenſetur affectum: ſicut ſolet dici de beneficio pro certa
perſona in euentum certæ uacationis per papam, vel eius
executorem ſpecialiter reſeruato. de reſcri.c. tibi qui. de
præbend. c. eum cui. & c. ſi poſt quam. de conceſ. præben.
5 c. ſi cap. & c. ſi ſoli. & c. executor. li. 6. Sextum, † quia iſta
eſt regula, quòd non eſt veriſimile, quòd princeps velit
præiudicare iuri tertij præſenti, vel futuro per priuilegij
conceſſionem, quam facit: quia non eſt ueriſimile quòd
hoc facere velit per iniuriam tertij: vt C. de ſtat. & ima. l.
fi. ff. ne quid in loc. pub. l. 2. §. meritò. & §. ſi quis à princi-
pe. de priuil. c. dudum. de conſuetu. c. cum dilectus. de de
ci. c. ſuggeſtum. & eod. titu. c. s. li. 6. etiam per modum di
ſpenſationis ſiue reſtitutionis: vt ff. de dona. l. 1. & penul.
& l. fi. & l. cum adoptio. ff. de adopt. de reſcript. c. quam-
uis. lib. ſexto. de offi. deleg. c. ſuper eo. imò nec fortè hoc
poteſt ſine cauſa. per nota. Inno. in c. ſæpè. de appella. &
in c. quæ in eccleſiarum. de conſti. & per Cyn. C. ſi con-
tra ius vel uti. pu. l. præſcriptione. & fuit allega. votum di-
ctum Cardi. Pariſien. quod ipſe dixerat, & poſuerat in di
cto c. quamuis. de reſcript. alleg. videlicet reſtitutionem
à principe conceſſam per modum gratiæ ad beneficium
patroni præuenti, vel non præuenti ante vacationem, vel
poſt, non valere, non facta mentione de patrono laico.
Ad idem inducebatur clement. 1. quæ bene facit, de præ-
bend. poſt princi. Nam quemadmodum in diſpenſatione
ſuper pluralitate dignitatum incompatibilium eſt expri
menda qualitas curæ, vel principaliter eorundem, ita &
in hac diſpenſatione retenta dignitate cum alia incompa
tibili facienda erat mentio de hac qualitate: videlicèt
quòd ſpectabat ad præſentationem laici, præſertim cùm
ſumus in materia odioſa & reſtringibili. de conſanguinit.
& affinita. c. quod dilectio. de fil. presb. c. ſecundo. lib. ſex
to. Pro parte contraria, de qua ego fui, cum aliquibus a-
lijs Dominis, & quam etiam tenuit dominus Martinus
Pamphilonem. Epiſcopus allegabantur etiam bene octo,
vel decem motiua: quorum primum fuit hoc: quia in gra
tia Principis eſt ponderandum ſpei futuri iuris præiudi-
cium, cùm ſpes illa eſt radicata in aliquo iure de præſen-
ti competenti, & aliter non. Modò talis non eſt ſpes iuris
præſentandi ante uacationem patrono competens: igi-
tur. Maior eſt clara per iura alle. de conceſ. præb. c. 1. & 2.
minor probatur per gl. in l. Gallus. §. & quid ſi tantũ. ff. de
libe. & poſthu. & ibi per Bart. & per Io. And. in mercu. in
regula, ſine culpa. de regu. iur. libro ſexto. facit etiam l. e-
tiam. §. primo. ff. de bon. liber. & ff. de iniuſto rup. & irri.
teſta. l. ſi quis filio exhæredato. §. irritũ. quia ſi militi, qui
propter delictum, & per ſententiam ius teſtandi amiſit,
conceditur ex priuilegio ius teſtandi, intelligitur eſſe
conceſſum iure militari etiam in iniuriam filiorum, & de
ipſis mentione non facta. vt ibi per Bartol. & per hoc tol-
litur prima & quinta ratio tenentium contrarium. Secun
dò principaliter deducitur hoc, quia ſi hic notari debe-
ret præiudicium patroni, aut notaretur quò ad propieta
tem iuriſpatronus, aut quò ad poſſeſſionem. Nam non
poteſt dici primum: quia eam non perdit, nec ſibi nega-
tur. Nec ſecundum: quia poſſeſſio hoc caſu non interpel
latur, cùm eius vſus non poteſt haberi, niſi in actu uacan
tis: ergo. argum. ff. de iniuſto rupt. & irri. teſtament. l.
nam & ſi. §. poſt defectum. Confirmatur, quia omnia
iura, quæ dicunt, priuilegium principis cum alterius
præiudicio tacito non valere: loquuntur de præiudicio,
quod imminet de præſenti: cùm alias damnum vel præiu
dicium non dicatur propriè, niſi præſens: & ideo lex, ſiue
priuilegium debet intelligi de præſenti. argum. ff. de hæ-
re. inſtitu. l. ex facto. Tertium quia ceſſante cauſa ceſſat &
effectus. de appella. c. cum ceſſante. de iure iurand. c. & ſi
Chriſtus. ff. de iure patron. l. adigere. §. quamuis. Modo
uacatio eſt cauſa faciendæ præſentationis per patronum,
quia alio tempore locum habere non poteſt. de conceſ-
ſione præbend. c. primo & ſecundo. de iure patro. c. cùm
propter. & c. quoniam. cum ſimilibus. ergo &c. Quar-
tum, quilibet in re ſua eſt moderator & arbiter. ff. mand.
l. mandatum. de donat. c. per tuas. & qui ſuo iure utitur,
nemini facit iniuriam. de electio. c. cùm eccleſia. Vtens
igitur in re ſua iure ſuo non animo nocendi alteri, licèt
nihilominus ex conſequentia alteri noceatur non poteſt
improbari quod facit. ff. de damno infect. l. fluminum. §.
fin. cum. l. ſequen. & ff. de aqua pluui. arcend. l. 1. §. deni-
que. de electio. c. conſtitutionem. in cle. Modo Papa hic
ſuper beneficio iure ſuo vſus eſt diſpenſando, & vacatio-
nis impedimentum tollendo: non autem diſpoſuit ſuper
iure præſentandi patrono, quia nondum erat eius locus,
nec id agebatur animo illi iuri nocendi: igitur valuit,
quod fecit, per iura antedicta. Quintum, quia patronus
in iſtum ſemel conſenſit, & eius perſonam approbauit:
ideò ampliùs reſilire non poteſt. de fil. presbyte. c. ue-
niens. de regul. iur. c. quod ſemel. lib. 6. ergo ex conſe-
quenti diſpenſatione eius conſenſus minimè eſſet requi-
rendus, ſicut nec in diſpenſatione non idoneorum non
requiritur conſenſus electorum, qui elegerunt non ido-
neum: vt not. Inno. in c. innotuit. in prin. de elect. & in c.
niſi cùm pridem. in fi. de renun. ex eo quod ſemel conſen
ſerunt in eum. Tamen vt ponebatur in facto, ipſe patro-
nus nihilominus conſenſit ex poſt facto, vel ſaltem ta-
cuit, & ipſum ſic ſtare in primæuo iure permiſit, & tole-
rauit: quod ſufficit. arg. eorũ quæ leg. & not. per Hoſt. de
his quæ fi. à ma. par. cap. c. ex ore. & per Pau. in cle. unic.
de rer. permu. facit de his quæ fi. à præl. c. 2. & 3. imò lite-
ra regis Portugalliæ ſuper huiuſmodi conſenſu in iudi-
cio producta fuit, ſed fidem non fecit: quia lite pendente
procurata & data fuit. Sextum hoc probat. Pone, rector
parrochialis eccleſiæ eſt adeò in fine anni, quòd promo-
ueri non poteſt, non dicitur propterea eccleſia uacare. de
elect. c. commiſſa. lib. 6. licèt ſit indubitanter vacatura,
poterit ne Epiſcopus per ſuam diſpenſationẽ non voca-
to patrono impedire vacationem huiuſmodi ratione ſtu
dij, & ſic præiudicare patrono, ſi præiudicium dici de-
bet? certè ſic. vt de elect. cùm ex eo. e. li. Vel pone, Iudex
præfixit terminum peremptorium ad agendum, vel pro
ponendum, aut probandum: vt in l. ſi ea. C. qui accu. non
poſ. & c. paſtoralis. de excep. eſt ita prope finem termini,
quòd non poteſt perficere infra terminum: nunquid po-
6 teſt iudex † ſibi terminum prorogare, etiam aduerſario
non conſentiente: ita quòd pœnam non incurrat? certè
ſic. de offi. deleg. c. conſuluit. de appel. prætereà. cum ibi
no. de dol. & contu. c. prout. & c. cùm dilecti. & idem eſt
in pœna conuentionali: vt not. Bar. in l. cum ita ſtipula-
tus. ff. de ver. oblig. & probatur eod. titu. l. qui Romæ. §.
Callimachus. in fin. Septimum erat, & inducebatur pro
hac parte glo. à Ioan. And. poſita in c. quamuis. de re-
ſcrip. lib. 6. quæ habet quòd depoſitum à beneficio per
ſententiam à qua extitit appellatum, appellatione pen-
dente poteſt epiſcopus ad huiuſmodi beneficium reſti-
tuere inuito patrono. ergo fortiùs poteſt Papa, de quo
quæritur, vt videtur: allegat quòd id eſt ponderandum,
quòd facto principis contingit, per l. inde Neratius. §.
idem Iulianus. ff. ad leg. Aquiliam. Octauum probatur,
quia Papa poſſet tollere conſtitutionem ſuam poſiti-
uã, per quã inducitur hæc uacatio nec oporteret tũc voca
ri patronũ, aut eius cõſenſũ haberi, ſeu de eo fieri mẽtio
nẽ. igitur & per modũ diſpẽſationis i parte. patet cõſequẽ
tia per l. quæ de tota. ff. de rei vẽd. qui enĩ poteſt plus, po
teſt & minus. de deci. c. ex parte. ãtecedẽs probari uidetur

quia libera poteſtas uidetur quò ad hoc in pricipe reſi-
dere:ut C.de legi.l.fin.ff.de conſti.prin.l.1.§. 1.de ſenté.
excómuni.c.inter alia.ade re.iur. omnis res. Nonū pro
batur, quia ſi diceretur dicta gratia non ualere: aut hoc
eſſet defectu poteſtatis:aut propter fraudem, uel culpá
impetrantis:aut propter contrariam diſpoſitionem alicu
ius iuris poſitiui ſuper hoc contrariū ſtatuentis:aut pro-
pter ſorreptionem re ipſa inſurgentem ex ueriſimilitu-
dine mentis ipſius concedentis. Primum dici nó poteſt;
per ea quæ dicta ſunt in ratione proxi.præcedenti. Secú
dum non:quia in gratia facta motu proprio hoc non ca-
dit:ut no. Nouellator in c. ſi motu proprio. de præb. lib.
6. Nec tertium dici poteſt:quia iſtud non reperitur ſpe-
cialiter iure cautum. Nec obſt. c. cùm dilectus. de iure
patr.& c.cū dilectus.de offi.dele.quia loquuntur in be-
neficio laici patronatus iam uacante. In quo caſu eſt lon
ga differentia ad iſtum caſum: quia ibi iá ius quæſitum
eſt quod ſine cauſa auferri non debet:ut in c. quamuis.
de reſcrip. & c. ab eo. de elect.li.6. hic uerò ſecus. facit
pro his alle. ſuprà in ratione prima huius partis. Nec
7 quartum dici poteſt;quia † non omnia tacita reddūt gra
tiam ſorreptitiam:ſed illa ſolùm; quæ uel ſunt expreſſa
in iure:ut c. ſi motu proprio. & c.cùm in illis.& c. 1. de
præb.lib.6.in cle. 1.eod.titu.uel in non expreſsis loquē-
do illa de quibus eſt uerſimile de iure & in iure, quòd ſi
Papa illa ſciuiſſet, nunquam illam gratiam conceſsiſſet:
ut de elect.c.dudū.ad fin.& de præben.c.dudum. §. nos
igitur.lib.6.& nota.Inno.de conceſ.præb.c.cum noſtris.
Modò nó eſt de iure cautū, nec omninò uerſimile, quòd
ſi Papa hoc ſciuiſſet:propter hoc omninò gratiá denegaſ
ſet:imò magis totum contrarium eſt uerum & certum:
quia de iure præſentandi laici tempore cóceſsionis gra-
tiæ huiuſmodi, Papæ ſuit dictum, ut ponitur in facto, &
etiam idem ſi non eſſet dictū. Ratio eſt: Nam quod dicūt
Doct. in c.2.de præb.li.6. & c.cùm dilectus. alleg. gratiá
de tali beneficio laici patronatus de huiuſmodi iure mē
tione nó facta fore inualidam, nó eſt ſcriptum in iure:
ſed illud ſumpſerūt ex ratione c. cùm dilectus. ſuperiùs
alleg.& ex canone, decernimus.16.q.ulti.in quibus ha-
betur quòd legatus, & ordinarius non poſſunt impedi-
re patronū in præſentando:& per cóſequens non eſt ueri
ſimile, quòd hoc uelit Papa, niſi ſciat & exprimat. Sed il
la iura loquuntur & etiam dicti Doct. in beneficio iam
uacanti, & in caſu, in quo patrono iam eſt ius quæſitum:
inter quem caſum, & caſum in quo ſumus, eſt magna dif
ferentia, ut ſuprà deductum eſt.ergo.& facit.c.ſi.de con
ceſsi.præben.li.6.& de præben.c.ſi is cui. & c. quodam.
eod.titul.lib.6. & faciunt pro hoc nota. per Archidia. &
Io. Andr.in nouel.de electio.cū ex eo.eo.lib. & loquun-
tur in inferioribus prælatis, qui non habent tantam ple-
nitudinem poteſtatis ſicut Papa.9.q. 3. can.cuncta. & c.
per principalem.de conceſsio.præbéd.c. propoſuit. qui
filii ſint legit.c.per uenerabilé.& propterea poteſt Papa
derogare iuri patronatus laicorum, quod habent ex me
ra gratia ſua:ut legit.& not.per Archi. 13.ca.q. 2. & per
Inn.ſuper rubr.ti.de iure pat.licèt alii ordinarii propter
prohibitionem Papæ id non poſsint, per iura ſuperiùs
alleg.uidelicèt c.cùm dilectus.& c.decernimus.Decimū
8 & ultimū idem probatur:quia res prorogata non cenſe-
tur innouata per prorogationé:ſed potiùs eadem reputa
tur ſicut antè:ut in l. 2. §.ſed ſi manēte.ff.de prec. & ff.de
iudic.l. 2. §.ſed & iudex.ff.de arbi.l. Labeo.§.pe.& l.ſi cū
dies.faciunt no.per Ioan.mon. de reſcrip. c. ſi gratioſæ.
lib.6.& de præbend.c.ſi tibi conceſſo. eod. li. Modo hic
Papa fecit quandam tituli prorogationem: nam ante ſi-
nem temporis ultra tempus titulum extendit, non autē
in tempus nouum titulum dedit:ut ff.de ſuſpect.tu.l. 3.
§.quæri.& per hoc tollitur illud quod no.per do. Barto.
ff. de dam. infe.l.4. circa prin. Nec mirum: quia multa
poſſunt fieri per prorogationem, quæ non poſſunt fieri
per innouationem:ut patet de iuriſdictione delegata ad
tempus, quæ ante finem temporis de conſenſu partium
prorogatur:ut in dicto §.ſed & iudex.l. 2.ff. de iudic. de
offi.deleg.de cauſis.& poſt tempus non innouatur: ut l.
in priuatorum.C.de iuriſd.om. iudi.de off. deleg.c.P.&
G.& pro hoc optimè facit l.peculium.§.ſi creditor.ff.de
pecu.& quod not. 1.quæſtio. 1. can. ordinationes. in fin.
& de renuntiatio. c. poſt translationem. ſuper uerſicul.
nequeat.de appellation. c. præterea. per Innocen. Et hæ
decem rationes pro hac parte inductæ meo iudicio ui-
dentur magis prægnantes & cócludentes, quàm aliæ in
contrarium allegatæ.

A D D I T I O.

a Perinde. Ex hoc quinto motiuo collige regulam quòd
paria ſunt aliquid eſſe in actu, uel eſſe proximū ad actū.
Et uide Io. Lup.de palatiis rubeis.in repe.in ru.de dona.
inter uir.& uxor.Hyppolit.de Marſil.cóſi. 84.in 2. part.
conſilior. criminal. Ad propoſitum huius regulæ adde
Maria. Socyn.conſil.170. uol. 2.glo.in uerb.uexare.in cle
men. Abbates.de reſcript.& ibi Archidiac.& Felyn.in c.
ex tenore.col.2.extrà de reſcri. Nicol. de Vbald.in 2.par.
ſui tract.de ſucceſſ.ab inteſtat. uerſic. quintò principali-
ter.Socyn.conſil.8. uol.3.l.penult.ff.de teſta. militar. l. ſi
quis cum.ff.pro emptor.l.item legato.ff.de legat.3. §. ſi
na.in auth. ut ex act.inſtāt.dot.l.fin.ff.de cód. inſtit. Sa-
lic.in l.cū te.C.de donat.ante nupt.gl.& Bart.in l.diuor-
tio.§.interdum.ff.ſolut.matri. Panormita.in c.eccleſia.in
3.notab.per illum text.extrà de immunita. eccleſ.

E P I T O M E.

Non ualet gratia de beneficio uacaturo per cótractū
matrimonii non expreſſo alio modo, ſi illud ante impe-
trationem in manibus Vicecancellarii, uel alterius pote
ſtatem habentis fuerit reſignatum.

DECISIO XXII. aliàs 338.

SI mandetur mihi prouideri per Papam de cer
to beneficio, cùm illud uacare contigerit per
contractum matrimonii, modo alio non ex-
preſſo: & tenens illud poſteà in Curia in ma-
nibus Papæ, uel ſui Referendarii ſuper hoc habentis po
teſtatem reſignauerit, & alteri per Papam collatum fue
rit, illi non mihi huiuſmodi beneficium debetur. per c.
ſuſceptum.de reſcrip.lib.6. Non obſt.regula cancellariæ
quæ habet, quòd ſi Papam contigerit reſeruare benefi
cium alicuius perſonæ conferendæ alteri cùm uacabit
per contractum matrimonii, perſonæ obtinentis huiuſ-
modi beneficium ipſe dominus noſter Papa intendit be
neficium illud à die reſeruationis huiuſmodi fore affe-
ctum, & collationi ſuæ ac reſeruat: de qua reſeruatione
prædictus impetrans per reſignationem nullá fecit mé-
tionem ſpecialem:ergo uidetur gratia ſua ſorreptitia:
quia ſecundum aliam ordinationem domini Gregorii
Papæ x1. de qualibet generali reſeruatione in impetra-
tione eſt facięda mētio, aliàs gratia nullius eſt roboris,
uel momēti:ergo, &c. Ad quod reſpódebatur quòd præ
dicta reſeruatio, & omnes aliæ ſimiles inductæ per dictas
regulas, & ordinationes in cancellaria, præterquā cótentæ,
& expreſsè in extrauagāti Boni. quæ incipit, Ad re-
gimē. ſunt ſpeciales & nó generales:prout in ſimili caſu
fuit reſponſū per domi. Vicecancel. uni de dominis, qui
propter huiuſmodi dubium cauſam poſuit in relationi-
bus publicis:& ſic fuit per omnes Dominos poſteà deter
minatum, & ſæpiùs ſecundum hoc pronunciatū: de qua
quidē ſpeciali reſeruatione nulla eſt facienda mētio ſpe
cialis:ergo ſtat uera cóncluſio non obſtāte prædicta ordi
natione de ſpeciali reſeruatione:quia ſecundū aliam re-
gulam, ſiue ordinationē in Cancellaria, quādo Papa pro
uidet, uel prouideri mandat de certo beneficio, inſertio
ſua

ſua eſt prouidere quocunque modo ad ipſum pertineat, niſi eſſet generaliter reſeruatum, quod non eſt in caſu noſtro: ergo &c.

EPITOME.

Valet acceptatio beneficij, licèt nullus modus uacationis in gratia exprimatur.

SUMMARIA.

1 *Beneficij acceptatio nullo uacationis modo in gratia expreſſo, an ſit ualida.*

2 *Appellatio generalis à futuro grauamine quo caſu ſit ualida?*

3 *Diſpoſitio c. ſuſceptum, de reſcriptis: lib. 6. non procedit in expectatiuis, ſed in prouiſis.*

DECISIO XXIII. aliàs 407.

1 SI expectans[a] authoritate † apoſtolica acceptet aliquam parrochialem eccleſiam uacantem ſibi, & nulli alteri de iure debitam, nullum modum uacationis exprimendo: Fuit dubitatum utrùm ualeret huiuſmodi acceptatio. Et uidebatur quòd non: quia plures ſunt modi uacandi, & uno expreſſo alius non uenit. de reſcrip. c. ſuſceptum. lib. vj. præterea prædicta acceptatio uidetur eſſe nimis generalis, uaga, & incerta, cùm in ea non exprimatur nec modus uacandi, nec perſona, quæ eam ultimò tenuit: quæ generalitas parit obſcuritatem, & obſcurè dans, uel probans ſuccumbit: ut in c. in præſentia. de proba. non enim licitum eſt uagari cum diſcrimine alterius. de libel. obl. c. j. & ij. his tamen nõ obſtãtibus fuit deciſum, & cõcluſum per omnes Dominos contrarium: uidelicet huiuſmodi acceptationem ualere: maximè cùm acceptauerit certum corpus beneficij: & poſteà in proceſſu cauſæ declarauit modum uacandi, & per cuius perſonam prout in facto ponebatur: & licèt hoc non declaraſſet, nihilominus acceptatio ualuiſſet. per not. per Io. mo. in c. ſi tibi abſenti. de præb. lib. vj. Pro hoc poteſt induci in ſimili unus textus notabilis de
2 appel. c. bonæ. Nam licet non † ualeat generalis appellatio à futuro grauamine: ut de appel. c. ij. & c. cùm ceſſante. & c. conſuluit. tamen ibidem ualuit, & per Papam recepta extitit. Ratio fuit ſecundum Inno. quia licèt fuerit iſta appellatio generalis, & incerta, quia contra incertam perſonam: tamen ſufficiebat quòd fuit certa quò ad cauſam & factum: & ideò fuerunt attentata poſt ipſam reuocata. Sic in propoſito, licèt enim prædicta acceptatio fuerit incerta quò ad perſonam, & modum uacandi: tamen fuit certa ſatis quò ad ipſam eccleſiam, & etiam factum; quia tanquã uacantem acceptauit. illud enim dicitur uacans, quod uacare reperitur: prout pulcherrimè deducit Ioan. mo. ubi ſuprà. per hoc enim tollitur ratio in contra
3 rium de incertudine & obſcuritate alleg. Nec ob. † etiam c. ſuſceptum. de reſcrip. libr. vj. pro contrario alleg. quia non loquitur in expectatiuis, ſed in prouiſione, & quando de certo corpore, & certo modo uacaturo mandaretur prouideri: tunc enim non poteſt impetranti prouideri, ſi alio modo uacet, propter formam mandati, & intentionem ſcribentis, quæ exacta diligentia eſt obſeruanda de reſcri. c. cùm dilecta, de præbend. c. cui de non. lib. vj. cum ſimili.

ADDITIO.

a Expectans. adde dec. 7. & 14. infra de conceſſ. præbend. & & dec. 36. eod. titu. in antiq.

EPITOME.

Si Epiſcopus ad monachorum præſentationem habet inſtituere rectorem in eccleſia monaſterio unita per ipſum Epiſcopum de ſui capituli conſenſu: talis inſtitutus perpetuus, & non temporalis vicarius eſſe cenſetur, & proptereà debetur impetranti, licèt ſub nomine eccleſiæ fuerit impetrata.

SUMMARIA.

1 *Vicarius datus eccleſiæ pleno iure ad monaſterium aliquod ſpectanti cenſetur perpetuus.*

2 *Verba, quæ ad proprium ſenſum trahi non poſſunt, referenda ſunt ad improprium.*

DECISIO XXIIII. aliàs 470.

SVpposito quòd Epiſcopus de conſenſu ſui capituli, & patroni, eccleſiam parrochialem quò ad omnia tam ſpiritualia, quàm temporalia dederit monaſterio cum poteſtate prædicandi, confeſſiones audiendi, & eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrandi, & curam animarum exercendi, & fructus percipiendi: ſic tamen quòd ibi ſit unus præsbyter ſecularis, qui per monachos Epiſcopo præſentetur, & ab eo inſtituatur, & recipiat curam, & eam exerceat pro ſeipſo omnia ſacramenta miniſtrando, & qui eidem Epiſcopo & Archidiacono teneatur de eorum mulctis reſpondere: & quòd in perſonis duorum uicariorum, qui publicè à populo rectores nominabantur, dictæ eccleſiæ ſeruirent. Deinde quidam à Papa dictam eccleſiam tanquam vacantem, & deuolutam impetrauit: an ualeat huiuſmodi impetratio, & cenſeatur ex verbis dictis colligi dictam vicariam eſſe perpetuam, & non temporalem: & per conſequens in ea cadere ius deuolutionis vicariæ? Reſpondeo primò, quia
5 † etiam in eccleſijs ſpectantibus ad menſam monaſterij pleno iure, & quò ad omnia ſupradicta dictus vicarius dicitur perpetuus, qui recipit curam quò ad regimen populi ab Epiſcopo. notat glo. de exceſ. prælato. c. frequens. in clem. in fin. & eſt caſus de capel. monacho. c. primo. libro ſexto. Nec obſtat hoc quòd datum eſt monaſterio huiuſmodi exercitiũ regiminis: quia dico quòd uerum eſt: tamen nõ datum fuit ut per ſe, ſed per uicarium ſuum exerceat: ſed quia non per eos, ſed per Epiſcopum inſtituitur, ipſi illum non poſſunt amouere: ideò cenſetur pertinere ſibi non monaſterio uicariatus diſpoſitio. de offi. Archidiaco. c. primo. Nec obſtat quòd præſentant: quia etiam ſi prouiderent, & manualiter reuocarent, nihilominus beneficium eſſet perpetuum in regularibus: ut clem. j. de exceſ. prælato. licèt ſecus crederem in ſecularibus. argumen. ff. de adopt. l. quæſitum. lxx. diſtinct. c. ſecundo. nec patronus aut collator priuat, quem præſentauit, uel cui contulit ſine cauſa. quinquageſima diſtinctio. can. ſatis peruerſum. de offici. ordina. c. conquerente. Secunda ratio eſt: quia finis eſt inſpiciendus. ff. de condi. ob cauſam. l. penul. ff. de conditio. & demonſtrationib. tale. §. legato. Sed cauſa fuit ut iſte reſponderet Epiſcopo, & Archidiacono de iuribus ſuis, quod tamen nõ poſſet uicarius temporalis. Præterea tertia ratio eſt: quia conſuetudo eſt mos loquendi interpretans nobis ex uerbis mentem. de conſuetudi. c. cùm dilectus. ff. de legib. l. ſi de interpretatione. Modò iſte appellatur vulgariter Rector: ergo &c. Prætereà etiam additur ad rationem primam, quòd ſi monachi habent etiam facultatem ſpiritualia exercendi, hoc poſſet pluribus in ſolidum in eadem plebe competere, ut Rectori, Epiſcopo, & Legato Papæ, & etiam uidentur monachi per ſpiritualia huiuſmodi exercere. Item uicarius non dicitur ad aliud puta ad rectorem. & idem eſt de eo, & ſi ſciat ergo rectoriam unitam, & ſciat eam regi per uicarium perpetuum: ut de præbend. c. extirpãdæ. §. qui uerò. & clementi. j. de offi. uicar. Quarta ratio: quia ſiẽda eſt in dubio interpretatio, quæ magis eccleſiæ profit, & quæ magis pia ſit. ſimile ff. ſolu. matrimo. l. prima. Modò eccleſiæ expedit habere talem uicarium perpetuum: quia paſtor talis eſt, & meliùs de omnibus intuetur. Per hoc eſt

reſpon-

reſponſum ad id quod aliqui dixerunt, quòd dicta uerba poſſunt interpretari, ut cura daretur per Epiſcopum uicario temporali. per not. Innocen. de offi. Archidiaco: c. cùm ſatis. Nec obſtat quod dictum eſt eccleſiam uacare, cû tamen unita, uel incorporata nô uacet, quod intel
2 ligendum eſt, & exponendum de uicaria: quia † cùm ad proprium ſenſum uerba nô poſſunt trahi, ad impropriû referuntur. ff. de offi. conſul. l. ſecunda. de reſcript. c. cum aliquibus. lib. ſexto. ſaltê ut res ualeat. c. abbate. de uerb. ſignifi. propter quod præmiſſo modo licet propriè non uacet. uidelicèt quòd principali prælato careat. uacat tamen ibi eo quod ſecûdario prælato uiduata eſt. ergo &c.

EPITOME.

Si quis in impetratione nouæ prouiſionis expreſsit poſſeſsionê pacificè aſſecutû, probâdo ſe poſsidere per apprehenſionem cordarum non ſufficit ad excuſandum dictam nouam prouiſionem à ſurreptione. h. d. Vel ſic. Noua prouiſsio ex falſa narratione redditur ſurreptitia.

DECISIO XXV. aliàs 472.

IN caſu concluſionis ſupradictæ, ſi reus confirmatus prædictus in dicta confirmatione expreſsit quod fuit poſſeſsionem pacificè aſſecutus: ſecundò quòd fructus percipiebat. ſi primum probat hoc modo: quia per cordas, & ueſtimêta &c. intra eccleſiam fuit in poſſeſsionem inductus: ſecûdum non probat: nihilominus ſua confirmatio nô eſt ſurreptitia: quia ſi habuit poſſeſsionem: ergo liberam facultatem fructus percipiendi, niſi aliud appareat: ut l. bonæ fidei. ff. de acquir. re. do. quod ſi eſſet, debet de hoc per partem excipi. ſed præſumitur quòd perceperit: ut l. cùm deſunctus. C. arbi. tut. & l. cùm de indebito. ff. de proba. quid enim ad rhombum cùm percipere liberè poſsit, & cùm perceptio obſtante reſeruatione ſit in facto, quanquam in apprehenſione fuit ignota, non uideo. Tamen dominus Corſien. fuit in contraria opinione: quia ſecûdùm eum dictæ côſequentiæ non ſunt neceſſariæ. Replicaui tamen iſta non fore plenè probâda per not. in c. exceptiones. & in regula, infamibus. lib. 6. tamen hoc non eſt ſine dubio.

EPITOME.

Canonicatus collatus per Papam in gratia expectatiua in eccleſia, ubi eſt certus numerus, extinguitur, ſiue redit ad Papam, ſi ille habens gratiam aſſequitur illum infra numerum uacantem.

SVMMARIA.

1 *Canonicus ſub expectatione præbendæ uacaturæ receptus ubi eſt certus numerus præbendarum, non dicitur beneficiatus. & numero 4.*

Expectans non poteſt beneficium expectatum permutare: nec ius ad rem.

Beneficij collatio ſub forma expectatiua an ſit ualida.

2 *Separatorum ſeparata eſt ratio.*

3 *Poteſtatem habens conferendi beneficium perſonæ idoneæ, an poſſit conferre expectanti.*

5 *Canonia dicitur beneficium nomine, titulo, prærogatiua, & reali commodo.*

6 *Canonicatus eccleſiæ cathedralis honor eſt, et dignitas.*

7 *Canonicus in herbis.*

DECISIO XXVI. aliàs 445.

SI Legatus apoſtolicus habês authoritatem côferendi beneficia uacantia infra ſuam prouinciam authoritate apoſtolica perſonis idoneis, etiam unicum beneficium obtinentibus, côferat certum beneficium uacans alicui obtinenti unicum beneficium & actu habenti canonicatum à Papa ſub expectatione præbendæ in certa eccleſia: fuit dubitatum, & in relationibus publicis poſitum, & ſuper hoc ſolenniter alleg. an ualuerit huiuſmodi collatio. Ratio du
1 bitandi fuit: † utrùm canonicus ſub expectatione præbendæ authoritate apoſtolica cêſeatur beneficiatus. Si ſic: tunc clarè côſtat collationem Legati prædicti non ualuiſſe: ſi uerò non: tunc ualet & tenet. per c. ſi cui. de præben. 2. reſpon. lib. 6. Quòd prædictus expectans nô cenſeatur beneficiatus, & per conſequens collatio ſibi facta per Legatum tenuerit, fuit alleg. primò ſi beneficium uacat, ad illud plures non poſſunt eligi: ut in c. maioribus. extrà de præben. ergo &c. ſed ad canonicatum uacantem plures eligi poſſunt. de præben. c. dilecto. & de conſt. c. cum M. & not. Inn. in d. c. maioribus. ergo &c. Præterea præbenda ſumpto largo uocabulo eſt, quia aliquid præbet, quia dicitur à præbeo: ut no. per ſummiſt. & præſertim per Hoſt. in tit. de præben. in prin. & in d. iurib. ſed canonicatus de ſe nihil præbet: ergo &c. Et ſi dicatur, imò ratione canonicatus debentur diſtributiones quotidianæ: ut in c. relatum. & in c. dilectus. de præben. ergo aliquid præbet. Reſpondetur quòd hoc non ſit principaliter propter canonicatum: ſed ratione intereſſentiæ diuinorum: ut in c. licet. de præb. & in c. unic. de cleri. non reſi. li. 6. & ſic ratione certi miniſterij perſonalis, & propter operas impenſas potiùs debentur quàm ratione præbendæ: ut not. in eiſdem iur. & facit l. 3. in 2. reſponſo. ff. ſi men. fal. mo. dixe. licèt enim talis expectans poſsit conſequi beneficium: nô tamen dici debet beneficiatus. Ratio: non enim aliquid debet dici tale, ex eo, quod poteſt contingere tale: ſed ſolummodò quod eſt. probat text. in l. 3. ff. de in lit. iuran. ff. de fidei com. liber. l. 4. §. 1. Hoc etiam probatur: quia de beneficio actu loquitur tex. bullæ conceſſæ Legato. facit l. qui ſeruus. ff. de condi. ob cauſam. Item intelligitur de beneficio inſeparabili ab illo, qui debet impetrare contra uoluntatem impetrantis. probant l. 2. & 3. cum ibi not. ff. ſol. matr. acquiſitis non augetur factû rei. & hoc eſt quod dicitur de ſeruo alicuius hærede inſtituto: non propterea dicitur dominus locupletior, nec ſeruus maioris æſtimationis quàm prius. ut in l. pretia. ff. ad leg. Falc. & redditur ratio in text. quia multis de cauſis accidere poteſt, ne ſeruus hæreditatem adeat. ac ſi tex. apertè diceret, quòd illud quod poteſt acquiri, & non acquiri, ante realem, & actualem acquiſitionem, quemquam non reddit locupletiorem: quia multa accidere poſſunt, ut illud non acquirat. l. naturalem. §. 1. & 2. reſponſo. ff. de acquiren. rer. do. Tale enim eſt beneficium quod ex euentu dependet: hoc eſt canonicatus ſub expectatione præbendæ. Item ſi expectans cenſeretur beneficiatus, poſſet permutare. ſed Doct. tenent in c. 1. de re. permu. lib. 6. quòd non poteſt. ergo. Pro primo eſt text. in c. quæſitum. de rerû permut. pro ſecundo eſt Hoſt. in ſum. in tit. de præben. §. cui ſit cô ferenda uel beneficiorum: & eo. tit. §. 2. uerſi. canonica. per eundem ubi dicit, quòd nec fructus recipit, nec eſt beneficiatus. Præterea ius ad rem permutare non poteſt: ut not. Fe. de Senis in tractatu ſuo de rer. permu. ſed canonicus ſub expectatione præbendæ non habet ius in re, ſed ad rem: ut in c. quodam. de præb. lib. 6. c. fin. de côceſ. præben. eod. li. ergo &c. Item canonicus ſub expectatione præbendæ nullum ius habet, niſi ſub conditione caſuali, hoc eſt, ſi uacet &c. ſed ſicut ille cui debetur aliquid ſub conditione caſuali nullum ius habet, niſi conditione adueniente: ut l. multùm. intereſt. ff. de cond. & demonſt. in princ. facit l. cùm ad tempus. ff. ſi cer. pet. Item beneficia-
2 rus † & expectans beneficium ſunt diuerſa: ut in regula, beneficium. de reg. iur. lib. 6. & in d. c. quodam. & c. fina. ergo non ſunt idem: quia ſeparatorum ſeparata eſt ratio. l. 5. C. de codicil. de dec. c. ad audientiam. & c. cùm in tua. de præb. c. cùm in illis. lib. 6. cum ſi. Item licèt duo beneficia

ſicia curata ſint incompatibilia. de electi. c. dudum. de
præben.c.de multa. de reſcri.c. gratia li.6. tamen habens
huiuſmodi curatum beneficium unicum, poteſt impetra
re expectatiuam ad aliud ſimile: nec uacabit primum, do
nec fuerit poſſeſsionem ſecundi uigore expectatiuæ pa-
cificè aſſecutus: ut in c. non poteſt. de præbend. lib. 6. &
not. in clemen. ſi plures. eod. tit. in gloſ. idem uidetur &
in conſtitutione execrabilis Io. 22. Sic ergo uidetur di-
cendum in propoſito noſtro, quòd licèt habeat unum be
neficium, & ſit expectans ad aliud: quòd propter hoc non
dicitur habere duo beneficia. Item ſi aliquis habet confe
rendi poteſtatem authoritate apoſtolica beneficium ido
neæ perſonæ: poterit ne conferre perſonæ habenti bene-
ficium? dicit text. quòd non: dummodò illud beneficium
ſit ſufficiens, aliás ſi haberet tria, uel quatuor inſufficien-
tia, tali poſſet iuxta prædictam formam prouideri. prout
leg. & not. in d. c. is cui. de præben. lib. 6. At in caſu no-
ſtro conſtat quòd expectans non eſt beneficiatus ſuffi-
cienter: quia nondum percipit fructus: ut in d. c. rela-
tum. & c. dilectus. nec habet ius in re, ſed ad rem: ut in
iuribus ſuperiùs alleg. nec fuit probatum quòd benefi-
cium aliud, quod hic prouiſus obtinuit, erat ſufficiens:
quod requiritur. ergo &c. Quærunt etiam Doctores,
3 utrum † habens poteſtatem conferendi beneficium ido-
neæ perſonæ poſsit conferre expectanti, iuxta formā dict.
c. is cui. dicunt quòd ſic. prout not. Ioann. Andr. in nouel.
in c. ſi. de præbend. in antiquis. Ratio, quia non cenſetur
beneficiatus. & ſuppoſito ſine præiudicio quòd ſit bene-
ficiatus, ſaltem non eſt ſufficienter beneficiatus, ut ſupe-
riùs deductum eſt: ergo non obſtant ſibi prædictæ deciſio
nes. Et quale beneficium dicatur ſufficiens, & quale nō,
& quid conſideretur in hac ſufficientia, ſatis plenè habe-
tur, & nota. in c. cùm adeò. de reſcript. iuncta gloſſ. final.
ibidem, & in c. de multa. de præbend. Præterea pro deci
ſione iſtius quæſtio. uidetur eſſe caſus in c. in noſtra. de re
ſcript. iuncta gloſſ. fin. ibidem. Nam ibidem dicitur, quòd
4 † licèt habens unam expectatiuam, & impetrans aliam,
teneatur facere mentionem de prima, alioquin ſecunda
gratia eſt ſurreptitia: tamen reuera propter hoc non cen-
ſetur beneficiatus, nec beneficium aſſecutus. Pro quo
etiam faciunt not. in c. ſi motu proprio. in fin. de præbēd.
libro ſexto, & not. in c. ſi poſtquam. per Archidia. eo-
dem titul. & lib. In oppoſitum fuit alleg. quòd cano-
5 nia † dicitur beneficium ad effectum de quo quæritur
quatuor modis, uidelicet nomine, titulo, prærogatiua,
& reali commodo. Nomine dicitur beneficium: quia eſt
ius quoddam ſpirituale, quod ex electione, ſeu inſtitu-
tione alicuius recepti in canonicum, & in fratrem ori-
tur, uel creatur, & uocatur hoc ſpirituale beneficium
ſiue miniſterium eccleſiaſticum, & ex quo competit ſtal-
lum in choro, locus & uox in capitulo: ut in c. dilectus.
& in cap. relatum. & not. per Archi. in c. hi qui. de præb.
lib. 6. melius per Gui. de Monte lau. in cle. ſi iuxta. eod.
tit. Nomine enim beneficij intelligitur canonia: ut expreſ
sè not. Arch. in c. præſenti. de præb. in 1. gl. lib. 6. remit-
tens ad not. ſua in c. ſi motu proprio. eo. ti. in glo. nomi
ne. ubi ipſe hoc expreſsè tenet, & uiceuerſa ſub nomine
canoniæ continetur omne beneficium eccleſiaſticum,
quod canonicè obtinetur: ut in c. ſtatuimus. uer. canoniis.
de elect. per Io. mo. & Archi. lib. 6. ita quòd ratione no
minis beneficium eccleſiaſticum cenſetur. & multum eſt
nomen habere: ut l. à nullo iudice. C. de fer. & l. ſi. ad ſi. de
teſ. & à ſignificatione nominis arguitur. de præbend. c.
cum ſecundùm apoſtolum. nomen enim aliquando ſine
effectu aut ſubſtantia ſuſtinet vicem ſignificati. c. ſtatu-
tum. §. 1. iuncta gloſ. de reſcript. lib. 6. Io. Mo. ſuper uer. ca
nonicis. uerſi. ſed pone, eccleſia cathedralis. ff. arb. ſur. cæ.
l. uitē. ante ſi. cùm ergo canonia ſit beneficiū eccleſiaſticū
nomine, poſito quòd non afferat reale commodum, ſuffi
cit. arg. præmiſſorū, & ar. l. cōperit. §. 1. ff. quod ui aut clā.

Secundò quòd canonia eſt beneficiū eccleſiaſticum tit.
probatur ex præcedenti: nam quia eſt beneficium ſiue
miniſterium eccleſiaſticum, quod ſine canonica inſtitu-
ne ſine receptione haberi nō poteſt: ut in regula, benefi
ciū. de re. iur. lib. 6. & ideò ad electionem ſiue receptio
nem canonicorū abſentes ſunt uocandi alioquin eis in-
ſtantibus nihil ualebit receptio: ut in c. cū in eccleſiis. de
præb. lib. 6. qui quidē titulus uidelicet canoniæ in laicū
non cadit, nec per ipſum poteſt obtineri quouis modo:
prout leg. & no. in c. cùm M. extrà. de cōſt. uer. receperūt
& uer. in canonicos. per Inn. & de inſti. c. in eccleſia. &
not. per Io. mo. & Arch. & Guil. in locis præall. ergo ra-
tione tituli poteſt canonia dici beneficium eccleſiaſticū.
Tertiò quòd canonia ſit beneficium eccleſiaſticum præ
rogatiua, poterit declarari ſic, quia canonia & dignitas
æquiparātur: ut de reſcript. c. ſtatutum §. 1. lib. 6. Nam
cauſæ illis ſic obtinentibus dignitates à ſede apoſtolica
committuntur, ut ibi. Sed quid ſi ſit canonicus ſub ex-
pectatione præbendæ alicuius eccleſiæ cathedralis, po-
teſt nè eſſe delegatus à ſede apoſtolica? Dicunt Docto-
res ibidē quòd ſic: quia in huiuſmodi delegatione plus
conſideratur dignitas, ſiue honor canoniæ, quæ plus ha
bet ſpiritualitatis, quàm præbenda, quæ plus habet tem
poralitatis: prout not. Guil. in extrauag. ſedes apoſtolica.
uer. conſeruator. propter quam prærogatiuam canonia
dicitur mater, & præbenda filia: quia ex canonia proce-
dit, & pro ea inſtituta eſt, prout idem Guil. not. expreſsè
in dicta clem. ſi iuxta. & Arch. & Io. And. in c. ſi clericus.
ſuper uer. recipere. de præbend. lib. 6. Item habens cano
niam ſine præbenda poteſt, & debet intereſſe electioni-
bus, tractatibus, conſiliis, & alienationibus: ut in dictis
iurib. & Doctor. in membro primo ſuperiùs alleg. & no.
per Inno. in d. ca. cùm M. ſuper uer. canonicos. ad ſi. Ma-
6 gnus † eſt enim honor quem eſſe canonicum eccleſiæ ca
thedralis, qui in forma communi non cadit: ut in c. quā
uis. de præbend. lib. 6. facit c. extirpandæ. de præbend.
§. ſi qui uerò. talis enim canonicus ad eccleſiam ruralem
propter honorem cathedræ inſcribi non debet. argu. l. ſi
curialis relicta ciuitate. &c. l. unic. C. lib. 10. no. Arch. in
c. 1. de conſuet. in gl. in ſi. lib. 6. Quartò, quòd canonia
ſit beneficium eccleſiaſticum reali commodo, probatur
per præmiſſa: quia ratione ſolius canonicatus percipit
diſtributiones quotidianas: ut in c. dilectus, & c. relatū.
ſuperiùs alleg. participabit etiam de communibus reddi
tibus, & ſuper excreſcentibus fructibus: ut in c. cùm om
nes. & c. cùm M. de conſt. & ibi not. habet etiam menſā
groſſam, imò omnes fructus, ubi non eſt diſtinctio præ-
bendarum: ut in c. dilecto. de præbend. & de conceſsi.
præb. c. ex parte. & c. ſi. lib. 6. Præterea habens gratiam in
communi forma pauperum, ſi poſteà impetrat gratiam
ſpecialem de canonicatu ſub expectatione præbendæ,
ſtatim expirat prima, & caſſatur in ſecūdis literis. Ratio,
quia iam cenſetur beneficiatus, & ſic non pauper: ut in
c. ſi pauper. de præben. li. 6. Ex quibus cōcluditur quòd
canonia ratione nominis, tituli, prærogatiuæ, & realis
commodi, dicitur beneficium eccleſiaſticum. Et ſi ſic, nō
ualuit ergo prouiſio facta per Legatum uigore conceſ-
ſionis ſibi factæ obtinenti huiuſmodi beneficium & ca-
nonicatum ſub expectatione præbendæ, quod quidem
dubium non fuit pro tunc determinatum in Rota: ſed
pro determinatione poſſet dici, quòd receptus in canoni
7 cum † ultra numerum, ut omnes apoſtolici expectātes,
non poteſt dici beneficiatus: quia tales hodie de conſue
tudine, & obſeruantia uniuerſalis eccleſiæ, nec habent
uocem in capitulo, nec participant de quotidianis diſtri
butionibus, nec de fructibus ſuperexcreſcentibus, & uo
cantur canonici in herbis: nec perpetuò retinet illum ca
nonicatum per Papam collatum: ſed uacante præbenda
diſtincta canonicali infra numerum, & collata impetran
ti, ſtatim prouiſus conſequitur nouum canonicatum in-

fra

ſtra numerũ,& primus eſſe deſijt,& redit ad Papam, prout not. Io. de Lig. in c. dilectus. de præbend. & Compo. in c. cùm M. & c. capitulum. de reſcript. faciunt pro hoc not. Ioan. Aod. & Archid. io dict. c. ſi clericus. ſuper uerſ. recipi. libro ſexio. At ubi non eſſet certus numerus canonicorum, nec præbẽdarum, ibi receptus in canonicum poteſt dici beneficiatus: quia ſtatim conſequitur præbendam, & uocantur hæ præbendæ conſecutiuæ: ut in c. ſi. de conceſ. præbend. lib. 6. idem poſſet dici, ubi eſſet certus numerus canonicorum, ſed non præbendarum. per ea quæ leg. & not. per Inno. in c. dilectus. & c. dilecto. de præbend. & de conceſ. præbend. c. ex parte. & c. ſi. lib. 6. pro hac parte faciunt not. per Io. An. in nouel. in d. c. in noſtra. in q. quæ cipit, nunc quæritur. & per eum in dicto c. ſi motu proprio. in nouel.

A d d i t i o n e s.

a Sub expectatione. Adde glo. in extrauag. ſedes apoſtolica. in verb. ius ad rem. de offic. delegat.

b Magnus. Adde deciſ. ij. ſuprà de fil. presbyteror.

E p i t o m e.

Verba gratiarum extenduntur, & obliquantur iuxta formam iuris communis, ut ipſæ gratiæ, ampliorem quã poſsint, effectum, conſequantur.

S V M M A R I A.

1 *Præſentare verb. aliquando pro conferre ponitur: ſicut verb. eligere, pro præſentare.*

2 *Verba propter iuris conſonantiam quandoque in iura obliquantur.*

D E C I S I O X X V I I. aliàs 448.

FVit dubitatum utrùm habens gratiam à Papa de beneficio ſpectante ad collationem & prouiſionem alicuius Epiſcopi, poſsit acceptare canonicatum, & præbendã alicuius eccleſiæ collegiatæ ſuæ diœceſis ad ipſius præſentationem, & capituli remiſsionem ſpectantem? De quo Domini bene dubitãtes nam licèt inter prouiſionem, & præſentationẽ, & electionem ſit magna differentia, ita quòd uno iſtorum modorũ expreſſo non uenit alius: ut in c. cum in illis. de præbend. lib. 6. iuncta cle. 1. e. ti. cum ibi not. & de iure patr. c. ſi. tamen ſecundum aliquos attento quòd regulariter diſpoſitio omnium beneficiorum exiſtentium i diœceſi ſpectat ad Epiſcopum. 10. q. 1. can. regenda. & c. de perſona. 16. q. 1. c. omnes baſilicæ. de hære. c. cum ex iniuncto, uerbum
1 † præſentare, poſſet io caſu noſtro intelligi pro conferre, & haberet uim collationis: ſicut uerbum, eligere ſæpè ponitur pro præſentare: ut in c. quetelam. de elect. ſæpisſimè
2 † enim uerba obliquantur [a] in iure propter conſonantiã
a iuris communis: & ideò licèt laici patroni utantur uerbis collationis: tamen ſumitur pro præſentare: ut ſic conſonet iuri communi. prout legit. & no. in c. ſi. de iure pat. & uidetur tex. in c. dilectus. de præbend. ubi ponitur collatio, pro præſentatione. Prætereà præſentatio debet fieri per inferiorem ſuperiori: ut 16. q. 7. can decernimus. & de iure pat. c. paſtoralis. & c. præterea. cum multis ibidẽ cap. Si igitur præſentatio in caſu noſtro ſumeretur propriè, & admiſsio cap. pro inſtitutione, eſſet ordo præpoſterus, & diſſonus à iure communi: uidelicèt, quòd ſuperior haberet præſentationem, & inferior inſtitutionem: cõtrarium tamẽ inferior debet habere præſentationem, & ſuperior inſtitutionem: & ſic de iure communi fieri debet: ut in iurib. ſuperiùs alle. Niſi uelimus dicere, quòd cap. in hoc caſu ſit maius Epiſcopo, cui fortè hoc poſsit competere ex fundatione, priuilegio, uel conſuetudine. de inſti. c. cũ ueniſſent. de conceſ. præb. c. poſt electionem. de off. or. c. irrefragabili. §. exceſſus. cũ ſimilib. ſi uerò admiſsio cap. non ſit iuris, ſed facti: quia non habet uim inſtitutionis, ſed duntaxat præſentatum per epiſcopum habet de facto admittere, & recipere ad mandatum ipſius: ut in c. eam te. cũ ibi not. per Iono. de reſcript. & de præb. c. pro illorum. in ſi. prout Domini imaginabantur conſulendo domino Auditori, qui habuit cauſam, & factum propoſuit, ut de hoc ſe informaret: tunc indubitanter prædicta præſentatio nedum haberet uim collationis, ſed etiam inſtitutionis, & ſic caderet dicta præbenda in gratia apoſtolici impetrantis, & ſic pro tuo nil fuit concluſum, nec deciſum.

A d d i t i o.

a Verba obliquantur. De quo per Bald. in l. ſi tibi. ff. ſi cer. peta. & in l. ſed ſi poſſeſſor. §. ſed ſi rerum. ff. de iureiur. in recollectis. quod not. pro ſaluandis teſtibus, ne incidant in periurium. & in l. ſancimus. C. de ſacroſan. eccl. ubi omninò uideas.

E p i t o m e.

Collatio, uel mãdatum de prouidendo facta, uel factũ monacho de eccleſia parrochiali, uel alio beneficio conſueto clericis ſecularibus aſsignari, etiam de licentia abbatis ſine diſpenſatione canonica eſt nulla ipſo iure.

D E C I S I O X X V I I I. aliàs 483.

COllatio facta de parrochiali eccleſia conſueta
a clericis ſecularibus aſsignari, monacho, [a] etiã de licentia abbatis abſq; diſpenſatione ipſo iure non ualet. Iſta concluſio fuit aliàs obtenta:
b ſed ex cauſa pono eam hic. De materia [b] eius habes gl. 22. q. 1. in ſumma. 24. diſt. c. 2. & c. cum pro utilitate. & c. de cætero. 16. q. 1. & lv. diſt. priſcis. & c. 2. de ſtat. monac. ubi dicitur not. contrarium in 3. gl. Ber. & in 2. gl. Inn. & ibi per Ho. & Io. An. alle. d. iura. uide etiam no. in c. quod Dei timorem. eo. ti. & ibi plenè per Io. And. & uidetur ſecundum Hoſt. qui hoc ibi recitat plenè. Et Pau. Cald. tenet contra concluſionem: & præſertim ibi dicetur, quæ no. una glo. & ea quæ per Pau. Cal. no. in diſtinctione quã per modum additionis ibi ponit. ubi ipſe cõtrarium concluſionis tenet. & ipſe Hoſt. ibidem terminat, prout not. Hoſt. ibidem, & Ioan. And. in eo. c. quod Dei timorẽ. propter officium prædicandi. & idem tenuerunt Hug. & Ber. prouincialis. Pro concluſione noſtra quidam dicens, & probat, quòd monachus eſt mundo mortuus, licèt Deo uiuat. 16. q. 1. monachus. & c. placuit & c. graue. Sed per aſſumptionem ad parrochialem eccleſiam reſuſcitatur. Iſta reſuſcitatio eſt miraculoſa: ergo ut reſurgat, & actus ciuiles exerceat, opus eſt diſpenſatione ſuperioris. Dicit etiam quòd iſta diſpenſatio non debet fieri ſine cauſa utilitatis uel neceſsitatis. Opponit Hoſt. quòd de iure communi aſſumitur in Epiſcopum: & mortuus tunc reſurgit. Reſpondit, Iſte habetur mortuus quò ad actus regulares. & non obſtat quod dicitur, quòd lex communis habilitat & reſuſcitat. Prætereà quòd Epiſcopus diſpenſat poteſtate ſibi tradita, & ſi ad eccleſiam collegiatam uelit præfici: ut no. gl. cle. 1. de elect. ſecundùm illam non reſurgat. Tamen dici poteſt ſecundum Hoſt. quòd concluſio habet locum, & quòd diſpenſatio fienda eſt. Si de hoc cognitionem plenam habere uis, iunge quæ habes de capel. mona. c. ſin. cum ibi not.

A d d i t i o n e s.

a Monacho. Adde an idem ſit de præſentatione facta per patronum de monacho ad eccleſiã parrochialem, deciſ. 5. infra de iure patro. incip in religioſo. Et quid de præſentatione de monacho ad capellã patronatã, per Roch. Curt. in tract. iuriſpatronat in uerb. honorificum. in 4. quæſt. uerſic. circa primum. Thom. Faſtol. cauſ. 36. dub. 65. incip. uacante quadam eccleſia. Et an epiſcopus poſ-

ſit

ſit transferre monachnm ad eccleſiam ſecularem, deciſ. a. de offic. ordinar. in antiq.

b De materia. Adde glo. in §. illi uerò. in uerb. religioſis. in tit. de collatio. in pragmat. ſanctio.

E P S T O M E.

Nuntius apoſtolicus cui eſt conceſſa facultas recipiendi reſignationes ab obtinētibus beneficia minus iuſtè, & ad eadem beneficia illos habilitandi, & de perceptis fructibus pro camera apoſtolica concordandi, non poteſt conferre beneficia ſedi apoſtolicæ generaliter reſeruata ſine ſpeciali mandato.

S V M M A R I A.

1 *Gratia de prouidendo aliquibus de beneficio, non extenditur ad beneficia generaliter reſeruata.*

2 *Poteſtas Legatis a latere generaliter data ſuper beneficia, non includit beneficia ſpecialiter Papæ reſeruata.*

3 *Clauſula motu proprio, in literis beneficialibus inſerta, non eſt ampliatina, ſed fortificatiua: nec includit veriſimilia.*

D E C I S I O XXIX. aliàs 489.

a Nuntius a apoſtolicus, cui ad perſonam ipſius, & eius officium honorandum, & ad prouidendum animarum ſaluti conceditur quod ab obtinentibus beneficia minus iuſtè in prouincia, ad quam iſte nuntius deſtinatur, poſsit reſignationes recipere, & obtinere ad eadem beneficia, ſeu quæuis alia habilitare, ac cum eis pro camera apoſtolica de perceptis fructibus concordare, & de huiuſmodi benefi-
1 cijs perſonis ipſis prouidere, ſi ſint aliqua † talia beneficia generaliter reſeruata: ut puta per conſtitutionem, execrabilis. illa conſerre non poterit, licèt aliqui contra. Probatur primò: quia hæc poteſtas data iſti nuntio, quæ reuera recipit magnā reſtrictionem, ut de præbend. c. is cui. lib. 6. quia non eſt motu proprio facta, cùm non dicitur hoc in literis: ut c. ſi motu proprio. de præbend. lib. 6. non eſt magis fauorabilis, quàm poteſtas à iure data ordinarijs: ut v. q. j. can. peruenit. cum ſim. quæ non recipit reſtrictionē: ut in clemen. & ſi ab apoſtolicæ. in fin. de offic. ordinar. tamen & illa non includit beneficia reſeruata ſecundum
2 omnes: ergo &c. Item poteſtas † data Legato de latere generaliter, quæ nō eſt minùs fauorabilis, nō includit beneficia ſpecialiter Papæ reſeruata. de offic. leg. c. quod trāſlationem. cum ibi no. ergo nec ſpecialiter data: ut in c. dudum. de præbend. lib. 6. Item nec poteſtas data executori, licèt comprehendat deuoluta: ut in clementi. ſi de beneficio. de præbend. nō tamen includit ſpecialiter, aut generaliter reſeruata ſecundum omnes. Item uidetur caſus in c. 2. de præbend. lib. 6. licèt loquatur in uno genere reſeruationis generalis: quia idē eſt iuris hodie in alijs, cùm eadem eſt ratio in omnibus &c. Ratio. quia in generali conceſſione non ueniunt ea, quæ ſunt concedenti ſpecialiter reſeruata. ff. de offic. eius cui man. eſt iur. l. j. primo reſpon. ff. de minorib. l. illud. ff. de pign. l. generali. & d. c. quod translationē. cum ibi not. & quod not. 2. q. 8. cano. de cauſa. & quæ not. Ioan. Andr. in d. c. 2. de præbend. lib. 6. in nouel. Facit etiam quia in generali conceſsione non ueniunt ſpecialiter prohibita. ff. de rit. nup. l. quāquam. j. reſponſ. C. de accuſat. l. fallaciter. reg. in generali. de reg. iur. in 6. Sed collationes beneficiorū reſeruatorum ſpecialiter omnibus alijs à Papa ſunt prohibitæ: quod patet ex not. in d. c. 2. de præbend. lib. 6. Et per hoc dicit Fre. in tractatu ſuo de rerum permuta. q. 2. & Alexan. in c. unico de rerū permu. lib. 6. q. j. 4. partis. quòd ſi detur poteſtas ſpecialis Legato recipiendi renuntiationes ex cauſa permutationis: & reſignario cōferendi beneficia reſeruata ex huiuſmodi cauſa, cōferre nō poterit beneficia reſeruata: & ſic reſeruationem non includit. Et ſub gratia ſacta motu proprio non ueniunt beneficia reſeruata. quod uidetur
3 fortius: quia † motus proprius non amplificat gratiam, ſed fortificat: nec includit non ueriſimilia. ſuprà conclu. 6. & 7. eodem titu. ubi plena materia motus proprij. Sed ſi opponitur de fauore, qui debetur ſaluti animæ reuerſæ: Reſpon. quòd ibi concernit renuntiationē quā puto ualere abſque collatione: per ea quæ not. de offic. leg. c. deliberationē. §. prohibemus. & in d. c. dudum. Nec obſt. ſi dicas non eſſe alias conſtitutiones inhabilitantes, quàm quæ ex materia conſtitutionis c. execrabilis: quia hoc eſt falſum: quia c. licet canon. de elect. lib. 6. minorem inhabilitat. & c. commiſſa. eod. tit. & lib. inhabilitat tenentes ultra annum non promotos. & titul. de fil. presbyteror. & de cot. vi. & c. quicunque. de hæreti. & clementi. ſi quis. de pœnis. & ſententia hominis inhabilitat: vt de ſe patet. quinimò nec ualet ratio. per not. pulchrè Alex. i ub ſupra.

A D D I T I O.

a Nuntius. Adde deciſ. Aegid. 68. hoc titu.

De Conceſsione præbendæ.

E P I T O M E.

Impetrans in forma pauperum, qui infra menſem ſuper purificanda gratia diligentiam ſuam fecit, poteſt poſt menſem uacans beneficium acceptare. hoc dicit. Vel ſic, Acceptare poteſt beneficium habens gratiam in forma pauperum illa non purificata: ſi per eum non ſtetit quominùs purificatio ſacta foret.

D E C I S I O I. aliàs 17.

a Fuit dubitatum utrùm ualeret acceptatio a facta infra menſem per impetrantem apoſtolicum in forma communi pauperum ante purificationem gratiæ ſuæ, quam licèt ipſe per executorem ſuum ante acceptationem petierit purificari: tamē idem executor purificare recuſauit. Videbatur quòd non. per clementi. cùm ei quem. de conceſsio. præbend. & de reſcript. c. ſi pro te. libro ſexto. In hanc partem multi Domini Auditores tempore domini Innocentij declinauerunt dicentes, non competere remedium impetranti, niſi contra executorem. per c. paſtoralis. de iure patrona. de filijs presbyte. c. ueniens. Pro hac parte etiam ſecundum dominum Aegid. optimè faciunt C. de condit. inſert. l. j. & l. legatum. ff. de conditio. & demonſtratio. l. in teſtamento. quæ nolunt, quòd defectus etiam conditionis miſtæ ſine culpa &c. impediat legatum ſiue actum implendum. Tamen his non obſtantibus dominus Inno. à dominis Auditoribus tunc conſultus declarauit prædictam acceptationem ualuiſſe, & ualere, & collationem factam per ordinarium infra menſem poſt dictam acceptationem, & ante purificationem huiuſmodi gratiæ nil ualuiſſe: dummodò conſtaret impetrantem feciſſe diligentiam quam potuit, ut gratia ſua purificaretur, & non ſtetiſſet per eum, quò minus purificata fuiſſet per executorem. per regulam, quod per me non ſtat, &c. facit de conſti. c. 2. de re. iuris c. ſine culpa. lib. 6. facit etiam c. commiſſa. de elect. eod. lib. Pro hac parte etiam allegabatur tunc l. iure ciuili. ff. de condi. & demonſtrat. & not. per Pau. & Genze. in prædicta clem. cùm ei quem. quæ non obſtat concluſioni huic: quia loquitur quando ſtat per impetrantem, & non per executorem quò minus gratia purificetur. At in caſu noſtro ſtetit per executorem, & non per impetrantem: ergo, &c. Et ſic ab illo tempore citrà ſemper ſuit ſic obſeruatum in palatio, dummodò ex poſt etiam poſt menſem conſtaret, uel conſtare poſſet de habilitate, & bona conuerſatione

ne

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio facta infra debitum tempus præſumitur, licet de mortis tempore nihil dicat.*

DECISIO III. aliàs 125.

1 SVfficit † acceptanti [a] beneficium probare illud
a vacaſſe ante ſuam acceptationem, licet teſtes non pronunciant uerum tempus uacationis, ſiue mortis. nam ſi probatur uacationem præceſſiſſe acceptationem, præſumitur infra tempus debitum diligens fuiſſe, & acceptaſſe. quilibet enim præſumitur diligens, niſi probetur negligens: maximè in dubio quando tractatur de commodo, uel lucro captando. ar. l. ſi defunctus. C. arbi. tu. iuncta l. cùm de indebito. ff. de proba. & de præſump. c. quia nõ eſt ueriſimile. ex quo enim facta eſt, præſumitur quòd in tempus legitimum ſit facta. ſic dicitur in ſimili, quòd probata confirmatione electoris, præſumitur electionem fuiſſe legitimam etiam ſi de legitimitate nihil cõſtaret. no. hoc per Inn. in c. quia in cũctis. de cõceſſ. præbend. lib. 6. & per Pau. in clement. cùm ei quem. eod. titul. licèt multum uideatur obſtare d. Compoſt. in c. cùm dilecti. de elect. ubi dicit, quòd nedum ſufficit appellanti probare ſe appellaſſe: ſed quòd infrà tempus legitimum: uidelicet x. dierum appellauerit: ergo uidetur ſic in propoſito.

ADDITIO.

a Acceptanti. Adde deciſ. 13. incip. nota quòd ubi aliquis acceptauit. eod. tit. in antiq.

EPITOME.

Collatio præbendarum in collegiatis eccleſijs ſpectat de iure communi ad dictarum eccleſiarum collegia. In cathedralibus uerò ſpectat ad Epiſcopum & capitulum, niſi conſuetudo aliter diſponat.

SVMMARIVM.

1 *Collatio præbendarum eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum cuius ſit.*

DECISIO IIII. aliàs 167.

1 DE collatione † præbendarum in collegiata eccleſia an pertineat ad Epiſcopum dũtaxat, uel ad capitulum illius eccleſiæ de iure communi, Domini erant uarij, & diuiſi quaſi per medium. Aliqui dixerunt quòd ad epiſcopum qui eſt præordinator in cunctis. 25. diſtinct. perlectis. & habet diſpoſitionem cunctorum beneficiorum ſuæ diœceſis. x. q. j. can. regẽda. & 16. q. j. can. omnes baſilicæ. & de of. ord. c. conquerente. de præbend. c. illorũ. de conceſſ. præbend. c. quia diuerſitatẽ. de exceſ. præla. ca. ad aures. illa faciũt pro cõtraria parte. Præterea licèt ad epiſcopum & capitulũ ſimul pertineat collatio præbendarũ in cathedrali eccleſia: ut in c. cũ eccleſia vulterana. de iure cõmuni. ſecundũ aliquos, ſecũdũ alios ad epiſcopũ tãtùm: ut not. Hoſt. & Cõpoſt. ibi, & etiã in c. licet. de ſup. neglig. præla. & in c. dilecto. eod. tit. per Ber. & in c. requiſiſti. de teſta. & plenius de hoc per Arch. in c. à collatione. de appellat. in prima gl. lib. 6. tamen non eſt tanta communio inter alias eccleſias diœceſis ſicut inter ipſum & ſuã. de teſtamẽt. c. requiſiſti. ibi enim ipſe eſt per modũ capitis, & alij ut membra: & ideò nimirũ ſi unus nil poterit ſine alio. de his quæ fi. à præl. c. nouit. & c. quãto. aliæ uerò eccleſiæ collegiatæ habẽt ſuos ſpeciales rectores, & prælatos: ut in c. cùm nõ ignores. de præb. de iure pa. c. nobis. de of. ord. c. cùm ab eccleſiarũ. de elec. c. ſtatutũ. lib. 6. pro hoc alle. no. per Io. An. in c. quãquã. de elec. lib. 6, quæ habuit locum in primitiua eccleſia, ſed hodie non. Alij uerò, quibus ego aſſenſi, tenuerunt contrarium. uidelicèt quòd ad capitulũ ſpectat canonicorũ receptio, & collatio præbẽdarum de iure cõmuni in inferioribus eccleſijs ſuis. pro hoc alle. duos tex. uidelicet c. ex inſinuatione. de ſimo. & c. cum eccleſia. de præb. lib. 6. & c. ex tranſmiſſa. in fi. de renunc. facit c. ex parte. de cõceſſ. præb. cũ ibi. not. per Inn. & not. in l. ſciant cuncti. de elec. lib. 6. per Io. And. & Io. mo. quæ tamen gl. procedunt in electione prælatorũ collegiatarum eccleſiarum. de collatione uerò inferiorum beneficiorum in illis eccleſijs ad quem ſpectant, remittunt ad not. in c. cum eccleſia vulterana. ibi, ut puto eſt cõcluſio, quòd ad ipſum collegium. & uide no. in c. ea noſcitur. de his quæ fi. à præla. per Ber. & Hoſt. & Io. An. in c. j. ſi pro te. de reſcrip. lib. 6. ſuper uerſic. epiſcopi & capituli. Dominus Io. de Lig. ibidem recitans dictum Fre. de Senis in diſputationibus ſuis dicit, quòd ad collegium ſpectat præſentatio, & ad Epiſcopũ inſtitutio. Probat. Nam ſicut patrono debetur præſentatio ratione dotis: ut in c. nobis. ſuperiùs alle. ſic ad collegium, ſi de bonis ſuis erigat capellã, ſeu præbendã, quod ſemper præſumitur. per no. in c. relatum. de teſtamen. de priui. c. cùm & plãtare. 16. q. 2. c. 2. de iure pa. c. ex literis. de of. uica. c. ad hæc. all. etiam c. uacante. de præb. & c. ad audientiã. de eccleſ. ædificã. alle. pro hoc no. per Archi. x. q. j. can. regenda. & no. in c. cùm uenerabilis. de religioſ. domib. & no. per Io. And. in c. j. de cappel. mo. lib. 6. In quibus locis no. quòd ſi in parrochia alicuius fundetur capella, rector præſentabit, & Epiſcopus inſtituet. cuius dictũ recitat Arch. 16. q. 7. can. nullus omninò. ubi de hac materia, & meliùs per Archi. in d. c. à collatione. circa fi. primæ gl. ubi concludit ſic. Nã licèt aliquando capitulum ſine epiſcopo eligat: tamen authoritas inſtituendi ſemper remanet penes Epiſcopũ. Et ſic notauerunt antiqui doctores Vincen. Lau. Ber. & Goſ. in c. ex frequẽtibus. de inſti. & Hoſtien. in ſum. titu. de elect. §. quis poſſit eligere. uer. quid de electio. per capitulum. Ego allegaui no. Inno. & Hoſt. in c. cùm acceſſiſſent. & c. cùm ex parte. per Cõpoſt. de conſt. uidelicèt, quòd licèt capitulũ cathedralis eccleſiæ non poſſit facere ſtatuta ſine conſenſu epiſcopi: tamen capitula aliarum eccleſiarum de conſenſu ſuorum prælatorum poſſunt hoc irrequiſito Epiſcopo, licèt Inno. dicat contrariũ in d. c. cùm acceſſiſſent. In materia tamen ſtatutorum hodie ſeruantur notat. per Ioan. And. & Archi. de uerb. ſign. c. 2. lib. 6. faciunt text. quatuor pro & contra. de reſcript. c. cum aliquibus. de conſue. c. cùm in tua. ne ſede uacan. c. uno. de regularib. c. ſi. lib. 6.

EPITOME.

Acceptatio & optio facta per excommunicatum ualent, cùm ſint facti: ſed collatio & prouiſio ei facta non: quia ſunt iuris.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio per excommunicatum tenet, prouiſio autem non.*

2 *Excommunicatus poteſt beneficium optare & acceptare.*

3 *Procuratore excommunicatus quare non admittatur.*

DECISIO V. aliàs 195.

a ACceptatio [a] † facta per excommunicatum ua-
1 let, & tenet: ſed prouiſio non. Pro primo allegabãt no. in c. ueritatis. de do. & contu. per Inno. & in c. decernimus. de ſent. excommunic. lib. 6. Nam acceptatio non eſt niſi quædam declaratio uoluntatis, quam excõmunicatus retinet: & ideò matrimoniũ cõtrahere poteſt: de eo qui dux. in mat. c. ſignificaſti. teſtamẽtum condere, contrahere &c. ut not. in d. iuribus, & in c. cùm uoluntate. de ſent. excõmun. Præterea declaratio huiuſmodi uolũtatis eſt facti, & nõ iuris: quia

per eã non acquiritur ius in re, ſicut per prouiſionem: li-
cèt ad rẽ: ut c. ſi. de conceſſ. præb. lib. 6. ſed ea quæ ſunt fa-
cti, poſſunt exerceri & fieri per excõmunicatum: ergo &
c. ut in c. pro illorũ. de præben. in fin. de ſentẽ. excõ. c. ſi ue
rè. Itẽ excõmunicatus deportato æquiparatur: ut nota. ff.
de teſtament. l. eius qui. Inſtit. de cap. di. §. minor. & not.
Inno. in c. qualiter & quando. 2. de accuſatio. ſed deporta
tus retinet ea, quæ ſunt iuris naturalis gentiũ: ut l. quidã.
ff. de pœn. & uoluntas eſt de iure naturali. ergo. In contra
riũ uidetur facere l. oratio. ff. de ſpon. Nã aliquo prohibi-
to omne uidetur prohibitũ, per quod deuenitur ad illud.
j. q. 3. can. quàm pio. nec debet cõcedi una uia, quod pro-
hibetur alia. de proc. c. tuæ. de cle. coniug. c. un. lib. 6. Sed
prohibitus eſt excõmunicatus eligere, & eligi: ut de cleri.
excommunic. miniſt. c. poſtulaſti. & c. ſi. de æta. & quali.
c. cùm bonæ. de conſue. c. cùm dilectus. & c. cùm inter.
de electi. c. illa quotidiana. à contrario: ergo &c. Item ui-
detur text. expreſſus in contrarium. de præbend. c. referẽ
te. ubi excõmunicatus non poteſt optare beneficium, niſi
abſoluatur. Sed poteſt reſponderi ad illud c. quòd per il-
lam optionem acquiritur ius in re, & cenſetur collatio ſi-
ue nouus titulus. Crederem excommunicatum poſſe o-
b ptare [b] ſicut acceptare. & per hoc poſſet dici ualere optio
nẽ factam per excõmunicatum, iuxta formam c. fin. de cõ
ſue. lib. 6. quia talis optio non uidetur noua collatio: ut
ibi not. per Archid.

ADDITIONES.

a Acceptatio. Et adde hic aliam deciſionem † quæ eſt in an
a tiquis. de ſenten. excommuni. deciſ. 8. quæ incipit, Not,
quod excommunicatus poteſt beneficiũ acceptare, &c.
& dec. 10. infra hoc eo. titu. quæ incipit, habens gratiã in
forma dignum &c. Et quòd prouiſio facta excõmunica
to nõ ualet, ut infrà in fin. dicitur. Sed an executor excom
municatus poſsit de beneficio prouidere, uide in antiquis
dec. 9. de ſentẽ. excõmunicat. quæ incipit, Item not. quòd
executor excommunicatus, in qua dicitur, quòd execu-
tor excõmunicatus repellitur: quia conſtabat ipſum excõ
municatũ: ſecus ſi ignoretur: ut in fine illius deciſionis. Et
3 eſt ratio, quare † excommunicatus executor non admitti-
tur. ſ. propter periculum cõmunionis: ut in c. ſi celebrat.
de cleric. excommu. miniſt. & illa quæ facit excõmunica
tus in iudicio ualent, donec opponatur exceptio: ut no. in
c. pia. de excep. lib. 6. & de hoc uide omnino conſilium d.
Bartho. de Podio poſitum in lib. ubi eſt repetitio c. cõmiſ
ſa. de elect. lib. 6. per Bal. in conſi. 248. & an patronus ex-
communicatus poſsit ualdè præſentare deciſ. j. de inſti-
tut. in antiqu. dec. 2. de iure patronat. in eiſdem. Biſignet.
dec. 2. de iure patro.
b Poſſe optare. Contrariũ uidetur tenere Pe. de Peruſio in
c. referente. de præ. ubi dicit, quòd ſicut excommunica-
tus non poteſt impetrare beneficium: de cle. ex. mi. c. po-
ſtulaſtis. ita nõ habet poteſtatem eligendi alterũ ex bene
ficijs per ſe priùs obtẽtis, eo caſu, quo de iure cõmuni da
tur optio: & ideò abſolutio ab excommunicatione præce
dit hanc electionem: & ſic ius optandi non cadit in excõ-
municatum. ergo ſibi denegabitur optio: de qua in c. fina.
de conſuetu. lib. 6.

EPITOME.

Habens gratiam in certa eccleſia de beneficio inibi ua
caturo, poteſt acceptare beneficium uacans in cœmite-
rio, uel ambitu, uel capellis ipſi eccleſiæ cõtiguis ſituatũ.

DECISIO VI. aliàs 197.

HAbens gratiam in certa eccleſia poteſt accepta
re beneficium uacans, & ſituatum in cœmite-
rio, ambitu, uel capellis cõtiguis illius eccleſiæ:
quia pars illius eccleſiæ ſunt: & ideò polluta
eccleſia, etiam capella prædicta polluta cenſetur. de con
ſecrat. eccleſ. uel altar. c. uno. lib. 6. facit c. ſi ciuitas. de ſen-
ten. excommu. eod. lib. Nam ſi ſuburbia ſunt de conti-
nentibus ædificijs, multò fortiùs ambitus capellæ, & cœ
miterium ipſi eccleſiæ contiguum: ut in præal. iuri. ſecus
uerò ſi capella, ſeu beneficium ſit extra ſepta monaſterij,
ſiue eccleſiæ ſituatum, licèt capellanus, ſiue rector illius
capellæ habeat aliquod certum miniſterium facere in ec
cleſia maiori: puta intereſſe diuinis, uel in feſtiuitatibus
celebrare, uel ſimilia. Conſideratur enim potius corpus
beneficij, & locus ubi eſt ſituatum, quàm ſeruitium ſiue
miniſterium quod alibi facere tenetur. ar. ff. de fundo in-
ſtruc. l. cùm quidam.

EPITOME.

Si conſtet de corpore beneficij, licèt erretur in accepta
tione, ualet acceptatio, quæ eſt mentis, ſeu uoluntatis de
claratio, & tendit ad executionem gratiæ, ſed non ualet
prouiſio carens certo prouiſionis modo.

SUMMARIUM.

1 *Acceptatio certi beneficij, licèt in nomine illius, per quem
vacet, erretur valet, ſed non prouiſio. item acceptatio ca
rens certo prouiſionis modo an valeat.*

DECISIO VII. aliàs 219.

1 LIcèt † impetrans gratiam [a] expectatiuam ac-
a ceptet beneficium uacans per obitum A. quod
tamen uacauit per obitum B. nihilominus ua-
let acceptatio, licèt non ualeret prouiſio ſe-
cundum aliquos. Ratio, quia potiùs debemus hic conſi-
derare uacationem, quàm uacationis modum: præſertim
ſi acceptauit beneficium in certo loco conſtitutum: puta
eccleſiam parrochialem talis uillæ, uel præbẽdam talem,
uel ſic nominatã: tunc enim per has qualitates, & circun-
ſtantias conſtat de corpore beneficij acceptati, licèt ſit er-
ratum in perſona. Conſtat etiam quòd beneficium tunc
uacãs in tali loco ſiue eccleſia uoluit acceptare: & ibi pro
tunc nullũ aliud uacauit ar. l. certum. ff. ſi cer. pe. de teſti.
c. licèt ex quadam. faciunt nota. per Io. mo. in c. ſi tibi ab-
ſenti. de præbend. lib. 6. pro quo etiam facit c. tua. de ſpon
ſa. & not. per Inno. in c. ſignificante. de reſcript. Nec
obſt. c. ſuſceptum. de reſcriptis. lib. 6. quod nõ habet locũ
in acceptatione, quæ eſt quædã declaratio uoluntatis: &
tendit ad executionem gratiæ: & ideò non mirum, ſi er-
retur in modo uacationis, quòd non impediatur accepta
tio: dummodò ſequatur poſteà uera & effectualis proui
ſio, quæ dat ius in re. de conceſſ. præbend. c. fin. lib. 6.

ADDITIO.

a Gratiã. Adde gloſſ. reg. 18. cancellar. apoſtolic. incip. item
uolunt quòd ſi quis in infirmitate &c. deciſ. j. ſupra de re
ſcript. deciſ. 23. ſupra de præbend. deci. 4. infra eod. titul.

EPITOME.

Impetrans gratiam ad beneficium cum cura, uel ſine
cura ad collationem decani, &c. poteſt acceptare præben
dam collegiatæ eccleſiæ, ſed non cathedralis.

DECISIO VIII. aliàs 247.

HAbens gratiam in forma ſpeciali ad collationẽ
Decani & Capituli alicuius eccleſiæ collegia-
tæ de beneficio eccleſiaſtico cum cura, uel ſine
cura poteſt acceptare præbendam poſteà uacã
tem in ipſa eccleſia ad collationem dictorum ſpectantem.
Nam nomine beneficij præbenda continetur de uerbo.
ſignifi. c. tua. & c. olim. de præbend. & c. pro illorum. &
c. ſi. hoc uerum largo ſumpto uocabulo: ſed ſtrictè ſu-

mendo no.ſecundùm Archidia. quem recitat Ioan. Andr. in nouella.in c.gratia.de reſcriptus.in prin.lib. 6. Non obſt.not. Archidia in c. cui de non. de præben. lib. 6. & 16.q.2.cano.alienationes.ubi uidetur uelle, quòd ſi in eccleſia ſint minora beneficia quàm ſint præbendæ, quòd præbendam impetrans non poſſit acceptare: quia reſtringendæ ſunt huiuſmodi gratiæ potiùs quàm laxandæ, propter uitium ambitionis.de præben.c.quamuis.li.6.quod quidem dictum Archid. uide pleniùs per Ioan. Andr. in nouel.de præbend.c.fin.ſuper uerbo, non extendatur. li. 6. Cuius opinio poſſet intelligi, quando eſſent maiores & minores præbendæ: & eſſet conſuetudo optionis, uel ſtatutum eccleſiæ, quòd nullus ualeat adipiſci maioré, niſi priùs habeat minorem, & per eam aſcendat ad maiorem: quæ tamen conſuetudo, & ſtatuta hodie frequentius tolluntur per formam literarum apoſtolicarum. Præterea in literis pauperum dũtaxat excipiuntur beneficia eccleſiarum cathedralium: ergo omnia alia ueniunt: imò in illis dicitur, quòd ſi pauper impetrans acceptat præbendam alicuius collegiatæ eccleſiæ, quòd aſſignetur ſibi ſtallum in choro, & locum in capitulo, & quòd iuret ſtatuta, per quæ expreſsè apparet, quòd etiam habens gratiam in forma pauperum, poſſet acceptare præbendam in collegiata eccleſia. & dicit Ioan. Andr. in c. quamuis. ſuperiùs alle. in nouella. quòd impetrans ad collationem Epiſcopi in forma ſpeciali, poteſt acceptare præbendam in eccleſia cathedrali ſpectantem ad collationem Epiſcopi. & hoc tenet Rota. quia c. quamuis. eſt tenendum in terminis ſuis: ſcilicèt quando illa uerba poſita in c. quamuis. inſeruntur in gratia impetrantis, & aliàs non.

Epitome.

Purificatio gratiæ facta per executorem in forma pauperum ad inſtantiam conſanguinei impetrantis non habentis mandatum, ualet.

SUMMARIUM.

1 *Gratia in forma pauperum purificari poteſt per executorem ex officio, etiam in abſentia impetrantis ad coniunctæ perſonæ inſtantiam.*

DECISIO IX. aliàs 297.

x Vrificatio gratiæ † in forma pauperum facta per executorem ad inſtantiam conſanguinei impetrantis, nullum mandatum ſuper hoc habentis, ualet, & tenet. Ratio, quia in huiuſmodi purificatione non requiritur cauſæ cognitio, nec partis uocatio. prout legit. & nota. per Inno. & Hoſti. de præſumpt. c. dudum. & de transla. epiſco. c. licet. in fi. per Inno. & in clemen. iudices. de offi. delega. per Io. And. & alios, & plenè per Pau. in clementi. cùm ei quem. de conceſſio. præben. Et poteſt fieri etiam ex officio, & in abſentia impetrantis: quia cùm aliàs fuit examinatus, & in ſcientia repertus idoneus, & propterea non ſit neceſſaria eius præſentia, de ſua conuerſatione, & uita debet fieri inquiſitio in loco, in quo, & ubi conuerſatus eſt. de electi. c. poſtquàm. de præſump. c. quoſdam. ſecundùm Paulum, qui hoc not. in dicta cle. ſuper uerſi. per inquiſitionem. ubi etiam dicit ſuper uerbo, prædictarum. quòd non ſit neceſſe, licèt ſit tutum, ſuper hoc pronuntiare: ſed ſufficit quòd executori conſtet per informationem receptã de laudabili uita, & conuerſatione: & ſic ſine declaratione poſſet prouidere, uſus tamen, & ſtylus habet, quòd ſuper hoc pronũtietur: & hoc tutius eſt: quia aliàs difficulter poſſet probari huiuſmodi purificatio. An uerò coniuncta perſona poſsit ſine mãdato acceptare beneficiũ, uide per Inno. & Hoſti. de præb. c. accedens. & Archid. de præb. c. ſi tibi abſenti. ſuper uerbo, collationem, lib. 6. & ibi per Io. And. in nouella. ſuper glo.

Epitome.

Habens gratiam in forma dignum arbitremur, poteſt infra menſem ante purificationem gratiæ beneficium cadens in ſua gratia acceptare: ſed non facere ſibi prouideri h.d. Vel ſic. Ante purificationem gratiæ acceptatio beneficii cadentis in gratia facta infra menſem ualet, dummodò fiat poſteà purificatio quandocunque: ſed prouiſio facta per executorem ante gratiæ purificationem nõ ualet.

SUMMARIA.

1 *Beneficij acceptatio cadentis in gratia facta intra menſem ualet, etiam ante gratiæ purificationem.*

2 *Acceptatio debet eſſe pura, non conditionalis.*

DECISIO X. aliàs 317.

1 Abens † gratiam [a] in forma dignum arbitra-
2 mur, ſi acceptet beneficium aliàs cadens in
ſua gratia infra menſem, ante purificationem
gratiæ ſuæ ualet. & tenet acceptatio: dummodò poſteà gratia ſua purificetur, etiam poſt menſem quãdocunque: licèt prouiſio facta per executorem non ualeret ante purificatam gratiam. Ratio primi dicti eſt, propter clauſulam retrotractiuam in fine huius gratiæ poſitam, per quam retrotrahitur ad tempus acceptationis huiuſmodi declaratio qualitatis, ſiue purificatæ conditionis, quæ inerat tempore etiam datæ gratiæ: puta quod erat laudabilis uitæ, &c. Tum etiam quia huiuſmodi acce
b ptatio [b] non eſt, niſi quædam declaratio uoluntatis ipſius impetrantis: uidelicèt, quòd ipſe præbendam hanc uult habere, & non aliam, quæ quidem declaratio uolũtatis etiam poteſt fieri per inhabilem & excommunica-
c tũ: quia in facto conſiſtit. [c] At hic in caſu noſtro apparet per ſubſequentem declarationem executoris ipſum tũc habilem fuiſſe. ergo. &c. Ratio ſecundæ cõcluſionis eſt, quia executor non habet poteſtatem prouidendi, niſi in euentum conditionis purificatæ, quæ debet præcedere ipſam: ut in clem. cùm ei quem. de conceſſ. præb. facit c. ſi pro te. de reſcriptis. lib. 6. Si igitur ante extantem conditionem prouideret, formam mandati non ſeruaret: ergo nil ageret. per iura uulgaria. c. cùm dilecti. de reſcriptis. ff. manda. l. diligenter. de reſti. ſpolia. c. Piſanis. de præben. c. cui de non. lib. 6. Innoc. in c. dudum. de præſump. ubi dicit contrarium.

Additiones.

a Gratiam. Adde ſuprà eo. titu. deciſ. in fin. & infra eod. dec. 12.
b Quia huiuſmodi acceptatio. Et adde quòd acceptatio beneficii cũ clauſula accepto beneficiũ ſi tali placeat, pu
x ta Titio, talis † acceptatio nõ ualet: quia debet eſſe pura. Do. de ſan. Ge. in c. 2. in 2. col. de elec. uide per Fely. in c. cùm cõtingat. de offi. dele. co. 4. uerſ. iuxta prædicta, &c.
c In facto conſiſtit. Adde dec. 5. ſuprà hoc titu.

Epitome.

Expectans poſt menſem præbendam acceptare non poteſt niſi fuerit iam canonicus, ratione cuius canonicatus debet ſibi præbenda conferri dummodò non fuerit alteri debita.

SUMMARIA.

1 *Canonicatum habens ſub expectatione præbẽda poteſt præbendam uacantem re integra poſt menſem acceptare.*

2 *Receptus in canonicum authoritate apoſtolica cæteris qualitercunque uenientibus præfertur in petitione præbendæ uacantis.*

3 *Temporis adiectio in materia acceptationis præbendarum uidetur poteſtatem acceptandi reſtringere.*

DECISIO XI. aliàs 328.

1 HAbéſt autboritate apoſtolica canonicatum ſub expectatione præbendæ intra menſem poteſt præbendam uacantem re integra poſt menſem acceptare: puta quia non fuit alteri collata, nec per aliquem impetrantem etiã poſteriorem in data acceptata. pro qua concluſione facit glo. Ioan. And. & Archid. in c. ſi clericus. de præbend. lib. 6. & not. in c. dudum. eod. titu. & lib. 6. & probatur ratione, quia recepti

2 † in canonicos authoritate apoſtolica iure ſuæ receptionis, & ratione canonicatus in præbenda uacante omnibus alijs quacunque authoritate uenientibus præferuntur: eaſque ut ſibi debitas petere poſſunt: & ſi petant, collatio poſteà alijs facta nulla eſt ipſo iure: ut in c. ei cui. & c. ii qui. & c. ſi poſtquàm. de præbend. lib. 6. & de reſcriptis. c. tibi qui. & c. duobus. eod. lib. I ræterea ſi ad aliquem actum ſcilicet extraiudicialem esplendum: puta ad eligendum, optandũ, uel acceptandum certus terminus alicui præfigatur, & in illo termino actus non eapleatur, nec fiat: poſt terminum illum poteſt re integra hoc facere, & esplere: ut l. mancipiotum. ff. de opti. legat. & c. ſi tibi abſenti. de præbend. lib. 6. & quod not. in nouella per Ioan. And. in caſu quaſi ratione ſimili, de elect. c. cùm in cunctis. in gloſſ. trium menſium. in fin. In hac opinione eſt Pau. in clem. cùm ei quem. de conceſſ. præben. Sed Ioan. Andr. & Genze. contrà ſuper uer. infra menſem. qui multùm bene reſpondent ad d. l. mancipiorum. & c. ſi tibi abſenti. quorum opiniones poſſunt ſaluari habito reſpectu ad uires gratiæ: ita quòd executor non poterit prouidere obſtante forma mandati. ut in c. cui de non. de præbend. lib. 6. Recurrat igitur huiuſmodi acceptans ad ordinarium, uel ad Papam pro collatione ſibi facienda. Nec obſt. c. ſi clericis. de præbend. lib. 6. ubi dicitur, quòd ſi impetrans negligat primam præbendam uacantem ſibi debitam acceptare, quòd gratia ſua totaliter extincta eſt: quia poteſt intelligi per ſubauditũ, uidelicèt ſi iam alteri collata erat. At hic nulli collata eſt, nec gratia perempta, niſi quò ad poteſtatem executoris prouidendi de iſta: cuius tamen poteſtas adhuc durat quò ad alia: ergo &c. Paulus uerò in dicta clement. ſuper uerſi. impetranti. dicit formam reſcripti attendendam: & ſi ex ea terminum ſtatutum eſſe acceptationi inuenerit: tunc ſecundùm eum uera eſt opinio Archi. ſi collationi tamen non. & credit hoc caſu non poſſe per impetrantem terminum prorogari, ne uiciarur per c. de cauſis. de offi. de leg. At in forma moderna terminus, uidelicèt menſis, ſtatuitur, ſiue adijcitur acceptationi, & in fauorem impetrãtis: ut in cle. antedicta, & nullum tempus reperitur præfixum eaecutori ad conferendum: prout legit & no. in cle. ſi de beneficio. de præbend. ſuper uerſic. epiſcopi licèt limitetur eorum poteſtas in conferendo beneficium infra certum tempus acceptatum, & non aliàs: ut in cle. iam dicta. Reuerà ſemper dubitaui, & adhuc dubito de prædicta concluſione: tum propter uarietatem opinionũ Doctorum propter unam rationem Genzelini dicẽtis, quòd

3 † adiectio temporis facta ad acceptãdum reſtringere uidetur poteſtatem acceptandi: ut ultra unum menſem non poſſit acceptare, qui infra illum negligens reperitur, quaſi lapſus temporis negligentis ab acceptatione repellat. al le. l. Thais ancilla. ff. de fideicõ. li. facit c. tibi qui. in fi. de reſcrip. & prædictum c. ſi clericus. de præb. li. 6. faciunt me etiam dubitare. c. 2. de conceſſ. præben. & c. licèt. de ſuppl. negl. præla. & c. ne pro defectu. & c. quã ſit. de elect. li. 6. Stephanus etiã ſtat in opinione Archid. in eo quòd ipſũ allegat, nõ improbãdo eũ. Guil. de mõte Lau. nõ tãgit prædictã concluſioné, quã ſub dubio credo uerisſimã in habente canonicatum: ſecus uerò in habente gratiam ad collationem, per quam non tantùm eſt beneficium affectum, ſicut quando canonicatus eſt collatus. per iura ſuperiùs alleg. ei cui. & c. ſi poſtquàm.

EPITOME.

Habens gratiam in forma, dignum arbitramur, cum clauſula retrotractiua. Si talis concurrit in data cum ipſo habente gratiam puram: puta in forma laudabili, ſecuta purificatione ſuæ gratiæ conditionalis ante uacationem beneficij, debet præferri in aſſecutione eiuſdem beneficij alteri habenti prædictam gratiam puram, quacunque ſua diligentia non obſtante.

SVMMARIA.

1 *Clauſula retrotractiua in literis gratioſis appoſita, quid operetur, & ad quod tempus referatur?*

2 *Canonicatus collationis effectus eſt afficere præbendam. Dictionis perinde, virtus & 3.*

3 *Decretum conditionale non ligat ante conditionis euentũ*

4 *Conditio, ſi idonei fuerint, in gratijs beneficialibus appoſita, quid importet?*

DECISIO XII. aliàs 383.

1 SI Papa facit gratiam † puram A. de beneficio eccleſiaſtico cum cura, uel ſine cura ſpectante ad collationem Decani & Capituli alicuius eccleſiæ collegiatæ communiter uel diuiſim: & B. conditionalem in forma, dignum arbitramur, ſub eadem data, mandando ſibi prouideri per ſuum executorem de canonicatu ſub expectatione præbendæ prædictæ collegiatæ eccleſiæ, ſi per inquiſitionem ſolertem &c. uoluit tamen Papa, & decreuit poſtquàm idem B. eſſet repertus idoneus, irritum & inane à data præſentium quicquid ſuper hoc contigerit attentari à quoquam perinde ac ſi canonicatum eidem B. contuliſſet: & præbendam ei conferendam cum interpoſitione decreti reſernaſſet, qua gratia ante uacationem præbendæ purificata, & præbenda in dicta eccleſia poſteà uacante, & ad collationem dictorum Decani & Capituli communiter ſpectante quilibet eorum, ſcilicet A. & B. infra tempus debitũ acceptauit, & de eadem fecit ſibi prouideri: A. tamen ante purificationem dictæ gratiæ literas ſuas capitulo præſentauit. Fuit dubitatum, & in relationibus publicis per hoc allegatum, quis eorum eſſet potior in præbenda antedicta? Et primò fuit allegatum multum ſubtiliter pro potioritate gratiæ ipſius A. tum quia pura cum decreto irritante, & ligante ſtatim. de reſcript. c. tibi qui. de præbend. c. dudum. de conceſſ. præbend. c. 1. & c. ſi ſol. & c. ſi capitulo. lib. 6. & alia conditionalis, cuius decretum non ligat infra tempus purificatæ conditionis: de reſcrip. ſi pro te lib. 6. de conceſſ. præbend. c. cùm ei quem. in clemen. Tum quia uberior: quia habuit cum cura, uel ſine cura: alter uero duntaaat ſine cura. ergo &c. ar. c. cui de nou. de præben. lib. 6. & not. per Ioan. Andr. in nouella. in c. duobus. de reſcrip. lib. 6. per quod quidem c. §. 2. uidetur etiam quòd ſi prædictæ gratiæ eſſent pariles, quòd A. eſſet potior in præbenda: quia alium, uidelicèt B. præuenerat in præſentatione ſuarum literarum facta capitulo. Nec ob. ut uidetur dicta clauſula retroctatiua, ſiue dictio, perinde, &c. poſita in gratia ipſius B. per quam uidetur trahi ad tempus datæ gratiæ: quia hoc eſt uerum quò ad ligamen decreti: ſed non uidetur quòd per illa uerba Papa conferat canonicatum, neque uult quòd habeatur pro canonico ea nunc, uidelicèt à tempore gratiæ datæ. Poſita igitur uerba ad unum effectum non debent alium operari: maximè in reſcriptis, quæ ſunt ſtricti iuris: & ideò non extendenda: ut

da:ut

da: ut in l. non aliter. ff. de lega. 3. de reſcriptis. c. cauſam
quæ. & c. ſuper. præſertim in beneficialibus, quæ potiùs
ſunt reſtringẽda, quàm laxanda propter ambitionem &
odioſitatem materiæ, de præbend. c. quamuis. & c. cui de
non. & c. ſi motu proprio. in fin. lib. 6. Sed uerba illa, per-
inde, ſecundùm eorum proprium ſignificatum diſpo-
nunt ſuper certo, & determinato: uidelicèt ſuper affe-
ctione præbendæ, & ligatura poteſtatis cuiuſcunque col-
latori: & hanc affectionem & ligaturam uult Papa retro
trahi ad tempus datæ, perinde ac ſi canonicatum contu-
liſſet, & ſic Papa expreſsè diſpoſuit ſuper effectu, ſed nõ
2 ſuper cauſa. Nam † effectus collationis canonicatus eſt ef-
ficere præbendam: ut in c. eum cui. & c. ſi poſtquàm. & c.
dudum. de præben. lib. 6. unde ipſe canonicatus eſt cauſa
effectus, & non affectio. unde trahendo effectum cauſæ
ad unum diſpoſitum, non uidetur propterea trahere ip-
ſam cauſam, & diſponere ſuper cauſa. Ecce ſimile in l. Bar
barius. ff. de offic. Præto. qui erat ſeruus, & geſsit ſe Præ-
torem diu, poſteà apparet quòd eſt ſeruus: ita quòd Præ
tor eſſe non potuit. Imperator decreuit geſta per eum
ualere, ac ſi fuiſſet Prætor uerus. nunquid per hoc fe-
cit eum Prætorem? certè non: ſed duntaxat ualidauit
geſta ſua propter communem ignorantiam populi: de
qua c. nihil eſt. de elect. per Inno. Pro hac parte meliùs fa
cit lex cum ſua glo. in l. ſacrilegii pœnam. ff. ad leg. Iul. pe
cu. §. ſi quis ex metallis. quæ dicit haberi perinde ac ſi pro
furto manifeſto fuiſſet dãnatus: nunquid erit propterea
fur manifeſtus, ut teneatur aliis cõditionibus, quibus fu
res tenentur? certè non: quia de hoc non fuit expreſſatũ.
Nã ſolùm in diſpoſito expreſsè hæc cõditio perinde o-
peratur, ita hic. nec poteſt dici hoc fuiſſe de mente Pa-
pæ, & etiã quia mens, ſiue coniectura mẽtis in reſcriptis
non eſt ſumenda: cùm uerba de ſe clara ſunt: ut l. ille aut
ille. §. cùm in uerbis. ff. de legat. 3. Nec ob. ſi dicatur, iſta
uerba nihil aliud operabuntur, &c. quia illud operabun
tur ad quod ſunt oppoſita: nam aliàs ex tali gratia nõ af-
ficeretur præbenda, niſi à tempore purificatæ conditio-
nis: ut in clemen. t. de conceſſ. præbend. Modò trahitur
retro, per hæc uerba. Præmiſsis allegationibus non ob-
ſtantibus fuit deciſum, & determinatũ per omnes Domi
nos meos contrarium, & reuocatæ per me, qui habui
cauſam in tertia inſtãtia, duæ ſententiæ latæ pro A. ex no
uis tamen coram me productis, & hoc propter dictam
clauſulam retrotractiuam in gratia ipſius B. poſitam, quæ
ſonat ſic de uerbo ad uerbum. & inſuper ſi dictus B. ad
hoc repertus fuerit idoneus, ut profertur, ex tunc perin
de irritum decernimus, & inane: ſi ſecus ſuper his à quo
quam quauis authoritate ſcienter uel ignoranter conti-
gerit attentari, ac ſi nos à die datæ præſentium eidem B.
contuliſſemus canonicatum antedictæ eccleſiæ, ac præbẽ
dam, ſi qua tunc uacabat, uel cũ uacauerit in eccleſia præ
libata. quam idẽ B. ut præmittitur duceret acceptandam,
conferendã eidẽ B. donationi apoſtolicæ cũ interpoſitio-
ne decreti duxiſſemus ſpecialiter reſeruandum. data, &c.
Sed ſi canonicatũ in principio dicto B. contuliſſet, ube-
riorem gratiam quàm A. habuiſſet: ergo &c. argumen. di
ctorũ iurium ſcilicet c. eum cui. c. ſi poſtquàm. & c. du-
dum. de præb. lib. 6. & ſit potior in præbenda. arg. c. duo-
bus de reſcript. in princ. Purificata igitur cõditione perin
de eſt ac ſi tempore datæ canonicatum eidem B. contuliſ
ſet. ergo &c. præſertim ut ponebatur in facto, quia ſta-
tim purificatione facta dicto B. de canonicatu prouiſum
extitit per ſuum executorem. ergo meritò poſteà præfe-
rendus in præbenda poſteà uacante, per iura proximè ſu
periùs allegata. Præterea ſecundùm aduocatum pro iſta
parte allegantem, gratia B. non uidebatur conditionalis:
quia erat quædam conditio ſubintellecta, uidelicèt, ſi eſt
idoneus, quæ potiùs ſonat in monitionem, quàm in con
ditionem. iuxta not. per Innoc. in c. dudum. de præſum-
pt. & in clemen. unic. de offic. delega. Quicquid tamen
3 prædicti Doctores dicunt, decretum † Papæ non ligat an-
te purificationem conditionis etiam ſubintellectæ. pro-
ut legit. & nota. in clement. unic. de conceſſ. præbend. Pu
rificata igitur ipſa conditione trahitur ad tempus datæ. er
go &c. Non obſt. c. ſi pro te. de reſcript. quod loquitur in
poteſtatiua conditione, & non caſuali. prout legit. & no.
in dicta clem. unic. de conceſſ. præben. ergo &c. Nec ob-
ſtat quòd A. habuit gratiam cum cura, uel ſine cura, &
quòd hæc cenſeri deberet uberior, quæ ubertas non con
ſideratur, niſi circa beneficium cadens in huiuſmodi gra
tiam quò ad prælationem. arg. c. quia ſæpè. de præbẽ. lib.
6. Nec ob. l. & glo. ſuperiùs allegatæ in contrarium de di-
ctione, perinde, quia attentatis uerbis clauſulæ ſuperiùs
in gratia. B. poſitis, ſatis conſtat quòd purificata condi-
tione uoluit ipſum habere pro canonico à tempore da-
tæ gratiæ ad illum effectum quòd omnia eſſent ab illo
tempore nulla in præiudicium ſuum attentata. Ex quo
clarè infertur quòd præſentatio literarum, & earum pu-
blicatio facta per A. & quicquid inde ſecutum eſt in præ-
iudicium illius B. totum fuit irritum & nullum. Præterea
unus de Dominis dixit unam rationem imaginariam in
materia, quæ multùm placuit Dominis meis alijs. imagi-
nãdo enim rationem quare Papa prædictam clauſulam
appoſuit, & apponi mandauit, & dixit ſic. Nam in gratijs
ſpecialibus ſtatim confertur canonicatus ſub expectatio-
ne præbendæ, & dantur literæ purè in forma laudabili, ſi
4 ſint præſentes in Curia, & reperti fuerint † idonei in litera
tura: ſed ſi fuerint abſentes, mãdatur inquiri de huiuſmo
di idoneitate in forma, dignum arbitramur: quæ cùm re-
perta fuerint uera, uoluit Papa ipſum haberi pro præſen-
te, & in Curia examinato. & ſic perinde eſſe, ac ſi canoni
catum contuliſſet ſibi tempore datæ gratiæ, quæ ſi præſen
ti & in curia exiſtenti contuliſſet, uberiorem gratiam ha-
buiſſet, & ſic potior in præbenda poſteà uacante. ar. no. in
d. c. duobus.

EPITOME.

Mandati fines procurator excedens nõ præiudicat do
mino, niſi dominus factum procuratoris in fauorem ſui
infra tempus, infra quod ipſe potuiſſet impediuiſſe, id in
præiudicium ſuum tacitè uel expreſsè ratum habuerit.

SVMMARIA.

1 *Procurator habens mandatum ſpeciale beneficium certi ualoris acceptandi, ſi acceptet minoris ualoris an præiudicet domino.*
2 *An talis gratia per huiuſmodi acceptationem ſit extincta, ut alium acceptare non ualeat.*
3 *Dominus ſciens procuratorem fines mandati excedere, ſi non contradicat, an cenſeatur factum approbare.*

DECISIO XIII. aliàs 428.

5 SI habens † gratiam in forma ſpeciali conſtituat
procuratorem ad acceptandum beneficium
certi ualoris, puta, 40. marcharum ſterlingo-
rum: & idem procurator acceptet beneficium
minoris ualoris, & recipiat poſſeſsionem eiuſdem, &
mittat pecuniam per ipſum leuatam de fructibus dicti
beneficij domino ſuo abſenti, & recipienti, ac ſcienti be
neficium nomine ſuo acceptatum fuiſſe, & eſſe minoris
ualoris, quàm dederit procuratori ſuo in mandatis, Du-
2 bitabatur utrùm per hoc fuiſſet gratia † ſua extincta: ita
quòd non poterat aliud beneficium acceptare? Et uideba
tur aliquibus Dominis quòd non: quia prædictus procu-
rator exceſsit fines mandati, & ſic nihil egit: nec domino
ſuo præiudicare potuit. de offi. dele. c. cùm olim. C. de pro
cura. l. ſi procurator. ff. mand. l. diligenter. cum multis ſi-
milibus. Præterea nulliter acceptans poteſt uariare, illud
que beneficiũ ſibi nõ debitũ dimittere, & aliud ſibi debi-
tũ acceptare: ut leg. & not. per Doct. in c. gratia. & c. cùm

in multis. de reſcript. li. 6.& c.ne captandæ. de conceſſ.
præben.eo.li.quod dixerunt alii Domini uerum,niſi do-
minus ſciens factum procuratoris ratificaſſet:tūc factum
procuratoris formam mandati excedentis bene præiudi
caſſet. prout legi. & nota.in d. c. cùm olim. per Ber. &
& Inno. & meliùs per Ber. in c. per tuas. de arbi.licèt
Hoſti. Io.An. ibidem tenuerunt contrariū. concorda eos
per not.in c.1.ut lite non conte. At in caſu noſtro, prout
ponebatur in facto, prædictus conſtituens ſciuit ipſum
procuratorem ſuū beneficium minoris ualoris acceptaſ-
ſe,& ſic fines mandati ſui exceſsiſſe:cuius factū procura
toris poſteà probauit, & ratificauit,ſaltem tacitè recipiē
do pecuniā de fructibus beneficii perceptis: quæ tacita
ratihabitio ſufficit etiam in excedente mandatū: ut no.
in dict.l.diligenter. & l. ſi remunerandi. eodem titulo &
ff.rem rat.hab.l.3.§. falſus.& leg.& nota. de reſcriptis.in
c. ex parte decani. per Inno.ergo. Ratum etiam poſſum
habere nomine meo geſtū tacitè,uel expreſsè,ut in regu
la, ratum. lib.6.& ibi not. quòd primi Domini dixerunt
uerū, ſi ratihabitio fieret infra tempus, infra quod actus
eſſet gerendus per dominum:ut l. penult. rem rat. ha. ff.
& 2.q.6.can.non ſolent.& no.in dicta regula, ratum, &
per Io.Mona.& per Io. And. in c.quàm ſit. de elect. lib.
6.meliùs in c.ut circa.ſuper uer.adhærentes. per Archi.
qui recitat notata per eum in c. ſtatuimus. in glo. is qui.
eod. titu. & lib. At in caſu noſtro prædictus impetras ha
bens menſem ad acceptandum, non ratificauit actum
ſui procuratoris prædictum infra menſem: ſed poſt diu
recipiendo pecuniam antedictam, prout etiam poneba
tur in facto: ergo ſibi præiudicare non debuit. Ad quod
reſpondebatur per alios Dominos hoc ultimum dictum
poſſe procedere, quando ageretur de ſui utilitate: ſecus
de ſui præiudicio: quia tunc dixerunt Domini ualet rati
habitionem etiam poſt tempus quandocunque in ſui
præiudicium. ut not.argu.in dict. c. ut circa. meliùs in l.
Pomponius.ff.de nego.geſtis.per Bartho.& ibi pro intel
lectu l.bonorum. ff.rē ra. ha. Imputetur ſibi quòd quàm
3 cito ſciuit† procuratorem ſuum deliquiſſe,& non con-
tradixit: & ſic ipſe ſtatim factum ſui procuratoris appro
bauit,quod potuit etiam tacitè: cùm regulariter factum
procuratoris præiudicet domino, niſi ſciens ſtatim con-
tradicat:ut l.ſi procurator.C.de procuratori.& no.in iur.
& Doct.ſuperiùs alleg. Prætereà plus eſt cōſentire facto
quā uerbo: ut in dicto §.falſus.& de appell. c.dilecti.ubi
multæ concor. Cùm igitur iſte recipiendo pecuniam fa-
cto conſenſerit acceptationi factæ per ſuum procurato-
rem: ergo poſteà contrauenire non potuit. de elect. c.
noſti.de cler.coniu.c.diuerſis fallaciis.aliqui uolebant di
ſtinguere inter procuratorem doloſum,& negligentem.
de quo in dict.c. 1.ut lite nō conteſt.Finaliter tamen fuit
obtentū, quòd extincta fuit gratia prædicti impetrantis
propter ſequentes eum in data,quibus faceret magnum
præiudicium:ſi toties primus in data poſſet uariare:quæ
uariatio & illuſio maximè in clericis reprobatur: ut in
clemen.eùm illuſio.de renun.præſertim quia ſecundùm
taxam in gratia ſua expreſſam, prædictum beneficium
erat ſibi debitum: & ſic uariare non potuit in aliorum
præiudicium.ut leg.& not.in c.gratia.de reſcript.& in c.
ne captandæ.de conceſ.præbend.lib.6. per Archid. Ego
uerò dicebam quòd ſi prædictus apoſtolicus non rece-
piſſet pecuniam ſibi per ſuum procuratorem miſſam, li-
cèt ſciuiſſet eundem procuratorem malè,& nulliter ac-
ceptaſſe, factum procuratoris ſibi non præiudicaſſet,
quò minus potuiſſet aliud beneficium debitè acceptaſ-
ſe.per no.Io. And.in nouel.eo.tit.c. cùm in multis. de re
ſcript.ſed ex quo recepit pecuniam de fructibus benefi-
cij,licèt nulliter acceptati, ipſe nedum conſenſit accepta
tioni, ſed collationi & poſſeſſioni receptæ per ſuum pro
curatorem:quæ licèt ſit,& fuerit uitioſa,operatur extin-
ctionem gratiæ ſuæ:ut not.per Inno. in c. conſtitutus.de
appella.de præbend.c.eum qui.li.6.& in clemen.gratiæ.
de reſcript.

EPITOME.

Valet acceptatio de primo uel ſecundo beneficio ua-
caturo iuxta formam c.ne captandæ. de conceſ. præben.
lib.6. quæ tamen non ualet iuxta formam clemen. cùm
ei quem.eod.tit. niſi fiat de certa præbenda uacante.

SVMMARIA.

1 *Beneficium non acceptat ante uacationem.*
2 *Beneficium non debetur impetranti, niſi ſub conditione ac-
ceptationis.*
3 *Actus non operatur niſi ultra intentionem agentis.*

DECISIO XIIII. aliàs 431.

1 SI impetrans apoſtolicus acceptet† beneficium
cadens in gratia ſua per unum diem ante ua-
cationem eiuſdē, faciendo ſibi prouideri de
eodem:& poſt uacationem beneficij, & infra
menſem ad ſedem apoſtolicam appellet ab intruſione &
impedimentis cuiuſdam aduerſarij ſui occupantis illud
beneficium:narrando in eadem appellatione acceptatio
nem, prouiſionem, intruſionem moleſtationem & impe
dimenta prædicta, per quæ dicit ſe impediri in aſſecutio
ne poſſeſſionis dicti beneficij: Fuit dubitatum de duo-
bus. Primò an ualuiſſet prædicta acceptatio facta ante
uacationem. Et fuit breuiter concluſum quòd non: pro-
pter formam gratiarum modernam, in qua apponitur
menſis cum decreto ad acceptandum, qui incipit curre-
re à tempore notitiæ uacationis in eccleſia, ante tamen
uacationem non ualet acceptatio nec prouiſio:ut in cle.
cum ei quem.de conceſſ.præb. Licèt ubi non eſſet men-
ſis appoſitio, ualeret generalis acceptatio de prima, uel
ſecunda,uel tertia præbenda proximè uacatura nulli alte
ri iure debita:ut in c.captandæ.de conceſſ.præbend.li.6.
ſecundum quam formam etiam non ualeret acceptatio
de certa præbenda in ſpecie ante uacationem eiuſdem
propter captationem mortis alienæ:ut ibi expreſsè ſtatui
tur. At in caſu noſtro certam præbendam certo modo
uacantem, quæ re uera adhuc non uacauit, acceptauit:
ergo acceptatio nulla. Secundum autem dubium eſt
magis forte,& magis dubitabile: uidelicèt utrùm prædi-
cta appellatio interpoſita infra menſem à tempore uaca-
tionis beneficij ſub forma prænarrata habuerit uim ac-
ceptationis? Et fuit ſuper hoc dubio ſolemniter allega-
tum in publicis relationibus per aduocatos utriuſque
2 partis. Et primò pro parte negatiua. Certum† eſt benefi-
cium etiā uacans non deberi impetranti, niſi ſub condi-
tione, ſi acceptaret: ut in d.cle.cùm ei quem.§.ſecus.cùm
ibi notatis. Sed licèt aliquis cui res debetur ſub condi-
tione, fortè ſi Titius Capitolium aſcenderet, & Capito-
lium aſcendat alia de cauſa, quàm cauſa conditionis im-
plendæ, nil uidetur agere, nec ex hoc conditionem im-
plere. ergo in caſu noſtro poſito quòd in illa appellatio-
ne ſunt uerba ſonantia uoluntatem uolentis acceptare:
ex quo tamen non fecit animo acceptandi, ſed animo ne
gotium ad curiam deuoluendi, quod apparet ex tenore
appellationis, non uidetur acceptare.ar. l. conditionum.
3 ff.de condi.& demonſtrat. actus† enim non operantur ul
tra intentionē agentis. de priuil. c.quia intentionis. Cùm
igitur, iſte habuit uoluntatem deuoluendi cauſam acce
ptationis iam factæ,& non faciendæ.ad curiam, ergo ul-
tra uoluntatem ſuam nō poteſt huiuſmodi appellatio ali
quid operari. Prætereà licèt quis ſola uolūtate adeat hæ-
reditatē ſibi delatā, immiſcēdo ſe rei hæreditariæ, ut in l.
gerit. ff.de acq. hære. tamen licèt immiſceat rei hæredita
riæ niſi habeat adeundi animum, non uidetur adire, ut
ff. de reli.& ſum.funer. l.ſumptus. in prin. ergo nec appel
lādo uidetur quis acceptare, cū ob aliā cauſam, & ad aliū
finem

finem fiat appellatio quàm acceptatio, niſi conſtet aliter de animo, quæ tamen l. gerit. fuit inducta pro parte affirmatiua contraria, prout inferius tangam.

EPITOME.

Iſte §. quem aliqui habent pro deciſione, ſummatus eſt cùm præcedenti deciſione.

SVMMARIA.

1 *Interpretatio aliter in diſpoſitionibus odioſis, aliter in fauorabilibus conſideratur.*

2 *Facta ad conſeruationem non inducunt noui iuris acquiſitionem, ſed diſpoſitionem.*

3 *Hæres conſtitutus faciens actum, qui non poteſt fieri citra ius & nomen hæredis, cenſetur illam hæreditatem adire.*

4 *Acceptatio beneficij, uel alicuius poſſeſſionis tacita eſſe poteſt: eſt enim quædam mentis & uoluntatis declaratio.*

DECISIO XV. aliàs 432.

1 LIcèt in dubiis† larga fiat interpretatio,[a] ut res
a de qua agitur, potiùs ualeat quàm pereat: ut ff. de reb. dub. l. quoties. de uerbo. ſignifi. c. abbate. Si tamen res poſsit operari ſuum effectum unum: tunc ſtricta fiat interpretatio, etiam in fauorabilibus: puta in ultimis uoluntatibus: ergo à multo fortiori in caſu odioſo, & reſtringibili, ut in caſu noſtro. per c. quamuis. de præb. lib. 6. facit ff. de le. 1. l. idem Iulianus. aliàs eſt l. cum ſeruus. §. ſcio. cum ſimil. Cùm igitur hæc appellatio poſsit operari unum effectum, ſcilicet deuolutionem ad Curiam: tunc ſtricta fiat interpretatio cõtra ipſum interponentem, qui ita faciliter potuiſſe de nouo acceptaſſe, ſicut appellaſſe: ergo hunc effectum inducere non potuit: quia hoc non intendebat, nec animum nec uoluntatem acceptandi de nouo habuit appellatione ſua; ſed ſemper retulit ſe ad primè ſuam acceptationẽ ualidam, quã etiam poſteà in iudicio eſt proſecutus
2 ergo &c. Præterea† ea quæ fiunt ad confirmationem, nõ inducunt noui iuris acquiſitionem, ſiue diſpoſitionẽ: ut not. gl. in l. poſsideri. ff. de acquir. poſſeſſ. Ratio, quia inter animum nouum acquirendi, & animum iam acquiſitum conſeruandi, eſt magna differentia: ut probatur in l. qui autem. in prin. ff. quæ in fraud. cre. pro gl. fuit allegata & inducta l. ſi cũ te. ff. de pac. cũ gl. ibi poſita. facit c. cõſuluit. de iudi. quã gl. ibi reprobat Ber. ſed Dy. & Ray. approbant eã, poſſet procedere dictum gl. in actibus, ad quorum eſſe requiritur ſolennitas formata ſine certa forma: ſed in actibus, ad quorũ eſſentiã ſolus conſenſus animi requiritur: ibi actus quilibet declarans conſenſum ſiue uoluntatem ſufficit. & ſic loquitur Ber. At in caſu noſtro nulla eſt certa ſtatuta forma in iure acceptandi: ergo ſufficit qualiſcunque actus, ſiue tacitus conſenſus, ſiue expreſſus, per quem poſsit conſtare de animo & uoluntate agentis. quod probatur in d. §. ſecus. in clem. cùm ei quem. ubi impetrans petendo ſibi prouideri, uel recipiẽdo ſibi beneficium collatum uidetur acceptare. Cùm igitur iſte appellauerit propter habendum beneficium, dixit maior pars Dominorũ hoc ſufficere. pro quo induxerunt l. gerit. ff. de acquir. hæredit. quam etiam allegat.
3 Io. An. in d. §. ſecus. Nam quandocunque aliquis† hæres conſtitutus facit aliquem actum, qui actus fieri non põt citra ius & nomen hæredis, uidetur tacitè illam hæreditatẽ adire: ut l. pro hærede. §. Papinianus. ff. de acqui. hære. & Doctores iuris ciuilis dicunt, quòd ſi fiat per hunc hæredẽ unus actus, qui ſit indifferens, quòd debet tunc inſpici quo animo iſte actus fiat, & probat tex. i l. pro hærede. §. 1. ff. de acq. hære. Sed ubi dubitabatur, dicũt ſtandũ iuramento. Hæc dicunt in d. l. gerit. quæ eſt clauis in hac materia. Sic ergo uidetur dicendũ in propoſito. Iſta appellatio nõ poterat fieri, niſi acceptaſſet: & dato quòd foret actus indifferens, apparet quòd animo acceptandi: quia intimauit appellationẽ parti. & dato quòd nõ appareret, ſtandũ eſſet iuramento ſuo in dubio. nam cùm aliquis appellat, quia rector talis eccleſiæ etiam per modum cauſæ inducitur acceptatio. probatur in l. emptor. in fin. ff. de rei uendi. & leg. pen. ff. de collat. bonor. pro hac parte facit text. leg. cum te appellaſſe dicas. oſtendis cauſam ad te pertinere. C. de fil. fa. li. 10. Ergo ſic dicendum uidetur in propoſito. quam legem intellexerunt primi allegantes pro cõtraria parte ueram, quò ad id, de quo principaliter agitur in appellando: non quò ad alia. ſed ad iſtam appellationem agitur quò ad deuolutionem cauſæ, quam iſte appellans prætendit ſe habere uirtute primæ acceptationis: ergo &c. argument. eorum quæ legun. & notan. ff. de acquirend. poſſeſsio. l. ſi quis vi. §. differentia. ibi, ſed oppono ſi conſtitutio, &c. & in hanc partem ultimam, uidelicet hanc appellationem habuiſſe, & habere uim acceptationis, declinat maior pars Dominorum Auditorum, & duo Domini Cardinales extra Rotam, quos conſului, uidelicèt Corſien. & Ratinen. Motiua eorum
3 ultra prædicta fuerunt hæc. Attento quòd † acceptatio
b [b] non eſt niſi quædam mentis & uoluntatis declaratio, quæ nedum poteſt declarari manifeſtè expreſsè, ſed etiam tacitè, ut in dict. clement. cùm ei quem. imò per nutum, uel ſignum: ut in c. cùm apud. de ſpon. puto immiſcendo ſe beneficio, uel poſſeſsioni eiuſdem. ut in dict. l. gerit. tum etiam quia nulla formalitas in ipſa requiritur, & ideò ſola uoluntas declarata per aliquem actum extrinſecum habendo beneficium ſufficit. pro quo allegabam prædictam notam Innocen. in c. ex parte. de conceſſio. præben. & c. licet. de elec. At in caſu noſtro appellauit ut haberet beneficium, ergo &c. quorum dictum crederem uerisſimum, ſi huiuſmodi appellatio non eſſet fundata ſuper aliqua alia acceptatione præcedenti. Sed in caſu noſtro tota appellatio fundabatur ſuper quadam inualida acceptatione, ut dicitur in themate, & appellatum fuit ab intruſione partis aduerſæ, & ab impedimentis per eum præſtitis in aſſecutione poſſeſsionis uigore prædictæ acceptationis, & prouiſionis inualidæ. per quæ apparet expresſisſimè eum non habuiſſe, nec habere animum, ſiue uoluntatem de nouo acceptandi: ſed acceptationem inualidam conſeruandi, & proſequendi. Et in hanc opinionem meam, à qua non poteram per conſilium Dominorũ meorum moueri, declinauerunt alij ſex ſolemnes doctores. Decret. legum, & utriuſque. Quorum aliqui mouebantur: quia ex quo prædictus appellans poterat eligere uiam competentem, uidelicèt acceptaſſe, ſicut appellaſſe, imputet ſibi quod elegit uiam incõpetentem, ſcilicet appellationis, per quam releuantur oppreſsi, & remouentur grauamina. 2. q. 6. can. ad Romana. & c. omnis oppreſſus. de ap. c. ut debitus. c. de priore. c. cũ ſpeciali. cum ſi. ex cauſa ad Romanam curiã deuoluitur. de elect. c. ſtatuimus. lib. 6. iuncta cle. cauſam electionis. eo. ti. ergo alium effectum operari nõ debuit: maximè ultra intentionem agentis maxime quia ſi hoc intendiſſet. de decimis. c. ad audientiam. quamdiu enim ſupereſt ordinarium remedium, non eſt recurrendum ad
c extraordinarium [c]. ff. de mino. l. in cauſæ. de transla. epiſ. c. ſi. imò dixerunt aliqui de prædictis Doctorib. certas formas in iure expreſſas acceptandi unam de certo beneficio uacaturo, de qua in c. ne captandæ. de conceſſ. præbend. aliàs in clemen. cùm ei quem. §. ſecus. ſæpiùs alleg. de certo beneficio uacante: unam uidelicèt expreſſam, & duas tacitas, inter quas nõ eſt appellatio: ergo &c. Ad quod reſpondebant primi Domini, quod illi duo modi taciti ponuntur cauſa exẽpli, ergo non inducũt formã præciſã: ſed extẽdũtur ad caſus ſimiles, de quibus idẽ iudiciũ eſt habẽdũ. de trãſla. epiſ. c. inter corporalia. de reſcrip. c. iter cæteras, cũ ſi. & i hoc crederẽ eos bene dicere:

uidelicèt quòd poſſet ſub tali forma appellari infra menſem, quòd huiuſmodi appellatio habet uim tacitæ acceptationis pari ratione, ſed nullo modo potui credere attenta prædicta forma appellãdi, ipſum uoluiſſe acceptaſſe: uerùm quia prædictus appellans probauit coram me in tertia inſtantia ſe poſt uacationem beneficij ante appellationem prædictam legitimè, & pluries acceptaſſe: ideircò confirmaui primas duas ſententias ex nouiter probatis coram me, quas alias nunquam confirmaſſem: ſed cauſam ad Cancellariam remiſiſſem: quia contra conſilium maioris partis Dominorum non potuiſſem infirmaſſe, nec contra conſcientiam confirmaſſe.

ADDITIONES.

a Fiat interpretatio. Quotuplex ſit interpretatio, ponit Bar. in l. ab executore. col. 2. uerſi. quæro. ff. de appellat. Bal. in l. 2. C. de ſentent. ex breuic. recitandi. ubi dicit quòd interpretans nihil debet addere, uel detrahere. Ad de Felyn. latisſimè in c. ſuper quæſtionum. de offic. delegat. in 1. & 2. colum.

b Acceptatio. Adde deciſ. 7. ſupra eod. tit.

c Extraordinarium. Adde Bar. in l. in prouinciali. §. ſi uerò in loco communi. ff. de noui ope. nuntiat. glo. in l. etiam ſi tutoribus. C. ſi tutor uel curat. interuene. & deciſ. 34. ſupra de appellatio.

EPITOME.

Inductio in poſſesſionem beneficij facta ab eo, qui habuit poteſtatem conferẽdi, habet uim collationis, quam etiam demonſtrat omnis uerbalis, uel realis actus, per quem posſit conſtare de mente conferentis, ex quo in collatione non exigitur certa uerborum forma.

SUMMARIA.

1 *Collatio & in poſſeſſionem inductio an ſint diuerſa.*
2 *Inueſtitura beneficialis multipliciter conſideratur.*
3 *Canonicus an ſolo conſenſu canonicorum efficiatur, nulla præſtatione, uel alia electione interueniente.*

DECISIO XVI. aliàs 441.

FVit dubitatum utrùm inductio in poſſesſionem alicuius præbendæ acceptatæ per impetrantem infra tempus debitum, ſed nondum ſibi collatæ, haberet uim prouiſionis ſiue col-
1 lationis? † Et uidebatur aliquibus Dominis quòd non: quia hæc ſunt diuerſa, & ad diuerſa ſpectare uidentur. de officio archi. c. ad hæc. & c. ut noſtrum. & de præben. c. cùm in illis. li. 6. & legi. & no. in decre. authoritate. de inſti. & pleniùs per Dy. in c. 1. de reg. iuris. li. 6. Præterea hæc inductio uidetur niſi quædam collationis ſiue confirmationis executio, & potiùs facti eſt, quàm iuris: ſicut dicimus de recipiendo aliquem prouiſum in canonicum authoritate Papæ: ut in c. eam te. de reſcript. & in c. pro illorum. in fin. de præben. quæ inductio cùm ſit facti, & præcedentis iuris executio: per executionem, uel aliquam appellationem impediri non poteſt, niſi opponatur crimen cum infamia. de excep. c. cùm eccleſiaſticæ. de appel. c. conſtitutus, de accu. c. ſuper his. & c. accedens. Ergo uidetur prædicta inductio nullo modo habere uim collationis. Pro hac parte facit c. eccleſia. & decre. ab eo. de appel. lib. 6. quia non ſufficit appellanti mittere nuntium infra triginta dies ſtatutos à iure ad petendum, & dandum apoſtolos, niſi infra illos petat cũ debita inſtantia: quia petere & recipere, dare & mittere ſunt diuerſa. Has non obſtantibus fuit deciſum & determinatum contrarium per maiorem partem Dominorum, & fuit alleg. pro hac parte diſtictio Cõpoſt. & Io. And. poſt
a cũ in c. traſmiſſa. de elec. ubi diſtinguit ſic. Aliquando † ſit inueſtitura poſt collationem, ſiue confirmationem tunc eſt facti nullum ius tribuens, ſed primum ius exequens, & ſic loquũtur iura de receptione, ſiue executione facti pro contraria parte inducta. Aliquando ſit inueſtitura nulla electione, confirmatione uel collatiõe præcedente: tũc enim illa habet uim collationis: dũmodò inueſtiens habeat utràque poteſtatẽ, ſcilicèt eligendi, confirmandi, uel conferendi, ſecundum Compoſt. ut ſuprà. qui nil ad hoc allegat. At in propoſito executor nedum habuit poteſtatem inducendi in poſſesſionem, ſed etiam prouidendi. Inducendo ergo uidetur prouidiſſe: quia in his ponderanda eſt uoluntas dantis & recipientis. de uerbo. ſigni. c. in his. uerſi. conſiderantis. ad quod facit bene cle. cùm ei quem. de conceſſ. præbend. uer. quem & iã. pro quo etiã. faciunt ea quæ leg. & no. in dict. c. olim. & c. cùm inter de elect. de hoc de electio. c. ut circa. in gl. 2. lib. 6. uidelicèt quòd Epiſcopus eligendo uel conferendo confirmat: quando ſcilicet ambæ poteſtates in eo concurrunt. quod crederẽ uerum quando iure proprio: ſecus ſi alieno: puta deuoluto. At in caſu noſtro executor non ſua, ſed Papæ authoritate prouidet. ergo. Præterea ubi duo mandantur diuiſim, non ſufficit alterum adimplere: ut in c. cùm dilecti. de dolo & contu. & c. piſanæ. de reſti. ſpolia. At in caſu noſtro duo mandantur executori: uidelicèt prouiſio, & inductio. ergo. Dictũ etiam Compoſt. ſecundũ Io. And. in addi. Spe. ſuper rub. de inſti. ubi hãc quæſtionem pertractat põt iuuari per hoc: quia iſta ſunt eiuſdẽ generis, & ſic facilè fictionẽ accipiũt, & facilè fingitur unum pro alio. ff. ſi cer. pe. l. 2. in prin. bene facit c. 1. de off. le. li.
2 6. remittit pro materia ad no. in dicta decret. cum nobis olim. in gl. pen. & quod ipſe notauit, & dixit in ea. *Mihi* tamen uidebatur aliter diſtinguendum. *Nam aliquando* executores inueſtiunt uerbaliter: aliquando realiter. In primo caſu crederem huiuſmodi inueſtituram habere uim, & poteſtatem collationis, propter uoluntatem petentis, facientis, & recipientis, per iura ſuperiùs ad hoc inducta. In ſecundo caſu non, quia hoc non uidetur inueſtiens uoluiſſe, ſed duntaxat corporalem poſſesſionem tradere, quæ eſt merè facti, & primi iuris executoris. de conſue. c. ex literis. & in dicta decre. pro illorum. in fine. Veruntamen contra hoc ultimum dictum meũ fuerunt allegata duo iura noua, uidelicèt, c. cum aliquibus. de reſcrip. li. 6. & de præb. c. cùm in eccleſijs. eo. li. ubi receptus in canonicum etiã actualiter habet uim collationis. Fuit etiã contra me allegatũ, quòd not. Inn. in c. ex parte
3 de conceſſ. præb. ubi dicit Inn. quod ex ſolo † conſenſu canonicorum etiam nõ collegialiter præſtito, ſine alia electione, ſeu collatione efficiatur quis uerus canonicus. quæ reuera omnia poſſunt induci pro opinione mea. Nã loquitur in receptione, ſiue nominatione, aut conſenſu ſimpliciter uel uerbaliter facta, & quæ ſunt iuris, & non loquitur in actualibus, quæ ſunt facti, plus ſapiendo executionem quam collationem. ſecundum tamen primam opinionem fuit diffinitum & ſententiatum.

EPITOME.

Decanatus eccleſiæ collegiatæ eſt dignitas, cùm ſit caput collegij, & in nomen dignitatis ſonet.

DECISIO XVII. aliàs 442.

FVit dubitatum utrũ, ſi habens gratiã de beneficio cum cura uel ſine cura ſpectãte, ad collationẽ Epiſcopi, acceptet Decanatum alicuius eccleſiæ collegiatæ, & de illo faciat prouideri ſibi per ſuum executorem, ualeat huiuſmodi acceptatio
1 & prouiſio? Dubium facit † an Decanatus ſit dignitas uel ſonet in nomen dignitatis, quia tunc non caderet in gratia ſupradicta. per c. fin. de præbend. & eod. tit. c. cum in illis. lib. 6. Et uidetur primo quòd non ſonet in nomen dignitatis de iure, quia tunc ſequeretur quòd Decani

caſi rurales eſſent in dignitate conſtituti, quod eſt falſum. de cenſi. c. cum ſecundum apoſtolum. & facit C. de decan.l.1. & 2.lib. 12. Præterea ſi Præpoſitura, quæ uidetur maior quàm decanatus, quia alijs præponitur. de uerb. ſignifi. c. quamuis. non ſit dignitas de iure: prout not. & deducit Innocen. in c. de multa. de præben. & Archi. poſt eum de conſue. c. 1. lib. 6. multò minus Decanatus qui etiam inter officia eccleſiaſtica non nominatur: ut patet in ſingulis titulis de offic. archipresby. cuſtodis. &c. Sed caue ſi rectè inſpiciantur, tunc ſingula officia ſiue miniſteria exercenda per Archipresbyterum exercentur per Decanum, prout experientia docet: ergo meritò ſub illo officio comprehenditur. Nam ille qui in locum alterius ſuccedit, eo iure uti poteſt, & debet. de conſu. c. tranſlato. de regu. iur. c. is qui in ius. lib. 6. Sed Decanus ſuccedit hodie in locum Archipresbyteri: ergo eſt maior ſaltem ratione ordinis. Idem de Archidiacono in cuius locum, ut frequentius ſuccedunt præpoſiti: ergo. Et in hanc partem omnes domini declinauerunt, quòd in caſu propoſito ſonaret in nomen dignitatis. Tum quia decanatus eccleſiæ, & non in eccleſia: & ſic eſt ibi per modum capitis. tum quia ut ponebatur in facto, prædictus apoſtolicus fuit inductus in poſſeſsionem primiſtalli in choro Decano debiti, qui dignitatem ſiue prærogatiuam diſtinguit. pro quo fuerunt inducta prædicta not. per Archi. & per eundem in c. ne capranda. de conceſ. præben. & no. in cle. 1. per Ioan. And. de præben. & per Io. mo. in regula, in generali. lib. 6. Ego uerò allegabam pro hoc quod ſonaret in nomen dignitatis, & eſſet dignitas iuris, c. poſt electionem. de conceſ. præben. c. cùm inter uniuerſas. de electio. ubi leg. & no. quod eſt caput capituli: ergo. Pro hac opinione fuit alleg. C. de ſacroſanct. eccle. l. non plures. cum ibi no. & C. de decanis. l. 1. & 2. lib. 12. Et hiſtoria de Moyſe qui ad conſilium Iethro ſoceri ſui certos conſtituit Decanos & centuriones, qui iudicarent populum Iſraelticum: ſed honor ſiue dignitas eſt in iudicando. de appellat. c. ut debitus. C. quando prouo. non eſt ne. l. omnem honorem. Iudices enim debent in dignitate eſſe conſtituti: ut in c. ſtatutum. de reſcript. lib. 6. iuncta cle. & ſi principalis, eo. ti. ergo. Poſt hoc uerò fuerunt mutata conſilia: quia per confeſsionem utriuſque conſtabat prædictum Decanatum fore ſimplex beneficiũ ſine cura in dicta eccleſia collegiata: & ſic fuit ſententiatum pro apoſtolico impetrante.

EPITOME.

Forma gratiæ eſt attendenda: ideò in forma, dignum arbitramur, priùs examinatio perſonæ facienda eſt, à qua examinatione non eſt appellandum cùm executoris conſcientia ſit onerata, & poſteà fiat ſubdelegatio.

SVMMARIA.

1 *Executor beneficialis cum gratia ſub forma arbitramur &c. ſuper quo conſcientiam oneramus, &c. an poſſit alteri talem executionem ſubdelegare.*

2 *Clauſula generalis in fine reſcripti poſita poteſt ad omnia præcedentia referri.*

3 *Conſcientia quid ſit, & qualiter diffiniatur.*

4 *Examinatores promouendorum ad eccleſiaſtica beneficia, cuius eſſe debeant conditionis, & literatura, & conuerſationis.*

5 *Executori cui commiſſa eſt certa perſonæ promiſio, uidentur etiam conceſſa præambula, per quæ peruenitur ad illam.*

DECISIO XVIII. aliàs 443.

1 FVit dubitatum utrùm † executor datus in forma, dignum arbitramur, &c. ad examinandum in literatura certam perſonam in litera nominatam: & ſi per huiuſmodi examinationem ipſum inueniet bene legentem, conſtruentem & cantantẽ, ſuper quo ipſius conſcientiam onerauit, quòd ſibi de beneficio eccleſiaſtico cum cura uel ſine cura ſpectãte ad collationẽ Decani & capituli certæ eccleſiæ uacante, uel uacaturo, quòd infrà menſem à tẽpore notæ uacationis duceret acceptandum, prouideret: ipſumque per ſe, uel alium, ſeu alios in poſſeſsionem induceret corporalẽ, poſſet prædictam examinationem alteri ſubdelegare. Dubiũ faciunt iſta uerba, ſuper quo tuã cõſcientiã oneramus, quæ non ponuntur in forma pauperum, qui in Curia ſuper præmiſsis examinantur, & inquiſitio morũ & conuerſatio uitæ partibus certis executoribus uel examinatoribus committitur, qui huiuſmodi inquiſitionem poſſunt ſubdelegare, & alteri uices ſuas committere: ut in clem. iudices. de offic. delega. quam quidem inquiſitionem etiam in abſentia impetrantis poſſunt facere, & teſtes ſuper hoc recipere: prout ibi no. ſecus uerò in forma, dignum arbitramur. in qua Papa habens impetrantẽ de uita & moribus commendatum, committit examinationẽ ſcientiæ, & idoneitatis ipſius in partibus, quæ requirit examinandi præſentiam: prout legi. & no. in c. ſi fortè. de elect. lib. 6. Ergo uidebatur multis Dominis in Rota, & extrà, quòd non poſſet huiuſmodi examinationẽ committere alteri, quaſi ſua, & non alterius induſtria ſuper hoc eſſet electa: ſicut ſi ſibi committeretur abſolutio certæ perſonæ, & pœnitentiæ iniunctio: ut in c. ſi. de off. deleg. Vbi hoc uidetur innuere Innoc. cuius opinionẽ dixerunt alij Domini tenentes contrariũ, reprobatã per dictam clem. quæ facit pro & contra meo iudicio. Confirmatur etiam prædicta prima Dominorum opinio, per formam antedictæ gratiæ: ubi Papa in fine mandat fieri inductionem in corporalem poſſeſsionem per ſe, uel alium, ſeu alios, quam nõ poſuit in principio: ubi mandatur fieri examinatio: quod ſi uoluiſſet, id expreſsiſſet. de dec. c. ad audientiã. Ad quod reſponderunt
2 Domini tenẽtes contrariũ, ſub dubio fortè, † quòd dicta
a clauſula[a] generalis in fine poſita, poſſet referri ad omnia ſupradicta. per c. ſecundò requiris. de appella. & de procur. c. qui ad agendũ. li. 6. cùm omnis executor ſit iudex: ut in d. clem. & de offic. dele. c. cùm plures. & c. ſi ſuper. de offic. deleg. lib. 6. qui à lege habet poteſtatem ſubdelegandi. per c. quamuis. & c. paſtoralis. de offi. deleg. Ad quod primi Domini reſponderunt delegatum Papæ non poſſe ſubdelegare. per c. ſciſcitatus. de reſcrip. & dictum c. paſtoralis. ibi, dummodò malitioſè non quærat ſe exonerare. Cùm igitur in caſu noſtro ſit eius conſcientia onerata: ſi uelit ſubdelegare malitioſè, ſe quærit exonerare: quia per apertionem unius libri, uel per unam interrogationem poteſt ſe expedire: ſecus ſi neceſſe haberet ſe informare per teſtes: ſicut in clem. iudices. de off. dele. aliàs neceſſe haberet uocare partem, uel aſſumere partes iudicis: ubi multa concurrunt, in quibus non poteſt eſſe præſens, nec per ſe expedire: & ideò datur ſibi poteſtas hoc expediendi per alium à lege. hinc eſt, quòd licèt receptio teſtiũ, in qua multa concurrunt, & habent fieri, cum cauſæ cognitione poſſet ſubdelegari: tamen examinatio teſtiũ nõ. quare: quia hoc eſt facti, & quoddã nudũ miniſteriũ, & per conſequens indelegabile. ut in dicto c. ſi. de off. delega. ſæpiùs allegato. & legitur & notatur in c. cùm Bertoldus, de re iudi. & in c. cùm cauſam. lo. 2. melius & clarius per Paul. in dict. cle. iudices. Cùm ergo prædicta examinatio ſit iudicis factum, nullam requirẽs cauſæ cognitionem, in quo ſua conſcientia oneratur ad expellendũ certum miniſterium, ergo probatur hoc etiã

per diffinitionem conſcientiæ, poſitam per Archid. in c.
ſtatutum. de hære. in fin. libr. 6. diffinientis eam ſic, quod
3 conſcientia† eſt cognitio cuiuslibet cordis ſuiipſius, quã
nemo ſcit, niſi ſolus Deus. Ergo ſæpè relinquitur quis
ſuæ propriæ conſcientiæ, ut Deum timeat, præ oculis ha
beat, rectè procedendo & diffiniendo: ut in infinitis iuri
bus allegat. in glo. c. fin. de uot. per Ioan. Aud. in clem. i.
de iure patro. ubi uideas multas concordantias quas alii
Domini tenentes cõtrariũ allegant pro ſe, dicentes quòd
omnia iura de commiſſione conſcientiæ loquentia, po-
tiùs ſonant in monitionẽ, quàm in conditionem: & non
ſunt niſi excitatiua officii: ut in c. licet. de off. ordin. Nam
ſiue ſit ordinarius delegatus, ſubdelegatus, executor, uel
quilibet christianus, nunquam debet contra, ſed ſecun-
dum rectam & ueram conſcientiam procedere facere,
& loqui, aliàs ædificat gehennam: de reſtitutione ſpolia
to. c. literas. & incurrit pœnam ſæpè à iure inflictam: ut
in c. cùm æterni. de re iudic. lib. 6. licèt ab his, quæ ſuæ
conſcientiæ relinquuntur, ſi contrarium faciant non poſ
ſit appellari: prout legitur & notatur per Ioannem An-
dream, & Paulum in dicta clem. 1. de iure patronat. & re
mittens ad notata per eum in c. ſtatutum. §. aſſeſſorem.
de reſcriptis libro ſexto. ad quod primi reſponderunt a-
liud eſſe in commiſſione iuris, aliud in commiſſione ho
minis, in quo non eſt licitum tranſgredi formam. de re-
ſcript. c. cùm dilecta. de præbend. cui de nou. libro ſexto.
4 Cùm igitur† ex forma prædictæ commiſſionis factæ ho-
mini per hominem appareat, quòd huiuſmodi certæ per
ſonæ, ad quam aliàs nõ pertinet huiuſmodi examinatio,
uoluerit onerare conſcientiam, ita quòd non alterius. er
go non uidetur excitatio officii, ſed potiùs electio ſuæ
induſtriæ, quam nemo poteſt committere alteri. pro quo
fuerũt allegatæ duæ leges bene facientes. C. de epiſcop.
& cleri. l. nulli. & C. de cadu. tol. l. unic. §. ne autem. Præte
reà ſi dictus examinator poſſet committere uices ſuas al
teri, fortè committeret uni aſino & illiterato, qui nihil
ſciret, quod foret abſurdum: & ideò fit antequàm prædi
cta commiſſio recipiatur in cancellariam per teſtes in-
formatio de ſufficientia commiſſarii, & quòd ſit in iure
peritus, niſi fuerit Epiſcopus uel ſuus officialis, qui re-
putantur Iure periti, licet ſæpiſſimè reperiatur contra-
rium. Et hinc eſt etiam argumentum quòd prædicti com
miſſarii eligitur induſtria, & non alterius: quod reuera
denotant prædicta uerba in litera poſita, quæ intellexe-
runt alii Domini tenentes contrarium ad duos effectus.
Primus, quòd à facto huiuſmodi commiſſarii ſi malè fa-
cit, non poteſt appellari. Secundus quòd oneratur ſua cõ
ſcientia: ita in ſubdelegando peritæ perſonæ, ſicut in exa
minando. & per hoc reſponderunt ad abſurditatem, di-
centes etiam huiuſmodi examinationem poſſe fieri in ab
ſentia examinandi, & informationem ſuper ſufficientia
ipſius fieri, & recipi teſtes: prout frequenter fit in Cancel
lariis, allegatur pro hoc clementin. Roman. de iureiur.
quæ reuera nihil facit: quia ibi facta fuit examinatio im
petratoris abſente de uita, moribus, fide & legalitate: ſed
non de ſcientia nec literatura, quæ exigit præſentiam ho
minis, nec aliàs poſſet exaudiri, nec ſciri utrùm eſſet ali
qualis ſcientiæ. arg. uot. in dicto c. ſi fortè. Prætereà præ-
dicti Domini declinantes in opinionem contrariam, re-
putabant text. pro eorum opinione in c. is cui. 1. reſpõſ.
de offic. delegat. libro ſexto. cum ibi not. per Ioan. mo-
nach. Cuius dictum, intelligo in forma pauperum, ho-
die approbatur per dictam clementinam, iudices. prout
etiam ibi notatur per Ioannẽ Andreã, in qua forma non
b committitur examen [b] ſcientiæ, ſed morum: nec onera-
tur ſuper hoc inquiſitoris cõſcientia, ſicut in caſu noſtro.
ergo dictum Io. Monach. non obſt. nec etiam textus di-
cti c. is cui. in princip. Sed intelligatur de prouiſione fa-
cienda certæ perſonæ expreſſè iam examinatæ, & de cu-
ius idoneitate conſtabat. qui intellectus poſſet ſuſtineri,
& probari per ſecundum reſponſum eiuſdem c. Caſus
uerò noſter eſt de perſona examinanda in ſcientia: ergo.
Si uerò intelligatur prædictum c. is cui. de examinatione
& prouiſione facienda de certa perſona: tunc ibi uide-
tur caſus pro opinione dictorum Dominorum, licèt ad-
huc poſſet ſuſtineri contrarium propter onerationem
conſcientiæ expreſſam in forma, per quæ uidetur eius e-
lecta induſtria: ut ſuperiùs eſt deductum, & hunc intelle
ctum uidetur etiam approbare Paul. & Genze. in dicta
clem. iudices. cuius dictum Paul. in fine magnæ gloſſ. ui-
5 detur multum facere in contrarium: ubi dicit, quòd † e-
xecutori cui committitur certæ perſonæ prouiſio, uiden
tur omnia præambula eſſe commiſſa, per quæ perue-
nitur ad illa, per l. oratio. ff. de ſponſa. & ſine quibus illa
expediri non poſſunt, per iura uulgaria: ut in c. præ-
tereà. & c. ex literis. de offic. delega. Tum etiam quia ac-
ceſſorium debet ſequi naturam ſui principalis: ut in re-
gula iuris, acceſſorium. de regul. iur. libro ſexto. Sed pro
uiſio cenſetur principale delegabile: quia debet fieri
cum cauſæ cognitione, ut ibi deducit & allegat Paulus,
ergo & examinatio perſonæ quæ uidetur acceſſoria ad
dictam prouiſionem, & ſine qua dicta prouiſio expediri
non poteſt. ergo. quæ minor poſſet declarari: cùm prædi
ctæ perſonæ examinatio non ſit acceſſoria, ſed principa-
lis in caſu noſtro: ſine qua executor non poſſet procede-
re ad aliquã prouiſionem faciendam, quòd ſi faceret, nõ
ualeret, propter tranſgreſſionem mãdati, quod exacta di
ligentia eſt obſeruandum: ut in iuribus uulgaribus. Præ
tereà ubi principale & acceſſorium non ſunt eiuſdem,
ſed diuerſæ naturæ, ſiue formæ, non procedit regula. At
ſic eſt in propoſito: ergo. Maior tamen pars Dominorum
de Rota concluſerunt poſſe fieri ſubdelegationem in ca-
ſu prædicto: ſicut in caſu prædictæ clem. propter parita-
tem rationis, & per dictum c. is cui. primo reſponſo. libro
ſexto. Tum etiam, quia propter generalem & commu-
nem conſuetudinem, ad obſeruantiam omnium execu
torum in prædicta forma datorum, quæ pro lege ſeruan
da eſt, de conſuetud. c. cùm conſuetudinis. de ætate &
qualitat. c. generalem. in clemen. Mihi tamen & tribus a-
liis Auditoribus, ac omnibus abbreuiatoribus de Can-
cellaria, nec non multis Doctoribus extra Rotam, quos
ſuper hoc prædicto dubio conſului, dixerunt de rigore
iuris contrarium: & credo quòd bene.

ADDITIONES.

a Clauſula. Adde quòd clauſula generalis in fine poſita, po
teſt ad omnia præcedentia referri. de quo uide per Bald.
in l. pactum. in 15. quæſtio. C. de collationib.
b Examen. Contrarium uidetur in deciſ. 3. ſuprà de offic.
delega.

EPITOME.

Si Epiſcopus in gratijs in forma pauperum tantùm, ut
moris eſt, executor deputatus ſuo officiali committat
poteſtatem purificandi omnes gratias, in quibus eſt uel
erit datus executor, uirtute talis commiſſionis poterit
dictus officialis purificare ſolùm gratias tempore com-
miſſionis factas, & non poſteà faciendas.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus executor non committit ſuo officiali purificatio
nem gratiarum commiſſionis ſuæ tempore non factarũ.*

DECISIO XIX. aliàs 457.

FActum circa quod multæ difficultates Pala-
tij uerſantur, eſſe poteſt in tribus dubijs.
1 Primum eſt, Si † Epiſcopus, qui communi-
ter deputatur in forma pauperum executor,
com-

committat in genere officiali ſuo poteſtatem purifican-
di omnes gratias, in quibus eſt, uel erit executor deputa
tus, utrùm uirtute iſtius commisſionis ſibi factæ per E-
piſcopum officialis posſit purificare gratias nondum fa-
ctas tempore commisſionis ſibi factæ per ipſum Epiſco-
pum, licèt poſteà fiant, Epiſcopus deputetur executor in
eis? Et iſtud dubium ſolùm procedit in gratijs in forma
pauperum factis. Secúdum dubium eſt, Si non poteſt pu
rificare iſte officialis gratias nondú factas tempore com
misſionis ſuæ, uel alias proceſſus neceſſarios pro ipſarú
gratiarum executione facere, Vtrùm ſaltē purificare poſ
ſit gratias priùs factas, ſuper quibus nondú erant literæ
confectæ, nec executores ſuper eis in Cancellaria nomi-
nati per ipſum Vicecancellariú deputati? Et iſtud dubiú
procedit tam in principali executore, quàm in eius com
miſſario generali quò ad omnes gratias: & ſpecialiter
quò ad certas, & tā in executore gratiæ ſpecialis, quàm
in forma pauperum. Tertium dubium, Si non poteſt exe
cutor, uel eius cómiſſarius facere proceſſus ſuper gratiis
etiá iam factis, ſuper quibus nondum confectæ ſunt lite
ræ, nec executores per dominú Vicecancellariú deputa
ti, Vtrú ſaltem posſit ſuper eis, in quibus iam literæ con
fectæ ſunt, ſed non ſunt per ipſum executoré receptæ?
Circa primum dubium, licèt aliqui hactenus uoluerunt
ſuſtinere, quòd officialis Epiſcopi cómiſſarius per ipſum
generaliter deputatus ad purificandum gratias pauperú:
poteſt tamen uigore huius commisſionis purificare gra
tias poſteà etiá factas: ex eo quia cùm ipſi Epiſcopi ſoli
de conſuetudine Romanæ Curiæ deputentur in talibus
gratijs executores: hæc poteſtas uerò cùm ſit uirtute có
ſuetudinis iuncta ordinariæ poteſtati, uidetur ſapere na
turam eius cui iungitur. pro hac parte optimè faciunt
no. per Ioan. Mo. in c. ſi confirmationem. de elect. li. 6. Io.
And. ibi in nouel. uidetur innuere contrariú, qui meo iu
dicio loquitur in ordinario, qui poteſt cómittere aliqua
negotia futura expedienda iure proprio: ſecus ſi alieno:
ut in caſu noſtro. De plano contrarium eſt tenendú. Ná
a tales [a] executores, ut executores delegati ſunt, & delega
ta iuriſdictione in faciendis procesſibus utuntur non or
dinaria. de offi. dele. c. cú plures. & c. ſi ſuper. & c. is cui. li.
6. & c. iudices. in Cle. eo. ti. Ergo antequàm ſint dati, nul
lá habent penitus poteſtatem: & per conſequens non po
teſt alteri cómittere. 1. q. 7. Dyabertum. & de iure pat. c.
quòd autem. & ita tenet expreſsè Io. Mona de offi. ord.
c. Rom. lib. 6. Et idem ſimiliter in quocunque delegato
generaliter loquens in Spec. tit. de legat. §. excipi poteſt.
uerſi. quid ſi committens. & idem Pau. de hæred. c. ſi. in
glo. inquiſitoribus. in cle. Pro hac parte faciunt optimè
notata per do. Io. monach. in c. ſi confirmationem. de e-
lectio. lib. 6. licèt Ioan. And. in nouel. uelit innuere con-
trarium, qui iudicio meo loquitur in ordinario commit
tente aliqua negotia futura expedienda in re propria: ſe
cus ſi in aliena: ut in caſu noſtro. ergo &c. Ratio in contra
rium allegata nullo modo eſt uera: nec ſemper Epiſcopi
dantur executores in forma pauperum: & ſi non daren-
tur, non reciperent poteſtatem ſuam ab illa conſuetudi
ne, cùm ſit uſus nullum ius, nullamque poteſtatem peni
tùs tribuens: ſed ex ſola uoluntate ſuperioris dependens,
cuius intentionis eſt formam ſeruare, & eam in nullo ex
cedere poteſt. de præb. c. ſi. & c. cui de non. eod. tit. lib. 6.
de reſcrip. c. cum dilecta. & de reſti. ſpol. c. piſanis. & hoc
apparet ex forma litterarum apoſtolicarum, in quibus
dicitur, Tibi per apoſtolica ſcripta mandamus &c. Ante-
quam igitur mandatum ſcribatur, nullam habet iuriſdi-
ctionem. facit l. 1. C. de mand. Princi. ſed eam recipit ex
Principis commisſione præſentata iudici.

ADDITIO.

a Nam tales. Nota quòd executores gratiarum apoſtolica
rú ſunt delegati & non ordinarii: poteſt tamen executor
apoſtolicus delegare nudum miniſteriú notarijs & cleri-
cis habetur in deci. 29. incip. In forma. ſuprà, de reſcrip.

EPITOME.

Impetrans non poteſt uti gratia, niſi poſtquàm literæ
fuerint confectæ. h. d. uerſi. iſte. Vel ſic: Literæ ſunt lo-
co tituli, qui perficiunt & informant gratiam per clau-
ſulas neceſſarias.

SVMMARIA.

1 *Executor dicitur ex conceſſione Papæ uel Vicecancellarij iuriſdictionem, & eius exercitium nanciſci, non partium nominatione.*
2 *Executoris datio dicitur pars gratiæ.*
3 *Partes an datione executorum aliquid operentur.*
4 *Inferior non poteſt ligare ſuperiorem.*
5 *Gratia ante confectionem literarum eſt quædam res informis & imperfecta: perficitur autem literarum confectione debito modo ordinata.*

DECISIO XX. aliàs 458.

a Circa ſecundum dubium [a] multæ ſunt opinio-
1 nes † quòd poſtquàm per Papam ſupplicatio
eſt ſignata, ſtatim poteſt ſibi executorem eli
gere: & eo ipſo executor ſic electus etiam li-
teris nondum confectis, imò in Cancellaria nondum no-
minatus, uel datus poteſt liberè procedere ad gratiæ exe
cutionem. Et iſti ſe fundant in hoc. Dicunt enim quòd
Papa ſignando ſupplicationem partis, ſimul facit gratiá,
& ſuper ea dat parti executores: licèt non nominatos &
certos. Ioan. And. in gloſ. ſua ordinaria hanc partem in d.
c. tibi qui. ſuper uerbo, certo. facit de priuilegiis. c. i. §. &
idipſum lib. 6. & quod ibi not. glo. Cùm ergo executor
ex ſignatura Principis firmetur: ideò fundamentaliter
poteſtatem ſuam habet cum eius exercitio à tempore da
tæ ſignatæ ſupplicationis, de reſcrip. c. eam te. & c. ſi eo
tempore. eo tit. lib. 6. cum multis ſim. Et hoc ut uidetur
iſtis inconuincibiliter probant literæ, quæ poſteà ſuper
gratiis conficiuntur, & in eis diſpoſita & contenta, ſicut
eſt datio executorum. Et ut uidetur eis, ſic probant effi-
caciter, quòd iſta probatio per aliquam probationem có
trariam perimi non poteſt. de prob. c. literis. in clem. cum
ibi not. in gl. 5. per Pau. Et iſti pro ſe allegant textum pro
determinatione, de reſcrip. c. paſtoralis. §. fin. æquiparan-
tes dationem executorum incertorum commisſioni ſu-
per rebus incertis, & contra incertas perſonas: & declina
tionem ſeu ſpecificationem rerum, & perſonarum incer-
tarum declarationi, ſeu ſpecificationi incertorum execu-
torum. Iſti etiam pro ſe allegant gloſ. Doct. dicentium,
2 quòd pars † gratiæ eſt executorum datio. de offi. deleg. c.
ſi ſuper gratia. lib. 6. quæ poteſt fieri ſine literis, & ſemper
literas præuenit. uidetur tex. de ſepul. dudum. in ſi. in clé.
& not. per Innoc. de reſcri. c. conſtitutus. & per Archi. in
proœmio 6. libri. Sed contraria opinio uidetur eſſe clara
de mente iurium. & pro ea declaranda eſt ſciendú, quòd
3 partes in datione † executorum nihil operantur. Nam Pa
pa ad cuius, uel ſui Cancellarii officium pertinet dare e-
xecutores certos, & nominatos dat: & nullo modo dant
partes, ſed ille à cuius poteſtate ipſorum executorum po
teſtas, & officium dependet. & ex hoc ſequitur, quòd par
tes in nominatione, uel electione nil omninò operantur
quò ad dandum executoribus poteſtatem uel uſum, ſeu
exercitium poteſtatis. hoc ſatis clarè probat text. de re-
ſcri. c. tibi qui. lib. 6. per quam decre. Ioan. And. in ſua gl.
ord. ibi ſuper uerb. certo. tenet iſtam partem. facit de pri
uil. c. 1. §. & in ipſum. lib. 6. & quod ibi not. Non ergo cer
tus & nominatus executor recipit poteſtatem, uel uſum,

uel

uel exercitium poteſtatis à nominatione uel electione
partis:ſed ex conceſſione Principis,quam facit per ſe,uel
ſuum miniſtrum ad hoc officiũ deputatum. de cri. fal.c.
quàm graui.ſimili modo facit de conceſſ.præbend.c.1.§
ea parte.uer qui tamen illi.li.6.& de præbend.c.1.in cle.
ibi.quamquam. pro qua parte etiam facit, quia iudex de
legatus huiuſmodi eſt executor.de offi.deleg.c.iudices.
in cle. Si incertus ſit datus, non habebit poteſtatem etiã
ſi ex electione partis reducatur ad certitudinem,niſi pri-
mò ad ſpeciem ſit deſcenſum ex Principis ſpecificatio-
ne. uidetur caſus ſecundum uerum intellectum decre.
de reſcript. ad hæc ſumus per quam ſolùm ſi non eſſent
aliæ, hæc pars tenẽda eſt: aliàs ſequeretur quòd executo
rem electum per partem dominus Vicecancellarius inui
4 tus dare teneretur,quod eſt abſurdũ:Cùm inferior non
poſſit legem imponere ſuo ſuperiori.21.di.can.inferior.
de maior. & obed.c.cùm inferior.& de elec.ne Romani.
in cle. & ſi reſpiciantur textus titulorum de reſcrip. de
præben.& de conceſſ.præb.& alij de proceſſibus,& alijs
geſtis executorem loquentes dare innuunt literas pote-
ſtatis eorum per priùs eſſe factas, ut apparere poteſt cui
libet intuenti, & magis declarabitur in ſequenti dubio,
facit etiam pro hac parte.c.cum aliquibus. de reſcrip. li.
6.ubi ea earum ſcilicet literarum uiribus poteſtatem reci
piunt,allegationibus in oppoſitum non obſtan.Nõ obſt.
quòd primo alleg.ſcilicet,quòd executores,qui cũ gra-
tia ſimul dantur. recipiunt poteſtatem ſuã fundamentali
5 ter ex ſignatura ſupplicationis:fateor. ſed quia gratia fa
cta per Principem ante confectas literas eſt quædam res,
informis,ſiue imperfecta, quæ poſteà in confectione lite
rarũ formaliter ponitur, & ad ſuum, eſſe perfectum per
adiectionem clauſularum neceſſariarum,& dationẽ cer-
torum executorũ reducitur: & ideò executores in ea de-
putati autẽ nõ uidẽtur poſſe exequi,quàm ipſa ſit ad ſuũ
eſſe perfectum reducta,& in forma debita redacta,& pri
mi executores per illũ qui potuit,ſunt ſpecificati & no-
minati.Inde dicũt Doct.quòd in beneficialibus literæ ha
bentur loco tituli:ut no.Cõpoſt.de reſcri.c.cõſtitutus.ad
fi.& Io.An.de hoc no.de litis conte.c.unic. lib.6. Igitur
antequam ſunt confectæ literæ,non uidetur pars habere
titulũ cauſatum in ſuo eſſe perfecto,per illud quod præ-
miſi, & per conſequens nec executor uſum ſuæ poteſta-
tis,cùm acceſſorium non præcedat ſuũ principale:ſed ip-
ſum ſequatur.de re.iur.c.acceſſorium.li.6.Ad c.literis de
proba. in cle.reſpondetur quòd iſtæ probationes execu-
torum,qui proceſſus fecerunt ſolũ, & duntaxat nomina
ti,& in ſpecie in Cancellaria dati, & cõceſſi fuerunt poſt
factos proceſſus,eſt probatio partem releuãs,& in nullo
perimens diſpoſitionẽ probatã per literas iſta ſunt com-
patibilia. iſti iudices fuerunt à tempore datæ literarum
conceſſi: quia ſub generalitate ſupplicationis comprehẽ
ſi,ſicut probãt literæ,unà cum ipſa ſupplicatione, ex qua
extrahuntur, & de longo tempore poſt fuerunt nomina
ti & ſpecificati in confectione ipſarũ literarũ ſicut habet
partis probatio,quæ per conſequens infert,quòd eo tem
pore,quod fluxit medium inter datam ſupplicationis,in
qua non ſpecificabantur,& ſpecificationẽ,ſeu conceſſio-
nẽ,& denominationem in cancellaria factam: nihil face-
re penitus potuerunt.per ſuperiùs allegata.c.paſtoralis.§.
ſi.non obſt.quia ſpecificatio iudicum non pertinet ad par
tem, ſed bene pertinet ad partem ſpecificare res, ſuper
quibus. & perſonas contra quas agere uult. Nec alia al-
legata obſtant. quia licèt datio executorum in genere
præcedat literas deſcenſus tamen de genere ad ſpeciem,
& nominatio iudicum quæ debet præcedere quemcun-
que actum per ipſum generandum,cùm actus ſint indiui
duorum & non generum: ſic in confectione literarum
quarum formam habet ſequi neceſſariò. Antequàm er-
go illa, ſcilicet forma daretur, & imprimatur, & per ip-
ſum uideatur quomodò illam exequi & ſeruare poterit:
imo erraret,qui hoc diceret.

ADDITIO.

a Circa ſecundum dubium.§.eſt deciſionis immediatè præ
cedentis,cuius ſecundum dubium tractat.

EPITOME.

Quoad translationem iuriſdictionis in iudicem non
requiritur præſentatio literarum,ſeu ſcientia iudicis,vel
executoris, quia ex ſola Principis uoluntate in ipſum iu
riſdictio transfunditur etiam inuitum, & ignorantem:
quò ad iuriſdictionis uerò exercitium acquirendum, ne
ceſſaria eſt præſentatio literarum.h.d.aſte uer.

SVMMARIA.

1 *Executor ignorans & inuitus à Principe dari poteſt: & à die dationis iuriſdictio in eum transfunditur quo ad habitum.*
2 *Exercitium dicitur inhærere poteſtati,& cũ ipſa cõcurrere.*
3 *Iuriſdictio executionis ante literarum præſentationem vel acceptationem an tranſeat in deputatum.*
4 *Iuriſdictio delegata non acquiritur ignoranti,vel contradicenti:ſed ſcienti & conſentienti.*
5 *Executor an poſſit exequi mandatum literis mandati non habitis,nec receptis.*
6 *Impetrans primum reſcriptum nondum præſentatum non poteſt de ipſo excipere contra ſecundum præſentatum.*
7 *Executor conſtitutus non poteſt procedere ſine literis ſuæ deputationis.*
Tempora in reſcriptis diuerſimodè ſunt conſideranda.

DECISIO XXI. aliàs 459.

a CIrca tertium ª dubium, ubi iacet lepus, magis
inſtandum eſt.In quo multi tenent in dubio,
quòd executor quicunque ante receptionem
literarum habet poteſtatem plenariam exequẽ
di,ac ipſius poteſtatis exercitium. Et mouentur ex hoc,
1 quia † Princeps cùm dat executorem certum nomina-
tum, ſtatim transfert in eum iuriſdictionem, & poteſta-
tem exequendi,ac ipſius iuriſdictionis & poteſtatis exer
citium: cùm in iſtis tempus datæ ſit conſiderandum, ut
in iurib. ſuprà in alijs dubijs allegatis: Et maximè proce
dit hoc in executore Principis,qui ipſos inuitos,& igno-
rantes dare poteſt: ut 9. q. 3. can. per principalem. & ibi
no.maximè in gl.fi. Sicut poteſt ab inuito, & ignorante
iuriſdictionem reuocare.ff. de iudi.l.iudicium.& de con
ceſ.præben.c.quia cunctis.§. ea parte lib. 6. Et ſi dicatur
per aliquos, quod huiuſmodi poteſtatis non habet exer-
citiũ:nõ uidetur iſtud ualere: quia cũ cõſtet, quòd habet
poteſtatem reipſa,& non conſtet aliquo iure determina-
2 tum, dicendum † eſt ipſum exercitium inhærere poteſta-
ti,& concurrere cum ipſa: ut ſatis clarè probant alle. de-
cre.quia cũctis.& e.ti.& li.c.ſi ſoli.& c.cum ei quem.e.ti.
in cle. Alij & maior pars tenent oppoſitũ,dicentes, quòd
3 † nullus executor habet poteſtatem quoquomodo proce
dendi ad executionem gratiæ, in quà deputatus eſt exe-
cutor,antequàm receperit literas ſuæ poteſtatis,ſaltem
quò ad deducendũ eorum poteſtatem ad actum,per ſuas
literas certã formam continentes, ad cuius formæ obſer
uantiam ipſe executor adſtringitur mero iure.de reſcrip.
c.cùm dilecta.de reſt.ſpo.c.piſanis.& de præb.cui de nõ.
li.6.Ergo ſimul cum literis per quas mandatur,ſeu datur
poteſtas ipſam poteſtatem & eius exercitium recipiunt
ipſi executores.per l.qui abſenti.ff.de acquir. poſſe.facit
ad hoc quod no.4.q.5.quiſquis. ibi poſtquàm ipſum lite
ras recepiſſe conſtiterit.ſic in fi.glo.de cler.excom. mini.
c. apoſtolicæ: in gloſſ. magn. & 2.q. 5. c. 5. & maximè
poſtquàm

poſtquàm Princeps arctat executorem ad formæ obſer-
uantiam in litteris ipſius contentæ: de qua executor non
poteſt habere plenam notitiam aliàs, quam per ipſarum
literarũ inſpectionem: ut probatur de reſcrip. c. ſi quan-
do. & c. cum adeo. de fid. inſtrumen. c. contingit. & cla-
riùs de priuile. c. porrò. de mente ipſius coniecturari ui-
detur, quòd ea poteſtate tunc demum utatur, cum reci-
pit literas, per quas de intentione ipſius ualet pleniùs in
formari: cum uerbis ſtandum ſit, etiam ſi uerba hoc non
haberent. de reſcript. c. cauſam quæ. de uerb. ſigni. c. intel
ligentia. 1. q. 1. c. Marchion. 23. di. c. relatum. & in cle. Ro-
4 mani. de iureiur. in cle. Pro hac parte facit: Nam † quic-
b quid,[b] ſit de iure ciuili, canoniſtæ ut plurimum tenent,
quòd iuriſdictio, ſeu poteſtas delegata non acquiritur ui
ſi ſcienti, & conſentienti: ut uidetur tex. 13. q. 6. can. ſæ-
pè. & ibi notat Archid. de offi. deleg. c. iudex. li. 6. Et facit
ad hoc, quia ſub clauſula impotentiæ includitur uolun-
tas: ut eſt expreſſum. de offi. deleg. c. prudentiam. §. adiici
mus. & ſi non uult, non transfertur in eum iuriſdictio: &
per conſequens non poſſit, cùm iudex non ſit. de re-
ſcript. ſciſcitatus. Nec ſecundum iſtam opinionem obſtat
quod opponitur huic rationi, uidelicèt quòd officiũ iu-
dicandi eſt munus neceſſitatis. ff. de muner. & hon. l. mu-
nerum. §. iudicandi. Hoc fateor non quidem in neceſſita
re quòd mero iure inuito, uel ignoranti quæratur: ſed
quia ad hoc munus ſubeundum quis compelli inuitus
poteſt. de offi. deleg. c. paſtoralis. 1. reſponſo. & iſtius opi-
nionis uidetur eſſe clarè Inn. de conceſ. præb. c. quia cun
ctis. §. ex parte. li. 6. & Io. And. & alii moderni poſt ipſum,
ſicut de beneficio eſt expreſſum. de præb. c. ſi tibi abſenti.
li. 6. & facit eod. li. de reſcript. c. gratia. Conſentire autẽ
non poteſt, ut poteſtatẽ executoris acquirat: & eius exer
citium, qui ipſam poteſtatem ignorat, & eius formam.
de præbend. c. ſi de beneficio. quæ decretalis cum ibi no-
tatis bene facit ad hanc partem. & uidetur expreſſum in
l. ſi per errorem. ff. de iuriſ. om. iud. & in his quæ no. de of
fi. deleg. c. P. & G. quod dicendũ maiori parti conſilii ui-
5 ſum fuit, quòd † executor quicunque non poteſt exequi
illud, quod ſibi ad exequendum mandatur, niſi primò re
ceperit literas ſuæ poteſtatis, per ultimò allegata. Et li-
cèt aliqui magiſtri uoluerunt facere diſtinctionem inter
executorem, qui ſine aliqua cognitione poteſt procede-
re ad executiones eorum, quæ ſibi iniunguntur, & illũ
qui habet præmittere cauſæ cognitionem per uacationẽ
partis, uel ex officio: ſatis uidetur de mente iurium &
Doctorum authenticorum iuris canonici; & ciuilis:
quia ſic tenet Gulielmus de Cuneo in leg. obſeruare. ff.
de offi. procõ. uidelicèt quòd nullus executor poſſit pro
cedere ad executionem non receptis priùs literis ſuæ po
teſtatis. Et quicquid hactenus obſeruatum fuerit ita mi-
hi uidetur declarari debere: & ita declarauerunt Domi-
ni de mandato domini Gregorii Papæ xi. Et procedendo
per modum rationum ſiue inductionum cauſa breuita-
tis: tamen uidetur, quòd hanc partem ſatis clare probẽt
iura infrà ſcripta. & primò probat hæc decr. mandatum.
de reſcri. & decr. ſequens, & decret. per literas. de præ-
ben. in cle. quæ eodem modo faciunt. Nam ille cuius ſup
ponit pro termino inquantum ſit de præterito, denotat
actum perfectum: hoc eſt, quòd accepiſſet reſcriptum
is, ad quem dirigebatur, ſcilicet hæc executio: aliàs non
eſſet directum, ſed ſi eſſet in dirigendo, & utatur iſtis uer
bis ſiue terminis. Io. Mo. in cle. ſtatutum. de reſcri. ſuper
uerb. canoniſtis. in quæſt. Item quæro. & uerſi. & notan-
dũ. ibi. u. ponit intellectũ c. ſuper eo. de appellationi. quæ
decr. eſt clauis in hac materia. & c. quoniam abbas. & d. c.
ſi tibi abſenti. lib. 6. uide etiam pro materia ſuper rub. de
reſcrip. ibi. Et dic præſentationem cum effectu &c. & ibi:
ſi utrũque &c. efficaciùs facit c. abbatem. eod. tit. ibi: qui
mandatum apoſtolicum iam ſuſcepit, quaſi ex tunc poſ-
ſit procedere ad prouiſionem non ante. Ad idem effica-
citer facit de app. c. ſuper eo. ubi tenentes hãc partẽ repu
tant textũ. Nec procedit ſolutio opinantium aliter, & di-
centium, quòd illa decret. probet bene, quòd ubi præfigi
tur tẽpus iudici, infra quod cauſam debeat finire: tẽpus
incipit currere à receptione literarum, quòd ante non ſit
negligens, ſi non procedit. Sed non probat, quòd ſi ante
uelit procedere, non poſſit. Poſſet dici quòd hæc ſolutio
non procedit, ideo quia poſito quòd iudex delegatus da
tus cum certi tẽporis adiectione ante receptionem litera
rũ proceſſit multũ in cauſa an ualeat proceſſus: aut ſi non
ualet, habeo propoſitum. Si ualet, ergo in poteſtate iudi-
cis, taliter dati erit Principis intentionẽ fruſtare, procedẽ
do multũ in cauſa, tanquã literas recipiat. ut ſcilicet illud
tẽpus præcedens receptionẽ, habebat de lucro quod non
eſt dicendum. Sit ergo uis illius literæ, quòd tempus inci
pit currere à receptione literarum, quòd ante iudex da-
tus nõ poteſt procedere. per c. diuerſitatem. de cõceſſio.
præbend. cum ſuis ſimilibus. Item ſi alia opinio eſſet ue-
ra: ergo non uideo quorſum iſte textus non determinaſ-
ſet tempus debere currere illo caſu poſtquàm iudex ince
piſſet procedere, ſi hoc poſſet ante receptionem literarũ.
Similiter facit dict. c. ut debitus. cum ſuo uero intellectu:
6 ibi enim patet, quòd † impetrans primũ reſcriptum quod
nondum eſt præſentatum, non poteſt excipere de ipſo cõ
tra ſecundum, quod eſt præſentatum, donec ipſum pri-
mum præſentet, quia uirtute primi iudex per ipſum da-
tus procedere non poteſt, nec pars contra quam eſt impe
tratum manet impedita: ſemper enim habeat iudicem co
ram quo poſſit ſuam proſequi iuſtitiam: ideò ante rece-
ptionem primi de ipſo ac eius prioritate excipi nõ poteſt
contra ſecundum, ut non uideatur iudex per ipſum da-
tus effectualiter iudex, ut per ipſum poſſit procedere. de
pœnis. diſt. 2. can. habuerũt uerba. & de cleri. nõ reſidẽ. c.
relatum. cum ſimilib. ad idem facit de præb. c. cùm tenea-
mur. in princ. ibi, ſi mandatum noſtrũ pro alicuius pro-
uiſione receperis. de reſcri. c. ſuſceptũ. in prin. li. 6. & eo.
ti. & li. c. ſi pro te. & efficacius facit eo. ti. c. duobus. §. ſi ue
rò. ubi patet quòd quando duo, quorũ gratiæ eodẽ tẽpo
re per omnia ſunt pares, ſeu æquales, concurrunt in data,
ille præfertur qui primò præſentat ſuas literas executori
habenti poteſtatem prouidendi Et ita fuit determina-
tum me præſente in Rota. Indubitatum eſt autem quòd
7 † executor nondum præſentatis ſibi literis non poſſet fa-
cere proceſſus. per ea quæ ibi not. per Ioan. Andr. in no-
uel. in glo. mag. uerſi. hoc adde. Ad idẽ eo. lib. de præb. c.
2. 2. reſp. & c. ſi pro clericis. in prin. & c. ſi clericus. ibi, eo-
dem modo: de offi. deleg. c. quoniã abbas. de reſtitut. ſpo-
liato. c. audita. Præterea ſatis efficaciter facit, qui bene li-
teræ ordinem reſpicit. eod. lib. de conceſſin. præbend. c.
quia cunctis. ubi alleg. tex. quòd ad hoc, ut per poteſta-
tem datam executori de prouidendo auferatur ordina-
rio prouidendi poteſtas, eſt præmittenda literarum rece-
ptio, & executoris uoluntas, & notificatio earum facta
capitulo. & infertur, quòd ad hoc eſt neceſſe, quòd exe-
cutor notificet &c. quò ſit in proceſſibus qui fiunt per e-
xecutores & quemlibet doceat de practica. Et ſi contra-
rium diceretur omni die executores mentirentur in pro
ceſſibus, in quibus ſemper ponitur clauſula: Noueritis
nos literas apoſtolicas cum ea qua decuit reuerentia, re-
cepiſſe. Et breuiter quantum mihi apparet, omnes text.
de hac materia loquẽtes, hanc partem fortificant, & nul-
lum tex. reperi, qui efficaciter oppoſitum innueret. Hoc
etiam tenent omnes no. canoniſtæ. Patet hoc etiam eſſe
de mente Ioan. 97. diſtinctione, can. nobiliſſima. & facit
quod ipſe idem notat, 4. quæſtio. ultim. can. quiſquis. 23.
quæſt. ulti. can. ſæpè. in gloſſ. ergo. Idem uidetur eſſe cla-
rè de mente Innocen. Nam licèt in c. ex conqueſtione. de
reſtitutio. ſpoliator. opiniones recitat non eligendo: ta-
men in c. cùm olim. de priuilegiis. ad finem. clarè innuit
iſtam partem Ioann. quærens: Verũ delegatio poſſit pro-
bari

c bari [c] per teſtes, uel aliàs, quàm per literas, ſeu reſcriptũ poſſit delegatus probare ſuæ delegarionis poteſtatem? Et dic quòd non. & hoc antequàm fuerit præſentatũ reſcriptum, & per ipſum receptum. per can. ſancimus, 25. quæſtion. 2. ſed ſi poſt receptionem perdatur: poteſt probari per teſtes. alleg. communia iura. Quare hoc eſſet, niſi quod iudex delegatus ante receptionem literarum ſuæ poteſtatis, non poteſt uti iuriſdictione ſibi demandata: & per conſequens non poteſt recipere probationẽ, quòd iudex eſt, quia iam exercet iuriſdictionem: quod eſt impoſſibile. Ad idem bene facit, quod idem ipſe notat de cõceſſio. præbend. c. quia cunctis. §. ex parte. ubi tenet, quòd conſenſus Principis committentis, & executoris dati debent concurrere, antequàm quæratur poteſtas: quod non uidetur eſſe poſſe antequàm literas recipiat ſuæ poteſtatis: cùm ante conſenſum debeat eſſe certus de ſua poteſtate, quod non eſt antequàm recipiat literas ſuæ poteſtatis. per præal. c. ſi de beneficio. cum ibi not. per Archidia. de præbend. lib. 6. Item eandem opinionẽ clarè tenet Hoſt. Sed contrarium uidetur innuere Inno. & cõtrarium tenet ibi Ioan. de Lig. dominus meus tunc, ut credo, Cardinalis bellifortis. Poſteà Papa Greg. xi. dicens, præſertim in gratioſis, omnes tenere hanc partem contrariam, quam credo ueriorem: & ibi uide quæ ſcripſi poſt eum pro ſolutione ad c. ſuper eo. & ad c. ut debitus. de appel. in præal. c. ex conqueſtione. & Ioan. An. ipſum excitat non reprobando. eundem tenet clarè Guliel. in Spec. de compet. iudic. adit. §. pe. ante fin. quem Ioan. And. nedum non reprobat: imò allegat concord. eiuſdem opinionis. Pro eo etiam benefacit quod ipſe Ioan. And. not. de præb. c. ſi cui. in 2. reſp. in nouel. lib. 6. ubi innuit, quòd nedum ante præſentationem literarum, imò poſt & antequàm ſit proceſſum ad aliquid ex actubus requiſitis ad perpetuandam iuriſdictionem, res in literis in forma pauperum cẽſetur integra, ut expiret per obitum concedentis: quod non poſſet eſſe, ſi ante præſentationẽ literarũ executor poſſet proceſſum facere, cùm hoc ad perpetuationem ſufficeret. Sed clariſſimè tenet hanc opinionem ipſe Ioã. And. de offi. deleg. c. quoniam abbas. ſuper 1. gloſſ. eandẽ opi. tenet Archi. de procur. c. is qui. lib. 6. & in c. ſi pro pluribus. ſuper uer. non erit. de præb. lib. 6. Pro hac opinione facit optimè tex. cum ſua glo. in cle. 1. de procur. ſuper uer. receptis. ubi gloſſ. remittit ad not. de cleri. excom. mini. c. pe. cum ſua glo. Concordant Paul. & Guliel. quem ſcilicèt Guliel. de monte Lau. uide in cle. cõſtitutionẽ. de elect. Collect. etiam clarè loquens in executore gratiarum, qui fuit omniũ ultimus, & practicus Curiæ Romanæ dicit, quòd de rigore iuris hæc opinio eſt tenenda. alleg. c. ex conqueſtione. de reſti. ſpoli. & licet non habeam dicta ſua. Item Fred. de Senis in executione diſputauit iſtam quæſtionem, & determinauit pro iſta parte, non reperi hanc diſputationem: ſed in cõſiliis ſuis cõſi. 25. ipſam tenet, & Io. de Lig. idem in reportatis ſuis de offi. deleg. c. quoniã. & plenius in præallega. decre. ex conqueſtione. de reſti. ſpo. Vnde non uidetur iudicio meo à tam authenticorum uirorum opinione, quam nullus gloſſatorum reprobauit, recedendum, maximè quia ratione & iurium mente fulcitur. Nec obſt. quod allegatur in oppoſitum: uidelicèt quòd in iſtis reſcriptis etiam beneficialibus conſideretur tempus datæ: & ex ipſius tempore habet executor ſuam poteſtatem. cuius exercitium, cùm non reperiatur iure legatum, uidetur debere concurrere cum eadem. Reſpondeo & di-
8 co, quòd † in reſcriptis diuerſa tempora cõſiderãda ſunt. Si enim quæratur de ipſorũ reſcriptorum efficacia, quò ad hoc, ut poſſint, uel non poſſint impugnari propter aliquod tacitum, uel expreſſum, fateor quòd attenditur tẽpus datæ: ut pro hac parte allegatum eſt. Sed ſi quæratur de ducendo poteſtatem datam per literam in exercitium, ut de ipſius poteſtatis perpetuatione quò ad ipſius iudicis perſonam, attenditur tempus recitationis literarum. per iura alleg. pro hac parte & bene intellecta per Io. Mo. ſupra in locis per me allegatis. uidelicèt ſuper rub. & c. ſtatutum. de reſcrip. & ideò præmiſſa ſic concordo, & miror quòd ſcribens non allegauit ad materiam not. in c. eam te. de reſcrip. & in c. dilectus. de præb. le. 2. per Bet. Hoſt. & Pet. de ſancto Gemi. & not. per Inno. in c. cùm iure. de offic. deleg. quæ allegantur etiá per Archi. in d. c. ſi. de conceſ. præb. ſuper uerb. factam. lib. 6. & per eundem pro contraria: ſed potiùs facit pro. de præb. in c. licet. ſuper uerb. apud. e. lib. Et optimè per Io. And. ĩ reg. iur. eum qui certus eſt. imò ibi dicit expreſsè abſurdum eſſe tenere contrarium: uidelicet, ualere proceſſum iudicis uel executoris ſine literis. Ex quibus nedum recipit exercitium iuriſdictionis: ſed etiam omnimodam ſuam poteſtatem: ut in 2. q. eſt deductum. Ita de plano notat Guliel. de monte Laud. de reſcript. c. literas. in clem.

Additiones.

a Circa tertium. §. eſt deciſionis 19. ſuprà eod. in quo tertium dubium d. deci. tractatur.

b Nam quicquid. Nota iuriſdictionẽ delegatam non quæri niſi ſcienti & conſentienti. Adde Pet. de Suzar. & Doctor. in l. furioſus. ff. de iudi. ubi etiam per Angel.

c Probari. Adde Panorm. & Fely. in rubric. de conſtitutio.

De His quæ fiunt à Prælato ſine conſenſu Capituli.

Epitome.

In communi etiam capitulo regularium non poteſt Abbas maior minuere de iure unius eccleſiæ ſibi ſubiectæ, niſi ex iuſta cauſa, & poſſeſſore uocato.

DECISIO I. aliàs 347.

SI Abbas maior etiam in conſilio, aliàs Capitulo generali erigat, ſeu ordinet unam ſacriſtiã, ſeu cuſtodiam in aliquo prioratu perpetuo, & conuentuali, à ſuo monaſterio dependẽte, priore nõ uocato, & ſtatuat huic cuſtodi, ſeu ſacriſtæ de bonis, & redditibus dicti prioratus fore prouidendũ ex cauſa etiã iuſtiſsima: huiuſmodi erectio, ſiue ordinatio non ualet mero iure. Ratio, quia huiuſmodi erectio, ſiue ordinatio quãtuncũq; iuſtiſsima cauſa ſubſit, debebat fieri ſine præiudicio prioratus. de conſti. c. cùm acceſsiſſent. & c. cùm omnes. de conſuetu. c. cùm olim. de eccleſi. ædifican. c. ad audientiam. Non enim eſt decooperiendũ unum altare, & cooperiendum aliud. de præb. c. cùm cauſam. tum etiam quia huiuſmodi ordinatio eſt quædam diſmembratio prioratus: & ideò neceſſaria fuit prioris uocatio: quæ licèt, ſi fuiſſet prioratus unitus alteri dignitati, non fuiſſet neceſſaria: tamen ſi diſmembraretur, & pars alteri dignitati applicetur, rector ſiue defenſor ad hoc eſt uocandus, & aliæ ſolennitates iuris ſunt ſeruandæ: aliàs non ualet. de rebus eccleſi. non alienand. c. 1. lib. 6. & clem. unic. eodem titu. & ibi per Ioan. Andr. & Paul.

De Rebus eccleſiæ non alienandis.

Epitome.

In diſmembratione aut alienatione rei eccleſiaſticæ requiritur rectoris uocatio, cauſæ & contractus expreſſio, & aliæ ſolennitates, de quibus in c. dudum. de reb. eccleſi. non alie. lib. 6.

SVMMARIA.

1 *Diſmembratio quid ſit, & quæ requirantur ad hoc, ut ualeat.*

2 *Unio rectore non uocato fieri poteſt.*

DECISIO I. aliàs 229.

1 IN diſmembratione alicuius † eccleſiæ, ſeu bonorum eiuſdem facta per aliquem Legarum de latere, requiritur rectores uocatio, cauſæ expreſsio, cauſæ ueritas; tractatus & aliæ ſolennitates iuris. de quibus in c. ſine exceptione. 12. q. 2. & c. dudum. de reb. eccleſi. non alie. lib. 6. quia huiuſmodi diſmembratio eſt quædam alienatio perpetua rei eccleſiæ, in qua requiruntur omnia ſupradicta: ut iuri-
2 bus ſuperiùs allega. Et licèt † unio unius eccleſiæ poſsit fieri rectore non uocato, tamen diſmembratio, ſiue alienatio partis ipſius ipſo non uocato fieri nō poterit, prout legitur & notatur per Ioan. And. in clem. ſi una. de reb. eccleſi. non alienand. ſuper uerb. defenſor. & ibi ponit rationem diuerſitatis.

De Locato & conducto.

EPITOME.

Locatio facta per Prælatum cum conſenſu ſui Capituli aut per inferiorem cum authoritate ſuperioris ex cauſa legitima, & in utilitatem Eccleſiæ, tranſit ad ſucceſſorem, aliàs non, quamuis dicatur per ſe & ſucceſſores ſuos: quinimò & tūc morte locantis extinguitur: nec poſteà ualidatur, licèt ſucceſſor ſtatutā receperit penſionē.

SVMMARIA.

1 *Prælatus quando ſtare contractui per prædeceſſorem facto teneatur?*

2 *Locatio facta per Prælatum nomine ſuo, & non eccleſiæ ipſius morte ipſo iure extinguitur.*

DECISIO I. aliàs 332.

SI Prælatus locat ad certum, & modicū tēpus, quod relinquitur arbitrio iudicātis: ut legit. & not. in cle. monaſteriorum. de re. eccle. non alie. in gl. ſi. bona, ſiue fructus prælaturæ ſuæ, ualet & tenet huiuſmodi locatio etiam ſine authoritate ſuperioris, & ſine conſenſu capituli ſui, ad uitam ſuam. per c. fin. ne Præla. uices ſu. & etiam per nota. in c. poſſeſ-
2 ſiones. 16. q. 1. per Io. Et † ſi Prælatus fecit eam nomine ſuo, non intendens eccleſiam obligare, ſucceſſor eius non tenetur ſtare contractui, nec huiuſmodi locationē obſeruare. Si uerò eccleſiæ nomine, & utiliter contraxiſſet ſeruata debita ſolennitate iuris: tunc ſucceſſor tenetur ſtare contractui: & huiuſmodi locationem obſeruare. de ſolut. c. 1. & ibi per Io. And. in nouel. 12. q. 2. can. hoc huius placiti. & can. præcedenti. can. Alienationes, ubi de hoc per Io. & Archi. qui dicunt, quòd Prælatus uniuerſalis ſucceſſor eſt: ſecus uerò in ſingulari: ut per Ber. Inn. & Hoſti. in c. ſi. ſuperiùs alle. Et poteſt eſſe diuerſitatis ratio, quia in primo caſu cenſetur perſonalis obligatio, quæ finitur morte. de preca. c. 2. de dona. inter ui. & uxo. c. nuper. ff. de uſufruct. l. ſi unum. Hoſti. in ſumma tituli, ſic Prælati uices ſuas. ponit aliam rationem: quia cùm beneficia ſint perſonalia, contractus circa illa habiti, perſonas concedentium non excedunt. de præb. c. niſi. de autho. & uſu pal. ad hoc. In ſecundo caſu cenſetur realis, quæ ſemper durat. de inſti. c. cùm ueniſſent. de tranſact. c. ueniens. & c. de cætero. In dubio tamen potiùs præſumitur perſonalis, quàm realis. prout legitur & notatur in dicto c. cùm ueniſſent. Et præmiſſa procedūt in Prælato habente adminiſtrationem, locante bona prælaturæ ſuæ ob utilitatem eccleſiæ, ſine prælaturæ ſuæ, & debita ſolennitate ſeruata: ſecus uerò in præbendario, ſiue ſimplici beneficiato, qui nunquàm ultra tempus uitæ ſuæ locare poteſt præbendam ſuam, licèt ſuper illa agat, & defendat. de præb. c. 2. de pecu. cleri. c. ſi. de probat. c. ex literis. & per Inno. quia ipſe non habet tam liberam adminiſtrationem præbendæ ſuæ ſicut Prælatus. de teſtam. c. relatum. & c. requiſiſti. ſecundùm Inno. qui hoc not. in d. c. fin. ne prælat. uices ſuas. & arg. in c. hoc huius placiti. 12. q. 2. in fine. Sed iuxta præmiſſam conclu-
2 ſionem fuit dubitatum de duobus: utrùm locatio † facta per Prælatum nomine ſuo, & non nomine eccleſiæ, ipſo iure eſſet extincta per obitum ipſius. Aliqui Domini tenebant quòd non: quia ſucceſſor, licèt non teneretur ſtare contractui: tamen poſſet, ſi uellet, imò honeſtum & decens eſſet, ſi tempus locationis nondum eſſet finitū, & eſſet facta locatio pro ſe, & ſucceſſoribus ſuis. prout ponebatur in facto, quòd locationem factam obſeruaret, & expectaret finem termini, quia Canon dicit, quòd ſucceſſor debet fauorabiliter proſequi, quos nouit ſuo præceſſori fideliter paruiſſe: ut 12. q. 2. can. hoc huius placiti. de reſcrip. c. literis. de pact. c. ſi. lib. 6. Eccleſia enim in contractibus ſuis nullam debet fraudem adhibere. de donatio. c. per tuas. nec precarium finitur obitu concedentis: nec ante tempus conſtitutum, & ſi ſit factū de poſſeſsionibus & rebus eccleſiarum reuocatur. de precar. c. ſi. Maior tamen pars tenuit contrarium: uidelicèt quod cōtractus locationis extinctus ſit ipſo iure morte locantis: quia ultra uitam ſuam non potuit ſuum ſucceſſorem obligare. per iura ſuperiùs in alia concluſione alleg. facit etiam c. ſi. de reſcrip. lib. 6. & c. ſignificauit. de cenſib. Prætereà licèt in beneficialibus ſit ſucceſsio, tamen non hæreditaria: quia non ſuccedit in locum, ſiue titulum primi defuncti: ſed ex nouo titulo ſiue iure. de conceſsio. præb. c. 2. de inſtit. c. ad decorem. de iure pàtro. c. conſuluit. de fil. presby. c. ad extirpandas. & ideò Prælatus non ſuccedit ut hæres: nec tenetur ſeruare omnes cōtractus initos: maximè inutiliter per prædeceſſorem ſuū: ut in d. c. 2. de preca. & in c. ſignificauit. de cenſib. & de pign. c. 2. Prætereà licèt uſufructuarius ſit Prælatus in uita: tamen eſt uſuarius in morte. prout legit. & not. in c. præſenti de off. ordi. lib. 6. & per Io. monach. de reb. eccl. nō alienan. c. hoc conſultiſsimo. eodē lib. ſed uſusfructus finitur morte: ergo &c. ut in d. clem. ſi una. de reb. eccleſ. non alien. ſuperiùs alle. in alia cōcluſione: ut legit. & nota. in c. cùm conſtet. de pignor. Item finitur donatio feudi in dote ipſo iure per obitum concedentis: ut in c. nuper. de donatio. inter uir. & uxo. par etiam in parem, &c. de electioni. c. innotuit. & in hanc ultimam concluſionem declinauit reuerendus in Chriſto pater & dominus, dominus Cardi. Viuar. quem ſuper hoc conſului.

EPITOME.

Pœna legis conductores. C. locati. habet locum in ſucceſſorem locantis, ſicut in ipſo locante: & ſucceſſor locatoris recipiendo penſionem rei locatæ, contractum locationis ratificare uidetur. h. d. §. iſte.

DECISIO II. aliàs 233.

EX præmiſsis duabus concluſionibus inſurrexit aliud dubium uidelicèt utrùm pœna l. cōductores. C. de locat. & conduct. locum habeat in ſucceſſore locantis, ſicut in ipſo locāte: puta ſucceſſor in caſu, quo potuit repetijt rem locatā, & conductor contradixit, imò litem ſuſcepit: utrùm habeat locum æſtimatio bonorū? Reſpondebatur per omnes quòd non: maximè ſi tempus locationis nondū fuit finitum, & ſit facta locatio pro ſe, & ſucceſſoribus ſuis.

Et

Et ſic fortè poterat habere iuſtá contradictionis cauſam
propter quam excuſatur à pœna. de loca. c. potuit. Et pro
cedit hæc concluſio, maximè ſecundùm opinionē dicen
tium, locationem extinctā per obitū ipſo iure, niſi ſucceſ
ſor uelit eam ratificare. Sed pone Prælatus locauit certa
bona prælaturæ ſuæ ad decē annos pro certa annua pen
ſione, quam ipſe recepit per duos annos in uita ſua. Poſteà
eo mortuo ſucceſſor ſuus recepit eam iterū per duos an
nos: ſubſequenter recepit à conductore prædicta bona:
quæritur nunquid poteſt? Aliqui dixerunt quòd nō, quia
recipiendo penſionem tacitè uidetur cōtractum factum
per prædeceſſorem ſuum ratificare. ar. no. in c. 2. & 3. de
his quæ fiunt à præla. Nam ut ibi apparet, contractus
præſertim temporales, & nō perpetui tacitè poſſunt rati
ficare, & ibi de hoc. & quia decēs & honeſtum eſt, quòd
ſucceſſor ratificet, & fauorabiliter proſequatur facta ſui
prædeceſſoris: ut in c. hoc huius placiti. 12. q. 2. & de ſolu.
c. 2. & ibi per Io. And. in nouel. faciunt optimè not. per
Spe. ti. de emphyteu. §. nunc aliqua. uerſi. 23. cū quatuor
ſequentibus. Maior pars tenuit contrarium: quia licèt
receperit pēſionem certis temporibus, & pro illo tempo
re cenſeatur contractum ratificaſſe tacitè pro tempore,
quo recepit penſionem, tamen per hoc nulla cenſetur
pro futuro tempore obligatio noua introducta. ad hoc
alle. l. emptorē. & l. item quæritur. §. qui impleto. C. de lo
cat. & conduct. Tum etiam quia contractus ſemel extin-
ctus, amodò non reuiuiſcit de renuntia. c. ex tranſmiſſa.
de reſcrip. c. quamuis. lib. 6. & cle. gratiæ. eo. titu. Sed loca
tio, antedicta eſt extincta per obitum ipſius locantis, ut
ſuprà deductum eſt in alia concluſione: ergo. Quando
autem ſucceſſor teneatur ratificare geſta per ſuum præ-
deceſſorem, uide Dynum & dominum Io. And. poſt eū
in nouella in regula, ratihabitio. de regu. iur. lib. 6.

Epitome.

L. quicunque. C. de apochis publicis. li. 10. locum ha-
bet non ſolùm in cenſu tributario: ſed etiam in emphy
theoticario.

DECISIO III. aliàs 304.

Ex, quicunque. C. de apochis publicis. li. 10.
nedum habet locum in cenſu tributario, ſed
in quocunque alio etiam emphyteoticario.
prout not. Spec. titu. de locat. §. nunc aliqua.
uerſi. 27. & 2. ſequent. Hoſti. in ſumma eod. ti. §. hoc quo
que notandum.

De rerum permutatione.

Epitome.

Beneficia reſeruata, & ex cauſa permutationis reſigna
ta in manibus ordinarij uerè uacant: ſed per ipſum ordi
narium conferri non poſſunt. Ratio, quia per talem re-
ſeruationem Papa ad ſe ordinationem dictorum benefi-
ciorum aduocauit, ergo eorum diſpoſitio eſt quibuſcun
que alijs inferioribus interdicta. Item, Ad beneficia reſi
gnata permutationis cauſa reſignantes propria authori-
tate redire non poſſunt. h. d.

SVMMARIA.

1 *Reſeruata beneficia etiam ex cauſa permutationis per or-
dinarium conferri minimè poſſunt.*
2 *Permutantes ſua beneficia an poſſunt ad illa propria autho
ritate redire.*
3 *Collatio non eſt in beneficiorum eccleſiaſticorum permuta
tione neceſſaria.*
4 *Reſignatio beneficij reſeruati etiam ex cauſa permutatio-
nis facta, ueram uacationem inducit.*
5 *Beneficia generaliter reſeruata, non poſſunt niſi per Pa-
pam conferri.*
6 *Beneficia per Papam reſeruata an poſſint permutari?*
7 *Optio non habet locum in beneficijs reſeruatis.*
8 *Optio an locum habeat in beneficijs deuolutis ad Papam
per negligentiam inferiorum?*
9 *Beneficium putatiuum an per mortem occupantis uacare
dicatur?*

DECISIO I. aliàs 173.

1 Fuit dubitatum utrùm † beneficia[a] reſeruata
2 per Papam reſignata in manibus Epiſcopi ua
cent, & per ipſum conferri poſſint. & ſi
non, utrùm permutantes poſſint ad ſua
2 beneficia † propria authoritate redire. & ſic ſuus tria du-
bia. In primo caſu videbatur aliquibus quòd non. per
nota. per Ioan. Mona. in c. vnico, de rerum permut. lib. 6.
ſuper uerb. fraude. in q. ſed quæro. ubi uidetur dicere,
quòd in permutationibus non eſt uera uacatio fictione
iuris, ſed eſt quædam continuatio iuris præcedentis mi-
b niſterio præſidentis. alleg. tres leges[b] & unam decre.[c] de
c ſi. decre. licet. eod. tit. lib. 6. quæ decre. magis facit contra
eum, quàm pro eo, dum dicit ibi, reſignent. per quam re
ſignationem beneficia uerè uacant: ſaltem quò ad ipſos
reſignantes: quia per eam amittunt tam proprietatem
quàm poſſeſſionem. prout leg. & not. in c. admonet. c.
quod in dubijs. & c. ſuper hoc. de renunt. facit c. quia pe-
riculoſum. 7. quæſtio. 1. ad quod Ioan. mona. nitebatur
reſpondere dicens, prædictum uerbum, reſignent, poſi-
tum in dict. decretal. licet. quia non eſt propriè reſigna-
tio: ſed totum poteſtati ſuperioris reſeruatur, qui tranſ-
fert perſonas de loco ad locum. ut in c. quæſitum. de re-
3 rum permu. uolens innuere, quòd † in permutationibus
non ſit neceſſaria collatio: ſed eſt quædam perſonarum
tranſlatio. Præterea uno probibito omne cenſetur prohi
bitum per quod deuenitur ad illud. per l. oratio. ff. de
ſpon. ſed propter reſeruationem inhibetur & irritatur
collatio: ut in c. ſi eo tempore. de elect. lib. 6. ergo & reſi-
gnatio. Ad quod ultimum reſpondebatur, quod licèt re-
ſeruatio beneficij impediat collationem ipſius: ut in c. ſi
eo tempore: & in c. ut noſtrum. de appellatio. tamen non
impedit reſignationem: ſed conferentem, prout apparet
per uerba reſeruationis: & ideò in hoc primo dubio fuit
4 concluſum per omnes Dominos concorditer, quòd † reſi
gnatio beneficij reſeruati etiam ex cauſa permutationis
facta ueram uacationem inducit. Ratio, quia ipſam de-
bet ſequi uera collatio & inſtitutio. ut in c. un. de rerum
permuta. lib. 6. & meliùs in clement. unic. eodem titu.
in fin. quæ fieri non poſſet de beneficio non uacante. de
conceſſio. præben. c. nulla. & c. 1. ergo uera uacatio. quod
etiam notat glo. in c. ſi propter tua debita. ſuper uerbo,
uacabunt. de reſcript. li. 6. in ſecundo dubio uidelicèt u-
trùm Epiſcopi admittendo renuntiationes huiuſmodi
reſeruatorum beneficiorum reſignatorum ualeant ea
permutantibus conferre? Et uidetur quòd ſic. per di-
cta iura: uidelicet c. quæſitum. & c. licet. & clement. u-
nic. de rerum permutatio. per quæ iura arctatur Epi-
ſcopus ad conferendum duntaxat permutantibus. &
non alijs. ergo, &c. quod eſt uerum in non reſerua-
tis: ſecus uerò in reſeruatis per Papam. quæ etiam non
d poſſunt optari[d] uigore conſuetudinis: de qua in c. fi-
na. de conſuetu. lib. 6. nec per executorem ſiue Lega-
tum conferri. de præbend. c. dudum. eodem lib. Ratio,
quia reſeruatio Papæ afficit beneficium ſuper, & de
quo fit, & inficit totum quicquid diſponitur in con-
e trarium: ergo aufert poteſtatem conferendi,[e] & omnem
modum diſponendi circa id, de quo agitur: ut in c. fina. &
c. ſi eo tempore. de electio. lib. 6. & de præbend. c. 2. & c.
dudum.

dudum. eod. lib. Breuiter pro dicta concluſione eſt ho-
die extrauagans Benedicti x 1. quæ incipit, dudum. ubi
5 expreſsè diſponitur, quòd beneficia† generaliter reſerua
ta: puta per aſſecutionem, uel munus conſecrationis im-
pendendum, &c. non poſſunt impetrari, nec per aliquem
conferri, niſi per Papam. Recurrant ergo illi reſignantes
ad Papam pro permutatione perficienda, & collatione
eis facienda: prout conſulit, & concludit Fre. de Senis in
tractatu ſuo de rerum permutati. quæſtion. 30. in quo
quidem tractatu etiam tenet expreſsè, quòd beneficia
f [f] reſignantium etiam ex cauſa permutationis in curia, in
manibus Epiſcopi ibidem degentis anteà etiam non re-
ſeruata, ſolus Papa conferet, & non Epiſcopus. Ratio,
quia huiuſmodi beneficia uacant per reſignationem fa-
ctam in curia: de quibus beneficijs Papa ſibi reſeruauit
diſpoſitionem: ut in c. 2. de præbend. lib. 6.
g In tertio dubio: uidelicet ubi dicti reſignantes [g] nol-
lent ire ad Papam pro permutatione fienda: ſed unuſquiſ
que uellet habere recurſum ad ſuum beneficium. Quæ-
ritur utrùm poterunt? Dominus Fred. de Senis in tracta
tu ſuo de rerum permutat. quæſtion. 8. & Ioann. Andr. in
c. licèt. de rerum permuta. lib. 6. in nouella. Et dominus
Alexander de Nargentillo ibidem in repititione ſua, te-
nent quòd ſic de æquitate, per rationem, c. ſi beneficia. de
præbend. lib. 6. & per nota. ibidem per Archidiaconum
ſuper uerbo, liberè. iuncto eo quod notatur per Ioann.
Aod. eod. tit. c. licet. 2. ſuper uerbu, eodem. ubi dicunt
quòd etiam propria auctoritate redire poterunt, quia ſi-
ne culpa fuerunt, ex quo reſeruationem ignorabant:
ergo puniri non debent. de conſtit. c. 2. cum ſi. facit æ-
quitas, per quam uitatur circuitus incommoditatis
ac beneficiorum inculcatio. ar. clement. auditor de re-
ſcrip. tollitur occaſio expenſarum, & laborum, qui-
bus ſemper de iure eſt parcendum. de dolo & contu. c.
finem. de offi. ord. c. ut litigantes, lib. 6. Et quia ob utili-
tatem eccleſiarum non perſonarum. iuriſque beneficio
id fecit, ideoque laqueus ſibi inijciendus non uidetur.
28. q. 1. de uiduis iuriſque occaſio ad diſpendium trahi
non debet. ff. de uſuca. pro emp. l. eum qui. de priuile. c.
quod non nonnulli. Quibus non oſtantib. fuit determi-
natum contrarium, de quo etiam infrà in concluſione
60. Et eſt ratio, quia cùm beneficium uerè uacauerit per
reſignationem, ut probatum eſt ſuprà in primo caſu, ſine
dubio recuperari ſiue rehaberi non poterit ſine noua col
latione. Nam beneficiū uacās eccleſiaſticū ſine canonica
inſtitutione per eum, qui in eo ius non habet, uel ſi ius
habuit, illudque per priuationem, ſiue liberā reſignatio-
nem perdidit, recuperari non poteſt, ut in c. ex frequen-
tibus. de inſti. & de reg. iur. c. 1. li. 6. Probatur hoc etiā in
cle. unic. in ſi. qui quidem rigor iuris communis ſcriptus
æquitati prædictæ allegatæ per dictos Dominos meritò
eſt præferendus, ut no. Cyn. in l. placuit. C. de ind. per Gu
liel. de monte Lau. in cle. quamuis. de appell. & pleniùs
per dominum & patrem meum, & dominum Ioann. de
Ligna. in c. quæſitum. de re. permut. in quæſtione mate-
6 riæ noſtræ, videlicèt utrùm beneficia† reſeruata generali
ter uel ſpecialiter per Papam ualeant permutari. In qua
quæſtione reſpondendo cuidam obiectioni quæ fit de æ-
quitate c. licet. de re. permut. lib. 6. tractat pulchrè quan-
do æquitas præfertur rigori, & econtrà. Item cùm per li-
beram reſignationem permutans in eo beneficio ius ue-
rè perdidit, ut in c. quàm periculoſum. 7. q. 1. & nota. in
c. admonet. & c. quod in dubijs. de renun. At ius aliquod
poſitiuum ſibi illud ius reſtituit, & hoc non reperitur in
toto corpore iuris, quia ſi illud reperiretur, nō eſſet quæ
ſtio, aut collatio ſuperioris, & ſic habemus propoſitum.
& quòd collatio ſuperioris, ſit neceſſaria, ut probatum
eſt ſupra clarè in ſecundo dubio. ergo. Et per hoc poſſet
reſponderi ad d. c. ſi beneficia. quia ibi æquitas eſt ſcripta,
quæ præfertur etiam rigori iuris ſcripto. prout no. Doct.
ibi ſuprà. Sed in caſu noſtro non reperitur hæc æquitas
ſcripta, ergo ſtandum erit iuris rigori ſcripto. Poſſet etiā
alio modo reſponderi ad d. c. ſi beneficia. quod idem eſ-
ſet dicendum in caſu illo, ſicut in caſu noſtro non obſtan
te opinione Archi. Nam tutius eſt ſecundùm Ioan. And.
ibidem, quòd in caſu illius decre. quis authoritate ſupe
rioris ad beneficia ſua dimiſſa reuertatur, quàm propria,
propter pœnam c. eum qui. de præbend. lib. 6. Cuius con
ſilium eſt iuridicum, & optimum, illudque ſeruat Pala-
tium in beneficijs occupatis, ſecus verò de vacantibus
de iure & de facto, quia tunc procedit opinio Archi. &
ſic ad concordiam prædicti Doctores reducentur, quod
expedit. de elect. c. cùm expediat. lib. 6.

ADDITIONES.

a Beneficia. Adde deciſio. 14. circa medium, de renuntia-
tio. in antiq.
b Alleg. tres leges. Scilicet ff. de conſti. pecu. l. & licèt. ff.
de diuor. l. diuortium. & de iure do. l. quod dicitur. §.
miles. ad finem.
c Vnam decretal. Scilicet, c. quæſitum. de rerum permutat.
d Non poſſunt optari. In beneficiis † reſeruatis non habet
7 locum optio ſecundùm conſuetudinem. An autem ha-
beat locum in beneficijs uacantibus ex cauſa permuta-
tionis, uide plenè per dom. Pet. de Peruſio in c. quæſi-
tum. de rerum permut. in ulti. quæſtio. ſui tractatus, ubi
concludit, quòd non poſsint optari. Et an talis conſuetu
do præiudicet impetrantibus apoſtolicis, uide deciſionē
2. de conſue. in antiquis, ubi dicitur quòd nō. & iſta fuit
8 cōmunis opinio Rotæ. Sed utrùm in beneficijs † deuolu
tis ad Papā per negligentiam inferiorum habeat locum
optio. Ioan. And. in c. ſi. de conſue. ſuper uerbo, uacanti-
bus. lib. 6. tenet quòd ſic. quòd mihi uidetur mirabile:
cùm talis deuolutio fieri non poſsit, niſi per anni ſpatiū:
ut in c. licet. de ſupp. neg. præla. c. 2. de conceſſ. præbē. &
optio fieri debeat infra 20. dies: ut in dict. c. fina. ſed iſta
ſe non compatiūtur, maximè quia tempus optionis cur
rit à tempore ſcientiæ: ut not. glo. antepenul. in clemen.
1. de conceſſ. præb. nec iuuat ſi dicatur, quòd toto anno
optāns potuit ignorare, & tamen deuolutio facta erat:
quia tempus currit à tempore uacationis notæ in eccle-
ſia: ut in dict. glo. antepenulti. quo caſu poſita ignorantia
apud eccleſiam deuolutioni locus non eſſet. cogitabis.
e Poteſtatem conferendi. Subaudi & puram & liberam: ut
not. Fred. in ſuo tractatu in v. quæſtio. & idem do. Pet.
de Peruſio in c. quæſitum. de rerum permutat.
f Beneficia. Dicit abbas in c. inter cætera. de præben. quòd
non dicitur uacare beneficium ſimpliciter propter re-
nuntiationē factam animo permutandi, quod eſt notabi
le, ſi eſt uerū, cogita. Sed contrarium uidetur tenere una
deciſio in antiquis quæ incipit. Item oriebatur aliud du-
bium. De hoc uide latiùs per d. Pet. de Peruſ. in ſuo tra-
ctatu permutationum quem compoſuit in c. quæſitum.
de re. permu. in ſecundo principali quæſito. q. 1. 2. & 3.
g Dicti reſignantes. Sed hic reſtat dubium, † ſi permutan-
tes credentes permutationem tenere quæ fuit nulla, ad-
miniſtrent in beneficijs permutatis, & poſteà moriun-
tur, poſt quorū mortem apparet quòd collatio facta ex
cauſa permutationis nō ualuit, an dicta beneficia cen
ſeantur uacare per mortem, an per renūtiationē? Et hoc
eſt etiā utile ſcire propter c. ſuſceptum. de reſcrip. lib. 6.
& uidetur quòd uacent per renuntiationē: quia tenuit
renuntiatio: collatio uerò ſequens, quia fuit nulla, non
fecit illos permutantes rectores eccleſiarum, & ſic remā
ſerunt beneficia in eo ſtatu, in quo erant poſt renuntia-
tionem. Non ergo poteſt dici quòd uacent per mortem
eorū, ex quo titulum non habebant in beneficiis: ſed ui
detur quòd uacent per mortē, quia illa renūtiatio facta
fuit ſub conditione tacita, uel expreſſa, ſaltē ob cauſam;
quæ

quæ non fuit ſecuta, uel impleta. & ſic cùm permutatio
non fuerit perfecta ante mortẽ, perinde eſt ac ſi nihil fa-
ctũ fuerit, & hæc opinio placet Io. And. in d. c. unic. de re
rum permutar. li. 6. Quidam dicunt quòd ant permutan
tibus nulla potuit culpa adſcribi, & tunc talia beneficia
morte dicuntur uacare. ſi autẽ eis poteſt adſcribi culpa,
quia ſciebant cauſam permutationis prohibitam, tunc
nec morte, nec renuntiatione uacant. ſed iuris diſpoſitio
ne per iuris priuationem, ſcilicèt à iure inductam. per c.
eum qui. de præben. lib. 6. Dicas ſecundùm Petr. de Pe-
ruſio quòd ubi permutantes ad eorum beneficia autho-
ritate propria redierunt, eo caſu quo poterant tunc: quia
non titulus redit ad titulum, ea diſpoſitione iuris dican-
tur beneficia per mortem uacare: ſed ubi permutãtes ad
eorum beneficia non potuerunt redire, quia eis potuiſ-
ſet culpa adſcribi in permutatione facta: tunc talia bene
ficia uacent per renuntiationem, quia legitima præceſ-
ſit renuntiatio: non autem uacent morte, quia non ha-
bent titulum in eis. Et adde hic quod notat Ioannes de
Ligna. in c. quæſitum. de rerum permutatione. uerſicul.
ſed qualiter dicuntur. & per Frede. in ſuo tractatu quæ-
ſtione 6.

Epitome.

Reſignanti beneficium ex cauſa permutationis non
competit interdictum unde ui, nec condictio canonis re
integranda. 3. q. 1.

DECISIO II. aliàs 62.

a PErmutanti [a] non competit interdictum un-
de ui, nec condictio ea canone reintegranda.
3. q. 1. obſtãte ſibi renuntiatione uoluntaria,
per quam amiſit poſſeſsionem. iuxta not. per
Inn. in c. ſuper hoc. de renuntiatio. facit c. ea cepta. de re-
ſti. ſpoliat.

Additio.

a Permutanti. Adde infrà in antiq. de renunt. deciſio. 2.

Epitome.

Permutanti beneficium detur regreſſus ad ſuum be
neficium, quod cum duobus permutauit uno tantùm il
lorum euicto.

DECISIO III. aliàs 63.

SI quis permutauerit unum beneficium pro
duobus, quod poteſt. iuxta no. in c. cùm ue-
nerabilis. de exce. & de rerum permu. c. unic.
li. 6. ſi unum euincatur tanquam reſeruatũ,
& aliud dimittit uel dimittere uelit, poteſt petere, uel
habere regreſſum ad ſuum primum beneficium, autho
a ritate tamen ſuperioris, & eſt opus noua collatione. [a] ar-
gu. in ratione c. ſi beneficia. de præb. lib. 6. & c. inter cæ-
teras. eod. tit. & c. uniuerſorum. de rerum permu. ude
melìùs ſuprà in concluſione 1. in eo. titu.

Additio.

a Collatione. Adde dec. 4. cùm ibi not. ſuprà de renũtiatio.

Epitome.

Petenti beneficiũ ex cauſa permutationis ſufficit pro
bare compermutantem pro tali habitum cuius titulus
ſi impugnetur, onus probandi incumbit impugnanti.

DECISIO IIII. aliàs 109.

AGenti & petenti beneficium ea cauſa permu
tationis ſufficit probare compermutantem
habitum, & reputatum pro tali &c. & in pa
cifica poſſeſsione illius beneficij permutati
fuiſſe, etiam ſi titulus illius compermutantis impugne-
tur, cui impugnãti incumbit probatio, non obſtante clau
ſula in literis permutantium in fine poſita: quia de iure
communi cenſetur ſubintellecta: ut legitur & not. de ex
cep. c. cùm uenerabilis. & de rerum permu. c. licèt. li. 6. Ex
ſuperabundãti, & ad maiorem expreſsionem ponitur: &
ideò ſicut impetrãs beneficiũ uacans per obitũ non tene
tur plenè docere de titulo ſui prædeceſſoris decedentis,
ita nec impetrans per reſignationem. arg. no. per Inn. &
Hoſti. de præſump. c. illud. & de eo qui fur. ord. re.
c. innotuit.

Epitome.

Permutatio facta per ordinariũ de beneficio patroni
laici eo cõtempto nõ eſt nulla ipſo iure, ſed annullanda.

DECISIO V. aliàs 307.

a PErmutatio [a] facta per ordinarium de beneficio
ſpectante ad præſentationem laici ipſo contem-
pto, & non uocato, nõ eſt nulla ipſo iure, ſed an
nullanda per ſententiam: ſi ipſe contemptũ ſuũ
intra tẽpus quod præſentare debuit, & potuit, proſequa
tur, ſecũdùm dominum Fre. de Sen. in tractatu ſuo de re
rum permu. q. 30. & Alex. de Lancilla. in repet. ſiue com-
mento c. licèt. de rerum permuta. lib. 6. in quarta parte. q.
16. alleg. c. quod ſicut. de elect. c. ex noſcitur. de his
quæ fiunt à præla. in quibus contemptus capituli non
reddit actum nullum, ſed annullandum, ſecũdum expo-
ſitionem Hoſtien. & Ioan. And. ſuper uer. conuenit. alleg.
etiam c. cùm in eccleſijs. de præbẽ. li. 6. Pro ratione alle-
gat dominus Frede. dictum Pauli in clem. uni. de rerum
b permuta. dicentis, quòd conſenſus iſtorum uocandorũ [b]
quorũ intereſt, poteſt interuenire antè & *poſt: & dicit ſic*,
dans per hoc intelligere, quòd non *ſit nulla*, ſed annul-
landa Nam ſi eſſet nulla ratificari non poſſet. per c. audi-
tis. de elect. cum ſimilibus. Dominus Alexander alleg.
aliam rationem: quia iſte actus authorizandi permutatio
nem principaliter dependet ab Epiſcopo: ut in c. quæſi-
tum. de rerum permuta. & nota. in cle. uni. eo. ti. & licèt
debeant hunc actum facere de conſenſu capituli uel pa-
troni: non tamẽ illa eſt nulla eo ipſo, etiam ſi ad ipſum nõ
ſpectet collatio cũ nõ ſit omninò defectus ex parte faciẽ
tis licèt male faciat conueniendo illos quorum intereſt:
ut in dict. c. quod ſicut. & in c. cùm in eccleſijs. Quòd au-
tem ſufficiat conſenſus illorum contemptorum ex poſt
facto, inducit ipſe illud, quòd ſuperius in eadẽ repetitio-
ne dixit in parte prima, 7. q. ſcilicèt, quòd poſſum habere
duo beneficia de iure: & tamen Epiſcopus põt me altero
priuare, niſi mecum fuerit diſpẽſatũ: quæ ſi ea poſt facto
interueniat, ſufficit, ut ibi declarat. inducit pro hoc no.
per Ioan. And. in c. licèt canon. de electio. lib. 6. ſuper gl.
pen. & nota per eundem. de inſtit. c. 2. li. 6. Meliùs faciunt
no. Inn. & Ioan. monach. & Ioan. And. in c. 1. de rebus ec
cleſi. non alienan. eo. li. Facit ratio ſecundùm eum, quia li
cèt iſte conſenſus non interueniat in limitibus permuta-
tionis, non tamen cauetur iure, quòd non poſſit poſteà
interuenire: imò cauetur expreſsè contrarium, uidelicèt
ſufficere ſuperuenientem conſenſum, ut in d. c. quod ſi-
cut. & in c. 2. de his quæ fi. à Præla. & c. ex ore: Vnde licèt
illud quod ab initio non ualet, non firmetur ex tractu
temporis: tamen ex nouo interueniente conſenſu bene
firmatur: ut no. in dicta regula, non firmatur. de reg. iur.
lib. 6. Reſpondet ad omnia contraria tam canonũ, quàm
Docto. & præſertim ad c. decernimus. 15. q. 7. quod eſt
clauis in hac materia, uidelicèt irrita eſt epiſcoporum
collatio facta de beneficio ſpectãte ad præſẽtationẽ laici
c [c] ipſo contempto, & irrequiſito, dicẽs illud c. loqui in eo
caſu quo patronus debet requiri, & in quo Epiſcopus nõ
habet collationẽ: ſed in permutatione ſecus, licèt cũ alio.
Vel poteſt aliter reſponderi uidelicèt quòd d. c. decerni-
mus.

decernimus.loquitur in collatione uoluntaria:caſus autem noſter in neceſſaria. per clemen. unicam. de re. per mu.Dicit etiam dominus Alexander ubi ſupra dominũ Lapum,qui fecit plures additiones ad dicta domini Frede.in dictam partem declinaſſe & induxiſſe quòd ſit annullanda.per c.per ueſtras.de iure patro.& de ele. c. nemo.& quod ibi nota.lib.6.Si uerò ſecundùm Lapum illi quorum intereſt,permutationi contradicũt,uel non cõſentiunt : tunc ſecundùm eum eſt nulla. alle.clement.ne in agro.§.ad hoc.de ſtatu monacho.quod dictum intelligo,ſi ex aliqua cauſa rationabili contradicunt, & intrà tempus à iure ſtatutum:aliàs non obſtante eorum cõtradictione permutatio poteſt,& debet expediri,cùm eorũ non intereſt impedire eam ſine cauſa:quia præſẽtare nõ poſſunt.per cle.uni.ſupradictam.de conſenſu tene dictũ Pauli:uidelicèt quod ſufficit eorum conſenſus ante, uel poſt tacitus uel expreſſus.per rationes antedictas.

ADDITIO.

a Permutatio.Adde deciſi.10. de iure patronat. in antiq.

b Conſenſus iſtorum uocandorum. Adde Panormit. in c. ſignificatum.col. 1.extrà de præben.ibi,& tene menti illud dictum &c.& uide eundem Panormit.in c. de multa.col.4.uerſi.additur & alius caſus.ibi , & credo quòd requiritur conſenſus cuiuslibet,&c.eo.ti.de præb.& eũdem in c. quòd in dubiis. extrà de renuntiat. Roch. Cur.in ſuo tractatu iuriſpatrona.in uerbo,honorificum. quæſt.3.col.3.

c Præſentationem laici. Pro plena notitia materiæ iuriſpatronatus,uide Fel.in tracta.quãdo literæ apoſtolicæ noceant iuripatroni laici.qui tract.eſt in 5.uol. ſuorum cõmentariorum. Adde gl.in §. & cum humanæ.in uer. die. de elect.in pragmat.ſanctio.

EPITOME.

Renuntiationum receptio eſt iuriſdictionis: ideò facienda eſt in manibus illius qui poteſt inuitum deponere,& tunc perdit titulum & poſſeſsionem:ualet tamẽ facta in manibus capituli ſede uacante.h.d.Vel ſic: Capitulum ſede uacante reſignationem ſimpliciter beneficii ad Epiſcopum pertinentis recipere poteſt.

SUMMARIA.

1 *Reſignatio beneficij qualiter & in cuius manibus ſit facienda.*

2 *Viſitator datus ab alio, quàm à Romano pontifice eccleſiæ uacanti, an poſſit dare licentiam tranſeundi ad aliam eccleſiam ?*

3 *Capitulum an ſede uacante poſſit dare licentiam tranſeat de una eccleſia ad aliam.*

DECISIO VI. aliàs 311.

1 FVit dubitatum utrùm †Capitulum ſede uacã-
2 te poſſet recipere reſignationẽ [a] ſimpliciter in manibus eorum factam alicuius beneficii ſpectãtis ad inſtitutionem Epiſcopi defuncti. Et quod ubi Domini erant uarii & diuerſi. Aliqui Domini declinauerunt in partem negatiuam,mouebãtur, quia licèt Capitulum,ſede uacante poſsit confirmare electos.ut in c.cùm olim.de maio.& obedien.& inſtituere præſentatos.de inſti.c.1.lib.6.& alia facere ſede uacãte, quæ ſunt neceſſariæ iuriſdictionis , quæ recitantur per Ioan. An.in nouel.de maio.& obe.c.unic.lib. 6.tamẽ ea quæ ſunt uoluntariæ iuriſdictionis nõ cadunt in capitulum ſede uacante:prout deducit Io.mo. in c. fi. de ſupp. neg.præla.li.6.& ar.eo.ti.c.ſi epiſcopus.& Io. Ad. in cle. 1.de hæreti.per uerb. capituli. At recipere reſignationẽ eſt iuriſdictionis uoluntariæ:quia capitulum poteſt eam admittere,uel non admittere,ex cauſa:prout legit.& nota.in c.admonet.de renunt. ergo &c. Præterea uiſitator
2 †datus ab alio,quàm à Romano pontifice eccleſia uacante non poteſt dare licentiam tranſeundi alicui ad aliam eccleſiã:ut notant antiqui Doctor.Io.& Lauren. 71. diſtinct.can.fraternitatem. ergo nec Capitulum uacãte eccleſia poterit hoc,cùm ibi ſit quædam alienatio perſonæ,quæ maior eſt quàm rei.11. q. 1.can. præcipimus. & prohibita etiam legitimo adminiſtratore per Papam deputato.de elect.c.is cui.li.6.not.hoc etiam idem Io. An. in c.fi.ſuperiùs alle.de ſup.neg.præ.in nouella ſuper uer. legitimam.& Io.mo.in c.un.de maio.& ob.lib.6. Maior pars Dominorum declinauit in partem contrariam : ſcilicèt affirmatiuam,quòd poſsit Capitulum ſede uacante reſignationem huiuſmodi admittere:quia hoc eſt iuriſdictionis,cum in manibus illius ſit reſignatio faciẽda, ad quẽ pertinet inſtitutio,& deſtitutio, & non in manibus collatoris:prout leg.& no.in d.c.admonet.& c.quod in dubiis.eo.ti.ubi dicit Inn.reſignationẽ faciẽdã in manibus illius,qui poſsit inuitum deſtituere.Cũ igitur Capitulũ ſede uacãte poſsit priuare quẽ beneficio ſuo propter crimen,uel aliam cauſam iuſtam:ergo & reſignationẽ ipſius recipere poteſt præſertim ex cauſa legitima factam.de quo in c.niſi cùm pridem.de renũ.quemadmodum reſignationem ex cauſa permutationis factã in manibus eorum ſede uacante de beneficio ad tertium , & non ad Epiſcopum ſpectante admittere poteſt;& huiuſmodi permutationẽ authoritate quod procedit in beneficiis, quorum collatio ad Epiſcopum & Capitulũ ſimul pertinet.prout legi.& no.per Io.An.in cle.uni. 1. de re. permuta.& per Paul.de hæreti.in clementina 1. & per hoc ceſſat, & non uidetur uera illorum antiquorũ Do-
3 cto.opinio ſuperiùs recitata,quòd Capitulum † ſede uacante non poſſet dare licentiam tranſeundi de una eccleſia ad aliam.Præterea cùm ad inſtituentem & non conferentem beneficium pertineat huiuſmodi reſignationis admiſsio.ut ſuprà deductum eſt.At in caſu noſtro nõ ad collationem,ſed ad inſtitutionem pertinebat Epiſcopi defuncti beneficiũ,de cuius reſignatione tractamus, quã inſtitutionem poteſt facere Capitulum ſede uacante.ut in c.1.de inſtit.lib.6.ergo, & acceſſoriũ eius,quod ad inſtitutionem ſpectat,etiã facere poteſt:cui enim permittitur principale,& acceſſorium.de regu.iur.c. acceſſorium.& c.cui maius.li.6.& uidetur mihi optimè facere prædictum c.1.de inſtit.lib.6.pro hac opinione: quia ibi nedũ permittitur præſentatorum inſtitutio ſede uacante c.ſed ipſorum admiſsio, quæ eſt ipſius inſtitutionis præambulum. Siue igitur dicamus prædictã reſignationem præambulã,ſiue acceſſoriam ad ipſam inſtitutionem faciendam:crederem quòd ex quo conceditur eis inſtitutio,ergo & reſignationis admiſsio,per quam deuenitur ad illam. ff.de ſpon.l.oratio.de except.c.cùm inter.cũ ſimilibus. Ponamus igitur quòd fieret huiuſmodi reſignatio ſede uacante coram capitulo , & capitulũ taceret eam:ſed patronus illius beneficij reſignati alium præſentaret capitulo,illũque ca.admitteret, & inſtitueret ; nunquid ualeret huiuſmodi inſtitutio ? Crederem quòd ſic:quia inſtituendo uidetur tacitè renuntiationẽ admiſiſſe. arg. eorum quæ legunt.& no.in c.ex ore. de his quæ fiunt à ma.par.cap. Tũ etiam quia ille ex quo renuntiauit beneficium ſuũ in manibus illius , qui potuit ipſum inuitum deſtituere, per illam nedũ perdidit poſſeſsionem,ſed etiam titulum,& proprietatem:prout legitur & no.per Inn.in d.c.admonet.& c.quod in dubiis. & c. ſuper hoc. de renun.Tum etiam quia faciendo & permittendo alium inſtituere,uidetur ſuam renuntiationem,& factum capituli approbare,& ratificare.no.in d. c.ex ore.per Hoſt.& Arch.in can.ſi quis.54.diſt.

ADDITIO.

a Recipere reſignationem.Adde ad declarationẽ huius deciſionis.

ciſiónis, an ſcilicet capitulum ſede uacante poſſit recipere reſignationem beneficiorum, Felyn. in d. c. cùm olim, de maior. & obedient. in 4. col. nu. 7.

E p i t o m e.

Capitulum non poteſt præſcribere ſede uacante reſignationem beneficiorum ad Epiſcopum ſpectantium. Et procedit hoc ſummarium ſecundum opi. illorum, qui tenent, quòd capitulum ſede uacãte renunriationem benẽficiorum pertinentium ad epiſcopum recipere nõ poſſit. Sed ſecũdùm ueram opinionẽ, quòd recipere poſſit; ſummarium iſtud & dubium hic formatum non procedit.

DECISIO VII. aliàs 312.

EX hoc inſurrexit aliud dubium ſuppoſita prima opinione pro uera: uidelicèt, quòd capitulum ſede uacante de iure communi non poſſet huiuſmodi reſignationem recipere; utrum capitulum poſſet hoc præſcribere? In hoc etiam Domini erant uarij. Aliqui dicebant quòd ſic: cùm illud ſit iuriſdictionis, & omnia iuriſdictionalia ſunt præſcriptibilia. ut de præſcriptio. c. auditis. & c. cùm olim. Prætereà ex conſuetudine, uel priuilegio aliquibus Principibus ſede uacante competit iuriſdictio, ſiue adminiſtratio temporalium, ut in multis eccleſijs Gallicanis: prout recitant Io. monach. & Ioan. And. in nouella. & Innocẽ. poſt eum de maiorita. & obedien. c. un. libro ſexto, & facit pro hoc c. generali. de electio. eodem lib. certis etiam dignitatibus competit ex ſpeciali iure adminiſtratio ſpiritualium, ut dicit ibidẽ Ioannes An. in nouella, remittens ad nota. de offic. delegat. per eum. in c. penultim. ſuper glo. aduertere. libro ſexto. Multò fortiùs poteſt hoc competere capitulo ex legitima præſcriptione: cùm ipſi ſint pars corporis, & Epiſcopi membra. de his quæ fiunt à prælat. c. nouit, & c. quanto. Pro hac parte facit glo. in c. ſicut nobis. de ſimo. ſuper uerb. ad collationem. in fine. Maior pars tenuit, & dicebat contrarium: quia uacante eccleſia non
a currit præſcriptio [a] nec poteſt incipere tunc, ergo nec mediare, nec finire: quia caret legitimo defenſore. argument. eorũ quæ legunt. & notan. in c. 1. & c. de quarta. de præſcript. Ad illud quod allegatur pro contrario de inferiore, ſiue alijs Prælatis præſcribentibus adminiſtrationem ſpiritualem ſede uacante, poſſet reſponderi, quòd illi præſcribunt huiuſmodi adminiſtrationes contra capitulum, ad quod de iure communi ſpectat in temporalibus, & ſpiritualibus legitima adminiſtratio ſede uacante uerè uel fictè: ut in c. ſi epiſcopus. de ſup. negl. prælator. uel contra metropolitan. prout notà. Ioan. And. in dicto c. 1. de præſcript. ſuper ultima gloſ. in nouella. Simili modo reſponderur ad gloſſ. Bern. ſuperiùs allega. in c. ſicut.

A d d i t i o.

a Non currit præſcrip. Idẽ tenet do. Abb. Sicul. in c. ex trãſmiſſa. de præſcript. in 2. col. in uer. tertius caſus. & Fely. ibi tranſit cum do. Abba. in uer. inquantum uerò ponit Abba. hic, col. 3. num. 13. fol. 41.

DECISIO VIII.

Similis eſt deciſ. 13. hoc titul. de rerum permutat. in antiq.

E p i t o m e.

Habens gratiam à Papa prædeceſſore, qui acceptauit beneficium, præfertur habenti gratiam à ſucceſſore, qui etiam illud acceptauit.

DECISIO IX. aliàs 455.

INnocentius, qui obtinuit gratiam ab Innocẽtio de canonicatu ſub expectatione præbendæ uiuente, uel mortuo Innocentio non curato, Vacante quadam præbenda infra tempus debitum illam acceptauit, ſed ſibi non fecit prouideri, tandem unus qui impetrauit poſt obitum Innocen. ab Vrbano ſuo ſucceſſore in ſimili forma habens in gratia clauſulam, anteferri eandem præbendam infra menſem à data gratiæ ſuæ acceptauit. Quæritur quis eorum ſit potior? Maior pars tenuit quòd illa Vrbanica, quæ clauſulam habuit anteferri, non obſtante acceptatione primi facta ante gratiam ſecundi, ex quo non fuerat ſibi prouiſum. Et repetebant text. in c. quodam. de præbend. lib. 6. ubi propter iſtam clauſulam, anteferri, poſitam in literis ſecundi fuit impeditus primus, quòd prouiſio ſibi facta non ualuit ob decretum literarum ſecundi: & tamen primus habebat ius ad præbendam, antequam ſecundus haberet gratiam: quia ſibi debebatur præbenda primò uacatura. Nam primus nec ſecundus habebat ibi beneficium acceptandi: quod apparet: quia ſic afficiebatur præbẽda acceptura. iuxta decre. c. ſi poſt. in fine de præbend. lib. 6: quam quidem præbendam affectione non obſtantẽ ſecundi gratia propter clauſulam, anteferri, impediuit ibi primum. Item etiam hoc dicebant propter clauſulam, anteferri, appoſitam in literis ſecundi non obſt. ſi aliqui apoſtolica uel alia quauis authoritate in eadem eccleſia ſint recepti, &c. ſeu ſi ſuper prouiſionibus ſibi faciendis de canonicatu, & præbenda in dicta eccleſia ſpeciales dictæ ſedis, uel legatorum eius literas impetrauerint, etiam ſi per eas ad inhibitionem, reſeruationem & decretũ, uel aliàs quomodolibet ſit proceſſum &c. quia illa uerba quomodolibet, &c. inducũt etiam ſi ſit proceſſum ad acceptationem. & per illã clauſulam Papa uidetur anteferre ſecundum, etiam ſi primus acceptaſſet. Et pro opinione prædicta eſt expreſsè Ioann. And. in nouella de reſcrip. c. cauſam. ſuper gl. Io. in fi. tamen ego & duo alij ſubſtinebamus quòd primus eſſet fortior, ex quo acceptauerit antequàm ſecundo fieret gratia cum clauſula, anteferri: & quòd illa clauſula non eſt extendenda contra primos, qui attentaſſent ante gratiam ſecundi, quod non eſt ueriſimile Papã ius eorũ ad rem ita appropriare, ſicut appropriatur per acceptationem uoluiſſe tollere, niſi expreſsè de hoc fecerit mentionem. Et pro hoc facit c. fina. de conceſſ. præbend. lib. 6. ubi per reuocationẽ non tollitur ius ad rẽ: quia de hoc ibi fiebat mẽtio, aliàs non tolleretur. pro hoc c. ex parte. de offic. delega. Nec obſtat. d. c. quodam. quia ibi tempore gratiæ ſecundi præbenda non dũ uacauit certa & determinata: & ideò erat affecta pro primo, nec ad eum ius ad rem acquiſitum hic in caſu noſtro ante gratiam Vrbani factam ſecundo cum clauſula, anteferri, iam uacabat præbenda, & per primum acceptata: & ideò ſpecialiter determinatè affecta, & ad eam primo fuerat ius quæſitũ, non obſtan. prædicta clauſula, uel aliàs quomodolibet ſit proceſſum: quia intelligitur per executorem, non per partem, ſeu impetrantem certam præbendam uacantem acceptantem. Et ideò illa clauſula debet ſortiri uires ſuas in beneficijs tunc uacaturis, uel ſi tunc uacabant, nondum tamen fuerant acceptata, nec per acceptationem quodammodo appropriata.

De Feudis.

E p i t o m e.

Pater dare poteſt filiæ feudum in dotem, quod uitam ipſius filiæ inueſtitæ non tranſcendat etiam ſine conſenſu domini feudi: perpetuam autem confeſſionem facere non poteſt, niſi domini conſenſus acceſſerit.

DECI-

DECISIO I. aliàs 199.

PAter poteſt dare feudum in dotem filiæ ſuæ ſine aſſenſu domini, quæ donatio durabit tantum ad uitam feudatarij: in perpetuum enim irrequiſito domino etiam in dotem donare non poteſt: quia hoc eſſet quædam alienatio, quæ prohibita eſt, per l. imperialem. §. 1. de prohi. feu. ali. in uſib. feudo. & ſic debet intelligi l. donare. qualiter feu. ali. Pro concluſione eſt tex. rotundus de dona. inter uir. & uxor. c. nuper. & ibi per Inno. & etiam per Ber. Hoſtien. & Io. And. in c. 2. de feud. in 1. glo. & in Spec. tit. de feu. §. 1. uerſic. 19. in fin. qui remittit ad not. per eum titu. de emphyteu. §. nũc aliqua. uerſic. 109. & ibi tractat, utrũ res ẽphyteutica poſſit dari in doté. de quo ſcilicet ultimo per Io. An. in nouel. in c. potuit. de loca. qui remittit ad sũ. Hoſt.

EPITOME.

In feudis acquiritur actio abſenti de æquitate canonica: ut ſi patri & filijs feudum datum fuerit: nam per talem donationem filijs abſentibus actio eſt quæſita.

DECISIO II. aliàs 249.

SI per habentem poteſtatem cõcedendi in debita forma, & ex cauſa legitima aliquam poſſeſſionem eccleſiaſticam in feudum perpetuum Titio, & liberis ſuis utriuſque ſexus etiã naturalibus, & præſertim Seio filio naturali dicti Titij abſenti: ſi Seius poſteà huic donationi ſiue conceſſioni conſentiat, de æquitate canonica actio acquiritur dicto Seio filio naturali abſenti etiam per epiſtolam non ſibi, ſed patri ſuo directã: propter identitaté rationis, & æquitaté: vt l. quoties. ff. de donatio. per not. per Ioan. 1. quæſtio. 7. can. quocirca. faciunt etiam not. in c. accedens. de conceſſ. præbend. facit c. ſi tibi abſenti, de præbend. lib. 6. licèt de hoc aliqui Domini multùm dubitarent.

De Donationibus.

EPITOME.

Donatio non præſumitur ficta, & ſimulata ex eo ſolo quòd donatarius paſſus eſt donatorem poſſidere res donatas per eum uſque ad mortem. Et quæ ſit differentia inter fictum & fraudulentum hic dicitur.

SVMMARIA.

1 *Donatio omnium bonorum etiam cum pacto, quòd donator poſſidebit uſque ad mortem, an præſumatur ficta?*
2 *Dolum allegans illum probare tenetur.*
3 *Contractus fictitius differt à dolo, & qualiter.*
4 *Contractus tribus modis conſiderari poteſt: ſcilicet fictitiè, imaginariè, & ſimulatè.*
5 *Simulationis cauſa ſunt tres.*
6 *Cõtractum fictitiũ eſſe, allegante fictionis ſpeciem exprimere, niſi cauſa ex qua elige poſſit, declaretur, non ſufficit.*

DECISIO I. aliàs 484.

a
5 EXtra Rotam quòd per hoc, [a] quòd donatarius † poſſeſſionum poſt donationem de eis ſibi factam permittit ſtare in poſſeſſione continuè donatorem uſque ad mortem, non per hoc poteſt dici donatio facta in fraudem, uel contractus ipſius donationis eſſe fraudulentus, uel fictitius. Nam non præſumitur, niſi appareant aliqua indicia urgentia
a fraudis: ut l. dolum. ff. de dolo. Nam qui dolum † allegat, dolum probare tenetur. ff. de probatio. l. quoties. §. qui dolo. Poſſibile enim eſt quòd qui donauit ſine fraude & uoluntate donatarij in poſſeſſione remanſit, uel fortè mutata uoluntate: & ideò actio deſtituta eſt. Inſtitu. de donatio. §. perficiuntur. & l. ſi quis argentum. C. de donatio. Item quia fictiones & ſimulationes non præſumuntur, niſi appareat cauſæ cognitio, propter quã factæ ſunt, & per quam præſumi debeant: ut ff. rerum amo. l. ſi mulier. in principio. & ff. qui & à quibus. l. ſed ſi maritus. §. final. ubi hoc eſt expreſſum. & extrà de renuntiatio. c. 2. lib. 6. & ideò lex dicit alienationem non poſſe dici in fraudem creditorum factam, qui non ſunt. ff. de iur. fiſci. l. 2. ſic non poteſt dici donatio cauſa mortis, niſi ubi eſt periculum mortis: ut ff. de donationibus cauſa mortis. l. 1. cum l. ſequenti. Sed qualiter ſoluetur contrarium ad l. ſicut. §. ſuperuacuum. quibus modis pignus uel hypotheca ſolui. certè Bartol. de Saxoferrato conſil. 65. incip. factum tale eſt, Petrus Nicolæ ſic ſoluit: dicens, quod ultra huiuſmodi poſſeſſionem ſuberat ibi cauſa uidelicèt ad excludendum creditorem, quam creditor allegabat: propter quam ibi uenditio præſumitur ſimulata. uide ad hoc ea quæ ſcripſit idem Bar. ff. de donationibus. l. poſt contractum. ubi no. quòd ad præſumendum donationem factam in fraudem, oportet, quòd aliquid ſemper interueniat, quod det cauſam huic præſumptioni. Aduerte quòd inter con-
b tractum fraudulentum, [b] † & contractum fictitium eſt
3 differentia. Nam dicitur contractus factus in fraudem, qui uerè eo animo agitur, ut uerè ualeat, & permaneat prout agitur: ut alius per eum, ſeu eius occaſione decipiatur. not. ff. de his, quæ in fraudem creditor. per totum. Hoc autem allegare non poſſunt, qui taliter contraxerunt, ſeu qui participes fraudis huiuſmodi fuerunt. C. de reuocand. donatio. l. cùm profitearis. & C. de ſeruo dato pignor. manumiſſ. l. ſi creditoribus cum ſimilibus in gl. d. l. cùm profitearis. no. nec ipſius, nec iſtius uoluntas habent, cui ipſe non habeat neceſſe relinquere: ut not. ff. de his quæ in fraudem creditor. l. 2. ſed certè illi, in quorum fraudem contractus fuit initus, debent probare ea, quæ ad fraudem præſumptionis probari habeant. & ibi habes neceſſe contrahẽtes, id eſt, cui contrahens neceſſe habebat relinquere, ſi in eius fraudem fuit contractus factus, & poterat dicere contractum fraudulentum: ut in dicta l. 5. ff. de his quæ in fraudem credit. & ibi not. per totum. & ita loquitur d. l. ſicut. §. ſuperuacuum. Sed ſimulatus contractus dicitur, quãdo ſimulatur certus cõtractus fieri, & non fit ita, ſicut ſimulatur: ut C. plus ualere quod agitur, per totum. ff. de cõtrahen. emptio. l. nuda. de reg. iur. l. imaginaria. ff. de diſtract. pign. l. & qui ſub imagine. de aqua pluuia. arcen. l. emptor. C. ſi quis alteri uel ſibi. l. quamuis. & l. cùm proponas. & hoc caſu tam ipſe ſic contrahens, quàm eius hæres etiam uoluntarius, poteſt dicere talem contractum fictitium, per dicta iura: dummodò fraudem ſuam non allegauerit, ex qua ſe iuuet: quia tunc non obſtarent iura prædicta: ut l. poſt mortem. ff. de adoption. Et circa hoc ſciendum quod
4 tribus † modis poteſt dici contractus: uidelicèt fictitius, imaginarius, & ſimulatus. uno modo cum unus contractus celebrari ſimulatur, & tamen in ueritate agatur quòd alius celebretur. Sic loquitur totus titulus C. plus ualere quod agitur. & C. de cõtrab. ẽpt. l. ẽpti fides. & huiuſmodi naturæ eſt, ut nõ impediatur acquiſitio ei, cui acquiritur dẽpta fraude, ſi ex cauſa quæ uerè agebatur, poterat acquiri: ut d. l. empti fides. C. ſi certum peta. l. ſi ex pretio. & no. in l. nuda. alle. Secundo modo dicitur contractus ſimulatus: quia licèt uerè agatur quòd ſic fiat: tamẽ agitur quòd citò diſſolutio cõtractus fiat. alleg. l. 4. §. ſi ab ignoto. ff. de manumiſſ. teſtament. & natura illius ſimulationis eſt, ut debeat hoc expreſsè per pactum agi: ut dicto §. ſi ab ignoto. Tertio modo dicitur contractus fictitius, ſeu ſimulatus, quando ex mente non procedit, id eſt, quando agitur inter partes, quòd contractus nullus ſit. & de hoc loquitur. l. nuda. & l. imaginaria. alleg. & ff. de ritu nup. l. ſimulatæ nuptiæ. & de aqua plu-

uia.arcen.l. emptor. & faciunt quidam quandoque pro-
pter effugiēda onera uel debita fiſcalia. Ex præmiſsis tria
5 cōcluduntur. Primum † eſt quòd ſimulationis cauſæ ſunt
tres ſpecies, allegando, agendo, uel excipiendo contra-
ctum, uel inſtrumētum eſſe fictitium: & nō deſignans ſpe
ciem fictionis non eſt audiendus: quia aduerſarius ſic ted
deretur dubius: ut.ff.de eden. l.j.§. j. & de rei uendicat.
l.Pomponius ſcribit ſi frumentum.in fin.quæ loquuntur
in agente.idem in excipiente.ff.de flumini.l.j.§. Labeo.de
legat.j.l. Titiæ textores.in princip.Item in probante, qui
non debet obſcurè probare.ff.de negot. geſt.l. eum actū.
in fin.& ibi not.ff.de petit.hæredi.l.ſi mortem. & ibi not.
in glo. ſuper uerbo, probatur. & extrà de probatio.c.in
præſentia. facit optimè quod not.Ioan. Andr.in gloſſ. de
excep.c.pia.lib.6.ſuper uerſicu.ſpeciem. Secundò con-
6 cluditur ex præmiſsis, quòd † tali dicenti inſtrumentum,
uel contractum eſſe fictitium, non ſufficit exprimere ſpe
ciem fictionis, niſi declarata cauſa, ex qua colligi ualeat
ipſa fictio, per prædicta, ſeu indicium huiuſmodi fictio-
nis. Ratio, quia cùm ex ipſo actu de per ſe non ipſo facto,
ut concludit, de iure intentionē addere poteſt id, ex quo
inſurgit indicium ſimulationis, ex quo concludi naleat
ipſa fictio, per prædicta. facit quia intentio debet de ne-
ceſsitate uigere: ut l.ad probationem.C.de proba.nec di-
catur, non probare hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſ-
ſe. Dicunt quidam in caſu noſtræ quæſtionis tolli dubiū
fictionis: ſi donans nomine donatarij ſe conſtituiſſet poſsi
dere. per. l. quiſquis. C. de donatio. & l. quædam. ff.
de rei uendi. & l. quod meo. & l. qui pignoris. §. 1.&
l.ſequenti.ff.de acquirenda poſſeſsio. in quibus id uide-
tur expreſſum, quod procedat, ſi nulla cauſa præſumen-
dæ fictionis aliàs appareret: quia ſi ſubeſſet cauſa huiuſ-
modi, bene præſumeretur illa cauſa: ut quia dixit donans
ſe conſtituere nomine donatarij poſsidere in fraudem &
fictitiè, ſicut de cōtractu ipſo niſi ſequeretur traditio cor
poralis: ut probatur hoc.C. de ſuffragi.l.j. & eodē modo
dicerem de clauſula renuntiationis doli & fictionis.ar.ff.
de nouationib.l.doli.§. diuerſum. Tertiò concluditur ex
præmiſsis, quòd non ideò dicitur donatio fictitia, uel in
fraudem: quia de omnibus bonis uel maiori parte eſt fa-
cta, niſi ſubſit aliqua cauſa fraudis præſumendæ, & per
hoc nō obſtat.l.omnis.§.qui Lucius.ff.de his quæ in frau.
cre. Vide Bar.in conſ.prædicto 65.quod incipit factum ta
le eſt, Petrus Nicolæ donauit. ſi illud cōſilium habes, ibi
reperies magnam partem de præmiſsis.

ADDITIONES.

a Quòd per hoc. Vide gl.in titul.de ſubla.cle. liter.in uerb.
cuicunque.in pragmat.ſanctio. Roma. in auth.ſimiliter.
C.ad leg.falcid.Alex.& Iaſo.in.l. ſtipulatio hoc modo cō
cepta.ff.de uerb.oblig. Doctor.in l.fina. de pact.
b Contractum fraudulentum. Contractus quotuplex ſit, ui
de per Bart.in l.ij.in princip.ff. ſi cert.petat.

De Teſtamentis.

EPITOME.

Pater filios plures habens in poteſtate, ſingulos in cer
tis rebus, & bonis inſtituens, & eos iuſsit eſſe contentos
multaque poſteà legata relinquens, intelligitur decedere
teſtatus.

SVMMARIA.

1 *Teſtatus quando quis decedere dicatur?*
2 *Ius accreſcendi non poteſt uniuerſali heredi per teſtatoris diſpoſitionem auferri.*
Teſtator non poteſt facere quin leges habeant locum in ſuo teſtamento.
3 *Filius familias in patria poteſtate conſtitutus in re certa inſtitutus, pro uniuerſali harede habetur.*

DECISIO I. aliàs 333.

2 SI pater a plures † filios in ſua poteſtate habens,
1 ſingulos inſtituat in certis rebus & bonis: &
eos illis ſingulariter iuſsit eſſe contentos, mul
ta poſteà legata relinquens, cenſetur deceſsiſ
ſe teſtatus. Probo: quia ubi conſtat teſtatorē uoluiſſe re
linquere uniuerſalem hæredem: & ita per conſequens de
cedere teſtatum, quæcunque adiectio per eum facta hu-
iuſmodi uniuerſitati, & teſtamentariæ diſpoſitioni repu
gnans uitiatur, & non uitiat, & trahit ad ſe teſtamentaria
cauſa cauſam inteſtati. & ſic eſt in propoſito, igitur, &c.
Maior probatur, quia ſi teſtator Titium uniuerſalem hæ-
redem inſtituit, & adijciat inſtitutioni conditionem im-
poſsibilem, uel exceptionē rei hæreditariæ, habetur pro
non adiecta ff. de cōdi.inſtitu.l.j.&.ff.de hære.inſti.l.ſi ita
quis hæres inſtitutus fuerit excepto fundo. facit.c.ſi. de
condi. apposi.& de pact.c.fin.hinc eſt quod no. glo.ff. de
acqui.hæredita.l.ſi ſeruus communis, ab extraneo.in fin.
2 quòd ius † accreſcendi b hæredi uniuerſali per teſtatoris
b diſpoſitionem auferri non poteſt. Ratio, quia teſtator nō
poteſt facere quin leges locum habeant in ſuo teſtamen
to.ff.de leg. 1.l. nemo. de teſtamen. cap. requiſiſti. modò
lex nult hanc accreſcentiam: quia non patitur, quòd
quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſta-
tus: ut in regula, ius noſtrum non patitur. ſimile quia
nec lex hoc patitur in hærede, uel legatario:, ut. ff.
de acqui. hæred. l.1. & 2. cum ſua gloſſ. igitur nec mi-
rum ſi trahit cauſa teſtamenti ad ſe cauſam inteſtati:
quia fauorabilior eſt: & ideò debet præualere: vt.l. ante-
quàm.C.commu.de ſucceſsio.l.quamdiu.ff.de acquiren.
hære.facit, quia omnia conantur ſuſtinere teſtamenta. ff.
de hære.inſti.l.ex facto.§. j.cum ſimilib.facit.C.cùm tibi.
de teſta.hanc partem dicunt quidam Dyn.& Cyn. firmaſ
ſe in additionibus, ſuper.l. ſi ita quis.ff. de hæredib.inſti.
dicentes, quòd ſi teſtator inſtituit quem ex dimidia: &
quòd uenientes ab inteſtato habeant alias partes: quòd ni
hilominus habebit totum inſtitutus. Minor argumenti
3 probatur ſic, quia ſpeciale † eſt in filiofamilias in patris po
teſtate conſtituto, inſtituto in certa re, quòd pro hærede
uniuerſali habeatur.C.de hære. inſti.l.quoties.not.Cyn.
& probatur in authen. ut cùm de app.cog.§.cæterū. col.
8.quia ibi dicit, quòd debet ſibi relinqui iure inſtitutio-
nis, & quid ſi minus legitima relinquit pater iubens illū
eſſe contentum: nihilominus lex ſupplet uſque ad legiti-
c mam, c & etiam ſine onere: ut.l.omni modo. &.l. quoniā
in prioribus.C.de inoff.teſtam.& eſt caſus de hoc in.§.cæ
terùm.alleg.nā legis diſpoſitio non debet carere effectu,
nec uerbis imponi.C.commu.de leg.l.ij.in fin.de elect.c.
cōmiſſa.lib.6.Ergo ius & beneficiū uniuerſalitatis habe-
bit, quod ius in iure accreſcēdi cōſiſtit: ergo &c. Præterea
huiuſmodi adiectio, de non plus petendo, uel capiendo,
àdiecta uidetur fauore legatariorum: ut uidelicet liberi
occaſione Falcidiæ, uel aliàs iure detrahāt de legatis. quia
cùm non appareat alia cauſa, & iſta eſt probabilis, recipiē
da eſt: & tamen tunc teſtamenti uigor ſtat: ergo &c. Pro
contrario allega.§.ſi duo.in l.quoties. de hære. inſti. quia
licet pluribus in certis rebus inſtitutis, cenſeātur ipſi uni
uerſaliter inſtituti: hoc uerum, ſi teſtator hoc expreſsè nō
prohibuiſſet: ut.l.j.§.ſi ex fondo.ff. de hæred. inſti. ſecus
enim ſi expreſsè hoc prohibuiſſet: ut in dicta.l.quoties. §.
ſi duo. At in caſu noſtro illud teſtator expreſsè prohibuit:
ergo. Ad quod reſpōdebatur, quòd ibi loquitur in hære
de uniuerſaliter, ſed particulariter inſtituto, allegatur etiā
pro cōtrario l.penul.ff.de iniuſto rup.& irri. teſt. ubi dici-
tur, quòd teſtator pōt prohibere inter hæredes ius accreſcē
di,

di, ergo & prohibere hæredem inſtitutum in certa re, ne ultra illam capiat. Ad quod reſpondebatur, quòd non eſt ibi ratio: quia uidetur teſtator tollere ius accreſcēdi dando ſubſtitutum. quia ſi ſubſtitutus moreretur, & cohæres renuntiaret, alteri accreſceret. not. Bar. in l. reconiun ɛti. ff. de leg. 3. Vel aliter, quòd in dict. l. penul. ceſsāte ſub ſtituto, quòd non habet locum ius accreſcendi, facit fauor poſthumi, qui rumpit teſtamentum ſolùm in ſui fauorem, non autem in fauorem hæredis: ut l. nam & ſi. §. rumpendo. ff. de iniuſto teſtamē. & ita eſt ibi caſus ſpecialis, in quo caſu inteſtati trahit ad ſe cauſam teſtati, ſine teſtamēti fauore poſthumi. Non obſtat. l. ſi Titius. ff. de condi. inſti. quia ibi ſunt duæ inſtitutiones conditionales repugnantes æquè potentes, quæ in cōcurſu ſe impediunt. Hic uerò cauſa teſtati eſt potentior. Ad l. quoties. C. de hæred. ſuprà reſpōſum eſt. Nec obſt. quòd uoluntas teſtatoris ſeruanda eſt, quod uerum eſt, ſi talis eſt, quæ non ſit irrationabilis, nec ſibi ipſi re pugnans, & infecta à iure, ut in propoſito, &c.

Additiones.

a Si pater. Adde Aegid. Bellamer. deciſ. 7. incip. ſi pater. hoc titul.

b Ius accreſcendi. An ius accreſcendi poſſit prohiberi per teſtatorem tacitè uel expreſsè, uide Bartol. & Angel. in l. ſi ego. ff. de iniuſt. rupt. teſta. Doctor. & Flo. in l. dominus. §. fi. de uſuſ. & Bart. in l. quoties. §. ſi duo. & ibi Bald. ff. de hæredib. inſtit. Adde Bald. in l. 1. in 9. quæſt. C. quando non petent. part. Doctor. in l. nemo poteſt. ff. de lega. 1.

c Vſque ad legitimam. Legitima an ſit quota hæreditatis, uide per Bart. in l. ex facto. 2. ff. de hæredib. inſtit. & in l. quoties. C. eod.

De Iure patronatus.

Epitome.

Is qui poſſidet caſtrum, uel uillam ratione cuius oritur ius patronatus, præſentare poteſt ad eccleſiam uacantem, niſi iam ſuper illo iure lis foret conteſtata.

DECISIO I. aliàs 140.

Poſſeſſor bonæ fidei alicuius caſtri, ſiue uillæ, ſiue comitatus, ratione cuius competit ſibi ius præſentandi ad eccleſiam inibi, uel alibi ſituatam, licèt nunquam anteà præſentauerit, poteſt ad ipſam eccleſiam præſentare: quia dignitas ſiue caſtrum uidetur hoc ius præſentandi ſemper tenuiſſe & poſſediſſe: iuxta notata per Inno. in c. cum ſuper. de cauſa poſſeſ. & de reſti. ſpolia. c. in literis. non obſtante guerra dicto poſſeſſori ſuper comitatu, ſeu caſtro mota, quæ non impedit eum in præſentando, ſicut nec motio litis
a iudicialis: a ut lit. pend. c. 1. & 2. niſi lis ſuper ipſo iure, ſeu poſſeſſione præſentandi ſibi moueretur, & lis conteſtata eſſet: quæ poſt huiuſmodi conteſtationem malam fidem induceret, & ſic præſentare non poſſet. arg. not. per Inno. de reſti. in integ. c. 2. de iure pat. c. conſultationibus. & de reſti. ſpo. c. in literis.

Additio.

a Iudicialis. Adde Abb. in c. ex literis. de iure patr.

Epitome.

Patronus mortuo præſentato actore poteſt proſequi cauſam pro ſuo intereſſe, & petere declarari ius præſentandi ad eum pertinere, ac præſentatum remoueri debere.

DECISIO II. aliàs 174.

Si A. præſentatus per B. ad aliquam eccleſiam agat. contra C. reum & poſſeſſorem præſentatum per D. mortuo A. actore, B. præſentatorque
a pro ſuo intereſſe a poteſt uenire ad cauſam, & petere declarari ius præſentandi ad eum pertinere, & præſentatum per D. amouendū fore, & amoueri: prout legitur & notatur in c. ſi hi contra quos. in fine. ut lite pendente. lib. 6. Electores enim & præſentatores poſſunt una cum electis & præſentatis, & etiam ſine eis eſſe in iudicio pro eorum intereſſe, & petere eorum electiones, & præſentationes per eos factas canonizari, ſeu canonicas pronuntiari, prout legitur & notatur in c. ſtatuimus. & c. cupientes. & c. quàm ſit. de elect. lib. 6. de accuſ. c. ſuper his. per Innocen.

Additio.

a Pro ſuo intereſſe. Adde Roch. Curt. in ſuo tractat. de iure patrona. in uerb. ius. col. 7. uerſic. quæ autem forma ſeruetur. &c.

Epitome.

Non ſufficit patronis eligere, uel nominare, ſeu literas de præſentando mittere, niſi præſentent electum ſuperiori, ad quem ſpectat inſtitutio realiter infra tempus, & cætera.

DECISIO III. aliàs 211.

a Non ſufficit a patronis quòd eligant, uel nominent præſentandum ad aliquod beneficium, ſpectans ad ius patronatus eorum, uel literas præſentationis dent, ſeu tradant etiam præſentato, niſi infra tempus præſentent perſonam per eos electam, ſeu literæ præſentationis præſentētur ſuperiori, ad quem ſpectet collatio, ſiue inſtitutio realiter, & cum effectu infra tēpus à iure ſtatutū. prout legitur & no. per Io. an. in c. fi. de iu. pa. & in c. unic. e. ti. li. 6. & per Arch. in c. 1. de præb. ſuper uerb. præſentatio. eo. lib. Faciunt pro hoc not. per Ioan. and. & Pau. in cle. dudum. ſuper uerb. præſentauerint. de ſepul. quamuis domini Corſi. & Benedictus remanſerit dubij, dicentes quòd ex quo patronus tradidit literas infra tempus debitum induſtrioſo & diligenti, præſertim præſentato, ſiue electo per eum, de cuius diligētia meritò debebat præſumere: non deberet reputari negligens, nec aliquid ſibi imputari. arg. eorum quæ leg. & no. de pig. c. ſignificāte. & per regulam, quod per me non ſtat. & c. de eo qui mit. in poſ. c. 1. de reg. iur. c. quòd per me lib. 6. Reſpondebatur ad ultimum, quòd non fecit prout debuit, quia licèt ſufficeret electionem, ſiue præſentationem factam per patronum eſſe præſentatam electo, ſiue præſentato infra tempus, quò ad hoc ut conſentiat electioni, ſiue præſentationi de ſe facta: tamen quò ad ſuperiorem, qui habet electum confirmare, uel præſentatum inſtituere, id non ſufficit. arg. eorum quæ leg. & not. in c. quàm ſit. de elect. lib. 6. Nec ob. d. c. ſignificante, quia licèt debitor excuſetur ibi à periurio, propter miſſionem nuntij: tamen nihilominus remanſit obligatus, & nihil deperibat creditori. At hic in quæſtione noſtra ſtatim lapſo tempore quadrimeſtri fuit ius præſentandi, ſiue eligendi deuolutum ad ſuperiorem: nec poſteà potuit præſentare. de iure patronat. c. quod autem. & c. cùm autem. de ſupplen. negli. præla. c. ſicut. & de offi. ord. c. cùm uos. Ratio enim quare debet fieri effectualis, & perſonalis præſentatio infra tempus, iuris eſt, ut ſuperior qui habet præſentatum inſtituere, poſſit uidere, & examinare perſonam, an ſit idonea ad regimen illius beneficij de electio. cap. cum nobis. cap. olim. & cap. fina. lib. 6. Prætereà hoc ſonat uerbum, præſentare: nam dicitur præ-

ſens qui præbetur ſenſibus corporis.facit.ff.de uerb.obl. l.1.in prin.ſecundum Ioan.An.& Pau.in loco prælleg.

ADDITIO.

a Non ſufficit. Nota quòd non ſufficit patrono præſentare ſeu eligere præſentandum,niſi infra tempus iuris præſétet perſonam idoneam. Et adde quod no.Io.An. in Compo.in c.capitulum.de reſcrip.poſt gl.in uerb. quærit poſt ſemeſtre.& ſic not.quòd patronus per actum ſolius præſentationis non ſatisfacit iuri, & conſtitutioni,& adde gl.in §. item circa clauſulam.in uerb.non ualeant. tit.de elect.in pragmat.ſanct.& adde deciſ.proximè ſeq.niſi ſuperiori fuerit dicta præſentatio præſentata.

EPITOME.

Sufficit patrono præſentare idoneum realiter infra tẽpus,licèt eum ſuperior non admittat:quia tẽpus præfixũ eſt à iure præſentationi,ſed non confirmationi.

DECISIO IIII. aliàs 252.

SEcundùm omnes Dominos,Corſien.excepto, qui remãſit dubius,ſi patronus præſentat perſonam habilem infra tempus debitum ſuperiori,licèt ipſe recuſet præſentatum admittere,& inſtituere,id non debet patrono imputari: quia fecit quod debuit,nec in aliqua culpa,ſiue negligẽtia fuit. de conſti.c.2.Culpa enim ſuperioris ſibi nocere non debet.de elect.c.ſi electis.& de reg.iur.c.non debet aliquis lib.6. Agat igitur præſentatus contra ſuperiorem,qui eũ iniuſtè admittere denegauit.de iure pat.c.nullus.& c.paſtoralis.Dominus uerò Corſi.uolebat dicere quod patronus deberet, & teneretur iteratò interpellare ſuperiorẽ illius, qui recuſauit ſuum præſentatum admittere iniuſtè,& inſtare apud eum pro admiſsione, ſiue inſtitutione per eum facienda,quòd ſi non faceret, eſſet in mora. Pro qua allegat multas leges. Ad quod reſpõdebatur, quòd nullum ius adſtringeret ad hoc patronum, ſed ſi uellet,poſſet.de elect.c. cùm inter canonicos. Præterea aut eſt totum tempus ſibi à iure datum ad præſentandũ elapſum, aut non. ſi non licèt poſſet uariare,ſeu ueriùs accumulare,tamen de neceſsitate iuris ad id nõ tenetur. prout legit.& not.de iure pa.c.quòd autem.& c. cũ propter.& c.cùm autem.c.nobis.Si uerò totum tempus eſt effluxum, præcluſa eſt ſibi uia accumulandi. ut in iuribus ſuperiùs alleg.& nil reſtat niſi examinare perſonam præſentatam per ſuperiorem,utrùm ſit idonea,uel ne:& ſi inueniat illam idoneam,tenetur admittere,& inſtituere:ut in d.c.quod autẽ, quòd ſi facere recuſauerit, agatur de hoc coram ſuperiore.Si non ſit idonea, perdit ius præſentandi,quod deuoluitur ad ſuperiorem:ut in c.cũ uos.de offi.ord.cũ ibi.no.licèt ibi Inno. dicat id nõ procedere in laico præſentante indignũ.Sed Hoſt. ibi cõtra. & alleg.caſum expreſſum in auten.de ſanc. epiſcopis. §. ſi quis oratorii domũ.collatio.1x.Et idẽ uidetur no.Inn. tenere in c.propoſuit.de fil.presbyt.& Archi. concordat cum Hoſt.in c.1.de præb.ſuper uerbo,præſentatio.lib.6. Præterea nullum tempus ad inſtituẽdum reperitur in iure expreſſum:ſed bene ad præſentandum·ut in iure ſuperiùs alleg.infra quod tempus ſi fiat præſentatio effectualiter,ſatisfactum eſt iuri quò ad præſentantem. Præfigatur igitur tempus certum nolenti inſtituere per ſuperiorem,infra quod ſi nõ inſtituat ſuperior id faciat: ut in d. c.nulus.facit c.ad reprimẽdum.de offi.ord. & de præb. c.graue.datur ſimile de acceptante infra mẽſem ſibi præfixum:cui licèt nõ prouideatur per executorẽ infra multa tempora, poſtea non propterea euaneſcit acceptatio: quia ad prouidendum nullum tempus eſt executori præfixum:prout leg.& not in clemen.cùm ei quem.de conceſ.præb.& melius in cle.ſi de beneficio. de præ.Recurrat ergo acceptans ad Papam per prouiſionem ſibi faciẽdam,uel obtineat cauſam committi in palatio, & Auditor datus pronuntiato ſibi beneficio debito prouidebit ei ſecundum formam.cle.auditor.de reſcri.& idem fieret de præſentato infra tempus,quem ordinarius recuſauit inſtituere,ſi cauſam in Palatio obtineret committi: quia cle.prædicta nedum habet locũ in prouiſione, ſed etiam in inſtitutione,& confirmatione. prout ibi nota.

EPITOME.

Non ualet præſentatio laici de religioſo profeſſo ad eccleſiam parrochialem.

SUMMARIA.

1 *Laicus non poteſt præſentare religioſum profeſſum ad eccleſiam parrochialem.*

2 *Monachus poteſt hodie præfici eccleſiæ parrochiali ſeculari.*

3 *Patronus an poſſit præſentare regularem ad beneficium ſeculare,& ſemper conſuetum regi per ſecularem.*

DECISIO V. aliàs 262.

IN religioſo † profeſſo an ualuerit præſentatio
2 facta a per laicum de ipſo ad eccleſiam parro-
chialem curatam. Domini erant uarii. Tamẽ
1 maior pars dicebat ipſam præſentationem
non ualere propter abdicationem proprietatis, & pro-
priæ uoluntatis:& quia debent ſtare ſolitarii, nec populo
nec curæ præfici. Præſertim quia hoc uidetur prohibere
expreſsè Concilium Lateranen.de ſta.mo.c.2.imò antiqua
iura adminiſtrationes eccleſiaſticas monachis generaliter
prohibebant. 16.q.1.can.ſi cupis. & c. iuxta. &
c.adiicimus.& duobus ſeq. & Epiſcopi cum conſenſu abbaris
diſpenſatiuè de parrochialibus eccleſiis idem permittebant.ut
c.cauſa & quæſt.can. cùm pro utilitate. &
55.diſtin. priſcis. ergo apparet quòd generalis prohibitio
propter dictã repugnantiam procedebat. Alii uole-
2 bãt dicere contrarium,propter c.quòd Dei timorẽ.eod.
ti.quod tamen loquitur in regulari canonico ad parro-
chialem eccleſiam electo:quia dũ inſeruit regulæ laxio-
ri,nõ comprehenditur ſub prohibitione dicti Conciliũ
b Lateranen. ut ibi dicit tex. qui loquitur in monacho [b]
qui licèt olim per antiquos canones poſſent etiam ad
parrochialium eccleſiarũ regimen diſpenſatiuè aſſumi:
ut 15.q.1.c.dilectos.& in c.in parrochia.& 55.di.priſcis.
ubi de hoc.tamen hodie propter officiũ prædicationis,
quod multipliciter priuilegiatum eſt,ſine diſpenſatione
de conſenſu abbatis monachus poteſt præfici per epiſcopũ
eccleſiæ parrochiali etiã ſeculari,ſecundũ Hoſtien. ibidem.
& inſumma eo.tit.§.utrũ populum. qui allegat ad
hoc 58.diſtin.c.1.& 2.& 74. diſtin. can. quorundam. &
ibidem dicit in canonico regulari,ut ibi.& in c.per tuas.
de uot. cum qua opinione concor. d. Frede.de Senis in
ſuis quæſtionibus,& Io.And.& Pau.in clemen.1.de electi.ſuper
uer. ſeculare. quorum dictum fuit allegatum
per unũ de Dominis, quod ego crederem ueriſsimũ in
canonico regulari.Tum quia inſeruit regulæ laxiori, licèt
Ber.in d.c.quòd Dei timorem.& Io.de Ligna. dicat
fore tutius,quòd ſecum per Epiſcopum diſpenſetur.Sed
in monacho aſſumendo ad curam animarum, credo hodie
ſicut olim neceſſariam diſpenſationem: & ſic poteſt
intelligi opinio Bern.& ſequacium in d. c. quòd Dei timorem.
& fortè Papalem,& quia ſub eodem fortè Epiſcopus
contra celebre Concilium Lateran.diſpenſare nõ
poteſt. 25.q. 2.can.inſtitutionis.ſicut nec cõtra clemen.
1.de electio.& hoc tenet expreſsè.argumen.prout legitur
& no.in c.licet canon. de elect.lib.6. quod intelligerem
ſine magna cauſa neceſsitatis, & utilitatis, propter
quas Epiſcopus diſpenſat contra Concilia generalia.
1.quæſt. 7.can.tali.& c.exigunt.de præb. propoſuiſti.

ſti.& hoc ſeruatur ſecundùm Ioan. de Lig in c.at ſi cle-
rici.de iudi.& uide de hoc in c.dilectus. de temp. ordi.
ubi recitat omnes caſus permiſſos & prohibitos Epiſco-
pis, quò ad diſpenſationem. Vnus tamen de Dominis
in caſu quæſtionis propoſitæ dicebat præſentationẽ præ
c dictam ualere ad hoc, ut non poſsit patronus laicus [c] re-
dargui de negligentia,nec fortè etiam de culpa propter
diuerſas opiniones Doctorum poſitas in dictis iur.ſed re
ligioſum præſentatum Epiſcopo non admittendum ad
curam ſine præuia cauſæ cognitione ſũmaria, & diſpẽſa
tione expreſsè ſecuta: cuius dictũ placuit Aeg. pro quo
alleg.dictũ Innoc.quod bene facit in c.cũ noſtris. de con
ceſ.præben.poſt prin. de homicida illegitimo uel irregu
lari electo ad aliquã dignitatem:quæ electio licèt non ex
cuſat eligentes à culpa, excuſat tamen eos à negligẽtia :
ita quòd propter negligentiam nõ deuoluatur poteſtas
eligendi ad ſuperiorem,ſed bene propter culpam.de ele
cti.c.cũ in cunctis.§ fi. Cum igitur laicus ita exactè, &
exquiſitè nõ teneretur ſcire iura poſitiua ſicut clericus:
ut not.Inn.in c. firmiter.de ſũ.tri.& fide catho.& in c.cũ
in cunctis.ſuperiùs alleg.& ubi ſunt Doc.uarii licitũ ſit
eligere,dicebat,& bene meo iudicio,prædictum patro-
num laicum excuſabilem tam à culpa,quàm à negligen
tia,& ſic præſentationem non eſſe nullam,& ex illo capi
te,quia religioſum præſentauit: ſed ex alio capite, quia
non præſentauit eum Epiſcopo effectualiter infra tem-
3 pus à iure ſtatutum. Ego dicebam † ipſam inualidã ſub
dubio fortè ex alio capite,ex quo fuit beneficium ſecu-
lare,& ſemper conſuetum regi,& gubernari per clericũ
ſecularem: quia dictus patronus non potuit regularem
ad illud præſentare. allegabã ad hoc cle. quia regulares.
de ſupp.neg.prælat.& c.ſicut.eod.tit.per Io. And.in no-
uel.& c. poſſeſsiones.per Abb. de reb.ecc.non alie. & in
c.cùm de beneficio.de præben.lib.6.Poſteà in aliis cõſi-
liis dominus Aegidius dixit dominum Cardi.ſancti Eu-
ſtachii tenuiſſe primam partem: uidelicèt præſentationẽ
huiuſmodi ipſo iure nullam. Nam licèt Epiſcopus diſpẽ
ſare poſsit ex cauſa cũ religioſo præſentato:tamẽ nõ tene
tur,niſi uelit,& ſic ſimpliciter præſentando religioſum,
non idoneum præſentauit.alle. prædictum c.cùm de be
neficio.& ideò uidetur iuri ſatisfactum.de offi. ordi. ca.
cum uos.cum ibi not. Ad gloſſ. Inno. c. cùm noſtris. de
conceſ.præben.reſpõdebat,quòd loquitur de eo,in quo
non cadit ius prælaturæ ipſo iure ſine diſpenſatione, ut
eſt homicida,excommunicatus,uel irregularis.alle.c.po
ſtulaſti.de cleri.excom.mi.de æta.& quali.cùm bonæ.de
exceſ.prælato.c. inter dilectos.de accuſatio.c. accedens.
Salua reuerentia tanti patris hæc iura potiùs innuunt cõ
trarium,uidelicèt quòd collatio facta huiuſmodi ſit nul
la ipſo iure:& licèt ſit nulla, & ſit poteſtas conferendi de
uoluta ad ſuperiorem, hoc euenit propter culpam con-
ferentis, uel præſentantis indignum. ſed non ſequitur,
præſentauit indignum: ergo fuit negligens. ergo nõ pro
pter negligentiam, ſed propter culpam priuatus fuit iu-
re conferendi ea uice per iura ſuperiùs allegat.uidelicèt
c.cùm in cunctis.& c.quanquam.libro ſexto.ſtat ergo di
ctum Innocen.

ADDITIONES.

a Præſentatio. Adde Roch. Curt.in ſuo tracta. de iure pa-
tro.in uerb.honorificũ.4.quæſiti.uerſi.quartò quæro.cir
ca princip.
b Monacho. Adde, an collatio facta monacho de benefi-
cio per ſeculares regi ſolito ualeat dec. 28.incip. collatio
facta,ſupra de præbend.
c Patronus laicus. Adde Aegid. Bellamer.deci. 7. hoc titul.

EPITOME.

Patrono laico nõ præſentante infra tempus ſemeſtre
Epiſcopo ſtatim incipit tempus currere, ſi beneficiũ ua-
cet de iure,& de facto.

SUMMARIA.

1 *Semeſtre ad conferendum beneficium per negligentiam
patroni laici ad epiſcopum deuolutum incipit currere
ultima die quadrimeſtris laico ad præſentandum dati:
ſi beneficium tempore deuolutionis de iure & de facto
uacauerit,& Epiſcopus in diœceſi ſua fuerit.*
2 *Epiſcopus tenetur quolibet anno ſemel per ſe, uel alium
ſuam diœceſim uiſitare.*
3 *Epiſcopus allegans ignorantiam uacationis beneficij in
ſua diœceſi uacantis,non auditur.*

DECISIO VI. aliàs 263.

1 SI propter † negligentiam patroni laici deuol-
uatur collatio alicuius beneficii ad Epiſcopũ
ſtatim currit ſibi tempus ſemeſtre ad conferẽ
dum,non à tempore notitiæ, ſed ab ultima
die temporis quadrimeſtris dati laico ad præſentandum
computandum. Hoc uerum ſi prædictum beneficiũ ua-
cauit, & uacet tempore deuolutionis de iure & de fa-
cto, & Epiſcopus fuerit in ſua diœceſi, uel adeò propè
quòd ueriſimiliter potuit huiuſmodi uacationẽ & negli
gentiam ſcire,aliàs nõ curreret ſibi dictũ tempus ſeme-
ſtre,niſi à tempore notitiæ,ſecundùm iura uulgaria. de
conceſ.præbend.c. 2.& c.quia diuerſitatem.& c. ex par-
te & de ſup.negli.præla.c.licet.ubi dicit Inn. unum no-
tabile dictũ,quòd cõtra uidetur fortiſsimè obſtare præ-
dictæ concluſioni,quòd ei ad quem primò, & ei ad quẽ
ſecundò pertinet collatio beneficii,currit tempus dunta
xat à notitia uera: & qui eã allegat,ipſã probet:quia præ
ſumitur ignorantia, niſi probetur ſcientia. de reg. iur.c.
præſumitur.li.6.quæ etiã uidentur obſtare prædictæ col
lationi in caſu,quo negaretur Epiſcopi notitia,uel alle-
garetur ipſius ignorãtia. Sed his nõ obſtantibus ſtat cõ-
cluſio uer.2.Regula,præſumitur.non obſtat: quia loqui-
tur in his,quæ quis ſcire,uel indagare nõ tenetur per ſe
2 uel alios:ut ibi not.ſed cũ quilibet Epiſcopus † ſemel in
anno teneatur ad minus per ſe, uel aliũ ſuam diœceſim
uiſitare:& uidere,ac indagare quo modo beneficia regã
tur:& an ſint plena,& canonice teneantur:ut 10.q. 1.ca.
regẽda.c.decernimus Epiſcopum.& quaſi per totum.de
cẽſibus.c.cùm uenerabilis.& c. cùm ſecũdũ.de præſeri.
c.cũ ex officij. 1.de offic.ordi.c.ſi epiſcopus.li. 6. non eſt
uériſimile ipſam uacationẽ beneficii ignorare,quòd per
quatuor mẽſes uacauit de iure,& de facto,& nullus præ
ſẽtationẽ recepit:nec de illo diſpoſuit,ipſo in ſua diœce
ſi exiſtente. Pro quo optimè facit meo iudicio, c. cùm in
tua.qui ma.accu.poſ.ibi .cùm dicit text. alioquin cũ ra-
tionabiliter præſumatur,quòd denuntiationem bonorũ
publicè factam idem accuſator nolens nũc accuſare ma
trimonium in ipſa diœceſi exiſtẽs minimè ignorauit. &
ideò Papa mandat illum accuſatorem etiam ignorantiã
a allegantem [a] tanquam ſuſpectum repelli. Sic in propoſi
3 to dicerem Epiſcopum † allegantem ignorantiam ua-
cationis tam notæ non audiendum : uel ſaltem propter
uehementem præſumptionem ſcientiæ onus probandi
ignorantiam in ipſum transferendum. de election.c.
cùm in cunctis. & c. innotuit. de poſtul. præ.cap. 1. de
cle. excom. mini.c. illud.cum multis ſimi. Fateor tamen
quòd poſſet tales & tantas cauſas ueriſimiles ignoran-
tiæ ſuæ allegare, quòd transferetur onus probãdi in ne
gãtem,& ſcientiã allegantem.arg.eorum quæ leg. & no
tã.ut eccle.benefi.c.ne noſtrũ.& facit ad hoc, & ad præ-
dictã cõcluſionẽ unũ dictũ Inno. notabile in c. ueniens.

de fil.presbyt.ſuper uerſi.innotuit.Idem dicebant Domi
ni in archiepiſcopo, qui ſingulis annis debet celebrare
Cõciliũ prouinciale cũ ſuis ſuffraganeis, & ſtatuere per
ſonas idoneas ad inueſtigandum ſolicitè quæ ſunt corre
ctione & reformatione digna, & referenda in proximo
Concilio.de cenſi.c.ſopitæ. de accuſa. ſicut. de præben.
graue. qui tamen ſi allegaret ignorantiam probabilem
de uacatione beneficii ad ſe deuoluti, ſtaretur ipſius iu-
ramento ſecundum Innoc.& Hoſti.qui hoc no.in c. pa-
ſtoralis.de excep.in ſi.facit c.cùm in tua.& Ioan. Andr.
in nouel.in c. ea parte. de conceſſ. præbend. ſuper uerb.
recurrerunt.arguendo contra Archiepiſcopum allegan-
tem in hoc caſu ignorantiam, dicit eum non audiendum
quia uidetur affectata ignorãtia, quã æquiparamus ſciẽ-
tiæ.de conſti.c.ut animarum. lib. 6. de tempo. ord.c.eos
qui.lib.6. propter rationem ſuperiùs alleg. Solnendo ta-
men concludit quòd bonus iudex hoc terminabit conſi
derata beneficii qualitate modo uacationis, & locorum
diſtantia, & remotione, & fama.ff.de uſu.l.mora. de qua
materia uide etiam Archi.in c.propter eccleſiaſticas.18.
di.& per Gulie.de mõte Laud.in clemen.quia regulares.
de ſupplen.negli.præla. Vide ad materiã not. per Doct.
uidelicèt Io.mo.Ioan. And. & Archi.in c.ſtatutũ.de præ
bend.lib.6.& per Cy.& Dy.ff.de tribu.l.1.

A d d i t i o.

a Ignorantiam allegantem.Ignorantia autẽ an poſsit pro-
bari per iuramentum, maximè quãdo præſumptio eſt in
contrarium: ut puta, quia ſecundum eſt notorium in lo
co: uide per d.Albe.in c.quoſdam. de præſum. in uerſic.
gloſſ. 1.& ibidem per Felyn.in uer.in gloſſ. 1. in fi. Adde
dec.10.titu.de probat.in antiq.

E p i t o m e.

Collatio ſeu præſentatio facta per poſſeſſorẽ etiã uio
lentũ, de cuius uiolentia clarè non cõſtat, ualet & tenet.

S V M M A R I V M.

1 *Præſentatio poſſeſsionis fructus eſt.*

D E C I S I O VII. aliàs 268.

a Collatio ſiue præſentatio[a] facta per poſſeſſorẽ
etiam uiolentum, de cuius uiolentia ſiue ma
b la fide non conſtat, ualet & tenet:[b] quia præ
do etiam tuendus eſt in poſſeſsione. de reſti-
tu.ſpo.cum literis.ſed ſi conſtaret de huiuſmodi uiolẽ-
tia & mala fide, caſſaretur collatio & præſentatio per eũ
1 facta: quia † præſentatio eſt fructus poſſeſsionis: ut in c.
cõſultationibus. de iure pat.Sed malæ fidei poſſeſſor nõ
facit fructus ſuos: imò tenetur de extantibus rei uendica
tione, & de conſumptis condictione ſine cauſa.C.de rei
uen.l.mala. ff.de rei uen.l.ſi nauis.aliàs ſi quis.§.ſi.Inſti-
tu.de offi.iudi.§.ſed ſi in rem.& §.illorũ.ergo.quas duas
cõcluſiones ponit Inno.expreſsè in d.c.in literis.in prin.
& infrà uerſi.Itẽ not.quod ſi quis eſt.& facit etiã no.per
eundem Inno.in d.c. conſultationibus. & ibi de malæ &
bonæ fidei poſſeſſore, an ualeant electiones, collationes
& præſentationes per eos factæ: quod intellige de bonæ
fidei poſſeſſoribus, quibus ius commune aſsiſtit.Si ue-
rò ius cõmune eis reſiſtit: recurre ad not. auream Inno.
in c. cùm ueniſſet. de reſtitu.in inte. in glo. per mona-
chos. in fi. Archid. no.in c. eũ qui. de præb. ſuper uerſ.
inuaſor.li.6.quærit de inuaſore pacificè poſsidẽte, utrũ
poſsit præſentare, & poſt multa, pro & cõtra dicit quoſ
dam tenere, quòd ſi talis toleratur, poteſt: aliàs non. re-
mittit ad certa loca.24.q.1.in ſum.& de elect.c.nihil eſt.
in glo.ultim.per Inno.& per eundem, de ſent.excom.c.
ſi uerò.in gl. hinc colligitur. iuxta finem.quas gl. intel-
lige de intruſis non per uiolẽtiam, ſed de poſſeſſore uio
lento. recurre & uide no. per Inno.in c. in literis. ſupe-
riùs alleg.

A d d i t i o n e s.

a Collatio ſiue præſentatio.Adde infrà in antiqu.eod. tit.
deciſ.14.
b Et tenet.Adde quid ſi patrono, qui præſentauit clericũ,
opponatur ei, quòd non in tempore, & ipſe patronus ne
gat, quis probabit: uide Fel.in c.tertio loco. de proba.in
uer.extra glo.nu.2.

E p i t o m e.

Si præſentatus per uerum patronũ infra tempus debi
tum, & per ordinarium non admiſſus, in manibus patro
ni etiam poſt ſex menſes renunciet: patronus iterũ poſt
ſemeſtre poterit præſentare.

S V M M A R I A.

1 *Præſentatus in manibus patroni poteſt ante inſtitutionem ſuperioris renuntiare.*

2 *Iuri in re an poſſit renuntiari.*

3 *Electus poteſt ante confirmationem renuntiare iuri ſuo ſibi ex electione quæſito in manibus eligentium, etiam ſi electioni de ſe factæ conſenſerit.*

D E C I S I O VIII. aliàs 269.

1 Si aliquis præſentatus † per uerum patronum
infra tempus debitum ſuperiori non admitti
tur: nec ille præſentationem ſuam ulteriùs
proſequatur: imò poſt annum renunciat iuri
ſibi quæſito per huiuſmodi præſentationẽ in manibus
patroni: & patronus alium præſentet. Dicebant omnes
Domini, quòd ualet tam renũtiatio, quàm præſentatio.
Ad primum allegabatur dictum Inno. & Hoſtien. in c.
2 quod in dubiis.& c.admonet.de renun.Nam licet † iuri
a in re non poſsim renuntiare, niſi in manibus[a] eius, qui
me poſſet inuitũ deſtituere: ut not.per Paul. in cle. unic.
de renunc.tamen ius ad rem poſſum dimittere, & illi re
nuntiare in manibus cuiuſcũque etiã ſimplicis notarii:
multò fortiùs in manibus patroni: leuiùs enim perdi-
tur ius ad rem quàm in re. de conceſſ. præbend. c. ſi. de
præbend.c.ſi is cui.& c.quodam. lib.6.& in cle. gratiæ.
de reſcript.Cùm igitur præſentatus nõ habeat ius in re:
quia non eſt inſtitutus, ſed ad rem: ut in c.dilectus.de of
fic.lega.ergo illi potuit renuntiare in manibus ſui patro-
ni.Cõfirmatur hoc dictũ per unũ dictum Inno.notabile
in c.cùm ueniſſent.de reſt.in inte. ſuper uerbo, renun-
3 tiauit.ubi dicit, † quòd electus ante confirmationem po
teſt renuntiare iuri ſuo ſibi ex electione quæſito in mani
bus eligentium, etiam ſi electioni de ſe factæ conſenſit.
quod indubitanter procedit in electis ad inferiores di-
gnitates. De electis autem ad Epiſcopalem dignitatem,
licèt olim fuerint opiniones: in c. inter corporalia de
trãsla.epiſcop.tamen hodie idem tenent omnes moder-
ni in c.ſi electio.de electi.lib. 6. quæ quidem decre. facit
pro ſecundo dicto concluſionis: uidelicet quòd patro-
nus poſt dictam renuntiationem in manibus ſuis factã,
poteſt iteratò præſentare: & habebit integrum tempus
quod primò habebat ad præſentandum: quia quod per
ipſum nõ ſtat, non eſt ſibi imputandum.regul.iur.c.cùm
non ſtat per eum.lib.6.& hoc tenet Ioan. And.in nouel.
in d.c.ſi electio.in 1.& ſuper antepenul.gloſſ.

A d d i t i o.

a Niſi in manibus. Adde deciſ.7.incip.nota quòd ubi quis
eſt præſentatus.eo.tit.infra in ant.& Curt. in ſuo tracta.
iuriſpatrona.in uerb.honorificum.col.30.

E p i t o-

E p i t o m a.

Patronus poteſt loco religioſo ius patronatus dare abſ-
que alia vniuerſitate : de licentia tamen Epiſcopi quam-
uis aliter abſque vniuerſitate vendi non poſsit .

DECISIO IX. aliàs 404.

F Vit dubitatum vtrum ius patronatus per lai-
cum poſsit dari religioſis ſine gleba, uel aliqua
alia vniuerſali re : puta caſtro , villa uel fundo.
Dubium fecit c. ex literis . de iure patron. vbi
videtur quòd per ſe donari non poſsit , cùm ſit ius ſpiri-
tuale , quod ſine aliqua temporalitate ſtare non poteſt ,
ſicut dicimus de præbenda. Breuiter fuit determinatum,
& concluſum contrarium per omnes . Nam licèt ius pa-
tronatus non poſsit vendi per ſe, niſi cum uniuerſitate: ut
in d. c. ex literis. & c. de iure. eod. titu. tamen donari po-
teſt à laico clerico ſine quacunque vniuerſitate, uel gle-
ba: ut in c. ex inſinuatione. eo. tit. & loco religioſo etiam
ſine conſenſu Epiſcopi: ut in decret. vnica. eo. tit. lib. 6. vbi
uidetur tex. pro hac determinatione. Idem videtur tene-
re, & dicere Inno. in c. cum ſecundum. eo. tit. in fin. maxi
mè cùm laici hoc ius habeant ex ſingulari gratia, & fauo
re eccleſiæ: ut not. Inno. ſuper rubrica de iure patr. & ideò
citiùs, & leuiùs quomodocunque ad eccleſiam reuerti-
tur: quemadmodum dicimus in decimis ab olim in feudũ
laicis cõceſsis. de his quæ fiunt à præla. ſine conſen. c. cùm
apoſtolica. res enim de facili redit ad naturam ſuam. 35.
diſt. cano. ab exordio. ff. de pact. l. ſi unus .

E p i t o m e.

Maritus ratione dotis in qua comprehenditur ius pa-
tronatus , poteſt præſentare, cùm cenſeatur rerum dota-
lium dominus : ſi tamen maritus, & vxor in præſentando
diuerſos concurrant, præſentatus ab uxore præfertur .

DECISIO X. aliàs 425.

a F Vit dubitatũ vtrum ualeret conſuetudo ᵃ tan-
ti temporis, cuius contrarium &c. quòd mari-
tus ratione villæ ſibi datæ in dotem, in qua cõſi
ſtit eccleſia parrochialis, cuius ius patronatus
ſpectat ad uxorem, poſſet ad eccleſiam ipſam uacantem
perſonam idoneam præſentare. Et fuit concluſum, & de
terminatum per omnes Dominos quòd ſic. imò ſecun-
dùm aliquos circunſcripta quacunque cõſuetuedine de
iure cõmuni hoc poſſet: cùm ipſe maritus ſit dominus re
rum dotalium viuente vxore: vt l. doce ancillam. C. de rei
vẽ. uel ad minus habet uſumfructum in bonis dotalibus,
ex quibus tenetur onera matrimonij ſupportare. de do. in
ter vi. & uxo. c. per neſtras. de uſur. c. ſalubre. & ff. de iure
do. l. ſi is qui. Præterea eligere , & præſentare eſt fructus
b ᵇ poſſeſsionis. ergo cùm ipſe ſit in poſſeſsione villæ , ratio
ne cuius competit hoc ius , meritò eo uti poteſt. de iure
pat. c. conſultationibus. faciunt not. per Inno. de teſt. ſpo
liat. c. in literis. poſt prin. Præterea cùm ius patronatus trã
ſeat cum vniuerſitate: ut in c. ex literis. de iure pat. meritò
maritus habens hanc uillam ex donatione vxoris in do-
tem de iure poteſt præſentare: maximè ſi hoc habeat con
ſuecudo, quæ eſt optima legũ interpres. de conſue. c. cùm
conſuetudinis. & quæ uidetur eſſe rationabilis ualdè in
hoc caſu: quia conſona iuri communi. ar. c. ſi. de do. inter
vi. & vxo. Si uerò ambo maritus & vxor concurrerent in
præſentando duos Epiſcopo: crederem præferendum præ
c ſentatum ab uxore. prout not. per Io. And. in nouel. in ſi-
mili quæſtione de tutore & pupillo ᶜ præſentantibus. in c.
ex eo quod. de electio. lib. 6.

A d d i t i o n e s.

a Conſuetudo. Adde Felyn. in c. cùm Bertoldus. de re iu.
col. 12. numero 44.

b Fructus. Adde Roch. Curt. in tract. iuriſpatro. in uerb. cõ
petens. in quæſtion. 14. & in verb. ius. quæſtio. 6.

c Pupillo. Adde dec. 6. eo. hoc titu. in antiq. Roch. Curt. in
d. tract. iuriſpatron. in uerb. competens. Paul. de Citadi-
nis in tract. iuriſpatron. parte 6. artic. 3. in uerb. patronus
præſentat. quæſt. 40.

E p i t o m e.

Literis Epiſcopi in quibus narrat ad alterius præſenta-
tionem Titium inſtituiſſe, creditur etiam quò ad præſen
tationem .

SVMMARIA.

1 *Verbis ſiue literis Prælatorum , maximè de facto alieno
non creditur .*

2 *Prælatus plus iuris habet in inſtituendo, quàm patronus in
præſentando .*

DECISIO XI. aliàs 413.

S Ed retento eodem themate Epiſcopus narra
in literis inſtitutionis factæ per eum, Titium ſi
bi præſentatum per Seium maritum B. & ad
ipſius præſentationem eundem Titium inſti-
tuiſſe. Dubitabam ego, qui habui cauſam, ex quo nõ pro
ducebantur literæ præſentationis: ſed duntaxat inſtitutio
nis, vtrùm hoc ſufficeret. Mea dubitandi cauſa fuit hæc,
1 quia † non creditur uerbis, ſiue literis narratiuis Prælato
rum: maximè de facto alieno: imò ſecundùm aliquos non
creditur literis eorum aſſertiuis. de quò in decret. poſt ceſ
ſionẽ. de proba. per Ber. & Ioan. And. in nouel. ar. à cõtra
rio ſenſu clem. literis. de prob. Præterea ſuppoſito quòd
crederetur literis illius Epiſcopi inſtituentis ſuper inſtitu
tione, & admiſsione per ipſum factis: tamen non eſſet ſtã
dũ tali literæ ſuper præſentatione patroni , & quòd infra
tempus præſentauerit , quæ coniunctim requiruntur ad
præſentationem ualidam. prout ſcripſi ſuprà dec. 4. eod.
hoc titu. quæ incipit, Secundum omnes fuit mihi reſpon
ſum, & cõcluſum per omnes contrarium. Ratio, nam ex
quo cõſtabat de uacatione, & de tempore uacationis be-
neficij, de quo agebatur , & quòd præſentans erat uerus
patronus, & quòd inſtitutio erat facta infra tempus, & de
idoneitate perſonæ præſentatæ: præſumi debet præſenta-
tionem ad præſentantem, & inſtitutionem ad inſtituentẽ
pertinuiſſe: qui reddunt ſe prout plurimum difficiles ual
dè in admittẽdo, & inſtituendo præſentatum. de iure pat.
2 c. nobis. & c. paſtoralis. Cùm igitur Prælatus † plus iuris
habeat in inſtituendo , quã patronus in præſentando . de
offic. ord. c. dilectus. & factum præſumitur ſolenniter a-
ctum, niſi probetur contrarium. de præſump. c. in præſen
tia. quãdocunque etiam conſtat de duobus extremis bo-
nis præſumere etiam debemus de medio bono. arg. de do
na. c. cùm dilectus. de app. c. inquiſitioni. & c. ſecundò re-
quiris. Tum etiã qua literis epiſcoporum creditur in his,
quæ ſpectant ad eorum officium. prout legit. & not. per
Inn. in c. 2. de fide inſtr. prope finẽ. & eſt tex. in d. c. poſt ceſ
ſionem. & 2. q. j. legum. & 11. q. 3. can. curæ. quibus ratio-
nibus attentis dicebant omnes Domini præſentationem
& inſtitutionem ſufficienter fuiſſe probatam : quæ mihi
ex alio capite uidebatur nulla, per can. decernimus. 16. q.
j. ubi recitantur inſtitutiones Epiſcoporum factæ ſine cõ
ſenſu patronorum. At in caſu noſtro non conſtitit de con
ſenſu patroni, niſi per narrationem Epiſcopi fortè falſam:
ergo &c. Ad quod reſpondebatur, quòd ex quo patronus
ſe non oppoſuit, nec contradixit, cõſenſiſſe uidetur. nam
qui tacet, &c. de regu. iur. c. qui tacet. lib. 6. Præterea lite-
ræ præſentationis prout plurimum, remanent penes Epi-
ſcopos, & bene cuſtodiuntur in archiuis eorum propter
dictum c. decernimus. ut ſi patroni uellent malignari, &
uariare, non poſſent. Idcirco propter difficultatem pro-
bationis dicebam prædicta ſufficere : & ſic ſententiaui
pro actore de conſilio omnium Dominorum meorum.

E p i-

Epitome.

Si monaſterium ad quod parrochialis eccleſia pertinet
in ſpiritualibus, & tēporalibus:& etiam monaci curā ani
marum habentes præſentant Epiſcopo cleticum ſecula-
rem, per ipſius mortem, poteſt dicta eccleſia tanquam
uacans impetrari.

SVMMARIA.

1 *Eccleſia unita monaſterio cui per clericum ſecularem de-
ſeruitur, an dicatur uacare.*
2 *Patronus donans eccleſiam, omne ius quod in ea habet,
donare cenſetur.*
3 *Iudex non debet condemnare de his, quæ in petitione acto-
ris non continentur.*
4 *Libellus debet eſſe clarus, aliàs ſi obſcurus, vel dubius exi-
ſtat, imputatur actori.*

DECISIO XII. aliàs 474.

2 SVppoſito a † quòd parochialis eccleſia ſpectat
1 ex canonico titulo pleniſsimè ad monaſteriū,
uidelicèt quò ad ſpiritualia omnia & tempora
lia, ac ipſorum omnium plenum, & liberum
exercitium,& fructuum omnium perceptio, ſaluo quòd
debent habere ſecum unum capellanum ſecularem, qui
per eos Epiſcopo præſentetur,& ab eo recipiat curam,&
in decenti habitu ſacramentum Euchariſtiæ portet infir-
mis:ac etiam ubi monachi uſi fuerunt per ſeipſos exerci-
tio curæ,& infirmis ſacramenta miniſtrando: ſi moritur
capellanus, & impetratur eccleſia tanquam uacans per
mortem illius, tenet impetratio. ut ſuprà in concluſione
24. de præben. & per ea quæ ibi dixi in fi. & ut gratia Pa
pæ ualeat,& in aliquo ſortiatur effectum, cùm Papa ſine
dubio fuerit intentionis aliquid conferendi. ar. de priui-
le.c.ſi Papa.lib.6.& de uerb.ſign.abbate.de leg.j.l. ſi quā
2 do. Facit quòd ſi patronus † donet eccleſiam,cenſetur do
nare ius quod in ea habet:ut de dona.c. paſtoralis. de iu-
re patron.c.cura.Item quidam Domini plures numero di
xerunt,quòd ſi in libello talis impetrans contra monaſte
rium principaliter petierit dictam prouiſionem ſuam pro
nuntiari canonicam, & declarari dictā eccleſiam ad eum
pertinere, ſibiq́ue adiudicandam ſore, ac d.monaſterio
nullum ius competere ſuper dicta eccleſia,iudex facta fi-
de de præmiſsis debet declarare libellum,& ſuper iure di
cti capellani ferre ſententiam, & ſuper alijs impetranti ſi
lentium imponendo, & hinc inde expenſas compenſan-
do. Pro primo allegabatur ff.de lega. 2. l.qui ſolidum.in
prin.ff.fami.erciſ.l.in hoc iudicio.& no.Cy.C.ſi aduer. rē
iudi.l.j.Pro ſecundo de expen.alleg.no. Inno.de do.c.ſi.
in glo.magna.uerſ. Item no. quòd ſi ſententia, licèt mo-
dus.Facit contra no.Inn.de plus peti.c. unic. in ſi. in glo.
Sed in prin.dicti Domini ſubtiliùs illud dictum impugna
uerūt: prima facie uidebatur enim certum de iure, quòd
3 iudex, † qui condemnat in eo, quod non cōtinetur in pe
titione actorum, malè & fatuè agit:ut ff. de contrahen.
emptio.l.ſundus.C.de fideicom.l.j.in fin. modò conſtat,
quòd ius quod primus capellanus habuit, ſub generali
petitione non comprehenditur:igitur in illo iuris condē
natio fieri non poteſt. Quòd non comprehendatur,pro-
bo, quia aut comprehenditur tanquam pars rei petitæ:
ut in d.l.qui ſolidum.in princ.alle.& hoc not. quia eccle-
ſia eſt indiuiſibilis,& partem non habet,nec ipſa, nec ius
corporale,quod in ea habetur:habet partem:ut in c.dile-
cto.de præben.de conſti.c.cùm M.cum ſimilib.an cōpre-
henderetur per inductionem proprietatis uerborum ad
improprietatem: ut proximè dixi, etiam & hoc non po-
teſt:quia ſi ſit ius monaſterij, non excluderetur, ſi mentē
talem libellans haberet: quod tamē per expreſſum exclu
dit. Poſtquam enim nullum ius prætendit in eccleſia,ius
inſert monaſterio.ergo & ipſe impetrās eo ipſo quòd ex-
preſsè ius monaſterij in libello non excludit ex toto cen
ſetur libellum uelle intelligere de directo principali in-
ter actorem,& rectorem.ar.ff.ſi aget uect.l. 2. facit, quia
4 libellus† debet eſſe clarus b de natura ſua.ff.de rei uēdic.
b l.ſi ideò. Et licèt admittatur declaratio, aliàs imputetur
actori.ff.de iudi.l.ſi quis intentione ambigua.& l.in ſtipu
latu.ff.de uerb.oblig.propter quod dicti Domini conſu-
lebant,quòd diceretur actori per auditorem,quòd dictū
libellum declararet. Tamen in caſo quo non declararet,
fiat interpretatio contra eum:in regula,contra eum.lib.6.
quia ſaltem debent in dubio accipi uerba in propria ſen-
tentia:ut ff.de leg.3.l.non aliter. maximè in odium decla
rare nolentis.ar.ff.de interrog.actio.l. de ætate.§. qui ta-
cuit.Coniunge cum iſto quòd ſi libellus debet eſſe cla-
rus,adhuc ſententia debet eſſe clarior, ut Inſtitu. de a-
ctio.§.curare.quia non uidetur quòd ius illius capellani
conſiſteret in ipſo corpore in eccleſia conſtituto ad rele-
uamen actoris in aliquo ordinato:ſicut uidemus in mul-
tis eccleſijs huiuſmodi capellanos uicarias, & præbēdas
habentibus etiam cum animarum cura, ſeu poteſtate au
diendi confeſsionem,quibus tamen non uidetur proui-
deri aliquo modo de eccleſia,ſed in eccleſia: unde hāc dif
ferentiam no.in gloſ.clemen.j.de præbend.& digni.licèt
ſecus putarem ubi monachi carerent exercitio curæ, per
ea quæ dixi ſupra in dict.24.deciſ.Hoc ſuppoſito dicebāt
dicti Domini, quòd ſi recuſat ille declarare, abſoluatur
monaſterium ab impetitione, & actor condemnetur in
expenſis,quod tardè fiendum foret,& ſi fieret,bonum eſ
ſet taliter ſententiam declarare,quòd appareret modus,
& cauſa pronunciationis eiuſdem, ſi declararent, quòd
pronuntiaret ſecundum quod aliqui Domini ſuprà dixe
runt, &c.

Additiones.

a Suppoſito. Similis deciſ.legitur apud Aegid. ſub tit.præ-
bend.dec.65.aliàs eſt in ordine 706.
b Clarus. Adde tamen quod libellus in una, & eadem con-
cluſione poteſt pro parte eſſe aptus,& pro parte ineptus:
nec pars inepta uitiabit aptam.Roma. conſil.245.in j.col.
uerſic. prætereà.

De Sponſalibus.

Epitome.

Cohabitatio ſuperueniens poſt infantiam,& puberta
tem ratificat matrimonium per infantes contractum.

DECISIO I. aliàs 462.

DVbitatur, ſi duo infantes contraxerunt matri
monium, & poſt infantiam, & pubertatem ſi
mul cohabitauerunt,non tamen ſe cognoue-
runt carnaliter, an ratificetur matrimonium
per huiuſmodi cohabitationem, ut tranſeat in præſens.
Io.And. in c.unic.de deſponſ.impu.lib.6.tenet quòd nō,
cum quo tenet author harum deciſionum Archi.ibi con
tra in c.non eſt conſenſus.30.q.2. cuius opi. tunc omnes
Auditores ſunt ſecuti:licèt argumenta fortia & uentura
ſint pro opinione Io.And. maximè,quia iſtud matrimo-
a nium eſt iuris ficti. In matrimonio modò fictio a non ha
bet locū,niſi in caſibus à iure expreſsis. de ſpon.c. is qui.
& cle. quod circa.de elect. qui ego dicit hunc caſum ex-
preſſum,declaret.

Additio.

a Fictio.Fictionis materiam uide per Bar.in repe.l.ſi is qui
pro emptore.ff.de uſucapio & in l.nec utilē.ff.ex quibus
cauſ.maior. & Bald.i l.ſiue poſsidetis.C.de probatio.

De

De Deſponſatione impuber.

EPITOME.

Pubes coorrahens cum impubere etiam per uerba de præſenti, ante tempora pubertatis, poteſt cum alio pube re matrimoniũ legitimum contrahere, noo obſtante pro miſsione iuramento firmata, & ſuperioris prohibitione.

DECISIO I. aliàs 450.

SI pubes contrahit matrimooium in faciem eccleſiæ cum muliere impubere per uerba de præſenti, & anteà quàm mulier perueniat ad pubertatem, ſiue legitimam ætatem dictus pubes etiam contra iohibitiooem ſibi factam per Epiſcopum cum alia muliere pubere contrahat carnali copula ſubſecuta: Fuit dubitatum utrùm teneret ſecuodum matrimonium? Et uidebatur aliqnibus quòd non, per c. de illis. 1. uer. mulier autē. de deſpon. impu. qui quidē uer. allega. pro caſu. Nam prædictus pubes ex quo ſemel cooſenſit in eam non poterit poſteà diſſentire, niſi illa poſt pubertatem diſſenſerit: ut ibi. & rationem ponit glo. per regulas communes. Quod ſemel placuit &c. quod ſemel approbo, &c. & ibi uide iura. Fuit determinatum cõtrarium per omoes, per gloſ. ibidem ſi. in ſi. quæ dicit expreſsè, quòd licèt prædictus pubes teneatur expectare mulierem impuberem donec perueniat ad ætatem legitimam, hoc non eſt ratione matrimonii, quod oullũ fuit propter defectum ætatis mulieris impuberis: ut in c. literas. & c. acceſsit. eod. tit. ſed ratione promiſsionis ſuæ, cõtra quam neniendo, ſi contrahat cum alia, matrimoniũ tenet, etiam ſi iuramentum interueniſſet. alleg. c. ſi ioter.
a de ſpooſ. hoc idem tenet ibidem Innocē. & Hoſtien. [a] Et
poteſt eſſe ratio, quia fortius ninculum ſnperoeniens rũpit debilius: ut in dicto c. ſi inter. At in caſu propoſito, quòd licet inter dictum puberem & impuberem fuerit matrimonium contractum per uerba de præſenti: tamē iuris fictione fuerunt reuera ſponſalia de futuro: ut in c. unic. de deſponſa. impuber. li. 6. quæ rumpuntur per ſpõſalia de præſenti poſteà legitimè inter puberes cõtracta: ut in dicto c. ſi inter. multa eoim fieri prohibentur, quæ
b ſi facta forēt, tenent. ut in c. ad apoſtolicam. [b] de regula
rib. qnæ regula infallibiliter teoet in actibus irretractabilibus ſiue irreiterabilibus: ut io ſacramentis, & non in nõ habētibus cauſam perpetuã prohibitionis: ut in caſu ooſtro. de quo io c. a tua. de ſponſa diuor. & per hoc etiam reſpõdetur ad prohibitionem, ſiue interdictũ Epiſcopi, quod nõ diſſoluit matrimonium poſteà cõtractum: nam fortius eſt matrimoniũ quàm interdictum etiam Papæ. prout leg. & not. in d. c. ad diſſoluēdum. de deſpon. impu. in gl. ſi. de matri. contract. cootra interdict. eccl. c. ex literis. & c. de muliere.

ADDITIONES.

a Et Hoſtien. Hoc idem etiam tenet ibi dominus Abbas in ultima nota. in quãtum dicit, nota quòd ſponſalia de futuro etiam iurata noo impediunt matrimonium cum alia contractum.
b Vt in c. ad apoſtolicam. Adde l. 1. ff. de excu. tuto. in glo. ſuper uer. dabitur. ot concordet pſalterium cũ cythara.

De Conditionibus appoſitis.

EPITOME.

Licèt modus adiectus in diſmembratione, ſeu ordinatione facta per Legatum ſub modo non ſeruetur: ordinatio nihilominus ualet, nec reſoluitur ipſo iure.

DECISIO I. aliàs 231.

ORdinatio ſiue diſmembratio facta ſub modo reſolubili per aliquem Legatum, licèt modus non ſeruetur, ordinatio nihilominua ſtat in ſuo robore: nec reſoluitur ipſo iure, licèt poſſit agi ad reſolutionem ipſius, & retroductionem, ſeu retractionem rei datæ cõdictione ob cauſam. prout leg. & oot. per Ber. Inn. Hoſti. in c. uerum. de condit. appo. facit c. ſignificatum. de præb. puta Legatos ordioat quod certum mooaſteriun habeat certos redditus alicuius parrochialis eccleſiæ, dummodò ibi teneat ſex monachos ad deſeruiendũ in diuinis, & orandum etiã pro anima fundatoris, ſi hic modus nõ ſeruetur: nihilominus ſtat ordinatio: per iura ſuperiùs allegata. Pro qua concluſione facit glo. ordi. Ioan. And. in c. non poteſt. de præben. lib. 6. ſuper uer. retinere. ubi dicit, quòd hoc uerbum, dummodò, non ſonat in conditionem, ſed potiùs in admonitiooem, uel comminationem: nt ff. de tutel. l. muto. §. 1. remittit ad not. per eum in regula iuris, actus legitimi. de regu. iur. eod. lib.

Qui filij ſint legitimi.

EPITOME.

Ioſeriores à Principe legitimandi poteſtatem non habent: quod nec Papa habet, niſi in terris ſibi ipſi temporali iuriſdictione ſubiectis.

DECISIO I. aliàs 200.

INferior à Principe ooo poteſt illegitimum legitimare quò ad ſucceſsionem hæreditariam: qood nec Papa poſſet, niſi in terris temporali ioriſdictiooe ſibi ſubiectis. prout legi. & oo. in c. per uenerabilem. qoi fil. ſint leg. licèt Hoſti. teneat ibi contrarium de Papa, qui tenet hodie monarchiam mundi, & habet utrumque gladium. de quo in c. cauſam quæ. eod. titul. & in c. nonit. de iudi. & ibi uide pulchras ratiooes naturales domini Ioan. de Ligna.

De Accuſationibus.

EPITOME.

In cauſa iniuriarum etiam ciuiliter intentata requiritur ſpecificatio, non tamen tanta, quanta in obiectibus, qui ſunt magis odioſi.

SVMMARIA.

1 *Libellus in actione ciuiliter intentata debet eſſe ſpecificus.*
2 *Actio iniuriarum dicitur infamatoria.*
3 *Articuli qualiter ſunt in actione iniuriarum ciuiliter intentata proponendi?*
4 *Famam ſuam negligens crudelis dicitur.*

DECISIO I. aliàs 36.

1 FVit dubitatum utrum † in actione iniuriarum ciuiliter iotentata locum habeat l. libellorũ. ff. de accu. & in ſcriptis caoonizata. 2. q. 8. can. ſi. §. libellorum. nidelicèt, quòd in libello, & in articulis requiratur tanta ſpecificatio, ac ſi criminaliter ageretnr? Et uidebatur prima facie quòd ſic: quia a-
2 ctio † iniuriatum infamat. de re iud. c. cùm te à B. cum ibi oo. & ſic odioſa. ſed propter odioſitatem materiæ, puta obiectum in perſonam, uel formã in cauſis beneficialibus, requiritur maxima ſpecificatio: ut in c. ut circa. de electio. li. 6. & in cle. conſtitutionem. eo. tit. ergo moltò fortius in actione iniuriarum, quæ oidetur magis odioſa. Præterea ſi in exceptionibus infra terminum datis cõ

tra

tra teſtes requiritur talis & tanta ſpecificatio, ut præ
fertur, prout legit. & no. in c. ex parte. de teſti. & eo. tit. c.
præſentium. lib. 6. quæ etiam licèt probentur, & propte
reà teſtes repellantur: tamen propterea pœna ordinaria
nõ puniuntur, nec infames reputantur. ut in c. cùm dile
ctus. de ordine cognition. in fine. multò fortius uidere-
tur id locũ habere in actione iniuriarum, quæ infamat,
ut præfertur. His non obſtantibus fuit determinatũ per
omnes contrarium, & dictum, ac concluſum in actione
iniuriarum ciuiliter intentata, talem & tantam ſpecifica
tionem in libello, & articulis non eſſe neceſſariam: ſed
ſufficere, quòd pars aduerſa poſsit certificari, & teſtes de
ponere. pro quo allegabatur tex. in c. tuæ. de procura. &
not. Innocen. in c. accedens. de purgat. canonic. Idem
putauit dominus Aegid. etiam de omni alia actione etiã
ciuiliter intentata, quæ infamat ex identitate rationis:
ut ff. de dolo. l. exigit. & ff. de iniur. l. prætor edixit. in prin
cipio. & ibi per Bartolum. Ratio enim, in his omnibus
eſt uniformis: uidelicet ne admittatur quis ad uagãdum
in diſcrimine famæ alterius, quæ habentur in duabus le-
gib. prox. Sed talis & tanta ſpecificatio non requiritur in
prædicta actione, qualis requiritur in actione directè cri
minaliter intentata, & in obiectionibus contra perſonas
electas, uel eligentium, uel teſtium, qui quidem obie-
ctus cùm non deſcendunt ex iure proprio dantis, ſed tẽ
dunt propriè ad repulſam aduerſarii, uel teſtiũ, ſunt ma-
gis odioſi: quia uult aliis nocere, & ſibi non prodeſſe. Tũ
etiam quia ut plurimum cõfinguntur: & ideò propter
præſumptionem calumniæ ſtatutũ eſt tam exactã ſpecifi
cationẽ fieri in illis: ut expreſsè apparet in iure ſuperiùs
allegat. Secus uerò ſi obiectus eſſent de iure dantis: tunc
enim talis exacta ſpecificatio non requiritur: ut in cle-
men. conſtitutionẽ. de electio. At in caſu noſtro, puta in
3 actione iniuriarum ciuiliter intẽtata, articuli † de tali ma
teria dati ſunt de iure dãtis: dummodò de propria iniu-
ria agat. ergo &c. quia ut dicatur articulus de iure par-
tis, non conſideratur ſolùm an in perſonam, uel formã
alterius aliquid impugnando incitet: ſed cõſideratur ſo-
lùm an cauſa unde competit ius agendi, uel excipiendi
directè deſcendat à iure dantis: ut probat expreſsè d. cle.
conſtitutionem. in princ. ſuperiùs allega. Prætereà rogo
dic mihi quid magis directè poteſt ius meum reſpicere,
quàm quòd mea fama & opinio bona ſeruetur illæſa?
4 Ad quod tendit actio iniuriarum: cùm † canõ reputet il-
lum crudelem famam ſuam negligẽtem, ut 12. quæſtio.
2. cano. nolo. de accuſation. c. fin. & potiùs debemus dele
ctari in odore bonæ famæ, quàm malæ opinionis: ut in
decret. licet in beato Petro. de accuſationi. Ergo conclu-
dendo dicamus ſufficere ſpecificationẽ in actione iniu-
riarum ſuperiùs annotatam, & ſic fuit ſemper obſerua-
tum.

ADDITIONES:

a In libello. Adde ſupra de libel. oblatio. deciſi. 1. & de ſe-
queſtra. poſſeſ. & fruct. deciſi. 1.
b Clem. conſtitutionem. ubi Pau. dicit in §. cæterũ. ſuper
uerbo, circunſtantiarum. quòd licèt ille cui datus eſt ter
minus ad proponendum crimina, & defectus, ſatisfaciat
termino indeterminatè: illa propoſitio ſi peteretur decla
rari, deberet, & poſſet declarari poſt terminum: quia qui
declarat non addit. ff. de teſtamen. lege hæredes palam.
§. quòd uerò quis.

De Exceſsibus prælatorum.

EPITOME

Vnio beneficiorum ex falſa cauſa facta, ſeruata iuris
forma ualet, licèt ueniat reuocanda.

DECISIO I. aliàs 59.

VNio ex falſa cauſa facta ſeruata forma iuris ua-
a let, & tenet. arg. not. per Ioan. 11. quæſt. 2. in
ſum. & c. ſine exceptione. & in c. dudum. de re
bus eccleſ. non alienand. non enim uidetur
hæc unio, quæ eſt contractus ſtricti iuris: ut in l. eũ qui.
ff. de dona. ob hoc, non ualere: quoniam dolus dans cau
ſam contractui in contractibus ſtricti iuris, nõ reddit cõ
tractum ipſo iure nullum: ut. l. ſi quis cũ aliter. ff. de uer-
bo. oblig. ergo &c. ſecus uerò ubi nulla cauſa ſubſit, & ſi
ſine aliqua cauſa facta fuerit, tamen nihil ualeret quod
actum eſt: ut in clem. monaſteriorum. de rebus eccleſ. nõ
alienandis. & ſic poteſt intelligi opinio Ber. & Hoſtien.
qui tenent contrarium. Io. & etiam Archid. in c. 1. de re-
ſtitu. in integrum. Dominus uerò Io. de Lignano in c. ſi
quis presbyterorum. diſtinguit, an ſit peccatum in cauſa
ex qua, uel circa quam. credo tamen quòd poſsit prædi-
cta unio annullari probata falſa cauſa: ut in l. ſi prætor.
ff. de iud.

EPITOME.

Vicaria perpetua poteſt uniri menſæ Epiſcopi, uel ab
batis, & tunc tranſit in temporalem: quoniam ad nutum
poſsidentis epiſcopatum, uel monaſterium inſtituitur
rector, & beneficium menſale cenſetur.

SVMMARIA.

1 *Vicaria perpetua beneficium eccleſiaſticum eſſe cenſetur.*
2 *Eccleſia unita cenſetur pleno iure ſpectare ad Epiſcopum.*
uel abbatem, cuius menſa eſt unita.
3 *Diſpoſitio cle. 1. de ſupplen. negli. præ. non habet locum in*
beneficiis menſalibus.

DECISIO II. aliàs 273.

FVit dubitatum & in conſiliis poſitum per do-
minum Robertum: utrùm perpetua uicaria
alicuius parrochialis eccleſiæ poſsit uniri ali
cui monaſterio, ſeu menſæ abbatiali. Fuit cõ
clutum, & reſponſum per maiorem partem quòd ſic:
quia ſicut rectoria parrochialis poteſt uniri, ita & uica-
1 ria perpetua: quia † beneficium eccleſiaſticum eſt, &
ad omnia tenetur uicarius, ad quæ rector: ut in clemen.
uni. de offi. uica. Et ſicut Epiſcopus non diſpenſat cũ re-
ctore ſuper ætate, ita nec cum perpetuo uicario: ut ibi
not. per Ioan. Andr. & Pau. ſuper uerbo, ætate. Er-
go ſicut Epiſcopus poteſt unire rectoriam, ita & mul-
tò fortius uicariam: quia minus ius, & minorem
utilitatem habet uicarius in eccleſia, quàm rector:
ut in c. extirpandæ. de præben. & in aliis iurib. ſuperiùs
allegatis. Aliqui uacillando uolentes tenere contra-
rium, dicebant quòd non uniendo, ſed ſupprimendo
dictam uicariam poſſet hoc fieri per Epiſcopum cum cõ
ſenſu ſui capituli iuxta ea quæ legun. & notan. per
Inno. & Hoſtien. in c. cum acceſsiſſent. de conſtitu. Præ-
tereà abſonum uidetur, quòd parrochialis eccleſia ca-
reat paſtore, quæ aut debet regi per paſtorem, ſeu recto-
rem, aut per uicarium perpetuum quantumcunque fue-
rit alteri dignitati unita: ut in c. extirpandæ. §. qui uerò.
de præben. de priuile. c. cum & plantare. §. in eccleſiis. &
uidetur tex. in c. uni. de capella. mo. lib. 6. allegant etiam
nota. in c. de monachis. de præben. & in c. 1. eo. titu. lib. 6.
& c. 1. de iure patronat. in clemen. quæ omnia iura & no.
procedunt in beneficio pleno iure in temporalibus ad a-
liquos religioſos ſpectante: ad illud enim tenentur perpe
tuum uicarium Epiſcopo præſentare inſtituendum ad re
gimen, & curam animarum: ut in c. unic. de capell. mo-
na. ſuperiùs alleg. & tunc habet locum prouiſio dictorũ
iurium de monachis. & c. 1. de præben. li. 6. & clemen. 1.
de

2 de Iure patronat. At ubi eccleſia † eſt unita menſæ epiſcopali & abbatiali & ſpectat ad illum pleno iure tam ſpirituali, quàm temporali: tunc poteſt ibi poni uicarius tẽporalis ad nutum remouibilis ad exercitium curæ quæ principaliter reſidet in Epiſcopo, uel Abbate, cuius menſæ eſt unita eccleſia, ſiue perpetua uicaria, ita quòd per hanc unionem perpetuitas tranſit in temporalitatem, & totum reſidet in Epiſcopo, uel Abbate, cuius menſæ eſt unita. Pro hoc etiam alleg. ea quæ legunt. & notã. per Io. Andr. & Pau. in clemen. frequens. de exceſſ. prælat. ſuper uerſi. ad menſam. & clem. 1. de reſcrip. per Guliel. & Pau.
3 & in † clement. prima, de ſupp. neg. præ. quæ non uendicat ſibi locum in beneficiis menſalibus: quia illa non dicuntur uacare: ut in d. c. frequens. ſuper uerſic. quidam etiam. & in clem. ne in agro. de ſta. monacho. §. ad hæc. & qualem poteſtatem habent prælati in his bonis menſalibus, uide Innocen. & Hoſtien. de priuileg. c. paſtoralis. de ſtat. mona. c. 2. ſuper uer. prioratus. per Inn. tamen dominus Robertus dixit Collectarium in c. ſicut unire. de exceſſ. prælat. tenuiſſe, & tenere in contrarium: uide licèt quòd perpetua uicaria uniri non poteſt.

De Iniuriis, & damno dato.

EPITOME.

Iuxta qualitates, & circunſtantias quæ augent, uel minuunt iniurias, iudex taxet eas in certam quantitatem: in qua uel infra quam læſus iurat, & ſubſequẽter in quãtitate iurata condemnet.

DECISIO I. aliàs 152.

2 AD æſtimationem iniuriæ a quæ per probationes legitimas haberi non poteſt, Iudex primò conſideratis omnibus qualitatibus, & circunſtantiis quæ poſſunt augere, uel minuere huiuſmodi æſtimationem, ſuo iudiciali arbitrio taxabit certam æſtimationem huiuſmodi iniuriæ, ſeu certam quantitatem, non ut in illa condemnet, ſed ut infra illã, ſeu in illa & non ultra pars per ſuum iuramentum huiuſmodi æſtimationem declaret. Et ita intelligitur quod habetur ff. de iniur. l. ſed ſi unius. §. ſeruus meus. & poſt huiuſmodi taxationem pars in ipſa quantitate, ſeu ſumma taxata condemnabitur, ſeu infra eam. & ita intelligitur l. iniuriarum æſtimatio. de iniur. & de iniur. c. olim, de offi. ordinar. c. ſi canonici. cum ibi no. in gl. ſuper uer. damnis. lib. 6.

ADDITIO.

a Iniuriæ. Adde. infra eod. deci. 4.

EPITOME.

Actio iniuriarum etiam ciuilis tollitur annali præſcriptione.

SUMMARIA.

1 *Lite non conteſtata ſuper actione iniuria uerbalis infra annum agens ulterius non admittitur.*
2 *Tempus quando pro actione iniuriarum currere incipiat?*
3 *Stante ſtatuto, quòd poſt annum non cognoſcatur de maleficio, an pro delicto occulto currat tempus?*
4 *Ciuilis & naturalis obligatio an præſcriptione tollatur?*

DECISIO II. aliàs 240.

PRo iniuriis uerbalibus † non admittitur agẽs, ſiue actionem intentans poſt annum, niſi infra annum à tempore irrogatæ iniuriæ computãdum fuerit lis conteſtata. Ratio, quia per
a lapſum anni a tollitur hæc actio. C. de iniur. l. ſi non conuitii. tollitur etiam leuiùs, ſcilicèt diſſimulatione: ut Inſti. de iniur. §. ſi. & ibi not. ſed diſſimulare præſumitur, ex quo tanto tempore tacuit. arg. eorum quæ legun. & notan. per Io. An. & Hoſtien. in c. cum te. à B. de re iud.

ADDITIO.

a Lapſum anni. Scilicet continui: ut ff. de his qui. no. infa. l. genero. §. 1. quia odioſa eſt: ut l. Arrianus. ff. de act. & ob. & l. interpretatione. ff. de pœ. & intelligas de actione iniuriarum prætoria: ciuilis autem, quæ deſcendit, quando crimen punitur per legem Corneliam, quod eſt in tribus caſibus: ut l. lex Cornelia. ff. de iniur. tunc eſt perpetua, ſic ut aliæ actiones ciuiles. l. 2. C. de cõſtitu. pecunia. & ita tenet Cyn. in dict. l. ſi non conuitii. in 3. quæſt. Contrarium tenet Ioan. Andr. in additione Spe. in tit. de iniuriis. ubi dicit, quòd tam ciuilis, quàm prætoria tollatur anno propter odioſitatem ipſius. & pro hoc uide gl. ordi. Inſti. de iniur. in §. ſed lex Cornelia. ſuper uerb. introduxit. quæ uidetur concludere, quòd etiam in his tribus caſibus, ſcilicèt cùm quis ſit uapulatus, aut percuſſus, aut domus ſua introita quòd anno continuo actio prædicta tollatur. Non obſtat motiuum Odo. & Ia. de Ra. qui, ut refert Cyn. ibi tenent eam perpetuam, quãdo ex lege Cornelia deſcẽdit: quia ſpeciale eſt hoc caſu, quòd actio iniuriarum ſit ciuilis, & irregularis propter odioſitatem ſui: quia per eam quis infamatur: ut in l. atletas. §. ſi. ff. de his qui no. infa. & in c. cum te. de re iud. hic alleg. Item ratio eorum eſt generalis, cui derogatur per ſpecialem. d. l. ſi non conuitii. & ibi per Doc. & in regu. generi. de reg. iur. lib. 6. Sed † hic poſſet dubitari quando inci-
2 piat currere iſte annus, an à die iniuriæ irrogatæ, an à die ſcientiæ? Et uidetur quòd à die ſcientiæ: quia ignoranti non currit tempus anni. l. annus. ff. de calum. & per Bar. in l. genero. ff. de his qui no. infa. & in c. qui aduerſitatẽ. de conceſſ. præb. Item quia ignorantia præſumitur, & non ſcientia. l. uerius. ff. de proba. In contrarium uidetur: quia in his quæ ſunt publicè nota, præſumitur ſcientia: ut no. gl. in l. ſi tutor. C. de ſuſpe. tut. no. in c. 1. de poſtulat. prælat. & in c. eos. de tẽpo. ord. li. 6. Et quòd in hac actione currit annus ignoranti, tenet ſingulariter Gulie. de Cu. in l. exceptiones. §. ſatis clementer. ff. quod met. cau. alle. l. omnes. C. de præſcrip. 30. ann. quæ loquitur in præſcriptione longiſſimi temporis. allegat etiam l. ſi. ff. ſi quis teſta. lib. & Bar. in d. l. ſi. format quæſtionem ſatis
3 ad propoſitum. Si ſtatuto † canetur, quòd poſt annum non poſſit cognoſci de maleficio, an ſi delictum fuit occultum currat annus: & eam inſolutam relinquit, dicẽs ſe dubitare. Sed mihi uidetur quòd pro opinione Guliel. ſit caſus in l. item apud Labeonem. §. conuitium. ff. de iniuriis. ubi dicitur, quòd abſenti, & ignorãti ſit iniuria, & quòd anno tollitur dicta actio: quod intelligitur de actione competenti, tam pro iniuria facta præſenti, quàm ignoranti. Pro hoc etiam facit l. auxilium. in prin. ff. de mino. tene menti perpetuò præallegatum dictum Guliel. & cogita ſi de iure procedit nec ne. Vlteriùs proſequendo iſtum principalem articulum, qui tangitur in hac deciſione, quæro † an ſicut per lapſum anni tollitur
3 actio iniuriarum, ita etiam tollatur omnis obligatio naturalis ſcilicèt & ciuilis, adeò quòd iniuriatus tacendo per annum uideatur contumeliam remiſiſſe. Breuiter licèt ſint gloſſæ iuris ciuilis contrariæ, an per præſcriptionem tollatur naturalis & ciuilis obligatio, de qua quæſtione ſatis habetur in l. cùm quis. C. de iur. & fac. igno. ff. rem ra. habe. l. fina. & in l. obligationum ferè. §. placet. ff. de acti. & obliga. cum ſimi. tamen ueritas eſt, quòd ſicut actiones deſcendentes ex delictis quæ dãtur ad uindictam, per præſcriptionem tolluntur ipſo iure, tolluntur etiam obligationes naturales & ciuiles. & ita clarè
deter-

determinat Bal.in d.l.cùm quis. ſic & per pactum nudũ
tollitur ipſo iure actio, & omnis obligatio iniuriarum:
ut l.ſi tibi decem millia.§.quædam.ff. de pact. & eodem
titu.l.ſi unus.§.pactus.nam qui habet actionem iniuria
rum tacendo, & non agendo per annum:uidetur tacitè
remittere omnem actionem,& cõtumeliam:& ideò qui
non petit infra tempus,tacitè uidetur ius ſuum remitte-
re:ut no.gl.in l.ſi ego.circa ſi.ff.de neg.ge.& ſufficit quæ
cunque remiſsio: nec requiritur partis præſentia ad tol-
lendum actionem iniuriarum, propter ſui debilitatem,
& odioſitatem: ut d. §. quædam. & not.glo. Inſtitu. de
iniuriis.in fin. & quòd quis non petendo infrà tempus
uideatur pactum feciſſe,not.Dyn.in l. ubicunque. ff. de
fideiuſſor.& per hoc dicit tex. in dict. §. pactus. quòd ſi
factum eſt pactum de non petendo ſuper iniuriis, per
quod omnis actio & obligatio eſt ſublata, ut eſt textus
cum gl.in dict.§.quædam. quòd licèt poſteà fiat pactũ
de petendo,per illud non renaſcitur actio iniuriarũ. Et
eſt ratio ut dicit ibi tex.quia actio iniuriarum non naſci-
tur ex pacto,ſed ex contumelia.qui tex. eſt ualdè nota.
ad propoſitum. Nam ex quo actio & omnis obligatio
fuit extincta per lapſum anni,& ex tacita remiſsione, &
tacito pacto partis, ut ſuprà dixi, non potuit poſtea per
reſcriptum Principis reuiuiſcere,cùm actio iniuriarum
non ex reſcripto,ſed ex contumelia naſcatur, quæ con-
tumelia iam per lapſum anni eſt ſublata: non enim Prin
ceps ea quæ ſunt iuris naturalis immutare poteſt.l. quo-
ties.C.de preci.imper.offe.Item nec poſſet pars pœnite
re,ex quo per lapſum anni iniuriam remiſiſſe uidetur. l.
non ſolùm.§.1.ff.de iniur.pro hoc etiam uide in repeti.
domi.Benedicti de Plumbino in dict.l. cum quis. ſupe-
riùs alle.qui tenet ibi contrariũ,dicens,quòd licèt iniu-
ria tempore aboleatur quò ad actionem & obligationẽ
ciuilem.l.ſed ſi unius.§.ſi ante iudicem.ff.de iniur.tamẽ
quò ad obligationem naturalem non.allega.§.placet. in
l.obligationum ſere.ſuperiùs alleg.& l. ſi non conuitii.
C.de iniur.ſed ſecundùm opinionem Io. And.fuit iudi-
catum in cauſa d.Io.Saldeman.de cõſilio plurium aduo-
catorum in Roma,& ita fuit in Rota tempore meo ſem
per obſeruatum.ſuper quo dubio uide in libro allegatio
num ſignato,& in folio 383.& adde hic duo conſilia do
mini Raphaelis,& domini Pet.de Anch. poſita in repor
tationibus domini Anto.de But.circa ſi.

SVMMARIA.

1 *Damna in articulis ſpecificata dolo uel uiolentia pro ue
nientia an probari debeant per teſtes, an ſufficiat iu-
ramentum?*
2 *Intereſſe qualiter probetur.*

DECISIO III. aliàs 359.

1 DVbitabatur utrùm damna † petita,& ſpecifi-
cata in libello & articulis poſſent probari per
iuramentum. Ad hoc fuit reſponſum, & ſic
determinatum diſtinguendo. Aut principali-
ter agitur ſuper damnis ante litem conteſtatam illatis,
aut non:ſed incidenter, & acceſſoriè petuntur. In pri-
mo caſu ſubdiſtinguitur: Aut prædicta damna ſunt illa-
ta per dolum, & per uiolentiam: & tunc probato dolo
uel uiolentia per teſtes,ſufficit probare damna & res ab
latas uiolenter,uel doloſè per iuramẽtũ taxatione iudi-
cis præmiſſa:ut in can. in primis.2.q.1.quod met. cauſa.
c.ſuper eo.C.ũde ui. l.ſi quãdo.de iniur.& dã.da.c.olim.
& per Ber.ibidem.Si autem nullus dolus, uel uiolentia
in damno dato prætenditur:ſed peruenit ex aliquo caſu
accidentaliter,& ex intereſſe aliundè prouenient: tunc
illud eſt probandum per teſtes:ut no.glo.ord.ſatis nota-
bilis in c. dilecti.de foro compe.& eſt ulti.glo.quæ alle-
gat.Inſtitu.de uerb.ob.§.non ſolùm. & facit bene c. cũ
olim.de off.dele.ſcilicèt ad primum principale dictũ: ni
delicèt quãdo damna principaliter petuntur, quòd iũe
ſint probanda per teſtes. de quo etiam aliqualiter per
Innocen.de ordi.cognit.c.cùm dilectus. ſuper uerſicul.
aliis.& 3.q.3.c. ſi.per Ioan.& Archid.ſubdit glo. ubi ſu-
2 prà,utile fore certam ſummam aducere: quia † difficile
eſt probare intereſſe: ut ff. de prætor. ſtipulat. l. ulti. &
ideò dat glo.conſilium,quòd iudex,cuius eſt cuncta ri-
mari,debet per ſuam ſubtilitatem intereſſe exquirere,ſi
ue requirere.C.de ſẽt.quæ pro eo quod intereſt.l.unic.
de fide inſtrumen.c.cum Ioannes.Si uerò poſt litem cõ
teſtatam data ſint ſiue damna illata, & incidenter, ſiue
etiam acceſſoriè ad principalem cauſam petantur ex of-
ficio iudicis:tunc ſufficit probare illa per iuramentũ pro
bato facto,ſiue cauſa ex qua damnum inſurgit, ſicut di-
cimus & diſtinguimus de expenſis litis ante litis conte-
ſtationem uel poſt factis.de dolo & contu. c. finem. de
reſtitu.ſpolia.c.grauis.de appellatio.c.ſæpè. per Inn. De
intereſſe uerò probando uide eum pleniſsimè in c. ſa-
cro.de ſenten.excomunica.

EPITOME.

Ad æſtimationem iniuriæ quæ per legitimas probatio
nes haberi non poteſt, Iudex conſideratis qualitatibus
&c.augere uel minuere taxam poteſt.

SVMMARIA.

1 *Iniuriarum æſtimatio quæ per legitimas probationes habe
ri non poteſt,qualiter haberi dicatur.*
2 *Agens ad æſtimationem iniuriarum probare habet qua
litates ex quibus æſtimatio ſuum recipit incrementũ.*

DECISIO IIII. aliàs 486.

a AD æſtimationem [a] † iniuriarum quæ per legi
5 timas probationes haberi non poteſt debet
deueniri iſto modo:quia iudex debet primò
conſiderare omnes qualitates, & circunſtan-
tias,quæ poſſunt augere, uel minuere huiuſmodi æſti-
mationẽ ſuo iudiciali arbitrio, & taxare certam æſtima-
tionem huiuſmodi iniuriarum,ſeu certam quantitatẽ,
non ut in illa condemnet,ſed ut infra illam, & in illa, &
non ultra pars per ſuum iuramentum huiuſmodi æſti-
mationem declaret.& ita intellige ff. de iniur.l. ſed ſi u-
nius.§.ſeruus meus.& l.cõſtitutionibus.eod.ti. & poſt
huiuſmodi taxationẽ pars in ipſa quantitate taxata, ſeu
infra eam declarabit per ſuum iuramentum huiuſmo-
di taxationem,ſeu æſtimationem:& tunc poteſt fieri per
iudicem condemnatio:ut in c.ſi canonici.de of. ord. lib.
6.& ita intellige l. iniuriarum æſtimatio.ff.de iniu. & ita
intelligitur c.olim. de iniur.nec facio quò ad hoc diffe
rẽtiã,an agatur ex lege Cornelia,an uerò ex actione præ
toria: licèt glo. eã faciat in dicta l.iniuriarum æſtimatio.
ſed ſequor in hoc Bart. qui in dict.l. iniuriarum. dictam
glo.quò ad hoc reprehendit:licèt nõ ita declaret.Fateor e
3 † tamẽ,quòd ſi pars agens uult æſtimationem probare,
debet qualitates ex quibus æſtimatio ſuum poteſt reci-
pere incrementum.& ita intelligo §.pœna.Inſti.de iniu
ri.cum ibi no.Exemplum bonum huius primæ taxatio-
nis & ſequentis iuramenti declarationis habes C. unde
ui.l.ſi quando.& extra,quod metus cauſa. c. ſuper eo. §.
ſecus.tamen hoc non eſt neceſſarium ibi,ſicut hic.ut pa
tet ff.de in litem iuran.l.uideamus.Contrarium patet in
l.in actionibus.§.1.eodem titu.Tu uerò in hoc caſu ra-
tionem diuerſitatis cogitabis.Primum uerò in expen-
ſarũ taxatione:habes enim de iure commuũ, quòd non
præcedit

præcedit taxatio de neceſsitate, ſed ſequi poteſt. C. de iu di. l. ſancimus. tamen de iure actio ſequi non poteſt. in authen. de iudic. §. oportet. quæ ſituatur de iudic. ſuper dict. l. ſancimus. & ſic incipit. ſed hodie aliàs incipit, poſt iuſiurandū. Si quæris ergo qualiter procedit practica hodierna: quia poſt iuramentum taxamus. modò dico quod duplex eſt taxatio: una eſt, quæ non habet uim pronuntiationis, nec etiam re uera declarationis ipſius condemnationis fiendæ: ſed habet uim limitationis iuramenti ipſius per partem præſtandi. & iſta debet præcedere iuramentum: quia ultra iſtam iurare non licet. & ita loqui. d. authen. poſt iuſiurandum. Alia eſt quæ habet uim condemnationis: & iſta eſt quam facimus poſt iuramentum: & de illa non negatur quin fieri poteſt poſt dictum iuramentum, ſed bene dicit, ſi hoc eſt infra taxationem, iuramentum eſt: in minori condemnatio fieri non poteſt. ita intelligit c. ſuper eo. allegat. niſi taxatio prima per iudicem remoueretur: quia tunc poſſet. quod intelligo cùm ex cauſa in minus condemnatio fieri haberet. per d. l. uideamus. circa ſi. iuncta l. quod iuſsit. ff. de re iudic. Sed dic mihi qualiter ſuſtinetur factū noſtrum: quia iſta prima taxatione non utimur ut uides. Reſpondeo, quòd imò utimur iſto modo: quia infra certam ſummā deferimus iuramētum, & ſic faciendo duos actus ſimul facere uidemus, ſcilicet ſummam ultra quam iuratā non poſsit taxari, & iuramentum deferre. ff. de acqui. hære. l. illud. cum ſimil.

ADDITIO.

a Ad æſtimationem. Adde deci. 1. ſuprà eo. ti.

De Sententia excommunicationis.

EPITOME.

Sufficit opponere exceptionem in genere manifeſtæ offenſæ contra petentem ſe abſolui ad cautelam.

DECISIO I. aliàs 51.

SVfficit opponere exceptionem manifeſtæ iniuriæ, ſiue offenſæ in genere contra abſolutionem petentem ſimpliciter, uel cautelam: maximè ſi excipiens referat ſe ad acta. Tempore uerò probationis prædictam manifeſtam iniuriam ſpecificare oportebit. iuxta nota. in c. ſolet. de ſentent. excommunica. lib. 6.

EPITOME.

Si petatur abſolutio ſimpliciter ab excommunicationis ſententia, quæ dicitur iniuſta: abſoluitur cum cautione iuratoria: niſi de manifeſta offenſa opponatur.

DECISIO II. aliàs 72.

a b SI petatur abſolutio [a] ſimpliciter, uel ad cautelam [b] ab excommunicatione, quæ dicitur iniuſtè lata: ſi non opponatur, & probetur manifeſta offenſa, abſoluetur cum iuratoria cautione de parendo iuri, & de ſatisfaciendo de expenſis in caſum, & euentum, quibus apparuerit iuſtè excommunicatus. de offi. deleg. c. cùm contingat. de appella. c. qua fronte. ſecus uerò ſi fuerit excommunicatus pro contumacia: puta, quia non reſpondit libello, &c. Si poſteà ueniat purgaturus ſuam contumaciam, & petat ſe abſolui, & pars aduerſa petat, quòd ante omnia ſatisfaciat de expenſis factis occaſione huiuſmodi contumaciæ: non eſt abſoluendus, niſi ſatisfecerit, uel de ſatisfaciendo ſufficientem cautionem fideiuſſoriam, uel pignoratitiam dederit. de iudic. c. 1. de ſentent. excommunica. c. uenerabilibus. lib. 6. & ibi materia de utroque dicto. adde deci. 7. hoc tit. in antiq.

ADDITIONES.

a Si petatur abſolutio. Dubitari poteſt quo iure petatur abſolutio ab iniuſta excommunicationis ſententia. Dic quod agitur condictione ex c. cùm contingat. de offi. dele. uel condictione ex decre. ſacro. de ſen. excommu. uel agitur officio iudicis. dicit Hoſtien. in d. c. cùm contingat. quòd non eſt curandum de iure canonico quo iure agatur, ſiue petatur abſolutio: cùm actio non ſit de iure canonico exprimenda in libello. de iud. c. dilecti. Adde deciſio. 33. hoc eod. tit. infrà in antiq.

b Ad cautelam. An cautio ſit præſtanda, & quæ per petentem abſolutionem ad cautelam, uide ſuprà de exce. dec. 5. quæ incipit, Si in termino.

EPITOME.

Iudex laicus cognoſcit ſi clericus coniugatus per ipſum detentus contraxerit cum unica, & uirgine, & habitum detulerit clericalem, priuſquàm remittatur.

DECISIO III. aliàs 202.

SI clericus coniugatus à iudice ſæculari propter aliquod crimen captus, & detentus allegat ſe clericum, & doceat de clericatu per literas ordinatoris, & propterea petat ſe remitti ad forum eccleſiaſticum: non eſt ſtatim remittendus, niſi doceat ſe contraxiſſe cum unica, & uirgine, & portaſſe habitum, & tonſuram clericales: quia aliàs non gaudet priuilegio fori eccleſiaſtici: ut legi. & no. in c. uni. de clericis coniug. lib. 6. & de his cognoſcit iudex eccleſiaſticus, & non ſecularis. arg. eorum quæ habentur & notantur in c. ſi iudex. de ſentent. excommunica. lib. 6.

EPITOME.

Terminus octo dierum præfixus ad probandam manifeſtam offenſam incipit currere ipſo iure à die exceptionis admiſſæ.

DECISIO IIII. aliàs 208.

a TErminus octo dierum [a] ſtatutus ad manifeſtā probandam offenſam propoſitam ad impediēdum beneficium abſolutionis ad cautelam, iuxta formam c. ſolet. de ſentent. excommu. lib. 6. incipit currere ipſo iure ſine aſsignatione iudicis à die exceptionis huiuſmodi per iudicem admiſſæ, & non à die allegationis, ſiue propoſitionis ipſius: prout no. in Spe. expreſsè tit. de dila. §. 1. Sed nunquid currunt? & dic quòd currunt de momento ad momentum. licet Hoſti. in d. c. ſolet. dicat, quòd dies in qua proponitur huiuſmodi exceptio, non debet computari. quod non eſt uerum ſecundùm Io. An. in c. frequens. de reſti. ſpo. quia quando Papa hoc uult, id exprimit: ut in c. pia. de except. & ibi de hoc per Archi. & Io. And. in nouel. ſuper uerſi. octo diebus.

ADDITIO.

a Terminus octo dierum. Octo dies, qui dantur ad probādum manifeſtam offenſam incipiunt currere poſt exceptionem admiſſam ipſo iure. Et an dictus terminus octo dierum poſsit per iudicem prorogari. gl. in d. c. ſolet. tenet quòd ſic. Franc. Vercel. ibi, quem ſequitur Io. An. ibidem, ſuper uerbo, audiendum. tenet contrariū: cùm nil pereat aduerſario, cui prouidetur per idoneam cautionem: ut ibi. & de uerbo. ſig. c. ex parte. & propter periculum moræ, quod uerſatur in differendo abſolutionem.

EPI-

EPITOME.

Adhæſio appellationi debet fieri infra tempus, infra quod potuit appellari, & huiuſmodi appellatio ab excommunicatione protegit adhærentes eidem.

DECISIO V. aliàs 225.

Adhærentes prout prætenditur, appellationi interpoſitæ per aliquem pro ſe, uel ſibi adhærentibus ante ſententiam excommunicationis per ordinarium prolatam petentes ſe abſolui ad cautelam, non ſunt aliquatenus abſoluendi: niſi conſtet eos infra tempus debitum adhæſiſſe appellationi: puta 10. dierum, infra quod potuiſſent, & debuiſſent appellaſſe, & adhæſiſſe appellationi prædictæ, ipſamque adhæſionem debito tempore ordinario intimaſſe. Nam non aliàs huiuſmodi adhæſio ſicut nec appellatio eos defendit: nec effectum excommunicationis ſententiæ impedit, ſeu ſuſpendit. arg. no. in c. ſtatuimus. & c. cupientes. & c. ut circa. de elect. lib. 6. per Doct. & præſertim per Archi.

EPITOME.

Petens ſe abſolui ad cautelam à ſententia excommunicationis lata contra eum poſt appellationem per ordinarium, à quo dicit ſe exemptum, non auditur, niſi primò probet aliqualiter de emptione, licèt non plenè.

DECISIO VI. aliàs 308.

Si quis petit ſe abſolui ad cautelam à ſententia excommunicationis per epiſcopum ſuum lata contra eum, poſt appellationem ab Epiſcopo interpoſitam, à cuius iuriſdictione dicit ſe exemptum, & ſic ſententiã nullam, non eſt ei impendenda abſolutio, niſi primo aliqualiter licèt non plenè, doceat de exemptione, illudatur ordinariæ poteſtati, pro qua facit ius commune, & reſiſtit agenti. de reſtitu. ſpo. c. ad decimas. lib. 6. & no. in c. ſolet. de ſentent. excom. lib. 6. per Inno. licèt ibi Hoſti. & Ioan. And. uideantur declinare in partem oppoſitam: tamen omnes Domini declinauerunt potiùs in opinio. Inn. ne detur occaſio figmentis, & fraudibus. de reſcript. c. ſedes. cum ſimilib. pro dicta concluſione uide nota. per Innoc. in c. uenerabilis. de cenſi.

EPITOME.

Malè abſolutus non reintruditur in eandem excommunicationis ſententiam latam per hominem: niſi de nouo citetur, & contumax exiſtat. Secus in ſententia lata à canone in quam reducitur ipſo iure.

SVMMARIVM.

1 *Sententia excommunicationis lata ex falſa cauſa etiam iuris ordine non ſeruato, ſicut ualet, ita & abſolutio.*

DECISIO VII. aliàs 399.

a Si pronuntietur quis malè abſolutus [a] à ſententia excommunicationis lata per hominem: & petatur reintrudi in eãdem ſententiam excommunicationis, uigore tamen ſpecialis commiſsionis: dubitabatur de modo reintrudendi, uidelicèt utrùm deberet fieri cùm cauſæ cognitione parte uocata, & canonica monitione præmiſſa. Et uidebatur aliquibus quòd ſi ex falſa cauſa fuit abſolutus, quòd nón teneret abſolutio: & ſic remanſit excommunicatus: & ceſſaret reintruſio. pro quo allegata fuit glo. Ber. in c. ex parte. de off. ord. quam glo. dixerunt Domini non

1 ſeruari: quia † ſicut ſententia excommunicationis lata ex falſa cauſa, & ſine ordine iuris, tenet, & ualet: ut in c. ſacro. de ſenten. excom. & c. 1. eo. ti. lib. 6. cum ibi no. ita & abſolutio: quia pari paſſu ambulãt. de pœ. di. 1. ca. uerbum. not. pulchrè per Inno. in c. ab excommunicato. de reſcript. ſuper uerbo, obtentis. Et ideò quia tenet abſolutio, non eſt iteratò excomunicandus, ſiue in eandem ſententiam excommunicationis reinducendus niſi canonica monitione præmiſſa & ex noua cauſa, iuſta & approbata: puta noua contumacia, ſecundùm Innoc. ibidẽ in fi. eiuſdem gl. qui alleg. pro primo dict. c. ſacro. ſuperiùs allegatum, pro ſecundo can. nemo. 2. q. 1. Pro tertio can. certũ. 11. q. 3. cum quo concor. Io. Mona. in c. eos. de ſenten. excommunica. ſuper uer. in eandem. poſt prin. ubi dicit expreſsè quòd huiuſmodi reductio, de qua loquuntur decre. uidelicet c. ſignificauit. & c. ad reprimendum. de offi. ordi. de appellat. c. quoniam. de ſentent. excõmu. c. ſacro. debet fieri cum cauſæ cognitione. quæ iura loquuntur in ſententia hominis: ſecus uerò in ſententia canonis, in qua reincidit ipſo iure non parens mandato ſuperioris. & ſic loquitur c. eos. ſuperiùs allegatum. & ſic fuit concluſum per omnes Dominos. Fuit tamen per aliquos dubitatũ, utrùm in hac retruſione requireretur perſonalis monitio, uel ſufficeret citatio per audientiam. Aliqui dicebãt quòd perſonaliter deberet moneri ut pareret, uel id faceret, pro quo aliàs fuit excommunicatus. per not. per Inn. in c. ſi aduerſarius. de eo qui mit. in poſſeſsio. Maior pars, & quaſi omnes tenuerunt contrariũ: præſertim ſi aliàs in cauſa fuit apprehenſus citatus ex iuſta cauſa excommunicatus, & malè abſolutus. Et hoc etiam uult Inn. in d. c. ſi aduerſarius. ubi excipit bene tres caſus à dicto ſuo. Citatio enim ſæpè habet uim monitionis: ut legitur & not. in c. ex parte. de uerbo. ſignifi. per Bern. & facit una nota. Io. And. in cle. præſenti. ſuper uer. conſtiterit. de cenſi. & pœn. c. 1. ſuper uerbo, commodè. per eundem, & ſuper uer. conſtiterit. per Pau. pro quo e-

b tiam facit ſtylus Curiæ, [b] qui habet, quòd ſemel citata parte legitimè ad cauſam, proceditur in eius contumacia per audientiam etiam ad excommunicationem: puta quia non reſpondeat libello lite non conteſtata, tribus tamen citationibus præmiſsis. At in caſu poſito pars quæ petebatur reintrudi fuit citata, & perſonaliter apprehenſa in Curia ad dicendum contra commiſsionem ſuper intruſione obtenta: & nihil dixit contra eam, ſed receſsit, ut ponebatur in facto. ergo potuit licitè procedi contra ipſum per audientiam, etiam ad excommunicationem. argu. c. 1. de iudic. & c. prout. de dolo & contu. & c. quoniam. ut lite non conteſt.

ADDITIONES.

a Abſolutus. Adde infrà eod. tit. dec. 11. & Fel. in c. ad noſtram. de iureiur. col. 1. uerſi. in tex. ibi, reducatis.

b Stylus curiæ. De ſtylo curiæ Romanæ adde And. Barbat. & Zachar. Fer. in addi. ad Panormit. in Proœmio decretal. in uerb. de ſtylo.

EPITOME.

Impeditur beneficium abſolutionis ad cautelam producenti inſtrumentum appellationis & denunciationis, eſto quòd aliter de excommunicatione non conſtet.

SVMMARIA.

1 *Excommunicatio in uim peremptoriæ oppoſita non probatur ſufficienter per denuntiationem: ſecus ſi in uim dilatoriæ opponatur.*

2 *Abſolutio ab excommunicato an integram excommunicationis probationem requirat, an ſola denuntiationis oſtenſione impetretur.*

DECI-

DECISIO VIII. aliàs 400.

1 SI quis petat ſe abſolui † ad cautelam à ſenten-
tia excommunicationis lata in eum poſt ap-
pellationem legitimam: & producat ſuam ap
pellationem, & inſtrumentum denuntiatio-
nis factæ poſt huiuſmodi appellationem, Fuit dubitatũ
utrùm per huiuſmodi inſtrumentum denũtiationis ſuf-
a ficienter[a] conſtaret de excommunicatione ad effectum
abſolutionis obtinendæ ad cautelam. Et uidebatur ali-
quibus dominis quòd non. per not. in c. pia. de excep. lib.
6. per Io. And. ubi expreſsè tenet, quòd per denuntiatio-
b nem[b] non probatur ſufficienter excommunicatio, quod
fateor de plano in caſu ipſo quando excommunicatio op
ponitur per partem aduerſario in uim peremptoriæ, uel
dilatoriæ ad repellendum eum. cùm ibi tex. dicat, apertiſ
ſimis, documentis. & eius opinio ſeruatur in Curia, ubi
rariſsimè exceptio excõmunicationis admittitur: quia nũ
quàm debile proponitur, & ſpecificatur. Hoſti. tamen in
c. prudentiam. §. 6. tenuit contrarium. cum quo concor-
dat Archid. in c. pia. ſuperiùs alleg. pro quorum opinione
facit c. cùm deſideres. de ſentent. excom. In caſu tamen
2 noſtro propoſito maior pars tenuit † contrariũ: uidelicèt
ſufficere denuntiationem ad effectum abſolutionis obti
nendæ, per quam nemini præiudicatur, nec pars poſſet
contradicere, aut appellare. de appella. c. qua frõte. de of
fic. dele. c. cùm contingat, niſi exciperet de manifeſta of-
fenſa. de ſenten. excom. c. uenerabilibus. & c. ſolet lib. 6.
imò ſecundùm aliquos uidetur ſolùm ſufficere petenti
abſolutionem ſua propria confeſsio. de electio. c. uenera
bili. de cleri. excomm. miniſt. c. propoſuit. pro qua cõclu-
ſione fuit allegata not. Ioan. Andr. in c. licet. de ſenten. ex
com. ubi uidetur tenere contra dictam ſuam glo. poſitam
ĩ d. c. pia. Sed dat duas ſolutiones, quas uide. Ego uerò di
cebam quò ad effectum abſolutionis obtinendæ ad cau-
telam, iuxta formam d. c. ſolet. oportet petentem abſolu
tionem probare duo: ſcilicet ſe ex cauſa legitima appel-
laſſe, & poſt appellationem huiuſmodi in eum ſententiã
excommunicationis eſſe prolatam. & licèt in caſu propo
ſito conſtaret de appellatione legitima, & excommunica
tione per ſuam confeſsionem, & inſtrumento denuntia-
tionis: tamen per hoc non conſtaret ipſam excommuni-
cationis ſententiam poſt huiuſmodi appellationem pro-
mulgatam. Nam potuit eſſe quòd fuit ante appellationẽ
excommunicatus, & poſt appellationem denuntiatus: &
ſic non probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe. de
offic. deleg. c. cùm contingat. de proba. c. in præſentia. &
propterea in dictam abſolutionem non conſenſi: licèt im
penſa fuerit de conſilio maioris partis Dominorum.

ADDITIONES.

a Sufficienter. Facit infra eod. tit. in antiq. deciſ. 9.
b Quòd per denuntiationem. An per denuntiationem pu-
blicè factam probetur excommunicatio, uide per Abb.
in c. prudentiam. §. ſexta. uerſic. extra gloſſ. quæro. de of-
fic. delegat. & ibi per Felyn. uerſic. utrùm probata denun
tiatio.

EPITOME.

Interdictum ſingulare in aliqua eccleſia appoſitum po
teſt ad cautelam relaxari.

SUMMARIA.

1 *Relaxatio ad cautelam in interdicto generali an fieri poſ-
ſit.*
2 *Abſolutio uel relaxatio ad cautelam quare fiat.*

DECISIO IX. aliàs 436.

2 FVit dubitatum,[a] utrùm interdictum poſitũ
in certam eccleſiam poſsit relaxari ad caute-
lam, ſi dicatur nullum. In quo dubio aliqui
tenuerunt opinionem Archid. in c. præſenti.
de ſenten. excom. lib. 6. quòd non. quia ubi eſt eadem ra-
tio, idem debet eſſe ius: ut in c. 2. de transla. epiſcopi. ff.
ad leg. Aquil. l. illud. Sed ſi bene attendatur ratio, & intẽ
tio illius decreta. præſenti. quæ declarat, quòd relaxatio
1 † ad cautelam non habet locum in interdicto generali ci
uitatis, caſtri, loci uel terræ: eadem ratio eſt in interdicto
ſpeciali alicuius eccleſiæ, quod in utroque caſu ponitur
propter delictum domini, prælati, capituli uel canonico-
rum: ut in c. non eſt. de ſponſa. de offi. ord. c. ſi canonici.
lib. 6. ergo. Sed Ioan. Mo. in d. decre. præſenti. tenet con-
trarium: dicens, quòd ſi prælati & canonici eccleſiæ ſpe-
cialiter interdictæ petant, ſcilicèt relaxationem ad caute
lam, illa fieri poterit: quia propter eorum culpam tale in-
terdictum proferri debuit, non ſic in interdicto genera-
li, in quo puniuntur, qui non delinquunt. de offi. deleg. c.
ſanè. 2. & in dicta decret. non eſt. Præterea relaxatio,
2 † ſiue abſolutio ad cautelam fit in dubio, propter pericu
lum communionis, uel læſionis iuſtitiæ: ut in d. decreta.
ſolet. & in c. uenerabilibus. de ſent. excom. li. 6. de teſti. c.
ueniens. de cleri. excom. min. c. ad apoſtolicæ. de appel. c.
ad audientiam. ſed in generali interdicto, in quo poteſt
celebrari ianuis clauſis &c. iuxta formam c. alma mater.
baptiſmus & pœnitentia conferri: ut in dicta decre. non
eſt. & de pœ. & remiſsio. quod ĩte prædicari uerbũ Dei.
de ſent. exc. reſponſ. non eſt tantum periculũ ſi ſeruetur,
& non relaxetur, donec ueritas eruatur, utrùm iuſtè uel
iniuſtè ſit poſitum: & tunc in totũ relaxetur, ſicut in ſpe
ciali interdicto, in quo prædicta minimè fieri poterunt:
imò ſi fiant, locus prophanatur, & facientes irregularita
tem incurrunt: ut in c. is qui. de ſent. excom. li. 6. de exceſ.
præla. c. tanta. Ergo uidetur eſſe modò modica differẽtia
inter interdictũ generale & ſpeciale, quamuis dominus
Io. Cald. in tractatu ſuo de cenſura eccleſ. in q. ſed quæro
an ſpeciale interdictum. dicat, ſub dubio fortè, quòd præ
miſſæ rationes, & aliæ, quas in primo caſu ponunt ibi Do
ctores, non inferant diuerſitatem. In ſecundo tamen ipſe
& dominus Io. And. in nouella in d. c. præſenti. declinant
& tenẽt opinionem Io. Mo. propter regulam quæ habet,
quòd cenſura eccleſiaſtica quæ eſt nulla, poteſt tolli ad
cautelam, quæ ſeruanda eſt, niſi in caſu, in quo reperiatur
uitiata. de ſpon. c. cum apud. de transla. epiſco. c. 2. & ff.
de re iu. l. 1. & ſic fuit obtentum, & ſemper in palatio apo
ſtolico obſeruatum.

ADDITIO.

a Fuit dubitatum. Adde infrà in ant. eo. tit. dec. 18. Poſſet
relaxari. An interdictum particularis eccleſiæ poſsit rela-
xari ad cautelam, Domi. de ſan. Ge. in c. præſenti. de ſent.
excom. in 6. ubi tenet quod ſic. Adde Fel. in c. apoſtolicæ.
de excep. in 3. col. uerſi. dum Abb. nu. 3.

EPITOME.

Metus excommunicationis excuſat reſpondentem li-
bello, & litis conteſtationem impedit: maximè, ſi de di-
cto metu expreſsè fuerit proteſtatus.

SUMMARIA.

1 *Metus excommunicationis an ſit iuſtus metus.*
2 *Excommunicatio iuſtè prolata dicitur medicinalis: & de
bet eam excommunicatus cum omni humilitate & obe
dientia ſuſtinere.*
3 *Libello inepto euidenti ineptitudine non eſt reſpondendum,*

nec eſt ſuper eo lis conteſtanda.
4 *Ineptitudo libelli dupliciter conſideratur.*

DECISIO X. aliàs 35.

SI quis in cauſa prophana reſpondeat libello,
& lis conteſtetur ſuper eo: cui obſtantibus
exceptionibus datis per reſpondentem, uel
aliàs propter eius ineptitudinem non eſſet re
a ſpondendum, metu excommunicationis [a] ſibi illatæ, uel
comminatæ, & de hoc proteſtetur expreſsè: uide licèt
quòd metu excõmunicationis reſpõdet, & nõ aliàs: Fuit
1 dubitatũ utrũ † ipſum reſpondentẽ talis metus excõmu
nicationis excuſet, intantùm quòd litis cõteſtatio in mo
do præmiſſo facta habeatur pro non facta, uel ſaltem ſit
annullanda exceptionibus obſtantibus ſupradictis. Ad
quod dubiũ fuit reſponſum diſtinguẽdo. Aut prædictus
reſpondens ab huiuſmodi grauaminibus appellauit, aut
non. Si nõ appellauerat infra debitũ tempus, licèt iudex
eum in præmiſſis grauauerit, ſic procedendo, tenebit &
ualebit eius proceſſus: cùm non contra ius cõſtitutionis:
ſed contra ius litigatoris aliquid fecerit, & ſic proceſſit.
de re iud. c. cùm inter. & c. quod ad conſultationem. cum
ſimil. Per ſuam etiam reſponſionem, quæ eſt facto ſuo
contraria, uidetur à ſua prædicta proteſtatione receſſiſ-
ſe. de conſtis. c. cùm M. de elect. c. cumana. cum ibi no. re
b ſponſio enim libelli inepti, [b] ualet & tenet: ſicut dicimus
de reſponſione ad interrogationem partis, prout legit. &
not. in c. cum cauſam. de iurament. calum. licèt non poſ-
ſit ſequi condemnatio propter ineptitudinem ipſius ſi eſ
c ſet patens: [c] ſecus ſi eſſet latens: ut in c. examinata. de iu-
di. quod crederem uerum, ſi liberè & ſine coactione, ac
metu excommunicationis reſpondiſſet. Sed quia hic pro
pter iuſtũ metum, prout ſtatim dicetur, reſpondit: meri-
tò deberet excuſari: & quia reſponſio ſibi, nec parti ſuæ
in nullo debet præiudicare. ea enim quæ per metũ fiunt,
rata non habentur. quod metus cauſa. c. 1. & c. abbas. &
c. ad aures. ff. eo. l. metũ. §. ait prætor. Sed ex quo non ap-
pellauit, uidetur interlocutoriæ iudicis acquieuiſſe: ma-
ximè in cauſa ulteriùs procedendo uolũtariè, per iura ſu
periùs ad hoc allegata. & ſic metus, ſiue coactio per uo
luntarium proceſſum purgabatur, & tranſiuit in conſen
ſum. de ſpon. c. ad id quod. cum ſimil. Si uerò prædictus
reſpondens, ante uel poſt ſuam reſponſionẽ appellaſſet:
indubitanter iudex grauaſſet, ipſumq; prædictus metus
excuſaſſet: & pronũtiabitur per iudicẽ appellationis ma
lè fuiſſe proceſſum, & bene appellatũ: prædictus reſpon
dens ad probandũ ſuas exceptiones rationabiles aliàs cõ
tra libellũ datas admiſſus fuiſſet. arg. eorũ quæ leguo. &
not. in c. ut debitus. de appel. Ratio, quia licèt metus in-
ſtæ excommunicationis non excuſet: ut no. per Ber. in c.
cùm dilectus. quod me. cauſa. tamen iniuſta excõmuni-
catio eſt iuſtus metus, & excuſat quemcunque: ut ibidẽ
dicit Hoſt. & Io. And. Et ſic loquitur glo. contraria Ber.
poſita in c. olim. in materia de reſtitu. ſpol. maxima enim
pœna eſt inter homines non conuerſari, & hominũ care
re ſuffragio. C. de apoſta. l. qui ſanctam. maximè ſine cul-
pa: ideò cenſetur iuſtus metus. quia quis pro nulla re de-
bet uelle ſubiici tali, & tantæ pœnæ: quia non eſt maior
in eccleſia Dei. ut in can. corripiantur. 23. q. 4. Sed quãdo
2 excommunicatio † iuſtè proferretur, cùm illa ſit medici-
nalis, debet eam excommunicatus cum omni humilita-
te & obedientia ſuſtinere, & nõ contemnere: & ideò ip
ſam timere non oportebit: potiſſimè ſi culpa ſua incidit
in hanc pœnam. ff. quod metus cauſa. l. ſi mulier. 22. q. 4.
inter cætera. ſecundùm dominũ Aegid. Ego uerò contra
utranque rationem allegaui can. ſententia paſtoris. & c.
nemo contẽnat. 11. q. 3. nã ut ibidẽ apparet, & etiã in c. ſa
cro. de ſent. excom. ſiue excommunicatio ſit iuſta, ſiue in
iuſta, ſemper timenda eſt. ergo utraque inducit iuſtum
timorem, quæ uidetur excuſari in utroque caſu: ergo nõ
uidetur procedere diſtinctio ſupradicta. Ad quod poſſet
reſponderi, quòd licèt quis iuſtam, ſiue iniuſtam excom
municationem à ſuo paſtore prolatam debeat timere, &
etiã nõ contẽnere: quia nõ eſt homo, qui ligat, ſed Deus:
ut in cano. nemo. ſuperiùs allega. & ne illa medicina con
uertatur ſibi in uenenum, & fiat mortalis: ut in d. c. cùm
medicinalis. tamen per hoc non aufertur excommunica
to remedium appellandi, ad hoc ut cognoſcatur de iuſti
tia, uel iniuſtitia ſententiæ excommunicationis per ſupe
riorem: ut ſic ſine difficultate abſoluat, ſi eſt iniuſta, &
proferens puniatur: ſi eſt iuſta, ad ſuum excommunicato
rem remittatur, uel ſatisfactione præmiſſa abſoluatur: ut
in d. c. ſacr. & c. ſolet. & c. uenerabilibus. & etiã c. Roma-
na. eod. titu. libr. 6. de reſcript. cap. ab excommunicato.
de of. deleg. c. cum contingat. de appel. c. qua fronte. cum
ſim. uel ſecundùm aliquos dicti canones non procedunt
in iudicem delegatum, cum ſententia ſi ſit iniuſta non li
gat, nec eſt timenda: imò eſt nulla ſecundum Inno. in d.
c. cùm contingat. in fi. quem recitat Archid. in apparatu
in c. 1. de offic. deleg. lib. 6. quorum opinio. quò ad nulli
tatem non credo ueram: ſed quò ad iniuſtitiam bene. &
ſic credo ab ea appellandum, ad hoc ut tollatur, ut in d.
c. ſacro. ſolet. c. uenerabilibus. & aliis iuribus ſupradictis.

ADDITIONES.

a Metu excommunicationis. Adde infra eod. titu. in antiq.
deciſ. 33.
b Reſponſio libelli inepti. Non † intelligas quando eſt ine-
3 ptus euidenti ineptitudine, quia tunc non eſt reſponden
dũ, nec eſt lis conteſtanda ſuper eo, quia tunc nulla eſſet:
& ideò dicimus, quòd ſemper poteſt talis libellus emen-
dari, quia ſemper ſumus in principio, niſi ſit præſcriptũ.
l. accuſaturus. ff. de adul. & ideò ſportulæ prius ſolutæ ſu
per inepto libello non proſunt apto, quia aptus eſt alius
libellus ab inepto, unde omnia de nouo fieri oportet. ar
gum. l. ius ciuile. & quod ibi notatur. ff. de iuſti. & iure.
ſecundùm Bal. in l. edita. C. de edendo.
c Si eſſet patens. Duplex † eſt enim ineptitudo libelli. Vna
4 uiſibilis, ut cùm dico, peto talem rem ſacram, uel dico,
ago ex nudo pacto. Alia eſt ineptitudo inuiſibilis, ut ſi pe
to rem ut meam, non faciẽdo mentionem ſacri, quæ res
poſteà apparet ſacra, uel ago ex promiſſione, quæ poſteà
apparet fuiſſe nuda. Et cognoſcitur ineptitudo libelli ex
duobus, ſcilicèt ex materia & forma. Materia libelli con-
ſtat ex cauſa & re. Cauſa facti & iuris, puta contractu, &
obligatione, uel cauſa ſcilicet iuris tantùm puta domi-
nio. Si ergo iſta habent in ſe conſonantiam, libellus eſt ap
tus, ſi uerò habent in ſe diſſonantiam, ineptus eſt, ut no.
in l. 2. §. circa. ff. de doli exceptione. cuius ineptitudinis
exceptio poteſt opponi quandocunque etiam poſt ſentẽ
tiam. textus eſt ſingularis, qui non eſt alibi ſecundũ Bald.
in c. cùm dilecti. de emptio. & uend. Forma autem libelli
eſt ſicut ſyllogiſmus, cuius formæ maxima pars conclu-
ſio: ut not. Inno. in c. ſuper literis. de reſcript. & poteſt di
ci quòd concluſio ritè applicata rei & cauſæ ſit forma li-
belli conuentionalis in ciuili, in criminali uerò, etiam in
cohærentis loci & tẽporis ſtat forma, cùm libellus accu
ſatorius ſit ipſo iure nullus, ſi non continet locum, & tẽ-
pus, licèt reus nihil opponat: nec poteſt iuſtificari, quòd
nullum eſt, ſecundum Bar. in l. edita. C. de eden. Sed In-
noc. & Io. And. dicunt in c. fi. de pur. canonic. quòd tales
circunſtantiæ ſunt ſpecificandæ, ſi reus illas petit ſpecifi-
cari, ſecus ſi procedi patiatur. quorum opinio procedit
de æquitate canonica: ſed de iure ciuili eſt uera opinio
Barto. & nota, quòd in dubio libellus præſumitur aptus
non ineptus. ut not. Doct. in d. c. examinata.

EPITOME.

Excommunicatus abſolutus cum promiſſione de ſtan
do iuri. ſi non adimpleat, ipſo iure reincidit in excommu
nicationem.

DECISIO II. aliàs 490.

a SI excommunicatus [a] coram iudice utabſolneretur promiſit ſtare iuri, & mandato eccleſiæ, ſi non adimpleat quod promiſit, ipſo iure reincidit in excommunicationem, ſi fuerat excommunicatus à canone, uel à iure. de ſenten. excommu. c. eos. li. 6. quod cap. uidetur corrigi per not. per Bernard. in c. de cætero. de ſenten. excommunic. Vbi autem fuit excommunicatus ab homine, & eſt abſolutus cum cautione ut ſuprà, ſi non fecerit quod promiſit, non eſt ipſo iure excommunicatus: ſed per eundem iudicem in eandem ſententiam reintrudendus eſt, in qua erat ligatus, donec fecerit quod promiſit: ut in c. conſtitutionem. de ſent. excom. lib. 6. & quod no. Ioan. Mo. in præalleg. c. eos. in fin. Nec eſt mirum, quòd per eundem iudicem, qui abſoluit, poſſit reinduci in primam ſententiam, quia ſub conditione uidetur abſolutus: quæ conditio ſi deficit, non uidetur abſolutus. arg. in l. licet. in fin. de iure do. & l. ſi quis acceptaret. de condi. ob turpem cauſam, cum ibi not. & maximè ſi infra annum à tempore abſolutionis primus iudex uelit eum reinducere: quia per tantum tempus uidetur durare eius iuriſdictio: ut in c. quærenti. de offic. delega. Vel dic quòd etiam in illo caſu poſt annum: quia ſub conditione uidetur eum abſoluiſſe, & ſic non uidetur functus officio, niſi extet conditio, per iura ſuperiùs allegata. & huiuſmodi reinductio ſiue intruſio debet fieri citata parte: quæ citatio ſufficit pro canonica monitione.

ADDITIO.

a Excommunicatus. Adde deci. 22. & 14. in ant. eod. titu. Fel. in c. ad noſtram. de iureiurand. & ſupra eod. titul. deciſ. 7.

De Verborum ſignificatione.

EPITOME.

Auditor uirtute commiſſionis ſibi factæ, quòd ſola facti ueritate inſpecta procedat, poterit terminos palatii abbreuiare.

DECISIO I. aliàs 96.

OMnes Domini concorditer ordinauerunt, quòd quando committitur Auditori, quòd ſola facti ueritate inſpecta procedatur, quòd uigore iſtorum uerborum poſſunt abbreuiari termini de ſtylo Palatii introducti. Nam ſi non obſtaret ſtylus, hoc poſſet fieri in cauſa beneficiali & matrimoniali, etiam iuxta formam clement. ſæpè. de uer. ſig. igitur ut dicta uerba aliquid operentur, de priuil. c. in his. & c. ſi Papa. lib. 6. & citò facti ueritas eruatur, uoluerunt ut termini abbreuiarentur, ut anteà poterant: quia res de facili, & c. 35. diſtinct. can. ab exordio. & ff. de pact. l. ſi unus. Et qualiter debeat procedi, & quales termini ſeruari, uide ſuprà deciſ. 2. de reſcript.

FINIS.

ANTIQVAE CONCLVSIONES, ALIAS DECISIONES DOMINORVM DE ROTA FOELICITER INCIPIVNT.

De Conſtitutionibus.

EPITOME.

Commiſſio ſuper eadem cauſa, ſi pluribus Auditoribus ſignata fuerit: ille ſolus audiet, cui primò præſenta ta fuerit.

DECISIO I. aliàs 803.

Memoriale ſit, quòd Dominus Vicecancellarius in domo ſua die ſequenti natiuitatis domini, ſcilicet die S. Stephani poſt prandium anno Domini M.ccclxxv. mãdauit expreſsè dictis Auditoribus, quòd ſeruarent in ſuis cauſis tria ſequentia. Primò quòd ſi
a aliqua commiſſio [a] alicuius cauſæ eſſet commiſſa duobus Auditoribus, quòd ille cognoſceret de cauſa, cui dicta commiſſio primò eſſet præſentata, & alter nullo modo cognoſcet.

ADDITIO.

a Aliqua commiſſio. Adde deciſ.6.infra de reſcrip. Bellam. deciſ.584.cum ſeq.

EPITOME.

Notarii ſacri Palatii quando pauperibus gratis ſcripturas facere debeant.

DECISIO II. aliàs 804.

Secundò mandauit, quòd notarii cauſarum prædictorum Dominorum Auditorum facerent ſcripturas gratis pauperibus litigantibus, & hoc ſi ſit certum quòd ſint pauperes ueraciter, aliàs ſi poſſunt ſoluere de præſenti, uel in futurum cum obligatione, quòd dicti notarii tunc habeant ab eis, quod fuerit iuſtum & rationabile, prout ſeruatur in ſacro Palatio circa hoc.

EPITOME.

Auditores uolentes habere conſilia in cauſis corã eis uertẽtibus debẽt bene uidere proceſſum, & clarè elicere dubia uera, ut ſui Coauditores uera conſilia dare poſſint.

DECISIO III. aliàs 805.

Tertiò mandauit, quòd Auditores qui nolunt habere conſilia bene circa cauſas eis commiſſas pro iuſtitia miniſtranda, benè & perfectè, & non perfunctoriè uideant proceſſus cauſarum eorum, ex quibus eliciãt dubia, in quibus nolunt habere conſilia: ut ſuper certis dubiis & ueris Domini Auditores poſſint dare ſecurè ſua uera conſilia: ut poſteà in ſecunda inſtantia, & in tertia ſententia quam tulerit prædictus Auditor. aliquo modo non poſſit retractari, niſi ex cauſa rationabili, iuſta uel nouerit producta.

EPITOME.

Gratia ad collationem Decani & capituli comprehendit beneficium, cuius collatio ex fundatione ſpectat ad hebdomadarios pro tempore.

DECISIO IIII. aliàs 836.

Nota in eccleſia Metenſi eſt conſuetudo, quòd qualibet ſeptimana tres canonici nominati, ſeu electi per Decanũ & capitulum ſunt hebdomadarii: unus pro presbytero, ſcilicèt pro dicẽda miſſa: alius pro diacono, pro dicẽdo euangelio: alius pro ſubdiacono, & dicenda epiſtola, & mutãtur qualibet ſeptimana. Accedit quòd quidã in quadã capella ſancti Pauli ſuper clauſuris eccleſiæ prædictæ, quæ eſt ſubiecta Decano & capitulo eiuſdẽ eccleſiæ, fundauit quinque capellanias: quæ ex ipſius fundatoris ſtatuto deberent pertinere ad collationẽ hebdomadariorũ qui exiſtũt pro tempore in eccleſia ipſa Metẽſi: quæritur nunquid ueniat ſua gratia impetrantiũ ad collationem Decani & capituli eccleſiæ Metenſis, quaſi fundator dictarũ capellaniarũ ſtatuẽdo quòd earũ collatio pertineret ad hebdomadarios prædictos uideatur uoluiſſe, quòd conferant uice & nomine Decani & capituli: & quòd ad eoſdẽ Decanũ & capitulũ à quibus dicti hebdomadarii qualibet ſeptimana eliguntur principaliter ius pertineret conferendi, & ad illos hebdomadarios qui eſſent pro tempore, uice & nomine ipſorum: dixi ut no. infrà in ſimi. imò in eadem ferè quæſtione quæ incipit, in eccleſia Metenſi.

EPITOME.

Religioſus ſtatim quo cõſenſit prouiſioni de ſe factæ: eximitur à iuriſdictione ſui generalis, & eſt extra regulas, & conſtitutiones ordinis.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus conſentiẽtes prouiſioni de ſe facta nulla reſtitutione eorum, quæ habebat ordini facta, an uirtute ſtatuti, quòd nullus frater &c. excommunicatus ſit.*

DECISIO V. aliàs 837.

1 Generalis † Auguſtinorum fecit ſtatutũ, quòd nullus frater de religione eorũ audeat conſentire electioni de ſe factæ uel prouiſioni: niſi priùs facta reſtitutio ordini omniũ quæ habeat: & ſi nõ præmiſſa reſtitutione cõſenſerit, quòd ipſo facto ſit excõmunicatus. Hoc ſuppoſito, Papa pronunciauit quendã fratrẽ in Epiſcopũ in conſiſtorio, qui cũ nuntiata fuerunt ſibi noua, non præmiſſa reſtitutione prouiſioni de ſe factæ cõſenſit: quæritur nunquid ſit excõmunicatus? Et uidetur quòd nõ: quia incontinenti cũ conſenſit, eſt exemptus à iuriſdictione generalis ſui, & extra regulas, & conſtitutiones ordinis, qui incipit eſſe alterius, & maioris ſtatus, & matrimonium contrahit ſpirituale cum eccleſia, cui præfectus eſt Epiſcopus, ergo non uidetur ligari præmiſſa cõſtitutione: quia antè

antè non erat ligandus, quam conſenſiſſet, & incontinē
ti cum conſenſit, eſt exemptus ab illa: ergo per ea non oi
debitor ligabilis. In contrarium uidetur, per ea quæ not.
Inn. extrà de appe. c. præterea. in oer. & dico, excommuni
co te ſi elegeris. per not. in regula iuris, cùm ſint partium
iura obſcura. in quæſt. ibi mota per Ioan. And. in nouel.

E p i t o m e.

Statutum, prioilegium, conſuetudo oon tolluntur per non obſtantias generales literarum apoſtolicarum.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula non obſtantiarum generalium in literis apoſtolicis, non tollit ſtatutum, priuilegium, vel conſuetudinem eccleſiæ, niſi de ipſis expreſſa ſit facta mentio in clauſulis derogatorijs.*

DECISIO VI. aliàs 631.

1 STatutum, † priuilegiom, oel conſuetudo eccleſiæ non
tolluntur per ooo obſtantias generales literarum apo
ſtolicarum, niſi expreſſa mentio fiat in literis de præ-
a dictis.[a]

A d d i t i o.

a Prædictis. Adde deciſ. 18. infrà de reſcript.

De Reſcriptis.

DECISIO I. aliàs 578.

Similis eſt deciſ. 9. ſuprà eod. tit. in oouis.

DECISIO II. aliàs 512.

Similis eſt dec. 12. ſupra hoc eod. tit. in nouis.

DECISIO III. aliàs 515.

Similis eſt dec. 7. ſupra hoc tit. in noois.

E p i t o m e.

Impetratio facta de beneficio taoquā curato & dignitatem habēte, oalet etiam ſi reperiatur quòd nō ſit dignitas, uel curatum, ſed ſimplex officium, uel beneficium.

S V M M A R I A.

1 *Expreſſio falſitatis etiam ſi non eſſet talis, quæ mouiſſet Principem ad concedendum, vitiat literas gratioſas.*

2 *Decretalis, ſuper literis. de reſcript. quæ loquitur in literis ad lites, habet locum in beneficialibus.*

3 *Expreſſione qualitatis maioris in gratia non venit minor qualitas.*

4 *Dolus in dubio non præſumitur.*

5 *Expreſſio vel omiſſio tacendæ vel exprimendæ qualitatis vel circumſtantiæ in impetrationibus præſumitur in dubio fieri doloſè.*

6 *Demonſtratio falſa an gratias debeat vitiare.*

7 *Capit. ſuper literis. de reſcript. intellectus.*

DECISIO IIII. aliàs 582.

a QVidam obtinuit gratiā[a] de quadam ſacriſtia in qua-
dam eccleſia, qnam ipſe aſſeruit eſſe dignitatem: &
poſteà apparet quòd te uera ſacriſtia in eccleſia illa
nō eſt dignitas, ſed ſimplex officium: qoæritur an eius gra
tia ſit ſurreptitia? Et uidetur quòd ſic: quia ſuggeſsit fal-
1 ſom: ergo &c. arg. c. ſuſceptum. de teſcript. libr. 6. † Nam
expreſsio ſalſitatis etiam ſi non eſſet talis, quæ mouiſſet
ad concedendum uitiat literas gratioſas: vt in d. c. ſuſcep-
2 tum. Nec † in literis beoeficialibns locū habet decretalis,
ſuper literis. de reſcrip. quæ loquitur in literis ad lites, nō
in gratioſis ad beneficia: ut notat glo. de præb. c. ſi motu.
lib. 6. ſuper nerbo, taceant. in fi. præſertim quia & ſi diſtin
ctio illius decre. ſuper literis. habeat locum in literis gra-
tioſis ad beneficia, etiam poteſt dici, quòd hic eſt expreſ-
ſa falſitas, & omiſſa oeritas, quæ mouere potoit Princi-
pem ad concedendum, & ſi ueritas fuiſſet expreſſa, etiā
forſan fuiſſet motus ad non coocedendum, qnia aliqui-
bns perſonis prouideodum eſt de dignitate, quibus non
eſſet prouidendum de ſimplici officio, aut adminiſtratio
ne. arg. decre. de multa. de præbend. Licèt enim qui di-
gnus eſt maioribus, ſit dignus minoribus, ſcilicèt cū maio
ra illa & minora ſunt eiuſdem qualitatis, non tamen ubi
ſunt diuerſarum qualitatum: ut dignitas & officium. Nā
aliqui ualentes & ſollennes oiri, & eminentis ſciētiæ, uel
magnæ nobilitatis & generoſitatis ſunt boni pro una di-
gnitate, quæ forſan habet magnas prærogatiuas, uel for-
ſan iuriſdictionem, qui non eſſent boni pro uno officio,
uel adminiſtratinne, ubi opus eſt etiam bono adminiſtra
tore, uel negotiatore ſacriſta, & temporali: & ſic de ſingu
lis. Pro hoc etiā quòd gratia ſit ſurreptitia facit quia licèt
3 † expreſsit qualitatem maiorem: non tameo ſub eius gra-
tia uenire debet qualitas minoris. arg. c. cùm illis. & c. cui
de nō ſacerdotali. §. 1. & §. fi. de præb. lib. 6. Pro hoc etiā,
4 quia † præſumitur doloſè expreſsiſſe falſum in dubio: li
cèt enim in dubio qois nō præſumatur doloſus, oec dolus
niſi probetur: ut l. quoties. §. qui dolo. de probat. Tamen
5 in iſtis impetrationibus expreſsio, † uel omiſsio tacendæ,
uel exprimendæ qualitatis, uel circunſtantiæ præſumitur
in dubio fieri doloſè. argu. notatorū per Inno. in c. dile-
ctus. de reſcrip. ſuper uerbo, iuribus. circa principiū. ibi cū
dicitur, præſumitur eoim doloſè &c. Ergo non oalent.
arg. c. ſuper literis. ſupradicti. Et præmiſſas rationes quidā
tenuerunt. Alij tamen, cum quibus ego eram, tenebant
contrarium: ex quo impetrabatur certum corpus bene-
ficij uacantis, & conſtabat de corpore beneficij impetra-
ti: & perſona impetrans ſupponebatur idonea ad utrun-
6 qoe, & ad officium, & ad digoitatem, & ideò † falſa de-
b mooſtratio non debet uitiare gratiam.[b] Hæc enim quali-
tas dignitatis, uidetur eſſe adiecta gratia demooſtratio-
nis: ergo eius falſitas gratiam non uitiat. arg. l. falſa. ff. de
coodi. & demonſtr. pro hoc etiam, quia ex quo pooitur
impetrans idoneus ad otruoque, licèt etiam Princeps cō
ceſsiſſet officiom, qnod eſt minos, cui conceſsit dignita-
tem: quod eſt plus, ſeo concedere debuiſſet: quia quem re
putauit dignum maiori, reputaſſet utique dignum mino
ri: & ideò ex quo gratia demonſtrationis expreſsiſſet qua
litatem maiorem, quæ potiùs retrahere poterat Papam à
concedendo, non nocebit ſibi: ex quo conſtant de corpo
re beneficij, licèt ſit minor qualitas: qua expreſſa Prin-
ceps etiam ſibi conceſsiſſet. argu. d. c. ſuper literis. nec ui-
detur feciſſe doloſè in dubio, ex quo expreſsit qualitatē
potiùs Principem retrahentem. Et per iſta ſatis patet ſo-
7 lutio ad cootraria. Nam † non obſtat d. c. ſuſceptum. nec
quod dicitur in d. c. ſuper literis. nnn habere locum io be
neficialibus literis gratioſis, obi expreſsio falſitatis etiam
quæ Principem non monit, uitiat reſcriptum: ut d. c. ſu-
ſceptom. quia dico illud uerum, ubi exprimitur falſitas
gratia taxationis, oel limitationis gratiæ rei, uel modi ip
ſius: quia tunc non ueniet alia res, uel alius modus nō ex
preſſus, etiam ſi Princeps illam rem, uel ſuper alio modo,
ſeu ſecundum gratiam conceſsiſſet. & ſic loquitur dictū
c. ſuſceptum. & d. c. cui de non ſacerdotali. Et ita etiam cre
derem de literis iuſtitiæ, ubi adijceretur falſitas gratia ta
xationis, uel limitationis: quia etiam tunc non contioebi-
tur aliud, licèt illnd ſi fuiſſet expreſſum, etiam fuiſſet coo
ceſſum. argumento notatorum per Inno. in d. c. ſuper. in
glo. ſuper verbo, in communi forma. ultra medium ibi, et
nota quòd generaliter. Secus autem nbi exprimitur falſi
tas gratia demonſtrationis: quia tuoc credo quòd diſtin-
ctio illius cap. ſuper literis. locum habet etiam in li-
teris gratioſis, & beneficialibus. Et diſtinguatur an ex-

c preſsio ſ falſitatis illius mouere poterit, ſeu deboerit Principem uel non: & utrùm, per ſimplicem ignorantiã ſit facta expreſsio an doloſè: ut ſi oon fuerit motus princeps, ſeu moueri oon debuiſſet ad non concedendũ propter espreſsionem falſitatis factã potiùs per ſimplicitatem, uel per ignorantiam, ſicut hic in terminis ooſtræ quæſtionis: oihilominus ualeat gratia: oec falſa demonſtratio eam uitiet, aliàs uerò ſic: facit in argumentum pro præmiſſa diſtinctione, an cauſa taxatioois uel demõſtratinnis concordia iurium. ff. de uino tritico & oleo legat. l. cùm certus. & l. ex eo. & de leg. 1. l. quidam in teſtamento. & l. ſi ſeruus. §. qui uerò. Nec obſt. quòd præſumitur expreſsio falſitatis facta doloſè. argu. notatorum io d. c. dilectus. de reſcrip. per Inno. quia oon eſt uerum, quòd expreſsit hic qualitatem potiùs Principem retrahentem: ibi uerò exprimit qualitatem potiùs inducentem, & omittebat, ſeu tacebat potiùs retrahentem. & ita non obſt. in dubio enim dolus non præſumitur. ut d. l. quoties. §. qui dolo. uide dec. infrà eod. tit. 37. & 41.

ADDITIONES.

a Quidam obtinuit gratiam. Adde dec. 37. & 73. infrà eo. tit. Geminian. conſ. 111. dominus uoſter.

b Vitiaret gratiam. Adde Fel. in d. ca. ſuper literis. in 2. col. & dec. 70. infrà eo. ti. Caſſad. dec. 21. de præb.

c Expreſsio. Adde Aegid. Bellamer. dec. 4. hoc titu.

EPITOME.

Impetrans beneficium ex cauſa permutationis exprimere debet beneficium aliud quòd habet: aliàs oulla eſt permutatio..

DECISIO V. aliàs 593.

DIc quod ſi aliquis impetrat à ſede apoſtolica fieri permutationem de aliquo beneficio fortè reſeruato, quòd gratia non ualet, ſi taceat aliquod beneficium quòd habebat. & ita obſeruat ſacrum Palatium.

EPITOME.

Cauſa ſi committatur duobus Auditoribus, ille cognoſcet, cui primò eſt præſentata commiſsio.

DECISIO VI. aliàs. 654.

NOta quòd quando cauſa committitur duobus dominis Auditoribus, quòd ille cui primò eſt præſentata commiſsio, cognoſcit de cauſa. pro hoc facit, quod notatur in c. propoſuiſti. de foro comp. & c. duobus. §. ſi uerò. de reſcrip. lib. 6. & ita ſeruat Rota. uide ſuprà dec. 1. de conſtit.

DECISIO VII. aliàs 513.

Similis eſt dec. 6. ſuprà hoc tit. in oouis.

EPITOME.

Commiſsio facta monacho habenti adminiſtrationẽ, uel officiom io eccleſia cathedrali, ooo facta mentione de monachatu, ualet maximè in literis gratiæ.

DECISIO VIII. aliàs 109.

NOra quòd ubi cauſa committitur monacho habenti adminoiſtrationem, uel officium in eccleſia cathedrali ſecundum quod eſt officium ſacriſtæ, ualet cõmiſsio, maximè in litteris gratiæ, poſito quòd de monachatu non fiat mentio: quia ex quo literæ tranſeunt per Cancellariam, uidetur ex hoc approbari commiſsio, ut
a ſic intelligantur not. io c. ſtatutum. a ſuper uerbo, canonicus. de reſcript. lib. 6. inn. d. l. quidam conſulebant. de re iudi. & l. idem Vlpianus. de excuſa. tuto. & iſtud communiter tenet Rota.

ADDITIO.

a C. ſtatutum. Adde quod facit dec. 56. infrà de conceſ. præbend.

EPITOME.

Auditor ſecundus cenſetur ſurrogatus quò ad omnia in locum primi.

DECISIO IX. aliàs 297.

NOta quòd ubi committitur Auditori, qoòd etiam de ſpeciali gratia prouideat de beneficio: licèt Auditor cui eſt facta commiſsio, moriatur, uel aliàs deſinat eſſe iudex, ſecũdus Auditor, qui ſuccedit, poteſt ſine ſpeciali commiſsione de beneficio prouidere, ſicut primus faciebat. arg. l. ſi iudex. ff. de iudi. & quia ut Auditori fuit primò cauſa cõmiſſa oon ut priuatæ perſonæ.

DECISIO X. aliàs 379.

Similis eſt dec. 28. ſuprà hoc eod. titu. in oouis.

DECISIO XI. aliàs 383.

Similis eſt deci. 20. ſuprà hoc titu. in nouis.

DECISIO XII. aliàs 444.

Similis eſt deci. 16. ſuprà hoc tit. de appella. in nouis.

EPITOME.

Procuratorium factum ad cauſas deuolutas duntaxat poſt cauſam tamen commiſſam in Curia de ſpeciali mandato Papæ, oalet.

DECISIO XIII. aliàs 958.

NOta ſi poſt commiſsionem factam de ſpeciali man-
a dato Papæ a pars, contra quam commiſsio fuit obtenta, conſtituat procuratorem ad cauſas duntaxat deuolutas, ſufficit, ita quòd cum illo procuratore poteſt procedi in cauſa: quia Papa committendo de ſpeciali mãdato, cauſam in Curia ſua noluit agitari. arg. eorum quæ leguntur & not. in c. cupientes. de elect. lib. 6. ſecus autẽ ſi conſtitueret procuratores ante commiſsionem cũ prædicta limitatione, niſi adderetur ad cauſas etiã deuoluẽdas: quia ſi tunc poſt huiuſmodi conſtitutionem committatur cauſa de ſpeciali mandato, nulliter cum tali procuratore procederetur in cauſa.

ADDITIO.

a Mandato Papæ. Adde ſuprà in nouis. de procu. dec. 5. & Caſſad. dec. 2. de procu. & dec. 33. iofrà de proc.

EPITOME.

Claoſula, quouis alio modo, reſpicit omoem modum uacandi per eandem perſonam.

DECISIO XIIII. aliàs 483.

a NOta quòd clauſula a alio quouis modo, reſpicit omnem modum uacandi per eandem perſonam: ſecus ſi per diuerſas: ut not. Lapus in c. ſuſceptum. de reſcrip. lib. 6.

ADDITIO.

a Clauſula. Adde ſuprà eod. tit. dec. 5. in no.

EPITOME.

Caoſa ſi committitur, quòd oullis terminis ſeruatis procedatur per Aoditorem: termini abbreuiari, ſed non totaliter omitti poſſunt.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Termini ſubſtantiales in totum omitti non poſſunt: licèt bene abbreuiari poſſint: quamuis committatur quòd nullis terminis ſeruatis in Curia procedatur.*

DECISIO XV. aliàs 488.

a NOta quòd quando cauſa committitur, quòd nullis terminis ſeruatis, a ſed ſola facti ueritate inſpecta procedatur: poſſunt termini ad arbitrium Audito-
1 ris abbreuiari: ſed non totaliter omitti, † itaque nullo termino ad libellandum aſsignato poteſt terminus octo, uel x. dierum ad dandum articulos, & cõcludendum aſsignari, ut dicta uerba aliquid operentur. xix. diſtinct. can. in memoriam. de priuil. c. in his. & c. ſi Papa. lib. 6. uide dec. 40. de appella.

ADDITIO.

a Nullis terminis ſeruatis. Adde deci. 2. & 28. hoc tit. in nouis. dec. 10. ſupra hoc tit. & dec. 25. infra eod.

SVMMARIVM.

1 *Cauſam an inferior à Principe de partium conſenſu cum poteſtate ſummariè procedendi &c. committere poſſit.*

DECISIO XVI. aliàs 543.

1 VTrum † ualeat minor ſeu inferior à Papa committere cauſam de conſenſu partium cum poteſtate procedendi ſummariè, & de plano, & ſine ſtrepitu, & ſ g ura iudicii? dic ut ſcripſi iuxta no. per Io. And. in c. ſi. de hære. lib. 6.

EPITOME.

Papa ſi committit in Rota cauſam inter laicos: illi non habent ius reuocandi domum.

DECISIO XVII. aliàs 596.

DOminus Vrbanus quintus conſueuit quotidiè cauſas laicorum actorum ſiue reorum præſentium in curia Romana dominis Auditoribus ſacri Palatii committere: ut not. per Hoſtien. in c. ſi. extrà de foro cõpeten. nec habent communiter ius reuocandi domum.

EPITOME.

Clauſula derogatoria ad ſtatutum, non includit ſtatutum iuratum.

SVMMARIA.

1 *Statutum iuratum non tollitur per clauſulam derogatoriã ad ſtatutum ſimpliciter poſitam: quia requirit quòd dicatur non obſtante ſtatuto iurato &c.*

2 *Clauſula non obſtantiarum quando neceſſariò ueniunt in literis apoſtolicis ponenda.*

DECISIO XVIII. aliàs 633.

1 NOta ſi † aliquod ſtatutum a eſt in aliqua eccleſia iu-
a ramento uallatum, quòd licèt dicatur in litera Papali gratiæ alicuius, quòd non obſtante tali ſtatuto non faciendo mentionem de iuramento, quòd non ua-
b lent tales literæ. b Dictæ † uerò non obſtantiæ ponuntur
2 ideò in literis apoſtolicis, quia ſi non eſſent poſitæ, gratia non ualeret: ſecus autem ſi Papa prouidit de beneficio uacante apud ſedem apoſtolicam, uel de reſeruatis: quia tunc non eſt neceſſarium quòd fiat mentio de prædictis in literis apoſtolicis: quia prædicta non habent locum in beneficiis uacantibus apud ſedem apoſtolicam, nec in reſeruatione. Et ita etiam tenet Rota do. Audito. ſacri Palatii. Circa uerò prædicta uide iura poſita in c. aliquibus. de reſcript. lib. 6. Quid autem circa gratias apoſtolicas ad recipiendum fructus beneficiorum in abſentia familiaris domini noſtri Papæ, uel Cardinalium, uel aliorum qui habent gratias ſuper hoc. Et circa hoc debent uideri uerba dictarum gratiarum, ſeu priuilegiorum dominorum Cardinalium de fructibus percipiendis: per ſuos familiares in abſentia, an remoueant prædicta ſtatuta, uel priuilegia uel conſuetudines eccleſiarum iurata: uel non iurata. Domini Auditores de Rota ſacri Palatii communiter nolũt aliud dicere, uel conſulere ſuper hoc, & ex cauſa: ut infrà de conceſ. præbend. dec. 41.

ADDITIONES.

a Statutum. Adde ſuprà, de conſtitutio. deciſ. 6.

b Non ualent tales literæ. Adde notata in c. cum non deceat. ſuper uerbo, effectus. de elec. li. 6. ubi dicitur, quòd per clauſu. non obſtantibus priuilegiis, uel conſtitutionibus. non tollitur conſtitutio iurata. Et ſecundùm Lapum in ſuis ſingu. ſuper uerbo, clauſula generalis. Item non tollit priuilegia inſerta in corpore iuris. Fe. in c. nonnulli. de reſcr. in 2. col. uerſ. 12. concluſio. nume. 26. Bar. in extrauaganti ad reprimendum. ſuper uerſ. non obſtantibus.

EPITOME.

Iniuriarum uerbalium cauſæ non committuntur per Vicecancellarium Auditori ſacri Palatii: ſecus pro iniuriis realibus.

DECISIO XIX. aliàs 655.

NOta, quod Vicecancellarius domini noſtri Papæ non facit commiſsionem alicui Auditori ſacri Palatii de iniuria uerbali facta alicui. Pro hoc quod not. in c. cùm te. in gloſſ. fin. de re iudica. c. dudum. ſuper uerbo, calore. de conuer. coniugato. ſecus autem eſſet de iniuria reali.

EPITOME.

Commiſsio cauſæ pendentis extra curiam Romanam facta in Curia, tacita litis pendentia, non ualet.

DECISIO XX. aliàs 673.

DIc quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali uel prophanã pendet lis extra Curiam Romanam, & committatur de ſpeciali mandato tractari in curia, & non fiat mentio de litis pendentia: quòd talis commiſsio non ualet: ut c. fin. & c. eccleſia. 2. ut lite penden. & c. inter monaſterium. de ſtatu mona.

EPITOME.

Commiſsio habens clauſulam, conſtito de aſſertis, antequàm cognoſcatur, pars eſt uocanda.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, ſi tibi conſtiterit, in commiſſione Papali poſitum, requirit uocationem partis ante proceſſum inchoandum ſuper informatione commiſſorium.*

DECISIO XXI. aliàs 684.

1 DIc quòd ſi in † aliqua commiſsione Papali committatur ſub uerbo, ſi cõſtiterit de hoc contra talem, faciat hoc contra eum, prout continetur in commiſsione: tunc citanda eſt pars, uel procurator eius antequam Auditor faciat informationem de contentis in cõmiſsione: ut notatur per Ioan. And. in c. præſenti. ſub uerbo, conſtiterit. de cenſib. in clement.

EPITOME.

Quando conceditur aliquos citari per edictum, ſufficit quòd tunc teſtes dicant, quòd credant non eſſe tutum illos citare.

SVMMARIA.

1 *Infamia legitimè per teſtes legitimos probari debebit, quando committitur ad inſtantiam iniuriati, quòd ſi inuenit diffamatos, citet eos.*

2 *Citatio per edictum ob non tutum acceſſum relaxatur, ſi teſtes dixerint ſe credere impoſſibile, uel non tutum citationes exequi poſſe perſonaliter, uel ad domum citandi.*

DECISIO XXII. aliàs 693.

1 NOta, † quòd aliquoties Papa in commiſſione de ſpe
ciali mãdato ad inſtãtiã alicuius, qui dicit ſe iniuria
tũ per aliquos, ponit in cõmiſſione, ſi inueneris eos
diffamatos, cites eos, iuxta c. qualiter & quando. de ac-
cuſ. & Innocen. in c. cùm oporteat. eod. titu. in c. cùm in-
ter dilectos. de exceſſ. præla. & Hoſtien. in c. ueniens.
de accuſ. & in c. infames 6. q. 1. & in regula, infami-
bus. de reg. iu. lib. 6. cum ſimilibus. & tunc ad probandũ
talem infamiam oportet, quòd teſtes legitimi hoc pro-
2 bent legitimè. Si autem petatur quòd † aliquis, ſeu ali-
qui citentur per edictum, iuxta c. dudum. de iudic. in cle
men. ſufficit quòd tunc teſtes dicant, quòd credũt, quòd
impoſſibile, uel non ſit tutum citare eos in domo: prò-
ut iacet in d. clement. dudum. de iudic. & ita ſeruat e-
tiam Rota.

SVMMARIA.

1 *Signatura commiſſionis ſi habet, audiat ſummariè &c. ſub illo uerbo &c. aliamdentur conceſſa, quæ petuntur quo ad ſummarium proceſſum.*

2 *Signatura habens quòd abſque obſeruatione terminorum ſacri palatij procedatur, non operatur, ut Auditor aliquid quò ad probationem partium tangere poſſit: licèt in totũ non teneatur ſeruare requiſita ad ordinẽ iuris.*

DECISIO XXIIII. aliàs 733.

1 SI aliqua † commiſſio a Papalis impetratur ad inſtan-
2 tiã alicuius in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana: ſi
ponantur in fine ſupplicationis per dominũ Vicecan
cellarium uerba ſequentia; De mandato domini noſtri
Papæ audiat talis Auditor ſummariè &c. ſub illo uerbo,
&c. intelliguntur poſita in commiſſione, quod ſimplici-
ter procedendo ſummariè, ſimpliciter, & de plano, & ſi-
ne ſtrepitu, & figura iudicii: & ponitur aliquoties in ſup
2 plicatione, quòd † abſque obſeruatione terminorum ſtyli
ſacri Palatii: licet in prædicta ſignatione per Vicecancel
larium ponantur prædicta uerba, nihilominus prædictus
Auditor debet ſeruare in aliquibus aliqua de ordine iu-
ris. Quantum autem ad probationem partium nihil de-
bet tangere prædictus Auditor: ut not. Io. And. in c. ſæpe.
de uerborum ſignificatione. in clem. de dicta etiam clau-
ſula not. Innoc. in c. olim. de accuſatio. circa prædicta etiã
uide poſita infrà: & uide deciſ. 40. infrà, de appellatio.

ADDITIO.

a Si aliqua commiſſio. Adde deciſ. 10. ſupra hoc titu. deciſ. 28. hoc titul. in nouis. & concordantias ibi poſitas in addit. & deciſ. 40. infra de appellat. & deciſ. 13. de appellat. in nouis.

EPITOME.

Surrogatus in iure defuncti, ſi non ſurrogatur etiam in lite, non admittetur ad iudicium.

DECISIO XXIIII. aliàs 816.

SCiendum eſt, quòd ſi aliqua cauſa beneficialis eſt cõmiſſa alicui domino Auditori ſacri Palatii ad inſtantiã actoris uel rei, & moriatur aliquis de prædictis litigãtibus, & ſurrogetur per Papam unus altero mortuo: tunc dictus Auditor non poteſt procedere uirtute dictæ primæ commiſſionis. ita tenet Rota.

EPITOME.

Commiſſio ſignata, ut ſola facti ueritate inſpecta procedat, facit ut poſſit iudex abbreuiare terminos de ſtylo ſeruari conſuetos.

DECISIO XXV. aliàs 451.

NOta, Domini ordinauerunt quòd quando commit
a titur Auditoribus, quòd ſola facti ueritate a inſpe
cta procedant, quòd uigore illorum uerborum
poſſunt abbreuiare terminos de ſtylo Palatii introdu-
ctos. nam ſi non obſtante ſtylo hoc poſſunt in cauſa bene
ficiali, matrimoniali &c. iuxta formam cle. ſæpè. de uerb.
ſigni. ut dicta uerba aliquid operentur, & citò ueritas fa
cti habeatur: quare deuoluitur ut termini abbreuiaren-
tur, ut anteà poterant: quia res de facili, &c. 25. diſtinct.
can. ab exordio. ff. de pact. l. ſi unus.

ADDITIO.

a Sola facti ueritate. Adde deciſ. 1. x. & xv. ſupra hoc titu. deciſ. 2. 9. & 28. hoc titul. in nouis.

EPITOME.

Cauſa appellationis à iudice, uel à parte approbata deuoluitur ad Curiam Romanam.

DECISIO XXVI. aliàs 635.

DIc quòd ſi facta fuerit appellatio in aliqua cauſa ad ſedem apoſtolicam, & fuerit approbata à iudice, uel à parte, tunc talis appellatio deuoluit cauſam ad ſedem apoſtolicam: ut c. ſæpè. de appell. & c. cord. eodem titu. libro ſexto.

SVMMARIA.

1 *Auditor in qualibet parte litis pronuntiare poteſt cauſam eſſe deuolutam.*

2 *Cauſa deuoluta ad ſedem apoſtolicam quando dicatur.*

DECISIO XXVII. aliàs 715.

1 NOta, quòd † Auditor ſacri Palatii poteſt pronuntia
re in quacunque parte litis aliquam cauſam eſſe de
uolutam ad ſedem apoſtolicam ratione appellatio-
nis: & ita tenet Rota dominorum Auditorum. Quando
2 † autem dicatur cauſa deuoluta ad ſedem apoſtolicam, ui
de ſuper hoc c. ſtatuimus. de elect. lib. 6. & clem. cauſam.
de elect.

SVMMARIA.

1 *Executor qui ut canonicus datus fuit, licèt deſinat eſſe canonicus ante executionem, remanet tamen executor.*

2 *Data tempus in beneficialibus reſcriptis eſt conſiderandum.*

DECISIO XXVIII. aliàs 122.

1 NOta, quòd † ubi aliquis canonicus eſt datus execu
tor, ſi ante executionem deſinat eſſe canonicus, nõ
propter hoc impeditur, quin remaneat executor:
2 quia † tẽpus datæ inſpicitur: ut l. ſi ita. de auro & arg. leg.
& de hoc dic, ut not. per Archid. in c. ſtatutum. ſuper
uerbo,

uerbo communicatur. de reſcript.lib. 6. pro hoc facit l. ex facto.§.ſi uerò.de uulga.& pupillar.ſubſtitut.

SVMMARIA.

1 *Collatio præfertur reſeruationi in concurſu.*

2 *Actus ſimpliciter explicatus ualet in his, ad quæ authoritate una benè, alia autem malè duci poſſumus.*

3 *Cap. ſuſceptum. de reſcript. in vi. non habet locum in acceptationibus, & prouiſionibus executorum.*

4 *Iudex ex officio ex cauſis animum ſuum mouentibus poteſt citare reum perſonaliter ad reſpondendum interrogationibus à ſe factis: nec propter hoc diceretur grauatus reus.*

5 *Executor licèt mandauerit ſubexecutori quòd conferat impetranti primum beneficium, quod duxerit acceptandum, poterit nihilominus ante acceptationem gratiæ conferre.*

DECISIO XXIX. aliàs 356.

1 NOta, quòd cùm † reſeruatio, & collatio executoris
apoſtolici ſimul concurrunt, præfertur collatio reſeruationi. per not. in clemen. litteras. de reſcriptis.
2 Item cum quis † procedit ſimpliciter ad id; in quo poteſt duci authoritate una benè, alia malè: ſufficit quocũque modo. per not. Innoc. in c. cùm ex officij. de reſcrip.
3 Item quòd in acceptationibus, & prouiſionibus executorum locum non habet c. ſuſceptum. de reſcrip. li. 6. Item
4 quòd † iudex [a] ex cauſis animum ſuum mouentibus, ut
a dicit, mandans ex officio citati perſonaliter reum per procuratorem reſpondentem interrogationibus à iudi-
5 ce factis, non grauat per hoc. Item quòd † licèt executor mandet ſubexecutori, quòd conferat impetranti primum beneficium quod duxerit acceptandum, poterit conferre ante acceptationem.

ADDITIO.

a Item quòd iudex. Add. Aene. de Falc. in tractatu reſerua. in 4. q. principali. in 33. effectu.

SVMMARIA.

1 *Electus confirmatus exequitur mandatum directum Epiſcopo.*

2 *Reſtituitur quis contra ſententiam: licèt in commiſſione pro ſe impetrata plura narrata ſint falſa: quia ſufficit unum ex ipſis eſſe uerum.*

3 *Procurator ad agendum & defendendum, qui per ſe obtinuit ſententiam, quæ tranſiuit in rem iudicatam, cogitur defendere in cauſa reſtitutionis obtenta contra ſententiam, principalem ſuum.*

4 *Cap ſuſcitata. de reſtitu. in integ. non habet locum in ſententia arbitri.*

5 *Reſtitutio ad appellandũ datur ex modica præſumptione.*

DECISIO XXX. aliàs 370.

1 NOta, quòd † mandatum [a] directum Epiſcopo exe-
a quitur electus confirmatus, per c. eam te. de re-
2 ſcrip. cum ibi not. Item † quòd licèt plura narrantur in commiſſione ad reſtitutionem contra ſententiam obtinendam: ſi unum uerum ſit, ſufficit, licèt alia falſa ſint: de reſcrip. ex parte. & c. cùm olim. & c. inter cæteras.
3 Item quòd † procurator ad agendum & defendendum, qui pro ſe obtinuit ſententiam, quæ tranſiuit in rem iudicatam, cogitur ad defendendum, qui pro ſe obtinuit ſententiam in cauſa reſtitutionis obtentæ à principe pro mi-
4 nore contra ſententiam. Item quòd † c. ſuſcitata. de in integr. reſtitu. non habet locum in ſententia arbitri: quia iſta non habet executorem. per not. Inno. de iureiur. c.
5 quintauallis. Item quòd † modica præſumptio ſufficit pro reſtituendo ad appellationem: ut cùm ſententia lata ſuper deſertione tranſiuit in rem iudicatam.

ADDITIO.

a Mandatum. Adde ſuprà iſto tit. deci. 7. & deci. 17. tit. de offi. dele. in nouis. & Aeg. deci. 14. hoc titu.

DECISIO XXXI. aliàs 392.

Similis eſt dec. 29. ſuprà hoc titu. in nouis.

DECISIO XXXII. aliàs 468.

Similis eſt deci. 30. ſuprà hoc titul. in nouis.

DECISIO XXXIII. aliàs 449.

Similis eſt deci. 5. ſuprà hoc titul. in nouis.

EPITOME.

Dieta computatur à fine diœceſis domicilii.

DECISIO XXXIIII. aliàs 643.

COmmuniter tenet Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij, quòd dieta computatur à fine diœceſis domicilii, ſecundùm quod dicit Ioan. And. in c. ſtatutum. ſuper uerbo, unam dietam. de reſcr. lib. 6. licèt ſuper hoc fuerunt diuerſæ opinion. Docto.

EPITOME.

Non imputatur impetranti quando per ſolum executorem ſtetit, quominus gratia eius fuerit purificata.

SVMMARIA.

1 *Impetranti an nocebit executoris gratia.*

2 *Aeſtimatio non cadit in beneficialibus.*

DECISIO XXXV. aliàs. 164.

1 NOta, quòd ubi † non ſtetit [a] per impetrantem quo-
a minus gratia ſua purificetur: ſed ſtetit per executorem, uel epiſcopum, non imputatur impetranti: ut l. iure ciuili. de conditio. & demonſtra. iunct. l. fina. ff. ſi quis cautio. quòd ſi impetrans fuerit impeditus, quòd infra menſem non poſſit acceptare, nec gratiam purificare: ſibi non imputetur. Nec obſt. ſi dicatur ſemper habet recurſum contra impeditores: ut c. paſtoralis. de in repa-
2 tro. quia † hic non poteſt cadere in beneficialibus æſtimatio: ut c. querelam. de elect. per Innoc. Nec obſt. c. paſtoralis. quia ibi erat in poteſtate collatoris recipere præſentatum magis, quàm ſit in iſto caſu in poteſtate executoris. & iſtud tenet Rota: licèt Cancellaria uidetur notare contrarium. uide dec. 19. infrà de iu. & 8. de dolo & contumacia.

ADDITIO.

a Stetit. Adde deciſ. 7. & 8. infrà de conceſſ. præb. Aeneam de Falc. in tra. reſeruat. in 5. q. 1. in 14. q.

EPITOME.

Si uni ex impetrantibus in forma communi in data paribus prouiſum ſit: poterit etiam alteri prouideri propter non obſtant. h. d. Vel ſic: Impetrantium in forma communi ſub eadem data, licèt uni fuerit prouiſum, nihilominus poterit alteri prouideri.

DECISIO XXXVI. aliàs 194.

NOta, quòd ubi ſunt duo impetrantes ſub forma cõmuni ſub eadem data: ſi uni eſt prouiſum, alteri poteſt prouideri propter clauſulas, quæ ponuntur

tur in bullis, ſcilicèt non obſtan. quòd pro alijs reſcripſerimus. & ſic obſtat c. ſi duobus. de reſcri. lib. 6.

EPITOME.

Impetrans de beneficii qualitate, an & quando mentionem facere teneatur.

SVMMARIA.

1 *Impetrans an teneatur facere mentionem de qualitate beneficij vacantis.*

2 *Motus proprius operatur, vt nō teneatur impetrans mentionem facere de aliqua qualitate intrinſeca beneficij.*

DECISIO XXXVII. aliàs 202.

1 NOta, quòd † quis non tenetur facere mentionem
a ᵃde qualitate beneficij uacantis: uerbi gratia: ubi aliquis impetrat Decanatum, uel Archidiaconatū, uel Archipresbyteratum uacantē, non eſt neceſſe, quòd faciat mentionem an ſit cum cura, uel ſine cura: maximè quando eſt tale beneficium, quod de ſe habet curam: licèt uideatur contrà in c. cum in illis. de præbend. lib. 6. Sed dic quòd ibi loquitur cùm Papa mandat prouideri: in quo caſu nō facit tantam gratiam ſecundum quod eſt, quando facit, ſeu prouidet de uacanti beneficio, quod
2 habet locum cùm † gratia eſt facta motu proprio principis. Nàm tunc de qualitare intrinſeca aliqua beneficij nullam mentionē facere debent: ſecus autem, ſi gratia nō ſit facta motu proprio: ut not. Io. And. in c. ei cui. de præb. lib. 6. & clarius in cle. ſi dignitatem. de præb. & habet locum ſiue impetret uacās, ſiue reſeruatum, ſiue non reſeruatum. Et ratio eſt, quia ex quo Princeps nō præſumitur ſcire qualitatem, quæ extat in facto: præſumitur quòd ſi fuiſſet expreſſa qualitas, ſcilicet quòd erat curatum uel electiuum, uel dignitas, & maior poſt pōtificalem, quòd Papa impetranti de tali beneficio minimè prouidiſſet. Sed dic quod ibi loquitur, cùm Papa mandat prouideri: in quo caſu non facit tantam gratiam ſecundum quod facit, cùm prouidet de uacanti beneficio. uide infrà eo. tit. deci. 4. 41. 47. 73. & 75. & de teſtib. deciſ. 26. & uide Guil. de monte Laud. in c. final. de offic. ordi. ſuper uerbo, ſpecialis. in clement.

ADDITIO.

a Mentionem. Adde ſupr. in not. eo. tit. deci. 24. & uide per Aegi. dec. 9. in fi. hoc titul. Stap. in tracta. lit. grat. & iu. fol. 26.

EPITOME.

Clauſula, amoto &c. tollit ſurreptionem taciturnitatis detentionis beneficii alterius.

DECISIO XXXVIII. aliàs 206.

NOta ſecundùm aliquos, quòd illud quod not. in c. cum noſtris. de conceſſio. præbend. non habet locum hodie, ſcilicèt, quòd quis teneatur facere mētionem de detentione beneficii propter clauſulas, quæ hodie ponuntur in bullis, amoto exinde quolibet detentore. Et ita uidetur not. Ioan. Andr. in allegat. c. cùm noſtris. Et uide infrà eodem titul. deciſi. 69. & uide regulā Cancellariæ uolentem, quòd ſi per duos menſes fuerit detentum, quòd de detentione tenetur facere mentionem.

EPITOME.

Penſionis taciturnitas nō reddit gratiam pauperis ſurreptitiam.

DECISIO XXXIX. aliàs 210.

NOta, quòd pauper clericus impetrans in forma cōmuni habens penſionem à laico, poſito quòd penſio ſit ſibi aſſignata ut titulus beneficii, de tali pen-
a ſione non tenetur facere mentionem: ᵃ poſito quòd authoritate Epiſcopi ſit inſtituta: quia ex quo non eſt beneficium: ſed eſt talis penſio, quæ moritur cum perſona: de tali penſione pauper clericus in communi forma non tenetur facere mentionem. aliàs ſi eſſet perpetua penſio cōſtituta iura beneficii, quæ transfertur de perſona in perſonam, tunc impediret, & annullaret gratiam pauperis, poſito quòd non eſſet beneficium, & poſito quòd non conſtitueretur ab eccleſia. ſic no. in c. ſi pauper. de præb. lib. 6. c. poſtulaſti. de reſcript. per Inno. & Hoſti.

ADDITIO.

a Facere mentionem. Adde glo. in §. item quòd uniuerſitates. in uerb. beneficiorum. de collat. in Pragmat. Sanctio.

EPITOME.

Beneficium non dicitur monoculare, ſi collator habet beneficia cum aliis conferre communiter.

DECISIO XL. aliàs 241.

a NOta, quòd ubi aliquis eſt impetrans ᵃ ad collationem Præpoſiti & capituli communiter uel diuiſim, ſi præpoſitus habet unicum beneficium conferre per ſe, ſed cum capitulo habet plura conferre: impetrans poteſt acceptare illud unicum beneficium, quod eſt ad collationem Præpoſiti. Vbi autem ſolus per ſe Præpoſitus haberet unicum beneficium, & nihil haberet cum capitulo, tunc non ueniret unicum beneficium. Sic not. in c. cum ei quem. de conceſ. præben. per Ioan. And. Item ex hoc induceretur affectus circa mortem proximi, ex quo unicum & certum beneficium ueniret ſub gratia. contra c. nulla. de cōceſ. præben. Mediolan. in c. 1. de præben. in cle. & uide Collect. in c. eccleſia. de ſortileg. Et eſt ratio inter iſta, quia in primo caſu non eſt præſumptio quòd impetrans inſidiaretur uitæ tenentis unicum beneficium pertinens inſolidum ad collationem Præpoſiti, cùm ſint alia beneficia ad collationem Præpoſiti cum capitulo pertinentia. quæ ratio non habet locum in ſecundo caſu: propter quam rationem fuerunt moti Doctores, quòd impetrans non poſſit acceptare beneficium unicū pertinens ad collationem alicuius.

ADDITIO.

a Impetrans. Adde deciſ. 13. incip. uoluerunt. de præbend. in nouis.

EPITOME.

Impetrans præbendam tenetur facere mentionem de qualitatibus eius, ſcilicet, ſi eſt ſacerdotalis, uel electiua.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans debet exprimere qualitates quæ inſunt beneficio, & cum ipſo naſcuntur.*

DECISIO XLI. aliàs 257.

NOta, quòd ubi Papa confert alicui præbendam ſacerdotalem, uel electiuam, impetrans talem præ-
a bendam tenetur mentionem facere ᵃ de qualitate præbēdæ illius, aliàs gratia uidetur ſurreptitia: ut no. Io. An. in nouel. in c. ei cui. de præb. lib. 6. & gl. in c. cùm in illis. de præb. lib. 6. ad quòd no. per eundem in c. prouideri. de præb. in cle. licèt cōmuniter contra teneatur, maximè ſi talia exprimātur per quæ Papa poſſit ſcire qualita-
1 tē beneficij. Qualitas † autem quæ eſt in beneficio, & naſcitur cum beneficio, ut quia eſt beneficium electiuum, uel conuentuale: tales qualitates debent exprimi: ut in c. cùm in illis. de præben. lib. 6. & c. cùm olim. de re iud. Pro quo facit tex. l. in uenditionibus. §. item quæritur. ff. de contrahen. emp. ubi error qualitatis nocet ſimpliciter, quando qualitas ab initio ineſt rei. Et quòd ſit neceſſe facere mentionem, uidētur Doctores no. in cle. ſi dignitatem. de præben. & de hoc no. Ioan. mo. in allegata.

leg.c.ei cui.de præben.lib.6.circa prin.ſuper uerb. mandatum.ubi tenet quòd etiam cum Papa prouidet, eſt opus facere mentionem de talibus qualitaribus. & uide infrà deci.50.de conceſſ.præb.Et uide infrà h. ſuper uerbo.beneficium.q.88.

A d d i t i o.

a Mentionem. Adde deci.5.de præben.in no.

E p i t o m e.

Valoris communis mentio ubi fit,inſpicitur taxa decimæ: ubi autem ſecundum taxam decimæ ualor exprimitur, inſpicitur taxa beneficij.

DECISIO XLII. aliàs 277.

Nota quòd ubi Papa a cõfert beneficium,cuius fructus & prouentus 200. florenorum ſecundum cõmunem æſtimationem ualorem annuum non excedunt, ſi beneficium ualeret ultra centum florenos ſecundum taxam decimæ gratia eſt ſurreptitia:quia in iſto caſu non inſpicitur taxa decimæ beneficij, ſed ualor cõmunis. Vbi autem Papa confert beneficium cuius fructus &c. ſecundum taxationem decimæ: tunc inſpiceretur taxa beneficii, & illa ueniret in gratia, poſito quòd beneficium plus ualeret ſecundum ualorem communem.circa quod uide e.ſi beneficium.de dec.in cle.uide infrà e.ti.deciſi.64.& de conceſſ.præbend.deciſ.44.

A d d i t i o.

a Nota quòd ubi Papa. Adde Staphi.in trac.de liter. gratiæ.& iuſti.cart.14.& 39.

E p i t o m e.

Clauſula quouis modo uacet,nõ includit modum uacandi ex alterius perſona, quàm expreſsi.

DECISIO XLIII. aliàs 273.

Nota, quòd ubi Papa confert beneficiũ Titii,ut reſeruatũ, uel aliàs quouis modo uacet: intelligitur qualitercunque uacet in perſona Titii:quia omnis modus uacandi uenit concernens perſonã Titii: ſi tamen aliàs uacaret beneficium,non in perſonã Titii,ſed in perſonã alterius, nõ ueniret modus uacationis: quia de alia perſona non uidetur intellexiſſe Papa.argu.c.Romana.§. in alium.de app.li.6.& c. ſuſceptũ.de reſcr.eo.li.cõtrà uidetur l.cùm in corpus.de acqui.rerũ domi. & l. falſa demonſtratio. ff. de condi.& demon.uide infrà dec. 19. de conceſſ.præb.

E p i t o m e.

Excommunicatus ignorans ſe excommunicatum poteſt impetrare beneficia, & literas apoſtolicas.

DECISIO XLIIII. aliàs 281.

Nota gloſam, quòd ignorans ſe eſſe excommunicatum põteſt impetrare beneficium, ſeu literas apoſtolicas, ut not.in c.apoſtolicæ. de ele. exc. mini. & ibi no.glo.de his quæ facit ignorans ſe excommunicatũ.

E p i t o m e.

Acceptatio beneficii facta per habentem minus decretum infra menſem, quem habens maius decretum poterat acceptare, eſt nulla.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio non valet, vbi non valet acceptatio.*

DECISIO XLV. aliàs 296.

Nota, quòd ubi ſecundus impetrãs in data infra mẽſem fecit ſibi prouideri de beneficio, quod primus acceptauerat,non ualet acceptatio ſecundi propter decretum appoſitum in gratia primi impetrantis, quod afficit gratiam ſecundi, quandiu primus præcedit in tantum, quòd ſi ſecundus habeat confirmationem ſiue prouiſionẽ à papa dicens quod cùm canonicè fuerit prouiſũ de beneficio, ſupplicat quòd non obſtante reſeruatione ſua prouiſio confirmetur,gratia cẽſetur ſurreptitia: quia non eſt canonicè prouiſum, quãdiu primus præcedit,ut
1 eſt dictũ.quia prouiſio non ualet,niſi ualeat acceptatio. Et eſt ratio, quia in acceptatione certum tempus ſtatuitur impetrantibus, quod non eſt in prouiſione: & tunc poſſet eſſe damnum magnum, ſi ſecundus in data non poſſet acceptare infra tempus primo in data debitum. Item uidetur prouiſio facta ſecundo ſurreptitia: quia ſi dixiſſet, quòd alius expectans maior eo acceptauerat: & ſic gratia ſua fuerat ſortita effectum forte Papa non condeſcendiſſet ad concedendum ſibi gratiam.

E p i t o m e.

Impetrans non tenetur facere mentionem de beneficio annexo impetrato: quia ſufficit mentionem facere de principali.

DECISIO XLVI. aliàs 391.

Nota, quòd ubi beneficium a petitur tanquam principale: & illud beneficium habeat aliud beneficiũ annexum,& acceſſorium, de beneficio annexo in ſupplicatione non eſt facienda mentio: ſed ſufficit quòd de principali beneficio fiat mentio: ut no.Io.And.in c.ſuper eo.de præben.li.6.in nouel.& ex quo principale nominatur, acceſſorium uidetur nominari. arg.l.ſi ut certo.§.uſque adeo.ff.commo. l. ſed addes. §. ſi quis mulierem.ff.loca.cum ſimil.licet faciat contra l. ſi. ff.de fun.inſtruct.

A d d i t i o.

a Beneficium.Adde Feli.in c.in noſtra.33.corre.nu.30.&er. additur per no.de reb.eccleſ.non alienan.& Ioan. de Sel. in ſuo tract.de benefic. quæſt. 52.uerſi. decima quarta qualitas.

E p i t o m e.

Expreſsio non ueri ualoris beneficii obtenti nocet acceptanti.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans non tenetur mentionem facere de valore beneficij obtenti, ſi tamen expreſſerit, & falſum dixerit gratia cenſetur ſurreptitia.*

DECISIO XLVII. aliàs 336.

1 Nota ſecundum opinio aliquorum†quòd licèt quis quando impetrat beneficium, non teneatur facere mentionem de ualore beneficii, quod tenet: ut no. Inn.in c.dudum. 2.de elect.meliùs in c. 1.de præb. ergo ſi intelligas quia habita, &c. ubi uidetur notare quòd requiratur: tamen ſi exprimat falſum, gratia cenſetur ſurreptitia: quia expreſſa nocent in tali caſu. uide ſuprà eo. tit.deci.37.

E p i t o m e.

Proceſſus formatus in uim reſcripti impetrati ab appellato,in quo non fuit facta mentio de delatione appellationis,& termini præfixione,& ſic de cauſæ deuolutione ad curiam,an teneat parte nõ opponente. h.d.Vel ſic. Valet proceſſus factus in uim reſcripti,licèt in eo nõ fuerit expreſſa delatio appellationis facta per iudicem à quo nec termini, ſi non fuerit oppoſita ſubreptio.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum ſurreptitium parte non opponente non uitiat proceſſum.*

DECISIO XLVIII. aliàs 387.

NOta utrùm ſi fuerit delatum appellationi in partibus,& terminus præfixus ad proſequendum,& for
ſan appellatio approbatur à parte appellata, & ſic
cauſa debeat tractari in Curia, iuxta c. oblatæ. de appella-
tio. & c. cordi. eo. ti. li. 6. pars tamen appellans, uel alia ta-
cito de delatione,& termini præfixione impetret iudicē
ad partes, an ualet impetratio ipſo iure, ut ſic proceſſus
per tales iudices habitus ſuper appellatione ualeat, ſi nō
excipiatur, quòd literæ ſunt ſurreptitiæ: & ſi excipiatur
de ſurreptione carere debeant uiribus: iuxta c. oblatæ.
& præſertim ſi præuentus fuerit terminus in impetrandot
iuxta c. ſæpè. in fi. de appel. tamen ex quo pars aduerſa nō
excipit, proceſſus ualere debet. arg. notatorum de reſcr.
c. ad audientiam. & Inn. eo. tit. c. dilectus. ubi determinat
1 quòd† proceſſus habitus per literas ſurreptitias ſi tamen
non excipiatur de ſurreptione, tenet. Et ſic quidam in-
telligunt illa iura c. oblatæ. c. ſæpè. in fin. tamen cōtra fuit
deciſum: quia ex quo cauſa eſt aliàs ad Curiam deuolu-
ta, ùt ſit ibi tractanda non poteſt extrahi niſi de certa ſcié-
tia Papæ. facit decre. prouidè. de electio. uide infrà de ap
pellationi. deciſi. t.

EPITOME.

Impetrans ad collationem Epiſcopi obtinebit contra impetrantem ad collationem prioris ſi Epiſcopus eſt in quaſi poſſesſione conferendi beneficium impetratum, licèt offerat ſe probaturum proprietatem collationis pertinere ad Priorem. h. d. Vel ſic. Sufficit impetranti ad collationem Epiſcopi, quòd Epiſcopus ſit in quaſi poſſesſione conferendi beneficium impetratum: licèt aduerſarius ſe offerat probaturum quòd ad alium pertineat collatio.

SVMMARIA.

1 *Proprietas potior eſt poſſeſſione.*

2 *Opinio ueritate probata debet cedere ueritati.*

3 *Verbum, pertinere, concernit proprietatem: quamuis latiſſimè ſumptum poſſeſſionem comprehendat.*

DECISIO XLIX. aliàs 557.

QVidam impetrauit ad collationem Epiſcopi, alter
ad collationem cuiuſdam Prioris, quandam eccle-
a ſiam uacãtem, cuius collationis poſſeſſionem ᵃ ha-
bet Epiſcopus,& in poſſesſione conferendi eam: nam eā
contulit ei per cuius obitum uacauit, & tanquam ad ip-
ſius collationem ſpectãtem per impetrantem ad collatio-
nem Epiſcopi fuit acceptata, & de ea ſibi prouiſum: alter
uerò uult probare, quòd imò proprietas collationis il-
lius reuera pertineat ad collationem Prioris: quæritur
nunquid ſit admittendus? Et uidetur quòd non: quia pro
batum enim non releuaret, ut uidetur: quia in talibus plus
attenditur poſſesſio. Nam ſi ille qui eſt in poſſesſione cō- 1
ferendi, uel præſentandi conferat, uel præſentet, ualet
eius collatio, uel præſentatio. argu. c. conſultationibus.
b ᵇ de iure patr. & de elect. c. querelam. de can. poſ. c. cùm
olim. & præfertur ei cui ille ad quem de iure pertinet,
non tamen eſt poſſesſione, contuliſſet, uel quem præ-
ſentaſſet: ergo etiam impetrans ad eius collationem
etiam ſit præferendus impetranti ad collationem alte-
rius: quia eius executor tenet uicem illius collato-
ris. & eſt perinde, ac ſi ab eo fuiſſet facta collatio. Item
c quia ultimus ſtatus eſt attendendus ᶜ. arg. l. cùm pater.
C. ne de ſtatu defunct. Item cùm in iſta materia ſuf-
ficiat ſola opinio, ſeu poſſesſio, primò inſpiciatur o-
pinio, quàm ueritas. Item imputetur Priori, quoniam
non proſequitur ius ſuum quouſque eo proſequente ad
quem principaliter pertinere conſtiterit. De contrario
ſeruandus erat iſte ſtatus,& præſumendum pro iure Epi
ſcopi posſidentis,& impetrantes ad eius collationem ob
tinere debebunt, quamdiu ipſe erit in poſſesſione confe
rendi. Et pro iſta parte fuit maior pars. Sed oppoſitum ui
detur: quia Papa in ſcribendo ſic de beneficio pertinente
ad collationem Epiſcopi, potiùs uidetur intelligere, &
concernere ueritatem iuris,& proprietatem quàm poſ-
1 ſesſionem: quia † proprietas potior eſt poſſesſione: ergo
expectans qui impetrauit ad collationem eius, cuius eſt
proprietas collationis, erit potior eo, qui ad collationem
eius qui ſolum posſidet, impetrauit. arg. de cauſa poſſ. &
2 proprie. c. cùm dilectus. Item quia † ueritate probata de
bet cedere opinio ueritati· ut c. cùm Bertoldus. de re iu-
3 di. Ita quia uerbum, † pertinere, eſt analogū ad proprieta
tem & poſſesſionem. Item pro iſta opinione poſſet indu-
ci lex quæ bene facit ff. de relig. l. 2. §. 1. Item non uide-
tur poſſe negare quin uerbum, pertinere, ad collationē
prioris concernat proprietatem: licèt latiſſimè ſumptum
dicatur de poſſesſione: ut l. uerbo pertinere. ff. de uerb.
ſigni. ergo ſimiliter ſumptum ſumitur pro primario, uel
proprio ſignificatu. ad hanc q. allegari poſſent iura alleg.
per Ioan. And. in nouel. de reg. iur. mora. lib. 6. in 1. q. &
deciſio illius q. facit pro prima parte, & pro prima parte
obtinuit,& fuit lata ſententia. & pro hoc, quia aliud eſt,
quod dicitur, ſeu cum dicitur, collatio pertinet ad epiſco
pum: aliud cum dicitur, ius & proprietas collationis; ut
probant prædicta iura &c.

ADDITIO.

a Collationis poſſesſionem. An ille qui eſt in poſſesſione conferendi præferri debeat proprietario, ſeu habenti potiorem titulum, uide Dec. conſi. 153. incip. in effectu quæritur. & conſi. 129. & conſi. 126. incip. in cauſa do. Franciſci. & deciſio. 14. incip. utrùm ſicut præſentatus. infra de iure patronat. & deciſi. 7. incip. collatio ſine præſentatio. eo. tit. de iure patronat. ſupra in nouis.

b Arg. cap. conſultationibus. Vbi uide per do. Abb. de hoc. Item & quis dicatur poſſidere bona fide ius patronatus, uel ius conferendi, uide ibidem uerſi. quando autē quis dicatur.

c Item quia ultimus ſtatus eſt attendendus. Adde ſimiliter dictum deciſi. 2. ſupra de præbend. in nouis. Et de cauſa originali beneficii an inſpici debeat, uide deciſi. 12. infra de iure patronat.

EPITOME.

Cancellatura alicuius clauſulæ in ſupplicatione contentæ operatur conceſſionem aliorum, quæ de ſtylo cancellariæ non cenſentur conceſſa.

SVMMARIVM.

1 *Papa nuda uoluntate recedere poteſt à ſtylo.*

DECISIO L. aliàs 561.

CAncellaria non conſueuit ponere in literis de dignitate petita unà cum canonicatu,& præbenda in ſupplicatione ſignata per Papam per ſimplex fiat: niſi Papa expreſsè ſignauerit de dignitate. Hoc ſuppoſito præſupponatur quòd in ſupplicatione poſitum erat ad canonicatum & præbendam, ac dignitatem etiam electiuam,& Papa cancellauit illa uerba, etiam electiuam: & poſteà ſimpliciter ſignauit, non tamen poſuit etiam ad dignitatem &c. quæritur núquid ſuppoſito ſtylo cancellariæ prædicto debet poni in literis

de

de dignitate? Et uidetur quòd non ex quo Papa ſignauit
expreſsè de dignitate. In oppoſitũ allegabatur: quia can
cellando illa uerba de electiua, uidetur cætera omnia cõ
ceſsiſſe. argumento, quia quod de uno negatur &c. pro
hoc allegatur textus in .l. tribunus .ff. de militar. teſtam.
ibi, cùm dicit, amplius & ſi aliquid interleuerit, & Inſtit.
de teſtamen. milita. §. licet ſi quis ante militiam, &. ff. de
don. inter uirum & uxo. l. cũ hic ſtatus. §. his quoque. Ta
men reſpondebatur quòd ibi nuda uoluntate miles po-
terat perficere primum teſtamentum: ut l. in fraudẽ. §. te
ſtamentũ. ff. de milit. teſt. hic uerò Cancellaria, ut ſuppo-
nitur, non recipit nudam uoluntatem Papæ, ſed ſolum ſi
gnata expreſsè. Nec obſtat ratio prædicta, quòd de uno
negatur &c. nõ enim eſt uerũ ſimpliciter, imò dimiſſum
in dubio, eſt relinquendum diſpoſitioni iuris communis
uel ſtyli communis. arg. l. fi. & l. ſi cũ dotem. in prin. ff. ſol.
matri. & de lib. & poſthu. l. commodiſsimè. De quo dixi
ff. de pact. dot. l. inter ſocios. §. cùm inter. Nam prædicta
cancellatura, quæ facta eſt ad gratiæ diminutionem, non
uidetur operari augmentũ, ſeu nouam gratiã de omiſſo,
ſuper quo aliàs conceſsio expreſſa, ſeu ſignificatio Papæ
requirebatur ſecundùm ſtylum. arg. l. cum tale. §. fina. ff.
de conditio. & demonſtrat. Et ad hoc allegatur. l. legata
inutiliter. ff. de adimen. leg. & de uerbo. ſignifi. c. fi. Sed
omnes maiores de curia Romana, & de Rota tenuerũt
quòd ueniat dignitas: quia ſtylus Cancellariæ loquitur
ſimpliciter cùm Papa nõ ſignat, nec cancellat. ergo aliud
cùm ſit contrarius in ſuo caſu illa clauſula debet poni in
fine ad ſignum quòd ſimpliciter intelligatur, & non cùm
Papa aliquid cancellauit, quaſi per cancellaturam declara
a uit ſe tuelle recedere à ſtylo, à quo nuda uolũtate recede
re potuit, & ſic ſignatio ſimpliciter remanebit in uiribus
iuris communis: ut correſpondeat omnibus petitis in
ſupplicatione. argu. §. præterea. Inſtit. de inuti. ſtip. & de
fide. inſtru. c. inter dilectos.

EPITOME.

Literæ ſuper beneficio expeditæ ante cauſæ cõmiſsio
nem an poſsint arreſtari, & quid de literis ad lites.

DECISIO LI. aliàs 572.

PRimo & ſecundo in data impetrantibus ad eandem col
lationem eiuſdem beneficij cadentis ſub gratia acce-
ptan. ſecundus in data primò in poſſeſsionem fuit indu
ctus: & poſteà cum quodam alio beneficium illud per-
mutauit in Curia Romana: confectiſque literis ſuper per
mutationibus, primus in data fecit committi cauſam in
Curia, quam ſuper eccleſia, ſeu beneficio per eum acce-
ptato moturus erat contra eos, & fecit arreſtari literas il
lius, cum quo ſecundus in data permutauit beneficium:
ille tamen petebat illas relaxari: quæritur an eſſent rela-
xandæ? Quidam dicebant quòd non: quia ex quo erant
confectæ, & expeditæ ante cauſam commiſſam per Au-
ditorem, non poterant retineri: & dicebant quòd Pala-
tium ſemper ſeruabat iſtam practicam in literis retinen-
dis, quòd ubi literæ ſuper beneficio, de quo litigabatur,
erant confectæ & expeditæ ante cauſam commiſſam: tũc
non poterant per Auditorem cauſæ retineri: quia cauſæ
commiſsio non tollebat poteſtatem executoris: ſecus ſi
poſtquàm cauſa fuit commiſſa impetraretur, uel agere-
tur an deberent expediri: quia licèt pro expediẽdo in Cã
cellaria deberent relaxari: tamen eis expeditis debebant
quidem Auditori reportari, & per eum poterant reſtitui.
Et ita dicebat dominus Simon in literis, quæ impetrarẽ-
tur ad iudicia: ut de cauſis in partibus cognoſceret. benè
dicebant quòd ſemper poterant retineri: quia ex quo Pa
pa cauſam retinuit in Curia eam committendo & illa cõ
miſsio iam erat Auditori commiſſa, & præſentata, iam
aduocabat iuriſdictionem à cæteris ubi ſcienter, uel ubi
etiam de hoc in commiſsione facta Auditori non fieret
mentio, etiam illa commiſsio debebat potior reputari,
ex quo erat præſentata. ar. c. ut debitus. de appel. & præ-
ſertim in hoc propoſito quidam dicebant literas non ſo-
re reſtituendas: quia iniquum eſſet quòd ille, cum quo
ſecundus in data permutauit, non aſſequeretur poſſeſsio
nẽ illius beneficij, ex quo ſuum dimiſit, quod ſecundus
poterat pacificè conſequi: & ſic cogeretur eſſe quamdiu
lis penderet ſine beneficio, ſeu eius poſſeſsione. Alij ta-
men & maior pars tenuerunt quòd hoc caſu literæ erant
retinendæ, uel ſi relaxerentur, erat inhibendum ſub pœ
na: ne earum uirtute aliquid circa aſſecutionem poſſeſ-
ſionis innouaretur: nec aliqui fierent proceſſus: & ſuper
hoc eſſet per illum cuius erant literæ, cautio præſtanda.
Et eſt ratio: quia ex quo primus in data nõ reperiebat poſ
ſeſsionem uacuam: periculũ inerat ne per illum, qui præ
ſertim prætendebatur potior alio, aliquid innouaretur.
Nam forſan ſi ille ſemel aſſecutus eſſet poſſeſsionẽ, nun-
quam, uel cum magna difficultate poſſet eam habere: &
ideo erat ſuper hoc ſibi prouidendum. arg. no. per Inn.
de teſt. c. ueniens. ſecundo. Nam & ſi, ut fatebantur pri-
mi talis poſſeſsionis adeptio eſſet facta, ueniret reuocan-
da tanquam attentata lite pendente: ergo multò fortius
ne fieret, erat impedienda: quia multa impediunt contra
henda. Nec ob ſi dicatur, quòd cauſa nondum erat in ſta
tu inhibendi: cùm nondum eſſet iuratum, & deliberatũ
ſuper libello: quia & ſi ſtylus Curiæ haberet quòd antè
non conſueuit fieri inhibitio: tamen ubi emergere poteſt
tale periculum bene poſſet antè inhiberi: præſertim cùm
ius inhibeat poſt primam cautionem. ut in cle. fi. ut li-
te pen. ad hoc etiam faciunt no. per Inn. de app. c. ſignifi
cante. uide dec. 16. infrà de teſti.

EPITOME.

Commiſsio impetrata pendente termino ad dandum
apoſtolos ualet: licèt uirtute eiuſdem non poſsit procedi
niſi lapſo dicto termino.

DECISIO LII. aliàs 698.

DIc quòd ſi appellatum eſt in aliqua cauſa: & termi-
nus eſt aſsignatus ad dandum apoſtolos: & penden
tè termino impetratur commiſsio, quòd talis impe-
tratio ualet, ſed uirtute eiuſdem Auditor non debet pro
cedere, donec lapſus fuerit dictus terminus, alias non ua
leret quòd faceret uirtute dictæ commiſsionis.

EPITOME.

Gratia de beneficio uacanti per promotionẽ alicuius
non extenditur ad uacans per mortem eiuſdem.

DECISIO LIII. aliàs 743.

NOta, quòd ſi facta eſt alicui gratia per Papam de be
neficio, quod uacare debet per promotionem alicu
ius, quòd tunc non uenit illud beneficium, ſi uacet
per mortem: niſi ponatur in gratia, uel aliàs quouis mo-
do: quia tunc uenit omnis uia uacationis concernentis
ipſum tenentem, & non alias perſonas, ut not. in c. ſuſce
ptum. de reſcr. li. 6. & hoc etiam tenet Rota. & eſt caſus
in c. ex parte. de off. deleg.

SVMMARIA.

1 *Demonſtratio falſa, vel error qualitatis expreſſa non vi-
tiat literas, cùm de corpore conſtet.*

2 *Relatiuum, aliud vel alia, licèt referat diuerſum in ſuppo-
ſito, refert tamen idem, vel conſimile in ſubſtantia, vel
qualitate.*

DECISIO LIIII. aliàs 839.

PApa conceſsit Cluniacen. Priori quòd nullum in mo
naſterio ſuo, ſeu in aliqua alia eccleſiarum ſui or-
dinis teneatur recipere authoritate literarũ apoſto-
licarum,

licarum, niſi de eorũ ordine fecerit mentionem. Hoc ſup
poſito, Quidam impetrauit ad collationem, uel præſenta
tionem talis Prioris ſcilicet ordinis ſancti Benedicti talis
diœceſis: & ille Prior ſeu prioratus eius erat ordinis Clu-
niacen. de ordine: & Cluniacen. nulla in literis mentio ha
bebatur: tandem uacante quadam eccleſia ad collationẽ,
uel præſentationem illius Prioris pertinente, impetrans
eam acceptauit, & fecit ſibi prouideri. Prior autem ille
uni alteri illam eccleſiam contulit, ſeu ad eã præſentauit,
qui dicit apoſtolicum impetrantem non debere dictam
eccleſiam obtinere: quia ille: Prior eſt ordinis Cluniacen.
& de ordine Cluniacen. in literis nulla mentio erat facta:
& quòd ordo ſancti Benedicti eſt alius ordo & diſtinctus
ab ordine Cluniacen. & ideò per literas illas apoſtolicas
non poteſt dici, quòd ille Prior, qui non eſt ordinis ſancti
Benedicti, ſed Cluniacen. ſit grauatus. arg. ad præmiſſa
pro prima ratione de reſcriptis c. cùm ordinem. pro ſecũ
da in eo. tit. c. ſignificante. & c. Rodulphus. Apoſtolicus
autem dicit, quòd imò debet obtinere dicto priuilegio,
ſeu quòd de Cluniacen. ordine in ſuis literis nulla fiat mẽ
tio, non obſtante: quia conſtat de certo nomine Prioris,
ſeu prioratus grauati per illa quæ ſunt in literis: cùm in
tota illa diœceſi, in qua impetrauit, & de qua fit mentio
in ſuis literis, nullus ſit alius prioratus, uel Prior eiuſdem
nominis: imò nec eiuſdem ordinis ſancti Benedi. nec Clu
1 niacen. niſi ille. & † cum de corpore conſtat, falſa demon
ſtratio, uel error qualitatis expreſsè non uitiat. arg. not.
per Inno. in d. c. ſignificãte. & Inſti. de lega. §. ſi quis in no
mine. ff. de condi. & demonſt. l. falſa. Nec obſtat d. c. cùm
ordinem. quia loquitur de Ciſtercien. non Cluniacẽ. uel
ſatis eſt facta mentio, ex quo fit mentio ſancti Benedicti.
in & ſub cuius honore, patronatu, & regula &c. ordo
Cluniacen. eſt fundatus. & dato quòd fortè colores habi
tum diuerſificant: tamen eſt eſſentialiter eadem regula, &
talis ordo, licèt forſan in aliquibus accidentalibus conſti
tutionibus diuerſificentur. facit quod no. de elect. c. 1. ſu-
per uerbo, uel habitus in clem. Non ob. dictum priuile-
gium conceſſum Cluniacen. quia loquitur, & intelligi de
bet de eccleſijs ſui ordinis regularibus: quod patet per
uerbum, recipere, ibi poſitum. quia propriè ſuis eccleſijs
regularibus, puta prioratibus, uel alijs beneficijs conſue
tis illis de eorum religione aſſignari dicuntur aliquem,
uel aliquos recipere. hic autem non eſt eccleſia, de qua a-
gitur regularium: nec de eorum religione conſueta ali-
cui eorum aſſignari: imò eſt etiam ſecularis, conſueta ſe
cularibus aſſignari clericis, ad collationem tamẽ, uel præ
ſentationem eorum, ſeu dicti prioratus ordinis Cluniac.
pertinens, in qua non dicuntur aliquem recipere, ſed eã
alteri conferre, uel ad eam alterum præſentare: Nec etiã
in literis apoſtolicis mandatur quòd apoſtolicum impe-
trantẽ recipiant: ſed ſcribitur ceteris executoribus quòd
ſibi prouideant: ideò dictum priuilegium caſum iſtum
non attingit. Nec ob. quod no. per Inn. de præb. c. pro illo
rum. in prima gl. ubi uidetur notare quòd nomine eccle-
ſiarum ſuarum uenirent illa, in quibus habet aliquod. &
ſumitur appellatio illa, ſuarum, ualde largè: quia ibi erat
alia forma, quàm in priuilegio prædicto, & ad alium ef-
fectum ſcribatur: nam ibi ſcribebatur ut archiepiſcopus
Burdegalen. in aliqua eccleſiarum ubi expedire cogno-
ſceret, competens beneficium illi clerico faceret aſſigna-
ri: & ideò largè extenditur uerbum, ſuarum, quia quale-
cunque ius ad eum pertineret, ibi poteſt clerico benefi-
cium aſſignare propriè: hic uerò concedebatur Clunia-
cen. ne in ſuo monaſterio, uel aliqua eccleſiarum ſuarum
aliquem recipere teneantur, niſi &c. & ideò ſolum intel-
ligitur, de illis, in quibus propriè dicuntur aliquem, uel
aliquos recipere, quod eſt ſolùm ſuis regularibus, & con
ſuetis ſuis religioſis aſſignari. & de & pro quibus cum eis
ſcribitur, & mandatur quòd recipiant, uel alteri ut ab eo
aliquem recipi faciant, & in eis, non autem eſt ita de ec
cleſijs aliis, ſecularibus, licèt ad eorum collationem, præ-
ſentationem, uel aliam diſpoſitionem pertineant, in qui-
bus propriè non recipiunt, ſed aliis conferunt, uel ad eas
præſentant. Item etiam hoc patet: quia dicitur in priuile-
gio, ne in monaſterio, nec in alia eccleſiarum ſui ordinis,
2 & ſic cùm dictio, alia, † & copulatio aliarum eccleſiarum
cum monaſterio implicet ſimilitudinẽ qualitatis, intelli-
gendũ eſt de aliis eccleſiis regularibus ſui ordinis, in hac
qualitate cum monaſterio conueniat. nã relatiuum diuer
ſitatis, aliud uel alia, licet referat diuerſum in ſuppoſito:
refert tamen idem, uel conſimile in ſubſtantia, uel quali
tate: ut no. Io. An. in nouel. poſt Ioan. Mona. de præben. c.
cùm in illis. circa fi. ſuper gl. electio, in fi. & etiã copulatio
diuerſorum copulatorum habet etiam cõiungere, uel co
pulare ſub ſimili qualitate, ff. de fund. inſtru. l. Seiæ. §. Ca-
io. de penu. lega. l. nã quod liquidè. §. fin. Nec obſt. d. c. ſi-
gnificante. nec c. Rodulphus. quia ut prædixi, hic alias cõ
ſtabat de certo corpore prioratus, uel prioris grauati:
ideò error qualitatis non debet uitiare. argument. ad ibi
per Innoc. & pro hac parte obtinuit etiam de conſilio o-
mnium nemine diſcrepante.

EPITOME.

Iudex poteſt ſæpiùs deliberare, & ex uariis opinioni-
bus alteram præeligere.

DECISIO LV. aliàs 774.

DIc quòd aliquoties aliqui iudices in aliquibus cau-
ſis etiam liquidis, licèt etiam habuerint conſilia ali-
qua uice ſeu uicibus, nihilominus redeunt iterum
ad conſilia: & hoc fit aliquoties ut prædictæ cauſæ magis
reddantur dubiæ, & ob fauorẽ aliquorum. Cõtrarium ta
men uidetur eſſe dicẽdum. Nam deliberatio ſæpè trahit
hominem, & facit illud uideri bonum, quod antè malũ
apparebat. ſecundum gl. in auth. de appellat. & intra quæ
tempo. in princip. canonizata in can. anteriorum. ſuper
uerbo, deliberare. 2. q. 6. Dic quòd quando eſt diuerſitas
opinionum in aliquo facto, iudex poteſt eligere unam,
& ſecundùm illam iudicare, ſecundum Guliel. Teren. in
c. graue eſt. 11. quæſt. 3.

EPITOME.

Iudex firmiter animum ad iuſtitiam faciendam habe-
re debet, non obſtantibus magnatum precibus.

DECISIO LVI. aliàs 820.

NOta, quòd quilibet iudex debet habere firmiter a-
nimum ad iuſtitiam faciendam: nec preces magna
tum debent mutare animum ſuum. Nam ſi contra
rium faciat, non obſtantibus eorũ precibus, illi ei magis
famam dabunt. & hoc cõmuniter ſeruabunt in mundo.

EPITOME.

Executoria trium ſententiarum probat ſententias in
ipſas inſertas.

DECISIO LVII. aliàs 732.

NOta, quòd executoria trium ſententiarum pro ali-
qua cauſa, licèt ſententia in earum forma non oſtẽ-
datur, forte deperdita ex aliquo caſu fortuito: credi-
tur prædictæ executoriæ: cùm in dicta executoria ſint in-
ſertæ dictæ ſententiæ, uel earũ partes in effectu. Pro hoc
facit quod no. in c. cum iure. de confir. uti. uel inutil.

SVMMARIA.

1 *Diligentia in proceſſu vbi eſt paritas in data gratia præ-
uales.*
2 *Executor omnis datus ad prouidendum eſt collator.*

DECI-

DECISIO LVIII. aliàs 403.

1 NOta, ſi unus† ex duobus habentibus gratias æquales, & eiuſdem datæ prius præſentat literas executori, quàm alter, & facit fieri proceſſus, præfertur alteri in præbenda, uel beneficio poſteà uacante propter
2 huiuſmodi diligentiam: quia † omnis executor datus ad prouidendum, eſt collator. iuxta ea quæ no. in c. pro illorum. de præbē. & de reſcri. c. tibi qui. de præbēd. c. ſi cui. lib. 6. per Archi. ita quòd locum habet in illis c. duobus. de reſcri. li. 6.

EPITOME.

Gratias plures habēs an una cōſumpta poſsit uti alia?

DECISIO LIX. aliàs 49.

1 NOta, quòd ubi quis[a] pro beneficio habendo obtinet duas gratias à Papa, & uſus eſt ſecunda, & nō prima, ſi ſuccumbat in ſecunda gratia poteſt uti prima: quia iſtæ gratiæ non ſunt cōtrariæ, licèt ſint diuerſæ & tēdentes ad eundem effectum: ideò una acceptata nō excluditur ab alia. ff. de lib. leg. l. Aurelius. §. ſi. de inſti. l. habebat. & C. de inoff. teſt. l. eum qui. ff. de noxa. l. in dilectis. §. ſed ſi detracta. licèt res ex multis cauſis poteſt deberi: tamen acquiſitio dominij non recipit multiplicationem titulorum. c. inter dilectos. de fide inſtr. iunct. l. nemo pluribus. ff. de reg. iur. facit quod no. in cap. 3. in glo. mag. ante ſi. de re iud. li. 6. & c. ſi à iudice gl. magna. de appel. e. lib. Ioan. And. intelligit hoc uerum in c. in noſtra. in prin. de reſcri. ſi eodem contextu & ſub eadem data ſint impetratæ: ſecus ſi ſub diuerſis datis, & temporibus. & uide infrà. dec. 63. eo. tit.

ADDITIO.

a Nota quòd ubi quis. Iſta deciſio facit ad quæſtionem, an quis pōſsit uti duobus mandatis de prouidendo, uel duabus nominationibus ſimul & eodem tempore in una uel in diuerſis eccleſijs, & de una uel diuerſis datis. Et cōcluſio eſt quòd non niſi motu proprio talia mādata fuiſſent mandatario conceſſa, uel niſi unum faciat mētionem de altero, prout latiùs diſputaui in quodam conſilio incip. Romanus Pontifex.

SUMMARIA.

1 *Verbum, ut aſſeritur, tanquàm generale & imperſonale non cenſetur prolatum per impetrantem.*
2 *Impetrans ultra ſummam expreſſam in gratia acceptare non poteſt.*
3 *Verbum, ut aſſeritur, & verbum, ut aſſeris, differunt.*
4 *Verba Papæ prolata ſuper facto Papæ habent vim diſpoſitionis.*
5 *Impetrans habens gratiam vſque ad certam ſummam, ſi contingat beneficium nō taxatum magni valoris vacare, ex quo taxatum non eſt, an poſſit illud acceptare.*
6 *Taxatio ponitur cauſa diminutionis, non augmenti.*
7 *Literæ ad beneficia tanquā ambitioſæ ſunt reſtringibiles.*

DECISIO LX. aliàs 74.

1 NOta, quòd ubi alicui ſit gratia,[a] quòd poſsit acceptare beneficiū, cuius fructus taxationē xx. lib. ut aſſeritur, nō excedūt quòd ſi beneficiū uacat maioris ualoris, ſeu ſummæ, poterit acceptari: quia iſta † uerba, ut aſſeritur nō imponunt taxationē, neć uidētur prolata per impetrantem, & ſunt generalia, & imperſonalia: ideò non adſtringunt partem, quin ultra talem ualorem &c. arg. authen. ſi quando. C. de conſtit. pecu. & ideò Cancellaria conſueuit ſcribere. cuius fructus taxationem &c. ut
2 aſſeris. & ſic † impetrans ultra ſummam non poſſet acceptare: ſecus ſi diceretur, ut aſſeritur, ut dictū eſt: & ideò
3 ſit differentia † an in bullis ponatur, ut aſſeris. ut ſic referatur parti, an ponatur, ut aſſeritur. licèt aliqui dicant cō-
4 trà: quia † uerba Papæ, maxime quando proferuntur ſuper facto Papæ, habent uim diſpoſitionis: ut c. 1. de probatio. in clemen. & ex hoc multi tenent quòd ſi ſit alicui
5 † gratia uſque ad certam ſummam, ſi contingat beneficium nō taxatum eſſe magni ualoris, & uacare, quòd ex quo taxatum non eſt, impetrans tale beneficium poterit acceptare, cùm taxatum non ſit: & in dubio ſit benignior interpretatio. & pro hoc. l. à filio. §. ſi. de ali. leg. & de leg. 1. l. ſi cui ſerui. de tri. & ui. & oleo leg. l. ſi. in prin. ſed contrà uidetur: quia ex quo eſt taxata gratia non uenit niſi ſpecies taxata. ff. de legatis. 1. l. & ſi certos. maximè quia
6 † taxatio ponitur cauſa diminutionis, & non augmenti: & ideò uidetur quòd ſit tenēda in ſuis terminis. ad quod facit l. cùm certus. de tri. ui. & oleo leg. cū ibi no. de leg. 1. l. ſi ſeruus. §. qui quinque. c. trāſmiſſæ. de uerborum ſi-
7 gnificatio. & c. quamuis. de reſcri. quia † tanquam ambitioſæ ſunt reſtringendæ. no. de le. 1. l. ſi ſeruus. §. qui quinque. Alij diuidunt fructus beneficij non taxati, ut ſi medietas tantùm aſcendat, ſicut faceret beneficium taxatū, ueniat beneficium non taxatum. alleg. c. ſuſcepti regiminis. de præb. lib. 6. per Io. And. in Spe. ti. de conceſ. præb.

ADDITIONES.

a Gratia. Adde deci. 77. infrà hoc eo. tit.
b Verba Papæ. hodie uerbis narratiuis Papæ in regno Frāciæ non eſt credendum, per tex. Pragmat. Sanct. & Concordat. in tit. de ſublatione. clemen. literis. de probat. Et an uerbis Papæ narrātis factum ſui prædeceſſoris ſit credendum, uide Ludouicum Romanum conſil. 350. incip. in caſu propoſitæ cōſultationis. co. x. uerſi. quò ad tertiū. Et an Pœnitentiario aſſerenti ſe habuiſſe mandatum à Papa ſub uiuæ uocis oraculo, credendum ſit, uide dec. 463. incip. item fuit quæſitum, an fides ſit adhibenda. in dec. Capell. Tholoſ.

SUMMARIA.

1 *Iuranti ſe iuſtitia complementum in partibus conſequi poſſe non ſperare, creditur: nec auditur volens probare contrarium.*
2 *Exceptio reſpiciens negotium principale poſita, niſi ſit rei iudicata, tranſacta, ſeu finita non admittitur contra commiſſionem.*
3 *Conſcientia alicuius vbi aliquid relinquitur, non admittitur alius contrarium probare volens.*

DECISIO LXI. aliàs 610.

1 NOta, quòd † ubi quis impetrat cauſam committi in curia, aſſerens quòd non ſperat iuſtitiam in partibus habere, quòd ſi iurat hoc coram Auditore, pars aduerſa allegans cōmiſsionem ſurreptitiam non auditur, ſi uelit probare contrarium: quia iuramento dicentis perhorreſcentiam, ſeu timorem creditur: ut c. ſtatutū. de reſcript. lib. 6. ad quod. c. ut circa de elect. lib. 6. ar. l. 1. circa fin. C. de aſſer. tol. iuncta authent. cui relictum. C.
2 de indict. uiduit. tollend. unde † quando opponitur exceptio contra commiſsionem, quæ exceptio reſpicit negotium principale, niſi ſit exceptio rei iudicatæ, tranſactæ, ſeu finitæ, nō admittitur contra cōmiſsionē, poſito quòd dicatur, quòd ſi fuiſſet expreſsū, reſcriptū nō habuiſſet: ut c. 1. de litis cōteſta. li. 6. de quo dic ut ibi per Doct. iunctis not. in c. ſuper literis. ſuper uerbo, qualitate per Inno. de reſcript. facit quod not. in cap. ſtatutum. §. aſſeſſorem. de reſcript. lib. 6. in glo. ſuper uerbo, relinquitur. ubi dicit,

3 dicit, quòd ex quo † alicui aliquid relinquitur ſuæ conſcientiæ, non auditur alius contrarium probare uolens.

EPITOME.

Mandatum ad beneficium comprehendit præbendam etiam electiuam in eccleſia collegiata.

DECISIO LXII. aliàs 533.

NOta, quòd illi cui mãdatur prouideri de beneficio, poterit prouideri de præbenda in eccleſia collegiata: poſito quòd ad eam quis eligatur: [a] dum tamen illud tale beneficium non ſit dignitas, perſonatus, uel officium. de quo dic ut in c. ſi. de præbẽd. per Inno. & c. cui de non. end. tit. per Archid. lib. 6. & c. dudum. eod. titu. & c. gratia. de reſcrip. eo. lib. in princ. & c. ſi eo tempore. per Archid. in cle. 1. de præbend.

ADDITIO.

a Eligatur. Beneficium quando dicatur electiuum, uel collectiuum adde dec. 1. incip. nota quod uocetur beneficiũ electiuum infrà de electio.

EPITOME.

Impetrans qui duas literas habet ſub eadem data diuerſas gratias continentes ſi una utatur, non uidetur alteri renuntiare.

SVMMARIVM.

1 *Literas plures ſub eadẽ data habens, quòd per vſum vnius cæteris non renunciat.*

DECISIO LXIII. aliàs 580.

1 NOta, quòd † ubi aliquis impetrat duas literas [a] ſub
2 eadem data diuerſas gratias continentes: ſi utatur una gratia non uidetur alteri renuntiare. argum. l. Aurelius. §. ſi. de libe. leg. licèt aliqui uoluerũt dicere cõtrà, per c. ſanè. de offic. deleg. quia ex quo ſunt literæ diuerſas formas habentes, eiſdẽ uti non debet, niſi conſulto Papa. ſed iſtud poteſt habere locũ, quòd eadẽ tempore nõ debet uti: ſi tamen nõ poteſt uti una litera, nec ad effectũ deducere, quin alia litera poſſit uti. ar. no. in c. in noſtra. de reſcript. & ibi per Doct. uide ſuprà eo. tit. dec. 59.

ADDITIO.

a Duas literas. Adde dec. 59. incip. nota quòd ubi quis pro beneficio habendo ſuprà hoc titul. & quæ accumulaui & dixi, in conſi. meo incip. Romanus Pontifex motu proprio &c.

EPITOME.

Valor monetæ intrinſecus inſpicitur, & non extrinſecus, ubi non eſt curſus monetæ expreſſæ in gratia.

DECISIO LXIIII. aliàs 233.

NOta, quòd ubi eſt facta gratia alicui de beneficio ta
a xato [a] ad certam ſummam Turonen. paruorum: uerum ſi ſit in tali diœceſi, in qua non currant Turonen. nec habeantur, æſtimatur beneficium ſecundum ualorem intrinſecum Turo. & ſecundum ualorem pecuniæ currentis in loco beneficij: quia ualor intrinſecus inſpicitur, & non extrinſecus: ut not. in l. cùm quid. ſi cert. petat. & circa hoc uide per Doct. in clement. ſi beneficiorum. de deci. quia regulariter nõ inſpicitur ualor intrinſecus, niſi contra culpabilem: ut l. ſi ſterilis. §. ſi per uenditorem. de actio. empt. & ideò pro pecunia non datur condictio triticaria, quæ datur pro rebus, quarum æſtimatio creſcit & decreſcit. ff. de condict. tri. l. 1.

ADDITIO.

a Beneficio taxato. Adde deciſ. 12. infrà de probat. & deciſ. 45. infrà de conceſſ. præbend.

EPITOME.

Beneficia uacatura per aſſecutionem incompatibilium ſunt reſeruata.

DECISIO LXV. aliàs 250.

NOta, quòd ubi Papa habenti dignitatẽ, uel aliquod beneficium facit gratiam de beneficio obtinẽdo in futurum: & in caſu, in quo obtinebit, uult quòd prima beneficia dimittat per aſſecutionẽ beneficii: beneficia quæ obtinebat, uidẽtur uacare in curia: ut ſeruatur in curia. & hoc etiam uult regula Cancellariæ: licèt not. in c. commiſſa. de election. lib. 6. per Archidiaco. uideantur contrà facere. & dic quòd interim talia beneficia non poterit permutare. ut no. infrà dec. 13. de rer. permu.

EPITOME.

Gratia ad collationem unius non extenditur ad collationem communem pluribus.

DECISIO LXVI. aliàs 271.

NOta gloſſ. in c. mandatum. de præbend. lib. 6. ſuper uerbo, deberi. quòd ubi ſcribitur alicui, quòd prouideat de beneficio ad ſuam collationem pertinente: talis non poteſt prouidere de beneficio ſpectante ad ſuam collationem, & alterius. & uidetur probare c. cùm in illis. in fin. de præbend.

EPITOME.

Gratia ad beneficium uel officium non extenditur ad beneficium conſuetum teneri per laicos.

DECISIO LXVII. aliàs 310.

NOta, quòd ubi eſt alieni gratia facta, quòd poſſit acceptare beneficium, dignitatem, uel officium: uigore talis gratiæ officium quod laicus cõſueuit tenere, nõ uenit in gratia: quia regulariter de officiis, quæ per laicos conſueuerunt teneri, eſt facienda expreſſa mentio ad hoc, quòd cadant ſub gratia clerico facta. argu. c. per literas. de præbend. in clemen. hoc not. Ioã. And. in nouel. in c. quia ſæpè. de præbend. lib. 6. nam in dubio præſumitur quòd clerico ſit facta gratia ad hoc, quòd in beneficio, & nomine beneficii conferatur attento ſtatu clericatus. ar. l. ſed & ſi quid. §. mancipiorum. ff. de uſufru.

EPITOME.

Primus in data generaliter expectans in ciuitate, uel diœceſi præfertur ſecundo expectanti ſpecialiter in certa eccleſia, & omnes habent menſem ad acceptandum.

SVMMARIA.

1 *Gratias habens generaliter in ciuitate, uel diæceſi, præfertur habenti gratiam ſpecialem ad certam eccleſiam, poſteriorem tamen in data.*

2 *Procurator generalis, nec coniuncta perſona beneficium acceptare non, niſi cum mandato expreſſo, poſſunt.*

3 *Procurator ad acceptandum beneficium poterit acceptare dignitatem.*

4 *Expectantes plures ſub eadem data & firma, non habent niſi vnum menſem: & quid ſi ſunt ſub diuerſis datis.*

DECISIO LXVIII. aliàs 323.

1 NOta Pau.no. in c. un. de conceſ. præb.in cle. ſuper
nerbo,acceptandum.quòd † ubi eſt facta graria ali
cui ad acceptandum aliàs generaliter, quod ſibi
poſsit prouideri in ciuitate, uel diœceſi generaliter: ſi
poſteà mandetur prouideri ſecũdo in certa eccleſia, præ
fertur primus impetrans ſecundo impetranti, cui mãda
batur prouideri in certa eccleſia.& ibidẽ not.ſuper uer-
2 bo,acceptaris.quòd † procurator generalis,nec coniun-
cta perſona non poſſunt acceptare,niſi ſuper hoc habe-
3 ant mãdatum:ſed † habens mandatum ad acceptandum
beneficium poteſt dignitatem acceptare:ut ibidem not.
4 in gl.fi.& ubi † ſunt duo expectantes, uel plures ſub ea-
dem data & forma,omnes non habent, niſi unum men-
ſem ad acceptandum: ſecus ſi eſſent duo ſub diuerſis da
tis:quia quilibet haberet menſem,licèt audientia cõtrà
teneat: quia omnes non habent niſi unum menſem. &
hoc ſeruatur in curia.

Epitome.

Impetrans de gratia aduerſarii nullam mẽtionem fa
cere tenetur, nec de eius poſſeſsione per clauſ. Amoto
exinde &c.nec de aliis expectantibus propter clauſulas
in bullis poſitas.

SUMMARIUM.

1 *Gratia aduerſarij ſi nulla eſt, non tenetur impetrans de eo facere mentionem in ſua.*

DECISIO LXIX. aliàs 179.

1 NOta,quòd † de gratia aduerſarii quæ nulla eſt, nõ
2 teneor in gratia mea facere mentionem.[a] quia nõ
præſtat impedimentum &c.& not.Ber. in c. & te-
nore.in fin.1.glo.de reſcript.& c. auditus. de elect. & c.
ad diſſoluendũ.de deſpon.impub.pro hoc dicitur,quòd
ubi ponitur in literis, amoto exinde quolibet detento-
re. per illam clauſulam non teneor facere mentionẽ de
poſſeſsione aduerſarii:ſic intelligũtur nota.in c. cum no
ſtris.de conceſſ.præben.& c.licèt.per Archid.de præbẽ.
lib.6 Item dicitur quòd per clauſulas,quæ ponuntur in
bullis de gratia facta aliis expectantibus,non teneor fa-
cere mentionem:ut uidetur not.Ioan. And. in c.ſi poſt-
quàm.de præbend.lib.6.licèt Archidiac.uideatur ibi cõ
trarium nota.& uide ſuper hoc regulas Cancellariæ.

Additio.

a Facere mentionem.De quibus ſit facienda mentio in re
ſcriptis Papæ,nullus ſcribentium melius collegit, quàm
do.Fel.in c.in noſtra. de reſcript.ubi ponit de hac mate-
ria 40.correlaria optimè hanc materiam explicantiã.

SUMMARIA.

1 *Falſitas expreſſa quæ non inducit citius ad concedendum, non uitiat gratiam.*

2 *Literæ impetratæ per ſurreptionem quando ualeant.*

DECISIO LXX. aliàs 350.

1 NOta,quòd † illa falſitas[a] expreſſa,quæ non inducit
2 ad citiùs concedendum, non uitiat gratiam. not.
Innocen.in c.in noſtra.in fin. de reſcript. & Inno-
cen.in c.cum noſtris.de conceſſ. præbend. in glo. literæ
2 tamen.Et † qualiter literæ impetratæ per ſurreptionem
ualeant,uide Ioan.mona.in c.2.de filiis presbytero. lib.
6.& ſuprà eod.titu.dec.4.

Additio.

a Falſitas. Adde Felyn.in c. ſuper literis,in 7. col.de reſcri.
& Aegid.deciſ.4.hoc titu.

SUMMARIA.

1 *Motus proprius non tollit ius tertij,nec gratiam ampliat.*

2 *Motus proprius uitium ſurreptionis licèt tollat,tamẽ gratiam non ampliat.nec diſpenſationem irregularitatis, aut illegitimitatis,aut alterius defectus,aut retentionẽ plurium beneficiorum incompatibilium inducit.*

DECISIO LXXI. aliàs 445.

1 NOta,licèt † proprius motus Papæ[a] excludat,& tol
2 lat qualitates extrinſecas,puta curam, uel principa
litatem,de quibus ſi non ſit mentio in gratia etiam
motu proprio Papæ facta,ipſo iure nulla eſt:ut not. Ioã.
And.in c.ſi motu proprio.de præb.lib.6.in nouel.& de
hoc etiam eſt facta conſtitutio in Cancellaria per domi-
num Grego.xj. Item dicebant Domini quòd non tollit
ius tertii:puta ſi beneficium ſpectat ad ius patronatus ali
cuius laici,de quo ſi Papa ſciuiſſet, nullatenus prouidiſ
ſet,iuxta no.in c.2.de præbend.per omnes.& in cle. lite
ras.eod.titu.per Ioan.And.& Pau.ubi etiam dicunt ſu-
2 per uerbo,directas.quòd † licèt proprius motus uitium
ſurreptionis tollat:tamen gratiam non ampliat:nec diſ-
penſationem irregularitatis,aut illegitimitatis,aut alte-
rius defectus, aut retentionem plurium beneficiorum
incompatibilium inducit:ut no. prædicti Doct.in cle. ſi
Romanus. de præb.uide infrà dec. 6. de proba.

Additio.

a Motus Papæ. Adde quòd priuilegia non præſumuntur
conceſſa motu proprio.quod tamen limita tribus mo-
dis,ut per dom.Pet.Rau.in ſuo alphabe. aureo. & add.
de motu proprio pulchrè per Abbat. & Fel.in c. ad au-
res.de reſcrip.& Aegid.deciſ. 392. de præbend.

Epitome.

Impetrans gratiam de alio beneficio ſufficit quod ex
preſſerit præbendam, licèt de canonicatu non dixerit.

DECISIO LXXII. aliàs 547.

VTrùm canonicus præbendatus impetrans gratiam de alio beneficio facta mentione de præbenda quã obtinebat,non tamen facta mentione de canonicatu, cenſeatur gratia ſurreptitia:tenuerunt quòd non. uide dec.37.ſupra eod. titu. & Collec.in c. cùm M. de conſti.

Additio.

Cum hac deciſ.concordat dec.33.eod. titu. in no.

Epitome.

Impetrans beneficium tanquam curatum: licèt reperiatur,quod illi cura nõ imminet: non propterea fruſtrabitur gratia obtenta.h.d. Vel ſic Expreſsio curæ animarum non nocet impetranti beneficium tanquam curatum:& idem de reſidentia neceſſaria.

DECISIO LXXIII. aliàs 562.

a PApæ ſupplicat quidam, ut ſibi prouideat[a] de cer-
to beneficio uacante in curia, uel aliàs reſeruato:
b & aſſerit quòd cura[b] ei imminet animarum: Papa
de eo ſibi mandat prouideri, narrando in literis ſuis ſe-
cundũ aſſerta in ſupplicatione, quòd illi beneficio im-
minet cura animarũ,poſteà reperitur quòd illi nõ immi
net cura animarũ:licèt alias requirat reſidentiã, uel for-
ſan eſt ſine cura,nec requirit reſidẽtiã:quæritur nũquid
gratia cenſeri debeat ſurreptitia, ex eo quòd falſa quali
tas eſt expreſſa?quod uidetur, ſicut quando exprimitur
falſus modus uacãdi:ut in c.ſuſceptũ.de reſcri.præſerti

etiam quia præſumptio eſt quòd Papa citiùs motus fuit ad prouidendum de beneficio curato, ut curæ animarum citiùs prouideatur, propter periculum animarum. arg. c. ubi maius. de elect. In contrariũ uidetur quia ex quo cõceſsit de qualitate maiori, ſcilicèt curato, multò fortiùs uidetur conceſsiſſe de minori: ut in reg. iur. cui conceditur. ſed poſſet ſolui per c. cui de non ſacerdotali. de præben. lib. 6. uide deci. eo. ti. 37.

ADDITIONES.

a Sibi prouideat. An expreſsio eius quod eſt maius, includat id quod eſt minus, dec. 14. incip. ſi mandetur alicui prouideri. tit. de præben. in nouis. Et an exprimens maiorem ualorẽ beneficij, quàm debeat, ſibi præiudicet, dec. 20. incip. licèt impetrans certum corpus beneficii. ti. de præb. ſuprà in nouis. & deci. 4. incip. quidam obtinuit ſuprà hoc titu.

b Cura. Adde dec. 4. ſuprà hoc titu.

EPITOME.

Impetratio pro aliquo in eius abſentia, ſi ſurreptitia in aliqua parte reperiatur, non nocebit abſenti.

DECISIO LXXIIII. aliàs 600.

Dominus urbanus quintus declarauit ſuo tẽpore, quòd ſi aliquis ſupplicet pro aliquo in eius abſentia, quòd aliqua ſurreptio ſibi non imputatur: licèt ſupplicans pro eo tacuerit aliqua beneficia in ſupplicatione per eum data. pro hoc facit quod dicit Io. Mo. in c. gratia. de reſcrip.

EPITOME.

Impetrans non tenetur facere mentionem in eius gratia de qualitatibus inhærentibus beneficio à iure: ſecus ſi inhærent de facto.

DECISIO LXXV. aliàs 610.

Dominus Vrbanus quintus fuit ſemel interrogatus me præſente per unum Auditorem ſacri Palatij, an gratia ſua reputaretur ſurreptitia, niſi fieret mẽtio in ea de qualitate. Et reſpondit tunc, quòd ſi qualitates inhærent beneficio à iure, uel inſunt, nõ erat neceſſarium facere mentionem de eis: ſecus ſi inhærent, uel inſunt de facto ratione eccleſiarũ conſuetudinis, uel alio modo ſecundùm c. licèt Romanus Pontifex. de conſtit. li. 6. pro hoc etiam facit quod legi. & no. per Doct. in c. ſi dignitatem. de præb. in tle. uide dec. ſuprà eod. ti. 37.

EPITOME.

Impetrans licèt dixerit ſe eſſe clericum diœceſis beneficij, cùm ſit alterius diœceſis, non tamen erit cenſenda eius gratia ſurreptitia.

DECISIO LXXVI. aliàs 628.

SI aliquis eſt oriundus de aliqua diœceſi, & habet domicilium uel beneficium in alia diœceſi: ſi impetrat beneficium dicendo ſe clericum diœceſis beneficij, & non originis: quòd talis gratia ualet, nec eſt ſurreptitia. Pro hoc facit quod not. Archi. in c. dilectus. ſuper uerbo, actor & reus. de reſcrip. lib. 6. & c. cùm nullus. de temp. ord. & c. oritur. 71. diſtin. & ibi etiam Hug. & Guliel. pro hoc etiã c. cùm decorem. de inſti. & iſtam etiam tenet Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

EPITOME.

Gratia ſignata per uerbum ut aſſerit, niſi reperiatur ita eſſe, erit ſurreptitia: ſecus ſi ſit ſignata per uerbum, ut aſſeritur.

DECISIO LXXVII. aliàs 717.

a NOta, quòd ſi ponatur[a] in ſupplicatione alicuius Papæ ſupplicando de aliquo beneficio uacanti, uel de alia re: & ponatur per Papam, ut aſſerit, tunc talis gratia reputatur ſurreptitia, niſi ita ſit: ſecus ſi ponatur in ſupplicatione, ut aſſeritur: & ita ſeruatur.

ADDITIO.

a Nota quòd ſi ponatur. Adde dec. 60. ſuprà eo. titu.

EPITOME.

Impetratio beneficii ſpecialiter reſeruati per annũ ab alio poſſeſsi, tali poſſeſsione tacita eſt ſurreptitia. Et ſi dicat per annum, & ultrà poſſederit, etiã eſt ſurreptitia, ſi per biennium poſſederit, & non declarauit illud ultrà.

DECISIO LXXVIII. aliàs 783.

DIc quòd ordinatio Papalis eſt ſcripta in Cancellaria domini Papæ, quòd ſi facit gratiam de beneficio ſpecialiter reſeruato, & alter detinuerit illud beneficium per annum: quòd ſi non fiat mentio de dicta detentione, dicta gratia non ualet. Itẽ eſt declaratio ſuper dicta ordinatione in dicta regula domini Papæ Grego. 11. & dicta Cancellaria, quòd ſi fiat alicui gratia per Papam de beneficio reſeruato ſpecialiter: & dicitur in gratia, quòd talis detinuit dictum beneficium per annũ & ultrà, quòd niſi declaretur illud ultrà per certum tempus, quòd dicta gratia non ualet, ſi detinuit per biennium: ſed per tantùm quòd ualet gratia. Dic quòd dicta ordinatio, & etiam declaratio habent locum de beneficio ſpecialiter reſeruato per Papam.

EPITOME.

Collatio beneficii ubi debet fieri per Epiſcopum cum conſilio capituli, excludit expectantẽ ad beneficium cõmuniter pertinẽs Epiſcopo & capitulo. h. d. Vel ſic. Collatio beneficiũ non dicitur ſpectare communiter ad Epiſcopum & capitulum, quando debet fieri tantùm cum conſilio capituli.

DECISIO LXXIX. aliàs 380.

NOta quòd ubi collatio habet fieri de conſilio capituli per Epiſcopum, quòd talis collatio communiter non uidetur pertinere ad epiſcopum, & capitulum, intantum quòd ſi aliquis eſt expectans ad beneficia communiter pertinentia Epiſcopo & capitulo ſi beneficium ſit conferendum de conſilio ſolùm: illud beneficium non uenit in gratia. arg. extrà ne ſede uacan. c. s. lib. 6. iuncta l. quidam. & l. Titium. de admini. tuto. ubi ſequi conſiliũ non eſt neceſsitatis, ſed magis uoluntatis: qui præparat conſilium, nec uidetur facere. & c. ex parte. de conſtit. ſufficit petere conſilium & non ſequi. de arbi. c. cum tempore.

EPITOME.

Reſcriptum ſecundum faciens mentionem de primo, reuocat illud.

DECISIO LXXX. aliàs 514.

NOta quòd ſi fiat mentio de primo reſcripto reuocatur. de reſcript. c. cæterum.

EPITOME.

Surrogatus in iure defuncti, & lite, cenſetur etiam ſurrogatus ad poſſeſsionem, ſi de poſſeſsione eſt facta mentio in aliqua parte literarum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio acquiſita eſt quod iuris: licèt in acquirẽdo ſit facti.*

DECI-

DECISIO LXXXI. aliàs 385.

NOta, quòd ſurrogatus in lite & iure, quod quomo-
dolibet competebat defuncto ſi in aliqua parte
a gratiæ ſit mento de poſſesſione [a] defuncti, ad poſ-
ſesſionem etiam cenſetur ſurrogatus, licèt expreſsè il-
1 lud in graria non exprimatur. Nam licèt poſſesſio†io ac-
quireudo ſit facti: ipſa tamen acquiſita eſt expreſsè iuris:
yt leg. & not. in c. cum noſtris. de conceſſ. præbend. facit
in ſimili quod not. Io. mo. in c. 1. de lit. conteſt. lib. 6. de
coosuetudine elicita & elicienda.

ADDITIO.

a Poſſesſione. Adde Aegid. Bellamer. deciſi. 28. de præ-
bend. & Bartho. Romuleium in repet. l. 1. nu. 70. ff. de
acq. poſſeſſ.

EPITOME.

Signatura ſi habeat, cognoſcat ſummariè, &c. cēſetur
coocesſus proceſſus ſummarius ſimpliciter, & de plano,
& ſine ſtrepitu & figuta iudicii.

DECISIO LXXXII. aliàs 788.

a SCiendom [a] eſt, quòd ſi ſupplicat aliquis io aliqua cau
ſa Vicecācellario, quòd cauſam committat alicui ſo
la ueritate attenta ſummariè: & dominus Vicecācel
larius ſignet, cognoſcat ſummariè, &c. quòd tunc intel
ligitur eſſe commiſſa, quòd cognoſcat ſimpliciter, & de
plano & ſine ſtrepitu & figura iudicii. Et ita declarauit ſe
mel Vicecancellarius, de natura, ſeu dictione, autem. le-
gitur in can. præmisſis. 2. q. circa prædicta uide, &c. ut
ſuprà.

ADDITIO.

a Sciendum. Adde ſuprà eod. titu. deciſ. 10.

EPITOME.

Cauſæ commiſſæ per commisſionem conſiſtorialem ſunt magis periculoſæ, quàm aliæ, ſi in eis ordo iuris debitè oon ſeruetur.

DECISIO LXXXIII. aliàs 670.

NOta, quòd quando aliqua cauſa ſpiritualis, uel prophana eſt in curia Romana de ſpeciali mandato commiſſa propter propoſitionem factam in conſiſtorio coram Papa, qui tunc mandat Vicecancellario, quod committat cauſam alicui domino Cardinali, oel Auditori ſacri Palatii ſecundum quod petitur: & aliqoo ties prædicta cauſa eſt in Curia per uiam appellationis, uel aliam iuris uiam: quod eſt magis periculoſa, niſi ſeruetur iuris ordo, quàm ſit quando eſt cauſa de mandato ſpeciali.

EPITOME.

Cauſæ debent committi Auditoribus Doctoribus in iure caoonico, uel ciuili ſecuodùm naturam cauſarum.

DECISIO LXXXIIII. aliàs 778.

DIc qoòd bonom, & rationabile eſt, quòd ſi aliqua cauſa eſſet, quæ deberet determinari ſecuodùm doctrinam ioris canonici, quòd committatur Auditori in iore canonico Doctori. pro hoc facit c. 1. de conſang. & affinita. Si aotem eſſet ciuilis, quòd committeretur Auditori in iure ciuili Doctori. Pro hoc facit c. Raynutius. & c. Rainaldus. de teſta. & c. ſi pater. eodem titu. lib. 6.

EPITOME.

Impetratio beneficii facta pro abſente non uitiatur ex eo quòd in ea non fueruot expreſſa beneficia, quæ obtinebat.

DECISIO LXXXV. aliàs 825.

NOta, quòd ſi ſupplicetur pro abſente, & ſuerint omiſſa aliqua beneficia, quæ obtinebat ille, pro quo ſuit ſupplicatum, ſibi non obſtat, nec imputatur talis ſurreptio. Ita declarauit dominus Vrbanus quintus, pro hoc Ioan. And. cap. gratia. de reſcript. lib. 6.

SUMMARIA.

1 *Papa ſi conſtituat vicarium in aliquo epiſcopatu, quam diu ſue placuerit voluntati: & ille conceſſit alicui licentiam celebrandi in modo, talis licentia non expirat morte Papæ.*
2 *Licentia rectori data de non reſidendo per Epiſcopum, non expirat per mortem Epiſcopi.*

DECISIO LXXXVI. aliàs 580. & 880.

1 CAmerarios† Papæ, uel Vicarius eccleſiæ Aoinion.
conſtitutus à Papa, tenens epiſcopatum ad manum
ſuam, quaodiu ſuæ placuerit uoluntati, concesſit
alicui licentiam celebrandi in domo ſua, quæritur nun-
quid talis licentia mortuo Papa expiret, cùm expirauerit
eius uicariatus: ut argumen. c. ſi gratioſè. de reſcrip. lib. 6.
Videtur dicendum quòd non: quia fuit gratia, & ſic man
ſura donec reuocetur, durante tamen cauſa, propter
quam concedebatur: ergo non debet morte concedentis
reuocari. arg. c. ſi ſuper gratia. de offic. de leg. Pro hoc e-
2 tiam bene facit, quia † licentia rectori data per Epiſco-
pum de non reſidendo, non expirat per mortem Epiſco-
pi: ut uotatur per Archid. de elect. c. licet canon. & ibi per
Ioan. Andr. in nouel. ſuper oerbo, gratia. & per gloſ. io c.
primo. de elect. in fin. ipſius gl. facit concord. ff. de arbit. l.
quid tamen. §. ſolutioni. quæ ita concor. cum l. ſi cùm
dies. §. intra. in eodem titul. poſſet induci l. quod dice-
tur. ff. de teſtameot. milita.

EPITOME.

Si poſt gratiam factam ex cerra ſcientia Papa moriatur antequàm ſcriptura facta ſit, gratia propreteà non expitat. Et ſi quis poſt ſignatam ſupplicationem ante literarum expeditionem moriatur, beneficium per eius obitum vacabit.

SUMMARIA.

1 *Gratia ex certa ſcientia Papa facta, eo mortuo ante ſcriptura confectionem non expirat.*
2 *Collatio ſola in ſpiritualibus transfert ius: ſecus in contractibus.*
3 *Scriptura non eſt de ſubſtantia gratia.*
4 *Beneficium cenſetur vacare per mortem illius, qui ſignata ſupplicatione ante literarum expeditionem deceſſit & non per obitum prædeceſſoris ſui.*
5 *Beneficium reſeruatum ſi alicui conferatur, qui poſteà extra Curiam per duas dietas mortuus ſit: licèt literas deſuper expeditas non habuerit, non dicetur amplius reſeruatum.*
6 *Literæ uel ſupplicationes per conceſſum quare nō probant.*

DECISIO LXXXVII. aliàs 882.

1 NOta, quòd † ubi gratia eſt facta ex certa ſcientia
Principis: & alicui mandatur de hoc literas fieri: li-
cèt talis Princeps moriatur, gratia ex eo noo expi-
rat, quamuis de hoc ſcriptura oon ſit facta: ot notat
Archidiacon. in princip. libro ſexto. ſuper uerbo,
2 per apoſtolica ſcripta. Ratio eſt, quia † in ſpirituali-
bus ius tranſit per ſolam collationem: ut in c. fina. de
conceſſione præbend. lib. 6. licèt ſecus ſit in contracti-

bus,in quibus quæritur ius, & dominium non transfer-
tur in ſcripturis,niſi fiat traditio: ut l. contractus. de fide
inſtrumen. quæ non obſtant vt ibi notatur, cùm de ho-
3 neſtate loquatur:quare non mirum. Et† ſcriptura hic non
a eſt neceſſaria: a cùm non ſit de ſubſtanria: tamen ſolùm
ſit,ut facilior ſit probatio,& memoria.ar.ff.de fide inſtru.
l. in re hypothecæ. Et hoc dicit ſe Ioan. And. obtinniſſe
per c.is qui.de præben.lib.6.in penul. glo. vt no. Innoc.
in c. exceptionem.de lit.conteſt.in 6. in pen. gl. Nec ob-
ſtat l. 2.C.de ſentent.& interlocu.om.iud.& reg.in iudi-
cijs. lib. 6. quæ hodie non eſt in uſu. Et loquitur in illis
qui habent bullas aureas.Et per hoc ſoluuntur duæ aliæ
4 quæſtiones. Prima,† ſi quis moritur ſignata ſibi ſupplica
tione, antequàm habeat literas, beneficium illud uacat
per mortem illius, & non prædeceſſoris ſui. de quo dic,
ut not. Archi.c.ſi electio.ſuper uerbo,ex eo. de electio.li.
6.Et Ioan.Andr. in princip. lib. 6. in nouel. Secunda, ſi
5 † collatum eſt alicui beneficium reſeruatum, & moritur
extra curiam per duas dietas, antequàm habuerit lite-
ras, amplius non dicitur reſeruatum: licèt Cle. contrà
prouiderit in quadam conſtitutione, cuius conſtitutio
iam expirauit,ut dicunt Doctor.quare hæc ſecunda quæ
ſtio correlatiua tenet. Sed tamen contra iſtam opinionē
uidetur:quia ad probationē gratiæ,oportet quòd habeā
tur tranſſumpta.ſi ergo non habet literas,tranſſumptum
non habebit:& gratiam probare non poteſt: & per conſe
quens in lite ſuccumbit,& in expenſis condemnatur. Di
cēdum hoc ſpeciale in cathedralibus, & collegiatis eccle
ſiis:nō quòd ius ſibi non ſit quæſitum, ſed in quaſi poſſeſ
ſione:quaſi ut ſic tranſſumptū ſupplicationē nō probat:
ſed requiritur quòd tunc à principio ſit ius ſuum com-
6 pletum. Et hæc eſt ratio, quare † literæ, aut ſupplicatio-
nes per conceſſum non probant:quia reſtringi mandatur
in eis per expeditionem:& ſic eſt de ſupplicatione, quæ
non indiget documentis, ſed ſolùm literis, quæ reſtrin
gatur. & hoc tenet curia hodie ſecundùm omnes.

ADDITIO.

a Non eſt neceſſaria. Adde tamen quòd quando ſcriptura
eſt neceſſaria, ſeu de ſubſtantia actus, ſi eſt amiſſa poteſt
actus probari per duos teſtes, ſi pars probat amiſſionem
ſcripturæ:ut habetur per do.Abb.in c.ſicut. de re iud. in
1.col.in uer.not.tertiò. & per Bal. in l. 1. ff. ſi cer. pet. in
col.pe.uerſ.ſi enim.Adde Fely.in d.c.ſicut.col.1.uerſ.ubi
ſcriptura eſt de ſubſtantia.

De Conſuetudine.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo alterans formam iuris in alienatione bonorum ecclesiaſticorum ualet.*
2 *Alienatio rei eccleſiæ an requirat neceſſariò ſcripturam?*
3 *Poſſeſſio an transferatur ex contractu rei eccleſiæ indebitè facto, & ex cauſa inſufficienti?*
4 *Poſſeſſio ex contractu inutili transfertur.*

DECISIO I. aliàs 135.

1 NOta,quòd ubi†eſt conſuetudo in aliqua prouin
cia,quòd res eccleſiaſticæ ſub certa alia forma
quam in iure exprimatur,uendantur,ualet con
ſuetudo:ut uidetur notare Inno.in c. nulli. de
reb.eccle.non alie.cum nota.in l.diuturna.de hæred.quia
illa ſolennitas de qua cauetur in authen. hoc ius. C. de ſa
croſa. eccleſ. in alienatione rerum eccleſiaſticarum, ho-
die non uidetur neceſſaria. ut not.Inno. in c. dudum. de
reb. eccle. non alien. lib. 6. & ibi uidetur glo. quòd non
2 †requiratur ſcriptura: imò quòd contractus poſſit pro-
3 bari per teſtes. Et ex hoc audiui determinari, quòd ſi†con
tractus rei eccleſiaſticæ ſit indebitè factus, & ex cauſa
inſufficienti,quòd ex tali contractu transfertur poſſeſ-
ſio ad hoc quòd ad probandum talem poſſeſſionem ſit re
4 miſſio ad partes,ut probetur per teſtes:quia ex † contra-
a ctu inutili a transfertur poſſeſſio:ut l. 2.& l. 1. §. ſi uir. ff.
de acq. poſſeſ. de uſucap. pro emp. Et poſito quòd eſſet
uera illa opinio, quòd contractus rei eccleſiaſticæ debe-
ret probari per ſcripturam,arg. de eo qui furtim ordi.re-
ce.c.innotuit.tamen illud non requiritur in tranſlatione
poſſeſſionis.arg.l.meminerint.C.unde ui.licèt Archi.in
can. ea enim. §. hoc ius. 10. quæſt. 2. ſuper uerbo, tri-
buant, uideatur notare, quòd ſicut non ualeat contra-
ctus, ita non ualeat tranſlatio poſſeſſionis.

ADDITIO.

a Inutili. An transferatur ex contractu ſimulato poſſeſſio
uel dominium,uide Bart.& Alex.in l.emptor.ff.de aqua
pluui. arcend.

EPITOME.

Conſuetudo uel ſtatutum de optando non obſtat apo
ſtolicis impetrantibus.

DECISIO II. aliàs 219.

NOta,quòd ſecundùm c.cùm in tua.de conſuetu.li.
a 6.loquitur quòd optio a non habet locum in bene
ficijs reſeruatis:eodem modo non habet locum op
tio ad apoſtolicos impetrantes, quia talis conſuetudo
optionis non debet præiudicare impetrantibus, ſed ſo-
lùm habet locum non extantibus impetrantibus. Et
iſta fuit communis opinio Rotæ.& credo, quòd hoc eſt
propter clauſulas derogatorias poſitas in literis, ut dici-
tur infrà de conceſſ. præbend. deciſ. 42.

ADDITIO.

a Optio. Adde deciſ. 5. ſuprà hoc titu. in nouis.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo quòd iudex laicus cognoſcat de iure patronatus, non ualet.*
2 *Ius patronatus eſt rei ſpirituali annexum.*
3 *Cauſa iuris patronatus eſt eccleſiaſtica: nec ſtatuto, aut conſuetudine poteſt induci, ut à laico cognoſcatur.*
4 *Conſuetudo contra libertatem eccleſiæ non eſt ſequenda, nec tenenda.*

DECISIO III. aliàs 223.

1 NOta, quòd † non admittitur conſuetudo, qua ali-
quis dicit laicum iure conſuetudinis poſſe cogno-
2 ſcere de iure patronatus: quia † ius patronatus, rei
3 ſpirituali eſt annexum, ut c. quanto. de iudi. quia † nec
conſuetudine, ſeu ſtatuto induci poteſt, quòd quis ſuper
rebus non ſuæ iuriſdictionis poſſit iudicare, ut c. poſtula
ſti.de foro compe.& ibi per Inno. Et notatur per eundem
in c.quæſiuit.de his quæ fiunt à maio.parte cap. Ad quod
no.per Archidia.in c.Romana.in prin. ſuper uerbo,cleri
4 corum.de foro compe.lib.6.quia†conſuetudo eſſet con
tra libertatem eccleſiæ, & ideò non ſequenda, nec te-
nenda,ut in authent. de ſanct.epiſ. & l. iubemus. C.de
ſacroſan.eccl.iuncto c.cauſam.de præſcrip. & l. ſi nauis.
ff. de rei uendi.

EPITOME.

Conſuetudo quòd debeat renuntiare beneficiis ſuis
antequàm admittatur in canonicum præbendatum, in
aliqua eccleſia, non ualet.

DECI-

DECISIO IIII. aliàs 325.

NOta, quòd non ualet conſuetudo, nec admittitur, in qua dicitur, quòd antequã aliquis recipiatur in canonicum præbendatum in aliqua eccleſia cathedrali, ſecundum quod eſt in eccleſia Herbipolenſi, quòd talis habeat renuntiare beneficiis, ſeu præbendis, quæ obtinet in aliqua eccleſiarum dictæ ciuitatis, uel diœceſis propter confirmationem officiorum. Primò, quia uidetur inhoneſtum, quòd antequàm aliquis recipiatur ad præbendam, beneficio quod habet priuetur: & nõ eſt inhoneſtum quòd alius duo beneficia teneat, & in uno reſidentiam faciat. arg. no. in c. fi. de elect. & c. eũ qui. de præben. lib. 6. & quia faciendo reſidentiam in uno de beneficiis, in aliis uidetur facere: quia poſito quòd officiaretur eodem tempore, & eiſdem horis in qualibet ipſarũ eccleſiarum: tamen conſilium exiſtente in una, poteſt in alia præſtare. Item reſidendo in eccleſia cathedrali, non mirum ſi in aliis eccleſijs acceſſorijs, & quaſi ſubiectis dictæ eccleſiæ uideatur reſidentiam facere. ar. c. extirpandæ. de præbend.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo, quòd quis poſſet excommunicari ſine ſcriptis, non ualet.*

2 *Procurator an poſſit facere approbationẽ appellationis, dè qua in c. cordi. de appell. li. 6. ſine ſpeciali mãdato.*

DECISIO V. aliàs 358.

1 NOta, quòd † poteſt conſuetudo inducere, quòd pro
cedatur ad excommunicationem ſine ſcriptis. alle-
gatur in contrarium, quòd talia quæ conceduntur
ſolùm ex priuilegio non inducunt conſuetudinem, ut
proceditur ſummariè: ut not. arg. 8. diſtinct. can. conſue-
2 tudo. & de hære. c. fi. lib. 6. Item quòd † procurator non
poteſt facere approbationem appellationis, de qua in c.
cordi. de appell. lib. 6. ſine ſpeciali mandato. Alii contrà,
ſi eſt procurator ad appellandum. Pro primo facit, quia
non prorogat. c. olim. nec facit niſi includatur ſub man-
dato, graue eſt in curia litigare: ideò requiritur ſpeciale
mandatum. de elect. c. cauſam.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo, quòd in inſtrumento non ponatur locus, nec dies, non ualet.*

2 *Conſuetudo contra ſubſtantiam actus non ualet.*

3 *Conſuetudo contra ius naturale non ualet.*

DECISIO VI. aliàs 440.

1 NOta utrum † ualeat conſuetudo, quòd in inſtru-
mẽto nõ ponatur locus, a nec dies? Quidã quòd
ſic. quia ſuper hoc ualet pactum, uel conſenſus
partium. no. ff. de pignor. l. cùm tabernã. §. idem quæſi-
uit. Alii, & maior pars cõtrà: quia poſſet aperiri uia mul
tis malitiis: & quia dies & locus ſunt de eſſentia inſtru-
menti: ut no. in c. abbate ſanè. de re iudi. li. 6. & in authẽ-
2 ti. de tabellio. & in authen. ut præpo. no. Impera. & † cõ-
tra ſubſtantiam actus non ualet conſuetudo: ut no. Ioã.
An. de conſuet. c. 2. li. 6. & quia auſert defenſionem par-
ti. arg. l. optimam. C. de contrahen. & committen. ſtip.
& ideò ualere non debet. arg. quòd defenſionis facultas
competit de iure naturali: ut in cle. paſtoralis. §. cæterũ.
3 de re iudi. & † contra ius naturale non ualet conſuetudo
no. Inno. de conſue. ſuper rubrica.

ADDITIO.

a Locus. Adde dec. 5. infra de fid. inſtrument.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo, quòd uxor ſuccedat uiro in omnibus bonis mobilibus, etiam extantibus filijs &c. ualet.*

2 *Conſuetudo non poteſt tollere ius naturale in totum, ſed bene in parte.*

DECISIO VII. aliàs 476.

1 NOta † conſuetudo a ualet, qua cauetur, quòd uxor
2 marito in omnibus mobilibus debitis & creditis,
etiam liberis exiſtentibus ſuccedat: maximè ſi ma-
2 ritus habet bona immobilia. nam † conſuetudo licet ius
naturale non poſsit tollere in totum: tamen in parte po-
teſt, ut not. Dinus in regula iuris, indultum. li. 6. pro hoc
facit c. Raynutius. de teſtamen. prout not. ibi Ala. ſuper
uet. conſuetudine. faciunt etiam no. per Ioan. Andr. poſt
eum in c. à nobis. de deci. & de conſuetud. ſuper rubrica.
in fine per Inno.

ADDITIO.

a Conſuetudo. Adde ſuprà eod. tit. dec. 1. in no.

EPITOME.

Epiſcopus ſi ex conſuetudine debet habere certã menſuram de grano, quod portatur ad urbem: debebit etiã habere de farina, quæ portatur ſolùm in fraudem.

SVMMARIA.

1 *Formam rei propriam alterius praiudicium ſine cauſa mutare non licere.*

2 *Medio non prohibito ad effectum non permiſſum quandoque deuenitur.*

DECISIO VIII. aliàs 835.

EPiſcopus habet ius in ciuitate, quòd de qualibet
groſſa menſura frumenti, quæ portatur ad ciuita-
tem pro uendendo, debet habere certam paruã mẽ
ſuram. Gentes nolunt portare frumentum, ſed farinam 1
quæritur an Epiſcopus debeat de farina habere illã mẽ-
ſurã, quã eſſet habiturus de frumento? Et uidetur quòd
2 ſic: quia farina & frumentũ propriè eſt eadem: a uſio. ff.
de contrahen. empt. l. in ueditionibus. §. fi. & l. ſeq. Itẽ
non uidetur noua ſpecies farina: ſed quæ priùs erat, &
latitabat detecta. ff. de acquir. rerum domi. l. adeo §. cùm
quis. Itẽ licet eius perſonale & tẽpore finibile rei muta-
tione perimatur: non tamẽ ſi ius reale, & perpetuũ, qua-
le habebat Epiſcopus: quia primum reſpicit rem: ſecũdũ
formam. ff. quibus modis uſusfru. amit. l. repeti. §. rei mu
tatione. Secundum uerò reſpicit rem ſecundũ ſubſtãtiã:
ideò non interimitur permutatione formæ. ff. de ſerui-
tu. urba. prædio. l. ſeruitutes. §. ſi ſublatũ. de pigno. l. Pau
lus. §. domus. de leg. 1. l. ſeruũ filii. §. ſi pocula. Itẽ frumẽtũ
cũ fit farina, mutatur ad uſum deſtinatũ. igitur talis mu-
tatio nõ nocet Epiſcopo. ad hoc facit ff. de uſufru. l. arbo
ribus. §. nauis. cũ ibi not. Itẽ uerba illa de frumento mẽ
ſurato, potiùs uidẽtur dicta, ſeu adiecta gratia demõſtra
tionis, ſeu deſignationis, quàm limitationis, uel taxatio-
nis: & ideò licèt talis adiectio muretur: de frumẽto facto
farina nihilominus remanet diſpoſitio, ſeu ius Epiſcopo
cõſtitutum. arg. cum concor. iurium. ff. de lega. 1. l. qui te
ſtamento. in princi. ff. de an. l. legatum. §. uini. iuncta l. cũ
certus numerus. ff. de triti. uin. & ole. leg. & ff. de leg. 3. l.
Paulo Calimacho. §. fi. Itẽ pro iſta parte facit, quia mens
uidetur eadẽ in farina licèt uerba deficiant: & quia fraus
poſſet committi Epiſcopo. ergo &c. argu. ff. ad Maced. l.
ſed Iulianus. §. mutui. ff. de iuriſdic. om. iud. l. ſi quis id
quod. §. quod ſi dũ proponetur. & ff. ad Turpil. l. 1. §. inci
dit. in fi. & de donatio. inter uirũ & ux. l. cùm hic ſtatus.
§. ſi ſponſus. Item pro hoc, quia ſæpè mercatores, & fur-
natii in talibus ſolent fraudẽ cõmittere. &c. arg. l. quem-
admodum. in princip. C. de agric. & cenſi. li. xj. & in lib.

feudo.titn. per qnos fiat inueſtitura.§.ſed & res.uerſi. niſi.ubi fraus probatur ex perſona uendētis.extrà de empt. & uē.h.e.ad noſtrā.& pro repreheodenda, uel præſumenda fraude, uideri poſſent not.per glo.& Doc. ff. de legib. l.contra legē.de elect.c.anaritiæ.& ibi per Io.mo. in uerſ. fraudibus.& extrà de immuni. eccleſi. c. clericis. in uerbo, periculosū.per Archid.de priui.c.quanto.& ibi not. per Ber. Pro iſta parte etiā bene facit, quod not.per Innocen.& Hoſtien.de decim.c. commiſſum. Item cùm frnmentum emitur ad portandum ad ciuitatem, quaſi quodam ius in ſpecie quæritur Epiſcopo. Itē licèt mutetur in farinam, non ſibi tollitur.facit de liber.cauſ.l ſeruos.ubi
1 † formā rei propriæ in alterius præiudiciū alicui nō licèt ſine cauſa mutare ff.quibus mo.uſusfruc. amit. l. repeti. §.fin.de uſufruc.l.fina.& quæ in fraudem cre.lit. l. ſed & ſi rem.Item pro hac parte bene poteſt induci, quod not. Hoſtien.& Ioan. An.in nouella, de decim.c.commiſſum. in uerbo, ita nūc.& quod una uia prohibetur, alia nō permittetur.extrà de cleri.coniug.c.unic.lib.6.de reg.iur. c. cùm quid.eod.lib.6. & qui contra legem, uel eius mentem mereatur, malam fidem habere præſumitur. in regu.iur.c.qui contra iura. lib. 6. Item pro iſta parte poteſt induci ff.de tritic.uin.& oleo leg.l. 1. & l. ſi quis uinnm. §.item acetum.in princip.l in uerſi quòd ſi totnm.& uerſic.item ſi quis uinum. In contrarium facit ff. de leg. 3. l. quæſitum. §. illud ſortaſsè. Item, quia poteſt dominus frumēti inquirēdo ſraudare debitorē.ff.quæ in frau.credi.l.qui autē.igitur facere farinā, ut nil domino, uel Epiſcopo quærat. Item licitè poteſt facere in, & de re ſua, quòd unlt, etiā ſi alij præiudicaretur: dū tamē in prouiſionem ſui faciat, & non ad æmulationē ipſius. ff.de damno inſect.l.Proculus cū cōcord. præſertim dum tamē nil immutatur in alienū.ff.ſi ſeru.uē l.ſicuti.§.Ariſto. ergo licitè poterit frumentum mutare in farinam.Item faciliùs poteſt impediri, ne quis incidat, in obligationē, quàm ex quo incidit, liberari: quia multa impediunt contrahenda: ut l.patre furioſo.ff.de his qui ſunt ſui uel alie.iur. ſic igitur ut non incidat, poſsit facere de frumēto farinā.Itē
2 per † medium non prohibitum poteſt fieri tranſitus in effectum nō permiſſum.facit ff.de accep.l & per iuſiurandum.§ ſi fideiuſſori.ff.quæ res pign obli.poſ.l Ariſtō.§.1. Igitur per medium farinæ non prohibitum poſſit quis uenire in effectum nil ſoluēdo Epiſcopo, aliàs nō permiſſum.Item non eſt diſcedendum à uerbis &c. ut l. non aliter.ff.de lega.3. & ff. qui & à quib. l. proſpexit. præſertim cùm ſub uocibns etiam largè ſumptis comprehendi caſus emergens non poteſt, ut not per Innocen.in c.liseris.de reſcriptis.& per Cyn.C. quæ ſit longa cōſuetu. l. 2. Itē pro iſta parte facit, quia rei mutatione mutatur effectus.ff de auro & argen.lega.l.Seia.§.fina.& ibi ad hoc in fin.concor.Item Epiſcopo nil debetur, niſi ſub conditione, ſi portetur frumētū, igitur ne ſibi aliquid debeatur ſit opus, quòd conditio ita de facto impleatur, quòd portetur frumentum.argum. l. Mæuius. ff. de condi. & demonſtra.& l.qui hæres.in princip.& in fin.Item mutatio ſtatus perſonæ, & ex culpa, uel malitia ſua proueniens, inducit ſibi excuſationē ab actu, à quo nō eſſet aliàs excuſatus:& propter mediū talis mutationis nō adſtringitur ad ea, ad quæ adſtringeretur. ff. de excuſa. tuto. l. ſed & milites.§.ſed ignominia miſſi.iunct.nota.per Dy. in regula, quòd ob gratiā circa fin.in uerſi. ad cōtrariā autē regulam.de regu.iuris.lib. 6. igitur & hic mutatio ſtatus frumenti in farinam excuſat debitorem ab obligatione, etiam ſi fuerit culpabilis mutatio, uel doloſa. facit ad hoc in ratione l.cùm quis.de ſolutio.Item etiam pro iſta parte poteſt induci ff.de leg.3.l.ligni.circa fi.in uer.ſed & tiones.& l.librorum.§. quod tamen Caſsius. Item pro iſta parte facit ff.de uerbo.ſigni.l.frugem.§.frumenti.Itē pro iſta parte etiam facit ff. de acqui.rerū domi.l.adeò.§. cum quis.in eo, quòd ibi dicit de uuis & uino: nam idem eſt de frumento & farina: licèt ſecundum quoſdam non ſit idem de frumento excuſſo ex ſpicis, ſecundùm alios ſit idem:& ille §.corrigatur per.§. cùm ex aliena. Inſtitu. de ter. diuiſ. ſecundum opin. Azo. ut in qualibet no. Item pro iſta parte facit.ff.de tritico uino & oleo lega.l.3.in princip.& l.ſi quis uinnm. in princip. & §. item acetum.

ADDITIO.

a Eadem. Adde Bald.in l.1.col.3.C.de fructib.& lit.expenſ. & eundem in l.non dubium.col.6.C.de legib. & Bart. in l. quæſitum. §. illud. ff. de lega. 3.

SVMMARIA.

1 *Canonicorum ordo quibuſdam in eccleſiis triplex eſt.*

2 *Impetrans apoſtolicus, uel expectatiuus an primò debeat eſſe in inferiori gradu: & poſteà ſecundùm ordinem ſuum aſcendere ad alios gradus ſuis loco, & tempore, iuxta ſtatuta & conſuetudines eccleſiæ.*

3 *Papa conferendo canonicatum in aliqua eccleſia, in dubio uidetur conferre cum iuribus canonicalibus, quæ competunt canonicis illius eccleſiæ, ſecundum eius ſtatuta, ac conſuetudines.*

DECISIO IX. aliàs 838.

s NOta quòd in † quadam eccleſia eſt ſtatuto, uel conſuetudine & triplex ordo canonicorum: quidam ſunt inferiores, qui uocantur ſcholares, qui ſunt ſub cura, obedientia, & regimine ſcholaſtici: quidam dicuntur medii, qui uocantur emancipati: quidam maiores, qui ſolùm habent uocem in capitulo, & uocantur capitulares: tamen præbendæ omnium ſunt æquales: & non aliter quis poteſt aſcendere ad maiorem gradum, niſi per ordinem primò fuerit in inferiori, & de illo aſcendere ad mediū: & ille aſcēſus deberet fieri ſecūdùm ordinem antiquioris receptionis. nam moriente uno canonico medii gradus emancipatorum, unus de inferiori gradu ſcholarium in loco illius mortui, & ſic etiam decedente aliquo de ſuperiori gradu, ſcilicet capitularium antiquorū canonicus de medio gradu emācipatorum ſecūdùm ordinem receptionis aſcendit ad ſuperiorem gradum in locum mortui: & in locum illius medii aſcendit antiquior canonicus inferioris gradus: & in locum eius nouus canonicus ſurrogatur. Per iſtū autem aſcēſum nō permutāt præbendas, quæ aliàs ſunt æquales. Hoc ſuppo
2 ſito † ponatur, ſicut fuit de facto, quòd unus ex antiquioribus ſuperioris gradus capitularium mortuus eſt: quidam apoſtolicus acceptat canonicatum, & præbendam ſub ſua gratia cadentē: uel Papa forſan ſibi confert illos forſā reſeruatos, uel per priuationē: quæritur utrùm iſte apoſtolicus debeat uenire ad gradum, uel ad locū ſuum: uel ad ſecundum ſtatutum, uel conſuetudinem eccleſiæ primò debeat eſſe in inferiori gradus, & poſteà ſecundùm ordinem ſuum aſcendere ad alios gradus loco & temporibus oportunis? Quibuſdā uidetur quòd expectās debeat uenire ad infimum gradum primò, & poſt eā aſcendere ad ſuperiores gradus ſecundum ordinem ſuum. argu.c.cùm in tua.de conſuetu.ſed ſi Papa conferat canonicatum, & præbendam uacantem per mortem ſuperioris gradus canonici, tūc dicūt quòd iſte, cui Papa cōfert, debebit uenire ad locum & gradum illius canonici ſuperioris, cuius canonicatus & præbenda collati ſunt, quaſi reſeruatio & collatio Papæ totum afficiat cum ſuis qualitatibus, & maximè ſi gratia habet clauſulam, non obſtante conſuetudine uel ſtatuto eccleſiæ, per quæ effectus gratiæ impediri poſſet quomodolibet, uel differri, quia niſi ueniret ad locum illum, & gradū effectus gratiæ Papæ ſaltē differetur quò ad iure ſaltē canonicalia, quæ

ſunt

ſunt in habendo uocem in capitulo, iuxta oot. per Inuo.
c.cùm.M.Ferrarien.de conſti.quam uocem ipſe noo ha-
beret ſorſan de magno tempore, aut nunquam, ſi ueni-
ret primò ad infimũ gradũ,& poſtea ad medium cũ eam
nõ haberet ad ſuperiorẽ capitulariũ:quia ut ſupponitur,
ex ſtatuto,uel conſuetudine ſoli illi de illo gradu habẽt
uocẽ io capitulo:& ideò etiam tenent illi in eo expectã
te cui Papa canonicatum contuliſſet in illa eccleſia ſub
expectatione præbendæ cum illa clauſula, non obſtant.
prædicta eadem ratione. Nam ſecundùm eos ſtatim ha-
bebat uocem in capitulo uirtute illius clauſulæ,non ob-
ſtante,ne effectum gratiæ quò ad iura canonicalia impe
dari,contingat quomodlibet,uel differri:ſecus in alio ex
pectante,cui Papa nõ ſtatim contuliſſet canonicatum in
eccleſia,ſed forſan mandaſſet ſibi generaliter, prouideri
de beneficio uacante,uel uacaturo ad certam collatio-
nem ſpectante: & ipſe poſteà uacanobus iſtis canonica-
tu, & præbenda ad illam collationem ſpectante eos ac-
ceptaſſet. Nam tunc primò ueniret ad infimum gradum
& gradatim poſteà aſcenderet ad ſequentem: maximè ſi
non ſit ibi aliqua clauſula,obſtante. Sed ſalua reuerentia
ſic opinantium mihi uidetur ſemper apoſtolicus etiam
cui Papa iſtos canonicatum & præbendam uacantes in
gradu ſuperiori contulit,debet uenite ad infimum gra-
dum: & deinde ad ſecundum, ſecundùm ſtatutum, uel
coosuetudinem eccleſiæ gradatim in ordine ſuo aſcẽde-
re ad ſupremos. Et ratio mea eſt iſta:quia Papa conferen
do ſibi canonicatum,& præbendam etiam cum plenitu-
dine iuris canonici, uidetur in dubio ſibi conferre cum
illis iuribus,& qualitatibus, quæ habet canonicus in il-
la eccleſia, ubi ſunt illi canonicatus & præbenda:quia ſe
a cundùm diuerſitatem eccleſiæ, & conſuetudines a ua-
rias, iura canonicalia uariantur, quia alia iura, & alio tẽ-
pore habent canonici in una eccleſia, quæ quandoque
3 non habent in alia eccleſia: & econtrà, Papa † conferen
do canonicatum in aliqua eccleſia in dubio uidetur cõ
ferre cum iuribus canonicalibus, quæ competunt cano
nicis illius eccleſiæ, ſecundùm eius ſtatuta & conſuetu-
dines. facit ad hoc arg. de conſuetud. c. cùm olim. cum
concor. poſſet etiam induci in arg. l. ex militari. ff. de te-
ſta. milit. & l. ſi quis filio exhæredato. §. ſed ſi quis. uer.
niſi fortè. ff. de iniuſt. rup. teſta. & de uſu & habita. l. ple-
num. §. equitii. & de leg. 3. l. fideicommiſſa. §. ſi ſeruo-
rũ. Cùm igitur ſecundùm cõſuetudinem illius eccleſiæ
de qua quæritur quæſtio, canonicus non habeat ius ha-
bendi uocem in capitulo niſi ſecundùm ordinem rece-
ptionis canonicatus aſcendat ad omnes gradus, ad ſupe
riores igitur &c. Non obſtat quòd Papa affecit illum lo
cum canonicalẽ:quia non eſt uerum:ſed bene affecit il-
lum canonicatum: tunc enim bene fateor quòd per Pa-
pæ reſeruationem, uel manus appoſitionem, afficitur lo
cus canonicalis, & gradus, quãdo ille locus, uel gradus
debetur illi canonicatui, uel præbendæ. Sed hic iſte lo-
cus, uel gradus, quem habebat iſte canonicus mortuus,
non erat debitus canonicatui, uel præbendæ ioquan-
tum talis canonicatus, uel præbenda eſt: ſed potiùs ex
eo, quia perſona quæ illos canonicatum & præbendam
obtinebat, erat antiquior canonicus in inferioribus gra-
dibus, & gradatim tranſiuerat de illis gradibus ad ſupre
mum. quod patet: quia non erat debitus ille locus illi ca
nonicatui, & præbendæ: quia aliquando fuerant illi iidẽ
canonicatus, & præbenda ſine loco illo, cũ perſona fue
rat in minoribus gradibus conſtituta, non obſtãte quòd
effectus gratiæ quò ad iura canonicalia differretur, uel
impediretur. dico quòd non, quia iura canonicalia habe
bit ſaltem in aptitudine: uel dico quòd iura canonicalia
habebit illa, quæ canonicis eccleſiæ poſſent, & debent
competere, ſcilicet quæ uariabantur ſecũdum quòd ua-
riabitur gradus, & ſecundùm antiquitatem ipſorum, ac
ſecundùm ordinem receptioois perſonæ. Ad iſta facit
in ſimili quæſtione mota, & eius deciſio de regulis iuris.
c. inſpicimus. lib. 6. in nouella.

Auuttro:

a Conſuetudines. Adde dec. 11. infrà hoc eod. titul.

Epitome.

Cõſuetudo Anglicana quòd Rex habeat iuriſdictio-
nem in clericos ſolutos in actionibus ciuilibus, & perſo
nalibus merè, uel criminalibus ubi agitur ciuiliter, noo
ualet.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo quòd laici iuriſdictionẽ habeant in clericos in actionibus ciuilibus, & merè perſonalibus, an ualeat.*
2 *Præcepto prohibitiuo, uel negatiuo renũtiari expreſſe nõ poteſt.*
3 *Præcepta negatiua ſemper obligant: ſecus de affirmatiuis quia licèt obligent ſemper, non tamen ad ſemper.*
4 *Clerici per legem diuinã ſunt exẽpti à iuriſdictione laici.*

DECISIO X. aliàs 840.

1 VTrùm ualeat † conſuetudo Anglicana, quòd Rex
poſsit cognoſcere, & habere iuriſdictionem in cleri
cos ſolutos in actionibus ciuilibus etiam perſonali
bus merè, uel criminalibus, ubi agitur ciuiliter? Et uide
tur quòd non, per ea quæ ootat Inno. de foro competẽ.
c. poſtulaſti. ultra medium. per Archidiaconum in c. Ro-
mana. in ſecuoda glo. eod. titu. lib. 6. præſertim quia eſt
contra libertatem eccleſiaſticam, & ſanctorum patrum
inſtituta: ergo &c. arg. extrà de his quæ ſiũt à maiore par.
capi. c. primo. iunct. c. 2. extrà de foro compet. Item quia
2 † talis conſuetudo eſt contra præceptum prohibitiuũ &
negatiuũ: ut in d. c. 2. cui renuntiari expreſsè non poteſt:
ut ibi notatur, & probatur eod. titu. c. ſi diligenti. & argu
mento notatorum, C. ne fideiuſſores dotium dẽtur. l. 2.
3 in fin. ergo multò fortius nec tacitè. præcepta † enim ne
gatiua obligant ſemper, & ad ſemper: ut furtũ nõ facies,
& ſimilia: licèt affirmatiua obligent ſemper, ſed non ad
ſemper ſecundùm theologos. Itẽ quia talis conſuetudo
eſt contra generale ſtatutum eccleſiæ, præſertim intro-
ductum in honorẽ totius ordinis clericalis: nedum cleri
ci Anglicani: imò & uniuerſalis: ergo clericus Anglica-
nus tacitè conſentiendo, aut aſſentiendo tali abuſui non
poterit prætextu talis conſuetudinis ei derogare. argu.
25. quæſtio. 2. cano. ſunt quidam. & argu. not. Inn. de cõ-
4 ſuetu. ſuper rub. circa medium. Itẽ quia † talis conſuetu
do eſt contra legem diuinam, per quam exempti ſunt cle
rici à iuriſdictione principum ſecularium. iuxta ea quæ
not. Innocen. de maio. & obed. c. ſi quis. Item quia eſt cõ
tra inſtitutionem eccleſiæ: ergo &c. argum. extrà de tẽ-
po. ordinand. c. 2. Item hæc conſuetudo uidetur expreſ-
sè reprobata, extrà de conſuetudi. c. ad noſtram. Item
pro hoc bene faciunt not. per Archidi. de cleri. coniu-
ga. c. 1. libro ſexto. ſuper uerbo, condemnari. Et per Ho-
ſtien. & Ioannem Andream, in nouella extrà de obligat.
ad ratiocinia cap. 1. Item contra præcepta non poteſt in-
duci conſuetudo, præſertim per eum, qui non poteſt cõ-
trariam legem, uel præceptum ſtatuere: ut not. Inno-
cen. de conſuetu. in rubric. circa fin. Nec obſtat ſi dica-
tur, quòd eccleſia Anglicana, nec Rex obſeruauerunt il
lud ſtatutum: & ſic non uidentur ligari, nec ex hoc tranſ
greſſores illius. argumen. 4. diſtinct. cano. leges. iuncta
nota de treuga & pace. c. 1. in fin. in glo. Item quia Papa
hoc ſciuit, & ſemper tolerauit: quia cùm fuerit ius pro-
hibitiuum, & ab exemptione diuina procedens: ut
not. Innocen. de maiorit. & obedien. cap. ſi quis, & per
conſequens contrarium eſſet peccatum, non poſsint

dici ex hoc eſſe excuſati quantocunque etiam tempore
in contrarium ſint abuſi: quia tantò ſunt grauiora pecca-
ta. &c. ut extrà de conſuetudi. c. fina. cum concordantijs.
Nec hoc caſu uidetur ſufficere tolerantia Papæ. argu-
men. de præbend. c. & cùm iamdudum. in fin. nota. per
Innocen. in rubrica de conſuetu. & dato quòd propter
ſcandalum, quia aliàs prohiberi poterat, tolerauit, non
propter hoc approbaſſe cenſetur: nec conſuetudinem
uoluiſſe introduci. argumen. notatorum per Innocen. in
rubri. de cõſuetud. & de præſcri. c. nihil. Nec obſtat etiam
ſi dicatur, quòd Papa non potuit clerum Anglicanum
priuilegiare in præiudicium Regis Angliæ, cui omnis
antequam Christus ueniret iuriſdictio competebat: quia
illud priuilegium, & hæc libertas conceſſa eſt clericis à
Christo, in quem omne imperium fuit tranſmiſſum, &
in temporalibus & ſpiritualibus, iuxta notata in c. nouit,
de iudic. & per Innocen. de uoto & uoti redempti. c.
quod ſuper his. & de foro competen. c. licet. & quia cleri
ci ſunt ſpirituales: & in ſpiritualibus Papam ſolùm, ſeu
iudices eccleſiaſticos poſſe intromittere priuilegium ge
nerale fuit datum à Deo. iuxta c. quando. de iudi. & nota
ta per Innocen. de ſenten. excommuni. c. nouerint. circa
princip. Nec per conſequens obſtat quod dicebatur per
allegantem pro parte iſta, quòd Papa expreſsè proteſta-
tur in iure, quod non uult derogare iuriſdictioni Regis
Angliæ. extrà qui filij ſint legitimi. c. cauſam. cum ſimili-
bus: quia ut in præmiſsis patet, in clericos nullam iuriſdi
ctionem habet, nec habere poteſt.

S U M M A R I A.

1 *Conſuetudo quòd epiſcopus in aduentu ſuo poſſit canoni-*
cum in unaquaque eccleſiarum ſuæ diœceſis ponere, an
ualeat. & per totum.
2 *Conſuetudo attenditur circa electiones, & beneficiorum col*
lationes.
3 *Priuilegium & conſuetudo parificantur.*

DECISIO XI. aliàs 841.

1 VTrum ualeat † conſuetudo, quòd Epiſcopus in
iucundo aduentu ſuo poſſit ponere nouum ca-
nonicum, cui ſtatim reſpondeatur, ſicut uni al-
teri canonico, in qualibet eccleſiarum ſuæ diœce-
ſis, & ciuitatis, etiam non obſtante certo numero cano-
nicorum, etiam iuramento, uel auctoritate apoſtoli-
ca confirmato, in quibus tamen eccleſijs aliàs præbenda
2 rum diſtinctio non habetur? Et uidetur quòd ſic: quia † in
electionibus, & beneficiorum collationibus conſuetudo
ſpectatur: ut not. Inno. de election. c. cùm eccleſia Vulte-
rana. in fi. Pro hoc, quia etiam de conſuetudine eccleſiæ
ad Reges aliquos pertinet etiam ius conferendi præben-
das: ut not. Speculator in titu. de ſede uacante. ad finem.
Et facit quod notat idem Speculat. de Imperatoribus in-
ti. de præb. §. teſtat. ad finem. Et per Archid. de præb. c. 2.
in penul. gl. lib. 6. Nec uidetur obſtare numerus: quia per
priuilegiũ, poteſt derogari numero, ut patet quotidie in
gratijs apoſtolicis, ubi punitur. Non obſtante, de certo
canonicorũ numero. Ad quod de reſcrip. c. conſtitutus.
3 Igitur & per conſuetudinem: † quia uidetur parificari. ar-
gu. notatorum per gl. de elect. c. Cumana in princi. &
per Inn. de conſuetu. ſuper rubri. ad finem. & clariùs per
gl. de iud. c. nouit. ſuper uerbo, cõſuetudini. Sed ad hanc
parificationem potes dare inſtantiam. Quia interdum
poteſt priuilegium, quod non poteſt conſuetudo iuris:
ut in clementi. religioſi. in fin. cum ibi not. de priuileg. &
ibi ſcripſi aliquos alios caſus. Item nec uidetur obſtare
quòd ſi dicatur, quod per talem cõſuetudinem nimium
poſſet grauari eccleſia, cùm poſſet propter mortem, uel
translationem multiplicari noui epiſcopi, quòd ſi eorum
quilibet poneret nouum, etiam nimium grauaretur eccle
ſia, nec ſufficerent omnibus facultates: igitur tanquam
oneroſa eccleſiæ uidetur, quòd non ualeat: ut extrà de
conſuetu. c. 1. lib. 6. argu. ad hæc in authen. ut determina-
tus ſit numerus clericorum. & in authent. de menſura
ordinan. clericor. collat. 3. per totum. & C. de epiſcop. &
cleric. l. in eccleſijs. & notatur extra de inſtitutioni. c. au-
thoritate. & notatur C. de ſacroſan. eccleſi. l. non plures.
quia poteſt reſponderi, quòd ſuſtinenda ſit quouſque ue
niat caſus, per quem ratione talis multiplicationis graue
tur eccleſia. & quòd tunc ad tempus talis conſuetudo re
ſtringatur. Nec debet inſpici caſus aduerſæ fortunæ,
quòd ſi prætextu mortis multiplicentur Epiſcopi &c. Et
etiam ſicut poterunt mori Epiſcopi, ſic & canonici, ſic
etiam poterit redigi ad ſtatutum numerum canonico-
rum. Et non eſt bona conſequentia, Conſuetudo eſt one
roſa, ergo non ualet. quia ſecundùm hoc, omnis conſue
tudo quæ eſſet eccleſiæ alicui oneroſa, non ualeret, quod
uideretur abſurdum, cùm ſit dare nonnullas eccleſiæ
conſuetudines oneroſas, quæ ualent, ut patet in cõſuetu
dinibus, quòd una eccleſia de alia eligere teneatur. Item
quod illi, ad quos de iure communi pertinet electio, te-
neantur admittere extraneos ad eligendum. Item quòd
ad unum Epiſcopum, uel eccleſiam ſpectat iuriſdictio
pertinẽs ad alium Epiſcopum, uel eccleſiam. Item quòd
habet uiſitationem, uel procurationem in alia eccleſia.
Item quòd una eccleſia ſit alij penſionaria, uel cenſualis.
Item quòd una eccleſia participat decimas infra territo
rium alterius. Item quòd Archidiaconus percipiat pale-
fredum in inſtallatione Prælati, & ſic de multis alijs, præ-
ſertim ſi loquamur de conſuetudine tanti temporis, de
quo non exiſtit memoria. argumen. notatorum per Ar-
chidiaconum. de elect. c. generali. ſuper uerbo, conſuetu
dine. libro ſex. ibi per Ioannem monach. in ſecondo di-
cto gloſſ. licèt adhuc poſſet euadi, per not. per Ioann. An
dr. in gl. ſuper uerbo, antiqua. Nec obſtat ſi dicatur, quòd
propter illum qui nouiter ponetur ſuper numerum,
minuentur aliorum portiones: quia illa diminutio mo-
dicum cuilibet aſcendit, puta ſi ſint ibi uigintiquatuor
canonici cuiuslibet, non diminuitur niſi uigeſimaquarta
pars, & de tali modico non eſt curandum: & præſertim
quia cæteri per iſtum ſuperadditum oneribus per ui-
ces ſingulorum ſuſtinendis releuabuntur: quia de facili
poteſt redigi ad numerum ſtatutum, aliquo forſan ceden
te, uel decedente. Et quia etiam per iſtum augmẽtabitur
cultus diuinus, & ſeruitium eccleſiæ. Et ideò nõ mirum,
ſi prætextu conſuetudinis modicum damnum ſingulo-
rum aliqualiter toleretur, præſertim in honore Epiſcopi,
qui eſt caput diœceſis. Et quia in iucundo aduentu præſi
dentis conſuetudines ibi ſolitæ ſunt ſeruandæ: ff. de offic.
procon. & legat. l. obſeruare. §. antequàm. Hoc enim ex
quo fit prætextu conſuetudinis, fiet, ſeu cenſebitur fieri
authoritate iuris, & ſic nõ poterit dici iniurioſum, quam
uis durum, & rigoroſum: cùm ius aliquando permittat,
quòd aliquis aliquando patiatur præiudicium etiam ſine
culpa, quamuis non ſine cauſa: ut extrà ut lite non conte
ſta. c. quoniam frequenter. §. ſi autem. cum regul. iuris;
ſine culpa. coniuncto quod dicitur, quòd executio iuris
non habet iniuriam. ff. de iniur. l. iniuriarum. §. primo. &
ff. qui & à quibus. l. proſpexit. Pro iſta parte etiam bene
facit, quia in prærogatiuis, quas mater eccleſia, ſicut eſt
eccleſia cathedralis, ſeu præſidens in eadem, prout eſt E-
piſcopus ſibi uendicat in ſubditis eccleſijs, & ſuis filia-
bus, conſuetudo eſt attendenda. arg. not. per Innocen. de
eccle. ædific. c. ad audientiam. in fin.

EPITOME.

Conſuetudo ubi eſt, quòd acquiſita per coniuges æ-
qualiter diuidantur, poteſt alter eorum huic conſuetudi-
ni renuntiare.

DECI-

DECISIO XII. aliàs 842.

COnſuetudo eſt in quodam loco, quòd de omnibus, quæ acquirunt coniuges, ſeu eorum quilibet, debet quilibet habere partem mediam: vt ſi vir etiam ſi acquirat de ſuo aliqua bona mobilia, uel immobilia, de conſuetudine vxor in illis bonis debet habere dimidiam, & econtrà: ſi uxor acquirat aliqua eorum, acquiritur uiro media pars. Hoc ſuppoſito uir quidam uolens emere de ſua pecunia domum, uel caſtrum, vel uineam, uel aliam rem, pepigit, ſeu conuenit cum uxore, quòd ipſa nil peteret in illa re per uirum acquirenda uirtute illius conſuetudinis: & uxor ſibi pactum de hoc fecit: & per pactum renuntiauit omni iuri prætextu dictæ conſuetudinis, aut aliàs in dicta re acquirenda per uirum competituro: quæritur an ualuerit renũtiatio? Et uidetur quòd non, quia facta fuit donationis cauſa: & donatio inter uirum & uxorem eſt prohibita. & pro hoc allegatur in ſpeciali l. 3. §. ſi. ff. de donatio. inter uirũ & uxo. & l. ſeq. & pro hoc etiam eod. titul. l. ſi ſponſus. §. ſi donationis. & §. ſi uxor uel maritus. & maximè ſi ualeret renuntiatio talis, poſſent ſe coniuges mutuo amore ſpoliare. & ſic habet locum ratio legis prohibentis donationes inter coniuges. ff. de donat. inter uirum & uxor. l. 1. In oppoſitum uidetur, quia per talem donationem uxor nõ efficitur pauperior, ſi non acquirat, licèt uir locupletior efficiatur, ergo uidetur quòd ualeat. arg. ff. de donatio. inter uirum & uxo. l. ſi ſponſus. §. ſi maritus. & §. ſi quis rogatus. & l. ſed ſi uir ex lana. §. quod uir uxori. & §. quod legaturus. quia non amore nec tanquam inter ſe infeſtos reſcindenda eſt prohibitio iuris facta de donatione inter coniuges: ut l. ſi id quod. §. ſi quas. ff. de donatio. inter uirum & uxor. & ad iura contraria patet ſolutio, quia ibi donator efficiebatur pauperior, hic non. Et hoc latiùs poterit exordiri per ea quæ ſcripſi in margine, iuxta §. ſi maritus. l. ſi ſponſus. ſuprà alleg.

SVMMARIA.

1 *Metropolitanus an poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum ſuffraganeorum illis inuitis, etiam ſi extaret ſtatutum, uel conſtitutio edita in Concilio prouinciali.*

2 *Iudex unius territorij an poſſit concedere alteri territorium, ſiue iuriſdictionem contra ſubditos ſuos, qui in diœceſi alterius deliquerunt.*

DECISIO XIII. aliàs 843.

1 VTrùm ualeat † ſtatutum, uel conſtitutio facta in Concilio prouinciali, quòd Archiepiſcopus metropolitanus poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum Suffraganeorum etiam eis inuitis in ſua propria ſcilicet, metropolitana diœceſi? uidetur quòd nõ inuitis ſubditis ſuffraganeorum: ut notat Ioan. Andr. in nouella, de offic. leg. c. nouit. ſuper prima glo. in uerbo, Epiſcopum. & per nota. per eũ extrà de foro competen. c. ſignificaſti. ſuper ſecunda glo. in fin. & in facto erat ita: quia in quadam prouincia erant multæ conſtitutiones prouinciales, inter cætera cauebatur ibi, quòd Archiepiſcopus metropolitanus haberet executionem illarum conſtitutionum, tam in ſua diœceſi, quàm in diœceſi Suffraganeorum: & tam in ſubditos ſuos ſuæ diœceſis, quàm etiam ſubditos ſuorum ſuffraganeorum etiã pro exceſſibus non cõmiſſis in diœceſi ipſius Metropolitani. Quærebatur an uirtute harum conſtitutionum metropolitanus poſſit exercere cenſuras, & adſtringere ſubditos Suffraganeorum, & eos uocare ad ſuã diœceſim, & forum ſuum pro exceſſibus, uel contractibus extra diœceſim metropolitanam commiſſis, uel initis? Et quidam tenebant quòd non ſine uoluntate ipſorum ſubditorum. pro quibus bene facit gloſſ. prædict. Item etiam illa gloſſ. facit ad unam aliam

2 quæſtionem. Nunquid † Archiepiſcopus Tholoſanus poſſit dare Archiepiſcopo Auxitan. territorium Tholoſanum, ut poſſit diſtringere ſubditum ipſius Archiepiſcopi Tholoſani. Et erat in facto, quòd eum quidam officiales regis dediſſent aliqua damna, ſeu aliquos exceſſus, commiſiſſent. Auxitan. contra Archiepiſcopum Auxitan. ſeu eius gentem: quia morabantur illi officialis regis Tholoſæ, requirebatur Archiepiſcopus Tholoſanus, ſeu eius officiales, quòd procederent per cenſuras, & alia iuris remedia contra eos. Reſpondebat Archiepiſcopus Tholoſanus, quòd non auderet, propter eorum potentiam: ſed libenter dabo uobis hic territorium, & procedatis prout uobis uidebitur contra eos. Ipſi officiales contradicebant, dicentes, quòd eis inuitis territorium in eorum præiudicium non poterat cõcedere Auxitanen. quærebatur an poſſet? Licet quidã dicerẽt quod non: hoc tamẽ caſu crederem, quòd imò, ex quo ipſemet Tholoſanus in eos cognoſcere poterat ratione domicilij, uel etiã ex quo Auxitanen. in ſua diœceſi etiam contra eos poterat cognoſcere de exceſſibus per eos cõmiſſis ratione delicti. per notata in eadem gl. Ioan. Andr. in c. nouit. ſuper prima gl. de off. leg.

EPITOME.

Conſuetudo quòd inferior Epiſcopo, poſſit inſtituere Vicarium ad tempus in eccleſia curata, non ualet: licèt ex priuilegio poſſet.

DECISIO XIIII. aliàs 150.

NOta, quòd non admittitur conſuetudo, quam allegat inferior Epiſcopo, quòd poſſit eccleſiæ curatæ inſtituere Vicarium ad tempus: ut c. 1. de capel. mona. li. 6. Et dic plenè ut per Inn. in c. primo. & c. in Lateranenſi. de præben. Ex priuilegio autem admittetur talis conſuetudo, & articulus de tali materia admittitur: ut notat Archidiac. in d. c. primo allegato de capel. monac. li. 6.

EPITOME.

Optio non ex nouo, ſed antiquo titulo prouenit.

DECISIO XV. aliàs 666.

NOta, quòd optio non uenit ex nouo titulo, ſed ex antiquo: ut probatur in c. cum in tua. de conſuetu. lib. 6.

EPITOME.

Stylus palatij apoſtolici eſt ius, licet ex facto oriatur.

DECISIO XVI. aliàs 710.

NOta, quòd ſtylus ſacri Palatij eſt quoddam ius, licèt ueniat ex facto: ut probatur in c. ex literis. extrà de conſtitutio. & c. uenerabilis. de confir. utili. & 15. diſtin. c. 1.

EPITOME.

Permutantes in ſimul expediunt literas, ſeu bullas ſuas, nec alter ſine altero poſſet illas expedire, & hoc de ſtylo Cancellariæ apoſtolicæ.

DECISIO XVII. aliàs 770.

SCiendum quòd de ſtylo Cancellariæ eſt, quod ſi aliqui permutant ſua beneficia, unus ſine alio non poteſt habere literas, ſiue bullas, licet alius cum alio liberè poſſit.

De Electione.

EPITOME.

Electiuum beneficiũ dicitur tantùm illud, in cuius collatione requiritur cõfirmatio ſuperioris, ſeu ſeruatur for

ma c. quia propter. de electioni. ſeu per cuius uacationem eccleſia redditur uiduata Prælato.

DECISIO I. aliàs 124.

5 Ota, † quod uocetur beneficium electiuum:
a dic quòd uocatur beneficium electiuum illud, in quo requiritur confirmatio ſuperioris, poſito quòd ſit de minoribus beneficijs. ar. no. per Ioan. An. in c. 1. de præb. in cle. nam aliàs non uidetur beneficiũ electiuum, imò magis collatiuũ: ex quo immediatè poſt electionem ſine confirmatione ius quæritur, quia talis electio habetur pro collatione: ex quo non indiget confirmatione ſuperioris. Audiui tamen quòd Innocent. Papa ſeptimus, declarauit ſemel in camera, quòd uolebat id beneficium eſſe electiuum, & dici electiuum, in cuius electione ſeruabatur forma c. quia propter. de electi. uel per cuius uacationem eccleſia redditur uiduata Prælato. Illud autem beneficiũ ad cuius electionem ſimplicem, ſeu nominationem quis aſſumitur ſine ſolennitate, ſeu confirmatione ſuperioris, nõ debet dici propriè beneficium electiuum, ſed potiùs collatiuum: cum in talibus per electionem ius quæratur.

ADDITIO.

a Beneficium electiuum. Adde deciſi. 67. incip. præmiſſa igitur opinione. infrà de conceſſ. præb. Et an mandatum ad beneficia comprehendat præbendam etiam electiuam in eccleſia collegiata. uide deciſi. 62. ſuprà de reſcri.

EPITOME.

Canonicus ultra numerum ſtatutum poteſt de canonicorum conſenſu eligi, licèt non ſufficiant facultates eccleſiæ.

DECISIO II. aliàs 251.

NOta gl. B. quòd ſuper numerum ſtatutum poſito quòd non ſuppetant facultates poteſt quis eligi in canonicum præbendatum de canonicorum ipſorum conſenſu: ut nota. in c. authori. de inſti. uide. c. dilecto. de præb. in fi. quod uidetur facere contra.

EPITOME.

Electus litigans ſuper electione, ſi decedat, nihilominus ſententia ſuper iure electionis ferenda eſt.

DECISIO III. aliàs 300.

NOta gl. qualiter mortuo electo litigante ſuper electione fertur ſententia, etiam poſt mortem ſuper iure electionis: ut no. Inn. in c. ex parte. de arbitris.

EPITOME.

C. ſi hi contra quos. & clem. 1. ut lite penden. non habent locum, niſi quando litigatur ſuper beneficio, & non ſuper pertinentia collationis iure collatoris.

DECISIO IIII. aliàs 380.

NOta ſecundum opinionem Io. An. poſitam in c. dudum. 2. de elec. quod poſito, quòd decret. ſi hi contra quos. ut lite pẽden. li. 6. & c. 1. e. ti. in cle. habeãt locum, quando ſuper duabus electionibus uel præſentationibus litigatur de beneficio: nõ tamen habent locum quando litigatur inter eligentes, ſeu præſentantes, & poſſeſſor moritur lite pendente, ſecus ſi petitor. ut notat Ioan. Andr. in nouella in alleg. c. ſi hi contra quos. ergo non debent extendi ad alium caſum, ſcilicèt quando litigatur inter eligentes, ſeu præſentantes. & quia poteſt eſſe præiudicium, ſi præſentans, ſeu eligens non poſſet præſentato mortuo alium ſurrogare. arg. c. ſi electio. de electio. lib. 6. licèt aliqui contrà: quia uidetur remanere eadem ratio. infrà de reſt. ſpo. deciſio. 17.

EPITOME.

Sequeſter durante ſequeſtro poteſt eligere, & præſentare.

DECISIO V. aliàs 324.

NOta glo. Inno. & Hoſtien. quòd ille, penes quem ſit ſequeſtrum, durante ſequeſtro poteſt eligere, & præſentare, ſicut ille, pro quo eſt factum ſequeſtrum: ut no. in c. examinata. de iudic. in 1. gloſſ. & Paul. in c. unic. de ſequeſtra. in clemen.

EPITOME.

Electio facta per cõpromiſſarios uoto electi capitularis nõ ſcrutato, ualet: licèt dictum fuerit in compromiſſo quòd perſcrutatis uotis omnium, & ſingulorũ eligerent.

DECISIO VI. aliàs 844.

CAnonici, ſeu cappellani cõpromiſerunt in tres de ipſis, ut ſcrutatis uotis omnium, & ſingulorum de capitulo, illum eligerent in Epiſcopum, in quem omnes, uel maior pars ipſorum conuenirent. Ipſi ſcrutatis uotis ſuis primò, & demum uerò aliorum, repererunt quòd omnes cõuenerunt in Præpoſitũ illius eccleſiæ. Ipſi cõpromiſſarij illũ ſolẽniter elegerũt nõ ſcrutato prius uoto ſuo, qui præſentata ſibi electiõe cõſenſit electioni. Quæritur utrũ teneat electio? Quidã dicebãt quòd non: ex quo nõ fuerũt ſcrutati uocẽ illius electi, qui erat præſens, & de capitulo propter formã cõpromiſſi quæ habebat, ut ſcrutatis uocibus omnium & ſingulorũ, &c. Ipſi uerò non fuerunt ſcrutati uoces omnium, & ſingulorum, ex quo illum omiſerunt: quia mandati forma diligenter eſt obſeruanda: ut de reſcrip. c. cùm dilecta. ff. manda. l. diligenter. & c. cùm expediat. de electi. lib. 6. & eodem ti. c. cũ dilectus. §. 1. in antiquis. Non enim completa eſt conditio, ſub qua data eſt, uel fuit compromiſſarijs eligendi poteſtas, ſcilicèt ſi ſcrutatis uocibus omnium, & ſingulorum, &c. igitur nec potuerũt eligere. Alij dicebant quòd electio erat bona: quia ſatis conſentiendo electioni declarabat uocem ſuam ille Præpoſitus: ergo &c. Sed illud nõ ſequitur quòd fuerint per hoc ſcrutati uocem ipſius, quod requirit forma mandati ab homine dati. Et notanter dico ab homine. iuxta not. per Ioan. Andr. in c. ſi. de reſti. ſpol. Inducebant illi etiam quòd fruſtrà eius uox in ſcrutinio fuiſſet per compromiſſarios inquiſita, cùm & ſi fuiſſet inquiſitus, non poſſet nec deberet ſe nominare: quia ſic ambitioſus eſſet. de inſtitu. c. ſi. Et ſi alium nominaſſet, ille nihil profeciſſet: cùm neceſſariò, ex quo omnes alij in ipſum Præpoſitum conueniebant, ipſe eligendus erat: igitur non fuit magnum inconueniens, ſi eius uocem ſcrutati non fuerint: cùm & illud ſcrutatum non prodeſſet: ut arg. l. aliquando. cùm concord. ff. ad Velleia.

EPITOME.

Reſeruatio beneficij per commendam non perpetuam ſubſecutam nõn expirat.

DECISIO VII. aliàs 544.

NOta, quòd ubi beneficium eſt reſeruatum, ſi tradatur in commendam, non extinguitur reſeruatio, niſi eſſet commenda perpetua: quia tradens beneficium in commendam, uidetur beneficium tenere. arg. l. rei depoſitæ. ff. commodati. Nec eſſe uidetur beneficium penes illum, cui eſt commendatum: cùm habeat ad tempus: ut l. ea facto. de hæred. inſtit. & c. nemo. de electio. li. 6. cum ibi no. per doctores Ioan. & Archi. Vbi autem eſt
b perpetua commenda,[b] non uidetur uacare beneficium. ar. notatorum in alleg. c. nemo. Et quod notat Archi. in c. ſi propter. de reſcri. lib. 6.

ADDI-

ADDITIO.

1 Extinguitur. Adde per Biſ. dec. 1. de præb.
0 Cômenda. Adde quòd ille, qui habet ius conferendi be
neficium iure ſpeciali, nnn poteſt illud dare in commen
dam. no. Dominic. de S. Gemi. in c. nemo. de ele. lib. 6. in
fi. idem tenet Fel. in c. auditis. de præſcr. 5. co. uerſ. ſimili-
ter uidemus. numero 12.

SUMMARIA.

1 *Papa ſi reſeruat beneficia, quæ aliquis obtinet, ſortitur effe*
ctum reſeruatio etiam in beneficio, quod ille obtinebat
ſolum de facto.
2 *Terram alicuius ſi mandatur ſupponi interdicto, illud mã*
datũ extenditur ad terram facto detentam, & nõ iure.
3 *Reſeruatio facta ad inſtantiam partis tamquam ambitio-*
ſa debet reſtringi: ſecus ſi fieret motu proprio.

DECISIO VIII. aliàs 574.

1 NOta, † qnnd ubi Papa reſeruat beneficia, quæ obti
net Titius, & Titius de factn obtinet uonm benefi
cium, de quo ipſo iure eſt priuatus, quia incnmpa-
tibile reſeruatin ad illud beneficium quod obtinet de
facto, uidetur extendi: quia beneficiorum cnllatio ad
Papam pertinet: ideò nnn mirum, ſi per reſeruationem
tale beneficium ad Papam ſit deunlutum, cùm iſta uer-
ba beneficia quæ nbtinet Titius, ſint uerba generalia: &
uidérur inrelligi ſiue de iure ſiue de factn, dũ tamen ſit
in pnſſeſsione. arg. l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis fortè. ff. de
uerborum obligati. Nec in iſto caſu eſt neceſſe, quòd Ti
tius obtinear, dum tamen derentinnem, ſeu poſſeſsinnẽ
habeat, ſeu ei incumbat. ut notatur in ſimili de ſenten.
excommuoica. c. ſi ſenten. lib. 6. per Archi. ubi dicitur,
2 quòd † quando mandatur terra alicuius domini interdi
cto ſupponi, extenditur mandatum ad terrã quam tenet
dominus de facto, & non de iure. Ad quod facit c. pri-
mum. de poſtulat. prælator. uerſi. nec ualet. & illud te-
net communiter audientia, licèt contrà uideatur c. ſi
3 gratioſè. in fi. de reſcri. li. 6. & quia † reſeruatin uidetur
ambitioſa, quandn eſt facta ad inſtantiam partis: ſecus ſi
motu proprio, ſecundùm Collecta. & Fredericum de Se
nis, ut notatur per Ioan. And. in c. præſenti. ſuper uerbn,
finitur. de officio leg. lib. 6. ad quod. l. is qui. in ti. in princ.
ff. de religin. & ſump. fune.

EPITOME.

Gratia ad beneficinm uacaturum per promotinnem alicuius nnn expirat per mnrtem Papæ, licèt ſucceſſor gratias per prædeceſſorem ad uacaturas conceſſas in genere reuncauerit.

DECISIO IX. aliàs 745.

NOta, quòd ſi dnminus noſter Papa Vrbanus ſeptimus fecerit gratiam alicui de aliqno beneficio uacaturo per promotionem alicuius ad aliud beneficiũ, certis executoribus ſuper hoc deputatis, quòd mnrtuo dominn Vrbann nihilominus ſtat, licèt uenerit reuocatoria dnmini papæ Gregorij undecimi: licèt tempore dnmini Vrbani nnn fuerit prouiſum de illn beneficin ſic uacaturo, & ſic tenet maior pars Rntæ, ueritas tamẽ prædicti dubii meliùs apparet, ſeu apparebit ex uerbis poſitis in reuocatnria cuiuslibet Papæ.

De Tranſlatione epiſcopi, uel electi.

EPITOME.

Epiſcopi nel electi fructus extantes tẽpore trãſlatinnis beneficiorũ priorum debẽtnr tranſlato, ſeu aſsnmpto in Epiſcopum: ſecus ſi eſſet monachus & quid in mortun.

DECISIO I. aliàs 137.

NOta quod aſſumptus in Epiſcopum, ſeu trãſlatus fructus ſibi debitns ratione beneficiorũ quæ tenebat ante tranſlationem pnteſt petere: maximè fructus tempore tranſlatinnis extantes. de quo dic nt in c. præſenti. de off. nrd. per Io. An. & in c. 5. de reb. eccl. non alienan. per Io. Mo. & c. relatũ. de teſt. per Ion. & prn hoc facit l. 1. §. fi. ff. de ui & ui ar. ſecus eſt in mnnacho: ut in authen. de ſanctiſ. epiſco. §. ſi mnnachus. Idem dixerunt quidam in mnrtuo, quòd dictum eſt in tranſlato, ſcilicèt qnòd hæredibus fructns percepti applicantur, & non ſucceſſnri, ſeu eccleſiæ.

De Renuntiatione.

EPITOME.

Vicarius qui poteſt ex ſpeciali mandato recipere reſignatinnem beneficiorum, nnn poteſt illa conferre: licèt præſenratos per patronum pnſsit inſtituere ſine ſpeciali mandato.

DECISIO I. aliàs 43.

NOta, quòd Vicarius Epiſcnpi habens poteſtatem recipiendi reſignatinnem beneficiorum, cauſa permutationis, reſignata nnn poteſt cõferre cùm in cnllatione beneficinrũ reqnirat ur ſpeciale mandatum: ut de off. uica. c. ſi. lib. 6. licèt uideretur contrarium: qnia præſentatos per patronos poteſt inſtituere ſine ſpeciali mandato: ut ibidem notat Archi. ad qund nntat. in c. un. de inſti. eo. lib. & cùm beneficia permutata nnn poſsint cnnferri aliis, niſi permutare uolentibus. c. un. de rerum perm. in cle. uideretur idem in beneficiis permutatis ſicut in præſentatis ad beneficia per patrnnns, licèt prima opinin communiter teneatur in Rnta.

SUMMARIA.

1 *Reſignans beneficium etiam ex cauſa permutationis per-*
dit poſſeſſionem beneficij reſignati.
2 *Poſſeſſio ſub modo facta, non niſi modus ſequatur, tranſit.*
3 *Reſignans ex cauſa permutationis, ſi expellatur à poſſeſſio*
ne, non habebit interdictum reſtitutionis, ſi permutatio
ſequatur.

DECISIO II. aliàs 67.

NOta, quòd † reſignans a beneficiũ cauſa permutatio
nis uidetur perdere omnimodã poſſeſsinnẽ ſi poſt
1 2 factam reſignationẽ permutatin ſequitur: quia ex
qun per reſignationem perdidit ius beneficij, multò for
tius uiderur perdere poſſeſsinnem: cùm faciliori modo
perdatur poſſeſsio, quàm dominium: ut l. ſi quis vi. §. dif-
ferentia ff. de acquirenda poſſeſ. Er quia permutarione
ſecuta tempore reſignarionis beneficij uidetur tntũ ius
perdidiſſe: ut dicitur in ſimili. ff. de ma. uin. l. 3. iũct. l. ſi cũ
optin. de optio. lega. hnc uidetur dicere Innocen. in c.
inter cætera. de præbẽd. in principin. ubi dicit quòd † poſ-
ſeſsio non tranſit ſub modo facta, niſi mndus ſequatur.
ergo ſi modns ſequatur, & ſequatur permutatin, uide-
tur tranſmiſſa à tẽpore reſignatinnis poſſeſsin. Itẽ iſte re
ſignatus nõ poſt dici pnteſt reſignatinnẽ poſsidere ciui-
lirer, cũ non ſit dominus beneficii: nec tanquã in ſuo poſ
ſidere, qund eſt ciuiliter poſsidere: nec poteſt dici poſsi-
dere naturaliter, quia nõ tanquã uſufructuarius, uel tan
quã habens ius in re, qund eſt pnſsidere naturaliter. l. 1.
§. dicitur. ff. de vi & vi armata. Et quia renũtiauit iuri ſuo
videtur naturalẽ perdere poſſeſsinnẽ, quæ erat cõiũcta
cũ ciuili, ex quo ciuilẽ perdidit quia in dubin uidetnr to
tũ ius deduxiſſe. ut l. an eadẽ. §. j. ff. de excep. rei iu. quare
uidetur

3 † uidetur ex his, quòd taliter reſignans cauſa permutationis uidetur perdere omnimodam poſſeſsionem: ut ſi expellatur: non detur ſibi interdictum reſtitutionis, & hoc ſi permutatio ſequatur. quia ſi non ſequeretur permutatio, uideretur reſolui poſſeſsio ipſo iure in ipſum reſignantem cauſa permutationis: ut dicitur in ſimili in l. 1. & 2. cum ibi no. de in diem adiectio. ad quod facit nota. per Arch. in c. ſi beneficia. ſuper uerbo, reuertuntur. de præb. lib. 6.

ADDITIO.

a Reſignans. Adde deci. 2. ſuprà de rer. permu. in nouis.

SUMMARIA.

1 *Renuntiatio petitionis reſtitutionis facta per iam ſpoliatum, ualet.*

2 *Spoliatus poteſt per pactum renuntiare petitioni reſtitutionis.*

DECISIO III. aliàs 68.

1 NOta, † quòd licèt poſt ſpoliationem non ualeat renuntiatio ſuper beneficio: ut in c. ſolicitè. de reſti.
3 ſpol. bene ualet † ſi renuntietur petitioni reſtitutionis per pactum: ut notatur in c. ſuper hoc. ſuper uerbo, renuntiatum. de renuntia. per Inn. ad quod facit l. ſi quis rationes. de lib. leg. iunct. l. ſi unus §. illud. & §. pacta. ff. de pact. uide infrà dec. 6. & 11. eo. ti.

EPITOME.

Renuntiatio ceſsionis bonorum non tenet, etiam cum iuramento.

DECISIO IIII. aliàs 177.

NOta, quòd ſecundùm aliquos ceſsioni bonorum quis poteſt renuntiare per iuramentum: ut c. ex reſcripto. de iureiur. quia tacitè propter contumaciam non ſoluentis in tempore dilationis ſibi datur poteſtas renuntiandi beneficio ceſsionis. ut l. ſi. cum ibi nota. C. qui bo. cede. poſ. Et poteſt conſuetudo & pactum ualere: ut no. in rub. de dec. ſed conſuetudine poteſt induci quòd liber homo ponatur in cuſtodia: ut l. 1. C. de patri. qui fili. diſtra. Alij contrà, qui tale iuramentũ continet inhumanitatem: ideò licèt ipſo iure teneat, tamen uidetur abſoluendus, ut nõ intrudatur in carcerem, nec perſiſtat in excommunicatione ligatus: ut c. cùm quidam. de iureiur. uide infrà, de arbi. deci. 2. circa medium.

EPITOME.

Renuntiatio beneficii non poteſt admitti per habentem poteſtatem conferendi tantùm.

DECISIO V. aliàs 218.

NOta quòd cui datur poteſtas conferendi beneficia uacantia, eidem non uidetur dari poteſtas, quòd poſsit renuntiationem recipere à uolentibus reſignare: quia in reſignationibus poſſunt euenire multa, in quibus propter factum reſignantis poſſet damnificari ille, ad quem pertinet collatio. ad quod facit c. dudum. de præb. li. 6. uide dec. 13. infrà eo. tit.

EPITOME.

Renuntiatio ſpontanea beneficij nocet ſpoliato poſt renuntiationem. h. d. Vel ſic. Spoliato poſt renuntiationem agenti reſtitutorio nocet ſpontanea renuntiatio. ſecus ſi ante renuntiationem fuiſſet ſpoliatus.

DECISIO VI. aliàs 216.

a NOta, quòd exiſtenti [a] in poſſeſsione beneficij renuntianti ſpontaneè beneficio, ſi poſteà dicat ſe ſpoliatũ, poteſt obiici ſpontanea renuntiatio: ſecus eſſet, ſi obiiceretur ſpontanea renuntiatio poſt ſpoliationem facta. ſic notat Inn. in c. cùm ſuper. 2. glo. uer. reſpondeo. quia ſi reus. ſic intelligitur c. ſollicitè. & c. accepta. de reſti. ſpolia.

ADDITIO.

a Nota, quod exiſtenti. Adde dec. 4. hoc tit. ſuprà in nouis.

EPITOME.

Renuntiatio ſimoniaca non nocet reſignanti.

DECISIO VII. aliàs 236.

a NOta, quòd reſignatio facta ſimoniacè [a] non tenet etiam in præiudicium reſignantis: ut no. Inno. in c. cùm uniuerſorum. de rerum permuta. Et no. Arch. in c. dudum. in prin. de præb. lib. 6. Et no. Ber. in c. ſuper
b hoc. de renuntiatio. ſuper uerb. pecuniæ. [b]

ADDITIONES.

a Simoniacè. Adde Gemi. conſ. 25.
b Super uerbo pecuniæ. Aduerte ad illam gl. quia licèt illa gl. dicat, quòd renuntiatio teneat: tamen talis, qui recipit pecuniam debet priuari beneficio propter ſimoniam quam commiſit.

EPITOME.

Expectans poteſt renuntiare ius quod habet ad rem in manibus ſolius notarii.

SUMMARIA.

1 *Reſignatio facta per habentem beneficium in manibus ſolius notarij, non tenet.*

2 *Reſignatio ubi non tenet, ſi ſuperior intra ſex menſes non conferat, uel renuntiantem ad beneficium non compellat redire: poteſtas conferendi deuoluitur ad ſuperiorem.*

DECISIO VIII. aliàs 190.

1 NOta, quòd † licèt habens beneficium non poſsit tale beneficium reſignare ſimpliciter, niſi in manibus ſuperioris habentis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi: tamen ſecus eſt in impetrante expectationem habente ſolùm ius ad rem: quia talis coram notario gratiæ ſuæ poteſt renuntiare: ut notat Inn. in c. quòd in dubiis. de renuntia. & Arch. in c. deliberatione. de of. le. lib. 6. in gl. penul. Et eſt ratio, quia ibi non eſt aliud intereſſe ſuperioris, cum ius nõ ſit quæſitum in re, ſed ad rem. Vbi † au-
2 tem non tenet reſignatio in beneficio quæſito, ſi ſuperior infra ſex menſes non conferet, uel reſignantem ad beneficium uenire non compellat, deuoluitur poteſtas conferendi ad ſuperiorẽ: ut notatur in c. admonet. de renuntiat. per Inno. Et circa renuntiationem iuris ad rem uide infrà deci. 7. infrà de iur. patronat.

EPITOME.

Reſignatio beneficii facta ex cauſa permutationis nõ operatur ueram uacationem beneficij, ſi permutatio non ſortiatur effectum.

DECISIO IX. aliàs 339.

NOta, quòd beneficium reſignatum cauſa permutationis non uidetur uacare ſecũdùm Lateranen. concilium ad hoc, quòd beneficium poſsit ad ſuperiorem

tem deuolui, ſi permutatio non habuit effectū, ut quia unus permutantium non habuit ius in beneficio, quod permutauit: quia permutatio uidetur ſub modo, uel cōditione: quæ permutatio non ualet, ſi modus non ſequatur: ut beneficium uideatur uacare. argumē. no. per Inn. in c. inter cætera. de præben. uide infrà de rerum permutatione, deciſio. 4. & 5.

EPITOME.

Reſignatio beneficii reſeruati etiam cauſa permutationis ducit ueram uacationem beneficii, licèt pro collatione ſit recurrendum ad Papam.

DECISIO X. aliàs 398.

NOta, quòd reſignatio beneficii reſeruati etiam ex cauſa permutationis ueram uacationem inducit: quia reſeruatio Papæ licèt collationem impediat, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem beneficii: ut in c. ut noſtrum. de appellatio. & c. ſi eo temuore. de electio. lib. 6. tamen non impedit reſignationem quin ualeat, licèt clerici reſignantes debeant recurrere ad Papā pro permutatione perficienda Item beneficia ex cauſa permutationis reſignata uacant. in ueritate, ita quòd poſt uacationē huiuſmodi debet ſequi uera collatio, & inſtitutio: ut leg. & no. in c. uni. de rer. permu. li. 6. licèt ibi Ioā. Mo. uidearur dixiſſe contrariū, cuius opinio reprobatur. Pro quo etiam facit cle. unic. e. ti. uide infrà dec. 14. eo. tit.

EPITOME.

Iuramentum nocet ſpoliato petenti ſe reſtitui.

DECISIO XI. aliàs 173.

NOta, quòd ſi ſpoliatus beneficio ſuo poſt ſpoliationem petitioni reſtitutionis cum iuramento renuntiet: dic, quòd ſibi nocet intantùm quòd poſteà petens ſe reſtitui, non auditur. arg. notatorum per Inn. in c. ſuper hoc. de renunti. Nec obſt. c. ſolicitè. de reſti. ſpolia. quia ibi ſolùm fuit renūtiatio poſſeſsionis, ſecus hic ubi cum iuramento renuntiauit etiam petitioni reſtitutionis, uide ſuprà e. ti. dec. 3. & 6.

EPITOME.

Concluſio in cauſa reuocatur per admiſsionem articulorum.

DECISIO XII. aliàs 468.

NOta, ſi poſt concluſionem in cauſa beneficiali factam ad inſtantiam actoris admittentur articuli rei; tacitè concluſio uidetur reuocata. Ex quo ſequitur, quòd nō eſt neceſſaria in cauſa beneficiali: ſecus in cauſa prophana. iuxta ea quæ no. in cle. ſæpè. de uerb. ſig. uide 1. deciſi. 1. de probatio.

SUMMARIA.

1 *Executores dati ad prouidendum de beneficio uacanti, nō poſſunt admittere reſignationes.*

2 *Reſignationes admittere non poteſt, qui inuitum deſtituere non poteſt. & dec. ſeq. nu. 3.*

DECISIO XIII. aliàs 531.

1 QVæritur † utrùm executores gratiarum dati ad prouidendum de beneficiis uacantibus poſsint accipere reſignationem alicuius uolentis in eorum manibus beneficium ſuum reſignare, ut ſic ea recepta prouideant. Et dic quòd non: quia opus eſt, quòd expreſsè committatur poteſtas recipiendi reſignationem: ut de præben. c. dudum. circa prin. li. 6. Et pro hoc faciunt no. per Archi. de uer. ſig. c. ſicut. e. lib. ſuper uerbo, cedendū.
2 Et quia † tales executores talium ſic reſignare uolentiū
non poſſunt inuitum deſtituere: ergo nec eius reſignatio
a nem [a] ſuſcipere probatur conſequentia per ea quæ no.
Ioan. An. in cle. 1. de regularib. in gl. ſuper uerbo, manibus. & per Inn. de renun. c. quòd in dubiis. in ſi. glo. ſecūdæ. & per Archi. in c. ſi te. de renun. ſuper uerb. renuntiet. & per eūdem in c. deliberatione prouida. ſuper uer. firmatis. de off. de leg. lib. 6. & in dict. c. ſicut. uide dec. 5. ſupra eo. ti.

ADDITIO.

a Nec reſignationem. Adde deciſ. 1. proximè ſeq.

SUMMARIA.

1 *Impetratio beneficij cenſetur ſurreptitia, ſi impetrans tacet ſe habuiſſe beneficium aliud reſeruatum & illud reſignaſſe in manibus illius qui non potuit reſignationem admittere. & per totam deciſi.*

3 *Cappellani Papæ ſunt exempti à iuriſdictione cuiuſcunque ordinarij.*

4 *Renuntiatur facilius beneficio quærendo, quàm quæſito.*

DECISIO XIIII. aliàs 573.

1 QVidam † Cardinalis obtinens[a] quandam dignitatē
a in quadam eccleſia, ratione cuius ad eius collationē pertinebat unum beneficium auctoritate ſua ordinaria illud in curia contulit cuidam capellano Papæ præſenti tunc in Curia, & collationem huiuſmodi acceptanti, tandem ille capellanus cùm non poſſet faciliter obtinere pacificam poſſeſsionem illius beneficii, ipſum poſt aliquod tempus reſignauit, ſeu renuntiauit in manibus eiuſdem Cardinalis, qui auctoritate ſua ordinaria admiſit reſignationem, poſteà uerò dictus capellanus impetrauit à Papa unum aliud beneficium, de illo alio ſic renuntiato, ſeu reſignato nullam faciens mentionē: quæritur an ualuerit impetratio, uel an iſta ultima gratia per Papā ſibi facta ſurreptitia cēſeatur, ex eo quia tacuit aliud beneficium? Et quidam dicebant eam ſurreptitiam: quia renuntiatio quam fecerat in manibus Cardinalis non ualebat, nec admiſsio eiuſdem auctoritate or-
b dinaria ſubſecuta: [b] quia beneficia capellanorum Papæ reſeruata erāt tunc per Papam: & cum dictus capellanus iam haberet ius in beneficio per collationem ſibi factam cui aſſenſit, etiam ſi non haberet poſſeſsionem: ut in c. ſi tibi abſenti, de præb. lib. 6. ideò non potuit reſignari, niſi in manibus Papæ, uel eius commiſſarii, qui ſolus
2 poſſet eum inuitum deſtituere, cum ſit † exemptus quicunque Capellanus Papæ à iuriſdictione cuiuſq; ordi-
3 narii quia † is demum poteſt auctoritatem præſtare renuntiationi, & coram eo poteſt fieri, qui poteſt inuitum deſtituere: iuxta no. per Inn. & doc. de renun. c. quòd in dubiis ergo ſi non ualuit reſignatio, adhuc habebat ius in beneficio: licèt enim poſſet eo priuari, quia eam fecit in manibus non habentis poteſtatem: & licèt etiam in eius præiudicium ſuperior habens poteſtatem. ſ. Papa, poſſet ratificare, & admittere renuntiationem, nec ipſe poſſet reſilire, nec pœnitere, nec beneficium repetere, tamen donec eius ratificatio, & admiſsio ſubſequatur, interim habet ius in beneficio, & remanet in eo intitulatus iuxta ueram opinionem Inn. in d. c. quod in dubiis. cùm ergo Papa tempore ultimæ gratiæ nondum illā renuntiationem ratificet, adhuc habebat ius in d. beneficio non obſtante illa renuntiatione facta in manibus Cardinalis auctoritate ſua ordinaria & non apoſtolica eam recipientis. & per conſequēs cùm haberet ius in eodem ipſe in impetratione alterius debuit facere mentionem, de præben. c. ſi motu proprio. li. 6. Secus tamen fuiſſet, ſi ageretur de beneficio, in quo nō haberet ius in re, ſed ad rem, de quo eſto quòd quis impetrans teneatur

facere

facere mentionem, iuxta no. per Io. And. in nouel. de re iud. lib. 6. c. ignorantia. tamen eius renũtiatio facta in manibus notarii, uel alterius poteſtatem non habentis te-
4 nuiſſet: quia faciliùs† renuntiatur beneficio quærendo, quàm quæſito. iuxta no. per Inno. in d. c. quòd in dubiis. & per Arch. in d. c. deliberatione prouida. de off. legat. in fin. & in iſta opi. ego eram. Quidam tamen alii dicebant contra, quòd ultima gratia non foret ſurreptitia: quia, ſecundum eos, renuntiatio tenuit in eius præiudicium. iuxta no. per Ber. in d. c. quod in dubiis. ſed illa opi. non approbatur: quia imò non tenuit, donec eam approba-
c ret c ille, qui habet poteſtatem: ut ſuprà dixi, quare hæc ratio non procedit: imò, ſecundum eos, ordinarius potuit eam admittere non obſtante reſeruatione beneficiorum capellanorum, quia licèt illa reſeruatio aſſiciat beneficia eorum quò ad poteſtatem conferendi, ut nullus poſsit ea conferre, cum uacabunt, niſi Papa: tamen non afficit ea quò ad poteſtatem renuntiandi, ſeu renuntiationem de eis fiendam admittendi & ideò ſecundum eos ordinarius poterit admittere. Sed ego contrà, ut dixi ſuprà, quia poteſtas admittendi renuntiationem non impeditur propter reſeruationem ſolum, ſed propter exemptionem quia capellani ab omni iuriſdictione ordinaria ſunt exempti, & ideò quia ordinarius non poſſet in iudicio eum inuitum deſtituere. cùm in eum iuriſdictionem non habeat, ita non poterit eius renuntiationem admittere. quare hæc ratio non obſtat. arg. no. per Inn. in d. c. quòd in dubiis. & ideo prima opi. uidetur uerior. uide dec. 7. infrà de rer. permu. & deciſi. 10. ſuprà hoc eo. tit.

A D D I T I O.

a Obtinens. Adde Franciſc. de Paui. in trac. de offi. & poteſtat. c. ſede uacant. in 2. part. Inn. in c. quia diuerſitatem. de conceſ. præb.
b Subſecuta. Adde deciſi. 1. de rerum permutat. ſuprà in nouis.
c Donec eam approbaret. Adde gl. in c. ad aures. extrà de his quæ ui metus ue cauſ. fiunt.

E P I T O M E.

Auditor Rotæ ſine ſpeciali mandato non poteſt admittere reſignationem beneficij, ſed litis & cauſæ ſic.

DECISIO XV. aliàs 708.

a NOta, quòd Auditor a ſacri palatii non poteſt recipere reſignationẽ alicuius beneficii ſine ſpeciali mandato Papæ: renuntiationem autem litis, & cauſæ alicuius beneficii poteſt recipere. & ita ſeruat Rota.

A D D I T I O.

a Auditor. Adde ſuprà in no. eodem titu. deciſio. 6. circa medium.

E P I T O M E.

Reſignatio in manibus patroni facta per præſentatum ualet: & ſecunda præſentatio etiam ante reſignationem primi præſentati facta, poſt reſignationem primi ualet & admitti debet ſi de aliàs idoneo ſit facta.

S V M M A R I A.

1 *Præſentatio ſecundi facta poſt renuntiationẽ primi præſẽtati in manibus patroni, ſubſequente etiam renuntiatione in manibus Epiſcopi, ualet.*
2 *Patrono clerico non permittitur uariare.*
3 *Præſentatus an poſſit in manibus ſolius patroni clerici renuntiare.*
4 *Patientia operatur conſenſum in eo, qui actum contradicendo impedire poteſt.*

DECISIO XVI. aliàs 845.

1 PAtronus † clericus primò præſentauit Epiſcopo A. Epiſcopus antequam uellet illum admittere, & inſtituere, præmiſit edictum: ut ſi quis uellet ſe opponere certa die compareret, quo termino edicti pendẽte dictus A. præſentatus, in manibus ipſius patroni ſolius renũtiauit præſẽtationi ſuæ, & iuri ſibi per eã quæſito. quo facto dictus patronus cuidã canonico ceſsit ſeu conceſsit pro illa uice ius præſentandi, ut ſuo nomine quem uellet præſentaret, qui canonicus præſentauit eidẽ Epiſcopo B. & tãdẽ antequã Epiſcopus dictũ B. ſecũdò præſentatũ inſtitueret A. primus præſentatus in manibus Epiſcopi iterũ renuntiauit iuri ſuo cui primò renuntiauerat in manibus patroni: & tũc Epiſcopus B. ſecũdò præſentatũ admiſit, & inſtituit: poſteà uerò Epiſcopus prætendens ſecundam præſentationem non tenuiſſe, & per conſequens inſtitutionem ſubſecutam: ex eo quia patronus antequam primus in manibus Epiſcopi
2 renuntiaſſet, non poterat ſecũdum, † ſcilicèt B. præſentare: quia erat patronus clericus, cui nõ permittitur uariare: & per conſequens nec dictus canonicus, cui poteſtatem præſentandi conceſſerat eundem B. potuerat præſẽtare, & ſic ex hoc poteſtatem cõferendi ad ſe pertinere iure deuoluto: ex eo quia poſt renũtiationem primi, ſcilicèt A. patronus, aut alius eius nomine nullum præſentauerat infra tempora debita, beneficium illud contulit authoritate ordinaria, & tanquam iure ad eum per patroni negligentiam deuoluto, cuidã C. Tandem autẽ ueniens in notitiam cuiuſdã D. expectãtis authoritate apoſtolica ad collationem dicti Epiſcopi beneficium illud infra tempus debitum ipſe D. apoſtolicus impetrans acceptauit, & ſibi obtinuit prouideri per executorem ſuũ: per cle. ſi de beneficio. de præbend. Quæritur quis dictorum A. B. C. D. in dicto beneficio ſit potior? Et pro euidẽti deciſione huius quæſtionis ex prædicto themate for-
3 mantur ſequentia dubia. Primò † an dictus A. primò præſentatus potuerit in manibus ſolius patroni clerici renũtiare & eius renũtiatio ualuerit: præſertim poſtquã præſentatio iam erat delata, & exhibita ſuperiori, ſcilicèt Epiſcopo? Et fuerat dictũ quod ſic per Io. An. in c. ſi electio. de elect. li. 6. cum remiſsioni. ibi fact. & per Arc. de of. le. c. deliberatione. §. fi. circa finẽ. Secũdò, an dictus patronus potuerit cedere, uel cõcedere illa uice ius, ſeu poteſtatẽ præſentãdi illi canonico, ſeu alteri? Et fuit dictũ quòd ſic, ex quo beneficiũ uacabat. ar. c. conſtitutus. de conceſ. præb. cũ ibi nota. per Inn. in c. dilecto. de elect. Tertiò, an dato quòd renũtiatio nõ fuiſſet facta in manibus patroni per ipsũ A. primò præſentatũ, uel facta non fuiſſet de iure: ſi pendente proſecutione præſentationis ſuæ primus patronus ſecũdũ, ſcilicèt B. præſentauit, ſeu canonicus prædictus eius nomine: ſi primò præſentatus poſteà iuri ſuo debitè in manibus Epiſcopi renũtiauit, talis ſecũda præſentatio ſit admittẽda per Epiſcopũ? & uidetur quòd nõ: quia facta fuit pẽdẽte prima præſentatione ipſius A. & ſic nulla fuit ipſo iure, quia non licuit tali patrono clerico, nec alio eius nomine, ueniendi uariare. de iure patronatus. c. cũ autẽ. & ſic licèt de ueniat ad caſum, quo fieri poterit, ſcilicèt quia primus præſentatus renũtiauit iuri ſuo, nõ propter hoc ualidatur. argu. c. nõ firmatur tractu temporis. de. reg. iu. lib. 6. Credo tamen quòd ſit amittenda, ſi patronus petat eam admitti, uel alius eius nomine: quia petendo eam admitti, ſatis uidetur eã de nouo facere, ex quo ſuam obtinet uolũtatem. & ita quaſi ut ex nũc, ſumat uires, non retrò. ar. ff. de off. proconſ. & leg. l. obſeruato. §. fi. cũ iurib. alleg. & c. licèt. de proc. li. 6. & idem crederem, etiã ſi non petit eã admitti, dũ tamen non reuocet aliã faciendo: ſed in eadem uolontate perſiſtat, & ipſemet præſentatus ſecũdus petit eã admitti, quia ſatis patronus uidetur etiam facere, ex

quo

quò in eadé volútate perſiſtit, & permittit eú pro te qui
illam præſentationem.ar.d.§. fi. cum iurib. ibi alle. & ar.
de ſup.ne.præl.c. literas. cum ibi no. & ſic multò fortius
credo, quòd ſi poſtquàm primus renunciauit, Epiſcopus
illum ſecundum inſtituit, & patronus non contradixit,
quòd ualeat inſtitutio, & idem ſi tunc patronus neſciuit:
ſed poſteà ratum habuit: quia ſufficit ratihabitio patro-
ni.ar.de iure patro.c. cura.& c. ſuggeſtum.& no. expreſsè
per Hoſt.in ſum.de iure patro.§.fina.qui incipit, in qui-
bus deferant.uer.quid ſi eccleſia uacan. Pro præmiſsis e-
4 tiá facit, quia quādo patitur, quòd poteſt impedire, con
ſentire uidetur: ut l.ſæpè.§.cur autem.ff. de re iudi.iuxta
no.ff.de pig.l. fideiuſſor.§.pater.& per Dy.in reg. iu. qui
tacet.& regula, is qui tacet, lib.6. imò forſan poſſet dici,
quòd etiam abſque nouo conſenſu patroni iſta ſecunda
noua præſentatio ſumat uires: nec patronus poſsit contra
uenire: quia ab initio in ſui præiudicium tenuerunt.ar.ff.
de ſer.ruſt.prædi.l.per fundum.& commu.præd.l. 2.& fi.
nec permittendum eſt ſibi uenire contra factum ſuum.
argu.l.poſt mortem.ff.de adop.non enim ab initio ſimpli
citer erat nulla: niſi in fauorem primi, cui præiudicari
per ſecundam præſentationem non debuit, nec po-
tuit, ergo ceſſante fauore primi, ceſſabit inualiditas ſe-
cundæ præſentationis, & ſumet res efficaciam.ar.d.l.per
fundum.& d.l.fi. Non enim intereſt alicuius eam non eſ
ſet nullam: non Epiſcopi: quia licèt eſſet nulla, non pro-
pter hoc ad eú pertineret diſpoſitio beneficij, ut infrà di
cá nec primi, quia iam renuntiauit: nec patroni: quia hoc
non poſſet allegare, cùm ſuam turpitudinem allegaret,
& ueniret contra factum ſuum. Et quia ut præmiſi, ſal-
tem in eius præiudicium tenuit igitur ex quo nullus po-
teſt prætendere intereſſe huius nullitatis, ſeu inualidita-
tis, uidetur quòd nullus ſit audiendus, uolens eum impe
dire quominus admittatur: quia non ſolent audiri, quo-
rum non intereſt. de ele. c. cùm inter R. Quartò, dato
quòd dictus patronus clericus pendente præſentatione
primi ſecundum præſentat, quæro an propter hoc ad ſu
periorem, ſcilicèt Epiſcopum deuoluatur diſpoſitio: ut
Epiſcopus primo renúciante eo ipſe poſsit de beneficio
diſponere, quaſi patronus ſic uariando reddiderit ſe indi
gnum? Et dico quòd non, dum tamen non præſentauerit
indignum.ar.no.in ſimi.per Iun. de cle.c. conſideramus.
in 2. gloſſ. in prin. & ſic dico quòd niſi ut in præcedenti
quæſtione dixi in fine, ſecunda præſentatio poſſet dici re
ſumere uires, uel aliàs forſan non poſsit propter impedi
mentum in perſona eiuſdem ſecundo præſentati ſecun-
da præſentatio ſortiri effectum: ex quo primus renuntia-
uit, & ſecunda præſentatio nulla eſt ſi hoc teneas: uel a-
liàs non poteſt ſortiri effectum, ius præſentandi debet re
dire ad eundem patronum, & non deuoluitur poteſtas dí
ſponendi ad ſuperioré.arg.d.c.ſi elect.de elect.lib.6.quæ
etiam habet locum in patronis & præſentatis: ut ibi no.
Io.An.in noue.in fi.in gl.cum electione. Sic ex præmiſsis
concludo reſponſionem propoſitæ quæſtionis, quis dicto
rum A.B.C.D.ſit potior: quia dico quòd B.ſecundo præ-
ſentatus per patronum: & dictus A.qui dicto iuri ſuo bis
renúciauit, nullú ius habet C.uerò: cum Epiſcopus poſt
admiſsionem & inſtitutionem factam de B.ſecundò præ
ſentato, & infrà tempus debitum contulit, etiam nul-
lum ius tenet: cùm præſentatio ſecunda ipſius B.facta,
poſtquàm primus renuntiauit in manibus patroni, fuit
bona, & canonica, & admittenda, prout etiam fuit per
Epiſcopum admiſſa, & bene: tú etiam quia & ſi non fuiſ
ſet tunc bona, ſumpſit uires poſt renuntiationem primi
ceſſante cauſa impedimenti ex patrono continuante uo-
luntatem, quaſi de nouo fuit facta: tum etiam quia Epi-
ſcopus admiſit eam: tum etiam quia patronus non poteſt
dici fuiſſe negligens, nec ad Epiſcopum per conſe-
quens etiam iure deuoluto pertinuit collatio: propter
quod etiam dictus apoſtolicus nullum ius habet.

De Supplen. neglig. Præla.

EPITOME.

Iuriſdictio deuoluitur ad ſuperiorem per negligen-
tiam Prælati inferioris Epiſcopo, non autem ad Conuen
tum, uel Capitulum.

DECISIO I. aliàs 278.

a NOta, quòd propter negligentiam [a] abbatis, uel
alterius inferioris prælati ab Epiſcopo, non
transfertur collatio ad Conuentum, uel alium
inferiorem: ſed transfertur ad Epiſcopum, nec
habet locum c. nulla. de conceſ. præb. quod loquitur in
Epiſcopo negligente: licèt faciat contrà. quòd no. Iun. in
c. cùm dilectus. in princ. de conſuetu. ubi no. quòd uacan
te monaſterio abbate agit conuentus: ſecus in Epiſcopo,
ſecundum unam opinionem. ergo non debet extendi ad
alium caſum. arg. not. in c. cùm in cunctis. in fi. de elect.
per Iun. & pro illa parte uidetur tex. in c. quia regulares.
de ſup. neg. præl. in cle. & ibi no. per Doc. Ad ſuperiorem
autem inſtituentem, uel confirmanté tranſiuit: vt no. in c.
quia regulares. alleg. per Io. ſuper uer. diſpoſitionem. hoc
ti. in cle. & circa iſtum modum deuoluendi. uide c. cùm
in cunctis. per Iun. in fi. de ele. & c. cùm noſtris. in princ.
de conceſ. præb.

ADDITIO.

a Negligentiam. Adde deciſ. 1. eo. ti. infrà in antiquis.

De Tempo. ordinand.

EPITOME.

Epiſcopus infra tempus ſibi motu proprio ſe conſe-
crari faciendi prorogatum, retinet priora beneficia: ſecus
ſi ad ſupplicationem ipſius fuiſſet dictum tempus pro-
rogatum.

DECISIO I. aliàs 576.

VTrum Epiſcopus, cui prorogatum fuit tem-
pus, infra quod debebat ſe facere conſecrari,
nihilominus lapſo tempore iuris perdat ſua
beneficia, uel an teneat uſque ad tempus pro-
rogatum? Dic an proprio motu Papa ſibi proroget: &
tunc retinet, an ad ſupplicationem eius, & tunc non: vt
no. Ioan. And. & Innocen. in c. cùm in cunctis. de elect.

ADDITIO.

a Vtrum Epiſcopus. Staphi. in tracta. de li. gra. & iuſti. fol.
20. ver. ſed lapſo tempore.

De Aetate & qualitate.

EPITOME.

Minor 14. annis præbendam in cathedrali de iure ob
tinere poteſt: licèt regula Cancellariæ aliter diſponat.

DECISIO I. aliàs 204.

a NOta, quod minor [a] 13. annis poteſt obtinere
præbendam cathedralem. & iſtud tenet Rota.
circa quod uide per Doc. in c. ex eo. de elect.
lib.6. & Cyn. in l. fi. C. de teſt. mili. & uide ex-
trà de præbend. c. ſuper inordinata. per Doc. uide ſuper
regulam cancellariæ quæ uidetur dicere contrarium.

ADDITIO.

a Nota quòd minor. Adde deci. ſeq.

EPITOME.

Minor 14. poteſt obtinere officium ſimplex in eccle-
ſia cathedrali: ſecus ſi haberet adminiſtrationem.

DECI-

DECISIO II. aliàs 276.

NOta quòd ubi eſt ſimplex officium in eccleſia cathe
drali, quod noo uocetur dignitas, ſeu perſonatus,
a mioor 25. maior autem 13. an. tale officiū[a] poteſt
obtinere: quia cum in talibus ætas non ſit limitata, nõn
curamus de ætate. no. Inn. in c. præterea. de æta. & quali.
licèt ſecundùm aliquos ubi tale officium haberet admi-
niſtrationem, minor 20. annis oon poſſet tenere tale offi
cium, per c. 1. de æta. & qualita. lib. 6. cum ibi nota. per
Arch. ad quod facit no. Inno. in c. de multa. in fi. de præb.

ADDITIO.

a An, tale officium. Quid dicendum ſit in officijs regulari
bus, & ao monachus minor 25. annis poſſit eſſe eleemo
ſinarius, vel ſacriſta, uel habere aliud officium clauſtrale,
antequam adimpleuerit 24. ſuæ ætatis annum, uide in ex
trauagan. Benedicti. xii. quæ Benedictioa uocatur ſob tit.
de decaois & præpoſit. alijsque ad ſacerdotium promo-
uendis. c. 29. inci. inſuper cum caueatur. &c. Et quæ ætas
hodie requiratur ad obtinenda beneficia, vide Panor-
mit. in c. ſuper inordinata præb. Adde deciſi. 5. hoc tit.

De filiis presbyterorum.

SUMMARIA.

1 *Diſpenſatio cum illegitimo facta, vt poſſit tenere beneficia,*
perſonatus, & dignitates cum cura, vel ſine cura, etiam
ſi ad ea quis per electionem aſſumatur, non includit ec-
cleſiam cathedralem.
2 *Diſpenſatio quæ ad maiora extenditur ad minora.*
3 *Epiſcopus poteſt diſpenſare in præbenda cathedrali: licèt ſe*
cus in dignitate, & perſonatu.

DECISIO I. aliàs 54.

1 NOta, quòd ſecundum aliquos, [a]& maximè ſe-
2 cundum Cancellariam, quòd ubi eſt diſpenſa
tum cum illegitimo quòd poſſit tenere bene-
ficia, perſonatus, & dignitates cum cura, uel
ſine cura, etiam ſi ad ea quis per electinoem aſſuma-
tur, ſi de eccleſia cathedrali non ſit mentio in tali diſpeo
ſatione, non uenit eccleſia cathedralis. c. quamuis. 1. de
præb. lib. 6. & c. cui de non ſacerdotali. c. ti. li. 6. quia talis
diſpenſatio eſt odioſa: & ideò in terminis ſuis tenenda.
& ſic non ueniet quod eſt maius. S. eccleſia cathedralis.
ar. l. eos. C. de aquæ duc lib. 11. licèt ſecundum alios uide-
a tur contra: quia talis cum qoo eſt dipenſatum in maiori
b bus[b] beneficijs, etiam uidetur diſpenſatum in minori-
bus: ut in c. cum in illis. de præb. lib. 6. ad quod facit
3 quod no. Archi. io c. 1. de fil. preſ. ubi dicit quòd Epiſco-
pus poteſt diſpenſare in tali præbenda cathedrali, licèt
non in dignitate ſeu perſonatu: ad quod no. in c. ueoiens,
circa prin. per Ioo. de fil. presb. ex quo diſpenſatum eſt ſu
per dignitatibus, quæ ſiot regulariter in eccleſia cathe-
drali. ff. de re iud. l. quidam. iuo & l. ad rem. & l. legatum
quia beneficium Principis eſt latisſimè ioterpretandum.
uide omnioo infrà deciſi. 4. de offi. ord.

ADDITIONES.

a Nota quòd ſecundum aliquos. Cathedralis eccleſia non
includitur in diſpoſitione generali, niſi in ea fiat ſpecialis
mentio, ut hic. Idem dicendum de Epiſcopo, & de alijs
ſuperioribus prælatis, qui non includuntur in conſtitutio
nibus generalibus niſi de ipſis fiat mentio ſpecialis. c.
quia periculoſum. de ſenient. excommunic. lib. 6. adde
dec. 1. iofra de off. archipresbyter. Et an priuilegium &
conſuetudo, quæ loquuntur de eccleſijs parrocialibus
extendi debeaot ad eccleſias collegiatas, uide deciſi. 1. in
frà de ſepultu. deciſ. 2. infrà hoc tit. in oouis. deciſi. 7. io-
frà. de præbend. dec. 26. inc. ſi legatus, ſuprà de præbend.
in nouis. Staph. in trac. de liter. grat. & iuſtit. ſol. 61.
b Diſpenſatum in maioribus. Adde Panormit. in c. in eoſ.
de hæret.

EPITOME.

Diſpenſatio cum genito ex clerico, & ſoluta, ſi oon ſit
dictum in diſpenſatione quod ſoluta erat filia ſpiritua-
lis, an ualeat.

DECISIO II. aliàs 212.

NOta, quòd ubi eſt diſpenſatum cum aliquo, ſe di-
cente genitum ex clerico, & ſoluta, de rigore iuris
ſi illa ſoluta eſt filia ſpiritualis, quia parrochiana
presbyteri & in diſpenſatione non ſit meotio: quod de fi
lia ſpirituali eſſet genitus, non ualet diſpenſatio, quia eſt
qualitas quæ aggrauat delictum: & committens inceſtū
cum filia ſpirituali, magis peccat, quàm cum alia: quia de
poneodus eſt. ar. l. ſi quis alūnam. C. de oup. & ſunt iura
in decr. tamen in iſto caſu recurrendum eſt ad ſtylū pœ-
niteotiariæ, quia ſi pœnitentiaria concedat in eadem for
ma literas quando ſit mentio de geoito ex presbytero,
& parrochiana ſua, tunc attenderetur ſtylus, & modus
ſcribendi, intantum quòd ſi idem modus eſſet ſcribeodi,
non eſſet neceſſe quòd fieret mentio de ſpirituali filia in
diſpenſatione: ut uidetur dicere Hoſt. in c. ſi de fil. presb.
& ſuper hoc interrogaui dominum Cardi. de Floren. pœ
niteotiarium maiorem, qoi etiam erat in iſta opioione:
quòd non eſſet neceſſariò fienda mentio de tali qualita-
te: niſi ſit qualitas inducens nouum gradum affinitatis,
& inducens filiationem irreuocabilem, uidelicèt, ſi leua
uit de ſacro foote, quæ eſt perpetua & irreuocabilis: non
ſic in noſtro caſu: quia rector poteſt mutari.

EPITOME.

Diſpenſatus poteſt impetrare beneficia noo facta
mentione de diſpenſatiooe: ſecus ſi impetrat nouam di-
ſpenſationem.

DECISIO III. aliàs 280.

NOta, quòd ubi eſt diſpenſatum cum illegitimo
quòd poſſit tenere duo beoeficia, ſi poſteà talis lé-
gitimatus impetret beneficium non faciens men-
tionem de diſpenſatione, ualet impetratio: quia diſpeoſa
tio quantum ad tenendum beneficia operatur in hoc, in
quo eſt facta, ac ſi legitimatus fuiſſet ab initio. ar. l. impe
rial. §. ſi multo. C. de nup. ubi autem ille, cum quo eſt di-
ſpenſatum, indigeret alia diſpenſatione, tunc impetran-
do ſecundam diſpenſationem oportet mentionem fieri
de prima: vt c. 2. de filijs presbyte. lib. 6. & ibi per Ioann.
Andr. in nouel.

EPITOME.

Diſpenſationem qualitates uitioſæ omiſſæ an uitient,
ut ex poſt facto poſſit quis cootra eam obtinere.

SUMMARIA.

1 *Parrochiana eſt filia ſpiritualis.*
2 *Diſpenſatio an uitietur ſi conditiones in ea appoſitæ veraci*
ter non fuerint purificatæ.
3 *Cognitio ſpiritualis propter miniſtrationem ſacramento*
rum non contrahetur propriè, ſicut cum illa quam te-
nuiſſet in baptiſmo, vel ei baptiſmum miniſtraſſet.
4 *Verba in diſpenſatione poſita ſi paternæ incontinentiæ non*
ſit imitator, potius ſonant in modum inſtructiuum com
miſſarij, quàm quòd inducant conditionem.

DECISIO IIII. aliàs 849.

PApa mãdauit diſpenſati cum quodam qui erat de pre
ſbytero genitus, & de ſoluta ut poſſit promoueri ad
omnes ordines, & obtinere beneficiũ cum cura, ſi eſ-
ſet idoneus, & nõ eſſet paternæ incõtinentiæ imitator: il-
le autẽ cui Papa commiſit, aſſerens ſe inquiſiuiſſe, diſpen
ſauit cum eo, poſtquàm ille, cum quo ſic diſpenſatũ fuit,
impetrauit in forma cõmuni ad collationem &c. Et tan-
dem uacante illo beneficio cadẽte ſub gratia, acceptauit
infra tẽpus debitũ, & petit ſibi de illo prouideri: ſequens
uero in data, quidem beneficium acceptauit, & fecit ſibi
prouideri & in poſſeſſionẽ induci, opponit ſe, & dat obie
ctum de illegitimate contra primũ, & impugnat præmiſ-
ſam diſpẽſationem, primò quia eius mater ſoluta, ex qua
per presbyterum fuit genitus, erat parrochiana illius pre
ſbyteri: & cui idẽ presbyter miniſtrauerat eccleſiaſtica ſa
cramenta: præſertim ſacramentum pœnitentiæ, & eucha
riſtiæ: & de hac qualitate nõ fiebat mẽtio in literis: quod
1 uidebatur debere fieri, quia † ſecundùm hoc erat filia ſpi
ritualis, ut uidetur ar. 30. q. 1. omnes. & c. ſe. Item dicit,
quòd tempore obtentæ diſpenſationis ille erat publicus
concubinarius, & manifeſtus: & quòd procreauerat libe
ros ex quadam concubina, quàm ante diſpenſationem,
6 & tunc, & poſteà tenuerat: & ſic † diſpenſationis mãdatũ,
ſeu conditiones ibi appoſitæ non fuerunt purificatæ ue-
raciter: quia tunc ille erat paternæ incontinentiæ imita-
tor, Quæritur utrùm iſti articuli, ſi aliàs ſint in bona for-
ma, ſint in bona materia, & admittendi, & probati debẽt
obſtare diſpenſationi? Tenuerunt Domini quòd non. Pri
mum enim non obſtat quia pœnitentiaria nõ conſueuit
illam qualitatẽ, etiam ſi fuiſſet expreſſa per illum, qui im
petrat diſpenſationem, apponere in literis, nec exprime-
re tales extrinſecas qualitates crimen aggrauãtes: præſer
tim nouam ſpeciem concubitus parentum non inducen
tes. alleg. no. Hoſt. de fi. presby. c. fin. circa fi. & de illa qua
litate retulit Auditor cauſæ, ſcilicèt dominus Ioan. Bonæ
burſæ, qui repulſis articulis prouidit, & ſententiauit pro
primo in data, cum quo fuerat diſpenſatum aſſerens ſe ſu
per hoc informatum cũ illis de pœnitentiaria, & præſer-
tim cũ de Florẽ. Car. tũc ſummo pœnitentiario quòd pœ
nitentiaria nõ conſueuit exprimere illã qualitatem. Itẽ
3 † quia propter miniſtrationẽ dictorum ſacramentorum
non contrahitur propriè cognatio ſpiritualis talis, ſicut
cum illo quam tenuiſſet in baptiſmo uel cui miniſtraſſet
ſacramentũ baptiſmi: ut in d. c. non facit. no. Hoſt. in ſum.
de cogna. ſpirituali. §. & non aliquis. in fi. Secundus obie-
3 ctus etiam non obſtat: quia illa † uerba poſita in mandato
diſpenſationis, ſi ſit idoneus, & non paternæ incontinen-
tiæ imitator, potiùs ſonant in quendam modum inſtru-
ctiuum commiſſarii, qualiter debeat, & ſuper quibus in-
quirere, quàm in cõditionem, præſertim extrinſecã, quæ
reddit mandatum conditionale: ſed dat ſibi certam for-
mam, quæ ſine expreſſione etiã intelligeretur: ut in c. li-
cet. de fil. presb. ergo &c. facit. ff. de tut. l. muto. §. ſi ſub cõ
ditione. de leg. 1. l. 3. & quod no. Inn. de præſump. c. dudũ.
in prin. a. gl. & glo. Io. An. in c. iudices. de offi. dele. in cle.
etiã quod no. Inn. de transla. epiſc. c. licèt. in gl. fi. & cùm
appellatum fuiſſet ab eodem domino Io. & cauſa appella
tionis mihi commiſſa fuiſſet de omnium Dominorũ con
ſilio eius ſententiam confirmaui: præſertim, quia illa pars
quæ dederat articulos uoluntariè corã me concluſit: nec
petiit illos articulos admitti, & ideò fui in ſecuro.

De Officio Archidiaconi.

EPITOME.

Archidiaconus agit contra ſubditos ſibi cauſa uiſita-
tionis ſine licentia Epiſcopi: & quid de re diuiſa circa ca
pitulum.

DECISIO I. aliàs 285.

NOta, quòd Archidiaconus contra capellanos
quos dicit ſuos ſubditos cauſa uiſitationis po-
teſt agere irrequiſito Epiſcopo: & capitulũ il-
lud idẽ quia agit Archidiaconus ratione admi
niſtrationis in re diuiſa, & bonis temporalibus: & ſic non
requirit licentiã Epiſcopi. ut c. cum olim. de teſti. ad quod
l. ciuitates. ff. quod cuiuſque uniuerſi. & c. edoceri. de re-
ſcrip. ſecundùm unam opinionem. hoc uerum cùm agi-
tur de bonis capituli, ſeu non epiſcopalibus, & alienatio
ne temporalium: quia illo caſu requireretur licentia ſu-
perioris: ut c. 1. de procura.

De Offic. Archipresbyteri.

SVMMARIA.

1 *Archipresbyteratus non cadit in gratia pauperum, niſi exprimatur.*

2 *Archipresbyteratus an ſit dignitas.*

3 *Beneficium curatum habet magnam præeminentiam: & ideò de eo oportet quòd expreſsè fiat mentio, ſicut de beneficio cum dignitate.*

DECISIO I. aliàs 100.

1 NOta, quòd † Archipresbyteratus nõ uenit in
gratia pauperum, niſi dicatur, etiam ſi archi-
presbyteratus exiſtat: quia Archipresbyte-
ratus uidetur habere præeminẽtiam præ cæ-
teris aliis beneficiis ſimplicibus, ut ſic in gratia non ue-
niat, niſi exprimatur: ut dicitur de beneficio cum dignita
te, quòd id non uenit propter eius præeminẽtiam, niſi fie
ret mentio expreſſa: ut c. 1. de præb. in cle. & iſta fuit com
2 munis opinio, quòd † Archipresbyteratus eſt dignitas,
2 [a] quòd ſi nõ eſſet dignitas ueniret in gratia: ut no. Gulielm.
de mon. Lau. in alleg. c. 1. de præb. licèt uideatur contrà,
quia ex quo in gratia cõmuni realiter ſolùm excipitur ec
cleſia cathedralis, de quibuſcunque aliis uidetur intelle-
ctum eſſe. Item quia ex quo pauper clericus habet bene
ficium cum cura uidetur poſſe habere Archipresbytera-
3 tum cùm † beneficium cum cura habeat magna præemi
nentiam: ideò oportet, quòd expreſſe de eo fiat mentio,
ſicut de beneficio cũ dignitate. c. cùm in illis. de præb. lib.
6. & habet ſtylus Cancellariæ quod debet fieri mentio an
ſit dignitas. uide Guli. in d. c. 1. & Collect. in c. de multa.
de præben.

ADDITIO.

2 Eſt dignitas. An autem Archipresbyter habeat iuriſdi-
ctionem, uide in Spe. de iuriſ. om. iu. uer. ſecundum eſt. &
an habeat uocem in capitulo, uide per Fe. in c. cum M. fer
ra. de conſti. in co. 12. uer. in eadem glo. circa fin.

De Officio Vicarij.

EPITOME.

Vicario ſeu officiali generali poteſt committi poteſtas
conferendi beneficia uacatura, & recipiendi reſignatio-
nes: ſingulari tamen perſonæ, & de ſingulari beneficio
committi non poteſt.

DECISIO I. aliàs 288.

NOta, quòd Epiſcopus poteſt committere ſuo
Officiali ſeu Vicario generali poteſtatem con
ferendi beneficia uacatura, & recipiendi reſi-
gnationes: ut c. ſi. de off. uica. li. 6. non poteſt
committere ſingulari perſonæ, & de ſingulari beneficio.

ut c. deliberatione. §. prohibemus. de off. lega. & ita ibi no. per Io. And. & ita fuit obtentum, & uidetur probare c. conſtitutus. de conce. præb. uide dec. 4. infrà eo. ti.

Epitome.

Prior prioratus ſecularis in quo eſt Vicarius, uidetur habere curam in prioratu, & non ipſe Vicarius.

DECISIO II. aliàs 228.

NOta, quòd ubi in prioratu ſeculari curato eſt Vicarius perpetuus, ſeu tẽporalis in dicto prioratu obtinens uicariam prior illius prioratus uidetur habere curam illius prioratus, & non Vicarius. & ita audiui, & eſt cõmunis opinio, & uidetur textus in c. oe in agro. §. cæterum. de ſtatu mona. in cle. uide Henri. in c. expoſuiſti. de præb.

SVMMARIA.

1 *Monachus ſimplex poteſt eſſe Officialis Epiſcopi, & Locũ tenens Officialis, niſi opponatur.*
2 *Epiſcopus monachum ſimplicem poteſt auocare clauſtro propter negotia, maximè abbate ſciente.*
3 *Monachus delegatus à Papa, niſi Papa faceret mentionem de monachatu procedendo, an faciat proceſſum nullum?*

DECISIO III. aliàs 284.

1 NOta, quòd † monachus ſimplex poteſt eſſe Officia-
lis, & locum tenens Officialis, cum tamẽ detur ab
2 Epiſcopo. Et eſt ratio, quia † Epiſcopus monachũ
ſimplicem poteſt auocare clauſtro propter negotia, ma-
ximè abbate ſciente. & ſic ualeret ſententia lata à tali
monacho, maximè ſi ab initio non eſſet oppoſitum. arg.
no. per Inn. in c. ſciſcitatus. de reſcr. & no. Io. An. in c. fi. de
3 cler. cõiu. delegatus † autem à Papa non poſſet dari, niſi
Papa faceret mentionem de monacho. no. in cap. ſtatu-
tum. in uerbo, canonicis. de reſcr. lib. 6. & quòd not.
in l. Pedius. ff. de arb. ad quod cap. religioſus. de proc. in
cle. quia Papa faciliori modo poteſt decipi, quàm ordina
rius: Spec. tamẽ tenet ti. de off. leg. §. ſupereſt uidere. uet.
nunquid. quòd monacho ſimplici non poteſt delegari ſi
ne licentia Papæ. de quo dic ut ibi, tamen maior pars de
terminauit primam partem: quia poteſt, niſi opponatur
ab initio. in c. præſentium. 16. q. 1. uide in cle. 2. de reſcrip.

Epitome.

Collatio beneficij uacaturi non poteſt committi ſingulari perſonæ, ſed bene generali Vicario: ſecus ſi beneficiũ uacaſſet.

DECISIO IIII. aliàs 327.

NOta, quòd licèt ordinarius, uel habens poteſtatem conferendi beneficia poſsit committere Vicario ſuo generali, & concedere poteſtatem conferendi beneficia: certæ autem perſonæ non poteſt de beneficijs uacaturis talem poteſtatem concedere: ut no. in c. deliberatione. de off. leg. per Io. An. in fi. Vbi autẽ beneficium eſſet uacans habens poteſtatem conferendi tale beneficium, in alium talem poteſtatem transferre poteſt: quia ubi uacat, ceſſat ratio quare de uacaturo non poteſt concedere. uide ſuprà dec. 3. e. ti.

Epitome.

Vicarius perpetuus petẽdo decimas & iura parrochialia habet intentionem fundatam de iure communi.

DECISIO V. aliàs 342.

NOta, quòd cum Vicarius perpetuus uideatur fundare intentionem ſuam de iure communi, petendo decimas, quia pecuniæ ſunt ſibi aſsignatæ pro ſuſtentatione uitæ, uidetur fundata intentio, ut ſit uicaſius, & poſsit decimas, & iura parrochialia petere, aliàs nõ. ſic intelligitur c. G. perpetuus. de fide inſtru. cum ibi no. per Ber. & per Doct. in c. 1. de off. uic. in cle.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus tenetur ad reſtitutionem damnorum per Officialem ſuum iniuſtè datorum.*
2 *Imputandum eſt ei, qui opera malorum hominum utitur.*
3 *Procuratoris generalis dolus nocet domino.*

DECISIO VI. aliàs 435.

1 NOta † utrum Epiſcopus a teneatur ad reſtitutionẽ
a damnorum datorum iniuſtè, uel iniurioſè per Of
ficialem ſuum, uel Vicarium. Et uidetur quòd ſic:
per ea quæ habentur de reſti. ſpo. c. 1. ibi, recolligitur. per
Io. An. in no uel. ſuper uer. hominibus. pro hoc etiam fa-
cit quod no. Bernardi. extrà de off. Archidiaco. c. ad hæc.
2 in gl. in uerbo, examinent ut Archidia. quia † imputatur
ei, qui opera malorum hominum utitur. ff. de ac. & ob. l.
ex maleficio. & Inſtit. de obli. quæ ex quaſi male. §. fi. ſibi
enim debet imputare, qui tales elegit. ff. de minori. l. cũ
mandato. pro hoc uidetur textus in authen. ut iud. ſine
quoquo ſuffra. §. licet eos. in fi. & uide quod ibi ſcripſi. Itẽ
uide ad hoc quod no. gl. & plenius per Hoſt. extrà ut lit.
non conteſt. c. 1. pro hac parte facit. ff. de off. proconſul.
& leg. l. 4. §. proficiſci. in authen. de iud. §. nullo. cũ. §. ſe.
& ibi no. C. de cuſto. reorum. l. ad commentarienſem. C.
quòd metus cau. l. ſi per impreſsionẽ. in fi. pro hoc, quia
3 dolus † procuratoris generalis nocet domino. ff. de ex-
cep. do. l. apud Celſum. §. quæſitum. in fi. ff. de tributor. l.
procuratoris. in prin. Pro hoc facit de ædi. edic. l. 1. §. 2.
præſertim ſi potuit eum prohibere, & non prohibuit:
quia non caret ſcrupulo ſocietatis occultæ qui manifeſto
facinori non deſinit obuiare. 84. diſt. can. error. extrà de
ſent. excõ. c. quam te. cum ibi no. uel poſtquam ſciuit, nõ
correxit: quia tunc uidetur conſcius. ar. C. de commer. &
mercat. l. 2. in fin. uel ſi ab initio fuit conſcius tacitè uel
expreſsè. arg. C. de fal. mo. l. 1. §. domus. C. de his qui à la
tro. l. 2. §. idem. C. de inceſ. nup. l. cũ ancillis. §. ſi uerò do-
minus. pro hoc autem. ff. de his qui deiecer. uel effude. l.
ſi uero. §. poſitum. facit quod no. Io. And. in nouel. extra
de ſen. excõ. c. cũ quis. ſuper uer. ratũ. li. 6. & ibi Io. mo.

Additio.

a Epiſcopus. Adde deci. 1. e. ti. per Biſignet. & deci. 6. ſuprà hoc ti. in nouis.

Epitome.

Vicarius habens poteſtatem conferendi beneficia poteſt conferre etiam dignitates.

DECISIO VII. aliàs 437.

a NOta utrum Vicarius cui epiſcopus a dedit poteſta
tem conferendi beneficia, poſsit conferre dignita-
tes, dato quòd de eis non ſit ſpecialiter data pote-
ſtas. Fuit dictum quòd ſic: quia hoc caſu nomẽ beneficij
largè ſumi debet, cum non ſit materia ambirioſa. ar. de
uerb. ſi. c. tua. & de præb. c. dudum. lib. 6. cum ibi no. per
Io. And. circa prin. ſuper uer. beneficia.

Additio.

a Epiſcopus. Adde Fel. in c. cauſam quæ. de reſcri. nom. 52.

DECISIO VIII. aliàs 580.

Similis eſt deciſ. 2. hoc eod. titu. ſuprà in nouis.

EPITOME.

Epiſcopus non poteſt committere Vicario ſuo ea, quæ poſtmodum ſunt ipſo Epiſcopo deleganda. & an poſſit committere alteri diſpenſationem ſibi commiſſam.

SUMMARIA.

1 *Committi an poſſit alteri committenda.*
2 *Iuriſdictio nondum competens committi non poteſt, ut valeat tempore quo competat.*
3 *Mandata ſub univerſitate an veniant futura.*
4 *Fideicommiſſo univerſali non veniunt, quæ pars capit extrinſecus.*
5 *Epiſcopus cui commiſſa eſt poteſtas diſpenſandi, an poſſit eam alteri committere.*

DECISIO IX. aliàs 847.

a EPiſcopus conſtituit [a] Vicariũ cui dedit latisſimè po
teſtatem, & inter cætera capitula dedit ſibi poteſta-
tem diſpenſandi in omnibus caſibus, in quibus ipſe
poſſet ſiue auctoritate ordinaria, ſiue delegata etiã apo-
ſtolica ſibi cõmiſſa, uel cõmittẽda poſt datã iſtius uicaria
tus Papa mãdauit Epiſcopo, quòd diſpẽſaret cũ quodã il
legitimo, quòd poſſet ad omnes ordines promoueri, &
etiã obtinere beneficia curata, ſi eũ reperiret idoneum &
incõtinẽtiæ paternæ nõ imitatorem, ut forma conſueta.
Quæritur an Vicarius ſuus prædictus poſſet cũ eo diſpẽ-
1 ſare? Et hic ſunt duæ quæſtiones ſub una. Primò an † Epi
ſcopus poſſit cõmittere ſibi cõmiſſa, ſeu cõmittẽda: ut ſi
poſteà aliqua cõmittantur, eius cõmiſſio uirtute talis cõ
miſſionis per prius factæ poſſit illa expedire? Et hic quidã
dicebant quòd ſic. ar. ff. de ſeruit. urb. prædio. l. ſi ſeruus.
§. fu turo. & quod no. extrà de eccl. ædi. c. ad audiẽtiã. præ
ſertim, quia Epiſcopus poſt cõmiſſionẽ ſibi factã perdu-
rauit in eadẽ uolũtate: ergo ex tũc uideatur cõmiſiſſe. ar.
ff. de off. proconſul. l. obſeruare. §. ſi. maximè, quia multa
b trãſeunt cũ uniuerſitate, [b] quæ cõmittebãtur. ar. l. in mo-
dicis. de cõtrahen. emp. præſertim quia facta fuit ſpecia-
lis expreſſio. ar. l. 1. §. illud. ff de hæred. uel actio. uen. nã
ſub uniuerſitate ueniunt futura. ar. l. quæſitũ. in fi. 1. reſpõ.
de pecu. quæ ita cõcor. cũ l. nõ poteſt uideri. ff. de iud. &
ibi no. pro quo C. de appel. l. ampliorẽ. c. ſi. præſertim pro
pter identitatẽ iuriſdictionis, quæ eſt inter poteſtatẽ, ſeu
iuriſdictionẽ Epiſcopi, & Vicarii, ſeu Officialis ſui: quia
eorũ idẽ eſt conſiſtoriũ: vt in c. nõ putamus. de cõſue. li. 6.
quia in habentibus ſimbolum &c. ar. l. in rem. §. itẽ quo-
cunque. de rei uen. C. de adop. l. cùm in adoptiuis. cũ cõ-
cor. præſertim quia ſequi poſſet magnũ periculum, ſi con
tradiceretur. Nã ſi oporteret Epiſcopũ longa abſentia, vel
infirmitate impediri: nec poſſet Officiali, uel Vicario ſuo
etiã auctoritate ſibi apoſtolica commiſſa, uel aliàs com-
mittenda committere, ſequeretur quòd multa negotiã
quæ Romana curia nõ conſueuit, niſi ordinariis commit
tere, inexpedita remanerent, quod incõueniens uidetur.
pro hoc alle. quod no. Io. And. in nouel. extrà de elect. li.
6. c. ſi cõfirmationẽ. in illa quæſt. an Metropolitanus poſ-
ſit cõmittere poteſtatẽ confirmãdi electionem fiendam.
c Alii uerò dicebant contrà: quia quod nondum eſt [c] com
2 mitti nõ poteſt. ar. l. nõ põt uideri. de iud. & quia † iuriſdi-
ctio, ſeu poteſtas nõdũ cõpetens nõdum uidetur poſſe
committi etiã ut ualeat cõmiſſio in tempore, quo com-
petat. ar. c. Romana. §. 1. de offic. Archidi. ſed Ioan. An. ibi
reſponder. & in. c. ſi confirmationem. ibi omnino uide.
Pro quo, quia iuriſdictio quæ nondum competit, non po
teſt rata haberi: ut l. licet. de iudic. ergo &c. nec antè man
dari: quia iſta æquiparatur, poſtea ratum haberi, uel antè
mandari: cùm ratihabitio retrotrahatur, & mandato
anteriori comparetur: ut l. fin. C. ad Macedo. Nec obſtat
3 † quod ſub uniuerſitate mandata ueniunt futura: quia ue
rum eſt futura, quæ ſunt, uel erunt de natura illius uni-
uerſitatis: cuiuſmodi non ſunt ſpecialiter auctoritate apo
ſtolica demandandã, quæ non continentur ſub poteſtate
ordinaria Epiſcopi: imò committuntur ſibi extrinſecus,
& tanquam uni alteri ſingulari perſonæ, & ideò non ue-
4 niunt; ſicut † etiam in fideicommiſſo uniuerſali non ue-
niunt ea, quæ pars capit extrinſecus, & non iure hæredi
tario: ut ad Trebel. l. in fideicommiſſariam. §. 1. & ſi. cum
concor. Nec obſtãt no. in d. c. ſi cõfirmationẽ. quia ibi po
teſtas cõfirmandi electiones ſi & cùm fierent ratione ſuæ
ordinariæ poteſtatis competebat: ergo non mirũ, ſi tunc
poterat committere antequàm fuerat electus; cùm tunc
haberet poteſtatẽ incluſam ſub uniuerſitate iuriſdictio-
nis ſuæ ordinariæ, licèt exercitium nondum haberet a-
ctu, ſed habitu. Sed in caſu noſtro Epiſcopus prædictus
nullam poteſtatem incluſam ſub poteſtate ordinaria ha-
bebat in cauſis committendis ſibi actoritate apoſtolica:
nec exercitium actu nec habitu: & ita non uidetur quòd
antè potuerit committere. Secunda quæſtio, quæ eſt in
5 præmiſſo dubio, eſt an Epiſcopus, † cui commiſſa eſt po-
teſtas diſpenſandi per modum præmiſſum, poſſit eam
alteri committere? Quidam dicebant quòd non, per c.
ſi. de offi. deleg. ubi uidetur tex. Alii uerò dicebant quòd
imò, ex quo cum cauſæ cognitione, ſcilicet, ſi ille, cum
quo eſſet diſpenſandum, fuerit idoneus, & non fuerit pa
ternæ incontinentiæ imitator: nam tunc propter cauſæ co
gnitionem annexam cenſetur non nudus miniſter: nec
aliàs cõſtat, quòd perſonæ induſtria ſit electa: & ideò po
teſt committere: quia illud c. fin. debet intelligi quando
nudum miniſterium diſpenſandi eſt cõmiſſum ſine qua-
cunque cauſæ cognitione: ut ibi no. per Inno. & Hoſtien.
circa ſi. Alii uerò dicebant, quòd licèt tunc committitur
cum cauſæ cognitione, ſeu inquiſitione poteſtas diſpen-
ſandi, ea quæ ſunt cauſæ cognitionis committi poſſunt:
ea tamen quæ concernunt factum cauſæ commiſſæ diſpẽ
ſationis, non poſſunt committi. & ſic dicebant quòd Pau.
intelligit dictum c. ſi. in cle. iudices. de offi. delega.

ADDITIONES.

a Epiſcopus conſtituit. Adde Dec. in c. quoniam Abbas. de
offi. dele. Alex. in l. & quia. ff. de iuriſdict. om. iudic. Fely.
in c. paſtoralis. §. quoniam. col. 2. uerſic. adde. de reſcript.
& in c. cùm re. uerſi. pro quo ultimo. eo. tit. dec. 2. infrà de
offic. delegat.
b Multa tranſeunt cũ uniuerſitate. De his quæ trãſeunt cũ
uniuerſitate uide etiã deci. 3. incip. epiſcopus Cãthuariẽ
ſis. infrà de pact. Aegi. Bella. dec. 443. incip. ſi epiſcopus
uicario. hoc tit. de offi. uicar.
c Nondum eſt. Adde dec. 6. in tit. de offi. deleg. ſuprà in no
uis. & dec. 3. de offi. uicar. per Biſig.

De Officio Delegati.

EPITOME.

Executor apoſtolicus non poteſt ſubdelegare cauſæ cognitionem, niſi qualificato, iuxta c. ſtatutum. de reſcript. in 6. meram autem executionem ſic.

DECISIO I. aliàs 99.

a NOta, quòd executor [a] datus in literis gratiæ
nõ poteſt mandare ſubexecutori, niſi ſit per-
ſona habilis, de quo cauetur in c. ſtatutũ. de re
ſcri. li. 6. quòd talis executor habeat poteſtatẽ
cognoſcendi, ſeu aſſumendi officiũ iudicis: nudũ autem
miniſterium ſimplici presbytero, ſeu curato bene poſſet
demandare. ut no. Archi. in c. alleg. ſuper uerbo, cauſæ,

& ad hoc facit, quod nudum miniſterium poſsit transfer
ri in alium, licèt non iuriſdictio, niſi aliàs eſſet perſona ha
bilis. ff. de ſta. libe. l. ſtatu liberi. §. fi. & uide deciſ. 3 2. ſuprà
de reſcript.

A d d i t i o.

a Nota quod executor. Suprà de reſcrip. 3 2. & dec. 30. eod.
tit. in no. & dec. 5 5. infrà de conceſſ. præbend.

E p i t o m e.

Si Epiſcopus ſuo Officiali cõmittat cauſas præhentes,
& futuras, & demùm Papa Epiſcopo aliquam cauſam cõ
mittat, de illa Officialis eius cognoſcere non poteſt.

D E C I S I O II. aliàs. 157.

a Ota, quòd ubi Epiſcopus [a] committit Officiali cau
ſas præſentes & futuras, ſi Epiſcopo cõmittatur cau
ſa per Papã, propter hoc Officialis de illa cauſa co-
gnoſcere nõ poterit: cũ tẽpore cõmisſionis ſibi factæ Epi
ſcopus nõ haberet iuriſdictionẽ: & ſic nõ poterit cõmit-
tere Officiali. ar. c. 1. de offi. uica. lib. 6. licèt uideretur con
trà, per nota. & alleg. in c. ad audientiam. de eccle. ædifi.
& quod not. Ioan. And. in c. ſi cõfirmationem. de electio.
lib. 6. licèt Ioan. Monac. ibi contrà.

A d d i t i o.

a Nota quòd ubi epiſcopus. Alex. in l. & quia. ff. de iuriſdi.
omni. iudi. Dec. in ca. quoniam abbas. de offi. deleg. Fely.
in c. paſtoralis. §. quoniam. col. 2. de reſcript. dec. 1 1. ſuprà
de offi. uicar. Ioã. Bertach. in ſuo repert. in uerb. uicarius.

E p i t o m e.

Cauſa diligenter eſt antequàm in relationem ponatur, inueſtiganda.

D E C I S I O III. aliàs 761.

Sciendum quòd quicunque Auditor alicuius cauſæ,
uel alius iudex debet uidere diligenter proceſſum
cauſæ, & elicere bene & prudenter dubia eliciẽda, ſu
per quibus debet habere conſilia ab alijs Dominis Audi
toribus: & etiam ſi haberet cauſam ponere in relationi-
bus, collationare cum aduocatis partium, qui debent al-
legare: ne poſteà poſsint dicere Auditoribus in relationi
bus, uel poſt relationes, quòd alia dubia dimiſit, ſicut
multoties faciunt aliqui aduocati.

E p i t o m a.

Executores gratiarum apoſtolicarũ ad executionem
eorum, quæ in cõmisſione literarum continentur, proce-
dere non poſſunt, niſi priùs literas prædictas receperint.

D E C I S I O IIII. aliàs 794.

a Pronuntiatio [a] facta fuit per dominum Petrum Flan
drini Cardi. tit. ſancti Euſtachij ex commiſsione ſibi
facta per Papam Gregorium x. Auinionen. die lu-
næ. 16. mẽſis Ianuarij Anno à natiuitate domini. 1383.
pontificatus domini Grego. prædicti anno 4. Chriſti no-
mine inuocato: pro tribunali ſedente, & habens ſolum
Deum præ oculis, habita inter nos, & cum multis peritis
deliberationẽ matura, de ipſorum conſilio pronũtiamus
& decernimus executores quoslibet gratiarum per ſedẽ
apoſtolicam deputatos, non poſſe de iure procedere ad
executionẽ eorum, quæ in commiſsione ſuarum literarũ
continentur, donec ſuas receperint literas præſentes. pro
hoc facit c. cum in iure. de off. dele. & c. ut debitus. de ap
pel. & c. 2. eod. titu. uide Collect. in c. ex conqueſtione. de
reſtit. ſpolia.

A d d i t i o.

a Pronuntiatio. Adde dec. 4. de conceſſ. præbend. per Biſig.

E p i t o m e.

Conſeruator ubi eſt datus ad certum tempus, finito tẽ
pore finitur eius officium etiam quoad negotia cœpta.

D E C I S I O V. aliàs 318.

Nota, quòd ubi Conſeruator eſt datus ad certum
tempus, finito tempore finitur negotium Conſer-
uatorum, etiam in negotiis cœptis: ut not. Ioan.
And. in nouel. in c. fi. de offi. dele. lib. 6. ad quod facit ca.
fina. de procu. in clemen.

E p i t o m e.

Capitulum ſede uacante non ſuccedit in iuriſdictione
delegata Epiſcopo.

D E C I S I O VI. aliàs 354.

Ota, quòd capitulum ſede uacante non ſuccedit
a in iuriſdictione delegata Epiſcopo. [a] per not. Ioan.
And. in c. ad abolendam. de hære. in ulti. glo. io no-
uel. qui hoc tenuit in delegato à iure, quod fortius eſt: li-
cèt Ioan. Mon. contrà in c. un. de maio. & obed. lib. 6.

A d d i t i o.

a Epiſcopo. Adde Fely. in c. eam te. de reſcript. in 15. col.
uerſicu. in mandato.

E p i t o m e.

Literæ ſigillatæ ſigillo executoris cum iuramento par
tis creditur.

D E C I S I O VII. aliàs 574.

a Vtrùm credatur [a] executori teſtificanti ſub ſua litera
ſigillata ſigillo ſuo, illum ſuper cuius gratia fuit de-
putatus executor, acceptaſſe? Quidã dicebãt quòd
non, quia non teſtificatur de facto ſuo, ſed alieno, ſcilicèt
b impetrãtis, tunc enim creditur [b] literæ, & ſigillo execu-
toris, cùm teſtificatur de facto, ſiue de his, quæ ſibi fue-
runt cõmiſſa: ut puta quòd prouidit, uel eũ fecit recipi,
& eũ in poſſesſionẽ induxit, iuxta not. per Cõpoſ. in c. ca-
pitulum ſanctæ crucis. de reſcript. & facit l. magis puto.
§. ne tamẽ. in gl. ſuper uerbo, uiatorem. ff. de rebus eorũ
quæ ſub tu. uel cura ſunt. Tamen maior pars tenuit quòd
ſatis credi debet, ſaltem cũ iuramẽto partis, quia ſatis ac-
ceptatio quæ cõmuniter interdum cõſueuit fieri ante e-
xecutionem, eſt de circunſtantiis negotii ſibi commisſi,
cùm ſit neceſſaria ad prouiſionem faciẽdam per eum, &
ſatis uicina mãdato. facit ff. iudi. ſol. l. iam tamen. §. quòd
tamẽ. pro hoc, quia credunt literis executoris per modũ
actorum confectis, deſignatis loco & tempore de & ſu-
per appellatione per partem interpoſita, ut per eum cau
ſa ad Curiam deuoluatur: ut not. Compoſt. de electio. c.
ſtatuimus. in 3. colum. §. item quæritur. de modo proban
di uide dec. 6. infrà de proba.

A d d i t i o n e s.

a Vtrum credatur. Adde deci. 15. infrà de procuratorib.
b Creditur. An autẽ literis arbitrorum credatur, uide per
Abbat. in c. poſt ceſſionem. col. 12. de probatio. & ibi etiã
Fely. ubi uidetur tenere quòd literis arbitrorum non cre
datur: quia cenſentur literæ priuatæ.

E p i t o m e.

Iuriſdictio delegati expirat per remisſionem cauſæ ad
ſeniorem.

DE-

DECISIO VIII. aliàs 719.

DIc quòd iuriſdictio delegati iudicis, uel auditoris expirat multis modis, inter quos eſt unus, quando remittitur cauſa ad ſeniorem: ut not. in c. ex literis, de officio delega.

De Officio Legati.

EPITOME.

Legatus habens poteſtatem conferendi beneficia certo modo reſeruata, non poteſt aliter reſeruata conferre.

DECISIO I. aliàs 162.

NOta, quòd ubi eſt data poteſtas legato, quòd poſſit conferre beneficia apud apoſtolicam ſedem uacātia, nō propter hoc cōceditur, quòd quæcunque beneficia reſeruata poſſit conferre: quia poteſt eſſe beneficium reſeruatum, quod propriè non erit uacans apud ſedem apoſtolicam. argum. nota. in c. cùm in tua. de conſuetudin. lib. 6. ſuper uerſic. non exiſtat. per Archidiaconum. & in c. præſenti. & c. ſtatutum. de præbendis. lib. 6.

EPITOME.

Legatus non tenetur edere ſuam poteſtatem.

DECISIO II. aliàs 176.

NOta, quòd Legatus exigens procurationes non tenetur oſtendere originalem poteſtatem: ut no. Ioan. And. de offic. leg. l. 1. & Hoſtien. in capitu. procuratores. de cenſi.

DECISIO III. aliàs 459.

Similis eſt deciſ. 1. hoc titu. ſuprà in nouis.

DECISIO IIII. aliàs 490.

Similis eſt deciſ. 3. hoc titu. ſuprà in nouis.

De Officio Ordinarij.

EPITOME.

Prælatus uel prælatiſſa poteſt creare Vicarios temporales.

DECISIO I. aliàs 290.

NOta glo. eſt, quòd ubi plenariè quantum ad ſpiritualia & temporalia pertinet iuriſdictio ad prælatum, uel ad prælatiſſam eccleſiæ, prælatus poteſt ibi ponere Vicarium temporalem: ut not. Io. An. in c. frequens. de exceſſ. prælat. in clemen.

EPITOME.

Epiſcopus poteſt transferre monachum ad beneficiū ſeculare: ita quòd beneficium tale monaſterio uniatur, & regatur per monachum: licet aliàs expreſsè non diſpenſet ſuper translatione monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Superior ubi actum explicat cum cauſa cognitione, uidetur ſuper tali actu diſpenſare, etiam ſi expreſsè non diſpenſet.*

DECISIO II. aliàs 20.

NOta, quòd Epiſcopus poteſt transferre monachum
a ad beneficium ſeculare:[a] ita quòd beneficium tale
uniatur monaſterio monachorū, & regatur per monachū: ut no. Arch. in c. cùm de beneficio. de præbēd. lib. 6. Sed nunquid in iſto caſu ſi Epiſcopus tale beneficium ſeculare uniēdo monaſterio monachorū ſtatuēdo quòd beneficium præfatum per monachos regatur, aliàs tamē non diſpenſat expreſsè ſuper translatione monachorum ſeruiētiū in dicto beneficio ſeculari, an talis unio ualeat, cùm de diſpenſatione unionis nō fiat mentio? Et uidetur quòd ualeat, per c. nō poteſt. de præb. li. 6. in fi. cū ibi not. per Doc. in c. licet. de elec. ſuper uerbo, carere. & per Inn.
1 de præb. c. literas. In contrariū uidetur: quia † ubi Epiſcopus facit actum, uel ſuperior cū cauſæ cognitione, uidetur ſuper tali actu diſpenſare: poſito quòd expreſsè nō diſpēſet: ut uidetur not. Inno. in c. ueniens. de filiis presbyt. Nam ex quo Epiſcopus ſcit perſonā inhabilē ad actū, ad
b quem admittit perſonā, uidetur ad talem actū [b] habilitare. ar. l. idē Vlpianus. de excuſat. tuto. de re iudi. l. quid conſulebant. de bono. poſſ. l. ſeruus, & ſi menſor fal. mod. dix. l. 1. §. fin. ad quod not. in c. paſtoralis. ſuper uerbo, ex certa ſciētia. de officio delegat. & iſta fuit communis opi. in Rota. Nec obſtat d. c. nō poteſt: quia ibi erat, quòd fiebat ſine cauſæ cognitione. Item poſito quòd ibi aliud beneficium exprimeretur: non tamen apparet quòd exprimeretur beneficium eſſe curatum, & ideò ibi clauſula non obſtante, non poteſt operari diſpenſationem.

ADDITIONES.

a Beneficium ſeculare. Adde deciſ. 28. incip. collatio facta. & quæ ibi addidi ſuprà de præben. in nouis. & quæ addidi in dec. Thom. Falto. cau. 36. dub. 65.

b Videtur ad talem actum. Adde dec. 7. incip. ſi epiſcopus det poteſtatem. in fin. de offi. uicar. in nouis.

DECISIO III. aliàs 408.

Similis eſt dec. 2. de filiis presbyter: ſuprà in nouis.

DECISIO IIII. aliàs 499.

Similis eſt deciſ. 1. de offic. uicar. ſuprà in nouis.

EPITOME.

Auditor Cameræ non habet iuriſdictionem, niſi inter Curiales exiſtentes in Curia Romana.

DECISIO V. aliàs 728.

NOta, quòd Auditor Cameræ apoſtolicæ non habet poteſtatem, niſi in corteſanos exiſtentes in Curia Romana, niſi Papa ſibi det. & ita ſeruat Rota.

De Officio Iudicis.

SVMMARIA.

1 *Iudex qui attentata reuocauit incidenter, poteſt poſteà condemnare in expenſis.*

2 *Attentatorum cauſa dicitur ſummaria, in qua ex officio non ſeruatur iuris ordine procedi poteſt.*

3 *Sententia ſuper attentatis dicitur interlocutoria.*

DECISIO I. aliàs 474.

1 NOTA, ſi † attentata lite pendente petantur
reuocari, ante omnia incidenter iudex reuocando ea, licèt non condemnet in expenſis, poſteà poterit condemnare: cùm dicta pronunciatio, ſiue ſentētia cēſeatur interlocutoria nō diffinitiua, & ſic nō fuit functus officio ſuo. de offi. deleg. c. in li-
2 teris. & † quia ſuper huiuſmodi reuocatione attentatorum procedit ex officio, & ſummariè non ſeruato iuris
3 ordine, & ante finem negotii principalis: & ideò † non dicitur diffinitiua, ſed interlocutoria. argumen. not. per Innocen. de reſcript. c. ex parte, de maior. & obedien. c. dilecti. de appella. c. non ſolùm. per Io. And. faciunt not. in

cle. unic. de ſeqneſt. poſſeſ. & fruct. uide infrà de re iudi. deciſ. 25. & deciſ. 37.

De Pactis.

SUMMARIA.

1 *Pactum, vel iuramentum primi expectantis, quòd non acceptabit certum beneficium in præiudicium ſecundi, valet.*

2 *Ius futurum per pactum remitti poteſt.*

DECISIO I. aliàs 123.

1 NOTA, quòd † vbi primus impetrãs promittit per pactũ, uel per iuramentum non acceptare beneficiũ, quod uacabit in præiudicium ſecũdi imperrantis, quòd ualet talis conuẽt o. arg.
2 no. in c. inter. de renun. quia † futurum poteſt remitti maximè per pactum: ut. l. 1. C. de pact. iunct. l. cùm quidam. ff. de iure fiſc. & not. in c. nulla. de conceſ. præbend. & in c. ex multiplici. de dec. in gloſſ. & uide ibi haberi. uide deciſ. 8. circa medium infrà de procuratorib.

SUMMARIA.

1 *Denarios grauiores à leuioribus eligere, & grauiores in maſſam conflare leuiores expendendo non licet, etiam ſi cuſor tales denarios mixtim ediderit, & per tot.*

2 *Deceptio, quæ non tranſcendit dimidiam iuſti pretij an ſit licita. & nume. 4. & 5.*

3 *Moneta tria neceſſariò habere debet.*

4 *Contrahentibus non licet circa quantitatem, vel qualitatem ponderis, vel menſuræ in mercibus ſe decipere.*

6 *Aequalitas debet inter contrahentes obſeruari.*

DECISIO II. aliàs 848.

1 CAſus talis † eſt. Dominus ciuitatis [a] tradidit cuden-
2 tibus pecuniam maſſam argẽti iſto pacto, quod de qualibet libra argenti ad pondus illi redderent centum denarios boni argenti, ſicut eſt illa maſſa: ita quòd centum denarij ſint ponderis in puncto unius libræ ad pondus: Sunt autem inter illos denarios aliqui leuiores, aliqui grauiores: mercator autem qui de mercibus ſuis licito modo habet de prædicta pecunia, uel campſor, qui emit de ea cum florenis ſuis pondetat ſingulos denarios, grauiores inde eligit, & conflat in maſſam, & inde lucratur; leuiores, poſteà expẽdit, & emit inde florenos. Quæritur nunquid lucrum iſtud ſit licitum, ita quòd non teneatur illud reſtituere? Confeſſori qui habuit iſtum caſum uidebatur illud lucrum illicitum: & quòd ille teneretur ad reſtitutionem. Nam ille primò lucratur cum iactura populi, quia licèt quilibet denarius ualeat duodecim, & expendatur pro duodecim communiter: tamen habens centum denarios, licèt habeat ualorem unius libræ maſſæ argenti ad pondus, ſi habet eos mixtim communiter graues & leues, ſi tamen habet centum leuiores non habet ualorem tantum, & pecunia habet multiplicem uſum. Nam pecunia non ſolùm expenditur, ſed etiam theſaurizatur. & ſi teneat eam aliquis in longum tempus, cum pecunia erit interdicta, & non habebit curſum, plus damnificatur habens leuiores, quàm habens mixtim leuiores & grauiores. idem contingit, ſi pecunia interdicatur. idem ſi transferat eam ad patriam alienam, & dominus faciens talem pecuniam uidetur nolle, quòd expendatur, & curſum habeat, & communiter eam tradat, & licèt non interdicat talem conflationem fieri: ſatis tamen ueriſimile eſt, quòd nolit eam fieri: & quòd nelit reipublicæ fieri illud commodum, quòd pecunia eorum plus ualeat. Unus uerò reuerendus dominus hoc dicit, quòd tale lucrum eſt licitum, quia ille conflat rem, quæ legitimè ſua eſt: & poteſt de ea facere quod uult: & licèt centum denarij leuiores minus ualeant, quàm una libra ad pondus, tamen hoc non ſufficit, nec facit lucrum illi-
a citum: quia † deceptio quæ non tranſcendit dimidium iuſti pretij eſt licita: & Princeps concedit contrahentibus quòd mutuo ſe decipiant: & quilibet duodenus habeat de communi curſu quòd ualeat duodecim denarios, & non aliter, aliàs uidetur mihi quòd cõfeſſor bene dicat, per rationes ſuas. Item quia ſi talis electio denariorum leuiorum, & debiliorum à fortioribus ſeu grauioribus eſſet licita, & permitteretur, ſine peccato, ſic poſſet contingere in quolibet mercatore, uel alio talem electionẽ faciẽte: cum generaliter tota pecunia Principis, uel magna pars eius poſſet legitimo pondere defraudari: & ſic eius curſus conſequenter diminui in ualore, quod eſſet incõueniens: cùm non debeat eſſe in poteſtate inferioris ordinationes Principum irritare, uel defraudare. argument. iurium communium iuncto. c. quanto. extra de iureiurando. ubi uidetur textus pro dicto confeſſore. Si enim Princeps peccat pecuniam quam facit legitimo pondere deſraudando, ut ibi: multò fortiùs ergo peccant inferiores. Item pro iſta parte uidetur textus expreſſus, ſi nõ calumnietur. C. de ueteris numiſma. poteſtate. l. 1. lib. 11. ubi textus iubet denarios Principũ authoritate formatos ita tradi, ac ſuſcipi ab ementibus & diſtrahentibus, ut nihil omninò refragationis, ſeu refutationis oriatur, nec aliquid fieri quò minùs debiti ſint ponderis, & ſpeciei. In hac etiam ratione facit. l. quicunque. ff. ad leg. Corn. de falſ. ubi prohibetur, ne quis poſſet radẽdo, uel minuendo circa pecuniam immutare. aliàs punitur pœ-
3 na falſi. Item hoc probatur ſic: quia † de iure ſunt neceſſaria tria in qualibet moneta, ſcilicèt quantum ad intrinſecam ſubſtantiam pecuniæ, ſcilicet proba materia, iuſtum pondus, & imago ſeu ſubſcriptio Principis: quorum altero deficiente nõ cenſetur proba moneta, ſed reprobatur: ut probatur & notatur per Doctor. ff. de contrahend. empt. l. r. & in d. l. 1. C. de ueteris numiſmatis poteſtate. iunct. l. Quintus. §. pen. ff. de auro & argen. legat. & notatur per Docto. in d. c. quanto. Cùm igitur per talem electionem ſi foret licita, poſſet in uno de ſubſtãtialibus defraudari, ſcilicet in pondere, ergo non eſt licitum. Item Princeps tales denarios faciendo, quorum non ſolent ſinguli per gentes eis utentes ponderari, forſan propter eorum multitudinem, uel ualoris cuiuslibet paruitatem, & quorũ etiam ſingulos eſſet quaſi impoſſibile, ſeu ſaltem nimiũ difficile per operarios eorum, ſeu monetarios ponderare, & ſub certo pondere fabricare, uidetur inuicem unũ cũ alio recompenſare uelle: & ſic etiam compẽſatos expendi: & per conſequens committere fortunæ quis debiliores, uel fortiores habeat, quando per gentes expẽdũtur: & etiam eorum intrinſecum ualorẽ in pondere conſiſtentem referre uelle ad ſingulos denarios in ſe, ſeu ad libram, ſeu marcam eorum, & per tale pondus librã uel marcã facit eos de monetis ſuis per ſuas gentes campſoribus expediri, ſeu tradi. Sic ergo nõ uidetur quòd priuati poſſunt inuicem talẽ electionem denariorum debiliũ à fortioribus facere: quia ſi auferrent illam mutuã cõpenſationem, & fortunã, & quò ad pondus libræ, uel marcæ intrinſecã bonitatẽ, ad quam Princeps ſe retulit. & ſic cõtra Principis intentionem uenirent, & eius pecuniam legitimo pondere defraudarent, quod non uidetur conceſſibile: cùm intentio Principis regulet omnia facta ſua: & ſic non licet eius uerba, nec eius intentionem fraudare. ff. de leg. l. contra legem. cum concor. pro iſta parte etiã
4 uidetur text ff. de auro & argen. lega. l. 1. & 2. item † non licet contrahentibus circa quantitatem, uel qualitatem ponderis, uel menſuræ in mercibus ſe decipere: nec circa pondus, uel menſurã mercis aliquid immutare: ut extrà de empt. & uen. c. 2. de dolo. arbitrio. §. de eo. ff. de actio. empt.

empt.l.ſi quis à me.cùm concor.ſic ergo nec iu pondere pecuniæ datæ pro pretio, ut æqualitas ſeruetur ubique. Non obſtat quod dicitur per tenentem contrarium quòd poteſt quis facere de ſuo quod uult:quia illud ſalua ſua gratia non eſt ſimpliciter uerum præſertim in monetis, ubi tota eius poteſtas depēdet ab ordinatione Principis, & eius intētione.C.de fal.per totum & iuribus ſuperiùs allegatis. Item non poteſt quis in ſuo, nec de ſuo facere quod vult,per quod immittit indebitè aliquid in alieno: prout facit iſte ſic eligens pecuniam bonam, & debilem alijs tradendo : ergo, &c. arg.ff. ſi ſeruit.uendi.l.ſicuti.§. Ariſto.cum ibi not. Non obſtat etiā quod dicitur, quod
5 †deceptio non tranſcendens dimidium iuſti pretij eſt licita:quia ſalua eius gratia illud nō eſt uerum ſi fiat doloſè, & ex certa eius ſcientia, aliquid machinando contra cū, cum quo cōtrahit: ut expreſsè no.glo.in l.item ſi pretio. §.quemadmodum.ff.locat.& ff.de mino.l.in cauſæ. §.Pōponius quoque.& not.per Doct. extrà de emp. & uen. c. cùm dilecti.& de teſti.c.cauſam quæ.Conſtat autē quòd taliter eligens pecuniam ex certa ſcientia, & doloſè talem electionem machinatur, per quam aduerſarius decipitur:ergo &c.Itē illa regula, quòd deceptio circa mediam ſit licita, nō eſt uera in deceptione proueniente occaſione uitij,uel defectus rei deductæ in contractu : ut l. Iulianus.in prin.& per totum.ff. de act.emp.& de ædil.edic:per totū.ergo cùm hæc deceptio proueniat ex deceptione uitii pecuniæ prout eſſet in caſu huiuſmodi quæſtionis:quia pecunia eſt res deducta in contractu:& pecunia ſic electa ſecundùm intentionem ordinationis Princi
6 pis eſt uitioſa:ut ſuprà declaraui. Nam † inter contrahentes debet paritas, & æqualitas obſeruari : nec debet uni circa contractum licere, quod alij licitum non exiſtit : ut iuribus communibus.Item etiam eſt magna deceptio,& realis,& intentionalis ex quo iſte elector pecuniæ ſcit pecuniam traditam debilem,& ille ignorat,qui recepit,qui forſan ſi ſciret,non reciperet pecuniam,niſi eſſet bona ſecundùm quod Princeps ordinauit recepturus mercem ſuam bonæ pecuniæ æquiualenti traditurus.ergo nō poteſt negari quin hic ſit dolus,ſaltem incidens in cōtractu: quia dolus eſt machinatio quædā alterius decipiendi cauſa,cùm aliud ſimulatur,& aliud agitur:ut l.1.§. dolum.ff. de dolo.qui dolus incidens eſt purgandus : uel aliàs eſſet contractus reſcindēdus, ſi eſſet bonæ fidei : uel agi poſſet ad deceptionem, iuxta notata in l. rem maioris pretii. C.de reſcindend.uendit.& in d.c.cùm dilecti. de emp. & uen.hoc mihi uidetur ſaluo conſilio meliori.

ADDITIO.

a Dominus ciuitatis. Vide Ioan. Nider. in tract.de cōtract. mercat.capit.1.col.5.

EPITOME.

Alienatio prohibita non excuſat à pœna, etiam ſi fiat cauſa recuperandæ pacis.

DECISIO III. aliàs 849.

Epiſcopus Cantuarienſis fecit pactum, aliàs pacem cum rege Franciæ: quia pro certa recompenſatione tranſtulit in eum dimidiam partem ciuitatis tunc in ſolidū ad Epiſcopum pertinentē: hoc acto, ſi Rex partem quā in eum Epiſcopus transferebat poneret extra manus ſuas, quòd ipſo iure pars Regis rediret ad ipſum Epiſcopū,& dominiū eccleſiæ:& etiā data ſibi in recompenſatione penes eccleſiā remanerēt. Contingit quòd in tractatu pacis initæ cum Rege Angliæ Rex Frāciæ tranſtulit terras ducatus Aquitaniæ in Regē Angliæ inter quas trāſtulit omnia, quæ habebat in comitatu,& tota diœceſi Cantuarienſi. quæritur nunquid cùm ſit dicta ciuitas, ſeu pars quam Rex Franciæ per illud paſſagium obtinuit translata in Regem Angliæ, ſit locus pœnæ prædictæ, ut debeat redire ad dominium eccleſiæ Cantuarienſis, tanquam ſit purificata conditio prædicta? Et uidetur quòd nō,quaſi hoc caſu. propter cauſam neceſſariam pacis Regis ſit permiſſa alienatio, licèt aliàs eſſet ſibi alienatio prohibita: & præſertim quia tranſit ſub uniuerſitate aliarum rerum,ſeu terrarum.ar.ff. de fundo dotali.l. 1. ff. de contrahen.emp.l.in modicis. extrà de iure patronat.c. ex literis.cum no.per Inno.pro hoc ff.de leg.1.l.peto.§.prædium. Pro iſta parte bene facit ff.de publica.l.ſi. §.ſi propter neceſſitatē.& l.Cæſar.Pro hoc etiā bene facit ff.locati.l.itē quæritur.§.exercitu.In oppoſitū videtur,quia etiā ſi per modum uniuerſitatis transferatur,& ſub uniuerſitate nihilominus ſit locus cōuentioni.ar. l.ſi ita quis.§.ea lege.ff.de uerb.obli.de le.2.d.l.peto.§.fratre.& l. codicillis.§.matre. Nō enim refert quomodo extra manū ſuam ponat,dum tamen ponat,ut cenſeatur præmiſſæ cōuentionis conditio extitiſſe.ar.l.cùm ſeruus.ff.de uerb. obli. & ff.quemadmo.teſta.ape.l.ſi in duobus.§.1. & ff.quemadmo.ſer.amit.l.qui fundum.ff.de aqua quoti.& æſtiua. l.2.§ quæſitū.& c.ſi māci.ita fuerit alien.ut manu.l.ſi.pro iſta parte uidetur tex.quia ex quo iſta neceſſitas alienandi extra manū Regis prouenit occaſione Regis inimicorū,Rex uidetur in culpa : igitur ipſi Epiſcopo tenetur.ar. l.ſi merces.§.culpæ.ff.loca.cū ibi no.cū iuribus allegatis.

EPITOME.

Filia dotata quæ per pactum iuratum promiſit nolle habere regreſſum ad bona paterna,ſuccedit patri inteſtato cum alijs filiis,licèt aliqui contradicant.

DECISIO IIII. aliàs 850.

Vtrùm filia dotata, quæ promiſit per pactū iuratum quòd dote contenta nullum ad bona paterna regreſſum haberet, inteſtato patre decedente[a] poſſit illi
a ſuccedere,præſertim cum aliis fratribus & ſororibus.Gēze.ut audiui in c. quāuis pactū.de pac. lib. 6. tenet quòd ſic:quia pater decedendo inteſtatus uidetur tacitè hæredibus propinquioribus reliquiſſe hæreditatem ſuam : ut l.cōficiuntur.ff.de iure codicil.Cōſtat autem quòd ſi pater eā inſtituiſſet,quòd nō obſtante renuntiatione admittēda eſſet ad hæreditatem ex nouo iure. argu.extrà de renunt.c.1.& de iureiuran.c.ad noſtrā.2. cum ibi notat. facit ff.de exceptio.rei iudic.l.ſi mater.§.eandem. cum concordan.Igitur & ab inteſtato, ex quo ſic decedēs pater ſibi uidetur dediſſe:præſertim quia in dubio videtur fuiſſe intentio renuntiantis,filiæ,& patris dotantis ne haberet recurſum ad eius bona cōtra eius uoluntatem,infringendo uel impugnando eius iudiciū,ſi aliis reliquiſſet.Cùm igitur nulli alteri pater reliquerit, & ſic inteſtatus decedēs ſibi ſicut & cæteris reliquit tacitè,ut dictū eſt:ergo ſibi poteſt ſuccedere nō obſtāte renūtiatione:& præſertim ubi nulli aliī liberi,maximè maſculi,exiſtunt,quorum fauore uidetur pater in dubio eam uoluiſſe renuntiare,ne per medium filiæ ad alios nomine eius deueniret hæreditas:ſecus autem ubi nulli ſunt liberi maſculi,ſed uel ſolæ aliæ filiæ,uel ſoli cognati,præſertim uenientes ex fœminea linea attinētis:quia tunc ceſſat ratio, & intētio patris eam facientis renuntiare,& ipſius filiæ: & ſic arguitur ex intētione partiū ex ueriſimilibus arbitrata.arg.iuriū communium. Tenent tamen quidā contrà,propter generalē renuntiationem,quæ etiam concernit, & concernere poteſt etiam ſucceſſionem ab inteſtato, ut ſic ex quo ſic ſimpliciter, & generaliter renuntiauit, utrique iuri renuntiaſſe uidetur.ff.de ſucceſſ.edic.l.ſi. §.ſed uidendum.cum ibi not.in glo.qui enim effuſo ſermone loquitur,in promptū incidit periculum.ar.l.fin.C.de contrahend. emptio. & uēdit.pro hoc poteſt induci quod not.Cy.poſt Petrum de Bellapertica,Burgund.C. de reſcin.uendi. l.rem maioris pretii.in 6.q.& Ioan.And.in nouel.de empt.& uen. c.pen.ſuper glo. Et reſpondent ad rationem Genzel.quia

illa iuris præſumptio, quæ præſumit patrem inteſtatum decedentẽ tacitè propinquioribus reliquiſſe:tunc habet locum cùm pater non fecit aliquem renuntiare,quia tũc quò ad illum ex quo conſtat, quòd ſemel uoluit per renuntiationem filiam excludere:ad huc eiuſdem præſumitur uoluntatis,niſi conſtet expreſsè,quòd ſibi dare noluerit:quia in incertis non certis,&c. ut l.continuus.§. cùm ita.ff.de uer.oblig. Ad aliam rationem dicunt, quod imò uidetur fuiſſe intentionis omni iuri renuntiare: ex quo generaliter,& uniuerſaliter renuntiauit: quia qui nullũ, & omnia dicit,nihil excludit.ff.de rebus dubijs.l.ſi is qui ducenta.§.utrum.

ADDITIO.

a Patre decedente. Adde Bald.conſi.473.quædam puella. in 2.col.in 2.quæſt.uol.1.Dec.conſil.506. in caſu propoſito.& Capell.Tholoſ.dec.456.

De Procuratoribus.

EPITOME.

Ratificari poſſunt geſta per non procuratorem à domino ante ſententiam,ſecus poſt:quia ſolùm in eius præiudicium id facere poſſet:& quæ ſit cauſa differentiæ.

SVMMARIVM.

1 *Geſta per non procuratorem per dominum ratificari poſſunt.*

DECISIO I. aliàs 13.

1 a NOTA,† quòd geſta per non procuratorem[a] poſſunt ratificari, maximè ſi dominus ſcit nõ procuratorem cauſam uentilare.iuxta no.per Innoc.in c.ex parte.de reſcrip.Et iſtud eſt uerum,quòd proceſſus habitus ante ſententiam poteſt ratificari:ſed tamen ſententia lata dominus proceſſum nullum in præiudicium ſui ratificare poteſt: non tamen in præiudicium partis. ſic intelligitur l.licèt.cum ibi not.ff. de iudic. ad hoc quod not. in l. tutor. C. in quibus cau. re. in integrum non eſt neceſſ. Et eſt ratio, quare poſt ſententiam non poteſt, ſed ante ſic poteſt ratificari indiſtinctè:quia ante ſententiam eſt incertum an proceſſus ſit in fauorem ratificantis, uel nõ, & an ratificatio ſit in præiudicium partis,aut non.& ita in dubio ante ſententiam ualet ratificatio: poſt autem non in præiudicium partis: ut in iuri.ſuprà alleg. ad quæ facit no. Specula. in tit. de procura.uide in c.auditis.de procurat. cũ ibi not. & Ioã. And. de offic.de lega.c.prudentiam. glo. 2. & uide infrà deciſio. 10.eod.titul.& dec.21.eod.titul.& dec.5.de teſtib. infrà.& deciſ.56.infrà de appella.

ADDITIO.

a Geſta per non procuratorem. Adde uidendã dec. 10.infrà eo.tit.& dec.125.Capell. Tholoſ. Nota tamen quòd hæc deciſ.eſt contra commuuem ſecũdum Caſſad. dec. 40.ſuper regul.cancellar.in princip.& deciſ.unic.de emptio.& uendit.

SVMMARIVM.

1 *Monachi & alij regulares poſſunt conſtituere procuratorem in cauſis, in quibus poſſunt ſuo nomine agere, vel conuenıri.*

DECISIO II. aliàs 18.

1 a NOta, † quòd monachus & alij regulares in cauſis in quibus poſſunt agere & conueniri ſuo nomine, facere procuratores poſſunt:[a] ut not.Innocẽ. in.c. cùm I.& A.de re iudic.& ibi no.quòd tales perſonæ quã do eſt utilitas eccleſiæ poſſunt interuenire etiam pro laico:nec auditur pars, ſi allegaret quòd non eſt utilitas eccleſiæ:quia non intereſt priuati quærere, nec ſcire hæreditatem monaſterij:ſed ſolum intereſt abbatis, & conuẽtus.uide in clemen.religioſus.[b] de procura.

ADDITIONES.

a Facere procuratores poſſunt. Adde deciſ.1.infrà de reſtit. ſpoliator. Et an religioſus poſsit conſtitui procurator ad præſentãdum nomine patroni laici,uide Inno.in.c. cùm I.& A.extrà de re iudic.Et an in hoc ſit differentia inter religioſum clauſtralem & alium habentem adminiſtrationem,uide glo.& Cardin.Zabarell.in clem. religioſus. de procuratorib.

b Clem.religioſus. Quæ uidetur huic deciſioni contraria.

SVMMARIVM.

1 *Procurator datus generaliter poteſt proteſtari quòd non intendit acceptare niſi certas cauſas.*

DECISIO III. aliàs 32.

1 a NOta,†quòd ubi procurator[a] eſt datus ad cauſas deuolutas in curia,& ſpecialiter ad omnes:poteſt proteſtari quòd non intendit recipere procuratorium, niſi ad certas cauſas,ſeu articulos,poſito quòd ultimo ſit datus:ut not.Ioan.Andr.in c.j.ſuper uerbo, proteſtatione.de procur.in cle.licèt aliqui Auditores uelint dicere, quòd quando procurator eſt datus uniuerſaliter, non auditur procurator ſi uelit ſe reſtringere ad hoc, quòd ſit procurator ad impediendum & cõtradicendum: ad hoc quòd calumnijs procuratorum obuietur: quia in totum debet accipere,uel reprobare.iuxta illa quæ habentur in l.etiam.C.de rep.ut cauſæ citiùs expediantur. pro hoc facit quod not. Archi.in c.2. in glo. mag. in fin. de procu. lib.6.

ADDITIO.

a Procurator. Adde dec.18.infra.eod.titul.

SVMMARIVM.

1 *Procurator cum poteſtate iurandi de calumnia, & ſubſtituendi,poteſt tranſigere & componere.*

DECISIO IIII. aliàs 61.

1 NOta, † quòd ubi procurator habet poteſtatem agẽdi, defendendi,iurandi de calumnia,& cum poteſtate ſubſtituendi,quòd talis procurator poteſt trãſigere & componere ſecundùm quòd procurator conſtitutus cum libera poteſt:ut.l. mandato.ff. de proc. cũ ibi no.& not.in l.quia. de pact.text.in.c.qui ad agendum. de procu.lib.6.in fin.& c.ex multiplici.de decimis.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad audiendam ſententiam duntaxat non poteſt appellare.*

DECISIO V. aliàs 63.

1 a NOta,†quod ubi procurator[a] eſt datus ad audiendũ ſententiam duntaxat, talis procurator non poteſt appellare,nec alium actum exercere.arg. not. per Inn.in c.petitio.de procu.& c.olim.de offi. deleg. & per I.An.in c.nõ iniuſtè.eo.tit. in uerſ.potuit is. i nouel.

ADDITIO.

a Vbi procurator. Vide infrà in antiquior. deciſ. 2. de procura.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad impetrandum & arreſtari faciendũ &c. non poteſt impedire, quò minus cauſa deuoluatur.*

DECISIO VI. aliàs 80.

5 NOta,† quòd procurator datus ad impetrãdum, & cõ
tradicendum, uel ad impediendum, ſi literæ ſuæ ar
reſtẽtur per Auditorem Palatij: talis procurator po-
teſt impedire quòd cauſa non deuoluatur, & poteſt ad-
mitti uſque ad deuolutionem cauſæ: quia ſua intereſt, ut
cauſa non deuoluatur: ſed litteras poſſet impetrare, & ad
partes mittere, aliàs non admitteretur: ut no. per Ar-
chid. in c. ſtatutum. de reſcript. lib. 6. ſuper uerbo, capel-
laniæ. in glo.

SVMMARIA.

1 *Procurator datus ad allegandas cauſas abſentiæ, debet ſe offerre illas probaturum coram iudice, & iurare de calumnia.*

2 *Citatus debet in termino cadenti facere id, ad quod terminus illum requirit, etiam quòd pars aduerſa non compareat.*

DECISIO VII. aliàs 82.

1 NOta,† quòd ubi datus eſt aliquis executor ad propo
nendum cauſas abſentiæ, tales excuſationes debet
proponere coram iudice, & ſe offerre probaturum
cauſas propoſitas: ut not. Innocen. in c. querelã. ſuper uer
bo, deſtinauit. de procura. Nec ſufficeret tali executori
uenire ad diem aſſignatam, niſi cauſas proponeret: quia
2 † poſito quòd pars aduerſa eſſet abſens, uel non faceret
quod requirit terminus: pars quæ eſt præſens debet face
re quod terminus requirit: ut uidetur notare gl. in l. 2. ſu-
per uerbo falſa cauſa. ſi quis in ius uoca. non ier. & quod
not. per Inno. in c. calumniam. de pœn. uidetur quòd ta-
les excuſationes debeant uerbo exprimi magis quàm in
ſcriptis: uel l. excuſare. de excuſatio. tutorum. Talis autem
excuſator debet habere ſpeciale mandatũ ad iurandũ de
calumnia in animam domini ſui, quòd dominus iuſto im
pedimento tenetur: ut not. Innocen. in c. quia propter. ſu
per uerbo, penitus. uerſic. item dicimus. de elect.

SVMMARIA.

1 *Iuramentum de non reuocando procuratorem conſtitutũ ad permutandum, & reſignandum beneficium cauſa permutationis obligat neceſſariò.*

2 *Intereſſe in ſpiritualibus non cadit: & ideò agi non poteſt ad æſtimationem.*

3 *Contractus nominati re integra pœnitentia diſſoluuntur, hocq; quando agi poſſit ad intereſſe, & in prophanis.*

4 *Beneficia liberè debent permutari.*

5 *Laicus poteſt eſſe procurator ad permutandum & ad reſignandum & acceptandum.*

DECISIO VIII. aliàs 104.

1 NOta,† quòd ubi aliquis facit procuratorem [a] ad per
a mutandum, & reſignandum beneficium cauſa per-
b mutationis, & iurat [b] nõ reuocare, ratione iuramẽ-
ti non poteſt uenire contrà: quòd ſi reuocaret, non uale-
2 ret reuocatio: quia † in ſpiritualibus, in quibus non ca-
dit intereſſe, non poteſt agi ad intereſſe: quia quicquid
fit contra iuramentum præſtitum, non ualet: ut not.
Innocen. in c. dilecto. de præbend. & Archid. in c. penul.
de reſcrip. lib. 6. & in c. ſi à ſede. de præbend. arg. l. cùm
quis decedens. §. codicillis. ff. de leg. 3. In cauſis autem
prophanis, in quibus poteſt cadere intereſſe aliud, po-
teſt uenire contra quæcunque, & ualet alienatio: ut l. ea
quidem. de condi. ob cauſam. iuncta l. nemo. de pact. ſe-
cus eſſet in illis, in quibus non poteſt propriè cadere æ-
ſtimatio. C. ſi man. ita alie. fuerit. l. 1. Nec obſtat c. ſi inter.
de ſponſa. quia ibi erat talis actus, qui bono modo non
erat retractabilis: ideò nõ obſtante iuramẽto tenet actus.
Nec obſtat quod no. Doctor. maximè Cy. in l. 1. C. de ſacro
ſan. eccleſ. & Io. An. in c. quod ſemel. in nouel. de reg. iur.
lib. 6. ſcilicet, quòd teſtamentũ iuratum poteſt reuocari:
quia ibi ante mortem teſtatoris non quæritur in tertio:
quod ſecus erat in propoſito, ubi altera parte inuita abſ-
que permutatione non potuit reſolui. Nec obſtat ſi dica-
3 tur, quòd † in cõtractibus innominatis poteſt quis pœni-
tere re integra: quia illud habet locũ, quãdo poteſt agi ad
intereſſe, & in rebus prophanis: ut l. ſi pecuniam. de con-
di. ob cauſ: In tali cauſa ſpirituali nõ cadit intereſſe pecu-
niariũ. Hic igitur ad intereſſe pecuniarium agi nõ poteſt:
quia pro re ſpirituali nõ agitur ad tale itereſſe. ut no. Inn.
in c. querelam. de elect. glo. mag. cùm dicit, ius ant. Nec
4 obſtat † ſi beneficia liberè debeant permutari: & ſi inter-
ueniat iuramentum, uidetur non libera permutatio,
ſed quaſi ſpecies ſymoniæ: quia iſtud habet locum quod
ab initio permutatio debet eſſe libera, & cũ cauſa: ſed ex
poſt facto, ex quo partes liberè cõſenſerunt permutatio-
ni faciendæ, ut fiat permutatio, poſſunt iuramẽto partes
ſe ligare: ut c. cùm inter. cum ibi not. per Inn. de renun-
tia. quia nõ eſt reprobatum: & præſumitur quòd cùm ab
initio ex quo liberè partes conſenſerunt, quòd permuta-
c tio [c] ſit recta, & bona, nec uidetur ſpeciẽ ſymoniæ conti-
5 nere. In iſta quæſtione multi de Rota fuit uarii. Et † laicus
poteſt eſſe procurator ad permutandum, & etiam ad re-
ſignandum, & acceptandum: ut not. Collecta. in c. decer
nimus. de iudi. quia non uidetur prohibitum: uide Pau-
lum in clemen. 1. de renuntia. ſuper uerbo, procurator.

ADDITIONES.

a Facit procuratorem. Adde Felyn. in c. ex parte decani. col. 5. uerſic. amplia quinto. de reſcrip. Dec. conſil. 193. niſi te ſtamento. in 1. col. & conſi. 475. in cauſa. col. 3. uerſi. quod autem.

b Iurat. Adde hic ea quæ planè accumulauit deciſ. 4. ſuprà de renuntia. in nouis.

c Quod permutatio. Adde deciſ. 11. infrà de rer. permut. Felyn. in c. apoſtolicæ. nu. 5. de exceptio.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorium capituli in quo non ſunt ſpecificata nomina canonicorum, niſi ſigillum capituli ſit appoſitum, non ualet.*

DECISIO IX. aliàs 232.

1 NOta,† non ualet procuratoris conſtitutio [a] à capitu
a lo: niſi perſonæ de capitulo fuerint nominatæ. & ſpe
cificatæ in procuratorio: ut c. ſi. de procura. cum ibi
nota. per Ber. niſi ſigillum capituli eſſet appoſitum: quia
tunc ualet. Et hoc tenet Rota.

ADDITIO.

a Non ualet procuratoris conſtitutio. Adde deciſ. 18. 36. & 32. infrà eo. tit. & dec. 12. eo. tit. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Ratificari non poſſunt geſta per non procuratorem poſt concluſum in cauſa, niſi in præiudicium ratificantis.*

DECI-

DECISIO X. aliàs 149.

1 NOta, quòd † ubi eſt concluſum [a] in cauſa, geſta per
2 falſum procuratorem nou poſſunt ratificari, niſi in
præiudicium ratificantis: ut not. Innoc. in c. ex parte. extrà de reſcriptis. licèt glo. uideatur notare contrariũ l. ſi mater. §. hoc iure. ff. de except. rei iudi. in ulti. glo.

ADDITIO.

a Vbi eſt concluſum. Adde uidendum dec. 1. ſupra hoc tit. & ibi notata in addit.

EPITOME.

Procuratores conſtituti ad acceptandum beneficium cenſentur reuocati per conſtitutionem aliorum ultimo loco factam.

SUMMARIUM.

1 *Procurator nouus ad acceptandum conſtituens, primos reuocare uidetur.*

DECISIO XI. aliàs 171.

1 NOta, † quod ubi aliquis [a] fecit procuratores ad ac-
2 ceptandum beneficium, ſi ſecundò facit alios pro
curatores uidetur primos reuocare: poſito quòd non ſint certificati. ff. de ma. uin. l. ſi patruno. in princip. tex. in l. ſi quis mihi. §. ſi. eum ibi un. per gl. ff. de acqu. hæred. quia ex quo agitur ſolùm de præiudicio conſtituentis non inſpicitur quòd procuratores qui reuocãtur, ſint certificari uel non: aliàs autem inſpiceretur: ut l. ſi mandaſſe. ff. mandat. ſic intelliguntur nota. per Io. And. in c. cùm illuſio. de renunti. in cle. & quod no. Cy. in l. mandatum. C. manda.

ADDITIO.

a Vbi aliquis. Vide dec. 14. infrà eo. tit.

SUMMARIUM.

1 *Acceptatio facta eodem tempore per diuerſos procuratores unius nomine de diuerſis beneficijs, debet ſortiri effectum in maiori beneficio.*

DECISIO XII. aliàs 173.

1 NOta, † quòd duobus procuratoribus datis ad acceptandum beneficium, ſi unus acceptat beneficiũ minus, & alter aliud maius eadem die debet in dubio ualere acceptatio de maiori, & pinguiori: quia in dubio præſumitur quòd dominus maius beneficium uoluerit ſibi quærere, & procurator noluerit facere conditionem domini meliorem: quia in maiori ſumma minor continetur: ut in l. 1. §. ſi ſtipulanti. ff. de uerb. oblig. & l. diem. §. ſi plures. uerſicu. inde quæritur. ff. de arbi. l. inter pares. ff. de re iudica. & l. 3. §. ſi quis pluſquàm. de adim. leg. & l. quoties. §. ſed ſi maiorem. ff. de hæredib. inſtit.

SUMMARIUM.

1 *Procuratores plures dati cenſentur in ſolidum conſtituti, etiam ſi non ſit dictum, & quemlibet ipſorum in ſolidum: quia ſufficit quòd conſtituens ſimpliciter dicat in ſolidum.*

DECISIO XIII. aliàs 174.

1 NOta, † quòd ubi aliquis facit duos procuratores in ſolidum, non dicendo, cuilibet do poteſtatem in ſolidum, quilibet in ſolidum uidetur conſtitutus procurator, poſito quòd non fuerit dictum, & cuilibet in ſolidum do poteſtatem: quia dicta poteſtas in ſolidum duobus uidetur data. argum. l. creditor. §. duobus. ff. manda. Ad quod facit c. ſi duo. de procurator. lib. 6. ubi non dicitur cuilibet in ſolidum, ſed ſimpliciter datur poteſtas in ſolidum.

SUMMARIUM.

1 *Procurator primò conſtitutus cenſetur reuocatus per conſtitutionem ſecundam.*

DECISIO XIIII. aliàs 175.

1 NOta, † quòd ubi diuerſis temporibus quis facit di-
2 uerſos procuratores, [a] faciendo ultimos, uidetur
reuocare primos: idem eſt ſi eoſdem ſecundò conſtituit procuratores. quia per ſecundam conſtitutionem uidetur recedere à prima: ut no. gl. in l. ſi quis cum procuratorio. ſuper uerbo, duos. ff. de procur. Et uide de hoc de procur. non iniuſtè.

ADDITIO.

a Diuerſos procuratores. Adde dec. 11. ſupra hoc. eod. tit. & dec. 4. eod. tit. in nouis.

SUMMARIA.

1 *Procuratorium ſolo ſigillo iudicis ſignatum ſine ſubſcriptione teſtium facit fidem.*

2 *Sigillum ſolum probat in his, in quibus non infertur perpetuum præiudicium.*

DECISIO XV. aliàs 188.

1 NOta, † quòd procuratorium ſignatum ſigillo [a] au-
2 thoritate iudicis ſine ſubſcriptione teſtium facit fi-
2 dem: quia † in illis, in quibus non infertur perpe-
tuum præiudicium, tales literæ probant ſigillo authentico ſigillatæ: ſecus ſi eſſet perpetuum præiudicium. ſic not. in c. poſt ceſſionem. de probat. & per Archidiac. in c. ut circa. de elect. lib. 6. & ibi etiam per Cardi. uide Pau. in clemen. in pleriſque. de electio. Et Inn. in c. 1. de fide inſtrumen. Et de literis executoris quando faciunt fidem, uide ſupra de offi. delegat. deciſ. 7.

ADDITIO.

a Signatũ ſigillo. Adde deciſ. 12. hoc titul. ſupra in nouis.

SUMMARIUM.

1 *Procuratores plures dati ad certum actum, ſi illum diuerſimodè explicauerint, quid attendi debeat?*

DECISIO XVI. aliàs 196.

1 NOta, quòd † ubi duo procuratores dati ad aliquem actum, ſi unus faciat aliquid ſine alio, uel unus confitetur, alter negat: qualiter ualeat quod actum eſt per tales procuratores. not. Inn. in c. in noſtra. de procurato. in glo. 1. & per Io. And. in c. ſi duo. de procur. lib. 6. in gl. in uerbo, admitti. quid dices.

SUMMARIUM.

1 *Permutatio facta per procuratorem de beneficio, cuius non erat dominus conſtitutus tempore conſtitutionis, ſed permutationis, non ualet.*

DECISIO XVII. aliàs 242.

1 NOta, † quòd ubi quis fecit procuratorem ad permutandum beneficium certum, ſi tempore conſtitutionis procurator conſtituens non erat dominus beneficii, licèt tempore, quo procurator permutauit eſſet dominus: non ualet permutatio facta per procuratorem. uide infrà deciſ. 16. eod. tit.

SUM-

SVMMARIVM.

1 *Procurator faciens actum contrarium proteſtationi, à proteſtatione cenſetur recedere.*

DECISIO XVIII. aliàs 320.

1 NOta, † quòd procurator [a] qui aſſumpſit onus pro-
2 curationis quantum ad certum negotium: ſi faciat actum contrarium ſuæ proteſtationi, uidetur proteſtationi renunciare. arg. not. per Inn. in c. cùm M. de conſtitu. & c. Cuman. de elect. penul. glo. in clemen. 1. de procur.

ADDITIO.

a Nota quòd procurator. Vide ſuprà. dec. 3. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ubi aliquem actum facit, licèt de eius mandato tunc non conſtaret, non dicitur nulliter proceſſiſſe.*

DECISIO XIX. aliàs 348.

1 NOta, † quòd ubi [a] ad requiſitionem alicuius procu-
2 ratoris aliquis excommunicatur, ualet excommunicatio: licèt tempore excommunicationis non appareret, quòd eſſet procurator eius: licèt reuera eſſet, ſed poſteà apparuit eum fuiſſe procuratorem. ad quod facit no. per Inn. in c. tua. in fi. de coha. cle. & mulie. c. cũ plures. de offi. delega. per Archid. C. de arbi. l. in arbitris. & no. gl. in c. uenerabilis. ſuper uerbo, probare uelit. de ſent. excom. lib. 6. per Io. mo. quæ faciunt pro intellectu cle. appellanti. de app. in cle.

ADDITIO.

a Nota quòd ubi. Adde ſupra eo. tit. in no. 7. Fel. in c. ſciſcitatus. col. pen. de reſcript. Gemi. in c. is qui. col. 1. de procurat. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Procurator excommunicatus non poteſt impetrare reſcriptum ad agendum.*

DECISIO XX. aliàs 287.

1 NOta, † quòd communiter approbatur, quòd procurator excommunicatus non poteſt impetrare reſcriptum, nec literas, ex quibus poſſit agi: ut not. in c. conſulti. de procurato.

SVMMARIA.

1 *Permutatio facta per aſſertum procuratorem poteſt per dominum ratificari: & acceptatio beneficij poteſt fieri per procuratorem, ſed non aditio hæreditatis.*

2 *Hæreditas per procuratorem adiri non poteſt.*

DECISIO XXI. aliàs 289.

1 NOta, † quòd nunquam procurator nomine domini
poteſt permutare: dum tamen dominus ratificet
poſteà: ut no. Archid. in c. cum in tua. de conſue.
lib. 6. glo. 3. Ad hoc facit l. licet. ff. de indic. cum ibi no. &
quòd not. in c. cum cauſam. ſuper uer. præſumptionem.
de teſti. per Innoc. Acceptatio beneficii poteſt fieri per
procuratorem: ut c. ne captandæ. glo. fina. per Arch. de
2 conceſſ. præbend. lib. 6. ſecus † uidetur in aditione hæreditatis: ut l. placet. ff. de acquiren. hæred. Nam aliter quæritur hæreditas in prophano, quàm quæratur beneficiũ ſpirituale: ut nota. in ſimili per Ioan. monach. in c. ſi tibi abſenti. de præben. lib. 6. ibi cum dicit, Item dices. uide ſuprà deciſionem primam, eod. tit.

EPITOME.

Dominus faciendo actum neceſſarium, & magis ſufficientem, non uidetur reuocare procuratorem.

SVMMARIVM.

1 *Procurator non cenſetur reuocatus ſi dominus explicet actum in iudicio neceſſario.*

DECISIO XXII. aliàs 341.

1 NOta ſecundum aliquos, † quòd dominus ueniend[o]
2 ad iudicium faciendo actum neceſſarium, quod erat faciendum per dominum ſufficientius quàm per procuratorem, non uidetur reuocare procuratorem per eius præſentiam: ſecus ſi faceret actum uolũtarium. arg. l. fideicommiſſa. §. ſi rem. de lega. 3. ſic intelligitur c. penulti. de procura. lib. 6. Alii dicunt, quòd locum habẽt quæ dicta ſunt, quando dominus præſente procuratore cauſam proſequitur: quia tunc uidetur reuocare; ſecus ſi procuratore abſente.

ADDITIO.

a Dominus ueniendo. Adde deciſ. 31. infrà eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Procuratori non cenſetur data facultas ſubſtituendi: licet in mandato adſit clauſula releuationis ſubſtituti, uel ſubſtituendi ab onere ſatiſdandi.*

DECISIO XXIII. aliàs 346.

1 NOta, † quòd ſi in procuratorio [a] dominus non dedit
2 poteſtatem ſubſtituendi: ſed poſteà in releuatione cauetur, quòd dominus releuat eum, & eius ſubſtitutum, uel ſubſtituendum ab omni onere ſatiſdandi: quæritur an ex illis uerbis uideatur ſibi dediſſe poteſtatem ſubſtituendi, ut ſic etiam ante litem conteſtatã poſſit ſubſtituere? Videtur quòd ſic: quaſi uideatur eo ipſo feciſſe priùs, faciẽdo poſterius. argu. l. ad rem mobilem. & l. ad legatum. de procura. l. illud. ff. de acquir. hære. ſuit dictum per omnes contrà, quia illa uerba non ſunt diſpoſitiua: & quia uerba prolata, quæ ſupponunt aliud, nihil diſponunt ſuper eo quod ſupponunt. arg. l. ex facto. prima, de hæredi. inſtitu. & uide c. 1. de præbend. in clem. in fin.

ADDITIO.

a Procuratorio. Adde Felyn. in c. ſedes. de reſcript. uer. ſexta declaratio. & uide primam dec. eo. tit.

SVMMARIA.

1 *Procurator ad iudicia non poteſt facere ea, quæ ſunt gratioſa & uoluntaria.*

2 *Procurator non poteſt renuntiare, ut non uocetur, uel ſaltem eius dominus ad uidendum iurare teſtes.*

DECISIO XXIIII. aliàs 351.

1 NOta, † quòd licèt procurator ad agendum à domino conſtitutus poſſit omnia quæ ſunt neceſſitatis,
quò ad expediendum ea quæ ſunt iuriſdictionis cõ
ceſſæ, non tamen poteſt facere gratioſa & uoluntaria:
ideò non poteſt ſe offerre ad uoluntariè confitendum,
2 nec etiam † facere gratiam quòd ad uidendum teſtes iurare ipſe, uel dominus eius debeat uocari. ſic & de uicario. de offi. uica. c. fin. lib. 6. cum ibi no. per Ioan. Mon. in fin. gl. ſuæ, iunct. c. 1. de inſti. cod. lib. & c. illa deuotionis. ne ſede uacan. uide Cy. in l. 1. C. de iuramen. calum.

DECISIO XXV. aliàs 479.

Similis eſt deciſ. 2. ſupra hoc titul. in notis.

EPITO-

EPITOME.

Procurator conſtitui poteſt ad acceptandũ, & permutandum etiam beneficia obtiuenda: & ſi conſtituens non ſit dominus beneficij tempore conſtitutiunis, ſed permutationis, non ualet permutatio.

SUMMARIA.

1 *Procurator an poſſit conſtitui ad acceptandum, & permutandum beneficia in poſterum obtinenda.*

2 *Procurator habens generale mandatum an poſſit acceptare beneficia, & illa permutare.*

3 *Permutatio facta per procuratorem conſtitutum tempore, quo non habuit beneficium permutatum dominus conſtituens, non valet.*

DECISIO XXVI. aliàs 529.

1 VTrùm poſsit † quis conſtituere procuratorem ad recipiendum, & acceptandum, & permutandum etiã
a beneficia in poſterum obtinẽda? [a] Videbatur quòd non: niſi in ſpecie de certo beneficio daretur mandatum. arg. ff. de acq. hære. l. ſi quis mihi bona. §. ſed utrum generaliter. tamen omnes tenuerunt quòd imò: per l. 3. ff. de procura. Et quia iſti non ſunt de caſibus, in quibus requiritur ſpeciale mandatum, licèt quidam dicant cõtra: quia imò requiritur: quia agitur de contrahendo matrimonio ſpirituali, ergo &c. arg. c. fi. de procura. lib. 6. pro qua opinione uidetur Arch. in c. cùm in tua. de conſuetu. lib. 6. ſuper uerbo, per alios. &c. ſed contra hoc, & pro prima parte faciunt not. per Cy. C. ubi & apud quos. l. 1. ſed ui-
2 detur quòd ad primum † tantùm ſufficiat generale mandatum ſecundùm formam c. qui ad agendũ. de procura. lib. 6. ut not. Io. And. in nouel. in d. c. cùm in tua. ſuper uerbo, per alios. de conſue. lib. 6. Audiui tamẽ, quòd Cãcellaria nõ expediret litteras permutationis uirtute procurationis factæ ad beneficium permutãdum obtinendũ.
3 Nota, aliqui dicunt, quòd ubi † aliquis conſtituit procuratorem ad permutãdum certum beneficiũ ſi tempore conſtitutionis procuratoris conſtituens non erat dominus beneficij: licèt tẽpore, quo procurator permutauit; eſſet dominus beneficij, non ualet permutatio facta per procuratorem in regula, non firmatur. de re iu. lib. 6.

ADDITIO.

a Obtinenda. Adde an beneficium poſsit permutari ante adeptam poſſeſsionem glo. in uerb. poſsidebunt. tit. de colla. in pragmatic. ſanctio.

SUMMARIA.

1 *Procurator cum libera, non tamen habens ſpeciale mãdatum an poſſit acceptare beneficium.*

2 *Procurator non niſi cum ſpeciali mandato matrimonium contrahere poteſt.*

DECISIO XXVII. aliàs 535.

1 AN procurator † etiam cum libera, non tamen habens ſpeciale mandatum ad acceptandum beneficium poſsit acceptare? Et uidetur quòd non, quia nec poſſet adire hæreditatem. ff. de acqui. hære. l. Paulus reſpondit. aliàs incipit, l. per procuratorem. ſed hæc ratio non ualet: quia in litera dicitur, per te, uel alium duxeris acceptandum. ſed ad hoc quòd requiratur ſpeciale mandatum, allegari poteſt. ff. de acqui. hære. l. ſi quis in bona. §. iuſſum. & §. ſed utrum. Et quia ſic debet eſſe in matrimonio ſpirituali ſicut in carnali, ad quod contrahendum eſt opus ſpeciali mandato: ut c. fina. extrà de procurato. lib. 6. licèt in omnibus etiam circa iſtam materiam non æquiparentur. ut ibi patet per gl. ſuper uerbo, contraxit. Et pro iſta parte uidetur facere quòd hodie ponitur in literis, quòd talis per ſe, uel procuratorem ſuum ad hoc legitimè conſtitutum infra unius menſis ſpatium duxerit acceptandum. uide deci. 26. ſuprà eod. tit.

SUMMARIUM.

1 *Subſtitutus à procuratore facto domino litis poteſt alium ſubſtituere, poſtquàm factus eſt dominus litis.*

DECISIO XXVIII. aliàs 546.

1 VTrùm † procurator [a] ſubſtitutus à principali procu-
a ratore habente poteſtatem ſubſtituendi: & ſubſtitutus uirtute eiuſdem poteſtatis, ſi per litem conteſtatam efficiatur dominus litis, poſsit aliũ ſubſtituere, poſtquàm ſit effectus dominus litis? Tenuerunt quòd ſic, ſicut principalis procurator factus dominus litis poſſet, etiam ſi alias non haberet à domino poteſtatẽ ſubſtituendi. iuxt. l. neque tutores. C. de procu. & c. licet. de procu. lib. 6. quòd talis ſubſtitutus à procuratore principali uirtute poteſtatis ad hoc datæ ipſi procuratori ſubſtituenti, ut ab alio domino cõſtitutus uidetur. arg. l. item eorum. ff. quod cuiuſque uniuer. nomi. & l. cùm eſſent. ff. de ſerui. ruſti. prædi. cum ibi not. in fi. & not. ff. de procura. l. 1. glo. 1. per Doct. Item eadem ratio eſt de tali ſubſtituto facto domino litis, quæ eſt de principali procuratore: ergo idem ius.

ADDITIO.

a Vtrum procurator. Adde dec. 5. & 8. ſupra e. ti. in nouis.

SUMMARIUM.

1 *Procuratorium non habens nomina ſingulorum de capitulo deſcripta, vel ſigillum ipſius capituli, non valet.*

DECISIO XXIX. aliàs 555.

1 VTrum † ſi notarius [a] in inſtrumento dicat, quod capi-
a tulum, uel conuentus fecit procuratores, uel ſyndicos non nominando perſonas, ualeat procuratoriũ: uel ſi dicatur, præſertim cùm non apponatur ſigillum capituli, uel conuentus? alleg. quòd ſic. per Io. per Hoſti. de his quæ fiunt à præla. c. quanto. cum not. Spec. titu. de ſenten. tamen contrarium ſeruatur. & ita Io. gl. in. c. fi. de procu. ſcilicèt, quòd nomina canonicorũ ſũt exprimẽda.

ADDITIO.

a Vtrùm ſi notarius. Adde deciſ. 9. ſupra eod. & deciſ. 32. & 36. infrà eo. tit. & deciſ. 12. eod. tit. in nouis.

SUMMARIUM.

1 *Procuratorium generale an extendatur ad lites, & cauſas de futuro.*

DECISIO XXX. aliàs 563.

1 VTrùm † procuratorium generale extendatur etiam ad cauſas, uel lites futuras, uel ſolùm ad tũc præſentes: Tenetur quòd ſolùm ad præſentes. argu. c. fi. de reſcript. & per l. qui habent. §. fi. & l. ſequen. ff. de tutel. & dic ut ibi per Dyn. contrà de priuile. c. quia circa. cum ibi allegatis. Solutio ibi patet.

SUMMARIUM.

1 *Procurator non cenſetur vocatus, vbi dominus in iudicio ex neceſſitate comparet.*

DECISIO XXXI. aliàs 642.

1 SI dominus † [a] alicuius procuratoris compareat in ali-
a qua cauſa ex neceſsitate: tùnc non uidetur eum reuocare, licèt non proteſtetur: ſecus ſi ex uoluntate compareat, niſi appareat quòd ipſum uoluerit reuocare ex probabilibus coniecturis. c. ſi quando. de procura. lib. 6. & ita etiam ſeruat Rota.

ADDITIO.

a Si dominus. Adde dec. 22. ſupra eod. titu.

EPITOME.

Procuratorium Abbatis & conuentus per notarium ſine eorum ſigillo factum ualet.

DE-

DECISIO XXXII. aliàs 644.

Aliqui Domini de Rota Dominorum Auditorum ſacri Palatii tenent, quòd procuratorium a ualet, ſi notarius dicat in inſtrumento, narrando, talis Abbas & conuentus faciunt tales procuratores in tali cauſa ſine ſigillo eorum: alii uerò tenent contrarium.

ADDITIO.

a Procuratorium. Adde deciſ. 9. & 29. ſupra eo. tit. & dec. 12. eod. titu. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad cauſas deuolutas, tenetur defendere dominũ in cauſa commiſſa in curia de ſpeciali mãdato Papæ.*

DECISIO XXXIII. aliàs 668.

1 Sciendum eſt, † quòd quando aliqua cauſa in curia Romana ſpeciali mandato Papæ committitur, quòd licèt partes ambæ, uel una mittat procuratorem limitatum ad cauſas tantùm deuolutas, quòd nihilominus talis procurator tenetur defendere partem ſuam in omnibus neceſſariis ad dictam cauſam, poſtquàm eſt in curia commiſſa de ſpeciali mandato.

ADDITIO.

a Quando aliqua cauſa. Adde dec. 2. & dec. 1. eod. tit. in no. & dec. 13 ſupra tit. de reſcript.

SVMMARIVM.

1 *Coniuncta perſona poteſt defendere coniunctam perſonam in iudicio: licèt procuratorem pro coniuncta perſona abſente etiam cum promiſſione de rato conſtituere non poſſit.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 677.

1 a Nota, † quòd coniuncta perſona a pro coniuncta poteſt uenire ad iudicium pro defenſione: ut in Spec. tit. de coniunct. perſona. ſecus autem ſi coniuncta perſon a uellet conſtituere procuratorem pro coniuncta perſon a abſente, licèt caueret de rato. & ita tenet Rota.

ADDITIO.

a Coniuncta perſona. Adde dec. 6. ſupra eod. titu. in nouis. Fel. yn. in c. cùm I. & A. col. 4. uerſi. declar. de re iudi. & an coniuncta perſona poſſit conſtituere procuratorem, uide Dec. in c. intelleximus. col. 5. in princip. de iudi.

SVMMARIVM.

1 *Generale procuratorium non ſufficit in ſpiritualibus: ſecus in prophanis.*

DECISIO XXXV. aliàs 789.

1 Sciendum eſt quòd † in caſu ſpirituali procuratoriũ generale non eſt ſufficiens, niſi ſit ſpeciale: ſecus in cauſa prophana, & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorium cum ſolo ſigillo in quo prælatus cum conuentu, uel capitulo conſtituit procuratorem, ualet.*

DECISIO XXXVI. aliàs 791.

1 a Dic, † quòd ſi Epiſcopus a in aliqua cauſa facit procuratores ſuos, tunc ſufficit quòd dicat, ego Epiſcopus, & capitulum, uel Abbas cum conuentu, uel alter prælatus cum ſuo collegio, & ſi non ponatur capitulum uel conuentus uel collegium: ſufficit tunc quòd in procuratorio eorum ponatur ſigillum, & ita tenet Rota.

ADDITIO.

a Dic quòd ſi Epiſcopus. Adde deciſ. 12. hoc eod. tit. in nouis, deciſ. 9. 19. & 32. ſupra eod. titu.

SVMMARIVM.

1 *Minor XXV. annis non poteſt eſſe procurator ad iudicia, etiã cõſentiẽte parte aduerſa: alias facit proceſsũ nullũ.*

DECISIO XXXVII. aliàs 802.

1 Sciendum quòd aliquis † non poteſt eſſe procurator ad iudicia, niſi ſit maior 25. annis: ut legi. & nota. in c. quia generaliter. in fi. de procura. lib. 6. & ſi fiat contrarium, proceſſus habitus taliter eſt nullus: nec iudex coram quo agitur, poteſt habilitare: nec conſenſus habitus etiam expreſſus partis aduerſæ: cùm hoc ſit contra ius: & ea quæ contra ius fiunt, &c. & Innoc. in c. in præſentia. de renuntiat.

De His quæ ui metu.cauſ.fi.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus agit interdicto unde ui pro rebus ablatis eccleſiæ, antequàm eſſet prælatus.*

DECISIO I. aliàs 117.

1 Nota † quòd Prælatus poteſt agere interdicto unde ui pro rebus ablatis eccleſiæ, antequàm eſſet Prælatus, quia licèt tempore uiolentiæ non poſſidet, tamen poſſidebat eccleſia: ideò Prælatus habet interdictum. not. Innoc. in c. cùm ſuper. de cauſa poſſ. uide dec. infrà de except. dec. 6. & dec. 18. infrà de reſtitut. ſpoliato.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio facta per metum eſt ipſo iure nulla.*

DECISIO II. aliàs 203.

1 a Nota † quòd reſignatio a facta per metum non tenet ipſo iure, & propterea talis reſignãs non perdit beneficium, ut not. in c. ſuper hoc. de renun. licèt poſſit agi quòd reuocetur reſignatio.

ADDITIO.

a Reſignatio. Concordat cum dec. hac dec. 5. & 7. de renuntiat. in nouis.

De Reſtitutione in integrum.

SVMMARIVM.

1 *Non requiritur ſummaria cognitio, ubi principaliter petitur in integrum reſtitutio: ſecus ſi incidenter.*

DECISIO I. aliàs 98.

1 Nota, † quòd ubi principaliter petitur in integrum reſtitutio, eſt concedenda ſine aliqua ſummaria cognitione præcedente, ad hoc quòd quis admittatur ad reſtitutionis petitionem, ſecus ſi incidenter peteretur in integrum reſtitutio, ut not. Innocen. in c. cauſam. de in integ. reſtit. & c. cùm ex literis. eod. titu.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium, dicitur incidenter peti, nec requiritur litis conteſtatio.*

DECI-

DECISIO II. aliàs 151.

1 Ota,† quòd ubi in integrum reſtitutio petitur aduerſus lapſum fatalium, quòd talis in integrum reſtitutio petitur incidenter, & ſic non fit in ea litis conteſtatio. ut c. ſuſcitata. cum ibi not. per Innoc. de in integ. reſtitutio. & uide infrà deciſio. de reſcript. deciſi. 30. uerſi. itē quod modica. &c. & uide infrà deciſ. 60. de app.

SUMMARIUM.

1 *Reſtitutio in integrum aduerſus lapſum fatalium dicitur incidenter peti: & propterea non requiritur in ea conteſtatio litis.*

DECISIO III. aliàs 472.

1 Ota, † ſi petatur reſtitutio in integrum propter lapſum fatalium, non eſt neceſſaria litis conteſtatio, quia non principaliter petitur. de officio iudic. c. 2. hoc not. Innocen. in c. ſuſcitata. de reſtitutione in integrum. uide infrà dec. 6. de litis conteſtatione.

EPITOME.

Minori poteſt competere tam beneficium appellationis, quàm in integrum reſtitutionis.

DECISIO IIII. aliàs 199.

Ota, minori poſſunt inſimul competere duo remedia: ſcilicet beneficium reſtitutionis, & appellationis: ut not. in l. præſes. ff. de minoribus.

DECISIO V. aliàs 465.

Similis eſt deciſ. 1. hoc tit. in nouis.

De Arbitris.

EPITOME.

Iudex datus ad cognoſcendum de compromiſſo emologato cum incidentibus &c. poteſt partem contrauenientem condemnare ad pœnam compromiſſi, præſuppoſita clauſula, rato manente contractu.

SUMMARIUM.

1 *Sententia conformis libello eſſe debet.*

DECISIO I. aliàs 14.

Ota, quòd ſi arbitrium, uel compromiſſum eſt emologatum, & iudex impetratur, & informatur, quòd pars uenit contra compromiſſum cum clauſula, quòd iudex poſſit cognoſcere de compromiſſo cum emergentibus, & incidentibus: a quòd ſi uideatur iudici quòd pars fuerit inobediens, non ſolùm poteſt condemnare partem quòd teneat compromiſſum: imò poteſt eam condemnare ad pœnam promiſſam in compromiſſu, præſuppoſito quòd actum eſſet in compromiſſo, quòd rato manente pacto poſſit agi ad pœnam: ut dicitur in ſimi. C. loc. l. ſi conductionis. & C. unde ui. l. non ab re. & quod not. ff. de inoff. teſta. l. qui de inofficioſo ad exhibend. l. j. primò autem debet cognoſcere an pars fuerit inobediens: & eam inobedientem pronuntiare: & per conſequens in pœnam incidiſſe: ut l. quoties. C. de iudi. cum ibi not. l. j. C. de ord. cog. ad quod facit quòd no. Archid. in c. ſi canonici. ſuper uer. iudicata. de off. ordi. lib. 6. fortè hoc non eſt uerum: quia ex quo † ſententia debet eſſe conformis libello, & hoc non eſt petitum in libello, non uidetur quòd poſſit: ut in capit. qualiter. de accuſat. & l. 1. ff. ſi pars hære. petat. & fortè tali non ueniunt ex officio iudicis, & quia odioſa, ideò reſtringenda.

ADDITIO.

a Et incidentibus. De clau. cum incidentibus, ponit Fely. in c. cæterum. col. 3. uerſic. intellige ſecundo contrà de reſcript.

EPITOME.

Iuramentum excludit iurantem à petitione reductionis ad arbitrium boni uiri, ubi non docetur de dolo arbitratoris: non ſic à ceſſione bonorum.

SUMMARIA.

1 *Renuntiari poteſt ne quis ad boni uiri arbitrium recurrat.*

2 *Ceſſioni bonorum an quis poſſit iuramento renuntiare.*

3 *Paupertas ſuperueniens excuſat à iuramento licito.*

DECISIO II. aliàs 221.

1 Ota, † quòd quia mediante iuramento poteſt renūtiare, a ne recurrat ad arbitrium boni uiri: ut not. Hoſt. in c. humilis. de maiorit. & obe. & in ſum. in titu. de arbi. uer. aliàs ſi iuramentum interueniat. & Spec. eod. tit. ad quod facit not. per Dy. in c. ſcienti. de reg. iur. lib. 6. hoc uerū, niſi allegaretur dolus arbitri, ſeu arbitrorum. l. ſi unus. §. illud. ff. de pact. & ex hoc dicitur, quòd ubi introduceretur pactum ex iuramento, uel iuramentum eſſet contra bonos mores, quis nō tenetur illud ſeruare quin poſſit recurri ad arbitriū boni uiri. c. quintauallis. de iureiur. Item ſi eſſet compromiſſum in arbitriū tanquam in iudicem, & ſic arbiter duplici poteſtate poteſt fungi, tunc à dicto tali arbitro non eſſe reclamandū. & ex hoc ſequitur, quòd † ceſſioni bonorum per iuramentū quis nō poteſt renuntiare, ſi ex tali renuntiatione quis intruditur in carcerē: quia libertas hominis impeditur ex tali renūtiatione, & reſpublica læderetur: quia careret libero ſuo honore. Itē creditor ex intruſione carceris aliquid cōmodi nō conſequeretur: ideò non uidetur, quòd ualet renuntiatio maximè in clerico, qui nō poteſt renuntiare priuilegio clericali. c. ſi diligenti. de fo. cōp. & quia † paupertas ſuperueniēs excuſat à iuramento licito. ad quod l. ſi. cū ſuo intellectu. ff. qui ſatiſd. cog. ad quod l. adigere. ff. de iure pat. Nec obſtat c. ex reſcripto. de iureiur. quia ibi fuit caſus ſpecialis propter utilitatē monaſterij. Itē aliud eſt eſſe in obſidiatu, & aliud intrudi in carcerem: quia eſſe in obſidiatu non impeditur ſic libertas hominis. Nec obſt. l. ſi libertus: quia ibi ponebatur arbitriū in uoluntate tertij. & uide ſuprà dec. 4. de renun. Et utrum poſſit cum iuramento renuntiari ceſſioni bonorū, uide deciſ. 31. infrà de ſentent. & re iudic.

ADDITIO.

a Poteſt renuntiare. An poſſit peti reductio ad arbitrium boni uiri, ſi quis eſt læſus ex magna qualitate non obſtante iuramento, uide per d. Alex. in conſ. 131. in v. col. in 2. uolumi.

EPITOME.

Compromiſſum ſi fit in tres, uel in duos ſic, quòd ipſi tres, uel duo eorum cognoſcere, & pronuntiare poſſint ut arbitri, ſeu arbitratores, & amicabiles compoſitores, & non ſeruato iuris ordine, Si omnes tres cognouerunt & tandem duo tantum pronuntiauerunt non uocato tertio etiam præſente, ualet eorum duorum pronuntiatio.

SUMMARIUM.

1 *Ordinarij plures, quorum quilibet habet poteſtatem inſolidum, ſi ſimul incipiunt procedere in una cauſa poſteà non poterit unus ſine altero ceſſante impedimento diffinire.*

DECI-

DECISIO III. aliàs 851.

a COmpromiſſum [a] eſt io tres, uel in duos ex ipſis qui cunque ſint, ſic quòd ipſi tres, & duo ex ipſis habeant poteſtatem cognoſcendi, & pronuntiandi prout ſibi placebit, etiam non ſeruato ordine iuris, & tanquam arbitri & arbitratores aut amicabiles compoſitores: poſteà omnes tres incœperunt procedere, & cognoſcere io negotio, & proceſſerunt uſque ad ſententiam ſimul: ſed poſteà duo ex ipſis non nocato tertio, qui tamē erat præſens, nec erat aliàs impeditus, pronuntiauerunt: quæritur an pronnntiatio tenuerit? Et qnidam tenebant
b quòd non, [b] ex quo omnes tres ſimul cœperunt cognoſcere. per c. cùm plures. de offi. dele. lib. 6. & per c. ſi. extrà de arbi. lib. 6. iuncta. l. Item ſi unus. §. fin. cum l. ſeq. de arbi. dicebant enim quòd hic erant duo compromiſſa: ſcilicet in tres, unum: & aliud in dnos. Ex quo ergo partes & arbitri eliguntur, vnum compromiſſum, ſcilicet io tres eorum omnibus tribus, & ipſi omnes tres procedendo diuiſerunt aliud compromiſſum factum in duos: & per conſequens de iſto compromiſſo eſt iudicandum tanquã de compromiſſo ſimpliciter facto in tres. Conſtat autem quòd ſi ſimpliciter io tres compromiſſum eſſet: & ſententia fuiſſet lata per duos, non teneret etiam ſi tertius eſſet contentus: ut iuribus ſuperiùs allegat. proximè &c. Item ex quo omnes tres ſimul occnpauerũt, & de negotio cognonerunt: uidetur etiam quòd omnes tres debeant pronuntiare. arg. ff. de ind. l. de qua re. Alij tamen, cum quibus tunc licèt dubius ego eram. tenebant contrà, quòd imò ualeret ſententia duorum: ex quo partes etiam ſolis duobus quicunque eſſent ex eis pronuntiandi dederant poteſtatē: ex quo etiam duo potuiſſent in omnibus proceſsiſſe: licèt io cognoſcendo, uel deliberando admiſerunt tertium, nõ propter hoc minùs debet ualere, quod ipſi duo poſteà fecernnt, imò longe plus: ſi enim fecerũt plus quàm facere teneantur io cognoſcendo, longè melius debet ualere ſententia: quia qui facit quod plus eſt, utique facit quod minus eſt, quod ſub illo pluri concluditur. Prò hac parte poſſet induci quod oot. Inno. in clemen. cùm ex officio. de præſcrip. nec obſtat c. cũ plures. de offi. de leg. quia ibi non oegarur, quin ſi omnes tres cognoſcerent ſimul, duo aut unus poſſent etiam alio uel alijs non uocatis diffinire. poſſet enim dici quòd poſſent: quia ex eo qnod poſſent, omnes tres cognouerunt, non minus, imò magis quilibet cognouit: & ideò cùm nulli tota iuriſdictio ſaltem quò ad exercitinm pro hoc ſit appropriata, quin etiam penes quemlibet de alijs remanſerit etiam quò ad exercitium: ex quo quilibet occupauit, & quilibet eam exercuit, uidetur quòd ſi duo, aut unos occupat ſibi poteſtatem pronuntiandi, poſteà ſoli ſine alio, uel alijs pronuntiando debeat tenere ſententia: ſicut & totus proceſſus per duos aut unũ pronuotiantes à principio, & occupantes, uel occupaotem ſine alio, nel ſine alijs tenuiſſet. quia quod iuris eſt de toto proceſſu quò ad totũ, ita debet eſſe de qualibet eius parte. iuxt. l. quæ de tota. ff. rei nen. Sed hæc ſolutio non uidetur bona: imò ſi omnes ab initio incœpiſſent cognoſcere, omnes haberent diffinire. ut no. in glo. in d. c. cùm plures. ſuper uerb. uno eorũ. Pro quo facit, quia
2 in † pluribus ordinarijs qnorum quilibet habet poteſtatem inſolidum, ſi omnes incipianr procedere ſimul: poſteà unus ſine altero non poteſt procedere, nec diffinire ceſſanre impedimenro: ut l. Pomponius. ff. de re iudi. & ibi oot. Et no. in l. duo ex tribus. in princ. eod. tit. Et not. doctores io l. 1. ff. de offic. coonſu. quod ſecus eſt in terminis d. c. cùm plures. quando ab ioitio vnus ſolus occupat: quia tunc per occupationem intantum ſibi appropriatur tota iuriſdictio ſaltem quò ad exercitium quòd penes alios, niſi iſte occupans impediatur procedere, eſt ligata: ut ibi not. & ideò ooo mirum, ſi alij noo poſſunt procedere. Et per eundem modum poſſet reſponderi ad c. ſi quem. de procu. lib. 6. dicendo eandem rationem, quòd ſi tres procuratores inſolidum cum clauſula, quòd nõ ſit melior conditio occupantis, deputati ab initio omnes ſimul occupauerũt, quòd duo aut uous ſolus ſine alio, uel alijs etiã non impedito uel impeditis procedere poſſent: & ſi de facto procederent, ſic ſibi occupando appropriarent poteſtatem, quòd alij poſteà niſi eis impeditis, uel nolentibus procedere & intromittere ſe non poſſent. Nec obſtat c. ſi. de arbi. nec l. itē ſi unus. §. ſi. nec l. ſequēs. ff. eod. tit. quia ibi finaliter fuit compromiſſum in tres & in duos: nec ergo mirum ſi duo poſſunt. Nec obſtat quod dicitur, quòd hic fuerunt duo compromiſſa, ſcilicet in tres unum, & aliud in duos, quia dico quòd non: ſed ſolùm unum habens duas partes, ſcilicet quòd omnes tres poſſent procedere, uel etiam ſoli duo. Cùm enim dixerunt, compromittimus in tres, & in duos, illa copula, &, non copulat inter orationes: ut ſit ſenſus, quòd facimus unum compromiſſum in tres, & quòd facimus aliud in duos, ſicut nititur cõcludere illa oratio: ſed copulat inter terminos, & eſt ſenſus, quòd non facimus nnum compromiſſum in tres, ſic quòd ipſi tres & duo ex eis poſſunt cognoſcere ſeu procedere: & ideò poſſunt omnes tres ſi ſimul à principio proceſſerint, etiam ſoli duo poſteà poterunt procedere: pro hoc etiam facit quod no. Ion. in c. Quintauallis. de iureiuran. ubi teoet quòd in ona parte poſſunt procedere ut arbitri ſeruato iuris ordine, in alia ut arbitratores noo ſeruato ordine econuerſo. Noo obſtat d. l. de qua re. quia fateor quòd teoetur proouotiare, qni cognouit: niſi per nnum, uel alium, ſeu alios, qui ſolùm habent poteſtatem pronuntiandi, pronuntietur, ut hic. Non obſtat c. cùm ſuper. de offic. de leg. quia ibi adhibuit illum qui nullam habuit poteſtatem, neq; propter hoc intendebat ſuam diminuere poteſtatem: quin ipſi duo cùm nellent, procedere poſſent: cùm non uideâtur ad hoc elegiſſe uiam ad impugnanda ſua iudicia. argumen. l. 3. ff. de teſtam. milit. argu. tameo contrà extrà de electio. c. cùm Vintonenſis. & quod ibi not.

ADDITIONES.

a Compromiſſum. Adde ſimilem in antiq. on. 2. de arb.

b Tenebãt quòd non. Adde quòd arbitri iuris poſſent pronuotiare tertio abſente: hoc quia maior pars eſt præſens. Bar. in l. item ſi uoùs. §. ſi plures. ff. de arb. Et ibidem dicit, qnòd nõ eſt ſic in uolnntarijs. idē tenet Bal. io c. cũ uigeſimum. de offic. de leg. uide Fel. in c. ſuſpitionis. in uerſ. gl. in nerbo, ad quos. de offi. delega. & in. c. cum ex officij. de præſcriptio. col. 9. circa ſi.

De Iudicijs.

SUMMARIA.

1 *Prælatus non poteſt agere pro damno dato ſubdito, niſi dicat ſua intereſſe.*

2 *Iudex in actione iniuriarum non debet habere rationem damni: quia illud venit per actionem legis Aquiliæ.*

DECISIO I. aliàs 17.

1 NOta, † quòd prælatus [a] noo poteſt agere pro
a damno dato ſubdito ſuo, niſi diceret ſua in-
b tereſſe: [b] aliàs pro intereſſe ſuo agere poſſet: ut oot. Innocen. in. c. dilectus. ſuper uerbo, citatis. de appellati. cum oot. in. c. contingit. de ſentent. excommunica. & ibi ſecundùm nnam opinionem, quòd
2 † iudex in actione ioiuriarum non debet habere rationē damoi: quia illud uenit per actionem legis Aquiliæ.

ADDITIONES.

a Prælatus. Concordat dec. 13. hoc tit. ſuprà in nouis.

b Sua intereſſe. Idem in executione ſententiæ in qua auditur tertius opponens ſi ſua intereſt. deciſ. 2. infrà de ſent. & re iudicat.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus coram ordinario publicè excommunicato valet, & ſimiliter coram auditore Rotæ: ſecus ſi coram delegato.*

DECISIO II. aliàs 24.

1 NOta, quòd † proceſſus habitus coram excommunicato, ualet: & hoc uerum, ſi ſit habitus coram ordinario: ſecus ſi coram delegato. de quo dic. per Io. And. & Archidiac. in c. 1. de reſcrip. lib. 6. & c. pia. de exceptio. quia iuriſdictio ordinaria eſt fauorabilis, aliàs ſtricta & extraordinaria: ut in c. presbyter. de offi. de leg. ſed Palatium tenet, quòd proceſſus habitus coram Auditore tenet in iſto caſu, ſicut teneret coram ordinario. Et intellige de publicè excõmunicato, aliàs ſecus: ut in c. ad probandum. de re iudic.

SVMMARIA.

1 *Ceſſionarius non tenetur cauere debitori de indemnitate.*
2 *Ceſſionarius habet actionem vtilem iure ſuo: & eſt procurator in rem ſuam.*

DECISIO III. aliàs 51.

1 NOta, quòd ille cui eſt facta ceſsio actionis, ſi agit actione ſibi ceſſa, quòd non habet cauere debitorem, contra quem agit, præſtare indemnem aduer-
2 ſus cedentem actionem. Et eſt ratio, quia † ceſsionarius & perſona ſua ex quo eſt facta ceſsio, habet actionem utilem iure ſuo: ut. ff. famil. erciſ. l. planè. & eſt factus procurator in rem ſuam iure ſuo: ut l. 3. C. de noua. iuncta no. in l. ex conuentione. C. de pact. ideò non mirum, ſi non cõpellatur cauere, maximè ſi eſt paratus inſtrumentum originale tradere debitori. & iſta fuit communis opinio, licèt uideatur contrà, quia aliter præſtatur cautio illi qui de facto dubitat in futurum controuerſiam moueri: poſito quòd de iure non poſsit ſibi controuerſia fieri: ut l. cùm idem. cum ibi not. ff. de peti. hæred. Nec eſt mirum, quia uides quòd contumaci præſtatur cautio per dominum: ut l. ſi donatæ. in princ. ff. de dona. inter ui. & uxo. ideò non mirum ſi ceſsionarius debitori dubitanti de facto ſibi controuerſiam moueri, debeat cautionem præſtare: & inſtrumentum non nocet ſibi, & prodeſt alijs: uel ſi præſens ſit cedens poterit citari ſi uelit dicere, uel allegare cauſam rationabilem cur ceſsionario non debeat fieri ſolutio: ut l. ſi eo tempore. C. de remiſſ. pigno.

SVMMARIVM.

1 *Colonus vel inquilinus conuentus actione reali debet nominare dominũ, aliàs non præiudicaret domino ignorãti.*

DECISIO IIII. aliàs 85.

1 NOta, quòd † ubi colonus, uel inquilinus conuenitur pro re immobili quam poſsidet nomine alterius, tenetur nominare dominum: ſi autem non no-
2 minaret, non præiudicaretur domino [a] in caſu, in quo dominus non certificaretur: ut not. Innoc. in c. quoniam frequenter. ſuper uerbo, nominare. extrà ut lit. non conte. Item talis nominatio habet locum quando agitur actione reali, non tamen actione perſonali: ut ibidem glo. ad quod no. per Doct. in l. 3. C. ubi in rem acti. iunct. l. ſæpè. de re iud. extrà eod. ti. c. quamuis. & ff. ad exibend. l. de eo. in fin. ff. de publi. l. imperator. & l. ſi aliena. ff. de neg. geſt. iunct. l. officium. de rei uend. & l. is qui ſe obtulit.

ADDITIO.

a Non præiudicaretur domino. Quid autem de illo qui ſolutionem penſionis nomine alterius fecit, an præiudicet illi. uide dec. 2. infrà de cauſ. poſſeſſ. & propriet.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa debet fieri aliqua parte inſtante: aliàs poteſt appellari.*

DECISIO V. aliàs 707.

1 NOta, † quòd ſi aliquis iudex uult concludere in aliqua cauſa, debet facere quantum in eo eſt, quòd fiat de conſenſu partium, uel unius partis petentis concluſionem: aliàs poſſunt appellare, uel poteſt appellare à dicta concluſione quando nullus conſentit.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad dicendum contra appellationem poteſt circunduci non comparente appellato.*

DECISIO VI. aliàs 744.

1 NOta, † quòd ſi Auditor aſsignauit terminum ad dicendum contra appellationem, & ueniente termino non comparet appellans nec appellatus, quòd tunc circunducitur terminus aſsignatus, ideſt, per partẽ appellantem, & non poteſt accuſari contumacia. Idẽ poteſt dici in alijs terminis.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa non excludit quin iudex in beneficialibus informationes pro iuſtitia facienda recipere poſſit.*

DECISIO VII. aliàs 757.

a NOta [a] ſciendum eſt, quòd † quãdo in cauſa benefi-
1 ciali eſt concluſum, quòd nihilominus Auditor poteſt recipere informationem pro iuſtitia facienda exiſtente concluſione, aliàs eſt reuocanda. pro hoc facit c. ſæpè cum ſua materia. de uerb. ſigni. in cle. & ita tenet Rota.

ADDITIO.

a Nota. Adde ſuprà in no. de teſti. dec. j.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa etiam prophana poteſt reuocari: ſi per producta iura de nouo videatur Auditori reuocanda.*

DECISIO VIII. aliàs 758.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa [a] beneficiali, uel pro-
a phana eſt concluſum: & poſteà alia pars petat concluſionem reuocari, quia uult aliqua iura producere: tunc Auditor cauſæ dicat, quòd producat illa iura, & ſi uidet quod illa iura faciunt bene ad iuſtitiam cauſæ, tunc reuocat concluſionem, aliàs non: & hoc etiam ſeruat & tenet Rota dominorum Auditorum.

ADDITIO.

a Si in aliqua cauſa. Adde deciſ. 1. incip. ſi poſt concluſionẽ ſuprà de teſtib. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad concludendum parte inſtante prorogandus eſt, aliàs poteſt appellari.*

DECISIO IX. aliàs 763.

1 SCiendum eſt † quòd ſi aliquis Auditor ſacri palatii in aliqua cauſa aſsignat terminum ad concludendum, & una pars dicat, quòd prolonget propter aliquas cauſas, quas uult dare: tũc debet prolongare, aliàs grauaret, & poſſet appellari: ſecus autem ſi nihil dicat die aſsignata ad concludendum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Concluſio ſi reuocetur ad inſtantiam illius, qui eam procu-
rauit, expenſæ per ipſum ueniunt reficiendæ*

DECISIO X. aliàs 802.

1 Sciendum † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, uel pro-
phana eſt cunclusum ſimpliciter: quòd ſi reuocetur
concluſiu ad inſtantiam partis, tunc debet ſulnere ex
penſas, ſecus autem ſi concluſum eſt cum proteſtatione.
& hoc ſeruat Ruta.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe ubi quis allegat ad effectum admittendi ad cau-
ſam, debet imprimis illud probare.*

DECISIO XI. aliàs 53.

1 Nota † quòd ubi ſunt citati ad cauſam omnes quu-
2 rum intereſt:[a] & unus allegans ſua intereſſe, uenit
ad cauſam, antequā admittatur habet probare ſum
mariè, uel aliàs quòd ſua intereſt. arg. in ſimil. l. 3. §. ſciē-
dum. ff. ad exhibend. & expedit quòd aliqualiter probe
b tur, quòd interſit: ut in c. ueniens.[b] de teſti. aliàs eſſet in
poteſtate cuiuslibet impedire commiſſionem, & ſic cō-
mitteretur fraus cōtra l. in fundo. ff. de rei uendi. ideò ex
pedit quòd ab initiu cauſæ probetur intereſſe: ut c. ue-
niens. 2. de teſt. pro quu l. ſæpè. de re indic. & extrauagās
eo. tit. c. quamuis. uide deci. 2. infrà de ſent. & re iudicat.

ADDITIONES.

a Quorum intereſt. Adde deciſ. 1. de reſcript. infrà in anti-
quiorib.

b C. ueniens. Vbi uide do. Fely. in 2. col. uer. in gl. in uerbo,
audiendus. ubi ponit tres concluſiones, & alias declara-
tiones quando tertius comparet pro ſuo intereſſe, & ui-
debis hanc materiam per ipſum bene declaratam. & in
c. auditis. col. 14. de præſcript. & in c. cum ſuper. de offic.
delegat.

SVMMARIVM.

1 *Actiones diuerſæ ubi aliquibus competunt, alter agendo
non præiudicat.*

DECISIO XII. aliàs 152.

1 Nota, † quòd ubi aliquibus cōpetunt diuerſæ actiō
nes: ſi unus permittat alium agere, ſibi nun præiu-
dicat, niſi fuerit citatus: ut l. ſi pariter. de lib. cau. &
no. Innocen. in c. quamuis. ſuper uerbo, actio. de re iudi.

SVMMARIA.

1 *Eccleſiæ nomine agere extraneus poteſt, prælato negli-
gente.*

2 *Officiales pro eccleſiæ iuribus agere non, niſi prælato negli
gente, poſſe.*

DECISIO XIII. aliàs 159.

1 Nota † qualiter extraneus poteſt agere numine ec-
cleſiæ, quia non poteſt regulariter, niſi Prælato ne-
gligente: ut uut. per Innocen. in. c. cùm olim. de te-
2 ſtib. & per huc fuit determinatum, quòd † ubi ſunt aliqui
officiales in aliqua eccleſia, pro iure eccleſiæ nō poſſunt
agere, niſi rectore negligēte, circa quod uide not. per In
no. de iudic. c. cùm deputati.

SVMMARIA.

1 *Iudex laicus dat curatorem ad litem minori clerico agē-
ti coram eo contra laicum.*

2 *Curator rebus & non perſonæ datur.*

DECISIO XIIII. aliàs 191.

1 Nota, † quòd ubi clericus agit coram iudice ſecula
ri contra laicum: & agitur quòd detur curator tali
clerico, talis curator debet dari per iudicem laicū,
quia in iſto caſu iudex laicus habet poteſtatem cōtra cle
ricum: ut in c. uerum. & c. cùm ſit generale. de foro com
2 peten. ad quud l. uiros. de pala. ſac. lar. C. lib. 15. Item † cu
rator datur rebus, & non perſonæ. & pro hoc uidetur
tex. in l. ſancimus. §. ſed ſi quis. C. de admi. tutorum. ſed
Ioan. And. uidetur dicere cuntrà in. c. finali, ſuper uerbo,
huius. de iudicijs. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus poteſt ſuo nomine agere contra prædones, qui
eum ſpoliarunt.*

DECISIO XV. aliàs 438.

1 Nota † utrùm religioſus deprædatus cappa, uel bre
uiario, uel alijs rebus ſuis, poſſit numine ſuo agere
cuntra deprædantem ad recuperandas res, uel æſti
mationem. Fuit dictum quòd ſic. argu. l. 1. C. ſi per uim
uel alio mudu. & ff. de iudi. l. ſi longius. not. Specu. tit. de
accuſa. §. quid ſi Papa. 9. col.

SVMMARIVM.

1 *Citatione decreta ad partes poterit Auditor, ſi inuenerit
aliquem in curia habere ſufficiens mandatum, procede
re in cauſa: licèt non fuerit certificatus de executione
dictæ citationis.*

DECISIO XVI. aliàs 638.

1 Si aliqua † cauſa nun ſit in curia Rumana per appella-
tionem, uel per præſentiam partium: ſed tamē de ſpe
ciali mandato dumini Papæ, cuius commiſſio facta
alicui domino Auditori, & per eum decreta citatione ad
partes illius contra quem impetrata eſt: & licèt dicta ci-
tatiu non ſit executa, quòd ſciat dictus Auditor, cùm nō
dum ſit reproducta, uel reportata ad eum citatio, nihilo-
minus dictus Auditor poteſt procedere in cauſa, ſi ali-
quo modo poteſt inuenire in curia aliquem habentem
ſufficiens mandatum à dicto citato, uel citando pro dicta
cauſa, & ita etiam ſeruat Rota dominorum Auditurum
ſacri Palatij. ueruntamen fortè non eſſet malum, quòd in
tali caſu ad cautelam ſi procurator inuentus in curia iu-
raret ſi ſcit, uel credit quòd dicta citatio ſit executa in
partibus.

SVMMARIVM.

1 *Anni Domini diuerſimodè computantur ſecundum con-
ſuetudinem locorum.*

DECISIO XVII. aliàs 813.

1 Sciendum eſt,[a] † quòd Curia Rumana, Italia, & Hiſpa
nia, Aragunia, & Catalonia, Dacia & Vaſconia com-
putant annum domini quolibet anno in feſto Natiui
tatis eius, quod feſtum eſt 25. die menſis Decembris: In
regnu uerò Franciæ, Alamaniæ, & Angliæ cumputatur
annus in feſto Annuntiationis beatæ Mariæ, quod feſtū
eſt 25. die menſis Martij. cùm quælibet prouincia, uel lo
ca mundi circa hoc poſſunt abundare in ſua cunſuetudi-
ne: ut in c. certificari. de ſepultu. prædicta ſequuntur per
clericus prædictorum regnorum locorum exiſtētiū Aue
nione in ſacro Palatiu apoſtolico do. noſtri Papæ.

ADDITIO.

a Sciendum eſt. Suprà eod. in uu. dec. 3. & 4.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatus compellitur defendere clientulum.*

DECISIO XVIII. aliàs 817.

1 SCiendum eſt,† quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana, quæ agitur coram aliquo Auditore ſacri Palatij pars actrix, uel rea petat aliquem aduocatum pro defenſione ſui iuris, quòd tunc Auditor debet dicere, ſeu præcipere aduocato, quē petit prædicta pars pro defenſione ſua: & ſi dictus aduocatus nolit facere, imò contradicit omninò: quòd dictus Auditor faciat cōpelli eum per dominum Vicecancellarium, & ita dixit mihi dominus meus epiſcopus Viuarienſis, in audientia cōtradictarū 26. menſis Martii anno domini 1377.

SUMMARIA.

1 *Cauſa dicitur ciuilis, vbi agitur de crimine ciuiliter.*
2 *Iudex delegatus in cauſis criminalibus, an poſſit cognoſcere de cauſa criminali ciuiliter intentata.*

DECISIO XIX. aliàs 226.

1 NOta, quòd† ubi agitur de crimine ciuiliter, & ſententia fertur ciuiliter, dicitur talis cauſa ciuilis, & non criminalis: ut probatur in.c.per tuas.in magna
2 glo.de ſimo.& not.gloſ.in c.ex parte A.de teſti.& † ſic iudex delegatus in cauſis criminalibus non habet cognoſcere de tali cauſa: ut.l.quòd ad ſtatum.ff. de pœn. iuxt.l. imperator. ff. de poſtulan. licèt faciat contra. l. ictus fuſtium.ff.de his qui not.infa.licèt faciat contra c.1.de cleri.coniug.in clementi.

SUMMARIA.

1 *Quæſtores pro luminaribus an poſſint agere iudicialiter pro rebus, quæ debentur luminaribus prædictis.*

DECISIO XX. aliàs 852.

1 AN iſti,† qui conſtituuntur in eccleſiis ad quærendū pro luminaribus poſsint agere pro his, quæ debentur illis luminariis: puta ex cauſa legati, uel aliàs. Et in facto erat quòd in una ciuitate, ubi de conſuetudine, uel ſtatuto ſi excommunicatus ſtet in excommunicatione per menſem, & ultra, poſt menſem tenetur ad libram ceræ pro quolibet menſe, quo poſteà remanebit excommunicatus applicando luminaribus eccleſiarum, in quarum parrochia moriatur. Modò contingat, quòd Epiſcopus illas pœnas prætendens ſibi applicandas per nonnullos annos ſpoliauerat eccleſias illis pœnis. Modò omnes luminariis eccleſiarum, quibus pro ſe, ſeu officii ſui nomine, & nomine eccleſiæ cuius erat luminare, ſeu quæſtor conſtituerant procuratorem unum, qui petebat nominē procuratorio ſe reſtitui ad ius percipiendi dictas pœnas contra Epiſcopum: quæritur an libellus ille eſt admittendus: & talis procurator ad agendum nomine talis officii & cuiuslibet eccleſiæ? Fuit dictum quòd non, niſi rectores eccleſiarum, de quarum iure agitur, & ad quos principaliter pertinet, negligerent proſequi ius eccleſiarum ſuarum prædictarum. argu. not. per Innoc. in. c. cùm olim. de teſtib. Alii dicunt ſi officium talium luminariorum, ſeu quæſtorum non eſt certum, nec perpetuum in eccleſiiis: quia tunc non uidentur agere poſſe nomine eccleſiarum, aliàs ſic. ar.l.ſancimus.C.de ſacro. eccle. arg. not.per Innoc. in c.cùm deputati.de iudi. Pro parte tamen luminariorum quòd poſſent admitti, ſeu eorum procuratores, allegabatur l.Pomponius.ff.de procura.& d.l.ſancimus.& hoc credo uerum: quia ex quo ſunt conſtituti ad huiuſmodi negotia procuranda: ergo pro his agere poſſunt, & libere quandocunque procuratores alios deputare. arg. de procura.c.1.lib.6.in fin. Sed aliqui intelligunt illud de ſubſtitutione ad negotia: quia ſecus ſi ad iudicia: tunc enim non poſſunt, niſi poſt litem conteſtatam: ut l.neque.C.de procura.

EPITOME.

Creditores poſſunt continuare proceſſum, & inſtantiam initam cum abbate, qui tempore cœpti iudicii poſſidebat, licet ſuccubuerit: dum tamen dictus abbas cum altero abbate ſuper petitorio contendat.

SUMMARIA.

1 *Creditores duobus abbatibus litigantibus ſuper abbatia poſſunt agere contra quemcunque etiam ſi deſierit poſſidere, qui ſuit conuentus, ex quo ſe uerum abbatē prætendit. & per tot.*
2 *Tutor vel curator, cui interdicta eſt adminiſtratio bonorum, agere, nec conuenīri poteſt.*
3 *Creditores habent electionem quem maluerint conuenire ex duobus contendentibus de hæreditate, aut poſſeſſorē hæreditatis, vel petitorem.*

DECISIO XXI. aliàs 835.

1 DVobus † abbatibus contendentibus ſuper ſolo poſſeſſorio coram quodam Cardinali de, & ſuper quodam monaſterio, quod quilibet ipſorum ad ſe pertinere prætendebat: Contingit quòd quidam creditor agit contra illum abbatem, qui tunc monaſterio præſidebat de facto, petens ab eo in partibus certum pecuniarium debitum, quod ex certis cauſis monaſterium ſibi debebat: forſan ex aliquo contractu celebrato cum quodam uero abbate prædeceſſore, & conuentu illius monaſterii ad utilitatem illius monaſterii. Et cùm per iudicem, corā quo cauſa uertebatur quædam grauamina in proceſſu cauſæ illata fuiſſent illi creditori, ipſe ab eo ad ſedem apoſtolicam appellauit: & ei fuit delatum, & præfixus terminus ad proſequendum & per partem abbatis, & conuentus appellatio extitit approbata: & cauſa principalis etiam ab ſedem apoſtolicam deuoluta de conſenſu partium, & cum ibi omiſſo appellationis articulo de conſenſu partium creditor dediſſet libellum ſuper negotio principali: iſte abbas tunc poſſeſſor, cùm creditor incepiſſet litigare contra eum ſuccubuit iſtis pendentibus in poſſeſſorio per alium contra eum ſuper monaſterio intentato coram Cardinali, & ille alius abbas fuit per ſententiam reſtitutus ad poſſeſsionem monaſterij: & iſte contra quē creditor litigauerat, expulſus & remotus de poſſeſsione, & alter inductus, licèt adhuc ſuper petitorio illius monaſterii cauſa, & lis duraret inter eos, & cū creditor præfatus peteret per illum primum abbatem reſponderi libello ſuper petitione debiti prædicti contra eū dato, excipit, quòd nunc nō tenetur reſpondere: quia monaſteriū non poſsidet ipſe, ſed alius, qui contra eum obtinuit in poſſeſſorio ſententiam: & dicit creditori quòd agat contra eum ſi uult. Creditor uerò dixit, quòd ipſe adhuc prætendit ſe abbatem, & ſe aſſerit habere ius in petitorio in abbatia, ſeu monaſterio: & ideò bene poteſt & debet reſpondere, præſertim ex quo cauſa contra eum extitit inchoata nomine monaſterii, dato quòd monaſterium nō poſsideat. Item petit etiam quòd procedat contra cōuentum, contra quem ſimul etiam cum dicto abbate cauſa extitit inchoata: ſed dicitur ſibi, quòd conuentus non tenetur uenire ad cauſam cum iſto abbate prætēſo, qui eſt in poſſeſsione monaſterii: ſed ſi creditor ageret cum illo alio abbate reſtituto, qui nunc poſsidet abbatiam, ſeu monaſterium, cui ſoli ſibi nunc habenti poſseſsionem & adminiſtrationem monaſterii tenetur aſsiſtere, & obedire, tunc ueniret ad cauſam. Ex præmiſsis quæruntur quatuor. Primò nunquid primus prætenſus abbas, qui nunc perdidit poſseſsionē abbatiæ, ſeu monaſterii teneatur reſpōdere libello, & ecōtra eū creditor poſſet agere: uel an

creditor

creditor neceſſe habeat agere contra aliũ reſtitutũ nunc abbatem, ſeu monaſteriũ poſsidentem? Secundò an poſsit procedi contra conuentum, & conuentus teneatur uenire, & reſpondere ad cauſam illi primo, cum quo cauſa fuit inchoata, cauſam defendere, & in ea reſpondere: uel an alter tenetur uenire ad cauſam, niſi agatur contra alium qui nunc poſsidet? Tertiò etiam ſi creditor poſsit agere contra illum, qui nunc poſsidet, & procedere contra eum, quæro an cauſa ſit deuoluta contra eum ſic, quòd uirtute primæ deuolutionis cauſæ factæ contra alium etiam procedi poſsit contra eum? Quartò an dato quòd creditor non procedat contra alium nunc poſsidentem: ſed uult continuare proceſſum contra iſtum, & obtineat, quæro an præiudicetur alteri ſic, quòd executio poſsit fieri contra eum in bonis monaſterii? De primo dubio uidebatur quibuſdam quòd primus abbas prætenſus, qui nunc non poſsidet, non teneatur reſpondere libello, quia ex quo non habet adminiſtrationem monaſterii, nec bonorum eius, non poteſt cauſam defendere; nec agere, nec conueniri. pro quo facit quod
3 not. extrà de election. c. querelam. in 2. gloſſ. ſicut nec tutor, uel curator cui eſſet adminiſtratio interdicta. argu. eorum quæ habentur de off. deleg. c. uenerabili. cum ſua materia. Inſtitu. de ſuſpect. tu. §. ſi quis autem. Et quia alter nunc poſsidet, ratione poſſeſsionis quam habet authoritate ſuperioris eſt de omnibus iuribus reſpondendum ſecundum not. per Innoc. de electioni. c. nihil. & per eundem. de reſtitu. ſpoliat. c. in literis. circa fin. prin. ergo etiam ille debet conueniri, & creditoribus reſpondere. Tamen maior pars Dominorum, imò omnes exceptis tribus tenuerunt contrarium, quòd imò ille primus licèt non poſsideat nunc, ex quo adhuc prætendit ſe uerum abbatem, & habere ius in petitorio abbatiæ ſeu monaſterii poſsit conueniri, & teneatur reſpondere creditoribus: ſic, quòd ſit in electione creditoris quem uelit conuenire lite pendente ſuper monaſterio inter
3 eos: an alium, uel poſsidentem: ſicut duobus contendentibus de hæreditate, & lite inter eos pendente ſuper petitione hæreditatis creditores poſſunt agere cõtra petitorem, uel poſſeſſorem hæreditatis ſicut eis placet: ut l. fina. C. de peti. hære di. cum ibi not. per gloſ. ſuper uerbo, cautione. in fin. & ff. ſi cui pluſquam per leg. falci. l. hoc autem. §. ſi duo. cum ſimil. Nec obſtat quòd nõ habet adminiſtrationem quia hic defendendo cauſam nihil concernens poſſeſsionum monaſterii adminiſtrat. Nec eſt uerũ ſimpliciter, quòd ſibi ſit interdicta adminiſtratio, licèt ſibi ſit ablata poſſeſsio. Nec eſt ſimile de tutore, uel curatore uel alio adminiſtratore, cui eſt adminiſtratio ĩterdicta quia illi nudi ſunt adminiſtratores, nec habent ius in re, ſeu adminiſtratione, hic autem abbas ille ſe prætendens habere ius in petitorio, habet ius in re, & in adminiſtratione. Pro hoc facit quod no. 1. q. 3. can. quia epiſcopi. ad fin. 1. gl. & ideò ratione illius iuris poteſt conueniri: & ualebunt creditori acta cum eo ſi forſan poſteà obtineat in petitorio; & ſi ſuccũbat in petitorio, imputet ſibi creditor, qui eum elegit. Sed an fiat executio contra poſſeſſorem infrà dicam in 4. quæſtio. Nec obſtant not. in d. c. nihil. & in dict. c. in literis. per Innocentium, quia ibi loquitur de debitoribus, qui tenentur reſpondere, & ibi uerum eſt quòd poſsidentes authoritate ſuperioris ſoluendo ſunt liberati, & quod per eum quamdiu poſsident poſſunt conueniri. In caſu autem præmiſſo, loquimur de creditoribus, qui poſſunt conuenire, & hic uerum eſt quòd poſſunt eligere, uel poſſeſſorem uel petitorem, pro quo uide Innocen. in d. c. nihil. Nec obſt. gloſſ. 3. in c. querelam. de electi. quia licèt gloſſ. dicat ibi agi poſſe contra poſſeſſorem eccleſiæ, qui etiam petebatur remoueri: non tamen negat, quin etiam agi poſsit contra alium, qui ſe aſſerat uerum prælatum ſeu rectorem eccleſiæ, licet non poſſideret.

EPITOME.

Cauſarum introductio in Romana curia, & eius ordo hic habetur.

DECISIO XXII. aliàs 786.

DIc quòd quando aliqua cauſa debet introduci in conſiſtorio Papæ, tunc ille qui uult cauſam introducere, proteſtatur coram hoſtiario Papæ, & cum tabellione: ſi autem cauſa eſt in curia per appellationem, uel præſentiam partium, tunc introducat eam in Cancellaria, ſi autem eſt prophana tractanda in partibus, tunc introducat eam in audientia contradictarum, & poſteà dicta audientia facit literas de dicta diligentia exhibita per partem, quæ tunc committetur tractanda in partibus, uel in curia. De prædictis modis, & uiis circa prædicta uide Archidiaco. in c. cupientes. ſuper uerbo, propoſita. de electio. lib. 6.

SUMMARIUM.

1 *Terminus ad conſulendum dominum extra Rotam conſueuit dari: ſecus in Rota.*

DECISIO XXIII. aliàs 754.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa procedatur coram aliquo iudice extra ſacrum Palatium: & procurator petat, quòd det ſibi aliquem terminum ad conſulẽdum dominum, quòd tunc conſueuit concedi. Secus autem eſt ſi uentiletur coram aliquo domino Auditore ſacri Palatii.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas ubi principaliter intentatur, termini ſacri Palatij ſunt ſeruandi: ſecus ſi incidenter intentaretur.*

DECISIO XXIIII. aliàs 821.

1 SCiendum eſt † quòd ſi in aliqua cauſa agatur principaliter de nullitate, a quod tunc ſeruandi ſunt termini ſacri Palatij: ſecus autem ſi agatur incidenter de nullitate. Pro hoc facit c. cùm ad ſedem apoſtolicam. de reſtitutione ſpoliatorum. & ita ſeruat Rota.

ADDITIO.

a Nullitate. Adde Aegi. Bellamer. dec. 3 29. hoc titul.

SVMMARIA.

1 *Terminus ad articulandum non datur in ſimul utrique parti in prophanis, ſecus in beneficialibus, in quibus ſummariè proceditur.*

2 *Actor ubi ſuam probauit intentionem, exceptionem reus probare tenetur.*

DECISIO XXV. aliàs 509.

1 NOta, † quòd in cauſa prophana a dantur termini actori: Primò terminus ad ponendũ & articulandũ: nec reus compelletur terminum datum actori recipere: ſed poteſt petere alium terminum ad probandũ exceptiones, & defenſiones ſuas: & iſtud probatur,
2 quia † actore probante intentionem ſuam reo incumbit probatio ad probandum exceptionem ſuam, ergo antè uidetur quòd non compellatur reus probare, donec actor probauerit intentionem ſuam: ut probatur in l. ſi quidem. C. de exceptionibus. iuncto c. de teſtibus. cum ibi notatis per Ber. de teſtibus. In cauſis autem beneficialibus in ſimul in eodem tempore utrique parti datur terminus ad ponendum & articulandum: quia in talibus cauſis beneficialibus magis proceditur ſummariè quàm in prophanis: ut in c. ſæpè. de uerborum ſignificatione. in clement. & clementi. diſpendioſam. de iudic.

ADDITIO.

2 In cauſa prophana. Adde deci. 1. infrà de dilationib.

SUMMARIUM.

1 *Termini male ſeruati coram Auditore Cameræ in prima inſtantia, reaſſumuntur in ſecunda inſtantia coram Auditore Rotæ.*

DECISIO XXVI. aliàs 478.

1 NOta, anno domini 1376. die 3. menſis Aprilis. fuit ordinatum concorditer, quòd † ſi à ſententia diffinitiua Auditoris Cameræ uel alterius cuiuſcunque iudicis ordinarij in curia, uel extrà contigerit appellari, & cauſam huiuſmodi appellationis alicui de Auditoribus ſacri Palatij committi, quòd termini ſoliti ſeruati ſeruarentur: ut in prima inſtantia ſolent in Palatio ſeruari. Nam licèt reuera ſit ſecunda inſtantia, tamen quia coram Auditore Cameræ uel ordinario in partibus termini ſeruari conſueti non ſolent ſeruari: id circo Domini uoluerunt, quòd tunc per omnia ſeruarentur: & hoc uerum, niſi conſtaret terminos ſeruatos fuiſſe in dicta prima inſtantia, & proceſſu, iuxta morem curiæ: quia tunc in cauſa appellationis proceditur, & ſeruantur termini in ſecunda inſtantia ſeruari conſueti.

EPITOME.

Remiſſio cauſæ ad Cancellariam præſente notario cauſæ, & una partium, ualet.

DECISIO XXVII. aliàs 623.

SI aliquis Auditor ſacri Palatij ea cauſa rationabili remittere uult cauſam ſibi commiſſam, ſufficit notarium cauſæ præſentibus partibus, uel una ſcribere, remitto cauſam: uel ſi uult remittat notario cauſam prædictam in Cancellaria: ita communiter ſeruatur in ſacro Palatio.

SUMMARIUM.

1 *Remiſſio ad probandum in partibus datur ſub bulla: niſi in commiſſione concedatur, quòd detur ſub ſigillo Auditoris.*

DECISIO XXVIII. aliàs 738.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa remiſſio petatur ad partes ad probandum aliquid per partem, tunc ſuper hac fit executio Papalis: ſi autem petatur ab Auditore ſuo ſigillo ſigillari, fieri debet ſi ſit in commiſſione conceſſum. pro hoc facit c. de cauſis. de officio delega.

SUMMARIUM.

1 *Remiſſio ad partes ſuper eiſdem articulis non datur, niſi ſemel.*

DECISIO XXIX. aliàs 590. & 830.

1 NOta, † quòd remiſſio ad partes non eõ ceditur, niſi ſemel cuilibet parti litigantium, ſuper eiſdem articulis. hoc tenet Ioan. mona. in c. cupientes. de elect. ib. 6. & Hoſtienſ. in c. fi. de hæretic.

SUMMARIUM.

1 *Proceſſus factus per audientiam contradictarum pendente termino ad ueniendũ ad curiã Romanam, eſt nullus.*

DECISIO XXX. aliàs 742.

1 NOta, † quòd quando pendente termino iuris, uel miniſtri eius ad ueniendum ad curiam Romanam, non debet procedi contra aliquem per audientiam contradictarum tanquam contra contumacem; quòd ſi fiat, nihil ualet.

SUMMARIUM.

1 *Sententia lata non ſeruato termino ad producendum omnia, eſt nulla.*

DECISIO XXXI. aliàs 806.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi aliquis Dominus Auditor ſacri Palatij in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana fert ſententiam non ſeruato termino ad producendum omnia tunc ſententia eſt nulla; cùm terminus prædictus ſit ualde ſubſtantialis. & ita tenet Rota.

EPITOME.

Termino aſsignato ad producendum aliqua iura, ſi illo uerbo producantur, erit ſatisfactum.

SUMMARIUM.

1 *Productio iurium facta uerbo, in tantum in termino partibus dato ualet.*

DECISIO XXXII. aliàs 815.

1 SCiendum, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana in aſsignato termino ab Auditore ſacri Palatij ad producendum aliquid actori, uel reo & pars actrix uel rea producat id uerbo, pẽdente termino, quòd ualet, ſecundùm Io. An. Genze & Bernad. Ynardi prout legitur & notatur in c. ſæpè. de uerbo. ſignificat. in clem. ſecus autem eſt ſi infra terminum aſsignatum non producit facto, neque uerbo: quia tunc nihil ualeret aſsignatio dicti termini. & ita tenet dominus Guillermus de Guillermo antiquus Auditor ſacri Palatij, tunc epiſcopus Carthaginenſis, nũc etiã tenẽt aliqui Auditores.

De Foro competenti.

SUMMARIUM.

1 *Ius reuocandi domum Legato, uel aliàs, ſi propterea non impeditur in ſua legatione, non conceditur.*

DECISIO I. aliàs 72.

1 NOta, † quòd ubi aliquis petit ius reuocandi domum, quia Legatus, uel aliàs, quòd ſi non impediatur in legatione propter illud, quod ab eo petitur, quod tenetur reſpondere: ut ſi petatur, quòd reſpondeatur interrogationibus, uel alteri cauſæ, de qua poteſt ſe faciliter expedire. argu. l. ſi Legatus. ff. ad Trebel. uide in deciſio. ſequen.

SUMMARIUM.

1 *Ius reuocandi domum non habent uenientes ad Romanã curiam ex cauſa uoluntaria: ſecus ſi ex neceſſaria, & ſit cauſa, quæ de facili expediri non poſſit.*

DECISIO II. aliàs 186.

1 NOta, † quòd illi, qui ueniunt ad Curiã Romanam cauſa neceſſaria legationis, uel peregrinationis, habent ius reuocandi domũ: ut ibi nota. per Inno. in c. licet. de foro competent. & Specu. in titu. reo. uerſ. itẽ legati. ſi autem alia cauſa uoluntaria uenirent, non haberent ius reuocandi domum: ut ibi not. & idem ſeruat curia, ut dicit Specu. ſi autem cauſa de facili poſſet expediri, Legatus non haberet ius reuocandi domum: ut l. ſi legatus. ff. ad Trebellianum. uide deciſionem immediatè præcedentem.

SUMMARIA.

1 *Princeps unus an poſſit ſocium ſibi æqualem in principatu delinquentem punire.*

2 *Par in parem non habet imperium.*

DCISIO III. aliàs 246.

1 NOta, † quòd ſi ſunt Barones duo habentes unum territoriũ pro indiuiſo, in quo habent merum imperium & miſtum, & unus delinquat, an ſuus combaro poſsit ipſum punire: uel quis ipſum puniat? Et uidetur quòd alius maior ipſo ipſum punire debe-
2 at: quia par† in parem non habet imperium: ſed iſti duo ſunt pares in iuriſdictione: ergo &c. argumẽt. l. 1. ad Trebel. & l. ille à quo. §. tempeſtiuum. eod. tit. & de arb. l. nã magiſtratus. c. innotuit. de electio. ad hoc de manu. uin. l. 1. §. apud. alii dicunt per iſtum. §. contrà. quia ibi ſecundum unum intellectum dicitur, quòd magiſtratus poteſt ſuum ſocium dare tutorem. Nec obſtat allega. iura: quia ille qui delinquit, per delictum amiſit merum imperiũ: & ſic factus eſt alius priuatus: & ſic ſuus combaro poterit ipſum punire, non ut parem, ſed ut priuatum. argumen. C. ubi Sena. uel clari. l. ſicut. quia quilibet poteſt præſentare. argumen. l. ſi ut certo. ff. commo.

SUMMARIA.

1 *Auditor cui eſt commiſsum negotium principale, tũc principaliter ſiue in conſequentiam, poteſt ſtatim inhibere, etiam in partibus.*

2 *Auditores ſacri Palatij omiſſo articulo grauaminis, à quo in partibus extitit appellatum, procedunt in negotio principali ſibiypſis commiſſo.*

3 *Auditores licet pronuntient bene proceſsum, & malè appellatum, nihilominus negotium principale manebit in Curia.*

DECISIO IIII. aliàs 391.

1 NOta, † quòd Auditor datus in negotio principali
2 in cauſa appellationis interpoſitæ in partibus, ſiue ante ſentẽtiam, ſiue poſt fuerit appellatum: poteſt inhibere iudici à quo, dummodo ſibi conſtet de appellatione, & cauſa per eam ſit deuoluta, aliàs ſi cum articulo appellationis negotium etiam principale ſit commiſſum cum poteſtate citandi ad partes, indifferenter inhi-
2 bere poteſt: ratio, quia ius inhibet. & etiam † Auditores ſacri Palatii omiſſo articulo grauaminis à quo in partibus extitit appellatum, procedunt in negotio principali, dummodò ſit id ſibijpſis commiſſum, & ad curiã deuo-
3 lutum. & † ſi aliquoties de ipſo grauamine cognoſcerẽt: & benè proceſſum & malè appellatum pronuntiarẽt: nihilominus maneret in curia, nec remitteretur ad partes. & hoc habet ſtylus, licèt de iure eſſet contrarium faciẽdum: ut de appellat. c. eccleſia. & c. ut debitus. cũ ibi not. Idem ſeruatur in cauſa, quæ de ſpeciali mandato committitur in curia, & decreta eſt citatio, licèt non executa. Idẽ ſeruatur in omnibus appellationibus interpoſitis ab Auditore Cameræ, & aliis iudicibus in curia, citata tamen parte ad dicendum contra commiſsionem.

ADDITIO.

2 In negotio principali. Adde deciſ. 8. infrà de appellationibus.

EPITOME.

Clericus ſuccedens laico an ſit ſubiectus ſtatutis, quibus erat ſubiectus laicus.

SUMMARIUM.

1 *Clericus etiam in reali debet gaudere priuilegio clericali, ut coram iudice eccleſiaſtico conueniatur.*

DECISIO V. aliàs 552.

OBligatus eſt laicus Auinione in certa quantitate pecuniæ ad curiam ſigilli Montiſpeſſulani: quæ obligatio habet uim rei iudicatæ: & abſque alia cognitione mandatur executioni: nec admitterentur, niſi certæ exceptiones, ſcilicet, ſolutionis, & rei iudicatæ &c. Modò mortuo debitore ſucceſsit ſibi clericus, creditor contra bona: & in omnibus dicti debitoris bonis expoſito clamore dicti ſigilli procurat fieri executionem per illam curiam, requirendo officialem in adminiſtrãdo iure in ſubſidiũ, ut faciat bona diſtrahi: opponit ſe dictus clericus ſucceſſor: & uult opponere debitas exceptiones: quare executio non debeat fieri: & corã eo petit ſe admitti ad probandas: officialis remittit eum ad curiam ſigilli, ut ille opponat illas exceptiones: & ob hoc debitor prædictus appellat, quæritur an benè officialis grauauerit? uidetur quòd non, quia laicus prædeceſſor huius clerici fuerat præuentus, imò & condẽnatus: cùm obligatio habet uim condemnationis, ergo uidetur quòd idem iudex debuit facere executionẽ, nõ obſtãte quòd perſonæ cõditio ſit mutata: imò & cognoſcere propter priuationem. arg. no. per Hoſtien. de obli. ad ratioci. c. 1. & c. poſtulaſti. de foro compe. & ff. de iudi. l. ſi quis poſteà. Sed poſſet dici quòd illa uera: cùm eadem perſona eſſet præuenta: hic autem ſunt diuerſæ perſonæ debitoris laici uidelicet & clerici: quare uidetur aliquibus contrà, quòd imò clericus debet audiri ſuper oppoſitione
1 ſua in foro eccleſiaſtico: quia † clericus etiam in reali debet gaudere priuilegio clericali, & conueniri in foro eccleſiaſtico iuxta no. in authent. ut omnes obedi. iudi. prouin. §. hoc conſiderantes. & per Archidiac. de cle. coniu. c. 1. lib. ſexto, & per Ioannem Andream, in nouella, in titul. de duel. & præſertim quia ubi contra hæredem debet fieri executio, oportet præmitti uocationem, & aliquam cauſæ cognitionem, quam in clericis iudex ſecularis non poteſt præmittere. argum. ad hoc quod not. per Innocen. de iudic. c. quia V. in fine.

EPITOME.

Præſentes in curia Romana ſecundùm ſtylum Rotæ ius reuocandi domum non habent.

SUMMARIUM.

1 *Ius reuocandi domum an habeant præſentes in Romana curia.*

DECISIO VI. aliàs 829.

1 NOta † quòd illi, qui ſunt in curia Romana pro Republica, habent ius reuocãdi domũ. de foro cõpe. c. fina. de dilationib. c. cauſam. tamen communiter obſeruatur, quòd tales nõ habent ius reuocandi domũ: ideò coguntur ibidem reſpondere ſuis aduerſariis poſtquàm ſunt præſentes in curia. ita obſeruat Rota, uide Cõpoſt. in c. ſtatutum. de reſcript. lib. 6.

De Libelli oblatione.

SUMMARIUM.

1 *Nullitatem intentans debet in libello cauſam exprimere, in quo poteſt nullitatem & iniquitatem deducere.*

DECISIO I. aliàs 145.

1 NOta, quòd intentans cauſam nullitatis debet cauſam exprimere in libello: ut not. Innoc. in c. cùm Bertoldus. de re iudi. & ff. de appel. l. ſi expreſsim. & quòd in eodem libello ualeat cauſa nullitatis & iniquitatis intentari, not. in c. dilecto. de appel.

De Mutuis petitionibus.

SVMMARIVM.

1 *Reconuentio non habet locum in cauſa appellationis.*

DECISIO I. aliàs 61.

1 NOta, †quòd in cauſa appellationis nō habet locum reconueotio:ſur no. Innocen. in c. ſ. de mut. peti. & nidetur text. in l. ad cognitio nem. ff. ex quib. cau. in poſ. eat.

Additio.

2 Reconuentio. An autem reconuentio poſſit fieri poſt litem conteſtatam, uide do. Abb. in c. 1. de mu. petit. ubi ponit longam diſputationem in materia reconueotionis. Adde Fely. in d. c. 1. col. 1. uerſic. dum gloſ. tangit.

Epitome.

Reus uirtute commiſsionis actoris reconuenire non poteſt: ſed aliam ſpecialem impetrare debet.

SVMMARIVM.

1 *Reconuenire an poſſit reus actorem uirtute commiſſionis actoris: an opus ſit ſibi alia commiſſione.*

DECISIO II. aliàs 598.

1 SI quis† impetrat nouam cōmiſsionem in aliqua cauſa à Papa Auditori contra reum: & reus uult eum reconuenire in eadem cauſa, uel alia, non poteſt ſine commiſsione ſpeciali, quæ de facili obtinetur, tamē fortè hoc poſſet fieri ex prima commiſsione, ſed meliùs eſt aliam ſuper reconnentione obtinere, & ita etiam obſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatii.

De Litis conteſtatione.

SVMMARIA.

1 *Exceptio ſolutionis non impedit litis conteſtationem.*

2 *Solutio an finiat litem.*

DECISIO I. aliàs 154.

1 NOta †quòd exceptio ſolutionis nō impedit litis conteſtationem. ut uidetur no. per Inn. in c. 1. de lit. conteſta. ſuper uerbo, contingentis. lib. 6. licèt lex uideatur dicere, quòd † per ſolutioem lis uidetur finita: ut l. cùm quærebatur. uerſicul. proinde. ff. iudicatum ſolui.

SVMMARIVM.

1 *Nullitatis exceptio impedit litis conteſtationem.*

DECISIO II. aliàs 115.

1 NOta, quòd cauſa nullitatis impedit litis conteſtationem: & ante litem conteſtatam opponi poteſt: ut notat Archi. in c. ut circa. in fin. de electiõ. lib. 6. & Ioan. Monach. uide deci. 8. infrà de reſtitu. ſpoliato.

SVMMARIVM.

1 *Litis cōteſtatio nō fit in cauſa appellationis parte abſētc.*

DECISIO III. aliàs 144.

1 NOta, † quòd abſente parte in cauſa appellationis, non fit litis conteſtatio. de quo dic ut per Inno. in c. per tuas. de appellationi.

SVMMARIVM.

1 *Conteſtatio litis non requiritur in poſſeſſorio cauſæ beneficialis.*

DECISIO IIII. aliàs 155.

1 NOta, †quòd ubi agitur poſſeſſorio iudicio in cauſa beneficiali non requiritur litis conteſtatio. de quo dic ut in c. 1. de libelli oblation. per Innoc. ubi notat certos caſus.

SVMMARIVM.

1 *Lis ſi eſt conteſtata in prima inſtantia, non eſt neceſſe illā conteſtari in cauſa appellationis de ſtylo Rotæ.*

DECISIO V. aliàs 208.

1 NOta † quòd ſeruat audientia quòd ubi eſt lis cōteſtata in cauſa principali, nō eſt neceſſe quòd cōteſtetur in cauſa appellationis, aliàs ſic: ut l. fin. C. de temporibus appellationum. & c. per tuas. de appellationibus.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio ad appellandum non requirit litis conteſtationem, nec alium iuris ordinem in præambulis iudiciorū.*

DECISIO VI. aliàs 496.

1 NOta, † quòd in reſtitutione concedenda ad appellandum non eſt neceſſaria litis conteſtatio in his & aliis præambulis, ſicut probando infamiam contra quam concedenda eſt talis citatio perſonalis, uel facienda inquiſitio non eſt ſeruandus ordo iuris. arg. c. qualiter & quando. & c. cùm oporteat. & c. inquiſitionis. de accuſa. uide ſuprà de in integr. reſtitu. dec. 3.

SVMMARIA.

1 *Præceptum de ſoluendo à quo non fuit appellatum impedit litis conteſtationem ſicut ſententia diffinitiua.*

2 *Præceptum de ſoluendo uim diffinitiuæ habet: & actionem parit ſicut & ſententia.*

DECISIO VII. aliàs 541.

1 VTrum † præceptum de ſoluendo, à quo non fuit appellatum infrà tempus debitum, impediat litis cōteſtationem, ſicut ſententia diffinitiua, quæ tranſit in rem iudicatam? Fuit determinatum quòd ſic: cùm
2 habeat † vim diffinitiuæ. quod patet: quia ex eo oritur actio, ſicut ex ſententia: ut notat Specu. tit. de ſen. exeõ. §. breuiter. circa finem. quæ non oriretur ex interlocutoria: ut not. in cle. ſi. de appel. ultra medium. Item quia imponit finem liti, ſicut ſententia: ergo trāſit in rem iudicatam. ff. de re iudi. l. 1. ergo cùm per ipſum dicatur res finita, obſtabit & impediet litis conteſtationem. ut in c. exceptionis. de lit. conteſta. lib. 6. cùm dicit finita. & eleganter. ff. de condi. inde. & ad Tertul. l. 1. §. ſi. licèt quidā nitantur contrarium ſuſtinere: ex eo quia non inuenitur plena cauſæ cognitio ſicut in ſententia: ſed uel eſt hoc dictum: quia in confeſſum nullæ ſunt, nec reſtant partes iudicis in cognoſcendo, ſed in pronuntiando, uel diffinitiuā ſententiam proferendo ſi poſt litis conteſtationem & dato libello fiat confeſsio. iuxta not. in l. 1. C. de litis conteſta. & l. proinde. ff. ad leg. Aquil.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus lite non conteſtata in cauſa prophana eſt nullus: ſecus in ſpirituali.*

DECISIO VIII. aliàs 627.

1 IN † cauſa prophana lite non conteſtata proceſſus eſt nullus: ut in c. unic. de litis conteſtat. ſecus in cauſa ſpirituali. pro hoc clementi. ſæpè. de uerbo. ſignificatio. & ita ſeruat Rota.

SVM-

SUMMARIUM.

1 *Cauſa appellationis ubi libello non eſt reſponſum, & ſic lis non conteſtata, valet.*

DECISIO IX. aliàs 669.

1 QVando† aliqua cauſa eſt in ſecunda inſtantia, & dato libello, ſeu libellis non eſt reſponſum, & ſic lis non
2 eſt conteſtata, nunquid ualet? dic quòd ſic: ut no. in c. per tuas. de appel.

ADDITIO.

2 Dic quod ſic. Adde dom. Abb. in d. c. per tuas in 2. co. uer. in fi. gl. Et an litis conteſtatio ſit neceſſaria in cauſa nullitatis, uide eundem Abb. in d. c. in 3. co. uer. ult. extrà gl.

SUMMARIUM.

1 *Proceſſus factus lite non conteſtata in cauſa prophana eſt nullus, ſecus in ſpirituali.*

DECISIO X. aliàs 827.

1 NOta, † in cauſa prophana lite non conteſtata proceſſus eſt nullus: ut c. un. de litis conteſtatio. ſecus in cauſa ſpirituali, uel priuilegiata, uel matrimoniali, uel uſurarum: quia in ſpirituali ſolùm iuratur de calumnia: ut in cle. diſpendioſam. de iudic. & de uerb. ſigni. ſæpè. in clemen.

SUMMARIUM.

1 *Petenti reſponderi libello ſi obijciatur de compromiſſo uidendum eſt an ſit tale, quod impediat litis conteſtationem: quia ſecus ſi eſt ſimplex.*

DECISIO XI. aliàs 706.

1 DIc† quòd ſi in aliqua cauſa datus eſt libellus per aliquam partem, quæ petit reſponderi libello, & alia renuat reſpondere, dicens quòd de cauſa erat factũ compromiſſum, an hoc impediat reſponſionem libelli? Dic circa hoc quòd eſt uidendum an compromiſſum ſit tale, quod impediat litis conteſtationem, ſecus autem ſi eſſet ſimplex. uide circa hoc de litis conteſt. c. f. lib. 6.

SUMMARIUM.

1 *Litis conteſtatio inducitur per negationem cõtentorum in libello, etiam ſi non dicatur, animo litem conteſtandi.*

DECISIO XII. aliàs 706.

1 NOta, † quòd ſi pars rea reſpondendo libello actoris neget narrata prout narrantur: & dicat petita fieri non debere, licèt non addat, nec dicat animo liti conteſtãdæ: nihilominus cenſetur lis conteſtatã. per l. rẽ non nouã. C. de iud. & c. un. de litis conteſtatio. & c. dudum. de electio. Et hanc quæſtionem recitat Specu. & eam ſic decidit tit. conteſtatio. §. 1. uer. ſi proponatur.

De iuramento calumniæ.

SUMMARIUM.

1 *Procurator in Romana curia in animam conſtituentis, & ſuam tenetur iurare.*

DECISIO I. aliàs 492.

1 NOta, † quòd procurator in Romana curia non ſolum in animam domini, ſed etiam ſui ipſius tenetur præſtare iuramentum de calumnia, alioquin habebit locum pœna c. fin. de iuramen. calum. nam licèt dominus principalis iuraſſet, nihilominus iurare tenetur procurator, cùm ipſe calumniari poſſit ſicut dominus. prout legitur & notatur in c. appellationis. §. 1. ſuper uerbo ab ipſis. de iuramen. calumn. li. 6. & faciunt in ſimili no. per Doc. in c. præſentium. de teſt. eo. li. & 10 authen. principales. C. de iuramen. calum. in 1. gl. & no. in c. in pertractandis. e. ti. & faciunt no. in c. procurator. de elec. lib. 6. & per Hoſt. eo. ti. §. 2. circa fi. in ſumma.

SUMMARIUM.

1 *Iuramentum calumniæ ſi petitum fuerit, & non præſtetur nullus eſt proceſſus: ſecus ſi non fuerit petitum.*

DECISIO II. aliàs 660.

1 DIc, † quòd ſi in aliqua cauſa quæratur quòd iuretur de calumnia: poteſt præſtari uſque ad finem: & ſi non præſtetur nullus eſt proceſſus: ſecus autem ſi non petatur, & ita ſeruat ſacrum Palatium: & hoc eſt expreſſum in c. 1. de iura. calum. lib. 6.

SUMMARIUM.

1 *Auditor poteſt compellere partes neſcientes quid contineatur ſub iuramento calumniæ, ad iurandum quinque capitula ſub eo contenta: & actor iurare recuſans, cadit à cauſa, & reus habetur pro confeſſo.*

DECISIO III. aliàs 787.

1 SCiendum eſt, † quòd eſt conſuetum in ſacro Palatio quòd in cauſis coram Auditore iuratur de calumnia ſimpliciter: & poteſt fieri quòd iuretur per procuratorem ſi ſciat quot capitula contineat dictum iuramentum, extrà de iur. calum. c. penul. ſi autem ſit pars ignorans, & hoc uidetur Auditori quòd debeat iurare ſpecialiter quinque capitula quot continet dictum iuramentum, tunc dictus Auditor poteſt eum compellere, & ſub pœna iuramenti, & ſi eſt actor, qui non uult præſtare dictum iuramentum, cadit ab actione per ſententiam, & reus abſoluitur. ſi uerò reus non uult iurare, habetur pro confeſſo & conuicto ſecundum Hoſt. in ſumma ti. de iura. calum. §. quæ ſit pœna nolentis præſtare iuramentum.

SUMMARIUM.

1 *Iuramentum calumniæ omiſſum, ſi non fuerit petitum, non uitiat ſententiam.*

DECISIO IIII. aliàs 664.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa omittatur iuramentum de calumnia, quia non petitur præſtari: nihilõminus ualet ſententia lata.

De Dilationibus.

DECISIO I. aliàs 170.

Similis eſt dec. 25. ſuprà de iud.

SUMMARIUM.

1 *Remedium l. diffamari. C. de ingen. manumiſ. quando intentatur ab eo, quem reus aſſerit eſſe ſuum creditorem quomodo procedatur.*

DECISIO II. aliàs 305.

1 NOta † qualiter dicenti aliquem debitorem ſtatuitur tempus à iudice, infra quod probet debitum, uel infamiam quam allegat: ut no. Inn. in c. conquerente. in 2. gl. de off. ord. & in c. lator. qui fil. ſint leg. iunct. l. diffamari. C. de inge. manumiſ. in libello autem non poſſet peti, quòd in futurum alicui inhibeatur quod non agat, uel non

 petat:

petat:quia actio negatoria non competit in talibus perſonalibus actionibus,ſed in realibus:ut l.harum.ff.ſi ſeruitus uendi.

SVMMARIUM.

1 *Teſtes iurati infra terminum probatorium, poterunt examinari poſt dictum terminum.*

DECISIO III. aliàs 345.

1 NOta,† quòd ubi eſt datus certus terminus ad probãdũ: ſi teſtes ante terminũ ſunt iurati, poſt terminũ poſſunt examinari. Nec obſtat c. pia. cum ibi nota. de excep.lib.6. quia ibi eſt ſpeciale propter odium excõmunicationis:ideò infra terminum iuris habet probare: aliàs nõ admitteretur in illo caſu d.c.pia.ſecus eſt in aliis caſibus:quia ex quo teſtes ſunt iurati ante terminũ, poſt terminum nõ uidetur aliquid de nouo fieri,ſed quod eſt inceptum continuari.argum.l.ſed ſi manẽte.ff.de preca.

De Ferijs.

SUMMARIUM.

1 *Petitorium tempore feriarum non poteſt ſuſpendi, ut procedatur in poſſeſſorio.*

DECISIO I. aliàs 95.

1 NOta, † quòd tempore feriato ſi aliquis uelit ſuſpendere petitorium priùs intentatum cũ poſſeſſorio,non auditur, quia intereſt partis ut tempore feriarum non procedatur, quod fieret,ſi poſſeſſorium ſolùm intentaretur.

SUMMARIUM.

1 *Sententia diffinitiua ubi concluſum eſt in cauſa poteſt ferri in uacationibus,non autem interlocutoria.*

DECISIO II. aliàs 755.

1 SCiendum eſt, † quòd in uacationibus ſacri Palatii poteſt ferri diffinitiua ſententia in cauſa,in qua eſt concluſum:ſententia autem interlocutoria non poteſt ferri.

EPITOME.

Beneficium an dicatur uacare apud ſedem, ſi ille, cui de eo tanquàm uacante apud ſedem Papa prouidit ſub conditione,ſi idoneus repertus fuerit extra curiam literis non expeditis mortuus ſit.

SUMMARIUM.

1 *Reſeruatio an expiret per prouiſionem factam per Papã ei qui extra curiam literis non expeditis moritur.*

DECISIO III. aliàs 650.

1 SI † Papa prouider alicui de beneficio uacante apud ſedem apoſtolicam, ſi idoneus repertus fuerit: & ille recedat de curia non examinatus:& etiã ſine bullis dictæ gratiæ,& moriatur in ſuis partibus, an tale beneficium adhuc dicatur uacare apud ſedem apoſtolicã? Dicunt aliqui maiores de Rota ſacri Palatii, quòd ſi ille erat idoneus,& ut talis probatur per teſtes etiã poſt mortem eius,quòd tale beneficium uacat extra curiam. Aliqui uerò alii Domini de Rota tenebant contrarium, quòd adhuc uacet in curia: cum dicta gratia uideretur conditionalis, ſi idoneus reperiretur,& id non fuit factũ morte præuentus.

De Ordine cognitionum.

SUMMARIA.

1 *Spoliatus eſt reſtituendus antequam de nullitate ſententiæ cognoſcatur.*

2 *Spoliatus ubi notorium eſt eum non habere ius maximè in beneficialibus,non eſt reſtituendus.*

3 *Rei iudicatæ exceptio à qua non fuit appellatum, reſtitutionem impedit.*

DECISIO I. aliàs 46.

1 NOta,† quòd ubi aliquis dicit ſe ſpoliatũ [a] per
2 partem,ſeu iudicem,& opponitur ſpoliato,
quòd ſententia pro eo lata fuit nulla, uidetur quòd primo cognoſcatur de reſtitutionis iudicio, quàm de cauſa nullitatis, quia nulla exceptio uidetur obſtare beneficio reſtitutionis.c.ſi. de ordi. cogni.capit.in literis.de reſti.ſpol.uidetur uerum, maximè ſi pars fuerit ſpoliata poſt appellationem: quia tunc uidetur reſtituenda: ſecus ſi ſeruato ordine iudiciario: ut c.cognerente.de reſtit.ſpolia.cum ibi no.per Inno.
a in 1.gloſſ. & 3.q. 1.in ſumma.in princip. Vbi † autem eſ-
b ſet notorium,quòd ſpoliatus non habet ius, [b] tunc non
reſtituitur,maximè in cauſis beneficialibus:ut in c.cõſti-
3 tutus.per Innoc.de filiis presby.& Specu.no. quòd † rei
iudicatæ exceptio,à qua non fuit appellatum impedit reſtitutionem. in titu. de poſ.& peti. §. quoniam. uerſi. 23.Idem not.3.quæſt.1.in ſumma. quia præſumi debet pro ſententia,à qua non fuit appellatum,ut no. Ino.in c. quoniam contra falſam.extrà de proba.de quo old̃e no. per Dy.de re.iu.qui ad agendum.lib.6.

ADDITIONES.

a Se ſpoliatum.Adde dec.1.& quæ ibi no.ſuprà de appellat. in nouis.& Matt. de afflic.deciſi.98.

b Quòd ſpoliatus non habet ius. hic habes quod reſtitutio denegatur ſpoliato,quando notoriè conſtat eum nõ habere ius.adde ſimilẽ denegationẽ dec.2.infrà de reſti. ſpol.adde idẽ eſſe quando opponitur exceptio rei iudicatæ:ut hic.Et ſic ex iſtis duabus deciſionib. habes quinque caſus,in quibus ſpoliato denegatur reſtitutio: quibus adde ſextum in monacho habente adminiſtrationẽ uel prioratũ ad nutum Abbatis amouibilem:nam ſi ſpolietur Abbate ſuo,non auditur petens ſe reſtitui. dec. 1. infrà de reſt.ſpolia.ſecus ſi ab alio ſpoliaretur. Adde Ant. Corſ.in tract. de poteſt.ac excellent.reg.in quo quidem tract.includitur alius tract. ad regulam, ſpoliatus ante omnia uenit reſtituendus.ubi ad d.regu.dat 50. fallentias,quibus adde aliàs 11. fallent. quas ponit Lanfranc. Brixien.in repe.ru.de cauſ.poſſ.& propr.co. 8.& moderni Doct.in l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acq.poſſ.

De Cauſa poſſeſſionis & proprietatis.

EPITOME.

Poſſeſſio beneficii traditione anuli portæ affixi non quæritur,ubi alius contendens ſe poſſidere ipſius portæ claues haberet niſi traditio per pacificum collatorem facta fuerit. Item non agitur reſtitutoris remedio ut humanum corpus in ſepulchrum reducatur.

SUMMARIUM.

1 *Poſſeſſio beneficij an acquiratur per traditionem anuli.*

2 *Reſtitutorio an poſſit agi pro cadauere amoto?*

DECISIO I. aliàs 302.

1 NOta,† quòd per traditionem anuli [a] portæ be-
neficii de quo agitur, non acquiritur poſſeſ-
a ſio,ſi alius qui dicebat ad ſe collationem be-
neficii pertinere,claues portæ beneficii habe-
bat:

bat:ſecus antem eſſet,nbi ille qui tradidit poſſeſsionẽ a-
nuli,omnimodam habebat collationem, & ſuper iure
collationum non turbaretur:quia tunc per anulum &
præſentiam collatoris uidetur acquiſita poſſeſsio benefi
cij:ut c.tibi qui.de reſcri.lib.6.per Doct.ſic in l.1.§. Sce-
uola.ff.ſi quis teſt.liber.eſſe iuſ.fuer.l.reſtituta.ff.ad Tre.
& l.3.§.ſi cauſa.ff.de bon.poſſ.& uide c.cum olim.de ſẽ.
& re iudic.de hoc in c.tranſmiſſam.de elect. per Io. An.
b & per Dy.de te.in.c.1.li.6. Item no.[b].gl.Innoc. quòd ſi
a †corpus humanum ſit remotum de loco ſepulturæ, poſi
to quòd pro tali amotione poſsit agi reſtitutorio iudicio:
non tamen reſtituitur,donec plenè conſtet corpus ſuiſ-
ſe reſtituendum,& de iure reſtitui debere:ut no.Inn.in
c.cùm liberum.de ſepultu.licèt Hoſt.dicat, quòd de ri-
gore iuris eſſet reſtituẽdum:quia ex hoc poſſet agi poſ
ſeſſorio iudicio,& debet fieri reſtitutio:licèt æquitas ſit
pro prima opi.ut ipſe no.in c.alleg. Iſtud fuit in Rota de
terminatum,licèt lex,diui. ff.de rel.& ſump.fune. cũ iu-
ſtè uideatur facere contra, ergo ſi iniuſtè ſit ablatũ per
uiolentiam,ſit reſtituendum.

ADDITIONES.

a Per traditionem anuli. Adde dec.5. infrà e. & dec. 8. de
reſt.ſpo. j.in antiquiorib.
b Item no. Adde dec.ult. infrà ut lit. pendent. nihil inno.
c Non tamen reſtituitur. Adde Hippol. Marſi. ſing. 199.
inci.in iure expreſſum & clarum eſt. & deciſi. ult. infrà
ut lit.penden.nihil inuouet.

EPITOME.

Soluens nomine alieno præſumitur habere mandatũ
ad ſoluendum.

SUMMARIUM.

1 *Penſionem ſoluens nomine alieno cenſetur, ex mandato domini ſoluiſſe, maximè ſciente penſionario.*

DECISIO II. aliàs 23.

1 NOta,† quòd ubi aliquis dicit ſe eſſe ĩ poſſeſsione ali[a]
cuius penſionis:& probat quòd penſio fuit retro-
actis temporibus ſoluta, ſed non apparet de man-
dato illius,qui dicitur penſionem debere: cũ fuerit ſolu
ta,præſumitur quòd ſoluens habuit mandatum: quia nõ
eſt uериſimile quòd ſoluens uoluerit iactare pecunias
ſuas:ut l.cum de indebito.ff.de probatio. quia in tali ca-
ſu præſumitur,quòd gerens talem actum,gerat de man
dato domini.per Inn.in c.nonnulli.ſuper uerbo,manda-
to.de reſcri. maximè quando ſciente illo qui dicebatur
debitor,ſoluta eſt penſio:quia tunc uidetur ſolutionem
ratificare,& mandatum dare.ar.no.in c.ex parte. de reſ-
crip.per Inn. Et ſic ſequitur,quòd petens talem ſolutio-
nem præſumitur fuiſſe in poſſeſsione, niſi aliud probe-
tur. Licèt uideatur contrà, quia factum tertii non debet
nocere alteri.ut dicitur in ſimili quòd factum Abbatis
non nocet conuentui quantum ad transferẽdum in aliũ
poſſeſsionem proprietatis.extrà de reli. do.c. cùm dile-
ctus.cum ibi no.in gl.per Inn.

ADDITIO.

a Penſionis. Vide Dec.conſi.136. Inci. In cau. reuerendi.
Gig.in tract.de penſio.q.47.

SUMMARIUM.

1 *Poſſeſſor beneficij dicitur habere poſſeſſionẽ pacificam licèt ſibi poſtea moueatur lis ſuper beneficio.*

DECISIO III. aliàs 36.

1 NOta,† quòd ubi aliquis eſt in poſſeſsione alicuius
beneficii,licet moueatur ſibi lis ſuper beneficio,ui-
detur tamen poſſeſsionem pacificam habere:quia
ad hoc quòd aliquis uideatur pacificam poſſeſsionẽ ha-
a bere,ſufficit quòd de facto poſsideat,licèt ſuper iure mo
ueatur ſibi cõtrouerſia. Et no.Inn.in c.conſtitutus.de ap
pel.& Archi.in c. licèt. ſuper uerbo, pacificam. de præ-
bend. lib. 6. ad quod facit l.ſciendum.§.ſi fundus.ff.qui
ſatiſda. cogant. quia licèt uideatur contra l. Lucius. §.
tres hæredes. ad Trebel. ſed pro prima parte facit quòd
interruptio ciuilis non mutat poſſeſsionem: ut l. intra
quatuor.de diuer.tem. præſcri. contrà faciunt not. in c.
commiſſa.ſuper uerbo pacificam.de elect.lib.6. pro pri-
ma parte bene facit quòd ibi notatur per ipſum Arc. in
gl. per te uel alium.

ADDITIO.

a Poſſeſsione. Adde deci.3.& ibi addit.§.de præb. in no.

EPITOME.

Petitorium ſuſpendi poteſt etiam in ſecunda inſtan-
tia,niſi de rei iure conſtet.

SUMMARIA.

1 *Petitorium poteſt ſuſpendi in cauſa appellationis: ſecus in cauſa principali: quia non poſſet poſt concluſionem in cauſa.*
2 *Cauſa appellationis videtur diuerſa à cauſa principali.*

DECISIO IIII. aliàs 69.

1 NOta, † quòd in cauſa appellationis poteſt ſuſpendi
a petitorium[a], licèt in cauſa principali non poſsit
poſt concluſionem: ut in c. 1.de cauſa poſ. & pro-
2 prie. in clem. quia alia † cauſa uidetur cauſa appellatio-
nis à principali ut l. cum apud.ff.iud.ſol. quòd intellige
quòd in cauſa principali uſque ad concluſionem poteſt
ſuſpendi petitorium:ut no. in c. paſtoralis, ſuper uerbo,
petente.per Inn.de cauſa poſ.niſi ſit probatum per reum
ius habere in proprietate: quia tunc ſi conſtaret de iure
rei non poteſt ſuſpendi per actorem petitorium. ut ibi
patet.

ADDITIO.

a Suſpendi petitorium. Adde dec.6. infrà eo. ti.

EPITOME.

Poſſeſsio an dicatur acquiri per ſolum tactum anuli
eccleſiæ clauſæ, ſi fiat in præſentia habentis poteſtatem
conferendi.

SUMMARIUM.

1 *Poſſeſſionis traditio eccleſiæ clauſæ fit etiam per ſolum anulum, modo fiat per habentem conferẽdi poteſtatem.*

DECISIO V. aliàs 153.

1 NOta pone† quòd aliquis eſt inductus[a] in poſſeſsio
a nem per anulum eccleſiæ clauſæ, cuius claues e-
rant penes eum, ad quem pertinebat cuſtodia ec-
cleſiæ tunc uacantis: utrum per hoc poſſeſsio ipſius ec-
cleſiæ apprehendatur, ita quòd per talem apprehenſio-
b nem ſolius anuli[b] quæratur poſſeſsio beneficij: ut ſi
poſteà non admittatur,uel ſi alius in poſſeſsionem indu
catur ſit reſtituendus ut ſpoliatus. Et dic quòd ſic, ſi anu-
lus eſt ſic traditus per illum qui dicebatur habere pote-
ſtatem conferendi: quia anulus eſt inſtrumentũ ædificij.
ar.l.fundi.in prin.de ac.emp. quia qui tangit ſuperficiẽ,
totum tangere uidetur: ut l. uulgaris. ff. de fur. iunct. l.
quod ſi. §.materia.de peri.& cõmo.rei uen.de teſt.l.ad te
ſtamentum.§.ſi. Item quia corporaliter res uidetur ap-
prehenſa, ex quo eſt in præſentia rei. ut l. nunquam nu-
da.§.1.cum ibi no.de acqui.rer.do. & circa hoc adde no.
per Inn.in c.in literis.ſuper uerbo, poſſeſsio.de reſt.ſpol.
& per Compoſt.in c.trãſmiſſa de elect. & per Dyn. in re-
gula 1.de reg. iu.lib.6.uide ſuprà eo.ti.dec.1.

ADDITIONES.

a Inductus in poſſeſsionem. Adde pro concor.deciſi. 8. de
reſti.ſpolia.in antiquior.

b Solius

b Solius anni. An autem poſſeſsio poſsit tradi ad oculum ſi eſt in præſentia, uide Abba. in c. cum aliquibus. de re iud. & ibidem per Fel. co. 2. uer. ſecundo adde. & limita iſtam communem opinionem.

E P I T O M E.

Petitorium licèt inter duos colligitantes fuerit ſuſpenſum coram ſuo iudice: ſi contingat per tertium coram alio iudice agi ſuper eodem petitorio poterit ſuſpendens tale petitorium uenire, & agere pro ſuo intereſſe ſuper petit. coram ſecundo iudice.

S V M M A R I V M.

1 *Petitorij ſuſpenſione ſtante inter duos coram uno iudice quòd illud coram alio iudice & cum alio colligitante intentari poſſit.*

DECISIO VI. aliàs 221.

1 NOta † quòd ubi ᵃ quis ſuſpendit petitorium coram
a uno iudice, ſeu Auditore: ſi agatur per tertium coram aliò iudice ſeu Auditore ſuper eodem petitorio, quòd ſuſpendens tale petitorium coram primò Auditore poteſt uenire pro intereſſe, & intentare petitorium coram ſecundo Auditore, qui ſunt diuerſi iudices, & uidentur diuerſa iudicia. ar. l. cùm apud. ff. iud. ſol.

A D D I T I O.

a Nota quòd ubi. Adde pro concor. dec. 4. ſuprà.

S V M M A R I V M.

1 *Fructus quæſitum per eum, qui obtinuit in poſſeſſorio, non reſtituentur poſtea obtenti in petitorio, quando petitorium fuit poſt reſtitutionem intentatum. Et acceptanti beneficium dicenti poſtea illud non cadere ſub gratia ſua, non creditur.*

DECISIO VII. aliàs 193.

1 NOta † quòd ſi primò fuit intentatum petitoriũ & poſſeſſoriũ, & poſtea ſuſpenſum ſit petitorium: & iſte ſpoliatus obtineat, & fructus ſunt reſtituti, ſi poſteà ſpoliator obtineat ſuper petitorio, fructus reſtitutos, & quos percepit à tempore moræ litis ſub petitorio tenetur reſtituere, ut no. Ber. in c. ſignificauerũt. de teſt. ſi autem petitorium non fuiſſet prius intentatum, ſed intentaretur poſt reſtitutionem factam tunc ſpoliato: ſpoliatus fructus ſibi reſtitutos antequam intentaretur petitoriũ non habet reſtituere. ſic notatur in c. cum ſuper. in ſecunda gl. de cauſa poſ. & propr. Gl. Io. And. in nouella in c. cùm in multis. in fi. de reſcr. li. 6. habet, quòd acceptans beneficium ſi poſt acceptionem dicat, quòd non cadebat in ſua gratia, non creditur ſibi: quia ex quo acceptauit præſumitur, quòd cadat in gratia: ita quòd acceptãti incumbit probatio. Et circa iſtud ultimum uide deci. 42. infrà de teſt. quod ſi ſpoliatus intentans petitoriũ, & poſſeſſoriũ ſuſpenſo petitorio obtineat in poſſeſſorio, & per conſequens fructus ſibi reſtitui: ſi poſtea ſpoliator obtineat in petitorio, an recuperet fructus prædictos: & dic quòd ſic: ſecus ſi à principio non intentaſſet niſi poſſeſſorium.

E P I T O M E.

Sufficit fuiſſe in poſſeſsione clericatus per aliqua tempora abſque alia probatione.

S V M M A R I A.

1 *Clericatus poſſeſſio per aliqua tempora abſque alia probatione an ſufficiat.*

2 *Clericatus poſſeſſio licèt inducat præſumptionem ſine alia probatione tituli, tamen non erit ſufficiens ad adiudicandum beneficium.*

3 *Præſumptio eſt ſemper pro poſſeſſore.*

DECISIO XIII. aliàs 264.

1 NOta, † quòd talis eſt opinio Rotæ, quòd ubi cleri-
2 cus fuit in poſſeſsione ᵃ per aliqua tempora, & uixit ut clericus, licèt aliàs per litteras, uel teſtes non probetur titulus. ita notatur per Inn. in c. ſuper his. circa finem magnæ glo. de accu. & c. innotuit. de eo qui fur. ordi. recep. & Io. Mona. in c. ſi iudex. & in c. licèt. de ſenten. excommu. lib. 6. licèt ibi Io. And. uideatur notare cõtrariũ: quæ opinio uidetur de rigore iuris uerior: quia
2 † licèt poſſeſsio clericatus ſine alia probatione tituli inducat præſumptionẽ: ut no. gl. alle. tamen in beneficia
b libus ᵇ præſumptio non eſt ſufficiens ad adiudicãdũ beneficium, niſi uerus titulus probaretur: ut c. 1. de re iud. li. 6. & hoc no. Inn. in c. illud. de præſump. ad quòd notatur per Arch. in c. ordinarij. de of. or. licèt iſta præſũptio ſufficeret quantum ad tuendum eũ in poſſeſsione: quia
3 † ſemper eſt præſumptio pro poſſeſſore, niſi contra probetur: ut notatur in c. ex inſinuatione. de proc. per Inn. ad quod faciũt notata per Archi. in c. 2. de conceſ. præb. lib. 6. Prima autem opinio ſecundum æquitatem ſemper
c conſueuit ſeruari: maximè ſi diu quis fuerit in poſſeſsione clericatus. arg. l. 3. ff. ad Macedo. iunct. l. Barbarius. ff. de off. prætor.

A D D I T I O.

a Fuit in poſſeſsione. Adde Iaſ. in l. Barbarius. col. 9. uer. tertio facit, & co. xi. uer. quintò. ff. de off. prætor. & quod probetur per unum teſtem, uide Hippoly. Marſi. §. ijdem Cornelio. ff. de quæſt.

b Tamen in beneficialibus. Adde quod queadmodum præſumptione nõ probatur beneficium alicui deberi, ſic nec confeſsione partis, ſed ſolo titulo uero probatur beneficium alicui adiudicandum eſſe, prout dicitur dec. 19. ſuprà de reſt. ſpol. in nouis. Item decidit gl. pragma. ſãctio. in uer. termino. col. 4. uer. ſimiliter. ti. de paci. poſ. Et an in cauſa beneficiali habeat locum regula, actore non probãte &c. adde dec. 1. ſuprà de re iud. in nouis. Sed poſtquam ſolo titu. probatur beneficium alicui deberi, quæritur an tituli fieri debeat exacta probatio: de quo uide dec. 1. ſuprà de reſt. ſpo. in nouis. & deciſi. 1. infrà de præſumptionibus.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſor beneficij etiam non probato titulo beneficij nec pẽſionis poterit agere nomine ſui beneficij.*

DECISIO IX. aliàs 467.

1 NOta, † poſſeſſor beneficii etiam non plenè probato titulo beneficii, nec penſionis, poteſt agere nomine ſui beneficij, actione ex decre. querelam. de electio. pro penſione iam diu ſoluta prædeceſſoribus ſuis, & poſtmodum ei ſubtracta: licèt ipſe non fuerit in poſſeſsione percipiendi eandem. iuxta notata per Inno. in c. in litteris. de reſt. ſpo. & in c. cũm ſuper. de cauſa poſſeſ. & proprieta.

S V M M A R I V M.

1 *Reſeruatio Papæ obſtat agenti poſſeſſorio: quia afficit titulum & poſſeſſionem.*

DECISIO X. aliàs 475.

1 NOta, † ſi agenti poſſeſſorio obijciatur, & producatur Papalis reſeruatio ſiue ante, ſiue poſt ſuſpenſionem petitorij, denegatur reſtitutio: quia decretũ Papæ non ſolum afficit titulum ſed etiã poſſeſſorium. ar. eorum quæ leguntur & notantur de app. c. ut noſtrum. de elect. c. ſi eo tempore. lib. 6. facit optimè c. ſuſcitata. de reſtitu. ſpol. & no. in c. conſtitutus. de filiis presby. & infra de reſt. ſpol. dec. 2.

ADDI-

ADDITIO.

a Nota ſi agenti. Adde dec. 3. de reſt. ſpo. ſuprà in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio beneficij obſtat agenti poſſeſſorio, niſi ſit ſpoliatus lite pendẽte, quia tũc officio iudicis ſibi ſubuenitur.*

DECISIO XI. aliàs 56.

1 NOta, † quòd ubi aliquis[a] tenet beneficium reſeruatum quòd ſi talis expellatur de beneficio, ſibi non
a datur interdictum: quia ſicut reſeruatio afficit beneficium ita poſſeſsionem: ut c. ut noſtrum. de appel. & ibi Innoc. ad quod l. ſi minor. ff. de ſerui s exportan. bene tamen daretur officium iudicis, ſi eſſet expulſus lite pendente: in quo quidem officio non requiritur poſſeſsio: ſed ſufficit, quòd ius tempore expulſionis detineat: ut not. Inn. in c. dilecti. de maiori. & obedien. Ad quod faciunt no. in l. & ideò. cum l. ſeq. ff. de condi furti. & l. non tamen. ff. de peti. hæredi. licet uideretur ſecundũ aliquos quòd poſito quòd reſeruatio afficiat poſſeſsionem ciuilem, non tamen naturalem, ut l. 1. §. deijcitur. de ui & ui arma. ut dicitur in ſimili, quòd ex contractu, ex quo non poteſt transferri dominium, transfertur poſſeſſio naturalis: ut in donatione inter uirum & uxorem. ff. de acquir. poſſeſsio. l. 1. §. ſi uir, ita concordatur cum l. 3. §. ſi. & l. ſi eum qui. ff. de donat. inter uir. & uxo. ad quod l. ſi quis ui. §. differentia. & l. quod meo. §. ſi furioſo. ff. de acquir. poſ. Item poſito quòd reſeruatio afficiat poſſeſsionem quantum ad Papam, non tamen quantum ad extraneum litigantem: ut dicitur in ſimili. in l. qui opinionem. ff. de ſecun. ta. & uide infrà de præb. deciſio. 20. & 24. & ſuprà de electio. deciſio. 4. & infrà de reſti. ſpol. deci. 2. 11. & 15.

ADDITIO.

a Nota quòd ubi aliquis. Adde deci. 3. & 14. de reſtit. ſpoli. ſuprà in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Petitorij ſuſpenſio quò ad unam partem operatur effectum etiam quo ad aliam etiam non petentem.*

DECISIO XII. aliàs 626.

1 SI † Auditor ſacri Palatij ſuſpendit petitorium ad inſtantiam unius partis duntaxat, ut agatur tantùm in poſſeſſorio iuxta clemen. un. de cauſa poſſeſsio. & proprieta. quòd tunc etiam intelligitur ſuſpenſum petitorium quò ad aliam partem ſine eius petitione, ſecundum diſpoſitionem iuris communis: ut in alleg. c. un. notatur in c. ex con queſtione. de reſtitut. ſpoliato. & hoc uerum eſt in eadem ratione, ſecus in diuerſis. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Intruſus eſt qui habet beneficium ab eo qui titulum dare non poteſt.*

DECISIO XIII. aliàs 415.

1 NOta, † quòd intruſus[a] eſt ille, qui abſque titulo
a eius qui dare poteſt, tenet beneficium, & non ille, qui ab alio habet titulum qui dare poteſt, licèt de ipſius prouiſi, uel tenentis tituli ualiditate diſputetur, aliàs dubitetur: hoc uult Inn. in c. nihil eſt. in magna gl. circa medium. de electio. & ibidem Compoſt. in gl. pone. & ſic intruſio opponitur canonico ingreſſui.

ADDITIO.

a Nota quod intruſus. De hac materia intruſionis adde Fel. in c. in noſtra. nu. 27. de reſcri. in c. ueniens. de accuſat. Ioan. Andre. de Selua in tractatu. de beneficio. in 3. parte, quæſt. 11. col. 4. Aene. de falco in tract. reſeruat. in 4. quæſt. prin. in 26. effect. & in 2. part. tract. in 4. quæſt. prin. in 40. quæſt. & dec. 20. infrà de præb.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſorio per tres ſententias conformes deciſo ſuſpenſo prius petitorio non eſt amplius ſententia dicendo ſuper poſſeſſorio.*

DECISIO XIIII. aliàs 368.

1 NOta, † quòd ubi in uero poſſeſſorio actum eſt & ſunt tres ſententiæ latæ ſuſpenſo prius petitorio, ſuper poſſeſſorio ſeu ſpoliatione non eſt ampliùs ſententia ferenda. Et hoc poteſt eſſe uerum, quando ab eodem agebatur petitorio & poſſeſſorio reſtituendæ poſſeſsionis: & talis poſſeſsionis, & talis obtinuit, & eſt reſtitutus in poſſeſsionem tunc fruſtrà ageretur de poſſeſſione: quia non eſſet niſi fatigare laboribus & expenſis. j. l. ff. de inoff. teſt. ſic no. In. in c. cum dilectus. extrà de cauſa poſ. & proprie. ſecus tamen ſi aduerſarius. de quo dic ut in c. qui ad agendum. per Dy. de reg. iur. lib. 6. & per Cy. in l. incerti. C. de interdict. notatur in l. 2. ff. de interdict.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus qui obtinuit in poſſeſſorio, & recuperata poſſeſſione eccleſiæ ſuper fructibus & expenſis dedit ſpoliatori dilationem, qui dilatione pendente poteſt procedere in petitorio, ſi propterea fuerit facta nouatio.*

DECISIO XV. aliàs 884.

1 SPoliator † condemnatus ad reſtituendam eccleſiam cum fructibus perceptis & expenſis reſtituta eccleſia componit cum ſpoliato pro fructibus & expenſis in certa pecuniæ ſumma & quantitate: & ſpoliatus dat ſibi certos terminos certorum annorum ad ſoluendam illam quantitatem pecuniæ: quibus terminis nondum lapſis ne ad huc ſoluta pecunia ſpoliator uult procedere in petitorio: ſpoliatus dicit, quòd non, donec omnino ſit reſtitutus: quia nondum habuit reſtitutionem fructuum, & expenſarum. Alter dicit quòd non tenetur ſoluere propter conuentionem & terminos: & quòd ex hoc uidetur renuntiaſſe ſpoliatus illi exceptioni, quæritur an bene dicat? ſic, ſi fuerit facta nouatio, aliàs non: ut ff. de re iud. l. 4. §. ſi ex conuentione. & C. de except. rei iudic. l. 2. ad quod facit arg. l. qui id. ff. de donationi.

De Reſtitutione ſpoliatorum.

SVMMARIA.

1 *Monachus ſpoliatus beneficio ad nutum remouibili non reſtituitur contra abbatem ſuum niſi pendente inquiſitione quam contra abbatem proſequebatur, uel ab extraneo ſit ſpoliatus.*

2 *Precario in dubio transfertur poſſeſſio.*

DECISIO I. aliàs 1.

1. PRimo, † quòd monacho[a] habenti adminiſtra-
a. tionem ſeu prioratum ad nutum abbatis amo-
b uibilem non competit reſtitutio,[b] nec aliquod remedium in cauſa reſtitutionis poſſeſſionis contra ſuum abbatem. & ſic tenet quòd no. Inn.
c in c. olim. ſuper uerbo, reſtitutus. in ult. opi.[c] de accu. niſi ſpoliet eum pendente inquiſitione contra ipſum abbatem, quam ipſe monachus proſequebatur. ita no. Inn. in prin. in ult. opi. de accuſationib. Nec ſeruamus opinionem eiuſdem poſitam in c. inſinuante. qui cle. uel mon. circa quod uide quod no. Arch. in c. præſenti. de off. ord. lib. 6. Et iſtud ego intelligebam eſſe uerum quando prior uel monachus habens talem adminiſtrationem

ad

ad oorum temonibilem remouetur ab abbate: ſecus ſi
d ſpoliaretur ab extraneo [d]: quia tunc competeret ſibi reſti-
rutio: quia cùm iſte uideatur precario poſſidere, in dubio
a reſpectu extranei uidetur habere poſſeſſionem, qnia ſi io
precario in dubio transfertur poſſeſſio. ff. de preca. l. &
habet. §. cum qois. & ibi notarur. & iſtud eſt ad inſtar ſer
ui, cui comperit reſtitutio poſſeſſionis. C. ſi per uim uel
alio modo. l. fin. & c. qui leg. perſo. habent. l. 1. cum ibi oo.
contra tamen abbatem à quo talis monachus cauſam
tantum habet non haber reſtitutionem. ar. l. ſi quis con-
ductionis. C. loc. ſed bene contra extraneum, ut l. qui pre
cario. ff. de preca. & religioſi in cauſis, in quibus poſſunt
agere, poſſunt procuratores conſtituere.

Additiones.

a Monacho habenti. Adde dec. 6. eo. ti. ſuprà in nouis. Fel.
in c. per tuas. de maiorir. & obed.
b Non competit reſtitutio. Adde plures caſus in quibus
ſpoliatio denegatur reſtitutio qoos accumulaui. infrà
dec. proxima. & in deciſ. 1. de ordine cognitio.
c Vltima opinione. Vbi dicit quod monachi bene petere
poſſunt ut reſtituantur ad monaſteria ſalua ordinis diſci-
plina: ſed quod reſtituaotur ad prioratus uel obedieotias
hoc petere non poſſunt.
d Spoliaretur ab extraneo. Adde deci. 15. ſuprà de iudiciis.

Epitome.

Notorium non ius ageoti poſſeſſorio, & reſeruatio ob
ſtante idem.

Summarium.

1 *Spoliato petenti reſtitutionem obſtat exceptio notorij non iuris & reſeruationis.*

DECISIO II. aliàs 7.

1 Nota, † qoòd ubi agitur poſſeſſorio iudicio [a] in cao-
a ſa beneficiali, & appatet de notorio non iure [b] ageo
b tis impeditur reſtitutio. de quo c. ad decimas [c] de
c reſt. ſpo. li. 6. ut no. Inn. in c. conſtitutus. de fil. presby.
& Spec. in ti. de peti. & poſſ. §. quia ſuprà dictum eſt. ſecus
uideretur in re prophana. ar. no. in l. ſi ff. de ui, & ui ar. & l.
ſi de ui & poſſeſſione. ff. de iud. not. per Dy. in reg. qui ad
agendum. de re iu. lib. 6 cum ſi. pro quo c. lator, & c. con-
ſanguinei. de re iud. & quod no. in c. quod ſicut. de ele-
ctio. In beneficio reſeruato etiam ſpoliatus non reſtitue-
tur: quia reſeruatio tollit, ne talis poſſit dici poſſeſſionem
habere. & ita no. per Inn. in c. ut noſtrum. de appel. & ita
ſeruatur. & de elect. ſi eo tempore. lib. 6. uide infrà dec.
15. eo. ti.

Additiones.

a Poſſeſſorio iudicio. Adde dec. 3. inci. ſi contra. ſuprà hoc
eo. ti. io nonis. Alex. in l. naturaliter. §. oihil commune.
co. 6. uer. aut quærimus. ff. de acquiren. poſſeſ.
b Notorio non iure. Hic habes quod reſtitutio denegatur
ſpoliato quando notorie conſtat de ooo iure illius. Simi-
lis deoegatio fit io materia reuocationis attentatorum:
quæ quidem reuocatio denegatur quando notoriè coo-
ſtat de non iure petentis: prout deciditur in dec. 2. hoc e.
ti t. ſuprà io nouis. Similis denegatio fit ſpoliatio qui pe-
tit ad beneficium reſeruatum ſe reſtitui: quia reſeruatio
facit ne poſſit dici poſſeſſionem habere: ſecundum Ino.
in c. ut noſtrum. extrà de appellatio. Item quando ſpolia
tus non habet ius. dec. 1. ſuprà de ord. cogoir.
c Cap. ad decimas. Quod c. hoc dicit. Eccleſia quæ petit rè-
ſtitutionem decimarum, quas ſe dicit intra parrochiam
alterius poſſediſſe, non audirur, niſi probet poſſeſſionem
legitimam. Et ſic obſtaret ſibi eccleſiæ notorium: quia de
cimæ in aliena parrochia conſtitutæ de iore communi
ſpectant ad illius parrochiæ eccleſiam.

Summaria.

1 *Dolus tam in ſpolium rerum corporalium, quàm incorporalium, requiritur.*
2 *Spoliatus penſione ad hoc ut obtineat, neceſſariò docere debebit de iure ſuo.*

DECISIO III. aliàs 11.

1 Nota, † quòd ſicut in ſpoliatione rerum corpora-
lium dolus requiritor, ita in ſpoliatione rerum io-
corporalium. & ad hoc ſequitur, quòd ille qui te-
netur ad certam peoſionem: & propter aliquas cauſas
non ſoloit in præteritum, ſed eſt paratus ſoluere in futu
rum. talis uidetur ſpoliare: ut no. Inn. in c. querelam. ſu-
per uerbo ſubtractiooe. de electio. ſimiliter in tali caſu,
2 † qui dicit ſe ſpoliatum penſione præterita oportet,
quòd doceat de iure ſuo, antequàm penſio præterita
petitorio ſeparari non poteſt, quia nō reſtituitur poſſeſſoriū
quin reſtituatur petitorium: cum poſſeſſio in talibus in-
corporalibus haberi non poſſit de iure. ff. de itinere actu
que priuato. l. 3. §. hoc autem. & quemadmod. ſeruit.
amit. l. ſi. cum ibi no. & c. tranſmiſſa. de reſti. ſpo. de quo
notatur per Inn. de ſeruis non ordi. c. de ſeruorum. cùm
iſta ſint cōiuocta in iſto caſu cognoſcendo de uoo, oeceſ
ſe eſt quòd de alio cogooſcatur: ut dicitur in ſimili extrà
de dooa. inter oirum & uxo. c. de prudentia. cum ibi no.
per Inn. iunct. l. quoties. ff. de iure do. odium ſpoliato-
rum & ſuſpitio petitorum: ut de in rem uerſo. l. ſeruus.
& notatur de doli excep. l. 2. §. circa.

Summaria.

1 *Appellatio ſpoliati donec durat ſpolium, valet.*
2 *Spoliatus ſi appellauerit, etiam poſt x. annos poterit perſequi appellationem ſuam ſi grauamen non habet vim diffinitiuæ ſententiæ vel interlocutoria.*
3 *Spoliatus ſemper videtur grauari.*
4 *Spoliatus infra quod tempus videtur poſſeſſionem perdere ſi petere negligat.*

DECISIO IIII. aliàs 54.

1 Nota †, quòd ubi dicit ſe aliquis ſpoliatum, & appel-
lat poſt magnum tempus à tempore ſpoliationis
etiam poſt decem annos, quòd ualet appellatio, &
2 hoc † ſi grauameo non habet uim diffinitiuæ ſententiæ,
uel interlocutoriæ, ut no. Spe. ti. de app. §. reſtat. uerſi ſed
quid dices. circa quod uide Arch. in c. concertatiooi. ſu-
per uerbo, apprehendi. de appel. lib. 6. & eſt ratio, quia
3 † ſemper ſpoliatus uidetur grauari, ergo quandocunque
poteſt appellare. licèt uidetur contrà, quia fur ex prima
contractione tenetur, ut l. ei qui. de fur. igitur uidetur
qoòd tempore ſpoliationis quis uideretur grauari non
alio tempore. Ino. tamen uidetur notare in c. querelam.
4 de elec. ſuper oerbo, de nooo. in prin. quòd ſpoliatus † ne-
gligens per annum petere poſſeſſionem, non uidetur
perdere dictam poſſeſſionem, arbitrio tamen iudicis re-
linquitur in quo tempore ſpoliatus uideatur poſſeſſio-
oem perdere, ſi petere negligat, ot dicitur in c. manda-
tum. de reſcri. per Inn. in gl. 1.

Summarium.

1 *Spoliatus debet probare ſe habuiſſe poſſeſſionem ab eo qui authoritatem habebat inſtituendi.*

DECISIO V. aliàs 65.

1 Nota, † qnòd ubi quis petit reſtitutionem beneficij,
quo dicit ſe ſpoliatum, oportet quòd probet poſ-
ſeſſionē ſe habuiſſe ab illo, qui authoritatē habe-
bat inſtitoēdi, ut no. In. io c. in literis. io gl. circa ſi. de reſt.

ſpo & Arch. in c. r. de eo qui mit. in poſ. cauſa rei ſeruan. lib. 6. Et ponit hoc Io. An. in addi. Specu. in rubri. de reſt. ſpo. & Io. de Lig. in c. ex parte. de reſt. ſpo. & hoc tenet curia Rom.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio hoſpitalario, uel ſimilibus ſpoliatis non datur, quando crimē tangit adminiſtrationem propter quod fuit amotus, aliàs ſecus.*

DECISIO VI. aliàs 71.

Nota, quòd ubi quis tenet hoſpitale, ut leproſariam ſi per ſuperiorem amoueatur propter aliquod crimen, quod imponatur tali datur reſtitutio ad tale hoſpitale donec contra eum fuerit probatum. & hoc intelligo uerum, ſi fuerit amotus propter crimen, quod nō

1 tangebat adminiſtrationem. Si † autem crimen tāgit ad miniſtrationem: quia poſtulatur ſuſpectus propter malā adminiſtrationem, tunc non reſtituetur. ſic no. in c. quia contingit. de reli. do. in cle. Sic dicitur in ſimili, quòd tutoribus ſuſpectis non poteſt ſolui, ſi de adminiſtratione accuſentur: ſecus ſi de alio crimine. ſic concord. ff. de ſolutionib. §. 1. l. quòd ſi fortè. §. 1. cum l. quāuis. §. 1. aliàs incipit Calipodius. eo. ti. Item intereſt itſius quod purget famam ſuam, & quòd interim non ſpolietur: ut dicitur in ſimili quòd etiam adminiſtratori eſt licitū defendere famam ſuam: ut l. quæ omnia. ff. de procura.

SVMMARIA.

1 *Clericus rediens ad beneficium non dicitur ſpoliare in caſu c. ſi beneficia. de præb. lib. 6. Et in eodem caſu non licet propria authoritate redire ad beneficium dimiſſum & per alium occupatum.*

2 *Clericus rediens ad ſuum beneficium quod dimiſerat ſi alium in poſſeſſione inuenerit, non debet propria authoritate illum poſſeſſione ſua ſpoliare.*

3 *Hæres poterit res hereditarias propria authoritate occupare, niſi fuerint per alium occupata.*

DECISIO VII. aliàs 101.

1 Nota† quòd ubi aliquis per c. ſi beneficia. de præb. li. 6. redit ad beneficium primum, in quo aliàs erat inſtitutus contra iſtum redeuntem ad beneficium ſuum non datur poſſeſſorium iudicium, nec interdictū. Et eſt ratio: quia iſte qui redit ad ſuum beneficium nō uidetur perdidiſſe poſſeſsionem, nec amiſiſſe: quia dū redit, nihil de nouo uidetur acquirere, ſed acquiſitum conſeruare. ar. l. filio. ff. de iniuſto rup. teſta. ff. de pecu. l. peculium. §. ſi creatur. & l. uoluntate. ff. quib. mo. pig. uel hypo. ſol. ad quod facit quod no. Archi. in alle. c. ſi beneficia. ubi dicit, quòd propria authoritate poteſt redire ad ſuum beneficium. & hoc intellige uerum ſecundùm me, ſi poſſeſsio non erat occupata, nec erat, qui contradiceret tempore regreſſus: quia ſi eſſet occupata, uidere

2 tur quòd iſte non poſſet redire: quia† licèt non ſit priuatus ipſo beneficio per ſententiam hominis, ſeu iuris: tamen ubi inſtitutus eſt in beneficio, & occupauit beneficium tali habenti ius non eſt permiſſum occupare propria authoritate: ut no. in ſimili Inn. in c. tranſmiſſam. de

3 elec. ut dicitur in ſimili † quòd hæres propria authoritate poteſt res hæreditarias occupare, niſi fuerint per aliū occupatæ. in authent. de hære. & fal. §. in omnibus. quæ ita concor. cum l. qui habebat. ff. de manu. teſt. cum multis ſimil.

SVMMARIA.

1 *Appellatio interpoſita per ſpoliatum contra ſpoliantem habet uim citationis.*

2 *Nullitate litiſconteſtationem impediri.*

DECISIO VIII. aliàs 107.

1 Nota, † quòd ubi aliquis dicit ſe ſpoliatum, & appellauit contra ſpoliatorem, licèt ſpoliator nō ueniat ad cauſam, reintegrandus eſt ſpoliatus: quia ſpoliator uidetur citatus à iure: & licèt non appareat, reus a ſpoliaſſe: tutius eſt quòd reintegretur: qui dicit ſe ſpoliatum ſub conditione, ſi & inquantum eſt ſpoliatus, cō tra illum à quo dicit ſe ſpoliatum: licet aliter non appareat: ut c. G. perpetuus. cum ibi no. per Inn. de fide inſtru.

2 iunct. l. conductorum. C. de pact. Item no. quòd † cauſa

a nullitatis[a] impedit litis conteſtationem: & ante litem opponi poteſt: ut no. Archi. in c. ut circa. in fi. de elect. lib. 6. & Io. mo.

ADDITIO.

a Cauſa nullitatis. Adde dec. 2. ſuprà de litis conteſtatio.

EPITOME.

Canonicus regularis ſpoliatus beneficio ſeculari ſibi per ordinarium collato agit ad reſtitutionem.

SVMMARIA.

1 *Canonico regulari ſpoliato beneficio datur reſtitutio.*

2 *Fructus an lucretur inhabilis.*

3 *Conferenti beneficium inhabili non currit tempus, ut deuoluatur beneficium propter negligentiam.*

DECISIO IX. aliàs 114.

1 Nota, † quod ubi regularis canonicus habet ex collationem ordinarii beneficium ſeculare ſi ſpoliatur tali beneficio tali canonico datur reſtitutio: quia per tales perſonas talia beneficia poſſunt præſcribi. ergo poſsideri abinitio: ut c. ſi de beneficio. de præb. l. 6.

2 iunct. c. cum noſtris. de conceſ. præben. ubi † inhabilis lu

a cratur fructus[a] ergo poſsidet. & ibi uidetur textus in c.

3 poſt electionem. eo. ti. quòd † ſi inhabili conferatur beneficium, conferenti non currit tempus ut ſic deuoluatur beneficium propter negligentiam: quia non deuoluitur. ſuper quo uide c. quanquam. de elec. lib. 6.

ADDITIO.

a Lucratur fructus. Super quo uide latè per Pel. in c. de quarta. de præſcrip. col. 11. ubi plenè & latiſsimè de hoc tractat ultra ceteros ſcribentes.

SVMMARIVM.

1 *Spoliator uiolentus & intruſus cum titulo reprobato condemnandi ſunt etiam in fructibus, qui percipi potuerunt: ſecus ſi ageretur contra alium poſſeſſorem, ad quē per uenit res cum titulo colorato.*

DECISIO X. aliàs 130.

1 Nota, † quod ubi agitur de reintegrando, ſi agitur contra uiolentum & doloſum, uel contra illum, ad quem res peruenit ex contractu reprobato, tunc ueniunt fructus, qui percipi potuerūt. ar. l. ſed & partus. ff. de eo quod me. ca. l. ait prætor. §. per hāc. ff. quæ fraucre. in c. 2. gra uis. de reſtit. ſpo. ubi autē ageretur de reintegrando contra alium poſſeſſorem, ad quem peruenit res titulo colorato, uel alia colorata cauſa non ueniunt

a fructus qui percipi poterant. l. ſi fundum.[a] cum ibi no. ff. de rei uen.

ADDITIO.

a L. ſi fundum. Et ibi uide gloſ. in uer. percepiſſe. quæ ponit quatuor caſus in quibus fructus præben. debet reſtitui ab habente titulum.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus uenit reſtituendus etiam ſi ſpoliator dicat beneficium*

ſ. cum reſeruatum, niſi in continenti paratus eſſet illud probare.

2 *Reſeruationis exceptio eſt excluſoria poſſeſſorij, ubi conſtaret de reſeruatione uel continenti poſſet probari de illa.*

DECISIO XI. aliàs 275.

1 NOta, † ubi ſpoliato ᵃ opponitur beneficium: quo dicit ſe ſpoliatum, fuiſſe reſeruatum, & ſpoliatus petit ſe admitti ad probandam ſpoliationem ante reſeruationem non auditur ſpoliator: quia exceptio reſeruationis probãdæ non excludit. ſic intelligitur c. ut noſtrũ. cum ibi no. de appel. & c. cõſtitutus. de filiis presby. & ſi dicatur, quòd reſeruatio eſt excluſoria poſſeſſorii: quia uerum eſt, cum eſt probatum, uel quando quis incontinenti paratus eſt probare, aliàs contra ſpoliationẽ non admittitur exceptio. arg. l. ſi debitori. ff. de iud. in c. in literis. de reſti. ſpol. uerſi. ſed ſi conſtaret. uer. ſe. quod no. Io. mo. in c. 2. de reſti. ſpol. lib. 6.

ADDITIO.

a Spoliato. Aeneas de falco. in tracta. reſerua. in 3. quæſt. principali in 11. effectu. Supra de cã. poſſ. & prop. dec. xj. & de reſt. ſpo. dec. 3. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet præſumptionem pro ſe, quando agit cum inferiore prælato, & hoc cæteris paribus.*

DECISIO XII. aliàs 299.

1 NOta, † quòd ubi agitur inter Epiſcopũ & inferiorẽ prælatũ, ſeu Abbatẽ ſuper iuribus epiſcopatus: & Abbas dicit ſe turbari in poſſeſſionẽ per Epiſcopũ, Epiſcopus dicit ſe ſpoliatũ cæteris paribus præſumitur pro Epiſcopo: & ſententia eſt effectui mandãda ſuper interdicto unde ui, priuſquàm ſuper interdicto uti poſſidetis, ut no. Inn. & Hoſt. in c. ueniens. de præſcr. & idem eſſet in interdicto uti poſſidetis, ut no. gl. in l. 1. C. uti poſ. & per Ber. in c. auditis. ſuper uerbo, exẽptis, de præſcri. circa quod adde no. in c. abbate per Inno. ubi ſimiliter ponit differentiam, quãdo agitur pro iuribus interdicto uti poſ. uel confeſſoria. de uerb. ſignifi.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus etiam agendo uia attentatorũ excluditur per exceptionem notorij non iuris, & hoc in beneficialibus.*

DECISIO XIII. aliàs 348.

1 NOta, † quòd ſi conſtat de non iure petentis reſtitutionem, aliàs reuocationem ſpoliationis beneficii per modum attentati in præiudicium litis, repellitur talis: quia gl. Inno. poſita in c. ſignificaſti. de diuor. loquitur in petente reſtitutionem communem, & ad caſum iſtum, uidelicèt, ne iudex petentem autorizet in delicto: in hoc enim non priuilegiatur agens ex beneficio lite pendente &c. ſicut in aliis duobus. primum quia hoc caſu agitur ſummariè, not. glo. in lite pend. c. 2. in cle. in 1. glo. & ſufficit eo caſu ſola detẽtio: ſecus in petitorio. infrà de appel. dec. x. & de ſenten. & re iud. dec. 25.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus, qui intentauit petitorium & poſſeſſorium ſimul, ſi conſtet de non iure ſuo, & aduerſarij in petitorio, an ueniat reſtituendus?*

2 *Petitorium & poſſeſſorium ubi intentatur: pronuntiatio in poſſeſſorio eſt præmittenda: in executione tamen proprietas debet præualere.*

DECISIO XIIII. aliàs 413.

1 NOta, † ᵃ ſed pone retento themate ſecundus qui fuerat in poſſeſſione inductus poſt prouiſionem ſibi factam fuit ſpoliatus per primum: ſed agit contra eum petitorio, & poſſeſſorio ſimul, quæritur an quia conſtat de non iure ſuo ſicut etiam de non iure primi, an ſecundus ſit reſtituendus? Videtur quòd non, ex quo cõſtat de non iure ſuo. ar. no. in c. conſtitutus. de fil. presby. & ibi per Io. An. cum ſit par cauſa, ex quo neuter habet ius, uidetur quòd ſit potior conditio poſſidentis. Item

2 quia † cum ſimul petitorio & poſſeſſorio actum eſt, licèt in pronuntiatione ſit pronuntiatio præmittenda in poſſeſſione: in executione tamen debet proprietas præualere, licet ergo feratur ſententia ſuper poſſeſſione, cũ proprietas nõ ſit ſua, imò nullius, poteſt ergo præualere in executione, ut impediat pronuntiari ſuper poſſeſſione, & mandare executioni. ar. c. cùm dilectus. de cauſa poſſeſ. & proprie. In oppoſitum uidetur, quòd in petitorio debeat abſoluere primum ab impetratione ſecundi, cùm in poſſeſſorio ſimul intentato debeat eum condemnare & ſecundum reſtituere ex quo conſtat de ſpoliatione, quia utilis poſſeſſoris petitio propter inutilẽ petitionem petitorio additã nõ debet uitiari. ar. re. utile præſertim in odium ſpoliantis, ut quia ſi ſecundus non fuiſſet ſpoliatus, & poſt ageret contra ipſum; fuiſſet ab eius impetitione abſolutus, & quia melius eſſet poſſeſsionẽ eſſe penes eum, qui ſententiæ uitio non ſuo cecidit à poſſeſsione ſua. pro quo de reſtitutio. ſpolia. c. literas. & c. ſæpè. cum ibi no. per Inn. & ibi non fuit determinatum, ſed motum fuit.

ADDITIO.

a Nota: Iſta dec. uenit continuatiuè ad deci. infrà poſitam ſub ti. de conceſ. præb. nu. 21. in anti.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus beneficio quod propter extrauagantem execrabilis retinere non poterat, non reſtituitur.*

2 *Vino legato non intelligitur niſi de eo, quod ex uite naturali naſcitur.*

DECISIO XV. aliàs 371.

1 NOta † quòd ubi aliquis tenuit duo beneficia incõpatibilia ultra tempus ſtatutum in decr. execrabilis. de præb. in extrauag. & uno illorum beneficiorum ſit ſpoliatus, uel dicat ſe ſpoliatum, quòd nõ debet reſtitui: quia cùm appareat quòd talia beneficia non poteſt tenere de iure, non eſt reſtitutio ᵃ facienda. arg. c. eã te. de reſcri. & no. per Inn. in c. conſtitutus. de fil. presby. pro quo l. nauis in fi. ff. de rei uendi. melius in c. ad decimas. de reſt. ſpo. lib. 6. Nec articulus eſt admittendus ſuper reſtitutione; & licet quis per diſpenſationem poteſt talia beneficia retinere incompatibilia: tamen iſtud eſt ex accidenti, & de gratia ſpeciali, quia in dubio extendi non debet, ar. l. Scio. §. ff. de annu. leg. ff. & l. ſed ſi per prætorem. §. ſi feriæ. ff. ex quib. cau. ma. & facit quod notat. in l. qui habent. §. quia autem. ff. de tut. quia dabitur curator ut minori, non ut prodigo. de uer. ob. l. ex parte, &

2 l. 4. ff. de condi. & demon. legando † enim uinum, uidetur legare uinum quod ex uite naturali naſcitur: non tamen uinũ quod aliunde tollitur, uel ex tritico, uel ex alia materia. ff. de uin. & oleo leg. ſi cui uinum. licet contra hoc uideatur facere c. referente. de præb. & quod no. Spe. in ti. de peti. & poſ.

ADDITIO.

a Non eſt reſtitutio. Adde Rom. conſi. 499. in præmiſſa. co. 3. Capel. Tholoſ. dec. 464. inc. item fuit quæſitũ, aliquis tenuit duos parrochiales eccleſias ultra tempus.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Violentia probata per teſtes an ſufficiat probare res ablatas per iuramentum.*

DECISIO XVI. aliàs 409.

1 NOta † libellus interdicto unde ui, & petens bona mobilia ſibi per uiolentiam ablata reſtitui non tenetur illa ſtatim ante litis conteſtationem ſpecificare: dummodò probauerit uiolentiam: qua probata per teſtes, ſufficit res ablatas probare per iuramentum. quod metus cau. c. ult. ar. uo. de prædictus in c. cum dilectus. de ord. cog. & de reſti. ſpo. c. grauis, & c. cùm ad ſedem. & ibi per Inn.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus qui fuerat lite pendente ſurrogatus, non reſtituitur.*

2 *Spoliatus non reſtituitur ſi detinebat beneficium reſeruatum.*

DECISIO XVII. aliàs 429.

1 NOta, † nunquid ſi mortuo reo ᵃ contra quem de be-
2 neficio litigabam, & obtinueram ſententiam in poſſeſſorio: lite adhuc pendente tu fueris ſurrogatus per ordinarium, contra c. ſi hi contra quos. ut lit. pen-den. li. 6. & poſſeſſionem authoritate ſurrogationis aſſecutus: ego poſtea mandaro executoris emanato ſuper & pro ſententia, quam in poſſeſſorio obtinueram contra de functum ſum in poſſeſſionem reſtitutus te nō conuicto, nec audito: utrùm tu poſſis tanquam ſpoliatus petere reſtitui? Quidam dixerunt quòd ſic: quia non debuiſti ſine cauſæ cognitione remoueri de poſſeſſione tua: ut c. licèt epiſcopus. de præb. li. 6. Item quod licèt illud c. ſi hi contra quos. irritet collationem, uel prouiſionem ſic lite pendente factam: non tamen poſſeſſionem adeptam, ut licet collatio ſit inutilis, ſeu ſurrogatio de re facta, tamen ex ea nihilominus potuit transferri poſſeſſio uera. ar. l. 1. §. ſi uir. ff. de acquiren. poſſeſſio. & pro hac uidetur Inn. de iu di. c. quia V. in fin. Contrarium tenuit maior pars: quia ex quo authoritate executorum fuit introductus, non conſtat ſpoliaſſe; quia iuſtè poſſidet, & c. nec fuit ille ſurrogatus uocandus: quia nullum ius habet, nec aliquam iuſtā cauſam cōtradicendi. ar. ff. ſol. ma. l. 1. §. uoluntatem. nec cogitare debebam illum poſſidere, nec uocandum fore, quem ſurrogari non debere ſciebam: ut d. c. ſi hi contra quos. necper conſequens eum poſſidere credere debebam, nec ego, nec executor. & ſi nunc facta executione prætendens ſe ſpoliatum petat ſe reſtitui, ego potero excipere de attentata ſurrogatione, & actione ſub lite pendente: quia cui damus actionem, multò fortius exceptionem: ut l. cui damus. de regulis iuris. cùm ego poſſem agere propter attentatam per eum ſurrogationem lite pēdente factā reuocari: ergo multò fortius potero excipere: præſertim quia illud decretū, quod eſt in loco capituli, uidetur debere afficere nedū, collationē, ſeu titulū, imò & poſſeſſionem: quia multùm intereſt actoris, ne nouus poſſeſſor ſurrogetur, ſed quia poſſeſſio remanet uacans, ut ſi contingat in cauſa obtinere, facilius fiat executio. ar. no. per Ioo. in c. ueniens. de teſti. gl. tertia. & ille rex. nedum uoluit prouidere contra collationem, ſeu præſentationem: imò etiam contra poſſeſſionis occupationem, quæ etiam multùm concernit præiudicium, & prorogationem litis: præſertim quia propter poſſeſſionem ſurrogationis magis poſſit impediri effectus iuſtitiæ actoris, quàm propter ſolam collationem, uel præſentationem. ergo magis debet reputari irrita, & inanis poſſeſſionis aſſecutio ſurrogati, quàm collatio, ut ſic careat iuris effectibus, & adminiculis, nec ſit ſufficiens talis poſſeſſio ad pariendum de iure remedia poſſeſſionis. ſicut etiam dicitur de reſeruatione: quia propter decretum quòd habet
2 annexum afficit etiam poſſeſſionem, adeò † quòd ſi quis de facto poſſideret beneficium reſeruatum ſine authoritate apoſtolica, non daretur ſibi reſtitutio: ut ſeruat Palatium. argu. nota. per Inoo. in c. ut noſtrum. de appellat. & decretum iuris non debet eſſe minoris efficaciæ, quā hominis. argumen. ff. de iure patro. l. ſi libertus. Nec obſtat dict. §. ſi uir. l. de acquir. poſſ. quia ibi donatario acquiritur poſſeſſio rei donatæ cōtra prohibitionem iuris: quia donator deſinendo habere animum poſſidendi etiā poſſideret, & ideò ſua non intereſt ſi donatario acquiratur, præſertim cum ſit in culpa donando alteri: ſed propter talem tranſlationem poſſeſſionis nulli alteri præiudicium generatur, nec illa prohibitio iuris concernebat commodum tertii. Hic uerò eſſet præiudicium actoris, prorogaretur negotium eccleſiaſticum in præiudicium eccleſiarum propter diuturnam uacationem, in fauorem quarum talis prohibitio cum decreto irritāte facta fuit. Nec obſtant no. per Inn. in dict. c. quia V. in fi. quia quòd ibi no. intelligo uerum, ubi poterit aliquis iuſtus eſſe poſſeſſor ſurrogatus in locum mortui, qui poterat defendere fortè ex aliqua cauſa poſſeſſionem: & ideò ſaltem talis per edictum generale in executione erit uocandus: ut in iuribus hic allegatis. hic autem aliquis non poterat debitè ſurrogatus eſſe pendente lite propter iuris prohibitionem, & decretum: ideò nō eſt neceſſe in executione prætermittere aliquod edictum generale, nec aliquem uocare. fateor tamen quòd ſi in executione aliquis ſe opponat, quòd eſſet audiendus. argum. no. per Ino. de appellatio. c. ex ratione. circa principium: uel ſi facta executione petat eam renocari, quòd erit audiendus, ſed contra eum, ut prædixi, poterit de inuocatione replicari, & de prohibitione iuris, & decreto. d. c. ſi hi contra quos. & uide ſuprà deciſionem 4. de electio.

ADDITIO.

a Mortuo reo. Adde Staph. in tracta. de liter. gra. & iuſti. fo. 98.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſor præbendæ reſtituendus eſt ad res ad præbendam ſpectantes, quas poſſidebat defunctus, ex cuius perſona uacauit, aduerſus quoſcunque ſpoliatores, ſed non contra ſpoliatorem collitigantem ſecum ſuper præbenda, licèt dicat ſpoliatum nunquam eas poſſediſſe.*

2 *Poſſidens authoritate ſuperioris poteſt agere nomine beneficij, vel dignitatis pro rebus & iuribus pertinentibus ad beneficium, vel dignitatem.*

DECISIO XVIII. aliàs 545.

1 MOrtuo † quodam Ambroſio, qui poſſidebat præbendam, quæ uacauerat per obitum cuiuſdam Petri, quam poſt eius obitum obtinuerat uigore conſuetudinis eccleſiæ, ego acceptaui illam præbendam, & feci mihi prouideri, & per executorem meum in poſſeſſionem induci, & de facto per capitulū admiſſus fui: antè autem quàm inducerer in poſſeſſionem illius præbendæ quidam alter p. ... ndens eam reſeruatam in perſona dicti Per. & Ambroſio uiuente ſibi per Papam tanquam de reſeruata fuiſſe prouiſum: & quia authoritate executoris ſui aſſecutus fuiſſet poſſeſſionem illius præbēdæ, nec etiam per capitulum admiſſus fuit, agit contra me ſuper præbenda illa, petens eam ſibi adiudicari, & mihi ſilentium imponi: & pendente lite in Curia ſuper præbenda illa, ego ante omnia ſuſpenſo petitorio peto nomine præbēdæ iſtius, in cuius poſſeſſionem ſum inductus, reſtitutionem

tionem illarum rerum, & cauſarum quas ille aduerſarius occopauit, prætendens eis præbēdam meam ſpoliatam: præſertim cùm Ambroſius, per cuius obitum ego acceptaui præbendam, res & cauſas illas ratione illius præbēdæ pacificè poſſidebat. Alter dicit, quòd cùm ego illarū rerum & cauſarum nunquam poſſesſionem habuerim, nec eis fuerim ſpoliatus, non poſſum nomine meo poſſesſionem petere: nec etiam poſſum nomioe præbendæ agere, cùm ſit dubium an ius babeam in eadem quouſque de iure utriuſque partis fuerit diſcuſſum: quæritur quid iuris? Quidam (in quorum opinione tunc eram) dixerunt, quòd non poſſum agere: quia ex quo ago, oportet quòd agā nomine præbendæ, nec aliter uidetur me poſſe agere quàm ſi conſtiterit, quòd ius babeam in præbenda: quia iſta exceptio aduerſarii dicentis quòd noo habeo ius in præbenda, uidetur præiudicialis: & per cooſequens priùs terminanda. Pro hoc facit bene, quia per talem petitionem reſtitutionis rerum præbēdæ uidetur fieri tale præiudicium quæſtioni priocipali, quæ uertitur ſuper præbenda, & eius iuribus: ergo cùm hæc quæſtio ſpoliationis ſit maior alia, non permittatur donec alia ſit diſcuſſa interpretari. arg. ff. de iud. l. pro minore. pro boc l. fundi. ff. de exceptioнib. & ff. famil. erciſcu od. l. 1. in prin. Item quia aduerſario uidetur remittendum in uiam retētioois illas res penes ſe babere, quia ſibi concederetur petitio ſi ius haberet, prout babet ſecundum ſe. argum. l. ſnuitus. §. cui damus. ff. de regu. iur. Nec obſtat quòd ego habeo poſſesſionem præbendæ: quia propter boc nō habui poſſesſionem rerum iſtarom per alium occupatarū. argumen. l. quod meo §. fin. ff. de acquiren. poſſesſio. Nec obſtat quòd præbenda fuit ſpoliata, cuius nomine ego ago: quia dico, quòd non eſt uerum: quia etiam aduerſarius poſſidet illas res nomioe præbendæ in qua præteodit ſe ius habere, & cuius ratione res iſtas apprehendit, & in cuius poſſesſionem præbendæ dixit ſe inducendum fore & me indebitè intruſum: ergo pendente iſto dubio ita iuſtè nomine præbendæ poterit illas res retinere, ſicut ego eas petere, cùm hic ita coloratum titulum præteodat in præbenda, ſicut ego, & fortè plus propter reſeruationem quam oſtendit: quia in pari cauſa potior debet eſſe conditio poſſidentis. ut l. ſi ſeruum. §. ſequitur. ff. de uerbor. obliga. de præben. c. ſi à ſede. lib. 6. Quidam alii, io quorum opinione erat maior pars dicebant contra: quia imò ante omnia ſum reſtituendus, ex quo ſum io poſſesſione præbendæ, & ago nomine eius, de qua cōſtat quòd aliàs fuit in poſſesſione iſtarum rerum & cæterarum: quia in tali-
2 bus multùm attenditur poſſesſio, ut is † qui eſt in poſſesſione alicuius beneficij, uel dignitatis authoritate ſuperioris poſſit agere eius oomine pro rebus & iuribus pertinentibos ad beneficium uel dignitatem etiam ſi de iure illius poſſesſionis ſit dubiū. Pro quibus bene facit quod not. Specula. de actore. §. 1. in 13. col. uerſicu. ſed pone quidam dicens. & per Inn. de reſt. ſpolia. c. in literis. in fi. 2. col. & de elect. c. nihil eſt. & c. tranſmiſſa. pro hoc etiam multùm bene facit, quod oo. per eundem Inooc. de appel. c. conſtitutus, ſuper verbo, effectam. in quæſtiooe quam ibi monet. & per ea quæ ibi ſubiunxit, uidetur reſpōdere ad l. ſundi. ff. de excep. ſuprà in contrarium pro alia parte allegata. pro hoc etiam uidetur tex. in ſimil. C. de edic. diui Adri. toll. l. fi. ibi cum dicit, earum rerum quæ mortis tēpore teſtatoris fuerint. Sed ſalua eorum gratia credo primam opinionem ueriorem, per l. per eam allegatam. Nec obſtant ea quæ pro parte iſta allegantur. Primò non obſtat cùm dicitur poſſeſſorē dignitatis agere poſſe, & ecōtrà: quia fateor contra illum: quia non prætendit ſe babere ius in dignitate, uel beneficio nomioe cuius agitur: ſecus in eo qui dicit ea &c. de quibus agitur pro dignitate, uel nomine beneficij de quibus agitur poſſideri. Item non obſtat quod oo. Inn. in dict. c. conſtitutus. quia licet ibi innuat poſſideotem fundum, de cuius dominio agitur poſſe lite penden. petere ſeruitutem ad fundum iſtū fateor, ſi petat ſeruitutem ab eo, qui ſe non prætendit dominum fundi à quo petitur ſeruitus: ſed ſi ille qui petit dominium denegaret, ſecus ſi ab eodem: quia tunc quæſtio dominij præiudicialis eſſet quæſtiooi ſeruitutis, & primò terminanda: nec permitteretur quæſtioni domioij tā quam maiori parti præiudiciom per quæſtionem ſeruitutis, quæ minor eſt: iuxta l. per mioorem. ff. de iud. ſuprà allegat. nec etiam expreſsè Innocen. dicit contrarium. Nec etiam obſtat, quod ibi dicit, poſſeſſorem præbendæ poſſe agere pro iure præbendæ, licèt ſibi moueatur quæſtio ſuper præbenda: quia allegare uidetur contra illos, qui non prætendebant ſe ius habere in præbenda. nec illa iura pro quibus nomine præbendæ poſſeſſor agebat, uolebant nomine præbendæ retinere: ſed ex hoc indebitè retinere: quia prætendebant agentem oon habere ius io præbenda. hic autem aduerſarius contra quem ago prætendit ſe ius habere in præbenda, & eius nomine, ſeu ratione illas res & terras pro quibus agebatur uelle retinere. Et eodē modo reſpondeo ad l. fin. C. de edi. diui Adriani tol. Nam ibi miſſus in poſſesſionem ex edicto di. Adr. non mitteretur in poſſesſiooem illarum rerum, quæ detinentur per eum, qui ſe prætenderat ius habere: & qui monſtrat etiā titulum in ſcriptis, prætextu cuius reuocaretur in dubiū ius alterius, quouſque eſſet de iure utriuſque diſcuſſum: ut ſic qui potiora iura allegaret, obtineret, ut ibi patet: imò, quod eſt fortius, ſi prætenderet ad ſe pertinere tales res, eſto quòd non refert quæſtionem ſuper hæreditate: dum tamen referret quæſtionem domini ſuper rebus: quia illud dominium noo impedit uolentem referre quæſtiooem domioij illius, qui petit ſe admitti in poſſesſionem: ſecundùm glo. illam. uide deci. 1. ſuprà de indi.

ADDITIO.

2 Mortuo quodam. Adde Nicol. Boer. deci. 340. ſtatutum uel conſuetudo.

SVMMARIA.

1 *Expreſſio conditionis quæ tacitè inerat in tradendo poſſesſionem non faciat poſſeſſionem conditionalem, nec præiudicat agenti poſſeſſorio, nec ſuſpendit petitorium aduerſarij.*

2 *Poſſeſſionis acquiſitio & traditio poſſunt fieri ſub conditione.*

DECISIO XIX. aliàs 578.

1 QVidam † expectans apoſtolicus acceptauit præbendam, & fecit ſibi prouideri, & in poſſesſionem ioduci, & prouiſus inductus, & ad eam receptus fuit ſub conditione, ſi de iure ſibi deberetur, & ſaluo iure cuiuslibet alterius, & non aliàs. Poſteà quidam ordinarius eodem modo receptus fuit, & in poſſesſionem ioductus. Primus reputans ſe ſpoliatum agit poſſeſſorio, petens ſe reſtitui, & ſuſpeodi petitorium, ſecundus ordinarius qui poſſidet, dat de iure ſuo, & de oon iure apoſtolici primi, dicitur ſibi per apoſtolicum quòd non poteſt, nec eius articuli ſunt admittendi obſtāte ſuſpenſione petitorij: quia illi articuli cōcernuot petitorium: ordinarius reſpondet, quòd imò poteſt, & quòd eius articuli ſunt admittendi, ex quo ipſe apoſtolicus noo habuit poſſesſiooem puram, ſed ſub conditione, ſi de iure ſibi deberetur, & ſaluo iure alterius, & ideò ceſſante illa conditione non poſſidet, & ideò eius articuli concernentes petitorium, per quos detegeretur non ius actoris, & per conſequens noo habuiſſe poſſesſionem deficiente conditione, ſub qua eum adeptus fuit, cum ſint excluſorii poſſeſſorii per eum iotentati ſunt admittendi. Quæritur nunquid bene dicat
2 ordinarius? Videtur dicendum quòd ſic: quia † poſſesſionis traditio & receptio poſſet acquiri, & fieri ſub conditione.

ditione.ut ff.de acqui. poſ.l.qui abſenti.§.ſi quis poſſeſſionem. & de reſtitu.ſpol.c.olim. qua deficiente nihil acquiritur ex tali actu cõditionali:ut ibi.Pro hoc bene facit not.per Io.An.in nouel.de elect.c.2.lib.6.ſuper tex.in ma.gl.quæ eſt ſuper uerbo, electio.& eſt penul. Sed potius uidetur dicendum contrà,quia dicta conditio inhærebat actui,& erat de ſubſtantia , & natura ſua : & ideò nõ uidetur quòd ſuſpendat acquiſitionem poſſeſsionis. argu.l.conditiones extrinſecus.ff. de condi. & demonſtra.& ff.de legat. 1.l.3.cum concor.licèt in euentu reſoluatur.uide infrà dec.41.de reſtib.& atteſtat.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus petens ſe reſtitui in cauſa beneficiali,aliqualiter tenetur probare titulum ſaltem coloratum.*

DECISIO XX. aliàs 679.

1 NOta,† quòd in cauſa ſpirituali petens reſtitutionẽ debet iuſtificare,ſeu colorare ſuum titulum , antequàm reſtituatur,ſecundùm Inn.in c.conſtitutus. extrà de fil. presbyt. ſecus in cauſa prophana : tunc ſpoliatus debet reſtitui ſine aliqua probatione:ut c. ſæpe.de reſtitutio.ſpoliatorum .

SVMMARIVM.

1 *Spoliato ſufficit quòd probet poſſeſſionem per traditionem clauium beneficij .*

DECISIO XXI. aliàs 717.

1 DIc, † quòd ſi aliquis expectans acceptat beneficium uacans,& ponitur in poſſeſsione per ſuum executorem per claues,uel alio modo: quòd ſi iſte ſpoliaretur,debet reſtitui ad dictum beneficium integrè: ſecus autem ſi alter poſsideret , & dictus expectans eſſet poſitus in poſſeſsione aliquarum rerum beneficii: quia tunc ad dictas res poſſeſſas debet admitti, uel reſtitui ſecundùm Inn.in c.ex literis.de conſuetudin.& c.ex tranſmiſſa. de elect.

SVMMARIA.

1 *Spoliator doloſus non auditur ſuper petitorio , antequàm ſpoliatus plenè fuerat reſtitutus, etiam ſi uellet bonis cedere .*

2 *Ceſsionis bonorum beneficium doloſo non impartitur .*

3 *Ceſſio bonorum debet fieri cum authoritate ſuperioris .*

4 *Cedere bonis non permittitur ei,qui in fraudem alienauit bona ſua .*

DECISIO XXII. aliàs 83.

1 NOta,† quòd ubi monachus ſpoliauit dolo, & fraude,& cũ inuaſione beneficium, quòd petit, nõ au-
2 ditur ſuper petitorio, [a] donec ille , qui poſsidebat beneficium,ſit plenè reſtitutus per monachum ſpolian-
2 tem,licèt ſpoliator uellet cedere bonis: quia † tali ſpoliatori doloſo non debet dari iuris remedium: quia in legẽ commiſit:ut l.auxilium.§.in delictis.ff.de mino. ut dicitur in ſimili.in l.uerum.in princip.ff.pro ſocio.Item agẽti petitorio faciliori modo excipitur contra , eum quòd non habeat beneficium ceſsionis bonorum, donec reſtituat quod omiſit.nec auditur uolens beneficio ceſsionis uti,quin ex dolo ſuo puniatur,quòd ſuper petitorio non audiatur non facta reſtitutione. Et ubi eſſet dare caſum,quòd monachus nõ alius ſubiectus deberet admit-
3 ti ad ceſsionem bonorum,talis ceſſio deberet † fieri cum authoritate ſuperioris,ſicut abbatis uel alterius , cũ bona talis ſubiecti ſuperiori,uel monaſterio acquirantur.in authen.ingreſſi.C.de ſacr.eccl.& hoc niſi eſſet talis perſona,quæ poſſet habere bona propria , in quibus ſuperior non poſſet agere,& conueniri: quia tunc non requiritur authoritas ſuperioris.ar.no. Inno.in c.edoceri. extrà de reſcr. Nec obſt.per iſta c.1.de dec.quia ibi agebatur contra monachum: hic non repellitur. Nec ob.quod no.Inn.in c.cum olim.in gl.ma.uer.de male.de cauſ. poſſeſſ.& propriet.quia in præſenti cauſa habent uidere, an benè ſoluat, ſi repellatur ab agendo : ideò taliter debet puniri,cùm aliàs non poſsit ſatisfacere.ar.no.per Arch, in c.1.de ele.lib.6.& c.quia ſæpè.in fin.& per Inn.in c.dilectus.de ſimo.licèt Spe.uideatur notare contrà in tit.de pet.& poſ.& quod not.per Inn. in c. Odoardus. de ſolu.
4 & iſta fuit communis opi.Et qui in † fraudem alienauit bona ſua uolens cedere bonis ſuis non auditur. ff. quæ in fraud.credi.l.fin.cum ibi not.quia iura non decipientibus,ſed deceptis ſubueniunt.extrà de rer. permutat.c. cum uniuerſorum.& c. inter dilectos.de donationib.

ADDITIO.

a Non auditur ſuper petitorio.Adde Nico.Boer.dec. 349. quæritur an ciuiliter.colum. 5.nu.8 .

SVMMARIVM.

1 *Monachus ſpoliatus per abbatem non poteſt petere reſtitutionem,niſi ſit ſpoliatus pendente accuſatione, uel inquiſitione, quam procurat contra abbatem .*

DECISIO XXIII. aliàs 359.

1 NOta,† quòd monachus nullo caſu poteſt reſtitutionem petere,ſi ſpolietur per abbatem ſuo prioratu, niſi fuiſſet ſpoliatus pendente inquiſitione,uel accuſatione , quam procurat contra abbatem : ut not. Innocen.in c.olim.de accuſa.uide deci. 1.ſuprà eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Spoliato petenti reſtitutionem obſtat defectus notorij non iuris .*

DECISIO XXIIII. aliàs 625.

1 NOta,† quòd ubi agitur iudicio poſſeſſorio in cauſa beneficiali, & apparet de notorio non iure agentis,impeditur reſtitutio:ut not.Inno.in c.conſtitutus. de fil.presb.& per Spe.tit.de pet.& poſ.§.quia ſupra dictum.ſecus in re prophana.ar.l.fin.de vi & vi ar. & l. ſi de vi.ff.de iudi.& not.per Dyn.in reg.qui ad agendum. de regu.iu.lib.6.& per Inno. in c. ſignificaſti. de diuor. uide ſuprà hoc titul.deci. 2.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus debet reſtitui cum fructibus perceptis , & qui percipi potuerunt,niſi ſpoliator habuiſſet aliquam cauſam rationabilem .*

DECISIO XXV. aliàs 597.

1 SI ſpoliatus † petit ſe reſtitui ad poſſeſsionem beneficii cum fructibus perceptis,& qui percipi potuerũt, & probat clarè ſpoliationẽ: tunc debet fieri dicta reſtitutio,tamen ſi ſpoliator habet aliquem cauſam rationabilem, uel colorem ,quare fecit dictam ſpoliationem , tunc non fit condemnatio quantum ad fructus , qui percipi potuerunt, ſed benè ad alia prædicta.& ita etiam obſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatii.

De Dolo & contumacia.

SVMMARIVM.

1 *Licentiatus per iudicem iniuſtè an poſſit excommunicari tanquam contumax.*

DECISIO I. aliàs 121.

1 NOta, quòd † ubi pars eſt iniuſtè licentiata per iudicem, talis pars ſecundùm aliquos poteſt excommunicari. argu.l.2.§. non ſolùm.ff. ad Tertu. quia culpa iudicis parti præſenti non debet præiudicare: ut in alleg.§.non ſolùm. & l.ſi per imprudentiam.de euict.In contrarium uidetur, quia pars, quæ de licentia iudicis recedit,nõ uidetur eſſe in culpa. ar.l.2.§.fi.ff.ſi quis cautionib.l.& l.non uidetur.§.qui iuſſu.de re iudi.& quia excommunicari non debet,niſi contumax.ar.not.per Inno.in c.mulieres.de ſenten.excom.

SVMMARIVM.

1 *Citatus per audientiam contradictarum, ſi fuerit contumax,an excommunicari poſſit.*

DECISIO II. aliàs 790.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana aliquis ſit citatus extra curiam, & non ueniat pars citata in termino aſsignato: tunc procedetur contra eum per audientiam contradictarum: & ſi pars quæ fecit citari ſuo loco dat libellum in termino, & non reſpondeatur libello, quòd licet pars prædicta parte abſente petat excommunicari: tamen non debet excommunicari: ſed procedatur contra eum, prout erit de iure faciendum ſecundùm ſtylum audientiæ contradictarum. Aliqui tamen dicunt, quòd habent in ſpirituali locum, ſed non in prophana: & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Arreſtari poteſt quis ut reſpondeat interrogatorijs datis in iudicio, ſecus ſi non dedit.*

DECISIO III. aliàs 592.

1 SI quis † petat arreſtari aliquem, ut reſpondeat aliquibus interrogationibus per eum oblatis in iuditio, tunc poteſt fieri dicta arreſtatio: ſecus ſi nihil ſit per eum adhuc datum. ita etiam ſeruat ſacrum Palatium, uide infrà de teſt. dec.16.

SVMMARIVM.

1 *Deuolutio cauſæ per appellationem habet uim citationis: & ideò citationes quæ fiunt per audientiam, non ſunt de ſubſtantia cauſæ.*

DECISIO IIII. aliàs 8.

1 NOta, † quòd ubi cauſa eſt deuoluta per appellationem in curia, tres uel quatuor citationes quæ fiunt per audientiam, non ſunt de ſubſtantia cauſæ, ſed ſolùm de bene eſſe: ut not. Arch.c.1.ſuper uerbo, de iure. de elect.li.6.quia deuolutio habet uim citationis.in cle. cauſam.de elect.& c.ſæpè.de app. & de renun.c.ueniẽs.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ad locum non tutum poteſt appellare tam à proceſſu, quàm à non admiſſione excuſationis propoſitæ per ſuum procuratorem.*

DECISIO V. aliàs 15.

1 NOta † quòd ubi aliquis citatur ad locum non tutũ
2 poteſt appellare, & ſi non petat locum ſecurum
c. ex parte.cum ibi no.per Inno.de appel.tutius tamen faciet pars, ſi mittat excuſatorem ad allegãdum de loco non tutò: & ſi non admittatur eius exceptio, ſeu excuſatio, tunc à repulſione excuſationis, ſeu exceptionis de loco non tuto poterit appellari: ut dicitur in ſimili quòd ubi iudex recuſatur, recuſatio debet proponi corã iudice primo: & recuſatione propoſita ne iudex de facto procedat: ut not. Inno.in c.cauſa.ſuper uerb.eſt ergo melior.de offi. deleg. debet autem pars petere aſsignari ſibi locum tutũ: & ſi denegetur, appellare debet. de quo dic ut per Archid.in c.uenerabilibus.ſuper uerbo, non probauit.de ſen.excom.lib.6.& iſtud tenet curia.& hoc ubi recuſanti, & omnibus eſſet locus ſuſpectus: quia in eo morantur inimici regni: ſicut c.accedens, ut lite non conte.& c.paſtoralis. de re iud: & c. cùm locum. de ſpon. & ibi glo.ſuper uerbo, notorio.

ADDITIO.

a Locum non tutum. Adde Ia.conſ.86.in cauſa.col.antepe. uolu.3. & quid ſi ex facto meo locus non ſit tutus, an obſtet illa exceptio. Fel.in c.cum inter. co.9.uer.limita tertiò.de exce.

SVMMARIVM.

1 *Citationis tempus & data commiſſionis inſpici debet, ut dicatur cauſa eſſe in curia Romana.*

DECISIO VI. aliàs 382.

1 NOta, † quòd ubi cauſa eſt commiſſa per præſentiam partium, ſi antequàm pars citetur, receſſerit: non propter hoc ſequitur quòd cauſa in curia debeat remanere: quia tempus factæ commiſsionis inſpici non debet, ſed apprehenſio perſonæ: ut c. licèt. de foro compe. & l. Roma ff. ad municip.ar. c.cum te.de reſcri.cum ibi no.iunct.l.uxorem.§.teſtamenta.ff.de leg.3. & l.ſi ita.ff. de auro & argen.lega.

SVMMARIA.

1 *Auditor etiam in cauſa criminali non poteſt reum citare, ut compareat perſonaliter, niſi hoc habeat ſpecialiter commiſſum.*

2 *Cauſa non dicitur agi criminaliter, quando agitur, ut quis amoueatur ab adminiſtratione: ſecus ſi ad depoſitionem ageretur.*

DECISIO VII. aliàs 389.

1 NOta, † quòd regulariter per Auditorem datum in cauſa criminali in curia Romana non decernitur citatio perſonalis, niſi citatio perſonalis fuerit commiſſa. & eſt ratio, quia de facili poteſt ſuper hoc adiri Papa. Facit ad iſtam quæſtionem. quæ no. Arch.in c.ſtatutũ. ſuper uerbo, mandatũ.de offi. dele.li. 6. Alius autem delegatus extra curiam ſecundùm naturam poteſt citare perſonaliter, ut c.1.de iudic.lib.6.& hoc ſi ſit talis cauſa, in qua non admittatur procurator, ut eſt cauſa depoſitionis: ut in c.per tuas. extrà de ſimo. quod no. per Inno.in
2 c.qualiter.2.de accuſ.in gl. in monitione. Nam † ubi agitur, ut quis ab adminiſtratione amoueatur, non uidetur agi criminaliter, ſed ciuiliter; criminaliter autem agitur quando agitur ad depoſitionem: ut alleg.c.per tuas.in fi.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad domum ad ſententiam diffinitiuam audiendã, ſi ab initio citatus fuerit perſonaliter, an ualeat: & quid de citatione ad teſtes recipiendos.*

DECISIO VIII. aliàs 369.

1 NOta, † ualet citatio ad domum ad diffinitiuam ſententiam audiẽdam, ſi ſemel in cauſa, & maximè ab initio fuerit perſonaliter apprehenſus: uel ſemel perſonaliter comparuit, & de iudicio ſiſti promiſit. not. Inno. in c.ſi.de eo qui mit. in poſ.& allegat pro caſu c.cauſam.

ſam. de dolo & coozu. ſed loquitur iu abſente actore, cuius contumacia maior eſt, quam rei: ut ibi not. glo. Verũ autem ualeat huiuſmodi citatio ad domum ad teſtes recipiendos: Ioan. Andr. in cle. 2. de iudi. ſuper uerbo, perſonaliter. remitiit ad mercuri. io regula, præſumitur ignoraotia.

S V M M A R I A.

1 *Citationis uigore decreta contra unum, qui poſteà ante citationis executionem mortuus eſt, non poteſt procedi cõtra ſurrogatum illo mortuo.*

2 *Citatio decreta licet non executa perpetuat iuriſdictionẽ quoad iudicem, ut poſteà per mortem delegãtis non expiret eius iuriſdictio: non tamen quoad citandum.*

3 *Citatio executa operatur præuentiom iuriſdictionis etiam ſi alter iudex primò fuiſſet impetratus.*

4 *Præuentus dici non poteſt non citatus, & ſi ut citetur mandatum ſit.*

DECISIO IX. aliàs 439.

1 NOta, †utrum decreta citatione ad partes contra A. detinentem eccleſiam, mortuo ipſo A. antequàm citatio fuiſſet io partibos executa, & ſibi ſurrogato V. in uirtute illius citatiouis contra illom ſurrogatum poſſet agi; uel procedi poſteà in curia per aodientiam? Fuit dictum per aliquos quòd ſic. per c. quia V. de iudic. Alii uerò cootrà, per ibi uot. per Inu. & ad hoc uide oo. per Inn. extrà de offi. leg. c. fi. & in fi. ſuper uerbo, citatio.
2 ubi oot. quòd licèt † per mandatum de citando perpetuetur iuriſdictio, quò ad iudicem, ut poſteà per morté delegantis oon reuocetur, non tamen quò ad partem, niſi per executionem citationis, & apprehenſiooem. ar. l. ſi quis poſteà. ff. de indi. & ad præmiſſam quæſtiooem allegabatur per dominũ Petrago. l. cũ poſtulaſſem. ff. de
3 dã. infect. & per ibi not. poteſt dici quòd ſi actor in una cauſa impetrauit unum Auditorem, uel iudicem delegatum, qui mãdauit partem citari: & reus poſteà impetrauit alium, qui præſentata ſibi commiſsione mandauit citari actorem: & citatio fuit priùs executa, quàm citatio decreta per illum primum Auditorem, quem impetrauerat actor, quòd cauſa debeat tractari per ſecundum: quia primò perpetuauit ſuam iuriſdictioné: ex quo primò de mãdato ſuo pars fuit citata, licet enim primò impetratus per decretum ſolum, uel maodatum de citando perpetuaſſet ſuam iuriſdictionem quò ad ſe reſpectu delegantis, ut eius non poſsit cenſeri reuocatum mãdatum, non tamé quò ad partem, ut eam coram ſe cogat litigare tanquã præuentam aotequàm alius iudex impetraretur, oel ille ſua ioriſdictione uti cœperit: quia non
4 poteſt † dici pars præuenta, quæ citata non fuit, licèt mandata fuerit citari. arg. l. ſi quis poſteà. ff. de iudi. & de for. compe. c. pen. & ideò alter iudex qui in citando præuenit partem, uidebitur potior io iuriſdictionis perpetuatione. ar. no. de appel. c. ut debitus. ſuper uerbo, aſsignare. uide dec. 12. ſuprà de reſeript.

S V M M A R I V M.

1 *Citatus ad comparendum perſonaliter, non ſufficit, quòd mittat procuratorem ad allegandum cauſas impedimenti: quia niſi habeat ſufficiens mandatum ad cauſam, poterit contrà ipſum procedi per audientiam cõtradictarum.*

DECISIO X. aliàs 729.

1 NOta, † quòd ſi aliqois citetur perſonaliter, & mittat procuratorem ad excuſaoones dandas, & probandas, quòd nullo modo poteſt uenire propter excuſationem legitimam impedimenti, quòd nihilominus poteſt procedi contra talem citatum per audientiam cõtradictarum, niſi mittat procuratorem ſufficientem, cũ quo etiam poſſet procedi in cauſa. ita ſeruat Rota.

DECISIO XI. aliàs 457.

Similis eſt dec. 6. ut lite peodeot. ſuprà in nouis.

S V M M A R I V M.

1 *Contumax ſolus citatur per audientiam cõtradictarum.*

DECISIO XII. aliàs 639.

1 NOta, † quòd aliquis abſens à Curia Romana noo citatur per audientiam contradictarum, niſi propter cootumaciam.

S V M M A R I V M.

1 *Cauſa ſi committitur contra reum citandum: ut perſonaliter compareat: non eſt citandus eius procurator præſens in curia.*

DECISIO XIII. aliàs 683.

1 NOta, † qoòd ſi commiſsio eſt facta alicui Auditori ſacri Palatii, in cauſa perſonali cootra aliquem, nõ eſt neceſſe, quòd citetur procurator ad dicendum cõtrà commiſsionem: nec eſt neceſſarium, ſi ille citetur ad partes, or compareat in curia Romana, quòd ſuper hoc citetur procurator eius, qui eſt in curia, cùm huius cauſa ſit perſonalis. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum, ſi ita reperẽris, non arctat ad citandas partes: ſecus ſi adſit ſi ita inueneritis.*

DECISIO XIIII. aliàs 685.

1 NOta, † ſi ponatur io cõmiſsione, ſi repereritis, ſecundùm Ioan. Aodr. io c. iudices. de offi. deleg. io cle. noo eſt neceſſaria citatio: ſecus ſi ponatur in commiſsiooe hoc oerbũ, ſi ioueneritis, quia tunc eſt neceſſaria citatio. & ita ſeruat cancellaria & Rota dominorum Auditorum.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum, ſi per informationem ſummariam inueneris, in remiſſione appoſitum non requirit citationem partis, nec minus in tali caſu danda eſt copia teſtium: ſecus ſi adſit uerbum, ſi tibi conſtiterit.*

DECISIO V. aliàs 773.

1 DIc, † quòd ſi in aliqua cauſa ſuper infamia aliquorum maodatur alicui Auditori, quòd ſi per informationem ſummariam inuenerit ita eſſe, ut ſupplicatur, & ſuper hoc receperit aliquos teſtes Auditor, per quos probantur etiam diffamati: tuoc citatio poteſt fieri de prædictis diffamatis: & ſi pars contra quam facta eſt informatio, petit ſibi dari nomina teſtium, quòd in tali caſu non debet dari: cùm iſta informatio ſit, & debet eſſe apud iudicé. & ita tenèt Rota, ſecus fortè uideretur, ſi poneretur in commiſsione, ſi cõſtiterit. prout not. Io. Andr. io c. præſeoti. ſuper uerbo, conſtiterit. de cenſibus. in clement.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum ſi inueneris, in commiſſione poſitum non arctat ad citandas partes ubi agitur de re modica.*

DECISIO XVI. aliàs 686.

1 NOta † dominus Petrus de Sarcenato Auditor contradictarum dicit, & tenet. quòd quando ponitur in cõmiſsione Papali, quòd ſi inuenerit, quòd quando agitur de re modica, quòd tunc non eſt neceſſarium quòd pars citetur: ſecus autem &c.

SVMMARIVM.

1 *Citatio per edictum decernitur ſeruata forma cle. dudum. de iudi. in caſibus ibi expreſſis.*

DECISIO XVII. aliàs 704.

1 DIc, † quòd citatio per edictum in caſibus poſitis in c. dudum. in fine. de iudi. io clement. ſeruata tamen forma Cancellariæ, quæ eſt, quòd probetur per teſtes in curia, ſi illi ſunt diffamati de illis, quæ ibi petuntur, & dicuntur in dicta commiſsione, tunc fit citatio, ut eſt dictum.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad inſtantiam coniuncta perſona etiam promittentis de rato, non decernitur ſine mandato.*

DECISIO XVIII. aliàs 73.

1 NOta, † quòd ſi aliqua coniuncta perſona petat aliquem citari in partibus in aliqua cauſa, etiam ſi promittat de rato cum alijs de pœnis, citatio ad inſtantiam iſtius non debet fieri poſtquàm non conſtat legitimè de eius mandato. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens minus ſufficiens mandatum, ſi offerat ſe infra tempus debitum magis ſufficiens producturum: poterit procedi contra citatum per audientiam contradictarum etiam procuratore monito.*

DECISIO XIX. aliàs 746.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa, quæ uia iuris, ſeu mandato ſpeciali eſt in curia Romana ad inſtantiã actoris, citatur reus in partibus: quæ citatio executa reportatur ad curiã, & repræſentatur auditori etiam ſi tunc reus citatus mittat procuratorem non ſufficientem ad cauſam: tunc ad inſtantiam actoris poterit procedi cõtra eum per audientiam cõtradictarum, licèt aliquis procurator conſtitutus per dictum reum non ſufficienter ſe offerat ſub pœna, quòd ipſe habebit procuratorium ſufficiens infra tempus aſsignandum per Auditorem: tunc ſi actor contradicit in hoc, quia uult quòd procedatur per audientiam contradictarum, quod fieri poteſt, & etiam nihilominus mittatur ad partes pro procuratorio ſufficenti habendo.

SVMMARIVM.

1 *Citandus eſt principalis non eius procurator: ubi agitur de priuando ipſo ob non promotionem infra annum de parrochiali per ſe obtenta.*

DECISIO XX. aliàs 750.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi aliquis impetrauerit à domino nôſtrò Papa aliquam eccleſiam parrochialem uacãtem per non promotionem, quam aſſerebat factã: pro huius gratia mandatur alicui Auditori ſacri Palatij per commiſsionem ſuper hoc impetratam, quòd Auditor aſsignet terminum cõpetentem illi, qui dicitur non promotus infra annum, qui debet docere de promotione, uel impedimento legitimo, aut de canonica diſpenſatione uel aliàs, quòd priuet eum, & iuſtitiam faciat, ſi in tali caſu aſsignatur terminus ad probandum procuratori, quòd talis aſsignatio termini in hoc caſu magno, & arduo ad priuationem faciendam nõ debet fieri: quia ille qui dicitur non promotus, citari debet, & non procurator. & ſi fiat, non ualet aſsignatio termini, ſeu citatio, niſi fiat prædicto modo ille, qui dicitur promotus. & ita ſeruat Rota. & eſſe bonum, & utile ſi totus tenor commiſsionis apoſtolicæ ponatur in aſsignatione præſentis termini.

SVMMARIVM.

1 *Citatio debet legitimè & clarè peruenire ad ſcientiam illius, contra quem agitur ad priuationem ob non promotionem intra annum: nec ſufficerent præſumptiones, ſeu coniectura: ſecus ſi ageretur de deuolutione cauſa.*

DECISIO XXI. aliàs 771.

1 DIc, † quòd ſi opponatur cõtra aliquem habentem eccleſiam curatam, quòd non eſt promotus infra annum, & citatur ſuper hoc, quòd eſt neceſſarium tunc quòd citatio legitimè, & clarè perueniat ad eius ſcientiam: nec etiam ſufficerent præſumptiones, ſeu coniecturæ quòd ad eum peruenit citatio, cùm agitur de priuatione beneficij: ſecus autem ſi ageretur de deuolutione cauſæ ad curiam: quia tunc bene ſufficerent dictæ præſumptiones & coniecturæ.

SVMMARIVM.

1 *Citandus per edictum non eſt, qui non latitat, nec ſubeſt perhorreſcentia, niſi conſtet per informationem faciendam iudici de ueritate cauſarum allegatarum in commiſſione per teſtes.*

DECISIO XXII. aliàs 753.

1 DIc in c. dudum. de iudi. in clem. quòd † citatio per edictum contra aliquos facienda, communiter nõ habet locum, niſi quando aliquis, qui debet citari, latitat, uel abhorretur potentia eius: ut dicitur in ſi. præalleg. c. ſi autem aliquis ſupplicat, quòd fiat dicta citatio contra aliquos iuxta prædictum c. ut in forma, tunc citatio non debet fieri cum iuramento: ſed Auditor debet facere informationem cum tribus, an ſit uerum, quod ſit ſupplicans. & ſi inuenitur modo prædicto quòd illi, qui dicuntur citandi, ſunt tales: decernitur etiam citatio per edictum, & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ubi petitur in ſupplicatione per edictum iuxta c. dudum. de iudi. ſi ſignatura habeat, conceſſum, ut petitur, neceſſariò ſuper hoc non eſt fienda informatio: ſecus ſi addatur, conceſſum ut petitur in forma.*

DECISIO XXIII. aliàs 785.

1 SI aliquis ſupplicat Papæ, quòd † aliquis citetur per edictum iuxta c. dudum. de iud. in cle. & Vicecancellarius ſignat, ut petitur, tunc non eſt neceſſarium, quòd ſuper hoc fiat aliqua informatio: ſecus autem ſi dicatur in ſignatione ſupplicationis, fiat ut petitur in forma, tunc eſt neceſſarium, quòd ſuper hoc fiat informatio circa illa, quæ continentur in fin. præalle. c. & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio licèt fieri poſſit parte non uocata in appellatione iudiciali: ſecus ſi extraiudicialiter appellatum fuerit.*

DE-

DECISIO XXIIII. aliàs 615.

1 NOta † licèt inhibitio fieri poſsit iudici à quo eſt appellatum per iudicem ad quem parte non uocata: ut legitur & notatur per Ioan. Andr. & Archidia. in c. Romana. de appella. li. 6. tamen de ſtylo Palatii nunquam dicta inhibitio fieri debet, niſi parte uocata. Prædicta habent locum, quando appellatur in iudicio: ſi enim extra iudicium appellatur, tunc non propter hoc etiam à principali ſiue alio modo debet impedire officium, uel ius primi, uel alterius hominis, quin exequatur ſententiam primam: ideò quia lis, uel appellatio non debet priuare quemquam ſua poſſeſsione: quamuis hoc ſit in iudicio ſecundùm Archi. in prædict. c. Romana. uide deci. 6. infrà de appella.

S V M M A R I A.

1 *Intimatio litiſpendentiæ non ligat manus alterius iudicis, niſi intimetur per Cardinalem.*

2 *Cardinalibus ob reuerentiam non inhibetur.*

DECISIO XXV. aliàs 619.

1 ET eſt ſciendum, quòd ſi † alicui domino Auditori ſacri Palatii eſt cauſa commiſſa, quæ erat commiſſa alteri antè: & intimet eandem commiſsionem factã, propter hoc non tenetur abſtinere procedere in cauſa, niſi poſt inhibitionem: ſecus autem ſi aliquis dominus Cardinalis inhibet alicui domino Auditori ſacri Palatij propter eius reuerentiam, & ſi aliqua cauſa eſt commiſſa alicui domino Auditori quæ prius erat in manu domini Cardinalis: quia tunc Auditor ſacri Palatij facit intimationem domino Cardinali cauſæ ſibi commiſſæ, licèt de iure deberet facere inhibitionem: ſecundùm Archi-
2 dia. in c. Romana. de appellationi. lib. 6. ſed inhibitio † omittitur ſolùm propter reuerentiam Cardinalis. Et hoc ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex ad quem poteſt inhibere iudici à quo parte abſente non uocata: ſecus ſi ſit præſens in curia.*

DECISIO XXVI. aliàs 825.

1 NOta, dic † quòd inhibitio poteſt fieri iudici à quo eſt appellatum per iudicem ad quem parte non uocata: ut no. per Io. And. & Archidia. in c. Romana. de appel. lib. 6. tamen de ſtylo Palatij nunquam inhibetur partibus in curia præſentibus à iudicibus, niſi parte uocata: ſecus ſi ſunt abſentes.

S V M M A R I V M.

1 *Ius reuocandi domum præſentes in curia Romana reipublica cauſa non habent.*

DECISIO XXVII. aliàs 618.

1 DIc, † quòd illi, qui ſunt in curia Romana reipu. cauſa habent ius reuocandi domum: [a] ut c. ſi. extrà de for. competen. & c. ſi. de dila. tamẽ communiter obſeruatur, quòd tales non habent ius reuocandi domum: imò coguntur ibi reſpondere aduerſarijs ſuis, poſtquàm ſunt præſentes in curia: & ita etiam obſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

ADDITIO.

a Ius reuocandi domum. De hac materia legatorum quãdo habent ius reuocandi domum, habetur in l. 5. §. legati. & §. ſeq. ff. de iudi. & ibi per Bart. aliosque ſcribentes.

EPITOME.

Cauſa beneficialis deuoluta per appellationem ad curiam, quam formam requirit ſeruandam etiam reſpectu procuratorij.

S V M M A R I V M.

1 *In cauſis deuolutis per appellationem forma procuratorij ſeruatur: ſecus in cauſis deuolutis per ſpecialem commiſsionem.*

DECISIO XXVIII. aliàs 680.

1 DIc, † quòd ſi aliqua cauſa ſpiritualis ſit in Romana curia tractãda ratione appellationis: oportet, quod ſeruetur forma c. 1. de electio n. lib. 6. & c. circa. & c. cauſam. eod. titu. in clementi. & in tali cauſa ſeruetur forma procuratorij data in procuratione: ſecus autem ſi cauſa eſt in Romana curia de mandato domini noſtri Papæ: quia tunc inhibitio procuratorij facta, ſeu data non ualet: quoniam dicta cauſa tractatur in curia Romana, non obſtante limitatione facta in procuratorio.

S V M M A R I V M.

1 *Inhibitio poſt concluſionem in cauſa fieri non debet: attamen ſi facta ſuit, ſententia per Auditorem poſt ipſam lata erit nulla.*

DECISIO XXIX. aliàs 711.

1 DE † ſtylo autem ſacri Palatij, eſt quòd poſt concluſionem non ſit inhibitio per aliquem Auditorem alteri: uerùm ſi fuerit expreſsè inhibitum, & Auditori cui facta eſt inhibitio ferat ſententiam: tunc talis ſententia eſt nulla. Hoc tenet maior pars Auditorum.

S V M M A R I V M.

1 *Inhibitio poſt concluſionem in cauſa poteſt fieri iudici in partibus ad inſtantiam appellantis: ſecus ſi cauſa ſit coram aliquo Auditore ſacri Palatij.*

DECISIO XXX. aliàs 747.

1 NOta, † quòd ſi aliqua eſt cauſa coram aliquo iudice extra ſacrũ Palatium: & ſit concluſum coram eo, & appellatur ab eo, quòd nihilominus poteſt fieri inhibitio dicto iudici ad inſtantiam appellantis: ſecus autem ſi coram aliquo Auditore ſacri Palatij: quia poſt concluſionem inhibitio fieri non poteſt. uide dec. 6. de app. & dec. 66. eodem titulo.

S V M M A R I V M.

1 *Cardinalis non inhibet alteri Cardinali.*

DECISIO XXXI. aliàs 712.

1 NOta, † quòd quando aliqua cauſa eſt commiſſa alicui domino Cardinali: & poſteà committitur per Papam alteri domino Cardinali ex cauſa, quòd Cardinalis cui facta eſt commiſsio ultimò, inſinuat domino Cardinali, non autem inhibet ſibi: & ita ſeruatur inter dominos Cardinales: ſecus autem ſeruatur inter dominos Auditores ſacri Palatij: quia unus inhibet alteri ſuo loco & tempore.

Vt lite pendente nihil innouetur.

S V M M A R I A.

1 *Succeſſor in beneficio cõuenitur ad cauſam, ſicut defunctus*

in eiſdem terminis, in quibus cauſa reperiebatur.
2 *Libellus de nouo non datur, ubi lis fuit conteſtata cum pa-
tre, aliàs ſic.*

DECISIO I. aliàs 3.

1 NOta,† quòd ſucceſſor [a] beneficij ex eiſdem a-
2 ctis, & cauſa in eodem ſtatu manente conue-
nitur ſicut principalis. quòd dic ut in c. ſi hi cō
tra quos. ut lit. pen. lib. 6. & in c. 1. de alie. mu-
tan. iud. cauſa fact. Nec obſt. c. ſignificauit de reſcri. cum
b ibi no. & cap. quia V. de iudic. in filio [b] qui ſupereſt mor
2 tuo patre. Diſtingue an † lis fuit conteſtata, cum patre:
& tunc non dabitur nouus libellus, aliàs ſic. ff. de iudic.
l. eam ex contractibus. iunct. l. amplius. ff. rem ratã habe.

ADDITIONES.

a Succeſſor. Adde hic an poſſeſsio prædeceſſoris beneficia
ti poſsit continuari cum poſſeſsione noui ſucceſſoris in
eodem beneficio, gl. in uerb. poſſedit. in §. 1. tit. de paci-
fic. poſſeſ. in pragmat. ſanctio. ubi uide an poſſeſsio unius
ſuuet poſſeſsionem alterius in beneficialibus. Et an in
his terminis cauſa de nouo introduci per ſucceſſorem
ſurrogatum in cauſa defuncti uideatur, deci. 23. infrà de
ſent. & re iudic.

b Filio. An poſſeſsio hæreditatis paternæ ipſo iure conti-
nuetur in filium mortuo patre, uide Guliel. Bened. in c.
Raynutius. in uerb. mortuo itaque teſtatore. 2. col. 4. cũ
duob. ſeq. extrà de teſta. Adde de poſſeſsione qua mor-
tuus ſaiſit uiuum, per Bald. in rub. de cauſ. poſſeſ. & pro-
priet. & per Guliel. Bened. ubi ſuprà. Et an ſucceſſor te-
neatur ad debita prædeceſſoribus, uide deci. 41. infrà de
probatio.

SVMMARIVM.

1 *Inhibendum eſt collitigantibus, non extraneis.*

DECISIO II. aliàs 58.

1 NOta,† quòd ubi Auditor inhibet in cauſa: ſolùm in
hibet illis, qui ueniunt ad cauſam, ſeu illis, qui liti
poſſunt præiudicare. Et dicitur in ſimili, quòd pen
dente appellatione omnia debent eſſe in eodem ſtatu.
hoc uerum, quantum ad litigantes, non quantum ad ex
traneos: ut notatur in l. creditor. §. mandatorum. in prin.
ff. man. de ap. c. Romana. §. in alium. lib. 6. qualiter intel-
ligitur quòd pendente appellatione nihil eſt innouan-
dum: dic per Innoc. in c. dilectis. de exceptio. & in c. du-
dum. ſuper uerbo, diſpenſarum. uerſic. nec obſt. de ele-
ction.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio beneficij litigioſi facta lite pendente reuoca-
tur per uiam attentati etiam mortuo permutante, uoca
to tamen poſſeſſore.*

DECISIO III. aliàs 400.

1 NOta, † ſi lite pendente in Palatio apoſtolico ſuper
beneficio eccleſiaſtico reus & poſſeſſor transferat
beneficium in alium permutando, uel alio mo-
do, & moriatur: huiuſmodi permutatio ſoluitur per mo
dum attentati etiam contra illum ſuperſtitem, eo tamen
uocato: ut no. per Innoc. de conſtit. cùm M. de appel. c.
cùm teneamur. per Hoſtien. uide infrà de appel. dec. x.
& deciſ. 25. infrà de ſentent. & re iudi.

SVMMARIA.

1 *Citatio decreta, licet non executa, ſi aliquid mouet actor,
illud totum uia attentatorum reuocabitur.*
2 *Citatio decreta inducit litis pendentiam quò ad actorem
impetrantem illam.*

DECISIO IIII. aliàs 426.

1 NOta † utrùm poſtquàm actor impetrauit reſcri-
ptum, aut commiſsionem, & fecit præſentari ei,
cui cauſa committitur: & impetrauit citationem
cerni contra eum, quem uult conuenire, ſi antequàm fe
cerit exequi citationem, ſeu antequam citatio aliqua per
ueniat ad notitiam partis, contra quam impetrauerat, a-
ctor innouauerit aliud, puta illum reum citandum, con
tra quem impetrauit reſcriptum, uel citationem, ſpolia-
uerit, illud innouatum ſit reuocandum ante omnia tan-
quam lite pendente innouatum? Et uidetur quòd non,
quia adhuc non cenſetur lis pendere, donec citatio per
uenerit in notitiam partis: ut in cle. cùm lite. ut lit. pēdē.
2 ſed maior pars contrà, † imò lis cenſetur pendere in præ
iudicium actoris impetrantis: ſecus in præiudicium rei
ignorantis. uide ſuprà de dolo & cōtu. dec. xj. & dec. 25.
infrà de ſent. & re iudica. & dec. 6. hoc ti. ſuprà in nouis.

SVMMARIA.

1 *Surrogatus per ordinarium in beneficio litigioſo in curia
non poteſt dare obiectus de iure tertij. & per totum.*
2 *Debitor uerus poteſt excludere creditorem deducendo a-
lienum debitum, ut excludat ius actoris, & abſoluatur
ab eius petitione.*
3 *Surrogatus lite pendente non habet fundamentum alicu-
ius coloratæ poſſeſsionis, uel detentationis.*
4 *Surrogatus lite pendente eſt remouendus à ſua detentatio
ne ante omnia: & an poſſint reuocari talia attentata
ex officio nobili parte non uocata. & nume. 5.*

DECISIO V. aliàs 433.

1 NOta† nunquid reo, [a] & poſsidente, lite pendente
2 mortuo, ſi de facto in beneficio, in quo lis pende-
bat, ſurrogetur alius per ordinarium contra c. ſi hi
contra quos. extrà ut lit. pend. lib. 6. poſsit iſte ſurroga-
tus poſsidēs, qui nullũ ius habet in dicto beneficio per
dictum c. dare obiectus contra actorem, qui petebat be-
neficiũ. Et uidetur quòd ſic, quia licet reus ibi nullũ ius
habeat in beneficio: & ſi per confeſsionē ſuã uel aliàs cō
ſtet, uincere debet per non ius actoris, ſaltem ut ab eius
impetitione abſoluatur: ut not. Compoſtel. de reſcrip. ca-
pitul. mandatum. pro quo C. de rei uend. l. fin. de eden.
l. qui accuſare. pro hoc etiam bene poteſt induci. ff. quib.
mod. pig. uel hyp. ſol. l. Paulus. §. ſi. ibi, ſi qualiſcunque
2 poſſeſſor. pro hoc etiam facit, quia † uerus debitor ex-
cludere poteſt creditorem deducendo alienum debitũ,
ut excludat ius actoris: & tamē ipſe quantum ad ſe cùm
reuera debitor eſſet, fuiſſet condemnatus: ſed propter
nō ius actoris uincit, & abſoluetur ab eius impetitione,
ſi deduco. ff. ad Treb. l. j. §. quanquam. ff. de Carbo. edict.
l. 5. §. cum extaret. de bo. liber. l. quamdiu. C. de donat. l.
4. & not. per Cyn. C. de ſer. fug. l. cùm ſeruum. in noua ad
di. Credo contrà in hoc caſu: quia ſi talis reus & poſſeſ-
ſor nouiter ſurrogatus lite pēdente admitteretur ad cau
ſam, & ad impugnandum ius actoris: fruſtrà eſſet facta
d. decr. ſi hi contra quos nã ſemper per tales nouos poſ
ſeſſores, qui malitioſè ſurrogantur, interdũ litigia in ec
cleſiarum diſpendiũ ſurrogarentur, contra rationē dicti
capitul. nec iudex ſuſtinere debet, imò ex officio ſuo ta-
lē nouum ſurrogatum à litigio repellere: ex quo in præ-
iudicium litis pendentiæ fuerat ſurrogatus, imò & ante
omnia cũ ab initio debeat reuocare attentata lite pende
3 te, ut per totum titu. ut lite pēdent. Item quia † talis ſur
rogatus non habet fundamentum alicuius coloratæ poſ
ſeſsionis, uel detentationis, imò eius poſſeſsio, ſeu deten
tio adeò eſt affecta, & adeò nulla, quòd carere debet iu
ris adminiculis, propter decretũ appoſitũ in dicto capi-
tul.

tul. ſi hi contra quos. ſicut alibi dicitur de poſſeſſione
beneficij reſeruati, qui non habet aliquam poſſeſſioné,
uel detentationem, nec iuris adminiculum coadiuuabi-
le: ut not. per Innoc. de appella. capitul. ut noſtrum. argu
men. de præbend. capitu. inter cætera. cum concord. Nec
obſtat opin. Compoſt. nec iura ſuprà alleg. quia omnia il
la uera ſunt in reo, qui habuit poſſeſſionem, ſeu detenta
tionem, antequàm lis contra eum, uel aliquem alium in
choaretur, & ſic cùm non haberet eam in præiudicium
litiſpendentiæ, poterat admitti ad litem: & per cóſequés
ad impugnandú actorem, ut ſic per non ius illius abſolua
tur ab impetitione: & de tali etiam ſi conſtaret de non iu
re ſuo, crederem quòd poſſet dare obiectus: ſecus autem
4 in caſu noſtro, quia† ſimiliter ille ſurrogatus lite pendé.
eſt repellendus à lite: imò & remouendus à poſſeſſione,
ſeu detentatione, reuocando omnia per eum lite pédéte
5 attentata. & ita ſuerunt quaſi omnes in opi. Sed† an talia
attentata lite pendente poſſint reuocari per iudicem ex
ſuo officio nobili etiá parte non petente? Videtur quòd
ſic: quia talia attentata nedum cócernunt præiudicium,
uel iniuriam partis: imò & irreuerentiam, & iniuriam iu-
dicis: ergo &c. argum. ff. de poſtu. l. quos prohibet. ff. de
pact. l. iuriſgentium. §. ſi paciſcar. pro hoc quia talis reuo
catio attentatorum hoc caſu tágit abbreuiationem litis:
& ſunt notoria iudici, ut iudici attentata, ex quo talis
ſurrogatus attétat poſſidere, & petit ſe admitti ad litem.
arg. C. de tempo. appell. l. 2. §. ſi. ff. de ſuſpec. tut. l. 3. §. præ
terea. ff. ſi certum peta. l. quidam exiſtimauerunt. Ité quia
talia attentata tangunt periculum animæ attentantis: uti
litatemq; eccleſiarum, & publicam, & ne propter diutur
na litigia eccleſiæ diu uacent, cum iudicis illuſione: ergo
in hoc caſu iudex poteſt ſupplere de facto. argu. not. per
glo. de elect. c. cupientes. §. cæterùm. ſuper uerb. contu-
macia. lib. 6. & per Archi. de excepti. c. pia. in ulti. glo. lib.
6. ſuper hoc nihil fuit determinatum. uide deci. 18. infra
de probat. & deciſ. 4. ſupra de electio.

ADDITIO.

a Nunquid reo. Adde per Biſignet. dec. 1. hoc eod. titu. &
deciſ. 18. ſuprà de reſti. ſpoliat. & deciſ. 10. ut lite penden.
ſuprà in nouis.

SUMMARIUM.

1 *Attentata poſſunt peti reuocari uſque ad concluſionem
cauſæ excluſiuè.*

DECISIO VI. aliàs 518.

1 NOta, † quòd attentata lite pendente poſſunt peti re-
uocari uſque ad concluſionem in cauſa excluſiuè:
a a quia in quacunque parte litis ex officio reuocan-
tur ante omnia propter contemptum iudicis, & partis.
iuxta no. in capi. non ſolùm. de appel. lib. 6.

ADDITIO.

a Excluſiuè. Nam poſt concluſionem factam in cauſa reuo
cari non poſſunt: ut per Lu. Ro. cóſ. 57. quod eſt uerum
ad inſtantiam partis: ſed ex mero iudicis officio poſſunt
reuocari etiam poſt concluſionem: ut not. idem Rom. in
conſ. 14.

SUMMARIUM.

1 *Attentata non reuocantur ad inſtantiam illius, de cuius
non iure clarè conſtat.*

DECISIO VII. aliàs 505.

1 NOta † ad inſtantiam illius, de cuius non iurè clarè
a conſtat, non ueniunt attentata a lite pendente re-
uocanda: ſicut dicimus in interdicto unde ui iuxta
not. per Inn. in c. conſtitutus. de ſi. presb. & c. ſignificaſti.
de diuor. & quia ſua non intereſt hoc petere. de elect. c.
cùm inter canonicos. 2. q. 6. can. non ſolent. de teſtib. c.
ueniens.

ADDITIO.

a Attentata. In materia attentatorum adde quæ ſcripſi in
dec. 1. de appellatio. ſuprà in nouis.

SUMMARIUM.

1 *Corpus mortui lite pendente per eccleſiam actricem exhu
matum, ab eccleſia rea non uenit per uiam attentati ite
rum exhumandum, ut eccleſia rea reſtituatur.*

DECISIO VIII. aliàs 854.

1 CUm† partes a litigarent de funere quodam iam ſe-
a pulto in una eccleſia, quod uendicabatur per uná
aliam eccleſiam: pars eccleſiæ uendicantis lite pen
dente exhumauit funus de eccleſia, contra quam age-
bat, & portauit, & ſepeliuit in ſua: pars rea petit reuocari
tanquam attentata, & ante omnia reduci in prima ſepul-
tura dictum funus: quæritur an hoc ſit faciendum? Fuit
dictum quòd non: quia funera, ſeu corpora mortuorum
non ſic ſunt tractanda ſeu tranſmutanda. per not. per In-
nocen. de ſepult. ca. cùm liberum. & hoc de æquitate, de
rigore iuris fortè ſecus. per not. ibidem per Hoſti. circa
princi.

ADDITIO.

a Cum partes. Adde ſuprà deciſ. 1. de cauſ. poſſ. & propriet.
circa medium. & Hippol. marſil. ſing. 199. incip. in iure ex
preſſum.

De Sequeſtratione poſſeſſionis & fructuum.

SUMMARIA.

1 *Violans ſequeſtrum appoſitum ſuper beneficio in uim ſenten
tiæ nullæ, incidit in pœnas clem. ad compeſcendas. hoc
titu.*

2 *Sententia diffinitiua, uel interlocutoria etiam lata ex falſa
cauſa, niſi habeat errorem iuris expreſſum, ipſo iure te
net: licet ope exceptionis reuocari poſſit.*

DECISIO I. aliàs 510.

1 NOta utrùm † pœna conſti. cle. ad compeſcen-
das. de ſequeſt. poſſeſſ. & fruct. habeat locú,
ſi factum fuit ſequeſtrum uirtute ſententiæ
diffinitiuæ latæ in curia Romana, quæ eſt nul
la, licèt tunc aliqua putaretur, ſi aliquis uiolauit illud ſe
queſtrum? Et uidetur quòd talis non incidat in pœnam,
ex quo ſententia eſt nulla, quia tunc ſequeſtrationis de-
cretum uidetur fuiſſe interpoſitum ex falſa cauſa, ergo
nullius ſit effectus. argumen. ff. ne uis fiat ei. l. 1. §. hæc uer
ba. quia conſtitutio illa eſt pœnalis, ergo reſtringenda.
Tutius eſſet tenere contrarium, propter rationem illius
text. in odium uiolantis ſequeſtrum, antequàm fuiſſet
declarata ſententiæ nullitas, & quia propria authoritate
attentare non debuit, quòd iuridicè, & uia ordinaria pro
ſequi potuiſſet: quia in dubio ſequeſtrum, & manus ap
poſitio Papæ ſeruari debuit propter eius authoritatem:
& propter hoc etiam quia non obſtante nullitate ſenten
tiæ, ex quo authentica credebatur puniatur, & teneatur
uiolator illis pœnis. ff. de fal. l. ſi quis legatum. & quia e-
tiam ſequeſtrum non eſt nullum, licèt ex falſa cauſa latú,
2 cùm† ſententia diffinitiua, uel interlocutoria etiam lata
ex falſa cauſa, niſi habeat errorem iuris expreſſum, ipſo
iure tenet, licèt ope exceptionis reuocari poſſet. Facit
quod nota. ff. de acquirend. hæredita. l. ſi is ad quem.
& not. per Innocen. de renuntiatio. capitul. in præ-
ſentia. Nec obſtant iura, quæ in contrarium poſſent al-
legari, ut dicit Bernard. in illa quæſtione, an unio facta

ea falſis cauſis fit nulla ipſo iure: & quia ſequeſtrum uiolans uiolar poſſeſſionem, tenendo quòd eſſet penes ſequeſtrum, uel tenendo, quòd adhuc eſſet penes partem priùs poſſidêrem: eo quòd per ſequeſtrum ſibi conſeruetur. argum. nota. C. de prohib. ſequeſtra. l. prima. per Cy. cuiuſquidem eaiſtentiam poſſeſſionis, cùm ſit facti, decretum iuſtum, uel iniuſtum, uel cauſæ falſitas noo diuerſificat: nec eius acquiſitioncm impedit: ſic nec acquiſitionem dominij: ut l. rem quæ nobis. & l. 3. §. ecôtrario. ff. de acquirend. poſſeſ. & c. cum noſtris. de conceſſi. præb. & ſequeſtratio etiam facta eſt. ff. de cura. furi. l. conſilio. §. fina. uide infiá deciſ. xi. infrà de ſenteot. & re iudicat.

De Confeſſis.

S V M M A R I V M.

1 *Poſitionibus ubi ſemel reſponſum eſt, an iterato reſpondere cogi poſſit pars.*

DECISIO I. aliàs 229.

1 NOta, † quòd ubi pars principalis reſpondit ſemel in cauſa, iteratò ſi iudici uideatur, poteſt compelli quòd reſpdndeat: quia poſſibile eſt. quòd hodie credit unum, cras aliud. arg. l. repeti. & ff. de quæſtio. & l. qui bona. §. ſi quis ſtipulatus. ff. de dam. infect. iunct. l. quicunque. de inter. act. licet uideatur contrarium propter dubium periurii, quòd poſſet induci per talem multiplicem reſponſionem, iuxta capitu. cum in poſitionibus. de iureiur. libr. 6. not. per Ioan. monach. licet Archidia. contrà.

S V M M A R I V M.

1 *Confeſſio procuratoris facta domino ſciente, præiudicat ipſi domino.*

DECISIO II. aliàs 374.

1 NOta† quòd ubi procurator côfitetur articulos partis aduerſæ domino ſciente, talis confeſsio præiudicat a domino, niſi dominus reuocet confeſsionem, & probet procuratorem ſic confitendo erraſſe circa factum: ut l. de ætate. in fin. ff. de inter. act. uel purget contumaciam procuratoris: maximè ſi procurator ad requiſitionem iudicis articulos eſt confeſſus. ff. de tribu. & procuraror. & quod nne extrà ur lit. conteſt. capitul. 1. ſuper uerbo, contumaciam. & in capit. ſuborta. de re iudi. aliàs non noceret. ff. de confeſ. cum ſimil.

AODITIO.

a Præiudicat. An autem confeſsio facta in uno iudicio non tanquam à teſte, ſed tanquam à parte præiudicet in alio iudicio: uide ſingulariter per do. Petr. Rauennat. in ſuo alphabeto aureo in uerbo, confeſsio facta in uno iudicio. Purp. in l. 2. col. pen. uerſ. 4. etiam. C. de edend. Hiero. gra. reſponſo. ſuo. 141, in cauſa Franciſci. in 2. parte.

S V M M A R I V M

1 *Forma c. 1. de confeſſ. lib. 6. eſt præciſè in omnibus ſeruanda, propter eius rigorem.*

DECISIO III. aliàs 682.

1 DIc quòd † c. 2. de confeſ. lib. 6. eſt ualdè rigoroſum: quare in ſuo caſu forma eius eſt omninò ſeruanda, & per omnia in omnibus. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum.

S V M M A R I A.

1 *Confeſſio facta per aliquem tanquam teſtem in uno iudicio non præiudicat ſibi in alio iudicio tanquam parti.*

2 *Confeſſio facta in uno iudicio nocere debet in alio.*

DECISIO IIII. aliàs 855.

1 QVidam † agebat contra duos debitores ſuos conreos debendi, ad certæ pecuniæ quantitatem per eos ſibi promiſſam, illi prætendentes ſe ſoluiſſe pecuniam debitam cuidam P. nomine creditori recipienti, cui etiam creditor uoluerat per eos ei tradi, & ad hoc probandum produaerunt in teſtem quendam eaecutorem teſtamenti illius P. cui pecuniam tradiderant, quia iam ille mortuus erat, qui quidem executor de hoc depoſuit, quo modo ille P. nominis dicti creditoris actoris ab illis coreis debendi pecuniam habuerat, & eam ſibi portare debebat, tunc creditor egit contra illum executorem illius P. ut pecuniam illam per illum P. cuius ipſe erat eaccutor, receptam eius creditoris nomine, ut ſibi redderet, & portaret, ac reſtitueret ſibi ille omnia aſſerta per ipſum actorem negat, actor uerò inducit ad probandum contra eum quomodo ille P. receperit depoſitionem illius executoris quam fecerat, cùm fuit productus in teſtem per debitores contra actorem: ille produxit quòd uirtute illius depoſitionis non poterat condemnari: quia non fuerat confeſſus illa in iſto iudicio, ſed in alio: ſed in illo alio non ut pars, ſed ut teſtis: quærebatur quid iuris? Fuit dictum quaſi per oës quòd non poterat côdemnari ea illa confeſſione facta in depoſitione: quia tunc depoſuerat ut ipſe teſtis, & nô ut eaecutor, quia teſtis deponit de ſibi notis, & ſuo ſenſui corporeo, uel ſenſibus corporeis ſubiectis, nunc uerò conuenitur nomine executorio, & ideò eius depoſitio ſibi nocere non debet, ex quo alio nomine conuenitur, quia reuera non ſibi noceret, ſed potiùs executori, ſeu hæredibus illius P. mortui cuius eſt executor, & res inter alios acta &c. pro hoc etiam facit ff. de poſtulan. l. fi. de auth. tu. l. accipientis. Sed quid ſi conueniretur nomine proprio, an tunc ſibi depoſitio noceret, ſi deponeret tunc in alia cauſa ſe pecuniam creditoris nomine recepiſſe à debitori-
2 bus portandam creditori? Videretur quòd ſic, quia † confeſſio uel depoſitio facta in uno iudicio nocere debet in alio. arg. capitu. per inquiſitionem, ubi uidetur caſus, extrà de elect. Pro hoc faciunt ibi notata per Innocen. pro hoc etiam uidetur text. ff. de his quibus ut indignis. l. poſt legatum. §. ætati. uerſi. his uerò qui. & quod notatur in feu. quæ ſit prima cauſa benefi. amitten. §. item ſi delator ſuper uerbo, perdit. facit etiam ff. de bo. libe. l. qui cum maior. §. his demum. uerſi. ſed & fine. ff. de inôffi. reſta. l. fina. In oppoſitum tamen uidetur quòd imò ſibi non noceat, quia tunc depoſuit ut teſtis, & ideò ſibi nunc ut parti nocere non debet. ar. not. per Inno. de fide inſtru. cap. inter dilectos. ſuper uerbo, inter alios. pro hoc etiam faciunt not. in d. c. per inquiſitionem. de elect. in gloſ. fi. pro hoc etiam, quia confeſſio facta in uno iudicio non nocet in alio, præſertim inter alias perſonas. C. de lib. cauſa. l. interrogatam. quæ ita concordat cum l. iubemus. eo. titu. In oppoſitum facit extrà de tranſact. cap. ex literis. cum not. ibidem.

De Probationibus.

S V M M A R I V M.

1 *Concluſio in cauſa excludit etiam probationem per inſtrumenta, & hoc in prophanis, ſecus in beneficialibus.*

DECISIO I. aliàs 9.

1 NOta, † quòd poſtquàm eſt concluſum in cauſa, non recipitur a probatio etiã per inſtrumenta, maximè in cauſa prophana: ut in c. cũ dilectus. de fide inſtrumen. cũ ibi no. per Inn. in c. paſtoralis. ſuper uerbo, concluſum. de cauſ. poſ. In cauſa

uerò

uerò beneficiali ſecundùm aliquos admittetur probatio per inſtrumenta:ut uidetur dicere Hoſt. in c.ad petitionem. de accu.c.lator.& c.cõ ſanguinei. de re iudi.& quia renuntiatio non eſt neceſſaria:ut in cle. ſæpè.de uerb. ſigni. & etiam poſt concluſionem poſſunt recipi teſtes in tertio caſu.

ADDITIO.

a Non recipitur. In hoc attende an ſit differentia habenda in cauſa prophana & beneficiali:& adde aliam & dec. 2. ſuprà de reſti.ſpoliat.& in dec.1.de teſtib.ſuprà in nouis. Et an ualeat ſententia lata teſtibus non publicatis deciſ. 2.infrà de ſentent.& re iudicat.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta poſſunt produci poſt terminum ad producendum omnia.*

DECISIO II. aliàs 147.

1 NOta, † quòd poſt terminum peremptorium datũ ad producendum omnia, poſſunt produci inſtrumenta:ut not. Ioan. And. in c.ſæpè.ſuper uerbo,nõ obſt. de uerb.ſigu.in cle.quia talia ſemper ualent produci,donec pronuntiatum ſit in cauſa: ut c. cùm dilectus. de fide inſtrumen.niſi expreſsè eſſet dictum, quòd poſt terminum nec per inſtrumenta nec aliàs,quia tunc poſt lapſom terminum peremptorium eſſet excluſus:ut c.coram.de in integ.reſti.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio transfert onus probandi negatiuam in aduerſarium:licet ſecus in ordinario.*

DECISIO III. aliàs 40.

1 NOta,† ubi reus eſt in poſſeſsione,& dicitur non legitimè inſtitutus, quòd actori incũbit probatio, quòd reus nõn ſit legitimè inſtitutus:ut no. Inn.c. ex inſinuatione. de proc.& uide no.in c. ut noſtrũ.ut eccle.benefi. ubi autem ordinarius ageret contra poſsidentem, forſan eſſet aliud. de quo dic ut no. Archi. in ca. ordinarij. de o.ſ.ord. licèt contra primum dictũ faciat quod no. Inn. in c.G. perpetuus. de fide inſtr. uide Ioan. And. in capit. 1. de re.iur.& Archi. de elect.capit.dudum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio diutina facit quem præſumi promotum: & ideò dicenti negatiuam incumbit onus probandi.*

DECISIO IIII. aliàs 84.

1 NOta, † quòd ubi contra aliquem excipitur, quòd non eſt promotus, ſi ille, contra quem excipitur, multo tempore deſeruierit in beneficio tanquam promotus, præſumitur quòd ſuit promotus, niſi per excipientem contrarium probetur:ut no. Inno. in c. ſuper his. in fi. mag. gl. de accu. quia præſumptio aliquando facit pro illo, qui dicit ſe promotum, ſeu ordinatum. ar. no. in c. tua. de cler. peregri. ſuper uerbo, inferiuribus. per Inno. aliàs autem qui dicit ſe promotum, haberet hoc probare, quia eſt qualitas extrinſeca adueniens humini: quæ qualitas non præſumitur, niſi probetur:ut not. Ioã. mo. in ea. ſi fortè. ſuper uerbo ſciẽtiæ. de elec. lib. 6. & de hoc die ut in c. innotuit. per Innocen. extrà de eo qui fur. ordi. recep. & c. illud. de præſump. ad quod no. per Archid. in c. ordinarij. de offi. ordi. lib. 6.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutio Papæ poteſt probari per teſtes, qui aſſiſtebant illi.*

2 *Cardinalis verbo creditur.*

DECISIO V. aliàs 96.

1 NOta,† quòd reſeruatiuum reuocatio, ſeu reſeruatio, uel alia conſtitutio poteſt probari per teſtes, qui aſsiſtebant Papæ tempore conſtitutionis, qui cùm ſint certi caſus, qui probantur ſolùm per ſcripturã, in alijs caſibus permittitur quòd admittitur probatio per teſtes: maximè ſi per teſtes haberi poteſt ueritas: licèt uideatur cõtrà, quia in cõſtitutione poſſunt eſſe uerba principis immutata, de quibus non eſt uerisimile, quòd habeant teſtes recentem memoriam: nec concordant de uerbis ſicut probant talia uerba per ſcripturam: & ideò facta ſeu geſta principis realiter per ſcripturam probantur. C. de mand. princ. l. 1. de diuer. offi. l. probatorias. cum ſimilib. lib. 12. & quia princeps negotijs occupatus non poteſt facta ſua ſic uerbo exprimere, ſicut per ſcripturam probantur: quare uidetur quòd talia per bullam debent probari. Pro prima autem parte facit quòd
2 † uerbo Cardinalis creditur. ut c. cùm olim. de priuil. cũ ibi not. per Inn. & quod not. per Ioã. And. in prooemio libr. 6. ſuper uerbo, bulla. uide infrà deci. proximè ſequentem.

SVMMARIA.

1 *Motus proprius non probatur per teſtes.*

2 *Motus proprius, licet tollat qualitates extrinſecas tamen non tollit intrinſecas, nec diſpenſationem inducit.*

DECISIO VI. aliàs 131.

1 NOta,† quòd in capit. ſi motu proprio. de præbend. lib. 6. non admittitur probatio per teſtes, ſi aliquis
a uelit probare gratiam motu proprio factã: [a] ut ibi not. in fin. glo. & idem in c. per literas. eod. tit. in cle. &
2 ibi Io. An. & uide ſuprà iſto titul. deciſ. 5. & † quãdo motus proprius tollat qualitates extrinſecas, & non intrinſecas, nec inducit diſpenſationem, uide ſuprà de reſcript. deci. 71.

ADDITIO.

a Motu proprio factam. Adde quòd motus proprius firmat gratiam etiam ſi in ea nulla eſt facta mentio ualoris beneficii tam obtenti, quàm impetrati: ut habetur per Feli. in c. ad aures. de reſcrip. in col. 5. uerſ. 6. concluſio.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non probantur per remiſſionẽ ad partes: quia probari debent in curia.*

DECISIO VII. aliàs 220.

1 NOta ſeruat audientia, † quòd quando proceditur ſuper attentatis non ſit commiſsio. i. remiſsio ad partes: ſed datur ad probandum in curia. uide infrà de app. dec. 10. & deciſ. 4. ut lite penden. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Declaratio non habet locum in articulis obiectiuis.*

DECISIO VIII. aliàs 263.

1 NOta,† quòd in articulis obiectiuis non habet locum declaratio: ut not. in c. in generali. de reg. iur. lib. 6. per Ioan. mo. §. fi. ſuper materia proteſtationis. uide infrà de except. dec. 3. & de teſti. infrà deci. 14.

SVMMARIVM.

1 *Canonicorum certus numerus non probatur ex eo, quòd ibi longo tempore non fuerunt niſi x. canonici: ſed per confirmationem, & iuramentum, vel conſuetudinem probari debet.*

DECISIO IX. aliàs 130.

NOta opinionem uidi approbari Ioan. And. & Hoſt.
1 in c. ex parte. de conceſ. præben. quòd† licèt in ec-
cleſia cathedrali, uel collegiata fuiſſent ſolùm x. ca
nonici per magnum tempus, non propriè probatur cer-
tus numerus canonicorum, niſi aliàs probaretur authori
tate ſuperioris, & firmatus uel iuramento ſeu conſuetu
dine. & facit c. dilecto. in fi. de præben.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi iuramento creditur dicentis ſe ignoraſſe tempus uacationis.*

DECISIO X. aliàs 231.

NOta Hoſti. in cap. paſtoralis. in fi. de except. quòd
1 † ſtatur iuramento[a] Epiſcopi dicentis ſe ignoraſſe
a uacationem beneficii quod dicitur deuolutum per
negligentiam ſuam.

ADDITIO.

a Statur iuramento. Adde dec. 6. incip. ſi propter negligen-
tiam. de iure patronat. ſuprà in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatum quem fuiſſe ante electionem ſufficit probare, licet non probetur tempore electionis.*

DECISIO XI. aliàs 238.

1 NOta glo. qualiter † ſufficit probare quem, fuiſſe ex-
communicatum ante electionem, poſito quòd non
probetur tempore electionis excommunicatus: ut
not. Inn. in c. propoſuit. de cleri. excommu. mini. & Cy.
in l. ſiue poſſidetis. C. de prob. uide deciſionem 5. infrà de
ſenten. excom.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans nō tenetur probare beneficium cadere ſub gratia ſua, & taxa in ea appoſita.*

DECISIO XII. aliàs 298.

1 NOta, † quòd ubi impetranti eſt facta gratia cum cer
ta taxa, non incumbit impetranti probare benefi-
cium, de quo agitur, cadere ſub gratia & taxa: quia
ſemper præſumitur ita, niſi probetur contrarium. uide
dec. 65. de reſcri.

SVMMARIA.

1 *Clericus exiſtens in poſſeſſione clericatus non habet probare titulum clericatus: dum tamen ſit poſſeſſor beneficij, aliàs ſecus.*
2 *Beneficium poteſt conferri non clerico, quando in habitu et tonſura incedebat.*
3 *Clericus quis reputatur ex habitu & tonſura.*
4 *Illiterato penitus beneficium curatum conferri non poteſt.*
5 *Epiſcopus diſpenſare non poteſt cum penitus illiterato.*

DECISIO XIII. aliàs 312.

1 NOta, † quòd clericus exiſtens in poſſeſſione clerica
tus non habet probare titulum clericatus, dum ta-
men ſit poſſeſſor beneficii; ſecus ſi non eſſet poſſeſ
ſor: ut not. Io. mo. & Archid. in capi. ſi iudex. de ſenten.
2 excom. lib. 6. non † clerico tamen ſi ſit in habitu & tonſu
ra poteſt conferri beneficiũ: & ualet collatio poſito quòd
3 ut clericus impetret beneficiũ, quia † habitus & diſpoſi-
tio animi ſufficiunt ad hoc ut quis clericus reputetur, ut
ſic non clerico ut clerico beneficium conferri poſſit, ut
not. Compoſt. in c. cùm adeò. de reſcrip. & Ber. in c. 2. de
4 inſti. penitùs † autem illiterato non poteſt beneficium cō
5 ferri: quia † cum tali non poteſt Epiſcopus diſpenſare: ut
not. Inno. in c. dilectus. de tempo. ordi. & Archi. in c. nul
lus. eod. titu. & hoc uerum in beneficio cum cura, uel in
beneficio ſine cura, in quo requiritur induſtria, & conſi-
lium adhibendum: ut in canonicatu cathedrali: ſecus au-
tem poteſt eſſe in aliquo ſimplici beneficio. de quo dic,
ut not. per Hoſtien. in alleg. c. 2. de inſti. de quo not. in c.
cùm in cunctis. in fi. de elect. per Innocen. uide deciſ. 8.
ſuprà de cauſ. poſſeſſ. & propriet.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans ſi expreſſerit ſe magiſtrum, ſufficit quòd per famam, habitum, ſeu reputationem dictam qualitatem quamuis negatum fuerit, probet.*

DECISIO XIIII. aliàs 349.

1 NOta, † quòd ſi impetrans expreſsit ſe magiſtrum,
uel presbyterum, uel aliam prærogatiuam habere,
opoitet quòd probet iſta ſi negentur: ſed non o-
portet quòd probet plenè: ſed ſufficit ſummariè per fa
mam, habitum, ſeu reputationem. de hoc per Io. And. in
cap. exceptionis. de lit. conteſt. lib. 6. & regula infamibus.
lib. 6. uide dec. 4. ſuprà hoc eod. tit. & deciſ. 10. & 61. ſu-
prà de reſcript. & quomodo petens beneficium antequã
ſibi adiudicetur, debet ſe probare legitimum, uide ſuprà
deciſ. 1. infrà de præſumptionib.

DECISIO XV. aliàs 366.

Similis eſt dec. 3. infrà de præbend. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Literis Epiſcopi cum ſolo ſigillo etiam plura aſſerentibus, quam fieri potuerant eodem tempore, dummodò ſpectēt ad ſuum officium, creditur.*

DECISIO XVI. aliàs 597.

1 NOta, † creditur literis Epiſcopi ſolo ſigillo ſuo ſigilla
tis ſine tabellione, & teſtibus, ſuper reſignatione fa
cta in manibus ſuis admiſſa, & collatione per eum
facta: ſi hæc omnia uno tempore corã eo, & per eum fa
cta exiſtunt, ut not. per Inno. in c. quoniam cõtra de pro
ba. & quia iſta ſpectant ad ſuum officium, in quibus cre
ditur literis ſuis, ut not. per Inno. in c. 2. de fide inſtrum.
& etiam creditur literis executoris: ut ſuprà de offi. de-
leg. dec. 7.

SVMMARIA.

1 *Literis Epiſcopi cum ſolo ſigillo in præiudicium expectantium non creditur.*
2 *Literis delegatorum executorum uel ſubexecutorum ſigillatis creditur.*

DECISIO XVII. aliàs 701.

1 NOta † quòd non creditur literis ſigillatis Epiſcopi ſi
ne teſtibus, & ſubſcriptione notarii circa prouiſio-
nes eorum factas de eorum beneficiis: quia poſſent
eſſe factæ in præiudicium expectantium, ſecus ſi circa eo
rum officium, probatur in c. poſt ceſſionem. de probat.
2 ſecus † autem eſt de literis ſigillatis delegatorum executo
rum uel ſubexecutorum: quia illis bene creditur, ſecun-
dùm Inno. in capit. quoniam. extrà de proba. ſecundùm
Archid. in c. ſi à ſubdelegato. in prin. de offic. deleg. lib. 6.
& eſſe poſſet ratio, quia in commiſſione eis facta non a-
gitur de eorum utilitate.

SVMMARIA.

1 *Epiſtolæ tranſmiſſæ alicui continenti factum ſcribentis cum tertio, an ſtetur contra ſcribentem.*

2 Epiſtola

2 *Epiſtola ſi furto ſubtrahatur, cui actio quæratur?*
3 *Confeſſio emiſſa in abſentia partis, dum tamen cum cauſa an ſit ſufficiens ad probandum.*

DECISIO XVIII. aliàs 430.

1 NOta, † ego miſi aliquas literas amico meo, conti-
nentes, quòd ego debebam tibi centum ex cauſa
mutui, uel uenditionis, uel aliàs: & me excuſabam,
quia non ſoluebam tibi, & amicus ille etiam tuus mihi
ſcripſerat, quòd ego tibi ſoluerem, tu poſteà agis contra
me ad illa centum, & non potes aliàs probare debitum,
niſi per illas literas, quas miſeram amico tuo: quæritur
nunquid faciant probationem ſufficientem contra me?
Et quidam dicunt quòd ſic, quia talibus epiſtolis ſtatur
contra ſcribentem. arg. ff. depoſi. l. publia. §. fi. de conſt.
pecu. l. Titius. & l. quædam. ff. de adminiſtra. tutor. l. Lu-
cius. §. tutor. quia licet dirigantur alteri quàm tibi, tamen
tua intererat: ergo perinde quæratur tibi commodum ta-
lis confesſionis ad probationem faciendam, ac ſi tibi eſ-
ſent directæ, ex quo tua intereſt. arg. ff. de legat. 3. l. fidei
commiſſa. §. interdum. cum concor. ibi allegat. quia nil
uidetur referre ad quem uerba quis dirigat, ſed cuius
cauſa. ff. de legat. 2. l. cùm pater. §. donationis. ſic etiam in
ſimili non inſpicitur cui donetur, ſed cuius contempla-
tione. ff. ſol. mat. l. ſi uerò negotium. §. Item quicquid. de
uul. & pup. l. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos. cum concor.
2 ibi alleg. Pro hac parte uidetur text. quia † ſi epiſtola per
aliquem ſurripiatur: ei demum quæritur actio furti, cu-
ius intereſt, non ei cui dirigitur, uel portanti, niſi aliàs
eius intereſt ratione cuſtodiæ. ff. de fur. l. eum qui. §. ſi epi
3 ſtola. Item † talis litera ad minus operatur confesſionem
extraiudicialem factam in abſentia partis, cui prodeſſe
debet confesſio, & eſt cum cauſa, ergo ſufficienter pro-
bat, quia confesſio emiſſa in abſentia partis etiam extra
iudicium, dum tamen cum cauſa, eſt ſufficiens ad pro-
bandum, ſecundum opinionem practicæ: ut not. per
Cyn. C. de non nume. pec. l. generaliter. uerſic. quartò
quæritur. Item de iure canonico ſi promitto tibi quòd
dabo Titio, teneor: ut not. gl. 1. q. 7. c. quoties. ergo ſicut
alterius facto alteri quæritur obligatio, ſic & hic ex fa-
cto amici tui recipientis epiſtolam tibi quæritur com-
modum confesſionis. Alij uerò dicunt contrarium, quia
confesſio extraiudicialis emiſſa in abſentia partis non
ſufficienter probat: ut not. ff. de proba. l. cum de indebito.
§. fin. præſertim quia non intendebam ad confitendum
principaliter, ſed ad me excuſandum. & idem extrà de
confeſ. c. fina. Item pro hac parte uidetur tex. in l. inſtru-
menta. C. de probat. nec obſtat d. l. Publia. §. fina. Nec d. l.
Titius. nec l. quidam. quia ibi literæ dirigebantur parti,
cui proderant, & animo obligandi: & ideò licèt renuntia
tiuè uerba proferantur, proſunt ſibi, & inducitur obliga
tio, & probatio. Non obſtat. l. Lucius. §. tutor. ff. de admi.
tutor. quia ibi de libro rationum, qui erat authenticus, pu
ta factus per argentarium, ut ibi uidetur gl. innuere cũ
alleg. l. argentarius in tit. de eden. & alleg. §. interdum. l.
fideicommiſſa. quia ubi in ultima uoluntate, & eodem
modo reſpondetur ad §. donationis. Nec obſtat quod di-
citur, ad cuius contemplationem fiat, quia nunquam alte
ri per alterum quæritur aliquid, niſi ſit talis perſona ſu-
biecta, per quam quæri posſit, ut ſeruus, uel filius. ſic. §.
Itẽ quicquid. & §. ad ſubſtitutos. Nec obſtat l. ei qui. §. ſi
epiſtolam. quia ille non probat, quod propter epiſtolam
alteri miſſam probaretur alicuius intentio contra mitten
tem, nec quòd propter hoc aliqua obligatio quærere-
tur ſibi, licèt aliàs eius posſit intereſſe, pro cuius utilita-
te mittebatur. Nec propter opinionem practicæ not. per
Cyn. dict. 4. quæſtio. in l. generaliter. quia gl. omnes ſunt
in contraria opinione. ſed tu tene quam uolueris.

EPITOME.

Iudex appellationis, cui non eſt commiſſum nego-
tium principale, ſi pronuntiat bene appellatum, non ta-
men poteſt admittere articulos, & ſi pronuntiat tantùm
bene appellatum ab admiſſione articulorum partis aduer
ſæ, non propterea uidetur tacitè confirmare aliam par-
tem ſententiæ primi iudicis.

DECISIO XIX. aliàs 530.

APpellatũ extitit ab uno Auditore, qui admiſit arti-
culos partis aduerſæ, & quia cum inſtantia requiſi-
tus noluit admittere articulos appellantis, quos ta
men aliàs expreſsè non repulit, & articulus ſolus appella
tionis committitur, & non negotium principale alteri
Auditori: ſecundus Auditor pronuntiauit malè proceſ-
ſum, & bene appellatum, & hoc facto incontinenti admi
ſit articulos appellantis ad probandum in curia, & extra,
quos primus adhuc noluerat admittere, quæritur nun-
quid illa admisſio ſit nulla? Et uidetur quòd ſic, quia ſe-
cundum ſtylum Palatij, quando alicui committitur arti-
culus grauaminis, ſine expreſſa commisſione non poteſt
procedere in negotio principali, etiam ſi pronuntiauit
malè fuiſſe proceſſum, & bene appellatum, tamen in eo
quod poſteà admiſit articulos, proceſſit in negotio prin
cipali, quod non potuit. & ita tenebant quidam, & credo
quòd bene, ſuppoſito ſtylo Palatij, quia fortè in uia iu-
ris poſſet ſine noua commisſione procedere in negotio
principali, ex quo pronuntiauit malè proceſſum & bene
appellatum. per ea quæ not. Innoc. in c. ut debitus. de
appel. ſecundùm illam op. licèt procedat in iudicibus de
legatis præſertim impetratis ad partes. Curia tamen non
ſeruat in Auditoribus in curia, ubi eſt præſens Papa, &
poteſt commisſio de facili impetrari ſuper negotio prin
cipali. Quidam tamen dicebant aliter, & tenebant con-
trà, quia etiam ſuppoſito ſtylo Palatij poterat admitte-
re articulos appellantis: quia illa admisſio eſt directè de
articulo appellationis ſibi commiſſæ, quia cum ſit appel
latum à grauamine non admiſsionis, & articulus gra-
uaminis committitur ſic, quòd per ſuam ordinationem
debeat reuocare grauamen illatum: ad cuius reuocatio
nem debet remediare appellatio, & commiſsio ſuper eâ
facta: non aliter poteſt dici reuocari grauamen, niſi articu
li admittantur, ex quo iuſte à non admiſsione articulorũ
fuerat appellatũ, & iniuſtè admisſio fuerat retardata. Itẽ
mutatis terminis ponamus quòd appellatũ ſit ab Audito-
re, quia repulit articulos appellantis, & admiſit articulos
partis aduerſæ, & Auditor cui cauſa appellationis com-
mittitur, pronuntiat ſolùm in ea parte, qua primus admi
ſit articulos partis appellatæ, malè proceſſum, & bene ap
pellatũ: in alia uerò parte, qua repulit articulos appellan-
tis, nihil pronuntiauit, imò tacuit: quæritur nunquid taci
tè in illa parte uideatur primi Auditoris ſententiã confir-
maſſe, ex quo in alia parte eam infirmauit? Quidam uo-
lebant dicere quòd ſic, quia qui de uno dicit &c. & qui
de uno negat, &c. credo tamen contrà per l. quid tamen
ſi de pluribus. ff. de arbit. & per not. per Inno. de re iud.
cùm inter. in fi. & per Cyn. C. ſi aduer. rem iudi. l. 1. in pri
ma & ſecunda quæſtione.

SVMMARIVM.

1 *Literis clauſis an credatur ſicut patentibus.*

DECISIO XX. aliàs 431.

1 NOta † an credatur literis clauſis ſicut patentibus
not. Hoſt. de priuil. c. patentibus.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans beneficium per contractum matrimonij, debet probare contractum per uerba de præſenti.*

DECI-

DECISIO XXI. aliàs 481.

1 Nota, † ſi impetretur beneficium uacans per contractum matrimonij, non ſufficit probare tractatum de contrahendo, uel quòd contracta ſint ſponſalia, ſed debet probari matrimonium per uerba de præſenti contractum, licèt non fuerit conſummatum. arg. eorum. quæ not. in c. 1. de cleri. coniuga. & ibi Io. An.

EPITOME.

Impetranti ad formam cap. cùm de beneficio. de præben. lib. 6. ſufficit probare beneficium ultimò fuiſſe rectum per clericos ſeculares per x. annos.

SVMMARIA.

1 *Impetranti beneficium quòd ultimum illius ſtatum decennio probare ſufficiat.*

2 *Conſuetudo quæ ſecundum ius commune dicitur de re præſcribenda decennio inducitur.*

DECISIO XXII. aliàs 487.

1 Nota, † quòd impetranti ſecundum formam cap. cùm de beneficio. de præben. lib. 6. ſufficit probare beneficium ultimò fuiſſe rectum [a] per clericos ſeculares per x. annos, niſi ex aduerſo probetur ipſum per 40. annos per regulares anteà fuiſſe gubernatum: tunc enim propter mutationem ſtatus beneficij requiritur 40. annorum præſcriptio: ut no. per Ioan. And. in c. fi. de conſue. li. 6. propterea prima præſcriptio decennalis nō tollitur, niſi per contrariam præſcriptionem quadragenariam: ut no. de exceſ. præla. c. accedentibus. Non ob. prima præſcriptio per uerbum, legitimè, poſitum in text.

2 quia in † conſuetudine, quæ ſecundum ius commune dicitur de re præſcribenda, ut eſt iſta, ſufficiunt 10. anni, & illa cenſetur legitima præſcriptio: ut in d. c. fin. de conſue. & ibi no. uide dec. 9. ſuprà de reſt. ſpo.

ADDITIO.

a Vltimò fuiſſet rectum. Adde dec. 49. ſuprà de reſcri. & dec. 11. infrà de iure patro. dec. 1. de præb. ſuprà in nouis.

DECISIO XXIII. aliàs 494.

Similis eſt dec. 3. de reſcrip. ſuprà in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio præſumitur facta infra menſem, ſi conſtet beneficium uacaſſe ante acceptationem.*

DECISIO XXIIII. aliàs 515.

1 Nota, † quòd ſufficit acceptanti probare beneficiū illud uacaſſe ante ſuam acceptationem, licèt teſtes non ponuntient illud uacaſſe infra menſem acceptationis: nam ſi probetur mortis tempus præceſſiſſe tēpus acceptationis præſumitur infra tempus acceptaſſe. arg. no. per Inn. in c. quia diuerſitatem. de conceſ. præb. & per Pau. in cle. cum ei quem. co. ti.

SVMMARIA.

1 *Iudices remiſſorij poſſunt etiam recipere confeſſiones partiū.*

2 *Inſtrumentorum appellatione ea omnia ueniunt quibus cauſa inſtrui poſſet.*

DECISIO XXV. aliàs 585.

1 Decreta † remiſſione ad partes uirtute literæ apoſtolicæ, quæ dirigitur iudicibus, per quam Papa eis commiſit, quòd ſuper articulis, qui eis mittuntur incluſi, recipiantur teſtes, & inſtrumenta, quæ utraque pars duxerit producenda: quæritur nunquid poſſunt illi iudices recipere confeſſiones partium: ut ſic ſi una pars reſpondeat ibi articulis alterius, & confiteatur aliqua teneat talis confeſſio, & ſufficienter probet, ſicut confeſſio iudicialis: & nunquid poſſint præcipere, & mandare ut reſpondeat: ita quòd ſi non reſpondeant habeantur pro confeſſatis: & de hoc minus dubium eſſet: & maior pars tenuit quòd ſic: quia nomine † inſtrumentorum

2 ea omnia accipienda ſunt, quibus cauſa inſtrui poteſt [a]. ff. de fide inſtrum. l. 1. ſic continentur, ut teſtes. extra de teſt. ca. peruenit. pro hoc inducebatur in ſpecie glo. quæ eſt de in inte. reſt. in c. coram. ſuper uerbo, munimenta. quia illi iudices recipiendo confeſſiones, quaſi iuxta mādatum, & ſecundum mandatum faciunt. ergo &c. ar. ff. iud. ſol. l. iam tamen. §. in hac. iunge iſta no. cum dec. infra proximè ſeq. poſt iſtam quæ incipit, Vtrùm duo menſes. & dec. ſeq. & dec. 37. infrà de teſt. quæ incipit, nota quòd poſito quòd teſtes, & dec. 19. ſupra de iud.

ADDITIO.

a Inſtrui poteſt. An autem nomine inſtrumentorum ueniant teſtes. uide do. Abbatem in c. peruenit. el primo, de teſti. cogen. in ſecundo no. & ibi per Fel. in prin. Et an ſi iudex dedit terminum parti ad producendum inſtrumenta, poſſint produci teſtes: uide Fely. ibidem. Adde Bar. in l. admonendi. in fi. ff. de iureiur.

EPITOME.

Teſtes iurati infra tempus datum in remiſſoria poſſunt poſt terminum examinari de æquitate.

DECISIO XXVI. aliàs 587.

Vtrùm duo menſes, qui præfiguntur iudicibus in remiſſione, infra quos teſtes probatorios recipiant, & examinent, præfigantur ſolùm receptioni, & ſic examinatio poſſit fieri per duos menſes: uel an etiā examinationi, ut ſic etiam examinatio poſtea facta non ualeat. Formam autem ſecundùm quam fiunt tales remiſſiones habes extrà de probatio. c. licet. circa finē primæ columnæ ibi, magiſtris G. & T. præcipimus, ut teſtes quos ſuper hac exceptione procurator Fauentinorum duxerit producendos infrà menſem recipere & examinare curarent. Quidam dicunt, quòd præfigitur tale tempus ad receptionem, & examinationem, propter copulā, & quæ uidetur copulare etiam quò ad ipſos, quia copulatum ſimiliter facit. ff. de fun. inſtr. l. Seio. §. quæro. cum concordan. Cùm ergo receptio eſſet facienda infrà tempus illud: ergo & examinatio. Pro hoc quia per illa uerba, infrà duos, uel infrà menſem. quæ in præcedentibus dicuntur omnia in ſequentibus repetita intelliguntur: ut l. Titia. §. idem reſpondit. ff. de uerbo. oblig. ad hoc allegabatur quod no. Archi. de excep. ca. pia. ſuper uerbo, probauerit. li. 6. ubi no. quòd infrà tempus ibi præfixum ad probādum excommunicationem non ſufficit teſtes produxiſſe, niſi infra etiam tempus depoſuerint, quòd maior etiam pars tenet. De æquitate tamen tenebant quòd ſi teſtes fuiſſent producti, & recepti infra tempus præfixum in remiſſione, dato quòd examinatio fieret poſteà: ne probationum materia, quæ eſt fauorabilis anguſtaretur. C. de hæreti. l. quoniam. & quia forſan teſtes producendi ſunt de longinquo, uel de diuerſis locis, propter quod ſæpè concurrit quòd productio & receptio non poteſt impleri infra illud tempus: & ideò poſtea fiet examinatio, quæ oportet, quòd habeat magnum tractum propter ſcripturam atteſtationū, & interdum propter multiplicitatem articulorum, & interrogationum, uide ſuprà deciſio. proximè præcedentem, & ſequentem.

EPITOME.

Teſtium receptio eſt iuriſdictionis, examinatio uero facti, quæ poteſt committi notario, & extraiudicialiter expediri.

DECI-

DECISIO XXVII. aliàs 589.

1 NOta in remiſsione quæ fit ad partes pro teſtibus recipiendis dicatur, quòd infrà duos menſes à receptione præſentium teſtes recipiantur omnes, ſufficit quòd fiat aliqualis diligentia infra idem tempus de examinando eos. nam primum, uidelicet receptio, eſt iuriſdictionis: ſecundum, ſcilicèt examinatio, eſt facti, quæ poteſt committi notario, & poteſt fieri extra iudicium quandocunque. uo. de re iud. c. cum Bertoldus. de iud. c. 2. in clem. ſi enim ambo deberēt infra prædictum terminū expediri: ſequeretur quòd propter multitudinem articulorum, uel aliàs propter longam diſtantiam teſtium, qui tardè prope finem termini eſſent recepti, nō poſſent omnes examinari. hanc opi. tenet Spec. ti. de teſte. §. qualiter. uerſi. is quoque. qui remittit ad ti. de dila. §. 1. uer. ſed quid ſi infra. & dicit quòd ſic ſeruat curia. Arch. tamē uidetur innuere contrarium in c. pia. de excep. ſuper uerbo, octo dierum. li. 6. uide ſuprà deciſionem præcedētē.

SVMMARIA.

1 *Sumptum de regiſtro bullarum fidem facit, de regiſtro ſupplicationum non.*

2 *Regiſtrum quid dicatur.*

DECISIO XXVIII. aliàs 621.

1 NOta † ſumptum [a] de regiſtro ſupplicationum ſigna
2 rurum domini Papæ in iudicio non facit fidem: ſecus ſi de regiſtro litterarū apoſtolicarum bullatarū extrahatur. & ita ſeruat, & tenet curia Rom. Regiſtrum
2 uerò † dicitur quidam liber de regimine eccleſiæ, ex cuius dictis regitur, ſecundum Hug. ſecundum Papiam uerò dicitur regiſtrum liber qui rerum geſtarum memoriam continet: unde dicitur quaſi rei geſtæ ſtatutum: ſecundum quòd dicitur in ſumma catholicon, ubi tractatur de iſta litera R.

ADDITIO.

a Sumptum. No. quod iſte ſtylus fuit olim: ſed hodie curia obſeruat quòd æquè procedatur in ſumpto regiſtri ſupplicationum, ſicut regiſtri bullarum: ut atteſtatur Bel. tor. And. in tracta. de Chari. ſubſid. quæſt. 113.

SUMMARIUM.

1 *Articuli concluſorij dicuntur, quia factum concludunt & per reſponſionem illis factam lis conteſtatur.*

DECISIO XXIX. aliàs 646.

1 DIc, † quòd articuli concluſorij ſunt, ſeu dicuntur, ideò quia in eis datur factum eorum, & concluditur: & per aduerſarium reſpondetur dictis articulis: & per reſponſionem factā, ſeu ſecutam dictis articulis fit litis conteſtatio. pro hoc c. un. de litis conteſt. quia dicti articuli ſunt loco libelli oblati.

SVMMARIA.

1 *Teſtes non debent recipi ſuper eiſdem articulis in cauſa appellationis, etiam ſi pars iuret ſe non habuiſſe copiā quæ reperitur decreta poſt publicationem ipſam.*

DECISIO XXX. aliàs 671.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana ſuper articulis datis per aliquam partem recepti ſunt teſtes, & publicatio facta teſtium: & etiam decreta copia atteſtationum partibus: & in prima inſtantia eſt lata ſententia, contra partem dantem articulos, à qua appellat: & coram iudice appellationis repetit prædictos articulos in omnibus, & per omnia dicens, quòd non habuit copiam atteſtationum, ut conſtat in proceſſu, & etiam iurat: iuxta quod quæritur an debeāt admitti prædicti articuli? & uidetur quòd non: quia atteſtationibus publicatis iuxta capitu. ex tenore. de teſtibus: exter. & capitul. teſtibus. eodem titu. in cle. & hoc tenet maior pars dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Verbis enunciatiuis bullæ executoriæ non creditur.*

DECISIO XXXI. aliàs 697.

1 DIc † quòd ſi in aliqua executoria fiat mentio de literis Papalibus: non tamen datur fides illi narrationi, niſi oſtendantur prædictæ litteræ, cum hoc dicatur narratiuè, & hoc etiam tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui debent actualiter in termino aſſignato produci: nec ſufficit illos produxiſſe animo illos corrigendi.*

DECISIO XXXII. aliàs 709.

1 NOta † quòd ſi aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana uentiletur coram Auditore ſacri Palatij, & terminum aſsignet partibus, ſeu parti ad dandum articulos: & pars cui aſsignatus eſt terminus, ueniat in termino: ſed dicat Auditori, quòd corriget eos, & portabit eadem die: tunc Auditor debet habere copiam, ſeu uidere an ſint obiectiui, ſeu dicere prædictæ parti danti articulos, ſi articuli quos dat, ſint obiectiui, & non admittet, cum non det in termino, quo elapſo articuli obiectiui non ſunt admittēdi. ita communiter ſeruat Rota, uel copiam retinet ſi recedit iam datis articulis.

SVMMARIVM.

1 *Cardinalis aſſertioni non creditur, niſi quò ad iuriſdictionem ſuam.*

DECISIO XXXIII. aliàs 714.

1 NOta † quòd non creditur [a] aſſertioni domini Car-
2 dinalis, niſi circa iuriſdictionem eius: non autem circa alia. & ita intelligitur c. nobiliſsimus. 97. diſtinctio. Ita etiam tenet Rota.

ADDITIO.

a Non in creditur. Ad. Abb. in c. quòd ſuper his. de fide inſtru. in 2. co. uer. ſecunda concluſio, ubi etiam per Fel.

SVMMARIVM.

1 *Auditores dubitantis ſuper admiſſione articulorum, uel articulo appellationis: ſuper illis dominos conſulere, & pronunciare debent.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 723.

1 DIc, † quòd ſi aliquis Auditor ſacri Palatij dubitat in admiſsione articulorum datorum per partes: uel ſi appellatum eſt ab aliquo Auditore ab admiſsione articulorum, quòd tunc Auditor, qui dubitat admittere prædictos articulos: uel cauſa appellationis eſt commiſſa ſibi, debet pronūtiare in dicto articulo, in quo dubitat ratione admiſsionis uel appellationis ſibi commiſſæ, ut facilius uideat an ſint admittendi: & etiam ſuper hoc facilius habeat conſilia à dominis Auditoribus, qui uolunt ita fieri pro ueritate iuſtitiæ.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non probantur per remiſſoriam ad partes.*

DE-

DECISIO XXXV. aliàs 775.

1 ITem eſt ſciendum quòd † ſi io aliqua cauſa petatur remiſsio ad probaodum attentata, quòd ſtylus eſt ſacri Palatij, quòd non conceditur dicta remiſsio ad partes ad probandum attentata poſt litis peodentiam: ſed hoc ſolùm conceditur ad probandum io curia, non extra. De attentatis poſt prædicta loquitur c. ſignificante. de appel. & c. non ſolum. e. ti. li. 6. cum ſimil.

SVMMARIVM.

1 *Tranſumptum ſine compulſoria fidem non facit.*

DECISIO XXXVI. aliàs 689.

1 DIc quòd trāſumptum ſiue ſumptum de aliqua ſcriptora non facit fidem io iudicio, niſi fuerit habitum io uim compulſoriæ. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIA.

1 *Compulſoria debet decerni etiam poſt concluſionem cauſa parte tamen uocata.*

DECISIO XXXVII. aliàs 772.

1 DIc, † quòd ſi in aliqua cauſa eſt concluſum & petarur compulſoria per aliquam partem quòd nō obſtante cōcluſione ex cauſa poteſt coocedi: & ad huiuſmodi compulſoriam faciendam pars debet citari. & hoc tenet maior pars Dominorum de Rota: quia poteſt prodeſſe dicta compulſoria in iuſtitia facienda in aliqua inſtantia.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij probari poteſt per teſtes & inſtrumenta.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 780.

1 DIc, † quòd collatio alicui facta de aliquo beneficio ſeu titulo beneficij probatur per inſtrumenta, ſeu per teſtes in iudicio, cum habeaot eandem uim: ut c. cum Ioannes eremita. de fide inſtrumento. facit c. poſt ceſsionem. de probatiooib.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum alicuius capituli, licèt minus ſolenniter ſit factum, probat capitulum, & hoc reſpectu tertij: quia ſecus eſſet ſi capitulum induceret per ſeipſum.*

DECISIO XXXIX. aliàs 796.

1 SCiendum eſt † quòd ſtylus audientiæ contradictarū domini Papæ eſt, quòd ſi aliquis alicuius eccleſiæ ad factum ſuom aliquos adoocat pro probatione capituli, quòd tunc ſufficit indocere inſtrumentum dicti capitoli; licèt non ſit factum cum ſolemnitate iuris: ſecus autem ſi capitulum inducat per ſeipſum.

1 *Sumptum ſententia diffinitiuæ non probat in cauſa.*

DECISIO XL. aliàs 737.

1 SCiendom eſt, † quòd ſi in aliqua cauſa producatur in iudicio ſumptum alicuius ſententiæ diffinitiuæ, quòd noo facit fidem.

SVMMARIA.

1 *Camera apoſtolica ſuccedens in ſpolijs defuncti, an teneatur ſoluere creditoribus? Et an creditores teneantur probare creditum conuerſum in utilitatem eccleſia, diſtingut & remittit ut in ea.*

2 *Clericus in uita fructuario æquiparatur: ſed cum moritur uſurario aſſimilatur.*

3 *Succedens clerico habenti adminiſtrationem tenetur ad debita conuerſa in utilitatem eccleſia: ad qua tenetur eccleſia. quid autem ſi defunctus non habuiſſet adminiſtrationem?*

4 *Clericus non habens adminiſtrationem poteſt de fructibus teſtari, cui ab inteſtato eccleſia ſuccedit.*

5 *Creditores an teneantur probare debita conuerſa in utilitatem eccleſia?*

DECISIO XLI. aliàs 856.

1 CVm † camera apoſtolica recipit ſpolia, ſeo bona aliculus prælati, uel clerici beneficiati,[2] & creditores petunt debita: ouognid tenentur probare illa cōnuerſa in utilitatem eccleſiæ: & an ad alia debita prærer quam ad illa, quæ ſuot coouerſa in utilitatem eccleſiæ camera teneatur? Quia ſecundum dubium debet eſſe primum, Videtur dicendum quòd camera non teneatur, niſi ad conuerſa in ntilitatem eccleſiæ. per c. 1. de ſolutio. & per ca. præſenti. de officio ord. lib. 6. in fi. cum ibi no. ſuper uerbo, debitis. & per c. grauis. extra de depō. io fin. quia poſſet dici hoc non eſſe uerum per illa quæ notat Ar. & Ioaones And. in oouel. poſt eū in c. ſtatutum. §. aſſeſſorem. de reſcri. lib. 6. ubi patet ſolutio ad dictum c. præſeoti. uel eſto quòd hoc concederetur, poſſet dici a-
2 liud eſſe prælato uiuente, uel beoeficiato: quia † tūc cùm fructuario comparetur fructus, & prouentus beneficij facit ſuos: & ideò cùm perſona ſua ſit ad huiuſmodi debita obligata, nimirum ſi etiam de fructibus ſuorum beneficiorum quos facit ſuos, ſatisfacere teneatur: ſed ſecus eſt cùm moritur: quia tūc uſurario cōparatur: & poſt mortē omoia bona ſua quæ ab eccleſia acquiſiuit, tāquā bona eccleſiæ remaneot eccleſiæ, & reſeruantur futuro ſucceſſori: ut dict. c. præſenti. in cuius præiudicium bona illa non potuit obligare: maximè quia nō habet cauſam ab illo, neç cenſetur habere ius. faciunt oor. per Inn in c. quia V. de iud. & ideò non mirum ſi ſucceſſor ad illa tūc non teneatur, ex quo ad illa eccleſia non cenſetur obligata: ut dict. cap. 1. de ſolutio. io eius ſucceſſoris locū camera apoſtolica per ſpecialem Papæ reſeruationem ſuccedit in iſtis ſpolijs ſeu bonis ad eccleſiam pertinentibus & eius occaſione per ipſum acquiſita: quia in alijs bonis patrimonialibus, uel aliundè acquiſitis bene ſuccederet aliùs hæres ſuus. qui ad omnia alia eius bona teneretur. C. de epiſc. & cleri. auth. licentia. Vel poſſet fieri
3 diſtinctio inter † habentem adminiſtratiooem: & tonc teneatur ſucceſſor, uel camera etiam de fructibus perceptis in ulra prædeceſſoris, niſi ad debita conuerſa in utilitatem eccleſiæ: & ad quæ ſolùm tenetur eccleſia, ut in dicto. c. 1. de ſolutio. & non habentis admioiſtrationem. & tunc ad omoia teneatur, quatenus ſufficerent fructus, &
4 prouētus, qoos ante mortem fecerat ſuos: quia † talis beneficiatus oò habens adminiſtrationem omnes illos fructus, & prouētus perceptos i uita, adeò facit ſuos, quod poteſt teſtari de illis: & niſi teſtetur de illis, ab inteſtato ſuccedit eccleſia. argu. no. per glo. in dict. c. præſenti. de officio ordi. lib. 6. ſuper uer. reſeruari. & probator de teſta. c. relatum. & per Hoſt. in c. ſi quis ſanè. de pecu. cleri.
5 De alio dobio, † ao creditores teoeantur probare debita conuerſa io utilitatem eccleſiæ, dic ut no. per gl. & Archi. 10. q. 2. §. hoc ius porrectum. & per Hoſti. & Doct. extrà depoſi. cap. grauis. ſuper uerbo, utilitatē. c. de fideiuſſo. & pro quibuſdā. de teſta. c. cùm io officiis. per Inn. & Hoſt. in ſumma de fideiu. §. quia. uer. ſed cōtra. & ſeq.

ADOI-

Annotatio.

a Clerici beneficiati. Adde an ſucceſſor in beneficio teneatur ad debita prædeceſſoris beneficiati. glo. & Doctor. in c. præſenti. de off. ord. li. 6. Et an ſucceſſor beneficij ex eiſdem cauſis, & cauſa in eodem ſtatu manente conueniri poſsit, ſicut & prædeceſſor conueniri poterit, uide dec. 1. ſuprà ut lit. peoden.

SUMMARIUM.

1 *Compulſoria conceditur non citata parte.*

DECISIO XLII. aliàs 47.

1 NOta† quòd compulſoria ad producendum inſtrumenta conceditur per Auditorem, & poteſt procedi parte aduerſa non citata: quia etiam parte inuita compulſoria concedi poteſt: ergo non uocata. argu. l. quæſitum. in fi. ff. de fideiuſſ. ideò poſito quòd in compulſoria non ponatur parte citata, ualet compulſoria: maximè ſi pars erat præſens in curia, quando compulſoria contra cum fuit conceſſa. materia enim probationis non debet anguſtari, ſed ampliari, ut l. quoniam. C. de hæreti. uide omoinò infrà deci. de fid. inſtrum. 4.

SUMMARIUM.

1 *Inſtrumenta extracta in partibus in uim compulſoriæ decreta parte citata fidem faciunt in iudicio.*

DECISIO XLIII. aliàs 620.

1 SI compulſoria† concedatur in aliqua cauſa ad partes, uocata parte ad recipiendum publicata inſtrumenta, uel ſcripturas uel alia tranſumpta, hæ ſcripturæ faciunt fidem in iudicio. & ita ſeruat Rota dominorũ Auditorum ſacri Palatij. tutius eſt quòd citetur etiam in partibus.

Epitome.

Teſtes ſuper declaratione atteſtationum publicatis atteſtationibus non ſunt admittendi, ubi declaratio non releuaret.

DECISIO XLIIII. aliàs 885.

OBtinens beneficium per contractum matrimonij, egit contra alium, qui id obtinuit tanquam uacans per renuotiationem: & uolens oſtendere quòd prædeceſſor iſtius, cui fuit beneficiũ priùs contraxit matrimonium, quàm renuntiauerit, dat articulos de certo mẽſe anni, quo contraxit matrimonium præcedenti mẽſe renuotiationis, ſcilicet de mẽſe Auguſti: cùm renuntiatio fit de menſe Septembris: & teſtes ſuper hoc producti dicunt eũ contraxiſſe tempore quo racemi incipiunt maturari: & nihil deponunt de illo mẽſe Auguſti, ſed publicatis atteſtationibus actor uult probare quòd de mẽſe Auguſti, quo in articulis dederat, racemi in partibus illis communiter incipiunt maturari ſeu uariare, quæritur, nũquid ſit audiendus uel obſtet publicatio? Et uidetur quòd obſtet publicatio. ar. no. per Inn. in c. cùm clam. de teſti: & c. fraternitatis. eo. ti. & quia iſta declaratio etiam probata nõ releuaret: cùm ſit nimis incerta: cùm uuæ in certis territoriis citius incipiunt maturari, quàm in aliis.

De Teſtibus & atteſtationibus.

SUMMARIUM.

1 *Teſtes ſi publicati fuerint, & didicita depoſitiones eorum, an iteratò produci poſſint propter ſententiæ nullitatem.*

DECISIO I. aliàs 42.

1 NOta,† quòd ubi teſtes ſunt producti in cauſa, licèt ſententia ſit nulla: a poſito quòd teſtes ſint publicati, iteratò poſſunt produci; quia quòd nullum eſt, non præſtat impedimentum. in regula, non præſtat. cum ſi. de regu. iur. lib. 6. iura autem quæ dicunt, quòd ex quo pars ſciuit teſtificata, iteratò teſtes producere non poteſt: habent locum, quando debito modo teſtes producti ſunt hoc no. Ioan. Andr. in c. teſtibus. de teſti. in cle. in glo. aliàs. audiui tamen quòd Rota contrarium tenuit. Nec obſtant iura ſuprà alleg. quia ibi non didicit teſtificata: & quia ſufficit qualitercunque. ar. gl. ſi quis in graui. §. aperire. ad Syl. de ſal. l. ſi quis. & l. 1. ubi uide Bald. de tab. exhi. maximè ſi ad requiſitionem partis ſit facta publicatio. & hoc tenet Gen. ibi. infrà eod. titu. deciſ. 4. & 5.

Annotatio.

a Sententia ſit nulla. Adde deciſ. xj. de probatio. ſuprà in nouis. Item adde quòd ſicut ſententia nulla non impedit iteratò produci teſtes priùs publicatos, ſic decretum nullum nõ impedit impetrãtem quominus aſſequatur beneficium uigore ſuæ impetrationis: prout deciditur in dec. 12. infrà de conceſſ. præbendar. Sed quid de acceptatione nulla uide deci. 22. infrà de conceſſ. præbend. Et quid ſi iudex dixerit proceſſum fore cancellãdum, an cauſa poſterit iterum in iudicio deduci, uide per Angel. de maleſic. in uerſi. & ad querelam Titij &c. uerſi. adde tamen quòd ſi iudex &c. uide Bal. conſil. 286. incip. ſuper primo. &c. uol. 3. ubi decidit an pronuntiato nullo proceſſu dicta teſtium ualeant in alio iudicio.

SUMMARIUM.

1 *Teſtes abſituri recipi poſſunt per iudicem etiam non cognito de grauamine.*

DECISIO II. aliàs 59.

1 NOta, † quòd ubi eſt appellatum ſuper grauamine, Auditor ad quem eſt appellatum, teſtes abſuturos non cognito de grauamine poteſt recipere propter periculum, quod poteſt eſſe in abſentia teſtium: uti dicitur in ſimili in l. in lege Aquilia ſi delerum. ff. ad leg. Aquil. & quia eſt dubium an iuriſdictio ſit primi iudicis: ideò in dubio recipit teſtes iudex appellationis. argu. l. ordinata. ff. de libe. cauſ. uide infrà deci. ſequentem dec. 17. ſuprà de appellatio.

SUMMARIUM.

1 *Teſtes, de quorum morte, vel impedimento dubitatur, poſſunt examinari ad cautelam per ordinarium iudicem cauſa pendente in curia.*

DECISIO III. aliàs 110.

1 NOta, † quòd cauſa pendente in curia ordinarius iudex teſtes, de quorum morte dubitatur, uel alio impedimento, poteſt ad cautelam recipere, propter periculum, & neceſsitatem, quæ neceſsitas inducit, quòd aliquando à iure communi deuietur, & extraordinariè procedatur. argu. l. 1. ff. de appellat. recipi. & l. diuus. ff. de tutorib. & cura. da. ab his. & l. in lege Aquilia ſi deletum. ff. ad leg. Aquil. & hoc eſt uerum, quòd ualet receptio facta per iſtum modum, ſi poſt receptionem non poteſt haberi copia teſtium: & quia ſunt mortui, uel aliàs impediti. Si autem ſuperuiuerent, dico quòd receptio facta ab illo, qui non habet poteſtatem recipiendi, non ualet: ſed per Auditorem datum in curia fiet remiſsio ad partes. ar. l. ſi. C. de teſti. & uide ſuprà deciſio. præcedentem. & dec. 17. infrà de appellat.

SUM-

SVMMARIVM.

1 *Teſtes per viam reſtitutionis produci poſſunt publicatis atteſtationibus.*

DECISIO IIII. aliàs 140.

1 NOta, † qualiter publicatis atteſtationibus poſſunt per uiam reſtitutionis produci teſtes. not. per Inn. in c. auditis. in fi. de in inte. reſti. uide ſuprà deciſ. 1. eod. ti.

SVMMARIVM.

1 *Atteſtationes quæ non ualent, poſſunt ratificari per partes.*

DECISIO V. aliàs 148.

1 NOta † quòd atteſtationes a quæ non ualent, per cō-
2 ſenſum partiū poſſunt ratificari, ut no. Inn. in c. cū cauſam. de teſti. & ibi etiam uidetur tex. ſecus in ſolemnitate ſeu inſtantia iudicij. ut not. uide ſuprà eod. ti. dec. 1. & de procur. dec. 1.

ADDITIO.

a Atteſtationes. Adde Philip. Franc. in c. cum cauſam. de appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium uerba dubia interpretantur contra producentē.*

DECISIO VI. aliàs 195.

1 NOta, † quòd uerbum dubium teſtis interpretatur contra producentem in dubio: ut not. in c. in præſentia. de proba. & ibi not. Inno. in fi. idem no. Ber. in c. ex literis, & in dict. c. in præſentia.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi infra decendium ad appellandum producat teſtes ſuos non uidetur appellationi ſuæ renunciare.*

DECISIO VII. aliàs 304.

1 NOta glo. qualiter † poſt ſententiam ſi pars, per quam eſt appellatum infra decē dies à tempore ſententiæ producat teſtes, non uidetur appellationi renuntiare. ut not. Inno. in c. ſolicitudinem. ſuper uerbo, renuntiare. de appel. circa quòd uide not. per Io. Andr. in c. ſi à iudice. de appel. lib. 6. & quod no. in c. paſtoralis. in magna glo. uerſi. nonne ſi poſt. de offi. dele.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ſuper habilitatibus impetrantis poſt concluſionem poſſunt recipi.*

DECISIO VIII. aliàs 469.

1 NOta † poſt concluſionem a in cauſa poſſunt recipi teſtes ſuper habilitatibus impetrantis, præſertim pro informatione iudicis, per rationem prædictā. quia cùm concluſio non ſit neceſſaria in cauſa beneficiali, præſertim ſi ſemel fuerit facta inquiſitio per executorem de uita & conuerſatione &c. quia quilibet præſumitur idoneus, &c. de præſump. c. dudum. & c. illud.

ADDITIO.

a Poſt concluſionem. Adde dec. 1 ſuprà de probatio.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes affuturi ſi ſunt recepti ordine iudiciario, & poſt litem conteſtatam poteſt per eos ferri diffinitiua, alias non.*

DECISIO IX. aliàs 333.

1 NOta, quòd ubi teſtes affuturi ſunt recepti parte uocata, & iudiciario ordine ſeruato 1 per tales teſtes poteſt ferri ſententia diffinitiua: quia etiam teſtibus non publicatis poteſt ferri: ut c. cum I. & A. de re iudi. cum ibi nota. per Inno. ſecus autem ſi eſſent recepti lite non conteſtata, & iudiciario ordine non ſeruato: ut not. Ber. in c. quoniam frequenter. in princip. ſuper uerbo, tamen. ut lit. non conteſt.

SVMMARIVM.

1 *Teſtimonium de auditu à poſſeſſore in poſſeſſorio iudicio ſufficit.*

DECISIO X. aliàs 458.

1 NOta, quòd in poſſeſſorio ſufficit teſtimonium de
2 auditu a à parte quæ tenet, & poſsidet rem ſpoliatam, de qua agitur. arg. in c. licet. 2. de teſti. facit c. cùm ſit. de conceſſ. præb.

ADDITIO.

a Teſtimonium de auditu. Adde Fulg. conſ. 184.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium receptio ſine expreſſa admiſſione articulorum, ualet in beneficialibus, & in materia attentatorum.*

DECISIO XI. aliàs 156.

1 NOta, † quòd ualet receptio teſtium etiā non affuturorū ſuper articulis expreſsè non admiſsis in materia attentatorum: & etiam in quacunque cauſa beneficiali dum tamen ſit de iure dantis, & termini conſueti ſeruari. Nā eo ipſo quòd teſtes recipiuntur, articuli admittuntur ſaltem tacitè. uide infrà de appel. dec. 14.

SVMMARIVM.

1 *Procurator in prima inſtantia in ſecunda ſi non ſit procurator, poteſt produci in teſtem per partē aduerſam.*

DECISIO XII. aliàs 657.

1 DIc, † quòd ſi in aliqua cauſa aliquis ut procurator fuerit litem conteſtatus in prima inſtantia: ſed in alia inſtantia non interuenit, pars contra quam fuerit procurator, poteſt producere in teſtem ſi uult. facit in ratione c. dilecto. & c. ueniens. de teſtib.

SVMMARIA.

1 *C. Vt circa. de electio lib. 6 non habet locum quando articuli ſunt probati, uel habentur pro probatis: nec quando appellatur ad inferiorem.*

2 *Articuli quando petuntur admitti, debet proteſtari pars aduerſa, ſaluo iure impertinentium, & non admittendorum.*

3 *Capit. Vt circa non habet locum, niſi quando appellatur ad Papam.*

DECISIO XIII. aliàs 41.

1 NOta, † quòd c. ut circa. de elect. lib. 6. non habet locum quando obiectus, qui ponūtur, ſunt probati, uel habentur pro probatis: ut c. conſtitutionem. in
2 fi. de elect. in cle. & ideò † quando petuntur admitti articuli, pars contra quam producuntur, debet proteſtari, ſaluo iure non admittendorū, & non recipiendorum: ut no. in d. c. conſtitutionem. Io. And. in fi. Conſueuit dici in Palatio. Iam ſumus in probatis, & conſtat de non iure aduerſarij. & ſic intelligitur quòd no. Inn. in c. conſtitutus.
3 de fil. presbyt. & dic quòd dictum c. circa habet † locum quando appellatur ad Papam, & non quando appellatur ad inferiorem. no. Arch. in eo. c. ut circa. ſuper uerbo, appellare. & quod no. idē in ca. ſtatuimus. eo. ti. lib. 6.

&

& quod no. Ioan. And. in c. non poteſt. de procura. in clemen.& uide infrà de appella.dec.5.

SVMMARIA.

1 *Terminus ad declarandum articulos obiectiuos non conceditur.*

2 *Articuli in cauſa appellationis ſecundum aliquos non ueniunt declarandi.*

3 *Declarans nihil facit noui:ſed quod factum eſt dilucidat.*

4 *Articuli qui nō ſunt dati in cauſa principali, poſſunt dari in cauſa appellationis.*

5 *Articuli obiectiui qui aliàs eſſent repellendi, admittuntur quando gratia, ſi neutri, eſt obtenta.*

DECISIO XIIII. aliàs 64.

1 NOta, † quòd in articulis obectiuis non datur terminus ad declarandum.in c.ut circa.ubi Pau.no.con
trarium & malè,quia eſt contra c.licet. de probationi. quia bis ea dilatio datur. ar. c. conſtitutionem. de
elect.in cle.& no.in c.in generali.de re.iu.lib.6.per Ioā.
2 mon.& ex hoc uolūt dicere aliqui,quòd † in cauſa ap-
pellationis articuli nō ueniunt declarandi, quia impute
tur parti,quæ ab initio non prouidit:licèt uideatur con
3 trà:quia † ille qui declarat,nihil facit noui: ſed quod fa-
ctum eſt,dilucidat:ut l.hæredes palam.de teſt.cū ibi no-
tatis.ad quod facit l.quod in diem.§.de compenſatione.
iunct.l.1.§.præterea.de contrahen.emp.ff.& per iſta uo
lunt dicere aliqui, quòd articuli,qui nō ſunt dati in cau
ſa principali,in cauſa appellarionis dari poſſunt.& c. cō
ſtitutionem.de electio.in cle.habet locum in appellatio
ne malè formata.Et quòd in cauſa appellationis primò
4 ſunt dandi articuli † obiectiui,qui non ſuot dati in cau-
ſa principali. facit c.cùm à repulſione.de appellatio. in
cle.cum ibi no.per Ioan.And.ſuper uerbo, ineptè. uide
c.1.de exceptio.extrà:quia non probatū &c. Dic quòd
5 †obiectiui articuli,qui aliàs eſsēt repellēdi,admittutur,
quando gratia,ſi neutri,eſt obtenta:ut infrà de exceptio
ni.dec.17.& 18.& etiam uide infrà literam a.ſuper uerbo,obiectus.& literā o.ſuper uerbo,appellatio.ubi multa de hac materia reperies in diuerſis quæſtionibus: & uide omninò infrà deci.ſequen. & ſuprà de probationi. dec.8.& de exce.infrà dec.1.& 3.& 5.& infrà eo.ti.dec. 20.& 27.& 28.& 31.& de exce.dec. 8.& 9.& 10.& ſuprà de teſt.dec.13.& dec.16.eo.ti.& dec.17.dec.14.& ſuprà hoc eo. dec.tit.9.& uide omninò infrà de appellat.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus,qui ruunt ex mala appellatione in ſecunda inſtātia non poſſunt reformari.*

DECISIO XV. aliàs 262.

1 NOta, † quòd ubi obiectus [a] in ptima inſtantia ſunt
a male ſpecificati,& ruunt ex malla appellatione, in
ſecūda inſtantia non poſſunt reforniari: ſecus ſi nō ruant ex mala appellatione : ut no. Compoſt. in c. quod ſicut.de elec.& ita intelligitur c.ut circa. de elect. lib. 6. uide deciſio.ſuprà dec.14.& dec.24.infrà de appel.

ADDITIO.

a Qbiectus.Suprà de proc.dec.5.& infrà de app.dec.24.

SVMMARIA.

1 *Arreſtari poteſt receſſurus de curia donec reſpondeat interrogationibus,ſimiliter & literæ apoſtolica.*

2 *Executor datus in gratia uidetur habere iuriſdictionem antequàm Auditor inhibeat.*

3 *Auditor ante litem conteſtatam non uidetur habere iuriſdictionem.*

4 *Executor ante inhibitionem habet iuriſdictionem in negotijs ceptis.*

DECISIO XVI. aliàs 75.

1 NOta, † quòd ubi ambæ partes ſunt in curia, & una pars eſt receſſura,poteſt compelli per aliam partē, quæ non eſt receſſura,quòd reſpondeat interrogatorijs:& ſi pars quæ eſt receſſura contra aliam quæ non uult recedere,uelit dare interrogatoria,non auditur, ex quo dicit ſe uelle recedere:quia ſufficit quòd reſpōdeat articulis, dum uenerit terminus.nec in hoc debet paritas inter partes obſtare:quia terminus debet ſolùm eſſe uolentis recedere.& ſic non ob.l.in ſacris.C.de prox. ſa. ſcriniorū.li.12.cum l.pen. C.de ſen.& inter.om.iud.& l. petendæ.C.de temporib. in inte. reſtitut. ideò Auditor malè faceret,ſi partem licentiaret. Et idem eſt in literis gratiæ:quia ex quo cauſa eſt commiſſa Auditori petuntur literæ arreſtationis in curia:quia timet quod aduerſarius uirtute executotijs poneret ſe in poſſeſsionem: tales literæ nō ſunt relaxandæ : quia melius eſt antè prouidere,quàm poſt remedium quærere:ut l. fi. C. in quibus cau.in integ. reſti.non eſt neceſ. & in caſu quo relaxarentur tales deberet inhibere parti ſub pœna , quòd uirtute literarum nihil attentaretur: licèt aliqui uoluerint dicere,quòd tales literæ ſunt relaxandæ: quia ante li
2 tem † conteſtatam , ſeu antequam Auditor inhibeat exe
cutor datus in gratia uidetur habere iuriſdictionē. Item
3 †quia ante litem conteſtatam Auditor non uidetur habe
re iuriſdictionē.per.c.relatū.de off.delegat.ſed hoc non
ob.per c.fi.ut lit.pendē.in cle.cum ibi no.per Io. An. Itē
4 prædicta poſſunt eſſe uera,quod in cœptis negotiis exe-
cutor ante inhibitionem habet iuriſdictionem : ſecus uſ detur reintegra: quia re integra non fit præiudicium parti,ſi ante inhibitionem Auditor literas retineat & impediat executorē, quod nō procedat ad executionem gratiæ:quia melius eſt prouidere,ut ſuprà dictū eſt,uide ſuprà de reſcrip.deciſ.33. & de arreſto partis ut reſpondeat interrogatoriis, uide deci.38.infrà e.ti.

SVMMARIVM.

1 *Receſſurus à curia non tenetur reſpondere interrogationibus.*

DECISIO XVII. aliàs 486.

1 NOta,† quòd reus receſſurus à curia non tenetur reſpondere interrogationibus datis per actorem tangendo negotium principale:nec econtrà , niſi fuerint dati poſitiui,& per modum poſitionum, & articulorum.hoc uerum ſi reus hoc petat:alioquin ſi uult ſpontè reſpondere,mos ei gerendus eſt: & præiudicat ei ſua cōfeſsio.pro quo faciunt not.in c.cauſam. de iura. calum.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio fit per reſponſionem factam ad articulos concluſiuos.*

DECISIO XVIII. aliàs 76.

1 NOta,† quòd articuli concluſiui ſiue concludentes dicuntur ideò,quia non datur petitio:ſed dans articulos in fine ipſorum petit reſponderi articulis,licet lis non fuerit conteſtata & in initio litis ſuper petitione dant tales articulos , cùm per reſpōſionem quæ fit per partem talibus articulis litis conteſtatio dicitur eſſe facta.c.unic.de litis conteſta. quia tales articuli ſunt loco libelli:ut in c.s.de libel.oblat.

SVMMARIVM.

1 *Articuli calumnioſi admitti non debent, niſi ſint de iure dantis.*

DECISIO XXVI. aliàs 647.

1 DIc, † quòd ſi aliquis in aliqua cauſa dat articulos calumnioſos, quòd ſi ſunt de iure ſuo, ſunt admittendi, aliàs non: ut not. in c. poſt electionem. in glo. extrà de conceſſ. præben. ſecundùm Ioan. And. in fidei fauorem. in nouel. de hæret. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui poſt terminum dati non admittuntur in cauſa ſpirituali.*

DECISIO XXVII. aliàs 648.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali non dantur articuli obiectiui ſecundùm c. cõſtitutionem. de electio. in clementi. in termino aſſignato, quòd lapſo dicto termino non admittuntur articuli uerè obiectiui, ſed magis exceptiui. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui niſi ſint bene formati, & ſpecificati non admittuntur: niſi dans illos eſſet in probatione.*

DECISIO XXVIII. aliàs 649.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi actor, uel reus in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana dat articulos obiectiuos, quia tunc debet dare bene diſpoſitos, & ſpecificè, & in bona forma, aliàs non admittuntur. iuxta c. conſtitutionem. de elect. in cle. ſecus autem ſi dans tales articulos eſſet in probatione: quia tunc non curatur de forma.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus non bene ſpecificatis, vel non diſpoſitiuè datis, non cogitur quis reſpondere.*

DECISIO XXIX. aliàs 730.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana dantur aliqui articuli per partes, ſeu partem nõ obiectiui, uel obiectiui: & nõ ſunt bene ſpecificati, ſeu non dati diſpoſitiuè, ut fieri debet: pro tunc ſi pars uult reſpondere talibus poſitionibus, ſeu articulis poteſt reſpondere aliquo modo, licèt dicatur ſibi, quòd reſpondeat: quod poteſt ſi uult: ut eſt dictum, aliàs non.

SVMMARIVM.

1 *Articuli bene formati per reum non habentem ius in beneficio dati debent admitti.*

DECISIO XXX. aliàs 736.

1 NOta, † quòd ſi aliquis actor det in aliqua cauſa cõtra reum aliquos articulos, quòd licèt reus non habeat ius in beneficio, quod poſſidet, quòd nihilominus articuli bene formati in materia & forma debent admitti. Nam reus ſuo loco & tempore poterit dare obiectiuos contra dictum actorem ſecundùm Compoſt. in c. mandatum de reſcript. & ita tenet Rota.

DECISIO XXXI. aliàs 871.

Similis eſt deciſ. 28. ſuprà hoc titu.

SVMMARIVM.

1 *Poſitiones in prima inſtantia per procuratorem etiam cũ iuramento data poſſunt in ſecunda per principalem reuocari ſine expreſſa reuocatione erroris.*

DECISIO XXXII. aliàs 506.

1 NOta, † quòd poſitiones datæ in prima inſtantia per iuramentum procuratoris, in ſecunda inſtantia poſſunt per dominum principalẽ reuocari, & meliorari ſine expreſſa reuocatione erroris: tum quia illud iuramentum nõ fuit de ueritate, ſed de credulitate, tum quia procuratores nõ ſunt plenè informati, ſicut principales, qui nouerũt quæſtionem ueridicam. iuxta not. in c. cùm in poſitionibus. de iureiuran. lib. 6.

SVMMARIA.

1 *Auditor non poterit ſine noua commiſſione de cauſa cognoſcere, ubi remiſſoria bullata fuerit: licet partes remiſſoriæ renuntiare velint.*

2 *Papa ubi manum appoſuit, inferior ſe intromittere non poterit.*

DECISIO XXXIII. aliàs 372.

1 NOta, † quòd poſtquam litera remiſſionis eſt bullata, licèt articuli non includantur, & ad partes tranſmittantur Auditor non poteſt ſine noua commiſſione ulteriùs in cauſa procedere, etiam ſi pars renuntiare
2 uelit remiſſioni: quia † ex quo Papa manum appoſuit inferior ſe amodò de negotio intromittere non poteſt. per c. ut noſtrum. de appel. & de elect. c. ſi eo tempore. li. 6.

SVMMARIVM.

1 *Solui an debeat curſoribus pro interrogatorijs incluſis in remiſſoria ex parte rei.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 48.

1 NOta, † quòd ubi actor dedit articulos, & fuit ſibi decreta remiſſio ad partes: ſi reus det interrogatoria pro expenſis curſorum: reus nihil habet ſoluere, & hoc ſi actor per remiſſionẽ ſuorum articulorum tantùm extra expenſurus quantũ eſt: poſito quòd interrogatoria rei ponẽtur. alias autẽ reus cõmunicaret in expenſis. ar. l. ex parte. ff fami. ercit. & in ca. præſentium. de teſtib.

DECISIO XXXV. aliàs 623.

Similis eſt deciſ. 27. ſuprà de iudicijs.

DECISIO XXXVI. aliàs 738.

Similis eſt deciſ. 28. ſuprà de iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur etiam ex cauſa ante litis conteſtationem.*

DECISIO XXXVII. aliàs 367.

1 NOta, † quòd poſito quòd teſtes dicantur ualetudinarij ante litem conteſtatam, nõ fit remiſſio ad partes, poſito quòd neceſſitatis cauſa petatur. & eſt ratio, quia ex quo decernitur remiſſio, expirat poteſtas Auditorũ Palatij: ideò ante litẽ conteſtatã non dicitur quis agere, ſed agere uelle: ut l. amplius ff rẽ ra. ha. in hoc caſu etiam melius eſſet, quòd expiraret poteſtas, quàm ſi propter probationis defectum cauſa perderetur: ut extrà de teſti. c. dilecto. uide in c. quoniam. de proba. & in c. quoniam frequenter. ut lite non conteſtata & C. de hæretic. l. quoniam.

SUMMARIUM.

1 *Interrogationi crimino*ſ*æ non tenetur quis re*ſ*pondere.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 624.

1 SI † quis facit arreſtari aliquem de curia non receſſurum, donec datis directè obiectis reſpondeat, an talis teneatur de iure reſpondere talibus interrogationibus? Dic de ſtylo ſacri Palatii, quòd talis tenetur reſpōdere, ſi uult reſpōdere affirmatiuè cum proteſtatione, dicēdo, credo talibus interrogationibus obiectiuis: ſi tamen aliàs conſtet de eis per legitima documenta in iudicio, aliàs non.. Sed hoc uerū eſt, ſi ſupradictæ interrogationes nō reſpiciant crimina, uel defectus illius perſonæ, contra quā opponuntur: ſecus ſi reſpiciāt. Sed ſi ſit dubiū, quòd reſpiciant: dicunt aliqui quòd debent reſpondere cum prædicta proteſtatione. Alii uerò dicunt contrà, & fortè non malè. Et an interrogationes, & poſitiones fieri debeant ſuper criminibus alicuius, ſuper hoc uide Inno. Hoſtien. & Compoſt. in c. dudum. ſuper uerbo, dicendo. de electiō. Specula. tit. de poſi. & Inno. & Hoſtien. in c. 2. extrà de confeſ. & Gul. de mont. Laud. in procem. clem. & etiam quòd leg & not. in c. qualiter & quando. extrà de accuſa. & in Specula. tit. de poſi. §. 7. uidendum occurrit. uerſ. 29. conſiderandum eſt.

SUMMARIA.

1 *Remiſſoriam de con*ſ*en*ſ*u partium Auditor cau*ſ*a pote*ſ*t* ſ*ine Vicecancellario concedere.*

2 *Remiſſionem reportatam de partibus Auditor* ſ*ine* ſ*peciali commiſſione aperire non pote*ſ*t.*

DECISIO XXXIX. aliàs 776.

1 SCiendum eſt, quòd † ſi partes in aliqua cauſa petant remiſſionem ad partes, tunc Auditor cauſæ poteſt cō
cedere ſine Vicecancellario. Si autem una pars petat
2 tantùm: tunc non poteſt ſine Vicecancellario: nec † tunc
remiſſionem reportatam de partibus poteſt aperire ſine commiſſione ſpeciali: Secus autem ſi eſſet conceſſa remiſſio de conſenſu partium. & ita ſeruat Rota.

SUMMARIUM.

1 *Poſitionibus renuntians liti & cau*ſ*a an tenetur re*ſ*pondere.*

DECISIO XL. aliàs 779.

1 SCiendum eſt † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana termini ſunt ſeruati uſque ad concluſionē, & pars actrix petat, quòd reus reſpondeat ſuis poſitionibus, & articulis, compelli debet ad reſpondendum: licèt renūtiauerit in iudicio liti & cauſæ: quia fortè petit reſponderi ex iuſta cauſa, & rationabili. & ita tenet & ſeruat Rota ſacri Palatii, quando quis renuntiat liti & cauſæ. uide in c. cùm pridem. de pact. & Inno. in c. in noſtra. de reſcript. & Io. An. & Pan. in c. gratiæ. eo. tit. in clem.

SUMMARIUM.

1 *Poſitionibus concernentibus petitorium non tenetur re*ſ*pondere pars,* ſ*i fuerit* ſ*u*ſ*pen*ſ*um petitorium.*

DECISIO XLI. aliàs 591.

1 DIc, † quòd ſi datæ ſunt poſitiones, & articuli in aliqua cauſa pro aliqua parte concernentes petitoriū & poſſeſſorium: & quilibet petat reſponderi per alium, & interim antequàm ſit reſponſum, ſuſpendatur petitorium, & uult tantùm agi in poſſeſſorio, quòd tunc alia pars non debet cogi reſpondere, niſi poſitionibus concernentibus ſolum poſſeſſorium poſtquàm eſt ſuſpēſum, & poſtquàm non agitur de petitorio, ita etiam ſeruat ſacrum Palatium. pro hoc etiam facit quod not. in c. grauis. de reſti. ſpol. uide ſuprà deciſ. 19. de reſtitut. ſpoliatorum.

SUMMARIA.

1 *Poſitionem ubi quis negauerit, non poterit amplius contra ponentem* ſ*e iuuare ex ea.*

2 *Actor interrogando an confiteri uideatur contra* ſ*e.*

DECISIO XLII. aliàs 311.

NOta quòd Ioan. Monach. & Archidiac. in c. 1. de cō
1 feſſ. lib. 6. dicunt, quòd † reus poſitionem confitendo actoris poteſt ſe iuuare contra actorem eadem
poſitione: ſecus ſi negaſſet poſitionem. & licèt contrarium audiuerim determinari de interrogatione actoris,
2 quia † actor interrogando nihil contra ſe uidetur confiteri. pro prima tamen opinione Specu. titu. de poſitio. §. uerum. in princi. & §. 2. ſi quid actor. quòd interrogando actor hic uidetur cōfiteri. no. gl. 22. quæſt. 2. c. quæritur.

SUMMARIUM.

1 *Poſitioni obiectiuæ tenetur quis re*ſ*pondere.*

DECISIO XLIII. aliàs 181.

1 NOta † qualiter poſitioni obiectiuæ quis tenetur reſpondere. ut not. per Ioan. Mo. in c. 2. de confeſ. lib. 6. & uide deciſ. 1. infrà de except.

SUMMARIUM.

1 *Confe*ſſ*io partis non* ſ*ufficit ad effectum adiudicandi bene*ſ*icium alteri: licèt* ſ*ufficiat quò ad impo*ſ*itionem* ſ*ilentii.*

DECISIO XLIIII. aliàs 245.

1 NOta † quòd ubi poſitio partis per contumaciam habetur pro confeſſata, ex tali confeſſione ſolùm non
poteſt adiudicari beneficiū parti: quia confeſſio etiam partis non eſſet ſufficiens, quòd ex tali confeſſione adiudicaretur beneficium, niſi alias appareret: ut not. in c. ſi poſt. de confeſſ. lib. 6. ſuper uerſic. per confeſſionem. cum ibi notatis ſed tamen confeſſio eſt ſufficiens ad im-
2 ponendum ſilentium parti confitenti: uel propter contumaciam partis habitæ pro confeſſata. ut de reſcript. c. olim. uide dec. 7. ſuprà de cauſ. poſſeſſ. & propriet.

ADDITIO.

2 Confeſſio eſt ſufficiens ad imponendum. Et ad condemnandum partem ream intentionem actoris confitentem, etiam ſi iudicium inchoatum ſit nullum, ſecundum Inn. ſingulariter, in c. qualiter & quando. 2. extrà de accuſat. & ſecundum Hippolyt. marſil. conſ. 94. incip. maturè conſideratis. nol. 2. in materia criminali. Et ratio eſt, quia confeſſio propria nocet confitenti. dec. 3. de ſequeſtrat. poſſeſſ. & fruct. ſuprà in nouis.

SUMMARIUM.

1 *Auditor partes di*ſ*cordantes remittit ad audientiā cōtradictarum ad conueniendum de iudicibus remi*ſſ*oriæ.*

DECISIO XLV. aliàs 663.

1 ESt ſciendum, † quòd quando aliquis Auditor ſacri Palatii in aliqua cauſa concedit remiſſionem ad partes ad probandum aliquid, dicendo partibus, quòd aliàs conueniant de iudicibus, & ipſe ponit tertium, & nullo modo poſſunt cōuenire partes, tūc Auditor cauſæ remittit partes ad audientiam contradictarum pro con-
ueniendo

ueniendo de iudicibus, ſi uolunt. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non datur, ubi probatio debet fieri per inſtrumenta, & ſcripturas.*

DECISIO XLVI. aliàs 699.

1 Dic, † quòd ſi in aliqua cauſa debet probari per publica inſtrumenta, ſeu alias ſcripturas, tunc non cõceditur remiſſio ad partes: ſecus autem ſi probari debet aliquo modo per teſtes.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria decernitur ad inſtantiam aſſerti procuratoris cauentis de rato ſub pœna &c.*

DECISIO XLVII. aliàs 731.

1 Nota, † quòd ſi aliquis petat remiſſionem ad partes ad probandum aliqua, uel petat compulſoriam ex cauſa quòd talis non debet admitti ad petendum prædicta: niſi conſtet de eius poteſtate legitime: & ſi parte uocata nõ ſit fides de mandato, & pars aduerſa petat ſe licentiari, uel concedi, niſi habeat aliquam cauſam rationabilem, ille qui fecit citari, quia pars actrix uenire debet parata: & hoc tenẽt aliqui domini Auditores de Rota ſacri Palatii. Alii tenent contrà, uidelicèt quòd ille qui petit prædicta caueat de rato, & ſub certis pœnis quòd habebit mandatũ infra certum tempus, ſeu procuratorium.

De Fide inſtrumentorum.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentorum locationis quò ad extraneos non probat poſſeſſionem: ſed quò ad contrahentes ſic.*

DECISIO I. aliàs 87.

1 Nota, † quòd inſtrumentum locationis factum per aliquem non probat poſſeſſionem quantum ad extraneum: ut c. inter dilectos. [a] de fide inſtrumento. in fin. quantum autem ad contrahentes, uidetur probare poſſeſſionem: ut l. prædia. de acquirend. poſſeſſio.

ADDITIO.

a Cap. inter dilectos. Et ibi per Felyn. in 4. col. uerſi. in text.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta inſerta in aliis non probantur per inſertionem: niſi ſint inſerta in actis iudicialibus.*

DECISIO II. aliàs 91.

1 Nota, † quòd in actis [a] iudicialibus non eſt neceſſe, quòd procuratorium inſeratur in actis, nec totus tenor inſtrumenti: & ſi inſerantur, talia probant: nam talis narratio habet uim probationis: ut not. Innocen. c. quoniam. de proba. In extraiudicialibus autem nõ uidetur quòd talis narratio haberet uim probationis: quia quando unum inſtrumentum facit mentionem de alio, quia dicit ſententiam latam ſicut in tali inſtrumento publico uidimus [b] contineri, per tale inſtrumentum nõ probatur, quòd talis ſententia ſit lata: ut not. Innocen. c. ſi. de fide inſtrumen. uide infrà iſto tit. dec. 9.

ADDITIONES.

a In actis. Adde Felyn. in c. non nulla. de reſcrip. & in c. cùm in iure. col. 4. uerſi. contra. de offic. deleg. Abb. in c. quoniam contra. col. 5. de proba. Soci. conſ. 120. incip. Cum in præſenti. colum. 1. uolum. 1.

b Vidimus. Adde Felyn. in c. ex parte. 2. de reſcript. num. 10. & 11.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in uitio notarii ſi ſit in aliqua parte falſum totum reputatur falſum.*

DECISIO III. aliàs 217.

1 Nota qualiter † ubi inſtrumentum eſt falſum in aliqua parte propter uitium notarii: in toto uidetur eſſe falſum: ut not. Ioan. in c. fraternitatis. de hæreti. & in c. cùm in iure. in fin. de offi. delega. in ſi. uerſic. Itẽ ſi falſo. & per Cyn. in l. ſi ex falſis. C. de tranſact. idem Archidia. in c. ſi. 2. glo. de uerbo. ſigni. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta extracta in partibus etiam in uim compulſoriæ parte non uocata decreta per alium notarium, quã per principaliter rogatum parte non uocata non faciunt fidem.*

DECISIO IIII. aliàs 390.

1 Nota, † inſtrumenta extracta in partibus etiã in uim compulſoriæ parte non uocata decretæ nullam faciunt fidem, niſi pars ſpecialiter in partibus ad hoc fuerit uocata, uel ſibi per compulſores inſinuatum. Hæc uera ſi fuerint extracta, ſiue exemplata per aliũ notariũ, quàm per illum, qui illa aliàs receperat, & fecerat: ſecus ſi per illum eundem notarium fuerant extracta, ſiue tradita: tunc enim bene faciunt fidem parte ad hoc non uocata. Et hoc tenuerunt omnes Domini, me ſolo excepto. allegabant ad hoc nota de fide inſtrumen. c. penulti. & ſi. cũ ibi nota. per Innocen. & Hoſtien. Ego tamen dicebã partem uocandem in curia ad uidendum ipſam decerni: & compulſorem fore merum executorem: quia nullam poteſtatem haberet citandi. iuxta nota. per Doctores de officio delega. c. paſtoralis. de re iudi. c. de cætero. per Inn. & in clementi. un. de officio deleg. nec Auditor habet poteſtatem dandi ſibi iuriſdictionem, ſed meram compulſionem, ſeu uerius nudam requiſitionem: prout ex forma compulſoriæ apparet. Si igitur utique requiritur partis uocatio, & aliæ ſolennitates, recurratur ad ordinariũ, qui meo iudicio compulſores ſeruare non tenetur, ad hoc, ut poſſent partem uocare. uide hoc in Specu. tit. de inſtru. edi. §. poſtquàm. uerſi. ſed numquid. per Ioan. An. in c. dudum. de conuer. coniu. per Doct. in l. chirographis. ff. de admini. tut. uide dec. 42. & 43. ſuprà de probatio.

SVMMARIVM.

1 *Locus loci debet apponi in inſtrumento.*

DECISIO V. aliàs 739.

1 Nota, † quòd tabellio debet ponere in inſtrumento contractus, ſeu procurationis locum loci [a] ubi fuit receptum: ut in Specu. tit. de inſtru. edi. §. inſtrumẽtum. uerſi. quid ſi e. locus. & Ioan. And. in data, lib. 6.

ADDITIO.

a Locum loci. Adde Bart. in l. de pupillo. §. qui nuntiat. ff. de noui oper. nuntiat. Rot. deci. 6. ſuprà de conſuetud.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentũ acceptationis de aliquo beneficio facta neceſſariò non requiritur, ut habeat loca loci deſcripta.*

DECISIO VI. aliàs 769.

1 SCiendum eſt,†quòd ſi aliquis expectans beneficium, uult facere inſtrumentum de acceptatione, quam facit de beneficio uaranti, uel de ſimilibus, tunc ſuſficit ponere locum, & non loca loci, ſecus autem ſi fiat inſtrumentum de aliquo contractu, quòd tunc debet poni locus loci. & ita ſecũdum quoſdam intilligitur quod dicit Ioan. An l.in c. oblatæ. de ſenten. & re iudi. lib. 6. & ita etiam tenent aliqui Auditores.

EPITOME.

Edenda ſunt reo petenti omnia iura, de quibus actor facit mentionem in libello ſuo, antequàm c. gatur illi reſpondere.

SVMMARIVM.

1 *Libellus cogitur edere iura nominata in ſuo libello, ſuper quibus fundatur intentio ſua.*

DECISIO VII. aliàs 489.

1
a NOta ſi in † libello ſit mentio [a] de aliquo priuilegio, inſtrumento, uel ſcriptura, ſuper quibus fundatur intẽtio libellãtis, illa ſcriptura ſi petatur, antequàm compellatur reſpondere, eſt exhibenda: hoc uerum ſi habeatur, uel haberi poſſit in promptu: & de hoc deferendum eſt, & recipiendum ante omnia iuramentum, & ſi iurauerit ſe non habere præ manibus, nec in breui ſit habiturus, proceditur ulterius in cauſa. iuxta not. per Innocen. de probationib. c. 1. & in Specul. de inſtrumen. edit. §. nunc dicemus. uerſi quòd ſi quis.

ADDITIO.

a Si in libello ſit mentio. Adde Bar. in l. edita. C. de eden. in penult. col. uerſic. quæro an. Deci. in c. 1. de proba.

SVMMARIVM.

1 *Iura debent ante finem litis petenti reſtitui retenta copia, ſi aduerſarius non contradicat, & ille iuret reportare ea ad mandatum Auditoris.*

DECISIO VIII. aliàs 741.

1 NOta, †quòd ſi aliquis actor in aliqua cauſa produxit inſtrumenta, ſeu ſcripturas pro iure ſuo: & petit ab Auditore ſibi reſtitui, reo non contradicente uſque ad finẽ litis, quòd nihilominus copia retẽta apud Auditorem de prædictis, & etiam iuramento præſtito, quòd ſi Auditor uult, prædicta, reportabit, eodẽ modo, & forma reſtitui debent. Non obſtat quod dicitur in c. quoniã contra falſam. extrà de probat. ubi originalia remanent apud notarium.

SVMMARIVM.

1 *Verbis enuntiatiuis notariorum non creditur, licèt faciant præſumptionem, maximè inter præſentes.*

DECISIO IX. aliàs 272.

1
a NOta† qualiter non creditur uerbis narratiuis [a] notarii poſitis in inſtrumento: ut ſi dicat notarius, talis oriundus de tali prouincia promiſit, non propter hoc probatur, quòd promittens ſit de tali prouincia: quia non ad hoc agebatur principaliter: ut probatur per Innocen. in c. cùm in iure. circa fin. de offi. deleg. præſumptionem tamẽ facit maximè inter præſentes: ut notatur in l. cùm aliquis. C. de iure delib. per Cynum. & l. optimã. de contrahend. ſtipul. & creditur notario, licèt ſit in longinquo, & de eo notitia non habeatur. uide in Specul. de inſtru. edit. §. reſtat. uerſ. ſed quid. Paul. in clem. 1. de procuratorib. in clement. uide deciſ. 2. ſuprà hoc titu.

ADDITIO.

a Verbis narratiuis. Pro huius dec. intellectu uide Alex. de Imo. in conſ. 83. in 4. colum. in 1. uolu. Et in conſ. 136. in eod. uolumi.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum de regiſtro bullarum fidem facit: ſed de regiſtro ſupplicationum non.*

DECISIO X. aliàs 681.

1 NOta, †quòd ſumptum, ſeu trãſſumptum de regiſtro ſupplicationum Papæ non facit fidem: ſecus de trãſſumpto de regiſtro bullatarum literarum Papæ. Ita ſeruatur.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum de originali regulariter fidem non facit.*

DECISIO XI. aliàs 637.

1 DIc, quòd ſumptum de inſtrumento originali communiter non facit fidem pro hoc c. 1. & 2. de fi. inſtr. Et ita etiam ſeruat Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iudicis ualet, ubi factum erat notorium: licèt iudici.*

DECISIO XII. aliàs 57.

1 NOta, † quòd ſi iudici non ſit factum notorium: & iudex ferat ſententiam antequàm probetur, quòd ſit factum notorium, ſi tamẽ in rei ueritate factum dicitur notorium, licèt iudici non ſit: tamen ualet ſententia lata per iudicem: ut not. Inn. in c. tua. de coha. cleri. & mulie. iunctis no. in c. cùm in iure, de offi. deleg. & c. cum ex officii. de præſcript. ad quod l. furioſus. ff. de iud.

De Præſumptionibus.

SVMMARIVM.

1 *Legitimus non præſumitur quis ad effectum adiudicandi ſibi beneficium, niſi probet: ſed manutenendi in poſſeſſionem ſic.*

DECISIO I. aliàs 343.

1
a NOta, quòd† non præſumitur [a] quis legitimus ad hoc, quòd adiudicetur beneficiũ ſibi, niſi probetur: ut not. Inno. c. ſi forte. de elect. lib. 6. & not. Inn. in c. illud. de præſumpti. in h. Pro quo uidetur text. 30. q. 1. aliter. licèt de iure ciuili uideatur contrà: per not. in l. in liberæ. ff. de ritu nupt. ad quod tamen ut quis teneatur in poſſeſſione, præſumitur legitimus, niſi contrarium probetur: ut dicitur in ſimili per Ioan. Monach. in c. ſi iudex. de ſentent. excom. lib. 6. dicit §. illud. in authen. qui. mo. natura. effic. legi. ſtatuit cõtrà. & circa hoc uide Hoſt. in c. fin. de cleri. non bap. uide deciſ. 14. ſuprà de probat.

ADDITIO.

a Non præſumitur. Adde quæ dixi & accumulaui in deciſ. 19. incip. fuit dubitatum. ſuprà de reſtit. ſpoliat. in nouis, & in deciſ. 8. ſuprà de cauſ. poſſeſſ. & proprietat.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio ex quibus præſumitur. facta in fraudem expectantium.*

DE-

DECISIO II. aliàs 361.

NOta, † præſumitur permutationem factam fuiſſe in
frandem impetrantium ex iſtis quæ ſequuntur. Pri
mò ex magna beneficiorum inæqualitate. Secundò
ex coniunctione perſonarum: ut quia inter fratres: aut
ex ſenio, & aliquali infirmitate, & morte ſecuta infra o-
cto dies ſequentes: dummodò prædicta omnia ſimul cō
currant, & tali præſumptione facta, licèt non ſit uera pro
batio. unde deciſ. 2. infra de rer. permutat. & quòd ſola i-
a næqualitas[a] in ualore beneficiorum ſit præſumptio frau
dis commiſſæ in permutatione in fraudem expectantiū,
no. argu. l. dolus. C. de reſcin. uend & uide Ioan. Andr. in
nouel. de rerum permu. c. 1. in fi. lib. 6. & Collec. in c. quæ
ſitum. de rer. permu.

ADDITIO.

a Sola inæqualitas. Adde uidendū Federic. de Sen. in tract. permutat. quæſt. ult. ubi uidetur tenere quod ex ſola inæqualitate permutatio non præſumitur fraudulenta.

De Iureiurando.

SVMMARIA.

1 *Periurus poteſt priuari beneficio, & quid de ueniente contra fidem datam.*

2 *Periurus an ſit infamis?*

DECISIO I. aliàs 138.

1 NOta, quòd † poſito quòd ueniēs contra iuramē
2 tum[a] deierans puniatur, & poſſit priuari be-
neficio: ut c. quærelam. de iureiuran. & c. per-
uenit. de fideiuſ. non tamen eſt, ſi ueniat con-
tra fidem promiſſam: cùm pœnæ ſint reſtringēdæ. & quia
maius reputatur præſtare corporaliter iuramentum ſu-
prà librum, quàm fidem promittere. C. ſi minor ſe maior.
dixe. l. 3. & hoc tenuit Rota. licèt Archid. dicat contrà in
c. 1. de ſepult. lib. 7. ſuper uerb. præſtita. uide quod not. in
2 c. clericus. de iureiu. & † an periurus ſit infamis, habes
not. in l. Lucius. ff. de his qui not. infam.

ADDITIO.

a Veniens contra iuramentum. An uiolans fidem promiſſam æquiparetur periuro, & an ſit priuandus beneficio ſuo, & ſit infamis, uide Panor. in c. ad aures. de his quæ ui met. ue. cauſ. fiunt. & deciſ. 17. Capel. Tholoſ. & deciſ. j. de pact. in antiquiorib.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones quæ ſubintelliguntur in iuramento, & quæ excipi poſſunt contra iuramentum.*

DECISIO II. aliàs 141.

1 NOta, † quòd ſunt exceptiones, quæ in iuramento intelliguntur, quæ nominantur in c. quemadmodū. de iureiu. in prin. intantum quòd non obſtante iuramento poteſt excipi contra iuramentum.

SVMMARIVM.

1 *Impedimentum probatur per iuramentum, ubi adeſt præſumptio ueriſimilis pro impedito.*

DECISIO III. aliàs 303.

1 NOta, quòd † ubi aliquis dicit ſe impeditum creditur ſuo iuramento, ſi tamen ueriſimilis præſumptio ſit pro iurante dicente ſe impeditum: ut not. Archid. in c. 1. de dolo & contu. lib. 6. ad quod not. per Innoc. in c. quia propter. in fi. magnæ gl. uerſi. Item dicimus. de elect. & c. ſi uerò. cum ibi not. de ſenten. excom.

SVMMARIA.

1 *Præceptum ſine ſcriptis factum in fauorem eius, cui pars detulit iuramentum deciſorium, ualet.*

2 *Sententia licèt non poſſit ferri in abſentem non contumacem: tamen præceptum ſeu decretum bene poteſt.*

DECISIO IIII. aliàs 369.

1 NOta, † quòd delato iuramento per reum actore an-
nuente libello dato ſi actor iuret ſibi deberi, & iu-
dex condemnet reum uigore iuramenti, poſito
quòd præceptum iudicis non feratur in ſcriptis: dum ta
men aliàs conſtaret, ualet præceptum præcedente confeſ
ſione rei, potes uidere l. admonendi. ff. de iureiur. & ff. de
rebus cre. l. ſi quis. & de confeſ. c. ex parte. & poteſt eſſe
ratio: quia iudex non ſcit, niſi quòd exequitur poſt con-
feſſionem: ideò non mireris ſi non requiratur in tali præ
cepto tanta ſolemnitas ſicut in ſententia, ſicut dicitur in
2 ſimili, quòd licèt † ſententia non poſſit ferri in abſentem
non contumacem, tamen præceptum ſeu decretum fer-
ri poteſt: ut l. cùm quæritur. in princ. ff. de fide. l. 1. pro
quo, quia in confitentem nullæ ſunt partes iudicis in co-
gnoſcendo: ſed ſolùm in pronuntiādo, aliàs præcipiēdo.
ff. ad leg. Aquil. l. proinde. & cum not. per Innoc. in c. 1.
de confeſ. uide dec. 13. ſuprà de renuntia.

SVMMARIVM.

1 *Procurator datus ad litem pupilli non tenetur præſtare iuramentum.*

DECISIO V. aliàs 497.

1 NOta, † quòd procurator datus ad litem pupilli non tenetur præſtare iuramentum per rationes, quas poſuit Specul. titul. de actore ab uniuer. uel cur. de pu. §. 1. uerſic. puberes.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum appoſitum in contractu de iure reprobato non operatur contractus ualiditatem: ſed ut iurans illud ſeruet ſic.*

DECISIO VI. aliàs 653.

1 TEnet ut dicit dominus Cardina. Viuarien. quòd † iuramentum poſitum in contractu à iure reprobato non tenet quantum ad hoc, quòd contractus ualeat, ſed bene tenetur iurans dictum ſuum iuramentum ſeruare.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus iurans non tenetur tangere ſcripturas.*

DECISIO VII. aliàs 819.

1 SCiendum eſt, quòd † ſi aliquis Epiſcopus tenetur iurare in aliquo facto, quòd non tenetur tangere euangelia. prout probatur in c. ſi. de iura. calum. & c. non frangitur. 11. q. 1. & Ioan. And. in c. ut circa. de elect. lib. 6. & Pau. in c. j. de hæret. in cle. & in authen. ſi iudex. C. de epi. & cleri. Contrarium tamen uolebat de Epiſcopis, qui erant in curia Romana, dominus Papa Greg. XI. prout audiuit ab eo dominus Cardina. Flor. & ratio eſt, quia Papa de iure ſupra ius poteſt diſpenſare: ut leg. & not. in c. propoſuit. de conceſſ. præbend.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum ad effectum agendi poteſt relaxari parte non citata: ſecus ſi ad probationem.*

DECISIO VIII. aliàs 767.

SCiendum eſt, † quòd aliquoties dominus noſter Papa mandat in aliqua cauſa Auditori, quòd relaxet iuramentum, ſi & prout de iure fuerit huiuſmodi iuramentum relaxandum ſolum ad agendum principaliter in cauſa etiam poteſt relaxare per Auditorem parte non uocata: ſi autem relaxaretur ad effectum, uel ad probationem cauſæ: tunc uocatur pars. Pro hoc facit c. 1. & c. debitores. de iureiur.

De Exceptionibus.

SVMMARIA.

1 *Exceptio criminis non repellentis promotum à beneficio non eſt admittenda.*

2 *Articuli obiectiui ſuper crimine homicidij non ſunt de bona materia: quia talis oppoſitio non repellit promotum a beneficio.*

DECISIO I. aliàs 178.

1 NOta, quòd † ubi opponitur crimen illi, cui eſt facta prouiſio de beneficio per modum exceptionis, non habet locum oppoſitio, niſi eſſet hæreſis. de quo not. in c. inter dilectos. in prin. de exceſ. præl. & in c. cum noſtris. ſuper uerbo, poſſidebat. de conceſ. præb. & quia per oppoſitionem criminis quis non deponitur à beneficio, niſi crimen opponatur per modum accuſationis. ut in c. ſuper his de accuſ. & in
2 c. cùm dilectus. de ordi. cogni. Et ſic concluditur, † quòd articuli obiectiui qui dantur ſuper crimine homicidij, uel alterius criminis non ſunt de bona materia: quia talis oppoſitio non repellit promotum à beneficio, ut in iuribus alleg. & uide dec. 14. ſuprà de teſtib. & an poſitioni obiectiuæ quis teneatur reſpondere. uide deci. 40. ſuprà de teſtib. & deciſ. 3. infrà eod. hoc titul.

SVMMARIVM.

1 *Minorem aliquem aſſerẽs debet computare annos ætatis.*

DECISIO II. aliàs 254.

1 NOta, † quòd ubi quìs opponit, & dicit aliquem eſſe minorem, debet computare annos ætatis: aliàs non ſufficeret dicere eſſe minorem: nec tale obiectum debet admitti: ut l. cùm de ætate. ff. de probat. & c. in præſentia. de proba. licèt de æquitate teneatur contrarium.

EPITOME.

Tranſgreſſor canonis, licet canon. de electio. libr. 6. nõ redditur ineligibilis.

SVMMARIA.

1 *Articuli obiectum contra electum, quòd ſit ineligibilis ad quodcunque beneficium eccleſiaſticum, ex eo qui non fecit ſe promoueri infra tempus debitum, non ſunt admittendi.*

2 *Cap. dudum. el ſecundo de electione, habet locum in illo, qui tenebat duo beneficia.*

DECISIO III. aliàs 316.

1 NOta, † quòd non admittitur obiectus, qui datur cõtra aliquem, quòd ipſe eſt ineligibilis ad quodcunque beneficium eccleſiaſticum obtinendum, ex eo & pro eo, quia tenuit eccleſiam curatam, & infra tempus iuris non fecit ſe promoueri recipiendo fructus, & prouentus poſt tempus lapſum de promouendo: & ſic allegatur quòd ſit tranſgreſſor canonum, & per conſequens ineligibilis: ut c. dudum. 2. de elect. talis obiectus non
2 † quia d. c. dudum loquitur in illo, qui tenebat duo beneficia incompatibilia. Item c. commiſſa. de elect. lib. 6. ſolũ punit talem tranſgreſsionem in beneficio quod obtinuit, & ratione cuius non ſe fecit promoueri: ergo pœna non extenditur ad alia beneficia, & iſtud tenet audientia, licèt (ut audiui) contrarium teneat cancellaria. quia ex quo probaretur quòd talis nõ promotus fructus recepiſſet non haberet executorem, niſi impetrando ſecundum beneficium ſecum diſpenſaretur ſuper fructibus perceptis indebitè: ut not. Hoſti. in c. poſtulaſti. de reſcript. in fin. uide dec. 8. ſuprà de probat. & dec. 14. ſuprà de teſtib.

SVMMARIVM.

1 *Collator poteſt aſſiſtere in lite illi cui contulit beneficium.*

DECISIO IIII. aliàs 282.

1 NOta † qualiter ille cui eſt prouiſum, habet actionẽ contra collatorem: & collator habet contra prouiſum, quia ubi eſt quæſtio inter prouiſum & certũ collatorem, ſeu prouiſorem, poteſt aſsiſtere in cauſa: non tamen poteſt agere: ſecus eſt de clerico: ut not. in c. dilectus. de conceſ. præbend. maximè quando eſt appellatio obiectiua: quia tunc allegat intereſſe ſuum: ut in c. conſtitutionem. §. ſanè. de elect. in cle. & dic ut ibi not.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio non probatur per inſtrumentum abſolutionis.*

DECISIO V. aliàs 330.

1 NOta, † quòd ubi aliquis obiectus dat contra partẽ, dicens partem eſſe excommunicatam ex eo, & pro eo, quia pars excommunicata petit ſe abſolui ab Auditore Cameræ, uel ab alio, & aliter non probat excõmunicatum, nec per alium modum, talis obiectus non admittitur, niſi aliter probetur. Nam per petitionem abſolutionis non probatur excommunicatio. ut not. Innocen. in c. cùm dilectus. uerſi. ſed dies. circa fi. de or. cog. & Archid. in c. pia. de except. lib. 6. ſuper uerb. probauerit. quia illi qui dantur per modum obiectus, debent uerificè probari: & cauſam eſſe luce clariorem. in l. ſciant. C. de probat. iunct. c. ut circa. de electio. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Prælato agenti pro ſua eccleſia exceptio oppoſita, quòd nõ ſit prælatus, ſeu in poſſeſſione prælaturæ, non eſt admittenda.*

DECISIO VI. aliàs 335.

1 NOtat Compoſt. quòd † contra prælatum agentem pro eccleſia ſua non admittitur exceptio, ſi obijciatur ſimpliciter, quòd non eſt prælatus, nec in poſſeſsione prælaturæ, ſeu eccleſiæ. nam talis exceptio non admittitur. ut nota. in c. nihil. de electioni. in fin. ad quod facit not. per Innocen. in c. tranſmiſſam. de elect. in fin. uide deci. 1. ſuprà de his quæ ui metuſue cauſ. fiunt.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor etiam intruſus poteſt excludere actorem per obiectus.*

DE-

DECISIO VII. aliàs 419.

1 NOta an † reus & poſſeſſor [a] in cauſa beneficiali ſi
2 non det de iure ſuo, uel etiam ſi conſtet de non iure ſuo, poſſit dare obiectus contra actorem, de cuius iure conſtat: niſi uincatur per obiectus iſtos? Quidam dixerunt quòd non. ar. no. per Inno. de re iudi. c. cùm Bertoldus. in fin. & quia non ſolent audiri, quorũ nõ intereſt: pro quo etiam facit quod not. Inno. de accuſ. c. ſuper his. ſuper verbo, excludatur. & uidetur gl. ordinaria, imò tex. ſecundum tertium intellectum gloſſ. de conceſſ. præben. c. poſt electionem. in fin. cum not. in gloſſ. fin. Aliqui tamen (& credo meliùs) tenebant contrà, quòd imò poſſit dare obiectus: quia ſufficit reo quòd uincat per non ius actoris, etiam ſi conſtet de non iure ſuo: puta per confeſſionem, uel aliàs. arg. no. per Compoſt. de reſcript. c. mandatum iunct. l. fina. C. de rei uendica. Item meliùs eſt quòd iſte iniuſtè remanet in ſua poſſeſſione, quãuis iniuſta, uel uitioſa, quã ſi alter uitioſè ingrederetur: nec propter hoc ille iniuſtus poſſeſſor remanebit: quia ordinarius illũ ex officio poterit remouere. per c. ordinarii. de offi. ord. li. 6. uide Io. Monac. in c. ut circa, de elect. li. 6. ſuper uerbo, interdictam. uide deciſio. 14. ſuprà de teſt.

ADDITIO.

a Reus & poſſeſſor. Vide Fel. in c. olim. de reſcrip. pen. co. ſuprà in uo. de re iudic. 4. Ripa. reſpon. ſuo 35. in 2. li.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus ſi omiſit reus et poſſeſſor dare in prima inſtantia, an poterit dare in ſecunda?*

DECISIO VIII. aliàs 420.

1 NOta an † ille reus & poſſeſſor, qui in prima inſtantia nõ dedit obiectus ĩ termino peremptorio ad ponendum & articulandum, poterit in ſecunda inſtantia dare obiectus? Quidam dixerunt quòd non: quia obſtante termino peremptorio excluſus eſt, & ius illius excluſionis tranſit ad ſecundam inſtantiam. Alii dixerunt contrà, & credo quòd melius, quia in cauſa appellationis non oppoſita opponam &c. ut l. per hanc. C. de tẽpo. appellat. Itẽ quia in prima inſtãtia licèt nõ fuerint obiectus dati, & pro tunc fuerit obſtante lapſu termini excluſus &c. quia appellatio reducit omnes terminos in uim. argu. no. per Ioan. monach. de appellationib. c. licet. li. 6. & no. omnes. C. de procur. l. ita demum. quia illa in dilatoriis non in peremptoriis, quare non obſtant. uide deci. 5. ſuprà ut li. penden.

SVMMARIA.

1 *Obiectus ſi fuerunt reiecti ex eo, quòd non fuerunt in termino ad ponendum dati, licèt bene in termino ad declarandum: an dati in ſecunda inſtantia debeant admitti?*
2 *Terminus ad declarandum in materia obiectiua, non conſueuit aſſignari.*

DECISIO IX. aliàs 431.

1 NOta, † quòd ſi in prima inſtantia in termino ad ponendum non dedit obiectus, ſed poſteà in termino
2 ad declarandum quòd non potuit: quia † in materia obiectiua non conſueuit aſſignari terminus ad declarandum. & ita fuerunt expulſi obiectus ex eo quòd non fuerunt dati in termino, nunquid ſi dentur in ſecunda inſtantia in termino admitti debent? Quidam dixerunt quòd non: quia fuerunt expulſi in prima inſtãtia. ſed alii & melius (ut credo) dixerũt contrà: quia repulſio non fuit reprobatio eorum cum cauſæ cognitione, ergò &c. ar. ff. de compenſa. l. quod in diem. §. ſi rationem. pro hoc etiam text. de appel. c. licet. lib. 6. & eo. ti. c. cùm à repulſo. in cle. uide dec. 10. ſuprà de teſt. & atteſt.

SVMMARIA.

1 *Teſtium receptio facta admiſſis articulis, à qua admiſſione fuit appellatum, & pars appellans repoſita, an valeat ſi iterum articuli admittantur?*
2 *Iudices in partibus ſeruatis ſeruandis, nunquam ſuper admiſſione uel repulſione interloquuntur.*
3 *Articulorum admiſſio non eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarij, nec vitiat receptionem teſtium, dummodo ſint pertinentes.*

DECISIO X. aliàs 446.

1 NOta, † ſi Auditor admittat articulos in aliqua cauſa, & recipiat ſtatim teſtes ſuper illis, & poſteà ab huiuſmodi admiſſione articulorum appellatur, & pars quæ appellauit per auditorem in ſtatum priſtinum reponatur; & poſteà iterum iidem articuli admittantur, & tunc non appelletur: fuit dubitatum utrum receptio teſtium poſt admiſſionem, & ante receptionem factam ualuerit? Et uidebatur quòd non: nam ex quo Auditor partem appellantem repoſuit in ſtatum priſtinum, in quo fuit ante huiuſmodi admiſſionem, uidebatur grauaſſe: & ideò reuocando grauamen, uidelicèt admiſſionem, quæ fuit principalis, uidebatur etiam omnia acceſſoria reuocaſſe: & ſic teſtium receptionem nihil ualuiſſe: aliàs non reuocaſſet grauamen cum effectu. de appella. c. cum ceſſante. & c. ſi à iudice. e. ti. li. 6. Dicebatur & concludebatur per omnes Dominos contrarium: nam licèt Auditor partem appellantem repoſuerit, hoc facit animo melius deliberandi, & non repellendi, ſed potius admittendi articulos: quem animum poſteà certum admittendo eoſdem declarauit. Nec etiam ſecundum omnes Dominos eſſet magnum peccatum, ſi ſeruatis omnibus terminis reciperentur teſtes ſuper articulis admiſſibilibus: imò ſecundum aliquos eo ipſo quòd iudex recipit articulos,
2 admitti ſaltem tacitè. & † ideò iudices in partibus ſeruatis ſeruandis nunquam ſuper admiſſione uel repulſione interloquuntur: ſed teſtes & inſtrumẽta recipiunt ad probãdum eoſdem, & ſi actor probet intentionem ſuam, pro
3 cedunt ad diffinitiuam ſententiã: nec huiuſmodi † admiſſio eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarii: nec uitiat receptionem teſtium dummodò aliàs ſint pertinentes. pro hoc facit c. ſi. de elect. in cle. Prætereà licèt ab admiſſione prima articulorum fuerit appellatum, tamen nõ à receptione teſtium, nec à ſecunda admiſſione, quæ declarat primam bonam fuiſſe, & canonicam. ergo &c.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio manifeſtæ offenſæ generaliter oppoſita abſolutionẽ petenti ſimpliciter vel ad cautelam valet.*

DECISIO XI. aliàs 501.

1 NOta, ſufficit † opponere exceptionem manifeſtæ offenſæ in genere abſolutionẽ petenti ſimpliciter, uel ad cautelam, maximè ſi excipiens referat ſe ad acta tẽpore probationis, & prædictã manifeſtam iniuriã in curia tunc ſpecificari oportebit iuxta notata in c. ſolet. de ſenten. excommu. lib. 6. uide deci. 33. infrà de ſentent. excommunic.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones declaratoriæ non ſunt admittẽdæ poſt terminũ ad dicendum contra commiſſionem: niſi iuretur &c.*

DECISIO XII. aliàs 503.

1 NOta, † exceptiones declinatoriæ poſt terminum ad dicendum contra commiſſionem oppoſitæ ad probandum non ſunt admittendæ: niſi uellet iurare excipiens, iuxta formam c. paſtoralis, de exceptio.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones tacitè repelli uidentur, ſi Auditor procedat illis non obſtantibus.*

DECISIO XIII. aliàs 565.

1 DIc, † quòd ſi aliquæ exceptiones dentur in aliqua cauſa per aliquam partem, ſi Auditor procedat ad ulteriora, tacitè repellit eas, & reputatur ac ſi ſuper eis pronuntiaſſet expreſsè. pro hoc in c. cùm ceſſante. de appel. & ab eo poteſt appellari. c. ex parte. 2. de appella. & ibi per Doct.

EPITOME.

Aetatis defectus ubi opponitur, Auditores ex aſpectu corporis ſolent iudicare.

DECISIO XIIII. aliàs 812.

SCiendum eſt, quòd ſi in aliqua cauſa commiſſa alicui domino Auditori ſacri Palatii, opponitur contra aliquem, quòd non habeat ætatem ſufficientem ad beneficium curatum, quòd tunc Auditor cauſæ præſentat illum coram dominis Auditoribus, ut uideant illum, & poſſint habere conſilia ab eis per aſpectum corporis. iuxta c. puberes. de deſponſa. impu. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio peremptoria poteſt omitti per prælatum: & prælatus agens nomine ſuo, & conuentus, præſumitur agere de conſenſu conuentus.*

DECISIO XV. aliàs 247.

1 NOta, † quòd prælatus poteſt omittere exceptionem peremptoriam competentem monaſterio, licèt monaſteriũ poſt ſi eſſet læſum poterit reſtitui. ut not. Innocen. in c. ueniens. de præſcript. & ibi not. quòd ubi prælatus agit nomine ſuo, & conuentus, præſumitur agere de conſenſu conuentus: ut eſt tex. in c. ea noſcitur. de his quæ fi. à præla.

SVMMARIVM.

1 *C. Ut circa. de elect. in 6. quando non opponuntur crimina, uel defectus, non habet locum.*

DECISIO XVI. aliàs 322.

1 NOta, glo. eſt Paul. de elazarijs: quòd † quando non opponitur crimen, uel defectus contra electum, uel prouiſum: ſed opponitur aliud, quàm crimen, uel defectus; non oportet quòd ſeruetur c. ut circa. de elect. lib. 6. puta quia dicit electum renuntiaſſe, ut ipſe not. in c. conſtitutionem. de electio. in uerbo, opponuntur. in clement.

SVMMARIA.

1 *Articuli obiectiui dandi ſunt infra terminum facto, et non uerbo tantum.*

2 *Articuli obiectiui quando ex eis dans nullum ius acquirit, an ſint admittendi.*

DECISIO XVII. aliàs 607.

1 DIc † quòd ſtylus ſacri Palatii eſt quòd aſſignetur partibus terminus ad ponendum, & articulandum in aliqua cauſa: quòd ſi aliqua pars dat articulos obiectiuos contra aliam, poſt illum terminum non admittetur ad dandum articulos: nec aſſignabitur alius terminus ſibi: nec ſufficeret, ſi daret uerbo, niſi facto det in termino aſſignato. Pro hoc facit quod dicit Compoſte. in c. quod ſicut. de electio. Sed ad crimina opponenda reſtitutio denegatur: ſecus tamen ſi ille articulus reſpiciat ius commune uel dantis. Nam tunc aſſignabitur alius terminus, ſi eſt neceſſarium ad dandum articulos de iure, ut ſi aliquis dicat in ſuis articulis, quòd ipſe habet ius in tali beneficio ex collatione ordinaria, uel alia uia debita, & non ille, cui Papa contulit, cùm ipſe copulauerit matrimonium cum tali, antequàm Papa ſibi contuliſſet dictum beneficium, uel alia iuſta cauſa dicat illum non habere ius, iſti articuli reſpiciunt ius dantis eos, ideò ſunt admittendi: cùm cuilibet ſit permiſſum defendere ius ſuum: ut legitur & nota. in c. cùm eccleſia Vulterana. de

2 elect. Articuli uerò obiectiui ideò non ſunt admittendi, quando ex eis dans nullum ius acquirit, ideò non debet admitti, cùm probatum non prodeſſet: ut notatur in c. cum cõtingat. de offici. delega. Contra hoc uidetur quod dicit Compoſtella in c. mandatum: ibi, Item reus nunquam contra quem. extra de reſcript. ubi dicitur, quòd licèt reus non habeat ius in aliquo beneficio, admittitur in iudicio contra actorem cum multis fauoribus: ut ibi dicit Cõpoſt. præterea articuli obiectiui ſunt calumnioſi, & ideò ſunt repellendi. Pro hoc facit c. calumniam. extra de pœnis. De materia obiectiua legitur, & notatur in c. ſtatuimus. & in c. ut circa. de elect. lib. 6. & melius in c. conſtitutionem. de ele. in cle. ubi dicitur, quòd articuli concernentes ius eccleſiæ, uel ponentis ideò ſunt tales articuli admiſſibiles: quando uerò obiectus habent locum debent ſpecificari, ſecundum Innocen. in c. cùm ueniſſent. de in inte. reſt. uide deciſio. 14. incip. not. quod in artic. ſuprà de teſtib. & atteſtat.

SVMMARIVM.

1 *Gratia ſi neutri, operatur, quòd materia obiectiua quæ aliàs eſſet repellenda, admittatur.*

DECISIO XVIII. aliàs 818.

1 NOta, † quòd materia obiectiua quæ aliàs eſſet repellenda uigore gratiæ, ſi neutri ius competat: efficitur ex tunc de iure ſuo, & eſt admittenda: nam qualitercunque poterit oſtendere aduerſario ius non cõpetere, totum eſt de iure: quia per hoc ſibi prouidebitur. ad hoc clemen. conſtitutionem. de electio.

De Præſcriptionibus.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia parrochialis & hoſpitalarij poſſunt præſcribere iura aliarum eccleſiarum.*

DECISIO I. aliàs 10.

1 NOta, † quòd eccleſia parrochialis & hoſpitalarii ex conſuetudine poſſunt præſcribere iura alterius parrochiæ, & poſſunt conferre eccleſiaſtica ſacramenta. de quo dic. ut in clem. quia contingit. de relig. domi. in fin. cum ibi not. & clement. religioſi. de priuileg. ut no. per Ioan. monach. in c. cùm perſonæ. eodem titu. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Titulus minus iuſtus, non tamen reprobus, dat cauſam præſcribendi: & ideò ex eo acquiritur mediante præſcriptione dominium.*

DE-

DECISIO II. aliàs 310.

1 NOta, ex † minus iuſto titulo, non tamen reprobo, ut rei furtiuæ, uel raptæ, acquiritur mediante præ ſcriptione dominiū; quia minus iuſtus titulus dat cauſam præſcribendi. extrà de iure patro. c. cura. & c. paſtoralis. cum ibi not. & c. ſi diligenti. de præſcriptio. ff. de uſuca. pro empto. l. 2. §. ſi à furioſo.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus poteſt præſcribere ius instituendi, & deſtituendi.*

DECISIO V. aliàs 330.

1 NOta † Archidiacono iure præſcriptionis poteſt cō petere inſtitutio, & deſtitutio beneficij etiam curati. de quo d. c. & in. c. cū ſatis. de offi. Archi. & illud poteſt eſſe præſcriptibile.

De Senten. & re iudicata.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata non publicatis teſtibus non uitiatur, niſi fuerit appellatum à non publicatione.*

DECISIO I. aliàs 16.

1 NOta, quòd † non uitiatur ſententia teſtibus nō
2 publicatis, niſi à non publicatione fuerit appellatum, uel à parte fuerit petita publicatio. ut not. Innocen. in c. cùm I. & A. ſuper uerbo, publicatur. de re iudica.

ADDITIO.

2 Non publicatis. Adde deciſ. 1. ſuprà de probatio. & quæ ibi addidi.

SVMMARIVM.

1 *Sententia executioni intereſſatus opponere ſe poteſt.*

DECISIO II. aliàs 2.

1 NOta, † quòd opponens ſe executioni ſententiæ ſi
2 ue in cauſis beneficialibus, ſiue alijs, ſi ſua intereſt, auditur: ut not. in c. ueniens. de teſt. per Innocen. ſuper uerbo, opponere. & ſuper uerbo, incontinenti. de quo dic ut ibi. & uide in dec. 11. ſuprà de iudic. & dec. 11. infrà eod.

ADDITIO.

2 Opponens ſe. Adde Fely. in c. ſuprà eo. de offic. dele. in prin. nu. 1. & dec. 2. ſuprà de reſtit. ſpoliat.

SVMMARIA.

1 *Clemen. ut calumnijs. de re iudic. non habet locum, quando tertia ſententia eſt lata ſolum ſuper deſertione.*

2 *Iudex nullitatis an poſſit inhibere ubi lata fuerunt tres ſententia, duæ conformes & tertia ſuper deſertione appellationis.*

DECISIO III. aliàs 51.

1 NOta, † quòd ubi tres ſententiæ ſunt latæ ſuper uno negotio, ſed tantùm ultima ſententia eſt lata ſuper deſertione appellationis, & ſolùm appellatio eſt pronuntiata deſerta, quòd in hoc caſu ſententiæ ſunt dif
2 formes: in iſto † caſu non habet locum c. 1. de ſent. & re iudi. in cle. quin index cui cōmiſſa eſt cauſa nullitatis, poſſit inhibere quòd non fiat executio. Nam illud c. habet locum; quando tres ſententiæ ſunt latæ conformes, & in omnibus eſt cognitum de inſtantia, quod non eſt in præſenti caſu; quando ultima ſententia ſolùm eſt lata ſuper deſertione, licèt contra hoc uidetur l. furti in princ. ff. de his qui not. infa. ubi quando pronuntiatur ſuper deſertione, à tempore primæ ſententiæ habet effectum, niſi antè confirmetur ſentētia à tempore latæ ſentētiæ, à qua fuit appellatum, ut ibi. Pro prima parte faciunt not. per Io. An. in c. ſicut de appellatio. in clem. & uide dec. 9. 13. 14. & 68 infrà eod. & dec. 17. infrà de ſentent. excōmunicat.

SVMMARIA.

1 *Executoria facta parti non citata non præiudicat.*
2 *Sententia inter alios lata inducit præſumptionem.*
3 *Executor neceſſariò non uocat aliquem, ubi procedit ad examinationem, an impetrans ſit idoneus?*
4 *Executor poteſt alteri committere examinationem idoneitatis impetrantis.*

DECISIO IIII. aliàs 88.

1 NOta, † quòd ubi executor declarat illum qui acceptauit beneficium, ius non habere in beneficio, talis declaratio non nocet tertio, niſi fuerit uocatus: licèt aliàs faciat præſumptionem: quia quod facit executor non uocata parte, parti non uocatæ non nocet: imò poſt decem dies poteſt uenire contrà: ſecus ſi pars eſſet uocata. argo. illorum quæ not. in c. propoſuit. de conceſ. præb. & c. dudum. de præſumpt. cum no. per Ioan. And. in c. cùm in multis. in nouel. de reſc. lib. 6. Præſumptionē
2 autem faceret iſta declaratio: quia † ſententia inter alios lata inducit præſumptionem: ut not. in l. quia non debet.
3 ff. de iureiuran. quando † autem fit per executorem examinatio, an aliàs ſit idoneus per purificationem gratiæ impetrantis, non eſt neceſſe aliquem uocari per executorem: ut not. Innocen. in c. licet. de trāſlat. epiſcop. & in allegat. c. propoſuit. & uide c. 1. de offic. iudi. delega. in cle-
4 menti. quia † talis executor poteſt alteri committere.

SVMMARIVM.

1 *Interlocutoria non eſt ferenda in ſcriptis de neceſſitate, niſi in ea uerteretur magna cauſa cognitio.*

DECISIO V. aliàs 91.

1 NOta, † quòd ſententia interlocutoria non eſt ne-
2 ceſſe quòd feratur in ſcriptis: ut not. gl. ff. de appel. l. 2. & de arbi. l. diem proferre. in prin. & Archid. in c. fin. de ſenten. & re iudi. lib. 6. & hoc intelligo uerum, niſi talis ſit interlocutoria in qua uertatur magna cauſæ cognitio, quia tunc eſſet ferenda in ſcriptis, ſicut diffinitiua. argu. l. minori. C. de præd. mino. iunct. l. 1. C. de ſent. ex breuiculo reci. ſic not. in l. 2. eod. tito. per Cyn. Innoc. in c. auditis. de procurat. dicit, quòd ferri poteſt ſine citatione, & partibus abſentibus.

ADDITIO.

2 Sententia. Adde Iaſon. in l. nequicquam. §. ubi decretū. col. 11. uerſic. ultimò quæritur. ff. de off. procon. & uide dec. primam eo. in antiquio.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſor reus non eſt amouendus à poſſeſſione beneficij, etiā ſi nullum ius habeat, ubi conſtat de non iure actoris.*
2 *Poſſeſſor etiam ſi nullum ius habeat in beneficio; tamen dare poteſt obiectus.*

DECISIO VI. aliàs 70.

1 NOta, † quòd ubi conſtat de non iure actoris, reus non eſt amouendus à poſſeſſione beneficij quod tenet: poſito quòd reus ius non habeat: ut no. Compoſt. in c. mādatū. de reſcrip. & Inn. in c. ex inſinuatione. de proc. ad quod facit l. fi. C. de rei uendica. & quod no. Inn. in c. in literis. de reſti. ſpo. in gl. ſuper uerbo, fatemur. melius in c. cùm Bertoldus. in gl. mirum. poſt princ. de re iudic. tamen uidetur text. in ca. olim. de reſcrip. in fin.
2 ad quod. l. 1. ff. uti poſſi. imò ſecundùm aliquos, † talis poſſet dare obiectus contra ius nō habentē: quia intereſt ſua eſſe in poſſeſſione, donec cōſtet de iure actoris: maximè ſi ab initio haberet poſſeſſionem coloratam: arg. not. per Archid. in c. licet. de præb. lib. 6: ad quod facit l. loci corpus.

pus.ff.ſi ſer.uen.l. Paulus.§. ſi. qui. mod. pign. uel hypo. ſol.& eſt tex.extrà de teſti.c.ſignificauit. uide dec.7.8. & 9.ſuprà de exceptionib.

SUMMARIUM.

1 *Sententia nulla per ſecundam confirmata non poteſt ulterius allegari nulla.*

DECISIO VII. aliàs 118.

1 NOta, †quòd ubi ſententia nulla per ſecundam ſententiam eſt confirmata, amodò prima ſententia cõfirmata non poteſt allegari nulla.uot.Innocen.in c. 1.de confir.uti.uel inutili.

SUMMARIUM.

1 *Cauſa cenſetur deuoluta ad curiam in petitorio, ex quo in ea ſunt latæ tres ſententiæ conformes in poſſeſſorio.*

DECISIO VIII. aliàs 102.

1 NOta† quòd ubi tres ſententiæ ſunt latæ ſuper poſſeſſorio,& ſunt mandatæ executioni, ſi poſteà agatur petitorio, petitorium uidetur deuolutũ in curia eo ipſo,quòd ſuper poſſeſſorio in curia ſententiæ ſunt latæ,ne diuidatur cauſæ continentia.l.nulli.C. de iudic. maximè coram iudice competenti, qui iudex eſſe poteſt in utraque cauſa,ſi petitur uẽnlato petitorio. Nam aliàs poſito quòd poſſeſſorium eſſet uentilatum coram iudice petitorij non eſſet competens iudex,ut dicitur in ſimili in c.at ſi clerici.de iudi.ubi laicus conuentus à clerico coram iudice ſeculari non poteſt laicus clericum reconuenire coram eodem iudice ſeculari. Ad quod facit quod not.Archi.c.1.de cler.coniuga.lib.6.in uerbo, condemnatis.in ſi.uide deci.23.infrà eod.

SUMMARIUM.

1 *Executioni trium ſententiarum tertius ſe opponens non auditur, niſi ſe ante ſententias oppoſuiſſet, & intereſſe ſuum declaraſſet.*

DECISIO IX. aliàs 165.

1 NOta,† quòd ubi ſunt latæ tres ſententiæ,& mandãtur executioni,iuxta c. ut calumnijs. de re iudi.in clem.tertius allegans intereſſe,quòd ſententiæ nõ mandentur executioni,non poteſt executionem impedire, niſi ante ſententias ſe oppoſuiſſet, & intereſſe ſuum declaraſſet.de quo dic,ut not.per Gulier.& Gen. In allega.c.ut calumnijs.& per Innocen.in c. ueniens. de teſti. uide ſuprà deciſi.3.

SUMMARIA.

1 *Sententia lata ſuper attentatis an dicatur interlocutoria, ſi feratur ordine iuris ſeruato.*

2 *Sententia quæ fertur ſuper his quæ incidunt, vel emergunt pendente lite dicitur interlocutoria.*

3 *Ordo iuris vbi non requiritur, ſed tamen partes illum cœperunt obſeruare, an ſibi præiudicent.*

Sententia lata ſuper poſſeſſorio dicitur diffinitiua.

DECISIO X. aliàs 215.

1 NOta,†quòd ſententia lata ſuper attentatis uidetur interlocutoria magis quàm diffinitiua, nec habet uim diffinitiuæ:quia ex quo poſt iudicium incœptum incœpit competere,uidetur de proceſſu cauſæ: ut no. Arch.in c.non ſolùm.in gl.2. de app. lib.6. modò illa
2 ſentẽtia† dicitur interlocutoria,quæ fertur ſuper his quæ incidunt,uel emergunt pendente lite.ut no.Ioan. An.in c.ad compeſcendas.de ſeque. poſ.in cle. ſuper uerb. diffinitiua. Item non uidetur diffinitiuã quia nõn diffinit negotium:quia poſito quòd ſententia ſit lata ſuper cauſa attentatorum, poteſt agi interdicto, uel aliis remedijs ad poſſeſsionem.ar.no.per Io. mo. in c.cupientes. ſuper uer.in totum.in ſi.de elect.lib.6.& ex hoc dicitur, quod ſi appelletur à tali ſententia,eſt appellandum in ſcriptis, ſicut ab interlocutoria.no.in c.ord.de appel.l.6.Itẽ dici-
3 tur,quòd† ubi ſuper attentatis coram iudice à quo eſt appellatum,& eſt datus libellus,& lis conteſtata,nõ eſt neceſſe quòd talis ordo iudiciarius ſeruetur coram iudice appellationis:quia eſt alia inſtãtia.ut l.cùm quærebatur. ff. iudi. ſolu. & partibus uidetur præiudicatum, ſi primò elegerunt ordinariam ulam, de quo dic ut not. Arc. & Io.An.in c.non ſolũm.de app.lib.6.& c. cupientes: ſuper uerb. plenam ſidem. nam etiam illa interlocutoria uocatur,quæ uerè decidit negotium, dum tamẽ incidat in cauſa principali:ut no.gl.in l.intra utile.ff. de mino. in gl.licet aliqui uoluerint dicere quod ex quo ſuper attentatis ſeruatur ordo iudiciarius, ſi ſentẽtia feratur ſeruato iuris ordine uidetur diffinitiua. Archid.no.in c.conſtitutus.ſuper uerbo,effectum.uerſ.& licet.de appel.per Inn. licèt ibi loquatur in caſu,qui differebat totum negotiũ: quia poſito quòd ſeruetur ordo iudiciarius, nõ ſequitur quòd ſit interlocutoria:ſed difficili modo reuocetur, ut
4 no.Inn.in c.cùm ueniſſet.circa ſi.de inſti.Sententia† autẽ lata ſuper poſſeſſorio uidetur diffinitiua:ut eſt tex in cle. ad compeſcendas.de ſequeſ. & circa materiam attentatorum uide deci. 25.infrà eo.& dec.75. infrà de appellat.

SUMMARIUM.

1 *Sequeſtrum decretum poſt ſententiam diffinitiuam inter alios collitigantes latam, an impedire poſſit tertius intereſſe ſuum deducens.*

DECISIO XI. aliàs 294.

1 NOta,† quòd ſi feratur ſententia diffinitiua in cauſa beneficiali pro actore, & contra reum poſſeſſorem, & ab illa ſententia appelletur per eum, qui dicit ſua intereſſe: dubium fuit utrum hic tertius appellans poſſit contradicere,& impedire ſequeſtrationem beneficiorum,& fructuum:iuxta clemen. un. de ſequeſtra. poſ.& fruct.& uidebatur quòd ſic:quia per hanc appellationem impediretur realis,& actualis executio ſentẽtiæ, quæ eſt maior,quàm ſequeſtratio.ut in c. cum ſuper. de re iud.cum ibi no. ergo multò fortius ſequeſtratio fructuum,quæ eſt minus.de dec.c.ex parte.de reg.iur.c.cui licet.lib.6.Pro hac opi. faciunt quædam no.Pau. in glo. pe.dictæ cle.quæ quærit,ſi duo litigãt de beneficio quod in totum ſpectat ad tertiũ, nunquid per talem litem impeditur in iure ſuo?tenet quòd non,quia hoc abſurdum eſſet dicere,facit c.cum eccleſia uulterana.de elec. quia nemini facit iniuriã,qui utitur iure ſuo. & res inter alios acta &c.de re iudi.c.quamuis. facit etiam pro hoc dicto quædam no. Io.An.in eadem cle.ſuper uerbo aliàs.uero poſſeſſorem.non tamen pro petitorio poteſt ſequeſtrari, concor.Gen.& Pa.dicunt quòd licèt ſententia non ſit lata pro illo nouo petitore,licèt lata cõtra poſſeſſorem ad inſtantiam illius, qui fortè nullũ ius habet in beneficio: ergo uidetur quòd ad eius inſtantiam non ſit facienda huiuſmodi ſequeſtratio. de accu.c. ſuper his. præmiſsis non obſtan.fuit deciſum contrà, per omnes Dominos, nam per huiuſmodi ſequeſtrationẽ nullum ſibi ſit præiudicium,nec damnum:imò eſt ſibi plus utilis quàm damnoſa,uidelicèt quòd fructus per unam perſonam colligantur idoneam,& reſeruantur ſibi,ſi finalè in cauſa obtineat uictoriã.Nec per hoc impeditur in iure ſuo in aliquo,ergo ceſſat dictũ Pau.quod fortè procederet, ſi iſte tertius fuiſſet, & eſſet poſſeſſor beneficii: quia ſi inter duos uel plures petitores fertur ſententia pro uno cõtra unum alium,uel reliquos non ſit ſequeſtratio,nec habet

locum

locum cle. illa, quod probat ibi tex. quãdo dicit, definimus ut una contra poſſeſſorem definitiua ſententia ſuper beneficio apud ſedem apoſtolicam promulgata. &c. quod non eſt hic. Prætereà dictum Io. And. non obſtat: quia loquitur, quando ſententia fertur pro petitore, qui allegabat ad priuationem: tunc enim non eſt locus ſequeſtrationi, quæ non habet locum, niſi quãdo agitur ſuper titulo beneficiali. & ideò ſi inter petitorem, & poſſeſſorem beneficii eſſet alia quæſtio realis, uel perſonalis, non eſſet locus conſtitutioni ſecundum Io. An. ſuper uerbo, diffinitiua. & Pau. ibidem. Cùm igitur iſtius tertii non interſit impedire huiuſmodi ſequeſtrationem, & ſit ſibi potius utile, quàm damnoſum, nõ eſt audiẽdus. 2. q. 6. can. non ſolent. & in dicto c. ſuper his. non obſt. c. cùm ſuper cum ibi not. per Inn. & Hoſt. quia ibi poſſet fieri appellãti tertio magnum præiudicium, ſi fieret executio latæ ſententiæ pro uictore, & ipſe in poſſeſſionem induceretur: & ſic ſibi nouus poſſeſſor, & durior aduerſarius conſtitueretur. at hic in caſu noſtro illi habenti unam ſententiã pro ſe nõ dabitur poſſeſſio, nec aliquid de fructibus percipiet: niſi finalem uictoriam in cauſa obtineret: ergo ma
a ius præiudiciũ [a] fieret tertio per illam executionem, quã per illam ſequeſtrationem, quæ fit per iudicem, & non per partem, imò parte inhibita, ergo non debet eſſe partibus damnoſa. ſecundum Gulie. & Gen. ibi, qui remittit ad not. de iudi. c. examinata. Et plenius de hac materia ſequeſtrationis de reg. iuris. c. locupletari. lib. 6. per Ioan. And. uide deci. unic. ſuprà de ſequeſt. poſſeſ. & fruct.

ADDITIO.

a Maius præiudicium. Adde Ludo. Gomes ſuper regu. de ſurro. colli. q. 7. ſol. 2. circa finem.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio deſerta ſi iudex proferat ſententiã ſuper principali negotio, etiam appellatio inſtante, talis ſententia erit nulla.*

DECISIO XII. aliàs 604.

1 DIc, † quòd ſi appellatio alicuius deſerta eſt, & iudex qui procedit ratione dictæ appellationis protulerit ſententiam, quòd talis ſententia nulla eſt, licèt appellatus procederet coram eo ratione dictæ appellationis. & ita fuit obſeruatum in curia Romana, cum reuerẽdis patribus dominis Cardinalibus auúculo & nepote.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ubi lata ſunt tres ſententiæ conformes contra eius capitulum, an poſſit executionem ipſarum impedire ex eo quòd non fuerit citatus.*

DECISIO XIII. aliàs 441.

1 NOta † utrùm latis tribus ſententiis contra capitulũ Epiſcopus ueniens ad cauſam etiam in ſecũda, uel in tertia inſtantia, & prætendens illas nullas, quia ipſe uocatus non fuit ad cauſam poſsit impedire earum executionem, uel an obſtet ſibi. c. ut calumniis. de re iudic. in clementin. Nam aliqui ibi intelligunt, quòd ille cõtra quem latæ ſunt non poſsit extunc impedire prætextu nullitatis, tamen tertius bene impedit. ſuper quo uide Paul. & Gen. ibi.

EPITOME.

Cle. ut calumnijs. de re iudi. an locum habeat, quando una ſententia ſuper nullitate duarum præcedentium diſſinitiuarum intermediauit tertiam earum confirmatoriam. Vel ſic: Appellans à ſententia lata ſuper nullitate duarum ſententiarum ſuper negotio principali ad fauorem ſuum latarum, ſi obtineat ſententiam confirmatoriã primarum ſententiarum, & infirmatoriam tertiæ ſententiæ latæ ſuper nullitate, an poſsit impediri quominus executionem obtineat ſententiarũ ad fauorem ſuum latarũ?

DECISIO XIIII. aliàs 424.

1 NOta, quidam obtinuit [a] duas ſententias pro ſe, & tertiam contra ſe: & ſuper nullitate primarum duarum per quam primæ duæ fuerant nullæ declaratæ, & quartam pro ſe confirmatoriam & infirmatoriam tertiæ latæ ſuper nullitate, & ſic habet tres ſentẽtias pro ſe concordes, & unam contra ſe ſuper nullitate: pars uerò rea contra quam ſunt latæ tres ſententiæ, appellat à ſententia confirmatoria primarum duarum, prætendens & producẽs earum nullitatem, pro qua, & ſuper qua nullitate obtinuerat pro ſe ſentẽtiam tertiam: actor uerò petit antequàm reus audiatur ſuper illa nullitate mandari tres ſententias concordes executioni, iuxta c. ut calumniis. de ſent. & re iudi. in cle. reus dicit, quod c. calumniis. nõ habet locum in hoc caſu, quia ipſe de nouo poſt tres ſententias concordes non proponit nullitatem: imò ante poſt duas ſententias propoſuerat de nullitate, & ſuper ea, & pro ſe unam ſententiam iam reportauit: quis eorũ benè dicat? Non fuit determinata: ſed mota in conſilio. uide dec. 17. de ſenten. excommu. infrà.

ADDITIO.

a Quidam obtinuit. Adde ſimilem deciſ. 2. infrà eod. hoc titu. in antiquiorib.

EPITOME.

Appellatum ſi fuerit, à ſentẽtia lata ſuper poſſeſſorio ſuſpenſo petitorio: nunquid poſsit iudex appellationis ſuper utroque pronuntiare?

SVMMARIA.

1 *Iudex appellationis à ſententia lata in partibus ſuper poſſeſſorio, petitorio ſuſpenſo, an poſſit cognoſcere de poſſeſſorio, & petitorio ſimul.*

2 *Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitorium.*

DECISIO XV. aliàs 836.

1 NOta, acto † in partibus ſuper eccleſia petitorio & poſſeſſorio, tandem ſuſpenſo petitorio lata ſententia in ſolo poſſeſſorio appellatur ab ea, defertur appellationi, & in uirtutem appellationis cauſa appellationis commiſſa fuit in curia Auditori: & partes procedunt coram eo in petitorio & poſſeſſorio ſimul, & fertur ſentẽtia in utroque, quæritur an ualeat in petitorio? & quidã dicunt non: quia ſolum poſſeſſorium uidetur commiſsũ ſibi, ex quo appellatio erat emiſſa à diffinitiua lata in ſolo poſſeſsorio. Alii contrà, quia per illam appellationem totum fuit deuolutum ad curiam, & petitorium & poſſeſſorium, & præſertim ex quo originaliter fuerat ſuper toto proceſſum, ne cauſæ continentia diuidatur, & ſic cauſa illius appellationis commiſſa totum negotium eo modo quo erat ad primum iudicem in partibus commiſſum uidetur, ſed coram eo potuiſſent partes procedere in petitorio: ergo & coram iſto Auditore Pro prima parte erãt plures: quia ſub poſſeſſorio nõ uenit. c. 1. de ſequeſt. poſ.
2 & fruct. cum ibi not. nec † poſſeſſorium trahit ad ſe petitorium. ut ibi argu. C. ſi à nõ compe. iudi. l. ſi de proprietate. iunct. l. naturaliter. ff. de acquiren. poſſeſsio.

SVMMARIVM.

1 *Sententia diffinitiua lata per falſas cauſas tranſit in rem iudicatam: ſecus in interlocutoria.*

DECI-

DECISIO XVI. aliàs 443.

1 NOta, † quòd licet ſententia ᵃ diffinitiua obtenta
a per falſam cauſam, ſeu per falſas allegationes, trãſeat in rem iudicatam, ſi non appelletur, tamẽ præceptum interlocutorium ſeu etiam decretum per falſam cauſam, ſeu etiã per falſas allegationes obtẽtum nõ tranſit in rem iudicatam: imò eſt nullum ipſo iure. ff. de fideicom lib. l. cùm uerò. §. ſubuentum. uer. proindè. & ff. de reb. eorum qui ſub tu. l. magis puto. §. ſi æs alienum. cum ſuis concor.

ADDITIO.

a Licet ſententia. Vide infrà dec. 27.

SVMMARIA.

1 *Sententia abſolutoria tantũ ab impetitione, quæ trãſiuit in rẽ iudicatã nõ obſtat, quin mortuo eo, pro quo lata fuit debeat admitti ille, contra quem fuit ad proſequendum ius ſuũ ſuper benefic o, ſuper quo fuerat res iudicata.*

2 *Sententia abſolutoria ab impetitione poteſt fieri ex diuerſis cauſis: nec obſtabit ſi in ea non fuerit impoſitum perpetuum ſilentium.*

3 *Sententia abſolutoria nullum ius adiudicat actori.*

4 *Sententia lata contra pupillum nocet eius ſubſtituto uulgari, uel cohæredi, ad quem pupillo abſtinente ab hæreditate peruenit hæreditas.*

5 *Sententia lata in cauſa beneficiali trãſit in rem iudicatã inter eaſdem perſonas: quò verò ad iudicem ſecus. 6.*

DECISIO XVII. aliàs 550.

1 VTrùm ſit † petitor beneficij probans de iure ſuo per mittat metu, uel aliàs ſine quacunque pactione illi circa, & ſine renuntiatione, intruſum abſolui ab impetitione, & non appellat, poſſit poſteà illo reo mortuo, & alio in eius loco ſurrogato, ſeu intruſo non obſtante exceptione rei iudicatæ agere contra nouũ ſurrogatũ, et intruſum, & iterum beneficium petere? Videtur quòd non, cùm lata fuerit ſententia, nec appellauerit. In cõtrarium uidetur: quia nunc reus eſt alia perſona¹, quæ non habet cauſam à primo, qui fuit abſolutus ab impetitione actoris: imò ab eo qui ſibi contulit, & ideò non prodeſt ſibi exceptio rei iudicatæ. ar. l. cùm quæritur & l. an eadem ff de excep. rei iud. pro quo eo ut l. ſi à te. §. Iulianus. & l. ſi mater. §. ſi quis autem. cũ gl. eo. ti. Pro hac parte de conc. præben. c. poſt electionem. ubi primò expulſus, ſeu non admiſſus poteſt iterum petere, præſertim ex quo non fuerat per ſententiam primo intruſo beneficiũ adiudicatum: nec impoſitum reo perpetuum ſilentium.

2 Abſolutio ᵃ ² enim ab impetitione potuit fieri ex diuer-
a ſis cauſis propter ineptitudinem libelli, & propter alias cauſas perſonales, & ſic nõ uidetur obſtare exceptio agẽti de nouo contra alium, niſi eſſet ſibi impoſitum perpetuum ſilentium: ut ſuit in c. præal. poſt electionem. ſic loquitur l. à Titio. cum gl. ff. de actio. Item ſicut ſententia lata contra primum non potuiſſet nocere illi ſecundo uenienti ex alijs iuribus, & agenti, ita nec ſibi proficere de-
3 bet. C. quibus res iud. non no. l. 2. Pro hoc facit, quia ³ licet abſolutio rei pareret exceptionem rei iudicatæ, abſolutio tamen nullum adiudicat ius actori. ar. l. Iulianus. de condi. inde. & l. item ſi uictus. de exce. rei iudic. ergo ſi actor petat rem ſuam, uel beneficium ſuum ab iniuſto poſſeſſore, non nocet ſibi abſolutio tertij. Ad hoc C. de præſcrip. 30. an l. ſi quis emptionis. §. ſi uerò nullum. Si enim nouus poſſeſſor de illa exciperet, ius tertij allegaret: quòd non poteſt, cùm per hoc non arguuntur rationes actorum: ut. ff. ſi ſerui. uendi. l. loci corpus §. cõpetit. Nec obſt. quòd no. ff. de excep. rei iu. l. ſiquis ad exhibendũ. & l. ſi quis rẽ & per Cy. in l. nec. C. e. ti. quia illud uerum contra eundem reum, hic contra alium. Non obſt.
4 ff. de re iud. l. ex contractu. ubi ſententia lata contra pupillum nocet, uel prodeſt eius ſubſtituto uulgari, uel cohæredi, ad quem pupillo abſtinente ab hæreditate peruenit hæreditas, & tamen illi non ſuccedit, nec habet cauſam ab eo, ſed à teſtante, quia ibi ideò, quia lis erat dicta nomine hæreditario, & cum primo tunc uero hærede, & petente hæreditatis nomine hæreditatem litigioſam defendere, & ideò tenuit proceſſus ac ſententia: nec iſti, qui ex priuilegio ſpeciali, & contra ius eccleſiæ concedũtur, unde acta & nomine hæreditario retractet. Ad hoc bene facit. ff. de mino. l. in integrum. hic uerò lis nõ erat agitata nomine eccleſiæ, ſed nomine ſolius defendẽtis, ideò &c. quare non obſtat ſi dicatur, quòd actor ſi ſe non opponat, uidetur tacitè renuntiaſſe iuri: quia nõ eſt quin illud poſſit deducere, & petere contra alium: quia nõ fuit abſolutus. uidetur tex. in l. item ſi uictus. ff. de exc. rei iud. nec ſententia abſolutoria rei ius perfectum
5 actori abſtulit. facit. l. Iulianus. de cond. ind. ſiẽ in dubio non præſumitur quòd iudex tulit ſententiam abſolutoriam ex eo, quòd actor non probauit intentionem ſuam quia contrarium ſuppoſuitur: ſcilicèt quòd intentionem ſuam probauerat. & ſic non potuit ſe referre: nec debuit ad falſam cauſam. oportet ergo præſumere, quia ex aliqua cauſa perſonali, uel alia qua ceſſante ceſſat effectus ſuæ ſententiæ. ad quod poteſt induci l. hæc enim cauſæ. ff. de ſuſpect. tut. & l. ſi præſes ff. de pœnis. ſic enim elegiſſet uiam ad impugnandum ſuam ſententiam, ſi eam tuliſſet ex falſa cauſa. ar. no. ff. de acquir. hæredi. l. ſi is ad quẽ. §. ſi. quod nõ eſt uerſimile. ff. de re iu. l. 3. Nec obſt. quod no. Hoſt. in ſumma, de ſenten. §. quot ſunt eius ſpecies. uer. ſed nunquam. & hoc ſumma uerum, quia illud uerũ
5 quòd † ſententia lata in cauſa beneficiali, tranſit in rẽ iudicatam inter eaſdem perſonas: hic autem ſunt diuerſæ, Item pro hac parte facit æquitas, quæ debet mouere iudicem, aliàs ſuperiorem, ne actor iſte de cuius iure conſtat, ſit ſuo iure priuatus & non perdat: & ne reus intruſus indebitè teneat. re-
6 ſpectu † enim ſuperioris ſententia non tranſit in rem iudicatam in cauſa beneficiali. ad quod no. per Inn. de reſcri. c. conſtitutus. in ſi. de re iu. t. lator. cum concor. & c. cùm Berroldus. de re iudi. & Henr. in c. 1. de conceſſione præbẽdarum. Item pro hoc facit, quia etiam inter eaſdem perſonas ubi actum eſt uno modo agendi, & reus eſt abſolutus: ſi poſtea de eadem re, uel materia agatur alio modo agendi, non obſtat abſolutio, præſertim cùm non pronuntiatur ſuper facto, ſed ſuper iure: ut colligi poteſt per not. per Cyn. C. quando ciuilis ac. cri. præiu. l. 1. in quæſt. ibi, cùm quæritur, nunquid &c. ergo idem dicatur inter diuerſas partes: licet ſit idem modus agendi.

ADDITIO.

a Abſolutio. Adde Bald. in. c. cũ ſuper. in ſi. de cauſ. poſſeſ. & propriet.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata in confeſſum ante litem conteſtatam, quæ non poteſt valere vt ſententia, valet ut præceptum.*

DECISIO XVIII. aliàs 568.

1 VTrùm ſi † contra reum confitentem debitum ante litem conteſtatam, & non dato libello per actorem iudex tulit ſentẽtiam diffinitiuam, & eum condẽnauit ad ſoluendũ, talis ſententia diffinitiua, quæ ualere nõ poteſt ut ſententia, ſaltem ualeat ut præceptũ de ſoluendo. Tenuerunt quaſi omnes quòd ſicut ſi actus non ualet ut agitur, ualeat ut ualere poteſt: quia hic potius cenſetur peccatum materiæ, quàm peccatum formæ: quia materia talis confeſſionis ſic ante litem conteſtatam factæ non eſt ſufficiens ad ſententiam, ſed ad præceptum. argumen. l. in inutilis. ff. de acceptil. ut uerbum ibi poſitum condemno, ſumatur largè in principio ſecundũ materiam ſubiectam arg. de uerb. ſigni. c. in his. quando dicit ut ſiat interpretatio, ᵃ ut actus magis ualeat, quã pereat: ut ſuprà deci. 13.

ADDI-

ADDITIO.

a Interpretatio. Adde c.inter dilectos.de fid.inſtr.de regu. iur.c.contra eum.& c.utile.li.6.ff.de reb. dub. l.quoties. in fi.fol.iij.l. in tradendis. ff.commun. præd.in Spec. de teſt.§.1. uer. Item quòd teſtis obſcure.

SVMMARIVM.

1 *Appellare non licet tertio tam in cauſa prophana, quàm beneficiali.*

DECISIO XIX. aliàs 687.

1 DIc, † quòd ſi aliquis in cauſa ſpirituali, uel prophana in eadem cauſa non in diuerſis in prima inſtantia & ſecunda ſententiam diſſinitiuam contra ſe reportauit, & appellauit, & in tertia inſtantia habuit ſententiam contra ſe,& confirmatoriam à qua ſit appellatũ, & petat apoſtolos ſibi dari, non dabuntur tunc aliqui apoſtoli: ſed iudex poteſt dicere ſibi petenti: Amice non licet tertiò appellare. ut c.ſua.& c.directæ. de appel.

SVMMARIVM.

1 *Appellare non licet tertiò, licet duæ ſententiæ in partibus fuerint latæ.*

DECISIO XX. aliàs 725.

1 DIc, † quòd ſi duæ ſententiæ diffinitiuæ in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana latæ ſint pro aliquo extra ſacrum Palatium authoritate apoſtolica, & poſtea appellatur à ſecunda ſententia confirmatiua: & poſteà cauſa appellationis & negotium principale committatur alicui domino Auditori ſacri Palatij, qui prædictas ſententias confirmet: tunc non eſt licitum appellare tibi licèt primæ duæ ſententiæ ſint latæ per iudices extra Palatium: ut legitur & notatur, in c. ſua .de appellatio. cum ſimili.

SVMMARIVM.

1 *Pronuntiari cauſam eſſe deuolutam in ſpiritualibus neceſſariò non debet ſecus in prophanis.*

DECISIO XXI. aliàs 737.

1 NOta, † quòd neceſſarium eſt quòd cauſa prophana pronuntietur eſſe deuoluta ad curiam Romanam per Auditorem cauſæ: ſecus in cauſa ſpirituali: & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Auditor poteſt in cauſa, in qua nullum dubium habet, pronuntiare de conſilio, & aſſenſu coauditorum, licet cauſam non poſuerit in conſilijs.*

DECISIO XXII. aliàs 751.

1 SCiendum eſt † quòd ſi aliquis Auditor ſacri Palatij habet cauſam ſibi commiſſam ſpiritualem, uel prophanam, in qua ſeruatis terminis ſacri Palatij debet ferre ſententiam diffinitiuam, in qua nullum dubium habeat, cum ſit clara pro iuſtitia miniſtranda. Nec eſt neceſſarium, quòd ponantur conſilia: ſed tunc in prolatione ſententiæ poteſt dicere, de conſilio & aſſenſu &c. nam in iſto caſu data eſt poteſtas Auditori generaliter ſic dicendo per dominos Auditores ſacri Palatij. Si autem Auditor habeat dubia, quæ ponat in conſilijs, tunc ſi conſilia ſunt cõcordia poteſt dicere in probatione ſententiæ: ſi autem ſunt diſcordia conſilia debet ſtare conſilio maioris partis: & etiam poteſt dicere in prolatione ſuæ ſententiæ de conſilio dominorum coauditorum.

EPITOME.

Auditor poteſt cognoſcere de appellatione intruſi in executione duarum ſententiarum conformium latarum contra reum mortuum.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio licet propter eius defectum cauſam non deuoluat ad curiam, attamen Auditor poterit de appellatione interpoſita per intruſum ab executione duarum ſententiarum contra reum mortuum cognoſcere.*

DECISIO XIX. aliàs 6.

1 NOta, † quòd ubi pro appellato ſunt latæ duæ ſententiæ in curia, & moriatur ille cõtra quem ſunt latæ, ſi exequantur ſententiæ contra ſucceſſorem intruſum per ordinarium, & appelletur, poſito quòd appellatio nõ ſit deuoluta propter eius defectum cũ ratione primarum ſententiarum, Auditor habet cognoſcere de ap-
2 pellatione, cùm de nouo cauſa [a] non uideatur introduci: ſed quod prius factum eſt ad executionem deducitur, & quod prius factum eſt declaratur. ideò aliud ſeruatur quàm ſi de nouo cauſa induceretur. Ad quod faciũt no.in l.hæredes palam.§.j.ff.de teſta. Iſtud eſt ſequela.l. cuicunque. de inſtitoria. aliàs lites eſſent immortales. pro quo c.auditor.de reſcri.in cle.c.ſæpè.de reſtitu.ſpo. uide dec.1.infrà de appel.& dec.8.ſuprà eod.

ADDITIO.

a Cum de nouo cauſa. Facit dec.1.ſuprà ut lit.pendent.nihil innouet.

SVMMARIVM.

1 *Executio ſi fiat ſuper re de qua cognitum, & iudicatum eſt: non requiritur ſummaria cognitio. & an in executione uocanda ſit pars?*

DECISIO XXIIII. aliàs 73.

1 NOta, † quòd ubi ſit executio ſuper re, ſuper qua eſt cognitum, & iudicatum in executione non eſt facienda ſummaria cognitio: ſecus ſi ſuper alijs rebus: ut no.Inn.in c.cùm ſuper.in ſi.de re iud.in gl. pe.& uide per eũ no.in c.ex ratione.de app.& no. per Cy. in l. 1.C.de iuris & fac.ign.an in executione pars ſit uocãda?

SVMMARIA.

1 *Iudex primus qui condemnauit in expenſis, poteſt illas taxare non obſtante appellatione.*

2 *Iudex appellationis in expenſis factis in prima inſtantia, à qua eſt appellatum, poteſt condemnare, ſicut in expenſis factis in cauſa appellationis.*

DECISIO XXV. aliàs 60.

1 NOta, † quòd [a] ubi iudex à quo eſt appellatum con-
a demnauit in expenſis, taxare poteſt de rigore iuris: quia nihil de nouo uidetur facere, ſed quòd ſententiatum erat declarare.ar.l.hæredes palam. ff.de teſta.tutius eſt tamen quòd non taxentur expenſæ donec uidea-
2 tur, an bene uel malè fuerit appellatum, quia † iudex appellationis in expenſis factis in prima inſtantia à qua eſt appellatum poteſt condemnare, ſicut in expenſis factis in cauſa appellationis: ut not. in c. ſæpè. de appellationi.& qualiter condemnatio expenſarum, & per quẽ modum fiat, dic ut no. per Doctor.in c.cordi.de appellatio. lib.6.& per Inn.in c.finem.de dolo. & contuma.

ADDITIO.

a No.quòd. Pro hac dec.uide do.Ab.in c.ſignificauerunt. de exce.in 2.co.uerſ.aduerte.per Fel.in c.ſi duobus.de appel.in prin.& in d.c.ſignificauerunt.in 2. col.

qui bon. ced. poſ. l. ult. & arg. regulæ iuris non eſt obligatorium contra bonos. & c. de reg. iur. lib. 6 Item ſecundo ſic, quia per talem renunntiationẽ aſtringeretur ad pœnã detruſionis carceris. per no. in l. ſi. C. qui bo. ced. poſ. ex quo ſequitur primò inhumanitas [illegible] crudelitas ſine cõmodo creditoris, quia forſan ibi detruſus debitor inhumaniter uexaretur & [illegible] forſan moreretur propter inopiã. arg. l. reo criminis. ff. de ſolut. nec ex hnc [illegible] tabit commodum, cum ibi exiſtens nihil lucrari, nec acquirere poſſit, quòd forſan extra faceret, & ad pinguiorẽ fortunam [illegible] ſatisfacere creditori: ergo cum renonciatio debito [illegible] creditori non proſit, nõ teneat, cum ex hoc [illegible] minus, & [illegible] contra præceptũ bar tatis. ar. [illegible] ff. de [illegible] tãtu. quia ded [illegible] illicitũ, uel [illegible] poteſt [illegible] argum n. no. de [illegible] c. quamuis lib. 6. per Archidia. ſuper uerbo, æterne [illegible]. Iteio tertiò ſequeretur, quòd debitor ſic detruſus in carcerem nõ poſſet audire diuina officia, nec eccleſiaſtica recipere ſacramenta pro libito uoluntatis, nec audire prædicationẽ uerbi Dei, ex quo forſan poſſet deduci ad infidelitatem: ergo talis renuntiatio quæ poſſet deducere in peiorem ſtatum ſalutis æternæ, nõ po lect uinculari iuramento. arg. no. per Arch. in d [illegible] c. quamuis. de pact. lib. 6. ſuper uerbo, æternæ ſalutis. Item quarto ſequeretur damnũ reipublicæ, cuius intereſt habere homines liberos, ut ſibi ſeruire poſſint. arg. [illegible] matri. l. 1. to fine. & quia forſan dicti debitoris ſeruitio indigeret ergo in eius præiudicium rales renuntiationes non [illegible] uinculare iuramentum. ff. ad municip. l. ſi. Item quintò iuramentum præiudicat uxori & liberis: quibus non poterit debitor neceſſaria quærere, nec miniſtrare, nec eo ale re. ergo, & c. ar. c. cum cõtingat. de iureiu. Item uidetur talis renuntiatio aſtringere ad quãdam ſpeciem perpetuæ ſeruitutis, & eius libertatem infringere. quod eſſe non poteſt. ff. de conditio & demõſtratio. l. Titio centũ. §. Titio. ff. de libero homi. exhi. nihil enim. & C. de actionib. & obli. l. ob æs. Item ſi talis renuntiare non ualeret, ſequeretur, quòd perpetuò cogeretur debitor remanere excõmunicatus: quia ſi pro debito excõmunicatur, non abſolueretur, donec bonis cederet: ut c. Odoardus. de ſol. nunc autem propter renuntiatione cedere nõ poſſet, ergo, & c. hoc autem uidetur inductuiu in ſalutis animæ præiudicium, ergo, & c. arg. no. in c. cum contingat. de iureiur. & c. quamuis ſuprà allegatis. Itẽ pro hoc, quia ſecũdum cõmunem opinionẽ ſimplex renũtiatio nõ ualet, iuxta not. per Cy. in l. prima. [illegible] qui bono. cede. poſ. ergo nec uinculabitur iuramento, non obſtante ſi cedat bonis nihilominus ualet ceſſio: ſed cedens eſt periurus, ſicut dicitur in ſi mil [illegible] de iurante non uendere: ut not. Inn. in c. dilecto. de præbend. uel de iurante non teſtari: ut no. [illegible] quæſtio. ſecunda. can. ultima uoluntas. cum in ceſſione bonorum non uideatur, quòd ſit opus conditione iudiciali. ff. de ceſſio. bono. l. fin. Nec eſt neceſſarium factum iudicis admittentis, uel eam ad admittendam decernentis, ſed per ſe, & de ſortitur eſſe [illegible] ex facto cedentis ſolùm cum ſufficiat profeſſio uoluntatis. C. qui bono. cede. poſ. l. tertia. ſicut in ſimili ſufficit ſola cognitio coram iudice bonorum poſſeſſionis, nec etiam eſt opus, quòd iudex eam decernat. C. qui admit. ad bono. po [illegible] l. ſi. ergo ſi cõtra iuramentum fiat factum tenebit. arg. no. per Io. And. de reg. iur. cap. quod ſemel lib. 6 In contrarium

4 uidetur, quòd quilibet poteſt renuntiare iuri ſuo, ut [illegible] quiſtis conſeribendo. C. de pact. Item quære per iuramentum uel contentionem quis poſſet ſe cogere, uel coſtrin gere ad carcerem, pat [illegible] quia talis carcer pro debito ſolũm debet eſſe quædam detentio in aperta & libera cuſtodia. C. de exactio. tributo. l. nemo. libro. 10. ex qua non poteſt ſequi nec crudelitas, nec inhumanitas. Item quia talis eſſe ſub cuſtodia non uidetur, niſi tenere quod dam obſtagium ad quod [illegible] tenendum poteſt quis ſe obligare, ut extrà de iure iurando. c. ex reſcripto. cum ibi nota. Item ſi reſponderi quod poteſt renuntiare beneficio ceſ[illegible] iuramentum quia illud ſcilicet [illegible] non cedere ſit in [illegible] renun[illegible], & c. c. quamuis de p[illegible]. Nec obſtant [illegible] pro quorum ſolutione

5 ſciendum [illegible] euiden[illegible] x eſt effectus ceſſionis bonoru. V[illegible] à pœna carceris. iux ta. no. in [illegible] de his qu[illegible] o. c[illegible] poſſ [illegible] ſecundus, quia habebit tunc priuilegium, qu[illegible] poſſit conueniri, niſi inquantum facere poſſit qu[illegible] poſtea ditatus fuerit: ut l. 4. ff. de ceſ[illegible] s [illegible] undum opinionem, qua [illegible] cio [illegible] h an illa remanente ut [illegible] ff. [illegible] l. ſufſor [illegible] licet illa opinio mihi non placeat: quia non tollitur [illegible] nec naru [illegible] s [illegible] us [illegible] fertur, donec ſ[illegible] ere poſſit. adhuc [illegible] men [illegible] per Cyn. in dicta. l. 1. C. qui bon. c[illegible] e. po [illegible] quæſtio. Sed dic quòd tertius [illegible] o qu[illegible] cedatur [illegible] prodeſt, & ua et in præ dictu[illegible] cu[illegible] & terti [illegible] s uidelicet ut quodammodo non poſſit c[illegible] bon[illegible] udeat priuilegio, ne conuentatur niſi [illegible] facere poteſt. Et nota, quòd propter hoc nõ [illegible] quam [illegible] tionem, ne cõuentiatur, donec fac[illegible] e po ſit, in [illegible] mper de quibuſcunque quærendis tenebitur inſ[illegible] dum, etiam non habita ratione ne egeat. Nec obſtat ad hoc. aliena. §. eleganter. ff. ſolu. matrimo. quia illud uerum in eo, cui competit priuilegium tale ob reuerentiam perſonæ, ſecus ubi competit ratione contractus, uel alia ratione: ut no. gloſſ. ff. de re iudic. l. ſi conueuerit. uel [illegible] tam in eo cui priuilegium tale tempore renũtiationis compe[illegible] bar, ſecus autem ubi non competebat, ſe[illegible] competiturum erat, quia tunc facilius impedire poteſt ne competat, quia multa, & c. argu. l. patre furioſo. ff. de his qui ſunt ſui uel alie. iur. ſicut in ſimili dicitur per argumentum iuris ciuilis: licet nõ tollatur obligatio naturalis, tamen per prohibitionem iuris ciuilis bene potest impediri ne oriatur. ff. de donatio. inter uirum & uxor. l. 3. §. [illegible] ciendum, & ita concor. cum l. 3. ff. de condictio. indeb[illegible] quod etiam not. per Cy. C. de in integ. reſti. l. ſi curator [illegible] habens. quãtum uero ad effectum primum, ne detrudatur in carcerem poteſt dici, quòd non ualeret renũtiatio etiam cum iuramento: ubi per intruſionẽ ſequi poſſent dicta incouenientia, uel ſequi deberẽt: imò ad tales non ſe extendit. Sed ubi intruſio fieret ex aliqua humanitate. iu[illegible] nemo. de exac. tribu. lib. 10. Cod. & poſſit ex ea ueriſimiliter ſequi commodum creditoris: puta quia forſan, habebat debitor amicos, qui antequam permitterent eũ capi, uel ſaltẽ in carceribus diu morari, ſoluerent pro eo debitum, uel forſan quia fuggere uolebat: & ſibi de propinquo ſpera[illegible] atur obuenire: unde totum debitum, uel pars ſolui poſſet: uel forſan erat homo uagabũdus, qui no curabat operari, cũ eſſet artifex bonus, & reputatus in certo loco bene poſſet operari, & ex ſuo artificio lucrari unde ſatisfacere poſſet creditori uel in totum, uel in partem: tunc crederem renuntiationem ſibi præiudicare etiam quò ad primum effectum, & ſic cedẽdo non poſſet ſe liberare quominus poſſet detrudi in carcerem, dum tamen ex tali intruſione adeò ſibi non adimeretur libertas, quominus poſſet percipere eccleſiaſtica ſacramenta, & [illegible] æ ſuæ incũbentia facere, nec aliqund ſalutis æternæ præiudiciũ poſſet incurrere, nec nimia inhumanitas, uel crudelitas ſequi poſſet. & ita ſtant argumenta in oppoſitum tacta. Alio modo poſſum d[illegible] uod renũtiatio facta ualeat cum iuramẽto, quia [illegible] e[illegible] ſpontate nõ cedere. Nec obſtat qu[illegible] dicitur, detrudetur in carcere, fa[illegible] or, & [illegible] d[illegible] uod ſequuntur inconuenientia prædi[illegible] a, [illegible] o, quia iudex uideret, quòd illa incõuenientia ſequerẽtur, tũc re[illegible] bit eũ, quia talis intruſio debet intelligi quòd ſiat ciuili modo, & ne aliqua crudelitas, uel nimia inhumanitas, uel ſalutis æternæ præiudiciũ ſequatur. ar. ff. de ſer. l. ſi cui. ibi cũ dicit, ciuili

AA

uili tamen modo. & ex hoc credo quòd ualeat ren[illegible]tia-
tio etiam ſimpliciter ſine iuraméto: quia qui[illegible]bet [illegible]oteſt
renunciare iuri pro ſe introducto ut dicta l.ſi qui[illegible] in con
ſcribendo. pro quo l.ſi.C. qui bonor. cede. poſſunt. ubi
tacitè renunciat beneficio ceſsionis recipiendo q[illegible]nē
nalē: ergo, &c. multo fortius poſſet renunciar[illegible]. Pro hoc
faciunt aliæ rationes recitatæ per Cynum in dicta l. 1 in
ultima quæſtione. Nec hoc eſt contra bonos mores: quia
priuilegium quod per talem renunciationem perdit, ſcili
cet quod non conueniatur, niſi inquantum poſsit face-
re, nō debebatur ſibi ratiōe perſonæ: ut erat in dicta l.alia.
§. elegāter. Sed alia ratione, & ideo renunciare poteſt illi
priuilegio. iuxta notata in dicta l. 1. & in d.l.ſi conuenerit.
de re iudicata. præſertim cū tempore renunciationis non
dum ſibi competeret illud priuilegium: ſed per ceſsionē
cōpetiturum erat: & ideo facilius poſſet impediri, ne in-
cipiat cōpetere, nec priuilegium de non incarcerando
protendatur ad aliquem caſum, qui eſſet contra bonos
mores, ut prædixi. Nec obſtat reſponſio ultima: quòd ſi
non obſtante renunciatione cedat bonis tenebit ceſsio: li
cèt per iurium incurtat, quia illud eſſet uerū, quòd tene
ret ceſsio quò ad bona, & eorū perderet dominiū, aut poſ
ſeſsionem, tamen non teneret quò ad effectus iuri[illegible] prædi
ctos, quin nō obſtante ceſsione modo poſſet incarcerari:
ciuiliter tamen & humano modo & inſolidum etiam po
ſteà quæſito etiā non deducto ne egeat conueniri: quia li
cet perditio dominij & poſſeſsio bonorū ſit in ſua poteſta
te, tamen non gauderet dictis priuilegijs, ex quo eis re-
nūciauit. Vel etiam poſſet dici, quòd poſt[illegible]uam ceſsio bo
norum remittitur quò ad perditionem bonorum poſſeſ-
ſionis eorum etiam non teneret ceſsio in præiudici-
um creditoris: ut puta ſi ſint talia bona, quæ non eſſent
utilia creditori: quæ forſan p[illegible]ent uendi, & ex eis
redigi pecunia. & ſic creditor hab[illegible] ue[illegible]l uen-
ditionem bonorum procurare nimium uexaretur, uel
laboraret: uel non poſſet ita faciliter reperire emptorem
ſicut ipſe debitor, qui ceſsit. Nā certè tunc crederē quòd
non ualeret ceſsio, imò adhuc eſto etiā quod alia eſſent
adhuc bona ſufficientia ad debitum exſoluendum, crede
rem compellendum iuris remedijs ad ſolutionē debiti,
uel per incarcerationem, uel aliàs, non obſtante tali ceſ-
ſione. & ſic ipſemet eorum diſtractionem faceret, uel pro
curaret, ut exinde debitum ſolui poſsit propter renuncia
tionem. Nam debitor ex tali facto ſuo non debet credito
ri præiudicium generare, uel parare. arg. ff. de re. iu. l. non
debet alteri per alterum. & non obſtat alia ratio cùm di
citur, quòd ſemper remanere habebit excommunicatus,
ſi non poteſt cedere bonis: quod nego. Nam dico, ſi do-
ceat de inopia, & impotentia ſoluēdi aliàs, quam per ceſ
ſionem, puta per teſtes, vel iuramentum, v[illegible]l quia eſt no
torium, uel quia poteſt docere de caſu [illegible]rtuito, per
quē perdidit bona ſua, eſt ab excommunicationis ſenten
tia abſoluēdus. Nā dicta decre. Odoardu[illegible] de ſol. non exi
git aliud niſi quòd cōſtet quòd nō poſsit ſo[illegible] in totū,
uel in partem, quod aliàs bene conſtare p[illegible]ſt per ceſsio
nem. Et licèt Doctores dicant ibi de rem[illegible]o ceſsionis,
hoc dicūt: quia ille eſt unus modus, per qu[illegible]è & faci
liter cōſtare poteſt, & ſic non ne[illegible]ir quin pe[illegible] modū,
quā per ceſsionē cōſtare poſsit, [illegible]un etiā abſoluend[illegible] e-
tiā ſi bonis nō cederet præſertim [illegible] cedere non poſſet ob
ſtāte renūtiatione, uel iuramento, quare nō o[illegible]ſtat u[illegible] ta
men cederem poſſet, quia non obſtaret renūciatio [illegible]icet
etiam ſi non cederet, conſtito, aliàs de impotentia ſoluē
di, eſſet abſ[illegible]luendu[illegible] ab excōmunicatione: tamen [illegible]m
ueniret ad pinguiorē fortunam [illegible]e conu[illegible]tu[illegible], & te
neretur in[illegible]d[illegible]: nec haberet priuilegiu ne conueniretur,
niſi inquantum facere poſſet, nec gauderet priuilegio
ceſsionis. ſic intelligo illū te[illegible]tum [illegible] c. Odo[illegible]rdus. in ſi. ſe-
cus tamen ſi [illegible]eſsionem bonorum feciſſet & in hoc [illegible]
terdum utilius eſt cedere bonis qua utilitate non gau-
det, cum r[illegible]anit benefici[illegible] ceſsionis. uide dec. 4. ſu-
pra de renun & de [illegible] ſupra de arbitris.

A D D I T I O.

a Renu[illegible]ari ceſsioni bonorum. A[illegible] Fel. in c. ex reſcripto
extra [illegible] iure iurand. in 3. co. uer & iſta dicuntur. Sta-
phy. in tract. de lit. grat. & iuſti. uer. quando quis petit.

S V M M A R I V M.

1 *Renuntians liti & cauſæ cenſetur etiam renuntiare iuri,
quod habet tam in cauſa prophana quam ſpirituali.*

D E C I S I O XXXII. alias 678.

1 DIc, † quòd ſi al quis in aliqua cauſa prophana renun
[illegible]eliti & cauſæ quæ inter aliquos in iudicio uerti-
tur ex aliq[illegible]a cauſa, quòd etiam renunciat iuri
quod habetur l poſtquam liti. C. de pact. & idem etiam
uidetur in cauſa ſpirituali ſi fiat, ut in c j ridem. ibi liti de
pact. & ita etiam uidetur i[illegible] ſentire Inn. ſecundum Io.
And. & Pau. in c. g[illegible]atiæ. de reſc[illegible]. in cle. hoc [illegible]iam tenet
maior p[illegible] Do[illegible]o[illegible]um. Sed dominus Petrus de Sarce-
nato Audi[illegible]i ſac[illegible]i Palat[illegible]i, & con[illegible]ra[illegible] ctarum dic[illegible]t, quod
ſi quis liti & cauſæ in cauſa prophana, renunciat etiam iu
ri: ſecus in cauſa ſpirituali.

[illegible]U M M A R I A.

1 *Violentia facta domus uacuæ non ſufficit ad condemnatio-
nem fruc[illegible]uum percipiendorum & diſtributiones quo-
tidianæ non computantur in ualore beneficij impetrati
ſecundum communem æſtimationem.*

2 *Diſtributiones quotidianæ non [illegible]m[illegible]antur in ualore be-
neficij impetrati [illegible]mation e.*

D E C I S I O XXXIII. aliàs 407.

1 NOta[illegible]n[illegible]fficit quò ad condemnationem fructu-
um percip[illegible] dorum [illegible]endam probare, quòd
t[illegible]pore ſpoliationis fregerit oſtia, uel ſimilia ſege
rit, n[illegible] facta fuerit uiolentia perſonæ ſpoliatæ, uel fami-
liæ [illegible]uæ exiſtenti in domo: quia poterat eſſe quòd domus
erat uacua: & ſic cenſetu[illegible] n[illegible]i facta u[illegible]tia. iuxta not.
in c. cum ad[illegible]em. ſuper uerbo, interd[illegible]m unde ui. de
reſti[illegible]pol. in [illegible]ecu. titu. de peti. & poſ. §. 1. circa finem.
2 Item quando impetratur † certum beneficium certi ualo
ris, fructus [illegible]undū cōmunem æſtimationē, [illegible]ſtributio-
nes quotidianæ in huiuſ[illegible]odi ualore f[illegible]ctuum non ſunt
cōputandæ. R[illegible]tio, quia [illegible]læ dantur ratione cuiuſdam mi
niſterij perſo[illegible], puta intereſſentibus, & non de corpore
beneficij, & ideo ſub de non ſub illa non comprehendun
tur: prout leg[illegible]tur & notatur, de præb. c. licet. & de cle
ri. non reſi. c. uno lib. 6. & [illegible]bi per Io. And. & Inn. & me-
lius per eundem in ad[illegible]i. Spec. de conceſ. præb. Pro hoc fa
cit optimè c. ſi. de conceſ. præb. §. in illis uerò. lib. 6. ubi di
ſtributiones quotidianæ ſunt aliud, quàm illud quod da
tur ratione præbendæ.

S[illegible]M M A R I U M.

1 *Attentans [illegible] pendete debet condemnari in fructibus
percipiendis ſi petatur.*

D E C I[illegible]I O XXX[illegible]III. aliàs 482.

1 NOta, † attentans aliquid in præiudicium litis pendē
tis non ſolum in fructibus perc[illegible]tis, ſed etiam qui
percipi potuerunt, debet con[illegible]nari ſi hoc peta-
tur: quia doloſus, & temerari[illegible] & m[illegible]æ fidei poſſeſſor eſ
ſe cenſetur, qui in huiuſmodi fructi[illegible]us de iure uenit
condemnandus. de reſtitutione ſpoliator. c. grauis. cum
ibi not. per [illegible]nocen. uide ſupra deciſ. 25. hoc titul.

S V M-

SVMMARIVM.

1 *Auditor ſi pronuntiat appellationem deſertam, non poteſt condemnare in expenſis neque imponere perpetuum ſilentium, niſi ſeruatis terminis.*

DECISIO XXXV. aliàs 609.

1 NOta, licèt dominus Auditor ſacri Palatii pronuntiauit aliquã appellationem fore deſertam, & poſteà petitur ab eo, quòd pronuntiet ſententiam tranſiuiſſe in rem iudicatam, ratione cuius appellationis etiam petitur quòd imponatur ſilentium illi, contra quem lata eſt ſententia: & etiam quòd condemnet eum in expenſis: quod non poteſt facere, niſi termini ſacri Palatii ſeruentur, aliàs executionem habere non poſſet. Et ita ſeruat ſacrum Palatium. pro hoc c. cùm dilectus. extrà de dolo & contumacia, cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Expenſarum condemnatio pro executione ſententia lata pro poſſeſſore non fit: ſecus ſi fieret pro non poſſidente.*

DECISIO XXXVI. aliàs 694.

1 NOta, † quòd ſi executio ſententiarũ diffinitiuarum, uel alicuius ſententiæ diffinitiuæ petatur pro poſſidente, tunc non fit cõdemnatio expenſarum pro dicta executione, cùm iã habeat poſſeſsionem: pro qua habenda cõceditur dicta executio. Secus autem ſi ſupradictæ ſententiæ latæ ſint pro non poſsidente: & petatur executio prædictarum ſententiarum, quia tunc fit condemnatio expenſarum pro dicta executione. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ attentatorum taxantur antequàm pronuntietur in principali: & ſuper ſententia taxantur ad tantum quantum taxarentur in negotio principali.*

DECISIO XXXVII. aliàs 454.

1 NOta † ſi fiat condemnatio expenſarum in cauſa attentatorum, poteſt fieri taxatio earundem ante ſententiæ prolationem in principali: & pro ſententia ſuper attentatis lata tantùm taxabitur, quantum pro ſententia ſuper principali facta: quia uim diffinitiuæ habet. ut in conſtitutione Ioan. 22. & pro regiſtro quantum æſtimabit. pro aduocato, aut procuratore ad arbitriũ iudicis remittitur, prout plus, uel minus eos laborare inuenerit. uide dec. 25. ſuprà eo. & dec. 1. ſuprà de offi. iudic.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ aduocatorum. & procuratorum, qui gratis ſeruierunt peti poſſunt, ſi remittuntur animo remunerandi, alias non.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 534.

1 SEd † quid ſi habuit procuratorem, & aduocatum amicos ſuos, qui propter curialitatem & beneficia aliàs ab eo recepta noluerunt ab eo ſalarium: an tunc poſſit petere expenſas pro procuratore, & aduocato? Videtur diſtinguendum, aut illi remittunt ſibi animo, & cauſa remunerandi, & tunc petere poſſet, aut non, & tunc nõ, per l. idemque. §. ſi. & l. ſi uerò non remunerandi in princip. ff. manda.

EPITOME.

Auditores Palatij non poſſunt exequi ſententias ſuas: ſed alij delegati ſic infra annum.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus habet annum ad exequendum ſententiam.*

DECISIO XXXIX. aliàs 614.

1 DIc, † quòd licèt iudex delegatus de iure habeat annum ad exequendum ſuam ſententiam: ut c. quærenti. extrà de off. deleg. Auditor ſacri Palatij ſuam ſententiam exequi non poteſt, ſed dominus Vicecancellarius, uel Camerarius domini noſtri Papæ ſuis uijs, & modis ſuper hoc conſuetis prouidet.

SVMMARIVM.

1 *Expenſarum condemnatio ſi omittatur in ſententia lata ſuper poſſeſſorio, non poterit demum peti in petitorio: ſecus eſt de fructibus.*

DECISIO XL. aliàs 661.

1 ESt ſciendum † quòd ſi in aliqua cauſa procedatur in poſſeſſorio, ſuſpenſo petitorio, & pronuntietur ſuper poſſeſſorio reſtitutorio, & omittatur condemnatio expenſarum, poſteà nõ poteſt deduci in petitorio: Secus autem quò ad fructus perceptos reſtituendos, & qui percipi potuerunt ſi ſit caſus. & ita tenent aliqui Domini de Rota ſacri Palatii. pro hoc facit c. 1. de cau. poſ. & proprie. & c. ad compeſcendas. de ſeque. poſ. & fructu. in cle. In contrarium tamen uidetur facere Innoc.

SVMMARIVM.

1 *Expenſas ubi quis per ſe cauſam agitauit, non habebit pro aduocatis, & procuratoribus non conductis.*

DECISIO XLI. aliàs 533.

1 INducens † cauſam ſuam propriam, qui nõ habuit procuratoré in cauſa, & obtinet, cum aduerſarius etiam condemnatur in expenſis, poſsit petere intereſſe, expenſas, ſalaria procuratoris & aduocati, quæ dediſſet, & eſſent taxata in Curia ſi eos habuiſſe? facit quòd ſic, ff. rem ra. ha. l. procurator. circa medium. In oppoſitum fa. ff. de fideiuſſo. l. ſi ſtipulatus. & quòd not. glo. in c. cùm pro cauſa. de procur.

SVMMARIVM.

1 *Auditor taxat expenſas factas in partibus lite coram eo pendente.*

DECISIO XLII. aliàs 279.

1 NOta, [a] † quòd Auditor in curia deputatus poteſt
2 taxare expenſas factas in partibus, dum tamen ſunt factæ poſt litem incœptam coram Auditore: Secus ſi ante litem incœptam. & illud approbat Audientia.

ADDITIO.

2 Nota. Vide & concor. deciſ. 44. infrà eod.

SVMMARIVM.

1 *Auditor pendente appellatione cui dedit reuerentiales, non poteſt taxare expenſas, quarum taxationem ſibi in ſententia retinuit.*

DECISIO XLIII. aliàs 636.

1 SI † dominus Auditor ſacri Palatij pronuntiauit in aliqua cauſa diffinitiua, & etiam condemnando in expenſis retinendo ſibi taxationem earum, ſi eſt appellatum ab eo, & dat apoſtolos reuerentiales, ſicut fieri debet, quando eſt appellatum à diffinitiua, tunc pendente appellatione non debet facere dictam taxationem, nec aliquid innouare, niſi cauſa reducatur ad eum. & ita ſeruat ſacrum Palatium.

SVMMARIVM.

1 *Auditor taxat tantùm expenſas factas coram eo niſi habeat ex ſpeciali commiſſione.*

DECISIO XLIIII. aliàs 735.

1 NOta, † quòd quando fit taxatio expenſarum in aliqua cauſa per aliquem dominum Auditorem, quòd tunc non debet taxare, niſi expenſas factas coram eo, ſiue fiant in prima inſtantia, ſiue in ſecunda, ſiue in tertia. Ita ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij. Hoc intellige, niſi per commiſſionem daretur poteſtas, prout fit quotidie.

SVMMARIVM.

1 *Vicecancellarius non dat executores ſententiæ, niſi ſeruatis terminis Palatij.*

DECISIO XLV. aliàs 792.

1 SCiendum eſt † quòd executor à Vicecancellario in aliqua cauſa non conceditur ſecundum ſtylum ſacri Palatij, niſi ſint ſeruati termini ſacri Palatij: In ea tamen aliqui dicunt quòd etiam Vicecancellarius concedit, ſi ſeruati ſunt termini in partibus in prolatione ſententiæ in cauſa, quæ per appellationem uenit ad curiam Romanam, in qua pronuntiatur malè appellatum, & bene diffinitum.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ non debent taxari, niſi finitis tribus inſtantijs: aliàs reuocatur taxatio per uiam attentati.*

DECISIO XLVI. aliàs 831.

1 NOta, dic † quòd ſi feratur ſententia, in qua pars condemnabitur in expenſis, fuitque appellatum, nunquam expenſæ ſunt taxandæ, donec cauſa fuerit finita per tres inſtantias: quòd ſi fieret taxatio per iudicem ad quem reuocantur per modum attentatorum.

DECISIO XLVII. aliàs 533.

Adde ſuprà, deciſ. 41. aliàs 533. hoc eod. titu.

DECISIO XLVIII. aliàs 534.

Adde deciſ. 38. aliàs 54. ſuprà hoc titu. in antiq.

De Appellationibus.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio intimata ſolùm parti, deuoluit quantum ad ipſam partem tantum.*

DECISIO I. aliàs 4.

1 NOta, † quòd cauſa appellationis in curia cenſetur deuoluta quantum ad appellatum, & illos quorum intereſt, quando intimata eſt in loco publico, uel eccleſia cathedrali. Si autem intimata ſit ſolùm parti, quantum ad partem ſolùm eſt deuoluta, cui eſt intimata. de quo dic ut in c. cauſam. de elect. in clem. ſuper uerbo deuolutis. per Ioan. Andr. arg. l. ſi in rem. §. 1. ff. de rei uendicat. quia quilibet præſumitur ignorans: iuxta l. uerius. ff. de probatio. l. item ueniunt. ff. de peti. hæredi. & l. denuntiaſſe. ff. de adulte. uide deciſ. 4. ſuprà de dol. & contuma. deciſ. 23. ſuprà de re iudicat. & dec. 11. 18. & 20. infrà eod. tit. Et quando cauſa prophana dicatur deuoluta ad curiam, uide dec. 26. & 48. ſuprà de reſcript. deciſ. 8. ſuprà de iudic. deciſ. 4. de for. compet. dec. 21. 31. 33. 36. & 49. infrà eod. titu.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis poſt appellationem deſertam debet pronuntiare ſe non iudicem.*

DECISIO II. aliàs 5.

1 NOta, † quòd ubi appellatio [a] eſt deſerta, Auditor
2 impetratus in cauſa appellationis ſolum habet ſe
non eſſe iudicem pronuntiare: quia poſt deſertionem, ſi proſequatur cauſam appellationis non ideò minus prima ſententia tranſit in rem iudicatam. c. ſi appellationem. de appella. in clem. & uidetur notare glo. in l. eos. in princip. C. de appella. Et habet ſtylus Papalis quod pars appellans citatur tantùm ad docendum de diligentia in proſequendo, de quo ſi non doceatur, expeditum, eſt quòd ſolùm lapſus temporis excludit. ut notatur in c. plerunque. de reſcriptis. iuncta l. fi. C. de tempore appellatio.

ADDITIO.

a Appellatio. Adde deciſ. 14. ſuprà eod. tit. in nouis. & Thom. Faſtol. cauſ. 3. dub. 9. incip. ſecundũ dubium erat.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio extraiudicialis intimari debet per procuratorem appellato.*

DECISIO III. aliàs 12.

1 NOta, † quòd ubi appellatur [a] extra iudicium, inti-
2 matio habet fieri ipſi parti per procuratorem, ſicut
appellatio. ſic uidetur notare Io. And. in c. cauſam quæ. de elect. circa principium. in clement. licèt contrarium uideatur, quia poſito quod appellatio debeat fieri per procuratorem, tamen intimatio ſufficit quòd fiat per quemcunque: quia per intimationem nihil domino acquiritur: ſed quod acquiſitum eſt ampliatur, & ad effectum perducitur, ideò non mirum, ſi per quamcunque perſonam tale exercitium intimationis adimplere poſſit: ut dicitur in ſimili ff. de uſuris. l. qui ſolidam. in fi. & l. licet. de cõſtitu. pecu. l. prohibere. quod ui aut clam. pro hoc. l. itẽ ueniunt. §. petitam. ff. de petit. hæreditat. primã tamẽ opinionẽ audiui, eamque uerã terminari in Rota.

ADDITIO.

a Vbi appellatur. Adde deci. 18. eod. titu. ſuprà in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem poteſt facere gratiam parti in expectando eum.*

2 *Illegitimè natus, uel malus adminiſtrator quando quis dicitur, cui incumbat probare.*

DECISIO IIII. aliàs 26.

1 NOta, † quòd iudex ad quem appellatur, poteſt facere gratiam parti in expectando eam: dum tamen duret iuriſdictio: ut notatur in c. quamuis. ſuper uerbo, competentem. de elect. lib. 6. ad quod c. conſuluit de offic. delega. Cui autem incumbat probatio, quando quis dicitur illegitimè natus, uel dicitur malus adminiſtrator: dic ut notatur. in c. ſi fortè. ſuper uerbo, defectu. de elect. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum ſtatuimus. de elect. lib. 6. habet locum in prouiſione facta & fienda.*

DECISIO V. aliàs 28.

1 NOta, † quòd c. ſtatuimus. de elect. lib. 6. habet lo-
cum ſiue appelletur à prouiſione facta, ſiue fienda.
& idem eſt in c. ut circa. eod. tit. & lib. notatur per
2 Archid. in uerbo, facta. tamen in hoc eſt differẽtia: [a] quia
c. ſtatuimus. procedit ſiue fiat in iudicio ſiue extra: ut no. in alle. c. ſuper uerbo, impugnat. Conſtitutio tamen ut circa. non habet locum, niſi in extraiudicialibus: ut c. conſtitutio. de elect. lib. 6. quia tunc debet ſeruari ſolemnitas illius c. alias ſi iudicio monitus ab executore nõ habet ſeruare illã ſolemnitatẽ. & uide ſuprà de teſt. dec. 13.

ADDI-

ADDITIO.

a Differentia. Adde infrà Thom. Faſtol. cau. 7. dub. 24. cau.
28. dub. 52. cauſ. 31. dub. 59. & ibi uide quomodo diffe-
rant c. ſtatuimus. & c. ut circa. de elect. lib. 6. & adde de-
ciſ. 13. ſuprà de teſtib. & atteſtat.

SUMMARIUM.

1 *Iudex à grauamine recept a appellatione poteſt inhibere:
& quid in Auditoribus ſacri Palatij.*

DECISIO VI. aliàs 44.

1 NOta, quòd per Audirorem non fit inhibitio [a] re-
a gulariter in cauſa, niſi lite conteſtata, uel poſt datũ
terminum ad impugnandum, & iuſtificandum ap
pellationem: quia tunc uidetur pendere lis: ut c. ex par-
te. de uerborum ſignificatio. iunct. c. fin. ut lite penden.
in clement. poſito quia lis non fuerit conteſtata. de quo
dic, ut notatur in c. fi. ut lite pendent. in clemen. Io. tamẽ
Monach. dicit, quòd ex quo iudex appellationem reci-
pit, poteſt inhibere. de appellatio. romana: ſuper uerbo,
inhibere. lib. 6.

ADDITIO.

a Inhibitio. Adde cum hac deciſ. dec. 78. & 82. ſuprà de
reſcript. deciſ. 4. ſuprà de for. compet. deciſ. 2. ſuprà ut li.
pendent. & deciſ. 24. 25. & 30. de dol. & contuma.

SUMMARIUM.

1 *Iudex appellationis poteſt appellationem pronuntiare de-
ſertam.*

DECISIO VII. aliàs 50.

1 NOta, †quòd Auditor datus in cauſa appellationis
poteſt de deſertione cognoſcere, & poteſt decer-
nere appellationem eſſe deſertam. Ad quod facit
l. 2. §. fin. cum ibi notatis. C. de tempo. appel.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi non obtulit ſe coram iudice à quo probaturũ
exceptiones per ſe propoſitas, iudex ad quẽ antequam
pronuntiet bene appellatum, habet cognoſcere de ueri-
tate exceptionis, & probationes admittere. h. d. uſque
ad §. & ibidem: Iudex appellationis à grauamine, ſi
poſt appellationem lata fuerit ſententia ſuper negotio
principali, poterit ſimul de utraque ſententia cognoſce
re etiam parte inuita.*

DECISIO VIII. aliàs 81.

1 NOta, †quòd ubi eſt appellatum, eò quòd exceptio-
nes legitimæ non admittebantur, ſi pars proponẽs
tales exceptiones non obtulit ſe probaturam, iu-
dex appellationis antequam pronuntiet bene appellatũ
habet cognoſcere de ueritate exceptionis, & probatio-
nes admittere ſuper eiſdem: ſecus ſi pars ab initio coram
iudice à quo obtuliſſet exceptiones ſe probaturam. Sic
uidetur notare Ioan. Monach. in c. non ſolùm. de appella
tio. lib. 6. iunct. c. interpoſita. cum ibi notatis per Ber. &
per Innocen. Et ibidem not. Innocen. quòd iudex appel
lationis in ſimul debet cognoſcere de negotio principa
li, ſi ſuper principali eſt lata ſententia poſt appellationẽ,
& de cauſa appellationis, nec eſſet audiendus aduerſa-
rius, ſi peteret, quòd primò cognoſceret ſuper appella-
tione quã ſuper principali, ſuper quo ſententia lata fuit
poſt appellationem. de quo dic: ut c. cordi. per Doct. ſu-
per uerbo de partium. propter abbreuiationem litis co-
gnoſcitur de utraque appellatione, ſcilicet, quæ facta di
citur à grauamine & poſt diffinitiuam, ſicut ponitur in c.
ſuper eo de appellationi. uide in c. 1. de appellatio. lib. 6.
& uide dec. 4. ſuprà de foro competent.

DECISIO IX. aliàs 705.

1 DIc quòd mala appellatio defert cauſam ad Curiam
Romanam. & hoc eſt in appellatione.

SSUMMARIA.

1 *Attentata poſt appellationem ubi petuntur reuocari, nõ
tenetur petitor probare ſe prius poſſediſſe, niſi aduer-
ſarius præſumeretur de iure communi, et ex cauſa ueri
ſimili poſſidere.*
2 *Remiſſio ad partes non conceditur probandis attentatis.*
3 *Fatalia non recurrunt agenti ſuper attentatis.*

DECISIO X. aliàs 89.

1 NOta, †quòd ubi poſt appellationem, uel litis pendẽ
tiam aliquid dicitur eſſe attentatum, ſufficit quòd
ille, qui petit attentatum reuocari, probet attenta
tionem, licèt non probet poſſeſſionem quæ eſt attenta-
ta: ut notat Innoc. in c. dilecti. de maio. & obe. Et hoc ue
rum, niſi ille contra quem petuntur attentata reuocari,
de iure cõmuni, & ex cauſa uerifimili præſumatur poſ-
ſidere: quia tunc non reuocarentur attentata, niſi ille cõ
tra quem attentatum eſt, probaret ſe uerè poſſidere tẽ-
pore attentationis: ut notat Innocen. in c. bonæ. de ap-
pellatio. circa quod adde not. in c. dudum. ſuper uerbo,
diſpenſatum. de electión. & c. dilecto. in fin. de exceptio
ni. Et eſt ratio iſtius dicti, quia ubi aliàs de iure commu
ni præſumitur poſſidere, non uidetur pendente appella
tione attentare: ſed uti poſſeſſione, quam priùs habebat.
& ſic non uidetur attentatum, niſi probetur alium poſ-
ſidere. argumen. notatorum in c. cupiẽtes. ſuper uerbo,
ad totum. per Ioan. Monach. de elect. lib. 6. iunct. l. uti-
que. in fi. de rei uendicatio. & extrà de reſti. ſpoliato. ad
decimas. li. 6. & uide deciſ. 5. 6. & 7. vi. ſuprà. ut lite pẽd.
deciſ. 2. & 12. ſuprà de lit. conteſta. dec. 7. ſuprà de pro-
bat. deciſ. 10. & 28. de ſent. & re iudic. deci. 16. 26. 41. 76.
2 & 79. infrà eo. ti. Aduerte, quia† quando agitur ſuper at
tentatis non fit remiſſio ad partes: ſed debet recipi pro-
batio in curia: ut in deciſ. 7. ſuprà de probatio. dec. 13. ſu
prà de reſtitut. ſpoliat. deciſ. 3. ſuprà ut lit. pende. & deci.
3 75. infrà eod. & quòd † agenti ſuper attentatis non cur
rũt fatalia, uide dec. 79. infrà eo. tit. Et multa circa ma
teriam attentatorum uide infrà literam A. ſuper uer-
bo, appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus an poſſit cauſam deuoluere reintegra abſen-
te appellato.*

DECISIO XI. aliàs 106.

1 NOta, †quòd appellatus re integra poſito quòd non
ſint ſeruata tempora, poteſt cauſam deuoluere ab
ſente appellante: ut not. Inn. in c. ſtatuimus. ſuper
uerbo, menſe. de election. lib. 6. & Archidiaco. eodem c.
ſuper uerbo, expectata. licet Compoſtel. & communiter
audientia contrà, & maximè ſi appareat de ſcientia ap-
pellantis: præſumitur autem ignorans, niſi ſcientia pro-
betur. C. qui militare poſſunt. l. ſuper ſeruis lib. 12. Et ui
de omninò dec. 1. ſuprà eod. & dec. 33. infrà eod. tit.

SUMMARIUM.

1 *Iudex appellationis poteſt cognoſcere de nullitate: & in
euentum pronuntiare appellationem iniuſtam.*

DECISIO XII. aliàs 109.

1 NOta,† quòd ubi eſt appellatum à ſententia, quæ ipſo iute non ualet, poſito quòd pars non dixerit ſententiam nullã, iudex appellationis poterit cognoſcere de nullitate, & ſi ſibi uidetur nulla, pronuntiabit appellationem iniuſtam. argumen. l. fi. de petitione hæreditatis. §. in quadam. ff. famil. herciſcun. & l. 2. C. de tem. appella. cũ ibi notatis. Et inferat cauſam quare nihil ualet ſententia. Iſtum modum pronuntiandi dat gloſſ. in l. 1. quando prouoca. non eſt neceſ. hoc uidetur notare Archid. in c. cordi. ſuper uerbo, deproperet. in fi. de appellationi. lib. 6. ad quod notatur in c. cum contingat. circa finem magnæ gloſſ. Et poteſt dicere quòd in cauſa appellationis nõ eſt neceſſe dare libellum: & hoc uerum, quãdo appellatur ab interlocutoria, non tamen quãdo à diffinitiua. ut idem notatur in c. 2. de iuramen. calum. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Appellans in abſentia iudicis non eſt exemptus ab eius iuriſdictione.*

DECISIO XIII. aliàs 136.

1 NOta,† quòd appellans à iudice abſente eo tempore, quo appellat etiam abſente iudice, non eſt exẽptus à iuriſdictione iudicis: ut notat innocẽ. in c. dilectus. de appellatio. ſi per uerbo, innotuerat. de quo dic ut per Archidia. in c. appellatio. de appellatio. lib. 6. gloſ. 1. quod dic ut ibi.

SVMMARIA.

1 *Appellatio malè formata non excludit ius partis.*
2 *Probationum materia eſt fauorabilis, & amplianda.*

DECISIO XIIII. aliàs 159.

1 NOta,† quòd poſito quòd appellatio ſit ſobreptitia, & malè formata, admittuntur articuli de iure partis, quia mala appellatio non excludit ius partis. ut c. conſtitutionem. in princip. de elect. in clementi. Et appellatio in mala forma, de quam in c. ut circa. de elect. li. 6. tantùm excludit materiam odioſam, & obiectus: cùm quiſque præſumatur bonus. c. ſi. de præſumptio. Et obiectus, qui dantur in contrarium ſunt odioſi, & adeò ſunt
2 reſtringendi. Et † materia probationum eſt fauorabilis, & amplianda: ut l. quoniam. C. de hæreti. c. quoniam. ut lite non conteſta. & per conſequens materia data contra iſtam fauorabilem eſt odioſa. de probatio. c. licet. de teſtib. c. præſentium. lib. 6. & uide dec. 14. ſuprà de teſtib. & atteſta.

SVMMARIVM.

1 *Appellans à grauamine illato per delegatum, eximitur ab eius iuriſdictione quò ad omnia: ſecus ſi illatum eſſet grauamen.*

DECISIO XV. aliàs 163.

1 NOta,† quòd ubi ab aliquo articulo appellatur à delegato, in omnibus aliis uidetur exemptus appellans à iuriſdictione delegati: ſecus eſt in ordinario. ut notat Ber. in c. paſtoralis. ſuper uerbo, ad tempus. de appellatio. & ſic eſt differentia inter delegatum & ordinarium: ut notat. per Innocen. in c. olim. glo. fin. de officio delegati.

SVMMARIVM.

1 *Iudex qui non detulit appellationi, non poteſt præfigere terminum ad eam proſequendum.*

DECISIO XVI. aliàs 182.

1 NOta,† quòd iudex qui nõ detulit appellationi, non poteſt præfigere terminum ad proſequendum appellationem. ut notat Innoc. in c. fi. de accuſatio. de quo plenè in c. ueniens. de renunc. per Ber.

SVMMARIVM.

1 *Iudex à quo ante dationem apoſtolorum an poſſit teſtes abfuturos recipere.*

DECISIO XVII. aliàs 198.

1 NOta,† quòd per iudicem à quo eſt appellatum ante dationem apoſtolorum non poſſunt recipi teſtes abfuturi: ut in c. ſuper eod. & c. ab eo. de appellat. li. 6. cũ talis iudex nõ uideatur habere iuriſdictionẽ. ſed aliqui uoluerunt dicere, quòd ſi non detulit, ualeat receptio: quia uidetur habere iuriſdictionem ex quo non detulit, & propter periculum: & licet iſti teſtes abſuturi faciant fidem, non tamen talem, quòd per eos ualeat ferri ſententia. ut notatur per Ber. in c. quoniam. ſuper uerbo cauetur. extrà ut lite non conteſt. uide 2. & 3. ſuprà de teſtib.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem pendente termino ad proſequendum in partibus aſſignato, non poteſt procedere ad inſtantiã appellati.*

DECISIO XVIII. aliàs 200.

1 NOta,† quòd ubi in cauſa prophana eſt præfixus terminus per iudicem à quo eſt appellatum ad proſequendum appellationem, ante terminum non poſſunt fieri citationes per audientiã: nec aliquis actus exerceri. licèt Compoſt. uideatur dicere contrarium in c. ſtatuimus. extrà de electio. lib. 6. Pars autem appellata nõ poteſt proſequi appellationem, niſi conſtet de appellatione, & uideatur appellatio: quia non omnis appellatio deuoluit cauſam, niſi impingat in titulum, uel ſit cauſa, de qua ſit mentio in c. ſæpè & c. Nicolao. de appellationibus.

SVMMARIA.

1 *Appellans à grauamine ante dationem apoſtolorum poteſt impetrare commiſſionem.*
2 *Iudex impetratus uigore appellationis non procedit parte apponente, donec apoſtoli ſint exhibiti.*

DECISIO XIX. aliàs 214.

1 NOta † ſecundùm aliquos ubi appellatur à grauamine ante dationem apoſtolorum ſi fiat commiſsio,
2 ualet: ſed † tamen iudex appellationis non habet procedere, ſi opponatur per partem, donec ſint dati apoſtoli: quia remanet primus iudex.

SVMMARIVM.

1 *Dilatio appellatione facta ab uno ex tribus delegatis an deuoluat cauſam.*

DECISIO XX. aliàs 222.

1 NOta, † ubi appellatur à tribus iudicibus delegatis
2 ſi unus ſolus iudicum deferat appellationi, & det apoſtolos: cauſa uidetur deuoluta, ac ſi omnes detuliſſent, maximè quando erant dati iudices cum illa

clauſula

clauſula, quod ſi non omnes, &c. quia penes quemlibet
1 uidetur eſſe iuriſdictio quantum ad illum caſum. arg. l. conſilio. §. ſi ff. de cura. furi. maximè ſi parte appellata uolente, ſeu præſente fuerit delatum appellationi: quia cõſenſus unius iudicis uidetur deuoluere cauſam appellationis. & iſta fuit communis opi. ubi autem pars appellata non conſenſiſſet, tunc uideretur dicendum quòd delatio facta per unum iudicem, nec datio apoſtolorum ualeat: quia niſi eſſent in ſolidum dati, unus non haberet iuriſdictionem ſine alio: ergo non poteſt à ſe abdicare iuriſdictionem. Pro hoc c. 1. de ap. in cle. ubi eſt appellatũ à maiori parte, & coram maiori, licet non ab omnibus, ergo non à minori parte. & pro hoc gl. Inno. in c. cùm ſuper. 3. gl. uer. ergo. de offi. delega. uide deciſ. 1. ſuprà eo. titul.

A d d i t i o :

2 A tribus iudicibus. Adde infrà eod. tit. deciſ. 55. & eo. ti. deciſ. 9. in antiquiorib. Fel. in c. cùm omnes. col. 10. uer. 6. fallit. de conſtitu. & ibi Deci. col. 5. uer. 6. limitatur, qui dicit eſſe communem contra hanc deciſio.

S U M M A R I A.

1 *Index à quo ſi præfigat terminum appellanti ad proſequendam appellationem, cenſetur cauſa deuoluta.*

2 *Appellatus ſi conſtituat procuratorem in curia ſimpliciter poſt appellationem, uidetur appellationem recepiſſe.*

D E C I S I O XXI. aliàs 243.

1 NOta, † quòd in cauſa prophana ubi appellatur à diffinitiua ſententia, ſi terminus eſt præfixus à iudice, cauſa uidetur eſſe deuoluta ad curiam, licèt nõ ſit recepta appellatio ab initio à iudice, uel à parte: ſecus ſi ab interlocutoria: ut notatur in c. ueniens. de renuntia. ta-
2 men † ſi pars appellata quando eſt appellatum ab interlocutoria facit procuratorem, & poſt appellationem ſimpliciter, & non ad cauſas deuolutas: tunc licet non ſit recepta appellatio ab initio à iudice, uel à parte, tamen ex poſt facta per conſtitutionem procuratoris uidetur recipi à parte appellata, quæ fecit procuratorem, licet procuratores proteſtentur in curia non acceptare procuratorium, niſi ad cauſas deuolutas. & uide dec. 1. ſuprà eo. & deciſ. 33. & 49. infrà eod.

S U M M A R I U M.

1 *Index appellationis infirmans ſententiam in uno articulo tantum, in aliis uidetur confirmare.*

D E C I S I O XXII. aliàs 261.

1 NOta, glo. eſt Inno. † quòd index appellationis[a] infir-
2 mans ſententiam in uno articulo in aliis uidetur confirmare. not. Innocen. in c. dilecti. de appel.

A d d i t i o :

2 Index appellationis. Vide infrà dec. xj. eo. in antiquioribus.

S V M M A R I V M.

1 *Lis non conteſtatur in cauſa appellationis abſente parte: ſecus ſi ſit præſens.*

D E C I S I O XXIII. aliàs 267.

1 NOta, glo. eſt Inno. in c. per tuas. de appe. † quòd præſente parte in curia in cauſa appellationis non eſt procedendum lite non conteſtata: ſed bene abſente parte.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio obiectiua non ualet in ſufficienter expreſſis ſi continet alia non ſufficienter expreſſa.*

D E C I S I O XXIIII. aliàs 270.

1 NOta, † quòd ubi appellatione obiectiua aliqua ſufficienter ſunt expreſſa, & aliqua non, nõ ualet in ſufficienter expreſsis, quando appellatio eſt male intentata ut not. Archid. in c. ut circa. ſuper uerbo, interdicta. de elect. lib. 6. uide ſuprà de teſtib. dec. 15.

S V M M A R I A.

1 *Appellatio deſeritur, ſi ſententia non feratur infra fatalia, licèt concluſum ſit in cauſa.*

2 *Deſertio an habeat locum in curia.*

3 *Cauſæ beneficiales debent eſſe breuiores, quàm prophanæ.*

4 *Compenſatio quamuis ipſo iure competat: debet tamen peti ab homine.*

D E C I S I O XXV. aliàs 295.

1 NOta, † quòd ubi aliquis proſequitur[a] appellationẽ
2 uſque ad ſententiam excluſiuè, ſi poſteà omittat petere ſententiam, uel petat, ſed non proſequitur ſententiam facto, ſed ſtat per magnum tempus poſt cõcluſionem, appellatio cenſetur deſerta: quia iura uolũt quòd infrà certum tempus quis appellationem ſuam proſequatur: & finiat. ut l. fin. §. illud. C. de tempo. appellat. Et quia cauſa non uidetur propriè finita, niſi lata ſententia: quia ſententia lata æquiparatur rei iudicatæ. ff. ad Tertul. l. 1. §. illud. iunct. c. 1. extra de litis conteſtatio. lib. 6. ergo appellationẽ appellator non uidetur proſecutus, niſi ſententiam reportauerit: quia tunc negotium finitum uidetur: ut l. fi. C. de tempo. integr. reſtitu. pe. iuncto c. unic. eodem tit. in cle. quia tunc non uidetur actum, licèt uideatur cõtrarium: quia quando cõcluſum eſt in negotio, uidetur pars appellans feciſſe quod in ea eſt: quia ferre ſententiam iſtud concernit factum iudicis cùm reſtat ad faciendum: ut l. 2. de origin. iuris. ut notat Archidiaco. in ſimili de exceptio. lib. 6. c. pia. ſuper uerbo, probauerit. uerſi. pone ergo. quia proſequendo negotium uſque ad diffinitiuam ſententiam, omnia uidetur peragere, ut not. in ſimili, C. de adulter. l. quamuis. ſuper uerbo pœnitentia. uerſi. ſed certe. ad quòd notatur per glo. 1. l. ſi rem. § fi. ff. de euictio. Et ad hoc facit quòd not. Hoſtien. in c. ex ratione. extrà de ap-
2 pellatio. ubi dicit, † quod in curia Romana non habet locum deſertio: nec cauſa poteſt dici deſerta. quòd poteſt habere locum, quando coram Papa agitur, de cuius perſona non poteſt haberi copia: ſecus de aliis iudicibus, ut
3 in c. diſpendioſam. de iudic. in clemen. Beneficiales † cauſæ debent eſſe breuiores, quàm prophanæ: ut d. c. diſpendioſam. de iudic. non mirum ergo ſi appellans fuit diligens ad proſequendum ſententiam, & poſt concluſionẽ ſtetit, donec talia tempora fuerunt elapſa, ſi cauſa ſeu appellatio fuerit deſerta: & licèt ſententia conſiſtat in poteſtate iudicis, tamen bene conſiſtit in facto partis, quod petat ſententiam ferri. ut dicimus in compenſatione,
4 quæ † licèt ipſo iure competat, tamẽ ab homine peti debet: ut l. ſi conſtat. C. de compenſa. uide circa prædictam deſertionem, ſupra deciſ. 2. hoc titul.

A d d i t i o .

2 Proſequitur. Adde deciſ. 38. infrà eod. dec. 1. hoc tit. in antiquiorib. Caſſad. dec. 9. uer. tamẽ obſtat. hoc eod. titu.

S V M M A R I A.

1 *Commiſſio ſi impetratur per partium præſentiam: ſufficit eas eſſe præſentes tempore quo proceditur coram iudice, & petens poſt concluſionem cauſæ attentata reuocari, non auditur?*

2 *Attentata an petens reuocari poſt concluſionem in cauſa audiatur.*

3 *Inhibitio ſiue iuſta ſiue iniuſta timenda eſt.*

DECISIO XXVI. aliàs 307.

1 NOta, † quòd audientia tenet, quòd ubi impetratur
commiſſio per præſentiam partium, ſufficit, quòd
partes ſint præſentes tempore, quo proceditur co-
2 ram iudice. & tenet ſimpliciter, quòd † ubi eſt cõcluſum
in cauſa, & petitur per partem, quòd reuocentur atten-
tata, poſt appellationem non debent attentata reuocari.
Et poteſt eſſe ratio, quia ex quo concluſum, negotium ui
detur eſſe finitum: ideò primò eſt pronuntiandum, licèt
aliquibus uideatur cõtrà, quia reuocatio attentatorum
nõ dependet ex euentu appellationis: quia poſito quòd
pronũtietur malè fuiſſe appellatum, non propter hoc re
uocaretur pronũtiatio. ſi eſſet facta ſuper attẽtatis, quia
attentata fiunt in contemptum iuriſdictionis: ideò non
concernunt cauſam principalem, nec appellationem: ut
not. Io. Andr. in c. non ſolùm. in glo. fi. de appel. lib. 6. ex
3 quo per iudicem appellationis eſt inſtitutum, debet † te-
neri inhibitio ſiue iuſta ſiue iniuſta. ut l. 1. §. t. de no. ope.
nunc. & c. ſignificantibus. de appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſi non appellet infra decendium non auditur,
poſtea dominus etiam per uiam reſtitutionis.*

DECISIO XXVII. aliàs 313.

1 NOta, † quòd ubi procurator in cauſa beneficiali
non appellat à ſententia contra dominum, domi-
nus poſt lapſum decẽ dierum non auditur etiã per
uiã reſtitutionis: quia imputatur domino, qui talem ſibi
elegit, & negligẽtia procuratoris nocet domino, & eccle
ſiæ: ut notatur in c. 1. ut lite non conteſt. Et quia iura lo-
quuntur indiſtinctè, dicentia quòd dominus indefenſus
per procuratorem non auditur poſt lapſum decem die-
rum appellãs. de quo dic ut notatur in l. diuus. ff. de inte
grũ reſtit. & quod notat Inn. in c. querelã. de procur. Nec
obſtat ſi dicatur, quòd procurator non eſt ſoluẽdo in cau
ſa beneficiali: & ſic dominus debet audiri appellans: ut l.
1. §. fi. ff. quando appellan. ſit. cum ibi notatis: quia ille tex.
intelligitur quando dicit, difficilè auditur dominus, ſcili
cèt quando procurator fuit uerè contumax, qui appella
re non poterat. Si uerò eſt ſoluendo dominus, auditur ta
men infra decem dies à tempore ſententiæ, poſt autem
non auditur: ut notat Hoſt. in allegato c. 1. ut lite non con
teſt. ſuper uerbo, purgauit. in prin. glo. uerſi. non obſtat.
Et ſic in alleg. §. fi. dominus auditur infra decem dies, ubi
procurator non audiretur.

SVMMARIA.

1 *Lite non conteſtata in abſentia partis proceditur.*
2 *Abſens per audientiam contradictarum citari poteſt; ſed
excommunicari non poteſt, licet bene ſuus procurator.*
3 *Abſens non punitur in expenſis.*
4 *Procurator ratificando procuratorium coram iudice à
quo uidetur receſſiſſe ab appellatione.*
5 *Excommunicatio non infligitur regulariter, niſi perſonali-
ter apprehenſo.*
6 *Dominus punitur ex negligentia procuratoris.*
7 *Dominus poſt decem dies à tempore ſcientiæ qualiter intel
ligatur quòd appellare poſſit.*

DECISIO XXVIII. aliàs 314.

1 NOta, † quòd lite conteſtata, uel habita pro conteſta
ta ſecundũ quod in cauſa appellationis ubi proce-
ditur abſente parte lite conteſtata, ut l. fi. §. illud de
tẽpo. appellatio. C. & quòd notatur in c. per tuas. de appel
2 latio. per Inno. in talibus caſibus per audientiã abſens ci
tari poteſt: ſed tamẽ excõmunicari nõ poteſt, ſed tamẽ ex
communicabitur procurator, ſi compareat procurator:
uel ſi non compareat, procedetur contra abſentem in ne
gotio principali: maximè cum eſt talis cauſa: in qua po-
teſt ferri ſententia parte abſente: quia non intereſt par-
tem habere copiam partis abſentis: cùm in eius abſentia
3 procedi poſſet: & ideò ſufficit quòd procedatur: & † in
hoc pars abſens puniatur, non tamen in expenſis punia-
tur propter contumaciã, uel nõ excõmunicabitur. ut no.
in Spe. in fini. ti. de expen. §. 1. uerſi. quid ſi talis cauſa ſit.
Cy. in l. ſancimus. uerſicu. quartò quæritur. C. de iudic. Et
ſi dicatur, quòd intereſſe partis præſentis eſt habere præ
ſentiã partis abſentis quæ meliùs ſcit merita cauſæ, quã
alius: dico quòd iſtud poſſet habere locũ in terminis ad
ponendũ, & articulandum, ſed nõ in terminis ad libellan
dum: & hoc fuit quia procurator qui comparuit poſt ex-
communicationem latã in partem ſuam abſentem, & ap
pellat, ſi in datione apoſtolorũ procuratorium exhibuit,
ſi negat procurator coram iudice appellationis, poteſt
procuratorium uerificare: quia nõ potuit coram iudice a
4 quo fuit appellatum: quia † procurator ratificando procu
ratorium uidetur receſſiſſe ab appellatione, ut c. gratum.
& c. relatum. de offi. delegat. Nec obſtat c. appellanti. de
app. in cle. quia loquitur in iuſtificatione cauſæ principa-
lis, & ſic per conſequens in caſu ſuperiùs dicto non po-
5 tuit excommunicari, quia † regulariter aduerſarius ante-
quàm excommunicetur, debet perſonaliter apprehen-
di, ut no. in c. ſi aduerſarius. de eo qui mittitur in poſſeſ
6 ſio. cauſa rei ſeruand. licèt † ex negligentia procuratoris
dominus puniatur. de quo dic ut in c. 1. ut lite non conte
7 ſtata. Et † qualiter intelligatur, quòd dominus poteſt poſt
decem dies appellare à tempore ſcientiæ, dic ut ibi per
Hoſt.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi allegat appellationem præceſſiſſe excommu-
nicationem debet hoc probare.*

DECISIO XXIX. aliàs 317.

1 NOta, † quòd ubi aliquis dicitur eſſe excommunica
tus, ſi allegat quòd excommunicationem præceſſiſ
ſet appellatio, ille qui appellationem allegat præceſ
ſiſſe, debet hoc probare, ut no. per Ioan. And. in c. uenera
bilibus. de ſen. excom. li. 6. gl. penul. licet idem Io. And. in
nouella no. contra in c. ſolet. eo. ti. li. 6. ſed prima gl. uide-
tur uerior, quia in dubio præſumitur pro ſententia, &
ſemper incumbit probatio excommunicato, ut no. in c.
bonæ. de electio. ſuper uerbo præſumitur. per Inn. & ui-
de ſuper hoc q. diſputatam per Io. And. in regula, ſemel.
de re. iur. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi producat appellationis ſchedulam, quam
aliàs produxerat in alio grauamine, petens illam in
proceſſu ad iſtum ſecundum effectum regiſtrari, an di-
catur uerbo iterata appellatio?*

DECISIO XXX. aliàs 362.

1 NOta, † quòd ſi iudex ſucceſſiuè pluribus uicibus idẽ
ſeu omnino ſimile grauamen intulerit, prima uice
fuit ab illo appellatum in ſcriptis, & in debita for-
ma, an ſi poſt alia uice ab alio grauamine priùs appellans
de nouo uerbo appellet ſecundũ formã ſchedulæ primæ
appellationis, quã quò ad iſtũ effectũ producit, & petit
inſeri in actis, & uult haberi pro inſerta, nihilominus de-
bet appellatio ſine ſcriptis facta cẽſeri: quia uerbo appel
lauit ſecũdum formam ſchedulæ: diuerſa tamen fuerunt
conſilia. Ego enim cum quibuſdam tenui appellationem
uideri eſſe factã in ſcriptis: quia ſi illam ſchedulã tenens
dixiſſet

dixiſſet ſe uerbo appellare, ſed illa ſufficeret, ergo &
hoc caſu, cùm idem ſit porrigere & porrectam de nouo
producere: illa enim ſchedula, quæ tunc repræſentat ap
pellationem à primo grauamine, etiam repræſentat ap
pellationem à ſecundo. & nomina ſignificant ad placitū:
& conſiderandus eſt effectus & mens, pluſquam uerba.
Nec obſtat quia uiua uoce appellauit: quia debet intelli
gi, id eſt uiua uoce dixit ſe appellare ſecūdum illam ſche
dulam. Sed hoc nō obſtante maior pars noluit exaudire.

SVMMARIA.

1 *Appellans ad Papam eo mortuo poteſt proſequi appella tionem coram ſucceſſore.*
2 *C. ſi gratioſa de reſcript. lib. 6. habet locum in factis, quæ per Papam non fuerunt affecta.*

DECISIO XXXI. aliàs 364.

1 NOta † utrum appellans ad dominum Clementem
ſextum, eo mortuo poſsit introducere appellatio-
nem ad dominum Innocentium ſucceſſorem ſuū?
Et an talis appellatio deuoluat cauſam ſic ab curiam,
quòd tempore ſucceſſoris prædicti debeat ibi tractari?
Et uidetur quòd non: per c. ſi gratioſæ. de reſcrip. lib. 6.
in oppoſitum uidetur, quia ex quo cauſa ſemel eſt in cu
ria, ſeu in manu Papæ, non debet exire. Item potiùs uide
tur appellaſſe ad ſanctam ſedem apoſtolicam quàm ad
certum Papam propter perſonam. & hanc partem cre-
2 do ueriorem. Nec obſtat d. c. ſi gratioſæ. quia † habet lo-
cum in futuris, quæ per Papam uiuentem non fuerunt
ſemel affecta: nec in eius manu fuerunt.

SVMMARIA.

1 *Appellatio generalis à futuro grauamine extra iudiciū licet non nominentur perſonæ, propter quas appellatur, ualet.*
2 *Appellatio extraiudicialis non habet effectum, niſi à die illati grauaminis: & tunc incipit currere tempus.*

DECISIO XXXII. aliàs 376.

1 NOta quòd ubi † appellatur extra iudicium, ualet
appellatio generalis, & à futuro grauamine, licèt
perſonæ propter quas appellatur nō nominentur.
ſecus ſi in iudicio: quia ibi nō appellatur, niſi à grauami-
ne illato. extrà de appel. c. bonæ. & not. Innoc. eod. tit. c.
conſuluit. li. 6. ubi eſt plena glo. de materia attentatorū.
2 Et † appellatio extraiudicialis non habet effectum, niſi
à tempore illati grauaminis: & tunc incipit currere tem
pus ut in c. ſicut. de appe. in cl. eſt potius procuratio, quā
appellatio.

SVMMARIA.

1 *Appellatus uolens appellationem eſſe deuolutam, ex eo quòd appellans conſtituit procuratorem ad impetrandum, auditur.*
2 *Appellans non poteſt renuntiare appellationi in præiudicium appellati.*
3 *Cauſa ad curiam deuoluta qualiter cenſeatur.*

DECISIO XXXIII. aliàs 377.

1 NOta, † quòd ubi appellatur ad Papam, & pars appel
lans non uenit ad curiam, ſed facit procuratorem
ad impetrandum, & contradicendum, ſi pars ap-
pellata ſit præſens, & uelit cauſam eſſe deuolutam, & in
curia remanere, auditur pars appellata. ut uidetur not.
Inno. in c. ſtatuimus. de elect. lib. 6. ſuper uerbo, propter
hoc. in fi. in uerbo, appellatus autem. & ſatis in gl. eiuſdē
c. quia poſitō quòd fuerint ſeruata tempora illius c. ſta-
tuimus. & non fuit ſeruatum c. cauſam. de elect. in cle. il
lud non debet præiudicare appellato, maximè ſi appel-
latio fuit recepta à iudice. ut c. Nicolao. de appel. & non
fuit intimata appellatio, alias haberet ſeruare tempora:
2 ut in ſimili dicitur, † quòd appellans non poteſt renun-
tiare appellationi in præiudicium appellati. ut no. Abb.
in c. cauſam quæ. de dolo & contu. Cyno tamen contra
iſtam opi. uidetur, quod re integra inuito appellante nō
poſſet in curia cauſam deuoluere: ut in c. interpoſita. de
appell. ad quod facit quod no. in c. cordi. eod. tit. lib. 6. ſu
per uerbo, petierit. & de renunc. c. ueniens. per Io. Mo-
nach. ubi tamen dicit quòd ſufficit appellanti quod ap-
pellatio ab initio interponatur in fauorem appellantis.
nec mirum ſi poſſet renuntiare, maximè quando res eſt
integra. & dicit ſecundum aliquos quod appellans quan
docunque poteſt uenire, quando appellatio habet uim
citationis, deberet uenire infrà tempus, quando eſt ſibi
intimata appellatio, aliàs non tenet. ar. not. per Ioā. Mo.
in c. cupientes. de elect. lib. 6. ſuper uerbo, deuoluit. ubi
3 eſt bona gl. qualiter † cauſa deuoluta cenſeatur. Itē iſta
poſſunt habere locum quando appellatur in iudicio, uel
in cauſa beneficiali, quæ de ſui natura debet tractari in
curia, ſi appellans aliquid impingit in titulum partis ap-
pellatæ, quòd ſi non impingeret in titulum, fortè eſſet
aliud in cauſa beneficiali. Vel poteſt ſic dici, quòd po-
tiùs eſt in poteſtate partis appellantis an cauſa deuolua-
tur in curia; quàm in poteſtate partis appellatæ: quia ip-
ſa habet intimationem facere. ut d. c. cauſam. & ſi appel
lauit à diffinitiua ad Papā, potiùs expedit iudicem impe
trare ad partes in cauſa appellationis, quàm in curia cau
ſa deuoluatur: quia cum maioribus expēſis fit in curia,
& remiſsio eſt ſumptuoſa: quia in cauſa appellationis nō
oppoſita opponam. ut c. fraternitatis. extrà de teſti. ſed ſi
ab interlocutoria appelletur, expedit ut expediatur in cu
ria, iuxta c. ſæpè. de appellat. & euitetur circuitus. ut c. au
ditor. de reſcri. in cle. uide deciſ. 11. & 18. ſuprà eodem.

SVMMARIVM.

1 *Criminoſus condemnatus remittitur ad iudicē ad quem.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 381.

1 NOta, † quòd criminoſus condemnatus ad iudicem
ad quem appellauit, remittitur. ff. an per ali. cauſa
appellatio. re. poſſ. l. eos. §. penult. & l. eos. C. de ap
pella. licet uideatur facere contra l. nunc. eodem tit. quia
etiam malè poſſet iudex cauſam determinare in abſen-
tia accuſati: quia etiam in tali cauſa non admittitur pro-
curator. l. penult. §. ad crimē. ff. de public. iudic. & in cau
ſa tali debet lis conteſtari.

SVMMARIVM.

1 *Iudex à quo poteſt prorogare terminum præfixum ad proſequendum.*

DECISIO XXXV. aliàs 384.

1 NOta, † utrum iudex[a] qui appellationi detulit, & ter
minum præfixit ad proſequendum, poſtea poſsit
2 ex interuallo fortaſſe circa finem illius termini il-
lum terminum prorogare? uidetur quòd non, ex quo
officio functus eſt ſemel, & præſertim ſi parte appellatæ
intereſt terminum non prorogare, tamen fuit determi-
natum contrà: quia imò, ueruntamen caſus in quo pro-
ponebatur quæſtio, erat talis, ubi non erat pars appella-
ta: quia iudex proceſſerat ex officio ſuo.

ADDITIO.

a Verum iudex. Adde Dec. in c. cùm ſit romana. de appel.
nu. 19. col. 4. ſuprà in no eod. tit. deciſi. 25. Georgius N
ta in Cle. ſæpè. col. 44. uerſic. 7. quæro. de uerb. ſignifi.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Appellans petens coram ordinario iudice à quo teſtes abfuturos recipi, non cenſetur renuntiaſſe appellationi ſuæ.*

DECISIO XXXVI. aliàs 386.

1 NOta, † utrùm poſtquàm ordinarius detulit appellationi, ſi pars appellans petit coram eo recipi teſtes abſuturos, uel ualitudinarios ad perpetuã rei memoriam pro iuſtificatione appellationis ſuper his, ſuper quibus appellauerit, uidetur renuntiaſſe appellationi? Fuit dictum quòd non: quia iudex poſſet eos recipere propter periculum. allegabatur de appel. c. cum te eamur. & quod notatur per glo. de appella. c. ſi à iudice. li. 6. & quod no. per Inn. in c. paſtoralis. de officio delegat. circa princip. in tertia columna. & præſertim ſi iudex non exaudiuit partem, nec uoluit teſtes recipere, non præiudicat parti quò ad renũtiationem. facit c. cùm ueniſſent. de eo qui mittitur in poſ. cum ibi nota. ſuper uerbo, coram eo.

EPITOME.

Proceſſus factus per iudicem à quo pendente termino dandorum apoſtolorum, ualet.

SVMMARIA.

1 *Iudex à quo an ſi pendente termino dandorum apoſtolorum procedat, ualeat proceſſus ipſius?*

2 *Dilatione pendente data à iure, uel ab homine, conquieſcit officium iudicis.*

DECISIO XXXVII. aliàs 406.

1 NOta, † quòd ſi iudex a procedat pendente termino
a ad dandum, & recipiendum apoſtolos à iure, uel ab homine præfixo, ualebit proceſſus ſecundum omnes me excepto ſolo. allegabatur pro dicta opinione; c. ut ſuper. & c. ab eo. de appellatio. li. 6. propter uerbum ibidem appoſitum, ex tunc, quòd denotat extremitatem temporis. de appellatio. c. præterea. Et hoc uidetur tenere Ioan. And. in dict. c. ut ſuper. in nota. ſuper glo. antepen. reprobando glo. Hoſtien. in ca. Cordi. eod. ti. quam allegaui pro me. allegatur etiam c. ſignificauit. & c. ſæpè. & c. oblatæ. & c. perſonas de appellatio. & c. non ſolùm.
2 eodem titulo. lib. 6. Nam † dilatione pendente data ab homine, uel à iure, conquieſcit officium iudicis, & nihil in præiudicium partis eſt attentandum: ut in prædictis iuribus. Faciunt etiam alia multa iura, de conceſſ. præb. c. nulla. & c. quia diuerſitatẽ. de loc. c. potuit. & de cõmo. c. unic. & de electio. c. commiſſa, & de præb. ſtatutum. li. 6. de conceſſ. præb. c. cùm ei quem. §. ſecus. in clementi. cum multis ſimilib. Hanc opinio. tenuit dominus pater meus Io. de Lign. in c. dilectus. de appellatio. ubi tamen uacillando primò ſic diſtinguit: aut iudex à quo appellatum eſt, & per quem aliquid attentatum eſt pendente termino ad dandum apoſtolos poſteà appellationi detulit huiuſmodi, aut non primo caſu dixit non ualere proceſſum habitum pendente termino apoſtolorum. In ſecundo caſu ualere dixit. Finaliter tamen tenuit in utroque caſu non ualere proceſſum. dic tamen Ioan. Cal. in quadam ſua quæſtio. tenuiſſe opinionem patris ſui Ioan. And. ad oppriui. Idem Pau. in quadam ſua quæſt. per eum diſputata: uide infra deciſ. 51. hoc titul.

ADDITIO.

a Si iudex. Vide infrà deciſ. nu. 53. eo. ſuprà deciſ. 19. eod. titul.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio cenſetur deſerta, ſi infra fatalia cauſa non expediatur: quamuis concluſum fuerit in ea.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 415.

1 NOta † poſtquàm fuit concluſum in cauſa infra primum fatale, uel ſecundum, appellans antequam petat ferri ſententiam, patitur labi fatalia: quæritur
2 an appellatio ſit deſerta? & uidetur quòd non, quia iam quod in ſe eſt quantum ad perſecutionem appellationis fecit, ex quo perduxit cauſam uſque ad concluſionem incluſiue, ergo non ſtat per eũ, ſed per iudicem, & ſic uidetur quòd non ſit deſerta. Alij dicunt quòd contra. per l. fin. §. illud. C. de tempo. appellatio. & c. ſicut appellationem. de appellatio. in clementi. cùm dicit, & finire, quia finis imponitur per ſententiam. ff. de re iudi. l. 1. ergo pro ſententia ad hoc diligentiam facere cenſeatur debet petere quod feratur ſecundum Ioan. And. in cap. ex ratione. de appel. in nouell.

ADDITIO.

a An appellatio ſit deſerta. Adde ſimilem deciſi. per Biſigner. deciſ. 1. hoc tit. in antiquiorib. & adde dec. 25. ſuprà eod. & Caſſador. dec. 9. hoc titu. uerſic. tamen obſtat.

SVMMARIVM

1 *Appellatus poſt lapſa fatalia cauſam appellationis extraiudicialis in beneficialibus in partibus interpoſita poterit committi facere. & an requiratur citatio de nouo.*

DECISIO XXXIX. aliàs 447.

1 NOta, † quòd maior pars Dominorum tenuerunt,
a quòd licet appellatio extraiudicialis, in cauſa beneficiali in partibus interpoſita. & legitimè intimata, ſit deſerta: quia pars appellãs cauſam intra annum, uel bienniũ non fuit proſecuta, nihilominus tamen poſt lapſum fatalium pars appellata poteſt cauſam huiuſmodi appellationis facere committi, & procedere in negotio principali per audientiam contradictarum. Motiua Dominorum fuerunt, quia non obſtante deſertione huiuſmodi appellationis negotiũ principale ſemel ad curiam fuit deuolutũ, per c. ſtatuimus. de electio lib. 6. nec eſt neceſſaria ſecundum ex noua citatio ad partes, quia d. c. ſtatuimus. citat omnes quorum intereſt. &c. dominus Robertus & ego contrà. Nam licèt negotium principale ſit deuolutũ ad curiã, hoc eſt uigore appellationis legitimè intimatæ, qua ceſſante ceſſat ipſa deuolutio præterea tẽpora c. ſtatuimus ſunt cõmunia tam appellanti, quàm appellato. ſic igitur ambæ partes fuerunt negligentes non ſeruando tempora, uel deferendo appellationem, nunc ipſam, uel quicquid occaſione ipſius faciendũ foret, proſequi nõ poterunt. ar. clemen. ſi appellationem. de appel. ſed ſuppoſito quod ceſſante, ſeu deſerta appellatione, poſſit procedi in negotio principali ſecundùm me, requiritur noua citatio ad partes, ad hoc induxi. c. ſæpè. de appel. & no. in c. Nicolao. ex. c. ueniens. de renuntia. uide infrà deciſ. 41. hoc titul.

ADDITIO.

a Appellatio extraiudicialis. Adde Staphil. in tract. de litt. grat. & inſti. uer. fatalia prorogantur.

DECISIO XL. aliàs 452.

Similis eſt deciſ. 13. hoc eod. tit. ſuprà in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio licèt ſit deſerta, poteſt tamen iudex confirmare primam ſententiam.*

DECISIO XLI. aliàs 453.

1 NOta, † licèt appellatio interpoſita à diffinitiua ſit deſerta, Auditor tamen in huiuſmodi appellationis cauſa poteſt appellationem pronuntiare deſertam,

uel confirmare primam ſententiam, ſi noluerit, præſertim ſi in commiſsione ſibi facta negotium principale per expreſſum committitur: nam ex quo tranſiuit in rem iudicatam, & tempora appellationis ſunt lapſa per ius eſt confirmata. de app. c. perſonas. & c. cùm ſit. & c. reprehenſibilis. ergo iudex non malè faciet confirmare illam, quæ eſt per legem confirmata. Hoc etiam uidetur tenere Innoc. in c. 1. de confir. uti. uel inuti. uide deciſ. 39. ſuprà eod. titu.

SVMMARIA.

1 *Iudex, qui pronuntiauit appellationem deſertam, poteſt appellantem reponere ad docendum de diligentia.*

2 *Sententia ſuper deſertione appellationis eſt interlocutoria, habens tamen uim diffinitiuæ.*

3 *Interlocutoria quò ad iudicem non tranſit in rem iudicatam.*

4 *Iudex per pronuntiationem factam ſuper deſertione appellationis, an deſinat eſſe iudex.*

5 *Iudex ſi pronuntiet ſe non iudicem, cùm reuera non ſit, an deſinat eſſe iudex?*

6 *Iudex licèt millies pronuntiet cauſam deuolutam, cùm reuera non ſit, non propterea erit iudex.*

DECISIO XLII. aliàs 455.

1 NOta, † ſi à pronuntiatione iudicis, qua pronuntiauit appellationem interpoſitam fuiſſe, & eſſe deſertam, pro eo quia non probauit appellans diligentiam ſuam in proſequendo appellationem, appellatum fuerit, iudex à quo poteſt reponere, ſi uult ad docendũ de huiuſmodi diligentia: uel ſi datus ſit iudex in cauſa appellationis, & coram eo de prædicta diligentia doceatur: debet & poteſt remittere cauſam iudici à quo, ut ipſe in cauſa appellationis quam pronuntiat deſertam per errorem, quæ reuera deſerta non erat, ulterius proce
2 dat: quia † licèt prædicta pronũtiatio uim habeat diffinitiuæ quo ad hoc, quòd clem. appellãti. non habeat locum: & quò ad terminorum aſsignationem, ut à diffinitiua, tamen reuera interlocutoria eſt: ut in c. ſua. & c. dilecto. de appel. & de elect. c. cùm dilectus. ut not. Io. Mona. in c. cupientes. §. quòd ſuper 20. dies. ſuper uerb. priuatus. de elect. uer. ſed poſito. & Archi. ibidẽ. ſuper uerb. plenã. li.
3 6. quæ † non tranſit in rẽ iudicatã quò ad iudicẽ. de appel. c. cùm ceſſante. & c. ſi à iudice. eod. tit. lib. 6. licèt aliqui
4 Domini noluerint dicere, quòd per † dictam pronũtiationẽ deſinit eſſe iudex. per c. ſignificãtibus. de offic. delega. quod forſan poſſet procedere, ſi non appellatur ab huiuſmodi pronuntiatione: ſed ſi appellatur, cùm appellans iudicem ſic pronuntiantem dicat fuiſſe, & eſſe iudicem, adhuc ipſe poſſet ſuam pronuntiationem reuocare. Nec
5 iſtud per omnia eſt uerum, quòd † ſi iudex pronuntiet ſe non eſſe iudicem, qui reuera eſt iudex, quòd per huiuſmodi pronuntiationem deſinit eſſe iudex. argu. eorum quæ leg. & not. in c. dilectus. de præbend. arg. etiam eorum quæ dicuntur, & ſeruantur de ſtylo Palatij, quando iudex pronuntiat ſuper deuolutione cauſæ, quia hoc
6 non † obſtante, ſi non eſt deuoluta, non eſt iudex, cùm non ſit deuoluta, licèt millesies pronuntiet eam deuolutam: tamen non erit propter hoc iudex.

SVMMARIVM.

1 *Iudex qui pronuntiauit appellationem deſertam, poteſt reponere appellantem, ſi doceat de diligentia.*

DECISIO XLIII. aliàs 526.

1 NOta, † ſi Auditor pronuntiat ſuper deſertione appellationis, tamen ſi appelletur, & doceatur de diligentia appellantis, poteſt rèponere. Nam quò ad hæc cenſetur interlocutoria, & remanſit iudex reuera quam poteſt ſemper reuocare. de appella. c. cùm ceſſante. & c. ſi à iudice. lib. 6. uide ſuprà deciſion. 2. hoc titul.

SVMMARIVM.

1 *Appellans non poterit proſequi alia grauamina, præterquàm in appellatione expreſſa: licèt dixerit, & ab omnibus grauaminibus quæ ex proceſſu colligi poſſunt.*

DECISIO XLIIII. aliàs 470.

1 NOta, † ſi appelletur ante ſententiam à grauamine uno modo uel pluribus in appellatione expreſsis, licèt ſequatur clauſula generalis, & ab omnibus grauaminibus quæ ex proceſſu colligi potuerunt, tamen appellans non poterit alia grauamina, ſi qua reperiantur in proceſſu, proſequi, niſi nominatim expreſſa: nec Auditor ſuper alijs debet procedere, uel pronuntiare, niſi ſuper nominatim expreſsis. & hoc uult c. cordi. de appellat. lib. 6. iuncta clem. appellanti. de appellatio. poteſt etiam ratio aſsignari: quia forſitan à tempore aliorum grauaminum non expreſſorum non fluxerat decendium: & ſic uigore appellationis huiuſmodi poſt decendium interpoſitæ, non ueniunt reuocanda illa. recurrat ergo appellans ad alia iuris remedia, prout dicitur in c. concertationi. de appellatio. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio in cauſa appellationis una parte abſente non eſt neceſſaria.*

DECISIO XLV. aliàs 471.

1 NOta, † quòd in cauſa appellationis una parte præſente, & alia abſente non eſt neceſſaria litis conteſtatio, ſecus ſi ambæ partes ſunt præſentes. & ſic intelligitur c. per tuas. de appel. C. de tempo. appel. l. fi. §. illud. & not. in c. Raynutius. de teſta. per Ber. & alios, & præſertim per Ioan. And. & uide ſuper hoc Archid. de iura. calum. c. 2. lib. 6. qui remittit ad Spec. qui dicit quòd dominus Clemens quartus mandauit audientiã ſeruare.

SVMMARIA.

1 *Appellare poterit infra decendium à die ſcientiæ citatus ad domum ad audiendum ſententiam.*

2 *Appellationis interponendæ decem dies dicuntur utiles ab initio, ſed continui in proceſſu.*

3 *Contumax uerus non appellat, licèt ſecus in ficto.*

DECISIO XLVI. aliàs 500.

1 NOta, † ſi feratur ſententia diffinitiua contra citatum ad domum, cùm reputetur fictè, & non uerè
2 contumax, † ipſe poteſt à tempore ſcientiæ infra decendium appellare, quia tunc non currunt illi decem dies à tempore prolationis ſententiæ, ſed à tempore notitiæ. ſicut dicitur, & legitur de appellationib. extraiudicialibus. in c. cõcertationi. de appel. li. 6. ubi dicit Io. And.
2 quòd † dicti decem dies ſunt utiles ab initio, ſed continui in proceſſu. de quo de cõceſ. præb. c. quia diuerſitatẽ. pro quo tamen uide Archid. in c. ſtatuimus. uerſi. non poteſt appellare. de elect. lib. 6. & Ioan. Andr. poſt Compoſte. in clem. cauſam electionis. in glo. pe. ubi diſtinguit in
3 ter uerum, & fictum † contumacem, ut prior non audiatur appellans, ſecundus uerò ſic remittens ad not. in clement. ſi ante. de dolo. & contuma. & cum eo concord. Paul. & de Specu. ti. de appel. §. 1. uer. illud. & ſuprà eod. tit. deciſ. 27.

Addi-

ADDITIO.

2 Nnn oerè contumax. Adde Fely. in c. quò ad conſultatio
nem, num. 22. & in c. quoniam frequenter. §. porrò. ut li-
te non conteſtata, nu. 19. & deciſ. 16. de dnl. & contuma.
in nnuis.

SUMMARIA.

1 *Appellans ſi faciat committi cauſam appellationis infra terminum ad proſequendum: poteſt eo proſequente appellans ſe defendere etiam poſt tempus datum ad proſequendum.*

2 *Reſcriptum dicitur eſſe commune.*

3 *Appellati diligentia prodeſt appellanti.*

DECISIO XLVII. aliàs 507.

1 NOta, † quòd ſi appellatus infra termioum ab homi
ne præfixum ad proſequendum appellationem
ſuam impetret commisſionem, licèt appellans det
exceptiones generales contra illam, dummodò in eis nõ
perſiſtat, nec propter eas appellet, huiuſmodi diligentia
prodeſt appellãti, ita quòd ſi poſt decem dies appellatus
ulteriùs procedat in cauſa appellatiõis appellãs poteſt ſe
2 defendere: quia † reſcriptũ eſt cõmune. de mutu. petitio.
c. 1. & no. Inn. in c. ex cõqueſtione. de reſt. ſpo. alleg. etiã l.
omnem honorem. C. de tempo. app. oon ob. clem. ſi ap-
pellationem. quæ loquitur, quando neutra pars infra ter
minum proſequitur, ſed poſt terminnm lapſum: tunc
3 enim † diligentia utriuſque prodeſt. Præterea appellatus
inuito appellante poteſt proſequi appellationem. C. de
app. l. eos. & no. in c. cordi. de appel. lib. 6. facit c. oblatæ.
eo. ti. ſi igitur poteſt proſequi, alter poteſt ſe defendere:
ut in c. abbat. de excep. c. cùm inter. & c. dilectus. Specu.
tamen uidetur innuere, & tenere contrarium, tit. de ap-
pel. §. nũc breuiter uer. item pone præfixus fuit. in termi
no uerò inris prædictam opinionem fore ueram, dum-
modò niminm non præcurrat: ut in d. c. oblatæ. hanc
tenet in ſupradicto. §. uer. appel. tamen uide dec. 2. ſuprà
de reſcri.

SUMMARIA.

1 *Appellanti ſi præfigatur terminus ad proſequendum, ſufficit iter arripere infra illum. Sed aſſignetur ad præſentandum ſe apoſtolico conſpectui: tunc non ſufficit arripere iter tantum: Secus in curia Romana, vbi non ſufficit iter arripere: ſed oportet commisſionem præſentare Vicecancellario.*

2 *Appellans cui aſſignatus fuit terminus ad proſequendum, ac ſe ad apoſtolicum conſpectum præſentandum quam diligentiam facere debeat.*

DECISIO XLVIII. aliàs 538.

1 NOta, † ſi certus terminus [a] præfigatur per iudicem
2 extra curiam ad proſequendum appellationem,
ſufficit appellanti infra id tempus iter arripere: ut
no. Spe. ti. de app. §. nunc breuiter. uer. item quid ſi pars.
& alle. de re iud. c. cum cauſam. de elect. c. ſtatuimus. Ra-
3 tio, † quia cùm terminns aſsignatur ad proſequendum
dũtaxat, ſufficit inchoare, uel incipere ultima die: ſecus ſi
aſsignaretur terminus nedum ad proſequendum, ſed
etiam ad præſentãdnm ſe apoſtolico conſpectui: tunc e-
nim non ſufficit iti neris arreptio, niſi ſequatur realis præ
ſentatio, ſi potuit habere præſentiã domini Papæ: alio-
qui fiat proteſtatio in ualuis Palatij, ut eſt moris. Et quã
do debeat ſe præſentare apoſtolico conſpectui, uide Io.
And. in c. quamuis. ſuper uerb. ſedi apoſtolicæ. lib. 6. ſed
hæc procedunt quando appellatur, & terminus per ho-
minem extra curiã ad proſequendum aſsignatur: ſecus ſi
in curia: quia ibi requiritur maior diligẽtia in proſequẽ
do, ut nedũ uadat, uel iter arripiat uerſus cancellariũ, ſed
etiã ad cãcellariũ, uel eius locum tenẽtẽ accedat ſi pote
rit: alioquin de hoc proteſtetur, & præſentet cõmisſionẽ
ſignandam, & recipiat ſuper hoc publicum inſtrumen-
tum: quæ ſi inſra terminum præfixum ſignata, & præten
tata oon fuerit, non ſibi nocebit: quia quòd per me non
ſtat &c. de eo qui mit. in poſſ. c. 2. de re. iur. quòd per me.
li 6. pro prima concluſione facit optimè c. meminimus.
de appel. quod c. alle. Arch. in ſimili materia de diligentia
facienda, ne ſede uacant. c. 1. ſuper uerbo, mora. lib. 6.

ADDITIO.

2 Terminus. Adde dec. 13. & 25. hoc ti. in nouis. deci. 40.
ſuprà eod tit. & Decium in c. perſonas. nu. 8. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa, deuolutionem ad curiam operatur delatio iudicis cum termini præfixione.*

DECISIO XLIX. aliàs 537.

5 VTrùm † cùm appellatur ad Papam à diffinitiua, de-
latio iudicis cum termini præfixione faciat cauſam
eſſe tractandam in curia, & partes teneantur mitte
re procuratores ad cauſam tractandam? licet Specu. ua-
rierin §. qualiter. uer. porrò. de appel. tamen Palatium
ſeruat, quòd ſic, nec ſufficeret mittere procuratorem ad
impetrandum & contradicendum, ex quo cauſa eſt in
curia, uide ſuprà deci. 1. infrà deci. 51. hoc eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Appellans in curia non ſufficit, quòd iter arripiat infra terminum ſibi aſſignatum ad proſequendum.*

DECISIO L. aliàs 539.

5 NVnquid † infra terminum præfixum per iudicem ad
proſeqnendum appellationem ſufficiat appellaori
proteſtari in curia, quo modo comparuit infra tem
pus: licèt Spe. uideatur tenere quòd ſufficeret etiam iter
arripere infra tempus. in ti. de app. tamen tenetur, quòd
imò debet iudicem impetrare, uel ſaltem diligentiam
ſnam facere, ar no. per Compo. de elect. li. 6. c. ſtatuimus.
in ſi. 2. col. ſed prima opinio uidetur uerior: per id quod
ibi ſequitur in prin. 3. col. pro quo uidetur tex. de re iud.
c. cum cauſa. ibi dicit, iter non arripuerat. Sed nunquid
cùm cauſa eſt in curia tractãda, ſufficiat proteſtari in por
ta Palatij, uel coram Auditore contradictarum? Tenetur
qnòd non: imò debet fieri in cancellaria, ubi dantur in cu
ria. & facit quod not. Ioan. mona. in decr. cupientes. uide
deciſ. 48. ſuprà eod. titu.

SUMMARIA.

1 *Appellatio à grauamine, uel interlocutoria uiua uoce interpoſita, cui iudex à quo detulit, & cauſam remiſit conſentiente appellato, deuoluit cauſam.*

2 *Appellatione uerbali, cui neque delatum, neque remiſſum eſt: ſed ſola pars adſentijt, an deuoluatur cauſa? Quid ſi iudicis delatio, & remiſſio, & partis appellatæ conſenſus non interuenerint, cauſaq; eius natura ſit, vt per appellationem ad curiam deuoluatur? & nume. 3.*

4 *Iudex à quo minus legitimè appellatum extitit: ſi non datis apoſtolis petitis procedat in cauſa, an proceſſus eius reputabitur validus?*

5 *Appellatio minus legitima an ſuſpendat iuriſdictionem iudicis, donec det apoſtolos?*

DECI-

DECISIO LI. aliàs 540.

1 A Grauamine uel interlocutoria appellatum eſt uiua
voce non in ſcriptis: iudex tamen detulit, & nego-
tium remiſit & pars appellata conſenſit, & appella-
tionem approbauit: Quæritur nunquid talis appellatio
deuoluat cauſam ad curiã? Dictũ fuit quòd ſic, non in uir
tute appellationis: ſed in uirtute remiſsionis, & etiam
propter conſenſum partis: bene facit ad hoc quod dixi in
uirtute remiſsionis, & nõ appellationis, quod no. Archi.
in c. cùm appellationibus friuolis. ibi, hoc eſt non di-
gnum. ſuper uerbo, transfuſa. de app. lib. 6. & not. Ioan.
mon. in c. cordi. ſuper uer. de partium uoluntate. eodem
2 titu. lib. 6. ubi etiam tenet. Sed† quid ſi iudex nõ detulit,
nec remiſit: ſed ſola pars conſenſit? Dicunt idem propter
conſenſum ſuum: quod eſt uerum ſi erat appellatum ad
Papam, cuius audientiam poſſunt partes per cõſenſum li
berè adire. iuxta c. Romana. in prin. de foro cõpe. lib. 6.
3 Sed† quid ſi nec iudex detulit, nec pars appellata appro-
bauit: ſed aliàs eſt cauſa, quæ de natura ſua per appella-
tionẽ deuoluitur ad curiam, ut cauſa beneficialis, an talis
appellatio ſine ſcriptis cùm non teneat, deuoluat? Dic
quòd ſic, appellato proſequẽte, quia in præiudiciũ appel
lantis reputabitur legitima: nec ipſe ſuam propriam ap-
pellationem poterit impugnare. argu. no. per Compo. in
c. ſtatuimus. 3. co. uerſi. ſolus autem appellatus. aliàs ſi ap
pellans proſequitur. no. Archi. de app. lib. 6. c. cordi. circa
4 fi. ibi: quòd ſi actor. Sed† quid ſi tali appellatione ſine ſcri
ptis interpoſita, iudex à quo fuit appellatũ non datis apo
ſtolis ab eo petitis procedit ulterius in cauſa, an ualeat
proceſſus? Videtur quòd ſic: ex quo appellatio non te-
nuit, ſed fuit ipſo iure nulla, & ſic non uidentur dandi
apoſtoli, nec talis appellatio uidetur præſtare impedi-
mentum proceſſui, ex quo de iure non ſortitur effectum:
ut in reg. iur. non præſtat impedimentum. Nec obſt. c. ut
ſuper. cum ibi no. per gl. & Arch. de appel. li. 6. quia ego
intelligo illud, ut ibi notaui, ubi appellatio non eſt nulla
ipſo iure, quia non peccabat in forma, ſed erat formalis:
aliàs tamẽ peccãs in materia propter falſitatem, uel iniu
5 ſtitiã cauſæ, quia† talis appellatio cũ ſit contra ius partis,
uel iudicis, bene tenet in ſe, & ſuſpẽdit iuriſdictionem,
donec dentur apoſtoli: ſecus crederem, ſi eſſet ipſo iure
nulla, & hoc uidetur ibi innuere tex. circa prin. dum di-
cit, iuxta conſtitutionis tenorem &c. ubi loquitur de cõ
ſtitutione quæ eſt eo. ti. c. cordi. ubi cũ tex. iubet peti apo
ſtolos per appellantẽ, loquitur de appellãte formaliter,
& in ſcriptis, aliàs innuens, quòd niſi appellaſſet in ſcri-
ptis, cum appellatio eſſet nulla non eſſet niſi fruſtratoriũ
petere apoſtolos: cum etiam dati nullatenus prodeſſent
appellãti: ergo &c. argum. quia fruſtrà expectatur aduẽ
tus: cuius non prodeſt euẽtus. ut l. aliquãdo. ff. ad ſenat.
Velleianũ. ad præmiſſa bene facit l. ſi quis legatum. ff. ad
leg. Cornel. de Fal. quod nõ repellat ab obiectibus, per de
cre. ut circa. de ele. li. 6. ſed dici poteſt, quare quæritur in
præiudiciũ appellãtis an tenet talis appellatio, ut ſecũda
eſt. per no. Compoſt. in c. ſtatuimus. de ele. li. 6. pro hoc,
quia adhærẽs appellationi malæ etiã poſt decenniũ repel
litur ab obiectibus: licèt ad adhæſio poſt decennium nõ
teneat iuxta l. bonorum poſſeſsionem. ff. rem ra. hab.
in eius commodum tenet, non in eius præiudicium: ut re
pellat ab obiectibus: ut no. Arc. in d. c. ut circa. ſuper uer
bo, adhærentes. & hoc dixit. Io. And. in nouel. ſupra glo.
& ſic credo quòd ſeruat curia. uide dec. 48. ſuprà iſto ti.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus in cauſa grauaminis formatus parte abſente non per contumaciam, & non citata, tenet.*

DECISIO LII. aliàs 548.

V Trùm † proceſſus habitus coram iudice appellatio-
nis ſuper articulo appellationis emiſſæ à grauamine
parte non uocata nec præſente, nec per contuma-
ciam abſente, teneat, & an ualeret pronuntiatio parte ſic
abſente? Quidam dicunt quòd ſic, quia interlocutio
etiam tenet parte abſente, nec per contumaciam abſe n
te, ut no. Inn. de procurato. c. auditis. ad quod ff. de arbi.
l. diem proferre. in prin.

SVMMARIA.

1 *Appellans an poſſit impetrare iudicem ante dationem apoſtolorum?*
2 *Iudex impetratus ab appellante, ſi procedat antequam iudex à quo apoſtolos dederit, an valeat eius proceſſus?*
3 *Cancellaria non dat Auditorem ſuper appellatione, ubi exprimitur pendere terminum dandorum apoſtolorũ.*

DECISIO LIII. aliàs 564.

1 V Trùm ſi appellatur à grauamine,[a] uel interlocuto-
2 ria ante dationem apoſtolorum, poſſit iudex impe-
trari, & ſi de facto impetretur, ualeat impetratio,
2 & an † poſſit impetratus procedere in cauſa, antequàm
per illum à quo fuit appellatum, dati fuerint apoſtoli, &
an ſi de facto proceſſerit, & per appellatũ non fuerit ex-
ceptum aliquid, teneat proceſſus? Quidam tenuerunt
quòd ſic, quia tempus ad proſequendum appellationem
currit appellanti à die latæ ſententiæ, uel à die illati gra-
uaminis, ut c. ſicut. de appe. in cle. & ibi no. ergo tempus
dationis apoſtolorũ nõ debet ſibi auferri, quominus inte
rim poſſit ſuam appellationem proſequi. Nec ob. ſi dica-
tur, quòd primus remanet adhuc iudex, quia eius iuriſdi
ctio eſt ſuſpẽſa, fatemur tamen quòd ſi ille reuocaret gra
uamen id eſt reponeret partes in primæuo ſtatu, omnia
acta per iudicem ſuper appellatione impetratum, eſſent
nulla. Alij uerò tenẽt contrarium propter maliciam ita ſu
bito impetrantis, ut citò faciat iudici à quo inhibere, &
3 quia† cancellaria non daret Auditorem ſuper appellatio-
ne, ſi ſibi fuiſſet expreſſum, quò penderet terminus aſſi-
gnatus ad dandum apoſtolos: primam opinionem ta-
men credo ueram.

ADDITIO.

a A grauamine. Adde dec. 37. ſuprà hoc eod. ti.

EPITOME.

Appellans à diffinitiua poteſt pendente termino ad dandum apoſtolos aſſignato iudicem impetrare, ſecus ſi appellaſſet ab interlocutoria.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio impetrata in cauſa grauaminis pendente termino ad dandum apoſtolos non ualet.*

DECISIO LIIII. aliàs 734.

1 N Ota, † quòd quando eſt appellatum in aliqua cauſa
à diffinitiua, & terminus aſſignatus ad dandum
apoſtolos, quòd ſi pendente termino impetratur
cauſa committi alteri domino Auditori, quòd ille inte-
rim poteſt procedere in cauſa. Ratio poteſt eſſe, quia in
tali appellatione dantur apoſtoli reuerentiales ſecun-
dum ſtylum ſacri Palatij, ſecus autem ſi appellatum eſſet
grauamine, quia tunc Auditor à quo eſt appellatum, po-
teſt reuocare grauamen, ideò pendente termino ad dan-
dum apoſtolos quando appellatum eſt à grauamine,
non ualet tunc commiſſio, ſi impetretur.

SVMMARIVM.

1 *Delatio appellationi ab interlocutoria unius iudicis ex tribus datis in cauſa per ſedem apoſtolicam, an operetur deuolutionem cauſæ ad Romanam curiam?*

DECI-

DECISIO LV. aliàs 569.

1 VTrùm † ſi a grauamine ſuerit appellatuin à tribus iu
2 dicibus ª delegatis in cauſa per ſedem apoſtolicam, & unus deferar appellationi, & remittat cauſam ad ſedem apoſtolicam, & terminum præfigat ad proſeqnendum appellationem: alii ucrò non deferant, uel non reſpondeant, cauſa cenſeatur deuoluta ad curiam, & ibi debeat terminari? Videtur quòd oon: quaſi ſit ſtandũ maiori parti. de re iudi. l. duo ex tribus. & de arbi. ſicut hij. & quod not. per Innoc. de procur. c. in præſentia. In oppoſitum propter reuerentiam ſedis apoſtolicæ uiderur, arg. de app. c. ſi doobus. & ur maius trahat ad ſe minus: ad hoc ut no. per gl. & Archi. de iure patro. c. 1. in ſi. lib. 6. & per glo. de conceſsio. præb. c. ſi capitulo. io fin. & facit de præbend. c. ſi a ſede.

ADDITIO.

2 A tribus iudicibus. Adde dec. 20. ſuprà hoc ti.

SMMARIUM.

1 *Appellatio interpoſita ab eo, qui fuerat procurator conſtitutus in partibus eadem die qua appellauit, an teneat.*

DECISIO LVI. aliàs 586.

1 QVidam † qui non erat procurator, appellauit uiua uoce à diffinitiua contra Titium lata & intra decẽdium ille Titius in partibus ſequenti die conſtiruit eum in procuratorem ad illam cauſam dans ei mandatũ ad appellandum, ratum & gratum habens quicquid per eum actum fuerit, uel quomodolibet procuratum: illud tamen procuratoriũ non uenit in eius procuratoris notitiam, donec poſteà per menſem. Quæritur an talis appellatio ualuerit? Quidam dixerunt quòd non: quia tũc nõ erat procurator, cùm appellauit: nec dominus ratificauit infrà decẽ dies appellationẽ eius: quia illa uerba ratum & gratum habens &c. intelliguntur de agendis per eum in futurum, non de tunc actis. Alii uerò tenebant contrà: quia eo ipſo quòd conſtituit eum procuratorem ad cauſam, & dat ſibi poteſtatem appellandi: uidetur ratificaſſe, quæ in cauſa geſſerar, uel appellationem, quam interpoſuerat: & allegatur caſus ff. qui ſatiſda. cog. l. Iulianus. & hæc opinio multis uidebatur æquior: licèt tenentes contrarium poſſunt reſpondere ad illam legem, quòd ibi interuenit expreſſa ratificatio: ut ſatis innuit gl. uel dato quòd non interueniſſet, poſſet dici, quòd ibi ſtipulatio interponebatur ante tempus, quo ficret petitio: ut innuitur, cùm dicitur ibi, fundum petiturus. & ideò quia antequã fundus peteretur ſuperuenit mandatum, ualet, & habet effectum ſtipulatio: hic autem appellatio non ferebatur io aliquod tempus futurum, antequã ſuperuenit mandatum. uide deciſ. 1. ſuprà de procur.

SUMMARIUM.

1 *Iudex appellationis abſque alia commiſſione poteſt pronũtiare ſuper deſertione appellationis, ſecus in Auditore ſacri Palatij.*

DECISIO LVII. aliàs 599.

1 LIcèt, † iudex appellationis de iure poſſet pronuntiare ſuper deſertione appellationis, ſi pars appellata eam petat, ut in c. cordi. de appel. li. 6. & c. concertatiooi. & no. in c. cùm ſit Romana. extrà de appel. & in c. ſicut. e. ti. in cle. cum ſimilib. tamen de ſtylo Palatii Auditores ſacri Palatii non pronnntiant ſine ſpeciali cõmiſsione ſuper dicta deſertione. uide ſupra deciſio. 2. hoc titu.

SUMMARIUM.

1 *Appellans extraiudicialiter debet intimari facere appellationem iuxta c. cauſam de electi. in clem. aliàs non cenſebitur cauſa deuoluta, niſi ad eius præiudicium.*

DECISIO LVIII. aliàs 798.

1 SCiendum eſt † quòd ſi aliquis appellat in aliqua cauſa ſpirituali: oportet quòd intimatio fiat, iuxta c. cauſam. de elect. in cle. aliàs non deuoluit cauſam ad ſedem apoſtolicam, tameo ſi pars appellata uult proſequi cauſam, nihilominus poteſt: & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Appellans licet non ſeruauerit illa quæ ſeruare tenetur: appellatus nihilominus debet introducere appellationem.*

DECISIO LIX. aliàs 601.

1 NOta, licèt † appellans non ſeruauerit illa, quæ debet ſeruare, nihilominns appellatus debet introducere appellationem appellantis: niſi non ſeruaſſet ea, quæ deber ſeruare de iure: quia tunc dicta appellatio noo deuoluit caoſam ad curiam ſacri Palatii.

SUMMARIUM.

1 *Appellans impeditus in primo fatali habebit integrum ſecundum: ſecus ſi fuerit impeditus in ſecundo: quia non habebit, niſi illud tempus per quod impeditus fuit iuſtè infrà ſecundum.*

DECISIO LX. aliàs 603.

1 DIe, quod † ſi aliquis iuſtè Impeditus fuerit, quod non potuit proſequi, nec finire ſuam appellationẽ infrà primum fatale: tunc petat ſecundum: & habebit de iure completum: ut in c. cùm ſit Romana. extrà de appel. Si autem fuit impeditus iuſtè ſecundum fatale, tunc non habebit, niſi infrà illud tempus per quòd impeditus fuit iuſtè: infrà ſecundum Inn. in c. ex ratione. de appel. & ita ſeruat ſacrum Palatium. uide deci. 2. ſuprà de in integr. reſti.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtoli reuerentiales dantur in appellatione à diffinitiua: refutatorij autem ab interlocutoria.*

DECISIO LXI. aliàs 605.

1 DIc, † quòd ſi appellatum ſit à diffinitiua in aliqua cauſa, & petantur apoſtoli, iudex debet dare reuerẽtiales, ſecus ſi ſit appellatum à grauamine, quia tunc non datur tanta difficultas, cum non ſit tunc tantũ
2 magnum periculum, ſi dentur apoſtoli reſutatorii ª & ita ſeruatur.

ADDITIO.

2 Apoſtoli refutatorii. Dic plures eſſe apoſtolorum ſpecies. Quidam enim ſunt conuentionales, alii teſtimoniales, alii reuerentiales, alii uerò refutatorii, de quibus in lib. proceſ. domin. Ioao. And. de Aubar. in ti. de forma appellationis à diffinitiua.

SVMMARIVM.

1 *Auditor debet uidere proceſſum iudicis à quo, antequàm inhibeat.*

DECISIO LXII. aliàs 606.

1 FActa fide † de appellatione alicuius eccleſiæ, nihilominus Auditor debet uidere proceſſus iudicis à quo eſt appellatum, an fuerit cauſa legitima ad appellandum, & ſi fuerit, inhibeatur, ſi petatur, & poſteà aſſignetur termioos ad dandum libellum, & in cauſa procedendum: prout de iure fieri debet.

SVM-

SUMMARIUM.

1 *Auditor ſacri Palatij non remittit cauſam iudicis à quo etiam ſi pronuntiaret male appellatum.*

DECISIO LXIII. aliàs 612.

1 Dic, quod ubi Auditor Cameræ apoſtolicæ tulit ſententiam diffinitiuam uel interlocutoriam appellatur ab eo & cauſa appellationis cõmittitur alicui Auditori ſacri Palatii quod cognoſcat an ſit malè appellatum: propter hoc non remittit ſibi cauſam, ſi pronũtiat hoc ſimpliciter tacendo omninò de remiſsione facienda: quia tunc partes impetrant commiſsionem alteri Auditori ſacri, & ita etiam eſt de ſtylo Palatii [illegible] obſeruato.

SUMMARIUM.

1 *Appellans ſi facit cõmitti cauſam in curia: poteſt præueni re terminum quem ſibi præfixit: ſecus ſi extra Curiã.*

DECISIO LXIIII. alias 616.

SI † aliquis ſibimet præfixit terminum ad appellationem ſuam proſequendam, uel iudex à quo prout fieri poteſt, ut in c. perſonas. & in c. ſæpè contingit. cum ſim. quòd iſte talis appellans poteſt præuenire dictũ terminum impetrando Auditorem in curia Romana: ſecus autem ſi uult impetrare iudicem extra curiam. & ita etiã ſeruat ſacrum Palatium de facto. uide deciſ. [illegible] 2. ſupra de reſcrip.

SUMMARIUM.

1 *Iudex ad quem ſi reuocat abſolutionem excommunicationis factam per iudicem à quo non poteſt reintrudere, ſed debet de nouo excommunicare.*

DECISIO LXV. aliàs 651.

1 SI † aliquis iudex abſoluit aliquem à ſententia excommunicationis ſimpliciter, uel ad cautelam, propter quod eſt appellatum ſi iudex appellationis pronuntiet bene appellatum, & malè proceſſum, ſeu abſoluat: à quo poſtea petatur, quòd reducatur ſententia excommunicationis in illum contra quem erat lata, non debet fieri: quia ille qui abſoluit licet eſſet iudex per literas ſurreptitias, ſeu per commiſsionem ſurreptitiam tamen habuit iuriſdictionem. ut not. in c. ad audientiam. ſuper uerbo, irritum. & ibi contrarium uidetur extrà de reſcrip. ſed de nouo excommunicet illum ſeruando ordinem, iuxta c. reprehenſibilis. & c. cùm ſpeciali. extrà de app. & c. cùm medicinalis. de ſenten. excom. lib. 6. petatur aliqua cauſa, dum prædicta abſolutio habuit locum: ſi factum fuerit per prædictum iudicem. & ita tenet Rota.

EPITOME.

Inhibitio poſt concluſionem fieri non poteſt iudici à quo, qui dedit refutatorios.

SUMMARIUM.

1 *Inhibitio in cauſa prophana poſt concluſionẽ in cauſa, non poteſt fieri.*

DECISIO LXVI. aliàs 674.

1 NOta, † quando [a] in aliqua cauſa ſpirituali uel pro-
2 phana eſt concluſum, non poteſt fieri inhibitio: & licèt ſit appellatum à concluſione, & dati ſunt apoſtoli refutatorii. & terminus aſsignatus ad ſententiã audiendam: & appellans impetrauerit Auditorem, qui intimat ſuam commiſsionem. Auditor à quo appellatum eſt poteſt proferre ſuam ſententiam. & ita etiam ſeruat ſacrum Palatium.

ADDITIO.

2 Nota, quando. Ad declarationem iſtius dec. adde deci. ſupra in ti. de dolo & contum. 30. in ordine.

SUMMARIA.

1 *Appellationis articulo omiſſo de partium conſenſu poteſt in negotio principali procedi.*

2 *Appellans non poteſt inuito appellato procedere in negotio principali omiſſo articulo grauaminis.*

DECISIO LXVII. aliàs [illegible]16.

1 NOtat quòd ſi appellatũ [a] eſt in aliqua cauſa ad Cu-
2 riam Romanam, quòd omiſſo articulo appellationis de partium uoluntate proceditur in negotio principali: ut c. cordi. de app li. 6. pro hoc etiam facit c.
2 accepta. eo. ti. de appel. cauſa † appellationis, & negotii principalis commiſſa ſit alicui domino Auditori ſacri Palatij de ſpeciali mandato Papæ, & appellans uelit quod tantum procedatur in negotio principali omiſſo appellationis articulo & appellatus [illegible] contrarium. ſ. quod procedatur in articulo appellationis: ſcilicet, an appellatio ſit iuſta uel iniuſta: tunc obtinebit appellatus, uidelicèt, quòd priùs procedatur in articulo appellationis. & hoc tenet Inn. in c. ut debitus. extrà de app. & hoc etiam uidetur tenere In. Mo. in alle. c. cordi. ſuper uerbo, uoluntatis. etiam poteſt eſſe ratio, forte cùm appellans ſi malè appellauit, condemnetur appellato in expenſis. pro hoc facit c. cum appellationibus. de appel. lib. 6. & Io. mo. in alleg. c. cordi. & hoc etiam ſeruat Rota.

ADDITIO.

2 Si appellatum. Adde Fran. in c. ut debitus. col. antepenu. de appel. & Aegi. Bellamer. deci. 3. & 9. & 18. hoc tit.

SUMMARIA.

1 *Auditoris inhibent iudicibus extra Rotã ſtatim poſt præſentatam commiſſionem: ſecus in Rota, ubi debet conſtare de appellatione prius.*

2 *Iudex appellationis nõ poteſt inhibere iudici à quo, ne ſententiam ſuam exequatur in caſibus, in quibus appellatio prohibetur, antequam cognoſcat an appellatio ſit recipienda.*

DECISIO LXVIII. aliàs 272.

1 SCiendum eſt † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana appellatum eſt ab auditore, uel alio quocũque iudice extrà Palatium apoſtolicum, quòd commiſsione facta & præſentata ſuper hoc alicui dom. Auditori ſacri Palatii: qua præſentata, & aſsignata die ad dicẽdũ contra commiſsionem, contra quã adueniente die nihil dicitur, uel datur ſufficienter contra dictam commiſſionẽ, per quã Auditor procedere uirtute dictæ commiſſionis non poſsit: ſi petatur inhiberi, tunc dictus Auditor immediate poteſt inhibere prædictis iudicibus: ſecus autẽ ſi eſt appellatum ab aliquo Auditore ſacri Palatii. Nam ſi eſt appellatum à ſententia diffinitiua cognitis & uocatis partibus, quòd appellatum ſit ſtatim poteſt inhiberi Auditori poſtquam conſtat de appellatione: niſi
2 in † caſibus, in quibus appellatio inhibetur: ut puta in ſentẽtia ſuper notorio crimine lata: uel de quo quis eſt in iure cõfeſſus, uel ſimilibus caſibus: ut 2. q. 6. c. ſũt quorum. & c. ſeq. tunc nõ poteſt iudex appellationis inhibere priori iudici, ne ſententiam ſuam exequatur, niſi poſtquam cognoſcere cœperit, an appellatio ſit recipienda, uel nõ: & utrùm ſit caſus, in quo poterit appellare: in c. Romana. ut in §. ſi autem. de appel. lib. 6. Si uerò à grauamine ante ſententiam appellatur: tunc non prohibebit priorem iudicem procedere, niſi cum iam conſtet ſibi appellatum eſſe, & ex cauſa legitima: & incipit iudex appellationis

pellationis de ueritate cauſæ dictæ appe... cognoſcere, & tunc ſtatim inhibebit, ut no. in ... obſiciatur. præal. c. Romana. ſuper uerbo, prohi... ero. & ita etiā tenet, & ſeruat Rota circa doctrinam inhibitionis faciē dæ in cauſis prædictis.

SVMMARIVM.

1 *Lis non dicitur pendere propter extraiudicialem appellationem.*

DECISIO LXIX. aliàs 764.

Sciendum eſt quòd c. ut circa. de elect. li. 6. & c. procurator. e. ti. loquitur in appellatione extraiudiciali. & etiā c. concertationi. de app. eod. li. & prædicta capitula non habent locum in tit. ut lit. pen. in cle. quia lis
1 non † dicitur pendere reſpectu appellationis extraiudicialis, quia appellatio extraiudicialis non inducit litis pēdentiam: ſed appellatio iudicialis. Ratio quia appellans in iudicio offendit miniſtrum iuris: & appellans extra iudicium offendit legem, quare magis peccat, qui offendit miniſtrum legis, quàm qui offendit le...em, quia minus agitur cum lege, quàm cum miniſtro legis: ut l. Celſus. de arbi. tamen poteſt reſponderi, quòd ſi appellatur à iudice, non fit ſibi iniuria, ſecundùm Arch. in c. uenerabilis. ſuper uerbo ſpectat. de ſen. excom. li. 6. & Inn. in c. cum ſpeciali. ſuper uer. cum iudice. de app. Prædicta tenent aliqui Auditores ſacri Palatii, & aliqui contra, tamen maior pars tenet dec. prædictam.

ADDITIO.

a Pendere. Quando lis dicatur pendere uide cle. 2. ut lite pendente. & ibi ſcrib. Item & Fel. in c. ſuper literis. de reſcri. col. 6. uer. Limita primò.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio generalis à grauaminibus in iudicio eſt nulla: & ſimiliter generalis allegatio nullitatis niſi ſpecificentur grauamina, & nullitates.*

DECISIO LXX. aliàs 749.

1 Nota, † quòd ſi principalis perſona alicuius cauſæ, uel procurator eius dicat in iudicio coram Auditore, appello à uobis à tali grauamine, & etiā ab omnibus aliis grauaminibus illatis, quòd talis appellatio nō
a eſt admittēda [a] niſi declararet in appellatione grauamina, in quibus dicit ſe eſſe grauatum. Idem etiam eſt, ſi aliquis dicat aliquem proceſſum cauſæ alicuius nullum niſi dicat, & monſtret in proceſſu cauſam nullitatis. hoc etiam ſeruat Rota.

ADDITIO.

a Non eſt admittenda. An appellatio à futuro grauamine ualeat, uide gl. in cle. ſicut. de app. in uerbo, à futuro. & per do. Abb. in c. ſignificauerūt. de teſt. iu 3. co. in uer. ſed quero, &c. in c. 1. de dilat. in 2. no. & in c. ceſſante. de app. in 1. co.

SVMMARIVM.

1 *Appellationis articulus poteſt omitti de conſenſu partium uel ſolius appellantis.*

DECISIO LXXI. aliàs 798.

1 Sciendum eſt, † quòd ſi aliqua cauſa peruenit ad ſedē apoſtolicam per appellationem, quòd tunc articulus appellatus poteſt omitti de cōſenſu: ut in c. cordi. de appe. li. 6. Inno. tenet in c. ut debitus. de app. quòd articulus appellationis poteſt omitti ſolum de uoluntate partis appellantis. & hoc tenet communiter Rota.

SVMMARIVM.

1 *Auditor non poteſt pronunciare ſuper deſertione appellationis ſine ſpeciali commiſſione.*

DECISIO LXXII. aliàs 818.

1 Sciendum eſt, quòd ſi aliqua pars litigantium petat in ſacro Palatio ab aliquo eius Auditore pronunciari aliquam appellationem fore deſertam, quòd nō poteſt pronunciare ſine aliqua ſpeciali commiſſione.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad dicendum contra commiſſionem ſeruari debet, ubi agitur de deſertione alicuius appellationis.*

DECISIO LXXIII. aliàs 822.

1 Sciendum eſt † quando agitur de deſertione alicuius appellationis, quòd aſſignetur terminus ad dicendū contra commiſſionem, quia Auditor ſine aſſignatio ne illorum terminorū non poteſt pronūciare ſuper hoc.

SVMMARIVM.

1 *Appellantis poſt decem dies à ſententia lata contra eū per audientiam contradictarum dari debent apoſtoli refutatorij, & ſi iuret ad notitiam ſuam tunc peruenisſe.*

DECISIO LXXIIII. aliàs 824.

1 Sciendum eſt, † quòd ſi procedatur contra aliquem per audientiam contradictarum in poſſeſſorio uel petitorio, & feratur ſententia contra eum, & poſt aliquod tempus appellet ... decem dies: ſed dicit poſt prædictum tempus qu... uenit ad notitiam ſuam: ideò appellat infra dec... dies, & paratus eſt hoc iurare: quòd talis non debet admitti cum iuramento, ideo dandi ſūt ſibi apoſtoli refutatorii. & ita tenet Rota.

SVMMARIA.

1 *Attentata lite pendente non reuocantur, ubi cōſtat de nullitate appellationis. uel non ... p. tertis.*

2 *Gratia ſecundi non redditur ſurreptitia ob non factam mentionem de litis pendentia ſuper ſurreptione gratia primi impetrantis.*

DECISIO LXXV. aliàs 357.

1 Nota, † quòd attentata [a] poſt inhibitionem, ubi cō-
a ſtat de nullitate appellationis, non ſunt reuocanda propter uerbum canonicè, poſitum in c. non ſolum. de appel. lib. 6. ſed ubi conſtat de iniuſtitia ſeruan-
2 dus eſt ordo. Item † quòd pendentia litis gratiæ ſurreptitiæ: primò inter primum & ſecundum impetrantes, non reddit gratiam ſurreptitiam ſecundi ſuper beneficio cadente ſub impetratione utriuſque partis, ſi non facta mētione de litis pendentia impetrauit: quia non intereſt &c. per no. per Inn. in c. ſi. ut lite pend. in addi. nec habet locum c. 1. & 2. ut lite pend. lib. 6.

ADDITIONES.

a Attentata. Circa materiam attētatorum uide quæ ſcripſi ad deciſio. 1. ſupra hoc titul. in nouis. & Fel. in c. ex tenore. col. 3. uer. & dicit Ro. de reſcrip. & uide Imol. in c. bonæ. de appellat. Matth. de Afflict. dec ſ. Neapol. 98. incip. pulchrum eſt dubium, &c. Et an notorius defectus iuris impediat reſtitutionem poſſeſſionis beneficii, uide per glo. in uer. inquirant. col. 8. tit. de collat. in pragmat. ſanct. uerſic. ſeptimò ubi eſt præſumptio, &c.

SVMMARIA.

Attentata appellatione pendente poſt eius deſertionem non

non ſunt reuocanda.
2 *Attentata non ſunt reuocanda ad inſtantiam illius de cu-*
ius non iure clarè conſtat.

DECISIO LXXVI. aliàs 464.

2 NOta a † quòd attentata appellatione pendēte à dif
1 finitiua poſt ipſius deſertionem, nō ueniūt per mo
dum attentati reuocanda; quia propter deſertio-
nem fingitur non appellatum. per l. ſuæ. de his qui not.
infa. ff. pro hoc facit optimè c. licet. de ſenten. excō. lib.
6. à contrario ſenſu: ibi not. uide dec. x. ſuprà iſto ti.

ADDITIO.

a Not. † Ad inſtantiam illius de cuius non iure clarè con-
1 ſtat non ueniunt attentata lite pendente reuocanda, ſi-
cut dicimus in interdicto unde ui. iux. no. per Inno. in
c. cōſtitutus. de fil. preſ. & c. ſignificaſti. de diuor. & quia
ſua non intereſt hoc petere. de electi. cùm inter. & 2. q. 6.
non ſolent. de teſti. ueniens.

SUMMARIUM.

1 *Iudex datus ſuper mala adminiſtratione alicuius præla-*
ti, ſi pendente termino ad dandum apoſtolos ratione
appellationis ab alieno grauamine pro ſe illato inter-
poſita, interdixerit adminiſtrationem prælato, an dica-
tur nulliter proceſſiſſe?

DECISIO LXXVII. aliàs 570.

1 IVdici † delegato à Papa committitur inquirere con-
tra quendam prælatum ſuper mala adminiſtratione:
fuit appellatum ab eo à quodam grauamine prætenſo
per prælatum: ſed iudex poſt appellationem ante datio-
nem apoſtolorum interdixit ſibi adminiſtrationem, ne li-
te pendente adminiſtret. Ille coram ſuperiore cognoſcē-
te de appellatione petit illam interdictionem reuocari
tanquam attentatam: cùm ante appellationem fieri non
potuiſſet talis interdictio. arg. c. uenerabilis. de offic. de-
le. l. poſtquàm. §. 1. ff. ut in poſ. leg. & ibi no. per illam l.
hoc tenebant quidam. Alii uerò quaſi omnes cōtrà: quia
ante dationem apoſtolorum ſuſpenſa fuit omnis pote-
ſtas: ut de ap. c. non ſolùm. lib. 6. ergo quicquid fecit nul-
lum fuit. Nec ob. l. poſtquàm. §. 1. quia ibi in ordinario iu-
dice: & quia iam reſponderat appellationi, & dederat a-
poſtolos, & ibi appellatum fuit à diffinitiua, & erat iu-
dex ordinarius, ad cuius officium etiam poſt appellatio-
nem multa pertinent. de appel. c. cùm teneamur. & c. ad
hoc. & c. propoſuit. hic erat delegatus, cuius poteſtas ex-
pirat poſt appellatione legitimam. Vel meliùs, hic non
conſtabat an iſta interdictio eſſet facienda ante appella-
tionem: quia non conſtabat an eſſet ſuſpectus de mala ad-
miniſtratione: nec an inquiſitio ſuper hoc facta eſſet ſuf-
ficiens ad interdictionem faciendam: & ideò non potuit
fieri poſt. ibi uerò conſtabat cautionem fore præſtandam
ante appellationem: quare non obſtat.

SUMMARIUM.

1 *Attentatorum cauſa non requirit obſeruationem termi-*
norum.

DECISIO LXXVIII. aliàs 765.

1 SCiendum eſt † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali ue-
prophana eſt appellatum ſi pendente appellatione a-
liquid innoueetur, & pars appellans petat in ſuo libel-
lo reuocari attentata ante omnia: in tali petitione non
ſunt ſeruandi termini ſacri Palatii: quia ſufficit Audito-
ri quòd fiat ſibi fides legitima de appellatione, & etiam
de attentatione: quo facto immediatè poteſt reuocare at-
tentata. & hoc communiter tenet Rota.

SUMMARIUM.

1 *Fatalia non currunt agenti ſuper attentatis.*

DECISIO LXXIX. aliàs 448.

1 NOta † quòd fatalia ad proſequendum, & finiendū
non currunt appellanti qui proſequitur & agit ſu-
per attentatis: imò illud tēpus executionis fiendæ
poſt ſententias ſuper attentatis latas, eſt de fatalibus ſub-
ducendum: nam licèt appellans appellationem ſuam, &
negotium principale, & cauſam attentatorum poſſet ſi-
mul proſequi: tamen ad hoc non arctatur, niſi uelit: imò
indultum eſt ſibi à lege, ut ſuper attentatione ante om-
nia audiatur. de appel. non ſolum. li. 6. quod non eſt ei au-
ferendum. c. indultum. de re. iur. lib. 6. & quia culpa ad-
uerſarii in attentatis cauſam huic edicto dantis, uidetur
legitimè impeditus: ita ut interim ſibi fatalia currere nō
debeant. facit in ar. c. quandiu. de app. in cle. & no. in c. ex
ore. de appel. per Inno. & Hoſt. uide dec. x. ſup. iſto tit.

SUMMARIUM.

1 *Apoſtolorum dandorum tempus currit à tempore appel-*
lationis emiſſæ, & non à tempore prolationis ſententiæ.

DECISIO LXXX. aliàs 484.

1 NOta † quòd 30. dies ad dandum apoſtolos currunt
2 à tempore a appellationis emiſſæ, & non à tempo-
re prolationis ſententiæ, propter rationes Hoſtien.
quas ponit in c. 1. de appel lib. 6. & poſt eum Gen. in cle.
quamuis. de appel. & alleg. tex. pro iſta opi. in c. ab eo. de
app. lib. 6. licet ibi, & alibi in d. cle. Io. tenuerit contrariū,
& Pau. cum eo in eadē cle. per l. iudicibus. C. de app. quā
intelligit Gen. ibi per ſubauditum. unde dicitur quòd
prædicti dies tunc à tempore ſententiæ intelliguntur ap-
pellatione ſuſpenſi. & in hac parte declinat Io. de Ligna.
in c. dilectus. de app. Sed uidetur contrarium. C. de appel.
l. 2. & poſtquàm appellatio porrecta eſt.

ADDITIO.

a Currunt à tempore. Fatalia iuris uel ſtatuti an per partes
prorogari poſsint, uide. Abba. in c. ex ratione. de appella.
ubi dicit quòd ſuſpendi & non prorogari poſsint. hoc e-
tiam tenet Ludo. Rom. in l. 2. ff. de re iudica.

DECISIO LXXXI. aliàs 493.

Similis eſt dec. 6. hoc eod. titu. in nouis.

SUMMARIUM.

1 *Apoſtolorum datio eſt actus extraiudicialis.*

DECISIO LXXXII. aliàs 675.

NOta quòd ſi Auditor ſacri Palatii aſsignauit termi-
num appellanti ad recipiendum apoſtolos, & non
ueniat in termino ſibi aſsignato ad ſacrū Palatiū,
ubi ſedet pro tribunali: quòd nihilominus ſi appellans
ueniat ad domum ſuam, uel alibi, ubi ſit Auditor, quòd
licèt in tribunali non ſit: debet cōcedere apoſtolos reue-
rentiales, uel refutatorios ſecundum quod uidetur di-
1 cto Auditori, quia † datio apoſtolorum eſt actus extra-
iudicialis, & non iudicialis. & ita ſeruatur.

EPITOME.

Appellans non tenetur alibi quærere appellatum,
quàm in eccleſia ſua parrochiali in qua tenetur reſidere.

SUMMARIA.

1 *Citatio poteſt ex equum ualuis eccleſiæ parrochialis contra*
beneficiatum.
2 *Eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilij.*

DECISIO LXXXIII. aliàs 523.

1 NOta,in cauſa beneficiali a ſuper parrochiali eccle-
a ſia quò ad deuolutionem ipſius cauſæ ad Curiam,
ſufficit appellationem eſſe intimatam in eccleſia,
de qua agitur,& in eccleſia cathedrali:licet poſſeſſor,uel
intruſus perſonaliter nõ apprehẽdatur,nec alia diligẽtia
fiat de ipſo perquirendo,quia appellans nõ tenetur alibi
quærere quàm in eccleſia ſua parrochiali,in qua tenetur
reſidere: ſicut maritus cum uxore. ar.no.per Innoc.in.c.
ſi.de eo qui mit. in poſ & de cle. nõ re.c.clericos. & c. ex
2 tuæ.quia† eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilij:ut
in cle.cauſam.de elect. ſi ergo ibi & in beneficio,de quo
agitur,fiat intimatio,ſufficit.arg.in clem.antedicta.

ADDITIO.

a beneficiali. Cum hac dec.concordat. deci. 25. tit.de reſcrip.in no.& dec.60.hoc eo.tit.ſuprà in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ratione epiſcopatus,uel abbatiæ, intimari debet in ianuis Palatij Papæ: ſed in inferioribus ſufficit in audientia contradictarum.*

DECISIO LXXXIIII. aliàs 690.

1 DIcit quòd dominus Petrus de Sarcenato Auditor ſacri Palatii dicit, & tenet quòd ſi appellatum eſt in aliqua cauſa ratione epiſcopatus, uel abbatiæ, uel aliarum dignitatum ſuperiorum,quòd tunc talis appellatio ad introducendum cauſam in curia debet intimari in ianuis domus domini Papæ cũ notario publico: ſecus autem ſi appellatum eſt in cauſis beneficiorum inferiorum:quia tunc debet intimari in audientia contradictarum:ſi autem appellatio eſt à dominis Auditoribus ſacri Palatii, tunc appellatio eſt intimanda in cancellaria domini noſtri Papæ.

SVMMARIA.

1 *Appellatio ſi non proſequatur infra terminum datum ad proſequendum deſeritur: & ſententia ſuper deſertione lata eſt interlocutoria.*

2 *Sententia lata ſuper attentatis eſt interlocutoria.*

DECISIO LXXXV. aliàs 691.

1 NOta† quod ſi appellatio non proſequatur infra ter
minum iuris, uel terminum aſsignatum à iudice
ad proſequendum, quòd tunc talis appellatio po-
terit pronunciari deſerta:ut c.ſi appellationem.de appel-
lat.in cle.& no.in.c.cùm ſit Romana. de appellatio. pro-
2 nuntiatio† autem facta à iudice ſuper deſertione dicitur
a ſententia interlocutoria,a non autem diffinitiua, ſecun-
dum c.& ſi ſententia.de re iudica. lib.6. Non ſeruatur in
tali pronuntiatione,cùm non ſit ſententia diffinitiua,ſed
interlocutoria.& ita ſeruat Rota.

ADDITIO

a Interlocutoria. Adde Felyn.in c. ex parte. 2. de reſcr.col. fin.in uerſic.& pro iſtis.Adde Abb.in c. cùm ceſſante. de app.Sic etiam ſeruatur in practica curiarum Franciæ.Nã pronũtiatione facta ſuper deſertione appellationis dãtur requeſtæ iudicibus ad reuocandam ſententiam interlocutoriam, quæ ſi non eſſet interlocutoria, reuocari non poſſet.

SVMMARIVM.

1 *Auditor poteſt pronuntiare ſuper deſertione ſine noua cõmiſſione.*

DECISIO LXXXVI. aliàs 695.

1 QValiter† autem diffinitiua ſententia,uel interlocutoria ſit ferenda,uide Innocen.in c.audiris. de procu.nec eſt neceſſarium quòd impetretur à Vicecãcellario Auditor ſuper deſertione appellationis pronuntianda.& hoc tenet Rota, quoniam iudex appellationis poteſt hoc pronũtiare ſi petatur ſine ſpeciali commiſsione:ut eſt dictum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſuper deſertione eſt interlocutoria.*

DECISIO LXXXVII. aliàs 125.

1 NOta,† quòd ſententia lata ſuper cauſa deſertionis uidetur interlocutoria,& non diffinitiua,quia ſententia lata ſuper exceptione peremptoria uidetur interlocutoria:ut no.Ioan.Andr.in cle.ſi.de ap.modò exceptio deſertionis uidetur peremptoria. de hoc dic: ut not.Ioan.Mo.in.c.cupientes.ſuper uerbo, priuatos. de electio.lib.6.§.ſed poſito. & per Archidia. ſuper uerbo, plenã fidẽ.de hoc latiùs.20.diſtinc.in ſumma per ipſum.

DECISIO LXXXVIII. aliàs 756.

NOta, ſciendum eſt quòd datio apoſtolorum non eſt actus iudiciarius.

De Præbendis.

SVMMARIA.

1 *Variare non poteſt clericus habens facultatem nominãdi.*

2 *Epiſcopus an poſſit ex conſuetudine nominare contra minimum ſtatutum.*

DECISIO I. aliàs 25.

1 NOTA, †quòd ubi ordinarius, uel alius ſupe
rior habet poteſtatem nominandi aliquem in
prima ſui creatione, quòd recipiatur in cano
nicum in certa eccleſia ſui epiſcopatus: & ta-
lis primò nominatus acceptat gratiam, quantum eſt in
ſe:ſi tamen dictus nominatus renuntiet gratiæ ſibi fa-
ctæ per nominantem, ille qui denominauit, non poteſt
alium nominare.argumen.l.apud Aufidium.ff.de optio.
legat.& quod not.Archidi.in c.cùm in multis.ſuper uer
bo,exprimat.in princ.& in c.gratia.in fi. de reſcrip. lib.
6.maximè quando nominans eſt clericus, & perſona ec-
cleſiaſtica:in qua talis uariatio non approbatur. ut c.pa-
ſtoralis.de iure patro.& quod not.Innocen.in.c.cũ Ber-
toldus.ſuper uerb.epiſcopum. de re iudica. licèt uidea-
tur cõtra l.unum ex familia.in princ.cum ibi not. de leg.
2.ſuper uerbo,moretur.& c. ſi electio.de elect lib.6. ſed
ibi electio immediatè non habet effectum, niſi ſecuta cõ
firmatione:collatio tamen habet conſentiente nomina-
2 to. An † autem epiſcopus poſsit nominare contra mini-
mum ſtatutum ex conſuetudine?dic quòd talis conſue-
tudo cùm ſit oneroſa,non ualet:ut in c.1.de conſue. cũ
ibi not.per Io.And.& quod not.in c.dilectus. in uerbo,
conſtitutum. eod. tit. uide deci.31. infrà de conceſsione præbend.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus ex cauſa an poſſit diſpenſare, ut quis habeat duas dignitates.vel perſonatus in eadem eccleſia?*

2 *Epiſcopus an poſſit diſpenſare quòd minor xxv. annis teneat beneficium curatum.*

DEC-

DECISIO II. aliàs 29.

1 NOta, †quòd Epiſcopus poteſt diſpenſare, ut quis
teneat duos perſonatus, ſeu duas dignitates in eadem
eccleſia, & hoc propter neceſsitatem, ſeu utilitatem
eccleſiæ, aliàs non poſſet: ut not. per Archid. in c.
2 s. de conſuet. lib. 6. Verùm † autē poſsis diſpenſare, quòd
minor 25. annis teneat beneficium curatum? Dic ut not.
in c. licèt. ſuper uerbo, carere. de electio. per Archidia.
hoc uerum eſt ſecundum Inno. & alios. Huic opinioni
non ſtatur etiam propter prærogatiuam meritorum, uel
ex quacunque alia cauſa ſecundum Ioan. Andr. in d. c.
licèt. cùm ſolus Papa in hoc diſpenſare poteſt. per. c. de
multa. de præbend. ſecundùm Ioan. Andr. & Archidiac.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus poſt receptionem ſuam in canonicum factam habet actionem ad præbendam poſteà vacantē: licèt nō dicatur habere ius in præbenda, niſi ſibi aſſignetur.*

DECISIO III. aliàs 30.

1 NOta †quòd ubi aliquis eſt receptus in canonicum ex tunc habet actionem ad præbendam poſteà uacantem, ſi alter non præcedat, ſed tamen nō habet ius in præbenda, niſi ſibi aſsignetur. de quo dic ut in c. tibi qui. de reſcriptis. libro ſexto. per Archidiaconum.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vacare dicitur vbi facta eſt reſignatio, ſeu ubi erat beneficiatus.*

DECISIO IIII. aliàs 33.

1 NOta † quòd ibi beneficium [a] uidetur uacare, ubi
2 facta eſt reſignatio: [b] uel ubi erat, qui tenebat be-
b neficium. de quo per Archidiaco. in. c. ſi electio. ſuper uerbo, ex eo. de electionib. libro ſextò. & c. commiſſa. ſuper uerbo, pacifica. eodem titulo. & in c. licèt. in magna gloſſ. de præbend. iunct. c. 1. ut lite pendente. in clementin. ubi de hoc. & uide infrà deciſ. 35. in iſto titulo.

ADDITIONES.

a Ibi beneficium. Adde Roma. conſil. 341. incip. quo ad primum. col. 3.

b Reſignatio. Iſta deciſi. facit ad quæſt. an ille qui reſignauit beneficium ſuum faciat fructus ſuos donec ille in cuius fauorem facta fuit reſignatio, beneficii reſignati adeptus fuerit poſſeſsionem, & reſignationis admiſsionem reſignanti intimauerit. Et reſolutio eſt quòd ſic, ſi reſignatio facta fuerit per procuratorem, & in abſentia reſignantis: ſecus in propria perſona illam fecerit: quia tunc reſignans dicitur priuari proprietate & poſſeſsione beneficii reſignati, ſecundum Innocen. & Doct. in c. quod in dubiis. & in c. admouet. de renuntiat. & pro his facit regula 34. cancell. apoſtol. uide Nico. Boerium in §. 1. tit. des couſtumes touchant donat. in conſuetud. Biturigen.

SVMMARIA.

1 *Expectantium authoritate apoſtolica ſub clauſula, ad præbendam quam duxerit acceptandam, ſi alter primus in data omittat acceptare primam præbendā vacaturā non ſibi præiudicat, quin poſſit acceptare ſecundam.*

2 *Gratiam habens quòd poſſit acceptare præbendam eccleſiæ cum præſtimonijs unius cedentis, uel decedentis, poterit ſimul, vel ſucceſſiuè acceptare præbendam, vel præſtimonia, & ſeparatim.*

DECISIO V. aliàs 37.

1 NOta †quòd ubi ſunt duo expectantes [a] authorita-
2 te apoſtolica ſub iſta clauſula, [b] ad præbendā quā
b duxerit acceptandum, ſi primus in data omittat acceptare primam præbendam uacaturam, non ſibi præiudicat, quin poſsit acceptare ſecundam. nec in iſto caſu habet locum c. ſi clericus. de præbend. lib. 6. ut ibi uidetur notare Archi. ſuper uerb. quòd iudex. & uidetur notare
2 Inno. in c. mandatum. circa prin. de reſcrip. Et idem † ſi habeat gratiam, quòd poſsit acceptare præbendam eccleſiæ cū præſtimoniis unius cedentis, uel decedentis: quia tunc poteſt ſimul, uel ſucceſsiuè acceptare præbendam, uel præſtimonia, & ſeparatim. & uide infrà deciſ. xx. infrà de conceſſ. præbend.

ADDITIONES.

a Dum expectantes. Adde Staphil. in tractat. de liter. grat. et iuſt. fol. 110. uerſicu. primò ius in literis.

b Clauſula. Iſta clauſula hodie in regno Franciæ non uidetur habere locum propter concordata in titu. de forma mandati.

SVMMARIA.

1 *Expectans apoſtolicus præfertur nominato ab eo, qui nominare poteſt ex conceſſione Papæ, uel priuilegio.*

DECISIO VI. aliàs 55.

1 NOta, † quòd ubi aliquis ex reſcripto [a] Papæ, uel ex
a priuilegio poteſt nominare ad uacantem, ſeu ad uacantes præbendas: nominatus per talem priuilegiatum nō præfertur impetranti apoſtolico: imò apoſtolicus tali nominato præfertur ſecundum aliquos. uide de præben. ſi cui. lib. 6. arg. de præbend. dudum. propter hoc non uidetur poteſtatem à ſe abdicaſſe.

ADDITIO.

a Ex reſcripto. Adde Staphil. in tract. de liter. grat. & iuſtit. fol. 36. uerſic. ex quo dicto. Et nota contra nominatos uniuerſitatem. Et dato concurſu impetrantis apoſtolici & nominati graduati in beneficio uacante, quis illorū præferri debeat. uide glo. in §. non tamen intendit. in uerb. effectum. titu. de collat. in Pragmat. ſanctio. & dato concurſu impetrantis apoſtolici & præſentati per patronū quis debeat præferri uide per Philip. Dec. cōſi. 517. col. 5.

SVMMARIVM.

1 *Gratia poteſt purificari in Curia Romana.*

DECISIO VII. aliàs 534.

1 NOta, †quòd ubi ſunt tres executores dati ad purificandum gratiam, gratia poteſt purificari in Cu-
2 ria Romana: [a] quia talis purificatio etiā poteſt fieri abſente parte, ut uidetur notare Inn. in c. licet. de tranſlat. epiſcop. imò ſi duo ex tribus iudicibus datis cognoſcerent de purificatione, antequàm conſtaret tertiū impeditum: dum tamen reuera impeditus eſſet, ualeret, ſi poſt probaretur reuera: licèt faciat cōtrà quod no. Arch. in c. cum plures. de offi. dele. lib. 6. ſuper uerb. impediri. ſed in gloſ. ſuper uerb. malitioſè. tenet primam partem. & pro prima parte facit l. ne in arbitris. §. ſin autem. de arbitrio. C. de arbi.

ADDITIO.

a Curia Romana. Hodie in Francia ſeruatur oppoſitum, propter priuilegia regni.

SVMMARIA.

1 *Expectans ad collationem Decani & capituli ad illa, quæ habent conferre in aliqua eccleſia ciuitatis, poterit acceptare beneficium quod non eſt de principalioribus in eccleſia cathedrali.*

2 *Canonici eccleſiæ collegiatæ ſi deſeruiant diuinis in aliqua eccleſia cathedrali,& ob id recipiunt diſtributiones.& inſtallantur: nõ propterea videntur eſſe canonici illius cathedralis eccleſiæ.*

3 *Deſeruiens duabus eccleſiis nomen aſſumit ex ea; in qua magis moratur.*

DECISIO VIII. aliàs 309.

a Nota quòd ubi ſententia [a] fuit lata in audientia,
1 †quòd eſt aliquis expectans ad collationem Decani,& capituli ad illa quæ habent cõferre in aliqua eccleſiarum ciuitatis,uel diœceſis, poſito quòd uigore iſtins gratiæ non poſsit acceptare beneficium in eccleſia cathedrali,ſcilicet beneficium maius, uel præbendã cathedralem:tamẽ beneficium minus,uicariam, uel aliud beneficium modicum,quod non eſt de principalioribus in eccleſia poteſt talis impetrans acceptare.quia c.quamuis.de præb.lib.6.eſt pœnale:& ideò reſtringendũ.Item eſt ibi propter prærogariuam, & honorem eccleſiæ cathedralis, quòd non ueniat beneficium ſub generalibus uerbis: ſed in modicis beoeficijs eccleſiæ cathedralis nõ eſt illa prærogatiua:maximè cùm non interſit capitularibus negotiis:ergo uidetur ceſſare ratio dict.c.quãuis.Archid.in alleg. c.quãuis. ſuper uerbo,eccleſiã.uidetur optare contrariũ.& idem Io.Andr.io gloſ.non extẽdit: licet ſeotentia fuerit lata in cõtrarium.& hoc io fauorem pauperis impetrantis:quia in gratia ſpeciali,& non pauperis forte poſſet habere locum opinio Archidiac. & Io.And.
2 & ex hoc poteſt dici,quòd † ſi ad aliquam eccleſiã cathedralẽ ueniunt deſeruiendo diuinis aliqui alii canonici alicuius eccleſiæ collegiatæ licet io eccleſia cathedrali tales canooici recipiaot diſtriburiones,& inſtallẽtur, quod nõ uideantur eſſe canonici eccleſiæ,cùm alibi habeaot ſocũ & larem,& ſtallum:ſimiliter & principaliter debet attendi locus,in quo originaliter sũt canonici,& ſeruiũt,& habent habitatiooem, & in qua eccleſia nomeo recipiaot: quia à nomine res denominatur.§. eſt & aliud. Inſtit. de dona. ubi dicitur, quod nomen debet eſſe conſonũ rei.
3 ad qnod C.de incol.l.s.& fin.quia ubi † aliquis ſeruit io duobus locis:de loco ex qno trahit morã,& in quo magis moratur oomẽ aſſumit: ut l.ſeruis nrbanis.in princi. uerſic.dicendnm. de lega.4.Item à iure artificium ad ſe trahit officium:ut in l.ſeruos.§.fin.de lega.3.ergo poſito quòd officient in eccleſia cathedrali, ſi alibi ſimiliter oſficiantur,& ultra officium faciunt ſimiliter aliud officiũ: quod faciunt alibi trahi ad ſe officium eccleſiæ cathedralis:ut ſic noo ſint de eccleſia: ad quod l.eius qui.§. fio.ff. ad muoicipales.

ADDITIO.

a Vbi ſentẽtia. Adde Staphil.in tract.de liter.grat. & iuſtit. fol.27.uerſic.utcumque ſit.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quod eſt in clauſtro, vel in continentibus ædificijs,quando cenſeatur eſſe in eccleſia.*

DECISIO IX. aliàs 549.

1 Vtrùm †beneficium cenſeatur in eccleſia, cùm eſt in clauſtro,uel in continenribus ædificiis eccleſiæ? facit pro & contra.ff. de uerb. ſigni.l.2. de cooſecrat. eccleſ.uel altar.c.1 li.6.de ſenteo.excommu.c.ſi ciuitas. eod.lib.& uidetur atteodendum,an habeat officium facere in eccleſia:ut puta celebrare,& io horis iotereſſe:ut tuoc in eccleſia cẽſeator.arg.l.cùm quid.de fund.inſtruc. & ad hoc facit multum deſtinario patriſfamiliàs, ſeu fundarorum, uel communis,ubi cenſeatur deſtioatum: an quòd ſit beneficium in eccleſia: & ibi qnotidie diſtributiones recipiat,& ſeruiat,uel non.ad hoc faciunt iura.ff. de lega.3.l.ſeruis urbanis.C.de præ. mi.l.ſi prædium. & de ſupellect.leg.l.quẽadmodũ.de fundo inſtruct.l. quæſitum.§.Alfenus.& §.ſi quis. & ff. ad municipales.l. eius qui.§.fina.quæ leges probant, quòd oon attendatur locus,quia eſt extra eccleſiam,ſed alia qualitas deſtinationis,moræ,& ſeruitii:licèt etiam aliquando ſeruiant in capella,ſen eccleſia, quæ eſt io clauſtro, & dixerunt quòd ab antiquo plures obtiouerunt in Palatio, quòd ſi talis beneficiatus non habet alios prouẽtus, quam illos,quos percipit ab eccleſia propter ſeruitium, quod ibi facit quòd cenſetur in eccleſia, licèt etiam habeat io clauſtro celebrare,uel io aliquo ſeruire:ſecus ſi haberet dotẽ,uel redditus pro illo beneficio aliunde: & extra eccleſiã deſtinatos illi beneficio:quia tunc eſt extra eccleſiam.& ſic utrobique uidetur dicere attendere ubi dignius officiũ exercet:& ubi frequentius,&c.facit de deci.c. ad apoſtolicæ.ff.ad municipa.l.eius qui.§.fio.& l.ſi quis fructus.& pro hoc de ſepul.cum quis li.6.& quod ibi not.Io.And. in nouel.

SVMMARIA.

1 *Optio præbendarum vbi datur de minori ad mediam, & de media ad maiorem,quis optare poterit maiorem,ſi ius in minori non habet.*

2 *Poſſeſſio ſola dat titulum in beneſitialibus.*

3 *Conſequens ſi fundatur in aliquo antecedenti, ſublato antecedenti tollitur.*

DECISIO X. aliàs 577.

1 Vtrùm † in eccleſia ubi ſunt præbendæ mioores, mediæ, & maiores: & ſecundum ordinem receprionis aotiqui canonici poſſunt de mionri aſcendere ad medias, & de mediis ad maiores:ſi unus qni primò erat receptus io canonicum, & authoritate capituli ad preces imperiales obtinuerat de facto unam præbendam miuorem uacantem per capitulum ſibi collatam, quam magno tempore tenuit bona ſide,& iuſto tituln,aſcenderat ad unam mediam poſteà uacantem, & dimiſit primã minorem: & poſteà ſuperueniente quodam apoſtolico impetrante, qui primam minorem quam impetrauerat infra tempus debitum,& aliàs canonicè acceptauerat et ſibi obtinuerat prouideri,declarabitur ipſum apoſtolicũ habuiſſe ius in illa minori, & ſibi adiodicetur: & illum alium ad eam ad preces imperiales receptum nullum ius habuiſſe, remanere debeat ille imperialis in illa media ad quam aſcendit,uel utrùm ſi ſequens eum in ordine receptionis illam eandem mediam optauerit:& dimiſſa mioore quam aliàs iuſtè tenebat,aſcenderit ad eam, debeat eſſe potior in eadem?Et uidebatur quibuſdam quòd primus imperialis ſit potior in media, oon obſtante quòd non habniſſet ins in prima minori:ex quo eam tenuerat, & poſſederat bona ſide:quare fecit fructus ſoos: & iſte aſcenſns uidetur qnidam fructus. argumen.c. conſultationibus.de iure patronat.hoc allegant l.Barbarius Philippus.ff.de offic.prætor.& quæ not.Inno.io c.nihil. de electio.pro hoc in ſpeciali allegabatur unus textus, qui
2 uidetur probare,quòd† ſola poſſeſsio dat titulum in beoeficialibus.c.ſi à ſede.de præbend.lib.6.pro hoc in ſpeciali allegabatur.ff.de dona.inter uirum & uxo.ff.ex auro.cum l.ſeq.& ad Trebel.l.facta.§.ſi hæres.Determinatum fuit contrarium, quia ex qno non habebat titulum canonicum in prima minori,non poſsit habere in ſecunda media:quia in eccleſijs ubi habet locũ optio,uel aſcẽſus,ſeu permutario præbẽdarũ, ſit trãſitus de una ad aliã abſq; nouo titulo,& abſq; noua prouiſione uel collatione io uirtute prouiſionis ſeu tiruli habiti io prima. iuxta no.per Arch.& Io.Mona.in.c.cũ in tua.de cooſuet.lib.6.

Si ergo

Si ergo canonicus titulus non habetur in prima, non poteſt habere ſecũdã: aliàs ſequeretur, quòd eccleſiã ſine canonico titulo obtineret, quod ius non patitur. Pro hoc, quia ubi conſequens fundatur in aliquo antecedenti:
3 ſublato antecedẽti † tollitur conſequens, benè facit. ff. de pact. ſi cùm te, de accuſat. ad petitionem. pro hoc l. egi. ff. de exceptio. rei iudica. pro hoc inducebã l. qui liberis. §. hæc uerba. ff. de uulgar. & l. ex facto. §. fin. eod. tit. licet illa aliqnantulum uideantur obſtare, ſed non obſtant ſi bene attendatur. pro hoc allegatur. ff. de in diem adiect. li. 2. & l. 6. §. ſed Marcellus. & ff. de ædili. edicto. l. 1. §. 2. et l. cùm autẽ. §. cùm redhibetur. pro hoc quia reſoluto iure fundamenti, reſoluitur. fundamentum. de pigno. l. lex uectigali. ff. ut le. no. caue. l. 1. §. ſi quis ſub cõditione & §. qui minorem.

S V M M A R I A.

1 *Beneficia ſubcollectoris ſurrogati in locum primi, cenſentur reſeruata.*

2 *Beneficia ſemel affecta ſemper durant affecta.*

DECISIO XI. aliàs 412.

1 Nota, † licèt ſecundum ordinationem domini Gregorij undecimi unicus ſubcollector in qualibet diœceſi ſit deputatus, cuius beneficia ſint reſeruata: tamẽ ſi unus remoueatur, & alter loco eius ſurrogetur omniũ ſic ſucceſsiuè deputatorum ſunt reſeruata beneficia, prout ſupra in quadam cõcluſione eſt dictũ, quæ incipit, Item quòd bene. & concluſum, uidelicèt quòd licèt ceſſet eorum officium, non tamẽ ceſſat reſeruatio. Et eſt uerum dicere quando quilibet pro ſuo tempore erat ſolus, & unicus ſubcollector, & ſic ipſius beneficia cadunt ſub reſeruatione, & fuerunt affecta ſemel, quæ
2 † affectio nunquam extinguitur, niſi per prouiſionem Papalem ſubſecutam, ſaluo tamen caſu. c. ſtatutum. de præbend. lib. 6. uide dec. 13. infrà de appellat.

DECISIO XII. aliàs 593.

Dic quòd ſi aliquis impetret &c. repetita eſt, ſuprà de reſcriptis, deciſ. 5.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficia ſemel affecta ſemper durant affecta, etiam ſi deſinat officium, propter quod beneficia fuerant affecta.*

DECISIO XIII. aliàs 617.

a 1 Si beneficia [a] † alicuius ſũt reſeruata propter aliquod officium ſedis apoſtolicæ, quod habet, quòd licet remoueatur, ſeu priuetur dicto officio quacunque cauſa: quòd nihilominus ſua beneficia quæ tunc habebat remanebunt reſeruata: ſecus tamen de beneficijs, quæ poſt amotionem ſiue priuationem dicti officij obtinebit. & ita ſeruat prædicta ſedes apoſtolica.

ADDITIO.

a Si beneficia. Vide infrà duas ſequẽtes deciſ. & infrà eod. titul. deciſ. 31. incip. Papa reſeruauit. & in no. eod. titul. deciſi. 10. incip. beneficia collectorum.

DECISIO XIIII. aliàs 410.

Similis eſt deciſi. 10. hoc eod. titul. ſuprà in nouis.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficia collectorum ſedis apoſtolicæ de ſtylo etiam ceſſante officio eorum remanent reſeruata.*

DECISIO XV. aliàs 700.

1 Dic, † quòd beneficia collectorum ſedis apoſtolicæ ſunt reſeruata, quamdiu utuntur officio ſecundũ aliquos ſapientes: ſecus tamen eſt ſecundum ſtylum Curiæ Romanæ, quia poſtquã ſemel quis factus eſt collector, uel ſubcollector, utatur officio, uel non utatur: beneficia quæ tunc habebat, remanent reſeruata ſecundum prædictum ſtylum, ſeu obſeruantiam ſedis apoſtolicæ: beneficia autem quæ poſt depoſitum officium aſſequuntur, non ſunt reſeruata.

S V M M A R I V M.

1 *Impetratio beneficij in qua tacetur, quòd defunctus fuerit familiaris Cardinalis, eſt ſurreptitia.*

DECISIO XVI. aliàs 721.

1
2 Nota, † quòd, [a] ubi dominus noſter Papa uult, quòd gaudeant priuilegio Cardinalium familiares, & qui in expenſis eorum cum quibus morantur continuè ſunt, iuxta formam. c. ſicut. de uerbo. ſignificatio. libro ſexto. Vnde ſi aliquis, qui impetrat beneficiũ aliàs de prædictis, & habitat cum aliquo de dominis Cardinalibus, & moriatur ille commenſalis, cuius beneficiũ impetratur: & non fiat mentio de prædictis: gratia eſt ſurreptitia. & ita declarauit dominus Gregorius Papa xj.

ADDITIO.

a Nota quòd. Adde Aeneam de Falco. in tractat. reſerua. in 4. q. in prin. incip. in 6. effectu. in 4. pagin. net. & iſtud dictum.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula, ſiue aliàs. generaliter ueniunt omnes reſeruationes, licet una tantum ſit expreſſa.*

DECISIO XVII. aliàs 726.

1 Nota, † quòd beneficia eccleſiaſtica uacant diuerſimodè apud ſedem apoſtolicam: ut patet in. c. licet. infrà, de præbendis. libro ſexto. & in extrauagant. quæ incipit. Ex debito paſtoralis officii, & aliis diuerſis modis. Vnde ſi Papa faciat alicui gratiam de beneficiis uacantibus apud ſedem apoſtolicam per unam uiam: ſi uacant alia uia reſeruationis, non ueniunt ſub gratia, niſi ponatur in gratia de tali beneficio uacãte, uel alio quouis modo. Nam tunc uenit omnis uia uacationis apud ſedem apoſtolicam, & intellige per illam perſonam nominatam. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatii. dic ut in c. quondam, de præbendis. lib. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficium eccleſiaſticum dicitur plenum quando poſſidetur ab aliquo de iure.*

DECISIO XVIII. aliàs 740.

1 Nota † quòd beneficium eccleſiaſticum dicitur plenum, quando poſsidetur ab aliquo de iure.

S V M M A R I V M.

1 *Collatio vel præſentatio vbi communiter pertinet ad abbatem & conuentum: tutius eſt quòd abbas præſentet de conſenſu & voluntate capituli.*

DECISIO XIX. aliàs 105.

1 Nota, quòd ubi præſentatio, ſeu collatio communiter pertinent ad abbatẽ & cõuentũ: tamẽ abbas, qui eſt caput collegij, facit præſentare: ut no. In. in

c.ea noſcitur. de his quæ fi.à præla. Et ex hoc ſequitur, quòd ubi abbas probat, quòd collatio inſolidū pertineat ad eum: tutius tamen eſt, quòd quando abbas præſentat, quòd caueatur in litera præſentari, quòd præſentet de conſenſu, & uoluntate capituli: quia in dubio de iure cõmuni ad prælatum & ad capitulum pertinet collatio præbendarum, ſeu beneficiorum. de quo dic in.c.à collatione. per Archid. de appellat. lib.6.

S U M M A R I U M.

1 *Intruſus in beneficio reſeruato propter decretum reſeruationis nulliter confert beneficia ad eius collationem ſpectantia ratione dicti beneficij reſeruati.*

DECISIO XX. aliàs 183.

1 Nota, †ubi aliquis eſt intruſus [a] in beneficio reſer-
2 nato, ſeu dignitate: quandiu toleratur, ſi cõfert beneficia, non ualet collatio beneficiorum facta per ipſum exiſtentem in tali dignitate reſeruata: cùm reſeruatio, & decretum afficiat totum beneficium: & per conſequens illud quod ſequitur ex eo: ut c. ut noſtrum. de appel. ſecus ſi aliàs eſſet intruſus, præterquàm in beneficio reſeruato. argu. not. per Innocen. in.c. nihil. de elect. uide ſuprà de cauſ. poſſeſſ. & proprietat. nota quod ubi. deciſ. 11.

ADDITIO:

2 Intruſus quis dicatur, uide dec.13. ſuprà de cau. poſſ. & proprie. Aeneam de Falco. in tracta. reſer. in 4.q. princip. in 26. effectu, & in 2. parte tract. in 4.q. prĩcip. in xi. quæſt.

S V M M A R I A.

1 *Collator quando impeditur in ſuo turno, habet ſequentem turnum.*

2 *Impeditus impedimento facti remanet illaſus.*

DECISIO XXI. aliàs 190.

1 Nota, †quòd ubi ex ſtatuto eccleſiæ ſunt duo, abbatiſſa & decanus: quorum unus habet conferre duas præbendas primò uacaturas: ſecũdus habet cõferre tertiam: in caſu quo primus eſſet impeditus per apoſtolicum, non noceret ſibi, quin poſſet conferre præbendam aliàs uacantem, ſi contingat quòd primus fuerit impeditus in collatione ſuarum duarum: & ſic tertia iure ſtatuti pertinebit ad eum, ſi contingat poſteà quòd aliquis ſit impetrans ad collationem abbatiſſæ, quæ habet conferre duas; talis impetrans tertiam præbendam quæ pertinet ad abbatiſſam propter impedimentum poterit acceptare: quia eius collatio pertinet ad abbatiſſam pro nũc. ergo eſt uerum dicere, quòd ille qui habet ad collationẽ abbatiſſæ, eſt potior illo. qui habet ad collationem Decani: quia licèt regulariter prima præbenda pertineat ad Decanum: tamen ubi abbatiſſa fuit impedita, pertinet nunc ad abbatiſſam, & non ad Decanum arg.
2 c.ſi de beneficio. in princ. de præbẽ. in cle. & † quia impeditus impedimento facti remanet illæſus. c. ſignificante. de pig. & c. imputari. de reg. iur. li.6. de cõceſſ. præbend. c. quia diuerſitatem.

S V M M A R I A.

1 *Capellanus Papæ non probatur ille, quem Papa in literis prouiſionis nominat, fuiſſe capellanum.*

2 *Verba narratiua Papæ quando dicantur probare.*

DECISIO XXII. aliàs 197.

1 Nota, †quòd ubi Papa confert præbendam uacantem tanquam reſeruatam per mortem capellani honoris, talia uerba Papæ nõ inducũt probationẽ, quòd ſit capellanus ille per cuius mortẽ uacat, niſi aliàs probetur. arg. c. ſi ſumus. de ſen. excom. in cle. ſi Papa. de
2 priuil. lib.6. licet faciat cõtra c.1. de proba. in cle. ſed† ibi Papa narrabat ſuper facto ſuo: ſecus ubi non narrat ſuper facto ſuo proprio, ſed de alieno. idẽ ſi Papa narret factum ſui prædeceſſoris, & gratia ſuper narratis non fundatur: quia tunc uerba narratiua non probant.

S U M M A R I U M.

Collatio facta ab ordinario infra menſem datum impetranti ad acceptandum non ualet. ſi tamen purificato infra menſem fiat.

DECISIO XXIII. aliàs 240.

1 Nota, †quòd ubi ordinarius confert beneficia infra menſem datum impetranti ad acceptandum, non ualet collatio facta ante purificationem gratiæ: ſi tamen purificatio infra menſem fiat, poſito quòd ſubſequatur collatio ordinarij. & hoc per §. ſecus. in c. cùm ei quẽ. de cõceſſ. præb. in cle. circa quod adde no. per Archi. in c. dudum. ſuper uerbo, ignoranter. de præb. lib.6. uide dec. 137. infrà de conceſſ. præbend.

S V M M A R I A.

1 *Reſeruatio Papæ expirat per ſolam collationem etiam poſſeſſione non ſubſecuta.*

2 *Ius quæritur in iuribus incorporalibus non apprehenſa poſſeſſione corporali.*

DECISIO XXIIII. aliàs 283.

1 Nota † ubi Papa prouidet de beneficio reſeruato: ſi antequàm prouiſus habeat poſſeſsionem corporalem moriatur: ordinarius in partibus de beneficio poteſt prouidere: quia reſeruatio aſſecuta eſt ſemel ſuum effectum per prouiſionem, licèt corporalis poſſeſsio nõ
2 fuiſſet apprehenſa: quia † in iuribus incorporalibus ius quæritur non apprehenſa poſſeſsione corporali: ut c. ſi. cum ibi not. de conceſ. præb. lib.6. & quod no. per Inn. in c. inter cætera. in magna glo. uer. imò plus uidetur. de præb. & Ioan. And. in nouel. in c. quodam. de præb. lib.6. ex quo enim ſemel habuit effectum reſeruatio, non reconualeſcit ſine noua uolũtate Papæ: ut l. qui res. § areã. ff. de ſolu. iunct. l. penult. in fi. de conſul. lib. x. C. Nec obſtant no. in c. commiſſa. de elect. lib 6. & c. de multa. de præbẽ. quia loquuntur in pœnalibus. pro prima parte facit c. ſi electio. de elect. lib.6. uide deci. 14. ſuprà iſto titu.

S V M M A R I U M.

1 *Clauſula ac ſi nulla reſeruatio facta foret, includit omnem reſeruationem generalem.*

DECISIO XXV. aliàs 595.

1 Nota, †quòd Papa faciendo gratiam [a] alicui, quòd
2 poſsit acceptare beneficium dum uacabit. ac ſi nulla reſeruatio facta foret, quòd per iſta uerba tollitur quæcunque reſeruatio iuris & hominis, intãtũ quòd ubi beneficium ſit reſeruatum per Papam, ſiue ſit reſeruatio ex diſpẽſatione canonis: ut per decret. execrabilis. talis reſeruatio uidetur ſublata: quia dicendo, ac ſi nulla reſeruatio facta foret, intelligitur de omni reſeruatione facta: ut l. hoc genus. de condi. & demõ. & no. Ber. in c. 1. quod metus cauſa. quia uerbum. nullo modo, omne ius includit: ut l. nullo. ff. de ſal. Et ex quo reſeruatio hominis eſt ſublata: multò fortius legis: quia mitius agitur cũ lege, quàm &c. ut l. Celſus. ff. de arbit. Et quia Papa tollendo reſeruationem: uidetur cõferre & dare omne ius, quod habet in beneficio reſeruato: ut c. pen. cũ ibi not. per Inno. de dona. & l. ſi quando. C. de bo. uacan. lib. 10.

ADDI-

ADDITIO.

a Faciendo gratiam. Adde Aeneam de Falco. in trac. reſerua. in 3. q. princi. pag. x. circa fi. uer. aduerte quia utiliter.

SVMMARIA.

1 *Præbendæ ubi non ſunt diſtinctæ, terminus menſis ad acceptandam præbendam non ſtatuitur.*

2 *Clauſula. quam duxerit, &c. non apponitur ubi præbendæ non ſunt diſtinctæ.*

DECISIO XXVI. aliàs 292.

1 NOta, † quòd ubi Papa confert canonicatum non habentem diſtinctam præbendam, ſed ſolùm canonicalem portionem, ſi conferat canonicatũ prædictum ſub expectatione canonicalis portionis, expectans poteſt portionem dum uacabit ſine præfinitione alicuius temporis, & poſt menſem à tempore uacationis acceptare: quia cùm portio nõ ſit certa nec diſtincta, cer
2 tum tempus non ſtatuitur: nec † in bulla ponitur clauſula, quam duxerit infra unius menſis ſpatium acceptandã: imo indiſtinctè acceptare poteſt: quia propriè talis portio non eſt præbenda certa: ut not. in c. dilectus. io fin. de præbẽ. per Inno. ubi autem poneretur illa clauſula, quã duxerit, &c. haberet locum. c. cùm ei quem. de conceſſ. præbend. in clement.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta ab ordinario infra menſem datum expectantibus ad acceptandum, etiam ſi appareat expectantes non acceptaſſe infra menſem, non valet.*

DECISIO XXVII. aliàs 834.

1 CVm † ad collationem [a] cuiuſdam Epiſcopi eſſent
2 impetrantes apoſtolici expectantes cum poteſtate acceptandi infra menſem, iuxta clem. cùm ei quẽ. §. ſecus. uacante quodam beneficio cadente ſub gratia impetrantis, epiſcopus infra menſem contulit cuidam: & paulo poſt Papa illud beneficium reſeruauit: & tãquã reſeruatum contulit cuidam impetranti, expectantes tamen aliud beneficium nunquam acceptauerunt, nec infra menſem, nec poſt, quæritur quis ſit potior: an ordinarius, id eſt ille, cui epiſcopus contulit, an apoſtolicus, cui Papa in uirtute reſeruationis contulit? Quidam dicunt quòd ordinarius eſt potior: quia manus epiſcopi ita demùm infrà menſem erant, & cenſebantur eſſe ligatæ, ſi expectans infra menſem acceptaſſet: quia in eorum fauorem menſis appoſitus eſt: tunc enim eis, uel eorum altero acceptantibus retro collatio ordinarii apparet nulla: & tunc apoſtolicus cui Papa ante acceptationem expectantis contuliſſet, eſſet potior. Sed quia expectantes infra menſem non acceptauerunt: idcirco retro manus ordinarii non cenſebantur ligatæ fuiſſe, & ualebat eius collatio. arg. notatorum per Io. And. in c. ſtaturum. de præb.
b lib. 6. Alii uero tenent contrà, [b] & communiter iſtam approbãt omnes. Et pro illa parte uidetur c. quodã. de præ. lib. 6. Nec obſtant no. per Io. Monach. in d. c. ſtatutũ. quia eius opinio non approbatur per dict. c. quodã. de præb. lib. 6. ut etiam not. Ibi Io. And. in gl. fi. in nouel. & in terminis in quibus Ioan. mona. loquitur pendente collatione ordinarij propter dubium euentum acceptationis futurum non ſuperuenit reſeruatio Papæ, ſeu collatio eius ſeu manus appoſitio, ſicut hic: nec reſeruatio Papæ ſicut ſuperuenit in d. c. quodã. & uide deciſ. 4. quæ incipit primus & ſecundus in data. infrà de conceſſ. præbend.

ADDITIONES.

a Cùm ad collationem. Adde dec. 23. ſuprà eod. & dec. 2. inſtà de conceſ. præb.

b Tenent contrà. Adde Felyn. in c. cùm ex officii. col. fin. de præſcript. & glo. in §. quòd ſi quis. in uerb. irritum. & in uerb. eo ipſo. tit. de collat. in pragmat. ſanct. & gloſſ. in §. uolens itaque. in uerb. tolerandas. eo d. titu.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio ſpecialis per Papam dicitur, quando reſeruat aliquod beneficium collationi ſuæ, ſeu collationi ſedis apoſtolicæ.*

DECISIO XXVIII. aliàs 784.

1 DIcitur † ſpecialis reſeruatio per Papam, quando reſeruat aliquod beneficium collationi ſuæ, ſeu collationi ſedis apoſtolicæ: non autem habet locũ prædicta ordinatio, & declaratio in beneficio reſeruato generaliter: & eſt reſeruatio facta generaliter, ſeu dicitur de beneficiis officialium ſedis apoſtolicæ, de quibus loquitur extrauagans. Ex debito paſtoralis officii prædicta. Ita tenet, & ſeruat Rota dominorum Auditorum. & iuxta conſilia ſuper hoc habita per eos in quadam cauſa eccleſiæ & præſtimoniis uacan. Corduben. tulit ſententiã, in quibuſdam canonicatu dictæ eccleſiæ, & præſtimoniis uacantibus apud ſedem apoſtolicam per mortem cuiuſdã ſubcollectoris ſedis apoſtolicæ: de quibus Papa Gregor. xi. fecerat gratiam: in qua gratia fuit facta mentio de detentione prædicta, quòd quidam alter tenuerat per multos annos.

SVMMARIA.

1 *Demonſtratio falſa non uitiat reſeruationem Papæ.*

2 *Demonſtratio falſa non uitiat legatum.*

3 *Reſeruatio beneficiorum non uitiatur ex falſa demonſtratione, ſi nominatim beneficia fuerant reſeruata: ſecus ſi generaliter: quia non teneret, niſi ille in cuius perſona fuiſſet facta reſeruatio, beneficia teneret.*

DECISIO XXIX. aliàs 191.

1 NOta, † quòd ubi Papa [a] reſeruat certa beneficia
2 quæ tenet Titius, poſito quòd nõ teneat, ualet re-
2 ſeruatio: quia † falſa demõſtratio nõ uitiat legatũ, et
3 hoc uerum ſecundum aliquos: ubi † nominatim reſeruat ſecus ſi generaliter, non nominando beneficium, ſeu beneficia: quia tunc non teneret reſeruatio, niſi teneret beneficia ille, in cuius perſona fuiſſet facta reſeruatio. arg. ad hoc. l. ſi ſic. de leg. 1. iunct. l. eſt differentia. ff. in quibus cauſis pig.

ADDITIO.

a Vbi Papa. Adde Aeneam de falco. in tract. reſerua. in 4. q. 2. princi. in 19. effectu.

SVMMARIA.

1 *Impetratio ruit quando non fit mentio de reſeruatione.*

2 *Papa in beneficio reſeruato dicitur ſolus ius habere.*

DECISIO XXX. aliàs 258.

1 NOta † beneficio reſeruato non ualet collatio, niſi
2 per impetrãtẽ fiat mentio de reſeruatione: [a] quia conſtat beneficium reſeruatum arg. notatorũ per Archi. in c. fi. de conſue. lib. 6. licèt poſſet dici, quòd deberet fieri interpretatio in præiudicium cõcedentis. regula contra eum. de reg. iur. lib. 6. & ne Papa notetur de auaritia, ſeu cupiditate, ſi aliud retinere uideatur. C. de bo. uacan. lib. x. l. ſi quãdo. iun. no. per In. de dona. c. paſtoralis.
2 Itẽ † in beneficio reſeruato ſolus Papa habet collationẽ, in alio nõ ſolus: ut c. ſi à ſede. de præben. lib. 6. Nec eſt uerisimile quòd Papa collationem ordinariorũ uelit impedire: Sed contrà uidetur, quia Papa concedendo ad totum ius uidetur concedere: ut c. paſtoralis. cũ ibi notatis

per Innocen. de donat. &c.cū dilectus.eo tit. Nec obſtat
quod dicitur de ordinario: quia licèt ordinarius habeat
collationem: tamen donec conſtet Papæ, confert, & con-
ferre poteſt Papa, & ſic non uidetur facere iniuriam or-
dinario, cùm iure ſuo utatur. argu. l. iniuriam. §. 1. de iniu
riis. iunct. l. cùm quidam. ff. de in integr. reſtitut.

ADDITIO.

a De reſeruatione. Adde Felyn. in c. in noſtra. in 5. corollar.

SVMMARIA.

1 *Beneficium ſemel affectum ſemper durat affectum.*
2 *Conferendi beneficia ſuorum familiarium ſi alicui facultas*
concedatur, & unus deſierit eſſe familiaris, an ueniente caſu poſſit conferre beneficia eius?

DECISIO XXXI. aliàs 553.

1 Papa † reſeruauit a omnia beneficia officiariorum &
a familiarium ſuorum, capellanus commenſalis ſuus,
uel alius officiarius, uel familiaris ſuus poſteà dimiſ
ſa capellania, uel officio ſeu familiaritate deceſſit poſt-
quàm deſijt eſſe familiaris, uel officialis: quæritur nunc
an beneficia quæ obtinebat cùm erat officialis, uel fami-
liaris, ſint reſeruata? Et uidetur quòd non: quia officium
b illius reſeruationis dirigebatur in tempus mortis b talis
2 familiaris, uel officialis: ergo &c. argumen. l. cùm ſponſæ
cum concordan. C. de donat. ante nup. Pro hac parte. ff.
de pigno. l. cùm tabernā. in prin. ibi, reſpōdi, &c. ff. de leg.
3. item legato. §. ſi uxori. ff. de leg. præſtand. l. ſed & ſi §. 1.
& unde uir. & uxor. l. 1. §. 1. ſic. ff. de lega. 3. legatis ſeruis.
2 §. ſi ex officio. Item pro hoc: quia † ſi concedatur alicui po
teſtas conferendi beneficia familiarium ſuorum: & unus
deſierit eſſe familiaris ſuus, & poſteà moriatur, non pote
rit conferre beneficia illius: ut notat Ioan. And. in nouel.
de uerb. ſign. c. ſi. lib. 6. In oppoſitum facit, quia ibi debet
attēdi tempus reſeruationis. arg. l. facta. ff. ad ſenatuſ. tre-
bellia. pro quo, quia ex quo ſemel fuit familiaris, benefi-
cia quæ tunc obtinebat, iam fuerant reſeruata, & in mani
bus Papæ: ergo cùm ſemel fuerant affecta, non deſinunt
c eſſe, nec ueniunt ad manus inferioris collatoris, c donec
ipſe diſpoſuerit ſemel. argu. not. in c. inter dilectos, in gl.
magna, alle fin. de exceſ. præla. per Innocē. & pro hoc be-
ne facit quod not. de reſcri. ſtatutum. ſuper uerbo, com-
mittatur. pro hoc etiam uidetur text. in ratione. ff. de no-
xali. l. 2. §. 1. & ff. de rebus dubijs. l. ſi cognatis. uide dec.
xj. ſuprà iſto titul.

ADDITIONES.

a Papa reſeruauit. Adde deciſ. 13. incip. ſi beneficia. ſuprà
eod. & Aeneam de Falc. in tract. reſeruat. in 4. quæſt. prin
cip. in 17. effectu. & Felyn. in c. in noſtra. uerſi. uigeſimū
primum corollar. de reſcr. Tempus mortis.
b An diſpoſitio ualeat cuius effectus confertur in tempus
in quo diſponere non eſt futurus dominus rei diſpoſitæ,
Pano. in rub. de teſtam. col. ij. & Barbat. ibi col. 1.
c Inferioris collatoris. Adde dec. 24. ſuprà eod. titu.

SVMMARIA.

1 *Reſeruatio geminata in fauorem uniuſmet operari poteſt*
multos effectus.
2 *Reſeruationis effectus eſt ligare inferiorum poteſtatē circa beneficium reſeruatum.*
3 *Reſcripta ubi multa eiuſdem tenoris impetrantur in una*
cauſa, quò ad effectum reputantur unum.
4 *Inſtrumenta ubi multa de unomet contractu conficiuntur, tamen unicus contractus reputatur.*
5 *Plenitudo non indiget adiectione.*
6 *Excommunicatus an iterum excommunicari poſſit.*
7 *Papa ſi reſeruauit ſuæ collationi beneficia alicuius eccle-*
ſiæ, non uidentur includi ſub reſeruatione nondū crea-
ta tempore reſeruationis.
8 *Qualitas adiecta rei eius immutat naturam.*

DECISIO XXXII. aliàs 858.

1 Dominus † Papa Kalen. Ianuarii reſeruauit præben
dam, quā in eccleſia Pariſien. obtinebat A. Kalēd.
Februarii, fecit gratiam B. de canonicatu eccleſiæ
Pariſien. ſub expectatione præbendæ in forma conſueta:
poſt Kalendas Martii dominus noſter uolens dicti B. gra
tiam conſequi debitum effectum uoluit, quòd præben-
dam uacantem, uel proximè uacaturam, nulli alteri de
iure debitam, poſſit acceptare, & ſibi prouidere adiecta
clauſula, quibuſcunque reſeruationibus noſtris ſpeciali-
bus nequaquam obſtantibus. demùm Kalen. Aprilis ite-
rum dominus noſter reſeruauit eandem præbendā, quā
tenebat A. & nō conſtat, quòd prima reſeruatio eſſet ſub
lata, demùm Kalendis Maii moritur A. B. acceptat præ-
bendam ſuam, & facit ſibi prouideri: quæritur an acce-
ptatio & prouiſio ualeāt? Et ſunt in effectu duæ quæſtio
nes. Prima, ſi Papa reſeruauit beneficium, & iterum pri-
ma reſeruatione durante, illud iterum reſeruet ſub pri-
ma forma, utrùm ſecunda reſeruatio aliquid operetur?
Secunda quæſtio, quæ exinde dependet, utrùm illa clau-
ſula quibuſcunque &c. tollat effectum reſeruationum fa
ctarum tunc, & etiam poſt, ante tempus acceptationis,
& prouiſionis B. In prima quæſtione uidetur poſſe defen
2 di quòd nihil operetur ſecunda. nam † effectus reſerua-
tionis eſt ligare inferiorum poteſtatem circa beneficium
reſeruatum diſponendo de eo, tanquam titulo beneficia
li, nihilominùs poſſet. de iure patronat. cùm dilectus.
de elec. c. ſi eo tempore. lib. 6. de cōceſ. præb. cùm ei quē.
in clem. Cùm ergo per primam reſeruationem hæc pote
ſtas ſit ablata ſimpliciter: per conſequens ſecunda nihil
poteſt auferre, uel ligare, cùm nihil inueniat: ut ſic poſ-
ſet dici eſſe unicam reſeruationem quò ad effectū multi
plicatam per repetita uerba, per quæ fit reſeruatio. ſicut
ſi habiles hodie contrahant matrimonium: licèt uerba
contrahendi ſint repetita inter contrahentes: ut proba-
tur in cle. diſpendioſam. de iudic. cum ibi nota. in gl ſi. Si
cut ſi hodie detur mihi per Papam beneficium, & colla
tio efficax eſt: ſi cras uerò det mihi illud idem, una eſt col
latio in effectu, licèt uerba donationis ſint multiplicata:
ut de fide inſtru. c. inter dilectos. §. cæterum. & ibi multæ
3 concor. in glo. ſic inſtituta † ſicut ſi multa reſcripta eiuſ-
dem tenoris impetrantur in una cauſa, quò ad effectum
eſt unum reſcriptum. de reſcrip. c. ex tenore. cum ibi no.
4 & ſi de uno † contractu facta fuerunt multa inſtrumenta,
non minus eſt unus contractus. iuxta not. per Innoc. de
proba. c. 1. Sic igitur uidetur quòd ſit unica reſeruatio:
cum totius effectus quem poteſt reſeruatio operari, &
propter quem per principem fit expletus per primam:
& ſic ſecunda quò ad effectum nihil poteſt adiicere, cùm
5 † nō indigeat adiectione plenitudo. 6. q. 1. c. ſi omnia. Sed
mihi de præſenti uidetur contrarium. dico tamen quod
ſecundam reſeruationem aliquid operari, uel adiicere
primæ, poteſt intelligi dupliciter. Vno modo quò ad prin
cipalem effectum, ad quem fit reſeruatio, ut fortiùs li-
gent poteſtates inferiorum ambæ coniunctæ, quàm pri
ma ſola, quantum ad hoc dum ſunt in concurſu, nihil
operatur adiectio ſecundæ. per ſuperiùs allegata. Et facit
de priui. clemē. 1. §. ſi qui uerò. poteſt tamen operari pro
pter tempus prolixiorem ambitionem. Si enim prima re
uocetur, remanebit effectus qui erat in ſecunda. Nec di-
cemus reuocatum effectum penes ſecundam adhuc ma
nentem: uel ſi Papa ex aliqua cauſa haberet primam re-
ſeruationem pro infecta iuxta ea quæ habentur de cen-
ſibus c. 1. in cle. cum ibi nota. remanent nihilominus li-
gatæ manus inferioris propter ſecundam, quæ pro infe-
cta habita non eſt: ſicut uidemus in excommunicatione,
cuius effectus eſt aliquē ponere extra eccleſiam militan-
tem

re.1.q.1.can.peccauerit.14.q.1.can.audiuimus.& ſequẽ.
6 cum aliis multis.tameo † excommuoicatus poteſt iterum
excommuoicari. 3.q. 4. Engeltrudam . de Iudæis .c. ita
quoruodam.& ibi concor.multæ in gl.& tamen huius ſe
cuodæ quandiu cõcurrit cum prima nullus eſt effectus,
quò ad illud quod excommunicatio principaliter opera-
tur:ſed dum erit excommunicatus à prima abſolutus,ſe-
cunda quæ remanet,operatur quæ operabatur prima,dũ
durabat:ut oo.in d.c.Engeltrudam. & c.ita quorundam.
ſicut etiam patuit exemplum Io.And.de ligato cum una
forti cathena,qui poſt ligatur alia operabitur ligatura ſe
cunda remota prima. Et poteſt poni exemplom naturale,
dum ſol bene lucet,ſi accenditur lucerna,quid operatur
quò ad effectum illuminandi?certè nihil.6.q.1.ſi omnia.
& tamen obſcurato ſole remanebit aer illuminatus lumi
ne lucernæ, quatenus poſſet dici quòd dum actus ſecun
dos adiicitur primo eundem operante effectum dum cõ
currunt fit in effectu confuſio: ſed primo ſublato rema-
nent effectus ratione ſecundi,iuxta ea quæ no.Ioã. And.
de elec.c.cùm in cunctis.ad fin.& in cle.de magiſt.c.fi.&
ſecundum Ber.ſi dicamus effectum reſeruationis primæ
ſublatum per ſecundam gratiam factam B.ſecunda reſer
uatio priùs facta poteſt eundem effectum reinducere,
quem prima operabatur ante illius clauſulæ adiectionẽ:
ſuppoſito quòd clauſula ſolum præteritas reſeruationes
reſpiceret.Dico ulteriùs pro ſecundo membro diſtinctio
nis , quòd aliquos effectus conſecutiuos ad illos , quos
principaliter operatur reſeruatio,poteſt habere ſecunda
reſeruatio,quos nõ habebat prima,ut puta,ſi ignoraba-
tur,ſecunda ſciebatur per ordinarium, ſi nihilominus ip
ſe beneficium cõfert in uirtute primæ, cuius effectus du
rat,nulla eſt collatio:ſed tamen in uim illius non poteſt
de inobedientia uel contemptu ſuperioris notari. de re-
gu.iur.c.ignorantia.cum concord.lib.6. ſed poſſet in uir
tute ſecũdæ quam ſciebat. 14.q.4.can. quod præcipitur.
de uerb ſigni.c.in his.de maio.& obe.c.2.cum ſimilibus
7 Præterea poſſet prius includere: puta † ſi Papa reſeruauit
ſuæ collationi beneficia alicuius eccleſiæ,non uidetur in
cludi ſub reſeruatione nondum creata tempore reſerua-
tionis.de reſcrip.c.literas.in cle.cũ ibi no.per gl.& Doct.
Si ergo inter primam & ſecundam reſeruationem in illa
eccleſia creatum eſt beneficium , licèt illud non afficiat
prima reſeruatio,afficit tamen ſecunda : per illam decre.
literas.cum ibi alleg.& multò fortius ſi ſecunda reſerua
tio haberet aliam qualitatem ſibi coniunctam, quam nõ
haberet prima,procederent alleg.tunc enim oon eſt du-
bium,quòd adiiceret ſecunda ad primam:& plus poſſet
8 operari,quàm prima.nam † qualitas adiecta rei eius im-
mutat naturam. de iureiur.c.debitores & c. cum contin
gat C.de pact.l.quamuis. de foro compe.c.fi. de iureiur.
c.licet de præb.c.cui de non.lib.6. & bene faciuot nota-
ta per gloſſ. & Pau. in alleg. c. literas. de reſcrip. in cle.
quia beneficium curatum efficitur non curatum,uel ecõ
trà & quod notatur de iure patro.c.à nobis.de beneficio
collegiato,quòd efficitur collegiatum. & hoc not. in ſi-
mili Ioan.mon.de ſepult in c.2.§.ſuper cathedram , ho-
die innouatam in clem.& ibidem Ioan.And.& Pau.poſt
eum. Ex quibus ſatis patet ſolutio allegatorum in contra
riũ, ſaluo quod de matrimonio & donatione dicebatur.
Illa autem non obſtant quia ſunt actus de ſui natura per
petui : & ideò ſecundus tempore donationis oon poteſt
excedere primum . Patet de matrimonio, 17.q.2.§.1. de
conſang.& affi.c.de infidelib.de diuor.quanto. uer. nam
in tuæ. cum concor. de donatione patet.56.diſtinct.can.
ſatis peruerſum. 16.q.7.c.iouentum eſt. de dooat.c.cùm
dilectus. cum ſimilibus.

SVMMARIA.

1 *Clauſula,non obſtantibus reſeruationibus,ſe extendit etiã*
ad reſeruationes ſubſecutas uſque ad tempus accepta-
tionis.
2 *Clauſ. Quibuſcunque reſeruationibus noſtris ſpecialibus*
nequaquam obſtantibus,an tollat effectum reſeruatio
num factarum tunc , & etiam poſt ante tempus acce-
ptationis,& prouiſionis.
3 *Additamentum eſt eiuſdem naturæ, cuius eſt res cui adij-*
citur.
4 *Literæ ad beneficia per quas rationes odioſa dicantur?*
5 *Papa nunquam tollit ius alterius , nec in re , nec ad rem,*
ubi hoc non exprimit.
6 *Motus proprius præſeruat à ſurreptione:ſed nõ tollit ius*
alterius.& nu.8.
7 *Expreſſio eorum quæ tacita redderent gratiam ſurrepti-*
tiam.non operantur diſpenſationem.
9 *Papa licet concedat alicui poteſtatem beneficia conferen-*
di, tamen poterit conferre beneficium cadens ſub pri-
ma conceſſione mentione non facta.
10 *Clauſula,generales quid operantur?*
11 *Clauſulæ,inhibitoria,& non obſtantiarum,opponuntur in*
literis apoſtolicis ad firmandum, & exequendũ gratiã
impetrantis , & non ad tollendum ius alteri quæſitum.
12 *Reſeruatio ſimplex ſequens gratiam ſecundam , ſed &*
præcedens acceptationem,et prouiſionem,an impedire
potuerit in acceptando, & ſibi prouidere faciendo?
13 *Gratia facta per principem quæ ipſi ſoli principi , & non*
alteri facit præiudicium,largè eſt interpretanda.
14 *Qualibet res debet æſtimari ſecundum effectum produ-*
ctiuum.
15 *Argumentum ſumi poteſt ab ordine ſcripturæ.*
16 *Princeps ubicunque facit aliquem actum:& ad ipſius ef-*
fectualem ſuppletionem remouet impedimenta, quæ cõ-
pletioni actus obſtarent uniuerſaliter loquendo: tã præ-
ſentia,quàm futura impedimenta remouiſſe uidetur.
17 *Gratiam facere,à principio gratia eſt: ſed poſtquam fa-*
cta eſt, de iuſtitia eſt quòd ſuum ſortiatur effectum.
18 *Variatio maximè in principe cuius actus debent eſſe ſta-*
biles,damnatur.

DECISIO XXXIII. alias 858.

1 CIrca † ſecundam quæſtionẽ , quæ eſt iudicio meo
ſatis dubia,multi allegant, & tenent illam clauſu-
lam non excludere,niſi reſeruationes tempore da
tæ pendeotes, fundant ſe principaliter in tribus . Primò
in clauſula adiecta in literis.Secundò,in quibus Papa de
clarat ſuæ intentionis fuiſſe de illis canonicatu & præbẽ
da,per apoſtolicæ ſedis prouidentiam ordinari:& io qui
bus includit omnes expectantes: & in quibus decerni-
tur irritum, ſi qoid à qnoquam qnauis authoritate for-
ſan hactenus attentatum eſt , uel contingeret attentari.
& iſtud eſt fortius. Secundò fundaot ſe: quia iſta gratia
fuit ambitioſa,& reſtringibilis:& ſufficit quòd operetur
aliquid:& ſi non totum, qood uerborum ſignificata im-
portent , & hic ſatis poteſt operari tollendo reſeruatio-
nes tunc extantes,licèt non futuras,& coadunant hanc
rationem per uerbum, noſtris, quod cootrahit terminũ
coi adiicitur, ad tempus præſens , ſeu ad illud quod im-
portat terminus,& de præſenti eſt.Tertiò,quia per illam
conceſsionem acceptandi præbendam reſeruatam Papa
nec ſibi manus ligauit:nec ut teneretur de illius B.gratia
facere mentionem in ſequentibus ſuis reſeruationibus
legem impoſuit.iuxta c.dudum. de præb.lib.6.Sed mihi
de præſenti ſaluo meliori , & pleniori deliberandi iudi-
2 cio,uidetur totum contrarium. Et dico quòd † illa clau-
ſula , quibuſcunque reſeruationibus noſtris ſpecialibus
nequaquàm

uequaquam obſtantibus, remouet omue impedimen-
cum ſubſiſtens tempore acceptationis prouiſionis faciē-
dæ, & proueniens ex reſeruationibus ſpecialibus, quare
effectus tunc pendet, ſiue eſſent factæ ante gratiam, ſiue
poſt: & iudicio meo ſi natura actuum conſideretur, ratio
nes contrariæ fortiùs probant hanc partem, quàm cōtra-
ria. Vt tamen fortius & clarius hoc uideatur, Circa mate
riam aliqua incidentia ſunt diſtinguenda. Et primò uidea
mus utrum iſta gratia ſecundo loco facta B. quòd nō ob
ſtarent ſibi reſeruationes, ſit odioſa, & reſtringibilis, ue-
luti prima gratia, ad cuius executionem conceſſa eſt. Et
3 licèt prima facie uideretur quòd ſic: quia † additamētum
eſt eiuſdem naturæ, cuius eſt res coi adijcitur. de præb. c.
ſuper eo. lib. 6. & acceſſorium, cuius eſt ipſum principa-
le: ut io reg. iur. acceſſorium. eum concor. ibi alleg. quas
cauſa breuitatis ſufficit retinere. Et ad hanc partē, quam
no. Io. mo. de elec. c. quanquam. lib. 6. in fi. mihi de præ-
ſenti totum uidetur contrarium & dico hanc ſecundam
non eſſe odioſam: imò magis fauorabilem: quod ſatis ap
paret, ſi rationes propter quas prima ratio iudicatur
odioſa, & inexpugnabilis debitè cōſiderentur: quæ ſunt
res propter quas prima ratio iudicatur odioſa. Prima ra-
4 tio, quia † in impetratione ineſt ambitio ex parte impe-
trantis. hoc autem odioſum eſt, & contrarius, quòd pro-
motionem alicuius ad beneficia ambitio coneomiretur.
de præb. c. quàmuis. 1. lib. 6. hæc autem ratio ceſſat in ca-
ſu præſenti. poſtquàm enim per primam gratiam Papa
contulit canonicatum ſub expectatione præbendæ, ex
tunc modo iure communi iſti præbenda debetur ratione
canonicatus, qui eam afficit pro canonico. de præb. c. re-
latum. 1. q. 3. c. ſi quis obiecerit. de reſcript c. tibi qui. lib.
6. eo. lib. de præb. c. ſi clericus. & c. ſi poſtquàm. & c. 1. de
pœnis. cum cōcor. multis. In quo ergo poteſt notari am
bitio, ſi iſte canonicus procurat, ut impedimenta tollan-
tur, quæ impediebant ut præbendam ſibi iure communi
debitam, cōſequi non poſsit: certè in nullo. & hoc ſonat
text. in allegat. c. ſi poſtquàm. in fin. ibi, iuſtè petere potui
iſti, &c. Inde eſt quòd licet à principio nō competit actio
alicui petendi ut beneficietur: poſtquàm canonicatus eſt
ſibi collatus, actio ſibi competit, ſeu ſaltem actionis lo-
co officium iudicis ad præbendam: ut no. Compoſt. de re
ſcrip. c. mandatum. Et de hoc ſatis ibi per Io. An. & in al
leg. c. ſi poſtquam. de præb. lib. 6. in nouel. poſt principiū.
Hoc etiam ſatis clare notat Pau. de reſcri. c. literas. glo. pu
ta. uerſic. quid decet. in clemen. ubi tenet quòd ſi aliquis
receptus in canonicum impetret a Papa mandatum, ut
ſibi detur præbenda ex ui illarum literarum: ſed præten
dere receptionem inde eſt quod tales literæ bene exten-
duntur ad beneficia poſt datam literarum creata: ut etiā
ibi not. gloſ. Et facit quod not. Ioan. monach. & Io. And.
in nouella. poſt ipſum. de præbend. c. ſi apoſtolicæ ſedis.
lib. 6. fortius ergo ſunt de iuſtitia literæ, quæ ſolùm remo
uent impedimenta circa prouiſionem ex iure debito fa-
ciendam ratione præcedentis collationis canonicatus,
quare non poſſunt dici illæ literæ ambitioſæ: nec per con
ſequens hac de cauſa reſtringibiles. Secūda ratio propter
quam literæ ad beneficia ſunt odioſæ, & reſtringibiles eſt
præiudicium, quod faciunt ordinarijs, quorum manus li
gantur, ne conferre poſsint beneficia, quæ aliàs ad eorū
collationem ſpectabant. de reſcri. c. mandatum. & c. in li
teris noſtris, & hæc etiā ratio ceſſat in caſu præſenti, qui-
nimò uidetur ineſſe ratio contraria. Nam in uirtute pri-
mæ gratiæ poteſtas ordinaria ligata eſt: ut in. c. alleg. ſi
poſtquàm. & ſemper manebit ligata, donec ſit iſti impe
tranti prouiſum, ut ibi. Quantò autem iſte impetrans ci
tiùs erit prouiſus, tantò ordinarij manus citiùs deligan-
tur, ut tollatur impedimentum quod impediebat ne or
dinarius poſſet conferre. Si ergo prima gratia eſt odioſa,
quia ligat: ſecunda fauorabilis: quia cauſa eſt ut citiùs il-
lud ligamē tollatur. arg. ab oppoſitis. ut 32. diſtin. can. ho

ſpitiolum. 24. q. 2. c. ſanè. xi. q. 3. æſtimatur. cū multis ſimi
libus. Tertia ratio propter quam primæ literæ ſunt odio
ſæ eſt, quia per eas datur ius ad beneficium uacaturū cō-
tra concilium Lateranenſe. de conceſ. præbend. nulla. &
c. accedens. eod. titu. c. deteſtanda. lib. 6. hæc ratio etiam
ceſſat in caſu præſenti. Nam licet à principio hoc ſtatutū
obuiaret, poſtquàm eſt factus canonicus, quo caſu iure
communi debetur præbenda, ceſſat illa ratio, ut patet ex
ſuperiùs allegatis. Ex quibus concludo quòd iſtius A. ca
nonicatus, ex quo fuit B. ſibi collatus iam iure communi
debentur præbendæ: & iſta ſecunda gratia ſolum ſit ſub-
latiua impedimētorum, quæ deferebant gratiam, quòd
iſta non fuit odioſa, ſed fauorabilis. Ad contraria poteſt
reſponderi per notata per Doctores de iureiurand. c. de-
bitores. Secundò eſt circa hoc uidendum, ut faciliùs tol
lantur contraria, cum iam eſſet iſti B. ius quæſitum, ut re
ſeruationes non impedirēt ipſum acceptare, ſed poſtquā
Papa reſeruat de nouo non facta mentione de illa gratia,
ſic an ex hoc gratia ſit ſurreptitia & ſi ex hoc ſurreptitia
redderetur, nūquā pro mentione ſufficerent clauſulæ ge
nerales appoſitæ in gratia ſecundi iſtā præbendā tanquā
reſeruatā impetrantis. Quò ad primū facit quòd ſit ſur
5 reptitia, quia † Papa nunquam tollit ius alterius nec in ſe,
nec ad rē ubi hoc nō exprimit. de uſu palij. c. ex tuarū. de
offi. de leg. c. ſuper eo. de offi. ordi. licet. & hoc uidetur
notare Compoſt. de reſcri. c. cauſam. ad finē. Arch. & Io.
An. de præben. c. ſi poſtquàm. lib. 6. In reſeruatione Papæ
nihil exprimit: ergo &c. In oppoſitum uidetur caſus de
præb. c. ſi motu proprio. lib. 6 & c. dudū. eodē libro. Cir-
ca hoc eſt notādū, quòd aliud eſt ex taciturnitate gratiā
uel reſeruationem reddi ſurreptitiam, aliud per gratiam,
uel reſeruationem tacentem ius alterius ipſum ius non
6 tolli. De primo modo loquendi dico, quòd † reſeruatio
Papæ ob taciturnitatem gratiæ B. cum reſeruationes fiāt
per Papam motu proprio, non poteſt dici ſurreptitia: ut
in alleg. c. ſi motu proprio. & eodem titu. c. ſi Romanus
pontifex. in cle. & notatur eodem titu. c. per literas. gloſ.
intellige. Sed dico, quòd licet reſeruatio non ſit ſurrepti-
tia. cùm ius parti quæſitum ex apoſtolica conceſsione
quòd poſſet acceptare præbendam reſeruatam & ſibi fa-
cere prouideri de ea, non tollitur per reſeruationem ſe-
quentem hoc nō exprimentem, per iura priùs inducta.
7 & facit ad hoc. Nam † expreſsio eorum quæ tacita redde
rent gratiam ſurreptitiam, nō operatur diſpenſationem:
8 ut in c. nō poteſt. §. ſi. de præben. lib. 6. Sicut † ergo expreſ
ſio præſeruat a ſurreptione, & non operatur diſpenſatio
nem: ita motus proprius præſeruat à ſurreptione: ſed nō
operatur remotionem iuris alterius. & hoc expreſsè no.
Ioan. Andr. in nouel. de præb. c. ſi motu proprio. lib. 6. ad
fi. tex. & ſuper gl. & idem Pau. in c. ſi Romanus pontifex.
de præben. in cle. gl. ex iſto. Nec obſtat. c. dudū. de præb.
9 ſuperius allegatum. Nam † interdum Papa confert alicui
poteſtatem beneficia conferendi: interdum confert ius
in beneficio, uel ad beneficium, ut in titulum beneficia-
lis. Primo caſu Papa poteſt conferre beneficium cadens
ſub prima conceſsione mentione non facta, ut in d. c. du
dum. Secundo caſu nō ualebit collatio beneficii, in quo
uel ad quod in prima conceſsione fuit alteri ius quæſitū:
ut notatur per Compoſtel. in c. cauſam. de reſcriptis. Ar-
chidiaco. & Ioan. Andr. de præbend. c. ſi poſtquàm. libro
ſexto ſuperiùs allegato. & ſic eſt in caſu præſentis quæ-
ſtionis. Ratio autem diuerſitatis eſt patens: quia in pri-
mo caſu datur poteſtas conferendi beneficia: quæ pote-
ſtas de iure eſſe poteſt. & reuera eſt penes plures etiam in
ſolidum: ut x. quæſt. 1. can. regenda. 17. quæſtio. 7. omnes.
& de officio legat. c. 1. libro ſexto. & ideò cùm poſt con-
ceſsionem factam de poteſtate conferendi, ſit poteſtas
penes concedentem & penes eum cui eſt conceſſa: unus
alterum præuenire poterit, & ualebit collatio eius, qui
alterum in conferendo præueniet: ut in præallegat. c. du

dum.§.nos attendentes.& eod. tit.c. ſi à ſede.Sed in ſecũ
do caſu beneficium ut titulus nõ poteſt eſſe pluriũ: quia
una eccleſia unius debet eſſe paſtores.de præben.c. cùm
non ignores. & ideò cùm alicui alteri ius eſt quæſitum
in eo, uel ad illud non poſsit alteri dari, quin ius primi re
uocaretur. hoc autem Papa nunquam intendit, ſi hoc nõ
exprimit: ut in iur. ſuprà allegat. Cùm ergo in uirtute pri
marum conceſsionum factarum B. ſit ſibi quæſitum ius
ad illam præbendam, etiam ſuppoſito quòd eſſet reſer-
uata ſaltem acceptandi hoc ius per reſeruationem ſecun
dam hoc non exprimentem, non erit ſublatum, ut infe-
riùs clariùs deducetur. Circa ſecundum punctum, utrũ
10 † ad tollendum ius iſti B. quæſitum per ſecundam gra-
tiam acceptandi ſcilicet, & ſibi faciendi prouideri de præ
benda non obſtantibus reſeruationibus ſufficiant clau-
ſulæ generales, poſitæ in gratia illius, qui ſecundo loco
obtinuit præbendam à Papa tanquam reſeruatam. hic
eſt bona difficultas: & ſi quis materiam plus dilatare uel
let, plenè poſſet uidere per Gulielmum in Specul. de in
ſtrumen. ædi. §. nunc autem. uerſiculo & ſi ſcias. & de re-
ſcriptis. c. in præſentia. ſuper ratione autẽ cauſæ, per Ar-
chid. xxv. quæſtio. 2. in ſumma. ad fi. & per eundem de cõ
ſti. c. 1. lib. 6. plenius per Io. Andr. in nouel. de exceſſ. præ
la. cum eo. lib. 6. per Pau. de ſepul. c. ſuper eus. ad finem
in clem. ad quos ſufficiat de materia remittere. Sed ad
propoſitum cauſæ præſentis ueniendo per illa generalia
ſeu iſtas cauſas generales non fuiſſe reuocatum ius B.
per ſuam gratiam acquiſitũ. Et ut clariùs uideatur hoc:
& quòd iſtæ clauſulæ nil faciunt ad factum noſtrum eſt
ſupponendum quòd iſtæ clauſulæ non apponuntur in re
ſeruationibus quas facit Papa: ſed poſtquam beneficium
tanquam reſeruatum contulit, adduntur iſtæ clauſulæ
in literis ſuper collatione beneficij reſeruati, confectis
in cãcellaria. & hoc apparet ex tenore reſeruationis pro
ductæ per ſchædulam de camera domini Papæ pro par-
11 te R. expectantis. Secundò eſt ſciendum quòd † iſtæ clau
ſulæ inhibitoriæ, & non obſtantiarum apponuntur in li
teris apoſtolicis ad firmandum, & exequendum gratiã
impetrantis, & non ad tollendum ius alteri quæſitum: ut
eſt expreſſum de præben. c. 1. ad finem in clementi. & ſa-
tis apparet ex notatis per Io. mo. & Archidia. de reſcri-
ptis. c. cum aliquibus. libro ſexto. & per gloſſ. de præbẽd.
c. ſi cui. & c. ei cui. eo. lib. Tertiò eſt ſupponendum in fa-
cto, quòd iſte B. expectatiuus in uim gratiarum ſuarum
primò acceptauit præbendam de qua agitur, & fecit ſi-
bi prouideri antequam Papa prouideret aduerſario ſuo.
Ex quibus clarè concluditur, quòd cùm iſtæ clauſulæ nõ
fuerint adiunctæ reſeruationi factæ per Papam: ſed lite
ris ſuper collatione poſt prouiſionem B. factam cõfectis,
quòd de effectu iſtarum clauſularum quæ ſequuntur ac
ceptationem & prouiſionem B non eſt diſputandum, cũ
ius alteri quæſitum maximè in re tollere non poſsit: nec
ad iſtum finem literis apponuntur: ſed ſolùm eſt diſputã
dum utrùm reſeruatio ſimpliciter facta poſt ſecundã gra
tiam B. præiudicet ſibi A. quò ad præbendam, de qua agi
tur: quia ſi ſimplex reſeruatio præcedens acceptationẽ,
& prouiſionem ſuam non poteſt ſibi nocere per accepta
tionem, & prouiſionem, fuit ius quæſitum in re, quod ſe
quens adiectio clarè in literis ſuper ſequente collatione
confectis tollere non poteſt: ut nota. expreſsè Compoſt.
in allegato c. cauſam. de reſcrip. ſed ſimplex reſeruatio
præcedens acceptationem, & prouiſionem impedit eũ,
ut acceptare non potuerit: non indigemus effectu illarũ
clauſularum: cùm ſola reſeruatio ad hoc ſufficeret. Hoc
12 ergo ſimpliciter eſt diſputandum, utrùm † ſimplex reſer
uatio ſequens ſecundam gratiam B. & præcedens acce-
ptationem & prouiſionem illius eum impedire potuerit
in acceptando, & ſibi prouideri faciendo: quod eſt dubiũ
principale. Et breuiter uidetur mihi, quòd clauſula re-
ſeruationibus noſtris &c. poſita in ſecunda gratia B. re-
mouet ſecundum impedimentum, quod tempore acce-
ptationis, & prouiſionis faciendæ B. uixerit, proueniens
ex reſeruationibus: quare tunc penderet effectus, ſiue eſ
ſent factæ ante dictam gratiam ſiue poſt. & hoc ſic proba
13 tur gratia † facta per principem quæ ipſi ſoli principi, &
nulli alteri facit præiudicium, in concedentis præiudiciũ
largè eſt interpretanda, ut comprehendat nõ ſolùm præ
terita, & præſentia, ſed ut comprehendat futura: ſed iſta
gratia quam ſecundo loco princeps conceſsit B. ut nõ ob
ſtarent ſibi ſuæ reſeruationes, quominus poſſet præbẽdã
aliàs cadentem ſub ſua gratia acceptare, & facere proui-
deri ipſi ſoli principi, & nulli alteri, facit præiudicium: er
go princeps ſenſiſſe uidetur de reſeruationibus tunc ex-
tantibus: & etiam priùs per ipſum factis. Maior probatur
clarè 12. q. 2. ca. cognouimus. 16. quæſt. 2. c. primo, de de-
cimis. c. cùm contingat. de priuileg. c. quia circa. bene fa-
cit de præben. c. ſi beneficio. in cle. & no. hoc Inn. in c. cũ
dilecti. in glo. fi. Sed minor clara eſt: cùm enim iſti eſſent
reſeruationis effectus, ut ſolùm Papa conferret præben-
dam reſeruatam: hæc gratia dat impetranti licentiã præ-
bendam acceptandi, etiam reſeruatam, & executori fa-
cultatem eam conferendi: ut ſic poteſtatem quæ priùs
erat penes ipſum ſolùm in uim huiuſmodi gratiæ execu
toris B. communicarent ſibi: ergo ſoli præiudicarunt, er-
go conceſsio in ſui præiudicium & præſentes tunc & fu
turas reſeruationes reſpiceret. Coadiuuat hanc rationẽ
regula, contra eum. de reg. iu. coadiuuat etiam eam uer-
bum uniuerſale diſtributiuum, quibuſcunque, adiectũ
non indiuiduo, ſed generi, ſcilicet reſeruationibus non
iſtis uel illis, ſed in genere, quod notat durationem tem-
poris, ſaltem uſque quò res ad quam effectuandam poſi-
ta eſt, ſcilicet prima gratia conſecuta fuerit ſuum effectũ.
bene facit c. abbatem. de re iud. lib. 6. & quod ibi no. Io.
mo. & Io. Andr. in no. poſt eum ſuper uerbo, uacua. aliàs,
niſi ſit in præiudicium concedentis tam generaliter, &
tam effuſè loquentis talis fuerit interpretatio, nihil ope-
retur adiectio illius uerbi contra iura etiam. de maio. &
obe. c. ſolitæ. & facit quod ibi no. ſuper uerbo tanquàm.
& de priui. c. ſi Papa. Secundò probo ſic. Quotieſcunque
duæ diſpoſitiones coniunguntur ad præiudicationem
unius effectus: ambæ in idem tempus cõferuntur: & ma
ximè ubi una eſt principalis, & altera adiungitur in iuua
mine, & ad remouendum impedimenta primæ diſpoſi-
tionis. Sed hic ad producendum unum effectum. ſ. titu-
lum præbendæ impetratæ, iunguntur duæ diſpoſitiones
ſcilicet prima gratia principaliter, altera, ſcilicet ſecunda
gratia primam coadiuuans, & impedimenta reſeruatio-
num remouens. Prima confertur in tempus uacationis
præbendæ: ergo ſecunda ſublatiua impedimenti, ne ua-
cans præbenda poſsit conferri refertur ad idem tempus,
& per conſequens ad reſeruationes quæ illo tempore pẽ
derent. Maior propoſitio clarè apparet. de conſt. c. tranſla
to. bene facit de ſepul. c. de uxore. & quæ no. Io. And. de
præb. c. quia ſæpè. lib. 6. & quòd no. Io. mo. & Io. An. poſt
ipſum. de elect. c. quanquam. lib. 6. Licèt enim ipſi duo in
principali dicto diſcordent: utriuſque ratio facit ad iſtud
propoſitum. Minoris pars prima pars eſt nota. ex termi-
nis quæſtionis, ſed ſecunda pars minoris, ſcilicet, quòd
effectus gratiæ principalis conferatur in tempus uaca-
tionis, apparet ex tenore literarum apoſtolicarum, & eſt
tex. de conceſ. præb. c. quia cunctis. lib. 6. Coadiuuatur
14 hæc ratio: quia † quælibet res debet æſtimari ſecundum
effectum productiuum. de ord. cog. c. cùm dilectus. de
commo. c. 2. de præb. c. 1. àd fin. in cle. Sed iſta gratia fuit
conceſſa ad remouendum impedimenta reſeruationum
circa acceptationem & prouiſionem: ergo intelligitur de
impedimentis quæ tunc erant. alia enim non obſtarent.
Facit etiam ad hoc ordo ſcripturæ, cùm primò dat pote-
ſtatem acceptandi, ſecundò faciendo ſibi prouideri, ter-
tiò remouentur impedimenta reſeruationum circa ac-

ceptationem & prouiſionem: quod ſecundum ſanum in
tellectum de alijs non poteſt intelligi, quàm de illis quæ
tunc erunt, cùm aliæ reuera non obſtent: ut dixi. à quo
15 † ordine licitum eſt arguere, de ele. c. pen. lib. 6. de præb.
c. mandatum. cum ſimil: b. Tertiò probo ſic. Vbicunque
16 † princeps facit aliquẽ actum, & ad ipſius effectualẽ ſup
pletionem remouet impedimenta, quæ cõpletioni actus
obſtarent, & maximè uniuerſaliter loquendo, tam præ-
ſentia, quàm futura impedimẽta remouiſſe uidetur. Sed
Papa in ſecunda gratia remouet impedimenta reſerua-
tionum, quæ obſtabant effectuali expletioni primæ gra-
tiæ per ipſummet factæ B. ergo uidetur remouiſſe impe-
dimenta, tam tunc exiſtentium, quàm priùs factarum re
ſeruationum. Maior propoſitio ſatis clarè probatur de
off. dele. c. ſi ſuper gratia. lib. 6. & in omnibus iuribus ex-
primentibus illam clauſulã generalem non obſtan. & ſa-
ciunt bene nota per Archid. de reſcrip. c. cùm aliquibus.
libro. 6. & melius per Pau. de rebus eccleſi. non alienan-
dis. c. ſi una. gloſſ. penulti. in fi. in clemen. Minor ex termi
nis quæſtionis non eſt, & coadiuuatur hoc: quia licèt gra
27 tiam facere à gratia procedat: tamen † poſtquàm gratia
facta eſt, de iuſtitia eſt, quòd ſuum conſequatur effectũ.
Et eſt ueriſimile quòd Papa, qui in hoc factum ſuum cõ
ſequitur. de reſcrip. cle. literis noſtris. ſic generaliter lo-
quendo uoluerit omne impedimentum tollere tam præ-
ſens, quàm futurum: ut ſic interpretemur rem ualere po
tiùs quàm perire. de uerbo. ſigni. c. abbate ſanè. cum con
cord. ibi alleg. maximè quia ex naturali inclinatione
quiſquis afficitur ut actus per eum inchoati debitum aſ
ſequatur finem. de teſt. c. Romana. lib. 6. cum ibi notatis.
& alleg. Coadiuuatur etiam quia cùm uariatio ſit prohi-
bita in omnibus, ut de renuntia. c. cùm illuſio. in cle. for
tius in principe: cuius actus debent eſſe ſtabiles & man-
ſuri. de reg. iur. c. decet. cum concor. lib. 6. ex quibus de-
bemus coniecturare mentem principis. cùm enim pri-
ma gratia fuerit ſua: ex quo infertur ueriſimiliter ipſum
uelle effectum habere: & ad illum finem impedimenta
ex ſuis reſeruationibus prouenientia remouere per ſe-
cundam gratiam: nec eſt ueriſimile quòd per ſecundam
gratiam hoc non exprimentem uoluerit tollere effectũ
illius gratiæ, & eam reuocare. huic igitur menti conie-
cturatæ generalibus uerbis conuenienti ſtemus: quia &
ſi uerba ſonare aliud uiderentur, quod tamen non faciũt
in caſu noſtro: tamen mens uerbis præferatur. de reſcrip.
c. cauſam quæ. iunct. c. de uerb. ſigni. cum intelligentia.
cũ ſimilibus. maximè quia ſuppoſita efficacia gratiæ ex
parte concedentis, & illius cui eſt conceſſa, & natura im
petrantis ſi ſolùm de qualitate rei incluſæ quæratur attẽ-
ditur tẽpus acceptationis, & prouiſionis: ut patet in cle.
de præbend. ſi de beneficio. & notatur in cle. literis. ſupe-
riùs allegat. Sicut igitur ſi mandatur prouideri de curato
uel ſacerdotali, ſufficeret quòd eſſet tali tempore proui-
ſionis: ſic & mandatur prouideri non obſtante reſeruatio
ne, intelligitur pendente tempore prouiſionis. Ex iſtis ui
dentur ſanè ſoluta contraria: primum eſt ſolutum per ea
quæ dixi ſuprà. uer. circa ſecundum pũctum. Vel poſſet
dici, quòd ſuppoſito quòd illæ clauſulæ eſſent adiectæ
reſeruationi, dũ fuerit facta per Papã: adhuc dico quòd
non reuocat gratiam ſecundam factam B. quòd poſſit ac
ceptare præbendam reſeruatam: nam prima pars in qua
dicit ſuæ intentionis fuiſſe de illis per apoſtolicæ ſedis
prouidentiam ordinariam, non obſtat, quia & ita fuerit
ordinatum hic per apoſtolicæ ſedis prouidentiã. de reg.
iur. c. qui per aliũ. li. 6. nec intelligitur ſaluis ordinationi-
bus, quas per antea fecit Papa de præb. reſeruatis: quia
non tollit: ſed pars, in qua decernit irritum, &c. nõ obſtat
hoc, quia non reſpicit præterita, ut reuocet facta legiti-
mè. de fil. presb. cùm ex tua. de reſt. ſpo. cum iudica. & in
regula, factum. de re. iu. li. 6. Tertia pars, in qua ponit nõ
obſtante, & exprimit quòd non ob gratiæ præcedentis
ſub quacũque uerborũ forma &c. nõ obſtat, quòd aliud
eſt feciſſe gratiam de canonicatibus ſub expectatione, et
illæ ſub quacunque uerborum forma conceptæ ſint non
obſtant. aliud eſt feciſſe gratiam de canonicatu ſub expe
ctatione præbendæ etiam reſeruatæ, & iſti non derogatur
per illam clauſulam generalem. & notatur in ſimili in al
legat. c. dudum. ad finem de ſepul. in clemen. Secundum
ſolutum eſt ut ſuprà in uer. ut cauſa in hoc clariùs uidea
tur. Tertia tollitur per ea quæ dixi, ut ſuprà in uer. nec ob
ſtat c. dudum. fateor enim quòd Papa non ſe obligauit,
quin poſſit adhuc reſeruare. Sed reſeruationes quas fa-
ciet, non præiudicabunt illi gratiæ præcedenti, niſi hoc
dicat expreſsè: nec quòd ſit defectus ex parte poteſtatis
Principis. Sed quia præſumitur hoc feciſſe oblitus prio-
ris gratiæ, & per conſequens non fuiſſe ſuæ intentionis
per ſecundum actum derogaſſe primo nec in toto nec in
parte. de re iudi. c. cùm olim. & alia ſuperius allegata.

EPITOME.

a Appellantis iuramento an ſtetur ſuper proſecutione
appellationis ſuæ: & quid de impedimento, an illud per
iuramentum probetur. h. d. per totum.

SVMMARIA.

1 *Statur iuramento procuratoris ſuper diligentia appellan
tis. & nume. 4.*
2 *Appellatio & eius proſecutio ſunt de actis cauſa.*
3 *Impetratio iudicis ſuper conſecutione iudicij inchoati eſt
de actis cauſa.*

DECISIO 34. aliàs §. fi. dec. 32. immediatè præced.

SEd eſt circa iſtam cauſam aliud dubium. Cùm à ſen-
tentia lata per dominum Ceraguſſen. fuerit appella
tum, & terminus decem dierum ad appellationẽ pro
ſequendam præfixus, commiſſio uerò non fuerit præſen
tata Auditori in cauſa appellationis dato, niſi 27. die à die
præfixionis termini: nec alias apparet, quòd infrà decem
dies fuerit commiſſio tradita in Cancellaria: nunquid eo
ipſo appareat appellatio illa eſſe deſerta? Et iſtud non ui
detur dubium quòd ſic, per c. perſonas. de appellat. Sed
1 cum † procurator appellationis dicat ſe infra dictũ decen
dium ſuam feciſſe diligentiã: nunquid ſtetur ſuper hoc
iuramento ſuo? Aliqui allegant quòd ſic. de procuratori.
c. ex inſinuatione. & de reſt. in inte. c. ex literis. & no. ibi
per Ioan. And. & gl. 4. q. 5. can. quiſquis. in fi. & 77. diſtin.
ca. tanta. Sed iſta non faciunt ad propoſitum. Nam mul-
tum refert dicere aliquem allegare ſe impeditum fuiſſe
in proſequendo, & uelle impedimentum probare per iu
ramentum. & tunc procedunt gloſæ ſuperiùs allegatæ.
Aliud eſt allegare ſe fuiſſe debitè proſecutum & cùm de
hoc non conſtat, uelle probare per iuramentum. & hic
eſt caſus noſter, de quo illæ glo. non faciunt mentionem,
2 unde uidetur non eſſe ſtandum iuramento, quia † cùm
appellatio & eius proſecutio ſint de actis cauſæ: de hoc
conſtare debet legitimis documẽtis. de proba. c. quoniã
3 contra falſam. unde † etiam impetratione iudicis ſuper cõ
ſecutione iudicii, iam inchoatus eſt actus iudicialis, &
per conſequens de actis. de reſcrip. c. ex parte decani. cũ
ſuo uero intellectu, quem ponunt ibi Docto. & hoc cre-
do indubitanter uerum. Sed uidendum eſt an alio modo
poſſit iuuari iſte appellans. Nam habet aliquas præſum-
ptiones, quòd infra tempus debitum fuerat proſecutus
appellationem: Primò, quia multi do. Cardinales fuerãt
antea Auditores in cauſa, & multi qui conſulti elegerãt
partem, recuſabantur tanquàm ſuſpecti: & ideò domi-
nus Vicecancellarius cum magna deliberatione dabat
partibus Auditorem: unde nõ uidetur mirum omnibus
attentis ſi per 17. dies fuerit commiſſio in cancellaria, an
tequã ſignaretur. præſumitur ergo ex natura negotij, &
circunſtantiis actus, & breuitate tẽporis fuiſſet tradita
infra bonum tempus. de ſuppl. negli. præla. c. pen. & fin.

facit

facit quod no. Inn. & Ioan. And. poſt eũ de conceſ. præb. c. quia cunctis. poſt prin. Secundo, & iſta eſt fortior ratio: quia appellatus priùs fuit proſecutus cauſam principalẽ per duas inſtantias, in quibus habuit contra ſe ſententiã: & nunquam dixit aliquid de illa deſertione, unde non eſt ueriſimile attento magno dubio cauſæ, & intricationibus multis, quòd ſi appellatus potuiſſet ſe iuuare de deſertione, quæ eſt facillimæ expeditionis, quòd eã dimiſiſſet, & aggreſſus fuiſſet tam laborioſum, & tam dubitabile certamen negotij principalis. Tertiò, multùm facit ad hoc, modicum præiudicium, quod ex eo conſequitur: nam traditio commiſsionis in Cancellaria eſt præambulum, ſeu præparatorium proſecutionis inſtantiæ: & in iſtis minus plena probatio ſufficit. de teſt. ueniens. & hoc no. ibi Abba. & Io. And. & etiam ſi circa hoc ſtetur probationi, non eſt magnum præiudicium partis, cũ ſaluum remaneat ius, ſi quod habebat in principali, & ipſius proſecutione. facit ad hoc quod no. Inn. de teſti. c. præſentium. Quartò, quòd iam dominus Vicecancellarius, qui erat pro tempore, & omnes ſui officiales ſunt mortui, uel ita abſentes, quòd neſcitur, ubi ſunt, & ſic eſt impoſsibilis probatio aliàs quam per iuramentũ partis: quo caſu ſibi ſubueniendum eſt, ne pereat ueritas in facto principali. Ex quibus etiam de bona æquitate uidetur, quòd cùm etiam ſuper principali præſumptione faciente pro parte, poſsit iudex ſibi deferre iuramentum, ubi aliàs cauſæ natura non repugnat. de iureiuran. c. iura
4 mentum. & de teſt. c. Romana. in fin. lib. 6. quòd † ex iſtis præſumptionibus poſſet etiam hic deferri iuramentum procuratori proſequentis inſtantiam, attento maximè quòd procurator eſt ſatis honeſtus homo, & boni nominis, & quòd emolumentum cauſæ ad ipſum non pertinet, unde non eſt præſumptio, quòd uellet pro beneficiando alterum deierare.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficium vacat, vbi priuatur beneficiatus.*

DECISIO XXXV. aliàs 86.

1 NOta, † quòd ubi quis priuatur beneficio in loco, ubi ſit priuatio, uidetur uacare beneficium: & non in loco, ubi eſt ſitum beneficium: ut dicitur in ſimili in. c. cupientes. ſuper uerbo, priuatus. per Archid. de elect. lib. 6. ad quod no. per eundem in. c. licet. extrà de præbend. ſuper uerbo, apoſtolica. uerſi. & ſi aliquis in curia litigat: licèt aliud ſit in electo confirmato, in curia, per cuius confirmationem uacant prima beneficia. ut no. idẽ Arch. in c. commiſſa. ſuper uerbo, pacificam. de electio. lib. 6. & uide deciſi. 4. ſuprà eo. ti. ita poſt terminum præfixum ad conſecrandum: ut c. cùm in cunctis. de electio. de foro competen. c. poſtulaſti. in antiq. credo quòd ubique uacat: ſed non quòd currat tempus acceptare uolenti, niſi ex quo uacatio non eſſet in loco: ut c. cum ei quẽ.
a de conceſ. præb. in cle. aliàs ſcientia [a] eſſet cauſa uacationis, quod non eſt.

A D D I T I O.

a Aliàs ſcientia a quo tempore beneficiũ dicatur uacare. Adde dec. 3. infrà de iure patrona. & ad materiam huius deciſi. adde dec. 4. ſuprà eo. tit.

S V M M A R I V M.

3 *Prouiſio executoris de beneficio, quod ignoratur vacare, valet: ſecus ſi non vacaret.*

DECISIO XXXVI. aliàs 172.

2 NOta, quòd ubi executor prouidet de beneficio re uera uacante, ualet prouiſio, & acceptatio dicti beneficij: poſito quòd acceptans, & executor prouidens ignoret beneficium uacare: ut notat Ioã. Monach. in c. ſi tibi abſenti. de præben. lib. 6. quia acceptatio ſeu prouiſio facta de incerto beneficio uacante de præſenti, ualet: poſito quòd ignoretur beneficium eſſe uacans, & ignoretur per cuius mortem uacat: ſecus eſſet, ſi beneficium non uacaret: quia tunc in certa acceptatio non teneret. iuxta no. per Arch. in c. ne captandæ. de conceſ. præben. li. 6. Nec obſtat contraria prædicta. l. qui hæreditate. ff. de acquir. hæredi. nec lex, nec nos. C. de cap. quia loquitur in cauſa prophana. & in ſucceſsione, quæ ſucceſsio ius habet à prædeceſſore: ſecus eſt in propoſito, & in ſucceſsione beneficii, in quo non requiritur illa ſollennitas, quæ requiritur in ſucceſsione prophana, quia hæreditas prophana adiri non poteſt in diem uel ſub conditione: ut l. actus. ff. de reg. iur. ſecus eſt in prouiſione beneficii, ut no. idẽ Ioan. monac. in d. c. ſi tibi abſenti. de præb. li. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficium curatum per aſſecutionem ſimplicis requirentis continuam reſidentiam, non vacat ipſo iure.*

DECISIO XXXVII. aliàs 184.

1 NOta, † quòd habens beneficium [a] curatum, ſi con-
2 ſequitur aliud beneficium ſimplex non curatum, quod requirat reſidentiam perſonalem, ipſo iure non perdit primum: quia. c. de multa. extrà de præb. eſt pœnale, & debet ſolùm in terminis ſuis teneri, ut in authentica, ut hæc. mat. & auiæ. §. finali: quia licet priuari poſsit beneficio, quod poſsidet, niſi reſideat per ſententiam, non tamen ipſo iure priuatur, ut notat Inn. in c. ſi. de cler. non reſi. ſuper uerbo hoc tamen. licet in ſi. illius c. uideatur diſtinguere. & adde quod no. Arch. in c. gratia. de reſcrip. lib. 6. & Collect. in c. eam te. de æta. & qualita. uide deciſio. 1. infrà de rer. permuta. not. quòd ubi aliquis permutauit.

A D D I T I O.

a Nota quod habens beneficium. Adde gl. in uerb. reſidentiæ. tit. de collat. in pragmatic. ſanctio.

S V M M A R I A.

1 *Licentia facta in fine anni ab ordinario cauſa ſtudij tenẽte eccleſiam curatam de non promouendo, valet.*

2 *Permutare poteſt eccleſiam curatam clericus etiam in fine anni licèt ſe promoueri non fecerit.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 187.

1 NOta, † quòd tenens eccleſiam curatam petens licẽtiam ab ordinario, quòd non promoueatur cauſa ſtudiorum infrà tempus, quò ad ſacerdotium non poterat promoueri, quia erat prope finem anni, ualet licentia: quia licèt non poſsit promoueri, ius habet in beneficio, donec annus fuiſſet elapſus: & ſic habet locum opi. Arc. in c. licet. ſuper uerbo, facere. de electio. lib. 6. & iſta fuit communis opinio in Rota. & pro hoc ſimili-
2 ter eſt communis opinio: quòd iuxta † tale tempus ualuiſſet permutatio: quòd infrà annum habet ius in beneficio, nec eſt priuatus, niſi annus fuiſſet elapſus: ut notant Doctores in c. commiſſa. eodem ti. idem tenet Ioã. And. in Spe. tit. de rerum permuta. contrarium fuit nuper indicatum in Rota in duabus cauſis. uide deci. 6. infrà de rerum permutatio. nota quòd non promotus.

S V M M A R I V M.

1 *Diſtributiones quotidianæ non computantur in valore beneficiorum.*

DECISIO XXXIX. aliàs 766.

1 QVæritur † an quotidianæ diſtributiones [a] uel ſimilia quæ dantur præſentibus, debeant computari in ua-
2 lore præbendæ alicuius, uel alterius beneficii? Aliqui

qui Domini Audirores ſacri palatii tenent quòd debent
computari, cùm denrur ratione præbendæ, uel alterius
beneficii.& etiam dominus Oldra.in ſuis dictis: ut dicūt
aliqui Audirores.maior tamen pars prædictorum Audi-
torum renet contrarium, quòd non computantur in ua
lore prædictorum beneficiurum. pro dictis duabus opi-
oio.facit c.ſuper Spec.de magiſ.& c.unic.de cler.non re
ſi.argu.c.præſenti.de offic.ordi.lib.6.

A D D I T I O.

a Quotidianæ diſtributiones.Vide ſuprà in no.deciſ.8. in
tir.de præbend.Fcl.in e.ad aures.de reſc.Old.conſi. 118.
Nicola.Boeri.in dec.Burdega.340.inci.ſtatutum, uel cō
ſuetudo.co.pen.circa fin.

De Inſtitutionibus.

S V M M A R I A.

1 *Inſtitutio facta de præſentatio per patronum excommunicatum non valet.*

2 *Præſentatio patroni clerici habet vim electionis.*

3 *Patroni conſenſus ex poſt facto ſuperueniens ſufficit.*

DECISIO I. aliàs 517.

1 NOTA,† Patronus excommunicatus a præſen
a tat Epiſcopo, & Epiſcupus præſentatum admi
ſit.& inſtituit: quæro nunquid ualet inſtitu-
tio:& per conſequens ſi alius impetrauerit il-
lud beneficium à Papa, ſi nō fuerit alteri ius quæſitum,
debeat illud obtinere? Quidam dicebant quòd præſenta
tio fuit nulla ipſo iure, & per conſequens inſtitutio Epi-
ſcopi ad eam ſecuta, ex quo refertur ad originem uitio-
ſam. Aliqui diſtinguebant inter patronum clericū, & lai
cum, dicentes, quòd præſentatio patroni clerici eſt nulla
ipſo iure:& per cōſequens inſtitutio Epiſcopi ad eā ſecu
a ta:quia† præſentatio patroni clerici habet uim electionis
ut in c.cùm autem.de iure patronatus. & ideò confirma
tio, ſeu inſtitutio Epiſcopi inde ſecuta ad electionē nul-
lam, erit nulla:tunc enim totalis diſpoſitio non depēdet
à poteſtate Epiſcopi:ſed etiam à poteſtate patroni, cuius
præſentatio nō ualebat:& ideo actus cū ſit factus partim
in perſona inhabili.ſcilicet à patrono inhabili nō potuit
b pro illa parte ualere. Facit decre.cū ſuper. b de off.dele.
ſecus eſſet ſi eſſet facta à patrono laico:quia tūc ſecundū
aliquos ualeret præſentatio, cùm ſit de iure ſui patroni,
& eius ratione ſibi quodāmodo competat:cuius admini
ſtratio in extra iudicialibus ſibi excommunicato non eſt
interdicta: ſicut contrahere, uel alia quæ ſunt facti exer
cere.arg.no. per.Inn. de dolo & contum.c.1. & per Arc.
in c.pia.de excep.lib.6.Vel ſecundum alios, licet quia eſt
annexū ius ſpiritualibus, præſentatio ſit nulla, etiam acta
à patrono laico:& ita dicebāt fuiſſe determinatū per plu
res in palatio: tamen quia ipſe parū uel nihil iuris habet
circa diſpoſitionē beneficii, niſi de quadam gratia, iuxta
notata per Hoſt.in dict.c.quoniā.de iure patrona.totalis
diſpoſitio potius cenſetur dependere à poteſtate Epiſco
pi:& per conſequens inſtitutio Epiſcopi, tanquàm ſola
plenè ius in beneficio tribuens potiùs erat attēdēda. Alii
autem ſimpliciter in utroque dicebant idem:& tenebāt
ſimpliciter inſtitutionem ipſam tenere:nō obſtāte quòd
patronus eſſet excommunicatus, etiam ſi eſſet patronus
clericus, uel laicus:quia ex quo patronus conceſsit Epi-
ſcopo nec ſe opponit eius inſtitutioni, totalis diſpoſitio,
per quam ius in beneficio quæritur, cenſetur ab Epiſco-
3 po pendere, & ad eum pertinere:cum† etiam ſi ex poſt fa
cto patronus conſentire, adhuc ſufficeret. argu. de iure
patrona.c.cura.& c.ſuggeſtum.& no.Hoſt. in ſumma de
iure patrona.§.fina.circa fin.& ideò cùm patronus abſo-
lutus non contradixit:ſicut etiam nec contradicere po-
tuit, ne uariaret: quia ſaltem in eius præiudicium præ-
ſentatio tenuerat: ne ſit melior conditio eius excommu-
nicati, quàm ſi non eſſet, uidetur quòd inſtitutio Epiſco
pi teneat. Item licèt ad patronum, & Epiſcopum ſimul, li
cèt iure diuerſo, cenſeatur diſpoſitio beneficii pertinere,
uidetur quòd patrono excommunicato totaliter pote-
ſtas ad Epiſcopum deuoluatur, ne beneficia diu uacent:
& quia ipſe omnes defectus ſubditorū ſupplere debet.
unde facit in ſimili extrà, ne ſede uacāte.c.1.lib.6. & præ
ſertim cùm ipſe ibi expreſsè conſenſit, nec contradicit,
licèt forſan ſibi contradiceret:puta quia Epiſcopus uellet
alium inſtituere, recuſando præſentatum ſuum prætextu
excommunicationis ſuæ præſentationis poſſet inſtituere
quòd patrono excommunicato non curret tempus præ
ſentandi.argumen.c.quia diuerſitatem.de conceſſ. præ-
bend.& licèt opinio iſta mihi & quibuſdam aliis magis
placeret, tamen plures & maiores fuerunt in contraria
opinione, ſcilicet quòd præſentatio à patrono clerico ex
communicato facta, & inſtitutio epiſcopi ad eam ſecuta,
non ualeret. uide deciſionem 2. infrà de iure patronat.
nota quòd patronus.

A D D I T I O N E S.

a Patronus excommunicatus. Adde deciſ. 2. infrà de iure
patronat.& deciſ. 2.de iure patronat.infrà in antiquior.

b Cap.cùm ſuper. Adde notat.in c. dilectus. titul. de offic.
delegat.

De Conceſſione præbendarum.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficium unitum, uel commendatum non dicitur vacare per ceſſationem commendæ.*

DECISIO I. aliàs 27.

1 NOta,† quòd ubi beneficium eſt in commenda
tale beneficium non dicitur uacare ad hoc,
quòd currat tempus illis, ad quos ſpectat col-
latio: ut nota.in.c.nemo.de electio. lib.6.Idē
eſt de beneficio, quod dicitur de menſa, ſeu unitum men
ſæ:ut notatur per Io.And.in c.quia regulares.ſuper uer-
bo, de menſa. de ſupplend.negligen.præla.in clement.&
c.frequens.ſuper uerbo, ad menſam. de exceſſ. præla. in
clemen.de qua materia uide per Archid. & Ioan. Andr.
in glo.& meliùs per Inno.in c.conſtitutus. de accuſa. &
Hoſtien.in c.dudum.2.de elect.

S V M M A R I A.

1 *C.ſuſceptum.de reſcrip.lib 6. non uendicat ſibi locum in acceptationibus expectantium.*

2 *Acceptatio eſt ſubexecutio gratiæ.*

3 *Acceptans beneficium credens vacare per mortem, cùm reuera alias vacet, non præiudicat ſuæ gratiæ.*

DECISIO II. aliàs 97.

1 NOta,† quòd c.ſuſceptum.de reſcript.lib.6. non pro
bet locum in acceptatione beneficii crediti uacare
per mortem, quod uacat aliàs.nec propter hoc an-
nullabitur acceptatio:quia licet annulletur gratia per di
ctū c.ſuſceptū.non tamen eſt ſic in acceptatione:quia eſt
2 † quædā qualitas, ſeu ſubexecutio gratiæ, & ſubſequēs
gratiam:ut dicitur in ſimili, quòd poſito quòd ſubſtantia
legati nō poſsit poni in alterius arbitrio, ut l. captatoriæ.
ff.de legat. 1.tamen qualitas, ſeu electio bene poteſt, ut l.
unum ex familia.§.rogo.ff.de legat. 2.& l.cùm quis.eod.
3 tit.nam† acceptatio tendit ad executionem gratiæ: ideò
non mirum, ſi erretur in modo uacationis: ſi non impe-
diatur acceptatio, cùm in corpore beneficii non erretur:
ut l.cùm in corpus.de acquiren.re.domi.iunct.l.2.§.ſi à
furioſo.de uſucapio.pro empt.& uide deciſ. 29. ſuprà de
reſcript.& dec.19.infrà hoc eod.titul.

SVMMARIVM.

1 *Gratia ad collationem Decani, & Capituli communiter, vel diuiſim non habet locum ad collationem ſingulorum canonicorum: ſecus de gratia ad collationem capituli communiter vel diuiſim.*

DECISIO III. aliàs 111.

1 NOta,† quòd ubi aliquis eſt expectans ad collationem Decani & Capituli communiter uel diuiſim, in tali gratia non ueniunt beneficia pertinentia ad collationem ſingularum perſonarū: quia ſatis poteſt operari gratia in pertinentibus beneficiis ad capitulum, ſeu Decanum: ſecus autem eſſet ſi ſolùm eſſet gratia ad collationem capituli communiter, uel diuiſim, quia tūc haberet locum. c. mandatum. de præbend. li. 6. cum ibi no. per Io. And.

SVMMARIVM.

1 *Gratia ad collationem Decani & Capituli communiter vel diuiſim habet locum in beneficijs conſuetis conferri per hebdomadarios.*

DECISIO IIII. aliàs 119.

1 NOta † quòd ubi aliquis eſt impetrans ad collationem Decani & capituli cōmuniter uel diuiſim, ſi ex ſtatuto eccleſiæ hebdomadarii in ſua ſeptimana beneficium, quod uacabit habebant conferre: iſtud beneficium uidetur contineri ſub gratia apoſtolica: quia iſti hebdomadarii uidētur conferre iure capituli. Item quia iſti hebdomadarii cùm mutentur de ſeptimana in ſeptimanam, uidentur incerti, & collatio eorum eſt incerta: quia non magis pertinet ad unum, quàm ad alium, niſi inquantum cadit beneficium in ſeptimana, & ſic nō uidetur quod propriè pertineat ad hebdomadarium. arg. l. ſæpe. §. 1. & ſi. de legat. 3. iunct. l. quæſitum. §. ſi quis eadem. ff. de fun. inſtruct. & quia ad tempus illi hebdomadarii habent conferre propriè beneficium: non uidetur pertinere ad eos, ſed magis ad capitulum. argumē. l. ex teſtamento. ff. de hære. inſtit. iunct. l. quæſitū in princ. de legat. 3. & ſic intelligo c. mādatum. de præbend. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Acceptans ubi notoriè conſtat, quòd ius non habet in beneficio: non debet expectare declaratoriam ſuper hoc: ſed poteſt aliud beneficium acceptare.*

DECISIO V. aliàs 142.

1 NOta,† quòd ubi eſt notorium, quòd ille qui acceptauit beneficium, & fecit ſibi prouideri, non habet ius in beneficio, quod acceptauit, non eſt neceſſe expectare ſententiam ſuper declaratione non ſui iuris: imo poteſt beneficium aliud acceptare, in quo habet ius: ut not. Archidiaco. in c. ne captandæ. de conceſ.
2 præbend. glo. fin. a lib. 6.

ADDITIO.

a Gl. fin. Et ibi, Ioan. And. & in c. cùm in multis. de reſcrip. lib. 6. Old. conſ. 174. & aliquid per Doct. in c. in literis. de offic. deleg. Gemi. cōſil. 103. Staphi. in tract. de lite. grat. & iuſti. fol. cxj. uerſicu. nec eſt neceſſe. & per Old. ſub en. titul. conſil. 307.

SVMMARIVM.

1 *Expectanti collationem Epiſcopi, prouideri poteſt de beneficio, & prabenda cathedrali.*

DECISIO VI. aliàs 113.

1 NOta, † quòd ubi eſt aliquis expectans ad collationem Epiſcopi ſimpliciter: in iſto caſu poteſt prouideri impetranti etiam de beneficio, quod uacabit
2 in eccleſia cathedrali, a & de præbenda cathedrali, nec in iſto caſu habet locum c. quamuis. de præbend. lib. 6. quia d. c. quamuis. eſt reſtringendum, & debet teneri in terminis ſuis: ſcilicet, quādo uerba poſita in d. c. quāuis. inſeruntur in gratia impetrantis. hoc not. Io. And. in nouel. in d. c. quamuis.

ADDITIO.

a Eccleſia cathedrali. Adde dec. 8. hoc titu. ſuprà in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Receptus primò à capitulo ex pluribus nominatis à Rege & Regina, præfertur alteri.*

DECISIO VII. aliàs 124.

1 NOta,† quòd in caſu, quo Papa fecit gratiam Regi, & Reginæ, quòd certos nominarent in certis eccleſijs, & poſteà declarauit, quòd non uolebat niſi per unicam collationem quamlibet eccleſiā onerare, ſi diuerſi nominentur ad eccleſiam, ille erit potior, qui primò erit receptus per capitulum, quia in dubio debet attendi, qui primò habet poſſeſsionem, ſeu primò eſt receptus, ſeu admiſſus argumen. l. qui pluribus. de legat. 1. & c. duobus. de reſcript. lib. 6. iunct. c. ſuper eo. de appellationi. in antiquis. & c. ſi à ſede. de præbend. facit Inſtitut. de interdict. §. commodum.

SVMMARIVM.

1 *Impeditus purificare gratiam ſuam per ordinarium: ſi poſt menſem purificat, retrotrahitur purificatio.*

DECISIO VIII. aliàs 225.

1 NOta,† quòd ubi aliquis eſt impeditus a per ordina-
2 rium ad purificandum gratiam ſuam: ſi poſteà purificet poſt menſem, habetur gratia pro purificata infra menſem: quia retrotrahitur purificatio, ex quo nō ſtetit per impetrantem: quia quòd per me non ſtat, &c. licet aliqui uoluerint dicere, quòd ex quo gratia non eſt purificata, & ſtetit per ordinariū, impetrās debet habere recurſum ad ordinarium, per quem ſtetit. in c. paſtoralis. de iure patro. quia factum iudicis non debet nocere. Nō obſt. c. paſtoralis. quia ibi non habet tantum ius præſentans, quantum impetrans habet: quia per gratiam impetrantis manus ordinarii ſunt ligatæ: nec ordinarius purificata gratia habet aliquod ius in beneficii collatione, licèt in præſentatione patroni ordinario reſeruetur collatio: ideò non mirum ſi ſemper teneat, ut in d. c. paſtoralis. collatio ordinarii, licet præſentatus habeat recurſum contra ordinarium: ſecus in propoſito: quia ex quo ſtat per ordinarium debet haberi gratia pro purificata. uide dec. 35. ſuprà de reſcript.

ADDITIO.

a Impeditus. Adde deciſ. 35. incip. nota quòd ubi non ſtetit. ſuprà de reſcript.

DECISIO IX. aliàs 462.

SImilis eſt deciſ. 4. incip. habens poteſtatem. tit. de præbend. ſuprà in nouis.

EPITOME.

Taxa quæ erat tempore uacationis attenditur, & non tempore datæ.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Tempus datæ, an acceptationis attendi debeat?*
2 *Gratia effectus cedit dies tempore acceptationis, ſeu prouiſionis.*
3 *Tempus futurum attenditur, vbi verba gratiæ diriguntur ad tempus prouiſionis.*
4 *Impetrans ad beneficium curatum ſi beneficium non curatum tempore datæ efficiatur curatum tempore prouiſionis, an poterit illud acceptare?*
5 *Tempus conditionis debet attendi in conditionibus.*
6 *Tempus vacationis: uel prouiſionis fiendæ attendi debet.*
7 *Legatario tẽpore mortis acquiritur dominiũ rei legatæ.*
8 *Tempus datæ non ſemper attenditur.*
9 *Initium ubi dat eſſe rei perfectum: tunc inſpicitur magis, quàm finis.*
10 *Finis vbi dat eſſe perfectum actui qui geritur, & omnia antecedentia ordinantur ad finem, tunc magis inſpicitur finis quàm initium.*
11 *Literæ in forma pauperum non ſunt ambitioſæ.*

DECISIO X. aliàs 857.

VRbanus Papa qnintus poſt multas gratias tam in
forma paupernm, quàm in ſpeciali diuerſis clericis
beneficiandis factas uſque ad certas ſummas in par
tibus Gallicanis, & in certis prouinciis, & diœceſibus
moderauit taxas beneficiorum: uolens propter eorũ pau
pertatem, quòd de cætero media taxa antiquæ taxæ ha-
beretur pro integra taxa: & omnes taxationes decimarũ
& aliæ de cætero taxa integra cenſeretur: Poſtea uacan-
tibus quibuſdam beneficiis impetrantes, præſertim in
forma pauperum, uolunt acceptare beneficia ſecundum
taxam moderatam: dicentes tũc tempore acceptationis
ea cadere infra ſummam literarum ſuarum. Opponitur
eis per ordinarium, & per alios impetrantes in forma ſpe
ciali: habentes maiorem ſummam, quòd beneficia illa
non cadunt ſub gratia ſua: & tempore datæ literarum,
ſeu gratiarum excedebant ſummam inſpecta antiqua
ſumma, ſeu taxa, quæ tunc nondum fuerat moderata.
1 Quæritur † an tempus debeat attendi datæ, quo benefi-
cia illa non cadebant ſub gratia pauperum: quia excede
bant ſummam ſecundum taxam quæ tunc erat an tem-
pus uacationis, & acceptationis, & prouiſionis fiendæ:
quo ſecundum moderationem factam bene poſſunt ca-
dere ſub gratia? Et uidetur quòd debet attendi tẽpus da-
tæ. arg. extrà de reſcrip. c. eà te. & c. conſtitutus. pro hoc
uidetur tex. in c. ſi eo tempore. de reſcript. lib. 6. & in cle-
men. literas. eod. titul. Item quia attendi debet initium.
ff. de uerb. oblig. l. ſi filius. cum concord. facit de elect. c.
dudum. 1. cum not. ſuper uerb. electionis tempore. Itẽ
quia Papa in illa moderatione dixit uerbum de cætero,
quaſi non uoluerit ad præterita dictam moderationem
extendere. argu. de poſtu. præla. c. perpetuò. cum ibi not.
ſuper uerbo, de cætero. libr. 6. maximè quia ex hoc præ-
iudicaretur aliis impetrantibus in forma ſpeciali haben-
tibus maiorem ſummam, quàm poſtquam pauperes ha
buerant ſuas gratias, quibus iſta beneficia, quæ à tanto
tempore datæ eis debebantur, amodò non debebuntur,
ſi pauperibus debeantur: & non eſt ueriſimile quòd Pa-
pa uoluerit eis derogare. de reſcript. c. quãuis. lib. 6. ff. ne
quid in lo. publi. l. 2. §. ſi quis à principe. & §. meritò. Itẽ
pro hoc quia gratiæ ad beneficia ſunt reſtringendæ tan-
quam ambitioſæ, de præb. c. quamuis. In oppoſitum ui-
2 detur, quòd † attendi debeat tempus acceptationis, ſeu
prouiſionis: quia tunc cedit dies effectus gratiæ, argu. ff.
de fund. inſtruct. l. penult. pro hac parte uidetur text. ff.
3 de op. leg. ſi præſertim, quia † uerba gratiæ diriguntur ad
tempus prouiſionis, & ipſi prouiſioni: & ſic ad tẽpus fu-
turum: ergo illud inſpici debet. facit ad hoc. ff. de legat.
3. l. nuper. uer. planè. de conditi. & demon. l. filiæ. §. fi. de
fideiuſſ. ſi debitori. §. ſi filius. & ff. manda. l. ſi uerò non re
munerandi. §. ſi filio. pro iſta parte alle. in ſpeciali. c. ei cui
de præb. lib 6. & cle. ſi de beneficio. eo tit. Pro hoc etiam,
4 quia † ſi impetrans ad beneficium curatum, & beneficiũ
non curatum tempore datæ gratiæ, efficiatur curatum
tempore acceptationis, uel fiẽdæ prouiſionis, ueniet ſub
gratia: ut no. Ioã. And. & cæteri Docto. in dict. cle. literas.
de reſcript. uel etiam econuerſo, ſi impetraui ad non cu-
ratum, & curatum tempore datæ efficiatur non curatũ,
non ueniet ſub gratia: ut ibi not. pro iſta parte uidetur
Guliel. de monte Laud. in dict. clemen. in fi. & Io. and. in
Spe. in ti. de conceſſ. præb. & hanc partem tenet etiã Ol-
dra. in quæſt. ſuis. Ioan. And. alleg. pro iſta parte in ſpecia
li. ff. de re iudi. l. ſi Kalendis. ff. de uerb. obliga. l. ſi in diem.
Item quis conditionem habet gratia, maximè in forma
pauperum: imò & quælibet gratia expectatiua. ff. qui &
à quibus. l. 3. de opt. leg. l. cùm ita de lega. 2. unum ex fa-
5 milia. circa princi. In † conditionibus autem tempus con
ditionis debet attendi. ff. de conditio. & demon. l. eũ qui
poſt apertum. ff. de legatis præſtan. l. interuenit. ff. de leg.
3. l. ſi deportati. in princ. de lega. 2. l. non oportet. Item ſi
quod beneficium excedens ſummã, uel taxam tempore
datæ, ſed poſteà exinanitum, ſeu diminutum non cadat
ſub gratia, quia ponderandum ſit tempus datæ, eadẽ ra-
tione dicendum eſſet, quòd beneficium tenue, & inclu-
ſum ſub gratia tempore datæ, ualde ditatum tempore
uacationis, debebitur impetranti: licèt tunc concedat:
quòd contra uerba, & mentem ſcribentis eſſe uidetur
propter quod tenendum uidetur in forma pauperum,
quòd tale beneficium ditatum. & excedens ſummam in
illa forma taxatam, licèt tempore datæ fuiſſet tenue, nul
lo modo debetur. Ratio eſt, quia taxatio non adiungitur
beneficio: ſed mandatur prouideri de beneficio ſecundũ
ſuæ probitatis merita competentia, ſi inuentus fuerit ui-
tæ laudabilis, & conuerſationis honeſtæ: ut in clemen.
cùm ei quem. de conceſſ. præbend. de offic. delega. c. 1. po
ſteà autem poſt longum interuallum ponitur prohibi-
tio, quæ apertè reſpicit tempus prouiſionis. ſed dicendũ
eſt econuerſo, quòd beneficium locuples ualde exinani-
tum, & ultra ſummam taxatam reductum, licèt ſibi de
illo prouidebitur eadem ratione, quia inhibitio, & taxa-
tio tempore prouiſionis faciendæ adiũgitur pro iſta par
6 te allegat Oldr. quod † debeat attendi tempus uacatio-
nis, & fiendæ prouiſionis: quia tunc plenum ius in bene-
ficio per prouiſionem acquiritur: ut extrà de conceſ. præ
bend. c. fin. lib. 6. & ideò illud tempus attendi debet: ſicut
7 in legatario, † ubi à tempore mortis dominium rei lega-
tæ acquiritur legatario: ut l. à Titio. ff. de furt. inſpicitur
tempus mortis ut d. l. interuenit. de legat. præſt. ad quod
l. ſi deportati. ff. de legat. 3. Item quia beneficium eſt reda
ctum ad minorem rationem ualoris, ceſſat ratio prohi-
bitionis factæ in gratia, igitur ceſſat prohibitio. arg. l. adi
gere. §. quamuis. ff. de iure pat. Nec obſt. ut dicit dictus
Oldr. ſi obiiceres de regula Catoniana: quia illa locum
habet in re purè legata: nos autem loquimur in diſpoſi-
tione, ſeu gratia ſpeciali conditionali, ſeu in diẽ: & ideò
illa regula hic non uendicat ſibi locum ut regula: de re-
gula Cato. l. 3. §. penu. Non obſtant rationes in oppoſitũ
8 factæ, nec iura. Primò non obſtat, quòd † attenditur tem
pus datæ: quia nõ eſt uerũ ſẽper, nec quo ad omnia: imò.
interdũ attendũtur alia tempora. ſuper quo uide Io. An.
in nouel. c. dilectus. 2. de præbend. in gl. & Gul. de mon-
te Laud. in cle. literas. de reſcript. Sed quoniã præſẽs pro
poſitũ tãgit, poſſum dicere, quòd ſi in diſpoſitionibus &
reſcriptis, uel gratiis purè attendendum ſit tẽpus datæ,
non tamẽ in conditionalibus: imò tẽpus conditionis ſal
tẽm quantũ ad qualitatẽ rei deducendæ in diſpoſitionẽ:
ut d. c. ei cui. de præbend. lib. 6. & cle. ſi de beneficio de
præbend.

præbend. maximè cum uerba gratiæ futurum tempus
reſpiciunt, ut hic: ibi reſpiciunt tempus prouiſionis: ut
ſuprà dictum eſt. Non obſtat d. c. ſi eo tẽpore. quia ſe-
cundùm Oldra. ibi perſona erat inhabilis, & ſic cùm
gratia fuerit ſurreptitia, & per conſequens nulla, ex
ſuperuenienti caſu confirmari non potuit: ut in regula,
non firmatur. de regul. iuris. lib. 6. Nam circa habilita-
tem perſonæ impetrantis bene inſpicitur initium: ut
in d. c. dudum. 2. de electio. Non obſt. c. literas. de reſcri.
in cle ut ibi no. per Io. And. & alios Doctores. Non obſt.
9 quòd † attẽdimus initium: quia nõ eſt uerũ ſemper: imò
interdum finem, ut in iuribus, quæ ad aliam partem hu-
ius brocardi allegantur, ſed quantum ad propoſitum lo-
quimur, quòd ubi initium dat eſſe perfectum actui, qui
geritur, & eſt cauſa neceſſaria omnium, quæ ſequuntur:
tunc inſpicitur magis initium, quàm finis, ut l. 3. §. ſcio.
ff. de mino. & aliis concord. ad hanc partem alleg. ubi au
10 tem † finis dat eſſe perfectum actui, qui geritur, & om-
nia antecedentia ordinatur ad finem: tunc magis inſpici-
tur finis, quàm initium, ut hic, ubi per gratiam non da-
tur eſſe perfectum: ſed per prouiſionem ſubſequendam,
ad quam tota gratia ordinatur: & ideò tempus prouiſio
nis attenditur, maximè, quia ante tẽpus prouiſionis uer
ba prohibitionis de beneficio excedente ſummam ex-
preſsè diriguntur. Sic loqui poſſunt iura, quæ ad hanc
partem brocardi poſteà allegantur, & alia iura ad hoc ſu
prà alleg. non obſtante l. uxorem. §. teſtamento. ff. de le-
gat. 3. quia ibi erant uerba præſens tempus denotantia,
cùm dicat teſtator, ex ſeruis meis, & eodem modo reſpõ
detur ad l. ſi ita. de auro & argen. legat. ubi dicebat ue
ſtem meam. hic uerò ſunt uerba denotantia futurum tẽ
pus ſuprà faciendæ prouiſionis, & ita non obſtat. Item
non obſtat quod dicitur de intentione Papæ, quia dico
quòd intentio Papæ ſe referebat ad tempus prouiſionis:
quod patet, quia prohibitioni quam facit circa prouiſio-
nẽ adiicit ſummam, & ideò illud tempus uerbi cui adii
tur attenditur. argu. ff. de noxa. l. in delictis. §. ſi extrane-
us. bene facit ad hoc quòd not. Io. And. in clem. cùm ei
quem. circa princip. de conceſsio. præbend. ſuper uerbo,
infra menſem. ibi, non credo quòd ſit clauſula &c. Item
non eſt eis perpetuum præiudicium, quia alia cadentia
ſub ſuis gratiis in forma ſpeciali conceſsis ipſi pote-
runt impetrare: uel iſta eadem ſi contingerent ea nulli al
teri deberi cùm iteratò uacabunt, non obſtãte quod gra
tiæ ſuæ ſunt reſtringendæ tanquam ambitioſæ, quia in
11 † forma pauperum non ſunt ambitioſæ, imò potiùs de
iuſtitia: & ideò cum filo canapis bullantur. de præbend.
cùm ſecundum apoſtolum. Vel dico etiam ſi loquimur
de gratiis in forma ſpeciali, quod hæc ampliatio fit demẽ
te cõcedentis, qui expreſsè uerba ſua prohibitiua dirigit
prouiſori, & ad tempus prouiſionis: nec eſt propriè am-
pliatio gratiæ, ſed in ſuis debitis terminis ſeruata forma
literarum loquentium de prouiſione pauperi facienda
de beneficio competenti ſecundum ſuæ probitatis meri
ta obſeruatio, qui propter moderationem taxæ ſubſecu
tam non claudatur tempore faciendæ prouiſionis ſub
prohibitione quæ fiebat de beneficiis excedentibus ſum
mam ibi comprehenſam. & ita non obſtat.

DECISIO XI. aliàs 495.

Similis eſt deciſ. 4. de reſcript. ſuprà in nouis.

SUMMARIUM.

1 *Decretum ex falſa cauſa emanatum non afficit beneficiũ.*

DECISIO XII. aliàs 39.

1 NOta, quòd ubi Papa [a] prouidet alicui falſa allegata
cauſa de beneficio, ad quod aliquis erat expectans
authoritate apoſtolica, quod ſi nõ ualet prouiſio
a Papæ, expectans poteſt tale beneficium acceptare, & ſibi
b facere prouideri: quia † decretum latum [b] ex falſa cauſa
non afficit beneficium. arg. l. 3. §. puberi. ad Carbo. iunct.
l. ſicut. de ope. libe. maximè, quia talis impetrãs ueniebat
authoritate apoſtolica. & ſic non obſt. quod not. Innoc.
in c. inter dilectos. de exceſſ. prælato. non obſt. c. ut no-
ſtrum. de appellatio. & c. paſtoralis. §. præterea. de offic.
deleg. licèt aliqui uelint dicere contrariũ, quia licèt quã
tum ad impetrantem gratia ſit nulla, tamen non quan-
tum ad Papam, qui manum appoſuit, & uidetur reuocaſ
ſe omnem gratiam prius quantum ad iſtud beneficium:
poſito quòd gratia ſecũda facta ſit ſurreptitia. argumen.
l. & ſi transferam. de adim. leg. & l. planè. in princi. de le.
1. Primum credo uerius: per c. ex parte. de offic. deleg. &
extrà de præbend. lib. 6. c. cùm de beneficio. Hæc opin.
uera eſt ut dominus Vrbanus declarauit, & iſta fuit ad ui
tam ſuam, quòd ab alio conferri non poteſt.

ADDITIONES.

a Nota quod ubi Papa. Adde Roman. conſ. 335. circa pri
mam col. 2. Dec. tamen in c. ut noſtrum de appellatio. in
princip. contrarium tenet.
b Decretum latum ex falſa cauſa. Adde idem eſſe quando
interponitur ſine cauſæ cognitione ſecundum Bald. &
Salicet. in l. 1. C. ſi aduerſ. donat. & Hippol. Marſil. conſi.
48. incip. non confundentur &c. in prima part.

SUMMARIA.

1 *Acceptatio in dubio præſumitur infra mẽſem fuiſſe facta.*
2 *Confirmatio electionis ubi probatur fuiſſe legitimè facta,*
præſumitur electionem legitimè præceſſiſſe.
3 *Tempus ubi eſt de ſubſtantia alicuius actus, oportet quòd*
probetur.

DECISIO XIII. aliàs 94.

1 NOta, † quòd ubi aliquis acceptauit beneficium: [a] &
a nõ apparet, quòd acceptauerit infra menſem: præ-
ſumitur in dubio, quòd acceptatio fuerit facta in-
fra tempus legitimum, & infra menſem: quia præſum-
ptio eſt, quòd quilibet uoluerit ſibi acquirere, argumen.
l. ſi defunctus. C. arbitr. tutel. iunct. l. cùm de indebito. ff.
de probationi. quia ex quo acceptatio eſt facta præſumi-
tur quòd infra tempus debitum ſit facta: ut dicitur in ſi-
2 mili, quòd ſufficit † probare confirmationem electionis le
gitimè factam, etiam ſi nihil de legitimitate electio-
nis conſtaret, quia non præſumitur quòd confirma-
tio fiat, niſi præcedat legitima electio: ut & not. Inno-
cen. in c. quia cunctis. de conceſsio. præbend. ſuper
uerbo, altera. & ibi uidetur gloſſ. de hoc, cùm dicit,
& tempus competens. & ſic in propoſito præſumitur,
quòd acceptatio ſit facta infra tempus legitimũ, ex quo
conſtat de acceptatione. Et iſtud tenet Rota, licet uidea
3 tur quòd ubi † tempus eſt de ſubſtantia alicuius actus: o
portet probare tempus, & concordat de tempore. not.
Inn. in c. qualiter. ſuper uerbo, famam. de accuſationi. e-
tiam quia nõ præſumitur ſolennitas, niſi probetur: l. quæ
cunque. in fine. ff. de publi. in rem acti. modò licèt in ac-
ceptatione requiratur tempus, tamen acceptatio quan-
doque poteſt eſſe ſine illo tempore limitato: ut ſi uaca-
tio non fuerit nota. & ſic non uidetur menſis ſemper de
eſſentia acceptationis: ut ſic non præſumatur ineſſe, niſi
probetur. argumen. iuri. alleg. & ad hoc facit quod not.
Compoſt. in c. cum dilectus. de elect. ubi dicit, quòd ap
pellans oportet appellaſſe infra decem dies: alias non
præſumeretur appellaſſe, ut ibi per eum.

ADDITIO.

a Acceptauit beneficium. Adde deci. 3. hoc eodem titul.
ſuprà in nouis. & deciſi. 24. ſuprà de probationibus.

SUMMARIUM.

1 *Expectantes poſt menſem à tempore uacationis, non poſ-*
ſunt beneficium acceptare, etiam ſi adhuc uacet.

DECISIO XIIII. aliàs 192.

1 NOta † quòd expectans poſt menſem ª à tempore ua
2 cationis non poteſt beneficium acceptare: licèt uacet, & ſit res integra: & ſic habet locum quod not. Io. And. in c. cùm ei quē, de conceſ. præbend. in clemen. & non habet locum quod not. Archid. in c. dudum. de præbend. lib. 6.

ADDITIO.

a Poſt menſem. Contrarium tenet deciſ. 33. infrà iſto titul.

SVMMARIVM.

1 *Acceptans beneficium, ſi contra ipſum feratur ſententia, à qua non appellat, poteſt beneficium ſecundò acceptare.*

DECISIO XV. aliàs 234.

1 NOta, † quòd ubi aliquis acceptat beneficium uigore gratiæ ſuæ, ſi ſententia per executorem feratur contra eum: quia pronuntiatur dictum acceptantem ius non habere, licèt non appellet à ſententia executoris contra eum lata, poteſt acceptare ſecundum beneficium uacans: quia ſufficit quòd ſententia ſit lata contra eum ſine culpa, & ſententia eum excuſat, licèt non appellet. argum. l. propter. §. ſi. ff. ad Sillan. iun. l. hærennius. §. Caia. ff. de euictioni.

SVMMARIVM.

1 *Expectans ad collationem capituli, poteſt acceptare beneficium quod hebdomadarius conferre ſolet.*

DECISIO XVI. aliàs 259.

1 NOta, † quòd expectans ad collationem ª capituli po
2 teſt acceptare beneficia, quæ per hebdomadarium eccleſiæ conferuntur ex ſtatuto, uel conſuetudine, uel uoluntate capituli. Et eſt ratio quia iſti hebdomadarij mutantur de ſeptimana in ſeptimanam, ita quòd nihil uidentur habere in capitulum, ſed capitulum, argumen. l. quæſitum. §. ſi quis. de fundo inſtruct. & ſic habet locum c. mandatum. de præben. lib. 6. quia ubi legatur hebdomadario eccleſiæ, ipſi eccleſiæ uidetur legatum. ff. de an. lega. l. annua.

ADDITIO.

a Expectans ad collationem. Adde deciſ. 4. ſuprà eod. titu.

SVMMARIA.

1 *Expectans in forma pauperum poteſt ante purificationem gratiæ acceptare, ſi per eum non ſtetit quo minus gratia purificaretur.*

2 *Intereſſe non cadit in beneficialibus.*

DECISIO XVII. aliàs 395.

1 NOta, † ſi impetrans in forma pauperum facit diligentiam quam potuit, ut gratiam purificet, licèt purificatio non fiat, dummodò per eum non ſtaret ſed per executorē quò minus &c. poteſt acceptare infra menſem. & ſi poſteà conſtiterit de ſua habilitate, ualebit acceptatio: & nulla eſt collatio alteri facta infra menſē poſt dictam acceptationem, & ante purificationem per ordinarium. per regulam, quod per me non ſtat, &c. & not. per Pau. & Gen. & alios in clem. cùm ei quem. de conceſ. præben. Præterea hoc impedimentum eſt irreparabile per ſuperiorem, cui ſi mandator, nec fieri poſſet per ipſum huiuſmodi purificatio: ergo ceſſat recurſus, de quo in c. paſtoralis. de iure patr. nec poteſt dici ad inte-
2 reſſe: quia † in beneficialibus non cadit æſtimatio, ſeu intereſſe: ut not. Inno. in c. querelam. de electi. uide deciſ. 35. ſuprà de reſcrip. & deciſ. 26. infrà iſto titu.

SVMMARIVM.

1 *Expectans ad primum uacaturum in eccleſia, poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem, inſtitutionem, ſiue electionem pertinens in ipſa eccleſia.*

DECISIO XVIII. aliàs 411.

1 NOta, † habēs gratiā de beneficio, ſi quod uacat, uel cùm uacauerit in certa eccleſia, quòd duxerit acceptandum: poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem, inſtitutionem, uel electionem pertinēs in ipſa eccleſia, non obſtante quòd non haberet ad collationem Epiſcopi, Præpoſiti, Decani &c. quia poteſt Papa adiicere formam in gratiis, & priuilegiis, ſuis quam uult. & quando non exprimit aliquem modum, uenit omnis modus: prout legitur & notatur de præb. c. cùm in illis. lib. 6. & in cle. unic. eod. ti. & ibi glo.

SVMMARIA.

1 *Impetrans licèt acceptet beneficium uacans per obitum C. quòd tamen uacauit per obitum B. nihilominus tenet acceptatio.*

2 *Acceptatio eſt quædam declaratio uoluntatis: & tendit ad executionem.*

DECISIO XIX. aliàs 413.

1 NOta, impetrans † licèt acceptet beneficium uacās per obitum C. idem tamen uacauit per obitum B. nihilominus tamen ualet acceptatio, licèt non ualeat prouiſio ſecundum aliquos. Ratio, quia potius debemus hic conſiderare uacationē, quàm uacationis modū: præſertim ſi acceptauit beneficiū in loco certo: puta eccleſiam talis uillæ, uel præbendam talē, uel ſic uocaram: tunc enim ſatis per has qualitates, & circunſtantias tales conſtat de corpore beneficii acceptati, licèt erratum ſit in perſona. Conſtat enim quòd beneficium ſic uacans in tali loco ſine eccleſia uoluit acceptare: & ibi protūc nullum aliud uacauit: ergo &c. argumen. l. certum. ff. ſi certum petatur. & de teſti. c. licèt ex quadam. faciunt notata per Io. Mona. in c. ſi tibi abſenti. de præben. lib. 6. & ibi plenè per eum. Nec obſtat. c. ſuſceptum. de reſcri. lib. 6. quòd
2 non habet locum in acceptatione, † quæ eſt quædam declaratio uoluntatis: & rēdit ad executionem gratiæ: ideò non mirum, ſi erretur in modo uacationis, quòd non impediatur acceptatio dummodo ſequatur uera, & effectualis prouiſio, quæ dat ius in rem. de conceſ. præb. c. ſi. lib. 6. uide deci. 43. ſuprà de reſcri.

SVMMARIA.

1 *Expectans, cui per Papam fuit facta gratia de canonicatu in alicuius eccleſiæ, cum præbenda & præſtimoniis, ſi quæ uacabant, uel cùm uacare contigerit: an poterit acceptare præbendam uacantem, & dimittere præſtimonia: ut poſtmodum alterius canonici decedentis præſtimonia acceptare poſſit?*

2 *Gratiam ſuam quis diuidere non poteſt.*

DECISIO XX. aliàs 416.

1 NOta, Papa † fecit gratiam Titio de canonicatu talis eccleſiæ: præbendam uerò ipſius eccleſiæ ac præſtimonia, ſi quæ uacant ad præſens, uel dum uacabunt per mortē unius canonici cedentis, uel decedentis, uel cùm ea uacare cōtigerit, ſibi cōtulit, uel diſpoſitioni ſuæ reſeruauit: quæ infra annius menſis ſpatium duxerit acceptanda. Moritur unus canonicus obtinens unā præbēdā, & quædā præſtimonia, iſte expectans acceptauit præbendam

dam,& dimittit præſtimonia illius:alius tamen expectãs ſequens in data,qui acceptauit præbendam,ac præſtimonia alterius ſecundò decedentis,dicit quòd primus amodò nõ poteſt obtinere præſtimonia iſta : quia imputetur ſibi quare non recipit præſtimonia primò decedentis, ſicut eius præbendam acceptauit: & quod non † poteſt di-
2 uidere gratiam ſuam:nec ualet acceptare præbendam unius canonici , & præſtimonia alterius : imò oportet quòd unius eiuſdẽq; canonici præſtimonia, & præbẽdã recipiat:propter uerba illa,unius canonici. pro quo etiã ſcilicet quòd non poſſet diuidere gratiam factam. ff. de conditio.& demonſtra.l.ſi cu .de lega.2.neminẽ.Pro primo facit, quia illa uerba coniuncta diuiduntur in duas diſiunctas.argumen.l.filio. §.fi. ff. de adimen. leg.præſertim,quia poſſet contingere quòd moreretur unus canonicus præbendatus non habens præſtimonia,alterius poſteà decedentis acceptare poterit. ergo nõ uidetur Papa intellexiſſe in ſenſu cõpoſito, uel unito, ſed potiùs in ſenſu diuiſo.Item illa uerba,eccleſiæ, referuntur ad præbendam,& illa,unius canonici,referuntur ad præſtimonia:ſi enim in gratia nihil fuiſſet dictum de præſtimoniis:nõ fuiſſent appoſita illa uerba,unius canonici &c. ſed ſimpliciter fuiſſet dictum, præbendam.ſi quæ uacat, &c. ergo cùm plures ſint gratiæ,ſcilicet una de præbendis ipſius eccleſiæ,& alia de præſtimoniis unius canonici cedẽtis,uel decedentis.argumen.l. ſcire debemus. ff. de uerbo.obligat. ergo illa uerba quæ ſtatim ſequuntur, quæ duceret acceptanda,cùm ſint plures numero, diuidatur in ſuas ſingularitates,ad quas referuntur per illam dictionem relatiuam , quæ ut ſit ſenſus ſibi factam gratiam de præbenda ipſius eccleſiæ ,quam duceret acceptandam. argu.d.filio.§.fina.Et hoc credo uerum.

S U M M A R I A.

1 *Acceptatio primi in data licèt reddatur inutilis:attamen præſtat impedimentum ſecundo.*

2 *Collatio ordinarij facta infra menſem expectanti datum an ſit ualida,ſi appareat expectantem non acceptaſſe infra menſem.*

3 *Decretum omne habet tacitam conditionem in ſe, ſi in cuius fauorem eſt interpoſitum,uti noluerit.*

4 *Negligentia nobilis quæ dicatur,erit arbitrarium.*

DECISIO XXI. aliàs 422.

1 NOta, primus† & ſecundus [a] in data acceptauerunt
a infra mẽſem unam eccleſiam,poſt unum uel duos menſes,ſecundus fecit ſibi prouideri , ſed primus non,imò antequàm primus ſibi faceret prouideri, ſuper uenit reuocatio. Papæ,quæritur an ſecũdus habeat ius? Et uidetur quòd ſic,quia acceptatio primi redditur inutilis,& ineffectualis propter reuocatoriam, ergo non uidetur quòd præſtare poſsit impedimentum ſecũdo,quia non præſtat impedimentum quod de iure non ſortitur effectum:Contrarium fuit determinatum, per c. quondã. de præbend.li.6.acceptatio enim primi cùm à principio tenuiſſet,fecit ut decretum poſitum in literis ſuis omnia facta pro ſecundo irritarentur,& pro iſta parte,ſcilicet,quòd acceptatio ex quo ſemel fuit ualida, licèt afficiatur inutilis, præſtet impedimentum,faciunt iura allegata in quæſtione quã poſuit Io.An.de regu.iur. c. nõ præſtat.in mercurialib. Pro iſta parte optimè poteſt induci ff.de libe.& poſthu.l. ſi poſt. in princ. & per eundẽ modum l.ſi poſt habere dicitur. in prin. & uide hic quæſtionem quæ incipit,Cùm ad collationem cuiuſdã epiſ-
2 copi. Sed quid † erit ſi prior data nunquam acceptauit, an prouiſio ſecundo facta infra menſem primi erit nulla? Et idem quæri poteſt de collatione ordinarii facta infra menſem primi , ſi poſt non acceptat , & licet Paul. teneat quòd ſit nulla:ut notatur in cle. cùm ei quẽ. decõ-

ceſſ.præbend.dic quòd imò ualet per rationes Ioan. Mona.de præbẽd.ſtatutum.lib6.Et quia gratia primi eſt cõditionalis,ſi acceptauerit infra menſem,conditio deficit, ergo non impedit ordinarium uel ſecundũ in data. Itẽ
b omne decretum [b] habet † tacitam cõditionem , ſcilicet,
3 ſi is in cuius fauorem eſt interpoſitũ , eo uti uoluerit. ff. de lega. 1.l.ſeruũ.in prin.& notat.Ioan.Mo.in d.c. ſtatutum.de præbend.& hoc eſt uerum, niſi tunc cùm ſecundus ſibi fecit prouideri,primo poſſet notabiliter negligẽtia imputari,quia tunc cùm propterea primus ſit excuſus:ut in c.tibi qui.in fin.de reſcript.& in c.ſi clericus. de præbend.lib.6.ſecundus poſſet ſibi facere prouideri:ſed
4 † quando debet notabilis negligentia puniri , hoc eſt in arbitrio iudicis attentis circunſtantiis attendendis, cùm non ſit tempus à iure ſtatutum. Dicitur tamen communiter quòd executor ſecundi, uel ordinarii poteſt monere primum, ut faciat ſibi prouideri:& ad hoc ſibi præfigere tempus competens,quod hoc faciat: alioquin ipſi etiam poterunt prouidere: ut argumen.in ſimili extrà de reſti.ſpoliato.capit.frequens. §. ſolet. ff. de hære. inſti. ſi quis inſtituatur.in prin.

ADDITIONES.

a Nota, primus & ſecundus. Adde Staphil.in tract.de lite. grat.& iuſtit.fol.109.uer.3.expirat.

b Omne Decretum. Adde Ruinum conſ.93.uol.3.

S U M M A R I A.

1 *Acceptatio nulla ex poſt facto non conualeſcit.*

2 *Impetrans quam diu præcedit eum primus in data, non poteſt facere ſibi prouideri.*

DECISIO XXII. aliàs 52.

1 NOta, † quòd ubi ſunt duo expectantes [a] ſub diuerſis datis cum poteſtate acceptandi etiam beneficia reſeruata, ſi ſecundus in data infra menſem debitum primò in data acceptauit beneficium, non ualet ſua acceptatio, nec prouiſio, dũ tamẽ primus in gratia poſtmodum infra menſem acceptauerit: licèt habuerit eam pro derelicta, intantum quòd ſi Papa conferat beneficiũ uacans tãquam reſeruatum, collatio Papæ præfertur, & præualet acceptationi ſecundi impetrantis. Et poteſt eſſe ratio, quia † ſecundus impetrans quamdiu præcede-
2 bat eum primus impetrans, non potuit ſibi facere prouideri:nec acceptatio ſua fuit efficax, ergo poſito quòd primus omiſerit gratiam, actus qui fuit inualidus ex poſt facto nõ conualeſcit. argumen.l. ſi ſeruus.ff.qui & à quib. l.1.§.illud.ff.quorum leg. ad quod facit not.per Ioã. Monach.in c.ſtatutum.de præbend.libro ſexto. ad quod c. penulti.cum ibi not.per Io. And.eod.titu.& ff.de leg. 1. l.planè.in prin. licèt aliqui teneãt contrarium. ad quod l. ſi cũ optio.de optio leg. & l. ſi hæres.de manu. uindict.per quas leges ego ſolus tenui iſtam partẽ: licèt decretũ pro primo appoſitum uideatur multum obſtare: ut c. penul. alleg.& uide omnino dec.45. ſuprà de reſcrip.& dec. 21. & 47. hoc eod.tit.& uide omninò Collect.in c. eccleſia. uer.quid ſi tu primus in data, &c.de ſortileg.

ADDITIO.

a Duo expectantes. Adde quod licet expectantes non acceptent infra menſem,collatio tamen interim non ualet: ſecundum Rotam deci.27.ſuprà de præbend.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula conſueta poni in confirmationibus, dummodò ex ordine debeatur beneficium, non intelligitur tantùm de ordine datæ, ſed acceptationis.*

DECISIO XXIII. aliàs 502.

1 NOta, † quòd clauſula conſueta poni in confirmationibus, dummodò ex ordine debeatur beneficium, nõ intelligitur tãtũ de ordine datæ, ſed acceptatio-

nis:quia tunc primo beneficinm eſt debitum: ut in cap. 1.de conceſſ.præbend.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Pronifio in qua narratur canonicè prius prouiſum fuiſſe, eſt ſurreptitia.*

DECISIO XXIIII. aliàs 535.

1 PRimo † & ſecundo in data acceptantibus unum beneficium reſeruatum, aliàs tamen cadens ſub eorum gratiis: ſecundus in data obtinet gratiam, per quam narrat in literis eius, quòd ſi aliàs non obſtetiſſet reſetuatio, fuiſſet eidē canonicè prouiſum, & tanquam de reſeruato prouideretur, uel mandatur prouideri, ſi nō fuerit alteri ius quæſitum: quæritur an hæc gratia ſit ſurreptitia propter hoc, qnia non erat ſibi aliàs canonicè prouiſum, licèt qnidam dicerent quòd non ex eo quòd Papa nō cōſiderat illam canonicam prouiſsionem, ſed reſeruationē quæ impediebat utrunque: ſcilicet, prouiſionem tā primi, quàm ſecundi: nec etiam executor primi potuit ligare manus ſecundi: quia ipſe eas habebat ligatas, propter decretum reſeruationis: tamen maior pars tenuit pro primo, quia eſt ueriſimile, quòd potiùs fuerit Papa motus ex eo: quia æſtimabat cū aliàs canonicè obtinuiſſet: quod tamen non fecerat, etiam ſi reſeruatio non obſtetiſſet propter primum, cuius decretum ligauit manus ſui executoris. uide quod no. Innocen. in capitu. dudum. de electio. ſuper uerbo, canonicè. in principio.

SVMMARIA.

1 *Pronifio facta poſtquam Papa appoſuit manus ei qui acceptauerat priùs, uel poſteà acceptauit, non ualet.*

2 *Collatio facta per ordinarium infrà menſem datum expectanti, etiam quòd Papa mandauerit dictam collationem confirmari: ſi tamen alterius non fuiſſet quæſitum, non ualet, nec tenet.*

3 *Mandatum de prouidendo, an liget manus habentis poteſtatem conferendi.*

4 *Beneficium dicitur effectum per appoſitionē manus Papæ.*

DECISIO XXV. aliàs 536.

1 INfrà menſem † [a] expectantis, & ante ipſius accepta-
2 tionem, ordinarius de facto contulit cuidam beneficium uacans, & cadens in gratia expectantis: ſed ad il
2 lius † cui ordinarius contulit, ſupplicationem, Papa mandauit certis iudicibus, quòd illam collationem ordinariam authoritate apoſtolica confirmarent: ſi à die datæ præſentium non eſſet alteri ius quæſitum: tandē ante cōfirmationem per ipſos iudices factam expectans acceptauit, & ſibi obtinuit prouideri: poſteà uerò dicti iudices dictam collationem ordinariā confirmauerunt, quæritur an talis cōfirmatio teneat: uel an dictus expectans, cui ante confirmationem prouiſum extiterat, poſt mādatum tamē de confirmando à Papa emanatum fuerit ius quæſitum? Et uidetur quòd confirmatio teneat: & quòd prouiſio expectantis poſtquā Papa appoſuit manus mandato confirmari collationem ordinarii non tenuit, quia per talem manus appoſitionem totum negotium uidetur ad ſe aduocaſſe: & ſi executori expectantis manus & cuiuslibet alterius inferioris fuerint ligatæ. argumen. capitu. ut noſtrum. de appellationibus. licèt in oppoſitum
3 uidetur: quia † per ſolum mandatum de prouidendo nō ligentur manus cuiuſcunque habentis poteſtatem conferendi: quò minus prouiſio per eum facta teneat, & ualeat: per decre. quia cunctis. §. ex parte. uerſ. nō ſic. & uerſicu. ſimiliter. de conceſſi. præbend. lib. 6. niſi Papa expreſsè beneficium ſuæ diſpoſitioni reſeruaret, uel decretum in tali mandato adiunxiſſet, uel aliàs expreſsè ſuam uoluntatem inſinuaſſet. ut dicto capit. quia cunctis. talibus iudicibus quibus mandatur tale beneficium reſeruando ſuæ diſpoſitioni, uel interdicendo: ut ibidem cū ibi not. per Archidiaco. in uerſicu. ſimiliter. ſuper uerbo exprimatur. & ſuper uerbo, inſinuent. & eo. tit. c. ſi ſoli & facit de præb. dilectus. uerſicu. clericus. quod concordat cum capit. inter cætera. eod. titu. Et ſic reſponderi poteſt ad rationem in oppoſitum, quia Papa non aliter uidetur
b ad ſe aduocare negotium, nec manus apponere: [b] niſi exprimat, quòd nullus alius poſsit diſponere, puta reſeruando, uel decernendo non ualere &c. per præmiſſa: niſi uelles tenendo primam partem dicere, quòd ſimiliter mandato prouideri, uel etiam diſponendo de certo beneficio uacante, uideatur manus apponere, etiam ſi non reſeruet, uel decernat. Et reſponderi poſſet ad iura proximæ allegata, quòd omnia loquuntur ubi Papa mandat prouideri de beneficio uacaturo, ubi non eſt ueriſimile quòd per ſolum mandatum incontinenti uelit manus ordinarii ligare: nec aliquod beneficium afficere, etiā ſi de certo beneficio uacaturo hoc mādet, puta de tali, nominādo illud primū uacaturū: ſed non bene uideo quare non ſit eadem ratio diuerſitatis in uacante, quàm in uacaturo, cùm uenit caſus uacationis: quia eadē ratio quare ſecundam credo de iure ueriorem, & ſic prouiſio ex-
4 pectantis erit potior, & confirmatio † non ualebit, ex quo prius expectanti fuerit ius quæſitum. Audiui tamē quòd Cancellaria: ut prædicta iura tollerentur, & ut gratia Papæ poſsit indubitanter ſortiri effectum, per ſolam manus Papæ appoſitionem, eo ipſo quòd ſignat ſupplicationem, ſeu prouideat, ſiue mādet prouideri, uel aliàs diſponat de uacanti, uel uacaturo certo uel incerto, adeò uult eſſe affectum beneficium & ligatas manus inferioris, quòd ſemper durat reſeruatio cum decreto à die datæ ſignationis factæ per Papam, & tunc per illas clauſulas reſeruationis, & decreti, negotium eſt clarum. ueruntamen cùm gratia ſit de incerto beneficio uacaturo: ut puta quòd duxerit acceptandum, dat decretum in certum, & ſuper incerto, quòd demùm ligat, cùm deductum fuerit ad certitudinem per acceptationem. iuxta c. dudùm. de præbend. lib. 6. §. conſiderantes. niſi apponeret certum tempus, puta menſem, ut hodie communiter fit de ſtylo Cancellariæ: quia tunc infrà tempus etiā ante acceptationem ligaret manus aliorum, ut menſis appoſitio in aliquo operetur. ut in clement. cùm ei quem. de conceſſ. præb. uide dec. 47. infrà iſto tit.

ADDITIONES.

a Infrà menſem. Adde Aeneam de Falco in tract. reſeruat. in 4. quæſt. princip. in 15. effectu. uerſicu. & per illam.

b Nec manus apponere. Vide Panor. in c. inter dilectos. col. 2. uerſ. in glo. extra de exceſ. præl.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio pauperis facta de beneficio uacante ante purificationem gratiæ factam infra menſem, an ualeat.*

2 *Datio libertatis facta pendente optione eius, cui legata erat ſeruorum optio, ualet in euentum, in quem ille non optetur.*

3 *Prouiſio tribuit ius in re.*

4 *Acceptatio tribuit ius ad rem.*

5 *Papa ubi mandat aliquid ſtudioſè: tunc ordo literæ eſt ſeruandus.*

DECISIO XXVI. aliàs 544.

1 AN † acceptatio pauperis facta de beneficio uacante, ſi de iure ſibi debeatur, ante purificationē gratiæ, etiā ſi purificauerit infra menſē, ualeat, uel an ſit

ſit opus quòd poſt purificationem gratiæ iofrà menſem
nouiter acceptet? Et uidetur quòd ualeat: quia non eſt
niſi declaratio uoluntatis:& ideò cùm eam ooo mutaue
rit,ſed perſiſtat in eam, ſibi proficiet: dum tameo infrà
menſem purificetur cooditio. Pro hoc bene facit decre.
cum in cunctis. de electio.& c. ne captandæ. de coonceſſ.
præb.lib.6.ubi hodie alia forma eſt propter adiectioné
menſis,autequam uacet,quis ſecundum formam illã po
teſt acceptare primum uacaturum,uel ſecũdum ex cau-
ſa, & tamen ante oacationem poterit dici gratia ſua con
ditionalis,ſcilicet ſi eo uiuo uacaret beneficiũ. argumen.
l. hoc modo. de conditio.& demonſtra. & ſicut ibi ante
euentum conditionis ſacta acceptatio ualet in eueotum
conditionis:ergo & hic. pro hoc ff. de opti. leg. l. ſi cùm
2 optio. ubi datio † libertatis facta pendeote optione eius,
cui legata erat ſeruorum optio, ualet in eoentum, quò il
le non optetur: nec eſt opus quòd remoueatut datio li-
bertatis per eundem modum. facit l. legatarius. §. 1. ff. de
lega. 1.& conditio quæ pooitor io literis pauperum, po-
tius dirigitur ad prouiſionem, & eius effectum, quàm
ad acceptationem. Item pro hoc bene facit de ſecund. ta
bu. l. 2. §. ſi ſob conditiooe. ubi petitio poſſeſsionis bo.o
rum ſecundũ tabulas facta aote auduentũ cõditionis, ua
let in euẽtum. pro hoc bene facit ff. de teſta. mili. l. io frau
dem. §. teſtamentum. ff. de leg. 3. l. ſi filius. ibi, ſi durauer-
rit uoluntas. ff de oſ. proconſul. l. obſeruar. §. ſi. uer. ſed ſi
ante. ff. de donat. l quoties. §. 1. de ſolut. l. ſub conditiooe.
Io oppoſitum uerò quòd oon ualeat ante purificationẽ
gratiæ niſi poſteà infrà menſem reoouetur uerbo, uel ſi-
gno, uel facto ex quo poſteà appareat de eius animo. ar-
gumẽ. ad hoc ff. de optione legat. l. optione legata.& de
lega. 1. l. Iulianos.& ff. quorũ leg. l. 1. §. quod ait prætor.
ff. ad Trebellia. l. ſed ſententia. ibi cùm dicit, ſi ratam ha-
beat. à cõtrario ſenſu. pro hoc de ſecund. tab. l. qui ex li-
beris. §. teſtamento. uerſi. planè. ff. de milit. teſtamen. l.
Tribunus. pro hac parte uidetur text. ff. de acquir. hære.
l. is qui hæres.& l. is poteſt.& l. extraneus. in prio.& l. hæ
res inſtitutus.& ff. rem ra. habe. l. bonorũ.& pro hoc etiã
bene facit: quia acceptatio eſt facta per uerbum præſen-
tis tẽporis, ſi de iure ſibi debeatur. & conſtat quòd ante
purificationem ſibi de iure non debebatur, cum ante ad
uentum conditionis oon ſit debitum: ſed ſpes io debitũ
iri. arg. l. cedere diem. ff. de uerb. ſig. quare non debet eſſe
maioris efficaciæ acceptatio, quam prouiſio, ut patet:
3 quia imò prouiſio debet eſſe fortioris efficaciæ, cũ† per
4 eam tribuatur ius io re, & † per acceptationem noo, ſed
ad rem. de conceſſ. præb. c. ſi. lib. 6. Cõſtat autẽ quòd pro-
uiſio facta ante purificationem gratiæ noo ualeret: quia
eſſet facta contra ordinem literæ, & mentem Papæ, qui
ſtudioſè primò ponit de puriſicatione conditionis, & de
mũ de prouiſione. ergo &c. argu. eorum quæ habentur
de reſcrip. c. cùm dilecta. cum ibi no. per Hoſtien. qui ibi
5 oo. quòd † ubi Papa mandat aliquid ſtudioſè, quòd tũc
ordo literæ eſt ſeruaodus. uide deciſ. 37. infrà eo. tit. &
Collect. iu c. ex quæſtiooe. de reſti. ſpol.& dec. 57. ſuprà
eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio non tribuit ius ut oporteat de ea fieri mentionem à tertio prouiſo à Papa.*

DECISIO XXVII. aliàs 625.

1 SI aliquis † acceptat aliquam præbendam, de qua non
eſt ſibi facta prouiſio per ſuum executorem: ſi Papa
conſerat illam præbendam ſic uacaotem alteri, dicẽ
do, etiam ſi alteri oon eſt ius quæſitum, talis acceptatio
nõ nocet gratiæ Papæ alteri factæ: ſecus ſi ordinarius cõ
ſert alteri talẽ præbendã. iuxta c. cùm ei quem. de cõceſſ.
præbend. in clementi.& ita ſeruat ſacrum Palatium.

SVMMARIA.

1 *C. ſi hi contra quos. ut lit. pend. lib. 6. impedit executionem gratiarum expectatiuarum.*

2 *Expectantes an impediantur in executione gratiarum ſuarum propter d. c. ſi hi contra quos.*

3 *Impetrans qui acceptauit beneficium uacans per mortem Titij, an admitti debeat ad proſecutionem cauſa cum Sempronio collitigante ſuperſtite.*

DECISIO XXVIII. aliàs 588.

1 VTrùm c. ſi † hi contra quos. ut lit. penden lib. 6. impe
diat executionem gratiarum apoſtolicarum, quò mi
nus expectaotibus acceptantibus beneficia litigioſa
tanquam uacantia per obitum litigantium, qui lite pen-
dente mortui ſunt, ualeat prouideri: an habeat expecta-
re donec ad inſtantiam litigantium ſuperſtitum lites hu
iuſmodi ſioiantur? Fuit dictum quòd ſic: propter genera
2 litatem † illius c. cùm dicit, nullatenus, licet contrarium
facere uidebatur, quòd ſuper illo uerbo no. Archidiac.
à cootrario ſenſu, cùm tales executores oõ cenſeãtur iu
re ſuo conferre: ſed potius ex neceſsitate iure alieno: ut
3 ibi dixi. benè tamen † crederem tales impetrantes acce-
ptantes admittendos ad proſecutionem cauſæ, tanquam
illos, quorum intereſt per finem illius c. niſi ſuperuenis-
ſet reuocatio, per quam tollerentur gratiæ eorum, qui-
bus oondum extiterat ius quæſitum in re: prout ſuperue
oerat in caſu quæſtionis, ubi prætendebator impetrantẽ
eus licèt de facto per executorem ſuum lite pendẽte fue
rat prouiſum, & excluſum per reuocatoriam, quia illa
prouiſio executoris propter probibitionem dicti c. ſi bi
contra. ooo ualebat, & ſic per eam in beneficio ooo fue-
rat ius quæſitum: & ſic unus alius qui poſt reuocatoriam
& litem finitam impetrauerat, ſi noo eſſet tunc alteri ius
quæſitum, fuit potior reputatus. uide deciſ. 57. ſuprà de
reſtitutione ſpoliatorum.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio præſumitur facta infra menſem.*

DECISIO XXIX. aliàs 629.

1 SI aliquis † eſt primus expectans in aliqua gratia bene
ficiũ, & ipſe dicit ſe acceptaſſe iofrà menſem: ſecun-
dus expectans dat obiectiuè, ſeu dicit, quòd oon ac-
ceptauit infrà menſem ſine aliqua probatione, niſi ſecũ-
dus expectans probet clarè & legitimè, quòd noo acce-
ptaoerit iofrà menſem à tempore notæ nacatioois, oon
auditur. & ita etiã ſeruat Rota dom. Audit. ſacri Palatii.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio pauperis ante purificationem gratiæ, quæ non purificatur infrà menſem non ualet: ſecus ſi gratia eſſet in forma, dignum arbitramur.*

DECISIO XXX. aliàs 760.

1 SCiendum, † quòd ſi aliquis in forma pauperum acceptat beneficium uacans infrà menſem, gratia ſua nõ purificata, nec etiam purificauit infrà menſem, dicitur quòd talis acceptatio oon ualet; ſecundum quod tenent Doct. iu c. cùm ei quem. de conceſ. præbend. in cl. ſecus autẽ ſi gratia eſſet facta in communi ſub forma, dignum arbitramur; quia tunc acceptatio infrà menſem ualet: licèt gratia eius ooo eſſet purificata propter uirtutem dictæ gratiæ, ſiue clauſularum poſitarum in dicta gratia, dignum arbitramur. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus habens ex priuilegio nominare unum canoni-*
cum in qualibet eccleſia: ſi ſemel nominauerit aliquem,
licèt poſſeſſionem non fuerit conſecutus, non poterit a-
lium nominare.
2 *Electio ſola immediatè non tribuit ius in dignitatibus ele-*
ctiuis: ſecus eſt in ſimplicibus beneficijs.

DECISIO XXXI. aliàs 35.

1 NOta, † quòd ubi habet Epiſcopus ex priuilegio a,
a ſeu ex conſuetudine, quòd poſsit in creatione ſua
noua nominare unum canonicum in qualibet eccle
ſia collegiata, ex quo ſemel unum nominauit, & nomina
tus gratiam acceptauit, poſito quòd nominatus poſſeſ-
b ſionem non ſuerit adeptus, b pacificam, Epiſcopus non
poteſt alium nominare. argu. l. apud Aufidium. de optio.
lega. & quod not. Archi. in c. cùm in multis. ſuper uer-
bo, exprimat. in princ. & c. gratia. in fin. de reſcrip. lib. 6.
licet faciat contrà c. ſi electio. de elect. lib. 6. & quod not.
Archi. in c. ſi compromiſſarius. ſuper uer. officio. eod. tit.
2 & li. Sed non obſt. c. ſi electio. quia ibi † ex ſola electione
immediatè in dignitatibus electiuis non attribuitur ius:
ſecus eſt in ſimplicibus beneficiis: ut in c. ſi tibi abſenti.
de præb. cum ibi not. per docto. in 6. pro prima parte ſa
ciunt no. per Innoc. in c. cùm Bertoldus. ſuper uerbo, ip
ſum. de re iudi.

ADDITIONES.

a Ex priuilegio. Adde deci. 1. ſuprà de præben.
b Adeptus. Iſtud facit ad quæſt. nunquid beneficium dica
tur ſola collatione plenè acquiri etiam ante illius adeptã
poſſeſsionem: in quo dic, quod licet beneficium ante a-
deptionem poſſeſsionis poſsit permutari ſecundũ Imo.
in cle. 1. de rer. permut. & gl. in §. item quod uniuerſita-
tes. in uerb. poſsidebunt. ti. de collat. in pragmat. uerun-
tamen qui habet ſolum titulum beneficij ſine poſſeſsio
ne non dicitur obtinere beneficium, ſecundum glo. in
uerb. obtinebunt. §. item inſuper. ti. de colla. in pragmat.
ſanctio.

SVMMARIA.

1 *Gratia facta ad beneficia in curia uacantia, extenditur*
ad deuoluta.
2 *Beneficium deuolutũ an uideatur propriè uacare in curia.*
3 *Gratia facta alicui in præiudicium concedentis non eſt am*
bitioſa, ſed eſt extendenda.

DECISIO XXXII. aliàs 301.

1 NOta, † quòd ubi Epiſcopo eſt facta gratia, quòd be
neficia ſuæ diœceſis uacantia in curia Romana,
poſsit conferre: beneficia deuoluta ſecũdũ aliquos
2 includit: ut c. porrò. de priuil. ſed † beneficium deuolu
tũ non uidetur propriè in curia uacare. quod probatur,
quia de beneficiis uacãtibus in curia Romana nõ poteſt
quis prouidere ſine ſpeciali mandato Papæ: ut c. licet. de
præb. li. 6. c. ſi de beneficio. eo. ti. in cle. & quia licet colla
tio pertineat ad Papam: tamen beneficium uidetur uaca
re in partibus, ubi prius uacauit, licet aliqui cõtrà, quia
beneficium uidetur uacare & in partibus, & in curia. ar-
a gu. l. 1. a C. ubi de poſ. agi oportet. Item † gratia facta Epi
3 ſcopo in præiudicium concedentis nõ eſt ambitioſa, ſed
eſt extendenda: ut c. tua. de uerb. ſig. & c. dudum. cum
ibi not. per Io. And. de præb. li. 6. ſuper uerbo, beneficia.

ADDITIO.

a L. 1. Illa lex parum facit ad hanc dec. ut clarè patere po-
teſt ipſam intuenti.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poſtquàm commiſit alicui ut conferat certum be-*
neficium uacans, non poteſt uariare.

DECISIO XXXIII. aliàs 316.

NOtat glo. Io. And. in nouel. c. præſenti. de offi. dele.
1 lib. 6. quòd † ubi Epiſcopus committit Titio, ut pro
uideat Petro de uacanti beneficio, ſi dictus Petrus
idoneus reperiatur, ſi antequàm dictus Titius prouideat
Petro dictus Epiſcopus conferat dictum beneficiũ, non
ualet collatio: nec Epiſcopus poteſt uariare. ad quod fa-
cit no. per Inn. in c. in cauſis. ſuper uerbo, cùm res: de ele
ctio. l. ſancimus. C. de dona. quia non uidetur ſimplex
mandatum: imò uidetur talis qualis donatio ſeu conceſ-
ſio facta in Titium ut conferre poſsit beneficium in ca-
ſu, in quo dictus Petrus idoneus reperiatur.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium uacans re integra etiam poſt menſem an poſ-*
ſit acceptari?

DECISIO XXXIIII. aliàs 34.

1 NOta † quòd ubi impetrans a non acceptauit infra
a menſem beneficium quod uacabat: elapſo mẽſe ua
cans adhuc beneficium poteſt acceptare: ſecus ſi be
neficium eſſet alteri collatum. de quo dic ut per Archid.
in c. dudum. de præb. lib. 6. licet contrarium, no. Io. And.
in c. 1. ſuper uerbo, infra menſem. de conceſ. præb. in cle.
& iſta ultima opin. approbatur prima quæſtione reproba
ta ſuperiore. ſed primam tenet Pau. in alleg. cle. cùm et
quem. de præb. & in cle. ſi iuxta. de præb. ſed executor
non poterit prouidere ſibi niſi infra menſem acceptet
propter formam litterarum. uide dec. 14. ſuprà eod. titu.
quæ uidetur tenere contrarium iſtius deciſionis.

ADDITIO.

a Impetrans. Adde Staphil. de lit. gra. & iuſti. fol. 93. uer. 5.
non omittendum.

SVMMARIVM.

1 *Expectans de collationem Decani & capituli eccleſiæ ca-*
thedralis poteſt acceptare beneficia uacantia in ea.

DECISIO XXXV. aliàs 112.

1 NOta, † quòd ubi aliquis eſt expectans ad collatio-
nem Decani & capituli eccleſiæ cathedralis: talis
expectans poteſt acceptare beneficium uacans in
eccleſia cathedrali, nec iſto caſu habet locum c. quãuis.
de præb. lib. 6. ad quod not. in c. gratia. in princi. ubi di-
cit contrà, per Archid. de reſcrip. & c. ſi motu. ſuper uer-
bo beneficium. de præb. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo eccleſiæ, in qua eſt certus numerus canonico-*
rum, vel præbendarum, diſponens quòd habens dignita
tem ſine præbenda non poſſit acceptare primam præ-
bendam vacaturam, non valet.

DECISIO XXXVI. aliàs 113.

1 NOta, † quòd non ualet conſuetudo in præiudiciũ
impetrantium apoſtolicorum, quæ eſt in eccleſia,
in qua eſt certus numerus canonicorum, uel præ-
bendarum, quòd habens dignitatem ſine præbenda non
poſsit acceptare primam præbendam uacaturam, quia ſi
talis conſuetudo ualeret tunc per talem ligarentur ma-
nus Papæ, quod non eſt dicendum. pro quo uide no. per
Guliel. in c. inferior. 21. diſtin. Nec obſt. c. cùm in eccle-
ſia. de præb. li. 6. quia ibi erat certa præbenda, quæ debe
batur Epiſcopo futuro.

SVM-

SUMMARIUM.

1 *Ordinarij conferre poſſunt beneficia vacantia ante purificationem gratiæ in communi forma pauperum.*

DECISIO XXXVII. aliàs 117.

1 a Nota ſecundum aliquos, ubi† eſt facta gratia,ᵃ in forma communi cum menſis appoſitione: ſi antequam purificet gratiam, uacet beneficium: poteſt conferri per ordinarium. & eſt ratio, quia gratia non eſt purificata quantum ad impetrantem: nec uidetur uacare beneficium ſi ea purificata uacat in fauorem impetrantis. Alij contra: quia ex quo menſis eſt appoſitus infra menſem ordinarius non poteſt ordinare ut ſit purificata gratia, & conditio uideatur retro purificata: ut l. potior. C. qui pot. in pign. hab. ſic intelligitur c. cùm ei quẽ. §. ſecùs. de conceſ. præbend. in clemen. & uide infrà deciſ. 12. ſuprà de reſcript. deciſ. 23. ſuprà de præbend. & deciſ. 47. infrà eod. titu.

ADDITIO.

a Facta gratia. Adde deciſ. 23. ſuprà de præbend. & deciſ. 17. hoc eod. titu. ſuprà in nouis.

SUMMARIUM.

1 *Iudex recuſari poteſt, ſi propalauit intentionem ſuam, dicendo aliquem non habere ius.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 256.

1 Nota, † quòd eo ipſo quòd quis manifeſtauit, ſeu propalauit intentionem ſuam, dicendo quòd talis non habet ius in cauſa: poteſt ut ſuſpectus recuſari. no. Inno. in c. irrefragabili. de offi. ordi.

DECISIO XXXIX. aliàs 414.

Similis eſt deciſ. 21. de reſcript. ſuprà in nouis.

DECISIO XL. aliàs 463.

Similis eſt deci. 13. titu. de reſcript. ſuprà in nouis.

SUMMARIUM.

1 *Clauſulæ generales derogatoriæ quæ hodie apponitur in literis apoſtolicis derogat ſtatutis eccleſiarum requirentibus ſacerdotium.*

2 *Clauſulæ derogatoriæ non tollunt, nec derogant ordinationi fundatoris, quòd beneficium non conferatur niſi ſacerdoti in actu.*

DECISIO XLI. aliàs 466.

1 a Nota, † quòd ſtatuta eccleſiarum actu ſacerdotium requirentia per clauſulas generales ᵃ derogatorias in literis Papalibus poſitas ſublata, uel ſaltem dilatata cẽſentur: ita quòd impetrantes apoſtolici poſſunt huiuſmodi beneficia acceptare, licèt non ſint in ſacerdotio cõſtituti: dummodò ſint ætate tali, quòd in proximis quatuor temporibus poſſint ad ſacerdotiũ promoueri. iuxta no. per Io. And. in c. ſi pro clericis pauperibus. de præb. li. 6. & per Ioan. Andr. in c. ei cui. eo. tit. licet Archi. ibidem, & in c. cum aliquibus. de reſcript. uideatur tenere contrarium, & hoc ſatis innuunt uerba in dictis non obſtan. 2 poſita ſi bene inſpiciatur. Clauſulæ† tamen prædictæ non tollunt, nec derogant ordinationi fundatoris in ſuo teſtamento, quòd huiuſmodi beneficiũ cõferatur niſi actu ſacerdoti: quia ſicut Papa non uult præiudicare in præſentatione: ita nec in tollendo ordinationem, uel ultimam uoluntatem earundem. & pro hoc uide gloſſ. in clemen. ut hi. qui. de æta. & qualita.

ADDITIO.

a Clauſulas generales. Adde quòd clauſula conſueta apponi per Papam in gratijs ſuis, ſcilicet, non obſtan. in contrarium facientibus, derogat ſtatutis generalibus aſpicientibus ad omnia beneficia eccleſiaſtica. uide Fely. in c. nonnulli. de reſcript. uerſi. octaua concluſio Stapbi. de lit. gratiæ & iuſti. fol. 99. uerſi: poſt prædicta. & deciſ. 1. de reſcript. in no.

SUMMARIA.

1 *Expectans primus in data ſi medio iuramento pactus ſit ſecundo, quòd nunquam beneficium cadens ſub gratia ſua acceptabit, donec ſecundus obtinuerit beneficium, an ſecundus ſit potior in beneficio vacanti, quod vterque acceptauit infra menſem.*

2 *Iuri de futuro pacto renuntiari poteſt.*

DECISIO XLII. aliàs 835.

1 Primus in† data medio iuramento facit pactum cum ſecundo, quòd nunquam beneficium cadens ſub gratia ſua acceptabit, donec ſecundus, qui impetrauit ad eandem collationem obtinuerit beneficium in gratia ſua: & ſi cõtingeret acceptare beneficium, quod ſecundus uellet acceptare: ex nũc prout ex tunc renunciat iuri ex tali acceptatione, ſeu prouiſione ex eo ſecuta ſibi competenti: quæritur an ſi poſtea uacans beneficium cadẽs ſub eorum gratia quilibet acceptet infra menſem, & poſteà quilibet ſibi faciat prouideri: ſecũdus ſit potior, ſic quòd obſtẽt priori pactũ & renunciatio quã fecit? Quidã 2 dixerunt quòd ſic, quia† per pactum etiam iuri futuro re a nunciariᵃ poteſt, licet non per ſimplicẽ repudiationem. C. de pact. l. 1. Alij quòd nõ: quia ex quo primus acceptat infra menſem, decretũ in literis appoſitum ſortiretur ni res: & irritum erit, & inane quicquid per ſecundum, uel eius executorem fuerit attentatum. c. cùm ei quem. de conceſ. præbend. in cle. non fuit quæſtio determinata: ſed mota in conſilio.

ADDITIO.

a Iuri futuro. An & qualiter iuri de futuro renuntietur, uide per Nico. Mil. in ſuo repert. in uerb. renuntiari non poteſt.

DECISIO XLIII. aliàs. 833.

Similis eſt deciſ. 21. ſuprà hoc eod. titul.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium ſemel taxatum per habentem poteſtatem ſemper ſic durat taxatum.*

DECISIO XLIIII. aliàs 66.

1 Nota, † quòd ubi beneficium eſt ſemel taxatum: per illos, qui poteſtatem taxandi habent: ex tali taxatione beneficium uidetur taxatum: niſi aliquis actus interueniat contrarius taxationi. Et poſito quòd per multos annos ſtetit, quòd decima pro illo beneficio ſoluta non fuerit, niſi pro illa uice, pro qua fuit taxatum, non ideo minus uires habet taxatio ſemel facta, quia ſi poſteà non indiguit decimis, non propter hoc uidetur remiſiſſe, quin taxatio prius facta ualeat. arg. l. in filijs, C. de decurio. lib. 10. & uide dec. 40. poſt medium. & 64. ſuprà de reſcript. & dec. proxi. ſequen.

SUMMARIUM.

1 *Beneficia non taxata etiam cadunt ſub gratia in forma pauperum.*

DECISIO XLV. aliàs 189.

1 Nota ſecundum aliquos, † quòd ubi non eſt beneficium taxatum, uenit in forma pauperum, poſito quòd ſit magni ualoris: de quo dic per Ioan. And.

in Spe. de conceſſ. præbend. in §. item tractatur aliqua
quæſtio facti circa prin. §. & uide deciſ. immediatè præ-
cedentem.

SVMMARIA.

1 *Prouiſio apoſtolica de beneficio iuriſpatronatus clerici & laici communiter ualet.*
2 *Compromitti poteſt de ſpirituali in laicum cum clerico authoritate ſuperioris.*

DECISIO XLVI. aliàs 269.

a NOta, † quòd Papa conferendo [a] beneficium ut re-
1 ſeruatum, non uidetur conferre iuſpatronatus lai-
ci, ut c. licet. cum ibi no. de præbend. lib. 6. tamen
iſtud eſt uerum cùm iuſpatronatus inſolidum pertinet
ad laicũ, quia ſi non pertineret inſolidum ad laicum, ſed
pro parte, & pro parte ad clericum, tunc pars clerici tra-
heret ad ſe partem laici, & ualeret in toto collatio Papæ,
nec tunc haberent locum not. in allegato c. licet. quia ex
quo pertinet pro parte ad clericum, & per conſequens
ad Papam, & quia maius dignum trahit ad ſe minus di-
gnum. Pro iſta parte facit c. per tuas. de arbit. cum nu. in
c. contingat. eod. tit. ubi † poteſt compromitti de ſpiritua-
2 li in laicum cum clerico, authoritate tamen ſuperioris:
cùm ſimpliciter non poſſit compromitti in laicum, & ſic
ualet compromiſſum propter perſonam clerici adiunctã
ibi: aliàs non ualeret, ergo idem ſit in propoſito.

ADDITIO.

a Papa conferendo. Adde uidendum Aeneam de falco. in
tractat. reſer. in 4. q. princip. in 14. effectu. Staph. de lite.
gra. & iuſti. fol. 54. uerſic. quòd autem. Pariſius conſi. 128.
in capel. nu. 12. uol. 4. Fel. in tract. quando literæ apoſtol.
in 6. amplia.

EPITOME.

Expectantes in forma pauperum poſt purificationem
ſuæ gratiæ non poſſunt impediri ab ordinarijs.

DECISIO XLVII. aliàs 450.

a NOta, quòd §. ſecus, [a] c. cùm ei quem. de conceſſio.
præbend. in clement. habet locum nedum in for-
ma gratiæ ſpecialis, ſed etiam pauperum poſt puri-
ficationem, ita quòd ante ipſam non ſunt ligatæ manus
ordinarijs. & in hoc cõueniunt omnes Domini in Rota,
me & domino Roberto duntaxat exceptis, qui allegaui-
mus 12. decretales ſolemnes, ac ibi ſcribentes tenentes
contrarium. Prædicti uerò alij Domini allegabant Oldra.
in quæſtionibus ſuis. credò quòd ſit ſuprà. q. Ioan. And.
in additio. Specul. de conceſſio. præbend. & multos alios
antiquos Doctor. qui tulerunt ſententias contra pau-
peres apoſtolicos, & pro ordinarijs, prout recitat etiam
collect. in c. propoſuit. de conceſſio. præbend. qui decli-
nat in opinio. domini Roberti & meam, quam etiam
tenet ibi dominus pater meus ſubtiliſſimus dominus
Ioann. de Lign. dicens opinionem contrariam tan-
tum ab intellectu illius decr. remotam, quantùm cœ-
lum & terra. idem Ioan. Cal. in dicta cle. dicens, & de
ducens quòd aliàs nihil operaretur appoſitio menſis,
quæ tamen, ut ibi dicit text. debet aliquid operari, ſeu
aliquam utilitatem afferre impetranti. Hanc opin. tenue-
runt antiqui, & Paul. & Gen. & Stepha. qui etiam fuit
Auditor ſacri Palatij. Guliel. de monte Laud. qui poſuit
expreſsè formam, & ſtylum ſcribendi tempore domini
Cle. 5. ante editionem conſtitutionis illius, in qua dice-
batur poſt illa uerba, quòd duxerit acceptandum, ita
quòd interim manus ordinarij, & cuiuslibet alterius ſint
ligatæ, quòd hodie, dixit ipſe, non oportet, propter d. §.
ſecus. Idē tenet Matthæus angeli Rai Iacobi Lapus Fre-
dericus de Sen. in hac opi. declinat dominus Cardinalis
Viuarien. non modicæ authoritatis uir, in cuius pectore
omnia iura ſunt recondita. Secundum hanc opin. fuit la-
ta ſententia in palatio per domi. Ioan. de Varenis pro pau
pere apoſtolico, reuocata per dominum Aegid. de Bella
mera, qui multum copioſè & prolixè ſcripſit ſuper dicto
§. ſecus. & ego taliter qualiter licet minus ſufficienter ſcri
pſerim contrarium, & ut potui, non ſatisfaciendo, ſed eua
dendo reſpondi omnibus rationibus per eum factis.
uide ſuprà eod. titu. deciſ. 25. & 37. & deciſ. 10. infrà de
iure patronat. & ibi de hoc.

ADDITIO.

a Nota quod §. ſecus. Adde dec. 2. hoc titul. ſuprà in nouis
& Staphil. de liter. grat. & iuſtit. fol. 96. uerſ. 7. & ultimo.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio ad gratiam extinctam non præiudicat ei, qui interim aliam gratiam impetrauit.*

DECISIO XLVIII. aliàs 558.

1 POſtquàm Titius † [a] impetrauit ad collationẽ Epiſco-
a pi, Papa reuocauit omnes gratias antè factas, po-
ſteà Papa fecit gratiã Mæuio ad collationem Epiſco-
pi: & poſt iſtam gratiam, Papa primò Titiò fecit gratiam,
per quam ſibi reſtituit primam gratiam, & uoluit primas li
teras ualere, quas ante gratiam Mæuij reuocauerat, quæ-
ritur an ille Titius ſit præferendus Mæuio? Dictum fuit
quòd non, per c. quamuis. de reſcrip. lib. 6. & per iura al-
le. ibi. ff. de decu. l. 3. in prin. C. de conſu. l. 1. ff. de bonis li-
ber. l. ſi neceſſe §. ſi deportatus. In contrarium facit. ff. qui
po. in pigno. hab. ſi prætor. l. creditor acceptus. & de ly-
mo. c. ex inſinuatione. ibi, cũ dicitur, ita uidelicet. quaſi in
nuat, quòd niſi ſub illã proteſtatione eum religaſſet, priſti
num locum recuperaſſet.

ADDITIO.

a Poſtquam Titius. Adde per Beſignet. deciſio. 14. de reſcri.
quæ ad literam eſt huic ſimilis.

EPITOME.

Gratia ad prouiſionem capituli & canonicorum con-
iunctim uel diuiſim non extenditur ad beneficium perti
nens ad diſpoſitionem unius ex canonicis ratione præ-
bendæ, quod obtinet in ipſa eccleſia, ſeu extra eam.

SVMMARIVM.

1 *Expectans ad collationem, præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Decani & capituli, ſingulorumq́; canonicorum alicuius eccleſiæ, an poſſit acceptare recto riam in dicta eccleſia, ad quam ius præſentandi habet quidam canonicus uigore ſui certi beneficij quartaria nuncupati?*

DECISIO XLIX. aliàs 583.

NOta in diœceſi Maioricen. ſunt quædam eccleſiæ,
in quibus ſunt duo perpetua beneficia eccleſiaſti-
ca, quorum unum uocatur rectoria, & habet cu-
ram parochialem illam obtinens: alterum uocatur quar
tus, uel quartaria, & obtinens illud non habet curã, ſed
habet certam partem prouentuũ, & habet præſentare re
ctorem ad rectoriam eiuſdem eccleſiæ Epiſcopo ſubſti-
tuendum per eum, ita quòd ille quartus, ſeu quartarius,
1 ſeu beneficium ſic nuncupatum in illis eccleſijs non con
ſueuit conferri, niſi canonico actu præbendato in eccle-
ſia Maioricen. Hoc ſuppoſitò uacante rectoria in una de
illis eccleſijs quidam canonicus Maioric. qui erat quarta
rius, ſeu obtinebat quartam, ſeu quartariam in eadem ec
1 cleſia præſentauit quendam ad rectoriam illius eccleſiæ
Epiſcopo, ſicut poterat ratione quarti ſui ſeu quartariæ.
1 Quidã † uerò apoſtolicus, qui expectabat ad collationẽ,
præſentatio-

præſentationem,ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Decani & capituli, ſingulorumque canonicorum eccleſiæ Maioricen.communiter uel diuiſim, acceptauit illam rectoriam,prætendẽs illã cadere ſub gratia ſua,ex quo pertinet ad præſentationem illius canonici excipitur contra eũ per præſentatum per canonicum, quòd ad eum non pertineat præſentatio ratiooe canonicatus, nel præbẽdæ eccleſiæ Maioricen.ſed ratione quarti,ſeu quartariæ prædictæ, qnam obtinet io eccleſia prædicta,de euius rectoria agitur:& ideò oõ cadit ſub gratia ſua.arg.c.mandatũ in fi.de præben.lib.6.cùm dicit,ratione huius præbẽdæ. cũ ibi no. Ipſe replicat quòd imò cadit ſub gratia ſua: qnia ex quo quartus ille,ſeu quartarius ratione cuius ad eũ pertinet præſentatio oon conſueuit cõſerri,niſi canonico:& ipſe ideò quia canonicus obtinet illũ quartum, ſeu quartariã quẽ ſeu quam aliàs obtinere oon poſſet: ideò præſentatio rectoriæ ſatis cadit ſub eius gratia, qui impetrauit etiã ad collatiooẽ ſingulorũ canonicorum. Quidã tenebant pro præſentato cõtra impetrantẽ quòd non cadat ſub gratia eius:ex quo non pertinet ad canonicatũ ratione canonicatus, ſed ratione illius quarti: nec conſert aliàs tanqnã canonicus, licet ſit canonicus: ſed tanquam quartarius.arg.ff.de his quibus ut indign.l. tutorẽ qui pupilli. ff.de adopt.ſi paterfamiliàs.§.qui duos. cũ concord.pro hoc,quia iura canonicatus & eius præbẽdæ ſunt diuerſa,& à iuribus quarti ſen quartariæ,licèt ſub perſona hnius & ſub huins regimine cõcnrrant, & uniantur,quia nbi duo inra cõcurrunt in perſonã unius, perindè eſt,ac ſi cõcurrerent in perſonis diuerſorũ: ut d. l.tutorem. pro hac ſeparatione iurium bene facit æquitas,& eius ratio Cy.ff.de ſeparatio.per totũ. & qnod no. per Inno.de priuileg.c.paſtoralis.& de religio.domib.c. 2.pro hoc etiam inducebatur l.3.§.ſed ſi coniũctim.ff.de leg.præſtand.& l.multũ.in fine. ff.de cõditionibus & demõſtrationib. pro hoc, quia talis quartus ſeu qnartarins nõ poteſt dici de inribus canonicatus,ſen præbendæ, cũ nõ ſemper cõferatur certũ canonicatũ & præbendã obtinẽti,ſed interdũ uni canonico, interdũ alteri, nec ad collationem canonicatus & præbendæ ſequitur neceſſariò quòd obtineat ſeu obtinere debeat talẽ quartũ ſeu quartariã, licèt illnd ſeu illam niſi eſſet canonicus obtinere non poſſet: ergo præſentatio rectoriæ pertinens rectori qnarti ſeu quarrariæ ad eum ratione canonicatus & præbendæ nõ cẽſebitur pertinere, imò utraque per ſe cenſebitur & ſeparatim nũc ſortietur naturã alterius: nec unũ cedet alteri, ex quo principaliter uniuntur & coniunguntur ſub unius regimine.argu.extrà ne ſede uacan. c.1.cũ ibi not.ff.de fideiuſſor.l.generaliter.§.1.uer.reũ.pro iſta parte etiam allegabatur:quia iſte quartus eſt additamentũ patens,ergo &c.argu.l.item ſi fundi uſufr.§.huic uicinus.uerſi.ſed in inſula. ff.de uſufr.pro iſla parte multũ benefacit qnòd no.Ioan. And.in dict.c.mandatũ, in nouella,ſuper gloſſ.fi. uerſi. uidetur expeditũ. ſi teneamus opinionem ſuam quæ habet ibi non dignitatũ: quia impetrando ad collationẽ &c.Decani & capituli communiter & diuiſim nõ uenit beneficium pertinẽs ad unũ canonicum ratione dignitatis,quã nõ poteſt in eccleſia habere oiſi canonicus,ut ibi.ſic nõ poſsit niſi canonicus obtioere. Pro hoc etiã poteſt induci ff.de uerbo.ſignificatio. l.Modeſtinus.cũ cõcordan.ibi allegat. Pro hoc etiam poteſt induci ff.quod ui aut clam.ſi alius. §. notandum. & hãc partem credo ueriorẽ. Et ad rationes & iura io contrariũ pro hac parte allegat.per præmiſſa ſatis patet reſpõſio:qnare nõ cnro ſigillatim reſpõdere. & pro hac parte poteſt induci.ff.& ſi quidẽ.iudi. ſolu.l. 3. §. ſed tutor. uer.ſed quid. ad Trebelliaoi.debitor ſub. §. fi. in fin. Pro iſta etiam parte inducebatur.ff.de ſolu.l ſi duo.ff. de iure dot. l. profectitia. §. ſi pater nõ qnaſi pater. ff. de operis liberto.l.cum patronus.§.1.uer.itaque.de bo. lib. l. ſi fi-s.in prin. pro hac parte etiã allegatur ff. de fuodo inſtructo.l.fi.ff.ad Trebellia.l.facta.§.ſi hæres.ff.de euictio. l.ſi prægnãs.l.uaccæ.& l.ſcaphã.& de excuſatio. tut.l.tutor petitus.§.1.in fi.ff. de his quibus ut indig.l. ſi Titij. probat,quia inſpicienda eſt originalis cauſa, ratione cuius ad ſe pertinet præſentatio de quartaria. ff. de donatio.l.qui id quod.cum cõcordã.poteſt etiã ad hoc induci quod notat.per Ioan.And.in oouel. de præb. cũ in illis.lib.6.ſuper uer.inſtitutionem,& ſnper uerbo, tãtum. Quidam tamen tenebant contrarium: quia quarta, uel quartaria debet cedere iuribus canonicatus, & præbendæ,tanquã nobilioribus,quaſi eorum gratia & honore, & ordinandi eos aſsignentur,ſen conferantur. argumẽ. l.1.§.perueniamus. ff.de auro & argent. legat. pro hnc etiam,quia eadẽ eſt ratio principalis, & additamẽti. arg. l.item ſi fundi.§.j.ff.de uſufruct.pro hoc etiam inducebatur l.pen.ff.de acquir.re. domi. pro hoc etiã inducebatur magis in ſpeciali. ff.de pec. l. ſi ſeruus meus ordinarius. in princip. Item quia ipſe fuit intentionis grauare omnes canonicos,& de omni benẽficio ad eorum collationẽ pertinenti:ergo,&c.& iuſto,quia nihil refert quomodò ad eum pertineat collatio,&c. dum tamen pertioeat.arg.in ſimili.ff.de uerb.ob.l.cùm ſeruus.pro hoc extrà de iu.c.cùm deputati.pro hoc, quia ex quo quartus ille, ſeu quartaria pertinet ad canonicũ, ergo & præſẽtatio pertinẽs ad quartum ſeu quarrariũ cenſebitur ad canonicum pertinere: quia quicquid ineſt rei meæ meum eſt.arg.dict. l. ſi ſeruns meus.de pec.pro hoc,quia hæres hæredis teſtatoris eſt hæres.C.de hæredibus inſtituendis.l.fi.pro hoc, quia nõ refert an mediatè nel immediatè ad eum pertineat.poteſt induci ff. de teſtamen. l. qni teſtamen.§.fi. pro hoc etiam ff. de preca.quanuis. Inſti. de adoptio. §.illud.& quod notat Arch.de præben.cum ſingula. ſuper uerbo,dependeat.lib.6. & Io. And.in nouel.de ætã.& quali.cùm te ſuper gl. qualiter. pro hoc, qnia propter canonicatum habet quartam,aliàs non habiturus,niſi eſſet canonicus ibi unum propter alterum, &c.argum. ff.de coll.bo.l.dedit dotem.

EPITOME.

Eleemoſinaria eccleſiæ Gerundenſis neque capellania ab ea dependens in gratiis expectatiuis non cadunt.

DECISIO L. aliàs 584.

QVidam in cinitate Gerundenſi fundauit unam eleemoſinariam perpetuam certis diebus,& ſub certa forma perpetuò faciendam:& ad hoc multa bona perpetuò aſsignauit,& uoluit qnòd uocaretnr eleemoſinaria ſedis Gerundẽſis: & dixit quòd ſi cõtingeret eũ poſteà in eccleſia Gerũdẽſi inſtitucre,ſeu fundare unã capellaniã,ſeu unũ perpetuũ beneficiũ presbyterale quòd uolebat quòd ille qui obtineret pro tẽpore illam capellaniam,ſeu beneficiũ illud,deberet morari in hoſpitio ad faciendam dictam eleemoſinam aſsignatam, & præeſſet illi eleemoſinæ & eã faceret regi & adminiſtrari,& bona & iura eidẽ deputata.Tandẽ poſt aliquod tẽpus ipſe fundauit unam capellaniam in eccleſia Gerundẽſi in altari ſanctæ Anaſtaſiæ,ſeu unum perpetuũ beneficiũ presbyterale,ſeu ſacerdotale:& illud beneficiũ dotauit ſufficiẽrer de alijs bonis ſuis,& uoluit quòd preſbyter qni pro tẽpore inſtitueretur teneretur ter in ſeptimana ibi pro eius anima celebrare, & in choro eccleſiæ Gerũdẽſi deſeruire in horis & officijs diurnis,& nocturnis, qnòd teneretur præeſſe & deſeruire eleemoſinariæ prædictæ per anteà fundatæ,& eam regere,& gubernare:uocareturque talis Presbyter præpoſitus aliàs præpoſitura eleemoſinaria.& pro labore ſuo,& regimine eleemoſinariæ ſubeundo perciperet certam quotam de certis pronentibus quorundam iurium dictæ eleemoſinæ ſeu dotis ſuæ ultra redditus dictæ capellaniæ ſeu dicti

beneficij

ben eficii, ſeu doris, ſen iurium: & ni hilominus teneretur ſacr illæ eccleſiæ Gerundenſi, & certis perſonis reddere rationem de adminiſtratione eleemoſinariæ quolibet anno: & ſi reperiretur malè adminiſtrare, quòd deberet remoueri ab adminiſtratione eleemoſinariæ, & etiã priuari dicto ſacerdotali beneficio, ſeu dicta capellania: & pertineret collatio infra decẽ dies ad ſacriſtã maioris eccleſiæ Gerunden & niſi infra decẽ dies conferret, extunc deuolueretur ad Epiſcopum & capitulũ. & ſub modo & ordinatiõe prædicta totum fuit per epiſcopum & capitulum confirmatum. & ad eius, ſcilicet ſacriſtæ præſentationem unus presbyter inſtituitus. Quæritur nunquid talis capellania, ſeu beneficium cadat ſub gratia impetrantium ad collationem ſacriſtæ? Et uidetur quòd ſic, ex quo eſt beneficium eccleſiaſticum perpetuum, & ad eius collationem pertinens. &c. In oppoſitũ uidetur, quòd ex quo
1 †eſt ibi eleemoſinaria, quæ non eſt beneficium eccleſiaſticum, nec cadit ſub gratia impetrantis. iuxta clemen. per literas. de præb. fuit deciſum quòd non venit: tũ ex eo quia eleemoſinaria uidetur principale, & capellania eius acceſſorium; tum quia primò fuit fundata eleemoſinaria, & poſteà capellania, quaſi eius gratia: tum quia eleemoſinaria habet maiores prouẽtus, quàm capellania, & ſolennior reputabatur, tum quia capellanus inſtituendus in capella recipit nomen, ſeu denominationem ab eleemoſina: & uocatur præpoſitus eleemoſinæ: tum quia eidem. & eius regimini deſeruire, & in eius domibus debet cõmorari, ut ſeruitor in domibus domini: tum quia, ut eius ſeruitor pro labore ſuo recipit de eius prouentibus certum quid. quod eſt modicum, minus quàm dos capellaniæ: & uidetur potiùs remuneratio, uel merces ſeruitorũ, uel mercenarij, quàm ius uel prærogatiua dominantis. Tunc quia pro mala adminiſtratione eius erat puniendus, & remouendus ab adminiſtratione, & priuãdus capellania, etiam ſi circa eam nõ delinqueret. quod non fit econtrà. Tum quia eleemoſinaria principaliori nomine uocabatur eleemoſinaria ſedis Gerũden & capellãnia non uocabatur capellania eccleſiæ. ſed unius altaris in eccleſia. Item quia eleemoſina famoſior, & uniuerſalior, & magis publica & ſolemnis propter multitudinem gentium, & pauperum ad eam confluentium. Tum etiã quia ubi eleemoſina principalior non repetiretur: tamẽ capellaniæ uel beneficio accedere non perhibebatur: & potius æqualis fore quàm principalior cenſebatur: & ideò excludendus eſt impetrãs. per no. in dict. cle. ſuper uerbo, eccleſias. in uerſic. quod in dubio. & propter illã gl. iſta pars obtinuit pro capellania tantùm. Et propter beneficio quod deberet in dubio principalius reputari quàm eleemoſinaria, allegabatur: quia nobiliora & digniora ipſius ratione presbyter habet exercere: & propter honorabiliorem cauſam, & honorabilius & dignius fundamentum .ſ. celebrare miſſam, & diuina officia. Item quia illud in eccleſia eleemoſinaria extrà eccleſiã. Item propter illud debet miniſter eſſe presbyter, nõ propter eleemoſinã. Item quia miniſterium presbyterale in miſsis & officiis magis proficit animæ teſtantis, ſeu fundantis: ergo principalius uidetur fuiſſe intentio ſua, quàm eleemoſinatiæ.

SUMMARIUM.

1 *Expectans non compellitur acceptare beneficium quod non uacat de facto, licèt uacet de iure.*

2

DECISIO LI. aliàs 608.

1 SI † aliquis expectans ſit negligens acceptare beneficiũ uacans infra menſem, eo quòd alter de facto poſſidet aliqua uia, & ideò non uult acceptare: quia nõ uult litigare cũ illo, qui poſſidet de facto, quòd hoc nocet tali expectanti. ſecundũ Io. monach. & Arch. & Gen. in c. ſi clericus. de præb. lib. 6. Contrarium tamen tenent alii Domini Auditores ſacri Palatii: ſcilicèt quòd non nocet tali timenti lites cum poſſidente de facto: nec expectans tenetur acceptare niſi beneficium uacans de iure & de facto: quod ſatis eſt iuri conſonum: quia fortè ille non habet de quo litiget: & poſſet incurrere multa pericula litigando. pro hoc facit Inn. in c. cum noſtris. de conceſſ. præb.

SUMMARIUM.

1 *Clauſula, quouis alio modo in bullis appoſita, comprehendit omnem modum uacandi.*

DECISIO LII. aliàs 613.

1 a SI † Papa facit alicui gratiam de beneficio uacanti per mortem talis, uel aliàs quouis modo [a], quòd tunc etiam uenit beneficium, ſiue uacet per mortem illius, uel alterius perſonæ, cum comprehendat omnem modum uacationis, & etiam per mortem, ſiue per alium modum cuiuſcunque perſonæ tenentis illud beneficiũ. Pro hoc facit c. ſuſceptum. de reſcrip li. 6. ſecundum Io. Cal. in quadam quæſtione, quam diſputauit Bononiæ & ita tenent communiter Auditores ſacri palatii. uide deciſ. 14. ſuprà de reſcript.

ADDITIO.

a Aliàs, quouis modo. De hac clauſula uide plene dec. 1. & ibi addita ſuprà de reſcrip. in nouis.

SUMMARIUM.

1 *Forma, dignum arbitramur, dicitur eſſe quando fit gratia & cõmittitur, ſi inuentus fuerit idoneus, cõferatur, &c.*

DECISIO LIII. aliàs 631.

1 FOrma, † dignum arbitramur. dicitur eſſe quando dominus Papa facit gratiam alicui de beneficio uacanti, uel uacaturo committendo alicui. uel aliquibus, ſi per eum, uel eos inuentus fuerit in ſcientia idoneus, uel ſufficiens: & etiam in moribus repertus fuerit uitæ laudabilis. & iſta forma eſt, dignum arbitramur.

SUMMARIUM.

1 *Clauſula, anteferri, non habet locum quando gratia obtenta fuit poſtquàm alius priùs acceptauerat beneficium iam uacans.*

2 *Clauſula, anteferri, eſt ualdè odioſa: & propterea reſtringibilis.*

DECISIO LIIII. aliàs 640.

1 SI † aliquis erat expectans authoritate alicuius Papæ in aliquo beneficio ad collationem alicuius, quo Papa mortuo alter Papa qui ei ſucceſsit, fecit ſimilem gratiam alteri in eadem collatione cum clauſula, anteferri, quòd ſi primus acceptauit ſolùm ſine prouiſione facta ſibi per executorem ſuum infra menſem ante gratiã ſecundi: quòd gratia ſecundi non habebit locum. cũ gratia dicti primi per acceptationem ſit conſumpta ante ſecundã. haberet enim locum ſecunda, ſi eſſent pares in expectando beneficium: ut legitur & no. in c. quondam. & c. ſi cui de præb. lib. 6. & c. quoniam. de conceſ. præbẽda. & c. cùm in multis. & c. duobus. & de reſcri. eo. li. Prædictus autem primus qui acceptauit, non poteſt dici par ſecundo propter dictã acceptationem: nec eſt nis in caſu ſi dicatur, quòd acceptatio non dat ius, ſed collatio, ſecundùm Io. An. & Arch. in præall. iur. & Io. mona. in c. ſi tibi
2 conceſſo. in fi. de præb. li. 6. maximè cum † clauſula, anteferri,

ferri ſit reſtringenda, & cum ſit ualdè odioſa.ſecundùm
Compoſt.in c.cauſam quæ. de reſcrip. & ita ſeruat Rota
dominorum Audisorum ſacri Palatij.

EPSTOME.

Executores gratiarum an poſsint dari ſimplices clerici.

SVMMARIA.

1 *Capit.§.in nullo.de reſcript.lib. 6. quò ad executores gratiarum an ſeruetur?*
2 *Stylus cancellariæ facit ius.*
3 *Executores gratiarum poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis: & procedere parte vocata, uel non vocata, & poſſunt ſententias fulminare.*
4 *Literæ in forma pauperum videntur eſſe iuſtitiæ.*

DECISIO LV. aliàs 565.

1 VTrùm †c.ſtatutum.de reſcrip.lib. 6. quò ad perſonas
habeat locum in executoribus gratiarum:& an ſi de
facto cancellarius ſuper gratia pauperis, uel aliàs, de
putauerit non in dignitate conſtitutum, &c. uel forſan
ſimplicem clericum, ualeat proceſſus per talem executo
rem factus ſuper purificatione gratiæ pauperis? Hanc
quæſtionem habui de facto corã me in cauſa Electen.ubi
cuidã pauperi impetrãti ad collationẽ Epiſcopi Electen.
fuerant deputati executores cũ illa clauſula, quòd ſi noo
omnes &c. Inter quos fuit eius executor deputatus ſa-
criſta.Electen. de quo dicebatur, quòd nullam habet di-
gnitatem, nec perſonatum in eccleſia, ſed ſimplex offi-
cium:& quòd eſt monachus quia eccleſia eſt monacha-
lis: nec fiebat mentio de monachatu, coram quo pauper
unà cũ quodã alio executore tertio ſe excuſante purifica
uit gratiã ſuã,& per eũ & illũ executorẽ fuit de idoneita
te pauperis inquiſitũ,& fuerũt facti proceſſus,& deputa
ti ſubexecutores, ut moris eſt, tandẽ uacãte una eccleſia
cadẽte ſub gratia eius, ille pauper acceptauit:& ſibi fecis
prouideri.Opponebatur quòd purificatio facta per eum
corã illo ſacriſta non tenuerat:& per conſequens nec pro
ceſſus, nec acceptatio, nec per conſequens inde ſecuta
prouiſio, quærebatur an benediceres i le ſecũdus? Et vide
tur pro ſecundo, & contra primum, quia curia Roma-
na quò ad perſonas ſeruat.d.decr.ſtatutum. in executori
bus gratiarũ:ut no.Io.And.in nouel.d.c.ſtatutũ.§. in nul
lo.ſuper uerbo, citet.in fi.& ita expreſsè dixit mihi domi
nus pœnitẽtiarius,& omnes de cãcellaria quòd nõ deputarẽt executores ſuper gratijs, niſi perſonas, & tales qua-
2 les requirit c.ſtatutũ.Cũ d.†ergo ſtylus cancellariæ faciat
ius.argum.de conſti.c.ex literis.de re iud.in cauſis.de cri
mi. fal. quàm graui. & quæ contra ius fiunt, pro infectis
haberi debent.de reg.iur.quæ cõtra proceſſus prædictus
primitùs impetrantis eſt nullus, præſertim propter §.fina
lem dict. c. ſtatutum. iunct. l. non dubium. C. de legib.
pro hoc etiam clementi.& ſi principalis. de reſcr.& quod
no.Spe.tit.de legat.§.fin.uerſi.nunquid ergo.in fi. præſer
tim quia non fuit facta mentio de monachatu.argu. no-
tatorum per Archid.in d.c.ſtatutum.circa principium.ſu
3 per uerbo, canonicè. Itẽ pro hoc facit, quia† executores
gratiarũ poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis: & procede
re parte non uocata, ſiue uocata &c. Et habent iuriſdi-
ctionem:& poſſunt fulminare ſententias &c.iuxta clem.
iudices.de offic.deleg.cum no.per Inno.in c. dudum. de
præſum. Ergo neceſſariò eſt quòd deputẽtur tales execu
tores quales debeant eſſe iudices ſecũdũ formã.d.c.ſtatu
tum. præſertim in caſu, quo deputati ſunt ſuper gratia pau
4 peris, qui uidẽtur deputati ſuper materia iuſtitiæ,&† uidẽ
tur literæ pauperum eſſe iuſtitiæ, ut no.gl.ſi pauper cleri
cus.de præbend.& per Doctores in clemen.cùm ei quẽ.
de conceſ.præben.ergo tales perſonæ debuerunt deputa
ti, quales in literis iuſtitiæ deputantur.per d.c. ſtatutũ. &
in iſta opiniõe erãs domini decanus de Bullatio tunc præ
ſidens in cãcellaria iuſtitiæ.& Gul.Braſoga tunc referẽda
rius domini Papæ. In contrarium uidentur pro primo
contra ſecundum opinionem domini Io.mon.quod d. c.
ſtatutum. non habet locum in executore gratiarum, ut
ibi notatur in prima parte. Nam ſolùm loquitur in iudi-
cibus deputatis ad cauſas, ergo in executoribus deputa-
tis ad beneficia, ſtabitur iuri communi, quia ante illud c.
ſtatutum. quilibet erat capax commiſsionis apoſtolicæ,
niſi eſſet prohibitus. & eandem opinionem tenuit Euſe-
bius aliàs Gen.& Guliel.de mõte Laud.in extrauagan.ſe
dis apoſtolicæ.præſertim quia diſtum c. ſtatutum, eſt pœ
nale, quia in fine annullat contra factum, ergo reſtringa-
tur,& ſtrictè intelligatur tantùm in deputatis ad cauſas,
de quibus loquitur. & in terminis ſuis teneatur, argu-
men.de reg.iur.c.odia.libro ſexto. Et pro hoc etiã facit,
quia gratia eſt quoddam principale, executorum autem
datio eſt quoddam acceſſorium, ut c.ſi ſuper gratia.de of
ficio delegat.lib.6. ergo non tanta excellentia requiratur
in tali executore, qui ſit acceſſoriè deputatus, ſicut in iu-
dice, qui principaliter in cauſa deputatur.præſertim quia
inquiſitio ſuper idoneitate facta fuit ſine partis uocatio-
ne, nec habuit contentioſam iuriſdictionem exercere,
nec tunc fuit oppoſitum de ſacriſtia, quòd non eſſet di-
gnitas,& etiam conſtabat de idoneitate perſonæ paupe-
ris, quaſi etiam notoria. & Papa de alio niſi de idoneitate
non curabat,& erat intentio ſua, quod ſi eſſet idoneus,
gauderet gratia ſua, nec pronuntiatio de idoneitate eſt
neceſſaria ſecundum not.per Doctor.in c.cùm ei quem.
de conceſsio.præbend.in clemen. Et etiam Papa in nul-
la culpa fuit, ſi recepit executorem ſibi datum in Cãcella
ria:& coram eo gratiam purificauit bona fide,& præſer-
tim cùm ille pro canonico ſe gereret, & executorem re-
putares, & forſan pauper in dignitate conſtitutum cre-
debat, ergo multum eſt ſubueniẽdũ, ne ruat proceſſus,
cùm laboret morbo alieno.C. de naturali.li.l. legẽ. præ-
ſertim ex quo de eius idoneitate conſtabat, nec pars eam
negabat, nec eſt ſibi imputãdum, ſi nimium de eius ſacri
ſtiæ qualitate non inquiſiuit, cũ ſit datus à Cancellaria,
& pro capace ſe gerentem credit. argumen.l.doli.§.final.
ff. de nouat. præſertim cùm tunc de nullius præiudicio
tractaretur, ergo ſibi & cancellariæ credere potuit, nec
ad exactiſsimã diligentiam, ſeu curioſitatem fuit aſtri-
ctus.argumen. de exercitio. l. fina. §. interdum. quæ ita
concord. l. final. aliàs penultima. §. & ſi acceperit. de in
rem uerſo.ff.de iure & facti.igno.l.nec ſuam. Nec obſtat
quia dato quòd cancellaria ſeruaret quò ad perſonas exe
cutorũ d.decret.ſtatutũ nõ tamẽ propter hoc cenſetur,
quòd de iure habeat locũ in his, cũ ſolũ ſequatur idonei
tate. ut ſuprà dixi. Itẽ & ſi cãcellaria non cõſueuit, niſi ta
les perſonas in executores dare, ſeu deputare, quales exi
git d.c. ſtatutũ.non tamẽ ſequitur, quòd ſi de facto alios
deputauerit nõ ualeat, cùm multa ſint, quæ etiam ſi fieri
non debeant, facta tamen manent.allega.l. 1. §. biduum.
ff.quando appel.ſit.de regul.c.ad apoſtolicam. Item dato
quòd cancellaria ſeruet d.c.ſtatutum.quò ad perſonas in
executoribus gratiarum, non tamen propter hoc ſequi-
tur quòd eius pœna, quæ eſt in §. fina. per quem totum
quod ſecus agitur, annullatur, locum habeat in eis, cùm
pœnæ non ſint extendendæ, ſicut etiam nec in eis habet
locum decret.ſtatutum. quò ad citationem faciendam,
quò ad modum probandi, ut ibi not.per Archidiaco. in
§.in nullo.& Ioannem Andr. in nouel.ſuper uerbo, ci-
tet. nec etiam ſeruatur in eis quò ad ſubdelegatas perſo
nas, quod pates, quia quotidiè deputãtur per eos ſubexe
cutores, etiã ſimplices clerici, uel presbyteri, ergo multò
minus debet ſeruari in eis pœna illius c. Nec obſtat quòd
poſſet ſibi aſſumere partes iudicis. &c. quia illud eſt
incidenter,

incidenter, ſi appareat contradictorinm, & acceſſorinm, ſcilicet per quandam inquiſitionem ſuper idoneitate: nt gratia quæ eſt principalis, poſſit per eos effectui demandari: & ideò quicutiqne aliàs idonens de iure commnni etiam ſi non ſit capax commiſſionis quò ad executionẽ: ut gratia quæ eſt principalis, demandetur effectui, cùm non reperiatur prohibitum per d. decre. ſtatutum. quæ ſolùm loqnirur de deputatis ad cauſas, non ad gratias exequendas: ita etiam erit capax iſtius iuriſdictionis accidentalis, & acceſſoriæ, licèt aliàs ſi illa per ſe principaliter cõmitteretur eis, non eſſet capax. argumen. in ſimil. C. de iudi. l. quoties. cum ibi notatis. C. de ordi. iudic. l. penul. cum concor. Nec obſtat quòd liretæ pauperum ſint iuſtitiæ, quia eſto quòd illud uerum ſit, non tamen deputanſur in eis iudices ad commiſſiones, ſed ad prouiſiones de beneficijs faciendas ptincipaliter, & huius gratia, quaſi pro quo quodam præparatnrio ad inquirendum de idoneitate: & ideò nnn habet locum in eis d. c. ſtatutũ. quòd loquirur de literis iuſtitiæ, in quibus iudices deputanſur ad cauſas principaliter. Vel poteſt dici quòd litteræ propriè gratiæ pauperum non ſunt iuſtitiæ: cùm ſcribansnr per eos, quibus is ad quem pertinebar prouiſio, aliàs de neceſſitate non erat aſtrictus prouidere. ut in c. relatum. & c. cùm ſecundum apoſtolum de præben. & tunc ſi contra tales prouiſiones deputarentur iudices: forſan haberet locum d. c. ſtatutum. & pro iſta parte, ſcilicet pro primo, & ualore ſuorum proceſſuum fuetunt omnes Dnmini in Rota, nel maior pars præſertim mota æquitate. uide ſuprà deciſ. 31. & 32. de reſcript.

S U M M A R I U M.

1 *Purificatio gratiæ pauperis ſi ſit commiſſa Epiſcopo: eo mortuo an poſſit capitulum eam purificare.*

DECISIO LVI. aliàs 665.

1 SI† purificatio gratiæ pauperum commiſſa eſt alicui Epiſcopo, qui ante eius purificationem mortnus eſt: tunc eam poteſt purificare ſede uacante capitulũ. & ita tenẽt aliqui Domini Auditores. pro hoc facit c. nnic. ne ſede uacan. & c. 1. de inſti. lib. 6. imò totum contrarium renet maior pars, quia licèt ſede uacante prædicta ſpectent ad capitulum, ut eſt in iure expreſſum, non tamen iuriſdictio delegata alicui epiſcopo poteſt peruenire ad capitulum eo mortuo.

S V M M A R I V M.

1 *Tempus acceptandi non currit expectantibus ſi beneficium per alium poſſideatur, etiam de facto, licèt non de iure.*

DECISIO LVII. aliàs 695.

1 DIc† quòd non currit tempus acceptandi beneficium expectanti, ſi beneficium eſt plenum, & non uacuum, & poſſidetur per alium, licèt de facto: & non de iure. & hoc etiam tenet Rota. pro hoc poſſunt induci c. licet. 2. de præbend. lib. 6. & alia iura ſimilia.

S V M M A R I V M.

1 *Prouiſio facta per executorem gratiæ ante receptionem literarum valet, ſi non opponatur.*

DECISIO LVIII. aliàs 795.

1 SI autẽ† executor alicnius gratiæ prouideat de aliquo beneficio uacante, licèt non receperit litteras gratiæ, quòd talis prouiſio ualet ſi non opponatur, quod non receperis litteras: præſumptio eſt quòd talis non faceret, niſi receperit litteras gratiæ. & ita tenet Rota dominorum Auditorum, ſuper dicta pronuntiatione facta eſt quædam declaratio per dominum Vicecancellarium de mandato prædicti domini Papæ.

S U M M A R I U M.

1 *Collatio facta mandatum Papæ de beneficio reſeruato, valet, etiam ſi de reſeruatione non ſit facta mẽtio in literis.*

DECISIO LIX. aliàs 877.

1 VTrùm† ſi Papa [a] conferat, uel mandat conferri bene
a ficium reſeruatum, non facta mentione in literis de reſeruatione: ſed poſita illa clauſula, ſi nõ fuerit alteri ius quæſitum ualeat collatio? Quidam tenent quòd non: tamẽ Rota tenet quòd ſic: ut largè fiat interpretatio in præiudicium concedentis, & ne Papæ auaritiæ ſeu cupiditati parcatur, ſi aliquid retinere uidetur. ar. C. de bo. uacan. l. ſi quando. lib. 10. iunct. not. per Innoc. de dona. paſtoralis. & faciunt ad hoc rationes, quas tetigi in dicta decre. licet. de præbend. lib. 6.

A n o t t i o.

a Verùm ſi Papa. Adde Staphi. de lit. gra. & iuſti. fol. 33. in fi.

S U M M A R I U M.

1 *Articulus ſuper valore beneficij niſi dicat, deductis oneribus, non valet.*

DECISIO LX. aliàs 702.

s DIc, † quòd ſi Papa facit alicui gratiam de certo beneficio uacanti, uel ſub expectatione certi ualoris, & alius opponat, ſcilicet quòd plus uales beneficium nacans, de quo ſibi eſt prouiſum, quòd habet articulare ſic, quòd tale beneficium deductis oneribus ualet tantum, aliàs niſi ſic facias, articnlus non admitteretur. Pro hoc facit c. præſensi. de offi. ordi. lib. 6. cum ſimilibus.

S U M M A R I V M.

1 *Impetrantes beneficia debent omnia exprimere, quæ mouere poſſunt ad denegandum.*

DECISIO LXI. aliàs 703.

DOminus Papa Gregorius anno primo ſui pontificatus dixerat, quòd ſi ipſe faceret aliquam gratiam de certo corpore alicnins beneficij uacantis, uel
s nacaturi, quòd† gratia non ualeat, niſi expreſſa mentio fieret in ſupplicatione impetrantis de qualitate dicti beneficij: ut omnia exprimantur, quæ poſſunt mouere principem ad concedendum nel denegandum. iuxta c. ſi dignitatem. de præbend. in cle. ſecnndum Docto. ibi.

S V M M A R I V M.

1 *Expectans primus in data, licèt ſe aſtrinxerit ad probandum, quòd infra menſem acceptarit ſecundus beneficium: ſi tamen non probauerit, non cadit a iure ſuo.*

DECISIO LXII. aliàs 748.

1 NOta† quòd ſi duo ſunt expectantes in aliqua gratia: unus primus, alter ſecundus, & in illa eccleſia uacat beneficium, quod acceptat ſecnndus impetrans infra menſem: primus uerò dicit quòd acceptauit infra menſem à tempore dictæ uacationis: quòd tunc non probas, quòd propter hnc non cadit à iure ſuo: quia hoc nõ tenetur probare primus expectans, ſed ſecundus, qui eum uult excludere. ita ſeruat Rota.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex litterarum in forma, dignum arbitramur, poteſt alteri committere vices ſuas.*

DECISIO LXIII. aliàs 752.

1 SI † Papa facit alicui gratiam de aliquo beneficio iuxta formam, dignum arbitramur, tunc Epiſcopus uel ille cui committitur examinatio de prædictis poteſt committere

mittere

mittere ex cauſa uices ſuas alteri. pro hoc facit quòd dicit Io. Andr. in c. ſuper. de officio deleg. lib. 6. & ita tenet Rota: dato quòd in commiſsione ponatur, tuam conſcientiam oneramus. de quo uide c. quærimus. de iure pa tro. in clem.

SVMMARIVM.

1 *Impetrantes non tenentur probare ualorem beneficij niſi ſibi opponatur.*

DECISIO LXIIII. aliàs 800.

s SCiendum † quòd ſi aliquis habet in gratia ſpeciali, uel communi certam ſummam, quòd eam non tenetur probare niſi opponatur ſibi. & ita tenet Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Executores ſiue ſubexecutores gratiarum debent acceptantibus prouidere.*

DECISIO LXV. aliàs 814.

s SCiendum eſt † quòd communiter in gratia beneficiali dàtur aliqui executores, & ille qui facit proceſſum dictæ gratiæ, dat aliquos ſubexecutores: ut ſi beneficium uacet, & acceptet expectans: & aliquis executor faciat ſibi prouiſionem infra menſem, quod fieri poteſt, quòd melius & tutius eſt, quòd aliquis executorum faciat dictam prouiſionem: uel quòd faciat aliquis de ſubexecutoribus datis: & talis prouiſio facta per executorem ualeat. & ita tenet Rota ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Reuocatio gratiarum habet locum etiam in illis, qui licet acceptauerunt: non tamen fecerunt ſibi prouideri.*

DECISIO LXVI. aliàs 696.

s DIc † quòd reuocatoria Papæ [a] habet locum in expe
a ctationibus illorum, qui acceptauerunt beneficiũ uacans infra tempus debitum: tamen eis non fuit facta prouiſio ante reuocatoriam. & ita loquitur c. quoniam. de conceſ. præb. lib. 6. Dominus autem Papa Gregor. xj. fecit unam declaratoriam de tempore ſuo, quòd nõ imputaretur dicta reuocatoria dictis expectantibus, ſi tamen fecerint perfectè, quòd eis fieret prouiſio per executores ante dictam reuocationem.

ADDITIO.

a Reuocatoria Papæ. Aeneam de Falco. in tract. reſeruationum in 5. quæſtione principali quæſtione 14.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans dignitatem eccleſia collegiata electiuam, licet faciat mentionem de collegio, ſi tamen non facit mentionem quòd ſit electiua, non obtinebit.*

DECISIO LXVII. aliàs 878.

a PRæmiſſa [a] igitur opinione ſuprà poſita ſuggeſtum eſt Papæ, quòd quidam prioratus monachorum, in quo ſunt ſeptem monachi cum priore ſimul uiuentes uacat, & Papa illum confert, uel mandat conferri: opponitur quòd erat electiuum: & quòd de electione non fecerat impetrans mentionem: Quæritur nunquid ex hoc gratia uitietur? Fuit dictum quòd non: quia licèt expreſſum nõ eſſet, quòd eſſet beneficium electiuũ: ſatis tamen expreſsit æquipollens, quia eo ipſo quòd expreſsit, quòd erant ſeptem monachi cum priore ſimul uiuentes: eo ipſo præſumptio eſt, quòd ſint ibi collegialiter, ſeu conuentualiter in dubio, quia ſunt regulares, & cathedrales, ubi ſunt multi: & dos fuit conſtituta pro multis, in dubio præſumitur quod ſit collegiata: ut not. Hoſtien. de iure patronatus c. nobis. licèt ſit ſecùs in aliis eccleſiis ſecularibus inferioribus. iuxta not. per Innocen. de iure patronatus. c. poſtulaſti. & per conſequens ſi ibi eſt collegium, prior, qui eſt caput, eſt eligendus de iure communi per collegium, uel conuentum: ut c. 1. de elect. ſed meo tempore Rota tenuit contrarium: ſci-
3 licèt quòd † impetrans dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuam, licèt faciat mentionem de collegio, ſed non facit mentionem quòd ſit electiua: non ſufficit. per clement. 1. de præbend. & eſt ratio quia ideò uoluit Papa quòd fieri haberet mentio quòd ſit electiua, ut ueritas ſibi nota eſſet de his, quæ in facto conſiſtunt: cùm aliàs facti ignorari poſsint: ut c. 1. de conſtitu. lib. 6. conſiderauit igitur quòd ſibi notificaretur ueritas facti, ſed non ſcit exprimendo eccleſiam eſſe collegiatam: quia poteſt in facto eſſe quòd eccleſia collegiata pertinet ad collationem alicuius: & non probat hoc eſſe uerum, quod ab hoc contingit abeſſe. l. non hoc. C. unde legit. quando igitur diſpoſitio iuris communis argueret unam neceſsitatem, & ueritatem facti infallibiter, uerbi gratia, impetraui dignitatem exprimendo, quòd excommunicare poteſt, & audire confeſsionem, & conferre eccleſiaſtica ſacramenta, & huiuſmodi, certè quia in iſtis ex diſpoſitione iuris cõmunis infertur de neceſsitate, & infallibiliter quòd talis dignitas ſit curata, tunc bene ſufficeret, & ueniret dignitas curata: licèt iſta uerba, uidelicèt, quòd eſſet curata, non expreſsiſſet, quia per prædicta ſatis expreſsit de cura, & infallibiliter, ſed exprimendo conuentum, per hoc quod facit quòd materia iſtarum impetrationum eſt odioſa, & reſtringibilis.

ADDSTSO.

a Præmiſſa. Adde quod beneficium regulariter electiuum ſolo certo caſu collatiuum non collatiuum, ſed electiuũ dici debeat. per Aegid. deci. 10. de præben. Adde quid ſi quis in ſupplicatione expreſſerit, canonicatum præbendam & dignitatem etiam electiuam, & Papa cancellauerit illa duo uerba, ſcilicet etiam electiuam, an nihilominus uideatur concedere dignitatem ſaltem non electiuam, dec. 50. ſuprà de reſcript. & deciſ. 5. eod. tit. in antiquiorib. Et quando beneficium dicatur collatiuum uel electiuum, dec. 1. ſuprà de electio.

De His quæ fiunt à prælatis.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio Abbatis per Epiſcopum admiſſa, præſumitur facta de conſenſu capituli.*

DECISIO I. aliàs 337.

s NOta, † quòd ubi aliquis eſt præſentatus ab Abbate, & inſtitutus ab Epiſcopo, præſumitur quòd fuerit præſentatus de conſenſu capituli. de quo dic, ut in c. ea noſcitur. de his quæ fiunt à prælat. & ibi per Innocen. ad quod facit l. fin. ff. de tuto. & curato.

De Rebus eccle. non alienand.

SVMMARIVM.

1 *Unio beneficiorum non requirit tractatum.*

DECI-

DECISIO I. aliàs 166.

1 NOta,† quòd ubi fit unio beneficij, quòd in tali
unione non eſt neceſſarium quòd præcedat
tractatus, ſicut in alia alienatione: maximè
quando beneficinm unitur alteri beneficio
exiſtenti infra diœceſim, infra quam beneficium eſt uni-
tum, quia in habentibus, &c. C. ne lice. ha. l. de leg. 2. l.
cùm pater. §. libertus. licèt uideatur facere contra. c. tua.
de his quæ fiunt à præla. ſine conſenſu. Primum tamen
tenet Rota per c. ſi vna. de rebus eccleſ. non alienand. in
clem. in qua non cauetur de tractatu, ſed conſenſu. uide
deciſ. proxi. ſequen.

SUMMARIA.

1 *Unio non redditur nulla propter falſam cauſam in unione expreſſam, licet annullari poſſit: & ideò expectantes non poſſunt beneficium unitum acceptare, niſi unione annullata.*

2 *Vnio videtur donatio: & eſt contractus ſtricti iuris.*

3 *Dolus dans cauſam contractui, & ſi ſit ſtricti iuris, non reddit contractum nullum ipſo iure.*

4 *Falſa cauſa non impedit dominij translationem.*

5 *Falſa cauſa annullat gratiam ipſo iure.*

6 *Vnio non eſt ambitioſa.*

7 *Decretum datum propter falſam cauſam, ipſo iure non valet.*

DECISIO II. aliàs 168.

1 NOta,† quòd falſitas cauſæ [a] non reddit unionem fa-
2 ctam nullam ipſo iure, ad hoc quòd impetrans ta-
le beneficium unitum poſſit acceptare donec unio
fuerit annullata: & quòd falſitas cauſæ non reddat unio-
3 nem nullam, probatur: quia† donatio uidetur, & eſt con
tractus ſtricti iuris. l. eum qui. ff. de donationi. & tamen
3 †dolus dans cauſam contractui in contractibus ſtricti iu
ris, non reddit contractum nullum ipſo iure: ut l. ſi quis
cum. de uerborũ obligatio. iunct. l. dolo. C. de inutili. ſti-
4 pulat. Itẽ falſa† cauſa impedit dominij trãslationẽ: ut eſt
uidere in debito ſoluto ex falſa cauſa: ubi datur actio ad
repetendum, quæ nõ daretur, ſi non dominium eſſet trã
ſlatum: ut l. fina. ff. uſufruct. quemadmo. cauea. ad quod
notatur in l. cùm hi. §. arbitrio. ff. de tranſactio. & quod
notat Inn. & Hoſti. in c. quæ in eccleſiarum. ſuper uerbo,
legitimo. & ſuper uerbo conſenſu. de conſtitutioni. & l.
cùm in corpus. ff. de acquirend. rerum domi. ad quod fa-
cit l. fin. ff. de his qui à non domino manu. ubi ſuggerens
falſum Principi, ut ſeruus manumitteretur, qui nõ debe
bat manumitti, ualet manumiſſio, licèt ſuggerens punia
tur. Nec obſt. l. magis puto. §. fina. ff. de rebus eorum. quia
aliud ſeruatur in alienatione rei incorporalis, quàm in
alienatione rei eccleſiæ, & inter iſta eſt differentia: ut nor.
Innocen. in c. dudum. de rebus eccleſiæ non alienandis:
& in capitu. 1. de in integrum reſtitutio. Item non obſt. ſi
5 dicatur in literis, quòd† falſa cauſa annullat gratiam ipſo
iure: ut in c. fin. de filijs presbyteror. li. 6. cum ibi notatis.
quia unio fit de beneficijs: ut de proprietate beneficij, &
de proprietate agitur: & ſic uidetur cauſa prophana. c. au-
tem fina. loquitur quando fit gratia de beneficio. ad
quòd faciunt notata per Io. An. in c. diſpendioſam. ſuper
uerbo, beneficijs. de iudic. in clemen. & per eundem de
cauſa poſſeſſio. & proprieta. c. 1. eodem lib. Item aliud lo
6 quitur in materia ambitioſa. unio † autem non eſt ambi-
tioſa: cum fiat propter neceſſitatem. Item non obſt. quia
7 †decretum latum propter falſam cauſam, non ualet ipſo
iure: ut argumen. l. 1. §. hæc verba. ne vis fiat ei. ff. de Car-
bo. edic. l. 3. §. puberi. de uen. inſpic. l. 1. in princip. quia lo
quitur ubi decretum imponebatur ex falſa cauſa, & in
præiudicium alicuius, cui de præſenti fiebat præiudi-
cium, & quia certabant de damno uitando, quòd non
eſt in propoſito: ubi ſi fiat unio beneficii non uacantis ex
falſa cauſa, non poteſt allegari præiudicium, licèt poſteà
impetrans poſſit petere quòd annulletur unio, licèt
unio teneat: ut eſt dictum. dictam opinionem tenet glo.
12. quæſtio. 2. can. ſine exceptione. licèt Archid. contrà.
tamen Rota communiter tenet, quod valeat vnio: licèt
poſſit annullari probata falſa cauſa. & uide deciſio. 3. in-
frà de rer. permutat. & deciſion. 3. ſuprà de officio legat.
& deciſ. 12. infrà iſto titu.

ADDITIO.

2 Falſitas cauſæ. Adde Caſſa. deciſ. 8. ſub tit. de conceſſ. præ
bend. num. 6. & per eundem deciſ. 1. de uni. & an falſa de-
monſtratio uitiet reſeruationem, uide deciſ. 29. ſuprà de
præbend.

SUMMARIUM.

1 *Unio facta prepoſitura cum conſenſu capituli de eccleſia aliqua, quamuis ex unione capitulum poſſet conſequi aliquod commodum, an valeat?*

DECISIO III. aliàs 859.

PRæpoſituræ [a] Neumaſinen. quæ eſt dignitas in eccle
ſia, & habet quaſi omnia bona capituli, & prouidere
toti capitulo, & etiam ſingulis canonicis in uictua li-
bus, & alijs neceſſarijs: & habet adminiſtratione omniũ,
& totũ retinet ſibi Præpoſitus quod ſupereſt de omnibus
oneribus incumbẽtibus ſupportatis: & præpoſitura etiã
1 habet bona & adminiſtratione illorũ. Facta† eſt unio cu-
iuſdam eccleſiæ ex certis rationabilibus cauſis, ut poſſet
melius prouidere capitulo, & onera incũuentia ſupporta
re per Epiſcopum Neumaſinen. de conſenſu capituli.
Quæritur an ualet unio? Pro & contra facit c. ſi una. de
rebus eccleſiæ non alienand in clementi. uidetur dicen-
dum quòd ualeat: ex quo principaliter fit dignitati, non
ipſi capitulo, licèt ex hoc, ex quodam conſequenti capi-
tulum utilitatem conſequatur. Pro hoc bene facit de
tutore, qui authorizat pupillum in adeunda hæredita-
te: licèt ex quadam conſequentia redundet in utilita-
tem tutoris, cui forſan adita hæreditate debebitur lega-
tum. C. de adminiſtratio. tutor. l. cùm quadam. pro hoc
etiam facit. ff. de tutor. l. 1. & l. quod dicimus. in princip.
Item per eundem modum poteſt induci ad hoc Inſti-
tu. de teſtament. §. legatarijs. ſic & hoc Capitulum
huic unioni authoritatem præſtare poterit, non enim
cenſetur hæc unio eſſe res propria Capituli, ex quo fit
præpoſituræ, & nomine Capituli. bene facit ff. quando
appella ſit l. 1. §. propriam. dicit nomine ſuo, quòd præpo
ſituræ vel præpoſiti non eſt Capituli. facit ff. de rerum di
uiſion. l. in tantũ. §. de uniuerſitate de in ius uocand. l. ſed
ſi hac. § qui manumittuntur. præſertim cùm ille quæ Ca
pitulum exinde percipiet, non poſſit per ſe percipere,
ſed de manu præpoſiti. argu. ad hoc ff. de uſufruct. l.
defuncta, §. Sempronio. de uſufru. le. l. fundi Trebatiani.
Pro hoc quia interdũ per medium permiſſum agitur ad
extremum prohibitum. facit ff. de acceptilat. l. & per iu-
ſiurãdũ. §. ſi fideiuſſori. ubi acceptilatio facta fideiuſſori
per medium obligatio fideiuſſoris, quæ eſt uerbalis a-
git in obligatione rei principalis non uerbalis, in qua
aliàs agere non poſſit. igitur in iſta unione authoritate
Capituli per medium præpoſituræ agere poſſit, & pro-
deſſe in utilitatem conſequentis Capituli: non enim quæ
ritur cui commodum quæritur unionis, ſed cui honor
habitus eſt. bene facit de legat. præſtand. l. 3. §. 1. de iure
fiſc. l. edicto. § ad eos. de uulgar. & pupil. l. qui liberi. §.
hæc uerba. de contratabu. l. non putauit. § in adoptione.
in fi. §. Pro hoc quòd potius debemus attendere præpoſi
turam, cui fit unio, principaliter poſſet induci. l. 1. de his
quibus ut indignis. de ædili. edict. l. cùm autem. §.
fin, pro hoc facit. l. 1. delegat. 2. l. cum pater. §. liber-
tus.

tus licèt uideatur facere contra.c. tua. de his quæ fiunt à
præla.ſine cõſenſu capituli. Pro hoc facit quod authorita
te capituli poſſit per medium præpoſituræ, ſeu per aliú,
quod non poſſit per ſe.ff. quæ res pigno.obliga.poſſ l. Ari
ſto.§.fin.cú concord. Pro hoc quia iſta eccleſia unita nec
eius bona nõ erũt ſub cura & adminiſtratione Præpoſiti,
quod eſt multum attendendú.ar.ff. delegat.3.patronus.
§.Sempronio. Pro hoc, quia hic licet ſint aliqua, ſcilicet
quæ nituntur uitiare unionem, ſcilicet, quia ex illa redú-
dat, ſeu reſultat utilitas Capituli, cui melius prouidebi-
tur, quòd non poteſt in re propria authorizare: ex quo
tranſeunt aliqua principaliora, quæ habent illa ualidare:
ſcilicèt quia fit potiùs principaliter ipſi dignitati præpoſi
turæ, potius attẽdamus id quod prodeſt, quã id quod no
cet.facit ff de iure fiſc.l.nõ intelligitur.§.ſi quis palam. ut
ſic unio magis teneat, quam pereat. argum.l.quoties.ff.
de rebus dubijs. non enim attendenda eſt illa communis
utilitas Capituli, quia ſecundum hoc poſſet facere unio
nem alicui præbendæ ecclrſiæ cathedralis, quia cùm om
nes præbẽdæ ſint Capituli, ex illa unione Capituli conſe
queretur utilitas, ſaltẽ uacãte præbenda: quo tempore il
la bona eius remanerent ſemper penes capitulum, ut no
tat Innoc. de teſtament. relatum, in fine. quod tamen
falſum eſt, quia imò poteſt, ut notat Ioan. Andr. in
dict. c. ſuper uerbo, ſi una dignitati, & ſuper uer-
bo, capitulo pro iſta parte etiam poteſt induci. l. ſi quis
perperam.§.ſi quis certum.ff.de iure dotium. In oppoſi-
tum uidetur quòd potius attendatur utilitas capituli re-
ſultans ex unione, ut ſic Capitulum non potuerit autho
ritatem præſtare unioni, quæ fiebat ad eius utilitatem,
ut ei poſſet melius præpoſitus prouidere[a], facit quia po-
tius attenditur is, cui effectualiter commodum acquiri
tur, & ad cuius utilitatem fit diſpoſitio. argum.ff. de le-
ga.præſtand.l.3.§.item ſi quis. & §. ſi præponas. pro hoc
de ſucceſſo.edict.l.1.§.penul. Inſtitut. per quas perſonas
nobis acq. ſed ſi hæres. pro hoc ff. ad Trebellia.l.cogi.§.
qui inſolidum. & tenet Rota dominorum Auditorum
ſacri Palatij.

ADDITIO.

a Præpoſituræ. Adde Old.conſ. 262.Card. con.13 1. Abba.
in c.poſſeſsiones.de reb.eccl. non alien.

SVMMARIA.

1 *Reſeruatio Papæ non impedit unionem faciendam per or-
dinarium: ſed ſuſpendit eius effectum durante tempore
collationis factæ uigore reſeruationis.*
2 *Reſeruatio Papæ ſubſequens unionem factam ab ordina-
rio impedit effectum unionis: licèt de ea non fuerit fa
cta mentio.*
3 *Impetrans tenetur mentionem facere de commenda.*
4 *Legatus de latere poteſt unire eccleſiam parrochialem
dignitati.*

DECISIO IIII. aliàs 19.

1 NOta † quòd reſeruatio Papæ[a] non impedit unio-
2 nem faciendam per ordinarium. & eſt ratio, quia
unio concernit proprietatem beneficij, & collatio
Papæ quæ fit propter reſeruationem, cõcernit fructus be
neficij, & ideò unio tenet, licèt effectus unionis Papæ re
ſeruatione ſuſpendatur pro illo tempore, pro quo confer
tur beneficium, non ut proprietas beneficij: ut dicitur in
ſimili in c.1.de cauſ.poſſ.in cle.per Io.And.cle.diſpendio
2 ſam. de iudi. & ex hoc dicitur. quòd † reſeruatio ſubſe-
quens unionem ab ordinario factam, impedit effectum
unionis: poſito quòd in collatione facta per Papam de ta
li beneficio reſeruato, de unione quæ præcedit, non fiat
mẽtio: quia unio perpetua non tollitur, ſed eius effectus
differtur: ut c.ſciant.de elect.lib.6.arg.l.cùm ita.de cond.
& de mon. & poſito quòd unio ſit facta propter cauſam
neceſſariam, iſta cauſa, ſeu eius effectus differtur facto
Principis ſuperueniente: ut l.fin.ff ad municipa. Item dif
fertur talis neceſsitas ad tempus, & non perpetuò: quod
nõ uidetur abſurdum. licet cõtra hoc uideatur facere not.
3 Archid.in c.nemo.de elect.lib.6.quia † de commenda de
bet fieri mentio: aliàs non tenet impetratio. Sed iſtud nõ
ob. quia reſeruatio fit motu proprio Papæ: & ſic non
debet allegari ſurreptio. ut c.ſi motu.de præben.li.6.& de
materia unionis uide dec.3.infrà.de rer. permut. dec. 1.
ſuprà de conceſſ. præbend. & per totum hunc titul. &
4 † quòd Legatus de latere poteſt unire eccleſiam parro-
chialem dignitati, &c. deciſ.3.de offic. legat.

ADDITIO.

a Reſeruatio Papæ. Adde Calde.conſi.ulti ſub titu.de reb.
eccle.non alien. Fel in c. in noſtra.col.17. uer uigeſimum,
ſeptim.de reſcript. Fran.in c.ſi tibi abſenti col.pen.in glo.
in uerſ.in perſonam.de præbend. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Uniri ex neceſſitate beneficium poteſt per ordinarium ca-
dens ſub expectatiuis etiam poſt proceſſum factum per
executorem.*

DECISIO V. aliàs 253.

1 NOta † quòd beneficium ad quòd generaliter quis
eſt expectans poteſt uniri per ordinarium, & poſt
proceſſum factum per executorem: ut c. cùm acceſ
ſiſſent. de conſtituit. & not. Ioan. Andr. in Specu. in
rubri. de præbend. & not. idem in c. literas. de reſcrip. ſu
per uerbo, ſtatutum. uerſi. nec uidit ponderandum. & in
c.fin.de præb.in clemẽ. & uide Petrum de Bracho, ſuper
dictione, data uel litera: quia unio fuit ex neceſsitate, ideò
uidetur quòd ualeat.argu.l.peto.de legat.2. Item genera
liter eſt expectans ad omnia beneficia igitur iſtud benefi-
cium ſingulare non uidetur deberi. argu. l. ſi cùm optio.
de op. leg. Sed ibi uidebatur à tempore mortis ius com-
petere legatarijs, & erat in poteſtate ſua ius eligendi
quem uellet, quòd non hic: cùm uacet beneficium quod
unitur, uide deciſ.3.infrà de rerum permutatio.

SVMMARIVM.

1 *Uniri poteſt beneficium reſeruatum: ſed unio habebit effe-
ctum ceſſante reſeruatione.*

DECISIO VI. aliàs 958.

1 DIc, † quòd unio poteſt fieri de beneficio reſeruato[a],
2 quæ tamen non habet ſuum effectum, quin Papa
conferat ratione ſuæ reſeruationis factæ: ſed poſteà
dum non uacabit in curia, dicta unio habebit ſuum effe-
ctum, & ita tenet Rota.

ADDITIO.

a Reſeruato. Adde Aeneam de Falco. in tract. reſerua. in 4.
q.prin.in 23.effectu, in princip.

DECISIO VII. aliàs 258.

Similis eſt deciſ.15. infrà de iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Unio probata falſitate cauſæ poteſt annullari.*

DECISIO VIII. aliàs 269.

1 NOta † quòd ubi beneficio ſiue menſæ prælati uni-
tur beneficium, non eſt neceſſariũ quòd fiat mẽtio
in unione, nec in tali unione exprimantur bona, uel
2 alia: dum tamen cauſæ ſint ueræ,[a] propter quas fit unio,
quia

quia ſi eſſent falſæ, licèt unio teneret, ut dictum eſt ipſo iure, tamé annullari poſſet ſalſa cauſa probata: ut l. ſi propter. §. Marcellus. ff. de iudi. uide dec. 2. ſuprà eod. tit. & dec. 12. infrà eod.

ADDITIO.

2 Dum tamen cauſæ ſint ueræ. Adde Biſig. dec. 2. eo. ti infrà in antiquiorib. & dec. 1. de exceſ. prælat. ſuprà in nouis. & Agid. dec. 21. de offi. delegat.

SUMMARIA.

1 *Unio probatur ex præſcriptione tanti temporis, de quo non extat memoria hominum.*

2 *Unitur tribus modis beneficium.*

DECISIO IX. aliàs 205.

1 NOta, † quòd ubi quis dicit beneficium unitū tanto tempore, de quo non exiſtit memoria, ſufficit quòd alleget præſcriptionem, de qua non extat me
2 moria: quia † tribus modis unitur beneficium: primò per modum traditum in c. ſi una. de rebus eccle. non alienan. ſecundò per conceſſionem Papalem: tertiò per præſcriptionem: ut not. Io. And. in c. frequens. ſuper uerbo, ad menſam. de reſtitutio. ſpoliato. quia tale tempus. de quo non extat memoria, ſufficit ſine titulo alio: ut not. per moder. in c. ſi diligenti. de præſcrip. per Inno. uide deci. proxi. ſequen. & dec. 3. infrà de rerum permut.

SUMMARIA.

1 *Unio probatur ex præſcriptione tanti temporis, de quo in contrarium non extat memoria hominum: nec requiritur quòd allegetur titulus.*

2 *Titulus non allegatur in his, quæ præſcribuntur tanto tempore, de quo non extat memoria.*

DECISIO X. aliàs 375.

1 NOta, † quòd ubi allegatur beneficium unitum à tāto tempore, de quo non exiſtit memoria, ſufficit ſimpliciter allegare unionem: poſito quòd non al
2 leget cauſam unionis: quia † in illis quæ tanto tempore acquiruntur, de quo non exiſtit memoria, ſufficit allegare tempus ſine titulo: ut notat Inno. in c. dudum. de deci. & in c. ſi diligenti. de præſcriptio. iunct. l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua quotidia. & æſtiua. & c. 1. de præſcriptioni. lib. 6. uide deciſio. 3. infrà de rerum permutatione.

SUMMARIA.

1 *Beneficium unitum perdit nomen beneficij.*

2 *Pars ſeparata à toto non eſt ſub toto, ſed eſt totū per ſe.*

DECISIO XI. aliàs 370.

1 NOta † quòd ubi beneficium eſt unitum, ᵃ & alteri
2 annexum, perdit nomen beneficii, & non debet dici beneficium, ſicut ante unionem dicebatur. arg. §. illud. in authen. ut indic. ſine quoquo ſuffrag. l. illud. iūcta l. ſi eadem. ff. de actionibus. & proficit illud ſcire, quia in caſu, in quo dicitur in beneficium unitum, & articulatur, & datur quòd de præſenti unitum eſt ſicut anteà
2 erat, quòd articulus ruit, quia † pars ſeparata à toto nō eſt ſub toto, ſed eſt totum per ſe: ut not. Docto. in c. cui de nou ſacerdotali. de præbend. lib. 6. & ſi ſeparatio facit duo, & unio unum. argum. l. eum qui ædes. ff. de uſucapionibus. & ne ſede uacan. c. 1. uide decſion. 3. infrà de rerum permutatione.

ADDITIO.

a Eſt unitum. Unio tribus ſit modis, de quibus in c. 1. ne ſede uacan. & 16. quæſt. 1. can. & temporis qualitas. & glo. ſuper uerbo, eccleſias. clem. per literas. de præbend. & uide dec. 9 ſuprà iſto titu.

SUMMARIUM.

1 *Unio facta ex falſa cauſa, ualet: ſed annullatur probata falſitate: ſed facta ſine cauſa non ualet.*

DECISIO XII. aliàs 511.

1 NOta † quòd uni ex falſa cauſa facta, ſeruata tamen forma iuris, ualet & tenet. arg. uo. per Ioan. 12. q. 2. in ſumma. & c. qui ſine exceptione. & c. dudum. de rebus eccleſi. non alien. ſecus ſi nulla cauſa ſubſit: quia ſi ſine aliqua cauſa facta fuerit, tunc nihil ualet quòd actū eſt: ut in clemen. monaſteriorum. de rebus eccleſi. non alienand. & ſic poteſt intelligi opin. Bern. & Hoſt. qui ueniunt contra Io. & Tancre. in c. 1. de reſtitu. in integrum. dominus uerò Ioan. de Ligna. in c. ſi quis presbyteror. diſtinguit an ſit peccatum ex qua uel circa quam. uide deci. 2. ſuprà iſto titu.

SUMMARIUM.

1 *Unio facta menſæ epiſcopali non facta mentione de beneficijs prius eidem unitis, ualet.*

DECISIO XIII. aliàs 442.

1 NOta † utrum unio de quodam beneficio facta per Papam menſæ epiſcopali cuiuſdam eccleſiæ ſeu epiſcopi, cui per prædeceſſorores ſuos etiam antè fuerunt factæ nonnullæ aliæ uniones de quibuſdam alijs beneficiis, ſit nulla, quia epiſcopus non fecit mentionem de alijs beneficijs ſibi unitis ſeu menſæ ſuæ: Tenent quòd non. uide dec. proximè præcedentem.

SUMMARIUM.

1 *Unio eccleſiæ facta per epiſcopum monaſterio in recompēſationem damnorum per eum illatorum, non ualet.*

DECISIO XIIII. aliàs 611.

1 DIc, † quòd ſi Epiſcopus uult unire aliquam eccleſiam ſibi ſubiectam alicui monaſterio religioſorum in compenſationem aliquorum damnorum per eum factorum dicto monaſterio, quòd non ualet dicta unio: quia non eſt facta legitimè: quia delictum perſonæ non debet redundare in damnum eccleſiæ. c. cùm olim. 2. de priuileg. ſed reſtituat de ſuo damna, uel monaſterium agat contra eum coram ſuo ſuperiore. ita etiam tenent Auditores ſacri Palatii.

De Locato & conducto.

SUMMARIUM.

1 *Emphyteuticam rem uenditam per ſecundum emphyteutā an poſſit primus dominus pro eodem pretio retinere?*

DECISIO I. aliàs 862.

1 QVODAM † emphyteuta cuiuſdam prioris eccleſiaſtici multis creditoribus, uel creditori (non curo) obligato, ad inſtantiam creditoris per curiam cuiuſdam principis, uel comitis, qui erat dominus ſuperior, à quo dictu prior etiā dictam rem tenebat, & poſteà dederat eam illi debitori emphiteuticè in emphyteuſim, forſan de ſuperioris domini uolūtate, dicta res emphyteutica per executorem rei iudicatæ fuit ſubhaſtata, & cuidam Titio tanquam plus offerenti uendita, ſeu liberata: dictus tamen prior dominus

domitius immediatus dicit, quòd infra tēpus debitum ipſe uolebat illam pro eodem pretio retinere: & quantū in ſe fuit retinuit: non tamen pretium obtulit, nec ſoluit: nec apparet quod ſibi fuerit adhibita fides de pretio, dictamque rem ſic retentam cuidam Meuio uendidit pro certo pretio, & eum in poſſeſsionem induxit, cui etiam pretium nun exſoluit, licet ipſe prior ſibi uendens ſibi ſi dem habuerit de pretio: dictus uerò Titius primus emptor, cui ad inſtantiam creditorū emphyteutæ curia domini ſuperioris ad mercatum uendiderat, requiſiuit dictum dominum priorem immediatum, quòd illum in poſſeſsionem induceret, & quòd rem per curiam ſibi uēditam laudaret: & curia eundem priorem inſtante creditore etiā ſuper hoc requiſiuit: quo prætextu dictæ retentionis quam de dicta re fecerat, facere & laudare recuſā te, non tamē pretium offerēte, curia domini ſuperioris, & ipſe comes dominus ſuperior in cōtumaciā dicti prioris illi Titio rem emphyteuticariam laudauit: & ſoluto per eundem Titium pretio, in poſſeſsionem induxit. dictus uerò Meuius, qui emit à priore rē iſtam iure uenditionis ab iſto Titio dicit ſe potiorem, ex quo per priorem dominum immediatum rem illā iure ſuo retinentē ſibi fuit uēdita, & priuſquàm Titius fuit in poſſeſsionem inductus. Ex hoc themate quæruntur multa. Primum, nunquid prior ille dominus immediatus potuerit rē emphyteuticariam pro eodem pretio retinere, uel an ius retentionis potiùs ad dictum comitem ſuperiorem dominū pertinet? Secundò quæritur, ſuppoſito quòd dominus prior poſſet rem retinere pro eodē pretio: an priùs teneatur offerre pretium, ut ſic non aliter in eum dominium rei emphytenticariæ retentæ transferatur, ſeu potiùs cum ſuo dominio conſolidetur quā ſi primitùs pretium exſoluerit, uel ſaltē obtulerit: nec per eum quò minus ſolueret ſtetit, uel ſaltē ſit ſibi fides habita de pretio, uel incōtinenti, cum dicit ſe uelle retinere, in ipſum dominiū transferatur, uel conſolidetur cū dominio: uel an emphyteutæ uēdēti ſit ad pretium obligatus, & poſsit ad illud ſoluendū conueniri? Tertiò, an in caſu præmiſſæ quæſtionis, cū res emphytenticaria uenditur per executionē rei iudicatæ ad inſtantiam creditoris domino prædicto retinēti poſsit haberi fides de pretio, & per quem, an per emphyteutam debitorem uerū cuius res uenditur, an per creditorem ad cuius inſtantiam, an per curiā cuius authoritate, & mandato uenditur? Quartò, an dicto priore domino, ſeu emptore eius poſtea pretium offerente, ſuppoſito quòd teneretur priùs offerre, retrò ualidetur uenditio per eum facta, ſit perinde ac ſi ab initio primitùs obtuliſſet? Quintò, an dominus prior immediatus, ſeu quicunque directus dominus retinere poſsit rē quæ uenditur per emphyteutam pro eodem pretio, non ut ſibi remaneat, ſed alteri uendicat? Sexto, an dominus ſuperior in caſu præmiſſæ quæſtionis in contumaciā dicti prioris domini immediati poterat laudare rem dicto Titio emptori, qui emit ad mercatum, ut ſic illo laudante rem licitè potuerit retinere, & poſsidere, & in eum dominium transferatur? De prima quæſtione uidetur quod ius retentionis potiùs ad dictum comitem ſuperiorem dominum pertineret, ſicut etiam pertinet ad eū laudare, & recipere, cùm ſecūdus emphyteuta alienat, uel diſtrahit, ſecundum quod not. Spec. titu. de emphyteuſ. §. nunc aliqua. uerſic. 105. & uerſic. 126. in oppoſitū uidetur eſſe, quia ſic ſequeretur abſurditas, quia ſecundum hoc dominus ſuperiòr rē retinēs erit emphyteuta ſui emphyteutæ reſpectu einſdē rei. Item ſecūdum hoc habebit dominiū utile, & directū formaliter quod nō uidetur poſsibile de iure: quia dominio utili redeunte ad dominiū directū, conſolidatur cū illo, & deſinit eſſe utile formaliter: ſicut dicitur de uſufructu redeunte ad proprietatem: quia res ſua nemini ſeruit, ideo non uidetur quod ius retentionis debeat ad ſuperiorem dominum ſpectare, ſeu pertinere. bene facit ad hoc quod not. in Specu. titu. de emphyteuſ. §. nunc aliqua. uer. 129. in fin. præterea ſequeretur abſurditas: talis autē abſurditas non ſequitur in laudatione, ſeu laudū perceptione: & ideò bene poſſunt ad dominum ſuperiorem pertinere: ut in ratione contraria pro alia parte ſuprà facta. Si tamen uelles tenere primam partem, quòd imò ad ſuperiorem dominū pertineat ius retentionis, poſſes reſpondere ad iſtam ſecundam partem per illa quæ not. in ſimili in Specula. tit. de feudis. §. quoniam. uer. 24. Et etiam poſſes dicere, quod hæc abſurditas nulla eſt propter diuerſos reſpectus, qui in hoc conſiderantur. nam non redit ad ſuperiorem dominum utile dominium ſimpliciter, ſed reſpectiuum & qualificatum per reſpectum, quem habet ad ius, ſeu ad dominiū utile, quod habet primus emphyteuta, qui reſpectu ſecūdi cenſebatur in illo iure, ſeu dominio utili quodam modo directus dominus reſpectu ſui ſecūdi emphyteutæ, quod quidem dominium ſecundum ei ſecūdo reſpectu eſt utile reſpectu primi dominij ſui, unū ad dominū ſuperiorē prouenientē & per retentionē iuris, ſeu dominio utili ſecūdi emphyteutæ nō cōſolidatur cū ſuo dominio directo illud dominiū utile, quia ab ipſo non erat immediatè formatum: nec ipſum concernebat, & reſpiciebat primum emphyteutam: & ab eius dominio utili erat formatum, quod eius reſpectu quodā modo cenſebatur directū, ut ſic dicamus quòd utile dominium ſecundi emphyteutæ quando uuitur cum dominio, quod eſt penes primum emphyteutam, quòd eius reſpectu cenſetur directum, tunc conſolidatur cum eo, & extinguitur, & efficitur plenum, & ſimpliciter dominium utile primi emphyteutæ. & ſi illud dominium primi emphyteutæ quod eſt utile reſpectu primi dominii ueniret ad eundem primum: tunc etiam conſolidaretur cum ſuo directo, & efficeretur dominium pleniſsimum, non autem dominium utile ſecundi emphyteutæ. non conſolidaretur cum directo dominio primi dominii, quod non concernit ſimpliciter, & eius reſpectu, nec ſimpliciter nec formaliter exiſtit. Et ſi dicas quòd ex quo primus emphyteuta tranſtulit utile dominium in ſecundum emphyteutam, nullum dominium remanſit penes illum, ex quo illud ſic trāſtulit, prout uidetur tenere gl. Inſtitu. de locat. §. adeò. ſuper uerbo, præterea. poteſt dici quòd imò quia illud non tranſtulit in totum, nec ſimpliciter in ſecundum, ex quo ſibi retinuit ius certæ penſionis per ſecundum emphyteutam ſuum ſibi præſentādo: & ſic ſuum dominium utile quodammodo diuiſit, quò ad commodum inter ſe & ſecundum ſuum emphyteutam, ſic quòd ius, ſeu pars dominii utilis, quod ſeu quam ſibi retinuit, poſsit dici directum dominium reſpectu ſecundi, & illud ius ſeu pars, quòd ſeu quam in illum ſecundum tranſtulit, dicatur utile eius reſpectu: unde latiùs exordiendo poſſet dici, quòd dominium ſuperioris & primi domini eſt directè directum dominium, dominium uerò ſecundi emphyteutæ eſt utile utiliter, prout aliàs plenius circa hoc ſcripſi in alia quæſtione quam diſputaui, de qua reſpondi Auinion. quæ incipit, In quodam regno in princip. quæſtionis in ſecūdo & tertio fol. in magna papyro.

S V M M A R I A.

1 *Locatio rei ſi eſt ſucceſsiuè facta duobus, & ſecundo tradita eſt poſſeſſio: præfertur ſecundus poſſeſſor, aliàs non.*
2 *Locatio & conductio proxima eſt emptioni & uēditioni.*
3 *Traditio rei locatæ nullum ius reale in re conſtituit.*

DECISIO II. aliàs 879.

1 VTrùm † l. quoties. [2] de rei uendica. habeat locum
2 in locatione: ut ſi duobus rem locaui, uni primo & alteri ſecūdò: cui ſecūdo rē locatā, ſeu eius detētionē primò tradidi, & ſecūdus cui primò tradidi ſit potior, & non poſsit expelli propter priorem, nec ad eius inſtantiam?

ſtantiam? Videtur quòd ſit potior ſecundus per illam legem: quæ licèt loquatur in uenditione: tamen uidetur
2 quòd idem ſeruari debeat in locatione: quia † locatio & conductio proxima eſt emptioni & uenditioni: eiuſdem que iuris regulis cõſiſtit. ff. locat. l. 2. Pro hoc bene facit ratio diuerſitatis quam aſsignant doctores inter matrimonium & uenditionem: quia in matrimonio potius eſt primum non conſummatum carnali copula, quam ſecũdũ conſummatũ, & tamen in uenditione potior eſt ſecũda conſummata: ut ext. de ſponſ. ſi inter. de ſponſ. duor. c. licet. & c. fin. Ratio diuerſitatis ibi in dicto c. fin. redditur per Hoſtien. & Ioan. And. in nouel. quæ facit pro iſta
3 parte, quam ibi uide. In oppoſitum facit: quia † in locatione per traditionem nullum ius reale in re cõſtituitur. C. locat. l. emptorem. ideò traditio nihil uidetur detrahere primæ obligationi perſonali competenti primo conductori: ſed competat utrique conductori actio perſonalis: & in actionibus perſonalibus nunquam qui prior eſt tẽpore, potior eſt iure: nec attẽditur prioritas nec poſterioritas: ut l. priuilegia. cum ſua materia. ff. de priuileg. credit. Imò uidetur quòd primus ſit potior: in l. in operis. ff. locat. ſed ibi neutri facta fuerat traditio. Poteſt dici quòd ſecundus cui facta fuit traditio: ſi teneat rem uel locatũ in uim exceptionis, ſit potior: & per uiam retentionis & exceptionis poſsit ſe defendere: quia primo conductore contra eum agente ſe defendet, quòd ſibi non tenetur rem reſtituere: quia in re nullum ius reale habet: ut res aliquo iure reali ſibi ſit affecta: nec ipſe ſecundus aliqua perſonali obligatione, ſeu actione ſibi tenetur: ut pote, quia ſecum non cõtraxit, uel quaſi: nec in eum deliquit, uel quaſi, ſed ſi ſecundus nõ teneret, imò cecidiſſet à detentione, ageret forſan contra primum, ad quem rei detentio peruenit, uel contra certum detinentem, tunc nõ eſſet potior: quia traditio primò ſibi facta nullo iure ſibi rem affecit, ut d. l. emptorem. nec eos habet aliqua obligatione perſonali obligatos, cum quibus non contraxit, nec quaſi &c. Et ſi poſſeſsio perueniſſet ad locatorem: & ambo agerent contra eum, etiam dico quòd ſecundus eſſet potior, licèt ſemel res fuiſſet tradita, ex quo per hoc non fuit reali iure affecta: ſed tunc crederem primũ præferendum in rei aſſecutione, ut d. l. in operis. ff. locat. & demùm locatorem ſecundò teneri ad intereſſe.

ADDITIO.

a L. Quoties. An autem d. l. quoties. habeat locum in perſonis eccleſiaſticis uide per Innoc. & Hoſtien in c. continebatur. de his quæ fiunt à prælat. ſine conſenſu capitu. ubi uidentur tenere quòd non. & adde dnm. Alex. in d. l. quoties. in additio. ad Bart. ubi recitat dicta Innocen. & Hoſtien. in d. c. continebatur. & conſi. 122. uol. 5. & Iaſon. in d. l. quoties. col. 8. uerſicu. tertio decimo.

De Depoſito.

EPITOME.

Fideiuſſor non liberatur per prorogationem factam depoſitario per deponentẽ, ſecus ſi prima obligatio fuiſſet nouata h. d. Vel ſic. Fideiuſſor liberatur per prorogationem termini factam depoſitario per deponentem, & nihilominus deponens aget ex depoſito contra depoſitarium ad reſtitutionem.

DECISIO I. aliàs 860.

a Penes Titium [a] campſorem depoſui mille florenos aperto depoſito non clauſo, nec ſignato, qui mihi dedit fideiuſſorem de reſtituendo illos: tamen poſt annum uel biennum cũ ego uellem recuperare depoſitum, dictus campſor rogauit me, ut ſibi adhuc dimitterem per tres uel quatuor annos pro certo lucro mihi dando quolibet anno: & ſibi conceſsi, iſtud tamen ignorauerunt fideiuſſores, poſteà uerò lapſo termino iſto ſeu tempore uolui recuperare pecuniam meam, & illo campſore facto non ſoluendo, uel aliàs diſcuſſo, uolo habere recurſum ad fideiuſſores pro dicta pecunia, ipſi dicunt quòd non tenentur, quia prima obligatio depoſiti pro qua fideiuſſerunt, fuit nouata, & translata in obligationem mutui per ſecundam conceſsionem, & ſic ſunt liberati. argumen. l. nouationẽ ff de fideiuſſo. Et pro hoc uidetur tex. quòd obligatio nouata ſit, & in nouam translata ff. ſi certum petat. l. ſingularia. credo quòd bene dicerent, ſi ſupponeretur nouata obligatio prima, quia prima extincta tollerentur fideiuſſoria, unde ipſi ſemel liberati, niſi ex nouo conſenſu iterum præſtito non eſſent obligati argumen. l. fin. ff. de pact. & C loca. ſi tãtum homines. ſed in propoſito nõ credo primam nouatam, nec diſceſſum à contractu, ſeu obligatione depoſiti ab initio cõtracto, ſed obligationẽ depoſiti continuatam, & prorogatã per nouam dilationem ſub certo lucro, ſeu uſura, quæ deberentur etiam pro obligatione depoſiti ex mora, uel ex pacto: ut ff. depoſit. l. quamuis. in fina. Non obſtat ſi dicatur quòd imò fuit depoſitum, & poſteà mutuum quia illud uerum eſſet, ſi expreſsè hoc actum eſſet quòd pecunia eſſet mutua penes depoſitarium, aliàs in dubio inſpicitur origina
b lis contractus, [b] ut ex illo agatur non obſtante quòd depoſitarius pecunia utatur, quia ex quo depoſitum fuit apertum ab initio, in dubio uidetur fuiſſe data licentia utendi pecunia ipſi depoſitario. unde dato quòd poſteà utatur: propter hoc non tranſibit in mutuum: imò ex originali depoſiti obligatione ad reſtitutionem pecuniæ tenebatur, & ageretur actione depoſiti ad reſtitutionem: ut probatur ff. depoſi. l. ſi ſacculum in fin. & notat glo. in l. die ſponſaliorum § 1. ff. eod. titu. In talibus enim inſpicitur originalis contractus, ut totum ab eo denominetur. ff. depoſit. l. 1. § idem Pomponius.

ADDITIONES.

a Penes Titium. Adde gloſſ in c 1. in uerb. prægrauetur, de iniur. libro ſexto. Dec. conſil. 400. circa princip Hippolyt. de Marſil. in repet. rub. de fideiuſſ col. 15. in fi. Alexan. conſil. 72. uol. 6.

b Originalis contractus. Adde deci 49. ſuprà de reſcrip. & dec. 5. tit. de præbend. infrà in antiquiorib. & Anto. Corſet. in addit. ad Panormitan. c. ex literis extrà de reſcript.

De Emptione & uenditione.

SUMMARIUM.

1 *Emptor ſi emit rem, quam credit liberam, & eſt emphyteuticaria, & per biennium non ſoluit cenſum, non cadit in commiſſum.*

DECISIO I. aliàs 759.

1 Dic quòd † ſi aliquis emat aliquam rem, quam credit eſſe liberam, & eſt emphyteoticaria: quòd licèt talis emẽs ſteterit per biennium, quòd non ſoluerit cenſum, quòd talis res nõ cadit in commiſſum, cùm homines penitùs ignorent. pro hoc facit quod not. Ioan. mon. & Gen. in reg. iur. in lib. 6. pro hoc etiam tenet Rota dominorum Auditorũ.

SUMMARIA.

1 *Uſusfructus poteſt uendi ad tempus.*
2 *Succeſſor in re, in qua debetur uſusfructus, tenetur pati uſufructuarium rei frui dicta re.*
3 *Succeſſor etiam ex titulo lucratiuo non tenetur ſtare colono.*
4 *Colonus non habet ius in re.*

DECISIO II. aliàs 861.

1 SI uendatur † uſusfructus ad tempus ualet uenditio,
quia uẽdi poteſt etiam ad tempus: ut l. uſusfructus:
in multis. ff. de uſufruc. & l. muito. C. fami. erci. coniũ
cta l. omnium. ibi, pactionibus &c. ff. de uſufruct. ius rea-
le eſt reſpectu rei, quamuis perſonale ſit reſpectu perſo-
næ, cui debetur: ut l. uti frui. ff. quemadmodum uſusfru.
2 petatur: ſed † quicunque ſucceſſos in re, in qua debetur
uſusfructus tenetur pati uſufructuariũ rei frui dictare:
ut d. l. uti frui. facit ad prædicta. l. 1. ſi ager uectigalis uel
emphyteu. pe. ergo talis, qui emit uſumfructum, uel ad
a tempus dominus non poteſt prohiberi per ſucceſſorẽ [a]
ex quocunque titulo ſuæ emptionis, ne utatur: ut pa-
ret ex ſuperiùs allegat. pro quo facit. l. cùm filius. §. do-
minus. & quod ibi not. ff. de lega. 2. & l. legatum. in fin.
3 de lega. 1. Non obſt. quòd † emptor ſiue alius ſucceſſor
etiam ex titulo lucratiuo non tenetur ſtare colono: ut l.
4 emptori. C. locati. & l. qui fundum. ff. eod. tit. quia † colo-
nus nõ habet ius in re: ſi autem haberet, ut in uita: quia
conduxit ad magnum tempus: ut dict. l. 1. & ponit glo.
extrà de rebus eccle. non alienan. in clem. ca. 1. tunc ſuc-
ceſſor tenetur ſtare tali colono: per dictam l. 1. Et eſt gl.
ordinaria in l. nihil. ff. de leg. circa finẽ. eo. ti. Item uſum-
fructum poteſt aliis uẽdere: ut eſt caſus in l. arboribus. §.
1. ff. de uſufruc. & l. neceſſariò. §. fi. ff. de periculo & com
mo. rei uend. aliqua contraria ſoluuntur per gl. in dict. §.
2. Item poſito quòd prædicta ſonarent in locato, tamen
emptor tenetur ſtare colono: quia emptio eſt momẽti,
quod probatur. nam in dicto contractu conuenit, quòd
dominus in alium non alienaret, per cuius obſeruantiã
fuit obligata dicta domus ſaltem in genere, cum obliga
uit omnia ſua bona. ſed certum eſt quòd quis promit-
tens non alienare, illi cui eſt conſtitutum ius in re, ſi pòſt
alienat, alienatio nulla eſt: ut l. creditor. §. fin. ff. de diſtra.
pign. ſecundum literam negatiuam, nulla, facit l. 2. C. de
iure emphy. & hoc tenet dominus Bas. in l. ſi ita quis ea
dem. ff. de uerb. oblig. ſed in propoſito dicto conducto-
ri fuit conſtitutum ius in domo: ſi tamen poteſt dici con
ductor, uidelicet pignus uel hypotheca, & promiſſum
non alienare: ergo talis alienatio non tenuit: ut patet ex
prædictis, & ſic per conſequens dictus conductor repel-
ler talem prætendentem titulum emptionis. pro quo l. fi.
C. de rei uend. & aduerte, quòd text. clare oſtendit,
quòd aliud ſit uendere, uel mere uſumfructum ad mo-
dicum tempus: locare etiam aliud ad modicum tempus:
quia prædictos contractus ponit ut ſpecies ſeparatas in
dict. c. 1. de reb. eccl. non alie. in cle.

ADDITIO.

a Per ſucceſſorẽ. Adde ad hanc dec. dec. 420. itẽ fuit quæ
ſitum, locaui domum. capell. Tholoſ. & ibi in addit. per
Stepha. Aufres. Practica autem huius deci. ualde utilis
& neceſſaria eſt, de Lugdunenſibus frequens.

SUMMARIUM.

1 *Venditio facta publicè, uel per ſubhaſtationes, præiudi-
cat qui ad poſſeſſionem & proprietatem ei, qui ſe non
oppoſuit.*

DECISIO III. aliàs 883.

1 NOta, † quòd per uenditionem factam publicè ad
incantum: & cum ſubhaſtationibus publicis, &
per executorem rei iudicatæ, & de re aliena deten
ta per eum, contra quem fit executio ex cauſa conductio
nis præiudicat locatori in poſſeſſione, & proprietate,
qui tunc ſe non oppoſuit.

De Rerum permutatione.

SUMMARIUM.

1 *Permutans ſi obtineat beneficium habens ordines anne-
xos, ſi infra annum ſe promoueri non fecerit, an priue
tur tali beneficio, ſtante maximè ordinatione teſtato-
ris hoc diſponente.*

DECISIO I. aliàs 108.

1 NOta, quòd † ubi aliquis permutauit [a] benefi-
2 cium habens ordines annexos, & ex conſtitu-
tione fundatoris, qui uoluit, quòd quicunque
tenens tale beneficium promoueretur infra an
num, uel priuaretur: talis ex cauſa permutationis tenens
tale beneficium, ſi nõ faciat ſe promoueri, uidetur quòd
perdat illud, & habeat locum. c. licet. de elec. lib. 6. quia
ex quo cum alio contraxit, conditionem contrahentis, &
rei ſuper qua contrahitur, ſcire debet: ut ff. de reg. iuris. l.
qui cum alio. & quia permutatio fit cũ cauſa, & propter
complacentiam & concedentiam. ut c. quæſitum. de rer.
permu. de quibus eſt ueriſimile, quòd nolẽs permutare
prouiderit, & de conditione beneficii indagauerit: ut ſic
ignorans non præſumatur. ar. l. 4. ff. de fideiuſ. iunct. l. ar-
bitro. ff. qui ſatiſ. co. Item error qualitatis non debet iu-
uare tale beneficium, ex quo non errat in corpore: ut l. ſi
quis uxori. cum ibi no. ff. de fur. cum no. in c. quemadmo
dum. de iureiur. & in c. ex parte. de reſti. ſpoli. & quia in
actu quem debuit præuidere, non præſumitur ignoran
tia. arg. l. cætera. §. fin. de leg. 1. In contrarium uidetur,
quòd c. licet. eſt pœnale, & non debet extendi ad c. ſtatu-
tum. de elect. lib. 6. Item beneficium de ſui natura non e-
rat curatum, niſi inquantum uoluit conſtitutio inſtituen
tis, & ſic in dubio debet præſumi ignorantia: ut l. ſuper
ſeruis. qui mili. non poſ. li. 12. C. & uide dec. 37. ſuprà de
præb. & uide infrà dec. 3. de pœn.

ADDITIO.

a Vbi aliquis permutauit. Adde glo. in uerb. reſidentiæ. ti.
de colla. in pragma. ſanct.

SUMMARIUM.

1 *Minor ualor unius ex beneficiis permutatis non arguit
ſuſpitionem fraudis.*

DECISIO II. aliàs 159.

1 NOta, † quòd non uitiatur permutatio, nec præſu-
mitur fraudulosa, poſito quòd unum beneficium
ſit minoris ualoris quàm aliud: quia minoritas be-
neficii non inducit fraudem, niſi aliud appareat. argu. l.
dolus. C. de reſcinden. uend. & not. Io. mon. in c. unic. de
rer. permuta. lib. 6. & ibi Io. And. in nouel. & uide ſuper
Collect. in c. quæſitum de re. permu. & uide dec. 2. ſuprà
de præſump.

SUMMARIA.

1 *Beneficium unitum non poteſt permutari.*
2 *Unionis effectus non tollitur per prouiſionem Papæ ſubſe
quentem, niſi de unione fiat mentio.*

DECISIO III. aliàs 160.

1 NOta, † quòd beneficium unitum non poteſt permu
tari per eum, qui tenet beneficium antequàm unio
ſortiatur effectum: ut no. Io. An. in Spec. ti. de præb.
2 in princi. ubi etiam ipſe dicit, quòd † effectus unionis nõ
tollitur per prouiſionem Papæ ſubſequentem, niſi de u-
nione fiat mentio: quia aliàs ſequeretur quòd unio poſ-
ſit eſſe inutilis per frequentes & plures permutationes,
ſeu prouiſiones, quod eſſet abſurdũ: cùm unio legitimè

facta reſpiciat cauſam neceſſariam, quam non uериſimile quòd Papa uoluerit tollere, niſi expreſsè agatur: ideò dicitur quòd uſusfructus de facili conſolidatur cum proprietate, ad hoc quòd proprietas non ſit inutilis. argumen. l. ſi uſusfruct. ff. de uſufruct. quam alleg. Ioã. An. Et de materia unionis uide ſuprà de reb. eccleſ. non alienã. per totum. & deciſ. 1. ſupra de conceſſ. præben.

S V M M A R I A.

1 *Reſignatio ex cauſa permutationis facta in curia, non inducit reſeruationem, ſi permutatio nõ ſortiatur effectũ.*

2 *Permutatio beneficij ſi non ſortiatur effectum, & permutãtes moriantur, beneficia extra curiã dicuntur uacare.*

3 *Beneficia ſi cauſa permutationis reſignata in curia fuerint. & unus uolentium permutare moriatur: ſi conferatur beneficium mortui, & in perſona ſuperuiuentis perficitur permutatio, bulla per cancellariam expedietur.*

DECISIO IIII. aliàs 293.

1 NOta, † quòd ubi beneficia ſunt reſignata in curia cauſa permutationis, niſi ſequatur permutatio, nõ uidentur uacare in curia: quia reſignatio eſt facta ſub modo, qui niſi ſequatur, nõ uidetur reſignatio facta, ut no. per Innoc. in c. inter cætera. de præben. in princ. & quod ibi no. in glo. 1. ad quod l. licet. in prin. ff. de iure dot. & quia eſt in lege tacita conditio: quia non conferũtur, niſi permutare uolentibus: ut c. un. de rerum permuta. lib. 6. & ſic ſi non ſequatur conditio tacita, quæ à lege intelligitur, non uidetur beneficium uacare: ut no. in l. ſi quis accepto. ff. de condi. ob cau. intantum quòd uidetur no. Io. And. in nouel. in all. c. uni. quòd in caſu,
2 † in quo non ſequeretur permutatio beneficii, extra curiam uidetur uacare, ſi moriantur permutantes extra curiam: quia per modum reuolutionis beneficia uidentur ad permutare uolentes reuerti; ut dicitur in ſimili de uerbo adiectiuo. ff. de in diem adiect. l. 2. cum ibi not. ibi an
3 tem † beneficia ſunt reſignata in curia cauſa permutationis, & unus uolentiũ permutare moritur non facta permutatione ſuperuiuenti confertur beneficium mortui, & in perſona ſuperuiuentis perficitur permutatio, & bulla per cancellariam expedietur, ut audiui arg. l. iure. ff. de cond. & demon. licet contrà iſtam opinionem ſit l. legatum. C. de condi. inſert. Sed dic quòd d. l. legatum. loquitur in conditione expreſſa: ſecus autem eſt in modo, ſub quo uidetur fieri reſignatio cauſa permutationis; ut in alleg. c. inter cætera. per Innocen. & quòd aliud ſit ibi in modo quàm in conditione, not. in l. in teſtamento. ff. de condit. & demon. & eſt text. in l. ſi pecunia. de leg. 1. Item aliud eſt in legato, in quo loquitur d. l. legatum. alle. aliud in iſto caſu, in quo ille qui reſignauit, tractat de damno uitando: indemnis debet ſeruari, ſi per eum non ſtetit, quò minus permutatio ſuum ſortiatur effectum. uide ſuprà. de renun. dec. 2. & 10.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficium non uidetur uacare ex quo alteri permutantium eſt collatum.*

DECISIO V. aliàs 340.

1 NOta. † quòd ex quo de facto non uacat beneficiũ, quia eſt collatum alteri permutantium, non uidetur uacare, ſecundum Lateranen. cõcilium: ut not. in c. cùm noſtris. in princ. de conceſ. præben. per Inn. ad quod c. poſt electionem. eod. tit. Quia poſito quòd ſit dare caſum, in quo propter peccatum, ſeu defectum electio ad alium, ut c. quanquam. de elect. lib. 6. & c. cum in cunctis. eo. tit. illud habet locum in electione, in qua nõ tribuitur immediatè ius ſectus in collatione ſimplicis beneficii, quia facta immediatè ſortitur effectum plenũ de facto, intantum quòd tenens beneficium ex tali conditione, licet ius non habeat, tamen donec priuetur, iuſtè poſsidet. d. c. cùm noſtris. & ſic non currit tempus collatori, niſi a tempore ueræ ſcientiæ, uel ueræ uacationis: ut no. per Hoſt. in c. ex parte. de conceſſ. præben.

S V M M A R I V M.

1 *Permutare ultima die anni non poteſt non promotus.*

DECISIO VI. aliàs 355.

1 NOta, † quòd non promotus ultima die anni, de quo in c. licet canon. & c. commiſſa. de elect. li. 6. non poteſt permutare. in quo ego contrà, per glo. 1. de rer. permu. in clem. ſed nõ fui exauditus. uide ſuprà dec. 38. in fi. de præben.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficia per reſignationem ex cauſa permutationis, uere uacant.*

DECISIO VII. aliàs 399.

1 NOta, † quòd beneficia ex cauſa permutationis reſi-
2 gnata uacãt [a] in ueritate, ita quòd poſt uacationẽ huiuſmodi debet ſequi uera collatio, & inſtitutio: ut legitur & notatur in c. 1. de rerum permuta. lib. 6. licèt ibi Ioan. mon. uideatur dixiſſe contrarium: cuius opinio reprobatur. pro quo etiam facit clemen. un. eod. tit.

ADDITIO.

a Vacant. Adde Fede. de Sen. in tract. permu. in xj. parte, uerſic. quarto.

S V M M A R I V M.

1 *Permutans non agit interdicto unde ui, nec ex canone reintegranda.*

DECISIO VIII. aliàs 401.

1 NOta, † quòd permutanti non competit interdictũ unde ui, nec condictio ex canone reintegranda, obſtante ſibi renuntiatione uoluntaria, per quam amiſit poſſeſsionem. iuxta notata per Innocen. in c. ſuper hoc. de renuntia. & c. accepta. de reſtit. ſpolia.

S V M M A R I V M.

1 *Permutans beneficium pro pluribus, ſi unum euincatur tãquam reſeruatum poteſt habere regreſſum ad primũ ſuum beneficium: ſed opus erit noua collatione.*

DECISIO IX. aliàs 402.

1 NOta, † quòd ſi quis permutauit unum beneficium
2 pro pluribus, quod poteſt, [a] iuxta not. per Innocẽ. in c. uenerabilis. de exceptio. & de rerum permuta. c. uni. lib. 6. ſi unum euincatur tanquam reſeruatum, & aliud dimittere uoluit, poteſt petere & habere regreſſũ ad ſuum primum beneficiũ, authoritate tamen ſuperioris, & eſt opus noua collatione. argumẽ. in ratione in c. ſi beneficia. de præbẽd. li. 6. & in c. inter cætera. eod. ti. & c. uniuerſorum. de rerum permuta.

ADDITIO.

a Quod poteſt. Hoc intellige quando illa plura beneficia poſſunt ſimul ſine diſpenſatione teneri: aliàs ſecus, ut no. Io. An. in c. cum uenerabilis, de exce. col. 3. uerſi. Nota quòd una.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Impetrans benefi i m per reſignationem, permutationē, uel obitum, non tenetur plenè probare titulum prædeceſſoris: ſed eius reputationem & poſſeſſionem.*

DECISIO X. aliàs 404.

1 NOta † agenti & petenti beneficium ex cauſa permutationis, ſufficit probare permutantem ſic habitum & reputatum, ut talis &c. & in poſſeſsione pacifica illius beneficii permutati, etiam ſi titulus iſtius permutantis impugnatur: cui impugnāti incumbit probatio non obſtante clauſula in fine literarum permutationis appoſita: quia de iure communi cenſetur ſubintellecta: ut leg. & not. de excep. c. cùm uenerabilis. de rerū permuta. c. licet li. 6. & ideò ex ſuperabundāti, & ad maiorem cautelam & expreſsionem ponitur: & ſic impetrans beneficium uacans per obitum non tenetur probare plenè de titulo ſui prædeceſſoris decedētis: ita nec impetrans per reſignationem. argument. no. per Iono. & Hoſtien. de præſump. c. illud. de eo qui furt. ordin. rece. c. innotuit.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio per procuratorem laicum facta, ualet.*

DECISIO XI. aliàs 418.

1 NOta, † utrùm permutatio [a] facta per procuratorē
2 laicum teneat? Quidam dicebant quòd ſic, per c. non indiſcretè. de procu. lib. 6. & pro hoc inducebatur quod Pau. tenet in cle. cùm ei quem. de cōceſſ. præb. quòd acceptatio facta per procuratorem laicum tenet: & pro hoc, quia nihil expediendum cum tali procuratore laico in negotio permutationis concernit fundamentū ſpiritualium iurium in perſona ipſius, ſed ſolius domini, & magis eſt nudus miniſter uel nuntius. pro hoc facit ff. ad Trebel. qui ita. §. 1. qui in hac ratione concordat cum l. ſi mulier. §. ex aſſe. de iure do. quidam alii dicebant contrà, per c. decernimus. de iudi.

ADDITIO.

2 Nota utrum permutatio. Adde deciſ. 8. in fin. ſuprà de procuratorib.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta ſub conditione, ſi placet patrono, an ualeat.*

DECISIO XII. aliàs 579.

1 QVidam † renuntiauit ex cauſa permutationis ſub conditione, ſi patrono ſuo placeret: quæritur utrū ſi patrono ſuo diſpliceat, nihilominus ualeat renūtiatio? Videtur quòd ſic: quia illa conditio uideretur nō poſſe adduci, & eſſe de iure reprobata, cùm debeat renūtiatio eſſe pura. ar. no. in c. ex parte. de of. dele. ſuper uerbo, omnes. & ſic conditio inutilis uidetur reiicienda ualente renuntiatione. ar. no. in l. per ſeruū. ff. de uſu & habita. credo tamen contrarium, per not. per Ioan. And. in c. in electionibus. de elect. lib. 6. ſuper uerbo, electio. in nouel.

SVMMARIA.

1 *Permutatio de beneficio quod quis ſe obtulit dimiſſurum, ſi aliud uirtute expectatiua aſſequatur tacita tali oblatione facta, eſt ſurreptitia.*

2 *Surrogatum loco alterius, uice illius fungitur.*

DECISIO XIII. aliàs 581.

PApa reſeruauit beneficia uacantia per aſſecutionem alterius beneficii authoritate apoſtolica obtenti: Hoc † ſuppoſito aliquis impetrauit à Papa gratiam expectatiuā ad collationem talis epiſcopi, & obtulit dimiſſurum ſe beneficium quod tempore impetrationis huius obtinebat, cū virtute dictæ gratiæ foret aliquod beneficium pacificè aſſecutus, infra terminū antequā uirtute illius gratiæ aliquod beneficiū fuiſſet aſſecutus, uult permutare illud beneficiū, quod obtinet, & ſe obtulit dimiſſurum, quæritur an poſsit illud permutare, uel corā 1
ordinario, uel coram Papa tacito de præmiſſa oblatione & dimiſsione facienda poſt aſſecutionem? Quidam dicunt quòd poteſt illud permutare, etiam de hoc non facta mentione: quia habet ius in beneficio: ergo per renūtiationem factam ex cauſa permutationis uacabit, & poterit alteri conferri: ſed eo permutato in uirtute gratiæ ſuæ nō poterit aſſequi aliquod aliud beneficium: quia nō poſſet implere quod obtulit Papæ. ſ. ſe dimiſſurum beneficium, quod tunc tenebat: quia ex quo illud permutauit non poterit illud ulterius dimittere, nec Papa illud conferre, quaſi inter ipſum & Papam fuerit quaſi quædā conuentio innouata, do tibi ſeu facio gratiam ut dimittas: & ideò cùm non poſſet iſte conuentionem implere ex parte ſui, nec poterit gaudere gratia Papæ: præſertim ex quo per eum factum eſt, quò minus poſſet implere, maximè etiā, quia ſi poſſet gaudere gratia ſua, poſſet illudere Papam, qui uoluit de illo quod ſe obtulerat dimiſſurum, liberè diſponere. Item etiam poſſet ille pluralis eſſe in beneficiis contra intētionē Papæ, qui noluit illū pluralem eſſe: & ideò uoluit quòd priùs obtentū dimittere teneretur, quod poſt permutationem de illo beneficio factam ampliùs facere nō poteſt, & aliud obtentū ex cauſa permutationis quod Papa nō afficit, nec ſuæ diſpoſitioni reſeruatum retinere poterit, cum obtinēdo uirtute gratiæ ſuæ ſi aliàs cū eo eſſet compatibile: & ſic illuſo Papa obtineret plura beneficia contra eius uolūtatē. Alii dicūt, quòd ualebit permutatio: ſed obtentum ex cauſa permutationis quod eſt loco alterius ſurrogatum, dimittere tenebitur, ſicut illud tenebatur, & de eo Papa
2 uirtute reſeruationis diſponere poterit: quia † quod ſurrogatur loco alterius, uice illius fungitur: ut l. ſi donare. ff. de dona. inter uir. & uxo. & ar. l. cū qui. §. ſi iniuriarum ff. ſi quis cau. Alii dicūt quòd nō ualet permutatio in effectu: quia licet teneat de præſenti, reſoluetur tamē in euentū, quādo uirtute dictæ gratiæ impetrās ille aliquod beneficiū aſſequatur, quia tūc purificabitur cōditio prædictæ oblationis factæ de dimittendo, & reſeruationis Papæ factæ de eodē beneficio dimittendo in euentum illum, & ſic retrotractione facta apparebit retro illud beneficium fuiſſe reſeruatū, quaſi ſubiacuiſſet reſeruationi, ergo cōſequenter ipſum nō potuiſſe hoc tacito Papæ liberè permutaſſe. ar. authē. res quæ. C. cōmu. de leg. & ar. l. potior. §. qui ſub conditione. ff. qui potio. in pigno. habea maximè attēta clauſula, uolumus autem &c. quā Papa communiter apponit in literis permutationis, per quā apparet, quòd nō uult maius ius quæri ei cū quo fit permutatio, quā competeret permutanti. Nec ob. ſi dicas talē retrotractionē nō poſſe fieri poſtquā per permutationē fuit alteri interim ius quæſitū. ar. de reſcr. c. quāuis. & c. ſi pro te. li. 6. quia ibi, ſcilicet in c. quamuis. non eſt aliqua ratio fienda retrotractionis in præiudiciū eius, cui fuerat interim ius quæſitū, quia ille cui fuit ius quæſitum, illud obtinuit authoritate eius, ſub cuius diſpoſitione erat ius diſtribuere, & in c. ſi pro te. etiam fuit quæſitum ius alteri pēdente cōditione, uel euentu eius authoritate eius qui poterat primā conceſsionē cōditionalē reuocare, ut not. in d. c. ſuper uerbo, ſi ad id: hic ſecus, quia ipſe permutās non poterat reuocare oblationem, quā de dimittendo Papæ fecerat, nec Papa expediendo

permutationem de hoc fuit certificatus: & ſic expeditio
permutationis fuit ſurreptitia, ſeu nunc retrò apparet
fuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Expectans qui habet dimittere beneficium quòd poſſidet, ſi gratia habeat effectum non poteſt illud permutare.*

DECISIO XIIII. aliàs 688.

1 DIc, † quòd ſi Papa facit gratiam alicui de beneficio
ſub expectatione, dicendo in gratia, cùm adeptus
fuerit, habeat dimittere tale beneficium, quod
nunc poſſidet, quòd non poteſt permutare talis expe-
ctans: cùm tale beneficium dicatur reſeruatum uirtute
dictæ gratiæ. & ita etiam tenet, & ſeruat Vicecancella-
rius domini noſtri Papæ. ſuper hoc etiam dicitur emanaſ
ſe extrauagans domini Papæ Benedicti xiij.

SVMMARIVM.

1 *Permutantes tenentur in impetratione exprimere alia beneficia quæ poſſident.*

DECISIO XV. aliàs 752.

1 NOta † quòd ſi aliquis permutantium taceat in per-
mutatione aliud beneficium, ſeu beneficia, quæ ha
bet, præterquàm illud quod uult permutare, quòd
talis permutatio eſt ſurreptitia. hoc uerum ſi fiat in ma-
nu alicuius non ordinarij. & ita tenet Rota.

EPITOME.

Reſignantes beneficia ex cauſa permutationis ante ſe
cutam, ſeu perfectam permutationem per ordinarium,
an perdant ipſorum poſſeſſionem. h. d. Vel ſic. Per reſi-
gnationem factam ex cauſa permutationis ante collatio-
nem ſubſecutam, inducitur uera uacatio poſſeſſionis &
proprietatis beneficiorum reſignatorum.

SVMMARIA.

1 *Beneficia permutanda non ueniunt ſub poteſtate expectantium.*
2 *Spoliatio an obſtet renuntiatio petenti reſtitutionem?*
3 *Reſignatio quæ fit ex cauſa permutationis, implicitam habet & tacitam conditionem.*
4 *Poſſeſſio facilius perditur, quàm proprietas.*
5 *Permutatio eſt de numero contractuum innominatorum.*
6 *Reſignantes ex cauſa permutationis, an opus habent noua collatione, ſi non ſequatur permutatio?*
7 *Iudex ille pro quo tulit ſententiam, poteſt dare licentiã propria authoritate rem recipiendi ſibi adiudicatam.*
8 *Renuntiatio permutantium facta in fraudem expectantium, ipſis expectantibus non nocebit.*

DECISIO XVI. aliàs 863.

SI A. & B. ex cauſa permutationis inuicem faciendæ re
ſignauerunt ſua beneficia in manibus ordinarij: quidã
uerò C. expectans apoſtolicus poſt præmiſſam reſi-
gnationẽ antequã per ordinariũ eſſet expedita permuta
tio, id eſt antequàm beneficiũ unius permutantiũ inuicẽ
alteri contuliſſet, acceptauit beneficiũ ipſius A. & ſibi fe-
cit de ipſo prouideri, & in poſſeſſionẽ induci: prætendẽs
quòd dictus A. tempore reſignationis erat ſenex, & infir-
mus: & quòd in fraudẽ expectantiũ illam fuerat machi-
natus. & eadem die expectans apoſtolicus acceptauit, &
ſibi fecit prouideri, & in poſſeſſionem induci: ordinarius
perficit dictam permutationem, uidelicet beneficium
ipſius A. conferendo ipſi B. & econuerſo: modò dictus B.
uidens quod dictus apoſtolicus fecerat ſe induci in poſ-
ſeſſionem beneficij quod fuerat ipſius A. & nunc ipſi B.
fuerat collatum ex cauſa permutationis, in craſtinum ip
ſum apoſtolicum expectantem ſpoliauit, & omnia iſta fa
cta fuerunt adhuc ipſo A. uiuente. Poſteà uerò poſt ſe-
ptem uel octo menſes dictus A. ex ſua infirmitate deceſ-
ſit, & poſt prædicta dictus expectans apoſtolicus ſic ſpo-
liatus renũtiauit iuri & poſſeſſioni & petitioni reſtitutio
nis mediante iuramento, ſed non obſtante renũtiatione
prædicta, dictus expectans apoſtolicus contra dictum B.
petebat ſe reſtitui in poſſeſſionem dicti beneficij, quo
fuerat ſpoliatus, opponebat ſibi per ipsũ B. quòd non po
tuerit acceptaſſe, nec poſſediſſe prædictũ beneficiũ quod
nõ uacauerat niſi per reſignationem per ipſum A. factam
1 ex cauſa permutationis cum ipſo B. faciendæ. & † benefi
cia permutanda non ueniunt ſub poteſtate expectan-
tium: ut c. 1. de rerum permut. li. 6. Itẽ opponebatur ſibi
de renũtiatione prædicta. Dictus uerò expectans dictam
permutationem, ſeu renuntiationem eius prætextu fa-
ctam aſſerebat fraudulentam, & machinatam in frau-
dem expectantium, & ideò ipſum nihilominus potuiſſe
acceptare, & ſibi facere prouideri, & per illam fuiſſe ue-
ram uacationẽ inductam in præiudiciũ reſignantium, &
fauorẽ expectantis. Vlterius etiam dicebat quòd poſſeſ-
ſio ſua, etſi reſpectu ipſius A. poſſit uitioſa reputari, ta-
men reſpectu ipſius B. qui ipſum ſpoliare non debuit, ni
ſi eo priùs uocato, & audito, poterat canonica reputari,
& erat ei reſtituenda. Nec obſtat ſibi renuntiatio: quia
2 † illam fecerat poſt ſpoliationem prædictam: & ideo ſibi
non præiudicabat quò minus eſſet reſtituendus. ar. c. ſo-
licitæ. de reſtitu. ſpol. quæritur quid iuris? Super hoc fa-
cto inſurgebat unũ dubium: quia acceptatio, prouiſio &
in poſſeſſionẽ inductio apoſtolici, & collatio facta per or
dinariũ de beneficijs permutatis inuicẽ ipſis A. & B. per
mutantibus factæ fuerant eodem die: & non apparebat
quæ primò factæ deberent præſumi: ſed ſuper hoc non
fuit multũ inquiſitũ. Itẽ oriebatur aliud dubiũ, nunquid
prædicta beneficia reſignata ex cauſa permutationis ãte
ſecutã, ſeu perfectam permutationem per ordinarium,
cenſeantur uacare etiam quò ad poſſeſſionem? hoc eſt
dictum, nunquid reſignãtes beneficia ex cauſa permuta
tionis in manibus ſuperioris perdant ipſorum poſſeſſio-
nem antequàm ſuperior perficiat permutationẽ benefi-
ciorũ, beneficiũ unius permutantiũ alteri conferendo, &
econtrà. Et ſuper hoc puncto dicebant quidã quòd non
perdãt, donec ſecuta ſit collatio per ſuperiorem ipſis per
3 mutantibus: imò nec antè ſit inducta uacatio, quia † reſi
gnatio quæ fit ex cauſa permutationis, implicitã habet,
& tacitã conditionẽ, ſcilicet, ſi permutatio ſubſequatur,
ſeu per alia uerba loquendo fit ſub conditione ob causã,
ſcilicet, ſi & ubi reſignans beneficiũ alterius aſſequatur.
ar. no. per Inn. & Hoſti. de præb. c. inter cætera. in prin. Et
quia ad eſſentiam permutationis non erat neceſſaria per
ditio poſſeſſionis, donec perficiatur. Alij uerò, & quibus
maior pars aſſentiebãt, & dicebãt, quòd imò per talẽ re-
ſignationem inducebatur uera uacatio & poſſeſſionis &
proprietatis, & niſi præcederet uacatio, nõ eſſet poſſibi-
le quòd fieret per ſuperiorẽ inuicẽ permutãtibus aliqua
collatio: cùm collatio habeat fieri de beneficio uacante,
& quòd reſignatio erat pura, ſimplex, & nõ cõditionalis,
licèt poſteà ſi non ſequatur permutatio, ſuperior ex offi-
cio debeat eis reſtituere. Et in quæſtione uideatur tuiſ-
ſe gloſſ. in d. c. inter cætera. ſuper uerbo, debeat. Alij ue-
rò dicebant, quòd per talem reſignationẽ perdatur pro-
prietas non autẽ poſſeſſio. Et eſt ratio: quia perditio pro
prietatis, ſeu uacatio quò ad proprietatem eſt neceſſa-
ria: quia niſi priùs uacauerit quò ad proprietatem, non
poſſet ſequi collatio hincinde fienda de beneficijs reſi-
gnatis,

gnatis:cùm beneficia reſignata antequàm uacent, non
poſſint conferri:ut in c. 1.de conceſ.præbend. ſed perdi-
tio poſſeſsionis non fuit neceſſaria:quia etiam beneficiũ
per aliquem poſſeſſum dummodò quò ad proprietatẽ
uacet, poteſt bene cõferri.ſic in c.licet epiſcopus.de præ
ben.lib.6.& iuxta nota. per Innocen. de conceſ. præbẽ.
c.cum noſtris.ſuper uerbo, irritum. Et ideò cum inten-
tio renuntiãtis ſit renuntiare ob cauſam, ſcilicet, ut obti-
neat collationem alterius beneficii, nec uelit aliquid per
dere, niſi in euentum iſtius cauſæ:ideò non plus perdat,
quàm ſit neceſſarium pro expeditione, & impletione il-
lius cauſæ. Cum ergo perditio poſſeſsionis non ſit neceſ
ſaria, donec ſecuta ſit collatio, ut probatum eſt, ergo an-
tè non perdit.ad hoc facit iurium cõcordia.ff.de acquir.
poſs.l.ſi me in uacuam. quæ ita concordat cum l.eod. tit.
§.ſi furioſo.quod nota. tunc autem bene perdet quilibet
poſſeſsionẽ, cùm erit ſecuta collatio hincinde beneficio
rum reſignatorum:quia tunc ad executionem eſt neceſ-
ſaria perditio poſſeſsionis:nã aliàs non poſſet fieri hinc-
inde in poſſeſsionem inductio, niſi prius poſſeſsio bene
ficiorum uacaret.argumen.d.c.licet epiſcopus. Sed tenẽ
tes præcedentem proximam opinionem, ſcilicet, quod
omnes uacent per reſignationem etiam ante collationẽ
hincinde ſecutam, dicunt quòd ſi perditur per talem re-
4 ſignationem proprietas multo fortius poſſeſsio, quia † fa
cilius perditur poſſeſsio, quàm proprietas. l. ſi quis vi.
§.differentia.ff.de acquir.poſ.Item quia reſignatio debet
eſſe pura, & libera, & ſimplex, cùm tota permutatio de-
pẽdeat potius & eſſe debeat à uoluntate, & in poteſtate
ſuperioris, in cuius manibus reſignare debet, quàm ex
partium uoluntate, & poteſtate:ut not. Io. mon. de rerũ
permu.c. 1.ad quod facit de offi.deleg.c. ex parte. 2. ibi
cùm dicit, omninò. Nec obſtat, quòd ſit ob cauſam:quia
ex hoc non ſequitur quin inducatur uera, & pura uaca-
tio quò ad omnia:nec quin totum perdat, & proprietatẽ
& poſſeſsionem, licèt ſi cauſa non ſequatur, poſsit agere
ut cauſa impleatur: uel quod dimiſit, ſibi reſtituatur, ſi-
5 cut dicitur in cõtractibus innominatis, de † quorum nu
mero eſt permutatio:ut per totũ titul.ff. de præſcrip. uer
bo.& de condi.ob cauſam.nã dans ob cauſam bene trãſ-
fert proprietatem & dominium: & illud quò ad ſe per-
det:licet cauſa non ſecuta poſsit agere ad eius implemen
tum, uel datum repetere. Et ſecundum iſtam opin. infer
tur una concluſio, de qua ſolet dubitari, & conſueuit, ſci
6 licet, quòd † ſola renuntiatione facta ex permutationis
cauſa, non tamen ſecuta permutatione, quilibet poſsit
non redire authoritate propria ad beneficium quod di-
miſit:imò ſit opus noua collatione, quia ſi per reſignatio
nem fuit inducta uera uacatio, igitur permutatione im-
pedita opus erit noua collatione:cùm ipſo iure dominiũ
ſeu ius in beneficio non transferatur: ſed eſt neceſſaria
canonica inſtitutio, in qua eſt neceſſaria ordinarii, ſeu ſu
perioris authoritas.de renun.c.1.lib 6. Et iſta opinio eſt
tutior, & ſecurior, ut quilibet obtineat nouam collatio-
nem, & authoritate ſuperioris reuertatur.argum. de in-
ſti.c.ex frequẽtibus.de præben.c.eum qui.li.6. licèt qui
dam ſatis coloratè dicant quod non ſit opus noua colla-
tione, dicentes, quòd licèt reſignatio fuerit pura, tamen
reſtitutio eius conditionalis erat, ſeu reſoluẽda erat ſub
conditione, ſcilicet, ſi permutatio non ſequatur, & ideò
illa conditione purificata ſit reſolutio ipſo iure, nec eſt
opus noua collatione.argum.in ſimili.de pacto adiectio
nis in diem.cum uenditio purè concipiatur: ſed reſoluẽ
da eſt purè ſub conditione, ſi reſolutio concipiatur per
uerba in eſſe directa, puta res ſit inempta. argu. extrà de
pig.c.illo nos.& ff.de in diem adiect.l.2.C.de pact. inter
empt.& uendi.l.cùm re.quæ iura concord. cum l. com-
miſſoriæ.eod.titu.& ſic non ſolùm abſque collatione no
ua quilibet reaſſumet ius priſtinum in ſuo beneficio:ſed
etiam poterit propria authoritate ad illius poſſeſsionem
redire. Ad hoc facit optimè de præben.c.ſi beneficia.lib.
6.cum ibi not.per Archi.& etiam probatur: quia quili-
bet poteſt rem propriam, ſi illum uacãtem inueniat, pro
pria authoritate recipere:ut no.C. unde vi.l.cùm quære
batur.ad hoc bene facit etiam quod not.Innoc.extrà de
arbi.ex parte.in ſi.col. 1.imò etiam plus dicitur, quòd in
permutatione non ſit neceſſaria aliqua collatio noua ip-
ſis permutantibus de permutandis beneficiis faciendis:
imò ſtatim ſicut ex cauſa permutationis beneficia reſi-
gnarentur, & habent animum permutandi: ſi ſuperior il
lam admittat, abſque alia collatione transferunt ea inui-
cem in alterutrum iura beneficiorum: & ſtatim eoipſo
permutatio eſt perfecta.& ita no.Inn.de præb.c.inter cæ
tera.& Io.mo.de rerum permu.c.1.li.6.& ſic etiam dicẽ
dum uideretur quòd ſicut ſine noua collatione à ſuperio
re ipſo iure permutatione admiſſa permutantes ius ha-
bent in beneficiis permutatis, ſic dicẽdum uidetur quòd
ſi ſuperior illam non admittat, ſeu permutatio aliàs im-
pediretur quilibet abſque noua collatione ſuum ius pri
ſtinum in beneficio retinebit. Sed licèt iſta concluſio de
qua proximè dictum eſt, ſit uera: ſi ſupponitur alia con-
cluſio Inn. de qua ſuprà dixi, uidelicèt quod reſignatio
ſit conditionalis, tamen de facto non ſeruatur, imò quo
tidiè permutantes purè & ſimpliciter reſignant benefi-
cia ex cauſa permutationis, & ſi ſuperior illam admittit
& uelit permutationem expedire, & perficere, confert
nouiter hincinde beneficium unius alteri: ſi uerò non
amittat, uel ex cauſa admiſſa reſignatio non perficiatur:
permutatio dat unicuique licentiam ad ſuum beneficiũ
redeundi abſque datione alterius executoris ſuper re-
ductione in poſſeſsionem priſtinam faciendam: & non
facit aliam collationem, ſed iſta licentia habetur pro col
latione noua, ſi qua ibi ſit neceſſaria, & quilibet ibi ſit
quaſi executor ad rẽ ſuam. Ad hoc bene facit quod not.
Inn.de conceſ.præb.c.cum noſtris.circa ſi.gl.magnæ.ubi
7 † poteſt iudex illi pro quo tulit ſententiam, dare licentiã
propria authoritate rem recipiendi ſibi adiudicatam. ad
hoc etiam facit ff.de legatis. 2.l.Titia cum teſtamento.§.
Lucius.cum ibi nota.& C.de pigno.l.creditores.facilius
enim abſque noua recollatione reſumit quis in benefi-
cio quod primitùs habuerat, quàm nouiter acquirit. ar-
gumen.extrà de conſti c.cùm acceſsiſſent. cum iuribus
ibi allegat.in ulti.gloſſ.& argum.de libe.& poſthu.l.filio
quem pater.ſic etiam in teſtamento:quia facilius reaſſu-
mit uires ſuas priſtinas, quàm nouas acquirit arg. ff. de
ſerui.l.qui liberis.§.teſta.Inſt.qui.mo.teſta.infirment.§.
teſtamentum.contra, quæ ita concordant cum l. diuus.
eod.ti.ad hoc etiam facit cõcord.leg. C.de poſthu.hær.
inſti.l.2.quæ ita concord.cum l.poſthumus. & l. filio. ff.
de iniuſt.rup.& irrito teſta.ad quod iuuant & adminicu
lantur reliqua priſtina iura.argum.ff.de quæſt.l. unius §.
ſeruus. Redeo ad primum punctum:nunquid ille expe-
ctans ſit reſtituendus? Dictum fuit quòd ſic, niſi ſibi ob-
ſtaret renuntiatio:quia etiam pendente negotio permu-
tationis, quam tempore huiuſmodi ipſe prætendit factã
in fraudem potuit acquirere, & acquiſiuit coloratã poſ-
ſeſsionem, imò & uerum ius, ſi hoc uerũ fuit quòd per
mutatio fieret fraudulenter, ſecundum communem opi
nionem, quæ ſeruatur ab illis qui dicũt quòd reſignatio
facta fraudulenter permutationis cauſa: ſi fiat in fraudẽ
expectãtium non noceat expectantibus, ſed nocet reſi-
gnantibus.& ſic uacant beneficia per talem reſignatiõ-
nem, & poſſunt acceptari per acceptan.argumen. de re-
nuntia.c. 2.lib.6.Nõ obſtat decre.1.de rerum permuta.
li.6.quia ibi in permutatione nõ fraudulenta. ſi ergo ha
bet poſſeſsionem coloratam, ergo erit reſtituendus. ar-
gumen.nota.in c.licet per Archidiaco.de præben.lib.6.
& per Innocen. in c. in literis. de reſtitu. ſpoliatorum.
8 Quod † tamen dixi renuntiationem permutantium fa-
ctam in fraudem non nocere expectantibus, quò minus

acceptare poſsint beneficia ſic renuntiata, intelligo uerum, ſi renuntiatio fiat extra curiam, ſecus ſi in curia propter reſeruationem: quia talia beneficia non cadunt ſub gratia generali expectantium: ut c. 2. de præbend. lib. 6. tamen bene dictum fuit, quòd renuntiatio licet ſit facta poſt ſpoliationem, ſibi noceat. ex quo renuntiauit petitioni reſtitutionis, & cum iuramento. argumẽ. nota. per Innocen. in c. ſuper eo. de renũciatio. & præſertim quòd ius ſuum multum erat dubium, & ideò talis renuntiatio faciliùs debet ſibi nocere, quàm ſi certum eſſet. Non obſtat dict. c. ſolicitè. de reſtit. ſpoliat. quia loquitur in renuntiatione ſolùm poſſeſsionis, ſecus hic: quia renuntiauit etiam petitioni reſtitutionis. Item hic in habẽte ius dubium, ibi in habente ius certum.

De Solutionibus.

SUMMARIA.

1 *Clericus obligans ſe ſimpliciter, non obligat fructus beneficiorum ſuorum, niſi in utilitatem eccleſiæ uerſum ſit debitum.*

2 *Fructus beneficij debitoris pro debito ſequeſtrari poſſunt.*

3 *Clericus habens adminiſtrationem poteſt fructus beneficiorum obligare.*

4 *Clerici ſimplicis fructus etiam poſt mortem poſſunt creditoribus applicari.*

DECISIO I. aliàs 33t.

1 NOta, † quòd clericus obligans ſe ſimpliciter,
non obligat fructus beneficiorum ſuorum ad
hoc, quòd ratio obligationis fructus debeât
creditoribus applicari, niſi in utilitatem eccle
ſiæ debitum eſſet conuerſum. ut no. Archidia. in c. ſtatu
tum. ſuper uerbo, proprio. de reſcrip. lib. 6. & Innocen.
& Hoſtien. in c. peruenit. de fideiuſſ. licèt aliquãdo Audi
2 tor cameræ teneat contrà, quia † pro debito fructus be
neficiati debitoris ſequeſtratur. no. per Hoſtien. in c. præ
3 terea. in fi. de cenſ. uel dic quod aut † eſt clericus habens
adminiſtrationem, & tunc fructus beneficiorum poteſt
a obligare, cùm tamen ſit uſufructuarius.[a] argũ. no. per
4 Hoſtien. in c. fin. de pecu. cleri. ubi ſi eſſet † ſimplex cle
ricus etiam poſt mortem ſuam fructus creditoribus poſ
ſunt applicari, quia illi ſemper æquiparantur uſufructua
rio. argumen. no. in c. præſenti. de offici. ordinar. lib. 6. &
iſta poſſunt habere locum in clericis ſecularibus quid
in religioſis, forte eſſet aliud per c. monaſteriorum. de
reb. eccle. non alienan. in clementi. & in talibus religio
ſis poſſunt gl. Inn. & Hoſt. intelligi. & gl. Archi.

ADDITSO.

a Cùm tamẽ ſit uſufructuarius. Adde gl. in §. item quòd eccleſia. in uerb. acquiſitos. ti. de annatis in pragmat. ſan.

De Donationibus.

SUMMARIA.

1 *Frater poteſt dare licẽtiam filio ſuo diſponẽdi in pios uſus.*

2 *Rigor iuris non ſeruatur, quando ſit diſpoſitio circa pias cauſas: ſecus ſi circa prophanas.*

DECISIO I. aliàs 299.

1 NOta, quòd † pater poteſt dare licentiam filio in poteſtate conſtituto diſponendi de aliquibus bonis diſtribuendis in pios uſus: & ualebit talis diſpoſitio. ar. c. licet. in fi. de ſepu. li. 6. cum ibi no. per Arc. & habebit effectum iſta diſpoſitio donationis cauſa mortis: licet de iure ciuili uideatur cõtrà. per l. tam is. cum ibi no. de dona. cauſ. mor. & l. filiuſfami. §. fin. ff. de donatio. & maximè ſi pater concedit filiæ dotem habenti: quia cùm ſit proprium patrimoniũ mulieris, uideretur magis ſibi cõcedi diſpoſitio: quàm ſi
a nihil haberet. Item † rigor iuris non ſeruatur, quando ſit diſpoſitio circa pias cauſas: ſecundum quòd ſeruaretur ſi fores circa prophanas: ut c. cùm eſſes. & c. relatum. de teſtamentis.

De Teſtamentis.

EPITOME.

Legatarius an poſsit continuare proceſſum inchoatũ per teſtatorem.

SUMMARIA.

1 *Inſtantia cauſæ in legatarium an tranſeat?*

2 *Procuratio litis de perſonã in perſonã non transfertur, niſi in hæredibus & uniuerſalibus ſucceſſoribus, uel in dominos, uel à filio in patrem.*

DECISIO I. aliàs 55t.

1 NOta an † poſsit legatarius continuare proceſſũ
inchoatum per teſtatorem, uel oporteret eũ
de nouo incipere proceſſum, ſi primum con
tinuauerit, ualeat proceſſus: hoc eſt, an proceſ
ſus inchoatus directa cõpetẽs. teſtatori poſsit continua
ri proceſſus, imò ſit opus omnia de nouo iterari. arg. no.
2 per gl. ff. de proc. l. quæ omnia. in argu. gl. per hoc † quòd
nõ transferetur procuratio litis de perſona ad perſonã,
niſi in hæredibus, uel uniuerſalibus ſucceſſoribus, uel in
dominos qui per procuratores agũt, uel à filio in patrẽ:
ut not. per Inno. de iudici. quia V. & ibi allegat iura, ad
quod agens directa, alio modo agit quàm agens utili, &
aliud mediũ concludendi inutili quã in directa. cum ergo tali negotio non competat niſi utilis actio ex legato nominis, igitur &c. & hoc ſatis poteſt: induci per no. per Cyn. C. de actio. & oblig. l. 1. in 6. q.

SUMMARIUM.

1 *Verbum ſtatim, reuertitur ad terminum iuris.*

DECISIO II. aliàs 65s.

SI aliquis teſtator ordinauit in ſuo teſtamento aliquã
capellaniam, & dotauit, & approbata fuit per ordi
narium, qui uoluit illa uice quòd poſt eius mortem
ille cui dimiſit ius patronatus, ſtatim præſentaret ad il
lam clericum idoneum, poſteà uerò quando uacaret ali
lis uicibus ad dictam capellaniam præſentaret infra ter
minum iuris perſonam ſufficientem: iuxta quod quæri
tur ſi dictus patronus erit priuatus iure præſentandi illa
uice, ſi ſtatim non præſentet, poſt mortem teſtatoris, uel
referetur ad terminum iuris? Tenet Rota quòd prædi
cto caſu ſufficit quòd infra terminum dictum iuris præ
ſentet: & cum hoc debet intelligi ſeu reduci uoluntas di
a cti teſtatoris, non obſtante dicto uerbo, ſtatim. Item † ſic
debet intelligi ſeu interpretari ad excitandum dictum
terminum iuris ſolùm, ſecus autem eſſet ſi dictus teſta
tor appoſuiſſet infra menſem, uel aliquos dies poſt uer
bum, ſtatim de cuius materia no. in c. quia propter. ſu
per uerbo, mox. extrà de elect.

SUM-

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficiorum habentis licentiam teſtandi an trāſ*
mittantur in ſucceſſorem, uel executorem teſtamenti.

DECISIO III. aliàs 560.

1 VTrùm † fructus beneficiorum percepti per Cardi-
nalem in uita, uel quemcunque beneficiatum ha-
bentem licentiam teſtandi de bonis eccleſiarum
tranſmittantur in ſucceſſorem in beneficio, uel perti-
neant ad executorem teſtamenti? de hoc not. in c. præ-
ſenti. de offi. ordin.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum in quo ordinatur beneficium ſacerdotale, et*
teſtator diſponit quòd talis 14. annorum illud habeat
etiam antequam ſit ſacerdos, ualet.

DECISIO IIII. aliàs 665.

1 ET eſt ſciendum, † quòd ſi aliquis teſtator ordinet in
ſuo teſtamento beneficium ſacerdotale, & dicat,
uolo quòd talis 14. annorum, uel minor ætatis ha-
beat beneficium meum, & interim quòd poſsit eſſe ſa-
cerdotalis ordinatio teſtamenti, tenet, & ualet. & ita
tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium curatoris quod ſe refert ad inuentarium fa-*
ctum per illum, qui fuit tutor, ualet.

DECISIO V. aliàs 887.

1 VTrùm † inuentarium factum per curatorem datum
adulto, quod ſe refert ad inuentarium tutorum ſit
ſufficiens, puta dixit, curator, inuentarium facio: &
inueni in illis bonis illa bona, quæ ſunt deſcripta in inuē
tario, quod fecit talis, qui fuerat tutor illius adulti, cum
eſſet pupillus: Quæritur nunquid illud inuentarium ſit
bonum: uel an ſit neceſſe ſingula enumerare? Quidam
dicebant quòd eſſet neceſſaria ſingularum rerum expreſ
ſio, propter earum rerum medio tempore mutationem,
augmentationem fortè, uel diminutionem. Alii uerò nō
reputabant neceſſe res exprimere: imò talis expreſsio eſ
ſet ſufficiens: quia refert ſe ad certum. argu. l. in ſumma.
ff. de re iudi. C. de ſenten. quæ ſine cer. quan. l. s. ff. de uer.
oblig. l. ubi autem. §. ſed qui unum. niſi aliàs conſtaret de
mutatione, augmentatione uel diminutione, quia debet
intelligi eſſe eiuſdem qualitatis, & bonitatis cuius tunc
erat, imputādum eſſet ſibi ſi forſan eſſent diminutæ uel
deterioratæ. arg. ſi. C. arbi. tute.

SVMMARIA.

1 *Frater hæres inſtitutus ſi præmoritur ante teſtatorem filiæ*
eiuſdem teſtatoris in certis tantùm rebus inſtitutæ, ca-
pient totum per ius accreſcendi.
2 *Subſtitutio breuiloqua continens duas uulgares, & duas*
pupillares ad omnia extenditur.
3 *Subſtitutio facta inſtitutis particulariter in rebus certis,*
an extendatur ad hæreditatem uniuerſalem eis accre
ſcentem.
4 *Inſtitutis duobus hæredibus altero grauato fideicommiſſa*
rio, & altero non, & portio non grauata accreſcit
grauatæ: non propter hoc portio non grauata cenſebi-
tur grauata.
5 *Falcidiæ an ſit locus, quando portio uniuerſalis hæredis in*
ſtituti non grauata accreuit portioni grauatæ?

DECISIO VI. aliàs 864.

1 TEſtator inſtituit fratrem ſuum uniuerſalem hære-
dem & duas filias quas habebat, inſtituit particula
riter hæredes in certis rebus eaſdemque filias inui-
cem ſubſtituit, demum moritur frater uniuerſaliter inſti
tutus & poſteà teſtator ſuperſtitibus filiabus: Quæri-
tur primò utrum uniuerſalis hæreditas, in qua frater
a teſtatis fuerat inſtitutus, filiabus accreſcat? credo quòd
ſic. per no. per Cy. C. de hære. inſtitu. l. quoties. Item quæ
2 ritur † nunquid ſubſtitutio breuiloqua b filiabus facta
b extendat ſe etiam ad iſtam hæreditatem accreſcentem,
uel ſolùm accreſcat ad portiones, in quibus fuerant parti
culariter inſtitutæ? & credo quod ad totam hæreditatē
etiam accreſcentem extendatur, quia aut filiæ erant im-
puberes: & tunc breuiloqua continens numero quatuor
ſubſtitutiones, duas uulgares, & duas pupillares ad om-
nia extenditur: quia ſiue altera earum ueniat ad ſubſtitu
tionem uirtute uulgaris: cum iſta ſit quædam ſecunda
inſtitutio, erit perinde ac ſi in iſta parte, ſeu re ad quā ue
nit per uulgarem fuiſſet particulariter inſtituta, & ſic cū
particularis inſtitutio habeat ius accreſcendi etiam ha
bebit iure accreſcēdi partem hæreditatis ſorori cui ſub
ſtituta eſt ratione illius particularis inſtitutionis accre-
ſcere debentem. Si uerò ueniat ex pupillari poſt aditam,
etiam totū habebit: cū in illa ueniant omnia bona etiam
pupillaria: ut Inſti. de uulgari. & pupillari. §. non ſolum.
Aut filiæ erant puberes tunc, uel una pubes, altera impu
bes: tunc cùm breuiloqua ſubſtitutio ſolùm contineat
duas uulgares, etiam omnia ueniunt per rationem quā
ſuprà proximè dixi, in no. l. quamuis. C. de impu. & aliis
ſubſtitu. & l. iam hoc iure. ff. de uulg. ſi autem poſt aditā
trahetur ad fideicommiſſariam an uideantur inuicem fi
deicommiſſariè ſubſtitutæ? Dic quòd nō in dubio, quia
cùm fideicommiſſaria importet grauamen, non eſt ueriſi
mile teſtatorem filias ſuas grauaſſe: niſi expreſsè conſtet
de uoluntate teſtantis. argument. l. cohæredi. §. cùm fi-
liæ. de uulga. & iſtam partem tenet Cy. in l. precibus. C.
de impu. & al. ſubſtit. materia breuiloquæ in ultima quæ
ſtione. & Rayn. de Forliuio in tractatu breuiloquæ in
quæſtione. Sed quid ſi apparet de mente teſtantis, ſi uo-
luit illas inuicem ſubſtituere etiam poſt aditam fideicō-
miſſar. puta quia ſic ſubſtituit inuicem ſi decederent ſi-
3 ne liberis, quæritur tunc † an ſubſtitutio fideicommiſſa-
ria reſtringatur ad ea ſolùm in quibus fuerunt particula-
riter inſtitutæ, uel an etiam ad hæreditatem uniuerſalē
eis accreſcentē extendatur? Et uidetur quòd debet extē
di ad omnia, quia in fideicōmiſſaria uniuerſali ueniunt
omnia quæ hæres capit iure hæreditario. ff. ad Trebell.
l. in fideicōmiſſariā. §. quoties. præſertim quia ſunt filiæ,
& inuicem ſorores: & ideò latius uidetur extenſio faciē
da quaſi per eam ſubſtitutionem teſtator legitimam hæ
reditatem uidetur inter eas conſeruare. C. de impu. & a-
liis ſubſtitutioni. l. cùm quidam. & in habentibus ſimbo
lum &c. Tamē crederem contrà, in uia iuris: quia ab ini-
tio cum fuerāt ſubſtitutæ inuicē fideicōmiſſar. & ſic gra
uato fideicōmiſſo nō erāt inſtitutæ, niſi particulariter in
certis rebus, & ita plus grauari nō poterant, nec ad plus
poterat ſe extendere fideicōmiſſaria ſubſtitutio. C. de fi
deicōmiſſ. l. ab eo. ff. de uulga. l. cohæredi. §. cùm filiæ. in
fi. licèt igitur aliàs pars uniuerſalis inſtitutionis accreſcat
4 eis non in plus extendatur ſubſtitutio, quia † licet inſtitu
tis duobus hæredibus altero grauato fideicōmiſſario, &
altero non: & portio non grauata accreſcat grauatæ, nō
propter hoc portio non grauata cenſebitur grauata: imò
ſufficit quòd reſtituat partē, de qua fuit grauatus, ſi enī
aliā partē grauare uoluiſſet, & fideicōmiſſo reſtitui, hoc
utique dixiſſet: ut. l. j. §. ſi autem deficientis. C. de cadu.
tollend. Itē ratio quæ eſt extendi inſtitutionem particu
larem filiarum ad totum ne decedat pro parte teſtatus &

pro

pro parte inteſtatus.per l.j.§.ſi ex fundo.ff.de hæredib.inſtit.ceſſat in fideicommiſſaria ſubſtitutione; quia ſi ſtrictè intelligatur ad portiones, in quibus facta fuit, nullū inconueniens ſequeretur: igitur &c. quia ceſſante ratione legis &c. ut l.adigere.§.quãuis.ff.de iure patro. Itẽ in dubio non eſt interpretandum, ut uoluerit filias dupliei onere prægrauaſſe: ut.l.Titia.§. qui in uita.ff.de legat. 2. Non obſtat l.in fideicommiſſariã.§.quoties.ad Trebel. ſuprà allegat.in contrarium, quia ibi loquitur ubi hæres unicus grauatur de tota hæreditate reſtituenda per fideicommiſſarium, & ibi non ſibi iure ueniant omnia, quæ capit iure hæreditario: hic loquitur ubi ab initio fuerunt plures inſtituti, ut ſolùm aliquos grauauit: & ideò ſolùm illorum portio quæ fuit relicta grauato fuit grauata, & non alia quæ fuit relicta non grauato. Item ibi loquitur in fideicommiſſo uniuerſale, hic uerò ſequitur particulari fideicommiſſo, quia hoc non poteſt dici fideicommiſſum uniuerſale, quod fit in certis rebus: & relinquatur à particulariter inſtituto, qui habetur loco legatarij: ut dict.l.quoties. Non obſtat quòd ſint filiæ, & ſorores, & aliàs inuicẽ ab inteſtato ſucceſſuræ: quia ideò minus eſt interpretandum, & laxandum grauamen: & quia non eſt magnum præiudicium, ſi non habeant uirtute fideicommiſſariæ ſubſtitutionis, cùm etiam aliàs ſint habituræ ueriſimiliter, unde inter tales non ita ſunt qualitates oneroſæ laxandæ, nec ſunt largè interpretandæ. facit ff. de uulgar. & pupilla. l.ſi filius qui patri. & ſic ex præmiſsis ſuppoſita hac opin. quod dicta ſubſtitutio ſit iudicanda particularis fideicommiſſarii non uniuerſalis: nec tranſirent aliquæ actiones in fideicommiſſarium ſicut in uirtute particularis inſtitutionis tranſibãt: ut l.1.§.ſi hæres percepto fundo.ff.ad Trebellianũ. & dicta l.quoties. C.de hæred.inſti.& quod ubi eſſet locus detractioni alicuius quartæ, quòd erit falcidia detrahenda: non autem Trebellianica tanquam de legato uel fideicõmiſſo parti-

5 culari, & non uniuerſali. Sed aut in hoc caſu erit locus falcidiæ detractionis: credo quòd non: ex quo huic portioni grauatæ accreuit portio uniuerſalis hæredis inſtituti non grauata: per dictam legem, quod ſi alterutra. ex identitate rationis. Idem crederem de legitima quòd nõ eſſet detrahenda: ex quo per uniuerſale accremẽtum habet, quòd ſibi ſufficit etiam ad legitimam: aliàs uerò legitima detraheretur: quia in illa grauari nõ potuit. & ideò ſi uniuerſale accrementum non ſufficit pro falcidia & legitima: crederẽ quòd eatenus quòd non ſufficit, poſſet detrahere: ut c.ſi pater. de teſtam.lib.6. Sed quid diceres ſi ab initio aliquis ſolus fuiſſet inſtitutus in fundo: & rogatus per fideicommiſſum illum fundum alteri reſtituere: Quæritur nunquid ſicut inſtitutio extenditur ad totam hæreditatem, per l.1.§.ſi ex fundo. ſic & ſubſtitutio? Videtur quibuſdam quòd ſic, ex quo per eadem uerba fideicommiſſum ſicut inſtitutio ſit: ergo ſicut ius extendit inſtitutionẽ ſic & ſubſtitutionẽ. Credo per præmiſſa contrariũ: quia inſtitutio ideò extẽditur, ne decedat teſtatus pro parte, & pro parte inteſtatus. quæ ratio ceſſat in ſubſtitutione ad fideicommiſſariũ ſeu in fideicõmiſſario. Itẽ non reperio legẽ extendentẽ fideicommiſſariã fundi ad totã hæreditatẽ ſicut reperio de inſtitutione facta de fundo: ergo erubeſcerem dicere ſine lege. Item in dubio nõ uidetur eum duplici onere prægrauaſſe: ut dicta l. Titia. §. qui in uita. Item in dubio non debemus interpretari grauamen, & illud extẽdere, niſi aliàs conſtet de mente. argum. dict.l.cohæredi.§.cùm filiæ. Nec cogunt rationes in oppoſitum, nec prima propter rationem diuerſitatis quam dixi, nec ſecunda, quia ſufficere debet fideicommiſſario ſi ſibi in uno ſolo quod relictum eſt, conſulatur, arg. l.tutori.de nego.geſt. Item ſupponitur quòd ſit dubium de mente teſtantis, & interpretatio quæ ſit in extenſione ſubſtitutionis particularis ad omnia potiùs ſit à iure præter uel contra mentem teſtatoris, ut ceſſet inconueniens illius regulæ iuris, ius noſtrum &c. quæ ratio ceſſat in fideicommiſſario. Igitur præter uel contra mẽtem

1 teſtantis non fiat interpretatio extenſionis. Sed an tale legatum ſeu fideicommiſſum fundi ſe extendat ad dodrantem totius hæreditatis, & an legatarius uel fideicommiſſarius fundi poterit detrahere quartam falcidiam? credo quòd ſic, quia ex interpretatione iuris eſt hæres uniuerſalis, & pro hoc uidetur tex. in §. ex facto. 2. in uer. & ſi forte falcidia.ff.de hære. inſt.

ADDITIO.

a Accreſcat. Adde an ius accreſcendi habeat locum in ſubſtitutionibus. Bal.in l.ſed ſi plures.ff.de uulga.& pupil.

b Subſtitutio breuiloqua. De ſubſtitutione breuiloqua uide Pet.de Ferrar.in ſua practic.in forma libelli quo agitur in ſubſtitutione, in gl.ſuper uerb.breuiloqua.

SVMMARIA.

1 *Fiſcus eccleſiaſticus capit bona clerici abſque hærede decedentis.*

2 *Eccleſia habet fiſcum.*

3 *Clericus an quis probetur ex quaſi poſſeſſione clericatus?*

DECISIO VII. aliàs 865.

1 Mortuo † Titio abſque hærede ex teſtamento, uel ab inteſtato, curia principis ſecularis accipit bona, prætẽdẽs fiſcũ debere ſuccedere deficientibus cæteris: Curia autem eccleſiaſtica prætendens iſtum Ti-

2 tiũ fuiſſe clericum a, & in poſſeſsione clericatus, uendicat illa bona, dicens ad curiam eccleſiaſticam pertinere debere. Quæritur primò, an ſuppoſito quòd fuiſſet clericus, curia eccleſiaſtica bene dicat? Videtur quòd ſic:

2 quia eccleſia † habet fiſcum. 16.q. 3. quiſquis. & can. ſi quis deinceps. & extrà de præb.c. presbyteri. credo quòd noluerit allegare c.quia diuerſitatem.de conceſsio.præbend.in gl.antepenult. ubi uide, & in cle.paſtoralis. in fi. de re iudic.per dominum Antonium de Butrio. & argumen. 12.quæſt.1.can.aurum.licèt etiam hæc ſoneat 16. quæſti. 1. eccleſia. & in palea Conſtantinus. 94. diſtinct. Item quæritur ſecundò, an ſufficiat curiæ eccleſiaſticæ ſic probare illum eſſe in poſſeſsione clericatus, ſi illum fuiſſe clericum negetur, & niſi probetur per curiam ſecu-

3 larem ipſum fuiſſe laicũ? Et uidetur quòd ſic: quia † poſſeſsio clericatus releuat curiam eccleſiaſticam à probatione tituli. per c.ſi iudex. de ſenten.excommu.lib.6. quia in probatione alicuius præambuli, ſufficit probare poſſeſsionem, cùm tunc non requiratur ita exacta probatio, ſicut requiritur ſuper articulo principali, ut nota.per Cy. C.ubi cauſa ſtatus.l.1.in quinta quæſt.& C.quæ ſit long. conſue.l.2.circa finem.uerſi.expediti ſumus.in c.abbate. de uerbo.ſignifi.etiam quòd dixi.ff.ſi ſerui.uendi.ſicuti. §.ſed ſi quæratur. Item etiam ad hoc facit quod not.Innoc.de uerbo.ſignifica.ueniens. In contrarium uidetur, quòd imò habeat plenè probare clericatum, & titulũ, nec ſufficiat ſummaria cognitio, & probatio. C.quorum bo.l.1.præſertim cum eſt mortuus clericus ille, unde Titius non poteſt dici in poſſeſsione clericatus, igitur poſſeſsio præterita non releuat ab onere probandi, cum iura loquentia de poſſeſsione releuante ab onere probandi &c. loqui uideantur in præſenti, non in præterita poſſeſsione.

ADDITIO.

a Fuiſſe clericũ. Hic tangitur dubitatio quæ ſæpè contingit propter beneficiatos decedentes ab inteſtato poſt recollectionem fructuum ſuorum beneficiorũ, an de quibuſdam fructibus poſſunt teſtari: de quo per gl.in c.præſenti. de off.ord.lib.6.& gloſ.in uerb. acquiſitos.§. Item quòd ſi eccleſia.de annatis. in pramagat. ſanctio. & Guliel.Bened.in repet.ca.Raynutius.in uerb.& uxorem nomine Adelaſiam fol.mihi.72.co.1.uer. pari modo. extrà de teſta. Vide Pan.& Barbat.in c.cùm eſſes. de teſta.

Vide-

b Videtur quòd ſic. Contrarium hodie ſeruatur in regno Franciæ de conſuetudine, in quo ad bona clerici ab inteſtato decedẽtis etiam in fructibus beneficii eccleſiaſtici à ſolo ſeparatis non admittitur fiſcus eccleſiæ, ſed tantùm parentes ſanguinis iure proximioritatis, ſecundum Guli. Benedict. ubi ſuprà.

SUMMARIA.

1 *Teſtamentum factum per eum, cui tanquam prodigo fuit ad iudicia litis datus curator, et pro tali habitus, & reputatus, non ualet, nec admittitur ſubſtitutus ad probandum illum non fuiſſe prodigum.*
2 *Impedimentum non præſtat, quod de iure non ſortitur effectum.*
3 *Teſtamentum ut ualeat in dubio interpretari debemus.*
4 *Veritas plus inſpicienda eſt, quàm falſitas, uel opinio.*
5 *Approbatum per me non reprobo.*
6 *Allegans contraria non eſt audiendus.*
7 *Venire contra factum ſuum an quis poſſit?*
8 *Allegans turpitudinem propriam non auditur, niſi uertatur periculum animæ, uel fauore libertatis.*
9 *Admittendus non eſt ueniens contra illa, quæ facere procurauit.*
10 *Actus nullus in præiudicium facientis illum, uel fieri procurantis tenet.*
11 *Confeſſionem factam in iudicio tenetur confitens ſeruare illam in alio.*

DECISIO VIII. aliàs 866.

1 TItius† & Mæuius amici cuiuſdam ſenis ſuggeſſerũt
iudici illum eſſe prodigum & propria diſſipaſſe: &
proptereà prodigum diſſipatorem, & dilapidatorẽ
bonorum ſuorum: & ut tali obtinuerunt ſibi bonis inter
dici, ac unum ex eis curatorem dari: ſcilicèt Titium, qui
Titius datus curator curam eius rexit & gubernauit uſ-
que ad mortem ipſius ſenis: ueruntamen dictus ſenex
ad mortem ueniens de authoritate Titii curatoris ſui fe-
cit teſtamẽtum in quo quandam filiam, quam habebat,
inſtituit: qua ſine liberis decedente dictos Titiũ curato-
rem, & Mæuium ſubſtituit: tandem eo mortuo, & filia
ſua inſtituta poſteà, & ſic adueniente caſu ſubſtitutionis
dicti Titius & Mæuius uirtute ſubſtitutionis petunt hæ-
reditatem: & ab alia parte ueniunt ab inteſtato proximio
res in gradu, & opponunt ſe dicẽtes ad illos liberè perti-
nere hæreditatem ab inteſtato: quia teſtamentum dicti
ſenis non ualuit, tanquam factum per prodigũ, cui erat
interdicta bonorum adminiſtratio: & dati curatores. Il-
li replicant dicẽtes illũ tempore dationis curatoris, & in
terdictionis, nec etiã antè, nec tẽpore conditi teſtamẽti
& mortis reuera prodigũ fuiſſe: imò diſcretũ, ſanæ men
tis, & auarum potiùs. Et de illa materia dãt bonos articu
los, prætendentes illã interdictionẽ, & curã fuiſſe obre-
ptitias, & nullius momẽti. Et ſic per conſequens teſtamẽ
tũ tenuiſſe. Alii uerò dixerunt quòd cum iudici illa pro
ueris ſuggeſſerũt: & toto tẽpore ſenis illũ pro tali habue
rant, nõ ſunt admittendi ad probandũ contrariũ, tanquã
contrariũ, & propriã turpitudinẽ allegantes. Et ulteriùs
quia præſumuntur doloſi: & præmiſſa omnia ideò procu
raſſe, ut ſecundum uoluntatem ſuam ſibi fecerunt cõde
re teſtamentum: Quæritur quid iuris, an articuli ſint ad
mittendi? Et uidetur quòd ſint admittendi: quia ſi uerũ
eſt quod continetur in articulis, ſcilicèt ipſum non fuiſſe
a prodigum [a]: ſed ſanæ mentis: interdictio & curatoris da
tio fuerunt nullæ, iuxta l. ſæpè. §. egiſſe. & l. tutor qui peti
tus. ff. de tutorib. & curator. da. ab his. iunct. not. per Cy.
C. de petitio. hæredita. ſi putas. & l. ſecunda. C. quando
prouo. non eſt neceſſe. & per conſequens teſtamentum
tenuit tanquam factũ per hominem ſanæ mentis: nec illi
obfuit ſenium: iuxta l. ſenium. C. qui teſta. face. poſſunt.
Item inter diuerſas perſonas, & in diuerſis inſtantijs &
iudicijs quis admittitur ad allegandum contraria: ut l.
Papinianus. §. ſed nec impuberi. ff. de inoff. teſtamen. iux
ta notata per Cynum. C. de furt. l. prima. Item ubi fa-
ctum de iure eſt nullum faciẽti nihil præiudicat. ff. quod
quiſque iur. l. prima. imo poteſt nihilominus contrarium
poſtulare, uel allegare. ff. qui. ut indign. l. poſt legatum. §.
1. de bon. lib. l. nam abſurdum. Igitur ſi interdictio & cu-
ratoris datio eſt nulla ipſo iure, quod probatum eſt in arti
culis: non obſtante quòd illam fieri procurauerit: nihilo-
minus admittitur ad contrarium allegandum. Item ubi
factum eſt nullum ipſo iure, quis admittitur contra fa-
ctum ſuum. C. de ſacroſanct. eccle. l. iubemus. §. ſanè. C.
de agri. & cenſi. l. quemadmodum. c. extrà de rebus ec-
cle. non alienan. c. ſi quis presbyterorum. Item etiam
non obſtat eis, quia doloſè induxerunt teſtantem, quia
non conſtat de dolo, qui in dubio non præſumitur, niſi
probetur. Item etiam licitum fuit eis illis uerbis blandis-
actionem teſtantis in ſe prouocare. C. ſi quis aliq. teſta.
prohi. l. fin. & ff. eo. ti. per tot. Item non poſſunt dici inci
diſſe in illum titulum: quia nõ prohibuerunt illum teſta
ri, nec compulerunt ad ſic teſtandum, quod fuit neceſſe.
argumen. C. ſi quis aliq. teſtari probi. l. 1. & quod nota. ff.
quod metus cauſa. in rubrica, præſertim cùm etiam di-
ctantibus teſtamentum relinqui poſſit. C. de teſtamen. l.
dictantibus nec in titulum de his qui ſibi attribuũt, quia
teſtamentum non ſcripſerunt, quod eſt neceſſe ſecũdum
materiam illius tituli. Item ſi datio curatoris, & interdi-
ctio nullius momenti ſint, prout ſunt: ſi fuit, ſanæ
mentis, ergo teſtamenti factioni non præſtat impedi-
2 mentum: quia † non præſtat impedimentum, quod
de iure non ſortitur effectum. ut in regula, non præ-
ſtat. lib. 6. ff. de legat. 1. ſi ſeruus eodem. §. ſi ſeruus. de con
ditio. & demonſtratione. hæc conditio. de iure patro. il-
3 lud. & c. fina. cũ concor. Itẽ † in dubio potiùs interpretari
debemus, ut teſtamentũ ualeat, & non pereat: quod erit,
ſi admittatur ad probãdum articulos: ergo &c. arg. l. quo
ries. ff. de rebus dubijs. præſertim fauore ultimæ uolunta
tis. C. de ſacr. ſan. eccle. l. 1. præſertim ne fiat præiudicium
teſtanti, cui erat dedecus, ſi dicatur prodigus & inteſta-
tus deceſſiſſe. ar. l. & quia. de interro. actio. In l. i. quib. ex
cauſ. manumitt. nõ licet. §. 1 & propter iſtud intereſſe, ne
quis inteſtatus decedat, permittitur ſibi de iure inſtitue-
re ſeruum neceſſarium, etiã in fraudem creditoris: quod
4 aliàs non permitteretur: ut ibi. Item † plus inſpiciẽda eſt
ueritas, quàm falſitas, uel opinio. C. plus ualere quod agi
tur. per totum. ff. de interro. actio. de ætate. §. fina. Itẽ fuit
eis permiſſum adinuenire cautelam, per quã ſibi potiùs
prouiderẽt: ut facit ff. de lega. 2. cùm pater. §. Titio. iunct.
not. C. arbit. tute. quicquid. facit de damno inſecto. Pro-
culus. cum concordan. præſertim cùm uenientes ab inte
ſtato proprie nõ certant de damno, ſed de non lucro, nec
appareat quòd induxerunt teſtantem ad ſibi relinquen-
dum. In oppoſitum uidetur, quia ſi teneamus opinionẽ
quorundã gloſſ. articuli etiam probati nõ releuarent. Nã
dato quòd reuera fuerit diſcretus, & non prodigus: nihi
lominus interdictio ſibi facta, & curatoris datio tenue-
runt ipſo iure: ex quo nõ fuit iuris error expreſſus in ſen
tentia: ut tenet gloſſ. Inſtit. quibus non eſt permiſſum fa-
cere teſtamentum. §. item prodigus. & dict. l. Seiæ egreſ-
ſe. ff. de tutor. & curato. dar. ab his. licet dubitariuè loqua
tur in l. is cui. ff. de optio. leg. & ſic per conſequens ualere
non poterat teſtamentũ, præſertim propter acerbitatem
rei iudicatæ. argum. l. ingeniũ. ff. de ſtatu homi. ff. de lib.
agn. l. cui. in prin. de inof. teſtameo. l. poſthumus. §. ſi quis
ex his, aut non uidetur ualuiſſe teſtamentum etiam ſi da
tio curatoris, & interdictio forent nullæ ipſo iure, quia
tem-

tempore teſtamenti talis ſenex, cui fuit interdictum: vt
curator datus dici poterat de ſtatu ſuo dubitans, an eſſet
homo ſui iuris, uel liberi arbitrij, uel an ſubiectus ſaltem
iuris poteſtati: cùm nondum fuiſſet declarata nullitas
tempore teſtamenti: imò prodigus, & ſubiectus curiæ re
putabatur, & erat talis dubitatio, quòd in alterum mem
brum ſuæ dubitationis eum redebat inteſtabilem, ſi ue-
rum eſſet: ergo &c. argumen. l. de ſtatu. ff. de teſtamen. Et
dato quòd omnia præmiſſa ceſſarent: & quòd reuera fuiſ
ſet ſanæ mentis, & diſcretus: nec ualuerit ipſo iure inter-
dictio, nec curatoris datio, & quòd ipſe teſtator de hoc
non dubitauerit, & per conſequens quòd ipſo iure ualue
rit teſtamentum: adhuc videtur quòd iſti Titius & Mæ-
uius, qui interdictionem & curatoris dationem falſas
prætendentes ipſum prodigum fieri procurauerint, hoc
in contrarium non valeant allegare: nec allegantes ſunt
audiendi, quia ex quo ſemel vt talem prodigum illum ap
probauerint: nō poſſunt illum in diuerſis iudicijs, uel cō
tra alios reprobare: ut eſt argumen. C. de teſti. l. ſi quis te-
5 ſtibus. cum ibi notatis. quia quod † approbo, non reprobo
&c. ff. de nego. geſt. Pomponius. cum concordan. Item
6 † allegans contraria non eſt audiendus. C. de furt. l. ſi ſer-
uus. de except. l. 1. de appellationi. ſolicitudinem. Nec
obſtat d. §. ſed nec impuberis. quia ibi utrunque eſt ue-
7 rum. Item † quia vbi aliquis facit quod nō eſt prohibitū
à iure, ſed aliàs non debitum fieri de iure communi, non
poteſt uenire contra factum ſuum. ſic concordat gloſſ. ff.
de adoptio. l. poſt mortem. & innuit Inno. de elect. c. no-
ſti. modò dari curator non prodigo, uel ſibi bonis interdi
ci, non eſt ſpecialiter à iure prohibitum: licèt de iure
cōmuni nō ſit permiſſum: ergo &c. Et iura quæ ad illam
rationem allegantur in contrarium, loquuntur in expreſ
8 sè à iure prohibitis. Item † allegans turpitudinem pro-
priam non eſt audiendus, vbi non uertitur periculum
animæ, uel non eſt fauor libertatis, uel animæ. extrà de
donatio. inter dilectos. cum notatis. C. de libe. cauſa. l. 1.
9 Item non † eſt quis admittendus ueniens contra illa, quæ
b facere procurauit.[b] C. de rebus credi. generaliter. §. 1. Itē
quòd quiſquis ſua uoce dilucidè proteſtatus eſt &c. C.
de nō numera. pecu. l. generaliter. in fi. extrà de probatio
ni. per tuas. Item licet dicta interdictio & curatoris datio
ipſo iure non tenuerint in præiudicium illius ſenis, uel
aliorum uel etiam in ſe: tamen in præiudicium iſta pro-
curantium, & quò ad res, uidetur quòd iſta cōuenerint.
10 Nam † aliquando etiam actus nullus ipſo iure in ſe tamē
tenet in præiudicium facientis, uel procurantis. argu-
men. C. de prædijs minorum. l. & ſi is. cum ibi notatis. C.
de ſacroſanct. eccle. authent. qui res iam dictas. extrà de
rebus eccle. non alienand. c. ſi quis presbyterorum. cum
ibi notatis per Innocentium. in authenti. de non alie-
nand. §. quia uerò Leonis. ubi contractus de rebus mino
rum, uel eccleſiæ factus tenet in præiudicium facientis, ſi
ſit nullus in ſe, & quò ad eccleſiam. Ad hoc facit Inſtitu.
de authorita. tutor. §. 1. extrà de renuntiatione. c. quod
in dubijs. cum ibi notatis. ff. de dol. l. eleganter. §. 1. in qui
bus contractus, uel renuntiatio in ſe inualida tenent in
præiudicium unius partis, ſi alia pars uelit, ſcilicet in præ
iudicium contrahentis, & minoris & renuntiantis, & do
loſi: quò ad illos enim non poteſt dici iſtum debere pro-
digum reputari: qui quantum in ipſis fuit, illum prodi-
gum faciebant. facit ff. de donationibus inter uirum &
uxorem. l. cùm hic ſtatus. §. ſi ſocer. ff. de repudi. l. fin.
in principio. cum ibi notatis. de conuerſione coniugato-
rum. c. quidam intrauit. & c. placet. pro iſta parte bene po
teſt induci. ff. de contratabu. l. nō putauit. §. ſi quis ſua ma
nu. ff. de falſis. l. uxori. §. primo. & l. impuberum. §. fina-
li, eodem titulo. ff. depoſiti. ſed & quis ſo depoſito obtu-
lit. Item impetrans uel obtinens ius iniquum contra ali
quem illo & contra ſe uti tenetur, & alij etiam aduerſus
quos non impetrauit, poſſunt uti eo ipſo cōtra ipſum. ff.
quod quiſque iuris. l. 3. in principio. & §. hæc pœna. Non
obſtat ſi dicatur, quòd impetratio non tenuit ipſo iure,
nec habuit effectum, quia imò in caſu iſto tēpore illius
ſenis habuit effectū, ſaltem de facto: quia ſemper fuit pro
digus reputatus, & ſubiectus poteſtati curatorum. & ſic
non obſtat lex. 1. §. primò. quòd quiſque iuris. quia ibi
non habuit aliquem effectum etiam de facto. Item ex
quo eum pro tali habuerant, & reputauerāt uiuētem: ui
detur etiam quòd nunc debeant talem reputare mor-
tuum. argumen. ff. de exceptione doli. apud Celſum. §.
s. Item ex quo pro tali fuit eis reputantibus publicè habi
tus, & reputatus: adhuc uidetur quòd in eorum præiudi
cium talis debeat reputari. argumento, in authentica, de
nuptijs. §. ſi uerò ab initio. & ut liceat matri & auiæ. §. ad
hoc. collatione 8. C. de latina libertate tollenda. l. unic. §.
ſed et qui domini ſumus. & §. ſimili quoque modo. Item
ex quo talem aſſeruerunt, in ipſorum præiudicium eo-
rum aſſertioni eſt ſtandum. ff. de ædilit. edict. l. ſi quis uen
ditor. de actionib. empt. ſi uenditor. Item in præiudicium
eorum quòd in ſe eſt ualidum, ſcilicet dato curatoris, in
terdictio ſtare debet, nec ipſi poſſunt contrarium allega
re. extrà de cleri. coniuga. c. diuerſis fallacijs. de filijs pre
sbyterorum. c. ueniens. & extrà de hæreti. ut commiſſi.
in fin. lib. 6. & quòd ipſi aduerſus factam interdictionem
nō ſint audiendi, poteſt induci de præbend. cùm ſuper. de
exceptio. cùm eccleſiaſticæ. de æta. & qualita. accepimus.
ff. de adulte. ſi uxor. §. ſi quis uxorem. Item quia in odium
alicuius bene præſtat impedimentum, &c. ut extrà de bi
gamis. c. nuper. Ad hoc etiam facit quod notatur de dona
ti. inter uirum & uxorem. l. plerunque. ad hanc partem
poteſt etiam induci. ff. de ſeruit. ruſticor. prædior. itinere.
11 Item † confeſſionem factam in uno iudicio tenetur ſer-
uare in alio. Ad hoc facit quod nota. per Inno. extrà de
electio. per inquiſitionem præſertim cùm illam non poſ-
ſint prætendere erroneam, cùm ipſi in uita ſua debue-
runt ſcire illum fore diſcretum: & tunc hoc releuare. er-
go tali confeſſioni ſtare debeant. ff. de interrogat. actio. de
æta. §. fin. C. de liber. cauſa. l. iubemus. in fi. pro hac parte
etiam poteſt induci ff. de legat. 1. ſi ſeruus plurium. §. ſi
quis autē. C. ad Velleia. ſi ſiue. ff. eodem titul. ſi decipien-
di. pro hoc ut eorum calliditas puniatur. ff. de rebus du-
bijs. quamuis. Pro iſta parte etiam poteſt induci extrà de
his quæ ſi. à maior. parte cap. c. ex ore. in fi. de priuileg.
c. olim. circa finem. de præbendis. dilecto. circa medium.
præſertim quia ita diu illum pro tali habuerunt. facit C. de
patria poteſta. l. 5. de petitio. hæredita. l. ſi filius. ff. de
acquirenda hæreditate. qui in aliena. circa principium. &
C. de acquirenda poſſeſſio. l. 2. ff. de officio præſidis. l. di-
uus. circa finem. ff. ad Macedonianum. l. 3. in princip. C. ſi
minor ſe maiorem dixerit. l. 1. aliàs 2. Et ita ſeruat Rota
dominorum Auditorum ſacri Palatij.

ADDITIONES.

a Non fuiſſe prodigum. Adde quòd licet fuiſſet prodigus,
ſi tamen feciſſet teſtamentum, antequam ſibi fuiſſet bo-
nis interdictum, ualeret teſtamentum, ut l. ſi is qui. & ibi
per Bart. in princip. ff. de teſtamen. & per Specul. in titul.
de inſtru. edit. §. compendiosè. uerſiculo nonò prodigus.
b Procurauit. Etiam ſi procuranti ſint damnoſa, & præiudi
cialia, quia imputandum eſt ei. qui ſe in neceſſitatibus
poſuit. l. 3. §. ſubuenitur. ff. ad Sylla. l. fideiuſ. §. pen. ff. qui
ſatiſd. cog. hinc eſt quòd quamuis metum paſſo ſuccurra
tur officio iudicis. l. metum paſſo. §. ſed quod prætor. ff.
de eo quod met. cauſ. hoc tamen fallit quando quis cul-
pa ſua incidit in metum. l. ſi mulieri. eo. ti. facit can. inter
cætera. 22. quæſt. 4. & glo. in c. abbas. in uerb. coactus. ex-
trà de his quæ ui met. cauſ. fi. hinc etiam uidemus quòd
contractus in præiudicium pupilli non teneat. ueruntа-
men tenet in præiudicium tutoris, qui ipſum contra-
ctum

ctum fieri & celebrari procurauit: prout latiùs uidere licet per Rota dec. 17. incip. quidam laicus. infrà de iure patro. per iura quæ ibi alleg. Et quòd quis non ſit audiendus contra ea quæ fieri procurauit, tenuit Hippolyt. Marſil. conſil. 19. in 1. part. per iura quæ ibi allegat, ubi multa ſimilia congerit.

SUMMARIA.

1 *Pauperes Chriſti ultimo loco vocati ad fideicommiſſum præferuntur alijs venientibus ab inteſtato in omnem euentum, licèt ſub certis modo aut conditione vocati videantur.*

2 *Subſtitutiones regulantur potius à mente teſtatoris, quàm à verbis.*

3 *Modus omnis annexam habet conditionem.*

DECISIO IX. aliàs 867.

1 QVidam † inſtituit duos filios, & illos inuicem ſubſtituit, & ſi ſine liberis morerentur infra pupillarē ætatem, uel aliàs quādocunque, illis ſubſtituit quendā filium ſororis ſuæ, ordinans quòd adueniente caſu ſubſtitutionis ſuprà ultimo factæ, ſcilicèt quandocunque, dicta ſubſtitutio non uendicaret ſibi locum, uoluit & ordinauit quòd dicta bona ſua darētur amore Dei pauperibus per executorem teſtamenti. Eo tandem mortuo cōtigit, quòd mortuus eſt filius ſororis adhuc uiuentibus filijs teſtatoris hæredibus inſtitutis, & poſteà mortui ſunt illi ſine liberis, petunt pauperes bona, dicētes quod conditio purificata eſt, ſub qua bona illis fuerunt relicta, ex quo filius ſororis non poteſt portare nomen ipſius teſtatoris: uenietes ab inteſtato ad bona filiorum, puta mater & alij de parentela opponunt ſe, & dicunt, quòd non habere debent: quæritur quid iuris? Et quidam allegantes ſuper iſta quæſtione tenuerunt, quòd uenientibus ab inteſtato deberetur hæreditas, quia pauperes fuerūt ſubſtituti, ſi dicta ſubſtitutio facta de filio ſororis locum ſibi uendicaret, ut apparet in themate. Subſtitutio autem iſta ſibi locum non uēdicauit, quia filius ſororis mortuus fuit antequam locus eſſet ſubſtitutioni. argumen. l. ſi ex pluribus. ff. de ſuis & legiti. hæred. & l. qui liberis. §. hæc uerba. & l. ſed & ſi plures. ff. de uulg. & pupil. C. de caduc. toll. l. 1. §. pro ſecundo. & §. in nouiſſimo. & §. ſi ſub conditione. Igitur eum ſolùm ſint ſubſtituti in illum caſum, & non in alium, non poſſunt habere illo caſu non exiſtente. argumen. l. commodiſſimè. ff. de libe. & poſthu. maximè matre dictorum filiorum ſuperuiuente, quam in ſubſtitutionibus tacitæ uoluntatis non repellunt. C. de impub. & alijs ſubſtitu. l. precibus. cum ſua materia. Mihi tamen contrarium uidebatur, quòd imo iſta ſubſtitutio locum ſibi uendicabat, licèt ille filius ſororis eſſet præmortuus: quia uerum fuit dicere, quod caſus, in quem dicta ſubſtitutio ſortiri debebat uires, euenit, quòd filij deceſſerint ſine liberis: & ſic dato, quòd ſubſtitutio non ſuperſit: tamē dici poteſt, quòd ſubſtitutio uendicat ſibi locum ex parte ipſorum quibus facta fuit: ex quo caſus in quem facta erat, euenit, & teſtator per illa uerba, ſcilicèt quandocunque dicta ſubſtitutio uendicat ſibi locum, intendebat potius, & uolebat ſentire, & intelligere de caſu, in quem ſubſtitutio uires ſortiri debebat, id eſt, ſi filij ſine liberis morerentur, quàm de effectu ſubſtitutionis, id eſt, ſi filius ſororis ſuperuiueret, & illam haberet. quod patet per illa uerba quæ dixit, dicto caſu, quo dicta ſubſtitutio ſortiri debeat vires, id eſt, ſi filij ſine liberis decederent. & quòd concernant effectū ſubſtitutionis factæ de filio ſororis: ſed ſolum caſum quo deberet ſortiri uires, hic demonſtrat: quia de pauperibus prouidebat, ſeu illis relinquebat in caſu, quo ſubſtitutio de filio ſororis non habebat effectum: puta quia non poterat portare nomen teſtantis: & hoc fortius uerificetur illo iam mortuo antequàm locus foret ſubſtitutioni, quia tunc fortius certum eſt quòd eueniente caſu ſubſtitutionis per filiorum mortē ſine liberis nō portabat nomen teſtātis, quod portare mortuus non potuit, nec etiam admitti ad ſubſtitutionem: dicamus per conſequens quòd fortius debeant uenire pauperes, cum ſit iam uerum dicere, quòd locum ſibi uendicauit ſubſtitutio. & quòd caſus ſubſtitutionis aduenit ex parte filiorum quibus facta erat ex quo ſine liberis deceſſerunt.

2 In † iſtis enim ſubſtitutionibus potius debemus ſequi mentem, quàm uerba. ff. ad Trebellianum. l. hæredes mei. §. 1. cum concordātijs. præſertim cùm uerba menti congruè ualent applicari. Non obſtat ſi dicas, quòd teſtator intelligebat filium ſororis ſuperuiuere filijs. ex quo ordinabat quòd portaret nomē ſuum: & illo caſu, quo ſic ſuperuiuens nomen non portaret, ſubſtitutionē reuocabat, & illo caſu bona pauperibus relinquebat: ergo uidetur quòd ſolùm illo caſu pauperibus reliquerit, quo ille filius ſororis ſuperuiuens nomen teſtantis non portaret, & illo caſu quo præmoriens non poterat: imò ſolum caſum omiſerat. & ſic in iſto caſu omiſſo non poſſunt admitti pauperes, per prædictam l. cōmodiſſimè. quia dico quòd licèt teſtator illum præſupponeret uiuere, & ſperaret poſt filios, tamē uerba conditionalia, per quæ pauperibus relinquit, ſunt adeò generalia, quòd poſſunt comprehendere etiam caſum, quo illis præmortuus eſſet. igitur in utrunque caſum operentur. argument. l. fin. de poſthumis hæred. inſtit. quæ in hac ratione concordat cum d. l. commodiſſimè. Sic etiam habeo in ſimili de uulgari ſubſtitutione facta hæredi inſtituto, ſi hæres non erit: quia licèt teſtator ſupponeret: & ſperaret inſtitutum ſibi poſt mortem ſuperuiuere: & ſic in illum caſum, quo ſic ſuperuiuens hæres non eſſet, ſibi ſubſtituerit: tamen quia uerba conditionalia, per quæ fuerit facta uulgaris, ſcilicet, ſi hæres non erit, ſunt uniuerſalia, & ſe extendunt in caſum, & ad caſum quo inſtitutus teſtāti præmoriēs etiam ſortitur uires uulgaris ſubſtitutio. ff. de fideicommiſſarijs libertatib. l. Thays ancilla. §. Pſeudophorus. C. de caduc. tollend. l. 1. §. in primo. cum concordātijs multis. Nō obſtat ſi dicatur quòd bona potius uidetur relicta pauperibus de filio ſororis, in caſu quo modū, uel grauamē filio ſororis impoſitum de portando nomen, uidetur impoſitum potiùs per modum modi, quàm per modum conditionis. per illa uerba, ordinās &c. quæ ſunt in themate, & in defectum modi uidetur illū grauaſſe de dādo pauperibus. Cū igitur ab ipſo in defectum modi fuerit relictum pauperibus: non aliter uidetur ualere fideicōmiſſum relictum pauperibus ab ipſo, quàm ſi bona ad illum peruenerint: & per ipſum ſteterit quominus dictum modum impleat. Reſpōdeo dupliciter. Vno modo, quòd imò dicta uerba potius important cōditionem, quàm modū: quod patet per illa uerba, reuoco ſubſtitutionē: quaſi uelit dicere, quòd in defectum portationis nominis nō uult quòd aliquod ius habeat in bonis, quòd eſt proprie effectus defectus cōditionis: uel dato quòd eſſet modus, dico quòd defectus modi in tali relicto priuat, ſicut deficiente conditione ab initio relictum non capitur, ut notat gloſ. ff. de conditionibus & demonſtrationibus. in rubrica: & eſt

3 ratio, quia † omnis modus habet conditionem annexam, ſi ſatiſdederit de implendo modum, ut eſt text. ff. de conditionib. & demonſtrationib. l. quibus diebus. §. ſi. igitur defectus modi, uel impoſſibilitas implendi modum ab initio, multò fortius impedit acquiſitionem: & ſic non poteſt dici quod relictum ſit à filio fratris in caſum deficientis modi: cùm in illo caſu ſit priuatus relicto: & ſic ab initio nō habuiſſet: & quòd eo caſu ab ipſo non relinqueret: ſed potiùs ab hæredibus ſuis, uel ſuorum hæredibus hoc expreſsè iniunctum, uoluit bona pauperibus dari per executores ſui teſtamenti: igitur innuit quòd non per manus filij ſororis, uel alios, ſi fortè teneas, quòd à fi-

lio

lio fratris in defectum modi reliquerit pauperibus: adhuc dico, quòd licèt ille non habuerit bona: quia fecit relictum ſorori per mortem eius ante aduentum conditionis factum, penes illos remanſit cum onere. argu. l. unic. §. ſi autem ſub conditione. C. de caducis tollend. & ff. ad Trebellianum. l. ſi patroni. §. qui fideicommiſ. uerſ. ſi non prior. & l. cognat. §. fin. eod. titulo.

SUMMARIA.

1 *Epiſcopus ſi confert capellaniam deuolutam propter negligentiam patroni, non propterea eſt locus pœnæ adiectæ per teſtatorem fundatorem eius: ſcilicet quòd propter hoc deſinat eſſe beneficium.*

2 *Pœnalis clauſula quantumcunque poſſibilis, ſi diſpoſitioni impoſſibili adiungatur, non tenet.*

3 *Conditio turpis uel impoſſibilis, quando uitiat relictum.*

4 *Interpretatio ſeu ſignificatio quæ uitio caret, ſumenda eſt.*

5 *Iuramentum generale, & confuſum, recipit interpretationem, & ſubauditionem iuris.*

6 *Verba propter ſubiectam materiam ſunt aliter intelligenda, quàm ſecundum eorum proprium ſignificatum.*

7 *Verbum, dari, ſumitur quando pro uerbo tradi, in contractibus, de quorum natura eſt ſola traditio.*

8 *Verbum, trado, in ſe non importat dominium, nec tranſlationem dominij: & tamen propter ſubiectam materiam ſumitur pro dari.*

9 *Verbum, tutorum, ſumitur pro tutore.*

10 *Monaſterium pro filio computatur.*

DECISIO X. aliàs 868.

a FActum tale eſt: Teſtator [a] reliquit unam capellaniã per modum, qui ſequitur. In Dei nomine amen. anno domini, &c. ita facio, inſtituo, & ordino & aſsigno unam capellaniam perpetuam in eccleſia beatæ Mariæ territorij de Mauden. de capella ſancti Georgii, cui quidem capellaniæ conſtituo, ordino, & aſsigno in perpetuum bona mea ſubſcripta cum iuribus ſuis, & pertinentiis: redditus meos ſubſcriptos, cum cooditionibus ſubſcriptis, quòd ille capellaous tantum, quantum dictam capellaniam tenebit, quòd pro capellano ſeu clerico in eccleſia parrochiali Maudenſi, ſeruire minimè teneatur: quòd ſi hoc faceret, ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc capellaniam prædictam ſibi auſero: & nolo, & ordino caſu præmiſſum adueniente, quòd dominus Mauden. & quicunque dominus fuerit dicti loci, dictam capellaniam cuidam alii bono, & ſufficienti capellano dare, conferre, & aſsignare teneatur: uolens, & ordinans & tantum quantum poſſum prohibens, atque

b uetans [b] quòd dominns epiſcopns Carpen. nec aliquis alius prælatus dictam capellaniam per me ſuprà ordinatam alicui capellano dare, conferre & aſsignare præſumat: nec aliquid præſumat de ea ordinare: ſed tantùm dictus dominus de Manden. quicũque ibi dominus fuerit. quòd ſi hoc ipſe dominus epiſcopns, ſed quiſquis alius prælatns facere præſumpſerit, eo caſu ex nũc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc, ipſam capellaniam penitus caſſo, reuoco & annullo: & tanquam pro non facta, & conſtituta haberi uolo: & omnes & ſingulos fructus, & redditus, obuentiones & prouentiones dictorũ bonorum pro ipſa capellania ſuprà ordinatorum regere, gubernare, recipere & recuperare debeat ſua authoritate propria: atque de ipſis fructibus, & gaudentibus dicta duo anniuerſaria in eccleſiis prædictis fieri faciat.

1 [c] Quæritur pro hoc themate nunquid † ſi Carpen. dictam eccleſiam conferat alicui in negligentiam domini Maudenſis, propter hoc dicta capellania annulletur; ut ſic ex bonis pro dicta capellania aſsignatis debeant fieri iſta duo anniuerſaria, prout teſtator fieri ordinauit? Et uidetur dicendũ prima facie quòd non: quia dicta ordinatio, qua ordinauit, prohibuit, & uetauit, quòd epiſcopus Carpen. nec aliquis alius prælatus dictam capellaniã dare, conferre, uel aſsignare non poſſet, nec de illa aliquid ordinaret, eſt expreſsè contra ius: quia licèt talium iurium ſpiritualium iuſpatronatus ad præſentandum poſſet cadere in laicum: ipſa tamen inſtitutio tantùm ad epiſcopum pertinet, nec poſſet ad laicum ſpectare. argumen. extrà de iurepatronatus. c. præterea. & c. cùm laici. & c. paſtoralis. & c. relatum. & extrà de inſtit. cùm uenisſent. extrà de officio ordina. cùm nos. ad quod facit in ratione, extrà de iudic. c. decernimus. denominatio enim ſeu præſentatio licet poſsit fieri à laico ordinario: tamen inſtitutio ad epiſcopum pertinet, ſi idoneus nominetur: ut in authent. de ſanctiſ. epiſcop. §. ſi quis oratorii. quia præfata ordinatio, ſeu prohibitio teſtatoris, cùm ſit expreſsè contra ius, nullatenus eſt ſeruanda. argum. in authen. de eccle. titu. §. ſi autem pro redemptione captiuorum. ibi, cùm dicit, licet præcipuè à teſtatoribus aut donatoribus ſit illis interdictum: habetur ad hoc aliquod participiũ. ff. de leg. 1. l. nemo poteſt. cum concord. uerum etiam quia huic præcepto, ſeu ordinationi ſeu diſpoſitioni de iure impoſsibili, & quæ non ualet in modũ cuiuſdam pœnalitatis ſubiunxit aliã clauſulam ad hoc, ut eius mein pœnæ primæ ordinatiooi pareret, ſcilicèt quòd ſi hoc epiſcopus facere præſumpſerit, eo caſu ex nunc prout ex tunc, & econtrà, dictam capellaniam penitùs caſſabat, & annullabat &c. & ex bonis aſsignatis ibi duo anniuerſaria fieri uolebat, ſicut principale præceptum non tenuit: nec eodem modo ſecundum quem aliàs de iure licitum eſſet & poſsibile: ex eo quia in modũ pœnalitatis ſubiunctum eſt, tenebat. argu. quia ex quo principale non tenuit, de iure non ualebit acceſſorium ſeu pœnale. argumen. ff. de regul. iur. l. cùm principale. quod enim non tenet de iure: nequit pœnæ uinculo allegari. C. de legibus. non dubium. in fin. ff. ad legem Falci. l. quod de bonis. §. 1. Et pro hoc uidetur expreſsũ, quòd

2 † ubi alicui diſpoſitioni impoſsibili ſubiungitur pœnalis clauſula quantuncunque poſsibilis, ex quo principalis non ualet, non ualebit etiam pœnalis. argumen. ff. de uerborum obligatio. l. ſi homo mortuus. pro hoc etiam bene facit concordia iurium tradita per Cynum. C. de his quæ pœnæ nomine. l. 1. in tertia oppoſi. in fin. Vbi di-

3 citur quòd † relictum ſub conditione turpi, uel aliàs de iure impoſsibili neceſſaria, bene tenet: ut puta cùm relictũ incipit à conditione turpi, uel impoſsibili negatiuè concepta, quæ eſt neceſſaria: ut ſi cœlum digito non tetigeris. lego 10. uel ſi hominem non occideris, uel ſi patrem ab hoſtibus non redemeris. ſed ſi relictum non inciperet à præcedente conditiooe turpi, uel impoſsibili, tunc quãtumcunque ſequens additio eſſet neceſſaria, & poſsibilis, non ualet: quia ſubiungitur præcepto turpi, & impoſsibili: ut puta, præcipio, ut cœlum digito tangas, uel occidas hominem, & ſi hoc non feceris, lego tibi 10. certè non ualet legatum ut nomine pœnæ relictum, quia erat præcepto impoſsibili, uel turpi adiectum: ut probatur in ſtitut. de legat. §. final. ff. de his quæ pœnæ cauſa in teſta. relin. l. 1. C. de his quæ pœ. nomi. l. 1. præſertim autem non uidetur ſequens diſpoſitio, in qua in modum cuiuſdam pœnalitatis ordinatur de bonis capellaniæ diſtribuendis in anniuerſario, ſi epiſcopus ſe intrommittat de capellania: quia poſtquàm capellania ab initio tenuit, certum eſt quod bona deſtinata pro capellania tranſierunt in capellaniam, uel in dominium Chriſti, ſeu uniuerſalis eccleſiæ, cuius ſunt quò ad proprietatem bona eccleſiaſtica: licèt quo ad uſumfructum ſint futuri capellani ibi inſtituendi, & quò ad adminiſtrationẽ ar. eorũ quæ notantur in ſimili de bonis eccleſiæ, per Inn. extrà de cauſa poſ

ſeſsionis

ſeſſionis & proprietatis.cùm ſuper in gl. 2. iũcto argumẽ
to l.cùm pater.§.fundo.ff.de leg. 2. & ſi epiſcopus ibi inſti
tuit legitimè,& canonicè,bona illa pertinẽt ad illum no
mine capellaniæ,& illis frui poteſt,& illa miniſtrare,qua
ſi facta ſint ſancta ſanctorum.idcirco impoſſibile eſt quo
dammodò propter aliquam diſpoſitionem teſtatoris ta-
lia eſſe deſinant:nec in alios uſus tranſire, quia diſpo ſitio
teſtatoris collata fuit in tempus,quo res deſinat eſſe ſua,
& ſuorum hæredũ.argumen. bonum ad hoc de manum.
teſta.l.Stichus ſeruus.pro hoc facit quod notat Innocen.
in c.cùm contingat. de foro competent. Item ea talibus
teſtamentorũ diſpoſitionibus ſequitur magnus iuris ca-
nonici & ciuilis,epiſcoporum & aliorum prælatorum cõ
temptus:quod nequaquam tolerandum eſt.ad quod po
teſt induci.ff.de lega. 2.codicillis.§.fin.talia enim quantũ
cumque de ſe bona uideantur , cùm tamen dicuntur in
contemptum alterius,non ſunt toleranda. argum. ff. de
iniur.l.item apud Labeonem.§.generaliter. iunct. nota.
per Cyn.C.de iniur.ſi non conuitij.7. quæſtion. 1. in fin.
Ergo licet relictum anniuerſariorum de ſe ſit bonum,ta
men quia factum eſt pœnaliter , & cum tali modo , non
debet ualere, ſed potiùs reijci, & primæ diſpoſitioni ca-
pellaniæ ſtari,imò potiùs ut ordinationem teſtatoris quã
tum de iure poterimus,conformemus, & illam ciuiliter
intelligamus.argumen.ff.de ſerui.ruſtic.prædi.l. ſi cui.di
camus teſtantem intellexiſſe,& uoluiſſe hæredem ſuum
habere totum , quod de iure in capellania habere poſſit
ut iuſpatronatus,ut ſic præſentet debitã epiſcopo capel-
lanum per illum inſtituendum,& uideatur uoluiſſe epi-
ſcopum habere totalem diſpoſitionẽ uſurpate uelle hæ-
redis iuſpatronatus iniuſtè & indebitæ derogare , quia
tunc ordinabat de annullatione capellaniæ,& de transla
tione bonorum eius in anniuerſarium facienda, non ta-
men uidebatur hæredem ſuum uoluiſſe habere,quod de
iure habere non poſſet , ſcilicet totalem diſpoſitionem
& inſtitutionem , nec uideatur uoluiſſe habere epiſco-
pum,quod de iure habere non debet, ne ſic uideatur cõ
tra ius ordinaſſe , & elegiſſe uiam ad impugnandum ſua
iudicia. ff.de teſtamẽ.milita.l.3.nec uideatur ius & præla
tum ſuum cõtempſiſſe , quod in magnum ſalutis animæ
uergeret detrimentum , cuius fuiſſe præſertim moriens
immemor non uidetur.argu.C.ad legem Iul.repetund.l.
fina.imò potius uideatur ſuam ordinationem iuris inter
pretationi ſubmittere,& honorem & reuerentiam præla
to ſuo , & iuribus ad ipſam concernentibus conſeruaſſe
ut ſic uerborum ſignificatio ſaltem per largam interpreta
tionem & conuenientẽ ſubauditionem ad intellectũ ſa-
nũ,& bonum & ciuilẽ debeat applicari.at.dict. l. ſi cui.
ff.de ſeruitu. ruſtic.prædior.& argumen.ff.ad muni.l. ut
gradatim.§.ſed ſi.ff.de leg. 2. unum ex familia. §. ſi com-
miſſa.de conditio.& demonſtratio.cùm auus.ff.de legat.
4 3.l.non aliter.C.de inoffi.teſtamen.l.1.ut† ſic illa recipia-
tur interpretatio , ſeu ſignificatio quæ uitio caret. ff. de
legib.l.in ambiguo.iun.§.diſponat. in authent. de nupt.
5 ſic etiam† in iuramẽto generali habito & cõfuſo,quod re
cipit interpretationem,& ſubauditionem iuris. extrà de
iureiur.quemadmodum.ff.de oper.libe.l. libertus. C. de
non nume.pec.l.fina.ff.qui ſatiſ.cog.l.fin.cum multis con
cord.Sit igitur ſenſus,cùm dicit teſtator,quòd dominus
Mauden. dictam capellaniam conferre, dare & aſſignare
teneatur , ſcilicet prout ad eum collatio, datio , ſeu aſſi-
gnatio poteſt pertinere de iure. & quod ſubiungitur ,
quòd ordinabat:ne epiſcopus , uel alius prælatus dictam
capellaniam alicui capellano dare, conferre ſeu aſſigna-
re præſumat:ſit ſenſus,quòd hoc non præſumat , indebi-
tè uſurpando iuſpatronatus , quod in capellania hære-
dem ſuum habere volebat. & cùm congruentius ſequi
poterat pœnalis clauſula ſubiuncta , quæ continet tran-
ſlationem bonorum capellaniæ in anniuerſaria facienda
ſub conditione,quæ ſic intellecta,erit poſſibilis & hone-
ſta: & ideò bene ualebit dicta translatio ad illum caſum.
argumen.ff.de adi.leg.l.translatio.& l.quod ſi alij.præſer
tim cùm fiat translatio in aliam cauſam piam. argumen.
in authent.de ſanc.epi.§.ſed hoc præſenti.in fin.in uer. ſi
tamen in redemptione captiuorum.argumen.ff.de con-
di.& demõſtra.l.Titio uſusfructus.in fi.quæ in hac ratio-
ne concordat cum l.cùm tale.§.nemo.eodem ti.ad quòd
in ratione C.de ſacroſan. eccle. authen. Item ſi ſibi inui-
cem.cum concordan.Et hanc opinionem ſatis uidentur
6 fundare iura,quæ dicunt,†quòd propter ſubiectam ma-
teriam uerba ſunt aliter intelligenda, quàm eſſent ſecun
dum eorum proprium ſignificatum,ut ſanus haberi poſ-
ſit, & iuri conſonus intellectus.ff.locat.l.ſi uno anno. vbi
verbum , donationis , ſumitur in improprium ſignifica-
tum propter ſubiectam materiam. ſic etiam habeo in ver
7 bo dari,quòd† ſumitur pro tradi, quod profertur in con-
tractibus , de quorum natura eſt ſola traditio. ff. de uſu-
fruct.ſi ſtipulatus.& tamen ex ſuo proprio ſignificato de-
notat dominij translationem, ut l. ubi autem non appa-
ret.§.fina. de uerborum obligatione. Inſtitu. de actio. §.
8 ſic itaque. ſic etiam habeo in uerbo , trado quòd† in ſe
non importat dominium ,nec translationem dominij, &
tamen propter ſubiectam materiam ſumitur pro dari ,
ſcilicet ſi proferatur in materia , quæ requirit dominij
translationem.ff.de uerbo.oblig.l. in conuentionalibus.
§. fin. ſecundum unum intellectum. quæ ita concordat
cum l.ſi rem tradi.eodem titul.ſic etiam faciunt l. pro tu
tore.in conditionibus.ff.de condi.& demonſtratio. l. pa-
ter Seuerinam.§.conductionum. ubi uerbum, tutorum
9 †ſumitur pro hoc l.non aliter. ff. de legat. 3. extrà de pro-
cu.petitio.cum concor.infinitis.In contrarium tamen ui
deretur quòd imò dato quòd præceptum,ſeu diſpoſitio
teſtantis prohibentis , & ordinantis , ne epiſcopus poſſit
conferre,ſit contra ius: tamen ſubiuncta diſpoſitio de an
nullatione capellaniæ facta, & translatione fienda in an-
niuerſaria , teneat , quia licet prima diſpoſitio tanquam
contra ius non teneat,tamen ex quo per ſecundam tranſ-
fertur legatum in æquè fauorabilem & piam cauſam ,
ſcilicet anniuerſariorum , ſicut erat primum legatum ca-
pellaniæ,uideretur quòd deberet tenere ſecunda diſpoſi
tio,ſic habetur in ſimili ex concord.iurium. ubi legatur
mulieri ſub conditionem ne nubat,reijcitur conditio,&
ſpreta conditione legatum conſequitur:ſed in defectum
conditionis in alium non transfertur legatum: ut l. cùm
tale. §. Meuiæ. ff. de conditio. & demonſtratio. & idem
etiam eſſet ſi transferretur in aliam cauſam æquè, uel
magis fauorabilem,ſicut eſſent nuptiæ,tunc nunquid ua
lebit translatio ? Dicit tex. quòd ſic. nec tunc remittitur
conditio mulieri.ita eſt tex.in l. Titio uſusfructus.in fi.ff.
de conditioni.& demonſtratio.per eundem modum po-
teſt induci ſi relinquatur fideicommiſſum ab aliquo ſub
conditione,ſi liberos non habuerit, & ingreditur mona-
10 ſterium, certè conditio uidetur deſerta,† quia monaſte-
rium pro filio computatur . Iſtud eſt uerum ſi iſtud fidei
commiſſum non eſſet relictum in cauſam æquè,uel ma-
gis fauorabilem , puta in redemptionem captiuorum ,
uel alimenta pauperum, uel alteri monaſterio relictum ,
cuius cauſa eſt æquè fauorabilis , ut eſt text. nota. in au-
then.de ſacro ſanct.eccle.§.ſed hoc præſenti. in fine uer-
ſic.ſi tamen. Prima opinio uidetur mihi eſſe æquior & ſe
cretior , & de iure uerior. non uidetur de hoc facienda
longa inſtantia,quia uidetur caſus pro prima opinio. 10.
quæſt. 2.c.ſi quidam.& facit extrà de teſt.requiſiſti.uerſi.
ſecus non tamen uideo quin per uerba prædicta facta
fuerit capellania.

ADDITIO.

a Teſtator reliquit habes in . Hac deciſi. de patrono laico,
de cuius patroni poteſtate & priuilegio Felyn. Fecit tra-
cta.qui poſitus eſt poſt eius commentaria ad Decreta l.di
gnus quæ à quolibet ſtudioſo diligenter legatur. Et adde

ad

ad materiam Lambert.in tract.de iure patro. in 9. quæſt. princip. primæ partis, primi libri. uerſic. amplia iſtam quæſt. nu. 40.

b Atque uetans. An iſta prohibitio de iure apponi poſſit per fundatores in fundatione capellaniæ, ſeu beneficij, uide Felyn.in c.cum uenerabilis.col.xj. uerſicul. amplia ſecundò. extra de exceptio.

EPITOME.

Teſtator ſi legat pro anniuerſario faciendo certas menſuras annonæ, liberatur hæres cedendo legatario ius exigendi dictas menſuras ab illis, qui illa ſoluere obligãtur.

SVMMARIA.

1 *Hæres an liberetur cedendo legatario ius exigendi certas menſuras annonæ ab illis, qui eas ſoluere obligantur, legatas pro anniuerſario facienda.*

2 *Teſtator ubi legat certam quantitatem, quam tertius debet, intelligitur eſſe in legato ſolum debitum à tertio.*

3 *Hæres cedendo actionem legatario quando liberatur.*

4 *Dictio quis, vel qui, iuncta verbo tertiæ perſonæ, cùm reſpicit aliquid taxatum in quantitate conſiſtens, facit conditionem: ſecus ſi iungeretur verbo primæ perſonæ, quia tunc faceret demonſtrationem.*

5 *Legatum vitiatur propter defectum, ſeu falſitatem conditionis.*

6 *Dictio quis vel qui iuncta verba futuri temporis facit conditionem.*

7 *Verbum infinitiui eſt aptabile ad præſens, & futurum, vel etiam præteritum, quamuis ſit modus præſentis tẽporis.*

8 *Teſtator quando ſub diuerſis conceptionibus legat, & declarat ex quo, vel quando ſoluatur legatum, tunc talis declaratio videtur potius fieri cauſa demonſtrationis, quàm taxationis: ſecus ſi ſub vna conceptione. nume. 9.*

DECISIO II. aliàs 869.

LEgo pro anniuerſario annali, & perpetuo faciendo pro anima mea, & parentum meorum, in eccleſia Murmorien. duas ſommatas annonæ, ad magnam mẽſuram, quas mihi ſeruiunt Gulielmus & Raymundus fratres pro quodam affirmario, quod habent in tali loco.

1 Quæritur † an hæres liberetur cedendo actiones contra dictos G.& R. ut ſic eccleſia Murmorien. ſeu illa adminiſtrãtes, pro anniuerſario debeant per ſe leuare dictas duas ſommatas, & exigere quolibet anno: uel an hæres prædictus per ſe debeat exigere: & anniuerſario faciendo anno quolibet miniſtrare. Itẽ an ſolũ dictũ affirmariũ pro quo debẽtur illæ duæ ſommatæ, ſit obligatum pro dictis duabus ſommatis, uel an tota hæreditas teſtatoris, & ſic hæres perpetuò debeat duas ſommatas annonæ pro anniuerſario: uel an ſit liberatus cedẽdo eccleſiæ ius quòd habet, & habebat teſtator cõtrà dictos G. & R. in affirmario illo pro dictis duab. ſommatis, & ad nihil aliud teneatur? Itẽ ſi pro tẽpore nõ poſſent percipi, uel haberi dictæ sõmatæ de affirmario illo, uel propter deterioratiõe uel minus ualentiã dicti affirmarij, pro quò debẽtur illæ duæ ſommatæ, uel aliàs propter depauperationẽ dictorũ G. & R. ſeu ipſorũ ſucceſſorũ, uel propter guerras, uel aliàs, quæritur an hæres de alijs bonis hæreditatis dictã penſio nẽ debeat, ſi ab illis debitoribus non poſſit exigi: & ſic nõ liberetur ſolùm cedẽdo actiones contra illos: imo pro dicta pẽſione generaliter tota hæreditas diſtringatur, ſi exĩde non poſſit percipi, ut uidentur text. expreſſiſſimi. ff. de ali.leg.l. Lucius. ff.de leg.3. Paulo Calimacho. §. fi. ff. de lega. 1. l. quidam teſtator. in princip. pro quo etiam, quia iſta uerba non faciunt conditionem, ſed potius demonſtrationem, ut uidetur text. ff. de conditio. & demonſtratio. l. in conditionibus. §. hæc ſcriptura. uerſicu. proinde nec illud. igitur quanquam exinde dicta penſio colligi, uel percipi non poſſit, nihilominus aliundè debeantur, quia falſa demonſtratio &c. ff. de conditio. & demonſtratio. l. demõſtratio falſa. ad quod C. de fal. cauſa adiect. l. ſi non deſignata. in fin. & l. fin. eod. titul. cum multis concordan. & quòd ſuppletio ſit fienda, faciunt in argument. ff. de triti. uin. & oleo lega. l. ex eo. ff. de annuis legat. l. uini falerni. ff. quando dies leg. ced. l. Firmio Heliodoro. in princ. ad quod etiam. ff. de uerbor. obliga. l. inter ſtipulantem. §. faciam. in uer. ſi ſtipulatus fuero. ff. de actin. emp. l. ſi quis cùm fundum. præſertim quia legatum eſt factũ ob cauſam perpetuam, ſcilicet pro anniuerſario perpetuo, &c. quod non poſſet eſſe perpetuũ, niſi dicta penſio perpetuo præſtaretur. igitur ſi exinde non poſſit præſtari, unde illam præſtandam demonſtrauit teſtator, præſtari & ſuppleri debeat aliunde. ar. ad hoc, de anno. le. l. in annuam. in fi. & l. annua. §. à Titio. in fi. l. pen. cum cõcord. His tamen nõ obſtantibus teneo cõtrarium, ſaluo iudicio meliori, & dico quòd hæres plenè erit liberatus cedendo actiones anniuerſario, ſiue eius miniſtris, nec ad plus teneatur, niſi ſolùm ad illas duas ſommatas, quas ſeruiunt, ſeu debent dicti Gulielmus & Raymundus, nec de alijs bonis aliquid ſuppleri tenebitur, quantũcunque dicta pẽſio diminueretur, dummodò ſine hæredis culpa, quod quidẽ ſic probo, quià certũ eſt legando duas ſommatas, quas ſeruiunt G. & R. uidetur legaſſe duas ſommatas, quas ipſi debent, quia ſeruiunt,

2 & debent in hoc propoſito idẽ ſunt. Conſtat autẽ † quòd cùm teſtator legat alicui quod alius tertius debet, etiam adiecta certa quantitate: ut puta legat centum, uel decẽ, quæ Titius debet, quòd ſolùm eſt in legato, quod debet Titius, intantùm, quòd ſi nihil uel minus debet, uel non debet, tunc non tenetur aliundè ſupplere: imò hæ-

3 res † penitus liberatur cedendo legatario actiones contra Titium. eſt caſus ff. de leg. 1. l. ſi ſic. §. 1. uerſic. quòd ſi addiderit. uer. ſi proinde. in fin. cum l. legaui. circa mediũ ff. de liber. leg. & ibi plenè not. in glo. mag. ergo etiam & ita ſit in propoſito, ut ſolùm quòd ſeruiũt G & R. id eſt, quod debent, ſeu debeant, & quod debebũt uideatur legatũ, nec ſi minus debebunt, uel nihil, aliundè ſuppleri debeat, imò hæres contra eos cedendo actiones penitus liberetur. Iterum hoc etiam probatur, quia iſta dictio,

4 † quis, uel qui, iuncta uerbo tertiæ perſonæ, cùm reſpicit aliquid taxatum in quantitate conſiſtens, facit cõditionem: licèt ſi iungatur uerbo primæ perſonæ, facit demõſtrationem: ut uerbi gratia, ſi dicatur, lego tibi, licet nihil debebam: nihilominus ualet legatum, quia illa dictio iungebatur uerbo primæ perſonæ, ſcilicet debeo, & reſpiciebat aliquid taxatũ in quantitate conſiſtens, ſcilicet, decem: & ideò faciebat demonſtrationem, quæ licèt ſit falſa, non uitiat legatum: imò nihilominus ualet: ſed ſecus ſi eſſet appoſita per eundẽ modũ dictio, quæ, uerbo tertiæ perſonæ: ut puta lego tibi decem, quæ Titius mihi debet. ſic in legato, & ſi nihil uel minus, nihil

5 plus ſit in legato: nec ſuppleri debet aliundè: quia † defectus ſeu falſitas conditionis bene uitiat legatum. & ita cõcord. l. & ſi nõ deſignata. & l. fina. C. de fal. cauſa adiect. & d. l. ſi ſic. §. 1. primo reſpõſo. ff. de leg. 1. & inſt. de leg. §. ſed ſi uxori. cũ d. l. ſi ſic. §. 1. in fi. & d. l. legaui. circa med. ff. de li. leg. cũ ibi not. & hac eõ o r. dedit Petrus de Bellapertica in originali. ff. de leg. 1. l. Stichũ. in illa diſt. quã ibi facit de nomine, quis uel qui, quando iungitur uerbo tertiæ perſonæ & reſpiciat aliquid taxatũ in quãtitate cõſiſten., quia teſtator dixit lego duas sõmatas anonæ, ubi taxatur certa quantitas: & poſteà dixit, quas ſeruiunt G. & R. & ita iungit illud, quas, cũ uerbo, ſeruiunt, quod eſt tertiæ perſonæ, igitur illa dictio, quas, quæ iungitur uerbo tertiæ perſonæ, & reſpicit quantitatẽ, ſcilicet duarum ſommatarum

matarum

matarum,facit hic conditionem:ut ſic uidetur ſolùm eſ-
ſe in legato,ſi & quatenus illi debent,uel ſeruiũt, uel de
bebunt,uel ſeruient in futurum;& non plus. Item etiam
6 iſta dictio, † quis uel qui, iuncta uerbo futuri temporis
facit conditionem:ut l. Stichum, qui.ff.de leg. 1. iunct.l.
nuper.§.fin.ff.de leg.3.& no. Petrus de Bellapertica in di
cta diſtinctione,quam ponit in præal.l. Stichum.ſed addi
tur iſta dictio,quas,uerbo futuri temporis:cùm ita ſigni
ficat in propoſito futurum tempus,ſicut præſens: quia il
lud uerbum, ſeruiunt,reſpicit pẽſiones annuas, quæ nõ
tantùm debentur nunc, ſed & in futurum debebuntur,
unde ſenſus eſt huius locutionis,lego penſiones,quas ta
les ſeruiunt,& ſeruient in futurum,hinc eſt quòd alibi di
citur in alia facultate,quòd præſens eſt;cuius pars præte
riit,pars uerò futura eſt,ut ait Priſcianus.& pro tãtũ no.
alibi Innocen.quòd præſens confuſum præſentis non te
net uſum,quaſi innuat,quòd imò interdum uerbum præ
ſentis temporis denotat,& comprehẽdit futurum,ut de-
ducit ad notabile propoſitum ſuum.extrà de excep.c.di-
lecti.ultra medium.& pro hoc etiam induci poteſt gl. de
7 uerbo infinitiui,†quod eſt aptabile ad præſens,& futurũ
uel etiam præteritum:& tamen modus eſt præſentis tẽ-
poris.unde bene dicitur,uolo legere,uolui legere,uole-
bam legere. ut no.de uerbor.oblig.l.ubi.§.ſtipulatio.ſu-
per uerbo,daturũ. Igitur cũ illa dictio,quas, iũgatur uer
bo futuri temporis, ſaltem quò ad uirtutem ſignificati,
concludo quòd facit concluſionem, & non demonſtra-
tionem:& ſic ſolùm erit in legato,quod illi G. & R.debe
bunt:& nulla debebit fieri ſuppletio aliundè, ut dictum
eſt. Item etiam hoc probatur, quia hic teſtator ſub una
oratione legat,& etiam taxat, & declarat quod legat, &
unde:quia dicit lego duas ſommatas,quas tales mihi ſer-
uiunt. igitur uidetur in dubio legatum factum fore trà-
ctatum aliàs taxatum non demonſtratum: & illam adie-
ctionem ſcilicet,quas ſeruiunt,quam ſimul ſub una cõce
ptione cum legato profert,uidetur in dubio feciſſe cauſa
taxationis;non demonſtrationis. probatio patet ex con-
cord.iurium data per Dyn.in l. quidam teſtamento.ff. de
8 legat. 1. & in l. ſi ſeruos.§. qui quinque.dicit,quod † quàn-
do ſub diuerſis cõceptionibus teſtator legat, & declarat,
ex quo,uel quando ſoluatur legatum, tunc talis declara-
tio uidetur fieri potiùs gratia demõſtrationis,quàm gra-
tia taxandi:ut ſic ſi exinde ſolum non poſsit, ſolui debeat
aliunde.utputa ſi dico lego quadraginta aureos Titio,&
poſteà in alia clauſula ſubiũgit,quòd illos 40.aureos uult
ſolui ex 20.debitis à Mæuio,& ex 20.debitis à Caio: cer-
tè iſta clauſula ſequens non uidetur taxare; nec limitare
legatum præcedẽs, quin ſi ex iſtis debitis ſolui nõ poſsit
legatum,& ita debeat aliundè: ſed ſolùm demonſtrare,
unde faciliùs ſolui poſsit legatum.& ita loquũtur leges.
ff.de legat.1.quidam teſtator.in princ.ff.de an.le. Lucius.
9 & l. Paulo Calimacho.§.fin.ff.de lega.3.ſecus † autẽ eſſet.
ubi ſub una conceptione legat, & declarat:ut puta, lego
decem quæ Titius mihi debet: uel lego decem quæ ſunt
in archa.quia certè tunc uidetur taxare,& limitare,unde
ſoluatur,& ſolui debet,quod Titius debet, & quantum
debet,& quod eſt in archa,& non plus:nec aliundè ſup-
plendum eſt. ut dict.l. ſi ſic.§. 1.in fi.& dict.l. ſi ſeruus.§.
qui quinque.& l.cùm certus.ff. de trit.ui.& oleo lega. &
ſic poteſt intelligi l.antepenul.§.ciuibus.ff.de lega. 2.& l.
ſi ſeruus.§. ſi quis. ſic igitur eſt in propoſito, ut ſuprà di-
ctum eſt.ergo &c. Item etiam hoc probatur:quia hic te-
ſtator uidetur legaſſe certum corpus, ſcilicet certi nomi
nis,ſeu debiti,ſeu ſeruitii,ſcilicet debitum duarum ſum
matarum annonæ,quas faciunt,ſeu ſeruiunt.G.& R. Igi
10 tur ſi id † quod legatum eſt perierit, uel fuerit diminu-
tum ſine culpa hæredis, hæres erit liberatus:nec amplius
tenebitur. ff.de uer.oblig.l.ſi ex legati cauſa.cũ concord.
Non obſt.cõtraria. Primò l. Lucius.de ali.lega.nec l. Pau
lo Calimacho.§. fin. nec l. quidam teſtator. in princip.
quia ibi uidetur dictum cauſa demonſtrandi, nõ autem
cauſa taxandi,ſeu limitandi: quia ſub diuerſis conceptio
nibus fiebat:hic uerò ideò cauſa taxationis:quia ſub una
conceptione:ut plenè dixi in quarta ratione. Non obſtat
tex.in l.in conditionibus.§. 1.in fin.ff. de conditio. & de-
monſtr. ubi ſub una conceptione legando teſtator decla
rabat,ſcilicet lego,quicquid mihi dari oportet.& tamen
non uidetur dici cauſa taxationis,ſeu limitationis:nec il-
la uerba faciunt conditionem, ſed potiùs demonſtratio-
nẽ:quia dic quòd ibi conſtabat de uoluntate teſtãtis,per
quam conditiones reguntur in ultimis uoluntatibus,hic
non. uel aliter ſoluit,ut ibi not.quia illa uerba ibi non fa-
ciunt conditionem,ſcilicet quò ad impediendam tranſ-
miſsionem,ſed bene,quò ad impediendam taxationem,
& limitationem: ut ſi nihil dari oportet, aliundè non de-
beatur:ut dicta l.ſi ſic.§. 1.in fin.de leg. 1. non ob.l. ex eo.
nec l.legatũ.§.uini ſalerni.nec l. Firmio Heliodoro. nec
§.ſacram.l.inter ſtipulantem.quia in illis legibus licèt fi-
at ſuppletio ex fructibus annorum ſequentiũ:non tamen
debet fieri ſuppletio ex aliis bonis, uel rebus hæredis,
uel debitoris: ex quo fructus certi fundi debebantur. &
ita audacter concederem hic,ſi termini eſſent conſimiles
ſed non ſunt.quia hic non legabatur certa quantitas fru
ctuum ex fundo,imò legabatur certum debitũ,ſeu cer-
ta annua penſio per G.& R.debita pro fundo.& non po
teſt fieri ſuppletio ex futuris penſionibus: cùm quolibet
anno ſolùm talem penſionem debeant,& non plus. Nõ
obſt.ff.de act.emp.l.ſi cum fundum. quia ibi ideò aliun-
dè debet præſtari propter temerariam aſſertionem uen-
ditorum,qui ibi tot fore aſſerebant.ut ibi not.hic autẽ te
ſtator non aſſerebat cauſam diminutionis penſionis non
poſſe euenire. Non ob.quòd legatum eſt factum ob cau-
ſam perpetuam,&c.quia iſtud argumentum non conclu
dit,niſi quòd legatum debet eſſe perpetuum: & illud be
ne uolo quòd perpetuo pro anniuerſario iſta penſio per
G.& R.debeatur.& ſi dicas quòd non perpetuò poterit
percipi,ſi deterioretur penſio uel feudum,dico quòd nõ
debemus inſpicere caſum aduerſæ fortunæ:ut l. Iulianus
ff.qui & à qui.& l.inter ſtipulantem.§.ſacram. de uerbo-
rum obligatione.& ſi inſpiciatur:ex quo ab initio penſio
quæ debebatur,erat perpetua, & poterat deſeruire cau-
ſæ perpetuæ:tamen cedant periculo legatariorum,& nõ
hæredis:quia ſolutione eius quod debebatur,id eſt, ceſ-
ſione actionum & iurium contra G.& R.competentium
fuit liberatus:ut ſuprà probatum eſt. Non enim uidetur
teſtator uoluiſſe hæredem ſuum duplici onere prægra-
uaſſe.argument.l.Titia.§.qui in uita.ff. de legat. 2. Non
obſt.l.annonam.nec l. Titia.ff.de ann.leg. quia ibi legaba
tur certa quantitas in genere:per hæredem præſtanda: &
ideò non eſt mirum,ſi propter cauſam perpetuã ob quã
legabatur,hæres perpetuò tenebatur ad illam quantita
tem annis ſingulis præſtandam.hic uerò legabatur certũ
nomen ſeruitii,ſeu certum debitum quod habebat per-
petuam annuam præſtationem,quod præſtando per ceſ-
ſionem actionum & iurium contra illos,qui debent, nõ
eſt mirum,ſi hæres ſit plenè liberatus:ut dict.l. ſi ſic.§. 1.
in fi.quia ſolutione eius quod debetur,omnis tollitur ob
ligatio.l.oſtit.qui.mo.tol.obli.in prin.

S U M M A R I A.

1 *Quarta integra detrahi non poteſt de fideicommiſſo uni-
uerſali,niſi prius deductis legatis ad pias cauſas & ſic
ſolum de reſiduo.*

2 *Legata non priuilegiata ſolummodo defalcantur: priuile-
giata uerò integraliter ſoluuntur.*

3 *Legata ubi nominatim ab hærede ueniunt præſtãda, onus
ipſorum non pertinet ad fideicommiſſarium.*

4 *Legatorum omnium onus ſpectat ad fideicommiſſarium*
uniuerſalem, quando legata ſimpliciter relinquuntur,
& fideicommiſſum ſimpliciter.
5 *Falcidia detrahitur de legatis de falcabilibus pro non de-*
falcãdis, ubi relinquuntur eidẽ perſonæ utraq; legata.
6 *Quarta non detrahitur de fideicommiſſo uniuerſali pro le-*
gatis pijs pertinentibus ad onus hæredis.

DECISIO XII. aliàs 820.

QVædam mulier inſtituit hæredem maritum ſuum,
& plura alia tam pia legata, quam alia fecit: & in ca
ſu quo moreretur ſine liberis, quòd de bonis ſuis
reciperentur quingenti floreni, diſtribuẽdi in uſos pios
arbitrio executorum ſuorum: & reſiduum bonorum ſuo
rum ueniat ad quẽdam. Mortuo marito poſt aditam uxo
ris hæreditatem ſine liberis, ſucceſsit Petrus ab inteſta-
to: qui de hæreditate reſtituenda dicto T: ſubſtituto fidei
commiſſario uniuerſali uult detrahere integram quartã
Trebellianicam totius hæreditatis, etiam computando,
& includendo in hæreditate dicta legata pia: Subſtitutus
uerò dicit, quòd quia de illis legatis pijs nulla Falcidia
a [a] detrahenda eſt, illa ſunt primò extrahenda, & integra
ſoluenda: & de reſiduo quod ſibi reſtituetur, ſolùm eſt de
trahenda quarta illius reſidui, & non quarta totius hære
1 ditatis: quæritur quid iuris? Et uidetur † quòd hæres de
illo reſiduo quod eſt reſtituẽdum fideicommiſſario, poſ
ſit detrahere integram partem totius hæreditatis: nedũ
quartam illius reſidui, quia ad ipſum fideicommiſſarium
uniuerſalem pertinet onus omnium legatorum relicto-
rum in teſtamento, & nõ propriè ad unius hæredis: imò
hæres reſtituit fideicõmiſſariã hæreditatẽ detracta quar
ta Trebellianica integra: & de reſiduo quod reſtituit,
ſcilicet de dodrante, fideicommiſſario tenetur ſoluere in
tegra legata, ſaltem quatenus bona ſufficiant, etiam nul-
la Falcidia detracta: ut probatur ff. ad Trebellia. l. 1. §. fin.
in eodem tit. l. 2. & l. fi. cum ibi not. pro iſta parte etiam fa
cit, quia quando aliqua ſunt legata, quæ non poſſunt de-
falcari, & alia quæ poſsũt defalcari, detrahitur quarta in
tegra, etiam pro illis quæ non poterant defalcari: ut pro-
batur ff. ad leg. Falci. l. planè. & l. ſequẽ. §. 1. & no. in l. ex.
aſſe. in 1. glo. end. tit. ergo & hic: licèt legata non poſ-
ſint defalcari in fideicommiſſario uniuerſali, quod poteſt
defalcari detrahatur integra quarta etiam pro legatis
pijs, quæ non poterant defalcari, & ſic integra quarta to
tius hæreditatis. In oppoſitum arguitur, quia ibi aliqua
ſunt legata, quæ ratione priuilegij ſpecialis non poſſunt
defalcari: ut eſt uidere legatum in teſtamento militari,
quod ualet iure militari: & alia quæ poſſunt defal-
cari: utputa relicta per eundem militem poſteà in codicil
lis non factis in bello, ſed in pago, uel ciuitate. de iure cõ
2 muni, † legata priuilegiata ſoluuntur integraliter, & alia
non priuilegiata ſolummodo defalcantur, nec de illis de
trahitur quarta per priuilegiatũ: ut ff. ad legem Falcidiã:
l. ſimiles. & l. ſi poſt miſſam. & l. fina. & melius de teſtamẽ
to milita. l. ſi certarum. §. fin. cum l. ſeq. Igitur nec hic de
fideicommiſſo uniuerſali detrahatur de legatis pijs. pro
hoc etiam facit glo. in authen. ſimiliter. C. ad leg. Falcid.
quòd Falcidia detrahenda de legatis pijs nõ oneret alios
legatarios, hoc eſt, non detrahitur de alijs legatis nõ pijs:
nec hic grauabit fideicommiſſarium uniuerſalẽ. pro hoc
etiam facit ff. de inoffi. teſtamen. l. Papinianus. §. quarta.
pro hoc etiam in argumen. ff. de ali. leg. 3. §. final. & de re
gul. iuris. c. non debet alteri. lib. 6. Quid dicendum? cre-
do quòd in caſu præmiſſo non poſsit de fideicommiſſo
uniuerſali detrahi integra quarta totius hæreditatis: ſed
duntaxat quarta illius reſidui, quod ſubſtituto reſtitue-
tur, detractis illis quingentis relictis in uſus piòs. Et eſt ra
tio, quia ex quo teſtatrix dicit, quòd reſiduum bonorum
ſuorũ ueniret ad ſubſtitutum, & priùs mandauerat quin
genta recipi: uidetur uoluiſſe, quòd legatum illorũ quin
gentorũ pertineret ad onus hæredis, & nõ ad onus fidei
cõmiſſarij ſubſtituti: & erat perinde, ac ſi reliquiſſet fidei
commiſſum uniuerſale deductis legatis, uel ac ſi nomina
tim reliquiſſet legata ab hærede, & nõ à fideicõmiſſario
uniuerſali: attamen de dictis legatis fideicõmiſſum uni-
3 uerſale relinquitur: uel cùm † nominatum legatur ab hæ-
rede, onus legatorum nõ pertinet ad fideicommiſſariũ,
imò legata ad partem per hæredem defalcantur, & fidei
cõmiſſum ad partẽ: ut iſta probantur ff. ad Trebellianũ. l.
cogi. §. inde quæritur. & l. Marcellus. §. Itẽ Pomponius.
& eadem l. in principio. quæ ita concordat cum l. ſequẽt.
& not. in dict. l. Marcellus. in tertia glo. & C. ad Trebellia
num. l. fina. Si igitur iſta legata pia cenſeantur pertinere
ad onus hæredum, & non ad onus fideicommiſſarij uni-
uerſalis: priuilegium eorum non grauabit fideicommiſ-
ſum uniuerſale: nec per conſequens quarta pro eis detra
hetur de ipſo: quod eſſet ſi integra quarta totius hæredi
tatis detraheretur de ipſo. Nec obſtat prima ratio in op-
4 poſitum facta, cùm dicitur, onus † omnium legatorum
ſpectare ad onus fideicommiſſarij uniuerſalis: quia illud
uerum eſt, cùm relinquuntur legata ſimpliciter, & fidei-
commiſſum ſimpliciter. ſic loquitur l. 1. §. final. & l. final.
ff. ad Trebellianum. ſecus eſt cùm relinquuntur nomina
tim ab hærede: uel cùm fideicommiſſum uniuerſale re-
linquitur deductis legatis: quia tunc pertinet onus lega-
torum ad hæredem, non ad fideicommiſſarium, & quæ-
libet per ſe defalcantur, ubi aliàs ſunt defalcabilia, uel
ubi non ſunt defalcabilia, legata non onerant fideicõmiſ-
ſum: ſicut etiam ubi fideicommiſſum uniuerſale nõ eſſet
defalcabile, non releuaret legata defalcanda: ut probatur
in dicta l. Marcellus. in princip. & §. primo. Non obſtat,
5 quod dicitur ſecundò, quòd † de legatis defalcabilibus
detrahitur falcidia pro nõ defalcandis: quia illud uerum
eſt, ubi relinquuntur eidem perſonæ utraque legata, tam
defalcabilia; quàm non defalcabilia. ſic loquitur l. planè.
& l. ſequ. §. 1. in oppoſitum allegat. Nec obſtat gloſſ. l. ex
aſſe. quæ loquitur etiam ubi relinquuntur diuerſis perſo
nis: quia illa glo. non eſt uerà: imò reprobatur ibi commu-
niter per Doctor. & approbatur glo. ſibi cõtraria; quæ eſt
in dicta authentic. ſimiliter. & tenetur communiter per
illam gloſſ. & per alia iura ſuper hoc allegata, quòd ubi
relinquuntur diuerſis perſonis, non detrahitur falcidia
de legatis deſalcabilibus, pro non deſalcandis, ſed ſolùm
pro ſeipſis. & ita etiam in propoſito huius quæſtionis di
6 cam idem, quòd † de fideicommiſſo uniuerſali non detra
hetur quarta pro legatis pijs pertinentibus ad onus hæ-
redis.

ADDITIO.

a Nulla falcidia. An autẽ falcidia ſeu Trebellianica ſit de-
trahenda de legatis pijs, ſeu de fideicommiſſo relicto ho
ſpitali conſtructo ſine authoritate epiſcopi. uide Paul. de
Caſtr. cõſ. 298. incip. præſuppoſita pro uera opinione.

De Sepulturis.

SVMMARIA.

1 *Antoniani poſſunt exigere quartam ab eccleſiis ſibi ſolue-*
re conſuetas, licèt tales eccleſiæ erigantur in maiores di-
gnitates.
2 *Eccleſia parrochialis ex qua quis percipit ex priuilegio*
mediam partem funeralium: ſi erigatur in collegiatam
an priuilegiatus habebit quartam debitam à collegia-
tis uel potiùs ſicut anteà erit ſoluenda ſibi media pars.
3 *Iniuriam nemini facit, qui utitur iure ſuo.*
4 *Impetrantibus ad collationem certi epiſcopi, & in eius diœ*
ceſi. licet erigatur noua eccleſia cathedralis, & noua
diœceſis, nihilominus ius ſuum ſaluum remanebit.

DECI-

DECISIO I. aliàs 871.

a Vppoſito † quòd ex priuilegio apoſtolico, &
de conſuetudine, Antoniani in curia Roma-
na de ſepulturis, & funeralibus curtheſanorũ
in eccleſiis parrochialibus ſepultorũ recipiãt
mediam partem: in eccleſiis uerò collegiatis ſolùm reci
piant quartam. Contingit quòd aliquæ eccleſiæ parro-
chiales erectæ ſunt in collegiatas, quæritur, poſteà an
2 †Antoniani percipere debeãt mediam partem funeraliũ
ſicut priùs, aut ſolùm quartam? Et uidetur quòd ſolum
quartam: quia facta eſt collegiata. ar. ff. de excu. tuto. cum
ex oratione in fi. item quia mutauit ſtatum. ff. de ſolutio.
cùm quis. in prin. pro hoc extrà de elec. c. ſtatutum. lib. 6.
licèt etiam poſſet induci in contrarium per modum ibi
not. per Io. And. in nouel. ſuper prima glo. in fin. Item pri
uilegium & conſuetudo ſtrictè ſunt tenenda in eccleſiis
a parrochialibus ſimpliciter: nec ſunt extendẽda [a] in præiu
dicium tertii ad eccleſias collegiatas. arg. de offi. deleg. c.
dilecto. cum ibi no. per Inn. Item priuilegium & conſue-
tudo prædicta minus uolunt grauare collegia propter
multitudinem ſeruorum Dei: ergo cum hic ſit multitu-
do, & collegium minus grauetur: quia ibi eſt eadem ra-
tio. Item etiam creatio in collegium fuit fauorabilis ma-
teria, nec odioſa & laudabilis, & de iure licita non cauſa
æmulandi, uel nocendi alicui machinata: ergo obtinuit
ſuas prærogatiuas, etiam ſi propter hoc occaſionaliter
Antonianis præiudicetur, & non ſoluitur eis niſi tertia.
argumen. l. Proculus. ff. de dãno inſecto de aqua pluuia
3 arcenda. l. ſi in eo. quia † nemini facit iniuriam, qui utitur
iure ſuo de electio. cùm eccleſia Vulterana. cum concor
dan. ff. de iure fiſ. l. fiſcus, pro hac parte alleg. ff. de oper. li
ber. l. operis obligatus. & l. interdum. in fine. & de bon. li-
ber. l. etiam. in principio. item allegat. l. cum multa. C. de
bonis quæ liberis. Item. ff. de cenſibus. l. fin. §. Imperator
noſter. in fine. de leg. 3. ſeruis urbanis. §. 1. ff. de iure fiſ. ſed
accepto uſu togæ. & infinita iura inducũtur ex eo, quòd
Papa erigendo aggregauit eam in collegiatam, & annu-
merare uoluit inter alia collegia, quæ conſtat, quòd non
ſoluunt, niſi quartam: ergo nec iſta Item pro hoc, quia
eccleſia parrochialis uidetur unita collegio: ergo eius aſ-
ſumit naturam. extrà de præbend. c. ſuper eo. lib. 6. Item
quia ſepulchrum curtheſanorum magis obuenit, & fre-
quentius poſt erectas in collegiatas quã ante, & hoc pro
pter ſeruitorum & oratorum multiplicitatem & loci ue-
tuſtatem, & ſuffragiorum horarum canonicarum multi-
plicitatem, & decantationem: & ideò cùm ex hoc Anto-
niani recipiant incrementum: ſecum compẽſare poſſunt
damnum diminutum mediæ. Nec poſſunt conqueri de
collegio, ex quo alio reſpectu maius commodum conſe
quuntur: nec etiam collegium tenetur eis reſtituere lu-
crum, quod magis contemplatione collegii illis obuenit,
quàm ratione parrochialiter. ff. ad Trebellianum. l. fa-
cta §. ſi literis. ad legem Falcidiam. l. 3. pro hac parte benè
facit C. de adoptioni. l. cum in adoptionis. C. de inoffi. te-
ſta. l. fin. in fine. Item quia illa uerba, in eccleſiis parrochia
libus, non poſſunt ſumi generaliter, etiam ſi ſint collegia
tæ, quia ſic etiam alia uerba quæ ſequuntur in themate,
in eccleſiis collegiatis, ſumerentur etiam generaliter, ſi eſ
ſent parrochiale quia implicarent contrarietatem, quod
non eſt dicendum: imò ſic ſunt intelligenda ne contrarie
tas implicetur. Sumantur ergo ſtrictè, ſic pro eccleſiis
parrochiali non collegiatis & collegiatis non parrochia
libus. Si ſic: ergo parrochiali eccleſia & collegiata quò ad
illos nõ prouidit priuilegium uel conſuetudo: & ideò di
mittendæ ſunt tales diſpoſitioni iuris communis: quo iu
re ſola quarta debetur, & non dimidia. argumen. nota. ex
trà de ſepulturis c. certificari. & ibi per Io. And. in nouel.
& per Archidiaconum in eodem titul. c. cùm quis. ſuper
uerbo, portio. lib. 6. & per iſtam ſolam rationẽ credo iſtã
partem ueriorem ſtantibus talibus terminis, ut ſunt poſi
ti in themate. Secus ſi eſſent tales, ſcilicet quòd Antonia
ni haberent mediam funeralium de ſepulturis apud ec-
cleſias parrochiales apud alia uerò loca ſecularia, uel re-
gularia haberent quartam: quia etiam illa uerba, apud ec
cleſias parrochialis, ſumẽtur generaliter, etiam ſi eſſent
collegiatæ: illa uerò, apud alia uerò loca ſæcularia, uel re-
gularia, ſumerentur generaliter pro aliis locis non parro
chialibus ut ſit diuerſitas. In contrariũ facit, quòd imò
debeant percipere mediam, ſicut prius: quia adhuc rema a
b net parrochialis, ſicut priùs. & licèt honor eius auctus b
ſit: non tamen eius conditio eſt immutata. ff. de conditio.
& demonſtratio. l. falſa. §. 1. & penult. pro hoc facit ff. de
ſeruitu. ruſtico. præd. l. certo generi. pro hoc uidetur ex-
preſſus text. in ratione extra de maio. & obedien. cùm in
ferior. ſecundum glo. intellectum ſuper uerbo, denuntia
mus. uel ſi ſequamur intellectum Innocen. dicendo illã
exemptam, eo quòd creata eſt in cathedralem eccleſiã,
etiam adhuc facit pro hac parte: quia ibi eſt ſpeciale pro
pter rationem illius text. ergo etiam contra ius commu-
ne: ubi daretur compaſſibilitas cum iure priſtino nõ ob-
ſtante mutatione ſtatus, ut hic: quia nõ ſequitur aliquod
inconueniens, ſi ius percipiendi mediam, adhuc duret
etiam poſt erectionem in collegiatam propter hoc: quia
ius Antonianus competens ſine facto eorum eis auferri
non debet. argumen. l. quod noſtrum. de regul. iur. priui
legium enim ſine erectio in collegium per principem cõ
ceſſum non debet in tertii præiudicium redundare: ut l.
2. §. meritò. &. §. ſi quis à principe. ff. ne quid in loco pub.
4 cum concordant. Pro hoc, quia † impetrantes ad collatio
nem certi epiſcopi, ſi in eius diœceſi erigatur noua eccle
ſia cathedralis, & noua diœceſis, adhuc remanet ius ſal
uum impetrantibus ut in extrauag. Io. ſedes apoſtolica.
pro hac parte uidetur caſus. C. de metropo. Beryt. l. 1. in
authent. ut iudi. ſine quoquo ſuffr. §. illud in authent. de
adminiſtra. offic. in collatione. §. ſed etiam. & §. hoc ip-
ſum. & quaſi per totum. Item ubi in eadem re concurrũt
duo iura, perinde eſt ac ſi concurrerent in perſonis diuer
ſarum. ff. de his qui ut indig. l. tutor. cum concordan. Cõ-
ſtat autem quòd ſi ius parrochiale eſſet in eccleſia non
collegiata, quòd Antoniani perciperent medietatem: er-
go & nunc, licèt concurrant collegium parrochia. Pro
hac parte etiam poteſt induci C. de epiſcop. & cleri. quiſ
quis cenſibus. & l. ad ſimilitudinem. Item erectio facta in
collegium per principem habet eſſe ſine præiudicio ter-
tii, ſcilicet Antonianorum. argum. l. 2. §. ſi quis à principe
& § merito. ff. ne quid in loco pub. extrà de cõſue. c. cùm
olim. de reli. do. quia monaſterium. ubi uidetur caſus de
hac quæſtione in ratione. Item cùm Antoniani certent
de lucro, uidetur Papa erigendo eccleſiam in collegiatã
libera eſſe illam ab illo onere medietatis: quia quoties a-
liquis diſponens aliquem actum in materia lucratiua pri
mam ſpeciem in aliam honorabiliorem deducit, ut pri-
ma ſpecies ſpecioſior, & honorabilior fiat, materiam pri
mam præſumitur extinguere uelle. argument. ff. de au. &
argen. lega. Seia. §. final. cum concordant. Pro iſta parte
Antonianorum facit extrà de cenſib. c. 1. in clementi. Itẽ
c quia potius debet attendi cauſa originalis: [c] quia eccleſia
S. Petri originaliter fuit parrochialis eccleſia. ff. ad mu-
nicipa. l. libertus. §. præſcriptio. & quòd ante erectio-
nem in eccleſia ſancti Petri Antoniani obtinebant ius
percipiendi mediam, ergo, &c. de priuileg. dudum. de de
ci. ſtatuimus. lib. 6. & pro hoc, quia ad hoc ius uidetur
iam præuenta iſta collegiata: ergo &c. ff. de iuriſd. om. iu-
di. cùm quædam puella. ad municipa. l. incola. de iud. ſi
quis poſtquam. de fo. compet. c. poſtulaſti. pro hac etiam
parte alle. ff. de ali. legat. l. 2. ff. de tute. l. qui habet. in prin.
ner. quid autem. ff. de pœn. l. 1. extra de hæret. c. excom-
municamus. §. ſi uerò dominus. ibi, ſaluo iure principa-
lis. C. qui po. in pig. ha. l. fin. extrà de deciſi. nuper. §. de-
cernimus. 16. q. 1. eccleſiæ. & cap. quicunque. ff. de

SUMMARIUM.

1 *Religioſus expectans poteſt acceptare officia ſpectantia ad collationem ſui abbatis.*

DECISIO III. aliàs 265.

1 NOta,†quòd ubi religioſus habet expectatiuam ad collationem ſui abbatis. talis religioſus poteſt acceptare hoſpitale, ſeu eleemoſinariam, quæ pertinet ad collationem abbaris, ſi talia religioſis ſint conſueta aſsignari: maximè ſi perpetuò aſsignari conſueuerũt: quia c.per literas.de præbend.in clementi.non habet locum in religioſis:ut c.quia contingit.§. religioſorum autem.de religio.domi.& poteſt eſſe ratio, quare non habet locum:quia in religioſis beneficia uidentur eſſe eiuſdem conditionis quantum ad hoc:quia ſunt per ſuperiorem amouibilia ad nutum regulariter:ut c.præſenti. de officio ordin.cum ibi nota. per Archid. quod non eſt in clericis ſæcularibus: ut c. un.de capel.monach.lib.6.ideò non mirũ,cũ hoſpitale & eleemoſinaria ſint ad nutũ amouibilia regulariter:ſi non ueniant nomine beneficii,quãtum ad clericum impetrantem,poſito quòd in titulũ beneficii conferantur:ut notat Ioannes And. in c.alleg. ſuper uerbo,prouidere.ſecus eſt in religioſis, in quorũ perſonis collatio beneficii, ſeu hoſpitale uel adminiſtratio eiuſdem conditionis uidetur eſſe.

SUMMARIUM.

1 *Profeſſio poteſt fieri per monachum in manibus ſui abbatis,vel alterius ab eo poteſtatem habentis.*

DECISIO IIII. aliàs 268.

1 NOta gl.eſt Inn.†quòd profeſsio poteſt fieri per monachum in manibus ſui abbatis uel alterius ab abbate poteſtatem habentis: ut notatur in c. porrectum.de regula.in gloſ.magna.uerſicu. reſpondent quidam.& Archi.eodem titu.c.beneficium.ſuper uerbo,cõſtet.ad quod c.ſi religioſus.de electio. libro ſexto. & ibi per Ioannem And.licet allegetur conſtitutio Benedicti dicentis,quòd non ualet profeſsio in communi,niſi ſit facta in monaſterio,& præſente conuentu ſub certis ſolennitatibus ad quod faciunt nota.per Bernard.in allegat.c. porrectum. ubi conſtat de conſtitutione illa.

SVMMARIVM.

1 *Ingreſſus monaſterium, ſi infra annum probationis illud exeat. non habebit annum integrum probationis iterato redeundo ad illud:ſed tantum temporis quod reſtabat de primo tempore.*

DECISIO V. aliàs 286.

1 NOta,† quòd ingrediens religionis ordinem ſi infra probationis annum exeat: ſi iteratò poſt annũ uel aliud interuallum redeat ad religionem eandẽ & ad monaſterium,non habebit poſt ſecundum ingreſſum integrum annum,ſed tantùm id quod reſtabat de primo tempore. hoc uidetur nota. Archi.in c.non ſolùm.ſuper uerbo,inſtitutus.de regula.libr.6.quia tempora coniunguntur. argumen.l. necnon.§. ſæpius. ex quibus cauſis maio.& l.fin.ff.de abige.licet uideatur facere cõtrà: quia poſito quòd per partes annus interpollatus fuerit in religione iſtæ partes non uidentur facere annum continuũ. argumẽ.l.ſancimus.§.ſi quis autem. de donatio. iunct. ſi idem cum eodem de iuriſdi.om.iudi.& l.ſi libertus.in fi. de iure patrona. & pro iſta parte facit l.1.§. quoties. uer. ſunt autem.ff.de publican.

SVMMARIVM.

1 *Monachus non habens proprium accuſans abbatem, debet habere expenſas de bonis monaſterij, ſecus ſi proſequeretur cauſam propriam.*

DECISIO VI. aliàs 799.

SCiendum eſt quòd dicitur in c.ex parte.& c. olim. in
1 fin. de accuſatio. quòd† ſi monachus non habens proprium,nec aliquam adminiſtrationem, accuſat abba-
2 tem ᵃ ſuum pro utilitate monaſterii:quòd tũc habebit expenſas neceſſarias de rebus monaſterii: ut in præallegat. iuribus. Si autem monachus,uel alter religioſus dicti monaſterii dicat propriam cauſam contra dictum abbatem, ſeu monaſterium:tunc non habebit expenſas à dicto monaſterio.& hoc tenet expreſsè Inn.in alleg.c. ex parte. in fi.ideò eſt conſilium,quòd ille qui ſequitur cauſam propriam ſi non habet de quo uiuat:& dicit ſe eſſe ualdè iniuriatum à maiori,quòd ſupplicet Papæ, quòd ſibi prouideat circa expenſas habendas.hoc tenet Rota.

ADDITIO.

2 Accuſat abbatem. Qualiter monachus abbatem ſuum accuſare poſsit,ſcribit Fel.in c.cæterum.de iud. in uer. limita iſta in caſu.col.5.& de materia huius dec.uide dec. 4.infra de accu.

De Iure Patronatus.

SUMMARIUM.

1 *Patrono an currat tempus præſentandi à die vacationis beneficij,vel potius à die notitia.*

DECISIO I. aliàs 38.

1 NOTA,†quòd patrono ᵃ currit tempus quod ſibi datur ad præſentandum à tempore, quo eſt uacatio beneficii: non tamen à tẽpore ſciẽtiæ patroni: ut c. cùm ei quem de conceſsio. præb.in cle.quia imputatur patrono,ſi nõ dimiſit procuratores,quando ſe abſentauit:maximè quando longã abſentiam habet facere extrà de eo qui mi.in poſ.cauſa rei ſer.c.ſi. cum ibi no.ff. de legationib.l. eundem. cum ibi no.iunct.l.1.de diuer.& temp.præſcript. & iſta fuit communis opi.licèt Dy.dixerit contrarium per c. quia diuerſitatem.de conceſsio.præben.quod no.per Io.And.in alleg.c.cũ ei quẽ.in fi.& quod no.in c.licet de ſupplẽ.negligẽ. præla.Ad quod l.item ueniũt.§.petitã.de petitio. hæredita.pro prima parte facit,quod no. Ar.in c.licet ſuper uerbo,priuatus.de ele.circa quòd uide Arc.in c. ſtatutũ. ſuper uerbo, uacauerit.de præb. lib. 6. & uide dec. 13. infrà eo.& dec.35.ſupra de præb.

ADDITIO.

2 Nota quod patrono. Adde deciſi.7. inci. utrum uacante beneficio,titul.de præbend.infrà in antiquior.

SVMMARIVM.

1 *Patronus excommunicatus non poteſt præſentare, et quid de laico patrono.*

DECISIO II. aliàs 161.

1 NOta†quòd patronus excommunicatus ᵃ non po-
2 teſt præſentare:maximè ſi ſit clericus:quia ex præſentatione facta per clericum ius uidetur acquiri: ſed non per laicum.ſic no. in c. dilectus. de off. le. & per Arc.in c.1.de inſt.li.6.licèt uideretur cõtrà:quia per præſẽtationẽ præſẽtato nihil acquiritur:imò magis aliquid ab eo decreſcit: quare uidetur quòd poſsit præſentare. arg.no.per Arc.in c.pia.de excep.li.6.ſuper uerbo,excludũtur. ad quod l. ex facto.§. ſi quis rogatus.ff. ad Treb.

DECISIO IX. aliàs 365.

1 NOta,† nunquid patronus [a] poſſit præſentare ad be
a neficium uacans de iure, ſed non de facto: ſicut &
collator poſſet illud conferre. per c. licet epiſcopus
de præb. lib. 6. facit quia ſi de tali beneficio poteſt fieri,
quod eſt plus, ſcilicet collatio, & utique quod eſt minus.
In oppoſitum uidetur facere quod not. per Inn. in c. qua
liter. de accu. in uer. adinuicem. circa fin. uerſi. credimus.
ibi, clerici. ſed ibi non erat priuatus per ſententiam. uide
dec. 15. ſuprà de probatio.

ADDITIO.

a Nunquid patronus. Adde dec. 5. de rer. permut. ſuprà in
nouis. Fely. in c. cùm ea officio. col. 15. uerſi. noua & ulti-
ma. de præſcrip. Oldra. conſi. 306.

EPITOME.

Patronus ſi non præſentat intra tempus, collatio inte
rim per epiſcopum facta tenet.

SUMMARIA.

1 *Patronus laicus habet tempus quadrimeſtre ad præſen-
tandum: ſemeſtre autem ſi ſit clericus.*
2 *Patrono tempus quadrimeſtre quomodo computari de-
beat, an ſecundum numerum menſium literarum, an
ſecundum dies anni?*
3 *Patronum licet appareat non præſentaſſe aliquem, an col
latio facta ab ordinario infra tempus præſentandi, ua-
leat? per tot.*
4 *Patronus laicus parum, uel nullum ius habet, uel ſaltem
debile in diſpoſitione beneficij.*
5 *Ratum habere non poſſum, quod meo nomine non eſt
factum.*
6 *Authoritatis quæ ſunt, ſi fiant non ſuo tẽpore, non ualent.*

DECISIO X. aliàs 528.

NOta infra tempus patroni Epiſcopus confert bene
1 ficium alicui, poſteà † patronus [a] nullum præſenta
a uit infra tempus quadrimeſtre, ſcilicet laicus, uel
ſemeſtre. ſ. clericus. quidam alius poſteà impetrauit à Pa
pa illud beneficium, ſi non fuerit alteri ius quæſitũ: quæ
b ritur [b] an ei, cui contulerat Epiſcopus, fuerit ius quæſi-
tum, ut iſte apoſtolicus non debeat habere: uel an iſte
appellans ſit potior, tanquam illi ordinario nullum fue-
rit ius quæſitum? Et magis dilatetur dubium. Pono ca
ſum prout erat in facto in palatio: Cùm ad quendam pa
tronum ſpectaret præſentatio cuiuſdam beneficij: & ua
cauit certa die: Epiſcopus prætendens patronũ non præ
ſentaſſe infra tempus debitum: ſic quaſi ad ſe iure deuo
luto ſpectare diſpoſitionem beneficii, ultima die tempo
ris infra quod patronus poterat præſentare, ut iure deuo
luto, cõtulit eccleſiam cuidã: patronus autem nullũ præ
ſentauit alium: quidam autem alius poſteà impetrauit il
lud beneficium, ſi non foret alteri ius quæſitum: quæri-
2 tur quis ipſorum ſit potior? Et circa hoc qualiter† debeat
computari tempus patroni quadrimeſtre, uel ſemeſtre,
an ſecundum numerum menſiũ literarum, an ſecundũ
dies anni: uel an pro menſe debeant 30. dies, uel 31. dies:
Circa quod pro nunc non inſiſto: ſed remitto ad pleniſ-
ſimè no. per Hoſt. de ſuppl. negl. præla. c. licet. pro Io. An.
de elect. c. quam ſit lib. 6. per Doct. ff. de regu. iu. l. ubi lex.
Sed ueniendo ad q. & ſupponendo, quòd ultima die pa-
troni epiſcopus contulit tanquam iure deuoluto; utrum
3 † quia patronus poſteà nullum, nec antè præſentauit, te-
c neat [c] collatio Epiſcopi? Quidã, & in hac opi. fuit maior
pars, diſtinguebant inter patronum laicum & clericum;
& dicebãt, quòd collatio facta infra tempus patroni cle
rici ſit nulla ipſo iure: & quòd non ratificetur, nec ualide
tur propter negligẽtiam patroni ſubſecutam: quia quod
ab initio nullum eſt tractu temporis nõ confirmatur: ſe
cus in collatione facta infra tempus patroni laici. Et red
4 debant cauſam & rationem diuerſitatis: quia † patronus
laicus parum, uel nullum ius habet, uel ſaltem debile in
diſpoſitione benefici: & quicquid habet eſt de gratia: &
in talis diſpoſitio cenſetur ad epiſcopum pertinere po-
tiùs iuat. not. in c. quoniam. de iur. patr. per Hoſtien. &
ideò collatio epiſcopi cenſetur ualidior: præſertim, quia
maius ius habet in conceſſione prælatus, quàm in præ-
ſentatione patronus. de off. leg. c. dilectus. Quidam uerò
alij indiſtinctè dicebant collationẽ Epiſcopi eſſe ualidã:
ex quo patronus infra tempus debitũ nullum præſenta-
uit: & dicebant eam ab initio tenuiſſe ipſo iure, quantum
cunque fuiſſet facta infra tempus patroni, licet ſi patro-
nus alium infra tempus præſentaret inſtante patrono,
eius collatio eſſet caſſanda, & irritanda. ar. not. per Inno.
de re iud. c. cùm Bertoldus in 3. gl. ſua in fi. Mihi tamen,
& multis alijs uidebatur, quòd collatio epiſcopi facta in
fra tempus certum cuiuſcunque patroni ſiue laici. ſiue
clerici, ſit nulla ipſo iure. 16. q. 7. c. decernimus. & no. per
Hoſt. de iur. patron. c. ea inſinuatione, & ſic intelligi de-
bet c. illud in fi c. 11. & ibi dici poſt Hoſt. Tamen videba-
tur mihi, quòd licèt ſit nulla. ſi patronus ei conſentiat, ſi-
ue tacitè ſiue expreſsè, quòd per eius ratificationem vali
datur arg. no. per Hoſt. in ſum. de iure pat. §. fin. uer. quòd
ſi eccleſia. ibi, nec ob. & c. cum dicit, nec enim intereſt,
utrum ab initio conſentiat, vel ex poſt facto quò ad hoc,
ut ſine cõſenſu ſuo ordinata nõ uideatur, &c. tunc enim
ex quo ceſſat cauſa impediens eã, & ſuperuenit cauſa cõ
firmãs: licet fortè nulla ab initio, bene poteſt ualidari. ar.
l. per fundum. & l. fi. ff. de ſerui. ruſtic. prædio. & l. obſerua
re. §. fi. de off. procon. & no. per Dy. & Doct. in reg. non fir
matur. de regul. iur. lib. 6. Tamen in propoſito præmiſſæ
quæſtionis quia Epiſcopus contulit iure deuoluto: nõ cre
do quòd unquam ualuerit: ex quo reuera ad epiſcopum
non erat deuoluta poteſtas. arg. extrà de conceſſio. præ-
ben. c. ex parte. cum ibi no. per Hoſti. ſuper uerb. conſilij.
nec ſequens patroni ratificatio. uel aſſenſus tacitus, uel
expreſſus ualidabit eã: quia non fuerat facta, ut ex illo iu
re, nec ex illa poteſtate epiſcopi, ad cuius uigorem requi
retur conſenſus patroni: imò erat facta iure deuoluto, &
quaſi in negligentiam, & pœnam patroni: & ideò quia
nihil erat factum ut eius nomine, non poteſt per eum ra
5 tificari, quia † quòd meo nomine nõ eſt factũ, ratũ habere
nõ poſſum: ſecus autẽ eſſet. ut prædixi, ſi Epiſcopus iure
non deuoluta, ſed ut iure ordinario & originali, quod
habet circa diſpoſitionem beneficij contuliſſet, quia tũc
licet non poſſet, nec deberet diſponere, niſi de conſenſu,
uel ad præſentationẽ patroni: tamẽ quia iure originali or-
dinario diſponit, uidetur in dubio diſponere ut iure ſuo:
& ut iure & nomine patroni: ut quaſi ſperans & credens
patrono complacere, & quaſi ſub tacita cõditione, ſi ſibi
placuerit, uel alıet interpreterur, ne aliter interpretãdo,
uideatur illicitè, & inutiliter diſponere, & quaſi eligere
uiam ad impugnandũ ſuam diſpoſitionem, quòd non eſt
præſumendum. arg. l. 3. ff. de teſt. mil. & pro hoc facit in
ſimili, de his quæ fiunt à præla. c. ea noſcitur. cũ dicitur
intelligi, dicunt quòd fiant de collegiorum ſuorũ conſen
ſu: & ſic tanquã factũ nomine eius poteſt ratificari per pa
tronũ: cum enim ea quæ circa diſpoſitionem beneficij de
bent interuenire ex parte patroni potiùs tenerẽt ex par-
te conſenſus: & cenſetur iure conſenſus, quòd ſint autho
ritatis, & per cõſequens cũ ea quæ ſunt conſenſus poſſint
d interuenire eſt poſtfacto [d], & ea quæ ſunt authoritatis
debeãt interuenire ante actũ, uel potius in ipſo actu. iux
ta no. per Io. An. de rebus eccle. nõ alienãd. c. dudũ. ſuper
uerbo, tractatus. unde poteſt patronus poſteà conſentiẽ
do tacitè, uel expreſsè ualidare collationẽ epiſcopi. Pro
hoc in ſimili de his quæ fiũt à præla. cũ uos. de præb. c. cũ

in eccleſiis.li.6.unde facit quod no.Inn.de elect.c.eccle-
ſia.2.ibi cum dicit.Item no. hic quod ille cuius nomine
non eſt geſtum &c. & pro hoc de iure patro.c. cura.&c.
ſuggeſtum.. Nec obſt.ad præmiſſa, ſi dicas contra præce-
dens membrum,quando Epiſcopus contulit iure deuo-
luto,quòd etiam uidetur contuliſſe meliori modo, quo
potuit & ſic etiã ex poteſtate iuris, & authoritate origi-
nali,ad quã concurrere debet patroni conſenſus.arg.no.
in c.cum ex officii.de præſcri.per Inn.& ſic quam nomi-
ne etiam patroni:ut dictũ eſt in ſecundo membro: & ſic
poſſet per patronũ ratificari , quia dico , quòd cùm Epi-
ſcopus contulit iure deuoluto expreſsè uidetur abiicere
conſenſum patroni.ſupponi enim eũ priuatum iure ſuo,
& totam poteſtatem ad ſe deuolutã:& ideò nõ poteſt di
ci,quòd eius nomine tunc aliquid diſponat,& per conſe
quens nec per eum non nomine ſuo geſtum,poterit ratũ
haberi:ut no.Inn.in dict.c.cùm ex officii. de præſcri. fa-
cit ad propoſitum,quia ibi utraque poteſtas, & opinata
& uera erant propriè, & nihil nomine alieno gerebatur:
nec ibi agitur de ratihabitione actus alterius , per quem
actus geſtus debeat ualidari.Concludendo ergo ex præ-
miſsis credo quòd collatio Epiſcopi facta infra tempus
patroni,ut iure deuoluto,ſit nulla ipſo iure.ut dict.c.de-
cernimus.16.q.7.& ut eſſet ualida, crederem quòd eſſet
opus noua collatione lapſo tempore patroni.Vnde facit
id quod not.Io.An.in nouel.ti.de præb.& digni.c. ſtatu
tum.li.6.ſuper uerbo,poſt menſem.Nam diſpoſitio Epi-
ſcopi quæ dependet ab authoritate , & ſe tenet ex parte
eorũ,quæ ſunt authoritatis , oportet quòd fiat tempore
6 debito: quia † ea quæ ſunt authoritatis non ſuo tempore
facta,non ualent: quia authoritas ſemper interuenire de
bet in ipſo actu,tempore quo actus poteſt, & debet fie-
ri. Concludo inſuper quòd talis collatio ut iure deuolu-
to facta, non poteſt per ſequentem patroni conſenſum
ualidari ,& per conſequens cõcludo in quæſtione, quòd
apoſtolicus in hoc caſu eſſet potior ex quo per collatio-
nem Epiſcopi ei cui contulit,non fuit ius quæſitum. Se-
cus dicerem ubi epiſcopus non contuliſſet ut iure deuo
luto:ſed ſimpliciter,ut iure ordinario primæuo , & origi
nali,quia tunc per tacitum uel expreſſum conſenſum pa
troni ſuperuenientem ante impetrationem apoſtolici
fuiſſent collatio ualida.

ADDITIONES.

a Patronus.Vide Ioan.Firmian.tract.de epiſcop. in 2.part.
4.lib.uerſi.uigeſimò ſextò quæro ſi epiſcopus, &c.ti.de
poteſt.& authorita.epiſco.circa ſpiritualia . ubi uidetur
tenere quòd collatio facta per epiſcopum pendente tẽ-
pore conceſſo patrono ad præſentandum,non ualet,etiã
ſi patronus nullum præſentauerit.Sed contrarium eſt ue
rius.& ita hic uidetur decidi.Vide quæ amplè accumula
ui in meo conſi inci.uacante prioratu &c.

b Quæritur.Adde hic quod uoluit Roma.cõſil.423.quod
patroni præſentatio quam patronus aſſerit eſſe factã de
illo quem inueſtiuit intra tempus debitum præſumitur
interueniſſe,ſi patronus non contradicat.

c Teneat.Dic in terminis huius propoſitæ quæſtionis quod
epiſcopi collatio facta iure deuoluto,cũ tamen deuolu-
tio cauſata non eſſet,non tenet, rationibus ſequẽtibus.
Prima eſt,quia in collatione epiſcopi de qua ſit hic men-
tio,fuit expreſſus falſus modus,ſub quo, & non ſuo alio
iſte epiſcopus illud beneficium patronatũ contulit . quo
caſu dicta collatio uiribus ſubſiſtere non potuit,niſi fuiſ
ſet adiecta clauſula aut alio quouis modo &c.qua quidẽ
clauſula poſſunt uti epiſcopi , & alii ordinarii collatores
in eorũ collationibus , cũ hoc eis à iure non ſit prohibi-
tum,ſecundum glo. in §. uiſum fuit.in uerb.alio quouis
modo.titu.de cauſis.io pragmat.ſanctio.quia uno modo
expreſſo non uenit alius modus.c.ſuſceptũ.de reſcrip.li.
6.Secunda,quia iſte epiſcopus elegit uiã ad impugnãdũ
ſuam collationẽ:& ideò eſt ſibi imputãdũ.l.3.ff.de milit.
teſta. Tertia , quia iſte epiſcopus poterat conferre iſtud
beneficiũ iure ordinario ualidè, & tamẽ cõtulit iure de-
uoluto nulliter.& ideò non ualet talis collationis actus.
Hinc eſt quòd uolẽs explicare actũ uno modo , ſi eligat
aliũ modũ incõpetentẽ nihil agere uidetur,cum corruat
eius actus.c.ex parte.& ibi Hoſt. Panor. & doct. de con-
ceſſ.præb.Quarta,quia ſi facio actum , quem facere non
poſſum,nõ ualet ille actus eo modo quo facere poſſum:
quia quod nolui , potui &c.l.multũ intereſt.C.ſi quis al-
ter uel ſibi.c.cũ ſuper.de off.del.Quĩta,quia ubi quis po
teſt & debet facere aliquẽ actũ ſub certa qualitate neceſ
ſaria ad illũ actũ.ſi faciat ſub alia,nõ ualet actus.l.Lucius
ff.de fidei cõmiſ.liber.l.1.§.ſi quis ſĩpliciter.ff.de uer.ob-
li.§.præterea.Inſti. de inutili ſtipulat. capi. cũ aliquibus.
capitu ſuſceptũ.libro.6.c. hi qui authoritate. de præb.e.
li.et no.Hẽt.in c.cũ dilectus.de iure patro.ubi dicit,quòd
ſi prælatus præſentatũ de patrono inſtituit.nõ ſub titu.&
qual.præſentationis,ſed aliàs iure ſuo,periñde eſt ac ſi ip
ſũ præſentatũ nullo modo inſtituiſſet nec ualet inſtitu-
tio.Sexta,ualiditas cuiuſcũq; actus depẽdet à uolũtate
& poteſtate agẽtis & altero illorũ deficiẽte nihil ſolidè
explicari põt.d.l.multũ intereſt & d.c.cũ ſuper.Septima
quia ſi iudex fert ſententiã exprimẽdo cauſam nõ cõclu
dentẽ,illa ſentẽtia eſt nulla,licèt ex cauſa nõ expreſſa poſ
ſet iuſtificari:ſecundũ doct.in d.c.ex parte.Octaua, pec-
catũ in modo faciẽdi uitiat actũ.c.piſanis. extrà de reſti.
ſpo.c.ut noſtrũ.ut eccleſi.benefi.facit l.qui in aliena.& l.
is qui putat.& l.ſi is ad quẽ & ibi Bar ff.de acqui.hæred.
Nonò facit l.an inutilis. ff.de excep.& l.ſi unus.§.pen.ff.
de pact.ubi acceptilatio inutilis ratione formæ nõ habet
uim taciti pacti.Decimò faciunt no.per Hoſt. & Ant. de
But.in c.cũ ex officii.extrà de præſcri.ubi dicũt, quòd ſi
ordinarius credẽs ſe habere iuriſdictionẽ delegatã,& nõ
habet ſi procedat ut delegatus, nõ ualebit proceſſus ra-
tione ordinariæ iuriſdictionis & poteſtatis quã habet. &
ſentit gl.in c.ex literis.de offi.dele.quia in delegata defi-
ciebat poteſtas:in ordinaria uerò deficiebat uoluntas,cũ
nõ intẽderet procedere poteſtate ordinaria. Vndecimò
faciũt no.per Bar.& Bal.in l.1.C. qui pro ſua iuriſdi. ubi
dicũt quòd ſi aliàs habenti iuriſdictionẽ ſit delegatio, &
partes hoc ſcientes litigãt coram illo , ſi ille proceſsit ut
delegatus,nõ ualebit proceſſus. Adde Roma.cõſi.343.

d Ex poſt facto. Vide Panor.in c.licet.extrà , de regularib.

EPITOMA.

Beneficiũ ad effectũ ut cadat ſub gratia expectãtis, an
ſufficiat quòd ante gratiã fuerit fundatũ:licèt cõſẽſus &
authoritas Epiſcopi ſuperueniat poſt obtentam gra-
tiam expectantis.

SVMMARIA.

1 *Expectans ad collationem epiſcopi , an poterit acceptare beneficium fundatum ante datam ſua expectatiua:licèt authoritas & conſenſus Epiſcopi circa fundationem di cti beneficij interuenerit poſt obtentam ſuam gratiam.*
2 *Principium eſt potiſſima pars rei.*
3 *Spes attenditur,quia quod eſt in ſpe,quaſi indubitatũ cenſetur in actu.*
4 *Anima rationabilis eſt forma hominis.*
5 *Forma eſt quæ dat eſſe rei.*
6 *Inceptum non debet reputari factum.*
7 *Confirmans dicitur dare.*

DECISIO II. aliàs 545.

1 QVidam † patronus fundauit quoddam beneficium
perpetuum, in quadam capella cuiuſdam eccleſiæ
dando dotem,ſeu perpetuos redditus annuos: &
ordinando, quòd ibi deberet eſſe unus perpetuus ſacer-
dos,qui haberet pro anima celebrare:& in horis canoni
cis in eccleſia ſeruire,& eſſet ibi perpetuũ beneficiũ , in
titulũ perpetui beneficii conferendi: & quòd ſpectaret
ad

ad collationē epiſcopi, antequā epiſcopus ſeu ſuperior
ad quē pertinebat, ſundationē ſeu inſtitutionē ipſius be
nefici approbaret: & ut etiam perpetuū beneficiū decer
neret, ſeu ipſum in beneficium eccleſiaſticū inſtitueret:
ego impetraui ad collationem Epiſcopi, poſt gratiā meā
epiſcopus prædicti beneficii fundationē approbauit: &
illud in perpetuū beneficium eccleſiaſticum inſtituit iux
ta fundationē, & ordinationē fundatoris: ego tunc illud
acceptaui, tanquā cadēs ſub gratia mea, opponitur mihi
quòd nō cadat ſub gratia mea tanquam creatū poſt datā
literarū mearum. per c. literas. de reſcriptis. in clem. ego
dico quòd imò cadit: quia ante gratiam meam fundatū,
& dotatum, licèt nō eſſet per epiſcopum approbatū ſeu
confirmatum: & ſic ante gratiam meam cenſebatur crea
tum, quæritur quid iuris? Et uidetur quòd cadat ſub gra
tia mea, quia principium & fundamentū ante gratiā meā
2 fuerit factum: ergo &c. quia † principium eſt potiſsima
pars rei. de origine iuris. l. 1. Et præſertim fundamētum
tale ſine quo ſuper ædificari non poteſt. arg. l. egi. ff. de ex
ceptio. rei iudica. & quòd ante gratiam meam erat factū;
habebatur inſtar operis facti: igitur &c. ff. de operis noui
nuntia. l. ſtipulatio. §. opus. quia ex quo ante fuit inceptū
uidetur perfectum. ar. ff. de auro & argen. le. l. & ſi non ſit
§. quid ergo. cū cōcor. ibi alle. Pro hoc poteſt īduci illud
brocardicū, quòd inſpicitur origo & initium: de quo de
electio. dudū. ff. de uerb. oblig. l. ſi filius. pro hoc poteſt
induci id brocardum, inſpicitur cauſa originalis. ff. de do
nationi. qui uerò. quod concordat pro hoc, quia cinctus
uidetur, qui de proximo cingendus eſt. ar. de teſta. mili. l.
penul. ſic etiam dictum beneficium ante gratiā meam fa
ctum, ſeu creatum uidetur, ex quo de proximo confirmā
dum & approbandum erat. Ad hoc etiam faciunt concor
dātiæ in d. l. penulti. per glo. allegat. pro hoc, quia partus
cōceptus uidetur natus. ar. l. qui in utero. ff. de ſtatu ho-
mi. qui filii ſint legitimi. c. s. Pro hoc etiam facit, quia an
te gratiam meam beneficium fundatum erat: & ſic orta
cauſa ſeu ratio futuræ approbationis, ergo talis ortus
multum attenditur: ſicut dicitur in ſimili orto incendio.
ff. ad leg. Aqui. ſi quis fumo. §. fi. & ff. quod ui aut clam. l.
ſi alius. §. eſt & alia. uerſi. ſi quid tamen. ibi, quòd ſi nullo
&c. pro hoc etiam facit ff. de pig. act. l. ſi rem. §. fi. cū ibi
no. per gl. Item erat tunc beneficiū in ipſe quaſi indubita
ta confirmandū, ex quo rationabiliter erat fundatum. er
3 go perinde ſit ac ſi tunc fuiſſet confirmandū: quia † quod
eſt in ſpe, quaſi indubitatum cenſetur in actu, & ideò mu
lier cenſetur domina dotis, aut rei quæ eſt in ſpe domina
ar. ff. qui ſatiſda. cog. l. ſciēdum. §. ſi fundus. C. de iure do.
l. in rebus. & ad hoc uidentur omnes concordare, quos
ad hanc uiam allegaui. ff. de teſta. mili. l. neque enim. §. de
portari. præſertim quia dominus in cuius honore bene-
ficium fundatum erat iam illud acceptaſſe. & confirmaſ-
ſe uidebatur tunc, & incontinenti cum per fundatorem
nouit inquātum ſunt bona illa acceptet: cū enim de actu
ei beneficiato agitur ipſe patiēdo conſentire uidetur, qui
etiam poſſet, ſi uellet impedire. facit ad hoc quod no. per
Cy. de ſacroſan. eccle. illud. iunct. no. per Inn. de elect. in
geneſi. & per gl. in reg. iu. qui tacet. ergo cū nō reſtaret
niſi nudum miniſteriū epiſcopi, declarantis illud debere
eſſe beneficium, prout rationabiliter fundatū erat: & per
conſequens de eo acceptare uidetur quòd ante gratiam
ſatis poſsit dici creatū ſaltem approbatione diuina, qua-
ſi facta epiſcopi confirmantis. poſteà nihil noui facit. ſed
quod priùs factum erat declaret. ar. ff. ſi ſerui. uen. ſicuti.
§. ſed ſi quæratur. ff. de acquir. rer. do. adeò. §. cum quis.
In oppoſitum uidetur, quia imò nō cadit ſub gratia, qua
ſi poſt gratiam meam creatum, ſeu formatum fuerit be-
a neficium, quia non antè a beneficium poteſt dici eſſentia
liter beneficium eccleſiaſticum, quàm poſsit in titulum
aſsignari: nec eſſe ius ſpeciale, quàm per epiſcopū fuerit
confirmatū, & approbatū, ſeu inſtitutum: patet, quia ad
eum, uel ſaltem ad eius ſuperiorem pertinet inſtitutio
ſeu creatio beneficii, uel iuriū ſpiritualiū, & eorum tra-
ctatio. ar. ff. de rerū diui. l. 1. §. ſacra. in prin. & meliùs In-
ſti. de rer. diui. §. ſacræ. in auth. ut nullus fabri. §. 1. col. 5.
in authē. de ſanct. epiſco. §. ſi quis oratorii & extrà de iu.
decernimus, & c. quanto. de religi. domi. c. ad hæc de cō
ſe. diſ. 1. nemo. & per epiſcopū uel ſuperiorē eius, ad quē
pertinet in materia per fundatorē priùs deſtinata intro-
ducitur, & creatur forma beneficialis, per quam res illæ,
quæ priùs erant prophanæ, & iuris prophani, efficiūtur
iuris ſpiritualis, & diuini, & ſpirituales, & diuinæ ſeu in-
formatæ iure ſpirituali per quam formam ſic introductā
diſtinguuntur ſpecificè à cæteris rebus non beneficiali-
bus & prophanis. ſic eſt in embrione poſt quā formatū,
& organiſatum in uentre matris introducitur & creatur
à Deo anima rationalis, quæ eſt eius forma rationalis:
per quam ſpecificè diſtinguitur à cæteris animalibus: &
ideò ſicut ante creationem, & introductionem animæ
4 † rationalis, quæ eſt forma hominis. embrio etiam orga-
niſatus ſeu figuratus figura humani corporis non eſt ho
mo: ſicut habetur 32. q. 2. quod autem. & can. Moſes. &
probatur. ff. de ſica. l. mulier. de pœnis. ſi quis aliquid. §.
abortionis. & c. l. Cicero. & extrà de homi. c. ſi quis ali-
quid. & ſicut ex literis. ſicut etiam in propoſito in mate-
ria diſpoſitiua poteſt dici, quòd materia diſpoſitiua pro
beneficio per fundatorem facta non antè eſt beneficium
quàm per epiſcopum, uel eius ſuperiorem ſit ibi intro-
ducta forma beneficialis, & per eum ſit factum benefi-
5 cium: quia † forma eſt quæ dat eſſe rei: ut l. Iulianus. §. ſed
ſi quis. ff. ad exhibendum. Pro hoc facit quia non aliter
quis aliquid feciſſe intelligitur, quam formam propriā,
quæ ex conſeruatione conſiſtit, ei dederit. ff. ad le. Fal. l. ſi
6 is qui. §. quidam. pro hoc etiam, quia † inceptum non de-
bet reputari factum. ff. de leg. l. librorum. §. quod tamen
Caſsius. ff. de au. & ar. le. l. ueſtimentum. & l. quintus. §.
cui auro. l. ſeruus. §. ſi factū. & ff. de uerb. ſig. l. ulti. §. ope-
ræ. & l. ædificia. §. perfeciſſe. non enim uidetur actum dū
aliquid remanet ad agendum. C. ad Silla. l. ſi cum. Syl. in
fi. pro iſta in ſpeciali benefacit quòd no. per Inn. de ſepul
7 c. abolendæ. circa prin. pro hoc etiā benefacit, quia † qui
cōfirmat, dat. ff. de uerb. ſig. l. legem obuenire. & in auth.
de deſen. ciui. §. interim. pro hoc quod no. C. de confir.
tu. l. neque. circa princ.

ADDITIO.

a Quia non antè. Adde Fel. in c. ex parte. ſupra perſonæ co.
3. in prin. extrà de reſcrip.

SVMMARIA.

1 *Præſentatus à patrono tenetur probare ſe intra tempus iuris fuiſſe præſentatum, ſi hoc negetur.*

3 *Collatio præſumitur fuiſſe facta intra tempus habile.*

DECISIO XII. aliàs 556.

VTrùm † præſentatus a per patronum laicum, quē epi
ſcopus non admiſit, imò admiſit quendam aliū præ
ſentatum à prætendente ſe habere iuſpatronatus,
& poteſtatē præſentandi, agens contra admiſſum poſſi-
dentē petendo ſuam præſentationē, quæ fuit facta per
ſuum præſentātē, ad quem reuera aſſerit iuſpatronatus,
& poteſtatē præſentandi pertinere: præſentationē fuiſſe
canonicā, & admittendam declarari: & ſe in beneficio in
ſtitui: teneatur probare ſe præſentatum infra quatuor
mēſes à tempore uacationis, ſeu eius uacatione, ſi pars
2 rea hoc neget? Et uidetur quòd nō: † quia præſumēdū eſt
de diligentia præſentātis: ſicut præſumitur de diligentia
conferendi, ſcilicet quòd contulit infra tēpus iuris, niſi
contrarium probetur: ut not. Inn. in c. quia cunctis.
circa princ. de conceſ. præb. li. 6 non enim eſt præſum-
ptio negligentiæ contra eum, niſi appareat: ergo non
incumbit onus probandi de eius diligentia. arg. à contra
rio ſenſu, ut eccle. beneſic. cap. 2. præſumptio eſt contra

ſuam præſentationem, ex quo per ordinarium non fuit
admiſſa: pro cuius facto præſumendũ eſt: ut in c. in præ
ſentia. de renunti. ergo transfertur in eum onus proban-
di, &c. arg. d. c. 1. Item quia magis reſtringendus eſt præ
ſentatus per patronũ, quàm ille, cui ordinarius cõtulit:
quia non eſt ita poteſtas patroni laici in præſentando la-
tè interpretanda, ſicut collatio ordinarii: quia iuſpatro-
natus non pertinet ad laicum de iure communi: imò po
b tiùs contra legem, uel præter: ſed ex mera gratia [b] & di-
ſpenſatione iuris: ut not. per Hoſt. de iure patr. cũ laici.

ADDITIO.

a Vtrùm præſentatus. Adde dec. 3. infrà eo. ti. in antiquior.
b Mera gratia. Adde Panor. in c. quanto. de iudic. & in rub.
eiuſdem titul.

DECISIO XIII. aliàs 556.

Similis eſt dec. 7. infra de præbend. in antiquiorib.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſſione iuris conferendi ſicut & præſentatio, ualet.*

DECISIO XIIII. aliàs 575.

1 VTrùm † ſicut præſentatus [a] per eum, qui eſt in poſ-
a ſeſsione præſentandi, ſi ſit inſtitutus, debet remane
re, non obſtante quòd poſteà euincatur iuſpatrona
tus ab ipſo præſentante, & declaretur ipſum non fuiſſe
patronum, iuxt. c. conſultationibus. extrà de iure patro.
Ita etiã fiat in conferente, ſeu in eo, qui exiſtens in poſ-
ſeſsione conferendi contulit: qui tamen reuera non ha-
bebat ius conferendi? Quidam dicebant quòd nõ: quia
cũ collatio ſit canonica inſtitutio, detecto non iure con-
ferentis, detegitur nullitas collationis: & per conſequẽs
apparet eũ non habere canonicã inſtitutionem: quòd ſe
cus eſt in præſentato: quia ille non tantùm recipit ius à
præſentante: imò potiùs inſtituente, ex quo conſtabat,
quòd habebat ius inſtituendi, quare potius ius habet,
quàm ille, qui non habens ius conferendi, contulit, licet
eſſet in poſſeſsione conferendi. Sed omnes tenuerunt cõ
trà: quia cùm conferre ſit fructus iuris conferendi: ergo
bonæfidei poſſeſſor talis iuris ſi conferat, facit fructus
ſuos. pro hoc alleg. de cauſ. poſſeſ. & proprie. c. cùm olim.
&c. quia propter officiũ publicum ratione cuius erat in
poſſeſsione conferendi, quamdiu tolerabatur in eo, eius
facta tenent. ar. l. Barbarius Philippus. ff. de offic. prætor.
iunct. not. in c. nihil. per Inn. de electi. & de ſenten. excõ.
c. ſi uerò. pro hoc no. in c. in literis. de reſti. ſpo. per Inno.

ADDITIO.

a Vtrùm ſicut præſentatus. Adde dec. 7. hoc ti. ſuprà in no
uis. & dec. 49. ſuprà de reſcript. Adde quid ſi talis poſſeſ
ſor ſit intruſus, an illo caſu ualeat collatio. adde dec. 4. ti.
de præb. infrà in antiquiorib.

SVMMARIA.

1 *Abbas ſi ſit patronus unius eccleſiæ, & in ea nouæ capellaniæ ædificentur, uidetur etiam illarum eſſe patronus.*
2 *Contentum ſequitur naturam continentis.*

DECISIO XV. aliàs 158.

1 NOta, † quòd ubi Abbas dicit ſe patronum alicuius
eccleſiæ, ſi infra eccleſiam ædificentur capellaniæ,
uidentur pertinere ad abbatem iure patronatus in
dubio: quia ex quo abbas eſt patronus eccleſiæ conſe-
quenter uidetur eſſe patronus ipſarum capellaniarum:
2 ut † contentũ ſequatur naturam continentis. arg. l. ad te-
ſtum. §. ſi ff. de teſta. cum l. adeò. §. inſula. de acq. rer. do.
& l. quòd ſi neque. §. materia. de peric. & cõ. rei. uen. &
quod not. per Inno. in c. cùm uenerabilis. circa finem. ſu
per uerbo, authoritate. in gl. fin. de excep. ad quod c. ad
audientiam. de eccle. ædifi. & c. poſtulaſti. de iure patron.
cum ibi not. per Inno. in glo. penul. & quod not. Io. Mo-
na. de inſti. c. 2. lib. 6. & per Archi. de capel. monac. c. preſ
byt. in 2. gl. circa fi. dominus Vſocau. alle. c. 3. circa prin.
de capel. monach. pro hoc extrà de deci. quoniam. & in
iſta opi. fuit maior pars Dominorum: licèt faciat contrà,
quod no. in c. ad hæc. de fil. presbyt. per Ber. in fi. 2. gloſſ.

SVMMARIVM.

1 *Capellæ fundatæ in eccleſia ſpectante ad præſentationẽ abbatis, ſimiliter pertinent ad præſentationem eiuſdem.*

DECISIO XVI. aliàs 872.

1 IN eccleſia, † ſpectat ad præſentationem cuiuſdã abba
tis, fundatæ ſunt de prouentibus extrinſecis certæ ca
pellaniæ perpetuæ, & perpetuò Deo ſeruiendo: nec
fundatores ſibi retinuerant iuſpatronatus, uel poteſta-
tem præſentandi: quæritur utrùm pertineat illa præſen-
tatio ad illum abbatem: uel an plena & libera diſpoſitio
& collatio ad epiſcopum pertineat? Quidã dicunt quòd
ad epiſcopum: quia ſunt diſtincta beneficia in eccleſia,
ergo poteſtas præſentandi ſpectans ad abbatem in eccle-
ſia, non extenditur ad illas. argu. l. in agris limitatis. ff. de
acquirend. rerum domi. & ff. de uſufruct. l. item ſi fundi.
§. hinc dicimus. 2. reſpon. & de reſcrip. literas. in cle. præ-
ſertim, quia fundatæ ſunt de prouentibus extrinſecis &
non autem de redditibus eccleſiæ. Alii uerò, quòd imò
ad præſentationem abbatis: quia ex quo fundantur in ec
cleſia, debent cedere eccleſiæ: & per conſequens ſpecta-
re ad præſentationem eius, ad quem ſpectat præſentatio
eccleſiæ. argu. de eccleſ. ædificand. c. ad audientiam. me-
lius de iure patro. c. poſtulaſti. pro quo dicitur expreſſum
de exception. cũ uenerabilis. circa fi. pro hoc facit, quia
ſunt fundatæ in eccleſia: ergo uidetur quod iuſpatrona
tus abbatis ſe extendat ad illa, quæ ſunt infra eccleſiam.
argu. ff. de damno infecto. l. damni. §. ſi is qui uicinas.

SVMMARIA.

1 *Præſentatus à donatario præfertur præſentato ab hærede donatoris: licet conſenſus epiſcopi ſuperueniat poſt donationem & præſentationem.*
2 *Iuriſpatronatus donatio facta ſine conſenſu epiſcopi ſui, an teneat?*
3 *Authoritas ubi requiritur ad ualiditatem alicuius actus: neceſſariò in ipſo actu interuenire debet.*
4 *Pater an in præiudicium hæredis legitimi poſſit transferre iuſpatronatus.*
5 *Hæres non poteſt uenire contra perſonam defuncti.*
6 *Venire contra factum proprium nemo admittitur.*
7 *Iuſpatronatus in laicum laicus ſine licentia transferre poteſt.*

DECISIO XVII. aliàs 873.

1 QVidam † laicus [a] donauit alteri laico ſine licentia &
a authoritate, ſeu conſenſu epiſcopi, iuſpatronatus,
quod habebat in quadam eccleſia: antequam autẽ
epiſcopus conſentiret, mortuus eſt relicto quodam filio
hærede: poſtquàm uerò filius eius hæreditatẽ agnouit,
epiſcopus conſenſit, ſeu ratificauit, & approbauit illã do
nationem, quam pater eius fecerat in aliũ laicum, & tan
dem uacante illa eccleſia filius, & eius hæres prædictus
præſentauit unum ad eccleſiam: ille autẽ laicus, cui per
patrẽ facta fuit donatio, præſentauit aliũ, quæritur quis
b ipſorum debeat obtinere? [b] Dicebant quidã quòd præ-
2 ſentatus per filium: quia † donatio iuriſpatronatus illi
alteri

alteri laico facta ſine conſenſu epiſcopi ſui, ſeu authorita
c te, nulla fuit [c] ipſo iure: ut extrà de iure patronatus, quod
autem. §. de cætero. & c. illud. & c. nullus laicus. & in eo-
dem titu. c. 1. lib. 6. contrario ſenſu. & ibi hoc expreſsè te
net Archidiacon. ſuper uerbo, loco religioſo. & not. gloſ.
in dict. c. illud. in fin. licèt Innocen. ibi teneat contrariū:
ergo per conſenſum epiſcopi ſubſequentem ratificari nō
3 potuit: quia quod ab initio nullū eſt, &c. & quia † ea quæ
ſunt authoritatis, ſuperuenientia, non poſſunt ſuperue-
niendo facere actū ualere, cum authoritas in ipſo actu de
buerit interponi. ff. de autho. tuto. obligati. §. fina. & not.
per gloſ. de rebus eccle. non alienand. dudū. lib. 6. in glo.
ſuper uerbo, tractus. in fin. cum ſuppletione quam ibi fa-
cit Io. Andr. in nouel. & per Innocen. in c. cùm conſuetu
dinis. de conſuetu. præſertim autem non potuit conſen-
ſus epiſcopi ratificare in præiudicium filii: cui medio tē-
pore fuit ius quæſitum. ff. qui potior. in pigno. habe.
qui balneum. §. fin. & quod notat glo. de liber. &
poſthum. l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ſuper uer-
bo, emancipatus. in fin. facit de reſcrip. c. quamuis. li.
6. & c. ſi pro te. & quæ not. per Ioan. And. in nouel. de re-
gu. iur. c. ſine culpa. lib. 6. in 2. q princip. in fin. col. 4. in ſo
lutione ad contraria. Et pro hoc etiam bene facit, quia
4 † pater non potuit iuſpatronatus transferre in præiudi-
cium hæredis legitimi, ſecundùm Lau. licet Archidiaco.
contrà: ut not. in dict. c. 1. de iure patron. ſuper uerbo, ei-
dem. in fin. lib. 6. Alii uerò, de quorum opinione fuit ma
ior pars, tenuerunt contrarium, quòd imò præſentatus
per patronum laicum donatarium debet obtinere:
quia conſenſus epiſcopi ſuperueniens ratificat. pro hoc
uidetur teſt. de iure patrona. c. cura. & c. ſuggeſtum. circa
fin. Et pro hoc etiam bene facit quod notat Innocen. de
electio. c. innotuit. in gloſ. 3. in fin. qui ab initio ſaltem te
nuerunt, & tenuerant quòd in præiudicium patris donā
tis non poſſet contrauenire, & in præiudicium hæredū
ſuorum, qui cum eo ſunt eadem perſona: nec poſſunt
5 † uenire contra factum defuncti. Pro primo, quod ualue
rit donatio in præiudicium donantis, allegat de renun-
tiat. c. quod in dubiis. ff. de ſeruitu. ruſtico. prædio. l. per
fundum. & l. fin. ff. de donatio. inter uirum & uxorem. l.
cùm hic ſtatus. §. ſi ſocer. cum concord. ſuprà allegat. in
dec. 8. de teſta. Titius & Mænius amici cuiuſdam ſenis. in
eip. &c. Nec dicebant eſſe neceſſariam authoritatem epi
ſcopi, aut authoritatem Papæ, ſed ſolùm conſenſum. Itē
non eſt neceſſarius conſenſus epiſcopi ad donationē, ſeu
contractum donationis: ſed ad tranſlationem iuriſpatro-
natus in donatorem, contractus enim in donatione fie-
ri poteſt in præiudicium donantis, cùm diſpoſuit de iure
ſuo: ſed non tranſlatio iuriſpatronatus ſine conſenſu epi
ſcopi. Sic etiam in ſimili dicitur de rebus minorū, & de
rebus emphyteuticis, in quibus uſu non prohibentur
contractus ſine decreto, uel ſine authoritate domini, ſeu
alienatio. iuxta not. in l. alienatum ff. de uerbo. ſignific. C.
de præd. min. l. ſi is. ubi tutor tenetur ei cui rem uendidit
pupilli: quia contractus tenuit ſaltem in præiudicium tu
toris, licèt ex eo non fuerit ſecuta alienatio in præiudiciū
pupilli: cùm potiùs tranſlatio iuriſpatronatus fuit per cō
ſenſum penes quem eſt propriè iuſpatronatus, & eſſe de
bet de iure potiùs quàm penes patronum laicum penes
quem non eſt, niſi ex quadam permiſsione & gratia. iux
ta not. per Hoſtien. de iure patrona. quidam. & ſic per
conſequens poteſt ſuperuenire, ex quo contractus dona
tionis tenuit. iuxta not. in dict. c. cùm conſuetudinis. Nec
obſtat ius quæſitum filio medio tempore: quia ex quo
fuit hæres patris: non fuit ſibi ius quæſitum aliter, quàm
penes patrem eſſet, qui non poterat uenire contra dona-
tionem: igitur nec filius. Nec obſtat c. quamuis. nec. c. ſi
pro te. quia ibi fuit ius quæſitum tertio ex diſpoſitione
eius, qui poterat uenire, & diſponere contra primam di-
ſpoſitionem. igitur in præiudicium iuris taliter quæſiti

ſequens diſpoſitio, uel exiſtentia conditionis non poteſt
retrotrahi: ut l. potior. in prin. ff. qui po. in pig. habe. hic
6 uerò ex diſpoſitione eius, qui † contra ſuam diſpoſitio-
nem uenire non poterat, nec contra factum ſuum: igitur
nec hæres eius: igitur conſenſus epiſcopi ſuperueniens
poterit retrotrahi: quia donatio quæ ab initio pendebat
ſub conditione, per ſuperuenientem conſenſum epiſco-
pi fit retrotractio, iuxta l. potior. §. ſi ſub eodem. ff. qui po
ti. in pign. habe. uel eſto quòd dicatur, quòd ualeat ex
tūc, ex quo ſuperuenit cōſenſus epiſcopi: ſufficit ex quo
pater, nec eius filius contrauenire poterāt. & antequàm
filius præſentaret, nec uacauerat eccleſia, nec ſuperuene
rat conſenſus epiſcopi: & ex tunc ſaltem fuerat facta effe
ctualis in illum donatarium tranſlatio iuriſpatronatus.
per l. fundum. ff. de ſer. ruſt. præd. Nec obſtat prædi. opi.
Lau. quòd pater non potuit transferre in præiudiciū hæ
redis legitimi: quia non eſt uera, ſecundum Archidia.
Pro iſta autem parte indubitanter cōcluditur: ſed tenea
7 mus opinionem Inno. quòd † in laicum poſsit laicus trāſ-
ferre ſine licentia iuſpatronatus, uel ſaltem quòd conſen
ſus epiſcopi poteſt ſuperuenire: ut not. in c. illud ſuprà
allegato.

ADDITIONES.

a Quidā laicus. Lamber. in tractatu de iure patr. ſol. 109.
col. 4. uerſic. ideo contingit dubitari.
b Obtinere. Adde Ioan. de Sylua. in 1. parte tractat. bene.
q. 5. col. pe. uerſ. & tenet Dec. conſi 639. uiſa conſultatio
ne. col. 2. uerſi. ſed in caſu illo. Afflictus in dec. regni.
335. pro deci. col. 4. in 2. dubio.
c Nulla fuit. Adde c. ex literis. & ibi Innoc. de iur. patrona.
ubi etiam per alios doctores. & in. c. præterea. & ibi ab-
bas Sicul. eod. titu. per Gemi. in c. 1. de iure patrona. lib.
6. & per Bal. in l. fi. col. pen. C. de edict. diui Adria. tollēd.

De Cenſibus.

SUMMARIA.

1 *Eccleſias unitas ſi contingat diſmembrari, quælibet ipſa rum de per ſe tenebitur ad procurationem epiſcopi illas uiſitantis.*
2 *Formam nouā introducere rei uidetur perſona adiectio.*

DECISIO I. aliàs 78.

s NOTA quòd † ubi duæ eccleſiæ regebantur
per unum rectorem, & epiſcopus non recipie
bat, niſi unam uiſitationē pro ambabus: quia
una erat ruralis, alia parrochialis. ſi ex poſt fa-
cto in qualiber iſtarum eccleſiarum ponatur rector: &
patrimonium earum diuidatur per epiſcopum: ex quo
ſunt diuiſæ, & quælibet habet rectorē, epiſcopus in qua
libet prædictarum habet unam uiſitationē: quia ex quo
in rurali eccleſia eſt rector, poſito quòd non ſit populus,
de iure cōmuni debet uiſitationē: ut not. per Innocen. in
c. authoritate. de cenſib. & c. fi. & c. in lateran. de præben.
Et licet præfatæ eccleſiæ ſint propinquæ: & epiſcopus ui
ſitando unam modicum laborat uiſitando aliam: nō pro-
pter hoc ſequitur, quin quælibet debeat uiſitationem ſi
ſeparatis diebus uiſitentur: ut c. uenerabili. de cenſib. ſe-
cus ſi una die: ut c. fœlicis. de cenſib. lib. 6. Nec obſtat,
quòd antè recipiebatur tantū una uiſitatio: quia ex quo
eccleſiæ ſic ſunt diuiſæ, uidētur nouiter inſtitutæ, & alia
res quàm antè eſſe. argumen. l. ſi quis duas cōmu. præd.
& l. ſi eadem. de offic. aſſeſſ. & quia non erat niſi unus re-
ctor, ideò non uidebatur, niſi unum patrimoniū & una
res. argumen. l. iuriſperitos. §. 1. de excuſa. tut. & l. quin-
quaginta. in fi. eod. titu. ubi dicit, unius domini non ſepa
ratur. poſito quòd onera debent eſſe cōmunia inter illos
licèt patrimoniū eſſet diuerſum: non tamen iſtud non ex
pediret quin quælibet eccleſiarum deberet uiſitationem.
argum.

argum. l. indiuiſa. C. de decur. iunct. l. 3. de onerib. non cõ tinuandis inter patrem & filium lib. 10. Non obſtat. §. illud in authent. ut iudi. ſine quo. ſuff. iunct. l. 1. C. de metro. qui in ur. §. illud duæ prouinciæ regebantur per unũ presbyterum ſeu rectorem: ideò nihil immutatur de pẽſione: ſecus ſi regerentur per diuerſos rectores, ut eſt dictum. & idem eſt in l. 1. de metro. quia ibi non imponebatur nouus rector: ſecus in propoſito: quia † perſona addita rei nou. in formam uidetur introducere ad hoc facit not per Innocen. in c. quia monaſterium. de relig. do mi. iunct. c. dilectus. de capel. mona.

2 batur nouus rector

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus eximendo eccleſiam, videtur retinuiſſe procurationem.*

DECISIO II. aliàs 334.

1 NOta gloſ. † quòd epiſcopus eximendo eccleſiam, uidetur retinuiſſe uiſitationem, ſeu procurationẽ: ut in c. paſtoralis. de dona. cum ibi not. per Inno. & Hoſtien. & in c. cùm uenerabilis. per Iono.

SVMMARIVM.

1 *Subſidium caritatiuum debetur prælato de iure communi & præſcribi non poteſt.*

DECISIO III. aliàs 676.

1 DIc † quòd ſubſidium caritatiuum competit de iure communi prælato: ut c. cùm apoſtolus. de cenſib. nec ualet contra eũ præſcriptio. & ita tenet Rota.

De eccleſiis ædificandis.

SVMMARIA.

1 *Vnio facta capitulo de conſenſu epiſcopi, & ipſius capituli, an teneat?*

2 *Eccleſia antequàm cõſtruatur debet dotari: aliòquin creatio dignitatis non tenebit.*

3 *Tutor, licet non poſſit principaliter authoritatem præſtare in re ſua: bene tamen poteſt conſequenter.*

4 *Quòd fieri non poteſt per directum, an fieri poſſit per obliquum.*

DECISIO I. aliàs 874.

2 1 EPISCOPVS a † creauit unam dignitatem de conſenſu Capituli in ſua eccleſia cathedrali, & regulari, ſeu monachali, & nulla alia donte illi dignitati conſtituta, uniuit eidem unam parrochialem eccleſiam: hoc acto cũ unionis prætextu habuiſſet pacificam poſſeſſionem illius eccleſiæ, quòd ex tunc monachus, qui cõſtitueretur, ſeu poneretur pro tempore in eadem dignitate, nihil deberet percipere à Capitulo de his, quæ priùs ratione portionis monachalis ſolebat percipere: quærũtur duo. Primò an creatio dignitatis ualeat ex quo fuit facta ſine dote? Item ſecũdò dato quòd talis creatio dignitatis ualeat, an ualeat ratio unio, per quam Capitulum in effectu conſequi debet utilitatem releuationis à portione monachi, quaſi conſequenter & indirectè uideatur unio facta Capitulo ſaltè

2 in effectu? De primo fuit dictũ per aliquos, quòd † creatio dignitatis non tenebat: quia ſine dote. pro quibus uidetur facere, quia priuſquam creetur beneficium, ſeu cõſtituatur eccleſia, eſt dos conſtituenda: ut in authent. ut nulli fabricen. orat. dom. §. fin. uerſ. deinde non aliter. & in authen. de alienan. & emphyteu. & loca. §. ſi quis oratorii. & per conſequens ſecundum eos non ualuit dignitatis creatio originaliter: & ſic per conſequens nõ ualuit poſteà illi de eccleſia illa unio facta. Alii uerò dixerunt quòd creatio ualuerit: nec cenſetur facta ſine dote: quia in continenti eccleſia ſibi fuit unita: ut illa eſſet ſibi pro originali dote: & non eſt inconueniens, quòd talis dignitas habeat talem eccleſiam pro totali dote ſua. Et ſuppoſita iſta ſecunda opinione. fuit dictum de ſecundo quaſi ro, quòd ualuit unio: quia nõ fuit facta principaliter, nec totaliter, nec directè Capitulo: licet communiter Capitulum ſit conſecuturum aliquam utilitatem. Et ſic reſpondebatur ad c. ſi una. de rebus eccleſ. non alienan. in clem. ubi prohibetur fieri unio Capituli per epiſcopum de cõſenſu Capituli. quia illud uerum eſt cũ ſit directè, & principaliter: ne idem de Capitulo uideantur auctorizare in

3 re ſua: quòd eſſe non debet. ſic in ſimili: licet † tutor non poſſit principaliter authoritatem præſtare in re ſua. tamen bene poteſt conſequenter. ff. de authorita. tuto. in

4 princip. & ſuper hoc brocar. an quòd † non debet fieri directò, fieri poſſit per obliquũ. uide quæ ibi not. per glo. & Doct. in hac ratione. Et etiam pro hoc poteſt induci cõcor. iurium. de. §. legatariis. Inſtit. de teſtamen. qui ita concor. cum legibus omnibus. C. de teſtamẽ. Alii uerò dicebant contrarium per dictã clementi. ſi una. ſed prima opinio, ſcilicet quòd ualeret, plus mihi tunc placuit.

ADDITIO.

a Epiſcopus. Adde Felyn. in c. cùm acceſſiſſent: col. 6. uerſ. ſecundò declaratur. de conſtitutio.

De Sponſalibus.

SVMMARIA.

1 *Clericus contrahens matrimonium cum impubere perdit beneficium etiam non ſubſecuta copula.*

2 *Conſenſus, & non concubitus facit matrimonium.*

DECISIO I. aliàs 103.

1 a NOTA, † quòd ubi clericus a habens beneficium, contrahit matrimonium cum impubere habẽte undecim annos per uerba de præſenti, & non fuit carnalis copula ſecuta: talis clericus perdit ſuum beneficium, licèt matrimoniũ non fuit corporaliter conſummatum: quia ex quo non ſtetit per clericũ, quin cõſummaretur, uidetur habere animũ perdendi beneficium: ut in c. nuper. de big. iunct. l. quid

2 ergo. §. cùm autẽ. ff. de his qui not. infa. quia † conſenſus facit matrimoniũ & non coitus: licèt faciat contra l. ſic. de ope. lib. & c. uerum. de conuer. coniu. cũ not. in c. ex publico eod. titu. iunct. c. debitum. de biga. l. ſi uxor. §. minor de adult. ſed prima opin. pro magis uera fuit determinata, per c. fraternitatis. de eo qui cog. conſang. uxo. & c. 1. de ſponſali. lib. 6. licet Ioan. And. in nouel. uideatur notare contrarium in c. Ioannes. de cle. coniunga ſa cir not. in c. un. glo. hic ergo. de cle. coniug. lib. 6. & quòd not. in c. gratiæ. in glo. penul. de reſcript. in cle.

ADDITIO.

a Vbi clericus. Adde Roma. conſi. 483. dubitatur. colum. 4. Staph. de lite. gra. & iuſti. fol. 73. Abb. conſi. 72. uolu. 2.

SVMMARIVM.

1 *Clericus ſi cõtrahat matrimonium cum minore. 12. ann. vel poſt carnis copulam, an ſtatim beneficio priuetur.*

DECISIO II. aliàs 571.

1 VTrùm † ſi beneficiatus contrahat matrimoniũ cum minore 12. annis. uacet beneficium incontinenti à tempore contractus matrimonii, uel demũ poſt carnis copulam: uide Io. And. in nouel. de cleri. cõiugat. c. 1.

De

De Accuſationibus.

SVMMARIVM.

1 *A'unenta ſubminiſtrantur pendente lite accuſato de crimine, vel litigetur ſuper bonis.*

DECISIO I. aliàs 543.

1 NOTA, † quòd accuſatn de crimine, uel ſuper bonis pendente lite adminiſtrantur alimēta: ut eſt text. C. de ordi. cogn. l. fin.

SVMMARIA.

1 *Inquirere an poſſit ordinarius contra certam perſonā ob ſuſpitionem ſolam?*

2 *Inquiſitor an poſſit eſſe teſtis, vel appellare?*

DECISIO II. aliàs 201.

1 NOta, † quòd ordinarins poteſt inquirere contra certam perſonam non præcedente infamia, & lite non conteſtata: dum tamen ſit ſuſpitio contra illū contra quem inquiritur: ut not. in Spec. titul. de inquiſi. §. 2. uerſicu. propter ſuſpitionem autem. & Inno. in c. cùm oporteat. in fin. mag. gloſ. de accuſ. eum dicit propter ſuſpitionem autem. licet in prin. uideatur dicere contrà. uerſi. Item ſi aliquis petit. & dic ut per Archidia. in c. non eſt. de conſue. lib. 6. Et de iſto miniſtro inquiſi-
2 tionis, † an poſsit eſſe teſtis, uel poſsit appellare; dic ut per Inno. in c. licet Heli. de ſimon. & c. cùm clamor. de teſti. & c. olim. de accuſa.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitor criminis appellare an poſſit?*

DECISIO III. aliàs 306.

1 NOta † qualiter ſimplex inquiſitor, ſeu promotor criminis non auditur, ſi uelit appellare, uel appellationem proſequi: ut not. per Innocen. in c. cùm clamor. de teſti. licet Innocen. in c. olim. de accuſatio. in glo. fin. uideatur contradicere.

SVMMARIVM.

1 *Monachus admiſſus ad accuſationem abbatis debet habere expenſas neceſſarias à monaſterio.*

DECISIO IIII. aliàs 619.

1 SI † monachus admittatur ad accuſationem, uel inqui-
2 ſitionem ſui abbatis debent expenſæ neceſſariæ miniſtrari ſibi de rebus monaſterii, donec finem debitum accipiat: ut leg. & no. in c. ex parte. de accu. ubi etiam Innocen. niſi haberet adminiſtrationem ſecundum Pe. Boneti, de priui. c. ex parte. & licèt expenſæ factæ ante litis conteſtationem poſsint peti iure actionis factæ poſt litē conteſtatam, officio iudicis, ſecundùm Inno. & Hoſti. in c. fin. de dolo & contum. nihilominus tamen iudex datus in dicta cauſa, licèt lis non ſit poſt rationem cauſæ ſibi commiſſæ taxatis expenſ. factis occaſione dictæ cauſæ ante eius commiſsionem prout ſibi uidebitur faciendū: tamen hoc ſit de magna æquitate ſine alia ſolennitate iuris. & commiſſa cauſa alicui: & omnia intelliguntur commiſſa ſine quibus eſſe non poteſt: ut leg. & no. in c. præal. de offi. deleg. & in regu. iur. acceſſorium. lib. 6. cum ſim. & ita tenet Rota dominorum Audi. ſacri Palatii.

ADDITIO.

2 Si monachus. Adde deciſi. ult. ſuprà de regularib. & tranſlatis ad monaſt.

SVMMARIA.

1 *Accuſando uel denūtiando ſeu inquirēdo obycitur crimē.*

2 *Inſcribere ad pœnam taliones, quis, & quando debeat?*

DECISIO V. aliàs 807.

1 DE tribus † modis, quibus poteſt opponi de crimine
2 alicui, ſcilicet, denuntiando, accuſando & inquirē-
3 do: ut in c. ſuper his. de accuſationi. Quando † autē quis debeat ſe inſcribere ad pœnam talionis, & quando non, habetur in præalleg. c. quis autem ſe habeat inſcribere ad pœnam talionis, notatur in prædict. c. ſuper his. ſuper uerbo, oportet inſcribi.

SVMMARIVM.

1 *Inſcriptio ad pœnam talionis an fieri debeat ante decretū citationis perſonalis, vel poſt?*

DECISIO VI. aliàs 808.

1 SCiendum eſt † quòd ſi aliqua commiſsio facta eſt alicui domino Auditori ſacri Palatii, quòd citet aliquē, uel aliquos, ſi inuenerit diffamatos pro crimine perſonaliter: & opponatur per partem ream, quòd inſcribat ſe ad pœnam talionis, antequàm mittatur citatio, an hoc fieri debeat, ſi negatur prædicta inſcriptio fieri? Tenēt aliqui Domini Auditores quòd dicta citatio non debeat mitti, donec facta ſit inſcriptio ad pœnam talionis. aliqui uerò alii domini Auditores dicunt, & tenent quòd dicta citatio non debeat propter prædicta impediri: & quòd ſufficit quòd reportata citatione & executa: & quādo actor dabit libellum ſuum circa prædicta, quòd tunc fiat prædicta inſcriptio ad pœnam talionis.

De Hæreticis.

SVMMARIA.

1 *Hæreticus quis accuſatus, ſi negat ſe talia hæreticalia dixiſſe, vel credidiſſe, & aſſerit ſe credere, & credidiſſe quod credit eccleſia: & per teſtes, vel aliter conuincitur illa hæreticalia dixiſſe, prædicaſſe, & ſe illis credere aſſeruiſſe: ut hæreticus & impœnitens condemnari, & brachio ſeculari tradi debet.*

2 *Hæreticus rediens ad eccleſiam curiæ ſeculari non eſt tradendus: ſed ei imponenda eſt pœnitentia ſalutaris, ſaltem perpetui carceris.*

3 *Hæreticus ad hoc, ut poſſit condemnari, neceſſe eſt ut aut confeſſione, aut teſtibus conuincatur.*

4 *Hæretico miſericordia non eſt habenda, nec uenia concedenda: niſi ſatisfaciat ad arbitrium ſuperioris.*

5 *Confeſſio peccati eſt pars pœnitentiæ*

6 *Peccati taciturnitas oritur ex ſuperbia cordis.*

7 *Hæreticus qui recipitur ad miſericordiā habet abiurare.*

8 *Hæreſis ſola ſuſpitio notabilis requirit congruam purgationem.*

9 *Delicta manifeſta indigent correctione manifeſta.*

10 *Verba indicant animum illa proferentis: niſi aliàs ex circunſtantiis contrarium apparet.*

11 *Malè factum, vel malè dictum, malè præſumitur.*

12 *Nemo exiſtimandus eſt dixiſſe quod mente non agitauit.*

13 *Verba intentioni deſeruiunt, & non intentio verbis.*

14 *Iudex de quo cognouit, de eo iudicare tenetur.*

15 *Eccleſia debet defendere ſuis pœnitentes.*

16 *Confeſſio eſt una, & prima pars ſatisfactionis poſt contritionem.*

17 *Inquiſitores ſub qua forma pronuntient cōtra hæreticum.*

DECISIO I. aliàs 875.

1 ACCVSATVS † de hæreſi, ſi negat illa, de quibos deſertur dixiſſe, & aſſerit credidiſſe, & credere contrarium: & credere quòd credit eccleſia: & per teſtes idoneos conuincitor & probarur ipſum hæreticalia mulra dixiſſe, affirmaſſe, publicè prædicaſſe, & aſſeruiſſe ſe credere, & illa credenda: tamen nõ obſtante teſtium deſpoſitione ſic publicata cõtra quos nihil excipit, nec alias deſeoſiones excuſatorias allegat, ſemper remanet in eadẽ negatiooe qua priùs ſcilicet. quòd illa nunquam dixit, nec aſſeruit, oec credidit, imò totum contrarium credit, & credidit cũ ſancta matre eccleſia, quæritur an talis ſit conuictus. & negans ſit ut hæreticus condemnandus: & brachio ſeculari illo priùs degradato, ſi ſit clericus, iuxta c. ad aboleodam. de hæret. ſit tradendus? Et uidetur quòd nõ: quia hæreticus nõ uidetur, ex quo credit, quod credit eccleſia, & quòd eſt catholicus, & dato quòd per teſtes probetur illũ ſuiſſe hæreticum: tameo hodie non eſt, ex quo non aſſerit, nec credit aliquod hæreticũ. ergo cùm hodie non ſit hæreticus, nõ poteſt ut hæreticus condemnari: quia nõ eſt modus pronuntiandi in iure aliquem ſuiſſe hæreticũ de præterito. ſic oot. Archidiaco. de hæret. c. ut commiſſi. ſuper uerbo, in carcere lib. 6. nec poteſt dici, quòd negat ſe fuiſſe hæreticũ: quia ex quo non credit aliqua hæreticalia, nec aſſerit, licèt neget crediſſe uel aſſeruiſſe: iſtud potius eſt meodacium, quàm hæreſis, uel hæreticum, cũ non ſit contra aliquem articulum fidei. non enim negat ideò ſe ſuiſſe hæreticum: quia negat illa, quæ prætẽdebatur dixiſſe fore hæretica: ſed eſt uenia fortè dignus, eo quòd negat ſe illa dixiſſe, & crediſſe: & ideò bene oportet, quòd quia oegat propter iſtud medium: & ideò iſta negario noo coocludit contra eum hæreſim de præſenti. Item iſte nunc noo eſt hæreticus de præſeoti, eſto quòd probetur per teſtes illum hæreticum fuiſſe, nec relapſus eſt, quia non fuerat aliàs lapſos eccleſiæ reconciliarus: ergo etiam oon uidetur, quòd poſſit ut hæreticus condẽnari: qoia ſolummodo hæretici relapſi condemoantur: ut d. c. ad abolendam. §. 1. Item iſte uidetur redire ad gremiũ eccleſiæ, ex quo hodie oon dicit ſe talia credere, ſed contrarium, prout credit eccleſia: & ſe uelle eſſe catholicũ: imò quòd plus eſt dicit ſe nunquã talia crediſſe: & ſemper eſſe catholicum: ergo uidetur quòd ad miſericordiã

2 ſi recipiendus. Si enim † confiteretur ſe dixiſſe, & crediſſe talia hæreticalia: ſed de cætero ſe non credere uelle & credere cum eccleſia, non eſſet tradendus brachio ſeculari, nec ut hæreticus cõdẽnãdus: licèt fatetur ſe fuiſſe hæreticum: ſed eſſet ad miſericordiam recipiendus, & imponenda pœnitentia ſalutatis, ſaltem perpetui carceris: ut d. c. ad aboleodam. §. 1. & c. penul. §. fio. ergo multò fortiùs iſte erit recipiendus, qui fatetur ſe nuuquam fuiſſe hæreticũ: ſed ſe fuiſſe & uelle eſſe catholicum. In con-

3 trarium uidetur, quia ſufficit † ut quis teſtibus conuincatur ad hoc, ut poſſit condemnari etiam ſi non confiteatur: ut probatur extr. de uerbo, ſignifi. c. ſuper quibuſdã. & probatur 2 q. 1. cano. oos in queoquam. & q. 4. c. 1. & 2. Iſte autẽ eſt teſtibus conuictus: ergo oihil proderit ſibi ſua negatio, quò minus condemnetur. Non enim poteſt dici, quòd ſibi ſit habenda miſericordia, nec uenia cõcedenda: cùm non cognoſcat peccatum ſuum imò ſemper illud negat ſicut dicitur de Cain. de pœo. diſtin. 1. ſerpẽs.

4 Item † hæretico miſericordia non eſt habenda, nec uenia coocedenda, niſi ſatisſaciat ad arbitrium ſuperioris ſui: ut d. c. ad abolendam. Item, quòd non ſatisſaciat, patet: quia non confitetur commiſiſſe peccatum, de quo per te-

5 ſtes conuincitur: & ſic nec pœnitere uidetur: quia † pars pœnitentiæ eſt confeſſio peccati. de pœni. diſt. 1. §. alii econtra. & c. perfecta. cum moltis c. ſeq. Item pro manifeſtis criminibus, & pro hoc quòd remittantur manifeſta offerenda eſt ſatisfactio, & oris confeſſio. de pœoi. diſt. 1. ueritas. ad quæ not. Hoſtien. de pœoit. & remiſſ. § qualis debeat eſſe confeſſio. uer. requiritur etiam tertium. Pro hoc etiam bene facit text. 11. quæſtio. 1. cuius apud. ibi, cùm dicit. ob hoc cùm à ſacerdotibus Italiæ redargueretur, agnouit delictum culpam quæ cum lacrimis profeſſus publicã pœnitentiã in conſpectu totius eccleſiæ exigit. Pro hoc tex. bonus ad propoſitum. 11. q. 4. c. plerũque in fin. ibi, ueniat itaque foras mortuus: id eſt culpam confiteatur peccator: uenientes uerò foras ſoluant diſcipuli: quia paſtores eccleſiæ ei debent amouere pœnam, quam meruit, qui non erubuit cõfiteri quod fecit. ad quod etiã de pœnit. diſt. 1. quem pœnitet. in fin. Pro hoc etiam de iureiur. c. quanto. in fin. cùm dicit, tuum humiliter confitere peccatum: & ſatisfactionem tibi iniuoctam pro illicito iuramento ſtudeas adimplere. Pro hoc etiam extrà de ſimo. c. nemo presbyterorum. cũ dicit, minus dignè pœnitentur, &c. pro hoc ualdè bene facit 22. q. 2. cũ humilitatis. Item ſi non humilitate ueniam ſperare licet, ergo ubi eſt taciturnitas confeſſioois, uenia ſperanda non

6 eſt criminis: quia † taciturnitas peccati ex ſuperbia oritur cordis. probatur de pœnit. diſtin. 1. eſt taciturnitas. item hæreticus cùm ſit excommunicatus indiget abſolutione: oon poteſt autem conuenienter abſolui, niſi reatũ ſuum confiteatur: ut extrà de ſentent. excommuoicat. cũ deſideres. com ibi not. per Innocen. & Hoſtien. ergo &c. facit de pœnit. diſtinct. 1. agite pœnitentiam. & dict. c. ueritas. uerſi. econtra. uerſic. Item quæritur ſecondum Auguſtinum. Item non ſufficit ſibi profiteri ſe catholicom, niſi de lapſu præterito hæreſis, in quam probatur incidiſſe, ſatisſaciat: quia nõ ſufficit mores in melius immutare, & à præteritis malis recedere, oiſi etiam de his quæ facta ſuot, ſatisſaciat. de pœnit. diſtin. 2. non ſuf-

7 ficit. Item † hæreticus ille qui recipitur ad miſericordiã habet abiurare: ut dicto c. ad abolendam. §. 1. & in abiuratione habet profiteri ſe erraſſe & in quo errauit ſpecificè & publicè profiteri, & iurare ſe nunquam ad illum errorẽ reuerſurum: ut 1. quæſtio. 7. quoties cordis. Cùm igitur iſte propriè non cognoſcat, oec profiteatur errorẽ: ergo noo poteſt dici illum abiurare: & licèt is qui ſolùm io famatus eſt, ſed non coouictus, noo habeat io abiuratione hæreſis neceſſe iurare, ſe uunquam reuerſurum, ex quo oon confitetur, nec conuiocitur incidiſſe in illam: ut de conſe. diſtinct. 2. can. ergo Berengarius. tamen conuictus, quia ad miſericordiã receptus eſt, abiurat hæreſim: & io abiuratione habet publicè cognoſcere ſe erraſſe, & in quo: & iurare ſe nuoquam reuerſurum: ut d. c. quoties

8 cordis. Item ſi non † conuictus, ſed ſola ſuſpitione notabilis ſit de hæreſi: non aliter recipitur ab eccleſia, nec illũ abſoluit, niſi pro prima innoceotia congruam purgationem monſtrauerit. ut d. c. ad abolendam. §. qui uerò rem & in autheut. gazaros. C. de hæreti. ergo minus cooui ctus per teſtes eſſet recipiendus, uel abſoluẽdus propter ſolam ſuam negatiooem, qui aliàs ſuam innocentiam nõ demooſtrat, neque poteſt demonſtrare, ex quo conuictus eſt per teſtes idoneos, contra quos nihil dicit, nec aliàs ſe defendit. Item tandiu quis reputatur incorreptus donec reatum ſuũ recogooſcens emendet. extrà de for. competen. c. nullus. in fi. Cùm igitur iſte nõ recognoſcat reatum ſuum, ex quo manifeſtum fuit. ergo non poteſt imputari correptus. hanc autem correctiooem ex qoo crimen fuit manifeſtum, oportet eſſe manifeſtam: quia

9 † manifeſta delicta correctione iodigẽt manifeſta: ut extrà de pœnis. c. 1. igitur oportet quòd cõfeſſio ſit manifeſta, ſeu criminis recognitio, quod nõ eſt io negãte: igitur &c. Nõ obſtante contraria, ſcilicet quòd hæreticus nõ eſt ex quo hodie credit quòd credit eccleſia: qui eſto quod coocedatur hoc quòd non ſit hodie hæreticus, ſi bene credit, quod credit eccleſia: tamen non conſtat eccleſiæ quãtum ad humanum iudicium: & eccleſia militãs quæ

judicat

iudicat ſecundum probata, & iudicare habet, poteſt per-
pendere quòd aliàs fuit hæreticus tempore, quo talia aſ
10 ſeruit, & ſic credere dixit, & dogmatizauit: quia † talis
quis præſumitur, qualia uerba profert, & eius animi cen
ſetur fuiſſe, qualia uerba ſonant: niſi ex circunſtantiis uel
aliàs appareat contrarium. arg. C. de iniu. l. ſi non conuitiũ
11 cum concor. ibi alleg. omne † enim malè factum, uel di-
ctum, malè præſumitur dictũ uel factum. extrà de præ-
12 ſumpt. c. 1. & ibi not. in fi. nemo † enim exiſtimandus eſt
a dixiſſe, quod mente non agitauit: a nec quis arbitrandus
eſt dixiſſe quod mente non ſentit. ff. de ſupel. legat. l. La-
13 beo. cùm † non intentio uerbis, ſed uerba intentioni de-
beant deſeruire. extrà de uerbo. ſignifi. c. intelligentia. uo
ces enim ſunt notæ, prout ait philoſophus, earum quæ
ſunt in anima paſsionum: tales enim ſunt iſti quæ poſsũt
bono animo fieri, & non poſſunt interpretari, niſi malè fa
cta, & non benè. extrà de regul. iur. c. 1. Ex quo ergo con-
ſtat eccleſiæ, quòd fuit hæreticus: oportet quòd condem
net, & puniat illum de crimine hæreſis commiſſo. argu.
14 quia † de quo cognouit iudex, de eo iudicare tenetur. ff.
de iudic. de qua re. & licet ſecundũ regulas iuris commu
nis, ex quo ſemel commiſit crimen, debet puniri iudicia
liter, & condẽnari, etiam ſi pœniteat: quia propter pœni
tentiã ſuam quò ad forum humanũ, & iudiciale nocens
eſſe non deſiit: ut ff. de pœn. l. qui ea mẽte. de ædil. edict.
quod ita ſanatum in princ. tum quia eccleſia benigna eſt,
nec claudit gremium redeunti, benignè uolens agere in
hac parte ordinauit, quòd ſi talis continuò poſt deprehẽ
ſionem erroris ad fidei catholicæ unitatem ſponte recur-
rere uoluerit: & errorem ſuum coram epiſcopo regionis
publicè conſenſerit abiurare: & ſatisfactionem congruã
exhibere, quòd recipiatur ad miſericordiam: & impoſita
ſibi pœnitentia ſalutari ſaluetur ſibi uita: nec permittatur
15 occidi per brachiũ ſeculare: quia † eccleſia defendere de-
bet ſuos pœnitentes. facit quòd not. Ioan. And. de offi.
ordi. c. 1. ſuper glo. fi. & ideò tunc detrudatur in carcerẽ
perpetuum, ubi pœnitentiã aget. extrà de hære. c. pen. in
fin. Cũ igitur iſte, qui ſic permanet in ſua negatione, eſto
quòd hodie credat catholicè, de præterita incredulitate,
& de præterito errore hæretico, de quo conuincitur, ſuf
ficienter illud confitendo, & culpã cognoſcendo nõ pœ-
niteat, nõ poteſt dici quòd debitè recurrat ad catholicæ
fidei unitatẽ: ex quo non facit quod fides catholica præ-
cipit, ſed quia non recognoſcit, nec confitetur propriam
culpã, quam cõmiſit, prout catholica præcipit eccleſia:
nec etiam poteſt dici, quòd ſufficienter proprium erro-
rem abiuraret, ex quo illum errorẽ non confitetur. quia
16 † confeſsio eſt una, & prima pars ſatisfactionis poſt cõ
tritionem: unde dominus per prophetam Dic tu pecca-
ta tua, ut iuſtificeris. Et ſecundùm Ambroſium. Non po-
teſt quiſquã iuſtificari à peccato, niſi fuerit illud antè cõ-
feſſus. de pœni. diſtinct. 1. §. alii enim. cum aliis multis au
thoritatibus ad hoc ibidem ſequentibus. Et ſi dicis, quòd
ille authoritates intelliguntur de conceſsione mẽtali cor
dis, ut uidetur ſentire Gratianus de pœni. diſt. 1. §. quidã
uerò. quia dico ex quo de illa mentali confeſsione, & cor
diali non conſtabat iudicialiter: ex quo publicè negat ſe
erraſſe: & conſtat de præterito errore, per teſtes idoneos:
ideò neceſſario eccleſia illũ habet iudicialiter punire, tã
quam impœnitentẽ, nec debitè ſatisfacientẽ: ex quo iu
dicialiter, & publicè non recognoſcit propriã culpã, nec
illã cõfitetur: ut probatur in d. c. Chriſtianitatis. de pœn. i
diſt. 1. & præſertim in §. tenetur. & ca. ſequen. uſque ad fi
nẽ diſtinctionis. Et ſi dicatur, quod non tenetur cõfiteri
culpã, uel crimen, quod non recordatur ſe dixiſſe, com-
miſiſſe uel feciſſe, ex quo de illa, uel illo non habet con-
ſcientiam, quia eccleſia militans, uel iudex ignorat men-
tem ſuam, & memoriã ſuam, & chriſtianitatem occultã
ſcilicet, an re uera commiſerit: & an ſit oblitus: & an de
hoc habeat conſcientiam, quia hæc ſcit ſolus Deus. ſed
habet iudicare ſecundum probata, ex quo de facto recẽ
ter agitur: de quo ſecundum communẽ curſum naturæ nõ
poteſt, nec debet eſſe uериſimiliter oblitus talia hæretica
lia commiſiſſe, aſſeruiſſe, & ſe credere dixiſſe, & dogma
tizaſſe: & etiã ſibi reducitur ad memoriam, & probatur,
uidelicet non cognoſcentem, nec pœnitentem & ſic ha-
bet illum neceſſe iudicare impœnitentem, & debitè nõ
ſatisfacientem de præterita culpa, eſto quòd hodie aſſe-
rat ſe credere, quæ eccleſia credit: maximè quia ſaltẽ ho-
die non credit eccleſiæ: quæ præcipit peccatori ſua pec-
cata recognoſcere, & confiteri: ut ibi. Confitemini al-
terutrum peccata ueſtra. & patet authoritatibus infinitis
deductis per Grat. in tractatu, de pœni. & per magiſtrum
ſententiarum in quarto eodem tractatu. Nõ ob. quod no.
Archi. in d. c. ut cõmiſsi. ſuper uerbo, in carcere: quia ibi
loquitur de cognoſcente confitente proprium errorem,
& debitè redeunte, contra quem ſecundum ipſum non
eſt ferenda ſententia pro crimine præterito condemnato
ria nec pronuntiare debet crimen hæreſis commiſsi. Vel
dico, & melius quò ad hoc, quòd uideo inconueniẽs pro
feratur de præterito, Tu crimen hæreſis commiſiſti, uel
tu hæreticus fuiſti. prout no. Io. And. ibidẽ in nouel. pro
quo facit tex. ibi. fertur ſententia pro præterito: tu calum
17 niatus es. ff. ad Turpil. l. 1. §. calumniatorem. & prout † ho
die pronuntiant omnes inquiſitores: maximè, quia poſ-
ſunt ſubiungi uerba de præſenti, ſic dicendo: quia prout
probatum eſt, crimen hæreſis commiſiſti, uel in crimẽ hæ
reſis incidiſti, & quia recognoſcere & confiteri proprium
reatum recuſas idcirco cùm non uideam te debitè con
fitentem, relaxamus brachio ſeculari. Non obſtat quòd
dicebatur, quòd negatum negetur ex illo medio: quia
non dixit, concedo: ſed talis negatio eſt cauſa, quare ec-
cleſia, cui conſtat per teſtes de contrario, quòd ſic dicit,
quod negat nunc ſe dixiſſe, poteſt perpendere, & præſu-
mere: imò etiam poteſt iudicare eum de culpa illa non
pœnitentem, nec ſatisfacientem: ex quo culpam de qua
conſtat eccleſiæ quòd eam commiſit, non recognoſcit,
nec confitetur, nec conſtat quòd non eſt relapſus: quia
fateor: ſed quò ad hoc, quod relaxetur brachio ſeculari
ſufficit quod ſit lapſus impœnitẽs, ſeu non debitè rediẽs
ad gremium eccleſiæ, nec debitè ſatisfaciens: ut d. c. ad
abolendam. §. 1. Non obſtat quod ſi confiteretur, & redi
ret, eſſet recipiendus: ergo multò fortius ſi negat ſe dixiſ
ſe, uel credidiſſe: quia nego conſequentiam: quia cũ con
fitetur, tunc conſtat eccleſiæ de ſatisfactione: & de ſuffi-
cienti pœnitentia illo modo quo ſibi poteſt conſtare, ex
quo publicè confitendo culpam ſe humiliat, quod ſecus
cum negat. arg. d. c. taciturnitas. & ita non debet illum re
cipere ad miſericordiam tunc. Et huiuſmodi ſententiæ
uidetur Hoſtien. in d. c. de hæreticis. in ſum. § qualiter de
prehendatur. uer. ſi uerò negat. & hoc modo intelligo
quod no. Zen. in cle. fina. de hæret. in fin. Non obſt. 1. q. 7.
didici. ubi diſpenſatur cum illo, qui tenebat hæreſim, cõ
fiteri ex cauſa. ſed dic quòd ibi benè confitebatur ſecre-
tè: ſed quod non teneatur publicè cõfiteri, in hoc ſecum
diſpenſatur: ut not. ibi &c.

ADDITIO.

2 Mente non agitauit. Adde Guliel. Benedict. in repet. c.
Raynutius. in uerb. eidem impuberi. extrà de teſta. &
dec. 8. ſuprà de conſuetud.

De Priuilegijs.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia apoſtolica debent habere ſubſcriptionem ali-
quorum Cardinalium. & annum.*

DECISIO I. aliàs 235.

1 NOta, † quòd in priuilegiis cõceſsis à Papa, ma
ximè in priuilegiis exemptis, debet eſſe ſub-
ſcriptio Cardinalium aliquorum: ut notatur
in c. cùm à nobis. de teſtib. in fi. quia in inſtru-
mento

mento pcincipis ex parte principis debet interuenire authoritas quantum ad ſubſcriptionē.arg.l.probatorias. C.de diuer.offi.lib.12. quia cùm talia priuilegia ſumant uiam ex ſola uoluntate principis, multum debet conſtare de uoluntate.& pro iſta parte fuit dictum,quòd priuilegium cuiuſdam Papæ Paſchalis,in quo priuilegio non erat annus , quòd tale priuilegium non habebat roboris firmitatem,ad quod faciunt not.per Ioan.And. in c.præſenti.de offic.de leg.lib.6.

EPITOME.

Fructus beneficiorū uacantiū in curia debentur illis, quibus debentur alii fructus beneficiorum uacantiū extra curiam ex priuilegio,conſuetudine uel ſtatuto.

SUMMARIA.

1 *Fructus beneficiorum vacantium in curia, an debeantur fabrica,cui debebantur.*
2 *Beneficium quo caſu in duobus locis vacare cenſeatur.*
3 *Violentia duobus in locis inferri videtur : Primo, in loco ubi eſt perſona,cui ſit violentia:ſecundo,ubi eſt poſſeſſio propter quam perſona alibi eſt illata uiolentia .*
4 *Collatio afficit perceptionem fructuum.*
5 *Beneficia exempta non continentur ſub c.ſi propter.de reſcrip.in 6.neque vacantia in curia.*

DECISIO II. aliàs 269.

1 NOta,†quòd ſi priuilegio,uel ſtatuto fabricæ eccle-
ſiæ debentur fructus beneficiorum uacantium in
diœceſi: licèt beneficium conferatur per Papam tā
quam uacans in curia: fabricæ debentur fructus ſecundū
opinionem aliquorum. Nam poſito quòd collatio benefi
cii uacantis in curia ſolùm pertineat ad Papam,tamē fru
ctus uacant in loco,ubi beneficium eſt poſitum:& priui
legium fabricæ continet talem poſſeſsionem fructuum.
2 Pro hoc facit c.ſi propter.de reſcri.lib.6.nec† mirū ſi duo
bus in locis uideatur uacare beneficium ſcilicet in curia
quantum ad collationem, & in partibus ad perceptionē
3 fructuum,ut dicitur in ſimili,quòd† in duobus locis ui-
detur inferri uiolentia,quòd infertur primò in loco,ubi
eſt perſona,& cui ſit uiolentia:& in loco ubi eſt poſſeſsio
rei,propter quam perſonæ alibi eſt illata uiolentia:ut l.1.
C.ubi de poſ.agi oportet.Item iſtud priuilegium eſt fa-
uorabile: & ideò eſt extendendum ad beneficium quod
uacat in curia propter collationē Papæ.arg.c.tua. de uer
4 bo.ſign.licèt aliqui contrarium dicant,quòd† collatio af
ficit perceptionem fructuum:ut c fin.de conſue.lib.6.&
quia fructus tanquam acceſſorium debent ſequi naturā
principalis beneficii uacantis in curia,quando renuntia-
tione ſeu prouiſione tenet beneficium.iuxta no.in c.cō-
miſſa.de elect.li.6.& c.licet.de præb.e.li. cum ſimili . Itē
priuilegium eſt tenendum in uerbis ſuis: Et uerba priui
legii habent , quòd fructus beneficiorum uacantium in
diœceſi applicentur fabricæ:ergo non intelliguntur per
tinere ad beneficiū uacans apud ſedem:ex quo ad eū per
tinet collatio.arg.not.in c.inter cætera.de præb. per Inn.
quia ex quo Papa apponit manum in beneficio, totū ius
uidetur à ſe reuocare,& poſſeſsionem beneficii:ut c. ut
noſtrum.de app.arg.c.paſtoralis.§.præterea.de off. ordi.
ad quòd c.cùm in diſtribuendis.de tempo.ordi.& c.1.de
cōfir.utili uel inutili.& per Archid.in c.præſenti. de offi.
ordin.lib.6.ſuper uerbo,uacantibus.in fin. ergo uidetur
quòd beneficium cuius collatio pertinet quantū ad om-
ne ius collationis & poſſeſsionis , in curia uideatur , &
quò ad perceptionem fructuū uacare in curia . Pro hoc
facit quod no.Arc.in c.ſi.ſi propter de reſcr.li.6.ubi dicit
5 quòd† beneficia exempta non continentur ſub d.c.ſi pro
pter.ergo nec beneficia uacantia in curia.Et uide Collecta.in c. extirpandæ . de præb. & Henri. in c. tua de uerbo. ſigni.

ADDITIO.

a Priuilegio . Adde Aene. de Falco. in tracta.reſer. in 4.q. prin.in 12.effectu.

SUMMARIUM.

1 *Priuilegiatus veniens contra ſuum priuilegium in quo decretum irritans eſt appoſitum, ſibi non præiudicat .*

DECISIO III. aliàs 294.

1 NOta † qualiter a ueniens contra priuilegiū ſibi da
2 tum,ſibi non præiudicat,ſi in priuilegio Papæ fuit
decretum appoſitum decernens irritum , & inane
quicquid contra priuilegium fuiſſet attentatum:ſecus eſ
ſet ſi priuilegium ſimpliciter eſſet conceſſum.no. Arch.
in c.cùm de beneficio.de præb . lib.6.& Inn. de priuileg.
c.accedentibus.

ADDITIO.

a Nota qualiter.Adde Fel in c.cùm acceſsiſſent . col.13. in fi.uer.quartò limit.de conſti.Alex.conſi. 103.lib.2.

SUMMARIA.

1 *Priuilegium reale de non ſoluendis decimis extenditur ad colonos. ſecus ſi ſit priuilegium perſonale .*
2 *Priuilegium perſonale non egreditur perſonam eius , uel eorum cui,uel quibus conceditur.*

DECISIO IIII. aliàs 876.

1 PApa†conceſsit cuidam religioni uel ordini priuile-
gium de non ſoluendis decimis de terris , quas per
ſe uel per alium excoli faciunt:quæritur nūquid pri-
uilegium extendatur ad colonos, ut ſic coloni per quos
terras illas faciebant excoli,non teneantur ad decimas de
parte penes eos remanente?Crederem ſic fortè dicendū:
Aut priuilegium eſt reale concernens terras,& conceſsū
terris,utputa,quòd de terris nullæ decimæ præſtari de-
beant & tunc puto quòd extendatur ad colonos , quia
priuilegium reale, & rei cōceſſum ſequitur rē penes quē
cunque uadat. Si autē ſit perſonale conceſſum perſonis
pro rebus, crederē quòd non extenderetur tunc ad colo
2 nos:quia†priuilegium perſonale non egreditur perſonā
eius,uel eorum,cui uel quibus conceditur. arg. ad hanc
diſtinctionem.ff.de pact.l.ſi tibi.§.pactum. cum concor.
& facit ad hoc extrà de deci.c. licet . & ita determinat
gloſſ.extrà de deci.c.religioſi.ſuper uerbo , excolendos
in clementi.

DECISIO. V. aliàs 881.

PApa Inno.vi.fecit gratiam primo anno &c.hanc deci.uide meliùs & latiùs in ti.de conceſ. præbend.infrà in antiquioribus.dec.11.

De Iniurijs , & damno dato.

SUMMARIA.

1 *Iniuriarum actione licet ciuiliter agatur,requiritur tamē ſpecificatio calis in libello,& articulis, quòd pars poſſit certificari,et teſtes deponere.*
2 *Obiectus ſunt magis odioſi , quàm actio iniuriarum ciuiliter intentata .*
3 *Specificari debent crimina contra teſtes oppoſita, licet nō ueniant pœna ordinaria puniendi .*

DECISIO I. aliàs 491.

1 NOta,† quòd in actione iniuriarū licet agatur
ciuiliter,tamen requiritur ſpecificatio talis in
libello,& articulis, quòd pars poſsit certifica
ri , & teſtes deponere: ſed non tanta , quan-
2 ta in † obiectibus , qui ſunt plus odioſi . pro hoc di-

cto

ſto alle.tex.in c.tuæ.de proc.& no.Inn. in c. accepimus.
3 de purg.cano.faciunt etiam nota.de † ſpecificatione cri
minum circa teſtes, quia licet crimina probentur, tamẽ
pena ordinaria non puniuntur, ut in c. cùm dilectus. de
ordi.cogni.de dicta ſpecificatione no.in d.c. ex parte.de
teſt.eo.ti.præſentium.lib.6.de excep.c.pia.de ſen. excó.
cùm medicinalis.lib.6.

Epitome.

Commiſsio cauſæ iniuriarum criminaliter ad hoc ut
cenſeatur conceſſa requiritur mentionem expreſſam de
iniuriis in ſignatura fieri.

SVMMARIA.

1 *Iniuriarum actio non ſemper ad uindictam datur.*
2 *Auditores non cognoſcunt de iniurijs, niſi de expreſſa commiſſione.*
3 *Condemnatus actione iniuriarum criminaliter efficitur infamis: ſecus ſi ciuiliter actum fuerit contra ſe.*

DECISIO II. aliàs 634.

1 NOta,† quòd actio iniuriarum non datur ad uindi-
ctam aliquoties ſecundum Arch.ſuper uerbo, iniu
2 riarum de off.ordi.c.ſi canonici.lib.6.Domini † ue-
rò Auditores ſacri Palatii non communiter cognoſcũt
de iniuriis, quæ dicuntur cauſæ illicitæ alicui, niſi expreſ
ſa mentio fiat in commiſsione Papali. & hodie tamẽ uix
de Romana curia hæ literæ impetrari poſſunt ſecũdum
Hoſt.in c.grauis.de reſt.ſpo.nec ſufficeret narrare in ſup
plicatione de iniuriis, niſi Vicecancellarius poneret de
3 manu ſua in ſupplicatione de iniuriis.ratio eſt, quia † in
actione iniuriarum ſi agatur criminaliter, condemnatus
eſt infamis, ſecus ſi ciuiliter:ut l.1.ff.de his qui no. in fa.
& no.in c.cùm tu.de teſt.& Archi.in alleg. c.ſi canonici.

SVMMARIVM.

1 *Reconuenire poteſt reus actorem coram eodem Auditore impetrato ſuper iniurijs.*

DECISIO III. aliàs 777.

1 SCiendum eſt,† quod ſi aliquis impetrauerit commiſ-
ſi alicui Auditori, ſuper iniuriis realiter ſibi illatis,
quòd ille etiam contra quem impetrauit, poteſt etiã
opponere iniurias ſibi illatas ratione cõuẽtionis, de qua
conuentione habetur in c. diſpendia.de reſcri. lib. 6. &
ita tenet & ſeruat Rota.

De Pœnis.

SVMMARIA.

1 *Monachus propter delictum poteſt à monachatu deponi.*
2 *Monachus depoſitus à monachatu cenſetur priuatus præbenda, & uoce capitulari.*
3 *Monachus recipiens mutuum, ſi non poteſt ſoluere: nõ admittitur ad ceſsionem bonorum. imò poteſt priuari præbenda, & dabitur ei ut poſſit uiuere ad neceſſitatem extra monaſterium.*

DECISIO I. aliàs 237.

1 NOta,† quòd monachus propter delictum, uel
aliàs poteſt à monachatu deponi, & operatur
2 depoſito, quod† non recipiet præbendam à
monaſterio, nec habebit uocẽ in c. ut no. in c.
dilectus.de ſimo.& Arch.in c.quia ſæpe.ſuper uerbo, be
neficiis.de elect.li.6.ad quod facit c.peruenit.de fideiuſſ.
3 pro hoc facit, quod† monachus recipiens mutuũ ſi nõ po
teſt ſoluere, non admittitur ad ceſsionẽ bonorum: imò
poteſt priuari præben.& illud quod poteſt haberi, dabi-
tur ſibi ad partem, & extra conuentum, de quo poſsit ui
uere ad neceſsitatem ſolùm, & aliàs non.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſor malæ fidei ſicut uiolentus condemnandus eſt in fructibus à tempore occupationis, licèt de tempore non conſtet.*
2 *Sententia incerta in acceſſorijs ferri poteſt.*

DECISIO II. aliàs 405.& 480.

1 NOta,† quòd ſi conſtat de occupatione iniuſta bene
ficii poteſt condemnari occupans in fructibus à tẽ
pore occupationis beneficii perceptis, ac ſi de uio
lentia conſtaret: licet non ſit probatum tempus occupa-
tionis, aut quantitatis, ſeu ualor fructuum. Ratio, quia
de mala fide ſua conſtat & malæ fidei poſſeſſor ſicut uio
lentus condemnandus eſt in fructibus.C.unde vi.l. cùm
quærebatur.de reſt.ſpo.c.grauis. Non obſtat quòd ſen-
2 tentia eſt incerta: quia † in acceſſoriis poteſt ferri talis ſẽ
tentia: ut no.Inn.in c.tanta.de exceſ.præ.& de reſt. ſpol.
c.cùm ad ſedem.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium requirens ſacerdotium tenens ad hoc ut priuari poſſit, niſi ſe promoueri fecerit: requiritur monitio.*

DECISIO III. aliàs 520.

1 NOta,† quòd tenens capellaniam requirentem ſacer
2 dotium [a] non priuatur capellania, niſi monitus,
poſito quòd non promoueatur infra annum: quia
c.licèt canon. de elect. eſt pœnale: ergo non debet ex-
tendi, niſi caueatur: ut c.ſtatutum.eo.ti.lib.6.

Additio.

a Sacerdotium. Adde dec.1.de præb.ſuprà in nouis.inci. ſi
ſtatutum.& gl.in §.ordinat.hæc ſancta ſynodus. in uer.
reſidentiæ.ti.de collat.in pragma.ſanctio.

SVMMARIVM.

1 *Accuſari non debet ille qui ſuper eodem fuit inquiſitus.*

DECISIO IIII. aliàs 550.

1 NOta† quòd quando eſt actum contrà aliquem per
modum inquiſitionis, non poteſt agi iteratò con-
tra eundem per modum accuſationis; ſecus ſi per
uiam exceptionis: ut notatur in c.dilectus.de purga. ca-
non. ut ibi in glo. purget ſuper fama. pro prima parte hu
ius deciſionis uide ſuprà dec.1.de rer.permu.

Additio.

a Nota quòd licèt hic ſuperſcriptio ſit. Deciſio. 4. aliàs
520.non tamen eſt deciſi.ſed pars deciſionis præceden-
tis quæ eſt 3.aliàs 520.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato quomodo & qualiter ſubtrahantur fructus beneficiorum ſuorum.*

DECISIO V. aliàs 521.

1 NOta,† quomodo, & qualiter ſubtrahantur clerico
excommunicato fructus beneficiorum eccleſiaſti-
corum: uide Inn. in c. paſtoralis. de appellatio. ſed
Hoſt.contrà in ſumma de clerico excom.§.1.uer. ſed nũ
quid.& de ſenten.excom.§.quis ſit effectus.uer. ſed nun
quid.& per Archi.de reſcr.c.ult.li.6.& per Io.And.de re-
iu.cum quid prohibetur.lib.6.& de cle. exc. mini. uide
In.de coh.cle.& mul.ſicut.de accuſ.qualiter.2.

De Sententia excommunicationis.

SVMMARIA.

1 *Excommunicari non poſſunt ſingula perſona capituli, licèt ut capitulum facientes apprehenſæ fuerint, ſi mandetur citari ſub pœna excommunicationis decanum, & capitulum.*

2 *Procurator capituli an appellat pro qualibet ſingulari perſona capituli?*

DECISIO I. aliàs 315.

1 NOta,† quòd ubi mandatur citari Decanus, & capitulum alicuius eccleſiæ ſub pœna excommunicationis, ſi ſunt certi canonici facientes capitulum, & illi apprehendatur tales, ut ſingulares perſonæ non poſſunt excommunicari: licet citati fuerint tanquam capitulum facientes: quia aliud eſt gerere uicem capituli, & aliud uicem ſingularum perſonarum: quia quælibet perſona ut ſingularis perſona non punietur. ſic notatur per Inn. in c. eam te. de reſcri. uerun
2 tamen † procurator capituli poſſet appellare pro qualibet ſingulari perſona capituli. uide quod notatur in l. 2. ff. quod cuiuſque uniuer. licet Inn. uideatur notare contrarium in c. Romana. de ſen. excom. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus poteſt in curia Romana indifferenter commiſſionem impetrare, ſed repellitur ab agendo.*

DECISIO II. aliàs 594.

1 DIc etiam,† quòd excommunicatus maiori excommunicatione indifferenter commiſsionem alicuius cauſæ in curia Romana impetrare poteſt. & ita obſeruatur: ipſe tamen poteſt repelli ab agendo, ſi opponatur ei excommunicatio de iure. in c. cum inter priorem. extrà de excep. & de ſenten. excom. c. cùm pro cauſa. de reſcri. ipſo iure. lib. 6.

SVMMARIA.

1 *Auditor non abſoluat ad cautelam ſine ſpeciali commiſſione: ſed iudex extra curiam ſic ſibi ſimpliciter abſolutio committatur.*

2 *Iudex cui eſt commiſſa cauſa cum facultate abſoluendi impetrantem commiſſionem, poterit illum ad cautelam abſoluere.*

DECISIO III. aliàs 810.

1 SCiendum eſt,† quòd nullus Auditor ſacri Palatii poteſt abſoluere ad cautelam, niſi ſibi ſpecialiter committatur à domino Vicecancellario: ſecus eſt tamen ſi
2 † aliqua cauſa, ſeu abſolutio committatur extra curiam Romanam alicui, quòd abſoluat aliquẽ uel aliquos ſimpliciter: quia tunc talis commiſſarius poteſt abſoluere nihilominus ad cautelam. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato abſolutio ad cautelam difficilius conceditur, quàm abſolutio ſimpliciter.*

DECISIO IIII. aliàs 811.

a
1 SCiendum ᵃ eſt,† quòd ſi aliquis petat abſolutionem ad cautelã ab aliquo domino Auditore ſacri Palatii ex commiſsione ſibi ſpecialiter facta, debet primò uidere an poſt appellationem fuerit excommunicatus, ſecundum Io. And. in c. uenerabilibus. de ſenten. excõ. lib. 6. Si autem petatur abſolutio excõmunicationis ſimpliciter: tunc ſine aliqua informatione impeditur abſolutio, uel beneficium abſolutionis temporibus retroactis. Hodie uerò anno domini milleſimo 375. non impenditur per Auditorem cauſæ, niſi cũ aliqua informatione facta de excommunicatione prædicta.

ADDITIO.

a Sciendum. Adde ſuprà in no. de renun. 3. circa medium.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato non poteſt conferri beneficium. Et ſuſpenſus à canone celebrans non fit irregularis: ſecus ſi ab homine. 2.*

DECISIO V. aliàs 303.

1
2 NOta,† quòd excommunicato ᵃ ipſo iure non poteſt conferri beneficium. & uidetur text. in c. poſtulaſti. de cleri. excommuni. miniſtrã. licèt poſſet dici, quòd c. illud loquitur in excommunicato ab homine: ſecus ſi à iure. ar. no. in c. ſi celebrat. e. ti. licet prima opinio teneatur, quia c. 1. de reſcr. li. 6. loquitur indiſtinctè, quando excommunicatio fertur in certam perſonam: & quia ſententia iuris imponitur propter crimẽ plus ligat. ar. no. in c. peruenit. de exceſ. præla. ſed quantum ad ſuſ
2 penſionem fit differentia: quia† ſi ſuſpenſus à canone celebrat, non eſt irregularis, ſicut ſi ab homine: ut notatur in c. ſicut. in fi. de coha. cleri. & muli. per Inn. uide dec. xj. ſuprà de probatio.

ADDITIO.

a Excõmunicato. Adde Staph. in tra. de lite. gra. & iuſti. fo. 82. uer. uerior tamen uidetur.

SVMMARIA.

1 *Abſolui poteſt quis ad cautelam, licèt cauſam excommunicationis non alleget.*

2 *Appellans ab aſſignatione loci non tuti ſufficit quòd dicat ſe appellaſſe, quia locus non eſt tutus.*

3 *Appellans ab aliquo grauamine ad Papam, neceſſariò non tenetur exprimere cauſam.*

4 *Iudex datus in ſecunda inſtantia an abſoluat excommunicatum in prima inſtantia?*

DECISIO VI. aliàs 60.

1 NOta,† quòd ubi pars dicit ſe excommunicatam & petat ſe abſolui, & non aſsignat cauſam quare eſt excommunicata, quòd iudex habet talem partem abſoluere ad cautelam; poſito quòd cauſa excommuni
2 cationis nõ allegetur: ut dicitur in ſimili, quòd † ubi quis appellat ab aſsignatione loci non tuti ſufficit quòd di
3 cat appello, quia locus non eſt tutus. Idem eſt † ubi quis appellat à grauamine: quia nõ eſt neceſſe quòd cauſa exprimatur: ut no. Inn. in c. ſignificantibus. de no. ope. nunci. ſed contrà facit. c. dilectus de reſcr. & Io. An. uidetur dicere contrarium, ſcilicet, quod ubi appellatur à grauamine debet cauſa exprimi in c. appellanti. de app. in cle. & quod pars non habeat aſsignare cauſam, quare eſt excommunicata facit l. fi. de anna. exc. cum ſi. ad quod no. per Ar. de app. c. cordi. ſuper uerbo, cauſam. lib. 6. quia quòd cauſa exprimatur habet locũ quando appellatur ad Papam ſecundum unam opinionem. & uide infrà de. 7. 12. & 19. hoc ti. & circa ſolutionẽ expenſarum, uel cautionem præſtandam uide dec. ulti. infrà eo. tit. Et an iu
4 dex† datus in ſecunda inſtãtia abſoluat excommunicatũ per primum iudicem datum in prima inſtantia, uide infrà dec. 24. & 25. hoc ti. & dec. 6. ſuprà de for. compe. & dec. 29. ſuprà de iud.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus non abſoluitur ad cautelam licet alleget ſe exemptum: ſi excommunicator eſt in poſſeſſione excommunicandi, & ſi ageretur ſuper poſſeſſione.*

DECISIO VII. aliàs 126.

1 NOta,† quòd ubi epiſcopus excommunicat & eſt in poſſeſsiune excòmunicandi, ut, quia excommunicat ſubiectum, niſi probetur exemptio, excommunicarus pendente lite non deber abſolui ad cautelam: ut not. Ino. in c. ſolet. de ſen. excom. ſuper uerbo pro manifeſta. ſecus eſſet ſi ſuper poſſeſsione, in qua epiſcopus dicebat ſe eſſe uerteretur dubium: quia poſito quòd de iure poſſet excommunicare, niſi probaret ſe in poſſeſsione, præſtaretur abſolutio ad cautelam: ut uidetur notaxe Inn. in c. uenerabili io ſi. de cenſi. & io c. apoſtolicæ. de exce. uide ſuprà dec. 6. & circa abſolutionem expenſarũ uel cautionem præſtaodam, uide infrà dec. ultimam.

SUMMARIA.

1 *Excommunicatus poteſt beneficium acceptare, licet ſibi non poſſit prouideri.*
2 *Depoſitus retinet illa quæ ſunt iuriſgentium.*
3 *Acceptatio non uidetur actus ſpiritualis, ſed extraiudicialis.*
4 *Excommunicatus an poſſit optare præbendam.*
5 *Optio non uidetur noua collatio.*
6 *Præbenda obtata loco primæ habetur.*
7 *Excommunicatus æquiparatur deportato.*
8 *Deportatus poteſt optare, & eligere.*
9 *Filiusfamilias optare non poteſt.*
10 *Excommunicatus priuatur fructibus præbendæ.*
11 *Excommunicato an beneficium conferri poſſit.*

DECISIO VIII. aliàs 116.

1 NOta,† quòd a excommonicatus poteſt beneficium
2 acceptare: quia licèt excommunicato non poſsit
prouideri, nec ſibi ius acquiri in beoeficio: tamen
illa quæ ſunt præparatoria iuris uidetur quòd poſsit facere, cum ſit ſolùm prohibitus ad rempus. ar. l. ſi quis officium. ff. de ritu nup. & quia in acceptatione non eſt niſi quædam declaratio uoluntatis de quo non eſt mirum,
2 quòd excommunicatus ad talem ſit habilis: quia † etiam
deportatus retinet illa, quæ ſunt iuriſgentium. l. quidam
3 ff. de pœnis. & quia † acceptatio uidetur actus non ſpiri
tualis, ſed extraiudicialis: & propter iſta uoluerunt ali
4 qui dicere, quòd † excommunicatus poſsit optare præ-
bendam, ſi alias iure conſuetudinis competat ſibi optio:
5 quia† optio nõ uidetur noua collatio: ut in c. ſi. cũ ibi no.
6 per Ar. de cõſue. li. 6. quia† præbenda quæ optatur, loco
primæ habetur. ar. l. ſi donare. de don. inter uirũ & uxor.
7 Itẽ† æquiparatur deportatus excõmunicato: ut no. in l.
8 eius qui. ff. de teſt. Inſt. de capi. dimi. §. minor. Sed† depor
tatus poteſt eligere, & optare: ut l. ex teſtamẽto. §. ſi quis
rogatus. ad Treb. ergo & excommuoicatus. licet contra
9 uideatur, quia † ſi filiusfamil. optare nõ poteſt: ut l. Iulia
10 nus. de leg. 1. & † quia excõmunicatus priuatur fructi-
bus præbendæ, nec ipſos etiam facit ſuos, ut c. paſtoralis. de appel. multò minus uidetur, quòd præbendã poſſit optare, quia uidetur res ſpiritualis, uel quia ſpirituali eſt annexa: ut no. Archi. in c. gratia. in prin. de reſcrip. lib.
11 6. & uide ſuprà eod. dec. 5. ubi tractatur † an excommu-
nicato poſsit conferri beneficium. & uide deciſ. 9. & 12. infrà eod. deciſ. 5. ſuprà de exceptio.

ADDITIO.

a Excommunicatus. Adde ſuprà in no. de conceſ. præb. dec. 5. Staphi. de lite. gra. & iuſt. fol. 95. uer. an autem. & an poſsit optare uide Aeneam de Fal. in trac. ſuo reſerna. in 4 q. 1. in 5. effectu. fol. 5. uer. quintus caſus. & an executor excommunicatus poſsit acceptanti de beneficio prouidere, uide dec. 9. proximè ſequentem; & adde dec. 28. infrà eo.

SUMMARIUM.

1 *Executor excommunicatus an poſſit prouidere acceptanti beneficium.*

DECISIO IX. aliàs 128.

1 NOta,† quòd executor a excõmnnicatus poteſt pro
2 uidere de beneficio, maximè ſi ille, cui fuerit facta
ignorat eum excommunicatum: quia non inſpicitur perſona quæ prouidet: ſed cui acquiritur prouiſio. argu. l. ſi legatum. ff. quibus mod. uſusfruct. amit. ad Trebe. l. cogi. §. hi qui ſolum. de lega. 2. l. ſi. ſi quis aliqnem teſta. prohi. l. 3. §. ſed ſi legatum. licèt faciat contrà c. poſt ceſſionem. de proba. ſed non obſt. quia ibi eſt alia ratio quã hic, propter participationẽ. uide dec. 2. ſuprà de iure pat.

ADDITIO.

a Executor. Adde Felyn. in c. ad probandum. circa princ. de re iudi. Fran. io c. pia. in prin. col. ſecundæ. uerſi. circa primum. de excep. in 6.

SUMMARIUM.

1 *Excommunicatio ſine monitione per ordinarium lata, tenet: ſecus ſi per delegatum.*

DECISIO X. aliàs 139.

1 NOta, † quod excommunicatio debet fieri monitione præcedente. Si tamen feratur non præcedente monitione, tenet. ut no. Inno. in c. illud. de cler. excomm. miniſtran. quod eſt uerum, ſi feratur per ordinarium: ſecus ſi per delegatum. deciſ. 23. infrà eod.

SUMMARIUM.

1 *Excommunicationem non probat abſolutio.*

DECISIO XI. aliàs 146.

1 NOta, † quòd contra illum, qui petit ſe abſolui, non probatur excommunicatio propter hoc, quòd petit ſe abſolui: niſi legitimis documentis probetur excommunicatio: ut no. Innocen. in c. dilectus. de ordi. cogni. gloſ. penul. uerſi. ſed dices. & Archidiac. in c. pia. ſuper uerbo, probauit. in fin. de except. li. 6. ut tenet glo. Ber. in c. uenerabilem. de elect. Et uide deciſ. 5. ſuprà de exceptio.

SUMMARIUM.

1 *Abſolui an debeat reus conuentus ratione beneficij contra quem actor opponit de incurſu in excommunicationem ab executoribus latam: licet non probauerit ſententiam excommunicationis fuiſſe iniuſtam?*

DECISIO XII. aliàs 329.

1 NOta, † quòd ubi aliquis conuenitur ratione beneficii, & dicitur per partem aduerſam conuentum, & reum in ſententiam excommunicationis ratione proceſſuum factorum ab executoribus incidiſſe, talis conuentus ſi petat ſe abſolui à ſententia proceſſuum latorum, ſi quas incurrit, abſoluendus eſt per Auditorem, poſito quòd non petat ad cautelam ſe abſolui, ſecundũ illa quæ notan. per Innocen. in c. per tuas. de ſentent. excom. nu. ſuper uerbo, conſueuit. uerſi. tamẽ ſi nellet. licet Ber. & Hoſtien. in c. cùm inter. de exceptionib. uideâtur notare, quòd talis non abſoluendus, donec ſententiam excommunicatioois latam iniuſtam probauerit.

SUMMARIUM.

1 *Abſolutio non impartitur, niſi contrito & petenti: & proptereà prior non poteſt petere abſolutionem pro monachis, uel ſubditis ſuis abſentibus.*

DECISIO XIII. aliàs 329.

1 NOta,† quòd Prior,[a] qui ſe petit abſolui, ut dictum
2 eſt, licet poſsit in propria perſona: non poteſt tamē petere pro monachis abſolutionem, uel ſubditis ſuis abſentibus, niſi ad hoc habeat mandatum iuxta notata in c. cùm deſideres. de ſententia excommunicatio. per Innoc. & quia abſolutio non debet dari, niſi contrito & petenti. uide ſuprà deci.6.& 8.

ADDITIO.

a Nota quod prior. Et quid de canonico, uide Fel. de exce. uerſic. dixit enim. Et not. quòd hæc dec. eſt pars præcedentis.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus antequam abſoluitur, non tenetur reſpōdere ſuper eo, quòd iniuſtè fuit excommunicatus:*

DECISIO XIIII. aliàs 31.

1 NOta† quòd ubi aliquis eſt excommunicatus, & cōuenitur ſuper eo, ſuper quo eſt excommunicatus non tenetur reſpondere antequàm abſoluatur, dū modò oſtendat, quòd iniuſtè fuerit excomunicatus: ut notatur in c. cùm inter. in prima glo. de exceptionibus.

SVMMARIA.

1 *Excommunicari non poteſt hæres, uel ſucceſſor ex proceſſu habito contra defunctum.*

2 *Hæres tenetur ex contractu defuncti: & pœna committitur in perſonam ipſius.*

DECISIO XV. aliàs 338.

1 NOta,† quòd ex proceſſu habito contra defunctū, non excommunicatur hæres, ſeu ſucceſſor ſine noua monitione: ut l. ſi ſeruus. ff. de his qui not. infa. quia ſententia excommunicationis fertur propter contumaciam, quæ non poteſt allegari contra hæredē: quia qui in ius ſuccedit alterius, iuſtà &c. ut l. qui in alterius.
2 ff. de regu. iur. & † licèt hæres teneatur ex contractu defuncti: & pœna committitur in perſonam hæredis: ut l. ad rem. de uerbo. oblig. & l. fi. de nau. fœ. tamē actus merè concernens perſonam nō ita tranſit de perſona defuncti ad hæredem, ſicut alii actus: ut dicitur in pacto perſonali. ff. de pact. l. iuriſgentium. §. pactorum. Vnde antequàm aliquis excommunicetur, oportet, quòd perſonaliter moneatur, nec ſufficeret, citatio ad domum: ut no. in c. fi. de eo qui mit. in poſ. per Innocen.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus an dicatur pro manifeſta offenſa prælatus, qui dixit ſe nolle parere literis contra ſe ad beneficium impetrantis, quamuis intimatis proceſſibus prius dixerit ſe uelle parere?*

DECISIO XVI. aliàs 352.

1 NOta,† quòd ſi prælatus, contra quem literæ ad beneficiū ſunt impetratæ, intimatis proceſsibus executis dixit ſe uelle parere, & poſt ex cauſis probabilibus dicat ſe parere nolle, appellando, & ideò excommunicetur, non uidetur excommunicatus pro manifeſta offenſa.

SVMMARIA.

1 *Exceptio excommunicationis poſt tres ſententias interlocutorias conformes latas ſuper deuolutione cauſæ, an admittatur?*

2 *Clemen. ut calumnijs. de ſent. & re iudic. an habeat locum in ſententijs interlocutorijs?*

DECISIO XVII. aliàs 417.

1 NOta,† cauſa fuit pronūtiata deuoluta per tres interlocutorias: nunc impugnans deuolutionem prætendens nullitatem pronuntiatorum, & proceſſus ex tunc habiti, dicit partem quæ impetrauit commiſsionem fuiſſe tempore impetrationis excommunicatam: quæritur an ſit audiendus? Et uidetur quòd non, donec dictæ interlocutoriæ obtinuiſſent effectum ſuum. per c. ut calumniis. de ſen. & re iud. in cle. Fuit dictū quòd audiretur quia præiudicialis erat exceptio. Item quia poſt finitum proceſſum, & poſt finitam cauſam eſſet audiendus: ergo & nunc, antequam ulterius procederetur erat meliùs eū audire, & minus malū eſſet, quàm poſt finem cauſæ, ut lites breuiarentur: nec tres interlocutoriæ quæ latæ fuerant, ualere potuerunt: quia nullæ erant. argu. l.
2 ſi expreſsim. de appellat. Nec obſtat† cle. ut calūniis. quia loquitur in diffinitiua: ſed caue, quia etiam habet locū in interlocutoriis: ut ibi not. ſuper uerbo, ſententias. & ibi eſt diuerſa ratio quàm hic. ut patet ex illo tex. uide dec. 13. & 14. ſuprà de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum an relaxetur ad cautelam præſtita cautione ſicut relaxatur ſententia excommunicationis?*

DECISIO XVIII. aliàs 435.

1 NOta † utrùm c. cùm contingat. de offic. delega. §. penulti. & fin. habeat locum in ſententia interdicti: uidelicèt [a] an ille, qui iniuſtè in ſe latam ſententiā interdicti conqueritur, debeat abſolui, ſi pars aduerſa cōtradicat lite ſuper hoc pendente: dum tamen uelit cauere de parendo mandatis eccleſiæ. ſicut ſi abſolueretur a ſententia excommunicationis? Quidā dixerūt quòd nō donec docuerit de iniuſtitia ſententiæ: quia non eſt eadē ratio periculi, uel communionis uitandæ, ſicut in excōmunicato. Pro quo de ſententia excommuni. præſenti, cum ibi nota. lib. 6. ſed per ibi not. uidetur diſtingui poſſe de interdicto lato in perſonam, uel in loco, cùm ibi diſtinguitur quò ad beneficium abſolutionis ad cautelam. Item quia præſumendum eſt pro ſententia, iudicis, &c. Tamen de facto obtinuit contrarium. & in iſta opinion. fuit maior pars Dominorum, quia ſatis eſt magnū, & ſufficiens periculum in interdicto: ut æquitas dicti c. cùm contingat. locum habeat. nec per hoc aliquid de iuſtitia deperire poteſt parti aduerſæ: imò eſt eius utilitas, ex quo ille cauere uult de parendo iuri. Pro hoc de appel. c. quia fronte. ubi aliqui reputant expreſſum, ſed nō eſt, qua licèt quæratur de ſententia excommunicationis, & interdicto: ſolùm reſpondet de excommunicatione, & non de interdicto, & magis poſſet induci in cōtrarium, niſi diceretur quod quaſi ex ſufficienti paritate rationis, quòd reſpondet de excommunicatione, uidetur de interdicto etiam reſpondiſſe, & uide Ioan. And. in c. ſolet. uerſi. ad quartam. de ſenten. excommu. lib. 6. uide deciſ. ſequentem.

ADDITIO.

a Sententia interdicti. Adde deciſ. 9. hoc titul. ſuprà in nouis. Et an interdictum particularis eccleſiæ poſsit relaxari ad cautelam uide per ſcribent. in c. præſenti hoc tit. li. 6. & ibi Geminia. tenet quòd ſic.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum præſtita cautione relaxatur, ſicut abſoluitur ſimpliciter excommunicatus.*

2 *Interdictum non poteſt ſuſpendi, niſi in totum relaxetur ſententia.*

DECISIO XIX. aliàs 77.

1 NOta,† quòd ſecundū quod excommunicatus ſimpliciter abſoluitur præſtita cautiōe de ſtādo iuri: ut c. cū cōtingat. de offi. deleg. ita habet locū dictum

e. in

a c.interdicto,ſcilicèt quòd relaxetur interdictum. a ut c,
qua fronte de appel.& no.Inno.in c.ad hoc.eod.titu.li-
cet aliqui dicant contrarium per c. præſenti.de ſenten.
excom.li.6.cum ibi not.per Archi. Sed dic quòd ibi lo-
quitur in abſolutione ad cautelam,in qua aliud ſeruatur
quá in abſolutione ſimplici.iuxta notata in c.ſolet.de ſē
ten.excom.li.6.iuncta.c.cùm cōtingat.allegat. Vel dic,
quòd ubi interdictum petitur ab initio relaxari per illū,
cui per culpam eſt latum: tunc poſſet habere locum d.
c.cùm contingat.quia talis poteſt cauere de ſtando iuri.
Nec in iſto caſu haberet locum d.c.præſenti. quia ceſſat
ratio reddita ibi per Doctores. Vbi autem peteretur rela
xari per alium,quàm per illum,propter quem eſt latum
tunc uidetur quòd non habeat locum d.c. cùm contin-
gat.quia iniuſtè peteretur cautio de ſtando iuri,& de ſa
tisfaciendo ab illo,qui non fuit in culpa,nec eſt obliga-
tus:& ideò non mirum,ſi in iſto caſu non fiat relaxatio,
ſicut fit abſolutio:quia non eſt tantum præiudicium in
interdicto,ſicut in ſententia excommunicationis:ut no-
ta per Ioan.Monach.in allegat.c.præſenti.ad quod c.non
a eſt.de ſpon.Item † interdictum non poteſt ſuſpendi,po-
ſito quòd nō relaxaretur ſententia,& nō poteſt ſuſpēdi,
niſi in totum relaxetur:ideò non tantum præiudiciū: ut
no.Ioan.Andr.in alleg.c.præſenti. & uide ſuprà deci.6.
& 18.hoc tit.

ADDITIO.

a Relaxetur interdictum. De hoc uide per do.de S.Gemi.
in c.præſenti.de ſenten.excommu.li.6.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio non requiritur,ubi petitur declarari aliquem incidiſſe in canonem, ſi quis ſuadente diabolo. 17 quaſt.4.*

DECISIO XX. aliàs 504.

1 NOta,† ſi petatur quis declarari per ordinarium inci-
diſſe in canonem,ſi quis ſuadente 17.q.4. quia per
cuſsit clericum ad finem,quòd denuntietur publi-
cè excommunicatus & euitetur à Chriſti fidelibus: non
requiritur litis conteſtatio,licèt ordinarius, qui eſt exe-
cutor canonis,debet parte uocata,& cum cauſæ cogni-
tione ſummariè procedere,& de hoc inquirere:ut legi-
tur & no.in cle. præſenti.de cenſi.& de ſenten. excom.
præſenti.& de pœn.c.1.& ſeq. ſuper uerbo, conſtiterit.
per Io.And.& Pau.in clem.& Io.And.in c.1.de offi. de-
leg.in cle.ſuper uerbo,repererit.de conſang.& affi.c. 1.
in cle.tamen quia hic nihil petitur adiudicari, uel auffer
ri,quia hic proceditur ſummariè,& ſic nulla fit litis con
teſtatio. Pro quo alleg.no.Inn.in c.fi.de offi.iudi.& c.ad
noſtram.1.de iureiu.per c.ſacro.de ſen. excommunic. &
no.in c.quoniam frequenter. §. in aliis. ut lite non con-
teſta.& c.tuæ.per Ber.Specul.tamen tenet contrarium,
quòd etiam in ſummariis requiritur litis conteſtatio.de
offi.iudi.§.fin.uerſi.ſed quæritur.

SVMMARIVM.

1 *Impetrantis beneficia non admittitur exceptio generalis excommunicationis oppoſita:& hoc in excommunicatione lata ab homine.ſecus ſi à iure.*

DECISIO XXI. aliàs 519.

1 NOta, † quòd non admittitur exceptio excommunicationis contra impetrantem, quando allegatur generalis excommunicatio: ut quia lata per proceſſus generales ab homine:ſecus ſi à iure:ut quia diceretur, quod iniecit manus uiolentas in clericū:quia tunc admitteretur talis exceptio:quia plus delinquit in legē, quàm in hominem.argu. l. ſi libertus ſe minorem. ff. de iure patr. Nec obſtat l.Celſus.de arbi.quia ibi delinquebat cōtra legē,& hominem ſecundum bonū intellectū.

DECISIO XXII. aliàs 524.

NOta quòd excommunicatus coram Auditore &c. Similis eſt deci.xj. hoc tit.ſuprà in no.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio delegati non præmiſſa monitione canonica eſt nulla ipſo iure.*

DECISIO XXIII. aliàs 559.

1 VTrùm † excommunicatio a delegati canonica moni
a tione non præmiſſa ſit nulla ipſo iure? Quidam di-
cunt,quòd ſic.per notata per Archid.de offi. deleg.
c.1.in fi.lib.6.licèt ſecus in ordinario:ut notatur in c. Ro
ma.§.ſed nec ſpecie.de ſenten.excomm.cum ibi notatis
per Archid.& per glo.in c.ſacro. in princip. eodem titu.
& 2.quæſtione 1.in ſumma. Pro hoc, ſcilicet, quòd non
teneat ſententia delegati.bene facit quod notat Archi-
diaco.de offi.ordi.Romana.ſuper uerbo, non attentent.
& de ſenten.excommu.Romana.§ in uniuerſitatem. ſu
per uerbo,prohibemus.lib.6.& C. de legib.non dubiū.
ſed contrarium credo.

ADDITIO.

a Excommunicatio. Adde deci.10.ſuprà eod.titu.

SVMMARIVM.

1 *Auditor ſecundæ inſtantiæ non abſoluit excommunicatū ab Auditore primæ,niſi uiſis actis primæ inſtantiæ.*

DECISIO XXIIII. aliàs 602.

1 TEnent Domini Auditores ſacri Palatii,† quod ſi aliquis procurator petit ſe abſolui ab excommunicatione coram Auditore ſecundæ inſtantiæ lata ab Auditore primæ inſtantiæ,debet primò uidere acta primi Auditoris,ſi fecit bene:& tunc remittat eum abſoluendum ad Auditorem: ſi uerò malè fecit:abſoluit eum incontinenti:in dubio ſi uidetur, abſoluatur: ne lis nimis differatur propter excommunicationē procuratoris. uide deci.22.ſuprà iſto titu.

SVMMARIVM.

1 *Abſolui poteſt excommunicatus in perſonam procuratoris habentis ſpeciale mandatum ad hoc.*

DECISIO XXV. aliàs 656.

1 NOta,† quod domini Auditores ſacri Palatii non cōſueuerunt abſoluere excōmunicatos ratione cauſæ eis commiſſæ,niſi excommunicati ſint præſentes in curia,uel habeant in eadem ſufficientem procuratorem:tunc enim poſſunt abſoluere, ſecūdum Innoc. in c.cùm deſideres.de ſenten.excommu.licèt ibidē teneat contrarium Hoſtien.ſed dictum Innocen.ſeruat ſacrum Palatium.uide ſuprà dec.6.hoc titu.

SVMMARIVM.

1 *Auditor non dat literas abſolutionis præceptorias,ſed intimatorias.*

DECISIO XXVI. aliàs 672.

1 NOta, † quòd ſi aliquis dominus Auditorum ſacri Palatii abſoluit aliquem in aliqua cauſa ſibi commiſſa ſimpliciter,uel ad cautelam,& pars abſoluta petit fieri literas mādandas ad partes,quod denuntiēt talē fore abſolutum: quòd non poteſt hoc mandare,ſed bene poteſt facere literas intimationis, quòd talis abſolutus,&c.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus cum actore excommunicato ualet, ſi non opponatur.*

DECISIO XXVII. aliàs 718.

1 DIct quòd ſi agatur in aliqua cauſa cum actore excõmunicato, quòd ualet, quòd agitur cũ eo, niſi excipiatur. pro hoc facit c. 1. de ſeſer. li. 6. & ita ſeruat Rota. de hoc in c. prudentia. §. ſexto. de off. dele. & c. pia. de exceptio. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus poteſt acceptare beneficium ſed non poteſt ſibi per executorem prouideri.*

DECISIO XXVIII. aliàs 720.

1 NOta, † quòd excommunicatus maiori excommunicatione poteſt acceptare beneficium uacans ratione gratiæ, ſi quam habet: prouiſio uerò non poteſt ſibi fieri per ſuum executorem. iuxta c. poſtulaſti. de clerie. excommunicat. miniſtran. & ita etiam ſeruat Rota. Et licèt dictus excommunicatns acceptauerit beneficiũ & etiam prouiſum fuerit per ſuum executorẽ de ſuo beneficio uacanti, & ſecundus acceptauerit, & prouiſum fuerit per ſuum execntorem, qui eſt in poſſeſsione dicti beneficij. & licèt primus expectans habuerit unam ſententiam pro ſe uel duas in prima, uel ſecunda inſtantia: obiectus tamẽ excommunicationis non fuit oppoſitus: in tertia uerò fuit admiſſus ad probandum dictam excommunicationem: qua probata Auditor tertiæ ſententiæ abſoluat ſecundum acceptantẽ, & poſsidentem dictum beneficium ab impetitione primi acceptantis: nec dicendo in ſua ſententia de prædictis duabus ſententiis latis pro primo acceptante. & in hoc concor. Rota dominorum Auditorum ſacri Palatii, ſicut fuit de facto in cauſa excommunicati & ſecundo acceptan. & poſsidẽ. pro quo tuli ſententiam. uide deci. 8. ſuprà eod.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ut perſonaliter in cauſa criminali criminaliter intentata compareat, ſi non ueniat, excommunicatur: ſecus ſi ciuiliter.*

DECISIO XXIX. aliàs 724.

1 NOta, † quòd ſi aliquis fuit citatus in alqua cauſa criminali perſonaliter: ſi agatur criminaliter, & non ueniat, poteſt excommunicari: ſecus autem ſi agitur ciuiliter de crimine. & ad hoc facit c. ueniẽs. de accuſationibus.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus an poſſit abſolui tempore feriato pendente termino ad dicendum contra commiſſionem pro ſe præſentatam?*

DECISIO XXX. aliàs 785.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi aliqua cõmiſsio impetratur, & præſentetur domino Auditori ſacri Palatii tempore feriato, qua præſentata aſsignatur terminus ad dicendum contra commiſsionem ad primam diem iuridicam, & ſi pendẽte illo termino petatur abſolutio ad cautelam, uel ſimpliciter: quòd pendente illo termino non debet dari illa abſolutio: ſed poteſt aſsignari terminus ad illum actum ſolùm faciendum tempore non feriato ad diem, qua ſedebunt in ſacro Palatio, & in prædicta die aſsignata non dentur exceptiones generaliter cõtra commiſsionem prædictam; tunc dictus Auditor poteſt abſoluere, prout erit iuris & rationis: aliàs pendente dicto termino ad dicendum contra commiſsionem Auditor non poteſt abſoluere. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Arreſtatus qui receſſit, non debet excommunicari, niſi citetur per audientiam contradictarum ad hoc.*

DECISIO XXXI. aliàs 823.

1 SCiendũ eſt, † quòd quãdo aliquis eſt arreſtatus in curia pro aliqua cauſa, & recedit illicentiatus, & petatur per partem excõmunicari: quòd incõtinenti nõ debet excõmunicari, imò eſt anteà citandus per audientiam contradictarum.

SVMMARIA.

1 *Metus excommunicationis iniuſtæ excuſat eum, qui conteſtatur litem cum proteſtatione.*

2 *Excommunicatio iniuſta eſt iuſtus metus.*

DECISIO XXXII. aliàs 490.

1 NOta, † ſi aliquis conteſtetur litem ſuper libello, cui obſtãt exceptiones, uel aliàs propter ſui ineptitudinem, non eſſet reſpondendum metu excommunicationis ſibi cõminatæ, ſi de hoc proteſtetur, metus eũ. excuſat, & iudex grauat: quia licèt metus excommunicationis iniuſtæ non excuſet, ut not. Ber. in c. cùm dilectus.
2 quod metus cauſa. tamen † iniuſta excommunicatio eſt iuſtus metus: ut ibi not. Hoſtien. & Io. And. & ſic loquitur glo. 2. Ber. in c. olim. 3. de reſtitutione ſpoliatorum.

ADDITIO.

Adde dec. 10. ſuprà hoc tit. in nouis.

DECISIO XXXIII. aliàs 456.

1 NOta ſi petatur abſolutio. &c. Similis eſt deciſ. 2. hoc eod. tit. ſuprà in nouis.

De Verborum ſignificatione.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, & cætera, non extenditur ad clauſulas ſubſtantiales.*

DECISIO I. aliàs 353.

1 NOta † quòd uerbũ, & cætera, poſitum in protocollo, non ſe extendit ad clauſulas ſubſtantiales per notata per Innocentium in c. fraternitatis. de hæte.

SVMMARIVM.

1 *Annum domini curia Romana computat in feſto natiuitatis eiuſdem.*

DECISIO II. aliàs 809

1 SCiendum eſt, † quòd curia Romana quolibet anno computat annum domini in feſto natiuitatis eiuſdẽ.

SVMMARIVM.

1 *Data in bullis apponitur ſub die datæ ſupplicationis, non examinis.*

DECISIO III. aliàs 667

1 SCiendum eſt, † quòd quando dominus Vrbanus Papa quintus facere uolebat gratiam iuxta formam, dignum arbitramur, ad ſupplicationem alicuius de be

neficio

neficiô uacante, uel uacatnro, & committebatur examinatio alicui, quòd ſi iouenıatur idoneus: tunc ponebatur data in litera apoſtolica diei ſupplicationis datæ, & non diei in qua facta fuerat examioatio.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans primus in forma communi præfertur ſecundo in forma ſpeciali.*

DECISIO IIII. aliàs 127.

1 NOta, † quòd primus in data in forma communi præfertur ſecundo in forma ſpeciali. de quib dic ut no. per Ioan. Andr. in c. unic. de conceſsio. præbend. in cle.

SVMMARIVM.

1 *Dubia in cauſa debent dari partibus præſentibus.*

DECISIO V. aliàs 793.

1 SCiẽdũ eſt, † quòd in ciuitate Romana eſt cõſuetudo, quòd iudex in cauſa dat dubia præſentibus partibus: & ſi oon faceret, ſuſpectus haberetur. & ideò communiter quando aliqua debent poni in relationibus in ſacro Palatio per partes, uel aliquam partium, dantur dubia cauſæ aliquoties Auditori, uel Auditor dat eis.

SVMMARIVM.

1 *Actore non probante reus etiam ſi nihil petat, debet abſolui: & perpetuum ſilentium ſuper moleſtatione actoris imponi.*

DECISIO VI. aliàs 461.

1 NOta † actore [a] non probante ſeruatis terminis reus
a ab impetitione actoris, licèt nullam petitionem dedeır, poteſt & debet abſolui. per regul. actore non probante &c. & quia trahendo reum in cauſa ſatis impetinit, & moleſtauit, & impedinit: & ideò poteſt, & debet actori etiam ſuper huiuſmodi moleſtationibus perpetuum ſilentium imponi. de probationib. licet.

AODITIO.

a Nota actore &c. Hæc dec. etſi hic malè collocata ſit: eam tamen habe ac ſi ſuo proprio titulo (qui eſt de probationibus) poſita foret.

SVMMARIA.

1 *Citatus ſi non compareat, nec minus qui eum citari fecit, quid agendum.*

2 *Abſolutio ab impetitione non conceditur ob ſolam contumaciam actoris: ſed requiritur quòd iterato citetur ad uidendum abſolui reum ab impetitione 2.*

3 *Actor ſi fuerit contumax, condemnabitur in expenſis. neque audietur niſi præſtita cautione.*

4 *Reus non abſoluitur ab inſtantia iudicij, niſi citato ad hoc actore.*

DECISIO VII. aliàs 886.

1 NOta, † quòd [a] ubi aliquis trahit alium ad iudiciũ,
a aliquando reus in termioo comparet, & actor non: aliquando econuersò: aliquando neuter ipſorum. ſi neuter, tunc circundncitnr edictum, & cc mpenſatio contumaciæ hincinde fit: ut l. ſi ambo. ff. de compenſa. ſi autem actor comparuerit, & reus non: aut terminus eſt peremptorius, aut non. ſi peremptorius, tunc poteſt excommunicari. ſi non eſt peremptorius, poteſt fieri condemnatio in expenſis. & de hoc no. c. fin. de dolo & contumacia. & in c. querelam. de procnratoribus. Si autem reus comparuerit, & actor non, aut libellus eſt oblatus,
2 aut non: ſi libellus eſt oblatus, aut † reus uult ut abſoluatur ab impetitione: & tunc noo ſufficit, quòd actor ſolùm fuerit contumax, ſed oportet ut iteratò citetur ad uidendum abſolui eum ab impetitione. prout notat Innoc. in c. conſuluit. de officio deleg. & tunc etiam habet locum c. ut noſtrum. cum concordan. ſcilicèt, quòd acto
3 re non probante reus abſoluitur. ſi autem † pro contumacia actoris petit condemnari in expenſis, iſtud eſt faciendum: & tunc non admittitur ulterius ad agendum, niſi præſtita ſufficienti cautione. iuxta c. actor. de dolo & contumacia. li. 6. Si autem libellus non eſt datus per actorem, qui eſt contumax reo comparente: tunc aut reus uult ſolùm condemnationem in expenſis, & dabitur, iuxta c. præallegatum actor. aut uult abſolui ab inſtantia iudicii, & illa tunc uendicat ſibi locum: ut not. Innoc. præalleg. c. conſuluit. de officio deleg. ſed oportet,
4 quòd iteratò tunc ad † iſtum actum citetur actor ad inſtantiam rei ad uidendum ipſum abſolui ab inſtantia iudicij. ut not. Innoc. ibidem. &c.

AODITIO.

a Nota quòd. Præſens deci. meliùs conuenit titu. de iudic. quàm huic. Et adde ad eam Milis in ſuo repertor. in uerb. actor. uerſi. actore non probante. &c.

FINIS.

DECISIONES ANTIQVIORES

PER REVEREN. PATREM DO. BERNARD. DE BISIGNETO SACRI PALATII CAVSARVM AVDITOREM ET DEMVM

Sanctæ Romanæ eccle. Cardinalem in hunc qui ſequitur modum redactæ.

De Conſtitutionibus.

DECISIO I.

Similis eſt dec.num.5.eod.in antiquis.

DECISIO II.

Vide ſimilem.num.13. de conſue.io antiq.

De Reſcriptis.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſatus ueniens ad cauſam antequam admittatur ad dicendum contra commiſſionem docere debet ſaltem ſummariè de intereſſe ſuo.*

DECISIO I.

1 VTRVM † quando committitur cauſa contra talem, & alios quorum in-
2 tereſt [a] ſi aliquis prætendens ſua intereſſe, uelit admitti ad cauſam, & dicendum contra commiſsionem: priùs debeat docere de intereſſe ſuo ſaltem ſummariè? Fuit deciſum quòd ſic per decret.ueniens.2. de teſti. & quia debet ſe oſtendere qualificatum qualitate in commiſsione deſcripta &c.

ADDITIO.

a Intereſt. Adde Fel.in c.auditis. col. 14. uer. dixit de præſcript.& in c.cùm ſuper de offi.deleg. & Iono.in d.c.ueniens.& dec.xi.de iudi.ſuprà in antiq.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio impetrata cum facultate citandi ſua intereſſe putantes, an extendatur ad multos, & an illos actor in decreto citationis debeat nominare?*

2 *Scienti cauſam in qua prætendit ſe intereſſe habere inter aliquos agitari, ſi ſe non opponat, ſibi paratur præiudicium.*

DECISIO II.

1 ITem, † an actor [a] in primo citatorio debeat ſpecifica-
a re illos, quorum intereſt: & an uirtute illius clauſulæ poſſet ultra quatuot conuenire, ut ſic habeat locum c.cùm in multis.de reſcript. lib. 6. Et uidetur quòd poſſint multi coouenire.ar.no.per Iono.extrà de excep. dilecti. Fuit obtentum inter dominos, & decretum, quòd illud c.non ſeruatur in commiſsionibus quæ fiunt in Palatio Auditoribus: quia commiſsiones quæ fiunt in curia, cùm fiant ratione ordinarii, & ſuperioris iuriſdictionis quam habet Papa, præſertim ſuper cauſis deuolutis, uel aliàs tractandis in curia, non ſunt adeò reſtringendæ: quéadmodũ cõmiſsiones quæ fiunt ad partes iudicibus delegatis, quæ tendunt in eneruationem, ſeu diminutionem iuriſdictionis ordinariæ, &c. Poſſet dici, quòd uerba, illa quantũ ad actorẽ ne poſsit infinitos uexare, debebant reſtringi ad quatuor in principio citationis nominandos: ut d.c.cùm in multis.quia ratio ſcilicet infinitatis, & uexationis uitādæ, ſibi locum uendicat in hoc caſu: ſed quò ad alios non ad eius inſtantiam citandos: qui prætendentes ſua intereſſe, uellent uenire ad cauſam, docendo de intereſſe, extendatur ad multos quia
2 † etiam ſi ſe non opponerent, ſcientes cauſam agi, eis pararetur præiudicium.iuxt.no. per Inno.in c.quamuis.& in c.cùm ſuper. de re iudi. & iuxta.l.ſæpè §. eor antem. eod.tit.& pro hoc facit quod not. Io.And.in dict.c.cùm in multis.

ADDITIO.

a An actor. Adde Fel. in c.ſedes circa fin.de reſcrip.& in c. paſtoralis.§.quoniam.& ibi Dec.eo.Milis in reperto.ſuo in uerbo, reſcrip.per quòd datur poteſtas.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio per præſentiam partium impetrata, & citatio executa in perſonam procuratoris, cuius reuocatio ad ſui notitiam nondum deuenerat, an deuoluat cauſam?*

2 *Proceſſus agitatus à procuratore reuocato, cuius reuocatio non deuenerat ad notitiam, ualet.*

DECISIO III.

1 IMpetrata † eſt commiſsio tanquàm per præſentiam partium: & apprehenſus quidam procurator reuocatus, non tamen ante impetrationem huiuſmodi commiſsionis: ſed tempore præſentatæ commiſsionis, & citationis de eo factæ, nondum reuocatio peruenerat ad notitiam impetrantis, uel procuratoris: ſed poſteà reuocatio peruenit ad dictæ partis notitiam: & citatos ad dicendum contra commiſsionem excipit de reuocatione. Pro parte impetrantis commiſsionem dicitur quòd ad-
2 huc cauſa debet eſſe in Curia: ex † quo tempore impetrationis adhuc reuocatio nondum peruenerat in eius notitiam: cùm quicunque proceſſus antè habitus cum eo etiam tenuiſſet.per l.1.C.de ſatiſd. & per l. ſi procurator. cum ibi not.ff.de procu.& extrà de procura.c.mandato. ſed per ibi no.& Inn.per eundẽ eo.ti.c.in noſtra.uidetur quòd ſufficiat reuocatio, etiam ſi ignorat aduerſarius, & eius procurator: dum tamen non ſit proceſſum ad litem conteſtandam.& uidetur hoc probari à contrario in d.c. mandato.licet Bernar.ſentiat ibi contrarium. Fuit quaſi per omnes dictũ, quòd cauſa non eſſet in curia: & quòd ignota reuocatio ſufficiat, præſertim quò ad hoc, ne per eius præſentiam eam poſſet dici fuiſſe in curia: quia nulla in hoc poteſt dici partis deceptio: ex quo talis procurator

rator nihil fecerar, nec faciebat: ſed ſolùm de hoc agi-
tur, an ſolius procuratoris reuocati præſentia in curia fa
ciat partem reuocantem cenſeri eſſe præſentem in curia.

S U M M A R I A.

1 *Commiſſio in qua quis tacet duas ſententias contra ſe latas: & petit ſe admitti ad dandos obiectus, non obſt. c.ut circa.de elect. lib. 6. non cenſetur ſurreptitia.*
2 *Status cauſæ ita exactè non uenit ſpecificandus in commiſſione eidem iudici facienda.*

DECISIO IIII.

1 QVidam † dedit obiectum contra petentem benefi-
cium de exceſſu ſummæ: ſed quia non expreſſerat
in appellarione, fuit excluſus propter malam appel
lationem: tandem latis duabus ſententiis contra eum,
& proactore, in fine tertiæ inſtantiæ obrinuit à Papa
quòd admitterentur ad probandum obiectum non ob-
ſtante decrerali, ut circa. & ſi probaſſet, quòd actori im
poneretur ſilentium perpetuum: tamen in iſta gratia,
ſeu commiſsione non fecit mentionem de duabus ſen-
tentiis latis, nec de alio ſtatu cauſæ: quæritur an ſit ſur-
reptitia? Quidam dicunt quòd ſic. per c. inter monaſte-
rium. de re iudi. Alii contrà: quia etiam ſi expreſsiſſet,
Papa conceſsiſſet, cùm ex alio capite non excinderetur,
niſi propter formam d.c. ut circa non ſeruatam. Item Pa
pa hic conſiderauit ſolùm non ius actoris. Item etiam ex
quo eidem Auditori committitur, nec agitur de reuoca
tione iuriſdictionis, nec de cauſa alii quam primo com-
2 mittenda: non eſt † eſt neceſſe ᵃ ita exactè de ſtatu cau-
a ſæ facere mentionem. iuxt. no. per Inno. in c. ex literis Pa
triarchæ de offi. deleg.

ADDITIO.

a Non eſt neceſſe. Adde Fel. in c. cæterum. col. 5. uer. limita 6. de reſcript.

S U M M A R I A.

1 *Cõmiſſio impetrata ante dationem apoſtolorũ, an ualeat?*
2 *Appellanti à die latæ ſententiæ currit tempus proſequendæ appellationis ſuæ.*
3 *Cancellaria non daret Auditorem, ubi exprimeretur pendere terminum ad dandum apoſtolos.*

DECISIO V.

1 VTrùm † ſi appellatur ᵃ à grauamine, uel interlocuto
a ria ante dationem apoſtolorum poſsit Auditor, uel
iudex impetrari: & an ſit de facto impetretur, ua-
leat impetratio: & an poſsit impetrans procedere in cau
ſa illius appellationis, antequàm per illum à quo fuit ap
pellatum, fuerint dati apoſtoli: & an ſi de facto proceſſe-
rit, nec per appellatum fuerit exceptum aliquid, ualear
proceſſus? Quidam tenent de omnibus quòd ſic: quia
2 † tempus proſequendæ appellationis currit appellanti à
die latæ ſententiæ, uel illati grauaminis: ut c. ſicut. de ap-
pel. in cle. & ibi not. Igitur tempus dationis apoſtolorum
non debet ſibi auferri, quominus poſsit interim ſuam ap
pellationem proſequi. Non obſtat ſi dicatur quòd pri-
mus adhuc remanet iudex: quia eius iuriſdictio eſt ſuſpẽ
ſa fatentur tamen, quòd ſi ille reuocaret grauamẽ, & ſe
poneret partes in ſtatu retro, omnia acta per iudicẽ ſuper
appellatione impetratum erunt nulla. Alii uerò tenent
contrà, propter malitiam ita ſubitò impetrantium ut ci
3 tò faciant iudici à quo inhiberi. & quia † cancellaria non
daret Auditorem ſuper appellatione, ſi ſibi fuiſſet expreſ
ſum, quòd pendet terminus aſsignatus ad dandum apo
ſtolos. primam tamen opi. credo ueram de iure.

ADDITIO.

a Vtrum ſi appellatur. Adde dec. 19. tit. de appellat. ſuprà in antiq.

S U M M A R I A.

1 *Executores gratiarum pauperum, an ſimplices clerici deputati de facto procedendo dicãtur nulliter procedere?*
2 *c. ſtatutum. de reſcrip. lib. 6. an habeat locum in executoribus gratiarum. & num. 4.*
3 *Executores gratiarum poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis, & procedere parte uocata, & non uocata: & dicuntur habere iuriſdictionem.*
4 *c. ſtatutum. non habet locum in executoribus gratiarum.*
5 *Gratia, eſt quid principale: executoris datio, eſt quoddam acceſſorium.*
6 *Executor neceſſariò non pronuntiat ſuper idoneitate.*
7 *Subexecutores deputari poſſunt perſonæ in dignitate non conſtitutæ.*

DECISIO VI.

VTrum c. ſtatutum. de reſcr. li. 6. quò ad perſonas ha
1 beat locũ in executoribus gratiarũ: & † an ſi de facto
cãcellaria ſuper gratia pauperis, uel alia deputauit
non in dignitate conſtitutum &c. ſed forſan ſimplicem
clericum ualeat proceſſus per talem executorem factus
ſuper purificatione gratiæ pauperis? Hanc quæſt. habui
de facto coram me in cauſa Electen. fuerunt deputati
tres executores cum illa clauſula, quòd ſi non omnes,
duo ueſtrum &c. inter quos fuit unus executor deputa-
tus ſacriſta Electen. de quo dicebatur quòd non habet
dignitatem, nec perſonatum in eccleſia, ſed ſimplex offi
cium. & quòd eſt monachus: quia eccleſia eſt monacha-
lis, nec fiebat mentio de monachatu coram quo pauper
vnà cum quodam alio de executoribus tertiò ſe excu-
ſante purificauit gratiam ſuam. & per eum & illum exe-
cutorem fuit de idoneitate pauperis inquiſitum, ac fue-
runt facti proceſſus, ac deputati ſub executores, ut mo-
ris eſt: Tandem uacante quadam eccleſia caden. ſub gra-
tia, ille pauper acceptauit infra tempus debitum: & per
unum ſubexecurorẽ ſibi fecit prouideri: Sed per unum
ſequentem in data, qui eandem eccleſiam acceptauit, &
ſibi fecit prouideri, opponebatur quòd purificatio facta
per primum coram illo ſacriſta non ualuerat: & per con-
ſequẽs nec proceſſus, nec acceptatio inde ſecuta. Quære
batur an bene diceret ille ſecundus? Et uidebatur pro ſe-
2 cundo, & contra primum, quia † Curia Romana quò ad
perſonas ſeruat dictum c. ſtatutũ. in executoribus gratia
rum: ut not. Ioan. And. in nouel. in d. c. ſtatutum. §. in nul
lo. ſuper uerbo, citer. in fi. & ita expreſsè dixit mihi etiam
dominus Prænestinen. & omnes de cancellaria, quòd
non deputarent executores ſuper gratijs niſi perſonas ta
les, quales requirit d. c. ſtatutũ. Item pro hoc facit, quia
3 † executores gratiarum poſſunt ſibi aſſumere partes iudi
cis: & procedere ſiue parte uocata ſiue non &c. & habent
iuriſdictionem: & poſſunt fulminare cenſuras, &c. iuxta
cle. 1. de offi. deleg. cum ibi not. Idem not. Innoc. in c. du
dum. de præſumpt. Igitur reputentur tales, quales de-
bent eſſe iudices ſecundum formam d. c. ſtatutum. præ-
ſertim in caſu propoſito, cùm deputati ſint ſuper gratia
pauperum: quare uidetur deputare ſuper materia iuſti-
tiæ: ut not. gl. in c. ſi pauper clericus. de præbẽ. & per Do-
cto. in cle. cùm ei quem. de conceſ. præbend. igitur tales
perſonæ debuerunt deputari, quales in literis iuſtitiæ de
putantur per d. c. ſtatutum. & in iſta opi. erant domini De
canus de Burlaco tunc præſens in cancellaria iuſtitiæ, &
dominus Gerbragoſæ tunc referendarius domi. In con-
4 trarium uidebatur pro primo, quia ſecundum † opin. Io.
Monac.

Monac.d. c. ſtatutum non habet locum in executoribus
gratiarum:ut ipſe ibi no. in prima parte. Nam ſolùm lo-
quitur in iudicibus deputatis ad cauſas: ergo in deputa-
tis executoribus ad beneficia, ſtabitur iuri communi,
quo ante illud c. ſtatutum. quilibet erat capax commiſ-
ſionis, niſi eſſet prohibitus. & eandem opinionem e-
tiam tenuerunt Zenzelinus, & Gul.de monte Laud. in
extrauagan. ſedes apoſtolica. præſertim quia dictum c.
ſtatutum eſt pœnale. niſi cùm annullat in contrarium
facta: igitur reſtringatur, & ſtrictè in deputatis ad cau
ſas, de quibus loquitur, intelligitur, & in ſuis termi-
nis teneatur. argumen. reg. iuris, odia. & pro hoc e-
5 tiam facit, quia gratia † eſt quid principale: executoris
autem datio eſt quoddam acceſſorium. in c. ſi ſuper gra-
tia.de offic.deleg.lib.6.ergo non tanta excellentia requi-
ratur in tali executore, qui ſic acceſſoriè deputatur, ſicut
in iudice, qui principaliter in cauſa deputatur. præſertim
quia inquiſitio ſuper idoneitate facta fuit ſine partis uo-
catione, nec habuit contentioſam iuriſdictionem exerce
re: nec tunc fuit oppoſitum de ſacriſtia, quòd non eſt di-
gnitas, & etiam cùm conſtabat de idoneitatis ueritate,
non curabat. & erat intentio ſua, quòd ſi eſſet idoneus
6 gauderet gratia: nec pronuntiatio † ſuper idoneitate eſt
neceſſaria ſecundum no. in c. cùm ei quem. de conceſ.
præben. in clem. & etiam quia pauper ibi in nulla culpa
fuit, ſi recipit executorem ſibi datum in cancellaria, &
purificauit coram eo bona fide: & præſertim cùm ille pro
canonico executore ſe gereret, & reputaretur: & forſi-
tan pauper eum in dignitate credebat eſſe conſtitutum.
Igitur multum eſt ſibi ſubueniendum, ne ruant pro-
ceſſus, cùm laboret morbo alieno. C. de naturali. liber. l.
legem. præſertim ex quo de eius idoneitate conſtabat:
nec pars eam negabat. Nec eſt ſibi imputandum, ſi ni-
mium de eius ſacriſtæ qualitate non inquiſiuit: imò cùm
ſit datus à cancellaria, & pro capaci ſe gerentem habilem
credidit. ar. l. delegare. 1. §. fin. ff. de nouat. præſertim cùm
tunc de nullius præiudicio tractaretur: ergo & ſibi, & can
cellariæ credere potuit: nec ad exactiſſimam diligentiam,
ſeu curioſitatem fuit adſtrictus. arg. concor. iuxtum de
exercito. l. fi. §. interdum. quæ ita concord. cum l. 1. §. ſed
ſi ſic acceperit. de in rem uerſo. ff. de iur. & fact. ign. nec
ſuſpirta. Nec obſt. contrà, quia dato quòd cancellarius
ſeruet quò ad perſonas executorum decre. ſtatutum. non
tamen propter hoc ſequitur, quòd de iure habeat lo-
cum in eis, cùm ſolùm loquatur in deputatis ad cauſas,
ut ſuprà dixi. Item & ſi cancellaria non conſueuerit, niſi
tales perſonas in executores deputare, quales exigit d. c.
ſtatutum. non tamen ſequitur, quòd ſi de facto alios de
putauerit, quin ualeat: cùm multa ſint quæ & ſi fieri non
debeant, nec ſoleant, facta tamen tenent: ut l. 1. §. biduũ.
ff. quando appel. ſit. de regula. c. ad apoſtolicam. Item da-
to quòd cancellaria ſeruet d. c. ſtatutum. quò ad perſonas
in executoribus gratiarum: non tamen propter hoc ſe-
quitur, quòd eius pœna, quæ eſt in §. fin. per quam to-
tum quod ſecus agitur, annullatur, locum habeat in eis:
cùm pœnæ non ſint extendendæ, ſed etiam nec in eis ha
bet locum decre. ſtatutũ. quò ad citationes faciẽdas, nec
quò ad modum procedendi: ut ibi not. Archidia. in §. in
nullo. & Io. And. in nouel. ſuper uerbo citer. nec etiam
obſeruatur in eis quò ad ſubdelegatorum perſonas:
7 quod patet, quia † quotidie deputantur per eos ſub-
executores etiam ſimplices clerici uel presbyteri: er-
go multo minus debeat ſeruari in eis pœna illius c.
Nec obſtat, quòd poſſunt ſibi aſſumere partes iudi-
cis: &c. quia illud eſt incidenter, ſi apparet oppoſitor,
uel contradictor, & iſtud etiam eſt acceſſoriè, ſcilicet,
pro quadam præparatoria inquiſitione ſuper idonei-
tate: ut gratia quæ eſt principalis, poſſit per eos effe-
ctui demandari. Et ideo cum quicũque aliàs idoneus de
iure communi, etiam ſi nõ ſit de perſonis d. c. ſtatutum. ſit

capax commiſſionis, quò ad executionem: ut gratia quæ
eſt principalis, demandetur effectui: ita etiam erit capax
iſtius iuriſdictionis incidentalis, & acceſſoriæ: licet alias
ſi illa per ſe, & principaliter committeretur, eius non eſ-
ſet capax. argum. in ſimil. C. de iudic. l. quoties. cum ibi
not. C. de ordine iudi. l. 1. & 2. cum concor. Nec obſt.
quòd literæ pauperum ſunt iuſtitiæ: quia eſto quòd illud
uerum ſit: non tamen deputatur in eis iudices ad cauſas:
ſed ad prouiſiones de beneficijs faciendis principaliter,
& huius gratia, quaſi pro quodã præparatorio ad inqui-
rendum de idoneitate: & ideò non habet locum in eis d.
c. ſtatutum. quod loquitur de literis iuſtitiæ, cùm ſcribi-
tur eis, quibus is ad quem pertinebat prouiſio, aliàs de
neceſſitate nõ erat adſtrictus prouidere: imo tunc magis
debet gratia reputari. ſecus ſi ille eſſet adſtrictus aliãs de
neceſſitate prouidere, ut in c. relatum. & in c. cùm ſecun
dum apoſtolum. de præbend. & ſi tunc contra tales pro-
uiſiones deputarentur iudices, forſan haberet locum d. c.
ſtatutum. & pro illa parte, ſcilicet pro primo, & pro ualo
re proceſſuum ſuorum fuerunt omnes domini in Rota,
uel maior pars eorum, præſertim moti ex æquitate. &
pro illa parte tuli ſententiam de eorum conſilio. & iunge
quod not. Zen. in extrauagan. ſedes apoſtolica. ibi, quin-
to quæro quæ perſonæ.

SVMMARIVM.

1 *Gratia pauperis nolentibus ſuis executoribus eam purifi-
care, habetur pro purificata ſtãte ueritate idoneitatis.*

DECISIO VIII.

1 VTrùm † ſi executores noluerunt gratiam pauperis
purificare, habeatur pro purificata: ut ſic teneat ac
ceptatio beneficii uacãtis, nec expiret gratia, per re
uocatoriam, dum tamen aliàs conſtare poſsit ipſum tunc
fuiſſe idoneum? Tenent quòd ſic. & ſic dicebant domi-
num Inno. 6. conſultum per Auditorem uoluiſſe: ex quo
per eum non ſtetit. arg. l. iure ciuili. de condi. & demon-
ſtra. licèt quidam teneteur contrà, ſed quòd agat contra
executores ad intereſſe, per c. paſtoralis. de iure patro.
ſed ibi epiſcopus habebat, & poterat iure ordinario alia
beneficia conferre: ſecus eſt in executoribus. hodie reuo
catoria hoc continet expreſsè.

SVMMARIVM.

1 *Poſitioni concernenti excommunicationem, an reſponde
re quis teneatur?*
2 *Excommunicatio iuris infertur ob crimen.*
3 *Excommunicatio hominis infertur pro contumacia.*
4 *Reſcriptum impetratum ab excommunicato pro non ex-
communicato, ſi impetrando non ſuit oppoſitum de ex
communicatione, ualet.*

DECISIO IX.

1 VTrùm † ſi commiſsio impetretur per procuratorem
non inſerto nomine proprio, poſteà Titio procura
tore cauſam proſequente uolo opponere ſibi, quòd
ipſe eſt ille, qui impetrauit commiſsionem, & quod tem
pore impetratæ commiſsionis erat excommunicatus,
excommunicatione hominis: & ſic uolo inferre, quòd
commiſsio non ualeat: quæritur an ad articulos de iſta
materia datos teneatur reſpondere? Licet quidam dicãt
quòd ſic: quia licèt tendant ad obiectum, non tamen
tendunt ad crimen: dicentes, quòd cùm opponitur de
excommunicatione iuris, non tenetur reſpondere quis
2 † quia illa infertur ob crimen: ſecus † de excommu-
3 nicatione hominis, quæ demùm infertur pro contuma-
cia, quæ non eſt crimen: Tamen cõmuniter omnes tenue
runt

runt contrarium. tum quia tendit ad obiectum: tum e-
4 tiam. quia † licèt procurator impetrans ſit excommuni
catus: tamen ualet reſcriptum pro dom. no non excom-
municato, ſi impetrando non fuit oppoſitum de excom
municatione procuratoris: ut tenet Archid. in c. ipſo iu-
re. de reſcrip. ad quod C. de præci. impe. offe. l. 1. & hanc
partem tenet glo. extrà de procu. c. conſulti.

SUMMARIA.

1 *Auditor ſecundus gratiam, ſi neutri, directam primo Au-
ditori eius proprio nomine expreſſo, an poſſit illam e-
xequi?*
2 *Appellationis cauſa eſt alia à prima.*
3 *Appellationis in cauſa non oppoſitum opponi poteſt: &
non propoſitum proponi, ſi tamen dependeat ex anti-
quis, uel ea concernat, & ex eis trahat originem.*

DECISIO X.

SCribebatur per Papam Titio Auditori, quòd ſi ſibi
conſtaret neutram partium litigantium coram eo ha
bere ius in quodam beneficio reſeruato, de quo liti-
gabatur, quòd prouideret uni. tamen antequam ſibi litte
ræ præſentarentur, ipſe tulit diffinitiuam ſententiam pro
altera parte ignorans reſeruationem: ſed ab eius ſenten-
tia extitit appellatum: & cauſa appellationis commiſſa al
teri Auditori, coram quo appellans nunc præſentat lite-
ras, quæ primo Auditori dirigebantur expreſſo nomine
proprio: & petit ſibi prouideri per eum: quia ſibi conſtat
obſtante reſeruatione neutri eorum ius quæſitum, quæ-
1 ritur † an ſequens Auditor uirtute literarum illarum dũ
taxat poſſit ſibi prouidere? Quidam dicebant quòd ſic:
quia ſubſtitutus eſt loco eius: igitur eius uice fungitur:
& quia etiam ſibi ſcribebatur ſub nomine Auditoris: igi
tur tranſeat poteſtas in ſecundũ ſibi in cauſæ iuriſdictio
ne ſuccedentem. arg. c. quoniam Abbas. extrà de offi. de
leg. Alii uero dicebant contrà: quia exprimebatur in illa
2 nomen proprium primi Auditoris: ſed † quia cauſa ap-
pellationis eſt alia a prima: & quia hæc poteſtas non at-
tribuitur uirtute iuriſdictionis, quam primus habebat
in cauſa, uel occaſione cauſæ, in qua iuriſdictione ſecun
dus bene ſubſtituitur: ſed uirtute noui mandati. quia nõ
dum primo Auditori ante ſententiam fuerat præſentatũ:
in quo nouo mandato ſecundus Auditor non ſubſtitui-
tur uirtute commiſſionis ſibi impetratæ ſuper cauſa ap-
pellationis, uirtute cuius non ueniunt niſi ea, quæ erãt
in cauſa coram primo Auditore. Illud autem nouũ man
datum non erat tunc in cauſa coram eo: igitur non uenit
ſub uirtute huius commiſſionis ſecũdo Auditori ſuper
cauſa appellationis impetrato. Nec obſt. ſi dicatur, quòd
3 † in cauſa appellationis non oppoſitum poteſt opponi,
& non propoſitum proponi: quia uerum eſt, dum tamen
dependeat ex antiquis, uel ea concernat, & ex eis trahat
originem. iuxta not. per Inno. in c. fraternitatis. de teſti.
quod non eſt in hoc nouo mandato: ex quo ius nouum
quæſitum fuit impetrãti illud ad prouiſionem de benefi-
cio obtinendam. ad idem quod no. ipſe Inn. in c. cùm Ber
tol. in fi. de re iudi. pro hac parte etiam alleg. l. cùm apud
Sempronium. ff. iudica. ſol. tamen omnes bene concorda
bant in hoc, quòd licèt ſecundus Auditor non poſſet pro
uidere uirtute illarum literarum alteri ſub nomine pro-
prio conceſſatum: tamen bene poſſet ſibi prouidere, per
c. Auditor. de reſcrip. in cle. ſed ibi petebatur ut debitum
inſerta cauſa à principio nec apparebat reſeruatum, &
ex illa debebatur.

SUMMARIA.

1 *Reſcriptum ſecundum non faciens mentionem de primo ſur
reptitio an ualeat.*
2 *Delinquere plus dicitur obrepens, quàm ſurrepens.*

DECISIO XI.

TItius contra Seium primò quoddam reſcriptum a-
poſtolicum ad certos iudices, tamen ſurreptitiè im
petrauit: & poſteà ſecundò alios iudices ſuper ea-
dem cauſa non ſurreptitiè: quia quæ omiſerat exprimere
in primo, expreſſit in ſecundo: nulla tamen facta mentio
ne de primo reſcripto cõtra eundem Seium reſcriptum
1 aliud impetrauit quæritur † an ualeat ſecundũ nõ faciẽs
mentionẽ de primo? Et fuit dictũ quòd ſic. quia in ſecũ
do de primo reſcripto ſurreptitio non tenebatur facere
mẽtionem: & præſertim ſi contra primũ fuit oppoſitũ de
ſurreptione. ar. no per B. de reſcrip. c. ex tenore. circa fin.
magnæ gl. & de conceſ. præb. c. cum noſtris. ſuper uerbo,
non uacaret. Nec obſt. ſi dicatur, quòd cùm contra ſecun
dũ obiicitur de primo, quòd ipſe non poteſt replicando
allegare ſurreptionem primi: quia ſic turpitudinẽ pro-
priam allegaret: quia poteſt allegare hoc ſine turpitudi-
ne prætendendo ſe erraſſe impetrationem primi omittẽ
do: ſed exprimere poteſt inaduertentia uel ignorantia, il
la quæ fuerant exprimenda, ex quorũ omiſſione ſurrepti
tium reddebatur. & hoc ſatis poteſt dici in ſurreptione:
ſed quid in obreptione, ſi in prima expreſſerat non expri
menda, quorum expreſſio falſa nulla poteſt excuſatione
celari: tunc forſan poteſt dici, quòd non audiatur repli-
cando allegans obreptionem primi: cum ſic ſuam turpi-
2 tudinem in excuſabilẽ allegaret. pro hoc etiam † quòd
plus deliquit in obripiendo, quàm in omittendo, ſeu
non faciendo: igitur &c. illud uerum quando ex certa
ſcientia, & per malitiam: ſecus ſi per errorem & non per
malitiam hoc feciſſet.

DECISIO XII.

Similis eſt dec. num. 54. de reſcripr. in antiq. Adde Fel. in
c. cùm ordina. col. fi. uer. & adde de reſcript. & dum dici-
tur, quòd dictio, alia. implicet ſimilitudinem qualitatis,
adde Cardi. in cle. 2. in prin. de reb. eccleſiæ non alienan.
& in cle. 2. in prin. de cele. miſſa. & in c. ſedes. de reſcript.
ubi dictio, alia. repetit eandem qualitatem ſicut alter.

SUMMARIA.

1 *Proceſſus in uim literarum ſurreptitiarum parte non op-
ponente ualet.*
2 *Cauſa ſemel deuoluta ad curiam, non poteſt extrahi, niſi
de certa ſcientia Papæ.*

DECISIO XIII.

1 VTrùm † ſi ſit delatum appellationi in partibus: &
præfixus terminus ad proſequendum: & forſitan ap
pellatio approbata à parte appellata, & ſic cauſa de
bebat tractari in curia. iuxta c. oblatæ. & c. cordi. de app.
pars tamẽ appellãs, uel aliàs tacito de delatione, & termi
ni præfixione impetrat quoſdam iudices ad partes: an ua
leat impetratio ipſo iure? & ſic proceſſus per tales iudi
ces habitus ſuper appellatione, ſi non excipiatur à parte
ualeat nõ obſtante literarũ ſurreptione? Et uidetur quòd
ſic: quia licet literæ ſint ſurreptitiæ: & ſi exciperetur de
ſurreptione deberent carere uiribus. iuxta d. c. obla-
tæ. & præſertim ſi præuentus fuit terminus in impe-
trando, iuxta c. ſæpè. in fina. tamen ex quo pars ad-
uerſa non excipit, proceſſus ualere debet. ad hoc fa-
cit quod not. idem Innocen. in c. ſuper literis. eod. titul.
ubi uidetur hoc expreſsè dicere de literis impetratis in
cauſa appellationis, quæ erant ſurreptitiæ: quia reuera
appellatum non erat. arg. not. de reſcrip. c. ad audientiã.
& per Inno. eod. titu. c. dilectus. ubi determinatur, quòd
proceſſus

proceſſus habitus per literas ſurreptitias, cùm non excipi
tur de ſurreptione, tenet. & ſic quidam intelligunt iura
illa c.oblatæ.& c.ſæpè.in fi. Tamen contrà fuit deciſum:
2 quia † ex quo cauſa ſemel fuit denoluta ad curiam, ut ſit
ibi tractanda, non poteſt extrahi, niſi de certa ſcientia Pa
pæ.facit bene decre.pro uida.de electione.

DECISIO XIIII.

Similis eſt deciſ.num.48.de conceſ. præbend.in antiq.

De Conſuetudine.

EPITOME.

Conſuetudo excludens ingreſſum religionem à ſuc-
ceſſione, habet locum etiam ſi ingreſſus apoſtataret.

DECISIO I.

SVppoſito de conſuetndine, quòd religionem
ingreſſus, uel ingreſſa, non poſſint ſuccedere
parentibus: imò eo ipſo ſocceſſio pertinere de
bet ad ſeculares filios aliós uel parentes: Quæ
dam ingreſſa fuit, ut aſſerebatur religionem, & poſteà
apoſtatauit, & exiuit religionem, & contraxit matrimo-
nium: & de facto occupauit poſſeſſionem cuiuſdam hæ
reditatis cuiuſdam parentis ſui: Quidam tamen ſecularis
frater agit contra eam petitione hæreditatis, dicens uir-
tute conſuetudinis ad ſe ſpectare totam ſucceſſionem pa
rentis: Illa excipit, quòd ad eam pertinet pars ſucceſſio-
nis. Alter replicat quòd uerum eſſet, niſi fuiſſet ingreſſa
religionem: ſed quia fuerat profeſſa in religione, uirtute
conſuetudinis erat excluſa: & ſic obtinnit per tres inſtan
tias: ſed in toto proceſſu non fuerat uocata abbatiſſa, nec
conuentus illius religionis, cuius religionem fuerat in-
greſſa. quærebatur an teneret proceſſus, uel an ceſſet oul
lus? Iſta quæſtio erat in cancellaria.

DECISIO II.

Similis eſt deciſ. num. 10. eod. in antiq.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. nume. xj. de conſue. in antiq.

DECISIO IIII.

Similis eſt deciſ. num. 9. de conſuet. in antiquis.

DECISIO V.

Similis ſuprà de præbend. num. 10. in antiq. Adde Caſ-
ſad. de præbend. Deciſ. 17.

SVMMARIA.

1 *Impetrans primus in data, an in optione præferatur ſe-
cundo in data prius recepto: ubi de conſuetudine optio
antiquiori canonico ſecũdum ordinẽ recepto, debetur?*

2 *Præſentatus primo à patrono laico debet admitti per epi
ſcopum: alias tenebitur epiſcopus primo non admiſſo.*

DECISIO VI.

1 DVo ſunt † impetrantes primus, & ſecundus, qui mã
dantur recipi in canonicos, & in fratres: & de præ-
benda cũ uacauerit, eis mãdatur prouideri cum de
creto, & clauſulis quæ hodie ſunt de ſtylo, & licèt primus
factis proceſſibus præſentauerit Cap. literas, & petierit ſe
admitti, & ſuper hoc fecerit diligentiã: tamen de facto ſe
cũdus per Capitulum priùs fuit receptus quàm primus:
quãuis primus priùs petijſſet ſe admitti, quàm ſecundus:
tandem uacante præbenda ſucceſſit in illa eccleſia ſecun
dum ordinẽ eorum, & quilibet obtinnit præbendam ſibi
debitam, & ſic eis exiſtentibus canonicis præbendatis ua
cauit in illa eccleſia una præbenda maioris ualoris, quàm
quilibet eorum optauit ſecundũ cõſuetudinem eccleſiæ,
in qua eſt conſuetudo, ſeu ſtatutũ, quòd antiquior cano-
nicus ſecundũ ordinẽ receptus præfertur in optione. Mo
dò ſecũdus in data dicit, quòd fuit primò receptus in ca
nonicũ: & ideò ipſe debet præferri in optione. Primus ue
rò in data dicit, quòd licet ipſe fuerit ultimò receptus,
de facto tamen, quia primus erat in data, & primò petie
rat ſe admitti, priùs fuerat recipiendus de iure, & quod
non ſteterat per eum quò minus primò reciperetur, &
ideò ſibi non debet imputari, & per conſequens dicit,
quòd debet præferri in optione, quæritur quid iuris? Vi
debatur quibuſdã quòd ſecundus in data, quia primò re
ceptus fuit, præferri debeat propter terminos ſtatuti, ſeu
conſuetudinis, quòd, uel quæ habet, quòd primo recep-
tus præferatur in optione: ſed primus aget contra Capitu
lum ad intereſſe. Sic dicimus in duobus ſucceſſiuè præ-
2 ſentatis à patrono laico, quorum † licèt primus debuerit
admitti per Epiſcopum, tamẽ ſi ſecũdus de facto admitta
tur, ualet admiſſio, ſed epiſcopus tenetur primo non ad
miſſo. ut in c. paſtoralis. de iure patro. Ad hoc reſponde-
tur, quia damnum illud non poſſet reſarciri per Capitu-
lum, cùm iſta beneficialia ſint inæſtimabilia ibi, ſicut in
alio beneficio, & propter hoc reſeruetur primo ſua po-
tioritas, ex quo per eum non ſtetit. argu. & fin. §. 1. de eo
per quem factum eſt. pro hoc etiam bene facit quod no.
Innoc. de reſcript. c. Capitulum in magna gloſſ. circa me
diũ ibi. Si autem ſecundus receptus eſſet, ſed ibi in lite-
ris primi non erat decretum, hic ſic. Et pro iſta parte pro
qua fuerunt latæ tres ſentẽtiæ, bene facit quod not. Inn.
de præb. c. relatum. & quod no. Compoſtel. de reſcript. c.
Capitulum. ſuper uerbo, mandatum. circa principium. in
uerſic. ſed quid ſi ante uacationem. ad quod not. per Inn.
in c. cùm Bertoldus. de re iudicata. & facit l. quoties. C.
de rei uendic. pro hoc. quia licèt per eum non ſteterit ex
fictione, ſeu reputatione iuris debeat perinde haberi, ac
ſi tunc fuiſſet receptus, tandem non uidetur ſufficere ta
lis qualitas interpretatiua, ex quo conſuetudo optionis
requirit ueram proprietatem receptoris. ſicut in ſimili
non ſufficeret repræſentatiua, ſeu reputatiua præſentia.
ubi talis poteſtas optionis ſecundum conſuetudinem
competit ſolis præſentibus ut notat Archidiaco. de con
ſue. c. cùm in tua. circa principiũ, ſuper uerbo, per alios.
Sed reſpondetur, quòd illa opinio reprobatur per Ioan.
And. in nouella. Aliquibus uidetur tamen, quòd primus
in data eſſet potior, & deberet præferri in optione per ra
tiones ſupra per eos factas. pro quo c. tibi qui. de reſcrip-
tis lib. 6. & l. iure ciuili, de conditionib. & demonſtratio-
nibus. & quia receptio primi, licèt poſterior. uidetur re-
trotrahenda, ex quo primus erat recipiendus. Et in hac
opinione fuerunt quaſi omnes. Et pro hac parte etiam
fuit allegata l. 1. C. de conſul. libro duodecimo. & ff. ſi
quis cautionibus l. 2. §. fin. & pro iſta parte obtinuit pars
tres ſententias.

DECISIO VII.

Vtrùm ualeat conſuetudo. quod in inſtrumento &c. Si-
milis eſt dec. 6. hoc eod. tit. ſuprà in antiq. Adde cauſ. 25.
dub. 47. infrà per Thom. Faſtol. & Deci. in c. 1. col. 3. uer.
quarto requiritur. de fide inſtrumen. & in c. 1. col. 2. in fi.
uerſicu. ſic etiam non ualet. de appellationib.

De Electione.

SVMMARIVM.

1 *Tempus conferendi currit epiſcopo, à tempore renuntiatio
nis, & non ratihabitionis.*

DECISIO I.

VTrùm ſi aliquis reſignauerit beneficium in ma
nibus priuati alicuius, & poſteà poſt annum,
uel biennium epiſcopus hoc ratificet, currit
ſibi epiſcopo tempus Latranen. concilij à tem
pore reſignationis factæ ad conferendum, an à tẽpore rati
habitionis, ut ſic ſuperior ante deuoluto nõ poſſit confer
re il-

re illud beneficium, niſi poſt negligentiam epiſcopi à tempore ratihabitionis demùm computando poteſt dici quòd etiam ante ratificationem epiſcopi à tempore ſuæ renuntiationis incipiat currere epiſcopo tempus. argu. not. per Inno. de renunti. c. admonet. & de conceſ. præbend. c. quia diuerſitatem. in fine.

DECISIO II.

Similis eſt deciſ. nume. 6. eod. in antiq.

De Renuntiatione.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij reſignati in manibus non habentis poteſtatem admittendi reſignationem an valeat. & an inducat vacationem beneficij.* 2.

DECISIO I.

1 VTrùm ſi aliquis reſignet beneficium in mani-
bus non habentis poteſtatem recipiendi reſi-
gnationem, uacet beneficium, & poſſit con-
ferri per eum ad quem pertinet collatio: vel
2 patronus ad eam præſentare? poteſt † dici, quòd vacet in
præiudicium renuntiantis: & quòd ſuperior ad quem per
tinet, ſi confert, eo ipſo ratam uidetur habere renuntia-
tionem primum probatur de renuntia. c. quod in dubijs.
ſecúdum probatur. ar. l. illud. §. fi. de acqui. hære. Sed con
trà, quia non poteſt ratum habere, quod ſuo nomine ge
ſtú non fuit. Item neceſſaria eſt ſententia priuationis: ut
not. Inn. in dicto c. quod in dubijs. & talis ſententia re-
quirit iuris ordinem & uocationem partis: quia fortè pro
pter metum feciſſet. poſſet diſtingui, utrùm qui renun-
tiauit, perſiſtat in eadem uoluntate, vel eam mutauerit.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio vbi facta fuerit alicui de beneficijs cùm uacauerint conferendis, an uigore ipſius poterit talis recipere reſignationem?*

2 *Priuilegium Papæ nõ eſt interpretandum in præiudicium tertij.*

3 *Executores gratiarum deputati ad prouidendum de beneficijs vacaturis, an poſſint recipere reſignationem alicuius in manibus eorum faciendam?*

DECISIO II.

1 VTrùm † ſi epiſcopus committat alicui poteſtatem
conferendi certum beneficium cùm uacauerit per
reſignatione, ſuppoſito quòd ualeat commiſſio per
ea quæ ſupra ſuprà in illa quæſtione, quæ incipit, ordina-
rius, &c. poſſit talis commiſſarius eo ipſo in uirtute talis
commiſſionis recipere reſignationem à uolente ſpon-
taneè reſignare? Maior pars tenuit quòd non quia etiam
opus ut expreſsè committatur poteſtas recipiendi reſi-
gnationem: ut extrà de præbend. c. dudum. circa prin. li.
6. & hoc tenuerunt per not. Archid. extrà de uerb. ſigni.
c. ſicut lib. 6. Quidam tamen tenebant contrà. per l. ad
rem. & l. ad legatum. ff. de procura. & per rationes pro
hac parte factas per Archid. in d. c. ſicut. & bene faten-
tur, quòd in terminis illius c. ſicut. de uerb. ſignifi. certè
illa opinio eſt uera: & quòd in illo caſu certè opus eſt ſpe
ciali commiſſione ſuper admiſſione reſignationis: quia
ſi uirtute alterius commiſſionis. de qua ibi fit mentio,
etiam poteſtas recipiendi reſignationem uideretur con-
ceſſa, per hoc præiudicaretur ordinario, quod in dubio
Papa non uidetur feciſſe, niſi in eo quod expreſsè conceſ
2 ſit: nec † eſt interpretandum priuilegium Papæ in præiudi
cium tertij, ut l. 1. §. meritò. & §. ſi quis à principe. ff. ne
quid in loco publi. hic autem fuit commiſſio authorita-
te ordinarij, & de iure communi, & ideo eſt interpretan-
da etiam ſecundùm ius commune, ut commiſſo præpa-
ratorio uel præparando poſteriori, & conſequenti uidea
tur commiſſum præparatorium prius, & antecedens. ar.
dictarum ll. præſertim per quod neceſſariò peruenitur
ad illud. Nec fit interpretatio aliqua in præiudicium ter-
tij, ſed ſolum committentis, cui eſt imputandum, quia
aliàs expreſsè illam poteſtatem non obtinuit. Sed iuxta
3 præmiſſa † quæritur, an executores gratiarum deputati ad
prouidendum de beneficijs uacaturis poſſint recipere re
ſignationem alicuius uolentis in eorum manibus benefi
cium reſignare. ut ſic ea recepta prouideant? Dicerem
quòd nõ per dicta in præmiſſa proxima quæſtione. Item
quòd tales executores talem reſignare uolentem non
poſſunt inuitum deſtituere, igitur nec eius reſignatio-
nem recipere. probatur conſequentia per ea quæ not. Io.
Andr. in clemen. 1. de renuntia. in gloſſ. ſuper uerb. mani-
bus. & per Inn. de renuntia. c. quòd in dubijs. in fin. glo.

SVMMARIA.

1 *Renuntiatio facta in manibus non habentis poteſtatem admittendi reſignationem non obſtat agenti contra intruſum in beneficio per ſe renuntiatio.*

2 *Renuntians in manibus non habentis poteſtatem recipiendi reſignationem, licèt perdat poſſeſſionem: non tamen perdit proprietatis ius reſpectu non habentium poteſtatem illum priuandi.*

DECISIO III.

1 QVidam primus † in data habens ius in beneficio per
eum acceptato, illud renuntiauit in manibus non
habentis poteſtatem recipiendi renuntiationem, ſe
cundus uerò in data qui illud idem acceptauerat, & fece
rat prouideri in uirtute uacationis, in cuius uirtute pri-
mus acceptauerat, ſi illa acceptatio & prouiſio inde ſecu
ta non ualuerat, tenebat de facto beneficium illud: pri-
mus agit contra eum, & fecit ſibi adiudicari, & reſtitui,
ſecundus opponit ſibi de renuntiatione prædicta facta
in manibus eius, qui non habebat poteſtatem, quæritur
an per hoc eum excludere poſſit, ut ſic ſecundus ueniat
abſoluendus ab impetitione primi? Fuit dictum quaſi
per omnes, quòd non, quia talis renuntiatio non priuauit
primum iure ſuo, licet per ordinarium poſſit priuari be-
neficio. iuxta c. quod in dubijs. cum ibi nota. per Innoc.
& doct. de renuntia. & ſic donec fuerit priuatus, agere
poſſit. Et ſi dicatur. quod renuntiatio tenuit in præiudi-
cium ſui, dico quòd uerum eſſet, ubi ageret contra ordi-
narium de reſtituendo beneficium, quia cùm in eius po
teſtate eſſet, eum etiam poſſidentem priuare & remoue-
re a beneficio, ita & eum petentem repellere ratam ha-
bendo renuntiationem. argumen. l. inuitum. §. cui da-
mus. ff. de reg. iur. ſecus in caſu præmiſſo, ubi agit contra
ſecundum in data poſſidentem, qui nullum ius habet,
vel contra quemcunque poſſidentem alium, quia tunc
donec ſic priuatus, poſſet agere, & beneficium repetere,
2 quia ius habet, & licet † poſſeſſionem per renũtiationem
perdidiſſet. non tamen ius in proprietate, & illorum re-
ſpectu in quorum poteſtate non eſt eum priuare, vel ratã
habere renuntiationem. Dicunt tamen quidam, quòd re
integra, id eſt, antequam priuetur per ordinarium, uel ha
bentem poteſtatem poteſt pœnitere. bene facit ff. de ceſ
ſio. bonor. l. 3. & l. quem pœnitet, & ſecundum iura com-
munia licitum eſt pœnitere, & licitum eſt uariare. contri-
nua iſtum uerſum ſuprà ibi, ratam habere renuntiationẽ.
& in fi. ne reuertar. ibi, dicunt tamen. Item quia reus exci
piens ex hoc ſufficienter non deducit ius ſuum, quòd al
legat renuntiationem inualidam, ergò licet per conſen-
ſum ordinarij ſit ualidabilis, cùm etiam ex hoc non fortifi
caretur ius ſuum, licèt elideretur, uel tolleretur ius agen

tis,eam non poſſet allegare: quia ſic allegaret de iure ter-
tij, ſcilicèt ordinarij, cuius ſolius intereſt ratificare re-
nuntiationem, uel illum priuare, præſertim autem hoc
reo non permittitur, ex quo ſibi non prodeſſet, & alteri
noceret. facit quod notatur per Innocen. in c. cùm Ber-
toldus. in fin. de re iudic.

S V M M A R I A.

1 *Renuntiatio beneficij reſeruati facta in manibus ordinarij per exemptum ab eius iuriſdictione, non valet.*

2 *Impetrans an teneatur facere mentionem de beneficio per ſe renuntiato in manibus non habentis facultatem ipſum inuitum destituendi.*

3 *Impetrans an teneatur mentionem facere de iure ad rem.*

4 *Beneficio quærendo facilius renuntiatur, quàm quæſito.*

DECISIO IIII.

1 QVidam † cardinalis a obtinens quandam dignita-
a tem, ratione cuius ad eius collationem pertinebat
unum beneficium authoritate ſua ordinaria, illud
beneficium in curia contulit cuidam capellano Papæ præ
ſenti tunc in curia, & collationem huiuſmodi acceptan-
ti: tandem idem capellanus cùm non poſſet obtinere pa-
cificam poſſeſſionẽ illius beneficij, ipſum poſt aliquod
tempus renuntiauit, ſeu reſignauit purè & liberè in
manibus eiuſdem cardinalis, qui authoritate ſua ordi-
naria admiſit renuntiationem, poſteà uerò dictus capel-
lanus impetrauit à Papa aliud beneficium de illo alio ſic
renuntiato ſeu reſignato non facta mentione. Quæritur
an ualeat impetratio: uel an iſta ultima gratia per Papam
ſibi facta ſurreptitia cenſeatur ex eo quia tacuit aliud be
2 neficium? Et quidam dicebãt eam ſurreptitiam, quia † re
nuntiatio quam fecerat in manibus ordinarij, non uale-
bat nec admiſſio eiuſdẽ authoritate ordinaria ſubſecuta:
quia beneficia capellanorum Papæ reſeruata erant tunc
per Papam. Et cùm dictus capellanus haberet ius in be-
neficio per collationem ſibi factam cui conſenſit, etiam
ſi non habuiſſet poſſeſſionem, ut in c. ſi tibi abſenti de
præbendis lib. 6. & in c. quondam. ideò non potuit reſi-
gnare niſi in manibus Papæ, uel eius commiſſarij: qui ſo
lus poſſet eum inuitum deſtituere, cum ſimilib. ut in ex-
trauagan. cùm Matthæus. quæ tamen eſt hodie limitata.
ut in alia extrauaganti Exemptus quicunque capellanus
Papæ à iuriſdictione ordinarij. quia tunc demum poteſt
authoritatem præſtare renuntiationi: & coram eo de-
mùm poteſt renuntiatio fieri; qui poteſt inuitũ deſtitue-
re. iuxta notata per Innoc. & Doct. de renuntia. c. quòd in
dubijs. Igitur ſi non ualuit reſignatio, adhuc habebat ius
in beneficio: licèt enim poſſit eo priuari: quia eam fecit
in manibus non habentis poteſtatem, & licet etiam in
eius præiudicium ſuperior habens poteſtatẽ, ſcilicet Pa-
pa poſſet ratificare, & admittere renũtiationem: nec ipſe
poſſet reſilire, nec pœnitere, nec beneficium repetere: ta-
men niſi eius ratificatio & admiſſio ſubſequantur, inte-
rim habet uerum ius in beneficio, & remanet in eo inti-
tulatus. iuxta ueram opinionem Innocent. in dicto c.
quod in dubijs. adhuc habebat ius in illo beneficio non
obſtante illa renuntiatione facta in manibus cardinalis
authoritate ſua ordinaria, & non apoſtolica eam recipiẽ
3 tis, & † per conſequens cùm haberet ius in eo de ipſo in
petitione alterius debuit facere mentionem. de præben.
c. ſi motu. libro ſexto. ſecus tamen fuiſſet ſi ageretur de
beneficio, in quo non habuiſſet ius in re ſed ad rem: de
quo eſt quòd quis in petitione debet facere mẽtionem
iuxta notata per Io. An in nouel. de reg. iur. c. ignoran-
tia. tamen eius renuntiatio facta in manibus laici, uel al-
4 terius poteſtatẽ nõ habentis tenuiſſet: quia † facilius re-
nuntiatur beneficio querendo, quàm quæſito. iuxta no-
tata, per Innoc. in dict. c. quod in dubijs. & per Arc. de
officio legat. c. deliberatione. in fine. lib. 6. & in iſta opi-
nione ego eram. Quidam tamen dicebant quòd illa ul-
tima gratia non foret ſurreptitia. quia ſecundum eos re-
nuntiatio tenuit in eius præiudicium. iuxta notata per
Ber. in d. c. quod in dubijs. ſed illa opinio non approba-
tur: quia imò non tenuit, donec eam approbet ille, qui ha
bet poteſtatem: ut ſuprà dixi. quare hæc ratio non profe-
cit: ſed ſecundum eos ordinarius potuit eam admittere
non obſtante reſeruatione beneficiorum capellanorum
Papæ: quia licèt illa reſeruatio afficiat beneficia eorum,
quò ad poteſtatem conferendi, non tamen afficit ea, quò
ad poteſtatem renuntiandi, ſeu renuntiationem de eis
fiendam admittendi: & ideò ſecundum eos ordinarius
potuit eam admittere. Sed ego non dixi ſuprà quòd po-
teſtas admittendi renuntiationem impediatur propter
reſeruationem ſolùm, ſed propter exemptionem, qua ca
pellani ab omni iuriſdictione ordinaria ſunt exempti: &
quia ordinarius in iudicio eum non poſſet inuitum deſti
tuere, cùm in eum iuriſdictionem non habeat: ita nec
poterit eius renuntiationem admittere. quare hæc ratio
non obſtat. argument. notatorum per Inno. in dict. c.
quod in dubijs. Et ideò prima opinio uidetur uerior.

ADDITIO.

a Quidam cardinalis Adde Aene. de Falco in trac. reſer. in
4 q. prin. in 8. effectu. & in 2. parte tracta. in 4. q. prin in 10.
q in tit. Felyn. in c. tu noſtra. col. 4. uer. de iure. de reſcrip.
col. 21. uer. 34. Corre. de reſcript.

S V M M A R I V M.

1 *Renuntiatio ſimplicium beneficiorum an poſſit fieri in manibus collatoris inferioris epiſcopo, ut ipſe ſolus ſine epiſcopo poſſit admittere renuntiationem?*

DECISIO V.

1 VTrùm † renuntiatio a ſimplicium beneficiorum poſ-
a ſit fieri in manibus collatoris, & ille ſolus ſine epi-
ſcopo poſſit admittere renuntiationem? Videtur
quòd non: quia ille ſolus non poteſt deſtituere: igitur nec
renuntiationem admittere. argumen. no. per Inno. in c.
quod in dubijs. de renuntia. in fin. ntag. glo. imò etſi præ-
ſcripſiſſet, uel aliàs de conſuetudine haberet poteſtatem
deſtituendi: adhuc renuntiationem admittere non poſ-
ſet, niſi etiam poteſtatem renuntiationem admittendi
præſcripſiſſet, uel conſuetudinem acquiſiuiſſet: ex quo
aliàs de iure communi non poterat deſtituere. ſicut
notat Paulus in cle. cùm illuſio. ſuper uerbo, beneficio.
de renuntia. argumen. contra. de ſymo. c. ex inſinuatione.
& quod not. Bernat. de præbend. ſignificatum.

ADDITIO.

a Vtrum renuntiatio. Adde Fel. in c. auditis. col. 6. uer. for-
tius dixit Rota. de præſcript.

S V M M A R I A.

1 *Renuntiatio facta per permutantem ſub conditione, ſi patruo ſuo placuerit, an in caſu noluntatis dicti patrui valeat?*

2 *Renuntiatio debet eſſe pura.*

DECISIO VI.

5 QVidam † renuntiauit ex cauſa permutationis ſub
conditione ſi patruo ſuo placeret: quæritur utrùm
ſi patruo diſpliceat, nihilominus teneat renuntia-
a tio? Videtur quòd ſic: a quia illa conditio uidetur non poſ
2 ſe adijci, & eſſe de iure reprobata, cùm † debeat renuntia-
tio eſſe pura. argumen. not. in c. ex parte. de offic. deleg.
ſuper uerbo, omnino, & ſic conditio inutilis uidetur reij
cienda ualente renuntiatione. argumen. not. in l. per ſer
uum. ff. de uſu & habit. credo tamen contrà, per Ioan.
And.

And.in c.in electio. de election. lib. 6. ſuper uerbo, electio.in nouel.

Andstio.

a Videtur quòd ſic. Adde Fely.in c.cùm contingat.de offi. deleg.col.pen. uerſic. tertia concluſio.

De Supplenda negligentia prælatorum.

SVMMARIA.

1 *Negligentibus inferioribus conferre ad ſuperiorem deuoluitur poteſtas conferendi, non autem ad parem.*

2 *Negligentia inferioris ſuppleiur per ſuperiorem: non autem per parem vel inferiorem.*

DECISIO I.

1 Nunquid † prælaso uel àbbate alieuius eccleſiæ regularis uel collegiatæ negligente conferre beneficinm ad ſuam collationem pertineus deuoluatur electio ad conuentum, uel collegium illius eccleſiæ, ſicut deuoluitur epiſcopo negligente ad Capitulum ſuæ eccleſiæ cathedralis: us in c. 2. de concesſio.præbend.§.1.& c.cum in cunctis.§.fina. de ele
2 ction. Quidam tenent quòd ſic [a] ex identitate rationis:
2 alij uerò contra. quia † imò deuoluatur ad ſuperiorem, epiſcopum puta, uel diœceſanum. per c. quia regulares. de ſupplen.negligentia prælatorum.in clement.& ibi eſt tex. & quia præmiſ. c. loquuntur tantùm in epiſcopo, & Capitulo eccleſiæ cathedralis: ideò ſtrictè intelligantur: cum conuenientius ſit per ſuperiorem corripi, uel ſupplere negligentiam inferioris, quàm per parem uel inferiorem. argumen.3.q.9.ſcimus.

Andstio.

a Teneut quòd ſic. An autem abbas poſſit præſentare ad eccleſiam ſecularem regulares, uide Fely.in c.in noſtra. de reſcript.col.penultima uerſi.decimo & ulti. nota.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum non poteſt ſe intromutere de fructibus ſpectantibus ad Archidiaconum mortuo ſuo procuratore.*

DECISIO II.

1 Archidiaconus † uel alius obtinens certam dignitatem, uel officium in aliqua eccleſia habens certam dotem, & adminiſtrationem diſtinctam à Capitulo, cùm eſſet abſens, & eius uicarij, & adminiſtratores eſſent mortui: Capitulum propria authoritate recipit fructus, & adminiſtrationem illius dignitatis, uel officij: & per deputatos miniſtros ſuos fecit exigi, & leuari, & eidē deſeruiri, & onera quæ habebat dignitas uel officiū, ſupportari: tandem beneficiatus prædictus petit tanquā ſpoliatus fructibus ſui beneficij ſe reſtitui, Capitulum excipit, quòd omnes fructus expendit pro oneribus beneficio incumbentibus: & pro ſalario miniſtrorum in eius abſentia ab eodem Capitulo beneficio deputatorum. Quæritur nunquid hæc materia ſit bona ad excludendum reſtitutionem? Videtur quòd ſic. per l. ſi rem quam utendam.ff. de acquiren. poſſ. Fuit tamen dictum quòd non: quia Capitulum non debuit hoc facere ipſo non uocato. nec ſine authoritate. & licentia epiſcopi: & ideò quia non proceſſit canonicè in occupatione beneficij, cuius adminiſtratio ad ipſum non pertinebat, cenſetur ſpoliaſſe. Nec obſtant contraria: quia ibi res peruenerat ad illum, qui retinere uolebat de uoluntate domini. Circa hoc pro ulteriori inquiſitione ueritatis, uide Cyn. C. commo.l.prætextu.& Ioan.And.in nouel. de regul. iur. locupletari.in uer.ſecundo modo.

De Officio Archidiaconi.

Epitome.

Archidiaconus contra ſubditos poteſt agere poſſeſſorio pro iure uiſitandi ſine licentia epiſcopi.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſorium iudicium non eſt arduum.*

2 *Nominatio domini locum habet, ubi agitur petitorio contra aliquem reali.*

DECISIO I.

Archidiaconus prætendens de conſuetudine ſibi competere ius uiſitandi eccleſias infra ſui archidiaconatus limites conſtitutas, agit contra rectores eccleſiarum ſuarum ſibi reſiſtentes. Quæritur an in lite ſit neceſſarius conſenſus epiſco-
a pi [a] etiam pro utraque parte tam Archidiaconi, quam rectoris: & ſi ſit neceſſarius, ubi agitur petitorio quæritur ſi ageret ſolùm poſſeſſorio, an eſſet neceſſarius? Et hic tenuerunt quaſi omnes quòd non argumen. C. ſi per uim uel alio modo.l.ſi.& l.momentaneæ.C.qui legit.perſo.&
1 quia † iudicium poſſeſſorium non eſt arduum negotium igitur &c. argumen.c. edoceri. de reſcrip.pro hoc alleg.
2 etiam argumen. quia † licet in petitorio ubi agitur contra aliquem reali, locum habeat domini nominatio: ut l. 2. C.ubi in rem actio.& c.quoniam in frequenter. §. quòd ſi ſuper rebus. ut lite non conteſta. extr. non tamen ubi agitur poſſeſſorio ut not.Ioan.12. quæſt. 2. can. quicunque militum.

Andstio.

a Conſenſus epiſcopi. Vide per Abbat. in c. quoniam frequenter.§. in alijs. colum. penul. uerſic. ulterius. ut lite non conteſt.& Felyn.in c.edoceri. col. 3. uerſic. reſtringe. de reſcript.

b Vide per Abb.in c.quoniam frequenter.§.in alijs col.pe. ut lit. non conteſt.

De Officio vicarij.

DECISIO I.

Similis eſt deciſ.6.ſuprà eod. titu. in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius habens poteſtatem conferendi beneficia, poteſt conferre dignitates.*

DECISIO II.

1 Vtrùm † ordinarius, cui epiſcopus dedit poteſtatem conferendi beneficia, poſſit conferre dignitates, dato quòd de eis non ſit ſpecialiter data poteſtas? Fuit dictum quòd ſic: quia hoc caſu beneficij nomen largè ſumi debet, cùm non ſit materia ambitioſa. ar. de uerb.ſign.c.tua de præbend. dudum. lib.6. cum ibi not. per Ioan.And.circa princi.ſuper uerb.beneficia. Staphil.in tract.de lit.grat.& iuſt.fol.60.uer.ſecus quando nomen.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ.9.ſuprà in ant.de offi.uica.

SVMMARIA.

1 *Monachus ſine licentia abbatis an poſſit eſſe officialis, vel locumtenens?*

2 *Monachus non habet velle nec nolle.*

3 *Monacho committi cauſa niſi à ſolo Papa poſſunt ſine licentia abbatis.*

ſententiam duntaxat cõſtitutus, uel ſubſtitutus. ar. l. dili
genter. ff. mandat. & ar. C. de procurat. l. maritus. ubi
maritus intelligitur prohibitus ab alijs, quæ alias potuiſ
ſet propter expreſſionẽ & limitationem mandati. Pro
hoc etiam bene facit de pericul. & commo. rei uend. l. ſi
una. cum not. per Cyn. C. de leg. quod fauore. in 9. opp.
In contrariam opinionem omnes fuerunt inclinati: quia
ſi apellare ſit de connexis & dependentibus ipſius man
dati. & quia eſt quaſi uicinum ipſi mandato. arg. ad hoc
ff. iudica. ſol. iã tamẽ. §. in hac. & facit ad hoc quod not.
Compoſt. de elect. ſtatuimus. li. ſexto ſuper uerbo, in per
ſonam. in 1. q. quam ibi mouet, & eſt circa medium. 12.
colum. & quia dominus non uidetur in dubio illam limi
tationem feciſſe ad impugnandam ſuam iuſtitiã quod
eſſet, ſi non poſſet appellare. arg. ff. de teſta. mili. l. 3. pro
2 quo etiam facit, quia † conſtitutus procurator ad cauſã,
licet cẽſeatur limitatus ad principalem tantùm cauſam,
hoc nõ obſtãte poteſt, & debet appellare. ut extrà de pro
cura. non iniuſtè C. eod. titu. l. inuitus. ergo & iſta nõ ob
ſtãte limitaione prædictat poterit appellare. fateor tamẽ
quòd obſtante limitatione prædicta non poterit appella
tionem proſequi. arg. dict. l. inuitus. cum ſua materia, &
eorum quæ no. Inn. in c. petitio. de procu. ubi uide.

ADDITIO.

2 An conſtitutus. Adde ſuprà deciſ. 5. eo. in antiq. Adde Fe-
ly. in c. cùm olim. col. fin. uerſi. adde dec. de offic. delega

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. 30. hoc titu. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Procurator conſtitui poteſt ad acceptandum, & permu-
tandum etiam beneficia in poſterum conferenda.*
2 *Procurator generalis cum libera poterit permutare.*
3 *Cancellaria non expedit literas permutationis uirtute pro-
curatorij facti ad permutandum beneficia obtinenda.*

DECISIO IIII.

1 VTrùm † quis poſſit cõſtituere procuratorem ad acce
ptandum & permutandum etiam beneficia in po-
ſterum conferenda? uidebatur quod nõ, niſi in ſpe
cie & de certo beneficio daretur mandatum. ar. ff. de ac-
quiren. hæred. ſi quis mihi bona. §. ſed utrùm generali-
ter. tamen omnes tenuerunt quòd imò, per l. 3. de procu
ra. & quia iſti nõ ſunt de caſibus in quibus requiritur ſpe
ciale mandatum contrahentium & pro prima parte no-
ta per Cy. C. etiam per procura. in integrum reſtit. peti
2 poſſe l. 1. ſed uidetur † quod ad permutandum ſufficiant
generale cum libera. ar. l. procurator cui generaliter libe
ra. ff. de procura. quod uerum eſt: uel ſi habeat mandatũ
ſecundum formam c. qui ad agendum. de procur. lib. 6.
ut not. Io. And. in nouel. in dict. c. cũ in tua. ſuper uerbo,
3 per alios. de conſue. audiui † tamen quòd cancellaria non
expediret literas permutationis uirtute procuratorij fa
cti ad permutandum beneficia obtinenda.

SVMMARIA.

1 *Expenſas pro aduocatis & procuratoribus an habere de-
beat qui per ſe ipſum ſupplendo uices ipſorum cauſam
agitauit.*
2 *Expenſæ an debeantur uictori pro aduocatis, & procura-
toribus qui illum gratis defenderunt.*

DECISIO V.

INducens cauſam ſuam propriam qui nõ habuit pro-
curatorem in cauſa, & obtinens, cui aduerſarius con
demnetur in expenſis an poſſit petere inter expenſas
ſalaria procuratoris & aduocati quæ dediſſe: & ſunt taxa
ta in curia ſi eos habuiſſet? facit quod ſic ff. rem ra. habe.
ſi procurator. circa medium. In oppoſitum facit ff. de fi-
deiuſ. l. ſtipulatus es. dic ut not. in Specul. titu. de expen.
2 §. poſtremo. uerſi. quid ad emptore. Sed † quid ſi habuit
procuratorem & aduocatum amicos ſuos qui propter
curialitates & beneficia alias ab eo recepta nolunt habe
re ſalarium. Quæritur an tunc poſſit petere expẽſas pro
procuratore & aduocato? Videtur diſtinguendum, an il
li remittũt ſibi animo & cauſa eũ remunerandi, ut tunc
petere poſſit: an non. & tunc non per l. idemque §. ſi. & l.
ſi uerò non remunerandi in prin. ff. mandat.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus de cuius ſubſtitutione non conſtat
facit proceſſum nullum: nec ſufficit quòd ratificentur
acta per eum ab altero cum procuratore ſubſtituentis.*
2 *Procurator perſonam domini repræſentat.*
3 *Ratum habere non poteſt quis quod ſuo nomine geſtum
non eſt.*
4 *Ratificari non poteſt quod ab initio nullum.*

DECISIO VI.

DVo † fuerunt conſtituti procuratores cum clauſula
& quilibet eorum inſolidum, & quod non ſit me-
lior conditio occupantis ad certam cauſam cũ po-
teſtate agendi & defendendi, &c. & omnia alia faciendi
quæ cõſtituens faceret, ſi præſens intereſſet. quorũ pro
curator unius ſubſtituit: ſed non reperitur ſcripta ſubſti-
tutio in actis. nec alias poteſt conſtare de ea quia nota-
rius cauſæ coram quo ſubſtituit mortuus eſt nec repe-
ritur manuale ſuum, nec prothocollum: tandem mul-
tis terminis cum ſubſtituto illo ſeruatis, pars aduerſa
prætendit nullitatem proceſſus cum illo ſubſtituto
habiti, & ſubſtituente ſuo etiam mortuo non uult pro-
cedere ulterius in cauſa, niſi reiteratis & reſumptis
terminis. Alter uerò procurator ſuperſtes uult quod
ulterius procedatur in cauſa etiam non reſumptis ter-
minis & ratificat omnia acta cum dicto prætenſo ſub
ſtituto. Quæritur an eo ratificante ſit non reiteratis ter-
minis ulterius procedẽdum in cauſa? Aliqui inter quos
tunc eram, dicebant quod ſic. & quod ſufficeret ratifica
2 tio alterius procuratoris per l. licet. de iudic. quia † pro-
curator ille perſonam domini repræſentat ut l. oſſa. ff. de
religioſ. & poteſt in cauſa facere ea quæ dominus poſſet
etiam uirtute generalis clauſulæ, &c. ſuperius inſertæ:
Quidam tamen in quorum opinione fuit maior pars, di
cebãt cõtra. tum quia illius procuratoris nomine ſubſti
tutus nihil egerat: ſed nomine procuratorio eum ſubſti-
3 tuẽtis igitur † non poſſit ratum habere quod ſuo nomi-
ne non eſt geſtum, ut in regula iuris & l. ſi pupilli de ne-
go. geſt. tum etiam quia ex quo non apparebat ſubſtitu-
tio perinde erat ac ſi non eſſet. argu. l. in lege. & l. Ruti-
lia polla. ff. de contrahend. empt. igitur acta cum tali ſub
ſtituto perinde ſunt nulla, ac ſi ſubſtitutus nõ fuiſſet. igi
4 tur rata haberi non poſſunt, quia † quod ab initio nullũ
eſt ex poſt facto ratificari non poteſt. argu. l. quod ab ini-
tio. tum etiam quia in præiudicium alterius non poteſt
quis ratificare acta cũ non procuratore: ut dict. l. licet. ad
hoc accedit quod no. B. de reſcri. in c. nonnulli. ſuper uer
bo, ſpeciali mandato. & per Cyn. C. in quibus cau. in in-
tegr. reſti. non eſt neceſ. ſi tutor. & in caſu præmiſſo ex ta
li ratihabitione præiudicabatur parti aduerſæ, quia ſerua
tus erat terminus ad ponendum & articulãdum, in quo
non dederat obiectus, quos nunc dare uolebat, ſi ter
minus reiteretur. tum etiam quia dicta lex loquitur in
domino ratum habente acta uel geſta cum non procu-
ratore, non autem loquitur in procuratore ratum habẽ-
te nomine domini. & quidam etiam dicebant, alias fuiſ-
ſe decaſum in Palatio, quod lex illa locum non haberet

procuratore ratificante ſolùm & nō domino.& pro hoc bene facit quod no.Ioan.And.in nouel.de procura.c.is qui.in prin.lib.6.

SVMMARIA.

1 *Procuratores inſolidum conſtituere ſufficit abſque eo quod dicatur, & quemlibet ipſorum inſolidum.*

2 *Procuratores an intelligantur conſtituti inſolidum, ubi conſtituens dixerit, & quemlibet ueſtrum conſtituo procuratorem, abſque eo quod dictum ſit inſolidum.*

DECISIO VII.

1 QVidam † conſtituit Titium & Mæuiū procuratores
inſolidum,& non dixit,& quem libet eorum inſo
lidum.ſed ſimpliciter inſolidum.Quæritur an qui
libet eorum ſit inſolidum uel ambo ſimul ad ſolidum &
nō quilibet?Videtur quod nō eſſet quilibet,quia nō eſt
ibi aliqua dictio diſtributiua. dicūt quidam contra,aliàs
dictio,inſolidū nihil operetur. & pro hoc tex.de procur.
pluribus.& extrà de procura.ſi duo.ubi non ponitur di-
2 ctio,quilibet uel quēlibet quod ſi cōſtituens † dicit, ego
uos & quēlibet ueſtrum conſtituo procuratorē, & non
dicat inſolidum , an tunc intelligantur conſtituti inſoli-
dum ? Dicunt aliqui quod intelligatur inſolidum conſti
tuti.argu.eorum quæ notantur in l.pluribus.ff.de leg.2.
pro hoc facit tex.in c.cum plures. t.reſponſo.de offic.de
leg.lib.6 ubi dicit, quod inſolidum hoc poſuit , licet in
forma mandati non opponatur illa uerba, inſolidum. &
uide quod not.Innoc.in c.in noſtra.de procur.

SVMMARIA.

1 *Procurator cum libera an poſſit acceptare beneficia?*

2 *Procurator cum libera non poteſt adire hæreditatem.*

3 *Matrimonium contrahi poteſt per procuratorem habentem ſpeciale mandatum.*

DECISIO VIII.

1 AN † procurator generalis etiam cū libera non tamē
habens ſpeciale mādatum ad acceptandum benefi-
cium,poſsit acceptare. Videtur quòd non poſſet:
2 a quia † non poſsit adire hæreditatem.ff.de acqui. hære.
2 Paulus reſpondit.ſed hæc ratio non ualet: quia in litera
dicitur,per te uel alium duxeris acceptandū.ſed ad hoc
quod requiratur ſpeciale mādatum allegari poteſt.ff. de
acquir.hæred.ſi quis mihi bona.§.iuſſu.& § ſed utrùm.
3 & † quia ſic debet eſſe in matrimonio ſpirituali, ſicut in
carnali,ad quod contrahendum opus eſt ſpeciali manda
to:ut c.ſi.de procur.lib.6. licet in omnibus etiam circa
iſtam materiam non æquiparentur, ut ibi patet per gl.ſu
per uerbo,contraxerit.

ADDITIO.

1 Videtur quòd non poſsit &c.Procurator conſtitutus ad
acceptandum beneficium debet habere ſpeciale manda
tum:ad hoc tamen ſufficit quod mandatum dicat gene-
raliter ad acceptandum beneficium , licet non dicat de
tali beneficio.ita per Fely.in c.nonnulli.§. ſunt alii. uer.
ſcias tamen.de reſcript.Adde deciſ.33.eo.in no.Oldr.cō
ſi.139.col.2.uer.alia ratione.de procu.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus effectus dominus litis poteſt alium ſubſtituere: & licet procurator ſubſtituens moriatur ante acceptationem, ualet proceſſus cum eo agitatus.*

2 *Procurator ſubſtitutus etiam re integra ſi decedat ſubſtituens poterit procedere.*

3 *Mandatum morte mandantis ſoluitur.*

4 *Procurator ſubſtitutus a procuratore uirtute facultatis à domino principali habente de ſubſtituendo, non poterit reuocari à ſubſtituente expreſsè.*

DECISIO IX.

1 VTrùm † procurator ſubſtitutus à principali procu-
ratore habente poteſtatem ſubſtituēdi per litis con
teſtationem efficitur dominus litis, poſsit aliū ſub-
ſtituere poſtquam ſic effectus eſt dominus litis. Tenue-
runt quod ſic:ſicut & principalis procurator factus do-
minus litis poſſet etiam , ſi aliàs non haberet à domino
poteſtatem ſubſtituendi.iuxta l.neque.C. de procura. &
iuxta c.1.§.licet.de procura.lib.6. quia talis ſubſtitutus
à principali procuratore uirtute poteſtatis ad hoc datæ
ipſi procuratori ſubſtituendi uidetur ab ipſo domino cō
ſtitutus.argum.l.item eorum.ff.quod cuiuſque uniuer.
& l.cùm eſſet ff.de ſerui.ruſti.prædi.§. ſi. cum ibi no. in
fin & no.ff.de procura.l.1.in 1.glo.per Doct. item ea-
dem ratio eſt de tali ſubſtituto facto domino litis, quæ
eſt de principali procuratore.igitur idē ius in utroque.
2 Sed † pone procurator habens poteſtatem ſubſtituēdi,
ſubſtituit quendam alium: antequam tamen procurator
ſubſtitutus acceptaret mandatum, ſubſtituens procura-
tor mortuus eſt:dominus tamen qui eum procuratorem
conſtitueret,bene uiuit adhuc: tandem ſubſtitutus acce
ptauit mandatum etiam domino cauſæ ignorāte ſubſtitu
tionem factam , & mortem ſui procuratoris & in cauſa
proceſsit . Quæritur an proceſſus cō eo habitus teneat.
Quidā dicebāt quòd nō.quia mortuo procuratore ſub-
ſtituente fuit reuocata ſubſtitutio , ſeu mandatum factū
ſubſtituto:ex quo deceſsit re integra,id eſt, antequā ſub
3 ſtitutus acceptaſſet mandatū uel proceſsiſſet.quia † man
datum morte mandantis ſoluitur.argument.ff. mandat.
l.inter cauſas.in princip.inſtitu.eodem titu.§.item ſi ad-
huc.ff.de procura.ſi defunctus.cum ibi notatis à contra
rio ſenſu. Alii uerò dicebant referre, an procurator mor
tuus ſubſtituiſſet tanquam dominus litis : quia cùm eo
fuerat lis conteſtata, & uirtute illius domini litis per cō-
teſtationē litis ſibi quæſiti:& tunc uera eſt opinio prædi
cta, quòd per eius mortē re integra expiret mandatū:an
uerò ſubſtituiſſet forſan ante litem conteſtatam non fa-
ctus dominus litis, uel forſan poſt, nō uirtute illius litis,
nec tanquam talis, ſed uirtute poteſtatis ſubſtituendi à
domino ſibi datæ:& tunc non expiret ex quo dominus
cauſæ à quo talis ſubſtitutus uidetur potiùs conſtitutus
per prædicta ſuprà proxima quæſtione. Aut adhuc uiuit,
& ſic mandatum quod ab ipſo uidetur potiùs factū per
miniſterium tamen mortui procuratoris non poteſt di-
ci reuocatum morte, ex quo ipſe uiuit.& pro hoc facit.
4 quia † talis ſubſtitutus à procuratore uirtute poteſtatis
de ſubſtituendo à domino ſibi datæ per mandatum ſibi
factum nō poſsit ab ipſo procuratore ſubſtituente reuo-
cari expreſsè:ut in c.is qui.de procu.li.6.ergo multomi-
nus nec tacitè per mortem, ſecus tamē in membro præ-
cedente, ubi ſubſtituit tanquam dominus litis, quia tūc
nō cēſetur cōſtitutus à domino, ſed ab ipſomet procu-
ratore, & eſſet per eūdem reuocabilis expreſsè: & ideò
ibi per mortem eius re integra reuocatur.& hæc opinio
pluribus placebat. Alii uerò diſtinguebāt, an uirtute po
teſtatis datæ ad ſubſtituēdū ſubſtituiſſet certam perſonā
de qua ſubſtituenda ſibi fuerat mandatū:& tunc ex quo
dominus ſciebat perſonam quæ ſubſtituenda fuerat, per
mortem ſubſtituentis procuratoris non expiret manda-
tum:ſed potiùs inſpiciatur uita domini ſcientis ſubſtitu
tū: an uerò eſſet ſibi data poteſtas ſubſtituendi incertū:
& tūc non inſpiciatur uita domini ignorātis ſubſtitutio-
nem & perſonam ſubſtituti:ſed potiùs ſcientiam & uitā
uel mortem procuratoris: ſic quòd eius morte reuoce-
tur ſubſtitutio.ſed præcedens opinio magis placet, quia

uirtu-

nirtute poteſtatis ſubſtituendi etiam in incertum facta
ſubſtitutione uidetur ſubſtitutus à domino conſtitutus:
& eius perſonam ſeu eius electiuoem uidetur dominus
commiſiſſe fidelitati procuratoris,& poſtquàm per eum
talis ſubſtituens fuit electus, uidetur etiam per eum ele
ctus, qui totam incertitudinem & eius determinationē
contulit in procuratoris determinationem.iuxta ea quæ
habentur in dict.c. 1. §. licet. cùm dicit, etiam expreſſa
certa perſona. cum ibi not.de procura.lib.6.

SVMMARIA.

1 *Tutori uel curatori non poteſt iudex dare poteſtatem con
ſtituendi procuratorem ante litem conteſtatam.*

2 *Tutor & curator poteſtatem recipiunt à iure, quam iu-
dex nec augere nec minuere poteſt.*

DECISIO X.

1 VTrùm † iudex dando alicui tutorem uel curatorem
poſsit illi tutori uel curatori dare poteſtatem con-
ſtituendi procuratorem ante litē conteſtatam? Fuit
2 dictum quòd non. quia † tutor uel curator licet dentur
à iudice:tamen à iure & non à iudice ſuam recipiunt po
teſtatem quam iudex non debet nec poteſt diminuere
nec augere:ſicut nec teſtator facit.l.Titium & Mæuium.
§. 1.ff.de adminiſtrat.tut.iunct.l.ius publicū.ff.de pact.

SVMMARIVM.

1 *Procurator transferens in totum uices ſuas in ſubſtitutum
à ſe: licet habeatur in procuratorio Clau. procuratorio
in ſuo robore nihilominus duraturo: non poterit reaſſu
mere cauſam ſine ſpeciali mandato.*

DECISIO XI.

1 PRocuratori † datur poteſtas ſubſtituendi in procura
torio in quo conſtituebatur procuratorio in ſuo ro-
bore.nihilominùs duraturo:non tamen fuit ſibi data
poteſtas ſubſtitutum reuocandi. tandem ille procurator
ſimpliciter & in totū ſine quacunque retentione transfe
rēdo uices ſuos ſubſtituit:& ſubſtitutus cauſam occupa-
uit: & duxit aliquo tēpore. Quæritur nunquid procura
tor ſubſtituens poſsit cauſam reaſſumere? uidetur quòd
non,ex quo in totum tranſtulit uices ſuas: & ſic non re-
manſit procurator, quaſi functus officio ſuo. argu.extrà
de procuratoribus .is qui cum ibi notatis ſuper uerbo,
aliud. In oppoſitum uidetur propter illa uerba,procura
torio in ſuo robore nihilominus duraturo. primam par-
tem credo ueriorem:quia in totum tranſtulit uices ſuas,
quaſi ſe totaliter & omni poteſtate exuerit:licet ſecus cre
derē,ſi ſimpliciter ſubſtituiſſet, propter prædicta uerba.

SVMMARIA.

1 *Citatus ad inſtantiam non procuratoris, poteſt obtinere
ſibi illum condemnari in expenſis: & ſe abſolui ab ob-
ſeruatione iudicij,& condemnari de falſo.*

2 *Procurator falſus condemnatur in expenſis, ac puniri de
falſo poteſt.*

3 *Iudex impetratus per falſum procuratorem habebit iu-
riſdictionem quo ad ipſum puniendum.*

DECISIO XII.

1 NOn † procurator impetrat commiſsionem nomi-
ne alterius,& facit citari partem ad dicendum con
tra. modò cùm ille uult procedere in cauſa,ille di
cit ſe non procuratorem nec habere mandatum.Quæri-
tur quod remedium dabitur ſibi contra illum impetran-
tem commiſsionem ſic eum uexantem; ſcilicet quòd ab
2 ſoluatur ab obſeruatione iudicii:& † condemnetur ſibi
ille uexans in expenſis argumēto l.eum quem temerè.ff.
de iudic.Nec obſtat ſi dicatur, quòd iudex nullam iuriſ-
dictionem habet:& ſic non poteſt condemnare in expen
ſis. quia imò habet in hoc.argumen.extrà de reſcriptis.
3 nonnulli.in fi.cum ibi notatis.Item ille † impetrans tan-
quam falſarius eſt puniendus. de reſcriptis. nonnulli.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorem quis conſtituere poteſt pro ſe, & pro aliis
præſentibus & non contradicentibus.*

DECISIO XIII.

2 VTrùm [a] † ſi conſtituam procuratorem pro me & qui
1 buſdam aliis in cauſa quam mouebamus, ſeu moue
re uolebamus contra quendam alium, uel in cauſa
quæ cōtra nos mouebatur ſeu moueri debebat illis aliis
in conſtitutione procuratoris præſentibus & non contra
dicentibus, ſed tacentibus & patientibus ualeat procu-
ratoris conſtitutio quò ad illos. ut ſic talis procurator de
beat admitti ad agendum pro illis uel ad eos defenden-
dum uirtute talis procuratorii? Videtur quòd ſic. argu-
mento l. qui patitur. ff.manda.& arg.l.ſi procuratori præ
ſen.ff.de uerborum obligatio.& quia ſunt conſortes eiuſ
dem litis.l.1.& 2.de conſtitu.cū M.Ferrarien. cum ibi no
tatis,& quia ibi contradicendo poteſt quò ad ſe procura
torem impedire: igitur tacendo uidebantur conſentire.
argumento extrà de regulis iu.qui tacet.& notatur.ff.de
pign.fideiu.§.pati.

ADDITIO.

a Vtrum.Adde Fely.in c.ex parte decani.col.3.uer.& ſcias
quòd ſi quis.de reſcriptis.

DECISIO XIIII.

Similis eſt dec.ſuprà de teſtam.nu.5.in antiq.

SVMMARIA.

1 *Procurator habens mandatum ad permutandum cum
Clauſ. quòd à die conſtitutionis incluſiuè ad unum an-
num eſſet ſublata poteſtas,poterit tantùm infra annum
permutare.*

2 *Priuatio ſupponit habitum.*

DECISIO XV.

1 QVidam † conſtituit procuratorem ad permutandū
beneficium ſuum cum tali.& ſubiunxit in procura
torio, quòd uolebat quòd à die illius conſtitutio-
nis incluſiuè ad unum annum dicto procuratori eſſet ſu-
blata omnis poteſtas.Procurator autem ille poſt annum
permutauit. Quæritur an ualeat permutatio uel non?
quia dicebat is cum quo permutauerat quod nolebat eā
tenere: quia prædicta uerba à die illa ad annum etiam in
telligi debebant quòd infra annum non haberet poteſta
tem,ſed poſt:conſtituens uerò qui eandem permutatio-
nem impugnabat, dicebat quòd imò erat ſenſus, quòd
infra annum duntaxat haberet poteſtatem & poſt nō.&
pro iſta parte fuit iudicatum propter uerbum ,ſublata.
quod denotat priuationem: & per conſequens ſupponit
poteſtatem: fuiſſe datam infra annum & poſt ſublatam:
2 quia † priuatio ſupponit habitum: ut l. manumiſsiones.
de iuſtitia & iur.& l.cùm dotem. ff.de uerbor.obligatio.
& igitur ad annum ſumebatur pro poſt, id eſt, poſt annū.

De Reſtitutione in integrum.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium an dicatur incidenter
petiti?*

Procurator generalis poterit petere reſtitutionem in integrum quando incidenter peti poteſt: ſecus ſi principaliter.

3 *Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium obtenta ſufficit abſque reſtitutione aduerſus ſententiam latam ſuper deſertione.*

DECISIO I.

1 IN † lata ſententia ſuper deſertione appellatio-
nis propter lapſum fatalium de quo notoriè
conſtabat in actis: ſi poſteà pars contra quam
lata fuit petat ſe reſtitui prætextu maioris æta-
tis, uel aliàs aduerſus illam deſertionem & lapſum fata-
lium cenſeatur peti reſtitutio principaliter uel incidenter.
2 ter. dubium ſtat in hoc quia † ſi incidenter dicatur peti:
tunc procurator cauſæ etiam ſi ad hoc non habebat ſpe-
ciale mandatum, poſſet eam petere: ſecus ſi principaliter.
iuxta notata in c. ſuſcitata. de in integ. reſtitu. omnes te-
nuerunt quod cenſeatur peti incidenter per dictum c. ſu
ſcitata. & præſertim, quia cauſa ex qua petitur, & id ad-
uerſus quod petitur, habet ortum antè, & ex lite penden
te præcedente. Alij tamen contrà, & ad c. ſuſcitata. re-
3 ſpondent ut ibi no. Hoſtien. Sed an ſit neceſſe † peti etiam
reſtitutionem aduerſus ſententiam latam ſuper deſertio-
ne. tenuerunt quod non licet eſſet conſilium per notata
per Ino. in c. coram in fi. eod. tit. ſed non eſt neceſſe attento
eo quod illa ſententia non eſt noui iuris inductoria: ſed
potiùs prioris declaratoria: & ideò ſufficit reſtitutio ad-
uerſus id quod declarabat.

De Arbitris.

SVMMARIVM.

1 *Laudum n·n v ale t vbi vnus ex arbitris condemnat in plus quam alter.*

DECISIO I.

1 DVo † arbitri electi pronuntiant: unus condem-
nat in centum: alter uerò dicit ego non con-
ſentio, nec pronunciare, nec condemnare in-
tendo in aliquo, niſi condemnatio in centum
etiam fiat per ſocium meum coarbitrum, & ſic in 200.
conſentiat & condemnet. ergò in 200. condemno. Quæ-
ritur nunquid ualeat condemnatio in c. per l. dicam pro-
ferre. §. ſi arbiter. uerſi. inde quæritur. ff. de arbiter. Vide-
tur dicendum quod non quia expreſsè abnegat pronun
tiare in minori ſumma: & ideò non poteſt dici quod in
minori ambo conſenſerunt argum. quia plus eſt expreſ-
sè denegare quàm tacere. vel aliàs tacitè conſentire. ex-
trà de ſymo. ſicut. de homici. Petrus.

DECISIO II.

COmpromiſſum eſt in tres: uel in duos ex ipſis. Simi
lis eo. num. 3. in antiq. Fel. in c. cum ex officij col. 9.
circa fi. de præſcript. Bar. in l. Item ſi unus §. ſi plu-
res. ff. de arbitr.

De Iudiciis.

DECISIO I.

An iſti qui in eccleſijs conſtituuntur &c. Similis eſt dec. 30. ſupra hoc titu. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Frater agens petitione hæreditatis contra fratrem debet habere alimenta & expenſas à fratre poſſeſſore hæreditatis lite pendente.*

DECISIO II.

1 VTrùm † filius [a] agens petitione hæreditatis contra
2 fratrem qui eum fatetur filium poſſit in prima in-
ſtantia petere, quod per fratrem poſſeſſorem hære-
ditatis lite pendente ſibi miniſtrentur expenſæ ſeu ali-
b menta. per l. ſi inſtituta [b] ff. de inoffic. teſta. Et uidetur
quod non quia illa lex loquitur in cauſa appellationis:
cùm filius iam obtinuerat unam ſententiam pro ſe, ſecus
fortè ſi non obtinuiſſet: ut ibi not. gl. pro hoc etiam facit
ff. de libe. agno. ſi quis à libe. §. itē reſcriptum eſt hæredis.
pro hoc no. l. qui de inoffi. ff. de inoff. teſta. Tamen Domi
ni tenuerunt contra. quia æquitas l. ſi inſtituta. ſibi uendi
cat locum etiam in caſu principali ſeu in prima inſtantia.

ADDITIONES.

a Vtrùm filius. Adde Aegid. deciſ. 88. de regularib. in fi. &
in deci. regni, num. 11. Fely. in c. ſi qui teſtium. col. 2. circa
fi. uerſic. & in quantum de teſti. Alcia. in tract. de præ-
ſump. fol. 366. uerſi. & talis præſump. operatur.
b Per l. ſi inſtituta. Vbi uide Bar. qui illius legis argumento
dicit monachos litigantes cum abbate debere habere
expenſas à monaſterio lite durante. & uide ibi bonum
textum quòd nepotis appellatione fratris filius ueniat.

SVMMARIA.

1 *Legatarius an poſſit continuare proceſſum inchoatum cum teſtatore in actione ſibi legata. & nu. 4.*
2 *Legari an poſſit actio litigioſa?*
3 *Iudex non debet diuinare, nec de facto ſupplere.*
5 *Litis proſecutio non transfertur de perſona ad perſonam: niſi in hæredibus vel vniuerſalibus ſucceſſoribus, vel in dominos qui per procuratorē agūt, vel a filio in patrē.*

DECISIO III.

1 VTrùm † ſi teſtator legauit actionem litigioſam ſuo
nomine iam per eum in iudicio deductam: & lega-
tarius continuet proceſſum ſeu proſequatur iudicio,
teneat proceſſus? Et uidetur aliquibus quod non. per au
thentic. nunc ſi hæres. C. de litigio. In oppoſitum. quia
2 † legatum ualuit, ut l. fin. in fi. C. de litigio. ergo actio trā-
ſiuit in legatarium. C. de leg. ex legato nominis. ergo il-
lum utiliter potuit deducere in iudicium, & in eius uirtu
te litem proſequi. Nec ob. authen. nunc ſi hæres. quia li-
cèt in fauorem rei dicat hæredē debere proſequi aſſiſtere
legatario, ne fortè detur ſibi alius ſimiliter legatarius
actor, qui fortè ſibi eſſet potentior, tamen nō negat quin
ſi legatarius ageret, & ſibi nihil opponeretur, ualeret
proceſſus cum eo habiti, præſertim hærede & reo non
contradicentibus, ſed agere patientibus. Sed illi qui te-
nent primā opi. dicunt quod l. fi. C. de litigio. eſt correcta
per authen. nunc ſi hæres. ut ibi no. & in authen. de liti-
gio. §. 1. ego uerò opi. ſecundam credo ueriorē, quia da-
to quod legatarius non poſſet agere, ſi tamen de facto
agens obtineat, proceſſus propter hoc non eſt nullus,
ſed iniuſtus ſi ſibi per debitorem opponebatur uel inju-
3 ſtus ſi nō ſibi opponebatur de uitio litigioſi, quia † iudex
nō debebat diuinare, nec de facto ſupplere: & ideò tenet
proceſſus, niſi appelletur, uel ſi appelletur & obtineat le-
gatarius per tres inſtātias, ius enim actoris uel rei nō red
dit proceſſum nullum, ſed iniuſtum ſaltem quò ad ſe, &
re ipſa, & actio oriens ex tali ſententia pro non habente
ius uel actionem lata recipit fundamentum in illo quaſi
contractu, qui fit in iudicio tempore litis cōteſtatæ. ff. de
4 pecu. l. 3. §. idē ſcribit. Sed an ſuppoſita iſta opi. poſſet † le
gatarius continuare proceſſū inchoatū per teſtatorē, uel
an oporteat eū de nouo incipere: & an ſi de nouo nō incœ
pit proceſſū, ſed primū cōtinuat, ualeat proceſſus? Et ui
detur quòd imò eſt opus de nouo oīa reiterare ar. no. per
glo.

glo. ff. de procur. quæ omnia. in 2. gloſ. pro hoc quia non
5 transfertur proſecutio litis de perſona ad perſonam, niſi in hæredibus uel uniuerſalibus ſucceſſoribus uel in dominos, qui per procuratorem agũt uel a filio in patrẽ: ut no. per Inn. de iudi. quia. 5. & ibi alle. iura ad hoc. pro hoc: quia agẽs directa alio modo agit quàm agens utili. aliud enim eſt medium concludendi in utili quam in directa. Cùm igitur tali legatario non competit niſi utilis actio ex legato nominis. ergo &c. Ad hoc ſatis poteſt induci quod no. per Cyn. C. de actio. & obl. l. 1. in 8. q.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſatus admiſſus ad cauſam non poteſt impedire expeditionẽ cauſæ inter alios duos colligantes inſtructã.*

DECISIO IIII.

a
1 TRes † ueniunt a ad cauſam beneficialem: & inter primum & ſecundum reum & poſſeſſorem poſtquã primus probabat intentionem ſuam concluditur in cauſa. & conſtat quòd primus reſpectu ſecũdi debet obtinere: ſed tertius qui uenit pro intereſſe ſuo dedit bonos articulos de iure ſuo excluſionis iurium primi articuli qui ſunt admiſſi: quia eis probatis beneficium illi tertio eſſet adiudicandum, primus tamen petit ferri ſẽtentiam pro ſe contra ſecundum, contra quem probauit intentionem ſuam & eſt concluſum. Tertius dicit quòd non eſt ferenda donec uenerit remiſſio ſua & tota cauſa ad eum expediatur: quæritur an bene dicat? Facit quòd cauſa eſt expedienda inter primum & ſecũdum ff. de rei uendicatione. l. is à quo. & quod not. per Innoc. de conceſs. præben. quia cunctis circa princip. 3. gloſſ. quia tertius non uenit ad cauſam pro defenſione ſecundi poſſeſſoris: ſed ſolùm pro ſe: & ideò quia non immiſcet ſe cauſæ quæ uertitur inter primum & ſecundum defendendo poſſeſſionem ſecundi: imò ſolum contra quemlibet deduci ius ſuum: ideo iuſtitia inter primum & ſecundum quorum cauſa diſtincta eſt à cauſa tertii: non retardabitur propter tertium, quin pro primo contra ſecundum feratur ſententia ſtatim, ex quo primo conſtat de iure ſuo. argumen. not. per Innocen. de re iudica. cùm ſuper.

ADDITIO.

a Tres ueniunt. Adde Fely. in c. cum ſuper. colu. 7. uerſic. ſciatis etiam. de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſecularis poteſt dare curatorem clerico coram ſe litiganti.*

DECISIO V.

1 CLericus † minor 25. annis agit pro debito uel actione alia perſonali uel reali contra laicum & coram iudice ſeculari, iuxta c. ſi clericus. de foro competenti. quæritur an tali clerico ille iudex ſecularis coram quo agitur, poſſit dare curatorem ad litem: uel an ſit ſibi dãdus curator ad litem per iudicem eccleſiaſticum? Quidam dicebant quod non poſſit ſibi dari curator niſi per iudicem eccleſiaſticum ſuum argumen. c. ſi diligenti. de foro cõpe. Tamẽ maior pars tenuit, quòd imò poſſit dari per iudicem ſecularem & quòd eſſet dandus ab eo coram quo agebatur per l. fi. C. de admini. tut. quia ex quo ille habet iuriſdictionẽ in cauſa principali etiam habebit in incidẽti & acceſſoriis ſine quibus cauſa dici nõ poteſt. argumẽ. ad. l. rem & l. ad legatum. de procu. C. de iudi. quoties. de ordi. iudic. l. 1. & 2. cum concor. Sed primi qui tenent quòd non poſſit dari per iudicem laicum coram quo agebatur: ſed per iudicem eccleſiaſticũ: reſpondebant quòd quia in iſto accidenti ſeu acceſſorio tãgebatur ſubiecto perſonæ clericalis ſeu ſpiritualis & eccleſiaſticæ quæ per dationem curatoris ſubiiciebatur in hoc iudici ſeculari, & etiam curatori & eius liberum arbitrium reſtringebatur: ut l. ſi curatorem habens. C. de in integrũ reſtitutione minorũ, quòd debebat adeò ſpirituale & eccleſiaſticum reputari, quòd non debebat terminari per iudicem ſecularem cauſæ, ſed potiùs per iudicem eccleſiaſticum. ar. c. tuam de ordin. cogn. cum concord. ſed aliqui replicabant quòd non erat ſpirituale incidens nec eccleſiaſticum: ſed potiùs ciuile & temporale, ex quo ſolùm cauſæ & non perſonæ erat dandus tutor. & præſertim quia curator non datur perſonæ ſed rebus. inſtitut. de curato. §. curatorẽ. Nec obſtat quod in hoc clericus ſubiicitur iudici ſeculari: quia etiam ſubiiciebatur ſibi in cauſa principali in qua contra eum per illum poterit ſententiari & condemnari in expenſis. ergo etiam eodem modo ſubiiciebatur ſibi in cauſa principali: & in iſto caſu acceſſorio cauſam ipſam concernente. arg. reg. iu. acceſſoriũ. præſertim quia non uidetur aliud poſſe dici. quia cùm curator ſit dandus ad litem præſentem: non poteſt dari niſi per eum coram quo eſt lis. quia ſi ante litem dari debet per iudicem eccleſiaſticum: tũc potius daretur ad litem futuram quod eſſe nõ poteſt. ar. l. qui habet §. fi. cum l. ſeq. ff. de tutelis. & l. item eorũ. §. ſi decuriones. uer. ſed ſi ita. ff. quod cuiuſque uniuer. nomi. neceſſe autem eſſet quod ante litem motam ſibi daretur, cũ ante poſſeſſionem litem mouere, nec eſſe in iudicio poſſit, cũ non haberet perſonam legitimam ſtandi in iudicio. C. qui dari tuto. poſ. in uniuerſis. ergo, &c.

SVMMARIVM.

1 *Cauſam committere ſummariè ſine ſtrepitu, &c. an poſſit de conſenſu partium inferior à Papa?*

DECISIO VI.

1 VTrùm † ualeat minor ſeu inferior à Papa committere cauſam de cõſenſu partium cum poteſtate procedendi ſimpliciter & de plano ſine ſtrepitu iudicii & figura: dic ut nota. per Ioan. And. in c. fi. de hære. lib. 6. iuxta fin. magnæ gloſſ.

DECISIO VII.

Similis eſt deciſ. 21. de iudi. in antiq.

De Foro competenti.

DECISIO I.

Similis eſt deciſ. 5. eod. ſuprà in antiq.

De Litis conteſtatione.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio ſimplex quam fecit reus ad libellum actoris non dicendo animo litem conteſtandi, &c. non inducit litis conteſtationem: ſecus ſi haberet conditionem annexã.*

DECISIO I.

1 DAto † libello per creditorem debitor reus nulla facta contradictione, confitetur debitum, non tamẽ dicit animo litem cõteſtandi. Quæritur utrum in dubio uidetur habuiſſe animum litem conteſtandi, ut ſic poſteà ſit neceſſe ferri ſententiam & in ſcriptis, uel an ſufficiat præceptum de ſoluendo? Et dicebant quidam quòd in dubio nõ uidetur dixiſſe animo litem conteſtandi, nec ſi neceſſe ferri ſententiam in ſcriptis: quia confitens in dubio non uidetur habere animum ad litem: ſed potius uelle euadere litem. Alii uerò contra, quem imò in dubio uidetur lis cõteſtata: & ſit ſententia in ſcriptis ferenda. per ea quæ notan. in l. un. C. de lit. conteſt. & in c. dudum. de elect. §. litis

tis.ſuper uerbo reſponſionem.& ſuper illa glo. tenet. Io.
And.in nouel.quod cum glo.ibi dicit, quod per confeſ-
ſionẽ fit litis conteſtatio: in dubio cenſetur fieri animo
litem cõteſtãdi, niſi de contrario proteſtetur. pro hoc In-
no.de lit.cõteſta.c.un.in prin.prima opin.uidetur uerior
ſecundum legiſtas modernos.arg. l. ſi reus. ff. de procu.
quod intellige quando eſt ſimplex confeſſio uel pura: ſe
cus ſi haberet contradictionẽ annexam: ut ſi confitendo
debitum diceret ſe ſoluiſſe uel factum pactum de non
petendo, uel quid ſimile:& tunc procedant prædictæ no
tæ,& uide circa hoc quod no. per Cy.C. de lit. conteſt. l.
2.in 1.q.& C. de iur.cal.l.2.ubi de hoc per eundem Cy.
iunge q. poſitam infrà.

S V M M A R I A.

1 *Citatus ad reſpondendum libello ſi fuerit contumax an ex communicari poſſit?*

2 *Citatus quando quo ad aduerſarium non intereſt ſuus aduentus: dicitur potius iuri ſuo renuntiare quam quod contumax uel inobediens reputari poſſit.*

3 *Citatus à iure an excommunicari poſſit, ſi contumax extiterit?*

4 *Confeſſio rei in caſu matrimoniali conſanguinitatis uel affinitatis,& beneficialis non prodeſt actori.*

DECISIO II.

1 NVnquid† in cauſa in qua poteſt. procedi lite non cõ
teſt. parte rea citata non cõparente in termino aſſi
gnato poſſit excõmunicari? Quidã dixerũt quod
non quia poteſt procedi ad ulteriora in cauſa etiam uſ-
que ad ſententiam in contumaciã partis,& ideò non eſt
neceſſe quod pars per aliqua remedia iuris cogatur ueni
re,& ideò tũc ceſſat miſſio in poſſeſſionem, extrá de eo
qui mit.in poſſeſſ.c.eum qui lib.6.in fi.c.uerò dixerunt
contra, quia intereſt actoris ut ueniat reſponſurus: quia
forſan per eius reſponſionem poterit probare, & non a-
liàs. Alij dixerunt an citetur ad lit. conteſta. uel ad alios
terminos qui omitti poſſunt uel ſunt ſuperflui, & tunc
non: aut ad alios terminos eſſentiales,& tunc aut ſerua-
ri poſſunt etiam ſine parte, ut ſunt terminus ad iurandũ
& libellandum & ad ponendum & ad producendum om
nia,& ad dicendum contra articulos & cõtra producta,
& declarandum & ad dicendum contra declarationem,
& ad concludendum: qui omnes ad uoluntatem partis
poſſunt ſeruari melius reo abſente non ueniente quàm
ſi ueniret, cùm præſentis potius interſit reum abſentem
nihil dicere contra cõmiſſionem, nec dare libellum, nec
iurare, nec deliberare ſuper libello ſuo: quia ſẽper eo ue
niente poterit petere quod iuret de calumnia, uel eo re-
cuſãte puniatur pœna iuris & etiam actoris intereſt reũ
non dare poſitiones uel articulos, nec dicere contra per
eum datos ac producere aliqua, nec dicere contra à ſe
producta, nec eius intereſt reum non concludere, cùm
in termino ad hoc aſſignato in eius contumacia cõcludi
poterit:& tunc reo non comparente in termino uel ter-
minis tali uel talibus non poſſit excommunicari, nec de
beat, cùm non poſſit contumax dici, cùm aduerſarii non
intereerat eum uenire, nec etiam aliàs puniri eius contu
2 macia: potius † enim dici debet iuri ſuo renuntians, quã
contumax, uel inobediens: aut citare ad terminũ qui nõ
poteſt ſeruari eo abſente, ut ad reſpondendum poſitio-
nibus: non uideo quare non ſit eadem ratio in reſpon-
ſione ad libellum, ſeu ad petitionem, uel ad deliberãdũ:
quia & fortè ueniens confitetur: tunc quia actoris inte-
reſt, quia forſitan aliàs probare nõ poteſt intentionẽ ſuã:
uel in probando nimium grauaretur,& tunc niſi reus ci
tatus ueniat poſſit tanquam cõtumax excommunicari.
3 Alij autem diſtinguunt, aut † quis citatur ab hominis:&
tunc poſſit non ueniens excõmunicari: aut à iure:& tũc
non. ad hoc facit quod nota. Specu. in titu. de expenſi. §.
iuxta. uerſi. quid inde ſi cauſa ſit talis. Alij diſtinguũt: aut
cauſa eſt talis in qua præſentia partis propter eius reſpõ
ſiones & cõfeſſiones poterit prodeſſe actori: & tũc reus
citatus nõ ueniens poſſit excommunicari, uel aliàs ra-
4 tione contumaciæ puniri: aut ſit † talis in qua confeſſio
uel reſponſio aduerſarii ſibi nõ prodeſſet: puta cauſa ma
trimonialis conſanguinitatis uel affinitatis, & idem in
cauſa beneficiali ibi non ſtaretur confeſſioni rei ad iudi
candũ uel beneficiũ prouidendum de beneficio actori,
niſi aliàs de iure ſuo canonico appareret: ut no. Ioan. An. in
nouel. de eo qui mit.c.cum qui. ſuper uerbo, terminari.
& tunc non ueniens citatus non poſſit excommunicari
quia propriè actoris tunc non intereſt ne etiã poſſit aliis
remediis ad comparendum cogi. & ſic loquitur dictus
text.c.eum qui.de eo qui mit.in poſ. Tu plenius ex omni
bus præmiſſis opinionibus colligendo dicas talẽ diſtin-
ctionẽ. Aut quis: eſt citatus à iure,& tunc non poſſit ex-
communicari non ueniens, quia mitiùs agitur cum lege
quàm cũ homine eius miniſtro. ut in membris ſequenti
bus. ar. l. Celſus. ff. de arbi. Aut eſt citatus ab homine, &
tunc niſi ueniat in termino ad reſpondẽdum libello poſ-
ſit excõmmunicari uel aliàs ad ueniendum iuris reme-
diis cõpelli, ſi aliàs non poſſet in cauſa procedi. extrà ut
lite non conteſt. quoniam frequenter §. ſi. In aliis autem
terminis poſt litem conteſt. dic ut in ſequentibus mem
bris & cauſis. Aut in cauſa in qua poteſt procedi lite nõ
cõteſtata uel ſummariè & de plano:& tunc aut eſt cita-
tus ad terminũ, qui in tali cauſa non eſt neceſſario ſeruã
dus. iuxta cle. ſæpè contingit. de uerbo. ſigni. & tũc non
ſit excõmunicãdus, nec aliàs arctandus uenire: quia nõ
eſt contumax. Aut ad terminum eſſentialem & neceſſa-
riò ſeruandum. iuxta illam cle. uel aliàs de ſtylo: & tunc
aut intereſt actoris potiùs quod non ueniat quàm quod
ueniat in termino:& tunc non ueniens non poſſit excõ
municari, uel aliàs ad ueniendum coerceri, ut ſuprà de
pluribus terminis declaraui. Aut actoris intereſt quòd
ueniat in termino: quia eſt talis cauſa in qua ſtaretur cõ-
feſſioni rei,& per eam res petita adiudicari poſſet acto-
ri,& tunc niſi ueniat citatus poſſit excommunicari, uel
aliàs iuris remediis ad ueniendum cogi. Aut eſt talis cau
ſa in qua non ſtaretur confeſſioni eius, nec ferretur ſen-
tentia pro actore niſi aliàs doceret legitimè de iure ſuo:
tunc non debet excommunicari non ueniens nec aliàs
ad ueniendum compelli, quia fruſtra uenire cogeretur
cùm eius aduentus non prodeſſet. ar. l. aliquando. ff. ad
Velleia.& hæc omnia intelligerem uera ad inſtantiã par
tis ſiue actoris præſentis: nam ſi iudex perpenderet reum
citatum nolle uenire ex contemptu iudicis uel malitio-
sè contumaciter,& iniuriosè: tunc poſſet dici quòd poſ
ſet eum excommunicare, uel aliàs eum punire uel coer-
cere, etiam ſi eius aduentus non prodeſſet parti præſen-
ti, ne eius authoritas contemnatur uel eludatur. argu-
men. ff. ſi quis ius dicen. non obtem. l. fin. ff. de not. ope.
nunc. l. 3. in prin. ff. de iud. l. ſi prætor. in fi. 1. reſpon. bene
facit ad hoc arg. l. ſed eximendi. §. item ſi quis eum. ff. ne
quis eum qui in ius uo. eſt ui eximat.

De Dilationibus.

S V M M A R I V M.

1 *Dilatio ad partes ad dominum conſulendum danda eſt procuratori habenti generale mandatum.*

DECISIO I.

1 VTrum † ſi procurator generalis alicuius habẽs
poteſtatem etiam ad litis futuras apprehen-
datur in curia Romana,& ſic per eius præſen
tiam cauſa debeat eſſe in curia debeat dilatio
dari ſibi ad dominum conſulendum? Dic quòd ſic, per
c. dilectus. de procu. ſecus ſi ſpecialiter ad cauſam illam
conſtitutus fuiſſet: ut ibi no. Inn. & in c. in per tractan-
dis. de iura. calum.

De

De Cauſa poſſeſsionis, & proprietatis.

S V M M A R I A.

1 *Termini ſeruati in petitorio, ſi contingat illud ſuſpendi, nonſunt reiterandi in poſſeſſorio.*
2 *Cauſa poſſeſſorij in beneficialibus regulatur ſecundum ter minos cle. diſpendioſam.*
3 *Poſſeſſorium reſtituendæ eſt multum fauorabile pro ſpoliato & celeritatem deſiderat, præſertim in odium ſpoliãtis.*

DECISIO I.

1 VTrum† pro parte poſsidentis dato libello in ſo-
lo petitorio in beneficialibus contra impediẽ
tem uel ſe opponentem & prætendentẽ ius
habere: & poſteà dicto dante libellum per ad
uerſarium ſpoliato ſuſpenſoque petitorio poſt dationem
articulorum in petitorio pro parte ſpoliati uolẽtis in il
lo poſſeſſorio procedere, ſit opus reiterare omnes præce
dentes terminos ſuper poſſeſſorio? Et uidetur quòd ſic,
ex quo ſolo petitorio erat actum, & non erat datus libel
lus non poſſeſſorio, præſertim quia tunc dans libellum
poſsidebat, nec cõqueri de ſpoliatione poterate, & etiã
quia non fuit lis conteſtata ſuper poſſeſſorio, cuius occa
ſio nondum erat exorta. Fuit dictum quòd non, quia in
beneficialibus ſi ſolo poſſeſſorio procedatur, non eſt ne
2 ceſſe dare libellum, nec litem conteſtari: imò† poteſt pro
cedere ſummariè & de plana & habet locum in ſolo poſ-
ſeſſorio ſuper beneficialibus cle. diſpendioſam. Itẽ quia
deducto etiam priùs petitorio ſatis quò ad ſui naturam
erat deductum poſſeſſorium, licet non formaliter ad fi-
nem reſtituendæ poſſeſsionis, ſed potiùs tuendæ: igitur
ſufficere uideatur, arg. ff. de exceptione rei iudicatæ. ſi cũ
3 ar. & l. ſi fundi. præſertim, quia † poſſeſſorium reſtituen
dæ eſt multum fauorabile pro ſpoliato & celeritatem
deſiderat, & præſertim in odium ſpoliantis: ut ſic dica-
mus quòd poſſeſſorium retinendæ quod in libello peti-
torii fuit deductum mutetur nunc in poſſeſſorium reſti
tuendæ arg. in fin. ff. de ſecun. tab. l. 2. §. ſi ſub conditio-
ne. ubi ſecundum tab. mutatur contra tab.

S V M M A R I A.

1 *Sententia lata ſuper petitorio per iudicem ad quem ſuper poſſeſſorio aditum. non ualet: licet coram iudice a quo principio actum fuiſſet ſuper utroque.*
2 *Petitorium non uenit ſup. poſſeſſorio.*
3 *Poſſeſſorium nõ trahit ad ſe petitorium: licet ſecus ecõtra.*

DECISIO II.

1 ACto† in partibus ſuper eccleſia petitorio & poſſeſ-
ſorio: tandem in caſu ſuſpenſo poſſeſſorio & lata
ſententia in ſolo poſſeſſorio appellatur ab ea & de
fertur appellationi & uirtute appellationis cauſa ap-
pellationis illius cõmittitur in curia audienda, & partes
procedunt coram eo in poſſeſſorio & petitorio ſimul &
fertur ſentẽtia in utroque, quæritur an ualeat in petito
rio? Quidam dicunt quòd non, ex quo appellatio erat e-
miſſa dumtaxat à diſfinitiua in ſolo poſſeſſorio. Alii con
tra, quia per illã appellationem totum fuit deuolutum
ad curiam, & petitorium & poſſeſſorium: & præſertim
ex quo originaliter fuerat ſuper toto proceſſu, & ne cau
ſæ continentia diuidatur. & ſi cauſa appellationis com-
miſſa totum negotium eo modo quo erat apud primum
iudicem in partibus commiſſum uidetur: coram eo autẽ
potuiſsẽt partes procedere in petitorio: ergo & corã iſto
2 auditore. Pro prima parte erant plures, quia† ſub poſſeſ-
ſorio non uenit petitorium. argu. c. 1. de ſequeſtra. cum
3 ibi no. nec † poſſeſſorium trahit ad ſe petitorium, licet
ſecus ecõtra, ut ibi. & ar. C. ſi à non compe. iud. ſi de pro
prietate. facit l. naturaliter. §. nihil cõe. ff. de acq. poſ. &c.

De Reſtitutione ſpoliatorum.

S V M M A R I A.

1 *Spoliatus an debeat audiri ſuper reſtitutione, ubi latis duabus ſententijs contrarijs ſuper beneficio ſpoliator petit ſe audiri ſuper deſertione appellationis interpoſi-ta per ſpoliatum à ſententia ad fauorem ſui lata.*
2 *Nullitatis exceptio requirentis altiorem indaginem non obſtat iudicio adipiſcendæ.*
3 *Spoliatus ante omnia eſt reſtituendus.*
4 *Iudicium poſſeſſorium requirit poſſeſſionem.*
5 *Spoliato petenti ſe reſtitui, an reſeruationis exceptio ob-ſtet?*
6 *Reſeruatio inficit poſſeſſionem.*
7 *Poſſeſsionis eſſentia non diuerſificatur per iuſtum uel iniu-ſtum.*
8 *Poſſeſſio transfertur ex inutili contractu, ubi nõ poſſet trãſ ferri dominium.*

DECISIO I.

1 PRimus† in data[a] obtinuit unam ſententiam cõ
2 tra ſecundum in data reum & poſſeſſorem, à
qua ſecundus in data appellauit, & in cauſa
appellationis ſecũdus in data prætẽdens præ
textu cuiuſdam reſeruationis primum excluſum & ſe
de nouo obtinuiſſe mandatum à Papa quòd ſibi in uim
illius reſeruationis prouideretur, & in poſſeſsionem re-
duceretur non obſtante litis penden. ſi non foret alteri
ius quæſitum, obtinuit ſententiam pro ſe. & per ſecũdũ
auditorẽ qui cognouit de cauſa appellationis, ſibi obti-
nuit prouideri, poſteà primus in data obtinuit unam
cõmiſsionẽ uni tertio auditori ſuper deſertione appella
tionis emiſſæ per ſecũdum in data à prima ſentẽtia pro
ipſo primo lata, & ſuper nullitate ſentẽtiæ pro ipſo ſecũ
do latæ, ſed pẽdẽte lite inchoata ſuper dictis deſertione
& nullitate primus ſpoliauit ſecundũ poſſeſsione ſua &
obtinuit poſſeſsionẽ in uirtute cuiuſdã executoriæ quã
obtinuit ſuper prima ſentẽtia pro ſe lata. Secũdus uerò
in data petit ante omnia ſe reſtitui: & ut ſpoliatũ & ſpo-
liationẽ ut attentatum lite pendente reuocari. Primus
uerò in data petit priùs debere procedi ſuper deſertione
appellationis emiſſæ à prima ſentẽtia, & ſuper nullitate
ſecũdæ ſentẽtiæ. Quæritur ſuper quo primò debet pro
cedi? Dictũ fuit quòd prima ſentẽtia lata pro primo fuit
nulla obſtãte reſeruatione & decreto in ea appoſito, &
ſic per conſequens appellationẽ ab eo interpoſitam non
poſſe dici deſertã, & fruſtrã de eius deſertione quæri:
& ſimiliter poſſeſsionem obtentam in uirtute execu-
toriæ potius debere dici ſpoliationem de facto, & ideò
de huiuſmodi ſpoliatione priùs eſſe quærendũ, & reſti
tutionẽ ante omnia fiendã pro eo qui habuit ſecũdã ſẽ-
tantiã quæ ſupponitur lata per iudicem habentem bo-
nam cõmiſsionẽ ſuper hoc: & licet primus prætenderet
2 dictã ſecundã ſententiam nullam, quia † tamen nullita-
tis inquiſitio requirit altiorẽ indaginẽ: propter quòd etiã
iudicio adipiſcendæ poſſeſsionis nõ obſtat quæſtiõ nulli
tatis, ergo multò minus nec iudicio reſtituendæ. arg. C.
3 de edict. diui. Adria. tol. l. 2. quia † ſpoliatus ante omnia
reſtituẽdus eſt. de ordine cognitio. ſuper ſpoliatione. Ali
qui tamẽ dixerũt, quod ſẽtẽtia lata pro primo fortè non
eſt nulla, tex quo pars in proceſſu de reſeruatione nihil
oppoſuit in termino quo debuit, & lata fuit ſẽtẽtia uel
ſaltẽ talis ſẽtentia tenuit nec fuit nulla in præiudiciũ par
tis cõtra quã fuit lata ut pareret excep. rei iudicatæ non
tamẽ ut uirtute ſẽtẽtiæ re uera in beneficio ei pro quo

fuit lata aliquod ius acquiratur. Reſeruatio enim licet im
pediuerit quò ad iuris acquiſitioné, & ligauerit manus
cuiuſcúque inferioris quò ad collationem uel iuris adiu
dicationem: non tamẽ quò ad proceſſum iudicialẽ, & ea
quæ reſultare poterant ex proceſſu ſeu quò ad proceſſus
efficaciam quin ſeotẽtia ab eo lata pareret exceptionem
rei iudicatæ inter partes inter quas lata eſt, ſi non appel-
letur, uel ſi appelletur, & appellatio deſeratur prætextu al
legationum competentiũ & non oppoſitarum nõ poteſt
ſententia retractari. de re iud. inter monaſterium. C. de re
iud. ſub ſpecie. licet regula ſuperiorum uel iurium acqui
ſitiones ſeu adiudicationis factæ non tranſeat ſententia
in rem iudicatam. iuxta nota. per Inn. de reſcri. conſtitu-
tus. in fi. bene tamen dictum fuit quòd ſecundus in data
non poteſt tanquam ſpoliatus directo iudicio poſſeſſo-
rio ſe reſtitui petere, quia propter reſeruationem cui etiã
innititur ſecũdus nunquam potuit habere ueram poſſeſ
ſionem, qua poſſet peti iudicium reſtitutorium. Nã ante
quàm ſibi in uirtute reſeruationis & noui mãdati per eũ
impetrati de ſibi prouidẽdo. ſi nõ foret alteri ius quæſitũ
obtinuerat poſſeſſionẽ ſeu detentationẽ ad quã petit ſe
reſtitui, quod non poteſt: quia illa poſſeſſio erat inſecta
per reſeruationem, intantum quòd re uera non cenſetur
habuiſſe poſſeſſionem. propter no. per Inn. in c. ut no-
ſtrum. de appel. Sed tamẽ bene poterat petere illã occu-
pationẽ aduerſarij tanquã innouatã reuocari & ante om
nia reduci in ſuam priſtinã detentionem, ſeu in ſtatu in
quo primo erat, ut in tit. ut lite pendẽn. per totum. quia
in reuocatione attentatorum non quæritur an quis poſſi
deat, ſed ſolùm ſtatus primus in quo erat pars antequàm
4 attẽtaretur, licet† in iudicio poſſeſſorio requiratur quod
quis poſſideat. ut no. Ion. de maio. & obe. & dilecti. Alij
uerò dicebant contra, quòd ſolùm erat reuocanda occu
patio primi, & ſic auferenda poſſeſſio, ſed non reſtituen
da ſecũdo donec per finalẽ ſententiam obtineat ſibi fieri
prouiſionem in uirtute reſeruationis uel prouiſionem in
eius uirtute per ſecũdum Auditorem factam tenuiſſe de
clarari, & tunc uirtute illius mandati cuius uirtute ſibi
prouiſum fuit tãquam de reſeruato erit in poſſeſſionẽ in
ducendus, & nõ antẽ. Nec obſtat ſi dicatur quòd reducẽ
dus eſt in ſtatu in tempore quo fuit attentatum, ut no. In.
in dict. c. dilecti. quia illud uerum, quando ille ſtatus erat
debitus & licitus, uel de hoc erat dubium. ſed hic ille ſta
tus in quo tunc erat, erat indebitus & illicitus & minus
canonicus quia illi poſſeſſioni de facto ſeu detentationi,
quam antè habebat obſtabat reſeruatio, & ideò ad illum
ſtatum eſt reducendus, ne patere poſſit uitioſus ingreſ-
ſus. argum. de eo qui mit. in poſſe. eum qui. lib. 6. pro hoc
etiam facit quod notat Inno. in c. bonæ. de appel. Et ſi di
catur, quid ſibi proderit reuocatio attẽtatorũ niſi ipſe re
ducatur in ſtatu? Dico quòd multum, quia poſſeſſio re-
manebit uacans, & uacua, in qua ſi eum finaliter obtine-
re contingat, facilius fiet pro eo executio quàm ſi eſſet
per aduerſarium ſuum detenta. arg. notatorũ in ſimili per
Inn. extrà de teſtibus. c. ueniẽs. 2. ſuper uerbo. incõtinẽti.
& in iſta opinione ego eram, licet magis cæteri in ſe incli
narunt ut etiam reduceretur in ſtatu in quo erat. Alij ta
men dicebãt quòd poſſet petere ſe reſtitui in iudicio poſ
5 ſeſſorio, quia† licet reſeruatio obſtet petenti ſe reſtitui
eius priſtinæ poſſeſſioni ubi ageret contra papam ſeu
habentẽ cauſam ab eo in uirtute reſeruationis, non tamẽ
obſtaret petenti ſe admitti contra ſpoliantem qui ſe non
defenderet prætextu reſeruationis, nec ei inniteretur. ar.
ff. de ui & ui arma. l. 1. §. fi. & ff. de preca. qui præcario. hæc
6 opi non approbatur quia† cũ prætextu reſeruationis im-
pediretur poſſeſſionis acquiſitio in tantũ quòd nõ cenſe
batur habere aliquã poſſeſſionẽ nec naturalẽ nec ciuilẽ,
ergo nec poterat ſibi cõpetere iudiciũ poſſeſſoriũ. ar. l. 1.
§. deijcitur. ff. de ui & ui arm. & arg. no. in d. c. ut noſtrum.
de appel. per Inno. ad quod no. gl. de do. & cõtu. cõtingit
in fi. gl. nec etiam crederem eum habere conditionem ex
canone reintegranda. 3. q. 1. quia credo quòd illa ſuppo-
nit ueram poſſeſſionem præceſſiſſe, uel naturalem uel ci
uilem. Et eſto quod ſufficeret ſola detentatio, adhuc non
crederẽ iſtum per eam poſſe reſtitui, quia detentatio ſua
obſtãte reſeruatione erat inſecta & uitioſa quantumcun
que eam ignoraſſet ab initio, propter decretum ei anne-
xum quod afficit ignorantes, ut c. ſi eo tempore. de elect.
Nec prodeſt etiam ſibi quòd uadit contra tertium ſpoliã
tem uel inuadentem, quia cùm ille poſſideat, uincit acto
rem iſtum petẽtem ſe reſtitui per non ius ſuum, quia ex
parte actoris ius metimur. arg. l. fi. C. de rei uen. ff. ſi pars
hære. peta. l. 1. & pro hoc bene facit. ff. de teſt. mili. l. mili-
tis codicil. §. ueteranus. de ſecun. tab. qui liberis. §. fi. Alij
tamen tenẽt quòd beneficiũ reſeruatum poteſt uerè poſ
7 ſideri uel naturaliter uel ciuiliter, licet iniuſtẽ, quia† iuſtũ
uel iniuſtum nõ diuerſificant eſſentiam poſſeſſionis. ar. l.
3. § ex cõtrario. in fi. ff. de acqui. poſ. ad quòd allegãt tex.
in l. 1. §. ſi uir. ff. de acqui. poſ. iunct. l. 3. §. ſciendum. ff. de
8 don. inter uirum & uxorẽ quia† ex inutili contractu trãſ-
fertur poſſeſſio etiam ubi non poſſet transferri domi-
nium, ut ibi. Sed an iſte ſecundus ſi eſſet reſtitutus uel nũ
quam fuiſſet ſpoliatus, qui tenet beneficium reſeruatum
in quo nullũ ius habebat, poſteà obtineat ſibi prouideri
in uirtute reſeruationis ſeu prouiſionis per ſecundum au
ditorem ſibi factæ, indigebit noua inductione in poſſeſſio
nẽ: uel an ſufficiat ſibi quòd remanẽat in prima quam an
tea tenebat, quæ licet tunc illicita nunc fiat licita. Qui-
dam dicunt quòd non indiget noua inductione: ſicut nec
emptor qui prius rem tenebat non indiget noua traditio
ne. ff. de rei uend. quædam mulier. Alij uerò dicunt quòd
indiget noua inductione. arg. de inſt. c. ex frequentibus. &
de conceſ. præbend. c. poſt electionem.

ADDITIO.

a Primus in data. Adde Aeneam de Fal. in tract. reſeruat. in
quarta, quæſtione principali in undecimo effectu.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus apoſtolicus reſtituendus eſt contra permutan-*
tem ipſum ſpoliantem beneficio ex cauſa ficta permuta
tionis renuntiato, non obſtante renuntiatione iuri & poſ
ſeſſioni & petitionis iuramento per ſe facto.
2 *Beneficia permutata non ueniunt ſub poteſtate expectan-*
tium.
3 *Renuntiatio petendæ reſtitutionis facta poſt ſpoliationem*
an obſtet petenti ſe reſtitui?

DECISIO II.

1 A. Et B. ex† cauſa permutationis inuicem faciendæ reſi
gnauerũt ſua beneficia in manibus ordinarij: Qui-
dam uerò expectatiuus apoſtolicus poſt præmiſ-
ſam reſignationem antequàm per ordinarium eſſet expe
dita permutatio, id eſt, antequàm beneficium unius per
mutantium inuicem alteri contuliſſet, acceptauit benefi
cium ipſius: & fecit ſibi de eo prouideri, & in poſſeſſio-
nem induci: prætendens: quod dictus A. tempore reſigna
tionis beneficij erat ſenex & infirmus, & quod in fraudẽ
expectantium permutationẽ illam fuerat machinatus: &
eadem die qua expectans apoſtolicus acceptauit & fecit
ſibi prouideri & in poſſeſſionem ſe induci: ordinarius
perfecit dictam permutationẽ uidelicet beneficium ip-
ſius A. conferendo ipſi B. & econuerſo. Modò dictus B.
uidẽs quòd dictus apoſtolicus fecerat ſe induci in poſſeſ
ſionẽ beneficij quod fuerat ipſius A. & nũc fuerat ipſi B.
collatũ ex cauſa permutationis, in craſtinum ipſum expe
ctantẽ apoſtolicum ſpoliauit, & omnia iſta facta fuerunt
adhoc uiuẽte ipſo A. poſteà uerò per ſex aut ſeptem dies
dictus A. ex ſua infirmitate deceſſit; & poſt prædicta di-
ctus

ctus expectans apoſtolicus ſic ſpoliatus renunciauit iuri & poſſeſsioni & petitionis reſtitutionis medio iuramento. ſed non obſtante renunciatione prædicta apoſtolicus prædictus contra dictum B. petebat ſe reſtitui in poſſeſſionem dicti beneficij quo fuerat ſpoliatus. opponebatur ſibi per ipſum B. quòd non potuerat acceptaſſe. nec poſſediſſe prædictum beneficium quod non uacauerat niſi per reſignationem per ipſum A. factam ex cauſa permu-
2 rationis com ipſo B. fiendæ. & † beneficia permutata non ueniũnt ſub poteſtate expectantiũ. in c. 1. de rerum permut. lib. 6. Itẽ opponebatur ſibi de renuntiatione prædicta, dictus uerò expectans dictam permutationem ſeu renuntiationem eius prætextu factam dicebat fraudulentã & machinatam in fraudem expectantium: & ideò ipſum potuiſſe nihilominus acceptare, & ſibi facere prouideri & per eũ fuiſſe inductam ueram vacationem in præiudicium reſignantis, & in fauorem expectantis. ulteriùs etiã aſſerebat quod & ſi poſſeſsio ſua reſpectu ipſius A. poſſit reputari uitioſa, tamen reſpectu ipſius B. qui ipſum ſpoliare non debuit, niſi eo primitùs uocato & audito. poterat reputari canonica, & erat contra eum reſtituendus.
3 Nec obſtat † ſibi renuntiatio: quia eam fecerat poſt ſpoliationẽ prædictam: & ideò ſibi non præiudicabat quò minus eſſet reſtituendus ar. c. ſolicitè. de reſti. ſpol. quæritur quid iuris.

S V M M A R I V M.

1 *Hoſpitalarij ſpoliati ab ordinarijs an poſſint petere ſe reſtitui?*

DECISIO III.

1 NVnquid † iſti quibus committuntur hoſpitalia, xenodochia, leproſaria, & talia huiuſmodi ſi ſint ſpoliati ſeu priuati per ordinarios ſuos à quibus adminiſtratio eis fuit commiſſa, poſſint petere reſtitutionem? ui. de quæ ſcripſi de reli. domi. quia contingit. ut autem. iuxta gl. ſuper uerbo. committatur.

DECISIO IIII.

Similis eſt dec. de reſti. ſpol. nu. 17. in antiq. Vide Caſſa. dec. 4. pagin. ſecunda. uer. nec refragatur. ut lite penden.

S V M M A R I A.

1 *Spoliato petenti reſtitutionem contra prouiſum à Papa inductam per ſuum executorem in poſſeſſionem beneficij reſignati, an obſtet quòd ſibi fuerit prouiſum de dicto beneficio non vacante de facto, licet de iure?*

2 *Renuntians non ſolum perdit ius in proprietate, ſed etiam in poſſeſſione: imò facilius in poſſeſſione, poſito quòd renuntiatio non teneret.*

DECISIO V.

SVppoſito de conſuetudine in eccleſia quòd præcẽtoria nõ cõferatur niſi canonico præbẽdato, & quòd ſi præcẽtor quia etiã canonicus præbendatus dimiſerat canonicatũ & præbendã cẽſeatur etiã dimiſiſſe præcẽtoriam. Quidã præcentor reſignauit canonicatũ & præbendã, ſed adhuc de facto noluit retinere præcentoriã, tamẽ ordinarius ad quẽ illius ſpectabat collatio contulit eam cuidam canonico illius eccleſiæ tãquam uacãtem, per dimiſsionẽ canonicatus & præbendæ, & eum induxit de facto in poſſeſsionem ipſius præcentoriæ, & fuit receptus per Capitulum non uocato primo præcentore, qui ſecundum ſe poſſeſsionẽ præcẽtoriæ adhuc retinebat, nec credebat eum perdidiſſe, & poſteà ille primus præcentor uenit ad curiam Romanam, & in manibus Papæ uel commiſſarij ab eo deputati reſignauit præcentoriã, & eã Papa cuidã cõtulit tanquã uacantẽ in curia per reſignationẽ illi in eius manibus factã & ille cui Papa contulit, fuit inductus per executorem ſuum in poſſeſsionem, uenit alter cui ordinarius cõtulerat, & prætendit ſe ſpoliatũ & pe-
1 tit ſe reſtitui: Quæritur † an ſit reſtituendus? Quidam dicunt quòd non; quia ex quo primus præcentor non dimiſerat poſſeſsionem, quando ille fuit inductus per ordinarium. non potuit aſſequi poſſeſsionẽ, donec primus præcentor uocatus fuiſſet amotus de poſſeſsione. ar. C. ſi per
2 uim uel alio modo l. ſi. quia eſto quòd aliàs † per renuntiationem non ſolũ perdat renuntiãs ius in proprietate, ſed etiam in poſſeſsione, imò facilius in poſſeſsione poſito quòd quò ad proprietatem non teneret renuntiatio, ut no. Ian. in c. quòd in dubijs. de renuntiat. tamen non ſequitur quòd prætextu dictæ conſuetudinis dimiſſo canonicatu & præbenda perdens proprietatem in præcentoria, propter hoc perdiderit poſſeſsionem. arg. c. licet. de præb. lib. 6. Sed hæc ratio concluderet, quòd primo præcentore ſi incontinenti quaſi continuando ordinariũ eieciſſet de poſſeſsione quàm citò ſciuiſſet, quia reſpectu ordinarij non poſſet dicere ſe ſpoliatum. arg. ff. de acquiren. poſ. clam poſsidere. §. qui ad nũdinas. & l. ſi id quod. Sed quia hic non uenit ad cauſam primus præcentor: ſed ille cui Papa poſt eius reſignationem contulit, ſecus eſt, quia reſpectu huiuſmodi apoſtolici & cuiuslibet alterius, ille cui ordinarius contulit, poſsidebit per prius: ideo apoſtolicus uel eius executor non debuit eum eijcere ſine cauſæ cognitione. Nam non eſt dubium quòd etiam tempore ante reſignationem factam in manibus Papæ per primum præcentorem ipſe quem ordinarius induxit in poſſeſsionem ſaltem habuit naturalem: licèt præcentor primus in animo retineret ciuilem: ut §. qui ad nundinas. quæ quamuis clãdeſtina, tamen parit reſtitutorium interdictum contra quemcũque præterquàm contra primum præcentorem à quo fuit clandeſtina, ſi uellet eam retinendo defendere: ut l. 1. §. fin. ff. uti poſsi. iunct. l. 1. §. deiicitur. de ui & ui arma. Cùm igitur primus præcentor non defendat eam: imò nec habens cauſam ab eo, quia iſte cui Papa contulit, nõ habet cauſam à prædeceſſore, ſed potiùs à Papa: uidetur quòd ille ſit reſtituendus, quem ordinarius prius induxerat.

S V M M A R I V M.

1 *Religioſus deprædatus cappa uel breuiario poteſt contra prædonem agere nomine ſuo.*

DECISIO VI.

1 VTrùm † religioſus deprædatus cappa uel breuiario uel aliis rebus ſuis poſsit nomine ſuo agere contra deprædantem uel ad recuperationẽ rerum uel æſtimationem? Fuit dictum quòd ſic. argu. l. 3. C. ſi per uim uel alio modo. & ff. de iudi. ſi longius. & not. in Specul. titulo. de accuſationibus. in uerſ. ſed quid ſi cappæ. 8. col.

S V M M A R I V M.

1 *Petitorium, licèt A. ſuſpenderit quò ad B. non obſtabit quò minus ipſe B. admitti debeat ad petitorij cauſam ab A. contra tertium colitigantem reaſſumptam.*

DECISIO VII.

1 RIchardus † & Robertus & Thomas ſuper quodam beneficio contendebant: ita quod Richardus prætendens ſe ſpoliatum per Robertum egit poſſeſſorio reſtituendæ, & ſuſpendit petitorium, & obtinuit ſententiam in poſſeſſorio pro ſe, & fuit per ſententiam reſtitutus, ſed quia antequàm ferretur fortè ſententia uel ſaltem mandaretur executioni, Robertus ſecundum ſe fuit ſpoliatus per Thomam, idem Robertus egit contra Thomam poſſeſſorio, & petiit ſe reſtitui, ac

ſuſpendit

ſuſpendit contra eum petitoriū, ſed quia non bene probauit. Robertus intentionem ſuam fuit dictus Thomas abeins impetitione in dicto poſſeſſorio abſolutus, dictusque Robertus appellauit & procurauit cauſam illius appellationis committi in poſſeſſorio alteri auditori. Tandem Robertus uolens procedere in petitorio contra Richardum, petiit eum citari ad procedendum in petitorio: tunc antem uenit etiam Thomas & uidens Robertum contra Richardum procedere in petitorio petiit etiā ſe admitti ad petitoriū: quia ſua intereſt. opponitur ſibi per Robertum quòd ipſe contra eum ſuſpendit petitorium, & cum adhuc pendeat iudicium poſſeſſoriū quod ipſe antè intentauerat contra eum & nunc in ſecūda inſtantia pendet: non debet donec poſſeſſorium ſit terminatum admitti ad petitorium. Quæritur quid iuris? Tenuerunt omnes quòd non obſtante dicta ſuſpenſione petitorij dictus Thomas ſit admittendus ad petitorium: quia ſua intereſt, ex quo uidet dictum Robertum procedere in petitorio contra Richardum: Item quia imputandum eſt eidem Roberto quòd procedit in petitorio donec poſſeſſorium per eum contra Thomam intentatum ſit finitum. uidetur enim eo ipſo quòd procedit in petitorio quodammodo renuntiare poſſeſſorio: præſertim antem eſt admittendus Thomas: quia non uenit uoluntarius ad petitorium, ſed quaſi coactus ex facto dicti Roberti quem uidet procedere in petitorio contra Richardum, & ſua intereſt admitti petitorium, ne tacendo ſciens cauſam petitorij agi inter eos, ſibi poſsit præiudiciū generari. iux. l. ſæpè. de re iud. & c. cùm ſuper. & c. quamuis. cum ibi nota. per Inno. de re iudica.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio dicitur acquiri per tactum annuli portæ clauſa, & ſi fuerit ſpoliatus, reſtituendus eſt?*

DECISIO VIII.

1 a AN † inductus a in poſſeſsionem per annulum feræ eccleſiæ clauſæ, cuius claues erant penes eum ad quem pertinebat cuſtodia eccleſiæ tempore uacationis apprehendat poſſeſsionem: ut ſic ſi poſtea non admittatur tanquam ſpoliatus, uel ſi alius in poſſeſsionem inducatur ſit reſtituendus. Tenuerunt quòd ſic. quia talis annulus eſt pars rei. ar. ff. de fundo inſtru. quæſitum. §. ſitulis. de act. emp. fundi. in princ. ergo & c. argu. l. 3. in princ. ff. de acqui. poſ. præſertim quia inducens habebat poteſtatem tradendi poſſeſsionem: & tunc in tali poſſeſsione apprehenſa ſufficit rei præſentia cum uiſu. arg. l. 1. §. ſi juſſeris. & l. quod men. §. ſi uenditurem. in eo. tit. etiā tunc talis poſſeſsio eſt extendenda. iuxta no. per Inno. in c. in litteris. de reſti. ſpo. & in c. tranſmiſſa. de electio. & ibi per Compoſt. Nec obſtat quòd cuſtodia erat penes aliū, quia non propter hoc erat poſſeſsio penes eum. iuxta nota. per Inno. in c. ex parte de arbi. ſed quando alius eſſet in poſſeſsione tunc poſſeſsio talis non eſt extendenda, ſed reſtringenda ad ea ſola quæ traduntur, ſeu de quibus poſſeſsio uacat: ut notat Compoſtel. de electio. tranſmiſſam.

ADDITIO.

a An inductus. Hæc dec. eſt ſingulariter notanda quòd per tactum annuli quæratur poſſeſsio eccleſiæ nempè uix alibi ita bene deciſum huiuſmodi poſſeſsionis acquirendæ modum inuenies. Cum hac deci. concor. dec. 5. ſuprà de cauſ. poſſeſ. in antiquio.

S V M M A R I V M.

1 *Interdicto uti poſſidetis ab una, & interdicto unde ui, ab altera partium intentatis ſi in utroque ſufficienter ad uictoriam probatum fuerit: pro quo ſententia ferenda erit.*

DECISIO IX.

1 ABbas † pro certis iuribus epiſcopalibus in quorum poſſeſsione ſe aſſerit, egit contra epiſcopum eum turbantem & inquietantem interdicto uti poſſidetis: & econtra epiſcopus egit contra abbatem pro eiſdē iuribus quibus per eum ſe aſſerebat ſpoliatum interdicto unde ui pro eorum reſtitutione: & tandem uterque probat ſufficienter intentionem ſuam. Quæritur an pro utroque ſit ferenda ſententia an pro ſolo epiſcopo. de quo pleniſsimè no. Inno. de præſcrip. ueniens. in maiori glo. ſuper uerbo, niſi in aliquo. ſed non ita plene. C. uti poſsid. l. 1. in 5. & 6. quæſt. & Inno. ubi ſuprà tenet ſecundum quoſdam quòd in utroque interdicto, & pro utraque parte feratur ſententia: ſed tamen ſola lata pro epiſcopo interdicto unde ui, mandabitur executioni, & non lata pro abbate interdicto uti poſsidetis. Secundum alios autem tenet quòd ſolùm pro epiſcopo interdicto unde ui feratur ſententia, & non pro abbate interdicto uti poſsidetis.

DECISIO X.

Similis eſt dec. ſuprà eo. in antiqui. nu. 18.

S V M M A R I V M.

1 *Fructus qui percipi potuerunt an, ueniant ex canone reintegranda?*

DECISIO XI.

1 AN in † conditione ex canone reintegranda ueniāt fructus qui percipi potuerūt nō niſi ex materia uiolentiæ, & contra uiolentum competat argu. l. ſua ſor. cum ibi not. circa princip. glo. C. unde ui. licet Archidi. in can. reintegranda. 3. quæſtio. 1. uideatur tenere ſimpliciter quòd ueniant: ſed maior pars fuit in opinione prima quòd non.

DECISIO XII.

Similis eſt deciſi. 15. de cauſa poſſeſ. & propriet. ſuprà in antiquior.

S V M M A R I V M.

1 *Spoliatus una perceptione, & demum ad reliquas ſucceſſiuas admiſſus, an reſtitutionem petere poſſit?*

DECISIO XIII.

1 PRæcentor † & Capitulum conſueuerunt recipere tortitia & candelas quæ ponuntur in funere in eccleſiis parrochialibus totius ciuitatis, ubi ipſe & canonici inter ſunt cum proceſsione in ſepultura. Contigit quod quadam die quædam eccleſia non permiſit rectorem ipſius eccleſiæ recipere tortitia, & candelas quæ ibi obuenerant in quadam ſepultura, in qua illi interfuerant: ſed in ſequentibus funeribus bene fuerunt permiſsi recipere, & etiā in cæteris eccleſiis: agebant tamen poſſeſſorio tanquam ſpoliati poſſeſsione ſua pro illa ſepultura: & petebant ſe reſtitui: erat quæſtio an bene agerent? Nam uidebatur eos non poſſe petere reſtitutionem poſſeſsionis: quia aut peterent ſe reſtitui ad poſſeſsionem iuris recipiēdi. & non poſſunt. quia iam illam poſſeſsionem recuperauerunt, ex quo in ſequen. funeribus fuerunt admiſsi & permiſsi recipere: aut peterent ſe reſtitui ad poſſeſsionem illorum tortitiorum & candelarum illius diei ſepulturæ: & non poſſunt: quia illorum poſſeſsionem nūquam habuerunt. Fuit tamen dictum quòd imò poſſent petere ſe reſtitui. per no. per Inno. in c. quærelam. ſuper uerbo, ſubtractam. ibi, ſed quid ſi poſtquam ſpoliauerunt cùm ieris ad capitulum.

De

De Dolo & contumacia.

SVMMARIA.

1 *Canonici ſingulares citati, ſi fuerint cōtumaces, non poſſunt excommunicari pro capitulo non comparente ubi decreta fuit citatio contra decanum, & capitulum.*

2 *Procurator capituli an poſſit petere abſolutionem canonicorum ut ſingulorum excommunicatorum?*

3 *Syndicus uniuerſitatis non poteſt agere uel conueniri pro iuribus ſingulorum de uniuerſitate.*

DECISIO I.

1 Citatis [a] decano † cum Capitulo cuiuſdam eccle
2 ſiæ ut comparerent certa die in curia proceſſuri in quadam cauſa prophana ad ſingulos actus uſque ad ſententiam: & executa citatione in perſona cuiuſdam A. modo decani, & B. & C. & D. tunc canonicorum capitularium certis alijs canonicis tunc ab illo Capitulo abſentibus: & in termino citationis aſſignato nullo pro eiſdem decano & capitulo comparente. Quæritur an dicti A. decanus. & B. & C. & D. canonici in quorum tunc capitulantium perſonis fuerat executa citatio poſſint excommunicari? Videtur quòd ſic quia illi ex quo erant tunc capitulantes, uidentur culpabiles de contumacia capituli: igitur in eos ſingulares ſic, culpabiles ferri poteſt excommunicatio. argum. c. Romana. §. in uniuerſitatem. de ſenten. excommunicatio. lib. 6. Contrarium credo, & in hac parte fuit maior pars dominorum: quia licet tempore citationis fuerunt in Capitulo non propter hoc conſtitit de culpa eorum: quia poſſibile fuit quod poſteà superuenientibus alijs canonicis, uel ad deliberandum ſuper citatione & miſſione procuratoris ad curiam ad comparendum in termino uocati cum eis habuerint diligentiam competentem & forſitan non potuerunt fœliciter cōcordare, uel non potuerunt ad hoc neceſſaria habere, uel alia fuerunt impedimenta modo ad hoc uel propter factū uel cōtumaciam Capituli uel uniuerſitatis poſſint excommunicari ſingulares oportet quòd conſtet de culpa eorum. iuxta illum. §. in uniuerſitatem, cū ibi no. per Inn. Nec obſt. ſi dicas quòd præſumitur eorum culpa uel negligentia, ex quo non docetur de diligentia: quia dico quod non præſumitur, ex quo erāt canonici cū quibus fuit ſuper articulo præiudicatæ eccleſiæ tractādo & declarando. & uerisimilius eſt quòd citationem alijs dixerint quam quòd non: & licet poſtea non omnes miſerint procuratorem in termino, nō conſtat quòd dicti A. & B. & C. & D. de hoc fuerint culpabiles magis quā alij: nec in qua culpa fuerint. Nec ob. ſi dicatur quod ſaltē Decanus qui perſonaliter fuit citatus, debet cōparere uel mittere: quia illud uerū eſſet, ſi fuiſſet citatus pro cauſa eū tangēte ſpecialiter uel decanatū ſuū, & pro eius iuribus ſeparatis a iuribus capituli. Sed ego pono quòd omnes citabātur communiter pro cauſis tangentibus omnes & uniuerſos & totā eccleſiā: hoc enim caſu non eſt concernēdus Decanus ut diſtinctus & ſeparatus a Capitulo: ſed ut incluſus in capitulo, & unitus & unum corpus faciēs cum Capitulo tanquam capus cum membris. faciunt no. de conſti. cum omnes. & de concel. præb. poſt electionem. & in cle. ut hi qui. de æta. & quali. ſuper uer. eiſdem Sed pone quòd propter hoc A. & B. & C. & D. fuerunt excōmunicati, quia non cōparuerunt in termino: poſteà uerò tractu tēporis antequam ſcirent excommunicationem in eos latam, Capitulum etiam inter quos fuerunt A. & B. & C. & D. miſerunt procuratorem ad cauſam prædictā nomine Decani & Capituli citatorum. Quæritur nunquid ille poſſit appellare pro grauamine excōmunicationis prædictæ latæ in dictos A. B. C. & D. pro cōtumacia prætenſa Capituli? Et uidetur quòd nō quia illi A. B. C. & D. non fuerunt excōmunicati ut Capitulum: quia ſic non tenuiſſet ſententia nec ſic poterant excommunicari ut d. c. §. in uniuerſitatem. Igitur excom
2 municati fuerūt ut ſinguli & † cū dictus procurator non ſit procurator ſingulorū ſed Capituli: non uidetur quòd poſſit pro grauamine eis illatos ut in ſingulos cum cauſa ſingulorum, nec eorū grauamen nō ſit Capituli uel uniuerſitatis. argumen. l. ſed ſi hac lege. §. qui manumittitur. de in ius uocan. de rerum. diuiſi. l. in tantum. §. uniuerſitatis. pro hoc uidetur tex. ff. quòd cuiuſ. uniuer. ſient. §. ſi
3 quid. ubi † actor uel ſyndicus uniuerſitatis non poteſt age
b re uel conueniri pro iuribus ſingulorum. [b] Domini tenuerunt contra quòd fuerunt illi excommunicati pro prætenſa contumacia Capituli, & eius occaſione: uidetur igitur quòd tanquam ad Capitulum redundet iniuria & præiudicium igitur procurator Capituli poſſit appellare. pro hoc bene facit quod no. Inn. de appel. dilectus. de ſen. excom. Romana. §. in uniuerſitatem. in gl. ſi. uer. ſed quæritur. Nec obſtat ſi dicatur quòd non ualuerit procuratoris conſtitutio: quia erant excommunicati conſtituentes. ar. c. conſulti. de procur. quia imò ex quo tunc ignorabant. ar. de cleri. excom. mini. apoſtolicæ. uel etiam ad proſequendum cauſam ad quam erant uocati ut rei. Et quia ad appellandum à grauamine illato uel in ferendo etiam conſtituerant procuratorem. ar. de iudic. c. intelleximus. de exce. ſignificauerunt. de reſcri. c. 5. li. 6.

ADDITIONES.

a Citatis. Adde Fel. in c. cum omnes. col. 15. uer. amplius. de conſti. & in c. eam te. col. 10. reſcri. & in c. dilectæ. col. 4. uer. an autem. de excep.

b Singulorum. Adde Old. conſi. 66. de iniur. Dec. in c. licet cauſam. col. 8. uer. 15. no. de probatio. & quando dominus poſſit agere pro iniurijs latis ſubditis. uide Fel. in c. auditis. col. 12. uer. ſcias. de præſcri. Craue. conſi. 45. quidam dominus.

SVMMARIVM.

1 *Actor qui obtinuit citari reum ad perſonaliter comparendum, tenetur etiam ipſe perſonaliter comparere: alioquin reus non comparens non reputabitur contumax.*

DECISIO II.

1 Vtrum ſi quis [a] obtinuerit commiſſionem cum po
2 teſtate citandi perſonaliter: & in eius uirtute fecit aduerſarium citari perſonaliter teneatur etiam ipſe actor impetrans commiſſionem perſonaliter comparere, ita quòd aliàs reus citatus in termino non comparens non poſſit contumax reputari: niſi etiam actor tunc perſonaliter compareat. & iſta quæſtio ſupponit quòd agetur ciuiliter: quia ſi criminaliter actor qui tenetur ſe inſcribere ad pœnam talionis bene tenetur ſine dubio perſonaliter comparere: ſed cum agitur ciuiliter, & actor ex ſpeciali gratia obtinuit quòd aduerſarius poſſet citari perſonaliter, eſt quæſtio fortis. Et quidam dicebant quòd non teneatur actor perſonaliter comparere, ex quo cauſæ natura hoc non requirit: nec aliàs per iudicem uel ſuperiorem ad hoc expreſsè eſt citatus: nec quòd ex ſpeciali priuilegio. ſibi contra aduerſarium conceſſum eſt, ſibi debeat in læſionem redundare. argum. l. terminato. C. de fruct. & lit. expen. & C. de reſcin. uend. l. ratas. & ar. illius æquitatis tituli, quod quiſque iuris. nam intereſſe poteſt aduerſarij ipſum debere perſonaliter comparere: quia ſuper defenſionibus ſuis ſciet forſan melius ueritatem quam procurator.

ADDI-

ADDITIO.

a Vtrum ſi quis. Hæc deciſio eſt memoriæ commendanda tanquàm ſingularis & magnæ æquitatis in ſua materia. & ad materiam adde Fel. in rubri. de reſcri. col. 1. uer. cõſidera ſecundò.

Vt Lite pendente nihil innouetur.

DECISIO I.

Similis eſt dec. ſuprà hoc tit. in antiqui.

DECISIO II.

Similis eſt dec. 28. de conceſ. præb. in antiq.

De Sequeſtratione poſſeſsionis, & fructuum.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 55. ſuprà de reſcript. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Sequeſtrum in uim ſententia nulla decretum, an ſi quis uiolauerit, teneatur pœnis de quibus in clem. ad compeſcendas.*

2 *Sententia lata ex falſa cauſa: niſi habeat errorem iuris expreſſum ipſo iure tenet.*

3 *Sequeſtrum uiolans dicitur, uiolare poſſeſſionẽ penes ſequeſtrum remanentem, uel ſi per ſequeſtrũ conſeruaretur.*

DECISIO II.

1 VTrùm † pœnæ conſtitutionis ad compeſcendas. a ha
2 beant locum ſi factum fuerit ſequeſtrum per literas
apoſtolicas obtentũ uirtute ſententiæ diffinitiuæ la
tæ in curia Romana quæ eſt nulla: licet tunc aliqua puta
retur, & aliquis uiolauerit illud ſequeſtrum? Et uidetur
quòd talis non incidat in pœnas illas, ex quo ſententia
erat nulla: quia tunc decretum ſequeſtrationis uidetur
fuiſſe factũ ſeu interpoſitum ex falſa cauſa. igitur nullius
ſit effectus. ar. ff. ne uis fiat ei. l. 1. §. hæc uerb. & quia con
ſtitutio illa eſt pœnalis. igitur reſtringenda. Sed uerius
eſt tenere contrarium, propter rationem illius textus, &
propter temeritatem, & in odium uiolantis ſequeſtrũ,
antequàm eſſet declarata ſententiæ nullitas: & quia pro-
pria authoritate attentare non debuit, quod iuridicè &
uia ordinaria proſequi potuiſſet: & quia in dubio ſeque
ſtrum & manus appoſitio Papæ ſeruàri debuit propter
eius authoritatem. & pro hoc etiam quòd non obſtante
nullitate ſententiæ ex quo aliqua credebatur puniatur
& teneatur uiolator illis pœnis facit finis illius cle. ad cõ
peſcendas. & ff. de fal. l. ſi quis legatum. quia ſequeſtrum
2 non eſt nullum: licet factum ex falſa cauſa: cum † ſen-
tentia uel interlocutoria lata ex falſa cauſa niſi habebat
errorem iuris expreſſum. ipſo iure teneant: licet ope ap
pellationis reuocari poſsint. facit quòd no. ff. de acqui. hæ
re. ſi is ad quem. facit ff. de excu. tu. qui teſta. iunct. no. per
Inno. de renun. in præſentia. Nec obſt. iura quæ ad hoc
poſſunt in contrarium allegari, ut dixi in illa quæſtione,
quam, quære ſuprà ſol. An unio facta ex falſis cauſis ſit
3 nulla ipſo iure. Et † quia ſequeſtrum uiolans uiolat poſ-
ſeſsionem tenendo quòd eſſet penes ſequeſtrum, uel e-
tiam tenendo quòd adhuc penes partem prius poſsiden
tem remanſiſſet: ſed per ſequeſtrum ſibi conſeruaretur.
argu. no. C. de prohi. ſe. l. 1. per Cy. cuius quidem poſſeſ-
ſionis eſſentiam cũ ſit facti, iuſtum uel iniuſtum, uel cau
ſæ falſitas non diuerſificat, nec eius acquiſitionem uel re-
tentionem impedit: ſicut nec acquiſitionem dominii: ut
l. cum in corpus. & per totum. ti. de cond. & demoſtra. fa
cit l. tem quæ nobis. & l. 3. §. ex contrario. de acqui. poſ.
innoct. c. cum noſtris. de conce. præben. & de præb. licet
epiſcopus. li. 6. & ſequeſtrum etiam factu eſt. ff. de cu. fur.
l. conſilio. §. fi.

ADDITIO.

a Ad compeſcendas. quæ eſt in uolu. clem. ſub rub. de ſe-
queſt. poſſ. & fructuum. & adde Caſſa. dec. 5. pagi. 2. uer.
ſed maior pars. de ſeque. poſ. & fru.

De Confeſſis.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 16. eo. ti. in antiqui. Adde Fel. in c. 2. col. 5. uer. item probabis. de fide inſtru.

DECISIO II.

Similis eſt dec. 4. eo. ti. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata in confeſſum, quæ non poteſt ualere ut ſententia, ualet ut præceptum.*

2 *Actus qui non ualet ut agitur, ſi interpretandus eſt, ualeat, ut valere poteſt.*

3 *Verbum, condemno, ut actus ſeruetur interpretandum eſt pro uerbo præcipio largè acceptando illud ſecundum ſubiectum.*

DECISIO III.

1 VTrùm † ſi contra reum confitentem debitum ante
litem conteſtatam, & non dato libello per actorem
iudex tulit diffinitiuam ſententiam & eum condẽ-
nauit ad ſoluendum: talis ſententia diffinitiua, quæ uale
re non poteſt ut ſententia, ualeat ut præceptum de ſoluẽ
2 do? Tenuerunt quaſi omnes quòd ſic: ut † actus qui nõ
ualet ut agitur, ualeat ut ualere poteſt. ar. l. an inutilis. &
3 ut uerbum, † condemno. ibi poſitum ſumatur largè, id
eſt præcipio ſecundum ſubiectam materiam. de uerb. ſi-
gni. c. in his. de condi. & demonſt. l. pater Seuerinam. §.
conditionum. & ut fiat interpretatio ut actus magis ua-
leat quàm pareat, ut l. quoties.

De Probationibus.

SVMMARIVM.

1 *Executores tres ubi deputati fuerint ſuper gratia, quòd ſi non omnes duo ueſtrum: ſi duo ex eis ſine tertio, de cuius impedimento uel excuſatione non conſtabat eis, proceſſerint, an ualeat eorum proceſſus?*

DECISIO I.

a TRibus executoribus a † deputatis ſuper gra-
1 tia ſua, cum illa clauſula quòd ſi non omnes,
duo ueſtrum. duo ex illis proceſſerint ſine
tertio nec conſtet per eorum proceſſum an
eis conſtiterit de excuſatione uel impedimento tertij:
ſed ille in cuius gratia fuerunt deputati uult docere
quòd tunc tertius fuit longa diſtantia abſens. quæritur
nunquid ſufficiat ſibi? Dictum fuit quòd ſic, per not.
per Archid. de off. delegat. cùm plures. circa fin. lib. 6. &
per Inno. in c. prudentiam. circa principium, ſuper uer-
bo, canonicè. de off. deleg. & optimè in reg. iur. eum qui
certus. per Ioan. Andr. in nouella, ibi uide arg. pro & con
trà, & ſolutionem.

ADDI-

ADDITIO.

2 Tribus executoribus. Adde Fel. in c. ſuſcitata. col. 6. in fi.
uer. de reſcri. Cur. Iun. conſi. 63. proponitur in facto. col.
pen. uer. poſtremo.

SVMMARIA.

1 *Clericatus an ſufficienter dicatur probari per reputatio-
nem, habitum & tonſuram ab eo qui contra aliquem
opponit de canone, ſi quis ſuadente.*

2 *Obiectus in criminalibus debent eſſe luce clariores.*

DECISIO II.

1 COntra † quendam obiicitur quòd non ualet proui
ſio ſeu collatio de beneficio ſibi facta, ex eo quia e-
rat excommunicatus tunc ratione manus iniectio
nis uiolentæ in clericum uel presbyterum. Quæritur
an ſufficiat probare manus iniectionem in eum qui pro
clerico uel presbytero habebatur & reputabatur, &
erat in poſſeſſione habitu, uel tonſura presbyteratus
uel clericatus utrum concludentur prædicti obiectus?
2 Videtur quòd non quia † in criminibus obiectus debēt
eſſe luce meridiana clariores. C. de proba. ſciant cuncti.

SVMMARIA.

1 *Recognitio ſigillorum & notoriorum inſtrumentorum poſt
terminum ad producendum omnia productorum per
quæ obiectus probantur an fieri poſſit?*

2 *Probationes non ſunt augmentandæ.*

DECISIO III.

1 ALiquis † dat articulos obiectiuos poſt terminum
ad ponendum & articulandum: & in termino ad
producendum omnia producit inſtrumenta per
quæ probantur illi obiectus: ſed pars aduerſa negat illa
producta, ſcilicet notarios & ſigilla, Quæritur nunquid
dans articulos illos obiectiuos ſaltem ſit admittēdus ad
probandum notarios & ſigilla productorum? Quidam
dicebant quòd non. quia nulla probatio recipi debet ſu
per materia articulorum repellendorum ad hoc facit
quod no. glo. de elect. conſtitutionem. in fi. ſuper uerbo,
legitimè. Alii uerò tenebant contra. quia licet ſit exclu-
ſus ab articulando & ſic à probando per teſtes in illa inſtā
tia, ex quo non dedit articulos in termino: non tamē fuit
excluſus a producēdo munimenta: quia terminus ad po
nendū & articulandū ſtatuitur ut contenta in eis proben
tur per confeſſionē uel per teſtes, & ab illis modo probā
di per teſtes bene eſt excluſus: non autē fuit ad finē quin
ſi poſtea pars uelit per inſtrumenta probare, ſit audiēda:
producendo ergo etiā ſi nō articulaſſet, proponere cēſe
tur & productio in termino ſibi conceditur, ergo & om
nia quæ pertinebunt ad productionem, ſcilicet proba-
tio notariorum & ſigillorum ſi negentur. Nec obſt. glo.
in d. c. conſtitutionem. quia loquitur de probatione fa-
cta per teſtes à qua erat excluſus, item loquitur de pro-
batione fienda de materia obiectiua à qua per conſtitu-
tionem, ut circa, erat excluſus, quæ perpetuò & irrepa-
rabiliter excludit & eius excluſio habet uim rei iudica-
2 tæ. & hoc placet. quia † probationes non ſunt augmen-
tandæ, niſi quatenus reperitur expreſſum &c.

De Teſtibus.

SVMMARIA.

1 *Teſtes iurati infra terminum remiſſoriæ poſſunt poſt ela-
pſum dictum terminum examinari de æquitate.*

2 *Remiſſoria firma qualis ſit?*

DECISIO I.

1 VTrum † duo menſes qui præfiguntur iudici-
bus in remiſ. infra quos teſtes probatiuos re
cipiant & examinent, præfigantur ſoli rece-
ptioni, ut ſic examinatio poſſit fieri poſt
duos menſes: uel an etiam examinationi, ut ſic etiam
2 examinatio facta poſteà non ualeat: forma † autem ſe
cundum quam fiunt tales remiſſiones habes extrà de
proba. licet. circa finem primæ columnæ, ibi, magi-
ſtris. m. t. p. præcipimus ut teſtes quos ſuper hac ex-
ceptione procurator Fauentinorum duxerit producen-
dos infra menſem recipere ac examinare curarent.
Quidam dicunt quòd præfigitur tale tempus & rece-
ptioni & examinationi, propter copulam, ac. quæ ui-
detur copulare etiam quò ad tempus quia copulat. con
ſimiliter facit ff. de fun. inſtru. Seiæ. §. Cain. cum concor.
Cùm igitur productio teſtium eſſet facienda infra tem
pus illud ergo & examinatio. Pro hoc. quia illa uerba, in
fra duos menſes, uel infra menſem. quæ in præcedenti-
bus dicūtur etiam in ſequētibus repetita intelliguntur
ut l. Titia. §. idem reſpondit. ff. de uerb. obliga. extrà de
appel. ſecundo requiris. pro hoc allegatur quod no. Ar-
ch. de exceptio. pia. ſuper uerbo, probauerit. ibi no. quòd
infra tempus ibi præfixum ad probandum excommuni-
catum non ſufficit teſtes produxiſſe niſi etiam infra tem
pus depoſuerint. Maior pars tamen de æquitate dicebat
quòd ſufficeret teſtes fuiſſe productos & iuratos infrà
tēpus præfixum in remiſſis, dato quòd examinatio fieret
poſteà: ne probationum materia quæ eſt fauorabilis, ni-
mium anguſtetur. C. de hær. l. quoniam. & quia forſan te
ſtes producendi ſunt de longinquo uel diuerſis locis pro
pter quod ſæpe occurrit quòd uix productio & receptio
poteſt impleri infrà illud tempus: & ideo poſteà fiet ex-
aminatio quæ oportet quòd habeat magnum tractum
propter ſcripturam atteſtationum, & interdum multipli
citatem articulorum & interrogatoriorum.

DECISIO II.

Similis eſt dec. 44. de proba. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Iudices remiſſoriæ poſſunt recipere partis confeſſionem.*

2 *Inſtrumentorum appellatione ea omnia ueniunt quibus cau
ſa inſtrui poteſt.*

DECISIO III.

2 DEcreta [a] remiſſione ad partes uirtute literæ apoſto
licæ quæ dirigitur iudicibus, per quam Papa man-
dat eis quòd ſuper articulis qui eis mittuntur inclu
ſi recipiant teſtes: & inſtrumenta, quæ utraque pars du-
1 xerint producenda. Quæritur † nunquid poſſunt illi iu-
dices recipere confeſſionem partium. ut ſic ſi una pars
reſpondeat articulis alterius, & confiteatur aliqua & te-
b neat talis confeſſio [b] & ſufficiēter probet ſicut confeſſio
2 iudicialis? Maior pars tenuit quòd ſic quia † nomine in-
ſtrumentorum ea omnia accipienda ſunt quibus cauſa.
inſtrui poteſt. ff. de fide inſtru. l. 1. ſicut continentur & te
ſtes. extrà de teſt. cogen. peruenit. pro hoc uidebatur in
ſpeciali gl. quæ eſt extrà de in integ. reſti. corā. ſuper uer
bo, munimenta. pro hoc quia iudices recipiendo con-
feſſionem, quaſi iuxta mandatum, & ſi non mandatum
faciunt: igitur &c. ar. ff. iud. ſol. iam tamen. §. in hac.

ADDITIONES.

a Decreta. Adde Domi. in c. præſeotium. §. teſtes. co. 1. uer.
quid ſi Papa de teſt. in 6. & ibi Fran.

b Teneat talis confeſſio. An confeſſio facta coram arbitra
tore fidem faciat coram ordinario: habetur per Ar. de
but.

Bur.in c.Quintauallis. de iureiur.in 34. col. Vide etiam Fely.in c.cauſam quæ.de teſt.

S V M M A R I A.

1 *Articulus quòd eccleſia à tanto tempore quod non extat memoria hominum in contrarium eſt hoſpitali anne-xa valet.*

2 *Tempus de cuius contrario non extat memoria hominum inducit præſumptionem pro ſolennitate actus, vt cenſeatur interueniſſe.*

DECISIO IIII.

1 DAtur † articulus quòd eccleſia eſt annexa hoſpitali
& à tanto tempore quod non extat memoria. ſed
non datur quòd hoſpitale ſit locus religioſus, nec
authoritate epiſcopi inſtitutus: quæritur an articulus ſit
admittendus? Videtur quòd non.arg.eorum quæ no.gl.
de præb.per literas.in cle.ſuper uerbo, eccleſias. Tamen
omnes tenuerunt quòd ſic, præſertim ex quo datur de tã
to tempore &c.Nam omnia præſumuntur ſolenniter a-
cta.per no.de eo qui furt.ord.ſuſcep.c.innotuit.per Inn.
2 Et quia † per lapſum tanti temporis præſumitur authori-
tas epiſcopi interueniſſe.arg.C.de petitione hæreditatis
ſi filius ff.de acquir. hære.qui aliena.in prin.& quia arti-
culus eſt de iure ſuo.

De Fide inſtrumentorum.

S V M M A R I A.

1 *Executori atteſtanti ſuo ſub ſigillo quòd aliquis acceptauit certum beneficium,an credatur?*

2 *Executoris literis quando credatur?*

DECISIO I.

1 VTrùm † credatur executori teſtificanti ſub ſuo
ſigillo litera ſua ſigillata illum ſuper cuius gra
tia fuit deputatus executor acceptaſſe? Qui
dam dicebant quòd non.quia nõ teſtificatur
de facto ſuo,ſed de facto alieno,ſcilicet impetrantis tũc:
2 tenim creditur literæ & ſigillo executoris cum teſtifica-
tur de facto ſuo ſuper his quæ fuerũt ſibi commiſſa.ut pu
ta quia ei prouidit,uel eum fecerit recipi,uel in poſſeſsio
ne induxit.iuxta notata per Compoſt.in c.capitulum.de
reſcri.facit l.magis puto.§.ſi eis.de rebus eorum qui ſub
tutore uel curat ſunt. Tamen maior pars tenuit quòd ſa
tis credi debeat ſaltem cum iuramento partis. quia ſatis
talis acceptatio quæ communiter interdũ conſueuit fie-
ri coram executore eſt de circunſtantijs negotij ſibi com
miſsi,cùm ſit neceſſaria ad prouiſionem per eum fiendã
& ſatis uicina mandato.facit ff.iudic.ſolui.l. iam tamen.
§.quid tamen.pro hoc, quia creditur literis executoris
per modum actorum confectis deſignatis loco & tempo
re de & ſuper appellatione per partem interpoſita,ne per
eam cauſa ad curiam deuoluatur:ut no.Cõpoſt.de elect.
ſtatuimus.in 4.col.uer.item quæritur.dec.3. probandũ.

De Præſcriptionibus.

EPITOME.

Delegati unius ex cõdelegatis excuſatio in dubio præſumitur præceſsiſſe geſta per alios ſuos condelegatos.

DECISIO I.

TRibus delegatis cum clauſula, quòd ſi nõ omnes &c.tertio ſe excuſante duo proceſſerunt: nõ apparet autẽ an excuſatio præceſſerit proceſsum: quia excuſationis litera, & proceſſus ſunt eiuſdẽ datæ nec apparet quis præceſsit. Quæritur an excuſatio debeat intelligi in dubio præceſsiſſe? Videtur quòd ſit neceſſe probare excuſationẽ præceſsiſſe.arg.no. per gl.extrà de ſent.excõ.uenerabilibus.in fi.& de præb. ſi à ſede.in nouel.li.6.& de reſcrip. literas.in clem.ſuper uerb.creatũ ibi. Itẽ quòd ſi dubitatur. Fuit tamen dictũ quòd in dubio præſumitur debeat excuſationem præceſſiſſe & omnia ſolemniter acta. arg. extr. de his quæ fiũt à præla.c.noſcitur.& arg.not.in authen. de tabellio §.nos quidem,ſuper uerbo,iniunctum.& arg.inſti.de fideiuſ.§. fi.de inuti.ſtipu.§.ſi ſcriptum.de uerb.obli. ſciendum. & eorum quæ no.per Innocen.de eo qui furt. ordi.ſuſcep. innotuit.& per Ioan.And.in nouel.de re iudi.ſicut ſuper fin.3.glo.facit in ratione de acqui.hære.l. illud. in fin. de condi.inſti.mulris.§.1.ff.de ſtat. homi. Arctuſa. Nec obſtant contra. quia non erant talia ad quorum eſſentialem ualorem unum præcedere deberet aliud. de ſui natura quod ſic.

De Iureiurando.

S V M M A R I A.

1 *Pactum iuratum de non acceptando & el vtendo acceptatione per primum in data factum ſecundo, an repellat primum acceptantem.*

2 *Renuntiare poteſt per pactum iuri futuro,licet non per ſimplicem repudiationem.*

3 *Renuntiare quilibet poteſt iuri pro ſe introducto.*

4 *Renuntiatio facta per iuramentum ſuper re minus licita dum tamen iuramentum ſit obſeruabile abſque metu æternæ ſalutis,debet ſeruari.*

DECISIO I.

1 PRimus in † data medio iuramẽto fecit pactum
ſecundo in data, quòd nunquam aliquod be-
neficium cadens ſub gratia acceptabit donec
ſecundus qui impetrauit ad collationem ean
dem,obtinuerit beneficium ex gratia ſua:& ſi eum cõtin
geret acceptare beneficium quod ſecundus uellet acce-
ptare,ex nunc prout ex tunc renũtiat iuri ex tali accepta
tione ſeu prouiſione exinde ſibi competituro. Quæritur
an ſi poſtea uacante beneficio cadente ſub eorum gratia
quilibet eorum acceptat infra menſem, & quemlibet ſi-
bi faciat prouideri.ſecundus uerò ſit potior ſic quod ob
ſtent primo pactum & renuntiatio ſupradicta quæ fecit?
2 Quidam dixerunt quòd ſic:quia † per pactum etiam iuri
futuro renuntiari poteſt:licet non per ſimplicem repudia
tionem.C.de pact.l.1.quæ ita concor.cum l. ſi ita ſcriptũ.
3 §.ſub conditione.de lega.2.& † quia quis poteſt renuntia
re iuri pro ſe introducto.C.de pact.l.fin.& quia etiam be
neficio iam quæſito in ſui præiudicium renũtiare poſsit:
ut in c.quod in dubijs.& per totũ titulum.de renun.ergo
multo fortius quærendo:ut no.Inno.in d. c. quod in du-
bijs.& probatur eod.ti.ueniens: quia multa impediũt eõ
trahenda &c.Et quia quod poſſet primò facere facto, ſci
licet non acceptando infra menſem in fauorem ſecundi,
hoc poſſet etiã pacto uel conuẽtione promittere:& quia
4 † etiã renũtiatio facta medio iuramẽto etiã ſuper re minùs
licita:dum tam iuramentũ ſit obſeruabile abſque præiudi
cio æternæ ſalutis debet ſeruari. quod metus eau. ad au-
res.de iureiu.debitores.& c. ſi uerò. & c. quẽadmodum.
arg.contra de reg.iur.non eſt obligatoriũ.lib.6. In oppo
ſitũ tamẽ uidetur.quin ex quo primus acceptat infrà mẽ
ſem. decretũ in literis ſuis appoſitũ ſortitur uires, & red-
dit irritum & inane quicquid per ſecundũ ſeu eius execu
torem fuerit attentatũ: ut in c.cùm ei quẽ de conc.præb.
in clem.& poteſtas decreti ſeu eius uires cũ dependeant
ex facto principis,& ſic de iure publico, nõ uideretur eſ
ſe ſub diſpoſitione partiũ.ar.ff.de pact.paciſci & de leg 1.

nemo

nemo poteſt. & C. de iuriſdic. om. iud. priuatorum & C. commu. utriuſque iudi. l. 2. præſertim. quia acceptare facti eſt, & eſt tale factum quod abſque quocunque miniſterio iudicis ſortitur effectum decretum in literis appoſitum. ergo non obſt. pactu uel renuntiatione ſi fiat, tenebit & ſortietur uires, licet iſte ſecundus de iure fortè agere poſſit contra eum ad intereſſe ſuccedens in obligatione facti. ſicut in ſimili notatur in eo qui iurauit non uendere uel non ſecundò teſtari: ut not. Innoc. de præbend. dilecto. & Io. An. in nouel. in quæſtione ſuper reg. quod ſemel. & in alijs no. communib. hæc dubitatio non determinata tunc in conſilijs, ſed bene mota.

DECISIO II.

Similis eſt dec. 31. de ſenten. & re iodi. in antiq.

De Exceptionibus.

SVMMARIA.

1 *Excommunicationis exceptio an poſt tres interlocutorias latas ſuper cauſa deuolutione admitti debeat?*

2 *Excommunicationis exceptio poſt finitum proceſſum & ſententiam latam proponi poteſt.*

3 *Clemen. ut calumnijs. in quibus ſententijs vendicat ſibi locum.*

DECISIO I.

1 CAuſa fuit † pronnntiata deuolnta per tres inter
locutorias: nunc impugnans deuolutionem
prætendens nullitatem pronnnciationis & pro
ceſſus tunc habiti, dicit procuratorem qui
impetrauit commiſſionem, fuiſſe tempore impetrationis excommunicatum. Quæritur an ſit audiendus? Et uidebatur quòd non donec dictæ interlocutoriæ obtinuiſſent effectum ſuum. per c. ut calumnijs. de re iudi. in cle. Fuit dictum quòd audiretur: quia præiudicialis fuerat
2 exceptio. Item † quia poſt finitum proceſſum & poſt ſententiam eſſet audiendus & poſt hæc antequam ulterius procederetur erat melius eum audiri: & minus malum eſſet quàm poſt finem cauſæ, & ut lites breuiarentur, & nec tres interlocutoriæ fecerunt ualere, quod nullum erat. argu. l. ſi expreſſim. de appell. Nec c. ut calumnijs.
3 obſtat quia † loquitur in ſententijs, quarum poteſt eſſe mera executio, & fieri ſine cauſæ cognitione, ſed effectus huius interlocutionis non eſt talis de ſui natura: ſed eſt quod cognoſcat & procedat in cauſa principali, prout de iure fuerit, quod fieri non poteſt ſine cauſæ cognitione: & ideò ibi eſt diuerſa ratio quàm hic: ut clarè patet illo text.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſor reus in cauſa beneficiali de cuius iure non conſtat an poſſit dare obiectus de non iure ſuo contra actorem, de cuius iure conſtat, niſi vincatur per obiectus iſtos.*

2 *Reo ſufficit quòd vincat per non ius actoris, etiam ſi conſtat de non iure ſuo.*

3 *Poſſeſſor de cuius non iure conſtat, non eſt amouendus ut alter inducatur in poſſeſſionem loco ſuo non habens ius in beneficio.*

4 *Reſtitui non debet, qui in termino ad dandum obiectus nihil deduxit.*

5 *Terminus ad dandum obiectus eſt peremptorius.*

6 *Obiectus ſi fuerunt repulſi in prima inſtantia ob id quòd extra terminum fuerunt dati; an poſſint in ſecunda inſtantia dari?*

DECISIO II.

1 ANtreus[a] & poſſeſſor in cauſa beneficiali ſi non det
de iure ſuo, uel etiam ſi non conſtet de iure ſuo poſ
ſit dare obiectus contra actorem de cuius iure conſtat, niſi uincatur per obiectus iſtos? Quidam dixerunt quòd non: quia per hoc non fortificat ius ſuum, licet noceat aduerſario &c. argumen. notatorum per Innocen. de re iudic. cùm Bertoldus. in fin. Et quia non ſolent audiri quorum non intereſt. de electioni. cùm inter cætera. pro quo etiam facit quod notatur per Innocen. de accuſatio. ſuper his. ſuper uerbo, concludatur. Et uidetur gloſ. ordinaria imò text. ſecundùm tertium intellectum gl. de conceſſ. præbend. c. poſt electionem. in gloſ. ſi. uerſic. uel ideò &c. Aliqui tamen, & credo quod melius, tenebant
2 contra quòd imò poſſit dare obiectus, quia † ſufficit reo quòd ipſe uincat per non ius actoris, etiam ſi conſtat de non iure ſuo: puta per confeſſionem, uel aliàs. argum. notatorum per Compoſtel. de reſcrip. mandatum. & per Innocen. de procura. ex inſinuatione, iunct. l. final. C. de
3 rei uendica. Item meliùs † eſt quòd ille remaneat in ſua poſſeſſione quamuis iniuſta uel uitioſa, quā ſi alter uitio sè ingrederetur. nec propter hoc ille iniuſtus poſſeſſor remanebit in beneficio: quia ordinarius ex officio illum poterit remouere per c. ordinarij. de offic. ordina. lib. 6. Ad contraria reſpondetur: quia dictum Innoc. poteſt intelligi in actore non poſſidente. Vel poteſt dici quòd intereſt rei poſſeſſoris ut remaneat in poſſeſſione, ex eo quia dādo obiectus apparebit de non iure actoris, quod ſibi ſufficit, ut ſoluatur: ut in d. c. mandatum. not. per Compoſt.
4 Quidam dixerunt quòd non: quia † obſtante termino pe-
5 remptorio excluſus eſt. pro hac opinione facit quia † adeò excluditur per lapſum termini ab obiectibus, quòd poſt non reſtituetur etiam &c. ut no. glo. de procura. non poteſt. circa finem. & ſecundum iſtos uis illius excluſionis trāſit ad ſecundam inſtantiā. Alij uerò dicebant cōtra, & credo quòd meliùs. quia in cauſa appellationis nō oppoſitum opponam &c. ut l. per hanc. C. de tempor. appel
6 latio. Item † quia in prima inſtantia licet non fuerunt obiectus dati. & procurator fuerit obſtante lapſu termini excluſus, tamen appellatio ſubducit omnes terminos & uim eorum. argumen. not. per Ioan. mon. de appellatio licet lib. 6. pro quo notatur per Innocen. de teſti. cùm ueniſſent. Et non obſtat C. de procura. l. ita demum. quia illa lex loquitur in dilatoria: nos in peremptoria loquimur, ubi aliud eſt. argumen. prædicti c. licet. Sed quid ſi in prima inſtantia in termino ad ponendum non dedit obiectus ſed poſteà in termino ad declarandum & ita fuerunt repulſi obiectus ex eo, quia non fuerunt dati in termino, nunquid poſteà in termino ad ponendum in ſecunda inſtantia aſſignato poterit eos repetere? Quidam dicebant quòd non. quia fuerant expreſsè repulſi in prima inſtantia, quia illa repulſio fuit quædam interlocutoria quæ tranſiuit in rem iudicatam. de electio. cum dilecti. Sed alij & credo melius. dicebant contra. quia illa repulſio non fuit reprobatio eorum cum cauſæ cognitione. ergo &c. ff. de contrahen. emptio. quod in diem. §. ſi rationem. de neg. geſt. l. ſi autem, §. fina. de contra. iudicio. tu. l. 3. §. præterea. imò idem ſi cum cauſæ cognitione, dum tamen per aliam cauſam fuerit repulſio: puta per lapſum termini in prima inſtantia ſicut quando propter ineptitudinē, in clem. eo. cùm à repulſione. de appellationi. imò idem ſcilicet quòd poterit eos repetere: etiam ſi propter eandem cauſam in prima inſtantia fuiſſet repulſus, ut prædicto c. licet de appellationibus li. 6. dum tamen non fuiſſet trina repulſio: ut in prædicta clementin. cùm à repulſione.

ADDITIO.

a An reus. Vide Felyn. in c. olim. pen. & ulti. col. de reſcript.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Appellans extraiudicialiter, licet nullos obiectus deduxerit in appellatione ſua: ſi tamen actor in curia admittatur ad probandum unam materiam, quæ eſt de iure ſuo, admittitur ad dandum de contraria materia alias obiectiua.*
2 *Defenſio ſua nemini eſt deneganda.*
3 *Teſtes debent deponere pro utraque parte.*
4 *Decretalis, ut circa. effectus.*
5 *Excluſus ex uno capite admittitur ex alio.*

DECISIO III.

1 POſſeſſor† canonicatus & præbendæ qui obtinuerat
illa per expectationem, appellat contra quendam aliũ
apoſtolicum qui impetrauit à Papa tanquam per re
ſeruationem talem, uidelicet ſi ille per quem uel cuius
obitum uacauerat, obtinebat unam dignitatem electi-
uam in una alia eccleſia: & in appellatione nullum ex-
preſsit obiectum poſteà in curia, quia actor reſeruationis
dat articulos quòd illa dignitas quam obtinebat i. ſe per
cuius obitũ uacauerant dicti canonicatus & præbẽda de
quibus agitur, erat electiua: & ſic dicti canonicatus &
præbenda erãt reſeruati. Reus & poſſeſſor licet obſtãte
mala appellatione in qua nullos dederat obiectus, non
poſſet dare obiectus, & ſic nec de iſta materia quòd illud
beneficiũ quod dicitur dignitas electiua, nõ eſt dignitas
electiua, ſed ſimpliciter beneficiũ: uult tamẽ dare de hoc
ex eo quia actor admittatur ad dãdum quòd ſit dignitas
electiua. Quæritur nunquid poſsit? Ego de conſilio om
niũ iudicaui quòd ſic, & admiſi articulos hincinde. quia
licet articuli rei & poſſeſſoris dãtis de illa materia quòd
illud aliud beneficiũ non eſſet dignitas electiua, reuera
deberent repelli tanquã obiectiui obſtante mala appella
tione: tamen quia actor dabat quòd erat dignitas electi
ua, & ſuper ſuis articulis petebat ſe admitti ad probandũ
ad partes: & remiſſus ideo reus ne claudicent iudicia
etiam admitti debet ad probandum contrariam ma-
teriam, præſertim articulum ex ſimili æquitate l. po-
tendæ. C. de tempor. in integrũ reſtit. peten. ad quod not.
per Inn. de ſententia excommunicatio. c. ſolet ſuper uer
bo, octo dierũ. præſertim etiã ex quo actor dat quòd eſt
dignitas electiua, reus appellauit non exprimendo obie
ctus: nunc dans de contrario propriè non cenſetur dare
obiectũ, ſed potius ſe defendere, id eſt dare exceptiones
2 aduerſus aſſertionẽ actoris. & † nemini ſua defenſio eſt
deneganda: ut in c. paſtoralis. de re iud. in cle. Item etiã,
quia licet articuli rei in ſe ſint obiectiui tamen quia ſunt
de eadem materia de qua dat actor, licet det cõtrarios ar
ticulos, articulus rei eſt admittendus & concurrere de
bent probationes. quia etiã teſtes debẽt interrogari pro
3 reo, cùm † debeant deponere pro utraque parte. C. de
epiſcop. & cleric. authentica, ſed iudex. & no. in c. frater
nitatis. de teſtib. igitur non eſt magnum inconueniens.
quòd etiam poſsit dare articulos, & ſuper eis producere
teſtes: quia in effectum teſtium productio pro utraque
parte erit ad probationem eiuſdem materiæ. Item quia
decre. ut circa. repellens malè appellantẽ ab obiectibus,
loquitur cùm quis uellet dare obiectus directè: & ideò
ſtrictè cùm ſit pœnalis, in ſuis terminis teneatur. Ille ue
rò nõ uult dare obiectũ iſtũ directè ſed potius indirectè
in uiã exceptionis ſeu defenſionis, igitur ſit admittẽdus,
& cùm fuiſſet appellatũ à me etiã maior pars tenuit idẽ.
Quidam tamen fuerunt in contraria ſententia dicentes
quòd non admittantur etiam in uiam exceptionis. Nec
obſtat ſecundũ eos æquitas l. petẽdæ. quia excluſio quæ
ſit per decr. ut circa. habet uim rei iudicatæ: ut ibi nota.
doct. ergo non auditur etiam in uiam exceptionis. arg. l.
4 an eadem. ff. de exce. rei iudic. Item ſequeretur † quòd
decre. ut circa. ſeu eius effectus non haberet locum ubi
quis uellet obijcere contra id quod actor habet neceſse
probare. patet. hoc. quia ſi tunc cùm actor habet dare de
aliqua materia: puta, quia eſt pars gratiæ ſuæ, reus non
obſtante mala appellatione admittatur in uiam exceptio
nis ad dandum de contrario: ergo in effectu ſibi tunc ma
la appellatio non obſtabit & tamẽ cõtrarium uidetur de
mente illius decretal. Nam illa decreta. loquitur ubi quis
opponit in forma electionis uel prouiſionis quam ele-
ctus ſeu prouiſus ſemper habet probare. argu. not. per
Inno. de dol. & contu. cùm olim. in glo. Sed ad iſtas ratio-
nes poteſt reſponderi, primò ad primam, quòd licet de-
cre. ut circa. ſeu excluſio quæ ſit per eã quòd ad quid ha-
beat uim rei iudicatæ. ſ. ubi uirtute malæ appellationis
uellet dare obiectus: non ſic tamen ubi non uult dare ob
iectus nec uenire in uirtute appellat, ſed in uia defenſio-
nis tanquam prouocatus per actorem qui dat de contra-
rio, cui fauendum eſt ne fortè actor per falſas & malas
probationes obtineat: quia multum fauendum eſt uolen
ti ſe defendere: præſertim quando prouocatus uult ſe ul
ciſci. arg. §. cùm arietes. l. i. ff. ſi quadra. pau. fec. di. & ff. de
5 oper. li. l. qui cum maior. §. ſi libertus & etiam quia † ex-
cluſus ex uno capite admittitur ex alio ff. de ſucceſ. edict.
l. i. §. quibus. & dicta clem. cum à repulſione. de appel.
unde ille ueniens ex alia cauſa ſecundum hoc non po-
teſt nec debet repelli exceptione rei iudic. arg. l. cùm quæ
ritur. ff. de excep. rei iud. Item licet omiſsio formæ. c. ut
circa. habeat quòd ad aliqua uim rei iudicatæ non tamen
eſt res iudicata: ſed pœna: & ideò reſtringenda. Quòd
autem non ſit rẽs iudicata nec uim rei iudicata debeat
habere, apparet quia non fuit ſtatuta propter probatam
iuſtitiam partis uolentis obijcere de qua conſtaret per
cauſæ cognitionem: ſed propter aliam cauſam in princi-
pio illius conſtitutionis inſertam. ergo &c. arg. l. quod m
diem. §. ſi rationem. ff. de foro compe. cum concor. Item
non ob. ſi dicatur quod uidetur tacitè renuntiaſſe non ex
primendo in appellatione obiectus &c. quia non eſt ue-
rum. nam ſi de obiectibus per confeſsionem partis uel
aliàs legitimè conſtaret, non obſtante mala appellatione
appellatus repelletur: ut in cle. conſtitutionem in fi. cùm
tamen ſecus eſſet, ſi appellatus renuntiaſſet obiectibus.
uel eſſet cõtra eũ iudicatum, Item nõ obſt. alia ratio quia
poteſt eſſe quod appellans probabit per inſtrumenta for
mam ſuæ electionis, nec indigebit remiſsione ad partes.
& ideò tunc appellans ſi malè appellauerit non auditur
ad probandum contrarium per teſtes, licet ſibi ſi uellet
excludere actorem incumberet probatio eorum in qui-
bus eſſet peccatum in forma. arg. not per Innocen. de ac
cuſ. ſuper his. circa fi. magnæ glo. tunc ergo & non aliter
ille qui malè appellauit admittitur ad probandum per
teſtes contrarium eius quod appellatus proponit, quan
dò appellatus uult probare per teſtes.

De Sententia & re iudicata.

SVMMARIA.

1 *Preceptum de ſoluendo non eſt ferendum in ſcriptis.*
2 *Preceptum de ſoluendo eſt eiuſdem effectus, ſicut ſententia, & ex eo oritur actio in factum, ſicut ex ſententia.*
3 *Sententia interlocutoria de neceſſitate non eſt ferenda in ſcriptis: ſed ſufficit quòd ſcribatur in actis.*

DECISIO I.

1 AN præceptum† de ſoluẽdo ſit ferendum in ſcri
ptis? Dicebant quòd nõ eſt neceſſe. quia non
eſt in iure cautũ. Videtur tamen contrarium.
2 quia† eſt eiuſdem effectus ſententia, & ex eo
oritur actio in factum ut ex ſententia: ut not. Specul. de
executi. ſentent. §. qualit. in fin. ſed hæc ratio non con-
cludit: quia etiã ex interlocutoria quæ cõtinet aliquid da
ri uel fieri oritur actio in factum ut notat Io. Andr. in c.

cùm ceſſante. de appella. ſuper prima gloſſ. & Inn. in c. ſacro. ſuper uerb. reuocare in princip. glo. ſuæ de ſenten.
3 excom. cùm † tamen ſententia[a] interlocutoria de neceſ
a ſitate non eſt ferenda in ſcriptis: ſed ſufficit quòd in actis ſcribatur: ut in c. quoniam.

A D D I T I O.

a Tamen ſententia. Vide ſuprà in deciſ. 5. eo. in antiq. cum ibi additis.

DECISIO II.

Similis eſt dec. 14. eod. in antiq.

DECISIO III.

Similis eſt dec. 13. in antiq. eod. titu.

DECISIO IIII.

Similis eſt dec. 17. ſuprà eod. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Condemnatus ad perpetuum carcerem, non cenſetur priuatus ſuo beneficio.*
2 *Condemnatus de crimine eſt infamis.*
3 *Condemnatus ad perpetuos carceres uidetur condemnatus in metallum.*
4 *Iudicandum non eſt bis de eodem crimine.*

DECISIO V.

a Accuſatus[a] † coram ordinario ſuo, ſeu is contra quẽ
1 inquiritur per eum de homicidio uel alio crimine capitali, ex quo quis non priuatur ipſo iure beneficio, licet poſsit priuari per ſententiam: pendente accuſatione uel inquiſitione cõſtituit procuratores ad renunciãdũ beneficium in manibus Papæ. poſtea ipſe condẽnatur ad perpetuũ carcerem per ordinarium nõ tamẽ per ſententiam priuatur beneficio ſuo. lata ſentẽtia, procurator ante ſententiam per eũ conſtitutus renuntiat beneficio in manibus Papæ ſimpliciter, nulla facta mentione de dicta accuſatione uel inquiſitione, uel ſententia & Papa etiã illa ignorans recepta reſignatione illud beneficiũ confert alicui tanquã uacans in curia & reſeruatũ: quia præſuppono quòd omnia beneficia uacãtia in curia ſunt reſeruata: expectans tamen apoſtolicus illud beneficium incõtinenti lata ſententia ante renuntiationẽ & collationem Papæ illud acceptauit tanquam uacans per priuationẽ dicens quòd ex quo lata fuit contra eũ ſententia perpetui carceris, eo ipſo conſequenter etiam fuit priuatus beneficio: Quæritur quis eorum ſit potior? Et uidetur quòd apoſtolicus expectans: quia eo ipſo quòd condemnatus fuit ad perpetuũ carcerem de crimine, uidetur priuatus beneficio. argumen. nota. per Inn. de exceſ. prælat. inter dilectos. in prima gl. ubi dicit, uel ſententia inter de crimine condẽnatur. & per Archid. 8. diſtin. quo iure. iuxta glo. & per Compoſt. in c. ſicut. in uer. ſi uerò
2 confirmatio. de electio. Itẽ conſtat, quòd † condemnatus de crimine eſt infamis. ff. de his qui not. infa. l. athletas. §. fi. infamia autẽ ipſo iure priuat quẽ dignitate ſua & quæſita: ut probatur. C. de decurio. l. infamia. li. 10. ergo & be
3 neficio. Item † condemnatus ad perpetuum carcerem, uidetur condemnatus in metallum, ut not. Innoc. extrà de accuſa. c. qualiter & quãdo 2. ſuper uerbo, ad diminutionem. in uer. ſecundum canones. ibi, ſecunda autẽ pœna damnatus autem in metallum efficitur ſeruus pœnæ. ff. de his qui pro nõ ſcrip. ha. l. in metallum. ſeruus autẽ non poteſt beneficium obtinere, cùm pro nihilo reputetur: ut l. nec ex prætorio. ff. de re. iur. imò mortuus reputatur: ut l. ſeruitutem. ff. de re. iu. ergo ſequitur quòd perdit ius quod habet in beneficio. Itẽ condẽnatus ad perpetuum carcerem cùm habeat perpetuò eſſe abſens à beneficio ſuo non poterit amodo beneficio ſuo deſeruire, nec ibi facere officium, cùm non ſit ſpes quòd reuertatur à pœna. argum. l. intercidit. in fi. ff. de conditio. & demonſt. ergo nec debet illud retinere. quia propter officiũ datur beneficiũ. de reſcrip. c. fi. lib. 6. & ſic uidetur priuatus beneficio ex quo eſt aſtrictus alibi ad reſidẽtiã ſicut ubi quis aſſequitur aliquod beneficiũ quod reſidentiã requirit, priuatur ipſo iure primo reſidentiam requirente: quia incompatibilia reputantur: ut not. Innocen. in c. fi. de cleric. non reſiden. & in c. cùm iam dudum. de præben. & Archidiaco. in c. gratia. de reſcrip. li. 6. Sed hæc ratio non urgeret, niſi in beneficio requirente reſidẽtiã. Item nihil uidetur referre an per ſententiam & uerbo eum priuet beneficio, an imponat facto ſibi pœnam talẽ per quam uideatur eum priuare: quia nihil refert an fiat facto uel uerbo. argumẽ. ff. de his qui no. infa. l. 2. § ignominiæ. uer. eſt ignominioſa. pœna autẽ carceris per quã perpetuò habebit eſſe abſens à beneficio & eius regimine totali, ſatis uidetur talis per quã uidetur eum priuare. & expellere à beneficio. igitur &c. Item conſtat quod talis crimino ſus eſt priuandus beneficio: & eſt prouidendũ beneficio de perſona. hoc autem nõ poſſet amodo fieri, ex quo de crimine ſemel extitit condemnatus. quia iudex ſemel functus eſt officio ſuo ferendo ſententiam ſuper crimine ergo amodo nõ poſſet aliam ſententiã ſuper eodem crimine ferre priuationis, quia † non eſt iudican-
4 dum bis de crimine eodẽ. C. de accuſationib. qui de crimine. ff. naut. caupo. ſtabula. l. 1. & in fin. ergo nec indignus: & qui ſeruire non poterit beneficium retinebit. melius uidetur dicendum quòd per conſequentiã per impoſitionem talis pœnæ ſit priuatus. Item pro hoc uidetur: quia quoties cunque imponitur alicui pœna ex tali cauſa quæ infamiam irrogat: puta propter furtũ uel aliquod crimen publicum: ſtatim in locum eius alius poteſt eligi, quaſi eo ipſo ſit priuatus beneficio: & idem etiã eſt ſi pœna ſola ſine ſententia infligitur, ex qua irrogatur infamia. ſic no. Innocen. in d. c. qualiter & quando 2. ſuper uerbo, diminutionem. circa fi. in uerſi. item uidetur. ex quo talis de quo loquitur fuit accuſatus uel cõtra eũ fuit inquiſitum de crimine non potuerit renuntiare beneficio; nec per conſequens conſtituere procuratorẽ ad renuntiandum: quia ex quo de crimine præuentus erat, iam uidetur hoc facere in fraudem pœnæ: maximè ex quo ſecuta fuit ſententia. argumen. not. ff. de manu. quæ pœnæ. & not. ff. de accuſa. l. ex iudiciorum. §. fi. ſuper uerbo, alienarum, & ſic intelligitur l. poſt contractum capitale crimen. ff. de donat. per ea quæ not. per Cyn. C. de bonis proſcrip. l. ſi quis poſt hac. in prima quæſtione. Item hoc uidetur facere in fraudem expectantium: & ideo eis non præiudicetur. argumen. extrà de renun. capitu. ſi te præbendam. li. 6. Contrarium tamen obtinuit: quia per ſententiam latam ſuper crimine non eſt quis priuatus beneficio: niſi hoc in ſententia exprimatur, ut not. Innocen. in d. c. qualiter & quando. in præallegata glo. ſuper uerbo, diminutionem in uerſicu. credimus tamen. nec etiam pro commiſsis criminibus priuatus erat: ut no. Innocen. de conceſſio. præbend. c. cum noſtris.

A D D I T I O.

a Accuſatus. Adde Felyn. in c. cæterum. in princip. pe. col. de reſcript. Ludo. Gome. in reg. de ann. quæſt. 4. per totũ.

De Appellationibus.

DECISIO I.

Similis eſt deciſ. 38. ſuprà hoc titu. in antiquis.

SVMMARIA.

1 *Attentata per actorem poſt decretam citationem nondũ tamẽ executam, per uiam attentatorũ ſunt reuocãda.*

2 *Attentata lite pendente reuocantur per officium iudicis, & in eo proceditur iuris ordine non ſeruato.*

3 *Officium iudicis circa ea quæ incidunt uel emergunt non competit ante litem conteſtatam.*

4 *Attentatorum reuocatio ſine libello expeditur.*

DECISIO II.

1 VTrùm † poſtquam actor impetrauit commiſsionem ſeu reſcriptum, & fecit præſentari ei cui cauſa committitur, & impetrauit citationem decerni contra eum quem uult conuenire, ſed antequam faciat exequi citationẽ ſeu antequam citatio aliqua perueniat ad notitiam partis contra quam impetrauit, actor innouauerit aliquid: puta illum reum citandum contra quem impetrauit reſcriptum uel citationem ſpoliauerit, illud innouatum ſit reuocandum ante omnia tanquam lite pendente innouatum? Et uidetur quòd non: quia adhuc nõ cenſetur lis pendere, donec citatio peruenerit ad notitiã partis: ut in clemen. ut lite pen. c. cum lite. ſed maior pars fuit quòd imò lis cenſeatur pendere in præiudicium actoris petentis, & omnia ſcienus licet non in præiudiciũ rei ignorantis. & ſic debeat intelligi illa clemen. Alii ecõ
2 tra. quia beneficium illud, ſcilicet † quòd attentata lite penden. reuocentur expeditur officio iudicis, & in eo proceditur iuris ordine non ſeruato: ut not. in d. clemẽ. Illud autem eſt exhorbitans à regul. communibus, ſcili-
3 cet, quòd † officium iudicis circa ea quæ incidunt uel emergũt ſe exhibeat uel competat ante litem conteſtatã: ut not. doctor. in c. ſignificante. de appella. probatur in l. ædiles. §. Item ſciendum. ff. de ædil. edict. & facit quod no. etiam Bernar. in c. finem. de dolo & contuma. ad fin.
4 glo. magnæ. Item in alio † etiam exhorbitat à regulis cõmunibus, ex eo quòd per huiuſmodi beneficium datur reſtitutio ſine libello etiam lite non conteſtata. cõtrà id. de offic. delegat. cõſultationibus. iſtud ergo beneficium ſic exhorbitans non eſt extendendum nec concedendũ ante litem conteſtatam, niſi in caſibus expreſsis: ſed non reperio aliquem caſum expreſſum niſi ſecundum formam illius cle. & iſte non eſt de illis, ergo iſtam clemen. quæ exhorbitat ut prædixi, non extendam: ut c. quæ à iure. de regulis iuris. lib. 6.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. 77. eodem ſuprà in antiq.

SVMMARIA.

1 *Innouata per partem unà cum tertio, an ueniant per uiam attentati reuocanda?*

2 *Iuriſdictio delegata non eſt extendenda extra perſonas inter quas cauſa commiſſa eſt.*

3 *Vtile per inutile uitiatur in materia indiuidua.*

4 *Legata ubi pro parte filij grauati præſtari debent, nullatenus præſtatur ſi ſunt indiuidua, propter poſthumum agnatum qui præſtare pro parte ſua non tenebatur.*

5 *Domus communis propter delictum unius dominorum deſtrui non debet in totum.*

6 *Iudex bonus debet lites abbreuiare.*

7 *Decretalis licet. de prabend. in ſexto loquitur quandò dubium eſt de iure detinentis.*

DECISIO IIII.

1 VTrùm † innouata
2 per tertium unà cum parte ueniant reuocanda per modum attentati? Et uidetur quòd non, præſertim per iudicem delegatum uel alium iudicem qui aliàs non eſſet habiturus iuriſdictionẽ in illum tertium, ut c. Romana. §. in alium. de appellationi. Nam licet communiter cum parte ſubiectioni talis iudicis innouet, non propter hoc ſubiicitur eius iuriſdictioni. quia cõmunio illa uel connexio, licet ſit ſufficiens ut ad eũdẽ iudicem debeat remitti, non tamen ipſo iure ſubijcit eũ eius iuriſdictioni niſi expreſsè contra eũ ſibi cauſa committatur. facit ad hoc quod not. Innocen. & Cõpoſtel. de reſcriptis. c. cum M. Farrarien. circa ſi-
2 nẽ. præſertim. quia † talis iuriſdictio delegata non eſt extendenda extra perſonas inter quas cauſa cõmiſſa eſt argum. c. P. & G. de officio delegati. Itẽ pro hoc. quia perſona tertii eſt diuiſibilis: imò diuiſa à parte modo innouãte in quã iudici cõpetit iuriſdictio: tunc autem arguitur ſic. Nam aut per eos innouatum ſimul eſt diuiſibile, ut poſsit diſcerni quid hactenus innouatum eſt à tertio, & quid à parte, & tũc diuidatur. & ſolũ reuocetur quod innouatũ eſt à parte: nec utile propter hoc inutile indiuiduũ uitietur. Aut innouatum per eos eſt indiuiſible: nec poſsit innouatũ à parte diuiſibiliter reuocari, quin reuocetur innouatũ à tertio: & tunc uidetur quod neutrũ ua-
3 leat reuocare: imò † utile per inutile uitietur in materia indiuidua iuxta not. per Dyn. in reg. iu. utile. & per Cy. in l. lancimus. C. de dona. pro hoc. quia pars tertii impediẽs reuocationem attentatorũ, uidetur, quòd trahat ad ſe partẽ impedimentũ: nam in exercitio iuriſdictionis pars impediens & inutilis attrahit ad ſe partem bonã & utilem: ut extra de officio delegati. ſuper quæſtionũ. §. ſi uerò duo. & c. cũ ſuper. Item pro hoc quia tertius in quẽ non cõpetit iuriſdictio, proſit parti in quã competit ne propter tertium fiat reuocatio attẽtatorũ: & quò ad partem iure in totum ſtetit, donec aliàs iuris ordine reuocentur. facit ff. de liberali cauſa. leg. liberis. §. ſi duo. in fine. ne partis factũ tertio noceat. arg. l. non ſolũ. §. primo ff. de liberali cauſa. quia nõ debet alteri per alterũ, &c. in reg. iu. nõ debet alteri. ff. de reg. iu. nec debet tertius alterius odio prægrauari; ut extra de reg. iu. nõ debet aliquis. pro hoc facit ff. de reg. iu. domum ſuam. Itẽ quod in reuocatione iſtorum attentatorum magis inſpiciatur quod nocet ſcilicet factum tertii, quàm quòd prodeſt. ff. ad Sil. l. ſi quis in graui. §. ſi. maximè quia quod fiat reuocatio attentatorum ciuiliter ex officio iudicis ſine ordine iudiciario, ſed ſummariè & de plano. hoc eſt de iure ſpeciali. quod autẽ fiat iuris ordine ſeruato & dato libello corã iudice cõpetenti, hoc eſt de iure cõmuni igitur in iſta reuocatione fienda ciuiliter ex officio iudicis ſummariè & de plano ex priuilegio attentatorum plus attendimus factum tertii quod nocet, quàm factum partis quod prodeſt, quia id quod nocet eſt de iure communi ſeu facit fieri reuocationẽ per uiam iuris cõmunis, id uerò quod prodeſt, facere eam fieri de iure ſpeciali. igitur plus attẽdatur quod nocet quod eſt de iure cõmuni quã quod prodeſt, quod eſt de iure ſpeciali, & ut fiat reductio ad ius cõmune. ar. de conſue. cum conſuetudine arg. l. eius mili. §. militia miſſus. & ad hoc faciunt notata per Doctores in l. ſi. ff. quibus ad li. procla. non licet. præſertim, quia non multũ præiudicatur parti cotra quẽ attentatum eſt. quia ſalua ſunt alia remedia iuris communis contra utrumque coram iudice cõpetenti, uel impetret ad eundem iudicem ne cauſa diuidatur. ut in [illegible]. de quibus rebus ad eundem iudicem adeatur pro illa parte
4 bene facit. ff. de iure codicillor. l. pe. in fi. ubi legata † pro parte filii grauati præſtari debebant nullatenus præſtantur ſi ſunt indiuidua propter poſthumũ agnatũ qui præſtare pro parte ſua non tenebatur. ergo nec hic reuocentur attẽtata quò ad partem, ex quo erant indiuidua: nec poſſent pro parte reuocari, quia tangeretur tertius contra quem non poſſunt reuocari propter defectum iuriſdictionis. Pro hoc etiam bene facit communis opinio
5 de illa quæſtione, † an domus communis in totum deſtrui debeat propter delictum unius dominorum, ubi tenent Doctores communiter quod non, ſed eligũtur aliæ uiæ per quas puniatur delinquens ſolus: ut notat Archidiaconus.

pœn.fœlicis. ſuper uerbo, in ruinam.lib.6.& Cyn.C. de
his qui not.infa.l. & ſi ſeuerior. in fin. pro hoc.quia non
eſt ius quo caueatur quo delinquens cum alio ſubijcia-
tur iuriſdictioni illius cum quo deliquit: niſi aliàs per
modos iuris communis ſortiretur forum eius: quia cer-
ti ſunt modi faciendi forum de quibus non eſt iſte. ergo,
&c.nam erubeſcimus cùm ſine lege loquimur:ut in au-
then.de trien.& ſemiſ.§.conſideremus. pro hoc bene fa
cit quod not.Innocentius.extrà de pœnis.c.dilectus ibi,
ſed quid ſi aliquis extra. Specul.in titu.de iudi.dele.§. ſe
quitur uidere. circa princip.uerſic. quid ſi aliquis extra-
neus. In oppoſitum eſt glo.extrà de appellation. non ſo
lùm.lib.6. in longa glo. ſi.ibi cum dicit. hæc autem om
nia, de tali tertio intelligas qui cum parte uel tertio ni-
hil attentat. &c. Igitur innuit glo. quod cum parte uel
iudice tertius attentaret, quod illa uenirent etiam con-
tra tertium reuocãda. pro hoc etiam facit ff.de aqua plu.
arcend. Atteyus.§. final.cum l.ſequen.ff.communi.diui.
ſi is eum quo.pro hoc quod quis innouans contra quem
competit priuilegium reuocationis attentatorum attra-
hit ad ſe illum tertium ut etiam contra eum fiat reuoca-
tio. facit ff.de ſeruitu. ruſtico. prædio. ſi communem. &
quod notat glo. extrà de iure patrona.c.1.lib.6.C.de ap-
pellat.l. præcipimus.§. ſi.Item niſi talia attentata per par
tem cum tertio poſſent reuocari, ſequeretur quod mul-
tis daretur materia malignandi: quia cùm uellent inno-
uare, ſemper innouarent tertium: ne propter eum poſſet
fieri ſummariè reuocatio, quod non eſſet cõcedendum.
argumen.l.in fundo.ff.de rei uendic. Item ſi propter ter
tium eſſet opus quod ageretur coram ordinario, & iuris
ordine ſeruato, uel ſuper hoc nouiter commiſsionem
impetraret, poſſet eſſe quod lites in infinitum durarent,
nam poſteà lite pendente ſuper hoc fieri poſſet alia inno
uatio cum alio tertio. & poſteà ſuper hoc lite ordinaria
inchoata: poſſet cum alio tertio fieri alia innouatio, & ſic
in infinitum. hoc autem eſſet inconueniens: quia ſic lites
6 ex litibus orirentur, quid eſſe non debet: imò † bonus
iudex debet lites abbreuiare. argument. pro præmiſsis.
C. de iudi.properandum.C. de fruct.& lit.expen.termi-
nato.ff.ſi certum petat.quidam exiſtimauerunt. Itẽ plus
uidetur dicẽdum quod propter partẽ tertius non poteſt
impedire reuocationem attentatorum, quàm quod pars
propter tertium gaudeteet de malignitate ſua. bene facit
ad hoc ff. ad Macedonia.l.ſed nihil.§.non ſolum. Item in
obſcuris potius fauendum eſt repetitioni quam aduenti
tio lucro.ff. de regulis iur.non.§.in re obſcura.igitur hic
in dubio potius fauere debemus reuocationi attentato-
rum per quam fit repetitio ſeu reductio in ſtatum priſti
num. Item propter aliud interdictum quis conſequitur
quòd non conſequeretur aliàs.ar.extrà de conceſſ.præb.
authoritate Martini.igitur propter partem innouantem
is contra quem innouatum eſt conſequi poſſet reuoca-
tionem etiã contra tertium, quam conſequi non poſſet
ſi ſolus tertius innouaſſet, & cõtra eũ ſolùm ageret.quia
modicum fermenti ſcilicet ipſius partis innouantis, totã
maſſam innouationis corrũpit, & ſic quò ad tertium. ar.
l.nihil.ff.de actio.emp.in prin.& l.ſi finita.§.ſi unita.ff.de
dam.infect. & quod ibi notatur in glo. præſertim quia
tertius cum parte innouãs dat operam rei illicitæ ſic pro
pria authoritate occupando, quod ſeruato iuris ordine
petere debuiſſet: ut l.extat edictum. ff. quod metus cau.
igitur teneatur de caſu attentationis in præiudicium li-
tis pendẽtis, & puniatur de illo caſu eo modo quo caſus
ille attentationis puniendus eſt.arg.l. in his in princ.ff.ſo
lu.matri.extrà homicid.c.fin. lib. 6. cum concord.pro &
contra poſſunt adduci iura allegata per Io. And. in quæ
ſtione repoſita in regula iuris.iu pari. in nouel. de regu.
iur.lib.6.& pro prædictis facit c.ad petitionem.de accu-
7 ſa.Non obſt.† c.licet.de præb.lib.6.quia illa decretalis lo
quitur quando eſt dubium de iure decimentis: ut dicit
Archid.in c.ordinarij.in glo. ſuper uerbo, conferant. de
offi. ordin.lib.6.

ADDITIO.

a Innouata. Adde Fel. in c. eum ſuper.col.ſi. uerſ. inſuper.
de re iudica.

DECISIO V.

Similis eſt dec.8.ut lit.pend.in antiq.

DECISIO VI.

Similis eſt deciſio 29.de ſenten.& re iudi.in antiquis.

SUMMARIUM.

1 *Iudex appellationis à grauamine pronuntiato bene proceſſum & male appellatum. & remiſſa cauſa ad iudicem primum non poteſt reponere partem ab huiuſmodi pronuntiato appellantem.*

DECISIO VII.

1 VTrùm † ſi appellatur ab interlocutoria: & iudex
curia appellatio illa committitur, uel qui de ea co-
gnoſcit, pronuntiet bene proceſſum & malè appel
latum.& cauſam remittit ad primum iudicem, & ab iſta
ſecunda pronuntiatione fuerit appellatum, poſsit reuo-
care grauamen ſeu pronuntiationem ſuam, & partem re
ponere in ſtatu per c.ſi à iudice.de appella.lib.6.& c.cum
ceſſante.eo.ti.in antiquis.& per l.quod iuſsit.ff. de re iu-
di.tenuerunt quod non, quia functus eſt officio ſtatim
pronuntiando ſuper articulo appellationis ſibi commiſ-
ſo: & ideo ſicut iudex poſt diffinitiuam, ex eo quia fun-
ctus eſt officio ſuo, non poſſet aliquid reuocare nec par-
tem reponere, ſic nec ipſe.argu.l.iudex.ff.de re iudic.pro
hoc, quia per remiſsionem deſiit eſſe iudex: ut no. Archi
diac.de except.pia.ſuper uerbo, condemnans.& pro hoc
optimè c.ſignificantibus.extrà de offi.deleg.& quod ibi
not.glo.cùm ergo iuriſdictionem abdicat à ſe pronuntiã
do ſuper hoc æquiparatur iudici pronuntianti diffiniti-
uè.argu. tamen pro hoc in c. cum appellationibus friuo
lis.lib.6.in princi. & quod notat Innoc. & Archidiac. in
dict.c.pia.

SUMMARIUM.

1 *Appellans procedendo omiſſo appellationis articulo à grauamine ſuper negotio principali parte aduerſa non uocata nec præſente nec per contumaciam abſente, an dicatur facere proceſſum nullum?*

DECISIO VIII.

1 VTrùm † proceſſus habitus coram iudice appellatio-
nis articulo appellationis à grauamine omiſſo par-
te non uocata, nec præſente, nec per contumaciam
abſente teneat: & an ualeret pronuntiatio parte ſic abſen
te? Aliqui dicunt quod ſic.arg.eorum quæ notat Inno.&
Ber.de procurator.c. auditis.ad quod. ff. de arbitr. diem
proferre.in princ.ſed econtra credo.& dictum Inno.pro
cedit quando pars altera aliàs in cauſa illa citata fuerat
totam cauſam, & ibi uide per eum.

SUMMARIUM.

1 *Delatio appellationi facta per unum ex pluribus delegatis cum remiſſione cauſæ ad ſedem apoſtolicam, an deuoluat cauſam ad curiam?*

DECISIO IX.

1 VTrùm † ſi à grauamine fuit appellatum [a] à tribus iu
a dicibus delegatis in cauſa per ſedem apoſtolicã: &
unus eorũ defert appellationi, & remittit cauſã ad

ſedem apoſtolicam,ac terminum præfigat ad proſequen
dum appellatinnem : alii uerò nnn uel nihil reſpondeat,
cauſa cenſeatur deuoluta ad curiam,& ibi debeat termi
nari ? Videtur quòd nnn,quaſi ſit ſtandum maiori parti.
ff.de re iudi. dun ea tribus. ff.de arbitr.ſicuti.& qund nn
tatur per Innocen. de procur.in nnſtra. In nppoſitum ui
detur prnpter reuerentiam ſedis apnſtnlicæ. argumen.
de appellatin. ſi duobus.& ut maius trahat ad ſe minus.
ad hnc qund not. per gln. & Archidiac.de iure patrona.
c.1.in fin. lib.6.& per gln. de cnnceſſ.præben.ſi capituln.
in fina. de præbend. ſi à ſede. & uide quod nbtat Ioannes Andr. in c.cum appellatinnibus. in nouella. in gloſ.
dubitatur.

A D D I T I O.

a Appellatum. Adde Suprà eod.num.20.in antiquis.

E P I T O M E.

Indea appellatinnis in cauſis criminalibus non poteſt
cognnſcere de cauſa criminali ciuiliter intẽtata, etiam
ad pœnam applicandam fiſco.

S U M M A R I U M.

1 *Iudex appellationis in cauſis criminalibus non poteſt cognoſcere de ſententia lata continente pœnam pecuniariam loco corporalis immutatam, licet actum fuerit criminaliter.*

DECISIO X.

1 AN † iudex appellationis depntatus ſuper cauſis cri-
minalibus pnſsit cognnſcere de appellatione inter
pnſita à ſententia lata in cauſa criminali in qua age
batur ciuiliter ad pœnã pecuniariam fiſco applicãdam,
& nnn ad pœnam cnrpnralem? Tenuerunt omnes quòd
nnn:quia tunc non cenſetur cauſa criminalis: ſed potius
ciuilis. & quia terminus analogus ſi per ſe ſumatur, pro
ſummario ſignificato,&c.& ideo intelligatur propriè de
cauſis criminalibus ubi agitur criminaliter nnn ciuiliter.
de ſimnnia. c. per tuas. ſic etiam in ſimili lea dicit quòd
in cauſis criminalibus non poteſt interuenire procura-
tor.ff.de publi.iudi.l.pen. §.ad crimen.& tamen ſi agere
tur ciuiliter bene pnſſet.eatrà de procura.c.tuæ.pro hac
parte facit ff.de iudi.ſolent. §.latrunculator.nec nbſt.l.ex
eo.C.de agentibus in rebus. quia ibi erat iudex in crimi
nibus: ut ibi nntatur per dnctnres.Sed qnid ſi agatur cri
minaliter, ſed ſententia lata eſt ciuilis: puta quia iudex
ea cauſa commutauit corporalem in pecuniariam? Ad-
huc dicunt quidam potius inſpici genus ſententiæ quæ
eſt ciuilis & ad finem ciuilem quàm genus illati crimi-
nis. arg. l. quod ſtatum. ff. de pœni.ut ſic talis iudex ne-
queat cognoſcere.

S V M M A R I A.

1 *Auditor articuli grauaminis pronuntians benè appellatum: non poteſt ſine noua commiſſione procedere in negotio principali.*

2 *Iudex cui tantum cauſa appellationis à grauamine fuit commiſſa, an ſi pronuntiauerit malè proceſſum & benè appellatum poſſit ſine noua commiſſione procedere in negotio principali?*

3 *Iudex appellationis ubi extitit appellatum ad admiſſione articulorum aduerſarij reiectione appellantis: ſi pronuntiet bene appellatum & malè proceſſum in ea parte qua admiſit articulos, an tacitè uideatur ſententiam in alia parte confirmaſſe?*

DECISIO XI.

1 APpellatum † a eſt ab nno auditore qui admiſit arti-
2 culos partis aduerſæ, & quia cum inſtantia requiſi
tus nolnit admittere articulns appellantis quos ta
men aliàs expreſsè non repulit,& articulus ſolùm appel
lationis committitur & non negotium principale alteri
auditori: qui ſecundus auditor prnnuntiauit malè pro-
ceſſum & benè appellatum.& hnc facto incontinenti ad
miſit articulos appellantis ad prnbandum in curia & ex-
trà, quos primus adhuc auditor noluerat admittere.
Quæritur nunqnid illa admiſsio ſit nulla? Videtur quòd
ſic.qnia ſecundum ſtylum Palatii anditor cui cõmittitur
articulns grauaminis ſine expreſſa commiſsinoe,nõ po-
teſt procedere in negotin principali etiam ſi pronuntia-
uerit malè proceſſum & benè appellatum. modo poſt-
quam ipſe pronuntiauit ſuper articulo grauaminis ſcili-
cet, fuiſſe malè proceſſum & benè appellatum, in hoc
qnod admiſit articulos proceſsit in negotio principali,
qnnd nõ potuit.& qnidam tenebant ita, & credn quòd
a bene ſuppoſito ſtylo Palatii.quia fortè † in uiam iuris poſ
ſet & ſine noua commiſsione procedere in negotio prin
cipali, ex qun pronuntiauit malè proceſſum & benè ap-
pellatum per ea quæ no.per Inno.in c.ut debitus. Sed il-
lam opinionem licet procederet in iudicibus delegatis:
præſertim impetratis ad partes, curia non ſeruat in audi
tnribus in curia ubi eſt præſens Papa. & poteſt commiſ-
ſio de facili impetrari ſuper negotio principali. Quidam
tamen tenebant contrà quòd imò etiam ſuppoſito ſtylo
poterit admittere articulos appellantis. quia illa admiſ-
ſio eſt directè de articulo appellatinnis ſibi cnmmiſſæ,
quia cùm ſit appellatum à grauamine nnn admiſſo,& ar
ticulus grauaminis admittitur; ſicque per ſuã ſententiã
debeat reuocare grauamen illatum; ad cuius reuocatio
nem debeat remediare appellatio & commiſsio ſuper ea
facta, nnn aliter poteſt dici reuocari grauamen niſi arti-
culos admittat,ex quo iuſtè à non admiſsinne fuerat ap
pellatum,& iniuſtè admiſsio fuerat retardata. Item limi
tatis terminis ponatur quòd appellatum eſt ab auditore:
3 qnia † repulit articulos appellantis: & quia admiſit arti-
culos partis aduerſæ, & auditor cui cauſa appellationis
huiuſmodi committitur pronuntiat ſolùm in ea parte
qua pars admiſit articulos partis appellantis malè prn-
ceſſum & benè appellatum: in ea uerò parte qua repulit
articulos appellantis nihil pronuntiauit imò tacuit. Quæ
ritur nunquid tacitè in illa parte uideatur primi audito
b ris ſententiam confirmaſſe, b ex quo in alia parte eam
confirmauit. Quidam unlebant dicere quòd ſic. quia
qui de uno dicit,&c.uel qui de uno negat, &c.credo ta-
men cnntrarium per l.quæſitum.§. fin. de procurato. &
per nnt.per Innoc.de re iud.cùm inter.in fin.& per Cy.
C.ſi aduerſus rem iudi.l.1.in prin. & ſecunda quæſt.

A D D I T I O N E S.

a Appellatum. Adde Fran. in c. ut debitus.de appel.col.20.
Fel.in c.cauſam quæ. de reſcrip. Octa. Veſtr.fol. 7. ſuæ
praxis Ro.cu.

b Confirmaſſe. Vide dec.num.22.ſuprà eod.in antiq.

S V M M A R I V M.

1 *Collatio facta alteri per Papam ad inſtantiam Epiſcopi collitigantis, non reuocatur per uiam attentati.*

DECISIO XII.

1 VTrùm † ſi inter appellatum impetrantem & epiſco-
pum contra eum opponentem uertente quæſtio-
ne ſupèr titulo beneficii: epiſcopus prætendens be-
neficium uacare per nõ promotionẽ appellati infra tem-
pus ſupplicet Papæ, ut tanquàm ſic uacans cnnferat nnn
facta alia mentione de lite. talis collatio ſit reuocan-
da

da tanquam attentata? Et uidetur quòd ſic. quia facta eſt procurante & inſtante epiſcopo, qui erat pars in cauſa: & ſic uidetur quòd in præiudicium tertii non habentia gratiam ex procuratione partis ſit reuocanda. argumen. not. in c. non ſolùm. de appellationib. lib. 6. ſed cõtra fuit determinatum.

DECISIO XIII.

Similis eſt deciſ. 3 r. eod. titu. in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Iudex deferens appellationi poteſt terminum ad proſequẽdum præfixum prorogare, ubi iudex proceſſit ex officio ſuo.*

DECISIO XIIII.

1 VTrùm † iudex qui appellationi detulit: & terminũ præfixit ad proſequendum poſsit; poſteà ex interuallo forſitan circa finem illius termini illum terminum prorogare? Videtur quod nõ. quia ex quo ſemel functus eſt officio ſuo. & præſertim ſi partis appellatæ intereſt terminum non prorogari. Tamen fuit terminatum contrà quòd imò. ueruntamen caſus in quo proponebatur quæſtio erat talis, ubi non erat pars appellata, quia iudex proceſsit ex officio ſuo.

SVMMARIVM.

1 *Appellans licet coram iudice à quo petat recipi teſtes aſſuturos aut ualitudinarios, non uidetur propterea renũtiare appellationi.*

DECISIO XV.

1 VTrùm † poſtquam iudex ordinarius detulit appellationi, ſi pars ſi petat coram eo recipi teſtes affuturos uel ualitudinarios ad probationem eorum quæ ualidant & approbant appellationem ſuam, uideatur renuntiare appellation? Fuit dictum quòd non: & quòd iudex poſsit eos recipere propter periculum. allegabatur de appel. cùm teneamur. & quod notatur per glo. in c. ſi à iudice. de appella. lib. 6. & quod notatur per Innocen. in c. paſtoralis. de offic. delega. circa principium tertiæ columnæ. & præſertim ſi iudex non exaudiuit partem, nec uoluit teſtes recipere non præiudicat parti quò ad renuntiationem. facit c. cùm ueniſſent. de eo qui mittitur in poſſeſ. cum ibi notatis ſuper uerbo, coram eo.

SVMMARIVM.

1 *Delatio iudicis à quo cum præfixione termini deuoluit cauſam ad Romanam curiam.*

DECISIO XVI.

1 VTrùm † cùm appellatur ad Papam à diffinitiua, delatio iudicis cum termini præfixinne faciat cauſam eſſe tractandam in curia, & partes teneãtur mittere procuratorem ad cauſam tractandam. licet Specula. uariet in §. qualiter. uerſic. porrò. de appella. tamen palatiũ ſeruat quod non ſufficeret mittere procuratorem ad impetrandum, & quod cauſa eſt in curia.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti cui præfixus fuit terminus ad proſequendum ſufficit iter arripere uel in curia proteſtari, quid infra tempus, comparuit & quid de appellante in curia?*

DECISIO XVII.

1 NVnquid † autem infra terminum præfixum per iudicẽ ad proſequendum appellationem ſufficiat appellanti proteſtari in curia quomodo comparuis infra tempus, licet Specu. uideatur tenere quod ſufficiat, & iter arripere infra tempus in tit. de appel. §. 1. Communiter tamẽ uidetur quod imò debet iudicem impetrare uel ſaltem diligentiam ſuam facere. argum. notatorum per Compoſt. de electio. ſtatuimus. in fi. ſecundæ columnæ, ſed prima opinio uidetur uerior per id quod ibidem ſequitur in princip. tertiæ columnæ. pro quo uidetur textus de re iudic. cum cauſa. ibi cùm dicit, iter non arripueras. Sed nunquid cùm cauſa in curia eſt tractanda ſufficiat proteſtari in porta palatii uel coram auditore contradictarum? Tenuerunt quod non imò debet fieri in cancellaria, ubi dãtur iudices qui dantur in curia facit quod not. Io. Monach. in decre. cupientes. quod credo uerum de appellationibus quæ in curia interponũtur, ſed de his quæ ueniunt extra curiam, quia tunc uериſimiliter tales potuerunt ignorare ſtylum, poſſet tolerari dicta diligentia.

SVMMARIA.

1 *Appellatio ab interlocutoria cui iudex detulit, & cauſam remiſit, deuoluit cauſam ad curiam, maximè conſentiẽte appellato.*

2 *Appellati conſenſus operatur deuolutionem cauſæ ad curiam, licet appellatio peccet in forma.*

3 *Appellatio ab interlocutoria ſine ſcriptis in cauſa beneficiali interpoſita, deuoluit cauſam ad curiam, in odium appellantis, aliàs ſecus.*

4 *Iudex ſi procedat in cauſa non datis apoſtolis ubi appellatio ſine ſcriptis interpoſita fuit à grauamine, an teneat proceſſus?*

DECISIO XVIII.

1 A Grauamine † uel interlocutoria appellatum eſt uiua uoce non in ſcriptis: iudex tamen appellationi
detulit & remiſit, & pars appellata conſenſit & approbauit. Quæritur nunquid talis appellatio deuoluat
cauſam ad curiam Romanã? Dictũ fuit quòd non in uirtute appellationis, ſed in uirtute remiſsionis, & etiã propter
cõſenſum partis. bene facit ad hoc quod dixi, in uirtute remiſsionis non appellationis: quod not. Arch. c. cũ
appellationibus friuolis. ſuper uerbo, transfuſa. ibi, hoc
2 eſt notatu dignum. Sed † quid ſi iudex non detulit nec remiſit, ſed ſola pars conſenſit. Dic idem propter conſenſũ
ſuum, quod uerum ſi erat appellatum ad Papã cuius audientiam per cõſenſum poſſunt liberè adire, ſecus ſi me
tropolitanum uel alium cuius auditorium non poſſunt
per conſenſum adire. iuxta c. Romana. de foro competẽ
3 ti. li. 6. Sed † quid ſi nec iudex detulit, nec pars appellata
approbauit, ſed aliàs eſt cauſa quæ de natura ſua per appellationem deuoluitur ad curiam ut cauſa beneficialis
an talis appellatio ſine ſcriptis cùm nõ teneat, deuoluat?
Dic quòd ſic appellato proſequente, quia in præiudiciũ
appellantis reputabitur legitima, nec ipſe appellans ſuã
propriam appellationem poterit impugnare. argumen.
notatorũ per Compoſt. in c. ſtatuimus. in 3. col. in uerſ. ſi
autem ſolus appellatus, aliàs ſi appellans proſequitur nõ
de appellatio. c. cordi. circa fi. ibi, quod ſit appellator.
4 Sed † quid ſi tali appellationi ſine ſcriptis interpoſitæ iudex à quo fuit appellatum nõ datis apoſtolis, ab eo peti
tis proceſsit ulterius in cauſa, an ualeat proceſſus? Vide
tur quòd ſic, ex quo appellatio non tenuit, imò fuit ipſo
iure nulla, & ſic nõ uidetur dãdi apoſtoli, nec talis appel
latio uidetur præſtare impedimentum proceſſui, ex
quo de iure non ſortitur effectum: ut in regula iuris,

non præſtat impedimentum. Nec obſtant notata in c. ut ſuper.cum ibi notatis per gl.in ñ.& Archid. quia ego intelligo illam gloſam & ibi not.ubi appellatio non eſt ipſo iure nulla:quia non peccabat in forma: ſed erat formalis,aliàs tamen friunla peccans in materia propter falſitatem uel iniuſtitiam cauſæ:quia talis appellatio cùm ſit contra ius partis uel iudicis bene tenet in ſe, & ſuſpẽdit iuriſdictionem,donec dentur apoſtolis ſecus crederem ſi eſſet ipſo iure nulla. & hoc uidetur ibi innuere textus circa princip. cùm dicit iuxta conſtitutionis tenorẽ, etiã ubi loquitur de conſtitu.eodem tit.c.cordi.ubi cùm textus iubet peti apoſtolos per appellantem loquitur de appellante formaliter & in ſcriptis, uel innuens quòd ubi appellaſſet in ſcriptis:cùm appellatio eſſet nulla eſſet etiam fruſtratorium petere apoſtolos cùm etiam dati nullatenus prodeſſent appellãti, ergo &c.argu. quia fruſtra expectatur, quod expectatũ non prodeſſet aliquãdo. Ad præmiſſa bene facit l.ſi quis legatarii.in princip.ff. de falſis.& hoc etiam poſſet idem dici de appellatione interpoſita à prouiſione uoce uiua quod non repellat ab obiectibus,&c.

SVMMARIA.

1 *Appellationis interpoſita ad metropolitanũ ſi cauſa partibus præſentibus in curia committatur per appellatũ tacito de metropolitano,commiſſio eſt ſurreptitia.*
2 *Præſentia partium an faciat cauſam eſſe in curia?*
3 *Roma communis patria eſt.*
4 *Appellans inuito appellato non poteſt procedere in negotio principali omiſſo articulo appellationis:cùm ſua intereſt adire ad iudicem ad quem in euentum,quo appellatio mala pronuntietur.*

DECISIO XIX.

1 AB † officiali a Auenionen. appellatum eſt à graua-
2 mine ad archiepiſcopum Arelaten. ſolum, & non
ad Papam.ante autem quàm appellans ſuam appel
lationẽ introduceret corã eo appellatus cauſam appella
tionis & negotii principalis obtinuit committi in curia
Romana cuidam auditori non facta mentione quòd partes in curia eſſent præſentes,& cum reuera partes eſſent
in curia,fecit citari appellantem ad dicendum contra cõ
miſsionẽ:& uult quòd cauſa tractaretur in curia etiam
dimiſſo appellationis articulo. appellans uerò excipit
quòd cauſa non debet eſſe in curia:quia non erat appel-
2 latum ad Papam,ſed ad ſolum metropolitanũ.nec † præ-
ſentia partium facit cauſam eſſe in curia,ex quo prius co
ram ordinario pendebat.& quod ſi hoc fuiſſet expreſſum
Papæ:ſcilicet quod cauſa penderet coram ordinario, &
quod ad ſolum metropolitanum fuiſſet appellatum,cau
ſam in curia non commiſiſſet.& pro hac parte etiã quòd
iſta commiſsio eſſet ſurreptitia.multi & maior pars fuerunt.Tamen ego & quidam de dominis tenebamus contrà.& credo quod melius. quia præſentia partium ſemper facit cauſam eſſe in curia coram alio nõ pendente.
3 quia † Roma communis patria eſt.l.Roma.ad municipa.
hic autem cauſa non poteſt dici pendere coram aliquo
ordinario ſaltem in præiudicium appellantis,quia nõ co
ram primo officiali à quo appellauit:quia appellãdo quã
tum in ſe erat diſceſſerat ab eo.& non poteſt conqueri,
ſi non redeat coram eo.ex quo ab eo appellauerat,& ei
renuntiãdũ putauit.argumen.l.generaliter.§.1.C.de iureiuran.Nec etiam pendebat coram ſecundo,ſcilicet corã metropolitano ad quem appellauit, quia ſupponitur
quod nõdum introduxerat coram eo.igitur ex quo Papa præuenit & commiſit ad inſtantiam appellati cauſam
negotii principalis cauſa erat in curia,ex quo ueritas ſubſiſtebat:ſcilicet quod partes in curia erant præſentes: &
credo quòd bene ſuppoſito ſtylo palatii, quia fortè in
uiam iuris poſſet & ſine noua cõmiſsione procedere in
negotio principali,ex quo fuit appellatum,ſecus autem
4 crederetur,ſi † appellans retento themate cauſam obtinuiſſet cõmitti in curia: quia tunc appellato declinante iuriſdictionẽ, eius intereſt redire ad iudicẽ primũ à quo ad quem redire debebat in euentũ quo appellatio mala pronuntiaretur: & quo inuito nõ poteſt procedi in principali negotio appellationis omiſſo articulo, & cuius reſpectu cauſa poteſt dici pendere coram primo, uel ſaltem pendet ſub dubio. quia pendet ex euentu appellationis:ut prædictum eſt.cuius quidem appellationis in curia Romana merita nõ poſſunt manere,ex quo ad Papam non extiterat appellatum,nõ poteſt dici quòd cauſa debeat remanere in curia,propter præſentiam partiũ.

ADDITIO.

a Ab officiali. Adde Fely.in c.ſuper literis.col.7.uer.6.regula de reſcript.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti ſufficit iter arripere infra terminum datum ad proſequendum:ſecus ſi aſſignatus ſuit terminus etiã ad ſe præſentandum apoſtolico conſpectui.*

DECISIO XX.

1 SI certus terminus præfigatur per iudicem extra curiã ad proſequendum appellationem, ſufficit appellanti infra tempus iter arripere ut notat Spec.titu.de appellationib. §.nunc breuiter.uerſi. Item quid ſcilicet pars. Et allegat de re iudica.c. cùm cauſam.de election. ſtatuimus. Ratio quia cũ terminus aſsignatur ad proſequẽdũ duntaxat,ſufficit inchoare uel incipere ultima die: ſecus ſi aſsignaretur terminus nedum ad proſequendum, ſed etiam ad præſentandũ ſe apoſtolico cõſpectui:tunc enim non ſufficit itineris arreptio niſi ſequatur talis præſentatio ſi potuit habere præſentiam domini Papæ: alioquin fiat proteſtatio in ualuis palatii, ut eſt moris. Et quando debeat ſe præſentare apoſtolico cõſpectui, uide Io. An. in c.quamuis.ſuper uerbo,ſedi apoſtolicæ,li.6.hæc procedunt quando appellatur,& terminus per hominẽ extra curiam ad proſequẽdum aſsignatur:ſecus ſi in curia: quia ibi requiritur maior diligentia in proſequendo, ut nedum uadat,uel iter arripiat uerſus cancellariam: ſed etiam ad ipſum cancellarium uel eius locum tenentem accedat,ſi poterit:alioquin de hoc proteſtetur & præſentet commiſsionem ſignandam,& recipiat ſuper hoc publicum inſtrumentum,quæ ſi infra præfixum terminũ ſignata uel præſentata non fuerit ſibi non nocebit quia quod per me non ſtat,&c. de eo qui mittitur in poſſeſſionem c.2. de reg. iuris quod per me lib.6. pro prima cõcluſione facit optimè c.meminimus.de appella.quod c. allegat Archid. in ſimili materia de diligentia faciẽda ne ſede uacant.c.1.ſuper uerbo,mora. lib.6.quæ ſequũtur inuenies ſuprà eod.dec.17.

SVMMARIA.

1 *Appellãs à ſubdelegato dato cum clauſul. donec ad ſe,&c. approbata ab appellato,& ab ipſo ſubdelegato deuoluit cauſam ad curiam.*
2 *Delegatus qui uices ſuas alieni ſubdelegauit cum clauſu. donec ad ſe duceret reuocandas. non poterit in cauſa procedere,ubi appellationi interpoſita ab aliquo grauamine ſubdelegatus ſuus detuliſſet.*
3 *Appellandum eſt ad delegatum à ſubdelegato ſuo,ubi ſubdelegatio cum Clau.donec,&c. facta fuerit.*
4 *Metropolitanũ omiſſo ſuffraganeo ordinario partes adire*

non

non poſſunt.

5 *Appellatur ad Papam omiſſo medio.*

6 *Appellationem ubi ſemel appellatus approbauerit, non poterit illam amplius reprobare.*

DECISIO XXI.

1 AN ſubexecutore † uel ſubdelegato deputato per executorem uel iudicem delegatum à Papa cui commiſerat uices ſuas, donec ad ſe duceret reuocãdas appellatum eſt ad Papam licet friuolè, & pars appellata approbauit appellationem ad finem deuoluendi cauſam ad Romanã curiam, ac terminum ad proſequendũ præfixit: & etiam ipſe ſubexecutor uel ſubdelegatus à quò ap-
2 pellabatur detulit appellationib. tandem † ad inſtãtiã appellati ipſemet executor uel delegatus principalis ad ſe reuocans cauſam & uices ulterius proceſsit in cauſa forſitan ulteriores proceſſus uel aggrauationes proceſſum faciendo, uel in cauſa procedendo. Quæritur an talis proceſſus ualeat? Et uidetur quòd ſic: quia ſubdelegatus ſuus deferendo appellationi ſaltem friuolæ, & pars appellata eam approbando non potuerunt ab eo ignorante uel inuito abdicare uel aufere iuriſdictionem, nec cauſam ad curiam deuoluere, quia quod noſtrum eſt, &c. ut in reg. in. Conſtat autem quòd iuriſdictio adhuc eſt ſua propter clauſulam, donec ad ſe &c. appoſitam in ſubdelegatione: ut in c. ſi delegatus. §. 1. de offi. deleg. li. 6. & propte: hoc ad eum fuit appellandum non ad Papam: ut eo. tit. §. ſi. iuncto extra eo. tit. ſuper quæſtionum. §. porrò. i-
3 gitur &c. Et † ad hanc partem quidam ex præmiſsis tenenitebantur: tamen contrà credo, & maior pars etiam credebat quod imò per approbationem partis & delationẽ ſubdelegati abdicaretur iuriſdictio à delegante & tota transfunderetur ad Papam. quia ſubdelegatus detulit antequam delegatus reuocaſſet ad ſe uices. ergo quicquid fecit ualuit, ex quo omnimoda iuriſdictio erat penes eum, donec &c. Item quia partes de conſenſu ſuo & inuito delegato poterant adire curiam Romanã. & ibi litigare, cum ſit communis patria. l. Roma. ad municipa.
4 licet † enim omiſſo ſuffraganeo ordinario partes nõ poſſunt adire metropolitanum, nec coram eo uolũtariè litigare cũ nec eius iuriſdictionẽ poſſent protogare: ut c. Romana. de foro compe. lib. 6. tamen Papam adire poſſunt etiam inuito quocunque ordinario uel inferiore Papæ. & pro tanto ab ordinario appellari poteſt ad Papam omiſſo
5 medio, ut c. dilecti filii prior. de appel. Nec † ob. quod appellatio fuit friuola. quia licet uirtute appellationis cauſa nõ deuoluatur: tamen uirtute delationis & remiſsionis bene deuoluitur. ar. not. per Archid. in c. cum appellationibus friuolis. de app. lib. 6. & præſertim propter cõſenſum partis appellatæ. arg. c. cordi. eo. ti. Nec obſtat etiam quod dicitur quòd ad delegatum fuit appellandũ, & ſic uidetur appellatio fuiſſe nulla, quæ fuit interpoſita ad Papam. quia imò tenuit. iuxta ea quæ notãtur per Archi. in d. c. ſi delegatus. in ſi. & per Inn. in c. cũ Bertoldus. de re iudi. in gl. ordi. Et licet parte appellatã excipiẽte & petente eam eſſe alias remittendam ad delegatum:
6 ut dicto loco habetur: tamẽ † in noſtra quæſtione nõ poteſt reprobare appellationem ſemel probatam. arg. l. Põponius. ff. de nego. geſt. ad hoc C. de pact. ſi quis in conſcribendo. Nec obſtat l. ſi conuenerit. ff. de iuriſdictio. omn. iudic. quia ibi conſenſerat in eum qui alias non habebat iuriſdictionem in eum. & ideo re integra poteſt diſcedere. hic uerò in Papam qui aliàs habet in eum ſicut & in omnes iuriſdictionem. igitur &c. ſi concordat gl. ibi, illam, cum d. l. ſi quis in conſcribendo. Et ita non obſtat.

SVMMARIA.

1 *Iudex à quo licet requiſitus ſi nullos dedit apoſtolos, an poſſit ſine noua commiſſione in cauſa ſibi remiſſa per iudicem ad quem qui pronuntiauit pro appellato, procedere?*

2 *Sententia ſuper deſertione appellationis. dicitur interlocutoria, & ideo appellans docto de diligentia poterit reponi.*

DECISIO XXII.

1 A Grauamine † appellatur ab aliquo Auditore, & petuntur apoſtoli. ipſe nullos apoſtolos dat, licet debitæ requiſitus, appellans proſequitur appellationem, & finaliter ſuccumbit: quia Auditor alius impetratus ſuper articulo grauaminis prõnũtiat benè proceſſum, per primum Auditorem, & malè appellatum ab eo, & cauſam ſibi remittit. quæritur utrùm primus poſsit in cauſa procedere ſine noua commiſsione? Quidam dicebant quòd non, quia ex quo non dederat apoſtolos, tota iuriſdictio ab eo erat ipſo iure reuocata, intantum quod proceſſus totus quem poſt appellationem & ante inhibitionẽ faceret, eſſet nullus: ut. c. ut ſuper. & c. ab eo. §. illud. de appella. li. 6. & in clem. quamuis. §. ſi. eo. ti. Alii uerò dicebant contrarium, uidelicet quod non reſpondendo appellationi, uel non dando apoſtolos non plus abdicatur ab eo iuriſdictio quam ſi expreſsè detuliſſet, quia non plus poteſt tacitum quàm expreſſum. Conſtat autẽ quòd ſi expreſsè appellationi detuliſſet: & ea poſtea pronunciata mala uel friuola, cauſam ſibi remitteret ipſe uirtute primæ commiſsionis poſſet cognoſcere: ut notatur in c. cum appellationibus friuolis. ergo & nunc. Nec obſtant iura in contrarium allegata, quia bene fateor quod interim donec ſit cognitum de appellatione & cauſa ſit remiſſa bene eſt aduocata ſeu potius ſuſpenſa eius iuriſ-
2 dictio: ſed poſteà ſi eſt pronuntiata mala eã reſumit, nec iura allegata dicunt contrarium, &c. Si Auditor † prõnũciat ſuper deſertione appellationis tantum: ſi appelletur & iterum doceatur de diligentia appellantis, poteſt reponere. nam quò ad hoc cenſetur interlocutoria, & remanſit iudex reuera quam poteſt ſemper reuocare. de appel. cum ceſſante & c. ſi à iudice. lib. 6.

SVMMARIA.

1 *Appellans uiua uoce non faciens diligentiam infra terminum præfixum non admittitur ad proſequendam ſecũdam appellationem poſteà in ſcriptis infra idem decendium interpoſitam.*

2 *Stipulatio bis ſuper eodem concepta, licet non obliget promiſſorem amplius quam ſemel. attamen ſi prima pacto, uel præſcriptione ſit ſublata, agi poterit ex ſecunda.*

3 *Appellatio eſt quædam ſpecies defenſionis.*

4 *Defenſionibus pluribus quilibet uti poteſt.*

5 *Iudex deferendo appellationi dicitur penitus functus eſſe officio ſuo.*

6 *Iudex poteſt ſecundæ appellationi interpoſitæ infra decendium reſpondere, ac apoſtolos dare licet primæ appellationi detulerit.*

7 *Appellans renuntiando appellationi, tacitè uidetur approbare grauamen à quo appellauerat.*

8 *Appellans die latæ ſententiæ cui iudex præfixit terminũ ad dandum apoſtolos ad tertiam diem, an elapſo dicto triduo aliter non petitis apoſtolis poſſit appellare?*

9 *Appellans ſi in termino ad recipiendum apoſtolos aſſignato non comparuit, cenſetur ſententiam approbaſſe.*

DECISIO XXIII.

1 A Ppellatum eſt à diffinitiua, uiua uoce, & illico iu-
2 dex à quo detulit appellationi. & præfixit appellanti terminum decem dierũ ad proſequendam appellationem, tandem idẽ qui prius appellauerat uiua uoce infra decẽdiũ iterũ appellauit ab eadẽ ſentẽtia iſcriptis,

& petiit apoſtolos: iudex autem ſecundæ appellationi non reſpondit nec apoſtolos dedit: uel ſi dedit, non tamen terminum præfixit ad proſequendam appellationē, appellans ille non fuit proſecutus appellationē infra decem dies prius ad proſequēdū appellationē primam ſibi præfixos: nec diligentiam fecit, uult tamen proſequi ſecundam appellationem quam infra decendium interpo- 1
ſuit in ſcriptis, quæritur an poſsit? Mihi & quibuſdam aliis uidebatur quod ſic. quia infra decendiū pluries potuit appellare: & unaquæque appellatio tenuit. iuxta notata per Inno. de appella. dilecto. in fin. Et ideo licet prima ſit deſerta per non proſecutionem infra tempus præfixum: ſecunda tamen non, cui non fuit præfixum tēpus ad proſequendū. pro hoc optimè facit. ff. de uerb. obliga.
2 qui bis. cū ibi notatis. ubi † bis idem ſtipulando licet promiſſor io effectu amplius quàm ſemel non teneatur: quia ſemel promiſſum ſoluendo liberatur, ex utraque tamen oritur obligatio. & poteſt eſſe effectus ſi forſan prima ſtipulatio ſit ſublata præſcriptione uel pacto, agi poterit ex ſecūda: ut ibi notatur. igitur & hic idem dicā ut utraque appellatio teneat. altera tamen præſcriptione ſublata uel deſertione poſsit altera remanere, licet per uiā proſecutionis non poſsim in effectu niſi ex altera conſequi reuocationem ſententiæ, quæ appellatio ſublata remanet.
3 Itē appellatio † eſt quædā ſpecies defenſionis: & † quilibet
4 pluribus defenſionibus uti poteſt. Quidā uerò & maior pars tenebant cōtra. Primò: quia iudex non debuit arctari per multiplicationē mearum appellationum ad mihi pluries reſpondendū. ſed hoc idem non obſtat. quia licet à reſpondendo excuſaretur iudex, ſi ſecundæ appellationi noluit reſpondere: nō tamen propter hoc mea ſecūda appellatio redditur inutilis. Itē etiam alia ratione: quia
5 † ex quo primæ appellationi detulit functus fuit iudex penitus officio ſuo & in totum deſiit eſſe iudex. iuxta c. cū appellationibus friuolis. Et ſic etiam ſi uellet ſecundæ appellationi reſpondere, non poſſet præfigere terminū appellanti, nec ulterius dare apoſtolos, ex quo ſemel detulit & dedit apoſtolos deferendo: & ſic poſſet appellans eludere primam præfixionem termini factam per iudicē quando reſpondebat primæ appellationi quæ erat talis & ritè ut ſupponitur interpoſita. quod uidetur incōueniēs. ſed ſalua eorum gratia dico quòd iſtud non eſt uerùm:
6 imò credo quòd † iudex ſecundæ appellationi poſsit reſpondere, & ſuper ea dare apoſtolos reuerētiales: & præfigere terminum eidem ad proſequēdum, licet eſſet functus officio ſuo quò ad cognitionem cauſæ ulteriorē: ſed non tamen quò ad reſpondendum & terminum præfigēdum, ſicut patet: quia etiam per ſententiam diffinitiuam iudex functus eſt officio ſuo: & tamen nihilominus poſteà poteſt præfigere terminum. ut c. cùm ſit Romana. imò etiam ſicut detulit primæ appellationi potuit præfigere terminum non obſtante quòd deferendo cauſam remiſerit: ſic etiam & ſecundæ: quia hæc poteſtas præfigendi terminū potius ſibi conſeruatur à iure ad reſtringendū & refrenandum malitias & dilationes appellantium. Itē etiam hoc dicebant per notata per Innocen. in c. ſolicitu
7 dinem. in fi. de appellatio. ubi † renuntiando quis appellationi etiam tacitè: puta eam deſerendo uidetur approbare grauamen à quo appellauerat: nec poteſt ulterius appellare. Sed illud non obſtat. quia illud uerùm quando renuntiat appellationi unicæ quam ſolùm interpoſuerat: tunc enim licet renuntiet primæ appellationi tacitè eā deſerendo: non ob hoc renuntiat ſecundæ quæ ſola ſufficiebat ſibi contra grauamen: nec tunc uidetur renuntiando primæ approbare grauamen: quia poterat in uim ſecūdæ & de illa confidere, ex quo illa ſola ſufficiebat. Item etiam ad hoc allegatur deciſio unius quæſtionis motæ ut dicebatur per dominum Ioannem Calde. circa c. quā-
8 uis. de appellatio. in clementi. de † appellante die latæ ſententiæ cui iudex præfixit terminum ad dandum apoſtolos ad tertiam diem proximè ſequentem, quo non ueniente nec petente apoſtolos illa die præfixa, an poſteà à ſententia infra decendium adhuc exiſtens poſſet appella
9 re? tenent quòd non. quia † non petendo apoſtolos in termino aſsignato uidetur renuntiaſſe appellationi: ut dict. c. quamuis. §. 1. & ſic approbaſſe ſententiam & ſic ſententia tranſit in rem iudicatam. Sed dato quòd hoc uerum 2
ſit, ſolue ut ſuprà proximè ſolui ad notata per Innoc. in c. ſolicitudinem. fortior ratio eſt. quia non proſequendo in primo termino aſsignato in prima appellatione cadit à cauſa huiuſmodi appellans: ut in c. cùm ſit. & ſic quæſitum eſt eo ipſo ius appellato quod per ſecundam appellationem non poterit auferri ab eo. ut in c. ab eo. de electio. lib. 6.

ADDITIO.

a A diffinitiua. Adde Fely. in c. perſonas. col. 1. uer. amplia etiam. de appel.

De Clericis non reſidentibus.

SVMMARIA.

1 *Canonicus regularis commorans cum aliquo cardinali an poſſit petere groſſos fructus de conſuetudine uel ſtatuto eccleſiæ debitos cuilibet canonico etiam in monaſterio non reſidenti?*

2 *Canonicus regularis habens beneficium cum adminiſtratione, dicitur habere proprium.*

DECISIO I.

1 VTrum † ſi canonicus regularis habens locum canonicalem, & etiam beneficium cum adminiſtratione commoretur cum cardinali in curia Romana, poſsit petere uirtute priuilegiorum dominorum cardinalium groſſos fructus qui ultra diſtributiones quotidianas de conſuetudine uel ſtatuto eccleſiæ dātur cuilibet canonico, licet non reſideat in mo
2 naſterio? Quidam tenebant quod ſic. quia † adminiſtrationē habet cui poteſt acquirere illos fructus, & cuius reſpectu poteſt habere propriū. & quia priuilegiū aliàs eius reſpectu nihil operaretur quod habet, quod beneficiati poſſunt fructus præbēdarum uel beneficiorum ſuorū in abſentia percipere. Alii autē dicebant contra. quia regulares non propriè habere poſſunt præbendas nec portiones diſtinctas. ar. notatorum per Inno. de præb. dilectus. circa fi. & extrà de unio. c. fin. in princ. Et quia priuilegium in regularibus ſic duplicem ſpecialitatem operaretur: ſcilicet de reſidendo cum cardinali, & de fructibus in abſentia percipiendis: & hoc eſſet abſurdum. arg. l. 1. C. de profeſ. & nō obſtat quod poteſt habere propriū. quia uerum eſt ratione adminiſtrationis, & inquantum eam habet, non inquantum canonicus monaſterii tales petit fructus: licet primam partem maior pars tenuerit attenta conſuetudine eccleſiæ quæ habebat diſtinctionē præbēdarum ſeu portionum groſſorum fructuum quas uel quos etiam percipere ſolebant in abſentia.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſationis tempus facta per epiſcopum ad ſeptennium cauſa ſtudii habenti parrochialem, an computetur in tempore prorogato prius per Papam de non promouendo.*

DECISIO II.

1 PApa† contulit eccleſiam parrochialē habenti ſolùm 20. annos, & ſecum diſpenſauit ſuper ætate, & quod nō teneretur promoueri donec eſſet 25. annorum.

tandem

tandem ſactus maior poſtquam attigit uigeſimum quin
tum annum, & ſic incepit metam ad ſuſcipiendum ordi
nes ſacros, obtinuit diſpenſationem cauſa ſtudii ab epi-
ſcopo ſuo ad ſeptennium. iuxta c. cùm ex eo. quæritur an
in illo ſeptennio computetur tempus præcedens uigeſi-
mum quintum annum? Videtur quod non. quia illud tẽ-
pus computatur à tempore diſpenſationis factæ per or-
dinarium, non à tempore ſibi commiſſi regiminis eccle
ſiæ. iuxta nota. in d. c. cùm ex eo. ſuper uerbo, ſepten-
nium &c.

De Præbendis.

SUMMARIA.

1 *Reſeruatio non expirat per commendam factam per Papam.*
2 *Commenda non dat ius.*
3 *Commendatarius non facit fructus ſuos, nec eſt prælatus in beneficio, ſed ſimplex procurator habens cauſam legitimæ adminiſtrationis, & habet ius temporale.*
4 *Reſeruatio an expiret per commendam factam ad incertum tempus.*
5 *Beneficium commendatum non cenſetur uacare.*
6 *Reſeruationes ſunt odioſæ & reſtringibiles.*

DECISIO I.

1 VTrum † per commendam[a] factam per Papam
2 de beneficio reſeruato expiret reſeruatio ſi-
et per prouiſionem? Et uidetur quod non:
2 quia † cõmenda non dat ius in beneficio: nec
3 † commendatarius facit fructus ſuos: nec eſt prælatus in
beneficio, ſed ſimplex procurator habens cauſam legiti-
mi adminiſtrationis: nec habet ius perpetuũ, ſed tempo
rale. pro & contra faciunt quæ no. in c. nemo. cum ibi no
ta. de elect. lib. 6. & hæc pars obtinuit de conſilio maioris
4 partis. Sed quid † ſi cõmenda fiat ad incertũ tẽpus: puta
donec aſſecutus fuerit poſſeſsionẽ epiſcopatus: cui de ip
ſo fiebat prouiſio. uidetur quod per talem commendam
expiret reſeruatio, quaſi uideatur diſpoſitio perpetua
propter dubiũ euentũ conditionis, quæ poteſt non exiſte
5 re. igitur &c. ar. l. ſufficit. ff. de condit. indebit. Item † poſt-
quam eſt commenda non cenſetur uacare beneficium:
ut no. in d. c. nemo. & quia commendare eſt unus modus
diſponendi de beneficio. ergo ex quo Papæ placuit per
iſtum modum diſponere uideatur alio modo diſponen-
6 di renuntiaſſe: præſertim, quia † reſeruationes ſunt odio-
ſæ & reſtringendæ: & ut fiat reductio ad ius ordinarium
& commune.

ADDITIO.

a Per commendam. Adde Caſſa. dec. 5. pag. 4. uerſi. ſed con
tra dec. de priui. peru. in c. nemo deinceps. col. 2. circa fi.
de elect. lib. 6.

SUMMARIUM.

1 *Impetranti ſufficit exprimere præbendam tantum, ſecus ſi canonicatum ſolum expreſſerit.*

DECISIO II.

1 VTrùm † ſi canonicus[a] præbendatus impetrans gra
2 tiam de aliquo beneficio facta mentione de præben
da quam obtineat, non tamen facta mentione de ca
nonicatu cenſeatur ſurreptitia gratia? Tenuerunt quòd
non. ſed quòd econtra, ſi fecit mentionem de canonicatu
ſed non de præbenda.

ADDITIO.

a Si canonicus. Adde Aene. de Falco. in tractat. reſer. in
4. q. 1. in 26. effectu.

DECISIO III.

Vide ſimilem eo. ti. dec. 9. in antiq.

SUMMARIUM.

1 *Collatio facta per intruſum in dignitate reſeruata an teneat.*

DECISIO IIII.

1 VTrùm † intruſus in decanatu reſeruato: ſi conferẽ
beneficia pertinentia ad collationem decani qui eſt
ibi pro tempore, ualeat collatio quamdiu eſt in poſ
ſeſsione, & eſt habitus & reputatus pro decano: cum for
ſitã ibi reſeruatio decanatus eſſet ignota? Videtur quòd
ſic. per notata per Inno. in c. nihil. de electio. ſed etiã ibi
facit contra in fine primæ col. Tamen domini tenent con
tra, propter reſeruationẽ quæ afficit omnia & ligat igno-
rantes propter decretum. & quia talis intruſus non ha-
bet poſſeſsionem decanatus reſeruati ſaltem talem quæ
habeat iuris adminicula: & ſic per conſequens non de-
bet facere aliquos fructus ſuos etiam ratione poſſeſsio-
nis ſuæ. argu. not. in c. ut noſtrum. de appellat. credo con
trarium ſi erat bonæ fidei detentor.

DECISIO V.

Similis eſt dec. 49. ſuprà de reſcrip. in antiq.

SUMMARIA.

1 *Gratia quamuis reperiatur fructuum excedere quantitatem in ea expreſſam per uerbum ut aſſeritur, non cenſetur ſurreptitia.*
2 *Verba, ut aſſeritur, ſunt in perſonalia.*
3 *Gratia ita redditur ſurreptitia per ſurreptionem alterius in tacendo ueritatem: ſicut ſi ipſe idem pro quo beneficium impetratur ueritatem taceret.*
4 *Impetrans an teneatur probare quòd beneficium ſit infra ſummam, uel ſaltem probare aſſertionem communem.*
5 *Beneficium an præſumatur eſſe infra ſummam expreſſam.*
6 *Summa expreſſa dicitur eſſe pars gratiæ.*
7 *Soluendo aliquem non eſſe aſſerenti incumbit probatio.*
8 *Maiorem uel minorem, uel etiam non idoneum aliquem aſſerenti incumbit onus probandi.*
9 *Gratia in forma pauperum dicitur generalis de omni beneficio competenti: & ideò ſumma in ea expreſſa non dicitur pars ipſius.*
10 *Impetrans omne beneficium quòd acceptat, reputatur competens: & ideo aſſerenti contra reum incumbit onus probandi.*

DECISIO VI.

1 PApa † confert Titio eccleſiam uel beneficium: cu-
ius fructus, reditus & prouentus ſummã 20. marca
rum, ut aſſeritur, non excedunt: quæritur nunquid
ſi excedunt debeatur impetranti: uel an ſit gratia ſurre-
ptitia? Quidã dicunt quòd ſibi debeatur, ex quo conſtat
de corpore eccleſiæ: nec eſt gratia ſurreptitia. quia illa
2 uerba, † ut aſſeritur. cum ſint impersonalia, nõ debent in
telligi de impetrante quod ipſe aſſeruit. argum. C. de con
ſtitu. pecu. l. ſi quando. nam tunc debuiſſet dici, ut aſſe-
ris: & ideo cùm non appareat fuiſſe aſſertum per quem
neque ſuggeſtum illud falſum, talis falſa demonſtratio
non uitiabit gratiam: nec habebit neceſſè impetrans
probare beneficium eſſe infra illam ſummam. Alii ue-
rò dicunt contra, quòd imò ſi excedat ſibi non debea
tur,

tur,& gratia debeat ſurreptitia reputari. Nam veriſimile
eſt quòd ipſe hoc Papæ aſſeruerit. Non eſt enim uériſimi
le Papam hoc potuiſſe in gratia ſeu literis, niſi impetrans
in ſupplicatione hoc petijſſet. Item ſurreptio alterius in
3 tacēdo veritatem: † ita reddit gratiam ſurreptitiam: ſicut
ſi ipſe idem pro quo beneficium impetratur ueritatem
taceret: ut probatur in c. ſi motu proprio. in uerſic. ſecus.
& in c. ſeq. §. 1. de præb. lib. 6. quantò magis debet nocere
4 factū alterius exprimēdo falſitatem. Dicunt etiam † quòd
impetrans teneatur probare quòd ſit infra ſummā: cùm
hæc quātitas ſit pars gratiæ ſuæ. crederē tamē quod hoc
5 caſu ſufficeret probare aſſertionē communē. Sed † nūquid
a præſumetur [a] eſſe infra illā ſummā niſi probetur exceſſus?
uidetur quod ſic ar. ff. de proba. l. cū de lege Falcidia, cū
ibi notatis. dicunt hoc caſu contrà: quia ea quo ipſe aſſe-
6 ruit eſſe infra ſummam: & † hoc eſt pars gratiæ ſuæ: ideò
ſuam aſſertionēm debet probare. argum. ff. de proba. l. ei
qui dicit. cum ibi notatis. Et uide pro hoc quod not Io.
And. in c. exceptionem. de litis conteſta. lib. 6. in nouel.
7 Sic † in ſimili incumbit probatio aſſerenti aliquem eſſe
uel non eſſe ſoluendo, iuxta notata. ff. qui ſatiſda. cog. l. ſi
8 uerò. §. qui pro rei qualitate. & † etiam aſſerenti quem eſ-
ſe uel nō eſſe maiorē uel nō idoneū. ar. notatorū. ff. de mi
norib. l. de ætate. & notatur. C. de in integ. reſtitu. l. ſi mi-
norum. & per Archid. de reſcript. ſi eo tempore. ſuper
uerbo, non idoneus. Et facit quod notat Io. And. in q. ſu-
per regula. infamibus. de reg. iur. lib. 6. & hoc credo ue-
rū in terminis prædictis, & in gratijs factis ſub iſta forma
ſpeciali: quia tunc ſumma eſt pars gratiæ. ergo &c. arg. ff.
de æden. l. 1. §. æditione. ſecus fortè in forma pauperum
9 quia ibi ſumma non eſt propriè pars gratiæ: cum † ibi gra-
b tia ſit generalis [b] de omni beneficio competenti, ſed po-
ſteà ponitur in fine gratiæ exceptio ibi cùm dicitur. No-
ſtræ autem intentionis exiſtit, quod ſibi prouideatur de
beneficio, cuius fructus &c. talem ſummam non exce-
dunt, & ideò cùm omne beneficium contineatur ſub re-
10 gula: debet † qualecunque beneficium quod impetrans
acceptat, reputari competens & præſumi, niſi aduerſa-
rius qui ſe prouiſioni eiuſdem pauperis opponit, probet
illud non cadere ſub expectatione, & excedere ſum-
mam. & ſic ei incumbit probatio non pauperi qui habet
regulam pro ſe. ar. ad hoc. ff. de proba. ab ea parte.

ADDITIONES.

a Præſumetur. Adde Fely. in c. ad aures. col. 3. uerſ. 3. q. de
reſcript.

b Generalis. Adde Staph. in tracta. de li. gr. & iuſt. fol. 3. uer.
eodem modo.

EPITOME.

Clem. cùm ei quem. in fin. an habeat locum in patro-
no uel ordinario collatore?

SVMMARIA.

1 *Patrono ad præſentandum quādo incipiat currere tēpus.*
2 *Collatio ad conferendum quando incipiat currere tempus?*
3 *Impetranti currit tempus ad acceptandum à die notæ va-*
cationis.
4 *Epiſcopo qui habet ſuam diœceſim viſitare currit tempus*
à die quo ſcire potuit uel debuit.
5 *Patrono vel collatori vbi quis renuntiauit beneficio in ma*
nibus non habentis poteſtatem, quando incipiat curre-
re tempus præſentandi vel conferendi reſpectiuè?

DECISIO VII.

1 VTrùm † uacante beneficio [a] incipiat currere tempus
2 patrono ad præſentandum, uel † collatori ad confe-
a rendum à tempore notæ uacationis in eccleſia ſi-
3 cut † impetranti currit ad acceptandum. ut in cle. cùm ei
quē in fin. de conceſſ. præbē. uel à tēpore ſcientiæ patro-
ni uel collatoris, quòd uidetur per c. quia diuerſitatem.
in fi. de conceſſ. præb. & no. in c. 2. de præben. & in c. licet
de ſupp. negli. præla. uel à tēpore quo ſcire potuit. quòd
uidetur per l. ſi. circa princip. ff. quis ordo in bonor. poſ-
ſe. ſerue: & no. in dict. c. licet. Domini tenent quòd à tem
pore quo ſcire potuit & debuit. propter uerbum, negle-
4 xerunt. poſitum in dict. c. licet & † ideo epiſcopus qui ſci-
re debet cùm habeat ſuam diœceſim uiſitare uel Archi-
epiſcopus ſuam, prouinciam habet etiam uiſitare à tem
pore quo ſcire potuerunt & debuerunt ignorauerunt ab
illo tempore incipiat eis tempus currere, ut no. Inn. in c.
ex parte Aſten. de conceſ. præ. ſecus in tali ad quem non
pertineret uiſitare: qui alias non tenebatur de uacatio-
ne inquirere. & clem. ponit caſum ſpecialem de impe-
trantibus: ut ibi no. Sed pone quidam renuntiauit bene-
5 ficio in manibus non habentis poteſtatem. quæritur † an
incipiat ſtatim currere tempus patrono uel collatori, ſi
hoc ſciuerit, uel ſcire potuerit ſeu debuerit etiam ante-
quàm illa renuntiatio per illum ad quem pertinet fuerit
admiſſa uel ratificata: uel tunc demùm cùm is ad quem
pertinet, eam admiſerit uel ratam habuerit. Poteſt dici
quòd ſi ad collatorem uel patronum admiſſio uel ratifica
tio renuntiationis non pertinet: tamen poteſt inſtare ad
ſuperiorem ad quem pertinet, ut uel eā admittat uel rati
ficet, uel renuntiantem redire faciat: & ideo ſi hoc non
faciat, ſit in culpa: & ſic ſi à tempore quo renuntiat ſci-
uit, ſibi currat tempus argumen. notata. per Inn. in c. ad-
monet. de renun. & de conceſ. præbend. quia.

ADDITIO.

a Vacante beneficio. Vide dec. 13. ſuprà de iure patro. in
antiquis.

SVMMARIA.

1 *Canonicatuum & præbendarum collatio in eccleſia colle-*
giata de iure communi an ad præpoſitum vel decanum
& capitulum vel potius ad epiſcopum pertineat.
2 *Collatio canonicatuum pertinet ad prælatum eccleſiæ de*
conſilio ſui capituli.
3 *Epiſcopus non eſt prælatus.*
4 *Prælati electio in collegiatis eccleſiis pertinet ad collegium.*

DECISIO VIII.

1 QVæritur † utrùm ad Præpoſitum, uel Decanum &
Capitulum in eccleſia collegiata de iure communi
pertineat collatio canonicatuum & præbendarum
an ad Epiſcopum? Videtur quòd non pertineat ad Epi-
2 ſcopum: ſed † ad Prælatum illius collegiatæ eccleſiæ de
conſilio ſui Capituli: quia ad Prælatum pertinet collatio.
3 ſed † Epiſcopus non eſt prælatus: igitur &c. ut in c. à col-
latione. cum not. per Archidiaco. de appellatio. in 6. per
not. per Innocen. de exceptio. uenerabilis. in fi. & ibi per
Hoſtien. de iure patrona. poſtulaſti. circa fin. primæ gl. ibi
4 fatemur, &c. à contrario ſenſu. Pro hoc. quia † in collegia
tis eccleſijs electio Prælati pertinet ad collegium: ut no.
in c. 1. de electio. ergo ſingulorum canonicorum ſeu ca-
nonicatuum & præbendarum ad prælatū. Probatur iſta
conſequentia per ea quæ not. Hoſtien. de electio. cùm ec
cleſia Vulterana. §. mandauimus. ſuper uerbo, poſtulauit
ibi, ſi non habet patronum, &c. credo quòd Prælatus &
canonici inferioris eccleſiæ habeāt eligere canonicos, &
conferre præbendas illius eccleſiæ, & non epiſcopus. ar.
ad hoc imò eſt tex in c. ex inſinuatione. de ſymonia.

EPITOME.

Collatio facta ab ordinario de beneficio iam collato
per Papam qui deceſſit, antequam eius collatio ſortita
fuit effectum, an teneat etiam ſi D. Papa ordinaſſet in e-
uentum in quem dicta eius collatio ſortiretur effectum
quod dictum beneficium ſicut erat antea remaneret re-
ſeruatum quæ ordinatio à ſucceſſore non fuit recepta,

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio etiam perſonalis facit beneficium remanere in manibus Papæ & ſucceſſorem, donec de illo diſponatur.*

DECISIO IX.

SVppoſito quadam conſtitutione domini Clementis ſexti quod ſi ipſe contuliſſet aliquod beneficium reſeruatum:& collatio non ſortiretur effectum: uel ille cui contuliſſet, antequam eſſet poſſeſſionem pacificam aſſecutus moreretur: remaneret ſub prima reſeruatione. & ſuppoſito quod dominus Inn. ſextus noluit uti in beneficijs collatis per eum met prædicta conſtitutione Clementis.imò uoluit quòd ſi ipſe Innoc. conferret beneficium reſeruatum, dum tamen collatio aliás teneret, conſummaretur, reſeruatio, etiã ſi is cui conferret ante poſſeſſionem habitã moreretur. Formatur talis quæſtio. Dominus Clemens contulit cuidam Titio unum beneficium á ſe perſonaliter reſeruatum: tandem mortuus eſt ipſe dominus Clemens poſt ipſum Clementem moritur Titius ante tamen poſſeſſionem aſſecutã. dominus Inn. ſucceſſor ſuus illud contulit cuidam alteri etiam ſi eſſet reſeruatum, ſi non foret alteri ius quæſitum. tamen poſt mortem Clementis & ante collationem domini Inno. ordinarius in partibus illud contulit cuidam alteri. quæritur an ualuerit collatio ordinarij uel domini Innocentij? Videtur quòd non ualuerit collatio ordinarij quia illud beneficium remanſiſſet ſub prima reſeruatione domini Clementis propter præmiſſam ſuam conſtitutionem. Nã ex quo ſemel habuit Papa illud beneficium in manibus
1 ſuis, & fuit affectum per reſeruationem, dato† etiã quod reſeruatio fuerit perſonalis: ſemper remanet in manibus Papæ & ſucceſſoris: donec de illo fuerit diſpoſitum. arg. eorum quæ dixi iuxta not. per Archid. in c. ſi gratioſæ. de reſcrip. non cenſetur autem diſpoſitum fuiſſe, ex quo diſpoſitio non fuit ſortita effectum. arg. l. ſi pro parte. §. uerſum. ff. de in rem uerſo. & c. ſi electio. de elec. li. 6. Si enim dominus Clemens in uita ſua non diſpoſuiſſet: certum eſt per ea quæ ſcripſi iuxta c. ſi gratioſæ, quod beneficiũ remanſiſſet reſeruatum. Non obſt. quod perſonalis fuiſſet reſeruatio. ergo & nunc. propter cõſtitutionem ſuam per quam uoluit eo moriente ante adeptam poſſeſſionẽ remanere ſub prima reſeruatione. præſertim autem dicta conſtitutio debet habere locum hoc caſu dato quod ille cui contulit Clemens poſt eius obitum deceſſerit. & dato quòd illa conſtitutione in beneficij á ſe collatis & reſeruatis ſucceſſor ſuus Inno. non utatur quia origo illius négotii tota fuit de tempore Clementis. igitur inſpecta origine huic conſtitutioni declaratoriè mentis domini Clementis erit locus. faciunt iura quæ dicunt inſpici originẽ. Tamen domini contra tenuerunt, quòd imò non remaneret reſeruatum, ex quo dominus Inno. noluit acceptare prædictam conſtitutionem Clemen. nec ea uti imò ex quo collatio domi. Clement. fuit canonica:& ille cui facta fuit ſuperuixit poſt eum. ſicq; per domini Clementis obitum dicta conſtitutio fuit uiribus euacuata, propter non admiſſionem illius á ſucceſſore, debuiſſet fuiſſe cõſumpta reſeruatio per illam collationem ſolam, etiam non habita poſſeſſione. ar. c. ſi tibi abſenti. de præ. lib. 6. & impeditur reincidere uel remanere in prima reſeruatione uirtute reuocationis uel nõ admiſſionis ſucceſſoris de dicta cõſtitutione Clemẽtis, uirtute cuius debebat fieri illa reincidẽtia uel remanſio, etiã ſi cũ retrotractione: quia ſublata cõſtitutione Clementis, & ſic fundamẽto retrotrahente, ſubmouetur uel impeditur retrotractio ſeu eius effectus. ar. l. qui balneum. §. ſi. cum cõcord.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans ad collationem abbatis an poſſit obtinere etiã beneficium quod habet conferre cum conſenſu epiſcopi.*

DECISIO X.

t a QVæritur† an impetrans ª ad collationem cuiuſdam abbatis qui habet aliqua beneficia quæ ſolus poteſt conferre libere, & quædam quæ habet conferre cum conſenſu epiſcopi: poſſit obtinere uirtute gratiæ, etiam beneficium quod habet conferre etiam cum conſenſu epiſcopi? Videtur quod non. ex quo gratia poteſt ſortiri effectum in alijs: ut ſic eam reſtringamus, ne alteri poſſit eſſe præiudicialis quam abbati, quem Papa ſolùm aggrauare uoluit. Tamen tenuerunt omnes quòd imò habet beneficium etiam conferendum de conſenſu epiſcopi. quia etiam illius reuera collatio eſt abbatis. ne ſede uacan. c. 1. lib. 6. pro quo facit quod no. Io. And. in nouella de præbend. cùm in illis. ſuper uerbo, tantum. ibi, Item mutatis terminis.

ADDITIO.

a Impetrans. Adde Aeneam de Falco in trac. reſerua. in 3. q. prin. in 3. pagin. uer. & ultro iura.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans in forma pauperum non tenetur facere mentionem de penſione annua ſuper certis bonis cuiuſdam laici ſibi aſſignata.*

DECISIO XI.

t a VTrum† intitulatus ª ad certã penſionem annuam ad uitam ſuam ſuper certis bonis domini cuiuſdam laici:& ad illum titulum ad ſacros ordines promotus impetrãs á Papa beneficiũ uel gratiã ad beneficiũ in forma cõmuni pauperũ teneatur de illa pẽſione facere mentionẽ per c. poſtulaſti. & c. ſi proponẽte. de reſcrip. Domini tenẽt quòd nõ. quia talis pẽſio nõ eſt beneficiũ eccleſiaſticum, nec titulus perpetuus ſpiritualis quia eo moriente expirabit. & tunc ſolùm tenetur facere mentionem cùm obtinet beneficium eccleſiaſticum & ſpirituale præſertim tale quod poſt obitum eius eſſet alteri conferendum. & ſic intelligunt illa iura, & ita obtinuit pluries. Contra tamen iſtam opinionem uidetur eſſe Archi. in roſario. 1. q. 2. c. poſtulaſti. de reſcrip. in nouel. ſuper gloſſ. in ter. & per ibi no. patet quod opi. talis eſt uerior.

ADDITIO.

a Intitulatus. Adde Fely. in c. in noſtra. col. 18. in 30. correlario de reſcrip. in an. de reſcrip. 39.

SVMMARIA.

1 *Impetrans beneficium cum vacauerit per munus conſecrationis Petri vel aliter præterquam per mortem ipſius: ſi vacare reperiatur ex perſona alterius, an illud obtinere poterit?*
2 *Verba, vel aliás quouis modo. an debeant reſtringi ad perſonam expreſſam?*
3 *Exceptio vt ſit de regula limitare debet ipſam regulam.*
4 *Falſa demonſtratio vacationis quando beneficium erat in manibus Papæ, & debebat per ipſum conferri non uitiat gratiam.*
5 *Falſa demonſtratio quæ eſt circa uacationem impetrantis impedit gratiam:& ad uacationem duntaxat narratam in gratia eſt reſtringenda.*
6 *Clau. vel aliás quouis modo, latiſſimè eſt interpretanda in præiudicium concedentis.*
7 *Interpretatio fieri debet largè in præiudicium concedentis etiam circa modum uacandi, uel poteſtatem conferendi.*

DECI-

DECISIO XII.

1 PApa † mandauit conſerri cuidam nnum beneficium
cnm uacaret per manus conſecrationis Petri uel
aliàs prætetquàm per mortem ipſius Petri, Reuera
autem cùm Petrus nullum ius haberet in beneficio:non
poteſt uacare per munus conſecrationis Petri, uel aliàs
per factum Petri, nec per modum aliquem contingeo-
tem in perſonam ipſius Petri:imò uacauerat dudum per
mortem Ioannis,in cuius perſona etiam fuerat eo uiuen
te reſeruatum.Quæritur nunquid ueniat ſub gratia præ
dicta uirtute illius clauſulæ,uel alias quouis modo,uera
uacatio contingens in perſonam dicti Ioannis? Maior
pars tenuit quòd non ueniat in uiam iuris uacatio ali-
quacontingens extra perſonam dicti Petri,quia Papa in
tendebat ſolùm concedere ius quòd dictus Petrus ha
bebat in beneficio. Item quia perſona extrinſeca in di-
ctis uerbis, uel alias quouis modo, adiectis ad perſo-
nam Petri non eſt ſubaudienda.argum.lata ſtipularus.§.
2 Griſogonus.de uerbo.obligat.Item illa uerba† uel aliàs
qnouis modo. debent reſtringi ad perſonam Petri,id eſt,
contingentem in perſonam ipſius, qnod denotat exce-
ptio ſequens limirata ad eius perſonam: ſcilicet præter-
3 quàm perſonam ipſius:quæ†quidam exceptio ut ſit de re
gula limitat regulam, & ſibi dat reſtrictum intellectum:
nt l.nam quod liquidè.§.fi.de penn.l.ff.de legat.3. quæſi
tum.in fin.cum ibi notatis. Item quia Papa intendit con
cedere ſeu facere gratiam de beneficio uacaturo: cùm
dicit, uacabit, uel cùm uacare contigerit, igitur non
uidetur quòd debeat uenire iam uacans. licet hæc ra-
tio tolli poſſet per not. in clemen. cùm ei quem. ſuper
uerbo,notitia.de conceſsio.præbend. Quidam tamen te
4 nebant contrà etiam in uiam iuris.quia ex † quo benefi-
cium erat in manibus Papæ, & debebat per eum conſer
ri: falſa demonſtratio uacationis non impediebat gratiã.
ar.l.falſa.ff.de conditio.& demonſt. Sed huic rationi re-
5 ſpondetur.quia† falſa demonſtratio impedit gratiã quæ
eſt circa uacationem impetrantis,quæ tanquam ambitio
ſa eſt reſtringenda ad uacationem duntaxat narratam in
gratia.Item hoc tenebant alia ratione.quia illa uerba.uel
aliàs quouis modo.referuntur ſecundum eos ad præben
dam ſeu beneficium de quo fit gratia, non ad perſonam
Petri: & ſic includunt omnem modum per quem præbē
da uel illud beneficium uacare poterat etiam contingen
6 tem extra perſonam Petri.Item quia † dicta uerba, uel
alias quouis modo.latisſimè ſunt interpretanda in præiu
dicium concedentis,qui nō præſumitur fuiſſe auarus.ar.
no.per Inno.de donat.c.paſtoralis.circa prin. imò libera
lisſimus.arg.in auth.de non alie.§. etſi minus. & præſer-
tim ne beneficia diu uacēt.& pro hac parte dicebāt aliàs
fuiſſe obtentum io palatio: & præſertim propter quan-
dam declarationem domini Clementis, qui declarauit
quòd ſi reſeruaret & conferri mãdaret beneficinm quod
obtinet Titius cùm uacabit per contractum matrimonij,
uel aliàs quouis modo,quàm per mortem ipſius:quod ſic
etiam reſeruat ſi Titius illud non obtinuerat de iure ſed
de facto:etiam ſi de iure non posſit uacare per perſonam
ipſius: ſed uacauerat aliàs per perſonam alterius. Item
7 quòd† largè fiat interpretatio in præiudicium conceden
tis,etiam circa modum uacandi uel poteſtatem confe-
rendi.facit clemen.ſi de beneficio.de præbend.

SUMMARIA.

1 *Impetrans certum beneficium uacans tenetur facere mentionem de qualitate eius:& quid ſi expreſſeris æquipollentia,ex quibus reſultant aliqua qualitates?*

2 *Archidiaconus de iure communi habet curam.*

3 *Eccleſia regularis,& cathedralis ubi ſunt multi, & dos fuit conſtituta pro multis in dubio præſumitur quòd ſit collegiata:licet ſecus ſit in alijs eccleſiis ſecularibus inferioribus.*

4 *Prior eſt caput collegij & de iure communi per collegium vel conuentum eligendus eſt.*

5 *Impetranti dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuam non ſufficit mentionem facere de collegio.niſi faciat mentionem quod ſit electiua.*

6 *Papa quæ in facto conſiſtunt præſumitur ignorare.*

DECISIO XIII.

1 VTrùm†cùm quis impetrat ª certum beneficium ua-
2 cans teneatur de eius qualitatibus facere mentio-
nem:puta de cura ei imminenti,uel quòd ſit electi-
uum?licet multi tenuerunt in palatio quòd non.quia ex
quo Papa confert certum beneficium uacans: uidetur
conferre illud qualecunque ſit,& meliori modo quo po
teſt.Tamen maior pars tenuit contrà: niſi ſit tale benefi-
cium quod de ſui natura,& de iure communi haberet il
b las qualitates:ut archidiaconus,[b] qui de iure communi
habet curam:ut in c.ad hæc.de offic. archid. & quod ſit
neceſſe facere mentionem.uidentur not.doct.in cle.ſi di
gnitatem.de præb.& de hoc not.Io.And.in nouel.in c.ei
cui de præben.lib.6.circa prin.ſuper uerb.mãdatum.ubi
tenet quod etiam cùm Papa prouidet,eſt opus de talibus
qualitatibus facere mentionem.Præmiſſa igitur opi.ſup
poſita ſuggeſtū eſt Papæ quòd quidam prioratus mona-
chorum in quo ſunt ſeptem monachi cum priore ſimul
uiuentes uacat.& Papa illum confert uel mandat confer-
ri.opponitur quod erat beneficium electiuum. & quod
de electione non fecerat impetrans mentionem. Quæri-
tur nunquid ex hoc gratia uitietur? Fuit dictum quod
non. quia licet dictum non eſſet quòd eſſet beneficium
electiuū:ſatis expresſit æquipollens.quia eoipſo quod ex
preſſit quod erant ibi ſeptem monachi cum priore ſimul
uiuētes: eoipſo eſt præſumptio quòd ſint ibi collegaliter
ſeu conuētualiter in dubio: quia ſunt regulares & ſimul
3 uiuētes.&io dubio omnis† eccleſia regularis & cathedra
lis ubi ſunt multi,& dos fuit conſtituta pro multis in du
bio præſumitur quod ſit collegiata,ut no.Hoſtié.de iure
pat.c.nobis.licet ſecus ſit in alijs eccleſijs ſecularibus in-
ferioribus.iuxtà.no.per Inn.de iure pat.poſtulaſti.& per
4 conſequens ſi eſt ibi collegium, Prior † qui eſt caput, eſt
eligendus de iure communi per collegium uel conuen-
tum:ut c. 1.de elect.ſed tempore meo Rota tenuit cōtra
ſcilicet quòd impetrans dignitatem eccleſiæ electiuam
5 licet faciat†mentionē de collegio:ſed non facit mentionē
quòd ſit electiua, non ſufficit per cle. 1.de præbend.& eſt
ratio. quia ideò uoluit Papa quòd fieri deberet mentio
quod eſſet electiua: ut ueritas ſibi eſſet nota de his quæ
6 in facto cōſiſtūt.cū†aliàs facta ignorare poſſet,ut in c.1.de
cōſtitu.libro ſexto.Conſiderauit ergo quòd ſibi notifica
retur ueritas facti.ſed non ſic eſt exprimendo eccleſiam
collegiatam eſſe: quia poteſt in facto eſſe quòd dignitas
eccleſiæ collegiatæ pertinet ad collationem alicuius, &
non probat hoc eſſe quando ab hoc contingit abeſſe.
quando ergo diſpoſitio de iure communi unam neceſſi-
tatem & ueritatem facti infallibiliter habet: uerbi gra-
tia impetratur dignitas exprimendo quòd poteſt excom
municare,& quòd tenetur audire confeſſionem, & con
ferre eccleſiaſtica ſacramenta & huiuſmodi. certè quia
in his diſpoſitione iuris communis infertur de neceſſita-
te,& infallibiliter,quòd talis dignitas ſit curata licet iſta
uerba uidelicet,quod eſſet curata,non expreſſiſſet:quia
per prædicta ſatis expreſſit de cura & infallibiliter. Sed
exprimendo conuentum uel collegium,non eſt ſic. quia
cùm hoc ſtare poteſt in facto quòd non pertinebat ele-
ctio ad conuentum. pro hoc facit. quia materia iſtarum
impetrationum eſt odioſa & reſtringibilis.

ADDI-

ADDITIONES.

a Impetrat. Adde Fel.in c. ad aures. col.1.uer.de qualitatibus.de reſcriptis.

b Archidiaconatus. Adde Fel. in c.ſuper literis.col.5.uerſi. 2.reg.de reſcrip. Caſſa.de præbend.dec.12.Fel.in c.accedentes.col. 1. uerſi. dixit. de præſcrip.Caſſad.deci. 12. de præb.Staph.de lite. gra.& iuſtu.fol. 51. uer. ſed circa expreſsionem.

SUMMARIUM.

1 *Gratia nouiter facta ſecundo expectanti de beneficio reſeruato in qua narratur quòd ſi ſibi non obſtitiſſet reſeruatio habebat bonum ius, eſt ſurreptitia.*

DECISIO XIIII.

1 PRimo † & ſecundo in data acceptantibus unum beneficium reſeruatum aliàs tamen cadens ſub eorum gratia, ſecundus in data obtinet gratiam per quam Papa narrans in litteris, ei aliàs ſi non obſtitiſſet reſeruatio, fuiſſet canonicè prouiſum. & nunc tanquam de reſeruato ſibi prouidet uel mandat prouideri, ſi non fuerit alteri ius quæſitum. Quæritur an hæc gratia ſit ſurreptitia? Aliqui dixerunt quòd non, ex eo quia Papa non conſiderauit illam canonicam prouiſionem: cùm reſeruatione obſtan. eam ſcire non potuiſſet fore canonicam. Tamen maior pars renuit quòd imò: quia Papa fuit motus, uel eſt uériſimile quod potius fuerit motus, ex eo quia exiſtimabat eum aliàs canonicè prouiſionē obtinuiſſe: quod tamen obtinuerat etiam ſi reſeruatio non obſtitiſſet propter primum cuius decretum ligauiſſet.

SUMMARIA.

1 *Impetrantes apoſtolici an præferantur habentibus primarias preces ab imperatore.*

2 *Imperator dicitur authoritate apoſtolica habere ius primariarum precum.*

DECISIO XV.

1 VTrùm illi † quos imperator nominat, ſeu ſuper quibus dirigit primarias preces pro aliquibus, ut recipiantur in canonicos, & eis prouideatur de præbenda proximè uacatura præferantur apoſtolicis poſteà impetrãtibus in præbēda poſteà uacatura? Et tenetur quod non, propter clauſulas non obſtant. quæ apponuntur in literis apoſtolicis: ubi dicitur, non obſtan. ſi aliquis apoſtolica aut alia quauis authoritate in canonicos forſitan ſint recepti, uel ut recipiantur inſiſtant. & præſertim quia

2 † imperator ut dicitur habet ius illarum primariarum precum authoritate apoſtolica: ut not. Specul. in titu. de præb. §. reſtat. circa fi. in uerſ. item not. quòd imperator in quarta parte. igitur ſui cenſentur authoritate apoſtolica recipi: & ideò ſicut receptis etiam per prædeceſſores ſummos Pontifices Papa ſuos uult præferri.

SUMMARIA.

1 *Impetrantes apoſtolici præferuntur nominatis per archiepiſcopum in uim ſpecialis priuilegij à pontificibus defunctis ſibi conceſſi.*

2 *Papa non poteſt ſucceſſoribus ſuis manum ſeu poteſtatem claudere, & limitare.*

DECISIO XVI.

1 VTrùm † ſi ſit conceſſum[a] alicui archiepiſcopo etiã
2 in perpetuum eccleſiæ ſuæ pro quolibet anno, uel quilibet archiepiſcopus qui pro tēpore præficietur ſibi ſemel ĩ uita poſsit cōferre tria uel quattuor beneficia in qualibet eccleſiarum ſuæ prouinciæ. non obſt. impetrationibus apoſtolicis, & quòd illi nominati per illum præferantur apoſtolicis? Et fuit dictum quòd non, propter clauſulas non obſtan. & quia Papa qui hoc conceſsit non potuit ſucceſſoribus manum ſeu poteſtatem claudere & limitare.

ADDITIO.

a Conceſſum. Adde Aeneam de Falco. in tract. reſer. in 2. par. tract. in 1. præiudicio.

DECISIO XVII.

Similis eſt dec. 2. de iure patr. in antiq. Aeneas de Falc. in tract. reſer. in 3. q. princ. fol. 16. uerſi. beneficia.

EPITOME.

Gratia ad dignitatem non extenditur ad dignitatem curatam.

DECISIO XVIII.

a VTrùm prepoſitura[a] eccleſiæ collegiatæ montis ædiliæ quæ conſueuit conferri actu canonico eccleſiæ Traiecten. & non alii. & eſt dignitas maior, & caput in eccleſia collegiata montis ædiliæ. licet in eccleſia cathedrali Traiectenſi non eſt dignitas: ſed officium: & habet uiſitare & corrigere canonicos eccleſiæ montis ædiliæ ſolum per ſubtractionem fructuum ſeu præbendarũ, & non aliàs, ueniat ſub gratia cuiuſdam impetrantis canonici Traiect. qui impetrauit ad quodcunque officium & perſonatum uacans & uacaturum in illa eccleſia Traiect. uel alia conſuetum conferri actu canonico Traiect. etiam ſi inibi dignitas reputetur, non tamen fuit facta mentio in gratia, etiã ſi eidem cura immineat animarum: prior pars imò quaſi omnes tenuerunt quod non. quia ex quo eſt dignitas curata: quia habet corrigere & uiſitare, ſaltem per ſubtractionem fructuum: bene facit quod ex hoc cenſeatur habere curam. quod not. G. de monte Lau. de ſupp. negl. præl. quia regulares. circa prin. ſuper uerb. prælati. & ideò non uenit ſub gratia. argu. de præb. cùm in illis. §. 1. & quia caput eccleſiæ: & ſic non cenſeretur ſibi prouideri de dignitate in eccleſia, ſed potius de eccleſia. iuxta not. per Archid. de conceſſ. præb. deteſtanda. glo. not. uerbum.

ADDITIO.

a Præpoſitura. Adde Felyn. in c. in noſtra. col. 12. uer. adde etiam iſtis de reſcri. & Caſſa. dec. 12. fol. 5. uer. nec obſtat.

DECISIO XIX.

Similis eſt dec. tit. 4. ſuprà de reſcrip. in antiq.

DECISIO XX.

Similis eſt dec. 31. eod. tit. ſuprà in antiquis.

SUMMARIA.

1 *Vicaria curam habens animarum eccleſia unita abbatiſſa non eſt ad nutum amouibilis.*

2 *Archidiacono de conſuetudine poteſt competere ius inſtituendi.*

3 *Abbatiſſa poteſt per quendam archidiaconum inſtituere uicarium temporalem in eccleſia ſibi pleno iure ſpectante.*

4 *Abbatiſſa & monialibus, licet cura committi non poteſt quò ad exercitium actuale, tamen ius poteſt competere ipſis, ut exercitium faciant per uerum capacem illius poteſtatis.*

DECISIO XXI.

1 QVædam † vicaria unius eccleſiæ unitæ abbatiſſæ cuiuſdam monaſterij eſt: abbatiſſa prætendens quòd uicarius inſtituendus in illa eccleſia ad eius præſentationem per quendam archidiaconum ad quem pertinet inſtiturio de conſuetudine eſt reuocabilis ad nutum illius abbatiſſæ: & ideò dat articulos in iſta materia contra quendam uicarium, qui impetrauit uicariam ſeu contra quendam ibi ad eius præſeotationem inſtitutum. Quæritur an ſit bona iſta materia? Dicebatur quòd nón per c. dilectus. de capel. mona. lib. 6. nec obſt. quòd ibi loquitur. cùm ſit inſtitutio per epiſcopum: quia idem in alio ad quem pertineat authorizabilis inſtitutio, quæ
2 per † conſuetudinem poteſt archidiacono competere. ar. no. per doct. in c. cùm ſatis. de offi. arch. Item etiam materia iſta ex eo uidetur reproba. quia ſi talis uicarius eſſet reuocabilis ad nutum: igitur cura oon eſſet penes eum, quia tunc non eſſet intitulatus. argu. not. de offi. uicarij. ad hæc. de præ. extirpandæ. & ſic oportet quòd cura eſſet penes abbatiſſam uel conuentum, quod uidetur
3 inconueniens. Sed quid † ſi dictæ abbatiſſæ eſſet eccleſia illa ſubiecta pleno iure: & per quendam archidiacoaum uult ibi inſtituere uicarium temporalem nunquid poterit? Facit quòd ſic. quod not. per Inno. de præb. in Lateranen. & per gl. in c. cùm & plantare. §. in eccleſ. de priuil.
4 nam † talia, ut curæ commiſſio, licet non bene poſſunt cadere in mulieribus quò ad exercitium actuale; tamen ius poteſt competere monaſterio ut exercitium faciat per uirum capacem illius poteſtatis: ut etiam dicitur in ſimili de exercitio iuriſdictionis ſpiritualis in his quæ concernunt poteſtatem clauium, cuius ius ad abbatem ſeu monaſterium competere poteſt & exercitium fiet per uirum omni poteſtate capacem, extrà de maio. & obedien. dilecta. cum not. ibidem per Hoſtien.

EPITOME.

Collatio de beneficio reſeruato non expreſſa reſeruatione cùm clauſula, dummodo non ſit alteri ius quæſitum, ualet.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, dummodo alteri ius non ſit quæſitum operatur ut licet non expreſſerit reſeruationem impetrans obtinere nihilominus poſſit.*

2 *Interpretatio largè in cõcedentis præiudicium fieri debet.*

DECISIO XXII.

1 VTrùm † ſi Papa conferat uel mandat conferri beneficium reſeruatum non facta mentione in literis de reſeruatione: ſed poſita illa clauſula, ſi nõ fuerit alteri ius quæſitum, ualeat collatio? Quidam tenent quòd
2 non. tamen Rota tenet quòd ſic, ut † largè fiat interpretatio in præiudicium concedentis: & nec Papæ auaritia ſeu cupiditas ualeat imputari, ſi aliquid renuere uidetur. arg. C. de bon. uacan. ſi quando faciut not. per Innoc. de donat. paſtoralis & faciunt ad hoc rationes quas tetigi in dicta decre. licet. de præbend. lib. 6.

DECISIO XXIII.

Similis eſt deciſ. 27. ſuprà de præbend. in antiq.

De Conceſſione præbendæ.

DECISIO I.

Similis eſt deciſ. 21. de conceſ. præbend. in antiquis. Sed ponere tento themate. ſimilis habetur deciſ. num. 14. de reſtit. ſpolia. in antiquis.

SVMMARIA.

1 *Gratia de beneficio ſpectante ad præſentationem, abbatis an extendatur ad beneficium ſpectans ad abbatis præſentationem fiendam de conſenſu alterius?*

DECISIO II.

1 FActa † eſt per dominum Papam gratia alicui de beneficio ſpectantes ad præſentationem talis abbatis. Quæritur nunquid ueniat beneficium ſpectans ad eius præſentationem de conſenſu alterius? Et eſt dicendum quòd ſic. argumen. ne ſede uacan. c. uni. lib. 6. uide quod ſcripſit Ioan. Andr. in c. cùm in illis. de præbend. lib. 6. in nouel. ſuper uerbo, tantum. uerſi. Item mutatis terminis. &c.

EPITOME.

Impetrantium quorum unus ad præſentationem abbatiſſæ & alter ad præſentationem decani expectat uter præferendus ſit in beneficio uacanti ubi conuentum fuerit inter abbatiſſam & decanum de præſentando alternis uicibus prouiſo, ut uacationes adimpletæ per apoſtolicos impetrantes non computarentur in prædictis uiciſſitudinibus ſuis.

DECISIO III.

SVpposita quadam compoſitione legitima per quam quædam abbatiſſa debet conferre uel præſentare quandam eccleſiam uel ad eam in primis duabus uacationibus & in tertia quidam decanus: & poſtea ad ſubſequentes duas primas abbatiſſa: & in ſequenti tertia decanus, & ſic deinceps in perpetuum abbatiſſa quæ erit ibi pro tempore conferret bis & in duabus uacationibus ſeu præſentationibus ſolum decanus poſtea in ſequenti uacatione hoc acto quod uacationes in quibus impetrantes apoſtolici obtinerent dictam eccleſiam authoritate apoſtolica eiſdem abbatiſſæ: & decano in prædictis uiciſſitudinibus conferendi nequaquàm in numero computentur: imò dictis uiciſſitudinibus conferendi utantur ceſſantibus impetrantibus apoſtolicis, perinde ac ſi nullæ aliæ uacationes contigiſſent, contingit quòd poſt dictam compoſitionem in primis duabus uacationibus in quibus abbatiſſa debuit conferre uel præſentare, impetrantes apoſtolici obtinnerunt dictam eccleſiam, & ſic abbatiſſa non potuit conferre: nunc tertiò uacante dicta eccleſia ueniunt duo apoſtolici impetrantes, quorum unus impetrauit ad collationem ſeu præſentationem abbatiſſæ: alter uerò impetrauit ad collationem ſeu præſentationem illius decani prædicti: & quilibet infra tempus debitum acceptat eccleſiam prædictam, & ſibi facit prouideri. Quæritur quis eorum debet eſſe potior? Quidam tenebant quòd ille qui impetrauit ad collationem decani. quia ſecundum ordinem uiciſſitudinis iſta uice tertia debet ſpectare collatio ſeu præſentatio ad decanum, & in præcedentibus duabus ad abbatiſſam ſi nõ ſuperueniſſent apoſtolici impetrantes. licet enim fuiſſet actum in compoſitione quòd apoſtolici impetrantes non deberent conſumere uices: hoc fuit actum merè in fauorem dictorum abbatiſſæ & decani, cùm ceſſarent impetrantes apoſtolici, non autem in fauorem impetrantium. igitur uidetur quòd apoſtolici impetrantes debeant ſeruare ordinem uiciſſitudinis inter ſe: ut ſic impetrantes ad collationem abbatis debeant ſolum in primis duabus uacationibus obtinuerant quibus eis ceſſantibus abbatiſſa cõferret uel præſentaret, & tertia. ſ. in qua conferret uel præſentaret decanus debeant habere impetrantes ad collationem decani uel præſentationem, aliàs uideretur ſequi inconueniens, quod poſſet eſſe quòd impetrantes ad collationem abbatiſſæ ſemper ob-

tinerent

tinerent dictam eccleſiam? & impetrantes ad collatio-
uem decani nunquam poſſent eam obtinere: & ſic ſuis
gratijs fruſtrarentur, quòd iniquum uidetur. Alij uerò &
maior pars tenuerunt quòd imo impetrantes ad colla-
tionem ſeu præſentationem abbatiſſæ ſint potiores: quia
non eſt dubium quod ſecundum tenorem compoſitio-
nis illa uice abbatiſſæ eſſet collatio uel præſentatio, ſi ceſ
ſarent apoſtolici impetrantes. ex quo ſecundum compo-
ſitionem duæ primæ uacationes non conſumpſerant ui-
ciſſitudinem abbatiſſæ. ergo impetrans ad eius collatio-
nē ſeu præſentationē debebit eccleſiā obtinere. Nec ob-
ſtat quod dictū eſt quod dicta clauſula eſt appoſita merè
in fauorē abbatiſſæ & decani. quia licet hoc factum fue-
rit tamen per eam apparet ad quē pertinere debeat colla
tio ſeu præſentatio. ergo cū ad abbatiſsā hac uice pertine
ret, ex quo primæ duæ uacationes propter impetrātes nō
conſumpſerant eius uiciſſitudines: impetrans ad eius col
lationem ſeu præſentationem obtinebit. Nec poteſt dici
quòd impetrantes teneantur ſequi ordinem dictarum ui
ciſſitudinum, quia inferiores non potuerunt arctare Pa-
pam nec eius impetrantes ad illum uiciſſitudinis ordi-
nem. Nec obſtat præfatum inconueniens quòd ſequere-
tur. quia non eſt inconueniens aliquod ſi impetrantes ad
collationem uel præſentationem abbatiſſæ ſemper obti
neant quandiu ad eam pertinere debeat collatio uel præ
ſentatio id eſt quouſque ipſa. ceſſantibus impetrantibus
apoſtolicis bis contulerit. Nam tunc etiam impetrantes
ad collationem uel præſentationem decani ſemper obti-
nebunt quandiu ad decanum ſpectare debebit collatio
uel præſentatio quæ ad decanum ſpectare debebit, do-
nec poſt abbatiſſam ipſe ſolus ſemel contulerit. Et iſtam
opinionem maior pars dominorum ſecuta fuit. pro qua
uidetur facere quod not. Ioan. Andr. in nouella de præb.
cum in illis. ſuper uerbo. uel præſentatione. & in c. ſi de
beneficio. de præb. in cle. pro hoc etiam facit. quia uerba
compoſitionis ſunt repetitiua iuris ſeu poteſtatis confe-
rendi. ergo non obſtantibus uacationibus occupatis per
impetrantes abbatiſſæ eſt reperita poteſtas conferendi.
arg. l. ſi in annos. in prin. ff. quibus modis. uſusfru. amitta.
ig. tur impetrātes ad eius collationē obtinebunt, ex quo
ipſa uirtute repetitionis habet poteſtatē conferēdi, &c.

S U M M A R I A.

1 *Acceptatio & prouiſio facta ante expeditionem litera-
rum valent.*
2 *Executor antequam quis datus fuerit, ſi impetranti proui-
deat an teneat eius proceſſus?*
3 *Executores dantur à Papa vel eius cancellaria quos impe
trans nominauerit ſi modo idonei ſint.*
4 *Iuriſdictio acquiritur ignoranti.*
5 *Executor non dicitur habere iuriſdictionem niſi tempore
præſentationis literarum.*

DECISIO IIII.

a S Ignata [a] † ſupplicatione per Papam de gratia ad colla
1 tionem epiſcopi &c. uel de canonicatu ſub expecta-
tione præbendæ antequàm conficerentur literæ: ua-
cante uno beneficio, uel una præbenda cadente ſub gra-
tia expectans acceptauit, & per quendam decanum tan-
quam executorē ſuum ſibi fecit prouideri. & poſteà etiā
ante confectionem literarum dictarum uel poſt non cu-
ro, Papa contulit illud beneficium ſeu præbendam ſi non
foret in re alteri ius quæſitum. Tandem primus expectās
fecit confici literas ſuper gratia ſua, & in his literis obti-
nuit executorem eundem decanum, qui ſibi prouiderat:
quæ literæ fuerunt confectæ ſub data ſignatæ gratiæ: &
ſic data literarum bene præcedit acceptationem, & pro-
2 uiſionem: Quæritur † an dictæ acceptatio, & prouiſio fa-
ctæ ante confectionem literarum, & ſic antequam ille
executor reuera eſſet datus executor, uel ſciret ſe datum
executorem, cùm nondum ſibi eſſent literæ præſentatæ,
imò nec confectæ, ualuerint: ſic quòd per eas expectanti
fuerit ius quæſitum: & per conſequens ſecundus cui Pa-
pa contulit, ſi non foret alteri ius quæſitum: non ha-
beat ius? Obtinui in palatio per tres inſtantias quòd ua-
luerint acceptatio, & prouiſio, ex quo datam literarum
præcedit: & quia datio executoris eſt potius acceſſoria.
ad gratiam, & eius gratia. ar. de off. deleg. ſi ſuper gratia
ergo potius gratia iam ſatis eſt attendenda. Item faciunt
ad hoc notata per Archi. in proœmio ſexti libri. Item nō
obſtat quòd reuera nondum dati erant executores, quia
3 imò ſaltem deſtinatione, quia † Papa ſeu eius cancellaria
dabit executores quos elegerit, dum tamen aliàs ſint ido
nei. igitur ex quo impetrās iam elegit illū decanū ut ido
neum, ex quo per eum tanquam per executorē ſibi pe-
tijt prouideri: ideò iā ſibi ex deſtinatione Papæ reuera da
tus uidebatur. & quod patet, quia poſteà eum dādo ponit
in executoria datam ſignatæ gratiæ non datam expedi-
tionis ſeu confectionis uel bullationis literæ. & ſic nunc
apparet retro ipſum habuiſſe poteſtatem & iuriſdictio-
4 nem: cum † iuriſdictio acquiratur ignoranti, ut l. cæcus. ff.
5 de iud. aliàs, ſi furioſus. Nec obſtat ſi dicatur † quòd non
habet exercitium niſi à tempore præſentationis litera-
rum. arg. de appel. c. ſuper eo. quia iam ſibi præſentatur
per partem uerbo: & ſcit uel credit per eius aſſertionem
ſe executorem, ex quo pars eum elegit, & ſcit cancella-
ria electum per eum poſitum in literis, & omnia iſta ue-
ra deteguntur poſteà per realem exhibitionem litera-
rum. Contra iſtam opinionem uidetur quòd faciat quod
no. Arch. de off. deleg. ſi is cui. & de procu. is qui.

ADDITIONES.

a Signata. Vide Gomeſ. in præfa. de Reg. non iudi. & iua. for.
ſupp.
b Acceptatio. Fel. in c. cùm te col. penul. uer. fallit. 4 de re-
ſcr. & in c. ſuſcitatus. col. 7. uer. limita ſane partem. co.
Caſſa. dec. 8. fo. 3. uer. non procedit, de reſt. ſpo, & dec. 33.
ſuper reg. cancel.

S U M M A R I A.

1 *Ordinarius an alteri committere poſſit ut recepta reſi-
gnatione certi beneficij alicuius, & illud conferat, cui-
dam alteri.*
2 *Ordinarius eſt minor legato.*
3 *Ordinariorum poteſtas lata eſt ad omnia prohibita de iu
re communi.*
4 *Legatis quare prohibitum eſt commiſſiones facere poſſe alijs
de beneficijs vacantibus per reſignationes.*

DECISIO V.

1 O Rdinarius commiſit † alicui quòd cum Titius uel
let ſuum beneficium ex certis cauſis eum mouenti
bus reſignare, reciperet illius reſignationem ſi cau
ſas ueras & rationabiles reperiret & ea recepta cōferret
illud beneficium cuidam alteri. Quæritur an talis com-
miſſio de iure ualeat: & receptio reſignationis ſi aliàs fue
rit legitima ac collatio in uirtute eiuſdem commiſſionis
ſecutæ? Et quidam magni tenuerunt quòd non per c. con
ſtitutus. de conceſ. præb. cum ibi notatis per doctores, &
per ea quæ notat Inn. in c. ex parte. 1. de off. deleg. quia
per talem conceſſionem aperitur uia ad beneficia uaca-
tura, quòd ſoli Papæ permittitur: ut ibi notatur. & aliàs
fieret contra concilium generale. de conceſ. præb. c. 2. &
hoc repræſētat tex. in §. prohibemus. in c. deliberatione.
de off. leg. lib. 6. ubi hæc prohibentur legato. ergo multò
2 fortius epiſcopo & ordinario, qui † eſt minor legato. &
hanc opinionem ibi tenet Arch. Et idem tenet in c. ſuſce-
ptum. in prin. de reſcri. lib. 6. Et pro hac parte quidam in
diuerſis cauſis tulerūt ſentētias. Sed contra fuit determi
natum

natũm in cauſa Dauid Marci. & in quibuſdam alijs cauſis
in quibus etiam fuit obtẽtum per tres inſtantias & ſentẽ
tias contrarium, ſcilicet quòd ualuerit commiſſio facta
per ordinarium & collatio & receptio reſignationis uir-
tute illus ſecutæ. & hoc propter poteſtatẽ ordinariã, quæ
3 †eſt lata ad omnia nõ prohibita de iure cõmni: nec per ta
lẽ cõmiſſionẽ fit cõtra cõcilium generale: quia cõciliũ ge
nerale prohibet aperiri uiam ad uacatura, ſcilicet gene-
raliter uiã iniquã. per quam ueniret etiam modus uacãdi
per mortẽ. ut cùm generaliter promittitur primũ benefi
ciũ uacaturũ, uel mandatur conferri: ſub qua promiſſio-
ne uel gratia ueniret etiam ſi uacaret per mortẽ: & ideo
nõ ualet: quia ſic poſſet captari mors aliena. ſic loquitur
c. 2. de conceſſio. præb. & c. conſtitutus. & c. ea parte. &
iden nullus tali modo poteſt aperire uiam ad uacatura ge
neraliter, niſi Papa: tamen in caſu noſtro non committi-
tur generaliter poteſtas conferendi quouis modo uacet
beneficium: ſed dumtaxat ſi uacet beneficium per reſi-
gnationem faciendam, ſub quo modo ceſſat ratio conci-
lij generalis, periculum captandæ mortis. Non obſtat c.
deliberatione. §. prohibemus. quia ſpecialis prohibitio
eſt in legato cuius poteſtas reſtringenda fuit. in quo fina
4 lis ratio fuit ne†nimium abſorbeatur poteſtas ordinario-
rum, quòd fieret ſi legati poſſent tales commiſſiones etiã
de beneficijs uacantibus per reſignationem facere: iuriſdi
ctio autẽ ordinaria in qua eſt quæſtio, eſt potius amplian
da. Nec obſtat quòd ille textus reddit rationem ne aperia
tur uia ad uacatura contra concilium generale. quia in ea
ratione reddenda errauerunt compilatores dictaminis li.
6. ut audiui recitari per quendam aduocatum qui hoc au
dierat à quodam de compilatoribus. nam reuera ut præ
dictum eſt tunc demum fieret contra concilium generale
cum generaliter uia aperiretur, & taliter quòd eſſet peri
culum captandæ mortis alienæ quòd non eſt in caſu il-
lius. §. nec in caſu præmiſſo ubi cõmiſſio reſtringitur ad
uacationem per ſolum reſignationem contingere deben
tem, quare non ob. &c.

S V M M A R I A.

1 *Expectans an excludatur a proviſo per ordinarium infra menſem ad acceptandum datum de beneficio cadente ſub eius gratia?*
2 *Papa ubi manum appoſuit, videtur totum negotium ad ſe advocare, & ſic manus cuiuſcunque inferioris ligare: ſi hoc expreſſerit, & nu. 3.*
4 *Papa an mandando ſimpliciter provideri, vel aliàs diſponi de certo beneficio vacanti videatur manũ apponere?*
5 *Papa per ſolum mandatum de beneficio vacaturo non præſumitur velle incontinenti ligare manus inferioru neque beneficium aliquod afficere. & nu. 6.*
7 *Gratia ubi ſit de incerto vacaturo additur decretum incertum, quod demum ligat, cùm deductum fuerit ad certitudinem per acceptationem.*
8 *Menſis appoſitio ante acceptationem ligat manus inferiorum.*

D E C I S I O   VI.

1 INfra†menſem expectantis, & ante ipſius acceptatio-
nem ordinarius de facto contulit cuidam beneficium
uacans & cadẽs in gratia expectantis: & ad illius cui or
dinarius contulit, ſupplicationem, Papa mandauit certis
iudicibus, quòd illam collationem ordinariam authori-
tate apoſtolica confirmarent, ſi à die datæ literarum hu-
iuſmodi, non eſſet alteri ius quæſitum, tãdem ante confir
mationem per eoſdem iudices factam expectans accepta
uit infra menſem, & ſibi obtinuit prouideri: poſteà uerò
dicti iudices ad collationem ordinariam confirmauerũt.
Quæritur an talis confirmatio teneat: uel adiectus expe-
ctans cui ante confirmationem extiterat prouiſum, poſt
mandatum de confirmãdo à Papa emanatum ſit potior,
& ſibi ante confirmationẽ fuerit ius quæſitum? Et uide-
tur quòd confirmatio teneat: & quòd prouiſio facta expe
ctanti poſtquam Papa appoſuit manum mandando cõfir
2 mari collationẽ ordinarij nõ tenuerit. quia†per talem mã
nus appoſitionem totum negotium ad ſe uidetur aduo-
caſſe: & ſic executorũ expectan. & cuiuſcũque inferioris
manus fuerunt ligatæ. ar. c. ut noſtrum. de app. & de uſſ.
3 leg. c. licet. In† oppoſitum uidetur quòd non ligentur ma
nus cuiuſcunque poteſtatem habentis conferendi quò
minus prouiſio per eum facta teneat & ualeat per decre.
quia cunctis. §. ex parte. uer. non ſic. & uer. ſimpliciter. de
conceſ. præb. lib. 6. niſi Papa expreſsè beneficium ſuæ di-
ſpoſitioni reſeruaſſet: uel decretũ in tali mãdato ſubiũxiſ
ſet: uel aliàs expreſsè uolũtatem ſuam inſinuaſſent tales
iudices quibus mandabatur reſeruando beneficium ſuæ
diſpoſitioni uel interdicendo: ut ibidem cum ibi notatis
per Archid. in uerſic. ſimpliciter. ſuper uerbo exprimat-
tur. & ſuper uerbo, inſinuerur. & in eo. ti. ſi ſoli. & facit de
præb. dilectus ſi. intellectus qui ita concor. cum c. inter
cætera. in eo. ti. Et ſic reſpõderi poteſt rationes in oppoſi-
tum, quia Papa non aliter uidetur ad ſe aduocare nego-
tiũ nec manũ apponere niſi exprimat, quòd nullus alius
poſſit diſponere: puta reſeruãdo uel decernendo per præ
4 miſſa niſi† uelles tenẽdo primã partem dicere quod imò
mandãdo ſimpliter prouideri uel alias diſponi de certo
beneficio uacanti uideatur manũ apponere etiam ſi aliàs
nõ reſeruat uel decernat. & reſpõderi poſſet ad iura pro-
ximè in oppoſitũ allegata, quia omnia loquuntur ubi Pa
pa mãdat prouideri de beneficio uacaturo ubi non eſt ue
5 riſimile quòd† per ſolũ mãdatum incontinenti uelit ma-
nus inferioris ligare, nec aliquod beneficiũ afficere etiã ſi
de beneficio certo uacaturo hoc mandet. puta ſi illud
nominando uel primo uacaturo, ſed nõ bene uideo ratio
nẽ diuerſitatis quare nõ ſit idẽ in uacãtibus quòd in uaca
turo cùm euenit caſus uacationis, quia eadem eſt ratio,
quare ſecundã partẽ de iure credo ueriorem: & ſic proui
ſio expectantis erit potior, & cõfirmatio non ualebit ex
quo prius expectãti fuerat ius quæſitum. Audiui tamen
6 †quòd in cãcellaria per ſolã manus appoſitionẽ Papæ eo
quòd ſignat ſupplicationem ſiue prouideãt ſiue mandet
prouideri, uel aliàs diſpoſuit de uacanti uel etiam uaca-
turo certo: adeò uult affectum beneficium & clauſas ma
nus inferioris, quòd ſemper daret reſeruationẽ cũ decre-
to de die datæ ſignationis factæ per Papam, & tunc per il
las clauſulas reſeruationis & decreti, negotium eſſet pla
7 num & clarum. ueruntamen cum † gratia ſit de incerto
uacaturo ut puta, quòd duxerit acceptandum. dat decre
tum incertum. & ſuper incerto quod demum ligat cùm
deductum fuerit ad certitudinem per acceptationem.
8 iuxta decr. dudum. de præb. li. 6. §. cõſiderantes. niſi† ap-
poneret certum tempus: puta menſem: quia tunc infra
tempus etiam ante acceptationem ligaret manus alio-
rum, ut menſis appoſitio aliquid operaretur ut in cle.
cùm ei quem. de conceſſio præb.

S V M M A R I A.

1 *Acceptatio facta ante purificationem gratia valet ſi infra menſem poſtea purificetur & verbo vel facto removetur.*
2 *Acceptatio beneficij non eſt niſi quædam declaratio.*
3 *Acceptatio facta ante eventum conditionis an valeat in eventum conditionis.*
4 *Libertatis datio facta pendente optione eius cui legata eſt ſervorum optio valet in eventum quo ille non optetur.*
5 *Conditio quæ apponitur in literis pauperum potius dirigitur ad proviſionem & eius effectum quam ad acceptationem.*

6 *Petitio*

6 *Petitio poſſeſſionis bonorum ſecundum tabulas factas ante euentum conditionis ualet in euentum.*
7 *Debitum non dicitur ante euentum conditionis: ſed ſpes in debitum iri.*
8 *Acceptatio nō debet eſſe fortioris efficacia quàm prouiſio.*
9 *Prouiſio tribuit ius in re.*
10 *Acceptatio tribuit ius ad rem.*
11 *Prouiſio facta ante purificat. onem gratia an teneat?*
12 *Papa ubi ſtudioſè aliquid mandat: tunc ordo literæ eſt ſeruandus.*

DECISIO VII.

1 AN † acceptatio pauperis facta de beneficio uacante
ſi de inte ſibi debeatur ante purificationem poſteà
factam infra mēſem ualeat abſque eo quòd iterum
2 nouiter acceptet? Et uidetur quòd ualet. quia † non eſt ni
ſi declaratio uoluntatis: & ideo cùm eam non mutauerit
& perſiſtat in eadem, ſibi ſufficiat: dum tamen infra men
ſem purificetur conditio. pro hoc bene facit decre. quia
cunctis. §. penul. ad fi. & c. ne captandæ. de conceſ. præb.
lib. 6. ubi hodie alia forma eſt propter adiectionē menſis
antequàm uacet quis ſecundum formam illam poteſt ac
ceptare primum uacaturum & ex cauſa ſecundum uel
ulteriorem: & tamen ante uacationem poterat dici gra-
tia eius cōditionalis, ſcilicet ſi eo uiuo uacaret beneficiū.
arg. l. hæres meus. ſecundo reſponſo. ff. de cōditio. & de-
3 monſtratio. Et ſicut † ibi ante euentum conditionis facta
acceptatio ualet in euentum conditionis: ergo ſic & hic.
4 pro hoc ff. de optio. leg. l. ſi cùm optio. uel † datio liber-
tatis facta pendente optione eius cui legata erat ſeruorū
optio ualet in euentū quo ille nō optetur. Nec eſt opus
quòd renouetur datio libertatis. per eundem modū fa-
cit l. legatarius. §. fi. ff. de lega. 1. cum concordantiis ſuis.
5 Item † conditio quæ apponitur in literis pauperum po-
tius dirigitur ad prouiſionem & eius effectum quam ad
acceptationē. Item pro hoc bene facit de ſecund. tab. l.
6 2. §. ſi ſub conditione. ubi † petitio poſſeſſionis bonorum
ſecundum tabulas. factas ante euentum ualet in euentū
pro hoc bene facit ff. de teſta. mili. in fraudem. §. teſtamē
tū ff. de le. 3. l. 1. §. ſi filius. ubi ſi dubitauerit uoluntas. ff. de
officio proconſul. & leg. l. obſeruare. §. fi. uer. ſed ſi ante.
& ff. de nouatio quoties. §. 1. & ff. de ſolutio. ſub cōditio
ne. In oppoſitū uidetur quòd imò non ualeat ante puri
ficatam gratiam, niſi poſteà renouetur uerbo uel ſigno,
uel facto ex quo poſteà apparet de eius animo. argu. ad
hoc. de optio. lega. l. optione. & de lega. 1. Iulianus. & ff.
quo. legato. l. 1. §. quod ait prætor. & ff. ad Trebellia. l. ſed
ſi autem. ibi cū dicit. Si ratā habeat. à contrario ſenſu. pro
hoc de ſecundum tabul. l. qui liberum. §. teſtamentū. uer.
planè. & ff. de teſta. mili. l. tribunus. pro hac parte uidetur
textus ff. de acquirēda hæredita. l. is poteſt. & l. ſi quis ex-
traneus. in prin. & l. hæres inſtitutus. & ff. rem rat. habe.
l. bonorum. & pro hoc etiam bene facit. quia acceptatio
facta eſt per uerbum præſentis temporis, ſi de iure ſibi
debeatur: & conſtat quod ante purificationem ſibi de iu
7 re non debeatur: cùm † ante euentum conditionis non
ſit debitum, ſed ſpes in debitum iri. arg. l. cedere diem. ff.
de uerborum ſignifica. inſtit. de uerborum obligationi. §.
8 ex conditionali. Item nō † debet eſſe maioris efficaciæ ac
ceptatio quā prouiſio quod patet, imò prouiſio debet eſ
9 ſe fortioris efficaciæ: cū per † eā tribuatur ius in re, & † per
10 acceptationē nō, ſed ad rē: ut in c. ſi tibi. de præb. & per
Archidiaconū & eodē ti. c. quodā. & de cōceſſio. præ. c.
11 ſi. li. 6. Cōſtat autē † quòd prouiſio facta ante purificatio
nē gratiæ non ualeret: quia eſſet facta contra ordinē lite
ræ & mentem Papæ, qui ſtudioſè primò ponit de purifi-
catione conditionis, & demū de prouiſione. igitur, &c.
argumen. eorum quæ habentur de reſcrip. cum dilecta.
12 tum ibi notatis per Compoſtella. ibi not. quod † quan-
do Papa mandat aliquid ſtudioſè, quòd tunc ordo lite-
ræ ſeruandus eſt.

SUMMARIA.

1 *Impetrans ſecundus in data habens clauſul. anteferri an præferatur primo in data qui acceptauit prius. licet ſibi non fecerit prouideri?*
2 *Clauſul. anteferri, an ſit extendenda contra primos in data qui acceptauerunt ante confeſſionem gratia ſecundo impetranti facta?*
3 *Papa non præſumitur de facili tollere ius ad rem alteri quæſitum.*
4 *Ius ad rem tollitur quando de ipſo mentio fit. aliàs non.*
5 *Clau. anteferri, quomodo intelligitur effectus ſuos operari.*

DECISIO VIII.

1 VNus † Innocentius ſeu qui obtinuit gratiam ab Inn.
de canonicatu ſub expectatione præbendæ in una
eccleſia: uiuo uel mortuo Inn. non curo uacāte qua
dam præbenda infra tempus debitum eam acceptauit:
2 ſed ſibi non fecit prouideri[a] tandē unus qui impetraue
rat poſt obitū Innocētii ab Vrbano Papa ſucceſſore ſuo
in cōſimili forma canonicatum in eccleſia ſub expecta
tione præbēdæ habebat tamē in gratia ſua clauſulam, an
teferri. eadē præbendā infra mēſem à data gratiæ ſuæ ac
ceptauit, quæritur quis eorum ſit potior? Maior pars te-
2 nebat quòd ſecundus Vrbaninus, qui † habebat clauſu
lā, anteferri. non obſtante acceptatione primi facta ante
gratiā ſecūdi, ex quo ſibi non fuerat prouiſum. Et aliàs
allegabāt textū in c. quodā. de præb. li. 6. ubi propter clau
ſulā, anteferri. poſitā in literis ſecūdi fuit impeditus pri-
mus, quia prouiſio ſibi facta non ualuit obſtante decre-
to literarū ſecundi: & tamē primus habebat ius ad præ-
bendā antequā ſecundus haberet gratiam: quia ſibi de-
bebatur præbēda primò uacatura. Nam ibi primus nec
ſecundus nō habebāt beneficiū acceptandi quod appa-
ret, & ſic afficiebatur præbenda acceptata. iuxta decre. ſi
poſtquā. in ſi. eo. ti. qua quidem præbendæ affectione nō
obſtante ſecundi gratia propter clauſulam, anteferri. im
pediuit ibi primum. Itē etiā hoc dicebant propter clau
ſulā illam appoſitam in literis ſecundi nō obſtan. ſi aliqui
apoſtolica uel alia quauis authoritate in eadem eccleſia
ſint recepti &c. ſeu ſi ſuper prouiſionibus ſibi faciēdis de
canonicatibus & præbēdis in dicta eccleſia ſpeciales uel
de beneficiis eccleſiaſticis etiam generales dictæ ſedis
uel legatorū eius literas impetrauerint, etiam ſi per eas
ad inhibitionem reſeruationem & decretum uel aliàs
quomodolibet ſit proceſſum, ergò etiam ſi ad accepta-
tionē. Et per illam clauſulam Papa uidetur noluiſſe an-
teferri ſecundum, etiā ſi primus Innocentianus acce-
ptaſſet. & pro opinione prædicta eſt expreſsè Io. An. in
nouel. extra de reſcript. c. cauſā. ſuper gl. Io. in ſi. Tamē e-
go & duo alii ſuſtinebamus quòd primus eſſet potior,
ex quo acceptauerat antequàm ſecūdo fieret gratia: cum
clauſula, anteferri. nō ſit extēdēda cōtra primos qui acce
3 ptaſſent ante gratiam ſuam: quia † nō eſt ueriſimile Papā
ius eorū ita ad rē ſibi appropriatā ſicut appropriantur per
acceptationē uoluiſſe tollere, niſi expreſſam de hoc fe
cerit mentionē. Et pro hoc c. ſi. de conceſ. præb. li. 6. ubi
4 per † reuocatoriā, ideo tollitur ius ad rē, quia de hoc ibi
fiebat mētio, aliàs non tolleretur. pro hoc c. ex parte. de
offi. deleg. de præben. cum I. Magalon. Nec obſtat c. quo
dam. cùm ibi tempore gratiæ ſecundi præbenda nondū
uacabat: & ſic certa præbenda tunc determinata non e-
rat affecta pro primo, nec ad eam ius ad rem acquiſitū
hic in caſu noſtro ante gratiam Vrbani factam ſecundo
cū clauſula, anteferri. iam uacabat præbenda per primū
acceptata. & ideo ſpecialiter & determinatè affecta, &
ad eam primo fuerat ius quæſitū nō obſtante prædicta
5 clauſula, uel aliàs quomodolibet ſit proceſſum. quia † in-
telligitur per executores nō per partem ſeu impetrantē

certam præben dam nacantem acceptantem: & ideo illa clauſula debet ſortiti uires ſuas in beneficiis nunc uacaturis: uel ſi nunc uacant, quæ tamen nondum fuerunt acceptata, nec per acceptationem alteri quodammodo appropriata.

ADDITIO.

a Staphil. de liter. grat. & iuſt. fol. 31, uer. circa hanc formã.

EPITOME.

Articuli concernentes petitorium producti ex parte rei per ordinarium ſecundo loco prouiſi an ſint admittendi contra apoſtolicum expectantem agentem ſuſpenſo petitorio reſtitutorio, qui primo receptus fuit ſub conditione ad poſſeſsionem: ſi ſibi deberetur?

SVMMARIA.

1 *Apoſtolicus receptus ad poſſeſſionem ſub conditione ſi ſibi debeatur, & non aliàs, pure receptus cenſetur.*

2 *Poſſeſſio & acceptatio poſſunt acquiri ſub conditione, qua deficiente nihil acquiritur.*

3 *Conditio quæ inhæret actui & eſt de ſubſtantia & natura eius, non ſuſpendit acquiſitionem poſſeſſionis.*

DECISIO IX.

1 QVidam † expectans apoſtolicus acceptauit præbendam, & fecit ſibi prouideri, & in poſſeſsionẽ induci. & prouiſus inductus & ad rem receptus fuit ſub conditione, ſi de iure ſibi deberetur, & ſaluo iure cuiuſlibet alterius, & nõ aliàs. Poſtea quidam ordinarius etiã eodem modo receptus fuit & in poſſeſsionem inductus. Primus reputans ſe ſpoliatum agit poſſeſsorio petens ſe reſtitui, & ſuſpendit petitorium. ſecũdus ordinarius qui poſsidet dat de iure ſoo & non de iure primi dicitur per apoſtolicum ſibi quòd non poteſt, nec eius articuli eſſent admittendi obſtante ſuſpenſione petitorii, quia illi articuli concernunt petitorium. ordinarius reſpondet quòd imò poteſt: & quòd eius articuli ſunt admittendi, ex quo ipſe apoſtolicus non habuit poſſeſsionem purè, ſed ſub conditione, ſi de iure ſibi deberetur, & ſalno iure alterius: & ideo ceſſante illa conditione non poſſedit: & ideo eius articuli concernentes petitorium, per quos detegetur non ius quæſitum: & per conſequens ipſum non habuiſſe poſſeſsionem deficiente conditione ſub qua eã adeptus fuit. cum ſint excluſorii poſſeſſorii per eum intentati, ſunt admittendi. Sed nunquid bene dicat ordina-
2 rius? Videtur dicendum quòd ſic, quia † poſſeſsio traditio & acceptatio poſſunt acquiri & fieri ſub conditione: ut ff. de acqui. poſſeſ. qui abſenti. extrà de reſti. ſpoli. olim qua deficiente nihil acquiritur ex tali actu conditionali: ut ibi. pro hoc benefaciũt notata per Io. And. in nouel. in c. 1. de electione lib. 6. ſuper text. in magna gloſa, quæ eſt ſuper uerbo, electio. & eſt penultima. Sed potius uidetur
3 dicendum contrà. quia dicta † conditio inhærebat actui, & erat de ſubſtantia & natura ſua: & ideò non uidetur quòd ſuſpendat acquiſitionem poſſeſsionis. arg. l. conditiones quæ extrinſecus. ff. de conditio. & demonſt. & ff. de lon. tempo. præſcript. l. 3. cum concord. licet in euentum reſoluatur.

DECISIO X.

Similis eſt dec. 49. de conceſ. præb. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Clauſu. anteferri. eſt præſeruatiua gratiæ alterius concurrentis.*

2 *Canonico eccleſia tenetur reſpondere de diſtributionibus quotidianis.*

3 *Collator habet prouidere de præbẽda recepta in canonia.*

4 *Litera impetrata per aliquem non habentes clau. non obſtant. quòd pro alio ſcripſerimus. non præiudicant recepto in canonicum ſub expectatione præbendæ.*

5 *Receptio ſola in canonicum quæ eſt poſſibilis ſortiri effectum eſt impeditiua ſecundarum literarum.*

6 *Initium & originalis cauſa attenditur.*

7 *Surrogatum in locum alterius eius naturam ſortitur.*

8 *Præbenda eſt acceſſio canonicatus non contra.*

9 *Canonicatus habet ſe ad præbendam, ſicut mater ad filiã.*

10 *Præbenda oritur ex canonia, ſicut ex matre filia.*

11 *Canonia parit præbendam, ſicut obligatio actionem.*

12 *Clauſu. anteferri. habet præſeruare gratiam concurrentem.*

13 *Decretum Papæ de non prouidendo niſi uni, ſi reperiatur appoſitum in gratiis æqualibus factis diuerſis, an ad ſolam prouiſionem præbendarum reſtringatur, & non canonicatuum.*

14 *Iura ſunt potius concordanda quàm quòd unum aliud tollat uel corrigat.*

15 *Declaratoria uerba de non prouidendo niſi uni, in dubio intelligenda ſunt cum effectu: ſcilicet de prouiſione effectuali.*

16 *Canonicus ſupernumerarius etiam de mandato Papæ receptus non habet diſtributiones quotidianas.*

DECISIO XI.

1 PApa † Innocentius ſextus fecit gratiam primo anno pontificatus ſui. 9. Kalendas Februarii Regi Franciæ quòd poſſet nominare. 60. perſonas idoneas in 60. eccleſiis regni ſui mandando certis executoribus quòd illis per eum nominandis ſtatim conferrent in illis eccleſiis canonicatus, & ſtatim reſeruarent præbendas uacantes uel uacaturas, quas illi per ſe uel alios infra menſem ducerent acceptandas, de quibus ſibi poſtea prouiderẽt: & quòd gratia eis prodeſſet acſi à datis huiuſmodi gratiæ factæ Regi ipſemet Papa eis canonicatus contuliſſet, & præbendas huiuſmodi reſeruaſſet, & cum aliis non obſtantibus & clauſulis conſuetis apponi in gratiis impetrantium, quibus Papa ſtatim cõfert canonicatus. Item ſub eadem data conſimilem gratiam fecit dominæ Reginæ Franciæ & Nauarræ uiduæ de uiginti perſonis per eã in uiginti eccleſiis dicti regni nominandis. Item conſimilem reginæ Ioannæ uxori regis de aliis uiginti perſonis. Item conſimilem gratiam fecit regi Nauarræ de aliis uiginti perſonis in eodem regno Franciæ nominandis & ſub eadẽ data. Poſteà eodem anno primo Kalendas Aprilis Papa ampliauit gratiam regi Franciæ de aliis quadraginta perſonis per eum nominandis ſub his uerbis. Nos igitur eiuſdem regis quantum cum Deo poſſumus precibus inclinati præfatis ſexaginta perſonis quadraginta adiicimus fraternitati ueſtræ ſcilicet executoribus per apoſtolica ſcripta mandamus, &c. mandato ut in primis literis de ſexaginta & ſub eadem forma & cũ eiſdẽ clauſulis & nõ obſtan. excepto quòd hæc ſecũda gratia de quadraginta fuit reſtricta ad duas prouincias duntaxat, ſcilicet Senonẽſem & Remẽſem infra quas poteſt rex in quadraginta eccleſiis nominare. Poſtea idem Papa de anno quarto pontificatus ſui conceſsit quòd omnes & ſinguli per ipſum Franciæ regẽ in eiſdẽ eccleſiis uſque ad prætaxatũ numerum in primis literis ſcilicet de ſexaginta perſonis ſibi conceſsis uigore ipſarũ literarum aliàs nominatis & impoſterum nominandis in aſſecutione canonicatuum collatorum in eis ac præbẽdarum acceptatarũ per eos ac procuratores ſuos in eiſdem eccleſiis iuxta formã

literarum

literarum ſuarum aliis quibuſcunque per regem Nauarræ & Reginas aut aliquẽ ipſorum eiſdem eccleſiis prius etiam nominatis: dummodo non eſſet eis in eiſdem canonicatibus & præbendis tempore datæ literarum declarationis uel conceſsionis huiuſmodi iure, ſpecialiter ius quæſitum quibuſcunque conſtitutionibus apoſtolicis & aliis contrariis nequaquã obſtan. præferrentur. Poſtremò idẽ Papa põtificatus ſui anno ſexto declarauit quòd ſuæ intentionis extitit & extabat, quòd in nulla ipſarum eccleſiarum poſſet uigore dictarum literarũ ſcilicet primarum ſub eadem data regi Franciæ & reginis & regi Nauarræ conceſſarum niſi uni perſonæ duntaxat aliquatenus prouideri decernendo irritũ &c. ſi ſecus ſuper his &c. eſſet hactenus contingeret in poſterũ attentari. His ſuppoſitis contigit in facto quod uirtute primarũ literarum de lx. perſonis rex Franciæ nominauit quendã Matthæũ Gneriti in eccleſia Pariſiẽſi an. 54. 25. Februarii cui præmiſſa examinatione fuit per executorem deputatum in gratia regis prouiſum de canonicatu & reſeruata præbenda uacatura quam duceret acceptandã, & receptus in canonicum per capitulum & in fratrem ſtallo in choro & loco in capitulo ſibi aſsignatis & ille Matthæus poſteà uacante quadam præbenda per obitum cuiuſdam Dionyſij, reſeruata tamen acceptauit eam ignorãs reſeruationem, & de ea ſibi obtinuit prouideri & in pacificã poſſeſsionem induci: ueruntamen cùm cognouit eã reſeruatã rex ſupplicauit Papæ pro eo narrando de præmiſſa reſeruatione per eum uirtute gratiæ de eo factæ & de prouiſione canonicatus receptione acceptationis & prouiſione ac in poſſeſsionem inductione præbend. prædictis ſubſecutis quòd de illa præbenda ſibi prouideret, Papa uerò regis contemplatione ac præmiſſorum & meritorum ſuorũ intuitu narrata reſeruatione, & quomodo ea obſtan. & eius decreto acceptatio illius præbendæ & prouiſio ſubſecuta uiribus nõ ſubſiſtat: & quòd nullus ea uice præter ipſum de illa præbẽda potuerat diſponere, contulit ſibi illã præbendã tanquã reſeruatam non conferẽdo aliàs ſibi de nouo canonicatum. Regina uerò Franciæ uirtute ſuæ gratiæ anteà de anno 53. 25. Iulii in eadẽ eccleſia Pariſien. nominauit quendam Aegidium de tranſlato cui etiam erat prouiſum de canonicatu per executorẽ & reſeruata pro eo uacatura præbenda &c. & receptus per capitulum. Sed quia tempore quo rex nominauit Matthæum prædictum dicto Aegidio non erat in aliqua præbenda ius quæſitum, ipſe Matthæus nominatus per regem erat dicto Aegidio præferendus propter gratiam prædictam, nominatis nominandis per regem cæteris præferẽdis. Item etiam idem rex Frãciæ de anno prædicto 53. & 23. Februarii nominauerat uirtute ſuæ gratiæ ampliatiuè ſcilicet de. 40. perſonis in eadem eccleſia Pariſienſi quendam Raynaldum in Raigaeo cui etiam per executores fuit prouiſum de canonicatu & ad illum recepta & reſeruata pro eo uacatura præbenda. Tandem de anno 58. uacante præbenda una per mortem cuiuſdã D. de cural. infra menſem tam dictus Aegidius nominatus per reginam quàm etiam dominus Raynaldus uirtute ſuæ gratiæ de 60. perſonis nominatus per Regem eam acceptauerunt, & de ea ſibi prouideri obtinuerunt, & ad eam ſimul ſunt recepti per capitulum cum proteſtationibus conſuetis. Quæritur quis eorũ ſit potior. Fuit coram me diſceptatum in tertia inſtantia: quia pro Raynaldo fuerat lata una ſententia in partibus, & hic in curia fuit reuocata & lata alia pro: Aegidio & cauſa uertebatur coram me: in tertia. dicebatur pro parte Raynaldi quòd ipſe erat potior: quia licet Aegidius & gratia Reginæ uirtute cuius fuit nominatus præcederet eũ in data, qui fuit nominatus per Regem uirtute gratiæ ſecundæ conceſſæ Regi de 40. ſub poſteriori data: tamen nominatio Aegidii facta per Reginam, nec prouiſio de canonicatu ſibi facta, nec inde ſubſecuta ualebant nec ualere poterant, quia Rex nominauerat Matthæum uirtute primæ gratiæ concurrentis cum gratia Reginæ in data. & quia tunc nondum erat ius quæſitũ Aegidio nominato per Reginam in præbenda Matthæus ſibi præferri debuit propter gratiam factam Regi, quòd nominati per eum præferentur. & quia declaratoria ſequens per quam Papa declarauit quòd non poſſet prouideri niſi uni: habuit decretum decernẽs irritum, &c. apparet quòd quicquid factum fieret per Reginam uel executorem gratiæ ſuæ de Aegidio fuit nullum ſeu irritũ & inane, quantum ad canonicatum & præbendam in eccleſia Pariſienſi quia Rex nominauit Matthæum. nominatio enim Regis facta de Matthæo & prouiſio canonicatus ſibi facta & eius receptio fuerunt ab initio ualidæ & potuerunt habere effectum quò ad aſſecutionem præbendæ, imò & habuerunt ſicut & infrà dicetur. igitur ſtatim decretum prædictum appoſitum ſuper declaratoria prædicta de nõ prouidendo niſi uni, ſortitum fuit effectum & uires ſuas. igitur nominatio & prouiſio facta de Aegidio & ſibi in eccleſia Pariſienſi ubi Rex nominauit non ualuerunt obſtante decreto etiã ſi poſteà deſierint poſſe habere effectũ quò ad præbẽdã, puta quia Matthæus aliundè eam aſſequeretur, & non uirtute nominationis Regiæ, uel puta quia renũtiaſſet nominationi & gratiæ ſuæ. Sufficit enim ad rumpendum ſeu tollẽdum uel impediendũ nominationẽ Reginæ & inde ſecuta, quòd nominatio Matthæi ab initio fuit ualida & prouiſio de canonicatu ſibi facta & eius receptio potuerit ſortiri effectum quò ad præbendã etiam ſi poſteà deduceretur ad caſum quo non poſſet. inſtitut. quib. mod. teſtamen. infir me. § poſteriore. ff. de iniuſt. rupt. & irrito teſtamẽt. l. 1. & 3. §. ex his uerbis. uerſicu. ſed & ſi conſtante. ff. de hæredibus inſtituend. l. pater filio. Ad idem ff. de teſtamen. mil. codicillis. §. fi. Et pro hac parte quòd decretũ appoſitũ ſuper præmiſſa declaratoria coniunctim cũ gratia per quã nominatus per Regẽ præferri debuit habeat uires & impediat nominationẽ Reginæ, & liget manus executoris eius ex quo Rex nominauit, & eius nominato fuit prouiſũ de canonicatu quæ prouiſio ab initio fuit ualida, & effectũ ſortiri potuit quò ad præbendã etiã ſi poſteà deducatur ad caſum in quo nõ poſſet uideri caſus. in c. quodã de præb. li. 6. Ex quo, o. nominauit Rex, & eius nominato fuit prouiſũ de canonicatu, & ille habuit prælationis prærogatiuam propter gratiã de nominatis per Regem præferendis, uidetur quòd nominatus per Reginam quæ concurrebat in gratia cũ Rege penitus careat impetratione propter declaratoriam, de non prouidẽdo niſi uni, & eius decretum. argumento c. duobus. extrà de reſcriptis lib. 6. in fin. ubi dicit. Qui electo alius omninò careat impetratione. quæ clauſula ſecũdum gl. etiã refertur ad primum & ſecundũ dictum illius c. duobus. maximè quia declaratoria prædicta habet uerba multum generalia, imò uniuerſalia ſeu uniuerſalibus æquipollentia. uidelicet quòd in nulla eccleſiarum ipſarũ eorũ niſi uni perſonæ dũtaxat, aliquatenus ualeat prouideri, quæ æquipollet huic. nullatenus. igitur uidetur negare nedũ prouiſionem præbendæ imò & prouiſionẽ canonicatus, ut omnia negent. quia qui omne uel nihil dicit nihil &c. & plus negat negatio &c. ut ff. de reb. dubiis. l. ſi is qui ducẽta. §. utrũ. & l. hoc genus. ff. de cõdit. & demõſtrat. maximè quia in narratione facta in illa declaratoria Papa narrando de gratiis prædictis Regibus & Reginis conceſsis, dixit & narrauerat principaliter de prouiſione canonicatuum quo modo mandauerat executoribus quòd nominatis per eos in ſingulis eccleſiis de canonicatibus prouiderẽt: & præbẽdas uacantes uel uacaturas quas ibi ducerent acceptãdas, reſeruarent, de quib. eis poſteà prouiderẽt &c. Et poſteà concludit quo modo ſuæ intentionis fuit & erat quòd niſi uni in nulla eccleſiarum poſſet aliquatenus prouideri igitur bene

apparet quòd Papa hoc intellexit etiam de prouiſione
canonicatus, de qua principaliter narrauerat & executo
ribus mãdauerat: præſertim propter rationẽ propter quã
dicit ſe huiuſmodi intentionis fuiſſe: ſcilicet ne eccleſiæ
grauarentur. Conſtat enim quòd per ſolam prouiſionem
canonicatus quæ ab initio eſt utilis, eccleſia ſeu collator
2 præbendæ eſt grauatus. Eccleſia† enim uidetur grauata,
quia tali canonico habet de quotidianis diſtributioni-
bus reſpondere iuxta not. per Inno. & Compoſt. in c. cũ
M. Ferrarien. de conſtit. etiam collator eſt grauatus: quia
3 † neceſſè habet ſibi reſpondere & prouidere de præben
da: ut de præbend. relatum. & c. dilectus. melius. eod. tit.
4 ſi clericus. lib. 6. pro tanto† ſi receptus eſt aliquis in cano
nicum ſub expectatione præbendæ non ualent literæ im
petratæ per aliquem alium ſine clauſula non obſtã. quòd
pro alio ſcripſerimus. quia per primam receptionem ad
ſolum canonicatum, licet adhuc non habuerit præben-
dam, eccleſia reputatur grauata ſeu collator: hoc ſolo in-
ſpectu quod eſt ſibi obligata ad prouidendum de præbẽ
da uacatura, uel de qua ſe offerret facultas: licet multa
poſſint contingere interim propter quæ illa obligatio
5 non ſortiretur effectum, ſed ad minus† ſola receptio quæ
eſt poſſibilis ſortiri effectum eſt impeditiua ſecundarũ li
terarũ: ut not. Hoſtien. de reſcrip. mandarũ. & recitat Io.
And. in dict. c. duobus. in ſi primæ gl. igitur &c. Hæc ſola
nominatio Regis facta Matthæo & prouiſio de canoni-
catu & eius receptio inde ſecutæ uirtute prædictæ decla
ratoriæ & eius decreti, impediant & nominationem Re-
ginæ, & inde ſecuta, ex quo nominatio per regẽ gaudent
prærogatiua prælationis. Item etiam conſtat quod nomi
natio Regis facta de Matthæo & eius prouiſio & rece-
ptio ad canonicatum fuit ſortita effectum, etiam quò ad
præbendam: quia ut præmiſi in themate quæſtionis, Mat
thæus præbendam Dionſii acceptauit: & de ea ſibi obti-
nuit prouideri, & in eius pacificam poſſeſsionem induci
& quamuis illa fuiſſet reſeruata, Papa cũ narratione præ
miſſa abſque noua prouiſione de canonicatu quaſi inni
tens primæ prouiſioni uirtute nominationis regiæ ſibi
factæ de canonicatu & contemplatione ſeu intuitu præ-
miſſorum de illa præbenda ſibi prouidit, quaſi potius uo
lens exequi & perficere nominationem Regis & recea
ptionem ſeu prouiſionem de canonicatu in uirtute illius
nominationis ſubſequent. quam nouã facere. igitur illa
prouiſio præbendæ potius debet attribui nominationi
regiæ & prouiſioni uirtute eius gratiæ de canonicatu fa
ctæ quã nouæ gratiæ Papæ, ex quo cõtẽplatione primæ
gratiæ regiæ & inde ſecutorũ Papa prouidit de illa præ-
benda reſeruata, & quaſi gratia perfectione & executio-
ne illius. argumen. ff. de noua. l. cùm enim. extrà de reſcri
pt. conſtitutus. faciunt iura communia de legat. 1. l. ſed ſi
plures. §. in arrogato. cum concord. de dote prælo. cùm
quis. nerſi. ſi nam. & ſi quis. de procura. l. qui proprio. §.
procurator. ut in cæteris. de actio. emp. l. ſi quis ſeruũ. Itẽ
6 † quia inſpicitur potius originalis cauſa & initium. ar. ff.
de donat. l. qui id. cũ concor. Itẽ quia prouiſio facta Mat
thæo per Papã de præbẽda reſeruata intuitu præmiſſorũ
uidetur potius reſeruata in locum prouiſionis ſibi factæ
7 per executores regios. igitur &c. quia† quòd ſurrogatur
in locum alterius eius naturam ſortitur. ff. ſi quis cau. l. ſi
eum. §. qui iniuriarum. & ff ut lega. no. cane. l. 1. §. ſi debi
tor. cũ cõcor. & uidetur eſſe propter conſequentiam &
ſequelam nominationi. regiæ. igitur ei attribuẽdum eſt.
argumen. ff. de feud. l. 2. & per not. per Ber. de conſti. c. cũ
acceſsiſſent. Et quaſi uidetur de appendiciis illius facit
ff. de acquir. hæred. l. ſi quis hæres inſtitutus. & in canoni
catu uirtute nominationis regiæ per Matthæũ obtentæ
fundato. quod patet. quia Papa nõ contulit ſibi nouiter
canonicatum: ſed ſibi canonico facto uirtute nominatio
nis regiæ contulit præbendam: igitur trahitur ad funda
mentũ ſuum. ar. inſti. de rerum diui. §. cùm in ſuo, & §. ex
aduerſo. cũ concord. Et illi canonicatui tanquã principa
8 li iſta prouiſio præbendæ uidetur accedere. quia † præbẽ
da eſt acceſsio canonicatus, & non econtra. argumen. d.
9 c. relatum. & c. ſi clericus de præben. Canonicatus† etiam
ſe habet ad præbendam ſicut mater ad filiam. ex cano-
nia enim ſicut ex matre oritur præbenda, ſicut filia: ut
not. Hoſtien in ſum. de præben. §. 1. cum iurib. ibi alleg.
hoc idem no. Guli. de monte Laud. cod. titu. ſi iuxta. in
11 clem. parit. † enim canonia præbendam ſicut obligatio
actionem. de procur. licet §. ea obligatio. Si igitur ut pro
batũ eſt ex præmiſsis, gratia regis ſeu eius nominatio &
inde ſecuta in eius uirtute cenſentur ſortiri effectũ etiã
quò ad præbendam, uidetur quòd ulterius in eadem ec
cleſia uirtute nominationis Reginæ nec gratiæ ſuæ ne-
queat Aegidio de præbenda prouideri: & ſic ſtabit gra-
tia Raynaldi ſeu nominatio in uirtute ſecundæ gratiæ de
quadraginta regi factæ ampliatiuè de eo factæ & proui-
ſionis & receptionis inde ſecutorum uirtute cuius po-
tuit bene in eadẽ Pariſieñ eccleſia nominari. & pro hac
parte fuit lata ſententia Pariſiis. pro parte tamen Aegidii
nominati per Reginam fuit lata hic in curia cõtraria sẽ
tentia: quia prius erat in data ex gratia Reginæ & uirtu
te cuius fuit nominatus, & ad canonicatum receptus:
quare debet eſſe potior, niſi nominatio Matthæi per re-
gẽ facta uirtute primæ gratiæ cõcurrentis in data cũ gra
tia reginæ & alia gratia de præferendis nominatis per re
gem, & præmiſſa declaratoria quòd non prouideatur ni
ſi uni ſibi obſtent. Sed ad uidendum & declarandũ quod
præmiſſa ſibi non obſtent. Aduertendum eſt quòd decla
ratoria per quam Papa declarauit quòd non poſſit pro-
uideri niſi uni, debet intelligi de prouiſione canonica-
tus, quod declaro ſic, quia ſi intelligeretur quòd nõ poſ-
ſit prouideri de canonicatu, directo contrariaretur illi cõ
ceſsioni quam Papa fecit de nominato per regem præſe
rendo: quod patet quia per illam conceſsionem prælatio
nis Papa non intendebat nominationes aliorum in eadẽ
eccleſia excludere, ſed potius præſeruare: licet in aſſecu-
12 tione præbendæ noluerit regios præferri. uirtus † enim
clauſulæ, anteferri. habet præſeruare gratiam concurrẽ-
tem, ut not. Io. And. in nouel. in dict. c. duobus. in ſi. eorũ
13 quæ not. ſuper tex. Et ſi iſta† declaratio de non prouiden
do niſi uni, & eius decretũ intelligeretur de prouiſione
canonicatuum, in totum gratiæ aliorum excluderentur:
& ſic eſſet Papa contrarius ſibi ipſi. ſi ab initio fuit inten-
tionis quòd non poſſet in eadem eccleſia prouideri etiã
de canonicatu niſi uni, prout feciſſe innuit declaratoria:
ſi ſic intelligatur poſteà dicẽdo quòd nominati per Regẽ
præferantur, per quæ uerba uidentur præſeruari gratiæ
aliorum, ut prædixi, aliàs ſi non poſſent dici præferri, ſed
ſolum admitti, Papa eſſet ſibi contrarius. quia illa cõceſ-
ſio de regiis præferendis nominatis per alios, debet intel
ligi de eadem eccleſia. quia fruſtra hoc cõcederetur quò
ad nominatos per alios in aliis eccleſiis. & ſic nominatio-
nes aliorum etiã factas in eadẽ eccleſia Papa præſeruabat
per primã clauſulã prælation. ar. præmiſſor. Ne igitur iſta
cõceſsio prælationis regiorum quæ etiã ex ſui natura ſeu
uirtute eſt præſeruatiua gratiæ & nominationis aliorũ
etiã in eadẽ eccleſia in totũ contrariaretur. igitur prædi
cta declaratoria de nõ prouidẽdo niſi uni, & eius decre-
to cõcordemus eas & reſtringamus in dubio declarato
riã illã de non prouidendo niſi uni ad ſolam prouiſionẽ
præbendæ, & non ad prouiſionem canonicatuum: imò
quò ad prouiſionẽ canonicatuum ſaluemus præmiſſam
conceſsionẽ prælationis regiorum quæ fuit conſeruati
ua & præſeruatiua gratiæ & nominationis aliorum. Et
dicamus quod nominationes omnium tam regum quã
reginarũ & prouiſiones canonicatuum in eadẽ eccleſia
nihil obtinebũt: imò retro omnia de eis facta cẽſebũtur
irrita, quod propter declaratoriã de non prouidẽdo ni
ſi uni, & eius decretũ quod tũc cũ nominatus per regẽ
aſſe-

aſſequitur præbendam incipit ſortiri uires ſuas & irritat
etiam hactenus attentata, ſed ſi nominatus per regẽ deſi
nat poſſe conſequi præbendam uirtute ſuæ nominatio-
nis: puta quia aliundè eam aſſequatur, uel ante aſſecutio
nem moriatur, uel gratiæ renuntiet, uel alias efficiatur
inhabilis: tũc quia nominatio facta per alios ſeu eorum
alterum tenuit, & prouiſio de canonicatu, & receptio in
de ſecuta: bene poterit alter denominatus per eos aſſe-
qui præbendam poſteà uacantem nulli alteri nominato
per regem debitam. Et in hoc effectu illius præſeruatio-
nis gratiæ ſeu nominationis aliorum inductæ ſub uirtute
gratiæ prælationis factæ regi: quæ eſt aliorum præſerua-
tiua, ut prædixi. Et quod conuenientius, ſic ſit intelligen
da dicta declaratoria, quòd loquatur de prouiſione præ-
bendarum non facienda niſi uni, & non de prouiſione ca
nonicatum. probatur, quia per iſtum intellectum nos cõ
cordamus eam cum præmiſſa conceſsione prælationis,
quæ aliàs ſibi in totum eſſet contraria. quod facere debe
14 mus ſicut † etiam in iuribus quæ ſunt potius concordã-
tia quàm quòd unum in totum aliud tollat uel corrigat.
C. de inoffic. dot. l. 1. & extrà de electionibus. cùm ex-
pediat. Per hoc etiam quantum pono intellectum decla
ratoriæ poſſumus ſaluare gratias ſeu nominationes alio
rũ & damus eis effectũ quẽ eis dare poſſumus ſine quo
cunque præiudicio regiorum. quia in caſu quo illi ha-
bere non potuerunt, dicimus illos ſeu eorum alterũ poſ
ſe habere, & non aliàs, quòd in dubio facere debemus,
& non interpretari ut in totum pereant ſine commodo
regiorum. arg. l. quoties. ff. de reb. dub. Item per hoc ſal-
uatur quòd eccleſiæ non grauãtur: quia effectualiter nõ
prouidetur niſi uni, nec collatores præbendarum grauã
tur. quia reuera nõ poteſt uirtute dictarũ gratiarũ pro-
uideri niſi uni. igitur iſte intellectus ſit potius amplecten
dus quã alius, per quẽ includeremus cõtrarietatẽ in mẽ
te Papæ, & induceremus correctionẽ ſeu annullationẽ
gratiæ præſeruatiuæ aliorum, & in nullo plus faueremus
regiis, nec eccleſiis, nec collatoribus grauatis, fauore
quorum præmiſſa erant conceſſa & declarata. Item etiã
15 probatur alia ratione quia † uerba declaratoriæ de nõ pro
uidendo niſi uni, in dubio intelligenda ſunt cum effectu
ſcilicet de prouiſione effectuali per quam quis aſſequi-
tur præbendam: argumento ff. quod quiſque iuris. l. 1. §.
hæc uerba. extrà de eo qui mittitur in poſſeſsionem. c. 1.
cum concordantiis. Et per hoc ſatis patet reſpõſio ad op
poſitas rationes. quia cum Matthæus uirtute nominatio
nis regiæ non fuerit aſſecutus præbendã: ſed uirtute no-
uæ prouiſionis & gratiæ ſibi factæ per Papam tanquam
de reſeruata: & ſic poſtquam aliundè aſſecutus eſt eam,
deſiit eam amodo poſſe habere in eadem eccleſia uirtu
te nominationis regiæ. ſequitur quòd nominatio Aegi-
dii facta per reginam, & inde ſecuta poſſunt ſortiri effe-
ctum: & quod eius uirtute Aegidius poſsit aſſequi præ-
bendam illam poſteà uacantẽ nulli alteri nominato per
regem uirtute primarum literarum debitam. Nec obſtat
quòd in oppoſitum dicitur, quòd ex quo nominatio Re
gis facta de Matthæo, & prouiſio de canonicatu ſibi fa-
cta tenuit decretum declaratoriæ incepit habere uires,
& ligauit manus Reginæ, quia non eſt uerum quòd de-
claratoria non impediebat duntaxat, niſi prouiſionem
faciendam de præbenda: & ideò eius decretum non liga
bat donec uacaret præbenda, quæ nominato per regem
eſſet debita, & quam ipſe uellet ſtatim. igitur ſicut per
Regem nominatus aliundè fuit aſſecutus præbendam,
& deſiit eam poſſe habere ex nominatione Regis, nomi
natio Reginæ incepit habere uires. Non obſtat. §. poſte-
riore. nec concordan. quia ibi per ſecundum teſtamen-
tum ab initio ex mente teſtantis tollebatur primũ: quia
ambo ualere de iure non poterant, & ideo ex quo ſemel
ruptũ eſt, non poteſt uires reſumere, licet ſecundũ deſi
nat habere uires. argu. ff. de ſolu. qui res. §. aream. hic ue-
rò utraq; nominatio Regis & Reginæ ſimul ualere pote-
rant, & ex mẽte Papæ ualere debebãt, quã mentẽ minuit
gratia ſeu conceſsio prælationis factæ Regi, quæ impor
tat priuationem gratiæ & nominationem regalium, ut
prædixi licet alter duntaxat quò ad aſſecutionem præbẽ
dæ poſsit ſortiri effectum: & ideo ſtatim cũ altera ſemel
habuit effectum aſſecutionis præbendæ altera tolle-
tur, & irritabitur omninò. & tunc bene dico quod nõ re
ſumeret amplius uires, ex quo ſemel irritata erit. & licet
altera quæ habuit effectum ſemel habitum: ut conclu-
dunt iura illa. Non obſtat capitul. quodam. quia ibi ſecũ
dus qui habebat clauſulã, anteferri. & decretum in eius
fauorem appoſitum bene poterat acceptare, & facere ſi
bi prouideri tempore quo prius acceptauit, & fecit ſibi
prouideri, & idem eius decretum tunc impediuit & li-
gauit manus primi. Hic uerò tempore quo Regina no-
minauit decretum declaratoriẽ non ligauit manus eius
nec executorum nominato ſuo prouidendum de cano-
nicatu: quia ſolùm erat appoſitum illud decretum cõtra
prouiſionem faciendam de præbenda ut prædixi, & non
contra prouiſionem faciendam de canonicatu. Tempo-
re autem quo uacauit præbenda nominatus per Regem,
quia alius ſibi præferendus erat, non poterat acceptare
præbendam illam, quia iam habebat aliam, ſcilicet reſer
uatam per Papam ſibi collatam: & ideo cum non poſſet
eam acceptare decretum ei non proficeret: & ideo non
ligat manus nominati per Reginam: quia tunc demum
decretũ debebat ſortiri effectum cõtra nominatum per
Reginam cùm uacante præbenda nominatus per Regẽ
poterat admitti ad præbendam. & per eius admiſsionem
eccleſia grauari, aliàs non ut prædixi. Non obſt. c. duo-
bus. ubi altero admiſſo etiam ad canonicatum uel lite-
ras præſentante uel per c. electo. alter concurren. omni-
nò caret impetratis. Quia illud uerum ſi admiſſus non
habebat clauſulam, anteferri. per quãſi eã haberet, præ
ſeruaretur gratia alterius, ut poſteà admitti poſſet. Hic
uerò regii habebant clauſulam, anteferri. & ideo cũ præ-
ſeruarentur gratiæ aliorum propter ſolam admiſsionem
ad canonicatum nominat per Regem non tollebatur ef
fectus, donec uideretur an Regius uirtute ſuæ nomina
tionis aſſequeretur præbendã? Nõ obſt. generalitas uer
borum declaratoriæ, quia reſtringenda eſt propter im-
plicitam mẽtionem Papæ in alia gratia prælationis, quæ
aliàs tacitè præſeruabat, & propter rationem ſupradictã.
Non obſtabat quod per receptionem ad canonicatum
nominati per Regem eccleſia fuit grauata. quia illud
grauamen antequàm uacaret præbenda de qua agitur,
fuit ſublatum: quia cum habuit præbendam reſeruatam
iam habuit alium canonicatum, ſcilicet illum qui erat
annexus præbendæ ſtatutus de numero in eccleſia qui
erat perpetuus, & deſiit habere illum canonicatum quẽ
uirtute nominationis regiæ habuerat ſupra numerum,
ut notatur per Guliel. de monte Lau. de præbend. c. ſi iux-
ta. in cle. quia ille canonicatus qui prius habebatur ſu-
pra numerum extinguitur, ut not. Ber. in c. dilectus. 1.
de præb. Item per ſolam receptionem in canonicum. ec-
cleſia non potuit dici grauata, niſi propter ſpem aſſequẽ
di præbendam, quæ ſpes ſublata eſt cùm aliundè eam aſ
ſequitur, nec ſola receptio in canonicum ſuper numerũ
16 facta ex cauſa neceſſaria, puta de mandato † Papæ gra-
uat eccleſiam, nec ſibi prouidendum eſt etiam de diſtri
butionibus quotidianis, ut notat Ioan. Adr. in nouel. in
d. cùm inferior, &c.

De Rebus eccleſiæ non alienandis.

SVMMARIA.

1 *Unio tractatum non requirit.*

2 *Vnio cenſetur alienatio.*
3 *Beneficiorum ſectio eſt odioſa.*
4 *Vnio præſumitur rectè facta, maximè ſi ſit antiqua.*
5 *Unio probata falſa cauſa propter quam fuit facta, infringitur.*

DECISIO I.

1 VTrum † in unione, requiratur tractatus ſicut
2 in alienatione, cùm † alienatio cenſeatur: ut
2 in c.tua.de his quæ fiunt à maio.parte cap. ubi
uidetur tex.& in c.dudum.de reb.eccleſ. noo
alienan.lib.6. Vel an ſufficiat ſolus conſenſus capituli.
per c.ſi una.de rebus eccleſ.non alienan.in cle.Antiquiores Auditores Palatii dicebant opinionem ſuiſſe,& ſic
pluries ſeruatum fuiſſe, quòd licet requiratur aliqualis
tractatus:non tamen talis & tantus qualis & quantus in
alienatiooe.& hoc ſi fiat unio eccleſiæ eiuſdem diœceſis
ſecus ſi extra diœceſim: quia cùm infra eandem diœceſim non cenſetur propriè talis nec tãta alienatio. & quia
in babentibus ſymbolum,&c.arg.ff.de legat.1.l.cætera.
§.ſi duobos.uerſic.ſed uideamus.C.ooo licere habent.
metro.l.1.lib.xj.obſt.c.dudum.qnia ibi non tota eccleſia
3 uniebatur,ſed pars:& † ita fiebat ſectio, quæ eſt odioſa:
ot c.maioribus.de præb.Item dicebatur quod unionem
prætendens non habet neceſſe probare ueritatem cauſarum:quia pro ea præſumitur pro ordinario: ſed bene de
4 bet imò ſufficit allegare:& † præſertim ſuper uninoe anti
5 qua:ſed † ſi cauſarum falſitas in contrarium probetur,bene infringeretur unio.prædicta non placent maltum.

ADDITSO.

a Io unione.Vnio beneficiorum quid operetur & quibus
modis ſit uide gloſ. in c.1.oe ſede uac.per Fely.in c. tranſlato.de conſtitu.col.3.uerſ.Nota ſecundum Bald.

SVMMARIA.

1 *Vnio facta ex falſa cauſa an ſit nulla ipſo iure?*
2 *Alienatio rei eccleſiæ redditur nulla propter defectũ cauſæ ſiue iuſtitiæ.*
3 *Vnio cenſetur alienatio.*
4 *Gratia uitiatur ipſo iure per obreptionem & ſurreptionem.*
5 *Minori impetranti ueniam ætatis incumbit doceri de ueritate cauſarum coram ordinario allegatarum.*
6 *Diſpenſatio facta ex falſa cauſa non ualet.*
7 *Authoritas interpoſita perperam habetur pro non interpoſita.*
8 *Legatum uitiatur propter caſualem falſitatem.*
9 *Unionis ſubſtantiæ eſſe ueram cauſam.*
10 *Dominij tranſlatio ex quocunque contractu non impeditur propter falſitatem cauſæ.*
11 *Dominium tranſfertur ex falſa cauſa.*
12 *Alienatio rei eccleſiæ non redditur nulla ipſo iure propter falſitatem cauſæ uel defectum iuſtitiæ dum tamen ſeruata ſit forma.*
13 *Sententia non redditur nulla propter falſitatem cauſæ, niſi per dolum eſſet lata. & nu. 17. & 18.*
14 *Reſcriptum non redditur nullum ipſo iure per ſurreptionem, ſed ope exceptionis.*
15 *Religio non impeditur propter falſam cauſam.*
16 *Dotis conſtitutio non impeditur propter falſitatem cauſæ.*
19 *Falſitas cauſæ uitiat actum ipſo iure, quando ueritas cauſæ erat de eſſentia actus.*

DECISIO II.

1 VTrùm † unio facta ex certis cauſis ſit nulla ipſo iure,
ſi cauſæ non erant ueræ:uel an propter falſitaté cauſarum ueniat reſcindeoda ſeu annullanda? Quidã
tenent quod ſit nulla ipſo iure.argumen.ff.de rebus eorum.l.1.in princip.& io fin.& l.magis puto.§. ſi æs.& §.
maneat.C.de prædiis minorum.l.& ſi præſes.ff.de tutor.
& curator.da.ab his.l.tutor petitus.ff.ne uis fiat ei.l.1.§.
hæc uerba.de fideicommiſſa.libert.l.cùm uerò §.ſubuentum.de Carbo.edict.l.3.§.puberi.de tutori.& curato.datis ab his.l.Seiæ egreſſæ.Et quod Innoceo.notat de electio.cùm dilecti.ſuper uerbo,confirmauit. in uerſic. Itẽ
confirmatio.licet qood ibi not. præſertim in fine illius
gloſſ.etiã magis faciat cõtra.Et pro hoc etiã facit quod
notat Innoc.io c.extirpandæ.ſuper,uerbo,priuatum ibi
imò & plus &c.de præbend.licet poſſet induci in cõtrarium:cùm dicit,reuocaretur collatio. ergo innuit quod
tenuit ipſo iure,pro hoc quod ibi notatur in fine totius
gloſſ.ſuæ.pro iſta parte etiam facit opioio Archidiaco.
extrà de rebus eccleſiæ non alienand.hoc cõſultiſſimo.
2 ſuper uerbo, forma. ubi tenet quod nedum † defectus
formæ,ſed etiam defectus cauſæ ſiue iuſtitiæ reddit ipſo
iure alienationem rei eccleſiæ nullam. Conſtat autem
3 † quòd per unionem ſit alienatio:ut io c. tua nos. in fin.
4 de his quæ fiunt à præla.pro hoc. quia † obreptio & ſurreptio uitiat ipſo iure gratiam.de præbeod. ſi dignitaté.
5 in clem.& de priuileg.dudũ.pro hoc. quia † minor qui
impetrat ueniam ætatis non aliter ſibi prodeſt impetratio niſi cauſæ ſint ueræ,& eas coram ordioario ſuo doceat eſſe ueras.de his qui uen.ætat.imper.l.2.in princip. 2.
6 reſp.pro hoc quia † diſpenſatio facta ex falſa cauſa nõ ualet:ut not.gl.de conſang.& affin. quia circa.in fi. de ele.
7 dudum.1.§.inſuper.pro hoc.quia † authoritas perperàm
interpoſita habetur pro nõ interpoſit.ff.de aotho.tut. l.
8 nulla eſt differẽtia.pro hoc.quia † caſualis falſitas uitiat
legatũ. ut l. cũ tale.§.falsã.ff.de condit.& demõſtra. pro
hac parte quòd unio facta ex falſa cauſa non ualeat,facit
ext.de his quæ fiũt a præla.ſine cõſ.capitu.c.tua nobis.cũ
ibi not.per Hoſti.& Io.An. poſt eũ.licet bene poſſet textus induci pro alia parte.quia in fine cũ dicit,irrita enim
erit abſque conueoientia & ſubſcriptione clericorum.
noo repetit,& ſi ni elioꝛa non proſpiciat, tamen pro iſta
9 parte quòd noo teneat,facit.quia † in unione uera cauſa
eſt de ſubſtantia.in eod.titu.c.tua oobis. & de præbend.
c.expoſuiſti.& hoc patet: quia aliàs iura prohibent fieri
unionem,ot alienatiooem rei eccleſiæ.igitur niſi fiat ex
uera cauſa erit nolla,taoquam facta contra iuris prohibitiooem & tanquam deficiens in ſuis ſubſtantialibus.
argumen.C.de ſacroſanct.eccleſ.l.iubemus nulli.§. ſ.&
C.de legib.non dubium.in fi. Alii tamen & maior pars
tenuerunt contrarium,& dicebant eſſe opinionem anóquitus ſeruatam & obtentam & approbatam per Auditores in Palatio quòd falſitas cauſæ non redderet unionem ipſo iure nullam, ſed annullandam, quia falſitas
10 † cauſæ non impedit ipſo iure tranſlatiooem dominii
ex quocunque cõtractu fienda:ut per totum titu. de cõ
dict.indebit.& condict.ſine cauſa. Quod patet quia ex
11 † falſa cauſa transfertur dominiũ.quia cõpetit cõdictio
ad repetẽdum:ut ubi,nec impedit ipſo iure legatum.ff.
de conditio.& demonſtratio.l.falſa demonſtratio. & melius in l.cũ tale.§.falſam.Itẽ ſecuodum opininnem com
12 munem falſitas † cauſæ uel defectus iuſtitiæ dum tamẽ
ſeruata:ſit forma non reddit alienationẽ rei eccleſiæ nullã ipſo iure:ut ootatur.12. quæſtio. 2. ſine exceptione &
12.quæſtio.2.in ſumma.Et ita ſentire uidetur Inno.extrà
de cõſtitu.quæ in eccleſiarum.ſuper uerbo, electio. in fi.
13 Sic † enim nõ reddet nullam ſententiam diffinitiuam ipſo iure niſi aliàs per dolum,&c.ut l.ſi prætor. §. Marcel-
14 lus.cum ibi notatis.ff.de iudic. Sic † etiam ſurreptio

non

non redderet reſcriptum ipſo iure nullum, ſed ope exceptionis: ut not. gl. de reſcrip. ad audientiam. Innocen. eodem titul. dilectus filius. in fi. pro iſta parte etiã alleg. de manu. uindic. l. iuſta. §. 1. & ff. de manu. teſtamen. l. cùm ex falſis. inſtit. quibus ex cau. manu. poſſ. uel nõ. §. ſemel. ff. de re iudi. diuus in fine. C. ſi ex falſis inſtrumentis per
15 totum. Pro iſta parte etiam facit. quia falſa † cauſa non impedit religionem extrà de conuerſi coniug. c. ex parte. nec mandatum obligantis impedit obligationem.
16 eodem tit. ueniens. nec † falſitas cauſæ impedit dotis conſtitutionem. ff. de iure dotium. l. quemadmodum. §. fina. & pro hoc in ſpeciali allega. l. cùm hi. §. ſi prætor. cum ibi notatis. in fina. magnæ gloſſ. quæ eſt prima. ff. de tranſactio. Nec obſtant iura contraria. quia loquũtur de alienatione uel diſpoſitione quæ fit cum decreto ſupe
17 rioris. quod † quidem decretum ſicut & quæcunque interlocutoria obreptio uel ſurreptio ſeu falſitas cauſæ poteſt impedire ne ualeat. In unione autem non requiritur decretum ſuperioris, ſicut nec in alienatione rei eccleſiæ. not. gloſ. de rebus eccleſiæ non alienand. c. dudum. ſu
18 per uerbo, tractatus. in fi. li. 6. uel dicet melius † quòd etiam decretum uel interlocutoria lata ex falſa cauſa tenet ipſo iure: ſed poteſt reuocari per appellationem uel reſtitutionem in integrum ex cauſa. pro præmiſſa ultima opinione, facit quod notat Innocen. de renuntia. in præſentia. ſuper uerbo, præter iſta. & quod no. de excuſatio. tuto. qui teſtamento. & glo. ff. de acqui. hære. is ad quem. §. fi. Nec obſtant iura ſuprà primò allegata. quia loquuntur in ſpeciali caſu & in alienatione minorum. ubi etiam eſt aliud ſpeciale, quòd ſententia lata ex falſa cauſa eſt ipſo iure nulla. C. ſi ex fal. alleg. per totum. Non obſtãt aliæ
19 leges. quia † in omnibus aliis ueritas cauſæ erat de eſſentia actus quantum ad fines in quibus quilibet loquitur ſi bene inſpiciantur materiæ in quibus loquuntur, & ideò falſitas uitiat ipſo iure. Ad §. puberi. & l. Seyæ egreſſæ. ſoluitur per Cynum, quando prouo. non eſt neceſſe. l. 2. in ſecunda oppoſitione ad c. ſi dignitatem. dic ſpeciale ibi ratione ambitioſæ impetrationis.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. 3. de eccleſ. ædifican. in antiq.

DECISIO IIII.

Similis eſt deci. 3. ſuprà eod. in antiq.

SUMMARIA.

1 *Epiſcopus poteſt alteri committere ut faciat tractatus ſuper alienatione rei eccleſiaſticæ cum capitulo.*

2 *Alienatio facta præcedente tractatu à capitulo, cui Epiſcopus facultatem dederat deliberandi ſuper ea, an teneat, ſi non interueniat alius tractatus.*

3 *Induſtria perſonæ in quibus eligitur alteri demandari nõ poſſunt.*

4 *Cauſæ meri & mixti imperij de iure canoni ſunt delegabiles.*

DECISIO V.

1 Utrùm † epiſcopus tractatum faciendo cum capitu-
a lo ſuper alienatione rei eccleſiaſticæ [a], uel unione facienda poſſit facere per alium, cui committat quòd tractet cum capitulo ſuper neceſſitate uel utilitate ſeu expedientia & cauſis alienationis uel unionis, & ſibi re-
2 ferat. & † an ſi poſteà epiſcopus cui talis tractatus relatus eſt per quem capitulum reputabat iuſtas eſſe & rationabiles tali alienationi uel unioni ſuam authoritatem & decretum interponat, & eam faciat ſine alio tractatu in ſui præſẽtia habito, talis alienatio uel unio teneat? Quidam dicebant quòd tractatum epiſcopus facere non poſſit per alium: ſed per ſe: & per conſequens alienationem
3 uel unionem non tenere, quia talia ſunt ardua, & in † quibus uidetur à iure electa induſtria epiſcopi: & ideò non poſſunt fieri per alium argu. l. fi. §. item audiendum. ff. de diuer. & tempo. præſcrip. C. de prædi. minor. cum concordan. ibi alleg. pro hoc argum. C. de ponde. aur. l. 2. C. de exact. tributor. miſſi opinatores. 1. & 2. reſpon. ff. mãdat. l. mãdatum diſtrahendorum. in fi. ff. de rei uendic. in fundo. extrà de procura. c. fi. lib. 6. & ff. de ſolu. l. inter artifices. pro iſta parte allegatur tex. ff. de tranſactio. l. cùm hi. Et hæc opinio uidetur placere Archiadiacon. 17. q. 4. in uenditionibus. allega. ff. de offi. proconſul. ne quicquam. §. ubi decretum. Alii & maior pars docebant contra, quia hoc nõ reperitur prohibitum. igitur &c. ff. de adminiſtratio. tut. l. ita autem. §. geſsiſſe. Item quia ex quo tractatus ſibi debet referri ipſe diſcernet, an deliberatio fuit bona & eam ſequetur & non aliter. & per hoc ſatis tolluntur contraria. quia alienationem ipſam & unionem per ſe expedit. argumen. ad hoc in ratione de offic. delega. ſuper quæſtionum. §. intentionis in fi. & eo. tit. ſi pro debilitate. pro hoc allegabatur tex. ff. de rebus eorũ. magis puto.
4 §. ne titulo. ibi, dare uiatorem &c. pro hoc etiam, quia † de iure canonico etiam cauſæ meri uel mixti imperii ſunt delegabiles. de offic. ordina. quòd ſedem. ubi not. & de rapto. in archiepiſcopatu. pro reſponſione ad §. ubi decretum. uide Innocen. de religioſ. domi. conſtitutus. ſuper uerbo, ordinationem. in fi.

ADDITIO.

a Super rei eccleſiaſticæ. De forma alienationis rei eccleſiaſticæ uide plenè per Abb. in c. nulli. de reb. eccle. alinan. uel non.

De Locato & conducto.

DECISIO I.

Similis eſt deciſio. 2. ſuprà eodem titulo in antiquis.

De Rerum permutatione.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium uiuentis unitum ut poſt ceſſiam uel deceſſum unum ſortiatur effectum non poteſt cum altero permutari.*

DECISIO I.

1 Nunquid † ille cuius beneficium eſt alteri beneficio unitum, ut unio poſt ceſſum uel deceſsũ illius ſortiatur effectum poſsit illud beneficiũ ſic unitum cum aliquo alio permutare. Tenetur communiter quòd non. argumen. pro hoc: quia per frequentes permutationes unio poſſet reddi inutilis, uel ſaltim nimis deferri contra utilitatem uel neceſsitatem eccleſiæ, cuius cõtemplatione fuit facta unio, quod præcauendum eſt. argumen. ff. de uſufruc. l. ſi uſusfructus, &c.

SUMMARIA.

1 *Permutatio facta de eccleſia minori cum eccleſia pinguiori non cenſetur facta in fraudem expectantis, quamuis ſtè lite moueat ſuper minori eccleſia.*

2 *Litis motio iniuſta ſi fiat malitioſe, non inducit uitium litigioſi.*

DECISIO II.

1 Cum † quædam pinguis eccleſia quæ non cadebat in gratia expectantis propter exceſſum taxæ uacaret in partibus: & unuſquiſque expectans ſperaret & crederet quòd epiſcopus ordinarius cõtuliſſet eã cuidã nepoti ſuo, qui unã eccleſiã minorẽ illo tẽpore obtinebat.

bat. Quodque per aſſecutionẽ maioris uacaſſet minor
quam ille nepos obtinebat, acceptauit illam minorem
quæ bene cadere poteſt ſub gratia expectãtis: & de ea ſe
cit ſibi prouideri, licet de facto cum reuera tũc dicta ma
ior eccleſia non fuiſſet collata dicto nepoti minorẽ obti-
nẽti, ſicque dicta minor minimè uacaret: dictusque expe
ctans egit contra dictũ nepotem in curia Romana, & pe
tiit dictam minorem eccleſiam tanquam ex cauſis præ-
miſsis ſibi debitam. tandẽ lite pendente epiſcopus contu
lit maiorem ſeu pinguem eccleſiam cuidam alteri nullũ
beneficium obtinenti, & ille alter permutauit illam ma-
iorem cum nepote epiſcopi qui minorem obtinebat cum
eadẽ minori: perfectaque permutatione & translatione
permutantis in eccleſiis permutatis dictus expectans ac
ceptauit minorem iteratò, & ſibi obtinuit prouideri: præ
tendens eam nouiter uacaſſe per renuntiationem: nec ſi-
bi obſtare permutationem. quia fuit ut prætendit fraudu
lenta ex cauſis prædictis, & omnia prædicta conficta præ
tẽdit in eius fraudem. itẽ quia facta lite penden. & petit
eam in uirtute ſecũdæ acceptationis & prouiſionis. Quæ
ritur an ſibi debeatur? Fuit dictum quod non. quia ali-
quid non poteſt dici ibi factum in fraudem eius princi-
paliter, ſed in prouiſionem permutãtis. non enim poteſt
dici quod nepos epiſcopi commiſerit fraudem dimitten
do minorẽ pro maiori: ſed ſibi de meliori prouidit, cùm
& ſi eam non dimiſiſſet, non eſſet uacatura illa minor ne
ceſſariò cùm in poteſtate ipſius non eſſet poſſe aſſequi
maiorem imò in poteſtate epiſcopi erat ſibi cõferre; qui
epiſcopus nolebat ſibi conferre, ne de ſua poſſet alteri
prouideri, quod quidem non poſſet propter expectãtes,
& ideò ſi alteri nullum beneficium maius contulit, nulli
iniuriã facit, cùm nulli illa maior deberetur, imò uſus eſt
debito iure ſuo, ille autem cui maior fuit collata dimittẽ
do maiorẽ pro maiori nullũ fraudauit, cùm maior nulli
alii deberetur, nec minor eſſet aliàs uacatura, nec per cõ
ſequens expectãti debẽda. & ita licet ad prouiſionem ſuã
adinuentus fuerit talis modus per quẽ minor non uaca-
uerit, taliter quod poſſet per impetrantẽ acceptari, non
per hoc cenſetur fraudẽ aliquam cõmiſiſſe. ar. ff. de leg.
2. l. cùm poteſt. §. Titio. & ff. de dam. infect. l. Proculus. cũ
concord. Nec obſt. lit. penden. quia conſtat quod tẽpore
quo expectans mouit litẽ, nullum ius habuit in illa eccle
ſia minori: cùm tunc illa non uacaſſet: nec per conſeqnẽs
tunc erat acceptabilis: & ita quod indebitè mouit litẽ. &
ideò ſua indebita litis motio a non poteſt ſibi prodeſſe,
a nec illũ nepotem epiſcopi potuit impedire quò minus
uti poſsit iure ſuo, eamque cũ meliori permutare. nam
litis † motio iniuſta ſi fiat maliciosè non inducit uitiũ liti
2 gioſi. arg. ff. de litigioſ. l. 1. §. 1. pro quo etiam facit. quia
conſtat de iniuſtitia mouentis litem, & de non iure ſuo &c.
& ideò retrò apparet litis pendentiam minus indebitè
fuiſſe motam, & ſic nec habere locum uitium litigioſi.

ADDITIO.

a Litis motio. Adde Dec. 7. de dol. & contuma. per Caſſ. Lis
ficta non habet priuilegia litis ſecund. Barba. conſi. 1. col.
24. uer. & ſi quiſpiam. uolu. 3. & quòd lis non præſuma-
tur litigioſa etiam excurſu temporis etiam longi. Fel. in
c. illud col. 4. uerſ. nouiſsimè. de præſcript. Caſſa. deci. 7.
de dol. & contum. & deci. 5. ut lit. penden. Franc. in c. 1. in
prin. eo. in 6.

SUMMARIA.

1 *Permutantes non poſſunt propria authoritate redire ad priora beneficia, licet non dicantur incurrere pœnã c. de multa de præbend. & c. eum qui. ſi contra faciant.*

2 *Permutatio & eius expeditio dependet ex poteſtate ſuperioris.*

3 *Impetratio facta de beneficio permutato tanquam uacanto propter incompatibilitatem, ex eo quòd perfecta permutatione permutans rediet ad ſuum primum beneficium quod permutarat. an ualeat.*

DECISIO III.

1 VTrùm † permutantes ſua beneficia expedita permu
a tatione per Papam uel alium ſuperiorem a in cuius
manibus renuntiauerant ex cauſa permutationis in
uicẽ collatis alterutris beneficiis poſsint propria authori
tate renuntiando dictæ permutationi in ſuis priſtinis be
neficiis remanere: prout ante permutationem permane-
bant. licet quidã tenerẽt quod ſic. quia permutatio eſt fa-
cta in eorum fauorem, cui fauori poterant renuntiare:
tamen omnes tenuerunt contra. quia permutatione expe
dita neuter habet ius in priſtino beneficio ſuo, ſed in no
2 uiter ſibi ex cauſa permutationis collato. Item † ipſa per-
mutatio & eius expeditio tota pendebat ex poteſtate ſu
perioris: ut ſi uideret eccleſiis, & perſonis eam expedien
tem faceret: ut extrà de rerum permu. quæſitum. in fin.
igitur ſine eius licentia nequeat reſolui. argu. l. nihil tam
naturale. nec eſt ſolus fauor permutãtiũ. imò & eccleſia
rum: ideò interuenire debet authoritas ſuperioris igitur
non obſtat ratio in oppoſitum ſuprà allegata. Sed pone
3 † ſicut erat in facto, dicti permutãtes poſt expeditam per
mutationem ſine ſuperioris licentia remanſerunt de mu
tuo conſenſu in ſuis priſtinis beneficiis, ſicut ea tenebãt
ante permutationẽ. Quidã impetrauit unum illorum be
neficiorum tanquã uacans, ex eo quia beneficia erant in-
combatibilia; puta erant duæ dignitates curatæ, puta de
canatus & præpoſitura. Quæritur nunquid ualeat impe-
tratio? Videtur quòd ſic, quia ex quo decanus permutaue
rat cũ præpoſito, expedita permutatione incepit habere
ius in præpoſitura, & eius aſſequi potuit optimè poſſeſ-
ſionẽ, ſi uoluit. ex quo igitur ſine ſuperioris licentia reti
net decanatum, in quo deſierat habere ius propter per-
mutationẽ, cenſetur ſe introducere ſcienter & iniuſtè. &
ſic uidetur quod per illam iniuſtam intruſionẽ ſeu reten
tionem decanatus ipſo iure uacauerit præpoſitura, quã
uirtute permutationis obtinebat ſaltẽ de iure, ex quo in
ea ius habuit. arg. c. eum qui. de præb. lib. 6. nam perinde
erat ac ſi eam de facto pacificè poſsideret, ex quo per eũ
ſtabat quo minus pacificè eam poſsideret. arg. c. commiſ-
ſa. §. 1. de elect. & no. in c. de multa. de præb. & eodẽ mo-
do etiã poteſt deduci quòd uacet decanatus, in quo uir
tute permutationis olim præpoſitus habuit ius, ex quo
poteſt permutationem ſcienter ſe intrudit iniuſtè in pro
poſitura & indebitè ſine ſuperioris licentia retinendo,
& ſic uidentur duo beneficia incompatilia tenere. Tamẽ
domini contra tenuerunt: præſertim, quia in iſtis ceſſat
ratio ambitionis & cupiditatis, cùm reuera neuter de fa
cto teneat niſi unicum beneficium, nec habeat animum
nec intentionem duo beneficia obtinendi, ſed unum tan
tùm; licet errent in iure, ex quo ſine licentia ſuperioris
remanent in beneficiis ex cauſa permutationis dimiſsis.
igitur eſſet pœna decretalis de multa. & c. eum qui. ubi
eius intentio ferebatur ad duo: & ubi aſſequendo ſecun
dum intendebat etiam tenere primum, uel ius quod in
eo habebat: hic uerò non, imò aſſequendo ſecundum in
tendebat dimittere primum.

ADDITIO.

a Vel alium ſuperiorem. An beneficiorum permutatio poſ
ſit fieri ſine authoritate epiſcopi licet ad eum pertineat
uel non pertineat collatio uide per Nicol. Mi. in ſuo re-
pert. in uerbo. permutatio beneficiorum non poteſt fieri,
&c. ubi tenet quòd non.

DECISIO IIII.

Similis eſt dec. 3. de rerum permu. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio non ſufficienter præſumitur fraudulenter fa-ſta in præiudicium expectantium ex ſola diſparitate ua loris beneficij.*

DECISIO V.

1 AN † ſola diſparitas in ualore beneficiorum permutatorum ſit ſufficiens præſumptio fraudis commiſſæ in permutatione in fraudem expectantium not. ar.l.dolus. C.de reſcin.uendi.uide Io.An.in nouel.de re. permu.c.1.in fin. lib.6.

De Solutionibus.

DECISIO I.

Similis eſt dec.41.de proba.in antiq.Aegid.deci. 755. Si rector.col.pen.& Oldra.conſil.76.ſummus pontifex.

De Teſtamentis.

SVMMARIA.

1 *Executor teſtatoris datus pro monaſterio ædificando poteſt petere reſtitutionem aduerſus negligentiam proſequen de appellationis per teſtatorem interpoſita.*

2 *Reſtitutio peti non poteſt pro monaſterio uel eccleſia quæ nondum ſunt.*

3 *Deſtinatum ſortitur naturam eius ad quod deſtinatur.*

4 *Partus conceptus in his quæ concernunt eius præſeruationem ut producatur in eſſe, gaudet priuilegio iam natorum.*

DECISIO I.

1 QVidam † teſtator reliquit omnia bona ſua pro monaſterio ædificando daro executore, demùm in uno litigio quod ducebat, & in quo appellauerat teſtator eo mortuo propter negligentiam teſtatoris fuit deſerta dicta appellatio interpoſita per teſtantem. Nunc quæritur nunquid iſte executor poſsit aduerſus læſionem petere reſtitutionem iure priuilegiato quo eccleſia reſtitueretur? Quidam dixerũt
2 quod non. quia † pro monaſterio uel eccleſia quod uel quæ nondum eſt, non poteſt peti reſtitutio. argu. de eccleſ.ædifican. ad audientiam. Alii uerò contra. quia iſta bona erant deſtinata pro ædificando monaſterio. ergo iã pro futuri monaſterij utilitate, ut poſsit profici, gaudent priuilegio monaſterii.arg.ff. de leg.3.l.item lege.§.1.& l.
3 ligni.cum multis concor. ad hoc † quod deſtinatum ſortitur naturam eius ad quod deſtinatur.pro hoc. quia erat cœptum,&c.arg.l.1.§.cœpiſſe. ff.de pollicita. & melius de au.& argen.lega.l.& ſi non ſint.§.quid ergo ſi cœptũ. cum concor. pro hoc etiam alleg. quia ſi iſtis bonis iam cœptis cenſebatur.monaſterium ædificandum,& per ædificationem pro tempore pariendum. ergo gaudeat pri
4 uilegiis monaſterii. arg. quia partus † conceptus in his quæ concernunt eius præſeruationem ut producatur in eſſe, gaudent priuilegio iam natorum,&c.arg. ff.de pœnis.l.prægnantis.& de ſta.hom. l.qui in utero.& quæ habentur ff.de extraordi.cri.l. diuus.pro hoc.quia propter ſpem uidetur ineſſe.arg. iurium de ſpe.Item pro hoc facit c.religioſo.de ſenten.excommunic.lib.6.

De Decimis.

DECISIO I.

Similis eſt dec.4. de priui.in antiq.

De Iure patronatus.

DECISIO I.

Similis eſt dec.16.de renun.in antiq.

DECISIO II.

Similis eſt dec.1.in antiq.de inſtitu.

SVMMARIVM.

1 *Patrono præſentandi tempus quando incipiat currere?*

DECISIO III.

1 A Quo † tempore currat patrono tempus præſentandi quadrimeſtre uel ſemeſtre? Videtur quòd à tempore uacationis.ar.de iur.patr.eam te.imò uidetur quod à tempore notitiæ: ut ar.c.licet. de ſupplen. negli. prælat.&c.quia diuerſitatem.in fi.de conceſſ.præb. & de c.eã te. intelligitur à tẽpore uacationis, ſcilicet notitiæ.

De Sponſalibus.

SVMMARIVM.

1 *Clericus contrahens matrimonium cum minore 12. ann. an ſtatim amittat beneficium, uel poſt copulam carnalem ſubſecutam.*

DECISIO I.

1 VTrùm † ſi beneficiatus contrahat matrimonium cum minore 12.annorum uacet beneficium incontinenti tempore contractus matrimonii, uel demum poſt carnis copulam. uide Ioan. And. in nouel. de cleric. coniug. c. 1. in antiquis. & plenius per eundem in commento c. cùm Ioan. eod. titul.

Qui Filij ſint legitimi.

DECISIO I.

Similis eſt dec.5.de filiis præsby.in antiq.

De Donationibus inter uirum & uxorem.

SVMMARIA.

1 *Vxor quæ fuit conſtituta à uiro ſuo tutrix & gubernatrix tam bonorum quàm liberorum, an teneatur ponere in inuentario iocalia ab eius uiro ac cæteras res ſibi traditas? Et quid de alijs rebus contemplatione eius uiri ipſi ab alijs datis?*

2 *Maritus non cenſetur donare res uxori, quas ex neceſſitate illi exhibet.*

3 *Vxor tenetur operari uiro: & ideò acquiſita ex operis ſuis pertinent ad maritum, & eius heredes.*

4 *Vxor quidquid acquirit ex opera ſua, uiro acquiret, & quid ſi ex pecunia mariti quæſiuiſſet?*

5 *Donationem factam mulieri ſi uir non reuocauit expreſſè, uidetur cauſa mortis illi donaſſe.*

6 *Donare in dubio quis non præſumitur, nec iactare ſuum.*

7 *Donata uxori contemplatione uiri, cuius cenſeantur eſſe?*

8 *Maritus quod per miniſterium uxoris acquirit, ſibi acquirit.*

9 *Vxor ſi non probat à quo bona habuerit: habet in dubio*

bio præſumptionem contra ſe, illa eſſe viri.
10 *Inuentarium conficiens etiam de bonis quæ ſua eſſe contendit, qualem proteſtationem facere debeat.*

DECISIO I.

1 PEtrus † exiſtens in matrimonio cum Anna uxore ſua eidem plures & diuerſas ueſtes ac arneſia fecit, etiam eidem plura iocalia & diuerſa dedit & tradidit dicens, teneas iſtud. uerum eſt quod dicta Anna vxor prædicta exiſtens in dicto matrimonio diuerſas pecunias acquiſiuit diuerſimodè per bonam diligentiam de quibus aliquando dicto Pe. uiro ſuo tradidit quandoque pro fodrarijs mantellorum 9. floreoos ſiue plus ſiue minus, ſemel uel pluries, nec nõ plura iocalia taceas argenti & coclearia, per compatres & c. alios amicos dicti ſui mariti ac pannos plures: tã pro mantelli quàm alijs robis ad bene placitum ſibi datos ex notitia eius uiri acquiſiuit: deinde dicto Petro ueniente ad mortem ſuum condidit teſtamentum in quo liberos eorum communes: hæredes inſtituit, conſtituens dictam Annam uxorem ſuam tutricem gubernatricem & adminiſtratricem tam liberorum quàm bonorum, tamẽ cum beneficio inuentarij. nunc quæritur an dicta Anna uxor præfata teneatur ponere in inuentario faciẽdo arneſia & iocalia ſua ſupraſcripta, nec non cùm dictus Petrus maritus ſuus nullam mentionem de hoc fecerit in teſtamento ſuo nec ea ſibi legauerit, uel quid iuris quò ad ueſtes: & arneſia per uirum facta uel empta? Videtur dicendum
a [a] † quod ſi erant talia ad quæ ſibi faciendum maritus ſe-
2 cundum ſtatum mulieris & communem conſuetudinẽ tenebatur & mulier indigebat, quod non uidebatur ſibi donaſſe, quia neceſſitas exhibendi & ſibi talia adminiſtrandi incumbebat marito: & ideò iura fauent marito ut tantum ratione præſentis uſus intelligatur potius ſibi tradidiſſe. ut probatur ff. de don. inter ui. & uxo. in l. ſed ſi uir lanã. cum ibi no. in prin. & l. mortis ſuæ cauſa. in fi. eo. ti, & facit ff. ſolu. matri. in. his §. 1. & in hac ſententia eſt ibi Oldr. & Cyn. & hoc communiter tenetur d. l. ſed ſi uir la-
3 nam. Quò ad † acquiſita per ſuam induſtriam & diligentiam, uidetur dicendum quod ſi ex operis ſuis fuerint acquiſita, quod debeãt pertinere ad maritum ſeu uirum & eius hæredes poſt eum: quia uxor tenetur operari uiro: ut in l. ſicut. ff. de ope. & libe. & no. C. de condi. inſer. l. ſi uxor. in fi. 2. glo. & facit ad hoc d. l. ſed ſi uir. in princip & pro hoc quod no. Inno. de teſta. cùm inoffic. circa fin. primæ columnæ. facit etiam ad hoc quod dicitur de uxore.
4 cum ſubiungit paulo poſt. quia † quicquid acquirit uxor ex opera ſua uiro acquirit: ſi uerò alia aliter acquiſiuit & poteſt monſtrare unde & à quo uel quo modo: tunc illa ad eam debent pertinere & non ad maritum etiam ſi ex pecunia mariti quæſiuiſſet, puta mercando uel tenendo in cambijs. argum. ff. de dona. inter uirum & uxo. ex annuo. §. 1. quia mulier erat libera, niſi quò ad debitum carnis & quò ad operandum: ut d. l. ſi uxor. cum ſi. Quò ad
b uaſa, & iocalia, [b] & ueſtes & alia ornamenta ad quæ ſibi miniſtrãda maritus neceſſariò nõ tenebatur, per maritũ ſi-
5 bi tradita: ſi cõſtaret quòd animo donãdi ſibi, licet † donatio ſibi non ualuerit, tunc tanquã facta inter uirũ & uxorem: quia maritus eam expreſsè non reuocauit, dicerem quòd eſſet morti uiri confirmata, & quòd deberent ad ea pertinere, & non ad hæredes mariti: ut l. cum hic ſtatus. §. 1. ff. de donatio. inter uirum & uxorem. ſed in caſu præmiſſæ quæſtionis factæ ſuprà in tradente, non crederem quòd per illa uerba quæ maritus dicebat uxori teneas iſtud, uideretur donare, ſed potius eam cuſtodire &
6 uſus promiſcui ſibi cõmendare: quia † in dubio quis non præſumitur donare. nec ſuum iactare. argu. ff. de probatio. l. cùm de indebito. & l. filiusfami. ff. de donatio. præſertim ne ſic præſumendo mutuo amore ſe ſpolient, & quia donatio inter uirum & uxorem eſt prohibita de iure: & in dubio non eſt præſumendum feciſſe contra iuris
7 diſpoſitionem & prohibitionem. Quò ad alia † donata uxori per extraneos contemplatione uiri: crederem diſtinguendum, an illi intenderent principaliter donare uiro, & uellent quòd ſibi acquirerentur, licet traderent uxori, & tunc credo quòd talia pertinere debeant ad ui-
8 rum & eius hæredes & non ad uxorem. quia † quod uir per miniſterium uxoris acquirit, ſibi acquirit etiã cùm ratam habeat talem donationem. arg. ff. de negotijs geſt. l. ſi ego. niſi uir cum credebatur uxori intenderet ſibi donare. quia tunc licet illo tempore donationis inter uirum & uxorem non ualeret: tamen morte uiri confirmaretur. ff. de donat. inter uirum & uxor. l. 3. §. fin. & l. ſequen. iunct. l. cùm hic ſtatus. §. 1. eod. titu. quod tamen in dubio non præſumerem, ſcilicet uirum uxori noluiſſe donare. argu. eorum quæ dixi ſuprà in præceden. per l. cum de indebito. Si autem illi qui donabant contemplatione uiri intenderent principaliter donare uxori. & uolebant res donatas ei quæri & non uiro, licet eius contemplatione hoc facerent: tunc crederem quòd talia donata quærerentur uxori & non uiro: quia ipſa eſt perſona libera quæ ſibi quærere poteſt, nec ſibi quæſita quæruntur: quia non ſunt quæſita ex eius operis: ut notatur per Cyn. C. de fur. l. fin. in ultima quæſti. ibi uerò tollitur hoc argumen. nec talia teneretur ponere in inuentario, in dubio crederem recurrendum ad coniecturas & ad genus rerum donatarum, an potius cõgruerent uiro quàm uxori uel econtra: ut tunc ſecundum hoc præſumatur an uoluerint donatores acquiri uiro uel uxori. & pro hoc bene facit quod no. Ioann. Andre. in nouel. de appella. lib. 6. in fin. ſuper uerbo, ad eundem. & ſi ex his aliquid præſumi non poteſt, crederem in dubio donatores uoluiſſe quæri marito, ex quo eius contemplatione donabant. argument. ff. de uulgar. & pupil. l. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos. cum ibi not. ff. ſol. matri. ſi uerò negotium. §. item quicquid. cum concord. De donatis autem uxori contemplatione uxoris non uiri non eſt dubium; quin ſine dubio ad eam pertinere debeant. argumen. iurium prædictorum.
9 In dubio † autem ſi uxor probare non poſſet unde quomodo & à quo acquiſiuit. omnia præſumerentur eſſe de bonis uiri, ut l. etiam. C. de donatio. inter uirum. &
10 uxo. & l. quamuis. ff. eo ti. & ideò cautius † eſſet uxori omnia ponere in inuentario proteſtando de iure ſuo, & propter hoc non intendit confiteri illas res ad maritum uel eius hæredes pertinuiſſe uel pertinere debere: & proteſtando quod res quas ad ſe de iure apparebit pertinere tanquam ſuas proprias uelit obtinere, ne aliàs ſine proteſtatione ſimpliciter ponendo eas in inuentario uideatur confiteri eas ad uirum uel eius hæredes pertinuiſſe uel pertinere. ut C. arbi. tute. l. fin. quod confiteri non uidebitur cum præmiſſa proteſtatione quæ ſibi conſeruabit ius in futurum. argumen. ff. quib. mod. pig. uel hypo. ſol. l. ſi debitor. §. 1. & ff. de religi. l. at ſi quis. §. ſed interdum. & argumen. nota. de materia proteſtationis per doct. in c. cum M. Ferrari. de conſtit. & per Ioan. mo. & Io. Andr. in nouel. in regul. iuris. in generali.

ADDITIONES.

a Dicendum. Adde Alex. in l. in his. §. ſeruus. ſolu. matrimo. ff. & i. 1 l. ſi is qui quadringenta. §. dos legata. nume. 2. ff. ad l. Falcid.
b Iocalia ad quèm ſpectant uide Bald. in l. cum te. C. de donatio. antè nupt.

De Accuſationibus.

SUMMARIUM.

1 *Priuatus eccleſia quæ eſt totum cenſetur priuatus prioratu qui eſt pars.*

DECI-

DECISIO L

QVidam prætendens in quadam eccleſia fuiſſe factum prioratum & uicariam perpetuam quæ haberet curam animarum: cum cauſæ cognitione fuit priuatus illa eccleſia per epiſcopum & ordinatum amodo eſſe regendam per unum rectorem & dictam ordinationem factam de prioratu & uicaria non tenuiſſe. ipſe dicebat quòd cum ipſe eſſet prior & non eſſet priuatus prioratu. ſed eccleſiæ priuatio non tenebat. quærebatur an bene diceret? Tenuerunt omnes
1 quod non. quia † priuatus ab eccleſia, quæ eſt totum: per conſequens cenſetur priuatus prioratu, qui eſt pars in eccleſia, & qualibet etiam ſui parte etiam ſi illa ordinatio de prioratu & uicaria facta non fuiſſet caſſata, uel declarata nulla. ergo multò fortius ex quo declarata, eſt quod fuerat nulla, ſeu non tenuiſſe, &c.

De Hæreticis.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 1. eod. titu. in antiq.

De Priuilegijs.

SUMMARIUM.

1 *Exemptio an inducatur ubi conceſſit cœnobio monachorum, quòd ipſi & eorum loca quieta libera & integra cum ſuis priuilegijs permanerent?*

DECISIO I.

1 PApa † conceſſit cuidam cœnobio monachorum quòd ipſi & eorum loca quieta libera & integra cum ſuis priuilegijs permanerent. Quæritur an ex illis uerbis inducatur exemptio? Alleg. pro parte eorum quòd ſic. c. ſi Papa. §. & eſt idem. de priuil. lib. 6. & per nota. per Inn. de priuileg. recepimus. & per text. eodem titu. cùm olim.

De Sententia excommunicationis.

SUMMARIUM.

1 *Excommunicatus per epiſcopum uiſitantem, ex eo quòd ipſum ad uiſitationem, non admiſit prætendens ſe exemptum, ante ſatisfactionem non debet abſolui.*

DECISIO I.

1 VTrùm † epiſcopo excommunicante aliquem de iure communi ſubditum: quia non permittit ſe uiſitare, uel non ſoluit procurationem ratione uiſitationis debitam. ſed ille prætendens ſe exemptum à uiſitatione uel præſtatione procurationis appellet. & ſic prætendens excommunicationem iniuſtam pendente lite appellationis petat ſimpliciter ſe abſolui. per c. cùm contingat. de offic. delega. ſit abſoluendus contradicente epiſcopo, qui ſuper eo pro quo cum excommunicauit fundat intentionem ſuam de iure communi? Maior pars dominorum tenuit quòd nõ. quia quaſi debet reputari excommunicatus pro manifeſta offenſa: nec ſimplex aſſertio ſua qua prætendit ſe exemptum, uel negatio qua negat ſe teneri, reddit epiſcopi intentionem fundatam de iure communi dubiam. de quo plenius per Inno. de cenſib. uenerabili. niſi aliàs pro parte excommunicati probaretur aliquid ſaltem ſemipleuè de intentione ſua, propter quod redderetur intentio epiſcopi dubia: ut ibi not. Innocent. circa finem.

SUMMARIA.

1 *Canonici ſeculares non gaudẽt priuilegio c. ſi quis ſuadẽte.*
2 *Eremita cenſetur perſona eccleſiaſtica, licet nullam profeſſionem emittat.*

DECISIO II.

1 VTrùm † canonici ſeculares gaudeant priuilegio ſeu immunitate, ut eas uerberans ſit excommunicatus? Quidam dicunt quod ſic. quia quandiu remanent in tali ſtatu, etiam ſi non ſint religioſæ: ſunt tamen perſonæ eccleſiaſticæ uel Deo deuotæ. igitur gaudeant. argumen. 17. q. 4. quiſque. & quod notatur de ſentent. excommunica. religioſo. lib. 6. in fin. pen. glo. pro quo bene facit. 13. q. 2. duo ſunt, cum ibi not. pro quo. quia etiam
2 † Eremita qui nullam facit profeſſionem, & habet proprium, cenſetur perſona eccleſiaſtica: ut not. Innocen. in c. cùm monaſterium. de elect. Alij dicunt quod non. quia eorum ſtatus non eſt approbatus: ut in c. indemnitatibus. in fin. de elect. lib. 6. & de ſtatu regul. c. fi. §. illas. in clem. imò reprobatus 18. quæſt. 2. pernitioſam. igitur non merentur gaudere priuilegio immunitatis. argum. l. auxilium. §. in delictis. ff. de mino. & ff. de colleg. illici. quaſi per totum. & uide quod de hac materia notat Ioann. Andr. in nouella. de maior. & obedien. dilecta. ubi gloſſ. de iſtis canonicis. & hanc opi. conſeruat ut dicitur cancellaria, quæ non daret eis literas contra tales immunitates. Alij diſtingunt dicentes quòd tempore quo portant habitum canonicatus, puta ſuperpellicium & in diuinis ſeruiunt Deo: tunc reputantur perſonæ eccleſiaſticæ & gaudent priuilegio: ſed quando exierunt & extra ſeruitium Dei ſunt in domibus proprijs ſecus. argum. l. item apud Labeonem. §. ſi quis uirginem. ff. de iniuri. & extrà de ſentent. excommunica. ſi iudex laicus. lib. 6. ad idem ff. de aquæ ductu. l. omnes. iunct. l. ſemper. ff. de iure immuni. & quod not. Ioan. And. de cleri. coniuga. c. Ioannes.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. 23. eod. in antiq.

SUMMARIA.

1 *Excommunicatus an poſſit acceptare beneficium in uim gratia ſua.*
2 *Excommunicatus æquiparatur deportato.*
3 *Deportatus licet ammittat ea quæ iuris ciuilis ſunt: non tamen amittit ea quæ iuris naturalis ſunt.*
4 *Deportatus poteſt eligere, acceptare & uoluntatem ſuam exprimere in executione alterius præcedentis legitimæ diſpoſitionis.*
5 *Acceptare eſt nuda expreſſio, quæ in ſolo facto conſiſtit.*
6 *Excommunicato actus extraiudiciales non ſunt ita prohibiti ſicut iudiciales.*
7 *Excommunicatus non eſt capax beneficij eccleſiaſtici.*
8 *Prohibitum ubi aliquod perpetuò ſit: omne aliud cenſetur prohiberi per quod peruenitur ad illud.*

DECISIO IIII.

2 SCiendum [a] eſt † quòd aliqui dicunt quòd excommu-
1 nicatus poteſt acceptare beneficium eccleſiaſticum cadens ſub forma gratiæ ſibi factæ tempore quo erat
2 excommunicatus † æquiparantes eum deportato. iuxta gloſſ. Ioann. Andr. in c. decernimus. de ſententia excommunica. ubi dantur remiſſiones ad ſcripta aliorum do-

ctorum

ctorum ſimilem æquiparantiam facientium. deportatus
3 † autem licet amittat ea quæ iuris ciuilis ſunt: non tamen amittit ea quæ iuris naturalis ſunt: ut l. ex facto. §. ſi quis
4 rogatus. ff. ad Trebell. nam ut ibi dicitur, deportatus † bene poteſt eligere ſeu acceptare & uoluntatem ſuam exprimere in executione alterius præcedentis legitimæ diſpoſitionis: quia hoc conſiſtit in ſolo facto, & hoc de iure naturali competit: ut clarè no. Accur. in d. §. ſi quis rogatus modo ad propoſitum reducendo dicunt quòd
5 † acceptare eſt nuda expreſsio, quæ in ſolo facto conſiſtit. quare hoc permiſſum uidetur excommunicato. arg. prædictorum. ad quod etiam inducuot notata per Innocen. in c. ueritatis. de dolo & contumac. & ibi ſatis inueniri poſſunt argumenta pro & contra. Domini etiam di-
6 cuot † quòd iſte eſt actus merè extraiudicialis: & ideò non ita prohibitus excommunicato ſicut ſi eſſet iudicialis: ut in c. ſolet. in fine de ſenten. excommu. li. 6. Nec ob
7 ſtat ſecundum eos ſi dicatur, quòd † excommunicatus non eſt capax beneficii eccleſiaſtici ſi ſibi conferatur. per c. poſtulaſti. de cleric. excom. mini. & ideò uidetur quòd
8 † non poſſit facere aliquod præambulum, per quod perueniatur ad illud. ut l. oratio. ff. de ſponſalib. quia dicuot illud uerũ in prohibitione perpetua: ſecus in temporali: ut l. ſi quis officiũ. ff. de ritu nupt. & facit ad hanc ſolutionem quod notat Dyn. in regula. cùm quid prohibetur. de regulis iuris lib. 6. Et ſic dicunt de excõmunicatione, quæ propriè non poteſt nec debet dici perpetua ſed temporalis: cùm excommunicatus abſoluendus ſit ceſſante contumacia. ad hoc de conſtitutioni. ex litteris. cum ibi notatis. hoc tamen aliquibus non placet.

ADDITIO.

a Sciendum. Adde Gigan. in tractat. de penſio. q. 74. Milis in reperto. ſuo in uer. excommunicatus maiori excommunicatione.

FINIS.

DECISIONES PER R. PATREM
THOMAM FASTOLI AVDITOREM
SACRI PALATII IN VNVM REDACTAE.

CAVSA I.

ANno domini M.cccxxxvj.pontificatus ſanctiſsimi in Chriſto patris & domini, domini Benedicti Papæ xij. anno ſecundo die xi.menſis Decembris fuit in Rota propoſitum quoddam negotium ſpoliationis per dominum Durandum in quo lectum fuit quoddam inſtrumentum productũ ad ſpoliatiooem probandum io illo negotio.& oſtendebatur qnidam libellus ſine petitio quædam ſuper ſpoliatione quadam facta per ſpoliatum lite pendente. nec ibi exprimebatut quo tempote ſpoliaſſet, utrum ante ſpoliationem factam de ipſo, ao poſt. & petebat reus huiuſmodicè reſtitui: & id qood actũ ſic fuerat, retractari tanquam attentatum lite peodente. Circa præmiſſa autem mouebantur hæc dubia.

S V M M A R I A.

1 *Spoliatio an poſſit probari per inſtrumentum?*
2 *Crimen an poſſit probari per inſtrumentum?*

DVBIVM I.

1 PRimò † an ſpoliatio ª poſſet probari per inſtrumen-
2 tum:& tenebatur quod ſic.arg.extrà de reſtitu.ſpoli.
cùm ad ſedẽ.uerſi.Nos priotis.& de ma.& obe. cùm
io eccleſiis.licet ibi uideatur notari contrarium in periu-
2 rio.Et de hoc notatur, ſcilicet an † crimen per inſtrumẽ
tum poſsit probari.per Io.And.de ioreiuran.c.fin.lib.6.
& de uerbo.ſignifi.conſtitutionem.eod.lib. Item in iure
ciuili nota.ff.ad Turpil.in ſenatus. & C.ad legem Aquil.
contra negantem.prædictæ gl. omnes præter primam in
decretali c.cùm in eccleſiis, probant quod crimina poſ-
ſunt probari per inſtrumeotum. Goffred. tamen probat
contrarium in uiolentia & poſſeſsione in ſumma de clan
deſ.deſpon.uer Illud autem no.& idem uidetur recitare
Io. And.poſt Hoſt.de excép.c.pia.in gl.ſuper uerbo 8.die
rum.circa finem.ibi,ſed de ſpoliatione no.&c.

A D D I T I O.

a Spoliatio. Adde quod ſpoliatio probator eo ipſo quòd ſpoliatus probat de antiquiori poſſeſsione. Bal.in l.pen.col. ulti.C.ſi à non compe.iud. Alexaod.in l.ſi duo oti poſsi.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtrumentum in quo non apparet notarium eſſe rogatum, an ualeat.*

DVBIVM II.

1 SEcundum dubium erat † an ioſtrumentum oaleat ſi non appareret notarium eſſe rogatum. & tenebatur quod in dubio præſumebatur ipſum eſſe rogatum.& hoc not.glo.in authen. de tabel. §.nos antem credimos. ſuper uerbo iniungitut.contrarium uidetur ſentire Inn. extrà de fide inſtru.c.1.ibi. non enim credimus, &c. & melius ibi.Item no.otile,&c.licet ibi ſimul referat alios ille in opinione contraria; ibi,alii tameo,&c.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtrumentum in quo non cauetur quòd ſpoliatio ſit facta nomine illius cõtra quem datus fuit libellus, an probet?*

DVBIVM III.

1 TErtium dubium erat † an inſtrumentum probaret cùm in eo non cauebatur quod ſpoliatio eſſet facta nomioe illius cootra quem erat datus libellus nec ipſo mediante? Et arguebatur quod noo, cùm ſecũdum formá narratorom in libello non erat probatũ.arg.ff. de peti.hære.ſi quis libertatẽ.in ſi.& de iureiuran.ſi duo.§. Idem Iul.arg.C.de fideicõ.li.l.ſi.ff.commu. diuidun. ut fundus.de oeg.geſ.l.Põponius in negotiis.§.ſi. oeruntamen tenebatur quod licet non probare inſtrumentum quò ad illum contra qoẽ de ſpoliatione principalitet agebatur uigore interdicti unde ui: uigore tamen canonis, reintegrãda.3.q.1.dicebatur ſatis inſtrumeotũ ſufficere.

S V M M A R I A.

1 *Libellus ſuper attentatis in fine litis porrectus an admittendus eſt?*
2 *Spoliatus ultimo loco ſemper auditur.*

DVBIVM IIII.

1 QVartum dubium erat † utrum illa petitio erat ad-
mittenda ſuper reuocatione attentatorum, lite pẽ
dente & quaſi in fine litis fuiſſet porrecta? Et tene-
2 batur quod admittenda eſſet, ex eo quòd † ulòrrus ſpolia
tus ſemper auditur, quãdo non incontinenti ſpoliatio ſit
ſecuta.extrà de ord.cogni.c.ſi.ff.de ui.& ui.ar.l.3.§.cùm
igitut.& l.qui poſſeſsionem.C.ad leg. Iul. de ui. pu. l. ſi
quis ad ſe fundum.cum ſi.& conſulebator, & pro conſi-
lio tenebatur quod daretur terminus 15.dierum reo hu
iuſmodi, qui minus determinatè quò ad tempus locutus
eſt ad probandum intentionem ſuam:& quòd ante om-
nia obſcuritatem de tempore declararet.arg.l.ſi qnis in-
tentione ambigua.ff. de iudic. & argu. extrà de reſtitut.
ſpol.frequens.lib.6.

CAVSA II.

ANno domioi M.cccxxxvij. die lunæ 13. Iaouarij, propoſitum fuit per Raynaldum in conſilio de quadam bulla qua cõtinebatur do.Ioannẽ Papã xxij. gratiam feciſſe epiſcopo Tarrecenen. ut poſsit unire menſæ decanatus quodcunque beneficium ſpectans ad collationem præſentationem ſeu quamuis aliam diſpoſitionem cuiuſque de ſua diœceſi pro eo quod decanus & ipſe epiſcopus ſuggeſſerant Papæ quod redditus. decanatus ita erant tenues & exiles quod ex eis decima minimè ſoluebatur.& hoc conceſsit Papa ſub his quòd uidelicet beneficium, ſi quod uacat uel uacare contigerit. Item addidit ſi tibi uidebitur. Ex his oriuntur hæc dubia: uidelicet an unio facta ſine conſilio & conſenſu capituli ualeat, an debeat retractari. Item an idem ſit ſi non fuit uocatus patronus. Item an unio facta de non uacante in hoc caſu teneat.& ſic tria ſuot dubia.

SVM-

DVBIVM X.

1 TErtium dubium † erat ex eo quòd quidam frater
de ord. ſeruornm ingreſſus fuerat ordinem ſancti
Benedicti Florentiæ, idem uerò frater incuſabatur
ſuper eodem facto & teuocabatur ad certos fratres or-
din. ſeruorum prædicti, qui fratres obtinuerunt ſenten-
tiam in partibus contra fratrem huiuſmodi monacharũ:
ipſe autem appellauit ad curiam Romanam & cauſam
huiuſmodi introduxit:& citatis ac comparentibus fratri
bus ſupradictis dedit contra eos libellum in cauſa appel
lationis præfata. uerum ipſi porrexerũt & dederunt quã
dam exceptionem ſuper iure reuocandi domum, pro eo
uidelicet quod alia de cauſa ad curiam Romanam uene-
rant:puta miſſi pro alijs arduis cauſis monaſterij ſui &
ordi. & dubitabatur an huiuſmodi exceptio deberet ad-
mitti. Et dicebatur quòd non quia non erat cauſa ſuffi-
ciens quare domum debuerant reuocare. Nam licet pro
cauſis arduis eſſent miſſi:non tamẽ apparebat quod cau
ſæ eſſent tales, ex quibus quis baberet ius reuocan-
di domum per id quod haberur ff.de iud.l. s. §. legati. &
in authent.de ſanctiſ.epiſcop.§.reuerendiſſimi uerò apo
criſarij.& §.ſi uerò epiſcopi.quod poſſent uenire ut age-
rent,non ut conuentionem aliquam ſuſtinerent.& ſic ius
reuocandi domum uendicare non poſſent:ut in d.§. leg.
& in §.ſed ſi agant.& argument.eorum quæ notantur ſe-
cundum Innocent. extrà de foro compe.c. licet. in ma-
gna glo.& de hac materia uide in Specul.de reo.uerſicu.
Item legati.& in ſum.Hoſtien.de exceptioni.§.final. uer
ſicu.Item effectus.& uerſicu.ſequen.Item & alia ratio ui
debatur mouere,uidelicet ſapere crimen:& ſic etiam ſi eſ
ſent in honore miniſterio,ut publico conſtituti non uide
tur quòd babeant ius reuocandi domum ſaltem quando
debeant ſatiſdare de iudicio ſiſti.argument.ff. de appel. ſi
adulterij.§.fin.licet ſit contra.ff.de accuſa.l.hos accuſare.
in princip. Sed Gul.Durandi, hoc babet pro expedito,
quod omnes qui aliàs habent ius reuocandi domum,e-
tiam accuſati ſi poſſint iurare.& no.in Specul.de accuſa-
tio.uerſic.item.nec legatus. & uerſicu.item non poſſunt
in ſum.habes.de accu.§.quis accuſari.uerſi. primo exci
piuntur.& uer.quod ergo.ibi, nec hi, &c.

SVMMARIA.

1 *Beneficia capellanorum Papæ morientium extra curiam an cenſeantur vacare in curia,vbi in bullis ſuis adſit vt apoſtolici fauoris & gratiæ munere per fruaris. ſtante reſeruatione ſubſecuta per alium pontificem?*

2 *Ratio debet vires & ſignificatum verbi propoſiti ampliare,vbi ampliatiua ratio fuerit.*

3 *Beneficia morientis extra curiam an vacent in curia poſt reſeruationem.*

DVBIVM XI.

1 QVartum † dubiũ erat tale Papa Ioan. xxij. conceſſit
cuidam capellaniam ſub bulla per huiuſmodi uer-
ba, te in capellanum noſtrum recipimus, & in ca-
pellanorum noſtrorum conſortio aggregamus, ut apo-
ſtolici fauoris & gratiæ munere plenius perfruaris, &c.
quærebatur an huiuſmodi capellano extra curiã mortuo
cenſeantur beneficia ſua uacare in curia in propter reſer
uationem quàm fecit Clemens. v. de beneficijs capella-
norum?& tenebatur per omnes quòd per mortem Io. Pa
pæ hic capellanus ſuperſtes eſſe non deſiit capellanus, &
hoc propter rationẽ adiectam illius ſcilicet,ut apoſtolici
2 ſeu ſedis apoſtolicæ &c. Ratio enim † debet uires & ſigni
ficatum uerbi propoſiti ampliare, ſi ampliatiua ratio fue-
rit:ut ff.de lega.2.cùm pater.§.dulciſſimis fratribus.& de
leg.3.nomẽ debitoris.§.fina.de acqui.poſ.ſi is qui.C.quæ
ſi long.conſue.l.1.& ſi.Item facit l. iuriſperitus. ff. de ex
cuſatio.tut.in prin.C.de prin.agen. in rebus l. principes.
Nec obſt.ff.loc.l.4.quia ibi ſunt uerba quò ad diſ.uellet,
&c.quæ uerba babent reflexionem & reſpectum ad cer-
tam perſonam,qua deficiente uoluntas declarari non po-
teſt.de ac.& ob ſub ac.cum ſimi.& eodem modo reſpon-
de ad l.de cõditio.& demonſt.ſi ita expreſſum. & de leg.
1.ſi ita.§. illi ſi nollet.cum ſimil.ſic etiam reſpondetur ad
c.extrà de reſcrip.ſi gratioſæ. quia ibi eſt ſimile uerbum:
puta,ad beneplacitum noſtrum. Item alio modo reſpon
detur quòd ibi loquitur in materia odioſa & exorbitan-
te à iure communi.argu.l.cùm quid.ff.de lib.& poſth. &
extrà de re.iur.c.ea quæ à iure.Nec ob.ff.de exec.l.ſi.quia
ibi ſi non exercet officium ſtat per eum:& ideo ſibi præiu
dicat.ff.de cond.& demõ.inter.de cõtr.emp.l.Labeo.Sed
3 adhuc remanet dubium, an † beneficia morientis extra
curiam uacent in curia per dictam reſeruationem. & di-
ſtingue an Cle. reſeruauit beneficia omnium capellano
rum,an capellanorum ſimpliciter,an capellanorum com
menſalium.ſi omnium,expeditum eſt, arg. illorum quæ
no.ff.de lega.3.l.quæſitũ.§.illud.& l.hæres meus.§. duo.
Item eius quod not.eod.tit.l.Iulianus.in prin.Item eo.ti.
l.ſi cui.& de au.& arg.leg.prædictis.§.Laben.ſecundo ca
ſu idem cùm ſit ratio eadem mouendi principem ubi-
que ad reſeruationem & huiuſmodi faciendam ſi idem
ius debet habere ad leg.Aquil.l.illud.In tertio caſu reſer
uatio tantum ſtabit in terminis ſuis ad beneficia com-
menſalium reſtringatur.ff.de exercito.l.1.§.is qui nauem
uerſi.in re igitur dubia.de leg.3.non aliter.& de ſuppel.
leg.l.Labeo.cum ſimil.

SVMMARIA.

1 *Appellatus in cauſa beneficiali an poſſit proſequi cauſam appellationis non obſtante quòd ſibi infra menſem intimata non fuerit.*

2 *Certus certiorari non debet.*

DVBIVM XII.

1 QVintum dubium erat duplex:Videlicet † an appella
tus in cauſa beneficiali poſſit proſequi cauſam ip-
ſius appellationis in curia in pœnam contumaciæ
appellantis non obſtante quòd appellatio infra menſem
intimata non fuerit appellato & an talis appellatio poſ-
ſit deuoluere in fauorem appellati,& in odium appellan
tis.Item dubitabatur ſub eodem proponẽte & ſcribente,
an libellans ſuper inquietatione & perturbatione & ſu-
per eis concludens ſatis probet, ſi conſtet per producta
reum appellaſſe à prouiſione appellati agẽtis, & ab indu
ctione poſſeſſionis. qua appellatus eſt, beneficii poſſeſ-
ſionẽ adeptus, cùm nulla alia perturbatio ſit probata. Ad
primum uidetur quòd talis appellatio non poſſit deuo-
luere per decre. cauſã electionis. de elect.in cle. ibi tunc
demùm ad ſedẽ,&c.& in eod.c.ibi, intimatio nõ aliter fa
cta omnium. &c.ex quibus uidetur uelle ibi conſtituens
quod nullo modo & nulli ualeat appellatio, niſi ſeruetur
forma dictæ decre. quia qui omne dicit. nihil excipit. ff.
de penu. leg. l. non one. & not.C. mand. à procuratore.
in glo.& facit optimè.ff.de poſtul.quos prohibet.& inſti.
qui.ali.lic.uel non.in prin.in ſecũdo reſponſo cum ſi.Cõ
trariũ tamen inconſultum eſt. & hoc tenet d. Aegi.de Be
neuento.idem etiã uidetur tenere Io.And.in d.c.cauſam
electionis.in glo.quod ergo no.Inno.&c. circa fi.ibi quæ
re conſulo &c.& ita uidetur ſi ueniret contra. & pro hàc
2 parte uidẽtur facere rationes primò quia † qui certus eſt,
certiorari non debet:ut ff.de action.emp.l.1.§.uenditor,
& §.ſi.de ædi.edict.l. 1.§. omnem. & l. ſi tamen ſi qui ei,
extr.de re ind.eum qui. ſi ergo appellatus iam eſt certus
de appellatione; fruſtrà de alia intimatione quæri uide-
tur.& ad hoc optimè uenit tex.in decr.cauſam. circa fin.
ibi,

ibi,niſi ad appellatum,&c. ubi uidetur ſufficere qualiter
cunque ueniat ad notitiā appellati. Sed ad illud ar. poteſt
faciliter reſponderi,& etiam ad dictum tex. c. quia in de
cre.cauſam non ſimplex certioratio requiritur,ſed quòd
infra certum tempus,ut patet in primo reſponſo eiuſdem
c.& in prædict.uer.niſi. Si uerò infra dictum tempus fuiſ-
ſet certioratus , & haberet certam plenam notitiam de
appellatione:uidetur ſatis concludere argumentum præ
dictum. Verum alia ſecunda ratio uidetur quæ fortius ur
get:quia quod fauore alicuius introductū eſt,&c. & lici-
tum eſt unicuiq; renuntiare iuri pro ſe introducto.C.de
leg.l.quod ſauore. de pactis. ſi quis in conſcribendo. &
ff.de pact.l.pactum. & de minorib.l.ſi iudex.cum ſi. Sed
dicta decr.prouidet appellato non appellanti:ut patet in
fi.d gl.ibi,ſolutio appoſita,&c. ubi hoc expreſſe dicit Io.
And.ergo uidetur quòd liceat appellato uti appellatione
& ſi non fuerit intimata. Nec obſt.l. quos prohibet. quia
ibi prohibitio fit propter honorem prætoris & propter
improbitatē poſtulantium: ut ibi no. Item nec illud inſti.
qui ali.licet.quia ibi expreſsè ponitur pro cauſa ſpeciali,
fragilitas mulierum,quæ hic ceſſat.ad text. decret. cau-
ſam. ibi tunc demum &c. & ibi intimatio non &c. dico
quòd ille text.habet intelligi ſecundum intentionem di-
ſponētis, & cauſam diſponendi de decimis.ex multiplici.
& c ad audientiam.& de præbendis c.ſi.& de reſcrip.man
datum.& mentem legis potius quam uerba debemus at
tendere.ff.de leg.l.ſcire.& de adimē.leg.l.4.§ conditio.&
C.de li præ.uel ex l.3.diſt. 28. c. omnes & c.ſedulò.cùm
igitur cond. intentio fuerit prouidere appellato , uide-
tu. ſuff.c. re talis certificatio de qua ipſe reperitur.

S V M M A R I V M.

1 *Libellus ſuper perturbatione & inquietatione,an obtinere poſſit probando reum appellaſſe in promſione appellati agentis & ab inductione in poſſeſſionem.*

DVBIVM XIII.

1 SEcunda pars dubij erat,†an libellans,&c. ut ſupra pa
tet. ad quam dicebatur conſulendo quòd ſufficiens
erat probatio inquietationis ſi doceretur reum , ut
præmittitur appellaſſe.& pro hoc allegabat gl.Compoſt.
de elect.c.ſtatuimus.lib.6.ſuper uerb.impugnat.& de re
ſcrip.c.mandatum.in 3.glo.ſuper uer. proſequi. uer. ſed
nunquid.&c.& de hoc in Spe.ſub rubrica.de act.& peti.
§.ſuper actionibus.uer.ſed quæritur. & uerſic.ſed quòd
ordo debet.& uerſic.ſed nunquid.

S V M M A R I A.

1 *Iudex dicitur iniuriam inferre,ſi iniuſtè aliquem excommunicat:& tenetur ei ad damna,intereſſe & expenſas.*
2 *Excommunicationis ſententia tribus modis dicitur iniuſta.*
3 *Iniuriæ æſtimatio debet per iuramentum taxari.*
4 *Iudex malè iudicans tenetur ad damna , expenſas & intereſſe.*

CAVSA IIII.

DVBIVM XIIII.

EOdem menſe die ueneris 24. poſitum eſt in conſil.
1 tale factum † Quidam pro certa ſumma pecuniæ
quam dicebatur ipſum debere ex cauſa emptionis
cuiuſdam domus , prætendebat ſe eſſe excommunica-
tum iniuſtè: imò prætēdebat proceſſum pronuntiari nul
lum,& ipſum iudicem ratione iniuſti proceſſus nec non
iniquæ renuntiationis & actionis ac etiam iniuriæ ſibi ra
tione præmiſſorum illatæ petiit,condemnari in damnis,
intereſſe & expenſis. Et tenebatur per maiorem partem :
imò quaſi per omnes,quòd iudex huiuſmodi debeat cō
demnari parti querelanti in damnis.& intereſſe:& quòd
bona erat concluſio quò ad iniuriam. Item quòd nullus
erat proceſſus & hoc ultimum ſic probatur.quia de pro-
ceſſu præcedente ſententiam diffinitiuam non appare-
bat,quæ ſententia prætendebatur ſuper debito eſſe latæ
licet iudex proceſſum prætenderet de quo aliqualiter
non conſtabat:& ſic ſententia procedere non potuit,nec
tenere , cùm proceſſus præambulus non patebat. argu.
extrà de probationib.c. quoniam contra falſam.in fin. &
eorum quæ ibi not.per Bernard & Innocen. & uide quæ
not.per eundem Innocen.de offic.delega.c.cùm in iure.
ſuper uerbo,de mandato.& facit extrà de fide inſtrumen
to.c.1.C.de mand.princ.l.1. & de arbitr. l. ne in arbitris
§.fin autem cum.& uide quod de huiuſmodi puncto tan
gitur in Specula. de ſententia & his quæ ipſam ſequun-
tur.§.ut autem.uerſic.& not.ſecundum quoſdam. & de
probationib.§ fin.uerſi ſed pone.&de inſtru.æditio.§.re
ſtat.uerſicu.in ſumma ſi rectè.de ſenten. excommunica.
licet ſaltim dicebatur quòd cùm† ſententia excommuni-
2 cationis tribus modis dicitur iniuſta eſſe,ex cauſa,ex ani
mo,& ex ordine:ut not. extrà de ſenten. excommunica.
ſacro.ſuper uerbo,iuſta. & per Hoſtien. in ſumma. eod.
titu.§.quis ſit eius effectus. uerſicu. ſi uerò iniuſtè. & de
his tribus modis habetur xj.quæſt.3.quòd ergo. & §. cū
ergo.& can.ſi epiſcopus fortè iracūdus.per cōſequens er
go ſententia cenſetur iniuſta:ut dicto c.ſacro & eod. tit.
c.cùm medicinalis.li.6. Ex his concludebatur quod con
cluſio ſuper iniuria facta debebat procedere. quia uide-
batur dolus præſumptus.ex hoc potiſsimè,quia is ad eu
ius inſtantiam dicebatur excommunicatus , confeſſus
fuit ad ſuam petitionem hoc factum non eſſe: ſed ſic iu-
dex facit quod ſciuit ſe facere non debere. argumen. ff.
de oper.l.ſi procuratorem § ſi. & ad leg. Falcid. dolo. &
C.de iniu.l ſi non conuitii.& ad leg.Cornel.l.1.§. diuus.
Et ex ratiō ex re concernendum eſt quòd quis animo fe-
cerit:ut ibi & no.ff de inior.l.illud. 1.reſpon. Ita ergo ex-
communicans iniuriarum tenetur:ut not.xj.q.3.c. illud.
3 &†debet æſtimatio iniuriæ per iuramentum taxari. iux-
ta quod no.ff.de iniu.l.iniuriarum æſtimatio.& argu. eo-
rum quæ no.ff.quod ui,aut clam.l.ſemper.§.in hoc inter
dicto.& inſti.de uerb.obl.§.fi.in Spe.de fru. & intereſ.§.
uiſo.uerſ.1.& antepenul.& ex præmiſsis etiam patet mul
4 tò fortius quòd iudex†ſic malè iudicans tenetur ad dam
na , expenſas & intereſſe: ut patet de ſenten. excom. ſa-
cro.§.cunque & ad hoc ff.de uar.& extra.cog.l.ſi iudex.
de iudic.l.ſi filius. & inſti. de obl. ex quaſi delic. in prin.
cum ſimi.

CAVSA V.

DIe lunæ 27. einſdem menſis Ianuarii propoſitum
eſt per dominū Durandū factum tale. Petitionē qua
rundā religioſarum quæ coram ordinario produ-
xerant quoddam inſtrumentum in quo prima facie conti
nebatur de quadam ordinatione facta per fundatorem
loci ſuper multis quæ dictæ religioſæ debent percipere
pro alimentis & ſuſtentatione ipſarum à quodam qui
erat deputatus præceptor ibidem. præfatus ordinarius
uiſo & intellecto huiuſmodi inſtrumento motus ex in-
formatione ipſius mandauit monendo præceptorem præ
dictum quatenus ſub pœna excōmunicationis quòd ex
tūc &c. ſatisfaceret religioſis præfatis infra certum termi
nū ſuper illis quæ petebāt uigore inſtrumenti præfati , à
qua monitione per partē aduerſam extitit appellatū ad
archiepiſcopū Bituricē. qui erat metropolitanus. ſeu ad
Papā.demū cauſa eſt introducta in curia Romana, & li-
bellus duplex datus pro parte religioſarū:unus ſuper poſ
ſeſſorio quo ſe tanquā ſpoliatas petebant reparationem
ſuperflui numeri dominarum , quas dicebant hæredem
patroni

patroni contra ordinationem fundatoris ibi poſuiſſe: ſuper his igitur multa dubia uertuntur.

SVMMARIA.

1 *Monitio ſub pœna excommunicationis an requirat prius vocationem partis.*

2 *Alimentorum cauſa dicitur ſummaria.*

DVBIVM XV.

1 PRimum † an dicta monitio tenuerit, & ſit iuſta? Et te nebatur per 1o. quòd monitio de iure proceſsit: maximè cum de alimentis & de alimentatione domina
2 rum agebatur, ubi † ſufficiebat proceſſus ſummarius. arg. ff. de fer. l. eadem oratione. & de his qui ſunt ſui uel alie. iur. l. ſi iudex. & de libe. agno. ſi quis à liberis. §. ſi uel parens. & §. meminiſſe. & C. de bis qui à non domino manu. l. fin. & ſic uidebatur eis quòd non oportebat partem aduerſam ante monitionem uocari. & pro eis bene facit. ff. de bo. po. ei quando. l. 3. §. ſi cauſa. in glo. magna: ibi, ſed nunquid &c. & cum glo. ibidem uidentur tenere Dyn. et Ray. & facit pro hoc ff. quis ordo. in bo. poſ. ſer. l. 2. §. dies in textu. & in glo. Sed 11. dicebantur ſibi uideri quòd pars ante monitionem debebat uocari. ar. C. ut ab hæredi. ſe ab. authenti. ad hæc aliàs incipit, ſi omnes. & originaliter in aut. de eccleſiaſt. titul. §. ad hæc. & de bo. aut. iu. poſ. l. ſi. de minor. in cauſæ. §. cauſa. & ſi cui plus quàm per leg. Falci. l. 1. §. cùm dicitur. & ille text. optimè facit. quia licet carta uel tabulæ teſtium appareant, & de his iudex fuerit informatus, tamen legatarii & creditores debent uocari ut ibi patet. & pro hoc bene facit cle. ſæpè. §. citationem. de uerb. ſignifi. debet enim pars citari, ne ueritas occultaretur. & facit quod not. in Specul. de ſentent. §. ut autem. & 3. quæſt. 9. c. omnia.

SVMMARIA.

1 *Libellus alternatiuus an procedat.*

2 *Contrariorum eadem eſt diſciplina.*

3 *Dictio, aut. eſt ampliatiua.*

4 *Dictio, ſeu. ponitur correctiuè.*

DVBIVM XVI.

1 SEcundum dubium erat, an † appellatio prædicta alternatiua procederet? Et per d. Aegid. dicebatur legitima, per præſuppoſita, quia ſi monitio legitima, ergo
2 appellatio illegitima, quia † contrariorum eadem eſt diſciplina. ar. ff. de aur. legat. l. qui accuſare. & de his qui ſūt ſui uel ali. iu. l. 1. in prin. cum ſim. Alii omnes. 9. idem tenebant: ſed per aliam rationem, uidelicet, quia alternatiua & ſic incerta. unde appellans uidetur uagari cum diſcrimine alieno, quòd non licet. ar. ff. de iniuriis. l. prætor edixit. §. quod autem ait. & de ſtip. ſer. l. quod ſi ita. & de excuſ. tut. l. tutor ita. & de elect. c. 2. li. 6. & eo. ti. c. quis duas. ubi hanc partē tenet Ioā. And. niſi appellans haberet cauſam probabilem dubitandi. iuxta l. ff. quorum le. l. 1. §. quia autem. & de hoc etiam plenius nota. per Io. An. eod. tit. de electio. ſi is qui. eod. lib. & per has glo. hæc pars ab aliis tenebatur. Sed 11. ſcilicet arguebat quòd appellatio teneret. &
3 primò, quia † dictio, aut. quæ in ea ponitur eſt ampliatiua: ut ff. de aur. & arg. l. ſi quis ita legauerit. & l. quintus Mutius. circa fi. & no. ibi glo. ſuper uerbo, ſententia. ſic etiam quod dictio, aut. ſtat ampliatiuè no. per Archidia. extrà de lit. conteſt. c. exceptionis. & quidam ut P. Fer. dicebant hoc uerum cùm ponitur inter cōpaſſibilia: ut in l. ſi quis ita. aliàs ſecus, ut hic. hoc uerum cùm ponitur inter genus & ſpecies: & continens & contentum. & ſic propriè loquitur l. ſi quis ita. & decr. prædicta exceptionis. circa princi. aliàs ſecus: ut in d. l. quintus. uidetur ſentire glo. ſu per uerbo, ſententia. & pro hoc extra de ſtat. re. c. 1. §. por
4 rò. ubi † ſeu. ponitur correctiuè. prout no. ibi per Archid.

Secunda ratio huius undecimi erat, quia alternatiua, ſi alternatiua dici debet, hic ponebatur inter inferiorē & ſuperiorem & inter perſonas: & ſic uidetur uerificā ia appellatio pro maiori & ſuperiori. arg. ff. ſo. ma. Caius. ubi auus maternus ſtipulatus eſt Seiæ nepti ſuæ, aut ſibi decē reddi, & ſic ipſe uidetur adiectorius: & tamen ſibi obligario & directa actio dabitur & facit quod not. per Pet. de bella pertic. ff. de leg. 2. ſi ita relictum. §. fin. & hanc partē tenet Spe. ſub ti. de ap. §. nunc tractemus. uerſ. quid ſi dicat Gul. Va. tenet primam partem in appellatione iudiciali, ſecundam in extraiudiciali, & ſic recitat Io. And. in dicta decre. ſi is qui. & Paulus poſt eum. & tenebant auditores prædicti quod appellatio de qua hic agitur, eſt extraiudicialis: et ſic dicta opinio Gul. Va. faceret cōtra eos.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum unde ui non competit directè, niſi pro rebus immobilibus & corporalibus: ſed loco eius datur utile.*

DVBIVM XVII.

TErtium dubium, an dictæ dominæ debebāt reſtitui in poſſeſſorio quo dicebantur ſe ſpoliatas poſſeſſione uel quaſi iure præcipiendi illa quæ ſecundum ordinationem prædictam debeant præcipere à patrono ſingu
1 lis annis. Et uidebatur prima facie quod non, quia † inter dictum unde ui non competit directè, niſi pro rebus immobilibus & corporalibus: ut ff. de ui & ui ar. l. 1. §. dictmus. in prin. cum autem. ff. de acq. rerum & mi. ſeruus. §. incorporales. & de ſerui. l. quoties cum ſimi. & optimè facit ff. de uſufruct. l. ſequitur. §. ſi man. tamen tenebatur quòd debebant reſtitui. quia licet non habeat locum interdictum directum: utile tamen poteſt locum habere. & hoc denotat uerbum, iure. quòd eſt in ſi. dicti. §. ſi mā. & dic ibi iure. id eſt propriè. & quòd utile detur etiam pro iure. puta, pro uſufructu, ſeu pro quaſi poſſeſſione ipſius, probantur ff. de ui & ui ar. l. 3. §. unde ui interdictum. & extrà de relig. dom. conſtitutus. de cauſa poſ. & prop. cum occaſio. cum ſimil.

SVMMARIVM.

1 *Patronus an poſſit augmentare numerum deputatarum ab initio limitatum à fundatore?*

DVBIVM XVIII.

1 QVartum dubium erat † an ipſe patronus poterat augmentaſſe numerum dominarum in loco. Et tenebatur quòd non quia ſecundum uires earum quæ eis ab initio fuerant deputatæ, erat numerus in fundatione limitatus ad l. & ſuprà uires prædictas non debebant aliæ ſuperaddi. ar. C. de ſacro. eccleſ. non plures. & in autheut. ut detur. ſit nu. cleric. §. ſi quis autem. nerſ. nam ſi non &c. col. 1. & extrà de conſtitu. cùm in. ubi de hoc. & ad hoc bene facit quod alibi dicitur. quia ultra uel cōtra legem locationis frui deſiderans non auditur. ff. de lo. pu. fru. l. 1. in fin.

SVMMARIA.

1 *Attentata per tertium niſi iuriſdictionem iudicis ad quem impedirent, non debent per uiam attentati reuocari.*

2 *Appellatio extraiudicialis non operatur in fauorem attentatorum.*

DVBIVM XIX.

1 QVintum dubium erat an † proceſſus factus per epiſcopum lite pendente in curia contra aduerſarios dominarum debeat reuocari per uiam attentatorū. Et dicebatur quòd non. quia in libello attentatorum prætendebatur huiuſmodi eſſe attentata ad petitionem & & contemplationem dominarum. Sed non probatur. ut

de res inter alios, &c. ut C. res inter alios acta. in rubro & nigro. extrà de re iudi.c.quãuis.cũ ſim.& mouet etiã, quia tertia perſona fuit quæ attentauit: unde nõ uidetur debere per auditorẽ appellationis reuocari: per uiam attentati: ut no.Io.And.extrà de appella.non ſolùm.ſuper uerb.reducẽdũ.niſi iuriſdictionem iudicis ad quẽ appellatũ extitit impediret. de offi.deleg.c.1.& hoc maximè corroboratur ex eo quòd prædictũ audito dicebãt ut præmit
2 titur, quòd † hæc appellatio erat extraiudicialis:& ſic talia attẽtata reuocari non debent per modũ attentati, ſed pẽdent ex euentu futuro.arg.extrà de elec.cùm inter R. & c.cõſideramus.& c.cùm nobis olim.& no.in dicto uerbo,nõ ſolùm, per eundẽ & idẽ tãgit Aegid. & ad hoc ea quæ no.per Inno.extrà de except.dilectus. & per Io.Monach.extrà de elect.cupientes.circa fin.ſuper uerbo, gratia.ibi,ſed pone &c.& facit bene pro prima ratione.ff. de litig.l.1.§.1.& de rei uendica.is a quo cum l.ſeq.

CAVSA VI.

DIe mercurii 29.Ianuarii per d. Odomarum & eſt factum tale.Dominus Cardinalis Auinionen. tempore Papæ Io.xxii. prouidebat cuidam domino Gerardo de archipresbyteratu cuiuſdam eccleſiæ ſpectãte ad collationẽ ſuam ratione cuiuſdam prioratus quem habebat in beneficium à Papa. Io. quidam miles præſentauit quendam clericum ad eundem Archipresbyteratum,& ad eandem præſentationem ipſe fuerat inſtitutus. Verũ cùm dictus Dominus Cardinalis obtinuit cauſam illam committi cuidam Audito.curiæ,& coram eo quidã procurator comparens nomine ipſius Cardinalis & etiã nomine dicti domini Gerardi petiit in libello pronunciari per audito.ius competiiſſe & competere dicto Cardi.tanquam priori talis loci conferendi dictum archipresbyteratum,& de eo,&c.prouidendi:& petiit etiam pronunciari pro iure Gerardi & pro non iure partis aduerſæ demùm lite conteſtata iurato de calumnia hinc & inde & etiam poſitionibus & articulis datis per partes,Cardinalis moritur:& poſt tempus in prioratu prædicto alius in in priorem præficitur, & per illum alteri de archipresbyteratu prædicto prouidetur.Ex his dubitatur de duobus.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor an debeat admitti ad cauſam inchoatã per prædeceſſorem ſuum?*

2 DVBIVM XX.

1 PRimò an iſte † debet audiri & admitti. Et dicebatur quòd ſic per omnes. quia iſte ſucceſsit in locũ Cardinalis: & ratione dignitatis ſeu officii in quo ipſe prior ſuccedit,cenſetur eadem perſona: & ſic debet ſuccedere in lite,& admitti ad litẽ.argum.ff. de re. iur.l. qui in ius alterius.& de æden.l.quidam.§.1.extrà de fo.competen.c.dilecti.& faciunt quæ not.extrà de reſcrip.ſignificauit.& de re.iur.ſi quis in ius.per Ioan.And.in 6.& dicebatur per quoſdam quòd ſi nolebat proſequi procurator huiuſmodi ſucceſſoris debet dari terminus ad concludendum uel ad dicendum,quare non debet concludi & hoc uerius.quia per hoc nulli fiet iniuria. uera enim executio non habet iniuriam.ff. de iniur. uel iniur.§.1.& 2. & §.quædam.& ſi quis omiſ.cauſa te.quia aut.§.ſi patronus.in fi.cum ſimil.

SVMMARIA.

1 *Abſolui ab inſtãtia defuncti reus petens non eſt audiẽdus.*
2 *Separatorum autem ſeparata ratio eſſe debet.*
3 *Inſtantia cum mortuo nulla eſſe debet.*

DVBIVM XXI.

1 SEcundum dubium an † ex quo dictus d. Gerardus iã erat mortuus ante creationem noui prioris: nunquid ſaltem quò ad dictum Gerardum lite pendente quò ad priorem dictus inſtitutus per epiſcopum ad præſentationem militis poſsit petere ſe abſolui ab inſtantia iudicii?Et quidam ut bene.de no.& P.dixerũt quòd ſic. quia cauſæ & capitula ac perſonæ cauſam ſeparatam habere uidentur.argumen.ff.de minorib.l.etiam.§.ex cauſa.cũ ibi not.& ff.famil.erciſcund.in hoc mundo.ſeparatorum
2 † autem ſeparata ratio eſſe debet:ut C.de donatio. inter uirũ,& uxorẽ.ſi maritus.ff.de calum.l.fina.& pro empt. l.qui fundum §.ſi fundum Cornel.cũ ſimil. Sed alii tenebant contrariũ. tũ quia cauſæ erant cõnexæ nõ ſeparatæ. & ſub eodem libello cõtentæ.argumen.dict.l.in hoc mũdo cum ſua materia.& argumen.C.de ordi.iudi.l.1.& de ordine cognitio.l.2.cũ ſua materia.tum quia non intererat petentis,ut ſic abſolueretur:& ſic non debet admitti. argument.ff.de act & obliga.is qui. manda l.ſi procura. §.ſi mandari.& ad exhib.l.tigni.§.fin.ubi de hoc.& de ſeruo cor.l.doli.§.fin.Item quia ſententia fertur contra defunctum:& ſic nulla eſſet.ff.de iudic.l.de qua re §.fin. et quæ ſenten.ſine appellatio.reſcind.l.1.de re iu. Neratius. ſecus fortè ſi pro eo ſaltem ad effectum libertatis:ut ff.de fideicom.lib.l.cùm quaſi.in princip. & no.in dicta l.1.& ff.de re iudic.l.in ſumma.§.fin.& dict.l.de qua re. Item
3 † inſtantia nulla eſt cum mortuo nec poteſt eſſe: ut patet dicta l.in ſumma.§.fin.& de iudic.l.tam ex contractibus. unde ab illa quæ non eſt,abſolui non poteſt. argument. ff.de iniuſto rupt.& irri.teſtamen.l.nam & ſi §.poſt delectum.& de uerbo.obligat.l.decem.& de ædili edict.l.bouem.§.1.cum ſi.de uſufruct.l.Sempronius primo reſpõſ. & ideò.&c.& de conditionib.& demõſtra.tunc.2.in princi.Secundo locò propoſitionis mouebatur.2.d.

SVMAARIA.

1 *Permutatio facta in fraudem expectantis apoſtolici an cẽſeatur,ubi conſtitutus procurator ab aliquo octuagenario ad reſignandum in curia ex cauſa permutationis in manibus uicecancellarij reſignauit & permutauit cum eius conſanguineo, cuius beneficium non ualebat tertiã partem beneficij adepti.*
2 *Exempla conſiderare debemus quatenus lege firmantur.*

DVBIVM XXII.

1 TErtium dubium eſt tale.† quidam impetrauerat. Papa Ioan.22.gratiam ad proximè uacaturum in certa eccleſia etiam ſi dignitas,&c.demùm archipresbyter illius eccleſiæ maior octuagenarius graui infirmitate detentus ex qua mortuus eſt,conſtituit procuratores ad reſignandum in curia ex cauſa permutationis & permutandum cum alio,& de his eſt articulatum. demũ procurator prædictus in curia reſignauit in manibus uicecancellarii,& cum quodam alio permutauit qui erat cõſanguineus illius procuratoris. cuius etiam beneficium non ualebat tertiam partem archipresbyteratus:dabantur etiam iſta per modum articuli quòd dictus infirmus propterea dictum procuratorem conſtituit ad reſignandum:quia de illo archipreſbyteratu uolebat ſuo prouideri nepori. Ex his igitur quærebatur, an articuli concepti ſuper dicta materia ad finem probandi permutationem huiuſmodi fraudulentam fuiſſe ſint pertinentes?& licet per aliquos fuiſſet dictum quòd non. quia dolus perſpicuus,etc.C.de dol.l.dolum.et de re.uendi. dolus.ff. de dolo.l.eleganter.in fin.et pro hac parte uidebatur facere à contrario ſenſu extrà de renuncia.ſi te præbendam. cũ ibi loquatur in caſu certo ab illo diſsimili: puta cùm renuntians

nuntians

nuntians in fraudem non eſt infirmus:ſed alius cuius for
tè præbendam tanquam pinguiorem captabat. unde cũ
in ſuo caſu loquatur, de alio non uidetur idem ſenſiſſe:
maximè dum decret illa & eius decisio exorbitant à iu-
re communi.ff.de legib.non omnium.de conſti.princip.
l.1.in fin.& facit:16.q.1.hinc eſt.& extrà de priuileg c.ſa
nè.& de fil. presbyt.c.is qui.in fi.lib.6. Verum allegatio-
nibus huiuſmodi non obſtantibus contrarium teneba-
tur per omnes,& hoc per dictum c.ſi te.quia conditor il
lius decre. non ſolùm conſiderabat caſum prædictũ: ſed
etiam regulam diſpoſitiuam iuridicam, quam permiſit
Inn.diſpoſitio illa debet magis attendi & cauſa eiuſdem
quæ in text.ponitur ibi, dummodo de præmiſſa fraude
&c.unde illud quod exempli gratia poſteà ſequitur ibi,
ut quia docto &c.generalitatem canonis non immutat:
2 non † enim exempla conſiderare debemus, niſi quatenus
lege firmantur:ut patet C.de ſen.& interlo.l.nemo.& ff.
quòd me.cau.l.metus.§.ſed quod præter.& ad Tertul.
l.Titius rogatus. ubi mihi uidetur concludi, quòd dicta
permutatio erat facta in fraudem ſaltem præſumptã, de
qua poteſt coniecturari duplici ratione. aut quia non fit
quod fieri debet:ut ff.mand.ſi procurator.§.dolum.& l.
dolus.ff.ad legem Fal.dolo aut quia fit quod fieri non de
bet.C.de iniur.l.ſi non conuitii.& ad leg.Cornel.de ſic.l.
1.§.diuus.ner.& ex re.concludebatur ergo quod permu
tatio fuerat fraudulenta,& ſic inualida. quia contra pro
hibitionem iuris.extrà de rerum permuta.c.1.lib.6. ubi
ſimpliciter uidetur prohiberi permutatio fraudulenta,
& ſi concluſio fieret,nulla uidetur: quia legis lator quod
fieri non uult,tantum probaſſe ſufficiat.C.de legib.l.nõ
dubium.& extrà de regul.iur.c.quæ contra & facit inſti.
de nupt.§.affinitatis.cum ſimilia. ſic ergo dicebatur per
mutationem non tenere:& per conſequẽs beneficium
non uacare in curia:& ſic concorditer concludebant apo
ſtolicum admittendum.

SVMMARIVM.

1 *Procurator generalis ordinis habens poteſtatem pro ordi*
ne,& pro ſingulis perſonis de ordine &c. non admitti-
tur pro uno conuentu.

DVBIVM XXIII.

a ITem fuit concluſum [a] per Aegidium † quòd procura-
1 tor generalis ordinis, cui data eſt poteſtas pro ordine
& pro ſingulis perſonis de ord.&c. non ſit ſufficiẽs ad
comparendum pro uno conuentu. & hoc dixit ſeruare.
& facit quod dicitur quòd fines mandati,&c.ff.man.l. di
ligenter.& extra de præben.cui de non.in fin.lib.6. & de
reſcript.cùm dilectus in fin.

ADDITIO.

a Conſultum. Adde Fel.in c.eum te.col.10. uerſ. per iſtam
differentiam.de reſcrip.

SVMMARIA.

1 *Appellans qui in appellatione ſua nullos obiectus deduxit,*
an poſtea audietur articulando quod primus impetrãs
aliud beneficium uigore gratiæ ſuæ acceptauerat.?
2 *Appellans obiectus reſpicientes formam prouiſionis in ſua*
appellatione deducere tenetur.
3 *Capit.ut circa.habet locum quando aliquid in facto conſi-*
ſtens obiicitur.

CAVSA VII.

DVBIVM XXIIII.

DIe ueneris 30. Ia. eiuſdem menſis per dominum
Reg.proponebatur tale factum. Duo erant impe-
1 trantes authoritate Io. ad uacans uel uacaturũ in
certa eccleſia.quilibet fecit proceſſum ſuum. & demùm
uacans unum & idem beneficiũ acceptauerunt: & de eo
fecit ſibi quilibet prouideri per ſuos executores: & quili
bet à proceſſu alterius & ſententia appellauit. Secundus
autem ſuam appellationem proſequitur:& licet in appel
latione nullos obiectus expreſsiſſet:tamen poſteà articu
lando dedit obiectus:uidelicet,quòd primus iam aliud
beneficium acceptauerat uigore gratiæ ſibi factæ,& idẽ
de duobus uel tribus dicebatur feciſſe.Dubitabatur nũ-
quid modò debet ad hoc admitti probandum ſecundus
ad finem quòd iſte primus acceptans uideatur ſuam gra
tiam cõſumpſiſſe.iuxta cle.de reſcript.c.gratiæ.& ea quæ
nota.de præben.c.ſi pauper clericus.Et tenebatur per do
minum Guliel.& alios quaſi omnes, quòd primus non
debebat repelli per iſtos obiectus. quia in appellatione
2 non erat ſeruata decre.ut circa.& dicebant † quòd huiuſ-
modi obiectus reſpiciebant formam prouiſionis:& ſic de
bebat appellans ſeruaſſe formam decre. ut circa. quam
quia non ſeruauit, poſteà uolens obiicere non auditur:
ut in eadem carta uerſ.alioquin.Sed hoc non uidetur pri
ma facie clarè ſonare in auribus audientis. quòd uideli-
cet præfatus obiectus ipſam formã reſpiciat propriè cõ-
ſiderando obiectum. Nam illud de quo præmittitur uide
tur habere cauſam extrinſecam adeò quòd nõ reſpiciat
ipſam formam neque ipſam perſonam directè & propriè
intuendo. Tamen ſententia ſuperiorum auditorum po-
teſt fortè eſſe uera & ſaluari alia ratione. Nã Io.mo. Car.
in prima ſua gloſ.ſuper dicta decret.ut circa. poſt diuiſio
3 nem.textus not.& ſentit quod † decre.eadem locum ſem
per ſibi uendicat quandocunque aliquid in facto conſi-
ſtens obiicitur, etiam ſi obiiciens ius ſuum prætendat,&
illud idem ius ſuum uelit augeri & declarari ſeu uerifi-
cari:ex eo quòd aduerſario eſt obiectum. unde ſecundũ
eum habet locum ubicunque ius meum nõ proſequor:
ſed illud declaratur ex facto partis aduerſæ,& hoc idem
not.Archi.in eo c.ſuper uerbo,opponunt.& idem uide-
tur ſentire nouus tex.in cle.eo.c. de elect.c. conſtitutio-
nem quod ergo obiicit aduerſario, quòd gratiam ſuam
conſumpſit aliud beneficium acceptando, non ſolũ ius
ſuum opponit:ſed aliud in facto conſiſtens quod directè
impugnat ius partis aduerſæ:& ſic ipſa conſtitutio, ut cir
ca.debet habere locum per ſuperiora allegata.& allegat
Io.mo.ff.de his qui ut indi.l.ſi teſtamentum.& bene ui-
detur facere ff.ad Sylania.l.3.§.fina.cum ſua materia.

CAVSA VIII.

Aliud factum per eundem R.proponebatur de 4.im-
petrantibus circa quod factum certa dubia mouentur.

SVMMARIA.

1 *Impetranti ad beneficium ſine cura an poterit prouideri*
de beneficio, quod licet tẽpore ſuæ gratiæ erat ſimplex,
effectum ſuit poſteà curatum.
2 *Vicarius curam habet animarum.*

DVBIVM XXV.

PRimum quia primus dederat certos articulos inter
1 quos unus erat, Quòd † licet beneficiũ de quo inter
omnes agebatur antiquitus fuiſſet curatum:epiſco-
pus tamen loci diuiſerat iam ante tempus gratiæ dictum
beneficiũ:& duas perſonas ibi eſſe uoluit:uidelicet unũ
uicariũ & alium priorem, ita quòd ipſe uicarius curã ip-
ſius eccleſiæ haberet:& ita uolebat cõcludere, quòd prio
ratus ille qui tunc uacabat & de quo litigabatur, nõ erat
curatus tempore gratiæ, & ſic ad eũ pertinere debebat:
quia impetrauit beneficium ſine cura. & conſulebat d.
2 Aegi.cum quo etiam alii cõcordabant, quòd † licet uica-
rius curã habeat animarũ:ut patet extrà de offi. uic. c.1.
& c.ad hæc.& Ber.i c.ſi.tamẽ nõ propterea tollitur quin
rector eccleſiæ curã habeat animarũ ibidẽ ſaltẽ habitu,
& ſi nõ actu.& facit quod not. per Inn.extrà de iure pa

tro.paſtoralis.in c.gloſſ.ibi.item ſi in collegiata eccleſia.
& in Specu.de lega.§. uidendum. uerſicu. ſed quæritur
quòd beneficium.& per Arch.extrà de elec.licet li 6. &
bene quod no. Archi.de fil.presby.c.1.circa fin.gl. ſuper
uerbo, diſpenſari.

SVMMARIA.

1 *Unio fieri non poteſt ab epiſcopo ſine conſenſu capituli.*
2 *Unio quòd ab epiſcopo ſine conſenſu capituli fieri poſſit, conſuetudine vel præſcriptione an introduci poſſit?*

DVBIVM XXVI.

Secundum dubium erat, an epiſcopus poterat unire
unam eccleſiam alteri ſine conſenſu capituli:& an hoc
poſſit conſuetudine introduci ſiue præſcribi?Et dice-
1 batur primum expeditum ſcilicet quòd† de iure unio fie
ri non debebat ſine conſenſu capituli:ut c. paſtoralis. in
fin.de iure pa.& de his quæ fiunt à præl.ſin conſen.cap.c.
cùm uos & c. tua. cum ſim. facit bene quod habetur de
rebus eccle.non alie.dudum.& eod.tit.c.1.li.6. Ad alte-
ram partem dubij ſcilicet.de conſuetudine,dicebatur at
2 guendo quòd † conſuetudo talis non debebat obſtare c.
& adducebatur text.per d. Aegid.in cl.de reb.ec.non alie.
c.ſi una.in fin.ſed illud quod ibi dicitur, contraria quam-
uis, &c. uidetur debere referri tantùm ad proximum ibi
dictum.tamen Ioann.And.dicit quòd refertur ad totum
& ad utrunque dictum.& uide quod no.Inn.& Hoſtien.
ut eccleſiaſtica beneficia.c.1. in fine unde ſanius eſt tene-
re cum illo quod not.Ioan.And.in dicta decret.ſi una.in
fi.glo.ſuper uerbo,conſentiente.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus formatus ſuper minoritate ætatis tempore gratiæ debet habere expreſsè declaratos annum & menſem gratiæ.*

DVBIVM XXVII.

1 Tertium dubium erat,an† obiectus datus contra ter
tium per quartum quòd.ſ.idem tertius erat minoris
ætatis tempore gratiæ:ſic formando per uerba præ-
dicta erat ſufficiens cùm non ſpecificè & expreſsè fuerit
declaratum de anno & menſe gratiæ prædictæ?Et diceba
tur quod conſueuit teneri quòd in obiectu huiuſmodi
debebat declarari de menſe & anno propter teſtes exami
nandos ſuper articulo,ut melius poſſent deponere & exa
minari.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ſemel utrique parti data ſi fuit impugnata ab una parte, non debet ei iteratò dari licet duret pro illo cui de ſurreptitia impetratione falsò oppoſitum fuerat.*

CAVSA IX.

DVBIVM XXVIII.

a Demum[a] per d.Fran. proponebatur dubium tale:ui
1 delicet,an† conceſſa ſemel remiſſione ad partes utri
que parti: ſi altera pars impugnauerat reſcriptum
quo data erat poteſtas examinandi & ſuccubuerit,an ei-
dem parti poſteà remiſſioné petenti debeat huiuſmodi
remiſſio iterato concedi?Et dicebatur per G.& quoſdam
alios quod non & facit extrà de priuile. cú olim eſſemus.
& quæ not.per Arch.extrà de teſti.præſentium.ſuper uer
bo,productus,circa.princ.glo. æqualitas enim in iudicijs
eſt ſeruanda:ut patet C.de fruct.& lit.expenſ.l.ſi.& proxi.
ſa.ſacri.l.in ſacris. 2.circa fi.lib.12.& ff.de arbit. ſi cú dies.
§.1.cú ſim alij ut rege. dicebant quòd ſi cauſa rationabi-
lis allegaretur quare deberet dari remiſſio:tunc eſſet con
cedenda petenti aliàs non.in prima tamen opinione fuit
maior pars.

ADDITIO.

a Demum. Adde Fel. in c. ſuper literis col. 9. uerſicu. 8. de
præſcrip.

CAVSA X.

Die prima Februarii eodem anno per d.B. nond. ta-
le dubium tangebatur. Lata ſententia ſuper poſſeſ-
ſorio recuperando pro ſpoliato qui poſſeſſionem
beneficij ſui perdiderat:demum impetratis iudicibus ſu
per executione ſententiæ comparuit pars aduerſa corá
eiſdem., nec in priuilegium exemptionis aliquid allega-
uit:& tamen ſuis ſeu ipſorum mandatis parere noluit.po
ſteà uerò coram ſecundis iudicibus ſuper hoc impetra-
tis prædictum priuilegium allegauit:non tamen ſe obtu
lit probaturum nec probauit,licet terminum competen-
tem ſuper hoc habuiſſet:finaliter illi iudices miſerunt ad
curiam conſulendum: & impetrati ſunt tertii iudices ſu-
per executione prædicta,coram quibus ſpolians compa-
ruit: & ſupradictum priuilegium etiam allegauit & ſe
obtulit probaturum , non tamen probauit: unde iudices
circa idem negotium dubitantes iterum cauſam non ſo-
lum pro conſilio. ſed decidendam ad Romanam curiam
remiſerunt.& tunc eſt commiſſa auditori prædicto , &
proceſſu debito per eum facto . Poſtremò dubitabatur.,
an præfatus ſpolians debebat admitti ad docendum mo-
do de priuilegio,& ſi non.qualiter ſententia per audito-
rem huiuſmodi ſit ferenda.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiatus ſi in termino peremptorio ſibi aſſignato de priuilegio ſuo non docuerit,an audiatur poſtea ſi de illo conſtare petierit.*

DVBIVM XXIX.

1 Ad primum dicebatur per omnes,quod† non debeat
admitti:quia ſibi debuit imputare.cùm in termino
peremptorio ſibi aſſignato nihil probauerit, & ſic
ulterius non debet audiri:ut ff.de iudi.l.& poſt edictum,
extrà de offi. delega. conſuluit & 24. q. 3. de illicita. ubi
de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Sententia debet eſſe conformis libello.*

DVBIVM XXX.

Ad ſecundum dabatur pro conſilio d. Aegid. quòd
1 †pronuntiaret ſentẽtiam reſti. exequẽdam & quòd
mandaretur ſententias excommunicationis latas
per priores iudices inuiolabiliter obſeruari:quia ſic erat
petitum: unde ſecundum hoc debet ſententia modera-
ri,ut ff.neg.geſt.l.poſt.2.& comm.diuid.ut fundus.C.de
fideicom.liber.l.ſi.extrà de ſymo.licet Heli. & de accuſa
tio.qualiter & quando.2.uerſi.fine.& in clemen. de uer.
ſignifi.ſæpè.§.uetum. in prin.

SVMMARIA.

1 *Articuli de infirmitate in genere propoſita non concludunt.*
2 *Verbum ita quod &c. modum & ſpeciem addere rei diſpoſitiuæ videtur.*

CAVSA XI.

DVBIVM XXXI.

Eadem die per eundem d.Be.proponebatur de qui-
buſdam articulis datis per partem cõtra quam erat
obiectum, quod erat priuatus ipſo iure beneficio
curato de quo agebatur.& dabatur in articulis per dictã
partem quòd ille incumbens erat per totum annũ à tem

pore

pore quo beneficii extitit poſſeſsionem adeptus adeò
grani infirmitate detentus, quòd nec ad epiſcopum nec
ad loca ubi ordines fiebant, accedere ualebat tẽporibus
quibus epiſcopus ordines celebrauit. Itẽ dabatur quòd
illo tempore erat ita infirmus, quòd etiam de lecto ſur-
gere non ualebat niſi per alios portaretur. Ex his igitur
quærebatur, nunquid ſufficeret ita in genere de infirmi-
tate exprimere, cùm de ſpecie infirmitatis minimè decla
1 ratur? Et † licet uideatur contra. dicẽdum l. quæſitum. in
prin. & in fi. ff. de re iudica. & l. ſi quis empt. 1. §. ſi propter
de ædili. edict. l. 7. §. proinde. tamen tenebatur contrariũ.
quia illa uerba ſecundi articuli, ibi, ita infirmus. &c. uidẽ
tur modum infirmitati apponere: & ſic ſpecificationem
2 demonſtrant. uerbum † enim ita quòd, &c. uidetur modũ
& ſpeciem addere rei diſpoſitiuæ: ut ff. de conditionib.
& demonſtrationi. l. cum tale. & l. Titio. in prin. & §. Ti-
tio. Item ſatis ſpecificare uidetur ex prædictis uerbis: quia
quicquid rei ſatis demonſtratæ additur, fruſtra eſt. ff. de
dote prælegata. l. 1. in fi. & in decr. diſtinctione. xcvj. can.
bene. circa principium.

S V M M A R I A.

1 *Reſeruatio Papæ an ſufficienter probetur ſi fuerit conſcri-
pta per alterum de duobus deputatis ad ſcribendum re
ſeruationes?*

2 *Papa non præſumitur eligere unam viam, per quam iu-
dicium ipſius impugnetur.*

CAVSA XII.

DVBIVM XXXII.

a SEcundo dubitabat [a] idem domi. Ber. an † reſeruatio fa
1 cta per Papam Ioan. ſufficienter probetur, cũ per unũ
tantũ clericũ de duobus ad hoc deputatis ſcribatur,
cùm ordinaſſet quòd omnes reſeruationes quæ fierent,
per illos duos clericos ſcriberentur & ſic ſorte quod re-
ſeruatio aliàs nõ ualet. & allegabatur per Petr. Frã. quòd
non uidetur fides adhibẽda reſeruationi ſi per duos ſcri
batur: quia ex quo contra ordinationem Papæ eſt ſcripta,
uidetur quòd ſurreptitia ſit cenſenda. argu. extrà de re iu
dica. cũ olim. ubi collatio facta per Papam in præiudiciũ
uel eneruationem ordinationis prius factæ per ipſum tã
quam ſurreptitia reuocatur. Sed ibi ratio. quia ibi ordina
tio & pronuntiatio concernebat ius & commodũ alio-
2 rum: hic ſecus. non † enim credendum eſt Papam illud ſo
lum genus eligere uoluiſſe, per quod ipſius impugnare-
tur iudicium: ut aliàs dicitur de milite teſtatore, ff. de mi
lita. teſta. l. ſi miles. & eſt l. 3. & facit quòd not. in Spe. de
arbit. §. ut autem quod ſit compromiſſum. pro prima par
te facit bene ff. de lega. 1. ſi mihi & tibi. §. penulti. & fi.
& de lega. 3. ſi quis in principio teſtamẽti. in princip. Sed
tamen ſecunda pars uidetur uerior per caſum ualde in ſi
mili. ff. de condi. l. diuus. §. licet. Et ad cõtraria dicas. quia
in illis agitur de clauſula derogatoria in principio poſita
quæ ipſam principalem reſpicit uolũtatem & proprium
diſpoſitionis ſubiectum, hic autem & in §. licet deroga-
toria reſpicit ipſam fidem. & hoc tenuit do. Aegi. de ben.
& alii concordabant cum eo.

ADDITIO.

a Dubitabat. Adde Aeneá de Falco. tracta. reſerua. nu. 4. q.
pri. in 28. effectu.

S V M M A R I A.

1 *Obiectus an poſſint declarari?*

2 *Articuli dati in curia poterunt in partibus ſpecificari quò
ad crimina & obiectus.*

CAVSA XIII.

DVBIVM XXXIII.

DIe ueneris 7. einſdem mẽſis primò dubitabatur an
1 † articuli cõtinentes obiectus poſsint declarari: uel
an poſsit ad hoc terminus aſsignari? Et quidam ut
Agid. teneat quòd ſic. adducunt pro hoc de teſtib. ad hoc
alias incipit. præſentium. li. 6. §. teſtes, ſed nõ uideo quòd
bene facit. unde alii ut Fran. de Amel. dicunt contrariũ
& bene facit. ff. de adul. accuſaturus. & de accuſ. l. libello
rum. §. fi. & eod. tit. l. Titia. pars prima uidetur multũ fun
dari per dictum. c. præſentiũ. §. teſtes. & §. ſi uerò. In qui-
bus patet, quòd non obſtante quòd articuli fuerunt aſsi
gnati hic in curia: tamen mandatur iudici ſuper examina
tione deputato in partibus quatenus ſuperpoſitionibus
de curia ad eum tranſmiſsis teſtes examinet: & additur
per hunc modum primò cum ſpecificatione facta ſigilla
tim criminum & aliorũ obiectuum in eiſdem articu-
lis contentorum. Ex hoc ergo uidetur innuere quòd nõ
2 † obſtante quod in curia prius ſint dati articuli: poſteà ta
men in partibus potuerunt etiam quò ad obiectus & cri
mina declarari. & per illum tex. in hac opi. recedit. do.
Aegid.

S V M M A R I V M.

1 *Irregularitas an contrahatur ad effectum ut ab officio ec-
cleſiaſtico repellatur clericus, ſi probetur illum cum ali
quibus vulneraſſe aliquem, quamuis non conſtet de pro
uiſione ab eo illata?*

CAVSA XIIII.

DVBIVM XXXIIII.

1 SEcundò † dubitatur per dominum Duran. ſuper arti-
culo ita concepto. & probare intendit quod A. cleri-
cus in anno & menſe ac loco talibus cum gladio ex
tracto in manu interfuit ſocietati multorum qui tunc ip
ſo A. aſſociati aggreſsi fuerunt B. & ipſum grauiter uulne
rauerunt uſque ad ſanguinis non modicam effuſionem.
& quærebatur nunquid ad effectum irregularitatis ſuffi-
cienter articulatum fuiſſet. Et tenebatur per dominum
Aegid. quod ſic. & aliorum maior pars concordabat. ma-
ximè quia dabat operam rei illicitæ, & dubiũ eſt an per-
cuſſerit dictum, nec de contrario cõſtat. & ſic uidetur ab
officio eccleſiaſtico repellendus: ut no. extrà de cleri. per
cu. c. præſentium in glo. 2. arg. 23. quæſt. ulti. c. fin. l. diſt. ſi
quis uidua. & extrà de cle. pug. in duel. c. fi. & illius quod
not. de homicid. ſignificaſti. 2. & uidetur bene hoc proba
ri. C. ad leg. Cornel. de ſic. l. is qui cum telo. & ff. eod. ti-
tul. l. 1. circa princi. ibi, qui hominis &c. & facit ad legem
Pompe. de parricid. l. 1. in fin. & aliàs per beatum Grego
rium ſcribitur, ſi uoce & uoce homicid. peragit iracũdus
etiam cùm à læſione proximi manus ceſſent, homici-
da eſt: ut hoc ſcribit. lib. 5. moral. 30. c.

S V M M A R I A.

1 *Appellationis intimatio ad hoc ut habeat vim citationis
peremptoriæ & arctet appellatum, an ſufficiat ipſam ſo
lam intimari abſque eo quòd intimetur ipſum procura
torium.*

2 *Verificatio totius ſumitur ex particularium veritate.*

3 *Significatio quoties ſumitur ex uniuerſo: ſi aliud falſum
eſt, totam orationem falſam efficit.*

CAVSA XV.

DVBIVM XXXV.

1 TErtio dubitabatur per dominum Aegidium † an ad
hoc quòd intimatio appellationis habeat uim cita-
tionis peremptoriæ & arctet appellatũ, ſufficiat ap-
pellationem ipſam ſolam intimari ſecundum formã cle-
ment. cauſam. de election. an uerò oporteat etiam ipſum
procuratoriũ intimare? Et uidetur quòd etiã intimari de
bet procuratorium, ubi per procuratorem fit appella-
tio: quia eadem ratio uidetur locum habere. nam ideo
ſtatuitur ut fiat intimatio appellationis, ut appella-

tus qui per eam debet arctari, poſſit certificari an appel-
latio ipſum arctet uel non eadem ergo uidetur ratio in
procuratorio cū cognito procuratorio poterit ſcire an is
qui ſe dicit procuratorem fuerit procurator, & an ſit ta-
lis qui potuerit appellare uel appellationē intimare. Eſt
ergo identitati rationis iure identitas adaptanda. ar. ff.
ad leg. Aquil. l. illud. & de fon. l. 1. §. hoc interdictum. de
uerb. obliga. à Titio. cū ſimilibus. Itē alia ratio uidetur.
2 nam uerificatio† totius ſumitur ex particularium uerita-
te. argument. ff. de leg. 3. ſi chorus. in prin. & de hæredib.
3 inſtituen. hoc articulo quiſquis. 1. reſponſ. quoties† enim
ſignificatio ſumitur ex uniuerſo: ſi aliud falſum eſt, totā
orationem falſam efficit. ut ff. de reb. dub. ſi is qui duceu
ta. §. utrum. ibi, id accidit &c. ſed decret. cauſam requirit
appellationem intimari & infra tempus certum & ſub
certa forma: ut patet ibidem. pars autem appellationis ui
detur procuratorium appellantis: quia ſine eo eſſe nō po
teſt, ex quo per procuratorem extitit appellatū. ergo per
procuratorem debuit intimari infra idem tempus & ſub
eadem forma. Ad hoc etiam facit illa ratio arguendi: ubi
duo propter unum utrobique tātùm unum & neutrum
ſine altero: ut ff. de liber. & poſthum. ſi ita ſcriptum. §. re-
gula. de adi. le. l. 3. §. ſi loci. & ſi uſusfruct. pet. l. 1. §. 1. &
no. in dicto §. regula. facit etiā illa argumētatio generalis
idem eſt iudicium de uia ad terminum: ut ff. de procura-
torib. ad rem. & l. ad legatum. & ff. de aqua plu. arcēd. ſed
interdum. & quod vi aut clam. l. nam & origo. Itē pro iſta
parte optimè uidetur concludere ff. de ædend. l. 1. §. ædere. & §. diem. de tranſactioni. cùm hi. §. ſi prætor. C. ad Sy
lania. l. final. & ff. ad legem Falcid. l. ſi is qui quadringēta.
circa finem. Pro contraria parte uidetur text. decret. cau
ſam. ibi, porrecto &c. cùm ibi loquatur de tenore appella
tionis intimando: nec facit mentionem de procuratorio
appellantis: ſi enim hoc uoluiſſet, etiam de procuratore
expreſsiſſet. argumen. C. de cadu. tollen. l. unica. §. ſin autē
ad deficientis. extrà de translatio. epiſcop. inter corpora-
lia. circa finem. & de deci. c. ad audientiam. Item quia cer
ta ſolemnitas requiritur ut habeat uim citationis perem
ptoriæ: & in hoc exorbitat à iure communi: & ſic non eſt
ultra ſuos terminos extendenda. argument. ff. de liber.
& poſthum. cùm quidam, & de milit. teſtamen. l. eius mi
litis. ff. militia. & de actionib. & oblig. in honorariis. § ſed
tū reſciſſa. & facit extrà de priuileg. porro. & de fil. preſ-
byt. c. 1. lib. 6. primæ tamen parti uidetur adhærere domi
nus Aegidius. Et fortè poſſet diſtingui, an appellatio fue
rit interpoſita per ipſum procuratorem, & tunc dicebat
etiam procuratorium intimari debere, cùm ſit eadem ra
tio: ut ſuperiùs tangitur. an uerò ſola intimatio fiat per
procuratorem: & tunc non tenetur procurator intimare
procuratorium. & ſic poteſt intelligi ſecunda pars & id
quod notatur. per Guliel. de man. in ultima parte li-
belli. §. 1.

S V M M A R I A.

1 *Abſolutio ad cautelam non impertitur niſi vbi ſententia continet intollerabilem errorem in ea expreſſum: vel vbi eſt lata ſententia excommunicationis poſt appellationem legitimam ex cauſa legitima interpoſitam, et de hoc facta fuerit fides.*

2 *Proceſſus factus ad inſtantiam excommunicati, an ſit nullus.*

CAVSA XVI.

DVBIVM. XXXVI.

Die lunæ xi. eiuſdem menſis proponebatur per do-
minum Odem. tale dubium. Cuidam per ſuos exe-
cutores extiterat uigore gratiæ ſibi factæ de benefi
cio uacante proniſum, alios qui prætendebat idem bene
ficium ad ſe ſpectare per aliam gratiam ſibi factam procu
rauit per executores ſuos fieri proceſſus contra aliū pri-
mum, & ſentētias fulminari: à quibus proceſsibus & ſen
tentiis ille primus appellauit, aſſerens eoſdem proceſſus
etiam nullos eſſe. & ſuper hoc impetrauit auditorem in
curia coram quo libellauit, & petiit etiam ſe abſolui &
ad cautelam: dicens, ut præmittitur, ſententiam excom-
municationis quæ in eum dicebatur eſſe lata per dictos
executores ſecundi, nullam eſſe, pro eo quòd ad inſtan-
tiam & petitionem dicti ſecundi qui excommunicatus
fuerat, dicta ſententia lata extitit, ſi qua erat, item pro eo
quòd poſt ſententiam latam & prouiſionem factam per
primos & ritè & iuſtè ſecundi præſumpſerant ſuper eo-
dem beneficio facere nouos proceſſus, quærebatur ex in
de an ex his cauſis debebat concedi abſolutio? Et reſpō-
debatur per dominum Aegidium quòd ex cauſis præ-
miſsis non erat impendenda abſolutio ad cautelam. quia
1 †illi non eſt locus niſi ubi ſententia continet intollerabi-
lem errorem in ea expreſſum: uel ubi poſt appellationē
legitimam ex cauſa legitima interpoſitam ſententia ex-
communicationis eſt lata, & de hoc illi à quo abſolutio
huiuſmodi alias debet peti, fuerit facta fides: ut hoc pro-
batur extrà de ſenten. excōmunic. c. uenerabilibus. §. pe
nulti. & ultim. lib. 6. & de officio delegati, cùm contin-
gat. ſed hic de neutro eorum apparet: ergo non eſt huiuſ
modi abſolutio ei concedenda. quācunque enim prædi-
ctarum cauſarum reſpiciamus, ſentētia non eſt nulla. Ex
2 prima non: quia non† ſequitur quòd iudicis proceſſus ſit
nullus: licet excommunicatus ſit & fuerit ille ad cuius pe
titionem proceſſus eſt factus: ut patet ex illis quæ haben-
tur & not. extra de iudiciis. intelleximus. & lib 6. de ex-
cept. c. pia. Item ex ſecunda cauſa nō uidetur nulla ſentē
tia multò magis: quia ſtant ſimul quòd primi executo-
res primò fecerūt ſuum proceſſum pro primò, & poſteà
ſecundi fecerunt pro ſecundo: & tamen uterque proceſ
ſus liget: nec ſequitur proptereà nullitas proceſſus habi-
ti per ſecundos: dixerunt tamen quod proceſſus ſecūdus
non ualet: quia poſt ſententiam quæ tranſiuit in rem iudi
catam, ſi ab eodem uel ab eius ſucceſſore contrarium iu-
dicatum ſit, non ualet: ut ff. quæ ſententiæ ſine appellatio
ne reſcindan. l. 1. in principio. C. de executione rei iudica
tæ. poſt ſententiam. & ſenten. reſcin. non poſſ. l. 1. et quan
do prouoca. non eſt neceſſe. l. 1. Sed non obſtat. quia hic
proceſſus fuerunt facti per ſecundos uigore ſeparatæ cō
miſsionis eiuſdem factæ, & prætextu gratiæ alteri factæ,
& ſuper alio non ſuper eodem: unde non debent propte
reà dici nulli. argu. dictæ l. poſt ſententiam. ſecūdo reſpō
ſo, cum ibi no. & dict. l. s. quando prouo. non eſt neceſſe.

S V M M A R I A.

1 *Appellans non dicitur proſequi appellationem ex impetratione ſola commiſſionis: ſed a tempore quo incipit in cauſa procedere.*

2 *Appellans ſi ob paupertatem non proſequitur appellationem ſuam, remanebit tutus a deſertione probata paupertate.*

CAVSA XVII.

DVBIVM XXXVII.

Eodem die dubitatum fuit per dominū Ft. de Ame-
lia, an is qui appellauerat a ſentētia, & ſtetit uſque
ad nonum diem ante finem anni quod nō fuerit pro
ſecutus: tunc autem nō fecit aliud niſi quòd impetrauit
commiſsionem & poſteà ſtetit per menſem quòd non in
troduxit cauſam, an debeat repelli: & an contra eum ſit
pronūciandū cauſam eſſe deſertam? Et dicebatur per do-
minum

1 minum Aegid.& quaſi per omnes qoòd ſic.quia † oõ uidetor proſequi cauſam ex impetratiooe commiſsionis, ſed à tempore quo incipit in cauſa procedere.argumen. eatrà de offici.delcg.gratum.& c.relatum.& de foro cõpeten.ſi diligenti.& C.de iuriſdi.omnium iudicũ.in criminali & ff.eodem titu.l.& quia.C.ne filius pro pat.authen.habita.cum ſim.& facit ff.ex quibos cauſ.maior.ab hoſtibus.§ ſed quòd ſimpliciter.& de ucrbor. obligat. cùm ſtipulatus ſi.n.& dicebat dominus Duran.quòd ex
2 quo † allegata erat paupertas:ſi talis probaretur fuiſſe, quòd eum à proſecutiooe poſſet ratiooabiliter impedire,non pronuntiaretur appellatio deſerta.& idem teoebat undecimus argument.eorum quæ notan.per Inoocen.extrà de appellationib.c.ex ratione.

S V M M A R I A.

1 *Abſolutio ab inſtantia iudicij,an impartiatur reo mortuo actore?*

2 *Accuſare plures inſimul reum de crimine non permittitur.*

CAVSA XVIII.

DVBIVM XXXVIII.

DIe mercutii 13.menſis eiuſdem per dominũ Odomarum dubitatum ſuit iterum ſuper eo de quo etiam quæſitum eſt ſuprà die 29. Iaouarii uidelicet
1 de ultimo puncto,an† mortuo actore reus poſsit petere abſolui ab inſtantia iudicii? Et argnebatur per informaotem quòd ſic:cùm nullus actor comparuerit:& ſic uidebatur habere locum abſolutio prædicta. & dicebatur eſſe caſus.C.de iudiciis.l.properaodom.§. & ſi quidẽ. Itẽ allegabatur ff.de indicijs.non idcirco.§.fin.& eodem titulo.l.& poſt edictum.§ circũducto.aliàs eſt ſub.§. quid ſi is.Item mouebat.quia cauſa non erat auditori commiſſa niſi quò ad perſonam dicti mortui,& illius qoi modo incumbit,& ſic licet alius prætendat ſibi ius collationis competere,uidetur quòd ipſum non concernat illa commiſsio.Item nec per talem abſolutionem præiudicatur illi collatori per abſolutionem eandem.argum. extrà de cauſa poſſeſsio.& proprietatis.cùm eccleſia. His tamen non obſtantibus dominus Aegidius remanſit in ſua propria opinione,ſcilicet quòd non debeat dari abſolutio: quia ad hoc quod habeat locũ abſolutio huiuſmodi oporteret quod citaretur is contra quem petitur abſolutio:& fortè requireretur trina citatio:ut patet in dict. §. & ſi qoidẽ.& notat.per Innocen.eatrà de offic.dele.cooſuluit.circa princip.& idem tenuit Bene.de nouo. & omnes præter duos concordabant com eo. Verũ domious Pet.Fern.& Petrus de Talliat.tenebant contrariũ.& Pet. Fer.allegauit quaſi pro caſu ff. de accoſatio. l. libellorũ. §.fin.ubi aboletur nomẽ accuſatoris ipſo mortuo, reo hoc primitus poſtulãte.Sed ibi exponit gloſator aboletur,id eſt cancellatur.&ita dicit eum ab obſeruatione iudicii abſolui. Tu autem attẽde quod dicitur in gl. ſequẽ-
• ti,quod non abſolutè aboletur: ſed cum modificatione textus ita uidelicet ut liceat alii ex integro repetere teũ. & ſic ponderat cauſam finalem ſiue effectum per modũ
2 cauſæ.Cùm igitur cauſa ſit oulla:quia† non debẽt plures admitti ut ſimul reũ de crimine accuſeot:ut ff.de actioni l.ſi plures.& de præuatica.l.2.de lib. homi. exhib.l. hoc ioterdictum §.ſi tamen plores.Et uide quod ibi notatur per gl.ut ergo alius non admittatur nomẽ rei aboletur. Illa autem eauſa ceſſat hic,quia non ſolum duo ſed tres & plures poſſent ſimul.agere ſuper uno & eodem beneficio.ut de conceſ.præbend.li. 6. unde ceſſante ratione ceſſat effectus:& ceſſaote effectu materiæ,ceſſat iuris arctatio ſuper ea ſundati.argu.eatrà de præben. ſi pauper. li.6.& ff.de iure patrona. adigere.§.quamuis. & de iure deli.l.in rebos dotalibus.§.ſi.hæc autem pars ſcilicet domini G. uidetur iuconuincibiliter debere defendi, per hoc quod not. Innocen.extrà de offic.delegat.c. cooſuluit.circa princip.ibi,cùm credimus &c.nam ſecundum eum ad hoc quòd habeat locũ abſolutio prædicta neceſſe eſt aceuſatorẽ citari:& hoe ſatis clarè paret io dicto §. & ſi quidẽ.primo & ſecondo reſponſo. imò ibi uidetur requirere quòd ter citaretur:ſed mortuus citari non poteſt,imò etiam ſi ante mortem fuiſſet citatus peremptoriè,ipſum peremptotiũ interiret,ut patet expreſsè. ff.de re iudic.de qua re.§.ſi.ergo nec abſolutio poteſt locum habere.Et quod ſuprà in contrariũ allegatur,quòd nullum præiudiciũ generaretur priori.dic imò:quia omnia acta iudicii retro habita,ſcilicet quæ reſpiciũt ordinatiooem litis,ex tali abſolutione ſunt irrita & pereunt,& ſic eſſet præiudiciũ priori,cùm libellus ſimul unus cõmuniter fuit datus tam pro priore quã pro mortuo tũc ſuperſtite.unum fortè poſſet dici ad concordandum prædictos,quòd ſi pars rea omninò iotlaret ad hoc nomen ipſius mortui poſſet circunduci,ooo per modum ſententiæ,ſed per modum cancellationis authoritate indicis cum hac adiectione quod acta iudicii noo petirent quò ad priorem, ſed remanerent ſalua eidem, & quod non fieret condemnatio expenſarum quæ aliàs locũ. habet, ſi ſimpliciter ſit abſolutio ab inſtantia iudicii:ut nota per Inn.in d.c.conſuluit.circa princip.Franciſ.de Amelia dixit imitans dictum ſuum quòd abſolutio debebat fieri noo ut ab inſtantia mortui,ſed ut abſentis,ſed oõ poteſt eſſe,quia noo fuit oocatus.ut in dicto §.& ſi quidem, & l.& poſt peremptorium.

S V M M A R I A.

1 *Reconuentus an ſit tutus excipiendo de litis pendentia ſuper eadem re coram maiori tribunali per alium.*

2 *Cautio de indemnitate locum habet in actione in rem.*

CAVSA XXIX.

DVBIVM XXXIX.

DIe ueneris 14.eiuſdem menſis proponebatur per
1 Dominum Duran.de quodam Epiſcopo† quòd cõtra quendam mereatorem qui eum conuenerat, libellum quem dederat ſuper certo debito alium libellũ porrexit recõuentionalem,dicendo ipſum mercatorem habere quædam bona quæ erant ſui prædeceſſoris,& ad ipſum pertinebant.ſuper quibus idem epiſcopus ipſum reconueniebat,ſed eacipiebatur cõtra epiſcopum quòd dominus camerarius arreſtari fecerit illa bona, & ſuper hoe fiebat ſibi quæſtio in curia camerarij. ex hoc quærebatur an huiuſmodi exceptio litis pẽdentiæ fuiſſet ſufficiens ad repellendum reconuentionalem libellum; Et fuit conſultum:per dominum Aegi. de Ben. quod hæc exceptio litis pendentiæ hic locum non habet,ſed ſi condemnaretur ad petita in eodem libello cauendum eſſet ſibi de ſaluando ipſum indemnem aduerſus camerariũ,
2 quia † hic agi uidetur in rem non in perſonam: & ſic hic habet locum dicta cautio,ut argumen.ff. de rei ucodicatio.is à quo.cum l.ſequenti.ſed allegabatur ad hoc per Petrũ Senen. extrà de reſcriptis.c. diſpendia. cum gl.ſuper oerbo,perſonalis.Et in hoc concordabat maior pars maximè ea ratione,quia tũc tẽporis nõ apparebat quòd tuoc procederetur per curiam camerarii: uerum dominus:alias allegabat quòd exceptio procedebat,cum ille mercator eſſet præuentus apud maius tribunal quã audientia palatii, præterea illa lex contra priuilegium loquitur quando coram maiore lis iam fuerat inchoata, hic autem procurator camerarii procedebat ex mero officio,quia bona intellati in curia mortui dicebantur pertinere ad Reuerendiſ. Papam.

CAVSA XX.

EOdem die per dominum Fran. proponitur tale factum: petebatur enim poſſeſsionem reſtitui per uiam attentati lite pendente, ille autem qui ſic ſpoliauerat, dicebat ſe prius ſpoliatum per partē aduerſam & extunc iudicem adiuiſſe, puta ſeneſcallum regis Franciæ per cuius curiam fuerat receptus in ſaluaguardia ſecundum conſuetudinem regni Francorum & cum officialibus eiuſdem ſeneſcal. reuerſus ſe dicebat poſſeſsionem recuperaſſe. Ex hoc oriebantur duo dubia.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus petens ſe reſtitui per uiam attentati lite pendente exceptione prioris ſpolij pro ſe cōmiſſi an repellatur.*
2 *Spoliatus qui illicò recuperat poſſeſsionem ſuam, non dicitur ſpolium committere.*
3 *Spoliatus quando dicatur incōtinenti deijcere ſpoliatorē.*

DVBIVM XL.

1 PRimum an † uideatur retinuiſſe poſſeſsionem adeò quod nec ſpoliaſſe dicatur: nec per conſequens ille actus reuocetur per uiam attentati? Et allegabatur
2 quod ſic, quia † ſi in ipſo congreſſu uel illicò recuperat ſpoliatus non cenſebitur ſpoliaſſe, ſed potius in priſtinā cauſam reuerti: ut ff. de ui & ui arma. l. qui poſſeſsionē. &
3 l. 3. §. cū igitur. ſed † iſta ſunt paria illicò & incōtinēti deijcere ſpoliantē & infra biduum uel triduum quærendo amicos hoc facere: ut not. in dict. §. cùm igitur. ſuper uerbo, ex continenti. & bene notatur extrà de homic. c. ſignificaſti. 2. circa finē ultimæ gl. & facit extrà de reſtitut. ſpoliato. c. olim. facit etiam ad hæc ff. de duo. rei. l. duos. & de adul. quod ait lex. §. ſi. de reſta. hæredes palam. §. ſi. & bene. C. de erro. aduo. l. fina. cum ſim. ſed quidam intendebant facere differentiam inter illum qui quærit amicos, & illū qui uadit ad iudicem: quaſi primus uideatur habere magis animum retinendi poſſeſsionem, ſed contra eos bene facit ff. de noui. ope. nunt. l. de pupillo. §. meminiſſe cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio an ſufficienter probetur per inſtrumentum publicū in quo continetur partē eſſe inductā in poſſeſſionem?*

DVBIVM XLI.

1 SEcundum dubium erat, an † per publicum inſtrumentum quo continebatur partem eſſe inductā uideatur ſufficienter probari poſſeſsio? Et dicebat Aegi. quod non. cùm nec poſſeſsio uideatur poſſe probari per publicam ſcripturam. argum. eius quod not. Gof. in fine de clādeſti. deſpon. §. illud autem non omitto. ſed per dominū Odomarum & per maiorem partem tenebatur contrarium. argu. extra de reſtit. ſpoliatio. cùm ad ſedem. §. fin. Item non prohibetur expreſsè per uiſformantem probari: ergo uidetur permitti argu. ff. de proc. mutus. §. 1. & ex quib. cauſ. maior. l. & non. §. quod eis. uerſi. quæ clam. & de iudi. cum prætor. in princ. extrà de ſpon. c. cum apud. & de hoc. de translatio. epiſ. inter corporalia. circa finem.

SVMMARIA.

1 *Decretum quod ponitur in fine literarum gratia in forma communi conceſſa an arctet ordinarium ignorantem ut non poſſit interim antequam inſinuatio ſibi ſit facta, conferre?*
2 *Gratia in forma communi limitatio menſis refertur ad omne beneficium quod ſit uſque ad taxationem incluſiuè.*

CAVSA XXI.

DVBIVM XLII.

1 EOdem die dubitabatur & taliter, an † decretū quod ponitur in fine literarum gratiæ in forma communi conceſſæ arctet ordinarium ignorantem ſeu antequam inſinuatio fuerit ſibi facta adeò quòd interim non poſsit conferre? Et dicebat dominus Aegi. quòd non arctat. Sed contra allegatur de præben. quod. circa fi. lib. 6. & eo. ti. c. dudum. uerſi. & quòd decretum &c. Ipſe uerò reſpondebat. quia illa iura loquuntur quando decretum apponitur in gratia ſpeciali: ſecus in forma cōmuni, quia tunc decretum ligat in euentum quo conditiones fuerunt liquidatæ: ut patet in cle. de conceſs. præb. c. cùm ei quem. & hoc non ſolùm quò ad conditiones de quibus ibi in textu fit mentio, ſed etiā quò ad alias quæ continētur in litteris formæ cōmunis: ut ibi not. per Io. And. ſuper uerbo, ordinarunt. unde cùm in fine huiuſmodi literarū talis ſit clauſula cùm diriguntur tam alii executori quā epiſcopo: præfato enim epiſcopo ne poſt inſinuationem huiuſmodi literarum noſtrarum & proceſſuum per eos habitorū ei factā de huiuſmodi beneficio interim etiā ante acceptationē huiuſmodi diſponere quoquo modo præſumat diſtrictius inhibemus. & poſtea ſequitur decretū quod ad conditionē inſinuationis ſe uidetur referre, ſicut & aliàs ut ſuperius eſt notatū. & facit ad hæc ff. de cond. inſti. cùm ſeruus. & de condit. & demonſtra. l. ama. cū ſimil. Demū cōmuniter omnes alii auditores primi gradus cōcordant quò ad illā partem ad quā in prædicta gratia menſis nō opponitur: puta quò ad beneficium quod ſe extendit ad taxatā in literis quantitatē: ſecus ſi intra quantitatē ſit, & non ſe extendat: quia quò ad hoc apponitur menſis in gratia. arg. dictæ cle. cùm ei quē. § ſecus. & licet tenet dominus Durā. Sed certè uidetur quòd
2 † etiam in gratia formæ cōmunis limitatio menſis referatur ad omne beneficiū quòd ſit uſque ad taxatione incluſiuè: cùm ſic dicat, noſtræ tamen intentionis exiſtit quod de huiuſmodi beneficio etiam ſi minoris quàm prædicitur ualoris extiterit, poſsit eidem clerico, ſi illud intra unius mēſis ſpatium poſtquam ſibi de ipſius beneficii uacatione conſtiterit acceptare uoluerit prouidere. & ſic dictio, etiam. quæ ſupra ponitur, uidetur implicare beneficium quod non ſit minoris ualoris. & ſic uidetur habere locum dictus. §. ſecus. & facit ad id quòd dictio implicet. facit bene ff. ad Trebellia. l. ſed etiam ſi. & ibi not. per glo. cum ſimilib.

SVMMARIA.

1 *Appellans non proſequitur præter cauſas expreſſas in ſua appellatione etiam ſi referat ad proceſſum.*
2 *Iudex non dicitur grauare partem ubi ordinat termino aſſignando abſenti non audito, quem forſan aſſignando diceretur grauamen inferre.*
3 *Intentio loquentis per certam demonſtrationem oſtēditur.*
4 *Hæres poteſt inſtitui per relationem ad codicillos.*
5 *Codicilli ſunt pars teſtamenti.*

CAVSA XXII.

DVBIVM XLIII.

1 DIe lunæ xvj. eiuſdem menſis propoſuit dominus Ray. de ma. dubium tale. Quidam † rei debendi tres numero erant obligati duobus creditoribus in certa quātitate pecuniæ ſinguli ſingulis inſolidum. dicti uerò debitores per procuratorem ſuum ad hoc conſtitutum recognouerunt debitum coram auditore cameræ, & condemnationem ſubierunt, recipientes terminū ad ſoluendum. demum unus creditorum nomine ſuo & nomine creditoris ſui ceſsit alteri actionem quæ ipſis ad il

lam

lam pecuniā competebat. & hoc fecit pro quadam quāti
tate quæ non attingebatur ad dicti debiti quartam par-
tem. Sed in termino non exiuit ſati. factum. & ideò cita-
ti erant quare dicta condemnatio non debet executioni
mandari. Illi autem ſic citati duas exceptiones dederūt
contra executionem: unam de acquietatione, aliam de-
dit ſuper ceſsione & contra cauſam, dicens eam ſimula-
tam & fraudulenter factam. iudex uerò ordinauit quòd
daretur copia parti abſenti: & quod haberet terminum
ad reſpondendum. pars uerò abſens reputans ſe grauatā
a præmiſſa admiſsione exceptionum & ordinatione ad
ſedem apoſtolicam appellauit: ſed in appellatione nō ex
preſsit nominatim cauſas aliquas niſi unam tantùm: ſci-
licet de ordinatione facta contra abſentem, de aliis non
niſi referendo ſe ad proceſſum. Quæritur ergo an huiuſ-
modi appellatio ſit legitima & ſufficiens? Et dicebatur
per dominū Aegid. quod appellatio non erat ſufficiens.
quia cauſa expreſſa in appellatione nō uidetur ſufficiēs.
nam aliud eſt ordinare de termino præfigendo abſenti,
2 & aliud terminum ipſum abſenti præfigere. unde † licet
uideatur grauare abſenti terminum aſsignando abſque
certificatione ipſius: ut l. ab eo. ff. quæ ſenten. ſine appella.
non. reſcind. l. 1. §. ité: tamen licet tantùm ordinet de ter
mino aſsignando: non tamen uidetur ipſum propter hoc
aſsignare. & pro hoc optimè facit. ff. quib. mod. pign. uel
hypoth. ſol. ſicuti. §. ſi uoluntate. ubi non ſufficit credito
rem uoluiſſe ſeu etiā ordinaſſe, quod pignus uendetur:
ſed oportet ſequi uenditionis effectum. & accedant ea
quæ notantur. C. de contrahend. emption. & uend. in eui
ctis. & de leg. 1. l. ſecundum electionem. ſuper uerbo, poſ
ſumus. circa ſi. gl. & facit de opt. lega. l. apud Aufidium.
cum ſimil. licet uideatur obſtare ff. de leg. 3. l. Pamphilo.
& propoſitum. ſed ſibi foret ſpeciale in milite. Item alia
ratione dicebatur appellationem nō procedere propter
c. appellāti. in cle. de appellatio. ubi dicitur quod ubi ab
interlocutoria appellatur, nō licet alias cauſas proſequi,
niſi eas quæ ſunt in appellatione nominatim expreſſæ.
Cùm ergo ex cauſa prædicta unica nominata non ſit in
ſufficiēs, nec aliæ ſint modo debito expreſſæ, ſed per re
lationem ad proceſſum duntaxat: non uidetur ſatisfactū
dict. c. appellanti. Nec obſtant leges quæ dicunt nomina
3 tim aliquid exprimi; cùm † per certam demōſtrationem
intentio loquentis oſtenditur: ut ff. ſi certum peta. cer-
tum. & de liberis & poſthum. l. 2. de conditionib. & de-
monſtrationib. l. nominatim. & de hæredibus inſtituen. l.
ſi quis nomen. cum ſimilibus: quia illæ loquuntur de de
monſtratione tali quæ rē in præſenti oſtendit ex ipſis uer
bis prolatis uel ex facto ipſo habito de præſenti: ſecus ſi
per relationem ad futurum aliquid demonſtretur. Nec
obſtat ff. de hæredib. inſtituen. aſſe. toto. & de conditio. in
ſtitut. inſtitutio talis. de re iudic. in ſumma. in princ. cum
ſimilib. quia ſecundum Aegidium ſi in hæredis inſtitu-
tione iura requirerent, quod hæres nominatim in teſta-
mento inſtitueretur: tunc non ſufficeret teſtatorē ſe ad
codicillos referre. & ita intellexit l. aſſe. cum ſimilib. idē
etiam dixit de ſententia quæ ad proceſſum refertur: ut l.
in ſumma. cum ſimilib. Sed contra iſtam ſolutionem ex-
4 preſsè uidetur C. de teſtam. l. iubemus. in princ ubi † per
relationem ad codicillos poteſt inſtitui: ut dict. l. aſſe. un
de ſic uidetur quòd in appellatione ab interlocutoria uel
grauamine ſufficeret cauſas exprimere ſub relatione ha-
bita ad proceſſum. ſed dictum Aegid. poteſt ſaluari ſi be-
ne attendātur uerba l. iubemus. in princ. dicit enim quòd
ponere debet teſtator nomen hæredis in ſua ſubſcri-
ptione uel in quacunque parte teſtamenti, quæ litera ſa-
tis uerificare poteſt, ſi ad codicillos in quibus nomen hæ
5 redis ſcribitur in teſtamanto, fiat relatio: quia † codicilli
ſunt pars teſtamenti: ut ff. de codi. l. quidam referunt.
uerb. numerum. quemad. teſta. app. l. ſicut cū ſimilibus.

CAVSA XXIII.

EOdem die dominus Ademan. propoſuit tale factū.
Cuidam in forma gratiæ ſpeciali prouiderat Papa
Ioannes: & cōtulit ſibi canonicatū in certa eccleſia
reſeruans præbendam cum dignitate proxima uacante
in eadē eccleſia: ſi tunc uacarent nō eidē cum uacauerint
conferend. demum uacauit dignitas ante mortem Ioan
nis: & de ea fuit uigore dictæ gratiæ ſibi prouiſum ue-
rùm mortuo Ioanne ſucceſsit Benedictus: & reuocauit
omnes gratias expectantium authoritate Ioannis. Idem
uerò Benedictus mandauit cuidam prouideri in forma
pauperum de beneficio eccleſiaſtico in dicta eccleſia
quæ erat collegiata cum clauſ. anteferri. ut moris eſt &
finaliter uacauit præbenda in ipſa eccleſia quam idem
pauper clericus acceptauit. modo quæritur quis debeat
præferri, an pauper Benedictinus, an uerò Ioanninus.

SVMMARIVM.

1 *Gratia facta in forma ſpeciali de canonicatu cum reſerua
tione præbenda cum dignitate proxima uacan. cuius
uigore de dignitate uacanti alicui fuit prouiſum: ſi ſu-
perueniat reuocatoria gratiarum, an dicatur ſublata
quò ad præbendam poſteà uacantem?*

DVBIVM XLIIII.

1 ET primò dubitabatur circa hoc an † reuocatio ſe ex
tendat ad iſtam præbendam? Et dicebatur per do-
minum Aegidiū quòd non extenderetur. arg. extrà
de præb. c. ſi is cui. §. nō ſic autem, &c. ubi uidetur caſus
in reuocatoria beneficii. Tamen quidam ut dominus Du
ran. diſtinguere uolebant, an præbenda eſſet annexa di-
gnitati an non: ut primo caſu reuocatoria locum non ha
beat, ſecundo ſic. ſecundum id quod habetur de præb.
quia ſæpe. & eod. tit. ſuper eo. & pro hac diſtinctione fa-
cit primum reſponſum in d. c. ſi is cui. ubi in facto reſer-
uationis Bonifacianæ diſtinguitur inter annexam & non
annexam. ibi, cùm dicit, alicui non annexam, &c. Et ſic
uidetur quòd eadem diſtinctio debet ſeruari in ſecundo
reſponſo. Sed ideò ibidem uidetur tangere de non anne
xa dignitate præbenda quia ſi eſſet annexa, non poſsit ua
care ante dignitatis uacationem. Et eadem ratione ſecun
dum reſponſum habet intelligi in non annexa, ut ſic e-
tiam ſi non ſit annexa dignitati reſeruatoria locum non
habeat. & ſecundū hoc non procedit prædicta diſtinctio
in hoc caſu. unde maior pars adhæſit opinioni Aegidii.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, anteferri. eſt exorbitans à iure communi: et pro
pterea ultra terminos ſuos non debet extendi.*

DVBIVM XLV.

1 SEcundò ergo ſuppoſito † quod reuocatoria locum
non haberet: dubitabatur an pauper debeat præferri
Ioannino? Et per maiorem partem dicebatur quod
ſic, propter clauſulā, anteferri omnibus qui alicuius au-
thoritate expectant. & ſic illi qui expectat præbendam
authoritate Ioānis. Sed dominus Aegidius tenuit quod
non debeat præferri. quia illa clauſ. anteferri cum non ob
ſtan. ſibi iuncta refert ſe tamen ad totaliter expectātes:
non autē ad illos expectantes quibus eſt a Papa canoni-
catus collatus. nā ſi Papa hoc uoluiſſet, de eo mentionē
feciſſet. prout dicitur in decre. ad audientiam. extrà de
decimis. & de tranſ. epi. inter corporalia. circa ſi. C. de ca
du. tol. l. ita. §. ſin autem ad deficientis. & facit pro hoc
de præb. ſi clericus. §. uerum. lib. 6. & huic adhæſit Fran.
de Amel. per iura prædicta. & quia clauſula, anteferri. ui
detur exorbitare à iure communi: & ſic ultra terminos
non

non debet extendi: ut de re. iur. in 6.c.quæ à iure. & de
fil. presby.qui.& ad hæc.ff.de reg.iur.l.quædam contra.
& de conſtitu.l.1.circa fi.cum ſi.& facit quod not. per Ar
chi.de præb.c.cui de non. ſuper uerb.prouideri.

SUMMARIA.

1 *Gratia facta de canonicatu cum reſeruatione præbendæ & præſtimonialium cedentium vel decedentium an extendatur ad præbendam & præſtimonia vacantia per priuationem alicuius canonici?*

2 *Mors ciuilis non æquiparatur morti naturali, niſi in caſibus à iure expreſſis.*

3 *Verba ad illum ſenſum debent reduci quem verba rectè intelligentibus generarent.*

4 *Interpretatio in dubio eſt facienda ſecundum illud quod communiter conſueuit accidere.*

5 *Canonicus ſine præbenda eſſe non debet.*

6 *Conſuetum fieri, tacitè videtur in diſpoſitionem vel conuentionem venire.*

7 *Dictio repetitiua repetit modos & qualitates.*

8 *Monoſyllaba repetit modos & qualitates.*

CAVSA XXIIII.

DVBIVM XLVI.

a Die ᵃ mercurii 18. eiuſdem menſis propoſitum fuit
1 dubium tale per B. de Nô. Quidam† impetrauerat
gratiam ſub hac forma in effectu. Papa enim ſic di-
xerat. Canonicatum talis eccleſiæ tibi conferimus: præ-
bendam uerò & præſtimonia ac præſtimoniales portio-
nes cedentium uel decedentium ſi quæ uacât ad præſens
eodem modo tibi conferimus: alioquin reſeruamus tibi
cùm uacauerint côferend. poſteà contingit præbendam
quandam & præſtimonia ac præſtimonialê portionê per
priuationem unius uacare. Ex iſtis terminis reſultabat ar
dua quæſtio, an huiuſmodi præbenda ſic uacans ueniat
ſub gratia ſupradicta? Et maior pars tenuit quòd non.
quia tantùm prouiſum ſibi uidebatur: per conſequens
ad eos caſus de quibus nulla facta eſt mentio non eſt gra-
tia extendenda. ergo nec ad caſum priuationis, maximè
cùm gratia ſit ambitioſa: ut argument. de præbend. c.
quamuis. & c. is cui. c. non poteſt. & de filiis presbytero-
rum. c. 1. & 2. lib. 6. & arguebatur ea l. ſi cùm dotem. in
principio ff. ſoluto matrimonio, & de uerborum obliga.
tion. ex ea parte. §. inſula. & facit ad hoc ff. de liber. & poſt
hum. l. commodiſſimè. 2. reſponſo cum ſimilibus. Item
adducebatur pro ratione id quod per Ioann. in decret no.
2 ſcilicet quòd† in ſolis illis caſibus ciuilis mors æquipara-
tur morti naturali, ubi hoc in iure cautum inuenitur: ut
no 16. quæſt. 1. c. placuit. in ultima glo. & idem notatur
per Ioannem Andre. de reſcript. c. ſuſceptum. in gl. cùm
ergo in hoc caſu nô reperiatur expreſſum in iure, quòd
caſus priuationis æquiparatur morti: nec nos æquiparare
debemus. allegabatur. ff. ſoluto matrimonio. l. ſi uerò. §.
de uiro. de publi. de pretio cum ſimilibus. Contra prædi-
ctam tamen opinionem faciunt iura multa ut patet ff. pro
ſocio. l. actorem. §. publicatione. de bonorum poſſeſſion.
contra tabul. l. 1. in fin. de bon. liber. ſi neceſſe. §. ſi deporta
tus. ad Trebellianum. l. mulier. 1. & 2. reſponſo. & de dona
tion. inter uirum & uxorem. l. ſed ſi mors. 2. reſpôſo & C.
de inſtitutionib. & ſubſtitutionib. ſub conditio. fa. l. 3. quæ
incipit, ſi mater. Sed ad omnia iſta infra poteſt reſponderi
per gloſã prædictã in c. placuit. Et pro prima opinione be
ne facit quod notat Ioannes And. de præbendis c. quam-
uis tibi nuper. in gloſ. ſuper uerbo. deducentium. ibi ſed
quid dices. &c. & bene facit eodem libro de reſcrip. c. ſu
ſceptum. 1. & 2. reſpon. & quod ibi notatur de hac mate-
ria etiam ibi notatur per Archidia. & per Ioan. monach.
de ſuppl. neglige. prælatorũ, ſi quis epiſcopus. per Goffr.
& Hoſtien. de conuerſio. coniugator. cum ſimilib. & ibi-
dem poſt eos in nouella per Ioan. Andre. Item per Dy-
num in prædict. §. inſulam. & per Cynum per Pet. C. de
epiſco. & cle. Deo nobis. Verum in caſu propoſito domi-
nus Aegid. tenebat quòd illa limitatio cedentium uel de
cedentiũ nô habebat ad præbendã referri: uidetur enim
propter præſtimonia & præſtimoniales portiones tãtùm
adhibita: quia huiuſmodi clauſulam côlueuit Papa appo
nere ad præſtimonia &c. non autem cùm ſimpliciter pro
uidet de præbenda: ad communem enim uerbi intelli-
3 gentiam in dubio recurrendum eſt & uerba† debent ad
illum ſenſum reduci quem uerba rectè intelligẽtibus ge
4 nerarent. extrà de ſponſali. ex literis in fin. & † in dubio in-
terpretatio eſt facienda ſecundum illud quod communi
ter conſueuit accidere. 28. diſtinct. de Siracuſanæ. & con
ſuetudo loquendi diſponentis debet attẽdi: ut ff. de lega.
2. ſeruus prælium. § fin. & de legat. 3. nummis. & de ſup-
pellect. lega. Labeo. uerſi. nô enim, &c. & ad hæc etiam di
cebat dominus Aegid. ſe moueri, ex eo potiſſimè quòd
huiuſmodi acceptãti prouiſum iam fuerat de canonica-
tu per Papam & ſimpliciter nulla modificatione adiecta:
5 & ſic cùm† ſine præbenda eſſe non debeat: & præbenda
ſit conſequens ad canonicatum, dicebat quòd etiam præ
benda ſub eadem ſimplicitate & puritate ſine alia modifi
catione deberetur. ar. de præbend. c. ſi clericus. §. uerum.
& de offic. delega. c. ſi ſuper. lib. 6. hoc idem dicebat do-
minus Pe. Fran. corroborauit per duas rationes. una erat,
6 quia† id tacitè uidetur in diſpoſitionê uel conuentionem
uenire quod eſt fieri conſuetum: ut no. per gloſ. ff. de leg.
commiſ. l. ſi fundus. 2. §. in commiſſoria. & uidetur ibi pro
bare tex. in fin. melius facit ff. de ædil. edict. quod ſi nolit.
§. quia aſſidua ip e uerò allegauit de aqua plu. arcend. ſi
prius. §. placuit. aliàs incipit rectæ. Alia ratio fuit, quia ſal
ua ratione recti ſermonis &c. ut ff. de auro & argent. leg.
l. Plautius. in fin. ſed modicum uidetur facere, niſi atten-
datur conſuetudo ſcribẽdi in literis gratioſis de qua con
ſuetudine ſuperius tangitur, unde ſuper addit hanc ean
dem partem firmando primò regulã iuris. Quoties enim
idem ſermo duas ſignificationes exprimit ea potiſſimè
accipienda eſt, quæ rei gerendæ aptior eſt: ut habetur ad
literam ff. de re. iu. l. quoties idem ſermo. & accedit ff. de
reb. dub. quoties. 2. & l. ubi. in fin. cùm ergo per præſup-
poſita illa adiectio cedentiũ uel decedentiũ aptius refera
tur ſecundum ſtylũ ſcribẽtis ad præſtimonia & præſtimo
niales portiones dũtaxat. per côſequens huiuſmodi ſigni-
ficationê præualere oportet, ut ſic referri non habeat ad
præbendam. Secũdò probatur per rationem excluſiuam
7 obiectus pro parte côtraria facientis: licet† enim dictio re
petitiua ut, & quæ hic ponitur, uel. Itẽ uel hoc amplius,
8 ſeu alia ſimul repetat & modos ſeu etiam qualitates ut† de
monoſyllaba. & patet ff. de fund. inſtruct. l. Seiæ. §. Caio.
de in litem iuram. l. in repetendum. de uer. & de hoc am
plius. eod. titu. Si tibi purè. de condit. & demonſtra. l.
auia. & hoc ſiue à parte ante ſiue à parte poſt quali-
tas apponatur: ut patet in d. l. ſi per. in princip. & de
reb. dub. l. fin. cum ſimi. tamen quod ſupra dicitur de di-
ctione repetitiua & de ipſius uirtute habet locum quan-
do alia ratio non poteſt aſſignari, quare duo iungatur ea
dem copula mediante: nam tunc copulatiua coniunctio
& uel, cùm, inducit repetitionem côditionis: ſecus ſi alia
ratio coniunctionis ualeat aſſignari: puta ratio neceſſitu
dinis uel côſanguinitatis uel alia ſimilis: ut hæc, quia præ-
ſtimonia & præſtimoniales portiones accedant quodam-
modo ad præbendam: & ſic copulatiua hic uidetur appo
ni ad coniungendam qualitatem, ſed ad acceſſionis conſe
quentiam demonſtrandam: ut hæc uerba in ſimili haben
tur ff. de conditio. & demonſtra. Iulius Paulus. circa fin.
ibi, & illam coniunctionem &c. & not. per gloſſ. ordina-
riam eo. tit. l. auia. in gl. ſuper uerbo, repetitam. hæc ſunt
quæ tacta fuerunt circa dubium proximum ſuprà tactũ.

ADDITIO.

1 Die. Adde Gomes. ſuper regu. de impetran. bene. & c.q. 7. fol. 10. circa finem.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in quo non apparet de loco ubi fuit confectum an ualeat.*

CAVSA XXV.

DVBIVM XLVII.

1 EOdem die per. F. propoſitum eſt primò dubium, an ualeat† inſtrumentum in quo non appareat de loco inſtrumenti confecti? Et per Aegid. dicebatur quòd Archid. no. 12.q.2. cùm redemptor. circa fin. ſuper uerbo, Romana. quod eo nõ obſtãte ualet. Sed certè magis uidetur contrarium teneri, & expreſsiſsimus textus uidetur pro cõtrario extrà de re iud. abbate. §. pe. uerſ. ex his. ibi, propter &c. & ibi, & ſine quibus &c. col. 6. & facit text. extra de probat. quoniam contra falſam. & in authenti. qui mo. na. ef. le. §. quantum. col. 6. & no. gl. C. de contra. & cõmitte. ſtipula. l. optimam. ſuper uerbo, in ipſo die. & de tabul. l. generali. lib. x. & per Io. And. in dict. c. abbate. ſuper uerbo. cenſetur. Et hæc pars tenebatur per maiorem partem imò per omnes præter dictum dominum Aegidium. & idem tenetur in Spec. de inſtr. exhib. §. porro. aliàs incipit, inſtrumentum. uerſi. quod ſi locus.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa an uirtute inſtrumenti per notarium recogniti & emendati poſt ipſam concluſionem reconualeſcat.*

DVBIVM XLVIII.

1 SEcundum dubium erat, an† ſi poſt concluſionem in cauſa notarius compareat coram iudice, & recognoſcat huiuſmodi inſtrumentum in quo eſt loci defectus, & fateatur de loco ubi confectum eſt inſtrumentũ, & addat etiam locum emãdatum, dicens ſe omiſiſſe per errorem, an reconualeſcat uigore inſtrumenti, & iudex ſecundum ipſum poſsit procedere? Et tenebat dominus Aegi. quòd ſic: aliqui tamen uolebãt diſtinguere an eſſet pars aduerſa ad hoc uocata: & tũc ſic: an nõ? ſed omnes concordabant quòd niſi pars aduerſa renuntiauerat liti & actioni ſi quam haberet, non oportebat eam uocari.

SVMMARIVM.

1 *Libellans ſuper inquietationem an obtineat probando aduerſarium appellaſſe à collatione & ab inductione in poſſeſsionem?*

DVBIVM XLIX.

1 TErtium dubium erat propoſitum per eundem, an is qui in libello deduxit aduerſarium† ſe inquietaſſe circa poſſeſsionem certi beneficii ſatis fundet intentionem ſuam ſi probat aduerſarium appellaſſe a collatione & ab inductione? Et tenebat dominus Aegi. quòd ſic. per illa quæ not. per Compoſtel. extrà de electi. ſtatuimus. ſuper uerbo impugnat. & eſt circa princ. c. lib. 6. & de reſcript. mandatum. per eundem in tertia gloſ. ſuper uerb. proſequi. uer. ſed nunquid. & de hoc ſupra 2. fol. 5. colum. ibi, ſecunda pars, &c.

Vide ſub dub. 13. ſuprà.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum de calumnia an poſſit iudex cogere reum ad ſubeundum antequam ſibi decernatur copia proceſſus.*

CAVSA XXVI.

DVBIVM L.

1 EOdem die propoſitum fuit per dominum Aegi. dubium tale. libello† dato pro parte actoris in cauſa beneficiali iudex uult compellere alteram partem iurare de calumnia ad petitionem agentis, qui eſt paratus iurare: pars autem aduerſa ſe excuſat, & petit primò ſibi decerni copiam proceſſus, ut ſic poſsit uidere an defendere debeat, an non. quærebatur an iuſtè allegabat? Et uidebatur maiori parti quòd iuſtè: quia ſic ſciret an ſecurè poſſet iurare an non. Et idem finaliter tenebat dominus Aegid. ex æquitate. arg. ff. de eden. l. 1. circa princ. cum ſimi. dicebat tamen iudicem poſſe de rigore partem compellere ad iurandum: ſed alia pars magis eſt conſona æquitati.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſari cum aliquo ubi mandatur cum clau. cum nobis ipſum xx. annorum exiſtere. aſſeratur. an ſufficiat quod executor in literis ſuis appoſuerit ſe diſpenſaſſe in eo ſecundum omnem uim, formam & effectum literarum commiſſionis ſuæ?*

CAVSA XXVII.

DVBIVM LI.

1 DIe ueneris xx. eiuſdem menſis propoſitum extitit per dominum Alanum ut expoſitum tale factum. Quidam† impetrauerat gratiam ſuper primo beneficio uacaturo in certo loco & ſecum obtinuit diſpenſari ſuper minoritate iuncta clauſula, cum nobis ipſum xx. annorum exiſtere aſſeratur non tamen erat directè & immediatè cum eo diſpenſatum per ipſum: ſed mãdabatur quibuſdam ut per duos uel unum eorum diſpenſaretur cum eo ſuper ætate. ſed unus illorum diſpenſauit ſecundũ omnem uim, formam & effectũ literarum commiſſionis ſuæ non tamen continebatur in literis diſpenſationis quòd inquiſitionem aliquam fecerit commiſſarius ſuper dicta ætate xx. annorum: dubitabatur an eſſet ſecum legitimè diſpenſatum? Et tenebatur quòd, ſic per Aegid. & omnes & hoc propter illam clauſulam, ſecundum omnem uim &c. quia delegatus ſatisfeciſſe uidetur formæ ſibi mandatæ, cum in illa nulla conditio ſit appoſita: licet inſerta fuerit illa clauſula, cum nobis, &c. de qua ſuprà eſt facta mentio. Cum ergo ſit ſatisfactum intentioni mãdãtis ſecundum formam uerborum uidetur ſatisfacere. argument. quia ultra uerba diſponentis non debemus intellectum extendere niſi aliud appareat de intentione loquentis. ff. de leg. 3. non aliter. de ſuppel. lega. l. Labeo. de exercit. l. 1. §. ſi is qui nauem. uerſi. in re igitur dubia.

CAVSA XXVIII.

EOdem die propoſitum extitit per dominum Raynaldum de duobus impetrantibus, quorum unus impetrauerat proximam uacaturam, alius impetrauit uacantem medio loco ſeu eandem eccleſiam: & ſuper huiuſmodi cauſa erat introducta in curia. per partem autem impetrantis uacaturam dantur contra aduerſarium certi obiectus & è conuerſo per aduerſarium contra ipſum: per primam enim datur quòd appellatio impetrantis uacantem quam interpoſuit à prouiſione alterius, non debeat procedere. quia in ea non erat ſeruata forma decretalis, ut circa. Ex aduerſo obijciebatur quòd impetrans uacaturam ad illam uacantem non debet admitti: quia uacare uidebatur in curia pro eo quòd ille qui eam ultimò tenuit, fuerat capellanus Papæ.

Papæ. & ſic uidebatur cadere in reſeruationem Clementis: quia beneficia capellanorum ſuerant reſeruata. Sed primus hoc uidebatur excludere dando quòd dictus capellanus erat capellania priuatus ante mortem ipſius. Item ſecundus dedit obiectum quod primus conſumpſerat gratiam ſuam pro eo quòd ea pendente aliud beneficium quòd ſub gratia ſua cadebat, acceptauerat. ex his oriuntur tres quæſtiones.

SVMMARIVM.

1 *C. ut circa. de elect. non habet locum in appellatione iudiciali.*

DVBIVM LII.

1 PRimò an † obiectus appellationis procedat? Et dicebatur quòd obiectus non procedebat. quia à proceſſu conditionali ſuerat appellatum & uocata parte exceptionibus datis per eam & non admiſsis, & ſic appellatio erat iudicialis: unde non habet locum conſtitutio, ut circa patet de elect. c. conſtitutio. lib. 6.

Fel. in c. in noſtra col. 15. uer. adde etiam de reſcript.

SVMMARIA.

1 *Beneficia capellanorum ſi fuerint reſeruata, an ſi contingat capellanijs ipſis priuari, dicuntur perdurare reſeruata.*

2 *Reſeruatio beneficiorum an dicatur ceſſare ubi qualitas propter quam fuit facta, deficiat.*

DVBIVM LIII.

1 SEcundò dubitabatur, an † beneficium uacans de quo præmittitur, uideatur uacare in curia? Et allegabatur quòd uidetur uacare in curia. quia tempore reſeruationis capellanus erat, & ſic illud tempus debebat attendi. arg. de reſcrip. ſi eo tempore lib. 6. de præbend. c. eum cui eo. lib. maximè cùm in reſeruatione dicatur, capellanorum noſtrorum, &c. & ſic illa uerba uidentur præſens tempus reſpicere: ut ff. de lega. 3. uxorem. §. teſtamento. & de auro & argento lega. l. ſi ita eſſet. & eodem titulo. l. modico. in princip. cum ſimil. Sed in contrarium allegabatur, quia mutata erat ante mortem ſuam conditio, & eſſe deſierat capellanus: & deficiente qualitate uidebatur quòd deficere debebat reſeruationis effectus. argumento. ff. de lega. 3. l. item legato. §. ſi uxor. & de auro & argento lega. l. qui tibi. & l. uxor. & facit de fideicommiſ-
2 ſa. liberta. l. Stichus. §. Stichus ſeruus meus. ubi † adiectio qualitatis manifeſtè conditionem facit, & huic parti adhæſit dominus Aegidius pro eo potiſsimè quòd in reſeruatoria ſint reſeruata beneficia capellanorum decedentium uel cedentium. Cùm igitur uerum ſit dictum capellanum ante mortem priuatum capellania fuiſſe: per conſequens non poteſt dici ipſum capellanum deceſsiſſe: ſicque beneficium uacaſſe in curia non uidetur. & facit bene ff. de legat. 2. peculium 2. reſpon. & de legat. 3. l. Septorius. à contrario ſenſu cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Gratia cenſetur conſumpta per acceptationem beneficij alterius cadentis ſub gratia.*

DVBIVM LIIII.

1 TErtiò quærebatur an dictus † obiectus de acceptatione alterius beneficij recipi debeat in finè quòd uideatur gratia eſſe conſumpta? Et tenebatur per maiorem partem auditorum quòd talis acceptatio facta pendente gratia ſit conſumpta: cùm beneficium ſe nō cōpatiatur cum alio uigore gratiæ. argumento de reſcriptis. c. gratiæ. in clementi. & de præbend. ſi pauper. lib. 6. in gl. & uide quod ibi notant doctores.

CAVSA XXIX.

EOdem die per dominum Odomarum fuit propoſitum tale factum: Quidam impetrauit proximam uacaturam ſpectantem ad collationem præſentationem ſeu quamuis aliam diſpoſitionem certi abbatis. poſteà uacat unum beneficiū ſpectans ad prouiſionem eiuſdem ſeu præſentationem de quo ſic uacante alteri prouidetur de uoluntate abbatis uel per ipſum, ſed pro expectante à prouiſione huiuſmodi ad ſedem apoſtolicam appellatur. & cauſa committitur auditori, corā quo datur articulando contra expectantem quod ſolùm illud beneficium ſpectat ad collationem præſentationem ſeu prouiſionem dicti abbatis. pro parte uerò dicti expectātis datur quod eſt quædam alia eccleſia pertinens ad eundem abbatem, ad cuius curam idem abbas conſueuit ſingulis annis præſentare quendam capellanum epiſcopo. Item quòd epiſcopus ſingulis annis habuit capellanum unum uel alium ad dictam præſentationem recipere, & ſibi curam committere in eadem eccleſia. Ex his quærebatur de duobus effectum pertinentiæ articulorum.

SVMMARIVM.

1 *Gratia de primo uacaturo ad collationem ſeu aliam prouiſionem certi abbatis an extendatur ad illum qui unicū beneficium habet conferre, uel ad ipſum præſentare?*

DVBIVM LV.

1 PRimo an † gratia [a] extendatur ad illum qui unicum
2 beneficium habet conferre uel ad ipſum præſentare? Et tenebatur quòd non. prout no. Archi. extra de præbend. c. ſi pro clericis pauperibus. ſuper uerbo prouideas. & per Io. mo. de re. iu. in generali. Sed illæ gl. uidentur loqui in forma pauperum. Tu tamen dicas idem in forma gratiæ ſpecialis. ut no. Io. And. in clem. de præb. c. 1. ſuper uerbo, incerta. & facit ff. de of. præſi. illicitas. §. & ne tenuis.

ADDITIO.

a Gratia. Vide Rot. dec. 13. de præbend. in no.

SVMMARIVM.

1 *Capellania an cenſeatur perpetuum beneficium, ubi annis ſingulis capellanus præſentari & recipi debet.*

DVBIVM LVI.

1 SEcundò dubitatur an † ſuppoſito quòd dictus articulus de capellania eſſet probatus, releuaret: hoc eſt an talis capellania pro beneficio perpetuo habeatur ut ſic faciat aliud beneficium de quo prætangitur ad gratiā pertinere. Et tenebatur per do. Aegi. quòd debuit. reputabat eſſe textū de capell. mona. c. 1. li. 6. & incipit presby. & facit quod habetur eo. ti. c. 1. in antiq. & adeò hoc tenebat, quod conſuetudo uel ſtatutū contrariū non obſtaret. ar. d. c. 1. li. 6. & hoc tenebāt omnes præter duos: dominus enim Bene. dicebat quod dicta decr. preſby. non uidebatur poſſe uendicare ſibi locum in caſu illo: cùm hic capellanus annis ſingulis præſentetur & recipiatur, & ſic non uidetur eſſe perpetuus. decreta autem presbyteri. loquitur in caſu cùm debent eſſe perpetui ex intentione præſentantis & inſtituentis. & hoc idē tenebat F. ar. extrà de præb. c. ſi. de decim. ex multiplici. & de reſcrip. ſuſceptū. li. 6. in quibus apparet quod attendi debet intētio diſponētis, & facit C. de leg. præ. & exhibend.

ben.l.3.ff.de adi.leg.l.3.§.conditio.&.de ſuppellect.leg. Labeo. maximè cum cura uideatur hic eſſet commiſſa tanquam miniſterium ſimplex: non autem cum iuriſdictione, prout aliàs dicitur dari cura: vt patet extrà de elect.duduin Rothoo.uerſic.ſed tamen in iure. & ad hoc de offi.ordi.cùm ab eccleſiarum.& lib.6. de præb. ſuper cod.10 gloſſ.2.per Ioan. And.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia an poſſit ferri contra illum qui tempore litis conteſtata non poſſidebat.*

CAVSA XXX.

DVBIVM LVII.

1 EOdem die per do. Aegi. propoſitum fuerat factum tale. Tribus† conteodeotibus ſuper quodam beneficio: uno apoſtolico & alijs duobus. apoſtolicus libellabat contra utrunque: ſed alter non poſſidebat tempore litis conteſtatæ, ſed poſteà in concluſione uel poſt eſt facta fides iudici quod poſſidet, an contra ipſum poſſit ferri ſententia poſito quod litis conteſtatioois tempore minimè poſſediſſet? Et tenebatur per omnes quod ſic. per l.u.de rei uendi.fin.autem.§.1.& de præbend.l.quaſi tum.& ad exhi.tigni.§.ſi quis in princip.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator effectus dominus litis,licet ſe ſubtrahat continuè citari debet, & in caſu abſentia poteſt procedi per contradictas.*

DVBIVM LVIII.

1 DEinde ſecundò quærebatur† an ſi procurator factus dominus litis compareat & ſuſcipiat cauſam, & poſteà ſe retrahit & deſiſtit, an poſſit procedi faciendo citationes per audientiam? Et diſtinguebatur. quia aut procurator non erat præſens in curia:& tuoc ſufficiebat citationem fieri per audientiam. aut erat præſens: & tunc non debet ſufficere imò ille procurator continuè debet citari.& facit quod not.Archid.de elect.c.1.ſuper uerbo,ſicut de iure lib.6.

CAVSA XXXI.

DIe martis 15.do.Duran.propoſuit factum tale. Quidam Martinus impetrauit gratiam ad beneficium proximè uacaturum in ciuitate uel diœceſi Duracen. poſteà quidam Adulphus qui rector fuerat cuiuſdã eccleſiæ ſancti Iacobi in eadẽ diœceſi ualentis annuatim. 400.lib.turonen. paruorum. dum graui infirmitate quæ ydropiſis dicitur.adeò fortiter laboraret,quòd de uita deſperaretur:ipſius eandem eccleſiam cum quodam alio beneficio in alia diœceſi quod beneficium ualebat oltra 20. li.turonen.permutatit.demùm infra 10.uel 12.dies à tempore dictæ permutationis ex ipſa infirmitate prædicta mortuus eſt,uigore autem permutationis eiuſdem ordinarius fecerat proceſſus, monitiones,& ſententias fulminauit contra huiuſmodi expectantem qui dictam eccleſiam ex cauſa permutationis uacauiſſe percepit, & quò ad eandem aliqualiter moleſtaret: quibus proceſſibus idem expectans ad ſed.apoſt.appellauit.tandem cauſa introducta in curia expectans dat obiectum contra ordinarium quòd permutatio fuit fraudulenta, & in fraudem ipſius expectantis facta: & ad probandum fraudem dat materiam ſupradictam. Quærebatur igitur de duobus. An prædicta ſufficiant ad fraudem probandum, & ad hoc quòd permutatio cenſeatur inualida. Secundò an appellans admittatur ad dandum obiectum de permutatione fraudulenta cùm illum non expreſſerit in appellatione,& ſic non uidetur ſeruata forma decreta.ut circa.

S V M M A R I A.

1 *Expectans qui à proceſſibus per ordinarium factis appellauit,an admittatur ad dandam obiectus de permutatione in fraudem ipſius facta in appellatione ſua expreſſos?*

2 *Appellans poteſt deducere obiectus directè fundantes ius ſuum,licet illos non expreſſerit in appellatione ſua.*

3 *Capit.ut circa.intellectus.*

DVBIVM LIX.

1 ET ante omnia† dicebatur ad ſecundum dubium per domi.Aegid.quod non oportet ſeruari formam conſtitutionis ut circa. duplici ratione. prima quia non eſt appellatum à prouiſione ſeu à proceſſibus, & ſic non habet locum ut patet in c.ut circa.de elect.& eod.titu.c. conſtitutio.lib.6.Nec obſt. quòd ſaltem occaſione prouiſionis extitit appellatum.quia hoc non ſufficit quò ad ſatisfaciendum uerbis conſtitutionis prædictæ:imò ad hoc quòd habeat locum oportet quod directè appellatur à prouiſione, electione uel poſtulatione; ut ibi patet. Nec obſtat decreta. cauſam electionis in clemen, quia illa loquitur in ſuo caſu quò ad materiam. c. ſtatuimus. de elect.lib.6.illa enim loquitur quò ad arctationẽ ueniendi & proſequendi cauſam in curia.illa uerò ut circa quò ad formam appellandi:ut ibi patet. Secunda ratio. quia po-
2 ſito quòd à prouiſione appellatum fuiſſet: tamen† iſte obiectus eſt admittendus, licet non ſit in appellatione expreſſus:quia iſte obiectus directè fundat ius obijcientis. ut nõ poſſit ius ſuum fundari,niſi dicta eccleſia uacaret per mortẽ Adulphi: cùm ipſam tanquam uacantem peteret eius mortẽ petebat,uacare autem per mortem illius non poterat niſi eneruaretur effectus permutationis: & ſic ipſe obiectus ius obijciẽtis uidetur reſpicere directè,quòd ſatis ex hoc poteſt liquere. quia etiam ſi is qui ex permutatione obtiouit iam eſſet poſt litem conteſtatam mortuus, tamen expectans haberet probare eccleſiam uacaſſe per mortem Adulphi, quod eſſe non poſſet, niſi permutario oon teneret. Se do obſtare uidetur quod not. Ar-
3 chid.ſcilicet quod etiã† ſi obiectus in formam uel in perſonam augeant ius opponentis perſonæ, tamen locum debet habere decre.ut circa prout no.per eundem Arch. de elect.ut circa, ſuper uerbo,opponũr.& Io.mo.in prin. e ip.eiuſdem c.Sed reſpõde quod ibi loquitur de obiectu qui principaliter datur ad aduerſarium excludendũ:puta quia dico aliquos electores non præſtare electo ſuffragium,quia ſunt crimino ſi. licet enim ius opponentis aliqualiter augeatur: non tamen ex hoc ipſius opponentis ius in aliqua parte fundatur, nec exiode probatur: ſecus in iſto obiectu excluſiuo non fundatio iuris opponentis ut ibi, inter quem magna eſt differentia & illum qui eſt excluſiuus iuris partis cui obijcitur.&c. fundatiuus iuris opponentis perſonæ ut hic.

S V M M A R I V M.

1 *Permutatio in fraudem expectantes an facta cenſeatur ubi ab infirmo de cuius ſalute deſperabatur, beneficium maioris valoris permutatum fuit?*

DVBIVM LX.

1 SEcundò dicebatur ad primum dubium uidelicet† an propoſiti articuli ſuper permutatione fraudulenta concepti, ut ſuperius tangitur, ſufficiant ad fraudem probandam? Tenebatur enim per eundem dominum Aegid.quod ſic per decret. ſi te præbendam. de renuntiat.li. 6.& in præmiſſis omnes tam domini. Oldr. quàm alij concordabant.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatus petens quòd tam ſuper articulo appellationis quàm ſuper negotio principali procedatur inuito appellante an ſit audiendus?*

CAV-

CAVSA XXXII.

DVBIVM LXI.

EOdem die per dominum Pe. Tal. erat propoſitum
1 factum tale.† Quidam ſeruientes & officiales cuiuſ
dam abbatis cœperunt quendam clericum tranſeū
tem qui erat de uarijs criminalibus.diffamatus:& ipſum
uigore temporalis iuriſdictionis quam idem abbas in eo
dem diſtrictu habebat, carceri manciparunt.requiſiuerūt
tamen officiales epiſcopi loci ut ipſum reciperent, qui ta
men eum recipere non curarunt.demum dictus clericus
emancipatus de carcere finaliter orta contentione ſuper
hoc inter epiſcopum, & abbatem, epiſcopus monaſte-
rium ſuppoſuit interdicto.quod uidens abbas miſit ad
curiam, & impetrauit certum executorem qui de iniuſti
tia interdicti cognoſceret: & ſi dictaret ratio reuocaret,
qui executor ſecundum formam mandati interdictum
ſuſpendit, & ab huiuſmodi ſuſpenſione pro parte epiſco
pi extitit appellatū. cauſa uerò appellationis deducta in
curia utraque pars libellauit:ſcilicet epiſcopus ſuper gra
uamine & appellatione, & pars abbatis ſcilicet, appellata
ſuper principali & ſuper iuſtitia ſuſpenſionis interdicti.
eadē pars appellata noluit quod ſimul cognoſceretur ſu-
per ſuo libello & ſuper libello etiā appellantis:pars autē
appellans uoluit quod primo de appellatione cognoſce-
retur & de grauamine, id eſt de iniuſtitia ſuſpenſionis in
terdicti. quærebatur igitur quis eorum eſſet potius au-
diendus? Et dicebat do. Aegi. quod epiſcopus erat potius
audiendus. quia quandocūque aliàs pars appellans poſſet
petere quod omiſſo appellationis articulo procedatur in
negotio principali inuito etiam appellato ut tenet Ar-
chid. de appel. cordi nobis. §. poſt hæc. & Inn. de appel. ut
debitus in glo. plus dicimus. circa fin. & Hoſtien. idem in
gl. ſed contra tamen hoc dicebat idem Aegid. nō debere
appellatn concedi, niſi ubi non appareret grauamen ali-
quod reparandum: unde ſi grauamen ſupereſſet quod
nondum eſſet ſeruatum, primò debet de appellatio-
ne cognoſci ut in caſu propoſito. quia grauamina propter
quæ fuerat appellatum, reuocata nondum fuerant: &
ſic epiſcopus debebat audiri. & pro ſe adducebatur Inn.
de elec. ſtatuimus. in gl. ſuper uerbo. appellari. §. ſi autem
cauſa appellans. & ſibi adhærebant omnes præter Oldr.
& Fr. dominus uerò Oldr. dicebat quòd pro celeriori ex-
peditione cauſæ appellatus erat potius audiendus quòd
ſuper utroque ſimul cognoſcatur. arg. de do. & contu. fi-
nem. & C. de agri. & cenſi. l. litibus. de reſt. ſpol. frequens.
circa prin. lib. 6. & hoc tenebat per id quòd no. Inn. extrà
de appel. interpoſita. in gloſ. ſuper uerbo, probatum. circa
prin. Sed F. diſtinxit utrum eſſet tale grauamen reparan-
dum quod eſſet ſeparandum à negotio principali: puta
excommunicatio uel condemnatio expen. uel ſimile: &
tunc poſſet procedere ratio domini Aegid. an eſſet idem
cum negotio principali ut hic: quia per appellationem pe
titur reuocari ſuſpenſio interdicti: & per appellatum pe-
titur pronuntiari eam iuſtam fuiſſe. & tunc ut dixit do.
Oldr. ſeruanda eſſet glo. Inno. in c. interpoſita. Et hanc di
ſtinctionem innuit expreſsè Compoſt. in dict. decre. ſta-
tuimus. in uer. ſi autem prædicto.

SVMMARIA.

1 *Terminus ad articulandum ubi aſſignatus non fuit ſeruatus, an ſi pars iteratò ſibi illum aſſignari petat, id fieri debeat per uiam reſtitutionis in integrum.*

2 *Terminus in peremptorium non licet tranſgredi.*

3 *Peremptorium pluries emitti poteſt.*

CAVSA XXXIII.

DVBIVM LXII.

DIe mercurij 26. propoſuit do. Benedictus de Nou-
1 iale dubium. Iudex† dederat terminum ad ponen-
dum & articulandum in quo termino nihil erat da
tum pro poſitionibus, uel articulis. demum etiam cui ter
minus erat datus petijt de nouo ſe admitti ad ponendum
non obſtante lapſu termini. quærebatur an debeant ad-
mitti, & qualiter, an per uiā reſtitutionis in integrum, an
per modum iuris? Et dicebatur tutius eſſe per uiam reſti
2 tutionis hoc fieri: quia † terminus erat peremptorius quē
non licet tranſgredi de ordine iuris: ut ff. de iud. in perem
ptorio. l. & poſt edictum. & facit bene ad hanc partē qua
ſi in terminis de reſtit. in integr. c. coram. & ad hoc be-
ne facit quod ſic oporteat fieri id quod not. in Spec. de
poſ. §. quarto. uer. Sed & ſi ante. & de dilat. §. nunc uiden
dū. uerſic. Item quod ſi datus libellus. & de ædi. inſtru. §.
nunc dicamus. uer. liceat autem. & facit bene textus. C.
ing. de & mand. diffamari. qui ac. non poſ. ſi ca. ff. de opr. l.
3 mācipiorum. Sed tamen uidetur quod† poſſit emitti pe-
remptorium pluries: ut no. in Spe. de cita. §. uiſo. uer. Itē
peremptorium. Sed tamen non cogitur: ut ibi not. nece-
tiam poteſt in graue præiudicium partis. argu. d. l. manci
piorum. & eius quod no per Ioan. And. extrà de uer. ſig.
ſæpè. §. 1. ſuper uerbo, obſtante. circa fi. glo. in cle. & facit
ad hoc id quod habetur & nota. per gloſſ. & doc. iuris ci-
uilis ff. de mino. l. minori 25. ann. omiſſam.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus non obtinebit ſi ſuſpenſo petitorio probauit ſolam poſſeſſionem ſuam non deiectionem.*

CAVSA XXXIIII.

DVBIVM LXIII.

EOdem die per eundem do. Be. proponebatur tale
1 dubium. Quidam † appellans à ſpoliatione ad cu-
riam coram auditore dato libellauit tam in petito-
rio quàm in poſſeſſorio: probata eſt poſſeſſio ſed non de-
iectio. modo quærebatur an pro libellante poſſet ferri ſē
tētia quò ad reſtitutionē poſſeſſionis? Et dicebatur per
oēs quaſi quod nō. quia nō erat probata deiectio: & ſic
nec dici potuit ſpoliatus, nec tanquā ſpoliatus debet re-
ſtitui. duo. n. ad hoc ſunt probāda, ſ. poſſeſſio & deiectū
poſſidentem fuiſſe. ff. de ui & ui ar. l. 1. §. interdictum &
extrà de reſti. ſpo. cùm ad ſedem. cū ſi. ſed per Fr. allega-
batur in contrarium canon, reintegranda. 3. q. 1. reinte-
grāda. & quod dicitur in d. c. ſæpè. de reſti. ſpoli. Sed per
Aegi. reſpōdebatur quòd ille canon hic locum habere
non potuit. quia cùm petitorium ſuſpenditur hoc fit &
permittitur in odiū ſpoliātis: ut patet in cle. de cauſ. poſ.
& propr. c. 1. ibi, & in ſpoliantis &c. Ad illum ergo finem
ſuſpenditur tantùm ut contra ſpoliantem ſuccurratur in
poſſeſſorio ſpoliato. Cùm igitur non appareat ſpoliatus:
ceſſat intentio tam conſtitutionem illam clementinam
ædentis quàm etiam intentio petitorium ſuſpendentis:
& ſic ceſſante cauſa huiuſmodi ceſſabit effectus: ideo pro
nunnari non poſſit de reſtitutione fienda. ar. de iure par.
adigere. §. quamuis. & hanc rationem alij approbant.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio an cenſenda ſit ſurreptitia in qua non fit mentio de litis pendentia inter alios ſuper eadem re?*

2 *Delegatum debet mouere eadem ratio qua mouere poterat delegantem.*

3 *Reſcriptum non ſemper redditur ſurreptitium ob taciturnitatem eorum, quibus expreſſis conceſſum non fuiſſet.*

CAVSA XXXV.

DVBIVM LXIIII.

EOdem die per eundem propoſitum extitit tale factũ.
5 Quidam † archidiaconus erat in curia interfectus.
poſt cuius mortem quidam nepos domini Cardina.
de Hiſpania erat ad dictum archidiaconatũ promotus.
procurator demum fiſcalis cameræ domini Papæ uendi-
cauit fructus archidiaconatus eiuſdem à quodam Cardi
alio, qui cum dicto mortuo ſuper archidiaconatu huiuſ
modi contendebat. & ſuper hoc cauſa erat commiſſa do
mino. A. epiſcopo Tuſculano. demum dictus nouus Ar-
chidiaconus obtinuit cauſam ſuper eiſdem fructibus cõ
mitti domino auditori prædicto: uerum contra commiſ-
ſionem opponitur quod lis pendet coram dicto domino
Tuſculano, & ad actus iudiciales aliquos eſt proceſſum.
& erat ante impetrationem cõmiſsionis prædictæ in qua
nulla de huiuſmodi litis pendentia mētio facta fuit. quæ-
ritur ergo an commiſsio præfata ſurreptitia reputetur?
Et dicebatur quaſi per omnes quod debebat ſurreptitia
reputari. quia tacitum eſt de litis pendentia, quod ſi fuiſ-
ſet expreſſum, non fuiſſet facta commiſsio auditori. &
ſic ſurreptitia deberet cenſeri: ut in d. c. ſuper literis. §. in-
ter alios. 2. reſponſo imò quod plus eſt etiam ſi Papa con-
ceſsiſſet, ex quo uenire poteſt graue præiudicium parti
aduerſæ cùm ſuper eadem re agatur, idem eſt iuris cẽſen
dum: ut extrà de reſcrip. c. ſignificante. arg. ff. de exce. rei
2 iudi. l. de eadem re. & arg. quia † eadem ratio debet moue
re delegatum quæ & delegantem: ut d. c. ſuper literis. in
3 fi. ſed dominus Aegid. tenebat contrarium quia † non om
nia tacita quibus expoſitis reſcriptum non fuiſſet obten-
tum, redditur reſcriptum ſurreptitium: ut patet in caſu
de lit. conteſt. c. 1. lib. 6. in fin. ſed ibi ideo, quia aliàs nullũ
haberet effectum, quòd aliàs eſt ſtatutum de perempto-
riis poſt litem conteſtatam etiam uſque ad ſententiã pro
ponendis: ut ibi not. per Io. An. imò etiam ſi ibi de replica
tione mentionem feciſſet: nihilominus literas habuiſſet.
pro parte tamen iſta facit: quia in huiuſmodi commiſsio-
ne perſonæ contra quam & pro qua eſt commiſsio impe
trata comprehenſæ ſunt in reſcripto: & ſic uidetur quòd
reſcriptum debeat procedere, ut patet per ea quæ not.
Comp. de reſcript. ſuper literis. circa princip. & eo. titu.
ſignificante. in prin. ſed hoc non uidetur procedere. quia
non derogat ſecundum reſcriptũ primo, niſi quò ad per-
ſonas in ſecundo expreſſas ergo non præiudicat quò ad
aliam, eum qua erat in primo delegatu lis pendet. ſecun-
dum ea quæ no. per eundem Compoſtel. de reſcrip. pa-
ſtoralis. circa fi. ſuper uerbo, quibuſdam aliũ ibi, ſi quæ-
ras, &c. & etiam in prin. gloſ. à contrario ſenſu. & facit be
ne pro prima arte id quod no. eod. tit. de reſcript. c. man
datum. in fin. ibi, ſed quod ſi plures de eadem, &c.

SVMMARIA.

1 *Canonicus regularis remanens clauſtralis an poſſit aſſumi ad eccleſiam ſecularem cõſuetã regi per ſeculares?*
2 *Clericus tenetur in beneficio ſuo reſidere.*
3 *Clericus ſecularis idem eſſe non poteſt: & remanere in clauſtro.*
4 *Regularis quando præficitur eccleſiæ ſeculari debet præſentari ut clericus: & inſtitui. & in officio cum presbyteris ſecularibus conformari.*
Epiſcopus diſpenſare non poteſt ut regularis remanens in clauſtro iura ſua clauſtralitatis percipiat, & eccleſia ſeculari deſeruiat.
6 *Diſpenſatio epiſcopi ſtatum eccleſiæ ſine conſenſu capituli & ſine cauſæ cognitione immutare non poteſt.*
7 *Seculares quandiu inueniri poſſunt, non ſunt ponendi regulares in eccleſiis ſecularibus.*
8 *Literis epiſcopi non habentibus ſubſcriptionem teſtium nõ creditur niſi ſuper excommunicatione, maximè ubi læderetur ius partis.*
9 *Diſpenſatio requirit cauſæ cognitionem.*
10 *Diſpenſatio eſt iuris communis relaxatio.*
11 *Epiſcopus diſpenſat in illis tantum quæ ſibi committuntur à iure.*
12 *Epiſcopus, quod diſpenſare poſſit ut regulares præficiãtur eccleſiæ ſeculari, quomodo intelligendum eſt.*

CAVSA XXXVI.

DVBIVM LXV.

a VAcante a † quadam eccleſia parrochiali conſueta re
s gi per ſæculares à tanto tempore cuius contrarii ho
minum memoria non exiſtit patronus laicus ipſius
eccleſiæ ad quem iuſpatronatus noſcitur pertinere, præ-
ſentauit ad dictam eccleſiam ſuo epiſcopo quendam ca-
nonicum regularem: epiſcopus ipſum admiſit & inſtituit
in eccleſia ſupradicta, ipſo ut prius remanente canonico
& in ſuo clauſtro reſidente, diſtributiones quotidianas
& partem prouentuum ipſum contingentem ut unus ex
aliis canonicis iure ſuæ religionis & clauſtralitatis perci
piente, uenit impetrans apoſtolicus & petit dictam eccle
ſiam tanquam de iure uacantem. Ad oſtendendum quòd
regularis inquantum regularis remanens clauſtralis non
poſsit aſſumi ad eccleſiam ſæcularem cõſuetam regi per
ſæculares not. per Ioan. Andr. in c. quia regulares. de ſup.
negl. præl. in clemen. ſuper uerbo, ſæculares. not. etiã per
Pau. ſuper eodem uerbo. Item no. per Pe. & Abb. in c. 2.
eod. tit. in antiq. Item eſt text. de relig. domib. c. inter qua
tuor. de regulari. ſuper eod. in antiq. Item notat Hoſt. in
c. poſſeſsiones. de reb. eccle. non alienand. Item Vincẽti.
in c. monachi. de ſtatu. regular. in antiq. Item quia tunc
ſequeretur quòd idem eſſet ſæcularis & regularis. quia
ex quo remanet in clauſtro, debet uiuere ſecundum ritũ
regularium, & ex quo aſſumitur ad eccleſiam ſæcularẽ,
debet uiuere & officiare ſecundum ritum ſæcularium &
non regularium, & quantum ad illa, quæ notantur 16. q.
1. de monachis. & ratio Inno. & Hoſt. in c. quod Dei ti-
morẽ. de ſtatu regular. & dicit ibi Hoſtien. quòd propter
hoc ut ſeruiat eccleſiæ extrahitur à clauſtro, & abſoluitur
tur ab aliis quæ commodè ſeruare non poteſt idem not.
Innoc. ad hoc facit de electio. conſtitutus. 16. q. 2. ſi quis
2 iam translatus. cùm etiam † quiſque de iure communi te
neatur in ſuo beneficio reſidere. & ſic legi. & no. de cleri.
non reſiden. conquerente. & not. de reſcript. c. gratia. lib.
3 6. per Gul. & Ioan. And. quòd † idem non poſsit eſſe cleri
cus ſæcularis & remanere in clauſtro eſt tex. 16. quæſtio.
1. nemo. Item quia utrumque ſibi tenuit, utroque debet
priuari. de præbend. de multa. & eſt ipſo iure priuatus
utroque. per decret. extrauagant. execrabilis. & licet illa
iura loquantur in curatis, idem dico in beneficiis requi-
rentibus reſidentiam. hæc not. Innocenti. de cleri. nõ re-
ſid. c. fi. Item quia regularis. nec regularis naturaliter re-
quirit clauſtrum: ut 16. q. 1. ſi cupis. & ideo cùm iſte: de
quo agitur, uellet eſſe clauſtralis & remanere: nõ poteſt
eccleſiam ſæcularem regere, cùm officium clerici ſæcula
ris non aſſumat: quod debuiſſet aſſumere, ſi uoluiſſet ſæ
4 culari eccleſiæ deſeruire. Item regularis † quando præfie
tur eccleſiæ ſæculari debet præſentari ut clericus, & inſti
tui, et in officio cum presbyteris ſæcularibus conforma
ri. 16. quæſt. 1. ſi monachus. et c. cum pro utilitate. Iſte
tamen de quo agitur non aſſumpſit officium cleric

ſæcularis

ſæcularis, imò fuit præſẽtatus & inſtitutus ut clauſtralis,
5 quod eſt contra iura prædicta. Item † diſpenſatio epiſcopi
operari nõ poteſt quòd in clauſtro remaneat; & iura clau
ſtralitatis ſuæ percipiat, & eccleſiæ ſæculari curatæ deſer
uiat: ut c. in agro. in §. ſanè. de ſtatu regula. in clementin.
6 Item † diſpenſatio epiſcopi ſtatum eccleſiæ ſine conſen-
ſu capituli & ſine cauſæ cognitione immutare nõ poteſt,
iuxta notata per Ioannem Andream de electionibus. lib.
6. c. ex eo. Hoſt. de ſtatu regulari. quod Dei timorem. per
Archidiaconum de filiis presbyterorũ. c. 1. & de electio-
nib. in c. licet canon. li. 6. not. & Innocentias de filiis pres
7 byterorum c. ueniens. in antiquis. Item † quãdiu poſſunt
inueniri ſeculares, non ſunt ponendi in eccleſijs ſeculari
bus regulares. per c. inter quatuor. ſuprà alleg. & notatur
8 per Hoſtienſem in c. quod Dei timorem. Item † non ualet
diſpenſatio exhibita per partem aduerſam: quia literis
epiſcopi cùm ſint priuatæ ſcripturæ non eſt credendũ ni-
ſi ſuper excommunicatione: maximè ubi læderetur ius
partis, niſi habeant teſtium ſubſcriptionem: ut notat Ar-
chidiaconus vi. quæſtion. 2. placuit. & de electio. ut circa
ſuper uerbo, publico inſtrumento. lib. 6. & Io. And. poſt
9 eum. Item non ualet ex alia cauſa. quia † qui diſpenſat de
bet præmittere cognitionem & exprimere cauſam. per
Innocen. de fil. presbyt. ueniens. per Archid. in c. cùm de
beneficio. de præb. lib. 6. & de electio. licet canon. Itẽ ex
10 alio non ualet. quia † diſpenſatio eſt iuris communis rela
xatio. ſed ſi epiſcopus diſpẽſaret quòd remaneret in clau
ſtro & præficeretur eccleſiæ ſæculari conſuetæ regi per
ſæculares, & diſpenſaret contra omnia iura prædicta, &
ſic diſpẽſaret ſuper duobus beneficiis incompatibilibus:
ſcilicet quod retineret clauſtrum & exerceret officiũ reli
gioſi, & officium clerici ſæcularis cùm religioſus quãdo
præficitur eccleſiæ ſæculari debeat ſe conformare in of-
ficio ſecundum ritum ſæculariũ & non regulariũ quod
tamen facere non poteſt. quia tantùm ſummo pontifici
11 reſeruatur. quia † epiſcopus ſolùm in illis poteſt diſpenſa-
re quæ ſibi permittuntur à iure. de iudi. in c. decernimus.
de tempo. ordi. c. cùm dilectus. Item quod ab initio nul-
lum eſt, tractu temporis nõ firmatur. de regu. iur. ſed præ
ſentatio & inſtitutio factæ & de facto de regulari ut clau
ſtrali ad eccleſiam ſæcularem conſuetam regi per ſæcula
res, cùm de iure fieri non poſſunt nec deberent, ut patet
per iura præallegata; ſunt & ſunt caſſa & inualida tan-
quam de minus idoneo factæ, & per ſubſequentem di-
ſpenſationẽ ualidari nõ poſſunt. not. iura quæ dicũt ſicut
c. quod Dei timorem, de ſtatu reg. & c. preſsis. 57. diſtin.
allegata per partem aduerſam, quod † ex diſpẽſatione epi
2 ſcopi poſsũt præfici regulares eccleſiæ ſæculari, loquitur
quando primo abdicantur à clauſtro, & præſentantur &
inſtituuntur ut clerici, & in illis eccleſiis etiam in quibus
non eſt completa præſcriptio ſæcularium uel regulariũ,
iſte autem de quo agitur fuit præſentatus uel clauſtralis,
& in eccleſia ad quam præſentatur, eſt completa præſcri-
ptio ſæcularium. Item alia c. per partem aduerſam alleg.
quæ ſunt 16. quæſt. 1. c. doctos. & c. cũ pro utilitate. et c.
in parrochia. in quibus de iure communi ſeruiunt præfa
ti regulares eccleſiis ſæcularibus, loquuntur etiam quan
do primo abdicantur à clauſtro, & præſentantur & inſti-
tuuntur ut clerici & aſſumunt officium clerici ſæcularis
loquuntur etiam in illis quæ quandoque conſueuerunt
regi per ſæculares, & non in illis eccleſiis in quibus eſt
completa præſcriptio ſæcularium uel regularium. eccle-
ſia autem de qua agitur completa eſt præſcriptio ſæcula-
rium à tanto tempore quod in contrarium hominum me
moria non exiſtit. quare cum ex præmiſsis appareat præ
ſentationem & inſtitutionem præfatas tanquam de mi-
nus idoneo factas non tenent. quare uacat ipſa eccleſia.

ADDITIO.

a Vacante. Cæſar Lamb. in tract. iuriſpatr. fol. 224. in 21. ar
tic. 7. q. prin. pri. par. 2. lib.

Deciſion. per R. Patrem Thomam Faſtoli Auditorem ſacri
Palatii in unum redactæ.

FINIS.

Digitized by Google